

Yennu Gbouŋ Mɔɔr

Bimoba Bible

1996, 2001

Yennu Gbouŋ Mɔɔr
Bimoba Bible

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Pinpiik.....	4	Nahum.....	578
Nyinu	38	Habakuk	580
Liifai teeb	68	Sefania.....	582
Nikant.....	87	Hagai	584
Sennu	114	Sekaria.....	586
Joosua.....	137	Malakai	593
Barbuura.....	154	Matiu	596
Ruf.....	171	Mak	625
1 Samuel	174	Luk	643
2 Samuel	196	ጴጥሎስ	672
1 Kpanbara	215	Toona.....	693
2 Kpanbara	237	Rom Teeb	720
1 Barkperii	257	1 Korint teeb	731
2 Barkperii	280	2 Korint teeb	741
Esra	305	Galasia teeb	748
Nehemaya	313	Efesus teeb	752
Estaa	326	Filipi teeb.....	756
Job.....	332	Kolosa teeb	759
Yaḡ	348	1 Tesalonika teeb	762
Barjokit.....	406	2 Tesalonika teeb	765
Banntጴጥ	423	1 Timoti	767
Yankpanḡii	429	2 Timoti	771
Aisaya	433	Taitus	774
Jeremaya	469	Filemonn	776
Fabinii.....	507	Hiibru teeb.....	777
Esekiel	511	Jeems	786
Daniel	545	1 Piita.....	789
Hosea	556	2 Piita.....	792
Joel	562	1 ጴጥሎስ	794
Amos.....	565	2 ጴጥሎስ	798
Obadia.....	570	3 ጴጥሎስ	799
Jona.....	572	Juud.....	800
Maika.....	574	Fiitu	801

Pinpiik

Ki jiin Pinpiik gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit durinya na pinpiik nan nisaarii pinpiik nan Israel teeb pinpiik poe. Linba kur ki Yennu din nan na din ŋan. Gbouŋ na beerit bianjinba ki yanboomm baar durinya na nie. Baatusir ni, bi yi gbouŋ marje Jenesis.

Bianjinba ki Yennu din nan durinya

1 Pinpiik ni dinn ki Yennu nan sanpaak nan tiŋ.
2 Ki tiŋ na din ki mɔk ninnauŋ, ki bonfoor kaa. Li din tee bunboonne, ki nyun gbee li munn po, ŋaan ki Yennu marj Seek ^I be nyun na paapo. **3** Ki ŋɔk Yennu yet a, "Ŋaant ki yentu-ii be." Ki yentu din be. **4** Ki u din la ki yentu na ŋan. Ki u bookit yentu nan bunboonn. **5** ŋɔk Yennu din pur yentu na "Yonnu" ni, ki pur bunboonn na mun "Nyɔk." Ki nyɔk boonn ki li yent, sinsinn daar.

6 Ki Yennu yet a, "Ŋaant sanpagbouŋ n dook nyun nba be sanpaapo na, nan nyun nba be tiŋ ni na sin-suuk ni." **7** Ki ŋɔk Yennu te ki sanpagbouŋ dook ki bookit nyun nba be sanpagbouŋ luŋ ni na, nan nyun nba be sanpagbouŋ paapo na, **8** ki yiin yiar na "Sanpaak." Ki nyɔk boonn, ki li yent, daa ŋanlee.

9 Ki Yennu yet a, "Ŋaant nyun nba be sanpagbouŋ luŋ ni na n taan kii be yennkɔk boor, ki ŋaan ki tinkooŋ n dook." Ki li din teen nna. **10** Ki u din yiin tinkooŋ na "Tingbouŋ," ki yiin nyun nba taan be boyennkɔk na "Mɔkir," ki la ki li ŋan. **11** Ki ŋɔk Yennu yet a, "Ŋaant ki tiŋ na n pɔt nan bonpiiat kur, linba mɔk bin, nan tiinii nba pia ki loon boonn kur, nan tiik boonn kur, ki boonn kur nan u tiik-ii be tingbouŋ na paak." Ki li din teen nna. **12** Ki tingbouŋ na din pɔt nan mɔkbooru kur, nan tilbooru kur, nan binbooru kur, nan tiik nba loon boonn ki bin be lej kur, ki ŋɔk Yennu la ki li ŋan. **13** Ki nyɔk boonn, ki li yent, daa ŋantaa.

14 Ki Yennu yet a, "Ŋaant yentu-ii be yiar nba be sanpaapo na ni, ki bookit yonnu ni nan nyɔk, kii tee nyina, kii want daa nan ŋaarii nan bina nan marint saka.

15 Ŋaant ki bii be sanpaapo kii teen tiŋ yentu." Ki li din teen nna. **16** Ki ŋɔk Yennu nan yentii bongbeŋa ŋanlee, a yentu nba yab-ii dia yonnu ni, ki yentu nba waar-ii munii dia nyɔk; ki u bia nan ŋaabira, **17** ki teemm sanpaapo, a bii teen tingbouŋ yentu, **18** kii dia yonnu ni nan nyɔk, ki bia bookit yentu nan bunboonn. Ki ŋɔk Yennu la ki li ŋan. **19** Ki nyɔk boonn, ki li yent, daa ŋanna.

20 Ki Yennu yet a, "Ŋaant nyun na n pɔt nan bonfoa, ki tingbouŋ na n mun pɔt nan bon-yuyukit nba sii yuuk sanpaapo." **21** Ki ŋɔk Yennu nan bonfogbeŋa nba be

^I Seek koo wouŋ. Bi maan ni, "seek" nan "wouŋ" mɔbona tee yomme.

nyun ni, nan linba kur mɔk manfoor ki lin nyun ni, bonfoor kur nan u booru, bonyuyuk kur nan u booru, ki la ki li ŋan. **22** Ki ŋɔk Yennu teen piisin bi paak, ŋaan yet a, "Ii mar man, ki pɔt gbeen nyun, ki bon-yuyukit na n pɔt tingbouŋ na paak." **23** Ki nyɔk boonn ki li yent, daa ŋanŋmu.

24 Ŋanne ki Yennu yet a, "Ŋaant ki tingbouŋ na n pɔt nan bonfoa nba sii lin, li bonkobit nan bonbubokit, nan muuk ni bonkobit nan bi booru." Ki li din teen nna. **25** Nnae ki ŋɔk Yennu nan muuk ni bonkobit kur, bonkobit nan bi booru, nan bonbubokit kur nba boonn tiŋ paak nan bi booru, ki la ki li ŋan.

26 Ŋanne ki Yennu yet a, "Ŋaant man ki ti nan nisaarii ^{II} ki bii tee nan timm na, kii naant, ki ŋaan ki bii mɔk paŋ kii dia janii nba be nyun ni, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonkobit nba somm, nan bonbubokit nba boonn tiŋ na paak." **27** Ki ŋɔk Yennu nan nisaarii ki bi tee nan u mɔk na. Yennu ninnauŋ nie ki u nan nisaarii, ŋɔk nan poo, **28** ki teen piisin bi paak, ŋaan yetib a, "Ii pɔt man ki boonn, ki gbeen tingbouŋ na ki yentir. Ii mɔk janii nba be nyun ni na paŋ, nan bon-yuyukit nba yuuk sanpaapo, nan bonfoa nba kur be tiŋ ni na paŋ," **29** ki bia yet a, "N turi bonbuburit kur nan li bin nba be tingbouŋ na paak, nan tiinii kur nan bi boonna, lii tee i jeet. **30** Ŋaan bonkobit kur nba be tingbouŋ na paak, nan bon-yuyukit kur nba yuuk, nan bonbubokit kur nba boonn tingbouŋ na paak, linba kur mɔk manfoor, n jii mɔk kur ki turib, ki li tee bi jeet." Ki li din teen nna. **31** Ki ŋɔk Yennu la linba kur ki u nan na, ki li ŋan bonchiann. Ki nyɔk boonn, ki li yent, daa ŋanloob niŋe na.

2 Li yoo na, ki sanpaak nan tiŋ, nan linba kur be li ni na naamii gbenn. **2** Daa ŋanlore daar ki boonn Yennu gbenn u naamii toona kura, ki ji foi daa ŋanlore daar marj ni, ki ki tun naamii toonn, **3** ki teen piisin daa ŋanlore daar marj paak, ki teenir daganjir, kimaan li daar na ki boonn ki u gbenn u namii toonawa.

Ki jiin Edenn kpaab na po

4 Bianjinba ki Yennu din nan durinyae na: Waa din nan durinya na, **5** bonbubursiar daa din ki be, ki bonpiiasiar mun daa din ki pia, kimaan ŋɔk Yennu daa din ki te saak baa tiŋ na paaki, ki nisaarik bia din kaa ki

^{II} Nisaarii koo Adam. Adam paake tee "nisaarii."

saa ko tiŋ na, ⁶ ŋaan nyun din tuu nyi tiŋ nie ki maant tiŋ na.

⁷ Ki ti Yomdaano Yennu maŋ jii tant tiŋ ^I ni, ki nan niro, ki foont manfoor foon ki teen u manbona ni, ki niro na piin ki fo, ki tee nisaarik.

⁸ Ki ti Yomdaano Yennu ŋamm kpaab yondopo, ki bi yi leŋ Edenn. Leŋe ki u din jii nisaarik nba ki u namo na ki teeno. ⁹ Tiŋ maŋ nie ki u din nan tibooru kur nba ŋan, ki bia loon loonŋana nba tee jeet. Kpaab maŋ sinsuuk nie ki manfoor tiik din be, nan tiik nba teen yan nba bokitir bonŋann nan bonbiir na.

¹⁰ Mɔkir din nyi Edenn ni ki maant kpaab na. Edenn tiŋ po, mɔkir maŋ din bokite ki tee mɔka ŋanna. ¹¹ Ki sinsinn mɔkir na tee Pisonn, li din puub lintir yent nba ki bi yi Hafila nae, yent nba mɔk salima na. ¹² Ki yent maŋ ni salima ŋan, ki bia din mɔk tulaarii nba nubir fanu, nan tanbinyinyira nba daauk paar. ¹³ Ki mɔkir nba pukin ŋanlee na sann tee Gihonn. Li mun puub lintir yent nba sann tee Kus nae. ¹⁴ Mɔkir nba pukin ŋantaa tee Tigris. Li mun puub ki jir Asiria yondopoe. Ki mɔkir nba pukin ŋanna tee Yufrates.

¹⁵ Ki ti Yomdaano Yennu jii kpaab nba be Edenn na ki guun nisaarik, a wuu gorii, kii biaki ŋamii, ¹⁶ ki beto a, "A mɔk yaak ki saa di tiik nba kur be kpaab na ni, ¹⁷ ŋaan a daa di tiik nba teen bannu ki gaan bonŋann nan bonbiir po na. Daar nba ki a dii, a saa kpo nnae."

¹⁸ Ŋanne ki ti Yomdaano Yennu yet a, "Li ki ŋan joo-ii be u kuukoo. N saa nan soke ki wuu tee u sommitoo nba jaŋ nanao." ¹⁹ U din jii tante ki nan bonkobit kur, nan kooŋii kur, ki baar namm nisaarik Adam ^{II} boor, a wun purib sana. Ki sann nba kur Adam pur, ŋanne tee bi sana. ²⁰ U din pur bonkobit maŋ kur sana, nan bon-yuyukit kur, nan muuk ni bonkobit nba be tingbouŋ na paak kur. Ŋaan Adam din ki la sommitoo nba jaŋ nanao.

²¹ Ki ti Yomdaano Yennu te ki gochoŋ soor Adam, ki u doo koo, ki Yennu jii Adam maŋ kapiru, ^{III} ŋaan loon leŋ nan nant, yoo nba ki u doo koo na. ²² Kapiru ^{IV} nba ki ti Yomdaano Yennu nyinnir joo niŋ na, ki u jiir ki nan poo, ki jiuu kubin Adam maŋ. ²³ Ŋanne ki u yet a,

"Kpabir nba tee n kpabir,
nan gbanant nba tee n gbanante na.

U sanne sii tee poo, ^V kimaan u nyii joo nie."

²⁴ Li paake, joo tuu nyik u baa nan u naa, ŋaan koo u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennkoo.

²⁵ Bi kur din somm yanne, joo nan u ŋaapoo, ki ki mi fei.

Ki jii nisaarii moyétuk po

3 Waauko din tee wunba mɔk kpinkpanii yan ki gar bonkobit nba kur ki Yennu nan. Ŋanne ki waauk maŋ din tan boi poo na a, "Yennu set beti a i daa di tisiak koo kpaab na ni-i?"

I Bi maan ni, "nir" nan "tiŋ" mɔbona naane. II Bi maan ni, Adam paake tee "nisaarik." III Kapiru: Bi maan ni, bi soke a "joo na lokir waan." IV Kapiru, koo lokir waan. V Bi maan ni, "joo" nan "poo" mɔbona naane.

² Ki poo na jii a, "U yaa tii di tilkoo kur nba be kpaab na ni, ³ ŋaan tiik nba see kpaab sinsuuk ni na, Yennu yet a ti daa di tiik maŋ koo, a ti-i siir gbaa ŋaan see ki ti kpo."

⁴ Ki waauk maŋ yet poo na a, "Li ki tee mɔnii kaa. I kan kpo, ⁵ kimaan Yennu mi nan daar nba ki i dii tiik na koo, i numpo saa yente, ki i ji tee nan Yennu maŋ na, ki sii mɔk yan nba bokitir bonŋann nan bonbiir."

⁶ Ki poo na la ki tiik na ŋan nan dinu, ki u numm gboo tiik maŋ, ki u mɔk niŋ nan wun di koo na kii sub. Ki u koo tiik na koo ki dii, ki bia tur u koo, ki u mun dii. ⁷ Li yoo na ki bi kur numpo yent, ki bi ji bann nan bi somm yanae. Ki bi ji koo faat ki nyaa bi koo po.

⁸ Too, li poorpo ki bi gbat ki Yennu somm kpaab na ni, daajoouk. Ki bi ji tiin koo bi mɔk tiinii ni, kpaab na niŋ, ki ki loon Yennu n labi. ⁹ Ŋaan ki Yennu yiin Adam a, "A be lee?"

¹⁰ Ki Adam jii a, "N gbat a sommire kpaab na ni, ki jaŋmaanii mɔkin, ki n koo, kimaan n be yanne."

¹¹ Ki Yennu boi a, "Ŋmee beta nan a be yanni? A dii koo nba ki n beta nan a daa di na amii?"

¹² Ŋanne ki Adam jii a, "Poo nba ki a turin a min nan koo-ii be na, koo turin koo maŋ, ki n dii."

¹³ Ki koo Yennu boi poo na a, "Bee ki a tun nna?"
Ki u jii a, "Waauk nae kpannin, ki n dii."

Bianjinba ki Yennu sat buut nisaarik paak

¹⁴ Ki koo Yennu bet waauk na a, "Mɔtont be a paak, linba na paak, bonkobit kura, ŋaan a kuukoo paake ki mɔtont be. Laa nyii dinna ki saa, a sii koo a poor paake, ki sii koo tant, a manfoor ni kur. ¹⁵ N saa teen dataar fin nan poo na sinsuuk ni, ki a yaaboo na nan u yaaboo na sii tee datai. U yaaboo na saa mat a yur, ki a mun saa jun u yaaboo na taagbinn."

¹⁶ U din yet poo na mun a, "N saa tura daamii, poor sooru ni, nan matuk tonu. Linba na kur lek, a bia sii nian a koo, ki u sii tee a yomdaano," ¹⁷ ki bia yet joo na mun a, "A gbiint a ŋaapoo mɔmaame, ki dii tiik koo nba ki n daan yet maa a daa di na. Faa tun nna na, mɔtont waa-a tiŋ na paak, a tuu saa tun bonchiannewa ki tan la jeet ki di. ¹⁸ Li tuu saa pia mɔbiit nan kunkoniie, a bia sii di faate. ¹⁹ A tuu saa tume bonchiann ki nyi naauka ki tiŋ n fit nan jeet, nan faa tan saa ŋmat tant nba ki a nyii na ni. Tante ki n jii nama, a bia tan saa ŋmat kpant tant maŋe."

²⁰ Too, ki Adam pur u ŋaapoo sann Iif, ^{VI} kimaan koo tee nisaarii kur naa. ²¹ Ki ti Yomdaano Yennu jii bonkobit gbant ki ŋammir bongbabkaa, ki tur Adam nan u ŋaapoo, ki bi gbab.

Bianjinba ki Yennu nyinn Adam nan Iif kpaab na ni

²² Ki ti Yomdaano Yennu yet a, "Mɔtana, nisaarik tee nan timm nae, ki mɔk yan nba bokitir bonŋann nan bonbiir. Ŋaant ki u daa di manfoor tiik na koo, kii be

VI Bi maan ni, "Iif" nan "manfoor" mɔbona naane, ki bi bia yi nisaarii "manfoa." Siab mun yiu Hawa.

mאכמאכ nan mאכמאכki." 23 Njanne ki ti Yomdaanכ Yennu ber nyinnכ Edenn kpaab na ni, njaan te ki u ko kpaab, tij nba ki njאכ Yennu jii namכ na paak. 24 Njanne ki Yennu te ki bonfoa nba מאכ kpinkpant I be Edenn kpaab na yondopo, ki מאכ jukbanjiak, ki li tee nan muu na, ki njmantir ki guu sאכnu nba saa manfoor tiik na boor.

Ki jiiin Keenn nan Abel po

4 Ki Adam דבא nan u njapoo, ki u soor poor ki mar bik, ki purכ Keenn, II ki yet a, "Yennu sommir paake ki n la jאכ." 2 Li poorpo ki u mar u waarכ Abel. Ki Abel din goon pei, njaan ki Keenn tee kpakoora. 3 Ki dasiar Keenn tan jii u kpaab jeet ki baar nann, a wun tur Yennu. 4 Ki Abel mun jii u sinsinn bonkobot matii yemm nant nba njan ki tur Yennu. Ki Yennu numm gboo Abel nan u piinii, 5 njaan ki u numm ki gboo Keenn piinii. Ki Keenn wutoor doo bonchiann, ki u numpo biir. 6 Ki Yennu boi Keenn a, "Bee ki a wutoor doo? Bee ki a numpo bi?" 7 A-i bonni tun linba njan, n bo kan gaarani-i? Njaan faa tun linba ki njan na, bonbiir דבא a tאכnn po, ki teen siir ki guua, njaan a yabir ki nyannכ."

8 Ki Keenn pak nan u waarכ Abel a, ("Njaant ki tin saan muuk ni.") Baa saan ki be muuk ni yoo nba, ki Keenn wor u waarכ Abel ki kpuii.

9 Ki Yennu boi Keenn a, "A waarכ Abel be lia?"

Ki u jiiin a, "N ki mi. Mine tee n waarכ guutכ-כ?"

10 Ki Yennu yet a, "Bee ki a tun nna? Gbiintir, a waarכ sאכn yikin, ki nyi tij ni ki baatin. 11 Mאכtana, a be mאכtont nie, ki ji kan fit ko tij nba yaat u מאכב ki gaan a waarכ sאכn, wunba ki a kpuii na. 12 Li-i tee ki a koo kpaab, li ji kan nan jeet ki turani, ki a sii tee niyann nan nilinlinjir tingbourנ na paak."

13 Keenn din yet Yennu a, "N tubdatu saa gar n paנ terika. 14 Dinna daar nba na, a beerin ki nyintin tij na niנ, ki n sii lin bakii, ki ki laata, ki sii tee nilinlinjir tingbourנ na paak, ki wunba kur lan, u saa kpime."

15 Ki Yennu yetכ a, "Li ki tee nna. Wunba kur kpuii fin Keenn, biak be li daanכ paak, u saa la tubdatu taar munlore." Njanne Yennu tur Keenn דבא, a wunba kur lau, u daa kpuii. 16 Ki Keenn nyii Yennu boor, ki saan kar tij nba sann tee Nod, III ki li be Edenn yondo po na.

Ki jiiin Keenn yaaboona po

17 Keenn din דבא nan u njapoo. Ki u soor poor, ki mar Enאכ. Keenn daa din maa dooe, ki din pur doo maנ sann ki gaan nan u bik Enאכ. 18 Enאכ din mar Irad, ki Irad mar Mehujael, ki Mehujael din mar Metusael, ki Metusael mar Lamek. 19 Ki Lamek אכאכn poob banlee. Poo yעכ sann din tee Ada, ki אכאכn sann mun tee Sila. 20 Ki Ada din mar Jabal: njאכע tee binba אכאכn lanbont IV ki אכאכ ki bia goon bonkobot na baa. 21 Ki u waarכ sann

I Bi maan ni, bi yib "cherubim." Bi nyii Yennu boore. II Bi maan ni, "Keenn" nan "la" מאכבna naane. III Ki Nod paak tee "nilinlinjir." IV Bi din jii bonkob-gbante ki אכאכn bi lanbont.

din tee Jubal: njאכע din tee binba peeb naatuna nan naagbai na baa. 22 Sila mun din mar bik, ki purכ Tubal Keenn, ki u kur saauk. Tubal Keenn waarpook din tee Naama.

23 Lamek din yet u njapoo Ada nan Sila a:

"N njapooob, gbiintir man, n kpuii naasimכ, kimaan u turin daנ.

24 Li-i tee tubdatu njanlore saa pa Keenn kpinu paak, njann li-i tee wunba kpuii min Lamek, tubdatu piinlore nan njanlore-e saa nyi pa n paak."

Ki jiiin Sef nan Enos po

25 Ki Adam דבא nan u njapoo biak, ki u mar bik, ki yet a, "Yennu turin bik ki senn Abel, wunba ki Keenn kpuii na taar niwa." Li paak, ki u purכ Sef. V26 Sef mun din mar bik ki purכ Enos. Li yooe ki bi din piin ki dont VI Yennu sann.

Laa nyii Adam ki saan tuu Nowa

(1 Barkperii 1.1-4)

5 Bianjinba ki li אכב wann Adam maarue na: Yennu nba din nan nisaarik, u din namכ ki u tee njאכ Yennu ninnaunjo. 2 U din nan אכאכ nan pooe, ki teen piisin bi paak, ki purib "Nisaarii." VII3 Yoo nba ki Adam la bina kobik nan piintaa, ki u mar bik ki u tee u ninnaun, ki u purכ Sef. 4 Adam nba din mar Sef, njaan u din dii bina kobii njanniin, ki מאכ bonjai nan bonpoi. 5 Bina nba Adam din dii u manfoor ni tee kobii njanyia nan piintaae, ki kpo.

6 Ki Sef dii bina kobik nan njanngmu ki mar Enos. 7 Sef nba din mar Enos, li poorpo u din dii bina kobii njanniin nan bina njanlore, ki מאכ bonjai nan bonpoi. 8 Sef din dii bina kobii njanyia nan piik nan njanlee-e, ki kpo.

9 Enos nba din dii bina piinyia na, ki u mar Kenann. 10 Enos nba din mar Kenann, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanniin nan piik nan njanngmu, ki מאכ bonjai nan bonpoi. 11 Enos din dii bina kobii njanyia nan njanngmue, ki kpo.

12 Ki Kenann dii bina piinlore ki mar Mahalalel. 13 Kenann nba din mar Mahalalel na, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanniin nan piinna, ki מאכ bonjai nan bonpoi. 14 Kenann din dii bina kobii njanyia nan piike, ki kpo.

15 Ki Mahalalel dii bina piinloob nan njanngmu ki mar Jared. 16 Mahalalel nba din mar Jared na, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanniin nan piintaa, ki מאכ bonjai nan bonpoi. 17 Mahalalel din dii bina kobii njanniin nan piinyia nan njanngmue, ki kpo.

18 Ki Jared dii bina kobik nan piinloob nan njanlee, ki mar Enאכ. 19 Jared nba din mar Enאכ, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanniin ki מאכ bonjai nan bonpoi. 20 Jared din dii bina kobii njanyia nan piinloob nan njanlee-e, ki kpo.

21 Ki Enאכ dii bina piinloob nan njanngmu ki mar Metusela. 22 Enאכ nba din mar Metusela, li poorpo ki u be nan Yennu fanu, ki dii bina kobii njantaa ki מאכ bonjai

V Bi maan ni, "Sef" nan "tur" מאכבna naane. VI Dont, koo אכאכn-tir. VII Bi maan ni, nisaarik paake tee "Adam."

nan bonpoi. ²³ Enk din dii bina kobii nantaa nan piinloob nan njanmu. ²⁴ Enk din waa Yennu fanu, ki bi din tan ki lau, kimaan Yennu-e din jiu.

²⁵ Ki Metusela dii bina kobik nan piinniin nan njanlore ki mar Lamek. ²⁶ Metusela nba din mar Lamek, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanlore nan piinniin nan njanlee ki mk bonjai nan bonpoi. ²⁷ Metusela din dii bina kobii nyania nan piinloob nan nyaniae, ki kpo.

²⁸ Ki Lamek dii bina kobik nan piinniin nan njanlee ki mar bik, ²⁹ ki yet a, "Tij na nie ki Yennu sat mtont, bik nae saa baar nan foon ti toona ni." Li paak, ki u pur bik man sann Nowa. ³⁰ Lamek nba din mar Nowa, li poorpo ki u ji tee bina kobii njanmu nan piinyia nan njanmu, ki mk bonjai nan bonpoi. ³¹ Lamek din dii bina kobii njanlore nan piinlore nan njanlore-e, ki kpo.

³² Ki Nowa dii bina kobii njanmu, ki mar bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef.

Ki jiin nisaarii tonu po

⁶ Yoo din tan baar, ki niib pɔt durinya ni ki maar bonpoi. ² Ki nijaana II din laat nisaarii bonpoi na ki bi fan bonchiann, ki bi gani kɔnt. ³ Ki Yennu yet a, "N foon kii be niro ni yoo kuri, n kan sak ki niro-ii be mkmk nan mkmk, kimaan u kpan tee nisaarika, u bina sii tee kobik nan piinlee-e." ⁴ Nifopaarit din be tingbouŋ na ni, yoo man nan li poorpo, yoo nba ki nijaana din kɔn nisaarii bonpoi, ki din mar waas na. Bi waas mane din tee nijaana nan paarib nba mk sann.

⁵ Ki Yennu la nisaarik tonu nba yabit tingbouŋ na ni, nan u dudukit kur nba tee bonbiir bianinba, ⁶ ki li biir u par, ki u mk kɔn nan waa nan nisaarik tingbouŋ na ni na. ⁷ Nanne ki u yet a, "N saa biir nisaarik nba ki n namk tingbouŋ na niŋ nawa, li niib nan bonkubit nan bonbubokit nan bon-yuyukit, kimaan n mk kɔn nan maa namm nawa." ⁸ Njan Yennu numm din gboo Nowa, ki u tin ninbaauk.

Ki jiin Nowa po

⁹ Nowa labaare na: Nowa din tee niŋanɔ ki be nan Yennu fanu. Nk kɔn din tee niŋanɔ li yoo. ¹⁰ Nowa din mk bonjai bantaa, ki bi sana tee Sem nan Ham nan Jafef. ¹¹ Tingbouŋ na niib din biir, ki be nan njanbir nan mukisuk. ¹² Ki Yennu got tingbouŋ na, ki la ki li bi, kimaan nisaarii kur din be jakint nie.

¹³ Ki u yet Nowa a, "N saa boont nisaarii kur tingbouŋ na niwa. N saa biirib, kimaan bi toonbiit nan mukisuk paake te ki n yaa n biir namm nan tingbouŋ na. ¹⁴ Jiin taabnana ki kpa njan, ki teen diit li ni, ki taan kɔn ni nan poorpo nan kɔtar. ¹⁵ Kpaan, ki li fɔkint tij niŋ-ii tee taabana kobii nanna nan piinmu, ki li yarimu-ii tee taabana piinlore nan njanmu, li fɔkint sanpaapo-ii tee taabana piinna nan njanmu. ¹⁶ Fi-i kpa, fan pin njan na yur paak, njan nyik yiar taabann nan bonjinn lokir ni maar paak. Teent tamkɔkɔn lokir ni, njan teen ditɔtɔtɔ njanlee. ¹⁷ N yaa n

baar nan nyungbeeuko tingbouŋ na ni, ki lin di bonfoor kur. Linba kur mk manfoor tingbouŋ na ni saa kpo, ¹⁸ njan n sii dia n mɔlor nana. A saa kɔn njan na ni, fin nan a waas nan a njanpo nan a sipoi, kii be lej. ¹⁹⁻²⁰ Bonkob-booru kur banlee-lee, kɔn nan poo, nan bon-yuyukit booru kur banlee-lee, kɔn nan poo, nan bonbubokit booru kur banlee-lee, kɔn nan poo, saa baar a boor, a bin foor, ki a kɔmm njan na ni, ki bin foor. ²¹ Ki a saa jii jeet nba ki i sii di, ki taan bekir li kur njan na ni, ki li sii tee fin nan namm jeet." ²² Ki Nowa tun nan Yennu nba wann bianinba na.

Ki jiin nyungbeeuk na po

⁷ Ki Yennu yet Nowa a, "Kɔn njan na ni, fin nan a njaneeb kura, kimaan n la nan a kuukɔn tuun fanu tingbouŋ na ni. ² Jiin bonkubit booru nba kur ki tee kɔn, bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki bia jii bonkubit booru nba kur tee kɔn, banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ³ ki bia jii bon-yuyukit booru kur bonjai banlore-lore, nan bonnaanii banlore-lore, ki njan bi booru kur-ii fo ki pɔt tingbouŋ na ni. ⁴ Daa njanlore poorpoe ki n saa te ki saak n baa tingbouŋ na paak, yonnu ni piinna, nan nyik piinna, ki li saa biir bonfoor kur nba ki n din nan na." ⁵ Ki Nowa tun linba kur ki Yennu wann.

⁶ Nowa din mk bina kobii njanloobe, yoo nba ki nyun dii tingbouŋ na na. ⁷ Ki kɔn Nowa nan u bonjai, nan u njanpo, nan u sipoi kɔn njan na ni, kimaan nyungbeeuk na paak. ⁸ Ki bonkubit nba ki kɔn, nan binba kɔn, nan bon-yuyukit, nan linba kur kɔn tij na paak ⁹ mun bia kɔn Nowa boor njan na ni banlee-lee, bonjak nan bonnaan, nan bianinba ki Yennu wann Nowa na. ¹⁰ Ki daa njanlore na poorpo, ki saak baa tingbouŋ na paak.

¹¹ Binn nba pukin ki teen Nowa bina kobii njanloob na ni, li njanbiir njanlee ni, daa piik nan njanlore daar nae, ki tingbouŋ na lokir kur po put nan jinjabii, ki sanpagbouŋ loot, ¹² ki saak baa tingbouŋ na paak yonnu ni piinna, nan nyik piinna. ¹³ Daar man niŋe ki Nowa nan u bonjai Sem nan Ham nan Jafef, ki pukin u njanpo nan u sipoi bantaa, ki bi kɔn njan na ni. ¹⁴ Bi din kɔn nan muuk ni nan njan ni bonkubit booru kur, nan bonfoor nba kur kɔn tij na paak booru kur, nan kɔn booru kur, nan bonfoa nba yuuk booru kur. ¹⁵ Bonfoa kur din tɔk banlee-lee, bonjak nan bonnaan, ki baar Nowa boor, ki kɔn njan na ni. ¹⁶ Bonfoor booru kur din kɔn, nan Yennu nba senn Nowa bianinba na. Nanne ki Yennu loon gann Nowa paak.

¹⁷ Ki saak baa dapiinna tingbouŋ na paak, ki nyun tan gbee ki yabit, ki njan na pukit. ¹⁸ Ki nyun na pukin bonchiann tingbouŋ na paak, ki njan na din puuk nyun na paak, ki lin purin. ¹⁹ Nyun na din pukin bonchiann tingbouŋ na ni, ki kɔn nan kunkona kur din piin. ²⁰ Nyun na din doo ki gar kɔn nan kunkona na, ki li gar taabatii piinleewa, ²¹ ki bonfoa kur nba din be tij na paak kpo kpo, li kɔn, nan njan ni nan muuk ni bonkubit, nan bonbubokit kur nba kɔn tij na paak, nan nisaarii kur. ²² Linba kur foi, ki din be tinkoon na

I Bi maan ni, "foon" nan "Nowa" mkbona naane. II Nijaana, koo yennii bonjai, ki li paake tee "niib nba naan yennii."

paak, ki li kpo. ²³ Ki Yennu boont bonfoor kur nba be tingboun na ni, nisaarii nan bonkobit, nan bonfoa nba כככ tij na paak, nan כככני nba yuuk sanpaapo, see Nowa nan binba kur be narun nin na kuukwe din biar. ²⁴ Nyun na din yent tingboun na, daa kobik nan piingmue.

Ki jiin nyungbeeuk na gbennu po

⁸ Yennu din ki tamm Nowa nan bonkobit nba kur be narun ni na po, ki din te ki wouj da tingboun na paak, ki nyun na כככ, ² ki כככ nyuntona nba nyi tij ni, nan linba nyi sanpaapo na kur loona, ki saak bia nyik baanuwa. ³ Nyun na din warie waan waan ki saa tuu daa kobik nan piingmu. ⁴ Nmaarii narlore ni, li daa piik nan narlore daar, ki narun na din saa set j-foouk ki bi yir Ararat na paak. ⁵ Nyun na din waabite nan laa din tan baar nmaarii piik ni, li pinpiindaar, ki kunkona nan jככ yura paak nyככnt.

⁶ Li daa piinna poorpo, ki Nowa loot narun na takor-bonn, ⁷ ki nyinn kinkaauk, ki u ji ki jen Nowa boor, njaan yuuk lin nan nyun nba tan כככ ki gbenn. ⁸ Nowa ji din nyinn lanjerike, a wun laan nyun na כככ gbenna. ⁹ Njaan nyun na daa din be tij paak, ki lanjerik na כככ waa saa set sian, ki yukir nmat narun na boor. Ki Nowa tant nuu ki soor כככ narun na ni, ¹⁰ ki din guur daa narlore ki pukin, ki namm nyinn lanjerik na biak. ¹¹ Ki lanjerik na tan jen u boor daajoouk, ki bab olif tutuuk. Ki Nowa ji bann nan nyun na כככ. ¹² Ki u namm guur daa narlore ki pukin, ki bia nyinn lanjerik na. Waa nyii, u ji ki jeni.

¹³ Nowa bina kobii narloob nan yennככ ni, li nmaasinsinn pinpiindaare, ki nyun na כככ gbenn. Ki Nowa bakit linba baak yiar nba be maar paak na, ki got lint, ki la nan tij na koote. ¹⁴ Nmaarik nba pukin narlee na, li daa piinlee nan narlore, ki tij koor ki gbenn.

¹⁵ Ki Yennu bet Nowa a, ¹⁶ "Nyimin narun na ni, fin nan a njaapoo, nan a bonjai, nan a sipoi. ¹⁷ Nyimin nan bonfoa kur, li bon-yuyukit, nan bonkobit nan bonbubokit nba kur be a boor, ki bin pot kii be tingboun na kur po." ¹⁸ Ki Nowa nan u bonjai, nan u njaapoo, nan u sipoi din nyii narun na ni. ¹⁹ Bonkobit kur, nan bonbubokit kur, nan bon-yuyukit kur, bonfoor booru kur nan u כככ din nyii narun na ninj.

Bianjinba ki Nowa mann maruj

²⁰ Ki Nowa maa maruj binbintir ki tur Yennu, ki din nyinn bonkobit nba ki כככ na booru kur ni siab, nan bon-yuyukit nba ki כככ na booru kur ni siab, ki mann mujoonu maruj, binbintir na paak. ²¹ Maruj na nubiru din nubir כככ Yennu, ki maruj, ki u yet u כככ a, "N lek mi nan laa nyii nisaarik bisin niwa, u dudukit tee bite, njaan n ji kan ban כככ tingboun na matont, u biit paaki. N ji kan ban biir bonfoor kur nba be, nan maa tun matana na. ²² Nan durinya nba sii be na, burint yoo sii be, ki jaanu yoo be, ki waat yoo sii be, ki naauk

yoo sii be, ki siok nan piar sii be, ki yonnu ni nan nyiok sii be."

Ki jiin Yennu molor po

⁹ Yennu din teen piisin Nowa nan u bonjai paak ki yet a, "Ti mar man waas bonchiann, ki pot gbeen tingboun na. ² Ki bonkobit nan bon-yuyukit, nan nyun ni bont kur sii tiini jarmanii, ki i sii diab, ki mak yiikoo bi paak. ³ Bonfoor kur nba be, i saa jii ki lii tee i jeet, nan bonbuburit kur nba ki n turi. ⁴ Njaan bonyennכככ ki i daa di, njanne tee nant nba ki u כככ biar u ni, kimaan bonfoor manfoor be u כככ nie. ⁵ Ki wunba nyinn nirכ manfoor, n tan saa boic manfoor marj powa, ki bonkobuk nba nyinn nirכ manfoor, n tan saa boic li powa. ⁶ Wunba nyinn nirכ manfoor, nirכ mun bia tan saa nyinn u manfoor, kimaan min Yennu ninnaunjo ki n nan nisaarik.

⁷ "Yimm narin, ii mar ki pot bonchiann. Ii mar ki pot gbeen tingboun na."

⁸ Ki Yennu namm pak Nowa nan u bonjai a, ⁹ "Mככ-tana, n sent n molor nan yimm, nan i yaaboona nba tan saa wei i poorpo, ¹⁰ nan bonfoa kur nba be nani, li bon-yuyukit nan bonkobit kur nba nyii narun na ni na, ¹¹ n sent n molor marj nan yimme, a n ji kan ban biir bonfoor kur nan nyungbeeuku. N bia kan ban ki biir tingboun na nan nyumi. ¹² Molor nba ki n teen yimm nan bonfoor kur nba be i boor, ki li sii tee molor yaayoo nan yaayoo na nyinne na: ¹³ N saa כככ naatooruk sanpaapo, ki li sii tee min nan tingboun na molor na nyinn. ¹⁴ Ki li-i tee saak yin sanpagbant ni, ki naatooruk כככ, ¹⁵ n saa tiar n molor nan yimm, nan bonfoor booru kur, ki nyun ji kan ban di boont bonfoor kuri. ¹⁶ Li-i tee naatooruk כככ sanpagbana ni, n saa la, ki tiar molor kangbennuk nba be min Yennu nan bonfoor booru kur nba be tingboun na paak sinsuuk ni. ¹⁷ Molor nba ki n senn min nan bonfoor kur nba be tingboun na paak sinsuuk ni na nyinne na."

Ki jiin Nowa bonjai po

¹⁸ Nowa bonjai nba din nyii narun ni na tee Sem nan Ham nan Jafef. (Ham-e din tee Keenann baa.) ¹⁹ Nowa bonjai bantaa nae tee durinya niib kur yeejamm.

²⁰ Nowa din tee kpaarכ, כככ din tee sinsinn nirכ nba bur daan tilontii. ²¹ Ki u din nyuu u tilככna marj daan, ki yib, ki yokit כככ yann, u lanboun^I ni. ²² Yoo nba ki Ham, wunba tee Keenann baa na la ki u baa כככ yann, ki u nyii ki saa kumii u ninjamm banlee na, Sem nan Jafef. ²³ Ki Sem nan Jafef jii chinchenn ki paan bi bpiat paak, njaan somm כככ lanboun na ni potuntuna, ki saa bakin bi baa. Bi din ki jiant, bi din tor numme ki nmat nyii, ki ki la bi baa fei. ²⁴ Nowa nba din tan yerik u dayibint ni, ki bann u bijoontik na nba tun bianjinba, ²⁵ ki u yet a:

"Matont be Keenann paak,

ki u sii tee daaba daabir u כככrib perj.

²⁶ Dontir be Yennu nba tee Sem Yennu na paak,

I Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

ki Keenann sii tee u daabir.

27 Yennu saa tant Jafef yent,
 ןכּוּ nan Sem sii ןכּוּ ןכּוּׁאׁוּק,
 ki Keenann sii tee Jafef daabir.”

28 ןכּוּ, nyungbeeuk na poorpo, Nowa din dii bina kobii njantaa nan piinjumue. 29 U din be u manfoor ni bina kobii njanyia nan piinjumue, ki tan kpo.

Ki jiin Nowa yaaboona po

10 Binba nae tee Nowa bonjai, Sem nan Ham nan Jafef. Nyungbeeuk na poorpo, bonjai man mun din mar bi bonjai.

Ki jiin Jafef yaaboona po

2 Jafef bonjai din tee Gomer, nan Magog, nan Madai, nan Jafann, nan Tubal, nan Mesek, nan Tiras. Njamme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na.

3 Gomer bonjai din tee Askenas, nan Rifaf, nan Togar-ma. 4 Jafann bonjai din tee Elisa, nan Speenn, nan Saiprus, nan Rodes. 5 Njamme din tee boorganu nba ןכּוּ ןכּוּגבׁיׁאׁנׁוּ, nan tij nba nyun lintir na ni yeejamm. Bi kura din tee Jafef yaaboona, ןכּוּ kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tij.

Ki jiin Ham yaaboona po

6 Ham bonjai din tee Kus nan Ijpt nan Libia nan Keenann. Njamme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. 7 Kus bonjai din tee Seba, nan Hafila, nan Sabta, nan Raama, nan Sab-teka. Raama bonjai din tee Seba nan Dedann. 8 Kus-e din tee Nimrod baa. Ki Nimrod din fiir ki tee kunkonkwakitir tingbouj na ni. 9 U din tee waarcheenne Yennu sommir paak. Li paak ki bi yeen a, “Ki tee nan Nimrod na, wunba tee waarcheenne, Yennu sommir paak na.” 10 Sinsinn, u yent din tee Babilonn, nan Ereka, nan Akad, nan Kalne: li kur be Babilonn tingbouj ni. 11 U din nyii yent man nibe ki saan Asiria, ki saa sibir Ninefe, nan Rehobof Ir, nan Kala doi, 12 nan Resenn doo nba be Ninefe nan Kala sinsuuk ni na. Kala din tee digbansaakare.

13 Ki Ijpt din mar Lidia teeb, nan Anam teeb, nan Lehab teeb, nan Naftu teeb, 14 nan Patrus teeb, nan Kaslu teeb, nan Kret teeb. (Kret teeb nie ki Filistia teeb nyii.)

15 Keenann bonjaie din tee Sidonn nan Hef. Sidonn-e din tee u bikperik. Njamme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm. 16 Keenann yaaboona din tee Jebus teeb, nan Amor teeb, nan Girgas teeb, 17 nan Hif teeb, nan Aak teeb, nan Sinn teeb, 18 nan Afad teeb, nan Semar teeb, nan Hamaf teeb. Ki boorganu nba tee Keenann teeb na yat, 19 ki bi kpaar nyii Sidonn diitu po, ki saa tuu Gerar, doo nba kpia Gasa na, ki saa yondopo ki saa tuu Sodom, nan Gomora, nan Adma, nan Seboyim, ki li kpia Lasa. 20 Booru na tee Ham yaaboona, ןכּוּ kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tij.

Ki jiin Sem yaaboona po

21 Ki Sem, wunba tee Jafef waar^I na, u yaaboona tee Eber teeb. 22 Sem bonjai din tee Elam, nan Asur, nan Apaksad, nan Lud, nan Aram. Njamme ki bi yaaboona pur bi booru sana ki gaan namm na. 23 Ki Aram yaaboona boorue tee niib nba din be Us, nan Hul, nan Geter, nan Mesek na. 24 Apaksad-e din tee Sela baa, ki u mun tee Eber baa. 25 Eber din ןכּוּ bonjai banlee. Yenc sann yi Peleg, kimaan u mimmar binne ki durinya ni niib din bokit. Ki ןכּוּ na sann tee Joktann. 26 Joktann yaaboona din tee Almodad, nan Selef, nan Hasar-mafef, nan Jera, 27 nan Hadoram, nan Usal, nan Dikla, 28 nan Obal, nan Abimael, nan Seba, 29 nan Ofir, nan Hafila, nan Jobab. Bi kur yeejae din tee Joktann. 30 Tij nba ki bi ןכּוּ na nyii Mesa, ki lat saan tuu Sefar kunkona nba be yondo po na. 31 Booru nae tee Sem yaaboona, ןכּוּ kur nan u naakuuk, nan u danmaan, nan u tij.

32 Binba na kur din tee Nowa yaaboona, booru booru, ןכּוּ kur nan naakuuk nba ki u nyii. Nyungbeeuk na poorpo, nibooru kur nba be tingbouj na ni tee Nowa bonjai na yaaboona.

Bianjinba ki mabooru booru tan be

11 Sinsinn, durinya niib kur din piak ma-booryennkooe. Maganii din kaa ki pukin maan nba ki bi piak man po. 2 Baa din somm ki saa yondo po, bi din saa la paanu nba yab bonchiann, digbann nba ki bi yi Babilonn na yent ni. 3 Nanne ki bi pak nan bi leeb a, “Baat man, njant tin fib birikii ki pur birikii man ki lin koor wakir kenkema.” Bi din ki jii tana nan tantaakit kaa, njan jii birikii nan kpaboujo ki saa maa. 4 Baa teen siir gbenn yoo nba, ki bi yet bi leeb a, “Njant man ki ti maa njasaakak, ki njak man-ii fok bonchiann kii sakii tuut sanpagbana. Li saa te ki tin taan kii be yomm, kii ןכּוּ sanjaann.”

5 Njan Yennu din sik tan la bi doo nan bi njasaakak nba ki bi daa maa na, 6 ki yet a, “Li-tee ki nibooryen nba piak mabooryen na piin tuun linba na, siar sii kaa ki bi saa gbar tumu. 7 Baat man, njant ti sik ki saa njmat bi maan nba ki bi piak na, ki bi ןכּוּ ji daa gbia u ןכּוּ maame.” 8 Nanne ki Yennu sik ki tan njmat bi maan man, ki yatib tingbouj na kura po, ki bi ji gbar bi doo man maanu. 9 Nanne teen ki bi din pur doo man sann Babel, ^{II} kimaan leje ki Yennu din njmat tingbouj na ni niib kur maan. Laa din nyii lej, Yennu din yat niib nae ki ןכּוּmm tingbouj na kur po.

Ki jiin Sem yaaboona po

(1 Barkperii 1.24-27)

10 Sem yaaboona: Bina njanlee nba din gar nyungbeeuk na poorpo, ki Sem ji ןכּוּ bina kobik, ki mar Apaksad. 11 Waa mar Apaksad, ki u dii bina kobii njanmu ki pukin, ki ןכּוּ bonjai nan bonpoi.

^I Li saa fit tee u waar^I koo u ןכּוּכּוּ. ^{II} Bi maan ni, “Babel” nan “njmatir” ןכּוּbona naane.

¹² Apaksad nba dii bina piintaa nan njanjmu na, ki u mar Sela. ¹³ Waa mar Sela, ki u dii bina kobii njanja nan bina njanjaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁴ Sela nba dii bina piintaa, ki u mar Eber. ¹⁵ Waa mar Eber, ki u dii bina kobii njanja nan bina njanjaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁶ Eber nba di bina piintaa nan njanja, ki u mar Peleg. ¹⁷ Waa mar Peleg, ki u dii bina kobii njanja nan piintaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

¹⁸ Peleg nba di bina piintaa, ki u mar Reu. ¹⁹ Waa mar Reu, ki u dii bina kobii njanlee nan bina njanjaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁰ Reu nba dii bina piintaa nan njanlee, ki u mar Serug. ²¹ Waa mar Serug, ki u dii bina kobii njanlee nan bina njanlore, ki mək bonjai nan bonpoi.

²² Serug nba dii bina piintaa, ki u mar Nahor. ²³ Waa mar Nahor, ki u dii bina kobii njanlee, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁴ Nahor nba dii bina piinlee nan njanjaa, ki u mar Tera. ²⁵ Waa mar Tera, ki u dii bina kobik nan bina piik nan njanjaa, ki mək bonjai nan bonpoi.

²⁶ Tera nba dii bina piinlore, ki u mar Abram, nan Nahor, nan Harann.

Ki jiiin Tera yaaboona po

²⁷ Tera, wunba din tee Abram nan Nahor nan Harann baa na yaaboona na: Harann din mar Lot. ²⁸ Li poorpo, ki u din tan kpo u dandoo nba ki li sann tee Ur, ki li be Babilonn yent ni na, njanja ki u baa Tera daa fo. ²⁹ Abram nan Nahor kura din kəən poob, ki Abram njanjaa sann tee Sarai, ki Nahor njanjaa sann mun tee Milka. Milka marj nan Iska din tee Harann waase.

³⁰ Sarai din tee kanmatire.

³¹ Li yoo na, ki Tera jii u bija Abram nan u yaaboonn Lot, wunba tee Harann bija na, nan u sipook Sarai, wunba tee Abram njanjaa na, ki nyii namm Ur, Babilonn tij ni, ki saa namm Keenann, njanja baa baar doo nba ki bi yi Harann na ki bi kar lej. ³² Tera din dii bina kobii njanlee nan bina njanjmu, ki kpo, Harann tij marj ni.

Bianjinba ki Yennu yiin Abram

12 Yennu din pak Abram a, "Nyin a tij ni, nan a niib, nan a baa njanjaa kura ni, kii saa tij nba ki n saa wanna na ni. ² N saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee boorgbenjir. N saa teen a sann sangbenjir, ki a sii tee piisin daanə.

³ Binba kur teena piisin, n mun sii teemm piisin, njanja binba waanta məbiit, n mun sii wantib məbiit, ki a yaa paak, n saa teen piisin nisaarii kur paak."

⁴ Ki Abram yaat saan nan Yennu nba wannə bianjinba na; ki Lot weib. Abram nba din nyii Harann yoo nba na, u din mək bina piinlore nan bina njanjmu. ⁵ U din jii u njanjaa Sarai, nan u ninja Harann bija Lot, nan bi niib nba ki bi mək, ki pukin bi məkint kur, ki yaat saa Keenann nan baa saa baar lej.

⁶ Abram din somm tij marj ni nan waa saa baar ti-saakak nba see siaminba ki bi yi Məre, ki lej tee Sekem tij kasii boor na. Li yoo na ki Keenann niib daa be tij marj ni. ⁷ Yennu din dəkkit Abram paak, ki pakə nan u tan saa jii tij marj ki teen kəək Abram yaaboona nuu ni. Njanja ki Abram maa maruj binbintir lej, ki jiant Yennu nba dəkkit u paak marj. ⁸ Waa nyii lej, u din saan siaminba po ki kunkona be na, digbann nba ki bi yi Betel na yondo po, ki saa chaan lanbouj, ¹ Betel nan Ai sinsuuk ni, ki Betel be yonbaa po, ki Ai mun be yondo po. Lej marj u bia din maa maruj binbintir ki jiant Yennu. ⁹ Li poorpo, ki kəək Abram njanjaa tukin u sommir, ki took tij nba be diitu po, ki bi yi Negef na.

Bianjinba ki Abram saan Ijijt tij ni

¹⁰ Kon din tan baa bi doo na ni bonchiann. Njanja ki Abram fiir saan Ijijt, a wun saa kar lej waan, kimaan kon na din tee konnaadaake. ¹¹ Waa saa per Ijijt yoo nba, ki u pak u njanjaa Sarai a, "N mi nan a tee poofaje. ¹² Li-i tee ki Ijijt niib la-a, bi saa yet a, 'U njanjaa na.' Li paak nna bi saa kpime, njanja fan biar. ¹³ Bi-i boia, fan yetib nan n waarə teea. Njanja ki bi kan kpimi, ki a yaa paak n saa la manfoor, ki bi bia saa dian fanu." ¹⁴ Baa baar Ijijt yoo nba, ki lej niib na set la Sarai nba fan bianjinba. ¹⁵ Kpanbar Faaro saakab nba la nan Sarai fan na, ki bi piak u fant po kəək kpanbar Faaro boor. Faaro nba tan gbat, ki u te ki bi baar nanə u njanjaa ni. ¹⁶ Sarai paak, Faaro din dia Abram fanu, ki turə nei, nan pei, nan bonii, nan laagumiinba, nan daabjai, nan daabpoi.

¹⁷ Njanja Sarai paak ki Yennu te ki yiarii baa kpanbar Faaro nan u njanjaa paak bonchiann. ¹⁸ Njanja ki kpanbar Faaro yiin Abram ki tan boic a, "A teen bee ki turin na? Bee ki a ki pakin nan Sarai tee a njanjaa, ¹⁹ njanja yet a u tee a waarə, ki te ki n jiiu kun nanə njanjaa ni maa n kəək? Mətana, a njanjaa na. Jiiu kii saa." ²⁰ Li yoo na ki Faaro tur u niib sennu ki jiiin Abram po, ki bi chabə yaak, ki u jii u njanjaa nan u məkint kur ki yaat.

Bianjinba ki Abram nan Lot yat leeb

13 Li yoo na ki Abram nyii Ijijt ki saan Keenann tij diitu po. U din jii u njanjaa nan linba kur tee u yar, ki Lot weib ki saan. ² Abram din məkkit bonchiann. U din mək bonkobit nan likirii nan salima, ki li kaa məkbu. ³ Ki u nyii lej, ki somm kəək digbana nan waa saa baar Betel, ki kəək Betel nan Ai sinsuuk ni, siaminba ki u din chaan lanbouj, ⁴ ki bia maa maruj binbintir na. Lej marje ki u jiant Yennu.

⁵ Lot, wunba din waa Abram ki bi lin na mun din mək bonkobit nan niib. ⁶ Njanja baa lakin be na paak, tij na ji din pəcribe, kimaan bi bonkobit na din yabit paak nan bin lakin kii bewa. ⁷ Njanja ki kunkonn tan baar Abram bonkob-kpaarii nan Lot bonkob-kpaarii sinsuuk

I Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. II 12, 18 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

ni. Li yoo na ki Keenann niib nan Peris niib kura be tij na ni.

⁸ Nanne ki Abram yet Lot a, "Ti tee ninjanne. Li ki njan ki ti bonkob-kpaarii-ii kɔn nan leebi. ⁹ Tij na kura ki be a nuu ni kaa-a? Njaant ti yat leeb. Li-i tee ki a gaar gaŋ po, man gaar diitu po. Li-i muni tee ki a gaar diitu po, man gaar gaŋ po."

¹⁰ Lot nba got lint tij na, ki u la ki jɔɔdann paaŋ na njan bonchiann, ki naan nan Yennu kpaab na, koo Ijpt paaŋ nba ɔɔ ki jiin Soann po na. (Li yoo na, ki ɔɔ ki Yennu daa din ki joo Sodom nan Gomora ¹ muu.) ¹¹ Ki Lot gaar jɔɔdann paaŋ na kur ki teen u yar, ki fiir saan yondo po, jɔɔdann paaŋ maŋ ni. Nnae ki bi jab ban-lee na din yat leeb. ¹² Abram din be Keenann-e, ki Lot mun chaan u lanbouŋ jɔɔdann paaŋ na ni, ki kpian Sodom. ¹³ Sodom niib na din tee nɔɔnbiit damme, ki tuun bonbilankant ki teen Yennu.

¹⁴ Lot nba yaat, li poorpo ki Yennu pak Abram a, "Jiantir got ɔɔɔn, nan poor, nan gaŋ, nan diitu. ¹⁵ Tij nba kur ki a laat na, min Yennu saa jii ki tura. Ki li sii tee fin Abram nan a yaaboona yar yaayoo. ¹⁶ N saa te ki a yaaboona sii yab ki tee nan tanbiinii na, ki wunba fit kan tanbiinii, wun mun fit kan a yaaboona. ¹⁷ Saant ki nmaa tij maŋ, kimaan n jikitir ki teen fine." ¹⁸ Ki Abram chaat u lanbouŋ, ki saan chaan kpian Mamre ti-jakpera nba be Hebronn na, ki maa maruŋ binbintir ki tur Yennu.

Bianjinba ki Abram nyinn Lot mudinu ni

14 Li yoo na ki Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, nan Elam bat Kedolaomer, ² nan Goyim bat Tidal din faa ɔɔ ki took Sodom bat Beera, nan Gomora bat Birsas, nan Adma bat Sinab, nan Seboyim bat Semeber, nan Bela (koo Soar) bat. ³ Batnba na kur din piin kɔnn Sidim yakir nie, linba tee Yaarin Mɔkɔgbenjir mɔtana na. ⁴ Bina piik nan njanlee nba din gar na, bat Kedolaomer-e din tuu diab. Njan binn nba ji saa pukin piik nan njanntaa na ni, ki niib na ji yêɔ. ⁵ Binn nba wei piik nan njanntaa ni na, ki bat Kedolaomer nan u bat leeb saan faa ɔɔ ki nyann Refa teeb, binba be Asterof Kanaim yent ni, nan Susi teeb, binba be Ham yent ni, nan Em teeb, binba be Kiriataim paanu ni, ⁶ nan Hor teeb, binba be Edom jɔɔt paak na, ki gar saa baar siaminba ki bi yi Elparann, ki li kpia nan kunkoouk na. ⁷ Li yoo na ki bi nmat saan En-mispat (ki bi bia yir Kades), ki kɔn nyann Amalek teeb nan Amor teeb yent ni kur, binba kur din be Hasasonn Tamar yakir ni na.

⁸ Nanne ki Sodom bat, nan Gomora bat, nan Adma bat, nan Seboyim bat, nan Beera bat nyii ki taan bi jab, ki teen siir Sidim baauk ni ⁹ a bin took Elam bat Kedolaomer, nan Goyim bat Tidal, nan Babilonn bat Amrafel, nan Elasar bat Ariok, batnba banna, ki bi tookit batnba banŋmu. ¹⁰ Sidim baauk na mun din gbee nan kpabouŋ bootite, ki Sodom nan Gomora batnba nba chiar na sik kpabouŋ bootit na ni, njan ki

1 Sodom nan Gomora din be jɔɔdann paaŋ nie.

leeb na chiar ki doo kunkona. ¹¹ Batnba banna na din fat Sodom nan Gomora bonŋana, nan bi jeet kure, ki yaat. ¹² Bi bia din yent Lot, wunba tee Abram ɔɔɔɔ bik na, nan u mɔkint kur, kimaan waa din be Sodom na.

¹³ ɔɔɔɔ din nyii ɔɔɔ maŋ ni, ki tin paak ki tan baar Abram, wunba tee Hiibru nirɔ na boor, ki wannɔ linba kur tun ɔɔɔ na ni. Li yoo na ki Abram daa ɔɔ ki kpia ti-jakpera nba tee Amor nirɔ Mamre yar na. Mamre nan u ninjamm Eskol nan Aner din tee Abram ɔɔɔ faarae. ¹⁴ Abram nba gbat nan ɔɔɔ na jii u ninja Lot na, u din gann u ɔɔɔ kaŋ ni kunkɔnkɔnna kobii njanntaa nan piik nan banniime, ki bi wei batnba banna na, ki saa baar doo nba ki bi yi Dann na. ¹⁵ Leŋe ki u ɔɔkit u jab maŋ, ki bi fiir nyiɔk ki sar bi datai na, ki weib halii nan Hoba nba be Damaskus niigaŋ po na. ¹⁶ U din fat Lot nan u mɔkint na kura. U bia din fat baa jii doo na ni mɔkint nba kur, nan poob, nan nisiab biak.

Bianjinba ki bat Melkisedek teen piisin Abram paak

¹⁷ Abram nba din kɔn ki nyann bat Kedolaomer nan u bat leeb, ki ji kpent na, ki Sodom bat chetɔ. U din chetɔ baauk nba ki bi yi Kpanbar Baauk (koo Safe Baauk) na nie. ¹⁸ Nanne ki Salem bat Melkisedek baar nan jeet nan daan. U din tee Yabint Yennu manntɔɔɔ. ¹⁹ Li yoo na ki u teen piisin Abram paak, ki yet a, "Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tij na n teen piisin fin Abram paak. ²⁰ Njɔɔe tee dontir Yennu, wunba jii a datai ki kubin a nuu ni na." Ki Abram jii bona nba ki u fat u datai boor ni na kur ɔɔkitu piik ni yenn ki turɔ.

²¹ Nanne Sodom bat na yet Abram a wun jii niib na ki turɔ, njan yent mɔkint na.

²² Njan ki Abram jiin a, "N ponj senn mɔsonn ki tur Yabint Yennu, wunba nan sanpaak nan tij ²³ nan n kan gaar siar a boori, nan gunguŋa gbaa ki boi taasaat njaniiuk. Nanne ki a tan kan fit yet a fine te ki Abram mɔki. ²⁴ N kan gaar siar a boor, see linba ki n poorpo jɔɔɔmu dii na, nan linba tee bi tora. Tɔn, Mamre nan Aner nan Eskol njan, a yabir ki njanm n la bi tora."

Bianjinba ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abram

15 Linba na poorpoe ki Yennu mɔmaan baar Abram, yirintu ni. Yennu maŋ din yetɔ a, "Abram, daa tiin janmaanii. N saa nyinna ninmɔnn ni, ki bia tura paab bonchiann."

² Njan Abram din jiin a, "Paŋ daanɔ Yennu, a paab maŋ nyiɔɔ ponj sii tee bee ki turimi, maa kaa bik ki u tan saa di n faar, see Elieser, wunba tee Damaskus nirɔ nae kaa? ³ A ki turin bik ki u tan saa di n faari, n njaadaaba yentɔ tan saa teen n fadiirɔ."

⁴ Nanne ki Yennu yetɔ a, "jɔɔ maŋ kaa saa di a faari, njan wunba saa di a faar saa nyi fin Abram tiŋ tiŋ gbanant niŋe." ⁵ Yennu maŋ din jiiu ki nyii nanɔ nanyer, ki saa pako a wun got sanpaapo ki kan njanmaabira na, a li-i tee ki u saa fit kan njanmaabira maŋ, a njan njan Abram yaaboona tan sii tee nnae.

⁶ Abram din teen Yennu yadae, ki u yada maḡ paak ki Yennu jiiu ki u tee ninḡan u ʔnʔn.

⁷ Yennu din pako a, "Min Yennu-e nyinna Ur doo ni, Babilonn tiḡ ni, maa n tura tiḡ na ki lii tee a yent."

⁸ Ki Abram jiin a, "N saa teen nlee ki bann nan li set sii tee n yenti?"

⁹ Nanne ki Yennu yeto a wun baar nan naasar, nan buuk, nan pejak, bi kur-ii tee bina ḡantaa-taa, ki bia pukin lanjerik nan ḡmann. ¹⁰ Ki Abram baar nan bonkobit maḡ Yennu boor, ki tan bokit bokit bonkobit na, ki jii bi boka na ki bir bokin bokin lia, ḡaan bon-yuyukit na, u din ki bokitibi. ¹¹ Juut din sik a bin di nant na, ḡaan ki Abram berib.

¹² Yonnu nba tan siik naanunmʔnʔn yoo nba, ki Abram doo ḡoʔo, ki bunbʔnʔnʔn nan jaḡmaansooruk baar u paak. ¹³ Ki Yennu yeto a, "Bant nan a yaaboona tan sii tee saamm digbangann ni. Bi tan sii tee yommii, ki bi saa diab gbaka gbaka, bina kobii ḡanna. ¹⁴ Naaan li poorpo n saa dat binba diab maḡ tuba, ki tiḡ na damm saa turib yaak ki bin nyi tiḡ maḡ ni nan mʔkint bonchiann. ¹⁵ Fin Abram ḡarin, a saa di bina bonchiann ki kpet halliewa, ki tan kpo, ki bin piia. ¹⁶ A yaaboona mun yaa yaaboona tan saa tunn ki jen nna, ki maan n daa kan biir Amor teebi; bi biit daa ki jaḡ nan man dat bi tuba."

¹⁷ Ki yonnu nba tan baa ki li piin bʔnʔnʔn yoo nba, ki munyuuk nan mupeenu baar ki gar nant na sinsuuk ni. ¹⁸ Li yoo maḡ ki Yennu senn mʔsonn ki tur Abram. U din yet a, "N jikit tiḡ na ki teen a yaaboona, laa nyii Ijpt mʔkir paak, ki saa tuu Yufrates mʔkir: ¹⁹ Laa jii Kenn teeb, nan Kenis teeb, nan Kadmonn teeb, ²⁰ nan Hef teeb, nan Peris teeb, nan Refa teeb, ²¹ nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Girgas teeb, nan Jebus teeb kura tiḡ na sii be a nuu ni."

Ki jiin Hagar nan u bija Ismael po

16 Abram nan u ḡaapoo Sarai din daa ki mʔk bik nan yenʔʔʔwa, ḡaan Sarai maḡ din mʔk daabpook, ki u tee Ijpt bik, ki u sann tee Hagar. ² Sarai din pak Abram a, "Yennu nba ki turin bik na, doo nan n daabir Hagar. Li ki gar wun mar bik ki turimi." Ki Abram sak Sarai mʔk. ³ Ki Sarai jii u daabir maḡ ki tur ḡoʔo Abram, ki u ʔnʔn. (Abram nba baar Keenann li bina piik niḡe ki linba na din tun.) ⁴ Abram nba doo nan Hagar yoo nba, ki u soor poor. Hagar nba bann nan u mʔk poor na, ki u ji dont u mʔḡ, ḡaan sian u daanʔ Sarai.

⁵ Nanne ki Sarai yet Abram a, "Fine baar nan biit nba ki n di li fara na. Mine jii n daabir ki teen a nuu ni, ki mʔtana, waa bann nan u mʔk poor na, ki u ji yisimin. Yennu-e saa bu min nan fin buut."

⁶ Ki Abram jiin a, "A daabir be a nuu ni. Fi-i dakin bi-ḡinba, ki a tumʔ nna." Ki Sarai ji din dia Hagar gbaka gbaka nna, ki u tan chiar yaat.

⁷ Yennu malaka din tan la Hagar bunbunn boor ni, doo niwa. Bunbunn na din kpia nan soʔnu nba saa digbann nba ki bi yi Sur nae. ⁸ Ki malaka na yet a, "Hagar, Sarai daabir, a nyii lee ki saa lia?"

Ki Hagar jiin a, "N tiin yaatir n daanʔ Sarai boore."

⁹ Ki malaka na yeto a wun ḡmat kun u daanʔ Sarai boor, ki saa sikin u mʔḡ ki tur. ¹⁰ Malaka na bia din yeto a, "N saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan kii mʔk kanni. ¹¹ A poḡ mʔk poore na ki saa mar bonjak. A purʔ Ismael, ¹ kimaan Yennu gbat faa di biak ki mʔk ninbaaʔk bianḡnbawa. ¹² A bik maḡ binbeḡ sii tee nan bʔḡ binbeḡ nae. Dataar sii be ḡoʔo nan nisaarii kur sinsuuk ni, u kii loon niib maami. Ki ḡoʔo nan nisaarik kan taan benu."

¹³ Hagar din tur Yennu nba pak nann na sann nba tee, "Yennu nba laatin," kimaan u din yet a, "N la Yennu nba laatin." ¹⁴ Nanne teen ki bi yi bunbunn nba be Kedes nan Bered sinsuuk ni maḡ "Manfoor Daanʔ Yennu nba laatin na Bunbunn."

¹⁵ Hagar din mar Abram bonjak maḡ, ki ḡoʔo Abram pur u sann Ismael. ¹⁶ Abram din mʔk bina piinniin nan ḡanloobe, ki Hagar mar Ismael.

Ki jiin mʔlor na nyinn po

17 Abram nba din mʔk bina piinyia nan ḡanyia yoo nba, ki Yennu baar u boor ki tan yeto a, "Mine tee Yabint Yennu. Ii saak n mʔk, ki daa mʔk siara biiti. ² N saa gbeen min nan fin mʔlor na ki nʔbin a yaaboona." ³ Abram din baa fabin tiḡ ni, ki Yennu yeto a, ⁴ "Min ḡarin, min nan fin mʔlore na: Niib bonchiann baae sii teea. ⁵ Soʔo ji kan yiina Abram-i. A sann ji sii tee Abraham-e, kimaan n te ki a ji tee nibur baae. ⁶ N saa tura yaaboona bonchiann, ki siab sii tee kpanbara. A sii mʔk yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee booru booru.

⁷ "Ki mʔsonn nba ki n senn ki tur fin nan a yaaboona na, n saa diar mʔkmʔk nan mʔkmʔk. Mine sii tee fin nan a yaaboona Yennu. ⁸ N saa jii tiḡ nba ki a be lerḡ ki tee saamʔ na, ki tur fin nan a yaaboona. Keenann tingbounḡ na kur sii tee fin nan a yaaboona yente, ki mine sii tee bi Yennu."

⁹ Ki Yennu ḡamm pak Abraham a, "Li kpaa talase ki fin nan a yaaboona n sak kii dia n mʔlor na. ¹⁰ Fin nan a yaaboona kur n sak kii porii i bonjai puna. ¹¹⁻¹² Laa nyii dinna ki saa, i-i mar bonjak, yin tuu pot u punn, daa ḡanniin daar. Daaba nba ki bi marib i ḡei ni, nan daaba nba ki i daab siar po na kur, ii tuu pot bi puna. Linba nae saa wann nan mʔlor be min nan yimm sinsuuk ni. ¹³ See ki soʔo kur pot u punn, ki lii tee nyinn nba see paanu ni nan n mʔlor na sii tun be nani. ¹⁴ Wunba ki pot u punn, u kan pukin n nigannkab na po, kimaan u ki dia n mʔlor na."

¹⁵ Yennu bia din yet Abraham a, "Laa nyii dinna ki saa, a ji daa yi a ḡaapoo Sarai, ḡaan u sanne tee Sara. ¹⁶ N saa teen piisin u paak, ki saa te wun mar bonjak ki tura. N saa teen piisin u paak, ki u yaaboona tan sii tee booru booru, ki u yaaboona maḡ yemm tan sii tee kpanbarae."

¹⁷ Abraham din baa fabin tiḡ ni, ki laa, ḡaan yeen a, "Joʔo nba dii bina kobika saa piin nleewa ki tan mar biki?"

I Bi maan ni, Ismael paake tee "Yennu gbat." II Bi maan ni, Sara paake tee "kpanbar bipoo."

Ki Sara nba dii bina piinyiawa na ji saa fit mar bika-a?"
18 Nanne ki u boi Yennu a bee ki u kan te Ismael n teen ɲɔ Abraham fadiiɔ.

19 Ki Yennu jiin a, "Aaii. A ɲaapoo Sara saa mar bonjak, ki a saa pur u sann Aisak. N mɔlor sii tun be ɲɔ nan u yaabooa kur sinsuuk ni. Li mɔlor sii tun bee yoo kur." 20 N gbat a fabinii nba jiin Ismael po nawa. N saa teen piisin u paak, ki turɔ waas nan yaabooa bonchiann. U sii tee kpanbara piik nan banlee baee, ki u yaabooa tan sii tee boorgbenjir. 21 Nnan n mɔlor na ɲarin sii be nan Aisak-e, wunba ki Sara saa marɔ binn po, nna yoo na." 22 Yennu nba faa u labaar nan Abraham ki gbenn yoo nba, ki u yaat nyik Abraham.

23 Li daar maɲ ki Abraham sak Yennu mɔb, ki pot u bija Ismael punn, nan jab nba kur be u ɲaak ni na. Daaba nba ki bi marib u ɲaak ni na, nan binba ki u daab na kur, u din pot bi punae. 24 Abraham din mɔk bina piinyia nan ɲanyiaee ki pot u punn, 25 ki u bija Ismael mun mɔk bina piik nan ɲantaa. 26 Bi banlee kur din pot bi puna dayennkɔɔe, 27 ki kpab nan Abraham daaba na kur.

Bianɲinba ki Yennu senn mɔsonn ki tur Abraham

18 Yennu din baar Abraham boor, siaminba kpia nan Mamre tijakpera nae. Dasiar yenlekire ki Abraham kar u lanbounj I tammɔb boor, 2 ki tan jiant ki la jab bantaa, ki bi see ki ki fɔk nanɔ. Waa lab yoo nba, ki u tin chetib ki saa baa fabin bi tɔɔnn, 3 ɲaan yet a, "N yomdamm, daa gaar mani, n be nna ki saa sommi." 4 Njaant ki n turi nyun ki yin wuur i taapant, ki kar tiinii na maasu, ki foi waan. 5 N bia saa turi jeet waan ki yin di ki tukin paɲ, ki lian fit gar. Yaa baar n ɲaak ni na, i turin baakira, li paak, ɲaant man sommi."

Ki bi jiin a, "Ti saka, gaat niipoouk."

6 Li taakpaak ni ki Abraham ɔɔ lanbounj ni, ki saa pak u ɲaapoo Sara a, "Kakitir, jiin bɔtoouk nba ki li yon ɲan fanuwa, ki teen boroboro." 7 Li yoo na ki Abraham saan u nei boor, ki saa soor naabir nba mɔk gbanant fanuwa, ki tur u toontunnɔ, ki u kpuii ki ɲammɔ yama. 8 Baa teen jeet na ki gbenn, ki u jii naabikpan nan naabiin, ki pukin nant na po, ki tur jab maɲ. U tiɲo din jii jeet maɲ ki saan tiinii na maasu, ki saa turib ki bi di, ɲaan ki u see kpiab.

9 Li poorpo ki bi boi a u ɲaapoo Sara be lia. Abraham din jiin a u be lanbounj na ni. 10 Saamm II maɲ yenc din yet a, "Binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mɔk bonjak."

Sara mun din biak lanbounj na tammɔkpiianue ɲaan gbiin. 11 Abraham nan Sara kur din kpet bonchiann, ki Sara poɲ ji ki siik pookpenu kaawa. 12 Sara din laae, ɲaan dukin a, "Maa kpet ki ɲɔka na, n saa la parpeenn maɲa-a? Ki jenna, n sɔɔ mun bia kpeti."

13 Nanne ki Yennu boi Abraham a, "Bee ki Sara laa ɲaan yet a waa tan kpeti na, u saa fit mar bikaani?" 14 Siar be ki min Yennu kan fiti-i? Nan maa kpan pak

I 6, 9, 10 Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. II Saamm maɲ yenc na din tee Yennu-e.

bianɲinba na, binn po, nna yoo, n saa jen, ki Sara sii mɔk bonjak."

15 Janmaanii din soor Sara, ki u ji ɲɔ a u ki laa. Nnan ki Yennu yetɔ a, "Barmɔnii, a laawa."

Bianɲinba ki Abraham barin Yennu, Sodom paak

16 Jab na nba din fiir, ki Abraham chiantib a wun chabib; ki bi numm paan Sodom paak. 17 Yennu din dukin u par ni a, "N kan bɔr Abraham maa yaa n tun linba na. 18 U yaabooa tan sii tee boorgbenjire, ki u yaa paak, n saa teen piisin booru kur paak. 19 N ganno a wun pak u waas nan u yaabooa, ki bin sak n mɔb, ki bia tun linba ɲan ki took. Bi-i tun nna, n saa tun linba kur ki n senn mɔsonn nan n saa tun ki turɔ na."

20 Nanne ki u yet Abraham a, "Niib mɔnii nan fabinii baar n boor bonchiann, ki jiin Sodom nan Gomora bichioɲ na po. 21 N yaa n saan leɲe, ki laan maa gbat bianɲinba ki jiin bi toonbiit maɲ po na, li tee mɔnii amii faake."

22 Ki jab banlee na seet ki saa Sodom po, ɲaan ki Yennu nan Abraham biar. 23 Abraham din chat nakin Yennu ki boi a, "A set yaa a kpab nibiit nan niɲamm kur ki biiribe-e? 24 Li-i tee ki niɲamm baar niib piinɲmu doo maɲ ni, a saa biirira-a? A kan nyik doo maɲ biiru ki tinn niɲamm piinɲmu na-a? 25 A kan sak biir niɲamm nan nibiit kur yommi. Li paar nan ki a tun nna. A kan teen nna. Li-i tee ki a teen nna, niɲamm nan nibiit na kur saa di biak yomme. Li paaka. Tingbounj na kur barbuurɔ tee wuu tuun bona fanue."

26 Ki Yennu jiin a, "Mi-i la niɲamm piinɲmu doo na ni, n kan biir doo maɲ, kimaan bi paak."

27 Ki Abraham yet a, "N Yomdaanɔ, nyikin chabin nan maa mɔk par ki piak nana na. N tee nisaarike, n ki mɔk yaak nba ki n sii piak nanani. 28 Nnan li ki gar fan la niɲamm ki bi ki baar piinɲmu, ɲaan tee piinna nan banɲmu. A saa biir doo na kimaan niib banɲmu nba pot na paaka-a?"

Ki Yennu jiin a, "Mi-i la niɲamm piinna nan banɲmu, n kan biir doo maɲi."

29 Abraham din ɲamm yet a, "Li ki gar fan la niɲamm piinna."

Ki Yennu jiin a, "Mi-i la niɲamm piinna, n kan biir doo na."

30 Abraham fan ɲamm yet a, "N Yomdaanɔ, daa dont wutoor n paaki, n saa ɲamm paka, li-i tee ki a la niɲamm piintaa doo maɲ ni, a saa biirira-a?"

Ki Yennu yet nan u-i la niɲamm piintaa, u kan biir doo maɲi. 31 Abraham din yet a, "N Yomdaanɔ, n bari-mae, nyikin chabin nan maa mɔk par nba ki tukin piak nana na. Li-i tee ki a la niɲamm piinleeie-e?"

Ki u jiin a u-i la piinlee, u kan biir doo na.

32 Abraham din ɲamm yet a, "N Yomdaanɔ, daa dont wutoor n paak, ki man pak yomkɔɔ pukin. Li-i tee ki a la niɲamm piik kuukɔɔ doo na ni, a saa biir doo maɲa-a?"

Ki Yennu jiin a, "Li-i tee ki n la niɲamm piik leɲ, n kan biir doo na." 33 Yennu nba faa nan Abraham labaar ki

gbenn yoo nba, ki u yaat, njaan ki Abraham mun nmat kun u njaak ni.

Ki jiin Sodom nan Gomora biit po

19 Malakanba banlee na nba baar Sodom yoo nba, ki סדום Lot kar doo maŋ tamm סדום ni. Waa lab na ki u fiir chetib סדום paak. U din baa fabin tiŋ nie, njaan yet a, ² “N be nna ki saa sommi. Njaant tin saan n njaak ni, yin la nyun wuur i taapant, ki סדום lin fann. Li-i yent sany סדום , yin ji fiir gar.”

Ki bi jiin a, “Aaii. Ti saa סדום nanyer poe, doo na ni.”

³ Lot din namm pak namm halii nan baa tan too ki wei saan u njaak ni. U din pak u njaatoontunna ki bi teen boroboro nba ki datin kaa leŋ, ki teen jaamm ki turib. Ki saamm maŋ dii jeet na.

⁴ Saamm na nba nmatir saa סדום yoo nba, ki Sodom doo maŋ ni jab tikir ki tan loon njaak na. Doo na ni jab kurewa din tikir, jakpera nan naasimm kur. ⁵ Jab na din yiin Lot ki boic a, “Saamm nba baar a njaak nna a bin סדום na be lia? Nyin namm.” Sodom jab na din loon bin סדום nan saamm nae.

⁶ Lot din nyii njaan loon gann saamm maŋ paak, ⁷ ki yet doo maŋ ni jab na a, “N סדום nba, n barimie, daa tu-un סדום toonn na booru. ⁸ Gotirii, n סדום sapaan-muna banlee, bi daa ki mi סדום nan סדום kaawa. Njaant man nyinnib turi ki yin tumm yaa loon bianjinba. Njaan i daa tee jab na siari. Bi tee n njaasaamme, ki li kpa a talas man nyinnib biak ni.”

⁹ Nanne doo maŋ ni jab na jiin a, “Seetir nna, fin digbangann nir סדום na. A mun tee nme e ki saa wannit taa sii tuun bianjinba? Botir nna na, nna-i kaa, ti saa tuma bonbiir nba gar taa bo saa tun saamm na linba.” Li yoo na ki bi tut Lot ki bakin סדום , njaan ji yaa bin biir gann na.

¹⁰ Saamm banlee na din סדום ki soor Lot ki dat סדום njaak na ni, njaan loon gann. ¹¹ Li yoo na ki bi te ki סדום baa jab nba see nanyer na kur paak, ki bi סדום , ki ji ki fit la gann nba be sian.

Bianjinba ki Lot nyii Sodom doo ni

¹² Jab banlee na din pak Lot a li-i tee ki u סדום u di-amm, koo u njaajab, koo u bonpoi, koo u nikpiimm, wun te bin nyi doo na ni, ¹³ kimaan bi yaa bin biir doo maŋe, a Yennu gbat doo na biit nba jan bianjinbawa, ki tumm a bin baar biir doo maŋ.

¹⁴ Nanne ki Lot saan jab nba ki u waas yaa bin kumm na boor, ki saa pakib a bin teen yian ki nyi doo na ni, kimaan Yennu yaa wun biir doo maŋe. Njaan bi din dukii nan Lot kpanne.

¹⁵ Ki laa tan yentir na, malakanba na din loon bin somm Lot ki wun nyi doo na ni yian. Bi din yet a, “Kak-itir. Jiin a njaapoo nan a bonpoi banlee na ki chiar. Chiat man, ki doo na biiru tan saa mann kpabi ki yin kpo.”

¹⁶ Lot din taantire. Yennu din סדום ninbatinu Lot paak, ki malakanba na soor Lot nan u njaapoo nan u bonpoi banlee na nii, ki dat nyinnib doo na ni. ¹⁷ Ki malaka yeno betib a, “Ii tiin man ki fat i manfoor. I daa jiantir, i

bia daa see סדום ni. Chiat saan kunkona na boor man, ki la manfoor.”

¹⁸ Lot din jiin a, “Aaii. Chanbaa, n barimae, daa te ki ti tuun nna. ¹⁹ A sommin bonchiann ki nyinnin kuun ni-wa. Njaan kunkona na סדום . Wahala na saa baarit ki ti daa ki baar kunkonn maŋ boori. ²⁰ A la digbanbik nba nawa-a? Nanne kpiat. Njaant man saan leŋ. A la nan li tee digbanmintik nnae. N saa saan leŋe ki fat n manfoor.”

²¹ Malaka na din jiin a, “N saka, n kan biir digbanbik maŋi. ²² Saant leŋ yian, kimaan n kan teen siar see ki a saa baar digbanbik maŋ niwa.”

Lot nba yiin doo maŋ digbanbik na paak, ki bi ji yir Soar. ¹

Ki jiin Sodom nan Gomora biiru po

²³ Yonnu din doe miia nna ki Lot baar Soar. ²⁴ Li yoo na ki Yennu te ki sarwuuta nan muu baar baa Sodom nan Gomora doi ni. ²⁵ Ki doi na kur dii muu: Niib, nan linba be leŋ kur, nan li bonpipiat kur din dii muue. ²⁶ סדום , ki Lot njaapoo din jiant got doo na, ki kpant yaatann ki see.

²⁷ Laa fant sany סדום , ki Abraham fiir ki saan siaminba ki סדום nan Yennu won see na. ²⁸ Waa got Sodom nan Gomora nan baauk na kur, ki u la ki munyuuk do jukjuk, ki naan nan baa tuu joo datuna ki li di bianjinba na. ²⁹ Yennu nba din biir Sodom nan Gomora, njaan u din tian Abraham po, ki nyinn Lot.

Laa teen bianjinba ki Moab teeb nan Amonn teeb tan be

³⁰ Lot din tiin janmaanii nan Soar benue, li paak ki סדום nan u bonpoi banlee na yaat doo kunkonn paak, ki saa סדום wontu ni. ³¹ Dasiar ki bonposaakak na tan yet u waar a, “Ti baa kpet gbenna, ti mun bia kan la jab nba saa סדום . ³² Li paak, njaant tin tur ti baa daan wun nyu yib, ki tin סדום nan, ki mar waas.” ³³ Li daar ny סדום ki bi yibin סדום , ki bonposaakak na סדום nan. Waa yib ki li saa gar na, u din ki banni.

³⁴ Laa yent sany סדום , ki saak סדום na yet u waar a, “N won סדום nan wonna. Njaant ti yaan yibin סדום ki fan mun סדום nan, ki ti kura n mar ti baa waas.” ³⁵ Li daar ny סדום ki bi namm yibin bi baa, ki waar po na mun סדום nan. Waa bia mantik yib na, u yaan din ki banni. ³⁶ Li din teen nnae ki Lot tur u waas na kur poa. ³⁷ Bonposaakak na din mar bonjak ki pur u sann Moab. ^{II} סדום din tee booru nba ki bi yi Moab na yeeja. ³⁸ Bonbik po na mun din mar bonjak ki pur u sann Benami. ^{III} סדום mun din tee booru nba ki bi yi Amonn na yeeja.

Ki jiin Abraham nan bat Abimelek po

20 Abraham din fiir Mamre ki saan Keenann yent tiŋ po, ki saa kar Kades nan Sur sinsuuk ni. Li poorpo, yoo nba ki u ji din be digbann nba ki bi yi Ger-

^I Soar paake tee “bonbik.” ^{II} Moab paake tee “nyii n baa boor.” ^{III} Benami paake tee “n niib bija.”

ar na, ² ki u yet nan u njaapoo Sara tee u niipooe. Nanne ki bat Abimelek te ki bi jii Sara ki baar nanc u njaak ni. ³ Daasiar nyok ki Yennu tan dokit Abimelek paak, damiit ni, ki yet a, "A saa kpo nnae, kimaan faa jii poo na na paak. U ponj kun jcwaw." "

⁴ Naan Abimelek din daa ki nakin Sara. Nanne ki u yet a, "N Yomdaanc, n ki mck biiti. A saa biir min nan n niiba-a? ⁵ Abraham mckje yet nan Sara tee u niipooe, ki nck Sara mun bia pak nnae. N tun linba na nan n popeenne, n ki mck siara biiti."

⁶ Ki Yennu jiiin damiit na ni a, "N mi nan a tun nan popeenne, nanne teen ki n gckra ki a ki siiu ki tun biit ki turin. ⁷ Mctana, jiiint poo manj ki tur u ckck. U tee min Yennu ckckiniie, ki saa miar min Yennu ki tura, ki a kan kpo. Naan n kpaanae, fi-i kii jiiin, see ki a kpo, fin nan a niib kur."

⁸ Laa yent sanyapob ni, ki Abimelek yiin u saakab kur, ki wannib linba kur tun. Ki janmaanii soorib bonchiann. ⁹⁻¹⁰ Li yoo na, ki Abimelek yiin Abraham ki tan boic a, "A tun bee ki turit na? N biira bee ki a tan yaa a baar nan wahala na ki tur min nan n niibi? Linba na ki tee linba ki ckck saa mi tun turin kaa. Bee ki a tan tun nna?"

¹¹ Ki Abraham jiiin a, "N dukin nan ckck sii kaa doo na ki tee Yentinnck, ki bi tan saa mann kpin, njaan yent n njaapoo manj. ¹² U set tee n niipooe. U tee n baa bike, njaan u ki tee n naa bik kaa, ki n ckckck. ¹³ Li paak, Yennu nba nyinnin n baa tij ni ki baar nanin digbansaann na ni, n pako a, 'ckck kur-i boia, fan yet nan n niipooe tee-a, ki lin wann nan a set mck lomm nanin.' "

¹⁴ Li yoo na, ki Abimelek jii Sara ki jiiin tur Abraham, njaan bia pukinc pei, nan nei, nan daaba, ¹⁵ njaan pak Abraham a, "N yente doo na kur. Karin faa loon sian."

¹⁶ Abimelek din yet Sara nan u teen u ninja Abraham salimpeenbina tusire, ki li tee nyinn, a niib nba be lej na kur n bann nan ckck Sara ki tun siara biiti.

¹⁷⁻¹⁸ Tckn, Abraham njaapoo Sara paak, ki Yennu din te ki poob nba be Abimelek njaak ni kur ki maari. Nanne ki Abraham miar Yennu, ki u teb Abimelek, ki bia teb u njaapoob nan u daabpoi kura, ki bi matuk ji loot.

Baa mar Aisak bianjinba

21 Li poorpo Yennu din teen piisin Sara paak, nan waa senn mcksonn bianjinba na. ² Ki u soor poor ki mar bonjak, yoo nba ki Abraham ponj kmeta na. Bi din mar bik manj sakir nba ki Yennu senn mcksonn nan bi tan saa marck nae. ³ Ki Abraham pur bik na sann Aisak. ⁴ Waa din dii daa nanniin na, ki Abraham pot u punn, nan Yennu nba wann bianjinba na. ⁵ Baa din mar Aisak yoo nba na, ki ckck Abraham mck bina kobik. Nanne ki Sara yet a, ⁶ "Yennu turin parpeenn nan laata. ¹ Wunba kur gbat li po saa taanin tin lawa," ⁷ ki bia njam yet a, "Nmee bo saa mi ki yet Abraham nan Sara tan saa mar biki? Naan n mar bonjak ki tur ckck jakper nae na."

I *Bi maan ni, Aisak paake tee "u laa."*

⁸ Aisak nba tan tukit biir daar nba, ki Abraham teen jaangbenjir.

Ki jiiin Hagar nan u bik Ismael po

⁹ Daasiar ki Ismael, wunba ki Ijijit bik Hagar din mar tur Abraham na tan jerin nan Sara bija Aisak. ¹⁰ Sara nba lab na ki u pak Abraham a, "Nyint daabpook nan u bija na njaak na ni. Poo na bik kan di a faar nba tee n bija Aisak yar na nan waama." ¹¹ Li din biir Abraham par bonchiann, kimaan Ismael mun bia tee ckck Abraham bijae. ¹² Naan ki Yennu pak Abraham nan u daa biir u par ki jiiin u daabpook Hagar nan u bija na po, a, "Tumin linba kur ki Sara wanna, kimaan Aisak nie ki n yaa n tura yaaboonna bonchiann nba ki n senn mcksonn nan n saa tura na. ¹³ N bia saa tur daabpook bija na waas bonchiann, ki bi mun tan sii tee boorgbenjir, kimaan u mun bia tee a bijae."

¹⁴ Laa yent sanyapob ni ki Abraham jii jeet ki tur Hagar, ki bia liak nyun wajakckruk ni ki barimck, ki bia jii bik na ki pukinc, ki nyinnib u njaak ni. Hagar din yaat ckck muuko, ki saa lin Beerseba ckck ni. ¹⁵ Nyun na nba tan gbenn yoo nba, ki u jii bik na ki kaanck tituuk nyakir, ¹⁶ njaan nyat saan waama ki saa kar. U din pak tur u ckck a, "N kan fit kii gorii n bik na nan waa tan saa kpo-o." U ji din jak mckniie ki ckck, waa kar siaminba manj.

¹⁷ Yennu din gbat bik na mcknii, ki u malaka pak Yendckun niwa ki tur Hagar a, "Hagar, bee paake te ki a biir a pari? Daa tiin janmaanii. Yennu gbat bik na mckni- iwa. ¹⁸ Fiit, saan jii bik manj ki korimck. N saa te ki u yaaboonna-ii tee digbanjaanne." ¹⁹ Li yoo na ki Yennu te ki Hagar numpo yent, ki u la bunbunn, ki jii ckckruk na saan luun nyun ki tan wat tur bik na. ²⁰ Yennu din be nan bik na u kpaatu ni. Ki bik na be Parann ckck ni ki tan subir, ki tee wunba mi waaruk bonchiann. ²¹ Li yoo na, ki u naa kpaan Ijijit bik ki turck ki u ckckck.

Ki jiiin Abraham nan bat Abimelek mcklor po

²² Li yoo na ki bat Abimelek jii u lanjimanba yudaanck, ki bi yiu Fikol, ki bi saan Abraham boor, ki saa pakck a, "Yennu be nanae linba kur ki a tuun ni. ²³ Li paak, porin nan a kan mi kpann min nan n waas nan n yaaboonna kura. Sent mcksonn nan a binbenj sii njan ki tur min nan n tij nba ki a be lej na, nan n binbenj nba njan ki tura bianjinba na."

²⁴ Ki Abraham jiiin a, "N senn mcksonna." ²⁵ Abraham din wann Abimelek bunbunn nba ki ckck Abimelek toontunna fat na po. ²⁶ Ki Abimelek jiiin a, "N ki mi wunbae tun nna. A ki pakin li po kaawa. Mctanae ki a kpan daa piakin na." ²⁷ Ki Abraham paat pei nan nei ki tur Abimelek, ki bi banlee lakin taan ki lor mcklor nan bi sii man nan leeb. ²⁸ Nanne ki Abraham gann pei banlore u pei ni. ²⁹ Ki Abimelek boic a, "Bee ki a tee nna?"

³⁰ Abraham fan jiiin a, "Gaat pei banlore na ki lin wann nan mine gbiir bunbunn manj." ³¹ Ki bi din pur lej Beerseba, ^{II} kimaan leje ki bi banlee lor mcklor.

II *Beerseba paake tee "mcklor bunbunn."*

³² Baa senn mɔsonn maŋ ki gbenn na, ki Abimelek nan Fikol ji ŋmat kun Filistia doo ni. ³³ Li poorpo ki Abraham bur tisiak nna leŋ, ki jiant Yennu, wunba tee yaayoo nan yaayoo Yennu na. ³⁴ Abraham din kar Filistia tiŋ ni ki yukir bonchiann.

Bianjinba ki Yennu bikin Abraham

22 Sian yoo ki Yennu din tan bikin Abraham. U din yiinɔe a, "Abraham," ki Abraham toon a, "Mine na."

² Ki Yennu yetɔ a, "Jiin a bija, a biyemmir Aisak, wunba ki a loonɔ bonchiann na, kii saa Moria tiŋ ni. Leŋ, n saa wanna kunkonn nba paak ki a saa jiiu ki mann muujoonu maruŋ ki turin."

³ Laa yent sanyikɔ ki Abraham jii daat waan a wun saa mann mannu maŋ. U din lor jika boŋ paak, ki jii Aisak nan u toontunna banlee ki pukin, ki bi gaar sɔnu ki saa siaminba ki Yennu wannɔ na. ⁴ Daa ŋantaa daar, ki Abraham la leŋ, ki li be banfɔkira. ⁵ Nanne ki u yet u toontunna na a, "Ii be nna nan boŋ na man, ki min nan Aisak n saan saa jiant Yennu ki jen." ⁶ Nanne ki Abraham jii maruŋ daat na ki jinn Aisak, ŋaan ki u mɔŋ jii jukbik nan musankɔnn nba ki u saa joo muu. Baa lakin tɔk saa na, ⁷ ki Aisak saa yet a, "N baa."

Ki u jiin a, "N bik, n gbiin."

Ki Aisak boiɔ a, "N la daat nan muuwa, ŋaan peeuk nba ki a saa mann maruŋ be lia?"

⁸ Ki Abraham jiin a, "Yennu saa tur peeuk." Ki bi banlee seet saa.

⁹ Baa saa baar siaminba ki Yennu wannɔ na, ki Abraham maa maruŋ binbintir, ki kɔnn daat na paan li paak, ki soor Aisak ki lor u nii nan u taa, ki paanɔ daat nba ki u bo paan binbintir na paak na, ¹⁰ ki jii juk na a wun kɔɔ. ¹¹ Ki Yennu malaka be Yendɔuŋ niwa ŋaan tian yiinɔ a, "Abraham, Abraham."

Ki u jiin a "Mine na."

¹² Ki malaka na yetɔ a, "Ii mi ki fan tur bik maŋ daŋ. Mɔtana, n bann nan a tiin Yennu, kimaan faa ki wuunɔ, a biyemmir na."

¹³ Abraham din jiant ki sɔɔ ki pejak see, ki jagotuk lɔk u yina. Ki u saan lɔkitɔ, ki baar nanɔ, ki tan mann mannu tur Yennu, ki li set u bija Aisak taaboouk ni. ¹⁴ Abraham din pur leŋ a, "Yennu teen." Halii nan dinna, niib yeen a, "Yennu kunkonn paak, u teen."

¹⁵ Nanne ki Yennu malaka na ŋamm yiin Abraham yendɔuŋ niwa ki yet a Yennu yet a, ¹⁶ "N por nan n mɔŋa nan n saa teen piisin bonchiann a paak, kimaan faa tun linba, ki ki minnin a biyemmir na paak, ¹⁷ n sent mɔsonn nan n saa tura yaaboona bonchiann, ki bi tan sii tee nan ŋmaabira nba tee bianjinba sanpaapo nae, koo mɔkɔbianu paak tanbiuŋ nba tee bianjinba na. A yaaboona tuu tan saa kɔn nyann bi datai. ¹⁸ Li saa nyi a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak, kimaan faa sak n mɔɔ na paak." ¹⁹ Li poorpo ki Abraham nan Aisak ŋmat jen u toontunna na boor, ki bi tɔk kun Beerseba doo ni. Ki Abraham ji din kar Beerseba.

Ki jiin Nahor yaaboona po

²⁰ Li poorpo ki Abraham gbat nan u baa bik Nahor nan u ŋaapoo Milka mar bonjai banniin. ²¹ U bikperik sann din tee Us-e, ki Bus waa u paak, ki Kemuel, wunba din tee Aram baa na waa u paak, ²² ki pukin Kesed, nan Haso, nan Pildas, nan Jidlaf, ²³ nan Betuel, wunba din tee Rebeka baa na. Milka din mar bonjai banniin nae ki tur Abraham ninja Nahor. ²⁴ Nahor ŋaapoobik Ruma mun din mar Teba, nan Gaham, nan Tahas nan Maaka.

Ki jiin Sara kuun po

23 Sara din dii bina kobik nan bina piinlee nan ŋanlore-e ki kpo. ² U din kpo Hebronn doo nie, Keenann tiŋ ni, ki Abraham bui u kpemɔnii.

³ Li poorpo ki Abraham nyik Sara gbanant ki li dɔɔ, ŋaan ki u saan Hef niib boor ki saa yet a, ⁴ "N tee saamɔe ki be i boor ni na. Njmitir tiŋ waan ki kɔi turin, ki man pii n ŋaapoo."

⁵ Ki bi jiin a, ⁶ "Gbiintir, chanbaa. Fine tee ti tɔɔndaanɔ, piin a ŋaapoo kaauk nba ki a numm gboo ni. Ti kura na teen siir nan tin tura tiŋ ki fan pii a ŋaapoowa."

⁷ Nanne ki Abraham gbaan bi tɔɔnn ŋaan yet a, ⁸ "Li-i tee ki i too nan yin set turin tiŋ man pii n ŋaapoo, yin pak nan Efronn bija Sohar, ⁹ ki wun kɔi-n tanfiɔk nba be Makpela ki kpia nan u kpaab na. Pakimɔ ki wun wannin li daajar i numm ni na, ki man daar kii pii n niib."

¹⁰ Efronn maŋ mun din be leŋ. Li din tee doo tamɔɔb nie, siaminba ki bi kaar ki lorin lora na. Ki u pak sɔɔ kur numm ni a, ¹¹ "Chanbaa, gbiintir, n saa tura tiŋ maŋ kur ki kpaab nan tanfiɔk na. N ninjamm na numm ni, n saa tura tiŋ na ki fan pii a poo maŋ."

¹² Nnan ki Abraham bia gbaan bi tɔɔnn ¹³ ki pak Efronn, ki loon sɔɔ kur n gbat a, "Dimin sukuru ki gbiint. N saa daa tiŋ na kur. Gaat n likirii maŋ, ŋaan ki man yent tiŋ na ki pii n poo."

¹⁴ Efronn din jiin a, ¹⁵ "Chanbaa, tiŋ daauk tee salimpeenbina kobii ŋanna, ki linba na tee bee ki tur min nan fini? Piin a ŋaapoo." ¹⁶ Abraham din sak nna, ki jii likirii nan Efronn nba wann bianjinba na, niib na numm ni, salimpeenbina kobii ŋanna, nan kpinkpenta nba kaan likirii bianjinba na, ki turɔ.

¹⁷ Li din tun nnae ki Efronn tiŋ nba be Makpela ki kpia Mamre na ji teen Abraham yar. Li din kpaab tiŋ na, nan tanfiɔk nba be tiŋ na ni, nan tiinii nba be tiŋ maŋ ni ki saa tuu tiŋ maŋ paak. ¹⁸ Hef niib nba kur din be tintaanu na ni ji din mi nan tiŋ na tee Abraham yare.

¹⁹ Li yoo na ki Abraham pii u ŋaapoo Sara leŋ, Keenann tiŋ ni. ²⁰ Hef teeb tiŋ na nan tanfiɔk na ji din tee Abraham yente, ki u pii kuun leŋ.

Bianjinba ki Aisak kɔnn Rebeka

24 Abraham ji din tee jakpere, ŋaan sɔɔ ki Yennu teen piisin u paak, bont kur niwa. ² Dasiar ki Abraham tan pak u ŋaatoontunna saakɔɔ, wunba ki u

jii u njaak nan li bona kur yaak ki teen u nuu ni na, a, "Jiin a nuu ki sakin n pana ni, njaan por mɔpor. ³ N loon fan por mɔpore Yennu nba nan sanpaak nan tij na sann ni, nan a kan jii Keenann tij na ni sapaamɔ ki tur n bija ki wun kɔkɔni. ⁴ Njaan a saa nmat saan n tɔnɔ dandoo, siaminba ki bi din marin na, ki saa jii lej sapaamɔ ki tan tur n bija Aisak ki wun kɔkɔn."

⁵ Ki u daabir maŋ nmat boic a, "Li-i tee ki n la sapaamɔ, njaan ki u ki sak saa baar nna, n saa teen nlee? N saa te ki a bija Aisak maŋ n nmat kun a doo maŋ ni amii?"

⁶ Abraham din jiin a, "Ii mi ki a saa te ki wun nmat lej. ⁷ Yennu, wunba tee yendɔnɔj ni Yennu-e nyinnin n chanbaa njaak, n dandoo ni, ki senn mɔsonn nan u saa jii tij na ki teen min nan n yaaboona nuu ni. U saa te ki u malaka n gar a tɔkɔn, ki a saa la sapaamɔ lej ki tur n bija ki wun kɔkɔn. ⁸ Li-i tee ki a la sapaamɔ, njaan ki u yêt a weiu, a ki mɔk siara biit ki jiin a mɔpor na po. Njaan ii mi ki a saa mann te ki n bija n nmat lej."

⁹ Njanne ki Abraham daabir na jii nuu ki sakin Abraham pana ni, njaan por ki senn mɔsonn nan u saa tun Abraham nba wannɔ bianjinba na.

¹⁰ Li poorpo, ki daabir maŋ, wunba ki Abraham jii u mɔkint yaak kur ki teen u nuu ni na, jii Abraham laagumiinba piik ki saan doo nba ki bi yi Mesopotamia na paapo, siaminba ki Nahor din tuu be na. ¹¹ Waa baar lej yoo nba, ki u te ki laagumiinba na sik gbaan tij ni, bunbunn boor, doo na kpiŋ. Li din tee daajoyon-maasire, yoo nba ki poob tuu lu nyun na. ¹² Daabir na din miar Yennu a, "Yabint Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, turin nyannu dinna, ki gbeen a mɔsonn nba ki a senn tur n chanbaa na. ¹³ Bunbunn boore ki n be na, ki sapaamm sii baat lu nyun. ¹⁴ N saa yet bi yenc a, 'N barimae, sikint a sɔɔr ki dur nyun turin ki man nyu.' Li-i tee ki u yet a, 'Gaat ki nyu, njaan man bia dur tur a laagumiinba ki bin mun nyu,' fan njaan ki wuu tee sapaamɔ nba ki a gann a wun teen a daabir Aisak njaapoo. Linba na-i tun, n set mi nan a dia a mɔsonn nba ki a senn tur n chanbaa Abraham na."

¹⁵ Ki u saa gbent Yenmiaru na, ki sɔɔ Rebeka dɔkita, ki jii sɔɔr. U din tee Betuel bipooe, ki Betuel mun tee Abraham baa bik nba ki bi din yiu Nahor na, nan u njaapoo Milka bija. ¹⁶ Rebeka din tee sapaanfaje, ki bia daa ki mi kpian kɔkɔ. U din sik ki luun nyun ki nmat do, ¹⁷ ki daabir na chiar chetɔ ki yet a, "N barimae, turin nyun man nyu."

¹⁸ Ki u jiin a, "Chanbaa, tan nyun," njaan kakit ki jikit ki teeb njaan ki u nyu. ¹⁹ Waa nyuu gbenn ki Rebeka yetɔ a, "N saa nmat luun ki tan tur a laagumiinba na, ki bin nyu ki saa jaŋ baa loon bianjinba." ²⁰ Li yoo na ki u but nyun na, ki teen baa tee nyun siaminba ki bonkobit nyu na, njaan chiar sik ki saa namm luun. U lu nnae nan laagumiinba na nba tan nyuu gboo. ²¹ Daabir na din see-e soon nna, njaan diis a wun laan Yennu turɔ nyannuwa-a.

²² Rebeka nba tun nna ki gbenn, ki daabir na nyinn salima tutuuta nba yaa daauk paar bonchiann ki turɔ, ki bia turɔ salima banii njanlee, ²³ njaan boic a, "A tee

njaa bipooe? Diiuk sii be i njaak ni ki min nan n niib na saa dɔɔr nyɔk na-a?"

²⁴ Ki u jiin a, "N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na. ²⁵ Bonkobit jeet, nan linba ki bi saa dɔɔr li paak, be ti njaak ni, ki yiar bia be ki i saa dɔɔr."

²⁶ Njanne ki daabir na gbaan tij ni ki jiant Yennu, ²⁷ njaan yet a, "N piak Yennu, wunba tee n chanbaa Abraham Yennu ki dia u mɔsonn nba ki u senn tur n chanbaa na. Yennu-e kpan jiin ki saan nanin Abraham nikpiimm boor."

²⁸ Li taakpaak ni, ki sapaamɔ na chiar kun u naa njaak, ki saa kumii linba kur tun. ²⁹ Rebeka din mɔk naa bik, ki u sann tee Labann, ki u nyii chiar saan bunbunn na boor, siaminba ki Abraham daaba be na, ³⁰ kimaan Labann din la tutuuta nan banii na, ki bia gbat linba kur ki Rebeka pak ki jiin kɔkɔ maŋ powa. Njanne ki u saan Abraham daabir maŋ boor, bunbunn na penj, ki sɔɔ ki u see nan u laagumiinba. ³¹ Ki u yetɔ a, "Ii waa ki tin kun njaak ni. A tee daansɔɔ nba ki Yennu teen piisin a paake, ki bee teen ki a tan see muuk ni na? N mɔk diiuk, njaak ni, ki saa tura, yiar bia be ki a laagumiinba saa dɔɔr."

³² Njanne ki daabir na wei saa kɔkɔ njaak na ni, ki Labann lot jika nba bo lor laagumiinba na paak na, njaan jii jeet ki tur laagumiinba na, nan linba ki bi saa dɔɔr li paak. U bia din finn nyun ki tur Abraham daabir na, nan u tɔkɔnleeb, ki bi wuur bi taapant. ³³ Baa teen jeet gbenn ki jii baar nann yoo nba, ki Abraham daabir na yet a u kii pak linba be u par ni ki wannib, u kan di jeet na. Ki Labann jiin a, "Ii piak."

³⁴ Ki u piin paku a, "N tee Abraham daabire. ³⁵ Yennu teen piisin n chanbaa paak bonchiann, ki teenɔ mɔkɔkɔ. Yennu turɔ pei, nan buunii, nan nei, nan likirii, nan salima, nan daabjai, nan daabpoi, nan laagumiinba, nan bonii. ³⁶ Sara, wunba tee n chanbaa njaapoo na din marɔ bik yencɔkɔ, bonjak, ki porɔ sɔɔ ki Sara kpeta. Ki n chanbaa jii u mɔkint kur ki tur u bonjak maŋ. ³⁷ N chanbaa te ki n senn mɔsonne nan n saa sak u mɔb. U yetin a, 'Daa jikit sapaamɔ Keenann tij na ni ki teen n bija na. ³⁸ Njaan saant n tɔnɔ dandoo ni, n niib boor, ki saa kpaan poo, ki tan turɔ ki wun kɔkɔn.' ³⁹ Njanne ki n boic nan li-i tee ki sapaamɔ maŋ yêt wun weimi, n saa teen nlee. ⁴⁰ Ki u jiin a, 'Yennu nba ki n saak u mɔb na saa tun u malaka ki wun gar a tɔkɔn ki tura nyannu. A saa la sapaamɔ n dantij ni, n niib boor. ⁴¹ Bonyenn kɔkɔ nba saa te ki a nyi mɔsonn na ni tee, fi saan n niib boor ki bi yêtiie, a nyii a mɔsonn maŋ nie na.'

⁴² "Maa baar bunbunn boor dinna, n miar Yennu ki yet a, 'Yennu, fin nba tee n chanbaa Abraham Yennu, dimin sukuru ki turin nyannu, linba ki n tuun na ni. ⁴³ Bunbunn boore ki n be na. Li-i tee ki sapaamɔ baar a wun luun nyun, n saa miarɔ ki wun jii nan u sɔɔr ki turin man nyu. ⁴⁴ Li-i tee ki u sak ki turin nyun, ki bia luun nyun ki tur n laagumiinba na, njaant kɔkɔ-ii tee sapaamɔ nba ki a gann a wun teen n chanbaa bija njaapoo.' ⁴⁵ N tan gbent n miaru na, ki sɔɔ Rebeka dɔkita, ki jii u sɔɔr, ki saan bunbunn boor ki luun nyun.

Njanne ki n pakɔ a, 'Dimin sukuru ki turin nyun man nyu.' ⁴⁶ Ki u kakit ki jikit u sɔɔr maŋ, ki yet a, 'Nyumin, ŋaan man bia luun ki tur a laagumiinba ki bin nyu.' Maa gaar nyuu gboo yoo nba, ki u bia luun ki tur n laagumiinba na ki bi nyuu. ⁴⁷ Njanne ki n boiɔ a, 'A tee ŋmee bipooe?' Ki u jiin a, 'N baa sanne Betuel, wunba tee Nahor nan Milka bija na.' Njanne ki n jii tutuuta nan banii ki turɔ, ⁴⁸ ŋaan gbaan tiŋ ni ki jiant Yennu. N dont Yennu nba tee n chanbaa Abraham Yennu ki gar n tɔɔn, ki saan nanin Abraham nirɔ boor, siaminba ki n la u bipoo ki saa tur n chanbaa Abraham bija na. ⁴⁹ Mɔtana, li-i tee ki a loon fan tun a toonn ki jiin n chanbaa po, ki diau nan lomm, fan pakin. A mun-i kan tun nna, fan bia pakin ki man dukin maa saa tɔkin bi-ŋinba."

⁵⁰ Njanne ki Labann nan Betuel jiin a, "Maan na nba nyii Yennu boor na, timm ŋarin kan fit pak siari. ⁵¹ Rebeka-e kar na. Jiimɔ kii kun. Njaant wun teen a chanbaa Abraham bija ŋaapoo, nan Yennu tiɔŋ nba pak bianjinba na." ⁵² Abraham daabir na nba gbat linba na, ki u baa fabin tiŋ ni, ki jiant Yennu. ⁵³ Li poorpo, ki u nyinn tiat nan piinii nba ki bi jii salimmɔna nan salimpeena ki teen na, ki tur Rebeka. U bia din jii bona nba yaa daauk paar ki tur Labann nan u naa.

⁵⁴ Li yoo ki Abraham daabir na nan u tɔknanleeb jii dii ki nyuu, ki dɔɔr ki li yent. Laa yent sanyɔk ni, ki u yet a, "Njaant man ŋmat kun n chanbaa boor."

⁵⁵ Njaan ki Rebeka naa bik na nan u naa yet a wun ŋaan ki Rebeka n biar bi boor, ki di daa ŋanniin amii dapiika, ki lian fit wei. ⁵⁶ Ki daabir na jiin a, "Daa gɔiti. Yennu tur nyannu n sɔnu na niwa, ŋaant man ŋmat kun n chanbaa boor."

⁵⁷ Ki bi yetɔ a, "Njaant tin yiin bonpook maŋ ki laan u mɔk lann ki saa paki." ⁵⁸ Ki bi yiin Rebeka ki tan boiɔ a, "A loon fan wei jɔk na ki kuni-i?"

Ki u jiin a, "Nn, n loon."

⁵⁹ Ki bi chab Rebeka, ki ŋɔk nan poo nba din kɔkɔ na wei Abraham daabir na nan u tɔknanleeb ki kun. ⁶⁰ Bi din teen piisin Rebeka paak ki yet a,

"Ti niipoo, a tan sii tee niib tusbamm naae.

A yaaboona tuu tan saa kɔn ki nyann bi datai."

⁶¹ Li yoo na ki Rebeka nan u sapaanleeb teen siir ki jak laagumiinba na, ki wei Abraham daabir na, ki bi kur yaat saan.

⁶² Aisak din be bunbunn nba ki bi yi "Manfoor Daano Yennu nba laatin Bunbunn" na fɔɔr ni-e, ki li be Keenann tiŋ diitu po. ⁶³ U din tan nyii dasiar daajo-maasir, a wun lin somm somm, ki ji din la ki laagumiinba somm baat. ⁶⁴ Rebeka nba la Aisak yoo nba, ki u jakit u laagumii paak ki sik set tiŋ ni, ⁶⁵ ŋaan boi Abraham daabir na a, "Jalanɔpoe saa somm ki che timm na?"

Ki daabir na jiin a, "N chanbaae." Njanne ki Rebeka jii saarik ki yir, ki dɔkin u numpo.

⁶⁶ Njanne ki Abraham daabir na pak wann Aisak linba kur ki ŋɔk daabir tun. ⁶⁷ Ki Aisak jii Rebeka ki kɔkɔ di-iuk nba ki u naa din tuu be leŋ na, ki u ji teen u

ŋaapoo. Aisak din mɔk lomm nan Rebeka bonchiann, ki li te ki u naa kuun daamiiu nyii u ni.

Ki jiin Abraham yaaboonia po

25 Abraham din ŋamm kɔkɔ poolkɔ, ki u sann tee Ketura. ² Ketura maŋ din mar Simrann, nan Joksann, nan Medann, nan Midiann, nan Isbak, nan Sua. ³ Joksann mun din mar Sieba nan Dedann. Ki Dedann yaaboona tee Asur teeb nan Letus teeb, nan Leumm teeb. ⁴ Midiann waas mun din tee Efa, nan Efer, nan Hanok, nan Abida, nan Eldaa. Bi kura na din tee Ketura yaaboona.

⁵ Abraham din jii waa mɔk linba kur ki teen Aisak nuu nie. ⁶ Njaan waa daa din be u manfoor ni na, u din mɔk piinii ki piin u waas nba ki u pooleeb mar na. Li poorpo ki u te ki bi fiir saan ki saa kar tiŋ nba be yondo po na ni, ŋaan nyik Aisak.

Ki jiin Abraham kuun po

⁷⁻⁸ Abraham din kpet tingbouŋ na ni bonchiann, u din dii bina kobik nan bina piinlore nan ŋanŋmuewa ki lian kpo. ⁹ Ki u waas Aisak nan Ismael piiu kaauk nba be Makpela, ki kpia Mamre, ki din tuu tee Soha bija Efronn yar na ni. ¹⁰⁻¹¹ Li tiŋe ki ŋɔk Abraham din daa Hef teeb peŋ na. Bi din pii ŋɔk nan u ŋaapoo Sara kur leŋe. Abraham kuun poorpo, Yennu din teen piisin Aisak paak bonchiann, ki u din be ki kpia nan bunbunn nba ki bi yir "Manfoor Daano Yennu nba laatin Bunbunn" na.

Ki jiin Ismael yaaboona po

¹² Abraham bija Ismael nba ki Sara daabir Hagar nba tee Ijpt bik mar na yaaboona na: ¹³ Bi sana sɔb ki wei baa din marib bianjinbae: Nebayof, nan Kedar, nan Adbeel, nan Mibsam, ¹⁴ nan Misma, nan Duma, nan Masa, ¹⁵ nan Hadad, nan Tema, nan Jetur, nan Nafis, nan Kedema. ¹⁶ Njamme din tee booru piik nan ŋanlee na yeejamm, ki bi jii bi sana ki pur bi digbana, nan bi kinkaanboa kura. ¹⁷ Ismael din dii bina kobik nan bina piintaa nan ŋanlore-e ki kpo. ¹⁸ Ismael yaaboona din kar Sur nan Hafila doi sinsuuk nie, Ijpt yondopo, ki jiin Asiria sɔnu po. Njamm nan Abraham yaaboonia na din kar jiaak jiake, kimaan bi din ki man nan leebi.

Bianjinba ki bi mar Esɔk nan Jakob

¹⁹ Abraham bija Aisak labaare na: ²⁰ Aisak din mɔk bina piinnae ki kɔkɔ Rebeka, wunba tee Betuel bipoo. (Betuel din tee Aram booru ni nirɔe, ki nyii Mesopotamia.) Rebeka din tee Labann waarɔe. ²¹ Rebeka din ki mari. Li paak ki Aisak miar Yennu u paak. Yennu din gbat u miaru na, ki Rebeka soor poor. ²² U din yaa wun mar jaasinbae, ki waas na be u poor ni, ŋaan kɔn nan leeb ki kutib. Ki u yet a, "Bee ki linba na tan tuun ki teenimi?" Njanne ki u saan a wun boi Yennu ki bann li paak.

²³ Yennu din yetɔ a, "Booru ŋanlee-e be a poor ni. Niib banlee saa nyi a poor ni, ŋaan bi kii taa mɔbu. Yeno

sii paar כַּכּ, ki saakכּ po tan sii tee waarכּ po na jiamכּ.”

²⁴ Rebeka matuk daar din baar, ki u mar jaasinba, bonjai. ²⁵ Saakכּ na din tee nimכּה, ki u gbanant tee kobit jukiriku nan bonkobuk yar na. Ki bi purכּ Esכּ. ²⁶ Wunba din joont nyii na din waa dia Esכּ taagbinne, ki u sann mun tee Jakכּב. ^{II} Yoo nba ki Rebeka din marib na, ki Aisak מכּ bina piinloob.

Bianjinba ki Esכּכּ כּי u matuk saakatuk

²⁷ Waas na nba din tan kpaat, ki Esכּכּ mi waaruk bonchiann, ki loon muuk ni halii, n̄aan Jakכּב n̄arin din tee jan̄min̄m̄inn nba ki כַּכּ muuko. ²⁸ Aisak yan din be Esכּכּ nie, kimaan Esכּכּ nba kpi muuk ni bonkobit ki u di kpint na, n̄aan u n̄aapoo Rebeka mun din loon Jakכּב-e.

²⁹ Dasiar ki Jakכּב tan kar ki n̄aa kpint, ki Esכּכּ nyii muuk ni ki kpen. Kon mun din מכּכּ halii. ³⁰ N̄anne ki u yet Jakכּב a, “Kon yaa lin saan nanima, turimin a kpin-mכּה maṅ waan.” Li paak, ki bi din yiu Edom. ^{III}

³¹ Ki Jakכּב jiin a, “Li-i tee ki a saa turin a saakatuk na n̄arin, n mun saa tura kpint nawa.”

³² Ki Esכּכּ yet a, “Tכּח, kon nba poṅ yaa lin kpima na, saakatuk nyכּכּ tee bee ki turimi?”

³³ Ki Jakכּב jiin a, “Sinsinn, porin מכּpor nan a saa turin a saakatuk maṅ.” Ki Esכּכּ por מכּכּ ki jii u saakatuk na ki tur Jakכּב. ³⁴ N̄anne ki Jakכּב jii jeet nan kpint na ki turכּ, ki u dii ki nyuu, ki fiir yaat. Esכּכּ yaa dudukit kuri na ki jiin u saakatuk po.

Bianjinba ki Aisak kar Gerar

26 Kon bia din tan n̄amm baa. Li ki tee kon nba din baa ki כַּכּ Abraham daa be na kaa. Ki Aisak saan Filistia teeb kpanbar Abimelek boor, Gerar yent ni. ² Ki Yennu tan baar Aisak boor ki yetכּ a, “Daa saa Ij̄ipt, ii be siaminba ki n wanna na. ³ Ii be nna, ki n saa teen piisin a paak. N saa jii digbana na kura ki tur fin nan a yaaboona. N sii dia מכּsonn nba ki n senn tur a baa Abraham na. ⁴ N saa tura yaaboona, ki bi yabint tan sii tee nan n̄maabira nba tee bianjinba sanpaapo na, ki n saa turib tiṅ na kur. Li saa nyii a yaaboona nie ki n teen piisin digbana kur paak. ⁵ N saa teen piisin a paak, kimaan a baa Abraham din sak n מכּכּ ki dia n sennu fanu.”

⁶ Aisak din tukin ki be Gerar yent ni. ⁷ Leṅ niib nba din tan boi u n̄aapoo po yoo nba, u din jiin a u tee u waarכּe. U din ki sak yet nan Rebeka tee u n̄aapoo, kimaan u din tiin jan̄maan̄ii nan wu pak nna, bi saa kpi-ue n̄aan yent u n̄aapoo maṅ, kimaan u n̄aapoo maṅ din fan bonchiann. ⁸ Aisak nba kar leṅ waan amii, ki dasiar bat Abimelek tan dčont u takorbonn ni, ki la ki Aisak barin Rebeka paak. ⁹ N̄anne ki bat na tun yiin Aisak ki tan boiכּ a, “U tee a n̄aapooe. Bee ki a daan yaa u tee a waarכּe?”

Ki Aisak jiin a, “N tiin nan mi-i yet a u tee n n̄aapoo, bi saa kpime.”

I Bi maan ni, “Esכּכּ” nan “kobit” מכּbona naane. II Bi maan ni, “Jakכּב” nan “taagbinn” מכּbona naane. III Bi maan ni, “Edom” nan “bonמכּה” מכּbona naane.

¹⁰ Abimelek din yetכּ a, “A tun bee ki turit na? N niib na כַּכּ bo saa kpet dכּכּ nanכּ, ki li ki paari. N̄aan li-i bonni tun nna, biit na kur bo sii jii a yur paake.”

¹¹ Abimelek din kpaan u niib, a wunba dinn כַּכּ na biak, koo ki dinn u n̄aapoo biak, see ki u te ki bi kpiiu.

¹² Li binn ni, Aisak nba koo kpaab, u jeet din nan bonchiann, kimaan Yennu piisin be u paak. ¹³ U toona din saa fanu, ki u מכּkit yiama. ¹⁴ Filistia teeb na ji din מכּכּ funfunne nanכּ, kimaan u din מכּכּ pei nan nei nan daaba bonchiann. ¹⁵ Li paak ki bi piin piin bunbuna nba kur ki Abraham din gbiir, yoo nba ki u din be u manfoor ni na.

¹⁶ N̄anne ki Abimelek yet Aisak a, “Nyin ti doo na ni, kimaan a paṅ ji gar ti yara.” ¹⁷ Ki Aisak nyii ki saan saa be Gerar baauk nna ni daann. ¹⁸ U din piit bunbuna nba ki Abraham din gbiir n̄aan kpo ki Filistia teeb piin na. U din yi bunbuna maṅ sana nba ki u baa Abraham poṅ din purir nae.

¹⁹ Aisak daaba din gbiir bunbunn baauk na ni, ki baar nyun. ²⁰ Ki Gerar pekpaarii כַּכּ nan Aisak pekpaarii, ki yeen a, “Nyun na tee ti yare.” N̄anne ki Aisak pur bunbunn na “Kunkכּnn.”

²¹ Aisak daaba bia din n̄amm gbiir bunbunleer, ki bi bia yaan כַּכּ li paak. Ki Aisak purir “Dataar.” ²² U din fir nyat waama ki bi saa gbiir bunbunn. Kכּnsiar din kaa li bunbunn paaki. N̄anne ki u pur bunbunn maṅ “Ya-mani.” U din yet a, “Yennu te ki ti be ti yamanie tiṅ na ni, ki sii מכּkitir.”

²³ Li poorpo ki Aisak fiir saan Beerseba. ²⁴ Li daar ny-ick ki Yennu baar u boor ki tan yetכּ a, “Mine tee a baa Abraham Yennu. Daa tiin jan̄maan̄ii, kimaan n be nana. N saa teen piisin a paak ki tura yaaboona bonchiann, kimaan maa din senn מכּsonn nba ki tur n daabir Abraham na paak.” ²⁵ Ki Aisak maa maruṅ binbintir leṅ ki jiant Yennu. Li poorpo ki u chaan lanbour, IV ki bi be leṅ, n̄aan ki u daaba gbiir bunbunleer.

Bianjinba ki Aisak nan Abimelek lor mčlor

²⁶ Dasiar ki Abimelek nan u saakכּכּ nba teenכּ kpaanii, ki pukin u lanjimanba saakכּכּ Fikol, tan baar a bin la Aisak nan pinpakit. ²⁷ Ki Aisak boib a, “Bee teen ki i ji baat a i lami, n̄aan poṅ din ki loon n maan, ki te ki n nyii i doo ni?”

²⁸ Ki bi jiin a, “Ti la nan Yennu be nana, ki ti dukin nan li n̄an turit nan fin nan timm n taan מכּכּ. ²⁹ Ti loon fan senn מכּsonn nan a kan teent tont, nan taa ki teena tont bianjinba na. Ti din dia-a nan baakire, ki a tan nyii ti doo ni nan parmaasir. Mčtana, כַּכּ kur laat nan Yennu teen piisin a paaka.” ³⁰ Ki Aisak teemm saauṅ, ki bi dii ki nyuu. ³¹ Laa yent sanyכּכּ, ki כַּכּ kur por ki senn מכּsonn. Li poorpo ki bi chab leeb nan naasinyכּכּsir, ki jab na yaat kun.

³² Li daar maṅ ki Aisak daaba baar tan pakכּ bunbunn nba ki bi gbiir na po, ki yetכּ a, “Ti gbiir ki baar nyuma.” ³³ Ki u pur bunbunn maṅ “Mčlor.” Li din teen nnae ki digbann na la li sann, Beerseba. V

IV Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont. V Beerseba paake tee “mčlor bunbunn.”

Ki jiin Esck boorganu poob po

³⁴ Esck nba din dii bina piinna yoo nba, ki u kck Hef booru ni waas banlee, ki yenc sann tee Judif, wunba tee Beeri bipoo, ki ck sann mun tee Basemaf, ki u tee Elonn bipoo. ³⁵ Bi binberj din te ki Aisak nan Rebeka be nan parbiire yoo kur.

Bianjinba ki Aisak teen piisin Jakcb paak

27 Aisak din kpet bonchiann ki ji tan ckck. Dasiar ki Aisak tun yiin Esck ki tan yetc a, "N bija."

Ki u jiin a, "N gbia."

² Ki u pakc a, "A la nan n kmeta, n kuun ji ki fcki. ³ Jiin a tcrbann nan peenii ki saan muuk ni ki saa kpi bonkobuk ki turin. ⁴ Teent jemant nba ki n loon, ki turin. Mi-i dii gbenn, n saa teen piisin a paake ki lian kpo."

⁵ Aisak nba din piak nan Esck na, ki Rebeka gbiin. Esck nba saan muuk ni a wun saa waar nant yoo nba, ⁶ ki Rebeka pak Jakcb a, "N gbat ki a baa piak Esck a, ⁷ 'Saant kpi bonkobuk ki teen jeet turin man diwa, ki teen piisin a paak, Yennu ckckn, njaan lian kpo.'"

⁸ Njanne Rebeka tukin a, "N bija, gbiintir, mi-i pak linba tura, fan gaar ki tun nna. ⁹⁻¹⁰ Saant bulook ni, ki saa soor bukamma banlee, ki baar nann, ki man teen jeet nba ki a baa loon na, ki fan jii ckck ki saa turc, ki wun diwa, ki tura u piisin njaan lian kpo."

¹¹ Njaan ki Jakcb jiin a, "A mi nan Esck ckck kobit u gbanant paak, ki n gbanant mun tee gbananngjar.

¹² N baa-i siin, u saa banna, u mun-i bann nan n kpannc, u saa turin mcpore, li ji kii tee piisin kaa."

¹³ Ki u naa jiin a, "N bija, njaant mcpor nba bo saa weia kur n baa n paak, fin n tun linba ki n wanna na. Saant ki saa soor buunii man turin." ¹⁴ Ki u saan soor buunii na ki tan tur u naa, ki u teen jeet nba ki u baa loon man. ¹⁵ Li yoo ki Rebeka jii tiat nba tee Esck takpantii ki be njaak ni na, ki lann Jakcb, ¹⁶ ki jii bonkobit na gbant ki pin Jakcb bcpiat nan u nii, siaminba ki ckck kobit na. ¹⁷ Li yoo ki u jii nant na, nan jeet nba ki u teen na, ki tur Jakcb. ¹⁸ Ki Jakcb saan u baa boor ki saa yiin a, "N baa."

Ki u baa toon njaan boi a, "N bilanckpoe?" ¹⁹ Ki Jakcb jiin a, "Min, a bija saackc Esck-e. N tun faa wannin bianjinba nawa. Fiit kar, ki di jeet nba ki n baar nann na, ki ji turin a piisin na." ²⁰ Aisak din jiin a, "N bik, a piin nlee ki tun linba na yian yian nna?"

Ki Jakcb yet a, "A Yennu-e sommin ki n lar yiam."

²¹ Njanne ki Aisak yetc a, "Nakint n boor ni, ki man bara. A set tee Esck-ee?" ²² Ki Jakcb nakin, ki u bar barc njaan yet a, "A kunkcr naan Jakcb kunkcre, njaan ki a nii mun naan Esck nii." ²³ U din ki bann Jakcb-i, kimaan Jakcb nii paak din tee kobite nan Esck nii paak na. Ki u ji din loon wun turc piisin, ²⁴ njaan namm boic a, "A set tee Esck-ee?"

Ki u jiin a, "Nn."

²⁵ Ki Aisak yetc a wun jii jeet na ki turc, ki wun diwa, ki turc piisin na. Ki Jakcb jii jeet man turc, ki bia jii tlon-

tii daan waan ki turc a wun nyu. ²⁶ Li yoo na ki u yetc a wun nakin u boor ni ki ckckc. ²⁷ Jakcb nba nakin ki ckckc yoo nba, ki Aisak nub u tiat, njaan turc piisin, ki yet a, "N bija nubiru man nan Yennu nba teen piisin tin nba paak ki li nubiru man nae. ²⁸ Yennu saa sakin marin a tin paak, ki a tin saa ckck koorin. Yennu saa tura dii nan tilckna daan bonchiann. ²⁹ Nibooru bonchiann sii tee a jiamm, ki niib sii gbaant a ckckn ki jiantira. Fine tan sii tee a nikpiimm kpanbar, ki a naa yaaboona tan saa gbaan ki jianta. Mcpor sii be daansiab nba waanta ckck paak; ki piisin mun sii be daansiab nba waanta piisin na paak."

Bianjinba ki Esck miar Aisak piisin

³⁰ Aisak nba din teen piisin Jakcb paak ki gbenn ki Jakcb seet nyi yoo nba, Esck mun din nyii muuk ni ki baar ckck li yooe. ³¹ U mun din teen jemant ki ckck nann, ki yet a, "N baa, fiit ki di jeet nba ki n baar nann nawa, ki ji turin piisin na."

³² Ki Aisak boi a, "Nmee?"

Ki u jiin a, "Min, a bijakpere."

³³ Ki Aisak yan nmat, ki u gbanant kur ji jekir, ki u boi a, "Nmee bo kpii bonkobuk ki teen jeet turin na? N bo dii jeet manja. N bia bo turc n piisin kura, ki li ji sii tun tee u yare."

³⁴ Esck nba gbat nna, ki u bui sanpaapowa, njaan yeen a, "N baa, mun turimin a piisin."

³⁵ Ki Aisak yet a, "A waarc baar kpannin, ki n jii piisin nba bo tee a yar na ki turcwa."

³⁶ Ki Esck yet a, "U diin taar munlee-e na. U sann Jakcb na kuncwa. U daan gaar n saakatuk yaaka, ki bia gaar n piisin na. A ki tenn piisin waan ki saa turimi-i?"

³⁷ Ki Aisak pakc a, "N teenc a chanbaawa, ki teenc u nikpiimm kur yudaanckwa. N turc dii nan tilckna daama. N bija, siar ji kaa ki n saa tun turani."

³⁸ Ki Esck namm barin u baa ki boic a, "N baa, a kpan ckck piisin yennckc-e? N baa, mun teent piisin n paak." Li yoo na ki Esck ckck sanpaapo.

³⁹ Ki Aisak yetc a,

"Marin kan nyi sanpaapo ki baa a tin ni. A tin sii tee tinfukirike.

⁴⁰ A jukbanjiak nae sii dia-a,

ki a sii tee a waarc yommik,

njaan fi-i tanj yct, a saa nyi u yikoo ni."

⁴¹ Esck din ki loon Jakcb maan, kimaan u baa nba tur Jakcb piisin na paak. Njanne ki Esck dukin a, "N baa ponj ji ki ckck nan kuumi. Wuu kpo, n ji saa kpi Jakcb-e."

⁴² Njaan Rebeka nba gbat Esck lor man yoo nba, ki u tun ki yiin Jakcb ki tan yetc a, "Gbiintir, a ckckc Esck loon wun la yiare ki kpia. ⁴³ N bik, mi-i wanna bianjinba, fan tun nna. Chiat ki saan n ckckc Labann boor, Harann doo ni, ⁴⁴ kii sakii be u boor ki lin weiwa ki a ckckc wutoor n maak, ⁴⁵ ki wun tamm linba ki a tun turc na. Li poorpo, n saa tun toomu ki wun jen nana. Bee ki n waas banlee tan saa kpo daar yennckc?"

⁴⁶ Nanne Rebeka pak Aisak a, "N bak nan Esak n̄aapoob nba tee boorganu waas nawa. Li-i tee ki Jakob mun bia k̄an Hef booru ni bik, n pon̄ ji saa kpoe."

28 Aisak din yin Jakob ki tan foont̄ parmaasir foontii n̄aan yet̄ a, "Daa k̄ant̄ Keenann tiñ ni na biki, ² n̄aan saant Mesopotamia tiñ ni, a yeeja Betuel doo ni, ki saa jii leñ bik, a yia Labann bipoo, ki tan k̄an. ³ Yabint Yennu n teen piisin a pook̄ant̄ mañ paak, ki tura waas bonchiann, ki a yaaboon̄a tan sii tee boorii bonchiann. ⁴ Yennu n teen piisin fin nan a yaaboon̄a paak, nan waa din teen piisin Abraham paak na, ki a tan yent̄ tiñ nba ki a kar leñ na, tiñ nba ki u din jii ki tur a yeeja Abraham na." ⁵ Ki Aisak te ki Jakob saan Labann boor, Mesopotamia tiñ ni. Labann baa din tee Betuel-e. Betuel mun din tee Aram booru ni nir̄e. Labann-e bia din tee Rebeka k̄an na. Rebeka-e mun din tee Esak nan k̄an Jakob naa.

Bianjinba ki Esak k̄an pool̄k̄

⁶ Li poorpo ki Esak gbat nan Aisak teen piisin Jakob paak, ki te ki u saan Mesopotamia a wun saa lon bi booru ni bik ki tan k̄an. U bia din gbat nan u baa teen piisin Jakob paak, ki kpaan̄ nan u daa k̄ant̄ Keenann booru ni biki. ⁷ Li yoo ki u ji bann nan Jakob sak u baa nan u naa m̄be ki saan Mesopotamia, ⁸ ki li yent̄ u numpo nan u baa Aisak numm ki gboo Keenann bonpoi na. ⁹ Nanne ki u saan saa k̄an Abraham bija nba ki bi yiu Ismael na bipoo, ki u sann tee Mahalaf, ki u tee Nebayof niipoo.

Ki jii Jakob damiit po

¹⁰ Jakob din nyii Beerseba, ki gaar Harann poe. ¹¹ Yonnu din saa siik naanumm̄onne, ki u baar siar boor ki biar leñ. U din d̄an̄ ki kpakin u yur tann paak, ki ḡan, ¹² ki damii, ki damiit mañ ni ki u la banlaanu ki li tii tiñ na ni ki saa tuu Yend̄un̄ ni. Ki malakanba n̄maan li paak ki do Yend̄un̄ ni, ki bia n̄mat siik tingboun̄ na ni. ¹³ Li yoo na ki u la ki Yennu see ki kpi-
au. Ki Yennu yet̄ a, "Mine tee Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu. N saa jii tiñ nba ki a d̄an̄ li paak na, ki tur fin nan a yaaboon̄a. ¹⁴ A yaaboon̄a tan sii yab ki tee nan tanbiinii nae. Bi tan saa p̄t̄ ki kar lokir kur po, ki fin nan a yaaboon̄a paak, n saa teen piisin nibooru kur paak. ¹⁵ I mi nan n sii be nana faa saa saan siaminba kur, ki saa nyinna bonbiir ni, ki tan tunn jen nana nna. N kan nyikaani, see ki n tan tun linba kur ki n senn m̄sonn nan n saa tun na."

¹⁶ Jakob nba fiir ḡan ni yoo nba, ki u yet̄ a, "Yennu be nna. U be siaminba na, n̄aan ki n ki mi." ¹⁷ Jan̄maanii din soor̄ bonchiann, ki u yet̄ a, "Nna tee yanputuk boore. Li tee Yennu n̄aake, Yend̄un̄ tamm̄be na."

¹⁸ Laa yent̄, ki Jakob fiir sanyapob ni, ki jii tann nba ki u yur won kpaak na, ki chaan, ki li tee tiarin. Li poorpo ki u jii kpan ki k̄an li paak, ki li jii teen Yennu yar, ¹⁹ n̄aan pur leñ Betel. ^I Doo mañ sann din tuu tee Lus-

e. ²⁰ Nanne ki Jakob por senn m̄sonn ki yet̄ Yennu a, "Li-i tee ki a sii be nanin ki nyinnin bonbiir ni, s̄onu nba ki n somm na ni, ki bia turin bondikar nan bonliakar, ²¹ ki n tan n̄mat jen n baa tiñ na ni nan laafia, fin kuuk̄e sii tee n Yennu. ²² Tann nba ki n chaan ki li tee tiaru na sii tee a jiantu boor, ki linba kur ki a turin, n tuu saa nyinn li b̄kitu piik niñ yenn ki tura."

Bianjinba ki Jakob baar Labann n̄aak

29 Jakob din tukin u s̄onu ki saa baar digbansiar nna, ki li be yondo po. ² Li yoo na ki u la bunbunn ki li be doo kpiñ, ki pei koonn muntaa d̄an̄ bunbunn na boor. Bi din lu nyun bunbunn na nie ki nyunt pei mañ, ki tangben̄ir bii li m̄b paak. ³ Pei mañ-i nakin bunbunn na boor yoo nba, pekpaarii na din tuu biit tann nae, ki nyunnib. Bi-i nyuu gbenn, bin jii tann na ki biin.

⁴ Jakob din boi pekpaarii mañ a, "N ȳk̄snba, i nyii lee?"

Ki bi jii a, "Ti nyii Harann-e."

⁵ Ki u bia boib a, "I mi Nahor bija Labann-ii?"

Ki bi yet̄ a, "Ti miu."

⁶ Ki u bia boib a, "Li man̄-k̄?"

Ki bi yet̄ a, "Li man̄. Gotir, u bipoo Rachel-e baat nan u pei na."

⁷ Li poorpo ki Jakob yetib a, "Laa daa ki jan̄ nan yin k̄an pei mañ na, yii bonni nyunnib n̄aan n̄mat namm muuk ni."

⁸ Ki bi jii a, "Ti kan fit teen nna, see ki pei na kur tikir nna, ki s̄an̄ biit tann nawa, ki ti lian nyunnib."

⁹ Jakob kpan piak gbente, ki Rachel baar nan u pei. ¹⁰ Jakob nba la Rachel baat nan u yia Labann pei yoo nba, ki u saan bunbunn na boor, ki saa biit tann na, ki nyunn pei mañ. ¹¹ Li poorpo ki u k̄an ^{II} Rachel tankpinn, n̄aan ji bui sanpaapowa, kimaan u par nba penn ki li saa gar na. ¹² U din yet̄ Rachel a, "N tee a baa nikpiim̄e, n naae tee Rebeka." Ki Rachel chiar kun a wun saa kumii u baa. ¹³ U baa nba gbat u yia Jakob labaar mañ na, ki u chiar chet ki tan puur lor̄ ki k̄an ^{III} u tankpinn, n̄aan jiiu ki kun nan̄ n̄aak ni. Jakob nba pak wann Labann linba kur tun, ¹⁴ ki u jii a, "Nn, bar-m̄nii, a tee n gbanant nan n s̄ome." Jakob din be Labann n̄aake ki saa kpii n̄maarik.

Bianjinba ki Jakob k̄an Lea nan Rachel

¹⁵ Labann din yet̄ Jakob a, "Daa tuumin yann, a faa tee n nikpiim̄ na paaki. A loon ki n pa-a yin̄ae?" ¹⁶ Labann din m̄k bonpoi banlee, ki saak̄ po sann tee Lea, ki bonbik na sann mun tee Rachel. ¹⁷ Lea din m̄k ninbina fant, ki Rachel mun m̄k gbananf̄ant, ki bia tee sapaanf̄an̄.

¹⁸ Li paak, Jakob din loon Rachel-e. U din yet̄ Labann a, "Li-i tee ki a saa turin Rachel ki man̄ k̄an, n bo saa tuma bina n̄anlore."

^I Betel paake tee "Yennu n̄aak." ^{II} Bi binben̄ ni, bi din tee nnae ki want lomm. ^{III} Bi binben̄ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

¹⁹ Ki Labann jiin a, "Mi-i jiiu ki tura, li chee man jiiu ki tur כַּכּ. Ii be n njaak nna." ²⁰ Rachel paak, ki Jakob tun Labann bina njanlore, njan ki li naan nan daa njanlee-na, kimaan waa כַּכּ Rachel na paak.

²¹ Nanne ki Jakob tan pak Labann a, "Yoo na baara. Njaant man כַּכּ a bipoo marj." ²² Ki Labann teen pookכַּכּnt jaamm, ki yiin niib bonchiann. ²³ Njan nyok nba כַּכּnn ki Labann nyik Rachel, njan jii Lea ki tur Jakob, ki Jakob כַּכּכּ. ²⁴ (Labann din jii u daabpook Silpa-e ki tur Lea, a wuu sommit.) ²⁵ Sanyok din fannewa, ki Jakob ji bann nan li tee Lea-e. Li yoo na ki u saan saa boi Labann a, "Bee ki a teenin nna? N tuma Rachel paake. Bee ki a kparimi?"

²⁶ Ki Labann yet a, "Ti kaar ki tee tin jii bik ki turj jab njan ki u כַּכּכּ daa kari. ²⁷ Ii tee soon ki pookכַּכּnt daanjanlore maruj na n gara, ki fi-i sak ki saa njam tumin bina njanlore, n bo saa tura Rachel."

²⁸ Ki Jakob sak, ki pookכַּכּnt daanjanlore maruj nba gar yoo nba, ki Labann jii Rachel ki pukin Jakob, ki u כַּכּכּ. ²⁹ (Labann din jii u daabpook Bilha ki tur Rachel, ki u tee u sommit.) ³⁰ Ki Jakob כַּכּ Rachel ki pukin. U din loon Rachel-e ki gar Lea. Li poorpo, ki Jakob tun Labann bina njanlore biak.

Ki jiin Jakob waas po

³¹ Yennu nba la nan Jakob ki loon Lea fanu na, ki u tur Lea matuk, njan ki Rachel njan jii tee kanmatir. ³² Lea din soor poor ki mar bonjak. U din yet a, "Yennu la n daamiiuwa, ki mtana, n כַּכּכּ ji sii loonin." Li paak ki u pur bik marj Rubenn. ³³ U bia din njam soor poor ki mar bonjak, ki yet a, "Yennu-e bia turin bik na, kimaan u gbat nan bi tuu ki loonimi." Ki u pur bik marj Simeonn. ³⁴ Li poorpo ki u bia soor poor ki mar bonjak. U din yet a, "Mtana, n כַּכּכּ ji kan kpiatimi, kimaan n maro bonjai bantaae na." Li paak ki u pur bik marj Li-ifai. ³⁵ U din jen soor poor ki bia mar bonjak, ki yet a, "Mtana, n saa dont Yennu-e." Li paak, ki u purj Juda, ^{IV} njan ki u matuk daa jit.

30 Njan Rachel din ki mari; li paak, ki u ji din כַּכּ funfunn nan u כַּכּכּ, ki yet Jakob a, "Turimin waas, njan li-i kii tee nnai kaa, n saa kpoe."

² Jakob par din biir Rachel paak bonchiann, ki u yet a, "N kan fit kparit Yennu. נַכּכּ te ki a ki maari."

³ Ki Rachel yet a, "N daabpook Bilha-e na. כַּכּכּ nan ki wun mar bik turin. Li-i tun nna, u paak, n mun saa kparit binaa." ⁴ Nanne ki u jii Bilha ki tur u כַּכּכּ, ki u כַּכּכּ nan. ⁵ Bilha din soor poor ki mar bonjak. ⁶ Ki Rachel yet a, "Yennu כַּכּ n paaka. U gbiint n fabinii ki turin bika." Ki u pur u sann Dann. ⁷ Bilha din bia soor poor ki mar bonjak. ⁸ Ki Rachel yet a, "N כַּכּ kparir nan n niipoo ki nyanna." Ki u pur bik na Naftali. ^{VI}

⁹ Ki Lea nba bann nan u ji ki maar na, ki u jii u daabpook Silpa ki tur u כַּכּכּ Jakob, ki u כַּכּכּ. ¹⁰ Ki Sil-

I Bi maan ni, "Rubenn" nan "gotir, bonjak" mbona naane. II Bi maan ni, "Simeonn" nan "gbat" mbona naane. III Bi maan ni, "Li-ifai" nan "taabin" mbona naane. IV Bi maan ni, "Juda" nan "dontir" mbona naane. V Bi maan ni, "Dann" nan "כַּכּ n paak" mbona naane. VI Bi maan ni, "Naftali" nan "כַּכּnn" mbona naane.

pa soor poor ki mar bonjak. ¹¹ Ki Lea yet a, "N כַּכּ yumann." Nanne ki u pur bik marj Gaad. ^{VII} ¹² Silpa bia din mar bonjaleek. ¹³ Ki Lea yet a, "N כַּכּ parpeenn bonchiann. Poob sii yin parpeendaane." Nanne ki u pur bik na Aser. ^{VIII}

¹⁴ Ki jeet jaanu yoo nba baar, ki Rubenn saan muuk ni, ki saa la כַּכּnsiar nna, ki li teen poob matuk, ki u jii kpen nann ki tan tur u naa Lea. Nanne ki Rachel pak Lea a, "Dimin sukuru ki turin a bija כַּכּכּ marj waan."

¹⁵ Ki Lea jiin a, "Faa fat n כַּכּכּ na, li ki janani-i? Mtana, ki a bia loon ki a fat n bik כַּכּכּ."

Ki Rachel yet a, "Fi-i turin a bija כַּכּכּ na, fin nan Jakob-e bo saa כַּכּכּ dinna nyok."

¹⁶ Ki Jakob nba tan nyii kpaab ki kpent yoo nba, ki Lea chet ki pak a, "Min nan fine saa כַּכּכּ nyok na, ki-maan n jii n bija כַּכּכּ ki pa a paaka." Jakob din כַּכּכּ nan li daar nyok.

¹⁷ Ki Yennu gbiint Lea fabinii, ki u soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munjamu. ¹⁸ Lea din yet a, "Yennu turin nyokta, kimaan maa jii n daabpook ki tur n כַּכּכּ na." Li paak, ki u pur bik marj Isakar. ^{IX} ¹⁹ Lea bia din njam soor poor ki mar bonjak, ki pukin maaru munloob, ²⁰ ki yet a, "Yennu turin piinjanna. Mtana, n כַּכּכּ par sii peen n paak, kimaan n maro bonjai banlooba." Nanne ki u purj Sebulunn. ^{XI} ²¹ Li poorpo ki u mar bonpook ki purj Daina.

²² כַּכּכּ, Yennu din dukin Rachel po, ki gbiint u fabinii ki turj matuk. ²³ Ki u soor poor ki mar bonjak ki yet a, "Yennu turin bik ki nyinnin fei niwa. ²⁴ Wun njam turin bonjak." Nanne ki u pur bik na Joosef. ^{XI}

Bianjinba ki Jakob fiir Labann boor

²⁵ Joosef maaru poorpoe ki Jakob yet Labann a, "Turimin yaak ki man nmat kun n tijj doo ni. ²⁶ Jiin n poob nan waas nba ki n tuma ki la na ki turin, ki man kun. A mi maa tuma fanu bianjinba."

²⁷ Ki Labann jiin a, "Njaant ki n pak siar: N la jabaat ni nan a paake ki Yennu teen piisin n paak. ²⁸ Wantin a nyok nba tee bianjinba ki man pa-a."

²⁹ Ki Jakob yet a, "A mi maa tuma bianjinba, nan maa bia got a bonkobit ki bi pjt bianjinba. ³⁰ Waan nba ki a din כַּכּכּ ki n baar, li yabit ki kaa kanni. Mi-i saan saminba kur, Yennu tuu teen piisin a paake. כַּכּכּ, li jarj nan man lon n כַּכּכּ yara."

³¹ Ki Labann boi a, "N saa pa-a bee?"

Ki Jakob jiin a, "N ki loon paatii kaa. Fi-i sak dudukit nba ki n loon man wanna na, n bo sii gorii a bonkobit na. ³² Njaant man כַּכּכּ a bonkob-look ni dinna, ki gann peuk kur nba כַּכּכּ lakbnii, nan pebira nba tee pebnii kur, nan buunii kur nba כַּכּכּ lakbnii, ki bii tee n yab. Paatii nba ki n loon kure ki n wanna na. ³³ Njan sianyoo a tan saa bann maa tee nijan nan maa ki tee nijan. Fi-i tanj כַּכּכּ n bonkob-look ni ki la peuk nba ki tee pelakii koo ki ki tee pebnj, ki bia la buuk nba ki tee

VII Bi maan ni, Gaad paake tee "yumann." VIII Bi maan ni, Aser paake tee "parpeenn." IX Bi maan ni, "Isakar" nan "nyok" mbona naane. X Bi maan ni, "Sebulunn" nan "piinii" mbona naane. XI Bi maan ni, "Joosef" nan "pukin" mbona naane.

bulakii, fan bann nan u tee nanyukbonte.”³⁴ Ki Labann jiin a, “N saka. Faa dukin bianjinba na, ti saa tun nnae.”³⁵ Li daar ki Labann gann bujai nba mək lakii na, nan bunaanii nba mək lakii na, nan pebōnii na, ki te ki u waas guu bonkobit maŋ. ³⁶ Ki u tan jiiib ki somm namm daa ŋantaa. Ki Jakōb biar ki gorii kōk Labann bonkobit nba tenn na.

³⁷ Ŋanne ki Jakōb chōk tisiak nna yiinmaata, ki pukit yenn-nba dapōkii ki li ji peen. ³⁸ Ki u jii yiinii na ki bir bonkobit na tōkōn po, baa nyu nyun siaminba na. U din teen nna, kimaan bonkobit na-i sik nyun nyunu, bi tuu do leebe. ³⁹ Ki buunii na-i doo leeb leŋ, bi tuu mar bubilakii nan bonpupōrii nan bontommiiie.

⁴⁰ Ki Jakōb bōkit pei nan buunii na, ki tokimm Labann bonkob-bōnii nan bontommii na po. U din maa u tōkōn bonkob-looke, ŋaan nyik Labann bonkob-look na.

⁴¹ Yoo nba ki bonkob-paarit na do leeb na, Jakōb tuu jii yiinii nae ki bir bi tōkōn po, bi nyunnyuboor, a bii do leeb yiinii maŋ boor. ⁴² Ŋaan u din ki birin yiinii na bonkob-butimii na tōkōn. Li din ki wei kaawa, ki Labann bonkobit kur tee bonbutimii, ŋaan ki Jakōb yab tee bonpaarit. ⁴³ Li din teen nnae ki Jakōb mōkit yiama. U din mək pei, nan buunii, nan daaba, nan laagumiinba, nan bonii.

Bianjinba ki Jakōb nyii Labann ŋaak

31 Ki Jakōb gbat nan Labann bonjai yeen a, “Jakōb jii linba tee ti baa bont kura. U faar kur nyii ti baa mōkint nie.”² U bia din la nan Labann ji ki man nanc nan waa tuu man nanc na. ³ Ki Yennu yetō a, “Ŋmatir kun a baanba doo ni, nan a nikpiimm boor. N sii be nana.”

⁴ Ki Jakōb tur mōb a Rachel nan Lea n chetō, u bonkobit nba be sian na. ⁵ U din yetib a, “N la nan i baa ji ki loon n maan nan waa tuu loon n maan na; ŋaan n baanba Yennu be nanin. ⁶ Bant nan n jii n paŋ kure ki tun ki tur i baa. ⁷ Ŋaan u bia ŋmabime, ki lebit n paauk taar piik, ŋaan Yennu ki te ki u turin danji. ⁸ Yoo kur nba ki Labann yet a, ‘Bupupōrii na sii tee a yabe,’ buunii na kur tuu mar bupupōriie. Wuu yet a, ‘Bulakii na kur sii tee a yabe,’ buunii na kur tuu mar bubilakiiie. ⁹ Yennu-e jii i baa bonkobit ki turin.

¹⁰ “Bonkobit mimmar yoo, n damii, ki damiit na ni ki n la ki bujai nba do bunaanii na kur tee bonlakii, nan bonpupōrii, nan bontommii. ¹¹ Yennu malaka pak nanin damiit ni ki yetin a, ‘Jakōb,’ ki n jiin a, ‘Mine na.’ ¹² Ki u ŋamm yet a, ‘Bujai nba do bunaanii na tee bonlakii, nan bonpupōrii, nan bontommiiie; n te ki linba na tuun, kimaan n la linba kur ki Labann tuun ki teenawa. ¹³ Mine tee Yennu nba din dōkit a paak Betel na, siaminba ki a din chaan tann, ki mōkōn kpan li paak, ki teenir tiaru tann, ki bia por mōb ki turin na. Mōtana, teent siir ki ŋmat kun tiŋ nba ni ki bi din mara na.’ ”

¹⁴ Ki Rachel nan Lea yet Jakōb a, “Sira faar kaa ki ti saa di ti baa boori. ¹⁵ U diat nan ti tee saamm nae. U kōktite, ki mōtana u bia dii likirii nba kur ki u daan kōktit ki gaar nawa. ¹⁶ Mōkint nba kur ki Yennu jii ti baa

boor ki tura na tee timm nan ti waas yare. Tumin linba kur ki Yennu wanna.”

¹⁷⁻¹⁸ Ki Jakōb teen siir a wun ŋmat kun u baa boor, Keenann tiŋ ni, ki jii u waas nan u ŋaapoob ki jakimm laagumiinba paak, ŋaan kpakir u bonkobit kur ki gaan tōkōn po, nan linba kur ki u la Mesopotamia tiŋ ni.

¹⁹ Ki Labann saan a wun koor u pei. Ki waa kaa na, ki Rachel kōk jan u baa maŋ ŋaak pata. ²⁰ Jakōb din kpar Labann, ki u ki bann nan u saa yaati. ²¹ Ki Jakōb jii waa mək linba kur ki yaat yama. U din poot Yufrates mōkir, ki saa tiŋ nba mək kunkona, ki bi yir Gilead na.

Bianjinba ki Labann wei tōkii Jakōb taa

²² Daa ŋantaa daare ki Labann gbat nan Jakōb chiara. ²³ Ki u jii u jab, ki wei dinn Jakōb paak daa ŋanlore, nan waa saa baarō tiŋ nba mək kunkona ki bi yir Gilead na ni. ²⁴ Li daar nyōk ki Yennu baar Labann boor damiit niŋ ki yetō a, “Ti mi ki a teen siar ki jeen Jakōb.” ²⁵ Jakōb din teen u kaar Gilead tiŋ nba mək kunkona na ni, ki Labann mun teen u kaar leŋ, ŋōk nan u jab.

²⁶ Ki Labann boi Jakōb a, “Bee ki a kpannin ki jii n bonpoi ki yaat namm, nan baa tuu soor niib nba tōb ni na? ²⁷ Bee ki a kpannin ki mir bot, ŋaan ki ki chabimi? Fi-i bonni chabin, n bo saa chaba nan kpinkpammuko nan bonmumōkt. ²⁸ A porŋ ki te ki n chab n yaaboona ki mōkt^I bi tankpina, a daan tun jat-toonna. ²⁹ N bo mək yaak ki saa teena darŋ, ŋaan wonn nyōk, a baa Yennu won yakii nanin, a mii mi ki man teen siar ki jeena. ³⁰ N mi nan a daan yaat, kimaan a yan tunn a ŋaak niwa, ŋaan bee ki a jan n pata?” ³¹ Ki Jakōb jiin a, “N daan dukin nan mi-i chaba, a saa fat a waase. ³² Li-tee ki a la kōk nna ki u dia a pata maŋ, bin kpi li daanō. Ti jab na sii tee siara damm ki fan got nna ki laan a bonlannpoe be-e, ki fan jii.” Jakōb din ki mi nan Rachel jan Labann pata na.

³³ Ki Labann saan ki saa fiitir Jakōb lanbourŋ, ^{II} ki li poorpo ki u kōk Lea lanbourŋ ni ki fiitir, ki bia kōk poobis banlee na lanbont ni ki fiitir, ŋaan ki ki la u pata maŋ. Li poorpo ki u kōk Rachel lanbourŋ ni. ³⁴ Rachel din jii pata nae ki wuun laagumii kaanu tiŋ po, ŋaan kar li paak. Labann din fiitir lanbourŋ na kur po, ŋaan din ki la pata na. ³⁵ Ŋanne ki Rachel yet u baa a, “N baa, daa dont wutoor nanin, kimaan n kan fit fiir set a numm ni na, n be nan poote.” Ki Labann lon u pata na halii, ŋaan ki ki la.

³⁶ Ki Jakōb wutoor ji doo, ki u boi nan wutoor a, “N tun toonbilanne? N biir sennlanupoe ki li tura yaak ki a waan na? ³⁷ Faa fiitir n ŋaak na ki saa gbenn na, a ŋaak ni bonlannpoe ki a la? Jiin li bont ki bir paanu ni, ki a jab nan n jab na kura n la ki wann min nan fin wunba mōk mōnii. ³⁸ N kar a boor bina piinlee-e na, ki a pei nan a buunii maar ki pōt. Ŋaan n ki ban ŋman a pejaki. ³⁹ Bonkob-susoouk nba din tuu soor a bonkobuk, li pann din tuu jii n yur paake. N din ki jikit li nanchiat ki baat nann a boor ki lin wann nan li ki tee n

^I Bi binberŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm. ^{II} ³⁴ Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

biiti. Linba kur ki bi jan yonnu ni, koo nyiok, a din tuu te ki man pa li paake ki tura. ⁴⁰ Yoo bonchiann ki n dii fara nan wɔruk yonnu ni, ki bia dii fara nan waat nyiok; n din ki fit gɔɔnti. ⁴¹ Li din tee nnae bina piinlee nba ki n din be a njaak ni na kur. N din jii bina piik nan njan nae ki tun, a bonpoi banlee na paak, ki bia tun bina njan-loob, a bonkobit paak. Li kura na njan a bia tan lebit n paauko taar piik. ⁴² Li-i bonni tee ki n baanba Yennu, wunba tee Abraham nan Aisak Yennu na bo ki be nanin, a din bo nyinnin nan niikooniwa man. Njan Yennu la n fara nan toonn nba ki n tun nawa, ki gɔɔr ki a ki tun nna."

Ki jiin Jakɔb nan Labann mɔlor po

⁴³ Ki Labann jiin Jakɔb a, "Poob na tee n waase, bi waas tee n yabe, ki bonkobit na bia tee n yabe. Bar-mɔnii, linba kur ki a la na tee n yare. Njan maa kan fit teen siar ki yent n waas nan bi waas na, ⁴⁴ n teen siir nan man lor mɔlor nana. Njaant ki tin tikir tana ki poon, ki lii tee tiarin ki jiin ti mɔlor maŋ po."

⁴⁵ Ki Jakɔb jii tann ki chaan, ki li tee tiarin, ⁴⁶ njan yet u jab na a bin tikir tana ki poon. Li poorpo ki bi dii jeet, tankɔruk nba ki bi poon na boor. ⁴⁷ Ki Labann pur leŋ Jegar Sahaduta, ^I ki Jakɔb mun purir Galeed. ^{II}⁴⁸ Ki Labann yet Jakɔb a, "Tankɔruk na sii tee tiarime ki tur ti banlee na." Njanne ki bi pur leŋ Galeed. ⁴⁹ Labann bia din yet a, "Yennu numm sii paa ti paak, yoo nba ki ti yat leeb." Li paak ki bi bia pur leŋ Mispa. ^{III}⁵⁰ Ki Labann bia njan yet a, "Li-i tee ki a dia n bonpoi na dia-biik, koo ki a kɔɔn poob ki pukin, maa lek ki mi li po na, njan tiat nan Yennu gorii. ⁵¹ Tanae ki n poon ti sin-suuk ni na, ki tiaru tanne na biak. ⁵² Tankɔruk na nan tiaru tann na kura tee linba sii tianite. N kan ban yakir tankɔruk na paak ki worani, ki a mun kan ban yakir tankɔruk nan tiaru tann na paak ki worimi. ⁵³ Abraham nan Nahor Yennu-e saa bu ti buut." Ki Jakɔb por u baa Aisak Yennu sann ni nan u kan ban biir mɔlor maŋi. ⁵⁴ Njanne ki u kɔt bonkobuk ki mann maruŋ ki tur Yennu, kunkonn na paak, ki yiin u jab na, a bin di jeet na. Baa dii ki gbenn, ki bi dɔɔr kunkonn na paak nyiok maŋ. ⁵⁵ Laa yent sanyapob ni, ki Labann mɔɔt ^{IV} u yaaboona nan u waas tankpina ki chabib, njan nmat kun.

Jakɔb nba tee siir a wun chet Esɔɔ bianjinba

32 Jakɔb nba din yaat ki saa yoo nba, ki malakan-ba chetɔ. ² Waa lab na ki u yet a, "Yennu kaŋe na," ki pur leŋ Mahanaim. ^V

³ Njanne ki Jakɔb tun toonii u ninja Esɔɔ boor, Edom tiŋ ni. ⁴ U din yet toonii na a bin saan ki saa pak u ninja Esɔɔ a, "Chanbaa, min Jakɔb, a daabir nba mɔk mɔsaku, piak fin n chanbaa Esɔɔ nan n daan tuu be nan Labann-e, ki ki jen yian ki tan tuu dinna, ⁵ ki mɔk

^I Labann maan ni, Jegar Sahaduta paake tee "tankɔruk nba tianit." ^{II} Jakɔb maan ni, Galeed paake mun tee "tankɔruk nba tianit."

^{III} Bi maan ni, Mispa paake tee "boor nba ki bi sii be njan gorii."

^{IV} Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm. ^V Mahanaim paake tee "kaana njanlee."

nei nan pei nan buunii nan daaba. Chanbaa, n teena mɔbe maa n laan a saa sommimii."

⁶ Toonii na nba tan jen Jakɔb boor yoo nba, ki bi yeto a, "Ti saan a ninja Esɔɔ boor ki sɔɔ ki u tee siire a wun cheta. U poorpoɔɔmu tee jab kobii njanne." ⁷ Ki jan-maanii soor Jakɔb bonchiann. Ki u bɔkiti niib nba be u boor ni na, nan u pei nan buunii nan nei nan laagumiinba na taar munlee. ⁸ U din dukin a, "Li-i tee ki Esɔɔ chet ki wor koonyenn, koonn nba biar na saa fit bɔr."

⁹ Jakɔb din miar Yennu ki yet a, "N yeeja Abraham nan n baa Aisak Yennu, gbiintir n miaru. Yennu, a pakin nan n nmat ki kun n dantiŋ ni, nan n nikpiimm boor ni, a ki a saa te ki bona kur n saan fanu ki turin. ¹⁰ N ki jan nan njan, nan mamɔmm nba ki a tuun ki teen min nba tee a daabir na. Maa din poot kɔɔdann mɔkir na, n din ki mɔk siar ki pukin n patu po, njan mɔtana ki n jent nan koonn munlee. ¹¹ N meia nan a nyinnin n ninja Esɔɔ nuu ni. N tiin janmaanii nan u saa baar ki tan lekit ki biirit, ki kɔb poob nan waas na kura. ¹² Tiat nan a senn mɔsonn nan a saa te ki bona kur n saan fanu ki turin, a ki a bia saa turin yaaboona bonchiann, ki sɔɔ kan fit ki kammi, ki bi kann yabint sii tee nan mɔkɔbianu tanbiuŋ nae."

¹³⁻¹⁵ Jakɔb nba dɔɔr leŋ ki li yent, ki u gann bonkobiat u bonkobit ni, a wun pi Esɔɔ: Bunaant kobii njanlee, nan bujai piinlee, nan penaant kobii njanlee, nan pejai piinlee, nan laagumiinba piintaa nan bi bonbis, nan naanaanii piinna, nan naajai piik, nan bonnaanii piinlee, nan bonjai piik. ¹⁶ U din bɔkitib koonn koonne, ki jii u daaba ki waan koonna maŋ, njan yetib a, "Ti gar n tɔɔnn po man, kii tɔk koonn koonn, ki dɔɔnn nan leeb waan waama." ¹⁷ U din yet daabir nba gar na a, "Li-i tee ki n ninja Esɔɔ cheta ki boia a, 'Nmee tee a chanbaa? A saa lee? Nmee bonkobite be a tɔɔnn po na?'

¹⁸ fan yeto a, 'A daabir Jakɔb bonkobite. U jiib a wun pi u chanbaa Esɔɔ-e. Jakɔb maŋ mɔŋ waa ki per na.' ¹⁹ U bia din pak nnae ki tur koonna nba waa na kur daaba, a, "Ti saa pak nnae ki tur Esɔɔ; yoo nba ki u cheti, ²⁰ ii kpan yeto a, 'Nn, a daabir Jakɔb waa, ki per na.'" Jakɔb din dukin ki tur u mɔŋ a, "N saa jii piinii nae ki nyannɔ, ki mi-i chetɔ yoo nba, li ki gar wun nyik chabin." ²¹ U din gaan piinii nae, njan biar ki dɔɔr kaŋ na ni li daar nyiok.

Bianjinba ki Jakɔb gbaa gbigbaar Peniel doo ni

²² Li daar nyiok, ki Jakɔb jii u njaapoob banlee na, nan u poobis banlee na, nan u waas piik nan yent na, ki poomm Jabok mɔkir. ²³ Waa din poomm na, ki u bia poon linba kur ki u mɔk, ²⁴ njan biar u kuukɔɔ. Ki jasɔɔ baar ki gbaa nan ki tan tuu sanyafaar. ²⁵ Ki jɔɔ na nba la nan u kan nyann gbigbaar maŋ na, ki u faa Jakɔb kpeeruk ki kpet. ²⁶ jɔɔ na din yet a, "Njaant ki man saan, kimaan sanyik yentire na."

Ki Jakɔb jiin a, "Fi-i kii teen piisin n paak, n kan chaba ki fin saani."

²⁷ Njanne ki jɔɔ na boi Jakɔb a, "A sannii-i?"

Ki Jakɔb jiin a, "N sanne tee Jakɔb."

²⁸ Ki כַּכְּ na yetֹכְ a, “A sann ji kii tee Jakֹכְ b kaa, ךְּאֵן a sann ji sii tee Israel-e, ^I kimaan a gbaa nan Yennu, ki bia gbaa nan nisaarii ki nyanna.”

²⁹ Ki Jakֹכְ b yetֹכְ a, “Wantin a sann.”

Ki u jiin a, “Bee ki a loon fan bann n sann?” Li poorpo ki u teen piisin Jakֹכְ b paak.

³⁰ Ki Jakֹכְ b yetֹכְ a, “N la Yennu nan n ninbina, ךְּאֵן bia מַכְּ manfoor,” ki din pur leך sann Peniel. ^{II31} Yonnu din doe, ki Jakֹכְ b mun nyi Peniel, ךְּאֵן u din durie, kimaan u kpeeruk na din yiarֹכְ e. ³² Halii nan מַכְּ tana, ךְּאֵן Israel teeb ki ךְּמֵן kpeeruk boor nanti, kimaan Jakֹכְ b kpeeruk boor ni nant maךe ki malaka na din faa.

Bianךnba ki Jakֹכְ b chet Esֹכְ k

33 Ki Jakֹכְ b la ki Esֹכְ k baat nan u jab kobii ךְּאֵן na, ךְּאֵן ne ki u chent u waas na ki tur u ךְּאֵן poob Lea nan Rachel nan u poobis banlee na. ² U din gaan poobis nae nan bi waas, ki waan Lea nan u waas, ךְּאֵן ji joont Rachel nan u bija Joosef poorpo. ³ Jakֹכְ b din gar bi מַכְּכְּן po, ki waa saa baar u ninja boor yoo nba, ki u gbaan ki tibin ki u yugbia siit tiך, taar munlore. ⁴ ךְּאֵן ki Esֹכְ k chiar ki chetֹכְ, ki puur lorֹכְ, ךְּאֵן מַכְּכְּ III u tankpinn. Ki bi banlee kur bui. ⁵ ךְּאֵן ne ki Esֹכְ k jiant got ki la poob nan waas na, ki boi a, “Lamme waa-a na?”

Ki Jakֹכְ b jiin a, “Chanbaa, Yennu nan u ךְּאֵן ni, waa turin niib nbae na.” ⁶ Ki Jakֹכְ b poobis na nan bi waas baar ki tan gbaan; ⁷ ki Lea nan u waas mun baar ki tan gbaan; ki Rachel nan u bija Joosef mun joont baar ki tan gbaan.

⁸ ךְּאֵן ne ki Esֹכְ k boi a, “Ki koonn nba ki n chet na mu-ni, li paak mun bo tee bee?”

Ki Jakֹכְ b jiin a, “N bo loon man maan a pare.” ⁹ ךְּאֵן ki Esֹכְ k jiin a, “N naa bik, n מַכְּכְּן jaךjima, ii dia ךְּאֵן.”

¹⁰ Ki Jakֹכְ b jiin a, “Aaii, chanbaa, li-i tee ki a par mei n paak, fan gaar n piinii na. Maa la a numpo na, li teen nan n la Yennu numpo nae, kimaan a gaarin nan parmaasira. ¹¹ Chanbaa, gaat n piinii nba ki n baar nann, maa n tura na. Yennu dian fanu ki turin linba kur ki n loona.” Jakֹכְ b din tukin ki barimֹכְ e nan waa tan gaar piinii maך.

¹² ךְּאֵן ne ki Esֹכְ k yetֹכְ a, “ךאֵן ni tin teen siir ki saan. N saa gar a מַכְּכְּן.”

¹³ Ki Jakֹכְ b jiin a, “A mi nan waas na baךa, ki li bia tee man dukin bonkobit nan bi waas na poe. Bi-i somm namm yian yian daar yennkֹכְ k ki pukin, bi saa kpowa.

¹⁴ Chanbaa, garin מַכְּכְּן po, ki n sii waa waan waan, bi-anךnba ki bonkobit na, nan waas na saa fit somm, nan maa tan saa wei ki baara, Edom tiך ni.”

¹⁵ Ki Esֹכְ k yetֹכְ a, “ךאֵן ךְּאֵן ni, ךְּאֵן ni man nyik n jab na siab a boor.”

ךאֵן ni ki Jakֹכְ b jiin a, “Linba na ki tee daamii, kimaan min kpan bo loon man maan a pare.” ¹⁶ Li daar ki Esֹכְ k ךְּמֵן gaar sֹכְ u ki kun Edom. ¹⁷ ךְּאֵן ni ki Jakֹכְ b saan doo nba ki bi yi Sukof na, ki saa maa ךְּאֵן ni leך, ki bia

I Bi maan ni, “Israel” nan “u gbaa nan Yennu” מַכְּכְּן naane.

II Bi maan ni, “Peniel” nan “Yennu numpo” מַכְּכְּן naane. III Bi binberך ni, bi din tee nnae ki want lomm.

teen maasu leך ki מַכְּכְּן u bonkobit. Li paak ki bi pur leך Sukof. ^{IV}

¹⁸ Jakֹכְ b nba din nyii Mesopotamia ki kun na, u din saa baar Sekem doo nba be Keenann tiך ni na, nan laafia, ki teen u kaarך, doo na kpiך. ¹⁹ U din daa tiך na Sekem bija Hamor yaaboona boore, ki pa salimpeenbi-na kobik. ²⁰ U din maa maruך binbintir leך, ki purir “Yennu nba tee Israel teeb Yennu na.”

Ki jiin Daina fatu po

34 Daasiar ki Daina, wunba tee Jakֹכְ b nan Lea bipoo na tan saan a wun foont Keenann teeb poob na. ² Ki Hamor nba tee Hif booru ni nirֹכְ, ki bia tee yent maך ni bat na bija, wunba sann tee Sekem na, din lau ki muֹכְ k ki מַכְּכְּן nann. ³ U nian din מַכְּכְּן Daina ni bonchiann, ki u loon wun dak ki nyannֹכְ, ⁴ ki yetֹכְ כַּכְּ Sekem baa a, “N loon fan gaar sapaamֹכְ nae ki turin ki man מַכְּכְּן.”

⁵ Ki Jakֹכְ b gbat nan bi dinn u bipoo Daina feiwa, ךְּאֵן u bonjai nba be muuk ni ki gorii bonkobit na, u din ki tun siari nan baa tan kpen. ⁶ Ki Sekem baa Hamor saan Jakֹכְ b boor, a wun saa pak nann ki jiin li po. ⁷ Ki מַכְּכְּן Jakֹכְ b bonjai na mun kpan daa nyii muuk ni ki baate na. Baa gbat linba na yoo nba, ki bi yan yֵת, ki bi wutoor doo nan Sekem nba tun linba ki sukir Israel teeb na, kimaan waa muk Jakֹכְ b bipoo ki מַכְּכְּן nann. ⁸ חַכְּ, Hamor din yetֹכְ a, “Chanbaa, n bija Sekem ךְּכֵן מַכְּכְּן a bipoo niwa, dimin sukuru ki chabֹכְ k ki wun מַכְּכְּן. ⁹ ךְּאֵן ni ti taan מַכְּכְּן, ki sak nan ti sii מַכְּכְּן leeb waas. ¹⁰ Ki a sii be ti tiך na ni; a saa fit kar faa loon siaminba, kii kpentir kpinkpouך a yan ni, ki מַכְּכְּן מַכְּכְּן.”

¹¹ Ki Sekem pak Daina baa nan u ninjamm a, “Turin sommir na, ךְּאֵן ni man turi linba kur ki i loon.

¹² Wantin piinii nba kur ki i loon, ki bia jiar sapaamֹכְ paak paatii, ki lin jaך yaa loon bi-anךnba. Li-i tee ki i saa chabin ki man מַכְּכְּן, n saa turi linba kur ki i loon.”

¹³ Sekem nba dinn bi niipoo Daina fei na paak, ki Jakֹכְ b bonjai na kpan מַכְּכְּן nan u baa Hamor. ¹⁴ Bi din yetib a, “Ti kan chab ti niipoo ki wun kun מַכְּכְּן nba ki u punn ki poti. Li sii tee feie ki turit. ¹⁵ Li-i tee ki i saa too ki pot i bonjai kur puna, kii tee nan timm na, ti bo saa sak ki fan מַכְּכְּן. ¹⁶ Nnae ki ti bo saa sak ki tii מַכְּכְּן leeb waas. Ki ti bo saa kar i doo na ni, ki timm nan yimm-ii tee niibooryeך. ¹⁷ ךְּאֵן ni-i tee ki i kan sak ti מַכְּכְּן na ki pot i bonjai puna, ךְּאֵן ךְּאֵן ni saa jiiue ki yaat.” ¹⁸ מַכְּכְּן na din ךְּאֵן ni tur Hamor nan u bija Sekem. ¹⁹ Ki Sekem ki taantir baa wannֹכְ k linba na tumu, kimaan u din loon Jakֹכְ b bipoo na bonchiann. U din tee bi ךְּאֵן ni nijaanne. ²⁰ Hamor nan u bija Sekem din saan doo tintaanu boor, doo na tammֹכְ k ni, ki saa pak nan bi leeb nba be a, ²¹ “Niib na benu tee naasinyֹכְ k sira. ךְּאֵן ni bi be tiך na ni nan timm, kii lin bi yamani. Tiך na yaba, ki mun bia saa jaךjiba. Ti sii teemm ti waase ki bi מַכְּכְּן, ki bi mun teent bi waas.

²² Li-i tee ki ti sak ki pot ti bonjai puna nan baa porii

IV Sukof paake tee “maasu.”

nae, ki jab na saa sak ki kar nan timm kii tee nibooryen nant. ²³ Bi bonkobit kur, nan linba kur ki bi mək bo kii tee ti yar kaa-a? Li paak, njaant man ki tin chabib ki bin kar ti tij na ni.” ²⁴ Ki doo na ni niib kur sak gaar linba ki Hamor nan u bija Sekem pak na, ki pot bi jab kur puna.

²⁵ Ki daa nantaa daar, ki sək ki bi daa be nan fiat na, ki Jakob bonjai banlee, Simeonn nan Liifai, binba tee Daina naa waas na, fiir ki jii bi saata, ki bər kək doo na ni, ki kpil jab na kur, ²⁶ ki pukin Hamor nan u bija Sekem. Li poorpo, ki bi jii Daina ki nyinnək Sekem njaak ni, ki yaat. ²⁷ Baa kpiib ki gbenn yoo nba, ki Jakob bonjalei na jii doo na ni bona, ki li tee baa dinn bi niipoo fei na paak. ²⁸ Bi din jii pei, nan nei, nan bonii, nan linba kur be doo na ni, nan tij na munn po. ²⁹ Bi din jii linba kur mək nyək, ki soor poob nan waas kur, ki bia jii linba kur be njei ni.

³⁰ Nanne ki Jakob yet Simeonn nan Liifai a, “I baar nan ninmōnne n paak na. Mōtana, Keenann teeb nan Peris teeb nan niib nba be tij na ni kur ji sii namime. N ki mək jab saamii; li-i tee ki bi taan mək ki lekin, bi saa boont ti njaateeb kure.” ³¹ Njaan ki bi jiin a, “Ti kan sak ki wuu dia ti niipoo nan u tee jantonn na.”

Bianjinba ki Yennu teen piisin Jakob paak

35 Tək, ki Yennu yet Jakob a, “Ii saa Betel yian, ki saa kək leŋ. A saa maa maruŋ binbintir leŋ ki tur min Yennu nba din lekit a paak, yoo nba ki a din tiin ki yaatir, njaan nyikin a ninja Esək na.”

² Ki Jakob yet u njaateeb nan binba kur be u boor a, “Nyikin man pata nba ki i mək na. Wuut i mək ki lia tapaant. ³ Ti nyi nnae ki saa Betel, siaminba ki n saa maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, wunba sommitin wahala yoo, ki be nanin siaminba kur ki n saa.” ⁴ Ki bi tur Jakob bi pata nba kur ki bi mək, nan bi tutuuta ¹ nba ki bi tuu. Ki u piir tij ni, tijakper nyakir, ki li kpia Sekem.

⁵ Yoo nba ki Jakob nan u waas piin ki nyi na, ki janmaanii soor digbana nba kpiab na niib, ki bi ki fit wei bi poori. ⁶ Ki Jakob nan u niib kur baar Lus, doo nba ki bi yir Betel mōtana, ki li be Keenann tij ni na, ⁷ ki maa maruŋ binbintir leŋ, ki pur leŋ sann Betel Yennu, ki maan Yennu fiit u mək ki wannək leŋe, yoo nba ki u din tiin ki nyikin u ninja na. ⁸ Ki Deboora, wunba din kək Rebeka na kpo, ki bi piin tijakper nyakir, ki li jir Betel niidiitu po, ki bi pur tiik na “Mōnii Tiik.”

⁹ Jakob nba din nyii Mesopotamia ki jen, ki Yennu dōkit u paak ki tur piisin, ¹⁰ ki yet a, “A sanne tee Jakob, njaan laa nyii dinna ki saa, a sann ji sii tee Israel-e.” Nnae ki Yennu pur Israel. ¹¹ Ki Yennu yet a, “Mine tee Yabint Yennu. Ii mək waas bonchiann. A maaru sii tee booru bonchianne, ki kpanbara saa nyi a maaru ni. ¹² Tij nba ki n jii ki tur Abraham nan Aisak na, n bia saa jii ki tur a yaaboona nba saa wei a poor na.” ¹³ Li yoo na ki Yennu ji nyiki. ¹⁴ Ki Jakob chaan tann, siaminba ki Yennu pak nan na, ki mək daan nan kpan li paak, ki li tee maruŋ, ¹⁵ ki pur leŋ sann Betel.

I Li pasiar li din tee guuna tutuuta.

Ki jiin Rachel kuun po

¹⁶ Tək, ki Jakob nan u njaateeb nyii Betel. Baa paa sōnu paak ki li tenn waan nan bin baar Eraf, ki yoo baar nan Rachel n mar bik. Ki u matuk maŋ din paar hei. ¹⁷ Ki u matuk tonu nba din pukii na, ki maannaa na bet a, “Rachel, daa tiin janmaanii, li tee bonjaleeke.” ¹⁸ Njaan ki Rachel kpenna. Waa kpenn yoo nba, ki u pur bik na Benoni, njaan ki u baa pur Benjaminn. ^{II}

¹⁹ Rachel nba kpo yoo nba, ki bi piin ki kpian sōnu nba saa Eraf na. (Mōtana, Eraf sanne tee Betlehem.) ²⁰ Ki Jakob chaan tiaru tann leŋ, ki li dək ji tee Rachel kaauk nan dinna. ²¹ Ki Jakob chat ki chaan u kaŋ yakleer nba be Eder joonfook po na.

Ki jiin Jakob bonjai po

(1 Barkperii 2.1-2)

²² Jakob nba daa din be tij maŋ ni na, ki Rubenn dək nan Bilha, wunba tee u baa njaapoob na yenk. Jakob din gbat li po, ki u wutoor doo bonchiann.

Tək, Jakob din mək bonjai piik nan banlee-e. ²³ Lea bonjai din tee Rubenn, wunba tee Jakob bikperik na, nan Simeonn, nan Liifai, nan Juda, nan Isakar, nan Sebulunn. ²⁴ Ki Rachel bonjai tee Joosef nan Benjaminn. ²⁵ Ki Bilha, wunba tee Rachel biyək na bonjai tee Dann nan Naftali. ²⁶ Ki Silpa, wunba tee Lea biyək na bonjai tee Gaad nan Aser. Jakob din mar bonjai na Mesopotamia-e.

Ki jiin Aisak kuun po

²⁷ Ki Jakob saan u baa Aisak boor, Mamre doo ni, siaminba kpia nan Hebronn, ki Abraham nan Aisak din kək na. ²⁸ Ki Aisak dii bina kobik nan piinniin, ²⁹ ki kpo, ki tee nikper mōn. Ki u bonjai Esək nan Jakob piin.

Ki jiin Esək yaaboona po

(1 Barkperii 1.34-37)

36 Esək, wunba ki bi yiu Edom na yaaboona na: ² Esək din kək Keenann booru ni waase. U poob maŋ yenk tee Ada, wunba baa tee Hef booru ni nir Elonn na, ki kək tee Oholibama, ki u baa tee Ana, ki Ana baa mun tee Sibeonn, wunba tee Hif booru ni nir. ³ U bia din kək Basemaf, wunba tee Ismael bipoo na, ki Basemaf ninja tee Nebayof. ⁴ Ada din mar Elifas, ki Basemaf mar Rewel, ⁵ ki Oholibama mar Jeus nan Jalam nan Kora. Bi din mar bonjai na kur Keenann tij niŋe ki tur Esək.

⁶ Ki Esək jii u poob, nan u bonjai, nan u bonpoi, nan niib nba kur be u njaak ni, ki pukin u bonkobit kur, nan u məkint nba kur ki u kpaan Keenann tij ni, ki nyik u ninja Jakob, njaan saan tingaŋ ni. ⁷ U din nyii leŋ, ki maan tij nba ki kək nan Jakob kək na ki janjibi. Bi din mək bonkobit bonchiann, ki ji ki fit lakin be ki li mani. ⁸ Ki Esək saan ki kək Edom kunkona tingbouŋ na ni.

II Benoni paake tee, “n daamiiu bik,” ki Benjaminn mun yaa paake tee, “n niidiitu bik.”

⁹ Esɔɔ, wunba tee Edom teeb yeeja na yaaboona na: 10-13 Esɔɔ ɲaapoo Ada din marɔɔ bonjak yensɔɔ, ki u tee Elifas, ki Elifas mɔk bonjai banɲmu: bi tee Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Gatam, nan Kenas. Ki u poolɔɔ Timna mun mar bonjayemmir, ki u sann tee Amalek. Esɔɔ ɲaapoo Basemaf din marɔɔ bonjak, Rewel, ki Rewel mar bonjai banna: bi tee Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa.

¹⁴ Esɔɔ ɲaapoo Oholibama bonjaie na: Poo maɲ din mar Jeus nan Jalam nan Kora ki tur Esɔɔ. Oholibama baae din tee Ana, ki Ana baa tee Sibeonn.

¹⁵ Boorunba nae nyii Esɔɔ maaru ni. Esɔɔ bijakper tee Elifas, ki u tee boorunba na yeeja: Temann, nan Omar, nan Sefo, nan Kenas, ¹⁶ nan Kora, nan Gatam, nan Amalek. Binba na kur tee Esɔɔ ɲaapoo Ada yaa-boona.

¹⁷ Esɔɔ bija Rewel-e tee boorunba na yeeja: Nahaf, nan Sera, nan Sama, nan Misa. Binba na kur tee Esɔɔ ɲaapoo Basemaf yaaboona.

¹⁸ Binba biar na kur tee boorunba nba nyii Esɔɔ nan u ɲaapoo Oholibama nie. Oholibama baa din tee Ana-e. Ki ɲɔɔ Oholibama bonjai din tee Jeus, nan Jalam, nan Kora. ¹⁹ Booru na kur din nyii Esɔɔ nie.

Ki jiin Seir yaaboona po

(1 Barkperii 1.38-42)

²⁰⁻²¹ Binba din yen Edom tiɲ din bɔkɔte booru booru. Bi yeeja din tee Seir-e, ki u tee Hor booru ni nirɔ. ɲamme tee Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann. Bi kura din tee Hor booru ni batnbae.

²² Lotann-e din tee Hori nan Hemann naakuut yeeja. (Lotann din mɔk niipoo, ki bi yiu Timna.)

²³ Sobal-e din tee naakuut na yeeja. ɲamme tee Alfann, nan Manahaf, nan Ebal, nan Sefo, nan Onam.

²⁴ Sibeonn din mɔk bonjai banlee, Aya nan Ana. Ana-e din tee wunba la nyuntona nba mɔk nyuntomm, muuk ni, yoo nba ki u din kpaar u baa bonii na.

²⁵⁻²⁶ Ana-e din tee Disonn baa. ɲɔɔe din tee naakuut na yeeja: Hemdann, nan Esbann, nan Itrann, nan Kerann. Ana bia din mɔk bonpook, ki bi yiu Oholibama.

²⁷ Eser-e din tee naakuut na yeeja, ɲamme tee Bilhann, nan Saafann, nan Akann.

²⁸ Disann-e din tee naakuut na yeeja, ɲamme tee Us nan Arann.

²⁹⁻³⁰ Hor teeb nba be Edom tiɲ niɲe na: Lotann, nan Sobal, nan Sibeonn, nan Ana, nan Disonn, nan Eser, nan Disann.

Ki jiin Edom batnba po

(1 Barkperii 1.43-54)

³¹⁻³⁹ Batnba nae din tuu dia Edom tiɲ. Yensɔɔ-i tanji kaa ki ɔɔ n gaar, ki ɔɔ kpanbar daa kaa Israel tiɲ ni. Baa din gaan ki waa leeb bianjinbae na:

Bela, ki u tee Beor bija, ki nyii Dinhaba;
nan Jobab, ki u tee Sera bija, ki nyii Bosra;
nan Husam, ki u nyii Temann yent ni;
nan Hadad, ki u tee Bedad bija, ki nyii Afif,

(u din kɔn ki nyann Midiann teeb tɔb ni, Moab yent ni);

nan Samla, wunba nyii Masreka na;
nan Sowul, wunba nyii Rehobof ki li be mɔkir po;
nan Baal Hanann, wunba tee Akbor bija na;
nan Hadad, ki u nyii Pau (u ɲaapooe din tee Mehetabel,

wunba tee Matred bipoo ki bia tee Mesahab yaa-boonn na.)

⁴⁰⁻⁴³ Esɔɔ-e din tee Edom teeb na yeeja: Timna, nan Alfa, nan Jetef, nan Oholibama, nan Ela, nan Pinonn, nan Kenas, nan Temann, nan Mibsar, nan Magdiel, nan Iram. Yent nba kur ki niib na din ɔɔ na, bi din dia bi booru sanae ki yi bi yent maɲ.

Ki jiin Joosef nan u ninjamm po

37 Jakɔb bia daa din ɔɔ Keenann tiɲ ni, siaminba ki u baa din tuu ɔɔ na. ² Jakɔb nan u ɲaateeb labaare na: Joosef din tee naasinbiki, ki mɔk bina piik nan ɲanlore, ki kpaar pei nan buunii, ɲɔɔ nan u yɔɔrib, binba din tee u baa poob Bilha nan Silpa waas na. Ki Joosef jent nan lababiuk ki teen u baa, linba kur ki u yɔɔrib tuun.

³ Jakɔb din loon Joosef ki gar u bonjai kur, kimaan u din kpetewa ki marɔ. U din nyar liatfoouk ki li mɔk jabit, ki tur Joosef. ⁴ U yɔɔrib nba la nan bi baa loon Joosef ki gar waa loomm na, ki bi nan bi waarɔ Joosef, ki kpan kan pak nanaɔ nan lomm sɔnu ni.

⁵ Dasiar nyiɔk ki Joosef damii damiit. Waa yet u yɔɔrib damiit maɲ, ki naɲ ɲamm pukin. ⁶ U din yetib a, "Gbi-intir man daamiit nba ki n damii na. ⁷ N damii ki ti saa-ka be ki jaan jeet ki bobint, ki n yar tan fiir set, ki i yar mun set gungouɲ ki lint n yar, ɲaan gbaan ki tibin n yar na tɔɔnn."

⁸ Ki u yɔɔrib na boiɔ a, "A dukii nan a saa di naan kii diat amii?" Ki bi ji ɲamm namɔ bonchiann, kimaan u damiit na paak, nan linba ki u yet ki gaan bi po na.

⁹ Ki Joosef bia ɲamm damii damileet, ki yet u yɔɔrib a, "N bia damii damiit, li ni ki n la yonnu nan ɲmaarik nan ɲmaabira piik nan yenn, ki bi gbaan n tɔɔnn po."

¹⁰ Ki u bia bet u baa damiit maɲ. Ki u baa yakii nanaɔ a, "Damiboorbee na? A dukii nan a naa, nan a yɔɔrib, nan min tan saa baar ki gbaan ki tibin ki ti yugbia siit tiɲ a tɔɔnn amii?" ¹¹ Joosef ninjamm din mɔk funfunnn nanaɔ, ɲaan ki u baa ɲarin din dukiie ki jiin li po.

Bianjinba ki bi kɔi Joosef

¹² Dasiar ki Joosef yɔɔrib saan Sekem a bin kpaar bi baa pei. ¹³ Ki Jakɔb yet Joosef a, "N loon ki fin saan Sekem, siaminba ki a yɔɔrib kpaar pei na."

Ki Joosef jiin a, "N teen siira."

¹⁴ Ki Jakɔb yetɔ a, "Ii saa ki saa got ki laan a yɔɔrib mɔk laafia-a, nan bonkobit laafia po, ki jen ki tan betin." Nnae ki u baa din tumɔ, ki u soor sɔnu ki nyii Hebronn baauk ni, ki saa baar Sekem, ¹⁵ ki ji lin lintir, ki jasɔɔ tan lau ki boiɔ a, "A loon bee?"

¹⁶ Ki u jiin a, "N loon n yowribe, binba kpaar pei na. A saa fit wannin baa be siami-i?"

¹⁷ Ki jɔk na yetɔ a, "Bi dɔŋ saana. N bo gbat ki bi yeen a bi saa Dotann-e." Ki Joosef wei tɔkii u yowrib taa, ki saa lab Dotann.

¹⁸ Ki bi lau banfɔkira; nan waa tan baar bi boor na, ki bi lor baa saa teen bianjinba ki kpiuwa. ¹⁹ Bi din yet bi leeb a, "Damiit damiitɔ nae baat na. ²⁰ Naant man ki tin kpiu, ki lu u gbanant bunbunkoona na yenn ni, njaan yet a muuk ni bonkobuko soorɔ, ki tin ji la u damiit na nba tee linba."

²¹ Ki Rubenn gbat baa yeen, ki koor a wun tinn Joosef, ki yet a, "Ti daa te ki ti kpiu. ²² Kpan lumɔ bunbunn na ni, muuk ni na, njaan daa teeu danji." U yet nna, ki koor a wun fat Joosef manfoore u ninjamm boor, ki jiiu ki nmat kunno u baa boor. ²³ Joosef nba baar u yowrib peŋ yoo nba, ki bi liat u liatjabkir na, ²⁴ njaan jiiu ki lu-u bunbunkoonn ni.

²⁵ Baa di jeet yoo nba, ki bi la Ismael teeb ki bi yaba, ki tee kpinkpenta, ki nyii Gilead ki saa Ijpt. Ki bi laagu-miinba jii tulaarii nan kpanunubit. ²⁶ Ki Juda yet u ninjamm a, "Li-i tee ki ti kpil ti waarɔ na njaan bia dɔkin u kuun, nyolanpoe ki ti saa la? ²⁷ Naant ki tin kɔkɔ ki tur Ismael teeb na. Nanne saa te ki ti kan turɔ danji, li kura njaan u poŋ tee ti waarɔe, ti tɔŋ sɔkɔ." Ki u ninjamm na sak. ²⁸ Li yoo na ki Ismael kpinkpenta na siab gaar, ki Joosef yowrib datɔ ki donno bunbunn ni, ki kɔkɔ salimpeenkuna piinlee ki tur Ismael teeb, ki bi jiiu ki saan nanc Ijpt.

²⁹ Rubenn nba jen bunbunn na boor yoo nba, ki u la nan Joosef kaa leŋ, ki u pat u tiat nan parbiir, ³⁰ ki nmat u ninjamm boor ki yet a, "Bik na kaa leŋ. N saa teen nlee?"

³¹ Nanne ki bi kpil buuk, ki gbar Joosef liatir sɔkɔ na, ³² njaan jii liatir na ki kun nann bi baa peŋ ki saa yet a, "Ti tɔkir linba nae, li tee a bik yare-e?"

³³ Ki bi baa bannir ki yet a, "Nn, li tee u yare. Muuk ni bonkob-sɔko kpiiu. Muuk ni bonkobuk na pat n bik Joosef buri buriwa." ³⁴ Ki Jakɔb pat u liant nan parbiir, njaan lia bɔtoliant, ki bui fabin u bik kuun, ki li wei bonchiann. ³⁵ Ki u bonjai nan bonpoi kur baar ki tan barimɔ, ki u yê baruŋ na, njaan yetib a, "N tan saa sik ki baar kpeentiŋ, njaan bia daa mɔ ki fabin n bik na paak." Ki u bia namm mɔ ki fabin u bik Joosef paak.

³⁶ Ijpt tingbouri nige ki Ismael teeb mun din kɔi Joosef ki turɔ Potifar, wunba din tee kpanbar na lanjimanba saakab na yenc. Nɔkɔe din tee kpanbar njaaguu-ra yudaanɔ.

Ki jiin Juda nan Tamar po

38 Li yoo mane ki Juda din nyik u ninjamm, njaan yaat ki saan kɔkɔ nan jasɔk ki bi yiu Hira, ki u mun din nyii doo nba tee Adulam. ² Leŋe ki Juda la Keenann sapaamɔ, wunba ki u baa tee Sua. Ki Juda kɔkɔ. ³ Ki u marɔ bonjak, ki u purɔ Er, ⁴ ki u bia namm soor poor, ki mar bonjak ki purɔ Onann, ⁵ ki bia namm mar bonjak, ki purɔ Sela. Yoo nba ki u din mar bik maŋ na, Juda din be Aksib-e.

⁶ Juda din la sapaamɔ, ki u sann tee Tamar, ki u jiiu ki turɔ u bijakper Er. ⁷ Er binbeni ni din ki njan, ki li ki maŋ Yennu, li paak ki Yennu kpiiu. ⁸ Ki Juda yet Er waarɔ Onann a, "Faat a kɔkɔ pakɔkɔ, ki gbeen ti kaar nanc nan a tee u kɔkɔ waarɔ, ki te ki a yowrib-ii mɔk tennin."

⁹ Njaan ki Onann mi nan waas na kii tee u yabi. Li paak, yoo nba ki u kɔkɔ nan u yowrib pakɔkɔ na, u tuu njaan ki jan na n kpaar ki mɔkɔ tin nie, a lin te ki u yowrib daa mɔk waasi. ¹⁰ Linba ki u tuun na din ki maŋ Yennu, ki u bia kpiiu. ¹¹ Ki Juda yet u sipook Tamar a, "Nmatir ki kun a baa njaak, kii daa kii tee pakɔkɔ nan n bija Sela nba tan saa kpaat." U din yet nna, kimaan u din tiin janmaaniie nan Sela saa kpo nan u yowrib nba kpo na. Li paak, ki Tamar nmat kun.

¹² Ki li jii yoo waan ki Juda njaapoo kpo. Waa mɔ ki fabin gbenn yoo nba, ki kɔkɔ nan u yowrib Hira, wunba nyii Adulam na saan Timna, leŋe ki bi din koor u pei. ¹³ Ki kɔkɔ bet Tamar nan u sipojak saa Timna a wun saa koor u pei. ¹⁴ Ki u lebit u pakoliant nba ki u tuu lia na, njaan yir saarik u numpo, ki ji kar Enaim kpil, ki li tee doo nba ki Timna sɔnu gaar leŋ. U din tun nna, kimaan u mi fanu nan Juda bijoontik Sela ji kpaata, ki bi mun bia daa ki jiiu ki turɔ ki bi kɔkɔ leebi.

¹⁵ Yoo nba ki Juda lau, ki u mi a u tee poochonchonne, kimaan u dɔkin u numpowa. ¹⁶ Ki u saan u boor sɔnjokpil na, ki yet a, "Naant ki min dɔkɔ nana. A gaan yinŋae?" (U din ki mi nan u sipook nae.)

Ki Tamar boiɔ a, "A saa turin bee?"

¹⁷ Ki u jiin a, "N saa soor bupaŋ n bulook ni ki tura." Ki Tamar yetɔ a, "Li-i tee ki a saa turin siar mɔtana ni mii dia, ki lii tee nyinn nan faa tan saa tur buuk na, li njan."

¹⁸ Ki Juda boiɔ a, "N saa tura bee ki lii tee nyinni?"

Ki u jiin a, "A baŋ nba mɔk dɔkɔ, nan li gbann na, nan a patu nba ki a somm nann na." Ki Juda jiir ki turɔ. Ki bi ji taan dɔkɔ, ki u soor poor. ¹⁹ Ki Tamar nmat ki kun njaak ni, ki dɔkit saarik na, njaan namm gbar pakoliant.

²⁰ Li poorpo ki Juda tun u yowrib Hira nan buuk, a wun saan ki saa tur poo na, njaan gaar u bona nba bo tee nyinn na. Njaan ki Hira saan ki saa lomɔ, ki ki lau, ²¹ ki boi jasiab Enaim doo ni a, "Poochonchon na be lee, wunba daan be sɔnu na ni na?"

Ki bi jiin a, "Poochonchonɔ daa ki ban be nna."

²² Ki u nmat Juda peŋ ki saa yetɔ a, "N kpaan poo na ki ki lau. Jab nba kɔkɔ leŋ na yaa poochonchon daa ki ban be leŋ."

²³ Ki Juda yetɔ a, "Naant ki wuu dia bona na. Ti ki loon niib-ii tanji laati. N yabir man pauwa, njaan ki a kpaanɔ, ki ki lau."

²⁴ Njamaarii nanta poorpo, ki kɔkɔ yet Juda a, "A sipook Tamar tun bonchonchontoonawa, ki mɔtana u ji mɔk poor."

Ki Juda yet a, "Sootɔ ki nyi nanc, ki joou muu, ki kpiu."

²⁵ Baa soorɔ ki nyi nanc yoo nba, ki u tur mɔk a bin yet u sipook na a, "Kɔkɔ nba yen bona nae turin poor. Gotirii, ki laan baŋ nan li gbann nan patu na tee nme yare na."

²⁶ Ki Juda bannir, ki yet a, “U מַכַּח מְכֹנִי. N gbar man gbeen n מְכֹבֹנָא. N daan bo saa jiiue ki turc n bik Sela ki wun כְּכֹכֵחַ.” Ki Juda ji din ki ban ki דָּכָּ נָנֹחַ.

²⁷ Laa din tan jar nan wun mar yoo nba, ki bi bann nan u yaa wun mar jaasinbae. ²⁸ Waa kar matdaar paak, ki bi yenc tut nuu ki nyinn. Ki maannaa na soor rgaan lor gungun-מְכֹנֵךְ ki lintir, ki yet a, “Wunba nae ki bi marc sinsinn.”

²⁹ Ki bik na פְּכָּ u nuu ki jiin, rgaan ki bi mar u כְּכָּ na sinsinn. Ki maannaa na yet a, “Bianjinba ki a lon סְכֹנֵךְ ki nyiie na.” Ki bi ji din purc Peres. ³⁰ Ki li poorpo ki bi mar u ninja na, ki gungun-מְכֹנֵךְ lor u nuu paak. Ki bi purc Sera. II

Ki jiin Joosef nan Potifar rgaapoo po

39 Tֹכֵן, ki Ismael teeb na jii Joosef ki saan nanc Ijpt, ki saa כֹּכֵךְ ki tur Potifar, ki u tee kpanbar Faaro lanjimanba saakab yenc, ki din tee kpanbar rgaaguura saakc. ² Ki Yennu be nan Joosef, ki u laat nyannu, ki כְּכָּ u chanbaa, Ijpt nirc na rgaak. ³ Ki u chanbaa na la nan Yennu be nan Joosef, ki linba kur ki u tun, ki li pukioc nycct. ⁴ Potifar din מַכַּח parpeenn nanc, ki jiiu teenc u מְכֹנֵךְ rgaak guutcc, ki din te ki u gorii u rgaak nan linba kur ki u מַכַּח. ⁵ Laa nyii ki saa, ki Yennu teen piisin Ijpt nirc Potifar paak, nan linba kur be u rgaak ni, nan u kpaab ni, kimaan Joosef paak. ⁶ Ki Potifar jii linba ki u מַכַּח ki pet Joosef. Ki u baka kaa siar kur ni, see jeet nba ki u saa di na. Joosef din נֹכַח ki bia rjan. ⁷ Ki li jii yoo waan, ki Potifar rgaapoo piin ki nian Joosef, ki betc a wun rgaan ki bin דָּכָּ nan leeb. ⁸ Ki Joosef ki saki, rgaan yetc a, “Gotirii, n chanbaa baka kaa linba kur be rgaak na ni po, kimaan n be nna. U jii linba ki u מַכַּח ki guun mine. ⁹ N מַכַּח par nan yiikoo rgaak na ni, nan waa מַכַּח nae. Ki u ki wuunin siari see fin כְּכָּ. Ki nlee ki n saa tun bonchonchon toonn na ki biir Yennu?” ¹⁰ Rgaan ki u kpan boi Joosef daar n tuu daar, rgaan ki Joosef tuu yct.

¹¹ Tֹכֵן, dasiar ki Joosef biar rgaak ni, u kuukc, a wun tun u toona. Ki daaba nba be rgaak ni na כְּכָּ ki be. ¹² Ki poo na soor Joosef chinchenn rgaan yet a, “Baat ki דָּכָּ nanin.” Ki u fat chiar ki nyii nanyer, rgaan nyik u chinchenn mar III poo na nuu ni. ¹³ Poo na nba la nan Joosef nyik u chinchenn rgaan chiar ki nyii na, ¹⁴ ki u yin u rgaatoontunna, ki yet a, “Gotir na man. Hiibru nirc na, wunba ki n סְכֹכֵךְ baar nanc rgaak na ni rjan na sukiite. U כְּכָּ n diiuk ni a wun jan ki דָּכָּ nanin, ki n tant ki yikin sanpaapo. ¹⁵ Waa gbat ki n yikin, ki u chiar ki nyii nanyer, rgaan nyik u chinchenn n boor.” ¹⁶ Poo na din כְּכֹר chinchenn nae nan u chanbaa nba tan kpen. ¹⁷ Ki u bia wannc li bannu, ki yet a, “Hiibru daabir nba ki a daan baar nanc nna na כְּכָּ n diiuk ni ki sukirin. ¹⁸ Maa yikin yoo nba, ki u chiar nyii nanyer, rgaan nyik u chinchenn n boor.”

¹⁹ Ki Joosef chanbaa wutoor doo. ²⁰ Ki u te ki bi soor Joosef ki כְּכֹכֵךְ dansarik. Ki u be siaminba kpanbar dansarii be na. ²¹ Rgaan ki Yennu be nan Joosef ki teen

I Bi maan ni, “Peres” nan “lootu” מְכֹבֹנָא naane. II Sera paake tee “yeeur.” III Bi binberj ni, daaba yoont naan מַכֻּעֹרֵךְ.

piisin u paak, ki te ki dansarguurc na par mei u paak. ²² Ki u te ki Joosef tee dansarkcra na kur saakc, ki bia te ki u מַכַּח yiikoo ki gorii linba kur tuun dansarik na ni. ²³ Dansarguurc na baka din kaa linba kur ki u pet Joosef na po, kimaan Yennu din be nan Joosef, ki te ki u laat nyannu toonn nba kur ki u tuun ni.

Bianjinba ki Joosef kpint dansarkcra damiit

40 Ki yoo saan waan, ki Ijpt tij kpanbar danraa saakc nan boroboro teera saakc tun biir kpanbar. ² Ki kpanbar na wutoor doo bi saakab banlee na paak. ³ Ki u כְּכֹכֵךְ dansarik, u rgaaguura saakc na rgaak ni, ki teemm siaminba ki bi כְּכֹכֵךְ Joosef na. ⁴ Ki bi wei bonchiann dansarik na ni. Ki kpanbar rgaaguura saakc jii Joosef ki teenc dansarii banlee na toontunnc.

⁵ Ki dasiar nyic, danraa nan boroboro teera saakab na damii damiit, dansarik na ni, כְּכָּ kur nan u damiit, ki li paak be jiaj jiaj. ⁶ Ki Joosef baar bi boor sanyic ni, ki gomm, ki la ki bi tee soon nna. ⁷ Ki u boib a, “Bee ki i gorii ninbaatir dinna?”

⁸ Ki bi jiin a, “Ti damii damiite, ki כְּכָּ kaa nna na ki saa kpint damiit marj paak ki turiti.”

Ki Joosef yetib a, “Yennu-e tee wunba kpintir damiit. Betirin i damiit marj.”

⁹ Ki danraa saakc na yet a, “N damiit ni, n la ki tilontik see n כְּכֹכֵךְ. ¹⁰ Ki tiik marj מַכַּח yiinii rjantaa, ki li ki yanni ki li tutuut tuk, ki yinn puuk, ki lon ki מְכֹנֵךְ. ¹¹ Ki n dia kpanbar danmarj, ki jii tilcna na, ki rjmakir li nyun danmarj na ni, ki turc.”

¹² Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: yiinii rjantaa na tee daa rjantaae. ¹³ Daa rjantaa ni, kpanbar na saa nyinna, ki nyik chaba, ki jiina a toonn ni. Ki a saa turc u danmarj nan faa din tuu teenc, yoo nba ki a tuu tee u rgaadanraa saakc na. ¹⁴ Rgaan tiat n po, yoo nba ki bont kur somm fanu nana, ki teen a burchint, ki tiar n po kpanbar na boor, ki sommin ki n nyi dansarik na ni. ¹⁵ Mamcmm, bi din jamime Hiibru teeb IV tij ni; ki nna gbaa, Ijpt tij ni na, n ki tun biir ki li jar nan min כְּכָּ dansariki.”

¹⁶ Boroboro teera saakc na nba la nan danraa saakc damiit na rjan na, ki u yet Joosef a, “N mun bia damii, ki n jii boroboro kpanchibit rjantaa n yur paak. ¹⁷ Kpanchibuk nba joont paapo na, ki boroboro booru booru be lej ki tee kpanbar na yar, rgaan ki כְּכֹכֵךְ di boroboro marj n yur paak.”

¹⁸ Ki Joosef yet a, “Li paak nba tee-e na: kpanchibit rjantaa na tee daa rjantaae. ¹⁹ Daa rjantaa ni, kpanbar na saa nyinna ki pot a yur, rgaan jii a gbanant ki lor tabin daauk paak, ki כְּכֹכֵךְ saa di a gbanant.”

²⁰ Ki daa rjantaa daar baar, ki kpanbar tiar u maaru daar ki teen jaamm ki tur u rgaasaakab, ki nyinn u rgaadanraa saakc, nan boroboro teera saakc na dansarik ni, ki jiiib ki baar namm u saakab boor, ²¹ ki jiiin u rgaadanraa saakc na u toonkper ni, ²² rgaan kpil boroboro teera saakc na. Ki li kur tun nan Joosef nba daan kpint bi damiit na. ²³ Rgaan danraa saakc na ki

IV Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

ban dukin Joosef burchint po. U din tamm Joosef powa.

Bianjinba ki Joosef kpint kpanbar damiit

41 Ki bina njanlee nba gar, ki Ijpt kpanbar damii ki u see Nail m̄k̄ir paak, ² ki la naagbenja banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin njan m̄k̄t. ³ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki set nakin naalei na kpengb̄n̄. ⁴ Ki naakoonii na nak naagbenja na. Ki kpanbar na ji yerik ḡk̄n̄ ni, ⁵ ki n̄amm d̄k̄r ki bia damii taar munlee ni, ki karwantdaauk see ki taab karwanta njanlore, ki m̄k̄ bin ki bia chee fanu. ⁶ Ki karwanta njanlore tuk, bonmirimii mirimii nba ki w̄ruk koorira. ⁷ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbenja na. Ki kpanbar na fiir ḡk̄n̄ ni, ki ji bann nan u bo damiie. ⁸ Ki sanyik̄ fant, ki li daamiik̄, ki u tun ki bi yiin nyokdamm nan yan damm nba kur be Ijpt, ki betib u damiit na, njan ki s̄k̄ din kaa ki fit wann damiit na paaki.

⁹ Nanne ki d̄n̄aara saak̄ na yet kpanbar na a, "See ki n kat n m̄n̄ sariya nan n tun biira. ¹⁰ A din donn wutoor min nan boroboro teera saak̄ paak, ki din k̄k̄nt dansarik, a n̄aaguura saak̄ n̄aak ni. ¹¹ Ki dasiar nyik̄ ki ti kura damii damiit, ki damiit m̄n̄ paak be j̄ak j̄ak. ¹² Ki Hiibru naasim̄ din be nant, ki tee a n̄aaguura saak̄ na n̄aadaabir. Ki ti bet̄ ti damiit m̄n̄, ki u kpintir turit. ¹³ Ki bona kur tun nan waa betit na: ki a jiinin n toonn ni, njan kp̄i boroboro teera saak̄ na."

¹⁴ Ki kpanbar na tun yiin Joosef, ki bi nyinn̄ dansarik ni, ki baar nan̄ yan. Ki u koor u yut, ki bia lebit u liant, ki ji baar kpanbar pej. ¹⁵ Ki kpanbar na yet̄ a, "N damii damiite, ki s̄k̄ ki fit kp̄int ki turimi. Ki bi betin nan fine fit kp̄intir damiit."

¹⁶ Ki Joosef jiin a, "Chanbaa, n kan fiti, njan Yennu-e saa tur parmaasir kp̄intu."

¹⁷ Ki Faaro yet a, "N damii ki n see Nail kpengb̄n̄, ¹⁸ ki la naagbenja banlore, ki bi nyirii pir pir, ki nyii nyun na ni, ki piin njan m̄k̄t. ¹⁹ Ki naalei banlore mun bia nyii nyun na ni, ki koon bak-baka, ki tee naabutimii nba ki n ki ban la bi booru siar boor Ijpt tin̄ ni na. ²⁰ Ki naakoonii na nak naagbenja na, ²¹ njan s̄k̄ kan bannib nan bi dii siari, kimaan bi bia tee nan sinsinn baa bo tee bianjinba nae. Ki n yerik, ²² ki bia n̄amm damii, ki la karwanta njanlore ki li taab karwantdaauk paak, ki m̄k̄ bin, ki bia chee fanu. ²³ Ki karwanta njanlore tuk bonmirimii mirimii nna, ki w̄ruk koorira. ²⁴ Ki karwant-mirimii na nak karwant-gbenja na. Ki n wann nyokdamm damiit m̄n̄, njan ki s̄k̄ ki fit wannin li paaki."

²⁵ Ki Joosef yet Faaro a, "Damiit njanlee na paak tee yomme. Yennu beta waa loon ki wun tun bianjinbawa. ²⁶ Naagbenja banlore na tee bina njanlore-e, ki karwant-gbenja njanlore na tee bina njanlore, li kura paak tee yomme. ²⁷ Naakoonii banlore nba baar poorpo na, nan karwanta njanlore nba tuk bonmirimii ki w̄ruk koorira na, want nan kon saa baa bina njanlore. ²⁸ Li kpan tee nan maa beera nae. Yennu wanna waa loon wun tun bianjinbawa. ²⁹ Jeet saa nan bonchiann bina

njanlore na ni, Ijpt tin̄ kur po. ³⁰ Ki li poorpo, kon saa baa bina njanlore, ki i saa tamm bina nba ki i tuu laat na po, kimaan kon saa yokit tingbouj nawa. ³¹ I saa tamm yoo nba ki i tuu laat jeet na poe fas fas, kimaan kon nba baat na sii paar bonchiann. ³² Ki a damiit m̄n̄ nba tee taar munlee na want nan Yennu-e senn, ki u saa te ki lin tun nna ki li kan wei.

³³ "דָּבָר, li njan ki a nyinn̄ jas̄k̄, wunba m̄k̄ yanfoon nan bannu, ki te ki wuu gorii tin̄ na. ³⁴ Ki a bia saa gann saakasiab, ki wannib ki bi sii gaan jeet b̄k̄itu mun̄mu ni yenn̄ k̄k̄, bina njanlore nba sii tee gboor bina na ni. ³⁵ Turimm̄ yik̄oo ki bi sii gaan jeet kur bin̄jana nba baat na ni, ki bia turib pan̄ ki bii bekii jeet digbana ni kii guu. ³⁶ Ki jeet na-i tee bonbekirkaa kii guu tin̄ na, bina njanlore nba ki kon saa baar Ijpt tingbouj na paak na. Nnae saa te ki niib na kan kpo komi."

Bianjinba ki bi jii Joosef ki teen̄ Ijpt yudaan̄

³⁷ Ki Faaro nan u saakab kur sak lor na. ³⁸ Ki u yetib a, "Ti kan ban la s̄k̄ ki wun gar Joosef-i, j̄k̄ nba ki Yennu Seek be u ni na." ³⁹ Ki kpanbar na yet Joosef a, "Yennu-e wanna linba na kura, ki li want nan fine m̄k̄ yanfoon nan bannu nba yab ki gar s̄k̄ kur nba be. ⁴⁰ N saa jiia ki guuna n doo, ki n niib kura sii saak a sennu, see min k̄k̄e sii m̄k̄ yik̄oo ki gara. ⁴¹ M̄k̄tana, n kaanta, ki a sii tee yudaan̄ Ijpt kur po." ⁴² Ki kpanbar pit bar̄ nba pir u niibir ni ki m̄k̄ yik̄oo d̄k̄ na, ki pirin Joosef niibir, njan lann̄ liat̄n̄ann, ki bia lann̄ salima laamm, ⁴³ ki tur̄ burchintaamm nan toruk nba waa u yar paak, ki Joosef kar toruk na ni, ki lanjimanba liit u t̄k̄n̄n, njan tantir kunk̄paara a, "Turim̄ s̄k̄nu, turim̄ s̄k̄nu." Nnae ki bi din teen̄ Joosef yudaan̄, Ijpt tin̄ kur po. ⁴⁴ Ki kpanbar na yet̄ a, "Mine tee kpanbar, ki li-i kii tee fini kaa tur yik̄oo, s̄k̄ kaa ki saa donn u nuu koo ki lakit u taar, Ijpt tin̄ na ni." ⁴⁵⁻⁴⁶ Ki Faaro pur Joosef Ijpt teeb booru ni sann, ki yiu Safenaf Panea, ki bia tur̄ poo, ki bi yiu Asenaf, ki u tee Potifera, wunba tee mannt̄k̄ ki k̄k̄ Heliopolis doo ni na bipoo.

Joosef din m̄k̄ bina piintaee ki piin tuun teen̄ Ijpt kpanbar. U din nyi kpanbar n̄aak, ki lin ḡnt̄ Ijpt tin̄ kur. ⁴⁷ Bina njanlore nin̄ nba din tee gboor na, ki tin̄ na nan jeet bonchiann, ⁴⁸ ki Joosef taan li kur ki bekir digbana ni. Joosef din tuu taant digbana kur jeet, ki bekii li digbana yent nin̄e. ⁴⁹ Jeet din be bonchiann, ki Joosef ji nyik̄ ki ki bikii, li din tee nan m̄k̄tant nae.

⁵⁰ Kon na nba din tan baat yoo nba, ki s̄k̄ Joosef nan Asenaf mar bonjai banleewa. ⁵¹ Ki u yet a, "Yennu te ki n tamm n wahala kur, nan n baa n̄aateeb kura powa," ki ji pur u bisinsinn Manase. ⁵² Ki u bia yet a, "Yennu turin waas, tin̄ nba ki n la wahala na niwa," ki bia pur u bik nba pukin banlee na Efraim. II

⁵³ Bina njanlore nba tee gboor yoo ki Ijpt teeb be bi yamani na din gar, ⁵⁴ ki bina njanlore nba sii tee kon na piin, nan bianjinba ki Joosef din yet na. Kon din be tinlia kur ni, njan jeet n̄arin din be Ijpt tin̄ kur po. ⁵⁵ Kom-i

I Bi maan ni, "Manase" nan "tamm" m̄k̄bona naane. II Bi maan ni, "Efraim" nan "tur waas" m̄k̄bona naane.

soor Ijpt teeb na, bi tuu mo nan kpanbar nae, jeet po. U din tuu nmakitibe a bin saan Joosef boor, ki saa tun Joosef nba saa wannib bianjinba. ⁵⁶ Kon na din paakit ki pukii, ki saa gbenn Ijpt kur po. Ki Joosef loot jeet diit kur, ki koi jeet ki teen Ijpt teeb. ⁵⁷ Ki niib nyi durinya na kur po ki baat Ijpt a bin daa jeet Joosef boor, kimaan kon na din paar bonchiann lokir kur po.

Bianjinba ki Joosef ninjamm saan Ijpt a bin daa jeet

42 Yoo nba ki Jakob gbat nan jeet be Ijpt na, ki u boi u bonjai a, "Bee ki i kar ki gorii leebi? ² N gbat nan jeet be Ijpt. Ii saa man lej, ki saa daa, ki ti daa kpenn kon." ³ Ki Joosef ninjamm piik fiir ki saan Ijpt a bin saa daa jeet. ⁴ Nnaan Benjaminn, wunba tee Joosef naa bik na, Jakob ki too ki u wei saani, kimaan u mo k jijeet nan ninboj saa mann baar.

⁵ Ki Jakob bonjai nan leeb baar Ijpt a bin daa jeet, kimaan kon din be Keenann tij ni. ⁶ Ki Joosef tee Ijpt tingbouj yudaan, hok mane bia din koi jeet ki teen tij manj ni niib, nan binba nyi banfoka. Ki Joosef ninjamm na baar ki tan gbaan u toonn, ki tibin bi yura tij ni.

⁷ Joosef nba la u ninjamm na, ki u bannib, nnaan teen nan u ki bannib na, ki tian bi paak a, "I nyii lee?"

Ki bi yet a, "Ti nyii tij nba tee Keenann na nie a ti daa jeet."

⁸ Joosef narin din bann u ninjamm manja, nnaan namm din ki bann. ⁹ Ki Joosef tiar damiit nba ki u porj din damii ki jiin bi po na, ki yetib a, "I tee doobii teebe, ki baar a yin la ti doo na fei boor."

¹⁰ Ki bi jiin a, "Aaii, chanbaa, a daaba baar a bin daa jeete. ¹¹ Ti kura tee jayenka waase. Ti tee niburchimme, ti ki tee doobii teebe kaa."

¹² Ki u bia betib a, "Barmoniiie, i baar a yin tan la ti doo na fei boore." ¹³ Ki bi jiin a, "A daaba tee ninjamm piik nan banlee-e, ki tee jayenka waas, Keenann tij ni. Yenka kpowa, nnaan ki sanbian biar nan ti baa."

¹⁴ Ki Joosef betib a, "Li paak ki n beeri maa i tee doobii teebe na. ¹⁵ Maa saa bikini bianjinbae na: n por tij na kpanbar sann ni, nan i kan nyi ki kuni, see ki i waar na tan baar. ¹⁶ I yence saa nmat kun ki saa jii i waar na ki baar nan. Nnaan binba saa biar na sii be diloore nan barmonii nba tan saa nyi. Nna-i kaa, n por kpanbar nba fo na sann ni, i tee doobii teebe," ¹⁷ nnaan loomm diloor, daa nantaa. ¹⁸ Ki Joosef tan yetib daa nantaa daar a, "N tee Yentinnce, li paak, tumin nna man, ki la laafia. ¹⁹ Yi-i tee burchimm nan monii, nnaan ki i yenc n biar dansarik diiuk ni, nnaan ki yimm nba biar na n kun nan jeet ki saa dinn i niib. ²⁰ Ii jen nan i waar na ki tan turin. Nnaan saa wann nan i piak barmonii, ki i ji kan kpo."

Ki bi sak ki tun nna. ²¹ Li yoo na ki bi piin nyiir leeb a, "Motana ti di wahala ti biit paake, linba ki ti din tun ki tur ti ninja na. Ti din la fabinii nba ki u din fabin a ti nyiko, nnaan ki ti din ki gbiint ki tur, nnaan teen ki ti ji be daamii na nij motana na."

²² Ki Rubenn yet a, "N din beti maa i daa tee bik na danj, nnaan i din ki gbiint ki turimi. Motana, Yennu jiint ki pat u kuun paake na." ²³ Ki Joosef gbiin bi pinpakit

na, nnaan ki bi ki mi a u gbia bi maami, kimaan u din tuu piak Ijpt teeb maame, ki bi kpintir. ²⁴ Ki Joosef nyikib nnaan bakin ki bui. Waa bui ki janj u moj yoo nba, ki u jen bi boor, ki nyinn Simeonn, ki te ki bi lor u nii, bi kura numm ni.

Bianjinba ki Joosef ninjamm nmat kun Keenann

²⁵ Joosef din tur u toontunna mo, a bin gbeen u ninjamm btoot jeet, ki bia jiin sok kur likirii ki wun jeet na ni, nnaan nyar li paak, ki bia turib jeet nba ki bi sii di soku ni. Ki bi tun linba na kur. ²⁶ Ki u ninjamm na din lor bi jeet nba ki bi daa na bi bonii paak, ki soor soku ki kun. ²⁷ Baa saa baar siaminba ki bi saa do, ki bi yenc lot u btoouk a wun jii jeet ki dinn u boj, ki la likirii nba ki u bo pa jeet paak na, ki li wuu u btoouk ni. ²⁸ Ki u yet u ninjamm a, "Bi jiin n likiriwa, nnaan be n btoouk nij na." Ki bi yan put, ki janmaani soorib. Ki bi jiant leeb paak, nnaan yet a, "Bee bonte na ki Yennu tun ki turiti?"

²⁹ Baa din kun ki baar bi baa Jakob boor, Keenann tij ni na, ki bi wann linba kur teenib. Bi din yet a, ³⁰ "Jok nba tee tij na yudaan na pak nant nan wutoore, ki yaa ti tee doobii teebe, ³¹ nnaan ki ti bet nan ti tee niburchimme, ti ki tee doobii teebe kaa, ³² ti tee ninjamm piik nan banlee-e, jayenka waas, yenc ki be nant, ki sanbian na biar nan ti baa, Keenann tij ni.

³³ Ki jok manj betit a waa saa teen bianjinba ki bann nan ti tee niburchimme na, a 'Ti saa nyik i ninja yence, ki wun biar nanin, nnaan ki yin kun nan jeet ki saa tur i niib nba be kon na. ³⁴ Ki yi-i kun, yin saa jii i baa sanbian na ki jen nan n boor, ki n ji bann nan i ki tee doobii teebe kaa, nnaan i tee niburchimme, ki n saa jiin i ninja ki turi, ki i ji saa fit kii kpentir tij na." "

³⁵ Baa sut bi jeet yoo nba, ki sok kur la likirii nba ki u bo pa jeet paak na, ki li be u btoouk ni. Njamm nan bi baa nba la likirii na yoo nba, ki janmaani soorib. ³⁶ Bi baa Jakob din yetib a, "I boont n waasa. Joosef ji ki be, Simeonn mun bia kaa, ki motana i loon ki yin yaat nan Benjaminn, ki n ji biar kii di fara."

³⁷ Ki Rubenn bet u baa a, "Li-i tee ki n ki jen nan, fan kpi n waas banlee. Jiim ki kubin n nuu ni, ki n saa jen nan ki tura."

³⁸ Ki u yet a, "N bik kan saan nanani, kimaan u yenc kpowa, ki u biar u kce. Li-i tee ki ninboj baar soku nba ki i somm na ni, maa tee jakper na, i saa te ki ninbaatir n kpime yama."

Bianjinba ki Joosef ninjamm nmat Ijpt nan bi waar Benjaminn

43 Kon din pukiie Keenann tij ni. ² Baa din dii jeet nba ki bi nyii nann Ijpt ki gbenn na, ki bi baa yetib a, "Nmatir man ki daa jeet waan, ki jen nann." ³ Ki Juda yet a, "Jok na kpaant a ti kan la u numpo see ki ti waar pukin ti po. ⁴ Fi-i saa sak ki ti waar n wei, ti saa saan ki saa daa jeet ki tan tura. ⁵ Fi-i kan sak ki ti waar n wei, ti mun kan saani, kimaan jok

na yet nan ti kan la u numpo, see ki ti waarɔ pukin ti po."

⁶ Ki Jakob yet a, "Bee teen ki i baar nan daamii ki turi-mi, ki pak ɔɔ na nan i mɔk waarɔ ki u biari?"

⁷ Ki bi jiin a, "ɔɔ nae boi ki fiitit ti mɔɔ po nan ti niib po, ki yaa ti baa be u manfoor ni-i? a ti mɔk waarɔ ki u be-e? Ki ti jiin u bubeit maɔ soon nna. Nnaan ti saa teen nlee ki bann nan u saa yet a ti baar nan ti waarɔ u boor ni?"

⁸ Ki Juda yet u baa a, "Nnaan ki a bik na n wein ki tin saan yomm. Nnaan saa te ki timm nan fin nan ti waas n la manfoor ki kon kan kpiti. ⁹ N mɔɔ sii gorii u laafia ni. Ki li-i tee ki n ki jen nana, fan soor n turu ni, ki n saa gaar nyiiruk kur nan n manfoor terik. ¹⁰ Laa ji tee nna na, ti-i bonni kii biir yoo nna man ti bo saan ki bia jen taar munleewa."

¹¹ Ki bi baa yetib a, "Li-i saa tumi, teent nna man. Jiin tiɔ na ni bonjana ki wuun bɔtoot ni, kii dia ki saa tur ɔɔ maɔ, ki lii tee piinii. Jiin kpanunubit waan, nan siat waan, nan baarii, nan sinbooru booru. ¹² Pukint man likirii yabint taar munlee, kimaan ii saa ɔmat nan likirii nba ki bi daan jiin ki wuun i bɔtoot ni nae. Li pasiar bi daan kpete teen. ¹³ Jiin i waarɔ kii saa man yian.

¹⁴ Yabint Yennu n te ki ɔɔ na-ii mɔk ninbatinu nani, ki jiin i ninja ɔɔ na nan Benjaminn. Min ɔarin, mi-i saa kɔɔ n waas, n saa kɔɔibe."

¹⁵ Ki bi jii piinii nan likirii yabint taar munlee, ki soor sɔnu ki saan Ijpt, ɔamm nan Benjaminn, ki saa jii bi mɔɔ ki wann Joosef. ¹⁶ Yoo nba ki Joosef la Benjaminn ki u be namm na, ki u bet u ɔaadaaba na yena a, "Jiin niib na kii saa namm n ɔaak ni. Min nan ɔamme saa di yonsuukin na. A kpi bonkobuk ki teen jeet." ¹⁷ Ki daabir na tun nan waa betɔ na, ki jii jab na, ki saan namm Joosef ɔaak ni.

¹⁸ Ki jab na mɔk jarmaanii, kimaan baa kɔɔ namm Joosef ɔaak ni na, ki bi dukin a, "Bi kɔɔ nant ɔaak na niɔ, kimaan likirii nba daan jiin ki wuun ti bɔtoot ni sinsinn na paak amii. Bi saa jii naje ki lekit, ki teent daaba, ki bia fat ti bonii." ¹⁹ Ki bi chat nakin Joosef daabir na tammɔkpianu, ki betɔ a, ²⁰ "Chanbaa, ti ban baar nna yomm ki daa jeet. ²¹ Nnaan taa soor sɔnu ki kun yoo nba, ti saa kar siar boor ki loot ti bɔtoot, ki sɔɔ kur la likirii nba ki u pa jeet paak na, ki li wuu u bɔtoouk ni. Nnaan ki ti jen nann a tin jiin. ²² Ki ti bia dia likgani, a ti daa jeet. Ti ki mi wunba daan jiin ti likirii ti bɔtoot ni." ²³ Ki daabir na yet a, "I daa te ki li daamiini. I daa tiin jarmaanii. Li pasiar i Yennu nba tee i baa Yennu nae sii wuun likirii na i bɔtoot ni. Min ɔarin daan gaar i likiriiwa." Li poorpo ki u ɔmat jii Simeonn ki tan turib.

²⁴ Nnaan ki daabir na jii jab na, ki kɔɔ namm Joosef ɔaak ni, ki turib nyun ki bi wur, ki bia dinn bi bonkobit. ²⁵ Ki bi gbat nan bi saa di jeet nan Joosef, yonsuuk ni. Li paak, ki bi tee siir nan piinii nba ki bi yaa bin turɔ na. ²⁶ Joosef nba tan kɔɔ ɔaak na ni, ki bi baar nan piinii na, ki gbaan u tɔɔn ki tibin bi yura tiɔ ni. ²⁷ Ki u boib bi laafia po, ki yet a, "Li man i baa, jakper nba ki i daan betin u po na-a? U bia daa be u manfoor ni-i?"

²⁸ Ki bi jiin a, "A daabir, wunba tee ti baa, bia daa be u manfoor ni, ki li manɔ." Ki bi gbaan u tɔɔn, ki turɔ baakir.

²⁹ Waa gokit u yur ki la u naa bik Benjaminn, ki u yet a, "I baa bijoontik nba ki i betin u po nae na-a? N bik, Yennu n teen piisin a paak," ³⁰ ɔaan fiir yiama, ki kɔɔ u diiuk ni ki saa bui. Waa loon u waarɔ bonchiann na paak, ki u bo yaa wun kpir bui bi tɔɔn. ³¹ Ki li poorpo ki u maan u par, ki yibir u numpo, ki nyii kar, ɔaan te ki bi biit jeet. ³² Ki bi biit jeet na ki senn Joosef yar li kɔɔ, nan u ninjamm yara mun li kɔɔ, ki Ijpt teeb nba be na, bi yara mun li kɔɔ. Li din tee kɔɔre ki tur Ijpt teeb nan bin taan di nan Hiibru nirɔ. ³³ Ki Joosef ninjamm na kar ki tookɔ, ki kar saakatuk, laa nyii bikperik ki saa tuu sanbian. Ki li jaar litib nan waa kaanib bianjinba na. ³⁴ Bi din biitir jeet na, ki nyi nann Joosef boore ki teemm, ɔaan Benjaminn ɔarin din gaar tor taar munɔmu ki gar leeb nba be na. Ki bi dii ki bia nyuu nan Joosef tee-e nan baa tan gboo.

Ki jiin nyubitik nba bot na po

44 Ki Joosef tur daabir nba be u ɔaak ni na mɔk a, "Gbeent jab na bɔtoot nan jeet bianjinba ki bi saa fit jii, ki bia jiin wuun sɔɔ kur nan u likirii bɔtoot na ni. ² Wuunt n salimpeena nyubitik, bijoontik na bɔtoouk yur paak, ki bia pukin likirii nba ki u pa jeet paak na." Ki daabir na tun nan Joosef nba wannɔ bianjinba na. ³ Sanyapob ni ki bi nyinn u ninjamm na nan bi bonii, ki bi gaar sɔnu. ⁴ Baa nyii doo na ni ki somm waan, ki Joosef bet daabir nba be u ɔaak ni na a, "Wein ki baar jab na yian. Li-i tee ki a baarib, fan boib a, "Bee ki i jii biit ki pa ɔamm paaki? ⁵ Bee ki i jan n chanbaa salimpeena nyubitiki? Li tee linba ki u dia nyue, ki bia tee linba ki u dia ki buntir. I tun ki biir bonchiann.'" "

⁶ Daabir na nba wei ki baarib yoo nba, ki u sɔkin mɔbona na. ⁷ Ki bi jiin a, "Chanbaa, barboorbee ki a piak nna na? Ti por nan ti ki tun li bonbooru. ⁸ A mi nan ti jen nan likirii nba ki ti daan la ti bɔtoot ni Keenann nawa. Bee ki ti ji saa jan salimpeena koo salimmɔna a chanbaa ɔaaki? ⁹ Chanbaa, li-i tee ki a la wunba boor, yin kpiu, ɔaan timm nba biar, tin teen i daaba."

¹⁰ Ki u yet a, "N saka, ɔaan see wunba jii nyubitik nae saa teen n daabir, ɔaan yimm nba biar man ɔaai." ¹¹ Ki bi sikin bi bɔtoot yiama tiɔ ni, ki sɔɔ kur loot u bɔtoouk. ¹² Ki Joosef daabir na fiitir fanu, ki piin bikperik, ki saa joont sanbian, ki ji saa la Benjaminn bɔtoouk ni. ¹³ Ki u ninjamm na kur pat bi tiat nan yanputuk, ki jiin paan bi jika bonii paak, ki ɔmat doo ni.

¹⁴ Juda nan u ninjamm nba baar Joosef ɔaak, ki sɔɔ ki u daa be, ki bi gbaan u tɔɔn, ki tibin bi yura tiɔ ni. ¹⁵ Ki Joosef boib a, "I tun bee na? I ki mi nan nijaann nan min nna saa fit ki bunt buntiri-i?"

¹⁶ Ki Juda jiin a, "Chanbaa, ti ji saa yet a bee? Ti saa teen nlee ki kɔɔ? Ti saa teen nlee ki pak nyinn ti mɔɔ-i? Yennu bakit ti feiwa. Ti kura ji tee a daabae. Nnaan li ki tee wunba ki a la nyubitik u boor na kɔɔ kaa."

¹⁷ Ki Joosef yet a, "Aaii. N kan ban teen nna. See wunba boor ki n la nyubitik na, נָכַחַע saa teen n daabir. Yimm nba biar na saa ηmat kun nan laafia, ki saa tuu i baa."

Bianjinba ki Juda barin Benjaminn paak

¹⁸ Ki Juda fiir ki doo Joosef boor ki beto a, "Chanbaa, turimin yaak ki min pak nana soon nna. A daa dont wutoor nanin. A tee nan kpanbar tin η nae. ¹⁹ Chanbaa, a daan boit a, 'I ki mōk baa koo ninja sōk ki u biari-i?' ²⁰ Ki ti jiin a, 'Ti baa be, ηaan u tee jakpere, ki ti baa sanbian mun bia be, wunba ki u kpeta ki maro. Ki sanbian ma η kōkōw kpowa, ηaan tenn u kuukōw u naa nōkōk ni. Ki u baa loonōk hei.' ²¹ Chanbaa, ki a betit a ti baar nanō nna, ki a tan lau. ²²⁻²³ Ki ti beta nan sanbian na kan fit nyik u baa, li-i tee ki u nyikō, u baa na saa kpowa. Ki a yet nan ti ji kan ban baar a pe η see ti baa sanbian na baar a boor.

²⁴ "Taa ηmat ki kun ti baa boor, ki ti wannō linba kur ki a betit, ²⁵ ki u jiin betit a tii ηmat ki daa jeet waan. ²⁶ Ki ti yet a, 'Ti kan fit ηmati, kōk na kan sak ki gaariti, see ki sanbian na wei ki pukin. Li-i tee ki sanbian na saa saan nant, ti saa ηmata.' ²⁷⁻²⁸ Ki ti baa betit a, 'I mi nan n ηaapoo Rachel marin bonjai banlee kōkō. Ki yencō dō η bot ηaan nyikin. Li pasiar muuk ni bonkob-biit din sii pat patōwa, kimaan n ji ki lau nan dinna. ²⁹ Li-i tee ki i jii wunba na n boor, ki siar teenō, ninbaauk nba ki i saa te ki lin baarin tan saa kpima, kimaan maa kpet bi-arinba na.'

³⁰⁻³¹ "Chanbaa, mōtanara, li-i tee ki n ηmat ki kun n baa boor, ηaan ki sanbian na kaa, waa saa lat ki sanbian kaa yoo nba, u saa kpoe. U manfoor be sanbian laafia nie. Ki waa kpet bianjinba na saa te ki yanputuk n kpiuwa, ki li sii tee biite ki waan. ³² Linba pukin tee nnae: N pet n manfoore ki tur n baa, bik na paak. N beto nan li-i tee ki n ki jen nan bik na ki turō, min la nyi-iruk nan n manfoor gbennu. ³³ Ki mōtana, chanbaa, mine saa biar nna na kii tee a daabir, bik na paak, ηaan ki a te ki wun ηmat ki kun nan n ninjamm. ³⁴ Li-i tee ki bik na ki weimi, n saa teen nlee ki ηmat kun n baa boori? N kan fit kii gorii da η na booru ki lii baat n baa."

Bianjinba ki Joosef wann u ninjamm waa tee wunba

45 Joosef din ki fit soor u mō η, u toontunna tōkōni. Ki u din ber bi kur, ki bi nyii nanyer. Toontunna na sōk ji din ki biar diiuk na ni, ki Joosef bet u ninjamm waa tee wunba. ² U din bui nan pa ηewa, ki li te Ijpt teeb na gbat. Ki li mōmaan mōkōnt ki baar kpanbar ηaak. ³ Joosef din yet u ninjamm a, "Mine tee Joosef. N baa daa bee u manfoor ni-i?" Naan u ninjamm na nba gbat nna ma η, ki ja ηmaanii soorib, ki bi ki fit jiin gatu. ⁴ Ki Joosef bia betib a, "N ninjamm, nakintin." Ki bi nakin. Ki u yet a, "Mine tee i ninja Joosef, wunba ki i din kōi ki tur Ijpt teeb na. ⁵ Mōtana, i daa biir i para, koo ki nyiir i mō η nan i din kōin ki tur ti η na ni niibi. Yennu-e din tumin, a min gar i tōkōn ki tinn

niib manfoa. ⁶ Bina ηanlee kōw na daann, ki ti be kon ni. Naan li tenn bina ηan ηmu ki sōk kan ko kpaab, koo ki jaami. ⁷ Yennu-e tumin i tōkōn po a wun turi bakit-na η sommir na, ki yimm nan i yaaboona-i be manfoa ni. ⁸ Li paak, li din ki tee yimm kaa tumin nna, ηaan Yennu-e tumin. U te ki n teen kpanbar na saakab yu-daann, ki gorii u ti η na kur. Mine dia Ijpt tingboun η.

⁹ "Mōtana, ηmatir man yian n baa boor, ki saa beto a linba nae ki u bik Joosef yaa: 'Yennu teenin Ijpt ti η kur diatōw. Baat yian, ki daa taantir. ¹⁰ Yimm, nan i waas, nan i yaaboona, nan i pei, nan i buunii, nan i nei, nan linba kur ki i mōk saa fit kōk kar Gosenn yar ni, siaminba ki i sii kpian. ¹¹ Li-i tee ki i be Gosenn, n saa fit ki gotiwa. Li tenn bina ηan ηmu ki kon sii be; ki n ki loon yimm nan i ηei nan i bonkobit n kpo komi.' "

¹² Ki Joosef bia pak pukin a, "Mōtana, i kura, nan fin Benjaminn, i saa fit ki la nan n tee Joosef nan mōnii. ¹³ Betir n baa nan n mōk pa η bonchiann Ijpt ti η na ni, ki bia beto linba kur ki i la, ηaan kakit ki baar nanō nna."

¹⁴ Ki Joosef jii u nii ki lor u waarō Benjaminn, ηaan pi-in mō. Ki Benjaminn mun mō ηaan lorō. ¹⁵ U kpan mō nnae, ηaan tuu saan ki lor u ninjamm na, yencō yencō, ki bia mōkōtir ¹ bi tankpina. Ki li poorpo ki u ninjamm na ji piin ki piak nanō.

¹⁶ Labaar nba mōkōnt ki baar kpanbar ηaak nan Joosef ninjamm baar yoo nba, ki li ma η kpanbar nan u saakab na. ¹⁷ Ki u bet Joosef a, "Yetir a ninjamm ki bin jii bi jika ki paan bi bonii paak, ki ηmat Keenann ti η ni. ¹⁸ Naant ki bin jii bi baa nan bi ηaateeb ki jen nna. N saa turib ti η nba kpai, Ijpt na ni, ki bi sii laat linba ja ηitib. ¹⁹ Yetirib ki bin jii torit Ijpt ti η na ni, ki saa kōkō bi poob nan bi waas nan bi baa, ki baar namm. ²⁰ Bi daa biir bi para nan baa saa nyik bi mōkint na. Bon ηana nba be Ijpt ti η na ni sii tee bi yare."

²¹ Ki Jakōb ηaajab tun nan baa wannib na. Ki Joosef turib torit nan kpanbar na nba yet na, nan jeet nba ki bi sii di sōnu ni, ²² ki tur sōk kur liant, ηaan tur Benjaminn salinkuna kobii ηantaa, nan liant fuunu mun ηmu, ²³ ki turib bonii piik, ki bi jii bon ηana nba be Ijpt ti η ni, a bin saa tur u baa, ki bia jii bonii piik, ki bi jii je-booru booru nan boroboro, a u baa-i di sōnu ni, ²⁴ ki chian u ninjamm ma η, ki saa nyikib sōnu ni, ηaan betib a, "I daa kōn man sōnu ni."

²⁵ Ki bi nyii Ijpt ki ηmat kun bi baa Jakōb boor, Keenann ti η ni, ²⁶ ki beto a, "Joosef be u manfoor ni. Nōkō tee Ijpt ti η kur diatōw." Ki Jakōb yan put ki ηmat, ki u daa ki teemm yada.

²⁷ Naan baa wannō linba kur ki Joosef yet, ki u bia la torit nba ki Joosef tur a bin jiiu ki baar nanō Ijpt na, ki u yan jen li bannu ni, ²⁸ ki u yet a, "Joosef be u manfoor ni. Li ja η. See ki n saan ki saa lauwa, ki fit lian kpo."

¹ *Bi binber ni, bi din tee nnae ki want lomm.*

Bianjinba ki Jakɔb nan u ɲaateeb saan Ijpt

46 Ki Jakɔb lor u jika kur ɲaan saan Beerseba, ki saa mann maruɲ ki tur Yabint Yennu, wunba ki u baa Aisak din jiantirɔ na. ² Ki Yennu pak nanc nyɔk, yirintu ni, ki yiinc a, "Jakɔb, Jakɔb."

Ki u toon a, "Mine na."

³ Ki Yennu yet a, "Mine tee Yennu, ki tee a baa Yennu. Daa tiin janmaani nan fin saan Ijpt tiɲ ni. N saa te ki a yaaboona n pɔt tiɲ maɲ ni. ⁴ N sii be nana ki a saan Ijpt, ki n bia tan saa jen nan a yaaboona tiɲ na ni. Joosef sii be nana, nan faa tan saa kpo yoo nba."

⁵ Ki Jakɔb soor sɔnu ki nyii Beerseba. Ki u waas jiiu, nan bi waas nan bi poob, ki kɔkɔnib torit nba ki Ijpt kpanbar tur na ni. ⁶ Ki bi jii bi bonkobit, nan bi mɔkint nba ki bi kpaan Keenann, ki fiir saan Ijpt. ⁷ Ki Jakɔb jii u bonjai, nan yaabonjai, nan u bonpoi, nan yaabonpoi, nan u maaru kur, ki saan namm.

⁸ Tɔn, ki Jakɔb nan u waas saan Ijpt. U waas maɲ sanæ na: Rubenn, wunba tee Jakɔb bijakper, ⁹ nan Rubenn bonjai, binba tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi. ¹⁰ Simeonn nan u bonjai, binba tee Jemuel, nan Jaminn, nan Ohad, nan Jakinn, nan Sohar, nan Sawul, wunba naa tee Keenann booru ni bik. ¹¹ Li-ifai nan u bonjai, binba tee Gersonn, nan Kohaf, nan Merari. ¹² Juda nan u bonjai, binba tee Sela nan Peres nan Sera (Juda bonjalei, binba tee Er nan Onann din kpo Keenann-e.) Ki Peres bonjai tee Hesronn nan Hamul. ¹³ Isakar nan u bonjai, binba tee Tola nan Pua nan Jasub nan Simronn. ¹⁴ Sebulunn nan u bonjai, binba tee Sered nan Elonn nan Jaleel. ¹⁵ Bonjai nba nae ki Lea mar ki tur Jakɔb, Mesopotamia tiɲ ni, ki pukin u bipoo Daina. Jakɔb nan Lea maaru kur taan ki tee piintaa nan bantaa.

¹⁶ Gaad nan u bonjai, binba tee Sefonn, nan Hagi, nan Suni, nan Esbonn, nan Eri, nan Arod, nan Areli. ¹⁷ Aser nan u bonjai, binba tee Imna, nan Isfa, nan Isfi, nan Beria, nan bi niipoo Sera. Ki Beria bonjai tee Heber nan Malkiel. ¹⁸ Silpa, wunba din tee Lea biyɔkɔ, ki Labann din jiiu ki tur na waas nan yaaboona din tee piik nan banloobe Jakɔb boor.

¹⁹ Jakɔb ɲaapoo Rachel din marɔ bonjai banlee, ɲamme tee Joosef nan Benjaminn. ²⁰ Joosef din mar bonjai banlee, Ijpt tiɲ ni. ɲamme tee Manase nan Efraim. Ki bi naa tee Asenaf ki tee Potifera bipoo, wunba tee manntɔk ki be Heliopolis doo ni na. ²¹⁻²² Benjaminn bonjai tee Bela, nan Beker, nan Asbel, nan Gera, nan Naamann, nan Ehi, nan Ros, nan Mupim, nan Hupim, nan Ard. Rachel waas nan yaaboona din tee piik nan bannaæ Jakɔb boor.

²³ Dann nan u bija Husim. ²⁴ Naftali nan u bonjai Jaseel, nan Guni, nan Jeser, nan Silem. ²⁵ Bilha, wunba ki Labann din jiiu ki tur u bipoo Rachel a wuu tee u biyɔkɔ na, waas nan yaaboona din tee niib banlore-e Jakɔb boor.

²⁶ Binba din tee Jakɔb maaru chib chib ki u nyii ki saan namm Ijpt, tee piinloob nan banloob, ki u bonjai poob ki pukin. ²⁷ Joosef mun din mar bonjai banlee,

Ijpt tiɲ ni. Ki bi kur tee piinlore, ki tee Jakɔb maaru nba saan leɲ.

Bianjinba ki Jakɔb nan u ɲaateeb din be Ijpt

²⁸ Ki Jakɔb tun Juda a wun liit ki saa bet Joosef ki wun chetɔ Gosenn. Baa baar leɲ yoo nba, ²⁹ ki Joosef jii u taamm nan toruk ki saan Gosenn, a wun took u baa. Baa chet leeb, ki Joosef jii u nii ki kakin u baa turu ni, ɲaan bui ki li weiwa. ³⁰ Ki Jakɔb yet Joosef a, "Mɔtana, mi-i kpo, n sii mɔk parpeenn, kimaan maa ji la-a, ki mi nan a be a manfoor ni na."

³¹ Ki Joosef yet u yɔkrib nan u baa ɲaateeb kur a, "See ki n ɲmat ki saan bet kpanbar a n ninjamm nan n baa ɲaateeb kur, binba tuu be Keenann na baar n boora. ³² N saa betɔ nan i tee bonkob-goonteebe, ki bia baar nan i bonkobit kurawa, nan linba kur tee i yar. ³³ Li-i tee ki kpanbar na yiini ki boi i toona nba tee linba, ³⁴ ii tiar man ki betɔ nan i goon bonkobite laa nyii i bisin niɲa, nan i yeejamm nba tuu tuun na. ɲanne saa te ki wun sak ki yin kar Gosenn yiar ni." Joosef yet nna, kimaan Ijpt teeb din ki yi bonkob-goonteeb siari.

47 Ki Joosef nyinn u ninjamm na banɲmu ki saan namm kpanbar na boor, ki yet a, "N baa nan n ninjamm nyii Keenann ki baar nan bi bonkobit nan linba kur ki bi mɔka. Mɔtana bi be Gosenn yiar ni," ² ɲaan jii u ninjamm na ki wann kpanbar na. ³ Ki kpanbar na boib a, "I toona tee bee?"

Ki bi jiin a, "Chanbaa, ti tee bonkob-goonteebe nan ti yeejamm nba din tee na. ⁴ Ti baar a ti kar doo na ni, kimaan kon baa Keenann doo ni bonbiir, ki mɔkɔ ji kaa siar boor ki ti saa kpaar ti bonkobiti. Chanbaa, sakin ki gaarit ki tin kar Gosenn." ⁵ Ki kpanbar na yet Joosef a, "Mɔtana, a baa nan a ninjamm baar na. ⁶ Ijpt tiɲ tee bi yare. ɲaant ki bin kar Gosenn yiar ni, tinɲaɲ nba pukin doo na tinii po. Ki li-i tee bonkob-kpaarɲani be bi ni, fan guumm n bonkobit."

⁷ Ki Joosef baar nan u baa Jakɔb ki tan wannɔ kpanbar na. Ki Jakɔb teen piisin kpanbar na paak. ⁸ Ki kpanbar na boiɔ a, "A tee bina ɲanɲæ?"

⁹ Ki Jakɔb jiinc a, "N manfoor nba ki n be nan linluɲ wei nan bina kobik nan piintaa nawa. Bina maɲ waar ki paar ki gar n yeejamm bina nba din tuu yab ki bi lin na." ¹⁰ Ki Jakɔb tur kpanbar na chabitii piisin, ɲaan fiir. ¹¹ ɲanne ki Joosef kaan u baa nan u ninjamm Ijpt tiɲ ni, ki turib tiɲ na bɔkir nba kpai, ki be tiɲ nba kpia Rameses doo na, nan kpanbar nba wann bianjinba na. ¹² Ki Joosef tur u baa, nan u ninjamm, nan u baa ɲaateeb kur, nan binba tee bonbis na kur jeet.

Ki jiin kon biiuk na po

¹³ Kon na din paar bonchiann, ki jeet ji ki be siar boori, ki kon din baɲ Ijpt nan Keenann teeb. ¹⁴ Baa daa jeet na ki Joosef taant likirii na kur, ki saa nann kpanbar ɲaak. ¹⁵ Ijpt nan Keenann teeb nba daa jeet, ki bi likirii gbenn yoo nba, ki Ijpt teeb baat Joosef peɲ ki yeen a, "Turint jeet. A daa te ki ti kpenn. Teent siar. Ti likirii kur gbenna."

¹⁶ Ki Joosef betib a, "Li-i tee ki i likirii gbenn, baat nan i bonkobit, ki n saa kpenti jeet." ¹⁷ Ki bi baat nan bi bonkobit ki teen Joosef, li taanii, nan pei, nan buunii, nan nei, nan bonii, ki u teemm jeet li paak. Binn maŋ ni ki u turib jeet, ŋaan gaar bi bonkobit kur.

¹⁸ Binn nba waa na ki bi baar u boor ki yet a, "Chanbaa, ti kan bɔra ti barmɔnii nan ti likirii kur gbenna. Ki ti bonkobit bia tee a yare. Siar ji ki biar ki ti saa tura, see ti gbanant nan ti tini. ¹⁹ A daa te ki ti kpenn. Teent siar. A daa te ki ti tiŋ biat yanni. Daan timm nan ti tiŋ, ŋaan turit jeet, ki ti sii tee kpanbar na daaba, ki u sii yen ti tiŋ. Turint jeet nba saa diat ki tii mɔk manfoor, ki bia turit bonboorii ki tin bur ti kpaant ni."

²⁰ Ki Joosef daa Ijpt tiŋ kur ki tur kpanbar na. Li din tee mukire ki tur Ijpt nirɔ kur nan wun kɔi u tiŋ, ki-maan kon na din paar bonchiann. Ki tiŋ na kur din kpanbar kpanbar na faar. ²¹ Ki Joosef te Ijpt teeb kpanbar daaba lokir kur po. ²² Tiŋ nba biar ki u din ki daa tee mannteeb yar na kɔɔe. Bi din ki kɔi bi tiŋi, kimaan kpanbar na din teemm jeet, ki bi fit be. ²³ Ki Joosef yet niib na a, "I lawa-a? Mɔtana, n daa yimm nan i tini ki tur kpanbar-a. Bonboorii na ki i saa bur i kpaant ni. ²⁴ Jinjaan-yoo ki yin tur kpanbar yaa jaan linba na bɔki-tu munŋmu ni yennkɔɔ, ŋaan jii linba biar na ki lii tee bonboorii nan i jeet, yimm nan i ŋaateeb."

²⁵ Ki bi jiin a, "Chanbaa, a tinn ti manfoora; a ŋan ki turit, ki ti sii tee kpanbar na daaba." ²⁶ Ki Joosef baar nan sennu Ijpt tingbouŋ ni, nan wunba jaan jeet, bɔki-tu munŋmu ni yennkɔɔ tee kpanbar yare. Ki sennu na bia daa see ki tuun nan dinna. See mannteeb tiŋ na kɔɔe ki tee kpanbar faar.

Ki jiin Jakɔb buboijoontik po

²⁷ Ki Israel teeb na kar Ijpt tiŋ ni, Gosenn yiar ni, siaminba ki bi mɔkit, ki bia mɔk waas bonchiann na. ²⁸ Jakɔb din kar Ijpt bina piik nan ŋanlore, ki ji din mɔk bina kobik nan piinna nan ŋanlore. ²⁹ Yoo nba din tan nakin nan u kuun na, ki u yiin u bija Joosef ki betɔ a, "Ji-in a nuu ki sakin n pana ni, ŋaan por kat nan a tan kan piin Ijpt tiŋ na ni. ³⁰ N loon ki yin piin n baanba nba dɔɔ siame. Jiimin ki nyi nanin Ijpt, ki piin n baanba nba pii sian."

Ki Joosef jiin a, "N saa tun nan faa yet na."

³¹ Ki Jakɔb yet a, "Satir mɔb nan a saa tun." Ki Joosef sat mɔb, ki Jakɔb dɔɔ u dɔɔnu na paak, ki tur Yennu ni-ipoouk.

Bianŋinba ki Jakɔb teen piisin Efraim nan Manase paak

48 Yoo din gar waan, ki bi bet Joosef nan u baa yiar. Ki u jii u waas banlee, Manase nan Efraim, ki saan namm a wun foont u baa. ² Baa yet Jakɔb nan u bik Joosef baat a wun foontɔ, ki u paan u mɔŋ ki kar u dɔɔnu paak. ³ Jakɔb din yet Joosef a, "Yabint Yennu dɔkit n paak Lus, siaminba tee Keenann tiŋ ni, ki teen piisin n paak. ⁴ U betin a, 'N saa tura waas bonchiann, ki te ki a maaru n yabit, kii tee booru bonchiann. N saa jii tiŋ na ki tur a maaru, ki lii tee bi yar mɔkmɔk nan

mɔkmɔk.'" ⁵ Ki Jakɔb ŋammit piak a, "Joosef, a waas banlee, binba ki a din marib Ijpt, ki sɔɔ ki n daa ki baar na, bi tee n yabe. Efraim nan Manase tee nan n waas Rubenn nan Simeonn nae. ⁶ Li-i tee ki a mɔk walei ki pukini, n kan jii ŋamm ki teemm n yabi; ki faar nba ki bi saa la saa nyi Efraim nan Manase nie. ⁷ N tee nna, kimaan a naa Rachel paake. Maa din nyii Mesopotamia ki jente, ki u kpo Keenann tiŋ ni, ki li ki fɔk nan Efrac, ki n piuu Efrac sɔnjokpiŋ. N din mɔk parbiir bonchiann." (Efrac, ŋanne tee Betlehem.)

⁸ Jakɔb nba la Joosef bonjai na, ki u boi a, "Walante na?"

⁹ Ki Joosef jiin a, "Bi tee n waase, binba ki Yennu turin Ijpt tiŋ na ni."

Ki Jakɔb yet a, "Baat namm n peŋ, ki min teen piisin bi paak." ¹⁰ Jakɔb ninjiinii din baŋa, kimaan u kpetuk paak. U din ki fit laat fanu, ki Joosef baar nan waas na u boor. Ki u lorib ŋaan mɔk¹ bi tankpina. ¹¹ Ki Jakɔb yet Joosef a, "N bo ki dukii nan n saa ban ki la-ani, ŋaan mɔtana Yennu te ki n fit la a waas gbaa." ¹² Ki Joosef wokitib Jakɔb pana paak, ŋaan gbaan ki tibin u yur tiŋ ni, u tɔɔnn po.

¹³ Li poorpo ki u jii Efraim ki sennɔ Jakɔb niigaŋ po, ki jii Manase ki sennɔ niidiitu po. ¹⁴ ŋaan ki Jakɔb punn u nii, ki jii u niidiitu ki paan Efraim yur paak, ŋaan ki u lek tee waarɔ po, ki jii u niigaŋ ki paan Manase yur paak, wunba din tee bisaakak, ¹⁵ ŋaan teen piisin Joosef paak ki yet a:

"Ti Yennu, wunba ki n baanba Abraham nan Aisak din jiantir na,

teent piisin waas na paak.

Yennu, wunba dia n manfoor ki tan tuu dinna na,

teent piisin waas na paak.

¹⁶ Malaka nba nyinnin ninbɔŋ kur ni,

teent piisin waas na paak,

ki ŋaan n sann nan n baanba Abraham nan Aisak sana-ii be waas na paak,

ki ŋaan bii mɔk waas nan yaaboona bonchiann."

¹⁷ Ki li biir Joosef par nan waa la ki u baa paan diitu nuu Efraim yur paak na. Ki u soor u baa nuu a wun paat Efraim yur paak, ki saan paan Manase yur paak, ¹⁸ ki bet u baa a, "N baa, nna kaa. Wunba nae tee bikperik. Jiin a niidiitu ki paan u yur paak."

¹⁹ Ki u baa ki saki, ŋaan yet a, "N mi, n bija, n mi. Manase maaru mun saa fiir ki tee nijaanae. ŋaan u waarɔ sii tee nijaann ki garɔ, ki u maaru sii tee boorgbenjir."

²⁰ Ki u teen piisin bi paak li daar, ki yaa, "Israel teeb sii dia i sanae ki sat piisin. Bi tuu saa yet a, 'ŋaant Yennu n teena nan Efraim nan Manase na.'" Nna bannue ki Jakɔb jii Efraim ki gaan Manase tɔɔnn.

²¹ Ki Jakɔb yet Joosef a, "Faa kpan gorii na, n yaa man kpoe na, ŋaan Yennu sii be nana, ki u saa jii-i ki ŋmat nani, i yeejamm tiŋ na ni. ²² N jikit tiŋ nba yab ki gar a ninjamm yar ki teena, tiŋ nba ki n din fat Amor teeb boor nan n jukbanjiak nan n tɔrbann na."

¹ Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

Ki jiin Jakɔb mɔbonjoontii po

49 Ki Jakɔb yiin u bonjai, ki yet a, "Setir ki lintin, ki man paki linba saa baari dasiar:
 2 Yimm Jakɔb waas, baat ki lakin man, ki gbiint. Gbiintir i baa Israel.
 3 "N bisinsinn Rubenn, fine tee n paŋ, ki tee n bikperik, n naasintuk ni, ki mɔk parbifaant nan kpabir ki gar n waas kur.
 4 A tee nan nyunmɔnn nba gaar nae, ŋaan fin kaa sii tee wunba kpaalalasi, kimaan a dɔk nan n ŋaapoowa, ki dinn min a baa fei.
 5 "Simeonn nan Liifai tee naanɔkɔke, bi jikit bi jatiat ki nyint sɔn.
 6 N kan pukin bi bunbɔri pinpakit niŋi, koo ki pukin bi labafaant ni, kimaan bi wutoor nba din doo, bi din kpai niib, ki bia wab naajai, ŋaan ki li kaa paaki.
 7 Mɔpor be bi wutoor paak, kimaan li mɔk jat, ki bi dudukit ni bi bonchiann. N saa yatib Israel tiŋ kur po, ki bɔkitib bi tiɔŋ niib ni.
 8 "Juda, a ninjamm saa dont a sann. A dia a datai turu ni. A ninjamm saa gbaan a tɔkɔn.
 9 Juda tee nan yanbɔr nba tuu soor u jeet, ŋaan ŋmat u liar ni ki tantir u mɔŋ, ki dɔk tiŋ ni nae. Ki dɔk ki mɔk par nan wun daamiɔ.
 10 Juda-e saa dia doo dammir, ki u maaru sii kɔkɔ dia tingbounŋ.
 Ki digbana sii jiantirɔ,
 ki gbaa u tɔkɔn nan mɔsaku.
 11 Ki u sii lorin u bonbik, daan tilontii nba ŋan ni, ki wu u tiat tilontii daan nba mɔn nan sɔn na ni.
 12 Ki u ninbina tuu tan saa mɔkɔn, daan nyunu ni, ki u nyana n penn, naabiin nyunu ni.
 13 "Sebulunn sii kɔkɔ ki kpa mɔkir.
 Ki u gbingbann sii tee ŋaruŋ sinsetboor.
 Ki u yent saa fɔkit ki baar Sidonn.
 14 "Isakar binberŋ kan gar boŋ yari, boŋ nba tuu dɔkɔ tant u mɔŋ ki bontanpaati paa u paak,
 15 ŋaan laat nan u funfoiboor ŋan, ki bia bant nan tiŋ na ŋan, ki ji tuu nii u tɔkɔn ŋaan jii jika, ki bi mukisirɔ ki u tuun nan daabir na.
 16 "Dann-e sii dia u niib, ki bi tee nan boorleeb nba tee Israel teeb na.
 17 Dann sii tee waauko ki be sɔnjokpiŋ, ki tee waauk nba mɔk lɔbii ki be gingarboor, ki junt taanii taagbina, ki te ki taanjakira baa yinyana.
 18 "Yennu, n guu a fatu.
 19 "Fat-teeb saa lek Gaad, ŋaan u tan saa ŋmant ki berib.
 20 "Aser tiŋ saa nan jenant, ki u sii mɔk jeet nba ŋan nan kpanbar.
 21 "Naftali tee nan piarɔ nae, ki tiin nantaar u yamani,

ki maar waas nba ŋan.

22 "Joosef tee nan bɔŋ nba tuu be nyuntonn boor nae,
 ki tee nan bɔnbik nba be kunkonn po na.
 23 Ki u datai tuu lekɔ nan ninbinmɔnii, ki wei berɔ nan bi tɔrbana nan peenii,
 24 ŋaan u tɔrbann tuu biar ki waki, ki u kpinkpant bia daa tuu mɔk paŋ.
 Yabint daan nba tee u baa Jakɔb Yennu-e teenɔ paŋ, ki li nyii kɔkɔ Yennu,
 wunba tee Israel teeb gɔkɔkɔ,
 ki diab nan pekpaarik na boor.
 25 A baa Yennu-e sommita,
 Yabint Yennu nba teena piisin nba te ki saak nyi sanpaapo,
 ki bia te ki nyun nyi tiŋ kɔkɔ ni,
 nan piisin nba teen bonkobit nan waas bonchiann,
 26 piisin nba teen jeet nan tipuuk,
 piisin nba nyi yaayoo ni kɔkɔ paak,
 nan bonŋana nba nyi kunkon-kangbennuk ni,
 ŋaant piisin na kur-ii be Joosef paak,
 ki kpaalalasi Joosef nba ki bɔkitu be kɔkɔ nan u ninjamm sinsuuk ni na.
 27 "Benjaminn sii tee nan naamusootuk nae. Sanyɔkɔ nan daajoouk, ki u kpi ki bia pat."
 28 Booru piik nan banlee nba tee Israel teebe na. Linba ki bi baa yete na, ki pak mɔbonŋana ki turib, bik kur nan u mɔkmaan.

Ki jiin Jakɔb kuun nan u piinu po

29 Ki Jakɔb tur u waas sennu a, "Mɔtana, n yaa man pukin n niib poe kuun ni. Piimin n baanba boor ni, tanfiɔk ni, linba be Efronn, wunba tee Hef booru ni nirɔ sarwauk ni na, 30 ki be Makpela doo ni, Mamre yondo po, Keenann tiŋ ni. Abraham din daa tanfiɔk marŋ nan sarwauk na Efronn boore, a lii tee u niib pinpiiboor.
 31 Leje ki bi pii Abraham nan u ŋaapoo Sara; leje ki bi pii Aisak nan u ŋaapoo Rebeka; leje ki n pii Lea.
 32 Sarwauk nan tanfiɔk marŋ, Abraham din daa Hef teeb boore. Piimin leŋ." 33 Jakɔb nba pak ki tur u bonjai ki gbenn yoo nba, ki u ŋamm dɔkɔ ki ji kpo.
 50 Ki Joosef tibin ki mɔkɔtir¹ u baa numpo ŋaan mɔ. 2 Li poorpo ki u tur mɔk a bin nunn u baa gbanant nan nyɔku, ki li daa bati. 3 Bi din jii daa piinnae ki teen bianŋinba ki li kan bati. Ki Ijpt teeb mɔ ki fabin Jakɔb paak daa piinlore.
 4 Kuun fabinii nba gbenn na poorpo, ki Joosef yet kpanbar ŋaasaakab a, "Chanbaanba, jiin maan na ki saan wann kpanbar a: 5 'N baa nba daan yaa wun kpo, u daan te ki n sat mɔk ki turɔ nan n saa piuu kaauk nba ki u ŋammir Keenann tiŋ ni nae. Li paak, chanbaa, ŋaant ki min saan ki pii n baa, ki mi-i piuu, n saa jen.'" 6 Ki kpanbar na jiin a, "Ii saa ki pii a baa, nan faa sat mɔk a a saa tun na."
 7 Ki Joosef saa a wun pii u baa. Ki kpanbar ŋaasaakab, nan nijaana kur, nan doo saakab nba be

1 Bi binberŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

Ijpt, ki bi tək nan Joosef, ⁸ ki pukin u ɲaateeb, nan u ninjamm, nan u baa ɲaateeb nba be, ki bi kura saan. See bi waas nba tee bonbis, nan bi pei, nan bi buunii, nan bi nei-e din biar Gosenn yent ni. ⁹ Jab nba ככ taanii torit, nan jab nba jak taanii paak, ki bi kur saan nanc, ki tee nichicɲ.

¹⁰ Baa saa baar jarii nba be Atad, ככdann məkir yondo po na, ki bi biar leɲ ki mək fabin, ki li wei halii. Ki Joosef mək ki ככtir kpemɲnii ככta daaɲanlore.

¹¹ Keenann teeb nba gbat ki niib na mək ki fabin, Atad boor na, ki bi yet a, "Ninbamɲjaann boorbee ki Ijpt teeb mək na?" Nanne teen ki bi pur leɲ Abel Misraim. ^I

¹² Ki Jakɔb waas tun nan waa sennib bianɲinba na.

¹³ Bi din jii u gbanant ki saan nann Keenann, ki saa pi-iu tanfiɔk nba be Makpela, ki li be Mamre yondo po na, tiɲ nba ki Abraham din daar Efronn boor, wunba tee Hef booru nirɔ na, a lii tee u niib pinpiiboor.

¹⁴ Joosef nba pii u baa ki gbenn yoo nba, ki ɲכ nan u ninjamm, nan binba kur saan nanc kupiinu na ɲmat Ijpt.

Bianɲinba ki Joosef ɲamm ki chekin u ninjamm

¹⁵ Bi baa kuun poor poe ki Joosef ninjamm yet a, "Li-i tee ki Joosef nant, ki dukii a wun tun jiint taa din tun ki biirɔ na paak, ti saa teen nlee?" ¹⁶ Ki bi tun toomu Joosef boor a, "Ti baa nba daan yaa wun kpo na, ¹⁷ u betit a tin yeta a, 'Chanbaa, nyikin ki chab a ninjamm

^I *Bi maan ni, "Abel Misraim" nan "Ijpt teeb fabinii" mɔbona naane.*

linba kur ki bi din tun ki biira na.' Mɔtana, chanbaa, nyikin ki chab biit nba ki timm, a baa Yennu daaba tun." Ki Joosef bui yoo nba ki u gaar labaar maɲ.

¹⁸ Ki u ninjamm baar bi ticɲ ki tan gbaan u tɔɲn, ki tibiin bi yura tiɲ ni. Bi kur din yet a, "Timme na, ti be a tɔɲn ki tee a daaba."

¹⁹ Njaan ki Joosef betib a, "I daa tiin jaɲmaanii. N kan fit jii n mɲɲ ki senn Yennu seenu ni. ²⁰ I din lor lorbiite n paak, ɲaan ki Yennu ɲmantir ki teen bonɲann, a lin te ki man tinn nichicɲ, binba be bi manfoor ni dinna daar nba na, kimaan linba tun na paak. ²¹ I daa tiin jaɲmaanii. N saa got yimm nan i waas." Ki u ɲamm chekimm nan parmaasir mɔbona, linba maan bi para.

Ki jiiin Joosef kuun po

²² Ki Joosef tukin ki be nan u baa ɲaateeb Ijpt tiɲ ni. U din dii bina kobik nan bina piike ki kpo. ²³ U din be u manfoor ni ki la Efraim waas nan u yaaboona. U bia din be ki la Makir, wunba tee Manase bik na waas, ki pukimm u ɲaateeb ni. ²⁴ U din bet u ninjamm a, "N yaa min kpoe na, ɲaan Yennu lek saa goti, ki nyinni, ki saan ככni tiɲ nba ki u sat mɔb ki tur Abraham nan Aisak nan Jakɔb na ni." ²⁵ Ki Joosef te ki u niib na sat mɔb ki tur Yennu nan li-i tee ki Yennu ɲmakitib ki bi saan doo maɲ niɲ, bi saa jii u gbanant ki saan nanna. ²⁶ Li poorpo ki Joosef kpo Ijpt tiɲ ni, ki tee bina kobik nan piik. Ki bi nunn u gbanant a li daa bati, ki teen ku-un lakir ni.

Nyinu

Ki jiiin Nyinu gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bianjinba ki Yennu fat u niib Israel teeb, ki nyinnib yommisin ni, Ijpt tinj nie. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Eksodus.

Bianjinba ki Israel teeb dii biak Ijpt tinj ni

1 Jakɔb bonjai nba din weio ki saan Ijpt na, ɔɔ kur nan u ŋaateebe na, bi din tee: ² Rubenn, nan Simeonn, nan Liifai, nan Juda, ³ nan Isakar, nan Sebulunn, nan Benjaminn, ⁴ nan Dann, nan Naftali, nan Gaad, nan Aser. ⁵ Jakɔb waas nan u yaaboona maŋ kur kann din tee piinlore-e. U bija Joosef ŋarin poŋ din gar be Ijpt-ewa. ⁶ Ki li din jii yoo ki Joosef nan u ninjamm nan binba tee u waakir na kur kpo, ⁷ ŋaan bi yaaboona nba tee Israel teeb na din mar waas ki pɔt yabit, ki bia mɔk paŋ bonchiann ki gbee Ijpt kur po.

⁸ Tɔn, jasɔɔ mun din dii naan, ŋaan tee wunba ki mi siar ki jiiin Joosef po. ⁹ U din yet u niib na a, "Israel teeb na mantik pɔt yabit ki bia mɔk paŋ bonchiann, ki bi be-nu ji mɔkit jaŋmaanii. ¹⁰ Li ki kɔɔ tɔb n tan baar ki bin taan ti datai po ki kɔn nant, ŋaan chiar nyi tinj na ni. Li tee tin lon sɔnsaue ki te ki bi daa pɔt ki yabitiri."

¹¹ Nanne ki Ijpt teeb na jiiib ki teemm daaba, ki bi be guuteeb nuu ni, a bin diab nan toonpaara ki lin ŋmat bi yan. Ijpt teeb na din te ki Israel teeb na maa doi ŋanlee-e, ki li tee Pitom nan Rameses, ki tee kpanbar na bona binbirboor. ¹² Ijpt teeb na nba lek din dia Israel teeb maŋ nan tonu na, ŋaan Israel teeb na bia din pɔte ki pukii, ki gbeet tinj na. Ijpt teeb na yan ji din pute, ¹³⁻¹⁴ ki bi ji toŋ Israel teeb na benu, ki te ki bi di biak bonchiann, bi daabisin ni. Bi din te ki Israel teeb na tuun bi tanmaanu toona nan bi kpaant toona kur, ki ninbatinu kaa bi paaki.

¹⁵ Nanne ki Ijpt kpanbar na pak tur Israel maanaanba banlee nba tee Sifra nan Pua, ki din tuu sommit Israel poob ki bi maar na a, ¹⁶ "Li-i tee ki i somm Israel poo ki u mar, ki bik na tee bonjak, yin kpiu, ŋaan wuu tee bonpooki, yin nyikɔ." ¹⁷ Nnan maanaanba na din tee yentinnæ. Li paak bi din yêt kpanbar na mɔbe, ŋaan nyikin bonjai na ki bi be. ¹⁸ Nanne ki kpanbar na tun ki yiin maanaanba na ki tan boib a, "Bee ki i tuun nna? Bee ki i nyikit bonjai na?"

¹⁹ Ki bi jiiin a, "Israel teeb na poob ki tee nan Ijpt teeb poob na kaa; bi matuk ki paari, li paak bi tuu marewa, ki tin tan baar lej." ²⁰⁻²¹ Yennu par din mei maanaanba na paak, ki u turib niib, kimaan baa din tiinɔ na paak. Israel teeb na din ŋammit maar ki pɔt pukii, ki mɔk paŋ. ²² Ki li joontu, Ijpt kpanbar na ji din

tan senn sennue ki tur u niib kur a, "Jiin Israel bonjabik kur ki lu-u Nail mɔkir ni, ŋaan nyik bonpoi na ki bii be."

Bianjinba ki bi mar Moses

2 Li yoo na, jasɔɔ din be ki tee Liifai naakuuk ni niro, ki kɔn u booru ni sapaamɔ, ² ki u marɔ bonjak. Waa la ki bik na fan bonchiann na, ki u kɔn ŋmaarii ŋantaa. ³ Li poor po u ji din kan fit bɔr bik na, ŋanne ki u jii naamɔnsai kpanchibuk, ki jii kpabouŋ ki kɔr li fɔnii na, a nyun daa fit kɔkɔ, ki jii bik na ki kpeenɔ chibuk na ni, ki saan buunir mɔfɔkit ni nyunkpiŋ, Nail mɔkir ni. ⁴ Sanpantik na yɔkɔ bonpook din chat waame ki saa see ŋaan gorii a wun la linba saa teen bik na.

⁵ Tɔn, kpanbar na bipoo mun din sik mɔkir na ni a wun wur, ŋaan ki u daabpoi mun somm ki kook kpengbɔnɔ. Li yoo na ki u la kpanchibuk na gur mɔfɔkit na ni, ki u tun u daaba na yenɔ ki u saan jii. ⁶ Kpanbar bipoo na din biit kpanchibuk na ki la sanpantik, ki u tee bonjak. Bik na din mɔe, ki ninbaauk soorɔ, ki u yet a, "Hiibru ^I sanpantii na yenɔe na."

⁷ Ki sanpantik na niipoo boio a, "N saan yiin Hiibru poosɔ ki wun tan wubirɔ turani-i?"

⁸ Ki kpanbar bipoo na jiiin a, "Nn." Nanne ki sapaamɔ na saan yiin sanpantik na tinɔ naa, ki u baar. ⁹ Ki kpanbar bipoo na yet poo na a, "Wubit sanpantik na ki turin, ŋaan ki n pa-a." Ki poo na jii sanpantik na ki wu-biiɔ. ¹⁰ Li poor po, bik na nba tan tukit biir, ki u jiiu saan turɔ kpanbar bipoo na. Ki u gaarɔ, ki teenɔ u bija. U din pak ki tur u mɔŋ a, "N nyinnɔ nyun niŋe, li paak ki n purɔ Moses." ^{II}

Bianjinba ki Moses saan bɔr Midiann yent ni

11 Moses nba din tan subir, u din saan a wun gɔn u nikpiimm, ki saa la Ijpt teeb na miamm ki bi tuun toonpaara. U din la ki Ijpt niro boo Israel niro, wunba tee ŋɔɔ Moses booru ni niro na. ¹² Ki Moses jiant ki got lint ki la nan ɔɔ ki gorii, ki u kpai Ijpt niro na, ki jii u gbanant ki bɔr buun tinj ni. ¹³ Laa yent sɔnyikɔ, ki u bia ŋmat ki saa la ki Hiibru booru ni jab banlee kɔn. Ki u boi wunba mɔk kaat na a, "Bee ki a boo a booru ni niro?"

^I Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb. ^{II} Bi maan ni, "Moses" nan "nyinnɔ" mɔbona naane.

¹⁴ Nanne ki 𐎠𐎢𐎡𐎢 na jiin a, "𐎠𐎢𐎡𐎢 ki teena ti diar 𐎠𐎢𐎡𐎢 koo ti barbuur. A yaan loon ki a kpin nan faa won kp̄ii Ijpt nir 𐎠𐎢𐎡𐎢 nae-e?" Nanne ki janmaanii soor Moses, ki u yet u m̄ɔɔ a, "Niib bann maa tun linbawa." ¹⁵⁻¹⁶ Kpanbar na nba gbat linba kur tun yoo nba, ki u ji loon wun te ki bin kpi Moses, ki Moses chiar ki saan Midiann tij ni.

Dasiar ki Moses saan kar bunbunn boor, ki Jetro, wunba tee Midiann doo mannt 𐎠𐎢𐎡𐎢 na sapaamm banlore tan baar a bin luun nyun ki kpaar siaru ni, ki bi baa pei nan buunii n nyu. ¹⁷ Nnaan ki pekpaarsiab beer Jetro sapaamm maɔ, ki Moses saan somm bonpoi na ki nyunn bi bonkobit na. ¹⁸ Baa ɔmat kun bi baa boor yoo nba, ki bi baa boib a, "Bee ki i jen yian dinna nna?"

¹⁹ Ki bi jiin a, "Ijpt nir 𐎠𐎢𐎡𐎢 sommit ki fatit pekpaarii na nuu ni, ki bia luun nyun ki nyunn ti bonkobit ki turit."

²⁰ Ki bi baa boib a, "U be lia? Bee ki i nyik 𐎠𐎢𐎡𐎢 maɔ leɔ? Saant man ki saa yiin 𐎠𐎢𐎡𐎢 ki timm nan 𐎠𐎢𐎡𐎢 n tan lakin di jeet."

²¹ Nanne ki Moses sak ki biar Jetro boor, ki Jetro tur 𐎠𐎢𐎡𐎢 u bipoo Sipora, ki u 𐎠𐎢𐎡𐎢, ²² ki mar bonjak. Moses din yet a, "N tee boorganue tij na ni, li paak ki n pur 𐎠𐎢𐎡𐎢 Gersom." ^I

²³ Li din dii nan bina ɔnanɔaa naewa, ki Ijpt kpanbar kpo, ɔnaan Israel teeb na din daa be bi daabisin ni, ki m̄ɔ fabin loon somm̄ir, ki bi m̄ɔɔ na doo Yennu boor, ²⁴ ki u gbat bi fabinii, ki tiar u m̄ɔsonn nba ki u din senn ki tur Abraham nan Aisak nan Jakɔb na. ²⁵ U din la Israel teeb daabisin na, ki u baka be bi ni.

Bianjinba ki Yennu yiin Moses

3 Dasiar ki Moses kpaar u diamm Jetro, wunba tee Midiann mannt 𐎠𐎢𐎡𐎢 na pei nan buunii, ki jii bonkobit na ki gar tinkorik, ki saan Sainai jjaann nba tee Yennu 𐎠𐎢𐎡𐎢 na boor. ² Ki Yennu malaka d̄okit u paak leɔ, ki tee nan muu na ki nyi tibik paak. Moses din la nan muu be tibik na paak, ɔnaan ki tibik na bia ki di boontiri. ³ Ki u dukin a, "Linba na tee bonsaanne, li teen nlee ki tibik na ki di boontiri? N saa chat nakine ki got."

⁴ Yennu nba la nan Moses baat leɔ yoo nba, ki u be tibik na sinsuuk ni, ɔnaan yiin 𐎠𐎢𐎡𐎢 ki yet a, "Moses, Moses." Ki u jiin a, "N gb̄ia. Mine na."

⁵ Ki Yennu yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "Daa baat nakii. Pitir a taasaat, kimaan siaminba ki a see na tee kasii boore. ⁶ Mine tee a yeejamm Yennu, Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yennu." Ki Moses d̄okin u numpo, kimaan u tiin janmaanii nan wun la Yennu.

⁷ Nanne ki Yennu yet a, "N la Ijpt teeb nba dint n niib biak bianjinba, Ijpt tij niwa. N gbat ki bi m̄ɔ ki loon somm̄ir a bin nyi bi yomdamm nii ni. N mi bi fara kur dinu po. ⁸ Nanne ki n sik maa n nyinnib Ijpt teeb nuu ni, ki saan namm tinɔaɔ ni, tij nba yab ki bia m̄ɔk koorin, tij nba ni ki Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jibus teeb be m̄ɔtana na. ⁹ N setik gbat n niib m̄ɔnii, ki la Ijpt teeb na nba dintib biak bianjinbawa. ¹⁰ M̄ɔtana, n tu-

umae Ijpt teeb kpanbar boor, a fan jii n niib na ki nyi namm u tij maɔ ni."

¹¹ Ki Moses yet Yennu a, "N ki tee siari, ki n saa teen nlee ki saan kpanbar na boor ki saa nyinn Israel teeb maɔ Ijpt tij ni?"

¹² Ki Yennu yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "N sii be nana, ki fi-i nyinn niib maɔ Ijpt tij ni yoo nba, i saa jiantin 𐎠𐎢𐎡𐎢 na paak. Nanne sii tee nyinn ki wann nan mine set tuma."

¹³ Nnaan ki Moses jiin a, "Mi-i saan Israel teeb na boor ki saa yetib a, 'I yeejamm Yennu nae tumin i boor,' bi saa boin a, 'U sanni-i?' n saa pakib a bee?"

¹⁴ Ki Yennu yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "N tee maa tee wunbae. Li kpaat talas fan pak linba na ki turib a wunba sann yi 'MINE TEE' nae tumin i boor. ¹⁵ Pakin Israel teeb na nan min Yennu, wunba tee bi yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yennu nae tuma bi boor. N sanne na yaayoo nan yaayoo. Sann nae ki nibooru nba waa kur sii yin.

¹⁶ Saant ki saa tikir Israel saakab na, ki betib nan min Yennu, wunba tee bi yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yennu-e d̄okit a paak. Pakimm nan n baar bi boor ki la Ijpt teeb na nba tuun bianjinba ki teemma.

¹⁷ N dukin nan man nyinnib Ijpt tij maɔ niɔe, siaminba ki Ijpt teeb dintib biak na, ki saan namm tij nba ɔnan, ki bia m̄ɔk koorin ni, tij nba ki Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jibus teeb be na.

¹⁸ "N niib na saa gbiint faa saa pak linba ki turib. Ki fin nan Israel saakab na n saan Ijpt kpanbar na boor ki saa yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, 'Yennu nba tee timm Hiibru teeb ^{II} Yomdaan nae fiit u m̄ɔɔ ki turit. Turint yaak ki tin somm daa ɔnanta kunkoouk paak, ki saa mann maruɔ ki tur 𐎠𐎢𐎡𐎢.' ¹⁹ N mi nan Ijpt kpanbar na kan sak ki yin nyi, see ki n tan miauwa ki u sak. ²⁰ Nnaan n saa jii n yiikoo ki tun bakitnauɔ nan jaarlituk toona ki dat Ijpt teeb tuba. Li poor po u saa chabi ki yin nyi.

²¹ "N saa te ki Ijpt teeb na n turi baakir, ki yoo nba ki n niib na nyi, Ijpt teeb na kan te ki bin nyi niikoonii.

²² Ki Israel poo kur saa saan u 𐎠𐎢𐎡𐎢 nba tee Ijpt poo boor, koo Ijpt poo nba 𐎠𐎢𐎡𐎢 u ɔnaak ni, ki boi 𐎠𐎢𐎡𐎢 a wun tur 𐎠𐎢𐎡𐎢 tiat nan likirii nan salima. Israel teeb na saa jii bona maɔ ki tur bi bonjai nan bi bonpoi, ki bin jii Ijpt teeb faar na ki yaat nann."

Bianjinba ki Yennu tur Moses bakitnauɔ yiikoo

4 Ki Moses yet Yennu a, "Nnaan li-i tee ki Israel teeb na ki teenin yada, ki ȳet n maan maɔ gbiintu, ki yet nan a ki d̄okit n paaki, n saa teen nlee?"

² Ki Yennu boi 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "A dia bee na?"

Ki u jiin a, "Patue."

³ Ki Yennu yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "Lumin tij ni." Ki Moses lur tij ni, ki li kpant waauk, ki Moses chiar nyikir. ⁴ Nanne ki Yennu pak Moses a, "B̄ɔnt ki soor u joor ki t̄okir." Ki Moses 𐎠𐎢𐎡𐎢 ki soor 𐎠𐎢𐎡𐎢, ki u ɔmat kpant patu biak. ⁵ Ki Yennu yet 𐎠𐎢𐎡𐎢 a, "Tumin nna ki lin wann Israel teeb na nan bi yeejamm Yomdaan Yennu nba tee Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yennu nae d̄okit a paak."

^I Bi maan ni, "Gersom" nan "boorganu" m̄ɔbona naane.

^{II} Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁶ Nanne ki Yennu bia namm pak nan Moses a, “כֹּחֲנָא a nuu a liatir ni.” Ki Moses כֹּחֲנָא. Waa nyinn u nuu yoo nba, ki li yiar, ki gbee nan nara, ki peen nan wunn na. ⁷ Ki Yennu yet a, “Nammitt כֹּחֲנָא a nuu a liatir ni.” Ki u tun nna, ki waa nyinn u nuu yoo nba, ki li mֹכָא laafia, ki tee nan u gbananlia na. ⁸ Ki Yennu yet a, “Li-i tee ki bi kan teena yada nan a sinsinn nyinn na, bi saa teena yada nyinn na niwa. ⁹ Li-i tee nyina na kur ni ki bi kan teena yada, ki bia yêť bin gbiint faa piak linba ki teemi, fan jii Nail mֹכִיר ni nyun ki mֹכֲנָא kunkonn. Nyun na saa kpat sֹנָא.”

¹⁰ Nnan ki Moses yet a, “Aaii, Yennu, a daa tuumin, n ponj tuu ki fit piak fanu, ki faa bia piin ki piak nanin na, nnaan n lek daa ki fit pak fanu. N tee wunba ki fit piak fanue, ki mei nan paku, ki bia bitin.”

¹¹ Ki Yennu boia a, “Nmee teen nira mֹכִי? Nmee tee nira tuukpaar koo muuki? Nmee tee nira kֹכֶךְ koo ninnyֹכֶכְנָא? Li tee min Yennu-e. ¹² Ii saa. N saa somma ki fan pak, ki bia wanna faa saa pak linba.”

¹³ Nnan ki Moses jiin a, “Aaii, n Yomdaan, tumin כֹּכֶכְנָא.”

¹⁴ Li yoo na ki Yennu wutoor doo Moses paak, ki u yet a, “Ki a כֹּכֶכְנָא Aarֹכֶנְנ, wunba tee Liifai nira na mu-ni-i? N mi nan u fit piak fanu. Barmֹכֶנְנii u baat a wun cheta, li sii manֹכְנָא bonchiann wuu la-a yoo nba. ¹⁵ A pak nan ki wannֹכְנָא waa saa pak linba. N saa somm i banlee kur ki yin pak, ki n bia saa wann i banlee na yaa saa tun linba. ¹⁶ Nֹכֶכְנָא sii tee a barpaktֹכֶכְנָא, ki saa pak nan niib na ki tura. Ki a sii tee nan Yennu nae, ki wantֹכְנָא waa saa pak linba. ¹⁷ Jiin patu na kii dia, kimaan a sii dia nnanne ki tuun baktinauŋ toona.”

Bianjinba ki Moses nmat saan Ijpt

¹⁸ Nanne ki Moses nmat u diamm Jetro boor ki saa yet a, “N barimae, dimin sukuru ki nnaan man nmat kun n nikpiimm boor, Ijpt tij ni, ki saa laan li mam-mii.” Ki Jetro sak ki chabֹכֶכְנָא.

¹⁹ Moses nba daa din be Midiann tij ni na, ki Yennu yet a, “Nmatir kun Ijpt, kimaan binba din loon bin kpia na kur kpowa.” ²⁰ Ki Moses jii u njaapoo nan u waas ki jakimm boŋ, ki saa namm Ijpt, ki bia dia patu nba ki Yennu pak a wun jii na.

²¹ Yennu bia din yet a, “Faa saa Ijpt na, a saa yabir tun baktinauŋ toona nba ki n tura yikoo maa a tun na kpanbar na boor, nnaan n saa teen kpanbar maŋ tubkangbatir, ki u kan sak ki n niib na n nyi. ²² Ki fan pak nan min Yennu-e yet a, ‘Israel teeb tee min Yennu bija sinsinne. ²³ Ki n paka nan a te ki n bija maŋ n saan ki fit jiantin, nnaan ki a yêť. Tֹכֶנְנ, n yaa n kpi a bijakpere.’”

²⁴ Ki Yennu din saa loon wun kpi Moses, ¹ Ijpt sֹכֶנְנ ni, siaminba ki Moses maŋ din teen u kinkaanboor na. ²⁵⁻²⁶ Ki nֹכֶכְנָא Moses njaapoo Sipora jii tanchetiŋ ki pot u bija punn, ki jii sֹכֶנְנ ki suu Moses taapant. Ki punpotu na paak ki u yet Moses a, “A tee sֹכֶנְנ sֹכֶכְנָא ki turin.” ^{II} Nanne ki Yennu din nyik Moses kpinu.

I Yennu din loon wun kpi Moses, li pasiar waa ki pot u bija punn nae. II Sֹכֶנְנ sֹכֶכְנָא: Sֹכֶנְנ nae din tinn Moses manfoor.

²⁷ Li yoo na ki Yennu ponj doŋ pak nan Aarֹכֶנְנ ki yet a, “Saant kunkoouk paak ki saa chet a waarֹכֶנְנ Moses.” Ki u saan Yennu kֹכֶכְנָא na boor a wun chetֹכֶכְנָא, ki waa chetֹכֶכְנָא yoo nba, ki u mֹכֶכְנָא ^{III} u tankpinn. ²⁸ Nanne ki Moses wann Aarֹכֶנְנ linba kur ki Yennu pakֹכֶכְנָא, yoo nba ki nֹכֶכְנָא Yennu betֹכֶכְנָא nan wun nmat Ijpt na, ki bia yet Aarֹכֶנְנ baktinauŋ nyina nba kur ki Yennu betֹכֶכְנָא a wun saa tun na. ²⁹ Ki Moses nan Aarֹכֶנְנ saan Ijpt ki saa taan Israel teeb tֹכֶכְנָא damm na kur. ³⁰ Ki Aarֹכֶנְנ pak wannib linba kur ki Yennu pak Moses, ki Moses mun tun baktinauŋ nyina nba kur ki Yennu wannֹכֶכְנָא na, niib na kur numm ni, ³¹ ki bi teen yada. Ki baa gbat nan Yennu baar bi boor ki la baa di biak bianjinba na, ki bi gbaan ki jiantֹכֶכְנָא.

Bianjinba ki Moses nan Aarֹכֶנְנ saan Ijpt kpanbar boor

⁵ Ki Moses nan Aarֹכֶנְנ saan Ijpt kpanbar na boor ki yet a, “Timm Israel teeb Yomdaanֹכֶכְנָא Yennu yet a, ‘Nnaant ki n niib na n nyi ki saan kunkoouk paak ki teen jaamm ki baakin.’”

² Ki kpanbar na boib a, “Nmee tee Yennu? Bee ki n saa gbiint u maan ki te ki Israel teeb n nyi? N ki mi Yennu maŋ, li paak, n kan sak Israel teeb na n nyi.”

³ Ki Moses nan Aarֹכֶנְנ jiin a, “Timm Hiibru teeb ^{IV} Yennu nae fiit u mֹכֶכְנָא ki wannit. Turint yaak ki tin jii daa nantaa ki somm kunkoouk paak, ki saa mann maruŋ ki tur ti Yomdaanֹכֶכְנָא Yennu maŋ. Ti-i kii tun nna, u saa kpit tֹכֶכְנָא bie nie, koo wun te ki yarii n baar ki kpit.”

⁴ Nanne ki kpanbar na jiin a, “I want a bee ki saa te niib na n nyik toontumu? Ii te ki niib na n nmat kii be bi toona ni. ⁵ Yimm Israel teeb na pot ki yabit gar Ijpt teeba, ki mֹכֶכְנָא na ki i bia loon yin nyik toontumu.”

⁶ Li daar maŋ ki kpanbar na yet Ijpt daabguura na, nan Israel teeb toonn saakab na a, ⁷ “I ji daa teemm mֹכֶכְנָא ki bi nmat nan tant ki chibin birikii. Nnaant bin tuu saan ki lon mֹכֶכְנָא ki tan chib. ⁸ Nnaan bin bia tuu chib birikii maŋ nan baa daan tuu chibin ki li yab bianjinba na, ki nan yenna daa kֹכֶכְנָא. Bi toonn na ki janjibi, nnanne teen ki bi boin yoo nan yoo a n chabib ki bin nyi ki saan kunkoouk paak ki saa mann maruŋ ki tur bi Yennu. ⁹ Ii te ki bi numm-ii mֹכֶכְנָא ki bii tuun toonpaara, nnanne saa te ki bi kan la yaak ki gbiintir faak nba jan na.”

¹⁰ Nanne ki daabguura na nan Israel teeb toona saakab na nyii ki saan pak Israel teeb na a, “Kpanbar yet a u ji kii teeni mֹכֶכְנָא, ¹¹ a ii ji tuu saan ki lon mֹכֶכְנָא ki tan chib, nnaan ii bia tuu chib birikii maŋ ki lii yab nan yaa tuu chibin bianjinba na.” ¹² Ki niib na lin Ijpt tij kur po ki loon mֹכֶכְנָא na. ¹³ Ki daabguura na miamm a bii chibin birikii na, ki li yabint-ii tee nan baa daan tuu teemm mֹכֶכְנָא ki bi chibin bianjinba na. ¹⁴ Ki Ijpt daabguura na boo Israel toona saakab nba ki bi jii toonn ki teen bi nuu ni na. Bi din boib a, “Bee ki i ki chibin ki li yab nan sinsinn na?”

¹⁵ Ki toona saakab na saan kpanbar na boor ki saa nyiirֹכֶכְנָא a, “Chanbaa, bee ki a tun nna ki turiti? ¹⁶ Mֹכֶכְנָא

III Bi binberj ni, bi din tee nnae ki want lomm. IV Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

bi ki teent mɔɔt, ɲaan bia miant a tii chibin birikii, ki bia boot, ɲaan li biit tee a niib na yare.”

¹⁷ Ki kpanbar na jiin a, “I tee gbannyakdamme ki ki loon toontumu, ɲanne teen ki i yeen a n chabi ki yin saan ki mann maruɲ ki tur Yennu. ¹⁸ Nmatir toonn ni man. Bi kan turi mɔɔti, ɲaan ii bia sii chibin nan yaa daan tuu chibin bianjinba nae.” ¹⁹ Ki toona saakab na bann nan bi be mukir nie, kimaan waa pakib nan bi tee sii chibin nan baa daan tuu chibin nae daar kur, nan yenna kan pɔt na.

²⁰ Baa ji nyii a bin kun na, ki bi la Moses nan Aarɔnn nba poɲ bo guuba na, ²¹ ki yetib a, “Yennu la yaa tun linbawa, ki saa dat i tuba nan yaa te ki kpanbar nan u ɲaasaakab nant na. I turib sɔnu nba ki bi saa kpitema.”

Bianjinba ki Moses nyiir Yennu

²² Ki Moses ɲmat saan Yennu boor ki saa yet a, “N Yomdaano, bee ki a dint a niib na biaki? Bee ki a tumin nna na? ²³ Laa nyii li piinu niwa, mi-i saan pak nan kpanbar maɲ faa wannin linba, u tuu ɲamm dinn niib na biake. A mun bia ki tun siar ki sommibi.”

6 Njanne ki Yennu pak Moses a, “Mɔtana a saa la maa saa tun linba ki tur kpanbar maɲ. N saa mi-au ki wun te ki n niib n nyi. Barmɔnii, n saa miau ki wun te ki bin nyi u tiɲ ni.”

Bianjinba ki Yennu yiin Moses

² Ki Yennu yet Moses a, “Mine tee Yennu. ³ N dɔkit Abraham paak, nan Aisak paak, nan Jakɔb paak, ki tee Yabint Yennu-e, ɲaan n ki wann n mɔɲ ki turib nan n kasii sann nba tee Yennu na. ⁴ N bia lor n mɔlor namm ki senn nan n saa turib Keenann tiɲ, tiɲ nba ki bi din tee saamm leɲ na. ⁵ Mɔtana, n gbat Israel teeb, binba ki Ijpt teeb diab daabisin ni na fabiniiwa, ki tiar n mɔlor na. ⁶ Li paak, pakin Israel teeb maɲ nan n piakib a, ‘Mine tee Yabint Yennu, n saa nyinni daabisin nba ki i be Ijpt teeb nuu ni na. N saa jii n panchiɔɲ ki baar nan tubdatu bi paak ki tinni. ⁷ N saa teeni n tiɔɲ niib, ki sii tee i Yennu. Ki i saa bann nan mine tee i Yomdaano Yennu, yoo nba ki n nyinni daabisin ni, Ijpt tiɲ ni na. ⁸ N saa jii-i ki baar nani tiɲ nba ki n por senn nan n saa tur Abraham nan Aisak nan Jakɔb na ni, ki set saa jii tiɲ maɲ ki turi, ki li sii tee i faar. Mine tee Yennu.’” ⁹ Ki Moses pak li kur ki tur Israel teeb, ɲaan ki bi ki gbiint, kimaan bi para poɲ dɔɲ biir nan biak nba ki bi di, bi daabisin ni nawa.

¹⁰ Njanne ki Yennu pak Moses a, ¹¹ “Saant ki pak Ijpt teeb kpanbar na a wun te Israel teeb na n nyi u tiɲ na ni.”

¹² Njanne ki Moses jiin a, “Israel teeb na poɲ ki gbiintir n maan kaawa, ki tan boi Ijpt teeb kpanbar maɲ? N ki fit piak fanu.”

¹³ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, “Pakin Israel teeb nan Ijpt teeb kpanbar na, a mine turi mɔb a yin nyinn ɲamm Israel teeb na Ijpt tiɲ ni.”

Ki jiin Moses nan Aarɔnn ɲaateeb sana po

¹⁴ Rubenn, wunba tee Jakɔb bijakper na, din mɔk bonjai bannae, ki bi tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi; ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. ¹⁵ Simeonn din mɔk bonjai banloobe, ki bi tee Jemuel nan Jaminn nan Ohad nan Jakinn nan Sohar, nan Sawul, ki u naa nyii Keenann booru ni, ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. ¹⁶ Liifai mun din mɔk bonjai bantaae, ki bi tee Gersonn nan Kohaf nan Merari, ɲamme tee yeejamm nba ki bi naakuut sana gaa namm na. Liifai din dii bina kobik nan piintaa nan ɲanlore-e ki kpo. ¹⁷ Gersonn din mɔk bonjai banlee-e, ki bi tee Libni nan Simei, bi din mɔk yaaboona bonchiann. ¹⁸ Kohaf din mɔk bonjai bannae, ɲamme tee Amram nan Isar nan Hebronnan Usiel. Kohaf din dii bina kobik nan piintaa nan ɲantaae ki kpo. ¹⁹ Merari din mɔk bonjai banlee-e, ɲamme tee Mali nan Musi. Njanne tee Liifai naakuut nan bi yaaboona.

²⁰ Ki Amram kɔɔn u baa niipoo Jokebed, ki mar Aarɔnn nan Moses. Amram din dii bina kobik nan piintaa nan ɲanlore-e ki kpo. ²¹ Isar din mar bonjai bantaae, ɲamme tee Kora nan Nefeg nan Sikri. ²² Ki Usiel mun mar bonjai bantaa, ɲamme tee Misael nan Elsafann nan Sitri.

²³ Ki Aarɔnn kɔɔn Aminadab bipoo Eliseba, ki u tee Nasonn niipoo, ki mar Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ²⁴ Kora din mɔk bonjai bantaae, ɲamme tee Asir nan Elkana nan Abiasaf, ki bi tee Kora naakuut na yeejamm. ²⁵ Ki Aarɔnn bija Eleasar kɔɔn Putiel bipoo yeno, ki mar Finehas. Binba nae din tee Liifai booru ni naakuut yudamm.

²⁶ Aarɔnn nan Moses-e din tee binba ki Yennu yetib a, “Nyint Israel teeb na Ijpt tiɲ ni.” ²⁷ Njanne din tee jab nba pak Ijpt kpanbar na a wun ɲaa Israel teeb na.

Bianjinba ki Yennu pak nan Moses nan Aarɔnn

²⁸ Yennu nba pak nan Moses, Ijpt tiɲ ni na, ²⁹ u din yeto a, “Mine tee Yennu. Betir Ijpt kpanbar linba kur ki n paka na.”

³⁰ Njanne ki Moses jiin a, “A mi nan n ki fit piak fanu, bee saa te ki kpanbar na n gbiint ki turimi?”

7 Ki Yennu yeto a, “N saa te ki a tee nan Yennu nae kpanbar na boor, ki a ninja Aarɔnn sii tee a sɔkinii ki piak teeno. ² Pakin Aarɔnn linba kur ki n wanna, ki u saa pak kpanbar na ki wun chab Israel teeb na ki bin nyi u tiɲ ni. ³ Njanne n saa teen kpanbar na tubkangbatir, ki u kan gbiint ki turi, halii mi-i lekii tun jaarlituk toona bianjinba Ijpt tiɲ ni. ⁴ Li paak, ki n saa baar nan tubdatu nba kaa paak Ijpt, ki nyinn Israel teeb nba tee n yab na Ijpt tiɲ ni. ⁵ Ijpt teeb na saa bann nan mine set tee Yabint Yennu, yoo nba ki n jii n paɲ ki wannib, ki nyinn Israel teeb na bi tiɲ ni.”

⁶ Njanne ki Moses nan Aarɔnn tun bianjinba ki Yennu wannib na. ⁷ Moses din tee bina piinniime, yoo nba ki

bi din pak nan kpanbar na, ki Aarɔnn mun tee bina pi-inniin nan nantaa.

Ki jiin Aarɔnn patu na po

⁸ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ⁹ "Li-i tee ki kpanbar na yet a yin tun bakitnaun toonn ki wann i mɔɔjie, fan bet Aarɔnn ki wun lu u patu na tiŋ ni, kpanbar na numm ni, ki patu na saa kpan̄t waauk." ¹⁰ Ki Moses nan Aarɔnn saan kpanbar na boor ki saa tun nan Yennu nba wannib bianjinba na. Ki Aarɔnn lu u patu na tiŋ ni, kpanbar nan u saakab na numm ni, ki li kpan̄t waauk. ¹¹ Njanne ki kpanbar na yiin u subindamm nan nyɔkɔdamm, ki bi jii bi nyɔkii na ki mun tun nna. ¹² Bi din lu bi patiee, ki li mun kpan̄t wai. Njaan ki Aarɔnn patu na nak bi patii na. ¹³ Kpanbar na lek din dia u tubkangbatin nae, ki ki gbiint linba ki Moses nan Aarɔnn pako na, nan Yennu nba pak bianjinba na.

Bianjinba ki biiru baar Ijpt paak

Sɔn

¹⁴ Njanne ki Yennu pak Moses a, "Kpanbar na mantik teen tubkangbatire, ki yê̄t wun chab niib na ki bin nyi. ¹⁵ Saant ki chetɔ sanyioɔk ni, yoo nba ki u siik Nail mɔkir na ni. Jiin patu nba daan kpan̄t waauk na, ki sik guuro mɔkir maŋ kpini, ¹⁶ ki yeto a, "Timm Hiibru teeb ¹ Yomdaano Yennu nae tumin a n paka ki fan te ki u niib na n nyi, ki saa jiantɔ muuk ni. Njaan li jii yoowa, nan mɔtana, a ki gbiinti. ¹⁷ Tɔn, chanbaa, Yennu yet nan a set saa bann waa tee wunba, kimaan waa yaa wun tun linba ki tura na. Gotirii, n yaa n jii patu nae ki faa nyun na, ki li saa kpan̄t sɔn. ¹⁸ Janii nba be nyun na ni kur saa kpo, ki nyun na sii nubir bonchiann, ki Ijpt teeb na kan fit nyu nyun maŋi."

¹⁹ Ki Yennu pak Moses a wun bet Aarɔnn ki wun jii u patu na ki tantir kpenii na kur paak, nan bunii na kur paak, nan nyunbua kur paak, Ijpt tiŋ kur po. Nyun na saa kpan̄t some, ki tiŋ na kur po saa gbee nan sɔn, bi kunkoa nan soa kur saa gbee nan some.

²⁰ Ki Moses nan Aarɔnn tun nan Yennu nba wannib bianjinba na. Aarɔnn din jii u patu nae ki faa mɔkir maŋ nyun, kpanbar nan u saakab na kura numm ni, ki nyun na kur kpan̄t sɔn. ²¹ Janii nba din be nyun na ni kur din kpoe, ki nyun na pɔi bonchiann, ki sɔk kan fit nyu. Ijpt tiŋ kur po din tee some. ²² Ki kpanbar na nyɔkɔdamm mun tun nna, ki u bia njamm teen tubkangbatir, ki ki gbiint Moses nan Aarɔnn nba piak linba, nan Yennu nba yet bianjinba na. ²³ Kpanbar na din njmat kun u njak nie, ki u baka poŋ ki be linba kur tun na ni. ²⁴ Ijpt teeb na kur din gbii mɔkgbiante, ki loon nyun bin nyu, kimaan bi din ki fit nyu mɔkir na ni nyumi.

²⁵ Yennu nba din biir nyun maŋ, daa njanlore-e din gar.

Pɔnta

⁸ Ki Yennu yet Moses a, "Saant ki yet kpanbar na a Yennu yet a, 'Njaant ki n niib na n saan ki jiantin.

² Li-i tee ki a yê̄t, n saa dat a doo na tubir, ki te pɔnta n gbee a tingboun na. ³ Nail mɔkir na saa gbee nan pɔntae, ki bi tan saa do ki baar a njak ni, ki kɔk a didɔkɔtuk ni, ki do a dɔkɔn paak, ki kɔk a saakab njei ni, nan a niib njei ni, halii nan a diit ni, nan a jeteenbona ni. ⁴ Bi tan sii yuuk do a paak, nan a niib paak, nan a saakab paak."

⁵ Yennu din njamm yet Moses a, "Pakin Aarɔnn ki wun jii u patu na ki tant kpenii paak, nan bunbunii paak, nan nyunbua paak, ki te pɔnta n nyi ki gbee Ijpt tingboun." ⁶ Ki Aarɔnn jii u patu na ki tant nyun na kur paak, ki pɔnta nyii nyun maŋ ni ki piin Ijpt tiŋ kur po. ⁷ Njaan nyɔkɔdamm na mun din jii bi nyɔkii ki teen nnae, ki te pɔnta doo tiŋ na paak.

⁸ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aarɔnn ki yetib a, "Miat Yennu ki wun boon pɔnta na, ki n saa chab niib na ki bin nyi, ki saan mann maruŋ ki tur Yennu."

⁹ Ki Moses jiin a, "N par sii man nan man miar Yennu tura. Want yoo nba ki n saa miar ki tur fin nan a niib nan a saakab, ki pɔnta na saa bot, ki nan yenkoɔkɔwa kan biari, see Nail mɔkir ni."

¹⁰ Ki kpanbar na jiin a, "A won miar ki turin wonn."

Njanne ki Moses yet a, "N saa tun nan faa loon bianjinba na, ki fan bann nan yensiar kaa ki tee nan ti Yomdaano Yennu na. ¹¹ Pɔnta na saa bot fin nan a niib nan a saakab boor, ki nan pɔntira kan biar see mɔkir ni kuukɔkɔ." ¹² Ki Moses nan Aarɔnn seet kpanbar na boor, ki Moses miar Yennu a wun boon pɔnta nba ki u te ki bi baar kpanbar paak na. ¹³ Ki Yennu tun nan Moses nba miar bianjinba na, ki te pɔnta nba be njei ni nan nanyera ni, nan tiŋ na kur po kpo. ¹⁴ Doo na ni niib din bakir pɔnta maŋ ki poon poon, ki tiŋ na kur po tan gbee nan pɔntkpeka, ki nubir kɔi. ¹⁵ Kpanbar na nba la nan pɔnta na kpo yoo nba, ki u njamm teen tubkangbatir nan Yennu nba pak na, ki yê̄t wun gbiint Moses nan Aarɔnn nba pak linba na.

Kobiaba

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, "Pakin Aarɔnn ki wun jii u patu na, ki faa tiŋ, ki Ijpt tiŋ kur po tanbiinii saa kpan̄t kobiaba." ¹⁷ Ki Aarɔnn jii u patu na ki faa tiŋ, ki Ijpt kur po tanbiinii kpan̄t kobiaba, ki junt niib nan bonkobit kur. ¹⁸ Ki nyɔkɔdamm na mun yabir a bin jii bi nyɔkii ki te kobiaba n baar, njaa bi din gbara. Kobiaba din bee Ijpt tiŋ na kur po, ¹⁹ ki nyɔkɔdamm na yet kpanbar na a, "Yennu-e tun linba na." Njaan ki kpanbar na teen tubkangbatir nan Yennu nba yet bianjinba na, ki ki gbiint Moses nan Aarɔnn nba piak linba na.

Kpajuut

²⁰ Ki Yennu yet Moses a, "Wonn sanyioɔk ni, a won saan chet kpanbar na, yoo nba ki u siik mɔkir, ki pako nan Yennu yet a, 'Njaant ki n niib na n saan ki jiantin.

¹ Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

21 N kpaanae nan fi-i kii te ki bi nyii, n saa baar nan kpajuut i paak, ki dat fin nan a saakab nan a niib tuba. Ijpt teeb jei saa gbee nan kpajuut, ki tij na kur po saa gbee namm. 22 Njaan n saa te ki kpajuut marj kan baar Gosenn yent ni, siaminba ki n niib be na. N saa tun linba nae ki yin bann nan min Yennu tuun siar tij na ni. 23 N saa te ki bokitu be n niib nan a niib sinsuuk ni. Bakitnaurj toonn na won saa tun wonne.' " 24 Ki Yennu tun kpajuut bonchiann kpanbar na rjaak ni, nan u saakab na jei ni, ki kpajuut na biir Ijpt tij kur.

25 Njanne ki kpanbar na tun yiin Moses nan Aaronn ki yetib a, "Saant man ki saa mann maruj ki tur i Yennu, Ijpt tij na ni."

26 Ki Moses jiin a, "Li ki took nan tin tun nna. Ti-i jii bonkobit ki mann maruj ki tur ti Yomdaan Yennu, li saa donn Ijpt teeb na wutoawa. Ti-i jii bonkobit na ki mann maruj siaminba ki Ijpt teeb saa lat, bi saa donn wutoae ki jaatit tana kpit. 27 Li tee tin somm daa rjantaee ki saan kunkoouk paak ki saa mann maruj ki tur ti Yomdaan Yennu, nan waa wannit bianjinba na."

28 Ki kpanbar na jiin a, "Li-i tee ki i kan saan fokit, n bo saa chabi, ki yin saan muuk ni ki saa mann maruj ki tur i Yomdaan Yennu-wa. Miatj ki turin."

29 Ki Moses jiin a, "Mi-i nyii nna na, n saa miar Yennu, ki wonn kpajuut na won sii kaa, fin nan a saakab nan a niib boor. Njaan a ji daa kpannit, ki gpi niib na ki bi daa saa mann maruj ki teen Yennu."

30 Ki Moses seet kpanbar na boor, ki miar Yennu, 31 ki Yennu tun nan Moses nba miar bianjinba na. Ki kpajuut na yaat kpanbar na boor, nan u saakab nan u niib na kur boor; ki kpajuuk nan yenkakwa ki biari. 32 Njaan kpanbar na bia din rjamm teen tubkangbatire, ki ponj ki sak ki niib na n saani.

Bonkob-kuuk

9 Ki Yennu pak Moses a, "Saant ki yet kpanbar na a timm Hiibru teeb ^I Yomdaan Yennu na yet a, 'Njaant ki n niib na n saan ki jiantin. ² Fi-i yaanni yet fan te ki bin nyi saan, ³ n saa dat a tubir, ki baar nan yiaru a bonkobit kur paak, a taanii nan bonii nan laagumiinba nan nei nan pei nan buunii kur. ⁴ N saa te ki bokitu be Israel teeb bonkobit nan Ijpt teeb bonkobit sinsuuk ni, ki Israel nirj bonkobuk kan kpo. ⁵ Min Yennu senn wonne ki li tee daar nba ki n saa tun linba na.' "

⁶ Ki li yent sanyik, ki Yennu tun nan waa yet na, ki Ijpt teeb na bonkobit ji kpenn, rjaan ki Israel teeb na bonkobit nan yenkakwa ki kpo. ⁷ Ki kpanbar na boi linba tun na po, ki bi pak nan Israel teeb na bonkobit nan yenkakwa ki kpo. Njaan ki u bia teen tubkangbatir, ki yet wun chab niib na ki bin saan.

Mora

8 Njanne ki Yennu yet Moses nan Aaronn a, "Fint mu-tunn ni tanpent niipuk munraa nna, ki Moses n saa lur sanpaapo kpanbar na boor. ⁹ Li saa yat sanpaapo ki tee nan tangbirurj nae Ijpt tij kur po, ki lokir kur po, li

I Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

sii baat nan mora niib paak, nan bonkobit paak, ki chat tee fiat." ¹⁰ Ki bi jii tanpent na ki saan set kpanbar na tawon po, ki Moses lur sanpaapo, ki li baar nan mora niib na paak, nan bonkobit na paak, ki chat teen fiat.

¹¹ Nyokdamm na ji din ki fit baar Moses boori, kimaan bi morj gbanant kur din tee mora, nan Ijpt nilee na gbanant nba tee mora bianjinba nae. ¹² Njaan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatire, nan rjok Yennu nba pak na, ki kpanbar na ki gbiint Moses nan Aaronn nba piak linba na.

Sakaana

¹³ Ki Yennu bia yet Moses a, "A won chet kpanbar na wonn sanyapob ni, ki pak nan yimm Hiibru teeb ^{II} Yomdaan Yennu yet a, 'Njaant ki n niib n saan ki saa jiantin. ¹⁴ Fi-i kii te ki bi saan, n ji kan dat a saakab nan a niib kuuk tuba kaa, rjaan n saa dat a morj tubira, ki fan bann nan sck kaa tingbourj na ni ki tee nan min na. ¹⁵ Mi-i bonni yaa man wokit n nuu ki baar nan yiaru fin nan a niib paak, i bo saa kpo gbenna. ¹⁶ Njaan maa loon man wanna n yikoo nae, ki n te ki a fo, a lin te ki n sann n tant tingbourj na kur po. ¹⁷ Njaan ki a teen garuk ki yet fan chab n niib ki bin nyi saan. ¹⁸ Wonn nna yoo, n won saa tun sakaangberja nba daa ki mi baar Ijpt tingbourj na ni, durinya pinpiik niwa. ¹⁹ Morjana, turin morj ki bin kckn i bonkobit nan linba kur be nanyer po, ki bii be loor ni. Sakaangberja saa baar niib nan bonkobit nba kur be nanyer, ki siar ki dckkib na paak, ki bi kur saa kpo.' " ²⁰ Kpanbar saakab na yemm din tin jarjmaanii nan Yennu nba yet linba marj, ki loon bi daaba nan bi bonkobit diit ni, a lin gckrib. ²¹ Njaan leeb rjarin din ki gbiint Yennu maan na, ki nyik bi bonkobit nan bi daaba nanyer po.

²² Ki Yennu yet Moses a, "Dont a nuu sanpaapo ki tokin sanpagbourj, ki sakaangberja saa baa Ijpt tij kur po, niib paak, nan bonkobit paak, nan bonbuburit kur nba be tij na ni paak." ²³ Ki Moses donn u patu na sanpaapo, ki satianii nan sanyikintii nan sakaangberja baar, ki damm tij na. ²⁴ Yennu din tun sakaangberja, nan satianii nan sanyikintii, ki li nyii lokir kur po. Li din tee sakaangberja nba ki Ijpt teeb daa ki ban la pinpiik niwa. ²⁵ Ijpt tij kur po, sakaangberja na din kpil bont kur, li niib nan bonkobit nba be yeenin ni. Li din kckn bonbuburit nan tiinii kure. ²⁶ Njaan Gosenn yent ni, siaminba ki Israel teeb be na kck, ki sakaana na din ki baari.

²⁷ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aaronn, ki tan yetib a, "Morjana n tun biira, Yennu morj morjii, ki min nan n niib morj kaat. ²⁸ Miat Yennu. Saatianii nan sakaangberja na janjita. N senn morsonn nan n saa chabi yin nyi saan, li ki tee yil ji kii taantir kaa."

²⁹ Ki Moses yet a, "Mi-i nyii doo na ni yoo nba, n saa donn nii sanpaapo ki miar Yennu, ki satianii na saa gbenn, ki sakaangberja ji kan baa, ki fan bann nan tingbourj na tee Yennu yare. ³⁰ Njaan n mi nan fin nan a saakab ki tiin Yomdaan Yennu."

II Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

³¹ Linba naan gungunt ki bi yi flakis, nan jeet nba ki bi yi baale na din biire, kimaan baale din beera, njan ki flakis narin yiin puuk. ³² Njan jeet nba ki bi yi wiit ^I na narin din ki biir, kimaan njan ki beet li yoo.

³³ Ki Moses fiir kpanbar na boor ki nyii doo na ni, ki saa donn nii sanpaapo ki miar Yennu, ki satianii nan sakaangbeja nan saak na kur ji din gɔɔr. ³⁴ Kpanbar na nba la linba kur tun na, ki u bia tun ki biir, ki nɔɔ nan u saakab na teen tubkangbatin, nan sinsinn na. ³⁵ U din ki chab ki Israel teeb na nyii saani, nan Yennu nba din yet ki Moses sɔkin na.

Naasuut

10 Ki Yennu yet Moses a, "Saant ki saa la kpanbar na. N teen nɔɔ nan u saakab na kur tubkangbatae, a lin te ki man fit tun baktinauɔ toona na bi boor ni, ² ki lin bia te ki yin tan fit pak i waas nan i yaa-boona maa lan Ijpt teeb bianjinba, yoo nba ki n tun baktinauɔ toona na. I kura na saa bann nan mine tee Yabint Yennu."

³ Ki Moses nan Aarɔnn saan kpanbar na boor ki saa yetɔ a, "Timm Hiibru teeb ^{II} Yomdaano Yennu yet a, 'Taar munjaae ki a saa yê fan sikin a mɔɔ ki turimi? Chabin n niib ki bin saan ki jiantin. ⁴ Fi-i yê bi chabu, n won saa baar nan naasuut a tiɔ na paak. ⁵ Bi sii yab bonchiann ki piin tiɔ na kur po. Bi saa nman linba kur tenn, ki sakaangbeja na ki biiri, nan tiinii nba daan biar nawa. ⁶ Bi saa gbee fin kpanbar njaak, nan a saakab njei, nan a niib na kur njei. Bi sii yab ki gar linba kur ki i yeejamm mi la.'" Ki Moses yaat saan.

⁷ Nanne ki kpanbar njaasaakab yet nɔɔ kpanbar a, "ɔɔ na mantik turit woribuk bonchiann. Njaant ki Israel teeb na n nyi ki saan ki saa jiant bi Yomdaano Yennu na. A ki bann nan Ijpt boontire-e?"

⁸ Nanne ki bi yiin Moses nan Aarɔnn ki jen namm kpanbar boor, ki u tan yetib a, "I saa fit saan ki saa jiant i Yabint Yennu na, njan lamme tee bin saani?"

⁹ Ki Moses jiin a, "Ti kura saa saane, ti waas nan ti saakab kura. Ti saa jii ti bonjai nan ti bonpoi, nan ti pei nan ti buunii nan ti nei, kimaan li tee tin teen jaamme ki baak Yennu."

¹⁰ Ki kpanbar na yet a, "N por Yennu nan n kan sak ki yin jii i poob nan i waasi. Li want nan i lorin yin kɔn nante. ¹¹ Aaii. Li-i tee ki i loon yin jiant Yennu-ie, jab na kɔɔe saa saan." U din pak nnae, njan ber Moses nan Aarɔnn ki nyinnib.

¹² Nanne Yennu yet Moses a, "Tantir a nuu Ijpt tingbouɔ paak, ki lin te naasuut n baar. Bi saa baar ki tan nman linba kur pia, nan linba kur ki sakaangbeja daan ki biirir-i." ¹³ Ki Moses donn u patu na sanpaapo, ki Yennu te wouɔ nyii yondo po ki da tiɔ na paak, li daar yonnu nan nyiɔ kur. Li tan yentir na, ki sɔɔ wouɔ na baar nan naasuut nawa. ¹⁴ Bi din baar naasubure, ki be tiɔ na kur po. Li naasuut din yab ki gar naasuut nba kur mi baar, ki bia yab gar naasuut nba kur saa mi baara. ¹⁵ Bi din piin tiɔ nae, ki tiɔ na ji tan bɔn nan

I Wiite ki bi dia tee boroboro. II Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

namm kuukɔɔ, ki bi nman linba kur ki sakaangbeja na daan tenn, nan tilɔna kur nba be tiinii paak. Famaatir din ki tenn tisiak, koo bonpipiasɔk paak, Ijpt tiɔ ni.

¹⁶ Ki kpanbar na yiin Moses nan Aarɔnn yiama ki tan yetib a, "N tun ki biir i Yomdaano Yennu, ki bia tun biiri-wa. ¹⁷ Mɔtana, nyikin chabin n biit biak, njan miar i Yomdaano Yennu, ki wun nyinnin tubdatchiɔ na ni."

¹⁸ Ki Moses fiir nyii ki saa miar Yennu. ¹⁹ Ki Yennu tunn wouɔ nba bo nyii yondo po na, ki li ji nyii yonbaa po ki daa saa yondo po, ki tee wonpaaruk, ki jii naasuut na ki saan sikimm mɔkɔgbenjir nba ki bi yi Mɔkmurɔ na ni. ²⁰ Ki naasuuk nan yenɔkɔkwa din ki biar tiɔ na paaki. Njan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatire, ki u ki chab Israel teeb na ki bi nyii.

Bunbɔnchiɔ

²¹ Ki Yennu yet Moses a, "Dont a nuu ki tokin sanpaak, ki bunbɔnchiɔ saa dɔkin Ijpt tiɔ." ²² Ki Moses donn u nuu ki tokin sanpaak, ki bunbɔnchiɔ baar Ijpt, daa nanta. ²³ Ijpt teeb na ji din ki laat bi leebi, ki li daa ni, sɔɔ ki nyii u njaak ni ki saan siari. Njan yentu din be Israel teeb na boor.

²⁴ Ki kpanbar na yiin Moses ki yetɔ a, "Ti saa ki jiant Yennu, i poob nan waas kura n wei-i ki saan. Njan i pei nan i buunii nan i nei narin saa biar nnae."

²⁵ Ki Moses jiin a, "Nann narin, a saa turit bonkobit nba ki ti saa mann maruɔ, nan binba ki ti saa teen mujoonu piinii ki tur ti Yomdaano Yennu-e. ²⁶ Aaii, ti saa jii ti bonkobite, nan yenɔkɔkwa kan biari. Timme kpan saa gann bonkobit nba ki ti saa jii ki jiant ti Yomdaano Yennu. Ti-i kii baar leɔ, ti kan bann bonkobit nba ki ti saa mann maruɔ ki turɔ."

²⁷ Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u ki chab ki bi saan. ²⁸ Kpanbar na yet Moses a, "Botir nna na. Ii mi ki n ji la-a. Mi-i la-a daar nba, a saa kpoe."

²⁹ Ki Moses jiin a, "A mɔk mɔnii. A ji kan mi lami."

Bianjinba ki Moses pak bijakpera kuun po

11 Nanne ki Yennu yet Moses a, "N saa namm tun tubdatu yenn kɔɔe Ijpt kpanbar nan u niib paak. Li poor po ki u saa chab ki yin nyi ki saan. Bar-mɔnii, u saa ber i kur ki nyinni nnawa. ² Yetir Israel teeb na, a bin boi Ijpt teeb nba tee bi leeb, ki gaar likirii nan salima bona." ³ Yennu din te ki Ijpt teeb na tur Israel teeb na baakir. Bar-mɔnii, saakab na nan niib na kur din mi nan Moses tee nijaanne.

⁴ Ki Moses yet kpanbar na a, "Yennu yet a, 'Tansuunii, n saa lin Ijpt kur po, ⁵ ki bikperik nba tee bonjak kur Ijpt tiɔ na ni saa kpo, laa nyii kpanbar bijakper, wunba bo tan saa di u baa naan, ki saa tuu daabpook nba tee ninnanno na bijakper. Bonkobit bonjasinsina kur bia saa kpowa. ⁶ Kpemɔnii sii be Ijpt kur po bonchiann, ki li kpemɔnii booru daa ki mi baar Ijpt, ki bia ji kan mi baari, ⁷ njan nan bɔka gbaa kan gbekin Israel teeb, koo bi bonkobiti. Nanne ki i saa bann nan min Yennu teen bɔkitu, Israel teeb nan Ijpt teeb sin-suuk ni.'" ⁸ Ki Moses pak joont a, "I saakab kur tan saa

baar ki gbaan n tɔɔnn, ki barimin a n jii n niib kur kii nyi kii saa. Li poor poe ki n saa yaat saan." Njanne ki Moses fiir nan wutochiɔɔ, ki nyii njaan nyik kpanbar na.

⁹ Yennu poɔɔ din pak Moses a, "Kpanbar na kan gbi-int a maami, ki lin te ki man tun bakitnaurj toona bonchiann, Ijpt tij na ni." ¹⁰ Moses nan Aarɔnn din tun bakitnaurj toona na kura, kpanbar na boor ni, njaan Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u ki chab Israel teeb na ki bi nyii Ijpt tij ni.

Ki jiin yukitgar jaamm po

12 Ki Yennu pak Moses nan Aarɔnn, Ijpt tij ni a, ² "Binn kur ni, njaan nae sii tee i njaamasinsinn. ³ Jiin mɔɔmaan na ki tur Israel teeb na kur a: Njaan na dapiik daar, sɔɔ kur n jii pegann koo bugann ki nɔɔ nan u njaateeb n nman. ⁴ Li-i tee wunba yaa njaateeb ki yab, ki kan fit nman bonkob-munn gbenn, wun te ki nɔɔ nan u nɔɔkiak n chent bonkobuk na, bianjinba ki bi njei niib yabint tee, nan bianjinba ki sɔɔ kur saa fit nman. ⁵ I saa fit gann peeuk koo buuk, njaan li kpaalalase ki bonkobuk na-ii tee bonjak, kii bia kii tee wunba dii binn yennkɔɔ, ki bia daa mɔɔk danj u gbanant paaki. ⁶ Ki njaan na dapiik nan njanna daar daajoouk, Israel teeb na kur n kpi bonkobit na. ⁷ Niib na n jii sɔɔn na waan, ki lia bi njei nba ni ki bi yaa bin nman nant na tammɔɔkpianii, nan tammɔɔi yura paak. ⁸ Li daar nyiɔɔki ki i saa pur nant na, ki nman nan titu-tont, nan boroboro nba ki datinj kaa lenj. ⁹ I daa yak, koo ki nman kaati, njaan ii pur ki nman, li yur nan biana nan nɔɔki ni nant kur. ¹⁰ I daa tent siar ki li yentir sanyioɔku. Siar-i tenn ki li yent sanyioɔk, yin kabinir. ¹¹ Li tee yin dir yian yiame, kimaan i saa teen sommir siirewa, ki i taasaat be i taa ni, ki i patii be i nii ni. Li tee yukitgar jaamme ki teen min Yennu baakir.

¹² "N saa lin li daar nyiɔɔki Ijpt kur po, ki kpi bonjakperii kur, li niib nan bonkobit kur, ki dat yennii nba kur ki Ijpt teeb jiantir na tuba. Mine tee Yabint Yennu. ¹³ Sɔɔn nba be tammɔɔi paak nae sii tee nyinn, ki want yaa be njei nba ni. Mi-i la sɔɔn na, n saa yukir gare, ki kan paanii danj, yoo nba ki n daar Ijpt teeb tuba na. ¹⁴ Ii tuu tiar daar na ni, ki di jaamm, ki lii tiani min Yabint Yennu nba tun linba. Ii di jaamm manj binn kur."

Ki jiin boroboro nba ki mɔɔk datinj jaamm po

¹⁵ Ki Yennu yet a, "I daa di boroboro nba ki datinj be lenj, ki saa tuu daa njanlore. Ii di boroboro nba kaa datinj. Sinsinn daar na ni, ii nyinn datinj kur nba be i njei ni, kimaan wunba dii boroboro nba mɔɔk datinj, daa njanlore manj ni, n ji kan pukinɔɔ n niib po. ¹⁶ Sinsinn daar na, nan daanjanlore daar na ni kur, ii tuu taan leeb ki jiantin. Sɔɔ daa tuun toonn li daa ni, njaan i tuu saa fit teen jeet. ¹⁷ Ii dia jaamm na, kimaan li daar ninge ki n nyinn i booru na Ijpt tij ni. Binn kur, ii tuu teen jaamm daar na ni. ¹⁸ Laa nyii njaamasinsinn na dapiik nan njanna daar daajoouk, ki saa tuu li dapiinlee nan yenn daar daajoouk, sɔɔ daa di boroboro nba mɔɔk datinji. ¹⁹⁻²⁰ Li saa jii daa njanlore ki sɔɔ daa kɔɔ nan

datinj u njaak ni, laa lek tee doo bik koo boorganu-i dii boroboro nba mɔɔk datinj, n ji kan pukinɔɔ n niib po."

Sinsinn yukitgar jaamm

²¹ Ki Moses yiin Israel teeb tɔɔndamm kur ki yetib a, "Sɔɔ kur n gann pejagann koo bujagann ki kpiu, ki u njaateeb n di yukitgar tiaru jaamm. ²² Patir dufatlai ki sikin njan nba see nan bonkobit sɔɔn na ni, ki lia lia sɔɔn na i njei tammɔɔkpianii nan tammɔɔi yura paak. Sɔɔ daa nyi u njaak ni nan laa tan saa yent. ²³ Yennu-i lin Ijpt a wun kpi Ijpt teeb na, u saa la sɔɔn nae i tammɔɔkpianii nan i tammɔɔi yura paak, ki u kan te ki kuun malaka na n kɔɔ i njei ki kpiini. ²⁴ Yimm nan i waas na tee yin gaar sennu nae kii dia bina kur. ²⁵ Yi-i kɔɔ tij nba ki Yennu senn mɔsonn a wun turi na ni yoo nba, li kpaalalase yin mann marurj na. ²⁶ Li-i tee ki i waas boi-i a, 'Marurj na paaki-i?' ²⁷ yin jiin a, 'Li tee yukitgar tiaru marurjo ki baakit Yennu, kimaan u din yakir Israel teeb njeie, Ijpt tij ni, ki kpii Ijpt teeb na, njaan nyikit.' "

Ki Israel teeb na gbaan ki jiant Yennu. ²⁸ Li poor po ki bi saan ki tun linba ki Yennu wann Moses nan Aarɔnn a bin tun na.

Ki jiin bijakpera kuun po

²⁹ Ki tansuuni nba tan baar, ki Yennu kpii bijakpera na kur Ijpt tij ni, laa nyii kpanbar bijakper, wunba tee u naan fadiirɔɔ, ki saa tuu dansarkɔɔkɔɔ nba be dansarik ni bijakper, ki bonkobit na wakperii kur kpo. ³⁰ Li nyiɔɔki ki kpanbar na, nan u saakab, nan Ijpt niib na kur yerik. Ijpt kur po din gbee nan kpemɔɔniie, kimaan njasiak din kaa ki bonjak ki kpo-o. ³¹ Li nyiɔɔki na ki kpanbar na tun yiin Moses nan Aarɔnn ki tan yetib a, "Ii nyi man, yimm nan i niib Israel teeb. Nyimin n tij na ni, kii saa ki saa jiant Yennu nan yaa pak bianjinba na. ³² Jiin i pei nan i nei nan i buunii kii nyi. Ii bia miar Yennu ki wun turin piisin."

³³ Ki Ijpt teeb na korin Israel teeb na a bin teen yian yian ki nyi, ki yeen a, "I-i kii nyii, ti kur saa kpowa." ³⁴ Ki Israel teeb na jii boroboro yonmaatuk nba ki datinj kaa lenj, ki teen bi jeteenbona ni, ki jii pɔɔbin bi kaliit ni, ki buk. ³⁵ Israel teeb manj din tun nan Moses nba pakib bianjinba nae, ki boi bi leeb nba tee Ijpt teeb na salima nan likiri nan laanii nan liant po. ³⁶ Yennu din te Ijpt teeb na teen Israel teeb na baakir, ki turib linba kur ki bi boi na po. Li din teen nnae, ki Israel teeb na jii Ijpt teeb gor ki yaat nann.

Bianjinba ki Israel teeb nyii Ijpt tij ni

³⁷ Ki Israel teeb na nyii Ijpt ki somm taatinj, ki nyii Rameses ki saa Sukof. Jab kann din tee nan tusaa kobii njanloob nae, ki poob nan waas kann ki pukin lenj. ³⁸ Ki nilee bonchiann din weib ki saan, ki pukin pei nan buunii nan nei. ³⁹ Bi din jii boroboro yonmaatuk nba ki datinj kaa lenj, ki bi nyii nann Ijpt nae ki pur, kimaan Ijpt teeb na din nyinnib berike, ki bi din ki mɔɔk yaak nba saa teen bi jeet siir, koo ki teen boroboro nba mɔɔk datinji.

na? Ti n̄aan Israel teeb na saana, ti k̄n̄j daabawa.”⁶ Ki kpanbar na teen siir nan u kunk̄onn taantorit nan u lanjimanba.⁷ U din teen siir nan u kunk̄ontaantorit kur, ki taantorit kobii n̄anloob nba n̄an bonchiann na be lej, ki bi n̄makit-teeb n̄makitirib.⁸ Yennu din teen kpanbar na tubkangbatir, ki u wei ber Israel teeb nba nyii nan parcheenn na.⁹ Ijpt lanjimanba na, nan bi taanii nan taantorit nan li n̄makit-teeb na, din wei baarib bi kaan̄j ni, ki li be M̄akmūj na boor, ki kpia nan Pi Hahirof nan Baal Sefonn.

¹⁰ Israel teeb na nba la kpanbar na nan u lanjimanba baat bi boor yoo nba, ki jan̄maanii soorib, ki bi yikin yi Yennu a wun sommib,¹¹ ki n̄mat nyiir Moses a, “Li tee fan baar nant muuk na nie ki tin tan kpo-o? Kaat daan kaa Ijpt-ee? Bee ki a nyinnit Ijpt tīj ni?”¹² Ti daan paka nan linba na tan saa tumewa ki fit nyii. Ti daan yeta nan a nyikit ki tii be Ijpt tīj ni, kii tee bi daaba. Ti-i bonni be lej ki tee daaba, li bo s̄o nan taa tan saa kpo muuk na ni na.”

¹³ Ki Moses jiin a, “I daa tiin jan̄maanii. Setir i taajaa paak man, ki la linba ki Yennu saa tun ki tinni dinna. I ji kan ban la Ijpt teeb na.”¹⁴ Yennu saa k̄n̄n turi, li ki tee yin tun siar kaa.”

¹⁵ Ki Yennu pak Moses a, “Bee ki i m̄k ki loon sommiri? Pakin niib na ki bii saa t̄ōn̄n po.”¹⁶ Dont a patu kii diar sanpaapo ki tokin m̄k̄gben̄jir na, ki nyun na saa b̄okit, ki Israel teeb na saa somm m̄k̄gben̄jir na ni tinkoōj, ki poot.¹⁷ N saa teen Ijpt teeb na tubkangbata, ki bi saa wei-i ki sik, ki n saa la baakir, kimaan maa m̄k̄ nyannu Ijpt kpanbar nan u lanjimanba nan taantorit nan li n̄makit-teeb paak na.¹⁸ Mi-i nyannib yoo nba, Ijpt teeb na saa bann nan mine tee Yennu.”

¹⁹ Ki Yennu malaka nba gar Israel teeb lanjimanba t̄ōn̄n na seet ki n̄mat bi poor, ki sanpagboun̄j na seet tee-e nan waa tan set.²⁰ Israel teeb nan Ijpt teeb na sinsuuk ni. Sanpagboun̄j na din teen bunb̄ōn̄ne Ijpt teeb na po, n̄aan tur yentu Israel teeb na po, ki lanjimanba na ji ki fit nakin leeb, nyamunn.

²¹ Ki Moses tant u nuu m̄k̄gben̄jir na paak, ki Yennu te wonpaaruk nyii yondo po ki da nyun na paak, ki li b̄okit. Woun̄j na din da nnae nan tīj na nba tan koor. Nyun na din b̄okite,²² ki Israel teeb somm tinkoōj, m̄k̄gben̄jir na ni, ki poot, n̄aan ki nyunjoona see gar nan diitu po kura.²³ Ki Ijpt teeb na weib ki sik m̄k̄gben̄jir na ni, n̄amm nan bi taanii nan bi taantorit nan n̄makit-teeb na kur.²⁴ Laa per sanyafaar, ki Yennu be sanpagboun̄j nan mutootir na ni, n̄aan got Ijpt teeb lanjimanba na ki k̄ōōm̄m jan̄maanii.²⁵ U din te bi taantorit na fiia fere, ki bi ji ki fit saa yian yiami. Ki Ijpt teeb na yet a, “Yennu-e sommit Israel teeb na ki k̄n̄n nant. Naant ki tin n̄mat man.”

²⁶ Yennu din yet Moses a, “Wokitir a nuu ki tokin m̄k̄gben̄jir na, ki nyun na saa jen ki piin Ijpt teeb na, nan bi taantorit nan li n̄makit-teeb na.”²⁷ Ki Moses tant nuu m̄k̄gben̄jir na paak, ki li tan yentir sanyōk̄ na, ki s̄ō nyun gbee ki jen li bannuwa. Ijpt teeb na din loon bin chiar ki nyi nyun na nie, n̄aan ki Yennu te ki nyun na mubimm.²⁸ Ki nyun na jen ki piin taantorit na

nan li n̄makit-teeb na, nan Ijpt t̄ōbfaara nba bo waa beer Israel teeb ki sik m̄k̄gben̄jir ni na, nan bi yenāk̄ōōwa din ki tinni.²⁹ Ki s̄ō Israel teeb na n̄arin somm tinkoōj ki poota, ki nyunjoona be gar nan diitu kur po.

³⁰ Li daar nie ki Yennu fat Israel teeb ki nyinnib Ijpt teeb nuu ni, ki Israel teeb na la Ijpt teeb na d̄ō d̄ō m̄k̄gbianu ki kpowa.³¹ Israel teeb na nba la nan Yennu jii u panchiōj nae ki nyann Ijpt teeb na, ki bi tin Yennu jan̄maanii, ki ji teen n̄ōō Yennu nan u toontunn̄o Moses yada.

Moses yan̄j

15 Li poor poe ki Moses nan Israel teeb na yin yan̄j na ki tur Yennu a:

“N saa yin ki tur Yennu,
kimaan u nyann baakir nyannuwa.
U lu taanii nan taanjakira, m̄k̄gben̄jir niwa.
² Yennu-e tee pāj daan̄o nba k̄n̄ n paak.
N̄ōō tee wunba tinnin.
N̄ōō tee n Yennu, ki n saa dont̄o,
n̄ōō tee n baa Yennu, ki n saa yin yan̄j ki jiin u yabint po.

³ Yennu tee kunk̄onk̄on̄n̄o, u sanne tee Yabint Yennu.

⁴ “U lu Ijpt lanjimanba nan bi taantorit m̄k̄gben̄jir ni.

Bi saakajaana na kp̄ii M̄akmūj niwa.

⁵ M̄ak̄sunsun̄j na piimma, ki bi kp̄ii sik tīj po nan tann na.

⁶ “Yennu, a niidiitu m̄k̄ jaarlituk pāje, ki but dataak buri buri nna.

⁷ A nyannchiōj nie ki a tuu ber fiin a datai.

A wutoor tuu yinne ki dib nan kinkauk na.

⁸ A da m̄k̄gben̄jir paake,
ki nyun gbab ki set sunsonn nan joonjouk na,
ki m̄k̄gben̄jir tīj po nȳōn̄t.

⁹ Ki datai na yet a, “Ti saa wei beribe ki soorib,
ki b̄okit bi m̄k̄int na ki gann taa loon linba.

Ti saa k̄ōō ti jukbanjaie ki jii baa m̄k̄ linba kur.”

¹⁰ N̄aan fin Yennu foont a foon yommo,

ki Ijpt teeb na kur dii nyun,
ki kp̄ii nan tann na nyunchiōj na ni.

¹¹ “Yennu, yenlan̄ōō tee nan fin na?

N̄mee tee nan fin nba tee kasii yaa kasii na?

N̄mee saa fit tun jaarlituk nan pāj toona nan fin na?

¹² A tant a niidiitue, ki tingboun̄j na nak ti datai.

¹³ A dia a m̄ōsonn, ki gar a niib nba ki a fatib na t̄ōn̄n.

A jii a pāje ki saan namm a kasii tīj na ni.

¹⁴ Niib gbate, ki jan̄maanii jekib,

jan̄maaniie yent Filistia teeb na.

¹⁵ Yanputuko jek Edom t̄ōn̄damm.

Moab nipaarit na jekire,

ki Keenann teeb na ji ki m̄k̄ parcheenni.

¹⁶ Yanputuk nan jijeet baar bi paaka.

Yennu, bi la a pāje, ki jan̄maanii m̄k̄ib,
ki bi see soon nna, nan a niib nba tan somm gar,
niib nba ki a nyinnib daabisin ni na.

17 A baar namme ki tan maamm a kunkonn paak, siaminba ki fin Yennu gann ki li tee a doo na, jiantu nasaakak nba ki a tɔŋ maa na boor.
18 Yennu, fine sii tun tee kpanbar yaayoo nan yaayo-oo."

Miriam yaŋ

19 Israel teeb na din somm tinkooŋ paake, mɔkgbenjir na ni, ki poot. Naaŋ ki Ijpt teeb na, nan bi taanii, nan bi taantorit, nan li nɔmakit-teeb na nba sik mɔkgbenjir ni yoo nba, ki Yennu jiin nyun na, ki li piimm.

20 Ki Yennu sɔkɔnii Miriam nba tee Aarɔnn niipoo na jii u bonfifaauk, ki pooleeb na wei u poor po, ki bi faa bonfifaat ki waa. 21 Ki Miriam yiin ki teemm a:
"Yinin yaŋ ki tur Yennu, kimaan u nyann nyannjaann ki lu taanii nan taanjakira mɔkgbenjir niwa."

Ki jiin nyuntonŋ po

22 Ki Moses jii niib na mɔkgbenjir na boor, ki saan namm kunkoouk nba ki bi yir Sur na ni. Bi din somm kunkoouk na ni daa nɔntaa, nɔaan ki ki la nyumi, 23 ki din tan baar siaminba ki bi yir Mara na, nɔaan leŋ nyun na din tone, ki bi ki fit nyuu. Nɔanne teen ki bi pur leŋ sann Mara. 24 Ki niib na din nyiir Moses ki boi a, "Ti saa nyu bee?" 25 Nɔanne ki Moses miar Yennu nan u par kur, ki Yennu wannɔ dagbir, ki u jii lu nyun na ni, ki nyun na maŋ.

Leŋe ki Yennu turib sennu nba sii diab, nɔaan bia bikimm. 26 U din yetib a, "Li-i tee ki i saa sak n mɔb fanu kii tuun linba nɔan, ki bia dia n sennii na, n kan jii yiarii nba ki n din jii ki dat Ijpt teeb tuba na nan yenna ki dat i tuba. Mine tee Yennu, wunba teeni laafia."

27 Li poor po, ki bi baar Elim, siaminba ki bunbuna piik nan nɔanlee be, ki kaatii piinlore bia be na, ki bi kar leŋ, ki kpian nyun.

Ki jiin jeet nba ki bi yi mana na nan pinpara po

16 Ki Israel teeb na kur fiir Elim ki gaar sɔnu, ki baa nyii Ijpt, li nɔmaarii nɔanlee ni, dapiik nan nɔanɔmu daar, ki bi baar Sinn kunkoouk paak, ki li be Elim nan Sainai sinsuuk ni. 2 Leŋe ki bi kur nyiir Moses nan Aarɔnn, 3 ki yeen a, "Ti sunman ki Yennu daan bo kpiit Ijpt tiŋ niwa. Leŋe ti daan tuu nɔman nant, ki bia di jeet nba ki ti loon, nɔaan ki i baar nant nna, a tii be kon ki tan kpo."

4 Ki Yennu yet Moses a, "N saa te ki jeet n nyi sanpaapo ki baa, ki i kura n di. Niib na kur n tuu nyi sanyɔk ni, ki tɔkir linba ki bi saa di li daar. Nna bannue ki n saa bikimm, ki bann baa saa wei n sennu, nan baa kan weiri. 5 Daa nɔanloob daar bin tuu tɔkir, ki li yabint-ii tee nan baa tuu tɔkii na fuunu munlee, ki nɔammir."

6 Ki Moses nan Aarɔnn yet Israel teeb na a, "Dinna daajoouk na, i saa bann nan Yennu-e daan nyinni Ijpt tiŋ ni. 7 Sanyɔk ni, i won saa la yabint Yennu yentsaakar. U gbat yaa nyiirɔ bianjinbawa. Nn, i nyiir nɔkɔ, kimaan timm kpan tee u masɔkinteebe. 8 Yennu-

I *Bi maan ni, Mara paak tee "ton."*

e saa turi nant daajoouk ki yin nɔman, ki bia turi boroboro sanyɔk ni, yaa loon bianjinba, kimaan u gbat yaa nyiirɔ bianjinbawa. I-i nyiirit yoo nba, i ki nyiir timm kaa, nɔaan i nyiir Yennu-e."

9 Ki Moses yet Aarɔnn a, "Pakin niib na kur ki bin baar ki tan set Yennu tɔkɔn, kimaan u gbat bi nyiiru-ka." 10 Aarɔnn nba pak niib na kur yoo nba, ki bi nɔmant bi numm kunkoouk na po, ki li taakpaak ni ki Yennu maŋ yentchiŋ dɔkit sanpagbounŋ ni. 11 Nɔanne ki Yennu yet Moses a, 12 "N gbat Israel teeb nyiiruk nawa. Yetirib nan daajoouk kur bi saa la nant ki nɔman, ki sanyɔk kur bi bia saa la boroboro, baa loon bianjinba, ki bann nan min Yennu-e tee bi Yennu."

13 Daajoouk nba tan baar, ki pinparbur yukir baar baa, ki gbee kaanŋ na kur po. Ki sanyɔk ni ki marin bia baa ki lint kaanŋ na kur po. 14 Marin na nba kpaar yoo nba, ki bi la ki bonsiar be kunkoouk na paak, ki tee bonfarimii bonnɔjara nna. Li din ki paar nan yeeru. 15 Israel teeb na nba lar, ki bi ki bannir, ki boi bi leeb a, "Bee bonte na?"

Ki Moses yetib a, "Jeet nba ki Yennu turi a yin die na. 16 Yennu wann nan sɔk kur n tuu tɔkir bianjinba saa jaŋɔ, ki u nɔateeb sɔk kur n gaar bɔrik-gbinn."

17 Ki Israel teeb na tun nna, ki siab tɔkir saama, ki siab mun tɔkir waan waan nna. 18 Baa bikin yoo nba, ki wunba bo tɔkir bonchiann na, u din ki dii tenni; ki wunba tɔkir waaminna na, li ki kɔkɔ, sɔk kur din tɔkir bianjinba saa jaŋɔ. 19 Ki Moses yetib a, "Sɔk daa tɔki ki guunt wonni." 20 Nɔaan siab din ki gbiint ki tur Moses-i, ki tenn waan ki guun wonn. Laa tan yent, ki sɔk li kɔk nanwubawa, ki kɔk ki ji nubir. Ki Moses wutoor doo bi paak. 21 Sanyɔk kur, sɔk kur din tuu saane ki saa tɔkir ki jaŋ u mɔŋ, nɔaan yonnu-i tonŋ yoo nba, linba tenn tiŋ ni na, lin mann ki bot.

22 Daa nɔanloob daar na, ki bi tɔkir, ki li yabint fuunu munlee-lee, sɔk kur yar bɔrik-gbina nɔanlee-lee. Nɔanne ki Israel tɔkɔndamm na baar Moses boor ki tan pakɔ li po, 23 ki u pakib a, "Yennu wann nan wonn tee foon daare, ki tee nɔk Yennu daar. Purin linba ki i saa pur dinna, ki bia nɔa linba ki i saa nɔa dinna. Linba tenn, yin bɔr ki guun wonn." 24 Ki bi bɔr linba tenn na nan Moses nba wannib bianjinba na, ki li yent sanyɔk, ki li ki biir ki bia ki kɔk nanwuba. 25 Nɔanne ki Moses yetib a, "Dimin na dinna man, kimaan dinna tee foon daare, daar nba tee Yennu daar, i kan la jesiati kunkoouk na paaki. 26 Ii tuu saa tɔkir jeet na daa nɔanloobe, nɔaan daa nɔanlore daar nba tee foon daar na, i kan la jeet ki tɔkir kunkoouk na paak."

27 Daa nɔanlore na ni, ki siab saan muuk ni a bin tɔkir jeet, nɔaan bi din ki la siari. 28 Nɔanne ki Yennu yet Moses a, "Taa munɔaee ki yimm niib na ki sak n sennu? 29 Tiat nan min Yennu-e turi foon daar, nɔanne teen ki daanloob daar kur, ki n tuu turi jeet ki lin jaŋ daa nɔanlee dinu. Daanloob daar na, sɔk kur-ii be u nɔak ni, ki daa nyi saa siari." 30 Tɔkɔ, ki niib na ki tuun siar daanloob daar kur.

31 Israel teeb na din yi jeet na manae. II Li din tee nan binpeenii nae, nɔaan marii nan baa tuu jii siat ki

teen lilaat na. ³² Moses din yetib a, “Yennu wannit nan ti tenn mana na ki bcr ki tan wann ti yaaboona, ki bin la jeet nba ki ckr Yennu din teenit kunkoouk paak, waa din nyinnit Ijpt tij ni yoo nba na.” ³³ Moses din yet Aaronn a, “Jiin ckr ki wuun mana brik-gbinn lej, ki sennir Yennu tcnh, ki lii bcr, kii guu ti yaaboona.” ³⁴ Ki Aaronn jiiir ki senn mlor lakir na boor, nan Yennu nba senn Moses bianjinba na, a lii bcr. ³⁵ Ki Israel teeb na din dii mana marj ki saa tuu bina piinna, nan baa tan baar Keenann tij ni, siaminba ki bi kar na. ³⁶ (Li yoo, baa din dia linba ki bikii bona na saa ckr brik-gbinn piike.)

Ki jiin nyun nba nyii tann ni na po

17 Li poor po ki Israel teeb na fiir Sinn kunkoouk paak, ki somm kaar waan waan, nan Yennu nba wannib bianjinba na. Bi din chaan bi kaar Refidime, rjaan nyun din kaa lej ki bi sii nyu. ² Ki bi nyiir Moses ki yeen a, “Turit nyun ki tin nyu.”

Ki Moses jiin a, “Bee ki i nyiirimi? Bee ki i bikii Yennu?” ³ Naan nyunnyukuru din soorib bonchiann, ki bi rjamii nyiir Moses. Bi din yeen a, “Bee ki a daan nyinnit Ijpt-i? A loon ki nyunnyukuru n tan kpi timm nan ti waas nan ti bonkobite-e?”

⁴ Nanne ki Moses miar Yennu nan u par kur ki yet a, “N saa teen niib na nlee? Bi porj ji loon bin jaatin tanae.”

⁵ Ki Yennu yet Moses a, “Jiin Israel tcnhdamm na ki pukin a po, ki yin gar niib marj tcnh. Jiin patu nba ki a daan faa Nail mckir na kii dia. ⁶ N saa set tann paak, a tcnh, Sainai ckr paak. A faa tann na, ki nyun saa nyi tann na ni, ki niib na n nyu.” Ki Moses tun nna, Israel teeb tcnhdamm na boor, ⁷ ki din pur lej sann Masa, ^I nan Meriba, ^{II} kimaan Israel teeb na din nyiir Yennu ki bikin, yoo nba ki bi boi a, “Yennu be nant koo u kaa nanti-i?”

Bianjinba ki Israel teeb faa tcr nan Amalek teeb

⁸ Li poor po ki Amalek teeb baar Refidim doo ni, ki wor Israel teeb na nan kcnh. ⁹ Ki Moses yet Joosua a, “Nyint jasiab ki bin won saan kcnh nan Amalek teeb na. N won sii ckr yur paake ki dia patu nba ki Yennu te ki n jii na.” ¹⁰ Ki Joosua tun bianjinba ki Moses wann na, ki saan a bin kcnh nan Amalek teeb na, rjaan ki Moses nan Aaronn nan Hur saan doo ckr na paak. ¹¹ Moses-i donn u nii sanpaapo yoo nba kur, Israel teeb na tuu nyante, rjaan wuu sikin u nii, ki Amalek teeb na mun laat nyannu. ¹² Moses nii nba tan bak yoo nba, ki Aaronn nan Hur jii tann ki turc, ki u kar li paak, rjaan ki bi see ki tia u nii, ki diar fanu nan yonnu nba tan baa. ¹³ Li din teen nnae ki Joosua nyann Amalek teeb na.

¹⁴ Li poor po ki Yennu yet Moses a, “Scbin nyannu na mckmaan, ki niib-ii tian li po. Pakin Joosua nan n saa biir Amalek teeb na kura.” ¹⁵ Ki Moses maa maruj binbin-

II Bi maan ni, “mana” nan “bee na” mckbona naane. I Bi maan ni, Masa paak tee “bikinu.” II Bi maan ni, Meriba paak tee “nyiiruk.”

tir ki pur li sann a, “Yennu-e tee n nyannu dck,” ¹⁶ ki yet a, “Dont Yabint Yennu nyannu dck na sanpaapo. Yennu saa tukin ki kcnh nan Amalek teeb na yaayoo si-yoo.”

Bianjinba ki Jetro ckr Moses

18 Ki Jetro, wunba tee Moses dianjak, ki bia tee Midiann tij ni manntc na, din gbat linba kur ki Yennu tun ki tur Moses nan Israel teeb, yoo nba ki u gar bi tcnh ki nyinnit Ijpt tij ni na. ² Li paak ki u baar Moses boor, ki bia dia Moses rjaapoo Sipora, wunba daan biar u rjaak ni na, ³ nan Gersom nan Elieser, Moses rjaapoo bonjai. Moses porj din yet a, “N tee boorganue digbangann na ni.” Li paak ki u pur bonjayer Gersom. ^{III}

⁴ U bia din yet a, “N baa Yennu sommin ki tinnin, ki Ijpt kpanbar ki fit kpiimi,” ki pur bonjaleek na Elieser. ^{IV} ⁵ Jetro din baar nan Moses rjaapoo nan u bonjai banlee na kunkoouk paak, Yennu ckr nba ki Moses din kar na boor. ⁶ U porj din gaan mck ki tur Moses-ewa nan bi baat, ⁷ ki Moses saan ki chetc, ki gbaan u tcnh, ki mck ^V u tankpinn. Li poor po ki bi boi leeb bi laafia po, rjaan ji saan Moses lanbour ^{VI} ni. ⁸ Ki Moses wannc linba kur ki Yennu tun ki tur Ijpt kpanbar nan u niib, a wun fit nyinn Israel teeb na Ijpt tij ni. U bia din wannc biak nba ki Israel teeb na dii ckr ni, nan Yennu nba tinnit bianjinba. ⁹ Jetro nba gbat linba na kur, ki li marj bonchiann, ¹⁰ ki u yet a, “Ii dont Yennu sann, wunba tinni ki nyinni Ijpt kpanbar nan u niib nuu ni na. Ii dont Yennu sann, wunba nyinn u niib daabisin ni na. ¹¹ Mckana, n mi nan Yennu-e tee Yenjaann ki gar yennii nba kur be, kimaan u tun linba na, yoo nba ki Ijpt teeb dia Israel teeb nan tcnhtont nae.” ¹² Nanne ki Jetro jii bonkobit nba ki bi saa mann ki joo li kur muu, nan piinlia nba ki bi saa pi Yennu na, ki Aaronn nan Israel tcnhdamm na weic, ki saan a bin di kasii jeet nba tee Yenjiantu maruj na.

Ki jiin barbuura gannu po

(Sennu 1.9-18)

¹³ Laa yent sanyick, ki Moses rjamii binba mck kcnh nan leeb na maan, ki gorii maan marj ni sanyick ni ki tan tuu nyick. ¹⁴ Ki Moses diam Jetro nba la linba kur ki Moses tuun na, ki u boic a, “Linba na kur tee bee ki a tuun ki teen niib na? Bee ki a tuun na kur a kuukc, ki niib see nna sanyick niwa ki tan tuu nyick na ki loon bin pak nanani?” ¹⁵ Ki Moses jiin a, “Li kpaalase ki man tun nna, kimaan niib na baat n boor a bin tumii Yennu loomme. ¹⁶ Nirc nan u ckr-i mck gammuk, bi tuu baar n boore ki man wannib wunba mck mcknii, rjaan tumiib Yennu mckmaan nan u sennu.”

¹⁷ Ki Jetro yetc a, “A ki tuun li bannu kaa na. ¹⁸ A bakint a mckje, ki bia bakint niib na. Linba na yabit nan fii tuun a kuukcwa. ¹⁹ Naant ki n tura kpaanrjanii, ki

III Bi maan ni, “Gersom” nan “boorganu” mckbona naane. IV Bi maan ni, “Elieser” nan “Yennu sommin” mckbona naane. V Bi binber ni, bi din tee nnae ki want lomm. VI Bi din jii bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

Yennu sii be nana. Li njan fii tee niib na taatar Yennu boor, kii baat nan bi kunkona maan u boor. ²⁰ Ii tumiib Yennu sennii, kii wantib baa sii tuun linba, nan baa sii be bianjinba. ²¹ Njaan a gann jab nba tee nichinchiba, ki teemm niib na tondamm; yemm-ii dia niib tusir tusir, ki yemm-ii dia niib kobik kobik, ki yemm-ii dia niib piingmu-ηmu, ki leeb-ii dia niib piik piik. Tondamm man-ii tee binba tiin Yennu, ki jan nan niib n teemm yada, ki bia kii tee binba ki niib kan fit kock nan likirii. ²² Njaant ki bii tee niib na barbuura nba sii tun be. Bin tuu baar nan barii nba paar ki tura, njaan kii bu barbis na narin. Bi-i chent a toonn na nna, njaane saa tura woruku waan. ²³ Fi-i tun nna, ki Yennu saki, a kan mantik bakin a mōji, ki niib na maan bia tuu saa pake-wa bin fit kun."

²⁴ Ki Moses gaar Jetro kpaanii na, ²⁵ ki gann jab nba tee nichinchiba Israel teeb na ni, ki teemm tondamm, ki bi siab dia tusir tusir, ki siab dia kobik kobik, ki siab dia piingmu-ηmu, ki siab mun dia piik piik. ²⁶ Namme din tee barbuura nba sii bu niib na maan yoo kur, ki baat nan bargbeja na Moses boor, njaan bu barbis na bi tōj. ²⁷ Li poor po ki Moses chab Jetro, ki u ηmat kun u doo ni.

Israel teeb benu Sainai jjaann boor

19 ¹⁻² Ki Israel teeb na fiir Refidim. Baa nyii Ijpti li ηmaarii ηantaa, dasinsinn daar, ki bi baar Sainai kunkoouk paak, ki chaan bi kaan Sainai jjaann na nyakir ni, ³ ki Moses doo jock na paak a wun chet Yennu. Ki Yennu be jock na paak njaan yiin Moses, ki yeto a wun pak Israel teeb, Jakob yaaboona na a: ⁴ "I la min Yennu nba tun linba ki tur Ijpti teeb, ki baar nani nna na, nan bianjinba ki baakir tuu jii u waas ki saan namm na. ⁵ Motana, li-i tee ki i saa sak n mōk ki dia n molor na, i sii tee n niibe. Tingbou η kur tee n yare, njaan yimme sii tee n nigannkab, ⁶ niib nba tee n kuukock niib, ki sii tee mannteeb ki tuun teenin." ⁷ Ki Moses ηmat sik ki saa yiin Israel tondamm na, ki lakimm, ki wannib linba kur ki Yennu pak. ⁸ Ki niib na kur jiin nan kunkoyenn a, "Linba kur ki Yennu wannit, ti saa tuma." Ki Moses yet Yennu linba kur ki niib na pak. ⁹ Ki Yennu yet Moses a, "N sii be sanpagbounbenjir nie ki baar a boor, ki niib na n gbat ki n piak nana, ki bi ji saa teena yada, laa nyii motana ki saa."

Ki Moses pak Yennu linba ki niib na jiin. ¹⁰ Ki Yennu yeto a, "Saant ki saa yet niib na ki bin jii dinna nan wonn ki ηamm bi mō η ki teen siir nan jiantii. Li kpaal talas bin wuur bi liant, ¹¹ ki teen siir kii guu daarpo. Li daar, n saa sik Sainai jjaann paak, siaminba ki niib na kur saa fit lan. ¹² Chaant terik ki lint jock na ki niib na daa pootiri, ki betib ki bi daa baat jock na boor kaawa, ki ji boi bin do-o. Nir-i lakit u taar ki ηmaa jock na paak, bin kpiu. ¹³ Bin jaat tana koo ki yekit peenii ki kpiu, ki kock daa kobii u nuu ki siit. Sennu na tee niib nan bonkobit kur yare, ki bin kpib. Njaan bi-i peb naatunn na yoo nba, niib na n do jock na paak."

¹⁴ Ki Moses nyii jock na paak, ki sik ki tan pak niib na, a bin teen jiantii siir. Ki bi wuur bi liant. ¹⁵ Ki Moses

yetib a, "Ti tee siir kii guu daarpo, kock daa kock nan poo daanni."

¹⁶ Ki daanantaa man daar sanyok ni, ki saak nyikint ki tian, ki sanpagbounbenjir nna dokit jock na paak, ki bi gbat naatunn bui sanpaapowa, ki janmaanii soor binba be lej na kur, ki bi jekir.

¹⁷ Tōk, ki Moses nyii namm kaan na ni, ki saan namm a bin chet Yennu, ki bi saa biar set jock na lo η ni. ¹⁸ Sainai jock na kur po din loo nan munyuute, kimaan Yennu din sik nan muu, jock man paake. Munyuut na din doo sanpaapo, ki tee nan mutunn munyuut nae, ki jock na damm bonchiann. ¹⁹ Naatunn na mōnii din ηammit do sanpaapo. Ki Moses pak, ki Yennu jiin satianii ni. ²⁰ Ki Yennu sik Sainai jock na paak ki yiin Moses a wun do jock man paak. Ki Moses doo. ²¹ Ki Yennu yeto a, "Sikin ki kpaan niib na ki bi daa yaak terik na ki baat a bin lami. Bi-i teen nna, bi bonchiann saa kpowa. ²² Nan mannteeb nba lek nakiin na gbaa, njaan bi-i kii ηamm bi mō η, n saa dat bi tubawa."

²³ Njaane ki Moses yet Yennu a, "Niib na kan fit do-o, kimaan a turit sennu a ti jii jock na ki lii tee kasii, ki chaan terik ki lintir."

²⁴ Ki Yennu jiin a, "Nmatir ki saa jii Aarōn ki baar nan, njaan mannteeb na nan niib na narin daa yaak terik na ki do n boor na, nna-i kaa, n saa dat bi tubawa." ²⁵ Li poor po ki Moses ηmat sik niib na boor, ki saa yetib linba kur ki Yennu pak.

Ki jiin Yennu sennii piik na po

(Sennu 5.1-21)

20 Yennu din pak, ki u mōbona mane na a: ² "Mine tee i Yomdaan Yennu, wunba nyinni Ijpti tij ni, siaminba ki i daan tee daaba na.

³ "Daa jiantir yensau ki puki n po.

⁴ "Daa naan ninnansiar ki teen i mō η, linba be sanpaapo, koo tingbou η na ni, koo nyun ni. ⁵ Daa gbaa patsiar boor koo ki jiantir, kimaan mine tee i Yomdaan Yennu, ki ki saak mii mōk kō. N daar binba namin na tuba, nan bi waas tuba, ki saa tuu bi yaaboontaa koo bi yaaboona nanna ni, ⁶ njaan want n lomm ki teen binba loonin ki saak n mōk na yaaboona tusaa tusaa.

⁷ "Daa yi n sann ki tuun biit, kimaan min i Yomdaan Yennu saa dat wunba yiin n sann yann yann tubira.

⁸ "Tiat foon daar kii diar kasii. ⁹ A mōk daa ηanloobe ki saa jii tun a toona, ¹⁰ njaan daanlore daar na tee foon daare, ki tee n daar. Li daar man ni, kock daa tuun toonn: fin nan a waas nan a daaba nan a bonkobit nan boorganu nba kur kock a doo ni na. ¹¹ Daa ηanloobe ki min Yennu jii ki nan tingbou η nan sanpaak nan mōkgerbeja nan linba kur be li ni, njaan ki daa ηanlore daar na ki n foi. Njaane ki min Yennu teen piisin foon daar man paak, ki teenir kasii.

¹² "Turin a baa nan a naa baakir, ki a manfoor saa fokit tij nba ki n teena na ni.

¹³ "Daa kpi nir.

¹⁴ "Daa chommi.

¹⁵ "Daa jaami.

16 "Daa di faak siara ki biir a כּוּל.

17 "Daa מַכּוּל הַיּוֹם נָאן אַ כּוּל הָאֵק. Daa מַכּוּל הַיּוֹם נָאן אַ כּוּל הָאֵק, koo u daaba, koo u nei, koo u bonii, koo linba tee u yar kur."

Ki jiin niib na janmaanii po

(Sennu 5.22-33)

18 Niib na nba gbat satianii nan naatunn na מַכּוּל, ki bia la sanyikintii, nan munyuut nba piin כּוּל na yoo nba, ki janmaanii jekib, ki bi set banfokira. 19 Li yoo ki bi yet Moses a, "Fi-i pak turit, ti saa gbiinta, njan ti tiin janmaanii nan Yennu-i pak turit, ti saa kpowa."

20 Ki Moses jiin a, "Daa tiin janmaanii. Yennu baar a wun bikinie ki lin te yii כּוּל kii saak u מַכּוּל, ki daa tuun biiti." 21 Niib na din see banfokirewa, njan ki Moses kuuk כּוּל saan nakin sanpagbour nba ki Yennu be li ni na.

Sennii ki jiin maruj binbinta po

22 Ki Yennu wann Moses a wun pak Israel teeb na a, "I la min Yennu nba be sanpaapo njan pak nani bi-anjinba. 23 I daa jikit salimpeena koo salimmכּוּל na naan yennii ki jiantir ki pukii n po. 24 Jiin tant ki maa maruj binbintir ki turin, kii paa i pei nan i nei li paak, ki lii tee maruj nba ki i saa kabin li kur, nan weinan-leeb piinii na. Siaminba kur ki n gann a yii jiantirin na, n saa baar lej ki teen piisin i paak. 25 Li-i tee ki i jii tana ki maa n maruj binbintir, i daa yakitir tana man, ki-maan yi-i jii sirik ki yakit tana, i biir tana manje na, ki li jii kii njan nan lin tun n toonni. 26 I daa maa n maruj binbintir ki tee taanmaata nba sii njan do li paaki. Yi-i teen nna, i sii dint i מַכּוּל feie, yoo nba ki i njan taanmaata na ki do.

Baa sii dia daaba bianjinba

(Sennu 15.12-18)

21 "Want Israel teeb sennii na: 2 Li-i tee ki a daa a booru Hiibru^I nirc, li tee wun tun a toonn bina njanloobe. Bina njanlore nani, fan njan yann, ki u daa pa siari. 3 Li-i tee ki u ki מַכּוּל poo yoo nba ki a daa na, fii njan yoo nba, wun nyi yann ki daa jikit poo. Njan li-i tee ki u bo כּוּל pooewa ki a daa, fi-i njan yoo nba, wun jii u poo kii saa. 4 Li-i tee ki u chanbaa tur כּוּל poo ki u כּוּל ki mar waas, poo na nan u waas na tee u chanbaa na yabe, daabir na saa nyi u kuukכּוּל. 5 Njan li-i tee ki daabir na wann nan u loon u chanbaa na nan u njanpoo nan u waas na, ki ki loon bin njan, 6 njan njanin u chanbaa na n jiiu ki saan nanc Yenjiantu boor. Leje ki u saa senn ki kpianc gann, koo tammכּוּל pianu, njan fut u tubir. Li poor po ki u jii sii tee u daabir nan u manfoor gbennu.

7 "Li-i tee ki כּוּל koi u bipoo ki bi teen כּוּל daabir, njan tee bin tan njan nan daabjak na kaa. 8 Li-i tee ki bi כּוּל ki tur wunba loon wun tan כּוּל, njan ki u jii tan ki loon, njan njanin, wun כּוּל ki jiin tur u baa. Li ki tee u chanbaa na n כּוּל ki tur boorganu, kimaan

I Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

waa dia bonpook na diabiik na paak. 9 Li-i tee ki כּוּל daa daabpook a wun tur u bija, li tee wun diau nan u tinj bipoo nae. 10 Li-i tee ki כּוּל na כּוּל poo ki pukin u poo sinsinn nba ki u daa na paak, li kpaal talas ki כּוּל na-i teen u poo sinsinn na jeet nan tiat, ki lii njan nan waa daan tuu teen כּוּל bianjinba sinsinn na, ki wuu biaki מַכּוּל yaak nan waa daan tuu מַכּוּל yaak bianjinba na. 11 כּוּל na-i kii tun linba na ki tur poosaakכּוּל na, li kpaal talas wun nyik poo na ki wun yaat, ki daa te ki u pa siari.

Sennii nba jiin kunkona po

12 "Wunba faa nirc ki kpii, li tee bin mun kpiue. 13 Li-i tee ki u kpet faau-ie, u saa fit chiar ki saan siaminba ki n saa wannii na, ki leje ki u saa foor. 14 Njan li-i tee ki nirc miwa njan faa u כּוּל tonu ki kpiiu, li tee yin kpiue, u lek-i chiar saan n maruj binbintir paak ki loon manfoor, njan yin kpiu.

15 "Wunba faa u baa koo u naa, li tee yin kpiue.

16 "Wunba soor nirc a wun כּוּל, koo a wun teen כּוּל u daabir, yin kpiu.

17 "Wunba sat matont u baa koo u naa paak, yin kpiu.

18 "Li-i tee ki niib כּוּל, ki yenc jii tann koo u niikur ki faa כּוּל na, njan ki u ki kpo, i daa daar u tubir. Njan li-i tee ki wunba ki u faa-u na כּוּל baat diiuk, 19 ki li poor po, ki u tan fiir ki jii patu ki li sommit כּוּל ki u somm nanyer poi-e, כּוּל nba faa nae saa pa, u yoo nba biir na paak, njan bia got כּוּל ki saa tuu yoo nba ki u saa la laafia."

20 "Li-i tee nirc jii lanbann ki boo u daabjak, koo u daabpook, ki u kpo li yoo na, li tee yin dat כּוּל na tubire. 21 Njan li-i tee ki daabir na ki kpo dayenn, koo daa njanlee ni, i daa daar כּוּל na tubir, waa כּוּל u daabir na tee tubdatu nba janje.

22 "Li-i tee ki jasiab כּוּל ki tan kpet faa poo nba מַכּוּל poor, ki u poor na biir, njan ki u jii ki la dansiak ki pukin, njan njanin li tee yin njan wunba faa na panne, nan poo na כּוּל nba saa wann bianjinba, ki barbuura na n got li ni. 23 Njan li-i tee ki poo na tinj la dan nba paar, li tubdatu sii tee manfoor n pa manfoor paake, 24 ki ninbinn n pa ninbinn paak, ki nyann n pa nyann paak, ki niipaurj n pa niipaurj paak, ki taapaurj n pa taapaurj paak, 25 ki mudinu n pa mudinu paak, ki dan n pa dan paak, ki kpinn n pa kpinn paak.

26 "Li-i tee ki nirc faa u daabjak, koo u daabpook ninbinn ki li biir, u daan na n chab כּוּל ki wun saan, ki lin teen ninbinn na paak paatii. 27 Li-i tee ki u faa u nyann ki fokit, wun chab כּוּל ki wun saan, ki lin teen nyann na paak paatii.

Ki jiin bondamm po

28 "Li-i tee ki naab nyiar nirc ki kpiiu, bin jaat naab man tana ki kpiu, ki כּוּל daa njan u nanti. Njan כּוּל daa daar naab na daan tubiri. 29 Njan li-i tee ki naab na כּוּל nya niib, ki bi yeen u daan njan ki u ki lor כּוּל, ki naab na tan nyiar nirc ki kpiiu, bin jaat naab man tana

ki kpiu, njaan bia kpi u daan na. ³⁰ Li-i tee ki bi sak a naadaan na n pa likirii u manfoor paakie, wun pa baa saa jiar bianjinba kur. ³¹ Li-i tee ki naab na kpil naasim, koo sapaam, sennu nae bia see. ³² Li-i tee ki naab nyiar sɔɔ daabjak koo daabpook, naadaan na n pa salimpeena kuna piintaa ^I daabir na paak, njaan bin jaat naab na tana ki kpiu.

³³ "Li-i tee ki nirɔ biit bootuk ki yaan, koo ki gbiir bootuk njaan ki ki piin, ki sɔɔ naab koo boŋ baa bootuk na ni, ³⁴ li tee wun pa bonkobuk na paake. Wun pa likirii na ki tur bonkobuk na daan njaan yent bonkob-kpeenn na. ³⁵ Li-i tee ki nirɔ naab kpil u sɔɔ naab, bi jab banlee n kɔɔt naab nba fo na, ki chent li likirii, ki bia chent naakpeenn na nant. ³⁶ Njaan li-i tee ki naab na yɔɔ tuun nna ki bi piak u daan, njaan ki u ki lor naab na, li tee wun jii naafooke ki pa naadaan na, njaan gaar naakpeenn na.

Sennii nba jiin pann panu po

22 "Li-i tee ki nirɔ jan naab koo peeuk ki kpil, koo ki kɔɔɔ, li tee wun pa nei banŋmue naab na paak, koo pei banna peeuk na paak. ²⁻⁴ Li tee wun pa waa jan linba na paake. Li-i tee ki u ki mɔk siar, bin kɔɔɔ ki teen daabir, ki lii tee paatii, waa jan linba na paak. Li-i tee ki bi la waa jan bonkobuk nba na foot u boor, li-i tee naab koo peeuk koo boŋ, wun pa banlee, yenɔ paak.

"Li-i tee ki nanyukɔ loot diiuk nyɔɔ ki kɔɔ a wun jan, ki bi soorɔ ki kpil, wunba kpil na ki tun nikpinu biiti. Njaan li-i tee yonnu ni-ie, u tun nikpinu biita.

⁵ "Li-i tee ki nirɔ lu u bonkobit ki bi lin muuk ni, koo ki bi lin tilontii kpaab ni ki nman, ki tan saan kɔɔ sɔɔ kpaab ni ki nman jeet nba ki u bur na, li kpaal talas bonkobdaan na n jii u kpaab ni jeet, koo u tilontii kɔɔna, ki pa jeet nba ki u bonkobit nman na paak.

⁶ "Li-i tee ki nirɔ fia u kpaab, ki li dii muuk ki saa kɔɔ u kɔɔ kpaab, ki dii u jeet nba ki u bur na, koo jeet nba ki u jaan bir na, wunba fia muu na tee wun pa linba kur biir na paake.

⁷ "Li-i tee ki nirɔ sak ki dia u kɔɔ likirii, koo u bona nba mɔk nyɔɔ, ki nanyukɔ tan jan bona na u njaak ni, ki bi soorɔ, nanyukɔ na n pa fuunu munlee. ⁸ Njaan li-i tee ki bi ki la nanyukɔ na, njan njan bin saan nan kɔɔ nba tuu dia bona na, Yenjiantu diiuk ni, ki wun saa por nan njan kaa jan bona manji.

⁹ "Maan nba kur tee gammuk ki jiin bona po, laa tee nei paak, koo bonii paak, koo pei paak, koo tiat paak, koo bont nba kur bot, jab banlee nba yaa bi yen bont man na n baar Yenjiantu boor. Yennu-i tur wunba kaat, wun pa taar munlee ki tur kɔɔ na.

¹⁰ "Li-i tee ki kɔɔ sak ki dia u kɔɔ boŋ, koo naab, koo peeuk, koo bonkob-booru nba kur ki u turɔ, ki bonkobuk na tan kpo, koo ki la daŋ, koo ki bi fatɔ njaan ki siara daan kaa, ¹¹ kɔɔ na n saan Yenjiantu diiuk ni, ki saa por nan u ki jan u kɔɔ na bonkobuk na. Li-i tee ki u ki jan bonkobuk naie, bonkobdaan na n sak nan u

I Salimpeena kuna piintaa din tee daabir daauko.

bote, ki u kɔɔ na daa pau siari. ¹² Njaan li-i tee ki u jan bonkobuk naie, kɔɔ na n pa bonkobdaan na. ¹³ Li-i tee muuk ni bonkobukue soorɔ ki kpil, kɔɔ na n baar nan nanchiat na ki lii tee siara; li ki tee wun pa linba ki muuk ni bonkobuk soorɔ na paaki.

¹⁴ "Li-i tee ki nirɔ kpent u kɔɔ bonkobuk, ki bonkobuk na tan la daŋ koo ki kpo, ki bonkobdaan na kaa li yoo, kɔɔ na tee wun pa li paake. ¹⁵ Njaan li-i tee ki li tun nna ki bonkobdaan be li yooie, kɔɔ na daa pa siari. Li-i tee ki bonkobuk na tuun toon njaan ki u pa likirii, likirii nae saa pa bonkobuk na paak.

Sennii ki jiin nisaarik binben njan Yenjiantu po

¹⁶ "Li-i tee ki kɔɔ kpar sapaanmunn nba ki tee sɔɔ sarkperɔ ki kɔɔ nanɔ, wun pa pookɔnt paatii njaan kɔɔɔ. ¹⁷ Njaan li-i tee ki sapaam na baa yɛt wun chab kɔɔ na u bipoo na, kɔɔ na n pa likirii ki lii jan nan baa saa pa sapaanmunn paak bianjinba na.

¹⁸ "Nirɔ nba kur tee jabaabuɔɔ, II yin kpiu.

¹⁹ "Nirɔ nba kur kɔɔ nan bonkobuk, yin kpiu.

²⁰ "Wunba kur mann maruŋ ki tur yenbik, ki li ki tee min Yennu, yin kpiu.

²¹ "I daa dint boorganu biak, koo ki diau diabiuku. Ii tiar nan yimm Israel teeb mun din tee boorganue, Ijpt tij ni. ²² I daa dint pakɔɔ koo kpeebik biaki. ²³ Yi-i tun nna, ki bi mɔ ki yiin ki loon sommir, min Yennu saa turib gatu, ²⁴ ki n wutoor saa do, ki n kpi-i tɔɔ ni, ki i poob saa teen pakɔi, ki i waas n kɔɔ baanba.

²⁵ "Li-i tee ki a kpent likirii ki tur n niib nba ki mɔk na yenɔ, a daa tee nan binba kpentir niib likirii na, ki waau a wun paan nyɔɔti. ²⁶ Fi-i gaar nirɔ liant ki li tee mɔsonn nan u saa pa-a pann, fan jiin liant manja ki yonnu n baa, ²⁷ kimaan njan tee linba ki u saa lia ki dɔkin waat. Fi-i kii turɔ, u ji saa lia bee ki dɔkri? Li-i tee ki u bui fabin ki yiin ki loon sommir, n saa gat ki turɔwa, kimaan n mɔk ninbatinu.

²⁸ "I daa piak biit ki teen min Yennu, ki bia daa mɔ i niib kɔɔndaanɔ mɔnti.

²⁹ "Ii turin i dii nan i daan nan i kpan piinii, yoo nba jan nan turu.

"Ii jii i bijakpera ki turin. ³⁰ Ii jii i nei nan i pei matsinsina nba tee bonjara ki turin. Njaan matsinsinn nba tee bonjar na-ii be nan u naa daa njanlore, njaan daa njaniiin daar na, yin jiiu ki turin.

³¹ "I tee n niibe, li paak, i daa nman bonkobuk nba ki muuk ni bonkobuk soorɔ ki kpil, III njaan ii tuu jii ki tur kɔɔi.

Ki jiin mamɔmm nan binben njan po

23 "Daa kɔɔntir faak, ki bia daa di faak siara ki sommit wunba mɔk kaati. ² Daa taa binba yab, yoo nba ki bi tuun biit, koo ki bi teen siara nba boont barmɔnii na po. ³ Daa want lukitin ki teen tarik, u buut yoo.

II Li paake tee nirɔ nba dia narinbiit paŋ ki tuun toon, koo ki mɔk li bannu. III Kimaan u san nba ki nyii na paak.

⁴ “Fi-i la a dataak naab koo u boŋ ki u tiin boor, fan soorɔ ki turɔ. ⁵ Fi-i la a ɔɔ nba nama ki u boŋ baa nan jika, fan taanɔ ki yin fiinɔ, ŋaan daa gaar ki nyikitsɔ.

⁶ “Tarik-i baar buut boor ki a la nan u mɔk mɔnii, fan turɔ u mɔnii. ⁷ Daa nyiir nirɔ kaati, a bia daa kpi nirɔ kaati, kimaan wunba tun nna, n saa biir li yɔɔwa. ⁸ Daa gaan mɔnyat, kimaan mɔnyat tee niib jɔɔnii, ki bi ki fit laa barmɔnii, ki bia biir niŋamm barii.

⁹ “Daa dia boorganu diabiiki. I mi laa ton bianŋinba, li-i tee ki a tee boorganu, kimaan i din tee boorganue Ijɔpt tiŋ ni.

Ki jiin bina ŋanlore ni nan daanŋanlore daar na po

¹⁰ “Ii tuu jii bina ŋanloob, kii buur i kpaant kii jaan i jeet, ¹¹ ŋaan bina ŋanlore na ni, ii ŋaan ki tiŋ na n foi, ki i daa jaan jeet nba pia leŋi. Tarii nae sii di linba pia leŋ na, ki muuk ni bonkobit na n bia di linba tent na. Ii bia teen daan tilontii nan kpan tiinii kpaant nna.

¹² “Ii tuu jii daa ŋanloob ki tun i toona, ŋaan daanŋanlore daar, yin foi, ki te i daaba nan boorganu nba tuun i toona na, nan i bonkobit n foi.

¹³ “Ii gbiint linba kur ki min Yennu piaki na. I daa mei yenbis, i poŋ daa puur bi sana kaawa.

Ki jiin jaangberɔ ŋantaa na po

(Nyinu 34.18-26; Sennu 16.1-17)

¹⁴ “Ii tuu di jaangberɔ ŋantaa binn ɔɔk ni ki turin baakir. ¹⁵ Nmaarik nba ki bi yir Abib ki i din nyii Ijɔpt na niŋe, ki ii tuu saa di boroboro nba ki mɔk datin jaamm, nan maa wannii bianŋinba na. I daa di boroboro nba ki datin be leŋ, laa saa jii daa ŋanlore nba ki i di boroboro nba ki mɔk datin jaamm maŋ na. Ii mi ki yin baar n boor a yin jiantin ŋaan ki ki dia piinii.

¹⁶ “Yoo nba ki i piin i jeet jaanu, yin teen jaanu jaamm.

“Ii tuu di lanbont jaamm sakoouk, yoo nba ki i pɔ i kpaant ni tilɔɔna. ¹⁷ Jaangberɔ ŋantaa na ni binn kur, li kpaat talas i jab n tuu baar ki jiant min i Yomdaanɔ Yennu.

¹⁸ “I daa teenin boroboro nba ki datin be leŋ, yoo nba ki i jii bonkobuk ki mann maruŋ ki turin na. I-i tuu kii jii bonkobuk ki mann maruŋ ki turin, jaamm na yoo, yaa daa te ki li kpan na yentir sanyiku.

¹⁹ “Binn kur, ii tuu baar nan i sinsinn jeet nba ki i jaan na, min i Yomdaanɔ Yennu ŋaak na ni.

“I daa yak pebik koo bubik, u naa biin ni. ^I

Ki jiin mɔsona nan wannu po

²⁰ “N saa te ki malaka n gar i ɔɔk, ki guuri i sommir ni, ki tan baar nani siaminba ki n ŋamm guuni na.

²¹ Gbiintir u maan ki sak u mɔb. I daa yɛen u maan ki kɔn nanɔ, kimaan mine tumɔ, ki u kan nyik chab i mɔyɛtuku. ²² Nnaan li-i tee ki i sak u mɔb, ki sak linba kur ki n wanni, n saa kɔn nan i datai kur. ²³ N malaka saa gar i ɔɔk ki saan nani Amor teeb, nan Hef teeb, nan Peris teeb, nan Jebus teeb, nan Keenann teeb, nan

^I Li pasiar Keenann teeb din tee nnae ki li tee nyuku.

Hif teeb tiŋ ni, ki n saa biirib. ²⁴ I daa gbaant bi tingbana ɔɔk, koo ki jiantirib, ki bia daa gaan bi jiantu marima. Ii biir bi tingbana na, ki bia yeer bi jiantu tanchaaka na. ²⁵ Li-i tee ki i jiantir min, i Yomdaanɔ Yennu, n saa teen piisin i paak, ki turi jeet nan nyun, ki bia nyinn yiarbooru kur i ni. ²⁶ I tiŋ ni, poosɔɔ poor kan biir, ki pookanmatir bia sii kaa i tiŋ na ni. N saa turi manfofoouk.

²⁷ “N saa te ki niib nba nami na-ii tiinin jaŋmaanii. N saa baar nan ŋmatir, niib nba ki i kɔn namm na sin-suuk ni, ki bia te ki i datai kur n chiar ŋaan nyiki. ²⁸ N saa te ki yanputuk n baar i datai. N saa ber nyinn Keenann teeb nan Hif teeb nan Hef teeb na, yoo nba ki i chari nakiib. ²⁹ N kan ber bi kur binyennɔɔ niŋ kaa, kimaan mi-i teen nna, tiŋ na saa ɔɔk yanne, ki muuk ni bonkobit n pɔt ki gbee leŋ, ki yin gbar ɔɔkɔ.

³⁰ Nnaan n sii beer nyintibe waan waan, nan yaa tan saa pɔt ki jaŋ nan yin ɔɔk gbee tiŋ maŋ ni ki yentir. ³¹ N saa tant i tiŋ kpaar ki lin nyi Akaba mɔkgbianu ki saa tuu Sinsuuk ni mɔkgberɔ, ki nyi tiŋ nba ki siar ki pia na ni, ki saa tuu Yufrates mɔkir. N saa teen tiŋ na niib i nuu ni, ki i sii beerib ŋaan ɔɔk. ³² I daa lorin siara lor namm, koo nan bi tingbana. ³³ I daa te ki niib maŋ kaar i yent ni, li-i teen nna, bi saa te ki yin tun ki biirime. Yi-i jiant bi tingbana na, li sii tee baruk nba gberɔ ki turi.”

Bianŋinba ki bi loon mɔlor na

²⁴ Yennu din yet Moses a, “Baat n boor, jɔjaann na paak, fin nan Aarɔkɔn nan Nadab nan Abihu nan Israel ɔɔkɔndamm piinlore, ki yi-i tan per n boor, yin gbaan ki jiantin. ² ɔɔk ki tee saa baar ki nakin n boor, see fin kuukɔk. Israel nilee na poŋ ki tee bin do ɔɔk na paak kaawa.”

³ Ki Moses saan saa wann niib na Yennu sennu nan u wannu kur, ki niib na kur jiin nan kunkɔyenn a, “Ti saa tun linba kur ki Yennu yeta.” ⁴ Ki Moses ɔɔb Yennu sennii kur. Laa fann sanyapob ni, ki u maa maruŋ binbintir, ɔɔk na nyakir ni, ki chaan tana piik nan ŋanlee, ki li see Israel teeb booru piik nan ŋanlee na taar ni, booru kur nan li tann. ⁵ Li poor po ki u tun naasinsiab, ki bi saan mann maruŋ ki joo muu ki tur Yennu, ki bia jii naajai ki mann tur Yennu, ki li tee weinanlee piinii.

⁶ Ki Moses jii bonkobit na ɔɔk waan ki teen senii ni, ŋaan linba tenn na, ki u ɔɔk maruŋ binbintir na paak. ⁷ Nnanne ki u jii mɔlor gbouŋ nba ki Yennu sennii ɔɔb leŋ na, ki karin sanpaapowa ki tur niib na. Ki bi kur jiin a, “Ti saa sak Yennu mɔb ki tun linba kur ki u senna.”

⁸ Ki Moses jii ɔɔk na ki mii mii niib na paak ŋaan yet a, “Linba nae tee ɔɔk nba gbeen mɔlor nba ki Yennu lor nani, yoo nba ki u turi u sennii na.”

⁹ Nnanne ki Moses nan Aarɔkɔn nan Nadab nan Abihu nan Israel ɔɔkɔndamm piinlore na doo ɔɔk na paak, ¹⁰ ki saa la Israel teeb Yennu na. U taa nba din see linba paak na din naan linba ki bi jii tanbinyinyira nba ki li daauk paar na ki sere, ki li nyirii nan mianu na, ki tee bonɔkɔnwuwur nan sanpagbouŋ na. ¹¹ Yennu din ki

paan Israel tɔɔndamm na danji, bi din la Yennu, ki dii ki bia nyuu. ¹

Ki jiin Moses jɔɔɔ donu po

¹² Li poor po ki Yennu yiin Moses a, "Domin n boor, jɔɔɔ na paak, ki n saa tura tanpatlai ɔɔnlee, ki sennii nba tee wannu ki tur n niib na sɔɔb li paak." ¹³ Ki Moses nan u sommtɔɔ Joosua teen siir, ki Moses piin ki do jɔɔɔ maɔ a wun took Yennu. ¹⁴ Moses din yet tɔɔɔndamm na a, "Ii guut kaan na ni nan yoo nba ki ti tan saa jen. Aarɔnn nan Hur be i boor, ki wunba la maan ki loon li ɔɔammu, wun saan bi boor ni."

¹⁵ Ki Moses doo Sainai jɔɔɔ na, ki sanpagbounɔɔ dɔɔkin jɔɔɔ na. ¹⁶⁻¹⁷ Ki yabint Yennu yentsaakar yent ki nyii jɔɔɔ na paak ki sik, ki li wann nan ɔɔɔ Yennu be leɔ. Israel teeb na din laat yeeɔ na, ki li naan muue di jɔɔɔ na paak. Sanpagbounɔɔ na din dɔɔkin jɔɔɔ na daa ɔɔnloobe, ki daa ɔɔnlore daar ni, ki Yennu be sanpagbounɔɔ na ni ɔɔaan yiin Moses. ¹⁸ Ki Moses chat doo jɔɔɔ na, ki ɔɔɔ sanpagbounɔɔ na ni. U din be leɔ damuna piinnae.

Ki jiin Yennu lanbounɔɔ na piinii po

(Nyinu 35.4-9)

²⁵ Ki Yennu yet Moses a, ² "Betir Israel teeb ki bin baar nan piinii ki turin. Wunba kur par lakib ki u baar nan piinii a wun turin, fan set ki gaar n paak. ³ Faa saa gaar piinii nba bi boore na, li salimmɔɔna, nan salimpeena, nan kutmɔɔnt, ⁴ nan chabɔɔann, nan gungunɔɔnwuwur, nan gungun-mɔɔnwuwur, nan gungun-mɔɔɔ, nan chabir nba ki bi luur nan buuk kobit, ⁵ nan pejai gbounɔɔfabirmɔɔnt, nan jangbenjir gbounɔɔ, nan naajiiik taabii, ⁶ nan olif tiinii kpan ^{II} nba sii liakit fita ni, nan bonnunubit nba sii ɔɔmat kpan nba ɔɔammit na, nan bonnunubit nba nubiru man, ⁷ nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yi onik na, nan tanbinyinyiria nba daauk paar, ki li sii taab mannteeb yudaanɔɔ na liatjak, nan parbiir paak chabir na paak. ⁸ A te niib na n ɔɔamm kasii lanbounɔɔ, ki n sii be namm leɔ. ⁹ Ii ɔɔamm lanbounɔɔ nan bona nba kur sii be leɔ, ki lii tee nan maa saa wana bianjinba na.

Ki jiin mɔɔlor lakir na po

(Nyinu 37.1-9)

¹⁰ "Ii jii naajiiik taabii ki kpaal lakir, ki li fɔɔkint-ii tee taabatii ɔɔantaa nan bonjinn, ki li yarimu-ii tee taabatii ɔɔnlee nan bonjinn, kii dokii taabatii ɔɔnlee nan bonjinn, ¹¹ ki pɔɔr lakir na ɔɔɔɔ ni nan li poor po salima nba ɔɔan, ki bia pɔɔr salima li mɔɔgbankookii, ¹² ki ɔɔamm salima banii ɔɔanna, ki tabin lakir na lɔɔtii ɔɔanna na taa, ki gaan banii ɔɔnlee chinchianyerɔɔ, ki bia gaan ɔɔnlee leer po, ¹³ ki ɔɔamm naajiiik dasoorkara ɔɔnlee nba sii jikit lakir na, ki pɔɔr salima li paak, ¹⁴ ki tuun dasoorkara ɔɔnlee na banii nba gaa lakir na loka ni. ¹⁵ Dasoorkara na sii tun tuue lakir na ni, bi daa nyinti. ¹⁶ Ki tanpatlai ɔɔnlee nba ki n sɔɔb sennii piik li paak ki

I Bi din mi nan nirɔ-i la Yennu, li daanɔɔ saa kpoe. A karin Nyinu 33.20. II Olif tiinii kpan ɔɔan, ki li daauk bia paar.

tura na, a jii kpeen lakir na ni, ¹⁷ ki jii salima nba ɔɔan ki teen li biitir, ki li fɔɔkint-ii tee taabatii ɔɔantaa nan bonjinn, kii yarin taabatii ɔɔnlee nan bonjinn, ¹⁸ ki jii salima nba ɔɔan ki nan bona nba mɔɔk kpinkpant banlee, ^{III}¹⁹ ki tabin yeno lakir na biitir kpinyerɔɔ, ki tabin ɔɔɔ kpinleek po. ɔɔammit bona banlee maɔ ki bii taab ki kpab nan biitir na, kii tee bonyenn, ²⁰ ki te bona maɔ-ii took leeb kii gorii lakir na biitir, ki bi kpinkpant n pɔɔbit kii baak lakir na biitir paak. ²¹ Tanpatlai ɔɔnlee nba ki n sɔɔb n sennii li paak na, i kpeen lakir na ni, ɔɔaan biin salima biitir na li paak. ²² Bona banlee nba be mɔɔlor lakir paak na, n sii be li sinsuuk nie, ki teena sennii nba ki Israel teeb sii waa.

Ki jiin teebul nba ki bi sii paa boroboro ki teen Yennu na po

(Nyinu 37.10-16)

²³ "A jii naajiiik taabii ki kpaal teebul, ki li fɔɔkint-ii tee taabatii ɔɔantaa, ki yarimu-ii tee taabatu nan bonjinn, kii dokii taabatii ɔɔnlee nan bonjinn, ²⁴ ki jii salima nba ɔɔan ki pɔɔr li kur po, ki pɔɔr salima nba ɔɔan ki lint li mɔɔgbankookii, ²⁵ ki teen guunu ki lii kpakii nan niibifoouk fɔɔkint na, ki lintir. Ki salima nba ɔɔan bonkokitir-ii kook li yur paak, ²⁶ ki ɔɔamm salima banii ɔɔanna ki gaan teebul na loka ni, ki lii be teebul na taa nba be siaminba na, ²⁷ kii kpia kpini, ki tuun dasoorkara ɔɔnlee na, ki lin tuu fit wokit teebul na. ²⁸ A jii naajiiik daat ki ɔɔamm dasoorkara ki pɔɔrir salima ki lii wokitir teebul na, ²⁹ ki jii salinɔɔana ki maa saanmanii nan senii, ki bia maa sɔɔborii nan nyubitii, ki bii dia kii mann daan maruɔ. ³⁰ Ii tuu paan kasii boroboro nba ki i teenin yoo kur na, teebul paak, n tɔɔɔnn.

Ki jiin fitsentir na po

(Nyinu 37.17-24)

³¹ "Jiin salima nba ɔɔan ki kur fitsentir. A kur fitsentir na musur nan li nyakir. Li salima tipuuk-ii tee yomm nan fitsentir na. ³² Gbata ɔɔnloob-ii gaa ki pukin sinsuuk ni yar na paak, ki gbata ɔɔantaa-ii be chianyerɔɔ, ki ɔɔantaa-ii be leer po. ³³ Ki gbata ɔɔnloob na kur-ii mɔɔk salima tipuuk nan wooka ɔɔantaa-taa, ki lii naan toorik puuk. ³⁴ Ki fitsentir na nyakir-ii mɔɔk salima tipuuk nan wooka ɔɔanna, ki lii naan toorik puuk. ³⁵ Ki wookir yenn-ii be gbata ɔɔnlee kur sinsuuk ni. ³⁶ A jii salima nba ɔɔan ki kur fitsentir nan li gbata nan li wooka, ki lii tee bonyenn. ³⁷ A kur salima fita ɔɔnlore ki tɔɔɔ fitsentir na paak, ki li-i tuu kii joo yoo nba, lin tur yentu tɔɔɔnn po. ³⁸ A jii salima nba ɔɔan ki kur li fita babitii nan sipai. ³⁹ Salinɔɔana nba saa kur fitsenta nan li bona kur na kpaiu-ii tee nan sinpeenii bɔɔrik-gbina piik nan ɔɔnlore kpaiu na. ⁴⁰ Ki a kurir ki lii tee nan maa wanna bianjinba, jɔɔɔr paak na."

III Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ɔɔaan mɔɔk kpinkpant.

Ki jii Yennu lanbouŋ na po

(Nyinu 36.8-38)

26 Ki Yennu ŋamm yet Moses a, “Ŋammit lanbouŋ na ɔɔk ni nan chabŋana piik nba ki bi luur nan pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt, ki luu bona nba mɔk kpinkpant ^I li paak, ² ki ŋamm chabir kur ki li fɔkint-ii tee taakaabii piik nan ŋanna, ki yarimu-ii tee taakaabii ŋanlee. ³ Ki a kpab nyar chaba ŋanŋmu ki lii tee yenn, ki bia kpab nyar chaba ŋanŋmu nba tenn na ki lii munii tee yenn, ⁴ ki jii tanbɔnwuwur ki teenir nan banii na ki nyar tabin poor po mɔgbankooku, ki bia nyar nna leer na po, ⁵ ki teen banii piinŋmu chabgbenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar piinŋmu chabgbenleer na paak, ki lii yeek leer, ⁶ ki ŋamm salima lɔkita piinŋmu ki gaan chabgbenyenn nan leer na, ki lii jik-ii tee yennkɔɔ.

⁷ “A luu bukobit, ki lii tee chaba piik nan yenn, ki paan lanbouŋ na paak. ⁸ Chaba nba sii tee bɔka piik nan yenn na, li kur-ii tee yomm, ki li fɔkint-ii tee taakaabii piik nan ŋanŋmu, kii yarin taakaabii ŋanlee. ⁹ Ki a nyar chaba ŋanŋmu ki tukin leer paak, ki lii tee bɔkyenn, ki bia nyar chaba ŋanloob nba biar na ki tukin leer paak, ki lii munii tee bɔkleer, ki a pɔbin chinchenbinn nba pukin ŋanloob ni na taar munlee, ki paan lanbouŋ na tɔɔn po, ¹⁰ ki nyar kparchant banii piinŋmu chinchenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar kparchant banii piinŋmu ki gaan chinchenleer na mɔgbankooku, ¹¹ ki ŋamm kutmɔnt lɔkita piinŋmu ki gaan chinchena ŋanlee na, ki lii tee yenn. ¹² Jɔnt chinchenbinn nba tenn na lanbouŋ na poor po, ki lii ɔɔk. ¹³ Nyikin chinchenn nba tenn ki tee taabatu nan bonjinn na, ki lii ɔɔk kpini kii dɔɔkir.

¹⁴ “A ŋamm bondɔkinkara ŋanlee, yenn-ii tee pejak gbounfabirmɔnt, ki leer na-ii tee jangbenjir gbouŋ, ki lii tee lanbouŋ na bondɔkinkara.

¹⁵ “Ŋammit naajiik daat ki teen lanbouŋ na taabii. ¹⁶ Ki taabu kur fɔkint sanpaapo-ii tee taabatii piik nan ŋanŋmu, ki yarimu-ii tee taabatii ŋanlee nan waan. ¹⁷ Ki a kpeer taabii na gbata ŋanlee-lee, ki lii yeek nan leer, bianŋinba taabii na saa fit tukin leer paak. Taabii na kur tee lii mɔk gbata nae. ¹⁸ A ŋamm taabii piinlee ki chaanir lanbouŋ na diitu po, ¹⁹ ki ŋamm salimpeena ki teenir boota ki tuun taabii na salimpeena boota na ni, ki taabu kur-ii be boota ŋanlee ni, ²⁰ ki ŋamm taabii piinlee, ki chaan lanbouŋ na niigaŋ po, ²¹ ki bia ŋamm salimpeena boota piinna, ki taabu kur-ii be boota ŋanlee ni, ²² ki ŋamm taabii ŋanloob ki chaan lanbouŋ na yonbaa po, ²³ ki bia ŋamm taabii ŋanlee, linba sii be yonbaa po lɔtii na ni. ²⁴ Lɔtii ŋanlee na dachaata na kur-ii tee dakpaabaa, ki nyi tiŋ ni ki saa do paapo. Dachaata ŋanlee nba sii be lɔtii ni na, a ŋammir nna. ²⁵ Tɔn, taabii na sii tee ŋanniime, ki salimpeena boota na tee piik nan ŋanloob, ki taabu kur tuu boota ŋanlee kur ni.

^I Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mɔk kpinkpant.

²⁶ “A bia jii naajiik dafoot ŋanŋmu, ki lin ɔɔn lanbouŋ na lokyenn po, ²⁷ ki bia jii dafoot ŋanŋmu ki lin ɔɔn leer po, ki jii daat ŋanŋmu ki lin ɔɔn yonbaa po lokir na ni. ²⁸ Dafoot nba saa kpar sinsuuk ni na, lin bɔkit taabii na binbeuŋ ni ki saan tuu lanbouŋ na kpini leer po, ²⁹ ki pɔr taabii na salima, ki ŋamm salima banii ki gaan taabii na paak, ki lii dia dapɔnkara na, ki bia pɔr salima dapɔnkara na paak. ³⁰ Chaant lanbouŋ na nan maa wanna bianŋinba, jɔɔr paak na.

³¹ “A ŋamm chinchenn ki ɔɔn ki lin bɔkit kasii boor nan kasii yaa kasii boor. A jii chabŋann gunguŋ ki luu ŋmat pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt, ki luur chabŋann, ki nan bona nba mɔk kpinkpant ^{II} li paak, ³² ki chaan naajiik gansenta ŋanna nba ki bi pɔr salima ki gann salima lɔkita na, salimpeena boota na ni, ki ɔɔn chinchenn maŋ li paak. ³³ A ɔɔn chinchenn dachaata na paak, ŋaan senn mɔlor lakir na kasii yaa kasii boor, chinchenn na tɔɔn. Jinjɔŋ nae saa bɔkit kasii boor nan kasii yaa kasii boor. ³⁴ A paan biitir na mɔlor lakir na paak, ³⁵ ki senn teebul na kasii boor lanbouŋ na ni niigaŋ po, ki bia senn fitsentir na li niidiitu po.

³⁶ “A ŋamm jinjɔŋ ki dɔkin lanbouŋ na tammɔb. A jii chabŋann gunguŋ ki ŋmat pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt ki luur, ki jab bonninnant li paak, ki lii tee linba saa ɔɔn lanbouŋ na tammɔkɔkir, ³⁷ ki ŋamm naajiik gansenta ŋanŋmu, ki pɔr salima ki gaan salima lɔkita dachaata maŋ paak, ki chaanir kutmɔnt boota ŋanŋmu na ni, ki jii chinchenn na ki ɔɔn li paak.”

Ki jii maruŋ binbintir na po

(Nyinu 38.1-7)

27 Yennu ŋamm yet Moses a, “Jii naajiik taabii ki kpa maruŋ binbintir, ki li fɔkint-ii tee kpinkpondukina ŋanŋmu, kii yarin kpinkpondukina ŋanŋmu, kii dokii kpinkpondukina ŋanta, ² ki tabin gbata ŋanna paapo lɔtii na kur paak, ki te binbintir nan gbata na-ii taab kii tee yomm, ki a pɔr kutmɔnt, binbintir na kur po, ³ ki jii kutmɔnt ki ŋamm binbintir na bona kur nba tee kutsɔnt, ki bi sii wo tanpent nan li sofira, nan kutsɔnt nba ki bi sii diar ki jikin sɔn, nan di-itmɔyaarii nba sii lot nant, nan kutsɔnt nba ki i sii mɔi muu, ⁴ ki jii kutmɔnt, ki teen kutlaana, ki luur tiak ki ter binbintir na sinsuuk ni, ki gaan kutmɔnt banii lɔtii ŋanna na kur po, ⁵ ki teen kutmɔnt kutlaana yekitik, binbintir na sinsuuk ni, ⁶ ki jii naajiik daat ki pɔrir kutmɔnt, ki lii tee dasoorkara, ⁷ ki jii dasoorkara maŋ ki tuun banii nba gaa binbintir loka ni na, ki lin tuu fit kii wokitir, ⁸ ki kpa binbintir na, ki lii naan lakir, kii mɔk foolin, nan maa wanna bianŋinba jɔɔr paak na.”

Ki jii gungouŋ nba lint Yennu lanbouŋ na po

(Nyinu 38.9-20)

⁹ Ki Yennu ŋamm yet a, “Kpaan gungouŋ ki loon lanbouŋ na. Ki li jinjɔŋ niidiitu bɔkir fɔkint-ii tee taakaabii

^{II} Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mɔk kpinkpant.

piingmu, ¹⁰ ki jonn chabjann jinjon na, dachaata piinlee nba ki a pcr kutmcont na paak, ki tuunir kutmcont boota piinlee na ni, ki gaan salimpeen-lckita ki tuun kutlaana dachaata na paak. ¹¹ Ki niigan po bckir fckint-ii tee taakaabii piingmu, ki a jonn chabjann dachaata piinlee nba pcr kutmcont na paak, ki tuun kutmcont boota piinlee na ni, ki gaan salimpeena lckita ki tuun li kutlaana dachaata na paak. ¹² Ki li yonbaa po bckir na yarimu-ii tee taakaabii piinlee nan njanymu, leje ki a saa jonn chabjann dachaata piik nba pcr kutmcont na paak, ki lii tuu kutmcont boota piik na ni. Ki a gaan salimpeena lckita, ki tuun li kutlaana yur paak. ¹³ Ki gungoun na tconn po nba tee yonput po na-ii munii tee taakaabii piinlee nan njanymu. ¹⁴ Ki tammckckir gan po yiar na, li chinchenjonnkar fckint-ii tee taakaabii njanlore nan waan, kii mck dachaata njantaa nan li boota njantaa. ¹⁵ Ki diitu po na-ii munii biaki mck chinchenjonnkar, ki li fckint-ii tee taakaabii njanlore nan waan, kii mck dachaata piintaa nan li boota piintaa. ¹⁶ A jii chabjann nba ki bi jii pekob-bcnwuwur, nan pekobmcont, nan pekobmcont, ki luur tammck na jinjon, ki li fckint-ii tee taakaabii piik, ki a nan bonninant li paak, ki lii gaa gansenta njanna nba be boota njanna ni na. ¹⁷ Dachaata nba saa lint dindonjouk na, li kur-ii pcr salimpeena nan li lckita. Daat na-ii tuu kutmcont boota ni. ¹⁸ Dindonjouk na fckint-ii tee taakaabii piingmu, ki yarimu-ii tee taakaabii piinlee nan njanymu, ki a njamm jinjon ki lii tee chabjann, kii fck paapo taakaabii njanlee nan waan. Ki dachaata na kur-ii mck li boota. ¹⁹ Bona nba kur tee lanboung na yar, nan lanboung na kpai, nan gungoun na kpai, a jii kutmcont ki njammir.”

Ki jii fitir gotu po

(Liifai teeb 24.1-4)

²⁰ Ki Yennu njamm yet Moses a, “Betir Israel teeb na ki bin baar nan olif tiinii kpan ¹ ki tura, ki a teen fitir ni, ki tuu joor daajoouk kur. ²¹ A te Aaronn nan u bonjai na-ii jokin fitir na, jinjon nba dck mckor lakir na tconn po, lanboung na ni, siaminba ki n be na, ki lin tuu di ki tan yent sanyck. Li tee sennu nba ki Israel teeb sii diae, kii tuun nna, nan bi yaaboon kur nba waa.”

Ki jii mannteeb liant po

(Nyinu 39.1-7)

28 Ki Yennu njamm yet Moses a, “A tun yiin a ninja Aaronn, ki wann nan ck nan u bonjai nba tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar-e tee binba ki n gannib Israel booru ni, a bii tee mannteeb. ² Nyarin mannteeb liant ki tur a ninja Aaronn, ki lin turc baakir nan fant. ³ A yet gbanjabira nba ki n turib yanfoon na, ki bin nyar liant manj ki turc, ki a kaanc ki wuu tee manntck. ⁴ Liant nba ki bi saa nyare na: Li parbiir paak chab-bckrik, nan liatjak, nan liatfoouk, nan liatir nba ki bi nan bonninant li paak, nan yufintu, nan tanbobitir. I saa nyar linba nae ki lii tee Aaronn nan u

bonjai liant, ki lin te ki bi tee mannteeb ki tuun n toonn. ⁵ A te ki bin jii salima gungun, nan pekob-bcnwuwur, nan pekobmcontwuwur, nan pekobmcont, nan chabjann, ki luu liant na.

⁶ “Bin jii pekob-bcnwuwur, nan pekobmcontwuwur, nan pekobmcont, nan salima gungun, nan chabjann, ki luu liatjak, ki jab bona li paak, ⁷ ki nyar chaba njanlee ki tabin bcpiat na paak. ⁸ Bin jii chab-booru nba ki bi jii pekob-bcnwuwur, nan pekobmcontwuwur, nan pekobmcont, nan chabjann, ki luu njmat salima gungun li ni, ki teen gbanboobir, ki lii taa yomm nan liatjak na. ⁹ Jii tannyinyira nba daauk paar na njanlee, ki scb Jakcb bonjai na sana, ¹⁰ ki scb bonjai banloob sana, ki lii be tanyenn paak, ki banloob sana-ii munii be leer na paak, kii waa leer saakatuk saakatuk. ¹¹ Gbanjabir nba mi jabit fanu n scb Jakcb bonjai na sana tannyinyira njanlee na paak, njan kokin salima li kpini, ¹² ki lor tana na ki tabin liatjak na bcpiat paak, ki lii see Israel booru piik nan njanlee na taar ni. Nna bannue ki Aaronn sii jikin Israel booru sana na, u bcpiat paak. Njanne saa te ki min Yennu kan tamm n niib po. ¹³ Gbanjabira na n jii salima bona njanlee, ¹⁴ ki luu salingann njimpiana njanlee ki lii naan jaruk, kii taab salima bona nba gaa na paak.”

Ki jii manntck parbiir paak chab-bckrik na po

(Nyinu 39.8-21)

¹⁵ Ki Yennu njamm yet a, “Jii chabjann ki nyar parbiir paak chab-bckrik, ki tur mannteeb yudaanc, ki wuu dia kii bant maa loon bii tuun bianinba. A te lii naan liatjak nba njmat salima, ki luu nan pekob-bcnwuwur, nan pekobmcontwuwur, nan pekobmcont, nan chabjann. ¹⁶ Ki li fckint-ii tee nuubatu, ki yarimu-ii bia kii tee li bannu, ki lii ckck. ¹⁷ Ki a jii tabin tanbinyinyira nba daauk paar na li paak, ki teen chaabii njanna. Ki sinsinn chaabu na, a tabin tanbinyinyira nba ki bi yir rubi nan topas nan beril na. ¹⁸ Ki chaabu nba pukin munlee ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir emeral nan safir nan takus. ¹⁹ Ki chaabu nba pukin muntaa ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir jasint nan agat nan ametis. ²⁰ Ki chaabu nba pukin munna ni-ii tee tanbinyinyira nba ki bi yir krisolat nan oniks nan jaspaa. Ki a kokin li kur salima. ²¹ Tanbinyinyira na sii tee piik nan njanlee-e, ki see Jakcb bonjai piik nan banlee na paak, ki Israel ^{II} booru piik nan njanlee na sana yenn yenn-ii be tann kur paak. ²² A pian salingann jarit, ki lii tee nan njimpiana na, kii gaa parbiir paak chabir na paak, ²³ ki njamm salima banii njanlee, ki gaan parbiir paak chabir manj paapo mckbankpinii, ²⁴ ki ji gaan salima njimpiana njanlee na salima banii njanlee na paak, ²⁵ ki bia soor njimpiana njanlee na mck nba tenn ckck na, ki lor salima bona njanlee paak, ki lin fit tur nan liatjak na bcpiat paak tconn po, ²⁶ ki teen salima banii njanlee ki gaan parbiir paak chabir na tij po kpini, ki lii ckck liatjak na. ²⁷ Njammit salima banii njanlee biak, ki gaan liatjak na bcpiat njii na tij po, ki kpian gbanboobir na. ²⁸ A jii gungunbcnwuwur ki kpab lor banii nba gaa parbiir

I Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

II Jakcb sanleere din tee Israel.

paak chabir na paak, nan liatjak banii na, gbanboobir na paapo, ki li daa te parbiir paak chabir na lian ki nyi liatjak na boori.

²⁹“Yoo nba kur ki Aarɔnn saa kɔk kasii boor na, u sii lia chabir nba ki Israel booru piik nan banlee sana sɔb li paak na, u parbiir paak, ki n kan ban tamm n niib po. ³⁰A bia wuun tana njanlee nba ki bi yir Yurim nan Tumim ^I na parbiir paak chab-bɔɔrik na ni, ki li tuu sii be Aarɔnn parpaak, yoo nba ki u kɔk kasii boor na. Njanne ki Aarɔnn tuu sii dia ki bant min Yennu loomm ki gaan n niib Israel teeb po.

Ki jiin mannteeb liant nba pukin na po

(Nyinu 39.22-31)

³¹“Bin luu liatfoouk nba ki bi tuu saa liawa njan paan liatjak na nan gungunbɔnwuwur, ³²ki nyik yur kunkɔk boor, ki gbab turu na ki nyar, ki li daa pari. ³³⁻³⁴Pɔbint gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔk, ki lii naan punpoa, ki gaan liatfoouk na tij po mɔgbana, ki bia jɔnn salima gbekirii, ki foon li sinsuuk ni yenn yenn. ³⁵Aarɔnn tuu saa lia liatfoouk marɔ, yoo nba ki u tuu yaa wun mann maruɔ nae. Ki wuu kɔk kasii boor yoo nba, gbekirii na tuu sii mɛ, wuu biaki nyi ki li mɔ, njanne saa te ki u kan kpo.

³⁶“Jiin salinɔann ki njanmir bonpatiliak, ki sɔb li paak a, ‘Yennu yar,’ ³⁷ki jii gungunbɔnwuwur ki lor tabin yufintu na yugbiar paak. ³⁸Aarɔnn tuu saa yir u yugbiar paake, ki lin te min Yennu n gaar piinii nba ki Israel teeb teenin na, li-i lekii tee niib na mann maruɔ ki kpet.

³⁹“Luun chabɔann liatir, nan chabɔann yufintu, nan gbann, ki jabir, ki jii tur Aarɔnn.

⁴⁰“A nyar liata nan gbana nan fokirii ki tur Aarɔnn bonjai, ki lin turib fant nan baakir. ⁴¹A jii liant marɔ ki lann a ninja Aarɔnn nan u bonjai, ki mɔk olif tiinii kpan ^{II} bi paak, ki kaamm ki bii tee mannteeb kii tuun n toonn. ⁴²Nyarin chabɔann kurtajina, ki lin nyi siak ni ki dian duna, ki turib, ki lin te ki bi daa lubin bi mɔkɔ. ⁴³Aarɔnn nan u bonjai na sii tun ki yokinire, yoo nba kur ki bi saa kɔk kasii lanbouɔ na ni, koo ki nakin maruɔ binbintir na, a bin mann maruɔ kasii boor, ki tan kan lu bi mɔkɔ ki kpo li paaki. Linba na tee sennu nba ki Aarɔnn nan u yaaboona sii tun diae mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Sennii nba saa dia Aarɔnn nan u bonjai ki bii tee mannteeb

(Liifai teeb 8.1-36)

²⁹“Faa saa tun bianjinbae na ki kaan Aarɔnn nan u bonjai, ki bii tee mannteeb ki tuun n toonn: Jiin naajapan nan pejai banlee ki bi daa mɔk danɔ bi gbanant paak, ²ki jii boroboro yon nba njan, ki teen boroboro nan olif tiinii kpan, ki bia teen boroboro leer ki daa nmat olif tiinii kpan li ni, ki bia lo lilaat ki mirir kpan, njan daa tee datij li kura ni, ³ki kpeenir

^I Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm. ^{II} Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

kpanchibuk ni, ki jii turin, yoo nba ki a saa mann naajak nan pejai banlee maruɔ na, ⁴ki baar nan Aarɔnn nan u bonjai, n lanbouɔ na tammɔb ni, ki te bin wur njan bi mɔkɔ. ⁵Ki a ji lann Aarɔnn manntɔk liant na, wun lia chabɔann liatir ki paan liatfoouk nba ki liatjak sii paa li paak na, ki ji paan liatjak na, nan parbiir paak chab-bɔɔrik na, nan gbanbobinkar na, ⁶ki yirimɔ yufintu na, njan lor tabin bonpatiliak nba ki li paak sɔb a, ‘Yennu yar’ na li paak, ⁷ki ji jii kpan nba saa kaanɔ na, ki mɔkɔ u yur paak.

⁸“Baat nan u bonjai ki lannib liata, ⁹ki bobin gbana bi sai ni, ki bia yirimm fokirii. Faa saa teen bianjinbae na ki kaan Aarɔnn na u bonjai, ki njan nan bi yaa-boona sii tuun n toonn, ki tee mannteeb yoo kur.

¹⁰“Jiin naajak ki baar nanɔ lanbouɔ na mɔkɔ, ki yet Aarɔnn nan u bonjai na ki bin paan bi nii naajak na yur paak. ¹¹Ki a kpi naajak na n mɔkɔ, lanbouɔ na tam-mɔk boor, ¹²ki suunt a niibir sɔk na ni, njan suu suu maruɔ binbintir na gbata na paak, ki ji kpaar sɔk nba tenn na ki mɔkɔ lint maruɔ binbintir na nyakir ni. ¹³Li poor po ki a bia jii kpapana nba taab kɔk ni bona paak na, nan kparib nba lint kɔk na, nan yaanninbina njanlee na, nan kpapana nba taab li paak, ki joor muu, maruɔ binbintir na paak, ki lii tee maruɔ ki turin, ¹⁴ki joo naab na nant nan u gbouɔ nan u mɔkɔ muu, kaanɔ na kpin, ki lii tee maruɔ nba saa nyinn mannteeb na yanbɔmm.

¹⁵“Jiin pejai na yɔkɔ ki yet Aarɔnn nan u bonjai na ki bin paan bi nii pejak na yur paak. ¹⁶A kpiu, ki jii u sɔk ki lia maruɔ binbintir na loka njan na kur po. ¹⁷Potir pejak na nant buri buri, ki wuur u mɔkɔ ni bona nan u nani, ki paanir u yur nan nanleet na paak, ¹⁸ki joo li kur muu, binbintir na paak, ki lii tee jeet piinii, ki jeet marɔ nubiru saa manjin.

¹⁹“A yet Aarɔnn nan u bonjai ki bin paan bi nii pejaleek nba kii turin na yur paak. ²⁰A kpiu, ki jii u sɔk waan ki suu suu Aarɔnn nan u bonjai na diitu tublɔn, nan bi niidiitu niibijaba, nan diitu taabijaba, ki jii sɔk nba tenn na ki lia binbintir na loka njan na kur po. ²¹Jiin sɔk nba be binbintir paak na waan, ki bia jii kpan nba saa kaamm na, ki mii Aarɔnn nan u bonjai na paak, nan bi liant paak. Aarɔnn nan u bonjai nan bi liant na sii tee n yare.

²²“A njan peeuk na kpapana, nan jokpikir, nan kpapana nba taab mɔkɔ ni bona paak na, nan kparib nba lint kɔk, nan yaanninbina njanlee na, nan li kpapana, nan diitu po njan na. Pejak na tee kaanu pejake. ²³A nyinn boroboro booru muntaa nba be kpanchibuk ni, ki tee n yar, ki datij kaa li ni na, yenn yenn, linba ki olif tiinii kpan ^{III} be li ni, nan linba olif tiinii kpan kaa leɔ, nan linba ki a teenir nan lilaauk na. ²⁴Jiin jeet na kur ki kubin Aarɔnn nan u bonjai, ki betib ki bin jii turin, ki lii tee burchinpiinii. ²⁵Ki a gaarir bi boor ki joor muu, binbintir na paak, ki wat mujoonu piinii na paak, ki lii tee jeet piinii kii teenin, ki jeet marɔ nubiru saa manjin.

^{III} Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

²⁶ "A jii pejak na kubitir ki turin, ki lii tee burchinpiinii, naan kubitir marj sii tee a yare.

²⁷ "Li-i tee ki i kaan manntɔɔ, ki kpil pejak ki jii u kubitir nan narj ki lii tee burchinpiinii ki teenimi, a jiiir ki lii tee mannteeb yar. ²⁸ Yoo nba kur ki n niib baar nan weinanleeb piinii ki teenin, a jii bonkobuk marj kubitir nan narj, ki lii tee mannteeb tor, njanne tee Israel teeb piinii nba ki bi teen min Yennu. Sennu na tee linba ki n kan ban lebitire.

²⁹ "Aarɔnn-i tarj kpo yoo nba, fan jii u manntɔɔ liant ki tur u bonjai, ki bi-i kaamm, bin ji tuu liar. ³⁰ Aarɔnn bonjak nba saa set u seenu ni, kii tee manntɔɔ, ki tuu saa kɔɔ n lanbouŋ na ni, ki tuun kasii boor na, tuu saa lia liant marj daanjanlore-e.

³¹ "Faa saa kaan Aarɔnn nan u bonjai ki kpi pejak nba na, a yakin u nant kasii boor na. ³² Aarɔnn nan u bonjai na saa njan pejak na nant, nan boroboro nba be kpanchibuk ni na, lanbouŋ na tammɔɔb nie. ³³ Bi tuu saa njan pejak nba ki bi kpil ki kaamm ki bia wuur bi biit na. Bi kɔɔe tuu saa njanmir, kimaan lii tee kasii. ³⁴ Li-i tee ki nant na tenn, koo boroboro na siar biar ki lii yent sanyikku, bi daa njanmi, bin joor muu, kimaan lii tee kasii.

³⁵ "A jii daanjanlore ki mann maruj, ki kaan Aarɔnn nan u bonjai, nan maa wanna bianjinba na. ³⁶ Daar kɔɔ ni, a tuu kpi naajak ki mann maruj ki lin te yin la nyikin chab i biit paak, linba nae saa njan maruj binbintir na. A jii olif tiinii kpan ki njan binbintir na, ki lii tee kasii. ³⁷ A jii daanjanlore ki wuur njan binbintir na, ki te binbintir na-ii tee kasii. Wunba kur saa siir, wuu tee kasii, koo linba kur saa siir, lii tee kasii.

Ki jiiin daar kur Yenpiinii po

(Nikant 28.1-8)

³⁸ "A tuu mann maruj daar kɔɔ ni ki kpi pei banlee, binba dii binn binn, binbintir na paak. ³⁹ A tuu kpi peyeuŋ sanyikku ni, ki tan kpi kɔɔ na daajoouk.

⁴⁰ Sinsinn peeuk nba ki a saa kpi na, a jii boroboro yonjanin bɔrik-gbinjinn, ki njan olif tiinii kpan salena njanee nan waan, ki bia kɔɔn daan salena njanee nan bonjinn, ki lii tee piinii, ⁴¹ ki tan kpi peleeuk na daajoouk ki mann maruj, ki jii yon nan olif tiinii kpan nan daan, ki lii tee nan sanyikku ni yar na, ki tur min Yennu, ki lii tee jeet piinii, ki lii nubiru saa marjin. ⁴² Mujoonu piinii na, ii sii tun tuun nnae, n lanbouŋ tammɔɔb ni, ki teenin, maaru n tuu maaru. Leje ki n sii be nan n niib ki piak nana. ⁴³ Leje ki n saa took Israel teeb marj, ki n yentsaakar na sii be bi boor, ki njan leje, ki lii sii tee kasii. ⁴⁴ Ki n saa njan lanbouŋ na nan maruj binbintir na. Ki n saa gann Aarɔnn nan u bonjai, ki bi sii tee mannteeb ki tuun n toona. ⁴⁵ Ki n sii be nan Israel teeb marj ki tee bi Yennu. ⁴⁶ Ki bi saa bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu nba nyinnib Ijpt tirj ni, a mii be nann. Mine tee bi Yomdaano Yennu.

Ki jiiin bonnunubit maruj binbintir na po

(Nyinu 37.25-28)

³⁰ "A jii naajik taabii ki kpa maruj binbintir ki bii jokin bonnunubit lii paak. ² Li fɔkint-ii tee ni-ibatii njanlee, kii yarin niibatii njanlee, kii dokii paapo ni-ibatii njanee, ki gbata nba chaa binbintir na lotii njanee ni na, njan nan lakir na kur-ii tur yomm. ³ A pɔr salinjan li paapo nan loka njanee na, nan li lotii na gbata, ki teen salima guunu ki lintir, ⁴ ki njan salima banii njanee ki gaan binbintir na binbeuŋ ni, ki njanlee-ii be yenn po, ki njanlee-ii be leer na po, ki lin tuu fit tuun dafoot kii jikin. ⁵ A jii naajik daat ki njan dafoot njanee na, ki pɔrir salima. ⁶ A kɔɔn binbintir na ki senn chinchenn nba kɔɔn molor lakir na tɔɔn po. Leje tee saminba ki n saa tooka. ⁷ Aarɔnn tuu sii jokin bonnunubit binbintir na paake, sanyikku kur, yoo nba ki u baar a wun njan fita na. ⁸ U bia tuu saa tun li banue, li-i tee ki u joo fita na daajoouk. Ii jokin bonnunubit na yoo kur, ki daa nyikin. ⁹ A daa ban jikin bonnunubit nba kɔɔ, koo bonkobuk piinii, koo jeet piinii ki jokin binbintir na paak, ki bia daa kɔɔ daan piinii li paaki. ¹⁰ Aarɔnn tuu saa mann maruj na binn kɔɔ ni yomkɔɔe ki njan binbintir na. Ii tuu saa jii bonkobuk nba ki i kpil ki lii tee biit paak na sɔme, ki teen binbintir na gbata njanee na paak. Binbintir na sii tee kasii ki tee min Yennu yar."

Lampo nba jiiin Yennu lanbouŋ na po

¹¹ Yennu din njan yet Moses a, ¹² "Yoo nba ki i saa kan Israel teeb nikant na, wunba kur ki i kanɔ, li daano saa pa likirii ki turin, u manfoor paak, njanee saa te ki bonbiir kan baarɔ, nikant na yoo. ¹³ Wunba kur ki bi kanɔ nikant, wun pa nan bianjinba ki saakab saa wann na. Sɔɔ kur saa pa likirii nba na, ki lii tee n yar. ¹⁴ Kɔɔ nba kur ki bi kanɔ nikant na, ki u baar bina piinlee koo ki gar nna, saa pa likirii marj. ¹⁵ Yoo nba ki bi saa pa likirii bi manfoa paak na, mankitɔɔ daa pa ki li gaar, ki nandaano mun daa pa ki li kɔɔ. ¹⁶ A saa gaar likirii na Israel teeb boor, ki daa lanbouŋ na ni bonloŋa. Lampo na paatii sii tee n niib na manfoa paake, ki n sii tian bi po ki guub."

Ki jiiin kutmɔnt kutsɔŋ po

¹⁷ Ki Yennu njan yet Moses a, ¹⁸ "Njanmit kutmɔnt kutsɔŋ nan kutmɔnt kantu, ki sennir lanbouŋ nan maruj binbintir na sinsuuk ni, ki teen nyun kutsɔŋ na ni. ¹⁹ Aarɔnn nan u bonjai tuu saa nit nyun marje, ki bia wuur bi taapant, ²⁰ ki fit lian kɔɔ lanbouŋ na ni, koo ki mann jeet, maruj binbintir na paak, ki ji kan kpo. ²¹ Li kpa talas ki bin wuur bi nii nan taapant. Njanee saa te ki bi kan kpo. Linba na tee sennu nba ki njan nan bi yaaboona sii tun diae maaru n tuu maaru."

Ki jiiin kpan nba njanmit na po

²² Ki Yennu yet Moses a, ²³ "Jiiin bonnunubit nba njan ki bi yir mir, ki li kpaii-ii tee nan sinpeeni bɔrik-gbina

ɲantaa kpaiu na, nan bonnunubit nba ki bi yi sinamɔnn na, ki li kpaiu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbinn nan waan na, nan kinkaka nba nubiru man, ki li kpaiu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbinn nan waan na, ²⁴ nan bonnunubit nba ki bi yi kasia na, ki li kpaiu-ii tee nan sinpeenii bɔrik-gbina ɲantaa na, kii tee nan baa bikii bianjiba Yennu lanbouɲ ni na, ki jii olif tiinii kpan ¹ salena ɲanloob ki ɲmat li kur, ²⁵ ki lii tee kpanunubit nba tee Yennu yar ki saa ɲamm bona. ²⁶ A jiir ki lin ɲamm n lanbouɲ nan mɔlor lakir na, ²⁷ nan teebul nan li bona kur, nan fitir nan li bona kur, nan binbintir nba ki bi jokin bonnunubit li paak na, ²⁸ nan binbintir nba ki bi jokin piinii li paak na, nan li bona kur, nan kutsɔɲ na nan li kantu. ²⁹ A jii bona na ki tun li bannu ki ɲamm tur min Yennu, ki li saa teen kasii, ki wunba kur saa siir, wuu tee kasii, koo linba kur saa siir, lii tee kasii. ³⁰ A jii kpanunubit maɲ ki ɲamm Aarɔnn nan u bonjai ki kaamm, ki bii tee mannteeb kii tuun n toonn. ³¹ Betir Israel teeb na nan kasii kpanunubit nba sii ɲammit niib nan bona na, bii dia kii tuun n toona yoo n tuu yoo. ³² I tuu daa mɔ nyiana paaki; sɔɔ ji daa jikit li bona ki naan li kpanunubit booru. Li teen kasii-wa, ki yin bann nan li tee kasii. ³³ Wunba kur teen kpanunubit maɲ booru, koo ki jii kpanunubit maɲ ki mɔɔn nira paak, ɲaan ki u ki tee manntɔɔ, n saa nyinno n niib niwa."

Ki jiin bonnunubit po

³⁴ Ki Yennu ɲamm yet Moses a, "Jiin bonnunubit nba na janjanbii, ɲanne tee suun nba ki li nubiru man, nan kunkoonwakii nba nubiru man, nan tutubira suun nba nubiru man, nan suun nba nubiru man ki bi yi frankinsens na, ³⁵ ki ɲmat teen bonnunubit. A pukin yaarin ki te ki lii ɲan, kii tee kasii. ³⁶ A jiir waan ki nann ki lii tee yon, ki a kɔɔ nann n lanbouɲ na ni, ki pukir mɔlor lakir na tɔɔnn po. Ii jii bonnunubit na ki lii tee kasii nan barmɔnii. ³⁷ I daa ban ɲmat bonnunubit na booru ki teen i mɔɔni. Ii jiir ki lii tee kasii bont, kii teen min Yennu. ³⁸ Li-i tee ki sɔɔ ɲamm bonnunubit nba na booru ki lii tee u mɔɔn yar, n saa nyinno n niib niwa."

Ki jiin Yennu lanbouɲ na po

(Nyinu 35.30-36.1)

³¹ Ki Yennu yet Moses a, ² "N gann Besalel, wunba tee Hur yaaboonn, ki u baa tee Uri ki nyii Juda booru ni na, ³ ki gbeenɔ n Seyeɲa. N turɔ bannu nan yangɔrikin nan nuu toonbooru kur dudukita, ⁴ ki te ki u saa fit jii salimmɔna nan salimpeena nan kutmɔnt ki nannir ki nan bonjana, ⁵ kii jabii tanbinyinyira nba daauk paar, kii kokintir salima, kii kpee taabii, kii biaki tuun nuu toona kur. ⁶ N bia gann Oholiab, wunba tee Ahisamak bija ki nyii Dann booru ni na, a bii lakin kii tuun. N bia tur nuu toontunna kur yangɔrikima, ki bi saa fit ɲamm linba kur ki n wanna na: ⁷ ɲanne tee n lanbouɲ na, nan mɔlor lakir nan li biitir, nan lanbouɲ na ni bonmimaat kur, ⁸ nan teebul nan li bona kur, nan

I Olif tiinii kpan ɲan, ki li daauk bia paar.

fitsentir nba ki bi jii salinjana ki nan, nan li bona kur, nan maruɲ binbintir nba ki bi jokin bonnunubit li paak na, ⁹ nan maruɲ binbintir nba ki bi jokin piinii nan li bona kur, nan kutsɔɲ nba ki bi sii fobitir nan li kantu, ¹⁰ ki bia pukin mannteeb liant nba mɔk fant, ki Aarɔnn nan u bonjai tuu sii lia ki tuun mannteeb toona, ¹¹ nan kpan nba saa ɲamm niib, nan bonnunubit nba nubiru man ki tee kasii boor yar na. Ki bin fit ɲamm linba na fanu, li ɲan ki bin weir fanu nan maa wanna bianjiba na."

Ki jiin foon daar po

¹² Ki Yennu ɲamm yet Moses ¹³ a wun pak Israel teeb a, "Ii dia foon daar na, kimaan li tee mɔlore ki tur min nan yimm, yoo nba waa kur, a lin wann nan min Yennu-e teenii n tiɲɲ niib. ¹⁴ Li kpaat talas ki yin dia foon daar na, kimaan li tee kasii daare. Wunba kur ki diar ɲaan tuun toonn daar maɲ ni, yin kpiu. ¹⁵ N turi daanjanloobo a yin tun i toona, ɲaan daanjanlore daar na tee min Yennu daare, ki wunba kur tun toonn li daar, yin kpiu. ¹⁶ Israel teeb-ii dia daar maɲ ki lii tee mɔlor nyinn. ¹⁷ Li tee yoo kur mɔlor nyinne ki tur yimm Israel teeb nan min, kimaan min Yennu-e nan sanpaak nan tiɲ, daa ɲanloob na ni, ɲaan nyik toonn ki foi daanjanlore daar."

¹⁸ Yennu nba din pak nan Moses ki gbenn yoo nba, Sainai kɔkɔ paak na, ki u ji turɔ tanjabirkara ɲanlee nba ki ɲɔɔ Yennu sɔb u sennii li paak na.

Ki jiin salima naajabik po

(Sennu 9.6-29)

³² Israel teeb nba din la nan Moses doo Sainai jɔ-jaann na paak ki wei nan jenu na, ki bi taan leeb ki baar Aarɔnn boor ki yetɔ a, "Ti ki mi linba teen Moses-i, wunba nyii nant Ijijpt na, li paak, a maa yenbik ki turit, ki wuu ɲmakitirit."

² Ki Aarɔnn betib a, "Tuutir salima tutuuta nba ki i poob nan i bonjai nan i bonpoi tuu na, ki baar nann ki turin." ³ ɲanne niib na kur tuut bi salima tutuuta ki tur Aarɔnn, ⁴ ki u gaar salima tutuuta na ki nannir, ki maar salima naajabik, ki niib na yet a, "Israel teeb, ti Yennu-e na, wunba nyi nant Ijijpt na."

⁵ Ki Aarɔnn ji maa maruɲ binbintir ki li be salima naajabik na tɔɔnn, ki ji yet niib na a, "Wonn, ti saa teen jaamm ki baakit Yennu." ⁶ Ki li yent sanyapob ni, ki niib na baar nan bonkobit, ki kpaii mann mujoonu maruɲ, ki bia kpaii bonkob-lia a bin di, ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. Ki niib na kar ki dii, ki nyuu, ki ji fiir ki dɔɔ nan leeb.

⁷ Ki Yennu yet Moses a, "ɲmatir sik yian, kimaan a niib nba ki a nyii namm Ijijpt na yêtin ki tun yanbɔmma. ⁸ Bi dɔɲ yêtin sɔnu nba ki n wannib maa bin wei nawa. Bi nann salimae ki maa naajabik, ki mann maruɲ ki jiantirɔ, ki yeen a bi yenbik nba nae nyii namm Ijijpt. ⁹ N bann niib na tubkangbatin nba teewa. ¹⁰ A daa koor a fan gɔɔrin mɔtana. N wutoor doo bi paaka, n yaa man biiribe, ɲaan n saa te ki fin nan a yaaboonn n teen digbanjaann."

¹¹ Naan ki Moses barin u Yomdaano Yennu ki yet a, "Yennu, bee paake ki a mantik donn wutoor a niib nba ki a jii a panchian nan yikoo ki nyinnib Ijpt na?" ¹² Ti ki loon Ijpt teeb na-ii fit kii yeen a a nyinn a niib Ijpt tij ni naan lor fan kpib kunkona ni, ki boontib fas fasi. Nyikin wutoor, naan lebit a dudukit, ki daa baat nan bonbiir a niib paakii. ¹³ A tiar a toontunna Abraham nan Aisak nan Jakob po. Tiat molor nba ki a lor namm, nan a saa te ki bi yaaboona n pot, kii tee nan nmaabira nba be sanpaapo na, ki bia yet nan a saa tur bi yaaboona tij na kur, ki lii tee bi faar mackmak nan mackmak." ¹⁴ Nanne ki Yennu lebit u dudukit, ki ji ki baar nan bonbiir u niib paak, nan waa bo yaa wun tun na. ¹⁵ Ki Moses nyii jocr na paak ki nmat sik, ki dia tanjabir kara njanlee nba ki Yennu sob u sennii li paak, li kur po na. ¹⁶ Yennu mone jabir tana na ki sob sennii man li paak.

¹⁷ Ki Joosua gbat niib na yikin ki fu fuut, ki u yet Moses a, "Tob fuur be kaan na ni."

¹⁸ Ki Moses jiin a, "Fuut na ki naan nyannu fuuti, li bia ki naan fabinii fuuti, li tee yanii fuute."

¹⁹ Moses nba somm ki nakin kaan na yoo nba, ki la salima naajabik, ki bia la niib na waa waak na, ki u wutoor doo bonchiann. Ki u set jocr na nyakir ni, naan lu tana njanlee nba ki u bo dia u nuu ni na, ki li yeer, ²⁰ ki jii salima naajabik nba ki bi nan na, ki nannir ki li kpant yon, ki u nmat nan nyun, ki te Israel teeb na nyuur, ²¹ naan yet Aaronn a, "Niib na tun bee ki tura, ki a te ki bi tun yanbonboorik na?"

²² Ki Aaronn jiin a, "A daa dont wutoor nanimi, a mi niib na nba loon yanbomm tumu bianjinba. ²³ Bi betin a, 'Ti ki mi linba teen Moses, wunba nyii nant Ijpt na. Li paak, a maa yenbik ki wuu nmakitirit.' ²⁴ Ki n wannib maa bin baar nan salima tutuuta, ki binba mack baar nann ki turin. Ki n jii lu muu ni, ki li nann ki ti jii nan naajabik na."

²⁵ Ki Moses la nan Aaronn-e te ki niib na paako, ki tun jat-toona, ki dint bi mone fei, bi datai numm ni. ²⁶ Ki Moses set kaan na tammob po naan tant ki yet a, "Wunba kur taa Yennu po, wun nakinin." Nanne Liifai teeb kur baar ki lint. ²⁷ Ki u betib a, "Timm Israel teeb Yomdaano Yennu yet a sob kur n jii u jukbanjiak, ki piin tammob na ni, ki somm lin kaan na kur po, ki kpi u ninjamm nan u jocsnba nan u nikpiimm." ²⁸ Ki Liifai teeb na sak, ki kpil jab nan tusaa nantaa nawa li daar. ²⁹ Ki Moses yet Liifai teeb na a, "Dinna nba na, Yennu nmamii ki teenii u yab, yaa fit kpil i bonjai nan i ninjamm na paak. Li paak ki Yennu teen piisin i paak."

³⁰ Laa yent sanyok ki Moses yet niib na a, "I mantik tun yanbongbenjira, naan n saa nmat saan Yennu boore, jocr na paak, ki miar. Li pasiar wun nyik chab i yanbomm." ³¹ Ki Moses nmat Yennu boor ki saa yet a, "Niib na tun yanbongbenjira. Bi jii salima ki nann ki maa yenbik, ki jiantirir. ³² Li paak, n barimae, nyikin chab bi yanbomm. Li-i tee ki a kan nyik chabibi, njann fan nyinn n sann, gbouj nba ki a sob a niib sana na ni."

³³ Ki Yennu yet Moses a, "Niib nba tun ki biirin na, ngame ki n saa nyinn bi sana n gbouj ni. ³⁴ Motana, nmatir ki nmakit niib na ki bin saan siaminba ki n wana na. N saa te ki n malaka n liit i tont, yoo baate ki n tan saa dat niib na tuba, bi yanbomm paak."

³⁵ Yennu din te ki yiarbiuk soor niib na, kimaan baa te ki Aaronn namm salima naajabik na paak.

Bianjinba ki Yennu te ki Israel teeb nyii Sainai jocr boor

33 Ki Yennu yet Moses a, "Nyimin nna man, fin nan niib nba ki a nyii namm Ijpt tij ni, ki baar namm na, kii saa tij nba ki n sat mack ki tur i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob nan bi yaaboona na ni. ² N saa te ki n malaka n liit i tont, ki ber Keenann teeb nan Amor teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb na. ³ I saa tinjan nba tee tinkpiasir na ni, naan n mone kan tok ki saan nani, kimaan i tee tubkangbata damme, li pasiar ki n tan mann boonti sonejok ni."

⁴ Niib na nba gbat maan na yoo nba, ki bi bui fabin, ki ji ki lia salima tuliat nan li tutuuta, ⁵ kimaan Yennu-e porj din te Moses pak ki turib, ki betib a, "I tee tubkangbata damme, li-i bonni tee ki n yaa n saan nani waamii, n bo saa boonti faba. Motana, liatir i tuliat na, ki n ji dakin maa saa tun linba ki turi." ⁶ Ton, Israel teeb nba din nyii Sainai jocr boor, bi ji din ki ban lia tuliat koo tutuuta.

Ki jiin Yennu lanbouj na po

⁷ Yoo nba kur ki Israel teeb na chaan bi kaanji, Moses din tuu chat waamewa, ki fit chaan kasii lanbouj na, kaan na kpil. Bi din yir Yennu lanboujo, ki wunba loon wun bann Yennu loomm, wun saan lej. ⁸ Moses-i saan a wun kok kasii lanbouj na ni yoo nba, niib na tuu set bi lanbont tammoci nie, ki goriok nan waa tan saa kok kasii lanbouj na ni. ⁹ Ki Moses-i kok lanbouj na ni ki gbenn yoo nba, sanpagbouj na tuu sike ki be lanbouj na tammob ni, ki Yennu n ji pak nan Moses sanpagbouj na ni. ¹⁰⁻¹¹ Niib na-i la ki sanpagbouj na sik ki be lanbouj na tammob ni yoo nba, bi tuu gbaan tij nie. Yennu tuu tor ki pak nan Moses, nan nir nba tuu tor ki pak nan u jock bianjinba nae. Ki Moses tuu nmat kok kaan na ni, naan u sommtok Joosua, wunba tee Nunn bija ki tee naasim na, tuu biare lanbouj na ni.

Yennu senn msonn nan u sii be u niib boor

¹² Ki Moses yet Yennu a, "Li tee barmocnie ki a betin nan mii dia niib na ki saan namm tinjan na ni, naan a ki wannin wunba saa tok nanin ki tin saani. A yet nan a min fanu, ki a numm gbooma. ¹³ Motana, li-i setiki tee ki a par mei n paak, fan wannin a dudukit nba tee, ki lin te min fit tun a toona ki a par-ii mei. Tiat nan booru nba nae ki a gannib ki bi tee a tione niib."

¹⁴ Ki Yennu yet Moses a, "Mine saa tok saan nana, ki te fan nyann."

¹⁵ Ki Moses jiin a, "Li-i tee ki a kan tɔk saan nanti, a daa te ki ti nyi nna na. ¹⁶ Li-i tee ki a ki tɔk saan nanti, nlee ki sɔk saa bann nan a par mei min nan a niib paaki? A benu nante saa te ki tii mɔk bɔkitu nan durinya ni teeb nba biar na."

¹⁷ Ki Yennu yet Moses a, "N saa tun nan faa boi bi-anjinba nawa, kimaan n mia fanu, ki n par mei a paak."

¹⁸ Njanne Moses ɲamm boi a, "Chanbaa, ɲaant ki min la a baakir, yentsaakar na ni."

¹⁹ Ki Yennu yet a, "N saa te ki n baakir ɲant na n gar a boor, ɲaan ki man wanna n sann. Min Yennu sii mɔk ninbatinu niib nba ki n gannib na paak, ²⁰ ɲaan n kan te ki a la n numpo, kimaan niro kaa ki saa la n numpo ɲaan be u manfoor ni." ²¹ Yennu din ɲamm yet a, "A saa set tanpiuk nba kpian na paake, ²² ki n baakir yentsaakar na-i tanji gaar yoo nba, n saa kɔkɔna tanfiɔk na ni, ki bakin n nuu a paak, nan maa tan saa gar gbenn, ²³ ki ji bakit n nuu a paak, ki te ki a la n poor po, ɲaan kan la n numpo."

Ki jiin tanjabirkara taar munlee na po

(Sennu 10.1-5)

34 Yennu din yet Moses a, "Jabit tanpatlai ɲanlee, ki lii tee nan sinsinn yar na, ki n saa sɔb n mɔbona nba daan be sinsinn yar nba ki a daan yeer na paak. ² Teent siir wonn sanyɔkɔ ni, ki won do nann Sainai jɔjaann, ki chetin li yur paak. ³ A daa te ki sɔk waa a poor, nirɔ bia daa be siar boor, jɔkɔ na paak, ki bia daa te ki bi kpaar bonkobit, jɔkɔ na nyakir ni." ⁴ Njanne ki Moses jabir tana ɲanlee, ki dɔɲ fiir sanyapob ni, ki jiiir doo nann Sainai jɔkɔ paak, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na.

⁵ Ki Yennu kɔkɔ sanpagbouɲ ni ki sik u boor, ki mɔkɔnt u kasii sann a, Yennu, ⁶ ki gar Moses tɔkɔn po ki mɔkɔnt a, "Min Yennu-e tee Yennu nba mɔk ninbatinu nan sukuru nan n niib, ki n lomm yab bonchiann, ki n niib saa fit teenin yada. ⁷ N mɔk lomm nba kaa gbennu ki teen niib tusaa tusaa, ki nyikin chabin tondamm nan mɔyɛtdamm nan biit damm; ɲaan n kan nyik biit damm tubdatu: n saa dat bi tuba, nan bi waas, nan bi yaaboona, nan bi yaaboona nba saa wei muntaa nan munna na ni, bi baanba biit paak."

⁸ Ki Moses gbaan yiama ki tibin ki u yugbia siit tiɲ ni, ki jiant Yennu, ⁹ ki yet a, "N Yomdaanɔ, li-i tee ki a numm gboomi, ɲann fan tɔk saan nanti. Niib na lek tee tubkangbatae, ɲaan a nyik chab ti toonbiit nan ti yanbɔmm, ki gaarit ki tii tee a tɔkɔn niib."

Ki jiin Yennu mɔlor na ɲammu munlee po

(Nyinu 23.14-19; Sennu 7.1-15; 16.1-17)

¹⁰ Ki Yennu yet Moses a, "N yaa man lor mɔlore nan Israel teeb. Bi numm nie ki n saa tun toonjaana nba ki n daa ki ban tun ki tur boorsiar durinya na ni. Niib nba kɔkɔ kpiai na saa la nan bi ninbina, toonjaana nba ki min Yennu saa tun, kimaan n yaa man tun jaarlituk toonae ki turi. ¹¹ Ii sak sennii nba ki n teeni dinna na. Ki n saa ber nyinn Amor teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb

nba be i tɔkɔn po na. ¹² Ii mi, ki daa mɔk lor nan niib nba ki i saa kɔkɔ kar bi doi ni na; nna-i kaa, bi sii tee tangbiatkarae i tɔkɔn. ¹³ Ii bet bet bi maruɲ binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaaka, ki chɔkɔ chɔkɔ bi chicherpook Asera na.

¹⁴ "I daa jiantir yensau, kimaan min Yennu nba tee i Yomdaanɔ na tee funfunn daanɔ. ¹⁵ Ii mi man ki daa mɔk lor nan digbana na ni niibi, kimaan li-i tee ki bi mann bi pata yoo nba, bi saa baanti ki i pukimm ki di jeet nba ki bi mannir pata nawa. ¹⁶ Ki i bonjai na-i tanji kɔkɔ bi bonpoi yoo nba, ɲamme saa ɲmakit bonjai na ki bin yɛtin, ɲaan jiant bi pata.

¹⁷ "I daa jikit kut ki naan bonnaɲa ki jiantiri.

¹⁸ "Ii tuu di boroboro nba ki mɔk datin na jaamm. Ii tuu di boroboro nba ki mɔk datin jaamm man daanjan-lore, ɲmaarik nba tee Abib na ni, nan maa wanni bi-anjinba na, kimaan li ɲmaarik nie ki i din nyii Ijipt.

¹⁹ "Ii bijakpera, nan i bonkobit sinsinn matii nba tee bonjara, tee min Yennu yare. ²⁰ Ii tuu ɲmat daa boɲ nba ki bi sint marɔ, ki jii pebik ki senn u seenu ni, ki lii tee piinii. Yi-i kii ɲmat daau, yin ɲman kɔkɔn u turu. Ii tuu ɲmat daa i bijakper kur.

"Sɔk daa baat n boor niikoonii, ii tuu baar nan piinii.

²¹ "N turi daanjanloobe a yin tun i toona, ɲaan i daa tuun daa ɲanlore daar, li-i lekii tee kunkoyoo koo di-jaan-yoo, ɲaan ii foi li daar.

²² "Ii tuu di jeet jaanu jaamm, yoo nba ki i sint jaan jeet, ii bia tuu di lanbont jaamm, yoo nba ki i pɔ i tilɔkɔna.

²³ "Ii jab kur n tuu baar taar muntaa binn kɔkɔ ni, ki jiant min nba tee yimm Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na. ²⁴ Ki mi-i ber nyinn digbana nba ki i tookitib na ni-ib, ki yarik i tiɲ, sɔk kan bikin wun kɔn nyanni, yoo nba ki i di jaamm muntaa na.

²⁵ "Li-i tee ki i yaa yin mann bonkobuk maruɲ ki turi-mi, i daa pukii boroboro nba ɲmat datinji. Ii tuu daa tent bonkobuk nba ki i kpuii yukitgar tiaru jaamm na nant ki li yentir sanyɔkɔ.

²⁶ "Binn kɔkɔ ni, ii tuu baar nan jeet nba ki i jaan sinsinn na, min Yennu ɲaak ni.

"Ii tuu daa yak pebik koo bubik, u naa biin ni." ^I

²⁷ Yennu din ɲamm yet Moses a, "Sɔkɔn mɔbona nba na, kimaan n set li paake ki lor mɔlor nan fin nan Israel teeb." ²⁸ Moses din be nan Yennu-e, jɔkɔ paak, yontunmuna piinna nan nyɔtɔnmuna piinna, ki ki dii jeet, ki bia ki nyuu nyun. U din sɔb tanpatlai ɲanlee na paak, mɔbona nba tee mɔlor ki tee sennii piik na.

Bianjinba ki Moses nyii Sainai jɔkɔ paak ki sik

²⁹ Moses nba din nyii Sainai jɔkɔ paak ki dia sennii piik ki siik yoo nba na, ki u numpo nyirii, kimaan u daan piak nan Yennu-e, ɲaan ki u ki mi nan u numpo nyirii.

³⁰ Ki Aarɔnɔn nan Israel teeb na kur la nan Moses numpo nyirii, ki janmaanii soorib, ki bi gbar bin nakinɔ.

³¹ Njanne ki Moses yiimm, ki Aarɔnɔn nan Israel tɔkɔn-damm na ji saan Moses boor, ki u saa pak namm.

I Li pasiar Keenann teeb din tee nnae ki li tee nyɔku.

³² Israel teeb na din lakin Moses boore, ki u turib sennii nba ki Yennu turɔ, Sainai ɔɔɔɔ paak na. ³³ Moses nba din pak namm ki gbenn yoo nba, u din jii chinchenne ki dɔkin u numpo. ³⁴ Ki li-i tee Moses ɔɔɔ Yennu lanbouɔ ni, a wun pak nan Yennu, u din tuu pint chinchenn nae. Ki u tarɔ-i nyii yoo nba, wun ji bet Israel teeb linba kur ki Yennu wannɔ a wun pakib, ³⁵ ki bin ji la Moses numpo nyirii, ki Moses n ɔɔɔɔ dɔkin u numpo nan chinchenn, ki guu yoo nba ki u yaan tan saa ɔɔmat a wun pak nan Yennu.

Sennii nba jiin foon daar po

35 Ki Moses yiin Israel teeb na kur ki taamm bɔyennɔɔ, ki yetib a, "Linba nae ki Yennu loon yin tun. ² I mɔk daa ɔɔnloobe ki saa tun i toona, ɔɔan daa ɔɔnlore daar, ii jiir ki lii tee kasii ki tur min Yennu. Ii foi li daar. Ki wunba tun toon daar marɔ ni, ii kpiu. ³ Foon daar na ni, i daa jokin muu i ɔɔei ni gbaa."

Ki jiin Yennu lanbouɔ na piinii po

(Nyinu 25.1-9)

⁴ Ki Moses yet Israel teeb kur a, "Yennu nba senn linbae na. ⁵ Ii tur Yennu piinii, ki damm nba para lakib nan bin tur Yenpiinii, bin baar nan salimmɔna, koo salimpeena, koo kutmɔnt, ⁶ koo chabɔann, koo gungunɔnwuwur, koo gungun-mɔnwuwur, koo gungun-mɔɔ, koo chabir nba ki bi luur buuk kobit; ⁷ koo peeuk gbounfabirmɔɔ, koo jangbenjir gbouɔ, koo naajik taabii; ⁸ koo olif tiinii kpan ¹ nba sii liakit fita ni, koo bonnunubit nba ki bi sii ɔɔmat kpan nba ɔɔammit na ni, nan bonnunubit nba ki bi saa nann ki jokit, ⁹ koo tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir onik, koo tanbinyinyiria nba daauk paar, ki i sii tabint mannteeb yudaanɔ liatjak, nan parbiir paak chabir na paak.

Ki jiin Yennu lanbouɔ na ni bona po

(Nyinu 39.32-43)

¹⁰ "Nuu toontunna kur nba be, bin baar ki tan ɔɔamm toona nba ki Yennu wann na. ¹¹ Lanbouɔ marɔ bona tee li sinsinn bonpinkara nan linba waa li paak, nan kutɔkita, nan taabii nan dapɔnkara, nan dachaata nan li boota, ¹² nan mɔlor lakir nan dasoorkara nan li biitir nan chinchenjɔnkara; ¹³ nan teebul nan li dasoorkara nan li bona kur, nan boroboro nba teen Yennu; ¹⁴ nan fitsentir nan li bona, nan fita nan li kpan; ¹⁵ nan maruɔ binbintir nba ki bonnunubit sii jokin li paak nan li dasoorkara, nan kpan nba tuu saa ɔɔamm nirɔ nan li bona, nan bonnunubit nba nubiru man, ki bi sii jokit, nan chinchenjɔnkara nba sii dɔɔɔ lanbouɔ na tammɔb; ¹⁶ nan maruɔ binbintir nba ki bi sii jokit Yenpiinii, ki pukin li kutmɔnt tiak, nan li dasoorkara, nan li bona kur, nan tatilaauk nba sii be nan nyun ki bi fobitir, nan li kantu, ¹⁷ nan gungouɔ nan li chinchenjɔnkara, ki pukin li dachaata nan li boota, nan gungouɔ na tammɔkɔɔkir chinchenjɔnkara, ¹⁸ nan lanbouɔ na kpai nan li ɔɔmiit, nan gungouɔ na ɔɔmiit,

I Olif tiinii kpan ɔɔan, ki li daauk bia paar.

¹⁹ nan chinchenuuka liant nba ki mannteeb tuu saa lia, yoo nba ki bi tuun n toona, kasii boor na. Nanne tee kasii liant nba ki manntɔɔ Aarɔnn nan u bonjai na tuu saa lia."

Bianjinba ki Israel teeb baar nan bi Yenpiinii

²⁰ Israel teeb na kur seet Moses boore, ²¹ ki damm nba para lakib na kur baar nan piinii ki tur Yennu, a lin chaan Yennu lanbouɔ, ki bia baar nan piinii nba kur ki bi sii dia jiantir Yennu, nan chinchena nba saa nyar mannteeb na liant. ²² Ki jab nan poob nba ki bi para lakib na baar nan salinɔana kur nba tee jabaabii, nan tutuuta, nan banii, nan laanii, nan salima bonɔana kur ki tur Yennu. ²³ Niib nba kur mɔk chabɔann, nan gungunɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔɔ, nan chabir nba ki bi luur buuk kobit, nan pejak gbanfabirmɔnt, nan jangbenjir gbouɔ, ki bi baar nan li kur. ²⁴ Niib nba kur din mɔk li salimpeena, koo kutmɔnt na din baar nann ki tur Yennu, ki binba kur mɔk naajik taabii mun baar nann, ki li saa ɔɔamm lanbouɔ na. ²⁵ Poob nba din mi nuu toona kur din baar nan chabɔana gungunt, nan gungunɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt nba ki bi takir, ²⁶ bi bia din jii buuk kobit ki takir gungunt. ²⁷ Tɔɔndamm na din baar nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yi onik na, nan tanbinyinyir booru nba ki bi saa tabin liatjak, nan parbiir paak chabir na paak, ²⁸ nan bonnunubit nan kpan nba sii liakit fita ni, nan kpan nba tuu saa ɔɔamm nirɔ, nan bonnunubit bonbuk nba ki bi sii wubint. ²⁹ Ki Israel teeb, li jab nan poob nba para lakib na kur baar nan bi piinii ki tur Yennu, a lin tun toonn nba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiin nuu toontunna nba saa chaan Yennu lanbouɔ na po

(Nyinu 31.1-11)

³⁰ Ki Moses yet Israel teeb a, "Yennu gann Besalel-e, wunba tee Uri bija, ki u yeeja tee Hur, ki nyii Juda booru ni na. ³¹ Yennu turɔ u Seyeɔ, ki bia turɔ yanfoon nan dudukit nan bannu, ki u saa fit tun nuu toona kur. ³² Ki u tuu saa dukin ki jii salimmɔna, nan salimpeena, nan kutmɔnt ki ɔɔamm bonloɔa, ³³ ki bia jabir tanbinyinyira nba daauk paar, ki kpeer taabii, ki bia jab jabit booru kur. ³⁴ Yennu gann ɔɔɔɔ nan Oholiab, wunba tee Ahisamak bija, ki nyii Dann booru ni na. U turib yan nba ki bi saa tumii leeba. ³⁵ U turib yan nba ki bi saa fit tun nuu toonna kur, li bonjijabit, nan bonninnant, nan chabɔana, nan gungunɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt, nan chinchenuuka kur luunu. Ki bi mɔk yan ki fit tuun nuu toona kur nan li bonninnant.

36 "Besalel nan Oholiab nan niib nba kur ki Yennu turib nuu toonn yanfoon nan bannu, a bin fit chaan u lanbouɔ na, saa tun toona na nan Yennu nba sennib bianjinba nae."

Bianjinba ki niib na baar nan bi Yenpiinii ki li yab

² Ki Moses tun yiin Besalel nan Oholiab nan nuu toontunna nba kur ki Yennu turib yanfoon, ki bi bia mək ničn nan bin tun Yennu toona na. ³ Nuu toontunna maŋ din gaar piinii nba ki Israel teeb baar nann ki tur Moses a wun chaan Yennu lanbouŋ na. Israel teeb na din ŋamii baat nan bi piiniie sanyɔk ni kur, ki teen Moses. ⁴ Ki nuu toontunna nba chaant Yennu lanbouŋ na ⁵ tan saan yet Moses a, "Piinii nba ki Yennu wann niib na a bin baar nann ki lin chaan lanbouŋ na yabit paak niwa."

⁶ Nanne Moses tur mək ki bi lin kaan na kur, ki yet niib na a ɔk ji daa baat nan Yennu lanbouŋ na piinii ki pukii. Li paak niib na ji din ki baar nan siar ki pukini, ⁷ kimaan niib na nba baar nan piinii nba na din yab ki saa tun lanbouŋ na toona ŋaan tenna.

Ki jiin Yennu lanbouŋ na po

(Nyinu 26.1-37)

⁸ Toontunna na ni, binba din mi nuu toona din luu lanbouŋ na chinchena. Bi din jii chabŋanne ki luu ŋmat nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, ki li tee chaba piik, ki nan bona nba mək kpinkpant ¹ li paak. ⁹ Chaba na kur din tee yomme, li fɔkint din tee taakaabii piik nan ŋanna, ki yarin taakaabii ŋanlee. ¹⁰ Bi din jii chaba na ŋanŋmue ki kpab nyar ki teen jinčn yenn, ki jii chaba ŋanŋmu nba biar na ki bia teen nna. ¹¹ Bi din jii tanbɔnwuwure ki teenir nan banii na ki nyar tabin poor po mɔg-bankooku, ki bia nyar nna leer na po. ¹² Bi din nyar banii piinŋmu chabgberŋyenn mɔgbankooku, ki bia nyar piinŋmu chabgberleer na paak, ki li yeek leer. ¹³ Bi din ŋamm salima lɔkita piinŋmue ki tuu saa gaan jinčnii ŋanlee na, ki li tee yennkɔ.

¹⁴ Tɔn, ki bi luu buuk kobit chaba piik nan yenn a bin lat lanbouŋ na paak. ¹⁵ Bi din luu li kur ki li jame, ki li fɔkint tee taakaabii piik nan ŋanŋmu, ki yarin taakaabii ŋanlee, ¹⁶ ki nyar chaba ŋanŋmu ki tukin leer paak, ki li tee bɔkyenn, ki bia nyar chaba ŋanloob nba biar na ki tukin leer paak, ki li tee bɔkleer, ¹⁷ ki nyar kparchant banii piinŋmu, ki gaan chinchenyenn mɔgbankooku, ki bia nyar kparchant banii piinŋmu, ki gaan chinchenerleer na mɔgbankooku, ¹⁸ ki ŋamm kutmɔnt lɔkita piinŋmu ki gaan chinchena ŋanlee na, ki li kur ji tee yomm, ¹⁹ ki bia ŋamm bondɔkinkara ŋanlee ki pukin, ki yenn tee pejak gbounfabirmɔnt nan jangbenjir gbouŋ, ki li tee lanbouŋ na bondɔkinkara, ²⁰ ki jii naajik daat ki ŋamm lanbouŋ na taabii, ²¹ ki taabu kur fɔkint tee taabatii piik nan ŋanŋmu, ki yarin taabatii ŋanlee nan waan, ²² ki kpeer gbata ŋanlee-lee ki li yeek nan leer, bianjinba ki taabii na saa fit tukin leer paak. Ki taabii na kur mək gbata na. ²³ Ki bi ŋamm taabii piinlee a bin chaan lanbouŋ na diitu po, ²⁴ ki ŋamm salimpeena boota piinna, ki tuun taabii na

I Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ŋaan mək kpinkpant.

salimpeena boota na ni, ki taabu kur be boota ŋanlee ni.

²⁵ Ki bi ŋamm taabii piinlee a bin chaan lanbouŋ na niigaŋ po, ²⁶ ki ŋamm salimpeena boota piinna, ki taabu kur be boota ŋanlee ni. ²⁷ Ki bi ŋamm taabii ŋanloob a lin chaan lanbouŋ na yonbaa po, ²⁸ ki ŋamm taabii ŋanlee a lin chaan yonbaa po lɔtii na ni. ²⁹ Lɔtii ni taabii na din tee dakpaabae, ki nyii tiŋ ni ki doo paapo. Taabii ŋanlee nba be lɔtii ni na, bi din ŋammir nna bannue. ³⁰ Tɔn, bi din ŋammir taabii ŋanniime, nan salimpeena boota piik nan ŋanloob, ki taabu kur tuu boota ŋanlee ni.

³¹ Ki bi ŋamm naajik dafoot piik nan ŋanŋmu, ki li tee taabii na dapɔnnkara, a bin ɔkɔn ŋanŋmu lanbouŋ na lokyenn ni, ³² ki ɔkɔn ŋanŋmu lokleer ni, ki ŋanŋmu na n ɔkɔn yonbaa po lokir na ni. ³³ Sinsuuk ni dapɔnnkara na bɔkit taabii na binbeuŋ nie, ki piin mɔg-ban-yenn po ki saan tuu mɔgbanleer po, ³⁴ ki ɔr taabii na nan salima, ki gaan salima banii, taabii na paak, a lii dia dapɔnnkara na, ki bia ɔr salima dapɔnnkara na paak, ³⁵ ki jii chabŋann gunguŋ ki luu ŋmat pekob-bɔnwuwur, nan pekobmɔnt, nan pekobmɔnt, ki luu chabŋann ki nan bona nba mək kpinkpant li paak, ki li tee jinčn, ³⁶ ki jii naajik taabii ki ŋammir dachaata ŋanna ki ɔr salima, ki ŋamm salima lɔkita ki jɔnn chinchenn li paak, ki ŋamm salimpeena boota ŋanna nba ki dachaata ŋanna na tuu saa tuun leŋ, ³⁷ ki jii chabŋann gunguŋ ki ŋmat pekob-bɔnwuwur nan pekobmɔnwuwur nan pekobmɔnt ki luur, ki jab bonninnant li paak, ki li tee lanbouŋ na tammɔb jinčn. ³⁸ Tammɔkɔkir na ni ki bi ŋamm dachaata ŋanŋmu ki gaan lɔkita, ki li dia chinchennkar na, ki ɔr dachaata na yura nan li dapantii nan salima, ki ŋamm kutmɔnt boota ŋanŋmu, a bii sent dachaata na li ni.

Ki jiin mɔlor lakir na po

(Nyinu 25.10-22)

37 Ki Besalel jii naajik taabii ki kpa mɔlor lakir, ki li fɔkint tee taabatii ŋantaa nan bonjinn, ki yarin taabatii ŋanlee nan bonjinn, ki dokii taabatii ŋanlee nan bonjinn, ² ki ɔr lakir na ɔkɔn ni nan li poor po salima nba ŋan, ki bia ɔr salima li mɔgbankookii, ³ ki ŋamm salima banii ŋanna, ki tabin lakir na lɔtii ŋanna na taa, ki gaan banii ŋanlee chianyen, ki bia gaan ŋanlee, leer na po.

⁴ Ki u ŋamm naajik taabfoot ŋanlee ki ɔr salima li paak, ⁵ ki tuun taabfoot ŋanlee na, banii nba gaa mɔlor lakir loka ni na, ⁶ ki jii salinŋana ki teen li biitir, ki li fɔkint tee taabatii ŋantaa nan bonjinn, ki yarin taabatii ŋanlee nan bonjinn, ⁷ ki jii salima ki nan bona nba mək kpinkpant ^{II} ŋanlee, ⁸ ki tabin yenc lakir na biitir paak chianyen, ki tabin lɔk na leer po, ki bi taab nan biitir na, ki tee yomm. ⁹ Ki bona nba mək kpinkpant maŋ took leeb ki gorii lakir na biitir, ki bi kpinkpant ɔbit ki baak lakir na biitir paak.

II Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ŋaan mək kpinkpant.

Ki jiin teebul nba ki bi sii paa boroboro ki teen Yennu na po
(Nyinu 25.23-30)

¹⁰ Ki u jii naajiik taabii ki kpaas teebul, ki li fɔkint tee taabatii ŋantaa, ki yarin taabatu nan bonjinn, ki dokii taabatii ŋanlee nan bonjinn, ¹¹ ki jii salima nba ŋan ki pɔr li kur po, ki pɔr salima nba ŋan ki lint li mɔg-bankookii, ¹² ki teen guunu ki li kpakii nan niibifoouk fɔkint na ki lintir, ki salima bonkokitir kook li yur paak, ¹³ ki ŋamm salima banii ŋanna ki gaan teebul na loka ni, ki li be teebul taa nba be siaminba na, ¹⁴ ki gaan banii teebul na kpiniia a bin tuun dasoorkara ŋanlee, ki lii fit kii wokitir teebul na, ¹⁵ ki jii naajiik daat ki ŋamm dasoorkara, ki pɔr salima ki li wokitir teebul na, ¹⁶ ki jii salinŋana ki maa bona ki bi sii tɔɔ teebul na paak. Ŋanne tee sɔborii, nan senii, nan siarii, nan saanmanii, nan nyubitii nba ki bi sii dia mɔ daan.

Ki jiin fitsentir na po
(Nyinu 25.31-40)

¹⁷ Ki u jii salima ki kur fitsentir, ki fitsentir na musur nan li nyakir tee salima tipuuk, ki tee yomm nan fitsentir na. ¹⁸ Ki gbata ŋanloob gaa ki pukin sinsuuk ni yar na paak, gbata ŋantaa be chianyerŋ, ki ŋantaa be leer po. ¹⁹ Ki gbata ŋanloob na kur mɔk salima tipuuk nan wooka ŋantaa-taa, ki li naan toorik puuk. ²⁰ Ki fitsentir na nyakir mɔk salima tipuuk nan wooka ŋanna, ki li naan toopuuk, ²¹ ki woogyenn be gbata ŋanlee kur sinsuuk ni, ²² ki jii salima ki kur fitsentir nan li gbata nan li wooka, ki li tee bonyenn, ²³ ki jii salima ki kur fita ŋanlore, a bin tɔɔn fitsentir na paak, ki bia kur li babitii nan li sipai, ²⁴ ki jii salima ki li kpaiu tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piintaa nan ŋanna kpiau na, ki kur fitsenta nan li bona kur.

Ki jiin bonnunubit maruŋ binbintir na po
(Nyinu 30.1-5)

²⁵ Ki u jii naajiik taabii ki kpaas maruŋ binbintir ki bi sii jokin bonnunubit, ki li fɔkint tee niibatii ŋanlee, ki bia yarin niibatii ŋanlee ki dokii paapo niibatii ŋanna, ki gbata nba chaa binbintir na lɔtii ŋanna ni na, ki ŋann nan lakir na kur tee yomm. ²⁶ Ki u pɔr salinŋana li paapo, nan loka ŋanna na kur, nan li lɔtii nan gbata na, ki teen salima guunu ki lintir, ²⁷ ki ŋamm salima banii ŋanna ki gaan binbintir na binbeuŋ ni. Ki ŋanlee be yennpo, ki ŋanlee be leer na po, a lin tuu fit tuun dafoot ŋanlee kii jikin, ²⁸ ki jii naajiik daat ki ŋammir dafoot ŋanlee na ki pɔrir salima.

Ki jiin kpan nba ŋammit, nan bonnunubit na po
(Nyinu 30.22-38)

²⁹ Besalel din ŋamm Yennu kpan nba ŋammit, nan bonnunubit nba nubiru man, ki bi wubint ki teen Yennu na.

Ki jiin maruŋ binbintir na po
(Nyinu 27.1-8)

38 Ki Besalel jii naajiik taabii ki kpaas maruŋ binbintir, ki bi sii jokin maruŋ bona, ki li fɔkint tee kpinkpondukina ŋanŋmu, ki yarin kpinkpondukina ŋanŋmu, ki dokii kpinkpondukina ŋantaa. ² Ki u tabin gbata ŋanna paapo lɔtii na kur paak, ki te binbintir nan gbata na kur taab ki tee bonyenn. Ki u pɔr kutmɔnt binbintir na kur po, ³ ki jii kutmɔnt ki ŋamm binbintir na bona kur, li kutsɔnt nba sii wo tanpent, nan li sofira, nan kutsɔnt nba ki bi dia jikin sɔn, nan diit mɔyaarii nba sii dia lot nant, nan kutsɔnt nba ki bi sii mɔi muu, ⁴ ki jii kutmɔnt ki teen kutlaana ki luu tiak, ki ter binbintir na sinsuuk ni, ⁵ ki gaan kutmɔnt banii ŋanna lɔtii na kur po, a lii tuunt dasoorkara nba sii jikinir, ⁶ ki jii naajiik daat ki pɔrir kutmɔnt, ki li tee dasoorkara, ⁷ ki jii dasoorkara maŋ ki tuun banii nba gaa binbintir loka ni na, ki kpaas binbintir na, ki li naan lakir ki mɔk foolin.

Ki jiin kutmɔnt kutsɔŋ po
(Nyinu 30.18)

⁸ Ki u jii poob nba tuun Yennu lanbouŋ tammɔb ni na mianii, ¹ ki kur kutsɔŋ nan li kantu.

Ki jiin gungouŋ nba lint Yennu lanbouŋ na po
(Nyinu 27.9-19)

⁹⁻¹⁰ Li poor po ki u chaan gungouŋ ki lint lanbouŋ na. Ki li niidiitu bɔkir fɔkint tee taakaabii piinŋmu. Ki bi jɔnn chabŋann kutmɔnt dachaata piinlee na paak, ki dachaata maŋ tuu kutmɔnt boota piinlee ni, ki salimpeen-lɔkita gaa li paak, ki kutlaana paa dachaata maŋ paak. ¹¹ Ki li niigaŋ po bɔkir mun bia tee taakaabii piinŋmu, ki mɔk kutmɔnt dachaata piinlee, ki tuu kutmɔnt boota piinlee ni, ki gaan salimpeen-lɔkita, ki kutlaana paa dachaata na paak.

¹² Ki li yonbaa po bɔkir na yarin taakaabii piinlee nan ŋanŋmu, ki jɔnn chabŋann kutmɔnt dachaata piik na paak, ki dachaata maŋ tuu kutmɔnt boota piik na ni, ki salimpeen-lɔkita gaa dachaata na paak, ki li kutlaana paa dachaata na paak. ¹³ Ki gungouŋ na tɔɔnn po nba tee yonput po na, mun tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu. ¹⁴ Ki tammɔkɔkɔkir gaŋ po yiar na chinchenjɔnnkar fɔkint tee taakaabii ŋanlore nan waan, ki mɔk dachaata ŋantaa nan li boota ŋantaa. ¹⁵ Ki diitu po na mun bia mɔk chinchenjɔnnkar, ki li fɔkint tee taakaabii piik nan ŋanlore nan waan, ki mɔk dachaata ŋantaa nan li boota ŋantaa. ¹⁶ Chinchenjɔnnkara nba jɔkɔ ki lint gungouŋ na kur tee chabŋanne. ¹⁷ Ki u jii kutmɔnt ki ŋamm dachaata na boota, ŋaan jii salimpeena ki ŋamm li lɔkita nan li kutlaana, ki pɔr dachaata na yura paak nan salimpeena. Bi din jii kutlaanae ki paan dachaata na paak. ¹⁸ Ki u jii chabŋann gungouŋ ki luu ŋmat gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, ki nan bonninnant li paak, ki li fɔkint tintann paak tee taakaabii piik, ki fɔk paapo taakaabii

¹ Bi mianii din tee kutmɔnte.

ɲanlee nan bonjinn, ki tee nan gungouŋ jinɲonii na. ¹⁹ Ki u ɲamm kutmɔnt dachaata ɲanna nan li boota ɲanna, ki jii salimpeena ki ɲamm dachaata na lɔkita, ki pɔr dachaata na yura paak nan salimpeena, ki jii salimpeena ki teen li kutlaana, ki jɔnn jinɲouŋ maŋ tam-mɔb dachaata ɲanna na paak. ²⁰ Bi din jii kutmɔnte ki ɲamm Yennu lanbouŋ na kpai, nan li gungouŋ na kpai.

Ki jiin kut bona nba ki bi chaan Yennu lanbouŋ na po

²¹ Kut bona nba ki bi din jii chaan Yennu lanbouŋ na yabinte na, ki tanjabirkara ɲanlee nba ki Yennu sennii piik sɔb li paak na din be lanbouŋ na ni. Moses din yet Liifai teeb na a bin sɔb li yabint nba tee, ki Itamar, wunba tee manntɔ Aarɔnn bija na, wannib baa saa tun bianɲinba.

²² Ki Besalel, wunba tee Uri bija ki bia tee Hur yaa-boonn, ki nyii Juda booru ni na, ɲamm bont kur nan bianɲinba ki Yennu wann Moses na. ²³ U sommtɔ din tee Oholiab-e, ki Oholiab baa tee Ahisamak, ki nyii Dann booru ni. U din tee saauk daanɔ nan gbanjabirɔe, ki fit jaab ki naan bonninnant, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, ki tee li chabɲana.

²⁴ Salima nba ki bi din tur a lin chaan Yennu lanbouŋ na, din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusir kpaiu nae, ki li bikinu tee nan baa din tuu bikii bona, Yennu lanbouŋ ni bianɲinba na. ²⁵ Salimpeena likirii nba ki jab nba ki bi din kamm nikant din tur na, li yabint din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa ɲantaa nan kobii ɲanna na, ki li bikinu tee nan baa bikii bona, Yennu lanbouŋ ni bianɲinba na. ²⁶ Jab nba din dii bina piinlee-lee, koo ki gar nna, ki bi kamm nikant na, din pa likirii nba nae deede, ki li kpaiu tee nan baa bikii bianɲinba na. Jab na kur din tee tusaa kobii ɲanloob nan tusaa ɲantaa nan kobii ɲanɲmu nan piinɲmue. ²⁷ Ki salimpeena tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa ɲantaa nan kobii ɲanna kpaiu na, ki bi din jii ki ɲamm lanbouŋ na nan jinɲouŋ na dachaata boota kobik, ki bootir kur dii salimpeena, ki li tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piintaa nan ɲanna kpaiu na. ²⁸ Ki Besalel jii salimpeena nba biar na, ki li kpaiu tee nan sinpeenii bɔrik-gbina piinlee nan ɲanɲmu kpaiu na, ki ɲamm dachaata na lɔkita nan kutlaana, ki bia pɔr dachaata na yura paak.

²⁹ Kutmɔnt nba ki bi din tur Yennu na kpaiu din tee nan sinpeenii bɔrik-gbina tusaa ɲanlee nan kobii ɲanloob kpaiu nae. ³⁰ Bi din jii ɲanne ki ɲamm Yennu lanbouŋ na tammɔb dachaata boota, nan li kutmɔnt maruŋ binbintir, nan li kutmɔnt tiak, nan binbintir na bona kur, ³¹ nan li gungouŋ dachaata boota, nan li tammɔb dachaata boota, nan lanbouŋ nan gungouŋ na kpai.

Ki jiin mannteeb na liant po

(Nyinu 28.1-14)

39 Ki bi jii gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ ki luu mannteeb liant nba ki bi tuu saa lia ki tuun kasii boor, ki bia luu manntɔ liant ki tur Aarɔnn, nan Yennu nba wann Moses

bianɲinba na. ² Bi din jii chabɲanne, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔŋ, ki ɲmat salima gungouŋ, ki luu liatjabik na. ³ Bi din jii salimae ki boor tantir, ki bɔɔrir ki li tee kut gungunt, ki jii ɲmat gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnt na ni, ki luur chabɲann, ⁴ ki nyar chaba ɲanlee ki tabin liatjabik na bɔpiat paak, ki sikin loka ni, ki saa dian siak ni, a lin tuu lor. ⁵ Chabir nba ki bi luu liatjabik na, bi jii ɲanne ki luu gbanboobir ki tabin, ki ɲann nan liatjabik na kur taan ki tee yomm, nan Yennu nba wann Moses bianɲinba na, ⁶ ki ɲamm tanbinyinyira nba daauk paar na ɲanlee, ki kokinir salima, ki sɔb Jakɔb bonjai piik nan banlee na sana li paak, ⁷ ki nyar tana na ki tabin liatjabik na bɔpiat paak, ki li see Israel ¹ booru piik nan ɲanlee na taar ni, nan Yennu nba wann Moses bianɲinba na.

Ki jiin manntɔ parbiir paak chabir na po

(Nyinu 28.15-30)

⁸ Gbanjabira na din jii gungunbooru nba ki bi luu liatjabik nae ki luu parbiir paak chabir na, ki bia nan bonninnant na, ki li tee booryeŋ. ⁹ Ki li fɔkint tee nuubatu, ki bia yarin li bannu, ki bi pɔbinir, ¹⁰ ki tabin tanbinyinyira nba daauk paar na guunii ɲanna li paak, ki tabin sinsinn guunu na tanbooru nba ki bi yir rubi nan topas nan beril na; ¹¹ ki guunu nba pukin munlee ni tee emeral nan safir nan takus; ¹² ki guunu nba pukin muntaa ni na tee jasint nan agat nan ametis; ¹³ ki guunu nba pukin munna na tee krisolat nan onik nan jaspaa, ki kokin li kur salima.

¹⁴ Tanbinyinyira na kur din tee piik nan ɲanlee-e, ki tanyenn kur see Jakɔb bonjai piik nan banlee na yeno paak, ki sɔb Israel booru piik nan ɲanlee na sana yenn yenn, tann kur paak, ¹⁵ ki pian salinɲann, ki teenir jarit, ki gaan parbiir paak chabir na paak, ¹⁶ ki ɲamm salima banii ɲanlee, nan salima bona ɲanlee, ki gaan parbiir paak chabir na paapo mɔgbankpinii, ¹⁷ ki gaan salima jarit ɲanlee na, salima banii ɲanlee na paak, ¹⁸ ki bia soor jarit ɲanlee maŋ mɔi nba tenn sɔkɔ na, ki lor salima bona ɲanlee na paak, ki fit gaan liatjabik na, bɔpiat paak tɔkɔn po, ¹⁹ ki ɲamm salima banii ɲanlee, ki gaan parbiir paak chabir na kpiniitij po, ki li bɔkɔ liatjabik na, ²⁰ ki bia ɲamm salima banii ɲanlee, ki gaan liatjabik na bɔpiat ɲmii na, tij po, tɔkɔn po, ki kpian gbanboobir na, ²¹ ki jii gungunbɔnwuwur ki kɔb lor banii nba gaa parbiir paak chabir na, nan liatjabik banii na gbann na paapo, a li daa te parbiir paak chabir na lian ki nyi liatjabik na boor, ki ɲammir nan Yennu nba wann Moses bianɲinba na.

Ki jiin mannteeb liant nba pukin na po

(Nyinu 28.31-43)

²² Ki bi luu gungunbɔnwuwur liatfoouk nba ki bi tuu saa lia, ɲaan paan liatjabik na, ²³ ki luu tann ki kokin turu ni, a li daa pat, ²⁴⁻²⁶ ki pɔbin chabɲann gungouŋ, nan gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan

¹ Jakɔb sanleere tee Israel.

gungun-mֹכָךְ, ki li naan punpoa, ki gaan liatfoouk na tin po mֹכָבָנָא, ki bia jֹכְנִן salima gbekirii ki foon li sinsuuk ni yenn yenn, nan Yennu nba wann Moses bi-anjinba na, ²⁷ ki jii chabnjann ki nyar liata ki tur Aarֹכְנִן nan u bonjai, ²⁸ nan bi yufintii, nan fokirii, nan kurtajina, ²⁹ nan gbanbooba nba ki bi jii chabnjann ki luu njmat nan gungunbֹכְנִיִּי, nan gungun-mֹכְנִיִּי, nan gungun-mֹכָךְ, ki nan bonninnant li paak, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na, ³⁰ ki jii salinnjann ki njammir bonpatliak ki sֹכֵב li paak a, "Yennu yar," ki li tee kasii dֹכֵךְ ki want nan bi tee Yennu yabe, ³¹ ki jii gungunbֹכְנִיִּי ki lor tabin yufintu na yugbiar paak, nan Yennu nba wann Moses bianjinba na.

Ki jii Yennu toona na gbennu po

(Nyinu 35.10-19)

³² תֹּכֵן, ki Israel teeb tun nan Yennu nba wann Moses bianjinba na. Ki Yennu lanbouj na toona kur gbenn. ³³ Ki bi baar nan Yennu lanbouj na, nan li bona kur, Moses boor. Ki bona na tee li kutlֹכִיָּא, nan li taabii, nan dapֹכְנִיִּי, nan li dachaata nan li boota; ³⁴ nan bonpinkara nba tee pejai gbanfabirmֹכְנִיִּי, nan bonpinkara nba tee jangbenjir gbouj, nan chinchenjֹכְנִיִּי; ³⁵ nan mֹכֹר lakir nba ki tanpatlai njanlee be li ni na, nan li dasoorkara, nan li biitir; ³⁶ nan teebul nan li bona kur, nan boroboro nba ki bi jikin teen Yennu; ³⁷ nan li fitsentir nba ki bi jii salinnjann ki njammir, nan li fita nan li bona kur, nan fita na kpan; ³⁸ nan li salima maruj binbintir, nan kpan nba tuu sii njammit, nan bonnunubit nba nubiru man ki bi sii jokin, nan lanbouj na tammֹכֵב chinchenjֹכְנִיִּי; ³⁹ nan kutmֹכְנִיִּי maruj binbintir, nan li kutmֹכְנִיִּי tiak, nan li dasoorkara, nan li bona kur, nan kutsֹכָךְ nba ki bi sii fobitir li ni, nan li kantu; ⁴⁰ nan gungouj na chinchenjֹכְנִיִּי nan li dachaata nan li boota, nan gungouj na tammֹכֵבֵי chinchenjֹכְנִיִּי nan li njmiit, nan lanbouj na kpai, nan bona nba kur ki bi sii dia tuun toonn lanbouj na ni; ⁴¹ nan tanant nba tee mannteeb liant, li kasii liante ki manntֹכֵבֵי Aarֹכְנִיִּי nan u bonjai tuu saa lia, ki kֹכֵב kasii boor. ⁴² Israel teeb na din tun toona nba kur ki Yennu wann Moses a bin tun na. ⁴³ Ki Moses lin kֹכֵב lanbouj na bona kur, ki la nan bi tun bianjinba ki Yennu wann nawa. Li paak ki Moses miar Yennu ki teen piisin bi paak.

Ki jii lanbouj marj chaanu po

⁴⁰ Ki Yennu yet Moses a, ² "Binn pinpiindaar, a chaan lanbouj na ki turin. ³ A kֹכֵבֵי mֹכֹר lakir nba ki sennii piik be li ni na, ki senn chinchenn nba jֹכְנִיִּי ki dֹכֵבֵי kasii boor na poor po. ⁴ Kֹכְנִיִּי teebul na ki paan li bona li paak, ki bia kֹכֵבֵי fitsentir na, ki kֹכֵבֵי fita li paak, ⁵ ki senn salima binbintir nba ki bi sii wubint bonnunubit na, mֹכֹר lakir na tֹכְנִיִּי po, ki jֹכְנִיִּי jinֹכְנִיִּי lanbouj na tammֹכֵבֵי paak, ⁶ ki senn binbintir nba ki bi sii jokin maruj bona na, lanbouj na tֹכְנִיִּי po, ⁷ ki senn kutmֹכְנִיִּי kutsֹכָךְ nba ki i sii fobitir na, lanbouj nan binbintir na sinsuuk ni, ki gbeenir nyun. ⁸ Chaant

gungouj ki lint lanbouj na, njan jֹכְנִיִּי chinchenn li tammֹכֵבֵי kir ni.

⁹ "Jiin kpan nba njammit na, ki mii lanbouj na, nan li bona kur paak, ki lii tee kasii, ¹⁰ ki bia jii kpan marj, ki mii maruj binbintir na, nan li bona kur, ki lii tee kasii, ¹¹ ki bia mii njamm kutsֹכָךְ nba ki i sii fobitir na, nan li kantu.

¹² "A te ki Aarֹכְנִיִּי nan u bonjai na n baar lanbouj na tammֹכֵבֵי boor, ki wur njamm bi mֹכָךְ. ¹³ Lant Aarֹכְנִיִּי manntֹכֵבֵי liant, ki jii kpan nba njammit na ki kֹכֵבֵי u yur paak, ki kaan ki wuu tee manntֹכֵבֵי kii tuun kii teenin. ¹⁴ A te ki u bonjai na n baar, ki a lannib li liata. ¹⁵ A jii kpan nba njammit na ki kֹכֵבֵי bi yura paak, nan faa teen bi baa bianjinba na, ki lin te bii tee mannteeb. Bi paak njamm marj saa te ki bi tuunin ki tee mannteeb, yoo nba kur baat."

¹⁶ Ki Moses tun bona na kur nan bianjinba ki Yennu wann na. ¹⁷ תֹּכֵן, baa din nyii Ijijt bina njanlee ni, li sinsinn njmaarik pinpiindaar, ki bi chaan Yennu lanbouj na. ¹⁸ Moses din bir salimpeena boota, ki chaan li taabii, ki jֹכְנִיִּי li dapֹכְנִיִּי, ki bia chaan li dachaata na, ¹⁹ ki lat bonpinkar lanbouj na paak, ki bia paan leer li paak, nan Yennu nba wann bianjinba na, ²⁰ ki jii tanpatlai njanlee nba sennii piik sֹכֵב li paak na, ki kpeen mֹכֹר lakir na ni, ki tuun dasoorkara na banii nba gaa lakir paak na ni, ki ji biin lakir na biitir, ²¹ ki kֹכֵבֵי lakir na lanbouj na ni, ki jֹכְנִיִּי chinchenn ki dֹכֵבֵי, nan Yennu nba wann bianjinba na, ²² ki senn teebul na lanbouj na kֹכֵבֵי ni, niiganj po, jinֹכְנִיִּי nba dֹכֵבֵי kasii boor na tֹכְנִיִּי, ²³ ki paan boroboro nba ki bi jikit teen Yennu na li paak, nan Yennu nba wann bianjinba na, ²⁴ ki senn fitsentir na, lanbouj na kֹכֵבֵי ni, niidiitu po, ki li took teebul na, ²⁵ ki ji joo fita na Yennu tֹכְנִיִּי, nan Yennu nba wann bianjinba na. ²⁶ U din senn salima binbintir na lanbouj na kֹכֵבֵי nie, ki li be jinֹכְנִיִּי na tֹכְנִיִּי, ²⁷ ki ji wubin bonnunubit nba ki li nubiru man na, nan Yennu nba wann bianjinba na, ²⁸ ki jֹכְנִיִּי chinchenn lanbouj na tammֹכֵבֵי ni, ²⁹ ki senn mujoonu binbintir na, jinֹכְנִיִּי na tֹכְנִיִּי po, ki ji mann mujoonu maruj nan jeet maruj, nan Yennu nba wann bianjinba na, ³⁰ ki senn kutsֹכָךְ nba ki bi sii fobitir na, lanbouj nan binbintir na sinsuuk ni, ki gbeenir nyun. ³¹ Moses nan Aarֹכְנִיִּי nan u bonjai din tuu nit bi nii ki bia wu bi taapant, kutsֹכָךְ na nyun nie. ³² Bi din tuu wuur bi taapant nan niie, yoo nba kur ki bi kֹכֵבֵי lanbouj na ni, koo bi-i yaa bin nakin maruj binbintir na, nan Yennu nba wann bianjinba na. ³³ Moses din chaan gungouj nae ki lint lanbouj na, ki senn maruj binbintir, ki bia jֹכְנִיִּי jinֹכְנִיִּי gungouj na tammֹכֵבֵי paak. Nnae ki Moses ji gbenn lanbouj na toona kur.

Ki jii sanpagbouj nba dֹכֵבֵי Yennu lanbouj na po

(Nikant 9.15-23)

³⁴ Nanne ki sanpagbouj dֹכֵבֵי lanbouj na, ki yabint Yennu yentsaakar gbee lanbouj na ni. ³⁵ Li paake teen ki Moses din ki fit kֹכֵבֵי lanbouj na ni. ³⁶ Israel teeb na din tuu chaat bi kaanje ki saan kar leer po, yoo nba kur ki Yennu dֹכֵבֵי sanpagbouj na. ³⁷ Sanpagbouj na-i

be lanbouŋ na paak yoo nba, bi ki chaatir bi kaanji, see
daar nba ki u tan saa dɔkit, ki bin ji fiir leŋ. ³⁸ Niib na
linluŋ kur ni, Yennu din tuu be namme, ki bi laat san-

pagbouŋ yonnu ni, ki li be lanbouŋ na paak, ki nyiɔk
mun ki li tee mutootir, ki teemm yentu.

Liifai teeb

Ki jiin Liifai teeb gbouŋ na po

Liifai teeb na din tee Israel booru piik nan ŋanlee na yenne. Yennu din gann ŋamme ki bi tee toontunna nba sii mann maruŋ ki teenɔ. Mannteeb na din tee Liifai teebe. Gbouŋ na beerit Liifai teeb toona poe. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Lefitikus.

Ki jiin maruŋ nba ki bi jokit munn na po

1 Ki Yennu yiin Moses, ki pak nann, ɔɔɔ Yennu lanbouŋ na ni, ² ki turɔ sennu nba ki Israel teeb tuu sii waa, yoo nba ki bi yaa bin mann bi maruŋ.

Li-i tee ki bi ɔɔɔ yaa wun jii u bonkobuk ki mann maruŋ ki tur Yennu, li daann n baar nan u nei ni yeno, koo u pei ni yeno, koo u buunii ni yeno. ³ Li-i tee ki u jikit u nei na yencie ki saa joo muu ki mann maruŋ, wun jii naajak nba ki mɔk daŋ u gbanu paak. U saa baar nann Yennu lanbouŋ na tammɔb nie, ki Yennu n fit gaarɔ. ⁴ Li ɔɔɔ saa paan u nii naab na yur paak. Ki Yennu saa gaar naab na, ki lii tee maruŋ nba saa wuur ɔɔɔ na biit. ⁵ Bi saa kpi naab na leŋ, ki mannteeb nba tee Aarɔnn bonjai na saa jii sɔn na ki tur Yennu, ŋaan jii ki lia maruŋ binbintir lɔtii ŋanna nba be lanbouŋ tammɔb ni na. ⁶ U saa nya bonkobuk na ki patɔ. ⁷ Ki mannteeb na saa paan daat binbintir na paak ŋaan fia muu. ⁸ Ki bi saa paan bonkobuk na nant muu na paak, ki pukin u yur nan u kpapana. ⁹ ɔɔɔ na saa wuur bonkobuk na ɔɔɔ ni nant nan u nanii taa, ki manntɔɔ na n joo li kur muu maruŋ binbintir na paak. Ki Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

¹⁰ Li-i tee ki ɔɔɔ na jikit u pei ni yeno, koo u buunii ni yeno a wun mann maruŋ, lii tee bonjak, ki daa mɔk daŋ. ¹¹ U saa kpiu maruŋ binbintir na diitu po, ki manntɔɔ na saa jii u sɔn ki lia binbintir na lɔtii ŋanna na. ¹² ɔɔɔ na-i pat pat ki gbenni, manntɔɔ na saa jii nant na ki paan muu na paak, ki bia pukin yur nan kpapana. ¹³ ɔɔɔ na saa wuur bonkobuk na ɔɔɔ ni nant, nan u nanii taa, ki manntɔɔ na n jii ki tur Yennu, ki joo li kur muu, binbintir na paak. Ki Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

¹⁴ Li-i tee ki ɔɔɔ na jikit bonyuyukue a wun joo muu ki mann maruŋ, wun jii lanjerik koo ŋmann. ¹⁵ Ki manntɔɔ na saa jii ki baar nann binbintir na boor. U saa fokit u yur, ki joor muu, binbintir na paak, ki u sɔm-ii toot binbintir na loka ni. ¹⁶ U saa liar u gbalinfiar nan linba be li ni, ki lu yondo po, siaminba ki tanpent ɔɔɔ na, ¹⁷ ki soor u kpinkpant ki litɔ, ŋaan daa tabitir u kpinkpant maŋ, ki ji joou muu, binbintir na paak. Ki Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

Ki jiin jeet Yenpiinii po

2 Li-i tee ɔɔɔ baar nan jeet ki li tee Yenpiinii ki teen Yennu, li kpaas talas ki lii tee yonŋanin, ki mɔɔɔ kpanŋanin nan bonnunubit li paak, ² ŋaan ji baar nann mannteeb nba tee Aarɔnn bonjai na boor. Ki manntɔɔ na saa finn yon nba ŋmat kpan na niipuk, ki bia jii bonnunubit na kur, ki joor muu, maruŋ binbintir na paak, ki lin wann nan bi jii li kur ki tur Yennu-wa. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ³ Ki jeet nba tenn na ji sii tee manntɔɔ yar. Li jeet tee kasiie, kimaan linba ki bi bo mann maruŋ na, li waame na.

⁴ Yenpiinii na-i tee boroboro nba ki bi pur li diiuk niŋ, i daa pukii datin leŋ. Ii ŋaan ki lii kpakii, ki ŋmat yon nan kpanŋanin, koo ki teen lilaat ki mir kpanŋanin.

⁵ Li-i tee ki Yenpiinii na tee boroboro nba siin sipik niŋie, lin ŋmat yon nan kpanŋanin ki sinnir, ŋaan daa tee datin leŋ, ⁶ ki potir buri buri, ki kpaar kpan li paak, ki jii pi.

⁷ Li-i tee ki Yenpiinii na tee boroboro nba siin sen niŋie, lin ŋmat yon nan kpanŋanin. ⁸ Jiin ki baar nann ki tan tur manntɔɔ ki lii tee Yenpiinii, ki manntɔɔ na saa saan nann, maruŋ binbintir na boor, ⁹ ki bɔkitir waan, ki lin wann nan bi jii li kur ki tur Yennu-wa. Ki u saa joor muu binbintir na paak. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁰ ŋaan jeet nba saa biar na sii tee mannteeb yar; li jeet tee kasii, kimaan linba ki bi bo mann maruŋ na, li waame na.

¹¹ Jeet nba tee Yenpiinii ki i jikit ki teen Yennu na, datin daa pukii leŋ. I daa ban jikit datin, koo siat, ki pukii jeet po ki teen Yennu. ¹² Japaant nba ki i tuu saa jaan sinsinn, binn kur ni na, ii tuu jii ki tur Yennu, ŋaan i tuu daa jokitir muu binbintir na paaki. ¹³ Ii tuu teen yaarin, jeet nba tee Yenpiinii kur ni, kimaan yaarime see mɔlor nba be yimm nan Yennu sinsuuk ni na taar ni. Ii tuu teen yaarin, jeet Yenpiinii kur ni. ¹⁴ I-i tuu kii jii i sinsinn japaant, ki yaa yin tur Yennu, yin pur ki turɔ. ¹⁵ Ii tuu pukin kpanŋanin nan bonnunubit li paak. ¹⁶ Ki manntɔɔ na saa jii jeet nan kpan na waan ki joo muu, ki lin wann nan li kur tee Yennu yare, ki bia joo bonnunubit na kur muu, ki lii tee jeet piinii ki tur Yennu.

Ki jiin weinanleeb Yenpiinii po

3 Li-i tee ki i ככ yaa wun pi u bonkobuk ki lii tee weinanleeb Yenpiinii, lii tee naajak koo naasar, 2 Li daanc n paan u nii bonkobuk na yur paak, 3 ɲaan kpiu, Yennu lanbouŋ tammכב ni. Ki mannteeb nba tee Aarכנ bonjai na saa jii u כנ na, ki lia maruŋ binbintir ɔtii ɲanna na kur po, 3 ɲaan jii u nant na, ki lii tee jeet piinii ki tur Yennu: Kpapana nba kur be u ככ ni, 4 nan yaanninbina nan kpapana nba taab li paak, nan ככ. 5 Ki manntככ na saa joo linba na kur muu, maruŋ binbintir na paak, ki bia pukin linba kur jokin muu. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

6 Li-i tee ki i jii peeuk koo buukuie, ki saa teen weinanleeb piinii, u saa fit kii tee bonjak koo bonsar, ɲaan daa ככ daŋ. 7 Li-i tee ki ככ piin u peeuk, 8 wun paan u nuu peeuk na yur paak, ɲaan kpiu lanbouŋ na tammכב ni. Ki manntככ na saa lia u כנ, maruŋ binbintir ɔtii ɲanna na kur po, 9 ɲaan jii nant na, ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu: li kpapana, nan li jokpikir, ki lin ɲmaar nyi ככkoruŋ ni, nan kpapana nba kur taab ככ ni bona paak, 10 nan yaanninbina nan kpapana nba taab li paak, nan ככ. 11 Ki manntככ nba tuun li yoo na saa joo li kur muu, maruŋ binbintir na paak. Ki li sii tee jeet Yenpiinii ki teen Yennu.

12 Li-i tee ki ככ piin u buuk, 13 wun paan u nuu buuk na yur paak ɲaan kpiu, lanbouŋ na tammכב ni. Ki manntככ na saa lia u כנ, maruŋ binbintir ɔtii ɲanna na kur po, 14 ɲaan jii nant na ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu: kpapana nba kur taab ככ ni bona paak, 15 nan yaanninbina nan kpapana nba taab li paak, nan ככ. 16 Ki manntככ saa joo li kur muu, maruŋ binbintir paak, ki li sii tee jeet Yenpiinii nba saa maŋ Yennu. Kpapana na kur sii tee Yennu yare. 17 Israel nisככ daa di bonkobuk kpapana koo u כמי. Linba na tee ככre ki tur Israel teeb, baa lek be siaminba kur ככמככ nan ככמככ.

Ki jiin Yenpiinii nba saa piin biit nba ki niro kpet tun po

4 Ki Yennu yet Moses 2 a wun pak ki tur Israel teeb nan wunba tun yanככmm ki biir Yennu sennu, ɲaan bo ki mi li po, waa saa teen bianjinae na ki nyi biit ni.

3 Li-i tee mannteeb yudaanci-e tun biit, ki baar nan jakint niib paaki, u saa baar nan naajabir nba ki ככ daŋi, ki mann maruŋ ki tur Yennu, u biit paak. 4 U saa baar nan naajak na, lanbouŋ tammכב ni, ki paan u nuu naajak na yur paak, ɲaan kpiu Yennu ככנ. 5 Ki mannteeb yudaanc na saa jii naajak na כנ waan, ki ככ nann lanbouŋ na ni. 6 U saa suunt u niibir כנ na ni, ki set kasii chinchenn nba ככ na ככנ po, ɲaan mii taar munlore, 7 ki bia saa mii כנ na, bonnunubit binbintir na yina paak, linba be lanbouŋ na ככ ni na. U saa kpaar כנ nba biar na, binbintir nba ki bi tuu jokin maruŋ bona li paak na nyakir ni, ki li be lanbouŋ tammכב boor. 8 U saa jii naajak na kpapana kur, nan ככ

ni bona kpapana, 9 nan yaanninbina, nan kpapana nba taab li paak, nan ככ. 10 Manntככ na saa jii kpapana na ki joor muu, maruŋ binbintir nba ki bi jokit muu li paak na, ki tun nan bianjinba ki u tuu jikit weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana ki tuun na. 11 U saa jii u gbouŋ, nan u nant kur, nan u yur, nan u taa, nan u ככ ni bona kur, ki pukin u ככnii, 12 ki nyi nann kaan na kpiŋ, siaminba teen kasii, ki tee siaminba ki bi ככ tanpent, leje ki u saa joor, daat muu ni.

13 Li-i munii tee ki yimm Israel teeb kurie tun yanככmm ki biir Yennu sennu, ɲaan bo ki mi li po, 14 yoo nba ki i tan bann i biit na, i kur n baar nan naajabir, ki lii tee yanככmm Yenpiinii. Bi saa baar nann Yennu lanbouŋ boore. 15 I saakab saa paan bi nii naajabir na yur paak, ɲaan kpiu leŋ. 16 Mannteeb yudaanc na saa wat כנ na waan, ki ככ nann lanbouŋ na ni, 17 ki suunt u niibir כנ na ni, ki set chinchenn nba ככ na ככנ po, ɲaan mii taar munlore, 18 ki bia mii כנ na bonnunubit binbintir na yina paak, linba be lanbouŋ na ככ ni na. U saa kpaar כנ nba biar na, binbintir nba ki bi tuu jokin maruŋ bona na nyakir ni, ki li be lanbouŋ na tammכב boor. 19 Ki u saa jii kpapana na kur ki joor muu, maruŋ binbintir na paak. 20 U saa jii naajak na, ki tun nan waa tuu jikit naajak nba tee yanככmm Yenpiinii ki tuun bianjinba nae. Nnae ki u saa tun ki lin wuur niib na biit, ki Yennu saa nyik chabib. 21 Ki u saa jii naajak na ki nyi nann kaan kpiŋ, ki saa joou muu nan bianjinba ki u tuu joo naajak nba ki bi kpiiu, ככ manntככ biit paak na. Maruŋ maŋ boorue saa nyinn niib bi biit ni.

22 Ki li-i tee doo ככndaancie tun biit, ki biir Yennu sennu, ɲaan bo ki mi li po, 23 yoo nba ki li tan fiit ki wannככ nan waa tume na, wun baar nan u Yenpiinii, ki lii tee bujak nba ki ככ daŋi. 24 U saa paan u nuu bujak na yur paak, ɲaan kpiu, maruŋ binbintir ככנ po, siaminba bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi tuu jokit muu na. Yenpiinii na maruŋo saa nyinn niib bi biit ni. 25 Manntככ na saa suunt u niibir bonkobuk na כנ ni, ki suu suu maruŋ binbintir na yina paak, ɲaan kpaar ככנ כנ nba biar na, binbintir na nyakir ni, 26 ki ji joo kpapana na kur muu, binbintir na paak, nan waa tuu joo weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana muu bianjinba na. Nna bannue, ki manntככ na saa mann maruŋ, ki li tee ככndaanc biit paak. Ki Yennu saa nyik chabכ.

27 Li-i munii tee niib na yencie bo kpet tun yanככmm ki biir Yennu sennu, 28 yoo nba ki li tan fiit ki wannככ, li tee wun baar nan bunaanɛ, wunba ki ככ daŋ, ki mann maruŋ. 29 U saa paan u nuu buuk na yur paak, ɲaan kpiu, maruŋ binbintir na gaŋ po, siaminba ki bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi jokit muu na. 30 Manntככ na saa suunt u niibir bonkobuk na כנ ni, ki suu suu maruŋ binbintir na yina paak, ɲaan kpaar ככנ כנ nba biar na, binbintir na nyakir ni, 31 ki paat kpapana na kur, nan waa tuu paatir weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana bianjinba na, ki joor muu, maruŋ binbintir paak, ki li nubiru saa maŋ Yennu. Nna bannue ki manntככ na saa mann maruŋ, ki li tee ככ na biit paak, ki Yennu saa nyik chabכ.

³² Li-i tee ki jɔk baar nan peeuk a lii tee u yanbɔmm paak Yenpiinii, Yenpiinii marɔ sii tee penaauɔ, ɔaan daa mɔk danj. ³³ U saa paan u nuu peeuk na yur paak, ɔaan kpiu, maruɔ binbintir na gaɔ po, siaminba bi tuu kpi Yenpiinii bonkobit nba ki bi tuu jokit muu na. ³⁴ Manntɔ na saa suunt u niibir bonkobuk na sɔn ni, ki suu suu maruɔ binbintir na yina paak, ɔaan kpaar mɔkɔn sɔn nba biar na, binbintir na nyakir ni, ³⁵ ki paat kpapana na kur, nan waa tuu paatir weinanleeb Yenpiinii bonkobit kpapana bianjinba na. Ki u saa joor muu, maruɔ binbintir paak, ki pukin jeet nba tee Yenpiinii ki tur Yennu. Nna bannue ki manntɔ na saa mann maruɔ, ki li tee jɔk na biit paak, ki Yennu saa nyik chabɔ.

Ki jiin yanbɔmm Yenpiinii po

5 Barii nba na boorue kpaat talas nan yanbɔmm Yenpiinii.

Li-i tee ki bi yiin sɔk, a wun tur siara ki jiin linba ki u la, koo ki bia gbat buut ni, ɔaan ki u yɛt wun pak linba ki u ninbinn la, ki u tubir bia gbati, wun la tubdatu li paak.

² Li-i tee ki sɔk kpet sii linba ki tee kasii, nan bonkob-kpeenn nna, u be jakint ni ki mɔk biit yoo nba ki u bann waa tun linba na.

³ Li-i tee ki sɔk kpet sii jakint nba nyii nisaarik niɔ, ki tee bonbiir, laa lek tee linba kur, daanɔ marɔ be jakint ni, yoo nba ki u bann waa tun linba na.

⁴ Li-i tee ki sɔk tur mɔsonn jatii, laa tee bonɔann koo bonbiiri, ɔaan yoo nba ki u bann nan u sat mɔb na jati- iwa na, li tee biite.

⁵ Ki li-i tee linba na kur ki nirɔ tumi, wun fiit u mɔɔ yanbɔmm. ⁶ U biit paak, wun baar nan penaauɔ koo bunaauɔ, ki lii tee piinii ki tur Yennu, ki manntɔ na saa jii ki mann maruɔ, ki li tee jɔk na biit paak.

⁷ Li-i tee ki jɔk na namii ki kan la peeuk koo buuk u biit paak, ɔann wun baar nan ɔmana banlee koo lanjerii banlee, yenɔ-ii tee u yanbɔmm Yenpiinii, ki lɔ na mun-ii tee maruɔ nba jokit muu Yenpiinii. ⁸ Ki u saa baar nann ki tur manntɔ, ki wun sint jii yanbɔmm ɔmann koo lanjerik na ki mann maruɔ. U saa ɔman kɔnn ɔmann na turu, ɔaan nyik yur na ki daa fokitir. ⁹ U saa mii li sɔn waan maruɔ binbintir na loka ni, ɔaan sɔn nba biar na saa lɔ sik binbintir na nyakir ni. Maruɔ nba nae saa nyinn biit. ¹⁰ Ki u bia saa jii ɔmanleer koo lanjerleek na ki mann maruɔ, ki li sii tee maruɔ nba jokit muu nan bianjinba ki Yennu wann na. Nna bannu ki manntɔ na saa mann maruɔ, ki lii tee jɔk na biit paak, ki Yennu saa nyik chabɔ.

¹¹ Li-i tee jɔk na kan fit la ɔmana banlee koo lanjerii banlee, ɔann wun baar nan yon bɔrik-gbinn, ki lii tee u biit Yenpiinii. U daa ɔmat kpan li ni koo ki tee bonnunubit, kimaan li tee yanbɔmm Yenpiinii maruɔ, li ki tee jeet Yenpiinii maruɔ kaa. ¹² U saa baar nann manntɔ boor, wunba saa finn yon na nan u niipauɔ, ki li saa wann nan li kur jii ki tur Yennu-wa. Ki manntɔ na saa joor muu, maruɔ binbintir na paak, ki lii tee jeet Yenpiinii maruɔ. Ki li sii tee Yenpiinii nba saa nyinn biit.

¹³ Nna bannue ki manntɔ na saa mann maruɔ ki li tee jɔk na biit paak, ki Yennu saa nyik chabɔ. Ki yon nba biar na sii tee manntɔ yar, nan jeet Yenpiinii maruɔ nba tuu tee manntɔ yar na.

Ki jiin Yenpiinii pann panu po

¹⁴ Ki Yennu tur Moses sennii na: ¹⁵ Li-i tee ki sɔk kpet tun biit, nan waa ki tur Yennu linba tee u yar na, u saa baar nan pejak koo bujak nba ki mɔk danj, ki tur Yennu. Ki bonkobuk na pann sii tee nan baa tuu jiar nirɔ paatii bianjinba na. ¹⁶ Ki u saa pa linba tee Yennu yar na, ɔaan bia pa li bɔkitu munɔmu ni yennkɔk ki pukin, ki jii tur manntɔ. Ki manntɔ na saa jii bonkobuk na ki mann maruɔ, ki li sii tee jɔk na biit paak, ki Yennu saa nyik chabɔ.

¹⁷ Li-i tee ki sɔk kpet ki tun biit ki biir Yennu sennii na yenn, u mɔk biit ki saa la tubdatu li paak. ¹⁸ U saa baar nan pejak koo buuk nba ki mɔk danj ki tur manntɔ, ki bonkobuk na pann sii tee nan waa bo saa pa biit Yenpiinii bianjinba na. Ki manntɔ na saa jii ki mann maruɔ, ki li sii tee jɔk nba tun ki biir ɔaan ki ki mi na paak, ki Yennu saa nyik chabɔ. ¹⁹ Ki li sii tee biit nba ki u tun ki biir Yennu na paatii.

6 Yennu din tur Moses sennii nae: ² Li-i tee ki i sɔk tun ki biir Yennu, ki yɛt wun jiin linba ki u lɔ Is- rael nirɔ bo nyik u boor, koo ki jan u lɔ, koo ki ɔmab u lɔ, ³ koo ki tɔkir u lɔ bont ɔaan nɔ ki por nan u ki lar, ⁴⁻⁵ li-i tee ki i sɔk tun biit na booru, li ɔan ki wun jiin linba kur ki u dii fobit na, ki bia pukin li bɔkitu munɔmu ni yennkɔk ki tur bondaan, daar nba ki u biit nyii paanu na. ⁶ U saa baar nan pejak koo bujak nba ki mɔk danj, ki tur manntɔ ki lii tee u paatii ki teen Yennu. Bonkobuk na janjir sii tee nan waa bo saa pa u biit Yenpiinii bianjinba nae. ⁷ Ki manntɔ na saa mann maruɔ, ki lii tee jɔk na biit paak, ki Yennu saa nyik chabɔ.

Ki jiin maruɔ nba ki bi jokin muu munn na po

⁸ Ki Yennu pak nan Moses ⁹ a wun tur Aarɔnn nan u bonjai sennu nba jiin Yenpiinii maruɔ joonu po. Yenpiinii nba ki bi sii jokin na sii biat maruɔ binbintir paake nyɔtunmun, ɔaan ki muu kpan di. ¹⁰ Ki manntɔ nba sii lia liatfoouk nan kurtajinn na sii nyint tanpent nba biat maruɔ binbintir na paak, kii birin kii bɔkint binbintir na. ¹¹ Wun ɔamm ki lebit u liant, ɔaan nyinn tanpent na kaan na kpiɔ, siaminba tee kasii boor. ¹² Muu nba be binbintir paak na kpan sii die, ki daa kpeenti. Ki sanyɔk kur manntɔ na tuu saa paan daat li paak, ki ɔamm bir maruɔ nba saa joo muu na, ki ji joo kpapana nba tee weinanleeb Yenpiinii. ¹³ Muu na-ii kpanj di ki daa kpeenti.

Ki jiin jeet Yenpiinii po

¹⁴ Linba nae tee sennu ki jiin jeet Yenpiinii po: Aarɔnn bonjai-e tuu saa jii jeet Yenpiinii na, ki tur Yennu, maruɔ binbintir na tɔkɔn po. ¹⁵ U saa finn yon nan kpan na, nan u niipauɔ, ki bonnunubit na sii paa yon

na paak, ki joor muu binbintir na paak, ki lin wann nan li kur jii ki tur Yennu-wa. Ki jeet Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁶⁻¹⁷ Jeet nba biar na, mannteeb na saa di li kur. Bin tuu teenir boroboro ŋaan daa ŋmat datiŋ leŋ, ki dir siaminba tee kasii boor, Yennu lanboun dindoun ni. Yennu-e tur mannteeb na, a lii tee bi jeet Yenpiinii tor. Li tee kasii nan yanboomm Yenpiinii nan bi-it pann panu Yenpiinii nba tee kasii bianjinba nae. ¹⁸ Aarɔnn yaaboona nba tee bonjai kur tuu saa di Yenpiinii nba ki bi jikit ki teen Yennu na. Bi sii tun mɔk bi tore, Yenpiinii nba kur teen Yennu na ni. Wunba kur saa siir, see ki u tee kasii.

¹⁹ Yennu-e tur Moses sennii nba na: ²⁰ Daar nba ni ki bi saa mɔkɔn kpan Aarɔnn nan u bonjai yura paak, ki kɔkɔm Yennu toona ni, daar maŋ nie ki bi saa tur Yennu piinii, ki lii tee yon bɔrik-gbinn, kii tee nan daar kur jeet piinii na. Bi tuu saa bɔkitir waan sanyɔk ni, ki tan tontir daajoouk. ²¹ Bin tuu ŋmat nan kpan ki sinnir sipɔk ni, ki ŋmit-ŋmitir, ki jii tur Yennu, ki li tee jeet Yenpiinii, ki jeet maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ²² Aarɔnn yaaboona ni, wunba tee mannteeb yudaanɔ, sii yɔk mann Yenpiinii maruŋ nae, yoo nba baat kur. Bin tuu joo li kur muu, ki li tee maruŋ ki teen Yennu. ²³ Jeet Yenpiinii nba kur ki manntɔk tur, sɔk daa dir; ii tuu joo li kur muu.

Ki jiin yanboomm Yenpiinii po

²⁴ Ki Yennu yet Moses ²⁵ a wun tur Aarɔnn nan u bonjai sennu ki jiin yanboomm piinii po: Bonkobuk nba tee yanboomm Yenpiinii maruŋ yar, yin kpiu maruŋ binbintir tɔkɔn po, siaminba ki i tuu kpi bonkobit nba jokit muu na. Linba na tee kasii maruŋo. ²⁶ Mannteeb nba mann bonkobit maŋ maruŋ na n tuu ŋman nant na, kasii boor, Yennu lanboun na dindoun ni. ²⁷ Wunba koo linba kur saa siir, see ki bi tee kasii. Li-i lekii tee liant tarin bonkobuk na sɔn, yin wuurir kasii boor. ²⁸ Li-i tee ki i yakin nant maŋ yɔkbobir ninjie, yin yeer bobir maŋ. Li-i munii tee kutbobir ninjie, yin sokirir fanu, ki garintir. ²⁹ Bonjai nba kur nyii mannteeb maaru ni saa fit ŋman maruŋ na nant, kimaan li tee kasiie. ³⁰ Ŋaan li-i tee ki i jii bonkobuk na sɔn ki kɔk lanboun na ni, ki mann maruŋ ki nyinn biit, ŋann i daa ŋman bonkobuk maŋ nant, ii joor muu.

Ki jiin Yenpiinii pann panu po

⁷ Sennu nba nae tee yaa sii pa i biit paak Yenpiinii. Piinii maŋ set tee kasiie. ² Ii kpi Yenpiinii bonkobuk na, maruŋ binbintir na tɔkɔn po, siaminba ki i kpi bonkobit nba ki bi jokin muu na. Ii jii u sɔn ki lia binbintir na loka ŋanna na, ³ ki nyinn u kpapana na kur ki mann maruŋ binbintir na paak: Li jokipikir nan kpapana nba taab kɔkɔ ni bona paak, ⁴ nan li yaanninbina nan kpapana, nan kɔkɔ, ii nyinn li kur ki mann maruŋ. ⁵ Ki manntɔk na saa jii kpapana na kur ki joo muu, binbintir na paak, ki li sii tee jeet piinii ki teen Yennu, ki bia tee biit panu Yenpiinii. ⁶ Bonjai nba kur

nyii mannteeb maaru ni saa fit di li jeet, ŋaan ii tuu dir kasii boor, kimaan jeet na set tee kasiie.

⁷ Senn yennkɔɔ be ki kɔkɔ dia yanboomm Yenpiinii nan biit panu Yenpiinii. Ki manntɔk nba mann li maruŋo yen li nant. ⁸ Manntɔk nba mann bonkobuk nba jokin muu na maruŋ, li gboun tee u yare. ⁹ Jeet piinii nba kur ki i purir boroboro diuk ni, koo ki sinnir sipɔk niŋ, li tee manntɔk nba jii ki tur Yennu na yare, ¹⁰ ŋaan jeet piinii nba tee jekaata, li-i lekii ŋmat nan kpan koo bonyanni, li tee Aarɔnn bonjai nba tee mannteeb na yare, bin biitir deede be taŋmɔk ni.

Ki jiin weinanleeb Yenpiinii po

¹¹ Linba nae tee sennu ki jiin weinanleeb Yenpiinii nba ki i saa jii ki tur Yennu na po. ¹² Li-i tee ki sɔk mann maruŋ na booru, ki li tee niipoturu, wun baar nan bonkobuk nan boroboro nba ki ŋmat datiŋ. Li-i tee boroboro nba ŋmat kpan ki kpakii, koo lilaat nba ki bi far kpan, koo lilaat nba ki bi jii yon nba ŋmat kpan ki sinnir, ¹³ ki bia pukin boroboro nba ŋmat datiŋ. ¹⁴ Ki manntɔk na saa nyinn kunn kunn li kur ni, ki mann maruŋ. Ki li sii tee piinii nba be li kuukɔk ki teen Yennu. Li tee manntɔk nba jii bonkobuk na sɔn ki mii binbintir paak na yare. ¹⁵ Ii ŋman bonkobuk na nant daar nba ki i mann maruŋ na, ki daa tent u nant ki li yentir sanyɔku.

¹⁶ Li-i tee ki i sɔk baar nan u weinanleeb Yenpiinii a wun gbeen u mɔsonn, koo ki li tee u yanboomm Yenpiinii, li ki tee sennu kaa nan yin di li kur daar nba ki i mann maruŋ na, ŋaan linba biar, i saa fit dir li sanyafannuk. ¹⁷ Nant nba kur tenn ki saa tuu daa ŋantaa, yin joor muu. ¹⁸ Li-i tee ki sɔk ŋman nant maŋ daa ŋantaa daar, Yennu kan gaar daanɔ maŋ piinii, li kan pukinɔ siari; nant na sii tee jakinte, ki wunba ŋmamir saa la tubdatu li paak. ¹⁹ Li-i munii tee ki nant na sii linba ki tee kasii, sɔk daa ŋman, ii joor muu.

Daanɔ nba be fanu saa fit ŋman maruŋ na nant. ²⁰ Ŋaan wunba ki tee kasii-i ŋmami, u ji kii tee Yennu niib na yeno. ²¹ Ki wunba mun bia sii linba ki tee kasii, ŋaan ŋman maruŋ na nant, laa tee nisaarik jakint koo bonkobuk yarie, u ji kii tee Yennu niib na yeno.

²² Yennu tur Moses sennii nba waa nae ²³ a wun yet Israel teeb a: Sɔk daa ŋman naab koo peeuk koo buuk kpapana. ²⁴ Bonkobuk nba kpo u tɔkɔ, koo muuk ni bonkobuk soorɔ, bi daa ŋman u kpapana. Bi saa fit jiiir ki tun nan siar, ŋaan daa ŋman. ²⁵ Bonkobuk nba ki bi mann maruŋ, ki li tee jeet Yenpiinii ki teen Yennu, daanɔ nba ŋman li kpapana, u ji kii tee Yennu niib na yeno. ²⁶ Siaminba kur ki Israel niib be, bii mi ki bin di bonyuyuk koo bonkobuk sɔn. ²⁷ Wunba kur biir sennu na, u ji kii tee Yennu niib na yeno.

²⁸ Ki Yennu ŋamm tur Moses sennii nba waa na ²⁹ a wun yet Israel teeb a: Wunba kur baat nan weinanleeb Yenpiinii, wun nyinn u piinii maŋ ni waan ki tur Yennu. ³⁰ Wun diar u mɔkɔ nuu ni, ki lii tee jeet Yenpiinii ki tur Yennu. Wun baar nan bonkobuk na kpapana nan ku-bitir, ki tur Yennu, ki lii tee burchinpiinii. ³¹ Ki manntɔk na saa joo kpapana na, maruŋ binbintir paak, ŋaan ki

kubitir na sii tee mannteeb yar. ³² Bi saa jii bonkobuk na diitu narj, ³³ ki tur mannteeb nba jii sɔn nan kpapana ki mann maruŋ, ki li tee weinanleeb Yenpiinii na.

³⁴ Bonkobuk na kubitir nan u diitu narj na tee burchinpiinii, ki Yennu nyinnir Israel teeb boor ki tur mannteeb. Linba nae ki Israel teeb kur sii teen mannteeb mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ³⁵ Jeet Yenpiinii bokitir nba nae ki bi din senn a lii tee Aarɔnn nan u bonjai yar, daar nba ni ki bi nyinnib a bii tee mannteeb na. ³⁶ Daar marj niŋe ki Yennu din senn Israel teeb a bii teen mannteeb Yenpiinii bokitir na. Ki li sii yɔk tee bi tor, maaru kur nba baat ni.

³⁷ Sennii nba nae dia mujoonu Yenpiinii, nan yanbɔmm Yenpiinii, nan biit Yenpiinii, nan mannteeb ganu Yenpiinii, nan weinanleeb Yenpiinii. ³⁸ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, Sainai jɔk paak, kunkoouk na paak, daar nba ni ki u wann Israel teeb a bii baat nan bi Yenpiinii kii teenɔ na.

Aarɔnn nan u bonjai-e sii tee mannteeb

(Nyinu 29.1-37)

8 Ki Yennu yet Moses a, ² “Jiin Aarɔnn nan u bonjai ki baar namm n lanbouŋ tammɔb ni, kii dia mannteeb liant nan kpan nba ŋammit na, nan naajapaŋ nba sii tee yanbɔmm Yenpiinii na, nan pejai banlee, nan boroboro nba ki ŋmat datiŋ, li mun kpanchibuk, ³ ki bia taan Israel teeb kur leŋ.”

⁴ Ki Moses tun nan Yennu nba wannɔ na. Niib na nba taan bɔyennkɔ boor ki gbenn, ⁵ ki u yetib a, “Maa yaa man tun linba na tee linba ki Yennu wannin a man tume.”

⁶ Tɔn, ki Moses nyinn Aarɔnn nan u bonjai na, niib na tɔnn po, ki wurib, ⁷ ki lann Aarɔnn liatbik nan liatfoouk, ki bia bobin gbanboobir u siak ni, ki lann liatjabik ki li sik baar u siak ni, ŋanne ki bi yir efod, ki bia bobin li gbanluukir u siak ni, ⁸ ki jii jafagbenjir ki lur tabin u parbiir paak, ki wuun bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim ¹ jafaa marj ni, ⁹ ki yirim yufintu, ki tabin kasii salinbann, yufintu na paak, tɔnn po, nan bianjinba ki Yennu wannɔ na.

¹⁰ Moses din jii kpan nba ŋammit nae ki mii mii Yennu lanbouŋ na ni, nan bona nba be leŋ kur paak. Nna bannue ki u teen li kur Yennu yar, ¹¹ ki jii kpan na waan ki mii maruŋ binbintir nan li bona kur nba paa li paak, nan kutsɔŋ nan linba ki li sii kɔ li paak, taar munlore, ki teen nna, a wun teen li kur Yennu yar, ¹² ki mɔk kpan marj Aarɔnn yur paak, ki li wann nan u tee Yennu sɔkɔ. ¹³ Li poor po ki Moses yiin Aarɔnn bonjai na ki bi baar u tɔnn. Ki u lannib liata, ki bobin gbanbooba bi sai ni, ki bia yirin fokirii bi yura paak, nan bianjinba ki Yennu wannɔ na.

¹⁴ Tɔn, ki Moses jii naajapaŋ nba tee yanbɔmm Yenpiinii na, ki te Aarɔnn nan u bonjai paan bi nii naab na yur paak. ¹⁵ Ki Moses kpiiu ki jii u sɔn, ki suu u niibir sɔn na ni, ŋaan suu suu maruŋ binbintir yina ŋanna na, a wun teenir Yennu yar, ki kpaar sɔn nba biar na ki

mɔk binbintir na nyakir ni. U tun nna bannue a lii tee kasii, ki bia tee Yennu yar. ¹⁶ Ki Moses tabit kpapana nba kur taab mɔk ni bona paak, nan kɔk paak, nan yaanninbina nan li kpapana kur, ki joor muu, maruŋ binbintir na paak, ¹⁷ ki jii naajak na bonlia nan u gbouŋ nan nant ki joor muu, kaarj na kpiŋ, nan bianjinba ki Yennu wannɔ na.

¹⁸ Ki Moses bia baar nan pejak, ki li tee mujoonu Yenpiinii, ki Aarɔnn nan u bonjai paan bi nii peeuk na yur paak. ¹⁹ Ki Moses kpiiu ki lia u sɔn maruŋ binbintir loka ŋanna na kur po, ²⁰⁻²¹ ki pot pejak na buri buri, ki jii nyun ki wuur mɔk ni bona nan nanii, ŋaan joo yur muu nan kpapana nan nant nba kur biar binbintir na paak, nan bianjinba ki Yennu wannɔ na. Mujoonu maruŋ na din tee jeet Yenpiinii, ki li nubiru marj Yennu.

²² Ki Moses bia ŋamm baar nan pejak, ki li tee linba ki u saa jii ki kaan Yennu mannteeb. Ki Aarɔnn nan u bonjai paan bi nii peeuk na yur paak. ²³ Ki Moses kpiiu ki jii u sɔn waan, ki suu Aarɔnn niiditu tublɔn, ki bia suu u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir, ²⁴ ki bia yiin Aarɔnn bonjai na u boor, ki jii sɔn na waan ki suu bi diitu tublɔna, ki suu bi diitu niibijabaa, nan diitu taabijabaa, ŋaan kpaar sɔn nba biar na ki lia binbintir na loka ŋanna na ni, ²⁵ ki jii kpapana na nan jokpikir nan mɔk ni bona kpapana kur, nan kɔk, nan yaanninbina nan li kpapana, nan diitu narj, ²⁶ ki nyinn boroboro kunn kpanchibuk nba ki bi teen boroboro nba ki mɔk datiŋ li ni ki jii tur Yennu na, nan boroboro nba ki bi ŋmat kpan na yenn, nan lilaauk, ki paan li kur kpapana nan diitu narj na paak. ²⁷ Moses din jii jeet nba na kur ki kubin Aarɔnn nan u bonjai nuu nie, ki bi jii tur Yennu ki li tee burchinpiinii. ²⁸ Ki Moses gaar jeet na bi boor, ki joor muu binbintir na paak, ki pukin maruŋ nba jokit muu na paak, ki li tee mannteeb kaanu maruŋ. Linba na tee jeet Yenpiinii maruŋo, ki li nubiru marj Yennu. ²⁹ Ki Moses jii kubitir na, ki li tee burchinpiinii ki tur Yennu. Li din tee Moses tore. Moses din tun bont kur nan bianjinba ki Yennu wannɔ nae.

³⁰ Ki Moses jii kpan nba ŋammit na waan, nan sɔn nba bo be binbintir paak na waan, ki mii Aarɔnn bonjai nan bi liant paak, ki jii Aarɔnn nan u bonjai nan bi liant ki tur Yennu, ³¹ ki yet Aarɔnn nan u bonjai a, “Jiin nant na kii saa nann Yennu lanbouŋ tammɔb ni, ki yakin leŋ, ki ŋman nan boroboro nba be kpanchibuk nba bo tee mannteeb kaanu Yenpiinii yar na, nan bianjinba ki Yennu wannin na. ³² Nant koo boroboro nba kur biar, yin joor muu. ³³ Ii be man lanbouŋ na tammɔb ni daa ŋanlore, ki saa tuu yoo nba ki i kaanu na maruŋ tan saa gbenn. ³⁴ Yennu-e sennit a ti tun linba ki ti tun na dinna, a lin nyinn i biit. ³⁵ See ki i biar lanbouŋ tammɔb ni yontunmuna ŋanlore, nan nyɔtunmuna ŋanlore, kii tuun linba ki Yennu wannit. I-i kii tun, i saa kpoe. Linba nae ki Yennu wannin.” ³⁶ Ki Aarɔnn nan u bonjai na tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses ki u wannib na.

¹ Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

Bianjinba ki mannteeb na piin bi toona

9 Li daanjanniin daar ki Moses yiin Aarɔnn nan u bonjai nan Israel saakab na kur, ² ki bet Aarɔnn a, "Jiin naajapaŋ nan pejak, binba ki mɔk dan, ki mann maruŋ ki tur Yennu. Naab na sii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki peeuk na mun tee mujoonu Yenpiinii, ³ ki yet Israel teeb na ki bin jii bujak ki kpi, ki lii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki jii naab nba dii binyennkɔɔ, nan peeuk nba dii binyennkɔɔ, binba ki mɔk dan, ki lii tee mujoonu Yenpiinii. ⁴ Bin bia ŋamm baar nan naajak nan pejak ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. Bin jii ki mann maruŋ ki tur Yennu, ki pukin jeet Yenpiinii nba ŋmat kpan li ni. Bin tun nna kimaan Yennu saa dɔkit bi paak dinna."

⁵ Ki bi taan linba kur ki Moses wann na ki baar nann, Yennu lanbouŋ tammɔb ni, ki niib na kur lakin leŋ ki set Yennu tɔɔnn. ⁶ Ki Moses yetib a, "Linba nae ki Yennu senn a yin tun, ki u yentu saa dɔkit i paak." ⁷ Njanne ki u yet Aarɔnn a, "Ii saa binbintir na boor ki saa mann yanbɔmm Yenpiinii maruŋ nan mujoonu Yenpiinii maruŋ, ki lin nyinn a biit, ki bia nyinn niib na bi biit ni. Mant niib na maruŋ, ki lin nyinnib bi biit ni, nan bianjinba ki Yennu senn na."

⁸ Ki Aarɔnn saan binbintir na boor ki saa kpil naapaŋ na, ki lii tee u mɔɔ yanbɔmm Yenpiinii maruŋ. ⁹ Ki u bonjai jii sɔn na ki turɔ, ki u suunt u niibir li ni, ki suu suu binbintir yina na, ki kpaar sɔn nba biar na binbintir na nyakir ni, ¹⁰ ki joo kpapana na nan yaanninbina nan kɔɔ na binbintir na paak, ki tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses na, ¹¹ ŋaan jii li nant nan gbouŋ ki joo muu kaŋ na kpiŋ.

¹² U din kpil bonkobuk nba tee u mɔɔ mujoonu Yenpiinii na, ki u bonjai jii sɔn na ki turɔ, ki u lia lia maruŋ binbintir loka ŋanna na kur po. ¹³ Ki bi jii yur nan bonkobuk na nanleet na ki turɔ, ki u joor muu binbintir na paak, ¹⁴ ki bia wuur kɔkɔ ni bona nan nanii, ki paan marunleer nba jokin muu na paak, ki joo muu.

¹⁵ Li poor po ki Aarɔnn ji baar nan niib na Yenpiinii, ki jii buuk nba saa mann niib yanbɔmm paak na, ki kpil, ki mann maruŋ ki tun nan bianjinba ki u bo teen u mɔɔ yanbɔmm maruŋ paak na, ¹⁶ ki bia baar nan Yenpiinii bonkobuk nba jokin muu na ki mann nan bianjinba ki sennu wann na, ¹⁷ ki jii jeet Yenpiinii na ki finn li yon nan niipaŋ ki joor muu, binbintir na paak. Linba na din pukin daar kur mujoonu maruŋ ni. ¹⁸ Ki u kpil naajak nan pejak na, ki lii tee niib na weinanleeb Yenpiinii. Ki u bonjai jii sɔn na ki turɔ, ki u lia lia maruŋ binbintir loka ŋanna na kur po. ¹⁹ Ki Aarɔnn jii naajak nan pejak na bɔka nba mɔk kpapana, ²⁰ ki paan bonkobit na kubitir paak, ki saan nann binbintir na boor, ki joo kpapana na muu, binbintir na paak, ²¹ ki jii kubitir nan ditu nanii na, ki lii tee burchinpiinii ki tur Yennu, ki tee mannteeb yar, nan bianjinba ki Moses wann na.

²² Yoo nba ki Aarɔnn mann maruŋ ki gbenn na, ki u jii donn nii ki teen piisin niib na paak, ki nyii binbintir na paak ki sik. ²³ Ki Moses nan Aarɔnn kɔɔ Yennu lanbouŋ na ni. Baa nyii yoo nba, ki bi teen piisin niib na paak. Ki Yennu maŋ yentsaakar dɔkit niib na kur paak. ²⁴ Ki li

taakpaak ni ki Yennu te ki muu nyii sanpaapo ki sik binbintir na paak, ki dii mujoonu maruŋ nan kpapana na. Niib na nba la nna, ki bi yikin nan parpeenn, ŋaan gbaan ki tibin ki bi yugbia siit tiŋ.

Ki jiin Nadab nan Abihu yanbɔmm po

10 Tɔn, ki Aarɔnn bonjai nba tee Nadab nan Abihu na jii senderik ki teen musankɔɔna li ni, ki bia pukin bonnunubit li paak, ki jii tur Yennu. Njan na ki muu na ki tee kasii muu, kimaan Yennu ki wannib nan bin tun nna. ² Ki li taakpaak ni ki Yennu te ki muu sik ki dii kpiib ŋɔɔ Yennu tɔɔnn po. ³ Ki Moses yet Aarɔnn a, "Linba na boorue ki Yennu bo beerit na, ki yaa, 'Daanɔ nba kur jiantirin, wuu baakitin nan barmɔnii, kimaan n tee kasiie. See ki n niib kur turin baakir.'" Ki Aarɔnn ki jiin siari.

⁴ Ki Moses yiin Misael nan Elsafann, binba tee Usiel bonjai, ki Usiel mun tee Aarɔnn baa naa bik na, ki yetib a, "Baat man ki tan jii i ninjamm gbanankpeena Yennu lanbouŋ boor, ki nyi namm ki birib kaŋ na kpiŋ." ⁵ Ki bi baar ki tan kpaab soorib nan bi liant ki nyii namm kaŋ na kpiŋ, nan bianjinba ki Moses wannib na.

⁶ Tɔn, ki Moses yet Aarɔnn nan u bonjai Eleasar nan Itamar a, "I daa nyikin i yut ki ki saatir, koo ki pat i liant, a lin want nan i mɔk parbiiri. Li-i tee ki i tun nna, i saa kpowa, ki Yennu wutoor bia saa do niib na kur paaka. Njan i nikpiimm, Israel niib kur, saa fit mɔ ki fabin niib banlee nba ki Yennu te ki muu diib na kuma. ⁷ I daa nyikin Yennu lanbouŋ tammɔb na. I-i nyik, i saa kpoe, kimaan bi sennii ki mɔk Yennu kpan nba ŋammit i paaka." Ki bi tun nan bianjinba ki Moses wannib na.

Sennu nba dia mannteeb

⁸ Ki Yennu yet Aarɔnn a, ⁹ "Fin nan a bonjai daa kɔɔ n lanbouŋ ni, li-i tee ki i nyuu daan. I-i tun nna, i saa kpowa. Linba na mun bia tee sennu nba ki i yaaboona sii diae mɔkɔmɔk nan mɔkɔmɔk. ¹⁰ Ii tuu fit bann ki bɔkit linba tee Yennu yar nan linba tee sɔɔ kur yar, ki bia bɔkit linba kɔɔ nan linba ki kɔɔ. ¹¹ Ii wann Israel teeb kur sennu nba ki n tur Moses maa wun wann na."

¹² Ki Moses yet Aarɔnn nan u bonjai banlee nba biar na, ŋamme tee Eleasar nan Itamar a, "Jiin i jeet Yenpiinii nba ki i mann maruŋ ki tur Yennu ŋaan ki li tenn na, ki teenir boroboro nba ki mɔk datin, ki di maruŋ binbintir na boor, kimaan Yenpiinii na tee kasiie. ¹³ Ii dir siaminba tee kasii, kimaan jeet maŋ tee fin nan a bonjai yare, ki nyii jeet nba ki i mann maruŋ ki tur Yennu na ni, linba ki Yennu wannimi na. ¹⁴ Njan yimm nan i ŋaateeb saa fit ŋman kubitir nan nanii taa nba ki bi tur, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee mannteeb yar na, i saa fit ŋmamir siaminba kur tee kasii boor. Yennu-e jii piinii na ki tur yimm nan i waas. Li tee i tore ki saa nyi Israel teeb weinanleeb Yenpiinii ni.

¹⁵ Bi saa baar nan naŋ taar nan kubitir na, yoo nba ki bi jikit kpapana ki lii tee jeet piinii ki teen Yennu na. Li

bokir na sii tee yimm nan i waas nba ki i maar na tor, yoo nan yoo, nan bianjamba ki Yennu senn na.”

¹⁶ Ki Moses boi buuk nba tee yanbomm Yenpiinii na po, ki gbat nan bi ponj joor muuwa. Ki u wutoor doo Eleasar nan Itamar paak, binba tee Aaronn bonjai nba biar na. Ki u boib a, ¹⁷ “Bee teen ki i ki dii yanbomm Yenpiinii na kasii boori? Li tee kasiie ki Yennu jii ki turi, a lin nyinn niib na yanbomm. ¹⁸ Li sɔn na nba bo ki kɔɔ Yennu lanbouŋ ni na, i bo saa njman li maruŋ nant leŋe, nan bianjamba ki n wannii na.”

¹⁹ Ki Aaronn gat a, “Li-i bonni tee ki n dii yanbomm Yenpiinii na dinna, Yennu par bo sii peena-a? Niib na baar nan bi yanbomm piinii ki tur Yennu dinna, ki bia baar nan bi mujoonu piinii, njan ki bonbilankant na bia tun ki turin.” ²⁰ Moses nba gbat nna ki u par ji maak.

Ki jiin bonkubit nba ki kɔɔ njmamu na po

(Sennu 14.3-21)

11 Ki Yennu tur Moses nan Aaronn sennu nba na ² a bin wann Israel teeb a, “Bonkubit nba nae ki i sii njman: ³ Bonkubit nba ki bi taawoka bokit ki bi njman mɔɔt ki wukitir. ⁴⁻⁶ Njan i daa njman laagumii nan lunlona koo wenii. Bi tee kɔɔre ki turi, kimaan bi njman mɔɔt ki wukitir njan bi taawoka ki bokiti. ⁷ I daa njman doorik, u tee kɔɔre. U taawoka bokita njan u ki di jeet ki wukitiri. ⁸ I daa njman bonkubit na koo ki siin bi gbanankpeena gbaa, kimaan li tee kɔɔre ki turi.

⁹ “I saa fit njman jaŋ nba kur mɔk kpinkpant nan wakii, ¹⁰ njan bonfoor nba kur be nyun ni ki ki mɔk kpinkpant ki bia ki mɔk wakii, yaa daa njmami. ¹¹ Li bonfoor booru, ii jiiu ki lii tee kɔɔr ki turi. I daa njman koo ki siit bi gbanankpeena gbaa. ¹² I daa njman bonfoor nba kur be nyun ni njan ki mɔk kpinkpant nan wakii.

¹³⁻¹⁹ “I daa njman nɔɔnbooru nba na: Kɔnbiat booru kur, nan juut booru kur, nan bankatuk booru kur, nan kpeen-nɔɔnii booru kur, nan kinkaata booru kur, nan kpikjabalii booru kur, nan nanjont booru kur, nan fiit booru kur, nan janbɔɔnlot booru kur. ¹

²⁰ “Bonbubokit nba kur yuuk tee kɔɔre ki turi, ²¹ see linba mobit kuukɔɔ. ²² I saa fit njman li naasuut nan paanii, nan lankpant, ²³ njan bonfoi nba mɔk kpinkpant njan bokɔ, ii jiir ki lii tee kɔɔre.

²⁴⁻²⁸ “Wunba kur sii bonkpeena na sii be jakint ni nan yonbaak: Bonkubit nba kur mɔk taawoka, li-i tee ki bi taawoka na ki bokit, ki bi bia ki njman mɔɔt ki wukitir, nan bonkubit nba kur mɔk taa njanna nan taanyarit, wunba kur sii li bonkpeenn, wun wuur u tiat, ki sii be jakint ni ki tan tuu daajoouk.

²⁹⁻³⁰ “Li naasɔɔrii nan dayuut nan lanpora nan dabuna, ii jiir ki lii tee kɔɔr ki turi. ³¹ Wunba kur siib, koo bi gbanankpeena gbaa, sii be jakint nie nan yonbaak. ³² Ki bi gbanankpeena-i baa linba paak, li mun sii be jakint ni. Li-i lekii tee daaukue koo tiat koo bonkobuk gbouŋ koo bɔtoouku, baa lek diar ki tuun linba kur, bin suuntir nyun ni, ki li sii be jakint ni nan

I Nɔɔnii na yenn nba, ti ki bann fanu.

yonbaak. ³³ Li-i munii tee ki bi gbanant baa yɔkbobir ni, linba kur be bobir maŋ ni sii tee jakinte, ki i saa yeer bobir maŋ. ³⁴ Jeet nba kur tee bondikar njan ki i finn nyun bobir maŋ ni ki wuurir, jeet maŋ tee kɔɔre. Linba kur tee bonnyuukir ki be bobir maŋ ni tee kɔɔre.

³⁵ Linba kur ki bonkpeena maŋ gbanant baa li paak, li be jakint nie, laa tee daantana paak, koo boroboro di-iuku, ii yeerir. ³⁶ Linba kur ki bonkpeena na gbanant siir, li sii tee jakinte, see nyuntonn koo nyunbuur kuukɔɔ. ³⁷ Li-i tee ki bonkpeena na yenn nba baa bonboorii nba saa bur paak, bonboorii maŋ sii njan.

³⁸ Njan li-i tee ki bonboorii na woon nyun njie, ki bonkpeenn na siar baa li paaki, njan li ji be jakint nie.

³⁹ “Li-i tee ki bonkob-njmanja na yenc kpo u kuukɔɔ, ki wunba kur siir, u sii be jakint ni nan yonbaak. ⁴⁰ Li-i munii tee kɔɔ njman bonkobuk maŋ nant, wun wuur u tiat njan kii be jakint ni nan yonbaak; ki wunba jii bonkob-kpeenn na gbanant mun saa wuur u tiat, ki mun bia sii be jakint ni nan yonbaak.

⁴¹ “I daa njman bonbubokit nba bokɔ tij ni na, ⁴² li-i tee linba bokɔ, koo ki somm taa njanna paak, koo ki mɔk taa bonchianni, ⁴³ i daa njman ki tee i mɔɔ jakinti. ⁴⁴ Mine tee i Yomdaan Yennu, li njan ki yii tee kasii, kimaan n tee kasiie. ⁴⁵ Mine tee Yennu nba nyinnii Ijpt tij ni, a mii tee i Yennu. Li paak, li kpaat talas ki yii tee kasii, kimaan n tee kasiie.

⁴⁶ “Tɔn, linba nae tee sennu nba jiin bonkubit, nan nɔɔnii, nan bonfoor nba kur be nyun ni, nan linba kur bokɔ tij na paak. ⁴⁷ Ii mi man, kii bokitir linba kɔɔ nan linba ki kɔɔ, nan bonkubit ni linba ki i sii njman, nan linba ki i kan njman.”

Bianjamba ki poob saa njamm bi mɔɔ, matuk poor po

12 Ki Yennu tur Moses sennii na ² a wun yet Israel teeb a: “Li-i tee ki poo mar bonjak, li daa njanlore niŋ, u daa be nan jakinte, nan waa tuu siik njmaarik njmaarik ki be nan jakint na. ³ Li daananniin daar, bin pot bik na punn. ⁴ Poo na saa guur daa piintaa nan njantaa ki pukin, ki u saa njamm teen kasii ki nyi u nyint ni. U daa siin linba tee kasii, koo ki saa jiantu boori, nan yoo nba ki u tan saa njamm u mɔɔ ki gbenn.

⁵ “Li-i tee ki poo mar bonpookie, li daa piik nan njanna niŋ u daa be nan jakinte, nan waa tuu siik njmaarik njmaarik ki be nan jakint na. Wun guur daa piinloob nan daa njanloob ki u saa njamm teen kasii ki nyi u nyint ni.

⁶ “Li-i tee ki u njamm u mɔɔ ki gbenn yoo nba, bonjak koo bonpook matukie, wun jii peeuk nba dii binn ki baar nann Yennu lanbouŋ tammɔɔ ni, ki lii tee mujoonu Yenpiinii, ki jii njmann, koo lanjerik, ki lii munii tee yanbomm Yenpiinii. ⁷ Ki manntɔɔ na saa gaar ki mann maruŋ ki tur Yennu. Ki maruŋ na saa nyinnɔɔ jakint ni, ki u ji sii yeen. Linba nae ki poob sii tuun matuk poor po.

⁸ “Li-i munii tee ki poo na kan la peeukue, wun baar nan lanjerii banlee koo njmana banlee, ki yenc-ii tee mujoonu Yenpiinii, kɔɔ na-ii munii tee yanbomm Yenpi-

inii, ki manntɔɔ na saa mann maruŋ ki lin nyinɔɔ jakint ni, ki u ji sii yeen.”

Sennu nba jiin gbanant paak yiarii po

13 Ki Yennu tur Moses nan Aarɔnn sennu na a, ²“Li-i tee ki i ɔɔ mɔk nar u gbanu paak, koo bonmɔrkar, koo tana nba saa kpant gbanant paak yiar yoonn, ii baar nanc manntɔɔ Aarɔnn, koo u bonjai nba tee mannteeb na boor. ³ Ki manntɔɔ na saa fiit nar na ki got, li-i tee nar na ni kobit lebit ki peenii, ki nar na bia lukir ki suŋi, li tee gbanant paak yiar yoonne. Manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u tee jakint daanɔe. ⁴ Naaan li-i tee ki nar na peen, ki ki lukir sumii ki gar gbananɔɔŋi, ki li ni kobit bia ki peenii, manntɔɔ na saa ɔɔɔɔ ki u be u kuukɔɔ daa ŋanlore. ⁵ Ki manntɔɔ na saa ŋamm fiitɔ daa ŋanlore daar na ni. Ki li-i tee ki u la nan nar na bia tee li bannu ki ki pukii, wun bia ɔɔɔɔ, ki wuu be u kuukɔɔ daa ŋanlore biak. ⁶ Manntɔɔ na saa ŋamm ki fiitɔ daa ŋanlore daar na ni, ki li-i tee nar na waab, ki bia ki pukii gbanant paak, ŋann wun mɔkɔnt nan u ŋan, li tee nar yanne. Daanɔ manŋ saa wuur u tiat, ki ji tee kasii. ⁷ Naaan li-i tee ki manntɔɔ na fiit nar manŋ, ki mɔkɔnt nan li ŋan, ki li poor po ki li ŋamm yiti, wun jen manntɔɔ na peŋ biak. ⁸ Manntɔɔ na saa ŋamm ki bia fiitɔ, li-i tee ki li yit, wun mɔkɔnt nan u mɔk jakint; li tee gbanant paak nar yoonn nae.

⁹ “Wunba kur mɔk nar yoona, yin jiiu ki baar nanc manntɔɔ boor, ¹⁰ ɔɔɔɔ saa fiitɔ. Li-i tee nar na nan kobit nba be leŋ na peen, ki bia pir mɔti, ¹¹ li tee nar kpere na, ki manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u mɔk jakint. I daa bɔkitirɔ ki u be u kuukɔɔ, kimaan u jakint na be paanu ni. ¹² Li-i muni tee ki nara na be daanɔ manŋ gbanant kur po, laa nyii u yur ki tan tuu u taapant, ¹³ manntɔɔ na saa ŋamm fiitɔ. Li-i tee ki u la nan li set gbenn u gbanant kuri, wun mɔkɔnt nan u yeen. Li-i tee ki u gbanu kur peeni, u kaa jakint. ¹⁴ Naaan li-i tee ki nar nba nyi nyun soorɔ, u be jakint ni. ¹⁵ Li-i tee ki manntɔɔ la nar nba nyi nyun, wun mɔkɔnt nan daanɔ manŋ be jakint nie. Nar nba nyi nyun kur tee gbanant paak nar yoonn nae, ki daanɔ manŋ sii be jakint ni. ¹⁶ Nar na-i bonni buurie, ŋaan ki leŋ peen, daanɔ manŋ n saan manntɔɔ peŋ. ¹⁷ ɔɔɔɔ saa fiitɔ biak. Ki li-i tee nar na lebit ki peeni, daanɔ manŋ yeen, ki manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u yeen.

¹⁸ “Wunba kur mɔk mɔra ki li buur, ¹⁹ ŋaan ki li poor po laa bo mɔr siaminba na faant ki pent, koo ki mɔk bonmɔntommii tommii, wun wann u mɔŋ ki tur manntɔɔ. ²⁰ Ki manntɔɔ na saa fiitir, ki li-i tee ki li sumii gar gbananɔɔŋ na, ki li ni kobit peeni, manntɔɔ na n mɔkɔnt nan u mɔk jakint. Li tee gbanant paak nar yoonn nae, ki put nyii siaminba bo mɔr na. ²¹ Naaan li-i tee ki manntɔɔ na fiitir ki got, ki ki la kobit peen li ni, ki li bia ki sumii ki gar gbananɔɔŋi, ki bia mɔni, ŋann manntɔɔ na n ɔɔɔɔ ki wuu be u kuukɔɔ daa ŋanlore. ²² Li-i muni pukii u gbanant paaki, manntɔɔ na n mɔkɔnt nan u mɔk jakint, ki li tee yiaru nba be. ²³ Naaan li-i tee nar na be li bannu ki ki pukii, ŋann li tee mɔra na niamе, ki manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u ki mɔk jakint.

²⁴ “Li-i tee ki i ɔɔ mɔk mufiɔk u gbanu paak, ki li mufiɔk pent, koo ki tee bonmɔnwuwur nna, ²⁵ manntɔɔ na n fiitir. Li-i tee ki li ni kobit lebit ki peeni, ki bia sumii gar gbananɔɔŋi, li tee gbanant paak nar yoonn nae ŋaan nyii mufiɔk na ni, ki manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u mɔk jakint. ²⁶ Naaan li-i tee ki li ni kobit ki lebit ki peeni, ki bia ki sumii gar gbananɔɔŋi, ŋaan mɔn waan, manntɔɔ na n ɔɔɔɔ ki wuu be u kuukɔɔ daa ŋanlore. ²⁷ Manntɔɔ na saa ŋamm ki fiitɔ daa ŋanlore daar na ni, li-i tee ki nar na pukii, ŋann li tee gbanant paak nar yoonne na, ki manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u mɔk jakint. ²⁸ Naaan li-i tee nar na be li bannu ni, ki ki pukii ŋaan mɔni, li ki tee gbanant paak nar yoona kaa, manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u yeen, kimaan li tee mufiɔk na niame.

²⁹ “Li-i tee ki i ɔɔ koo poo mɔk nar u yur paak koo u yiaki, ³⁰ manntɔɔ na n fiitir. Li-i tee ki li sumii gar gbananɔɔŋ na, ki li ni kobit tee bonmɔnpupuka, ki bia tee bonmirimii nna, li tee gbanant paak nar yoonne, wun mɔkɔnt nan daanɔ manŋ mɔk jakint. ³¹ Yoo nba ki manntɔɔ na fiitɔ, ki nar na ki sumii gar gbananɔɔŋi, ŋaan ki li ni kobit ki mɔk paŋi, manntɔɔ na n ɔɔɔɔ ki wuu be u kuukɔɔ daa ŋanlore. ³² Ki manntɔɔ na saa ŋamm ki fiit nar na daa ŋanlore daar na ni, ki li-i tee ki li ki pukini, ki ki mɔk kobmɔnpupuka li ni, ki bia ki sumii gar gbananɔɔŋi, ³³ daanɔ manŋ n koor u kobit ki saa tenn siaminba ki nar be na kuukɔɔ. Manntɔɔ na saa ŋamm ɔɔɔɔ daa ŋanlore ki pukini ki wuu be u kuukɔɔ. ³⁴ Li daa ŋanlore daar ni, manntɔɔ na saa ŋamm fiit nar na, li-i tee ki li ki pukini, ki bia ki suŋ gar gbananɔɔŋi, u saa mɔkɔnt nan u yeen. Ki daanɔ manŋ saa wuur u tiat ki yeen. ³⁵ Li-i tee ki bi mɔkɔnt nan u yeen, ŋaan li poor po ki nar na yiti, ³⁶ manntɔɔ na n ŋamm fiitir. Li-i tee ki li pukini, u ji daa yaa wun diit ki la kobmɔnpupuka. Daanɔ manŋ poŋ mɔk jakint. ³⁷ Naaan li-i tee manntɔɔ na dukin nan nar na ki pukini, ki li ni kobit fiir ki mɔk paŋ, nar na buure na, manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u yeen.

³⁸ “ɔɔ koo poo-i mɔk tanpeena u gbanu paaki, ³⁹ manntɔɔ n fiit daanɔ manŋ, ki tann manŋ-i tee bonpeenkpjarir, li tee tanne ki nyii gbanant paak, daanɔ manŋ yeen.

⁴⁰⁻⁴¹ “Li-i tee ki ɔɔ yut kokir yur sinsuuk ni, koo yugbiar paaki, linba na ki teenɔ jakint. ⁴² Naaan li-i tee ki nar piin ki tee bonpeenmɔna nna yugbiar paak koo yur sinsuuk ni, ŋann li tee gbanant paak nar yoonne. ⁴³ Manntɔɔ na saa fiitɔ, ki li-i tee nar na tee bonpeenmɔna, ⁴⁴ manntɔɔ na saa mɔkɔnt nan u mɔk jakint, kimaan gbanant paak yiar yoonn be u yur paak.

⁴⁵ “Wunba kur mɔk gbanant paak nar yoonn, wuu lia liatchiat, kii nyikin u yut, ki daa saatir, ki pii u mɔk ŋaan kii yikin a, ‘Jakint, jakint.’ ⁴⁶ Ki u saa biar kii tee jakint nna, yoo nba kur ki gbanant paak nar yoona be u paak na. U sii ɔɔ kaaŋ na kpjŋ ki be u kuukɔɔ.

Sennii ki jiin wunn po

⁴⁷ “Li-i tee ki wunn ɔɔ liant paak, laa tee bonkobit kobit liant koo gungunt lianti, ⁴⁸ koo li-i ɔɔ gungunt

kparchant paaki, koo bonkobit kobit kparchant paaki, koo bonkobit gbant paaki, koo linba kur ki bi jii bonkobit gbant ki nammiri, ⁴⁹ ki wunn maŋ-i sɔn nan mɔnt na, koo ki tee bonmɔnkpiarir nna, nann li tee wunn nba saa pɔte, ki ii jiiir ki wann manntɔ. ⁵⁰ Ki manntɔ na saa fiitir nna bɔr bont maŋ daa nlanlore. ⁵¹ Ki daa nlanlore daar na ni, u saa namm ki fiitir, ki li-i tee wunn na pɔti, nann bont na mɔk jakint. ⁵² Ki manntɔ na saa joor muu, ki boontir, kimaan li tee wunn nba pɔte.

⁵³ “Nnaan li-i tee manntɔ na fiitir, ki la wunn na ki pɔt bont na paak, ⁵⁴ wun te ki bin wuur nna ki wun bɔrir daa nlanlore biak. ⁵⁵ Ki u bia saa fiitir, ki li-i tee wunn na ki lebit ninnaunɔ, laa lek ki pukin na nna li mɔk jakint; yin joo bont maŋ muu, wunn na-i lekii be mɔk ni koo poor po. ⁵⁶ Nnaan li-i tee ki manntɔ na fiitir, ki la wunn na kpiar, wun pat wunn maŋ bɔkir ki nyinn. ⁵⁷ Li-i biaki tee ki wunn na namm ki jeni, nann li pɔte na biak, li bondaans n joor muu. ⁵⁸ Li-i tee ki u wuurir ki wunn maŋ boti, wun bia namm ki wuur, ki li ji kii mɔk jakinti.”

⁵⁹ Tɔn, linba nae tee sennu nba jiiin wunn nba kɔ liant paak, laa lek tee bonkobit kobit liant, koo gungunt liant, koo ki tee gungunt kparchant, koo linba kur tee bonkobuk kobit kparchanti, koo bonkob-gbant bona, nnae ki i saa bann bont nba yeen, nan bont nba ki yeeni.

Nirɔ nba saa namm u mɔŋ bianɔnba, gbanant paak yiar yoonn gbennu poor po

14 Ki Yennu tur Moses ² sennu na ki jiiin daans nba ki gbanant paak yiar yoonn soorɔ, ki tan gbenn, waa saa namm u mɔŋ bianɔnba: Daar nba ki bi saa mɔnt nan u ji yeen na, ii jiiu ki baar nans manntɔ boor. ³ Ki manntɔ na saa jiiu ki nyi nans kaan na kpiŋ ki fiitɔ. Li-i tee ki yiaru na gbenni, ⁴ manntɔ na n te ki bin baar nan nmana banlee, nan tiik nba ki u nubiru man daauk, nan nmanɔŋ nan dufatlai. ⁵ Ki manntɔ na saa te ki bin kpi nmanyenn yɔkbobir nba see nan nyunɔanin na paak. ⁶ Ki u saa jii nmanleer na ki durɔ sinsinn nmann na sɔn ni, ki kpar nan daauk maŋ nan nmanɔŋ na nan dufatlai na, ⁷ ki jiiir nan sɔn na ki mii wunba yiar ki loon wun nyi jakint ni na paak taar munlore, ki ji mɔnt nan u yeen, nna nna nman nba fo na, ki wun yukir yaat. ⁸ Daans maŋ saa wuur u tiat, ki bia koor u yut kur nna wur, ki ji sii yeen. Ki u ji saa fit kɔ kaan na ni, nna see ki u be u nna nanyer daa nlanlore. ⁹ Ki daanlanlore daar u bia saa namm koor u yut nan tian nan ninkaat nan kobit kur nba be u gbanant paak, ki saa wuur u tiat ki bia wur, ki ji sii yeen.

¹⁰ Ki daananniin daar wun ji baar nan pejai banlee nan pesar, binba dii binyennkɔ ki bia ki mɔk dan, nan yon nba nmat kpan, ki lii tee brik-gbina nlanlee nan kpan kparibjinn. ¹¹ Ki manntɔ na saa jii jɔ maŋ nan Yenpiinii na ki saan namm Yennu lanbouŋ tammɔ ni. ¹² Ki manntɔ na saa jii pejai na yens nan kpan na ki mann maruŋ ki lii tee biit paak maruŋ. Manntɔ na saa jii tur Yennu ki lii tee burchinpiinii, ki tee manntɔ yiar.

¹³ Manntɔ na saa kpi peeuk na kasii boor nba ki bi kpi bonkobit nba tee yanbɔmm Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii na. Wun tun nna kimaan biit paak Yenpiinii tee nan yanbɔmm paak Yenpiinii nae, ki sii tee manntɔ yar, ki tee kasii. ¹⁴ Manntɔ na saa jii pejak na sɔn waan, ki suu jɔ na diitu tublɔn, nan diitu niibijabir, nan diitu taabijabir, ki lin wann nan u ji yeen. ¹⁵ Manntɔ na saa jii kpan na waan, ki kpaar teen u mɔŋ gan ni-ipauŋ ni, ¹⁶ nna mɔk u diitu niibir ki suu kpan na, ki mii leŋ, Yennu mɔnt, taar munlore. ¹⁷ U saa jii kpan nba be u niipauŋ ni na waan, ki bia jii pejak na sɔn waan, ki nmat suu jɔ na diitu tublɔn nan u diitu niibijabir nan u diitu taabijabir. ¹⁸ Kpan nba biar u niipauŋ ni na, u saa kpaar jɔ na yur paak. Nna bannue ki manntɔ na saa tun ki namm jɔ na.

¹⁹ Ki manntɔ na saa mann yanbɔmm maruŋ, ki namm daans nba be jakint ni, ki li poor po wun kpi bonkobuk nba tee mujoonu Yenpiinii maruŋ na, ²⁰ ki pukin jeet maruŋ na po, binbintir na paak. Nna bannue ki manntɔ na saa tun ki namm jɔ na, ki u sii tee kasii.

²¹ Li-i tee ki jɔ na namii ki kan fit la bonlonɔ na kuri, nann wun kpaan pejak ki lii tee biit paak maruŋ, ki tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntɔ yar. Wun baar nan yon nba nmat nan kpan brik-gbinn, nan kpan kparibjinn ki lii tee jeet maruŋ. ²² Wun bia baar nan lanjerii banlee koo nmana banlee, ki yens-ii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki kɔ na mun-ii tee mujoonu Yenpiinii. ²³ Daa nanniin daar nba ki bi saa namm na, wun baar nann, ki tan tur manntɔ, lanbouŋ tammɔ ni, ²⁴ ki manntɔ na saa jii pejak na nan kpan na, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntɔ yar. ²⁵ U saa kpi peeuk na, ki jii u sɔn na waan, ki suu jɔ na diitu po tublɔn, nan u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir. ²⁶ Manntɔ na saa jii kpan na waan, ki kpaar u mɔŋ niipauŋ ni, ²⁷ nna mɔk u diitu niibir ki suu kpan na, ki mii leŋ Yennu mɔnt, taar munlore. ²⁸ U saa jii kpan nba be u niipauŋ ni na waan, ki suu wat pejak sɔn nba ki u bo suu jɔ na diitu tublɔn na paak, nan u diitu niibijabir, nan u diitu taabijabir na paak. ²⁹ Kpan nba biar u niipauŋ ni na, u saa kpaar jɔ na yur paak. Nna bannue ki manntɔ na saa tun ki namm jɔ na. ³⁰ Ki manntɔ na saa jii lanjerik koo nmanyenn, ³¹ ki mann, ki lii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki kɔ na munii tee mujoonu Yenpiinii, ki pukin jeet Yenpiinii na po. Nna bannue ki manntɔ na saa tun ki namm jɔ na. ³² Sennu nba nae dia daans nba ki gbanant paak yiar yoonn soorɔ, nna ki u kan fit la bonlonɔ nba saa namm na kuri.

Ki jiiin diɔŋ po

³³ Yennu tur Moses nan Aarɔn ³⁴⁻³⁵ sennu nba nae jiiin nei nba mɔk diɔŋ ki li pɔt na po. Israel teeb saa dia sennu na, yoo nba ki bi saa kɔ Keenann tiŋ ni ki kar na, tiŋ nba ki Yennu jikit ki teemm, ki li sii tee bi yar na. Li-i tee ki i sɔ tan la ki Yennu te ki diɔŋ be u nna paaki, wun saan yet manntɔ li po. ³⁶ Manntɔ na saa te ki bin nyinn bont kur nna nawa, ki wun fit kɔ ki fiit

diɔŋ na. Nna-i kaa, u saa yet nan linba kur be ŋaak na ni mɔkɔ jakint. Bi-i nyinn bont kur yoo nba, wun kɔkɔ ŋaak na ni, ³⁷ ki fiit diɔŋ na. Li-i tee ki li kɔkɔ nan kɔkɔ na, koo ki tee bonmɔkɔkpiarir, ki kɔkɔ dikpina niwa, ³⁸ wun nyik ŋaak na, ki loonir, ki lii loo daa ŋanlore. ³⁹ Li daa ŋanlore daar, u saa ŋmat ŋamm fiitir. Li-i tee ki diɔŋ na pɔti, ⁴⁰ wun te bin nyinn ŋaak na tana nba ki diɔŋ baa li paak na, ki lu doo kpɪŋ, siaminba tee jakint boor. ⁴¹ Li poor po, manntɔkɔ na n te ki bin pɔkit diit kɔkɔ ni tintaauk na kur, ki lu siaminba tee jakint boor, ki be doo kpɪŋ na, ⁴² ki ji lon tangana ki kɔkɔ linba bo nyii na fɔna ni, ŋaan bia taan dikpina maŋ.

⁴³ Li-i tee diɔŋ maŋ bia ŋamm ki nyii ŋaak nba ki bi bo nyinn tana nba kur bo baa diɔŋ na, ki bia bo pɔkit li tintaauk, ki jiin tangana ki bia bo ŋamm taan tintaauk na ni, ⁴⁴ ŋann manntɔkɔ na n saan ŋaak maŋ ni ki saa fiit got, li-i tee ki diɔŋ na pukii, ŋaak na mɔkɔ jakint. ⁴⁵ Yin toor ŋaak maŋ ki sikin tiŋ ni, ki jii li tana nan yɔkɔka nan tintaauk ki nyi nann doo kpɪŋ, siaminba tee jakint boor. ⁴⁶ Bi-i loon ŋaak nba mɔkɔ diɔŋ tammɔkɔ, ki wunba loot kɔkɔ, daan maŋ sii be jakint ni nan yonbaak. ⁴⁷ Wunba dɔkɔ koo ki dii ŋaak maŋ ni saa wuur u tiat.

⁴⁸ ŋaan li-i tee ŋaak maŋ bo taan tintaauka, ki manntɔkɔ baar ki tan fiit got, ki ki la ki diɔŋ pɔti, wun mɔkɔnt nan ŋaak na ŋan, kimaan diɔŋ na kur gbenna. ⁴⁹ Ki lian ŋamm ŋaak na, see ki u lon ŋmana banlee, nan tik nba nubiru man daauk, nan ŋmimɔŋ nan dufatlai, ⁵⁰ ki manntɔkɔ na saa kpi ŋmanyenn yɔkɔbobir nba see nan nyunŋanin na paak. ⁵¹ Ki u saa jii tiik nba nubiru man daauk, nan dufatlai nan ŋmimɔŋ, nan ŋmann nba tenn na, ki kpab li kur ki suunt sinsinn ŋmann na sɔn ni, nan nyunŋanin na ni, ŋaan jiir ki mii ŋaak na paak, taar munlore. ⁵² Nna bannue ki manntɔkɔ saa jii ŋmann sɔn nan nyunŋanin, nan ŋmanfook, nan tiik nba nubiru man daauk, nan dufatlai, nan ŋmimɔŋ, ki ŋamm ŋaak na, ⁵³ ŋaan nyik ŋmanfook na, ki ŋaau doo kpɪŋ ki wun yukir yaat. Nna bannue ki u saa tun ŋamm ŋaak na, ki li ji sii yeen.

⁵⁴ Sennu nba nae jiin gbanant paak yiarii po, ⁵⁵⁻⁵⁶ li nara, nan mɔkɔra, nan gbanant paak yiar yooŋa; ki bia jiin wunn, nan diɔŋ nba kɔkɔ tiat nan ŋei po. ⁵⁷ Sennu nba nae want bont nba ŋan nan linba ki ŋan.

Ki jiin wunba somm ki li luun po

15 Ki Yennu tur Moses nan Aarɔnn sennii na ² a wun yet Israel teeb a, “Li-i tee ki jasɔkɔ be ki nyunpeeunŋ nyi u ni, li booru saa kɔkɔ jakinte. ³ Li-i lekii tee ki u punn na toot ki ki gbenti, koo ki loon ki ji kan fit nyi, li mɔkɔ jakint. ⁴ Gado nba paak ki kɔkɔ maŋ kar koo ki dɔkɔ, li mɔkɔ jakint. ⁵ Wunba kur sii gado maŋ, ⁶ koo ki kar linba kur paak ki kɔkɔ maŋ kari, see ki u wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁷ Wunba kur sii daan nba ki nyunpeeunŋ nyi u ni na, wun wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁸ Daan nba ki nyunpeeunŋ nyi u ni na, wu-u siir mɔksant daan nba tee kasii paak, li yɔkɔ n wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ⁹ Bon-

paati koo kaanu nba paak ki daan nba ki nyunpeeunŋ nyi na kar, li mɔkɔ jakint. ¹⁰ Wunba sii linba kur ki kɔkɔ maŋ kar li paak, u sii be jakint ni nan yonbaak. Wunba jii linba kur ki kɔkɔ na kar li paak, wun wuur u tiat ki bia wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak. ¹¹ Li-i tee daan nba ki nyunpeeunŋ nyi u ni na ki nit u nii ŋaan sii kɔkɔ, wunba ki u siiu na n wuur u tiat ki bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ¹² Yɔkɔbobir nba kur ki kɔkɔ maŋ sii, ii yeerir, koo tikpeet nba kur ki u sii, ii sokir nan nyun.

¹³ “Ki li-i tee ki kɔkɔ na teb, ki u yiaru na gbenni, wun guur daa ŋanlore, ki wuur u tiat ki bia wur nyunŋanin, ki ji nyi jakint ni. ¹⁴ Ki daanŋanniin daar, wun baar nan lanjerii koo ŋmana banlee, Yennu lanboun tammɔkɔ ni, ki tur manntɔkɔ. ¹⁵ Ki manntɔkɔ na saa jii yenc ki mann maruŋ, ki li sii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki kɔkɔ na maruŋ mun sii tee mujoonu Yenpiinii. Nna bannue manntɔkɔ na saa mann ki nyinn kɔkɔ na jakint ni.

¹⁶ “Li-i tee ki jasɔkɔ kpaar u jan ki mɔkɔ, wun wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ¹⁷ Linba kur ki jan na sii, laa tee kparchant koo bonkobuk gbounfabirkari, ii wuurir nan nyun, ki li sii be jakint ni nan yonbaak. ¹⁸ Li-i tee ki kɔkɔ nan poo taan dɔkɔ, li poor po bi kur n wur, ŋaan sii be jakint ni nan yonbaak.

¹⁹ “Li-i tee ki poo sik pookpenu, u be jakint nie daa ŋanlore. Ki wunba siiu mun sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁰ Linba kur paak ki u dɔkɔ koo ki kar yoo nba ki u bo be nan poot na be jakint nie. ²¹⁻²³ Wunba kur sii poo na dɔkɔ, koo ki sii linba kur ki poo na kar li paaki, wun wuur u tiat ki bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁴ Li-i tee ki jasɔkɔ dɔkɔ nan poo maŋ, yoo nba ki u daa be nan poot na, kɔkɔ na sii be jakint ni daa ŋanlore, ki dɔkɔ nba paak ki u dɔkɔ na mɔkɔ jakint.

²⁵ “Poo-i siik ŋaan ki li ki baat u siku yoo, ki jikit daa bonchiann, ki li ki gbenti, u be jakint ni, ki li sii tee nan yoo nba ki u daan siik pookpenu nae. ²⁶ Dɔkɔ nba paak ki u dɔkɔ koo linba kur paak ki u kar, yoo nba ki u be nan poot na, li bont mɔkɔ jakint. ²⁷ Ki wunba kur siir saa wuur u tiat ki bia wur, ki sii be jakint ni nan yonbaak. ²⁸ Li-i tee ki u poot na gbenn, wun guur daa ŋanlore, ki ji sii kaa jakinti. ²⁹ Daanŋanniin daar wun baar nan lanjerii banlee koo ŋmana banlee Yennu lanboun tammɔkɔ ni ki jii tur manntɔkɔ. ³⁰ Ki manntɔkɔ na saa jii yenc ki mann maruŋ ki li sii tee yanbɔmm Yenpiinii, ki kɔkɔ na maruŋ mun sii tee mujoonu Yenpiinii. Nna bannue ki manntɔkɔ na saa tun ki nyinn kɔkɔ jakint ni.”

³¹ Yennu yet Moses a wun kpaan Israel teeb bi jakint po, ki bi daa kɔkɔ Yennu lanboun nba be bi kaanŋ sin-suuk ni na jakinti. Bi-i tun nna, bi saa kpoe.

³² Sennii maŋ dia kɔkɔ nba kpaan u jan ki jaar, koo wunba ki nyunpeeunŋ nyi u ni, ³³ ki bia dia poo nba siik pookpenu, koo kɔkɔ nba dɔkɔ nan poo ŋaan ki u poot daa ki gbenne.

Ki jiin biit piinu daar po

16 Aarɔnn bonjai banlee nba din mann maruŋ nba ki took na kuun poor poe, ki Yennu pak nan Moses, ² ki yet a, “Betir a naa bik Aarɔnn ki u daa

כֹּכַּסִּי בֹּרֵךְ נָבָא כִּי חִינְחֵנְנָא דְכֹכַּסִּי נָא יֹוֹ קִירִי, כִּי-מָאן לֵרְעָה כִּי נִדְכִּיתִיר סַנְפַּגְבֹּוּרְךָ נִי, מְלֹר לַקִּיר נָא בִּיר פַּאק. לִי-יִי טֵעֵה כִּי וּמְכֹכַּסִּי מְיֵטֹוּקִי כִּי יִינִי לִי פֹו, וּשְׂאָה קְפֹוֹעִי. ³ לִי-יִי טֵעֵה כִּי וּבְאָרִי נָאן נַאֲבִיר כִּי לִי טֵעֵה יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי, נָאן פֵּיֶכֶךְ נָבָא טֵעֵה מִיִּיִוֹנִי יֵנְפִינִי מַרְוֹךְ, לִי פֹוּרְפֹו וּטִוּוּ שְׂאָה פִּיט כֹּכַּסִּי בֹּרֵךְ נָא.”

⁴ וְכֹכַּסִּי, כִּי יֵנְנִי טִיר סֵנְנִי נָא, אֲאֹרֹנְנִי נִי טִוּוּ פִּיט כֹּכַּסִּי בֹּרֵךְ נָא נִי, סֵעֵה כִּי וּוּרִי כִּי בִּיא לִיא מַנְטֵעֵב לִיאנְטִי: לִי לִיאֲפֹוּקִי נָאן קִירִיִּיִנִי נָאן גְּבַנְבֹּינְקִירִי נָאן יִפִּינְטִי.

⁵ כִּי יִשְׂרָאֵל טֵעֵה שְׂאָה טִיר אֲאֹרֹנְנִי בִּוְבִיא בַּנְלֵעִי, כִּי לִי סִי טֵעֵה יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי, נָאן פֵּיֶכֶךְ, כִּי לִי מִן סִי טֵעֵה מִיִּיִוֹנִי יֵנְפִינִי מַרְוֹךְ יָרִי. ⁶ וּשְׂאָה יִי נַאֲבִירִי נָא כִּי מַנְּן מַרְוֹךְ כִּי לִינִי נִיִּינִי כֹּכַּסִּי נָאן וּנְאָטֵעֵב יַקִּינְטִי נִי, ⁷ נְאָה יִי בִּוְבִיא בַּנְלֵעִי נָא כִּי בְּאָרִי נַמְּן יֵנְנִי לַנְבֹּוּךְ טַמְּמֹוּבִי נִי. ⁸ לֵרְעָה כִּי וּשְׂאָה יִי טַנָּא נְאָנְלֵעִי, כִּי דְכֹכַּסִּי יֵנְנִי “יֵנְנִי יָרִי,” כִּי דְכֹכַּסִּי לֵעֵר נָא מִן “אַסֵּל יָרִי,” כִּי טֹוּ טִיאִיא נַנְּן. ⁹ כִּי אֲאֹרֹנְנִי שְׂאָה יִי בִּוּוּקִי נָבָא כִּי טַנְּן גַּנְּן כִּי וּטֵעֵה יֵנְנִי יָרִי נָא, כִּי מַנְּן מַרְוֹךְ, כִּי לִי טֵעֵה יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי מַרְוֹךְ; ¹⁰ נְאָה בִּוּוּקִי נָבָא כִּי טַנְּן גַּנְּן כִּי וּטֵעֵה אֲסֵּל יָרִי נָא, וּשְׂאָה יִיִוֹ פִּיט כִּי טִיר יֵנְנִי, כִּי שְׂאָה נְאָוּ מִוּוּקִי נִי, כִּי וּוּוּ טֵעֵה אֲסֵּל יָרִי, נְאָנְנֵה שְׂאָה נִיִּינִי נִיִּבִי נָא בִּיאַי.

¹¹ יֹוֹ נָבָא כִּי אֲאֹרֹנְנִי שְׂאָה יִי נַאֲבִירִי כִּי מַנְּן מַרְוֹךְ כִּי לִי טֵעֵה נְאָה נָאן וּנְאָטֵעֵב יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי מַרְוֹךְ נָא, ¹² וּוּנִי יִי סִיִּבִּיכִי נָאן מִסַּנְכֹּכְנָא, מַרְוֹךְ בִּינְבִּינְטִיר נָא פַּאק, כִּי יַנְּן בֹּנְנִיִּבִיטִי נִיִּיִפַּוּךְ מִןלֵעִי, כִּי בְּאָרִי נַנְּן, כַּסִּיִּי יָאָה כַּסִּיִּי נָא בֹּרֵךְ. ¹³ לֵרְעָה כִּי וּשְׂאָה טֵעֵה בֹּנְנִיִּבִיטִי נָא מִוּוּ נִי יֵנְנִי טֹּכְנִי, כִּי בֹּנְנִיִּבִיטִי נָא מִןיִוּוּקִי שְׂאָה דְכִּינִי מְלֹר לַקִּיר נָא בִּיאַיִרִי. נְאָנְנֵה שְׂאָה טֵעֵה כִּי וּכַנִּי לַאֲלַקִּירִי נָא כִּי קְפֹוֹ. ¹⁴ וּשְׂאָה יִי נַאֲבִירִי נָא סֹכְּן וַאֲנָאן נָאן וּנִיִּבִירִי, כִּי מִיִּי בִּיאַיִרִי נָא פַּאק, כִּי בִּיא מִיִּי סֹכְּן מַרְוֹךְ וַאֲנָאן, מְלֹר לַקִּירִי נָא טֹּכְנִי פֹו, טַאֲרִי מִןלֹרֵעִי.

¹⁵ כִּי לִי פֹוּרְפֹו וּוּנִי יִי קְפִי בִּוּוּקִי נָבָא טֵעֵה נִיִּבִי נָא יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי נָא, כִּי יִי וּסֹכְּן כִּי כֹּכַּסִּי נַנְּן כַּסִּיִּי יָאָה כַּסִּיִּי בֹּרֵךְ נָא נִי, כִּי מִיִּי בִּיאַיִרִי נָא פַּאק נָאן מְלֹר לַקִּירִי נָא טֹּכְנִי פֹו, נָאן בִּיאַיִנְבָּא כִּי וּבֹו יִי נַאֲבִירִי סֹכְּן כִּי טֵעֵה נָא. ¹⁶ נְנָא בַּנְנִוּעִי כִּי מַנְּטֹוּכִי שְׂאָה מַנְּן מַרְוֹךְ כִּי נְאָמְּן כַּסִּיִּי יָאָה כַּסִּיִּי בֹּרֵךְ נָא, כִּי לִי שְׂאָה נִיִּינִי יִשְׂרָאֵל טֵעֵה יַקִּינְטִי, נָאן בִּי בִּיאַיִרִי קִירִי. וּוּנִי טִירִי נְנָא כִּי טִיר לַנְבֹּוּךְ נָא, כִּימָאן לִי סֵעֵה קַאָךְ נָבָא מְכֹכַּסִּי יַקִּינְטִי סִינְסִוּוּקִי נִי. ¹⁷ לַאֲ שְׂאָה יִי יֹוֹ נָבָא כִּי אֲאֹרֹנְנִי שְׂאָה כֹּכַּסִּי יָאָה כַּסִּיִּי בֹּרֵךְ אֲוּוּן מַנְּן מַרְוֹךְ כִּי וּוּרִי בִּיאַיִרִי נָאן וַאֲ טַנְּן יֹוֹ נָבָא, סֹכְּן דַּאֲ בֵּעִי לַנְבֹּוּךְ נָא נִי. וּוּ-וּ מַנְּן מַרְוֹךְ נָבָא שְׂאָה נְאָמְּן וּ בִּיאַיִרִי נָאן וּנְאָטֵעֵב נָאן יִשְׂרָאֵל טֵעֵה קִירִי בִּיאַיִרִי כִּי גְּבֵנְן יֹוֹ נָבָא, ¹⁸ וּוּנִי נְאָמְּן נִיִּי בִּיאַיִרִי נָא בֹּרֵךְ, כִּי מַנְּן מִיִּיִוֹנִי מַרְוֹךְ כִּי נְאָמְּמִירִי. וּוּנִי יִי נַאֲבִירִי נָאן וַאֲנָאן, נָאן בִּוְבִיא נָאן וַאֲנָאן, כִּי לִיא מַרְוֹךְ בִּינְבִּינְטִירִי יִיאָה נָא קִירִי פַּאק, ¹⁹ כִּי סִוּוּנְטִי וּנִיִּבִירִי סֹכְּן נָא נִי, כִּי מִיִּי בִּיאַיִרִי נָא פַּאק טַאֲרִי מִןלֹרֵעִי. נְנָא בַּנְנִוּעִי כִּי וּשְׂאָה מַנְּן כִּי נְאָמְּן בִּינְבִּינְטִירִי נָא כִּי טֵעֵה נִיִּינִי יִשְׂרָאֵל טֵעֵה בִּיאַיִרִי נִי.

Ki jiin sarik buuk po

²⁰ Yoo nba ki Aarōnn mann maruḡ ki ḡamm kasii yaa kasii boor na nan Yennu lanbouḡ na kur po nan bin-

¹ *Mōtana ti ki mi “Asasel” paak nan barmōnii. Li pasiar, li paake tee “wunba jii u kō biit.”*

bintir na paak, wun ji jii baa bo gann buuk nba tee Asasel yar na foot, ki tur Yennu. ²¹ U saa paan u nii buuk na yur paak, ḡaan kat wann Israel teeb biit kur, nan yanbōmm kur, nan tubkangbatin kur, ki gaan bi bi-it kur ki tur buuk na, ḡaan te ki kō n pianō ki kōkō muuk. ²² Buuk na saa gaar bi kura biit ki ji yaat kō nann muuk, siaminba ki nirō ki kōkō.

²³ וְכֹכַּסִּי, כִּי אֲאֹרֹנְנִי שְׂאָה לַנְבֹּוּךְ נָא נִי, כִּי שְׂאָה לִיא מַנְטֵעֵב לִיאנְטִי נָבָא כִּי וּבֹו לִיאָה כִּי פִּיט כֹּכַּסִּי בֹּרֵךְ נִי נָא, כִּי נִיִּקִירִי לֵרְעָה. ²⁴ וּשְׂאָה וּרִי, כַּסִּיִּי בֹּרֵךְ, כִּי לִיא וּמְוֹךְ טִיאַיִרִי. לִי פֹוּרְפֹו וּכִי וּוּנִי נְאָמְּן נִיִּינִי כִּי שְׂאָה מַנְּן מִיִּיִוֹנִי מַרְוֹךְ, כִּי נְאָמְּן וּמְוֹךְ בִּיאַיִרִי נָאן וּנִיִּבִי בִּיאַיִרִי. ²⁵ וּשְׂאָה יִי יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי בֹּנְכֹּבִיטִי נָאן קְפַּפַּנָּא, כִּי יֹוֹר מִוּוּ, מַרְוֹךְ בִּינְבִּינְטִירִי נָא פַּאק. ²⁶ כֹּכַּסִּי נָבָא בֹּו פֵּעֵן בִּוּוּקִי נָא כִּי כֹּכַסִּי מִוּוּקִי וּטֵעֵה אֲסֵּל יָרִי נָא, שְׂאָה וּוּרִי וּטִיאַיִרִי כִּי בִּיא וּרִי, כִּי יִי לִיאַיִרִי כֹּכַסִּי קַאָךְ נָא נִי. ²⁷ יִי נִיִּינִי יַנְבֹּכְמִי יֵנְפִינִי נַאֲבִירִי נָא, נָאן בִּוּוּקִי נָבָא סֹכְּן בֹּו כֹּכַסִּי בֹּרֵךְ אֲלִינִי נִיִּינִי בִּיאַיִרִי נָא, קַאָךְ נָאן קְפִירִי כִּי יֹוֹ מִוּוּ. יִי יֹוֹ בֹּנְכֹּבִיטִי מַרְוֹךְ גְּבַנְטִי נָאן לִי נַנְּטִי נָאן כֹּכַסִּי מִוּוּ. ²⁸ דַּאֲנִי כֹכַסִּי נָבָא שְׂאָה יֹוֹר מִוּוּ נָאן וּוּרִי וּטִיאַיִרִי כִּי בִּיא וּרִי, כִּי יִי לִיאַיִרִי כֹּכַסִּי קַאָךְ נָא נִי.

Ki jiin biit piinu daar dianu po

²⁹ Ii tuu kii tian man ki tun sennii nba na kur yoo nan yoo: Nmaarii ḡanlore ni, li dapiik daar, ki Israel teeb nan boorganii nba kō namm na n tuu lor mōi, ki daa tuun toonn, daar marḡ ni. ³⁰ Li daar, bin tuu mann kaar marḡ maruḡ, ki nyinn yanbōmm, ki lin te bii yeen. ³¹ Li daar sii tee kasii, ki tee foon daar, ki tee daar nba ki bi saa lor mōi ki kan tun toonn faba. Ii dia man sennu nba na, yoo nan yoo. ³² Mannteeb yudaanō nba set u baa seenu ni, ki bi kōkō kpan u paak fanu, wun tun linba saa piin yanbōmm na. Wun tuu lia mannteeb liant nawa, ³³ ki mann maruḡ nba saa ḡamm kasii yaa kasii boor, nan Yennu lanbouḡ, nan maruḡ binbintir, nan mannteeb, nan Israel teeb kur ki bii tee kasii. ³⁴ Ii tuu kii tian man kii tuun sennu nba na kur, yoo nan yoo. Ii tuu mann maruḡ na binn kur, ki lin nyinn Israel teeb kur yanbōmm.

Ki Moses tun nan bianḡinba ki Yennu wannō na.

Kōkō nba jiin sōn dinu po

17 Ki Yennu yet Moses ² a wun pak wann Aarōnn nan u bonjai nan Israel teeb kur sennii na. ³⁻⁴ Israel nirō nba kp̄ii naab, koo peeuk, koo buuk siar po, ki li tee piinii ki teen Yennu, ḡaan ki li ki tee Yennu lanbouḡ tammōb na ni, li kō biir Yennu sennuwa. U nyinn sōma, ki ji kan pukin Yennu niib po. ⁵ Ki sennu na tee nnae: Israel teeb ji tuu saa baar nan bonkōbit nba ki bi tuu kpi muuk ni nae ki tur Yennu. Bin ji tuu baar namm Yennu lanbouḡ tammōb ni ki tur manntōk, ki wun kp̄ib, ki lii tee weinanleeb Yenpiinii. ⁶ Manntōk na saa jii sōn na ki lia maruḡ binbintir nba be lanbouḡ tammōb ni na loka ni, ki joo li kp̄apana muu, ki li niburu n marḡ Yennu. ⁷ Israel teeb ji daa ban tee tubkangbata ki yēen Yennu mōb, ki kpi bi bonkōbit muuk ni, ki

mann maruŋ ki teen narinbiiti. Israel teeb kur-ii dia sennu na kii tuun yoo nan yoo.

⁸ Israel nirɔ nba kur, koo boorganu nba kur ɔɔ i kaann ni, wunba mann mujoonu maruŋ, koo ki mann maruŋ nba kur, ⁹ ki li tee Yenpiinii ki teen Yennu siar boori, ŋaan ki ki tee lanbouŋ na tammɔɔ ni, u ji kan ban pukin Yennu niib na po.

¹⁰ Li-i tee Israel nirɔ nba kur, koo boorganu nba ɔɔ i kaann ni na ŋman nant nan li ɔɔmi, Yennu saa lek u numm daanɔ marŋ paaka, ki ji kan ban jiiu ki pukin u niib po. ¹¹ Bonfoor kur manfoor be u ɔɔn nie, ki li paak teen ki Yennu sennu nan ti tuu kpaar ɔɔn kur ki ɔɔnɔ binbintir paak, ki lin nyinn niib na yanɔɔmm. ɔɔn tee manfoore, ki nyint niib yanɔɔmm. ¹² Li paak teen ki Yennu bet Israel teeb a bii mi bi ɔɔɔ, koo boorganu nba ɔɔɔ bi kaann ni na n ŋman nant nan li ɔɔn.

¹³ Li-i tee ki Israel nirɔ, koo boorganu nba ɔɔɔ namm na soor bonkobuk, koo ɔɔnɔ nba yeen, wun kpaar u ɔɔn ki ɔɔnɔ tiŋ ni ki piin tant. ¹⁴ Bonfoor kur manfoor be u ɔɔn nie, li paak teen ki Yennu bet Israel teeb nan bi daa ŋman ɔɔn, a ki wunba tun nna ji kan ban pukin ɔɔn Yennu niib na po.

¹⁵ Wunba kur tee Israel nirɔ, koo boorganu nba ŋman bonkobuk nba kpo, koo ki muuk ni bonkobuk soorɔ, wun wuur u tiat ki bia wur, ŋaan guur nan yonbaak, ki ji sii yeen. ¹⁶ Wu-u kii wuur u tiat ki bia ki wur, u saa la tubdatuwa.

Ki jiin ɔɔɔ nba be nyabint ni

18 Ki Yennu yet Moses ² a wuu pak Israel teeb a, "Mine tee i Yomdaanɔ Yennu. ³ I daa tuun nan Ijiipt teeb nba tuun bianŋinba Ijiipt tiŋ ni, siaminba ki i tuu be na, ki bia daa tuun nan Keenann teeb nba tuun Keenann tiŋ ni, siaminba ki n saa nani na. I daa waa bi marima. ⁴ Ii sak n sennu kii tuun maa wannii bianŋinba. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu. ⁵ Wein man n sennu nan n kaar nba ki n teenii na. Li-i tee ki i sakir, i saa tinn i manfoawa. Mine tee Yennu."

⁶ Ki Yennu tur sennu na a: I ɔɔɔ daa ɔɔɔ nan u nikpiimɔ. ⁷ A daa dint a baa fei ki ɔɔɔ nan a naa, a bia daa dint a naa fei ki ɔɔɔ nanɔ. ⁸ A daa dint a baa fei ki ɔɔɔ nan u poo ɔɔɔ. ⁹ A daa ɔɔɔ nan a naa bik koo a baabik nba ki bi wubirɔ i ŋaak ni, koo li-i lekii kii tee i ŋaak ni gbaa. ¹⁰ A daa ɔɔɔ nan a yaaboondi, li sii tee fei-e ki teena. ¹¹ A daa ɔɔɔ nan a baa poo ɔɔɔ bipoo, wunba ki a baa marɔ; u tee a niipoo-e. ¹²⁻¹³ A daa ɔɔɔ nan a baa niipoo, koo a naa niipoo; bi tee a nikpiimme. ¹⁴ A daa ɔɔɔ nan a baa waar ŋaapoo, u tee a naa yantɔɔ. ¹⁵ A daa ɔɔɔ nan a sipook, ¹⁶ koo a ninja ŋaapoo. ¹⁷ A-i ɔɔɔ nan poo nba, a ji daa ɔɔɔ nan u bipoo koo u yaaboondi, bi tee a waase; li paak, li tee yanɔɔmm. ¹⁸ A daa jikit a ŋaapoo niipoo ki teeu a poo ki ɔɔɔ nanɔ, yoo nba ki a poo marŋ daa be u manfoor ni na.

¹⁹ A daa ɔɔɔ nan poo, yoo nba ki u be poot ni, ki-maan u be nan jakinte. ²⁰ A daa ɔɔɔ nan jasɔɔ ŋaapoo, ki li saa ɔɔnɔ jakint. ²¹ A daa jikit a bisiaak ki mann maruŋ ki teen yenbik Molek; a daa tuun nna ki biir min Yennu sanni. Mine tee Yennu. ²² A daa ɔɔɔ nan a jalɔɔ

nan ɔɔɔ nba tuu ɔɔɔ nan poo na. Li tee bonbilankante. ²³ Jasɔɔ koo poosɔɔ daa ɔɔɔ nan bonkobuk, ki li saa ɔɔnɔ jakint ni.

²⁴ A daa tee a mɔnɔ jakint nan linba na booru, kimaan linba na boorue ki niib nba ki i yaa yin lekib na tuun, ki be biit ni. Yennu saa ber niib marŋ tiŋ nba ki bi be na ni ŋaan ɔɔnɔ ki turi. ²⁵ Yennu saa dat tiŋ na tubir, ki te lin yêŋ niib nba ɔɔɔ leŋ na, kimaan bi binbenŋ jakin tiŋ nawa. ²⁶⁻²⁷ Bi tuun bonbiir na boorue ki jakin tiŋ na, ŋaan yimm ŋarin daa tuun nna. I kura, faa lek tee Israel nirɔ koo boorganii nba ɔɔɔ nani, li kpaal talas ki yin dia Yennu sennu nan wannu na. ²⁸ Li-i tee ki i jakin tiŋ na, li saa siiriwa, nan laa siir niib nba bo ɔɔɔ i liik leŋ na. ²⁹ I mi nan wunba kur tun bonbiir na booru ji kan ban pukin Yennu niib po.

³⁰ Ki Yennu yet a, "Sakin sennu nba ki n teenii na, ŋaan daa tokii niib nba bo ɔɔɔ leŋ i sinsinn na marima, ki daa tee i mɔnɔ jakint ki tuun linba na nba. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu."

Sennu nba jiin kasii nan barmɔnii po

19 Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Israel teeb a, "Ii tee kasii man, kimaan min, i Yomdaanɔ Yennu tee kasiie. ³ ɔɔɔ kur n baakit u naa nan u baa, kii bi-aki tian foon daar po. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

⁴ "I daa nyikitin ŋaan jiantir pata. I daa jikit kut ki naanir pata ki jiantiri. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

⁵ "Yoo nba ki i mann maruŋ ki kpai bonkobuk ki li tee weinanleeb piinii ki teen min Yennu, yin tun bianŋinba ki n wannii na, ki n saa gaar i maruŋ. ⁶ Ii tuu ŋman bonkobuk marŋ nant li daar, koo li sanyafannuk, ŋaan nant nba kur biar ki saa tuu daa ŋantaa daar, ii joor muu. ⁷ Wunba ŋman nant marŋ daa ŋantaa daari, n kan gaar u maruŋu, kimaan nant na ji ki ŋani. ⁸ Wunba ŋman nant marŋ saa la tubdatu li paak, kimaan u jii min Yennu bont nba tee kasii ki ɔɔnɔ jakinta, ki ji kan pukin n niib po.

⁹ "Li-i tee ki i jaan jeet i kpaant ni, i tuu daa jaan ki kpit nan i kpakpini, koo ki ŋmat lei bonɔɔtkara na. ¹⁰ I daa ŋmat i tilontii kpaab ni ki ɔɔnɔ tilɔnɔ nba ki i ɔɔnɔ, koo linba joontir baa na. Ii nyikir, ki talas damm nan boorganii n ɔɔnɔ. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

¹¹ "I daa jaan ɔɔnɔ bont koo ki ŋmab leeb koo ki fa faak. ¹² I daa jikit n sann ki sent faak mɔsonni ki saa biir n sann. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

¹³ "A daa fiar koo ki ŋmab ɔɔnɔ. Daa ŋmab wunba tun a toonn ki kan pau u likirii, a daa dia u likirii ki li yentir sanyiku. ¹⁴ A daa sarikit tuukpadaanɔ, koo ki birin siar ɔɔnɔ ɔɔnɔ po ki u jarimi. Sakin n mɔnɔ, kimaan mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

¹⁵ "Ii piak barmɔnii i maan bunu ni; i daa mɔk ninfamm nan talas damm ŋaan sommit paaribi. ¹⁶ A daa lin fa faak ki tabint leeb, ki li-i tee ɔɔɔ be maan ni ki ɔɔnɔ u manfoor paak, ki li tee a siara saa fit sommɔ, fan pak a barmɔnii. Mine tee Yennu.

¹⁷ "A daa nan ɔɔɔ a para ni, ŋaan yakii nanɔ bannu nba took, ki tan daa laat nyiiruk u biit ni. ¹⁸ A daa jikit

biit ki pa biit paaki, ki bia daa nan a ככ, n̄aan kii loon a ככ nan faa loon a מנך bianjinba na. Mine tee Yennu.

¹⁹“Sakin kii dia n sennu. I daa n̄mat bonkobit nba ki taa nan leeb ki bi maar, i daa buur bonboorii nba ki taa nan leer כ̄yennככ boori. I daa lia tiat nba kparchant ki taa booru.

²⁰“Li-i tee ki jasככ ככ nan ככ sarkpej nba tee daabir ki bi daa ki pa u daabisin paaki, bin soor jananyukככ na nan sapaamככ na ki dat bi tuba, n̄aan daa kpibi, kimaan waa tee daabir na paak, u ki yen u מנך. ²¹ Ki ככ na saa baar nan pejake, n lanbouj tammככ ni, ki lii tee u biit piinii ki teen min Yennu. ²² Ki manntככ na saa כככ biit piinii peeuk na, ki mann maruj ki nyinn u biit, ki min Yennu saa nyik chab.

²³“I-i ככ Keenann tij ni ki bur tilontik nba kur, li-i pi-in lomm, ii jii li lomm na ki lii tee כככ ki turi bina n̄an-taa, ki daa di li כככ. ²⁴ Ki bina n̄anna na ni, ii jii li כככ kur ki turin, ki lii tee piinii ki wann i niipoturu. ²⁵ N̄aan li bina n̄an̄mu na ni, yin ji di li כככ. I-i tun nna, i tiinii kur saa lon כככ bonchiann. Mine tee i Yomdaanככ Yennu.

²⁶“I daa n̄man nansiat nan li ככ. I daa tuun nyuku nan ninnyככtoona. ²⁷ I daa kokitir i yura koo ki koor i tianii, ²⁸ koo ki teen i מנך כככ ki li tee kaar, koo ki n̄ma i מנך kuun paaki. Mine tee Yennu.

²⁹“A daa d̄int a bonpook fei, ki jikits ki u tee bonchonchonn. Li-i tee ki a tuun nna, a saa n̄mante ki jiant pata, ki a tij tan sii tee bonchonchonn, ki gbee nan כככontont. ³⁰ Ii tian n foon daar po, kii baakit siaminba tee n jiant boor. Mine tee Yennu.

³¹“I daa saa laat jabaabuura nan ninnyככdam. I-i tun nna, i sii be biit nie. Mine tee i Yomdaanככ Yennu.

³²“Yii baakit nikpera kii teemm jirima, kii saak n כככ nan jan̄maanii. Mine tee Yennu.

³³“I daa tee siar ki n̄manjit boorganu nba ככ i tij ni na. ³⁴ Ii tuun kii n̄amiib nan yaa n̄amii i leeb Israel niib na, kii loomm nan yaa loon i מנך bianjinba na. Ii tian man nan i din tee boorganue Ijipt tij ni. Mine tee i Yomdaanככ Yennu.

³⁵“I daa dia faak jan̄a ki n̄mab leeb, laa tee i bona f̄kint ni, koo li kpiasu, koo li yabint ni. ³⁶ Ii bikii barm̄onii jan̄ir, nan barm̄onii kpaiu. Mine tee i Yomdaanככ Yennu, ki nyinni Ijipt tij ni. ³⁷ Sakin man n sennu nan n wannu kur. Mine tee Yennu.”

Ki jii n̄m̄ȳetuk tubdatu po

20 Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Israel teeb a, “Li-i tee ki i ככ, koo boorganii nba ככ nani na jii u bik ki mann maruj ki tur yenbik Molek, yin kpiu. I doo na ni niib kur n jaats tana ki kpiu. ³ Li-i tee ki i ככ jii u biyenj ki tur Molek ki biir n kasii lanbouj ki bia dinn n sann fei, u saa teen n dataak, ki n ji kan jiiu ki pukin n niib po. ⁴ N̄aan li-i tee ki doo na ni niib baka kaa nan ככ nba jii u waas ni yeno ki tur Molek na, ki ki kpiiu, ⁵ n̄ann mine saa n̄mant u paak, ki biirככ nan u n̄aateeb kur nan binba kur כככ n̄an ki jiantir yenbik Molek na. Ki n saa nyinnib n niib ni.

⁶“Li-i tee ki i ככ saan jabaabuurs koo ninnyככdaan boor, n saa lek n numm daanככ manj paaka, ki ji kan pukinככ n niib po. ⁷ Ii tee kasii, kimaan mine tee i Yomdaanככ Yennu. ⁸ Sakin n sennu, kimaan mine tee Yennu ki te ki i tee popeendam.”

⁹ Ki Yennu tur sennu nba na: “Wunba kur porintir u baa koo u naa כככpora, yin kpiu; כככ bann u kuun.

¹⁰“Li-i tee ki i jasככ ככ nan u ככ Israel n̄irככ pooi-e, yin kpi ככ nan poo na. ¹¹ כככ nba כככ nan u baa n̄apoo yeno, u dinn u baa feiwa. Yin kpi li כככ nan poo na. N̄amme bann bi kuun. ¹² Li-i tee ki jasככ ככ nan u sipooki, yin kpi bi kura. Bi tun fei bonta, n̄amme bann bi kuun. ¹³ Li-i tee ki jasככ ככ nan u jalככ, bi kur tun fei bonta, yin kpi bi kura. N̄amme bann bi kuun. ¹⁴ Li-i tee ki jasכככככ poo nan u biki, yin joo niib bantaa manj kur muu ki kpib, kimaan fei bont nba ki bi tun na paak. I daa saak ki li bonbooru tuun i ni. ¹⁵ Li-i tee ki jasככ ככ nan bonkobuk, yin kpi כככ nan bonkobuk manj.

¹⁶ Li-i muni tee ki poosכככככ nan bonkobuku, yin kpi כככ nan bonkobuk manj. N̄amme bann bi kuun.

¹⁷“Li-i tee ki jasכככככ u niipoo, laa lek tee u baa bipoo koo u naa bipoo, bi tun fei bonta. Bin dinnib fei ki ber nyinnib bi niib ni, ki bin di fara bi biit paak. ¹⁸ Li-i tee ki jasכככככ nan poo n̄aan ki u daa be nan pooti, yin ber nyinn bi banlee na kur bi niib ni, kimaan bi biir sennu nba jii jakint po nawa.

¹⁹“Li-i tee ki jasכככככ nan u baa niipoo, koo u naa ni-ipo, bi tun fei bonta, bin la tubdatu li paak. ²⁰ Li-i tee ki jasכככככ nan u baa naa bik n̄apoo, u dinn u baa naa bik feiwa, li כככ nan poo na n la tubdatu, ki bi yenoכככככ gbaa kan mari. ²¹ Li-i tee ki jasכככ fat u naa bik poo, u dinn u ninja feiwa, ki sii be jakint ni. Bi banlee tan saa kpoe yann, ki kii m̄k tennin.”

²² Ki Yennu yet a, “Sakin ki dia sennu nan wannu na kur, n̄anne saa te ki Keenann tij nba ki n teenii na tan kan siirini. ²³ I daa tokii niib nba כככ lej na kaar. N beer niib manj ki nyintib, n̄aan saa te ki yin כככ kar lej. Bi כככontont toona na te ki bi nubir כככ n boor. ²⁴ N sat כככ nan n saa jii tinkpiasir nba tee m̄kint tij na ki turi, ki li sii tee i faar. Mine tee i Yomdaanככ Yennu, ki n ganni ki i sii be i כככ nan boorleeb. ²⁵ Li k̄pa talas yin tuu כככ kit bonkobit nan bon-yuyukit nba כככ nan binba ki כככ. I daa n̄man bonkobit koo bon-yuyukit koo bonbubככ kit nba כככ na. N kat wann nan bi כככwa. Li paak, i-i n̄mami, i sii be jakint nie. ²⁶ Ii tee kasii man, kii tee n yab, kimaan mine tee Yennu ki tee kasii, ki n ganni a yii be i kuukכככ, ki daa taa nan leeb, n̄aan kii tee n yab.

²⁷“כככ koo poo nba kur tee jabaabuurs koo ninnyככdaan, yin jaats tana ki kpiu. Wunba tun nna, כככ bann u kuun.”

Mannteeb nba sii tee kasii bianjinba

21 Ki Yennu yet Moses a wun bet mannteeb nba tee Aarככn bonjai na a, “Manntכככ daa be kuun marima ni ki tee u מנך jakint, yoo nba ki u nikpiimככ kpo, ² see ki li tee u naa, koo u baa, koo u bija, koo u bipoo, koo u ninja, ³ koo u niipoo nba daa ki kun כככ,

wunba ki u ככ nanc nayanככ ni. ⁴ U daa tee u מנך jakint, kimaan כנך tee u niib כנכndaanc. ¹

⁵ “Manntככ daa koor u yur, koo ki כנך u tian, koo ki nma u מנך a lin wann nan u be parbiir ni. ⁶ Wuu tee popeendaanc ki daa dint n sann fei. Waa mann jeet Yenpiinii maruך ki teenin na, li kpaal talas ki wuu tee popeendaanc. ⁷ Manntככ daa כנכnt poo nba bo tee bonchonchon koo wunba ki tee poomunn, koo poo nba ki u כנכ yêט, kimaan mannteeb tee popeendamme ki teen min Yennu. ⁸ Niib na kur-ii כנכrin manntככ nan u tee popeendaanc, kimaan u tuu jii jeet piinii ki mann maruך ki turin. Mine tee Yennu. N tee kasie, ki te ki n niib tee kasii. ⁹ Li-i tee ki manntככ bipoo kphant bonchonchonni, u dinn u baa feiwa, yin joo bonpook maruך muu ki kpiu.

¹⁰ “Baa כנכn kpan nba nhammit na mannteeb yudaanc yur paak, ki turכ yaak nan wuu lia mannteeb liant na, li paak u daa nyikin u yut ki kan saat, koo ki pat u liant ki lin wann nan u be parbiir ni. ¹¹⁻¹² Bi jiiu ki turima, u daa tee u מנך jakinti, koo ki biir kasii lanbouך na ki nyi ki ככ siaminba ki nirc kpo ככ, li-i lekii tee u baa koo u naa. Mine tee i Yennu. ¹³ Wun כנכn poomunn, ¹⁴ nnaan daa כנכnt pakככ, koo poo nba ki u כנכ yêט, koo poo nba ban chomm. Wun כנכn poomunn, u booru ni. ¹⁵ Nna-i kaa, u waas nba bo sii tee kasii na sii מככ jakint. Mine tee Yennu, ki gannכ maa wuu tee mannteeb yudaanc.”

¹⁶ Ki Yennu pak nan Moses ¹⁷ a wun yet Aarכננ a: “Laa nyii מנכtana nan i maaru nba saa wei poor, wunba kur מככ dan u gbanant paak kan mann jeet piinii maruך ki turimi. ¹⁸ ככ nba kur מככ dan u gbanant paak kan mann maruך: wunba kur tee כנך, koo wabik, koo wunba gbanant siar po מככ dan, koo ki ki be fanu, ¹⁹ koo wunba ki u taayenn tee dian, koo kpinkponkpeenn, ²⁰ koo wunba tee waagorik, koo wunba tee dekir, koo wunba ki u ninbinn yiar, koo wunba מככ gbanant paak yiaru, koo wunba tee jatככkir. ²¹ Aarכננ maaru ni, wunba kur מככ dan u gbanant paak kan mann jeet piinii maruך ki turimi. ²² Li nibooru saa fit di jeet piinii nba ki bi jikit ki teenin na, laa tee kasii jeet, koo jeet nba mantik tee kasii na, ²³ nnaan waa מככ dan u gbanant paak na, u daa nakii kasii boor na, koo binbintir na boori. U daa כנכnt kasii bona maruך jakint, kimaan mine tee Yennu, ki teenir kasii.”

²⁴ Linba nae ki Moses yet Aarכננ nan Aarכננ bonjai nan Israel niib kur.

Bianjinba ki Yenpiinii tee kasii

22 Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Aarכננ nan u bonjai a, “I daa dint n kasii sann na fei, li paak ii baakit kasii piinii nba ki Israel teeb jikit ki teenin na. Mine tee Yennu. ³ Li-i tee ki a maaru na ni ki bi ככ be nan jakint nnaan nakin siaminba tee n kasii piinii nba ki Israel teeb teenin na, u ji kan ban mann binbintir na paak, laa jii מנכtana nan yoo nba baat. Mine tee Yennu.

I *Bi maan ni, maan na paak bannu paar.*

⁴ “Aarכננ maaru na ni, wunba-i מככ gbanant paak yiaryoonn koo ki u gbanant nyi nyun, u kan fit di kasii piinii na, see yoo nba ki u tan sii yeen. Ki manntככ nba sii linba מככ jakint, u mun sii be jakint ni, waa sii kuumie, koo u jan yaari, ⁵ koo li-i tee ki u sii bonkobuk nba ככ, koo nirc nba מככ jakint. ⁶ Ki manntככ nba sii linba מככ jakint maruך mun sii be jakint ni nan yonbaak. U ji daa di kasii piinii maruך, see ki u tan wur. ⁷ Yonnu-i baa yoo nba, u ji sii yeen ki saa fit di kasii piinii maruך, kimaan li tee u jeete. ⁸ U daa nman bonkobuk nba kpo u tich, koo ki muuk ni bonkob-siככ kpiiu; ki li saa te ki u be jakint ni. Mine tee Yennu.

⁹ “Mannteeb kur n tiar ki dia sennu nba ki n teen na. Nna-i kaa, bi saa ככ biit nie ki kpo kpo, kimaan baa yêט n kasii sennu na paak. Mine tee Yennu, ki te ki bi tee kasii.

¹⁰ “See binba nyii mannteeb maaru ni nae saa di kasii piinii maruך, li-i lekii tee manntככ nasaamכ koo u nnaatoontunnכ, u daa di. ¹¹ Nnaan li-i tee ki manntככ na daa daabir ki pa likirii, koo bi-i mar daabir maruך u nnaak ninje, u saa fit di jeet nba ki manntככ gaan na. ¹² Manntככ bipoo-i saan kun ככ nba ki tee manntככ, bonpook na kan fit di kasii jeet na. ¹³ Nnaan li-i tee ki manntככ bipoo ככ kpo, koo ki u ככ yêט, ki u ki מככ biki, ki jen u baa nnaak, nan waa din tee bik na, u saa fit di u baa jeet. Niganכ nba ki nyii manntככ maaru ni kan di jeet maruך.

¹⁴ “Wunba kur kpet dii kasii piinii jeet maruך, see ki u pa li מככ, ki bia pukin siar li paak, li ככkitu munymu ni yennככ. ¹⁵ Manntככ na daa biir kasii piinii, ¹⁶ ki te binba ki kpiin nann na dir, ki saa baar nan biit ki tur bi מנך, ki la tubdatu li paaki. Mine tee Yennu, ki teen piinii na kasii.”

¹⁷ Ki Yennu yet Moses ¹⁸ a wun wann Aarכננ nan u bonjai nan Israel teeb kur sennu na a: “Li-i tee ki Israel nirc, koo boorganii nba ככ Israel tin ni na baar nan mujoonu Yenpiinii, laa lek tee ki u gbeent מנכsonnie, koo u yanככn Yenpiinii, bonkobuk na daa מככ dan.

¹⁹ Yennu kan gaar u piinii maruך, see ki u baar nan bonkobjak nba ki מככ dan, li nei koo pei koo buunii. ²⁰ I daa baat nan bonkobuk nba מככ dan; Yennu kan gaari. ²¹ Li-i tee ki i ככ baat nan weinanleeb Yenpiinii, a wun tur Yennu, ki loon Yennu n gaarir, li-i tee ki u gbeent מנכsonnie koo ki teen yanככn Yenpiinii, bonkobuk na daa מככ dan. ²² I daa jikit bonkobככ, koo wunba ככ, koo ki u gbanant siar boor nmit, koo wunba מככ fakperuk, koo ki מככ gbanant paak yiaru ki baat nann binbintir paak, a lii tee jeet Yenpiinii. ²³ Li-i tee yanככn Yenpiinii, i saa fit baar nan naab koo peeuk nba tee gbananwaarik, koo ki u gbanant ki nman fanu, nnaan li-i tee ki i gbeent מנכsonnie, Yennu kan gaarir. ²⁴ I daa baat nan bonkobuk nba ki bi ככ, koo ki nyinככ, ki teen Yennu. I daa tuun nna, i tin ni.

²⁵ “I mun bia daa gaan bonkobit, boorganu nuu ni, ki jikit teen Yennu ki li tee Yenpiinii. Li bonkobuk booru מככ dan. II Yennu kan gaarir.

II *Boorganu din tuu ככ bi bonkobite.*

26-27 "Li-i tee ki bi mar naabik koo pebik koo bubik, i daa nyintu u naa boor daa njanlore na ni. Li-i tee ki li daa gari, i ji saa fit jiu ki li tee Yenpiinii, ki joo muu ki tur Yennu. ²⁸ I daa jikit naab nan u bik, koo peeuk nan u bik, koo buuk nan u bik ki mann maruŋ dayenn koo ni. ²⁹ Li-i tee ki i yaa yin mann maruŋ ki lii tee niipoturu ki tur Yennu, yin wei u sennu na, ki u saa gaar i maruŋ. ³⁰ Ii tuu njan li nant kur, ki daa tent siar ki li yentir sanyaleeuku."

³¹ Yennu din namm yet a, "Sakin n sennu man. Mine tee Yennu. ³² I daa dint n kasii sann na fei; Israel teeb kur n bann nan n tee kasiie. Mine tee Yennu ki te ki i tee popeendamm. ³³ Ki n nyinnii Ijpt tiŋ ni, a mii tee i Yomdaano. Mine tee Yennu."

Ki jiin jiantii jaamm po

23 Ki Yennu tur Moses ² sennu nba sii dia jiantii jaamm, yoo nba ki Israel teeb kur saa taan a bin jiantu a: ³ "I mək daanloobe ki sii tuun i toona. Njaan daa njanlore daar tee foon daare, ki i saa foi. Daar marŋ ni, i daa tuun siari, ii tuu taan leeb ki jiant Yennu. Yaa lek be siaminba kur, njaan foon daar na tee Yennu yare. ⁴ Ii tuu məknt Yenjiantu jaamm na, li yoo-ibaar.

Yukitgar tiaru nan boroboro nba ki mək datinj jaamm (Nikant 28.16-25)

⁵ "Yennu yukitgar ^I tiaru jaamm na piint nmaasinsinn, li daa piik nan nanna daar, daajobonne. ⁶ Li daa piik nan njanŋmu daar, ki boroboro nba ki nmat datinj na jaamm piint. Laa saa nyi li daar ki saa tuu daa njanlore, sək kan di boroboro nba mək datinj. ⁷ Li pinpiik daar na ni, ii tuu taan leeb ki jiant Yennu, njaan daa tuun siar daar marŋ ni. ⁸ Ii tuu kək bi jeet piinii ki tur Yennu, daa njanlore kək ni. Ki daa njanlore daar, yin taan leeb ki jiant Yennu, njaan daa tuun siar, daar marŋ ni."

⁹ Ki Yennu yet Moses ¹⁰ a wun yet Israel teeb a, "Yoo nba ki i kək tiŋ nba ki n jikit ki teenii na ni, ki jaan i jeeti, yin jii sinsinn jeet na ki tur manntək. ¹¹ Ki u saa jiiir ki tur Yennu ki li tee burchinpiinii, ki lin te wun gaari. Ki manntək na saa jiiir ki pi Yennu, li foon daar sanyafannuk. ¹² Daar nba ni ki i saa pi i jeet piinii na, ii bia kpi li maruŋ pejak nba dii binyennkək, ki ki mək dan, ki lii tee mujoonu Yenpiinii maruŋ, ¹³ ki jii yon nba nmat nan kpanjanin brik-gbina njanlee ki pukin jeet Yenpiinii paak. Ki li nubiru saa marŋ Yennu. Ii bia tuu pukin tilək-na dasək Yenpiinii marŋ po. ¹⁴ I tuu daa di japaant marŋ, laa tee jekaat koo li boroboro purika, see ki yin baar nan i piinii na ki tur Yennu-wa. I maaru kur n tuu tiar sennu na kii tuun yoo nan yoo.

^I Yennu malaka din kpii Ijpt teeb bijakpera, njaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Jeet jaanu jaamm

(Nikant 28.26-31)

¹⁵ "Ii tuu piin foon daar nba ki i jikit i sinsinn jeet ki teen Yennu na, li sanyafannuk, ki kan bakɔi muna njanlore. ¹⁶ Ki dapiinŋmu daar, li foon dajoontik sanyafannuk, ii tuu tur Yennu japaant piinii. ¹⁷ Njaak kur n tuu baar nan boroboro kuna njanlee ki tur Yennu, ki lii tee burchinpiinii. Ii tuu jii yon brik-gbina njanlee ki nmat datinj ki namm boroboro kun-yennkək, ki jii tur Yennu, ki li sii tee sinsinn jeet nba ki i jaan. ¹⁸ Ii tuu jii pei banlore, binba dii binyenn yenn, nan naajak, nan pejai banlee, binba ki mək dan, ki pukin boroboro na po, ki tur Yennu. Ki i saa jii mann ki joo muu, ki li tee piinii ki teen Yennu, ki kpab nan jeet Yenpiinii nan daan Yenpiinii na, ki piinii marŋ nubiru saa marŋ Yennu; ¹⁹ ki jii kpi bujak, ki li tee yanbomm Yenpiinii, nan pejagana banlee binba dii binn binn, lii muni tee weinanleeb Yenpiinii. ²⁰ Ki manntək na saa jii sinsinn jeet boroboro nan pegana banlee na, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki tee manntək yar. Yenpiinii na teen kasiie. ²¹ Daar marŋ ni, i daa tuun i mək toonsiar, njaan taan ki jiant Yennu. I maaru kur n tuu tiar sennu na kii tuun yoo nan yoo, baa lek be siaminba kur.

²² "Yoo nba ki i tuu jaan i jeet na, i tuu daa jaan i kpakpini, koo ki nmat lei yaa bo jaan siami. Ii nyikir ki tur talasdam nan boorganii. Yennu-e tee i Yomdaano.

Binpaann jaamm

(Nikant 29.1-6)

²³⁻²⁴ "Njaarii njanlore ni, li pinpiindaar, ii tiar daar marŋ ki lii tee burchindaar nba tee foon, ki taan binyennkək boor ki jiant Yennu, yoo nba ki i gbat naatunn mək. ²⁵ Ii jii jeet Yenpiinii ki joo muu ki tur Yennu, njaan daa tuun i mək toonn li daari."

Biit nammir daar

(Liifai teeb 16.2-34; Nikant 29.7-11)

²⁶ Ki Yennu yet Moses a, ²⁷ "Njaarii njanlore ni, li daa piik daare tee biit nammir daar. Ki i saa mann maruŋ ki nyinn niib bi biit ni. Daar marŋ ni, i daa di siar faba. Ii taan leeb ki jiant min Yennu, njaan jii i piinii ki joo muu ki tur min Yennu. ²⁸ I daa tuun i mək toonn li daar, kimaan li daare ki i saa mann maruŋ ki nyinn biit. ²⁹ Wunba dii jeet daar marŋ ni, n ji kan ban pukin n niib po. ³⁰ Ki li-i tee wunba mun tun u mək toonn daar marŋ ni, min Yennu tiŋo saa kpiu. ³¹ I kpan daa tuun toonn nan waama. Ki sennu nba na tee linba sii tun be-e ki tee yimm nan i yaaboona yar, yaa lek kək siaminba kur. ³² Laa nyii njaarik marŋ ni daa njanya daajobonn, ki saa tuu dapiik daar daajobonn, ii tiar man nan li tee burchindaare, ki tee foon daar ki turi, sək daa di jeet daar marŋ ni."

Lanbont jaamm

(Nikant 29.12-40)

³³ Ki Yennu yet Moses ³⁴ a wun bet Israel teeb a: "Nmaarii ŋanlore ni, li dapiik nan ŋanŋmu daare ki Yennu lanbouŋ jaamm piint, ki saa dian daa ŋanlore. ³⁵ Ki daa ŋanlore na sinsinn daar, ii taan leeb ki jiant Yennu, ŋaan daa tuun i mɔŋ toonn li daar. ³⁶ Li daa ŋanlore maŋ, ii tuu jii jeet piinii ki joo muu ki tur Yennu daar kur, ki daaŋanniin daar, yin taan leeb ki jiant Yennu, ki bia jii jeet piinii ki turɔ. Li daar tee jiantu daare, i daa tuun i mɔŋ toonn daar maŋ ni.

³⁷ "Linba na nbae tee Yenjiantu jaamm nba ki Yennu senn ki i sii baakitɔ, yoo nba ki i taant leeb ki jiantirɔ, ki teenɔ i jeet piinii, nan mujoonu piinii, nan bonkobit piinii, nan daan piinii, nan bianŋinba ki li kpaas talas ki i saa baar nann, daar kur kɔk ni na. ³⁸ Marint nba na pukin foon daar kur piinii, nan i yoo kur piinii, nan i Yenpiinii nba ki i gbeent i mɔsona, nan i yanbɔk piinii nba ki i jikit ki teen Yennu na po.

³⁹ "Yoo nba ki i jaan i jeet ki gbenn, yin tiar ki di jaamm na, ki saa tuu daa ŋanlore. Ii tuu piin ŋmaarii ŋanlore ni, daa piik nan ŋanŋmu daar. Sinsinn daar na sii tee burchindaar, ki tee foon daar, ki daa ŋanniin daar bia tee foon daar. ⁴⁰ Li sinsinn daar na, ii tuu gann tilɔkna nba ŋan i tiinii paak, ki bia chɔk kaatfaat nan tiik yiinii nba mɔk faat, ki piin kii kpamm nan parpeenn, kii baakit Yennu, ki saa tuu daa ŋanlore. ⁴¹ Ii tuu tiar ki mann maruŋ na daa ŋanlore, binn kur ni. Li tee i maarue-ii dia sennu na, mɔkmɔk nan mɔk-mɔk. ⁴² Israel teeb kur tuu sii dɔk lanbont nie daa ŋanlore maŋ ni, ⁴³ ki lin te ki i yaaboona n bann nan Yennu bo te yimm Israel teeb kɔk lanbont ni, yoo nba ki u nyinni Ijpt tiŋ ni na. Nɔkɔ tee i Yomdaans Yennu."

⁴⁴ Nna bannue ki Moses din tur Israel teeb sennu na a bin tuu tiar Yenjiantii jaamm na ki baakit Yennu.

Ki jii fita gotu po

(Nyinu 27.20-21)

24 Ki Yennu yet Moses ² a wun tur Israel teeb sennu nba na: Ii baar nan olif tiik kpan, ¹ ki lin te ki i fita na-ii di yoo nan yoo, lanbouŋ na ni. ³ Ki daa-joouk kur Aarɔnn tuu saa joor, ki lin di ki yent sanyɔk, Yennu kɔkɔn, siaminba ki chinchenn dɔk na, mɔlor lakir na boor, siaminba tee kasii yaa kasii. Ii tian man sennu na yoo nan yoo. ⁴ Aarɔnn tuu sii gorii fita nba see salinŋana senta paak na, ki tuu sii diitir ki li di yoo nan yoo, Yennu kɔkɔn.

Ki jii boroboro nba tee Yennu yar na po

⁵ Jii yon bɔrik-gbina piik nan ŋanlee ki teen boroboro kuna piik nan ŋanlee ki pur, ⁶ ki paan boroboro kuna maŋ chaabu munlee, teebul nba ki bi taanir nan salima na paak, ki paanir ŋanloob-loob, ki lii be Yennu kɔkɔn, ⁷ ki kɔk bonnunubit nba ŋan ki yekin nan chaabu kur, ki lii see boroboro seenu ni nan li tee

I Olif tiik kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

piinii ki teen Yennu. ⁸ Foon daar kur ii tuu saan nan boroboro na ki paan Yennu kɔkɔn. Li tee Israel teeb toonne yoo nan yoo. ⁹ Boroboro na tee Aarɔnn nan u maaru yare, ki bi saa dir kasii na boor, kimaan li tee kasii yaa kasii jeet nba ki bi tur Yennu-e, ki tee man-nteeb yar.

Ki jii daans nba tun ki chirin ki bi jaats tana na po

¹⁰ Jasɔk din be ki u baa tee Ijpt nirɔ ŋaan ki u naa tee Israel nirɔ. Ki u naa sann tee Selomif ki tee Dibri bipoo ki nyii Dann maaru ni. ¹¹ Ki bi be kaar ni ki kɔk na tan kɔn nan Israel nirɔ. Kɔnn na niŋe ki u sat mɔtont ki tur Yennu. Ki bi jiiu ki baar nan kɔk Moses boor. ¹² Ki u te ki bi kɔk loor ni, ŋaan guu yoo nba ki Yennu tan saa wannib baa saa teenɔ bianŋinba.

¹³ Ki Yennu yet Moses a, ¹⁴ "Jii kɔk na ki nyinɔ kaar na kpiŋ. Ki wunba kur gbat ki u sat min Yennu mɔtont, wun paan u nii kɔk na yur paak, ki lin wann nan u tun biira. Ki niib na kur n jaats tana ki kpiu, ¹⁵ ŋaan yet Israel teeb kur nan wunba sat mɔtont ki tur min Yennu, li daans saa la tubdatu li paaka, ¹⁶ ki bi saa kpiu. Israel nirɔ koo boorganii nba kur kɔk Israel tiŋ ni ŋaan sat mɔtont ki tur min Yennu, bin kpiu. Niib kur nba be kaar ni n jaats tana ki kpiu.

¹⁷ "Wunba kur nyinn nisaarik manfoor, yin kpiu. ¹⁸ Wunba kur kpii u kɔk bonkobuk, yin te ki wun pa li paak. Li sennu tee manfoor-i nyii, manfoore n pa li paak.

¹⁹ "Li-i tee ki nirɔ tur u kɔk dar, laa tee linba kur, yin mun teen nna ki turɔ. ²⁰ Li-i tee ki u jint kpabirie, yin mun jint u kpabir. Li-i tee ki u kpakir ninbinnie, yin mun kpakir u ninbinn. Li-i tee ki u faa fokit nyannie, yin mun fokit u nyann. Dar nba kur ki nirɔ tur u kɔk, yin mun tun nna ki turɔ. ²¹ Wunba kur kpii bonkobuk, yin te ki wun pa li paak, ŋaan wunba kpii nirɔ, yin mun kpiu. ²² Sennu na dia i kure, yimm Israel teeb nan boorganii nba kɔk nani na, kimaan mine tee i Yomdaans Yennu."

²³ Yoo nba ki Moses yet nna maŋ ki tur Israel teeb na, ki bi jii kɔk na ki nyii nanɔ kaar na kpiŋ, ki saa jaats tana ki kpiiu. Nna bannue ki Israel teeb tun, nan bianŋinba ki Yennu wann Moses a bin tun na.

Bina ŋanlore ni tee foon binne

(Sennu 15.1-11)

25 Ki Yennu pak nan Moses, Sainai kɔk paak ² a wun tur Israel teeb sennu na a, "Yoo nba ki i kɔk tiŋ nba ki Yennu teenii na ni, yin baakit Yennu, ki daa ko kpaant bina ŋanlore kur ni. ³ Ii tuu ko ki bur i kpaant ki bia ŋamm i tilontii, ŋaan kii taant i jeet, bina ŋanloob, ⁴ ŋaan bina ŋanlore na ni-ii tee foon ki tur tiŋ na, ki tee binn nba tee Yennu yar. I daa buur i kpaant, koo ki ŋamii i tilontii. ⁵ I daa jaan jeet nba ki kɔk ki bur, ŋaan ki li pia li tiŋ ki nami; i bia daa tikii tilontii nba ki i ki ŋammir na kɔkna. Li tee foon binne ki tur tiŋ na. ⁶ Yaa lek ki koo tiŋ na binn maŋ ni na, ŋaan tiŋ na saa nan jeet ki turi, ki lin jaŋ yimm nan i ŋaadaaba, nan i ŋaatoontunna, nan boorganii nba kɔk nani na, ⁷ nan i

bonkobit, nan muuk ni bonkobit. Ki linba kur nan, yin jii di.

Ki jiin faar jiinu po

⁸ “Kanin bina njanlore li taar munlore, ki bina na kur sii tee bina piinna nan npanyia. ⁹ Tɔn, ki nmaarii njanlore ni, li dapiik daar tee biit nammir daare. Fan tun sɔɔ ki wun lin tinj na kur po kii peeb naatunn. ¹⁰ Nna bannue ki a saa nyinn binn nba pukin piinɔmu na ki li be li kɔɔ, ki ji mɔɔnt ki tur sɔɔ kur yent maɔ ni nan woruku be. Binn maɔ ni sarwaat nba bo kɔi, bi saa jiin ki tur bondamm koo bi maaru, ki wunba kur ki bi bo kɔi, ki u tee daabir, u saa nmat kun u naaniib boor. ¹¹ I daa bu-ur i kpaant koo ki jaan jeet nba pia li tiɔɔ, koo ki pɔ ti-inii nba ki i ki namm na lɔɔna. ¹² Binn maɔ kur sii tee kasiie ki turi. I sii di jeet nba ki tinj na name.

¹³ “Nyikinhab binn na ni, sɔɔ kur sarwaauk saa nmat u boor. ¹⁴ Li-i tee ki i sɔɔ bo kɔi tinj ki tur u booru ni nirɔie, koo ki daa tinj, u booru ni nirɔ boori, i daa nmat leebi. ¹⁵ Ii got ki laan tinj maɔ nba saa nan jeet bina bianjinba, ki saa tuu nyikinhab binleer nba baat na, ki yin di li daauk nna. ¹⁶ Li-i tee ki bina na yabi, fan pukin daauk, li-i muni tee ki bina na waari, fan wat daauk, kimaan linba ki u kɔi na tee bina nba ki li bo saa nan jeete. ¹⁷ I daa nmat i leeb. Ii mɔɔ man yentinu. Mine tee i Yomdaanɔ Yennu.

Ki jiin bina njanlore na ni jeet po

¹⁸ “Sakin ki wei Yennu sennu nan wannu, ki i sii be i yamani tinj maɔ ni. ¹⁹ Ki tinj maɔ sii naan li jeet, ki i sii laat di linba kur ki i loon, ki sii be i yamani.

²⁰ “Naaan ki i saa boi a, ‘Ti saa di bee binn nba pukin bina njanlore na ni, li-i tee ki ti ki bur ki bia ki jaan jeeti?’ ²¹ Yennu saa teen piisime tinj na paak, binn nba pukin njanloob na ni, ki te jeet n nan ki lin fit dinnii ki janj bina nanta. ²² Yaa tan sii buur bina njanliin ni na, njaan i sii di jekperit nba ki i din koo ki jaan bina njanloob ni nae, ki i sii mɔɔ jeet bonchiann ki di, nan yaa tan saa jaan li binn jeet.

Ki jiin sarwaat jiinu po

²³ “I daa kɔi tinj ki chabini, kimaan i ki yen, li tee Yennu yare, ki i tee nan saamm na, ki u turi, ki i tuun nann toonn.

²⁴ “Li-i tee ki sɔɔ kɔi tinj, u mɔɔ yaak ki tan saa nmat daa. ²⁵ Li-i tee ki talas kɔɔ Israel nirɔ, ki li mabɔ, ki u kɔi u tinj ki tur sɔɔ, u ninyiar n tan daa ki jiin. ²⁶ Li-i tee ki wunba ki mɔɔ nikpiimɔ ki u saa daa ki jen nanni, li-i tee ki u tan mɔɔkit yoo nba, u saa fit daa tinj maɔ u tinj. ²⁷ U saa bikin bina nba biar nae ki saan tuu nyikinhab binn, ki bann jɔɔ na nba bo saa la nyɔɔt bianjinba, ki pau likirii li bannu, ki ji yent u tinj. ²⁸ Naaan li-i tee ki u ki mɔɔ likirii saan ki saa pa ki gaar linba ki u bo kɔi na, lin kpakin wunba bo daa na boor ki saa tuu nyikinhab binn. Ki binn maɔ ni lin jiin tur wunba bo kɔi na.

²⁹ “Li-i tee ki jasɔɔ kɔi u njaak, ki li be doo nba ki bi maa joonn ki lint ni-ie, u mɔɔ yaak nan wun nmat daa,

laa jii daar nba ki u kɔi na ki tan tuu binyennkɔɔ.

³⁰ Naaan li-i tee ki li binn gar ki u ki fit daa u njaak maɔ, wun kɔɔ, njaan ki lin kpakin daarɔ na penj, ki ji sii tee nɔɔ nan u maaru faar, ki u ji daa jiint nyikinhab binn ni. ³¹ Naaan njei nba be doi nba ninj ki li ki maa joona na, ii jiir ki lii tee nan sarwaat na; binba bo yenir na mɔɔ yaak nan bin nmat daa bi njei; njaan li-i tee ki bi ki fit daa, ii tuu jiinir nyikinhab binn ni. ³² Liifai booru njan tinj saa fit nmat daa bi njei yoo nba kur, linba be bi doi ni ki bo tee bi yara. ³³ Li-i tee njaak nba be doi maɔ ni, ki Liifai booru ni nirɔ bo kɔi, njaan ki ki fit daari, bin tan jiin nyikinhab binn na ni, kimaan njei nba ki Liifai teeb yen bi doi ninj na tee bi tinj faare, Israel teeb sinsuuk ni. ³⁴ Naaan tinj nba kook Liifai doi, ki bi joon bonkobit li ni na, sɔɔ daa kɔiri. Li tee namm Liifai teeb faare mɔɔmɔɔ nan mɔɔmɔɔ.

Ki jiin kpentu po

³⁵ “Li-i tee ki i kɔɔ Israel nirɔ kɔɔ ki kpia-i, ki talas kɔɔ, ki u kan fit somm u mɔɔ, yin sommɔ nan yaa bo saa somm boorganu nirɔ koo saamɔ bianjinba na, ki lin te wun fit kii be nani. ³⁶ I daa gaan nyɔɔt linba ki i turɔ kur paaki, kii mɔɔ yentinu ki te ki i kɔɔ Israel nirɔ-ii be nani. ³⁷ I daa te ki u pa nyɔɔt, likirii nba ki i kpentɔ na paak, ki bia daa pukii nyɔɔt, jeet nba ki i kɔɔ na paaki. ³⁸ I Yomdaanɔ Yennu, wunba nyinni Ijijpt a wun turi Keenann tinj, kii tee i Yennu na sennue na.

Ki jiin daaba njaanu po

³⁹ “Li-i tee ki a kɔɔ Israel nirɔ kɔɔ kpia-a, ki talas kɔɔ, ki u kɔi u mɔɔ ki tura, a wuu tee daabiri, a daa te ki u tuun nan daabir na. ⁴⁰ Wuu kɔɔ nana nan jɔɔ nba saa tun ki a pau na, kii tuuma, ki saa tuu nyikinhab binn. ⁴¹ Sakir maɔ ni, a saa njaan nɔɔ nan u waas, ki wun nmat kun u njaak ni, nan u yeejamm faar boor. ⁴² Israel teeb tee Yennu daabae, ki u din nyinnib Ijijpt. Sɔɔ ji kan kɔib ki bi be daabisin ni. ⁴³ I daa diinib kenken, njaan kii mɔɔ yentinu. ⁴⁴ Li-i tee ki i loon daaba, yin saan ki daab niib nba kɔɔ ki lintii na boor. ⁴⁵ I bia saa fit daa boorganii nba kɔɔ nani na waas. Wabooru nba ki bi marib i tinj ni na saa fit kpant i faar, ⁴⁶ ki i saa jiiib ki tur i waas ki bii tee i waas faar. Ki bi sii tuumm nan bi kuun. Naaan i daa diin i kɔɔ Israel nisɔɔ kenkemi.

⁴⁷ “Li-i tee nan boorganu kɔɔ nani ki tan mɔɔkit, njaan ki talas kɔɔ i kɔɔ Israel nirɔ, ki u kɔi u mɔɔ nan daabir na ki tur boorganu na, koo boorganu maɔ nikpiinɔ, ⁴⁸ waa lek kɔi u mɔɔ na, njaan u mɔɔ yaak nan wun jen. U ninjamm yennɔ saa fit daa ki jen nanɔ njaak ni, ⁴⁹ koo u baa naa bik, koo u baa naa bik bija, koo u ninyiar, saa fit daa ki jen nanɔ; koo u mɔɔ-i tuun ki laat likirii ki li janjɔ, u saa fit daa u mɔɔ. ⁵⁰ U saa yet wunba daa na ki bin kan bina nba ki u bo kɔi u mɔɔ ki turɔ na, ki saa tuu nyikinhab binn nba baat na. Likirii nba ki u saa pa njaan bin njaanu na, sii tee nan baa tuu jii nirɔ ki pau bianjinba nae. ⁵¹⁻⁵² U saa got bina nba tenne, ki pa jiin li likirii ki turɔ. ⁵³ Bin diau nan baa tuu jii toontunnɔ binmunn bianjinba na, ki saa tuu li bina. Ii

got ki u chanbaa daa diino kenkemi. ⁵⁴ Li-i lekii tee ki u ki la u mɔŋ ŋmakita na ni, ŋaan bi saa ŋaa ɔɔɔ nan u waas nyikinhab binn nba baat na. ⁵⁵ Israel nirɔ kii fit tee daabir yoo kuri, kimaan yimm Israel teeb tee Yennu daabae. Nɔɔɔ nyinni Ijpt tiŋ ni, ki tee i Yomdaano Yennu."

Ki jiin mɔsaku piisin po

(Sennu 7.12-24; 28.1-14)

26 Ki Yennu yet a, "I daa ŋamii pata koo ki sent siara ninnaunɔ, koo tanchaaka, koo tan-jabirkara, ki jiantiri. Mine tee i Yomdaano Yennu. ² Ii dia n foon daar na, kii baakit siaminba ki i jiantirin na. Mine tee Yennu.

³ "Li-i tee ki i gaar n sennii ki bia saak n wannu na, ⁴ n saa te saak n baa li binbaayoo, ki lin te tiŋ n nan jeet, ki tiinii n mun lon ɔɔɔ. ⁵ Ki i bonbuburit saa nan bonchiann, ki i kpan sii jaan jeete ki saa tuu tilɔɔna punpɔɔɔ yoo. Ki i bia sii ɔɔ tilɔɔna ki saa tuu jeet bunburyoo. Ki i sii laat ki di linba kur ki i loon, ki bia sii be i yamani, i tiŋ ni.

⁶ "N saa turi parmaasir i tiŋ ni, ki i sii fit ɔɔɔ ɔɔɔnt, ki kii tiin ɔɔɔ janŋmaanii. N saa nyinn bonkob-susoot nba be tiŋ na ni, ki ɔɔɔii ji sii kaa. ⁷ Ki i saa kɔn ki nyann i datai. ⁸ Ki i jab banŋmu saa fit kɔn nyann i datai kobik, ki i jab kobik saa fit kɔn ki nyann i datai tusaa piik. ⁹ N saa teen piisin i paak, ki turi waas bonchiann; n sii dia n mɔlor nani. ¹⁰ Ki i saa jaan jeet bonchiann, ki lin fit dia-i binmunn, ki i tuu tan saa nyinn jekperit na ki bakin, ŋaan kɔn jepaant. ¹¹ N sii be nani n kasii lanbouŋ na ni, n kan ban ŋaaini. ¹² N sii be nani, ki tee i Yennu, ki i mun tee n niib. ¹³ Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijpt tiŋ ni, a i ji daa ban ki tee daaba, ki biir paŋ nba din sikinti tiŋ ni na, ŋaan te ki i somm ki i yura goon."

Ki jiin mɔyɛtuk tubdatu po

(Sennu 28.15-68)

¹⁴ Ki Yennu ŋamm yet a, "Li-i tee ki i ki sak n sennii, i saa la tubdatu. ¹⁵ Li-i tee ki i ki saak n sennii nan n wannu, ki biir mɔlor nba ki n senni na, ¹⁶ n saa dat i tubawa, ki baar nan bonbilankant i paak, yiaru nba saa te ki i koot nan gbanantouŋ, linba saa ɔɔɔni, ki bia biiri, ki yin tan kpo. Ki i saa bur i bonboorii, ŋaan li sii tee yanne, kimaan i datai saa nyanni ki di linba kur ki i bur. ¹⁷ N saa lek n numm, ki lin te bin nyanni, ki binba ki loon i maan na, ŋamme sii dia-i ki ŋmaŋ. Ki i tan sii tiin, ŋaan ki ɔɔɔ ki waa beeri.

¹⁸ "Ki li-i lekii tee linba na kur tun, ŋaan ki i ki sak ki gaar n sennu, n saa ŋamm pukin i tubdatu taar munlore, i biit paak. ¹⁹ N saa gɔɔɔ i karinbaan-tubkpaasuk na; ki saa te saak kan ban baa, ki i tiŋ saa koore ki wakir nan kut na. ²⁰ Ki i toontunchiɔŋ na sii tee yanne, kimaan i tiŋ na kan nan jeet, ki i tiinii mun bia kan lon ɔɔɔna.

²¹ "I-i biaki ŋamm ki yɛtin ki ki saak n sennu, n bia saa ŋamm pukin i tubdatu fuunu munlore, nan bianjinba ki i toonbiit janŋir tee na. ²² N saa tun bonkob-su-

soot bin lekii, ki kpi i waas, ki boont i bonkobit, ki yin tenn waamina, ki lin te ki i ɔɔɔnii n biar yann.

²³ "Ki li-i tee tubdatu na kur baari, ŋaan ki i yɛtin, ki ki gbiint ki wei n sennu, ²⁴ ŋann n bia saa ŋamm dat i tuba taar fuunu munlore ki lin gar sinsinn yar na. ²⁵ N saa te ki ɔɔɔii n faai ki lin dat i tuba, kimaan i biir min nan yimm mɔlor nawa, ki yi-i tanŋi saan doi ni a yin paa-ki, n saa te yiarkanbant n baa i paak, ki li saa mukisi ki yin jii i mɔŋ ki tur i datai. ²⁶ N saa waan i jeet turu, ki lin te ki i poob piik tuu saa taan ki pur boroboro diiuk yennkɔɔ ni, ki i tuu saa biit jeet waan waan ki tur leeb. Ki i saa di li kur ŋaan ki kon bia mɔkii.

²⁷ "Ki li-i lekii tee linba na kur tun ŋaan ki i ki sak gaar n sennu, ²⁸ n sii be wutoor ni, ki ŋmant i paak, ki te ki i tubdatu n pukin taar fuunu munlore ki gar sinsinn yar na. ²⁹ Ki kon tan saa paak nii, ki lin te ki yin ŋman i waas. ³⁰ N saa biir i tingbana nba be kunkona ni, ki bet i bonnunubit binbinta, ki lu i gbanankpeena na, i pata nba baa na paak. Ki i sii nubir n boor. ³¹ N saa te ki i doi n kphant langbent, ki biir i jiantboa, ki yɛt i maruŋ. ³² N saa biir i tiŋe fas fas, ki lin bakit i datai nba saa kɔɔ leŋ na nan li biiru. ³³ N saa te ki ɔɔɔii n faai, ki yati, ki yin kɔɔ digbangana ni, ki i tinii n biar yann, ki i doi n kphant langbent. ³⁴⁻³⁵ Ki i tiŋ na saa la foon, bina nba ki i bo ki turɔ foon na; ki li ɔɔɔ yann ki foi, ŋaan ki i be daabisin ni, i datai tiŋ ni.

³⁶ "N saa te ki jijeet n kɔɔ yimm nba be datai tiŋ ni na, ki li-i lekii tee ki wouŋ da tutuuk paaki, ŋaan ki yin chiar. I saa chiare nan bi waa beeri ɔɔɔ niŋ na, ki saa baa tiŋ ni, ŋaan ki dataak ki kpiaini. ³⁷ I saa liat leeb, ŋaan ki ɔɔɔ ki waaini. Ki i ji tan kan fit kɔn nan i datai. ³⁸ I tan saa kpo datai tiŋ nie, ki i datai tiŋ saa boonti. ³⁹ I waamina nba saa tenn ki mɔk manfoor i datai tiŋ ni na tan saa di fara, kimaan i yanbɔmm paak, nan i yeejamm yanbɔmm paak.

⁴⁰ "Ŋaan li-i tee ki i yaaboona kat wann bi mɔŋ yanbɔmm nan bi yeejamm yanbɔmm, binba din yɛtin ki biirin, ⁴¹ ki te ki n donn wutoor bi paak, ki te ki bi saan daabisin ni, bi datai tiŋ ni na, li-i tee ki i maaru sikin bi mɔŋ, baa la tubdatu bi yanbɔmm nan tubkpaasuk paak na poor po, ⁴² n saa tiar n mɔlor nba ki n lor nan Jakɔb nan Aisak nan Abraham nawa, ki ŋamm pant n mɔsonn nba ki n senn maa n tur n niib tiŋ na.

⁴³ Sinsinn daann, see ki tiŋ na biar li kuukɔɔ, ki lin te ki wun la u foon, ki bin mun pa paatii nan baa yɛtin ki ki gaar n sennu nan n wannu na. ⁴⁴ Ŋaan baa lek daa be bi datai tiŋ ni na, n kan nyikib yann, koo ki boontibi. Ki li saa te n mɔlor namm n pot. Mine tee bi Yomdaano Yennu. ⁴⁵ N saa ŋamm pant n mɔlor nba ki n din lor nan bi yeejamm nawa, yoo nba ki n din wann digbana kur n paŋ nba tee, ki nyinn n niib Ijpt tiŋ ni, a mii tee bi Yomdaano Yennu na."

⁴⁶ Linba na kur tee sennu nan wannu nba ki Yennu tur Moses, Sainai ɔɔɔ paak, a wun wann Israel teeb nae.

Sennu nba dia Yenpiinii

27 Ki Yennu tur Moses ² sennu nba waa na, a wun wann Israel teeb: Li-i tee ki bi sɔɔ sat mɔb a u saa jii nirɔ ki tur min Yennu, wuu tanji loon nirɔ maŋ, wun pa likirii ki tur min Yennu ŋaan gaarɔ. ³⁻⁷ Ki paatii na n jaŋ u kpetuk nba tee bianjinba:

Jɔɔ nba dii bina piinlee ki saan tuu binpiinloob,
u paatii sii tee salinkuna piingmue.

Poosubirtɔɔ paatii sii tee salinkuna piintaae.

Naasimɔ nba dii bina ŋanŋmu ki saa tuu piinlee-e,
u paatii sii tee salinkuna piinlee.

Sapaamɔ paatii sii tee salinkuna piike.

Waas nba tee bonjai ki daa ki dii bina ŋanŋmu,
bi paatii sii tee salinkuna ŋanŋmue.

Waas nba tee bonpoi, bi paatii sii tee salinkuna ŋan-
taae.

Jɔɔ nba gar bina piinloob,

u paatii sii tee salinkuna piik nan ŋanŋmue.

Ki poo nba gar bina piinloob, u paatii sii tee salinkuna
piike.

⁸ Li-i tee ki jɔɔ nba sat mɔb na nami, ki kan fit pa paatii na, wun baar nan daanɔ maŋ manntɔɔ boor, ki manntɔɔ na saa wat u paatii ki lin jaŋ bianjinba ki jɔɔ na saa fit pa.

⁹ Li-i tee ki mɔsonn na gaan bonkobuk nba ŋan nan Yenpiinii, li bonkobuk tee Yennu yare, ¹⁰ ki jɔɔ nba bo sat mɔsonn na ji kan pa bonkob-ɔɔ ŋaan gaarɔ, li-i tee ki u tun nna, ŋann bi banlee kura tee Yennu yabe.

¹¹ Ŋaan li-i tee ki mɔsonn na gaan bonkobuk nba kɔɔ, linba kan fit mann maruŋ ki tur Yennu, jɔɔ na n jii bonkobuk na ki saan nann manntɔɔ boor, ¹² ki manntɔɔ na saa senn li paatii, ki jaŋ li ŋant nan li biit. Waa saa yet linba, ŋanne sii see. ¹³ Ki li-i tee jɔɔ na loon wun ŋmat ki daaie, wun pa li daauk, ki bia pukin likirii li bɔkitu munŋmu ni yennkɔɔ.

¹⁴ Li-i tee ki sɔɔ jii u ŋaak, ki yaa li tee Yennu yare, manntɔɔe saa senn li ŋant nan li biit daauk. Ki manntɔɔ nba saa senn linba kur, ŋanne sii see. ¹⁵ Ki li-i tee daanɔ nba jikit ki teen Yennu na, ki u bia loon wun ŋmat daaie, wun pa li daauk, ki bia pukin likirii li bɔkitu munŋmu ni yennkɔɔ.

¹⁶ Li-i tee ki jasɔɔ jii u tiŋ bɔkir ki tur Yennu, bin senn li daauk, ki lin jaŋ nan bonboorii bianjinba saa bur li yiar ni, ki lii tee salinkuna piik bɔrik-gbinn kur paak.

¹⁷ Li-i tee ki u jii tiŋ na ki tur Yennu nyikinhab binn na ninjie, li daauk sii tee li mɔbe. ¹⁸ Ŋaan li-i tee ki nyikinhab binn gar ki gbenniewa, manntɔɔ na saa bikin ki got bina nba tenn ki saa tuu nyikinhab binn nba waa na, ki ji senn tiŋ na daauk ki lii waar. ¹⁹ Ki li-i tee jɔɔ nba jii tiŋ na ki tur Yennu na loon wun ŋmat daaie, wun pa li daauk ki bia pukin likirii li bɔkitu munŋmu ni yennkɔɔ. ²⁰ Li-i tee ki tiŋ daanɔ na ki ŋmat daa tiŋ na Yennu boorii, ŋaan kɔi ki tur sɔɔ-ie, wu-u tanji loonir, u ji kan fit daa. ²¹ Ki nyikinhab binleer nba waa na, bi saa nyinn tiŋ na paanu ni, ki li sii tee kasii, ki tee Yennu faar, ki mannteeb sii yen.

²² Li-i tee ki jasɔɔ jii u tiŋ nba ki u daa, a wun tur Yennu, ²³ manntɔɔ na n bikin li daauk, laa nyii li yoo na, nan bina nba biar ki saa tuu nyikinhab binn, ki jɔɔ na saa pa li likirii daar maŋ ni; ki likirii na sii tee Yennu yar. ²⁴ Nyikinhab binn na ni, bi saa jii tiŋ na ki tur wunba bo kɔi na, koo u maaru.

²⁵ Bona kur daauk sii tee yomm nan bianjinba ki yudamm wann nae.

²⁶ Bonkobit kur sinsinn matii sii tee Yennu yare. Ki sɔɔ daa ban jikitir ki teen Yennu, ki yaa li tee yanbɔɔ Yenpiinii. Laa tee li naabik, koo pebik, koo bubiki, li tee Yennu yare. ²⁷ Ŋaan bonkobit nba kɔɔ, li sinsinn matii, i saa fit daab, ki pa li daauk nba see, ki bia pukin likirii li bɔkitu munŋmu ni yennkɔɔ. Li-i tee bondaanɔ ki ŋmat daau, manntɔɔ na saa fit kɔi ki tur sɔɔ, ki wun pa li daauk nba tee bianjinba.

²⁸ Sɔɔ kan ban kɔi koo ki ŋmat daa linba kur ki u chab Yennu, laa tee li nisaarik, koo bonkobuk, koo tiŋ, li kpant Yennu yara. ²⁹ Li-i lekii tee nisaarik gbaa, wunba ki bi jiiu chab Yennu, i ji daa ŋmat daau, bin kpiu.

³⁰ Ii jii i bonbuburit piik ni yennkɔɔ ki tur Yennu, laa tee jebin koo tilɔɔna, li tee Yennu yare. ³¹ Ki li-i tee ki jasɔɔ loon wun ŋmat ki daaie, wun pa li daauk nba see, ki bia pukin likirii li bɔkitu munŋmu ni yennkɔɔ.

³² Ŋaak ni bonkobuk booru kur kann piik ni yennkɔɔ tee Yennu yare. ³³ Bonkobuk daanɔ na daa lukitir ki gani bonkob-butimii, ŋaan nyikin bonkob-gberɔ, wu-u yakir ki jii bonbutimii na ki li tee piik ni yennkɔɔ, ŋaan bonkobit banlee maŋ kur tee Yennu yabe, u bia ji kan fit ŋmat daab.

³⁴ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, Sainai jɔɔr paak, a lii dia Israel teeb.

Nikant

Ki jjiin Nikant gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Israel teeb nba din somm kunkoouk paak bina piinna na poe, yoo nba ki bi din nyii Ijijit tiŋ ni ki saa Keenann tiŋ ni na. Kunkoouk paak, saak ki baa, ki nyun kaa, ki moƒt bia ki pia, ki jeet kaa. Bi yi gbouŋ na Nikant, kimaan li want bianjinba ki Moses din kan Israel teebe. Baatusir ni, bi yi gbouŋ manje Numbers.

Ki jjiin Israel teeb sinsinn nikant po

1 Moses din be Yennu lanbouŋ na ni, Sainai kunkoouk paak, bina ŋanlee niŋ nba ki Israel teeb din nyii Ijijit na, li ŋmaarii ŋanlee sinsinn daar, ki Yennu yet a, ² "Fin nan Aarƒnn n kan Israel teeb nikant. Ii kan naakuuk naakuuk nan ŋaak ŋaak. Ii sƒb jƒƒ kur sann, ³ jab nba dii bina piinlee koo binba gar nna, ki jaŋ nan bin saan tƒb. ⁴ Ŋaant ki naakuuk tƒn-daano n nyi booru kur ni ki sommi." ⁵⁻¹⁵ Jab nba saa sommi na, bi sanae na:
tr th1startBooru th2startNaakuuk saakƒƒ tr tc1startRubenn tc2startElisur, ki u tee Sedeur bija tr tc1startSimeonn tc2startSelumiel, ki u tee Surisadai bija tr tc1startJuda tc2startNaasonn, ki u tee Aminadab bija tr tc1startIsakar tc2startNetanel, ki u tee Suar bija tr tc1startSebulunn tc2startEliab, ki u tee Helonn bija tr tc1startEfraim tc2startElisama, ki u tee Amihud bija tr tc1startManase tc2startGamaliel, ki u tee Pedasur bija tr tc1startBenjaminn tc2startAbidann, ki u tee Gideoni bija tr tc1startDann tc2startAhieser, ki u tee Amisadai bija tr tc1startAser tc2startPagiell, ki u tee Okrann bija tr tc1startGaad tc2startEliasaf, ki u tee Dewel bija tr tc1startNaftali tc2startAhira, ki u tee Enann bija

¹⁶ Jab nba nae ki bi din gannib niib na ni, ki bi tee saakab nba be bi naakuut ni, ki bia nyii bi booru ni, ŋamme din tee Israel naakuut saakab. ¹⁷ Jab piik nan banlee na sommire din te ki Moses nan Aarƒnn ¹⁸ fit yiin ki taan niib na kur, ŋmaarii ŋanlee ni sinsinn daar, ki kamm naakuuk naakuuk nan ŋaak ŋaak. Jab nba kur dii bina piinlee koo ki gar piinlee, ki bi kamm ki sƒb bi sana, ¹⁹ nan bianjinba ki Yennu wann Moses na. Moses din kamm Sainai muuk nie.

²⁰⁻⁴⁶ Ki jab nba kur dii bina piinlee-lee, koo binba gar nna, ki jaŋ nan bin saan tƒb, ki bi sƒb bi sana nan bi booru nan ŋei nba ki bi nyii, ki piin Rubenn, wunba tee Jakƒb bikperik na booru. Binba ki bi din kamm maŋ tee nnae:

tr th1startBooru th2startKann tr tc1startRubenn tc2starttusaa piinna nan ŋanloob nan kobii ŋanŋmu tr tc1startSimeonn tc2starttusaa piinŋmu nan ŋanyia nan kobii ŋantaa tr tc1startGaad tc2starttusaa piinna

nan ŋanŋmu nan kobii ŋanloob nan piinŋmu tr tc1startJuda tc2starttusaa piinlore nan ŋanna nan kobii ŋanloob tr tc1startIsakar tc2starttusaa piinŋmu nan ŋanna nan kobii ŋanna tr tc1startSebulunn tc2starttusaa piinŋmu nan ŋanlore nan kobii ŋanna tr tc1startEfraim tc2starttusaa piinna nan kobii ŋanŋmu tr tc1startManase tc2starttusaa piintaa nan ŋanlee nan kobii ŋanlee tr tc1startBenjaminn tc2starttusaa piintaa nan ŋanŋmu nan kobii ŋanna tr tc1startDann tc2starttusaa piinloob nan ŋanlee nan kobii ŋanlore tr tc1startAser tc2starttusaa piinna nan yenn nan kobii ŋanŋmu tr tc1startNaftali tc2starttusaa piinŋmu nan ŋantaa nan kobii ŋanna, ki bi kur taan ki tee tusaa kobii ŋanloob nan tusaa ŋantaa nan kobii ŋanŋmu nan piinŋmu.

⁴⁷ Bi din ki kan Liifai teeb na, ⁴⁸ kimaan Yennu din yet Moses a, ⁴⁹ "A daa kaan Liifai booru, koo ki pukiib nikant ni, yoo nba ki a kaan Israel jab nba jaŋ nan bin saan tƒb na. ⁵⁰ Ŋaan a guun Liifai teeb ki bii gorii kii ŋammit n lanbouŋ nan linba kur be li ni, kii tuun leŋ, ki faa bi lanbont ki lintir. ⁵¹ Ki li-i tee ki i tuu chat kinkaan-boor, Liifai teebe saa chaat n lanbouŋ maŋ ki saa chaan binbenpaan boor. Ki wunba kur ki pukin bi po, ŋaan nakin n lanbouŋ na boor, bin kpiu. ⁵² Ki Israel teeb nba biar na saa chaan bi lanbont kaann kaann, sƒƒ kur nan u boƒkitu nan li fariŋ. ⁵³ Ŋaan ki Liifai teeb n chaan kii kƒr n kasii lanbouŋ, kii guu ki daa te ki sƒƒ baat ki nakii ki tan saa mann donn n wutoor ki n biir Israel teeb." ⁵⁴ Ki Israel teeb tun linba kur ki Yennu wann Moses na.

Booru kur nba saa chaan bi kaan bianjinba

2 Ki Yennu tur Moses nan Aarƒnn moƒmaan na a, ² "Li-i tee ki Israel teeb yaa bin chaan bi kaanii, bin chat Yennu lanbouŋ na boor waama, ki chaan lintir, sƒƒ kur nan u booru fariŋ nan u naakuuk fariŋ."

³⁻⁹ Li yondo po, binba tee Juda booru na, bii be nan bi fariŋ, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Juda booru ni saakƒƒ tee Nasonn, ki u tee Aminadab bija, ki bi kann tee jab tusaa piinlore nan ŋanna nan kobii ŋanloob.

Ki Isakar booru ni saakɔɔ tee Netanel, ki u tee Suar bija, ki bi kann tee jab tusaa piinŋmu na ŋanna nan kobii ŋanna.

Ki Sebulunn booru ni saakɔɔ tee Eliab, ki u tee Helonn bija, ki bi kann tee jab tusaa piinŋmu nan ŋanlore nan kobii ŋanna.

Ki bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinniin nan ŋanloob nan kobii ŋanna. Juda booru paabue sii be li-ik.

¹⁰⁻¹⁶ Binba tee Rubenn booru na-ii be li diitu po nan bi fariŋ, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Rubenn booru ni saakɔɔ tee Elisur, ki u tee Sedeur bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan ŋanloob nan kobii ŋanŋmu.

Ki Simeonn booru saakɔɔ tee Selumiel, ki u tee Surisadai bija, ki bi kann tee tusaa piinŋmu nan ŋanyia nan kobii ŋantaa.

Ki Gaad booru ni saakɔɔ tee Eliasaf, ki u tee Dewel bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan ŋanŋmu nan kobii ŋanloob nan piinŋmu.

Bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinŋmu nan yenn nan kobii ŋanna nan piinŋmu. Rubenn booru paabue sii waa munlee.

¹⁷ Tɔn, sinsinn booru munlee nan booru munlee nba joont na sinsuuk nie ki Liifai teeb sii somm nan Yennu lanbouŋ na. Ki booru kur sii somm ki waa nan bianjinba ki bi chaant bi kaani na, ki sɔɔ kur be chaabu chaabu nan u fariŋ.

¹⁸⁻²⁴ Li yonbaa po, binba tee Efraim booru na, bii be nan bi fariŋ, kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Efraim booru ni saakɔɔ tee Elisama, ki u tee Amihud bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan kobii ŋanŋmu.

Ki Manase booru ni saakɔɔ tee Gamaliel, ki u tee Pedasur bija, ki bi kann tee tusaa piintaa nan ŋanlee nan kobii ŋanlee.

Ki Benjaminn booru ni saakɔɔ tee Abidann, ki u tee Gideoni bija, ki bi kann tee tusaa piintaa nan ŋanŋmu nan kobii ŋanna.

Ki bi kur taan tee jab tusaa kobik nan tusaa ŋanniin nan kobik. Efraim boorue sii waa muntaa.

²⁵⁻³¹ Li niigaŋ po, binba tee Dann booru na, bii be nan bi fariŋ kii be kaann kaann nan bi saakab. Baa sii kaar bianjinbae na:

Dann booru saakɔɔ tee Ahieser, ki u tee Amisadai bija, ki bi kann tee tusaa piinloob nan ŋanlee nan kobii ŋanlore,

ki Aser booru ni saakɔɔ tee Pagiell, ki u tee Okrann bija, ki bi kann tee tusaa piinna nan yenn nan kobii ŋanŋmu.

Ki Naftali booru ni saakɔɔ tee Ahira, ki u tee Enann bija, ki bi kann tee tusaa piinŋmu nan ŋantaa nan kobii ŋanna.

Bi kur taan ki tee jab tusaa kobik nan piinŋmu nan ŋanlore nan kobii ŋanloob. Dann boorue saa joont.

³² Israel teeb kur nba ki bi din kamm booru booru nan kaann kaann din taan ki tee jab tusaa kobii ŋan-

loob nan tusaa ŋantaa, nan kobii ŋanŋmu nan piinŋmu. ³³ Bi din ki kan Liifai teeb ki pukin, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

³⁴ Ki Israel teeb tun nan bianjinba ki Yennu wann Moses a bin tun na, ki chaan lanbont ki be kaann kaann, sɔɔ kur nan u fariŋ, ki bia somm koonn koonn, naakuuk naakuuk nan bi ŋaateeb.

Ki jiin Aarɔnn bonjai po

3 Aarɔnn nan Moses maarue na, yoo nba ki Yennu din pak nan Moses, Sainai kɔɔɔ paak na. ² Aarɔnn din mɔk bonjai banna, ki Nadab tee u bikperik, nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ³ Bi din kaamm ki mɔkɔ kpan nba ŋammit bi paak, a bii tee Yennu mannteeb.

⁴ Ŋaan Yennu din kpil Nadab nan Abihu, yoo nba ki bi mann maruŋ nba ki took ki turɔ, Sainai kunkoouk paak na, ki bi sɔɔ daa ki mɔk biki; ki Eleasar nan Itamar ji din tee mannteeb, yoo nba ki bi baa Aarɔnn daa be u manfoor ni na.

Bianjinba ki bi nyinn Liifai booru ki bi tee mannteeb

⁵ Ki Yennu yet Moses a, ⁶ “Nyint Liifai booru ki sennib ki bii tee manntɔɔ Aarɔnn sommteebe, ⁷ ki bi sii tuun ki ŋamii n lanbouŋ na, ki bia kii tuun mannteeb toona, nan niib na paak toona. ⁸ Ki bi sii gorii ki ŋamii linba kur be lanbouŋ maŋ ni, ki bia ŋamii Israel teeb kur paak ŋamma. ⁹ Jiin Liifai teeb ki turib Aarɔnn nan u bonjai, ki li saa kpaal Liifai teeb talas ki bin tun ki turib. ¹⁰ A kaan Aarɔnn nan u bonjai ki bii tuun mannteeb toona, ŋaan wunba kur ji bikin nan wun tun li toonn, bin kpiu.”

¹¹ Ki Yennu bia yet Moses a, ¹²⁻¹³ “Liifai teeb ji sii tee n yabe. Yoo nba ki n din kpil Ijpt teeb bijakpera kur na, ŋaan n din nyik Israel teeb bijakpera kur, nan bi bonkobit sinsinn matii kur, ki bi tee n tɔŋ yab. Maa din gann Israel teeb bijakpera ki bi tee n yab na, mɔtana n ji gann Liifai teebe a bii see bijakpera na seenu ni, ki tee n yab. Mine tee Yennu.”

Ki jiin Liifai booru nikant po

¹⁴ Yennu pak nan Moses, Sainai kunkoouk paak, ¹⁵ a wun kan Liifai booru naakuuk naakuuk nan ŋaak ŋaak, ki kan ki sɔb bonjak nba kur dii ŋmaarik koo ki gar nna sann, ¹⁶ ki Moses tun nna. ¹⁷⁻²⁰ Liifai din mɔk bonjai bantaae, ki bi tee Gersonn nan Kohaf nan Merari, ŋamme tee yeejamm nba ki bi naakuut gaa nan bi sana. Gersonn din mɔk bonjai banlee, ŋamme tee Libni nan Simeil; ki Kohaf mɔk bonjai banna, bi mun tee Amram nan Isar nan Hebronn nan Usiel; ki Merari mɔk bonjai banlee, ki bi tee Mali nan Musil; ŋamme tee yeejamm nba ki bi naakuut gaa nan bi sana.

²¹ Gersonn naakuuk niŋe ki Libni nan Simeil ŋei nyii. ²² Bonjai nba din dii ŋmaarik koo ki gaar nna, bi kur kann din taan ki tee tusaa ŋanlore nan kobii ŋanŋmue. ²³ Booru na din saan chaan bi kaar Yennu lanbouŋ na lanpoor, yonbaa po, ²⁴ ki jii Eliasaf, wunba tee Lael bija na, ki u tee naakuuk na niŋ saakɔɔ. ²⁵ Ŋamme din gorii

Yennu lanbouŋ na, nan li ɔɔk ni bondɔkinkara, nan chinchenn nba sii ɔɔk tammɔb, ²⁶ nan chinchenn nba sii ɔɔk lanbouŋ na gungouŋ, ki lint lanbouŋ nan maruŋ binbintir na kur po, nan li chinchennnkara nba ɔɔk tammɔb ni, nan li ŋmiit, nan li toona kur.

²⁷ Kohaf naakuuk niŋe ki Amram nan Isar nan Hebronn nan Usiel ŋei nyii. ²⁸ Bonjai nba din dii ŋmaarik koo ki gar nna kur kann din taan ki tee tusaa ŋanniin nan kobii ŋanloobe. ²⁹ Naakuuk na din saan chaan bi kaŋ Yennu lanbouŋ na niidiitu poe, ³⁰ ki jii Elisafann, wunba tee Usiel bija na, ki u tee naakuuk na saakɔɔ. ³¹ Ŋamme din gorii mɔlor lakir, nan teebul, nan fitsentir, nan maruŋ binbinta, nan bona nba ki mannteeb tuu sii dia ki tuun toonn kasii boor, nan chinchenn nba ɔɔk kasii yaa kasii tammɔb na. Ŋamme din tuu gorii linba kur kpiin nan li toona.

³² Manntɔɔ Aarɔnn bija Eleasar-e din tee Liifai booru kur saakɔɔ. Ŋɔɔe din gorii damm nba kur tuun kasii boor na.

³³ Merari naakuuk niŋe ki Mali nan Musi ŋei nyii. ³⁴ Bonjai nba din dii ŋmaarik ŋmaarik koo ki gar nna, bi kur kann din taan ki tee jab tusaa ŋanloob nan kobii ŋanlee. ³⁵ Naakuuk na din saan chaan bi kaŋ Yennu lanbouŋ na niigan poe, ki jii Suriel, wunba tee Abihail bija na, ki u tee naakuuk na saakɔɔ. ³⁶ Ŋamme din gorii Yennu lanbouŋ na dachaata nan dafoot nan daat nba mɔk boota, nan lanbouŋ maŋ bona kur.

³⁷ Ŋamme bia din gorii ki ŋamii gansenta na kpai, nan ŋmiit nba tee gungouŋ nan li lanpoor bonsoorkara.

³⁸ Moses nan Aarɔnn, nan Aarɔnn bonjai ŋarin din tee bin chaan bi kaŋ Yennu lanbouŋ na yondo poe. Ŋamme din gorii ki ŋamii kasii lanbouŋ na Israel teeb paak. Wunba kur ki kpiin nann ŋaan bikin ki tun nna din tee bin kpiue. ³⁹ Liifai booru ni bonjai nba kur din dii ŋmaarik koo ki gar nna, ki Moses kamm nan Yennu nba wannɔ na. Bi kur din taan ki tee jab tusaa piinlee nan ŋanlee-e.

Bianjinba ki Liifai teeb set bijakperii yiar ni

⁴⁰⁻⁴¹ Ki Yennu yet Moses a, "Israel bonjai kur nba tee bisinsina tee n yabe, li paak kanin waas nba kur dii ŋmaarik koo ki gar nna ki bia sɔb bi sana. N nyinn Israel teeb bijakperii nae, ŋaan senn Liifai teeb ki bi teen n yab. N bia nyinn Israel teeb bonkobit sinsinn matii, ŋaan senn Liifai teeb bonkobit bi yiar ni. Mine tee Yennu." ⁴² Ki Moses sak ki kan Israel bonjai nba tee bikperii, ki bia sɔb bi sana, ⁴³ bonjai nba dii ŋmaarik ŋmaarik koo ki gar nna, ki bi kur taan ki tee jab tusaa piinlee nan ŋanlee nan kobii ŋanlee nan piinlore nan bantaa.

⁴⁴ Ki Yennu yet Moses a, ⁴⁵ "Jiin Liifai teeb ki bii tee n yab, ki set Israel teeb bijakperii seenu ni, ki bia jii Liifai teeb bonkobit ki turin, ki bin set Israel teeb bonkobit sinsinn matii seenu ni. ⁴⁶ Israel teeb bijakperii na nba yab ki gar Liifai jab kobii ŋanlee nan piinlore nan bantaa na, li paak, ii daa bijakperii maŋ ki yentib. ⁴⁷ Ii pa bijajakper kur paak likbina ŋanŋmu, nan baa bikii likirii bianjinba na, ⁴⁸ ki jii likirii maŋ ki tur Aarɔnn nan u bon-

jai." ⁴⁹ Ki Moses sak, ki gaar likirii maŋ niib na boor, ⁵⁰ ki li tee likbina tusir nan kobii ŋantaa nan piinloob nan ŋanŋmu, ⁵¹ ki jiir tur Aarɔnn nan u bonjai na.

Ki jiin Kohaf naakuuk ni niib toona po

⁴ Ki Yennu yet Moses ² a wun kan Liifai teeb nba tee Kohaf naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan ŋaak ŋaak, ³ ki sɔb jab nba kur dii bina piintaa ki saa tuu bina piinŋmu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouŋ ni toona. ⁴ Ŋamme sii gorii kasii bona nba be lanbouŋ na ni.

⁵ Ki Yennu tur Moses mɔmaan nba na a: Li-i tee ki yoo jaŋ nan bin chaat kaŋ na, Aarɔnn nan u bonjai n ɔɔk lanbouŋ na ni, ki ɔnt chinchenn nba ɔɔk mɔlor lakir na, ki ɔɔk chinchenn maŋ ki ɔɔk bin mɔlor lakir na. ⁶ Bin jii gbounfabirkar ki paan, ki bia pukin chinchennbɔnwuwur li paak, ki ji ɔɔk dasoorkara nba saa jiiir.

⁷ Bi bia saa lat chinchennbɔnwuwur teebul nba ki bi paa boroboro nba teen Yennu na paak. Bin ɔɔk kut sɔnii, nan bonnunubit senii, nan Yenpiinii senii, nan Yenpiinii dasɔɔ na li paak. Boroboro-ii tuu kii paa teebul na paak yoo kur. ⁸ Bin jii bakin chinchennmɔŋ linba na kur paak, ki bia pukin gbounfabirkar li paak, ŋaan ji tuun dasoorkara na.

⁹ Bin jii chinchennbɔnwuwur ki pin fitsenta na, nan li fita nan linba ŋamii fita na, nan li tatilatintant, nan linba kur ki bi tee olif tiinii kpan ¹ li ni. ¹⁰ Bin jii gbounfabirkar ki ɔɔk bin bona maŋ, ki ɔɔk niir lian paak, ¹¹ ki bia lat chinchennbɔnwuwur, salima binbintir na paak, ki bia pukin gbounfabirkar li paak, ŋaan ji tuun dasoorkara.

¹² Bin jii bona nba kur ki bi dia ki tuun nann toonn kasii boor na, ki ɔɔk binir chinchennbɔnwuwur ni, ki bia pukin gbounfabirkar, ki jii ɔɔk lian paak. ¹³ Bin wot tanpent nba be maruŋ binbintir paak na, ŋaan lat chinchennbɔnwuwur li paak, ¹⁴ ki paan tiat nba kur ki bi dia ki tuun nann toonn na li paak, li musipiat, nan kpalkitii, nan sofira, nan tatilaat, ki bakin gbounfabirkar, ŋaan tuun dasoorkara. ¹⁵ Li-i tee ki yoo jaŋ nan yin chaat kaŋ, Kohaf naakuuko tuu saa baar ki tan jii kasii bona na, yoo nba ki Aarɔnn nan u bonjai pin ki gbenn na. Kohaf naakuuk daa siin kasii bona maŋ; bi-i sii, bi saa kpowa.

Kohaf naakuuk nba sii tuun toona nbae na, yoo nba kur ki bi chaat lanbouŋ na.

¹⁶ Ki Eleasar, wunba tee manntɔɔ Aarɔnn bija na, ŋɔɔe sii gorii lanbouŋ na kur, linba kur ki bi jii ki tur Yennu ki li be lanbouŋ na ni, li kpan nba sii tee fita ni, nan bonnunubit nan jeet Yenpiinii, nan kpan nba ŋammit.

¹⁷ Ki Yennu ŋamm yet Moses nan Aarɔnn a, ¹⁸ "I daa te ki Kohaf naakuuk ¹⁹ nakii kasii bona na boor, ki bi saa kpo. Ki yin fit ɔɔk bi kuun, see ki Aarɔnn nan u bonjai saan ki saa wann ɔɔk kur waa saa tun toonn nba, ki bia wann waa saa jii linba. ²⁰ Li-i tee ki Kohaf naakuuk ni ɔɔk ɔɔk n lanbouŋ na ni, ki la mannteeb ki

¹ Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

bi ɲamii kasii bona na, yoo nba ki bi tee siir nan kaan chaatu na, u saa kpoe.”

Ki jiin Gersonn naakuuk po

²¹ Ki Yennu yet Moses ²² a wun kan Liifai teeb nba tee Gersonn naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan ɲaak ɲaak, ²³ ki sɔb jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piingmu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouŋ ni toona. ²⁴ ɲamme tuu sii jikit linba na nba: ²⁵ Lanbouŋ nan li kɔkɔ ni bondɔkinkara, nan li lanpoor bondɔkinkara, nan gbounfabirkar nba paa lanbouŋ na paak, nan chinchenn nba jɔnt tammɔb ni, ²⁶ nan chinchenjɔnnkara nba tee lanbouŋ nan maruŋ binbintir na yara, nan chinchenn nba jɔnt tammɔb nba kɔɔ gungouŋ ni na, nan ɲmiit, nan li bona nba kur ki mannteeb dia ki tee lanbouŋ na. Ki Gersonn naakuuk na tuu saa tun linba kur kpaa talas ki jiin bona nba na po. ²⁷ Baa sii tuun linba kur, laa tee bona jiinu, koo toonn nba kur, ɲaan Aarɔnn nan u bonjaie tuu saa ɲmakitib, ki bi tuun, ki wannib linba kur ki bi sii jikit ki li tee bi toona. ²⁸ Gersonn naakuuk nba sii tuun toona nbae na n lanbouŋ ni. Itamar, wunba tee manntɔɔ Aarɔnn bija nae tuu saa ɲmakitib bi toona ni.

Ki jiin Merari naakuuk toona po

²⁹ Ki Yennu yet Moses a wun kan Liifai teeb nba tee Merari naakuuk ni niib na nikant, maaru maaru, nan ɲaak ɲaak, ³⁰ ki sɔb jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piingmu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouŋ na ni toona. ³¹ ɲamme tuu sii jikin li liandaat, nan dasenta, nan dachaata, nan lanbouŋ senta, ³² nan dasenta nba kur kokint lanbouŋ na, nan li bonkparkara, nan lanbouŋ kutlɔkita, nan ɲmiit, nan linba kur kpiin nann, ki bi dia ki chaant lanbouŋ na. A wann jɔk kur linba ki u sii jikit. ³³ Merari naakuuk nba sii tuun toona nbae na Yennu lanbouŋ ni. Itamar, wunba tee manntɔɔ Aarɔnn bija nae tuu saa ɲmakitib bi toona ni.

Ki jiin Liifai teeb nikant po

³⁴⁻⁴⁸ Ki Moses nan Aarɔnn nan Israel saakab kan Liifai naakuuk ɲantaa nba tee Kohaf naakuuk, nan Gersonn naakuuk, nan Merari naakuuk. Bi din kamm ɲaak ɲaak, ki bia sɔb jab nba kur dii bina piintaa ki saan tuu bina piingmu, ki jaŋ nan saa tun Yennu lanbouŋ ni toona. Naakuuk marj jab kanne na:
tr th1startNaakuuk th2startKann tr tc1startKohaf
tc2starttusaa ɲanlee nan kobii ɲanlore nan piingmu. tr
tc1startGersonn tc2starttusaa ɲanlee nan kobii ɲanloob
nan piintaa. tr tc1startMerari tc2starttusaa ɲantaa
nan kobii ɲanlee.
Bi kur taan ki tee jab tusaa ɲanniin nan kobii ɲanɲmu
nan piinniin.
⁴⁹ Bi din sɔb jɔk kur nan bianɲinba Yennu wann Moses
nae. Yennu din wann Moses, ki u ɲmakit ki bia senn ni-
ib na, sɔk kur nan waa sii tuun ki bia jikit linba Yennu
lanbouŋ na ni.

Ki jiin binba ki bi saa nyinnib kaan na ni po

⁵ Ki Yennu yet Moses a, ² “Want Israel teeb na ki bin nyinn daanɔ nba ki gbanant paak yiaryoonn soorɔ kaan na ni, koo wunba ki u gbanant nyi nyun, koo wunba sii kuun ki kɔkɔ u mɔŋ jakint. ³ Nyint jɔk koo poo nba be jakint ni, ki u daa biir kaan nba ki n be nan n niib na ni.” ⁴ Ki Israel teeb na sak, ki nyinn bi kur kaan na ni.

Ki jiin binba tuun ki biir na po

⁵ Yennu din yet Moses ⁶ a wun pak tur Israel teeb a: Li-i tee jɔk koo poo tun siar ki biir u kɔkɔ, li tee biite Yennu boor. ⁷ Daanɔ marj n pak ki kat u mɔŋ biit, ki pa biit paatii nba tee, ki bia pukin li bɔkitu munɲmu ni yenn kɔkɔ, ki tur wunba ki u biir na. ⁸ ɲaan li-i tee daanɔ nba ki bi tun biirɔ na kpoie, ki ki mɔk nikpiimɔ nba ki bi saa pa paatii ki turɔ, yin ji pa ki tur Yennu, ki li sii tee manntɔɔ yar. Paatii na pukin pejak nba ki i tuu saa jii ki ɲamm biit daanɔ na ɲammir po. ⁹ Israel teeb nba saa baar nan kasii pukinn nba kur ki teen Yennu, li sii tee manntɔɔ nba saa gaar ki tur Yennu na yare. ¹⁰ Manntɔɔ nba gaar Yenpiinii nba kur ki tur Yennu, li tee u yare.

Bikinu ki jiin poo nba ki u sɔkɔ birisɔ po

¹¹ Ki Yennu yet Moses ¹² a wun pak tur Israel teeb ki yetib a: Li-i tee jɔk nba ki u ɲaapoo lin yana yana, ki ki tee burchimɔ ki turɔ, ¹³ ki dɔkɔ nan jaganɔ, ɲaan ki li kɔkɔ u sɔkɔ, ki u jakint toona marj sɔkɔ ki mi, siara bia kaa ki saa biirɔ, ki sɔkɔ bia ki lau li toonbooru ni, ¹⁴ li-i tee ki birisuk nan funfunn tan kɔkɔ poo marj sɔkɔ ki jiin poo na binberj po, nan poo na teen u mɔŋ jakinti, koo birisuk nan funfunn kɔkɔ u sɔkɔ, ɲaan ki u ki tuun jakint toonn ki biir u mɔŋ, ¹⁵ jɔk na n jii u poo na, ki saan nann manntɔɔ boor, kii dia dii yon bɔrik-gbinn, ki daa ɲmat olif tiinii kpan, ¹ koo ki tee bonnunubit li ni, kimaan laa tee jeet Yenpiinii ki gaan funfunn paak na; bi saa mann li maruŋ ki nyinn barmɔnii yeenin ni.

¹⁶ Manntɔɔ na saa te poo na n baar, ki set Yennu tɔkɔnn, maruŋ binbintir na boor. ¹⁷ Manntɔɔ na saa kpaar kasii nyun yɔkɔbobir ni, ki wot tant waan Yennu lanbouŋ ni ki teen nyun na ni, ki nyun na n toŋ. ¹⁸ Poo na-i see maruŋ binbintir na boor yoo nba, manntɔɔ na n lot poo marj yut ki ɲaa, ki jii Yenpiinii yon na ki tebinɔ, ki manntɔɔ na mun sii dia bobir nan nyun nba ton ki tee mɔtont nyun na. ¹⁹ Manntɔɔ na saa te ki poo na n sak mɔkɔpor nba ki manntɔɔ na saa yet na a, “Li-i tee ki a ki tun bonchonchonsin ki biir a mɔŋ, a kan la daamii nba ki mɔtont nyun na saa baar nann na. ²⁰ ɲaan li-i tee ki a tun bonchonchonn toonni, ki dɔkɔ nan jaganɔ ki u ki tee a sɔkɔ, ²¹ Yennu n sat mɔtont a sann paak, a niib sinsuuk ni. Wun te ki a yaaka niŋ n pab, ki a poor n bia mɔkɔ. ²² Nyun nba tee mɔtont nyun na, lin sik a kɔkɔ ni, ki te ki a poor n mɔkɔ, ki a yaaka niŋ n bia pab.”

¹ Olif tiinii kpan ɲan, ki li daauk bia paar.

Ki poo na saa toon a, "N saka. Yennu n te ki lin tun nna."

²³ Ki manntɔɔ na saa sɔb mɔtont na gbouŋ paak, ki wuur gbouŋ na sɔbinii ki sikin nyun nba ton na ni. ²⁴ Ki wun fit te poo na n nyu nyuntorŋ nba teen mɔtont, ki saa fit turɔ daamii nba sii ton bonchiann na, ²⁵ manntɔɔ na saa gaar yon Yenpiinii nba tee funfunn paak na poo na nii ni, kii dia kii ŋaantir maruŋ binbintir paak, ki li tee u teen Yennu-e, ki ji tan paan maruŋ binbintir na paak. ²⁶ Manntɔɔ na saa finn jeet Yenpiinii na nan u nipaun, ki joor muu maruŋ binbintir na paak, ki li sii tee tiarin Yenpiinii, ki ji te poo na n nyu nyun na. ²⁷ Li-i bonni tee ki u tun bonchonchonn toonniie, ŋaan ki bi te ki u nyuu nyuntorŋ nba teen mɔtont na, ki li sik u ɔɔɔ ni, li saa turɔ daamii bonchiann; u poor saa mɔre, ki yaaka niŋ n bia pab, ki u sann sii be nan mɔtont u ni-ib sinsuuk ni. ²⁸ Li-i muni tee ki poo na ki tun biir u mɔɔ, ki tee kasii, u kan la li daamii, ki bia saa fit mar waas.

²⁹⁻³⁰ Sennu nae jiin ɔɔ nba ki birsuk nan funfunn saa ɔɔɔ ki gaan u ŋaapoo binberŋ po, nan u tun bonchonchonsin. Manntɔɔ na n te ki poo na n set maruŋ binbintir na ɔɔɔn po, ŋaan wun tun linba na kur. ³¹ Poo sɔɔ na kii be biit ni, ŋaan li-i tee ki poo na biiri, u saa la tubdatu bonchiann.

Ki jiin Nasar niib po

6 Ki Yennu wann Moses ² a wun tur Israel teeb sennii nba na a: Li-i tee ki ɔɔ koo poo senn mɔsonn ki tur Yennu nan u saa nyinn u mɔɔ ki teen Nasar ^I nirɔ, ki jii u mɔɔ ki tur Yennu, ³ wun ɔɔɔ u mɔɔ daan kur, ki bia daa nyu damiituk nba mɔɔ datin. U daa nyu tilɔɔna nba ki bi dia ki tee daan na nyun, ki bia daa ɔɔ li ɔɔna. ⁴ Waa daa tee Nasar nirɔ na, u daa di linba kur nyii daan tiik paak, laa lek tee li bin koo li wakii.

⁵ Waa nyinn u mɔɔ ki daa tee Nasar nirɔ na, u daa ɔɔɔ u yut koo ki koor u tianji, wun ŋaan ki u yut nan tianj n kpaat kii mun, ki u sii tee kasii ki saa tuu yoo nba ki u senn mɔsonn ki tur Yennu na. ⁶⁻⁷ U yut nae tee nyinn ki want nan u jii u mɔɔ ki tur Yennu. U daa siin kuun ki tee u mɔɔ jakint, li-i lekii tee u baa, koo u naa, koo u ninja, koo u niipoo gbanankpeenn gbaa. ⁸ Laa saa jii yoo nba kur ki u tee Nasar nirɔ na, u sii tee Yennu ɔɔɔ.

⁹ Li-i tee ɔɔ tan kpir kpo Nasar nirɔ na numm ni, li ɔɔɔ jakinte na, wun guur daa ŋanlore ki ji koor u yut nan tianj na; ki ji sii yeen. ¹⁰ Li daa ŋanniin daar wun baar nan lanjerii banlee koo ŋmana banlee, ki tan tur manntɔɔ, Yennu lanbouŋ tammɔɔ ni. ¹¹ Manntɔɔ na saa jii lanjeriyen koo ŋmanyen, ki li tee yanɔɔmm Yenpiinii, ki jii ɔɔ na mun ki li tee mujoonu Yenpiinii, ki mann maruŋ ki ŋamm Nasar nba ki nirɔ kpo u numm ni na, ki li sii tee daar nba niŋ ki Nasar na ŋamm jii u yut ki tur Yennu, ¹² ki u bia saa ŋamm jii u mɔɔ ki tur Yennu nan u tee Nasar nirɔ. U daa kaan yoo nba ki u bo ɔɔɔ jii u mɔɔ ki tur Yennu na ki pukii, kimaan yut

I Nasar nirɔ tee wunba sat mɔɔ ki jii u mɔɔ ki tur Yennu.

nba ki u bo jii tur Yennu na ɔɔɔ jakinta. Ki wun ŋamm wuur u biit, li tee wun baar nan peeuk nba dii binne.

¹³ Sennu nba waa nae dia Nasar nirɔ nba senn yoo ki jii u mɔɔ ki tur Yennu. Li-i tee yoo na paak jii, wun mann maruŋ na. Bin baar nanɔ lanbouŋ tammɔɔ na ni. ¹⁴ Leŋe ki u saa jii u Yenpiinii bonkobot bantaa nba ki mɔɔ dan. Yennu sii tee pejabir nba dii binn ki li tee mujoonu Yenpiinii, ɔɔ mun sii tee pesar nba dii binn ki li tee yanɔɔmm Yenpiinii, ɔɔ na mun sii tee pejak ki tee weinanleeb Yenpiinii yar. ¹⁵ U bia saa baar nan jeet Yenpiinii, ki li sii tee boroboro nba ki ŋmat datin li ni kpanchibuk, nan lilaat nba ki bi far olif tiinii kpan, ^{II} nan boroboro nba ki bi jii yon nan olif tiinii kpan ki teenir ki li kpakii, ki pukin Yenpiinii nba tee dii nan daan.

¹⁶ Manntɔɔ na saa jii linba na kur ki tur Yennu, ki ŋamm yanɔɔmm Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii ŋamma. ¹⁷ U saa jii boroboro nba ki mɔɔ datin, ki be nan kpanchibuk na nan pejak na, ki mann maruŋ, ki li sii tee weinanleeb Yenpiinii ki tur Yennu, ki bia pukin dii Yenpiinii nan daan Yenpiinii na. ¹⁸ Yennu lanbouŋ tammɔɔ na nie ki Nasar nirɔ na saa koor u yut nba ki u bo jii ki tur Yennu na, ki jii yut na ki teenir muu nba di weinanleeb Yenpiinii na ni.

¹⁹ Li-i tee ki Nasar nirɔ na koor u yut nba ki u bo jii tur Yennu na ki gbenni, manntɔɔ na saa jii pejak nba ki bi yakin na boouk taar, nan boroboro nba kpakii yennɔɔ, nan lilaauk nba be kpanchibuk na ni, ki li kura daa mɔɔ datin, ki tebin Nasar nirɔ na nii ni. ²⁰ Ki manntɔɔ na saa jii ki ŋaant, ŋaan tur Yennu, ki li tee burchinpiinii ki teen Yennu, ki sii tee kasii jeet ki tee manntɔɔ yar, ki bia jii pejak na kar nan narŋ ki tur Yennu, ŋaan ki li tee manntɔɔ yar. Li poorpo Nasar nirɔ na ji saa fit nyu tilɔɔna daan.

²¹ Nasar niib senniie na. Li-i tee ki Nasar nirɔ senn mɔsonn nan u saa tur Yennu piinii, ki senn ki li gar waa bo tee saa tur bianjinba, li ŋan ki wun tun gbeen u mɔsonn nba ki u sat na.

Ki jiin mannteeb piisin turu po

²² Yennu yet Moses ²³ a wun pak tur Aarɔnn nan u bonjai a, "Yaa tuu saa yet piisin bianjinbae na ki tur Israel teeb a:

²⁴ Yennu n teen piisin i paak, kii biaki gorii-i.

²⁵ Yennu-ii mɔɔ burchint nani, kii biaki looni.

²⁶ Yennu-ii gorii-i nan ninkpabaun, ki bia turi parmaasir."

²⁷ Ki Yennu ŋamm yet a, "Li-i tee ki bi sat piisin n sann ni ki tur Israel teebi, n saa teen piisin bi paaka."

Ki jiin saakab Yenpiinii po

7 Daar nba ki Moses chaan Yennu lanbouŋ ki gbenn na, ki u jii kpan ki ŋammir, nan linba kur be li ni, nan maruŋ binbintir, nan bona nba kur kpiin nann, ki jii tur Yennu. ² Ki naakuut saakab nba tee Israel booru ni ɔɔɔndamm, ki bia bo tee saakab nikant

II Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

yoo na, ³ ki bi baar nan bi piinii ki tur Yennu, ki li tee naatorit njanloob nan naajai piik nan banlee, ki saakab banlee kur tur naatoruk yenn, ki saakɔɔ kur tur naajak. Baa tur bi Yenpiinii maŋ ki gbenn na, ⁴ ki Yennu yet Moses a, ⁵ "Gaat piinii na bi boor, kii dia kii tuun lanbouŋ na ni toona. Jiin bona maŋ ki tur Liifai teeb na, ki bi saa tun nann, nan ɔɔ kur toonn nba tee." ⁶ Ki Moses jii naatorit nan naajai na ki tur Liifai teeb na; ⁷ ki u jii naatorit njanlee nan naajai banna ki tur Gersonn naakuuk, ⁸ ki jii naatorit nanna nan naajai banniin ki tur Merari naakuuk. Aarɔnn bija Itamar-e din tuu njanakitir ɔɔ kur ki bi tuun bi toona. ⁹ Njan Moses din ki tur Kohaf naakuuk naatorit koo naajai, kimaan kasii bona nba ki bi din gorii na tee bii tuu kii bukin bi bɔpi-at paake.

¹⁰ Baa njan maruŋ binbintir na ki gbenn yoo nba, ki saakab na baar nan bi Yenpiinii a bin mann maruŋ, binbintir na paak. Baa teen siir nan bin tur bi piinii yoo nba, ¹¹ ki Yennu yet Moses a, "Betir saakab na nan daar kur ni, saakɔɔ yeno n tuu baar nan u piinii ki turin, ki saa tuu daapiik nan njanlee, ki lin njan maruŋ binbintir na."

¹²⁻⁸³ Baa din tur bi Yenpiinii ki wei leeb paak daar daar bianjinbae na:

Sinsinn daar, Juda booru, ki bi saakɔɔ tee Nasonn, ki u tee Aminadab bija.

Daanjanlee daar, Isakar booru, ki bi saakɔɔ tee Netafel,

ki u tee Suar bija.

Daananta daar, Sebulunn booru, ki bi saakɔɔ tee Eliab,

ki u tee Helonn bija.

Daananna daar, Rubenn booru, ki bi saakɔɔ tee Elisur, ki u tee Sedeur bija.

Daanangmu daar, Simeonn booru, ki bi saakɔɔ tee Selumiel,

ki u tee Surisadai bija.

Daanjanloob daar, Gaad booru, ki bi saakɔɔ tee Eliasaf,

ki u tee Dewel bija.

Daanjanlore daar, Efraim booru, ki bi saakɔɔ tee Elisama,

ki u tee Amihud bija.

Daananniin daar, Manase booru, ki bi saakɔɔ tee Gamaliel,

ki u tee Pedasur bija.

Daananyia daar, Benjamm booru, ki bi saakɔɔ tee Abidann,

ki u tee Gideoni bija.

Daapiik daar, Dann booru, ki bi saakɔɔ tee Ahieser, ki u tee Amisadai bija.

Daapiik nan yenn daar, Aser booru, ki bi saakɔɔ tee Pagiell,

ki u tee Okrann bija.

Daapiik nan njanlee daar, Naftali booru, ki bi saakɔɔ tee Ahira,

ki u tee Enann bija.

Saakab na kur nba din tur bi piinii bianjinbae na: Salimpeena kut ɔnt, ki li kpaui tee nan simpeeni bɔrik-gbinn na, nan salimpeena tatilabik, ki li kpaui tee nan simpeeni bɔrik-gbinjinn na, ki tee bianjinba ki bi senn; ki li kur gbee nan yon ki nmat kpama, ki tee jeet Yenpiinii; nan salima senii, ki li kpaui tee nan jani bɔrik-gbinjinn na, ki bonnunubit gbee li ni; nan naajabir nan pejak nan pegann nba dii binn, ki li tee mujoonu Yenpiinii; nan buuk, ki li tee yanbɔmm Yenpiinii; nan naajai banlee nan pejai banmu nan buunii banmu nan pei banmu, binba dii binn binn, ki li tee weinanleeb Yenpiinii.

⁸⁴⁻⁸⁸ Yenpiinii nba ki saakab piik nan banlee na din taan ki baar nann a bin jii ki njan maruŋ binbintir na, ki tur Yennu din tee:

salimpeena kutsɔnii piik nan njanlee, nan salimpeena tatilaat piik nan njanlee, ki li kur kpiasu taan ki tee nan simpeeni bɔrik-gbina piinlee nan njanlore na;

nan salima senii piik nan njanlee ki li kpiasu taan ki tee nan simpeeni bɔrik-gbinn na, ki gbee nan bonnunubit,

nan naajai piik nan banlee, nan pejai piik nan banlee, nan pegana piik nan banlee nba dii binn binn, nan jeet Yenpiinii, ki li kura tee mujoonu Yenpiinii,

nan buunii piik nan banlee, ki li tee yanbɔmm Yenpiinii;

nan naajai piinlee nan banna, nan pejai piinloob, nan buunii piinloob, nan pegana piinloob nba dii binn binn, ki li tee weinanleeb Yenpiinii.

⁸⁹ Moses nba kɔɔ lanbouŋ na ni a wun pak nan Yennu yoo nba, ki u gbat ki Yennu pak nanc mɔlor lakir na biitir paapo, ki be bonninnant njanlee nba mɔk kpinkpant ^I na sinsuuk ni.

Ki jiin fita sinsennboa po

⁸ Ki Yennu yet Moses ² a wun bet Aarɔnn nan li-tee ki u joo fita njanlore na, wun senn fitsentir paak, ki li yentu na-ii yeen tɔonn po. ³ Ki Aarɔnn sak, ki tun nan waa wannɔ na. ⁴ Bi din boor salimae ki nan fitsenta na, laa nyii li yur po ki tan sik musur ni, ki li tee salima kuukɔɔ, ki tee nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiin Liifai teeb gannu po

⁵ Ki Yennu yet Moses a, ⁶ "Bɔkitir Liifai teeb ki bin nyi Israel teeb kur ni, ki njanmib. ⁷ Faa saa tun bianjinbae na, a mii nyun nba njanmit na bi paak, ki koor bi gbanant paak kobit, ki bia te ki bin wuur bi tiat, ki bi jii sii yeen. ⁸ Naant ki bin jii naajapan, nan dii yon nba nmat olif tiinii kpan ^{II} li ni, ki a mun saa jii naajapanleek, ki lii tee yanbɔmm Yenpiinii, ⁹ ki a yiin Israel teeb kur, ki taamm bɔyenn kɔɔ boor, ki te ki Liifai teeb na n set n lanbouŋ tammɔb ni, ¹⁰ njan te Israel teeb na n paan bi nii Liifai teeb yura paak. ¹¹ Ki Aarɔnn saa jii Liifai teeb ki turin, ki li sii tee Israel teeb burchinpiinii ki

^I Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant. ^{II} Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

teen min Yennu, ki lin fit te bin tun n toona. ¹² Liifai teeb na saa paan bi nii naajai banlee na yura paak, ki i saa jii naajayenɔ ki mann yanbɔmm maruɔ, ki jii naajaleek ki mann mujoonu maruɔ ki tur min Yennu, ki lin nyinn Liifai teeb bi biit ni.

¹³ "A te ki Liifai teeb n set Aarɔnn nan u bonjai numm ni, ki bin jiiib ki tur min Yennu. ¹⁴ Nna bannue ki a saa bɔkit Liifai teeb ki bin nyi Israel teeb ni; ki Liifai teeb sii tee n yab. ¹⁵ Li-i tee ki a ɔmm Liifai teeb ki bia jiiib ki turin ki gbenn yoo nba, bi ji saa fit tun bi toona, min Yennu lanbouɔ na ni. ¹⁶ N gannib, ki bi see Israel teeb bijakperii nba ki bi marib na seenu ni. ¹⁷ Maa din kpɔi Ijɔpt teeb bijasinsina na, ɔnaan n din gann Israel teeb bijasinsinae, nan bi bonkobit sinsinn matii, ki bi tee n yab. ¹⁸ N ji jikit Liifai teebe ki sentib Israel bijasinsina seenu ni. ¹⁹ N nyinn Liifai teeb na Israel booru ni ki tur Aarɔnn nan u bonjai, ki li tee piinii, ki bi sii tuun min Yennu lanbouɔ na ni, ki guu Israel teeb na ninbɔɔ nba saa baarib, li-i tee ki bi nakin kasii na boor."

²⁰ Ki Moses nan Aarɔnn nan Israel teeb kur jii Liifai teeb na ki tur Yennu, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na. ²¹ Ki Liifai teeb wuur bi tiat ki ɔmm bi mɔɔ, ki Aarɔnn jiiib ki tur Yennu, ki li tee burchinpiinii, ki bia ɔmm bi paak ɔmma. ²² Li poorpo ki Liifai teeb na baar Yennu lanbouɔ na ni, ki Aarɔnn nan u bonjai ɔmakitib ki bi tun bi toona. Israel teeb na din tun ki tur Liifai teeb nan bianjinba ki Yennu wann Moses nae.

²³ Ki Yennu yet Moses a, ²⁴ "Liifai ɔɔ nba kur dii bina piinlee nan ɔnanɔmu koo ki gar nna, u saa fit ɔɔ min Yennu lanbouɔ ni ki tun toona. ²⁵ ɔnaan wunba dii bina piinɔmu, wun kar kii foi. ²⁶ Bi tuu saa fit somm bi ninjamm ki bin tun lanbouɔ na ni toona, ɔnaan bi daa tuun toona maɔ bi tiɔɔ. Faa saa wann Liifai teeb ki bi tuun bi toona bianjinbae na."

Ki jiin yukitgar jaamm munlee na po

⁹ Ki Yennu pak nan Moses, Sainai kunkoouk paak, bina ɔnanlee niɔ nba ki Israel teeb din nyii Ijɔpt na, li sinsinn ɔmaarik ni ki yet a, ²⁻³ "ɔmaarik maɔ dapiik nan ɔanna daar daajoouk, Israel teeb n piin ki di yukitgar ¹ tiaru jaamm na, nan li sennii nan ɔmakita nba tee bianjinba na." ⁴ Ki Moses yet Israel teeb a bin di yukitgar tiaru jaamm na. ⁵ Li ɔmaasinsinn dapiik nan ɔanna daar daajoouk, ki bi tun nna, Sainai kunkoouk paak. Niib na din tun linba kur ki Yennu wann Moses nae.

⁶ ɔnaan bi jasiab din be ki ki fit dii yukitgar tiaru jaamm na li daar, kimaan bi din sii kuuma, ki li ɔɔmm jakint. Ki bi saan Moses nan Aarɔnn boor, ⁷ ki saa yet a, "Ti mɔk jakint, kimaan ti sii kuuma, bee saa teen ki ti kan pukin Israel teleeb po ki tur Yennu ti piinii?"

⁸ Ki Moses jiin a, "Ii guur ki ɔnaan ki min la gatu Yennu boora."

⁹ Ki Yennu yet Moses ¹⁰ a wun bet Israel teeb a, "Li-i tee ki bi ɔɔ koo bi yaaboona sii kuun ki be jakint ni, koo ki bi ɔɔ be digbann banfɔkɔra, ɔnaan loon wun di

I Yennu malaka din kpɔi Ijɔpt teeb bijakpera, ɔnaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

yukitgar tiaru jaamm maɔ, ¹¹ li daanɔ saa fit di ɔmaarii ɔnanlee ni, li dapiik nan ɔanna daar daajoouk. Bi saa ɔman peeuk na nant, nan boroboro nba ki mɔk datɔɔ nan tututont. ¹² I tuu daa nyikin li jesiat ki tent ki li yentir sanyɔku; i bia tuu daa yee bonkobuk maɔ kpaba. Ii tuu tiar ki di yukitgar jaamm na nan bianjinba ki sennu tee na. ¹³ Wunba ki mɔk jakint, ki bia ki nyii saan ɔɔnu, ɔnaan yɛt ki ki tiar dii yukitgar jaamm na, u ji kan pukin n niib po, kimaan u ki jii u piinii ki turin daar nba ki n gann na, ki u saa la tubdatu, u yanbɔmm paak.

¹⁴ "Li-i tee boorganu nba ɔɔ nani na loon wun di yukitgar tiaru jaamm na, u saa fit wei sennu nan wanu nba tee bianjinba, ki di. Sennu na dia ɔɔ kure, laa tee doo ɔɔ, koo boorganu nba kur."

Bianjinba ki sanpagbouɔ dɔkin Yennu lanbouɔ

(Nyinu 40.34-38)

¹⁵⁻¹⁶ Daar nba ni ki bi chaan Yennu lanbouɔ na ki gbenn, ki sanpagbouɔ dɔkit ki piinir, ki naan nan muu na nyɔk. ¹⁷ Yoo nba kur ki sanpagbouɔ dɔkit Yennu lanbouɔ na paak, Israel teeb na tuu fiin bi kaɔɔ nae, ki saan chaan siaminba ki sanpagbouɔ na set. ¹⁸ Israel teeb din tuu dia Yennu sennue nan waa wantib bianjinba na, ki chaatir bi kaɔɔ ki chari, ki bia ɔmmitt chaant. Sanpagbouɔ na nba tuu baak Yennu lanbouɔ na paak ki wei bianjinba, nnae ki Israel teeb mun tuu wei ki be bi kaɔɔ ni. ¹⁹ Li-i tee ki sanpagbouɔ na jii daa bonchiann ki baak Yennu lanbouɔ na paaki, Israel teeb na din tuu sak Yennu sennue, ki biar be lej. ²⁰ Sanpagbouɔ na din tuu bakin lanbouɔ na paak daa waaminnae yenn yoo. Ki bi saak Yennu mɔk ki chaatir bi lanbont ki bia ɔmmitt chaant. ²¹ Yenn yoo sanpagbouɔ na din tuu bakin lanbouɔ na paak daajoouko ki tan yent sanyɔk, li sanyɔk ni wun dɔkit Yennu lanbouɔ na paak, bin fiir li kaɔɔ ni. Laa lek tee yonnu ni koo nyɔkue ki sanpagbouɔ na dɔkit, bi tuu fiire. ²² Sanpagbouɔ na nba sii baak Yennu lanbouɔ na paak yoo bianjinba kur, laa lek tee daa ɔnanlee, koo ɔmaarik, koo binn, koo ki wei gar nna, ɔnaan sanpagbouɔ na nba sii baak lanbouɔ na paak ki wei bianjinba, nnae ki bi sii be bi kaɔɔ ni. Wuu tanɔ dɔkit Yennu lanbouɔ na paak yoo nba, bin mun chaat bi kaɔɔ. ²³ Israel teeb din tuu saak Yennu mɔbe ki chaant bi lanbont, ki bia chaatir bi lanbont. Bi din mɔk mɔsaku nan sennu nba ki Yennu tur Moses ki u ji wannib na.

Ki jiin salimpeena naatuna po

¹⁰ Ki Yennu yet Moses a, ² "Jiin salimpeena ki kur naatuna ɔnanlee kii dia kii yi kii taant Israel teeb, ki bia tuu te ki bin lee kaɔɔ. ³ Ki li-i tuu kii tee ki niib na gbat naatuna ɔnanlee na mɔnii, bi tuu saa taan kii be a ɔɔnɔn, min Yennu lanbouɔ tammɔk na ni. ⁴ Li-i tuu kii tee ki bi gbat naatunn yennkɔk mɔnii, bi naakuut saakab na n tuu taan kii be a ɔɔnɔn. ⁵ Li-i tuu kii tee ki bi gbat naatunn mɔnii bonjinii jinii nna, booru nba kar yondo po na, bin nyi ki liit ɔɔnɔn. ⁶ Bi-i gbat naatunn mɔnii bonjinii taar munlee ni, booru nba kar

niidiitu po na n nyi ki wei paan. Naatunn na manjinjini-
ie sii tee nyinn ki want bi nyinu. ⁷ Ii tuu peb naatuna
na ki lin wei ki yiin Israel teeb kur. ⁸ Aaronn bonjai nba
tee mannteeb nae tuu saa peb naatuna na, ki li sii tee
kaar ki tur yimm nan i yaaboona nba saa fiir.

⁹ "Li-i tuu kii tee ki i be i tij ni, ki i datai leki, ki kon
nani, yin tuu peb naatuna na, ki lii tee nyinn nan i be
tob ni, ki min i Yomdaan Yennu saa sommi ki nyinni i
datai man nuu ni. ¹⁰ Li-i biaki tee ki i be i yamani, ki di i
nmaapaan jaamm, koo i jiantu jaamm nba kuri, yin tuu
peb naatuna na yoo nba ki i tuu jikit i mujoonu piinii
nan weinanleeb piinii ki teen min Yennu na, ki li sii tee
tiarin nan n be nani. Mine tee i Yomdaan Yennu."

Bianjinba ki Israel teeb nyii Sainai kunkoouk paak

¹¹ Israel teeb nba din nyii Ijpt bina njanlee ni,
nmaarii njanlee, dapiinlee daar, ki sanpagboung na dokit
Yennu lanboung na paak, ¹² ki Israel teeb soor sounu ki
nyii Sainai kunkoouk paak ki somm, ki sanpagboung na
saa sik ki koon lanboung na paak, Parann kunkoouk
paak.

¹³ Ki bi piin ki somm nan bianjinba ki Yennu wann
Moses na. ¹⁴ Yoo nba kur ki bi chat njan bi din tuu
somm maaru maarue. Binba din tee Juda booru na din
liie nan bi farij, ki saak koonn koonn, ki Nasonn, wun-
ba tee Aminadab bija na, tee bi tondaan, ¹⁵ ki Ne-
tanel, wunba tee Suar bija na tee Isakar booru ni tond-
daan, ¹⁶ ki Eliab, wunba tee Helonn bija na tee Sebu-
lunn booru ni tondaan.

¹⁷ Ki bin ji chaat Yennu lanboung na, ki Gersonn nan
Merari naakuut jikin ki somm nann.

¹⁸ Binba din tee Rubenn booru na din tuu nyie nan
bi farij, ki saak koonn koonn, ki Elisur, wunba tee
Sedeur bija na tee bi tondaan, ¹⁹ ki Selumiel, wunba
tee Surisadai bija na tee Simeonn booru ni tondaan,
²⁰ ki Eliasaf, wunba tee Dewel bija na tee Gaad booru
ni tondaan.

²¹ Ki naakuuk nba tee Kohaf ki nyii Liifai booru ni na
tuu jii Yennu kasii bona na, ki nyi wei. Niib na din tuu
chaan Yennu lanboung ki gbennewa ki bin fit baar.

²² Binba din tee Efraim booru na din tuu nyie nan bi
farij ki wei, ki saak koonn koonn, ki Elisama, wunba
tee Amihud bija na tee bi tondaan, ²³ ki Gamaliel,
wunba tee Pedasur bija na tee Manase booru ni tond-
daan, ²⁴ ki Abidann, wunba tee Gideoni bija na tee
Benjamin booru ni tondaan.

²⁵ Binba joont din tee Dann boorue, ki tuu nyi nan bi
farij ki saak koonn koonn, ki Ahieser wunba tee
Amisadai bija na tee bi tondaan, ²⁶ ki Pagiell, wunba
tee Okrann bija na tee Aser boor ni tondaan, ²⁷ ki
Ahira, wunba tee Enann bija na tee Naftali booru ni
tondaan. ²⁸ Israel teeb nba din tuu saak bianjinbae
na, yoo nba kur ki bi fiir kaan ni.

²⁹ Ki Moses yet u siini Hobab, wunba tee Rewel bija,
ki u tee Midiann booru ni nir na a, "Ti ji yaa tin koo
siaminba ki Yennu yet a u saa turit nae, siaminba ki u
senn msonn ki tur timm Israel teeb a tin mokit na, li
paak, ii waa na ki tin biit ti mokit manj."

³⁰ Ki Hobab jiin a, "Aaii, n nmat kun n damm tij nie."

³¹ Ki Moses yet a, "N siini, a daa nyikinti. A mi taa sii
kaar sian, kunkoouk na ni, ki a sii tee ti sounmakit-
³² Li-i tee ki a wei ki saan nanti, timm nan fine saa biit
bonjana nba kur ki Yennu saa turit."

Bianjinba ki niib na nyii soor sounu

³³ Yoo nba ki niib na nyii Yennu joun Sainai boor na, ki
bi somm daa nanta, ki Yennu molor lakir na be bi
tounn po, ki kpaan siaminba ki u saa te ki bin chaan bi
kaan. ³⁴ Baa din tuu fiir ki chaat kaan na, njan Yennu
sanpagboung na din tuu doun bi paake, yonnu ni.

³⁵ Yoo nba kur ki bi din tuu liit nan Yennu molor lakir
na, Moses din tuu yete a, "Yennu, fiit, ki ber a datai ki
yatib, ki te binba nama na n chiar." ³⁶ Ki li-i tee yoo nba
kur ki lakir na set, u tuu yet a, "Yennu, jenin Israel teeb
nba tee tusbamm na boor."

Ki jiin Tabera sann puru po

11 Ki niib na piin piak ki want bi fara nba tee, ki
teen Yennu. Yennu nba gbat bi pinpakit manj, ki
u donn wutoor bi paak, ki te muu gaar bi kaan na kpinj.
² Ki niib na bui fabin ki tur Moses ki loon sommir. Ki
Moses miar Yennu, ki muu na kpeen. ³ Li paak ki bi pur
lej sann Tabera, kimaan leje ki Yennu din te ki muu
dii bi boor ni. ^I

Bianjinba ki Moses gann tondamm piinlore

⁴ Boorganu din pukin Israel teeb po, ki niaru din tan
mokit ki bi loon nant, ki Israel teeb na gbaa din fabin
nant po ki yaa a "Li-i bonni tee ki ti saa la nant, ti bo
saa nmana. ⁵ Taa din be Ijpt tij ni, ti din njan jani
nba kur ki ti loon, ti din ki pa siar li paak. Ti tian li kana
nan naapera nan gab nan kpinfaat nba kur ki ti din
laat. ⁶ Mctana ti ji ki laat li siari, see mana kuukoo, ki
tankpinii ji mokit."

⁷ Mana na din tee bin peenpupuka nnae, ⁸⁻⁹ ki njan
nan marin tuu baa nyiok, kaan na ni, ki li-i yent sanyok
ni, niib na tuu lin kaan na nie, ki tckir. Bi din tuu nan-
nire koo ki toorir ki lin kpant yon, bin ji yakin ki teen
nan lilaat na. Ki li man nan bi nmat boroboro nan olif
tiinii kpame ^{II} ki pur na.

¹⁰ Ki Moses gbat niib na nba see koonn koonn, ki
burin bi lanbont tammoo ni na, ki li biir u par, kimaan
Yennu wutoor doo bi paaka. ¹¹ Ki Moses boi Yennu a,
"Bee teen ki a baar nan parbibooru na a daabir paaki?
N tun bee ki li ki manja, ki a jii niib na kur jika ki jinni-
mi? ¹² Mine namm koo ki maribi-i? Bee teen ki a yaa n
diab n nii ni nan bianjinba ki binaa tuu dia u bik na, ki
saan namm tij nba ki a senn msonn ki tur bi yee-
jamm na ni. ¹³ N saa la nant lee ki tur niib na kuri? Bi
njammit fabine ki boin nant po. ¹⁴ N kan fit jii niib na
kur jika n kuukoo, li saa yabit ki paakima. ¹⁵ Li-i tee nna
bannue ki a yaa diamii, njan fii mok ninbatinu nanin ki

^I Bi maan ni, Tabera nan "mudinu" mabona naane. ^{II} Olif tiinii
kpan njan, ki li daauk bia paar.

kpin mɔtana, ŋaan daa te ki n laat n mɔŋ joontu ki li tee yanni."

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, "Gant niburchimm piinlore, binba ki bi niib mib nan bi tee tɔɔndamm, ki baar namm min Yennu lanbouŋ tammɔb ni, ki te bin set leŋ ki kpiana. ¹⁷ N saa sik leŋ ki pak nana, ki jii Seek nba ki n tura na mun ki turib, ki bi saa somma ki jii niib na jika, ki a ji kan jii a kuukɔɔ. ¹⁸ Yetir niib na a bin ŋamm bi mɔŋ fanu ki teen siir, ki wonn bi saa ŋman nant, a Yennu gbat baa mɔ fabin ki yaa bi nian nant nawa, ki yaa baa din be Ijpt na din sɔ nan nna na, a mɔtana Yennu saa turib nant, ki bin ŋman. ¹⁹ Bi kan ŋman nant maŋ dayenn kɔɔ kaa, koo daa ŋanlee kaa, koo daa ŋanŋmu kaa, koo dapiik kaa, koo dapiinlee kaa, ²⁰ ŋaan bi saa ŋman ŋmaamunne nan laa tan sii nyi bi miana ni, ki bi saa miat. Linba na saa tun kimaan baa yêť min Yennu, wunba be namm, ki mɔ fabin, ki yaa bi-i diŋi be Ijpt-e sɔ na paak."

²¹ Ki Moses yet Yennu a, "Mine na, ki n be niib tusaa kobii ŋanloob sinsuuk ni ki somm namm, ki a yet nan a saa turib nant ki bin ŋman ki jaŋ ŋmaarik. ²² Nei nan pei be ki saa janjiba-a? Janii kur nba be nyun ni saa janjiba-a?"

²³ Ki Yennu jii Moses a, "Min Yennu paŋ ki yabi-i? Mɔtana, a ji saa la nan linba ki n yet na saa teen mɔnii koo li kan tumi."

²⁴ Ki Moses nyii nanyer ki saa bet niib na linba ki Yennu yetɔ. Moses din taan tɔɔndamm piinlore na, ki bi set lint Yennu lanbouŋ na. ²⁵ Ki Yennu dɔkit sanpagbouŋ ni ki pak nan Moses, ki jii Seek nba ki u tur Moses na mun, ki tur tɔɔndamm piinlore na. Seek na nba baa bi paak yoo nba, ki bi piin piak nan sɔkiniinba na, ŋaan ki ki pak wei.

²⁶ Tɔɔndamm banlee din biar bi kaan ni, ki ki baar Yennu lanbouŋ na boor. Bi din tee Eldad, nan Medade, ki Yennu Seek sik bi paak, kaan na ni, ki bi yikin ki piak nan Yennu sɔkiniinba na. ²⁷ Ki naasinsɔɔ chiar nyii ki tan yet Moses a Eldad nan Medad biar kaan na ni, ki sɔkint Yennu maan.

²⁸ Ki Joosua, wunba tee Nunn bija, ki be nan Moses ki sommitɔ u bisiniŋa na yet Moses a wun bet jab na ki bin ŋmin.

²⁹ Ki Moses jii a, "N paake ki li mɔka funfunni-i? N sunman ki Yennu n bo jii u Seek ki tur u niib kure, ki te ki bi kur-ii piak nan sɔkiniinba na." ³⁰ Moses nan Israel tɔɔndamm piinlore na ji din ŋmat kaan na nie.

Bianjinba ki Yennu turib nant

³¹ Ki Yennu te wouŋ da ki pebir pinpara, ki bi nyii mɔkɔgbenjir ni, ki yuuk ki diab nan tiŋ nan taabana ŋantaa na, ki din baa kaan na kur po, ki saa dian siaminba ki niro saa fit somm daar sommir. ³² Ki yonnu nan nyik kur, ki saa tuu daleer na kur, niib na din tuu so pinparae, sɔɔ din ki so ki li ki baat bɔtoouku. Bi din tuu latibe kaan na kur po, a lin koor. ³³ Nant bonchiann daa din biar ki bi saa ŋman, ki Yennu din donn wutoor niib na paak, ki te yiarbiuk baa kaan na kur po. ³⁴ Leŋ maŋ bi din purir Kibrof Hatafa (ki li paak tee "nianbiuk

kaat"), kimaan baa din pii binba mɔk nianchiŋ leŋ na.

³⁵ Niib na din fiir Kibrof Hatafa-e ki saan Haserof, ki saa chaan bi kaan leŋ.

Bianjinba ki Miriam la tubdatu

12 Moses din kɔɔn poo, ki u tee Kus booru ni bonpook, ki Miriam nan Aarɔnn pak ki sarikɔ ki jiiin poo maŋ po. ² Bi din yet a, "Yennu kpan piak nan Moses kuukɔɔe-e? U ki pak nan timm ŋarimi-i?" Ki Yennu gbat linba kur ki bi yet na. ³ (Moses din tee sikin-n-mɔŋ daanɔ, ki gar sɔɔ kur tingbouŋ na ni.)

⁴ Li taakpaak ni, ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn nan Miriam a, "N loon i bantaa na n nyi ki baar n lanbouŋ tammɔb ni." Ki bi saan, ⁵ ki Yennu sik ki be sanpagbouŋ ni, ki set u lanbouŋ tammɔb na ni, ki yiin Aarɔnn nan Miriam. Ki bi banlee chat ki set tɔɔnn po. ⁶ Ki Yennu yet a, "Gbiintir linba ki n yaa n beti na: Li-i tee ki n sɔkiniinba be nani, n fiitir n mɔŋ ki teemm yirintu ni, ki bia piak namm damiit ni. ⁷ Ki li be li kɔɔ nan bianjinba ki n piak nan n toontunnɔ Moses; n jiiu, ki te ki u guu Israel teeb kuraewa. ⁸ Li paak n tuu pak nan yeenin ni, ki li ki tee buntir ni kaa, u laat n ninnauŋ. Bee ki i ki tiin nan yin pak ki biir n toontunnɔ Moses-i?"

⁹ Ki Yennu wutoor nba doo bi paak na ki u yaat nyik-ib, ¹⁰ ki sanpagbouŋ na yaat lanbouŋ na paak. Li taakpaak ni ki yiaryoonn soor Miriam gbanant kur po, ki peen nan gbent na. Ki Aarɔnn jiant ki gotɔ ki la ki gbanant paak yiaryoonn na soorɔwa. ¹¹ Ki Aarɔnn yet Moses a, "Chanbaa, a daa te ki ti jat-yanbɔmm nba ki ti tun na n biiriti. ¹² A daa te ki Miriam tee nan sanpantik nba ki bi tuu marɔ, ki sɔɔ ki u kpo ki bat chianu, u na poor niwa na."

¹³ Ki Moses miar Yennu nan kunkɔpaarir a, "Yennu, turimɔ laafia."

¹⁴ Ki Yennu jii Moses a, "Li-i tee ki u baa bo siir mɔsant u numpo, u bo saa di feie daanlore. Ii ŋaan ki wuu be u kuukɔɔ, kaan na kpiŋ daanlore, li poorpo ki yin jen nanɔ kaan na ni." ¹⁵ Ki Miriam be u kɔɔ, kaan na kpiŋ daanlore. Niib na din ki lebit kaan nan waa din tan jen kaan na ni. ¹⁶ Li poorpo ki niib na fiir Haserof, ki saan ŋamm chaan bi kaan Parann kunkoouk paak.

Ki jiiin doonii teeb po

(Sennu 1.19-33)

13 Ki Yennu yet Moses a, ² "Gant saakab ki bin nyi booru kur ni yeno yeno, ki tumm ki bin saan fiitir Keenann tiŋ nba ki n jikit ki teen Israel teeb na."

³⁻¹⁵ Ki Moses sak Yennu mɔb, ki tun saakab na, a bin nyi Parann kunkoouk paak ki saan Keenann tiŋ ni, ki saa chekit ki got. Binba din saane na:
tr th1startBooru th2startSaakɔɔ tr tc1startRubenn tc2startSammua, ki u tee Sakur bija tr tc1startSimeonn tc2startSafat, ki u tee Hori bija tr tc1startJuda tc2startKaleb, ki u tee Jefune bija tr tc1startIsakar tc2startIgal, ki u tee Joosef bija tr tc1startEfraim tc2startHosea, ki u tee Nunn bija tr tc1startBenjaminn tc2startPalti, ki u tee Rafu bija tr tc1startSebulunn

tc2startGadiel, ki u tee Sodi bija tr tc1startManase tc2startGadi, ki u tee Susi bija tr tc1startDann tc2startAmiel, ki u tee Gemali bija tr tc1startAser tc2startSetur, ki u tee Maikel bija tr tc1startNaftali tc2startNabi, ki u tee Fofsi bija tr tc1startGaad tc2startGewel, ki u tee Maki bija

¹⁶ Jab nba ki Moses din tumm a bin saan ki fiit Keenann tiŋe na. U din lebit Hosea sann, wunba tee Nunn bija na ki purc Joosua.

¹⁷ Moses nba tuunib yoo nba, ki u yetib a, "Ti saa man niigaŋ po ki saa baar Keenann niidiitu po, kii saa kunkona tinii po, ¹⁸ ki laan digbanboorik nbae ki li tee, ki la niib na yabint, nan baa mək paŋ bianŋinba. ¹⁹ Ii fiitir ki got ki la bi tiŋ na nba ŋan nan laa ki ŋan, ki laan leŋ niib na kək doyaana nie koo bi maa joona ki linta. ²⁰ Ii fiitir ki laan leŋ tiŋ kpai koo li mək tiuuku, ŋaan yabir ki pək leŋ tiləkna ki jen nann." (Li sakir din tee daan tiləkna mumməknn yooe.)

²¹ Jab na din nyii saan niigaŋ po, ki saa kək Sinn niidiitu po kunkoouk paak na, ki saa baar Rehob, ki jiin Lebo Hamaf niigaŋ po, ²² ki saan tiŋ maŋ diitu po, ki bia saa baar Hebronn, ki li tee siaminba ki Ahimann nan Sesai nan Talmi naakuut ni niib kək na, ki tee niwakita nba ki bi yib Anak teeb na yaaboona. (Baa din sibir Hebronn doo li bina ŋanlore poorpoewa ki bi tan sibir Soann doo nba be Ijpt na.) ²³ Baa din tan baar Eskol baauk na ni, ki bi chək daan tiləknsəkkitir nan yinu, ki li kpai, ki jab banlee tuun daauk ki buk. Bi bia din pək tiləknlia nba man ki pukin. ²⁴ (Bi din pur leŋ maŋ Eskol baauk, kimaan Israel teeb nba din chək daan tiləkna yinu leŋ na paak.)^I

²⁵ Jab na din jii dapiinnae ki fiit Keenann tiŋ na, ki ŋmat jen ²⁶ Moses nan Aarəknn nan Israel teeb kur boor, Kades doo ni, ki li be Parann kunkoouk paak. Bi din pakib linba kur ki bi la, ki bia wannib tiləkna nba ki bi nyii nann tiŋ maŋ ni. ²⁷ Bi din bet Moses a, "Ti saan fiit tiŋ nawa, ki la nan li kpai, ki bia mək məkint. Leŋ tiləknae na. ²⁸ ŋaan niib nba be leŋ na mək panii bonchiann, ki maa joona ki lint bi doi, ki bi doi na mun bia yab. Ki ti bia la niwakita nba tee Anak teeb yaaboona na leŋ. ²⁹ Amalek teeb kək niidiitu po yiar na nie, ki Hef teeb nan Jebus teeb nan Amor teeb mun kək kunkona tinii na ni, ki Keenann teeb mun kək ki kpia məkŋbenjir nba ki bi yir Sinsuuk ni məkŋbenjir, nan Jəkdan məkir na."

³⁰ Ki Kaleb te Israel niib nba burin ki biir Moses na ŋmin, ŋaan ki u yet a, "Naant ki tin lek niib maŋ ki gaar tiŋ na, kimaan ti mək paŋ ki saa fit kən nyinniba."

³¹ Ki jab nba daan saan nan Kaleb na yet a, "Aaii, ti ki mək paŋ nba saa lek niib na, ki kən nammii; niib na mək paŋ ki garita." ³² Ki jab na ji piak linba ki took ki teen Israel teeb ki jiin tiŋ nba ki bi saan fiit na po, ki yet a, "Tiŋ nba ki ti saan fiit na ki mək jeet nba ki leŋ niib di gbooti. Binba ki ti lab na kur tee nifəkite. ³³ Ti bia la niwakita leŋ, ki bi tee Anak teeb yaaboona, ki ti got ti mək ki ti naan nan naasulankpant na bi boor, ki bi mun goriit ki ti naan nna."

I Eskol paak tee "daan tiləknsəkkitir."

Niib na nba mək bunburimii bianŋinba

14 Li daar nyiək ki niib na kur bui nan parbiir, ² ki nyiir Moses nan Aarəknn ki yet a, "Li din bo sii ŋan ki tin kpo Ijpt, koo tin kpo kunkoouk na paak. ³ Bee ki Yennu jikitit ki saa nant tiŋ nba na ni. Bi saa kpit tək niwa, ki soor ti poob nan ti waas. Ti-i bonni ŋmat Ijpt, li bo kii sək?" ⁴ Ki bi pak nan leeb a, "Naant ki tin gann təkndaan ki ŋmat Ijpt."

⁵ Ki Moses nan Aarəknn gbaan ki tibin niib na təknn, ki bi yugbia siit tiŋ, a bin barin Yennu. ⁶ Ki toonii nba banlee nba din tee Joosua, ki u tee Nunn bija na, nan Kaleb, ki u mun tee Jefune bija na, mun pat bi liant nan parbiir, ⁷ ki yet niib na kur a, "Tiŋ nba ki ti saan fiit na tee tinŋaŋe. ⁸ Li-i tee ki Yennu par peen ti paaki, u saa jiit ki tin kək ki yent tinkpiasir nba tee məkint tiŋ maŋa. ⁹ I daa piak ki biir Yennu, i bia daa tiin niib nba kək leŋ na jaŋmaanii, kimaan ti saa kən ki nyannib dafure. Yennu be nant, ki poŋ kən ki nyann tingbana nba guub nawa. Li paak, i daa tiimm jaŋmaanii." ¹⁰ Ki niib na dukii nan bin jaatib tana ki kpib; ki li taakpaak ni ki Yennu maŋ yentsaakar dək it bi kur boor, u lanbouŋ na paak.

Bianŋinba ki Moses barin Yennu, Israel teeb na paak

¹¹ Ki Yennu yet Moses a, "Taa munŋaae ki niib na saa yêtimi? Taa munŋaae ki bi saa yêti ki kan teenin yada, nan maa lek tun bakitnauŋ toona bi sinsuuk niwa na? ¹² N saa tun yiarkanbant ki boontib, ŋaan fiina, ki teena digbanjaann, ki a sii yab, ki bia mək paŋ ki garib."

¹³ Ki Moses bet Yennu a, "A nyinn niib na Ijpt tiŋ ni nan a panchiŋo. Li-i tee ki Ijpt teeb gbat faa tun linba ki tur a niibi, ¹⁴ bi saa wann niib nba kək tiŋ na ni nae. Niib na poŋ gbat nan fin Yennu be nant, nan a dək itir ti paak, ki ti laat a numpo, ki a sanpagbouŋ dək it paak, ki a be ti təknn sanpagbouŋ ni ki somm nant yonnu ni, ki be muu ni nyiək ki somm nant. ¹⁵ Məkana, li-i tee ki a kpai a niib na kur, digbana nba bo gbat a toonjaana nba ki a tun na saa yet ¹⁶ nan a ki fit jii a niib ki kək namm tiŋ nba ni ki a senn məksonn nan a saa turib na, ŋaan kpiib muuk ni. ¹⁷ Li paak, Yennu, n meia, a wannit a paŋ nba tee, ki tun nan faa din senn məksonn ki yaa, ¹⁸ 'Min Yennu ki dont wutoor yian yian; n bia teen n lonchiŋo nan barməkni, ki nyikin chabit yanbəkmm nan mək yêtdamm, ŋaan n kan nyik ki kan dat binba biir tuba. Yeejamm nba din tun biit na, n saa dat bi waas nan bi yaaboona tuba li paak, ki saa tuu yaaboona.' ¹⁹ Yennu, a lomm nba yab, ki a bia ki lebitir bianŋinba na, n meia, nyikin chab niib na yanbəkmm nan faa din nyik chabib bianŋinba, yoo nba ki bi nyii Ijpt ki tan tuu məkana na."

²⁰ Ki Yennu jiin a, "N nyik chabib nan faa barin nawa, ²¹ ŋaan n por kat nan barməkni nan maa fo na, ki n yabint paŋ gbee tingbouŋ na na, ²² nan niib na, bi sək kii be u manfoor ni, ki tan kək tiŋ maŋ ni. Bi tee damm nba la n yentsaakar nan bakitnauŋ toona nba ki n tun

Ijpt nan kunkoouk paak nawa, njaan yêl ki ki sak n mɔb, ki bikinin taar piik. ²³ Bi ɔɔ nan yenɔɔwɔ gbaa kan la tiŋ nba ki n senn mɔsonn ki tur bi yeejamm na. Wunba kur yêtin kan la tiŋ maŋ. ²⁴ Njaan n toontunna Kaleb dudukit be li ɔɔ, ki u waan nan barmɔnii. Li paak, n saa baar nana tiŋ nba ki u saan ki fiit na ni, ki u yaaboona saa yent tiŋ na. ²⁵ Njanne tee baat nba ki Amalek teeb nan Keenann teeb ɔɔ li ni mɔtana na. Wonn, a won nmat a poorpo kii saa kunkoouk po, kii took Mɔkmurj.”

Bianjinba ki Yennu dat niib na tuba

²⁶ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ²⁷ “Li saa wei lee ki nitont na sii nyiirimi? N gbat bonchiann nan baa pak ki biirin nawa. ²⁸ Betirib a, ‘N sent mɔsonjaann nan n saa tun turi nan bianjinba ki i boi nawa. Min Yennu-e pak na. ²⁹ Yaa nyiirin na paak, i saa kpo kunkoouk na paak, ki i gbanant saa yat ki ɔɔ kunkoouk na kur po. Wunba kur gar bina piinlee, u kan ɔɔ tiŋ maŋ ni. ³⁰ N din sat mɔb nan n saa te ki yin ɔɔ kar tiŋ maŋ ni, njaan i ɔɔ ji kan ɔɔ li ni, see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua ki u mun tee Nunn bija na kuukɔɔ, ³¹ njaan i waas nba ki i yaa bi saa soorib tɔb niŋ na, n saa jiib ki ɔɔmm tiŋ nba ki i yêl ɔɔnu na ni, ki li sii tee bi doo. ³² I saa kpo nnae kunkoouk na paak. ³³ I waas sii yirib kunkoouk na paak ki di biak bina piinna, ki-maan i yada kanɔɔna paak, ki tan tuu yoo nba ki i kur saa kpo gbenn. ³⁴ I saa di biak bina piinna, i biit paak, ki binyennɔɔ kur sii see dayennɔɔ paak, dapiinna nba ki i fiit tiŋ na; ki i saa bann nan i-i ɔɔ nanin, li tee bonbiir nba kaa paake. ³⁵ N por nan n saa tun linba na ki tur nitont nba taant leeb ki piak ki nyiirin nawa. Bi saa la bi joontu kunkoouk na paak. Bi saa kpowa. Min Yennu-e pak na.’ ”

³⁶⁻³⁷ Jab nba ki Moses tumm a bin saan fiit ki got tiŋ na din jen nan faak bariie, ki te niib na nyiir ki biir Yennu, ki Yennu te ki yiaryoona baa jab maŋ paak ki kpiib.

³⁸ Toonii piik nan banlee nba ki Moses din tumm a bin fiit ki la tiŋ na, Joosua nan Kaleb kuukɔɔe din tenn ki mɔk manfoor.

Baa sint bikin bianjinba a bin ɔɔ tiŋ na ni

(Sennu 1.41-46)

³⁹ Moses nba wann Israel teeb linba ki Yennu betɔ na, li yooe ki bi bui fabin nan ninbaatir, ⁴⁰ ki yet a, “Ti tun yanɔɔmma, see ki ti saan siaminba ki Yennu sennit na.” Ki li yent sanyapob ni, ki bi fiir saan kunkona tini po.

⁴¹ Ki Moses yet a, “Bee ki i yêen Yennu sennu? I kan nyanni. ⁴² I daa saa man; i datai saa ɔɔ nyanniwa, ki-maan Yennu ki be nani. ⁴³ Yaa saa took Amalek teeb nan Keenann teeb tɔb ni na, i saa kpowa. Yennu kii be nani, kimaan yaa yêl ki ki wei u sennu na.”

⁴⁴ Ki bi bia lek yêl ki saan kunkona tini na po, njaan ki Moses nan Yennu mɔlor lakir na lek ki chat ki nyii kaŋ na ni. ⁴⁵ Ki Amalek teeb nan Keenann teeb nba ɔɔ ɔɔ tiŋ maŋ ni na tookib, ki ɔɔ nyannib, ki berib ki saa ɔɔmm Horma.

Sennii ki jiin maruŋ po

15 Ki Yennu yet Moses ² a wun pak ki tur Israel teeb ki yet a: Li-i tee ki i tan ɔɔ tiŋ nba ki n jikit ki teeni ki li tee i doo na ni, ³ i saa fit jii naajak koo pejak koo peeuk koo buuk ki mann maruŋ ki joo muu ki tur Yennu, koo li-i tee ki i yaa yin mann maruŋ ki gbeen mɔsonn, koo li-i tee yanɔɔ Yenpiinii, koo ki tee i Yenpiinii nba ki i sii ɔɔ mann ki li tee jiantii maruŋ, ki Yenpiinii maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ⁴⁻⁵ Daan nba jikit peeuk koo buuk ki li tee mujoonu piinii ki teen Yennu, wun pukin bonkobuk na paak yon bɔrik-gbinn, ki nmat olif tiinii kpan ¹ salena njanlee, ki lii tee jeet Yenpiinii, ki pukin tilɔɔna daan salena njanlee. ⁶ Li-i munii tee ki i jikit pejakie ki li tee Yenpiinii, yin pukin yon bɔrik-gbina njanlee, ki nmat olif tiinii kpan salena njan-
taa, ki jii tur ki lii tee jeet Yenpiinii, ⁷ ki pukin tilɔɔna daan salena njan-
taa, ki Yenpiinii maruŋ maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ⁸ Li-i munii tee ki i jikit naajakie ki li tee mujoonu Yenpiinii, koo ki i gbeent mɔsonnie, koo ki li tee weinanleeb Yenpiinii, ⁹ yin pukin yon bɔrik-gbina njan-
taa, ki nmatir nan kpan salena njan-
na, ki jii tur ki lii tee jeet Yenpiinii, ¹⁰ ki pukin tilɔɔna daan sale-
na njan-
na, ki maruŋ maŋ nubiru saa maŋ Yennu.

¹¹ Yaa sii dia naajak koo peeuk koo buyenɔɔ ki mann maruŋ bianjinbae na. ¹² Li-i tee ki i mann maruŋ ki li gar bonkob-yenɔɔ, yin tun bonkobuk kur nan u maruŋ nba tee. ¹³ Wunba kur tee Israel ɔɔ saa tun bianjinba na, li-i tee ki u baar nan mujoonu Yenpiinii, ki jeet maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁴ Boorganu nba ɔɔ nani na, waa saa ɔɔ nani yoo waame, koo waa sii be yoo kure, wuu yaa wun jii u maruŋ ki tur Yennu yoo nba kur, wun tun nan yaa tuun bianjinba na, ki jeet maŋ nubiru saa maŋ Yennu. ¹⁵ Yoo nba baat kur, sennu na sii tee kaare ki tur yimm nan boorganu nba ɔɔ nani na. Yimm nan boorganu na sii tee yomm Yennu boor. ¹⁶ Senn-yennɔɔe dia yimm nan boorganu nba ɔɔ nani na.

¹⁷ Ki Yennu yet Moses ¹⁸ a wun pak Israel teeb a: Li-i tee ki i ɔɔ tiŋ nba ki n jikiti ki saa nani na ni, ¹⁹ tiŋ maŋ-i nan jeet ki i saa di, yin bɔkit jeet maŋ waan ki lii tee i burchinpiinii ki tur Yennu. ²⁰ Yaa saa jaan i sinsinn jeet ki pur li sinsinn boroboro nba na, ii jii tur Yennu, ki lii tee burchinpukinn. Ii jii burchinpukinn na ki tur Yennu nan yaa tuu boor dii ki tur bianjinba na. ²¹ I maaru nan maaru nba baat, i tuu saa jii piinii na booru, ki lii tee i sinsinn jeet nba ki i jaan ki tur Yennu.

²² Li-i tee ki ɔɔ ki mi, ki ki wei Yennu sennii nba ki u tur Moses na yenn-nba, ²³ koo ki li tee sianyoo ki niib na ki wei sennii nba ki Yennu tur Moses na, ²⁴ ki toonkpete maŋ tuun, ki li tee niib na ki mi li poie, njan niib na kur saa baar nan naajake ki lin joo muu, ki li nubiru saa maŋ Yennu, ki bia pukin jeet nba tee li maruŋ jeet nan daan Yenpiinii, ki bia pukin bujak, ki lii tee yanɔɔmm Yenpiinii. ²⁵ Manntɔɔe tuu saa njam Israel teeb kur paak njammir, ki bin la nyikin chab, ki-

maan bi bo ki mie ki tun kpet, ki ji baar nan bi Yenpiinii nba jokin muu ki teen Yennu, bi biit paak, ki li tee yanbomm Yenpiinii. ²⁶ Israel teeb nan boorganu nba koo namm na saa la nyikin chab, kimaan sɔɔ kur bo pukin toonkpeta maŋ niwa.

²⁷ Li-i tee ki i yeno kpet tun yanbomm, wun baar nan busar nba dii binyennkɔɔ, ki li tee yanbomm Yenpiinii. ²⁸ Ki manntɔɔ saa ŋamm daano nba tun yanbomm na, maruŋ binbintir na boor; li-i tee ki bi ŋamm u paak ki gbenn, u saa la nyikin chab. ²⁹ Sennu na dia wunba kur kpet tun yanbomme, waa lek tee Israel nirɔ koo boorganu nba koo nani.

³⁰ Ŋaan wunba miwa ŋaan tun yanbomm, waa lek tee Israel nirɔ koo boorganu, u tun ki yisin Yennu-wa. Bin kpiu, ³¹ kimaan u yēt Yennu mɔb, ki bia biir u sennuwa. Ii nyinn daano maŋ Yennu niib ni. Ŋɔɔ lon u ku-un.

Ki jiin daano nba biir foon daar sennu po

³² Israel teeb nba din daa be kunkoouk paak na, ki bi din tan la jasɔɔ ki u yi daat foon daar. ³³ Binba din lau ki u yi daat foon daar na din baar nana Moses nan Aarɔnn nan Israel teeb kur boor, ³⁴ ki bi kɔɔɔ dipabik ni ŋaan guu-u, kimaan bi daa din ki mi baa saa teeno bianjinba. ³⁵ Ki Yennu yet Moses a, “ɔɔ na tee wun kpoe. Niib na kur n jaato tana ki kpiu kaŋ na kpiŋ.” ³⁶ Ki niib na jiiu ki nyii nana kaŋ na kpiŋ, ki jaato tana ki kpiiu, nan bianjinba ki Yennu wann Moses na.

Ki jiin liant mɔgbankookii po

³⁷ Ki Yennu yet Moses ³⁸ a wun pak tur Israel teeb a: “Yimm nan maaru nba saa wei tuu saa nyar chab-bɔnwuwura gbenta i liant mɔgbankookii paak. ³⁹ I tuu saa got ki la i liant mɔgbankookii gbenta na, ki li sii tee tiarin ki turi, ki i sii dia n sennii kii saakir, ki li saa te ki i ji kan nyikin ŋaan tun i yanbɔɔtoona. ⁴⁰ Liant mɔgbankookii gbenta na tuu sii tee tiarin ki turi, ki i saa dia n sennii na fanu, ki i sii tee n niib nan barmɔnii. ⁴¹ Mine tee i Yomdaano Yennu, ki tee wunba nyinni Ijpt tiŋ ni, a mii tee i Yennu. Mine tee i Yomdaano Yennu.”

Ki jiin Kora nan Datann nan Abiram mɔyētuk po

16 ¹⁻² Ki Kora, wunba tee Isar bija, ki nyii Liifai booru nba tee Kohaf naakuuk na ni, nan Rubenn booru ni niib nba tee Datann nan Abiram, ki tee Eliab bonjai na, nan Onn, ki u mun tee Pelef bija, ki bi fiir yēt Moses saakatuk paak. Jab kobii ŋanlee nan piingmu din pukin bi po, ki tee saakab nba ki Israel teeb din gannib ki bi tee tɔɔndamm, ³ ki bi kur taan ki baar Moses nan Aarɔnn boor, ki yetib a, “I donn i mɔŋ bonchiann. Niib na kur tee kasiie, ki Yennu be namm. Moses, bee teen ki i donn i mɔŋ Yennu niib na boori?”

⁴ Moses nba gbat nna maŋ, ki u baa fabin tiŋ ni, ki miar Yennu, ⁵ ŋaan yet Kora nan u poorpojɔɔmu a, “Wonn sanyikɔ ni, Yennu won saa fiit ki wannit binba tee u niib ki tee kasii. Ki wunba tee u nirɔ ki u ganno

na, u saa te wun nakinɔ, maruŋ binbintir na boor. ⁶⁻⁷ Wonn sanyikɔ ni, fin Kora nan a poorpojɔɔmu, ii won jii sipiat ki teen musankɔɔna nan bonnunubit li ni, ki baar nann maruŋ binbintir na boor, ki ti won saa la daano nba ki Yennu ganno. Yimm Liifai teebe tee damm nba donn i mɔŋ.”

⁸ Ki Moses bia ŋamm pak nan Kora a, “Gbiintir man, yimm Liifai teeb. ⁹ I dukii nan li tee toonbike ki Israel teeb Yennu bɔkiti ki nyinni Israel teeb ni, ki baar nani u lanbouŋ ni, a yin tuu set ki mann maruŋ ki turɔ, niib na paaki-i? ¹⁰ U te ki yimm nan Liifai teleeb kur mɔk baakir na, ki mɔtana ki i bia loon yin gaar mannteeb yudantuk na. ¹¹ Li-i tee ki i pak biir Aarɔnn, ŋann fin nan a poorpojɔɔmu maŋ pak ki biir Yennu-e.”

¹² Ki Moses tun yiin Datann nan Abiram, binba tee Eliab bonjai na. Ki bi jiin a, “Ti kan baari. ¹³ Faa nyinnit Ijpt tiŋ nba ni ki siat nan naabiin puub, a a tan kpit kunkoouk na paak na ki jaŋani-i? Ki a bia loon ki a diat nan daaba na-a? ¹⁴ A ki baar nant tiŋ nba puub siat nan naabiin na ni, koo ki turit tiŋ nba kpaɪ ki mɔk tilontii ki li sii tee ti faari. Ki mɔtana ki a ji loon ki a kpannit. Ti kan baarii.”

¹⁵ Ki Moses wutoor doo, ki u yet Yennu a, “A daa gaan jab na piinii nba ki bi saa baar nann. N ki fat bi sɔɔ bonji; n bia ki biir bi sɔɔ siari.”

¹⁶ Ki Moses yet Kora a, “Fin nan a poorpojɔɔmu nba tee jab kobii ŋanlee nan piingmu na, ii won baar Yennu lanbouŋ tammɔb ni; Aarɔnn mun bia won sii be lerj. ¹⁷ Sɔɔ kur won sii dia u sipiak nan muu, ki teen bonnunubit li ni, ki jii baar nann maruŋ binbintir na boor. Ki Aarɔnn mun won saa baar nan u musipiak nan bonnunubit.” ¹⁸ Ki sɔɔ kur jii u sipiak ki teen musankɔɔna nan bonnunubit li ni, ki saan set ki kpian Moses nan Aarɔnn, Yennu lanbouŋ tammɔb na ni. ¹⁹ Ki Kora taan niib na kur, ki bi set ki took Moses nan Aarɔnn, Yennu lanbouŋ tammɔb ni. Li taakpaak ni ki Yennu maŋ yentsaakar yent niib na paak. ²⁰ Ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ²¹ “Ŋmatir i poorpo ŋaan nyik niib na, ki n boontib yiama.”

²² Ki Moses nan Aarɔnn gbaan ki tibin, ki bi yugbia siit tiŋ, ki yet a, “Yennu, fin Yennu nba tee nisaarii kur daano, li-i tee ki niyeno kɔɔ biir, a saa donn wutoor niib kur paake-e?”

²³ Ki Yennu yet Moses a, ²⁴ “Betir niib na ki bin seet Kora nan Datann nan Abiram lanbont boor.”

²⁵ Ki Israel teeb saakab wei Moses poor, ki bi saan Datann nan Abiram lanbouŋ ni. ²⁶ Ki Moses yakii nan niib na, ki yet a, “Seetir man nifobiit na lanbont boor. I daa siit bont nba kur tee bi yar, nna-i kaa, i saa kpaɔ namm ki boonta, kimaan bi biit paak.” ²⁷ Ki niib na seet Kora nan Datann nan Abiram lanbont boor.

Ki Datann nan Abiram poŋ nyii ki see bi lanbont tammɔ boor, ŋamm nan bi poob nan bi waas. ²⁸ Tɔɔ, ki Moses yet Israel teeb na a, “Yaa saa bann bianjinbae na nan Yennu-e set tumin a min tun toona nba na kur, ŋaan li ki tee n tiŋɔɔ dudukit kaa, ²⁹ li-i tee ki niib na kpo Yenŋaak kuun ŋaan ki ki la Yennu tubdatu, ŋann li ki tee Yennu kaa tumin. ³⁰ Ŋaan li-i tee ki Yennu tun

bonsaann, ki tingbouŋ na bɔkit ki nak niib na nan bi mɔkint kur, ki bi sik foot kaat ni, ŋanne ki i saa bann nan jab na tun ki biir Yennu-wa.”

³¹ Waa pak nna ki gbenn yoo nba, ki siaminba Datann nan Abiram see na bɔkit, ³² ki yaat mɔb, ki nak ŋamm nan bi ŋaateeb nan bi mɔkint kur, ki pukin Kora nan u jɔɔmu nan bi mɔkint kura; ³³ ki bi kura sik foot kaat ni nan bi mɔkint kur, ki tingbouŋ na mubin bi paak. Ki bi bot niib na sinsuuk ni ki kpakin yann. ³⁴ Bi mɔnii nan wuyikinii din te ki Israel teeb na kur tiin, ki yikin wuyikinii a, “Ti tiin man, tingbouŋ yaa wun nakite mun.”

³⁵ Ki Yennu bia tun muu ki li sik ki tan dii jab kobii ŋanlee nan piinŋmu nba bo dia bi bonnunubit ki teen ŋɔɔ Yennu na.

Ki jiin musipai po

³⁶ Ki Yennu yet Moses a, ³⁷ “Betir Eleasar, wunba tee manntɔɔ Aarɔnn bija na, a wun saan jii jab nba dii muu na musipai, ki yat sankɔɔna na siar po banfɔkira, ki-maan musipai na tee kasiie. ³⁸ Li bo teen kasii yoo nba ki bi bo jikit ki tur Yennu maruŋ binbintir na boor. Jiin jab nba kpo bi biit paak na musipai, ki faa tant, ki lii tee kutsɔntiantii bontintana, kii tee maruŋ binbintir na bondɔkinkar, ki li sii tee nyinn ki tur Israel teeb.” ³⁹ Ki manntɔɔ Eleasar jii kutmɔnt musipai nba ki jab nba dii muu bo baar nann na, ki faa tantir, ki teenir maruŋ binbintir na bondɔkinkar ⁴⁰ nan bianŋinba ki Yennu te Moses wannɔ a wun tun na. Linba na din tee kpaaniie ki teen Israel teeb, nan bi ɔɔ daa baat maruŋ binbintir na boor ki jikin bonnunubit ki teen Yennu, see wuu tee Aarɔnn maaru ni nirɔ; nna-i kaa, u saa kpoe, nan Kora nan u poorpojjɔɔmu na.

Bianŋinba ki Aarɔnn tinn niib na

⁴¹ Laa yent sanyikɔ ki Israel teeb na kur piak ki biir Moses nan Aarɔnn, ki yeen a, “I kpai Yennu niib na sia-ba.” ⁴² Ki bi kur taan ki piak biir Moses nan Aarɔnn, ŋaan ŋmant ki took Yennu lanbouŋ, ki la ki sanpag-bouŋ dɔkintir, ki Yennu maŋ yentsaakar na dɔkitir. ⁴³ Ki Moses nan Aarɔnn saan set Yennu lanbouŋ na tɔɔnn po, ⁴⁴ ki Yennu yet Moses a, ⁴⁵ “Nyimin niib na sinsuuk ni, ki n boontib yian.”

Ki bi banlee gbaan ki bi yugbia tibin tiŋ ni; ⁴⁶ ki Moses yet Aarɔnn a, “Jiin a musipiak ki mɔɔ muu nba be maruŋ binbintir paak na ki teen li ni, ki bia pukin bonnunubit li ni, ki chiar saan nann niib na perɔ, ki saa ŋamm niib na ki bin nyi biit ni. Teent yian, ki Yennu wu-toor piin donu, ki yiaryoonn nyiiwa.” ⁴⁷ Ki Aarɔnn sak ki jii u musipiak ki chiar saan niib na sinsuuk ni. Waa saa la nan yiaryoonn na piin ki sob na, ki u jii bonnunubit na, ki ŋamm niib na biit. ⁴⁸ Linba na din ɔɔɔ yiaryoonn na, ki Aarɔnn ji biar see footib nan kpeemm sinsuuk ni. ⁴⁹ Niib nba din kpo tee tusaa piik nan ŋanna nan kobii ŋanlore; binba din kpo Kora-nba mɔyɛtuk ni, ki pukin kann maŋ ni. ⁵⁰ Yiaryoonn maŋ nba din

gbenn yoo nba, ki Aarɔnn ŋmat Moses boor, Yennu lanbouŋ na tammɔb ni.

Ki jiin Aarɔnn patu po

17 Yennu din yet Moses a, ² “Pakin Israel teeb ki bin tura patii piik nan ŋanlee, booru saakɔ kur saa tur patu, ki a ɔɔb ɔɔɔ kur sann u patu paak, ³ ki ɔɔb Aarɔnn sann Liifai patu paak, ki te ki booru saakɔ kur-ii mɔk patu, ⁴ ki a jii ɔɔɔ nann n lanbouŋ ni, ki bir n mɔlor lakir na tɔɔnn po, siaminba ki n tuu cheti na, ⁵ ki mi-i gann ɔɔɔ nba patu, li saa tuk tutuut. Nna bannue ki n saa boon mabiit nba ki Israel teeb piak ki biiri na.”

⁶ Ki Moses pak tur Israel teeb, ki bi booru ni saakɔ kur turɔ patu, ki li see u booru sann ni, ki taan ki li tee patii piik nan ŋanlee, ki Aarɔnn patu be lerɔ. ⁷ Ki Moses bir patii na mɔlor lakir na tɔɔnn po, Yennu lanbouŋ na ni.

⁸ Laa yent sanyikɔ ni, ki Moses ɔɔɔ lanbouŋ na ni, ki la ki Aarɔnn patu nba see Liifai teeb seenu ni na tuk tutuut, ki yinn puuk, ki lon tilɔɔna nba tee liabir ɔɔɔna na, ki mɔnn. ⁹ Ki Moses nyinn patii na kur Yennu lanbouŋ na ni, ki jii wann Israel teeb, ki bi la linba tun. Ki ɔɔɔ kur jii u patu. ¹⁰ Ki Yennu yet Moses a, “Jiint Aarɔnn patu na ki lii be mɔlor lakir na tɔɔnn po. Li sii be lerɔ ki tee kpaanii ki teen Israel teeb nba tee kpikpiruk damm na, nan bi-i kii nyikii, see ki bi kpo.” ¹¹ Ki Moses tun nan bianŋinba ki Yennu wannɔ na.

¹² Ki Israel teeb yet Moses a, “Li-i tee nna, ŋann ti saa kpowa. ¹³ Li-i tee ki wunba kur lek nakin Yennu lanbouŋ na see ki u kpoi-e, ti kur saa kpowa.”

Ki jiin mannteeb nan Liifai teeb toona po

18 Ki Yennu yet Aarɔnn a, “Lanbouŋ na ni biit ŋammir nyiiruk sii jii fin nan a bonjai nan Liifai teeb na yura paake, ŋaan fin nan a bonjai ɔɔɔ sii jii mannteeb toona paak nyiiruk. ² Baat nan a nikpiimm nba tee Liifai teeb na, ki bii tuun kii sommita, ki fin nan a bonjai na-ii tuun lanbouŋ na ni toona. ³ Ki bi sii tuun toona nba ki a saa wannib lanbouŋ na ni. Bi daa siit min Yennu bona nba tee kasii, koo ki nakii n maruŋ binbintir na. Li-i tee ki bi sii bona maŋ, yimm nan ŋamm saa kpowa. ⁴ Bi saa pukin i po kii gorii ki ŋammit n lanbouŋ na. Daanɔ nba ki jaŋ nann, i daa te ki u tuun nani. ⁵ Fin nan a bonjai ɔɔɔ sii tuun ki ŋamii kasii boor nan maruŋ binbintir boor. ŋanne saa te ki min Yennu wutoor kan do Israel teeb paak. ⁶ Min tiŋɔ gann i nikpiimm Liifai teeb a bin nyi Israel teeb ni, kii tee piinii ki turi. Bi tee min Yennu yabe, ki saa fit tun lanbouŋ na ni. ⁷ Fin nan a bonjai ɔɔɔ sii tee mannteeb, ki ŋamii ŋamma nba kur be maruŋ binbintir na paak, nan bona nba be kasii yaa kasii boor na. N jii mannteeb toonn na ki turi, ki li tee piinii. Wunba kur nakin kasii boor na, ŋaan ki jaŋ nann, see ki bi kpiiu.”

Ki jiin mannteeb tor po

⁸ Tɔɔ, ki Yennu yet Aarɔnn a, “Min tiŋɔ senna, a fii gorii piinii nba ki bi jikit ki teenin na; piinii nba kur tee

kasii ki Israel teeb teenin na, n jii tur fin nan a bonjai ki lii tee i biitir, ki tee i tor yoo kur. ⁹ Ki kasii yaa kasii piinii nba kur tuu kan joo muu maruḡ binbintir paak na tee i yare: li jeet piinii nan yanbomm piinii nan pann panu piinii. Linba kur ki bi jii turin, ki li tee kasii piinii, sii tee fin nan a bonjai yare. ¹⁰ Ii tuu di jeet maḡ kasii boor. Jab kuukooe tuu saa di; ii jiiir ki lii tee kasii.

¹¹ “Linba kur ki Israel teeb nyinn senn ki li tee burchin-pukinn ki teenin na sii tee i yare. N jiiir ki tur fin nan a bonjai nan a bonpoi, yoo nan yoo nba baat kur ni. Wunba kur nyii a maaru ni ki be fanu saa fit di jeet maḡ.

¹² “N teenii sinsinn jeḡant nba kur ki Israel teeb tuu saa baar nann binn kur ni ki teenin, ki li tuu sii tee i yar, li olif tiinii kpan ^I nan tilkna daan, nan jeet. ¹³ Li kur sii tee i yar. Wunba kur nyii a maaru ni, ki be fanu, saa fit dir.

¹⁴ “Linba kur be Israel tiḡ ni ki bi jii tur min Yennu tee i yare.

¹⁵ “Sinsinn matik, li-i tee niro koo bonkobuk ki Israel teeb jii ki turin sii tee i yare, ḡaan ii tuu te ki bidaano n pa ki gaar bisinsinn kur. Bonkobuk daano n tuu ḡmat daa bonkob-sinsinn matik nba ki yeen. ¹⁶ I tuu saa fit ḡmat daa bik nba dii ḡmaarik, ki u daauk sii tee salinkuna ḡanḡmu, nan baa jarḡit likirii bianḡnba na.

¹⁷ ḡaan i daa te ki niib na ḡmat daa nei nan pei nan buunii sinsinn matii, kimaan bi tee n yabe, ki i saa jii ki mann maruḡ. Ii jii bi sḡn ki lia maruḡ binbintir na, ki jii bi kpapana ki joo muu, ki li nubiru saa maḡ min Yennu. ¹⁸ Ki li nant sii tee i yar, nan bianḡnba ki kubitir nan diitu naḡ nba tee burchinpiinii tee i yar na.

¹⁹ “Linba kur ki Israel teeb nyinn ki senn ki teenin ki lii tee kasii, n jii tur fin nan a bonjai nan a bonpoi ki lii sii tee i tor yoo kur. Linba na tee molor nba kan ban lote ki n senn ki tur fin nan a yaaboona.”

²⁰ Ki Yennu ḡamm yet Aarḡnn a, “I kan ban la tiḡ faar koo ki la tor Israel teeb boori. Mine tee i tor nan i faar Israel teeb boor.”

Ki jiiin Liifai teeb tor po

²¹ Ki Yennu yet a, “N jii Israel teeb bona piik ni yennkḡ nba ki bi teenin na ki tur Liifai teeb, ki li sii tee baa tuun toona nba n lanbouḡ ni na paatii. ²² Laa nyii mḡtana ki saa, Israel teeb daa nakii n lanbouḡ na. Bi-i nakin, bi saa la tubdatu li paak, ki kpo. ²³ Liifai teebe tuu sii tuun n lanbouḡ na ni toona, ki bia tuu saa gaar leḡ nyiiruk. Linba na tee sennu nba sii tun be-e ki dia maaru nan maaru nba baat. Bi kii mḡk bi tiḡ faar Israel tiḡ ni. ²⁴ Li paak ki n jii Israel teeb bona piik ni yennkḡ nba ki bi teen min Yennu na ki turib, ḡanne teen ki n pak jiiin bi po, nan bi kii mḡk faar Israel tiḡ ni.”

Ki jiiin Liifai booru po

²⁵ Ki Yennu yet Moses ²⁶ a wun pak tur Liifai teeb, ki yet a, “I-i tuu kii gaar Israel teeb bona piik ni yennkḡ nba ki n jii turi ki lii tee i faar na, ii mun jii bona maḡ pi-

^I Olif tiinii kpan ḡan, ki li daauk bia paar.

ik ni yennkḡ, ki lii tee i piinii ki tur min Yennu. ²⁷ I piinii tuu sii tee nan bianḡnba ki niib na tuu teen jeet piinii nan tilkna daan piinii nae, ²⁸ ki i mun bia tuu saa jii li bannue ki lin nyi bona piik ni yennkḡ nba ki i gaar na, ki saa tur min Yennu ki lii tee i piinii. Bona piik ni yennkḡ na, i saa jii min Yennu yar na ki tur manntḡ Aarḡnn. ²⁹ Bi-i tuu kii turi linba kur, ii tuu jii bonḡana nan linba teen kasii ki tur min Yennu. ³⁰ Yi-i tuu kii nyinn bonḡana ki tur min Yennu, ḡaan linba tenn na sii tee i yar nan bianḡnba ki kpaarḡ tuu nyinn ki tur min Yennu, ki linba biar tee u yar na. ³¹ Yimm nan i ḡaa-teebe saa di linba biar na, siaminba kur ki i be, kimaan lii tee toona nba ki i tuun lanbouḡ ni na paatii. ³² Yaa saa jii bonḡana nba ki tur min Yennu na, yi-i jikii dii linba biar na, i kan kḡ biit ni. ḡaan ii mi man, ki daa biir Israel teeb kasii piinii na, ki jikit piinii maḡ ki di, ḡaan daa ki jii bonḡana na ki tur min Yennu. Li-i tee ki i tun nna, i saa kpowa.”

Ki jiiin naamḡḡ tanpent po

¹⁹ Yennu din yet Moses nan Aarḡnn ² a bin tur Israel teeb sennu nba na. Betir Israel teeb na ki bin baar nan naasarmḡ nba ki mḡk daḡ ki turi, ki wuu biaki tee wunba ki ban tun toonn, ³ ki i saa jiiu ki tur manntḡ Eleasar; ki bi saa nyinn naab na kaarḡ na kpiḡ, ki kḡ saa kpi naab na, u numm ni. ⁴ Ki kḡ manntḡ Eleasar saa jii u niibir ki pak sḡn na waan, ki mii lanbouḡ na kḡnḡ po taar munlore. ⁵ Manntḡ na sii see ki gorii, ḡaan ki bin joo naab na kur muu, li gbouḡ, nan nant, nan sḡn, nan u kḡnḡ kur. ⁶ Manntḡ na saa jii kpek daauk nan dufatlai nan gungun-mḡḡ ki lu muu nba di naab na ni. ⁷ Li poorpo, manntḡ na saa wuur u tiat, ḡaan wur, ki ji kḡ kaarḡ na ni, kii be jakint ni nan yonbaak. ⁸ Ki kḡ nba saa joo naab na saa wuur u tiat, ḡaan wur, kii muni be jakint ni nan yonbaak. ⁹ Ki kḡ nba yeen saa wot naab na tanpent, ki saan teen siaminba tee kasii ki be kaarḡ na kpiḡ, ki bi tuu sii dia tanpent na, ki ḡamii nyun nba sii wu Israel teeb yanbomm. ¹⁰ Kḡ nba saa tikin ki wot naab na tanpent mun saa wuur u tiat, kii be jakint ni nan yonbaak. Sennu nba nae sii kḡ dia Israel teeb nan boorganu nba kḡ namm.

Ki jiiin kuun siinu po

¹¹ Daano nba sii kuun sii be jakint ni daanḡanlore. ¹² U saa wur ḡammir nyun na, daa ḡantaa daar, ki daanḡanlore daar wun bia ḡamm wur, ki ji sii yeen. U kii wur ḡamm u mḡḡ daanḡantaa daar nan daanḡanlore daar na ni, u kii yeeni. ¹³ Wunba kur sii kuun, ki yēt wun ḡamm u mḡḡ, sii be jakint ni; i daa pukiḡ Yennu niib na po, kimaan u ki wur ḡammir nyun na, ki saa biir Yennu lanbouḡ.

¹⁴ Li-i muni tee ki niro kpo lanbouḡ ni, ki kḡ be li yoo, koo wunba kḡ kuun na paak, sii be jakint ni daanḡanlore. ¹⁵ Bobir koo kḡ nba ki mḡk biitir, ki be lanbouḡ maḡ ni, mḡk jakint. ¹⁶ Li-i tee kḡ sii niro nba ki bi kpiiu, koo wunba kpo yennaakuun, koo wunba sii

nisaarik kpabir, koo kaauk, u sii be jakint ni daanjanlore.

¹⁷ Ki jakint daan na n lian wur ki nyi biit ni, see ki ii jii naasarmɔŋ nba ki i joou muu na tanpent waan, ki teenir bobir ni, ki pukin nyunɔŋamm li paak. ¹⁸ Ki ɔɔ nba yeene saa jii dufatlai ki suunt nyun na ni, ki mii mii lanbouŋ na nan linba kur be li ni, nan niib nba be li ni. Wun bia mii daan nba sii nisaarik kpabir, koo kaauk, koo nirɔ nba ki ɔɔ kpɔiiu, koo wunba kpo yenɔaakuun paak. ¹⁹ ɔɔ nba yeen na saa mii nyun na ɔɔ nba mɔk jakint na paak, daananta daa nan daanjanlore daar; ki daanjanlore daar u saa ɔammɔ. Daan nba ki bi ɔammɔ na saa wuur u tiat ki bia wur, ki li daar daajook u sii yeen.

²⁰ Nyaan li-i tee wunba ki yeen, ki bia ki ɔamm u mɔŋ, u be jakint ni; i daa pukiiɔ Yennu niib po, kimaan u ki wur ɔammir nyun na, ki saa biir Yennu lanbouŋ. ²¹ Linba na tee sennu nba sii tun be-e, ki bi diar. ɔɔ nba mii nyun ki ɔamm wunba be jakint ni na mun saa wuur u tiat, ki wunba sii ɔammir nyun na sii be jakint ni nan yonbaak. ²² Linba kur ki jakint daan sii, li mun sii tee jakint, ki wunba kur sii bont maŋ, li daan mun sii be jakint ni nan yonbaak.

Bianjinba ki nyun nyii tanpiiuk ni

(Nyinu 17.1-7)

20 Israel teeb kur din baar Sinn kunkoouk paak, sinsinn ɔmaarik na ni, ki chaan bi kaan Kades. Leŋe ki Miriam kpo, ki bi piiu.

² Nyun din kaa siaminba ki bi chaan kaan na, ki niib na kur tikir Moses nan Aarɔnn boor, ³ ki kɔn nan Moses ki yeen a, "Ti-i bonni kpo Yennu tɔkɔn, yoo nba ki ti ninjamm din kpo na, li bo sii ɔɔ. ⁴ Bee ki a baar nant kunkoouk na paak a timm nan ti bonkubit n kpo nna na? ⁵ Bee ki a nyii nant Ijpt ki tan baar nant ninbaatir boor nba ki siar ki pia na, siaminba ki jeet kaa, ki tilontii kaa na? Ki nyun bia kaa ki ti saa nyu." ⁶ Ki Moses nan Aarɔnn nyii niib na ni, ki saan Yennu lanbouŋ tammɔk na ni, ki saa gbaan ki tibin, ki bi yugbia siit tiŋ; ki Yennu maŋ yentsaakar dɔkit bi paak.

⁷ Ki Yennu yet Moses a, ⁸ "Jiin patu nba be mɔlor lakir tɔkɔn po na, ki fin nan a ɔɔkɔ Aarɔnn n yiin niib na kur ki taamm, ki a pak tur tanpiiuk na bi numm ni, ki nyun saa nyi tanpiiuk na ni. Nna bannue ki a saa nyinn nyun tanpiiuk ni ki tur niib na, ki ɔamm nan bi bonkubit n nyu." ⁹ Tɔkɔ, ki Moses jii patu na mɔlor lakir na boor, nan bianjinba ki Yennu wannɔ na.

¹⁰ Ki ɔɔ nan Aarɔnn taan niib na kur, tanpiiuk na boor. Ki Moses maŋ yetib a, "Gbiintir man, yimm kpikpiruk damm na. Ti nyinn nyun tanpiiuk na niŋ ki turi ni-i?" ¹¹ Moses din jii patu na ki donn sanpaapo, ki faa tann na taar munlee. Ki nyunchiɔŋ nyii, ki niib na nan bi bonkubit kur nyuu.

¹² Ki Yennu yakii nan Moses nan Aarɔnn ki yet a, "Yaa ki mɔk yada nanin, ki ki baakit n kasii paŋ niib na numm ni na, n beeri nan i kan jii niib na ki ɔɔ namm tiŋ nba ki n sat mɔk nan n saa jii ki turib na ni."

¹³ Linba na din tun Meriba-e, siaminba ki Israel teeb pak ki biir Yennu na, leŋe ki u din wannib nan u tee kasii Yennu.

Bianjinba ki Edom kpanbar ki sak Israel teeb n gar

¹⁴ Ki Moses tun toonii ki bi nyii Kades ki saan Edom kpanbar boor, ki saa yetɔ a, "A ninjamm Israel boorue tunt nan mɔmaan na. A mi fara kur nba baarit. ¹⁵ Ti yeejamm din saan Ijpt ki ɔɔ leŋ ki li wei bonchiann; ki Ijpt teeb na daamii ti yeejamm, ki bia tan daamii.

¹⁶ Ki ti fabin tur Yennu ki boi sommir po, ki u gbat ti fabinii, ki tun malaka ki u nyii nant Ijpt tiŋ ni. Mɔtana ti ji be Kades-e, ki li tee doo nba kpia a tiŋ kpaar.

¹⁷ Chanbaa, sakin ki tin gar a tiŋ ni. Timm nan ti bonkubit kan nyik ɔɔnu tɔkinu, ɔaan somm i kpaant ni, koo ki somm i tilontii nyaka. Ti bia kan nyu i bunbuna ni nyun. Ti saa somm ɔɔnu ni kɔkɔ, nan taa tan saa nyi a tiŋ ni."

¹⁸ Ki Edom teeb na jiin a, "Ti yêta. Ti kan sak ki yin gar ti tiŋ ni. Li-i tee ki i bikini, ti saa nyie ki tooki nan jatiat."

¹⁹ Ki Israel teeb na yet a, "Ti sii somm ɔɔnu ni kɔkɔ, ɔaan li-i tee ki ti nyuu i nyun, koo ki ti bonkubit nyuu, ti saa pa li paaka. Ti kpan loon ki tin tɔkin ɔɔnu ni kɔkɔ ki gar, siar ki pukini."

²⁰ Ki Edom teeb na bia ɔamm jiin a, "Ti yêta," ɔaan te ki bi kunkɔkɔnna nyii ki yaba, ki saa a bin took Israel teeb. ²¹ Edom teeb nba poŋ yet nan Israel teeb kan gar bi tiŋ ni na, ki Israel teeb lɔk ki gar gann po.

Ki jiin Aarɔnn kuun po

²² Israel teeb kur din nyii Kades ki saan Hor ɔɔkɔ boor. ²³ Baa be Hor ɔɔkɔ nba kpia Edom tiŋ na, ki Yennu yet Moses nan Aarɔnn a, ²⁴ "Aarɔnn kan ɔɔ tiŋ nba ki n jikit ki teen Israel teeb na ni. U saa kpoa, kimaan i banlee na yêta n mɔk, Meriba nyun boora. ²⁵ Jiin Aarɔnn nan u bija Eleasar ki saan namm Hor ɔɔkɔ paak, ²⁶ ki saa liat Aarɔnn liant leŋ ki lann u bija Eleasar, kimaan Aarɔnn saa kpo leŋe." ²⁷ Ki Moses tun bianjinba ki Yennu wannɔ na. Ki bi fiir niib na kur numm ni, ki doo Hor ɔɔkɔ paak. ²⁸ Ki Moses liat mannteeb liant na Aarɔnn paak, ki lann u bija Eleasar. Aarɔnn din kpo ɔɔkɔ na paake. Ki Moses nan Eleasar sik ɔɔkɔ na, ki jen niib na boor. ²⁹ Niib na kur nba gbat nan Aarɔnn kpowa na, ki bi bui fabin u kuun po daapiintaa.

Bianjinba ki bi kɔn nyann Keenann teeb

21 Arad kpanbar, wunba tee Keenann nirɔ na, ki kɔkɔ Keenann niidiitu po na, nba gbat nan Israel teeb tɔkɔ ɔɔnu ki saa Atarim, ki u lekib, ki soor bi siab.

² Ki Israel teeb tur Yennu mɔsonn a, "Li-i tee ki a saa te ki tin nyann niib na, ti saa biir bi doiwa." ³ Ki Yennu gbat ki sommib, ki bi kɔn nyann Keenann teeb na, ki boontib, ki bia biir bi doi; ki pur leŋ sann Horma. ¹

¹ Horma paak tee "biiru."

Ki jiin kutmɔnt waauk na po

⁴ Israel teeb na din fiir Hor jɔɔr boor, ki soor sɔnu nba saa Mɔkmun po, a bin kokin lint Edom tiŋ. Bi sommir ni ki niib na ki la sukuru, ⁵ ki piak biir Yennu nan Moses ki yeen a, "Bee ki i jiit ki nyii nant Ijijt, a tin tan kpo kunkoouk na paaki, siaminba ki jeet kaa, ki nyun bia kaa? Ti miat jebiiit nawa." ⁶ Ki Yennu te ki waalabirii kɔɔ bi ni, ki junt niib na, ki bi bonchiann kpo. ⁷ Ki niib na tan baar Moses boor, ki yet a, "Ti tun yanbɔmm, yoo nba ki ti bo pak ki biir Yennu nan fin nawa. Miati Yennu ki wun nyinn wai na ti ni." Ki Moses miar Yennu niib na paak. ⁸ Ki Yennu yet Moses a, "Jiin kutmɔnt ki nan waauk, ki lakino dachaatir paak; ki wunba kur waauk jumɔ, wun gokit got ki la laafia." ⁹ Ki Moses jii kutmɔnt ki nan waauk, ki lakin dachaatir paak. Wunba kur ki waauk jumɔ, ki u gokit got kutmɔnt waauk na, wun la laafia.

Bianjinba ki bi nyii Hor jɔɔr boor ki saan Moab tiŋ ni

¹⁰ Ki Israel teeb na fiir ki saan chaan bi kaarj Obof, ¹¹ ki fiir Obof ki saan chaan bi kaarj Abarim langbent ni, kunkoouk paak, ki jir Moab tiŋ yondo po, ¹² ki tan nyii leŋ ki saan chaan bi kaarj Sered baauk ni, ¹³ ki fiir leŋ ki saan chaan bi kaarj Arnonn mɔkir garj po, kunkoouk nba jiin Amor teeb kpaar po na. Arnonn mɔkire tee Moab tiŋ nan Amor tiŋ kpaar. ¹⁴ Li paake teen Yennu tɔbii gbouŋ na piak li po ki yaa, "Waheb doo be Sufa yent ni nan li baat, nan Arnonn mɔkir, ¹⁵ nan baat nba tant ki saan tuu Ar doo, ki bia jir Moab kpaar po na."

¹⁶ Ki Israel teeb nyii leŋ ki saan siaminba ki bi yi Bunbunn. Leŋe ki Yennu yet Moses a, "Taant niib na ki baar namm, ki n turib nyun." ¹⁷ Li yoo maŋe ki Israel teeb yin yarj na a:

"Bunbunn, putir man nyun, ki ti saa foontir nan yarj.

¹⁸ Li tee bunbunn nba ki nijaana nan niib na tɔɔn-damm gbiire,

ki bi jii kpanbar dammir nan patii ki gbiire."

Ki bi fiir kunkoouk na paak ki saan Matana, ¹⁹ ki nyii Matana ki saan Nahaliel, ki nyii Nahaliel ki saan Bamof, ²⁰ ki nyii Bamof ki saan baauk nba be Moab teeb yent ni, ki kpia Pisga jɔɔr nba be kunkoouk boor na.

Bianjinba ki bi kɔn nyann kpanbar Sihonn nan kpanbar Og

(Sennu 2.26-3.11)

²¹ Tɔn, ki Israel teeb tun toonii, ki bi saan Amor teeb kpanbar Sihonn boor, ki saa yetɔ a, ²² "Naant ki tin somm gar a tiŋ ni. Timm nan ti bonkubit kan nyik sɔnu tɔkinu, ŋaan somm i kpaant ni, koo ki somm i tilontii nyaka, ti bia kan nyu i bunbuna ni nyun. Ti saa somm sɔnu ni kɔɔe, nan taa tan saa nyi a tiŋ ni." ²³ Naan kpanbar Sihonn ki sak Israel teeb n tɔkin gar u tiŋ ni, ki yiin u kunkɔnkɔnna kur ki saan namm Jahas nba be kunkoouk paak na, ki saa kɔn nan Israel teeb. ²⁴ Ki Israel teeb kpaii bi datai maŋ bonchiann tɔb na ni, ki fat

bi tinii, laa nyii Arnonn mɔkir niiganj po, ki saa tuu Jabok mɔkir nba tee Amonn kpaar, kimaan Amonn teeb din guu bi doo fanu. ²⁵ Ki Israel teeb fat Amor doi kur, ki kar li ni, ki bia fat Hesbonn doo nan digbana nba kpiar, ki kɔɔ li ni. ²⁶ Hesbonn din tee Amor teeb kpanbar Sihonn digbansaakare, ki u din kɔn nan Moab teeb kpanbarkperɔ ki fat u tiŋ kur ki saa tuu Arnonn mɔkir. ²⁷ Li paake teen ki bi yeen barnar na a:

"Baat Hesbonn man, ki te ki lin ŋamm maa.

Naant ki kpanbar Sihonn doo maŋ n ŋamm maa.

²⁸ Kpanbar Sihonn kunkɔnkɔnna din nyii u digbangbenjir nba tee Hesbonn na ni,

ki naan nan muu nba tuu di na,

ki dii Moab doo nba tee Ar na,

ki bia dii niib nba be Arnonn kunkona paak na.

²⁹ Li sii paar ki tur yimm Moab teeb.

Yimm nba jiantir yenbik nba tee Kemos na,

i kpaikin yanne na.

U te ki i jab chiar,

ki i poob teen yommii ki tur Amor teeb kpanbar Sihonn.

³⁰ Naan mɔtana bi yaaboona ji boonta,

ki ti biir Hesbonn ki saan tuu Dibonn.

Ti bia biir Nasim ki saan tuu Nofa, ki li kpia Medeba."

³¹ Ki Israel teeb kar Amor teeb yent ni. ³² Ki Moses tun doonii teeb a bin saan ki got laan baa saa teen bianjinba ki kɔɔ Jaser doo na ni ki lekib. Ki Israel teeb kɔn ki fat doo maŋ nan digbana nba kpiar, ki ber Amor teeb nba be leŋ na.

³³ Tɔn, ki Israel teeb ŋmant soor sɔnu ki saa Basann; ki kpanbar Og, wunba tee Basann kpanbar na fiir nan u kunkɔnkɔnna a bin tookib, Edrei doo ni. ³⁴ Ki Yennu yet Moses a, "A daa tiin jarjmaanii, kimaan n jiiu ki kubin a nuu niwa, ŋɔɔ nan u niib nan u tiŋ. Teentɔ nan faa din tun bianjinba ki tur Amor teeb kpanbar Sihonn, wunba din kar Hesbonn na." ³⁵ Israel teeb din kpaii kpanbar Og nan u bonjai nan u jab kur, ki ki tenn bi sɔɔ ki u mɔk manfoor, ŋaan ji kar tiŋ na ni.

Bianjinba ki Moab kpanbar tun ki boi Balam po

22 Ki Israel teeb fiir ki saan chaan bi kaarj Moab yent ni, ki li be Jɔɔdann mɔkir yondo po, Jeriko yakleer na po.

² Yoo nba ki Sipor bija Balak, wunba tee Moab kpanbar na gbat linba ki Israel teeb tun ki tur Amor teeb, nan bianjinba ki Israel teeb yabint tee na, ³ ki jarjmaanii soor ŋɔɔ nan u niib kur. ⁴ Ki Moab teeb na yet Midiann teeb saakab a, "Niburchioŋ na saa boont linba kur lintit mɔtanawa, nan naajak nba tuu ŋman mɔɔt muuk ni bianjinba na." Li paak ki kpanbar Balak ⁵ tun toonii a bin saan ki yiin Balam, wunba tee Beor bija, ki kɔɔ Petor, ki kpia Yufrates mɔkir, ki li be u dandoo nba tee Amau na. Ki bi baar nan mɔmaan, ki li nyii Balak boor, ki yet a, "N loon ki a bann nan digbanmunni niib nyii Ijijt ki baar, ki niib maŋ tant loka kur po, ki loon bin fat ti yent. ⁶ Bi yab garita, li paak, baat ki tan sat mɔtont bi paak ki turin; li pasiar tin ji nyannib, ki ber nyinnib tiŋ na ni. N mi nan binba ki a sat piisin bi paak,

bi tuu la piisime, ki binba ki a satib mɔtont ki lin biirib.”

⁷ Ki Moab saakab nan Midiann saakab na jii likirii nba saa pa jabaat na paak, ki fiir saan Balam boor, ki saa yetɔ Balak mɔmaan manj. ⁸ Ki Balam yetib a, “Ti dɔɔr dinna nyiɔk na, ki n won saa turi jiiinu nba ki Yennu saa turin.” Ki Moab teeb na ji biar u boor.

⁹ Ki Yennu tan baar Balam boor ki boiɔ a, “Jalame be nana na?”

¹⁰ Ki Balam jiiin Yennu a, “Sipor bija Balak, wunba tee Moab kpanbar nae tun toomii n boor nan mɔmaan na, ¹¹ a niib nyii Ijpti tinj ni ki tan kɔɔ yat ki be tinj kur po, ki u loon ki min sat mɔtont bi paak, ki wun fit kɔn namm, ki ber nyinnib.”

¹² Ki Yennu yet Balam a, “A daa tɔkii nan niib na; a bia daa sat mɔtont Israel teeb paaki, kimaan n piisin be bi paak.”

¹³ Laa tan yent sanyioɔk ni, ki Balam fiir ki saan Balak toomii na boor ki saa yet a, “Ti ηmat kii kun man i doo ni, kimaan Yennu ki sak nan man tɔk nani.” ¹⁴ Ki bi ηmat Balak boor ki saa yet nan Balam yet a u kan baari.

¹⁵ Ki Balak ηamm tun saakab nba yab, ki bia tee ni-jaana ki gar sinsinn yab na. ¹⁶ Ki bi saan Balam boor ki yetɔ mɔmaan nba ki Sipor bija Balak yet na a, “A daa te ki siar goi-a ki a kan fit baar n boori, ¹⁷ kimaan n saa pa paatii nba kpai ki tura, ki bia tun linba kur ki a loon min tun. Baat ki tan sat mɔtont niib na paak.”

¹⁸ Ki Balam yetib a, “Li-i lekii tee ki Balak saa jii lik-kut nan salima nba kur be u ηaak ni na ki turin, ηaan n kan yê Yennu mɔb nan bonmintika. ¹⁹ Njaan biat ki dɔɔr dinna nyiɔk na, nan bianjinba ki sinsinn yab daan teen na, ki n laan Yennu saa betin siari.”

²⁰ Li daar nyiɔk ki Yennu baar Balam boor ki yetɔ a, “Niib na nba sat baar a boor, ki yaa a saan namm na, a wei ki saan, ηaan a tun linba ki n saa wanna kuukɔɔ.”

²¹ Ki li yent sanyioɔk, ki Balam fiir jii u boj, ki tɔk namm ki saan.

Ki jiiin Balam nan u boj na po

²² Ki Yennu wutoor doo nan Balam nba saa na. Balam nba jak u boj paak, ki u toontunna banlee pukin, ki bi somm na, ki Yennu malaka tan set sɔnjouk ni ki loon sɔnu. ²³ Boj na nba la malaka see sɔnu ni ki dia jukbanjiak na, ki boj na nyik sɔnu ηaan bot ki tɔkin muuk; ki Balam faa boj na, ki u ηmat jen sɔnu ni. ²⁴ Ki malaka na set sɔn-yebik ni, kpaant ηanlee terik paak, siaminba ki tanjagbent ηanlee kɔk leer na sinsuuk ni. ²⁵ Boj na nba la Yennu malaka na, ki u bɔkin tanjagbouj na, ki Balam taar faa tann manj, ki u bia ηamm faa boj na. ²⁶ Ki Yennu malaka na chat ki saan tɔkɔn, ki saa set sɔnjoyebik ni, ki lej ji ki mɔk wun lek ki tɔkin diitu koo ganj po. ²⁷ Boj na nba la Yennu malaka na yoo nba, ki u baa dɔɔr. Ki Balam wutoor doo, ki u jii u patu ki jak boou. ²⁸ Ki Yennu tur boj na mapaku yi-ikoo, ki u yet Balam a, “N teena bee? Bee paake ki a boon taar muntaa na?”

²⁹ Ki Balam yet boj na a, “Kimaan faa te ki n wutoor do na. Mi-i bonni dia jukbanjiak, n bo saa kpiae yiama.”

³⁰ Ki boj na yet a, “Min kaa tee a boj nba ki a kɔɔ jakitin ki tan tuu dinna daar nba na-a? N ban tun nna ki turani-i?”

Ki Balam jiiin a, “Aaii.”

³¹ Ki Yennu te ki Balam la malaka na see lej, ki dia jukbanjiak; ki Balam baa fabin tinj ni. ³² Ki Yennu malaka na boiɔ a, “Bee paake ki a boo a boj taar muntaa na? Mine baar ki tan loon sɔnu na, kimaan li ki tee ki fin saan sɔnu manj. ³³ Boj na bo la mine ki lek taar muntaa na. U bonni kii lek ki kɔɔ muuku nna man n bo kpaiawa, ηaan tinn boj na manfoor.”

³⁴ Ki Balam yet Yennu malaka na a, “N tun yanbɔmma. N bo ki mi a fine see sɔnu ni a fan berimi. Li-i tee ki a ki loon nna, n saa ηmat kune.”

³⁵ Ki malaka na yetɔ a, “Saant nan niib na, ηaan a pak maan nba ki n wanna kuukɔɔ.” Ki Balam wei kpanbar Balak tontii na ki saan.

Bianjinba ki Balak gaar Balam saunj

³⁶ Kpanbar Balak nba gbat nan Balam baat yoo nba, ki u saan a wun chetɔ doo nba tee Ar na ni, ki li be Arnonn mɔkir nba tee Moab kpaar na boor. ³⁷ Ki kpanbar Balak yet Balam a, “Bee bo teen ki n tun ki yiina sinsinn, ki a ki baari? A bo dukii nan n kan fit pa-pa paatii ki lin janjae-e?”

³⁸ Ki Balam yetɔ a, “Mɔtana n ji baar a boora, ηaan n saa fit pak maan kurawa-a? N saa pak linba ki Yennu jii teen n mɔb ni kɔkɔ.” ³⁹ Ki Balam wei kpanbar Balak, ki bi saan Husof doo ni. ⁴⁰ Leje ki kpanbar Balak saa kpai nei nan pei, ki jii li nant waan ki tur Balam nan saakab nba be nanɔ na.

Ki jiiin Balam sinsinn masɔkinkar po

⁴¹ Ki li yent sanyioɔk ni, ki kpanbar Balak jii Balam, ki bi saan Bamof Baal, siaminba ki Balam fit la Israel nisiab.

23 Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Maan maruj binbinta ηanlore nna ki turin, ki bia baar nan naajai banlore nan pejai banlore.”

² Ki kpanbar Balak tun nan bianjinba ki u wannɔ na, ki ηɔɔ nan Balam jii naajak nan pejak ki mann maruj, binbintir kur paak. ³ Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Ti see nna kii kpia a mujoonu Yenpiinii, ηaan ki n saan ki laan Yennu saa chetimi. Linba kur ki u fiit ki wannin, n saa betawa,” ηaan saan u kuukɔɔ ki doo jɔɔ na yur paak. ⁴ Ki Yennu chetɔ. Ki Balam yet a, “N maa maruj binbinta ηanlore nawa, ki mann naajak nan pejak, binbintir kur paak.”

⁵ Ki Yennu wann Balam waa saa pak linba, ki te ki u ηmat kpanbar Balak boor, a wun saa turɔ u mɔmaan. ⁶ Ki u ηmat ki saa la Balak nan Moab saakab, ki bi see kpia u mujoonu Yenpiinii na.

⁷ Ki Balam ji yet masɔkinkara na a:

“Balak, wunba tee Moab kpanbar nae nyii nanin Siria yent ni,

ki li be yondo po kunkona paak, ki yet a,

‘Baat ki tan pak turin.’

Satir mɔ̄tont ki teen Israel teeb paak.
 8 Nlee ki n saa sat mɔ̄tont ki teen binba paak
 ki Yennu ki sat mɔ̄tonti,
 koo ki pak biir binba ki Yennu ki biiri?
 9 N be tanpigbent na paak ki laatib;
 n be jɔ̄kunkonn na paak ki bariib.
 Bi tee digbann nba ɔ̄ɔ̄ bi kuukɔ̄ɔ̄;
 bi mi nan piisin be bi paak, ki chee digbanlia.
 10 Israel maaru na tee nan tanbiinii nae,
 bi yab ki kaa kanni.
 Njaant ki n tan joont nan Yennu niib na;
 njaant ki min kpo nan parmaasir nan niɔ̄amm na.”
 11 Ki kpanbar Balak yet Balam a, “A tun bee na ki
 turimi? N jiia ki baar nana nna, maa a sat mɔ̄tont ki
 teen n datai paak, ki a ki tun nna, njaan sat piisin ki
 teen bi paak.”
 12 Ki Balam jiin a, “N daa piak linba ki Yennu wukin n
 mɔ̄b ni-i?”

Ki jiin Balam masɔ̄kinkar munlee po

13 ɔ̄ɔ̄n, ki kpanbar Balak yet Balam a, “Ti waa ki tin
 saan siaminba ki a saa fit la Israel teeb na siabe, ki a
 set leŋ njaan sat mɔ̄tont bi paak ki turin.” 14 Ki u jii Bal-
 am ki saan nana Sofim muuk ni, ki li be Pisga kunkonn
 paak. Leŋ maŋ ki u maa maruŋ binbinta njanlore, ki jii
 naajak nan pejak, ki mann maruŋ binbintir kur paak.
 15 Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Ti see nna, kii kpia
 a mujoonu Yenpiinii, njaan ki n saan ki chet Yennu nna
 po.”
 16 Ki Yennu chet Balam, ki wukinɔ̄ linba ki u saa yet,
 ki te ki u nmat kpanbar Balak boor a wun saa turɔ̄ u
 mɔ̄maan. 17 Ki u nmat ki saa la Balak nan Moab teeb
 saakab, ki bi daa see kpia u mujoonu Yenpiinii na; ki
 Balak boiɔ̄ linba ki Yennu wannɔ̄. 18 Ki Balam yet
 masɔ̄kinkar na a:
 “Baat na, Balak, fin nba tee Sipor bija,
 ki tan gbiint linba ki n yaa man paka.
 19 Yennu ki tee nan nirɔ̄ na kaa, ki saa faar faaki,
 koo ki tee nan nisaarik bik na, ki saa lebit u dudukiti.
 Linba kur ki u senn mɔ̄sonn, u tuu tume. U yeen, ki li
 tuun.
 20 Yennu wannin a man sat piisin,
 ki wunba Yennu teen piisin u paak, n kan fit lebiti.
 21 N laat ki ninbɔ̄nsiar kan baar Israel maaru paak,
 ki bi kan di fara. Bi Yomdaanɔ̄ Yennu be namm,
 ki bi mɔ̄kontir ki yaa nɔ̄ɔ̄ tee bi kpanbar.
 22 Yennu-e nyinnib Ijpt,
 ki kɔ̄n bi paak nan mɔ̄naab nba tuu kɔ̄n na.
 23 Jabaabusiar ki be ki saa fit biir Israel maaru,
 koo nyɔ̄ksiar ki be ki saa fit biir Israel teeb maŋ.
 Ki niib tan saa yet a,
 ‘Gotir linba ki Yennu tun ki somm Israel teeb.’
 24 Israel teeb tee nan yanbɔ̄r nba mɔ̄k paŋ,
 ki ki foi see ki u tan pat pat, ki dii,
 ki bia nyuu linba kur ki u kpil na sɔ̄n nae.”
 25 Ki kpanbar Balak yet Balam a, “A yê̄t nan fin sat
 mɔ̄tont ki teen Israel teeb paaka, njaan a mun daa sat
 piisin ki teenib.”

26 Ki Balam jiin a, “N ki beta nan see ki n yet linba kur
 ki Yennu wannimi-i?”

Ki jiin Balam masɔ̄kinkar muntaa po

27 Ki kpanbar Balak yet Balam a, “Ti waa ki tin saan
 leer po. Li pasiar leŋ njan, Yennu sii loon ki a sat mɔ̄-
 tont bi paak ki turin.” 28 Ki kpanbar Balak jii Balam ki
 saan nana Peor jɔ̄ɔ̄r paak, siaminba ki bi laat kunkoouk
 na. 29 Ki Balam yet kpanbar Balak a, “Maan maruŋ bin-
 binta njanlore nna ki turin, ki bia baar nan naajai ban-
 lore nan pejai banlore.” 30 Ki kpanbar Balak tun nan
 Balam nba wannɔ̄ bianjinba na, ki mann naajak nan pe-
 jak maruŋ binbintir kur paak.

24 Yoo nba na ki Balam ji bann nan Yennu loon
 wun teen piisin Israel teeb paake, li paak ki u ji
 ki boi jabaabunu po nan sinsinn yara na. Ki u nmat u
 numm ki tokin kunkoouk na po, 2 ki la Israel teeb, ki bi
 kar kaŋ na ni booru booru. Ki Yennu Seek sik u paak,
 ki u sɔ̄kin Yennu maan, 3 ki yet a:
 “Balam, wunba tee Beor bija na masɔ̄kinkare na,
 mɔ̄maan na tee jɔ̄ɔ̄ nba ki u ninbina laat fanu na yare,
 4 ki tee daanɔ̄ nba gbia Yennu mɔ̄maan na
 masɔ̄kinkar,
 daanɔ̄ nba laat Yabint Yennu yirintu,
 ki tee daanɔ̄ nba tuu baa ki faab tiŋ ni,
 njaan ki u ninbina nyɔ̄ɔ̄n.
 5 Israel teeb lanbont njan bonchiann, ki tee bi binbe-
 boor,
 6 ki lat tee nan baat na,
 ki tee nan kpabis nba kpia mɔ̄kir na,
 ki tee nan tebuk tutuuk nba ki Yennu burɔ̄ na,
 ki tee nan kpek nba see kpia nyun na.
 7 Ki bi saa la saak bonchiann,
 ki saa bur bi bonbuburit siaminba kur mɔ̄k maatuk,
 ki bi kpanbar sii mɔ̄k yiikoo ki gar Agag,
 ki bi yent sii yarin ki bia fɔ̄k.
 8 Yennu-e nyinnib Ijpt,
 ki kɔ̄n bi paak nan mɔ̄naab nba tuu kɔ̄nna,
 ki bi tuu kɔ̄n nyann bi datai, ki jintir bi kpaba buri
 buri,
 ki jikit bi peenii ki yekitib.
 9 Ki Israel booru maŋ tee nan yanbɔ̄r wɔ̄kituk na,
 ki li-i tee ki u gɔ̄kɔ̄nti, jɔ̄ɔ̄ ki mɔ̄k par nba saa fiinɔ̄.
 Wunba sat piisin Israel teeb paak mun saa gaar pi-
 isin,
 ki wunba mun sat mɔ̄tont Israel teeb paak mun saa
 gaar mɔ̄tont.”
 10 Ki kpanbar Balak njaan u nii nan wutoor, Balam
 paak, ki yet a, “N yiina maa a tan sat mɔ̄tont n datai
 paak, njaan taar muntaa na, a sat piisime bi paak. 11 Fi-
 it mɔ̄tana kii kun. N bo yet nan n saa pa paatii ki tura,
 njaan Yennu bera ki a kan gaar paatii maŋi.”
 12 Ki Balam yetɔ̄ a, “N bo bet toonii nba ki a tumm n
 boor ni na nan 13 li-i lekii tee ki Balak saa turin lik-kut
 nan salimmɔ̄na nba be u njaak ni kur, njaan n kan yê̄t
 Yennu mɔ̄b ki tun n mɔ̄n nba loon bianjinba, n saa pak
 linba ki Yennu turin ɔ̄ɔ̄ɔ̄.”

Balam masokinu munna ni

14 Ki Balam yet kpanbar Balak a, "Mɔtana, n ɲmat n niib boore na. Njaant ki n kumiia linba ki Israel teeb saa tun ki tur a niib, yoo nba baat." 15 Ki Balam ji yeen masokinkar na a:

"Min nba tee Beor bija na masokinkare na, mɔmaan na tee ɔɔ nba ki u ninbina laat fanu na yare, 16 daanɔ nba gbia Yennu mɔmaan na masokinkare na,

ki tee daanɔ nba ki u bannu nyi Yabint Yennu boor, ki tee daanɔ nba laat Yabint Yennu yirintu, ki tee daanɔ nba tuu baa ki faab tiɲ ni, ɲaan ki u ninbina nyɔɔɔ.

17 N gorii yoo nba baat, ki laat Israel teeb kpanbar nba tee nan ɲmaajar na, ki nyi niib na ni. Dammir saa nyi Israel teeb ni; ki u saa yakit Moab saakab yura, ki faa bir Sef niib kur.

18 U saa kɔn nyann u datai, Edom tiɲ ni, ki jii bi tiɲ ki lin kpant u faar, ki Israel teeb sii ɔɔ mɔk paɲ.

19 Israel niib saa biirib, ki boont binba biar be bi manfoor ni, doo maɲ ni na."

20 Balam yirintu ni ki u la Amalek teeb, ki yet masokinkar na a:

"Amalek teebe din mɔk paɲ ki gar ɔɔ kur, ɲaan bi tan saa boont, ki ji kan ban fiiri."

21 U yirintu maɲ ni ki u la Kenn teeb, ki yet masokinkar na a:

"A binbeboor na ɲan, ki li kɔr nan kɔɔɔ tick nba be tanfiɔk ni na, 22 ɲaan yimm Kenn teeb, i saa boonta, yoo nba ki Asiria teeb tan saa soori na."

23 Ki Balam ɲamm yet masokinkar na a: "Nmee saa tinni, li-i tee ki Yennu lor linba na?"

24 Fat-teeb saa nyi Kitim ki baar nan burgbeta; bi saa kɔn nyann Asiria nan Eber tinii, ɲaan bi mɔɲ tan saa boonte ki kpakin yann."

25 Tɔn, ki Balam fiir ki ɲmat kun u doo ni, ki kpanbar Balak mun gaar u ɔɔnu.

Linba ki Israel teeb tun Peor doo ni

25 Israel teeb nba din be bi kaarɲ ni, Akasia^I baauk ni yoo nba, ki bi jab na piin ki ɔɔ nan Moab poob nba ɔɔ leɲ na. 2 Poob na din poib bi tingbann jaamm maruɲo, siaminba ki Moab teeb jiantir bi tingbann na; ki Israel teeb na dii li jeet, ki bia jiant tingbann maɲ. 3 Israel teeb din pukin niib na po, ki bi jiant Peor yenbik nba tee Baal na, ki Yennu wutoor doo bi paak. 4 Ki u yet Moses a, "Soot Israel saakab na kur, ki kpib yeenin ni, n tɔɔɔ, ki n wutoor n maak Israel teeb paak." 5 Ki Moses yet tɔɔɔdammm na a,

I Akasia tee tiik nba yiin puuke.

"ɔɔɔ kur n kpi u mɔɲ booru jab kur nba jiant Peor yenbik Baal."

6 Ki Israel jasɔɔ jii Midiann poo ki ɔɔ nana u lanbouɲ ni, ki li tee Moses nan niib na kur numm ni, ki tee yoo nba ki bi kur mɔ fabin, Yennu lanbouɲ tammɔɔ ni na.

7 Ki Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee manntɔɔ Aarɔnn yaaboonn na, nba la nna yoo nba, ki u kakit ki nyii niib na ni, ki jii kpann, 8 ki wei Israel ɔɔ na, ki ɔɔ lanbouɲ na ni, ki saa yek kpann na ki saar bi kur. Waa din tun nna na, ki li ɔɔɔ yiaryoonn nba yaa lin boont Israel teeb na. 9 Njaan yiaryoonn na din ɔɲ kpil niib tusaa piinlee nan ɲannawa.

10 Ki Yennu yet Moses a, 11 "Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee manntɔɔ Aarɔnn yaaboonn na, maan n wutoor nba bo do Israel teeb paak nawa, ki-maan u numm mɔn n baakir paak bi sinsuuk ni, nan n numm nba mɔn bianjinba nae, li paak, n ki boontib nan n wutoori. 12 Li paak, yetirɔ nan n lorin mɔlor nba tee gbananmaasu nana. 13 N senn mɔsonn nana nba u maarum sii tun ki tuun mannteeb toona, kimaan u numm mɔn min Yennu baakir paak, ki u tun linba wu-ur Israel teeb yanɔmm."

14 Israel ɔɔ nba ki bi din soorɔ nan Midiann poo ki kpil na sanne tee Simri, ki u tee Salu bija, ki tee Simeonn booru ni saakɔ. 15 Ki Midiann poo nba ki u din kpil na sann tee Kosbi, ki u tee Sur bipoo, ki Sur tee Midiann naakuuk saakɔ.

16 Ki Yennu yet Moses a, 17 "Ii lek Midiann teeb na ki boontib, 18 kimaan bi din tun bonbiir ki turi, ki kpanni Peor doo ni, nan bi niipoo Kosbi, wunba din tee Midiann saakɔ yenc bipoo, ki Finehas kpil na, yoo nba ki yiaryoonn baa Peor doo ni na paak."

Ki jiin nikant munlee po

26 Yennu din yet Moses nan Eleasar, wunba tee manntɔɔ Aarɔnn bija na, yiaryoonn nba din baa na poorpo a, 2 "Kanin ɲaak ɲaak nikant, ki lii tee Israel jab nba kur dii bina piinlee koo ki gar nna, ki jaɲ nan bin saan kunkɔnn." 3-4 Ki Moses nan Eleasar sak ki yiin ɔɔ kur, ɔɔ nba kur baar bina maɲ, ki bi taan Moab paanu ni, ki li be ɔɔɔdann mɔkir yakleer nba jiin Jeriko po na.

Israel teeb nba din nyii Ijpt-e na: 5 Rubenn booru (Rubenn-e din tee Jakɔb bikperik,) ki bi tee Hanok nan Palu, 6 nan Hesronn nan Karmi naakuut. 7 Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan ɲantaa nan kobii ɲanlore nan piintaa. 8 Palu bija din tee Eliab, 9 ki Eliab bonjai tee Nemuel nan Datann nan Abiram. (Datann nan Abiram nba nae ki niib na din gannib ki bi tee bi tɔɔdammm. Ki bi din tun kpikpiruk ki tur Moses nan Aarɔnn, ki din pukin Kora po ki bi yê Yennu sennu. 10 Tiɲ din bɔkite ki nakib, ki bi kpo, ɲamm nan Kora, wunba ki muu din dii u niib kobii ɲanlee nan piinɲmu na. Njamme din tee kpaanii ki teen Israel teeb. 11 Njaan Kora waas ɲarin din ki kpo.)

12 Simeonn booru ni naakuute na: ɲamme tee Nemuel nan Jaminn nan Jakinn 13 nan Sera nan Sawul

naakuut. ¹⁴ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinlee nan njanlee nan kobii njanlee.

¹⁵ Gaad booru ni naakuute na: njamme tee Sefonn nan Hagi nan Suni, ¹⁶ nan Osni nan Eri, ¹⁷ nan Arod nan Areli naakuut. ¹⁸ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan kobii njanjmu.

¹⁹⁻²¹ Juda booru ni naakuute na: njamme tee Sela nan Peres nan Sera nan Hesronn nan Hamul naakuut. (Juda bonjai banlee nba din tee Er nan Onann din kpo Keenann tij niije.) ²² Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinlore nan njanloob nan kobii njanjmu.

²³ Isakar booru ni naakuute na: njamme tee Tola nan Pua, ²⁴ nan Jasub nan Simronn naakuut. ²⁵ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinloob nan njananna nan kobii njanntaa.

²⁶ Sebulunn booru ni naakuute na: njamme tee Sered nan Elonn nan Jaleel naakuut. ²⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinloob nan kobii njanjmu.

²⁸ Joosef, wunba din mar bonjai banlee, ki bi tee Manase nan Efraim na boorue na.

²⁹ Manase boorue na: Makir, wunba tee Manase bija na mun din mar Gilead. Gilead naakuute na:

³⁰ njamme tee Yeser nan Helek ³¹ nan Asriel nan Sekem, ³² nan Semida nan Hefer naakuut. ³³ Ki Selofehad, wunba tee Hefer bija na din ki mək bonjai, u din mək bonpoi kəje; bi sana din tee Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsa. ³⁴ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinjmu nan njanlee nan kobii njanlore.

³⁵ Efraim booru ni naakuute na: njamme tee Sutela nan Beker nan Tahann naakuut. ³⁶ Erann naakuuk ni niib nyii Sutela maaru nie. ³⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piintaa nan njanlee nan kobii njanjmu.

Naakuut na niib nyii Joosef niije.

³⁸ Benjaminn booru ni naakuute na: njamme tee Bela nan Asbel nan Ahiram ³⁹ nan Sefufam nan Hufam naakuut. ⁴⁰ Ki Ard nan Naamann naakuut ni niib nyii Bela maaru ni. ⁴¹ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan njanjmu nan kobii njanloob.

⁴² Dann boorue na: Bi kur din tee Suham naakuuk ni niibe, ⁴³ ki bi kann tee jab tusaa piinloob nan njananna nan kobii njanntaa.

⁴⁴ Aser booru ni naakuute na: njamme tee Imina nan Isifi nan Beria naakuut. ⁴⁵ Ki Heber nan Malkiel naakuut ni niib nyii Beria maaru ni. ⁴⁶ Ki Aser mək bonpook ki bi yiu Sera. ⁴⁷ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinjmu nan njanntaa nan kobii njanntaa.

⁴⁸ Naftali booru ni naakuute na: njamme tee Jaseel nan Guni ⁴⁹ nan Jeser nan Silem naakuut. ⁵⁰ Naakuut na jab taan ki tee tusaa piinna nan njanjmu nan kobii njanntaa.

⁵¹ Israel jab kur din taan ki tee tusaa kobii njanloob nan yenn nan kobii njanlore nan piintaa.

⁵² Ki Yennu yet Moses a, ⁵³ "Bəkkitir tij na kii teen booru booru na, kii janjit bi yabint nba tee, ki lii tee bi faar. ⁵⁴⁻⁵⁶ Bəkkitir tij na kii gani kii teemm. A tuu jii tij nba yab ki tur booru nba yab, ki jii tij nba waar ki tur booru nba waar."

⁵⁷ Liifai booru nba ki bi din kamm naakuuk naakuuke na: njamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari naakuut. ⁵⁸ Naakubis na nyii bi maaru nie: njamme tee Libni nan Hebronn nan Mali nan Musi nan Kora naakuut. Kohaf-e din tee Amram baa, ⁵⁹ הַכֹּהֵן din Liifai bipoo nba tee Jokebed, ki bi din marɔ Iijpt na; ki Jokebed marɔ bonjai banlee nan bonpook, ki bi sana tee Aarɔnn nan Moses nan Miriam. ⁶⁰ Aarɔnn din mar bonjai bannae, ki bi tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ⁶¹ Yennu din kp̄ii Nadab nan Abihu, yoo nba ki bi mann mujoonu maruɔ nba ki took ki turɔ nae. ⁶² Bi din kan Liifai bonjai nba dii njaarik koo ki gar nna, ki bi tee jab tusaa piinlee nan njanntaa. Bi din ki kamm ki pukin Israel teeleb ni, kimaan njam din ki gar tij faari.

⁶³ Israel naakuut nba nae ki Moses nan manntɔɔ Eleasar din kamm nikant, yoo nba ki bi be Moab paanu ni, ki li be הַכֹּהֵן mək̄ir yakleer nba jiin Jeriko po na.

⁶⁴ Jab nba ki Moses nan Aarɔnn din kamm sinsinn nikant, Sainai kunkoouk paak na, bi sɔɔ ki biar nan yenkɔɔwa, ⁶⁵ see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua, ki u mun tee Nunn bija na kuukɔɔ, kimaan Yennu din yet nan bileeb kur saa kpo kunkoouk na paaka.

Ki jiin Selofehad bonpoi po

27 Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsa din tee Selofehad bonpoie, ki Selofehad baa tee Hefer, ki Hefer baa tee Gilead, ki Gilead baa tee Makir, ki Makir baa tee Manase, ki Manase baa tee Joosef. ² Ki bonpoi na saan Yennu lanbouɔ tammɔɔ ni, ki set Moses nan manntɔɔ Eleasar nan saakab nan Israel teeb kur tɔɔnn, ki yet a, ³ "Ti baa din kpo kunkoouk paaka, njan u din ki pukin Kora poorpoweit-eeb nba din pak ki biir Yennu na po. U din kpo u mək̄ɔ yanbɔmm paake. U din ki mar bonjaki. ⁴ Bee ki ti baa sann saa piin, kimaan waa ki mək̄ɔ bonjak na paaki? Ii turit tij ki lin nyi ti baa nikpiimm yent ni."

⁵ Ki Moses jii bi barii marɔ ki baar nann Yennu boor. ⁶ Ki Yennu yet a, ⁷ "Linba ki Selofehad bonpoi yeen na tee mək̄niie. Ii turib tij ki lin nyi bi baa nikpiimm yent ni, kii tee bi faar, ki njan bi baa faar n nmat bi boor. ⁸ Bertir Israel teeb nan li-i tee ki jasɔɔ kpo njan ki ki mək̄ɔ bonjaki, yin jii u mək̄int na ki tur u bonpoi. ⁹ Li-i tee ki u bia ki mək̄ɔ bonpookie, u naa waas n di faar marɔ. ¹⁰ Li-i tee ki u ki mək̄ɔ naa waas, yin jii u faar na ki tur u baa naa waas. ¹¹ Li-i tee ki u baa ki mək̄ɔ naa waas, yin jii u faar na, ki tur u ninyiar nba be u yeeja naakuuk ni, ki u saa di faar na ki yentir. Israel teeb tuu sii kɔɔ ki dia sennu nae, kii tuun nan bianjinba ki min Yennu jikit ki teena na."

Bianjinba ki bi gann Joosua

(Sennu 31.1-8)

¹² Ki Yennu yet Moses a, "Saant ki do Abarim kunkona na yenn paak, ki got lint tij nba ki n jikit ki teen Israel teeb na. ¹³ Ki li-i tee ki a la tij marɔ, li poor po a saa kpo, nan a ninja Aarɔnn nba kpo nae, ¹⁴ kimaan i banlee kur din yet n sennu, Sinn kunkoouk

paaka, yoo nba ki niib na kur din piak ki biir n sann, Meriba nyun boor na; i din yêr yin wann n kasii paŋ bi numm niwa." (Meriba nyun din be Kades-e, ki be Sinn kunkoouk paak.)

¹⁵ Ki Moses miar Yennu a, ¹⁶ "N Yomdaan Yennu, wunba tee manfoor kur daan, n meia, a gann jk niib na sinsuuk ni, ki wun liit bi tcknn, ¹⁷ kii biaki ŋmakitirib tckii ni, ki li kan te ki a niib-ii tee nan pei nba ki mck pekpaarik na."

¹⁸ Ki Yennu yet Moses a, "Gant Joosua, wunba tee Nunn bija na, ki tee jk nba ki n Seek be u ni, ki paan a nii u yur paak. ¹⁹ Ŋaant ki wun set manntck Eleasar nan Israel teeb kur tcknn, ki fan tcknt nan jck sa gaar a seenu. ²⁰ Turim a yiikoo na waan, ki lin te Israel teeb na kur n sak u mck. ²¹ Ki u sii maa manntck Eleasar paak, ki Eleasar tuu sii jikit bont nba ki bi yir Yurim nan Tumim na, ki bant n dudukit. Nna bannue ki manntck Eleasar tuu saa ŋmakit Joosua nan Israel teeb kur, bi toona ni." ²² Ki Moses tun nan Yennu nba wanck bianjinba na, ki te ki Joosua set manntck Eleasar nan niib na kur tcknn. ²³ Ki u paan nii Joosua yur paak, ŋaan mcknt nan jck sa gaar jck Moses seenu. U din tun bianjinba ki Yennu wannck.

Ki jiin daa kur Yenpiinii po

(Nyin 29.38-46)

28 Ki Yennu yet Moses ² a wun wann Israel teeb a: "Ii tuu baar nan jeet piinii nba ki bi saa joo muu na ki tur min Yennu, yoo nba ki n senn na, ki li nubiru saa maŋ min Yennu.

³ "Yetirib a mujoonu piinii nba nae ki i saa jii ki tur min Yennu: Pejai banlee nba dii binn binn ki ki mck daŋ; ⁴ ki i saa mann pejayenck maruŋ sanyick ni, ki tan mann peleeuk na maruŋ daajoouk. ⁵ Ii tuu mann maruŋ kur nan jeet piinii nba tee yon brik-gbinn, ki ŋmat nan olif tiinii kpan ¹ salena ŋanlee. ⁶ Linba na tee daakur piinii nba ki i tuu saa joo li kur muue, ki li sii tee nan baa din sint ki mann maruŋ Sainai jck paak na; ki jeet na nubiru saa maŋ min Yennu; ⁷ ki tuu pukin daan salena ŋanlee, sinsinn pejak maruŋ na ni, ki mck maruŋ binbintir na paak, ⁸ ki bia tan mann daajoouk pejak maruŋ nan sanyick ni maruŋ na, ki pukin li daan mun biak. Ki li sii tee jeet piinii, ki li nubiru saa maŋ min Yennu.

Ki jiin foon daar Yenpiinii po

⁹ "Foondaar, ii jii pejai banlee, binba dii binn ki ki mck daŋ, nan yon nba ŋmat olif tiinii kpan brik-gbina ŋanlee, nan li maruŋ daan, ki mann maruŋ. ¹⁰ Linba na tee foon daar mujoonu piinii; li pukin daar kur piinii nan li daan po.

Ki jiin ŋmaarik kur pinpiik daar Yenpiinii po

¹¹ "Ŋmaarik kur sinsinn daar, ii tuu baar nan mujoonu maruŋ piinii, lii tee naajabira banlee, nan pejak, nan pejabira banlore nba dii binn ki bia ki mck daŋ.

I Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

¹² Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon brik-gbina ŋantaa, ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon brik-gbina ŋanlee ki ŋmat olif tiinii kpan li ni. ¹³ Ki pejabir kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon brik-gbinn ki ŋmat olif tiinii kpan li ni. Sennu na tee mujoonu piinii yare, ki li mujoonu piinii nubiru saa maŋ min Yennu. ¹⁴ Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin tilckna daan salena ŋanna li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin tilckna daan sale-na ŋantaa li ni; ki pejabira kur maruŋ ni, ii tuu pukin tilckna daan salena ŋanlee. Sennu na tee mujoonu piinii nba ki i sii tun tuune ŋmaarik kur sinsinn daar, binn kur ni. ¹⁵ Ki pukin i daar kur mujoonu piinii nan li daan po, ii tuu jii bujak ki mann maruŋ ki lii tee yanckomm piinii ki tur min Yennu.

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm po

(Liifai teeb 23.5-14)

¹⁶ "Ŋmaa sinsinn dapiik nan ŋanna daar, ii tuu tiar ki di yukitgar tiaru jaamm, ki baakit Yennu. ¹⁷ Li ŋmaarik dapiik nan ŋanŋmu daar, ii tuu piin kii di jaamm ki saa tuu daa ŋanlore. Ii tuu pur boroboro nba ki i sii di na, ŋaan daa tee datiŋ li ni. ¹⁸ Ii tuu taan leeb sinsinn daar na ni, kii jiantir min Yennu, ki daa tuun toonn daar maŋ ni, ¹⁹ ki jii naajabira banlee nan pejak nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki mck daŋ, ki mann mujoonu maruŋ, ki lii tee piinii ki tur min Yennu.

²⁰ Naajak piinii maruŋ kur ni, ii tuu jii yon nba ŋan brik-gbinn nan waan, ki ŋmat kpan li ni, ki pejak na piinii maruŋ ni, ii jii yon brik-gbinn. ²¹ Ki pejagana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon brik-gbinjinn jinn ki ŋmat kpan, ²² ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki wuur i biit, ²³ ki mann maruŋ na ki pukin sanyick ni mujoonu piinii maruŋ na po. ²⁴ Nna bannue ki i tuu saa mann jeet piinii maruŋ nba sii jokin muu, ki saa tuu daanlore, ki jeet piinii maŋ nubiru saa maŋ min Yennu. Ii tuu mann linba na ki pukin daar kur mujoonu piinii nan daan piinii po. ²⁵ Ii tuu taan leeb ki jiant min Yennu daanlore daar, ŋaan daa tuun i mck toona.

Ki jiin jeet jaanu jaamm po

(Liifai teeb 23.15-22)

²⁶ "Jaanu jaamm na, sinsinn daa nba ni ki i jikit i sinsinn jeet nba ki i jaan ki teen min Yennu na, ii taan leeb ki jiant min Yennu, ŋaan daa tuun toonn li daar, ²⁷ ki jii naajabira banlee, nan pejak, nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki mck daŋ, ki mann maruŋ, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ²⁸ Naajak kur piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon brik-gbina ŋantaa ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii tuu pukin yon brik-gbina ŋanlee ki ŋmat olif tiinii kpan li ni; ²⁹ ki pejagana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon brik-gbinn yenn yenn; ³⁰ ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki lii tee i yanckomm piinii ki wuur i biit. ³¹ Ii tuu mann maruŋ nba na nan li daan piinii, ki pukin daar kur mujoonu piinii, nan li jeet piinii po.

Ki jiin binpaann jaamm po

29 "Ti tuu taan leeb nmaarii njanlore ni sinsinn daar, ki jiant min Yennu, njaan daa tuun toonn li daar. Daar maŋ niŋe ki i saa peb naatuna, ² ki jii naajabir, nan pejak, nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki mək daŋ, ki mann maruŋ ki tur min Yennu. Ki maruŋ maŋ nubiru saa maŋ min Yennu. ³ Naajak na piinii maruŋ ni, ii jii jeet nba njan yon bɔrik-gbinn nan waan, ki nmat kpan li ni; pejak piinii maruŋ ni, ii jii yon bɔrik-gbinn; ⁴ ki pejagana banlore na maruŋ kur ni, ii jii yon bɔrik-gbinjinn jinn, ⁵ ki bia jii bujak ki mann maruŋ ki lii tee yanbɔmm piinii, ki wuur i biit. ⁶ Ii tuu mann maruŋ na ki pukin nmaasinsinn pinpiindaar, nan daar kur mujoonu piinii, nan li jeet piinii, nan li daan piinii po; ki jeet maruŋ na nubiru saa maŋ min Yennu.

Ki jiin yanbɔmm wuuru daar na po

(Liifai teeb 23.26-32)

⁷ "Nmaarii njanlore na ni, li dapiik daar, ii tuu taan leeb ki jiant min Yennu, ki daa di jeet, ki bia daa tuun toonn. ⁸ Ii tuu baar nan naajabir, nan pejak, nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki ki mək daŋ, ki lii tee mujoonu maruŋ ki tur min Yennu, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ⁹ Naajak piinii maruŋ ni, ii pukin yon bɔrik-gbinn nan waan, ki nmat olif tiinii kpan ^I li ni; pejak na piinii maruŋ ni, ii pukin yon bɔrik-gbinn, ki nmat olif tiinii kpan li ni, ¹⁰ ki pejagana banlore na maruŋ kur ni, ii tuu pukin yon bɔrik-gbinn jinn, ki nmat olif tiinii kpan li ni, ¹¹ ki bia jii bujak ki mann maruŋ, ki lii tee yanbɔmm piinii, ki pukin daar kur mujoonu piinii nan jeet piinii nan daan piinii na po, li ki saa wuur i biit.

Ki jiin lanbont jaamm Yenpiinii po

(Liifai teeb 23.33-44)

¹² "Nmaarii njanlore na ni, li dapiik nan njanŋmu daar, ii tuu taan leeb ki jiant Yennu. Ii di jaamm na kii baakit Yennu, njaan daa tuun toonn daa njanlore maŋ ni. ¹³ Sinsinn daar, ii tuu baar nan naajabira piik nan bantaa, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki ki mək daŋ, ki lii tee jeet piinii, ki joo muu ki tur min Yennu, ki li nubiru saa maŋ min Yennu. ¹⁴ Naajak piinii maruŋ kur ni, ii tuu njaamm jeet nba njan yon bɔrik-gbinn nan waan, ki nmat olif tiinii kpan li ni; pejak piinii maruŋ ni, ii jii yon bɔrik-gbinn; ¹⁵ pejagana maruŋ kur ni, ii jii yon bɔrik-gbinjinn jinn, ki pukin nan li maruŋ daan, ¹⁶ ki bia jii bujak ki mann, ki lii tee yanbɔmm piinii maruŋ, ki pukinir daar kur mujoonu piinii ni, nan jeet piinii ni, nan li daan piinii maruŋ ni. ¹⁷ "Daanjanlee daar, yin baar nan naajabira piik nan banlee, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ¹⁸⁻¹⁹ ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

I Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

²⁰ "Daanantaa daar, yin baar nan naajabira piik nan yenc, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ²¹⁻²² ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

²³ "Daananna daar, yin baar nan naajabira piik, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ²⁴⁻²⁵ ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

²⁶ "Daanjanŋmu daar, yin baar nan naajabira banyia, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ²⁷⁻²⁸ ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

²⁹ "Daanjanloob daar, yin baar nan naajabira banniin, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ³⁰⁻³¹ ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

³² "Daanjanlore daar, yin baar nan naajabira banlore, nan pejai banlee, nan pejagana piik nan banna nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ³³⁻³⁴ ki jiib ki mann maruŋ ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

³⁵ "Ki daananniin daar, yin taan leeb ki jiant min Yennu, njaan daa tuun toonn li daar, ³⁶ ki jii naajabir, nan pejak, nan pejagana banlore nba dii binn binn, ki bi kur daa mək daŋ, ki jii bi kur ki joo muu, ki lii tee jeet piinii, ki li nubiru saa maŋ min Yennu, ³⁷⁻³⁸ ki mann maruŋ na ki pukin sinsinn daar piinii maruŋ na kur po.

³⁹ "Sennu nba nae sii dia-i ki jiin i mujoonu piinii po, nan jeet piinii po, nan daan piinii po, nan weinanleeb piinii nba ki i sii jikit ki teen min Yennu, i jaangaŋa ni. Linba na pukin piinii nba ki i sii jikit ki gbeent i mɔsona, nan i yanbɔmm piinii nba ki i teen min Yennu na po."

⁴⁰ Ki Moses bet Israel teeb sennu kur nba ki Yennu wannɔ na.

Sennii nba jiin mɔsona po

30 Ki Moses bet Israel teeb saakab a linba ki Yennu wanne na: ² Li-i tee ki i jasɔɔ senn mɔsonn nan u saa tur Yennu siar, koo ki por kat ki kɔɔ u mɔŋ bonsiari, u daa biir u mɔsonn maŋi, wun tun gbeen u mɔsonn maŋ.

³ Li-i tee sapaamɔ daa be u baa njaak, njaan senn mɔsonn nan u saa tur Yennu siar, koo ki por kat ki kɔɔ u mɔŋ bonsiari, ⁴ li njan ki wun tun gbeen u mɔsonn maŋ, li-i tee ki u baa gbat u mɔsonn maŋ po, njaan ki ki yêti. ⁵ Li-i tee ki u baa gbat mɔsonn maŋ po, ki yêti, u daa diar u par ni. Yennu saa nyik ki chabɔwa, kimaan u baee ki sak nan wun diar.

⁶ Li-i tee ki poo daa ki kun jab, njaan senn mɔsonn koo ki u mɔɔ fatɔ ki u kɔɔ u mɔŋ bonsiari, njaan tan kun jɔɔ, ⁷ u sɔɔ-i gbat mɔsonn maŋ, njaan ki ki yetɔ siari, njan u mɔsonn koo mɔpor na sii see-e. ⁸ Li-i mu-ni tee ki u sɔɔ gbat mɔsonn nba ki u bo sat, koo ki u mɔɔ fatɔ na, ki yêti, poo na daa diar. Yennu saa nyik chabɔwa.

⁹ Li njan ki pakɔɔ koo poo nba ki u sɔɔ nyikɔ n gbeen mɔsonn koo mɔpor nba ki u sat ki kɔɔ u mɔŋ bonsiar na.

¹⁰ Li-i tee ki njapoo senn mɔsonn koo ki por kat ki kɔkɔ u mɔŋɔɔ bonsiar, ¹¹ wun tun gbeen u mɔsonn maŋ, nɔkɔira u sɔrɔ gbat u mɔsonn maŋ koo mɔpor na ki yɛt. ¹² Li-i tee ki u sɔrɔ gbat mɔsonn maŋ ki ki sak wun gbeen, u daa diari. Yennu saa nyik chabɔwa, kimaan u sɔrɔe ki sak wun gbeen u mɔsonn maŋi. ¹³ U sɔrɔ mɔk yiikoo nan wun piin mɔsonn koo mɔpor nba kur ki u sat. ¹⁴ Li-i tee ki u sɔrɔ gbat mɔsonn na ki ki yet siar ki saa tuu wonleer, wun gbeen u mɔsonn maŋ. U sɔrɔ na sak nan wun gbeen u mɔsonae, ki ki yet siari daar nba ki u gbat na. ¹⁵ Li-i muni tee li poorpowa ki u sɔrɔ tan piin mɔsonn na, njaan ki li ki tee yoo nba ki u bo gbat mɔsonn na po, u saa la tubdatu, poo na-i kii gbeen mɔsonn na koo mɔpor maŋi.

¹⁶ Sennu nba nae ki Yennu tur Moses, ki jiin jɔk nan u njapoo sinsuuk ni, ki bia jiin jɔk nan u bipoo nba ki u kɔkɔ nanɔ po.

Ki jiin kunkɔnkɔnna nba ki Midiann teeb took na po

31 Ki Yennu yet Moses a, ² “Datir Midiann teeb tuba nan baa tun linba ki tur Israel teeb na paak. Bi tubdatu maŋ poorpo, ki a saa kpo.”

³ Ki Moses yet Israel teeb na a, “Teent siir nan tɔb, ki saan lek Midiann teeb na, ki dat bi tuba nan baa tun linba ki biir Yennu na paak. ⁴ Ii gann kunkɔnkɔnna tusir tusir Israel booru kur ni.”

⁵ Ki bi gann jab tusir tusir booru kur ni. Ki bi taan ki tee jab tusaa piik nan njanlee, ki teen siir nan tɔb. ⁶ Ki Moses te Finehas, wunba tee manntɔk Eleasar bija na, teen bi tɔkɔndaɔk, ki gorii kasii bona, nan naatuna nba teen nyina na. ⁷ Ki bi lek Midiann teeb nan Yennu nba wann Moses bianjinba nae, ki kpil bi jab kur. ⁸ Ki Midiann batnba banjmu pukin binba ki bi kpiib na po, batnba maŋ tee Efi, nan Rekem, nan Sur, nan Hur, nan Reba. Bi bia din kpil Balam wunba tee Beor bija nawa.

⁹ Ki Israel jab soor Midiann poob nan waas, ki jii bi nei nan pei nan bi mɔkint, ¹⁰ ki joo bi doi kur nan bi kaar kur muu. ¹¹ Bi din jii yommii nba kur ki bi soorib nan li bonkobit nan mɔkint na ¹² ki baar namm Moses nan manntɔk Eleasar nan Israel teleeb boor, ki bi be bi kaar nba be Moab paanu ni, ki li be jɔkɔdann mɔkir pootleer nba jir Jeriko po na.

Ki jiin kunkɔnkɔnna jenu po

¹³ Ki Moses nan manntɔk Eleasar nan Israel saakab nyii kaar na kpil a bin tookib; ¹⁴ ki Moses donn wutoor kunkɔnkɔnna saakab nba gorii koonn tusir tusir nan koonn kobik kobik ki nyii tɔb ni ki jen na paak, ¹⁵ ki u boib a, “Bee ki i te poob na kur be bi manfoor ni? ¹⁶ Ii tiar man nan poob marje din sak gaar Balam kpaanii, ki tee binba din njmant Israel teeb yan ki bi nyik Yennu, ki jiant yenbik Peor, ki li te ki yiaryoonn soor Yennu niib na. ¹⁷ Li paak, kpimin bonjak kur, ki bia kpi poo nba kur dɔk nan jɔk. ¹⁸ Njaan tenn bonpoi nba kur biar ki daa ki mi dɔk nan jɔk. ¹⁹ Mɔtana, wunba kur kpil nɔrɔ koo ki sii kuun, wun biar kii be kaar na kpil daa njanlore, ki daanjantaa daar nan daa njanlore

daar, yimm nan yommii nba ki i soorib na n wur ki njamm i mɔkɔ. ²⁰ Ii bia wuur ki njamm i liant nba kur ki i mɔkɔ, nan linba kur ki bi jii bonkobuk gbouŋ ki njammir, koo ki li tee buuk kobit, koo ki li tee tikpeet.”

²¹ Ki manntɔk Eleasar yet kunkɔnkɔnna nba saan tɔb ki jen na a, “Yennu nba tur Moses sennu nbae na: ²²⁻²³ Bona nba kur kan fit di muu: salimmɔna nan salimpeena nan kutmɔnt nan chent nan kutleernba, ii pur muu ni, ki njammir. Linba kur biar, ii wuurir nan nyun ki lii njan. ²⁴ Ki daanjalore daar yin wuur i tiat; ki i sii yeen ki ji saa fit kɔkɔ kaar na ni.”

Ki jiin datai tiat na biitu po

²⁵ Ki Yennu yet Moses a, ²⁶ “Fin nan manntɔk Eleasar nan Israel saakab kur n kan linba kur ki i nyii nann tɔb ni, li yommii nan li bonkobit, ²⁷ ki bɔkit linba kur ki bi jen nann na taar munlee, ki yenn-ii tee kunkɔnkɔnna na yar, ki leer na mun-ii tee Israel teleeb na yar. ²⁸ Tor nba tee kunkɔnkɔnna yar na, ii nyinn bona kobii njanŋmu kur ni yennkɔkɔ, ki lii tee Yennu yar, laa lek tee niib, koo nei, koo bonii, koo pei, koo buunii, ²⁹ ki a jii ki tur manntɔk Eleasar, ki lii tee burchinpiinii ki teen Yennu. ³⁰ Ki bɔkleer nba tee Israel teleeb yar na, ki a nyinn bona piinŋmu kur ni yennkɔkɔ, laa lek tee niib, koo nei, koo bonii, koo pei, koo buunii, koo bonkob-lia nba kur be, ki a jii tur Liifai teeb; njamme tee damm nba gorii Yennu lanbouŋ na.” ³¹ Ki Moses nan manntɔk Eleasar tun nan Yennu nba wannib bianjinba na.

³²⁻³⁵ Linba ki kunkɔnkɔnna din nyii nann tɔb ni ki jen nann na: Ki pei nan buunii tee tusaa kobii njanloob nan tusaa piinlore nan njanŋmu, ki nei tee tusaa piinlore nan tusaa njanlee, ki bonii tee tusaa piinloob nan yenn, ki bonpoi nba tee poomuna na tee tusaa piintaa nan njanlee. ³⁶⁻⁴⁰ Kunkɔnkɔnna na tor din tee pei nan buunii tusaa kobii njantaa nan piintaa nan tusaa njanlore nan kobii njanŋmu, ki bi nyinn pei nan buunii kobii njanloob nan piinlore nan banjmu, ki li tee Yennu yar. Kunkɔnkɔnna na tor din tee nei tusaa piintaa nan njanloob, ki bi nyinn nei piinlore nan banlee ki li tee Yennu yar; kunkɔnkɔnna na tor bia din tee bonii tusaa piintaa nan kobii njanŋmu, ki bi nyinn piinloob nan yenn, ki li tee Yennu yar. Kunkɔnkɔnna na tor din tee poomuna tusaa piik nan njanloob, ki bi nyinn piintaa nan banlee ki bi tee Yennu yab. ⁴¹ Ki Moses jii linba ki bi nyinn na, ki tur manntɔk Eleasar, ki li tee burchinpiinii ki teen Yennu, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na.

⁴²⁻⁴⁶ Israel teleeb na tora din tee deede-e nan kunkɔnkɔnna yar na. Ki pei nan buunii tee tusaa kobii njantaa nan piintaa nan tusaa njanlore nan kobii njanŋmu, ki nei tee tusaa piintaa nan tusaa njanloob, ki bonii tee tusaa piintaa nan kobii njanŋmu, ki poomuna tee tusaa piik nan njanloob. ⁴⁷ Ki Moses nyinn yommii piinŋmu kur ni, nan bonkobit piinŋmu kur ni yenkɔkɔ, ki tun nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ki jii tur Liifai teeb; njamme tee binba gorii Yennu lanbouŋ na.

⁴⁸ Ki kunkɔnkɔnna saakab nba guu koonn tusir tusir na, nan binba guu koonn kobik kobik na baar Moses boor, ⁴⁹ ki yet a, “Chanbaa, ti kan jab nba kur be ti nuu

niwa, ki כַּכּ ki boti. ⁵⁰ Li paak ti baat nan salima bona nba ki כַּכּ kur nyii nann kunkֹנן na nie, a tin tur Yennu, ti manfoor paak, ki lin te wuu guut: li nii ni banii, nan siak ni laanii, nan banii, nan tutuuta, nan tuliati.” ⁵¹ Ki Moses nan Eleasar gaar bona nba kur ki bi ḡam-mir nan salima. ⁵² Salima bona nba kur ki Moses nan Eleasar gaar kunkֹנןna saakab boor ki jii tur Yennu na, taan ki tee salinkuna tusaa piik nan ḡanloob nan kobii ḡanlore nan piinḡmu. ⁵³ Jab nba din ki tee kunkֹנןna saakab na ḡarin din yent linba ki bi jii. ⁵⁴ Ki Moses nan manntֹכּ Eleasar jii salima na ki saan nann Yennu lanbouḡ ni, a lii tee tiarin ki Yennu-ii guu Israel teeb.

Ki jiiin booru nba be Jֹכּdann mֹכּir yondo po na
(Sennu 3.12-22)

32 Rubenn nan Gaad booru din mֹכּ bonkobit bonchiann, ki bi la nan Jaser nan Gilead tiḡ ḡan nan bonkobit joonn, ² ki bi baar Moses nan manntֹכּ Eleasar nan Israel saakaleeb boor ki yet a, ³⁻⁴ “Yent nba ki Yennu somm Israel teeb ki bi gaar, ki li tee Atarof nan Dibonn nan Jaser nan Nimra nan Hesbonn nan Eleale nan Sibma nan Nebo nan Beonn doi na ḡan nan bonkobjoonn, ki ti mun mֹכּ bonkobit bonchiann. ⁵ Chanbaa, li-i tee ki li saa ḡbooa nummi, turint tiḡ maḡ ki lii tee ti faar, ki daa te ki ti pootir Jֹכּdann mֹכּir ki kaar lenji.”

⁶ Ki Moses bet Gaad nan Rubenn booru na a, “I loon ki yin biar nnae, ḡaan ki i ninjamm Israel teleeb n saan tֹכּbi-i? ⁷ Bee teen ki i biir Israel teleeb para, ki bi kan fit כַּכּ tiḡ nba ki Yennu jikit ki teemm na ni? ⁸ Linba ki i baanba din tume na, yoo nba ki ti din be Kades Banea, ki n tumm a bin saan fiit ki got tiḡ na. ⁹ Baa saan Eskol baau na ni ki la tiḡ na, ki bi jen ki tan pak biir Israel teleeb para nan bi kan fit כַּכּ tiḡ nba ki Yennu jikit ki teemm na ni. ¹⁰ Ki Yennu wutoor doo daar maḡ ni, ki u sat mֹכּtont na a, ¹¹ ‘Niib na nba ki wein nan bi para kur na, n por nan bi jab nba dii bina piinlee koo ki gar nna, ki n nyinnib Ijpt tiḡ ni na, kan la tiḡ nba ki n sat mֹכּb nan n saa tur Abraham nan Aisak nan Jakֹכּb na.’

¹² Yennu din yaa bi כַּכּ kan lar see Kaleb, wunba tee Jefune bija, nan Joosua, ki u mun tee Nunn bija, kimaan ḡamme waa Yennu nan bi para kur. ¹³ Yennu wutoor din doo Israel teeb paak, ki u te ki bi lin yirib kunkoouk paak bina piinna, nan nikpera maḡ nba tan kpo ki ḡbenn. ¹⁴ Ki mֹכּtana, i tee nipaauḡ ki see i baanba seenu ni, ki tee yanbֹכּdamm, ki teen siir nan yin te Yennu wutoor n doo Israel teeb paak. ¹⁵ Li-i tee ki yimm Gaad nan Rubenn booru ki sak weib mֹכּtana, u saa ḡamm nyik niib na kur ki bin biar kunkoouk na paak, ki i sii tee damm nba ki bi saa nyiiri bi biiru paak.”

¹⁶ Ki bi nakin Moses boor ki yetֹכּ a, “ḡaant ki tin maa bonkobloi ki כַּכּn ti bonkobit, ki bia maa lint ti doi ki tur ti poob nan waas, ¹⁷ ḡaan ji teen siir nan ti jatiati ki chian Israel teleeb, ki saa dian baa saa kar siaminba. Ti poob nan waas saa biar kii be doi nba ki ti maa lint na nie, ki sii be bi yamani. ¹⁸ Ki ti ji kan ḡmat kun ti ḡei ni, see ki Israel nirֹכּ kur tan gaar u mֹכּḡ faar. ¹⁹ Ti kii mֹכּ

fasiar bi boor Jֹכּdann mֹכּir pootleer po, kimaan ti mֹכּ faar ki li be Jֹכּdann mֹכּir yondo po.”

²⁰ Ki Moses yetib a, “Li-i tee yaa yeen linba na tee mֹכּnii, ḡann teent siir man Yennu numm ni na, ki saan tֹכּb. ²¹ I kunkֹנןna kur saa poot Jֹכּdann mֹכּir, ki lek i datai, nan Yennu nba wann bianḡinba na tee-e nan Yennu nba tan saa nyannib ki turi, ²² ki yin gaar tiḡ na, ki li poorpo ki i saa fit ḡmat, kimaan i ḡbeen i mֹכּsonn nan Yennu-wa, ki bia ḡbeen i mֹכּsonn nan Israel teleeba, ki Yennu sii mi nan tiḡ na tee i faare. ²³ ḡaan li-i tee ki i ki ḡbeen i mֹכּsonni, i sii tun biire Yennu boor, ki i biite tan saa nyinni paanu. ²⁴ Tֹכּn, ii maa doi ki כַּכּn i poob nan waas, ki maa bonkobloi ki כַּכּn i bonkobit, ḡaan tun fanu nan yaa sat mֹכּb bianḡinba na.”

²⁵ Ki Gaad booru nan Rubenn booru yet Moses a, “Chanbaa, ti tee a toontunnae, ti saa tun bianḡinba ki a wannawa. ²⁶ Ti poob nan waas nan ti bonkobit kur saa biar Gilead doi na ni, ²⁷ ḡaan ti jab kur teen siir nan tin saan tֹכּb, nan Yennu nba wann bianḡinba na. Ti saa poot Jֹכּdann mֹכּir ki כַּכּn nan faa yet na.”

²⁸ Ki Moses yet manntֹכּ Eleasar nan Joosua, wunba tee Nunn bija na, nan Israel saakaleeb na a, ²⁹ “Li-i tee ki Gaad booru nan Rubenn booru poot Jֹכּdann mֹכּir ki teen siir nan bi jatiati, nan Yennu nba wann bianḡinba na, ki sommi ki i כַּכּn ki nyann ki gaar tiḡ na, yin ḡaan ki Gilead tiḡ na-ii tee bi yar. ³⁰ ḡaan li-i tee ki bi ki jii bi jatiati ki poot Jֹכּdann mֹכּir ki כַּכּn sommi, yimm nan ḡamm n biit faar Keenann tiḡ ni.”

³¹ Ki Gaad booru nan Rubenn booru jiiin a, “Chanbaa, ti tee a toontunna ki saa tun nan Yennu nba wann bianḡinba nawa. ³² Nan waa wann bianḡinba na, ti saa teen siir nan jatiati ki כַּכּ Keenann tiḡ ni, ki ji fit yent ti faar nba be Jֹכּdann mֹכּir yondo po na.”

³³ Tֹכּn, ki Moses jii kpanbar Sihonn, wunba tee Amor teeb kpanbar na yent kur, nan kpanbar Og, ki u mun tee Basann teeb kpanbar na yent kur, nan doi nan kpaant nba kur kpiab, ki tur Gaad booru nan Rubenn booru, nan Manase booru כַּכּir. ³⁴ Ki Gaad booru ḡamm maa Dibonn nan Atarof nan Aroer, ³⁵ nan Atof nan Sofann nan Jaser nan Jogbeha, ³⁶ nan Bef Nimra nan Bef Harann doi nan li joona ki lint, ki bia maa bi bonkobloi ki כַּכּn bi bonkobit. ³⁷ Ki Rubenn booru mun ḡamm maa Hesbonn nan Eleale nan Kiriataim, ³⁸ nan Nebo nan Baal Meonn nan Sibma doi. Doi nba ki bi ḡamm maa na, bi din lebit bi sanae ki ji pur sangana.

³⁹ Manase bija nba tee Makir na, u naakuuk ni niib din saan Gilead ki saa ber Amor teeb nba כַּכּ lenḡ na, ki kar li ni. ⁴⁰ Ki Moses jii Gilead tiḡ ki tur Makir naakuuk, ki bi כַּכּ lenḡ. ⁴¹ Ki Jair, wunba nyii Manase booru ni na, mun lek ki fat digbanlia, ki pur doi maḡ Jair doi. ⁴² Ki Noba mun lek ki fat Kenaf nan li doi nba kpiar, ki ḡamm purir Noba, ki gaan nan u sann.

Bianḡinba ki Israel teeb nyii Ijpt ki saan Moab

33 Moses nan Aarֹכּn-e din tee Israel teeb tֹכּn-damm. Baa din nyii Ijpt ki somm kaar kaann

kaann na, ² ki Moses sɔb kaann kaann nba niŋ ki bi kar sana, nan Yennu nba wannɔ na.

³ Israel teeb din nyii Ijpt binn pinpiik ŋmaasinsinn dapiik nan ŋanŋmu daare, ki li tee sinsinn yukitgar tiaru jamm sanyafannuk. Yennu din guub ki bi nyii Ijpt tiŋ ni, ki Ijpt teeb kur goriib, ki bi nyii nan parcheenn.

⁴ Ki Ijpt teeb na gbaa nan bi bijakpera nba ki Yennu kpiib na piinu. U din tun nna, a lin wann nan u mɔk paŋ ki gar Ijpt tingbana.

⁵ Israel teeb din nyii Ijpt tiŋ ni ki saan chaan bi kaan Sukof-e; ⁶ kaan nba din pukin munlee na tee Etam, ki li be kunkoouk na kpiŋ; ⁷ ki bi nyii Etam, ki ŋmant saan Pi Hahirof, ki li be Baal Sefonn yondo po, ki chaan bi kaan ki kpian Migdol; ⁸ ki nyii Pi Hahirof, ki poot Mɔk-muŋ, ki saa baar Sur kunkoouk paak, ki somm daa ŋantaa ki din saa chaan bi kaan Mara; ⁹ ki nyii Mara ki saan Elim. Leŋe ki bi din chaan bi kaan, kimaan nyun-tona piik nan ŋanlee nan kaatii piinlore din be leŋ.

¹⁰ Bi din nyii Elim, ki saan chaan bi kaan ki kpian Mɔkmuŋ, ¹¹ ki nyii Mɔkmuŋ na boor ki saan chaan bi kaan Sinn kunkoouk paak, ¹² ki nyii Sinn kunkoouk paak ki saan chaan bi kaan Dofka, ¹³ ki nyii Dofka ki saan chaan bi kaan Alus, ¹⁴ ki nyii Alus ki saan chaan bi kaan Refidim. Leŋe din ki mɔk nyun nba ki bi saa nyu.

¹⁵⁻³⁷ Ki bi nyii Refidim ki saan Hor jɔɔ boor, ki saa chaan bi kaan boa boa nba na ni: Sainai kunkoouk paak, nan Kibrof Hatafa (ki li paak tee Niarbiuk Kaat), nan Haserof, nan Ritma, nan Rimonn Peres, nan Libna, nan Risa, nan Kehelata, nan Sefer jɔɔ boor, nan Hara-da, nan Makelof, nan Tahas, nan Tera, nan Mitka, nan Hasmona, nan Moserof, nan Bene Jaakann, nan Hor Hagid-gad, nan Jot-bata, nan Abrona, nan Esion-geber, nan Sinn kunkoouk paak (ki li tee Kades), nan Hor jɔɔ nba be Edom tiŋ kpiŋ na boor.

³⁸⁻³⁹ Manntɔɔ Aarɔnn din doo Hor jɔɔ paak, nan Yennu nba wann bianjinba na, ki kpo leŋ. U din mɔk bi-na kobik nan piinlee nan ŋantaae ki kpo. Li din tee biniinna niŋ nba ki Israel teeb nyii Ijpt na, li ŋmaarii ŋanŋmu sinsinn daare.

⁴⁰ Arad kpanbar nba kɔ Keenann gaŋ po na din gbat nan Israel teeb baat.

⁴¹⁻⁴⁹ Ki Israel teeb nyii Hor jɔɔ boor ki saan Moab yiar ni, ki saa chaan bi kaan boa boa na ni: Salmona, nan Punonn, nan Obof, nan Abarim langbent ni, ki li be Moab yent ni, nan Dibonn Gaad, nan Almonn Diblataim, nan Abarim kunkona nba kpia Nebo kunkonn na, nan Moab paanu nba yakir jɔɔdann mɔkir ki saa Jeriko po, ki be Bef Jesimof nan Akasia baauk sinsuuk ni na.

Baa saa tun linba Keenann tiŋ ni

⁵⁰ Moab paanu nba kpia nan jɔɔdann mɔk-pootir nba jir Jeriko po na niŋe, ki Yennu yet Moses ⁵¹ a wun pak Israel teeb a, "Li-i tee ki i poot jɔɔdann mɔkir ki kɔ Keenann tiŋ ni, ⁵² yin ber niib nba kur kɔ tiŋ maŋ ni na. Ii biir tana nan kut pata nan bi jinjiantboa kur. ⁵³ Ii yent bi tiŋ ki kar li ni, kimaan mine jikit ki teeni. ⁵⁴ Ii tɔ naatɔɔ ki fit biit tiŋ na, i booru nba tee bianjinba. Ii jii

tiŋ nba yab ki tur naakuuk nba yab, ki jii tiŋ nba waar ki tur naakuuk nba waar. ⁵⁵ Li-i tee ki i ki ber niib nba kɔ tiŋ maŋ ni na, binba ki i nyikib maŋ sii tee peeniie ki chɔkit i ninbina ni, ki bia tee kunkonii ki be i loka ni. Bi saa turi daamii ki kɔn nani, tiŋ nba ki i saa kɔ ki kar na ni. ⁵⁶ Li-i tee ki i ki ber nyinnibi, n saa biirie nan maa bo loon ki man biirib bianjinba na."

Ki jiin Keenann tiŋ kpaar po

34 Ki Yennu tur Moses ² sennu nba na, a wun yet Israel teeb a, "Li-i tee ki i kɔ Keenann tiŋ nba ki n teeni na ni, kɔ kur nan u yent kpaar nba sii tee-e na. ³ I niidiitu po yent saa nyi Sinn kunkoouk ki saan tuu Edom kpaar, ki nyi yondo po ki saan tuu Mɔk-kpeenn na diitu po, ⁴ ki ŋmant ki jir niidiitu po bɔkir ki saan Akribim sɔnu po, ki ŋamm tukin saan Sinn ki saa tuu Kades Banea niidiitu po, ki ŋmat nyi niigaŋ po ki saan Hasar Adar ki saa tuu Asmonn, ⁵ ki ŋmant ki took baauk po ki jir Ijpt terik po, ki saa joont Sinsuuk ni mɔkgeberjir boor.

⁶ "I yonbaa po terik sii tee Sinsuuk ni mɔkgeberjir nae.

⁷ "Ki niigaŋ po terik saa sont ki nyi Sinsuuk ni mɔkgeberjir na, ki saan tuu Hor jɔɔ, ⁸ ki nyi leŋ ki gar saan Hamaf sɔnu. Tɔn, kpaar na bia saa gar saan Sedad, ⁹ ki bia tɔɔt saan Sifronn ki saa joont Hasar Enann. Linba nae sii tee gaŋ po yent terik.

¹⁰ "Ki yondo po kpaar saa sont ki nyi Hasar Enann ki saan tuu Sefam, ¹¹ ki ŋmat saan diitu po ki saa tuu Harbel, ki li be Ainn doo yondo po, ki tɔɔt do kunkona nba be yondo po na, ki tɔkin saan Galilii mɔkir po. ¹² Kpaar na saa nyi jɔɔdann mɔkir ki saa sik Mɔk-kpeenn.

"Linba nae sii te i tiŋ kpaar terii ŋanna."

¹³ Ki Moses yet Israel teeb na a, "Tiŋ nba ki i saa tɔ naatɔɔ ki fit kɔ li niŋe na, tiŋ nba ki Yennu jikit ki teen i booru munyia nan boorjinne na, ¹⁴ kimaan Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir dɔŋ gaar bi faar, ki biit nan bi naakuut nba tee bianjinbawa. ¹⁵ Booru munlee nan boorjinn na gaar bi tiŋ faar, ki li be jɔɔdann mɔkir yondo po, ki jir Jeriko po."

Tɔɔɔndamm nba sii biitir tiŋe na

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, ¹⁷ "Manntɔɔ Eleasar nan Joosua, wunba tee Nunn bija nae saa biit tiŋ na ki tur niib na, ¹⁸ ki bia nyinn saakɔ yenc yenc naakuuk kur ni, ki bin somm ki biit tiŋ na." ¹⁹⁻²⁸ Jab nba ki Yennu din gannibe na:
tr th1startBooru th2startNaakuuk saakɔ tr tc1startJuda tc2startKaleb, ki u tee Jefune bija tr tc1startSimeon tc2startSelumiel, ki u tee Amihud bija tr tc1startBenjamin tc2startElidad, ki u tee Kislonn bija tr tc1startDann tc2startBuki, ki u tee Jogli bija tr tc1startManase tc2startHaniel, ki u tee Efod bija tr tc1startEfraim tc2startKemuel, ki u tee Siftann bija tr tc1startSebulunn tc2startElisafann, ki u tee Parnak bija tr tc1startIsakar tc2startPaltiel, ki u tee Asann bija tr

tc1startAser tc2startAhihud, ki u tee Selomi bija tr
tc1startNaftali tc2startPedahel, ki u tee Amihud bija
29 Jab nba nae ki Yennu din gannib a bin biit
Keenann tij ki tur Israel teeb.

Ki jiin doi nba tee Liifai teeb yar na po

35 Moab paanu nba kpia nan Jcɔɔdann mɔk-pootir
nba jir Jeriko po nae, ki Yennu yet Moses a,
2 "Want Israel teeb na ki bin tur Liifai teeb doi ki bii
kɔɔ, nan bonkobit joonboa ki lin lint doi na, ki lin nyi
tini nba ki bi biit ki li tee bi faar na ni. 3 Ki doi maŋ sii
tee Liifai teeb yar, ki bi sii kɔɔ li ni, ki bi bonkobit joon-
boa na sii tee bi bonkobit kur yar. 4 Bonkobit joonboa
nba ki i saa tur Liifai teeb ki lin lint bi doi na, li fɔkint
saa nyi doo na joonn boor, kii tee taakaabii kobii ŋanŋ-
mu-ŋmu loka kur po. 5 Ii bikin doo nanyer po ki lii tee
taakaabii tusir ki jiin yondo po, ki bikin taakaabii tusir
ki jiin gaŋ po, ki bikin taakaabii tusir ki jiin yonbaa po,
ki bikin taakaabii tusir ki jiin diitu po, ki doo na-ii be
sinsuuk ni. Ki bi sii mɔk yar maŋ, ki li tee bi bonkobit
joonboa, doo kur ni. 6 Ii jii doi ŋanloob-loob ki tur Liifai
teeb, ki lii tee sindant doi. Li-i tee ki jasɔɔ tan kpet kpui
u kɔɔ, u saa fit bɔr doi maŋ ni, ki bia pukimm doi piinna
nan ŋanlee, 7 ki li kur saa taan ki tee doi piinna na ŋan-
niin, nan li bonkobit joonboa. 8 Doi nba ki Israel teeb
saa tur Liifai teeb bi tini ni na, booru kur n got u
yabint nan tij bianŋinba ki u mɔk ki fit turib. Booru nba
mɔk doi bonchiann, ii nyinn doi saama, ki booru nba ki
mɔk doi saami, ii nyinn waaminna."

Ki jiin sindant doi po

(Sennu 19.1-13; Joosua 20.1-9)

9 Tɔɔ, ki Yennu yet Moses a 10 wun pak Israel teeb a,
"Li-i tee ki i poot Jcɔɔdann mɔkir, ki kɔɔ Keenann tij ni,
11 yin gann sindant doi, ki li-i tee sɔɔ tan kpet kpui u kɔɔ, u
saa fit bɔr doi maŋ ni. 12 Leŋe ki u saa foor, li-i tee ki
kpeemɔ na nikpiimɔ bo loon wun kpui, sindant boa
sii be-e, ki li-i tee sɔɔ tan kpet ki kpui u kɔɔ, bi daa kpui,
ŋaan ki wun set niib na kur tɔɔn ki bin bu u buut; 13 ki
doi ŋanloob nba ki i saa tur na sii tee i sindant boa.
14 Ii nyinn doi ŋantaa Jcɔɔdann mɔkir yondopo, ki nyinn
doi ŋantaa Keenann yent ni, ki lii tee sindant doi.
15 Doi ŋanloob na sii tee yimm Israel teeb, nan boor-
ganu nan nilee nba sii kɔɔ nani na sindant boae, ki li-i
tee sɔɔ tan kpet kpui u kɔɔ, u saa fit bɔr doi maŋ ni.
16 "Li-i tee ki sɔɔ jii kut lanbann ki faa u kɔɔ ki u kpo, li
daanɔ tee nikpiiruko; ii mun kpi nikpiiruk maŋ. 17 Koo
li-i tee ki sɔɔ jii tann nba saa fit kpi niro, ki jaar u kɔɔ ki
kpui, li daanɔ tee nikpiiruko, ii mun kpi daanɔ maŋ.
18 Koo li-i tee ki sɔɔ jii daauk nba saa fit kpi u kɔɔ, ki faa
sɔɔ ki u kpo, li daanɔ tee nikpiiruko, ii mun kpui. 19 Li
tee kpeemɔ na nikpiimɔ toonne ki wun kpi daanɔ
nba kpui u niro na. Li-i tee ki u lau, wun kpui.
20 "Li-i tee ki sɔɔ nan u kɔɔ ki nyiau tij ni ki kpui, koo
ki jii siar ki luur, 21 koo ki faa niikur ki u kpo, li daanɔ
tee nikpiiruko, ii mun kpui. Li tee kpeemɔ na nikpi-
imɔ toonne ki wun kpi daanɔ nba kpui u niro na. Li-i tee
ki u lau, wun kpui.

22 "Naa li-i tee sɔɔ ki nan u kɔɔ, ŋaan tan kpet kpui,
laa lek tee ki u nyia-u tij niŋie, koo ki jaarɔ siarie,
23 koo li-i tee ki u ki mi a niro be ki jaar tann ki li kpui-
ie, ki u ki tee u dataak koo wunba ki u namɔ, 24 doo
saakab n got li maan booru ni, ki pak somm wunba
kpui u kɔɔ na, ki daa te ki kpeemɔ na nikpiimɔ kpui.
25 Doo na saakab n guur wunba kpet ki kpui u kɔɔ na, ki
te ki wun ŋmat sindant doo nba ki u bo saan na ni, ki
daa te ki kpeemɔ na nikpiimɔ jiinto panni. Wun biar
kii be doo maŋ ni tee-e nan mannteeb yudaanɔ nba ki
bi mɔnɔ ŋammir kpan u yur paak ki u be li yoo, nan
waa tan saa kpo yoo nba. 26 Li-i tee ki nikpiiruk na tan
kpet ki nyii sindant doo nba ki bi jiinɔ na ni, 27 ki
kpeemɔ na nikpiimɔ lau ki kpui, pann na booru ki
tee nikpinu kaa. 28 Jcɔɔ nba kpet ki kpui u kɔɔ na daa sii
be sindant doo na nie. Li-i tanj tee ki mannteeb yu-
daanɔ na kpo, u ji saa fit ŋmat kun u doo ni. 29 Sennu
nba nae ki i sii diar, siaminba kur ki i be, yimm nan i
yaaboona nba saa wei.

30 "Wunba kur kpui u kɔɔ, ki siara damm fit teen ban-
lee koo ki gar nna ki la, ki pak biirɔ, yin kpui, ŋaan
daanɔ nba kpui u kɔɔ ki siara daanɔ tee yenɔkɔɔ, i daa
kpi daanɔ maŋ, kimaan yenɔkɔɔ siara ki jaŋ nan wun
kpo. 31 Ii kpi nikpiiruk na, u kan fit pa likirii ki turi ki lin
nyinɔ kuun na ni. 32 I daa te ki daanɔ nba kpui niro ki
chiar saan sindant doo ni na pa paatii a lin te ki wun fit
jen u ŋaak ni, yoo nba ki mannteeb yudaanɔ daa be u
manfoor ni na. 33 Li-i tee ki i tun linba na, i saa biir tij
nba ki i be nawa. Nikpinu biir tij, li-i kii tee ki i mun
kpui daanɔ nba kpui u kɔɔ na-i kaa, siar kaa ki i saa fit jii
ki ŋamm tij nba ki bi kpui niro na. 34 I daa biir tij nba
ki i be li ni na, kimaan mine tee Yennu, ki be nan n niib
Israel teeb."

Ki jiin Selofehad bonpoi po

(Nikant 27.1-11)

36 Gilead din tee Makir bijae, ki bia tee Manase
yaaboonn, ki Manase mun tee Joosuf bija, ki
Gilead naakuuk ni saakab baar ki yet Moses nan Israel
saakab a, 2 "Yennu wanni nan ii tɔ naatɔɔt ki biit tij na
ki tur Israel teeb, ki bia beti nan ii jii ti nikpiimɔ Selofe-
had faar ki tur u bonpoi. 3 Tiat man, li-i tee ki u bonpoi
na kun jab naakugaŋ ni, bi faar saa biar naakuuk maŋ
niŋe, ki linba bo sii tee ti faar na ji saa waabe. 4 Li-i tee
ki Israel teeb gboor binn na baar, ki tee yoo nba ki
mɔkint kur bo kɔi, ki bondamm saa ŋmat ki gaar linba
kur ki bi bo kɔi na, Selofehad bonpoi na faar saa biar
naakuuk nba ki bi kumm na boore, ŋaan ki tin baa."
5 Ki Yennu yet Moses a wun tur Israel teeb sennu na
a, "Joosuf naakuuk nba yet maan nba na tee mɔniie.
6 Sennu nba ki Yennu tur Selofehad bonpoie na: Bi saa
fit ki kun jab nba ki bi loon, ŋaan ki lii tee bi naakuuk ni
kuukɔɔ. 7 Faar nba tee Israel niro yar, lin tuu biar kii be
u naakuuk ni. Israel niro kur tuu sii dia tij faar nba ki u
dii u yeejamm boore. 8 Bonpook nba kur dii Israel tij
faar, wun kun jɔɔ ki wuu tee u baa naakuuk ni niro.
Nna bannue saa te ki Israel niro kur n di u yeejamm

faar, ⁹ ki li bia kan fit te ki naakuganj n di ɔɔ faar, ki naakuuk kur sii fit di bi faar ki ɔnt bi waas.”

¹⁰⁻¹¹ Ki Selofehad bonpoi nba tee Mala nan Tirsa nan Hogla nan Milka nan Nowa na tun nan Yennu nba wann Moses na, ki kun jab, bi baa naakuuk ni. ¹² Bi din

kun jab Manase booru nie, wunba tee Joosef bija na, ki bi faar kpakin bi baa naakuuk ni.

¹³ Yennu nba din tur Moses sennu nan wannu nbae na, a wun yet Israel teeb, yoo nba ki bi be Moab paanu nba poot ɔɔɔdann mɔkir, ki jir Jeriko po na ni.

Sennu

Ki jiin Sennu gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bianjinba ki Moses din ŋamm wann Israel teeb Yennu sennu nawa ki kpoe. Li yoo maŋ, Israel teeb na din yaa bin poot Jɔɔdann mɔkire ki kɔɔ Keenann tiŋ ni. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Duteronomi.

1 Mɔmaan nae ki Moses pak ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi be kunkoouk nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po, paanu nba be ki kpia Suf ki foo ki Parann be chianu, ki Tofel nan Labann nan Haserof nan Disahab mun be chianu na. **2** Seir jɔɔr sɔnu nba nyi Horeb na, li jikit dapiik nan yenne ki bi somm baat Kades Banea. **3** Baa nyii Ijijt binpiinna ni, ŋmaarii piik nan yenn dapinpiik, ki Moses pak mɔmaan ki tur Israel teeb sennu nba ki Yennu yaa wun wannib. **4** Waa din kɔn ki nyann bat Sihonn, wunba tee Amor teeb bat, ki din kɔɔ Hesbonn doo ni na, nan bat Og, wunba tee Basann bat ki kɔɔ Astarof, Edrei tingbouŋ ni na poor poe, ki Moses pak mɔmaan maŋ. **5** Moab yent nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na, leŋe ki Moses wann Israel teeb sennu na, ki yet a:

6 “Ti Yomdaano Yennu pak nant Horeb jɔɔr paak, ki yaa, ‘I wei bonchiann jɔɔr na paaka. **7** Tɔɔtir man, ki soor sɔnu kii saa Amor teeb kunkona doi ni, ki bia saan niib nba kpia na boor, li Jɔɔdann mɔkir baauk ni, nan kunkona po, nan paanu ni, nan li tiŋ po yent ni, nan li mɔkɔgbenir gbianu po, ki bia saan Keenann teeb tinii po, nan Lebanonn jɔɔaana po ki saa tuu Yufrates mɔkir. **8** Gotirii, n jii tiŋ nae ki turi. Ii saa man ki saa kɔɔ yent tiŋ maŋ, tiŋ nba ki min Yennu senn mɔsonn ki tur i baanba Abraham nan Aisak nan Jakɔb nan bi maaru kur nba saa wei bi poor na.’”

Ki jiin saakab gannu po

(Nyiinu 18.13-27)

9 Moses din ŋamm yet Israel teeb a, “Li yoo maŋ ki n beti a, ‘I kpiasu yabit nan min jii-i n kuukɔɔwa. **10** I Yomdaano Yennu te ki i pɔta, li paak, dinna i yabint tee nan ŋmaabira nba be sanpaapo nae. **11** I Yomdaano Yennu, wunba tee i baanba kɔɔ na, wun teeni yabint tusaa ki gar yaa tee bianjinba, ki teen piisin i paak nan waa senn mɔsonn bianjinba na. **12** Nlee ki n kuukɔɔ saa jii i daamii nan i jika kii pat i kunkɔna? **13** Gant subindamm nba gbia maan paak ki mɔk jirima, ki bin nyi booru kur ni, ki n teemm yudamm ki bii gorii-i.’ **14** Ki i jiin ki yet a maa yaa min teen bianjinba na ŋan. **15** Njanne ki n jii i booru ni saakab nba tee subindamm ki mɔk jirima, ki sennib a bii mɔk yiikoo i paak. Ki bi siab-ii gorii koonn tusir tusir, siab kobik kobik, siab mun piinŋmu-ŋmu, siab mun piik piik, ki siab mun tee

booru booru yiikoo damm. **16** Ki n tur barbuura na yaak ki yaa, ‘Gbiintir man i ninjamm maan, kii bu bi barii fanu, sɔɔ kur nan u ninja nan boorganu nba be namm na. **17** I daa mɔk ningannii i maan bunu ni, ŋaan kii gbiintir tarii nan nijaana maan; i daa tiin nisaarik numpo, kimaan buut na tee Yennu yare. Njan barii nba paaki, yin baar nann n boor, ki n saa gbiint ki bu turi.’ **18** Ki li yoo na ki n beti linba kur ki i saa tun.

Ki jiin doonii teeb na po

(Nikant 13.1-33)

19 “Ki ti tun nan ti Yomdaano Yennu nba wann bianjinba na, ki nyii Sainai jɔɔr boor, ki tɔkin kɔɔ kunkoouk nba yarin ki mɔk janmaanii, ki saa Amor teeb kunkona doi na, ki saa baar Kades Banea. **20** Li yoo ki n yeti a, ‘I baar Amor teeb kunkona doiwa, linba ki ti Yomdaano Yennu, wunba tee ti yeejamm Yennu na jikit ki teent na. **21** Gotirii, Yennu turi tiŋ nawa. Ii saa man ki saa yentir, nan Yennu nba yet bianjinba na. Daa tiin janmaanii, i bia daa mɔk birsuku.’

22 “Njan ki i kur baar n boor ki betin a ti saa tun toomiie ki bin saan ki pikii ŋmaa tiŋ na ki jen betit taa saa paan sian, nan taa saa kɔɔ digbana nba niŋ. **23** Ki maan na maŋin, ki n gann niib piik nan banlee, booru kur ni nirɔ yenkɔɔ. **24** Ki bi yaat saan kunkona po, ki saa sik baar baauk nba ki bi yi Eskol na, ki fiitir fanu, **25** ki jɔɔr leŋ tiinii kɔna ki jen nann, ki bia yaa tiŋ nba ki ti Yomdaano Yennu teent na tee tinŋaŋe.

26 “Njan ki i yêti i Yomdaano Yennu sennu. Li paak ki i ki kɔɔ tiŋ maŋ ni. **27** Ki i burin nan i leeb i ŋei ni, ki yaa ‘Yennu ki loon ti maan, li paak ki u nyinnit Ijijt tingbouŋ ni, a wun jiit ki kubint Amor teeb nuu ni ki bin boontit. **28** Bee saa teen ki tin saan leŋi? Janmaanii mɔkit. Ti ninjamm nba ki ti tumm na kɔɔnt birsuka. Bi yaa niib nba be leŋ na tee niwakita ki garita, ki bi doi joona bia fɔk ki saa tuu sanpagbant, ki bia yaa niib na tee nipaarit ki mɔk paŋ ki garit.’

29 “Njanne ki n beti a, ‘I daa tiin niib maŋ janmaanii. **30** Ti Yomdaano Yennu saa liit i tɔɔn, ki saa kɔn ki turi, nan waa tun bianjinba Ijijt na, **31** nan kunkoouk paak na, siaminba ki u sommi nan baa nba tuu somm u bik na, sɔnu nba kur ki i tɔkin, nan yaa tan baar nna.’ **32** Njan linba kur ki n yeen na, i lek ki teen Yennu yada, **33** nan waa lek gar i tɔɔn po ki wanti yaa sii kɔɔ

sian, ki teeni muu nyɔk, ki bia te ki sanpagbant wanti yaa saa tɔkin sian yonnu ni nawa.

Ki jiin Yennu nba dat Israel teeb tuba po

(Nikant 14.20-45)

³⁴ “Yennu gbat i bunburimii ki donn wutoor, ki yet a, ³⁵ ‘Mɔnii, i ɔk kan nyi maarbiiuk na ni ki tan ɔk tiŋ nba ki n tur i yeejamm na ni, ³⁶ see Kaleb, wunba tee Jefune bik na ɔkɔe saa ɔk leŋ, ki n saa turɔ tiŋ maŋ, ki-maan u waan nan u par kur. Ki n saa tur ɔkɔk nan u yaa-boona tiŋ nba ki u tɔkii ki la na.’ ³⁷ I paake te ki Yennu donn wutoor nanin ki yet a, ‘Fin Moses gbaa, a kan ɔk tiŋ maŋ ni. ³⁸ Njaan Joosua, wunba tee Nunn bija, ki tee a sommtɔk na, a turɔ kpaŋ-n-mɔŋ, kimaan n ɔkɔe saa jii Israel teeb ki bin ɔk ki yent tiŋ maŋ.’

³⁹ “Ki Yennu yet ti kur a, ‘I waas nba tee nipaaunŋ ki ki mi bonŋann nan bonbiir bɔkitu, ki i yaa bi tan saa jiiib ki teen daaba na, ŋamme ki n saa turib tiŋ na ki bin ɔk. ⁴⁰ Njaan yimm ŋarin, ŋmatir man kii saa yiar nba tee kunkoouk ki jir Mɔkmuŋ po na.’

⁴¹ “Ki i jiin a, ‘Moses, ti biir Yennu-wa, ŋaan mɔtana ti saa took ti dataie nan ti Yomdaanɔ Yennu nba sennit bianŋinba na,’ ki ɔk kur teen siir nan kɔnn, ki dukii nan li sii tee dafure nan kunkona doi maŋ leku.

⁴² “Ki Yennu betin a, ‘Yetirib ki bi daa kɔni, kimaan n kii be nammi. Bi datai saa nyanniba.’ ⁴³ Li paak ki n beti, ŋaan ki i ki gbiinti, ki yê Yennu sennu nan karinbaanii, ki soor sɔnu ki took doi maŋ. ⁴⁴ Ki Amor teeb nba ɔk kunkona doi maŋ ni na nyii ki pikini nan sapɔk na, ki wei-i halii ki saa tuu Horma, ki saa nyanni Edom kunkona doi na ni, ⁴⁵ ki i bui fabin ki tur Yennu ki loon u sommir, ŋaan u ki gbiint koo ki gat ki turini. ⁴⁶ Ki li poor po, ki i kar Kades ki wei bonchiann.

Bina nba ki Israel teeb kar kunkoouk paak

2 “Ki ti ŋmat tɔkin sɔnu ki do kunkoouk ki took Mɔkmuŋ po, nan Yennu nba wannit bianŋinba na. Ki ti jii daa bonchiann ki lin lintir kunkona nba be Edom yent ni na.

² “Ki Yennu pak nanin, ki yet a, ³ I jii yoo bonchiann ki lin lintir kunkona na. Mɔtana, ŋmatir kii saa i gaŋ po. ⁴ Want niib na sennu na: I per i ninjamm Esɔk maaru nba ɔk Edom na doo kpaara. Bi sii tiini jaŋmaaniie. ⁵ Njaan i daa piint kunkonn nammii, kimaan n ki yaa min ŋmit bi tiŋ na ki turini, koo taanŋmaatir gbaa n kan turini. N jii Edom yent na ki tur Esɔk yaaboona. ⁶ Ii sii daa jeet nan nyun bi boore.’

⁷ “Tiat nan i Yomdaanɔ Yennu teen piisin linba kur ki i tuun paak, ki goti fanu, yoo nba ki i lintir kunkoouk nba yab paak na. U din be-e nani bina piinna, ki i laat linba kur ki i loon.

⁸ “Ki ti tan baar ki gar ti ninjamm Esɔk yaaboona yent na ni. Ki ti nyik Araba sɔnu, linba nyi Elaf nan Esion-Geber na, ŋaan tɔkin sɔnu nba saa Moab. ⁹ Ki Yennu betin a, ‘I daa daamii Moab niibi, bi tee Lot yaaboona, i daa kɔn nammii. N jii Ar tiŋ na ki turiba. N ki yaa min ŋmit bi tiŋ na ki turini.’”

¹⁰ (Em teeb din tuu ɔk Are. Bi din tee niib nba mɔk panii ki bia yabe. Bi bia din fɔk nan Anak teeb nae.

¹¹ Bi din tee niwakita nan Anak teeb nae. Moab teeb ŋarin din yib Em teebe. ¹² Hor teebe din ɔk Edom, ki Esɔk yaaboona tan berib ki nyinnib. Bi din kpiibe ŋaan ɔk bi doi ni, nan bianŋinba ki Israel teeb din tan ber bi datai ŋaan kar tiŋ nba ki Yennu turib na ni.)

¹³ “Ki Yennu yetit a, ‘Mɔtana, fiit ki poot Sered baauk na.’ Ki ti poot baauk maŋ. ¹⁴ Li din tee bina piintaa nan ŋanniime, taa nyii Kades Banea na poor po. Binba din tee li yoo kunkonkonna din kpo ki gbenna, nan Yennu nba din yet bianŋinba na. ¹⁵ Nɔk Yennu din biiribe nan waa tan boontib.

¹⁶ “Bi kur nba din tan kpo ki gbenn yoo nba, ¹⁷ ki Yennu yetit a, ¹⁸ ‘Dinna daar nba na, i saa gar Moab kpaar paak ki tɔkin nyi Ar. ¹⁹ I-i saa kii per Amonn teeb, binba tee Lot yaaboona na yent, i daa daamiib koo ki piint kunkona nammii, kimaan n ki yaa min ŋmit tiŋ nba ki n turib na ki turini.’”

²⁰ (Yent maŋ, bi din tuu yi niwakita yente, kimaan niwakitae din tuu ɔk leŋ. Njaan ki Amonn teeb din yib Samsu teeb. ²¹ Niib nba din tee nikakira, ki fɔk nan Anak teeb na, ki bia yab, ŋaan Yennu din boontiba, ŋaan ki Amonn teeb kar bi yent maŋ ni. ²² U din tun nnae ki tur Esɔk yaaboona nba din ɔk Edom na. Waa din boont Hor teeb na ki Esɔk yaaboona gaar bi yent ki kar leŋ nan dinna. ²³ Niib nba din kar Kret mɔkŋbenjir kunkonn paak na, ŋamme ji ɔk tiŋ nba kook Sinsuuk ni mɔkŋbenjir na. Bi din boont Af teeb nba din kar leŋ sinsinn nae, ki bia fat yent maŋ ki saa tuu Gasa doo.)

²⁴ “Tɔk, taa gar Moab kpaar, li poor po ki Yennu yetit a, ‘Fiit man ki soor sɔnu kii saa ki saa poot Arnonn mɔkir, kimaan n jikit Sihonn, wunba tee Amor teeb bat, ki ɔk Hesbonn na, nan u tiŋ ki kubinti. Fiit ki leku kii fiar u yent. ²⁵ Laa nyii dinna ki saa, n saa te ki niib-ii tiini siar kur po, ki ɔk kur nba gbat i sann, jaŋmaanii saa ɔkɔk.’

Bianŋinba ki Israel teeb kɔn ki nyann bat Sihonn

(Nikant 21.21-30)

²⁶ “Ki ti be Kedemof kunkoouk paak, ki n tun toonii ki bi saan Hesbonn, bat Sihonn boor, nan mɔmaan nba maant par a, ²⁷ ‘Njaant ki tin gar a yent ni. Ti saa tɔkin sunsonne, ti kan ɔk kpaant ni. ²⁸ Ti saa pa jeet nan nyun nba ki ti saa di ki bia nyu na paaka, ŋaan taa loon tin tun bianŋinba tee tin somm ki gar a yent nie, ²⁹ nan taa tan saa poot ɔkɔkɔk mɔkir ki ɔk tiŋ nba ti Yomdaanɔ Yennu teent na ni. Esɔk yaaboona nba ɔk Edom, nan Moab teeb nba ɔk Ar, bi sak ki ti gar bi yent niwa.’

³⁰ “Njaan bat Sihonn ki too ki tin gar u yent ni. Ti Yomdaanɔ Yennu-e te ki u tee tubkangbatir nan mɔyê-tuk daanɔ, ki te ki ti kɔn nyannɔ, ki fat u yent siaminba ki ti be na.

³¹ “Ki Yennu betin a, ‘Mɔtana, n yaa n jii bat Sihonn nan u tiŋe ki tura. ɔkɔk ki yent u tiŋ maŋ.’ ³² Ki Sihonn nan u jab kur nyii a bin took ki kɔn nant, Jahas doo ni. ³³ Ki Yennu kubinɔ ti nuu ni, ki ti kpiiu nan u jab kur,

³⁴ ki nyann ki biir u doi kur li yoo na, ki kpil jab nan poob nan waas, ki ki nyik ɔɔ ki u biari, ³⁵ see bonkobit nan mɔkint nba be doi maŋ ni na, ki ti jii ki li tee ti yar. ³⁶ Ti Yomdaans Yennu sommit ki ti kɔn ki nyann doi maŋ, laa nyii Aroer doo nan doi nba be Arnonn mɔkir baauk mɔgbann, nan doo nba be baauk na sinsuuk ni, ki tɔkin saa tuu Gilead. Doo din ki biar ki li joona wakii ki gariti. ³⁷ Nnaan ti din ki nakin Amonn teeb yent ni, koo ki nakin Jabok kpengbiɔnɔ, koo ki nakin kunkona doi na po, koo siaminba kur po ki ti Yomdaans Yennu sennit a ti daa saa.

Bianjinba ki Israel teeb kɔn ki nyann bat Og

(Nikant 21.31-35)

3 “Li poorpo ki ti chat ki saan tɔkɔn po ki tɔk Basann sɔnu. Ki bat Og nan u jab kur nyii tookit, Edrei doo ni, a bin kɔn nant. ² Nnaan ki Yennu betin a, ‘Daa tiinɔ janmaanii. N yaa n jii kɔn nan u jab nan u yent kure ki kubin a nuu ni, ki a tun nan faa tun bianjinba ki tur bat Sihonn, wunba din tee Amor teeb bat ki kɔn Hesbonn na.’

³ “Ki Yennu bia din kubin Basann bat Og nan u jab kur ti nuu ni. Ki ti kpil bi kur, ɔɔ din ki tenn. ⁴ Ti bia din fat u doi kur li yoo maŋ, ki doo ji din ki biar ki ti ki fat u boori. Argob yent kur din tee digbana piinloob ki Basann bat Og dia. ⁵ Bi din maa joonfoote ki lint doi maŋ. Li tammɔi din tuu looe nan kutlaana. Digbana bonchiann bia din be, ki ki maa joona. ⁶ Ki ti biir bi doi maŋ kur, ki kpil jab nan poob nan waas, nan taa din tun Hesbonn bat Sihonn bianjinba na. ⁷ Ti din jii bonkobit nan mɔkint nba be doi maŋ nie ki yent.

⁸ “Li yoo ki ti fat Amor teeb batnba banlee na tinii nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na, ki nyii Arnonn mɔkir ki saa tuu kunkonn nba fɔk ki bi yir Hermonn na. ⁹ (Sidonn teeb din yi Hermonn jɔɔ na Sirionn-e. Ki Amor teeb mun yir Senir.) ¹⁰ Ki ti fat Basann bat Og yent kur, doi nba din be kunkona paak, nan Gilead nan Basann yent, ki saan banfɔkir ki saa tuu Saleka doo nan Edrei doo yondo po.”

¹¹ (Basann bat Og kɔɔe din tee niwakitir nba din tenn, ki u gado tee kut, ki li fɔkint tee kpinkpouŋ fɔkint munyia, ki yarimu tee kpinkpeŋ fɔkint nanna. Li be Amonn teeb doo nba tee Raba nae nan dinna.)

Booru nba kar Jɔɔdann mɔkir yondo po na labaar

(Nikant 32.1-42)

¹² “Taa fat yent maŋ ki gbenne, ki n jii tiŋ nba be Areor gaŋ po ki kpia Arnonn mɔkir na ki tur Rubenn nan Gaad booru, ki pukimm Gilead yent nba mɔk kunkona na waan, nan doi nba be leŋ na. ¹³ Ki Gilead bɔkleer na nan Basann yent kur ki n jii tur Manase booru bɔkir, siaminba ki bat Og din yen na, ki li tee Argob yent kur.”

(Basann tiŋ na, bi din yir niwakita yente. ¹⁴ Ki Manase yaaboonn nba tee Jair na gaar Argob yiar kur nba ki bi bia yir Basann na, ki saa tuu Gesur nan Maaka kpaar paak, ki pur doi maŋ ki gaan nan u sann, ki tan tuu dinna bi mir Jair digbanae.)

¹⁵ “Ki n jii Gilead ki tur Makir naakuuk nba nyii Manase booru ni na, ¹⁶ nnaan tur Rubenn nan Gaad booru tiŋ nba nyii Gilead ki saa tuu Arnonn mɔkir. Mɔkir na sinsuuk nie tee bi niidiitu po terik, nnaan paapo terik mun tee Jabok mɔkir. Ki li bɔkleer tee Amonn kpaar.

¹⁷ Li yonbaa po bi kpaar tant ki saa tuu Jɔɔdann mɔkir, laa nyii Galilii mɔkgebenir gaŋ po ki saa tuu Mɔk-kpeenn, niidiitu po, ki bia saa dian Pisga jɔɔ, yondo po.

¹⁸ “Li yoo maŋ ki n turib kpaanii a: ‘Ti Yomdaans Yennu turi tiŋ nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na a yii yen. Mɔtana, barint i jab kunkontiat ki tumm ki bin poot Jɔɔdann, ki gar i naa waas Israel teleeb tɔkɔn, ki sommib ki bin gaar yiar ki yent. ¹⁹ See i poob nan i waas nan i bonkobite saa biar doi nba ki n turi na ni. N mi nan i mɔk bonkobit bonchiann. ²⁰ Sommit i naa waas Israel teleeb ki bin gaar tiŋ nba Yennu turib, ki li be Jɔɔdann mɔkir yonbaa po na, ki yabir nan Yennu nba tan saa te ki bin kar nan laafia, nan waa tun bianjinba ki turi nna na. Li poor po ki yin jen tiŋ nba ki n turi na ni.’

²¹ “Li yoo na ki n yet Joosua a: ‘A la bianjinba ki i Yomdaans Yennu tun ki tur batnba banlee nba tee Sihonn nan Og nawa. Ki u bia saa tun ɔɔ kur nnae, tiŋ nba kur ki i lek. ²² I daa tiimm janmaanii, kimaan i Yomdaans Yennu-e saa kɔn ki turi.’

Bianjinba ki Moses kan kɔn Keenann

²³ “Li yoo na ki n miar Yennu nan n par kur ki yet a, ²⁴ ‘Yabint daans Yennu, n mi nan a fiit ki wannin a toongbenja nan bakitnaur toona nba ki a yaa a tuma. Yensau kaa sanpaapo koo tingbour na ni ki saa fit tun a paŋ toona na leere. ²⁵ Yennu, n meia, nnaan ki min gar ki poot Jɔɔdann mɔkir, ki la tinŋaŋ nba be bɔkleer po na, tinŋaŋ nba mɔk kunkona na, ki bia la kunkona nba fɔk ki be Lebanonn tiŋ na ni.’

²⁶ “Nnaan i paake te ki Yennu donn wutoor n paak ki ki gbiint turin. Ki u yet a, ‘Li jaŋ nnawa. A ji daa piak nna ki teenimi. ²⁷ Saant ki do Pisga jɔɔ paak, ki got tɔkɔn nan poor, nan diitu po nan gaŋ po, ki got linba ki a la fanu, kimaan a kan ban poot Jɔɔdann mɔkiri.

²⁸ Chekint Joosua nan kpaanii na, ki kpaŋ, kimaan nɔkɔe saa gar niib na tɔkɔn, ki poot namm, ki gaar tiŋ nba ki a saa la na.’

²⁹ “Ki ti biar baauk ni ki kpia doo nba tee Bef-peor na.”

Bianjinba ki Moses kpaan Israel teeb a bii mɔk mɔsaku

4 Ki Moses namm yet Israel teeb a, “Sakin man sennii nba kur ki n wanti, ki i sii mɔk manfoor, ki kar doo nba ki i Yomdaans Yennu nba tee i baanba kɔn na jikit ki teeni na ni. ² I daa pukii siar linba ki n teeni na po, ki bia daa nyint siari. Sakin man i Yomdaans Yennu sennii nba ki n wanti na. ³ I mɔŋ la linba ki Yennu tun, Peor jɔɔ boor nawa. U din biir ɔɔ kur nba jiantir yenbik Baal leŋ. ⁴ Nnaan i siab nba din be fanu nan i Yomdaans Yennu na bia daa be i manfoa ni dinna.

⁵ “N wannii sennii na kura, nan bianjinba ki n Yomdaano Yennu betin a n tun na. Sakin sennii man, yoo nba ki i be tij nba ki i yaa yin lek na ni. ⁶ Sakin ki weir man fanu, njanne saa wann boorganu nba kpia-i na nan i sub. Ki bi-i gbat sennii na kur, bi saa yet a, ‘Yanfoon nan bann boorbee na ki niib na mɔkii?’

⁷ “Digbansiar kaa, li-i tee ki u yabint tee bianjinba, njan u ki mɔk Yennu nba naako nan ti Yomdaano Yennu nba be nant na. Yoo nba kur ki ti miarɔ, u tuu gat ki turite. ⁸ Digbansiar kaa, li-i tee ki u yabint tee bianjinba, njan u ki mɔk sennii nba tee fanu nan linba ki n wanti dinna na. ⁹ Ii mi ki daa tammit linba ki i la nan i ninbina, yaa daa be i manfoor ni na, ki tan wann i waas nan i yaaboona ¹⁰ ki gaan daar nba ki i daan set i Yomdaano Yennu nɔnɔn, Sainai jɔɔr boor, ki u betin a, ‘Taant niib na boyennkɔɔ boor. N loon ki bin gbiint maa yaa n pak linbae. Ki bi saa tumii kii saak n mɔb, baa daa be bi manfoor ni na, ki tan fit wann bi waas ki bii mɔk mɔsaku.’

¹¹ “Betir i waas bianjinba ki i din saan set jɔɔr nba ki munyuuk doo ki tee nan sanpagbouŋ ki dɔkin, ki muyerpeeuŋ do sanpaapo na. ¹² Betirib bianjinba ki Yennu pak nani muu na ni, nan bianjinba ki i gbat ki u piak nani, njan ki i ki laat ninnaunŋ siar nan waama. ¹³ Ki u wannii linba ki i saa tun ki gbeen u mɔlor nba ki u senn nan yimm. Ii mɔk man mɔsaku nan sennii piik nba ki u sɔb teen tanpatlai njanlee paak na. ¹⁴ Yennu betin a min wannii sennii na kur, ki yin sak gaarir tij nba ki i yaa yin lek ki fat kar na ni.

Kpaanii ki jiin patmannu po

¹⁵ “Yoo nba Yennu pak nani, muu ni, Sainai jɔɔr paak na, i din ki la ninnaunŋ siari. Li paak, ii mi man, ¹⁶ ki daa tuun biit ki maa patsiar ki teen i mɔnɔ, laa tee jɔɔ koo poo, ¹⁷ koo bonkobit koo nɔnɔnii, ¹⁸ koo bonbubɔkit koo jani ninnaunŋu. ¹⁹ I daa te ki sɔɔ kpanni nan yin gbaan ki jiant linba ki i laat sanpaapo na, laa tee yonnu koo njanarik koo njanabira. Ti Yomdaano Yennu jii ki tur nilee nba tenn nae, a bii jiantir. ²⁰ Njan yimme tee niib nba ki u nyinni Ijiipt, waruk ni na. U nyinni, a wun jii-i ki teeni u niibe nan yaa tee bianjinba dinna daar ni na. ²¹ I paake teen ki ti Yomdaano Yennu din donn wutoor nanin, ki por kat nan n kan poot jɔɔdann mɔkir ki sɔɔ tinŋaŋ nba ki u teeni na ni. ²² N saa kpo tij na niŋe, n kan gar yakir jɔɔdann mɔkiri, njan yimm njanin saa gar ki kɔra, ki gaar tinŋaŋ na. ²³ Ii mi man, ki daa tammit i Yomdaano Yennu mɔlor nba ki u lor nani na po. Sakin u mɔb, ki daa naan siar ki li tee patiri, ²⁴ kimaan i Yomdaano Yennu tee nan muyeruk nae. U tee funfunn Yennu-e.

²⁵ “I-i lekii wei tij man ni bianjinba, ki mar waas nan yaaboona, njan i daa tuun biit, ki maa patsiar ki teen i mɔnɔ. Li tee bonbiire Yennu nɔnɔn, ki saa donn u wutoor. ²⁶ N yiin sanpaak nan tingbouŋ a bin di n siara dinna. Li-i tee ki i yê n mɔb, i saa boonte yama tij na ni. I kan wei i manfoor ni, tij nba ki i yaa yin kɔɔ jɔɔdann mɔk-pootir po na, i saa boonte yama. ²⁷ Yennu saa yati digbana kur po, siaminba ki i waaminnae saa

tenn ki mɔk manfoor. ²⁸ Leŋe ki i sii jiantir yennii nba ki niib naan nan bi nii, yennii nba tee tikpeet nan tana, yennii nba ki laat, ki ki gbia, ki ki di, ki bia ki gbia nu-biru. ²⁹ Leŋe ki i saa lon i Yomdaano Yennu. Li-i tee ki i lomɔ nan i par kur, i saa lauwa. ³⁰ Li-i tee ki i be daamii ni nan linba kur baati, yin ji njan Yennu paak, ki sak u mɔb. ³¹ U tee ninbatinu Yennu-e. U kan nyiki yann, koo ki biirini. U bia kan tamm mɔlor nba ki u mɔnɔ lor nan i yeejamm na.

³² “Boin ki fiit yoo nba gar, yoo nba ki bi daa ki mari, ki njanat poor po ki saa tuu yoo nba ki Yennu nan nisaarik tingbouŋ na paak. Fiitir tingbouŋ na kur po, ki laan bonjaann na booru ban tuma-a, koo sɔɔ ban gbat li booruwa-a, ³³ koo siab ban gbat ki Yennu ¹ be muu ni ki piak namm, njan ki bi fo, nan yaa gbia bianjinba nawa-a? ³⁴ Yensau ban bikin nan wun saan digbansiar ki saa nyinn boorsau ki teemm u yab, nan i Yomdaano Yennu nba tun ki turi Ijiipt nawa-a? I ninbina nie ki u jii u pangarisuk nan yikoo ki baar nan yiarii nan tɔbii, ki tun yaarlituk nan bakitnaunŋ toona, ki te ki janmaan-bona tun. ³⁵ Yimme ki u tun ki turi a lin wannii nan u kɔɔ tee Yennu, ki sɔɔ ji ki be ki tee nan nɔnɔ na. ³⁶ U te ki i gbat u kunkɔr ki li nyii yendouŋ ni, a lin te wun fit kpaani. Tingbouŋ na paak u din te ki i la u kasii muu, ki u pak nani muu man ni. ³⁷ Kimaan waa loon i yeejamm na paak ki u ganni, ki jii u panchiŋ ki nyinni Ijiipt tij ni. ³⁸ Yoo nba ki i nyarii kɔɔ na, ki u ber digbanjaana nba mɔk panii ki gari, a wun kɔnɔ bi tinii ni ki lii tee i yar. Tij manŋe tee i yar dinna na. ³⁹ Bant dinna daar nba na, ki daa ban tammit nan Yennu-e tee Yomdaano, yendouŋ ni nan tingbouŋ na ni, ki yensau ji ki be. ⁴⁰ Sakin u sennu kur nba ki n teeni dinna daar na, ki bont kur saa somm fanu ki tur yimm nan i yaaboona, ki i saa tukin kii be tij nba ki i Yomdaano Yennu turi na ni, ki li sii tee i yar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.”

Ki jiin sindant digbana nba be jɔɔdann mɔkir yondo po

⁴¹ Ki Moses gann digbana nanta jɔɔdann mɔkir po, ki jiin yondo po, ⁴² siaminba ki nirɔ saa fit bɔr, li-i tee ki u kpet kpil kɔɔ, wunba ki tee u dataaki. U saa bɔr digbana nanta na yenn nie ki bi ji daa kpiu. ⁴³ Rubenn booru ni, bi digbann tee Beser, ki li be dokitir paak, kunkoouk. Gaad booru ni, digbann tee Ramof, ki li mun be Gilead tij ni. Ki Manase booru ni digbann tee Golann, ki li mun be Basann tij ni.

Ki jiin Yennu sennu po

⁴⁴ Ki Moses tur Israel teeb Yennu sennii nan wannu. ⁴⁵ Linba nae tee sennii nba ki Moses pak tur Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijiipt tij ni, ⁴⁶ ki din be baauk nba be jɔɔdann mɔkir yondo po ki kpia Bef-peor, ki li be Amor teeb bat Sihonn tij ni na. Nɔnɔ din kɔɔ Hesbonn, ki Moses nan Israel teeb kɔn ki nyannɔ, yoo nba ki bi nyii Ijiipt na. ⁴⁷ Bi din yent u tiŋe, nan Basann bat Og tij. Njamme din tee Amor teeb batnba banlee, ki kɔɔ jɔɔdann mɔkir yondo po na. ⁴⁸ Li tij tant ki nyii

Aroer doo nba be Arnonn kpengbiɔŋ ki tɔk nna gaŋ po ki saa tuu Sirionn kunkonn, ŋanne tee Hermonn kunkonn, ⁴⁹ ki bia pukin yent nba be ʒɔkɔdann mɔkɔkir yondo po na, ki sik diitu po ki saa tuu Mɔk-kpeenn, ki bia jir yondo po ki saa tuu Pisga jɔkɔ na.

Ki jiin sennii piik na po (Nyiinu 20.1-17)

⁵ Ki Moses yiin Israel teeb kura, ki betib a, “Israel teeb, gbiintir sennii nba kur ki n teeni dinna na, ki tumii kii diar kii mɔk mɔksaku. ² Sainai jɔkɔ paake ki ti Yomdaano Yennu lor mɔlor. ³ U ki lor mɔlor na ti baamba kuukɔ paak kaa, ŋaan nan timm nba kur be manfoor ni dinna na paak. ⁴ Nɔkɔ Yennu din be muu ni, jɔkɔ paak, ki pak nani u tiɔŋ. ⁵ Ki n set yimm nan Yennu sinsuuk ni li yoo na, maa n wanni linba ki u yet, kimaan i tiin muu na jaŋmaaniie, ki ki sak nakin jɔkɔ na.

⁶ “Yennu yet a, ‘Mine tee i Yomdaano Yennu, wunba nyinni daabisin ni, Ijpt tingbouŋ ni.

⁷ “ ‘I daa jiantir yensau ki pukin n po.

⁸ “ ‘I daa naan ninnauŋ siar ki teen i mɔŋ ki li tee linba be sanpaapo, koo tingbouŋ na ni, koo nyun ni, koo tinjɔkɔ ni. ⁹ I daa baakit koo ki jiantir patsiari, kimaan mine tee i Yomdaano Yennu, ki tee funfunne Yennu. N baat nan tubdatu ki teen binba namin, nan bi maaru, ki saa tuu bi yaaboontaa nan yaaboonna ni. ¹⁰ Ŋaan n mɔk ninbatinu ki teen yaaboona tusaa tusaa nba saa wei ki loonin ki dia n sennu.

¹¹ “ ‘Daa yi n sann ki tuun biit, kimaan min, a Yomdaano Yennu saa dat wunba yiin n sann yann yann tubira.

¹² “ ‘Ti dia foon daar na fanu, ki lii tee kasii, nan min, a Yomdaano Yennu nba wanna na. ¹³ A mɔk daa ŋanloobe ki saa jii ki tun a toona, ¹⁴ ŋaan daaŋanlore daar tee foon daare ki turin. Daar maŋ, sɔk daa tuun toonn, laa tee fin, koo a waas, koo a daaba, koo boorganii nba kɔkɔ a doo ni, koo a bonkobit. A daaba n foi nan fin na. ¹⁵ Tiat nan a din tee daabire Ijpt tiŋ ni, ŋaan min, a Yomdaano Yennu-e fata nan n yiikoo, nan n pangarisuk. Li paak teen ki n yaa maa a dia foon daar maŋ fanu.

¹⁶ “ ‘Turin a baa nan a naa baakir nan min, a Yomdaano Yennu nba senna bianjinba na, ki bont kur saa somm fanu nana, ki a saa wei bonchiann a manfoor ni, tiŋ nba ki n teena na ni.

¹⁷ “ ‘Daa kpi nirɔ.

¹⁸ “ ‘Daa chommi.

¹⁹ “ ‘Daa jaami.

²⁰ “ ‘Daa di faak siara ki biir a ɔkɔ.

²¹ “ ‘Daa nian a ɔkɔ poo, koo ki nian a ɔkɔ ŋaak, koo a ɔkɔ tiŋ, koo u ŋaadaabir, koo u bonkobit, koo linba kur tee a ɔkɔ yari.’

²² “Sennu nba nae ki Yennu tur i kura, yoo nba ki i din taan be Sainai jɔkɔ boor na. U din be muu ni nan sanpagbouŋ nba bɔn bonchiann ni, ki pak nani nan kunkopairir, ki ji ki pukin siari, ŋaan sɔbir tanpatlai ŋanlee paak ki jii turin.

Ki jiin niib na jaŋmaanii po (Nyiinu 20.18-21)

²³ “Yoo nba ki jɔkɔ na kur di muu ki i gbat kunkɔr, ki li nyii bunbɔnn na sinsuuk ni, ki i booru kur saakab nan tɔkɔndamm baar n boor, ²⁴ ki yet a, ‘Ti Yomdaano Yennu fiit u yentchiɔŋ nan u yabint, ki ti gbat u kunkɔr ki li nyii muu sinsuuk ni. Ki ti la dinna daar nba na, nan Yennu fit piak nan nirɔ, ŋaan ki u be u manfoor ni. ²⁵ Ki mɔtana, bia paake ki ti saa kpo? Li-i tee ki ti Yomdaano Yennu ŋamm pak nant, ti saa kpo nnae. Muchiɔŋ na saa dite. ²⁶ Nisaarik ban gbat ki Yennu nba fo na be muu ni ki pak nanɔ, nan taa gbat na, ŋaan bia be u manfoor ni-i? ²⁷ Moses, ŋmatir ki saa gbiint linba kur ki ti Yomdaano Yennu saa yet, ki jenna ki tan wannit linba ki u yet, ki ti saa gbiint kii mɔk mɔksaku.’

²⁸ “Ki Yennu gbat mɔmaan na, ki betin a, ‘N gbat linba kur niib na yet nawa, bi mɔk mɔnii linba kur bi yet na ni. ²⁹ Li-i tee ki bi sii mɔk dudukbooru na yoo kur, ki baakitin, ki saak n sennu kur, ŋann bont kur saa somm fanu namm nan bi waas, mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

³⁰ Saant ki betib ki bin ŋmat kɔkɔ bi diit ni. ³¹ Ŋaan fin Moses, setir nna kii kpian, ki n saa wanna n sennu kur. Wantib sennu maŋ, ki bi saa sakir, tiŋ nba ki n teemm na ni.’

³² “Israel teeb, ii cheŋ fanu, ki tun linba kur ki i Yomdaano Yennu wanni. I daa yēen sennii na nan yenna. ³³ Ii wei sennu nba kur ki i Yomdaano Yennu wanni, ki i sii mɔk manfoor, ki bont kur saa teen fanu ki turi. Ki i bina saa pukin, tiŋ nba ki i yaa yin kar na ni.

Ki jiin sennjaann na po

⁶ “Sennii nae ki i Yomdaano Yennu wannin, a min jii ki tumii-i. Ii sakir, tiŋ nba ni ki i saa kɔkɔ ki yent na. ² I manfoor niŋ kur, yimm nan i waas nan i yaa-boona-ii baakit i Yomdaano Yennu, kii saak u sennu nba ki n teeni na, ki i saa wei bonchiann tiŋ maŋ ni. ³ Gbiintir man, Israel teeb, ki sakir, ki bont kur saa somm fanu nani, ki i sii tee digbanjaann, ki kɔkɔ mɔkint nan tinkpiasir maŋ ni, nan bianjinba ki i Yomdaano Yennu nba tee i yeejamm kɔkɔ na senn u mɔsonn na.

⁴ “Israel teeb, gbiintir man: ti Yomdaano Yennu tee Yen-yenɔkɔkɔ. ⁵ Ii loonn nan a par kur, nan a seek kur, nan a paŋ kur. ⁶ Daa tammit sennu nba ki n teeni dinna daar nba na. ⁷ A tumii a waas fanu. A ŋamm tiarir yoo nba ki a be ŋaak ni, nan yoo nba ki a somm sɔku ni, nan yoo nba ki a foi, nan yoo nba ki a tuun toona. ⁸ A lor tabinir a nii ni, ki tabin a yugbiar paak, ki lii tiana. ⁹ A sɔbir a diit tammɔki paak, nan a ŋaak tammɔb paak.

Ki jiin mɔyētuk kpaanii po

¹⁰ “Ti Yomdaano Yennu saa turi tiŋ nba mɔk digbanjaana nba mɔk mɔkint, nan doi nba ki i ki maa, nan bianjinba ki u senn mɔsonn ki tur ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb na. ¹¹ Li ŋei sii gbee nan bonŋana nba ki i ki kɔkɔ, ki bunbuna bia sii be leŋ, linba ki i ki

gbiir, nan jeburkat nan tilontii nba ki i ki bur. Li-i tee ki Yennu baar nani tiŋ maŋ ni yoo nba, i sii mɔk linba kur ki i loon yii di. ¹² Li yoo maŋ, i daa tammit Yennu nba nyinni Ijpt tiŋ ni, siaminba ki i din tee daaba na po. ¹³ A baakit a Yomdaano Yennu kii jiantir u kuukɔɔ, kii sent a mɔsona u kuukɔɔ sann ni. ¹⁴ A daa jiantir niib nba kpia-i na yennii. ¹⁵ Li-i tee ki i jiantir yensau, Yennu wutoor saa baar i paak nan muu nae, ki saa di-i ki boonti yiama, kimaan i Yomdaano Yennu, wunba be nani na, tee funfunn Yennu-e.

¹⁶ "I daa bikii i Yomdaano Yennu, nan yaa din bikino Masa tiŋ ni na. ¹⁷ Ii dia sennu kur nba ki i Yomdaano Yennu turi na fanu. ¹⁸ Ii tuun linba kur ki u yet a li ŋan ki bia took na fanu, ki bont kur saa somm fanu ki turi, ki i saa fit ki yent tinkpiasir nba Yennu senn mɔsonn nan i yeejamm nan u saa turib na. ¹⁹ Ki i saa ber i datai nan waa senn mɔsonn bianjinba na.

²⁰ "Yoo baat ki i waas tan saa boi-i a, 'Bee ki ti Yomdaano Yennu yet nan tii saak sennu na kuri?' ²¹ yin betib a 'Ti din tee daabae kpanbar Faaro yent ni, Ijpt tiŋ ni, ki Yennu nyinnit nan u pangarisuk, ²² ki tun bakitnaun nan jaarlituk toona, nan janmaansooruk bona, Ijpt teeb nan bi kpanbar nan u tiŋ saakab kura paak, ki ti la nan ti ninbina. ²³ Ki u nyinnit Ijpt tiŋ ni, a wun baar nant ki tan turit tiŋ na, nan waa senn mɔsonn ki tur ti yeejamm ki yaa u saa tun na. ²⁴ Ki ti Yomdaano Yennu sennit a tii saak kii tuun sennu na kur, kii biaki baakits. Ki ti-i tuun nna, u sii guu ti yent, ki tin mɔkit. ²⁵ Li-i tee ki ti mɔk mɔsaku fanu Yennu sennu kur ni, u sii mɔk parpeenn nant.'

Ki jiin Yennu tiŋ niib po

(Nyinu 34.11-16)

⁷ "I Yomdaano Yennu saa baar nani tiŋ nba ki i saa kar na ni. Ki u saa ber nyinn booru bonchiann tiŋ maŋ ni. Yaa saa na, u saa ber digbanjaana ŋanlore, binba mɔk panii ki gari. Ŋamme tee Hef teeb, nan Girgas teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. ² Ki li-i tee i Yomdaano Yennu jii niib na ki kubin i nuu ni, ki i nyan-nib yoo nba, yin kpi bi kura. I daa lorin namm mɔlor siari, koo ki timm ninbaaoku. ³ I daa kɔnt bi bonpoi, ki i bonpoi mun bia daa kummi. ⁴ Li-i tee ki i kɔnt leeb, bi tan saa lebiti, ki i kan jiant Yennu, ŋaan jiant yenbis, ki Yennu saa donn wutoore ki biiri yiama. ⁵ Ŋaan yaa saa tun bianjinbae na ki turib: Ii bet bet bi maruŋ binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaakaa, ki chɔɔ chɔɔ bi chicherpook Asera na, ki joo bi pata muu, ⁶ kimaan i tee kasii damme ki tur i Yomdaano Yennu. Ŋɔɔ ganni durinya nibooru kur ni, a yii tee u niib nba be i kɔɔ, ki gar sɔɔ kur tingbouŋ na ni.

⁷ "Yennu ki looni ki ganni yabint paak kaa. Yimme waar gar booru kur tingbouŋ na ni. ⁸ Ŋaan Yennu looni, ki bia saa gbeen u mɔsonn nba ki u senn i yeejamm na. Li paak ki u nyinni nan u paŋ, daabisin niŋ, kpanbar Faaro nuu ni, Ijpt tingbouŋ ni. ⁹ Ii mi man nan i Yomdaano Yennu kɔɔ tee Yennu, ki tee barmɔni daano, ki dia u mɔlor nan u ninbatinu ki teen binba

loon mɔtana, nan yaaboona nba saa wei tusir. ¹⁰ U ki taantir nan wun dat binba namɔ tuba. U saa pa sɔɔ kur u biit paaka. ¹¹ Li paak, gaat linba ki n tumii-i na, kii mɔk mɔsaku nan sennu nba kur ki n teeni dinna na.

Ki jiin mɔsaku piisin po

(Sennu 28.1-14)

¹² "Li-i tee ki i gbiint sennu na ki sakir fanu, ŋann i Yomdaano Yennu saa tukin nan u mɔlor, ki bia wannu u lomm nba yɔɔ be na, nan waa senn mɔsonn tur i yeejamm na. ¹³ U sii looni, ki teen piisin i paak, ki te ki yin pɔt kii mɔk waas bonchiann. Ki u saa teen piisin i tiŋ paak, ki i sii mɔk jeet nan tilɔna daan nan kpan nan bonkobit bonchiann. U saa turi piisin na kur, tiŋ nba ki u senn mɔsonn ki tur i yeejamm a li sii tee i yar na ni. ¹⁴ Sɔɔ kaa durinya na ni ki saa la piisingbenjir nan yimm na. Sɔɔ kaa ki sii tee jɔɔ koo poo ki tee kanmatir, koo bonkobit ni ki tee bonjiritii. ¹⁵ Yennu saa nyinn yiarrii kur i ni, ki kan ban teen Ijpt yiarbooru na i paaki, ŋaan u saa baar nann, i datai kur paak. ¹⁶ Ii boont booru kur nba ki i Yomdaano Yennu saa jii bi kubini. I daa tiimm ninbaauk. I daa jiantir bi tingbana, kimaan ŋamme saa turimi.

¹⁷ "I daa dukii nan niib na yabint gari, ki i kan fit beribi. ¹⁸ I daa tiimm janmaanii, tiat linba ki i Yomdaano Yennu tun ki tur kpanbar Faaro nan Ijpt teeb na. ¹⁹ Tiat man yaa la yiarkanbant nan pangarisuk nan yikoo nan bakitnaun toona nba ki i Yomdaano Yennu tun ki nyinni. Nnae ki u bia saa tun tur binba ki i tiimm janmaanii na. ²⁰ U saa baar nan yanputuk bi paak, ki bia boont binba kur saa chiar ki bɔr na. ²¹ Li paak, i daa tiin niib maŋ, kimaan i Yomdaano Yennu be nani. U tee Yenjaanne, ki tee wunba ki i sii tiin ki teen baakir. ²² Ŋɔɔ sii beer binba ki i saa bi doi ni na waan waan. I daa boontirib yommi. Li-i tee ki li tun nna, ŋann muuk ni bonkob-susoot saa yabite ki tee daŋ ki turi. ²³ Ŋɔɔ Yennu saa jii i datai ki kubin i nuu ni, ki bi sii lin turin nan yaa tan saa boontib. ²⁴ U saa jii bi batnba ki kubini, ki i saa kpib. Ki bi sana ji kii taan tingbouŋ na ni. Ki sɔɔ kan fit gɔɔri, ki i saa kpi sɔɔ kur. ²⁵ Ii joo bi pata muu, ki daa kɔnt i niɔŋ salima nan likirii nba paa li paak na. I daa jikit ki li tee i yari. Li-i tee ki i jiir, ŋann li saa biiriwa, kimaan Yennu ki loon patmannu. ²⁶ I daa jikit pata maŋ ki kɔnt i ŋei ni, nna-i kaa, li mɔtont booru saa baa i paak nan laa be li paak bianjinba nae. Ii yêŋ ki sarik pata maŋ, kimaan li be Yennu mɔtont nie.

Ki jiin tinŋaŋ nba ki bi saa gaar na po

⁸ "Sakin man fanu, sennu nba kur ki n teeni dinna na, ki i sii mɔk manfoor, ki saa pɔt bonchiann, ki kɔɔ yent tiŋ nba ki Yennu senn mɔsonn ki tur i yeejamm na. ² Tiat bianjinba ki i Yomdaano Yennu ŋmakiti sɔnfoouk nba ki i tɔkin bina piinna nba gar, kunkoouk paak na, ki baar nan wahala ki bikini, ki loon lin fiit i para, ki wun bann yaa saa sak ki dia u sennu na koo yaa kan dia. ³ U te ki kon soori, ki bia dinni mana, I jeet nba yimm nan i yeejamm daa din ki ban dii na. U din

teen nna a wun wannu nan nisaarik daa maa jeet kuuk ƿaak kaa, ɣaan kii maa mɔbonn nba kur saa nyi ƿaak Yennu mɔb ni ƿaak. ⁴ Bina piinna na ni, ɣaan i liant ki kpet, koo ki i taa faanti. ⁵ Tiat man, i Yomdaans Yennu-e ɣmakitiri, ki bia daar i tuba nan bianjinba ki baa tuu dat u bik tubir na. ⁶ Li ƿaak, ii sak i Yomdaans Yennu sennu, kii somm u sɔnu ni fanu nan janmaani, ⁷ kimaan u ƿaanti tinɣaɣ nie, tiɣ nba mɔk nyuntona nan kpenii, nan mɔktona ki li puub saa baat nan kunkona nyaka ni, ⁸ tiɣ nba naan jeet bonchiann, ki mɔk tilontii bonchiann nan olif tiinii kpan ¹ nan siat, ⁹ tiɣ nba ni ki i sii mɔk jeet ki kan ban ƿaɣ siar, tiɣ nba ki li tana mɔk kut, ki li ƿaɣ niɣe ki i saa gbiir ki nyinn kutmɔnkpiara. ¹⁰ I tan saa di gboo, ki tur i Yomdaans Yennu niipoouk nan tinkpiasir nba ki u turi na.

Kpaanii nba jiin tintammii po

¹¹ “Ii mi man ki yin tamm i Yomdaans Yennu po. I daa yeen u sennu nba ki n teeni dinna daar na ni di-anu nan waama. ¹² Yoo nba ki i mɔk jeet nba kur ki i saa di, ki bia maa ɣanjanii ki ƿaak, ¹³ ki i bonkubit kur ƿaɣ, ki i salima nan i mɔkint kur ƿaɣ, ¹⁴ ɣaan ii mi man ki daa mɔk karinbaanii ki tammit i Yomdaans Yennu po, wunba nyinni Ijijpt, siaminba ki i din tee daaba na. ¹⁵ Nɔkɔ gar i ƿaanti ƿaanti nba mɔk wai nan nanii ƿaanti kuuk, nan tinkoonin, siaminba ki nyun kaa, ɣaan ki u te ki nyun nyii tana ni ki turi na. ¹⁶ Kunkoouk ƿaake ki u dinni mana, jeet nba ki i yeejamm din ki ban dii, ki baar nan bikina bonchiann a wun bikini, ki li-i tee ki i sikin i mɔk, u saa teen piisin i ƿaak, ki turi bonɣana. ¹⁷ Li ƿaak, daa ban dukii nan i tiɣ ƿaɣ nan yiikoo nie ki i mɔkiti. ¹⁸ Naaan ii tiar nan i Yomdaans Yennu-e teeni ƿaɣ ki i mɔkitir. U tuun nna, kimaan u see fanu nan u mɔlor nba ki u din lor nan i yeejamm na. ¹⁹ I daa tammit i Yomdaans Yennu po, koo ki jiantir yensau. N kpaani dinna nan li-i tee ki i tun nna, i saa boonte ki kpakin. ²⁰ Li-i tee ki i ki sak Yennu maɣ sennu, i saa boonte nan booru booru nba ki u saa biirib i ƿaanti po na.

Ki jiin Israel teeb mɔyɛtuk po

⁹ “Israel teeb, gbiintir man, i per ƿaanti mɔkir pootuwa, ki saa ƿaanti kar tiɣ nba ki leɣ niib yabi ki bia mɔk ƿaɣ ki gari. Ki bi doi yab, ki li joona ƿaanti ki saa tuu sanpagbant. ² Ki niib na mɔk ƿaanti ki mɔk panii. Bi tee niwakitae. Ki i gbat bi yeen bi po nan ƿaanti kan fit tookibi. ³ Naaan mɔtana i saa la nan i ninbina nan i Yomdaans Yennu saa liit i ƿaanti nan muyeruk na. U saa nyannib yoo nba ki i saa na. Ki i saa berib ki boontib yiama, nan waa senn bianjinba na.

⁴ “I Yomdaans Yennu nba saa berib ki turi na, i daa yeen i para ni nan i toonɣana ƿaake ki Yennu ƿaanti doo na ni, ɣaan bi toonbiit na ƿaake te ki ƿaanti Yennu berib ki nyinnib doo na ni. ⁵ Li ki tee i toonɣana nan yaa tuun linba took ƿaak kaa ki Yennu saa turi tiɣ na,

I Mana tee jeet nba ki Yennu din turib kunkoouk ƿaak nae.
I Olif tiinii kpan ɣan, ki li daauk bia paar.

ɣaan u saa ber nyinnib kimaan bi biit ƿaak, nan waa loon ki wun gbeen u mɔsonn nba ki u sat nan ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb na. ⁶ Ii bann nan Yennu ki teeni tinkpiasir na i toonɣana ƿaak kaa. Aaii, i tee tubkangbatae.

⁷ “Tiat, ki daa tammit bianjinba ki i te i Yomdaans Yennu donn wutoor kunkoouk ƿaak na. Laa nyii daar nba ki i nyii Ijijpt ki tan tuu daar nba ki i baar nna na, ki i yeen Yennu mɔb. ⁸ Sainai jɔjaann na boor gbaa ki i donn u wutoor, ki u par bee, ki u yaa wun boonti. ⁹ Maa doo ƿaanti maɣ ƿaak maa n gaar tanpatlai nba ki Yennu sɔb u mɔlor li ƿaak ki turi na, ki n saa be leɣ yontunmuna piinna nan nyɔtunmuna piinna, ki ki dii ki bia ki nyuu. ¹⁰ Ki Yennu turin tanpatlai ɣanlee nba ki u sɔb nan u mɔk nuu, mɔbona nba ki u din pak turi, ki li nyii muu ni daar nba ki i taan be ƿaanti ƿaanti na. ¹¹ Bar-mɔkii, yonnu ni piinna nan nyɔk piinna na poor poe ki Yennu turin tanpatlai ɣanlee nba ki u sɔb u mɔlor li ƿaak na.

¹² “Ki Yennu betin a, ‘Fiit ki sik ƿaanti na yian, kimaan niib nba ki a nyii namm Ijijpt na, bi mɔk tonu ki biir bi mɔkɣa. Bi ƿaanti yɛt sennu nba ki n wannib maa bii dia nawa, ki maa bi mɔk yenbik.’

¹³ “Ki Yennu bia ɣamm betin a, ‘N mi niib na nba tee tubkangbata bianjinba. ¹⁴ A daa biki a ƿaanti. N saa biiriba, ki ƿaanti jii kan ban tiar bi po. N saa fiina, ki fii tee digbansaakar nba sii mɔk ƿaanti ki garib.’

¹⁵ “Ki n ɣmat sik ƿaanti na ƿaak, ki tanpatlai ɣanlee nba ki sennu sɔb li ƿaak na be n nuu ni, ki ƿaanti na gaar muu. ¹⁶ Ki n la nan i tun ki biir i Yomdaans Yennu-wa, ki maa naabik ninnauɣ. I nyik ƿaanti Yennu sennu nba ki u wannu nae yiama. ¹⁷ I numm niɣe ki n jii tanpatlai ɣanlee na ki lu, ki li but but. ¹⁸ Ki n yaan baa fabin Yennu ƿaanti, yontunmuna piinna nan nyɔtunmuna piinna, ki ki dii, ki bia ki nyuu. N tun nna kimaan i tun biir Yennu, ki u wutoor doowa. ¹⁹ Ki janmaani mɔkin nan Yennu parbiir nan wutoor nba ki u bo yaa wun boonti na, ɣaan ki u ɣamm gbiint ki turin. ²⁰ Ki ƿaanti Yennu bia donn wutoor Aarɔnn ƿaak ki yaa wun kpiu, li yoo na ki n bia miar Aarɔnn ƿaak. ²¹ Ki n nyinn yanɔnbont nba ki i nan nan salima ki li tee naabik ninnauɣ na, ki joor muu, ki nannir ki li tan tenn waaminna ki tee nan tant na. Ki n lu tant maɣ kpenu nba puub ki nyi ƿaanti ni na.

²² “I donn i Yomdaans Yennu wutoor, yoo nba ki i be Tabera nan Masa nan Kibrof Hatafa na. ²³ Ki u tumi ki i nyii Kades Banea, ki yeti a ii saa ki ƿaanti tiɣ nba ki u teeni na ni. Ki i yɛt u maan, ki ki teen yada, ki ki sak u mɔb. ²⁴ Maa banniwa, i tee mɔyɛtdamme ki tur Yennu.

²⁵ “Li ƿaak ki n baa fabin Yennu ƿaanti, daa piinna nan nyɔk piinna, kimaan n bann nan u yaa wun boontie. ²⁶ Ki n miar ki yet a, ‘Yabint Yennu, daa boontir a tiɣ niibi, niib nba ki a nyinnib Ijijpt nan a panchiɔn nan a yiikoo nuu na. ²⁷ Tiat a daaba Abraham nan Aisak nan Jakɔb po, ɣaan daa gbiin tubkangbata nba tee tondamm nan biit damm na po. ²⁸ Nna-i kaa, Ijijpt teeb saa yet nan a ki fit jii a niib ki ƿaanti namm tiɣ nba ki a senn mɔsonn ki yaa a saa turib na ni. Bi saa yet nan a jii a niib ki saan namm kunkoouk ƿaak a a saa kpibe,

kimaan a ki loon bi maan. ²⁹ Li kura njaan bi tee a niibe, ki tee a faar, ki tee binba ki a nyinnib Ijpt nan a yabint paŋ.'

Bianjinba ki Moses namm gaar sennu na (Nyin 34.1-10)

10 "Ki Yennu betin a, 'Jabit tanpatlai njanlee ki lii tee nan sinsinn yar na, ki kpa a taabii lakir ki teenir leŋ, ki baar nann jɔɔr na paak. ² Ki n saa sɔb tana maŋ paak mɔbɔna nba ki n daan sɔb sinsinn yar nba ki a yeer na paak na, ki a saa jiiir ki teen lakir na ni.' ³ "Ki n jii kpek taabii ki nammir lakir, ki jabir tanpatlai njanlee ki lii tee nan sinsinn yar na, ki jii doo nann jɔɔr na paak. ⁴ Ki Yennu sɔb tana maŋ paak mɔbɔna nba ki u daan sɔb sinsinn yar paak na, sennii piik nba ki u din turi, waa din pak nani muu ni, daar nba ki i din taan leeb ki be jɔɔr peŋ na. ⁵ Ki n nyii jɔɔr na paak ki sik, ki jii tanpatlai njanlee na ki kɔɔr lakir nba ki n namm na ni, nan Yennu nba wann bianjinba na. Ki li be leŋ nan dinna."

⁶ (Ki Israel teeb soor sɔnu ki nyii bunbuna nba tee Jaakann teeb yar na boor, ki saan Mosera. Leŋe ki Aarɔnn kpo, ki bi piiu, ki u bija Eliasar set u seenu ni ki tee manntɔɔ. ⁷ Ki bi nyii leŋ ki saan Gud-goda, ki nyii Gud-goda ki saan Jot-bata, tiŋ nba mɔk nyun bonchiann na. ⁸ jɔɔr maŋ peŋe ki Yennu bɔkit Liifai maaru, a bii guu mɔlor lakir na, ki bia kii tee mannteeb, kii sat piisin u sann ni. Nanne tee bi toona nan dinna. ⁹ Li paak, Liifai booru ki mɔk tiŋ faar nan boorlia nba mɔk na. Bi mɔk yaak nan bii tee Yennu mannteeb nan jɔɔr i Yomdaans Yennu nba sennib bianjinba na.)

¹⁰ Ki Moses bia namm yet a, "N biar jɔɔr na paak yonnu ni piinna nan nyiɔk piinna nan sinsinn na. Ki Yennu bia gbiint ki turin, ki sak nan u kan biiri, ¹¹ ki betin a, 'Fiit, ki jii niib na ki bin saan gaar tiŋ nba ki n senn mɔsonn ki tur bi yeejamm na.'

Yennu nba loon linba

¹² "Israel teeb, gbiintir man linba ki i Yomdaans Yennu loon i boor. Ii jiantɔ kii saak u sennu nba kur ki u teeni, kii loonɔ, kii jiantirɔ nan i para kur, ¹³ kii mɔk mɔsaku nan u sennii kur nba ki n teeni dinna na, ki lin sommi. ¹⁴ Li sanpaak, nan tingbour, nan linba kur be li ni tee Yennu yare. ¹⁵ Naan Yennu nba din loon i yeejamm bonchiann na paak ki u ganni ki gar nibooru nba kur be. Ki i bia daa tee u nigannkab. ¹⁶ Li paak, laa nyii mɔtana ki saa, ii mɔk mɔsaku nan Yennu, njaan daa tee tubkangbata, ¹⁷ kimaan i Yomdaans Yennu-e tee Yennu nba gar yennii kur, ki bia gar panii kura. U gber ki mɔk panchiɔ ki tee bii tiinɔ. U ki mɔk ningannii, u bia ki gaan fobit. ¹⁸ U te ki kpeebii nan pakɔi laat bi barmɔnii, ki loon boorganii nba kɔɔ nant na, ki teemm jeet nan liant. ¹⁹ Li paak ii loon boorganii na, kimaan i mɔɔr din tee boorganue Ijpt tiŋ ni. ²⁰ Sakin kii jiantir i Yomdaans Yennu kuukɔɔ, kii be fanu nanɔ, kii sent i mɔsona u kuukɔɔ sann ni. ²¹ Ii dont u sann, jɔɔr tee i Yennu. Ki i la nan i ninbina toonjaana nan jaarlituk bona nba ki u tun ki turi. ²² Yoo nba ki i yeejamm saan

Ijpt na, bi din tee niib piinlore kɔɔe. Naan mɔtana i Yomdaans Yennu te ki i mɔbir ki tee nan njaabira nba be sanpaapo nae.

Ki jii Yennu paŋ po

11 "Li paak, ii loon i Yomdaans Yennu, kii saak u sennii yoo kur. ² Tiat dinna daar nba na linba ki i tumii ki jii Yennu po, linba ki u tun ki turi na paak. Li din ki tee i waas kaa la linba ki u tun na, njaan yimme din la u yabint nan u panchiɔr nan bakitnaur toona. ³ Ki i la linba ki u tun ki tur Ijpt kpanbar Faaro nan u niib kura. ⁴ Ki i la bianjinba Yennu boon Ijpt kunkɔnkɔnna nan bi taanii nan torit, ki dinnib nyun, Mɔkmur ni, yoo nba ki bi din beeri na. ⁵ Ki i mi linba ki Yennu tun ki turi kunkoouk na paaka, ki i fit lian baar nna. ⁶ I tiar linba ki u tun ki tur Datann nan Abiram, nba tee Eliab waas ki nyii Rubenn booru ni. Sɔɔ kur numm niŋe ki tingbour bɔkit ki mubin namm, nan bi njaateeb, nan bi ŋei, nan bi daaba, nan bi bonkobit kur paak. ⁷ Barmɔnii, yimme tee damm nba la bakitnaur toona kur nba ki Yennu tun.

Piisin nba be tingannkar na ni

⁸ "Li paak, ii sak sennu nba kur ki n teeni dinna daar na, ki i sii mɔk paŋ ki fit poot mɔkir na, ki kɔɔ yent tiŋ nba ki n teeni na. ⁹ Ki i manfoa saa fɔkit tiŋ nba ki Yennu din senn mɔsonn a u saa tur i yeejamm nan bi yaa-boona na, tiŋ nba ki siat nan naabiin puub na ni. ¹⁰ Tiŋ nba ki i saa kɔɔ ki yent na ki tee nan Ijpt tiŋ nba ki i din be ki ko kpaant ki maant i bonburkara nyun na kaa.

¹¹ Naan tiŋ nba ki i tee siir ki saa kɔɔ na tee tiŋ nba mɔk kunkona nan baate, ki tee tiŋ nba ki saak baa, ¹² tiŋ nba ki i Yomdaans Yennu guu, ki u ninbina kpaali paak yoo kur, laa nyii binn pinpiik ki saa tuu li joontu.

¹³ "Li paak, sakin sennu nba ki n teeni dinna na. Ii loon i Yomdaans Yennu kii jiantirɔ nan i para nan i sei kura. ¹⁴ Li-i tee ki i tun nna, u saa te saak n baa i tiŋ paak kpafuur ki saa tuu sakoouk, ki i saa la jeet nan tilɔɔna daan nan kpan. ¹⁵ Ki mɔɔt saa kpaat, ki i bonkobit nman, ki i sii di gboot. ¹⁶ Ii mi man, ki daa gaan kpinkpanii, kii tan saa mann nyik Yennu jiantu njaan wei ki jiant pata. ¹⁷ Li-i tee ki i tun nna, Yennu saa donn wutoore i paak, ki soor saak, ki i tiŋ saa koor, ki bonburkara n koor, ki yin kpo yian leŋ, njaan ki li lek tee tinŋaŋe ki u jii ki turi.

¹⁸ "Ii tian man sennu na i para nan i dudukit ni. Lorin i nii paak, ki tabin i yugbia paak, ki lii tiani. ¹⁹ Ii tumii i waas sennii na, kii piak li po i ŋei ni, nan sɔnii ni, nan toona ni, nan i foon yoo. ²⁰ Ii sɔbir i diit tammɔi paak nan i ŋei yanja paak. ²¹ Nanne saa te ki yimm nan i waas n wei bonchiann tiŋ nba ki i Yomdaans Yennu senn mɔsonn ki tur i yeejamm na ni. Sanpaak nba tun jɔɔr bianjinba na, i mun sii tun be leŋ nnae.

²² "Li-i tee ki i saa sak ki dia sennii nba ki n teeni na kur, kii loon i Yomdaans Yennu, kii somm u sɔnu kur ni, kii naakɔ, ²³ njaan Yennu saa ber niib nba ki i baatib, ki bi yabi ki mɔk panii ki gari na, ki i saa kɔɔ ki yent bi tiŋ

marj. ²⁴ Tiñ nba ki i saa ñmaa kur sii tee i yare, ki i kpaar saa nyi kunkoouk ki saa tuu Lebanonn jñjaana boor, ki bia nyi Yufrates mǎkir ki saa tuu Sinsuuk ni mǎkǎgbenjir. ²⁵ Ki siaminba kur ki i saa tǎkin tiñ na ni, i Yomdaans Yennu saa te ki niib na tiini janmaani, nan waa senn mǎsonn bianjinba na, ki sǎk kan fit gǎkri.

²⁶ "Dinna daar nba na, ii gann piisin koo mǎtont. ²⁷ Piisin tee, li-i tee ki i sak gaar i Yomdaans Yennu sennu nba ki n teeni dinna na. ²⁸ Ki mǎtont mun tee, li-i tee ki i yǎt sennu nba na ñaan ñmant jiantir tingbana nba ki i ki ban jiant. ²⁹ Li-i tee ki Yennu baar nani tiñ nba ki i saa sǎk kar na ni, yin mǎkǎnt piisin, Gerisim jǎk paak, ñaan mǎkǎnt mǎtont, Ebal jǎk paak. ³⁰ Jǎk ñanlee na be jǎkǎdann mǎkir yonbaa poe, ki be Keenann teeb nba sǎk jǎkǎdann baauk ni na yent ni. Jǎk marj jir yonbaa poe, ki kpia nan More tiinii nba tee tijakpera na, ki ki fǎk nan Gilgal doo. ³¹ I per jǎkǎdann mǎkir pootuwa, ki saa sǎk tiñ nba ki i Yomdaans Yennu teeni na, ki kar leñ. ³² Yoo nba ki i kar leñ, li kpaar talas ki yii mǎk mǎsaku nan sennii nba ki n teeni dinna daar na.

Boyennkǎk nba tee jiant boor

12 "Sennii nba ki i sii mǎk mǎsaku nanne na, yoo nba ki i be tiñ nba ki i Yomdaans Yennu nba tee i yeejamm sǎk na jikit ki teeni na. Gbiintir man. ² Tiñ nba ni ki i saa sǎk kar na, ii bet bet bi tingbana jinjiantboa, li kunkona nba fǎk nan kunkonlia paak, nan li tiinii nyaka. ³ Ii bet bet bi maruj binbinta, ki yeer yeer bi jiantu tanchaakaa, ki joo bi chicherpook Asera muu, ki bia biir bi pata nan siaminba ki bi jiantir kur, ki niib na ji daa ban ki jiantir leñi.

⁴ "I daa jiantir i Yomdaans Yennu nan bianjinba niib na jiantir bi yennii na. ⁵ I booru kur nba be yent kur po, sǎk Yennu saa gann boyennkǎk boor nba ki i sii jiantirǎe. ⁶ Leñe ki ii sii jikit i maruj nba ki bi sii jokitir muu, nan marunlia, nan i bona piik ni yenn, nan i piinii nba ki i senn mǎsonn ki saa tur Yennu, nan i yanbǎk piinii, nan i nei nan pei sinsinn matii. ⁷ Leñe ki i sii be i Yomdaans Yennu sǎkǎn, wunba teen piisin i paak na, yimm nan i waas sii di ki mǎk parpeenn linba kur ki i tun paak.

⁸ "Li yoo-i baar, i ji daa tuun nan yaa tuu tuun ki sǎk kur jiantir waa loon bianjinba, ⁹ kimaan i daa ki sǎk tiñ nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni na ni, siaminba ki i sii be nan parpeenn. ¹⁰ Yoo nba ki i poot jǎkǎdann mǎkir, Yennu saa te ki yin sǎk ki kar tiñ marj ni; u saa gǎk i datai ki i sii be laafia ni. ¹¹ Yennu saa gann boyennkǎk nba ki i sii jiantirǎe. Leñe ki i saa baar u boor nan linba kur ki n wannu na: I maruj nba kur saa joo muu, nan marunlia, nan i bona piik ni yenn, nan i Yenpiinii, nan i piinii nba kur ki i senn mǎsonn ki saa tur Yennu. ¹² Ki i sii mǎk parpeenn u sǎkǎn po, yimm nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nba sǎk i doi ni na. Ii tian man nan Liifai booru kii mǎk bi tiñ tiñi. ¹³ I daa mann maruj siaminba kur ki i la, ¹⁴ ñaan ii mann boyennkǎk boor nba ki Yennu saa gann i booru ni yent yent ni. Leñ kuukǎe ki i sii mann i maruj nba saa joo muu, ki bia tun linba kur ki n wannu na.

¹⁵ "Ñaan yaak be ki turi ki i saa fit kpi ki ñman i bonkobit siaminba ki i be na. I saa fit kpi ki ñman linba kur Yennu turi na. I kura, wunba tee kasii koo wunba ki tee kasii, i saa fit ñman nan bianjinba ki i tuu ñman muuk ni bonkobuk na. ¹⁶ Ñaan i daa jikit bi sǎk ki li tee jeeti. Ii tuu mǎkǎn sǎk na tiñ ni, nan nyun na. ¹⁷ Siar kaa ki i saa mann maruj ki tur Yennu ñaan bia dir i ñei ni, laa tee i dii bǎkitu piik ni yenn, koo tilbǎna daan, koo kpan, koo nei nan pei sinsinn matii, koo piinii nba ki i senn mǎsonn nan i saa tur Yennu, koo i yanbǎk piinii, koo piinii nba kur be. ¹⁸ Yimm nan i waas, nan i daaba, nan Liifai teeb nba kur be i doi ni n di maruj na, i Yomdaans Yennu sǎkǎn, boyennkǎk boor nba ki u gann na. Ki ii sii mǎk parpeenn toonn kur nba ki i tuun paak. ¹⁹ Ii yabir man ki daa tammit Liifai teeb na po, yaa saa wei tiñ marj ni bianjinba.

²⁰ "Li-i tee ki i Yomdaans Yennu tant i yent nan waa senn mǎsonn bianjinba na, i saa fit ñman nant, yoo nba kur ki i loon. ²¹ Li-i tee ki boyennkǎk jiantu boor na fǎk nani, ñann i saa fit kpi nei koo pei nba Yennu turi na, ki ñman i ñei ni nan maa beti bianjinba na. ²² Sǎk kur, wunba tee kasii, koo wunba ki tee kasii, saa fit ñman nant marj, nan waa saa fit ñman muuk ni bonkobuk nant bianjinba na. ²³ Ñaan i daa ñman bonkobuk nan u sǎkǎn, kimaan manfoor be sǎkǎn na nie. Ki li paak, i daa kpab manfoor nan nant ki ñmami. ²⁴ I daa jikit sǎkǎn na ki li tee jeeti, ñaan ii kpaar mǎkǎn tiñ ni nan nyun na. ²⁵ Li-i tee ki i sak gaar sennu na, Yennu sii mǎk parpeenn, ki bont kur saa somm fanu nani nan i yaa-boona. ²⁶ Jiin man i piinii nan mǎsona nba ki i senn ki tur Yennu na, kii saa nann boyennkǎk nba tee jiant boor na. ²⁷ Leñe ki i saa mann maruj, ki joor muu, Yennu maruj binbintir na paak, ki bia mann maruj nba ki i saa ñman li nant na, ñaan kpaar sǎkǎn na mǎkǎn, maruj binbintir na paak. ²⁸ Sakin man fanu linba kur ki n wannu na, ki bont kur saa somm fanu nani nan i yaaboona mǎkǎmǎk nan mǎkǎmǎk, kimaan i sii tuun linba took, nan linba sii pent i Yomdaans Yennu pare.

Kpaanii ki jiin patjiantu po

²⁹ "I Yomdaans Yennu saa biir digbana nba ki i saa lek na niib, ki yin sǎk yent bi tinii. ³⁰ Li-i tee ki Yennu biir doi marj, ii mi man ki i saa tokii ki jiant bi yennii, ki bia daa fiitir ki boi a yin bann baa jiantir bi yennii bianjinba, ki i tan saa mann ki yet a i saa tun nnae, ki li saa biiri. ³¹ I daa jiantir i Yomdaans Yennu nan baa jiantir bi yennii bianjinba na, kimaan bi yenjiantii niñe ki bi tuun linba ki ñan ki biir Yennu par. Bi fit kpi bi waas ki jokitib muu, bi maruj binbinta paak.

³² "Tumin linba ki n wanti na; i daa pukii siar li paaki, i bia daa nyint siar li ni.

13 "Sǎkǎnii koo damiit buntitǎk saa fit ki paka bakitnaur koo chij chij maan, ² a wun kpanna ki a jiant yennii nba ki a ki ban jianti. Li-i tee maan nba ki u yet set tan gbeeni, ³ ñaan a daa gbiin. Yennu-e jiiu a wun bikina, ki laan a loon sǎk Yennu nan a par kurii. ⁴ Wein man Yennu kii baakitǎ, ki sak kii dia u sennu, kii jiantirǎ, kii waa sǎk kuukǎ. ⁵ Ñaan faa kpi damiit bun-

titok, koo ninnyokn daanok nba beeri a i yet Yennu, wunba nyinni Ijpt tij ni, siaminba ki i din tee daaba na. Li nibooru tee nibiuko, ki koor a wun nyinni binbenjan nba ki Yennu senni a yii be li ni na. Ii kpiu man, ki fit lian fat i mok binbenbiik na ni.

⁶“Li-i tee ki a ninja gbaa, koo a bija, koo a bipoo, koo a njaapoo nba ki a loonok fanu, koo a yonanmokn kori-ma a fan jiant tingbana nba ki fin nan a yeejamm ki ban jianti, daa saaki. ⁷ Bi yenc saa korimi kii jiant niib nba kpia-i na yennii, koo niib nba be banfoka na yennii, ⁸ njaan i daa te ki u kpanni, i daa gbiintir u maan, i daa tiinok ninbaauk, i bia daa dok u paak, ⁹ ii kpiu. Ii tee binba saa jaarok tann sinsinn, ki bia te ki sok kur n jaatok. ¹⁰ Ii jaatok tana ki kpiu, kimaan waa koor a wun turimi ki i daa jiantir i Yomdaanok Yennu nba nyinni Ijpt tij ni, siaminba ki i din tee daaba na paak. ¹¹ Ki binba tee Israel teeb kura saa gbat linba tun, ki janmaani sii mokib, ki sok ji kan ban tun li bonbiir booru.

¹²“Yoo nba ki i sok doi nba ki i Yomdaanok Yennu teeni na ni, i saa gbat ¹³ nan niyoonsiab be i niib ni ki kpanni bi doi niib, ki bi jiantir yennii nba ki i ki ban jianti. ¹⁴ Li-i tee ki i gbat maan man booru, yin boi ki fitir fanu; li-i tee barmoknii nan bonbibooru man tumiie, ¹⁵ yin kpi niib nba kur be doo man ni, nan bi bonkubit kura. Ii biir doo man, ¹⁶ ki taan niib na mokint kur doo na sinsuuk ni, ki joo doo man nan linba kur be lej, ki lii tee maruj ki tur i Yomdaanok Yennu. Li saa nyinte ki kpant langbent, ki ji daa ban tee doo. ¹⁷⁻¹⁸ I daa jikit siar, linba bo tee ki yin biir, ki Yennu saa lebit u wutoor ki tinii ninbaauk. Li-i tee ki i gbiint ki sak Yennu sennu nba ki n wanti dinna na, ki tun linba njan, u saa tini ninbaauk ki te yin pot nan waa senn moksonn ki tur i yeejamm na.

Kok nba be kuun marima ni

14 “Yimme tee i Yomdaanok Yennu niib. Li-i tee ki i mok ki fabin kuun paak, njaan i daa njaan i mok, koo ki koor i yugbia, nan nilee nba tuun bianjanba na, ² kimaan yimme tee i Yomdaanok Yennu niburchimm nba ki u gann, a yii tee u mok niib ki gar niib nba kur be tingbouj na ni.

Bonkubit nba sok nan binba ki sok

(Liifai teeb 11.1-47)

³“I daa njan nant nba ki Yennu nyinnir ki yaa li sok na. ⁴ I saa fit njan bonkubit na: nei nan pei nan buunii, ⁵ nan piarii booru booru. ⁶ I saa fit njan bonkubit nba ki bi taawoka bokit, ki bi bia njan mok ki wukitir. ⁷ Njaan daa njan bonkobuk kur nba ki u taawoka ki bokit, ki u bia ki njan mok ki wukitir. I daa njan laagumii nan wonii nan lunlona, kimaan bi njan mok wukitir njaan mok taawokmuna. Ii jii ki bii tee kok ki turi. ⁸ I daa njan doorik, kimaan u taawoka bokita njaan ki u ki wukitir. I daa njan nant na booru koo ki siit bi gbanankpeena. Jii ki lii tee kok.

⁹“I saa fit njan jan booru kur nba mok kunkonii loka ni, nan wakii, ¹⁰ njaan linba kur be nyun ni njaan ki mok kunkonii nan wakii, i daa njan, li tee kokre ki turi.

¹¹“I saa fit njan koknii nba kur ki sok. ¹²⁻¹⁸ Njaan koknbooru nba nae ki i daa njan, li koknbiat nan bi booru, nan juut nan li booru, nan njanantakarit nan bi booru, nan kpeenkoknii nan bi booru, nan fiit nan bi booru, nan kinkaat nan bi booru, nan baakaa nan bi booru, nan nanjont nan bi booru, nan janboknlot nan bi booru.

¹⁹“Bonbubokit nba kur yuuk tee kokre, i daa njan, ²⁰ njaan i saa fit njan bonbubokit nba ki sok.

²¹“I daa njan bonkpeena. Njaan binba tee boorganu i doi ni njan saa fit njan, koo yin kok ki tur boorganu nba be digbanlia ni. Njaan yimm tee i Yomdaanok Yennu yabe ki tee u niib. I daa njaan pebik koo bubik u naa biin ni.

Ki jii bona piik ni yenn sennu po

²²“Nyint bona piik ni yenn linba kur ki a tun ki la binn kok ni, ²³ ki saan nann boyennkok boor nba ki i Yomdaanok Yennu gann a lii tee u jiantboor na. Leje ki i saa di u kokn po, i jeet, bona piik ni yenn, nan i tilokna daan, bona piik ni yenn, nan i kpan, bona piik ni yenn, nan i nei nan pei sinsinn matii. Tumin nna, njan saa te ki yin tumii bianjanba ki i sii baakit i Yomdaanok Yennu yoo kur. ²⁴ Li-i tee boyennkok nba tee jiantboor na fok nan i jei, ki i kan fit dia i bona nba ki Yennu sommi ki i la na li piik ni yenn ki saan nanni, ²⁵ njan ii kok bona piik ni yenn man kur, ki jii li likirii ki saan nann boyennkok jiantboor man, ²⁶ ki daa linba kur ki i loon, li naanant nan pei nant, nan tilokna daan, ki di i Yomdaanok Yennu kokn. Yimm nan i waas saa di kii mok parpeenn.

²⁷“I daa tammit Liifai teeb nba kok i doi ni na, kimaan bi ki mok faar nba tee bi tij yari. ²⁸ Bina nanta joontik kur, ii baar nan i jeet nba tee piik ni yenn kur ki bekirir i doi ni. ²⁹ Jeet mane sii tee Liifai teeb yar, kimaan bi ki mok faari; ki bia sii tee boorganu nan kpeebii nan pakok nba kok i doi ni na yar, ki bi kur saa baar ki tan gaar linba kur ki bi loon. Tumin nna, ki i Yomdaanok Yennu saa teen piisin linba kur ki i tun paak.

Ki jii binn nba pukin njanlore na po

(Liifai teeb 25.1-7)

15 “Bina njanlore gbennu kur, yin tuu nyik chab i pandiira kur nba dia i likirii. ² Yaa tuu saa teen bianjanbae na: Wunba kur kpent likirii ki tur u ninja Israel nir, wun nyik ki piin pann man, ki daa gaan likirii man, kimaan Yennu piin pann man panuwa. ³ I tuu saa fit gaar linba ki boorganu kpent na, njaan i daa gaan linba ki i ninjamm kpent.

⁴“I Yomdaanok Yennu saa teen piisin i paak, tij nba ki u teeni na ni. Ki i sok tan kii tee nandaanok. ⁵ Li-i tee ki i mok mokoku ki bia wei linba kur ki n wanti dinna na fanu, ⁶ Yennu saa teen piisin i paak nan waa senn bianjanba na, ki i tan sii kpentir likirii ki teen digbana bonchiann niib, njaan i tan kan saan ki kpent sok boori. I tan sii dia doi bonchiann ki njanakitirib, njaan dosau tan kii njanakitiri ni.

⁷ “Li-i tee ki a ninja Israel niro be doi nba be tiŋ nba ni ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na, ki namii, a daa mɔk jawuuk ki miino, ⁸ ŋaan te ki a nuu-ii yaa, ki kpen-to linba kur ki u loon. ⁹ A daa yēen nan fin kpen-to siari, ŋaan yaa pann piinu binn per na. I daa te ki dudukbiit maŋ kɔk i yur ni. Li-i tee ki a yēt nan fin kpen-to, u saa fabine ki lin baar Yennu, ki fin kɔk biit ni. ¹⁰ Turin nan a par kur ŋaan daa mɔk jawuuk, ki Yennu saa teen piisin linba kur ki a tuun paak. ¹¹ Israel tesiab sii tun be ta-lase, ki namii, li paak ki n beeri maa i daa mɔk jawuuku.

Bianjinba ki i saa dia daaba

(Nyinu 21.1-11)

¹² “Li-i tee ki a kɔk Israel niro, kɔk koo poo, kɔi u mɔŋ ki tura nan daabir na, wun tun a toona bina ŋanloob; bina ŋanlore na ni, fin ji nyiko ki wuu saa. ¹³ Li-i tee ki a nyiko, daa te ki u saa niipia, ¹⁴ ŋaan nyinn siar, linba kur Yennu tura na ni ki turɔ, li pei nan li jeet nan li tilɔ-na daan. ¹⁵ Ii tiar nan i din tee daabae Ijpt tiŋ ni, ki i Yomdaano Yennu nyinni ki ŋaai yann. Njanne teen ki n teeni sennu na.

¹⁶ “Naaan a ŋaadaabir-i kii loon ki wun nyi, kimaan u loon fin nan a ŋaateeb maan, ki u benu mans, ¹⁷ fan jiu ki saan nakino a ŋaak gann boor, ki fut u tubir, ki u ji sii tee a daabir nan u kuun. A bia teen a ŋaadaab-pook li bannu. ¹⁸ A daa te ki li tona nan faa saa nyik daabir yann na paaki, kimaan waa tuma toona bina ŋanloob na, ŋaan li gar faa saa jii niro ki wun tuma bina piik nan ŋanlee ki a pau bianjinbawa. Tumin nna, ki i Yomdaano Yennu saa teen piisin linba kur ki a tuun paak.

Ki jiin bonkobit sinsinn matii po

¹⁹ “Nyint i bonkobjara nba tee sinsinn matii, li nei koo pei koo buunii, ki lii tee i Yomdaano Yennu yar. I daa jikit nei maŋ ki tuun namm toona, koo ki pori pei na kobit. ²⁰ Binn kur, yimm nan i ŋaateeb tuu saa ŋman bonkobit maŋ, Yennu tɔkɔn, siaminba tee boyennkɔk jiantboor na. ²¹ Naaan li-i tee ki siar daamii bonkobit maŋi: Bi-i tee taakperii, koo ki kɔkɔ, koo ki mɔk daŋ bi gbanant paaki, i daa mann maruŋ ki teen i Yomdaano Yennu. ²² Ii kpi bonkobit maŋ booru i ŋei ni ki ŋman, i kura, wunba tee kasii nan wunba ki tee kasii. Ii ŋmamir nan yaa ŋman muuk ni bonkobit bianjinba na. ²³ Naaan i daa jikit bi sɔn ki li tee jeet ki turi, ŋaan ii tuu kpaar mɔkɔn tiŋ ni, nan nyun na.

Ki jiin yukitgar tiaru jaamm po

(Nyinu 12.1-20)

16 “Ii baakit i Yomdaano Yennu, kii di yukitgar tiaru jaamm na, ŋmaarik nba ki bi yir Abib na ni; ŋmaarik maŋ dasiar nyiko ki u din nyinni Ijpt. ² Saant man boyennkɔk boor nba tee Yenjianboor na, ki kɔt peeuk koo naab leŋ, ki lii tee yukitgar ¹ tiaru

I Yennu malaka din kpai Ijpt teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

jaamm, ki baak i Yomdaano Yennu. ³ I daa dir nan boroboro nba ŋmat datiŋi. Ii di boroboro nba kaa datiŋi ki saa tuu daanlore, nan yaa din tun bianjinba ki nyii Ijpt nan kakisina. Ii di boroboro na, ki li sann sii tee wahala boroboro, ki i manfoor kur ni ki i sii tian daar nba ki i nyii Ijpt, siaminba tee wahala boor na.

⁴ Sɔk daa dia datiŋi i yent ni ki saa tuu daanlore.

Bonkobit nba ki i kpai sinsinn daar daajoouk na, ii ŋman nant na kur li daar nyiko.

⁵ “Ii kɔt yukitgar tiaru jaamm bonkobit na boyennkɔk boor nba tee Yenjianboor na. Li daa tee siar boor tiŋ nba ki i Yomdaano Yennu saa turi na ni, ⁶ ŋaan kii tee siaminba ki i Yomdaano Yennu saa gann ki li tee u bin-beboor na. Leŋ kɔkɔ ki i saa mann yukitgar tiaru jaamm maruŋ, daajoouk po, ki li tee yoo nba ki i din nyii Ijpt na. ⁷ Ii pur nant na ki ŋman siaminba ki i Yomdaano Yennu saa gann ki li tee jiantboor na. Ki li-i yent sanyiko ni, yin ŋmat kun i ŋei ni. ⁸ Laa jii daanloob, ii kpaŋ-ii di boroboro nba ki mɔk datiŋi, ŋaan daa ŋanlore daar yin taan boyennkɔk ki jiant i Yomdaano Yennu, ki daa tuun toonn, daar maŋ ni.

Ki jiin jaanu jaamm po

(Nyinu 34.22; Liifai teeb 23.15-21)

⁹ “Piint yoo nba ki i piin dijaanu na ki kan bakɔi ŋanlore, ¹⁰ ki ji di dijaanu jaamm ki lin baak i Yomdaano Yennu, ki bia baar nan i yanbɔkɔk piinii ki turɔ, nan waa teen piisin i bona kur paak bianjinba na. ¹¹ Ii mɔk man parpeenn Yennu boor, yimm nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nan boorganu nan kpeebii nan pakɔi nba be i yent ni na. Tumin nna boyennkɔk nba tee jiantu boor na. ¹² Ii mi man fanu ki sak sennu na, ki daa tammit nan i din tee daabae Ijpt tiŋ ni.

Ki jiin lanbont jaamm po

(Liifai teeb 23.33-43)

¹³ “Li-i tee ki i boor i jeet kur, ki bia ŋmakir i daan tilɔna nyun ki gbenn, yin di lanbont jaamm daa ŋanlore. ¹⁴ Ii di nan i waas nan i daaba nan Liifai teeb nan boorganu nan kpeebii nan pakɔi nba be i doi ni na. ¹⁵ Baakit i Yomdaano Yennu ki di jaamm na daanlore, boyennkɔk nba tee jiantboor na, kii mɔk parpeenn, kimaan Yennu teen piisin i toona nan i jaauŋ paaka.

¹⁶ “Jab nba be i doo ni kur saa baar ki tan jiant Yennu taar muntaa binn kɔk ni, siaminba tee boyennkɔk jiantboor na, li yukitgar tiaru jaamm, nan dijaanu jaamm, nan lanbont jaamm. Kɔk kur tuu saa baar nan piinii ¹⁷ waa fit bianjinba kur, ki li tee i Yomdaano Yennu nba teen piisin u paak bianjinba.

Ki jiin barbuura po

¹⁸ “Gant barbuura nan saakab ki bii be doi kur ni, doi nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na. Jab maŋ-ii bu niib buut fanu. ¹⁹ Bi daa mɔk burkɔknu koo ningannii bi buut bunu ni. Bi bia daa gaan fobit piinii, kimaan li piinboorik te ki yandamm nan niburchimm ki fit piak

barmōnii, ki te ki bi piak makpeta. ²⁰ Naant ki barmōnii-ii waai yoo kur, ki yin fit kōk kar tij nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni na ni, ki i sii be lej nan i kuun.

²¹ “Li-i tee ki i maa maruŋ binbintir ki teen i Yomdaans Yennu-ie, i daa sent chicherpook Asera na ki bōkintir, ²² ki bia daa chaant jiantu tanchaakaa. Li tee bonbiire ki tur i Yomdaans Yennu.

17 “I daa jikit naab koo peeuk nba mōk daŋ u gbanu paak ki mann maruŋ ki teen i Yomdaans Yennu. Li tee bonbiire ki turō.

² “Li-i tee ki i gbat nan i doi ni jōk koo poo tun siar ki kpet Yennu sennu, ³ ki li tee mannu, koo ki jiantir tingbanaie, koo yenbis koo ŋmaarik koo yonnu, koo ŋmaabira, linba ki Yennu yet nan i daa tuun na, ⁴ yin boi fiitir fanu. Li-i tee mōnii nan li toonbiit tun Israel tij ni, ⁵ ŋann yin jii daans marŋ ki nyi nans doo kpiŋ ki jaatō tana ki kpiu. ⁶ Li-i tee ki siara damm teen banlee koo ki gar nna, ki pak biirō, yin kpiu, ŋaan siara daans-i tee yenkōkō, i daa kpiu. ⁷ Siara damm nae saa jaatō tana sinsinn, ki niib nba biar na n wei ki jaatō pukin. Nna bannue ki i saa boon toonbiit marŋ.

⁸ “Li pasiar mayenn nba sii paar ki tur doi ni buut teeb na. Li yenn nba sii tee nan faar paak, koo gbanant paak daŋ, koo nikpinu maan; li-i tee ki linba na teeni, saant boyennkōk nba tee Yenjiantboor na, siaminba ki i Yomdaans Yennu gann, ⁹ ki tur mannteeb nan Liifai teeb nan barbuurō nba tuun li toonn li yoo marŋ na boor, ki ŋaan bin gbiint maan marŋ. ¹⁰ Ki bi-i tura gatu, fan tun nan baa wanna bianjinba na. ¹¹ Gaat bi wannu, ki wei bi kpaanii nyik nyik. ¹² Wunba kur ki mōk mōsaku nan mannteeb koo barbuteeb nba tuun bi toonn, bin kpiu. Nna bannue ki i saa fit nyinn toonbiit na Israel tij ni. ¹³ Ki sōk kur saa gbat li po, ki tin jarj-maanii, ki ji kan ban tun li booru.

Kpaanii nba jiin kpanbara po

¹⁴ “Yoo nba ki i kōk kar tij nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni na ni, li yooe ki i tan saa dukin a i loon bat, nan digbanlia nba kpia-i na. ¹⁵ Ii mi man nan wunba ki i saa gannō ki u tee i bat na, ŋkōe tee wunba ki Yennu gannō. I saa gann i tijōŋ nirōe. I daa gani boorganu ki u tee i bati. ¹⁶ Bat na daa mōk taanii bonchiann ki teen u kunkōnkōnna, u bia daa tuun niib ki bi saa Ijpt ki saa daa taanii, kimaan Yennu yet nan u niib ji daa ban saa lej. ¹⁷ Bat na daa kōkōt poob ki pukii, kimaan li boorue saa ŋmant u yan ki u kan jiant Yennu. U bia daa pukii u likirii mōkint koo salima mōkinti. ¹⁸ Li-i tee ki u dii ki kar u naan kok paaki, u saa sōb Yennu sennu nan wannu gbouŋ nba ki Liifai mannteeb dia na ki lōn leeb na, ki lii be u boor. ¹⁹ U sii mōk gbouŋ marŋ ki li kpiu, ki u sii karin yoo kur. Ŋanne saa tumiōk ki wun baakit Yennu, ki bia sii mōk mōsaku nan linba kur be li ni, ²⁰ ki li saa gōkōk ki u kan donn u mōŋ nan u chee u leeb Israel teeb, ki bia kii mōk mōyētuk nan Yennu sennu. Ki u saa fit dia doo bina bonchiann, ki u waas saa dia Israel teeb paabu nan paabu nba baat.

Ki jiin mannteeb tor po

18 “Mannteeb nba tee Liifai booru na daa gaan tij bōkitir tor Israel teeb boor, ŋaan bi sii di Yenpiinii nan maruŋ nba jikit ki teen Yennu nae. ² Bi daa mōk tij faar nan boorlia nba mōk na. Bi tor tee baa mōk yaak ki sii tee Yennu mannteeb nae, nan ŋkō Yennu nba senn mōsonn bianjinba na.

³ “Yoo nba kur ki i mann maruŋ ki kpai naab koo peeuk, li tee yin jii boouko nan yiaak nan nōkō ni nant ki tur mannteeb na. ⁴ Ŋamme tuu saa gaar sinsinn jeet nba ki i jaan, nan tilōkōna daan, nan kpan, nan sinsinn pekobit nba ki i koor. ⁵ I booru nba kur be, ŋaan Yennu nyinn Liifai teeb kōkō, a bii tee u mannteeb mōkmōk nan mōkmōk.

⁶ “Wunba kur tee Liifai nirō ki nyii Israel doo nba ni ki saan boyennkōk nba tee Yenjiantu boor na, ⁷ u saa fit teen Yennu manntōk, nan Liifai leeb nba mann lej na, ⁸ ki sii gaan jeet na dedee nan mannteeb na, ŋaan u tuu saa gaar linba ki u ŋaateeb baar nann na ki yent.

Kpayakit ki jiin binba ki waa Yennu na marima po

⁹ “Li-i tee ki i baar tij nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni na ni, i daa waa niib nba be doo marŋ niŋ na mar-inbiiti. ¹⁰ I daa jikit i waas ki mann maruŋ i binbinta paak ki jokitib muu, ki bia daa te ki i niib tokii ki di nyōkii, koo ki lor niibi, ¹¹ koo ki di bandaknyōku, koo ki tee jabaabuorō, koo ninnyōdaans, koo ki piak nan kpeemmi. ¹² I Yomdaans Yennu ki loon niib nba tuun bonbiir na booru. Li paak teen ki u saa ber nyinn niib marŋ doi nba ki i saa na ni. ¹³ Yi-i waa Yennu fanu nan i par kur.”

Mōsonn nba jiin Yennu sōkinii baaru po

¹⁴ Ki Moses ŋamm yet a, “Tij nba ni ki i saa kōk na, lej niib waa ninnyōdamm ki bia bu jabaat, ŋaan i Yomdaans Yennu ki sak yin tun nna. ¹⁵ Ŋkō Yennu saa turi sōkinii, ki u sii tee nan min na, ki saa nyi i booru ni. Ii sak u mōb man.

¹⁶ “Daar nba ki i din taan leeb ki be Sainai jōkō boor na, i din barin ki yaa i ji ki ban loon yin gbat Yennu kunkōr, koo ki la u muyeruku, kimaan i din tiin jarj-maanii a i saa kpo. ¹⁷ Li paak ki Yennu betin a, ‘Niib na boi linba ŋan poe. ¹⁸ N saa turib sōkinii nba sii tee nan fin na, ki u saa nyi bi booru ni. N saa wannō linba ki u saa pak, ki u saa bet niib na n sennu kur. ¹⁹ U saa pak n sann nie, ki n saa dat wunba kur yēt gbiintu tubir. ²⁰ Ŋaan sōkinii nba jerintir ki pak n sann ni, maan nba ki n ki wannō, u saa kpo nnae li paak, koo wunba kur pak yenbis nba yaa sann ni, see ki li sōkinii kpo li paak.’

²¹ “Li ki gar yin dukin ki yaa ‘Nlee ki ti saa bann nan mōmaan na ki nyii Yennu boori?’ ²² Li-i tee ki sōkinii pak Yennu sann ni, ki linba ki u pak na ki tumii, ŋann li ki tee Yennu mōmaan kaa. Sōkinii marŋ pak u mōŋ yi-ikoo nie, i daa tiinō jarj-maanii.

Ki jiin sindant doi na po
(Nikant 35.9-34; Joosua 20.1-9)

19 “Yoo nba ki i Yomdaano Yennu biir niib nba ki u jikit bi tij ki teeni na, ki i kɔk kar bi doi nan bi nei ni, ²⁻³ yin bɔkit yent maŋ taar muntaa ki gann yent kur sinsuuk ni doo, ki li-i tee sɔk kpɔi kɔk, u saa fit chiar bɔr li doi yenn ni. ⁴ Li-i tee ki nirɔ kpet kpɔi kɔk nba ki tee u dataaki, u saa fit chiar ki bɔr doi nba na ni yenn ki la manfoor. ⁵ Ti bikin nan li-i tee jab banlee saan muuk ni a bin saa chɔk daat, ki yeno saan chɔk tiik a wun lu, ki pajar na fokit ki saan lia kɔk na ki u kpo, wunba chɔk na saa fit chiar ki kɔk doi na yenn niŋ, ki la manfoor. ⁶ Li-i bonni tee doyennkɔkie, li bo sii fɔk bonchiann nan wun baar yian, ki kpeemmɔ na nikpi-imm bo saa donn wutoore ki soorɔ ki kpiu yian, ŋaan ki li bo daa ki jaŋ nan wun kpo, u bo kpete ki kpɔi kɔk na, ŋaan bi bo ki kɔk kaa. ⁷ Li paake teen ki n yaa maa ii nyinn doi ŋantaa.

⁸ “Li-i tee i Yomdaano Yennu yabin i yent nan waa senn mɔsonn ki tur i yeejamm bianŋinba na, ki turi yent na kur nan waa yet na, ⁹ ŋann i bia saa gann doi ŋantaa ki pukin. Li-i tee ki i sak ki tun maa beeri sennu nba dinna na, ki loon i Yomdaano Yennu, ki bia dia u wannu fanu, u saa jii tij na ki turi. ¹⁰ Tumin nna man, ki binba ki tee bin kpo na daa kpenn yann yanni, ki i mun daa laat nyiiruk bi kuun paak, tij nba ki Yennu jikit ki teeni na ni.

¹¹ “Ŋaan li-i tee ki nirɔ lor ki kpɔi u kɔk, ki chiar kɔk doi maŋ ni a wun tinn u manfoori, ¹² ŋann u doo niŋ saakab n lon u boor. Bi-i lau, bin jiiu kubinɔk nba ki u kpɔi na niib, ki bin kpiu. ¹³ Bi daa tiinɔ ninbaauk. Nyint Israel teeb nikpibooru na ni, ki bont kur saa somm fanu nani.

Ki jiin yaayoo ni kpateri po

¹⁴ “I tan daa chari i leeb kpateri nba bɔk yaayoo ni-wa, tij nba i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni.

Ki jiin siara dinu po

¹⁵ “Niyenkɔk-i dii siara a lin soor wunba tun toonbiit kan jaŋi, see banlee koo bantaee saa di siara, ki lin lian fit soor wunba tun toonbiit na. ¹⁶ Li-i tee ki sɔk loon wun biir u kɔk, ki dii faak siara nan u biir toonn, ¹⁷ ŋann bi banlee n saan boyennkɔk nba tee Yenjiantboor na, ki mannteeb nan barbuura nba tuun toonn li yoo na n bu li buut. ¹⁸ See ki barbuura fiit maan maŋ ni fanu. Li-i tee ki kɔk maŋ dii faak siaraie ki tur u kɔk Israel nirɔ, ¹⁹ u saa gaar u kɔk nba ki u bo dii faak siara nan u tun toonbiit na tubdatue. I-i tuun nna, ŋanne saa boon bonbiir i niŋ. ²⁰ Ŋanne saa te ki sɔk kur n gbat linba tun. Ki bi sii tiin jaŋmaanii, ki sɔk ji kan ban tun li bonbibooru. ²¹ Li maan booru, i daa tiin ninbaauk. Li tubdatu tee, fi-i nyinn a kɔk manfoor bin mun nyinn a yar, fi-i kpakir kɔk ninbinn bin mun kpakir a yar, fi-i fokit kɔk nyann bin mun fokit a yar, fi-i kɔk nba nuu bin mun kɔk a yar, fi-i kɔk nba taar bin mun kɔk a yar.

Ki jiin tɔb faanu po

20 “Li-i tee ki i nyii a yin faa i datai tɔb ki la bi taanii nan bi torit nan kunkɔnkɔnna yab ki gari-ni, ŋaan i daa tiimm jaŋmaanii. I Yomdaano Yennu, wunba nyinni Ijɔpt tij niŋ na sii be nani. ² Ki yin fit piin kɔk, see ki manntɔk set kunkɔnkɔnna na kɔk ki betib a, ³ ‘Israel teeb, gbiintir man. Dinna daar nba na ni, i tookit tɔbe. I daa tiin i datai jaŋmaanii, koo ki biris, koo ki i yan puti, ⁴ kimaan i Yomdaano Yennu saa saan nani, ki saa turi nyannu.’

⁵ “Ki kunkɔnkɔnna saakab na saa boi jab na a, ‘sɔk be nna ki maa ŋaak ŋaan daa ki jii tur Yennu-u? Li-i tee ki sɔk be, li daano n ŋmat kun ŋaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpɔi u tɔb ni, sɔk tan saa jii u ŋaak na ki tur Yennu. ⁶ sɔk be nna ki koo kpapaan ŋaan daa ki la yaak ki jaani-i? Li-i tee ki sɔk be, li daano n ŋmat kun ŋaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpɔi u tɔb ni, sɔk tan saa di u kpaab na jeet. ⁷ sɔk be nna ki bo tee siir a wun kɔk sarkperji-i? Li-i tee ki sɔk be, li daano n ŋmat kun ŋaak ni. Nna-i kaa, bi-i kpɔi u tɔb ni, sɔk tan saa kɔk u sarkperj na.’

⁸ “Ki kunkɔnkɔnna saakab bia saa ŋamm ki boi jab na a, ‘sɔk be nna, ki u yan put, ki jaŋmaanii kɔk-kɔk? Li-i tee ki sɔk be, li daano n ŋmat kun ŋaak ni. Nna-i kaa, u saa ŋmat leeb yama.’ ⁹ Yoo nba ki kunkɔnkɔnna saakab na pak ki tur jab na ki gbenn, bin gann yu-damm nba sii gorii kaann kaann.

¹⁰ “Li-i tee ki i saan a yin lek doo, ii sint tur leŋ niib yaak ki bin ŋak faauk. ¹¹ Bi-i loot bi tammɔ ki ŋak faauku, yin soor bi kura ki bii tee i yommii, kii tuun mukir toona kii teeni. ¹² Ŋaan doo nba niŋ niib ki sak faauk ŋaku, ŋaan sak ki gaari kɔk, yin jii i kunkɔnkɔnna ki lintib. ¹³ Yoo nba ki i Yomdaano Yennu te ki i kɔk ki nyannibi, yin kpi kɔk nba kur be leŋ, ¹⁴ ŋaan i saa fit jii poob nan waas nan bonkobit nan linba kur be doo maŋ ni. I saa fit jii linba kur tee i datai yar. Yennu-e jiir turi. ¹⁵ Yaa saa tun bianŋinbae na ki tur doi nba fɔk nan tij nba ki i saa kar li ni na.

¹⁶ “Ŋaan yi-i kɔk ki nyann doi nba be tij nba ni ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na, yin kpi sɔk kur, ¹⁷ ki boont sɔk kur nba be leŋ, nan kɔk Yennu nba wann na: Li Hef teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. ¹⁸ Kpimin bi kur. Nna-i kaa, bi saa tumii-i ki yin wei bi sennii nba ki ŋan nae, ki jiant bi tingbana, ki tun biir Yennu.

¹⁹ “Li-i tee ki i gbaa a i kɔk nyann doo nba, i daa chɔk li tilontii, li-i lekii tee ki kɔk na wei bianŋinba. Ii di man li kɔk, ŋaan i daa chɔk tiinii na, tiinii na ki tee i datai kaa. ²⁰ I saa fit chɔk tiinii nba ki loon kɔk ki bir dakpeka ki diin doo na joona, kii ŋmaan kii do nan yaa tan saa nyann.

Ki jiin kuun nba dɔk ki sɔk ki mi wunba kpɔi po

21 “Li-i tee ki bi kpɔi kɔk tij nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, ki i ki mi wunba kpɔi, ² i saakab nan barbuura n nyi ki saan bikin kpeemmɔ na nba dɔk sian nan doi nba naak nann. ³ Ki doo nba

naak nan kpeemmo na, li saakab saa gann naasar nba daa ki ban tun toonn. ⁴ Ki bi saa jii ki sik nanc kpenu nba ki koot, baauk nba ki bi daa ki ban ki koo ni, leje ki bi saa faa naasar na turu ki konn. ⁵ Liifai mannteeb na mun bia saa saan lej, kimaan ngame saa pak ki namm maan nba tee konn maan kur. I Yomdaans Yennu-e gannib a bii mann, ki bia kii sat piisin u sann ni. ⁶ Ki saakab nba kur be doo nba ni ki kpeemmo kpia na, saa nit bi nii naab na paak, ⁷ njan yet a, 'Ti ki kpil nirc na, ti bia ki mi wunba kpilu. ⁸ Yennu, nyikin chab a niib Israel teeb, binba ki a nyinnib Ijijt ti ni na. Nyikin ki chabit, ki daa daar ti tuba, wunba ki biir siar na kuun paaki.' ⁹ Yaa tun Yennu nba loon bianjinba, njan u kan dat i tuba kuun na paaki.

Ki jiin poob nba ki bi saa soorib tɔbii ni po

¹⁰ "Li-i tee ki i Yomdaans Yennu sommi ki i kɔn nyann tɔbii ki soor yommii, ¹¹ li ki gar ki i kɔn n la poofan nba ki u loon wun kɔn, ¹² wun jiiu ki kun nanc u njaak ni. Leje ki poo na saa koor u yut, ki bia diat u niinyarit, ¹³ ki bia lebit u liant. U sii be jɔn na njaak nie, ki daa mo fabin u nidamm po njaarik, li poor po ki jɔn na n lian kɔn. ¹⁴ Li-i tanj tee ki jɔn na ki loonkie, wun nyiko ki wuu saa yann, kimaan jɔn na mukisɔe ki kɔn, u ji kan fit diau nan daabir na ki tan kɔn.

Ki jiin bikperik faar dinu po

¹⁵ "Li-i tee ki jɔn kɔn poob banlee, ki bi kura marɔ bonjai, njan ki u bijakper na ki tee u poolonjir biki, ¹⁶ ki jɔn na dukin nan wun biit u mɔkint ki tur u bonjai man, u daa mɔk ningannii ki jiin u poolonjir bik po, ki jikit u bikperik tor ki teen poolonjir biki. ¹⁷ Li loon ki wun biit u faar na ki tur bikperik na tor munlee, wu-u leki kii tee poolonjir biki. Li njan ki jɔn n bann u bikperik, ki jii linba tee bikperik yar ki turɔ.

Ki jiin bik nba mɔk mɔyɛtuk po

¹⁸ "Li-i tee ki jɔn kɔn bonjak ki u tee tubkangbatir, ki bia mɔk mɔyɛtuk, ki bi-i lekii dat u tubir gbaa, njan ki u ki saak u damm mɔk, ¹⁹ u nidamm n jiiu ki saan nanc doo na saakab boor, doo na tammɔk ni, ²⁰ ki yetib a, 'Ti bik na tee tubkangbatire, ki bia mɔk mɔyɛtuk, ki ki saak ti mɔbi, ki biir likirii, ki bia tee danyuuru.' ²¹ Ki doo na ni jab kur saa jaat tana ki kpiu. Nnae ki i saa nyinn bonbiir man booru i ni. Ki wunba kur be Israel tij ni saa gbat linba kur tun, ki sii tiin janmaanii.

Ki jiin sennu booru booru po

²² "Sɔn-i biir, ki bi kpilu ki tabin daauk paaki, ²³ u gbanant daa biat daauk na paak ki li yentiri. Bin piuu daar man ni, kimaan gbanant na-i jɔn daauk paaki, li baat nan Yennu mɔtonte tij na paak. Piin gbanant na, ki li daa tonjij tij nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni na.

22 "Li-i tee ki a la a kɔn Israel nirc naab koo peuk tiin boor, a daa nyikin, soot ki jiin turɔ.

² Njan li-i tee ki bondaans na kɔn banfɔkirie, koo ki a ki

mi bondaans, fan soor ki kun nanc. Ki bondaans na-i tanj kpaan, fan jii turɔ. ³ Li-i bia kii tee bonj, koo chinchenn, koo linba kur tee a kɔn Israel nirc bont ki li bot, fan tun nna.

⁴ "Li-i tee ki a kɔn Israel nirc bonj koo naab baa tij ni, a daa nyikin. Sommitɔ ki wun fiin bonkobuk na.

⁵ "Poob daa lia jab tiat, ki jab mun daa lia poob tiati. I Yomdaans Yennu ki loon niib nba tuun nna.

⁶ "Li-i tee ki a la kɔn kɔn ki li be tiik paak, koo ki li be tij ni, ki kɔnnaauj waak jena paak, koo kɔn bira paa-ki, a daa jikin kɔnnaauj na. ⁷ A saa fit jii kɔn bira na, njan nyik kɔnnaauj ki wuu saa. Nanne saa te ki a wei a manfoor ni ki mɔkit. ⁸ Li-i tee ki a maa njaan, teent joonjinj ki lint maaru na paak, ¹ ki tan daa laat nyiiruk, li-i tee ki kɔn nyii li paak ki baa kpo.

⁹ "A daa buur siar ki nmat nan tilontii boyennkɔn ni. A-i tun nna, njan a kɔn fin di tilontii na, koo bonbuburleer nba ki a bur lej na.

¹⁰ "A daa kpaab ki yɔkint bonj nan naajak a bii ko kpaabi.

¹¹ "A daa lia liant nba ki bi nmat pekobit nan gun- gunt ki luu.

¹² "Nyarin gbenta ki gaan a liant mɔgbana nanna na paak.

Sennu ki jiin pookɔnt po

¹³ "Li-i tee ki jɔn kɔn poo, njan ki li poor po ki u tan ki loon, ¹⁴ ki ji baat nan barnanji nan u bo ki tee poomunn kaa ki bi kɔn leebi, ¹⁵ njan bonpook na nidamm n jii kɔn nba ki bi daan ter kɔn ki kɔn leeb, ki kɔn too li paak na, ki wann doo na saakab, ki lin wann nan bonpook na daan tee poomunne. ¹⁶ Bonpook na baa saa bet saakab na a, 'N jii n bipoo ki tur jɔn na, ki u kɔn, njan mɔtana u ji ki loon, ¹⁷ ki jikit barnanji ki paau, ki yaa u bo ki tee poomunn kaa, yoo nba ki u kɔn na, njan linba nae want nan n bipoo bo tee poomunne, gotir kɔn nba too pookɔnt kɔn paak na.' ¹⁸ Ki doo na ni saakab saa soor bonpook na kɔn ki boo u, ¹⁹ ki bia wann paatii salimpeena kobik, ki gaar likirii manj ki tur bonpook na baa, kimaan jɔn na bo yaa wun dinn Israel bonpook na fei-e. Njan u bia sii kɔn tee jɔn na pooe, ki u kan ban nyiko yaayoo siiyoo.

²⁰ "Njan li-i tee ki pootuk na tee mɔnii, ki siara bia kaa nan bonpook na bo tee poomunni, ²¹ njan bin jiiu ki nyi nanc u baa njananyer, siaminba ki u doo ni jab saa jaat tana ki kpiu, kimaan u tun fei bont Israel teeb sinsuuk niwa, ki kɔn nan jɔn, yoo nba ki u daa be u baa njaak ki daa ki kun jab na. Nna bannue saa te ki yin boon bonbiir na booru.

²² "Li-i tee ki bi soor jɔn ki u kɔn nan u kɔn njaapoo, yin kpi bi kura. Nna bannue saa te yin boon bonbiir na booru.

²³ "Li-i tee ki bi soor jɔn ki u kɔn nan sapaam doo kɔn ni, ki u tee u kɔn sarkpenj, ²⁴ yin jiiib ki nyi namm doo kpinj ki jaatib tana ki kpib. Bonpook na saa kpo, kimaan u ki yikin ki boi sommir po, njan ki li lek tee doo

nije, bi bo saa gbat u wuyikiniwa. Ki כַּךְ na mun saa kpo, kimaan waa דָּבָר nan כַּךְ sarkpeŋ na. Nna bannue ki i saa boon bonbiir na booru.

²⁵ “Li-i tee ki כַּךְ soor כַּךְ sarkpeŋ muuk ni ki דָּבָר nanc, ɣann yin kpi כַּךְ na kuukɔɔ. ²⁶ I daa tee bonpook na ɣarin siari, kimaan u ki tun bonbiir nba jaŋ nan kuumi. Maan na booru tee nan כַּךְ nba saa lek u כַּךְ muuk ni ki kpiu nae. ²⁷ כַּךְ maŋ bib sapaamɔ nae muuk ni ki דָּבָר nanc, wu-u leki bonji yikin ɣaan כַּךְ bo ki be leŋ ki saa fatɔ.

²⁸ “Li-i tee ki bi soor כַּךְ ki u דָּבָר nan sapaamɔ nba ki mɔk sɔkɔ, ²⁹ li tee wun pa salimpeena piinɣmue, bi-anjiba ki bi pa sapaamɔ paak, ki tur sapaamɔ na baa, ɣaan ki wuu tee u ɣaapoo, kimaan u mukisɔɔ ki tan דָּבָר nanc. U ji kan ban nyikɔ yaayoo siiyoo.

³⁰ “Jasɔɔ daa ban dint u baa fei ki דָּבָר nan u baa poo כַּךְ.

Ki jiin binba kan fit pukin Yennu niib po

23 “Jatɔɔkir koo wunba ki bi jiar u punn kur, u kan pukin Yennu niib po.

² “Kpiabir koo yaabooa nba nyii u maaru ni, li-i lekii tee yaabooa piik ni gbaa, bi daa pukiib Yennu niib po.

³ “Amonn booru koo Moab booru nirɔ, koo bi yaa-boona, li-i lekii tee yaabooa piik ni gbaa, bi daa pukiib Yennu niib po. ⁴ Bi din yêť bin turi jeet nan nyun, yoo nba ki i din nyii Ijipt ki paa sɔnu paak na, ki din כַּךְ Balam, wunba tee Beor bija, ki nyii Petor ki li be Mesopotamia tiŋ ni na, a wun mɔi mɔtont. ⁵ Naaan i Yomdaanc Yennu din ki gbiint ki tur Balam ɣaan ɣmant mɔtont maŋ ki li teen piisin, kimaan waa looni na paak. ⁶ Nan yaa tee digbann na, i daa tuun siar ki li sommit Amonn booru nan Moab booru, koo ki te ki bi mɔkitiri.

⁷ “I daa yêen Edom teeb na; bi tee i nikpiimme. I bia daa yêen Ijipt teeb na, kimaan i ban כַּךְ bi tiŋ niŋa.

⁸ Laa nyii bi yaabooa muntaa ni, i saa fit pukin bi maaru, Yennu niib na po.

Bianjinba ki jakint sii kaa tɔb kaan na ni

⁹ “Li-i tee ki i be kaan ni ki li tee tɔb yooie, i daa tuun siar ki li saa כַּךְni jakint ni. ¹⁰ Li-i tee ki i jab niŋ yenc dami damiit nyikɔ ki kpaar u jan ki כַּךְni, u be jakint nije na. Wun nyi nanyer ki daa be kaan na ni. ¹¹ Ki li-i tee daajoouk tan baati, wun wur nyun, ki yonnu-i tanj baa, wun jen כַּךְ kaan na ni.

¹² “Ii sii mɔk boyennkɔ boor, kaan na nanyer po, siaminba ki i sii nyann. ¹³ I tuu sii dia daauko ki li tee bondiakar yena, ki li-i tee ki i yaa i saan nyarin, yin gbi-ir bootuk, ki nyann ɣaan jiin piin. ¹⁴ Naaant ki i kaan na ni daa mɔk jakint, kimaan i Yomdaanc Yennu be nani, ki guui, ki bia saa te yin nyann i datai. Li paak, ii te ki tɔb kaan na-ii be kasii, ki Yennu daa laat siara biit i ni, ki lekin u numm nani.

Ki jiin sennii booru booru po

¹⁵ “Li-i tee ki daabir chiar nyii u chanbaa boor ki baar כַּךְ-a sindanti, a daa jiintu u chanbaa boori. ¹⁶ U saa fit כַּךְ doo nba ni ki u loon ki gann, ɣaan i daa diinc.

¹⁷ “Israel כַּךְ koo poo daa jikit u mɔŋ ki tee bonchon-chonn, yenbik diiuk ni. ¹⁸ Ki likirii nba kur ki nirɔ kpaan sɔnbooru maŋ ni, i daa jikit ki baat nann i Yomdaanc Yennu ɣaak ni a yin gbeen i mɔsona nba ki i senn na. Yennu ki loon bonchonchonsin.

¹⁹ “Li-i tee ki a kpent a כַּךְ Israel nirɔ likirii koo jeet koo linba kuri, a daa puki nyɔkɔ li paaki. ²⁰ Li-i tee ki a kpent linba kur ki tur boorganu, a tuu saa fit pukin nyɔkɔ li paak, ɣaan linba ki a kpent ki tur a כַּךְ Israel nirɔ, a daa puki nyɔkɔ li paaki. Sakin sennu na, ki a Yomdaanc Yennu saa teen piisin linba kur ki a tun paak, tiŋ nba ki a saa כַּךְ kar na ni.

²¹ “Li-i tee ki a senn mɔsonn nan a saa tur a Yomdaanc Yennu piinii, a daa taantir nan turu. Yennu saa soora mɔsonn maŋ paaka. Fi-i kii tur, li sii tee biite ki waa-a. ²² Li-i tee ki a ki senn mɔsonn nan Yennu, li kii tee biit ki waa-ani, ²³ Naaan li-i tee ki a senn mɔsonn a yama niŋi, li ɣan fan gbeen.

²⁴ “Li-i tee ki a gaar nirɔ daan tilontii kpaab ni, a saa fit di tilɔna nba kur ki a loon ki jaŋ a mɔŋ, ɣaan a daa jikit kun nann. ²⁵ Li-i tee ki a gaar nirɔ kpaab ni, a saa fit jii a nuu ki כַּךְni jeet ki di, ɣaan daa jaan nan juki.

Ki jiin ki yêť poo ɣaan bia tan כַּךְ po

24 “Li-i tee ki כַּךְ כַּךְ poo, ki li poor po ki u numm ki gboo poo na, kimaan u la poo na binberj ki man u po, ki u ji ki loon, ki sɔb pooyêťuk gbouŋ ki turɔ, ki nyinnɔ u ɣaak ni, ² ki li-i tee poo na ɣamm kun jalɔ, ³ ki u mun bia tan dukin nan u ki loon, ki sɔb pooyêťuk gbouŋ ki turɔ, ki nyinnɔ u ɣaak ni, koo li-i tee ki u sɔkɔ taar munlee na kpo, ⁴ u sinsinn כַּךְ na ji kan fit jiiu ki teenɔ u ɣaapoo, kimaan poo na mɔk jakint. Li-i tee ki u ɣamm כַּךְni, li tee biite Yennu boor. I daa tuun na booru ki biir tiŋ nba ki i Yomdaanc Yennu jikit ki teeni ki li sii tee i faar na.

Ki jiin sennii booru booru po

⁵ “Li-i tee ki כַּךְ כַּךְ poopaanji, bi daa jikit כַּךְ na ki saa tɔbi, koo ki te ki u tuun niib ni toonsiari. Bin nyinno toona na booru ni binyennkɔ. Ki u sii be ɣaak ni, ki te u poo na mɔk parpeenn.”

⁶ “Li-i tee ki a kpent siar ki tur a כַּךְ, ɣaan a daa gaan u naar ki sent waa gaar linba na paaki. Nna saa te ki u ɣaateeb n kɔŋ linba ki bi saa jii teen jeet ki di ki la man-foor.

⁷ “Bi-i soor wunba ki u jan u כַּךְ Israel nirɔ, ki teenɔ yommik, koo ki כַּךְni, bin kpi nanyukɔ maŋ. Nanne saa te ki yin boon bonbiir na booru i sinsuuk ni.

⁸ “Ii mi man, li-i tee ki gbanant paak yiaryoonn soor כַּךְ, yin sak ki tun nan bianjinba ki Liifai mannteeb saa wannu na. Wein man sennii nba ki n jii turib na. ⁹ Tiat

man linba ki i Yomdaano Yennu din tun ki tur Miriam, yoo nba ki i din nyii Ijijpt ki baat na.

¹⁰ "Li-i tee ki a kpent siar ki tur a kɔɔ, ɲaan a daa kɔɔ u ɲaak ni ki gaan u chinchenn ki sent li paaki. ¹¹ Setir nanyer po ki ɲaan wun nyi nann, u tɔɔɔ. ¹² Wu-u tee nandaansie, a daa bekii u chinchenn ki li baat nyiɔku. ¹³ A tuu jiin turɔ daajoouk kur ki wun dɔɔɔ ki pin, ki u sii mɔk parpeenn nana, ki Yennu par mun sii mei a paak.

¹⁴ "A daa ɲmab daabir nba tee nandaano nan fara daano, waa tee a kɔɔ Israel nirɔ, koo boorganu nba kɔɔ i doi yenn ni. ¹⁵ Daar n tuu daar, pamɔ u daar toonn paaka ki yonnu n baa. U loon likirii manje ki gaa li paak. Li-i tee ki a ki pau, u saa fabine tur Yennu, ki a sii be bi-it ni.

¹⁶ "I daa kpi bibaanba bi waas toonbiit paaki, ki bia daa kpi waas, bi baanba toonbiit paaki; ɲaan kɔɔ kura saa kpo u mɔɔ toonbiit paake.

¹⁷ "I daa ɲmab boorganu nan kpeebii bi mɔɔni ni. Li-i tee pakɔɔ kpent siar a boori, a daa gaan u chinchenn ki sent li paaki. ¹⁸ Ii tiar man nan i din tee daabae Ijijpt tiɲ ni, ki i Yomdaano Yennu fati ki ɲaai yann. Li paak ki n turi sennu na.

¹⁹ "Li-i tee ki i jaan i jeet, ki lɔɔt yenn nba, i ji daa ɲmat lei; nyikin ki boorganii nan kpeebii nan pakɔi n leer. ɲanne saa te ki Yennu n teen piisin linba kur ki i tuun paak. ²⁰ Li-i tee ki i kɔɔɔ kpan tilɔɔna ɲaan lɔɔt yenn nba, i ji daa ɲmat lei linba biar na; nyikin ki boorganii nan kpeebii nan pakɔi n kɔɔɔ. ²¹ Li-i tee ki i kɔɔɔ daan tilɔɔna yomm, i ji daa ɲmat li tiinii nyaka ki lei linba biar na; nyikin ki boorganu nan kpeebii nan pakɔi n kɔɔɔ. ²² I daa ban tammit nan i din tee daabae Ijijpt tiɲ ni. Li paake ki n turi sennu na.

²⁵ "Li-i tee ki Israel niib banlee mɔk maan nan leeb, ki saan buut, ki yeno bu ki dii mɔɔni, ki lɔɔ na bu ki baa, ² ki wunba baa na tubdatu-i tee bootie, barbuuro na n te ki wun dɔɔɔ kii faab tiɲ ni, ɲaan ki bin boou. Kpaasir kann bianjinba ki u saa gaar na saa nyi toonbiit booru nba ki u tume. ³ I saa fit boou nan kpaasir piinna na, ɲaan li daa gaar nna, kimaan li-i tee ki li gar nna, i saa dinno fei niib na ɲija.

⁴ "Daa bobint naajak mɔk, yoo nba ki u boo dii. ^I

Ki jiin kpeemɔɔ ninja toona po

⁵ "Li-i tee ki ninjamm banlee lakin kɔɔ, ki yeno kpo ɲaan ki mɔk bonjak, u pakɔɔ daa nyi nanyer ki kun jɔɔ. U kɔɔɔ ninja nae saa faarɔ ki wuu tee u poo. ⁶ Bi bi-ja sinsinn nba ki bi saa mar na sii see kpeemɔɔ na sann nie, ɲanne kan te ki kpeemɔɔ na sann n bot Israel maaru ni. ⁷ ɲaan li-i tee ki kpeemɔɔ na ninja ki loon wun faar u ninja pakɔɔki, pakɔɔ na n saan doo na saakab tɔɔɔ, ki saa yet a, 'N kɔɔɔ ninja yêɔ wun tun linba kpaau talasa; u ki sak nan u ninja-ii mɔk tennin Israel booru ni.' ⁸ Ki doo na saakab saa tikirɔ ki pak nana. Wu bia kii yêɔ ki ki faarɔ, ⁹ ɲann u ninja pakɔɔk na n saan ki pit jɔɔ na taasaauk, saakab na numm ni,

^I Bi booru ni, nei-i boo dii.

ɲaan bia sat mɔsant u numm po, ki yet a, 'Linba nae saa tun ki tur daano nba yêɔ wun te ki u ninja-ii mɔk tennin.' ¹⁰ Ki kɔɔ kur sii mi u ɲaateeb Israel booru ni nan 'jɔɔ nba ki bi pit u taasaauk na ɲaateebe na.'

Sennii nba pukin

¹¹ "Li-i tee ki jab banlee kɔɔ, ki yeno poo loon wun taan u kɔɔɔ po, ki ji soor jalɔɔ na kalana, ¹² i daa tiino ninbaauku, ii pot poo na nuu.

¹³⁻¹⁴ "I daa ɲmab leeb ki bikii linba yab ki li tee i yara, ɲaan teemm linba waari. ¹⁵ Ii janit barmɔni bikinu, ɲanne saa te ki yin wei, tiɲ nba ki Yennu jikit ki teeni na ni. ¹⁶ Yennu ki loon damm nba ɲmaab.

Sennu nba jiin Amalek teeb kpinu po

¹⁷ "Tiat man linba ki Amalek teeb din tumi, yaa din nyii Ijijpt ki baat na. ¹⁸ Bi din ki mɔk yentinu, ki din leki yoo nba ki i bak ki chɔka na, ki kpil binba din biar poor na kur. ¹⁹ Li paak, yoo nba ki i Yomdaano Yennu turi tiɲ na, ki te ki i nyann i datai nba kur kɔɔ ki kpia nani na, yin kpi Amalek teeb kur, ki kɔɔ ji daa ban tian bi po. I daa tammit linba na.

Ki jiin jeet jaanu piinii po

²⁶ "Yoo nba ki i tan kɔɔ ki kar tiɲ nba ki i Yomdaano Yennu jikit ki teeni na ni, ² kɔɔ kur saa jii sinsinn jeet nba ki u jaan na ki teen kpanchibuk ni, ki saan nann siaminba tee boyennkɔɔ Yenjiantboor na, ³ ki saan nann manntɔɔ nba be toonn ni li yoo na boor, ki yet a, 'Mamɔmm, n ji la dinna nan n kɔɔ tiɲ nba ki n Yomdaano Yennu din senn mɔsonn ki tur ti yeejamm nan u saa turit na niwa.'

⁴ "Ki manntɔɔ na saa gaar jeet nan kpanchibuk na u boor; ki jii tɔɔɔ Yennu maruɲ binbintir na tɔɔɔ po. ⁵ Ki Yennu tɔɔɔnnoe ki jɔɔ na saa yet mɔbona na a, 'N yee-ja din tee Aram bonsunsommuko, ki din jii u ɲaateeb ki saan namm Ijijpt tiɲ ni, ki saa kɔɔ leɲ. Bi din ki yab yoo nba ki bi din saan na, ɲaan ti ji yabita ki bia tee digbanjaanne. ⁶ Ki Ijijpt teeb ji mukisit bonchiann, ki ti tuun nan daaba na ki teemm. ⁷ Ki ti bui fabin ki tur ti Yomdaano Yennu, wunba tee ti yeejamm kɔɔ na. Ki u gbiint ki turit, ki la ti daamii nan ti ninbaauk. ⁸ Ki u yabint paɲ nan u yiikoo niɲe ki u nyinnit Ijijpt tiɲ ni, ki tun bakitnaug nan jaarlituk nan jaarmaansooruk toona, ⁹ ki baar nant nna, ki tan turit tinkpiasir na. ¹⁰ Li paak ki n ji baar nan n sinsinn jeet nba ki n jaan, maa n tur Yennu, ki li tee linba ki n nyii nann tiɲ nba ki u turin na ni.'

"Ki u saa jii ki sennir Yennu tɔɔɔn, ɲaan jiantɔ leɲ. ¹¹ Ii mɔk parpeenn nan bonɲana nba ki a Yomdaano Yennu jii tur fin nan a waas na. ɲaant ki yimm nan Li-ifai teeb nan boorganii nba kɔɔ nani na n taan kii mɔk parpeenn.

¹² "Bina ɲantaa kur, ii tuu nyinn jeet bɔkɔtu piik ni yennkɔɔ, ki tur Liifai teeb nan boorganii nan kpeebii nan pakɔi. Ki li saa te ki jeet-ii be doi kur ni, ki bi kur sii di ki gboot. Li-i tee ki i tun nna ki gbenni, ¹³ yin bet

Yennu a, 'Jeet nba tee a yar na; n ki tenn siar n nuu ni. N jii li kur ki tur Liifai teeb nan boorganii nan kpeebii nan pakɔi, nan faa wannin bianjinba a n tun nae. N ki yêt ki bia ki tamm a sennii na yenn, ki jiin n bona piik ni yennkɔɔ na po. ¹⁴ N ki dii li yenn, yoo nba ki n fabin kuun fabinii na, n ki nyii nan li siar n njaak ni yoo nba ki n ki be kasii na, ki n bia ki jii li siar ki tur piinii a lii teen kpeemmi. Yennu, n sak a mɔba; n tun linba kur ki a yaa man tun ki jiin bona piik ni yenn po nawa. ¹⁵ I be yendɔɔɔ ni, siaminba tee a kasii boor na, njaan got a niib Israel teeb ki teen piisin bi paak. Bia teent piisin tinkpiasir na paak, linba ki a jii turit na, nan bianjinba ki a senn mɔsonn ki tur ti yeejamm na.'

Ki jiin Yennu tiɔɔ niib po

¹⁶ "Dinna daar nba na ni, i Yomdaanɔ Yennu beeri a yii mɔk mɔsaku nanɔ nan u sennii kurawa; li paak, sakin man nan i para kur nan barmɔnii. ¹⁷ I sak dinna daar na niwa nan Yennu-e tee i Yomdaanɔ, ki i sii mɔk mɔsaku nanɔ, nan u sennii kur, ki bia saa tun linba kur ki u wannu. ¹⁸ Yennu gaari dinna nan i tee u tiɔɔ niibe, nan bianjinba ki u senn mɔsonn, ki yeti a yii saak u sennii kur na. ¹⁹ U saa te ki yin teen digbanjaann ki gar binba kur ki u namm. Ki i saa tur u sann dontir nan baakir, kii tee u tiɔɔ niib nan waa senn na."

Ki jiin Yennu sennu nba sɔb tana paak na po

²⁷ Tɔn, ki Moses nan Israel saakab pak tur niib na, ki yet a, "Sakin man sennii nba kur ki n teeni dinna na. ² Daar nba ki i tan saa poot jɔɔɔdann mɔkir ki kɔɔ tiɔɔ nba ki i Yomdaanɔ Yennu teeni na, yin chaan tangberja, ki taanir tintaauk, ³ ki sɔb Yennu sennu nan wannu na kur li paak. Yoo nba ki i tan kɔɔ tinkpiasir nba ki i yeejamm Yomdaanɔ Yennu maɔ senn mɔsonn ki turi na ni, ⁴ ki ji be jɔɔɔdann mɔkir yakleer po na, yin chaan tana maɔ Ebal jɔɔɔ paak nan maa wanti dinna na, ki bia taanir, ⁵ ki maa maruɔ binbintir leɔ nan tana, ki tur i Yomdaanɔ Yennu, njaan daa jikit kut ki yakitir tana maɔ. ⁶ I daa jikit tanjabirkara ki maa maruɔ binbintir ki teen i Yomdaanɔ Yennu. Ii sii jikit i maruɔ nba jokit muu nae, ki jokit binbintir na paak. ⁷ Leɔe ki i saa mann i maruɔ ki bia di i weinanleeb piinii, kii mɔk parpeenn i Yomdaanɔ Yennu tɔɔnɔn. ⁸ Ii sɔb Yennu sennu mɔbona, tana nba ki i taanir tintaauk na paak fanu." ⁹ Ki Moses nan Liifai mannteeb pak ki tur Israel teeb kur a, "Israel teeb, nminin soon nna, njaan gbiint ki turit. Dinna daar nba na, i ji tee i Yomdaanɔ Yennu niibe, ¹⁰ li paak, ii sak u mɔb man, ki dia u sennu kur nba ki ti teeni dinna na."

Ki jiin mɔtont nba be moyêtuk damm paak po

¹¹ Ki Moses yet Israel teeb a, ¹² "Yoo nba ki i poot jɔɔɔdann mɔkir, booru nba na n set Gerisim jɔɔɔ paak, yoo nba ki bi sat piisin ki want niib na: Njamme tee Simeonn booru, nan Liifai booru, nan Juda booru, nan Isakar booru, nan Joosef booru, nan Benjaminn booru. ¹³ Ki booru nba na n mun set Ebal jɔɔɔ paak, yoo nba

ki bi sat mɔtont ki want niib na: Njamme tee Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Aser booru, nan Sebulunn booru, nan Dann booru, nan Naftali booru. ¹⁴ Liifai teeb n pak mɔmaan na nan kunkɔpaarir a:

¹⁵ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba jii tann, koo daauk, koo kut ki nan patir ki bɔri jiantir paak; Yennu ki loon patmannu.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

¹⁶ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba ki baakit u baa nan u naa paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

¹⁷ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba chat u kɔɔ kpaterik paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

¹⁸ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba nɔmant jɔɔɔnɔnɔ ganu paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

¹⁹ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba nɔmab boorganii, koo kpeebii, koo pakɔi, bi mɔnii ni paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²⁰ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba dinn u baa fei ki dɔɔ nan u baa njaapoo paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²¹ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba dɔɔ nan bonkobuk paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²² "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba dɔɔ nan u baa bik, koo u naa bik paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²³ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba dɔɔ nan u diamm paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²⁴ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba bɔr ki kpui u kɔɔ paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²⁵ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba sak ki gaar likirii njaan saa kpi wunba ki biir siar paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

²⁶ "Yennu mɔtont-ii be daanɔ nba ki mɔk mɔsaku nan Yennu sennii nan wannu kur paak.'

"Ki niib na kur saa jiin a, 'Lii tee nna.'

Piisin nba be mɔsaku ni

(Liifai teeb 26.3-13; Sennu 7.12-24)

²⁸ "Li-i tee ki i mɔk mɔsaku nan i Yomdaanɔ Yennu fanu, ki dia sennii nba kur ki n teeni dinna na, u saa te ki yin teen digbanjaann ki gar sɔɔ kur tiɔɔ na paak. ² Ii mɔk mɔsaku nan i Yomdaanɔ Yennu, ki piisin na kur sii tee i yar.

³ "Yennu saa teen piisin i doi nan i kpaant paak.

⁴ "Yennu saa teen piisin i paak, ki i sii mɔk waas nan jeet nan bonkobit bonchiann.

⁵ "Yennu saa teen piisin i bonbuburit nan jeet nba kur ki i di paak.

⁶ "Yennu saa teen piisin linba kur ki i tun paak.

⁷ "Yennu saa kɔn nyann i datai, li-i tee ki bi leki. Ki bi saa nyi lokyennkɔɔ poe ki leki, njaan tan saa chiar loka kur po.

⁸ “I Yomdaano Yennu saa teen piisin i toona paak, ki gbeen i naapaat nan jeet. U saa teen piisin i paak, tiŋ nba ki u teeni na ni.

⁹ “Li-i tee ki i mək məkaku nan i Yomdaano Yennu, ki tun linba kur ki u wanni, u saa teeni u tiŋ niib, nan waa senn məkonn bianjinba na. ¹⁰ Ki niib kur tingbouŋ na ni saa bann nan Yennu-e ganni a yii tee u tiŋ niib, ki bi sii tiini jaŋmaanii. ¹¹ Yennu saa turi waas nan bonkobit bonchiann, nan jeburuŋ, tiŋ nba ki u senn məkonn tur i yeejamm nan u saa turi na ni. ¹² U sii teeni saak siok kur, ki lin nyi u sanpagbounkpiasir nba mək nyun na ni, ki teen piisin i toona kur paak. Ki i saa fit kpent jeet ki tur digbana bonchiann. Naan yimm kii loon siar ɔɔ boori. ¹³ I Yomdaano Yennu saa te ki yii tee yudamm digbana bonchiann ni, ŋaan i kii tee binba waa leeb poor kaa, i sii məkkitire yoo kur, i kii koŋit siar, li-i tee ki i mək məkaku fanu nan u sennii nba ki n teeni dinna na. ¹⁴ Naan i daa yêen sennu maŋ, koo ki jiantir ki bia baakit yensau.

Ki jiin tubdatu nba be mɔyêtuk ni

(Liifai teeb 26.14-46)

¹⁵ “Naan li-i tee ki i ki mək məkaku nan i Yomdaano Yennu fanu, ki ki dia u sennu nan u wanni kur nba ki n teeni dinna na, bonbiir nba na kur saa baariwa.

¹⁶ “Yennu saa sat mətont i doi nan i kpaant paak.

¹⁷ “Yennu saa sat mətont i bonbuburit nan li jeet nba kur ki i jikit ki di paak.

¹⁸ “Yennu saa sat mətont i paak, ki turi waas waaminna, ki jeet kan nan fanu, ki i bonkobit kii yabi.

¹⁹ “Yennu saa sat mətont linba kur ki i tuun paak.

²⁰ “Li-i tee ki i tuun bonbiir ŋaan yê Yennu sennu, u saa baar nan parbiir i paak, nan kpikpiruk nan daamuk linba ki i tuun kur ni tee-e nan i kur nba tan saa boont.

²¹ U saa tun yiarbooru booru i paak, ki li saa soor i kur; ki ɔɔ tan kan tenn ki ɔɔ tiŋ nba ki u jikit ki teeni na ni.

²² Yennu saa beri nan yiarkanbant nan gbanantouŋ nan məkra. U saa turi yonkoonin nan wruk ki lin biir i bonbuburit. Bonbiir na booru sii be nani halii nan yaa tan saa kpo. ²³ Saak kan ban baa, ki i tiŋ saa koor wak-it nan kut na. ²⁴ Saak nba bo saa baa na, ŋaan Yennu saa tun tangbiruŋo, ki li sii baa i paak, halii nan yaa tan saa boont.

²⁵ “Yennu saa tur i datai paŋ ki bin nyanni. Ki i saa nyi lokyennkɔɔ poe ki lekib, ŋaan tan saa chiar loka kur po. Ki tingbouŋ na niib kur tan sii mi i po, ki i tee jaŋmaankɔɔntuk ki turib. ²⁶ Ki li-i tee ki i kpo, kɔɔnii nan muuk ni bonkobite tan saa di i gbanant, ki ɔɔ kii be ki beribi. ²⁷ Yennu tan saa te ki məkra n baa i paak nan waa din te ki li baa Ijpt teeb paak bianjinba na. Tana nan fiat saa soor i gbanant kur po ki i kpai, ki li sii kaa tebuk. ²⁸ Yennu saa te ki i yura n labir, u saa te yin jɔɔk, ki bia ŋmat i dudukit. ²⁹ Ki i sii lin turin yonnu ni nan jɔɔk nba tuu turin bianjinba na. Ki i saa lon i ɔɔnu ki kɔɔ. Ki i kan məkkit toona nba kur ki i tuun ni. Ki i datai kpan sii diini ki bia fiari. Ki ɔɔ kii be ki sommitini.

³⁰ “Ki a sii mək sarkpeŋ, ŋaan ɔɔɔe tan saa kɔɔkɔ; ki i saa maa ŋei, ŋaan kan kɔɔ li ni. Ki i saa bur tilontii ŋaan

tan kan di li kɔɔna. ³¹ I numm niŋe ki bi tan saa kɔɔt i bonkobit, ŋaan i kan ŋman bi nanti. Ki bi saa dat i bonii ki yaat namm, ŋaan ki i gorii, ki bi bia kan jen namm ki turi ni. Ki i datai saa gaar i pei, ŋaan ɔɔɔ kii be ki sommini. ³² Ki bi saa jii i bonjai nan bonpoi ki tur boorganu, ki bin teemm bi yommii, ŋaan ki i gorii. Ki i tuu sii gorii daa kur, i waas jenu po, ki i nunii n tan koor, ŋaan i kan labi. ³³ Tingaŋ niibe tan saa di i jeet kur nba ki i koo nan ninbinmɔɔnii na, i kan gaar siari see mukisuk nyɔɔ nyɔɔ. ³⁴ I nabsuk saa te ki i yura n labr. ³⁵ Yennu saa te ki məkra n gbar gbar i taa, li bia saa soor i yura ki saa sikin taapant, ki li sii ton bonchiann, ŋaan i kan la li tebuk.

³⁶ “Yennu saa jii yimm nan i kpanbar ki yaat saan nani tingaŋ ni, siaminba ki yimm koo i yeejamm ki ban kɔɔ. Leŋe ki i saa sii jiantir yennii nba ki bi jii daat nan tana ki namir na. ³⁷ Tiŋ nba ki Yennu saa yati ki saan nani na, li saa bakit leŋ niib nan linba tumi na. Ki bi saa sariki, ki bia dinni butinn.

³⁸ “I tuu saa bur bonboorii saama, ŋaan tan saa jaan jeet waaminnae, kimaan naasuut tuu saa ŋman ki kokii i bonbuburita. ³⁹ I tuu saa wuu daan tilontii, ki bia gotib fanu ki bin teen tiinii, ŋaan i kan kɔɔkɔ li kɔɔna ki kɔɔ, koo ki nyu li daami, kimaan dundura saa kɔɔ li nyakawa. ⁴⁰ Kpan tiinii sii be-e i tiŋ kur po, ŋaan i kan la li kpami, kimaan li kɔɔna saa siir bonporbite. ⁴¹ Ki i sii mək bonjai nan bonpoi, ŋaan bi kii tee i yabi, datai sii sobe ki teeb yommii. ⁴² Bonŋmiŋmabite sii ŋman i tiinii nan bonbuburit kur.

⁴³ “Boorganii nba kɔɔ i tiŋ ni na sii laat yiikooe ki gaari, ŋaan ki i yar warii yoo kur. ⁴⁴ Ki bi sii mək likirii ki kpentir teeni, ŋaan ki yimm kii mək siar ki kpentir ki teemmi. Ki li joontu bi tan sii diai, ki i baakitib.

⁴⁵ “Mətont na kur tan saa baar i paake tee-e nan yaa tan saa boont, kimaan i ki sak ki gaar i Yomdaano Yennu sennii nba ki u turi na. ⁴⁶ Ki li tan sii tee Yennu buut tubdatu nyinn ki tur yimm nan i yaaboona məkkmək nan məkkmək. ⁴⁷ Yennu teen piisin i bont kur paak, ŋaan i ki jiantɔɔ nan parpeenn nan i para kuri. ⁴⁸ Li paak, i saa tun tur i datai nba ki Yennu jikiti ki teemm nae. Ki i saa kɔɔ bont kur; kon saa soori, ki nyunnyukuru sii mək, ki i bia saa somm yann ki kan yoo siari. Yennu saa te ki bi diini nan yaa tan saa boont. ⁴⁹ Yennu saa nyi nan nisiab banfəkira, niib nba ki i ki mi bi maami, ki bi saa lan i paak nan kɔɔnbakper na. ⁵⁰ Ki bi baka kii be ɔɔ po, bi kii mək ninbatinu nan ɔɔ, laa tee bik koo nikperi. ⁵¹ Ki bi saa ŋman i bonkobit nan i bonbuburit, ki i saa kpo kon. Ki bi kan tenn i jeet koo tilɔɔna daan koo kpan koo nei koo pei, ki i saa kpo. ⁵² Bi saa lek doi kur, tiŋ nba ki Yennu jikit ki teeni na ni, ki i joonjaana nba linti, ki i maa bi paak na saa baa tiŋ ni.

⁵³ “Li-i tee ki i datai kɔɔ liak i doi, kon saa baa i paak bonbiir, ki i poŋ ji tan sii ŋman waas nba ki i Yomdaano Yennu turi nae. ⁵⁴⁻⁵⁵ Ki jaburchimɔɔ nba nyii məkita ŋaak ni gbaa tan saa ŋman u tiŋ bik, sakir nba ni ki fara maŋ tan saa baar na, kimaan u ji ki mək jesiat. U tan kan sak ki ŋmit u bisiak nant ki tur u ninja, koo u pooloŋir, koo waas nba biar, ki bin ŋmami. ⁵⁶⁻⁵⁷ Ki

pooburchimɔ nba nyii mɔkita ɲaak ni gbaa, ki tuu mɔk bonchiann, ki ki saak wun somm ki saan siar, mun bia tan saa tun nnae, yoo nba ki datai na tan saa liak doo na. U tan saa ɲakit jeet paak, ki tan saa bɔr ki ɲman u sanpantik nan bar. U tan kan biit ki tur u sɔrɔ nba ki u loonɔ na, koo u waas nba biar na siari.

⁵⁸ “Li-i tee ki i ki wei Yennu sennu nba sɔb gbouɲ na niɲ fanu, ki bia ki baakit i Yomdaans Yennu bakitnaunɲ sanjaann na, ⁵⁹ u saa tur yimm nan i yaaboona yiarii nba kaa tebuk, nan yiarlɔrkar nba ki i kan fit teb. ⁶⁰ U saa te yiarkebant nba ki i bo tiinir Ijpt na ki lin soori, ki i kan la laafia. ⁶¹ U saa turi yiarlɔrkara, nan yiarbooru nba kur be, ɲaan ki li sana ki taa Yennu sennu nan wannu gbouɲ na ni, ki lin boonti. ⁶² Yi-i lekii pɔt ki tee nan ɲmaabira na, ɲaan i waaminnae tan saa tenn, kimaan i ki mɔk mɔsaku nan i Yomdaans Yennu.

⁶³ Nan laa maɲ Yennu ki u te ki i mɔkit ki bia pɔt na, ɲaan li bia saa maɲ nnae ki u saa te yin boont. Ki u saa ɲabiri tiɲ nba ki i kɔɔ a yin kar na ni.

⁶⁴ “Yennu saa yati digbana kur po, tingbouɲ na paak, ki leɲe ki i saa sii jiantir yennii nba ki bi jii daat nan tana ki nan, yennii nba ki yimm koo i yeejamm ki ban jiantir. ⁶⁵ Ki i kan ban la parmaasir siar boor, ki bia kan ban la tiɲ nba sii tee i yari. Ki Yennu saa te ki i yura n gbee nan dudukit, ki i sii be parbiir ni, ki bia kii mɔk dindanni. ⁶⁶ Ki i manfoor sii laɲ, ki i be nan jaɲmaanii yonnu nan nyɔk kur. Ki i sii kɔɔ mɔk jijeet kuun po. ⁶⁷ Ki i yan paak sii put linba kur ki i laati; ki li-i yent sanyɔk ni, i tuu sii sunman daajoouk baara; ki daajoouk mun biak, ki i sunman ki li yenta. ⁶⁸ Yennu saa kɔɔnɔ ɲaringberja ni ki yin ɲmat Ijpt. ɲaan ki li tee sɔnu nba ki Yennu din yet nan i bo kan ban somme. Leɲe ki i saa yabir a yin kɔi i mɔɲ ki tur i datai, a bin daa-i ki i sii tee bi daaba, ɲaan bi sɔɔ kan daa-ini.”

Ki jii Yennu mɔlor nan Israel teeb, Moab tiɲ ni po

29 Mɔbona nba nae tee mɔlor nba ki Yennu tur Moses a wun wann Israel teeb, Moab tiɲ ni; linba na kur pukin mɔlor nba ki Yennu din turib, yoo nba ki bi be Sainai kɔr boor na.

² Ki Moses yiin Israel teeb kura, ki yetib a, “I mɔɲ la nan i ninbina, linba ki Yennu tun ki tur Ijpt kpanbar nan u saakab nan u tingbouɲ kur. ³ I la yiarbiiuk nan jaarlituk toona nba ki Yennu tun nawa. ⁴ ɲaan nan dinna Yennu ki te ki i bann fanu linba tuun na paak.

⁵ Li jii bina piinnae ki Yennu somm nani kunkoouk paak, ɲaan ki i chinchena nan i taasaat ki chati. ⁶ I ki la boroboro ki ɲman, ki bia ki nyuu daan koo dapaarimi, ɲaan Yennu-e teeni linba kur ki i loon. U tun nna a yin bann nan ɲɔɔ tee i Yennu. ⁷ Taa tan baar nna, ki bat Sihonn, wunba tee Hesbonn bat, nan bat Og, wunba mun tee Basann bat na fiir ki tookit ki kɔn nant. ɲaan ki ti kɔn nyannib, ⁸ ki fat bi tini ki biit ki tur Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir. ⁹ Ii mɔk mɔsaku fanu nan mɔbona nba be mɔlor na ni, ɲanne saa te ki yin la nyannu, linba kur ki i tuun ni.

¹⁰ “Dinna daar nba na, i kura see i Yomdaans Yennu tɔɔnne: I tɔɔndamm, nan i saakab, nan i jab, ¹¹ nan i

poob, nan i waas, nan boorganii nba kur be nani ki chɔɔn daat ki bia lu nyun ki teeni. ¹² I be nna dinna na, a yin kɔɔ mɔlor nba ki i Yomdaans Yennu jikit ki teeni, a yin gaarir ki sakir fanu na nie. ¹³ ɲanne saa te ki kɔɔ Yennu n gbeen u mɔsonn mɔtana, nan i tee u niib, ki u mun tee i Yennu, nan waa senn yimm nan i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakob bianɲinba na. ¹⁴ Yimm kuukɔ kaa ki Yennu jikit u mɔlor nan u sennu ki teen a yin weir fanu, ¹⁵ u teen ti kura nba see u tɔɔnɔ dinna daar nba nae, nan ti yaaboona nba ki ti saa marib.

¹⁶ “I tian binberɲ nba ki i din be Ijpt, nan bianɲinba ki i din somm kɔɔ digbangana na ni. ¹⁷ I din laat bi yennii nba ki bi namir nan daat nan tana nan salimpeena nan salimmɔna, linba ki Yennu ki loon na. ¹⁸ Ii mi man ki i kɔɔ, koo poo, koo i ɲaateeb, koo i booru niɲ nba see nna dinna na, ki wun yɛt ti Yomdaans Yennu, ɲaan jiant digbanlia yennii. Li-i tun nna, li sii tee nan lɔbuk nba tuu pia, ki u kur tee lɔbii nae. ¹⁹ Ii mi man, i kur nba be nna dinna, ki gbat sennu na. Sɔɔ daa kpann u mɔɲ nan li-i tee ki u tun u yanbɔɔ, bont kur saa somm fanu ki turɔ. Li toonbooru saa biir i kur nba tee niɲamm nan nibiit nawa. ²⁰ Yennu kan nyik chab li daans, ɲaan u wutoor saa doe daans maɲ paak, ki bonbiir nba kur sɔb gbouɲ na ni saa baa u paak, ki di boontɔ. ²¹ Yennu saa te ki li daans-ii tee nyinn ki tur Israel booru kur, ki kɔɔ Yennu saa te parbiir nan mɔtont nba kur be mɔlor nba sɔb u sennu gbouɲ na ni n baa li daans paak.

²² “I yaaboona nba saa fiir ki tee nipaauɲ, nan boorganii nba saa nyi digbanbanfɔka na, saa la nabsuk nan biiru nba ki Yennu jii tur i tiɲ. ²³ Ki i sarwaat saa saate, ki ji gbee nan sarwuuta nan yaarin; ki i kan fit bur siari, mɔk gbaa kan pia leɲ. Ki i tiɲ ji sii tee nan Sodom nan Gomora nan Adma nan Seboyim doi nba ki Yennu biirir, yoo nba ki u wutoor din doo na. ²⁴ Ki durinya teeb kur ji sii boi a, ‘Bee ki Yennu tun nna ki tur tiɲ na? Li paak tee bee ki u wutoor doo?’ ²⁵ Li jiinu sii tee nnae, ‘Yennu niib na biir mɔlor nba ki kɔɔ Yennu, wunba tee bi yeejamm Yennu na lor namm, yoo nba ki u din nyin-nib Ijpt nawa. ²⁶ Bi ji jiantir yennii nba ki bi ki ban jiante. Yennu ki sak a bii jiantir yennii, ²⁷ ɲanne te ki u wutoor doo niib na paak, ki u lu mɔtont nba kur sɔb gbouɲ na ni, bi tiɲ paak. ²⁸ Yennu wutoor doo bonchiann, ki u wutoor donu maɲ niɲe ki u ɲabirib bi tiɲ ni, ki saan lub tingaɲ ni, siaminba ki bi ji be mɔtana.’

²⁹ “Ti Yomdaans Yennu bɔr mayena nbae ki li be woonin ni, ɲaan fiit u sennu ki turit, a timm nan ti yaa-boona n weir mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Baa saa teen bianɲinba ki la piisin

30 “Tɔn, mɔtana n teeni gannue ki jii piisin nan mɔtont po. Li-i tee linba na kur baari, ki i ji be tiɲ nba ki i Yomdaans Yennu yati na ni, ki i saa tiar linba ki n wanni na. ² Li-i tee yimm nan i yaaboona saa ɲmant Yennu paak, ki sak gaar nan i para kur sennu nba ki n teeni dinna na, ³ ɲann kɔɔ Yomdaans Yennu sii mɔk ninbatinu i paak, ki u saa nyinni tiɲ nba ki u yati ki i be na, ki jen nani, ki te yin mɔkit biak. ⁴ Li-i lekii tee

ki i yat ki saa be durinya kpini po, naan i Yomdaano Yennu saa tikiri ki jen nani boyennkoo boor, ⁵ ki yin bia yent tiŋ nba ki i yeejamm din koo na. Ki u saa te yin mokit ki bia poot bonchiann ki gar i yeejamm nba din be na. ⁶ I Yomdaano Yennu saa tur yimm nan i yaaboona mɔsaku par. Ki li saa te ki i loonoo nan i para munn, ki i sii fit be tiŋ na ni. ⁷ Ki u saa lebit mɔtont na kur ki lin baa i datai paak, binba ki loon i maan ki bia diini na. ⁸ Ki i bia saa ŋamm sak ki dia u sennii kur nba ki n teeni dinna na. ⁹ Yennu saa te ki yin mokit toona nba kur ki i tuun ni. Ki i sii mɔk waas nan bonkobit bonchiann, ki i tiŋ saa nan jeet bonchiann. Ki u sii mɔk parpeenn nan wun te ki yin mokit, nan waa din mɔk parpeenn nan i yeejamm n mokit bianjinba na. ¹⁰ Naan see ki i sak ki dia u sennu nan u wannu nba sɔb gbouŋ na ni na. Li tee ki yin gaarɔe nan i para kur.

¹¹ “Sennu nba ki n teeni dinna na ki paari, li bia kan gar i paŋ teriki. ¹² Li ki be sanpagbant ni kaawa ki i sii yaa, ‘Ŋmee saa do sanpagbant ni ki saa jiir ki tan turit, ki tin gbiint ki ji sakiri?’ ¹³ Koo li ki be mɔk-pootir, ki i sii yaa, ‘Ŋmee saa poot mɔkgbenir maŋ ki saa jiir ki tan turit, ki tin gbiint ki ji sakiri?’ ¹⁴ Aaii, mɔmaan na be i boor ni. I mir ki bia saa fit tiara. Li paak, sakin man.

¹⁵ “Dinna daar nba na, n teeni gannue, ii gann manfoor nan bonŋann, koo kuun nan bonbiir. ¹⁶ Li-i tee ki i sak ki gaar i Yomdaano Yennu sennu nba ki n teeni dinna na, ki loonoo, ki sak u mɔb, ki wei u sennu kur, ŋann i saa mokit, kii tee digbanjaann. Ŋoo Yennu saa teen piisin i paak, tiŋ nba ki i yaa yin koo na ni. ¹⁷ Naan li-i tee ki i ki sak yin gbiint, ki ŋmant ki jiantir yennii, ¹⁸ dinna daar na ni, n kpaaniie, i saa boonta. I kan wei i manfoor ni, tiŋ nba ki i saa poot koo mokit ki koo kar na ni. ¹⁹ Mɔtana n teeni yaake ki i gann manfoor koo kuun; i gann Yennu piisin koo Yennu mɔtont. N yi sanpaak nan tiŋ maa bin di siara nan linba ki i gann. Gant manfoor. ²⁰ Lomin i Yomdaano Yennu kii mokit mɔsaku nan fanu, ki yimm nan i yaaboona saa wei, tiŋ nba ni ki u din senn mɔsonn a u saa tur i yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakoo na.”

Bianjinba ki Joosua set Moses seenu ni

31 Ki Moses ŋammit piak teen Israel teeb a, ² “Mɔtana n dii bina kobik nan piinleewa, ki ji kan fit teen i tɔndaano. Ki linba pukin na po tee nnae, Yennu betin nan n kan poot koo mokit. ³ I Yomdaano Yennu tɔŋo saa liit i tɔnn ki biir digbana nba be leŋ na, ki lin fit te yin kar bi tiŋ ni. Ki Joosua sii tee i tɔndaano nan Yennu nba yet bianjinba na. ⁴ Yennu saa biir niib maŋa, nan bianjinba ki u din koo ki nyann Amor teeb batnba Sihonn nan Og, ki biir bi doi na. ⁵ Yennu saa te yin nyannib, kii diab nan maa wanni bianjinba na. ⁶ Ii wakii man, ki chee i para. I daa tiimm janmaani. I Yomdaano Yennu tɔŋo sii be nani. U kan ŋaai, u bia kan nyikini.”

⁷ Ki Moses yiin Joosua ki tan pak nanoo Israel teeb kur tɔnn a, “Ii wakii ki bia chee a par; fine tee daano nba saa gar niib na tɔnn ki bin koo kar tiŋ nba ki Yennu senn mɔsonn a u saa tur bi yeejamm na ni. ⁸ Yennu

tɔŋo saa liit a tɔnn, ki sii be nana, u kan ŋaa-a, u bia kan nyikaani. Li paak, a daa tiin janmaani, cheen a par.”

Ki jiin sennu na karuŋ po

⁹ Ki Moses sɔb Yennu sennu na ki jii tur Liifai teeb nba tee mannteeb na, binba din gorii Yennu molor lakir na, nan Israel teeb saakab, ¹⁰ ki yetib a, “Bina ŋanlore gbennu kur, yoo nba tuu tee pana piinu yoo na, ii karin sennu na sanpaapo, lanbont jaamm ni. ¹¹ Ii karin sennu maŋ ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi baar a bin jiant i Yomdaano Yennu boyennkoo boor na ni. ¹² Ii yiin ki taan jab, nan poob, nan waas, nan boorganu nba koo i doi niŋ na kur. Ŋanne saa te ki koo kur n gbat ki tumii bianjinba ki u saa baakit i Yomdaano Yennu, ki bia sak gaar u wannu fanu. ¹³ Nnae saa te ki i yaa-boona nba ki ban gbat i Yomdaano Yennu sennu na saa gbat, ki tumii, ki sii mokit mɔsaku nanoo, baa saa wei bianjinba, tiŋ nba ki i saa poot koo mokit ki kar na ni.”

Yennu pinpakjoontik nan Moses

¹⁴ Tɔn, ki Yennu yet Moses a, “A ji ki mokit yoo saan ki sii be a manfoor ni. Yiin Joosua ki koo nanoo n jiantu lanbouŋ ni, ki min pak nanoo.” Ki Moses nan Joosua koo lanbouŋ maŋ ni. ¹⁵ Ki Yennu mokit bi paak, ki be sanpagbouŋ nba see lanbouŋ na tammoo ni.

¹⁶ Ki Yennu yet Moses a, “A saa kpo mɔtana, naan a kuun poor po, niib na kii jiantirin, bi saa biir n molor nba ki n lor namm nawa. Bi saa nyikin, naan jiant yennii nba be tiŋ nba ki bi yaa bin koo kar na ni. ¹⁷ Li-i tee ki li tun nna, n wutoor saa do bi paake, ki n nyikib ki bin boont. Bonbilankant booru booru saa baarib. Ki bi ji saa bann nan bonbibooru na kur baat bi paak ki-maan min Yennu ji ki be nammi. ¹⁸ N saa yête, ki kan sommib, kimaan bi tun bonbiir nba tee yenbis jiantii-wa.

¹⁹ “Tɔn, sɔbin yaŋ na. Jiin ki tumii Israel teeb, ki li sii be ki tee siara ki teemm. ²⁰ Ki n saa jiib ki saan namm mokit nan tinkpiasir nba ki n senn mɔsonn a n saa tur bi yeejamm na ni. Leŋ bi sii laat jeet nba kur ki bi loon, ki sii be bi yamani. Naan bi saa ŋmante ki jiantir yenbis, ki yêtin ki biir n molor. ²¹ Ki bonbilankant bonchiann saa baarib. Naan bi bia sii tian ki yiin yaŋ maŋ, ki li sii tee siara ki teemm. Mɔtana gbaa, n mi bi dudukit nba tee linba naan daa ki jiib ki saan namm tiŋ nba ki n senn mɔsonn maa n saa turib na ni.”

²² Moses din sɔb yaŋ na daar maŋ niŋe, ki jii tumii Israel teeb.

²³ Ki Yennu pak nan Joosua, wunba tee Nunn bija, ki yet a, “Ii wakii ki bia chee a par. A sii be Israel teeb tɔnn, ki jiib, ki saan namm tiŋ nba ki n senn mɔsonn maa n saa turib na ni, ki n sii be nana.”

²⁴ Ki Moses mint sɔb Yennu sennu ki teen gbouŋ ni, ki ki nyik siari. ²⁵ Waa gbenn yoo nba, ki u yet Liifai mannteeb nba gorii koo Yennu molor lakir na a, ²⁶ “Jiin gbouŋ nba tee Yennu sennu gbouŋ na ki kpeen molor

lakir nba tee ካጋ Yennu yar na ni, ki li sii be lej ki tee tiarin ki tur u niib. ²⁷ N mi bi tubkpaasin nan m̄yētuk nba tee bianjinba. Bi yēt Yennu m̄b yoo nba ki n be n manfoor ni nawa, ki bi bia sii m̄k m̄yētuk bonchiann, n kuun poor po. ²⁸ Yiint ki taan i booru yudamm kur nan bi saakab ki bin baar n ከከ, ki n betib linba na kur. N saa yiin sanpaak nan tij ki bi sii tee siara ki turib. ²⁹ N mi nan n kuun poor po, niib na sii m̄k tonu, ki bia saa yēt linba ki n tumiib nawa. Njaan li kan yukiri ki bonbilankant saa baarib, kimaan bi saa tun linba ki Yennu yaa bi daa tuume, ki li saa te ki u wutoor n do.”

Moses yarj

³⁰ Ki Moses pak yarj na m̄bona kur, ki Israel teeb kur gbiin. Li m̄bonae na:

- 32** “Sanpaak nan tij, gbatir n m̄maan, gbiintir fanu linba ki n yeen.
² N wannu sii toot nan saak nba tuu toot nae, ki saa baa tij na paak nan marin na.
 N m̄maan saa baa nan nyun nba ki bi tuu maant bonbuburit nae,
 ki sii tee nan samimmiiuk nba tuu baa m̄k paak na.
³ N saa dont Yennu sanne,
 ki u niib saa wann u yabint nba tee bianjinba.
⁴ “Yennu-e tee i guut ከከ nba yab,
 ki tee kasii nan barm̄nii u ከከ kur ni.
 I Yomdaan ከከ be fanu nan barm̄nii,
 ki tuun linba kur ስan fanu.
⁵ Njaan i ki be fanu, ki ki jarj nan wun yiini u niibi.
 I tee nibiit nan kpinkpanii damme.
⁶ Yimm jatit nan yankaarin damm na,
 yaa saa dia Yennu bianjinbae na-a?
 U tee i baa nan i naamii daanኤ, ki nami ki i tee digbann.
⁷ “Tiat man linba gar yaayoo niwa;
 boin i baanba ki bin wannu linba din tun.
 Boin nikpera ki bin wannu linba gar.
⁸ Yabint daan ከከ tur digbann kur li yente,
 ki ከከ nibooru kur nan bi kpaar,
⁹ ስaan gann Jak ከከ yaaboona ki bi tee u ከከ niib.
¹⁰ “U lab muuk ni, ki bi lin yirib siaminba tee kunkoouk
 ki wouj da yoo kur,
 ki u guub ki goriib fanu, nan waa saa got u ከከ bi-anjinba na.
¹¹ Nan baakir nba tuu tumii u bonbira yukiru bianjinba,
 ki ከከ ki tiab nan u kpinkpant na,
 nnae ki Yennu guur Israel teeb ki bi ki baa.
¹² Yennu ከከ dia u niib, ስaan ki boi yensau sommir po.
¹³ “U te ki bi gorii tingbouj na, ki di linba kur pia kpaant ni,
 ki laat siat tanfiat ni, ki bi kpan tilontii pia tansakirii ni.
¹⁴ Ki bi nei nan buunii teemm biin bonchiann.
 Ki bi m̄k pejanii nan bujanii nan naajanii,

ki m̄k jeet nba ስan, nan daranin.

- ¹⁵ “Yennu niib kpaatir nan m̄kint, ስaan m̄k m̄yē-tuk;
 ki gbenjit ki ከከ nan jeet, ki nyik Yennu, bi naamii daan,
 ki yēt bi yabint tinnt ከከ.
¹⁶ Ki bi yenbis jiantu na ከከ Yennu funfunn,
 ki toonbiit nba ki bi tun na donn u wutoor.
¹⁷ Ki bi jiantir narinbiit nba ki tee Yennu nan yenbis nba ki bi yeejamm din ki mi,
 yennii nba ki Israel teeb din ki sakir.
¹⁸ Bi din tamm Yennu po,
 wunba tee yabint tinnt ከከ ki turib manfoor na.
¹⁹ “Yennu nba din la nna na, ki u wutoor doo;
 ki u yēt u bonjai nan u bonpoi,
²⁰ ki yet a, ‘N ji kan ban sommib, ስaan la linba saa baarib,
 damm nba tee tubkangbata ki ki waan fanu na.
²¹ Bi patmannu nae donn n wutoor.
 Li m̄kin funfunn nan bi yenbis na; yensau kaa ki m̄k ny ከከti.
 N saa jii digbanjmanjire ki donn bi wutoor,
 n saa jii digbanliij nnae ki ከከ funfunn.
²² N wutoor saa doe nan muyeruk na,
 ki di linba kur be tij na paak.
 Li saa di ki baar tinp ከከ ni, ki bia di kunkona nba ከከ fiaka.
²³ “ ‘Ki n saa te ki bonbiir n baarib ki sii kaa gbennu.
 Ki n saa ከከ n peenii kur bi paak.
²⁴ Ki kon nan gbanantouj nan yiarbiit saa kpib.
 N saa tun bonkob-susoot ki bin lekib, nan waatont ki bin juntib.
²⁵ Ki ከከ saa faa ki kpi niib, doi ከከ ni;
 ki jarjmanii saa soor niib, ስei ni.
 Naasimm nan sapaamm saa kpo;
 li sanpantii koo nikpera gbaa kan tenni.
²⁶ N bo saa biiribe fas fas, ki ከከ kii tian bi po,
²⁷ ስaan n ki loon ki bi datai n donn bi ከከ nan ስamme ከከ
 ki nyann n niib na, ስaan ki li tee n ከከ biiribi.’
²⁸ “Israel teeb tee digbann nba ki m̄k yame;
 bi ki m̄k yanfoon nan waama.
²⁹ Bi ki bann linbae teen ki bi datai nyannib.
 Bi kan fit bann linba tumi.
³⁰ Nlee ki yeno ከከ ki nyann bi tusiri,
 ki banlee ከከ ki nyann bi tusaa piiki?
 Linba na tun kimaan bi Yomdaan Yennu nyikiba.
 Bi Yabint Yennu jiiib ki turib bi dataiwa.
³¹ Bi datai na mi nan bi ከከ yennii na ki m̄k panji,
 ki ki tee yenjaana nan Israel teeb Yennu na.
³² Ki bi datai na tuun ki biir nan Sodom nan Gomora teeb na,
 ki tee nan tilontii nba tuu lon ከከ ki li ton ki tee lbii na,
³³ ki tee nan daan nba ki bi jii walabiri lbii ki ስaa na.
³⁴ “Yennu tian linba ki bi datai tun na po.
 U guue a li yoo n baara ki wun dat bi tuba.
³⁵ Yennu saa ስmant bi paak ki dat bi tubawa;

yoo baate ki bi saa ḡat baa, bi biiru daar per na.

³⁶ Yennu saa fat u niib, yoo nba ki u la ki bi paṅ gbenn.

U sii māk ninbatinu nan damm nba jiantirō na, yoo nba ki u la baa chōk bianṅinba.

³⁷ Yennu saa boi u niib a, 'Yenbis nba ki i teemm yada na be lee?

³⁸ I jii i bonkob-kpamma ki mann maruṅ ki turib, ki bia mōn tilōnna daan bi paak a bin nyu.

ṅaant ki bin baar ki tan fati mōtana, ṅaant ki bin chiar ki tan sommi.

³⁹ "Bant mōtana nan min kuukōe tee Yennu, yensau kaa ki tee barmōnii Yennu.

Min Yennu kpi, ki bia teen manfoor, n teen daṅ, ki bia teen laafia,

ki sōk ki be ki saa fit fati n nuu ni.

⁴⁰ Barmōnii nan maa tee Yennu nba tun be na, n donn n nuu sanpaapoe ki por

⁴¹ nan n saa ḡat n jukbanjiak ki tun buut toonn.

N saa ḡmat took n dataiwa, ki dat binba ki loonin na tuba.

⁴² N saa te ki n peenii n nyu bi sōn,

ki n jukbanjiak na saa kpi wunba kur biirin.

N kan nyik bi sōk nba kōn nanin.

Binba la daniin nan yommii na kur saa kpowa.'

⁴³ "Digbana teeb, ii dont Yennu niib,

Yennu saa dat binba kpib na kur tuba.

U tuu dat u datai tubae, ṅaan nyik chab u niib bi biit."

⁴⁴ Ki Moses nan Joosua, wunba tee Nunn bija na ḡamm yet yaṅ na mōbona, a Israel teeb na n gbat.

Ki jiin Moses kpaanjoontii po

⁴⁵ Moses nba wann niib na Yennu sennu na ki gbenn yoo nba, ⁴⁶ ki u yetib a, "Ii bann i yan ni man, ki sak wei sennu nba ki n teeni dinna na kur fanu. Ii jiiir ki wann i waas ki bii dia Yennu sennii maṅ kur. ⁴⁷ Wannu na ki tee mōbonkoona kaa, li tee i manfoore. Ii māk mōsaku nann, ki i saa wei tiṅ nba be jōkōdann māk-pootir, ki i saa kōk kar na ni."

⁴⁸ Daar maṅ niṅe ki Yennu yet Moses a, ⁴⁹ "Ii saa Abarim kunkona peṅ, linba be Moab tiṅ ni, ki yeek nan Jeriko doo na. Domin Nebo kunkonn ki got diit Keenann tiṅ, linba ki n jikit ki teen Israel teeb ki li sii tee bi yent na. ⁵⁰ Ki a saa kpo kunkonn maṅ paak, nan a ninja Aarōn nba din kpo Hor jōk paak bianṅinba na, ⁵¹ kimaan i banlee na ki sak n mōk, Israel teeb tōkōn, yoo nba ki i din be Meriba nyun boor, ki kpia Kades doo, Sinn kunkoouk paak na, ki i ki baakitin niib na tōkōn. ⁵² A saa la tiṅ maṅ banfōkira, ṅaan a kan kōk tiṅ maṅ ni, tiṅ nba ki n jikit ki teen Israel teeb na."

Bianṅinba ki Moses sat piisin Israel teeb paak

33 Piisin nba ki Moses, wunba tee Yennu nirō na sat ki tur Israel teeb ṅaan kpoe na:

² Yennu nyii Sainai jōk paak ki dōkit Edom tiṅ paak nan yonnu nba tuu do na, ki nyii Parann jōk po, ki nyikint u niib paak.

Ki malakanba tusaa piik be nanō;

ki u dia moyeruk nan mulanbaabii u niidiitu.

³ Yennu loon u niib, ki guu binba tee u yab, ki ti gbaant u tōkōn ki saak u sennu.

⁴ Ti saak sennu nba ki Moses turit na, linba tee ti tiṅ burchinmōkint na.

⁵ Yennu teen kpanbar ki tur u niib Israel teeb, yoo nba ki bi booru booru nan bi saakab taan ki be na.

⁶ Ki Moses yet ki jiin Rubenn booru po a, "Rubenn booru daa ban kpenn ki boontiri,

ṅaan u niibe lek waar."

⁷ Ki u yet jiin Juda booru po a,

"Yennu, gbiintir bi fabinii ki sommib, turimm mōtaauk nan bi boorleeb na.

Yennu, kōnin ki turib, ki bia somm ki fatib bi datai nuu ni."

⁸ Ki u yet ki jiin Liifai booru po a,

"Fin Yennu, jiin a bona nba ki bi yi Yurim nan Tumim na

ki fiit a loomm ki wann Liifai teeb nba ki a bikimm Masa doo ni,

ki kat wann bi mōnii nba tee bianṅinba, Meriba nyun boor;

⁹ ki bi set a poor po ki gar baa bo saa set bi damm nan bi ninjamm nan bi waas poor po na.

Bi sak ki gaar a sennu nan a mōlor kura nan bi para munn.

¹⁰ Bi saa wann a niib ki bin sak a sennuwa.

Bi saa mann maruṅ, a maruṅ binbinta paaka.

¹¹ Yennu, sommit bi booru ki turib paṅ,

yii māk parpeenn nan linba ki bi tuun. Faan kōn bi datai kur, ki daa te ki bi ji māk manfoori."

¹² Ki u yet jiin Benjaminn booru po a,

"Booru nba nae ki Yennu loomm ki bia guub; u goriib daar kur ni, ki be bi sinsuuk ni."

¹³ Ki u yet jiin Joosef booru po a,

"Yennu n teen piisin bi tiṅ paak, ki te ki saak-ii baa, ki bia te ki nyun-ii nyi tinpōkōk ni.

¹⁴ Naant ki piisim-ii be bi tiṅ paak, ki yonnu-ii nyikin-tir,

ki lii loon kōkōṅana, kōkōṅana nba sii yab bonchiann li kōkōna yoo.

¹⁵ Naant ki yaayoo ni kunkona na n gbee nan jegarṅa.

¹⁶ Naant ki bi tiṅ na n gbee nan bonṅana kur.

Yennu nba din be moyeruk ni,

jagotuk paak na n teen piisin bi paak.

Naant ki piisin nae-ii be Joosef booru paak,

kimaan u din tee u ninjamm yudaanōe.

¹⁷ Joosef booru paṅ tee nan naajak paṅ nae,

ki u yiikoo tee nan naajakookir yina na.

Ki u saa jii ṅanne ki tut nyinn niib ki saan namm ban-fōka.

Ki u paṅ tee Manase maaru tusaa tusaa nan Efraim maaru tusaa piik piik."

¹⁸ Ki u yet jiin Sebulunn nan Isakar booru po a,

"Sebulunn saa mōkit, mōkgbenṅir paak kpinkpouṅ nie, ṅaan ki Isakar gor saa pukin ṅaak ni.

19 Bi saa poi boorganii ki bin baar bi kunkonn ni, leje ki bi saa mann barmōnii maruŋ. Bi sii laat bi mākint, mākgebŋir na nie nan tanbiinii nba kook māk-kpiŋ na ni.”

20 Ki u yet jiin Gaad booru po a,
 “Pakin Yennu, wunba te ki bi yent yarik. Gaad booru dōō ki guue nan yanbōr nba tuu guu ki teen siir nan wun tabit boouk koo yur na.

21 Bi gann tinŋaŋe ki tur bi mōŋ; bi jii tōōndamm tor ki turib. Bi sak gaar Yennu wannu nan sennu, yoo nba ki Israel tōōndamm taan ki be boyennkōō boor na.”

22 Ki u yet jiin Dann booru po a,
 “Dann booru tee yanbōr paŋe, ki yuuk mobit Basann yent ni.”

23 Ki u yet jiin Naftali booru po a,
 “Yennu teen piisin Naftali booru paak bonchiann. Ki bi yent nyii Galilii mākgebŋir boor ki siik niidiitu po.”

24 Ki u yet jiin Aser booru po a,
 “Aser booru la piisin ki gar boorleeba. Ŋaant ki u ninjamm numm n gboou, ki u tiŋ-ii kpaī kii māk kpan tiinii,

25 ki te ki u doi tammōi-ii loo kut gana ki wuu yōō kii be u yamani.”

26 Israel teeb, yensau ki tee nan i Yennu na, wunba purin sanpaapo nan u bonŋana, ki bia purin sanpagbant ni ki teen siir nan i sommir.

27 Yennu nba tun be na yōō tee i sindant boore, ki u nuu yōō teebi. Ki u saa ber i datai ki bin fōkit ŋaan nyiki, ki beti a yin biir bi kur.

28 Jakōb maaru be parpeenn ni, ki be bi yamani tiŋ nba gbee nan jeet nan tilōōna daan na ni, siaminba ki marin nyi sanpaapo ki baa maant leŋ tiŋ na.

29 Israel teeb, i māk parpeenne. Sōō ki be ki tee nan yimm na. I tee digbann nba ki Yennu tinnie.

Ŋōō tee i naagbankōŋir nan jukbanjiak, ki guu-i ki bia saa turi nyannu. Ki i datai tan saa baar i boor ni ki barimi a yin nyikib, ki i tan saa ŋmaatib tiŋ ni.

Ki jiin Moses kuun po

34 Ki Moses nyii Moab paanu ni ki saan Nebo kunkonn paak, ki saa doo porii Pisga jōō nba be Jeriko yondo po na. Leje ki Yennu wannō tiŋ na kur, ki li tee Gilead yent, ki fōkit jir niigaŋ po ki saa tuu Dann doo, ² laa nyii Naftali yent kur, nan Efraim nan Manase yent, nan Juda yent ki fōkit ki jir yonbaa po ki saa tuu Sinsuuk ni mākgebŋir, ³ laa nyii Juda niidiitu po; nan paanu nba be Soar ki saa tuu Jeriko nba māk kaatii na po. ⁴ Ki Yennu yet Moses a, “Tiŋ nba nae ki n senn mōsonn ki tur Abraham nan Aisak nan Jakōb nan n saa tur bi yaaboona na. N te ki a la tiŋ maŋa, ŋaan n kan te ki a taar n ŋmaa leŋi.” ⁵ Yennu toontunno Moses din kpo Moab tiŋ nie, nan bianjinba ki Yennu yet a u saa kpo na. ⁶ Ki ŋōō Yennu piiu, Moab baauk ni, ki li be Bef-peor doo bōkleer po, ŋaan nan dinna, sōō ki mi Moses kakur boor. ⁷ Moses nba din kpo yoo nba na, u din tee bina kobik nan bina piinlee-e; ŋaan u din daa paar bonchiann, ki bia laat fanu. ⁸ Israel teeb din mō ki fabin u kuun, daa piintaae, Moab tiŋ ni.

⁹ Joosua, wunba tee Nunn bija din gbee nan yanfoon, kimaan Moses paan nii u paak a wun gaar u seenu, u kuun poorpo. Ki Israel niib kur din sak Joosua mōb, ki wei sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun turib na.

¹⁰ Sōkinii daa ki ban be Israel tiŋ ni ki tee nan Moses na; ki Yennu pak nanō numm nan numm ni. ¹¹ Sōkinii sōō daa ki ban tun bakitnauŋ nan chinŋchin toona nan bianjinba ki Yennu din te ki Moses tun ki tur Ijijipt kpanbar, nan u saakab, nan u tiŋ kur na. ¹² Sōō daa ki ban tun toonjaana nan jaarlituk toonbooru nba ki Moses din tun, Israel teeb nunii ni na.

Joosua

Ki jiin Joosua gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bianjinba ki Israel teeb din poot Jɔɔɔdɔn mɔkir ki kɔ Keenann tiŋ ni, ki kɔ nyann niib bonchiann nba be leŋ nae. Joosua-e din tee Israel teeb tɔɔɔdaɔn li yoo maŋ.

Bianjinba ki Joosua kɔn nyann Keenann teeb

1 Moses nba din tee Yennu toontunɔ na kuun poor poe ki Yennu pak nan Joosua, wunba tee Nunn bija ki tee Moses sommtɔ na, ² ki yetɔ a, “N toontunɔ Moses kpowa. Mɔtana, fin nan Israel teeb na kur n teen siir ki poot Jɔɔɔdɔn mɔkir, ki kɔ tiŋ nba ki n teeni na ni. ³ N tur fin nan n niib maŋ tiŋ na, siaminba kur ki i taar saa ŋmaa, nan bianjinba ki n yet Moses na. ⁴ I tiŋ terii saa nyi kunkoouk na paak niidiitu po, ki saan tuu Lebanonn jɔjaana na niigaŋ po, ki nyi Yufrates mɔkir na yondo po, ki nyi Hef teeb yent na, ki baar Sinsuuk ni mɔkgbenjir na yonbaa po. ⁵ Joosua, kɔ kan ban nyanna. N sii be nana nan maa din be nan Moses bianjinba na. N sii be nanae yoo kur, ki kan ban nyika. ⁶ Ii mɔk paŋ nan parcheenn, kimaan fine sii tee niib na tɔɔɔdaɔn, ki kɔ nyann tiŋ nba ki n sat mɔk ki tur bi yeejamm na. ⁷ Ii kpaŋi mɔk paŋ ki chee par, ki yabir sak sennii nba kur ki n toontunɔ Moses daan wanna na fanu. A daa yêen sennii na nan waama, ŋanne saa te ki a nyann, siaminba kur ki a saan. ⁸ Yabit ki tuu te sennu gbouŋ na-ii karin jiantii ni yoo kur. A tumii gbouŋ maŋ yonnu nan nyɔk kur, ki sak linba kur sɔb gbouŋ na ni, ŋanne saa te ki a mɔkit ki bia nyann. ⁹ Tiat nan n daan beta a ii mɔk paŋ nan parcheenn. A daa tiin jaŋmaanii koo ki ŋaan tama, kimaan min a Yomdaanɔ Yennu be nana siaminba kur ki a saa saan.”

Bianjinba ki Joosua tur niib na ŋmakita

¹⁰ Nanne Joosua wann tɔɔɔdam na ¹¹ a bin lin kaŋ na ni ki bet niib na a, “Lomin jeet man ki teen siir, kimaan daananta sinuuk ni, i saa poot Jɔɔɔdɔn mɔkir ki kɔ tiŋ nba ki i Yomdaanɔ Yennu teeni na ni.”

¹² Ki Joosua yet Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir a, ¹³ “Tiat man Yennu toontunɔ Moses nba daan beti nan i Yomdaanɔ Yennu yet a u saa turi tiŋ nba be Jɔɔɔdɔn mɔkir yondo po na, ki li sii tee i yent na. ¹⁴ I poob nan waas nan bonkobit saa biar nna, ŋaan ki i kunkɔnkɔnna nba mɔk jiatat na saa gar poot ki somm bi leeb Israel teeb na, ¹⁵ nan baa tan saa kɔ kar tiŋ nba ki i Yomdaanɔ Yennu turib, ki li be Jɔɔɔdɔn mɔkir yonbaa po na. Wu-u taŋi tur Israel booru kur nyannu yoo nba, yin jen kar i mɔŋ tiŋ nba ki

Yennu toontunɔ Moses turi, ki li be Jɔɔɔdɔn mɔkir yondo po na ni.”

¹⁶ Ki bi yet Joosua a, “Ti saa tun linba kur ki a wannit, ki bia saan siaminba kur ki a tunta. ¹⁷ Ti saa sak a mɔk nan taa din saak Moses mɔk bianjinba nae. A Yomdaanɔ Yennu-ii be nana nan waa din be nan Moses bianjinba na. ¹⁸ Wunba kur pak biit ki jiin a tɔɔɔdantuk na po, koo ki yêet a sennii na yenn, bin kpi li daanɔ. Ii mɔk paŋ nan parcheenn.”

Bianjinba ki Joosua tun doonii teeb Jeriko doo ni

2 Tɔn, ki Joosua tun doonii teeb banlee, ki bi nyii Akasia ^I kaŋ ni, a bin saan fiit Keenann tiŋ, mantik Jeriko doo. Baa baar doo na ni yoo nba, ki bi saan kɔ po jantonn nba ki bi yiu Rahab na ŋaak ni. ² Ki Jeriko bat gbat nan Israel tesiab kɔ doo na ni nyɔk, a bin fiit tiŋ na. ³ Nanne ki u tun toonii Rahab boor ki yetɔ a, “Jab nba be a ŋaak ni na baar a bin fiit tiŋ na kure. Jiimm ki baar namm.”

⁴⁻⁶ Ki Rahab jiin a, “Jasiab baar n boora, ŋaan n ki mi baa nyii siaminba, bi bo nyii doo na ni ki yonnu daa ki baa, ki doo na gann bia daa bo ki looni. N bo ki boi bann baa saa siaminba, li-i tee ki i wei berib mɔtana, i saa sooriba.” Li yoo na ki kɔ ki Rahab jii jab banlee na, ki doo namm u ŋaak yur paak ^{II} ki saa jii kinkaka ki bakin bi paaka. ⁷ Ki bat na te jab nyii doo na ni, ŋaan ki bi loon gann. Ki bi lin lon Israel doonii teeb na, ki saan tuu siaminba ki sɔnu pootir Jɔɔɔdɔn mɔkir na.

⁸ Laa tan bɔnn, ki doonii teeb na yaa bin dɔk yoo nba, ki Rahab doo ŋaak na yur paak, ⁹ ki saa yetib a, “N mi nan Yennu jii tiŋ na turiwa, wunba kur be tiŋ na ni, li ji mɔk jaŋmaaniie, kimaan i paak. ¹⁰ Ti mi gbat Yennu nba din te ki Mɔkmun fɔk i numm ni, yoo nba ki i din nyii Ijpt nawa. Ti bia ban gbat bianjinba ki i din kpil bat Sihonn nan bat Og, Amor teeb batnba banlee nba din be Jɔɔɔdɔn mɔkir yondo po nawa. ¹¹ Taa din tan gbat li po na, jaŋmaanii din soorite, ki ti kura ji ki mɔk parcheenn, kimaan i paak. I Yomdaanɔ Yennu-e yen sanpaak nan tiŋ. ¹² Mɔtana, ii sat mɔk Yennu sann ni nan i tan saa dia n ŋaateeb nan burchint, nan bianjinba ki n dia-i na, ki bia turin nyinsiar ki n teeni yada. ¹³ Ii sat mɔk nanin nan i saa tinn n baa nan n naa, ki bia

^I Akasia tee tiik nba yiin puuk. ^{II} Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

tinn n ninjamm nan n niipoob nan bi njaateeb kurawa. I daa te ki bi kpiti."

¹⁴ Ki jab banlee na jii a, "Yennu n nyinn ti manfoor, li-i tee ki ti ki tun nan taa saa paka bianjinba na. Li-i tee ki a kan kumii sɔɔ taa lorin bianjinba, ti sat mɔɔ nan Yennu-i jii tiŋ na ki turiti, ti saa dia-a fanuwa."

¹⁵ Rahab njaak din taab doo na joonne, li paak ki u nyinn nmiik takorbonn ni, ki jab na soor sik. ¹⁶ Njaan sɔɔ ki Rahab yetib a, "Ti saa man kunkona na ni, ki bɔɔ kii be leŋ daananta, nan yoo nba ki jab na tan saa jen nna. Li poor po ki ii ji soor i sɔɔ kii saa, nna-i kaa, bat na jab saa sooriwa."

¹⁷ Ki Israel jab banlee na yetɔ a, "Ti saa dia mɔɔ nba ki a te ki ti lor nawa. ¹⁸ Faa saa tun linbae na: Yoo nba ki ti saa lek doo na na, lorin nmiimɔɔ na takorbonn nba ki a nyinnit li ni na paak, ki yiin a baa nan a naa nan a ninjamm nan a baa njaateeb kur, ki taamm a njaak ni. ¹⁹ Ki wunba nyii njaak na nanyer po, wu-u kpo, li sii tee u biite, ki ti kan la nyiiruk. Li-i munii tee binba be nana na sɔɔ la dan, njaan li nyiiruk sii tee ti yare. ²⁰ Li-i tee ki a kumii sɔɔ taa lorin linba na, njaan ti kan fit dia mɔɔ nba ki a te ki ti lor na." ²¹ Ki Rahab sak, njaan nyinnib. Baa nyii yoo nba, ki u jii nmiimɔɔ na ki lor takorbonn na paak.

²² Ki doonii teeb na saan ki bɔɔ kunkona na ni, ki bat jab na lin ki kpaanib tiŋ na kur po daananta, njaan ki ki labi, ki ji nmat jen Jeriko. ²³ Ki doonii teeb banlee na nyii kunkona na ni, ki poot mɔɔ na, ki nmat Joosua boor, ki saa betɔ linba kur tun, ²⁴ ki bia yet a, "Ti mi nan Yennu jii tiŋ na kur ki turita. Niib nba kur be leŋ na tiinit janmaaniie."

Bianjinba ki Israel teeb poot Joosua mɔɔ

³ Laa yent sanyɔɔ, ki Joosua nan Israel teeb kur dɔɔ fiir, ki nyii Akasia kaan na ni, ki saan Joosua mɔɔ boor. Leŋe ki bi teen bi kaan njaan guu bin poot. ² Daa nanta gare, ki tɔɔndamm na lin kaan na kur po, ³ ki yet niib na a, "Li-i tee ki i tan la mannteeb jii i Yomdaan Yennu mɔɔ lakir na yoo nba, yin fiir kii waab. ⁴ I ki ban baar nna na, li paak bi saa wann i sɔɔ ki yin tɔɔkin. Njaan i daa nakii mɔɔ lakir na; lii fɔɔ nani nan maar jinn nawa."

⁵ Ki Joosua yet niib na a, "Njammit i mɔɔ man, kimaan Yennu won saa tun bakitnaun toona i sinsuuk ni," ⁶ ki ji yet mannteeb na a bin jii mɔɔ lakir na ki gar niib na tɔɔnn. Ki bi tun nan waa wannib bianjinba na.

⁷ Ki Yennu bet Joosua a, "Maa saa tun linba dinna nae saa te ki Israel teeb kur n piin kii baakita nan a tee nijaanne, ki bia bann nan min Yennu be nana nan maa din be nan Moses bianjinba na. ⁸ Yetir mannteeb nba jii mɔɔ lakir na, nan li-i tee ki bi baar mɔɔ na boori, bin sik nyun na ni kii see."

⁹ Nanne ki Joosua yet niib na a, "Baat nna man, ki tan gbiint linba ki i Yomdaan Yennu saa yeti. ¹⁰ Yaa saa na, u set saa ber nyinn Keenann teeb nan Hef teeb nan Hif teeb nan Peris teeb nan Girgas teeb nan Amor teeb nan Jibus teeb nawa. ¹¹ I saa bann nan Yennu nba fo na be nani, yoo nba ki nɔɔ Yennu nba yen

tingbouŋ kur na mɔɔ lakir na gar i tɔɔnn, ki poot Joosua mɔɔ. ¹² Tɔɔn, yin ji gann jab piik nan banlee, yentɔɔ kur n nyi Israel booru kur ni. ¹³ Li-i tee ki mannteeb nba jikin Yennu nba yen tingbouŋ kur na mɔɔ lakir tan nmaa Joosua mɔɔ na ni, li nyun saa jite, njaan taant poo boyennkɔɔ ni."

¹⁴⁻¹⁵ Li din tee jejaan-yooe, ki mɔɔ na gbee muu.

Niib na nba din nyii kaan na ni, ki saa a bin poot Joosua mɔɔ yoo nba, ki mannteeb na jii mɔɔ lakir na, ki gar bi tɔɔnn. Mannteeb na taa nba kpan nmaa mɔɔ na ni yoo nba, ¹⁶ ki nyun na jit, ki taant poo, ki kpia nan doo nba ki bi yir Adam, ki li kpia Saretann doo na. Ki mɔɔ man nyun nba tuu puub ki siik Mɔɔ-kpeenn ni na jit, ki li te niib na fit somm poot, siaminba naak Jeriko na. ¹⁷ Niib na nba somm tinkooŋ paak ki pootir yoo nba, ki mannteeb nba jii Yennu mɔɔ lakir na see Joosua mɔɔ na sinsuuk ni, tinkooŋ man paak, nan niib na kur nba tan poot gbenn.

Ki jii tantiarkara na chaanu po

⁴ Niib na kur nba poot Joosua mɔɔ ki gbenn yoo nba, ki Yennu pak nan Joosua a, ² "Gant jab piik nan banlee, ki yent yent n nyi booru kur ni, ³ ki wannib ki bin tɔɔ tana piik nan njaanle, Joosua mɔɔ sinsuuk ni, siaminba ki mannteeb bo see na. Betirib ki bii dia tana man kii somm nann, ki tuu tan bir siaminba ki bi chaan kaan, a bin dɔɔ nyɔɔ."

⁴ Tɔɔn, ki Joosua yiin jab piik nan banlee nba ki u gann na, ⁵ ki yetib a, "Ti saa man Joosua mɔɔ ni, ki liit kii be Yennu mɔɔ lakir na tɔɔnn, ki Joosua kur-ii buk tann u tɔɔ paak, ki tann kur-ii see Israel booru yenn kur paak. ⁶ Tana man tuu saa tiar niib na linba ki Yennu tun na poe. Ki li-i tee dasiar ki i waas tan boi-i a tana man paak tee bee, ⁷ i saa betib nan Joosua mɔɔ ni nyun din jite, yoo nba ki Yennu mɔɔ lakir pootir mɔɔ man na. Tana nba na tuu sii tian Israel teeb linba tun nna na poe."

⁸ Ki jab na gaar Joosua wannu na, ki tɔɔ tana piik nan njaanle, Joosua mɔɔ sinsuuk ni, ki yennkɔɔ kur see Israel booru yenn kur paak, ki bi jii saan nann kaan na boor, ki saa bir leŋ, nan bianjinba ki Yennu pak nan Joosua na. ⁹ Joosua din chaan tana piik nan njaanle nba bo be Joosua mɔɔ sinsuuk ni, siaminba ki mannteeb nba jii mɔɔ lakir bo set na. Tana man bia daa be leŋ nan dinna. ¹⁰ Mannteeb na din see Joosua mɔɔ sinsuuk ni nnae, nan bont kur nba tan tun gbenn nan Yennu nba yet Joosua ki u wann niib na, a bin tun na. Linba nae ki Moses din wannib.

Niib na din kakite ki poot mɔɔ na. ¹¹ Niib na kur nba poot mɔɔ yoo nba, ki mannteeb nba dia Yennu mɔɔ lakir na gar niib man tɔɔnn. ¹² Ki Rubenn booru ni jab nan Gaad booru ni jab nan Manase booru bɔɔ jab nba teen siir nan tɔɔ na, gar Israel teeb na tɔɔnn, ki poot mɔɔ, nan bianjinba ki Moses din wannib na. ¹³ Jab na kur din tee nan tusaa piinna naewa, ki teen siir nan tɔɔ, ki Yennu be namm, ki bi poot be paanu nba naak Jeriko na ni. ¹⁴ Linba ki Yennu din tun li daar na te Israel teeb na bann nan Joosua tee nijaanne. Bi

din baakit u manfoor kur ni, nan bianjinba ki bi din baakit Moses na.

¹⁵ תַּחַת, ki Yennu ji yet Joosua ¹⁶ a wun wann mannteeb nba jikit molor lakir na, ki bin fiir yaat לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר. ¹⁷ Ki Joosua tun nna. ¹⁸ Yoo nba ki mannteeb na poot gbenn, ki mackir na namm puub, ki tan gbee ki muu.

¹⁹ Niib na din poot לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר, nmaasinsinn na ni dapiik daare, ki chaan bi kaarj Gilgal, ki li be Jeriko yondo po. ²⁰ Leje ki Joosua chaan tana piik nan njanlee nba ki bi jii לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר ni na. ²¹ Ki u ji yet Israel teeb na a, “Li-i tee dasiar ki i waas tan boi-i tana na paak nba tee, ²² i saa betib bianjinba ki yimm Israel teeb din poot לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר tinkooje. ²³ Ii betib nan i Yomdaan Yennu-e din te ki לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר nyun na jit, ki i fit somm poot, nan waa din בָּכִית מְאֻמָּה ki turit bianjinba na. ²⁴ Linba nae saa te סָכָה kur nba be tingboung na paak n bann Yennu bakitnaurj yiikoo nba tee bianjinba, ki i ji sii baakit i Yomdaan Yennu מַכְרִיר מִכְרִיר na.”

5 Amor batnba, binba din be לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר yonbaa po na kur, nan Keenann batnba, binba din be ki kook Sinsuuk ni mackgbenjir na nba gbat nan Yennu te ki לָבַדְדָּאנִי מַכְרִיר jit, ki Israel teeb poot ki tan gbenn na, ki jarmanii soorib, ki bi ji ki mack siara parcheenn, kimaan Israel teeb na paak.

Ki jii punpotu po Gilgal doo ni

² Nanne ki Yennu yet Joosua a, “Kpeet tana ki lii di nan barii na, ki pot Israel teeb puna.” ³ Ki Joosua tun nan Yennu nba wann na, ki pot Israel teeb na kur puna, siaminba ki bi yi Punpotu לָבַדְדָּאנִי na paak. ⁴⁻⁶ Israel teeb nba din nyii Ijijit yoo nba na, jab na kur ponj din pot bi punaewa, njan bina piinna nba ki bi ji din be kunkoouk na paak ki somm saa na, bonjai nba ki bi din maarib na puna din ki poti, ki bia jenna, jab nba din jarj nan bin saan תָּבַבִּינָה nba ki bi din nyii Ijijit na kur ji din kpowa, kimaan bi din יָעַתְדָּאנִי Yennu mabe. Nan Yennu nba por na, yaak din ki chabib nan bin la tinjarj nba kpai ki Yennu din senn masonn nan u saa jii ki tur bi yeejamm na. ⁷ Jab na bonjai marj puna din ki poti. Nipaaurj marje ki Joosua din pot bi puna.

⁸ Punpotu na nba gbenn yoo nba, niib na din biar be kaarj na nie nan fiat na nba tan buur. ⁹ Ki Yennu yet Joosua a, “Yaa din tuu be Ijijit ki tee yommii na, li din tuu tee fei-e ki turi, njan mctana n nyinni fei marj niwa.” Nanne teen ki bi din pur lej Gilgal, ^I bi bia daa yi lej nnae.

¹⁰ Yoo nba ki Israel teeb daa din be Gilgal paanu nba kpia nan Jeriko na, bi din dii yukitgar ^{II} tiaru jaamm, nmaarik na ni, li dapiik nan nanna daar daajoouko.

¹¹ Li daar sanyafannuko, ki bi din sint dii jeet nba bur Keenann tij ni, li jepurkit nan boroboro nba ki datinj kaa lej. ¹² Li yoo na jeet nba ki bi yi mana na ji din ki nyi sanpaapo baa, ki Israel teeb na ji din ki mack li jeeti.

I Bi maan ni, Gilgal nan “bi nyinn” מִכְרִיר naane. II Yennu malaka din kpai Ijijit teeb bijakpera, njan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Laa din nyii li yoo ki saa, Israel teeb ji din di jeet nba buur Keenann tij nie.

Ki jii Joosua nan סָכָה nba dia jukbanjiak na po

¹³ Yoo nba ki Joosua din per Jeriko na, ki u la jas סָכָה see u סָכָה ki dia jukbanjiak. Ki Joosua saan u boor ki saa boik a, “A tee ti jab na yenc amii a tee ti dataake?”

¹⁴ Ki סָכָה na jii a, “N ki tee i jab na yenc kaa, n bia ki tee i dataak kaa, min njan tee Yennu kunkonkonna nmakit סָכָה.”

Ki Joosua baa fabin ki jiant, njan yet a, “Chanbaa, n tee a toontunn. A loon ki n tun bee ki turani?”

¹⁵ Ki Yennu kunkonkonna nmakit סָכָה na yet a, “Pitir a taasaat, kimaan a see kasii boore.” Ki Joosua tun nan waa wann na.

Ki jii Jeriko biiru po

6 Jeriko teeb din loon bi doo ganae ki kpar, ki bia guu, a Israel teeb na daa סָכָה סָכָה din kan fit סָכָה, koo ki nyi doo na ni. ² Ki Yennu yet Joosua a, “N jikit Jeriko digbann nan li kpanbar nan li kunkonkonna na kur ki tee a nuu ni. ³ Fin nan a kunkonkonna tuu saa somm ki lint doo na taar yomkake, daar kur ni, ki saa tuu daa njanloob. ⁴ Mannteeb banlore-e tuu saa gar molor lakir na סָכָה, ki סָכָה kur-ii dia naatunn. Ki daa njanlore daar na, fin nan a jab na n somm ki lint doo na taar munlore, ki mannteeb na-ii peeb naatuna na. ⁵ Li poor po bin pebir ki lin wei. Yi-i gbat nna yoo nba, ki i jab na kur n yikin nan kunkopaara, ki doo na joonjot na saa baa. Ki i jab na kur n סָכָה doo na ni.”

⁶ Ki Joosua yin mannteeb na ki yetib a, “Jii molor lakir na man, ki i banlore n gar סָכָה po kii dia naatuna.” ⁷ Li poor po ki u te ki u jab na piin somm ki lintir doo na, njan סָכָה jab nba dia jiat na siab ponj daj gar molor lakir na סָכָה powa.

⁸ Joosua nba pak nan niib na ki gbenn yoo nba, ki mannteeb banlore nba dia naatuna njanlore na gar סָכָה po, ki peeb naatuna na, ki bi waa nan Yennu molor lakir na poor po. ⁹ Ki jasiab dia jiat ki gar mannteeb nba peeb naatuna na סָכָה, ki jab nba biar na ji waa molor lakir na poor po. Yoo nba na kur ki naatuna kpan duune. ¹⁰ Ki Joosua pak nan niib na, a bi daa hooti ki bia daa piak, ki tan tuu yoo nba ki u saa chabib yaak ki bin ji hoot. ¹¹ Ki u pak niib na a bin jii Yennu molor lakir na, ki somm lint doo na taar yomkake, li poor po bin ji nmat kaarj na ni ki סָכָה.

¹²⁻¹³ Laa yent, ki Joosua fiir sanyapob ni, ki mannteeb nan kunkonkonna na namm somm lint doo na nan baa won tun na. Ki kunkonkonna na siab gar סָכָה, ki mannteeb banlore na waa ki peeb naatuna njanlore, ki mannteeb nba jii Yennu molor lakir na waa bi paak, ki kunkonkonna nba biar na ji joont. Linba na kur tuun njan ki naatuna na kpan duune. ¹⁴ Daa njanlee daar marj ni, bi din somm lint doo na yomkake, njan nmat saan bi kaarj ni. Bi din tun nnae ki saa tuu daa njanloob.

¹⁵ Ki daa ñanlore daar na ni, ki bi fiir sanyɔk ni, ki ji somm lint doo na taar munlore. Li daar kɔɔe ki bi din lint taar munlore. ¹⁶ Lintu nba saa pukin munlore na ni, ki mannteeb yaa bin pebir naatuna na, ki Joosua chab u jab na yaak a bii hoot, ki yetib a, "Yennu jii doo na ki teen i nuu niwa. ¹⁷ Doo na nan linba be leŋ kur tee lin biire, kii tee piinii ki tur Yennu, ñaan jantonn nba tee Rahab nan u ñaateeb kɔɔe saa tinn, kimaan waa daan bɔr ti doonii teeb na paak. ¹⁸ Yaak ki chab nan yin jii linba bo tee yin biir na nan li yennkɔɔwa. Li-i tee ki i tun nna, i saa baar nan wahala nan biiru Israel teeb kaan niwa. ¹⁹ Linba kur ki bi jii salimmɔna, koo lik-kut, koo kutmɔnt, koo salimpeena ki nan, li tee Yennu yare, ki tee lin saan Yennu bekir ni."

²⁰ Ki mannteeb na peb naatuna na, ki jab na nba gbat naatuna na yoo nba, ki bi hoot, ki doo na joonjot na kur baa. Li yoo na ki kunkɔnkɔnna na doo kɔkɔ na paak, ki kɔɔ doo na ni ki nyannir. ²¹ Bi din jii bi jukiie ki kpai doo na niib kur, li jab nan poob, nan waas nan nikpera kur, ki bia kpai nei nan pei nan bonii.

²² Ki Joosua yet jab banlee nba daan chekit doo man a, "Saant jantonn na ñaak ni ki saa nyinn ñɔɔ nan u ñaateeb, nan yaa daan senn mɔsonn bianjinba na."

²³ Nanne ki bi saan nyinn Rahab nan u baa, nan u naa, nan u ninjamm, nan u ñaateeb nba be kur, ki jii u ñaateeb nan daaba kur ki saan namm sindandiiuk boor, ki li kpia Israel teeb kaan na. ²⁴ Li poor po ki bi joo doo na ki li dii li munn po ki boont, ki kpab nan linba kur be doo na ni, ñaan jii salimmɔna, nan kut, nan kutmɔnt, nan salimpeena ki teen Yennu bekir ni. ²⁵ Nnaan Joosua din tinn jantonn Rahab nan u ñaateeb kur, kimaan waa daan bɔr doonii teeb banlee nba ki ñɔɔ Joosua daan tumm Jeriko na paak. Nɔɔ Rahab yaaboona daa be Israel tiŋ ni nan mɔtana.

²⁶ Yoo nba na paak ki Joosua tur kpaanii nba ki tee sii jerimi a, "Wunba kur bikin a wun ñamm ki maa Jeriko doo, u sii be Yennu mɔtont ni.

Wunba kur fɔkin li fiakir, u bijakper saa kpoe, wunba kur maa li tammkɔkɔka, u sanbian saa kpoe."

²⁷ Ki Yennu be nan Joosua, ki Joosua sann tant tiŋ na kur po.

Ki jii Akann biit po

7 Niib na din ki dia Yennu sennu nba ki u din sennib, a bi daa jikit linba ki u yet a bin biir Jeriko doo ni na. Jasɔɔ din be ki bi yiu Akann, u din ki dia sennu manji. Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak bonchiann. Akann din tee Karmi bijae ñaan tee Sabdi yaaboonn, ki nyii Sela naakuuk ni, ñaan tee Juda booru.

² Ki Joosua tun jasiab ki bi nyii Jeriko ki saan Ai, doo nba be Betel yondo po, ki kpia nan Betafenn na. U din turib mɔbe a bin saan ki ñmaa tiŋ na. Baa tun nna ki gbenn, ³ ki bi ñmat ki saa wann Joosua baa la bianjinba a, "Li poŋ ki kpaa talas ki ti kur n saan ki lek Ai. Tumin jab tusaa ñanlee koo ñantaa. A daa tuun kunkɔnkɔnna na kur a bin saan ki kɔni, li ki tee doo nba yab kaa."

⁴ Nanne Israel teeb na tee nan tusaa ñantaa na ki saan

lek doo na, ñaan bi din tan ñmat chiare, ⁵ ki Ai doo ni jab na weib, ki ber nyinnib doo na ni, ki fɔkit namm ki saa baar siaminba ki bi koi tana na. Ai jab na din kpai Israel jab nan piintaa nan banloob nae, yoo nba ki bi siik jɔkɔ na. Janmaanii din soor Israel teeb na bonchiann, ki bi ji ki mɔk parcheenn.

⁶ Li yoo na ki Joosua nan Israel tɔɔndamm na pat pat bi liant nan yanyɛtuk, ki baa faab tiŋ ni Yennu mɔlor lakir na boor, ñaan pukin bi yura tant, ki saa tuu daa-joouk, ki li want bi para nba biir bianjinba. ⁷ Ki Joosua tan yet a, "Yabint Yennu, bee ki a daan jiit ki poont jɔɔdann mɔkir ki baar nant nna? A daan loon fan tan jiit ki tur Amor teeb ki bin biirite-e? Bee teen ki ti daan bo kii be jɔɔdann mɔk-pootir na po? ⁸ N Yomdaanɔ, n saa pak a bee mɔtana nba ki Israel teeb datai tan weib ki bi ñmat chiar na? ⁹ Keenann teeb nan binba kur be tiŋ na ni saa gbat linba nawa. Bi saa tikir ki loonte ki kpi ti kur. Li saa teen nlee ki a sann n la baakiri?"

¹⁰ Nanne Yennu yet Joosua a, "Fiit. Bee teen ki a dɔɔ tiŋ ni nna? ¹¹ Israel teeb tun biire. Bi biir lor nba ki n daan sennib maa bii dia nawa. Bi jii bona nba ki n daan yet maa bin biir na yenn nbawa. Bi jame, ki faar faak ki jii bona man po, ki jiir ki pukin bi tiat ni. ¹² Nanne teen Israel teeb na ki fit took bi datai. Bi chiar bi datai boor, kimaan bi mɔk ji tee man biiribe. Yi-i kii biir linba kur ki n daan senni nan i daa jikit ñaan ki i tan jii na, n kii be nanini. ¹³ Fiit. Njammit niib na ki teemm siir ki bin baar n boor. Yetirib ki bin won teen siir, kimaan min Israel teeb Yomdaanɔ Yennu yaa man pakib linba nae a, 'Israel teeb, linba ki n daan senni nan i biir na yenn nba be i mɔkint ni. I kan fit took i datai, see ki i tan nyinn bona man.' ¹⁴ Li paak, yetirib nan wonn, bin won baar n boor, booru booru. Booru nba ki n gann, ñamme saa baar tɔɔn po, naakuuk naakuuk. Ki naakuuk nba ki n gann, ñamme saa baar tɔɔn po, ñaak ñaak. Ki ñaak nba ki n gann, ñamme saa baar tɔɔn po, jayenɔ yenɔ. ¹⁵ Jɔɔ nba ki n gannɔ ki la bona nba ki n daan yaa bin biir na u boor, bi saa joo kɔkɔ nan u ñaateeb nan bona nba kur ki u mɔk muue, kimaan u baar nan fei Israel teeb paaka, ki bia biir n mɔlor nawa."

¹⁶ Ki li yent sanyapob ni, ki Joosua te Israel teeb booru booru baar, ki Yennu tan gann Juda, ¹⁷ ki u te Juda booru na baar naakuuk naakuuk, ki Yennu gann Sera naakuuk na, ki u te Sera naakuuk na baar ñaak ñaak, ki Yennu gann Sabdi ñaak, ¹⁸ ki u te Sabdi ñaak na baar jayenɔ yenɔ, ki Yennu gann Akann, wunba tee Karmi bija, ñaan tee Sabdi yaaboonn na. ¹⁹ Nanne ki Joosua yet a, "N bija, pakin mamɔmm kur, Israel teeb Yomdaanɔ Yennu boor ni na, ki wann a biit. Pakimin linba kur ki a tun. A daa bɔriin siari."

²⁰ Ki Akann jii a, "Li tee mɔniie. N tun ki biir Israel teeb Yomdaanɔ Yennu-wa. Linba ki n tun tee nnae. ²¹ Bona nba ki ti daan fat na ni, n daan la Babilonn doo liant ki li ñan, ki bia la salimpeena, ki li kpaiu sii tee nan sinpeenii bɔrik-gbina ñanlee na, nan salimmɔna laaku, ki li kpaiu tee nan sinpeenii bɔrik-gbinn kpaiu

na. N niɔŋ daan be leŋ bonchiann, ki n jiiir. Li pii n lanbounj¹ ni, ki salimpeena na be tiŋ po.”

²² Ki Joosua tun jasiab, ki bi chiar saan Akann lanbounj ni, ki saa la linba ki Yennu daan yaa bin biirir na, ki li set pii leŋ, ki salimpeena na be tiŋ po. ²³ Ki bi jiiir ki saan nann Joosua nan Israel teeb na kur boor, ki saa birir Yennu tɔkɔnn. ²⁴ Ki Joosua nan Israel teeb na kur soor Akann, ki jii salimpeena nan salimmɔna laaku na, ki pukin u bonjai, nan u bonpoi, nan u nei, nan u bonii, nan u pei, nan u lanbounj, nan linba kur ki u mɔk, ki saan namm Ninmɔnn Baauk ni. ²⁵ Ki Joosua saa yet a, “Bee ki a baar nan ninmɔnboorik na ti paaki? Yennu saa te ninmɔnn n baara mɔtana.” Ki niib na kur jaat Akann tana ki kpiiu; ki bia jaat u nateeb ki kpiib, ki joo ŋamm nan bi mɔkint kur muu, ²⁶ ki kpekin tankɔruk u paak, ki li kpek leŋ nan dinna. Njanne teen ki bi bia daa yi leŋ Ninmɔnn Baauk.

Ki Yennu wutoor ji maak.

Ki jiiin Ai nyannu nan biiru po

8 Ki Yennu yet Joosua a, “Jiin kunkɔnkɔnna na kur ki saan namm Ai doo ni. A daa tiin janmaanii, koo ki mɔk gbananchɔkinti. N saa te ki a nyann Ai bat, ki u niib nan u doo nan u tiŋ na kur sii tee a yar. ² A saa teen Ai nan li bat nan faa teen Jeriko nan li bat bianjinba nae, ŋaan ii jii li faar nan li bonkobit ki teen i yar. Teent siir ki nyi doo na poor powa ki tan lekib.”

³ Ki Joosua teen siir ki jii u kunkɔnkɔnna kur ki lek Ai. U din jii jab nba mi kɔnn fanu tusaa piintaee ki gaamm nyɔk⁴ nan mɔbona na a, “Ti bɔr i mɔŋ doo na yakleer po, ŋaan daa fɔk nan doo maŋi, ki teen siir nan leku. ⁵ Min nan n jab saa lek doo na. Ki Ai jab-i nyii ki tookit, ti saa ŋmat chiare nan taa daan chiar sinsinn na. ⁶ Bi saa weite nan taa tan saa nyi doo na kpiŋ. Bi sii dukii nan ti yaan tiine. ⁷ Li yoo na yin laat i bɔra ni, ki nyann doo na. I Yomdaanɔ Yennu-e saa jii doo na ki turi. ⁸ I-i yent doo na yoo nba, yin joor muu, nan Yennu nba wann na. Sennii nba ki u turie na.” ⁹ Njanne Joosua te ki bi nyii saan bi bunbɔr boor, Ai yonbaa po, ki li be Ai nan Betel sinsuuk ni, ki saa guu. Joosua din biar kaar na nie nyɔk maŋ.

¹⁰ Laa tan yent sanyapob ni, ki Joosua lakin kunkɔnkɔnna na, ki ŋɔk nan Israel tɔkɔndamm na saan namm Ai. ¹¹ Kunkɔnkɔnna na nan Joosua din saan doo na tammɔjar poe, ki teen bi kaar Ai niigaŋ po, ki baauk na be ŋamm nan Ai sinsuuk ni. ¹² Joosua poŋ din dɔŋ jii jab nan tusaa ŋanŋmu naewa, ki bi bɔr muuk ni, Betel nan Ai sinsuuk ni, doo na yonbaa po. ¹³ Bi din te ki kunkɔnkɔnna na set bi seenii nie, binba be kaar ni na din set ki jiiin gaŋ po, ki binba be bɔr ni na set ki jiiin yonbaa po. Nyɔk maŋ ki Joosua sik baauk na ni. ¹⁴ Ai bat nba gbat nna na, ki ŋɔk nan Ai jab kur fiir sanyɔk ni a bin took Israel teeb nan kɔnn, siaminba ki fɔk nan Jɔkɔdamm mɔkir baauk na. Njan u din ki mi nan jab dɔk muuk ni ki guu-u, doo na poor po. ¹⁵ Joosua nan Israel teeb kur din tiine ki ŋmat poor, ki do kunkoouk paak.

I Bi din jii bonkob-ɔbante ki faa bi lanbont.

¹⁶ Ki Ai teeb yiin bi leeb kur a bin wei Israel teeb. Ki bi din wei Joosua nan u jab ki fɔkit namm doo na. ¹⁷ Ai nan Betel jab kur din wei Israel teeb nae. Bi din yaan bi dooe, ki sɔk ki biar guu, ŋaan waa Israel teeb.

¹⁸ Njanne ki Yennu yet Joosua a, “Jiin kpann nba be a nuu ni na ki tekin Ai po, kimaan n saa jii doo maŋ ki teen a nuu niwa.” Ki Joosua tant u kpann na ki tekin Ai po. ¹⁹ Waa teen nna yoo nba na, ki jab nba bo bɔr muuk ni na fiir bi bɔra ni yama, ki kakit ki sɔk doo na ni ki nyannir, ki joor muu. ²⁰ Ki Ai jab na jiant ki la bi doo di muu, ki munyuuk do sanpaapo, ŋaan yiar din kaa nan bin tɔkin siar po ki paaki, kimaan Israel teeb nba ki bi din waab ki saa kunkoouk po na bia ji ŋmant bi paake, ²¹ kimaan Joosua nan Israel teeb na nba la nan binba bo laa muuk ni na yent doowa, ki munyuut do na, bi din ŋmant ki wor Ai jab nae nan kɔnn. ²² Ki jab nba bo laa na mun nyii doo na ni ki bia worib. Ki Israel teeb be tɔkɔnn nan poor kur, ki bi ji be sinsuuk ni. Ki Israel teeb na kpai bi kur, ki bi sɔk ki fit chiari, koo ki be u manfoor ni. ²³ Njan bi din soor Ai bat na foote, ki baar nanɔ Joosua boor.

²⁴ Ki Israel teeb kpai Ai teeb na kpaant ni, nan kunkoouk na paak, baa weib ki saan sian na, ki ŋmat sɔk doo ni ki kpai binba be leŋ kur. ²⁵ Jab nan poob tusaa piik nan ŋanlee-e din kpo li daar, ki tee Ai niib kur. ²⁶ Joosua din teek u kpann nae nan yoo nba ki bi tan biir Ai teeb ki gbenn. ²⁷ Ki Israel teeb na ji jii doo na ni bonkobit nan bonjana nba be, ki yent, nan Yennu nba wann Joosua na. ²⁸ Ki Joosua joo Ai, ki li sɔk tee langbent nan dinna. ²⁹ U din jɔnn Ai bat na kpeente tiik paak nan daajoouk. Yonnu nba tan baa na, ki Joosua tur mɔk a bin jɔnt u gbanant na tiik paak, ki saan bir doo na tammɔb ni. Ki bi teen nna ki tikir tana ki poon u paak, ki li tankɔruk daa be nan dinna.

Ki jiiin sennu na nba karin Ebal jɔk paak na po

³⁰ Li poor po ki Joosua maa maruŋ binbintir, Ebal jɔk paak, ki tur Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, ³¹ nan Yennu maŋ toontunna Moses nba din senn Israel teeb bianjinba na. U din maar nan Moses sennu gbounj ni nba sɔb ki wann nae, ki li tee binbintir nba ki bi ki jii kut ki kpeer li tana. Bi din jikit mujoonu piinii nan weinanleeb piinii maruŋ ki teen Yennu li paake. ³² Ki Joosua ŋamm sɔb sennu nba ki Moses din sɔb na, tana paak, Israel teeb na kur numm ni. ³³ Israel teeb kur: doo yab, nan boorganu, nan saakab, nan tɔkɔndamm, nan barbuura na din see Yennu mɔlor lakir na loka kur poe, ki took binba jikin mɔlor lakir na. Njamme tee mannteeb ki tee Liifai booru na. Niib na bɔkir din see Gerisim jɔk tɔkɔnn poe, ki bɔkleer na mun see Ebal jɔk tɔkɔnn po, nan Yennu toontunna Moses nba poŋ din dɔŋ wannib bianjinba, yoo nba ki u din yetib a bii tee piisin Israel teeb paak na.

³⁴ Li poor po ki Joosua karin Yennu maan na kur, li piisin nan mɔtont na kur, nan laa kpan sɔb sennu gbounj ni na. ³⁵ Joosua din karin Moses sennu na kure ki tur Israel teeb na kur, li poob nan waas nan boorganu nba sɔk nan Israel teeb na.

Bianjinba ki Gibeonn teeb kpann Joosua

9 Yoo nba na, ki batnba nba be **Joosua** mākir yonbaa po na kur gbat Israel teeb nyannu na po, binba be kunkona doi ni, nan li kunkonbis doi ni, nan binba be Sinsuuk ni mākigbenjir gbiana na, ki saan ki saa tuu Lebanonn tingboun, ñamme din tee Hef teeb bat, nan Amor teeb bat, nan Keenann teeb bat, nan Peris teeb bat, nan Hif teeb bat, nan Jebus teeb bat.
2 Ki bi taan mōb, ki jii bi kunkōnkōnna a bin kōn nan Joosua nan Israel teeb na.

3 Naan ki Gibeonn niib nba tee Hef teeb na gbat Joosua nba tun Jeriko nan Ai bianjinba, 4 ki bi lor a bin kpannō. Bi din kpaan jesiate, ki wuun bōtochiat ni, ki bia jii daan ki liak dalenkpera ni, ki jinn bi bonii. 5 Bi din lia tachiante, ki bia pir taasachiat, ki bi jeet nba ki bi dia na koor ki nyiit nyana. 6 Nanne ki bi fiir saan Joosua nan Israel teeb kaarj na ni, Gilgal doo ni, ki saa yet **Joosua** nan Israel teeb na a, "Ti nyii digbanbanfōkirewa, ki baar a timm nan fin n taan mōb."

7 Naan ki Israel jab na yet a, "Bee saa teen ki timm nan yimm n taan mōbi? Li ki gar i doo kpia nnae."

8 Nanne ki bi yet Joosua a, "Ti tee a daabae."

Ki Joosua boib a, "I tee lamme? I nyii lee?"

9 Ki bi pakō a, "Chanbaa, ti nyii digbanbanfōkirewa, kimaan ti gbat a Yomdaanō Yennu poe. Ti gbat linba kur ki u tun Ijijpt tij ni, 10 nan waa tun linba ki tur Amor batnba banlee nba be **Joosua** mākir yondo po na, ñamme tee Hesbonn bat Sihonn, nan Basann bat Og, ki u din be Astarof doo ni. 11 Ti tōndamm nan binba kur be ti tij ni betit a ti kpaan jeet ki teen sōnu siir ki baar tan pak nana. Bi betit a ti jii ti tōrj ki tura ñaan pak nana, ki fan taan mōb nant. 12 Gotir ti jeet, taa daan nyii ti tij ni yoo nba ki baat a tin tan la-a na, ti jeet na daan tone, ñaan gotir, li maake ki koor nyiit nyana. 13 Yoo nba ki ti wuun daan dalena na ni, li daan tee bonpaanae, ñaan gotir, li yeer yeera. Sōnu na fōk-inte te ki ti taasaat nan ti tiat pat ki gbenn."

14 Ki Israel jab na ki boi Yennu, ñaan gaar bi jeet na waan. 15 Ki Joosua taan mōb nan Gibeonn teeb marj ki soorib **Joosua**, ki chabib a bii be. Ki Israel teeb tōndamm na senn mōsonn nan bi saa dia naasinyōsir na.

16 Bi naasinyōsir mōsonn na daananta daare, ki Israel teeb na gbat nan niib marj nba **Joosua** sian na ki fōk nan waama. 17 Ki Israel jab na fiir gaar sōnu, ki daananta daar ki bi baar Gibeonn teeb marj nba **Joosua** sian, ki bi digbana tee Gibeonn nan Kefira nan Beerof nan Kiriāf Jearim. 18 Israel teeb na din ki fit kpiib, kimaan bi poñ din tōrj jii Yennu sann ki senn mōsonn ki turiba, ki Israel teeb na ji nyiir bi tōndamm na.

19 Naan ki bi jiiin a, "Ti jii timm Israel teeb Yomdaanō Yennu sann ki senn mōsonn ki turiba, mōtana ti kan fit paamm danji. 20 Ti mōsonn na paak, li kpaā talase ki tin nyikib ki bii be, ñaan ti-i teemm siar, Yennu saa dat ti tubawa. 21 Naantib ki bii be, ñaan bi sii chōkōn daate ki lu nyun ki teent." Tōndamm na nba ji din lore na.

22 Ki Joosua tur mōb ki bi baar nan Gibeonn niib na u boor, ki u boib a, "Bee ki i kpāniti a i nyii banfōkirewa,

ñaan ki i doo kpia nna? 23 Linba ki i tun na paak, Yennu biiriwa. I niib sii **Joosua** tee daabae, ki chōkōn daat, ki bia lu nyun ki baat nann Yenjiantu ñaak ni."

24 Nanne ki bi jiiin a, "Chanbaa, ti tun nna kimaan ti gbat a li tee barmōniie nan a Yomdaanō Yennu din tur u toontunnō Moses mōb a wun jii tij na kur ki turi ki yin kpi leñ niib na, ñaan kii tantir kii saa. Ti tun nna kimaan janmaaniie soorit; ti jee ti tōrj manfoor paake. 25 Mōtana ti be a nuu nie, jiiin timm ki tun faa loon bianjinba." 26 Linba Joosua din tume na, u din gaaribe, ki ki sak ki Israel teeb kpiib, 27 ñaan teenib daaba, ki bi chōkōn daat, ki bia lu nyun ki teen Israel teeb na, ki bia saa nann Yennu maruj binbintir boor. Nan mōtana, ñaan bi bia tuun nnae, siaminba ki Yennu gann ki li tee jiantu boor na.

Bianjinba ki yonnu set ki biar see

10 Jerusalem bat Adonisedek din gbat nan Joosua lek Ai ki biirir, ki bia kpii leñ bat, nan waa biir Jeriko ki bia kpii leñ bat bianjinba na. U bia din gbat a Gibeonn teeb taan mōb nan Israel teeb, ki bi lakin **Joosua**.

2 Jerusalem teeb yan din ñmat bonchiann, kimaan Gibeonn tee digbann nba yarin bonchianne nan digbana nba mōk batnba na. Li din yab ki gar Ai, ki li jab na bia mi kunkōn fanu. 3 Ki bat Adonisedek tun toonii Hebron bat Hohamm boor, nan Jarmuf bat Piramm boor, nan Lakis bat Jafia boor, nan Eglonn bat Debir boor, ki yetib a, 4 "Baat man ki tan sommin ki man lek Gibeonn teeb, kimaan leñ niib saan ki taan mōb nan Joosua nan Israel teeba." 5 Ki Amor batnba banjmu nba tee Jerusalem bat, nan Hebron bat, nan Jarmuf bat, nan Lakis bat, nan Eglonn bat na taan kunkōnkōnna ki ñaa lint Gibeonn digbann ki lekir.

6 Ki Gibeonn jab na tun toonii Joosua boor, Gilgal kaarj ni, ki yet a, "Chanbaa, daa tammit ti po. Baat yia ma ki tan sommit. A tinnit. Amor batnba nba be kunkōn paak doi ni na taan kunkōnkōnnae ki baar lekit."

7 Ki Joosua nan u kunkōnkōnna kur, ki pukin u kunkōnkōnna nba mi kōn fanu, din nyii Gilgal ki saa.

8 Ki Yennu yet Joosua a, "Daa tiimm janmaani. N poñ tura nyannuwa. Nan bi yenōkōkōwa kan fit kōn nana."

9 Ki Joosua nan u jab na somm nyōtunmunni ki saan Gibeonn, ki saa lek Amor teeb na, ki li yaar litib. 10 Ki Yennu te ki janmaani soor Amor teeb, yoo nba ki bi la Israel teeb na. Ki Israel teeb na kpiib Gibeonn doo ni, ki ber tōkimm kunkōn kōnu ki sikimm ki gar Behoronn, ki weib nna ki fōkit ki saa baar Aseka nan Makeda. 11 Ki Israel teeb kunkōnkōnna nba waa Amor teeb, ki bi tiin siik na, ki Yennu te sakaangbeña baa ki jaat Amor teeb marj nan baa saa baar Aseka. Sakaana na din kpii Amor teeb na ki gar Israel teeb kunkōnkōnna nba kpiib bianjinbawa.

12 Daar nba ki Yennu te Israel teeb nyann Amor teeb na, ki Joosua miar Yennu, Israel teeb na numm ni, ki yet a,

"Yennu, a te ki yonnu-ii see nna, Gibeonn doo yur paak,

ki te ki ηmaarik mun-ii see nna, Aijalonn baauk yur paak."

¹³ Ki yonnu biar set, ki ηmaarik mun ji ki chat, ki tan tuu yoo nba ki Israel teeb na nyann bi datai, nan laa sɔb Jasar gbouŋ ni. Ki yonnu set yonsuuk ni boyennkɔɔ boor, ki ki nyat damunn, ¹⁴ Li din ki ban tun nna durinya pinpiik niwa, ki bia ki ban tun nna li poor po, ki Yennu gbiint nisaarik mɔb nna. Yennu din kɔn ki taan Israel teeb poe.

¹⁵ Baa kɔn kɔnn na ki gbenn, ki Joosua nan u kunkɔnkɔnna na ηmat kun bi kaan ni, Gilgal doo ni.

Bianjinba ki Joosua nyann Amor teeb batnba banηmu na

¹⁶ Amor teeb batnba banηmu na din mir bote ki saan bɔr Makeda tanfiɔk ni. ¹⁷ Ki Joosua jab na siab lab, ki pakɔ baa bɔr siaminba. ¹⁸ Ki u yet a, "Birintir tangberja ki dɔkin tanfiɔk maŋ mɔb, ki te siab-ii guu, ¹⁹ ηaan i kur daa biat leŋi. Ii waa datai na ki lekib poor po. I daa te ki bi kɔɔ bi doi ni. I Yomdaanɔ Yennu nyan-nib ki turiwa."

²⁰ Ki Joosua nan u jab kpriib, ηaan siab lek din bɔr ki chiar kɔɔ bi doi nba ki bi maa joona nae, ki bi ki fit kpri-ib. ²¹ Li poor po ki Joosua jab na kur ηmat jen u boor, Makeda kaan ni, nan laafia.

Tiŋ na ni, sɔɔ din ki ban pak siar ki biir Israel teebi.

²² Ki Joosua yet a, "Lootir tanfiɔk na ki nyinn batnba banηmu na ki turin." ²³ Ki bi loot ki nyinn Jerusalem bat nan Hebronn bat nan Jarmuf bat nan Lakis bat nan Eglonn bat na, ²⁴ ki saan namm Joosua boor, ki u ji yiin Israel jab na kur, ki bi baar u boor. Ki u yet u kunkɔnkɔnna saakab nba bo weɔ ki saan tɔb na, a bin baar ki tan jii bi taa ki ηmaa batnba na turi ni. Ki bi tun nna. ²⁵ Ki Joosua yet u saakab maŋ a, "I daa tiin jaŋ-maanii, koo ki mɔk gbananchɔkinti. Ii mɔk dindann nan parcheenn, kimaan nnae ki Yennu yaa wun tun ki tur i datai kur." ²⁶ Ki Joosua kprii batnba na, ki jɔnnib tiinii ηanηmu paak, ki bi gbanant jɔkɔ leŋ ki tan tuu daa-joouk. ²⁷ Ki yonnu tan siik, ki Joosua tur mɔb ki bi jɔnt batnba na gbanant, ki saan lu tanfiɔk nba ki bi bo chiar saan bɔr na ni. Bi din jii tangberjae ki loon li mɔb, ki tana maŋ bia daa be leŋ nan dinna.

Bianjinba ki Joosua nyann Amor teeb doi ki pukin

²⁸ Ki Joosua kɔn nyann Makeda nan li bat, li daar. U din kprii doo na niib kure; sɔɔ din ki biar ki mɔk man-foori. U din teen Makeda bat nan waa teen Jeriko bat bianjinba nae.

²⁹ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Makeda ki saan Libna, ki saa lek leŋ niib. ³⁰ Ki Yennu tur Israel teeb na nyannu, ki bi nyann doo na nan li bat. Bi din kprii leŋ ni-ib na kure, nan yenɔkɔkɔwa din ki tenni. Bi din teen leŋ bat na nan baa teen Jeriko bat bianjinba nae.

³¹ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Libna ki saan Lakis, ki saa ηaa lint ki lekir. ³² Ki Yennu tur Israel teeb nyannu, ki bi kɔn nyann Lakis teeb daa ηanlee daar. Bi din ki tenn nirɔ nan yenɔkɔkɔwa, bi din kprii doo na ni ni-

ib kure nan baa tun bianjinba Libna doo ni na. ³³ Ki Geser bat Horam baar a wun somm Lakis teeb, ηaan ki Joosua kɔn nyann ηkɔ nan u jab kur, ki ki tenn nan yenɔkɔkɔwa.

³⁴ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Lakis, ki saan Eglonn, ki saa ηaa lint ki lekir. ³⁵ Li daar nie ki bi din nyann Eglonn ki kprii leŋ niib kur, nan baa tun bianjinba Lakis doo ni na.

³⁶ Li poor po ki Joosua nan u jab nyii Eglonn ki doo kunkona paak, ki saan Hebronn doo ni ki lekir ³⁷ ki nyannir. Bi din kprii leŋ bat nae nan niib na kur, ki kpab nan doi nba kpia leŋ na niib kur. Joosua din biir doo nae perrr, nan waa biir Eglonn bianjinba na. Sɔɔ din ki biar doo na ni ki mɔk manfoori.

³⁸ Nanne ki Joosua nan u jab ηmat saan lek Debir.

³⁹ U din nyann doo na nan li bat, nan doi nba kpia na kur, ki kprii leŋ niib kur. Joosua din tun Debir nan li bat na nan waa tun Hebronn nan Libna nan bi batnba bi-anjinba nae.

⁴⁰ Joosua din nyann tiŋ na kure. U din nyann batnba nba be kunkona paak doi na ni, nan binba be sinsikir ki jiin yondo po na, nan binba be kunkonbis ni ki jiin yonbaa po na, nan binba be kunkoouk paak ki jiin ni-idiitu po nawa. U din ki nyik nirɔ nan yenɔkɔkɔwa; u din kprii bi kure, kimaan Israel teeb Yomdaanɔ Yennu-e turɔ mɔb a wun tun nna. ⁴¹ Joosua din kɔn ki nyii Kades Banea, niidiitu po, ki saan tuu Gasa, ki li kpia mɔkgbianu, ki kpab nan Gosenn yiar na, ki fɔkit doo ni-iganɔ po ki saan tuu Gibeonn. ⁴² Joosua din nyann batnba na, nan bi tiŋ kur, tɔb yennkɔɔ niŋe, kimaan Is-rael teeb Yomdaanɔ Yennu-e kɔn ki tur Israel teeb na. ⁴³ Linba na kur poor po ki Joosua nan u jab ηmat kun bi kaan ni, Gilgal doo ni.

Bianjinba ki Joosua nyann bat Jabinn nan u poorpoɔɔ-mu

11 Yoo nba ki Hasor bat Jabinn gbat nan Israel teeb laat nyannu tɔbii ni na, ki u tun toonii Madonn bat Jobab boor, nan Simronn nan Aksaf batn-ba boor, ² nan batnba nba be kunkona doi ni ki jiin ni-iganɔ po na, nan batnba nba be jɔkɔdann mɔkir baauk ni, Galilii mɔkgebenjir niidiitu po na, nan batnba nba be kunkonbis ni, nan batnba nba be mɔkgbianu ki kpia Dor, ³ ki bia tun toomu Keenann teeb nba be jɔkɔdann mɔkir bɔka ηanlee kur po na boor, nan Amor teeb boor, nan Hef teeb boor, nan Peris teeb boor, nan Je-bus teeb nba be kunkona doi ni na boor, nan Hif teeb nba kɔɔ Hermonn jɔkɔ ηŋ ni, Mispa tiŋ ni na boor. ⁴ Ki bi baar nan bi kunkɔnkɔnna kur, ki bi jab na yab nan tanbiinii na. Bi bia din mɔk taanii nan taantorit bonchi-ann. ⁵ Batnba na kur din taan bi jab, ki bi baar kar Merom kpenu boor a bin faa Israel teeb tɔb.

⁶ Ki Yennu yet Joosua a, "Daa tiimm jaŋmaanii, li won sii tee nna yoo na, ki sɔɔ ki n poŋ kprii bi kur ki tur Is-rael teeba. A te ki bi taanii n wab, ki joo bi taantorit na muu." ⁷ Nanne Joosua nan u jab saan kprii lekir, Merom kpenu na boor, ⁸ ki Yennu te Israel teeb na nyannib; ki Israel teeb na lekib ki weib, ki bi chiar saan

niiganj po ki saa baar Misrefof məkir, nan Sidonn digbana ni, ki bia chyar fokit yondo po ki saa baar Mispa baauk ni. Kənn na din tukin nnae nan Israel teeb nba tan kpil bi datai na ki gbenn, ki nan yenəkəkwa ki biari.⁹ Ki Joosua teemm nan Yennu nba turəkək bjaninba na. U din wab bi taaniie ki joo bi taantorit kur muu.

¹⁰ Li poor po ki Joosua nmat u poor, ki nyann Hasor doo ki kpil lej bat na. (Li yoo na Hasor-e din tee doo nba mək paŋ ki gar digbanlia yent na kur ni.)¹¹ Ki bi kpil niib na kur ki nan yenəkəkwa ki foori, ki bia joo doo na muu.

¹² Joosua din nyann doi na kur nan li batnba, ki kpil sək kur, nan bjaninba Yennu toontunnək Moses din tur mək na.¹³ Nnan Israel teeb na din ki joo doi nba be dokita paak na muu, see Hasor kuukək, ki Joosua din jor muu.¹⁴ Israel teeb na din jil bonjana nan bonkobit nba be doi na ni ki teen bi yar, nnan kpil niib na kur, ki sək ki foori.¹⁵ Yennu din tur u toontunnək Moses mək, ki Moses mun jil ki tur Joosua, ki Joosua dia fanu. U din tun linba kur ki Yennu wann Moses-e.

Ki jiln yent nba ki Joosua gaar na po

¹⁶ Ki Joosua nyann yent na kur: Kunkona paak digbana nan li kunkonbis ni, niiganj nan niidiitu po kur, nan Gosenn yar ni kur, nan kunkoouk paak tij nba be li niidiitu po na, nan jəkəkann məkir baauk na.

¹⁷⁻¹⁸ Yent na din tant ki nyil Halak kunkonn boor niidiitu po, ki kpia EDOM doo ki fokit ki baar Baalgad doo niiganj po, ki li be Lebanonn baauk ni, Hermonn kunkonn niidiitu po. Joosua din kən nan yent na batnba ki li jiu yoo bonchiann, nnan u din tan nyann bi kur ki kpilba.¹⁹ Doo nba din taan mək nan Israel teeb din tee Gibeonn doo kək, ki tee siaminba ki Hif teeb na siab din be. Nnan doi nba tenn na kur, Joosua din nyanniba.²⁰ Yennu-e din te ki bi yabir kən nan Israel teeb, a Israel teeb n kpil ki daa tiimm ninbaauk, ki bin boont gbenn. Yennu nba din senn Moses bjaninbae na.

²¹ Li yoo na ki Joosua saan ki saa biir jafopaarit booru nba ki bi yib Anak teeb, ki bi kək kunkona paak doi nba tee Hebronn nan Debir nan Anab doi, nan kunkona paak doi nba be Juda nan Israel tij ni na. Joosua din biir niib nae nan bi doi kur.²² Anak teeb na din ki tenn nan yenəkəkwa Israel tij ni, bi banja nnae din tenn Gasa nan Gaaf nan Asdod doi ni.

²³ Joosua din nyann yent na kur, nan Yennu nba wann Moses bjaninba na. Ki Joosua jil yent maŋ ki tur Israel teeb, ki li tee bi yar, ki chentib booru kur nan bi yent.

Ki niib na jil foi nan tək.

Ki jiln batnba nba ki Moses nyannib na po

12 Israel teeb poŋ din kən nyann ki kar yar nba be jəkəkann məkir yondo po nawa, laa nyil Arnonn məkir baauk ki saa tuu jəkəkann məkir baauk, ki nmat niiganj po ki saan tuu Hermonn kunkonn. Bi din nyann batnba banlee-e.² Yence tee Amor teeb bat Si-

honn, wunba din kar Hesbonn doo ni na. Gilead bəkkyenn din pukin u yent ni, laa nyil Aroer, Arnonn məkir baauk məkgbann, nan doo nba be baauk na sin-suuk ni na, ki saan tuu Jabok məkir nba tee Amonn teeb tij kpaar paak;³ ki pukin jəkəkann məkir baauk, ki nyil Galilii məkgbenir niidiitu po ki saa baar Bef Jesimof, ki li be Mək-kpeenn na yondo po, ki saan Pisga jəkək po.

⁴ Bi bia din kən nyann Basann bat Og, wunba din tee Refa niwakita nba joont na yenk, ki din kar Atarof nan Edrei doi ni na.⁵ U yent din tee Hermonn kunkonn nan Saleka nan Basann kur; ki saan saa baar Gesur nan Maaka kpaar, nan Gilead bəkkyenn, ki saan ki saa baar Hesbonn bat Sihonn yent ni.

⁶ Moses nan Israel teeb din kən ki nyann batnba banlee na. Nkek Moses nba tee Yennu toontunnək na din jil tij na ki tur Rubenn booru nan Gaad booru, nan Manase booru bəkire, a lii tee bi yent.

Ki jiln batnba nba ki Joosua kən nyannib na po

⁷ Joosua nan Israel teeb din kən nyann batnba nba be yent nba jiln jəkəkann məkir yonbaa po na kure, laa nyil Baalgad nba be Lebanonn baauk ni na, ki saan tuu Halak kunkonn niidiitu po, ki li kpia EDOM tij na. Joosua din chent tij nae ki tur Israel booru na, ki li teen bi yent yaayoo siyoo.⁸ Yar na din kpab nan kunkonn paak digbann na, nan yonbaa po kunkonbis na, nan jəkəkann məkir baauk na, nan li kunkonbis, nan sinsikir nba be yondo po na, nan kunkoouk nba be niidiitu po na. Tij na din tee Hef teeb, nan Amor teeb, nan Keenann teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb yente.⁹ Israel teeb nba din kən nyann batnba nba na doie na: Jeriko nan Ai, ki li kpia Betel,¹⁰ nan Jerusalem nan Hebronn¹¹ nan Jarmuf nan Lakis¹² nan Eglonn nan Geser¹³ nan Debir nan Geder¹⁴ nan Horma nan Arad¹⁵ nan Libna nan Adulam¹⁶ nan Makeda nan Betel¹⁷ nan Tapua nan Hefer¹⁸ nan Afek nan Lasaronn¹⁹ nan Madonn nan Hasor²⁰ nan Simronn Meronn nan Aksaf²¹ nan Taanak nan Megido²² nan Kedes nan Jokneam, ki li be Kamel,²³ nan Dor, ki li be məkgbianu, nan Goyim, ki li be Galilii,²⁴ nan Tirsas. Bi kur din tee batnba piintaa nan yenəkək.

Ki jiln tinii nba ki bi daa ki fat na po

13 Tək, Joosua jil din kpeta, ki Yennu yetək a, "A kpet bonchiann, nnan tij nba tee lin fat na biar yaba.² Nanne tee Filistia nan Gesur yent na kur,³ nan Afim yent na kur, ki jiln niidiitu po na. (Tij nba nyil Sihor kpenbik po, ki jiln Ijpt tij kpaar po, ki saan ganj po ki saa baar Ekronn kpaar na, din tee Keenann teeb yente; ki Filistia batnba be Gasa, nan Asdod, nan Askelonn, nan Gaaf, nan Ekronn.)⁴ Keenann teeb tij mun bia be, nan Meara, linba tee Sidonn teeb yar, ki saan saa tuu Afek, ki li be Amor teeb kpaar boor,⁵ nan Gebal teeb tij, nan Lebanonn tij kur, ki li be yondo po, ki nyil Baalgad nba be Hermonn kunkonn niidiitu po,

ki saan tuu Hamaf כַּכְּרִי וְכַכְּרִי. ⁶ Sidonn teeb yent kur din pukin leḡ, Sidonn teeb nba din be Lebanonn kunkona nan Misrefof מַכְרִי סִנְסוּק נִי נָא. N saa ber nibooru na kur ki nyinnib, yoo nba ki Israel teeb chari ki baat nae. Li kpaas talas fan chent tiḡ na ki tur Israel teeb na, nan maa wanna bianḡinba na. ⁷ Mōtana, chentir tiḡ na ki tur booru ḡanyia nba tenn na, nan Manase booru בֹּכִיר נְבָא טֵנֵּן נָא, ki lii tee bi yar.”

Ki jiiin Joosua mōkir yondo po tiḡ na chentu po

⁸ Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru בֹּכִיר פּוֹךְ דִּין גַּאד טִיḡ נְבָא קִי יֵנְנֻ טוֹטֻנְנֻ מוֹסֵס טִרִיב נָא, ki li be Joosua mōkir yondo po. ⁹ Bi yent na din tant ki saan tuu Aroer, ki li be Arnonn mōkir baauk מֻכְּבַּנְּנֻ, nan doo nba be baauk maḡ sinsuuk ni na, ki kpaab nan paanu na kur, ki nyii Medeba ki saan tuu Dibonn. ¹⁰ Li din fōkit ki saa tuu Amonn kpaar nan doi nba kur ki Amor teeb bat Sihonn nba din kar Hesbonn din dia na, ¹¹ ki pukin Gilead nan Gesur nan Maaka yentnba, nan Hermonn kunkonn kur, nan Basann yent kur, ki tant ki saan tuu Saleka, ¹² ki li tee bat Og yent, wunba tee Refa booru nijoon-tik, ki din dia Astarof nan Edrei doi na. Moses din nyann niib na kure ki ber nyinnib. ¹³ Naaan Israel teeb lek din ki ber Gesur nan Maaka teeb na; bi bia daa כֹּכְּ Israel tiḡ ni.

¹⁴ Moses din ki tur Liifai booru na tiḡ. Nan Yennu nba din pak Moses na, bi din tee bii gaan bi tor mu-joonu maruḡ nba ki bi sii mann binbintir paak ki teen Israel teeb Yomdaanכְּ Yennu nae, ki li tee bi yent.

Ki jiiin Rubenn yent po

¹⁵ Moses poḡ din jii tiḡ na בֹּכִיר קִי טִר רֻבֵּנְּנֻ בּוֹרוּ נָא, a lii tee bi yent. ¹⁶ Bi yent na din tant ki saan tuu Aroer, ki li be Arnonn mōkir baauk מֻכְּבַּנְּנֻ, nan doo nba be baauk na sinsuuk ni, ki kpaab nan paanu nba lint Medeba na, ¹⁷ ki kpaab nan Hesbonn, nan doi nba be paanu na ni kur, li Dibonn, nan Bamof Baal, nan Bef Baalmeonn, ¹⁸ nan Jahas nan Kedemof nan Mefaf, ¹⁹ nan Kiriataim, nan Sibma, nan Seref Sahar, kunkonn paak, baauk na ni, ²⁰ nan Bef-peor nan Pisga כַּכְּרִי סִנְסִיקָא, nan Bef Jesimof. ²¹ Li din kpaab nan paanu doi na kura, nan Amor bat Sihonn, wunba din dia Hesbonn doo na yent kur. Moses din כֹּכְּ נִינְנֻ ḡכְּ נָא מִדִּיאַנְּנֻ בַּטְּנְּבָא נָא: ki bi tee Efi nan Rekem nan Sur nan Hur nan Reba. Bi kur na din dia tiḡ na ki sommit bat Sihonn-e. ²² Jabaabuorכְּ Balam, wunba tee Beor bi-ja na, din pukin niib nba ki Israel teeb kpiib na ni. ²³ Joosua mōkire din tee Rubenn booru yent na yonbaa po kpaar. Doi nan digbanbis nba ki bi din tur Rubenn booru naakuut, ki li tee bi yare na.

Ki jiiin Gaad booru yent po

²⁴ Moses bia din jii tiḡ na בֹּכִיר קִי טִר גַּאד בּוֹרוּ נָא, a lii tee bi yent. ²⁵ Bi yent na din kpaab nan Jaser nan Gilead doi kur, nan Amonn tiḡ בֹּכִיר, ki saan Aroer, ki li be Raba yondo po; ²⁶ Bi tiḡ na din tant ki

nyii Hesbonn ki saan tuu Ramaf Misper nan Betonim, ki nyii Mahanaim, ki saan tuu Lodebar kpaar. ²⁷ Joosua mōkir baauk ni mun, ki li kpaab Bef Haram nan Bef Nimra nan Sukof nan Safonn, ki kpaab nan Hesbonn bat Sihonn yent kur. Ki yonbaa po kpaar tee Joosua mōkir, ki doo niigaḡ po ki saa tuu Galilii מַכְּבְּנִיר. ²⁸ Doi nan digbanbis nba nae ki bi din jii tur Gaad booru naakuut, ki li tee bi yent.

Ki jiiin Manase booru nba be yondo po na yent po

²⁹ Moses din jii tiḡ na בֹּכִיר קִי טִר מַנַּסֵּס בּוֹרוּ בֹּכִיר נָא, a lii tee bi yent. ³⁰ Bi yent din tant ki saa tuu Mahanaim ki kpaab nan Basann yent kur, ki li tee bat Og nba din dia Basann na yent, nan Jair digbanbis piinloob Basann yent ni, ³¹ ki kpaab nan Gilead בֹּכִיר נָא אַסְטָרוֹף נָא אֶדְרֵי, ki li tee Og digbangberja nba din be Basann. Bi din jii yent na kure ki tur Manase bija Makir yaaboona naakuut na בֹּכִיר.

³² Bianḡinba nae ki Moses din biit tiḡ nba be Jeriko nan Joosua mōkir yondo po, yoo nba ki u din be Moab paanu ni na. ³³ Naaan Moses din ki tur Liifai booru na tiḡ. U din yetib a bi tor sii nyi Yenpiinii nba ki bi sii gaan ki teen Israel teeb Yomdaanכְּ Yennu na nie.

Ki jiiin Joosua mōkir yonbaa po tiḡ na chentu po

14 Linba waa na tee bianḡinba ki bi biit Keenann tiḡ nba be Joosua mōkir yonbaa po na ki tur Israel teebe. Eleasar, wunba din tee manntכְּ נָא, nan Nunn bija Joosua, nan Israel booru booru naakuut tōkndamme, din taan ki chent tiḡ na ki tur Israel teeb. ² Booru ḡanyia nan booru בֹּכִיר נְבָא בֵּיט טִיḡ נָא, nan Yennu nba wann Moses bianḡinba na. ³⁻⁴ Moses poḡ din jii tiḡ nba be Joosua mōkir yondo po na ki tur booru ḡanlee nan booru בֹּכִיר נָא. (Joosua maaru din בֹּכִיר קִי טִר בּוֹרוּ מֻנְלֵי-עֵ, ḡamme tee Manase booru nan Efraim booru.) Moses din ki tur Liifai booru na tiḡ, ḡaan bi din gaar doi ki כֹּכְּ, ki bia mōk yiar ki kpaar bi bonkobit. ⁵ Israel teeb din chent tiḡ na nan Yennu nba wann Moses bianḡinba nae.

Bianḡinba ki bi jii Hebronn doo ki tur Kaleb

⁶ Dasiar ki nisiab nyii Juda booru ni ki baar Joosua boor, Gilgal. Bi yent sann din tee Kaleb ki u tee Jefune nba tee Kenis nirכְּ נָא בִּיאָ. U din yet Joosua a, “A mi Yennu nba din pak linba ki jiiin min nan fin po ki tur Moses nba tee ḡכְּ Yennu nirכְּ נָא, Kades Banea doo ni. ⁷ N din mōk bina piinnae, ki Yennu toontunnכְּ Moses tumin ki n nyii Kades Banea ki baar a n tan pikii tiḡ na. N din jen nan barmōnii gatue u boor. ⁸ Jab nba ki min nan ḡamm din tōk saan na ḡarin din jen ki tan כֹּכְּ טִי נִיב ḡanmaaniie, ḡaan min din wei n Yomdaanכְּ Yennu mōkbe fanu. ⁹ Maa tun nna na, li paak ki Moses din senn mōsonn nan min nan n waas saa gaar tiḡ nba ki n ḡmaa na, ki lii tee ti yar. ¹⁰ Mōtana, gotir, Yennu nba din pak nna ki tur Moses, li ji baar bina piinna nan ḡanḡmuwa. Li din tee yoo nba ki Israel teeb somm

kunkoouk paak nae, rjaan Yennu nba senn mɔsonn bi-anjinba na, ki u tinnin ki tan tuu mɔtana. Gotirin, n bina piinniin nan rjanrjmue na, ¹¹ rjaan ki n bia daa mɔk paŋ ki tee nan yoo nba ki Moses din tumin na. N bia daa mɔk paŋ ki saa fit saan tɔb, koo ki tun linba kur be. ¹² Mɔtana, turimin tiŋ nba mɔk kunkona ki Yennu din senn mɔsonn nan u saa turin, daar nba ki min nan n leeb din jen ki tur gatu na. Ti din pak nan niwakita booru nba ki bi yib Anak teeb na be doo nba ki bi maa joonjot ki loon na ni. Li ki gar Yennu n taan n po ki man ber nyinnib, nan rjɔɔ Yennu nba yet bianjinba na.”

¹³ Ki Joosua teen piisin Jefune bija Kaleb paak, rjaan turɔ Hebronn doo ki li teen u yar. ¹⁴ Hebronn lek bia daa tee Kenis nirɔ Jefune bija Kaleb yaaboona yare, ki-maan waa din sak Israel teeb Yomdaanɔ Yennu mɔb fanu na paak. ¹⁵ Sinsinn, Hebronn sann din tee Arba dooe. (Arba-e din tee nijaann Anak booru ni.)

Li poor po parmaasir ji din be tiŋ na ni.

Ki jiin Juda booru yent po

15 Juda booru ni naakuut nba din gaar tiŋ nbae na:

Tiŋ na din tant ki saan niidiitu po, ki saa tuu kunkoouk nba ki bi yi Sinn na niidiitu po, Edom kpaar paak. ² Tiŋ po kpaar na din nyii Mɔk-kpeenn na kpiŋ poe ki sik, ³ ki saa nyii Akrabim lɔɔnu ki saan tuu Sinn, ki sik Kades Banea diitu po, ki gar Hesronn, ki baar Adar, ki rjmat Karka po, ⁴ ki saan Asmonn, ki waa Ijijt kpaar paak kpenbik na, ki saa baar Sinsuuk ni mɔkgbenjir na, siaminba ki kpaar na dian. Njanne tee Juda diitu po kpaar.

⁵ Ki yondo po kpaar mun nyii Mɔk-kpeenn na ki saan tuu siaminba ki jɔɔdann mɔkir puub ki taant nan Mɔk-kpeenn na.

Ki gar po kpaar mun piin ler, ⁶ ki tant saan Bef Hogla, ki doo gar po ki gar jɔɔdann mɔkir baauk na, ki doo nna ki saa baar Bohann tann, (Bohann din tee Rubenn bijae), ⁷ ki nyii Ninmɔnn Baauk ki saan tuu Debir, ki rjmant gar po ki took Gilgal ki li yeek nan Aduminn lɔɔnu, baauk na diitu po, ki saan nna ki saa baar En Semes nyuntona, ki saan tuu En Rogel, ⁸ ki gar Hinom baauk ki saan niidiitu po sinsikir nba ki Jebus teeb doo Jerusalem be na. Kpaar na din gaar nnae ki doo kunkonn na paak, Hinom baauk na yonbaa po, ki jiin Refaim baauk na niigan po kpiŋ. ⁹ Laa nyii ler, ki li saan ki baar Neftoa nyuntona, ki gar saan doi nba kpia nan Efronn kunkonn na, ki ji rjmat saan Baala (koo Kiriaf Jearim), ¹⁰ ki kook Baala yonbaa po, ki saa kunkona paak digbann nba ki bi yi Seir na, ki doo Jearim kunkonn niigan po (koo Kesalonn), ki sik baar Bef Semes, ki gar baar Timna. ¹¹ Ki kpaar na bia doo kunkonn na po, Ekronn niigan po, ki rjmant Sikeronn po ki gar Baala kunkonn, ki saa baar Jamnia, ki saan dian Sinsuuk ni mɔkgbenjir, ¹² ki li teen yonbaa po kpaar. Yar na nie ki Juda booru naakuut niib din kar.

Bianjinba ki Kaleb kɔn nyann Hebronn nan Debir doi (Barbuura 1.11-15)

¹³ Joosua din jii Juda yent waan ki tur Jefune bija Kaleb, wunba tee Juda booru ni nirɔ na, nan Yennu nba wannɔ bianjinba na. U din gaar Hebronn-e, doo nba tee Anak baa Arba yar na. ¹⁴ Ki Kaleb ber Anak yaaboona nba tee Sesai rjaateeb, nan Ahimann rjaateeb, nan Talmai rjaateeb na, ki nyinnib doo na ni. ¹⁵ U din nyii lerɔ ki saan lek Debir teeb. (Bi din tuu yi doo marɔ Kiriaf Sefer.) ¹⁶ Ki Kaleb yet a, “N saa jii n bipoo Aksa-e ki tur jɔɔ nba fit kɔn nyann Kiriaf Sefer, ki wun kɔɔkɔ.” ¹⁷ Ki Otniel, wunba tee Kaleb ninja Kenas bija na, kɔn nyann doo na, ki Kaleb jii u bipoo Aksa ki turɔ, ki u kɔɔkɔ. ¹⁸ Aksa yunyoodaar ki Otniel yetɔ a wun boi u baa ki wun turɔ tiŋ. Aksa nba jakit u boŋ paak ki sik yoo nba, ki u baa Kaleb boi a, “A loon ki n tun bee ki turani?” ¹⁹ Ki u jiin a, “N loon nyuntone. Tiŋ nba ki a turin na ki mɔk nyume.” Tɔn, ki Kaleb turɔ paapo nan tiŋ po nyuntona.

Ki jiin Juda doi po

²⁰ Tiŋ nae ki Juda booru naakuut din gaar ki li tee bi yent. ²¹ Doi nba tant saan diitu po ki tee bi yar, nan linba din kpia Edom kpaar ki tee Kabseel nan Eder nan Jagur, ²² nan Kina nan Dimona nan Adada ²³ nan Kedes nan Hasor nan Itnann ²⁴ nan Sif nan Telem nan Bealof ²⁵ nan Hasor Hadata nan Kiriof Hesronn (koo Hasor) ²⁶ nan Amam nan Sema nan Molada ²⁷ nan Hasar Gada nan Hesmonn nan Bef-pelet ²⁸ nan Hasar Sual nan Beerseba nan Bisiotia ²⁹ nan Baala nan Iim nan Esem ³⁰ nan Eltolad nan Kesil nan Horma ³¹ nan Siklag nan Madmana nan Sansana ³² nan Lebaof nan Silhim nan Ayinn nan Rimonn: Ki li tee digbana piinlee nan rjanya, ki pukin doi nba kookir na.

³³ Kunkonbis ni kunkona doi na mun din tee Estaol nan Sora nan Asna ³⁴ nan Sanoa nan En-ganim nan Tapua nan Enam ³⁵ nan Jarmuf nan Adulam nan Soko nan Aseka ³⁶ nan Saraim nan Aditaim nan Gedera nan Gederotaim: Ki li tee digbana piik nan rjanna ki pukin doi nba kook ki lintir na.

³⁷ Doi nba na bia din pukin: Senann nan Hadasa nan Migdal-gad ³⁸ nan Dileann nan Mispa nan Jakteel ³⁹ nan Lakis nan Boskaf nan Eglonn ⁴⁰ nan Kabonn nan Lamam nan Kitlis ⁴¹ nan Gederof nan Bef-dagonn nan Naama nan Makeda: Ki li tee digbana piik nan rjanloob ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁴² Ki pukin Libna nan Eter nan Asann ⁴³ nan Ifta nan Asna nan Nesib ⁴⁴ nan Keila nan Aksib nan Maresa: Ki li tee digbana rjanya ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁴⁵ Ekronn doo din be nan li digbangbenja nan li digbanbis, ⁴⁶ nan doi nba din kpia Asdod, ki nyii Ekronn ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.

⁴⁷ Asdod nan Gasa din be nan bi digbangbenja nan digbanbis, ki nyii Ijijt kpaar paak kpenbik na, ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na kpiŋ.

⁴⁸ Tiŋ nba ki kunkona be bonchiann na doi mun din tee Samir nan Jatir nan Soko ⁴⁹ nan Dana nan Kiriaf

Sefer (koo Debir),⁵⁰ nan Anab nan Estemoa nan Anim⁵¹ nan Gosenn nan Holonn nan Gilo: Ki li tee digbana piik nan yenn, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵² Ki bia pukin Arab nan Duma nan Esann⁵³ nan Jan-im nan Bef Tapua nan Afeka⁵⁴ nan Humta nan He-bronn nan Sior: Ki li tee digbana njanya, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵⁵ Ki bia pukin Maonn nan Kamel nan Sif nan Juta⁵⁶ nan Jesreel nan Jokdeam nan Sanoa⁵⁷ nan Kainn nan Gibeana nan Timna: Ki li tee digbana piik, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁵⁸ Ki bia pukin Halhul nan Bef-sur nan Gedor⁵⁹ nan Maaraf nan Betanof nan Eltekonn: Ki li tee digbana njanloob, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶⁰ Ki bia pukin Kiriaf Baal (koo Kiriaf Jearim), nan Ra-ba: Ki li tee digbana njanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶¹ Ki bia pukin kunkoouk na paak digbana, ki li tee Bef Araba nan Midinn nan Sekaka⁶² nan Mibsann nan Yaarin Doo nan Engedi: Ki li tee digbana njanloob, ki pukin doi nba kook ki lintir na.

⁶³ Njan Juda teeb na din ki fit ber Jebus teeb nba din be Jerusalem na ki nyinnibi. Jebus teeb maŋ nan Juda teeb bia daa lakin kɔɔ.

Ki jiin Efraim nan Manase booru bɔkleer na tiŋ yent po

16 Tiŋ kpaar nba be niidiitu po ki bi din jii tur Joosef yaaboona na piin Jɔɔdann mɔkir boore, ki li kpia Jeriko nyuntona na kpiŋ, yondo po, ki saa baar kunkoouk. Li din nyii Jeriko ki saan doo tiŋ nba mɔk kunkona ni, ki fokit ki saa tuu Betel.² Laa nyii Betel ki li saan tuu Lus ki gar baar Atarof Adar, siaminba ki Ark teeb din be na,³ ki ŋmat saan yonbaa po ki saa baar Jaflet teeb kɔɔnn, halii ki saa baar Bef Horonn nba be tiŋ po na. Li din nyii leŋe ki saa baar Geser, ki dian Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.

⁴ Joosef yaaboona nba tee Efraim nan Manase bɔkleer na din gaar tiŋ maŋe, ki li tee bi yent.

Ki jiin Efraim yent po

⁵ Efraim naakuut yente na, bi kpaar din nyii Atarof Adar yondo poe, ki saa baar Bef Horonn nba be paapo na,⁶ ki nyii leŋe ki saan tuu Sinsuuk ni mɔkgbenjir na, ki Mikmetaf be bi gaŋ po, ki li yondo po kpaar na gɔnt ki saan Taanaf Siilo, ki gar li yondo po ki saa baar Janoa,⁷ ki nyii Janoa ki sik baar Atarof nan Naara, ki fiar Jeriko ki saan tuu Jɔɔdann mɔkir.⁸ Kpaar na din nyii Tapua ki saan yonbaa po ki saa baar Kana kpenbik, ki saan dian Sinsuuk ni mɔkgbenjir na. Tiŋ maŋe bi din jii tur Efraim booru naakuut, ki li tee bi yent,⁹ ki kpaar nan digbangbenja nan digbanbis nba be Manase yent ni, njan tee Efraim teeb yar na.¹⁰ Njan bi din ki ber Keenann teeb nba kɔɔ Geser na, ki Keenann teeb maŋ bia daa lakin kɔɔ nan Efraim teeb, njan Efraim teeb na miamme ki bi tuun nan daaba na.

Ki jiin Manase booru bɔkleer nba be yonbaa po na tiŋ yent po

17 Tiŋ na chianu nba jiin Jɔɔdann mɔkir yonbaa po na din tee Joosef bijakper Manase njateeb yare. Gilead baa Makir-e din tee Manase bijakper, ki bia tee kunkɔnkɔnna yudaanɔ, li paak ki bi jii Gilead nan Basann yentnba ki teen u nuu ni, ki li be Jɔɔdann mɔkir yondo po.² Tiŋ nba be Jɔɔdann mɔkir yonbaa po na, bi din tur Manase njateeb nba tenn nae. Njamme tee Abieser nan Helek nan Asriel nan Sekem nan Hefer nan Semida. Joosef bija Manase yaaboonjaie na, ki bi tee naakuut yudamm.³ Njan Manase bija Makir, u mun yaa bija Gilead, u mun yaa bija Hesar, u mun yaa bija Selofehad din ki mɔk bonjai, u waas kur din tee bonpoie. Bi sanae tee Mala nan Nowa nan Hogla nan Milka nan Tirsaa.⁴ Nanne ki bi tan saan manntɔɔ Eleasar nan Nunn bija Joosua nan tɔɔndamm na boor ki yet a, "Yennu din senn Moses a wun mun turit tiŋ nan ti ninjamm nba gaar tiŋ bianjinba na, ki lii tee ti yar." Ki bi turib tiŋ nan baa tur bi ninjamm na, nan Yennu nba senn bianjinba na.⁵ Manase din la chentu piik ki pukin Gilead nan Basann nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na,⁶ kimaan u yaaboonpoi nan u yaaboonjai nba din gaar tiŋ tora na paak. Bi din jii Gilead tiŋ ki tur Manase yaaboonlia nae.

⁷ Manase yent din nyii Aser ki saan baar Mikmetaf, ki li be Sekem yondo po. Kpaar na din saan diitu poe ki kpaab nan En Tapua¹ teeb.⁸ Tiŋ nba lint Tapua na din tee Manase yaaboona yente, njan Tapua doo nba din kpia kpaar na tee Efraim yaaboona yare.⁹ Ki kpaar na sik baar Kana kpenbik, ki digbana nba be kpenbik maŋ diitu po na tee Efraim yar, njan be Manase yent ni. Ki Manase kpaar tɔkin saan kpenbik na gaŋ po, ki saan dian Sinsuuk ni mɔkgbenjir na.¹⁰ Efraim yent din saan diitu poe, ki Manase yent saan gaŋ po, ki Sinsuuk ni mɔkgbenjir na tee bi yonbaa po kpaar. Aser booru yent din be gaŋ poe ki jiin yonbaa po, ki Isakar booru yent mun be gaŋ po ki jiin yondo po.¹¹ Isakar nan Aser yent ni, Manase din yen Bef-sann nan Ibleam, ki kpaab nan doi nba kookir, nan Dor (linba din be mɔk-kpiŋ na,) nan Endor nan Taanak nan Megido ki pukin doi nba kookir na.¹² Manase booru na din ki fit ber niib nba be doi maŋ ni ki nyinnibi, li paak Keenann teeb na din tukin kɔɔ leŋe.¹³ Israel teeb na nba lek din tan kɔɔ paŋ na, njan bi din ki ber Keenann teeb na ki nyinnib, bi din miamme ki bi tuun toonpaara.

Bianjinba ki Efraim nan Manase booru bɔkir bia loon tiŋ

¹⁴ Nanne ki Joosef yaaboona yet Joosua a, "Bee ki a turit tiŋ na bɔkyennkɔɔ a lii tee ti yari? Ti yab bonchiann, kimaan Yennu teen piisin ti paaka."

¹⁵ Ki Joosua jiin a, "Li-i tee ki i yab bonchiann, ki Efraim kunkona yent waabi, yin kɔɔ fɔɔr ni ki saa chɔɔ Peris teeb nan Refa teeb tiŋ na ni ki teen i yar."

I En Tapua paake tee Tapua nyuntonn

¹⁶ Nanne ki bi jiin a, "Kunkona paak tij na ki janjiti, njaan Keenann teeb nba be paanu ni na mək kut taantorite, binba be Bef Sann nan li digbankpinii na, nan binba be Jesreel baauk ni na."

¹⁷ Ki Joosua pak tur Efraim booru nan Manase booru nba be yonbaa po na a, "I yab ki bia mək paŋ bonchiann. Li njan ki i tor n gar yennkɔɔ. ¹⁸ Kunkona paak tij na sii tee i yare. Laa lek tee fɔɔr na njaan i saa chɔɔe ki yentir, laa nyii li kpiŋ ki saa tuu li kpinleer. Keenann teeb na njarin, i saa fit ber nyinniba, nan baa lek mək kut taantorit, ki mək paŋ nawa."

Ki jiin tij nba tenn na chentu po

18 Baa kɔn ki yent tij na yoo nba, ki Israel teeb taan leeb Siilo ki chaan Yennu lanbouŋ. ² Israel teeb na booru munlore din tenn, ki bi daa ki turib tiji. ³ Nanne ki Joosua yet Israel teeb maŋ a, "Nlee yoee ki i yaa yin saan gaar tij nba ki Yennu, wunba tee i yeejamm Yomdaano na jii ki turi na? ⁴ Gant jab bantaa-taa booru kur ni, ki te bin nyi ki nmaa tij na ki dɔk yent nba ki bi sii loon bii yen. Li poor po bin nmat jen n boor. ⁵ Tij na sii tee chentu munlore-e ki tee bi yar. Juda booru sii be u yent nie diitu po, ki Joosef booru be u yent ni gaŋ po. ⁶ Sɔɔbin chentu munlore na bibiuk ki turin. Li poor po, n saa tɔ naatɔɔt ki boi ti Yomdaano Yennu ki turi. ⁷ Liifai teeb na njarin kaa tor tij chentu ni, kimaan bi tor sii tee baa tee Yennu mannteeb nae, njaan Gaad booru nan Rubenn booru nan Manase booru nba be yondo po na njarin poŋ la bi torawa, ki li be Jɔɔdann məkir yondo po, linba ki Yennu toontunno Moses din turib na."

⁸ Joosua nba pakib ki gbenn, ki bi yaat saan a bin saa dɔk tij na, nan Joosua mɔbona nba tee bianjinba na a, "Saant tij na kur po ki dɔkir, ki jen n boor, ki man tɔ naatɔɔt Siilo doo na ni, ki boi Yennu ki turi." ⁹ Nanne ki jab na kak lin tij na kur po, ki dɔk tij na, ki sɔb baa chent tij na taar munlore bianjinba, ki bia sɔb doi na sana. Li poor po ki bi nmat jen Joosua boor, kaarj nba be Siilo na ni. ¹⁰ Ki Joosua tɔ naatɔɔt ki boi Yennu ki chent tij na ki tur Israel booru nba biar na.

Ki jiin Benjaminn yent po

¹¹ Benjaminn booru ni, njaak njaake din sint la tij tor chentu na ni. Bi tij maŋ din be Juda booru tij nan Joosef booru tij sinsuuk nie. ¹² Bi kpaar din piin Jɔɔdann məkir paake ki jiin gaŋ po, ki doo gar Jeriko gaŋ po, ki saan yonbaa po ki saa baar kunkona paak tij na, ki saa baar Betafenn kunkoouk na paak. ¹³ Kpaar na din sik Lus diitu po (Lus sanleere tee Betel), ki sik baar Atarof Adar, ki li be kunkonn na paak, ki jiin tij po Bef Horonn diitu po. ¹⁴ Ki kpaar na bia gɔnt, ki nyii kunkonn na yonbaa po, ki saa diitu po nan Kiriaf Baal po (bi bia yir Kiriaf Jearim-e), ki li tee Juda booru yent. Nanne din tee yonbaa po kpaar. ¹⁵ Diitu po kpaar din piin Kiriaf Jearim kpiŋe ki saan ki saa baar Neftoa nyuntona, ¹⁶ ki sik fiar kunkonn nba tor Hinom baauk na, ki li be Refaim baauk diitu po na, ki nmat sik tij po

ki gar Hinom baauk na, Jebus doo kpiŋ diitu po, ki saan En Rogel po, ¹⁷ ki nmat gaŋ po ki baar En Semes, ki gar baar Gelilof, ki li yeek nan Aduminn lɔɔnu. Kpaar na din nmat sik ki saa baar Bohann Tann, (Bohann din tee Rubenn bijae), ¹⁸ ki gar doo gaŋ po jɔɔr na paak ki fiar Jɔɔdann məkir baauk, ki nmat sik baauk na ni, ¹⁹ ki gaar Bef Hogla sinsikir gaŋ po, ki saan tuu Mək-kpeenn gaŋ po, siaminba ki Jɔɔdann məkir nyun siik ki taant na. Diitu po kpaare na dinn. ²⁰ Jɔɔdann məkire din tee yondo po kpaar. Tij terii nba nae ki Benjaminn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

²¹ Benjaminn boorue din yen doi nba tee Jeriko nan Bef Hogla nan Emek Kesis ²² nan Bef Araba nan Semaraim nan Betel ²³ nan Afim nan Para nan Ofra ²⁴ nan Kefaramoni nan Ofni nan Geba: Ki li tee digbana piik nan njanlee, ki pukin doi nba kook lintir na. ²⁵ Digbana nba na bia din pukin: Gibeonn nan Rama nan Beerof ²⁶ nan Mispa nan Kefira nan Mosa ²⁷ nan Rekem nan Ir-peel nan Tarala ²⁸ nan Sela nan Haelef nan Jebus (bi bia yir Jerusalem-e), nan Gibeon nan Kiriaf Jearim: Ki li tee digbana piik nan njanba, ki pukin doi nba kook lintir na. Tij nba nae ki Benjaminn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Simeonn booru yent po

19 Tij tor nba din wei munlee ni tee Simeonn booru ni naakuut yente. Bi yent maŋ din tant ki saan kɔɔ Juda booru yent nie. ² Li din kpab nan Beerseba nan Sieba nan Molada ³ nan Hasar Sual nan Bala nan Esem ⁴ nan Eltolad nan Betul nan Horma ⁵ nan Siklag nan Bef Maakabof nan Hasar Susa ⁶ nan Bef Lebaof nan Saruhenn: Ki li tee digbana piik nan njanba, ki pukin doi nba kook lintir na.

⁷ Digbana nba na bia din pukin; njamme tee Ayinn nan Rimonn nan Eter nan Asann: ki li tee digbana njanba, ki pukin doi nba kook lintir na. ⁸ Linba na din kpab nan doi nba kur lint digbana nae ki saa baar Baalaf Beer (bi bia yir Rama-e), ki li be diitu po. Tij nba nae ki Simeonn booru naakuut din gaar ki li tee bi yent. ⁹ Juda yent nba din yab ki gar baa loon bianjinba na, bi din nmat tij maŋe waan ki tur Simeonn booru.

Ki jiin Sebulunn booru yent po

¹⁰ Tij tor muntaa ni din tee Sebulunn booru naakuut yare. Tij nba ki bi din gaar na din saan ki saa baar Sarid. ¹¹ Kpaar na din nyii lej ki saan yonbaa po ki saa baar Mareal, ki saa fiar Dabesef nan Jokneam yondo po kpenbik na. ¹² Sarid bɔkleer na, kpaar maŋ din saan yondo po, ki saa baar Kislof Tabor, ki nmat saan Daberak ki doo baar Jafia. ¹³ Li din nyii lej ki saan yondo po ki saa baar Gaaf Hefer nan Ef-kasinn ki nmat Nea yakir ki jiin Rimonn sɔnu po. ¹⁴ Ki gaŋ po kpaar mun nmat ki took Hanatonn po, ki saan dian If-tahel baauk. ¹⁵ Li din pukin Kataf nan Nahalal nan Simronnan Idala nan Betlehem: Ki li tee digbana piik nan njanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na. ¹⁶ Digbana nba

na nan li doie ki Sebulunn booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Isakar booru yent po

17 Tij tor munna ni din saan Isakar booru naakuut boore. 18 Bi yent na din tee Jesreel nan Kesulof nan Sunem 19 nan Hafaraim nan Sionn nan Anaharaf 20 nan Rabif nan Kisionn nan Ebes 21 nan Remef nan En-ganim nan En-hada nan Bef-pases. 22 Kpaar marj din saan baar Tabor nan Sahasuma nan Bef Semes ki saan dian Joddann makir. Li din tee digbana piik nan njanloobe, ki pukin doi nba kook ki lintir na. 23 Digbana na nan li doie ki Isakar booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Aser booru yent po

24 Tij tor nba pukin munjmu ni din tee Aser booru naakuut yente. 25 Bi yent din tee Helkaf nan Hali nan Betenn nan Aksaf 26 nan Alam Melek nan Amad nan Misal. Li yonbaa po ki li fiar Kamel nan Sihor Libnaf. 27 Laa njmant yondo po, ki kpaar na saan baar Bef-dagonn, ki gar saan Sebulunn nan Ifta-el baauk, ki tarkin saan garj po ki baar Betemek nan Neyel. Li din tukin garj po ki saa baar Kabul 28 nan Ebronn nan Rehob nan Hamonn nan Kana, ki saan ki saa baar Sidonn, 29 ki njmat saan Rama, ki gar baar digbann nba mak joonjouk, ki bi yir Taya na, ki njmat saan Hosa ki saa dian Sinsuuk ni makgbenjir na. Li digbana din tee Mahalab nan Aksib 30 nan Yuma nan Afek nan Rehob: Ki li tee digbana piinlee nan njanlee, ki pukin doi nba kook ki lintir na. 31 Digbana nba na nan li doie ki Aser booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Naftali booru yent po

32 Tij tor nba pukin munloob ni din tee Naftali booru naakuut yente. 33 Li kpaar din nyii Helef ki saan baar tijakper nba din be Sananim na, ki gar baar Adami-nekeb nan Jamnia, ki saan ki saa baar Lakum, ki saan dian Joddann makir. 34 Kpaar na din gont lej ki saan yonbaa po ki baar Asnof Tabor, ki nyii lej ki baar Hukok ki gar fiar Sebulunn booru tij niidiitu po, ki saan yonbaa po ki baar Aser booru tij yonbaa po, ki njmant yondo po ki baar Joddann makir. 35 Digbana nba ki bi maa joona ki lint na din tee Sidim nan Ser nan Hamaf nan Rakaf nan Kineref 36 nan Adama nan Rama nan Hasor 37 nan Kedes nan Edrei nan En-hasor 38 nan Yironn nan Migdal-el nan Horem nan Bef Anaf nan Bef Semes-e; ki li tee digbana piik nan njanyia, ki pukin doi nba kook lintib na. 39 Digbana nba na nan li doie ki Naftali booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin Dann booru yent po

40 Tij tor nba pukin munlore ni din tee Dann booru naakuut yente. 41 Li yent din tee Sora nan Estaol nan Ir-semes 42 nan Saalbim nan Aijalonn nan Itra 43 nan Elonn nan Timna nan Ekronn 44 nan Elteke nan Gibetonn nan Baalaf 45 nan Jehud nan Bene-berak nan

Gaf-rimonn 46 nan Me-jarkonn, nan Rakonn, ki pukin yent nba kook Jopa na. 47 Njan Dann booru nba din kntij tij na, ki bi saan lek Lais, ki nyannir, ki kpii lej niib, njan yent doo marj. Bi din kar leje ki lebit li sann ki yir Dann njan piin Lais. Bi din purir ki gaan nan bi yeeja Dann-e. 48 Digbana nba na nan li doie ki Dann booru naakuut din gaar, ki li tee bi yent.

Ki jiin tij na tor joontik po

49 Israel teeb nba chent tij na ki gbenn yoo nba, bi din tur Nunn bija Joosua tij na waan ki li tee u yent. 50 Bi din turc doo nba ki u ganne, nan Yennu nba din senn na. Li sann din tee Timnaf Sera, ki li be Efraim booru kunkona yent na ni. U din njamm maa digbann marje ki kar lej.

51 Manntc Eleasar, nan Nunn bija Joosua, nan Israel booru na naakuut saakab din be Siiloe, Yennu lanbour tammcb ni, ki boi Yennu njan t naatcct ki chent tij na. Nna bannue ki bi din chent tij marj ki gbenn.

Ki jiin sindant doi po

(Nikant 35.9-34; Sennu 4.41-43; 19.1-13)

20 Njanne Yennu yet Joosua 2 a wun pak Israel teeb na a, "Gant sindant doi nba ki n wann Moses maa wun paki li po na. 3 Nirc nba tan kpet kpii u kc saa fit chiar ki saan lej ki saa bcr, ki wunba loonc a wun kpiu ki jiin pann na daa laato. 4 U saa fit chiar ki saan doi na yenn ni, siaminba ki bi bu buut, doo na tammcb boor, ki wann tccndamm na linba teen. Li poor po bi saa chabc ki wun kc doo na ni, ki bin turc binbeboor ki u be. 5 Li-i tee ki wunba waau a wun kpiu ki jiin pann na wei baar doo marj ni, doo na ni niib daa jikitc ki kubint wunba waau na nuu ni. Li tee bii guu-ue, kimaan u ki mie ki kpii u kc na, u wutoor kaa doo, ki u kpiiu. 6 Li tee wuu be doo na nie nan baa tan saa bu u buut, nan mannteeb yudaanc nba be li yoo na nba tan saa kpo. Li poor po ki nirc na n ji njmat kun u tijc doo nba ki u daan chiar nyii ki baar na."

7 Joddann makir yonbaa po ki bi gann Kedes, ki li be Galilii tij ni, ki tee Naftali booru yent nba mak kunkona na ni, nan Sekem, ki li be Efraim booru yent nba mak kunkona na ni, nan Hebronn, ki li be Juda booru yent nba mak kunkona na ni. 8 Kunkoouk paanu nba be Jeriko yondo po ki jir Joddann makir yondo po, ki bi gann Beser, ki li be Rubenn booru yent ni, nan Ramof, ki li be Gilead tij ni, ki tee Gaad booru yent, nan Golann, ki li be Basann tij ni, ki tee Manase booru yent. 9 Sindant doi nae ki bi din gann ki tur Israel teeb kur nan boorganu nba kc namm, a wunba kur kpet kpii u kc wun chiar saan leje ki saa bcr, ki bi kan fit kpiu, see ki bi sint bu u buut, ki la waa mak mcnii nan waa ki mka.

Ki jiin Liifai booru doi po

21 Li poor po ki Liifai booru naakuut saakab saan manntc Eleasar nan Nunn bija Joosua nan Israel booru naakuut saakab boor, 2 Siilo doo ni, ki li be

Keenann tij ni, ki yetib a, “Yennu senn sennu ki tur Moses a li tee bin turit doie, ki tii כַּכּ, ki bia turit tij ni ki tii kpaar ti bonkobit.” ³ Ki Israel teeb na tur Liifai booru na digban-yena, nan bonkobit kpaar boa, bi तिज् तिनी na ni, nan Yennu nba senn na.

⁴ Liifai teeb nba tee Kohaf naakuuk nae din sint gaar tij tor. Aarōnn yaaboona naakuut din gaar doi piik nan ḡantaae, ki li nyii Juda yent ni, nan Simeonn yent ni, nan Benjaminn yent ni. ⁵ Kohaf naakuuk ni, binba tenn na din gaar doi piike, ki li nyii Efraim booru nan Dann booru nan Manase booru बकिर nba be yonbaa po na yentnba ni.

⁶ Gersonn naakuuk din gaar doi piik nan ḡantaae, ki li nyii Isakar booru nan Aser booru nan Naftali booru, nan Manase booru बक्लेर nba be yondo po na yentnba ni.

⁷ Ki Merari naakuuk mun gaar doi piik nan ḡanlee, ki li nyii Rubenn booru nan Gaad booru nan Sebulunn booru yentnba ni.

⁸ Israel teeb na din त् नातकते ki chent doi na, nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Liifai teeb, nan Yennu nba din senn Moses bianjinba na.

⁹ Digbana nba ki bi din nyinn Juda booru nan Simeonn booru yentnba ni, ¹⁰ ki tur Aarōnn maaru nba nyii Kohaf naakuuk ni, ki tee Liifai yaaboona na. Ḥamme din sint gaar tij tor. ¹¹ Bi din turib Arba doie, (Arba din tee Anak baae), bi ji yi doo maḡ Hebronn-e, ki li be Juda yent nba मक कunkona na ni, nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki li lintir. ¹² Digbann na tinii nan li doi poḡ din tee Kaleb, wunba tee Jefune bija na yarewa.

¹³ Digbanlia din be ki pukin Hebronn nba tee sindant doo na po. Digbana nba nae ki bi din tur Aarōnn nba tee manntō na yaaboona, ḡanne tee Libna ¹⁴ nan Jatir nan Estemoa ¹⁵ nan Holonn nan Debir ¹⁶ nan Ayinn nan Juta nan Bef Semes nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki tee digbana ḡanyia, ki nyii Juda booru nan Simeonn booru yentnba ni. ¹⁷ Benjaminn booru yent ni, bi din nyinn doi ḡantaae, ki li tee Gibeonn nan Geba ¹⁸ nan Anatof nan Almonn nan bi bonkobit kpinkpaar boa ki turib. ¹⁹ Doi piik nan ḡantaae ki bi din tur mannteeb nba tee Aarōnn yaaboona, nan bi bonkobit kpinkpaar boa.

²⁰ Liifai yaaboona nba tee Kohaf naakulia nba tenn na, din la tij tor Efraim booru yent nie. ²¹ Bi din gaar doi ḡantaae, ki li tee Sekem, nba be Efraim booru kunkona tij ni, ki tee sindant doi na yenn, nan Geser, ²² nan Kibsaim, nan Bef Horonn, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²³ Dann booru yent ni, bi din nyinn doi ḡantaae; ki li tee Elteke nan Gibetonn ²⁴ nan Ajjalonn nan Gaaf Rimonn, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁵ Ki Manase booru बकिर nba be yonbaa po na, ki bi nyinn doi ḡanlee; ki li tee Taanak nan Gaaf Rimonn nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁶ Kohaf naakuuk niib maḡ nba din gaar doi nba tee piike nan li bonkobit kpinkpaar boa.

²⁷ Liifai booru ni siab, binba tee Gersonn naakuuk na din gaar doi ḡanlee-e, ki li nyii Manase booru बक्लेर nba be yondo po na yent ni, ki tee Golann, ki li be

Basann tij ni (ki tee sindant doi na yenn), nan Be E-tera, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ²⁸ Isakar booru yent ni, bi din nyinn doi ḡantaae; ki li tee Kisionn nan Daberaf ²⁹ nan Jarmuf nan En-ganim, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁰ Aser booru yent ni, bi din nyinn doi ḡantaae: Ki li tee Misal nan Abdonn ³¹ nan Helkaf nan Rehob, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³² Naftali booru yent ni, bi din nyinn doi ḡantaae; ki li tee Kedes, ki be Galilii tij ni, (ki tee sindant doi na yenn), nan Hamof Dor nan Kartann, nan li bonkobit kpinkpaar boa.

³³ Gersonn naakuut nba din gaar doi nba tee piik nan ḡantaae, nan li bonkobit kpinkpaar boa.

³⁴ Liifai booru nba biar ki tee Merari naakuuk na din gaar doi ḡantaae, ki li nyii Sebulunn booru yent ni, ki tee Jokneam nan Karta ³⁵ nan Dimna nan Nahalal, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁶ Rubenn booru yent ni bi din nyinn doi ḡantaae; ki li tee Beser nan Jahas ³⁷ nan Kedemof nan Mefaf, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ³⁸ Gaad booru yent ni bi din nyinn doi ḡantaae; ki li tee Ramof ki be Gilead tij ni, (ki li tee sindant doi na yenn), nan Mahanaim ³⁹ nan Hesbonn nan Jaser, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ⁴⁰ Merari naakuuk din gaar doi piik nan ḡanlee-e.

⁴¹⁻⁴² Tij nba ki Israel teeb din yent na ni, bi din nyinn doi piinna nan ḡanniime, nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Liifai booru.

Bianjinba ki Israel teeb yent tij na

⁴³ כַּכּ, ki Yennu tur Israel teeb tij nba kur ki u senn मकsonjaann ki tur bi yeejamm nan u saa turib na. Baa yentir yoo nba ki bi kar लेḡ, ⁴⁴ ki Yennu turib parmaasir tij na kur po, nan waa senn मकsonn bianjinba ki tur bi yeejamm na. Bi datai na kur nan yenkakwa din ki fit nyannib, kimaan Yennu-e din tur Israel teeb na nyannu bi datai kur paak. ⁴⁵ Yennu din dia u मकsona kur nba ki u senn ki tur Israel teeb nae.

Bianjinba ki Joosua jiin kunn booru nba nyii yondo po na

22 Ḥanne Joosua yiin Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru बकिर nba nyii yondo po na, ki taamm, ² ki yetib a, “I tun linba kur ki Yennu toontunntō Moses wanni, ki bia sak n मकba. ³ Yoo na kura, i ki yēt i leeb Israel teeb sommiri. I chek ki saak i Yomdaantō Yennu मकb. ⁴ I Yomdaantō Yennu tur i leeb Israel teeb parmaasir nan waa senn मकsonn bianjinba nawa. Ii ḡmat kii kun tij nba ki i gaar ki li tee i yar na ni man, tij nba be जकदन्न मककिर yondo po, ki i din boi, ki Yennu toontunntō Moses turi na. ⁵ Ii yabir kii dia sennu nba Moses din turi na, kii loon i Yomdaantō Yennu, kii tuun u loomm, kii saak u sennu, kii be fanu nantō, ki gaarō nan i para nan i sei kur.” ⁶⁻⁸ Joosua din jii piisin मकbona nae ki kunnib a: “I tee मकkitae, ki ḡmat kun na, ki dia bonkobit bonchiann nan salimmōna nan salimpeena nan kutmōnt nan kutlia nan liant. Ii saa biit linba ki i fat i datai boor na ki tur i ninjamm.” Li yoo na ki bi soor सकु ki kun.

Moses din tur Manase booru bɔkyenn, tiŋ nba be ƆƆ-dann mɔkir yondo po nae, ŋaan bɔkleer na ŋarin, Joosua-e din turib tiŋ, ƆƆdann mɔkir yonbaa po, siaminba ki u tur boorlia na.

⁹ Booru nba din kun ƆƆdann mɔkir yondo po na din tee Rubenn boorue, nan Gaad booru, nan Manase booru bɔkir. Bi din nyik Israel teeb nba tenn na kur Siilo-e, ki li be Keenann tiŋ ni, ŋaan gaar sɔnu ki saa bi tiŋ ni, ki li tee Gilead tiŋ nba ki bi din gaar yent, nan Yennu nba din pak nan Moses, ki u wannib bianjinba na.

Ki jiin maruŋ binbintir nba be ƆƆdann mɔkir boor na po

¹⁰ Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru bɔkir nba be yondo po na nba baar Gelilof yoo nba, ki lek daa be ƆƆdann mɔkir yonbaa po na, ki bi maa maruŋ binbintir nba yab bonchiann, ki bia fan, ki kpian mɔkir na. ¹¹ Li yoo na ki bi pak Israel booru nba tenn na a, "Gbiintir man. Rubenn booru, nan Gaad booru, nan Manase booru bɔkleer nba nyii yondo po na niibe maa binbintir nba be Gelilof doo ni, ki kpian ƆƆdann mɔkir na." ¹² Israel teeb na nba gbat nna, ki bi taan ki baar Siilo, a bin faa tɔb nan booru nba be yondo po maŋ.

¹³ Nanne ki Israel teeb tun Finehas, wunba tee manntɔ Eleasar bija na, a wun saan Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir nba be yondo po, Gilead tiŋ ni na boor. ¹⁴ Ki saakab piik chian Finehas ki saan, ki nyii booru kur nba be yonbaa po na yens yens, ki tee naakuut nan ŋei saakab. ¹⁵ Ki bi baar Gilead tiŋ ni, Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir nba be yondo po na boor, ¹⁶ ki piak Yennu niib na kur paak, ki yetib a, "Bee ki i tun bonbiir na ki tur Israel teeb Yennu? I yêŋ Yennu mɔbe ki maa maruŋ binbintir ki tur i mɔŋ. I poŋ ji ki waau. ¹⁷ Ii tiar biit nba ki ti tun Peor tiŋ ni na, yoo nba ki Yennu din jii yiarbiik ki dat ti tuba na. Li paake ki ti bia daa di fara na. Biit maŋ din ki jaŋe-e? ¹⁸ I loon yin yêŋ u weue mɔtana-a? I-i yêŋ Yennu mɔb dinna, wonn na, u wutoor saa do Israel teeb kur paake. ¹⁹ I tiŋ na-i kii ŋan nan yin jiantɔ, yin baar ŋɔɔ Yennu tiŋ ni, siaminba ki u lanbouŋ be na. Gaat yiar waan man ti boor, ŋaan daa yêŋ Yennu mɔb, koo ki maa maruŋ binbintir ki pukii binbintir nba tee ti Yomdaans Yennu yar na po, ki li saa te ki ti tee mɔyêŋtuk damm. ²⁰ Tiat bianjinba ki Sera bija Akann din yêŋ sennu nba jiin linba ki Yennu biirir na po; Israel teeb kur din gaar tubdatue li paak, Akann kɔɔ kaa din kpo u biit paaki."

²¹ Ki Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase yondo po booru bɔkir na kur din yet yonbaa po booru ŋei saakab na a, ²² "Yabint daansɛ tee Yennu, ŋɔɔ tee ti Yomdaans. Yabint daansɛ tee Yennu, ŋɔɔ tee ti Yomdaans. U mi linba paak ki ti maa maruŋ binbintir na, ŋanne teen ki ti loon yin mun bann. Li-i tee ki ti yêŋ ki ki dia Yennu fanu, i daa te ki ti be ti manfoor ni. ²³ Li-i tee ki ti yêŋ Yennu mɔbie ki maa ti yur po binbintir, a tii jokit maruŋ li paak, koo kii mann jeet Yenpiinii

maruŋ, koo weinanleeb Yenpiinii maruŋ, Yennu tiŋ n dat ti tuba. ²⁴ Aaii. Linba te ki ti tun na tee nnae, ti tiine nan i yaaboona tan saa yet ti yaaboona a, 'I mɔk kpi-lanne nan Israel teeb Yomdaans Yennu na? ²⁵ U jii ƆƆdann mɔkire ki teen timm nan yimm nba tee Gaad booru nan Rubenn booru na kpaar. I ki mɔk siara kpiir nan Yennu;' ki i yaaboona tan saa te ki ti yaaboona n nyik Yennu jiantu. ²⁶ Nanne te ki ti maa binbintir, ki li ki tee ti yaa tii mann maruŋ kii jokit muu, koo kii piin Yenpiinii li paak kaa, ²⁷ ŋaan ti loon lii tee nyinne ki tur ti niib nan i niib nan nipaauŋ nba saa wei ti poor na, nan ti din tuu jiantir Yennu u kasii lanbouŋ na nie, ki teen ti Yenpiinii ki bi jokit muu, nan ti marint nan weinanleeb Yenpiinii. Ti tun nna a lin te ki i yaaboona daa fit yeen a ti yaaboona ki kpiin nan Yennu-e. ²⁸ Li tee ti dudukite nan li-i tee ki li tun nna, ti yaaboona saa fit yet a, 'Gotirii, ti yeejamm din maa binbintir, ki li tee nan Yennu yar na. Li din ki tee bi jokit piinii koo ki mann maruŋ li paak kaa, ŋaan li din tee nyinne ki tur i niib nan ti yab.' ²⁹ Ti kan ban nyik Yennu jiantu, koo ki yêŋ u mɔb, ki li tee ti maa binbintir ki jokit Yenpiinii li paak, koo ki teen jeet Yenpiinii maruŋ li paaki. Ti kan maa binbintiar ki pukin ti Yomdaans Yennu binbintir nba be u lanbouŋ boor na po."

³⁰ Ki manntɔ Finehas, nan saakab piik nba tee Israel saakab ki be nanɔ, ki tee ŋei saakab nba nyii booru kur nba be yonbaa po na gbat maan nba ki Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir nba be yondo po pak na, ki bi para maak. ³¹ Ki manntɔ Eleasar bija Finehas yetib a, "Mɔtana ti ji bann nan Yennu be nant. I ki yêŋ u mɔbi, i tinn Israel teeb, ki nyinnib Yennu tubdatu niwa."

³² Li poor po ki Finehas nan saakab na nyik Rubenn booru nan Gaad booru na, Gilead tiŋ ni, ŋaan ŋmat kun Keenann tiŋ ni, Israel teleeb na boor, ki saa wannib baa la bianjinba. ³³ Ki li maŋ Israel teeb na, ki bi dont Yennu. Bi ji din ki ban dukin nan bin saan ki faa tɔb nan Rubenn booru nan Gaad booru, ki biir bi tiŋ nba ki bi kar leŋ na.

³⁴ Rubenn nan Gaad booru na din yet a, "Maruŋ binbintir na tee siarae, ki beerit nan Yennu-e tee ti Yomdaans." Li paake te ki bi purir "Siara."

Ki jiin Joosua chabitii mɔmaan po

23 Yennu nba din nyinn Israel teeb bi datai nuu ni, ki bi la fat-n-mɔŋ na, ki sɔɔ Joosua kpet bonchiann. ² Nanne ki u yiin Israel teeb kur, li saakab nan tɔɔndamm nan barbuura nan ŋmakit-teebe kura, ki tan yetib a, "Mɔtana n kpet bonchiann. ³ I la linba kur ki i Yomdaans Yennu tun ki tur digbana kurawa, ki-maan i paak. I Yomdaans Yennu tuu kɔn i paake. ⁴ N jii tiŋ na ki chent i booru kur, ki li tee i faar, ki bia jii boorlia nba tenn, nan binba ki n kɔn nyannib, ki li foo ƆƆdann mɔkir nan Sinsuuk ni mɔkɔgbenjir nba jiin yonbaa po na, ki li tee i yar. ⁵ I Yomdaans Yennu saa te ki bin ŋmat chiar ŋaan nyiki, ki u sii beerib kii chari nakii. I saa yent bi tiŋ, nan i Yomdaans Yennu nba senn mɔsonn bianjinba na. ⁶ Li paak, ii chek man, kii dia ki bia

tun linba kur sɔb Moses sennu gbouŋ ni na. Ii mi ki i saa nyik li yenn. ⁷ I daa jikit i mɔŋ ki ŋmat nan niib nba biar ki be nani na, ki yi bi pata sana, koo ki jii li sann ki por senn mɔsona, koo ki jiantib, koo ki gbaan bi boori, ⁸ ŋaan kii waa Yennu fanu nan yaa tuu be bianjinba ki tan tuu mɔtana na. ⁹ Yennu-e ber digbanjaana nba mɔk paŋ ŋaan ki i kɔk, ki bi sɔk daa ki fit set ki kɔn nani. ¹⁰ I yenkɔkɔ saa fit te ki jab tusir n chiara, kimaan i Yomdaans Yennu-e kɔn teeni, nan waa senn mɔsonn bianjinba na. ¹¹ Li paak, ii chek man, kii loon i Yomdaans Yennu. ¹² Li-i tee ki i mɔk mɔyɛtuk, ki bia taan nan boorlia nba tenn na ki i kɔnt leeb waas, ¹³ ii mi nan i Yomdaans Yennu ji kan ber digbana na ki nyinnib ŋaan yin kɔk. Bi sii tee danɛ ki turi, ki tee nan baruk koo bootuk na, ki bia ton nan lanbanne siik i kɔkna ni, koo kunkoniie be i ninbina ni na. Ki li sii tee nna ki wei halii nan yoo nba ki i kur saa kpo gbenn, ki nan i yenkɔkɔwa kan tenn tinŋaŋ nba ki i Yomdaans Yennu turi na ni.

¹⁴ “Mɔtana, n kuun yoo baara. I kura mi i para ni, nan i sei ni, nan i Yomdaans Yennu turi bonŋana nba kur ki u din senn mɔsonn nan u saa turi nawa. U dia u mɔsonn nba kur ki u senne; nan li yenkɔkɔwa ki teen yan-ni. ¹⁵ Waa dia u mɔsona nani bianjinba na, nnae ki u bia saa dia u ninmɔnn nani. ¹⁶ Li-i tee ki i ki dia mɔlor nba ki i Yomdaans Yennu senn a yii dia na, ŋaan gaar yebis ki jiantir, u wutoor saa doe, ki wun dat i tuba, ki li kan yann kaawa, ki i sɔk kan biar tinŋaŋ nba ki u turi na ni.”

Bianjinba ki Joosua pak nan Israel teeb, Sekem doo ni

24 Nanne Joosua taan Israel booru na kur, Sekem doo ni. U din yiin saakab nan tɔkɔndamm nan barbuura nan ŋmakit-tee, ki bi kur baar Yennu tɔkɔn. ² Ki Joosua pak ki tur niib na kur a, “Linba nae ki Yennu nba tee Israel teeb Yomdaans na loon wun pak: ‘Bina nba gar, i yeejamm din kɔk Yufrates mɔkir yakleer poe, ki jiantir yebis. Yeejamm maŋ yence tee Tera, wunba tee Abraham nan Nahor baa na. ³ Ki n tan jii Abraham, Yufrates kpenpootir po tiŋ na ni, ki somm nana Keenann tiŋ na kur po. N turɔ yaaboona bonchiann. N turɔ Aisak, ⁴ ki tur Aisak mun Jakɔb nan Esɔk, ki tur Esɔk kunkona tiŋ nba tee Edom na, ki li tee u yent, ŋaan ki i yeeja Jakɔb nan u waas saan Ijipt. ⁵ Li poor po ki n tan tun Moses nan Aarɔnn, ki te wahala bonchiann baar Ijipt teeb paak, ŋaan nyinni Ijipt tiŋ maŋ ni. ⁶ N din nyinn i yeejamm Ijipt tiŋ ni, ki Ijipt teeb na wei dinn nan taantorit nan taanjakira. Ki Israel teeb na nba baar Mɔkmuŋ boor yoo nba, ⁷ ki bi fabin yiinin, ki n te bunbɔnn dɔk ŋamm nan Ijipt teeb sinsuuk ni, ki te mɔkgebenjir na mubin Ijipt teeb paak ki diib. I mi linba ki n tun ki tur Ijipt teeb.

“I din be muuk nie ki li wei bonchiann. ⁸ Li poor po ki n jii-i ki baar nani Amor teeb nba be kɔkɔdamm mɔkir yondo po na tiŋ ni. Bi din kɔn nanie, ŋaan ki n te ki i nyannib. I din gaar bi tiŋe, ki n biirib, ŋaan ki i kar leŋ. ⁹ Ki Sipor bija Balak, wunba din tee Moab teeb kpanbar na, kɔn nani. U din tur Beor bija Balam mɔb, a wun

mɔk mɔtont, ¹⁰ ŋaan n din ki sak ki tur Balam yaak. N din te ki u teen piisime i paak, ki nyinni Balak nuu ni. ¹¹ Ki i poot kɔkɔdamm mɔkir ki kɔk Jeriko, ki Jeriko teeb kɔn nani, ki Amor teeb nan Peris teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Girgas teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb mun bia kɔn nani, ŋaan ki n te ki i nyann bi kura. ¹² Yaa din chari kɔk, n din te ki bi yan pute a man fit ber Amor teeb kpanbara banlee na. I jukbanjai nan i tɔrbana kaa tun linba na. ¹³ N turi tiŋ nba ki i ki ban koee, nan doi nba ki i ki maa. Mɔtana i kɔk leŋe na, ki kɔk kɔkna nba ki i ki bur li tiinii, ki bia pɔ kpan tiinii nba ki i ki bur.”

¹⁴ Nanne ki Joosua ŋamm tukin u labaa a, “Ti baakit Yennu man, kii jiantirɔ nan barmɔnii, ki teenɔ yada. Nyikin yebis nba ki i yeejamm din tuu jiantir Mesopotamia tiŋ ni, nan Ijipt tiŋ ni na, ŋaan jiantir kɔk Yennu kuukɔ. ¹⁵ Li-i tee ki i ki loon yin jiantɔ, yin dukin dinna yaa sii jiantir wunba, laa tee yebis nba ki i yeejamm din jiantir Mesopotamia naie, koo Amor teeb nba ki i kar bi tiŋ ni na yebisie, ŋaan min nan n ŋaa-teeb ŋarin sii jiantir Yennu-e.”

¹⁶ Ki niib na jiin a, “Ti kan ban nyik Yennu ŋaan jiantir yebis. ¹⁷ Ti Yomdaans Yennu-e nyinn timm nan ti baanba daabisin ni, Ijipt tiŋ ni, ki ti la yaarlituk toona nba ki u tun, ki diat fanu siaminba kur ki ti gar, ki li tee ni booru kur boor. ¹⁸ Taa chari kɔk tiŋ na ni, Yennu-e ber nyinn Amor teeb kur nba tuu kar tiŋ na ni. Li paak, ti mun saa jiantir Yennu-e, kimaan ŋkɔe tee ti Yomdaans.”

¹⁹ Ki Joosua yet niib na a, “I ki fit jiantir Yennu, u tee kasii Yennu-e, li paak u kan nyik chab i biit, u ki loon yensau n pukin u po. ²⁰ Li-i tee ki i nyik ŋaan jiantir yebis, u saa ŋmant i paake ki dat i tuba, waa lek tuu ŋan ki turi na, ŋaan u saa biiriwa.”

²¹ Ki niib na yet Joosua a, “Aaii, ti saa jiantir Yennu-e.”

²² Nanne ki Joosua yetib a, “Yimme di i mɔŋ siara nan i gann ki saa jiantir Yennu-e.”

Ki bi jiin a, “Nn, ti dii ti mɔŋ siarawa.”

²³ Ki Joosua betib a, “Ti lu boorganu pata nba ki i dia na, ŋaan senn mɔsonn nan i saa jiantir timm Israel teeb Yomdaans Yennu na kuukɔe.”

²⁴ Ki niib na yet Joosua a, “Ti saa jiantir ti Yomdaans Yennu-e. Ti saa sak u sennuwa.”

²⁵ Ki Joosua lor mɔlor li daar ki tur niib maŋ, ki bia turib sennii nan ŋmakita, Sekem doo na ni, a bii waa. ²⁶ Joosua din sɔb sennu nae, Yennu sennu gbouŋ ni. Li poor po ki u jii tangbenjir ki chaan tijakper nyakir, ki li kpia Yennu kasii boor. ²⁷ U din pak tur niib na kur a, “Tann nae sii tee ti siara. Ti gbat mɔbona nba kur ki Yennu pak ki turita. Li paak, li sii tee siarae ki turi ki gu-uri, ki i daa yêen Yennu mɔbi.” ²⁸ Li poor po, ki Joosua chab niib na, ki bi yaat, ki sɔk kur kun u ŋaak ni.

Ki jiin Joosua nan Eleasar kuun po

²⁹ Linba na poor po, ki Yennu toontunnɔ Joosua, wunba tee Nunn bija na kpo, ki tee bina kobik nan piik. ³⁰ Ki bi piiu, u tiŋ tiŋ ni, Timnaf Sera doo ni, ki li be

Efraim kunkona yent ni, ki jiin Gaas kunkonn na niigan po.

³¹ Joosua nba daa din be u manfoor ni, Israel teeb na din tuu jiantir Yennu-e. Waa bia din tan kpo njaan saakab biar ki tee binba din la linba kur Yennu tun ki tur namm Israel teeb na, Israel teeb maŋ bia din tukin ki jiantir Yennu-e.

³² Joosef gbanant nba ki Israel teeb din jii Ijpt tiŋ ni, ki baar nann na, bi din piir Sekem-e, yiar nba ki Jakob din daa Hamor nba sibir Sekem doo na bonjai boor na ni. U din daa tiŋ na likbina kobike. Joosef yaaboonae din dii tiŋ na faar.

³³ Aarɔnn bija Eleasar din kpo, ki bi piiu Gibeaa, ki li be Efraim kunkona yent ni. Bi poŋ din jii doo maŋ ki tur u bija Finehas-ewa.

Barbuura

Ki jiiin Barbuura gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Israel teeb tɔɔndamm poe, laa nyii Joosua yoo ki tan tuu yoo nba ki Yennu din gann kpanbar ki turib. Tɔɔndamm maŋ, bi din yib barbuurae. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Jaajes.

Baa kɔn nyann bat Adoni-besek bianjinba

1 Joosua kuun poor poe ki Israel teeb boi Yennu a, “Boorlannpoe saa liit ki kɔn nan Keenann teeb ki turiti?”

² Ki Yennu jiiin a, “Juda boorue saa liit. N jikit tiŋ na ki kubint bi nuu ni.”

³ Ki Juda booru na yet bi ninjamm Simeonn booru a, “Naant ki timm nan yimm n saan ki kɔn nan Keenann teeb nba ki Yennu jii bi tiŋ ki turit na. Ki ti mun n tan saan kɔn taani tiŋ nba ki bi jii ki turi na ni.” Tɔn, ki Simeonn ⁴ nan Juda booru lakin saan tɔb na, ki Yennu te ki bi kɔn nyann Keenann nan Peris teeb, ki kpiib tusaa piik, Besek tiŋ ni. ⁵ Leŋe ki bi din la Adoni-besek ki kɔn nanɔ. ⁶ Ki u din tan chiar, ki bi weiɔ ki saa soorɔ, ki pot u niibijaba nan u taabijaba. ⁷ Ki Adoni-besek yet a, “Batnba piinlore tuu be n teebul lɔŋ ni, ¹ ki bi niibijaba nan taabijaba pota, ki bi tɔkii jebura; mɔtana Yennu jiiintin linba ki n bo tun ki turib nae.” Ki bi din jiiu ki saan nanɔ Jerusalem, ki u saa kpo leŋ.

Bianjinba ki Juda booru kɔn nyann Jerusalem nan Hebronn teeb

⁸ Ki Juda jab lek Jerusalem, ki kɔn fatir, ki kpii leŋ niib, ki bia joo doo maŋ muu. ⁹ Ki li poorpo ki bi bia saan ki kɔn nan Keenann teeb nba kɔɔ tiŋ nba mɔk kunkona na ni, nan yonbaa po kunkonbis ni, nan kunkoouk doi nba be niidiitu po na, ¹⁰ ki wei Keenann teeb nba kɔɔ Hebronn doo ni, ki bi tuu yir Kiriaf Arba na. Ki Juda teeb bia kɔn nyann Sesai nan Ahimann nan Talmal naakuut.

Bianjinba ki Otniel kɔn nyann Debir doo (Joosua 15.13-19)

¹¹ Li poorpo, ki Juda teeb bia lek Debir jab, li yoo bi din tuu yir Kiriaf Sefer-e, ¹² ki jasɔɔ be bi ni, ki bi yiu Kaleb, ki u yet a, “N saa jii n bipoo Aksa-e ki tur jɔɔ nba fit kɔn nyann Kiriaf Sefer, ki wun kɔɔkɔ.” ¹³ Ki Otniel, wunba tee Kaleb waarɔ Kenas bija na, kɔn nyann doo na, ki Kaleb jii u bipoo Aksa ki turɔ, ki u kɔɔkɔ. ¹⁴ Aksa yunyoodaar ki Otniel yetɔ a wun boi u baa ki wun turɔ tiŋ. Aksa nba jakit u boŋ paak ki sik yoo nba, ki u baa

I Li pasiar, “teebul lɔŋ ni” paake tee bi mei ŋɔɔe jeet ki di.

Kaleb boiɔ a, “A loon ki n tun bee ki turani?” ¹⁵ Ki u jiiin a, “N loon nyuntonae. Tiŋ nba ki a turin na ki mɔk nyume.” Tɔn, ki Kaleb turɔ paapo nan tiŋ po nyuntona.

Ki jiiin Juda nan Benjaminn booru nyannu po

¹⁶ Ki Kenn nirɔ nba tee Moses diamm yaaboonn na lakin nan Juda teeb, ki nyii Jeriko, doo nba mɔk kaatii na, ki saan kunkoouk nba be Arad diitu po, Juda yent ni na. Leŋe ki bi kar, ŋamm nan Amalek teeb. ¹⁷ Ki Juda nan Simeonn jab lakin saan ki kɔn nyann Keenann teeb nba kɔɔ Sefaf doo ni na, ki biir doo na fanu, ki pur doo maŋ sann Horma. ¹⁸⁻¹⁹ Ki Yennu somm Juda teeb, ki bi fat kunkona tiŋ na. Naan bi din ki fit nyann Gasa nan Askelonn nan Ekronn doi nan bi digbana nba kpiab. Niib na din kɔɔ mɔkɔgbiante, ki mɔk kut taantorit. Li paak teen ki Juda teeb din ki fit ber leŋ niib. ²⁰ Bi din jii Hebronn ki tur Kaleb-e, nan Moses nba senn na, ki Kaleb ber nyinn naakuut ŋantaa nba tee Anak yaa-boona ki be leŋ na. ²¹ Benjaminn booru ni niib din ki fit ber nyinn Jebus teeb nba kɔɔ Jerusalem na. Jebus teeb nan Benjaminn teeb bia daa kɔɔ leŋ nan dinna.

Bianjinba ki bi kɔn nyann Betel doo

²²⁻²³ Yennu din somm Efraim booru nan Manase booru ki bi kɔn nyann Betel. Li yoo maŋ bi din tuu yir Lus-e. Bi din tun chekit teebe, ki bi saan doo maŋ ni, ²⁴ ki saa la jasɔɔ nna, ki u nyii doo maŋ ni, ki bi yetɔ a, “Wantit taa saa teen bianjinba ki kɔɔ doo na ni, ki ti saa dia-a fanu.” ²⁵ Ki u wannib, ki Efraim booru nan Manase booru kpii kɔɔ kur, doo maŋ ni, ki tan tenn jɔɔ na nan u ŋaateeb kuukɔɔ. ²⁶ Ki jɔɔ na nyii ki saan Hef teeb tiŋ ni, ki saa sibir doo leŋ ki purir Lus, ŋanne tee doo maŋ sann ki tan tuu dinna.

Ki jiiin niib nba ki Israel jab din ki ber na po

²⁷ Manase booru din ki ber nyinn niib nba din kɔɔ Bef-sann nan Taanak nan Dor nan Ibleam nan Megido doi, nan digbana nba kpiab na. Ki Keenann teeb tukin ki kar leŋ. ²⁸ Yoo nba ki Israel teeb din tan la paŋ ki pukin na, ki bi mukis Keenann teeb, ki te ki bi tuun toona ki teemm, ŋaan bi bia din ki ber nyinnibi.

II Horma paake tee “biiru.”

²⁹ Efraim booru mun din ki ber Keenann teeb nba kɔɔ Geser na, ki Keenann teeb maŋ ɣamm kɔɔ namm.

³⁰ Sebulunn booru mun din ki ber Keenann teeb nba kɔɔ Kitronn nan Nahalal doi ni na, bi din mukisibe ki te ki bi tuun toona ki teemm, ki Keenann teeb na tukin ki kɔɔ namm.

³¹ Aser booru mun din ki ber Keenann teeb nba kɔɔ Akoo nan Sidonn nan Alab nan Aksib nan Helba nan Afek nan Rehob doi ni na. ³² Aser booru din ki ber Keenann teebi, li paake ki bi lakin kɔɔ namm.

³³ Naftali booru mun din ki ber Keenann teeb nba kɔɔ Bef-semes nan Bef-anaf doi ni na. Naftali niib na din kɔɔ nan Keenann teeb nae, ki mukisib ki bi tuun toona ki teemm.

³⁴ Amor teeb din mukis Dann boorue, ki bi doo tiŋ nba mɔk kunkona na ni, bi din ki te ki bi sik paanu ni.

³⁵ Amor teeb na din tukin ki kɔɔ Aijalonn nan Saalbim doi ni, nan Heres kunkonn paake. Yoo nba ki Efraim booru nan Manase booru paŋ din tan pukin na, ki bi mukisib, ki te ki bi tuun toona ki teemm.

³⁶ Amor teeb tiŋ terik din nyii Akrabim kɔɔnu, ki saan Sela, ki bia gaar saa.

Yennu malaka nba baar Bokim bianjinba

2 Ki Yennu malaka nyii Gilgal ki saan Bokim, ki saa yet Israel teeb a, “N nyinni Ijjipt tiŋ ni ki baar nani tiŋ nba ki n sat mɔb nan n saa tur i yeejamm na ni, ki yet a, ‘N kan ban biir n mɔlor nan yimmi. ² Ki i mun daa lorin i mɔlor nan tiŋ na ni niibi. Ii bet bi pata.’ Ki i yêt ki ki tun nan maa wanni bianjinba na. Ki i tunn ki tuun maa ki wanni linba. ³ Li paak ki n beeri mɔtana nan n ji kan sommi ki yin ber niib nba ki i saa a yin lekib na. Ki bi sii tee nan kunkonii na, ki be i loka ni, ki bi pata saa soori nan barit na.” ⁴ Yennu malaka na nba pak linba na ki gbenn yoo nba, ki Israel teeb na kur bui nan kunkɔpaara. ⁵ Ki bi pur leŋ sann Bokim. ¹ Leŋe ki bi mann maruŋ ki tur Yennu.

Ki jiin Joosua kuun po

(Joosua 24.29-31)

⁶ Joosua nba yat Israel teeb yoo nba, sɔɔ kur din saane ki jii tiŋ nba tee u faar. ⁷ Joosua nba daa din be u manfoor ni na, Israel teeb din jiantir Yennu, ki u kuun poor po, bi bia din jiantir Yennu, yoo nba ki saakab nba din la Yennu toonjaana nba ki u tun ki tur Israel teeb na daa be bi manfoa ni. ⁸ Yennu toontunna Joosua, wunba tee Nunn bija na, din dii bina kobik nan piike, ki kpo. ⁹ Bi din piuu u tɔŋ tiŋ nba tee Timnaf Sera doo na nie, ki li be Efraim yent nba mɔk kunkona ni, Gaas kunkonn na gaŋ po. ¹⁰ Nigbounŋ maŋ kur din tan kpoewa, ki nigbounleer fiir, ɣamm din ki mi Yennu, koo waa tun linba ki tur Israel teebi.

Bianjinba ki Israel teeb nyik Yenjiantu

¹¹ Ki Israel teeb tun ki biir Yennu, ki jiantir tingbana nba tee Baal nba na. ¹² Bi din nyik ki ki jiantir bi

¹ Bokim paake tee “binba bui.”

Yomdaana Yennu, wunba tee bi yeejamm yɔɔ, ki nyin-nib Ijjipt tiŋ ni na, ɣaan jiantir niib nba kɔɔ lintib na tingbana, ki gbaant ki jiantir tingbana maŋ, ki li donn Yennu maŋ wutoor. ¹³ Baa din nyik Yenjiantu ɣaan jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte nba nae, ¹⁴ ki Yennu wutoor ɣamm doo Israel teeb paak, ki u te fat-teeb lekib ki fat bi mɔkint, ki jiib ki kɔib tur bi datai. Ki Israel teeb ji din ki fit gɔi bi mɔŋ. ¹⁵ Yoo nba kur ki Israel jab saan kunkɔnni, Yennu din tuu tookibe, ki bin baa nan waa din yet a u saa tun bianjinba na. Ki bi ji be parbiir ni.

¹⁶ Yennu din tur Israel teeb na saakab, binba din nyinnib fat-teeb nuu ni. ¹⁷ Israel teeb din ki gbiint ki tur saakab na, ki nyik Yennu jiantii, ɣaan jiantir tingbana. Bi yeejamm din mɔk mɔsaku nan Yennu, ɣaan nigbounŋ na ɣarin nyik kɔɔ Yennu jiantiiwa.

¹⁸ Yennu din tuu tur Israel teeb na saakɔe, ki bia din tuu somm saakɔ maŋ, ki bia tinn u niib bi datai nuu ni, yoo nba ki saakɔ na daa be u manfoor ni. Yennu din tuu mɔk ninbatinu namm, yoo nba ki bi fabin nana, bi mukisuk nba ki bi datai tuu mukisib na po. ¹⁹ Li-i tee ki Israel teeb maŋ saakɔ kpo, bi ji din tuu ɣmat bin-benkperik na nie. Ki bi marima bi, ki gar bi baanba marima. Bi din tuu waa jiantir tingbanae, ki tee tubkangbata, ki tuun bi dudukbiit nba wantib linba. ²⁰ Yennu din tuu donn wutoor Israel teeb paak, ki yet a, “Kimaan digbann na nba biir mɔlor nba ki n lor nan bi yeejamm, ki bia ki gbiint ki turin na, ²¹ n ji kan som-mib ki ber digbana nba ki Joosua nyik ɣaan kpo na. ²² N saa jii digbana maŋe kii bikii Israel teeb, ki laan bi saa wei n sennu ki bia somm li ni nan bi yeejamm nba din tuu waa nawa.” ²³ Yennu din te ki digbana maŋ biare. U din ki jii digbana maŋ ki tur Joosua ki u nyan-ni. Joosua kuun poorpo, Yennu bia din ki berib yiami.

Ki jiin digbana nba biar tiŋ na ni po

3 Tɔɔ, Yennu din tenn digbansia tiŋ na ni, a lii bikii Israel teeb nba din ki la tɔbii nba faa Keenann tiŋ ni na. ² U din tun nna a lin tumii Israel nigbounŋ na ki ji-in tɔbii poe, mantik binba ki ban saan tɔb. ³ Binba din biar tiŋ na ni din tee Filistia teeb doi ɣanɣmue, nan Keenann teeb kur, nan Sidonn teeb, nan Hif teeb nba kɔɔ Lebanonn kunkona nba fɔk ni na, ki jir Baal Hermonn kunkonn po, ki saan tuu Hamaf kɔɔnu. ⁴ Digbana maŋ din biare a lii bikii Israel teeb, ki laan bi saa wei sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun wann bi yeejamm nawa. ⁵ Israel teeb din kɔɔ nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Amor teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teebe. ⁶ Bi din kɔɔ niib maŋ bonpoi, ki jii bi mɔŋ bonpoi ki tur niib maŋ bonjai, ki bia jiantir bi tingbana.

Ki jiin Otniel po

⁷ Israel teeb din tun ki biir Yennu, ki tamm bi Yomdaana Yennu maŋ powa, ki jiantir tingbana nba tee Baal nan chicherpook Asera ninnant. ⁸ Ki Yennu wutoor di nan muu na, Israel teeb paak. Ki u te ki

Mesopotamia teeb bat nba sann tee Kusann Risataim na kɔn ki nyannib, ki diab, ki bi tuun u toona ki saa tuu bina ɲanniin. ⁹ Yoo nba ki Israel teeb na tan bui fabin ki tur Yennu na, ki Yennu nyinn sɔɔ ki u tee bi tinntɔɔ, ki u tinnib. Daanɔ maɲe din tee Otniel, ki tee Kaleb waarɔ Kenas bija. ¹⁰ Yennu Seek din sik u paak, ki u teen Israel teeb saakɔɔ, ki saan tɔb, ki Yennu te ki u kɔn nyann Mesopotamia bat. ¹¹ Ki parmaasir ji be tiɲ na paak bina piinna, nan Otniel nba tan kpo.

Ki jiin Ehud po

¹² Ki Israel teeb bia tun ki biir Yennu. Baa din tun ki biir na paake teen ki Yennu tur Moab bat Eglonn paɲ ki gar Israel teeb. ¹³ Ki bat Eglonn taan Amor teeb nan Amalek teeb po, ki bi kɔn nyann Israel jab, ki fat Jeriko, doo nba mɔk kaatii na. ¹⁴ Ki Israel teeb teen bat Eglonn yommii ki saa tuu bina piik nan ɲanniin.

¹⁵ Ki Israel teeb bui fabin ki tur Yennu. Ki u turib tinntɔɔ. Daanɔ maɲe din tee Ehud, ki u tee gar, ki tee Gera bija, ki nyii Benjaminn booru ni. Ki Israel teeb din tumɔ nan piinii a wun tur Moab bat nba tee Eglonn na. ¹⁶ Ehud din kur jukbanjiak nba fɔkint tee kpinkpan-dukinne, ki jii bɔkin u pann, liatir ni, niidiitu po, ¹⁷ ki ji jii piinii na ki saan nann Moab bat Eglonn boor.

¹⁸ Ehud nba din tur piinii na ki gbenn yoo nba, ki u yet jab nba bo jii piinii na a bii ɲmat kii kun. ¹⁹ Nyaan ki Ehud nyii Gilgal tangberɲa na boor ki ɲmat kɔɔ u kuukɔɔ, bat Eglonn boor ki yetɔ a, "Chanbaa, n mɔk bunbɔri maan ki loon man beta."

Li paak ki bat na yet u toontunna a, "Nyimin man ɲaan nyik ti kuukɔɔ." Ki bi kur nyii.

²⁰ Tɔn, bat na nba ji biar ki kar dimaatuk ni, u binbintir paak, u kuukɔɔ na, ki Ehud nakin u boor, ki yet a, "N dia Yennu mɔmaame ki yaa man tura." Ki bat na fiir set. ²¹ Ki Ehud jii u niigar ki saat jukbanjiak nba be diitu po na, ki ɲmuu bat na poor paak. ²² Ki jukbanjiak na kur kpilii nan li sunsoorboor kur, ki kpapana piinir. Ehud din ki nyinn juk na, bat na poor ni, ki li din gar pont u poor poe. ²³ Ki Ehud nyii ɲaan loon gann, ki bia kpar u paak, ²⁴ ki yaat. Ki bat na toontunna baar ki tan la gann na kpara, ki bi dukii a bat na daa nyanne. ²⁵ Ki bi guur ki li wei bianjinba ki bi dukin nan bi saa guur. Baa ji ki la ki u lootir gann na, ki bi jii li peenu ki loot, ki ji la bi bat dɔɔ leɲ ki kpowa.

²⁶ Yoo nba ki bi bo guu bat na lootu na, ki Ehud bakin gar tangberɲa na boor, ki chiar saan Seir-a.

²⁷ Waa saa baar Efraim, yent nba mɔk kunkona na ni, ki u peb naatunn, ki yiin Israel jab a bin teen siir nan tɔb, ki liit bi tɔɔnn, ki sik namm kunkona na paak, ²⁸ ki betib a, "Ii waan maa. Yennu te ki i nyann i datai nba tee Moab teeb nawa." Ki bi wei Ehud poor, ki sik ki saa guur siaminba ki Moab jab chiar a bin saa poot jɔɔ-dann mɔkir na. Bi din ki te ki niyenɔɔ gbaa pooti.

²⁹ Li daar bi din kpilii Moab jab nba tee kunkɔnɔnɔna nan tusaa piik na. Bi sɔɔ din ki chiar paaki. ³⁰ Israel teeb din nyann Moab teeb daar maɲ ni. Ki parmaasir ji be tiɲ maɲ paak ki saa tuu bina piinniin.

Ki jiin Samgar po

³¹ Saakɔɔ nba din wei paan Ehud paak din tee Samgar-e. U din tee Anaf bijae, ki mun bia din tinn Israel teeb. U din jii gbajare ki kpilii Filistia teeb kobii ɲanloob.

Ki jiin Deboora nan Barak po

⁴ Ehud kuun poor poe ki Israel teeb bia din tun ki biir Yennu, ² ki Yennu te ki Keenann bat Jabinn kɔn ki nyannib. U din kar Hasor doo ni, ki Sisera tee u kunkɔnɔnɔna saakɔɔ, ki kɔɔ Harosef Hagoyim. ³ Jabinn din mɔk taantorit kobii ɲanyia, ki dia Israel teeb ki ɲmaɲitib, ki saa tuu bina piinlee, ki Israel teeb ji bui fabin ki boi Yennu sommir po.

⁴ Ki Lapidof ɲaapoo Deboora, wunba tee Yennu sɔkinii na, ɲɔɔɔ bia din tee Israel teeb saakɔɔ yoo maɲ. ⁵ U din tuu kaar kaatik nna nyakire ki bu maan, ki li foo Rama nan Betel sinsuuk ni, ki be Efraim, yent nba mɔk kunkona na ni. Ki Israel teeb tun baat u boor, ki u bu bi maan. ⁶ Dasiar ki u tan tun yiin Barak, wunba tee Abinoam bija, ki kɔɔ Kedes doo ni, ki li be Naftali booru yent ni na, ki yetɔ a, "Timm Israel teeb Yomdaan Yennu-e tura sennu na a, 'Jiin kunkɔnɔnɔna tusaa piik, ki bin nyi Naftali booru nan Sebulunn booru ni, ki saan namm Tabor kunkonn boor. ⁷ N saa te ki Jabinn kunkɔnɔnɔna nan bi saakɔɔ Sisera n cheti nan bi taanii nan torit, Kisonn mɔkir ni, ki kɔn nani, ki i saa kɔn nyannib.'"

⁸ Ki Barak yet Deboora a, "Li-i tee ki a saa tɔk ki saan nanin, n saa saana, ɲaan fi-i kan saan, n mun kan saani."

⁹ Ki Deboora yet a, "Li ɲan, n saa saana, ɲaan faa tuun bianjinba na, li-i tee ki ti kɔn nyann Sisera, baakir na kii tee a yari, kimaan Yennu saa jii Sisera ki tur poe, ki wun kpilii." Ki Deboora fiir soor sɔnu, ki saa Kedes, ɲɔɔ nan Barak. ¹⁰ Ki Barak yiin Naftali booru nan Sebulunn booru, ki kunkɔnɔnɔna tusaa piik wei u poor, ki Deboora saan nanɔ.

¹¹ Tɔn, ki Heber, wunba tee Kenn booru ni nirɔ, ki tee Moses siinii Hobab maaru ni nirɔ na, din nyii u booru Kenn teeb nba be sian na, ki saan chaan u lanbouɲ^I ti-jakper nyakir, Sananim doo ni, ki li kpia Kedes.

¹² Ki Sisera gbat nan Barak, wunba tee Abinoam bija na doo Tabor kunkonn paaka, ¹³ ki Sisera taan u kut taantorit kobii ɲanyia, nan u kunkɔnɔnɔna kur, ki nyii namm Harosef Hagoyim, ki saan namm Kisonn mɔkir ni.

¹⁴ Ki Deboora yet Barak a, "Ii saa, Yennu be a tɔɔnn. Dinna daar nba na, u te ki a kɔn nyann Siserawa." Ki Barak jii u kunkɔnɔnɔna tusaa piik ki sik namm Tabor kunkonn. ¹⁵ Barak nan u kunkɔnɔnɔna nba lek yoo nba, ki Yennu te ki ɲmatir baar Sisera nan u taantorit nan u kunkɔnɔnɔna sinsuuk ni. Ki Sisera sik u taantoruk paak ki chiar taatiɲ ki yaat. ¹⁶ Ki Barak wei ber taantorit nan bi kunkɔnɔnɔna ki saa tuu Harosef

^I 17, 18, 20, 22 Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

Hagoyim doo. Bi din kpil Sisera jab kur, ki bi joo nan yenchwa ki biari.

¹⁷ Sisera din chlar taatiŋe ki saan Jael lanbouŋ boor, wunba tee Heber ŋaapoo, ki u tee Kenn booru ni nirɔ na, kimaan naasinyoo kpiir be Hasor bat nba sann tee Jabinn na, nan Kenn teeb nba tee Heber naakuuk ni niib na sinsuuk ni. ¹⁸ Ki Jael din chet Sisera ki yetɔ a, "Chanbaa, ii saana. Koo n lanbouŋ ni. Daa tiin jaŋmaanii." Ki Sisera koo poo maŋ lanbouŋ ni, ki u boorɔ chinchendokitir ni. ¹⁹ Ki Sisera yet a, "Channaa, nyun-nyukuru mokin, turin nyun ki man nyu." Ki Jael saan bi-it bujakɔr, ki naabiin be li ni, ki u jii turɔ ki u nyuu, ki bia ŋamm boorɔ. ²⁰ Ki Sisera yet a, "Saant set lanbouŋ na tammob ni, ki li-i tee soɔ tan baar ki boia a, 'Soɔ be nna-a?' fan yet a, 'Aaii.' " ²¹ Sisera din bak bonchiann, ki goɔ kpo. Ki Jael jii jaar nan kpaar ki saan u boor soon nna, ki saa kpa a u yur, ki li gar pont ki kpilii. ²² Barak nba din tan baar ki kpaan Sisera na, ki Jael nyii chet ki yetɔ a, "Baat nna, ki n saa wanna joo nba ki a kpaan na." Ki u din koo nanc lanbouŋ na ni. Leŋe ki Sisera doɔ ki kpowa, ki kpaar kpa a u yur ki saara.

²³ Yennu din te ki Israel jab nyann Keenann bat Jabinn daar maŋ ni. ²⁴ Israel jab din weio nan berike nan baa ji din tan biirɔ.

Ki jii Deboora nan Barak yaŋ po

5 Ki Deboora nan Barak, wunba tee Abinoam bija na, din yin yaŋ na li daar a:

² Pakin Yennu man. Israel jab bo teen siir nan kunkonn,

ki niib na nyinn bi moŋ a bin ko.

³ Gbiintir man, yimm batnba, gbiintir, yimm doo di-ara.

N saa yin yaŋ ki tur Yennu.

N saa yin yaŋ nan kunkomann ki tur Yennu, wunba tee Israel teeb Yomdaan na.

⁴ Yennu, yoo nba ki a din nyii Seir joo paak, siaminba tee Edom teeb yent na, ki tingbouŋ damm, ki saak nyii sanpaapo ki baa tiŋ na ni.

Barmoonie, nyun din nyii sanpagbouŋ ni ki sik.

⁵ Kunkona nba foɔ na din jekir,

Yennu nba din sik nan satianii Sainai joo paak na koonn.

Ŋoo tee Israel teeb Yomdaan Yennu.

⁶ Samgar, wunba tee Anaf bija na daar ni, nan Jael daar ni,

ki soɔ jot biar yann, ki sunsomm teeb tokin soɔnbuka.

⁷ Doo binbeŋ nba tuu be Israel tiŋ ni bot, ki bot tee-e nan min Deboora nba tan fiir, ki tee nan naa na ki tur Israel teeb.

⁸ Yoo nba kur ki Israel teeb wei pata, toɔbii din tuu fae doi ni,

ŋaan a din kan la kpaan koo naagbankoŋir ki li be Israel jab nba din tee nan tusaa piinna ni.

⁹ N par mei Israel koonndamm paak

nan niib nba nyinn bi moŋ ki tun toona. Pakin Yennu.

¹⁰ Moontir man, yimm nba jakit bonpeenii ki kaar bonkokit paak na nan damm nba somm soɔnii ki saa siaminba ki i saa na.

¹¹ Gbiintir kunkora nba yiin bunbuna boor na.

Li want Yennu nyannu nan Israel teeb nyannu poe.

Nanne ki Yennu niib nyii bi doi ni ki yet a:

¹² Fiit, Deboora, fiit. Fiit ki yin yaŋ.

Fiit Barak, wunba tee Abinoam bija na, ki jii binba ki a nyannib.

¹³ Ki binba tuun toonŋana baar bi toondamm boor.

Ki Yennu niib na baar u boor, ki teen siir nan kunkonn.

¹⁴ Bi siab nyii Efraim booru yent ni,

linba din tuu tee Amalek yent na.

Ki Benjaminn booru ni jab wei pukin,

ki kunkonkonna saakab nyii Makir,

ki binba dia saakab patii na nyii Sebulunn booru ni.

¹⁵ Ki Isakar booru ni saakab toɔ nan Deboora.

Nn, ki Isakar booru be nan Barak, ki bi weiɔ ki saan baauk ni.

Naan ki moɔkoɔ koo Rubenn booru ni, ki bi ki fit dukin ki wei.

¹⁶ Bee teen ki bi biar be nan pei a bin gbiintir pekpaarii nba sii yi bi pei?

Nn, Rubenn booru moɔkoɔ moɔkoɔ, bi ki fit dukin ki wei.

¹⁷ Ki Gaad booru biar jooɔann moɔkir yondo po,

ki Dann booru mun biar be burgbeta ni.

Ki Aser booru mun biar be moɔkbiant ki kpakin leŋ.

¹⁸ Ki Naftali booru nan Sebulunn booru chibin bi saanmanii

ki be toɔ ni.

¹⁹ Ki Keenann batnba baar ki ko koonn, Taanak doo ni,

ki li kpia Megido moɔkir, ŋaan bi ki jii salima ki kun nanni.

²⁰ Ki ŋmaabira nba chari ki saa na ko tur Israel jab, ki ko nan Sisera.

²¹ Ki Kisonn moɔk-kper dii u jab ki saan namm.

See ki n somm nan paŋ ki saan.

²² Ki taanii tiin yian yian ki chibit bi taawoka nan tiŋ.

²³ Yennu malaka yet a, "Satir moɔtont Meros paak.

Satir moɔtont u niib paak nan ninbinmoɔnii,

kimaan bi ki baar ki somm Yennu,

bi ki baar ki ko nan u datai ki turɔ."

²⁴ Poo nba mantik moɔk yumann poob ni tee Jael-e, ki u tee Kenn booru ni nirɔ nba sann tee Heber na ŋaapoo.

U moɔk yumann ki gar poob nba koo lanbont ^I ni kur.

²⁵ Ki Sisera boi nyun po, ŋaan ki u turɔ naabiin.

Nyubitik nba ki niburchimm nyu na nie

ki u teen naabijerikin ki baar turɔ,

²⁶ ki koo Jael soor kpaar niijen, ki bia soor toontunoo jaar niileer,

ki kpa a Sisera, ki yakit u yukpabuk ki gar saar.

²⁷ Sisera din gbaane ki baa doɔ kpia Jael taapant po ki kpowa.

²⁸ Ki koo Sisera naa got takoru ni ki set takoru foɔ na ni,

^I Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

ki boi sanpaapo a,
 "Bee teen ki u taantoruk wei ki ki baati?
 Bee teen ki u taamm mei ki ki jenti?"
 29 Ki poob nba tee subindamm na turɔ gatuu
 ki u bia ɲamii piak nan u mɔŋ a,
 30 "Bi lek ki kpaan bona kaa a bin fat ki biiti-i?
 Kunkɔnkɔnkɔ kur sii mɔk sapaan-yenɔ koo banlee,
 ki Sisera sii mɔk taŋant nba saa kɔɔ u ɲaapoo turu
 ni."
 31 "Yennu, ɲaant ki a datai kur n kpakin yann,
 ki ɲaan binba loona na, bii nyirii nan yonkpana na."
 Li poor po parmaasir ji din be tiŋ na paak, bina piin-
 na.

Ki jiin Gideonn po

6 Ki Israel teeb bia ɲamm tun ki biir Yennu, ki u te
 Midiann teeb diab ki saa kpaan bina ɲanlore.
 2 Midiann teeb na din mɔk panii ki gar Israel teeb, ki
 Israel teeb din tuu tiimm ki bɔri tanfiat ni, nan siamin-
 ba kur tee gungurboa kunkona na ni. 3 Yoo nba kur ki
 Israel teeb tuu bur bi bonburkara, Midiann teeb, nan
 Amalek teeb, nan niib nba kɔɔ kunkoouk paak na din
 tuu baare ki tan lekib. 4 Bi din tuu chaan bi kaarɛ tiŋ
 na ni, ki biir bonburkara na, laa nyii niidiitu po yent ki
 saan tuu Gasa. Bi din jikit Israel teeb pei nan nei nan
 bonii, ki ki tent siar ki Israel teeb sii di ki be. 5 Bi din
 tuu baare ki dia bi bonkobit nan lanbont^I
 bondɔkinkara, ki tan mirib nan naasuut na, ɲamm nan
 laagumiinba din tuu yab ki kaa kann. Bi din tuu baare
 ki tan kokir tiŋ na. 6 Midiann teeb na din butin Israel
 teeb, ki bi tan bui fabin ki tur Yennu ki loon u sommir.
 7 Yoo nba ki Israel teeb din bui ki fabin ki tur Yennu a
 wun fatib Midiann teeb nuu ni na, 8 ki Yennu turib
 sɔkinii. Sɔkinii marɲ din yet a, "Mɔmaan nae ki timm Is-
 rael teeb Yomdaanɔ Yennu yet a: 'Mine nyinni daabisin
 ni, Ijjipt tiŋ ni, 9 ki fati Ijjipt teeb nuu ni, nan niib nba bo
 kɔn nani, tiŋ na ni na. Yoo nba ki i din lekib na, ki n ber
 nyinnib, ɲaan jii bi tiŋ ki turi. 10 Ki n beti nan mine tee i
 Yomdaanɔ Yennu, ki i daa jiantir Amor teeb tingbana,
 binba yaa tiŋ ki i kɔɔ mɔtana na, ki i ki gbiint ki turin.'"
 11 Ki Yennu malaka baar Ofra doo ni, ki kar tijakper
 nba tee Joas yar na nyakir, wunba tee Abieser naakuuk
 ni nirɔ, leŋe ki u bija Gideonn din bɔr ki boo dii, siamin-
 ba ki bi ɲmakii daan tilɔkna na, a Midiann teeb na daa
 laaɔ. 12 Ki Yennu malaka na dɔkit Gideonn paak leŋ ki
 yet a, "Yennu be nana, fin parcheenn daanɔ nba tee ni-
 jaann na."
 13 Ki Gideonn yet malaka na a, "Chanbaa, li-i tee ki
 Yennu be nant, bee teen ki linba na kur baat ti paaki?
 Yennu nba ki ti baanba tuu yaa wu tuun bakitnaurɲ
 toona ki teemm na ji gaar lia? Yennu marɲ kaa nyii nant
 Ijjipt ki tan baar nant nna na-a? Yennu nyikit mɔ-
 tanawa, ki jiiit ki teen Midiann teeb nuu ni."
 14 Ki Yennu betɔ a, "I saa tinn Israel teeb, ki fatib
 Midiann teeb nuu ni nan paŋ nba ki a mɔk na. N mɔŋe
 tuuma."

I Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

15 Ki Gideonn jiin a, "N Yomdaanɔ, nlee ki n saa tinn
 Israel teebi? Ti naakuuk niŋe ki mɔk paŋ ki be Manase
 booru ni, ki n mun bia ki tee sɔɔ ti ɲaak ni."

16 Ki Yennu yetɔ a, "A saa fit tuma, kimaan n saa
 somma, ki a saa biir Midiann teeb yian, ki li sii tee nan
 niyenɔkɔɔe na."

17 Ki Gideonn jiin a, "Li-i setiki tee ki a mɔk parpeenn
 nanin, fan tun nyinn ki lin wann nan fine tee Yennu ki
 piak nanin na. 18 Chanbaa, a daa saa siari, ki man baar
 nan jeet piinii ki tan tura."

Ki Yennu yetɔ a, "N saa biar kii be nan faa tan saa
 jen."

19 Ki Gideonn kɔɔ u ɲaak ni, ki kpaii bupaŋ ki ɲaau, ki
 bia jii yon bɔrik-gbinn ki teen boroboro, ki ki teen datin
 li ni, ki jii nant na ki kpeen kpanchibuk ni, ki jii kpinyun
 na ki teen bobir ni, ki ji jii ki baar nann, ki tur Yennu
 malaka, tijakper na nyakir. 20 Ki malaka na yet
 Gideonn a, "Paant nant nan boroboro na tanpiiuk na
 paak, ki kpaar kpinyun na li paak." Ki Gideonn tun
 nna. 21 Ki Yennu malaka jii dammir nba ki u dia na, ki
 tant li jook po ki sii nant nan boroboro nba ki ɲmat
 datin na, ki muu nyii tanpiiuk na ni ki dii nant nan
 boroboro na. Ki Yennu malaka na ji bot.

22 Ki Gideonn ji bann nan Yennu malakae ki u bo lau
 na. Ki u yikin nan yanputuk ki yet a, "Yabint Yennu, n la
 a malaka nan mɔniwa."

23 Ki Yennu betɔ a, "Parmaasir be. A daa tiin jaŋ-
 maanii. A kan kpo." 24 Ki Gideonn maa maruŋ binbintir
 leŋ ki tur Yennu, ki purir, "Yennu tee parmaasir." Ki li
 daa see Ofra doo nba tee Abieser naakuuk ni teeb yar,
 nan dinna.

25 Ki Yennu yet Gideonn li daar nyiɔk a, "Jiin a baa
 naajarɲ wunba waa banlee ni, wunba dii bina ɲan-
 lore, ki bet Baal maruŋ binbintir nba ki a baa maa na,
 ki bia chɔɔ sikin chicherpook Asera nba be li boor na,
 26 ki ji maa maruŋ binbintinɲann, dokitir marɲ paak, ki
 tur min a Yomdaanɔ Yennu, ki jii naajak marɲ ki mann
 maruŋ, ki jii chicherpook Asera nba ki a chɔɔ na, ki joor
 muu, ki lii tee mujoonu piinii." 27 Ki Gideonn jii u ɲaa-
 toontunna piik ki tun bianinba Yennu wannɔ na. Waa
 din tiin u ɲaaniib nan doo ni niib jaŋmaanii na paak, ki
 u ki mann maruŋ na yonnu ni. U din mann maruŋ na
 nyiɔko.

28 Laa yent sanyiɔk ni, ki doo na ni niib fiir, ki la ki
 Baal maruŋ binbintir nan chicherpook Asera na biira,
 ki bia la ki naajarɲ nba pukin banlee na, ki bi manɔ
 maruŋ ki joou muu, binbint-paann nba maa na paaka
 na, 29 ki bi boi leeb a, "Nmee tun na?" ki boi fiitir fanu
 ki tan bann nan Gideonn, wunba tee Joas bija nae tun.
 30 Ki doo na ni jab yet Joas a, "Baat nan a bija Gideonn
 ki tin kpiu, kimaan u bet tingbann Baal maruŋ binbin-
 tir, ki bia chɔɔ chicherpook Asera nba bo be li boor
 nawa."

31 Ki Joas yet damm nba kur baat u boor ki boi
 Gideonn po na a, "I nɔi taant Baal poe-e? I koor a yin
 tinnɔe-e? Wunba kɔn u paak, li sii baat wonn sanyiɔk ni
 na ki bi kpuiwa. Li-i tee ki Baal tee Yennu-ie, ii ɲaan ki
 wun kɔn u mɔŋ paak, kimaan u maruŋ binbintire ki bi

bet.”³² Laa nyii li daar ki niib na pur Gideonn sann a, “Jerubaal,”^I kimaan Joas yet a, “Ti njaan ki Baal n kɔn u mɔŋ paak; u binbintire ki bi bet.”

³³ Tɔn, ki Midiann teeb, nan Amalek teeb, nan boorii nba be kunkoouk na paak kur taan bi kunkɔnkɔnna, ki somm poot Jɔɔdann mɔkir, ki chaan bi kaan Jesreel baauk ni. ³⁴ Ki Yennu Seek sik Gideonn paak, ki u peb naatunn ki yiin Abieser naakuuk ni jab a bin weio, ³⁵ ki tun toonii a bin saan Manase booru yent kur po, ki yi-imm ki bin baar tan kɔn ki sommɔ, ki bia tun toonii a bin saan Aser booru yent kur po, nan Sebulunn booru yent kur po, nan Naftali booru yent kur po, ki bi kur baar ki pukin.

³⁶ Ki Gideonn yet Yennu a, “A yet nan a saa jii mine ki tinn Israel teeb. ³⁷ Li njan, n yaa man bir gbente siaminba ki ti boo dii na, ki li-i yent sanyioɔk ni, ki marin be gbent na paak njaan kaa tiŋ ni, njann n saa bann nan a loon ki a jii mine ki n tinn Israel teeb.” ³⁸ Ki Gideonn fiir sanyioɔk ni ki la ki li set tun nna, ki u njmakir gbent na ki marin nyii li ni ki saa gbee njamaŋa. ³⁹ Ki Gideonn yet Yennu a, “A daa dont wutoor n paaki, njant ki man barima yomkɔɔ ki pukin. Njaant ki man jii gbent na ki njamm bikin yomm, yoo nba na njant ki gbent na-ii koon, njan ki marin n matik tiŋ kuukɔɔ.” ⁴⁰ Ki Yennu te ki li tun nna li daar nyioɔk. Gbent na kɔɔe din koon, njan tiŋ na kur din matik nan marime.

Bianjinba ki Gideonn kɔn nyann Midiann jab

7 Ki li yent sanyioɔk, ki Gideonn nan u kunkɔnkɔnna kur fiir ki saan chaan bi kaan ki kpian Harod nyuntonn. Ki Midiann jab kaan be bi niiganŋ po, baauk nba naak nan More jɔɔr na.

² Ki Yennu yet Gideonn a, “Jab nba ki a mɔk na yabit nan min jii Midiann jab ki yin kɔn nyanniba. Bi tan saa dukin nan bi tiɔŋ paŋ nie ki bi kɔn nyann, ki kan turin baakiri. ³ A mɔkɔnt ki tur niib na a, ‘Wunba kur tiin janjmaanii, wun njmat kun, njan ki tin biar nna Gilead kunkonn na paak.’” Ki jab tusaa piinlee nan njanlee njmat kun, ki tusaa piik biar ki be.

⁴ Ki Yennu bia yet Gideonn a, “Jab na bia yabita. Ji-imm ki sik namm kpenu ni, leje ki n saa bɔkitib ki tura. Li-i tee ki n yet nan wunba na saa saana, njant ki wun saan, njan mi-i yet nan wunba na kan saani, u daa saa.” ⁵ Ki Gideonn jii jab na ki sik namm kpenu ni, ki Yennu betɔ a, “Bɔkitir wunba kur nyuu nan bɔk na, nan wunba kur gbaan ki nyuu.” ⁶ Ki jab kobii njantaa kabii nyun nan bi nii ki nyu. Ki binba biar na kur gbaan tiŋ ni ki nyuu. ⁷ Ki Yennu yet Gideonn a, “Jab kobii njantaa nba kabir nyun nan bi nii ki nyuu na, a saa jii njamme ki bin kɔn nan Midiann teeb na, ki a saa nyannib. Yetir wunba biar kur, wun njmat kun.” ⁸ Ki Gideonn te ki Israel jab na kun bi njei ni, njan nyik jab kobii njantaa. Ki jab kobii njantaa na gaar binba njmat ki kun na tiat nan bi naatuna. Tɔn, ki Midiann teeb kaan be baauk na ni.

⁹ Ki Yennu pak Gideonn li daar nyioɔk a, “Fiit ki lek kaan na, n jikit ki teena ki a saa kɔn nyannib. ¹⁰ Li-i

munii tee ki a tiin janjmaanii nan fin lekib, fan sik Midiann teeb kaan na ni, fin nan a toontunnɔ Pura, ¹¹ ki a saa gbat baa yeen linba, ki li saa chekina, ki a fit lekib.” Ki Gideonn nan u toontunnɔ Pura fiir sik, ki saa kpian datai na kaan. ¹² Ki Midiann teeb, nan Amalek teeb, nan kunkoouk na paak nibooru kur yat baauk na kur po, ki mirib nan naasuut na, ki mɔk laagumiinba, ki bi yab kaa kann, ki tee nan mɔkgbenjir ni tanbiinii na.

¹³ Gideonn nba baar lej, ki u gbat jasɔɔ yeen u jɔɔk u damiit a, “N damii damiit, ki dii boroboro kunn kɔɔ ti kaan ni ki jirintir, ki tan jaar lanbouŋ. ^{II} Laa jaar lanbouŋ na nan paŋ na, ki lanbouŋ na baa tiŋ ni.”

¹⁴ Ki u jɔɔk na jiiin a, “Linba na ki tee siar ki gar Gideonn, wunba tee Joas bija, ki tee Israel nirɔ na jukbanjiaki. Yennu jii Midiann teeb nan bi kaan kur ki kubin u nuu niŋa.”

¹⁵ Gideonn nba gbat ki bi yet damiit na, ki bia wann li paak yoo nba, ki u gbaan tiŋ ni ki jiant Yennu, ki fiir njmat Israel jab na boor, ki saa yiin bi kur ki yet a, “Fiit man. Yennu jii Midiann teeb ki kubin i nuu niŋa.” ¹⁶ Ki u bɔkit u kunkɔnkɔnna kobii njantaa na, ki bi tee koonn muntaa, ki kubin jɔɔ kur naatunn nan sɔborik, ki muu be li ni, ¹⁷ ki yetib a, “Li-i tee ki n baar Midiann teeb kaan na, yii goriin kii biaki tuun linba ki n tuun. ¹⁸ Li-i tee koonn nba be nanin na peb naatuna, yin mun peb i naatuna kaan kur po, njan yikin ki yet a, ‘Kɔnin tur Yennu, ki bia kɔn tur Gideonn.’”

¹⁹ Ki Gideonn nan u kunkɔnkɔnna nba tee kobik na baar kaan na kpian, ki li yann waaminna ki tansuunii baar, yoo nba ki bi lebit binba guu kaan na, ki bi peb bi naatuna, ki bia yeer sɔborii nba be bi nii ni na. ²⁰ Ki koonn munlee na mun bia peb bi naatuna ki bia yeer sɔborii nba be bi nii ni na. Ki bi kur dia mulanbaabii ganŋ nii, ki soor naatuna nba ki bi saa peb na diitu nii, njan yikin ki yet a, “Jukbanjiak nba tee Yennu yar nan Gideonn yar.” ²¹ Ki Gideonn kunkɔnkɔnna na biar see bi seenu ni ki lint kaan na, ki Midiann teeb na kur tiin nyi, njan yikin. ²² Gideonn kunkɔnkɔnna kobii njantaa na nba peb bi naatuna yoo nba, ki Yennu te ki bi datai na took bi leeb nan bi jukbanjai. Ki bi kunkɔnkɔnna na chian saan Saretann, ki saa gar saan Bef-sita, ki bia saa baar digbann nba tee Abel Mehola, ki kpia Tabaf na kpaar paak.

²³ Israel kunkɔnkɔnna na din nyii Naftali booru nie, nan Aser booru ni, nan Manase booru kur, ki bi kur baar ki ber Midiann teeb na. ²⁴ Gideonn din tun toonii- ie ki bi saan Efraim, yent nba mɔk kunkona na doi kur po, ki yetib a, “Baat na ki kɔn nan Midiann teeb, ki fat Jɔɔdann mɔkir nan li kpennii nba be, ki saan tuu Bef-bara, ki lin jɔɔk Midiann teeb ki bi ji daa pootiri.” Ki bi yiin Efraim booru na, ki bi baar ki tan fat Jɔɔdann mɔkir nan li kpennii nba be ki saan tuu Bef-bara. ²⁵ Bi din soor Midiann kpanbara banlee nba tee Oreb nan Seeb, ki kpian Oreb, Oreb tanpiit boor, ki kpian Seeb, siaminba ki bi yir Seeb tilontii daan njminnjmakir boor. Bi din ber Midiann teeb na, ki jii Oreb nan Seeb yura ki baar nann

I Jerubaal paak tee, “Njaant ki Baal n kɔn u mɔŋ paak.”

II Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

Gideonn boor; li yoo ki u daa be Jɔɔdann mɔkir yondo po.

Bianjinba ki bi kɔn nyann Midiann teeb ki joont

8 Tɔn, ki Efraim booru ni niib yet Gideonn a, "Bee teen ki a yaa kɔn nan Midiann jab, ɲaan ki bet timmi? Bee ki a tun nna?" ki piak nyiir.

² Ki u jiin a, "Linba ki n fit tun, li kan fit yekin nan linba ki i tun na. Waaminna nba ki yimm Efraim booru tun na yab ki gar n naakuuk kur nba tun linba. ³ Li kur ɲaan Yennu paɲ niɲe ki i kpil Midiann batnba banlee nba tee Oreb nan Seeb na. N tun bee ki li saa yekin nan linba na?" Waa yet nna maɲ, ki bi ji ki donn wutoa.

⁴ Yoo nba na ki Gideonn nan u kunkɔnkɔnna kobii ɲantaa na ji baar Jɔɔdann mɔkir ki bia poot mɔkir maɲa, bi din bak bonchiann, ɲaan bia daa waa beer bi datai na. ⁵ Baa din saa baar Sukof, ki Gideonn yet doo na ni niib a, "Chanbaanba, tur n jab na jeet. Bi bak bonchiann; n waa beer Midiann teeb kpanbara banlee nae, ɲamme tee Seba nan Salmuna."

⁶ Ki Sukof saakab na jiin a, "Bee saa teen ki tin tur a kunkɔnkɔnna jeeti? I daa ki fit nyann Seba nan Salmuna daanni."

⁷ Ki Gideonn yet a, "Tɔn, li ɲan. Li-i tee ki Yennu te ki n nyann Seba nan Salmuna, n saa jii jagotuk kunkoniie ki booi." ⁸ Ki Gideonn bia saan Penuel, ki saa boi sommir maɲ po. Ki Penuel niib na jiin nan Sukof teeb nba yet bianjinba na. ⁹ Ki Gideonn yetib a, "Mi-i saan ki kɔn nyanni, n saa jen ki bet i joonfoouk na."

¹⁰ Yoo nba na paak, ki Seba nan Salmuna ji be Kakor doo nie nan bi kunkɔnkɔnna tusaa piik nan ɲanɲmu, ɲamme ji din biar ki tee kunkoouk na paak kunkɔnkɔnna. ɲaan ki bi kpil bi jab tusaa kobik nan tusaa piinlee. ¹¹ Ki Gideonn tɔkin bonkob-kpaarii sɔnu nba be Noba nan Jogbeha yondo po na, ki saa lek u datai na, ki li bakitib. ¹² Ki Midiann kpanbara banlee nba tee Seba nan Salmuna na chiar, ki u wei berib ki saa nyannib, ki bi kunkɔnkɔnna na ji turin.

¹³ Gideonn nba nyii kunkɔnn ki tɔkin Heres kɔnu ki ɲmat kun yoo nba, ¹⁴ ki u soor naasimɔ ki u nyii Sukof, ki u boi saakab nba be Sukof na po, ki naasimɔ na sɔb saakab piinlore nan banlore nba be Sukof na sana, ki tur Gideonn. ¹⁵ Ki Gideonn saan Sukof saakab boor ki yetib a, "Tiat man yoo nba ki i daan yê yin sommin na. I daan yet nan i kan sommin nan jeet ki n tur n kunkɔnkɔnna nba bak bonchiann na, a n daa ki kɔn nyann Seba nan Salmuna. Mɔtana, ɲamme na jik."

¹⁶ Ki Gideonn ji jii jagotuk kunkonii ki boo Sukof saakab na, ¹⁷ ki bia bet Penuel joonfoouk ki sikin, ki kpil doo na ni jab.

¹⁸ Li poorpo ki u boi Seba nan Salmuna a, "Niboor-bee ki i din kpil Tabor-i?"

Ki bi jiin a, "Bi din naan fine, ki bi sɔɔ kur tee nan bat bija na."

¹⁹ Ki Gideonn yet a, "Bi din tee n ninjamme, ki tee n naa waas. N por kat nan i bonni kii kpilbi, n bo kan kpilini," ²⁰ ɲaan ɲmant ki yet u bijakper Jeter a, "Ti saa ki

kpib." Ki bik na ki saat u jukbanjiaki, kimaan u daa din tee bike ki tiin janmaanii.

²¹ Ki Seba nan Salmuna yet Gideonn a, "Baat ki tan kpil a tiɲ. Jɔɔe fit ki tuun jɔɔ toonn." Ki Gideonn saan kpilb, ɲaan jii tuliat nba be bi laagumiinba turi ni na.

²² Li poor po ki Israel teeb yet Gideonn a, "Ti tee ti diatɔɔ. Fin nan a bija nan a yaaboonae sii jɔɔ diat, kimaan a fatit ki tinnit Midiann teeb nuu niɲa."

²³ Ki Gideonn jiin a, "N kan teen i diatɔɔ, koo n bik gbaa kan teen i diatɔɔ. Yennu-e sii tee i diatɔɔ," ²⁴ ki bia yet a, "N mɔk maan ki yaa man beti. Sɔɔ kur n turin tutuuta nba ki i gaar Midiann teeb boor na." Tutuuta din tee Midiann teeb nan boorlia nba kɔɔ kunkoouk paak na kaare.

²⁵ Ki Israel teeb jiin a, "Ti sii mɔk parpeenn nan tin tura." Ki bi lat chinchenn tiɲ ni, ki sɔɔ kur jii tutuuta nba ki u bo jii tɔb ni na, ki lu chinchenn na paak. ²⁶ Salima tutuuta nba ki Gideonn gaar na taan, ki li kpiasu tee nan salinkuna piik nan ɲanlore nae. Midiann batnba salima tuliat nan bi chinchennmwuura din ki pukin salinkuna kpiau na kann ni, koo salima banii nba din tuu be bi laagumiinba turi ni na din ki pukin.

²⁷ Gideonn din jii salima tutuuta na ki nann ki ɲammir tingbann ki sennir u doo ni, Ofra. Israel teeb kur din nyik Yennu-e ɲaan saan jiantir tingbann maɲ. Li din tee baruko ki tur Gideonn nan u ɲaateeb.

²⁸ Israel jab nba din kɔn nyann Midiann jab na, bi ji din ki daamiib. Ki tiɲ na be parmaasir ni, ki saa tuu bi-na piinna, nan yoo nba ki Gideonn din tan kpo.

Ki jiin Gideonn kuun po

²⁹ Ki Gideonn, wunba tee Joas bija na ɲmat kun ɲaak ni ki saa be. ³⁰ U din mar bonjai piinlore, kimaan u din kɔɔn poob bonchiann. ³¹ Ki u poobik nba din nyii Sekem na, mun marɔ bonjak, ki u purɔ Abimelek.

³² Gideonn, wunba tee Joas bija na, din tan tee nikper-mɔnnewa ki kpo. Ki bi piiu u baa Joas kaauk ni, ki li be Ofra nba tee Abieser naakuuk ni doo na ni.

³³ Gideonn din kpo, ki li ki wei kaawa ki Israel teeb din ki be fanu nan Yennu, ki ɲmat jiantir tingbana nba tee Baal na, ki maa tingbann nba sann tee Mɔlor Baal na, ki li tee bi yennii, ³⁴ ki ji ki jiantir bi Yomdaan Yennu nba din fatib datai nba din lintib na nuu ni na. ³⁵ Bi bia din ki tun burchint ki tur Gideonn ɲaateeb, ki jiin ɲamm nba kur ki Gideonn tun ki turib na po.

Ki jiin Abimelek po

9 Ki Gideonn bija Abimelek din saan Sekem doo ni, siaminba ki u naa nikpiimm kur be na, ² ki saa boi Sekem teeb a, "Lanne sii ɲan ki turini, i sii loon Gideonn bonjai piinlore nae-ii dia-i, koo jɔɔ yenkɔɔ-ii dia-i ni? Ii tiar man nan min Abimelek tee i tiɲ gbanant nan sɔme." ³ Ki u naa ninjamm pak nan Sekem teeb na ki jiin u po, ki Sekem teeb sak ki waa jɔɔ Abimelek, kimaan bi din yaa u tee bi nikpiimm. ⁴ Bi din jii lik-kuna piinlore, bi tingbann Mɔlor Baal jiantu diiuk ni ki turɔ, ki u gaar lik-kuna na ki jɔɔn jab

nba ki mək yura, ki bi tee u poorpoweiteeb. ⁵ Ki u fiir kun u baa doo nba tee Ofra na, ki saa kp̄ii u ninjamm piinlore nba tee Gideonn bonjai na, tanyennkək paak. N̄aan ki Gideonn bijoontik nba tee Jotam na b̄or, ki u ki kp̄iiu. ⁶ T̄on, ki Sekem nan Bef-milo niib kur lakin saan tijakper nba be Sekem na nyakir, ki saa dinn Abimelek naan.

⁷ Jotam nba gbat linba tun na yoo nba, ki u saan set Gerisim j̄or paak, ki pak nan kunk̄opaarir a, "Yimm Sekem teeb, gbiintir ki turin, ki Yennu mun saa gbat turi. ⁸ Yosaeu din be, ki tiinii tan taan leeb ki yet nan bi yaa bin gann bi bate. Ki bi yet kp̄ai saan a, 'Ti tee ti bat.' ⁹ Ki kp̄ai saan na jiin a, 'Ki mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik l̄ona nba ki n tuu loon ki bi tee kpan nawa-a? Bi tuu dia kpan nae ki baakit yennii nan niib.' ¹⁰ Ki tiinii n̄amm yet kinkan a, 'Fine saana ki tan teen ti bat.' ¹¹ Ki kinkan na betib a, 'Mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik l̄onmana nba ki n tuu loon nawa-a?' ¹² Ki tiinii na bia n̄amm yet daan tilontik a, 'Ti saana ki tan teen ti bat.' ¹³ Ki daan tiik na betib a, 'Mi-i tee bat ki dia-i, n saa fit nyik l̄ona nba ki n tuu loon ki tee daan nawa-a? Daan nae tuu maant yennii nan niib para.' ¹⁴ Ki tiinii na kur ji joont ki yet baankunon a, 'Ti saana ki tan teen ti bat.' ¹⁵ Ki baankunon na yetib a, 'Li-i tee ki i set loon min teen i bat kii dia-i, n̄ann yin baar ki tan set n maasu, nna-i kaa, muu saa nyi n kunkonii nie ki di larin Lebanonn kpekii kur.' "

¹⁶ Ki Jotam n̄ammit piak a, "Yoo nba na paak, i tee ninjamm nan burchimme ki jii Abimelek ki teen bat na-a? I tiar ki ch̄orin Gideonn n̄ateeb nan waa bo tun linba ki turi nawa-a? ¹⁷ Ii tiar man nan n baa bo k̄on ki turi, ki chibin u saanman n̄aan k̄on ki fati Midiann teeb nuu ni. ¹⁸ Ki dinna nba na, ki i ji n̄mat n baa n̄ateeb paak ki kp̄ii u bonjai piinlore tanyennkək paak, ki dinn Abimelek nba ki u naa bo tee n baa poobik na naan, ki maan u naa nba tee i niipoo na paak, ki i dinno a wuu dia yimm Sekem teeb. ¹⁹ M̄otana, linba ki i tun ki tur Gideonn nan u n̄ateeb dinna na, li-i n̄an nan bar-m̄onii, n̄ann yii m̄ək man parpeenn nan yaa dinn Abimelek ki u tee i bat na, ki u mun-ii biaki m̄ək parpeenn nani. ²⁰ N̄aan li-i kii tee n̄nai kaa, muu n nyi Abimelek boor ni ki di boont Sekem teeb nan Bef-milo teeb, ki bia nyi Sekem teeb nan Bef-milo teeb boa ki di boont Abimelek." ²¹ Jotam nba din tiin u ninja Abimelek janmaanii na paak, ki u chiar saan Beer ki saa k̄ək leŋ.

²² Abimelek din dia Israel teeb bina n̄antaee. ²³ Ki Yennu te ki sebiik k̄ək Abimelek nan Sekem teeb sin-suuk ni, ki bi ȳet a bi kan weik. ²⁴ Yennu din te ki linba na tun, a lin te Abimelek nan Sekem teeb nba din te ki u kp̄ii Gideonn bonjai piinlore n la tubdatue li paak. ²⁵ Sekem teeb nba din ki loon na din tuu do kunkona paake ki saa b̄or muuk ni, ki fiar s̄ongata nba kur t̄okin bi boor. Ki Abimelek din tan gbat linba tuun na.

²⁶ T̄on, ki Gaal, wunba tee Ebed bija na baar Sekem, ki t̄ək nan u ninjamm, ki Sekem teeb n̄on k̄ək u ni, ki bi loon u maan. ²⁷ Ki bi kur tan saan kpaant ni ki saa k̄or til̄ona ki n̄aa daan ki dii jaamm, ki k̄ək bi tingbann

jiantdiik ni. Baa di ki bia nyu yoo nba, ki bi ji piak ki sarikit Abimelek. ²⁸ Ki Gaal yet a, "Ti tee niibooree ki k̄ək Sekem-i? Bee paake ki ti sii baakit Abimelek-i? U tee n̄mee? Gideonn bija-a? Sebul kaa waa paa u paaki-i? Bee paakiie ki ti sii waa Abimelek-i? Ii baakit Hamor, wunba tee Sekem baa na n̄ateeb. ²⁹ Li-i bonni tee ni-ib na saa gbat n m̄ək, n bo saa ber Abimelek-a, n saa bet̄o ki wun nyi nan kunk̄onk̄onna ki tin k̄on."

³⁰ Ki Sebul, wunba tee doo na guur na gbat Gaal nba pak maan nba na, ki u wutoor doo, ³¹ ki u b̄or ki tun toonii Abimelek boor, ki bi saan Aruma ki saa yet a, "Gaal, wunba tee Ebed bija na k̄ək Sekem doo ni, ki t̄ək nan u ninjamm, ki biir niib nan bi daa waa-ani. ³² Li paak, fin nan a kunk̄onk̄onna na n fiir ki somm nyik̄o ki tan laa kpaant ni, ³³ ki li-i wonni yent sanyik̄o ni ki yonnu do, yin ji lek doo na. Ki li-i tee Gaal nan u kunk̄onk̄onna na fiir a bin tooki, yin jii linba kur be i nuu ni ki faab."

³⁴ Ki Abimelek nan u kunk̄onk̄onna fiir ki somm nyik̄o, ki baar b̄or Sekem doo kp̄in, ki b̄okit d̄ək koonn munna. ³⁵ Yoo nba ki Abimelek nan u kunk̄onk̄onna na la Gaal nyii set doo tamm̄ək ni na, ki bi laat bi lia ni, ³⁶ ki Gaal lab ki yet Sebul a, "Gotirii. Niibe nyii kunkona yur paak ki somm baat na."

Ki Sebul jiin a, "Li ki tee niib kaa, li tee kunkona na yunyunte."

³⁷ Ki Gaal bia n̄amm yet a, "Gotirii. Niibe nyii kunkonn paak ki baat na. Koonn yenne nyii jabaabuu-ra tijakper na po na."

³⁸ Ki Sebul bet̄o a, "A japamaan na ji be lia m̄otana? Fine daan yeen nan bee paake ki i sii waa Abimelek-i. Niib nba ki a daan piak ki biirib nae na. Nyimin m̄otana ki k̄on namm." ³⁹ Ki Gaal taan Sekem jab, ki bi k̄on nan Abimelek. ⁴⁰ Ki Abimelek ber̄o, ki u chiar, ki niib bonchiann la dani k̄on na ni, nan binba be doo tamm̄ək ni na gbaa. ⁴¹ Ki Abimelek daa biar Aruma, n̄aan ki Sebul wei Gaal nan u ninjamm ki nyinnib Sekem, ki bi ji ki fit k̄ək li ni.

⁴² Laa yent sanyik̄o ni ki Abimelek gbat nan Sekem teeb lorin nan bin saan kpaant ni. ⁴³ Li paak ki u b̄okit u kunk̄onk̄onna na taar muntaa, ki bi laa muuk ni ki gu-ub. Waa tan la ki Sekem teeb nyii doo na ni ki baat, ki u laat u b̄or ni a wun kp̄ib. ⁴⁴ Abimelek nba be nan koonn nba na din chiare ki saa guur doo na tamm̄ək, n̄aan koonn munlee nba biar muuk ni na wor Sekem teeb na ki kp̄ii bi kur. ⁴⁵ Daar man ni ki Abimelek k̄on nan doo na ni niib ki saa baa yonnu ki kp̄ii leŋ niib, ki fat doo na, ki yeer li n̄ei, n̄aan yar yaarin doo man ni.

⁴⁶ Sekem doo yudamm nba gbat linba tun na, ki bi saan b̄or n̄agbenjir nba kp̄ia tingbann M̄olor Baal diiuk na ni. ⁴⁷ Ki Abimelek gbat nan bi be leŋ. ⁴⁸ Ki u jii u jab ki doo namm Salmonn kunkonn paak, ki saa jii pajar ki ch̄ək tiik yiinu, ki paan u b̄okit paak, ki yet u niib na a bin teen yian ki tun li bannu. ⁴⁹ Ki jab na kur ch̄ək yiini ki wei Abimelek poor, ki saa bir lint n̄agbenjir na, ki ji joo muu, n̄aan ki niib na be li k̄ək ni. Niib nba be n̄aak man ni na, li jab nan poob teen nan tusir nawa, ki bi kur kpo.

⁵⁰ Li poor po ki Abimelek saan Tebes doo ni ki nyan-nir. ⁵¹ Ki ngabjenir be leŋ, ki bi maa ki donn sanpaapo, ki doo maŋ ni jab nan poob kur, nan yudamm kur tin ki ƙƙ li ni, ki kpar gann bi mɔŋ paak, ŋaan doo ki saa be maaru na joontik paak. ⁵² Yoo nba ki Abimelek baar a wun biir ŋafoouk na, ki saan li tammɔb boor a wun saa joor muu na, ⁵³ ki poo lu naar, ki li sik u yur paak ki put. ⁵⁴ Ki Abimelek kakit ki yiin naasimɔ nba dia u kunkɔntiat na, ki yetɔ a, "Saatir a jukbanjiak ki kpin. N ki loon bin tan yet nan poe kpiimi." Ki naasimɔ na ŋmuu ki saarɔ, ki u kpo. ⁵⁵ Yoo nba ki Israel teeb gbat nan Abimelek kpowa na, ki bi kur ŋmat ki kun bi doo ni.

⁵⁶ Nnae ki Yennu pa ki jiin Abimelek, u biit nba ki u din tun ki tur u baa, ki kp̄ii u ninjamm piinlore na. ⁵⁷ Yennu bia din te ki Sekem teeb dii biak bi tonu paak, ki li tun nan Gideonn bija Jotam nba din yet a bi saa di biak, yoo nba ki u din sat mɔtont bi paak na.

Ki jiin Tola po

10 Abimelek kuun poor poe ki jasɔɔ nyii Isakar booru ni, ki u sann tee Tola, ki u tee Pua bija, ki Pua mun tee Dodo bija, ki u fiir a wun tinn Israel teeb. U din ƙƙ Samir-e, ki li be kunkona tiŋ nba tee Efraim yent na ni. ² U din dia Israel teeb bina piinlee nan ŋanta-aae ki kpo, ki bi piiu Samir.

Ki jiin Jair po

³ Tola kuun poor poe ki Jair lekit. U din nyii Gilead-e, ki dia Israel teeb bina piinlee nan ŋantaa. ⁴ U din mɔk bonjai piintaa, ki bi tuu jakit bonii piintaa. Bi din mɔk doi piintaa, Gilead tiŋ ni, ki bi daa yir Jair doi nan din-na. ⁵ Jair din kpo, ki bi piiu Kamonn-e.

Ki jiin Jefta po

⁶ Ki Israel teeb bia ŋamm tun ki biir Yennu, ki jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte na, ki bia jiantir Siria teeb tingbana, nan Sidonn teeb tingbana, nan Moab teeb tingbana, nan Amonn teeb tingbana, nan Filistia teeb tingbana, ŋaan nyik Yennu jiantu. ⁷ Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak, ki u te ki Filistia teeb nan Amonn teeb ƙƙ ni nyannib. ⁸ Bi din dia Israel teeb bina piik nan ŋanniin, ki diimm nan mukisuk. Ŋamme tee Israel teeb nba ƙƙ Amor yent nba be yon-put po, ki jir ƙƙdann mɔkir po ki be Gilead na.

⁹ Amonn teeb na gbaa din fit poot ƙƙdann mɔkir ki ƙƙ nan Juda booru, nan Benjaminn booru, nan Efraim booru. Ŋamm Israel teeb din be parbiir nie.

¹⁰ Ki Israel teeb maŋ din fabin ki tur Yennu, ki yet a, "Ti tun biirawa, ki nyik fin Yennu jiantii, ŋaan jiantir tingbana nba tee Baal."

¹¹ Ki Yennu turib gatu na a, "Ijpt teeb, nan Amor teeb, nan Amonn teeb, nan Filistia teeb, ¹² nan Sidonn teeb, nan Amalek teeb, nan Maonn teeb nba din diini ki mukisi, ki i fabin nanin na, n din ki fati ki nyinni bi ni niŋi-i? ¹³ Ŋaan ki i yêtin ki ŋmat ki jiantir tingbana; n ji

kan sommini. ¹⁴ Ii saa man ki saa fabin ki tur tingbana nba ki i gann na. Ii ŋaan ki bin sommi, i daamii ni."

¹⁵ Ki Israel teeb na bia ŋamm yet Yennu a, "Ti tun yanbɔmma. Chanbaa, tumin faa loon bianŋinba ki turit, ŋaan tinnit dinna." ¹⁶ Ki bi lu tingbana nba kur ki bi jiantir na, ŋaan jiant Yennu. Li din daamii Yennu nan Israel teeb nba be parbiir ni na.

¹⁷ Tɔŋ, ki Amonn kunkɔnkɔnna teen siir nan tɔb, ki chaan bi kaan Gilead, ki Israel jab mun taan leeb ki chaan bi kaan Mispa, ki li be Gilead yent ni. ¹⁸ Ki Israel jab nan bi yudamm kur kar leŋ ki boi leeb a, "Ŋmee saa liit ti tɔkɔn ki tin ƙƙ nan Amonn teeb na? Wunba liit ti tɔkɔn ki ti ƙƙ nammi, ŋɔɔ tan sii tee ti yudaanɔ, Gilead yent kur ni."

11 Jefta din tee tɔbfaarɔɔ, ki u baa tee Gilead, ki u naa tee jantonn. ² Ki u baa Gilead nan u ŋaapoo mar bonjai ki pukin. Bonjai na nba din tan kpaat yoo nba, ki bi ber Jefta ki nyinɔ bi ŋaak ni. Bi din yetɔ a, "A kan di faar ti ŋaak na ni, kimaan a tee pooganɔ bike." ³ Ki Jefta nyik u ninjamm na, ŋaan saan ƙƙ Tob tiŋ ni. Leŋe ki niyana nna tan baar u boor ki waa u poor.

⁴ Li din yann waamewa ki Amonn teeb na fiin tɔb nan Israel teeb. ⁵ Laa din teen nna maŋ, ki Gilead teeb saakab saan a bin saa jii Jefta, Tob tiŋ ni, ki jen nanɔ.

⁶ Bi din betɔ a, "Ti saa na ki tan liit ti tɔkɔn, ki tin ƙƙ nan Amonn teeb."

⁷ Ki Jefta jiin a, "I bo ki namin kaa ki ber nyinnin n baa ŋaaki-i? Bee ki i ji baat n boor mɔtana na ki yaa i be mukir ni?"

⁸ Ki bi yetɔ a, "Ti la nnawa, ŋaan ti ji baar a boor mɔtana, a fan tɔk nante ki tin ƙƙ nan Amonn teeb, ki a sii tee ti yudaanɔ, Gilead yent kur po."

⁹ Ki Jefta yetib a, "Li-i tee ki n ŋmat nani ki saa ƙƙ nan Amonn teeb, ki Yennu sommin ki n nyannib, i set saa te ki man teen i doo diarɔwa-a?"

¹⁰ Ki bi jiin a, "Ti saka. Yennu-e tee ti siara." ¹¹ Ki Jefta fiir wei Gilead saakab na, ki niib na saa teenɔ bi diarɔɔ nan tɔkɔndaanɔ. Ki Jefta ŋamm ki pak u mɔmaan ki turib, Yennu boor, Mispa doo ni.

¹² Tɔŋ, ki Jefta tun toonii Amonn bat boor ki boi a, "Bee paake ki a ƙƙ nanti?"

¹³ Ki Amonn bat na jiin Jefta toonii na a, "Yoo nba ki Israel teeb din nyii Ijpt, bi din gaar n tiŋ, ki li nyii Arnonn mɔkir ki saan tuu Jabok mɔkir. Jiint ki turin soon nna."

¹⁴ Ki Jefta bia ŋamm tun toonii, ki bi ŋmat Amonn bat boor ¹⁵ ki saa yet a, "Li ki tee mɔnii nan Israel teeb din gaar Moab tiŋ, koo Amonn tinji. ¹⁶ Linba teene na, Israel teeb nba din nyii Ijpt na, bi din somm ki gar kunkoouk paak, ki saa baar Mɔkmur, ki bia gar ki saa tuu Kades. ¹⁷ Tɔŋ, ki Israel teeb tun toonii, ki bi saan Edom bat boor, a wun sak ki bin somm ki gar u tiŋ ni, ki Edom bat din ki sak nna. Ki bi bia tun toonii ki bi saan Moab bat boor, ki u mun bia saa yêtin, ki Israel teeb ji biar ki kar Kades. ¹⁸ Ki bi ji din tan fiir ki somm kunkoouk na paak, ki kook ki lintir Edom tiŋ nan Moab tiŋ, nan baa tan baar Moab tiŋ yondo po, ki kar

Arnonn məkir yakleer na po. Bi din ki kək Moab tiŋ ni, kimaan Moab kpaar din ter nan Arnonn kpaare.

¹⁹ Tək, ki Israel teeb tun toonii ki bi saan bat Sihonn boor, wunba tee Amor teeb bat ki kək Hesbonn na, ki saa yet a wun sak ki bin somm ki gar u tiŋ ni, ki fit kək bi yar ni. ²⁰ Ki Sihonn ki teen Israel teeb yada, ki din ki sak nan bin gar u tiŋ ni, ki taan u kunkəkəkna kur, ki saan chaan u kaŋ Jahas, ki ji kək nan Israel teeb. ²¹ Ki Israel teeb Yomdaan Yennu ŋamm tur Israel jab paŋ, ki bi kək nyann Sihonn nan u kunkəkəkna, ki fat tiŋ nba ki Amor teeb din kək na, ²² ki yent Amor tiŋ kur, laa nyii Arnonn məkir niigaŋ po ki saan tuu Jabok məkir, niidiitu po, ki bia nyii kunkoouk, yondo po, ki saan tuu Joddann məkir, yonbaa po. ²³ Israel teeb Yomdaan Yennu-e din ber ki nyinn Amor teeb ki tur u niib Israel teeb na. ²⁴ A loon ki a yabir ki gaare-e? A saa fit kii dia linba ki a tingbann Kemos tura na. Linba mun ki Yennu turit na sii tee ti yar. ²⁵ A dukii nan fine chee Sipor bija Balak nba din tee Moab bat na-a? U din ban pakir nan Israel teeb, koo ki kək nammi-i? ²⁶ Bina kobii ŋantaae na ki Israel teeb kar Hesbonn, nan Aroer, nan doi nba kpiab na, nan digbana nba kur kook Arnonn məkir na. Bee teen ki a tuu ki gaanir yoo nba gar na? ²⁷ N ki tun biira, ŋaan a biirime na, ki lorin fan faan tək na. ŋaant ki Yennu-ii tee ti butək, wun gat Israel teeb nan Amonn teeb sinsuuk ni." ²⁸ Ki Amonn bat na ki fiint məkmaan nba ki Jefta tun toonii ki beto na po.

²⁹ Ki Yennu Seek sik Jefta paak, ki u fiir ki gar Gilead nan Manase yentnba ni, ki ŋmat jen Mispa, Gilead yent ni, ki nyii leŋ ki ji took Amonn teeb. ³⁰ Jefta din senn məksonn ki tur Yennu a, "Li-i tee ki a jii Amonn teeb na ki kubin n nuu ni, ³¹ ki n kək nyann ki ŋmat kun, ki wunba nyii n ŋaak ni ki tookin sinsinn, li daan sii tee fin Yennu kək. N saa jiiu ki mann mujoonu maruŋ ki tura."

³² Tək, ki Jefta fiir ki poot məkir na a wun kək nan Amonn teeb, ki Yennu turək nyannu. ³³ U din biir digbana piinlee, laa nyii Aroer ki saan tuu Minif, ki bia gar baar Abel Keramim. Ki jab bonchiann kpo, ki Israel jab nyann Amonn jab na.

Ki jiin Jefta bipoo po

³⁴ Jefta nba ŋmat ki kun Mispa na, ki u bipoo nyii ŋaak ni, ki waa waak, ki bia ŋakin siiyak, ki tookit. U kuukək din tee u bik. Nək-i kaa, u ji ki mək bonjak, koo bonpooki. ³⁵ Waa la u bipoo yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, ŋaan yikin a, "N bipoo, a turin parbiira. Bee ki a te ki li toŋin nna? N senn məksonn ki tur Yennu-wa, n kan fit biirir."

³⁶ Ki u bipoo na yet a, "N baa, li-i tee ki a senn məksonn ki tur Yennu, teentin nna, kimaan Yennu-e te ki a nyann a datai Amonn teeb na." ³⁷ Ki u bipoo na bia yet a, "N mei bonyennkək, a turin ŋmaarii ŋanlee, ki min nan n sapaan-yəkənba n saan muuk ni, ki lin kunkona ni, ki bui fabin, kimaan n kan kun jabi." ³⁸ Ki u baa yet a, "A saa fit kii saa," ki te ki u yaat ŋmaarii ŋanlee, ki ŋək nan u bonpolei saan muuk ni, ki saa lin kunkona

paak ki fabin, kimaan waa kan kun jab, ki bia kan mar bik ŋaan kpo na paak. ³⁹ ŋmaarii ŋanlee na poor po, ki u jen u baa boor, ki u jiiu ki tun nan waa sat mək ki tur Yennu bianŋinba na, ki u tee sapaanmun.

Li nyii leŋe ki li teen Israel teeb kaar, ⁴⁰ nan binn kək ni, Israel sapaamm tuu saa nyi ki kək muuk daanŋanna, ki fabin ki tiar Gilead nirək nba tee Jefta bipoo na po.

Ki jiin Jefta nan Efraim booru po

12 Ki Efraim booru kunkəkəkna teen siir nan tək, ki poot Joddann məkir, ki saan Safonn, ki saa boi Jefta a, "Bee teen ki a saan ki kək nan Amonn teeb ŋaan ki yiint, ki timm nan fin n bo saani? Ti saa joo a ŋaak muuwa."

² Ki Jefta jiin a, "Min nan n niib bo kək nan Amonn teeb, ki n yiini, ki i ki baar ki tan sommimi. ³ Maa la nan i kan baar na, ki n chibin n saarŋar ki poot kpaar ki kək namm, ki Yennu te ki n nyannib. Bee teen ki i ji baat a yin kək nanin dinna?" ⁴ Ki Jefta yiin ki taan Gilead jab kur, ki bi kək nan Efraim jab ki nyannib, kimaan Efraim teeb na din yet a, "Yimm Gilead yent ni niib nba kaa nək na yēt Efraim nan Manase booruwa, ki kək i mək." ⁵ Ki Gilead jab guu sənii nba pootir Joddann məkir ki saa Efraim tiŋ ni na, ki li-i tee Efraim jək nba tinn ki baar betib a, "ŋaant ki min poot," Gilead jab na tuu boice a, "A tee Efraim booru ni nirək-e?" wun yet a, "Aai," ⁶ bin ŋamm ki beto a wun yiin "Shibolef," wun yiin "Sibolef," kimaan waa ki fit yiinir fanu na, bin ji soorək Joddann məkir punpootboor mar, ki kpiu. Bi din kpai Efraim booru ni jab tusaa piinna nan ŋanlee li yoo.

⁷ Jefta din dia Israel teeb binmuna ŋanloob ki tan kpo, ki bi piuu Gilead, u dandoo ni.

Ki jiin Ibsann nan Elonn nan Abdonn po

⁸ Jefta kuun poor po, ki Ibsann nba nyii Betlehem na dia Israel teeb. ⁹ U din mar bonjai piintaa nan bonpoi piintaa, ki jii u bonpoi piintaa na ki tur naakugant ki bi kək, ki gaar naakugant mar sapaamm piintaa ki tur u bonjai na, ki bi mun kək. Ibsann din dia Israel teeb bina ŋanlore, ¹⁰ ki tan kpo, ki bi piuu Betlehem.

¹¹ Ibsann kuun poor po, ki Elonn, wunba nyii Sebulunn booru ni na dia Israel teeb bina piik, ¹² ki tan kpo, ki bi piuu Aijalonn, ki li be Sebulunn yent ni.

¹³ Elonn kuun poor po, ki Hilel bija nba sann tee Abdonn, ki nyii Piratonn na, din dia Israel teeb. ¹⁴ U din mar bonjai piinna ki mək yaabonjai piintaa, bi tuu jak-it bonii piinlore. Abdonn din dia Israel teeb bina ŋanniin. ¹⁵ Ki Abdonn, wunba tee Hilel bija mar kpo, ki bi piuu Piratonn, ki li be Efraim yent ni, kunkona tiŋ nba din tee Amalek teeb yar na ni.

Ki jiin Samsonn matuk po

13 Israel teeb bia din ŋamm tun ki biir Yennu, ki Yennu te ki Filistia teeb diab bina piinna.

² Li yoo marj ki jasoo din be ki bi yiu Manoa, ki u koo Sora doo ni. U din tee Dann booru ni nirɔe, ki u nyaapoo ki ban mar biki. ³ Ki Yennu malaka tan dookit poo na paak ki yet a, "A daa ki ban mar biki, nyaan li kan wei ki a saa soor poor ki mar bonjak. ⁴ Ii mi ki a nyu dabooru kur, koo ki di jeet nba koo. ⁵ Ki a tanj mar bonjak na, a daa te ki bi koor u yut, kimaan daar nba ki a saa marɔ na, u sii tee Yennu yoo, ki tee Nasar nirɔ. ¹ Ki u saa tinn Israel teeb Filistia teeb nuu ni."

⁶ Ki poo na saan ki saa bet u sɔɔ a, "Yennu nirɔ baar n boor, ki naan nan Yennu malaka, ki mɔk janmaan-sooruk. N ki boic waa nyii siami, ki u mun bia ki betin u sanni. ⁷ Nyaan u betin nan n saa soor poor ki mar bonjak, ki betin nan n daa nyu dabooru kur, ki daa di jeet nba koo, kimaan bonjak na sii tee Yennu yoo, ki tee Nasar nirɔ nan u manfoor gbennu."

⁸ Tɔn, ki Manoa miar Yennu ki yet a, "N Yomdaano, nyaant ki joo nba ki a bo tumɔ na n jen ki tan wannit taa sii dia bonjak nba ki ti saa marɔ na bianjinba."

⁹ Ki Yennu gbat Manoa miaru, ki te ki u malaka jen poo na boor, yoo nba ki poo na be kpaab ni, nyaan ki u sɔɔ Manoa ki be lenji. ¹⁰ Ki poo na chiar yian ki saa yet u sɔɔ a, "Gotirii, joo nba daan dookit n paak na bia namm jenna."

¹¹ Ki Manoa fiir ki wei u nyaapoo poor, ki saa baar joo na boor ki yet a, "Fine tee joo nba pak nan n nyaapoo na-a?"

Ki joo na jiin a, "Nn, mine."

¹² Ki Manoa yet a, "Tɔn, yoo nba ki a mɔmaan na tan gbee, bik marj binberj nan u toonn sii tee bee?"

¹³ Ki Yennu malaka na jiin a, "Li nyaan ki a nyaapoo n sak tun linba kur ki n wannɔ na. ¹⁴ U daa di tilɔna nba kur ki bi tee daan na, u daa nyu dabooru kur, koo ki di jeet nba koo. Wun sak wei sennu nba kur ki n wannɔ na."

¹⁵⁻¹⁶ Ki Manoa daa ki bann nan joo na tee Yennu malakae, ki yet a, "Chanbaa, a daa saa daanni, nyaant ki tin kpi buparj ki teen jeet tura."

Ki malaka na yet a, "Li-i tee ki n biar, nyaan n kan di i jeet. Li-i tee ki i nammir, yin jii ki joor muu, ki lii tee piinii ki tur Yennu."

¹⁷ Ki Manoa bia yet a, "A sanni, ki tin tan fit ki baaka, yoo nba ki a mɔmaan na gbee?"

¹⁸ Ki malaka na boi a, "Bee ki a loon ki a bann n sanni? Li tee bakitnaurj sanne."

¹⁹ Ki Manoa jii buparj nan jeet waan, ki mann marurj tanpiiuk paak ki tur Yennu. Ki Yennu tun bakitnaurj toonn, ki Manoa nan u nyaapoo gorii. ²⁰⁻²¹ Muu nba put tanpiiuk paak ki di na, ki Manoa nan u nyaapoo la Yennu malaka na tɔkin muyeruk na ni ki doo yendɔurj ni, ki Manoa ji bann nan joo na bo tee Yennu malakae. Ki joo nan u nyaapoo baa ki fabin tij ni. Bi ji din ki la malaka na.

²² Ki Manoa yet u nyaapoo a, "Ti saa kpowa, kimaan ti la Yennu-wa."

¹ 7 Nasar nirɔ tee nirɔ nba senn mɔsonn a u kan nyu dabooru kur, koo ki koor u yut, koo ki sii nikpeenn.

²³ Ki u nyaapoo jiin a, "Li-i bonni tee ki Yennu loon wun kpiti, u bo kan gaar ti mujoonu nan jeet piinii nba ki ti turɔ na, ki bia bo kan wannit koo ki betit linba na kuri."

²⁴ Li poor po, poo na din mar bonjak ki purɔ Samsonn, ki Yennu teen piisin u paak, ki u din kpaat.

²⁵ Yennu Seyeerj din piin ki teenɔ parj, yoo nba ki u be Dann kaarj ni, ki li be Sora nan Estaol sinsuuk ni na.

Ki jiin Samsonn pookooɔnt po

14 Dasiar ki Samsonn tan saan Timna, ki saa la Filistia booru ni sapaamo, ² ki nmat kun nyaak ni ki saa yet u baa nan u naa a, "N la Filistia bonposiak, ki u be Timna, ki n numm gboou. Saant ki gaarɔ turin, ki man kooɔnɔn."

³ Ki u baa nan u naa boic a, "Bee ki a saa loon poo, Filistia teeb nba tee patmannteeb na boori? A kan la poo nba saa gboo a numm ti booru ni, koo ti nikpiimm ni ki kooɔnɔn-i?"

Ki Samsonn bet u baa a, "Nɔɔe nyaan nanin, ki n loon ki a gaarɔ ki turin. N loon kooɔnɔn."

⁴ Ki u baa nan u naa ki mi nan Yennu-e nmatitir Samsonn ki u tuun nna. Li din tee yoo nba ki Filistia teeb dia Israel teeb nae, ki Yennu din kpaan sɔnu nba ki u saa kooɔnɔn Filistia teeb.

⁵ Ki Samsonn sik Timna, ki tɔk nan u baa nan u naa. Baa saa baar Timna kpaant ni, ki yanbɔr paarj fiir ki beet baat u boor. ⁶ Ki Yennu Seek sik Samsonn paak, ki u la parj, ki soor yanbɔr na nan u nii, ki pat patɔ nan u tee bubike na, nyaan u din ki yet u baa nan u naa linba ki u tun na.

⁷ Li poor po ki u saan pak nan sapaamo marj, ki loono. ⁸ Ki daa gar waan, ki Samsonn tan nmat a wun saa kooɔnɔn poo na. U saanu niye ki u saa bot muuk, a wun got yanbɔr nba ki u daan kpiiu na, ki saa la sai ki bi luu siat, ki be yanbɔr kpeenn na ni, ki li bakitɔ. ⁹ Ki u liar siat na nan u nii ki ji somm di. Waa saa wei baar u baa nan u naa, ki u jii siat na ki turib ki bi dii, nyaan u ki betit nan u nyinn siat na yanbɔr kpeenn gbanant niye.

¹⁰ Ki u baa saan bonpook na nyaak, ki Samsonn saa teen jaamm lenj, nan pookooɔnt kaar nba tee bianjinba na. ¹¹ Filistia teeb nba lau na, ki bi te jab piintaa biar ki be nanno. ¹² Ki Samsonn yetib a, "Nyaant ki min tan tianbukitkara. N yaa man pooni poote, li-i tee ki i fit bukit poochiann jaamm daanjanlore na sinsuuk ni, n saa turi chinchengana piintaa, nan liant nba nyaan piintaa. ¹³ Li-i tee ki i ki fit wannin li paak, nyaan yimme saa turin chinchena piintaa nan liant piintaa."

Ki jab na yet a, "Betirit tianbukitkar marj ki tin gbatir."

¹⁴ Ki Samsonn yet a,

"Siar nyii bondiirɔ ni ki tee dinu, ki siar nyii paarɔ ni ki man."

Daananta gar, ki bi ki fit turɔ li bukitir.

¹⁵ Daananna daar ki bi yet Samsonn nyaapoo a, "A saan ki korin a sɔɔ ki wun wannit tianbukitkar na paak. Nna-i kaa, ti saa joo a muue, ki kpaab nan a baa nyaak. A yiint jaamm na ni, a fin tan nmat tee?"

¹⁶ Ki poo na saan u soꝛɔ Samsonn boor nan mɔnii, ki yeen a, “A namime, a ki loonin nan mɔnii. A tur n doo ni niib tianbukitkar, ŋaan ki ki wannin li paak nba tee.”

Ki Samsonn yet a, “Gotirii, n ki wann n baa nan n naa gbaa, ki nlee ki n saa betani?” ¹⁷ Ki poo na bui ki saan tuu daa ŋanlore na, ki daar nba pukin ŋanlore na ni, ki Samsonn ji betɔ tianbukitkar na paak, kimaan poo na nba daamiɔ nyɔɔ nyɔɔ na.

Ki poo na mun saan ki wann Filistia teeb na tianbukitkar na paak. ¹⁸ Ki daaŋanlore daar na daajoouk, ki doo na ni niib ji baar Samsonn boor ki tan yetɔ a, “Bee man ki gar siati?

Bee mɔk paŋ ki gar yanbɔri?”

Ki Samsonn jiin a,

“Li-i bonni kii tee ki i yɔkin ki ko nan n naabi kaa, i bo kan bann tianbukitkar na paaki.”

¹⁹ Li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak, ki turɔ paŋ, ki u saan Askelonni ki saa kpɔi jab piintaa, ki jii bi taŋant na ki tur jab nba fit bunt buntir na. Li poor po ki u ŋmat kun nan wutoor bonchiann, linba tun na paak.

²⁰ Ki bi jii Samsonn poo na ki tur u pookɔɔnt naasinyɔɔk na.

15 Ki li yann waan, ki Samsonn saan a wun gɔn u ŋaapoo dijaan-yoo, ki dia bupaŋ, ki yet u dianjak a, “N loon ki man kɔɔ n ŋaapoo diiuk niŋe.”

Ki u diamn na ki sak nan wun kɔɔ diiuk na ni, ² ki yetɔ a, “N bo dukin nan a ki loonɔ, ki n jiiu turɔ a naasinyɔɔk, ŋaan u waarɔ na ki ŋan ki garɔ-ɔ? A saa fit jii u waarɔ na ki kɔɔk.”

³ Ki Samsonn yetib a, “Mɔtana, mi-i tun siar ki biir Filistia teeb, n kan la nyiiruku.” ⁴ Ki Samsonn nyii yaat, ki saa soor lunlona kobii ŋantaa, ki taamm banlee lee, ki lor bi joa nan mulanbaabii, ⁵ ki fia mulanbaabii nba be lunlona joa paak na muu, ŋaan nyikib ki bi kɔɔ Filistia teeb kpaant ni. Waa teen nna na, ki muu na dii jeet nba ki bi jaan bir, nan jeet nba daa see kinkauk paak, nan daan tilontii nan olif kpan tiinii na. ⁶ Ki Filistia teeb na boi a, “Nmee tun linba na-a?” Ki bi yet a, “Samsonn, wunba dantiir nan Timna nirɔ nae tun, kimaan jɔɔ na jii Samsonn ŋaapoo ki tur u jalɔɔk.” Ki Filistia teeb na saan ki joo poo na nan u baa ŋaateeb muu ki kpiib.

⁷ Ki Samsonn betib a, “Yaa tun bianjinba na, n pora, n kan nyikini see ki n jiin pann,” ⁸ ki pikib nan kɔnn, ki kpiib bonchiann, ŋaan chiar saan Etam ki saa be jɔyirin, tanfiɔk ni.

Bianjinba ki Samsonn kɔn nyann Filistia teeb

⁹ Tɔn, ki Filistia teeb na fiir, ki saan chaan bi kaŋ Juda booru yent ni, ki tan saan ki lek Lehi doo. ¹⁰ Ki Juda jab na boib a, “Bee ki i baar a yin tan kɔn nanti?”

Ki Filistia teeb na jiin a, “Ti baar a tin soor Samsonne, ki teenɔ nan waa tun bianjinba ki turit na.” ¹¹ Ki Juda jab tusaa ŋantaa nyii ki saan tanfiɔk nba be Etam na, ki saa yet Samsonn a, “A ki mi nan Filistia teebe diati-i? Bee ki a teen nna?”

Ki u yetib a, “Baa tun linba ki turime ki n tun jiimm.”

¹² Ki bi bet Samsonn a, “Ti baar a tin soora ki loraɔ, ki jiia kubin Filistia teeb na.”

Ki Samsonn yetib a, “Ti sat mɔb nan i kan kpɔi i tɔnɔ.”

¹³ Ki bi sak a, “Ti saa lora kɔɔe, ti kan kpiani.” Ki bi soorɔ, ki jii ŋmipaant ŋanlee ki lorɔ, ki nyii nanɔ tanfiɔk na ni.

¹⁴ Baa saa per Lehi, ki Filistia teeb na tiin ki che ŋaan yikin, ki tantir u paak. Ki li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak ki turɔ paŋ, ki u cheer ŋmiit nba lor u nii nan u kpinkant na, ki li naan nan muu nba tuu gabir gungunt na.

¹⁵ Ki Samsonn la boŋ yiaɔ, ki li tee boŋ nba kpo ki li daa ki yukiri. Ki u tɔkir ki kpɔi Filistia teeb tusir. ¹⁶ Li paak ki Samsonn yin yaŋ na a:

“N jii boŋ yiaɔ ki kpɔi niib tusir.

N jii boŋ yiaɔ ki poomm tuna tuna.”

¹⁷ Li poor po ki u lu yiaɔ na. Siaminba ki linba na tun na, bi yi leŋe Ramaf Lehi. ^I

¹⁸ Ki nyunnyukuru soorɔ, ki u yikin ki tur Yennu a, “A tur a daabir nyannuwa, ki mɔtana ki n ji yaa man kpo nyunnyukuru, ki kɔɔ patmannteeb na nuu ni-i?” ¹⁹ Ki Yennu loot nyuntonn, Lehi doo ni, ki nyun nyii leŋ, ki Samsonn nyuu, ki u paŋ ŋamm jen, ki u foor. Ki bi pur nyuntonn maŋ sann Hakore, ^{II} ki li bia daa be Lehi nan dinna.

²⁰ Yoo nba ki Filistia teeb din dia tiŋ na, ki Samsonn tee Israel teeb tɔɔndaanɔ bina piinlee.

Samsonn nba tun linba Gasa

16 Dasiar ki Samsonn tan saan Filistia teeb doo nba ki bi yir Gasa na, ki saa la jantonn ki dɔɔ nanɔ. ² Ki Gasa teeb na bann nan Samsonn be leŋ, ki bi kaan lint ŋaak nba ki u be na, ki guur doo na tam-mɔb nyɔtunmun, ki be soon nna, ki yeen leeb a, “Li saa yentewa, tin kpɔi.” ³ Ki Samsonn dɔɔk ki li tan baar tansuunii, ki u fiir ki soor doo na ganjara, ki kpab nan tammɔb na gansenta ŋanlee, ki kɔnn ki fukit li kur nan li gankpata, ki wokit paan u kɔkɔk paak, ki saan nann, kunkonn nba tor Hebron na paak.

Ki jiin Samsonn nan poo nba ki bi yiu Delila po

⁴ Linba na poor poe ki Samsonn niɔnɔ din kɔɔ poo nba kɔɔ Sorek baauk ni, ki bi yiu Delila na ni. ⁵ Ki Filistia teeb batnba banŋmu baar poo na boor ki yetɔ a, “A korin Samsonn ki wun wanna waa tee bianjinba ki mɔk paŋ, ki tin fit soorɔ, ki lorɔ ki teenɔ yann. Ki ti kur na saa tura salimpeena kuna piik nan yenn yenn.”

⁶ Ki Delila yet Samsonn a, “Betirin faa tee bianjinba ki laat paŋ, ki li-i tee ki sɔɔ yaa wun lora, ki teena yann, u saa teen nlee?”

⁷ Ki Samsonn jiin a, “Li-i tee ki bi fit lorin nan tɔrbann ŋmimaata ŋanlore nba ki denn, n ji saa baŋe ki tee nan jaleeb na.”

⁸ Ki Filistia teeb batnba na lon tɔrbann ŋmimaata ŋanlore nba daa ki denn ki tur Delila, ki u jii ki lor Samsonn, ⁹ ki te ki jasiab bɔr ki guu digauŋ ni. Ki u ji tant ki yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki Samsonn

^I Bi maan ni, Ramaf Lehi paak tee “yiaɔ jɔɔk.” ^{II} Hakore paak tee “yiintɔk.”

dat cheer tɔrbann ŋmiit na, ki li tee nan muu nba tuu gabir gungunt ki lin cheer na. Ki bi bia ki fit bann Samsonn paŋ na nba nyi siaminba.

¹⁰ Ki Delila yet Samsonn a, “A tun kpannime ki ki piakin barmɔnii. Chanbaa, betirin bianjinba ki sɔɔ saa fit lora.”

¹¹ Ki Samsonn betɔ a, “Li-i tee ki sɔɔ fit lorin fanu nan ŋmipaant nba daa ki ban lor siar, n saa baŋe ki tee nan jaleeb na.”

¹² Ki Delila lon ŋmipaant ki lorɔ, ki te ki jasiab bɔr guu digauŋ ni. Ki u ji tant ki yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki u dat cheer ŋmiit na u nii ni, ki li tee nan gungunt na.

¹³ Ki Delila yet Samsonn a, “Li daamiima nan mɔtana ki a tun kpannini ki ki piakin barmɔnii. Betir bianjinba ki sɔɔ saa fit lora.”

Ki u betɔ a, “Li-i tee ki a fit taanin n yut firta ŋanlore na, ki jii gungunt ki kpab pian nann ki dat ŋaan kpaar kpaak, n saa baŋe ki tee nan jaleeb na.”

¹⁴ Ki Delila te ki Samsonn dɔɔrɔ kɔkɔ, ki u soor u yut firta ŋanlore na, ki kpab nan gungunt ki pianir, ki dat ŋaan kpaar ki li soor. Ki u ji tant yiin a, “Samsonn, Filistia teebe baat na.” Ki Samsonn fiir gɔkɔ ni, ki dat u yut, ki li pit nyii kpaar na ni.

¹⁵ Ki Delila yetɔ a, “Nlee ki a yaa a loonin ŋaan ki ki piakin barmɔnii? Taar muntaae na ki a kpannin, ki ki wannin a paŋ nba nyi siami.” ¹⁶ Ki poo na ŋammit boi Samsonn daa kur, ki u tan miat nan buboit, ¹⁷ ki ji tat yetɔ barmɔnii, ki yaa, “Barik daa ki ban doo n yur paak ki koor. Baa marin sanpantika, bi jiime ki tur Yennu nan n tee Nasar nirɔe. ¹ Li-i bonni tee ki bi koor n yut, n paŋ bo saa nyie. N bo saa baŋe ki tee nan jaleeb na.”

¹⁸ Yoo nba na ki Delila bann nan u ji pakɔ barmɔniie, ki u tun toonii a bin saan Filistia teeb batnba boor ki yetib a, “Ti jent na man, u pak barmɔnii ki turima.” Ki batnba na jen, ki dia likirii na. ¹⁹ Ki Delila te Samsonn kpakin u pana paak ki gɔkɔ; ki u yiin jasɔɔ ki u tan koor Samsonn yufirtaa ŋanlore na. Ki Delila ji nukir Samsonn, kimaan u paŋ na nyiiwa. ²⁰ Ki Delila ji tant yiin a, “Samsonn, Filistia teeb na baat.” Ki Samsonn fiir gɔkɔ ni ki dukii a, “N saa fat n mɔŋe kii be n yamani nan maa tuu tee na,” ŋaan ki ki mi a Yennu ji ki be nanɔ.

²¹ Ki Filistia teeb na soorɔ, ki kpakir u ninbina, ki jiiu ki saan nanɔ Gasa, ki saa baanɔ jarmɔŋ dansarik ni, ki te ki u naan dii leŋ. ²² Waa kɔɔ leŋ nan yupaanu na, ki u yut na piin ki pia.

Ki jiin Samsonn kuun po

²³ Tɔɔ, ki Filistia batnba taan leeb, a bin di jaamm ki mann maruŋ ki tur bi tingbann nba tee Dagonn na, ki yiin yaŋ ki yaa, “Ti tingbann te ki ti nyann ti dataak Samsonn na.” ²⁴ Niib na nba lau, ki bi yiin ki dont bi tingbann, ki yaa, “Ti tingbann te ki ti nyann ti dataaka; jɔɔ na kpiit bonchiann, ki ti tiŋ teen langbent.” ²⁵ Ki bi kur kpamm, ki yikin nan paŋ ki yeen a, “Nyint Samsonn na ki wun tan jerin turit.” Ki bi nyinnɔ dansarik ni, a

I Nasar nirɔe tee nirɔe nba senn mɔsonn a u kan nyu dabooru kur, koo ki koor u yut, koo ki sii nikpeenn.

wun jerin ki turib, ki sennɔ diiuk na ni, jaantarii ŋanlee sinsuuk ni. ²⁶ Ki Samsonn yet bik nba dia u nuu na a, “Ŋaant ki man soor jaantarii ŋanlee nba dia diiuk na, ki denn.” ²⁷ Li yoo na ki diiuk na ji gbee nan jab nan poob, ki Filistia batnba banŋmu na kur mun bia be leŋ. Ki jab nan poob teen nan tusaa ŋantaa nawa, ki be diiuk na yur ^{II} paak, ki ji gorii Samsonn nba yaa wun jerin bianjinba.

²⁸ Tɔɔ, ki Samsonn miar Yennu a, “Yabint daanɔ Yennu, tiat n po, turimin paŋ yomkɔɔ ki pukin, ki min jii ni-ikur yenn, ki jiin pa Filistia teeb nba nyinn n ninbina na paak.” ²⁹ Ki Samsonn jii u nii ki soor jaantarii ŋanlee nba dia diiuk na, ki tutir, ³⁰ ŋaan yikin ki yet a, “Ŋaant ki min kpo nan Filistia teeb na,” ki tut nan u paŋ kur, ki diiuk na baa, batnba banŋmu na paak, nan wunba kur be leŋ. Samsonn din kpaii niib bonchiann u kuun yoo, ki gar waa din be u manfoor ni.

³¹ Ki u ninjamm nan u baa nikpiimm baar ki tan jii u gbanant, ki ŋmat ki saa piiu, u baa Manoa kaauk ni, ki li be Sora nan Estaol sinsuuk ni. Samsonn din tee Israël tɔɔndaanɔe ki diab bina piinlee.

Ki jiin Maika pata po

17 Jasɔɔ din be, ki u sann tee Maika, ki u kɔɔ kunkonn doo nba be Efraim yent ni na, ² ki din tan yet u naa a, “A salimpeenuna tusir nan kobik nba ki sɔɔ daan jan na, n gbat ki a sat mɔtont ki waan nanyukɔ na. Likirii na be n boor. Mine jii.”

Ki u naa jiin a, “N bik, Yennu n teen piisin a paak.” ³ Ki Maika jiin likirii na ki tur u naa. Ki u naa na yet a, “Ki man fit nyinn mɔtont na fin n bik paaki, n mɔŋe jikit likirii na ki teen Yennu. N saa jiiir ki ŋamm chicherike ki tabin salimpeena li kura po. N saa jii salimpeena na ki jiin tura.” ⁴ Ki Maika jii likirii na ki tur u naa, ki u naa jii salima kobii ŋanlee ki tur saauk daanɔ, ki u kpee daauk chicherik, ki nann salimpeena maŋ ki pɔr li kura po, ki bi jii kɔkɔ Maika ŋaak.

⁵ Maika din mɔk poochianfeek, ki din maa patlia, ki bia ŋamm manntɔɔ liatjabik, ki kɔkɔ li ni, ki din te ki u bonjai na yenɔ tee manntɔɔ. ⁶ Li yoo maŋ bat sɔɔ daa din kaa Israel tiŋ ni; ki sɔɔ kur tuun waa loon bianjinba.

⁷ Ki Liifai naasimɔ nna din nyii Betlehem, ki li be Juda tiŋ ni, ki u din kɔɔ nan Juda booru, ⁸ ki din nyii doo maŋ ni, ki lin kpaan waa saa kar sian. U sommir ni ki u din tan baar Maika ŋaak nba be Efraim, yent nba mɔk kunkona na ni. ⁹ Ki Maika boiɔ a, “A nyii lee?”

Ki u jiin a, “N tee Liifai nirɔe ki nyii Betlehem nba be Juda tiŋ ni. N loon kinkarboore man kar.”

¹⁰ Ki Maika yetɔ a, “Ti be nanin, kii tee n kpaantɔɔ nan manntɔɔ, ki n sii teena salimpeena kuna piik binn kɔkɔ ni, nan liant, nan jeet nba ki a sii di.” ¹¹ Ki Liifai naasimɔ na sak ki biar be nan Maika, ki Maika diau nan u bonjai na yenɔ na. ¹² Maika din kaanɔe ki u tee manntɔɔ, ki be u ŋaak ni. ¹³ Ki ŋɔɔ Maika tan yet a, “Mɔtana nba ki n mɔk Liifai nirɔe ki u tee n manntɔɔ na, n mi nan Yennu saa te ki bont kur n somm fanu ki turima.”

II Bi diit yur din tee sere.

Ki jiin Maika nan Dann booru ni niib po

18 Bat סכך din kaa Israel tiŋ ni li yoo, ki Dann booru ni niib lin ki loon baa saa kar sian, ki lii tee bi yar, kimaan bi daa din ki mək tiŋ, Israel teeb bi-itir ni. ² Dann teeb na din gann pardamm banŋmu, ki bi nyii naakuuk kur nba be Dann booru ni, ki tumm ki bi nyii Sora nan Estaol doi ni, a bin fiitir tiŋ na ki got. Ki bi saan ki saa baar kunkona tiŋ nba tee Efraim yent na, ki סכך Maika ŋaak ni. ³ Baa din סכך Maika ŋaak ni na, ki bi diit ki bann Liifai nirכ na kunkor, ki saan u perŋ ki saa boib a, "Nmee baar nana nna? A tuun bee nna? A toonn tee bee?"

⁴ Ki u jiin a, "Maika-e jככnin ki n tee u manntככ, ki u teenin paauk."

⁵ Ki bi yeto a, "Chanbaa, boin Yennu ki laan taa saa na, ti saa nyanna-a?"

⁶ Ki manntככ na jiin a, "Siar kaa ki saa daamiini. Yennu-e sii gorii-i סככu maŋ ni."

⁷ Ki jab banŋmu na nyikib, ŋaan gar saan Lais, ki saa la nan leŋ niib na guu bi mכŋ fanu nan Sidonn niib nae, ki be soon nna, nan parmaasir, ki ki mək mככnik nan סככ, ki laat linba kur ki bi loon, ki mək mככint, ki סככ ki fככ nan Sidonn teeb, ki bia ki mək kpiir nan סככ. ⁸ Jab banŋmu maŋ nba din tan jen Sora nan Estaol na, ki bi ninjamm na boib baa saan ki la linba. ⁹ Ki bi betib a, "Ti waa na man, ki tin lek Lais. Ti saan la tiŋ na ŋan. I daa be nna ki ki tuun siari; teent yian, kii saa ki saa gaarir. ¹⁰ I-i sakii baar leŋ, i saa la nan leŋ niib ki dukii nan siar be. Li tee digbanjaanne, ki mək bont kur nba ki nisaarik sii loon. Yennu jii yent na ki turiwa."

¹¹ Ki Dann booru ni kunkככnna kobii ŋanloob nyii Sora nan Estaol, ki teen siir nan תכב, ¹² ki saan bi תככn po waan, ki chaan bi kaarŋ Kiriaf Jearim yonbaa po, Juda tiŋ ni. Li paak ki bi yi leŋ Dann kaarŋ nan dinna. ¹³ Ki bi fiir leŋ ki saa baar Maika ŋaak, ki li be Efraim kunkona tiŋ na ni.

¹⁴ Ki jab banŋmu nba daan saan ki fiit la Lais na yet bi leeb a, "I mi nan daauk chicherik be ŋaak na ni, ki bi pכר salimpeena li kur po-o? Pata nan manntככ liatjabik bia be leŋ. I dukin ti saa teen nlee?" ¹⁵ Ki bi סככ Maika ŋaak, siaminba ki Liifai nirכ be na, ki saa boib nan u be-nu leŋ manכ. ¹⁶ Ki Dann booru ni kunkככnna kobii ŋanloob na see doo na tammכב ni, ki teen siir nan תכב. ¹⁷ Ki pikii teeb banŋmu na סככ ŋaak na ni, ki saan jii daauk chicherik nba ki bi pכר salimpeena li kur po na, nan patlia, nan manntככ liatjabik na, ki manntככ nan kunkככnna kobii ŋanloob na biar see doo na tammכב ni.

¹⁸ Yoo nba ki jab na סככ Maika ŋaak ki jii jiantu bona na, ki manntככ na boib a, "I tuun bee na?"

¹⁹ Ki bi betכ a, "Nminin soon nna, a daa yeen siar. Wein ti poor kii tee ti kpaantככ nan manntככ. A kii loon ki fii tee Israel booryennככ manntככ, ki chee fii tee ŋayenככ manntככ-ככ?" ²⁰ Ki mככmaan na maŋ manntככ na, ki u jii jiantu bona na ki weib saan.

²¹ Ki bi jii bi waas nan bonkobit nan bi mככint ki yaat.

²² Baa nyii Maika ŋaak ki fככit waan, ki Maika yiin u

ŋakpiasnba, a bin teen siir nan תכב, ki bi ber baar Dann booru na, ²³ ki tantir ki yib. Ki Dann boor na jiant ki boi Maika a, "Bee baari, ki a tan תככ nan niburchiכŋ na?"

²⁴ Ki Maika jiin a, "Bee ki i jii n manntככ nan pata nba ki n ŋamm na, ki yaat nanni? N ji biar nan lanne? Nlee ki i bia boin a bee baari?"

²⁵ Ki Dann boor na yetכ a, "A daa ככי nanti, ki niib na siab wutoa saa do ki bin leka, ki fin nan a ŋaaniib kur saa ככŋ i manfoa." ²⁶ Dann booru na soor סככu ki saae, ki Maika gotib ki bann nan bi paarכ, ki u ŋmat ki soor u ŋaak סככu.

Bianŋinba ki Dann booru kar Lais doo ni

²⁷ תכנ, Dann booru nba jii bona nba ki Maika ŋamm na, nan u manntככ na poor poe, ki bi saan ki ככנ nan Lais teeb nba ki loon maan, ki tee binba ki dukii nan siar be na, ki kpii doo na ni niib, ki bia joo doo na muu. ²⁸ סככ din kaa ki saa fatib, kimaan Lais doo din fככ nan Sidonn, ki bi bia din ki mək kpiir nan סככ. Lais doo din be baauk nba ki Bef Rehob be na nie. ²⁹ Ki Dann booru ŋamm maa Lais doo, ki kar li ni, ki lebit li sann, ki pur Dann, ki gaan nan bi yeeja Dann, wunba ki Jakכב din marכ na. ³⁰ Ki Dann booru na fikin pata na leŋ ki jiantir. Ki manntככ Jonatann, wunba tee Gersom bija, ki Gersom mun tee Moses bija na, ki כככ Jonatann nan u yaaboona din tee Dann booru ni mannteeb, ki tan tuu yoo nba ki bi datai soorib ki teemm yommii na. ³¹ Ki Maika patir na din biar ki be leŋ yoo nba kur ki Yennu lanbouŋ be Siilo doo ni, ki bi din tuu jiantir patir maŋ.

Ki jiin Liifai nirכ nan u poobik po

19 Liifai jasככe din סככ Efraim yent nba mək kunkona na ni, ki din mək u poobik ki u nyii Betlehem, ki li be Juda tiŋ ni. Israel teeb din ki mək bat li yoo. ² Poo na wutoor din tan doo u paak, ki u nyiכ ŋaan chiar ŋmat u baa ŋaak Betlehem, Juda tiŋ ni, ki din saa be leŋ ŋmaarii ŋanna. ³ Ki u סככ din tan wei baar a wun kun nanc, ki תככ nan u ŋaatoontunככ nan bonii banlee. Ki poo na saan nanc u baa boor, ki u baa saa la כככ na, ki gaarכ nan parpeenn. ⁴ U baa na din כככ כככ maŋ, ki u דככ daa ŋantaa, ki di ki bia nyu. ⁵ Ki daananna daar, ki bi fiir sanyapob ni a bin kun, ki poo na baa yet u diamm a, "Gaat siar ki di, ki a gbanant n maak, ki a fit kun."

⁶ Ki bi jab banlee lakin kar, ki dii ki bia nyuu, ki li poor po ki poo na baa yetib a, "Biat man ki דככ nyiככ na ki nian i mככ."

⁷ Ki Liifai nirכ na fiir a wun kun, ki u diamm na ככככ, ki u tat דכככ. ⁸ Laa yent sanyiככ daanŋanŋmu daar ki u fiir a wun kun, ki poo na baa bia ככככ ki yet a, "Dimin, ki bia nyu. Guut ki tan kun yenlekir." Ki bi jab banlee lakin dii ki bia nyuu.

⁹ Ki כככ na nan u ŋaapoo nan u ŋaatoontunככ na nba fiir a bin kun yoo nba, ki poo na baa yet a, "Gotirii, li כככna, yoo gara, דכככ man, ki nian i mכככ, ki won fiir kun sanyiככ ni."

10 Ki 𐎠𐎢𐎡 na ji ki loon wun biar ki 𐎠𐎢𐎡. Ki 𐎠𐎢𐎡 nan u poo na, nan bi 𐎡𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 na fiir, ki soor 𐎠𐎢𐎡 na bi bonii banlee, ki took Jerusalem. 11 Baa saa per Jerusalem, ki yonnu siik 𐎠𐎢𐎡, ki daabir na bet u chanbaa a, "Njaant ki tin biar ki 𐎠𐎢𐎡 Jebus teeb doo na ni."

12 Ki u chanbaa na yet a, "Aaii, ti kan 𐎠𐎢𐎡 booru nba ki tee Israel teeb doo ni. Ti saa saan Gibeae-e," 13 ki bia yet pukin a, "Ti waana, yabit ki tin baar Gibeae koo Rama, ki 𐎠𐎢𐎡 digbana maŋ yenn ni nyiok na." 14 Ki bi somm gar Jerusalem, ki saa per Gibeae, Benjaminn booru yent ni, ki li 𐎠𐎢𐎡. 15 Ki bi 𐎡𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 𐎡𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 doo ni, a bin saa 𐎠𐎢𐎡, ki saan kar doo sinsuuk ni, ki 𐎠𐎢𐎡 ki jiiib ki gaarib saauŋu.

16 Laa 𐎠𐎢𐎡 yoo nba, ki jakper nna nyii u kpaab ni ki kun, 𐎡𐎠𐎠 u din nyii Efraim kunkona tiŋ na nie, ki 𐎠𐎢𐎡 Gibeae doo ni. Doo na niib din tee Benjaminn boorue. 17 Ki jakper na got ki bann nan sunsommtɔɔe kar doo sinsuuk ni na, ki u boi a, "A nyii lee, ki saa lia?"

18 Ki Liifai nirɔ na jiin a, "Ti nyii Betlehem-e, Juda yent ni, ki mɔtana ti saa kunkona doo Efraim-e. Leŋe tee n doo. 𐎠𐎢𐎡 lek ki fit gaarib saauŋ u 𐎡𐎠𐎠 ni. 19 Ti mɔk kaka nan mɔtɔ ki saa tur ti bonii, ki timm nan ti daabir mɔk jeet nan tiɔɔna daan ki saa di ki nyu. Min nan n 𐎡𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠𐎠 nan n daabir ji kii loon siari."

20 Ki jakper na yet a, "N saa gaari n 𐎡𐎠𐎠 ni. N saa goti fanu; i kan fit 𐎠𐎢𐎡 doo sinsuuk ni na," 21 ki jiiib, ki kun namm u 𐎡𐎠𐎠 ni, ki saa dinn bi bonii, ki turib nyun ki bi wur, ki bia dii jeet.

22 Baa yaa bin foi yoo nba, ki jasiab nna tee nitont ki nyii doo na ni, ki baar lint 𐎡𐎠𐎠 na, ki boo yaŋir gann, ki beer jakper na a, "Jiin 𐎠𐎢𐎡 nba be nna na ki turit ki tin 𐎠𐎢𐎡 nano."

23 Ki jakper na nyii nanyer ki yetib a, "Aaii, n 𐎠𐎢𐎡nba, i daa tuun bonbibooru na. 𐎠𐎢𐎡 maŋ tee n 𐎡𐎠𐎠𐎠𐎠 na, i daa tuun fei bont na. 24 Gotirii, n sapaanmunne na, nan 𐎠𐎢𐎡 maŋ pooe na. N saa nyinnib ki turi ki yin 𐎠𐎢𐎡 namm, ki bia teemm linba kur ki i loon, 𐎡𐎠𐎠 𐎠𐎢𐎡 na 𐎡𐎠𐎠, i daa tuun fei bont na ki teenɔ." 25 Doo na niŋ jab na din ki gbat ki tur jakper na. Ki Liifai 𐎠𐎢𐎡 na nyinn u poo na, ki turib nanyer, ki jab na fatɔ, ki 𐎠𐎢𐎡 nano nyiok na kur, ki li tan yent.

26 Li sanyafaar, poo na nyii ki 𐎡mat u 𐎠𐎢𐎡 nba be 𐎡𐎠𐎠 nba na ni, ki baa li yaŋir tammɔɔ ni, ki li tan yentɔ. 27 Ki poo na 𐎠𐎢𐎡 fiir li sanyiok ni, ki loot gann a wun nyi saan u 𐎠𐎢𐎡, ki la u poo na 𐎠𐎢𐎡 𐎡𐎠𐎠 na nanyer po, ki u nii tant ki saa yaa lin sii tammɔɔ. 28 Ki 𐎠𐎢𐎡 na yet u poo na a, "Fiit, ki tin saan." Ki poo na ki jiin siar. Ki 𐎠𐎢𐎡 na jiiu ki paano boŋ na paak, ki soor 𐎠𐎢𐎡 ki kun.

29 Baa saa baar 𐎡𐎠𐎠, ki u jii jukbik, ki pot u poo na gbanant kuna piik nan 𐎡𐎠𐎠, ki jii kunn kunn ki tur Israel booru piik nan 𐎡𐎠𐎠 na. 30 Niib na kur nba la nna na, ki bi yet a, "Ti daa ki ban gbat linba na boorik tumii, laa nyii yoo nba ki Israel teeb din nyii Ijpt nawa. Ti dukin fanu ki jiin li po. Ti saa teen nlee?"

Bianjinba ki Israel jab teen siir nan 𐎠𐎢𐎡

20 Israel jab kur, laa nyii Dann booru nba be ni-igaŋ po, ki saan tuu Beerseba, li niidiitu po, ki

bia pukin yondo po tiŋ nba tee Gilead yent na, ki bi taan leeb Mispa doo ni, ki teen mɔyomm, Yennu 𐎠𐎢𐎡. 2 Israel booru saakab kur din be Yennu niib tituk kaann na ni, ki kunkonkonna tee tusaa kobii 𐎡𐎠𐎠, ki somm taatiŋ. 3 𐎠𐎢𐎡, ki Benjaminn booru ni niib gbat nan Israel jab kur taan leeb ki be Mispa.

Ki Israel jab na yet Liifai nirɔ na a, "Betirit laa piin bi-anjinba ki bonbibooru na tan tun." 4 Ki Liifai nirɔ maŋ, wunba ki bi kpui u 𐎡𐎠𐎠 na jiin a, "Min nan n 𐎡𐎠𐎠𐎠 saan Gibeae, a tin saa 𐎠𐎢𐎡, ki li be Benjaminn yent ni, 5 ki Gibeae doo ni jab tan baar ki lint 𐎡𐎠𐎠 na nyiok, a bin soorin, ki lor nan bin kpin, ki mia n 𐎡𐎠𐎠 ki 𐎠𐎢𐎡 nano ki u tan kpo. 6 Ki n jii n 𐎡𐎠𐎠 maŋ gbanant ki potir kunn kunn, ki jii kunn kur ki tur Israel booru piik nan 𐎡𐎠𐎠, ki kimaan niib na tun bonbilankant nan fei toonn ki tur Israel teeba. 7 I kura nba be nna tee Israel teeba. Ti saa teen nlee?"

8 Ki niib na kur fiir set ki yet a, "Ti 𐎠𐎢𐎡 kan 𐎡mat kun u 𐎡𐎠𐎠 niŋ, koo ki 𐎠𐎢𐎡 u lanbouŋ I ni. 9 Taa saa tun linba ki tur Gibeae teeba na: Ti saa 𐎠𐎢𐎡 naatɔɔte ki gann niib nba saa lek Gibeae doo. 10 Timm Israel teeb kur 𐎠𐎢𐎡 piik ni, ti saa nyinn yennkɔɔ, ki bii tee binba sii teen kunkonkonna na jeet, ki binba biar na n saan ki subin Gibeae teeb nba 𐎠𐎢𐎡 Benjaminn yent ni na, nan bonbilankant nba ki bi tun ki biir Israel teeb na." 11 Ki Israel jab na kur taan leeb nan dudukyennkɔɔ, a bin kɔn nan doo maŋ.

12 Ki Israel jab maŋ tun toonii, ki bi saan Benjaminn booru yent kur ni ki saa yet a, "Bonbilankant boor bee ki i tun na? 13 Soot nitont nba be Gibeae na ki turit, ki tin kpib ki nyinn biit nba be Israel teeb sinsuuk ni na." Ki Benjaminn teeb na ki fiit bi leeb Israel teeb nba pak linba na po. 14 Benjaminn jab nba be doi nba ni kur din taan bi leeb Gibeae, a bin kɔn nan Israel jab. 15 Li taakpaak ni ki Benjaminn niib na taan bi kunkonkonna, ki bi tee tusaa piinlee nan 𐎡𐎠𐎠, ki nyii bi doi kur ni, ki Gibeae kuukɔɔ gann kunkonkonna kobii 𐎡𐎠𐎠, ki bi tee ganii, 16 ki bi kur na saa fit jii naaluubuk ki jaar tann, ki lin soor yukobuk ki kan nɔti. 17 Israel teleeb din taan be kunkonkonna tusaa kobii 𐎡𐎠𐎠.

Bianjinba ki bi faa Benjaminn teeb 𐎠𐎢𐎡

18 Ki Israel jab saan Betel, doo nba ki bi tuu jiantir Yennu na ni. Leŋe ki bi saa boi Yennu a, "Naakulanne saa liit ki kɔn nan Benjaminn teebi?"

Ki Yennu jiin a, "Juda teeba saa liit."

19 Ki li sanyafannuk ki Israel jab saan chaan bi kaan ki kpian Gibeae, 20 ki senn bi kunkonkonna koonn koonn ki bi took doo na, a bin kɔn nan Benjaminn teeb. 21 Ki Benjaminn jab na nyii bi doo ni ki kpui Israel kunkonkonna tusaa piinlee nan 𐎡𐎠𐎠 li daar.

22-23 𐎠𐎢𐎡, ki Israel jab na saan Yenjiantboor, ki saa bui fabin ki tur Yennu, ki yonnu tan baa, ki bi boi Yennu a, "Ti 𐎡mat kɔn nan ti ninjamm Benjaminn teeb na-a?"

Ki Yennu jiin a, "Nn."

I Bi din dia bonkob-gbante ki faa bi lanbont.

Ki Israel jab chee para, ki namm senn bi kunkonkon-na koonn koonn, nan sinsinn konn, baa bo senn na. ²⁴ Ki Israel jab na somm ki nakin Benjaminn kunkonkonna taar munlee ni. ²⁵ Ki Benjaminn jab nyii Gibeaa doo ni, ki kon namm, ki kpil Israel jab tusaa piik nan nanniin. ²⁶ Ki Israel jab na kur nmat saan Betel ki saa bui fabin, ki kar Yennu konn, ki mann maruŋ, ki teen mujoonu piinii nan weinanleeb piinii ki tur Yennu. ²⁷⁻²⁸ Yennu molor lakir na din be Betel-e bina maŋ ni, ki Finehas, wunba tee Eleasar bija, ki bia tee Aaronn yaaboonn nae din guu molor lakir na. Ki Israel jab boi Yennu a, "Ti saan ki kon nan ti ninjamm Benjaminn teeb amii ti daa saa?"

Ki Yennu betib a, "Ti saa kon namm, wonn n saa jiiib ki kubin i nuu ni."

²⁹ Ki Israel jab na dook lint Gibeaa doo. ³⁰ Ki daa nanta daa, ki bi lek Benjaminn kunkonkonna, ki senn bi jab koonn koonn, ki bi took Gibeaa nan baa daan teen sinsinn na. ³¹ Ki Benjaminn jab na nyii doo na ni a bin kon nan Israel jab, njan yaan doo na. Ki bi piin ki teen Israel jab dani, nan baa daan tun sinsinn na, ki kpiib nan jab piinta nawa. Ki siab dook muuk ni, nan kon nba saa Betel nan Gibeaa na ni. ³² Ki Benjaminn jab na ji yeen a, "Ti nyante na, nan sinsinn yar na."

Ki Israel jab na mun yeen a, "Naant ki bin berit ki nyi doo na ni kii be kon niwa." ³³ Kon, ki Israel kunkonkon-na na seet baa be sian na, ki lebit ki saan set Baal Tamar, ki bi siab nba laa Gibeaa yonbaa po na ji laat. ³⁴ Ki Israel kunkonkonna tusaa piik saan ki lek Gibeaa doo. Kon na din paar bonchiann, ki Benjaminn jab na ki bann nan biiru baatibi. ³⁵ Yennu din te ki Israel jab na nyann Benjaminn jab. Israel jab din kpil Benjaminn kunkonkonna tusaa piinlee nan njanmu nan kobik, binba din dia jatiat, daa maŋ ni. ³⁶ Ki Benjaminn jab na ji din bann nan Israel jab nyanniba.

Israel jab nba din nyann bianjiba

Ki Israel jab na ji din nmat poor Benjaminn jab konn, kimaan bi din maa bi leeb nba biar ki laa Gibeaa muuk ni na paake. ³⁷ Ki Israel kunkonkonna nba laa muuk ni na laat ki took Gibeaa teeb, ki yat doo na kur po, ki kpil kon kur. ³⁸ Israel jab nba din kon na, bi din nak nan binba laa nae, ki tur nyinn nan yoo nba ki bi tan la munyuuk nyii doo na ni ki doo sanpaapo, ³⁹ Israel jaleeb nba be kon kon na n nmat kii tookitib.

Yoo nba na paak, ki Benjaminn teeb kon kpil Israel jab piintaawa, ki yet bi kon a, "Ti nyannib nan sinsinn nawa." ⁴⁰ Kon, ki nyinn na lekit, ki tee munyuuk ki do doo na ni, ki Benjaminn jab na jiant ki la moyeruk di doo na kur po, ki munyuuk do sanpaapo. ⁴¹ Ki Israel jab na nmat bi paak, ki janmaani soor Benjaminn jab na, kimaan bi bann nan bi yaa bin boonte na. ⁴² Ki bi chiar Israel jab kon ki saan kunkoouk po, njan bi din ki fit chiar paaki. Benjaminn jab na din be Israel kunkonkonna nba tookitib nan binba nyii doo na sinsuuk nie, ki bi kpiib. ⁴³ Bi din wei berib ki jiin Gibeaa yondo poe ki waa kpiib. ⁴⁴ Bi din kpil Benjaminn kunkonkonjaana tusaa piik nan nanniin. ⁴⁵ Ki binba

biar chiar ki saan Rimonn tanpiiuk nba be kunkoouk paak na boor. Ki bi kpiib tusaa njanmu kon ni. Ki Israel jab na wei ber binba biar na ki saan Gidom, ki saa kpiib tusaa njanlee. ⁴⁶ Israel jab din kpil Benjaminn jab tusaa piinlee nan njanmu li daa. Binba ki bi din kpiib na kur din tee pardamme.

⁴⁷ Njan jab kobii njanloob din fit chiar saan Rimonn tanpiiuk boor, kunkoouk paak, ki saa kar leŋ njanmaari njan. ⁴⁸ Ki Israel jab na nmat ki kpil Benjaminn niib nba biar na, li jab nan poob nan waas nan bi bonkobit kur, ki joo doi na kur muu, yent maŋ ni.

Bianjiba ki Benjaminn jab la poob

21 Israel jab nba taan leeb Mispa yoo nba ki bi por kon a, "Ti kon kan jii u bonpook ki tur Benjaminn niru ki wun kon." ² Ki Israel jab na saan Betel ki saan kar Yennu kon ki kon ki yikin, ki yonnu tan baa, ³ ki yeen a, "Yennu nba tee timm Israel teeb Yomdaan, bee teen ki linba na tumi? Bee teen ki booryenn kaa Israel teeb sinsuuk ni dinna nba na?"

⁴ Ki li yent sanyikon ni, ki niib na maa maruŋ binbintir leŋ, ki jii mujoonu piinii nan weinanleeb piinii ki tur Yennu, ⁵ ki boi a, "Naakulanne tee Israel teeb njan ki baar Yennu kon, Mispa na?" (Njan kon bi kon por nan wunba ki saan Mispa, bin kpi li daan.) ⁶ Kon, ki ninbaauk ji soor Israel teeb, bi ninjamm Benjaminn booru paak, ki bi yet a, "Dinna, booryenn kaa Israel teeb sinsuuk ni. ⁷ Ti saa teen nlee ki lon poob ki tur ti ninjamm Benjaminn booru nba biar na? Ti por por ki kat ki tur Yennu nan ti kan turib ti bonpoi ki bin kon."

⁸ Baa boi a, "Naakulanne tee Israel teeb njan ki lakin Mispa na?" ki bi got ki la nan Jabes naakuuk nba be Gilead na ki pukin bi po. ⁹ Ki bi kan niib na, ki yiin bi sana ki saa ki gbat ki kon toon Jabes naakuuk ni. ¹⁰ Ki bi kur taan ki tun jab nba tee pardamm, tusaa piik nan njanlee, ki betib a, "Ti saa man ki kpi wunba kur be Jabes doo ni, Gilead yent ni, ki kpi li poob nan waas.

¹¹ Ii kpi jab kur nan poob nba ki tee poomuna." ¹² Ki bi saan Jabes ki la poob nba tee poomuna kobii njan, ki jiiib ki baar namm, bi kaan nba be Siilo ki be Keenann tij ni na.

¹³ Ki Israel niib na kur tun toonii, ki bi saan Benjaminn jab nba be Rimonn tanpiiuk boor na, nan kunkomann, ki yet nan kon ji kaa bi sinsuuk ni. ¹⁴ Ki Benjaminn jab na jen Israel teeb boor li yoo, ki bi jii poomuna nba ki bi daan nyikib, ki nyii namm Jabes doo ni, Gilead tij ni na, ki turib, ki bi kon, njan poob na din ki jan jab nba tee bianjiba.

¹⁵ Ninbaauk din soor Israel teeb na, Benjaminn booru paak, kimaan Yennu din te ki booryennkon kaa bi sinsuuk ni. ¹⁶ Ki Israel saakab na yet a, "Benjaminn poob nba kpo ki gbenn na, ti saa teen nlee ki la poob ki tur jab nba biar na?" ¹⁷ Ki bi yet a, "See ki siab tenn Benjaminn booru ni. Nanne kan te ki naakusikon n tan boont Israel teeb ni. ¹⁸ Ti mun bia kan fit jii ti bonpoi ki turib ki bin kon, kimaan timm Israel teeb por ki kat a biak be daan nba jii u bonpook ki tur Benjaminn niru ki u kon paak."

¹⁹ Ki bi kur yet a, "Gotirii, Yennu binn kur jaamm nba di Siilo na baate daa na ni." (Siilo be Betel niiganj poe, ki be sɔnu nba nyi Betel ki saa Sekem yondo po na, ki bia be Lebona diitu po na.) ²⁰ Ki bi yet Benjaminn jab a, "Saant man ki bɔr daan tilontii kpaant ni ²¹ kii guu. Yoo nba ki Siilo sapaamm tan saa nyi a bin waa waak jaamm na ni, yin laat kpaant na ni, ki sɔɔ kur n soor sapaamɔ ki mabɔ, ki chiar saan nanɔ yimm Benjaminn teeb yent ni. ²² Ki li-i tee ki bi baanba, koo bi ninjamm baar ki boi, ti saa betib a, 'Dimin sukuru ki te bin kɔɔmm, kimaan tɔb nba faat na ti ki la poob ki turibi, ki

i mun bia ki mɔk biit, kimaan i ki jii i bonpoi ki turib ki biir i mɔpor na.' "

²³ Benjaminn jab nba din tume na. Siilo sapaamm nba waa waak yoo nba, ki sɔɔ kur soor sapaamɔ ki chiar nanɔ, ki ηmat kun bi dantiŋ ni, ki saa maa bi doi ki kar li ni. ²⁴ Li yoo maŋe ki Israel jab kur fiir leŋ, ki sɔɔ kur kun u booru tiŋ ni, nan u baa ŋaaniib nba be sian, nan u faar nba be siaminba.

²⁵ Bat sɔɔ daa din kaa Israel tiŋ ni, yoo maŋi, ki sɔɔ kur tuun waa loon bianjinba.

Ruf

Ki jiin Ruf gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit poo nba ki bi din yiu Ruf na poe. U din nyii Moab tiŋ ni ki saan Israel tiŋ ni, ki saa kun Israel nirɔ, ki marɔ bonjak, ki u tan tee Defid yeeja.

Ki jiin Nawomi nan Ruf po

1 Bina nba ki Israel teeb daa din ki mɔk kpanbar, ŋaan ki bi doo diara tee barbuura na, kon din tan baa bi tiŋ ni bonchiann. Jasɔɔ din be, ki u sann tee Elimelek. Nɔɔ nan u ŋaateeb din tee Efrat naakuuk ni niibe, ki be Betlehem, Juda yent ni. Nɔɔ nan u ŋaapoo nan u bonjai banlee din nyii Betlehem ki saan kar Moab tiŋ ni. ² Nɔɔ maŋ ŋaapoo sann din tee Nawomi, ki u bonjai na sana mun tee Maalonn nan Killionn. ³ Leŋe ki Nawomi sɔɔ Elimelek kpo, ŋaan nyikɔ nan u bonjai banlee na. ⁴ U bonjai maŋ din tan kɔkɔ Moab booru bonpoie. Yent sann din tee ɔpa, ki kɔ na sann mun tee Ruf. Li din dii nan bina piik nae ⁵ ki Maalonn nan Killionn mun bia kpo ŋaan nyikib. Nawomi ji din biar be-e, u sɔɔ kpowa-a, u waas bia kpowa.

⁶ Nawomi nba din tan gbat nan Yennu somm u niib, ki bi jeet nan bonchiann na, ŋɔɔ nan u sipoi banlee na din teen siire a bin ŋmat kun u doo ni. ⁷ Bi din lakin tɔk sɔɔ nba saa Juda nae, ⁸ ki Nawomi tan yetib a, “Nmatir kun i naanba boor man kii sakii be. Yennu n dia-i nan yaa din dia min nan i sɔɔ nba kpo na fanu bianjinba na. ⁹ Yennu n sommi ki yin la sɔɔ ki la kinkarboor.”

Ŋanne ki Nawomi mɔkɔ bi tankpina, ¹ ŋaan chabib. Li yoo na ki bi ji mɔ, ¹⁰ ŋaan yeen a, “Aaii, ti saa weiae ki saan a niib boor.”

¹¹ Ki Nawomi jiin a, “N waas, bia po? Nmatir kii kun man. I dukin nan n saa mar bonjai ki bin tan kɔkɔniwaa? ¹² Ii kun man, kimaan n kpet gar nan jakunta. Mi-i lekii dukin nan dindann be ki n kun kɔkɔ nyikɔ na ki mar bonjai, ¹³ ŋaan i saa sak guur ki tan kumma-a? Linba na saa fit gɔkɔ ki i daa kun jaba-a? Aaii, n sipoi, i mi nan li paar. Yennu-e teenin nna. N tuu dukin i po ki li daamiin.”

¹⁴ Ŋanne ki bi ŋamm jak mɔnii. Li poor po ki ɔpa mɔkɔ u sipook Nawomi tankpinn ki chabɔ, ŋaan ŋmat kun. Ŋaan ki Ruf yêŋ ŋmatu ki lor u sipook Nawomi ki diau. ¹⁵ Ŋanne ki u yetɔ a, “Ruf, a yantɔ ŋmat kun u damm nan u yennii boora. Ii waau kii kun.”

¹⁶ Ki Ruf jiin a, “Daa yeenin nan n nyikaani. Ŋaant man weia. Siaminba kur ki a saa, n saa saan; siaminba kur ki a be, n mun sii be leŋe. A niib sii tee n niibe, ki a

Yennu tee n Yennu. ¹⁷ A kpo sian, n mun saa kpo leŋe, ki bi bia saa piin leŋe. Yennu n dat n tubir, li-i kii tee kuumi kaa ŋaan ki n kpiat a boor.”

¹⁸ Nawomi nba bann nan Ruf lor wun set weie na, ki u ji biar ŋmin.

¹⁹ Bi ji din yaate ki saa baar Betlehem. Baa baar Betlehem, ki leŋ niib na ji kpaam, ki poob yeen a, “Nawomi-e na-a?”

²⁰ Ki u jiin a, “Daa yin Nawomi ^{II} mani, ii yin Mara, ^{III} kimaan yabint daanɔ Yennu te ki n binbenɔ toŋa.

²¹ Maa din nyii doo na ki saa, n din mɔke, ŋaan Yennu tan jen nanin yanne. Bee ki i yin Nawomi, yabint daanɔ Yennu nba biirin ki nyikin nan farawa na?”

²² Bianjinba ki Nawomi nan u sipook na din jene na. U sipook maŋ din tee Moab booru ni bike. Bi din jen jeet nba ki bi yi baale na jinjaan-yooe.

Bianjinba ki Ruf la Boas

2 Jasɔɔ din be, ki u sann tee Boas. U din tee Nawomi sɔɔ Elimelek ninjae. Boas maŋ din tee ni-jaanne, ki u nuu bia kpai. ²⁻³ Ŋanne dasiar ki Ruf tan yet u sipook Nawomi a, “Ŋaant ki n saan kpaant ni, mi-i sakii la wunba mɔk ninbatinu nanin, mii waa kii lei baa jaan ŋaan lɔɔtir jeet nba na.”

Ki Nawomi jiin a, “N bipoo, ii saa.”

Ki Ruf saan sɔɔ kpaab ni ki bi saa jaan, ki u waa lei baa lɔɔtir linba na, ŋaan ki ki mi a u lei jeet maŋ u sipook Nawomi nikpiimɔ Boas kpaab nie.

⁴ Li din ki yann kaawa ki Boas maŋ nyii Betlehem ki baar. Waa baar yoo nba ki u tur binba jaan jeet na ni-ipoouk, ŋaan yetib a, “Yennu-ii be nani.”

Ki bi mun jiin a, “Yennu n teen piisin a paak.”

⁵ Boas din boi jejaanteeb saakɔ na a, “Poopaar na nyii lee?”

⁶⁻⁷ Ki kɔkɔ na jiin a, “U tee saamɔe, ŋɔɔ nan Nawomi-e daan nyii Moab yent ni ki tɔk jen. U barimime a n chabɔ yaak ki wuu lei jeet nba ki bi lɔɔtir na. Sanyikɔ ni-wa, u waa leie. Mɔtanae ki u tan kar maasu a wun foi waan.”

⁸ Boas din yet Ruf a, “N bipoo, gbiintir, daa saa sɔɔ kpaab ni, a bia daa yaatir saa siar po. Ii be poob na boor kii lei. ⁹ Ii gorii baa jaan siaminba po, kii waa kii lei. N pak naasimm na nan bi daa daamiia. Nyun-

I Bi binbenɔ ni, bi din tee nnae ki want lomm.

II Nawomi paake tee “manu.” III Mara paake tee “ton.”

nyukuru-i soora, fan saan finnn nyun nba see nan soor na ki nyu."

¹⁰ Waa pak nna gbenn ki Ruf baa fabin, njaan yeto a, "Li teen nlee ki a baka be n po, ki a dia min saam na nna?"

¹¹ Ki Boas jiin a, "N gbat a soor nba kpo njaan ki a biar dia a sipook bianjinba nan dinna, nan faa nyik a naa nan a baa nan a doo, njaan baar tan be saanjaak na bianjinba. ¹² A toonjana paak, Yennu saa donna. Timm Israel teeb Yomdaano Yennu nba ki a baar u boor, a wun somma na, saa tura nyok bonchiann."

¹³ Ki Ruf jiin a, "A dian fanuwa, chanbaa. N leeb ki tee a toontunna na, njaan faa pak nanin bianjinba na, li manjin bonchiann."

¹⁴ Jedyoo nba tan baar, ki Boas yet Ruf a wun baar tan gaar jeet, ki kpinnubirii. Ki u baar kar jejaanteeb na kpinj, ki Boas turj jeet ki u dii ki saa dian u poor bannu, njaan ki jeet na tenn. ¹⁵⁻¹⁶ Ruf nba din fiir nmat leeru, Boas din yet u toontunna na a bin njaan ki Ruf-ii waa kii lei nan siaminba ki jeet poo poo nawa, a bi bia daa piako maan nba saa beru, a njaan paat jeet tina na ni ki bir ki wuu tokii.

¹⁷ Ruf din leer jeet na ki saa tuu daajoouk. Waa boor yoo nba ki li be nan tatilaauk. ¹⁸ Ki u jii kun nann ki saa wann u sipook. U bia din jii jeet nba ki u dii kpaab ni njaan tenn na ki kun nann ki saa tur u sipook na. ¹⁹ U sipook Nawomi din boi a, "A leer nmeee kpaab ni? Yennu saa teen piisin daano nba somma na paak."

Ki Ruf jiin nan u leer joo nba ki u sann tee Boas na kpaab nie.

²⁰ Ki Nawomi yet a, "Yennu n teen piisin Boas paak. Njoo Yennu moko ninbatinu, footib nan kpeemm paak." Nawomi bia din yet a, "Joo manj tee ti nikpiimoe, li tee wun gotite."

²¹ Ruf din pak Nawomi a, "Linba pukin tee nnae, joo na betin nan mii lei u kpaab ni nan u jejaanteeb nba tan saa jaan jeet na ki gbenn."

²² Nawomi nba gbat nna, ki u jiin a, "N bipoo, li njan fii tuun nan Boas toontunna nba tee poob na, u kpaab ni. Fi-i saan soor kpaab ni, bi tan saa kpet daamiiawa."

²³ Ruf din tukin ki lei Boas kpaab nie nan baa tan jaan jeet manj ki gbenn, ki u be nan u sipook Nawomi.

Ki jiin Ruf jakunt po

³ Daa njanjaa nna nba din gar, ki Nawomi yet Ruf a, "N saa lon joo ki tura, ki fii moko a yur po njaak.

² Bant nan Boas tee ti nikpiimoe, wunba yaa njaateeb ki a daan tuu tuun namm na. Gbiintir, daajoouk na u sii boo jeet. ³ Li paak, wurin ki soor tulaarii ki lia a tanant. A teen nna gbenn, fan saan waa boo jeet sian na. Njaan a daa te ki u bant nan a be, ki wun di ki bia nyu ki gbenna. ⁴ Yabit ki bann waa saa soor sian. Wu-u goko yoo nba, fan saan bakit u bonpinjir na, ki soor soor u taa poo. U saa wanna faa saa teen bianjinba."

⁵ Ki Ruf jiin a, "Linba ki a wannin na kur, n saa tuma."

⁶ Li yoo na ki Ruf teen siir ki saan jarik paak, ki saa tun bianjinba ki u sipook wannoo na. ⁷ Boas nba dii ki nyuu gbenn yoo nba, u ji din be u yamanie, ki saan

soor kpian jekpekiri ki goko. Ki Ruf komii ki baar tan dekin bakit u bonpinjir na, njaan soor soor kin u taa po.

⁸ Ki Boas tan yerik nyok na ki labir, ki la ki poo soor soor, ki li yaar lits. ⁹ Ki u boi a, "Nmeee na?"

Ki Ruf jiin a, "Min Ruf, a daabire. Li tee fine-ii goriin, kimaan a tee Elimelek nikpiimoe. Li paak, yabit ki faarin."

¹⁰ Ki Boas jiin a, "N bipoo, Yennu n teen piisin a paak. Bannu nba ki a tuun moko na, a wann kpiir ki li ponj gar faa din be nan a sipooka. A bo saa fit lin lon naasim, waa moko, koo waa ki moko, ki kunk, njaan a ki teen nna. ¹¹ Ruf, a daa biir a pare. Faa loon bianjinba kur, n saa tuma. Doo na niib kur mi nan a tee njanoe. ¹² Li tee moko ni nan n tee i nikpiimoe, ki bia tee mii gorii-i, njaan jasoo be ki mantik kpiin nani. ¹³ Doko, ki sanyok ni tin won laan u saa sak kii gorii, koo u kan saki. Li-i tee ki u sak, li njan. Njaan li-i tee ki u yet, n por Yennu nan n saa gotawa. Doko ki lin yenta."

¹⁴ Ki Ruf soor Boas taa po, ki li tan yentir ki u fiir. Li din ki yent gbenn kaawa ki u fiiri, kimaan Boas din ki loon niib n bann nan u won soor u boori. ¹⁵ Waa fiir yoo nba ki Boas pako nan wun yit u saarik ki lat tij ni. Ki u teen nna, ki Boas teen jebin ki li tee nan tatilaauk na, ki lor jinno, ki u kun nann. ¹⁶ Waa baar njaak ki u sipook boi a, "N bipoo, a la nlee?"

Ki u wannoo Boas nba tun bianjinba ki turu. U bia din beto a, ¹⁷ "U yet a n kan nmat a boor niipia, ki turin jeet na."

¹⁸ Nawomi din pak Ruf a, "Ruf, maakit a moko ki tin la laa saa soor bianjinba. Boas kan kar dinna, see ki u yabir namm maan na kur."

Bianjinba ki Boas soor Ruf

⁴ Boas din saan doo na tammoko nie, baa kaar siaminba ki piak maan ki bia so sooru na, ki saa kar. Ki Elimelek nikpiimoe nba ki Boas pak u po na tan baar gaar. Ki u yiin a, "N soor, baat ki tan kar nna." Ki u baar kar. ² Waa kar yoo nba ki Boas yiin saakab piik ki bi baar kar pukin. ³ Ki Boas yet u nikpiimoe na a, "Nawomi nyii Moab tij ni ki jenna. U loon wun soor ti ninja Elimelek tij nae. ⁴ Nanne ki n loon man wanna, ki fii mi tij manj soor tu po. Li-i tee ki a saa daa tij manj, fan pak, ki saakab nba kar nna na n gbat, njaan li-i tee ki a mun bia ki loon, fan bia pak, kimaan fine yen li daanu yaak sinsinna, ki n lian waa."

Joo na din jiin a u saa daa tij manja.

⁵ Ki Boas yet joo na a, "Li-i tee ki a saa daa tij na, a saa kpaab daa nan Ruf, Nawomi sipook nba ki u soor din kpo nae, ki tij na-ii be kpeemm na njaateeb nuu ni."

⁶ Boas nba yet nna, ki joo na jiin a, "Li-i tee nnaie, n saa jii tij na daanu yaak ki tura, ki fan daa tij manj, kimaan li want nan mi-i daa tij na njaan tan kpo, n waas kii moko yaak nba saa yent tij manji. Daan tij manj, min njanin kan daa."

⁷ Toko, li bina ni li din tee bi kaare nan niru-i yaa wun soor siar, wun pit u taasaat ki tur wunba yaa wun daa na. Nanne want nan u turu yaaka.

⁸ כַּכְּ na nba chab Boas a wun daa tij na yoo nba, u din pit u taasaate ki tur. ⁹ Ki Boas pak saakab nan binba kur be lej na a, "I teen siara damm nan dinna n daa linba kur tee Elimelek yar, nan u bonjai Killionn nan Maalonn yar, Nawomi boora. ¹⁰ N bia daa Maalonn pakכַּכְּ Ruf, wunba tee Moab booru ni bik nawa, ki u ji tee n njaapooe. Njanne saa te ki Ruf כַּכְּ sann kan bot, ki faar na bia tan sii tee Ruf nba saa mar waas nba na yar. Ki u sann sii כַּכְּ be u niib ni nan u doo ni. Yimme tee siara damm dinna."

¹¹ Saakab na, nan binba din be lej na kura din jiin a, "Nn, ti teen siara damma. Yennu n teen piisin a njaapoo Ruf paak, ki wuu tanji tee nan Rachel nan Lea, binba din tee Jakֹב njaapooob ki din marכַּכְּ waas bonchiann na. A tan sii tee niyikire Efrata niib booru ni, ki bi sii tun tian a sann Betlehem. ¹² Waas nba ki Yennu saa tur fin nan Ruf na sii tee nan Juda nan u njaapoo Tamar bija Peres waas nae."

Ki jiin kpanbar Defid yaadindouŋ po

¹³ Boas din כַּכְּ Ruf, ki Yennu teen piisin u paak, ki u soor poor ki mar bonjak. ¹⁴ Ki lej poob na ji yeen Nawomi a, "Dontin Yennu, u tura yaaboonjak dinna ki u tan saa gota. U tan sii tee nijaanne, Israel niib booru ni. ¹⁵ A sipook loona bonchiann. Waa tun linba tura, li gar bonjai banlore paaka. Mֹטָנָא u bia mara yaaboonn na, wunba saa tura binbenpaan, a kpetuk ni, ki a bia ji sii be a yamani." ¹⁶ Ki Nawomi ji din dia bik man ki goriib nan waa tan subir.

¹⁷ Bi njaapias poob din pur bik man sann Obed, njaan ji din kumii niib nan Nawomi la yaaboonn na.

Obed din tan mar Jese, ki Jese mun mar Defid.

¹⁸ Laa nyii Peres ki tan tuu Defid: Peres bijae din tee Hesronn, ¹⁹ ki Hesronn bija mun tee Ram, ki Ram bija mun tee Aminadab, ²⁰⁻²¹ ki Aminadab bija mun tee Nasonn, ki Nasonn bija mun tee Salmonn, ki Salmonn bija mun tee Boas, ki Boas mun ji din mar Obed, ²² ki Obed-e din mar Jese, ki Jese mun mar Defid.

1 Samuel

Ki jiiin 1 Samuel gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Samuel nba din tee Yennu sɔkinii na poe. U bia din tee Israel teeb tɔɔndaanjaanne, ki sommib ki bi kɔn nyann bi datai.

Bianjinba ki Elkana nan u ŋaateeb jiantir Yennu, Siilo doo ni

1 Jasɔɔ nnae din be, ki bi yiu Elkana, ki u tee Efraim booru ni nirɔ, ki din kɔɔ Rama doo nba be Efraim, yent nba mɔk kunkona na. U din tee Jeroham bijae, ki tee Elihu yaaboonn, ki bi nyii Tohu maaru ni, ki tee Suf yeeja ŋaak bɔkir. **2** Elkana din kɔɔn poob banlee, ki bi yi yeno Hana, ki yi kɔɔ Penina. Penina din mɔk waas, ŋaan ki Hana ŋarin ki mɔki. **3** Binn n tuu binn, Elkana din tuu nyi Rama-e ki saan Siilo, ki saa jiant ki bia mann maruŋ ki tur Yabint Yennu. Leje ki Eli nba tee Yennu manntɔɔ na bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na din tee Yennu mannteeb. **4** Yoo nba kur ki Elkana mann maruŋ, u din tuu tur Penina nan u waas kur nantora. **5** Waa din mantik loon Hana bonchiann na paak, ki u tuu turɔ tor nba mɔk jirima, ŋaan Yennu din soor u matuk ki u ki maar. **6** Ki Penina, wunba tee u yantɔɔ na din tuu sarikitɔe, ki bia nyikitirɔ, kimaan Yennu nba din ki turɔ bik na paak. **7** Li din tuun nnae binn n tuu binn, yoo nba ki bi saan Yennu ŋaak na ni. Penina din tuu daamii Hana-e, ki Hana n tan bui ki yɛt jeet dinu. **8** Ki u kɔɔ Elkana tuu boiɔ a, "Hana, bee teen ki a bui? Bee teen ki a ki di jeeti? Bee ki a tun ki be parbiir ni? N ki chee waas piik a boori-i?"

Ki jiiin manntɔɔ Eli nan Hana po

9-10 Dasiar, baa dii jeet ki gbenn Yennu ŋaak nba be Siilo doo ni na, ki Hana fiir saan set, ki u par biir, ki u bui fabin, ki mei Yennu. Ki manntɔɔ Eli kar u kok paak, Yennu ŋaatammɔɔ ni. **11** Ki Hana senn mɔsonn ki yet a, "Yabint Yennu, gotir a daabir nba be ninbaatir, a daa tammit n po, ii tian n po. N senn mɔsonn nan li-i tee ki n mar bonjak, n saa jiiu ki pi fin Yennu nan u manfoor gbennu, ki bia kan ban te barik n do u yur paaki."^I

12 Hana din tukin ki mei Yennu ki li wei bonchiann, ki Eli gorii ki diitir u mɔgbana. **13** Hana din mei u par nie, ki u mɔgbana damm, ŋaan ki kunkɔr ki do. **14** Ki Eli tan boiɔ a, "A jia saa yib ki lin wei nlee? Nyikin a danyuutir maŋ."

15 Ki Hana jiiin a, "Li ki tee nna kaa, chanbaa, n tee poo nba be parbiir nba kaa bikinu niŋe. N ki nyuu daan kaa, n mei Yennu-e ki nyint n daamii ki teenɔ.

^I Baa kan koor u yut na want nan bi jiiu ki tur Yennu-e.

16 A daa dukii nan n tee poo nba ki mɔk nyɔɔte. N tun mei nnae kimaan n be parbiir nie."

17 Ki Eli yet a, "Ti saa nan parmaasir. Yennu nba tee Israel teeb Yennu na n tura linba ki a boi li po na."

18 Ki Hana yet a, "Ti tun kii dukii bonŋann ki jiiin n po," ki seet saan ki dii jeet, ki ji ki be parbiir ni.

Samuel matuk nan baa jiiu ki tur Yennu bianjinba

19 Laa yent, ki Elkana nan u ŋaateeb fiir sanyapob ni ki jiant Yennu, ki li poor po, ki bi ŋmat kun bi doo ni Rama. Ki Elkana dɔɔr nan u ŋaapoo Hana, ki Yennu gbat u miaru, **20** ki u soor poor, ki mar bonjak, ki purɔ Samuel, ki yet a, "N boi Yennu-e u po."

21 Yoo bia din tan jaŋ nan Elkana nan u ŋaateeb n ŋmat Siilo ki saa mann binn kur maruŋ, ki bia gbeen u mɔsonn. **22** Hana din ki saan. U din bet u kɔɔ a, "Bik na-i chekit, n saa jiiu ki saan nanɔ Yennu ŋaak ni, ki u sii be lej nan u manfoor gbennu."

23 Ki Elkana jiiin a, "Li ŋan, tumin faa loon bianjinba, biat ki got a bik wun chekit. Yennu n ŋaan ki a mɔsonn n gbee." Ki Hana biar ŋaak ni ki gorii u bik. **24** Hana nba got bik na, ki u chekit yoo nba, ki u jiiu, ki dia naajak nba dii bina ŋantaa, nan yon bɔrik-gbina piik, nan tilɔɔna daan ki li gbee bujakɔra, ki saan nanɔ Yennu ŋaak nba be Siilo na. **25** Baa saa kpai naajak na ki gbenn, ki bi ji jii bik na ki saan nanɔ Eli boor. **26** Ki Hana yet Eli a "Chanbaa, a bannima-a? Mine tee poo nba din see nna, ki a lan ki n mei Yennu na. **27** N miar Yennu bik na paak, ki u turin linba ki n boi nawa. **28** Li paak, n jikit bik na ki teen Yennu. Waa sii be u manfoor ni ki wei bianjinba, u sii tee Yennu nyɔɔte."

Ki bi jiant Yennu lej.

Ki jiiin Hana Yenmiaru po

2 Ki Hana miar Yennu ki yet a:
"Yennu turin parpeenna.

Li manjin bonchiann nan waa tun linba turin na.
N laa n dataie, ki bia mɔk parpeenn,
kimaan Yennu sommima.

2 "Kɔɔ ki be ki tee kasii nan Yennu na;
kɔɔ kaa ki tee nan kɔɔ na,
kɔɔ ki be ki tee guutɔɔ nan ti Yennu na.

3 Nyikin dont-n-mɔɔn pinpakit na.
A daa te ki a mɔb piak li karinbaanmaan,

kimaan Yennu tee Yennu nba mi,
 ki saa bu niib nba tuun linba kur buut.
⁴ Kunkonkonpaara torbana cheene,
 naan binba ki paar na laat paŋe ki pukii.
⁵ Niib nba bo laat ki di gboot na, ŋamme ji lin ki mei
 jeet,
 ki binba kon bo məkib na, ki bi di gboot.
 Ki poo nba bo tee kanmatir na mar waas banlore,
 naan ki wunba bo mək waas bonchiann na biar
 yann.
⁶ Yennu-e kpi ki bia teen manfoor,
 u te ki niib saa kpeentiŋ, ki bia te ki bi jent bi manfoa
 ni.
⁷ U te ki siab namii, ki siab mun məkkitir.
 U sikint siab, naan tee siab nijaana.
⁸ U fiint talasdam nba doo tant ni,
 ki bia fiint binba namii ki doo tanpenkpeka paak na,
 ki te ki bi tkii nan nadiira, ki gaan naan baakir.
 Tingbouŋ na fiakir tee Yennu yare,
 ki fiakir na paake ki u doo durinya.
⁹ "U guu niŋamm manfoa,
 naan te ki nibiit na kpakin bunbonn ni.
 Nirɔ paŋ kaa te ki u laat nyannu.
¹⁰ Binba tee Yennu datai na, u saa biiriba.
 U saa te ki satianii n nyi sanpaapo ki tian bi paak.
 Yennu saa bu durinya niib kur buut.
 U saa jii paŋ ki tur u kpanbar,
 ki te ki u kpanbar ganntɔo maŋ n nyann."
¹¹ Do, ki Elkana ŋmat kun Rama naan ki Samuel biar
 Siilo, manntɔo Eli boor, ki tuun Yennu toona.

Ki jiin Eli bonjai po

¹² Eli bonjai din tee wayoonae, bi din ki gaan Yennu
 kpaanii, ¹³ koo sennii nba jiin bona nba ki mannteeb
 tuu wann niib ki bi baat nann na. Naan li-i tee doo baar
 ki mann maruŋu, manntɔo Eli waas na tuu tun
 toomue, ki u dia diitik nba mək mɔyaarii ŋantaa. Yoo
 nba ki nant na daa yaak muu paak na, ¹⁴ u tuu tun bo-
 bir na nie ki ŋmuu lot nant, ki yet a li tee manntɔo yare.
 Israel teeb kur nba din tuu baat Siilo ki mann maruŋ
 na, bi din tuun nnae ki teemm. Bi-i ŋmuu ki soor linba
 kur, bin jii. ¹⁵ Baa daa tuu ki joo kpapana na muu ki tur
 Yennu yoo nba na, manntɔo toomu na bia tuu baar
 wunba mann maruŋ na boore, ki yet a, "Nmitir nant
 na waan ki tin tur manntɔo ki wun pur, u kan gaar
 nanyakinkar i boor, see nankaat."
¹⁶ Ki li-i tee wunba mann na jiin a, "Naant ki tin tun
 linba took ki joo kpapana na muu sinsinna naan ji
 nyinn linba ki i loon na," manntɔo toomu na tuu yet a,
 "Aaii, turimin mɔtana. Nna-i kaa, n saa jii nan mabire."
¹⁷ Eli waas binbenbiit na booru din tee yanbong-
 benjire Yennu doon, kimaan bi din ki chɔrin piinii nba
 ki niib teen Yennu na.

Ki jiin Samuel benu Siilo doo ni po

¹⁸ Li yoo maŋ ki Samuel ŋammit tuun Yennu toona,
 ki lia kasii liatjabik. ¹⁹ Ki binn kur, u naa tuu nyar li-

atire; wuu taŋi chian u doo Elkana a wun saa mann
 binn maruŋ, wun jii liatir maŋ ki tur Samuel. ²⁰ Do, Eli
 din tuu teen piisime Elkana nan u naapoo paak, ki yet
 Elkana a, "Yennu n tur fin nan a poo na waas ki pukin,
 ki bin tan set bik nba ki i jiiu ki jiin tur Yennu na taar
 ni."

Bi-i mann maruŋ ki gbenn, bin ji ŋmat kun.

²¹ Yennu set din teen piisin Hana paak, ki u mar bon-
 jai bantaa nan bonpoi banlee ki pukin, ki bonjabik
 Samuel kpaatir nan Yennu toona.

Ki jiin Eli nan u bonjai na po

²² Yoo nba na, Eli ji din kpeti. U din tuu gbia linba
 kur ki u bonjai tuun ki teen Israel teeb na, nan baa doo
 nan poob nba tuun Yenjiantu lanbouŋ tammoo boor
 na. ²³ Li paak, ki u boib a, "Bee ki i tuun toonbiit nba
 na? Doo kur yeenin toonbiit nba ki i tuun na po.

²⁴ Nyikin man, n waas. Li tee bonbilankant nba ki Yen-
 nu niib piak li poe. ²⁵ Li-i tee ki nirɔ biir u doo, Yennu
 saa nyik chabowa, naan li-i tee ki nirɔ tun biir Yennu,
 ŋmee saa doo u paaki?"

Waas na lek din ki gbiint bi baa kpaanii, kimaan li din
 tee Yennu loomme nan wun kpiib.

²⁶ Samuel din ŋammit ki kpaatir, ki mək binbenŋaŋ,
 ki li gboot Yennu nan nisaarii numm.

Yennu masokinkar nba jiin Eli ŋaak po

²⁷ Yennu doonii din baar Eli boor, ki yet a, "Linba
 nae ki Yennu yet a: Yoo nba ki a yeeja Aaroon nan u
 naateeb din tee yommii ki be Ijpt na, n din fiit n doo
 ki tur. ²⁸ Israel booru ni kur, n gann u naateeb doo a
 bii tee mannteeb, kii tuun maruŋ binbintir na boor, kii
 wubint bonnunubit, ki bia kii lia mannteeb yudaan li-
 atjabik na, kii boi n ŋmakita po. Ki n turib yaak nba ki
 bi sii mək tor, piinii maruŋ nba ki Israel teeb tuu saa
 joo muu binbintir paak na ni. ²⁹ Bee teen ki i doo
 jawuuk nan maruŋ nan piinii nba ki n yaa n niib n jii ki
 turin na? Eli, bee teen ki a baakit a bonjai ki garin, ki te
 ki bi di nanŋant nba ki n niib mann maruŋ ki teenin na,
 ki gbenjiti? ³⁰ Min Yabint daan nba tee Israel teeb Yen-
 nu, mine bo senn doon sianyoowa, nan i naateeb
 nan i naakuuk ni niibe sii tee mannteeb ki tuun man-
 nteeb toona yoo n tuu yoo, naan mɔtana n ji kan chabi
 yaaki. N sii baakit binba baakitime, naan kii yisin binba
 yisimin na. ³¹ Gbiintir, yoo baat ki n tan saa kpi i
 naanaasimm kur, nan i yeeja naanaasimm kur, ki li saa
 te i ŋaak ni, doo kan kpet kaawa ki tan kpo. ³² Ki li saa
 daamiia, ki a sii gorii, ki funfunn doo nan piisin nba ki
 n saa teen Israel teeb paak na, naan doo kii be a ŋaak
 ni ki saa kpeti ki kpo. ³³ Naan n lek saa tenn a maaru
 ni doo ki wuu doo manfoor, u sii tee n manntoo, naan
 u sii doo yoo kur, ki ji kii doo dindann, ki a maaru ni
 leeb na saa kpo jat kuume. ³⁴ Yoo nba ki a bonjai ban-
 lee Hofni nan Finehas tan saa lakin ki kpo dayenn doo
 na, naan saa wann nan linba kur ki n yet na saa teen
 dooniwa. ³⁵ N saa gann manntoo nba sii tee niŋan n
 boor, ki bia tuun linba kur ki n tuu sii loon wun tun ki

turin. N saa turc yaaboonae, ki bi sii ycc ki jiantirin, n kpanbar ganntcc na boor. ³⁶ Ki a maaru ni, wunba tan saa tenn ki mck manfoor na, tan saa saan manntcc maŋ boor, ki miar likirii nan jeet, ki tuu saa barin manntcc na a wun te ki wun tun ki tur mannteleeb na ki fit la jeet ki di."

Bianjinba ki Yennu dckit Samuel paak

3 Bina nba niŋ ki Samuel din be Eli boor ki tuun Yennu toona na, yirintu nan Yennu masckinkar din waar li yoo. ² Dasiar nyck ki Eli, wunba ki u ninjiinii din baŋ ki u ki nycck fanu na din dck u diiuk ni ki gcknt, ³ ki Samuel mun dck kasii boor nba ki molor lakir be na ki gcknt, li kojomckck, ki ck fitir daa di, ⁴ ki Yennu yiin Samuel, ki u toon a, "Mine na," ⁵ ŋaan chier ki ck Eli boor, ki saa yet a, "Faa yiinin na, mine na."

Ki Eli jiin a, "N ki yiinani. Ii ŋmat ki saa dck." Ki Samuel ŋmat ki saa dck.

⁶⁻⁷ Ki Yennu ŋamm yiin Samuel, ki Samuel ki bann nan Yennu-e yiu, kimaan Yennu daa ki ban pak nan. Li paak, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, "Faa yiinin na, mine na."

Ki Eli jiin a, "N bik, n ki yiina. Ii ŋmat ki saa dck."

⁸ Ki Yennu yiin Samuel taar muntaa ni, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, "Faa yiinin na, mine na."

Li yooe ki Eli ji bann nan Yennu-e yi bik na. ⁹ Ki u bet Samuel a, "Ii ŋmat ki saa dck. Li-i tee ki u ŋamm yiina, fan yet a, 'Yennu, ii piak, a daabir gbiin.'" Tck, ki Samuel ŋmat ki saa dck.

¹⁰ Ki Yennu baar ki set leŋ, ki yiin nan waa bo yi bianjinba na a, "Samuel, Samuel."

Ki Samuel jiin a, "Ii piak, a daabir gbiin."

¹¹ Ki Yennu yetc a, "Dasiar, n yaa man tun siara bonbilankante, ki tur Israel teeb, ki wunba kur tan gbatir, waat saa soorc. ¹² Daar maŋ ni, n tan saa baar nan biiru nba kur ki n senn nae ki tur Eli nan u ŋaateeb, ki li siar kan tenni. ¹³ N porŋ betcwa nan n saa dat u ŋaateeb tuba, halii nan yoo nba kaa paak, kimaan u bonjai tun yanckmm ki biirima. Ki Eli mi nan bi tuun bonbiir maŋ, ŋaan ki u ki ckribi. ¹⁴ Li paak, ki n por kat nan marunsiar koo piinsiar kaa ki saa fit nyinn Eli ŋaateeb biit na tubdatu ni."

¹⁵ Ki Samuel biar ki dck u dcknu paak, ki li tan yent sanyck, ki u fiir ki loot Yennu ŋaak tammck, ŋaan ki jaŋmaanii ckck nan wun bet Eli, Yennu nba betc linba, yirintu na ni. ¹⁶ Ki Eli yiinc a, "N bija Samuel."

Ki Samuel toon a, "Mine na."

¹⁷ Ki Eli boic a, "Yennu yet a bee? A daa bckriin siari. Yennu saa dat a tubir bonbiir, li-i tee ki a ki pakin maan nba ki u yeta na kuri." ¹⁸ Tck, ki Samuel yetc maan na kur, ki ki ckck siari. Ki Eli yet a, "Nck tee Yennu, u saa fit tun linba kur ŋan nanck."

¹⁹ Ki Yennu be nan Samuel ki u kpaatir, ki te linba kur Samuel yet, tan gbee. ²⁰ Tck, ki Israel teeb kur, laa nyii bi tiŋ ckckir yenn po, ki saa tuu leer po, ki ckck kur mi nan Samuel tee Yennu ckckiniie nan barmckii. ²¹ Ki Yennu ŋammit ki fiitir u ckck ki teen Samuel, Siilo doo ni,

siaminba ki u lekit ki pak nanck na. Ki yoo nba kur ki Samuel pak, Israel teeb kur tuu gbiinte.

Bianjinba ki Filistia teeb fat molor lakir na

4 Li yooe ki Filistia teeb taan leeb ki nyii a bin ck nan Israel teeb. Tck, ki Israel teeb mun nyii a bin took ki ck namm. Ki Israel teeb na chaan bi kaar Ebeser, ki Filistia teeb mun chaan bi kaar Afek. ² Ki Filistia teeb na lek Israel teeb ki ck namm nan nincknn, ki nyann Israel teeb maŋ, ki kpiib nan tusaa ŋanna na ck maŋ ni. ³ Israel kunkckckck nba din tenn na din ŋmat bi kaar ni, ki bi ckckdamm na boi bi leeb a, "Bee teen dinna Yennu te Filistia teeb na nyanniti? ŋaant ki tin saan Siilo ki saa jii Yennu molor lakir na, ki lin te ki wuu be nant kii sommitit, ki tin nyann ti datai." ⁴ Ki ckckdamm na nyinn jab ki tumm Siilo, ki bi saan jii Yabint Yennu molor lakir na ki jen nann. Ki ckck Yennu be bona nba ckck kpinkpant ^I banlee na sinsuuk ni. Ki Eli bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na baar nan molor lakir na.

⁵ Yoo nba ki Yennu molor lakir na ckck Israel teeb kaar na ni, ki Israel teeb maŋ ckck parpeenn ki ji hoot nan kunkckpaara, ki li te tiŋ jek. ⁶ Ki Filistia teeb na gbat hootii na, ki yet a, "Hoot boor bee be Hiibru teeb ^{II} kaar ni na? Li paak tee bee?" Baa gbat nan Yennu molor lakir na ckck Hiibru teeb kaar ni na, ⁷ ki jaŋmaanii ckck Filistia teeb na, ki bi yaa, "Yennu sik bi kaar niwa, ti be maan nie, linba na booru daa ki ban tun ti boor ni. ⁸ Bonbiir be ti paak, ŋmee saa fit nyinnit tingbanpaara na nuu ni? Bi tee tingbana nba din kpi Ijpt teeb kunkoouk paak nae. ⁹ Filistia teeb, cheen i para man, ii ckck nan i tee jab na, nna-i kaa, ti saa teen Hiibru teeb yommiie nan taa diab ki bi tee yommii bianjinba na. Li paak, ii ckck nan jab na."

¹⁰ Ki Filistia teeb na ckck nan paŋ ki tan nyann Israel teeb, ki bi chier yarik yarik, ki kun bi ŋei ni. Israel teeb bonchiann din kpo. Bi din kpii Israel kunkckckckck tusaa piintaa. ¹¹ Bi din fat Yennu molor lakir nae, ki bia kpii Eli bonjai banlee na, ŋamme tee Hofni nan Finehas.

Ki jiin Eli kuun po

¹² Jasckck din be ki tee Benjaminn boor ni nirck, ki din chier ckck na ni, ki saan Siilo doo ni, li daar, ki pat u tiat, ki bia puk tanpent a lin wann nan u be parbiir ni.

¹³ Waa baar leŋ yoo nba, ki ckck Eli kar ckckjckck, kok paak, ki gorii, kimaan u yan din put Yennu molor lakir na paake. Ckck na nba ckck doo na ni, ki yet linba tun ckck ni yoo nba, ki doo na niib kur faa wuyikinii. ¹⁴ Ki Eli gbat wuyikinii na ki boi a, "Wuyikinii na paak tee bee?" Ki ckck na kakit saan Eli boor ki saa yetc labaar maŋ.

¹⁵ Eli din ckck bina piinya nan ŋanniime, ki u ninjiinii ji baŋ ki u ki nycck fanu. ¹⁶ Ckck maŋ din yet Eli a, "N nyii ckck na ni dinnae ki chier baar."

Ki Eli boic a, "N bija, bee baari?"

^I Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ŋaan ckck kpinkpant. ^{II} Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

¹⁷ Ki כַּךְ na jiiin a, “Israel teeb chyar ki nyik Filistia tee-ba. Li tee kunkonbiire, jab bonchiann kpo. Linba pukin, a bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na kpowa, ki bi bia fat Yennu molor lakir nawa.”

¹⁸ Yoo nba ki כַּךְ na taa Yennu molor lakir sann na, ki Eli nyii kok paak ki baa yinyann, tammob na boor. U din gberj ki bia kpet bonchiann, li paak, waa baa na ki u turu konn, ki u kpo. U din tee Israel teeb tondaan bina piinnae.

Ki jiiin Finehas pakok kuun ppo

¹⁹ Eli sipook, wunba tee Finehas naapoo na din mok poore, ki jarj maaruwa. Yoo nba ki u gbat nan bi fat Yennu molor lakir na, ki u sipojak nan u soko bia kpowa na, ki u matyiaru, ki mar, naan matuk na din daamiob bonchiann. ²⁰ Waa kpenn yoo nba, ki maana nba be nana na yeto a, “Cheen a par, a mar bonjake.” Naan ki matnaa na din ki fiini. U din ki jimm siari. ²¹ Matnaa na din pur bik na sann Ikabod-e, ¹ ki yet a, “Yennu baakir nyii Israel teeb boora.” Ki li gaan nan Yennu molor lakir nba ki bi fat na, nan u sipojak nan u soko kuun paak. ²² Poo manj din yet a, “Yennu baakir nyii Israel teeb boora, kimaan bi fat Yennu molor lakir nawa.”

Bianjinba ki Yennu molor lakir be Filistia teeb boor

⁵ Filistia teeb nba nyann ki fat Yennu molor lakir na, li poor po ki bi jiiir Ebeneser ki saan nann Asdod doo ni, ² ki saa kono bi tingbann nba ki bi yir Dagonn na diiuk ni, ki bir kpian tingbann nba ki bi maa ki senn manj. ³ Ki li yent sanyok, ki Asdod teeb la bi tingbann Dagonn manj baa ki faab tinj ni, Yennu molor lakir na tikon. Ton, ki bi fiini ki namm senn waa tuu see sian. ⁴ Laa bia yent sanyaleeuk, ki bi la tingbann Dagonn na baa ki dok tinj ni, Yennu molor lakir na tikon. Nann jarin ki u yur nan u kpinpant pota ki saa kpaak tammokor, naan nyik gbanant ki li dok li koo. ⁵ Li paak, ki Dagonn mannteeb nan u jiant-teeb kur nba be Asdod doo ni, ji ki nmaan li tammokor paak nan dinna.

⁶ Yennu din dat Asdod teeb tuba bonbiir, ki koomm jarmanii, ki dat namm nan binba kur kpiab na tuba, ki te mra II soorib. ⁷ Niib na nba la linba ji teeb na, ki bi yet a, “Israel teeb Yennu nae daar timm nan ti tingbann Dagonn tuba. Ti ji kan naan ki Yennu molor lakir na n biar nanti.” ⁸ Li paak, ki bi tun toonii ki bi lin yiin Filistia teeb batnba banjmu na, ki tan boib a, “Ti saa teen Israel teeb Yennu molor lakir na nlee?”

Ki bi jiiin a, “Ti jii Israel teeb Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf.” Ton, ki bi jii Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf. Li mun bia din tee Filistia teeb doi na yenne. ⁹ Baa jii ki saan nann doo na ni yoo nba, ki Yennu par bee doo manj paak, ki u dat bi tuba ki te ki mra soor bi nipaaun nan nikpera kur, ki li te jarmanii soorib. ¹⁰ Ton, ki bi nyinn Yennu molor lakir na ki saan nann Ekronn, ki li mun bia tee Filistia teeb doo. Naan

¹ *Ikabod paake tee “baakir kaa.” II Bi yaa li din tee yiarbiuk nba nyii krori nie, ki baat nan mra niib paak, ki kpi yian yian.*

molor lakir na nba baar lej yoo nba ki niib na faa wuyikinj ki yaa, “Bi baar nan Israel teeb Yennu molor lakir doo na ni, a bin kpi ti kure.” ¹¹ Li paak, ki bi yiin Filistia yudamm kur, ki tan yetib a, “Nyint Israel teeb Yennu molor lakir na ti penj. Naant ki lin nmat laa tuu be sian, nna-i kaa, li saa kpi timm nan ti niib gbenna.” Bi yet nna kimaan Yennu-e din daar bi tuba bonbiir, ki li te jarmanii soorib bonchiann. ¹² Niib nba lek din ki kpo na, naan mra din soorib bonchiann, ki bi fabin ki yi bi yennii a bin sommib.

Bianjinba ki Yennu molor lakir jen Israel teeb boor

⁶ Yennu molor lakir na nba be Filistia yent ni nmaarii njanlore na poor poe, ² ki Filistia teeb yin mannteeb nan nyokdam ki tan boib a, “Ti saa teen Yennu molor lakir na nlee? Li-i tee ki ti saa jiiir ki jiiin laa nyii sian, nann ti saa jiiin nan bee?”

³ Ki bi yet a, “Li-i tee ki i yaa yin nmat nan Israel teeb Yennu molor lakir na, see ki i saan nann nan piinii ki saa turu, ki lin pa i yanbomm paak. I daa jiiint Yennu molor lakir na yanni. Jiiintir nan piinii. Nanne saa te ki yin la tebu, ki i bia saa la linba paak ki u daar i tuba.”

⁴ Ki Filistia teeb na boi a, “Piinboor bee ki ti saa saan nanni?”

Ki bi jiiin a, “I saa saan nan mra salinkuna njanjmu nan lanpora salinkuna njanjmu, ki Filistia batnba banjmu na saa tur yenn yenn, kimaan li yiar boorike bo baa yimm nan i batnba banjmu na paak. ⁵ Mra nan lanpora nba biir i tinj na, ii namm li ninnaun, ki tur Israel teeb Yennu choru. Li pasiar u saa nyik ki ji kii nabis yimm nan i tingbana nan i tinj. ⁶ Bee ki i tee tubkangbata nan Ijpt kpanbar nan u niib nba din tee na? Yennu nba din nmakirib kenken na, bi din ki nra Israel teeb kaa ki bi nyii Ijpt tinj ni-i? ⁷ Li paak, ii lon naatoruk nan nei banlee, binba mok naabis, ki bi daa ki ban yokin yokit bi turi ni, ki gaamm nan toruk na, naan loon naabis na naaloor ni, ⁸ ki jii Yennu molor lakir na ki paan toruk na paak, naan boninnant nba tee piinii ki saa nyinni biit ni na, ii teenir lakir ni, ki senn kpian molor lakir na, ki nmant toruk na, ki te ki lii saa li kuukoo, ⁹ naan kii gorii. Li-i tee ki li saa took Israel teeb doo Bef Semes-ie, li want nan Israel teeb Yennu-e te ki yiar kanbant soorit. Li-i munii tee ki li ki tokin li po, nko kaa tun yiar yoonna na, naan li kpan tan baae.”

¹⁰ Ki bi tun nan baa wannib bianjinba na, ki jii nei banlee ki gaamm toruk na, naan loon naabis na naaloor ni, ¹¹ ki paan Yennu molor lakir na toruk na paak, ki pukin lakir nba ki bi namm salima morkuna nan salima lanpora ki teen li ni na. ¹² Ton, ki nei na soor soku ki took Bef Semes, ki ki bot muuk nan wama, ki mok saa, ki Filistia batnba banjmu na waa bi poor ki saa baar Bef Semes kpaar paak.

¹³ Bef Semes teeb din jaan jeete baauk ni, ki tan la Yennu molor lakir na, ki ji mok parpeenn ki kpamm. ¹⁴ Toruk na din baar koo nba ki bi yiu Joosua ki u koo Bef Semes na sarwauk ni, ki set lej ki kpian tanpigbenjir, ki lej niib na choo taabii toruk manj ki teen daat,

ki kpil nei na, ki joob muu, ki li tee mujoonu maruŋ ki tur Yennu. ¹⁵ Ki סכך Liifai teeb wokit Yennu molor lakir na, nan lakir nba ki salima bonninnant be li ni na, ki paanir tanpigbenjir na paaka. Li daar marŋ ki Bef Semes teeb mann mujoonu maruŋ nan marunlia ki tur Yennu. ¹⁶ Filistia batnba banŋmu na din la baa tun linba na kurewa, ki ji ŋmat kun Ekronn li daar.

¹⁷ Filistia teeb salinkuna ŋanŋmu na din tee piiniie ki teen Yennu, a lin pa bi biit paak. Salinkunn kur din see doynn paake. Ki doi marŋ tee Asdod nan Gasa nan Askelonn nan Gaaf nan Ekronn. ¹⁸ Bi bia din tur salima lanpora, ki salinkunn kur see batnba banŋmu nba dia Filistia teeb doi ŋanŋmu na yenn kur paak, li digbangbenja nba מכך joona nan digbanbis nba ki מכך joona kur. Tangbenjir nba ki bi paan Yennu molor lakir li paak na daa tee siara ki jii linba din tun na po nan dinna, ki be Joosua sarwaauk ni, Bef Semes doo ni.

¹⁹ Yennu din kpil Bef Semes jab piinlore, kimaan baa got molor lakir na סכך ni na, ki niib na ji din bui fabin, kimaan Yennu te ki nikuuk סכך bi niwa.

Bianŋinba ki Yennu molor lakir na be Kiriaf Jearim

²⁰ סכך, ki Bef Semes teeb boi a, “Ŋmee saa fit set Yennu nba tee kasii na סככני, ŋmee doo niŋe ki ti saa saan nan molor lakir na ki lin fokit nanti?” ²¹ Ki bi tun toonii, ki bi saan Kiriaf Jearim niib boor, ki yetib a, “Filistia teeb jii Yennu molor lakir nawa. Baat man, ki tan gaar ki kun nann.”

⁷ סכך, ki Kiriaf Jearim teeb saan gaar ki saan nann סכך nba סכך kunkonn paak ki bi yiu Abinadab na ŋaak ni, ki ŋamm kaan u bija nba ki bi yiu Eleasar na, a wuu goriir.

Bianŋinba ki Samuel teen Israel teeb diarכך

² Yennu molor lakir na din be Kiriaf Jearim, ki dii nan bina piinlee nawa, yoo nba na kur ki Israel teeb kura כך, ki yi Yennu a wun sommib.

³ Ki Samuel yet Israel teeb na a, “Li-i tee ki i loon yin ŋmat kii be Yennu boor, see ki i nyik tingbanmannu nan tingbann nba tee Astarte na ninnant jiantii. Jii i כך ki tur Yennu nan barmכני, kii jiantir כך kuukכך, ki u saa nyinni Filistia teeb nuu ni.” ⁴ סכך, ki Israel teeb nyik tingbana nba tee Baal nan Astarte na mannu, ŋaan jiantir Yennu kuukכך.

⁵ Ki Samuel yiin Israel teeb na kur a bin chet Mispa, ki betib nan u saa miar Yennu bi paak leŋ. ⁶ סכך, bi kur nba taan leeb Mispa yoo nba ki bi luun nyun ki סככ, ki li tee piinii ki teen Yennu, ki lor מכי li daar marŋ, ki pak kat bi yanככmm ki yet a, “Ti tun biir Yennu-wa.” (Mispa-e ki Samuel din bu Israel teeb maan.)

⁷ Yoo nba ki Filistia teeb gbat nan Israel teeb taan ki be Mispa na, ki Filistia batnba banŋmu na tikir bi kunkככככ, a bin lek Israel teeb. Ki Israel teeb na gbat nna marŋ, ki janŋmaanii כככ. ⁸ Ki bi yet Samuel a, “Ti kpaŋ-ii mei ti Yomdaanככ Yennu ki wun tinnit Filistia teeb nuu ni.” ⁹ Ki Samuel kpil pebik ki joo u kur muu, ki li tee mujoonu piinii maruŋ ki teen Yennu, ki miarככ a

wun somm Israel teeb, ki u gat u miaru marŋ. ¹⁰ Yoo nba ki Samuel daa mann maruŋ na, ki Filistia teeb na nakin waan a bin lekib. Li taakpaak ni, ki Yennu te saak tian sanpaapo, ki yaar litib, ki ŋmat bi yan, ki bi chiar nan janmaanii. ¹¹ Ki Israel teeb nyii Mispa ki berib, ki kpiib סככ ni ki saa baar Bef Kar.

¹² סכך, ki Samuel jii tann ki chaan Mispa nan Senn doi sinsuuk ni, ki yet a, “Yennu-e sommit nan מככana,” ki purir Ebeneser, ¹³ סכך, ki Israel teeb nyann Filistia teeb, ki Yennu כככ Filistia teeb, ki bi ji din ki fit כככ Israel tiŋ ni, yoo nba ki Samuel daa din be na. ¹⁴ Doi nba ki Filistia teeb din fat ki li be Ekronn nan Gaaf sinsuuk ni na, Israel teeb din gaara. סכך, bi din ŋmat gaar bi yent kurawa, ki parmaasir ji be Israel nan Keenann teeb sinsuuk ni.

¹⁵ Samuel-e din tee Israel teeb diarכך, yoo nba ki u din be u manfoor ni na. ¹⁶ Binn kur, u din tuu lin Betel nan Gilgal nan Mispa-e ki kaar bu maan. ¹⁷ U din tuu tan ŋmat kun Rama, u doo ni, ki bia din tuu tee barbuurככ leŋ, ki din maa Yennu maruŋ binbintir leŋ.

Bianŋinba ki Israel teeb loon kpanbar

⁸ Yoo nba ki Samuel din tan kpet na, u din te ki u bonjai nae tee Israel teeb barbuura. ² U bijakper sann din tee Joel-e, ki bonbik sann tee Abija. Bi din tee barbuurae ki be Beerseba. ³ Ŋaan Samuel bonjai na din ki tee nan bi baa nba tee bianŋinba na. Bi baka din be lik-kpaann nie, ki bi gaan fobit ki ki bu maan fanu.

⁴ סכך, ki Israel saakab kur taan leeb, ki saan Samuel boor Rama, ⁵ ki saa yetככ a, “Gotirii, a kpeta, ki a bonjai na mun ki tee nan fin na. Li paak, a nyinn סככ ki wuu tee ti kpanbar kii diat nan digbanlia nba מככ kpanbara bianŋinba na.” ⁶ Samuel par din biir bi paak nan baa yaa bi loon bi tiכך kpanbar nawa, ki u miar Yennu. ⁷ Ki Yennu betככ a, “Gbiintir maan nba ki niib na beera na. Li ki tee fin kaa ki bi yêeni, bi yêen mine nan n ki tee bi kpanbari. ⁸ Laa nyii daar nba ki n din nyinnib Ijpt nawa, bi din yêtime, ŋaan ŋmat ki jiantir pata, ki מככana, bi bia teea nan baa din tuu teen bianŋinba nae. ⁹ Li paak, gbiintir ki turib, ŋaan turib kpaanjara, ki wannib kpanbar na nba saa diab bianŋinba.”

¹⁰ Ki Samuel yet niib nba baar u boor ki yaa wun turib kpanbar na מככmaan nba ki Yennu betככ a wun yetib. ¹¹ Ki Samuel ŋamm fiit ki wannib a, “I kpanbar na nba saa dia-i bianŋinbae na: U saa jii i bonjai siab ki teemm kunkככככ, siab mun sii tee u כככ taantorit ŋmakit teeb, ki bi siab tee u כככ taanjakira, ki leeb mun tee binba tuu saa liita ki u taanii n wei. ¹² U saa nyinn bi siab ki bi tee ככככככ, kii gorii koonn jab tusir tusir, ki leeb mun gorii jab piinŋmu-ŋmu. I bonjai sii ko u kpaab ki jaan li jeet, ki siab mun kur u jiat, ki bia ŋamii u torit. ¹³ Ki i bonpoi sii ŋamii tulaarii ki teenככ, ki tee u jeet, ki bia pur u boroboro. ¹⁴ U saa jii i sarwaat nba kpai na, ki bia jii i tilontii nan olif kpan tiŋanii na ki tur u toontunna saakab na. ¹⁵ U saa gaar i jeet nan i tilontii piik ni yennכככ ki tur u ŋaasaakab nan toontun-

1 Ebeneser paake tee “Sommir tann.”

na saakab. ¹⁶ U tan saa gaar i ñei toontunna, nan i nei nba ñan, nan i bonii nba ñan ki te ki bi tuun u toona. ¹⁷ U saa gaar i bonkubit piik ni yennkwa, ki i ñan saa teen u daaba. ¹⁸ Li yoo-i tanji baar, i saa ñan bonchiann, kpanbar nba ki i gann na paak, ñaan Yennu tan kan gbat i fabinii."

¹⁹ Ñaan ki niib na yêb bin gbiint Samuel maan na, ki yet a, "Aaii, ti loon kpanbare ki wuu diat. ²⁰ Ti sii ñan ki ti ñan kpanbare ki u diat, ki li saa te ki ti mun tee nan digbanlia na. U tuu saa gar ti ñan ki tin faa ñan." ²¹ Ki Samuel gbiint linba kur ki bi yet, ki ñan wann Yennu. ²² Ki Yennu jiin a, "Tumin nan baa loon bianjinba na, ki turib kpanbar." Twa, ki Samuel yet Israel jab mañ kur a bin ñan kun bi ñei ni.

Bianjinba ki Samuel la Saa

9 Benjaminn booru ni niru ñnae din be, ki tee ñan, ki bia ñan yiikoo, ki u sann tee Kis. U din tee Abiel bijae, ki u mun tee Seror bija, ki Seror baa tee Bekoraf, ki Bekorof baa tee Afia, ki Afia mun tee Benjaminn booru ni niru. ² Kis din ñan bonjak, ki u sann tee Saa. Saa din tee naasinñan, ki u ñan din ki be. U din ñan ki gar Israel teeb na kura, ki bia ñan bonchiann ki gar ñan kur.

³ Kis din ñan bonii, ki bi siab tan bot. Ki u yet Saa a, "Jiin toontunna na yeno, ki fin nan ñan n saan ki lon bonii na." ⁴ Ki bi saan ki lin kunkona doi nba be Efraim nan Salisa yent ni kur, ñaan bi din ki la bonii na. Twa, ki bi bia saan Saalimm yent ni, ki bonii na bia kaa leñ. Ki bi lin Benjaminn yent kura ni, ñaan bia ki lab. ⁵ Yoo nba ki bi din tan baar Suf yent ni, ki Saa yet u toontunna na a, "Ñaan ki tin ñan kun ñan ni, ñan-i kaa, n baa saa nyik bonii na dudukite, ñan ji dukii ti po."

⁶ Ki u toontunna na beto a, "Gotirii, Yennu niru be doo nba na ni, ki niib chokrim, kimaan linba ki u yet, li tuu tan teen ñan. Ñaan ki tin saan u boor. Li pasiar u saa fit wannit taa saa lon bonii na siaminba ki laba."

⁷ Ki Saa boi a, "Li-i tee ki ti saani, ti saa tur ñan mañ bee? Ti jeet gbenn paka ñan, ti ki ñan piinsiari. Ti ñan bee ki saa tur Yennu niru na?"

⁸ Ki toontunna na jiin a, "N ñan likbinn ñan. N saa jiir ki turu ki wun ji wannit taa saa lon bonii na sian."

⁹⁻¹¹ Ki Saa yet a, "Li tee dudukante, ñaan ki tin saan." Ki bi saan doo nba ki Yennu niru be na ni. Ñaan baa daa somm kunkonn paak ki saa doo na ni na, ki bi took sapaamm ki bi nyii doo na ni a bin luun nyun, ki bi boi sapaamm na a, "Ninnykwa daan be doo na ni-i?" (Bina mañ ni bi din tuu yi Yennu ñan ninnykwa daan. Li paak, li-i tee ki ñan loon wun boi Yennu siar, u tuu yet a, "Ñaan ki tin saan ninnykwa daan boor.")

¹²⁻¹³ Ki sapaamm na jiin a, "Nn, u be. Barmannii, u be i ñan po. Li-i tee ki i kakit, i saa baarwa. I-i ñan doo na ni, i saa lauwa. U ñan doo ni ñan, kimaan niib na yaa bin saan kunkonn paake ki saa mann maruñ, binbintir nba be leñ na paak. Niib nba ki bi yiimm na daa kan pi-in dinu, see ki u tan baar, kimaan u saa teen piisin jeet na paakewa ki bin di. Li-i tee ki i saan ñan, i saa lauwa ki wun fit do kunkonn na paak ki di jeet."

¹⁴ Twa, ki Saa nan u toontunna na saan doo na ni. Baa kaa leñ yoo nba, ki bi la Samuel baat a wun saan kunkonn na paak, ki saa jiant Yennu.

¹⁵ Ñaan ñan wonn, Yennu won yet Samuel a, ¹⁶ "Wonn ñan yoo, n saa tun jaa, ki u tee Benjaminn booru ni niru, ki a ñan kpan u paak ki dinna ñan, ki wuu dia n niib Israel teeb. Ñan saa fatib Filistia teeb nuu ni. N la n niib na daamiwa, ki bia gbat fabinii nba ki bi fabin ki turin nawa."

¹⁷ Yoo nba ki Samuel ninbina paan Saa paak na, ki Yennu beto a, "Ñan nba ki n beta u po nae na, ñan saa dia n niib." ¹⁸ Ki Saa wei baar Samuel, doo na tammann ni, ki boi a, "Chanbaa, a saa fit wannin ninnykwa daan na nba be siami-i?"

¹⁹ Ki Samuel jiin a, "Mine tee ninnykwa daan mañ. Li-itir n ñan, kii saa Yenjiantboor, kimaan dinna min nan fine saa lakin di. Wonn sanyok ni, n won saa tura a buboit jiinu, ñaan te ki a kun. ²⁰ Bonii nba daan bot daar powa na, a daa te ki li daamiia li po. Bi laba. Ñaan ñan ki Israel teeb mantik loon? Li tee fin nan a baa ñan kure."

²¹ Ki Saa jiin a, "N tee Benjaminn booru ni niru, timme tee booru nba waar Israel teeb ni, ki ti naakuuk bia ki kpaal talas. Ki bee ki a piak maan nba na ki teenimi?"

²² Twa, ki Samuel jii Saa nan u toontunna na, ki bi saan ñan digbenjiir na ni, ki u te ki bi kar jirima kaanii ni, ki saamm nba ki bi yiimm na kar, ki teen nan piintaa nawa. ²³ Ki Samuel yet jeteentaa na a, "Baat nan nant nba ki n bo tura, maa a teen li kuukwa na." ²⁴ Twa, ki jeteentaa na jii nangannkar nba tee ñan na, ki baar paan Saa ñan. Ki Samuel yet a, "Nantor na tee a yare ki n boi. Nmanin. N boi maa a ñan ñan ñan, niib nba ki n yiimm na ñan."

Twa, ki Saa nan Samuel lakin dii, daar mañ ni. ²⁵ Baa tan nyii Yenjiantboor ki sik doo ñan yoo nba, ki bi ñan gado ki senn ñan yur paak, ^I ki tur Saa, ki u doo ñan leñ.

Bianjinba ki Samuel ñan naandinu kpan Saa paak

²⁶ Sanyafaar ki Samuel yiin Saa, ki yet a, "Fiit ki teen siir ki n chiana ki a kun." Ki Saa teen siir, ki ñan nan Samuel ñan saa. ²⁷ Baa saa baar doo kpiñ yoo nba, ki Samuel yet Saa a, "Betir a toontunna na ki wun gar ti ñan, ñaan fan biar waan, ki n beta ñan nba ki Yennu yet." Ki toontunna na gar.

10 Twa, ki Samuel jii olif tiinii kpan, ki li be salenn ni, ki ñan Saa yur paak, ki puur luru ki ñan u tankpinn, ^{II} ñaan yet a, "Yennu-e dinna ñan ki teena Israel teeb nba tee u niib na diat. Fine sii dia u niib, ki sii guub ki bin nyi bi datai kura nuu ni. Linba nae tee siara nan Yennu-e ganna, a fii tee u niib diat. ² Min nan fin-i nyik leeb dinna, a saa took jab banlee, Rachel kaauk nba be Selsa na boor, ki li be Benjaminn kpaar paak. Bi saa paka nan bonii nba ki a lin kpaamm na, bi laba, ki ñan a baa ji ki dukii bi po. A poe ki li ji

^I Bi ñei yura paak, bi din tuu sere. ^{II} Bi binber ni, bi din tee ñan ki want lomm.

daamiio, ki u boi yoo kur a, 'N saa teen nlee bik na po?'
 3 Ki a saa nyi leŋ ki saan tee-e ki saa baar tijakper nba be Tabor na. Leŋe ki a saa chet jab bantaa, ki bi saa a bin mann maruŋ ki tur Yennu, Betel doo ni. Niib bantaa maŋ ni, yeno sii kpakii bupanii bantaa, ki ɔɔ sii jii boroboro ŋantaa, ki ɔɔ na mun sii dia tilɔɔna daan ki li gbee bujakɔra. 4 Bi saa foonta ki tura boroboro ŋanlee, ki a gaar. 5 Ki li poor po ki a saa saan Yennu kunkonn nba be Gibe a na boor, leŋe ki Filistia teeb teen bi kaar. A sakii ɔɔ doo na tammɔɔ ni, a saa chet Yennu sɔkiniinba, ki bi yaba, ki nyii maruŋ binbintir nba be kunkonn paak na, ki faa gingana nan biat, ki peeb naatuna nan yerii, ki waa ki yikin wuyikinii. 6 Li taakpaak ni, Yennu Seek saa ɔɔ a ni, ki a saa taamm nan bi jiantii waak nan wuyikinii maŋ, ki a binbeŋ saa lebit, ki ji be li ɔɔ. 7 Yoo nba ki linba na kur baara, fan tun nan Yennu nba saa wanna bianjinba na. 8 A saa gar n liik ki saan Gilgal. Leŋe ki n saa wei baara ki tin mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, nan weinanleeb Yenpiinii maruŋ. A guurin daa ŋanlore, ki n tan baar ki wanna faa saa tun linba."

9 Yoo nba ki ɔɔ ŋmantir a wun saan ŋaan nyik Samuel na, ki Yennu turɔ binbenpaar, ki maan nba ki Samuel bo doŋ betɔ na set tun nna daar maŋ ni. 10 Yoo nba ki ɔɔ nan u toontunna baar Gibe a na, ki Yennu sɔkiniinba yaba ki tookɔ, ki li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak, ki u saan pukin bi jiantii waak nan wuyikinii na ni. 11 Niib nba tuu miuwa na nba la ki u tuun nna maŋ, ki bi boi bi leeb a, "Bee baar Kis bija na paaki? ɔɔ ji tee Yennu sɔkiniie-e?" 12 Ki jasɔɔ ɔɔ kpia leŋ, ki boi a, "Sɔkiniinba na ŋarimi, bi baanba tee lamme?" Ki li ji teen barnar a, "ɔɔ mun ji tee Yennu sɔkiniie-e?" 13 ɔɔ nba nyik u jiantii waak nan wuyikinii na poor poe, ki u saan maruŋ binbintir nba be kunkonn paak na.

14 Ki u baa naa bik la ŋɔɔ nan u toontunna, ki boib a, "I bo saan lee?"

Ki ɔɔ jiin a, "Ti bo lin kpaan boniie. Taa ki lab na, ki ti saan a tin la Samuel."

15 Ki ɔɔ baa naa bik na boi a, "U beta bia?"

16 ɔɔ jiin a, "U betit nan i la bonii nawa," ŋaan u ji ki yet u baa naa bik maan nba ki Samuel wannɔ ki jiin u naandinu po na.

ɔɔ nba dii naan bianjinba

17 Ki Samuel yiin Israel teeb, ki bi baar ki taan leeb Yenjiantu boor, Mispa, 18 ki u yetib a, "Mɔmaan nba nae ki ti Yomdaan Israel teeb Yennu yet a, 'Mine nyin-ni Ijpt tiŋ ni, ki fati Ijpt teeb nuu ni, nan nilee nba din diini na nuu ni. 19 Mine tee Yennu nba nyinti wahala nan daamii ni, ŋaan mɔtana i yêtima ki ji beerin a n turi kpanbar. Li ŋan, ii taan i mɔɔ kii be Yennu tɔɔn, kii kar booru booru nan naakuuk naakuuk.'"

20 Tɔn, ki Samuel te booru kur nyii, ki Yennu saa gann Benjaminn booru. 21 Ki Samuel bia te ki Benjaminn booru nyii naakuuk naakuuk, ki u bia saa gann Matri naakuuk, ki Matri naakuuk nyii set, ki u gann Kis

bija ɔɔ, ki bi lomɔ, ki ki lau. Baa ki lau na, 22 ki bi ŋamm boi Yennu a, "Daan maŋ be nna-a?"

Ki Yennu jiin a, "Gotir, ɔɔ gur jika niŋ na."

23 Ki bi chiar ki saan jiiu ki baar nan niib na ni. Waa set yoo nba, ki bi la nan u fɔk wunba be leŋ kur. 24 Ki Samuel yet niib na a, "ɔɔ nba ki Yennu gannɔ na. ɔɔ ki be ti sinsuuk ni na ki tee nan ɔɔ na."

Ki niib na kur yikin sanpaapo ki yet a, "Manfofook tee kpanbar na yare."

25 Ki Samuel ŋamm fiit ki wann niib na naan chakita nba tee bianjinba, ki sɔbir ki teen gbouŋ ni, ki birir Yen-jiantu boor. Li poor po ki Samuel ji yat niib na, ki ɔɔ kur kun u ŋaak ni. 26 Ki ɔɔ mun ŋmat kun Gibe a, ki jajaana nba Yennu sii bi para na chianɔ. 27 Ki siab be ki tee niyoona, ki yet a, "ɔɔ na yaa wun tun bee ki tinniti?" ki yisimɔ, ki ki baar nan piinii ki turɔ, ŋaan ki ɔɔ ŋmina.

Bianjinba ki ɔɔ kɔn nyann Amonn teeb

11 Nymaarik poorpoe, ki Amonn teeb bat Nahas din jii u kunkɔnɔna a bin lek ki biir Jabes, ki li be Gilead yent ni. Ki Jabes jab yet bat Nahas a, "Naant ki timm nan fin-ii mɔk lor, ki ti saa sak nan fii tee ti kura bat."

2 Ki Nahas jiin a, "N saa sak ki i mɔk lor nani, li-i tee ki i saa sak ki min nyinn ɔɔ kur diitu ninbinn, ki lin dinn Israel teeb kur fei."

3 Ki Jabes tɔɔndamm na yetɔ a, "A turit daanlore ki tin wann Israel teeb kur. Li-i tee ki ti ki la ɔɔ ki u saa sommiti, ŋann ti saa jii ti mɔɔ ki tura."

4 Yoo nba ki maan na baa Gibe a, siaminba ki ɔɔ be na, ki niib na piin ki mɔ fabin. 5 Ki ɔɔ ɔɔ nyii u kpaab ni nan naakookii, ki boi a, "Bee baari? Bee teen ki ɔɔ kur mɔ?" Ki bi wannɔ labaar nba nyii Jabes na. 6 Yoo nba ki ɔɔ gbat maan maŋ, ki Yennu Seek sik u paak, ki u wutoor doo bonchiann. 7 Ki u jii naakookii banlee ki potib buri buri, ki jii bura maŋ, ki tun toonii nann, a bin lin wann Israel teeb kur, ki li tee kpaanii nan wunba ki wei ɔɔ nan Samuel ki saan tɔbi, baa saa teen li daanɔ naajai bianjinbae na.

Ki Israel teeb ji din tin janmaanii nan linba Yennu saa tun ki turib. Ki bi kur nyii taan mɔyomm, ki ɔɔ ki tenni. 8 Ki ɔɔ taamm ki bi be Besek. Tusaa kobii ŋantaae din nyii Israel booru ni, ki tusaa piintaa mun nyii Juda booru ni. 9 Ki bi yet Jabes teeb toonii na a, "Ti ŋmat ki saa yet i niib nan li won sii baat yonsuuk ni na, ki bi la fatuwa." Yoo nba ki Jabes teeb na gaar mɔmaan na, ki bi ji kpamm. 10 Ki bi ji yet bat Nahas a, "Wonn ti won saa jii ti mɔɔ ki turi, ki yin ji teent yaa loon bianjinba."

11 Li daar nyiɔ ki ɔɔ bɔki u jab na koonn muntaa, ki li tan yentir, ki bi saan ɔɔ Amonn teeb kaar na ni, ki lekib, ki li tan per yonsuuk na, ki bi kpiib bonchiann. Amonn teeb nba din tenn ki mɔk manfoor na din chiare, ki yat yarik yarik.

12 Ki Israel teeb na boi Samuel a, "Niib nba yaa ɔɔ kan teen ti kpanbar na be lee? Jiimm ki turit ki tin kpib."

¹³ Ki סכל yet a, “סכל kan kpo dinna, kimaan dinna nba nae ki Yennu fat Israel teeb.” ¹⁴ טח, ki Samuel yet niib na a, “Baat man ki tin saan Gilgal ki saa namm gbeen nan סכל-e tee ti kpanbar.” ¹⁵ Ki bi kur saan Gilgal ki saa gbeen סכל naan, Yenjiantu boor. Leje ki bi mann weinanleeb Yenpiinii maruj, Yennu סכל. Ki Israel teeb kur dii li jaamm ki סכל parpeenn.

Ki jiin Samuel chabitii kpaanii po

12 Ki Samuel yet Israel teeb na a, “N tun linba ki i loon man tun ki turiwa. N turi kpanbara, ki u sii dia-i. ² Ki מטנא i ji סכל kpanbar, ki u sii tee i סכל-daana. Min narin kpet ki yur penna, ki n bonjai be nani. Maa fir n bisin niqa, mine tee i סכל-daana nan מטנא. ³ Mine see i סכל na, li-i tee ki n tun biir siar, yin wannin מטנא na, Yennu nan kpanbar nba ki u gann na סכל. N fat סכל naabi-i? N fat סכל bonji-i? N namm סכל, koo ki mia סכל-? N gaar fobit piinii סכל penji-i? Li-i tee ki n bo tun linba na nba, n saa pae ki jiin li damm maa bo gaar linba.”

⁴ Ki niib na jiin a, “Aai, a ki namm ti סכל, koo ki mia ti סכל. A ki gaar siar סכל penji.”

⁵ Ki Samuel yet a, “Yennu nan kpanbar nba ki u gann ki turi na dii siara dinna nan n ki סכל biit i boori.”

Ki niib na jiin a, “Nn, Yennu set tee siara.”

⁶ Ki Samuel tukin ki yet niib na a, “Yennu-e din gann Moses nan ארנן, סכל bia din nyinn i yeejamm Ijpt tij ni. ⁷ מטנא, ii see yaa be siaminba na man, kimaan n yaa min tiar toonjaana nba ki Yennu din tun ki tinn yimm nan i yeejamm nae, ki lin wann i biit. ⁸ Yoo nba ki סכל nan u namm teeb din saan Ijpt, ki Ijpt teeb miamm na, bi din bui fabine ki tur Yennu, ki Yennu tun Moses nan ארנן, ki bi nyinnib Ijpt tij ni, ki kaamm tij na ni. ⁹ Naan niib na din tamm bi Yomdaana Yennu poe. Li paak ki u din te Sisera, wunba tee Hasor doo kunkunkonna saak na, nan Filistia teeb, nan Moab bat, סכל namm ki nyannib. ¹⁰ Ki bi din bui fabin ki tur Yennu ki boi sommir po, ki yet a, ‘Ti tun yanbomma, kimaan ti nyik fin Yennu-wa, nann namm jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte nae. מטנא, fi-i fatit ki ti nyii ti datai nii ni, ti saa jiantawa.’ ¹¹ Ki Yennu tun Gideonn nan Barak nan Jefta, ki tan joont min Samuel. Ti kura na fati i datai nii niwa, ki i ji be i yamanie. ¹² Naan yoo nba ki i la nan Amonn teeb bat Nahas yaa wun סכל nani na, ki i yet nan Yennu ki tee i kpanbare, nann betin a, ‘Ti loon kpanbare ki wuu diat.’

¹³ “מטנא, kpanbar nba ki i gann nae na, yimme boi u po, ki Yennu jiu ki turi. ¹⁴ Bont kur saa somm fanu nani, li-i tee ki i סכל in i Yomdaana Yennu, ki jiantir, ki gbiin u kpaanii, ki bia saak u wannu, ki li-i bia kii tee yimm nan kpanbar na waau, li sii nann, ¹⁵ nann li-i tee ki i ki gbiint Yennu sennu, ki yetiri, u wutoor saa do i paake nan laa din doo i yeejamm paak bianjinba na. ¹⁶ Li paak, ii see yaa be sian na man, ki i saa la toonjaann nba ki Yennu saa tun. ¹⁷ מטנא ti be piare, li ki tee nna kaa-a? nann n saa miar Yennu ki wun te saak n baa nan satianii. Li-i tee ki linba na tumi,

i saa bann nan i tun yanbongbenjir ki tur Yennu, yoo nba ki i boi a i loon kpanbar nawa.”

¹⁸ טח, ki Samuel miar Yennu. Li daar marj ki Yennu tun saak nan satianii, ki janmaanii soor niib na kur, ki bi tin Yennu nan Samuel. ¹⁹ Niib na kur din yet Samuel a, “Miat a Yomdaana Yennu ki turit, ki ti daa kpenni. מטנא ti ji bann nan taa boi a ti loon kpanbar na, li tee yanbomma ki pukin biit nba ki ti tuu tuun na po.”

²⁰ Ki Samuel jiin a, “I daa tiin janmaanii. Yaa lek tun yanbongboorik na, i daa nyikin Yennu, nann jiantu nan i para kur. ²¹ I daa lin kpaan yennii nba ki tee Yennu ni na, bi kan fit sommini, ki bia kan fit tinni, kimaan bi ki fo. ²² Yennu senn masonjaann nan u kan ban nyikini, kimaan u lor nan u saa jii-i, ki i sii tee u סכל niib. ²³ Min narin, Yennu n סכל ki n daa tuun yanbomma ki nyikin i paak Yennu, nann n sii wanti linba nann ki bia tooke. ²⁴ I סכל סכל nan Yennu, kii tuun u toonn nan bar-moni nan i para kur. I tiar toonjaana nba ki u tun ki turi na po. ²⁵ Li-i tee ki i nann tuun yanbomma, yimm nan i kpanbar na saa kpoe.”

Bianjinba ki Samuel yakii nan סכל

13 סכל din tee bina piintaee ki dii naan, ki dia Israel teeb bina piinna nan nann. ² U din tan gann Israel jab tusaa nann, ki din be nan jab tusaa nann, Mikmas doo ni, nan kunkona nba kpaia Betel doo na ni, nann te ki u bija Jonatann jii jab tusir ki saan namm Gibeab, ki li be Benjaminn booru yent ni. Jab nba biar na, ki סכל te ki bi kun.

³ Jonatann din kpii Filistia teeb kunkunkonna saak, Geba doo ni, ki Filistia teeb kur gbat. טח, ki סכל te ki u toonii peb naatuna, ki yin Hiibru teeb ¹ digbana kur ni a bin tikir ki saan סכל. ⁴ Israel teeb kur din gbat nan סכל kpii Filistia kunkunkonna saak nawa, li paak ki Filistia teeb ji ki loomm. טח, ki niib na gbat yinii na, ki baar Gilgal, סכל boor.

⁵ Filistia teeb na din taan leeb a bin סכל nan Israel teeb. Bi din סכל kunkontorit tusaa piintaee, nan taan-jakira tusaa nann, nan jab nba tee kunkunkonna, ki bi yab nan סכל ni na, ki bi saan Mikmas, ki li be Betafenn yondo po, ki chaan bi kaan. ⁶ Ki bi ji sar Israel teeb nan סכל, ki Israel teeb nba la nan סכל na paar na, ki bi siab gur tanfiat nan סכל ni, ki siab mun סכל bootit nan bunbuna ni, ⁷ ki siab mun tin ki poot סכל-dann סכל ki saa סכל Gaad nan Gilead yentnba ni.

סכל lek daa din be Gilgal-e, ki janmaanii soor niib nba be nan na, ki bi jekir. ⁸ סכל din guur Samuel daanlore, nan waa din wannu bianjinba na, nann ki Samuel lek bia daa ki baar Gilgal-i, ki סכל jab na piin ki yat. ⁹ טח, ki u yetib a, “Baat nan mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii na.” Ki u mann mujoonu maruj. ¹⁰ U mann ki gbente, ki Samuel baar. Ki סכל nyii a wun tooko ki gaar saauj, ¹¹ nann ki Samuel boi a, “A tun bee na?”

Ki סכל jiin a, “Yoo nba ki a wann nan a saa baar na, n ki la-ani, ki jab na piin ki yat, ki jenna, Filistia teeb na

¹ Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

tikii leebe, ki be Mikmas. ¹² Li paak teen ki n dukin nan Filistia teeb na baat a bin lekime Gilgal na, njaan ki n daa ki boi Yennu sommir po, njanne teen ki n dukin nan n saa mann maruŋo ki turɔ.”

¹³ Ki Samuel yetɔ a, “A tun jatiwa. A ki dia sennu nba ki a Yomdaanɔ Yennu tura na. Li-i bonni tee ki a mɔk mɔsaku, u bo saa te ki fin nan a maarue-ii dia Israel teeb mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹⁴ Mɔtana, a naan na kan wei, kimaan a ki mɔk mɔsaku nanɔ. Yennu saa lon jɔɔ nba ki u par mei u paake, ki dinno naan maŋ, ki u sii dia u niib.”

¹⁵ Ki Samuel nyii Gilgal, ki yaat saan Gibeaa, ki li be Benjaminn yent ni. Ki Sɔɔl kan jab nba be nana na, ki bi tee nan kobii njanloob na. ¹⁶ Ki Sɔɔl nan u bija Jonatann nan jab nba tee u yab na kar Geba, ki li be Benjaminn yent ni, ki Filistia jab mun kar Mikmas. ¹⁷ Ki Filistia kunkɔnkɔnna na bɔkit koonn muntaa, ki lin fiar. Ki koonyenn gaar Ofra po, ki li be Sual yent ni, ¹⁸ ki koonleer gaar Bef Horonn po, ki koonleer na mun tɔkin ki jir kpaar po, ki took kunkoouk nba be Seboyim baauk po na.

¹⁹ Saaug damm din kaa Israel tiŋ ni, kimaan Filistia teeb din wuun Hiibru teebe ^I a bi daa kur jatiat.

²⁰ Njanne te ki Israel teeb din tuu saan Filistia jab boor ki saa tai bi koa nan pai nan gɔtit. ²¹ Li paatii din tuu tee likbinne, li-i tee ki a yaa a tiar piak, koo ki namm peenii, njaan suk koo kuur paatii tee likbina njanlee-e. ²² Tɔɔ, ki daar nba tan tee tɔɔ daar na, ki Israel jab na, bi sɔɔ ki mɔk jukbanjiak koo kpanni, see Sɔɔl nan u bija Jonatann kuukɔ.

²³ Ki Filistia jab na te ki bi kunkɔnkɔnna koonn saan a bii sakii guu Mikmas lɔɔnu na.

Ki jiin Jonatann partoonn po

14 Dasiar ki Sɔɔl bija Jonatann tan yet naasimɔ nba jikit u jatiat na a, “Njaant ki tin lɔɔ kɔɔ Filistia jab kaan na ni.” Njaan Jonatann din ki yet u baa. ² Sɔɔl din kar tilontik nna nyakire, ki li be Migronn, ki ki fɔk nan Gibeaa doo. U din be nan jab kobii njanloobe. ³ Njaan Ahija-e din lia manntɔɔ liatjak na. Nɔɔ Ahija din tee Ahitub bike, ki Ahitub tee Ikabod ninja, ki bia tee Finehas bija, ki u mun tee Eli bija, wunba din tee Yennu manntɔɔ ki be Siilo na. Sɔɔl jab maŋ, bi sɔɔ din ki mi nan Jonatann yaati.

⁴ Sɔnu nba ki Jonatann din koor a wun tɔkin ki kɔɔ Filistia jab kaan ni na, jɔkunkona njanlee din be li sɔnu ni. Yenn sann din tee Boses, ki leer sann tee Sene. ⁵ Yenn din be niidiitu poe, ki took Mikmas, ki leer na mun be niigaŋ po ki took Geba.

⁶ Ki Jonatann yet naasimɔ nba jikit u jatiat na a, “Njaant ki tin lɔɔ kɔɔ Filistia jab nba ki waa Yennu na kaan ni. Li pasiar Yennu saa sommita. Li-i tee ki u sommiti, siar kaa ki saa dɔkin ki ti kan nyanni. Taa lek ki yab na, njaan li kan biir siar.”

⁷ Ki naasimɔ na jiin a, “Teent linba kur ki a loon, n sii be nana.”

I Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

⁸ Ki Jonatann yet a, “Li njan, ti saa lɔɔre ki njaan Filistia jab na n lat. ⁹ Li-i tee ki bi betit a, ‘Biat leŋ ki tin baar i boor,’ njan ti saa biar kii see-e ki ji kan saan bi boori, ¹⁰ njaan li-i tee ki bi yet a, ‘Ti do na man,’ njan ti saa doe, kimaan njanne sii tee nyinn ki turit nan Yennu jiiib ki kubin ti nii niwa.”

¹¹ Ki bi kur lekit, ki Filistia jab na lab, ki yet a, “Gotirii, Hiibru teebe ^{II} nyii tanfiat nba ki bi tuu bɔr li ni ki ji baat na.” ¹² Ki bi yiin Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na ki yet a, “Ti do na man ki tin beti siar.”

Ki Jonatann yet naasimɔ na a, “Ti waan. Yennu tur Israel teeb nyannuwa.” ¹³ Ki Jonatann bɔk ki doo jɔkunkonn na, ki naasimɔ na waa u poor po. Ki Jonatann lek Filistia jab na ki faa faab bir, ki naasimɔ na kpiib. ¹⁴ Sinsinn leku maŋ ni, Jonatann nan naasimɔ na din kpil nan jab piinlee nawa, taabana piintaa nan njanŋmu sinsuuk ni. ¹⁵ Ki janmaanii soor Filistia jab nba be yent na ni na, li jab nba lin fiar nan jab nba be kaan ni ji jekir, ki tiŋ damm, ki nmatir be bonchiann, kimaan Yennu-e teen nna.

Bianjinba ki Israel jab nyann Filistia jab

¹⁶ Ki Sɔɔl jab nba be Gibeaa doo ni, ki li be Benjaminn yent ni na, la nan nmatir baar Filistia jab, ki bi tiin.

¹⁷ Tɔɔ, ki Sɔɔl yet u jab na a, “Kanin kunkɔnkɔnna na ki laan lamme kaa.” Ki bi kan jab na ki saa ki la Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na. ¹⁸ Ki Sɔɔl yet manntɔɔ Ahija a, “Baat nan Yennu mɔlor lakir na.” Li yoo maŋ, li din tuu be Israel teeb boore. ¹⁹ Sɔɔl nba daa piak nan manntɔɔ na, ki nmatir na njammit pukii Filistia kaan na ni. Ki Sɔɔl bet manntɔɔ na a yoo ji kaa nan bin boi Yennu. ²⁰ Ki Sɔɔl nan u jab saan lek Filistia jab nba kɔɔ bi taŋmɔŋ ni na. ²¹ Ki Hiibru jasiab nba poŋ tuu be nan Filistia jab ki kɔɔ bi kaan ni na, lebit bi sinsetboa, ki saan taan Sɔɔl nan Jonatann. ²² Ki leeb nba tuu bɔr Efraim kunkona ni na gbat nan Filistia jab na tiine, njanne ki bi mun kɔɔ bi nɔŋ tɔɔ na ni ki wei Filistia jab na. ²³ Tɔɔ, ki Yennu somm Israel teeb li daar, ki bi kɔɔ halii ki saa gar Betafenn.

Ki jiin Jonatann siat dinu po

²⁴ Kon din soor Israel jabe daar maŋ, ki bi baŋ, kimaan Sɔɔl din senn sennue ki por kat a, “Mi-i kii boont n datai dinna nba na daann, njaan ki wunba dii jeet, mɔtont sii be u paak.” Li paak, sɔɔ din ki lemm jeet li daari. ²⁵ Ki kunkɔnkɔnna na kur kɔɔ tiuk ni, ki la siat, ki li be tiŋ na kur po. ²⁶ Tiiuk na din gbee nan siate, njaan bi sɔɔ din ki lemme, kimaan bi kur din tiin janmaaniie Sɔɔl mɔpor na po. ²⁷ Jonatann narin din ki gbat mɔpor nba ki u baa por ki tur jab na, li paak ki u din jii u patu ki tuu sagbouŋ, ki ji dii, ki u kon sɔɔ li taakpaak ni. ²⁸ Ki kunkɔnkɔnna na yenc betɔ a, “A baa por kat nan mɔtont sii be daanɔ nba dii jeet dinna paak. Li paak teen ki kon baŋ jab na.”

²⁹ Ki Jonatann jiin a, “Danboor-bee ki n baa tur niib na? Gotir maa dii siat na ki li sɔɔbin bianjinba. ³⁰ Li bo

II Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

sii tee nlee dinna, li-i bonni tee ki bi dii jeet nba ki bi fat bi datai boor na? Dukint ki laan bi bo saa kpi Filistia jab bianjinba ki pukin?"

³¹ Li daar maŋ ki Israel jab kɔn nyann Filistia jab, ki kpiib, laa nyii Mikmas, ki saa tuu Aijalonn. Yoo nba na ki kon soor Israel jab, ki bi baŋ. ³² Tɔn, ki bi ji chiar saan bonkobit nba ki bi fat datai boor na peŋ, ki saa jii li pei nan nei ki kpiib tin-yann ni, ki ŋman li nant nan sɔn. ³³ Sɔɔ din saan ki bet Sɔɔ a, "Gotirii, niib na tun ki biir Yennu-wa, bi ŋman nante nan li sɔn."

Ki Sɔɔ yet a, "I tee niyoona. Birintir tangbenjir ki baar nann n numm ni." ³⁴ Ki u ji yetib a, "Nyimin man ki yet sɔɔ kur ki bin baar nan bi nei nan pei ki tan kpib tann na paak ki ŋman. I daa tuun ki biir Yennu ki ŋman nant nan li sɔmi." Tɔn, ki sɔɔ kur din baar nan bonkobuk nyiok maŋ, ki kpiiu tann na paak. ³⁵ Sɔɔ din maa maruŋ binbintir leŋ ki tur Yennu, ŋanne din tee sinsinn binbintir nba ki u maa.

³⁶ Sɔɔ din yet u jab na a, "Ŋaant ki tin saan Filistia jab boor nyiok, ki saa lekib ki lin tan yent sanyok, ki kpi bi kur."

Ki bi jiin a, "Tumin faa loon bianjinba."

Ki manntɔɔ na yet a, "Ŋaant ti sint boi Yennu-wa."

³⁷ Tɔn, ki Sɔɔ boi Yennu a, "N saan lek Filistia jab na-a? A saa turit nyannuwa-a?" Ŋaan Yennu ki turɔ gatu li daari. ³⁸ Ki Sɔɔ ŋamm yet kunkɔnkɔnna saakab na a, "Baat man ki tin fiit ki laan yanbɔmm nba ki ti tun dinna. ³⁹ N por nan Yennu nba fo ki teen Israel teeb nyanu na, nan wunbaie tun yanbɔmm na, bin kpiu, li-i leki tee n bija Jonatann gbaa," ŋaan ki bi sɔɔ ki yet siari.

⁴⁰ Ki Sɔɔ bia yet Israel teeb na kur a, "Yimm-ii see nna po, ŋaan ki min nan Jonatann-ii see nna na."

Ki jab na jiin a, "Tumin faa loon bianjinba."

⁴¹ Ki Sɔɔ miar Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na a, "Bee ki a ki turin gatu dinna? Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano, turimin gatu, a tana nba tee Yurim nan Tumim na ni. Li-i tee n bija Jonatann koo n biitie, fan gat tann nba tee Yurim na ni, ŋaan li-i muni tee a niib Israel teebiie, fan gat tann nba tee Tumim I na ni." Ki li soor Sɔɔ nan Jonatann, ŋaan nyik niib na.

⁴² Ki Sɔɔ yet a, "Want min nan n bija Jonatann sinsuuk ni." Ki tann na soor Jonatann. ⁴³ Ki Sɔɔ boi Jonatann a, "A tun bee na?"

Ki Jonatann jiin a, "N jii patu nba ki n bo dia nae ki lemm siat. Mine na, n teen siir nan kuuma."

⁴⁴ Ki Sɔɔ yet a, "Yennu n kpin, li-i tee ki n ki te ki bi kpiiani."

⁴⁵ Ŋaan ki jab na yet Sɔɔ a, "Jonatann nba te ki Israel teeb la nyannjaann na saa kpowa-a? Aaii, ti por senn nan Yennu nba fo na, nan u yur paak kobuk gbaa kan ŋabiri. Waa tun linba daar na ni, li tee Yennu sommir nie ki u tun." Ki jab na fat Jonatann manfoor, ki bi ji din ki kpiiu.

⁴⁶ Ŋanne ki Sɔɔ ji nyik Filistia jab weiu, ki Filistia jab na ŋmat saan bi yent ni.

I Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

Ki jiin Sɔɔ doo dianu nan u ŋaateeb po

⁴⁷ Sɔɔ nba dii Israel naan, li poor poe ki u kɔn nan bi datai lokir kur po: Li Moab teeb nan Amonn teeb, nan Edom teeb, nan Soba batnba, nan Filistia teeb. Ki wuu kɔn nan siaminba kur, u tuu nyanne. ⁴⁸ Ki u kɔn nan parcheenn ki nyann Amalek teeb na gbaa, ki fiar Israel teeb na, bi datai-i lekib yoo nba.

⁴⁹ Sɔɔ bonjai din tee Jonatann nan Isifi nan Malkisua. U bipoo nba tee saakɔɔ din tee Merab, ki wunba joont tee Mikal. ⁵⁰ U ŋaapoo din tee Ahinoam, ki tee Ahimaas bipoo, ki ŋɔɔ Sɔɔ kunkɔnkɔnna saakɔɔ din tee Abner, wunba tee Sɔɔ baa naa bik Ner bija na. ⁵¹ Sɔɔ baa Kis nan Abner baa Ner din tee Abiel waase.

⁵² Sɔɔ nba din be u manfoor ni ki wei bianjinba na, u din kɔn nan Filistia jab bonbiir, u-u diŋ-i la jɔɔ nba Israel teeb ni, ki u mɔk paŋ ki bia mɔk par, u din tuu pukinɔe ki u ji tee u kunkɔnkɔnna na yeno.

Bianjinba ki Sɔɔ kɔn nyann Amalek teeb

15 Ki Samuel yet Sɔɔ a, "Mine tee daano nba ki Yennu tumin a min dinna naan, ki fii tee Israel teeb kpanbar. Gbiintir linba ki Yabint Yennu yet. ² U yaa u saa dat Amalek teeb tuba, kimaan bi yeejamm din lek Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijpt ki baat na. ³ Ii saa ki lek Amalek teeb na, ki biir linba kur ki bi mɔk. I daa nyikitib. Ii kpi bi kur, li jab nan poob nan waas nan sanpantii, nan li nei nan pei nan laagumiinba nan bonii."

⁴ Ki Sɔɔ tikir u jab na Telem, ki bi be boyennkɔɔ ni, ki kamm. Ki Israel jab tee tusaa kobii ŋanlee, ki Juda jab mun tee tusaa piik. ⁵ Tɔn, ki Sɔɔ nan u jab na saan Amalek teeb doo ni, ki saa laa kpenkoouŋ ni, ⁶ ki tun toonii ki bi saan Kenn teeb boor, binba din tun burchint ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijpt na, ki betib a, "Ii nyi Amalek teeb na ni, nna-i kaa, ti tan saa mann kpib ki kpab nani." Li paak ki Kenn teeb na din nyii ŋaan nyik Amalek teeb.

⁷ Ki Sɔɔ kɔn nan Amalek teeb, ki lekib Hafila, ki nyan-nib ki weib halii ki saa diam Sur, ki li be Ijpt yondo po. ⁸ Sɔɔ din soor Amalek teeb bat Agag, ki ki kpiiu, ŋaan kpui u niib kur. ⁹ Sɔɔ nan u kunkɔnkɔnna na din ki nyinn bat Agag manfoor, ki bia ki kpui bi bonkob-kpamma, li pei nan nei nan li naabigbekita, nan pebigbekita, linba kur din ŋan, bi din nyike. Bi din kpui ki bia biir linba ki mɔk nyɔɔɔ.

Bianjinba ki Yennu yê Sɔɔ

¹⁰ Ki Yennu yet Samuel a, ¹¹ "N mɔ kɔɔ nan maa teen Sɔɔ kpanbar na, kimaan u yêtima, ki ki mɔk mɔsaku nan n sennu." Li din daamii Samuel, ki u fabin li daar nyiok kur ki tur Yennu. ¹² Laa yent sanyapob ni, ki Samuel fiir saan a wun la Sɔɔ. Ki bi yetɔ nan Sɔɔ saan Kamel, siaminba ki u te bi maa siar ki senn u sann ni na, ki li poor po ki ŋɔɔ Sɔɔ bia yaat saan Gilgal. ¹³ Yoo nba Samuel baarɔ, ki Sɔɔ foontɔ ŋaan yetɔ a, "Yennu teen piisin a paaka. N sak Yennu mɔba."

14 Ki Samuel boi a, "Bee teen ki n gbia nei nan pei mɔnii?"

15 Ki Sɔɔɔl jiin a, "N kunkɔnkɔnna nae fatib Amalek teeb boor. Bi tenn pekamma nan naakammae, a bin mann maruŋ ki tur a Yomdaan Yennu, ŋaan binba biar na, ti kpiiba."

16 Ki Samuel bet Sɔɔɔl a, "Teent soon ki min beta linba ki Yennu won wannin nyɔkɔ."

Ki Sɔɔɔl yet a, "Betirin."

17 Ki Samuel yet a, "A lek din got a mɔŋ ki a ki tee siar, ŋaan fin kaa tan tee Israel teeb yudaan na-a? Yennu-e dinna ki a tee Israel teeb kpanbar, 18 ki tuma, a fan saan ki tun u toona, ki kpi nitont nba tee Amalek teeb na. U yeta nan a kɔn kɔn na, halii nan faa tan saa kpi bi kur. 19 Ki bee teen ki a ki sak u mɔbi? Bee ki a kakit ki fat bona, ki bia tun linba ki maŋ Yennu?"

20 Ki Sɔɔɔl jiin a, "N sak Yennu mɔba. N saan tun toonn nba ki Yennu wannin nawa. N kpii Amalek teeb kura, ŋaan nyik Agag-e, wunba tee bi bat na. 21 N kunkɔnkɔnna nae jii pekamma nan naakamma nba ki bi soor tɔb ni na, ki baar namm Gilgal na, a bin mann maruŋ ki tur a Yomdaan Yennu."

22 Ki Samuel yet a, "Yennu loon bee? U loon mɔsaku amii ti mann maruŋ ki turɔ? Li ŋan ki tii mɔk mɔsaku ki gar taa saa jii pekamma ki mann maruŋ turɔ."

23 Mɔyɛtuk tee yanbɔmme ki naan soouk, ki gotkang-boouk tee bonbiir nan patmannu na, kimaan faa yɛt ki ki wei Yennu sennu na, u yɛtawaa, ki a ji kii tee kpanbar."

24 Ki Sɔɔɔl jiin a, "Barmɔnii, n tun yanbɔmma. N ki sak ki gaar Yennu sennu nan a wannu nba ki a turin na. N bo tin n jab nae jaŋmaanii, ki tun baa loon bianjamba, 25 ŋaan mɔtana, n barimae ki a nyik chab n yanbɔmm, ŋaan ŋmat nanin ki n fit jiant Yennu."

26 Ki Samuel jiin a, "N kan ŋmat nanani. A yɛt Yennu sennuwa, ki Yennu mun yɛta, nan a kii tee Israel teeb kpanbari."

27 Samuel nba ŋmat a wun seet, ki Sɔɔɔl soor u liatir mɔgbann, ki li pat. 28 Ki Samuel bet a, "Dinna nba na, Yennu gaar Israel tingbouŋ a boora, ki jii ki tur a ninja nba ŋan gara. 29 Yennu nba tee Israel teeb baakir na ki fa faak, u bia ki lebitir u dudukit. U ki tee nisaarik kaa ki saa lebit u dudukiti."

30 Ki Sɔɔɔl jiin a, "N tun biita, ŋaan turimin chɔruŋ Israel saakab tɔkɔn nan Israel teeb kur tɔkɔn. A ŋmat nanin ki n fit jiant a Yomdaan Yennu." 31 Tɔkɔ, ki Samuel ŋmat nan Sɔɔɔl, ki u saa jiant Yennu.

32 Ki Samuel ji yet a, "Baat nan Agag, wunba tee Amalek teeb bat na." Ki Agag baat u boor, ŋaan ki u yan put, ki u dukii u mɔŋ benu po, nan li tee bontonne nan nirɔ n kpo. 33 Ki Samuel yet a, "A jatiɔk nba te ki binaanba kɔŋ bi waas na, nnae mun ki a naa saa kɔŋ u waas," ŋaan kpii Agag, ki potɔ buri buri, maruŋ binbintir nba be Gilgal na tɔkɔn po.

34 Tɔkɔ, ki Samuel yaat saan Rama, ki Sɔɔɔl mun ŋmat kun u doo ni Gibeaa. 35 Samuel manfoor ni kur ŋaan u ji din ki ban la kpanbar Sɔɔɔl. Samuel din tun fabin Sɔɔɔl

poe. Yennu din mɔ kɔkɔ nan waa dinn Sɔɔɔl naan ki u tee Israel teeb kpanbar nawa.

Bianjinba ki Yennu gann Defid a wuu tee kpanbar

16 Ki Yennu yet Samuel a, "A saa fabin Sɔɔɔl po ki lin wei nlee? N yɛtɔwaa nan u ki tee Israel teeb kpanbar jikii. Mɔtana, lomin olif tiinii kpan, ki wuun yinn ni, kii saa Betlehem, kɔkɔ nba ki bi yiu Jese na boor, kimaan n gann u waas na yenɔe ki u sii tee kpanbar."

2 Ki Samuel boi a, "Nlee ki n saa saani? Li-i tee ki Sɔɔɔl gbat, u saa kpima."

Ki Yennu yet a, "Jiin naasar kii saa nann, ki yet nan a yaa a mann maruŋo ki tur min Yennu, 3 ki yiin Jese ki wun baar maruŋ na boor, ki n saa wanna faa saa teen bianjinba. A mɔkɔn kpan kɔkɔ nba ki n saa wanna na paak, ki dinno naan."

4 Ki Samuel tun nan Yennu nba wannɔ bianjinba na, ki fiir saan Betlehem. Waa saa baar leŋ yoo nba, ki jaŋmaanii soor doo na ni saakab, ki bi tookɔ ki boi a, "Chanbaa, a baar parmaasir baarue-e?"

5 Ki Samuel jiin a, "Nn, parmaasire. N baar maa n mann maruŋo ki tur Yennu. Njammit i mɔŋ man ki wein saan." Ki u bia bet Jese nan u bonjai na a bin ŋamm bi mɔŋ, ki yiimm a bin baar maruŋ na boor.

6 Baa baar leŋ yoo nba, ki Samuel la Jese bija Eliab, ki yet u mɔŋ nan kɔkɔ nba see Yennu tɔkɔn na, kɔkɔe ki Yennu sii gannɔ. 7 Ŋaan ki Yennu yet Samuel a, "A daa bikii kɔkɔ na ŋant koo u fɔkinti. N ki gannɔ, kimaan n ki gani nan nisaarik na kaa. Nisaarik gorii gbanante, ŋaan min ŋarin gorii nisaarik par nie."

8 Tɔkɔ, ki Jese yiin u bija Abinadab ki baar nann Samuel boor. Ŋaan ki Samuel yet a, "Aaii, Yennu ki gannɔ." 9 Ki Jese bia baar nan Sama, ki Samuel yet a, "Aaii, Yennu bia ki gannɔ." 10 Nna bannue ki Jese din yiin u bonjai banlore na ki baar namm Samuel boor. Ki Samuel yet a nan Yennu ki gann bi kɔkɔ. 11 Ki Samuel ŋamm boi Jese a, "A bonjai kure na-a?"

Ki Jese jiin a, "Sanbian biar, ŋaan kɔkɔ ŋarin kpaar peie."

Ki Samuel yet a, "Yiinto ki wun baar. Ti kan mann maruŋ na see ki u tan baar." 12 Ki Jese tun ki boi Defid po. U din tee naasinŋaŋe, ki mɔkɔ laafia, ki u ninbina nyirii ki ŋan. Ki Yennu yet Samuel a, "Jɔkɔ maŋe na. Fiit ki mɔkɔ kpan u paak." 13 Tɔkɔ, ki Samuel jii kpan na ki mɔkɔ u paak, u ninjamm tɔkɔn. Laa nyii li daar ki Yennu Seek sik Defid paak nan yiikoo. Samuel ji din ŋmat kun Rama-e.

Bianjinba ki Defid be Sɔɔɔl ŋaak ni

14 Ki Yennu Seyeŋ nyii Sɔɔɔl ni, ki Yennu te sebiik baar ki daamiɔ. 15 Ki Sɔɔɔl ŋaatoontunna yet a, "Gotirii, sebiik nba nyii Yennu boore daamiia na.

16 Chanbaa, ŋaant ki tin kpaan wunba saa fit faa kɔkɔn, ki li-i tee yoo nba sebiik na sik a paaki, li daan saa faa kɔkɔn na, ki lin ji werika."

17 Ki Sɔɔɔl yetib a, "Lomin jɔkɔ nba saa fit faa kɔkɔn fanu ki baar nannɔ."

18 Ki u toontunna na yeno beto a, "N la Jese nba nyii Betlehem na bija, ki u tee wunba saa fit faa kōnn fanu. U mōk par, ki tee kunkōnkōn, ki piak ki ki bitin, ki bia tee naasingan, ki Yennu be nana."

19 Tōn, ki Sōl tun toonii, a bin saan Jese boor ki saa yeto a, "A turin a bija nba ki bi yiu Defid ki u kpaar pei na." 20 Ki Jese te Defid saan Sōl boor, ki dia bupan nan bon, ki bon na jii boroboro nan bujakor, ki li gbee tilōna daan. 21 Ki Defid saan Sōl pen, ki teen u toontun. Ki Sōl loon u maan bonchiann, ki te ki u gorii u jati-at. 22 Ki Sōl tun toonii ki bi nmat Jese boor ki saa yeto a, "N numm gboo Defid-a, n̄aant ki wun biar nna kii tun n boor." 23 Laa nyii li daar, yoo nba kur ki Yennu tun sebiik na ki li sik Sōl paaki, Defid tuu jii u kōnn nae ki faa, ki sebiik na n nyi Sōl ni, ki lin ji werikō, ki u mōk laafia.

Bianjinba ki Goliaf fō kōnfōt ki teen Israel teeb

17 Filistia jab din teen siir nan tōb, ki tikir leeb, ki be Juda doo nba tee Soko na ni, ki chaan bi kaan siaminba ki bi yi Efes Damim, ki li be Soko nan Aseka sinsuuk ni na. 2 Ki Sōl nan Israel jab tikir leeb ki chaan bi kaan Ela baauk ni. Leŋe ki bi teen siir nan bin kōn nan Filistia jab. 3 Ki Filistia jab set kunkon-yenn paak, ki Israel jab mun set kunkonleer paak, ki baauk ji foo bi sinsuuk ni.

4 Ki jasō nyii doo nba ki bi yir Gaaf na, ki u sann tee Goliaf, ki u nyii Filistia jab kaan na ni, ki lekit set a wun fō kōnfōt nan Israel jab. U fōkint din gar taakaabii n̄antaawa. 5 Ki u din yir kut fokirik, ki bia lia kutmōnt liatir, ki li kpiasu tee nan naasingann kpiu na, 6 ki u taafintii tee kutmōnt, ki u buk kut kpanporuŋ. 7 U kpaandaauk na gben nan daauk nba tuu kōn ki bi dia luu tana na, ki li kpann yur kpiu tee nan jaar nba gben kpiasu na, ki kunkōnkōn lii u tōn po ki dia naagbankōjir. 8 Ki Goliaf set n̄aan tant Israel jab paak ki yet a, "Yimm Sōl yommii na, bee ki i nyii ki teen siir nan tōb? N tee Filistia nirōe. Ii gann kōn yenkō ki wun tookin ki kōn nanin. 9 Ki li-i tee ki u fit kōn nanin ki kpiimi, timm Filistia teeb saa kpann i yommii, ki mi-i muni fit kpiiu, n̄ann yimm Israel teeb saa kpann timm Filistia teeb yommii. 10 Dinna nba na, n pakir nan yimm Israel jab na. Ii gann kōn yenkō, ki min nan kōn n kōn." 11 Ki Sōl nan Israel jab nba gbat Filistia nirō na mōbona man, ki janmaanii soorib.

Linba ki Defid tun Sōl kaan ni

12 Defid din tee Jese bijae, ki tee Efrat naakuuk ni nirō, ki nyii Betlehem, ki li be Juda yent ni. Jese din mōk bonjai banniime, ki pon ji din tee jakpere yoo nba ki Sōl tee kpanbar na. 13 Jese bonjasaakai bantaa din wei Sōl ki saan tōba. Bikperik din tee Eliab, ki wunba waa u paak tee Abinadab, ki wunba wei paan bantaa ni, ki bi yiu Sama. 14 Defid-e din joont ki tee sanbian. Wakperii bantaa nba din wei Sōl ki saan tōb na, 15 n̄aan Defid din tuu nmat kun Betlehem-e, ki saa gōn u baa pei.

16 Ki Filistia jab na fō kōnfōt Israel jab paak dapiinna, li nyiok nan yonnu ni kur.

17 Dasiar ki Jese yet u bija Defid a, "Jiin disin̄a nba sii tee tatilabik, nan boroboro piik na, ki saan nann ki saa tur a yōrib, tōb kaan ni, 18 ki bia jii naabijerikin kuna piik, ki saa tur kunkōnkōnna saakō. A saa got, ki la a yōrib nba be bianjinba, ki jen nan bi siara ki betin. 19 Kpanbar Sōl nan a yōrib nan Israel jaleeb kur be Ela baauk ni, ki kōn nan Filistia jab."

20 Ki Defid guun sō ki u kpaar pei na, n̄aan fiir sanyapob ni ki jii jeet na, ki yaat saan nan u baa Jese nba wannō bianjinba na. U saa baat kaan na n̄ije, ki sō Israel jab nyi, a bin saan kōn, ki yeentir tōb yeentii. 21 Ki Filistia nan Israel kunkōnkōnna kur set, ki teen siir nan tōb, ki took leeb. 22 Ki Defid jii jeet na ki tur saakō nba gorii Israel jab jeet na, n̄aan chiar saan baa kōn siaminba na, ki baar u yōrib boor, ki foontib. 23 Waa baar ki piak namm yoo nba, ki Goliaf nyii set ki pak butin Israel jab nan waa pon tuu piak bianjinba na. Ki Defid gbat u pinpakit na. 24 Yoo nba ki Israel jab la Goliaf, ki janmaanii soorib, ki bi chiar, 25 ki ji yeen bi leeb a, "Gotirō, gbiintir u garuk maan nba ki u piak na. Ki kpanbar Sōl senn mōsonn nan jō nba fit kp̄ii Goliaf, u saa tur li daanō piinii nba yab, ki bia turō kōn kpanbar bipoo ki wun kōn, ki bia nyinn u baa n̄ateeb ki bi kan pa lampo."

26 Ki Defid boi jab nba see ki kpiu na a, "Li-i tee ki wunba fit kp̄ii Filistia jō na, ki nyinn Israel teeb fei na ni, bi saa turō bee? N̄aan Filistia nirō nba ki waa Yennu na mun tee n̄mee ki saa fit pak biir Yennu nba fo na kunkōnkōnna?" 27 Ki bi n̄amm wannō baa saa teen linba ki tur jō nba fit kp̄ii Goliaf.

28 Yoo nba ki Defid yōrkper Eliab gbat ki Defid piak nan jab na, ki u wutoor doo Defid paak, ki u yet a, "A tuun bee nna na? N̄mee gorii a pei nba be kunkoouk paak na? A tee dont-n-mōn daanōe, ki bia mōk buksin. Li paak ki a baar a tan barii tōb na."

29 Ki Defid boi a, "N biir bee? N ki mōk yaak ki saa paki-i?" 30 Ki Defid nmat jiant jalō nna paak, ki bia boi li buboit. Ki wuu boi wunba kur, bi tuu turō jiiu ni li tee yomme.

31 Ki jasiab gbat Defid nba piak maan nba na, ki bi saan wann Sōl, ki Sōl yiiu. 32 Ki Defid bet Sōl a, "Chanbaa, sō daa tiin Filistia nirō na. N saa saan ki kōn nanōwa."

33 Ki Sōl yeto a, "Aaii, a saa teen nlee ki kōn nan jō na? A daa tee bike, n̄aan jō na n̄arin tee kunkōnkōnōe u bisin n̄ija."

34 Ki Defid bia lek yet Sōl a, "Min a toontunō tuu kpaar n baa pei-e, ki li-i tee yanbōr koo naamuuk tan baar ki soor pei na, 35 n tuu wei berō ki saa faau, ki fat peeuk na u mōb ni, ki li-i tee ki u n̄mant n paaki, n tuu soor u turue ki faa kpiu. 36 Min a daabir ban kp̄ii yanbōra nan naamuuta, ki Filistia nirō nba ki waa Yennu na sii tee nan bi yeno nae, kimaan u butin Yennu nba fo na kunkōnkōnna. 37 Yennu nba nyinnin yanbōra nan naamuut mō ni na, n̄kō bia saa te ki man nyi Filistia nirō na nuu ni."

Ki סכל bet Defid a, "Ii saa, ki Yennu-ii be nana."
 38 טח, ki סכל jii u תיח jatiat ki lann Defid: U lann kut liatir, ki bia yirim u kut fokirik. 39 Ki Defid סכל jukbanjiak, kut liatir na paak; ki koor a wun somm, n̄aan gbar sommir, kimaan u ki liar ki li maani. Ki u yet סכל a, "N kan fit jii linba na nba ki סכל סכל. N ki lia tiat nba na ki li maani." Li paak ki u liat li kur, 40 n̄aan jii u pekpaargbiak, ki gann tanj̄n̄ara n̄an̄mu, kpenu ni, ki wuun u pakir ni, ki kub naaluubuk u nuu ni, ki ji saan a wun took Goliaf.

Bianjinba ki Defid nyann Goliaf

41 Ki Filistia nirc Goliaf chari ki nakii Defid, ki סכל nba dia u naagbank̄jir na somm u nunt̄ok̄ ni, ki chari nakii. 42 Yoo nba ki Goliaf tan nakin Defid ki lau fanu na, ki u yisim̄ kimaan u la nan Defid tee bike ki bia tee naasin̄an̄. 43 Ki u boi Defid a, "N tee סכל, ki a dia lanbann ki baat n boori-i?" Ki u ji yi u tingbana sana, ki sat m̄otont Defid paak, 44 ki yet a, "Baat nna, ki min jii a gbanant ki tur סכל n̄an muuk ni bonkobit, ki bin n̄mama."

45 Ki Defid jiin a, "A tookitin nan takoobuko nan kpann nan kpanpor̄n̄, n̄aan min n̄arin tookita nan Yabint daan̄ sann nie, wunba tee Israel kunk̄n̄n̄na Yennu nba ki a sarik̄t̄ na. 46 Dinna nba na, Yennu saa jii, ki kubin n nuu ni, ki n saa nyanna ki pot a yur, n̄aan jii Filistia kunk̄n̄n̄na nba biar na gbanant ki tur סכל n̄an muuk ni bonkobit ki bin n̄man, ki durinya na kur saa bann nan Israel teeb סכל Yennu, 47 ki סכל kur nba be nna saa la nan Yennu ki kpaan kpana nan takoobii kaawa, ki fit tint u niibi. סכל na tee Yennu yare, ki u saa nyann, ki jii i kur ki kubin ti nuu ni."

48 Goliaf nba chari ki nakii Defid na, ki Defid chiar yian ki chet̄, 49 ki tun pakir na ni ki jii tann, ki wuun naaluubuk na ni, ki fuun jaar Goliaf, ki tann na soor u yugbiar ki put u yukpabir, ki u baa ki fabin tij̄ ni.

50 טח, ki Defid ki סכל jukbanjiaki, n̄aan nyann Goliaf, ki kpiiu nan naaluubuk tann. 51 Ki Defid chiar saan u boor, ki saa n̄maau, n̄aan saat סכל Goliaf jukbanjiak, ki pot u yur, ki u kpo.

Yoo nba ki Filistia jab na bann nan bi yudaan̄ kpowa na, ki bi ji chiar. 52 Ki Israel jab nan Juda jab ji yikin ki waab, ki weib halii ki saa diam̄ Gaaf, ki bia saa baar Ekronn doo tamm̄i boor, ki kpiib, ki bi gbanankpeena סכל סכל ni, laa nyii סכל nba saa Saaraim, ki saan tuu Gaaf nan Ekronn na. 53 Israel jab nba wei Filistia jab ki jen yoo nba, ki bi saat Filistia jab kaan̄ na. 54 Ki Defid jii Goliaf yur ki saan nann Jerusalem, n̄aan bir Goliaf jatiat na סכל Defid lanboun̄ ni.

Bianjinba ki bi jii Defid ki baar nan סכל boor

55 Yoo nba ki סכל bo la Defid ki u saa a wun סכל nan Goliaf na, ki סכל boi Abner, wunba tee kunk̄n̄n̄na saak̄ na a, "N̄mee bike na?"

Ki Abner yet̄ a, "Chanbaa, n ki mi."

56 Ki סכל yet̄ a, "Boin ki laan n̄mee bike."

57 טח, Defid nba kpii Filistia nirc na ki jen yoo nba, ki Abner jiiu ki baar nan סכל boor, ki Defid bia daa dia Goliaf yur, u nuu ni. 58 Ki סכל boi Defid a, "Naasim̄, a tee n̄mee bike?"

Ki Defid jiin a, "N tee a toontun̄ nba ki bi yiu Jese, wunba nyii Betlehem na bijae."

18 Defid nba pak nan סכל ki gbenn na poor poe, ki סכל bija Jonatann סכל סכל Defid ni, ki u loon̄ nan waa loon u סכל bianjinba na. 2 Laa nyii li daar, ki סכל dia Defid, ki ki te ki u n̄mat kun u baa n̄aaki. 3 Ki Jonatann por kat nan Defid sii tee u yocke, kimaan u loon Defid maan nan u סכל nae. 4 Ki Jonatann liat liatir nba ki u bo lia na ki tur Defid, ki bia pukin̄ kunk̄n̄ liatir nan u jukbanjiak nan סכל n̄an gbanbobinkar. 5 Siaminba kur ki סכל din tuu tun Defid, u tuu saan ki nyanna. Li paak, ki סכל jiiu ki teen̄ u kunk̄n̄n̄na saakab yen̄. Linba na din man̄ סכל jab nan bi saakab kur.

סכל nba סכל funfun̄ nan Defid bianjinba

6 Defid nba din kpii Goliaf na poor poe, ki jab na ji din n̄mat kun bi doi ni, ki Israel doi kur ni, poob nyii a bin took kpanbar סכל, ki yiin parpeenn yanii ki waa waak, ki n̄akin siiyakii, ki bia faa סכל. 7 Poob na nba kpanm̄ nae ki bi yiin yan̄ na a, "סכל kpii tusire, n̄aan ki Defid kpii tusaa piik piik." 8 Ki סכל ki loon nna, ki u wu-toor doo bonchiann, ki u yet a, "Bi dontir Defid ki teen̄ tusaa piik piik, n̄aan teen min tusir. U ji saa gaar bee, li-i kii tee naangbour̄ na kaa-a?" 9 Laa nyii li daare ki סכל סכל funfun̄, ki ji gorii Defid ninbiik.

10 Laa yent sanyok̄, ki sebiik nyii Yennu boor ki סכל סכל ni ki mukisirc, ki u be u n̄aak ni ki piak nan waato na. Defid din faa סכל n̄an waa tuu faa daar kur bianjinba na. סכל din dia kpanne u nuu ni, 11 ki yet u סכל a, "N saa yek̄e ki saar tabin̄ n̄an dikpinn," n̄aan yek Defid kpann na taar munlee, ki Defid lii li kurawa.

12 סכל ji din tiin Defid jan̄maaniie, kimaan Yennu din be nan̄, n̄aan nyik סכל סכל. 13 Li paak ki u ji din te Defid סכל u סכל n̄an, ki tur̄ kunk̄n̄n̄na tusir. Ki Defid jii jab man̄ ki saan namm̄ סכל. 14 Ki linba kur Defid tun, u din tuu nyanne, kimaan Yennu be nan̄. 15 סכל din diit ki la Defid nyannu nba tee, ki jan̄maani n̄amm̄ סכל. 16 Ki binba kur be Israel nan Juda tij̄ ni din loon Defid maan, kimaan u din tee סכל n̄an nba laat nyannue.

Bianjinba ki Defid סכל סכל bipoo

17 טח, ki סכל yet Defid a, "N bipoo Merab-e na. N saa jiiu tura ki a סכל, li-i tee ki a sii tuunin ki סכל par ki bia taa n po, ki fit סכל סכל nba tee Yennu yar na." (סכל din dukin nan u saa teen nnae ki Filistia teeb na n kpi Defid, n̄aan ki u daa kpiu u תיח.)

18 Ki Defid jiin a, "N tee n̄mee, koo n naakuuk ni niib tee lamme, ki n tan sii tee kpanbar diam̄mi?" 19 טח, laa din tan jan̄ nan סכל n jii u bipoo ki tur Defid na, ki bi ji din kpint ki jiiu tur סכל nba ki bi yiu Adriel, ki u nyii Mehola na.

²⁰ Sɔɔɔ bipoo bonbik po Mikal nɔɔɔ din kɔɔɔ Defid ni, ki bi yet Sɔɔɔ ki jiiin li po, ki Sɔɔɔ mɔɔɔ parpeenn, ²¹ ki din dukin ki tur u mɔɔɔ a, "N saa jii Mikal ki tur Defid ki u sii tee baruk ki soorɔ, ki Filistia jab na n ji tan kpiu." Tɔɔɔ, taar munlee ninje ki Sɔɔɔ bet Defid a, "A ji sii tee n di-amme." ²² Ki Sɔɔɔ yet u toontunna saakab a bin bɔɔɔ pak nan Defid, ki yet a, "Kpanbar mɔɔɔ parpeenn nana, ki u saakab mun loon a maan, ki mɔɔɔana li ji tee yoo nba nane nan fin kɔɔɔ u bipoo."

²³ Saakab na din namm pak mɔɔɔbona marj ki tur Defid. Ki Defid yet a, "I dukii nan li tee jeruko nan nɔɔɔ-ii tee kpanbar diammi, ki n namii, ki bia ki tee nijaann."

²⁴ Ki Sɔɔɔ toontunna na saan ki wann Sɔɔɔ maan nba ki Defid yet. ²⁵ Ki Sɔɔɔ yet a, "Betir Defid nan kpanbar na ki loon poo diiuk, see Filistia kpeena punjoot gbananbɔɔɔ kobik, ki lin te ki wun fit pa jiiin kɔɔɔ Sɔɔɔ datai." Sɔɔɔ nba din lor bianjinbae na, a lin te Filistia teeb na n kpi Defid. ²⁶ Ki Sɔɔɔ toontunna na yet Defid maan nba ki Sɔɔɔ pak. Ki Defid ji din mɔɔɔ parpeenn nan waa sii tee kpanbar diammi na. Pookkɔɔnt daar nba din per na, ²⁷ ki Defid nan u jab nyii ki kpii Filistia jab kobii njanlee ki pot bi punjoot na, ki saan nann kpanbar na boor, ki saa kan li kur u numm ni, a lin te wun teen kpanbar diammi. Ki li te Sɔɔɔ jii u bipoo Mikal ki turɔ.

²⁸ Ki Sɔɔɔ ji bann fanu nan Yennu be nan Defid, ki bia bann nan u bipoo Mikal loon Defid. ²⁹ Ki janmaanii namm kɔɔɔ Sɔɔɔ, ki u tiin Defid, ki ji din tee u dataak nan nɔɔɔ kɔɔɔ kuun.

³⁰ Filistia kunkɔɔnkɔɔnna din tuu baare ki kɔɔɔ namm, njan tɔɔɔ kur ni Defid din tuu nyanne ki gar Sɔɔɔ kunkɔɔnkɔɔnna saakab kur. Li paak ki Defid sann din doo.

Sɔɔɔ nba din koor bianjinba a wun kpi Defid

19 Sɔɔɔ din yet u bija Jonatann-e nan u kunkɔɔnkɔɔnna saakab kur a bin kpi Defid, njan Jonatann din loon Defid maan, ² ki din kumiio, ki yet a, "N baa kpaan sɔɔɔniie a wun kpiiia. Ii guu a mɔɔɔ wonn sanyioɔ ni, ki saan bɔɔɔ siar po, kii be leɔ. ³ N saa nyi ki saan set kpian n baa, muuk ni, ki lii tee siaminba ki a bɔɔ na, ki n saa pakɔ ki jiiin a po. Ki mi-i la linba kur, n saa te ki a bann."

⁴ Ki Jonatann pak ki dont Defid, Sɔɔɔ numm ni, ki yet a, "Chanbaa, a daa biir a toontunno Defid. U ki ban tun siar ki biirani. Waa tun linba kur, li tura sommire. ⁵ U din chibin u saanjanje, yoo nba ki u din kpii Goliaf na, ki Yennu te Israel teeb kur la nyannu. Faa din la nna na, ki a mɔɔɔ parpeenn, ki bee teen ki a loon fan kpi ninjanɔ Defid, ki li ki mɔɔɔ paak nan waama?"

⁶ Sɔɔɔ din gbiint Jonatann pinpakit na, ki por kat, ki yet a, "N por Yennu nba fo na sann ni, n kan kpi Defid."

⁷ Tɔɔɔ, ki Jonatann ji yiin Defid ki wannɔ maan na kur, njan jiiu ki saan nann Sɔɔɔ boor, ki Defid ji tuun Sɔɔɔ toona nan waa porɔ tuu tuun na.

⁸ Li poor po ki tɔɔɔ namm fiir, ki Defid saan ki kɔɔɔ nan Filistia jab na, ki nyannib, ki bi chiar.

⁹ Dasiar ki sebiik nba nyii Yennu boor na kɔɔɔ Sɔɔɔ ni, ki mukisirɔ. U din kar u njaak nie ki dia kpann u nuu ni,

ki Defid mun be leɔ ki faa kɔɔnn. ¹⁰ Ki Sɔɔɔ koor a wun yek Defid kpann na ki saar tabino nan dikpinn, ki Defid lii, njan kpann na saan yek dikpinn, ki Defid chiar bɔɔ.

¹¹ Li daar nyioɔ ki Sɔɔɔ tun nisiab, a bin saan guur Defid njaak, ki won kpiu sanyioɔ ni. Ki Mikal, wunba tee Defid njaapoo na kumiio a, "Li-i tee ki a ki yaat nyioɔ na a manfoor paaki, bi won saa kpia wanna." ¹² Ki Mikal nyinn Defid takoru ni, ki u chiar bot. ¹³ Ki Mikal jii njaak patir, ki paan gado paak, ki bir yukpakitir nba ki bi jii buunii kobit ki wuunir na, ki li dɔɔɔ yur po, njan pinnir chinchenn. ¹⁴ Yoo nba ki Sɔɔɔ toonii baar a bin soor Defid na, ki Mikal yetib a, "Defid yiare." ¹⁵ Ki Sɔɔɔ namm tun toonii na a bin nmat ki saa la Defid nan bi numm, ki bia yetib a, "Ii jiiu nan u dɔɔɔni ki baar nann, min tan kpiu." ¹⁶ Njan jab na nba kɔɔ diiuk na ni, ki bi la patir na paa gado paak, ki buunii kobit yukpakitir na be li yur po. ¹⁷ Ki Sɔɔɔ boi Mikal a, "Bee ki a kpannin ki te ki n dataak boti?"

Ki Mikal betɔ a, "U yaa mi-i kii sommɔ ki u chiari, u saa kpime."

¹⁸ Ki Defid chiar saan Samuel boor, Rama doo ni, ki saa wannɔ linba ki Sɔɔɔ tun turɔ. Ki Defid nan Samuel saan Nayof ki saa be leɔ. ¹⁹ Ki bi din tan bet Sɔɔɔ nan Defid be Nayof nba be Rama doo ni na. ²⁰ Tɔɔɔ, ki u din tun jasiab a bin saan soor Defid. Ki jab na la Yennu sɔɔkiniinba ki bi waa waak ki yikin, ki Samuel be namm ki tee bi tɔɔɔndaann. Ki Yennu Seek sik Sɔɔɔ jab na paak, ki bi mun jak waak ki yikin ki hoot. ²¹ Sɔɔɔ nba gbat nan bi tun nna na, ki u namm tun toonii, ki bi mun bia saa jak waak ki yikin ki hoot. Ki Sɔɔɔ namm tun toonii taar muntaa ni, ki li bia saa baarib nna. ²² Ki u mɔɔɔ fiir ki soor Rama sɔɔn. Yoo nba ki u saa baar buntungbenjir nba be Seku na, ki u boi Samuel nan Defid nba be sian, ki bi betɔ nan bi be Nayof. ²³ Waa saa ki saa per yoo nba, ki Yennu Seek sik u pak mun, ki u ji waa waak ki yikin ki hoot ki saa Nayof, ²⁴ ki liat u liant ki waa ki yikin Samuel tɔɔnn, ki dɔɔɔ yann tiɔ ni, li daar nan li nyioɔ kur. Li paak teen ki niib yaa, "Sɔɔɔ mun ji tee Yennu sɔɔkiniie-e?"

Jonatann nba somm Defid bianjinba

20 Tɔɔɔ, ki Defid nyii Nayof nba be Rama na, ki saan Jonatann boor ki saa boio a, "N tun bee? N tun bonbilanne? N tun ki biir a baa bee, ki u loon wun kpimi?"

² Ki Jonatann yet a, "Yennu n bɔɔɔ, a kan kpo. N baa ki tuun siar ki bɔɔriimi, laa tee toongbenjir koo toonbiki, ki nlee ki u saa bɔɔrin linba na? Li ki tee nna kaa."

³ Ki Defid yet a, "A baa mi fanu nan a loon n maan, ki u ji lor nan u kan wanna waa dukii wun tun linba, ki-maan li saa daamiwa. N por nan Yennu nba fo na nan n ji ki fɔk nan kuumi."

⁴ Ki Jonatann yet Defid a, "Linba kur ki a loon ki min tun, n saa tun ki turawa."

⁵ Ki Defid yetɔ a, "Gotirii, wonne tee njaapaan jaamm, ki li tee min won di nan kpanbar na, njan li-i tee ki a sak nna, n won saa gare ki saan bɔɔɔ ki saa tuu daarpo daajook. ⁶ Li-i tee ki a baa ki lan jeet dindi-

boori, fan betɔ nan n miar sɔnu ki saan Betlehem, n dandoo niwa, kimaan yoo jarɔ nan n njaateeb n di binn maruɔ jaamma. ⁷ Li-i tee ki u yet a, 'Li njan,' njan n saa tinna. U wutoor-i muni doo, a ji saa bann nan u lor a wun kpime. ⁸ Fin n tun a lomm ki wann min a yɔɔk, kii dia mɔlor nba ki a sat nanin na, njan li-i tee ki n mɔk biit, fan kpin a tiɔɔ. Bee ki a saa jiin ki tur a baa ki wun kpimin?"

⁹ Ki Jonatann jiin a, "A daa ban dukii nna. Li-i bonni tee ki n mi fanu nan n baa loon wun kpiiani, n bo kan betani-i?"

¹⁰ Ki Defid boi a, "Nmee saa kumiimi, li-i tee ki a baa jiin nan wutoori?"

¹¹ Ki Jonatann yet a, "Baat ki tin saan muuk ni." Ki bi kur lakin saan. ¹² Ki Jonatann bet Defid a, "Yabint daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na-ii tee ti siara nan daar po nna yoo, n saa boi n baa. Ki li-i tee ki u binberɔ njan, n saa tura mɔb. ¹³ Li-i muni tee ki n baa lor a wun kpiia, njan ki n ki wanna ki te ki a chiari, Yennu n faa kpin. Yennu-ii be nana, nan waa din be nan n baa bi-anjinba na. ¹⁴ Li-i tee ki n mɔk manfoori, fii dia mɔlor nba ki a lor nanin na, kii man nanin; njan li-i tee ki n kpo, ¹⁵ fan dia mɔlor marɔ nan n njaateeb ki saa tuu yoo nba kaa gbennu. Yoo nba ki Yennu tan boont a datai kuri, ¹⁶ njan mɔlor nba ki ti sat nan leeb na daa biir. Li-i tee ki a biirir, Yennu saa dat a tubir."

¹⁷ Ki Jonatann bia namm te Defid sat mɔb nan u sii loon u maan yoo kur, kimaan Jonatann loon Defid nan u mɔɔ nae. ¹⁸ Tɔn, ki Jonatann yetɔ a, "Wonn nba tee njaapaan jaamm na, bi won saa la nan a kaa, kimaan a kaanu won sii dɔɔ yanne. ¹⁹ Ki daar po bi bia saa namm la nan a kaa. Li-i baat yenlekir po, fan saan siaminba ki a daan bɔr na, ki bɔr tana nba poo na poor po. ²⁰ Ki n saa yekir tɔrbann peenii nanta, ki li-i tee nan poot na, ²¹ ki n saa yet n njaatoontunɔ ki wun saan ki kpaanir, ki li-i tee ki n yetɔ a, 'Gotirii, peenii na be a poor po, jiin ki baar nann nna na,' ki li saa wann nan a tinna, ki a ji nyi. N por Yennu nba fo na nan a kan kɔɔ darɔ ni. ²² Njan li-i tee ki n betɔ a, 'Peenii na be a tɔɔn po,' fan nyi yaat, kimaan Yennu loon fan yaate. ²³ Njan mɔlor nba ki ti sat nan leeb na, Yennu-e saa te ki tin diar nan yoo nba kaa gbennu."

²⁴ Ki Defid bɔr muuk na ni. Ki yoo nba tan jarɔ nan njaapaan jaamm na dinu, ki kpanbar Sɔɔl baar a wun di jeet, ²⁵ ki saan kar waa tuu kaar siaminba, ki li kpia dikpinn. Ki Abner kar ki kpianɔ, ki Jonatann kar ki took u baa. Ki Defid yiar dɔɔ yann. ²⁶ Ki Sɔɔl ki yet siar li daar, kimaan u dukin nan siare sii teenɔ ki u ki be fanu. ²⁷ Ki li yent sanyɔk njaapaan daanjanlee ni, ki Defid yiar bia dɔɔ yann, ki Sɔɔl boi Jonatann a, "Bee teen Defid ki baar jeet na dinu li wonn, koo dinna?"

²⁸ Jonatann jiin a, "Defid miar sɔnue a wun saan Betlehem, ²⁹ ki yet a, 'Chanbaa, njaant ki min saan, kimaan ti njaateeb yaa bin mann maruɔ doo na ni, ki n yɔɔk yiinin a mii be lerɔ. Li paak, li-i tee ki a tee n yɔɔki, njaant ki min saan ki saa gɔn n nikpiimm.' Njanne teen ki u ki be u kaanu ni."

³⁰ Ki Sɔɔl wutoor doo Jonatann paak, ki u yetɔ a, "Fin nba tee nan poo mɔyɛtuk daanɔ nba kan pak mɔnii na, mɔtana n ji bann nan a mɔk lor nan Defid. A ki mi nan a dint a mɔɔɔ nan poo nba mara na feie-e? ³¹ A ki mi nan Defid-i be u manfoor ni, a kan ban di doo na naami-i? Ii saa mɔtana ki saa lomm ki baar nann nna, kimaan li tee wun kpoe."

³² Ki Jonatann boi u baa a, "Bee paake ki u saa kpo? U biir bee?"

³³ Li yoo na ki Sɔɔl yek Jonatann kpinn a wun kpiu, ki Jonatann ji bann nan u baa set lor a wun kpi Defid-e.

³⁴ Ki Jonatann wutoor doo, ki u fiir yiama u kaanu ni, ki ki dii siar li daar. Ki li daar tee njaapaan daanjanlee daar. Ki u par biir nan linba saa baar Defid na paak, kimaan u baa dinn Defid feiwa. ³⁵ Laa yent sanyɔk, ki Jonatann saan muuk ni a wun took Defid, nan baa won lor bianjinba na, ki jii naasinbik ki saan nanɔ, ³⁶ ki yet naasinbik na a, "Chiat ki saan kpaan peenii nba ki n yaa man yek na." Bik na chiar, ki Jonatann yek peenu, ki li gar liit bik na. ³⁷ Yoo nba ki bik na saa baat siaminba ki peenu na baa na, ki Jonatann tant u paak a, "Peenu na yakir faa be sian nawa. ³⁸ A daa kpan see lenji. Ii kakii." Ki bik na tɔkir peenu na, ki jen nann u chanbaa boor, ³⁹ njan ki mi li paak nba tee linba, see Jonatann nan Defid kɔɔ mi. ⁴⁰ Ki Jonatann jii u jiatiat ki tur naasinbik na, ki yetɔ a, "Jiin kii nmat nann doo ni."

⁴¹ Naasinbik na nba yaat saan yoo nbae, ki Defid fiir tankɔruk na niiganɔ po, ki gbaan taar muntaa, Jonatann tɔɔn, ki u numm tiib tiɔ ni. Ki Defid nan Jonatann kur mɔ njan mɔtɔr leeb tankpina. ¹ Defid par din biir ki gar Jonatann yara. ⁴² Ki Jonatann yet Defid a, "Ti be nan parmaasir, kimaan ti por kat nan leeb, Yennu sann niwa. Yennu sii be min nan fin sinsuuk ni, ki bia sii be n yaaboona nan a yaaboona sinsuuk ni, ki te ki bin dia mɔlor nba ki ti sat nan leeb Yennu sann ni na." Ki Defid yaat, ki Jonatann mun nmat saan doo ni.

Bianjinba ki Defid chiar Sɔɔl boor ki saan Nob

21 Ki Defid saan Nob, manntɔ Ahimelek boor, ki Ahimelek gbanu jek, waa lau yoo nba, ki boiɔ a, "Bee ki a somm a kɔɔ, ki ki tɔk nan kɔɔ?"

² Ki Defid jiin a, "Kpanbare tumin nan mɔmaan, njan yaa n daa te ki kɔɔ bant waa yaa n tun linba. N jab njan, n betib maa bin chetin siar po. ³ Tɔn, a mɔk bee a nuu ni? Turimin boroboro kuna njanmu, koo linba kur ki a mɔk."

⁴ Ki manntɔ na yet Defid a, "N ki mɔk boroboro yan-ni, njan n mɔk Yennu boroboro kɔɔ. A saa fit gaarir, li-i tee ki a jab na ki kɔɔ nan poob daanjanlee nna."

⁵ Ki Defid yet a, "Barmɔnii, bi ki nakin poobi. N jab na tuu soor bi mɔɔe ki be fanu, li-i lekii tee ki bi gɔrimi, njan ji boi dinna sommir nba be li kɔɔ na."

⁶ Ki manntɔ na tur Defid Yennu boroboro na, kimaan njanne din tenn ki tee boroboro nba ki u jikit ki teen Yennu. Bi din nyinn Yennu boroboro nba tuu paa kasii sentir paak nawa, njan tɔn boroboro paann.

¹ Bi binberɔ ni, bi din teen nnae, ki li want lomm.

⁷ Ki Sɔɔl pekpaarbat, wunba ki bi yiu Doeg, ki u nyii Edom na be leŋ li daar, a wun ŋamm u mɔŋ.

⁸ Ki Defid yet Ahimelek a, “A ki mɔk kpann koo jukbanjiak nna ki turimi-i? Kimaan kpanbar na tontii te ki n nyii yiama, n ki la yoo ki jii n jukbanjiak koo jatiɔko.”

⁹ Ki Ahimelek jiin a, “N mɔk Goliaf, wunba din tee Filistia nirɔ ki a din kpiiu Ela baauk ni na jukbanjiake. Li be manntɔɔ liat jabik na poor po, ki kɔkɔ chinchenn ni. Li-i tee ki a loon, fan jii, ŋanne tee jatiɔk nba be nna.”

Ki Defid yet a, “Jiin turin, jatiɔk ji ki be siar boor ki gar na.”

¹⁰ Ki Defid yaat leŋ ki saan Gaaf, ki saa be bat Akis boor, kimaan Sɔɔl paak. ¹¹ Ki bat Akis saakab na yetɔ a, “Defid nba na kaa tee kpanbar u tiŋ ni na-a? Ɔɔ nae ki poob yiin yanii ki waa waak, ki yaa Sɔɔl kpii nsire, ŋaan ki Defid kpii tusaa piik piik na.”

¹² Bi mɔbona na din daamii Defid bonchiann, ki janmaanii soorɔ, ki u tiin bat Akis. ¹³ Li paak, yoo nba kur ki Defid be nammi, u tuu tee nan u yur labir nae, ki bii koor a bin diŋɔ ki u tee nan waatɔ na, ki kɔkɔ doo na tammɔi nan gana paak, ki sut mɔsant ki lant u tiŋ.

¹⁴ Ki bat Akis yet u ŋaasaakab a, “Gotirii, Ɔɔ na waate. Bee ki i baar nanc ki turimi? ¹⁵ Waatib ki janjime-e? Bee ki i baar nan Ɔɔ ki u daamiin nan u waat marima n ŋaak na niŋi?”

Bianjinba ki Defid be Adulam nan Mispa doi ni

22 Defid din nyii Gaaf doo ni, ki yaat saan kɔkɔ tanfiɔk nba kpia Adulam doo na. Ki u yɔkɔrib nan u ŋaateeb nba din tan gbat nan u be leŋ na, ki bi saan pukinɔ. ² Binba kur din be ninbaatir niŋ, nan binba ki pana soorib, nan binba be parbiir ni, ki bi saan u boor. Bi kur din teen nan niib kobii ŋanna nawa, ki u tee bi tɔɔndaans.

³ Defid din nyii leŋ ki saan Mispa, ki li be Moab booru yent ni, ki saan yet Moab bat a, “Chanbaa, a kan te n baa nan n naa n baar kii tanji be a boor ni, ki saa tuu yoo nba ki n tan saa bann linba ki Yennu saa tun turimi-i?” ⁴ Tɔɔ, ki Defid nyik u damm, ki bi biar be Moab bat boor, yoo nba kur ki Defid din bɔr tanfiɔk ni na.

⁵ Yennu sɔkinii Gaad din baar Defid boor ki yetɔ a, “A daa be tanfiɔk na niŋi. Fiit yiama ki saan Juda tiŋ ni.” Ki Defid nyii li ni ki saan Heref Ɔɔr ni.

Bianjinba ki Sɔɔl kpii mannteeb, Nob doo ni

⁶ Dasiar ki Sɔɔl be Gibea, ki kar naan tiik nyakir, ki li be kunkonn paak, ki dia kpann u nuu ni. Saakab kur din see u boor ki lintɔwa. Bi din tan bet Sɔɔl nan bi la Defid nan u jab nba be siama. ⁷ Ki Sɔɔl yet u saakab na a, “Gbiintir man, yimm Benjaminn jab, Defid saa fit tur i kur sarwaat nan tilontii kpaanta-a? U saa fit teeni u kunkonkonna saakaba-a?” ⁸ Li paake ki i lorin a yin biiri-mi-i? I Ɔɔ ki ban betin nan n tiŋɔ bik mɔk lor nan Defid-i. I Ɔɔ baka kaa n po, ki ki fit betin nan n bija lor nan Defid, a wun kpaan sɔnii ki kpin, nan waa tun bianjinba dinna na.”

⁹ Ki Edom nirɔ nba ki bi yiu Doeg na see nan Sɔɔl saakab, ki yet a, “N la Defid yoo nba ki u saa Ahimelek boor, wunba tee Ahitub bija ki be Nob na. ¹⁰ Ki Ahimelek boi Yennu, Defid nba saa tun linba po, ki bia tur Defid jeet nan Goliaf nba din tee Filistia nirɔ na jukbanjiak.”

¹¹ Ki kpanbar Sɔɔl te ki bi saan yiin manntɔɔ Ahimelek nan u ŋaateeb kur nba tee mannteeb ki be Nob na, ki bi kur baar u boor. ¹² Ki Sɔɔl yet Ahimelek a, “Gbiintirii, Ahimelek.”

Ki Ahimelek jiin a, “N gbiin, chanbaa.”

¹³ Ki Sɔɔl boiɔ a, “Bee ki fin nan Defid lorin a yin kpiimi? Bee ki a turɔ jeet nan jukbanjiak, ki bia boi Yennu waa saa tun linba? Mɔtana u ŋmant n paake, ki kpaan sɔnii a wun kpin.”

¹⁴ Ki Ahimelek jiin a, “Defid kɔkɔ tee a nimɔkɔ ki gar saakab nba ki a mɔk na, u tee a tiŋɔ diamme, ki tee binba guua na saakɔkɔ, ki binba kur be a ŋaak na ni chɔrimɔ. ¹⁵ Nn, n boi Yennu ki turɔwa. N daa ki piin kaa na, ŋaan chanbaa, a daa biirin koo n ŋaasɔkɔ a ti lorin tin kpiiani, kimaan n ki mi maan na po.”

¹⁶ Ki kpanbar na yet a, “Ahimelek, a saa kpo nnae, fin nan a nikpiimm kur.” ¹⁷ Ki kpanbar na yet binba guu-u ki see kpiau na a, “Kpimin Yennu mannteeb na, kimaan bi mun bia lor nan Defid-a. Bi mi nan u yaatir ki nyikinime, ŋaan ki bi ki betimi.” Ki kpanbar ŋaasaakab na ki loon bin jii bi nii ki sii Yennu mannteeb na. ¹⁸ Tɔɔ, ki Sɔɔl yet Doeg a, “Fin n kpib.” Ki Doeg kpii bi kur. Li daar ki u kpii mannteeb piinniin nan banŋmu, binba saa fit lia parbiir paak liatjabik. ¹⁹ Ki Sɔɔl bia te ki bi kpii niib kur nba be Nob, ki li tee mannteeb doo na: Li jab nan poob nan waas nan sanpantii nan nei nan bonii nan pei, ki bi kpii bi kura.

²⁰ Ki Ahimelek bija nba ki bi yiu Abiatar na bot, ki saan taan Defid, ²¹ ki betɔ bianjinba ki Sɔɔl kpii Yennu mannteeb. ²² Ki Defid yetɔ a, “Daar nba ki n la Doeg ki u be leŋ na, ki n mi nan u saa yet Sɔɔl-a. N paake ki bi kpii a nikpiimm kur. ²³ Ii be n boor ki daa tiin janmaanii. Sɔɔl loon wun kpi min nan fine; a be n boor, a saa tinna.”

Bianjinba ki Defid tinn Keila doo

23 Defid din gbat nan Filistia teeb tuu lek Keila dooe, ki fiar bi jepaant nba ki bi jaan na. ² Ki u boi Yennu a, “N saan ki lek Filistia teeb na-a?”

Ki Yennu jiin a, “Nn, ii saa ki lekib, ki tinn Keila doo.”

³ ŋaan Defid jab na betɔ a, “Taa be Juda tiŋ ni na, ti mɔk janmaanii, ki ti-i ji kii saan Keila doo ni ki kɔn nan Filistia teeb na, li saa pukine.” ⁴ Ki Defid bia ŋamm boi Yennu, ki Yennu betɔ a, “Ii saa Keila, kimaan n saa te ki a nyann Filistia teeb nawa.” ⁵ Tɔɔ, ki Defid nan u jab saan Keila ki saa lek Filistia teeb, ki kpiib bonchiann, ki jii bi bonkobit, ki tinn Keila niib.

⁶ Yoo nba ki Ahimelek bija Abiatar din bot ki saan taan Defid, Keila doo ni na, u din jii mannteeb liatjabik nae ki saan nann.

Bianjinba ki Sɔɔl waa beer Defid

⁷ Bi din bet Sɔɔl nan Defid saan Keila-wa, ki Sɔɔl yet a, "Yennu jii Defid ki kubin n nuu niŋa. Defid soor u mɔŋ baruk, kimaan u kɔɔ doo nba ki bi maa joona ki linta, ki li tammɔi mɔk gankparkara." ⁸ Ki Sɔɔl yiin u kunkɔnkɔn-na kur, ki bi teen siir nan bin faa tɔb, ki saan Keila doo ni a bin saa soor Defid nan u jab.

⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Sɔɔl lorin a wun lekɔ na, ki u yet manntɔɔ Abiatar a, "Baat nan manntɔɔ liatjabik na." ¹⁰ Ki Defid yet a, "N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n gbat nan Sɔɔl lorin a wun baar Keila na ki tan biirir, min yaa paak. ¹¹ Keila doo ni niib na saa jiin ki kubin Sɔɔl-aa? Sɔɔl set saa baar nan maa gbat nawa-a? N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n barimae, a turin gatu."

Ki Yennu jiin a, "Sɔɔl saa baara."

¹² Ki Defid ŋamm boi a, "Keila doo ni jab saa jii min nan n jab ki kubin Sɔɔl-aa?"

Ki Yennu yetɔ a, "Bi saa teena."

¹³ Ki Defid nan u jab tee nan kobii ŋanloob na, ki nyii Keila doo ni yiama, ki somm kaar. Yoo nba ki Sɔɔl gbat nan Defid nyii Keila doo niŋa na, ki u ji ki saan lenji.

Ki jiin Defid benu, kunkona tiŋ na ni po

¹⁴ Defid din bɔr kunkona tiŋ nie, ki li be kunkoouk nba kpia Sif na. Sɔɔl lek din koor a wun lon u boore, ŋaan Yennu din ki jii Defid ki turɔ. ¹⁵ Defid din la nan Sɔɔl yaa wun kpiue.

Ki Defid be Hores, kunkoouk nba kpia Sif na. ¹⁶ Ki Jonatann saan u boor lenj, ki saa turɔ chekinii ki jiin Yennu sommir po, ¹⁷ ki beerɔ a, "A daa tiin janmaanii. N baa Sɔɔl kan fit kpiiani, u mi fanu nan fine sii tee Israel teeb kpanbar, ki n sii waa a paak."

¹⁸ Ki bi niib banlee na sat mɔb ki tur Yennu, nan bi naasinyɔɔsir sii tun be-e. Ki Defid biar Hores, ŋaan Jonatann mun ŋmat kun u doo ni.

¹⁹ Ki nisiab nyii Sif ki saan Sɔɔl boor, Gibeaa doo ni, ki saa yetɔ a, "Defid bɔr ti yent nie, Hores doo nba be Hakila kunkonn paak na, ki li be niiganj po, Judea muuk ni. ²⁰ Chanbaa, ti mi faa loon ki a soorɔ bianjinba. Baat ti yent ni, yoo nba kur ki a loon, ki tin somma ki a soorɔ."

²¹ Ki Sɔɔl jiin a, "Yennu n teen piisin i paak nan yaa loon n maan na. ²² Ii saa man ki saa ŋamm fiit fanu, ki bann Defid nba be siaminba, nan waa grin sian, nan wunba lau. N gbat nan u sub halii. ²³ Ii lomɔ fanu, siaminba ki u kpan bɔr, ŋaan yabir jen na, ki tan kumiin yiama, ki min nan yimm n saan. Li-i tee ki u be yent na ni, mi-i lekii saa lomɔ Juda tiŋ kur po, see ki n lau."

²⁴ Tɔn, ki bi ŋmat saan Sif ki liit Sɔɔl. Defid nan u jab din be Maonn muuk ni, ki li be baauk nba dɔɔ yann na ni, Judea muuk nba be niiganj po na. ²⁵ Ki Sɔɔl nan u jab piin ki kpaan Defid. Yoo nba ki bi yet Defid li po na, ki u saan kɔɔ jɔkunkonn nba be Maonn kunkoouk paak na. Sɔɔl nba gbat nan u be lenj na, ki u saan Moann ki waa beerɔ. ²⁶ Sɔɔl nan u jab din be kunkonn na bɔkire, ki Defid nan u jab mun be bɔkleer, ki koor a bin nyi Sɔɔl

nuu ni. Sɔɔl nan u jab nba nakii Defid nan u jab a bin soorib yoo nba, ²⁷ ki toonii baar yet Sɔɔl a, "Jenin yian na, ki Filistia teeb yaa bin kɔɔ ti tiŋ nie." ²⁸ Ki Sɔɔl nyik ki ji ki waa Defid, ŋaan ŋmat ki saa kɔn nan Filistia teeb na. Li paak teen ki bi yi lenj Bɔkitsu Kunkonn. ²⁹ Defid din nyii lenje ki saan En-gedi yent ni, ki saa bɔr li tanfiat ni.

Bianjinba ki Defid nyik ki ki nyinn Sɔɔl manfoor

24 Sɔɔl nba din saan kɔn nan Filistia teeb ki jen yoo nba, ki bi betɔ nan Defid be En-gedi kunkoouk paak. ² Ki Sɔɔl jii Israel kunkɔnkɔnjaana tusaa ŋantaa ki saan namm yondopo, ki jiin piarii tanpiit na po, a wun kpaan Defid nan u jab, ³ ki saa baar tanfiɔk nna boor, ki li be sɔnjokpiŋ ki kpia peloi, ki u kɔɔ tanfiɔk na ni a wun fat u mɔŋ, ŋaan kɔɔ Defid nan u jab dɔŋ kɔɔ tanfiɔk marj niwa, ki be li linn po. ⁴ Ki Defid jab na yet a, "Daar nba nae ki Yennu din paka nan u saa jii a dataak ki kubin a nuu ni, ki a saa fit teenɔ faa loon bianjinba." Ki Defid bɔk soon nna ki saa bɔkin, ki pot Sɔɔl liatir mɔgbann, ki Sɔɔl ki banni. ⁵ Li poor poe ki Defid yan ŋmat nan waa pot Sɔɔl liatir mɔgbann na. ⁶ Ki u bet u jab na a, "Yennu n bɔr ki n daa nyint n chanbaa manfoori, koo ki jii n nuu ki siinɔ, kimaan ŋɔɔ tee wunba ki Yennu gannɔ ki teenɔ kpanbar na." ⁷ Defid jii mɔbona nae ki yakii nan u jab, a bii mi ki bin lek Sɔɔl.

Ki Sɔɔl nyii tanfiɔk na ni ki soor sɔnu ki saa. ⁸ Ki Defid nyii ki wei Sɔɔl poor ki yiin a, "N kpanbar." Ki Sɔɔl jiant ki got, ki Defid baa fabin tiŋ ni nan jirima, ⁹ ki yetɔ a, "Bee teen ki a gbii niib nba yeena nan n koor a n kpiiani? ¹⁰ Dinna daar nba na, a la nan a numm, bianjinba ki Yennu jiia ki kubin n nii ni, tanfiɔk na ni, ki n jab na siab yaa min kpiia, ŋaan ki ninbaauk soorin nana, ki n yet a, 'N kan ban jii n nuu ki sii fin chanbaa, kimaan fine tee daano nba ki Yennu gann, a fii tee kpanbar.' ¹¹ Gotir, n baa. A la a liatchabir nba ki n dia nawa. N bo saa fit kpiia, ki n nyika, ŋaan pot a liatir mɔgbann. Mɔtana, a ji bann nan n ki dukii bonbiir ki jiin a po, n bia ki yêen a mɔb. N ki biir a siar, ŋaan ki a waa beerin a fan kpin. ¹² Yennu n bu min nan fin buut, ki wann wunba biir kɔɔ. Yennu n te linba ki a tun turin na, ki lin jir a paak, kimaan n kan ban jii n nuu ki siiani. ¹³ A mi barnar na, nan baa yaa, 'Toonbiit nyi nibiiuk nie.' Li paak ki n kan jii n nuu ki siia. ¹⁴ Gotir, Israel kpanbar nba koor a wun kpi bona nba na. Gotir bona nba ki u waa beer. Li tee bɔkpeenne, koo biabike-e? ¹⁵ Yennu-e saa bu ti buut ki wann daano nba biir kɔɔ. Yennu n got maan marj ni ki kɔn n paak, ki te man nyi a nuu ni."

¹⁶ Defid nba pak ki gbenn yoo nba, ki Sɔɔl yet a, "Fin n bija Defid-ee?" ki piin bui sanpaapowa, ¹⁷ ki yet Defid a, "A mɔk mɔnii, mine mɔk biit. A tun ki ŋammima, ŋaan ki min tuun biira. ¹⁸ Mɔtanae ki a wannin faa tun ki ŋammim bianjinba. Yennu-e jiin ki kubin a nuu ni, ŋaan ki a ki kpiimi. ¹⁹ Taar munŋaae ki nirɔ saa soor u dataak ki ŋaa yann ki kan turɔ danji? Yennu saa teen piisin fanu a paak, nan faa tun linba ki turin dinna na. ²⁰ N mi nan a set saa di Israel naama, ki naangbouŋ

na saa wei a dianu yoo. ²¹ Naa satir mɔb ki turin, Yenu sann ni, nan a saa nyik n maaru ki bii be, ki lin te ki n sann nan n baa njaateeb sana daa boori." ²² Ki Defid sat mɔb ki tur sɔɔl.

Ki sɔɔl ji nmat kun u njaak ni, ki Defid nan u jab mun nmat saan bi bunbɔr boor.

Ki jiin Samuel kuun po

25 Ki Samuel kpo, ki Israel teeb kur taan ki bui fabin u po, njaan piiu u njaak ni, Rama doo ni.

Bianjinba ki Abigail somm Defid

Li poor po ki Defid saan Parann kunkoouk paak. ²⁻³ Jasɔɔ nnae din be, ki tee Kaleb booru ni nirɔ, ki u sann tee Nabal, ki nyii Maonn doo ni, ki din mɔk tin-siar, ki li kpia doo nba ki bi yi Kamel na. U din tee jak-paatire, ki mɔk pei tusaa njaantaa nan buunii tusir. U njaapoo Abigail din fan, ki bia mɔk yan bonchiann, njaan ki nɔɔ Nabal tee jawudaanɔ ki bia tee nitouŋ. U din be Kamel ki koor u pei.

⁴ Ki Defid nba din be kunkoouk paak na gbat li po, ⁵ ki tun toonii, ki bi tee jab piik, a bin saan Kamel ki saa lon chanbaa Nabal boor, ki turɔ foontii, ⁶ ki betɔ a, "A nɔɔ Defid teena foontii, u foont fin nan a njaateeb ki teen linba kur be a njaak ni na laafia foontii. ⁷ U gbat nan a koor a peie, ki u loon fan bann nan a pekpaarii nba din be ti boor na siar din ki daamii. Yoo nba kur ki bi din be Kamel na, bi siar din ki bot. ⁸ Fin n boi a toontunna na, ki bi saa beta. Ti baar a jaamm daare, ki a bi-ja Defid yet nan a gaarit saauŋ fanu, ki turit linba kur ki a saa fit tur."

⁹ Yoo nba ki Defid jab na baar Nabal boor, ki yetɔ Defid mɔmaan na, njaan guur waan. ¹⁰ Ki Nabal jiin Defid toonii na a, "Nmee tee Defid-i? N daa ki ban gbat u sanni. Daanjanlee na, digbann na ji gbeen nan daaba nba nyikin bi chanbaanbae. ¹¹ N ki yaa man jii n boroboro nan nyun nan bonkobit nba ki n kpiib ki bo yaa man tur binba koor pei na, ki tur jab nba ki n ki mi baa nyii sian."

¹² Ki Defid jab na nmat u boor ki saa kumiɔ linba ki Nabal yet. ¹³ Ki Defid yet u jab na a, "Jiin i jukbanjai man." Ki jab na jii bi jukbanjai, ki Defid mun jii u jukbanjiak. Ki Defid fiir yaat nan jab kobii njaana, njaan nyik jab kobii njanlee ki bi guu bi tiat.

¹⁴ Ki Nabal njaatoontunyeno yet Nabal njaapoo Abigail a, "A gbat maan nawa-a? Defid tun toonii ki bi nyii kunkoouk paak ki baar a bin foont chanbaa, njaan ki u jak sukiib. ¹⁵ Niib na tuu njan ki turit. Bi tuu ki diat yana yana, ki yoo nba kur ki ti be muuk ni na, ti siar bia ki ban boti. ¹⁶ Ki bi tuu guut yonnu nan nyiɔk kur, yoo nba ki ti tuu be namm ki kpaar pei na. ¹⁷ Ti naa, tiat linba na po, njaan dukin faa saa teen bianjinba. Linba na saa fit biir ti chanbaa nan u njaateeb kur. U tee nitouŋ nba kan sak ki gaar kpaaniie."

¹⁸ Ki Abigail kakit yian ki taan boroboro kuna kobii njanlee, nan tilɔna daan bujakɔra njanlee, nan pepurika banŋmu, nan dibinsiŋa tatilanjanbana njanlee, nan

tilɔnkoonsɔkita kobik, nan tilɔnkoonsɔkitlia kobii njanlee, ki jii li kur ki paan bonii paak, ¹⁹ njaan bet u toontunna a, "Yimm n liit kii gaar, ki n saa wei," njaan u din ki yet u sɔɔɔ Nabal-i.

²⁰ Abigail nba jak u boŋ ki lintir kunkonn na, li taak-paak ni ki u took Defid nan u jab, ki bi baat. ²¹ Ki Defid dukii a, "Bee paake ki n daan gorii nirɔ nba na faar kunkoouk na paaki, ki u siar bonmintik nna gbaa ki boti, waa ji tun linbae na ki pa jiinin sommir nba ki n sommɔ na paak? ²² Yennu n faa kpɔn, li-i tee ki li yent, ki n ki kpɔn nɔɔ nan u jab kuri."

²³ Yoo nba ki Abigail la Defid na, ki u kakit ki sik u boŋ paak yama, ki baa fabin tinŋ ni, Defid tɔɔnɔ, ²⁴ ki yetɔ a, "Chanbaa, gbiintir ki turin. Njaant nyiiruk na-ii be n paak. ²⁵ A daa fiin Nabal ¹ po, nifoyann nba ki mɔk nyiɔk na, u kpan tee-e nan u sann nba tee na, jatuk. Chanbaa, n daan ki be yoo nba ki a toonii baar na. ²⁶ Yennu-e te ki a ki lek ki kpɔn a datai na, ki mɔ-tana, n por kat nan Yennu nba fo na sann ni, a datai nan binba kur biira saa la tubdatu nan Nabal na.

²⁷ Chanbaa, gaat piinii nba ki n baar nann maa min tura, ki fan tur a jab na. ²⁸ Chanbaa, nyikin chab n biit nba kur ki n tun biira. Yennu saa dinna naan, ki bia tan dinn nan a yaaboonawa, kimaan a kɔn u kɔnae, ki kan tun bonbisiar nan faa tan saa kpo. ²⁹ Li-i tee ki wunba kur tan leka, a wun kpiia, njaan ti Yomdaanɔ Yennu-e saa tinna, ki guura nan nɔɔ nba tuu guu u mɔkint na. A datai njan, u saa lube nan nɔɔ nba tuu jii tann ki teen naaluubuk ni ki luur na. ³⁰ Ki li-i te yoo nba Yennu tan tun bonjana nba ki u sat mɔb nana na ki gbenni, ki dinna Israel naami, ³¹ a par sii mei nan faa ki kpɔn binba ki biir a siar, koo ki pa jiinib na. Chanbaa, yoo nba Yennu tan teen piisin a paaki, fan tiar n po."

³² Ki Defid yet Abigail a, "Pakin Yennu, wunba tee Israel teeb Yennu, ki tuma a fan chetin dinna na. ³³ Yennu n gaar niipoouk nan a yan nba ki a mɔk, nan linba ki a tun dinna ki gɔɔrin, ki n ki nyinn sɔn daar na ni ki jiin pann na. ³⁴ Yennu-e gɔɔrin ki n ki turi danji, njaan n por nan Yennu nba fo ki tee Israel teeb Yomdaanɔ na, nan fi-i bonii kii kakit ki tookin yiami, li won bo tan sii yentir na, ki Nabal koo u jasɔɔ ji ki biar be u manfoor ni." ³⁵ Tɔɔ, Defid nba gaar piinii na yoo nba, ki u yetɔ a, "Ti kun nan parmaasir, n gbat a mɔmaama. N saa tun faa loon bianjinba."

³⁶ Yoo nba ki Abigail nmat Nabal boor na, ki Nabal di jaamm nan u tee kpanbar na, ki nyuu yib, ki ji tan ki mi u mɔk boor. Li paak ki Abigail din ki fit pakɔ siar nan laa tan yent. ³⁷ Li sanyɔk ni nba ki Nabal numpo yent na, ki u njaapoo ji pakɔ linba tun, ki u yan put, ki u gbanant kpo. ³⁸ Li din jii nan daapiik naewa, ki Yennu faa nɔɔ Nabal ki kpɔn.

³⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Nabal kpowa na, ki u yet a, "Pakin Yennu man, wunba bu Nabal buut nan waa sukiin na paak, ki bia gɔɔrin ki n ki tun bonbiir na. Yennu-e te ki Nabal biit nmat u paak."

Ki Defid ji tun bet Abigail a wun sak kii tee u njaapoo. ⁴⁰ Ki u toontunna na saan Abigail boor, Kamel doo ni,

ki saa yeto a, "Defid-e tunt a tin baar jiaa ki wun kōna ki fii tee u poo."

⁴¹ Ki Abigail baa fabin tiŋ ni, ŋaan yet a, "N tee u daabire, ki teen siir nan min wuur u toontunna taawa."

⁴² Ki Abigail fiir yiama ki jak u boŋ, ki u daabpoi banŋmu wei ki chianō, ki bi tōk nan Defid toonii na ki saan, ki Abigail saa teen Defid poo.

⁴³ Defid din kōna Ahinoam wunba nyii Jesreel naewa, ki Abigail tan kunc. ⁴⁴ Ŋaan sōk Sōk din jii u bipoo Mikal, wunba ki Defid kōkōwa na, ki tur Lais bija Palti, wunba nyii Galim doo ni na.

Bianjinba ki Defid ki nyinn Sōk manfoor taar munlee ni

26 Ki jasiab nyii Sif ki saan Sōk boor, Gibea tiŋ ni, ki saa yeto a, "Defid bōr Hakila kunkonn, tanfi-
iok ni, ki li kpia Judea kunkoouk." ² Sōk din fiire yiama, ki jii Israel kunkōnōna tusaa ŋantaa, ki saa namm Sif kunkoouk paak, a bin saa kpaan Defid, ³ ki saan chaan bi kaŋ sōjokpiŋ, ki li kpia Hakila kunkonn. Defid lek daa din be kunkoouk na niŋe, ŋaan yoo nba ki u gbat nan Sōk baar ki kpaanō na, ⁴ ki u tun dobiiteeb, ki bi saan dooii ki la nan Sōk set baar leŋa. ⁵ Ki kōk Defid saan yiama ki saa got la siaminba ki Sōk nan Ner bija Abner, wunba tee Sōk kunkōnōna saakō na dindō boor. Sōk din dō kaŋ na niŋe, ki u kunkōnōna na dō ki lintō.

⁶ Ki Defid boi Ahimelek, wunba tee Hef booru ni nirō na, nan Joab naa bik nba ki bi yiu Abisai, ki bi naa tee Seruya na a, "I banlee na ŋmee ki min nan kōk saa saan Sōk kaŋ ni?"

Ki Abisai yet a, "N saa saana."

⁷ Tōk, li daar nyiok, ki Defid nan Abisai kōk Sōk kaŋ na ni, ki la Sōk dō kōnt kaŋ na sinsuuk ni, ki u kpān chaa, ki kpia u yur, ki Abner nan kunkōnōna na dō ki lintōwa.

⁸ Ki Abisai yet Defid a, "Yennu jii a dataak ki kubin a nuu ni dinna nyiok nawa, mōtana ŋaant man ŋmuu-u nan u kpān na yomkōk, ki tabinō nan tiŋ, ki daa pukii munlee." ⁹ Ki Defid yet Abisai a, "A daa teeu danji. Ŋmee saa jii u nuu ki sii Yennu niganntō na, ŋaan kan kōk biit ni?" ¹⁰ Ki Defid tukin ki yet a, "Barmōnii nan Yennu nba fo na, n mi nan Yennu tiŋō saa kpi Sōk. Laa sii tee u yooe tan saa baar ki wun yiar ki kpo, koo u tan saa saan tōbe ki saa kpakin li ni. ¹¹ Yennu n bōr ki n daa jikit n nuu ki siin Yennu niganntō na. Ŋaant ki tin jii u kpān nan u nyun lenn nba see ki kpia u yur na, ki yaat nann." ¹² Ki Defid jii kpān nan nyun lenn nba see ki kpia Sōk yur na, ki bi yaat nann. Ki sōk ki bann koo ki la linba tumi, koo ki bi sōk fit fiiri. Ki bi kur gōnt, kimaan Yennu-e te ki bi gōk kpo.

¹³ Tōk, ki Defid kōr baauk na bōkleer po, ki doo kōk na paak, ki chat fōkit waama, ¹⁴ ŋaan tant yiin Sōk kunkōnōna nan Ner bija Abner a, "Abner, a kan tooni-i?"

Ki Abner yet a, "A tee ŋmee ki tantir ki fiint kpanbari?"

¹⁵ Ki Defid jii a, "Abner, a ki tee nijaann kaa Israel tingbōuŋ na ni-i? Ki bee teen ki a ki guu a chanbaa

kpanbar na? Mōtamōtanae, ki sōk kōk kaŋ na ni, a wun kpi a chanbaa kpanbar na. ¹⁶ Abner, a gbar a toonna. N por Yennu nba fo na sann ni nan fin nan a niib kur tee yin kpoe, kimaan i ki fit guur i chanbaa nba ki Yennu gannō ki teenō kpanbar na. Gotirii, kpanbar kpān na be lia? Ki u nyun lenn nba bo see kpia u yur na be lia?"

¹⁷ Ki Sōk bann Defid kunkōr, ki boi a, "N bija Defid, li tee fine-e?"

Ki Defid jii a, "Nn, mine, kpanbar," ¹⁸ ki bia yet pukin a, "Bee ki n yomdaanō waa beer min u daabiri? N tun bee? N tun bonbilanne? ¹⁹ Kpanbar, gbiintir maa saa yet linba na. Li-i tee Yennu-e ŋmanta ki yaa a tookimii, Yenpiinii ki ti saa jii turō ki lebit u dudukit; ŋaan li-i tee nisaarii tun nna, ŋann Yennu mōtont n baa bi paak, kimaan bi ber nyinnin Yennu tiŋ na niwa, ki yetin a, 'Saant ki jiant pata.' ²⁰ I daa te ki bi kpān tiŋ gaŋ nba fōk nan Yennu boori. Bee paake ki Israel kpanbar baar a wun kpi min biabik na? Bee paake ki u saa wei berin nan kpānyuur na?"

²¹ Ki Sōk jii a, "N tun yanbōmma. I jent na, n bija Defid, n kan ban tura danji, kimaan a ki nyinn n manfoor nyiok na. N tuu tee jatuko, ki tun kpet bonchiann."

²² Ki Defid yetō a, "Bat kpanne na, ŋaant jab na yēnō n baar ki tan gaar. ²³ Yennu pa paatii ki teen damm nba tee nimōmm ki tee kasiie. Yennu jiaa ki kubin n nuu ni dinna nba na ni, ŋaan ki n ki jii n nuu ki sii fin nba ki Yennu gannō ki teena kpanbar na. ²⁴ Nan maa ki nyinn a manfoor dinna bianjinba na, Yennu n mun tun nna ki turin, ki te ki min nyi daamii kura ni."

²⁵ Ki Sōk yet a, "Yennu saa teen piisin fin n bija Defid paak. A saa tun toongbera ki set nyann."

Tōk, ki Defid soor u sōnu, ki Sōk mun ŋmat kun.

Bianjinba ki Defid be Filistia teeb boor

27 Defid dukin ki tur u mōŋ a, "Sōk saa kpān daa na niwa. Maa saa tun linba ki lin werikin tee man bot ki saan Filistia teeb boore, ki Sōk saa nyik ki kii kpānin Israel tiŋ ni, ki n ji saa la laafia." ² Li paak ki Defid nan u kunkōnōna kobii ŋanloob nyii yiama ki saan Maok bija Akis boor, wunba tee Gaaf bat na. ³ Ki Defid nan u kunkōnōna nan bi ŋaateeb kur saan kar Gaaf. Defid din mōk poob banlee, ki bi be u boor. Bi tee Ahinoam, ki u nyii Jesreel, nan Abigail ki u mun nyii Kamel, ki tee Nabal pakōk. ⁴ Yoo nba ki Sōk gbat nan Defid chiar saan Gaaf-a na, ki u ji nyik, ki ki kpān u boori.

⁵ Ki Defid yet Akis a, "Li-i tee ki a tee n yōk, ŋaant ki min gaar digbanbik kii kar leŋ. Li ki kpaa talas ki min nan fin n lakin kii be digbansaakar na ni." ⁶ Ki Akis jii Siklag doo ki turō, ki li ji teen Juda teeb tiŋ nan dinna. ⁷ Defid din kar Filistia teeb yent ni ŋmaarii piik nan ŋanloobe.

⁸ Li yoo maŋ Defid nan u kunkōnōna din tuu lek Gesur teeb nan Girsii teeb nan Amalek teebe, binba din be yent maŋ ni sianyoowa na, ki saan sik baar Sur doo nan Ijpt tiŋ. ⁹ Yoo nba kur ki Defid saan lek yent nba ni, u din tuu kpi li jab nan poobe, ŋaan jii li pei nan nei

nan bonii nan laagumiinba nan li chinchena, ki ji nmat jen bat Akis boor. ¹⁰ Akis-i tanji boi yoo nba kur a, "A saan lee ki fat bona dinna?" Defid tuu yet nan u saan Juda yent niidiitu poe, koo u saan Jerameel booru yent nie, koo Kenn teeb nba kɔɔ sian na. ¹¹ Defid din tuu kpi sɔɔ kure, li jab nan poob, ki li te sɔɔ ki saa Gaaf ki want bat Akis linba ki Defid nan u jab tuun na. Defid nba din tun toona nbae na, yoo nba ki u din be Filistia yent ni na. ¹² Akis din teen Defid yada, ki yet u mɔɔ a, "Defid tɔɔɔ niib Israel teeb yɛtɔɔwa, li paak, li kpaal talas ki wuu tuunin nan u kuun."

28 Binn marj ni ki Filistia teeb taan bi kunkɔɔkɔɔna a bin kɔɔ nan Israel teeb. Ki Akis yet Defid a, "Li loon ki fin bann nan fin nan a jab saa pukin ti po, ki tin saan tɔɔ na."

² Ki Defid jiin a, "Li kpan tee nnae. N tee a toontun- nɛ. A saa la maa saa tun linba ki tura."

Ki Akis yetɔɔ a, "Li njan, n saa te ki fii guun yoo kur."

Bianjinba ki kpanbar Sɔɔl saan ninnyɔɔdaano boor

³ Li yoo marj ki sɔɔ Samuel kpo, ki Israel teeb kur bui ki fabin u kuun po, ki piiu u doo ni, Rama-wa. Sɔɔl din ber jabaabuura nan ninnyɔɔdammi ki nyinnib Israel tiɔɔ ni.

⁴ Ki Filistia teeb taan leeb ki chaan bi kaan ki kpian Sunem doo, ki Sɔɔl mun taan Israel jab kur, ki bi chaan bi kaan Gilboa kunkonn paak. ⁵ Yoo nba Sɔɔl la Filistia jab na, ki janmaani sooro. ⁶ Ki u boi Yennu waa saa teen bianjinba, njan Yennu ki turɔɔ gatu damiit ni, koo ki sɔɔkin ki tur sɔɔkiniinba ni, koo tana nba ki bi yir Yurim nan Tumim I na ni. ⁷ Ki Sɔɔl yet u toontunna na a, "Ii kpaan poo nba tee ninnyɔɔdaano, ki min saan u boor ki saa bu."

Ki bi yetɔɔ a, "Yenɔɔ be Endor doo ni."

⁸ Ki Sɔɔl lebit u liant a lin te ki bi daa bantɔɔ. Li daar ki njan nan jab banlee fiir nyiɔɔ ki saan poo na boor, ki saa yetɔɔ a, "N loon fan boi kpeemme ki turin, ki bin wannin linba saa tun. A yiin kpeemmɔ nba ki n saa tura u sann."

⁹ Ki poo na yetɔɔ a, "Barmɔɔnii, a mi toonn nba ki Sɔɔl tun. U mukis jabaabuura nan ninnyɔɔdammi, ki bi nyii Israel tiɔɔ ni. Bee ki a yaa a piin baruk, ki bin kpimi?"

¹⁰ Ki Sɔɔl por kat ki tur Yennu a, "Sɔɔ kan dat a tubir, li-i tee ki a yiin kpeemmɔ."

¹¹ Ki poo na boi a, "Nmee ki n saa yiinɔɔ turani?"

Ki Sɔɔl jiin a, "Yiint Samuel."

¹² Poo na nba la Samuel yoo nba, ki u yikin kunkɔɔpaarir ki yet Sɔɔl a, "Bee ki a kpanniami? Fine tee kpanbar Sɔɔl."

¹³ Ki kpanbar Sɔɔl yet poo na a, "A daa tiin janmaani, a la bee?"

Ki poo na jiin a, "N la kpeemmɔ, ki u nyii tiɔɔ ni."

¹⁴ Ki kpanbar na boi a, "A la ki u tee nlee?"

Ki poo na jiin a, "N la jakpere, ki u nyii tiɔɔ ni ki do, ki lia baauɔɔ."

I Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

Ki Sɔɔl bann nan li tee Samuel-e, ki u gbaan nan chɔɔruɔɔ, ki u numm faab tiɔɔ ni.

¹⁵ Ki Samuel yet Sɔɔl a, "Bee ki a daamiin, ki fiinimi?"

Ki Sɔɔl jiin a, "N be parbiir nie. Filistia teeb nyii a bin faan tɔɔbe, ki Yennu mun nyikima, u ji ki gat teenin ki li nyi u sɔɔkiniinba masɔɔkinkar, koo damiit ni. Li paake teen ki n yiina, maa a wannin maa saa teen bianjinba."

¹⁶ Ki Samuel yet a, "Bee teen ki a yiinin, njan Yennu nyikawa, ki tee a dataake? ¹⁷ Yennu tun toonn nba ki u din wannin, ki n beta nae. U nyinn naangbouɔɔ na a nuu niwa, ki jii tur a kɔɔ Defid, ¹⁸ kimaan faa ki sak Yennu mɔɔb ki ki kpai Amalek teeb kur, ki bia ki biir linba kur ki bi mɔɔ na paake, ki Yennu ji tuun linba na kur ki teena. ¹⁹ U saa jii fin nan Israel teeb ki tur Filistia teeb. Wonn, fin nan a bonjai won sii be n boor. Yennu bia saa jii Israel kunkɔɔkɔɔna ki tur Filistia jab."

²⁰ Li taakpaak ni, ki Sɔɔl baa ki tant tiɔɔ ni, ki jek, nan maan nba ki Samuel yet na. U din banje, kimaan u din ki dii jesiat li yonnu ni nan li nyiɔɔ kur. ²¹ Ki poo na saan u boor ki saa la nan janmaani sooro bonchiann. Ki u yetɔɔ a, "Chanbaa, n chibin n saanmanje njan tun faa boin bianjinba. ²² Li paak, tumin maa saa wanna linba. Njan ki man senna jeet. See ki a dii, ki la panj ki fit saan sɔɔnu na."

²³ Ki Sɔɔl yɛt jeet na dinu njan yet a, "N kan di." Nanne ki Sɔɔl jab banlee na betɔɔ a wun di jeet na. Ki u ji sak ki fiir tiɔɔ ni, ki kar kok foouk paak. ²⁴ Ki poo na kakit ki soor naagann nba ki u tuu goon na, ki kpaii, ki jii yon ki nammir, ki pur boroboro ki ki teen datij li ni, ²⁵ ki jii jeet na, ki senn Sɔɔl nan u jab banlee na tɔɔkɔɔ, ki bi dii. Li daar nyiɔɔ ki bi fiir yaat.

Bianjinba ki Akis njan Defid nmat Siklag doo ni

29 Ki Filistia teeb na taan bi kunkɔɔkɔɔna kur, ki bi be Afek, ki Israel jab mun chaan bi kaan ki kpian nyuntonn nba be Jesreel baauk ni na. ² Filistia batnba banjmu nba nyii nan bi jab ki somm namm koonn kobik kobik nan tusir tusir na, ki Defid nan u jab lakin ki somm nan bat Akis, ki waa bi poor po. ³ Ki Filistia saakab na lab ki boi a, "Hiibru teeb II na tuun bee nna na?"

Ki Akis jiin a, "Li tee Defid-e. U din tee Israel teeb kpanbar Sɔɔl njaasaakayenɛ. U be n boor ki li gar binn na, njan waa nyii Sɔɔl boor ki baar nna na, n ki la bisiat u ni."

⁴ Ki Filistia kunkɔɔkɔɔna saakab na wutoor doo Akis paak, ki bi yet a, "Jɔɔ na n nmat doo nba ki a turɔɔ na ni. A daa te ki u waat ki saa tɔɔbe. U tan saa nmat ti paake tɔɔb nani. Sɔɔnjouk lannpoe ki u saa jii ki maan u chanbaa pari, li-i kii tee ki u kpaii ti niib kaa-a? ⁵ Defid nba ki bi jiiu sann ki yin yanii ki waa waak na, ki yiin a, 'Sɔɔl kpaii tusire, ki Defid kpaii tusaa piik piik na.'"

⁶ Tɔɔ, ki Akis yiin Defid ki yetɔɔ a, "N por nan Israel teeb Yennu nba fo na sann ni nan a tee nimɔɔnɛ, ki li bo sii manin, li-i tee ki a pukin n kunkɔɔkɔɔna na po. Laa nyii daar nba ki a baar n boor ki tan tuu dinna na,

II Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

n ki la bisiat a ni, njaan doo na kunkonkonna saakab ki sak nana. ⁷ Li paak, nmatir kii kun nan parmaasir. A daa tuun siar ki li saa biir Filistia saakab na para."

⁸ Ki Defid yeto a, "Chanbaa, bonbilann poe ki n tumi? Li-i tee nan faa yet nan a ki la bisiat n ni, laa nyii daar nba ki n tuun a toona ki tan tuu dinna, bee ji saa teen ki n kan saan nan fin nba tee n chanbaa, ki bia tee n bat na, ki kon nan a datai?"

⁹ Ki Akis yeto a, "N saka. Barmonii, n numm gbooa nan a tee Yennu malaka nae, njaan Filistia saakab nae yet nan fin Defid kan tok ki saan nant tbi. ¹⁰ Li paak, Defid, fin nan a jab nba kur din nyik Sool njaan baar n boor ni na, li njan ki yin won fiir sanyapob ni, ki yaat."

¹¹ Ton, ki Defid nan u jab donj fiir sanyapob ni, ki nmat saan Filistia yent ni, ki Filistia jab na mun saan Jesreel.

Bianjinba ki Defid faa tob nan Amalek jab

30 Daanjanlee poor poe ki Defid nan u jab baar Siklag, ki Sool Amalek jab saan lek Juda teeb nba be niidiitu po na, nan Siklag doo, ki joo Siklag doo muu, ² ki soor doo manj poob nan waas kur. Bi din ki kpil bi Sool, bi din ji bi kure ki yaat saan namm. ³ Yoo nba ki Defid nan u jab jen Siklag na, ki bi la Siklag dii muuwa, ki bia ki la bi poob nan waas, ki siab sooriba. ⁴ Ton, ki Defid nan u jab na bui, halii ki parj ji tan kaa nan moni. ⁵ Defid poob banlee nba tee Ahinoam ki u nyii Jesreel na, nan Abigail, ki u mun tee Nabal pakook ki nyii Kamel na gbaa, bi din sooriba.

⁶ Defid ji din be parbiir nie, kimaan u jab na para din biir nan baa kon bi bonjai nan bonpoi na, ki bi ji piak nan bin jaat Defid tana. Ki ti Yomdaan Yennu chee Defid par. ⁷ Ki Defid yet manntoo Abiatar, wunba tee Ahimelek bija na a, "Jiin manntoo liatjabik na ki baar nann n boor." Ki u ji baar nann. ⁸ Ki Defid boi Yennu a, "N wei ber fat-teeb na-a? N saa sooriba-a?"

Ki u jiin a, "Wein. A saa sooriba, ki fat niib nba ki bi soorib na."

⁹ Ki Defid nan u jab nba tee kobii njanloob na nyii soor Sool, ki saa baar Besor kpenu ni, ki siab biar lenj. ¹⁰ Ki Defid jii jab kobii njanla na ki yaat namm, njaan nyik kobii njanlee na, kimaan bi din bak, ki kan fit poot kpenu na. Ki Defid nan jab kobii njanla manj wei ber datai na. ¹¹ Ki jab nba tok nan Defid na saa la Ijpt naasinbik muuk ni, ki jiiu baar nann Defid boor, ki turo nyun nan jeet nan tilkonkoon, ¹² ki u dii ki nyuu foor, kimaan u din ki dii jeet, ki bia ki nyuu nyun yontunmuna nantaa nan nyotunmuna nantaa. ¹³ Ki Defid boi a, "A yomdaan tee nnee? ki a nyii lee?"

Ki u yet a, "N tee Ijpt nirce, ki tee Amalek nirce daabir. N daan yiare, ki n chanbaa nyikin daanantaa nba gar na. ¹⁴ Ti daan lek Cheref teeb nba be Juda niidiitu po na, nan Kaleb booru ni yent, ki bia joo Siklag doo muu."

¹⁵ Ki Defid boi a, "A saa fit wannin Sool, ki n saan fat-teeb na boori-i?"

Ki u jiin a, "N saa fit wanna, li-i tee ki a saa por kat nan Yennu nan a kan kpimi, koo ki kan jiin ki kubin n

chanbaa." ¹⁶ Ki u nmatit Defid Sool, ki bi saan Amalek teeb boor.

Amalek teeb manj din yate ki be lokir kur po, ki di, ki nyu, ki kpamm, kimaan tiat bonchiann nba ki bi fat Filistia nan Juda tij ni na paak. ¹⁷ Ki li tan yentir sanyafaar na, ki Defid lekib ki kon namm yonnu tan baa. Bi Sool din ki biari, see jab kobii njanla nba din jak laagumiinba nae din chiar yaat. ¹⁸ Ki Defid fat niib nan tiat nba kur ki Amalek teeb jan na, u poob banlee na din pukin. ¹⁹ Bi siar din ki boti, Defid din wei gaar u kunkonkonna na bonjai nan bonpoi nan mokint nba kur ki Amalek teeb nyiar na. ²⁰ U bia din gaar bonkubit na kura, ki u jab na piamm ki liimm, njaan waa ki yeen a, "Linba na tee Defid yare."

²¹ Ton, ki Defid tan jen jab kobii njanlee nba bo bak ki ki fit wei ki saan nann, njaan biar Besor kpenu ni na boor, ki bi nyii a bin chet Defid nan jab nba be nann na. Ki Defid saan bi boor ki saa foontib fanu. ²² Njaan jab nba waa Defid poor na, bi siab tee konkonton nan kpikpiruk damm, ki bi yet a, "Jab kobii njanlee nba biar na, bi kan la tiat na tori, kimaan bi ki wei saani. Baa saa gaar bi poob nan bi waas na, li saa janjiba."

²³ Ki Defid jiin a, "Aaii, n ninjamm, i kan fit jii linba ki Yennu turit na ki teen nna. Yennu-e guut, ki te ki ti nyann binba lekit ki fatit na. ²⁴ Sool kaa ki saa sak linba ki i yeen na. I kur saa biite deede, wunba kur biar ki guu tiat saa gaar tor deede nan wunba saan tob na." ²⁵ Defid din jii ki li tee sennue, ki li bia daa be nna Israel tij ni, ki tan tuu dinna.

²⁶ Yoo nba ki Defid din tan nmat Siklag na, u din jii tiat nba ki u fat na waan, ki tur u Sool nba tee Juda booru saakab na, nan monna na a, "Piinii na tee tiat nba ki ti fat Yennu datai boor nae." ²⁷ U din jii piinii manj, ki bi saan nann Betel niib boor, nan Rama niib nba be Juda niidiitu po na, ki bia saan nann niib nba be Jatir ²⁸ nan Aroer nan Sifmof nan Estemoa ²⁹ nan Rakal doi ni na, ki bia tur Jerameel booru nan Kenn teeb, ³⁰ nan niib nba kon Horma nan Borasann nan Atak ³¹ nan Hebronn. U din jii piinii na ki te ki bi saan nann, doi nba kur ki kon nan u jab din tuu lin na ni.

Ki jiin Sool nan u waas kuun po

(1 Barkperii 10.1-12)

31 Filistia jab din faa tob nan Israel jab, Gilboa kunkonn paak. Bi din kpil Israel jab bonchiann lenj. Ki kpanbar Sool nan u bonjai nan Israel jab nba biar na chiar. ² Njaan Filistia jab na din wei soor Sool bonjai bantaa ki kpiib, njamme tee Jonatann nan Abinadab nan Malkisua. ³ Tob na din paar ki tur Sool, ki u datai piinii soor ki tur danj. ⁴ Ki u yet naasim nba dia u jatiat na a, "Saatir a jukbanjiak ki nmuu kpil, ki daa te ki Filistia jab nba ki waa Yennu na dintin biak ki kpimi." Njaan ki janmaani soor naasim na, ki u ki fit tun nna. Nanne Sool jii u monj jukbanjiak ki chaan njaan baa li paak. ⁵ Ki naasim na la nan Sool kpowa, ki u mun jii u jukbanjiak ki chaan njaan baa li paak, ki lakin kpo nan Sool. ⁶ Sool nan u bonjai bantaa nan u jatiat jikirc na, nan u jab kur lakin ki kpo dayenn kon. ⁷ Israel teeb nba

din ככ Jesreel baauk ni, nan binba din be Jככdann מככir pootir yondo po na nba la nan Israel jab chiara, ki סככ nan u bonjai mun kpowa na, ki bi nyik bi doi njaan chiar. Njanne Filistia teeb baar ki ככ bi doi maŋ ni.

⁸ טכ na sanyafannuko, ki Filistia jab saan a bin jii nikpeena na tiat, ki la סככ nan u bonjai bantaa na gbanant, ki li ככ Gilboa kunkonn paak. ⁹ Ki bi pot סככ yur, ki bia liat u jatiat, njaan tun toonii ki bi lin Filistia tiŋ kur po, ki מככnt labamann maŋ ki tur bi pata nan

bi niib na, ¹⁰ ki כככ סככ kunkonliatir na, tingbann nba tee Astarte njaakak ni, ki kpaas סככ gbanant ki tabin Bef-sann doo dikpinn.

¹¹ Jabes doo niib nba be Gilead yent ni na nba gbat Filistia teeb nba tun סככ bianinba na, ¹² ki bi pardamm fiir ki somm nyik ki saan Bef-sann, ki saa jnt סככ nan u bonjai gbanant Bef-sann doo dikpinn paak, ki nmat jen nann Jabes, ki joor muu ler, ¹³ ki jii bi kpaba ki pii naantiik nyakir, ki li see doo na ni, njaan lor מככ daanlore.

2 Samuel

Ki jiiin 2 Samuel gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Israel teeb kpanbar Defid binberj poe. Bi yi gbouŋ na Samuel gbouŋ ŋanlee, kimaan Samuel gbounsinsinn nan Samuel gbouŋ ŋanlee din tee gboun-yemmire, ki bi tan bokit ki li tee gbant ŋanlee.

Bianjinba ki Defid gbat Sɔɔl kuun po

¹ Sɔɔl kuun poor poe, ki Defid nyii Amalek tɔb nba ki u nyann na ni, ki kun kar Siklag daanjanlee.
² Daananta daa, ki naasinsɔɔ nyii Sɔɔl kaan ni, ki u pat u liant, ki puk tanpent u yur paak, a wun wann u parbiir nba tee, ki baar Defid boor, ki baa fabin tij ni ki pukiɔ. ³ Ki Defid boi a, "A nyii lee?"
 Ki u jiiin a, "N nyii Israel teeb kaan nige ki chiar bot."
⁴ Ki Defid boi a, "Bee baari? Betirin."
 Ki u yet a, "Ti kunkonkonna na chiar ki nyii tɔb nija, ki bi kpil ti niib bonchiann, ki Sɔɔl nan u bija Jonatann kpowa."
⁵ Tɔn, ki Defid boi naasimɔ marj a, "A teen nlee ki bann nan Sɔɔl nan u bija Jonatann kpowa?"
⁶ Ki naasimɔ yet a, "N bo be Gilboa kunkonn paake, ki la Sɔɔl wook u kpann paak, ki taantoruk nan taanjakira nakinɔwa. ⁷ Ki u jiant ki lan, ki yiinin, ki n toon a, 'Chanbaa, mine na.' ⁸ Ki u boi a n tee ŋmee, ki n beto maa n tee Amalek nirɔe. ⁹ Ki u yetin a, 'Baat ki tan kpin. Bi turin dan bonchiann, ki n yaa man kpoe.' ¹⁰ Li paak ki n saan u boor ki saa kpiluu, kimaan n bann nan waa baa na, u ji kan tinni. Ki n yit naan fokirik nba yir u yur paak na, nan ban nba pir u nuu ni na, ki baar nann maa n tan tura, chanbaa." ¹¹ Ki Defid nan niib nba be u boor na para biir; ¹² ki bi pat bi liant, ki bui fabin, ki lor mɔ ki yonnu tan baa, ki jiiin Sɔɔl nan u bija Jonatann nan Israel kunkonkonna nba tee Yennu niib na kuun po, kimaan niib bonchiann din kpo tɔb na ni.
¹³ Ki Defid boi naasimɔ nba baar nan labaar na a, "A nyii lee?"
 Ki u jiiin a, "N tee Amalek nirɔe, ki kɔɔ a tij ni."
¹⁴ Ki Defid boi a, "Bee teen ki a ki tin janmaanii ŋaan jii a nuu ki kpil Yennu niganntɔɔ na?" ¹⁵ Tɔn, ki Defid yiin u kunkonkonna na yeno, ki beto a, "Baat ki kpi naasimɔ na." Ki kunkonkonna na baar ki kpiluu nan u jukbanjiak. ¹⁶ Ki Defid yet Amalek nirɔ na a, "Fine te linba na baara, kimaan a pak ki biir a mɔŋ, yoo nba ki a bo yet nan fine kpil daanɔ nba ki Yennu ganɔ ki teenɔ kpanbar na."

Bianjinba ki Defid bui fabin Sɔɔl nan Jonatann kuun po

¹⁷ Ki Defid yin fabinii yan na ki jiiin Sɔɔl nan u bija Jonatann kuun po, ¹⁸ ki senn nan bin tumii Juda teeb, (ki yan marj sɔb Jasar gbouŋ ni) a:
¹⁹ "Israel kunkona paake ki ti yudamm kpo. Ti kunkonkonna nba tee pardamm kpowa.
²⁰ I daa mɔɔntir li maan Gaaf doo ni koo Askelonn sɔnjot ni.
 I daa te ki Filistia poob mɔk parpeenni.
 I daa te binba ki waa Yennu na bonpoi kpanmi.
²¹ "Saak koo marin daa baa Gilboa kunkonn paaki, ki li tij daa ban naan jeeti, kimaan leje ki kunkonkonnwakita jiatat kpakin nan fei, ki Sɔɔl naagbankonjir ji ki ban sɔɔr kpami.
²² Jonatann tɔrbann din tuu paar bonchiann, ki Sɔɔl jukbanjiak ki mɔk ninbatinu, ki faa bonpaarit ki birin, ki kpi datai.
²³ "Sɔɔl nan Jonatann din ŋan, ki niib loomm.
 Baa be bi manfoor ni, ki bia tan kpenn, bi ki bokit leeb.
 Bi tuu kakii ki gar baakir, ki bia paar ki gar yan-bɔrɔwa.
²⁴ "Israel poob, ii bui ki fabin Sɔɔl kuun po. Nɔɔe gbabini tiat nba daauk paar, ki yonni laanii nba tee salima.
²⁵ "Kunkonkonna nba tee pardamm na kpowa. Bi kpil tɔb nie. Jonatann kpo ki dɔɔ kunkonn paak.
²⁶ "N ninja Jonatann, n par biir a kuun paaka; n tuu niana bonchiann.
 Faa tuu loonin bianjinba na gar poo nba tuu loon u jɔɔwa.
²⁷ "Kunkonkonna nba tee pardamm na kpowa. Bi jiatat biare ki ki mɔk nyɔɔti."

Bianjinba ki bi dinn Defid naan ki teenɔ Juda teeb kpanbar

² Linba na poor poe ki Defid boi Yennu a, "N saan Juda doi na yenn ni-i?"
 Ki Yennu yeto a, "Ii saa."
 Ki Defid bia boi a, "Mii saa digbanlann ni?"
 Ki Yennu jiiin a, "Ii saa Hebron." ² Tɔn, ki Defid fiir nan u poob banlee na, Ahinoam, wunba nyii Jesreel na, nan Abigail, ki u mun nyii Kamel ki tee Nabal

pakɔɔk. ³ Defid bia din jii jab nba be nanc na nan bi njaateeb, ki bi saan kar Hebronn nan li digbanbis ni. ⁴ Tɔn, ki Juda teeb baar Hebronn ki tan dinn Defid naan, ki u tee Juda teeb kpanbar.

Defid nba din tan gbat nan Gilead teeb nba kɔɔ Jabes nae din pii Sɔɔl na, ⁵ ki u tun toonii ki bi saan Jabes ni-ib na boor, Gilead yent ni, ki saa yet a, "Yennu n teen piisin i paak nan yaa wann i baakir nan i kpanbar Sɔɔl ki piiu na. ⁶ Mɔtana, Yennu n ji tiniu ninbaauk, ki dia-i nan burchint, ki n mun saa dia-i fanu, kimaan yaa tun linba na paak. ⁷ Sɔɔl nba tee i chanbaa na kpowa, ki Juda teeb dinnin naan, a mii tee bi kpanbar, li paak, ii wakii ki chee i para."

Bianjinba ki bi dinn Isbosef naan ki teenɔ Israel teeb kpanbar

⁸ Sɔɔl kunkɔnkɔnna saakɔɔ nba tee Abner, ki tee Ner bija na, jii Sɔɔl bija Isbosef ki chiar lɔɔr Jɔɔɔdann mɔkir, ki saan Mahanaim. ⁹ Leɛe ki Abner saa dinn Isbosef naan, ki u tee Gilead yent ni nan Aser yent ni nan Jesreel yent ni nan Efraim yent ni nan Benjaminn yent ni nan Israel teleeb kur kpanbar. ¹⁰ U din tee bina piinnae ki dii Israel naan ki diab bina njanlee.

Juda teeb din sak gaar Defid fanu, ¹¹ ki u din kar Hebronn doo ni, ki dia Juda teeb bina njanlore nan bonjinn.

Bianjinba ki tɔb fiir Israel nan Juda teeb sinsuuk ni

¹² Ki Abner nan bat Isbosef saakab nyii Mahanaim ki saan Gibeonn doo ni, ¹³ ki Joab, wunba naa tee Seruya na, nan Defid saakaleeb, took Abner nan u jab gbueek boor. Leɛe ki yemm kar gbueek na chianu ki leeb kar bɔklee. ¹⁴ Ki Abner yet Joab a, "Njaant ki tin nyinn naasinyemm, ki bin jii jatiat ki kɔn ti numm ni na."

Ki Joab yet a, "Li njan, njaant ki bin teen nna."

¹⁵ Ki bi fiimm ki gann jab piik nan banlee, ki bi see Benjaminn nan Isbosef taar ni, ki gann piik nan banlee, ki bi see Defid taar ni. ¹⁶ Ki jɔɔ kur took u lɔɔ, ki saat bi jukbanjai ki nmuu leeb loka ni ki saar saar, ki bi niib piinlee nan banna lakin baa ki kpo. Li paak, bi yi leɛe jukbanjai Tiɛe, ki li be Gibeonn doo ni.

¹⁷ Li yoo na ki kunkɔnjaann fiir leɛe maɛ, ki Defid jab nyann Abner nan Israel jab na. ¹⁸ Seruya bonjai bantaa din be leɛe, ki tee Joab nan Abisai na Asahel. Asahel din fit tiin ki gar kɔɔk, ¹⁹ ki u din chiar ki wei ber Abner, ki saa perɔ. ²⁰ Ki Abner jiant ki got, njaan yet a, "Fin Asahel-e na-a?"

Ki u jiin a, "Nn, mine."

²¹ Ki Abner yet a, "Nyikin ki daa waan, nmatir wei kunkɔnkɔnna na yeno, ki fat waa dia linba na." Njaan Asahel bia lek waau. ²² Ki Abner namm yet a, "Nyikimin weiu. Bee ki a mukisin a min kpiani? Nlee ki n saa fit took a ninja Joab-i?" ²³ Njaan ki Asahel ki nyikii. Tɔn, ki Abner tan nmuu kpann u poor paak, ki kpann na saar Asahel poor, ki nyii poor po, ki u baa kpo, ki binba kur baar waa dɔɔ sian na set, ki biar see leɛe.

²⁴ Ki Joab nan Abisai wei ber Abner, ki daajoouk ki bi tan baar Ama kunkonn, ki li be Gia yondopo, ki be Gibeonn kunkooouk sɔnu po. ²⁵ Ki Benjaminn jab taan leeb ki set lint Abner, kunkonn na yur paak. ²⁶ Ki Abner yiin Joab ki yet a, "Ti sii fit kɔn mɔkmɔk nan mɔkmɔka-a? A ki la nan li joontu tan kii mɔk siar see parbiire-e? Ti tee ninjanne. Bia yooe ki a tan saa gɔɔ a jab na ki bin nyik ti weiu?"

²⁷ Ki Joab jiin a, "N por Yennu nba fo na, li-i bonni kii tee a paki kaa, n jab na bo saa wei ki berie halii nan wonn sanyɔk ni." ²⁸ Ki Joab ji peb naatunn ki li tee nyinn, ki want u jab a bin nyik Israel jab weiu, ki kɔnn na gbenn.

²⁹ Ki Abner nan u jab na somm Jɔɔɔdann mɔkir baauk ni li daar nyɔk kur, ki poot Jɔɔɔdann mɔkir, ki somm li daar sanyɔk ni kur, ki nmat jen Mahanaim.

³⁰ Joab nba nyik Israel jab weiu yoo nba, ki u taan u jab kur ki kamm, ki la nan jab piik nan banyia kaa, ki pukin Asahel. ³¹ Defid jab din kpai Benjaminn booru ni jab nba ki Abner diab na kobii nantaa nan piinloob. ³² Ki Joab nan u jab na jii Asahel gbanant ki pii, u baanba kaat nba be Betlehem na, ki somm li daar nyɔk, ki li tan yentir ki bi baar Hebronn doo ni.

3 Sɔɔl jab nan Defid jab kɔnn din wei bonchiann. Defid naan yent din laat paɛe ki puki, njaan ki Sɔɔl naan yent banjit.

Ki jiin Defid bonjai po

² Bonjai banloob nba na be saakatuk saakatuko, ki Defid din marib Hebronn. Bikperik tee Amnonn, ki u naa sann tee Ahinoam, ki u nyii Jesreel; ³ ki Chileab waa paa, ki u naa tee Abigail, ki tee Nabal pakɔɔk, njaan nyii Kamel; ki paan Absalom, ki u naa tee Maaka, ki tee bat Talmai bipoo, ki kɔɔ Gesur; ⁴ ki Adonija waa paa, ki u naa tee Hagif; ki paan Sefatia, ki u naa tee Abital; ⁵ nan Iream, ki u naa tee Eglā. Bonjai na kur, Defid din marib Hebronn-e.

Bianjinba ki Abner pukin Defid po

⁶ Sɔɔl jab nan Defid jab kunkɔna yoo na, Abner din be Sɔɔl jab poe ki laat paɛe ki gaar Sɔɔl kunkɔnkɔnna na kur.

⁷ Ki dasiar Isbosef, wunba tee Sɔɔl bija na tan kpir Abner, a u dɔɔ nan Sɔɔl pakɔɔk nba tee poobik ki bi yiu Rispa, ki u tee Aya bipoo na. ⁸ Ki Abner wutoor doo nan Isbosef nba yet maan nba na. Ki Abner yet a, "A dukii nan n saa fit nyi Sɔɔl poora-a? A set dukii nan n tuun ki teen Juda kpanbare-e? Pinpiik niwa, n bo tuun fanu ki teen a baa Sɔɔl nan u ninjamm nan u yɔɔnsba, ki bo goi, ki ki te Defid jab fit nyanti, ki dinna ki a tan laat n biit poo paakii. ⁹⁻¹⁰ Yennu sat mɔb nan Defid, nan u saa liat Sɔɔl nan u maaru naan, ki dinn Defid ki wuu tee Israel nan Juda teeb kpanbar, lokir kur po. Mɔtana, Yennu n faa kpai, li-i tee ki n ki somm ki li tun nna." ¹¹ Janmaani din soor Isbosef bonchiann, ki u ki fit jiin Abner mɔbonni.

12 תֹּכַח, ki Abner tun toomii ki bi saan Defid boor, li yoo ki u daa din be Hebronn, ki bi saa boia a, “Nmee yen tij na? Lorin nanin ki min somma, ki a dia Israel niib kur ki pukin a yab po.”

13 Ki Defid yet a, “Li njan, n saa lor nanawa, njan n sii loon bonyennkwa a boor. A daa kan la n numm po, see ki a baar nan Mikal wunba tee סֹכֶל bipoo na.” 14 Ki Defid tun toomii ki bi saan Isbosef boor, ki saa yet a, “Jiin n poo Mikal ki turin, wunba ki n din kpil Filistia jab kobik ki paa u paak a man כֹּחֵכָא na.” 15 תֹּכַח, ki Isbosef tur מכב, ki bi saan ki nyinno u סֹכֶל Paltiel, wunba tee Lais bija na boor. 16 Bi din saa nana, ki u סֹכֶל Paltiel waae ki מכ, ki saa baar Bahurim. Ki Abner yet a, “Ti nmat kii kun njaak ni.” Ki u ji nmat.

17 Ki Abner saan Israel saakab boor ki saa betib a, “Li wei bonchiann ki i tuu loon Defid-ii tee i kpanbar, 18 מֹתָנָא i yooe na, teent nna man, kimaan Yennu-e sat מכב ki lor nan Defid a, ‘N saa jii n toontunno Defid ki fat n niib Israel teeb, ki bin nyi Filistia teeb nan bi datai kur nuu ni.’” 19 Abner bia din tor ki pak nan Benjaminn booru kur, ki fiir saan Hebronn, a wun saa bet Defid linba kur ki Israel teeb nan Benjaminn teeb lor a bin tun.

20 Abner din תֹּכַח nan jab piinlee, ki bi saan Hebronn, Defid boor, ki Defid teemm jaamm. 21 Ki Abner yet Defid a, “Chanbaa, njaant ki min nmat yian ki saa tikir Israel teeb ki tura, ki bi saa sak ki a sii tee bi kpanbar, ki a saa dia bi kur nan faa tuu loon bianjinba na.” Defid din chab Abner, ki u nmat nan parmaasir.

Bianjinba Joab kpil Abner

22 Li poor poe ki Joab nan Defid saakaleeb nyii siar po, ki jen nan מכִּינֵת bonchiann nba ki bi saan fat na, njan סֹכֶל Abner ji ki be Defid boor, Hebronn doo ni, kimaan Defid דֹּחַג chab Abner, ki u yaat nan parmaasira. 23 Joab nan kunkunkonna na kur nba jen yoo nba, ki bi beto nan Abner, wunba tee Ner bija na baar kpanbar Defid boor, ki Defid chab, ki u nmat nan parmaasira. 24 Ki Joab saan kpanbar na boor ki saa boia a, “A tun bee na? Abner baar a boor, ki bee ki a te ki u nmat nna?” 25 U baar nna na a wun tan kpannae, ki diit ki bann faa tuun linba, ki bia תֹּכֵי בַּנֵּן bann a סֹכֶל. A ki mi nna-a?”

26 Joab nba nyii kpanbar Defid boor yoo nba, ki u tun toomii a bin wei yiin Abner. Ki bi wei, ki saa baar Sira bunbunn boor ki jen nana. Ki Defid ji ki mi labaari.

27 Abner nba jen Hebronn yoo nba, ki Joab jiu ki saan nana doo tammכב po, ki teen nan u loon wun כֹּר pak nance na, njan nmuu u poor paak, ki u kpo. תֹּכַח, Joab din kpil Abner, kimaan u mun din kpil Joab naa bik Asahel. 28 Defid nba din tan gbat labaar na yoo nba, ki u yet a, “Yennu mi nan min nan n saakab ki mi Abner kpinu po.” 29 U kpinu tubdatu n nmat baa Joab nan u njaateeb kur paak, ki u maaru kur ni jassuu sii be bi ni, ki מכִּינֵת fִּיכֵן nba luun חֲסוּת, koo סֹכֶל sii מכִּינֵת gbanant paak yiarbiiuk, koo סֹכֶל sii be ki tuun poob toona kuukכֵּן, koo bin kpi סֹכֶל תֹּכַח ni, koo סֹכֶל sii be ki kii laat di ki li janjita.” 30 תֹּכַח, linba na paak ki Joab nan u ninja

Abisai kpil Abner, kimaan waa kpil bi ninja Asahel, תֹּכַח nba din be Gibeonn doo ni na.

Ki jiin Abner piinu po

31 Ki Defid yet Joab nan niib nba kur be u boor na, a bin pat bi liant njan lia btoliant, ki bui fabin Abner kuun po. U piinu yoo, ki kpanbar Defid somm ki waa u kuun lakir na poor. 32 Bi din pii Abner, Hebronn doo ni, ki kpanbar Defid bui kpemכֵּינֵת, u kaauk boor. Niib na kur mun bia din bui nnae. 33 Defid din yin Abner kuun ninbayan na a:

“Bee teen Abner tan kpo nan bonliij na?”

34 Ki bi ki lor u nii nmiiti, ki bia ki lor u taa, ki u tan kpo nan daanכֵּינֵת nba ki toonbiit damm kpiiu na.”

Ki niib na namm bui u kuun po.

35 Li daar, ki niib baar ki tan korin Defid a wun di jeet, ki u por kat ki yet a, “Yennu n faa kpin, li-i tee ki n dii jeet njan ki yonnu daa ki baa.” 36 Niib na kur din la linba na, ki מכִּינֵת parpeenn, ki linba kur ki kpanbar tun na manjib. 37 תֹּכַח, laa nyii li daar, Defid niib kur nan Israel teeb kur din bann nan כֹּחֵכָא Defid nuu kaa Abner kuun ni. 38 Kpanbar Defid din yet u saakab a, “I ki mi nan Israel תֹּכֵכָא daanjaanne kpo daar nba na ni-i?” 39 Yennu lek gann mine ki n tee kpanbar, njan n gbanant חֲסֹכֶת, kimaan Seruya bonjai na jatuk paakima. Yennu n dat toonbiit damm na tuba nan laa janjib bianjinba.”

Baa kpil Isbosef bianjinba

4 סֹכֶל bija Isbosef nba din gbat nan bi kpil Abner, Hebronn doo ni yoo nba, ki janjanii soorכֵּינֵת, ki Israel teeb kur yan put. 2 סֹכֶל bija Isbosef din מכִּינֵת saakab banlee, ki bi tee תֹּכֵכָא damm kunkunkonna ni. Ki bi yi yeno Baana, ki yi כֹּכָא Rekab. Bi din tee Beerof nirכֵּינֵת nba ki bi yiu Rimonn na bonjaie, ki nyii Benjaminn booru ni. (Beerof tee Benjaminn doi na yenne, 3 kimaan Beerof niib din chiar saan Gitaim-e, ki be lej ki tee saamm nan dinna.)

4 סֹכֶל bija Jonatann din מכִּינֵת bonjak, ki u tee wabik. U din tee bina njanjime, yoo nba ki bi nyii nan labaar Jesreel doo ni, ki jiin סֹכֶל nan Jonatann kuun po na, ki wunba כֹּכָא na fiir jiu ki chiar nana, ki loon yian, ki bik na fat baa ki ji wab. Ki u sanne tee Mefibosef.

5 תֹּכַח, ki Rekab nan Baana tan saan Isbosef njaak, ki saa baar lej yonsuuk ni, ki סֹכֶל Isbosef כֹּכָא foi. 6 Ki poo nba be njaak tammכב ni na bakii dii ki tan כֹּכָא. תֹּכַח, ki Rekab nan Baana כֹּכָאrint כֹּכָא njaak na ni, 7 ki saan סֹכֶל Isbosef didכֵּינֵת ni, ki סֹכֶל ki u כֹּכָא gado paak ki כֹּכָא, ki bi nmuu u poor paak ki kpiiu, ki pot u yur ki jiir somm nann nyctunmun, ki תֹּכֵינֵת כֹּכָא kir baauk na ni, 8 ki baar nan u yur man Hebronn doo ni, ki tan tur kpanbar Defid, njan beto a, “A dataak סֹכֶל nba tuu koor a wun kpia na, u bija Isbosef yure na. Chanbaa, dinna nba na, Yennu te ki a pa סֹכֶל nan u maaru bi biit paaka.”

I Linba na want baakire.

⁹ Ki Defid jiin Rekab nan u ninja Baana a, "N por Yennu nba fo na, wunba tuu nyintin bonbiir kur ni na, nan n ki loon linba ki i tun na. ¹⁰ Toonii nba din baar n boor Siklag ki tan kumiin סכל kuun na din dukin a u teenin labamanne, njaan n din soorɔe ki kpiiu. Kuume din tee u tankun paatii. ¹¹ Li ji sii tee bonbilankante ki tur nibiit nba saa ɔɔ nira nba ki mɔk biit njaak ni, ki saa kpiu ɔɔɔ ni. N saa nmat i paake, ki boon i sana tingbounj na ni, kimaan yaa kpiiu na paak." ¹² Ki Defid chab u kunkɔnkɔnna na yaak, ki bi kpii Rekab nan Baana, ki pot bi nii nan taa, ki jii bi gbanant ki jonn kpi-an gbueuk, Hebronn doo ni, njaan jii Ibosef yur na ki pii Abner kaauk ni, ki li be Hebronn doo ni.

Bianjinba ki bi teen Defid, Israel nan Juda teeb kpanbar (1 Barkperii 11.1-9; 14.1-7)

⁵ ɔɔɔ, ki Israel teeb kur saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki saa yetɔ a, "Ti tee a tiɔɔ gbanant nan soɔe. ² Sianoowa dinn, ki ɔɔɔ ɔɔɔ tee ti kpanbar na gbaa, njaan fine din tee daanɔ nba nmatikir Israel jab tɔbii ni, ki Yennu din senn mɔsonn nan fine saa dia u niib kii tee bi kpanbar." ³ Li paake ki Israel saakab kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki Defid soor sooru ki lor namm nan barmɔnii. Ki bi din mɔɔɔ kpan u paak, ki u ji teen Israel teeb kpanbar. ⁴ Defid din tee bina piintaee ki dii naan, ki din tee kpanbar bina piinna. ⁵ Waa din be Hebronn doo ni, u din dia Juda booru bina njanlore nan njaarii njanloobe, ki be Jerusalem ki dia Israel nan Juda teeb bina piintaee nan njaantaa.

Bianjinba ki Defid ɔɔɔ nyann Jerusalem doo

⁶ Ki Defid nan u jab tan saan lek Jerusalem doo. Jebus teeb nba din ɔɔɔ leɔ na, din dukii nan Defid kan fit nyann ki gaar doo na. Li paak ki bi betɔ a, "A kan ban ɔɔɔ nna na. ɔɔɔnii nan wabii gbaa saa berawa." ⁷ Njaan Defid din ɔɔɔ nyann bi digbanpaarir Sayɔɔɔn marja, ki ɔɔɔ kur ji yir "Defid doo."

⁸ Daar marj ni ki Defid boi u kunkɔnkɔnna na a, "ɔɔɔ be nna na, ki nan Jebus teeb nan maa namm na ki saa kpibi-i? Njaan wuu tɔk nyun gaana na kii do ki saa ɔɔɔ nan talas damm nba tee ɔɔɔnii nan wabii na." (Li paak teen ki bi yeen a, "ɔɔɔnii nan wabii kan fit ɔɔɔ naan njaak ni.")

⁹ Defid nba din fat digbanpaarir marj yoo nba, u din kar leɔ ki pur doo marj sann, "Defid doo," ki maa njei ki pukii, ki piin maa njei siaminba ki bi piint bootit, ki li be kunkonn na yondo po na. ¹⁰ U naan din kpaatir nan parje yoo kur, kimaan Yabint daanɔ Yennu din be nanɔ.

¹¹ Taya bat Hiram din tun toomiie Defid boor, ki bi saan nan kpek taabii nan kanpintanba nan tanmaara, a bin maa Defid naan njaak. ¹² Ki Defid ji bann nan Yennu-e set gannɔ a wuu tee Israel teeb kpanbar, ki bia te ki u naangbounj kpiakit, kimaan ɔɔɔ Yennu niib na paak.

¹³ Defid nba din nyii Hebronn ki saan ɔɔɔ Jerusalem na, u din namm ɔɔɔnii poobis ki mar bonjai nan bonpoi pukin. ¹⁴ Waas nba nae ki u din marib Jerusalem: Namme tee Samua nan Sobab nan Natann nan

Solomonn, ¹⁵ nan Ib-har nan Elisua nan Nefeg nan Jafia ¹⁶ nan Elisama nan Eliada nan Elifelet.

Bianjinba ki Defid ɔɔɔ nyann Filistia teeb (1 Barkperii 14.8-17)

¹⁷ Filistia teeb din gbat nan bi dinn Defid naan ki teenɔ Israel teeb kpanbar, li paak ki bi kunkɔnkɔnna nyii a bin soorɔ. Defid nba din gbat nna marj yoo nba, ki ɔɔɔ nan u jab saan doo ɔɔɔ nba paar. ¹⁸ Filistia teeb din tan baar Refaim baauk nie ki yent leɔ. ¹⁹ Defid din boi Yennu a, "N saan lek Filistia teeb na-a? A saa te ki man nyanniba-a?"

Ki Yennu jiin a, "Nn, Ii saa ki lekib. N saa tura nyan-nuwa."

²⁰ ɔɔɔ, ki Defid saan Baal Perasim, leɔe ki u ɔɔɔ nyann Filistia teeb na, ki ji yet a, "Yennu ɔɔɔ n datai ni nan nyunmɔnn nae." Li paak ki bi yi leɔ Baal Perasim. ²¹ Filistia teeb nba din chiar yoo nba, bi din nyik bi patae, ki Defid nan u jab jiir ki yaat nann.

²² Li poor po ki Filistia jab na nmat jen Refaim baauk ni, ki kar leɔ. ²³ Ki Defid bia namm boi Yennu nan wun lekibii? Ki u jiin a, "A daa lekimm lokir na ni. Linin bi poorpo ki lekib nyankpanii na po. ²⁴ Fi-i tanj gbat fuur tiinii na niɔ, ki li naan niibe somm li ni, fan ji lekib, kimaan n sii be a ɔɔɔnii, ki te ki a nyann Filistia kunkɔnkɔnna na." ²⁵ Ki Defid tun bianjinba Yennu wan-ɔɔ na. U din fit ber Filistia teeb na, ki nyinnib Geba, ki kpib ki saa baar Geser.

Bianjinba ki bi baar nan Yennu mɔlor lakir na Jerusalem (1 Barkperii 13.1-14; 15.25-16.6, 43)

⁶ Defid bia din namm yiin Israel kunkɔnkɔncheena tusaa piintaee, ² ki jiib saan Baala, ki li be Juda tinj ni, a bin saa jii Yennu mɔlor lakir nba ki ɔɔɔ Yabint Yennu sann be li paak, ki u be bona nba mɔk kpinkpant ^I ki taab lakir marj paak paapo na. ³ Ki bi jii Yennu mɔlor lakir na, ki nyii nann Abinadab njaak nba be kunkonn paak na, ki paan torpaann paak; ki Usa nan Ahio, binba tee Abinadab bonjai na nmatikir toruk nba ki Yennu mɔlor lakir be li paak na, ⁴ ki Ahio gar li ɔɔɔnii. ⁵ Defid nan Israel teeb kur din yiin yanii, ki waa waak nan bi para kur, ki baakit Yennu. Bi din faa biate nan ɔɔɔnii nan gingana nan naamai nan siiyakii.

⁶ Baa din tan baar Nakonn jarik ni, ki nei na gbiatir, ki Usa tant u nii ki soor mɔlor lakir na. ⁷ Li taabaak ni ki Yennu wutoor doo Usa paak, ki u kpiiu, kimaan u ki chorin lakir na. Usa din kpo ki kpia mɔlor lakir nae. ⁸ Li paake teen nan dinna ki bi yi leɔ Peres Usa. ^{III} Defid din mɔk parbiir nan Yennu nba dat Usa tubir nan wutoor na.

⁹ Defid din tin Yennu janmaanii daar marj ni, ki yet a, "Nlee ki Yennu mɔlor lakir na saa ban baar n boori?" ¹⁰ U ji din ki loon wun jii mɔlor lakir na ki saan nann Jerusalem-i, njaan ji din jii saan nann, Gaaf nira nba ki

^I Baal Perasim paake tee "Yomdaanɔ ɔɔɔ saar". ^{II} Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njaan mɔk kpinkpant. ^{III} Peres Usa paake tee "Usa tubdatu."

bi yiu Obed Edom na ɲaak. ¹¹ Yennu mɔlor lakir na din be Obed Edom ɲaak ni ɲmaarii ɲantaae, ki Yennu teen piisin Obed Edom nan u ɲaateeb paak.

¹² Kpanbar Defid din gbat nan mɔlor lakir na nba be Obed Edom ɲaak ni na paake teen ki Yennu teen piisin Obed Edom nan linba kur ki u mɔk paak. Li paak ki u saan jii mɔlor lakir na Obed Edom ɲaak, ki saan nann Jerusalem nan kpinkpammuk. ¹³ Binba jii mɔlor lakir na saan nan taabana ɲanloob nae, ki kpanbar Defid te ki bi set, ki u mann maruɲ ki kpɛi naajak nan naabik-pammir. ¹⁴ Defid din lia manntɔkɔ liatjake, ki waa waak nan u paɲ kur, ki baakit Yennu. ¹⁵ Tɔn, Defid nan Israel teeb kur nba jii mɔlor lakir na, ki baat nann Jerusalem yoo nba, ki bi peeb naatuna ki hoot nan parpeenn.

¹⁶ Mɔlor lakir na nba kɔkɔ Jerusalem doo ni yoo nba, ki Defid ɲaapoo Mikal, wunba tee sɔkɔ bipoo na, dɔkɔ takoru ni. Waa la ki Defid yuuk ki waa waak, ki baakit Yennu yoo nba, ki u yisimɔ u par ni. ¹⁷ Ki bi tan baar nan mɔlor lakir na, ki kɔkɔnir lanbouɲ nba ki Defid chaan na ni, ki Defid mann mujoonu maruɲ nan weinanleeb maruɲ ki tur Yennu. ¹⁸ Waa mann maruɲ na ki gbenn yoo nba, ki u ji teen piisin niib na paak, Yabint Yennu sanni, ¹⁹ ki biit jeet ki tur bi kur, ki tur Israel kɔkɔ nan poo kur boroboro kunn nan nanpurkir nan tilɔkɔkoona nba mari, ki niib na kur ji ɲmat kun bi ɲei ni.

²⁰ Defid nba kun ɲaak ni a wun foont u ɲaateeb yoo nba, ki u ɲaapoo Mikal, wunba tee sɔkɔ bipoo na nyii chetɔ, ki yetɔ a, "Dinnae ki Israel teeb kpanbar dinn u mɔkɔ fei, ki lu u mɔkɔ nan jatuk na, u saakab-daabpoi tɔkɔkɔ."

²¹ Ki Defid yet Mikal a, "N bo waa ki baakit Yennu nba gannin a mii tee Israel teeb kpanbar nae; u ki gann a baa koo u ɲaanisɔkɔ kaa. N sii ɲammit waae ki baakit Yennu, ²² ki bia ɲamm dinn n mɔkɔ fei ki pukin. Fin kɔkɔe saa dukin nan n ki tee siari, ɲaan daabpoi na ɲarin saa dukin nan n tee siare."

²³ Sɔkɔ bipoo Mikal din ki ban mar bik nan waa din tan kpo.

Bianɲinba ki Yennu lor mɔlor nan Defid

(1 Barkperii 17.1-15)

7 Yennu din te Defid foi nan u datai; ki Defid kar naan ɲaak ni, ² ki yet Yennu sɔkɔnii Natann a, "Maa kɔkɔ ɲaak nba ki bi jii kpek taabii ki kpa na, ɲaan Yennu mɔlor lakir na be lanbouɲ nie."

³ Ki Natann jiin kpanbar na a, "A saa fit tun faa loon bianɲinba, kimaan Yennu be nana." ⁴ ɲaan li daar nyiɔk ki Yennu yet Natann a, ⁵ "Ti saa ki wann n toontunɔ Defid nan min Yennu-e yet a, 'Fin Defid kaa saa maa ɲaak ki man kɔkɔ li ni. ⁶ Laa nyii daar nba ki n din nyinn Israel teeb yommisin ni, Ijɛpt tiɲ ni na, ki tan tuu dinna, n ki kɔkɔ ɲaak ni kaa. N line, ki lanbouɲ tee n binbe-boor. ⁷ Yoo nba ki n tuu somm nan Israel teeb na, n ki ban yet Israel tɔkɔndaansɔkɔ nba ki n gannɔ, a bee ki u ki maa kpek taabii ɲaak ki turimi.'

⁸ "Li paak, betir n toontunɔ Defid nan min Yabint Yennu yet a, 'Mine nyinna pekpaaru ni, ki dinna naan,

maa fii dia n niib Israel teeb. ⁹ N tun be nana siaminba kur ki a saa, ki a nyant a datai kur nba ki a tookitib. N saa teena yudaanjaann nan yudaanjaana nba be durinya na ni na. ¹⁰⁻¹¹ N gann binbeboore ki tur n niib Israel teeb, ki kaamm leɲ, ki li sii tee siaminba ki bi kɔkɔ, ki sɔkɔ kii diimm jikii. Yoo nba ki bi din kɔkɔ tiɲ na niɲ na, niibiit din tun lekimme, ɲaan mɔtana, linba na jii kan ban tumi. N sat mɔb nan n saa gɔkɔ a datai ɲaan tura yaaboona. ¹² Li-i tee ki a kpo ki bi piia a yeejamm boor yoo nba, n saa nyinn a bonjai na yence ki dinɔkɔ naan, ki u naangbouɲ-ii mɔkɔ paɲ. ¹³ ɲkɔe sii tee daanɔ nba saa maa ɲaak ki turin, ki n saa te ki u naangbouɲ n yukir nan yoo nba kaa paak. ¹⁴ Ki n sii tee u baa, ki u mun tee n bija, ki li-i tee ki u tun ki biiri, n saa dat u tubire nan bibaa nba tuu dat u bik tubir bianɲinba na. ¹⁵ ɲaan n kan nyik u sommir nan maa din nyik sɔkɔ sommir ki liatɔ ɲaan te ki a teen kpanbar na. ¹⁶ A sii tun mɔkɔ yaaboona, ki a naangbouɲ sii be ki kan ban gbenni. A yaaboonaee sii tun di naan.' "

¹⁷ Natann din wann Defid linba kur ki Yennu fiit turɔ.

Ki jiin Defid niipoturu Yenmiaru po

(1 Barkperii 17.16-27)

¹⁸ Tɔn, ki kpanbar Defid kɔkɔ Yennu lanbouɲ ni, ki saa kar ki miar Yennu ki yet a, "Yabint Yennu, n ki jaɲ, koo n yeeja ɲaak ki jaɲ nan mii tee daanɔ nba ki a teenin na. ¹⁹ Yabint Yennu, ki a bia tuun ki li gar nna, ki senn a mɔsonn ki turin ki jiin n yaaboona nba saa wei poor po. Yennu, a mantik tuun ɲant nnae, ki teen niɔkɔ-kɔ? ²⁰ Bee biar ki n saa betani. A mi min a toontunɔ. ²¹ A mɔbona paak nan a tiɲ lomm nie ki a tun toonjaann na, ki fiit wannin. ²² Yabint Yennu, a tee Yenjaanne, sɔkɔ ki be ki tee nan fin na, ki ti mi nan fin kɔkɔe tee Yennu. ²³ Digbansiar ki be tingbouɲ na ni, ki tee nan Israel teeb nba ki a nyinnib yommisin ni, ki teemm a tiɲ niib na. Toonjaana nan bakitnaun toona nba ki a tun ki turib na mɔkɔt a sann ki gbenn durinya na kur powa. A niib nba ki a fat nyinnib Ijɛpt tiɲ ni, a bii tee a yab na nba kɔkɔ digbanlia tiɲ ni yoo nba, ki a ber nyinn digbanlia maɲ niib nan bi tingbana. ²⁴ Fin Yennu-e te ki Israel teeb teen a tiɲ niib, ki a tee bi Yennu.

²⁵ "Mɔtana, n Yomdaanɔ Yennu, ii dia a mɔsonn nba ki a senn nanin, nan n yaaboona na yoo kur, ki tun linba ki a yaa a saa tun na. ²⁶ A sann sii gberɲ yoo kur, ki niib sii kɔkɔ yeen a, 'Yabint Yennu-e tee Israel Yomdaanɔ,' ki a tuu saa foon n maaru ki bii tee kpanbara yoo n tuu yoo. ²⁷ Yabint Yennu nba tee Israel teeb Yomdaanɔ, n mɔkɔ par nba saa fit miar yenmiarboorik na ki tura, kimaan a fiit linba na kur ki turima, ki bia betin nan a sii dint n maaru naan.

²⁸ "Yabint Yennu, fine tee Yennu. A tun gbeent a mɔsona, ki sat mɔsonjaann na ki turin. ²⁹ N boia maa a teen piisin n maaru paak, ki lin te bii laat a sommir yoo kur. Yabint Yennu, fine sat mɔb na, ki a piisin sii be n maaru paak mɔkɔmɔkɔ nan mɔkɔmɔkɔ."

Ki jiin Defid nyannu po

(1 Barkperii 18.1-17)

8 Yoo din saan waame, ki kpanbar Defid saan ki lek Filistia jab biak, ki nyannib ki fat Meteg Ama yent bi boor. ¹² Defid bia din kɔn nyann Moab teeb. U din te ki bi dɔɔr tiŋ nie, ki u tuu kan niib bantaa ki kpi banlee, ŋaan nyik yeno. Li paak ki Moab teeb din teen u jiamm, ki pa lampo teeno.

³ Defid bia din kɔn nyann Soba yent nan bat nba be Siria tiŋ ni na. U sann din tee Hadadeser, wunba tee Rehob bija na. Li yoo na ki Hadadeser tɔk sɔnu ki saa Yufrates mɔkir paapo, a wun gaar u yent. ⁴ Ki Defid soor u taanjakira tusir nan kobii ŋanlore, nan kunkɔnkɔnna nba somm taatiŋ na tusaa piinlee. U din nyik taanii nba daar torite kobik, ŋaan teen leeb na wabii.

⁵ Siria teeb nba din be Damaskus na nba din tun kunkɔnkɔnna, a bin saan somm bat Hadadeser na, ki Defid chet ki kpiib tusaa piinlee nan ŋanlee, ⁶ ki din chaan kunkɔnkɔnna kaar bi yent ni, ki Siria teeb teen Defid jiamm ki pa lampo ki teeno. Yennu din te Defid nyante lokir kur po. ⁷ Defid din fat salima naag-bankɔnjir nba ki bat Hadadeser kunkɔnkɔnna saakab din tuu dia nae, ki baar nann Jerusalem. ⁸ U bia din jii kutmɔnt bonchiann, Beta nan Berotai doi nba ki Hadadeser yen na ni.

⁹ Hamaf bat Toi nba din gbat nan Defid kɔn nyann Hadadeser nan u kunkɔnkɔnna kur yoo nba, ¹⁰ ki u tun u bija Joram a wun saan foont kpanbar Defid ki kpak-itɔ, ki turɔ bona nba ki bi jii salimmɔna nan salimpeena nan kutmɔnt ki nan na, kimaan bat Toi din kɔn nan Hadadeser nan taar munŋaa naewa, ŋaan ki ki fit nyanno. ¹¹ Defid din jii bona nba ki Joram turɔ nae, ki puki salimpeena nan salimmɔna nba ki u din fat digbanlia boor na ki tur Yennu, a bii dia kii jiantir Yennu, ¹² li digbana tee Edom nan Moab nan Amonn nan Filistia nan Amalek, ki bia tur Yennu tiat nba ki u fat Hadadeser boor na.

¹³ Defid nba din kpai Edom jab tusaa piik nan ŋanniin yaarin baaok ni ki jen yoo nba, ki u sann ŋamm mɔnt. ¹⁴ U din chaan kunkɔnkɔnna kaar Edom yent kur po, ki lenj niib na teen u jiamm. Yennu din te ki Defid nyante lokir kur po.

Ki jiin kpanbar Defid saakab po

(1 Barkperii 18.14-17)

¹⁵ Defid din dia Israel teeb kur, ki tuun linba ŋan ki bia took ki teen u niib yoo kur. ¹⁶ Joab wunba naa din tee Seruya na, ŋɔɔɔ din tee kunkɔnkɔnna saakɔ, ki Jehosafat, wunba tee Ahilud bija na mun gorii gbansɔbira paak, ¹⁷ ki Sadok, wunba tee Ahitub bija na, nan Ahimelek ki u mun tee Abiatar bija nae din tee mannteeb, ki Seraya mun tee kpanbar gbansɔbirc, ¹⁸ ki Benaya, wunba tee Jehoyada bija nae din tee binba guu

kpanbar Defid na saakɔ, ki Defid bonjai tee u ŋaasaakab.

Ki jiin kpanbar Defid nan Mefibosef po

9 Dasiar ki Defid tan boi a, “Sɔɔ ki biar be Sɔɔl ŋaak niŋi-i? Li-i tee sɔɔ biari, n sii loon man tun burchint ki turɔ, kimaan Jonatann paak.”

² Li yoo na, Sɔɔl ŋaatoontunyeno din be, ki u sann yi Siba, ki bi jiiu ki baar nann kpanbar Defid boor. Ki kpanbar na boi a, “Fine tee Siba-a?”

Ki u jiin a, “Nn, chanbaa.”

³ Ki kpanbar na boi a, “Sɔɔ ki biar Sɔɔl ŋaak niŋ, ki sii tee wunba ki n saa tun ŋamm nan burchint ki turɔ, nan maa sat mɔb ki tur Yennu nan n saa tun na-a?”

Ki Siba jiin a, “Jonatann bija yeno biar, ki tee wabik.”

⁴ Ki kpanbar na boi a, “U be lia?”

Ki Siba yetɔ a, “U be Makir, wunba tee Amiel bija ki kɔɔ Lodebar na ŋaak ni.” ⁵ Tɔn, ki kpanbar Defid tun ki bi saan Lodebar, Amiel bija Makir ŋaak, ki saa jii Mefibosef ki baar nann.

⁶ Sɔɔl yaaboonn Mefibosef, wunba tee Jonatann bija na nba baar yoo nba, ki u gbaan Defid tɔkɔn nan jiri-ma. Ki Defid yetɔ a, “Mefibosef.” Ki u toon a, “Chanbaa, a toontunno be.”

⁷ Ki Defid yetɔ a, “A daa tiin janmaani, kimaan a baa Jonatann paak, n saa dia-a nan burchint. N saa jiin tiŋ nba tee a yeeja Sɔɔl yar na ki tura, ki a sii tun kaar ki di nanin.”

⁸ Ki Mefibosef ŋamm gbaan ŋaan yet a, “Chanbaa, bee paake ki a sii ŋammit min bɔkpeenn, ki somi?”

⁹ Tɔn, ki kpanbar na yiin Siba, wunba din tee Sɔɔl toontunno na ki yetɔ a, “N jikit linba kur tee a chanbaa Sɔɔl nan u ŋaateeb faar ki teen u yaaboonn Mefibosef-e. ¹⁰ Fin nan a bonjai nan a toontunnae sii ko u kpaab ki teeno, ki tuu saa baar nan jeet nba ki i jaan ki turɔ, ki Mefibosef, wunba tee a chanbaa yaaboonn na sii tun kaar ki di nanin.” (Siba din mɔk bonjai piik nan banŋ-mue, ki u ŋaatoontunna tee piinlee.)

¹¹ Ki Siba jiin kpanbar na a, “Chanbaa, n saa tun bi-anjinba ki fin kpanbar saa wannin a n tuma.”

Tɔn, ki Mefibosef ji din kaar ki di nan kpanbar Defid, nan u tee kpanbar bike na.

¹² Mefibosef din mɔk bonjabike ki bi yiu Mika. Siba ŋaateeb kur din tee Mefibosef ŋaatoontunnae.

¹³ Mefibosef nba ki u taa kur din wab na din kɔɔ Jerusalem-e, ki kaar ki di nan kpanbar yoo kur.

Bianjinba ki Defid kɔn nyann Amonn nan Siria teeb

(1 Barkperii 19.1-19)

10 Li din yann waame ki Amonn teeb bat Nahas kpo, ki u bija Hanunn gaar u naan. ² Defid din dukin a, “N saa ŋamm wann n naasinyɔɔsire ki tur Hanunn, nan u baa Nahas nba din tun bianjinba ki turin na.” Tɔn, ki Defid tun toonii a bin saan Hanunn boor ki saa foonto u baa kufoontii.

Defid tontii nba baar Amonn teeb tiŋ ni yoo nba, ³ ki Amonn doo saakab na yet bat Hanunn a, “A dukii nan Defid baakit a baee ki tun jab na a bin foontani-i? Aai,

I Meteg Ama, koo “ki nyii bi nii ni.”

u teen toonii na doonii teebe, a bin fiit tij na, ki wun kɔn nant ki nyannit."

⁴ Nanne ki bat Hanunn soor Defid toonii na, ki koor jɔk kur tian bɔkir, ki pot bi liant siak po, njan kunnib.

⁵ Fei din soorib bonchiann, ki bi gbar bin kun bi doo ni. Defid nba din gbat linba tun na yoo nba, ki u nakin ki betib a bin biar Jeriko nan bi tianii nba tan saa pia yoo nba bin fit kun.

⁶ Amonn teeb na nba bann nan bi tun dataar toonne ki tur Defid na, ki bi saan jɔk Siria kunkɔnkɔnna tusaa piinlee, ki bi nyii Bef-rehob nan Soba, nan kunkɔnkɔnna tusaa piik nan njanlee, ki bi nyii Tob yent ni, ki bia jɔk Maaka bat nan u jab tusir. ⁷ Defid din gbat nna, ki tun Joab nan u kunkɔnkɔnna na kur. ⁸ Ki Amonn jab na nyii set bi digbangbenjir nba tee Raba na nanyer po, ki Siria yent ni nan Tob yent ni jab, nan Maaka jab mun set guur muuk ni.

⁹ Joab din la nan bi datai na saa lekib tɔkɔn nan poorpowa, li paak ki u din gann Israel kunkɔncheena ki sennib ki bi took Siria jab na. ¹⁰ U din jii u kunkɔnkɔnna nba biar nae ki guun u ninja Abisai, ki sennib ki bi took Amonn jab. ¹¹ Ki Joab yet Abisai a, "Li-i tee ki a la ki Siria jab na nyantimi, fan baar ki tan taanin, li-i muni tee ki Amonn jab na yaa bin nyanna, n mun saa baar ki taana. ¹² Ii wakii ki chee a par. Njaant ki tin kɔn ti niib paak nan ninmɔnɔn, ki bia kɔn Yennu doi paak, ki Yennu loomm n tun."

¹³ Ki Joab nan u jab saan a bin took Siria jab na, ki bi chiar. ¹⁴ Amonn jab nba la Siria jab tiin yoo nba, ki bi mun nyik Abisai njan chiar kɔk bi doo ni. Joab nan Amonn teeb kɔn na poor po, ki Joab ji din nmat kun Jerusalem.

¹⁵ Siria jab nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi yin bi kunkɔnkɔnna na kur ki taamm. ¹⁶ Bat Hadadeser din tun ki bi yin Siria jab nba din be Yufrates mɔkir yondo po na, ki u kunkɔnkɔnna saakɔk nba ki bi yiu Sobak na jii jab na ki baar namm Helamm. ¹⁷ Defid nba gbat nna yoo nba, ki u taan Israel kunkɔnkɔnna kur, ki poot namm jɔkɔkɔdann mɔkir ki baar Helamm, siaminba ki Siria jab na tookitib. Li yoo na ki kɔn na piin. ¹⁸ Israel jab din waa Siria kunkɔnkɔnna, ki bi tiin nmat poor. Defid nan u kunkɔnkɔnna din kpil Siria kunkɔnkɔnna nba be taantorit paak kobii njanlore, nan taanjakira tusaa piinna, ki tur Sobak nba tee bi kunkɔnkɔnna saakɔk na dan. U din kpo tɔk na nie.

¹⁹ Batnba nba din jiantir bat Hadadeser na nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi ji din marj nan Israel teeb, ki teen bi jiamm. Ki Siria teeb na ji tiin janmaanii, ki ki loon bin ban somm Amonn teeb na.

Bianjinba ki Defid tun bonchonchonsin nan Baf-seba

11 Li din tee bi dijaan-yooe, ki tee yoo nba ki batnba nyi ki faa tɔbii, ki Defid tun Joab nan u saakab nan Israel kunkɔnkɔnna, ki bi saan kɔn ki nyann Amonn teeb, ki bia dɔk lint Raba doo, njan Defid tijɔn din biar Jerusalem-e.

² Dasiar daajoouk, ki Defid nyii u diiuk ni, ki somm u njaak yur paak, ¹ ki la poo wuur. Poo na din fan bonchi-

ann. ³ Ki Defid tun toonii a bin la waa tee wunba. Bi din betɔ nan u tee Eliam bipoo Baf-seba-e, ki tee Yuria nba tee Hef booru ni nirɔ na njaapoo. ⁴ Ki Defid tun ki bi saan yiinɔ. Baa baar nanɔ ki tur Defid yoo nba, ki u dɔk nanɔ. (Njan kɔk ki u kpan daa sik pookpenu ki li gbenne na.) Ki poo na nmat kun. ⁵ Li poor poe ki u bann nan u seta, ki nakin ki bi yet Defid.

⁶ Ki Defid tun toonii Joab boor a, "Njaant ki Yuria, wunba tee Hef nirɔ na n jen n boor." Tɔk, ki Joab te Yuria nmat Defid boor. ⁷ Yuria nba baar Defid boor yoo nba, ki Defid boiɔ a, "Li man Joab-ii? Ki kunkɔnkɔnna na be nlee, ki tɔk na mun tee nlee?" ⁸ Defid bia din yet a, "Sikin kii kun a njaak ni ki saa foi." Tɔk, ki Yuria seet, ki Defid te ki bi wei nan piinii a bin turɔ. ⁹ Njan Yuria din ki kun u njaak ni. U din dɔk kpanbar njaatam-mɔk nie, njan kpanbar njaaguura. ¹⁰ Defid nba gbat nan Yuria ki kun u njaak ni njaak ni, ki u boiɔ a, "A nyii kɔn nba fɔke, ki bee teen ki a ki kun njaak ni?"

¹¹ Ki Yuria jii a, "Israel jab nan Juda jab yaat be tɔk ni, ki mɔlor lakir na bia be namm, ki n saakɔk Joab nan u saakab be muuk ni. Nlee ki min saa kun ki di ki nyun, ki bia dɔk nan n njaapoo? N por nan n kan ban tun linba na booru."

¹² Tɔk, ki Defid betɔ a, "Nann dɔk nyikɔk yennkɔk pukin, ki wonn n saa te ki a nmat." Ki Yuria biar Jerusalem li daar. ¹³ Ki daajoouk ki Defid tan yiinɔ, ki u dii nanɔ, ki bia turɔ daan ki u nyuu yib. Li nyikɔk, Yuria bia ki kun njaak ni, njan dɔk kuntir paak, kpanbar njaaguura nba dɔk diiuk nba na ni.

¹⁴ Laa yent sanyikɔk ki Defid kɔk gbounj, ki tun Yuria nann, a wun saa tur Joab. ¹⁵ Gbounj marj ni ki u yet a, "Gaant Yuria kɔn nba paar sian, ki nyikɔk lej, ki bi saa yekɔ ki kpiu." ¹⁶ Tɔk, Joab nan u jab nba dɔk lint doo na yoo nba, ki u gaan Yuria siaminba ki u mi nan kɔn na paar bonchiann. ¹⁷ Yoo nba ki doo na ni jab nyii ki kɔn nan Joab kunkɔnkɔnna na, ki Joab kunkɔnkɔnna na siab kpo, ki Yuria, wunba tee Hef nirɔ na pukin lej.

¹⁸ Ki Joab tun toonii a bin saan wann Defid linba tun tɔk na ni, ¹⁹ njan wann toonii na a, "Li-i tee ki a kumii kpanbar tɔk na nba saa bianjinba, ²⁰ li ki gar wun donn wutoor, ki boi a, 'Bee ki i nakin doo nawa ki kɔn nam-mi? I ki mi nan bi sii be joona paak ki yekiti peenii ki kpiini-i? ²¹ I ki tian baa din kpil Gideonn bija Abimelek bianjinba na-a? Li din tee Tebes doo kpije ki poo din be joonn paak ki lu naar, ki li kpiiu. Ki bee teen ki i mantik nakin joonn na? Ki li-i tee kpanbar na boia linba na, fan bia betɔ nan bi bia kpil u kunkɔnkɔnna saakɔk Yuria-wa."

²² Tɔk, ki toonii na saan Defid boor ki saa wannɔk bianjinba ki Joab yet na. ²³ Toonii na din yet Defid a, "Ti datai na paakita. Bi nyii doo na ni nje ki tookit nanyer po, ki ti weib ki bi kɔk doo na tammɔk ni, ²⁴ njan ji be doo na joona paak ki tɔ peenii, ki kpil a kunkɔnkɔnna saakasiab. Bi bia kpil a kunkɔnkɔnna saakɔk Yuria-wa."

²⁵ Ki Defid yet toonii na a, "Maant Joab par, ki u daa te ki u par biiri, kimaan i bo kan fit bann wunba saa

kpo tɔb ni. Betirɔ a wun ɲamm baan ki lek doo na fanu ki nyannir."

²⁶ Baf-seba nba gbat nan bi kpɛi u sɔkɔwa na, ki u bui fabin u po. ²⁷ Kuun fabinii nba gbenn yoo nba, ki Defid te ki bi baar nanɔ u ɲaak ni, ki u jiiu teens u ɲaapoo, ki Baf-seba mar bonjak. ɲaan Yennu par din ki penn Defid nba tun linba na paaki.

Bianjinba ki Natann kpaan Defid ki u lebit binben

12 Yennu din tun u sɔkinii Natann, a wun saan Defid boor. Ki u saan ki saa yetɔ a, "Jab banlee nnae din lakin kɔɔ digbanyennkɔɔ ni, ki yenn tee mɔk-itɔ, ki kɔ na tee nandaanɔ. ² Mɔkitɔ na din mɔk bonkobit bonchiann, ³ ɲaan ki nandaanɔ na mɔk pe-biyemmir nba ki u daau ki diau fanu u ɲaak ni, ki ɲɔɔ nan u waas lakin be, ki u dintɔ jebura, ki bia nyuntɔɔ nyun u mɔɲ nyubitik ni, ki tuu kɔkɔ u taa paak, ki pe-bik na tee nan u bipoo na. ⁴ Dasiar ki saamɔ tan baar mɔkitɔ na ɲaak, ki mɔkitɔ na yaa wun teen jeet, ɲaan ki loon wun kpi u mɔɲ bonkobit na yenn, ki ji soor nandaanɔ pebik na, ki kpɛi u ki teen jeet ki tur saamɔ na."

⁵ Ki Defid wutoor doo mɔkitɔ na paak. Ki u bet Natann a, "N por Yennu nba fo na sann ni, kɔɔ nba tun nna mar, li tee wun kpoe. ⁶ Li ɲan ki wun pa pebik na paak taar munnae, kimaan waa tun bonbilankant nba, ki ki mɔk ninbatinu na paak."

⁷ Tɔɔ, ki Natann yet Defid a, "Fine tee daanɔ mar. Linba ki timm Israel teeb Yomdaanɔ Yennu yete na a, 'Mine dinna naan, a fii tee Israel teeb kpanbar, ki bia fat nyinna sɔkɔ nuu ni, ⁸ ki jii u naangbouɲ nan u poob ki tura, ki teena Israel nan Juda teeb kpanbar. Linba na-i bonni kan janji, n por bo saa pukina bonchiann. ⁹ Bee ki a yêɛ min Yennu maami? Bee ki a tun yanbɔmm na, ki te ki Amonn teeb kpɛi Yuria, tɔɔ ni; ki a kɔɔ u ɲaapoo? ¹⁰ Mɔtana, a maaru nba saa fiir kur ni, bi siab sii kpenn jat kuume, kimaan faa yêɛ n mɔb, ɲaan kɔkɔ Yuria poo na paak. ¹¹ Linba nae ki min Yennu yet, n saa te ki kɔɔ n nyi a ɲaak niib niɲ ki tura daamii. A saa la nan a numm ki man jii a poob ki tur a nikpiimɔ, ki u saa dɔɔ nan poob mar yonsupeɲ ni.

¹² Fin bɔre ki tun yanbɔmm na, ɲaan min saa te ki lin tun yonsupeɲ nie, ki Israel teeb kur n la."

¹³ Ki Defid bet Natann a, "N tun biir Yennu-wa."

Ki Natann jiin a, "Yennu nyik chabawa, a kan kpo, ¹⁴ ɲaan faa tun linba na, li te ki Yennu datai sarikɔwa. Poo na nba mar bik nba ki tura na saa kpowa."

Ki jiin Defid bija mar kuun po

¹⁵ Natann nba ɲmat kun na poor poe, ki Yennu te yiaru soor bik nba ki Yuria ɲaapoo mar ki tur Defid na. ¹⁶ Defid din miar Yennu a wun te bik na n laafia. U din lor mɔbe, ki nyik kur wun kɔɔ diiuk ni ki dɔɔ tiɲ ni. ¹⁷ U ɲaatoontunna saakab din tuu baare ki barimɔ a wun fiir, ki wun yêɛ, ki bia kan di jeet. ¹⁸ Li daanjanlore nie ki bik na kpo. Janmaani din soor Defid toontunna na, ki bi gbar bin turɔ labaar nan bik na kpowa, ki yet leeb a, "Bik na nba bo mɔk manfoor ki ti pak nan Defid

ɲaan ki u ki gbiint ki turit na, ti ji saa teen nlee ki betɔ nan bik na kpowa? Li pasiar wun tur u mɔɲ danɲ."

¹⁹ Ki Defid la u toontunna na burin nan leeb, ki u bann nan bik na kpoe, ki u boib a, "Bik na kpoe-e?" Ki bi jiin a, "Nn, u kpowa."

²⁰ Tɔɔ, ki Defid fiir tiɲ ni ki wur, ki saat u yut, ki lebit u liant, ki saan Yennu ɲaak ki saa jiantɔ. Waa jen u ɲaak ni yoo nba ki u boi jeet po, ki bi turɔ ki u dii.

²¹ Ki toontunna na yetɔ a, "Ti ki bann a marima na paaki, bik na nba bo fo yoo nba, a bo mɔe ki lor mɔb, ɲaan waa kpo yoo nba, ki a fiir ki dii jeet."

²² Ki Defid jiin a, "Nn, bik na nba bo mɔk manfoor, n bo lor mɔbe ki bia mɔ u paak, ki dukin nan Yennu saa tinin ninbaauk, ki kan te bik na n kpo. ²³ ɲaan mɔtana nba ki u kpo na, bee paake ki n ji saa lor mɔbi? N saa fit te bik na n jen u manfoor niɲa-a? Dasiare ki n tan saa wei baarɔ, ɲaan kɔɔ ji kan fit jen n boori."

Baa mar Solomonn bianjinba

²⁴ Tɔɔ, Defid din maan u ɲaapoo Baf-seba par, ki dɔɔɔ nanɔ, ki u mar bonjak, ki Defid purɔ Solomonn, ki Yennu nian bik na, ²⁵ ki wann u sɔkinii Natann a wun pur bik na sann Jedidia. Li paak tee "Yennu nianɔ."

Bianjinba ki Defid nyann Raba doo

(1 Barkperii 20.1-3)

²⁶ Joab bia din tukin ki kɔɔ nan Raba, ki li tee Amonn teeb digbansaakar. Li din kaa waan nan wun nyann.

²⁷ Joab din tun toonii Defid boor ki yet a, "N lek Raba-wa, ki fat bi nyunnyuboawa. ²⁸ Mɔtana, taant kunkɔnkɔnna nba tenn na kur, ki baar dɔɔ lint doo na ki nyannir a tiɲ. Nna-i kaa, mi-i nyann doo mar, li sii tee n baakire." ²⁹ Li paak ki Defid taan kunkɔnkɔnna na kur ki saan namm Raba, ki saa lek ki nyannir. ³⁰ Defid din jii fokirik nba yir Amonn teeb tingbann nba ki bi yir Molek na yur paak, ki bi jii salima ki ɲammir, ki li kpaiu tee nan salinkuna piintaa nan ɲanɲmu nawa. Ki tann nba daauk paar na be li ni, ki u jii tann mar ki kɔɔ u mɔɲ fokirik ni. U bia din fat tiat bonchiann doo na ni, ³¹ ki soor niib nba be leɲ na ki miamm ki bi chɔkɔ naa-jikoona, ki ko kpaant, ki bia chibin birikii. Defid bia din tun nnae ki tur Amonn dolia na kur niib, ki kɔɔ nan u jab kur ji ɲmat Jerusalem.

Ki jiin Amonn nan Tamar po

13 Li poorpo ki Defid bija Amonn niɲ kɔɔ Tamar ni, wunba tee Absalom naa bik ki fan na. Absalom mun din tee Defid bijae. ² Amonn din mantik loon Tamar bonchiann, ki li din tan teens baatuk. Li din paar bonchiann nan wun lau, kimaan Tamar din tee sapaanmunne, ki bi din ki saak ki u tɔkii nan bonjai. ³ ɲaan Amonn din mɔk nasinyɔkɔ ki u sann yi Jonadab, ki tee Defid naa bik nba ki bi yiu Sama na bija. Jonadab din tee selinboɲe, ⁴ ki boi Amonn a, "A tee kpanbar bijae, ki bee teen daar kur ki n laat ki a be parbiir ni? Bee daamiiani?"

Ki u jiin a, "N mantik nian Tamar-e, wunba tee n baa bik, njaan tee Absalom naa bik na."

⁵ Ki Jonadab yet a, "Teent a מִנְיָן nan a yiare na, kii דָּבָדָד gado paak, ki li-i tee ki a baa baar a wun גְּנֹנָנִי fan bet a, 'Chanbaa, njaant ki n niipoo Tamar n baar ki dinnin jeet. N loon ki wun baar teen jēnante n boor, ki mii gorii, ki di u nuu ni.'" ⁶ דָּבָדָד, ki Amnonn teen nan u yiare na, ki כָּכָ כָּכָ gado paak.

Ki kpanbar Defid saan a wun גְּנֹנָנִי. Ki Amnonn yet a, "Chanbaa, njaant ki n niipoo Tamar n baar ki teen chinchaa siaminba ki n sii laats, ki wun tan turin ki min di."

⁷ Ki Defid tun toonii Tamar boor, naan njaak, ki yet a, "Ti saa a ninja Amnonn boor ki saa teen jeet ki tur." ⁸ Ki Tamar saan Amnonn njaak ki saa lau, ki u דָּבָדָד gado paak. Ki Tamar jii yon ki lo chinchaa, ki Amnonn gorii.

⁹ Waa lo chinchaa na ki gbenn yoo nba, ki u lotir sipok ni ki jii tur a wun nman; ki u yēt nmanu, njaan yet a, "Njaant כָּכָ kur n nyi diuk na ni." Ki כָּכָ kur nyii. ¹⁰ Ki Amnonn ji yet Tamar a, "Jiin jeet na ki כָּכָ nann n didd-tuk ni na, ki min gaar a nuu ni ki di." Ki Tamar jii jeet nba ki u teen na ki כָּכָ nann u ninja Amnonn diuk ni.

¹¹ Njaan waa כָּכָ ki baar nann u boor yoo nba, ki Amnonn bib, njaan yet a, "N niipoo, baat ki n דָּבָדָד nana." ¹² Ki Tamar jiin a, "Aaai, n כָּכָכָ, a daa mabin. Li fei toonn ki tee saa tun Israel tingbou n na ni. A daa tuon nkontont toonn na. ¹³ N saa ban teen nlee ki donn n yur niib ninj? Ki a mun bia saa di fei bonchiann Israel tij na ni. N barimae, yetir kpanbar, ki u saa sak ki jiin ki turawa." ¹⁴ Njaan Amnonn ki gbat tur. Amnonn pa nba gar Tamar yar na, ki u mab ki fat.

¹⁵ Li yooe ki Amnonn ni njaan saat, ki u ji nan Tamar ki li gar waa bo nian bianjinba sinsinn na, ki yet Tamar a, "Fiit kii nyii."

¹⁶ Ki Tamar jiin a, "Aaai, fi-i nyinnin nna, li tee bonbilankant ki gar faa tun linba ki turin na."

Njaan ki Amnonn ki gbat tur, ¹⁷ ki yiin u מִנְיָן njaantoonn, ki yet a, "Nyint poo na nna, njaan kpar gann." ¹⁸ Ki toontunn na nyinn poo na, njaan kpar gann.

Tamar din lia liatfoouko, ki li tee kpanpanfokit ki bia yarin, ki tee kpanbar bipoo nba daa ki kun jab liant bina marj ni. ¹⁹ Tamar din puk tanpent u yur paak, njaan pat pat liant nba ki u lia na, ki yir nii ki maa saa. ²⁰ U naa bik Absalom nba lau yoo nba ki u boi a, "N niipoo, Amnonn biirae-e? A daa te ki li daamiia bonchianni, u tee a baa bike, a daa yeen כָּכָ." דָּבָדָד, ki Tamar ji be u naa bik Absalom njaak ni, ki tee soon nna nan parbiir.

²¹ Kpanbar Defid nba gbat linba tun na yoo nba, ki u wutoor doo. ²² Ki Absalom par bee Amnonn paak bonchiann nan waa fat u naa bik Tamar ki דָּבָדָד nana, ki u kpan ji kan pak nana.

Bianjinba ki Absalom kpai Amnonn

²³ Bina njaanee poor poe ki Absalom din koor u pei Baal Hasor, ki li kpia Efraim doo. U din poi kpanbar bonjai kur a bii be lej. ²⁴ U din saan kpanbar Defid boor ki saa bet a, "Chanbaa, n poi pekoorue, ki n loon fin nan a saakab-ii be ki di li jaamm."

²⁵ Ki kpanbar na jiin a, "Aaai, n bija, ti kur kan fit saan, ti sii tee jikire ki tura." Ki Absalom njaan barin, ki kpanbar na yēt, njaan teen piisin u paak.

²⁶ Ki Absalom bia yet a, "Li-i tee ki a kan fit baari, njaan a te ki n ninja Amnonn n baar."

Ki kpanbar na boi a, "Bee paake ki u saa saani?" ²⁷ Ki Absalom njaan barin, ki kpanbar na tan te ki Amnonn nan כָּכָ kpanbar bonjalei na kur wei saan.

²⁸ Ki Absalom yet u njaantoonn na a, "Gbiintir man, ii diitir kii gorii yoo nba ki Amnonn tan saa nyu daan ki lin gaar, mi-i tanj turi mab, yin kpiu. I daa tiin janmaani. Mine saa gaar li jikir. Ii chee i para, ki daa fōrii." ²⁹ דָּבָדָד, ki Absalom njaantoonn na sak ki kpai Amnonn, ki kpanbar bonjai na kur fiir ki jii bi bontaani ki chiar.

³⁰ Bi daa be כָּכָ paake ki kun, ki kpanbar gbat nan Absalom kpai כָּכָ kpanbar bonjai na kura, a ki bi כָּכָ ki biar. ³¹ Ki kpanbar na fiir set ki pat pat u liant nan parbiir, njaan baa ki דָּבָדָד tij ni. Ki toontunna nba be nana na mun bia pat pat bi liant. ³² Njaan ki Jonadab, wunba tee Defid naa bik Sama bija na yet a, "Chanbaa, bi ki kpai a bonjai na kuri. Amnonn kuukoo kpo. Absalom tun lorime a wun tun linba na, laa nyii yoo nba ki Amnonn bo fat u niipoo Tamar ki דָּבָדָד nana nawa. ³³ Li paak, a daa tee labaar na yada nan bi kpai a bonjai na kura; Amnonn kuukoo kpo."

³⁴ Njaan כָּכָ Absalom chiar yaata.

Li yoo na ki guur na la nibur tōk Horonaim כָּכָ nyii kunkonn paak ki siik. Ki guur na saan kpanbar boor ki saa yet a, "N la jab tōk Horonaim כָּכָ nyii kunkonn paak." ³⁵ Ki Jonadab bet kpanbar na a, "A bonjai nae baat na, nan maa wanna bianjinba na." ³⁶ U kpan pak gbenne, ki kpanbar Defid bonjai na כָּכָ, ki pi-in maa kpemni. Ki Defid nan u saakab mun maa ki fabin.

³⁷⁻³⁸ Ki Absalom chiar saan Gesur bat, wunba tee Amihud bija ki bi yiu Talmai na boor, ki saa be lej bina njaantaa. Defid din bui fabin u bija Amnonn kuun paak, ki li wei bonchiann. ³⁹ Kpanbar na nba bui fabin u bik Amnonn kuun paak ki u par tan maak yoo nbae, ki u lomm tunn Absalom po.

Bianjinba ki Absalom jen Jerusalem

14 Ki Joab, wunba tee Seruya bija na nba bann nan kpanbar Defid lomm tunn Absalom po na, ² njaan ki u tun ki bi saan yiin poo nba sub ki be Tekoa na, ki u baar. Ki Joab bet a, "Teent nan a be nan kuume na, ki lia kuun tiat, ki daa saatir a yut, ki te ki a marima-ii tee nan poo nba be kuun ni ki li wei na, ³ ki ji saan kpanbar boor, ki saa pak maan nba ki n yaa man tura na." Ki Joab jii wukin poo na mabona na.

⁴ Poo nba nyii Tekoa na nba saan kpanbar Defid boor yoo nba, ki u baa fabin tij ni u tōk, ki li tee baakir ki teen, ki yet a, "Chanbaa, sommitin."

⁵ Ki kpanbar na boi a, "Bee daamiiani?"

Ki poo na jiin a, "N tee pakōtarike, n כָּכָ kpowa.

⁶ Chanbaa, n din mab bonjai banlee-e, ki dasiar ki bi tan kōn muuk ni, siaminba כָּכָ kaa ki saa patibi, ki yeno

tan kpui u כַּו. ⁷ Ki mֹטָנָא n ɲaak niib kur fiir n paak, a man jii bileek na ki turib ki bin kpui, kimaan u ninja nba ki u kpui na paak. Ki bi-i tun nna, n ji kii מֹכֵבִי. Ki bi saa boont n dindann nba joonte, ki bia nyik n סָרַחֵבִי ki u kii מֹכֵבִי tennimi.”

⁸ Ki kpanbar na jiin a, “Ti ɲmat kii kun ki man got a maan maɲ ni.”

⁹ Ki poo na yet a, “Chanbaa, bi-i nyiira faa bu bianjinba, ɲaant li nyiiruk-ii be min nan n ɲaak niib paak, ɲaan daa te ki nyiiruk na be fin kpanbar nan a ɲaak niib paaki.”

¹⁰ Ki kpanbar na jiin a, “Li-i tee ki סָרַחֵבִי daamiia, fan jiuu baar nanc, ki u ji kan ban daamiia.”

¹¹ Ki poo na yet a, “Chanbaa, miat a Yomdaanc Yennu, ki u daa te ki n nikpiimm nba ki li kpaab nan bin kpi n bik ki jiin pann na tuun bonbilankant na.”

Ki Defid yet a, “N por nan Yennu nba fo na, nan siar kan damm a bija na nan waama.”

¹² Ki poo na ɲamm yet a, “Chanbaa, ɲaant ki min pak siar ki pukin.”

Ki kpanbar na yet a, “Ti piak.”

¹³ Ki poo na yet a, “Bee teen ki a tun bonbiir maɲ booru ki tur Yennu niibi? A ki te ki a tiɲɲ bik nba chiar na jen a ɲaak ni, li paak, faa pak maan nba na, li ɲmat soor fine. ¹⁴ Ti kur saa kpowa. Ti tee nan nyun nba tuu yat tiɲ ni, ki ji kan fit wot nae. Yennu ki nyint niib nba ki u loon manfoori, ɲaan u tuu lon סָרַחֵבִי, ki niɲ nba ki bi berɲ na n jen. ¹⁵ טָחַן, chanbaa, n niib na daamiime. Li paak teen ki n dukin nan n saa baar ki wannae, ki daan nan a saa tun maa wanna bianjinba nawa. ¹⁶ N dukin nan a saa gbiint ki turin, ki fat nyinnin daanc nba yaa wun kpi min nan n bik ki boontit tiɲ nba ki Yennu tur u niib na nuu niwa. ¹⁷ N yet n מֹכֵבִי nan a מֹסֹנֵן na saa tinnima, kimaan fin kpanbar tee nan Yennu malaka nae, ki fit bant bonɲann nan bonbiir. Yabint daanc Yennu-ii be nana.”

¹⁸ Ki kpanbar Defid yet poo na a, “N yaa man boia bubeite, ki a pakin barmɲii ki daa bɲrin siari.”

Ki poo na yet a, “Chanbaa, pakin.”

¹⁹ Ki kpanbar na boi a, “Joab-e tumani-i?”

Ki poo na yet a, “Chanbaa, n pora, siar kaa ki saa berin ki n kan tura gatu. Barmɲii, a kunkɲnkɲna saakɲ Joab-e wannin maa saa teen bianjinba, ki bia wukinin mɲbona na. ²⁰ Joab-e tun linba na, a lin ɲamm maan maɲ. Chanbaa, a מֹכֵבִי yanfoon nan Yennu malaka nae, ki bia mi linba kur tuun tiɲ na paak.”

²¹ Li poor po, ki kpanbar na yet Joab a, “Li ɲan, n saa tun faa loon bianjinbawa, ii saa ki jii Absalom ki baar nanc.”

²² Ki Joab baa fabin tiɲ ni, kpanbar na סָרַחֵבִי, ki li tee baakir, ɲaan yet a, “Chanbaa, Yennu n teen piisin a paak. מֹטָנָא, n ji mi nan a par mei nanin, kimaan faa tun linba ki n loon ki turin na.” ²³ טָחַן, ki Joab ji fiir saan Gesur, ki saa jii Absalom ki baar nanc Jerusalem. ²⁴ Ki kpanbar na tur מֹכֵבִי nan Absalom daa כָּכֵבִי כָּכֵבִי kpanbar ɲaak na ni, ki yet a, “N ki loon min lau.” Li paak ki Absalom din be u tiɲɲ ɲaak ni, ki ki nakii kpanbar na boor.

Bianjinba ki Defid nyik chab Absalom ki gaarɲ

²⁵ סָרַחֵבִי din kaa Israel tingbourɲ ni ki fan nan Absalom na. Laa nyii u yur ki sik u taabira, li din kaa kpetiri. ²⁶ U din tee yumunte, ki tuu potir binn kur, kimaan li din tuu kpaate ki kpai. U din tuu bikinire, ki li kpiasu tee nan dii bɲrik-gbinn na. ²⁷ Absalom din mar bonjai bantaae nan bonpook. Bonpook na sann din tee Tamar, ki u din tee sapaanfaɲ.

²⁸ Absalom din כָּכֵבִי Jerusalem bina ɲanlee, ɲaan ki la kpanbar na nan u ninbinn. ²⁹ Ki u din tun yiin Joab a wun tumɲ kpanbar boor, ɲaan Joab din yêṭ u boor baaruwa. Ki u bia ɲamm tun tontii, ki Joab bia yêṭ baaru. ³⁰ Absalom din yet u ɲaatoontunna a, “Gotirii, Joab kpaab kpia n yare, u מֹכֵבִי jeet ki li be leɲ. Ii saa man ki saa fiar muu.” Ki bi saan joor muu.

³¹ טָחַן, ki Joab ji saan Absalom ɲaak ni ki saa boic a, “Bee teen ki a toontunna fia n kpaab muu?”

³² Ki Absalom yet Joab a, “Gotir, n tun toonii a boor ki yet a fan baar n boor, ki man tuma kpanbar boor, ki a boic a, ‘Bee paake ki n nyii Gesur ki baar nna na? Mi-i bonni be leɲ, li bo סָרַחֵבִי ki turin.’ N loon ki a tɲkin סָרַחֵבִי ki min la kpanbar, ki li-i tee ki n biir siarie, wun kpin.”

³³ Li paak ki Joab saan kpanbar Defid boor ki saa wannɲ linba ki Absalom yet. Ki kpanbar na tun ki yiin Absalom. Ki u baar ki tan baa fabin tiɲ ni, כָּכֵבִי kpanbar סָרַחֵבִי, ki kpanbar na gaarɲ ki מֹכֵבִי u tankpinn. ^I

Bianjinba ki Absalom baar nan kpikipiruk

15 Linba na poor poe ki Absalom din lon u מֹכֵבִי taantorit nan taanii, nan jab piinɲmu ki bi somm nanc. ² U din tuu fiir sanyapob nie, ki saan set doo na tammɲ ni, ki li-i tee סָרַחֵבִי baar leɲ ki מֹכֵבִי maan ki loon kpanbar n ɲamm maan maɲ, Absalom tuu yiin daanc maɲe ki boic waa nyii sian. Li-i tee ki li daanc wannɲ booru nba ki u nyii ni, ³ Absalom tuu yete a, “Gotirii, fine מֹכֵבִי מֹכֵבִי, ɲaan סָרַחֵבִי kaa kpanbar ɲaak ki saa bu a maan na,” ⁴ ki bia ɲamm pukin a, “N sunman ki n bo tee barbutכָּכֵבִי, ki wunba kur מֹכֵבִי maan ki baar nann n boor, man tur כָּכֵבִי מֹכֵבִי.” ⁵ Niɲ-i baar Absalom boor yoo nba kur, ki gbaan u סָרַחֵבִי, Absalom tuu puur wɲכָּכֵבִי, ki מֹכֵבִי u tankpin. ^{II} ⁶ Absalom din tuun nnae ki teen Israel teeb kur nba מֹכֵבִי maan ki baar nann kpanbar boor a wun turib מֹכֵבִי, ki lebitir bi dudukit, ki bi loon u maan.

⁷ Bina ɲanna poor poe ki Absalom yet kpanbar Defid a, “Chanbaa, ɲaant man ɲmat Hebronn, ki saa gbeen n מֹסֹנֵן nba ki n sat tur Yennu na. ⁸ Yoo nba ki n din be Gesur, Siria yent ni na, n din senn מֹסֹנֵן nan li-i tee ki Yennu jen nanin Jerusalem-i, n saa jiantɲ, Hebronn doo ni.”

⁹ Ki kpanbar na yet a, “Ii saa nan parmaasir.” Ki Absalom ji saan Hebronn, ¹⁰ ɲaan bɲr tun toomiie Israel booru kur ni ki yet a, “Li-i tee ki i gbat naatuna מֹכֵבִי, yin hoot ki yet a, ‘Absalom dii naan ki be Hebronn.’ ”

^I Bi binberɲ ni, bi din tee nnae ki want lomm. ^{II} Bi binberɲ ni, bi din tuu tee nnae ki want lomm.

11 Jab kobii njanlee-e ki bi din poib, ki bi nyii Jerusalem ki wei Absalom poor. Bi din ki mi Absalom lor na po, njan din saan nan yada. 12 Absalom nba din yaa wun mann maruŋ yoo nba, u din tun boi Ahitofel poe, wunba tee Defid kpaantɔɔ, ki nyii Gilo doo ni na. Absalom jɔɔmu din yabitir ki pukiie, ki u lor nba saa kpir kpanbar na laat paŋ.

Bianjinba ki Defid chiar nyii Jerusalem

13 Toomii din baar yet Defid nan Israel teeb kur baakit Absalom-e, ki taa u po.

14 ɔɔn, ki Defid yet saakab kur nba be u boor Jerusalem na a, "Baat man, ki tin nyi yian chiar. Nna-i kaa, ti ɔɔ kan nyi Absalom nuu ni; u saa ɔɔ doo na ni mɔtana ki soorit, ki kpi ti kur."

15 Ki kpanbar njaasaakab na yet a, "Chanbaa, nn, ti teen siir nan tin tun linba ki a wannita." 16 Njanne ki kpanbar na nyii chiar yaat, njan nan u njaateeb kur nan u njaasaakab kur, njan te ki u poobis piik biar, a bii guu u njaak.

17 Njan kpanbar nan u niib na kur nba yaa bin nyi doo na ni yoo nba, ki bi taan set njaak nba joont ki be kpiŋ na boor. 18 Kpanbar njaasaakab na kur din sete ki bɔkɔn, ki kunkɔnkɔnna nba tun guu-u, ki tee Keref teeb nan Pelef teeb ki pukin Gaaf teeb nba tee kobii njanloob, ki nyii Gaaf ki wei u poor na, somm gar kpanbar na tɔɔnn po. 19 Ki kpanbar na yet Itai, wunba tee Gaaf jab saakɔɔ na a, "Bee teen ki a tɔk nanti? Nmatir kii be nan kpanbar Absalom. A tee saamɔe, ki nyik a tir ki baar nna, 20 ki tee wunba baar daanjanlee-lee nna. Nlee ki n saa te ki a lin yirib nanimi, njan ki n daa ki mi maa saa sian na? Nmatir kii be nan a doo ni niib. Yennu n njan ki u burchint nan nant-ii be nana."

21 Njan ki Itai jiin kpanbar na a, "Chanbaa, n por Yennu sann ni ki teena nan n sii tun be nana, siaminba kur ki a be. Li-i lekii tee kuumi, njan n sii be leŋ."

22 Ki Defid yet a, "Li njan, ii somm." Ki Itai ji somm nan u jab kur nan bi maaru. 23 Defid jɔɔmu nba din yaat ki saa yoo nba, ki niib na mɔ sanpaapowa. Kpanbar na din poot Kidronn kpenue, ki u niib na kur waa u poor, ki bi kur somm saan kunkoouk po.

24 Sadok, wunba tee manntɔɔ na, din be leŋ. Ki Liifai teeb nba din jii Yennu mɔlor lakir na mun be leŋ. Bi din senn mɔlor lakir nae, ki Abiatar mann maruŋ nan niib na kur nba tan nyii doo na ni ki gbenn. 25 Ki kpanbar na ji bet Sadok a, "Jiin Yennu mɔlor lakir na ki nmat nann doo ni, ki li-i tee Yennu numm gboon, u tan saa te ki min jen dasiar ki lar, ki bia la laa be siaminba. 26 Njan li-i tee ki u numm ki gboomi, njan wun jiin ki teenin waa loon bianjinba." 27 Kpanbar na din namm yet Sadok, wunba tee manntɔɔ na a, "A ki tee Yennu sɔkinii kaa-a? Jiin a bija Ahimaas, nan Abiatar bija Jonatann kii nmat doo na ni nan parmaasir. 28 Njan n daa sii guua mɔkir na punpootboor, muuk na ni, ki gbi-in nan fan turin labaar." 29 Njanne ki Sadok nan Abiatar jii Yennu mɔlor lakir na ki nmat Jerusalem, ki saa be nann leŋ.

30 Defid din tukin ki saa Olif Tiinii kunkonn paake, ki mɔ njan saa. U din somm taa yanae, ki dɔkin u yur kur, ki li want nan u be parbiir ni. Niib nba kur din waa u poor mun din dɔkin bi yurae njan mɔ. 31 Defid nba din gbat nan Ahitofel pukin Absalom kikipiruk lor po yoo nba, ki u miar Yennu ki yet a, "Chanbaa Yennu, njaant Ahitofel kpaanii n teen yann."

32 Yoo nba ki Defid tan doo kunkonn na paak, ki baar siaminba ki paanu be, ki bi jiant Yennu, ki u yɔnanmɔŋ Husai, wunba tee Ark booru ni nirɔ na chetɔ leŋ, ki u liant pat pata, ki tanbiinii yir u yur paak. 33 Ki Defid yetɔ a, "Li-i tee ki a waan n poor, a kii mɔk nyɔsiati, 34 njan a saa fit sommin, li-i tee ki a nmat doo na ni, ki saa bet Absalom nan a sii waau kii jiantirɔ fanu, nan faa din jiantir u baa bianjinba na. Njan yabir a mɔŋ paak, ki tuu yêť kpaanii nba kur ki Ahitofel saa tur Absalom. 35 Mannteeb nba tee Sadok nan Abiatar sii be leŋ, ki a tuu wannib linba kur ki a gbat kpanbar njaak. 36 Bi be nan bi bonjai Ahimaas nan Jonatann leŋ, ki i tuu saa fit tumm nan labaar nba kur ki i gbat, ki bin tan wannin."

37 Njanne ki Husai, wunba tee Defid yɔɔk na nmat Jerusalem, ki ɔɔ Absalom daa baat doo na ni.

Ki jiin Defid nan Siba po

16 Defid nba somm kunkonn na paak waan, ki u took Siba, wunba tee Mefibosef toontunnɔ na, ki u dia bonii, ki bi jii boroboro kuna kobii njanlee, nan tilɔnkoonsoɔkita kobik, nan tilɔnkɔkitlia kobik, nan tilɔkna daan ki li gbee bujakɔ. 2 Ki kpanbar Defid boiɔ a, "Linba kur ki a dia na, a yaa fan teenir bee?"

Ki Siba jiin a, "Chanbaa, a njaateebe sii jakit bonii na kur, ki boroboro nan tilɔkna na tee jab na jeete, ki daan na mun, li-i tee ki bi tan bak muuk ni, bin nyu."

3 Ki kpanbar na boiɔ a, "Ki Mefibosef, wunba tee a chanbaa ɔɔl yaaboonn na be lia?"

Ki Siba jiin a, "U be Jerusalem, kimaan u dukin nan Israel teeb saa jiin turɔ u yeeja ɔɔl naan nawa."

4 Ki kpanbar na yet Siba a, "Linba kur tee Mefibosef yar na ji sii tee a yare."

Ki Siba jiin a, "Chanbaa, n tee a toontunnɔe, n loon ki mii tuun kii pent a pare yoo kur."

Ki jiin Defid nan Simeï po

5 Kpanbar Defid nba ɔɔ Bahurim doo ni yoo nba, ki jasoɔ nna tee ɔɔl naakuuk ni nirɔ, ki bi yiu Simeï, ki u tee Gera bija, ki nyii a wun tookɔ. Waa tookit Defid yoo nba ki u ji waantɔ mɔbonbiit, 6 ki jaat Defid nan u saakab tana, njan kunkɔnkɔnna nba guu Defid na lek din be u gar nan diitu po kur. 7 Simeï din waantɔ mɔtonte ki yeen a, "Nyimin nna, nyimin nna, fin nikpiiruk na, sɔn nirɔ na. 8 Yennu-e jiin ki paa-a sɔn nba ki a nyinn ɔɔl njaak ni na, ki bia fat ɔɔl naan yent ki dia na paak. Yennu jii naan yent marɔ ki tur a bija Absalom-a, u liatawa, kimaan a tee nikpiiruko."

⁹ Ki Abisai, wunba naa din tee Seruya na, yet kpanbar na a, "Chanbaa, bee ki a te bok na waanta mɔtonti, ɲaant ki min baarɔ leŋ ki pot u yur."

¹⁰ Ki kpanbar na yet Abisai nan u naa bik Joab a, "Li ki tee i toonn kaa. Li-i tee Yennu-ei yaa wuu waantin mɔtont manji, ɲmee saa fit boiɔ a bee teen ki u tee nna?" ¹¹ Ki Defid yet Abisai nan u saakab kur a, "N tiɔŋ bike koor a wun nyinn n manfoor, ki bee teen ki li baki-tii nan Benjaminn booru ni nirɔ na. Nyikin man, ɲaant ki wuu waantin mɔtont, kimaan Yennu-e yaa wuu tee nna. ¹² Li pasiar u sii tee nnae ki Yennu n la n ninbaatir ki teen piisin n paak, ɲaan nyinn mɔtont nba ki n gaan na." ¹³ Tɔn, ki Defid nan u niib bia somm sɔnu na ni, ki Simeia bia bokɔ kib kunkonleer na po, ki waant mɔtont, ki jaat tana, ki bia lubin tant bi paak. ¹⁴ Ki kpanbar nan u niib na kur nba baar Jɔɔdann mɔkir boor yoo nba, ki bi bak, ki ji kar leŋ a bin foi.

Ki jiin Husai nan Ahitofel kpaanii po

¹⁵ Li yoo marɛ ki Absalom nan Israel teeb nba kur be u boor na baar Jerusalem, ki Ahitofel be namm. ¹⁶ Defid ɔɔk Husai nba din took Absalom yoo nba, ki u yet sanpaapo a, "Kpanbar na manfoor-ii fɔk, kpanbar na manfoor-ii fɔk."

¹⁷ Ki Absalom boiɔ a, "Bee teen ki a ki waa a ɔɔk Defid-i? Bee teen ki a ki be nanɔ?"

¹⁸ Ki Husai jiin a, "Nlee ki n saa teen nna? N saa wei daanɔ nba ki Yennu gannɔ, ki niib na gannɔ, ki Israel teeb kur bia gannɔe. Fine ki n sii be nana. ¹⁹ Ki ɲmee ki n saa jiantɔ, li-i kii tee n chanbaa bijai kaa? Maa din tuun ki teen a baa bianjinba na, nnae ki n sii tuun ki teena mɔtana biak."

²⁰ Ki Absalom ɲmat jiant Ahitofel paak ki yet a, "Mɔtana, taa ji be nna na, turint kpaanii taa saa teen bianjinba."

²¹ Ki Ahitofel yetɔ a, "Saant ki dɔɔ nan a baa poobis nba ki u nyikib a bii guu u ɲaak na, ki li saa te sɔɔ kur n bann Israel tiŋ ni nan a baa tee a dataak, ki bia kpaŋ a poorpoɔɔmu ki bii waa-a." ²² Li paak ki bi chaan lanboun, ^I ɲaak na yur paak ^{II} ki tur Absalom. Ki Absalom ɔɔk dɔɔ nan u baa poobis na, Israel teeb kur numm ni.

²³ Kpaanii nba ki Ahitofel tur bina marɛ ni, bi din gaarire nan li tee Yennu mɔbe, ki Absalom waar nan u baa Defid nba din weir na.

Ki jiin Husai kpaanii nba boon Absalom na po

17 Li din ki weie, ki Ahitofel bet Absalom a, "Naant ki min gann jab tusaa piik nan ɲanlee ki bin wei ber Defid, nyiɔk na. ² Yoo nba ki u bak ki baŋ na, man ji lekɔ. U sii jekir nan janmaanii, ki u niib na kur saa chiar ki nyiɔk, ki man kpi ɔɔk kpanbar kuukɔɔ, ³ ɲaan baar nan u jab na kur ki tan tura, nan pooyookir nba tuu jen u sɔɔ boor bianjinba na. Jɔɔ nba ki a kpaanɔ na, wu-u kpo, ɲanne saa te niib na kur n jen, ki

I Bi din jii bonkob-gbante ki chaan lanbont. II Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

bia kan la danj." ⁴ Linba na din tee nan kpaanjanii nae ki tur Absalom nan Israel saakab kur.

⁵ Ki Absalom yet a, "Yiint Husai ki wun baar mɔtana, ki tin gbiint waa saa betit linba." ⁶ Husai nba baar yoo nba, ki Absalom yetɔ a, "Ahitofel nba turit kpaanii nbae na, ti tun waa yet bianjinba na amii ti nyiki. A wannit taa saa teen bianjinba."

⁷ Ki Husai jiin a, "Ahitofel nba tur kpaanii nba na ki ɲani. ⁸ A mi nan a baa Defid nan u jab tee kunkɔnkɔncheenaee ki ton nan naamuuk nba ki bi tuu soor u bik na. A baa tee kunkɔnkɔnɔ nba sube, u kan sak ki lakin dɔɔɔ nan u jab nyiɔku. ⁹ Mɔtana gbaa, li pasiar u laa wontu ni, koo u bɔr siar po na. Li-i tee ki ɲɔɔ Defid lek a jab sinsinn, wunba kur saa gbat saa yet nan bi nyannawa, ¹⁰ ki li saa te kunkɔnkɔnna nba mɔk para nan yanbɔra na, janmaanii n soorib, kimaan Israel teeb kur mi nan a baa tee kunkɔnkɔnjaanne, ki u jab na bia mɔk para. ¹¹ N kpaanii tee nnae: A yiin Israel teeb kur nba be lokir kur po, ki bi yabint tee nan tanbi-inii na, ki taamm bɔyennkɔɔ, ki a mɔɲ n jiilb ki saan namm tɔb, ¹² ki saa wor Defid siaminba kur ki ti lau, ki u kan banni, ki ɲɔɔ koo u jasɔɔ kan biar ki mɔk manfoori. ¹³ Ki li-i tee ki u chiar ki ɔɔk doo ni, ti niib na kur saa jii ɲmiite ki dat doo na sikin baauk ni, ki tanyennkɔɔ gbaa kan tenn kunkonn na paaki."

¹⁴ Ki Absalom nan Israel niib na kur yet a, "Husai kpaanii nae ɲan ki gar Ahitofel yar," kimaan Yennu-e din te ki bi yet Ahitofel kpaanii na, a lin biir Absalom.

Bianjinba ki Husai ɲmaa Defid taar ki u bɔr

¹⁵ Tɔn, ki Husai wann mannteeb Sadok nan Abiatar kpaanii nba ki ɲɔɔ Husai tur Absalom nan Israel saakab, nan kpaanii nba ki Ahitofel din turib. ¹⁶ Ki Husai ɲamm yet a, "Kakitir man yian ki saan wann Defid ki u daa dɔɔɔdann mɔkir nna na pootir nyiɔk na, ɲaan poot yama ki lin te ki bi daa so ɲɔɔ nan u jab ki kpibi."

¹⁷ Ki Jonatann, wunba tee Abiatar bija na, nan Ahimaas nba mun tee Sadok bija na bɔr ki guu En Rogel nyuntona boor, ki li be Jerusalem doo kpiŋ, kimaan bi din jee nan niib na sii laatib ki bi ɔɔk Jerusalem. Daabpooke din tuu saan ki wannib maan, ki bin mun saan ki wann kpanbar Defid. ¹⁸ ɲaan dasiare ki bonjabik nna tan lab, ki saan wann Absalom. Ki Jonatann nan Ahimaas kakit yian ki saan bɔr jasɔɔ nna ɲaak, ki li be Bahurim. Ki ɲɔɔ marɛ mɔk bunbunn, ki li be dindouŋ sinsuuk ni, ki bi sik li ni. ¹⁹ Ki ɲɔɔ na ɲaapoo jii bont ki bakin bunbunn na, ɲaan denn jeet li paak, ki ɔɔk ki fit bann nan bi be li ni. ²⁰ Ki Absalom kunkɔnkɔnna na baar ɲaak na ni ki boi poo na a, "Ahimaas nan Jonatann be lia?"

Ki poo na jiin a, "Bi poot kpennuwa." Ki jab na kpaanib ki ki labi, ki ji ɲmat Jerusalem. ²¹ Jab na yaatewa, ki Ahimaas nan Jonatann nyii bunbunn na ni, ki saan pak kpanbar Defid labaar na ki wannɔ bianjinba ki Ahitofel lor u paak, ki yet a, "Teent yian ki ɔɔk mɔkir na." ²² ɲanne ki Defid nan u jab na piin ki pootir mɔkir

na, ki li tan yentir sanyɔk ni na, ki ɔɔ bi kur poot gbenna.

²³ Ahitofel nba tan bann nan bi ki gaan u kpaanii yoo nba na, ki u jii u boɲ ki jak kun u doo ni, ki saa chakit ɲaak chakita, ɲaan jonn u mɔɲ ki kpo, ki bi piiu u baanba kaat ni.

²⁴ Yoo nba ki Absalom nan Israel jab kur poot ɔɔ-dann mɔkir na, ki ɔɔ Defid baar ɔɔ Mahanaim doo niwa. ²⁵ Absalom din nyinn Amasa-e ki sennɔ Joab seenu ni, ki u tee kunkɔnkɔnna saakɔ. Amasa din tee Jeter bijae, ki u tee Ismael booru ni nirɔ, ɲaan ɔɔ Abigail, ki u tee Nahas bipoo. Ki Abigail niipoo tee Seruya, ki Seruya tee Joab naa. ²⁶ Absalom nan u jab din chaan bi kaɲ Gilead yent nie.

²⁷ Yoo nba ki Defid din baar Mahanaim na, ki Nahas bija Sobi tookɔ. Sobi din nyii Raba doo nba be Amonn yent ni nae. Ki Amiel bija Makir nba nyii Lodebar, nan Barsilai ki u mun nyii Rogelim, ki li be Gilead yent ni na, mun bia din tookɔ. ²⁸⁻²⁹ Bi din dia senii nan yɔk bo-ba nan dɔɔnii, ki bia dia jeet a bin tur Defid nan u jab. Bi din mi nan Defid nan u jab saa bak, ki kon nan nyunnyukuru saa soorib muuk niwa. Li paak ki bi din dia boroboro yon, nan dibooru kur yon, nan dipurikii, nan toa, nan sinpeenii, nan siat, nan naabiin, nan naabikpan, nan pei, ki tan turib.

Bianɲinba ki bi nyann Absalom ki kpiiu

18 Kpanbar Defid din taan u jab boyennɔɔ ni, ki bɔkitib tusir tusir nan kobik kobik, ki nyinn kunkɔnkɔnna saakab, ki bi ɲmakitirib. ² U din bɔkitib koonn muntaae, a bin saan faa tɔb, ki te Joab ɲmakitir koonyenn, ki Joab naa bik Abisai, ki u bia tee Seruya bija na ɲmakitir koonleer na, ki Itai, wunba tee Gaaf booru ni nirɔ na ɲmakitir koonleer mun. Kpanbar Defid din yet kunkɔnkɔnna na nan u saa tɔk saan namm.

³ Ki jab na yet a, “A kan tɔk saan nanti. Li-i tanɲi paakit ki ti ɲmat chiari, datai na baka kii be ti po. Bi-i lekii fit kpii ti bɔkiri, ɲaan bi baka kii be. Fin ɔɔe ki bi mantik loon bin kpi. Fin kpanbar ɔɔ chee ti tusaa piik. Li bo sii ɲan ki fin biar doo ni, kii teent sommir.”

⁴ Ki kpanbar na jiin a, “N saa tun bianɲinba ki i dukin li ɲane.” U yet nnae ɲaan saan set doo na yanɲir boor, ki jab na nyi koonn koonn, li tusir tusir nan kobik kobik.

⁵ Kpanbar na din tur Joab nan Abisai nan Itai mɔb a, “N yaa paak, ii mi ki yin tur n bik Absalom danɲ.” Kunkɔnkɔnna na kur din gbat Defid nba beer kunkɔnkɔnna saakab maan nawa.

⁶ Defid kunkɔnkɔnna na din nyii saan muuk nie, ki saa ɔɔn nan Israel teeb, Efraim muuk ni. ⁷ Defid jab din nyann Israel kunkɔnkɔnna na, ki Israel jab tusaa piinlee kpo li daar. ⁸ Tɔb na din yat tiɲ na kur poe, ki jab bonchiann kpo muuk ni ki chee binba ki bi kpiib tɔb na ni.

⁹ Li yoo manɲe ki Absalom tookit Defid jab na siab, ki jak bontaamm, ki bontaamm na nba yaa wun gar ti-jakper nyakir, ki Absalom yut ɔk tiik na yiinii, ki bontaamm na saan, ɲaan ki Absalom biar ɔɔn sanpaapo.

¹⁰ Ki Defid jab na yeno lau, ki saan wann Joab a, “Chanbaa, n la Absalom, ki u ɔɔn tijakper ɔɲ ni.”

¹¹ Ki Joab jiin a, “A-i bonni lau, bee teen ki a ki kpiiu li boori. N mɔɲe bo saa tura salinkuna piik nan tɔb faarɔ gbann.”

¹² Ki ɔɔn na jiin a, “A lekii bonni saa turin salinkuna tusir, ɲaan n bo kan jii n nuu ki sii kpanbar bik na. Ti kura bo gbat kpanbar nba bo yeen fin nan Abisai nan Itai bianɲinbawa, nan u yaa paak, ɔɔ daa tee u bija Absalom danɲi. ¹³ Mi-i bonni yêť kpanbar mɔb ɲaan kpii Absalom, kpanbar na bo tan saa gbata, kimaan u gbia bont kur, ki a bo kan fit pak ki sommimi.”

¹⁴ Ki Joab yet a, “N ki yaa man biir yoo bonchiann nana ni,” ɲaan jii kpana ɲantaa ki saan ɲmuu Absalom parbiir, yoo nba ki u daa fo ki ɔɔn tijakper paak na.

¹⁵ Ki Joab kunkɔnkɔnna piik lint Absalom, ki ɲmuu kpiiu.

¹⁶ Ki Joab ji peb naatunn ki ɔɔn tɔb na, ki u kunkɔnkɔnna na nyik Israel teeb weiu, ɲaan ɲmat jen u boor. ¹⁷ Bi din jii Absalom gbanant ki lu bootsunsunɲ nba be muuk na nie, ki piin tanɲagbent u paak, ki Israel teeb na kur chiar kun bi ɲei ni.

¹⁸ Absalom nba daa din be u manfoor ni yoo nba na, u din maa joonfoouk ki senn kpanbara baauk ni, ki li tian u sann, kimaan u din ki mɔk bik ki u sii see u sann ni. Li paak ki u din pur joonn manɲ ki gaan nan u sann, ki bi bia daa yir Absalom Tiaru nan dinna.

Defid nba gbat Absalom kuun ki bui fabin bianɲinba

¹⁹ Li taakpaak ni ki Ahimaas, wunba tee Sadok bija na, yet Joab a, “Naant ki man chiar nan labamann na, ki saa wann kpanbar nan Yennu nyinnɔ u datai nuu niɲa.”

²⁰ Ki Joab yetɔ a, “Li ki tee fin kaa saa saan nan labaar na dinna. A tan saa saan nan labaganne dasiar, ɲaan li ki tee dinna kaa, kimaan kpanbar bik kpowa,” ²¹ ɲaan tun u ɲaatoontunnɔ, wunba tee Itiopia nirɔ na a, “Ii saa ki wann kpanbar faa la linba.” Ki toontunnɔ na gbaan tiɲ ni nan baakir, ɲaan fiir chiar saan.

²² Ki Sadok bija Ahimaas yet Joab a, “Li-i lekii tee bianɲinba, n baka kaa nan linba saa baari, chanbaa, ɲaant ki man saan nan labaar na ki saa wann kpanbar.”

Ki Joab boiɔ a, “N bik, bee teen ki a loon ki a saan ki saa yeti? A kan la paatii li paaki.”

²³ Ki Ahimaas bia ɲamm yet a, “Li-i lekii tee bianɲinba, ɲaan n loon ki min saane.”

Ki Joab yetɔ a, “Nann ii saa.” Tɔk, ki Ahimaas chiar tɔkin ɔɔnɔn mɔkir baauk po, ki dɔɲ baar kpanbar Defid boor.

²⁴ Defid din kar doo na nanyer po tammɔb, nan ɔɔn ni tammɔb sinsuuk nie, ki guura na yeno doo ditɔktii na yur paak, ki saa set tammɔb na yur paak. Waa got nanyer po, ki u la jasɔɔ tiin ki baat, u kuukɔ. ²⁵ Ki u tant ki yet kpanbar waa la linba. Ki kpanbar na yet a, “Li-i tee niyeno ɔɔɔie, u baat nan labamanne.” Ki nantatinɔ na tiin ki baat.

26 Ki guurs na bia la jalɔɔ ki u tiin baat u kuukɔɔ, ki u yet tammɔguurs na a, "Gotirii, jalɔɔe tiin u kuukɔɔ ki baat na."

Ki kpanbar na yet a, "U mun bia baat nan labamane."

27 Ki guurs na yet a, "Sinsinn yɔɔ na tiin nan Ahimaas nae."

Ki kpanbar na yet a, "U tee niɲanɔe, ki baat nan labamann."

28 Ki Ahimaas baar kpanbar na boor, ki baa fabin tiɲ ni, u tɔɔnn, ki foontɔ, ɲaan yet a, "Pakin a Yomdaans Yennu wunba te ki a nyann jab nba baar nan mɔyɛtuk a naangboun paak na."

29 Ki kpanbar na boi a, "Li man n bija Absalom-ii?"

Ki Ahimaas jiin a, "Chanbaa, yoo nba ki a kunkɔnkɔn-na saakɔɔ Joab bo tumin na, n bo la ɲmatir be, ɲaan n ki fit bann laa bo tee linba."

30 Ki kpanbar na betɔ a, "Ti saa ki set nna po." Ki u saan set li po.

31 ɲanne ki Itiopia jɔɔ na baar ki tan yet kpanbar a, "Chanbaa, n mɔk labamane ki yaa n wanna. Dinna, Yennu te ki a nyann binba kur yɛt a mɔb nawa."

32 Ki kpanbar na boi a, "Li man n bija Absalom-ii?"

Ki Itiopia jɔɔ na jiin a, "Chanbaa, n sunman linba teentɔ na, lin mun bia teen a datai na kurawa, nan binba kur yɛt a mɔb na."

33 Ki kpanbar na gbanu jek, ki u fiir doo diiuk nba be tammɔb na yur paak, ki saa bui. Waa do yoo nba nae ki u yeen a, "N bija, n bija Absalom. N bija Absalom, mi-i bonni gaar a paak ki kpo, ɲaan ki a be, li bo sii sɔ. N bija Absalom, n bija."

Joab nba tur Defid kpaanii bianjinba

19 Bi din kumii Joab nan kpanbar Defid mɔ fabin Absalom kuun paak.

2 Ki Defid kunkɔnkɔnna nba din mɔk parpeenn li daar, nyannu paak na la parbiir, kimaan bi din gbat li daar nan kpanbar Defid bui fabin, u bija Absalom kuun paak. 3 Kunkɔnkɔnna na din ɲmat kɔɔ doo ni soon nnae, nan kunkɔnkɔnna nba ki bi tuu nyannib ki bin chiar kɔɔ doo ni nan fei bianjinba na. 4 Kpanbar na din pin u numpoe ɲaan bui sanpaapowa, ki yeen a, "N bija, n bija Absalom. Absalom, n bija."

5 Ki Joab saan kpanbar na ɲaak ki saa yetɔ a, "Dinna nba na, a dinn a jab feiwa, jab nba fat a manfoor, nan a bonjai nan bonpoi, nan a poob nan a poobis manfoa na. 6 Ki a ki loon binba loona maan, ɲaan ji loon binba nama. A fiit paanu ni nan a kunkɔnkɔnna na ki tee siar a boori. N bann nan ti kur-i bonni kpo, ɲaan ki Absalom be, li bo sii mana. 7 Mɔtana, ii saa ki saa korin a kunkɔnkɔnna na. N por Yennu sann ni nan li-i tee ki a ki tun nna, li won sii baat wonn sanyɔk na, ki bi sɔɔ ki biar a boori. ɲanne ji sii tee bonbiir nba ki a daa ki ban la a bisin niɲa." 8 Ki kpanbar na fiir saan kar doo na yanjir boor, ki u jab na gbat nan u be leɲ, ki bi kur saan taan ki lintɔ.

Bianjinba ki Defid ɲmat Jerusalem

Tɔn, ki sɔɔ Israel teeb na kur kun bi ɲei niwa. 9 Israel booru ni kur, niib na din nɔɔi nan leeb mɔniate ki yaa, "Kpanbar Defid-e fatit ki nyinnit ti datai nuu ni, ki bia nyinnit Filistia teeb nuu ni. Mɔtana, u chiar nyik digbann nawa, kimaan Absalom paak. 10 Absalom nba ki ti dinnɔ naan a wuu diat na kpakin tɔb niwa. Bee teen ki i ki piak siar ki jiin yin jen nan kpanbar Defid-i?"

11 Ki maan nba Israel teeb kur piak na baar kpanbar Defid. Tɔn, ki u tun mannteeb Sadok nan Abiatar, a bin saan boi Juda saakab a, "Bee teen ki i mei nan yin jiinin n ɲaak ni? 12 Yimme tee n nikpiimm, ki tee n tiɲ booru niib, ki bee ki i ki kakii nan yin jen nanin n ɲaak ni?" 13 Defid bia din betib a bin wann Amasa a, "Fine tee n ninyiar, ki n jikita ki sent Joab seenu ni. Laa nyii dinna ki saa, ki a sii tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ. Li-i tee ki n ki tun nna, Yennu n faa kpin." 14 Kpanbar Defid mɔmaan na din maɲ Juda teeb kur, ki bi tun toonii u boor, a wun ɲmat jen nan u saakab kur.

15 Defid din jente, ki chet Juda teeb nba din baar Gilgal a bin sommɔ ki poonɔɔɔɔɔɔ mɔkir na. 16 Li yoo maɲe ki Gera bija Simei, wunba tee Benjaminn booru ni nirɔ, ki nyii Bahurim na kakit ki baar kɔɔɔɔɔɔ mɔkir boor, a wun chet kpanbar Defid, ɲɔɔ nan Juda teebe din tɔk. 17 U din be nan jab tusire, ki bi tee Benjaminn booru ni niib. Ki Siiba nba tee sɔɔɔ ɲaatoontunɔ na mun din baar nan u bonjai piik nan banɲmu, nan u ɲaatoontunna piinlee, ki bi baar kpanbar Defid boor, kɔɔɔɔɔɔ mɔkir ni. 18 Bi din poot mɔkir nae a bin jii kpanbar nan u ɲaateeb ki poomm, ki bia tun waa loon bianjinba.

Defid nba tun ɲamm ki tur Simei bianjinba

Defid nba yaa wun poot mɔkir na yoo nba, ki Gera bija Simei baa fabin tiɲ ni, u tɔɔnn, 19 ki yet a, "N yomdaans, a nyik chabin biit nba ki n daan tun tura, daar nba ki a daan nyii Jerusalem na. Kpanbar, a nyin-nir a yur ni, ki daa tian li po. 20 Chanbaa, n mi nan n tun biira, li paake ki n tee sinsinn nirɔ nba nyii Israel booru ni ki baar maa min chet fin n yomdaans dinna nba na."

21 Ki Seruya bija Abisai yet a, "Li ɲan ki tin kpi Simei, kimaan u daan sat mɔtont ki tur daans nba ki Yennu gannɔ a wuu tee ti kpanbar nawa."

22 Ki Defid jiin Abisai nan u naa bik Joab a, "Li lai lee. Dinna nba na, i tee n dataie. Li ɲan ki nirɔ n kpo Israel tiɲ na ni dinna nba na-a? Min kaa tee Israel kpanbar dinna nba na-a?" 23 ɲanne ki u yet Simei a, "N pora, a kan kpo."

Defid nba tun ɲamm ki tur Mefibosef bianjinba

24 Ki Mefibosef, wunba tee sɔɔɔ yaaboonn na mun sik a wun chet kpanbar na, ɲaan ki ki wuur u taa, ki bia ki saat u tiar, ki bia ki wuur u liant, laa nyii daar nba ni ki kpanbar na nyii Jerusalem, ki tan tuu waa nyann yoo nba ki ji kunt. 25 Mefibosef nba din nyii Jerusalem ki

baar a wun chet kpanbar na yoo nba, ki kpanbar na boia a, "Mefibosef, bee teen ki a bo ki wein saani?"

²⁶ Ki u jiin a, "N yomdaano kpanbar, a mi nan n tee wabike. N daan yet nan n saa jak n boje ki wei n kpanbar poor, naan ki Siba, wunba tee n toontunno na kpannin. ²⁷ U daan faar faak ki tura ki jiin n po, naan a tee nan Yennu malaka nae. Li paak, tumin linba ki a mi nan li nan. ²⁸ N yomdaano, min nan n yeeja naateeb kur bo jaŋ nan ki a kpita, naan ki a daan te ki ti kaar ki di nana. N ki nan nan man boia sommir po jikii."

²⁹ Ki kpanbar na yet a, "A daa yeen siar jikii. N lor nan fin nan Siiba-e saa biit sool faar."

³⁰ Ki Mefibosef jiin kpanbar a, "Naant ki Siiba n gaar li kur. N yomdaano, faa jen naak ni nan laafia na, li janjima."

Defid nba tun namm ki tur Barsilai bianjinba

³¹ Ki Barsilai, wunba tee Gilead nirɔ na mun nyii Rogelim, ki baar a wun tan somm kpanbar na, ki poono jɔɔdann mɔkir. ³² Barsilai din tee nikpere, ki dii bina piinniin. U din tee gordaano, ki tuu teen kpanbar Defid jeet, yoo nba ki u daan be Mahanaim na. ³³ Ki kpanbar na tan yeto a, "Weimin ki tin saan Jerusalem ki mii saa kii dia-a."

³⁴ Ki Barsilai jiin a, "N manfoor ji kan wei bonchianni, ki bee saa teen ki man weia ki saan Jerusalem-i?" ³⁵ N poŋ ji tee bina piinniime na, ki siar ki teenin manti. Mi-dii ki bia nyuu linba kur, n ki bant li mant. Yanyinna na i yiin, n bia kan gbat. N kpan sii tee jikir kɔɔe ki teen fin n yomdaano kpanbar. ³⁶ N ki nan nan paatii. Li paak, n saa chiana ki gar jɔɔdann mɔkir waaminnae, ³⁷ naan nmat kun n dandoo ni ki saa kpo. Leŋe kpia n baa nan n naa kaat. N bija Kimham-e na, jiimɔ ki wuu sii tuun toonn ki teena, ki a saa nammɔ faa loon bianjinba."

³⁸ Ki kpanbar na jiin a, "N saa jii Kimham, ki u sii be nanin, ki n saa nammɔ faa loon bianjinba. Linba kur ki a loon, n bia saa tun ki tura." ³⁹ Nanne ki Defid nan u jab na kur poot jɔɔdann mɔkir, ki Defid mɔɔt Barsilai tankpin, I ki teen piisin u paak, ki Barsilai nmat kun u dandoo ni.

Bianjinba ki Juda jab nan Israel jab kɔn, kpanbar Defid paak

⁴⁰ Kpanbar na nba din poot mɔkir na ki baar Gilgal yoo nba, ki Kimham poot ki be u boor. Juda jab kur nan Israel jab bɔkire din somm ki poono. ⁴¹ Li din ki weie, ki Israel jab na kur baat kpanbar na boor ki yeen a, "Bee teen ki ti ninjamm nba tee Juda teeb na dukii nan li kpaa nammɔ nan bin somm ki jii fin nan a naateeb nan a jab kur ki pooni jɔɔdann mɔkiri?"

⁴² Ki Juda jab na kur jiin a, "Ti tun nna, kimaan kpanbar na mantik kpiin nante. Bee teen ki i para bee linba na paaki? U ki pat jeet paaki, u bia ki turit siari."

⁴³ Ki Israel jab na namm yet Juda jab a, "Kpanbar Defid lek tee i nikpiimɔe, naan ti kpiin nanc taar piik ki gari. Bee teen ki i ki goriit ki gbooti? I daa tammit nan

I *Bi binberɔ ni, bi din tee nnae ki want lomm.*

timme tee binba bo sint yet nan ti jen nan kpanbar na."

Nanne Juda jab na namm yet want nidantuk nan ninbinmɔnii, ki gaar Israel jab na.

Ki jiin Seba mɔyɛtuk po

²⁰ Kpikipiruk daano nnae din be Gilgal, ki u sann tee Seba, ki tee Bikri bija, ki nyii Benjaminn naakuuk ni. U din peb naatunn ki yiin Israel jab ki yet a, "Defid ki tee ti jɔɔ. Ti kan weio. Naant ki tin kun man." ² Li paake ki Israel jab na ji din yɛt Defid weiu, naan wei Seba. Juda jab na narin din sak ki biar waa Defid-e, laa nyii jɔɔdann mɔkir ki tan tuu Jerusalem.

³ Defid nba din tan baar u naak ni Jerusalem yoo nba, u din jii poobis piik nba ki u guumm u naak nae ki kɔɔmm naagan, naan te ki u kunkɔnkɔnna na guub. U din teemm jeete nan bi bonloŋa, naan u ji din ki ban dɔɔ nammi, ki bi tee nan pakɔi na ki be naak na ni nan bi kuun.

⁴ Kpanbar na din yet Amasa a, "Yiint Juda jab na kur, ki fin nan namm n baar n boor, daananta sinsook ni."

⁵ Amasa din saan a wun yiinibe, naan ki jen yoo nba kpanbar wannɔ na. ⁶ Tɔn, ki kpanbar na yet Abisai a, "Mɔtana, Bikri bija Seba saa daamiit ki gar Absalom nba bo daamiita. Jiin kunkɔnkɔnna ki wei berɔ; nna-i kaa, u saa kɔɔ doi nba mɔk joonpaara na ni, ki botita."

⁷ Tɔn, ki Joab jab nan Keref booru ni jab, nan Pelef booru ni jab, nan kunkɔnkɔncheena na kur nyii ki saan, ki Abisai tee bi saakɔ. Bi din nyii Jerusalem-e ki wei ber Bikri bija Seba. ⁸ Baa din tan baar tanjagbour nba be Gibeonn na yoo nba, ki Amasa chetib. Joab din lia jatiate ki teen siir nan tɔb. U din mɔk jukbanjiak, ki li be took ni ki gaa gbann paak u siak ni. Waa saan tɔɔnn yoo nba ki u jukbanjiak na tɔ nyii, ⁹ ki u yet Amasa a, "N kɔɔ, li manani-i?" naan jii u niiditu ki soor Amasa tian, naan yaa wun mɔɔt u tankpin. ¹⁰ Amasa din ki guu u mɔnɔ nan jukbanjiak nba ki Joab soor u niileu na. Ki Joab nmat u poor paak, ki u mɔɔt nyii. U din kpo li taakpaak nie, ki Joab ji ki nmat pukini.

Tɔn, ki Joab nan u naa bik Abisai ji din wei ber Bikri bija Seba. ¹¹ Joab kunkɔnkɔnna na yeno din biar set Amasa gbanant boor naan yet a, "Wunba kur ta a Joab po, nan wunba kur tee Defid jɔɔ, wun wei Joab."

¹² Amasa din dɔɔ kɔɔ sinsook nie, ki kɔɔn pubir ki lintɔ. Joab jɔɔ na din la nan kunkɔnkɔnna na, wunba kur baar leŋ, din biat see-e, ki u din fuurɔ ki kɔɔn muuk, ki jii chinchenn ki pinɔ. ¹³ Amasa gbanant nba din kɔɔ muuk yoo nba, kɔɔ kur ji din waa Joab poore, ki bi wei ber Seba, wunba tee Bikri bija na.

¹⁴ Seba din chiar ki gar Israel teeb yent kur ni, ki din tan baar Abel Bef Maaka doo ni, ki Bikri yeeja naateeb kur lakin ki weio, ki bi kɔɔ doo na ni. ¹⁵ Joab jab na din gbat nan Seba be doo na ni, ki bi saan a bin loon doo na. Bi din maa dindenne ki lint doo na joonfoouk, naan piin gbii joonn na nyakir a bin lu tin ni. ¹⁶ Poo nba sub din be doo na ni, ki dɔɔnt joonn na paak, naan tant a,

II *Bi binberɔ ni, bi din tee nnae ki want lomm.*

"Gbiintir man, gbiintir man, betir Joab ki wun baar nna. N loon ki min pak nanɔe." ¹⁷ Joab din saan, ki poo na boia a, "Fine tee Joab-ii?"

Ki Joab yet a, "Nn, mine na."

Ki poo na yet a, "Chanbaa, gbiintir maa yaa n paka linba na."

Ki Joab yet a, "N gbiin."

¹⁸ Ki poo na yet a, "Sian yoo bi din tuu yeen a, 'Li-tee ki a loon yan gatu, fan saan Abel doo ni.' Baa set din tuu tee-e na. ¹⁹ Ti doo tee digbanjaanne, li tee Israel mɔsaku nan parmaasir doi na yenne. Bee ki i koor a yin bitiri? I loon yin biir linba tee Yennu yare-e?"

²⁰ Ki Joab jiin a, "Aaii, n kan ban bit koo ki biir i doo."

²¹ Ti lor ki tee nna kaa. Jasɔɔe be ki bi yiu Seba, ki u tee Bikri bija, ki nyii Efraim yent nba mɔk kunkona na ni, ki piin kpikpiruk ki ki sak kpanbar Defid mɔb. Jiin jayenɔɔɔ manj ki turin, ki man nyi doo na ni."

Ki poo na jiin a, "Ti saa jii u yur ki lu gaan joon na paak." ²² Poo na ji din lin niib na boor, doo na ni, ki lor namm, ki bi pot Seba yur ki lu joonn na paak ki tur Joab. Ki Joab ji peb naatunn, ki te ki u jab na nyii doo na ni, ki ɔɔ kur kun u njaak ni. Ki Joab mun nmat saan Jerusalem, kpanbar na boor.

Ki jiin Defid saakab po

²³ Joab-e din tee Israel kunkɔnɔnna saakɔɔ; ki Jehoyada bija Benaya din nmatitir Keref booru nan Pelef booru nba guu kpanbar Defid na. ²⁴ Adoniram-e din gorii mabir toontunna. Ahilud bija Jehosafat-e din tee doo na gbounɔɔbɔɔ, ²⁵ ki Sefa tee kpanbar gbounɔɔbɔɔ, ki Sadok nan Abiatar tee mannteeb, ²⁶ ki Ira, wunba din nyii Jair doo ni na mun bia tee Defid mannteeb na yeno.

Baa kpaii ɔɔɔl yaaboona bianjinba

21 Defid nba din tee kpanbar yoo nba nae, ki kon baa u yent ni binmuna nanta. Nanne ki Defid miar Yennu, ki Yennu jiin a, "ɔɔɔl nan u njaateeb biir nan baa kpaii Gibeonn teeb ki nyinn ɔɔn nawa."

² (Gibeonn teeb din ki tee Israel booru kaa. Bi din tee Amor booru nie, ki tee waamina, ki tee binba ki Israel teeb din senn mɔsonn nan bi sii guub, njaan ki ɔɔɔl koor a wuu boontib, kimaan waa loon Israel niib nan Juda niib na paak.) ³ ɔɔɔl, ki Defid tun yiin Gibeonn teeb na, ki tan boib a, "N saa tun bee ki turini? N loon man piin bonbiir nba ki bi tun turi nae, ki yin fit teen piisin Yennu niib na paak."

⁴ Ki Gibeonn teeb na yetɔ a, "Likirii nan salima kan fit namm timm nan ɔɔɔl njaateeb maami, ti mun bia ki loon ki tin kpi Israel nisɔɔ."

Ki kpanbar Defid bia boi a, "Ki i ji loon man tun bee ki turini?"

⁵ Ki bi jiin a, "ɔɔɔl nba bo loon wun boontit, ki bo kan tenn ti ɔɔɔ ki u mɔk manfoor ki be Israel tin ni na, ⁶ a jii u yaaboona bonjai banlore ki turit, ki tin saan namm Gibeon, Yennu niganntɔɔ ɔɔɔl dandoo ni, ki saa jɔnɔnɔn Yennu ɔɔɔnɔn."

Ki kpanbar na yet a, "N saa jii ki turiwa."

⁷ Njaan Defid nba din senn mɔsonn ki tur Jonatann na paak, ki u din nyik Jonatann bija Mefibosef nba tee ɔɔɔl yaaboonn na. ⁸ U lek din jii Armoni nan Mefibosef, ki bi tee bonjai banlee nba ki Aya bipoo Rispa marib ki tur ɔɔɔl na. U bia din jii ɔɔɔl bipoo Merab bonjai banmu nba ki u marib ki tur Barsilai bija Adriel, wunba din nyii Mehola na, ⁹ ki kubimm Gibeonn teeb. Ki bi lakin kpaii bi banlore manj, ki jɔnɔnɔn kunkonn paak, Yennu ɔɔɔnɔn. Li din tee yoo nba ki bi piin ki jaan jeet nba tee baale nae.

¹⁰ Ki Rispa, wunba tee Aya bipoo, ki tee ɔɔɔl poobik na, din jii ɔɔɔɔɔɔ ki faa u mɔnɔn lanbouɔn tanpiuk paak, siaminba ki gbanankpeena na ɔɔɔ, ki guu yonnu ni, ki mɔnɔn ki siimm, ki nyiɔn mun bonkobot ki fit diibi. U din be dijaan-yooe halii nan naalɔnsaak nba tan baa.

¹¹⁻¹² Filistia teeb poɔn din kpaii ɔɔɔl nan Jonatann, Gilboa kunkonn paaka, ki jɔnɔn ki gbanant Bef-sann doo ni. Ki Jabes teeb nba be Gilead na bɔr jii bi gbanant manje. ɔɔn, Defid nba tan gbat ɔɔɔl njaapoo Rispa nba tun linba na, ki u saan Jabes ɔɔɔndamm boor, ki saa gaar ɔɔɔl nan u bija Jonatann kpaba, ¹³ ki jii kpaba manj, ki bia tikir jab banlore nba ki bi kpaii na kpaba. ¹⁴ Ki bi ji din pii bi kur kpaba, ɔɔɔl baa Kis kaauk ni, ki li be Sela, ki tee Benjamins yent ni. Bi din tun bianjinba ki kpanbar Defid wannibe. Li poor po ki Yennu gat bi miaru ki teen piisin digbann na paak.

Bianjinba ki Defid jab faa ɔɔɔɔɔɔ nan Filistia niwakita

(1 Barkperii 20.4-8)

¹⁵ ɔɔɔl leer bia din be Filistia teeb nan Israel teeb sinsuuk ni. Ki Defid nan u jab saan ki ɔɔn nan Filistia teeb na. ɔɔɔɔɔɔ manj yenn nie ki Defid din bak. ¹⁶ Jawakitir nna din be, ki bi yiu Isibi-benob, ki u kpanyur nba tee kutmɔnt na kpiasu tee nan dii bɔrik-gbina nanta kpiasu na. Ki u bia kub takoobpaann, ki dukin nan u saa fit kpi Defid-a. ¹⁷ Njaan Abisai, wunba tee Seruya bija na, din baar ki taan Defid, ki wor jawakitir na ki kpaii. Defid jab na ji din te ki Defid por nan u ji kan ban saan ɔɔɔɔ. Bi din yet a, "Fine tee Israel dindann, ti ki loon ki a kpo."

¹⁸ Li din ki wei kaawa, ki namm nan Filistia teeb bia faa ɔɔɔ, Gob doo ni. Li yoo manje ki Sibekai, wunba nyii Husa na din kpaii jawakitir nba ki bi yiu Saf na.

¹⁹ ɔɔɔl leer bia din faa namm nan Filistia teeb manj sinsuuk ni, Gob doo ni. Ki El-hanann, wunba tee Jair bija ki nyi Betlehem na, kpaii jawakitir nba nyii Gaaf, ki u sann tee Goliath na. Goliath kpandaauk din gberɔn nan daauk nba tuu ɔɔɔn ki bi dia luu tana nae.

²⁰ Ki ɔɔɔl leer bia faa Gaaf doo ni, ki jawakitir nna be lenj ki loon ɔɔnɔn, ki mɔk niibira njanloob-loob, ki bia mɔk taabira njanloob-loob, ki li kur taan tee piinlee nan nanna. ²¹ U din pak butin Israel teeb, ki Jonatann, wunba tee Defid ninja Sama bija na kpaii.

²² Jawakita banna manj din tee jawakita nba nyii Gaaf na yaaboona, ki Defid nan u jab kpaii.

Ki jiin Defid nyannu yarj po

(Yarj 18)

22 Yennu nba din tinn Defid ki u nyii סכל nan u datalei nuu ni yoo nba, Defid din yin yarj nae ki tur Yennu a:

² Yennu-e tee n guutככ, ki tee n sommtככ nan fat-ככ.

³ Yennu-e tee n guutככ, u nie ki n la fatu; u guun nan naagbankarjir nae, u fiarin ki tintin. נככ tee n tintככ, u guun ki nyintin bonbiir ni.

⁴ N tuu yiin Yennu nba rjan nan dontir nae, ki u nyintin datai nuu ni.

⁵ Kuun fuunn lintima, ki biiru דכ be n paak.

⁶ Kuun darj kaane ki lintin; ki kaauk pii u baruk ki gu-un.

⁷ Maa tuu be parbiir ni, n tuu boi Yennu-e sommir po. U be u rjasaakak nie ki gbat n kunkar, ki gbiint n מכני nba jiin sommir po na.

⁸ Yennu din donn wutoore, ki tingbouj na damm ki jekir,

ki sanpaak bia damm, ki jekir.

⁹ Munyuuk din nyii u miana nie,

ki muyeruk di mupeenu ki nyi u מכב ni.

¹⁰ U din pat sanpagboujo ki sik, ki bunbanchheenn be u taa po.

¹¹ U din be bona nba מככ kpinkpant^I paake,

ki li yukir yiama, ki wonpaaruk saan nanכ.

¹² U din jii bunbanchne ki dakin u מכר,

ki sanpagbounbann nba gbee nan nyun lintכ.

¹³ Ki mupeenu nyi sanyikintii nba be u ככנכ po na ni.

¹⁴ Yennu din tant Yendouj ni, ki ti gbat Yabint Daanכ marj kunkar.

¹⁵ U ככ u peenii ki yat u datai, ki jii sanyikitii ki yatib.

¹⁶ Ki מככgbenjir tij po ji ככ yann,

ki tingbouj na fiakir nyככnt,

yoo nba ki Yennu yakii nan u datai

ki tantir bi paak nan wutoor na.

¹⁷ Yennu tant u nii ki sikin ki nyinnin nyunsunsouj ni.

¹⁸ U fatin n datai nba paar

nan binba namin, ki bi parj garin na nuu ni.

¹⁹ Daar nba ki n be parbiir ni na ki bi worin,

rjan Yennu-e din guurin.

²⁰ Yennu din sommime, ki n nyii ninכני ni,

u din tinnin, kimaan u par mei n paak.

²¹ Yennu teenin paatii, kimaan n tuun linba rjan.

U teenin piisin, kimaan n ki מככ bisiati.

²² N din מככ מככsaku nan Yennu sennii,

ki ki tun bonbiir ki turכ.

²³ N sak ki wei u sennii na kurawa. N ki yet u wannu na.

²⁴ U mi nan n ki מככ bisiat u boori,

ki soor n מכר ki ki tun biiti.

²⁵ Yennu pan paatii, n par nba yeen na paak,

kimaan u mi nan n ki מככ bisiat u boor.

²⁶ Yennu, a loon binba loona nae,

ki tuun rjant ki teen binba kaa biit na.

²⁷ A rjan ki tur binba para yeen, rjan ככנ nan biit damm.

²⁸ A tuu tinn damm nba sikin bi מכר, rjan sikint damm nba donn bi מכר.

²⁹ Yennu, fine tee n fitir, ki te bunbann kpanzir yentu ki teenin.

³⁰ Fine teenin parj, ki n tuu lek n datai, ki teenin yiikoo, ki n tuu nyann bi parj.

³¹ Yennu rjarin, u ככנ rjane, ki u מככmaan tee bar-mכני,

u tee nan naagbankarjir nae ki tur binba kpaanכ sommir po.

³² Yennu כככ tee Yomdaanכ, Yennu כככ tee ti gu-utככ.

³³ Yennu-e teenin parj, ki te ki n ככנ rjan.

³⁴ U te ki n tiin fanu nan piarכ na,

u guun fanu, kunkona nba ככ na paak.

³⁵ U tumiin maa saa ככנ bianjinba, ki n saa fit ככ kut tכrbann.

³⁶ Yennu, fine guun ki tuu tinnin;

a sommire teenin nijaann.

³⁷ Fine guun, ki bi ki fit nyannimi, ki te ki n ki rjat baa.

³⁸ N wei ber n datai ki nyannib,

ki n ki nyikitib nan maa tuu tan biirib,

³⁹ N faa ki biribe tij ni, ki bi ji kan fit fiir,

ki n nyannib, ki bi ככ n כככ.

⁴⁰ Fine turin parj nba ki n ככנ ככנ na,

ki te ki n nyann n datai na.

⁴¹ Fine te ki n datai na chiar ki nyikin

ki n biir binba namin na.

⁴² Ki bi yikin ki loon sommir, rjan כככ kaa ki saa fatib,

ki bi yi Yennu, rjan ki u ki teemm gatu.

⁴³ Ki n nannib ki bi tan tee nan tanbiinii na;

ki n rjmaat bi paak nan ככnjouk ni tant na.

⁴⁴ Fine fat nyinnin niib nba lekin na nuu ni,

ki rjamm rjmakitin, ki n dia n niib,

ki niib nba ki n ki mib na kpanz n jiamm.

⁴⁵ Ki boorganu gbaa n ככככ;

bi-i gbat n kunkar, ki bi saak n מככ.

⁴⁶ Bi yan put rjmate ki bi nyi bi digbanpaara ni,

ki baat rjan jekir.

⁴⁷ Yennu fo. Pakin n fat-כככ Yennu,

ki ככככ כככ nba paar ki tinnin na po.

⁴⁸ Yennu-e te ki n nyann n datai,

ki sikin niib na kur, ki bi be n ככ ni.

⁴⁹ Yennu-e nyintin n datai nuu ni, ki te ki n paar n

datai,

ki guun, ki n nyi biit damm nuu ni.

⁵⁰ Li paak, n saa pak u sanne, niib sinsuuk ni,

n saa yin yaniee ki pak u sann.

⁵¹ Yennu-e teen min kpanbar Defid nyannjaann,

ki jikit u lomm nba kaa paak na,

ki teen min nba ki u gannin na,

nan n yaaboona, ki saa tuu yoo nba kaa paak.

Ki jiin Defid מככbonjoontii po

23 Defid tee Jese bijae, כככ ki Yennu din teenכ ni-jaann, ki u tee wunba ki Jakככ^{II} Yennu marj

^I Bi maan ni, bi yib "cherubim." Bi nyii Yennu boore.

gannɔ ki dinɔ naan. Nɔɔ manje din yin yanmanii ki tur Israel teeb. Defid mɔɔbonjoontkaa manje na a:

² Yennu Seek te ki n pak, ki u mɔɔbona be n jerin paak.

³ Israel teeb Yennu-e pak, wunba guu Israel teeb nae betin a:

“Kpanbar nba dia u niib nan barmɔnii, ki bia diab nan Yentinu

⁴ tee nan yonnu nba tuu nyikintir sanyɔɔk ni, daar nba ki sanpagbant kaa nae, ki bia tee nan saak nba tuu baa gbenn, ki yonnu n nyi ki nyirikit mɔɔt nae.”

⁵ Nna bannue ki Yennu saa teen piisin n maaru paak, kimaan u lor mɔɔlor nba kaa gbennu nanima, ki li tee lor nba kan ban biir, ki tee mɔɔsonn nba kan ban lebit.

Maa loon linba kure na, nne sii tee nyannu, ki Yennu set saa te ki lin teen mɔɔnii.

⁶ Binba ki mi Yennu narin tee nan kunkonii nba ki bi tuu lu nae;

sɔɔ kan fit siir nan niyani.

⁷ Nirɔ n fit sii kunkonii see ki li daanɔ jii kut daauk koo kpann. Bi saa joo kunkonii na muue ki lin di boont.

Ki jiin Defid kunkɔnkɔnwakita po

(1 Barkperii 11.10-41)

⁸ Defid kunkɔnkɔnwakita sanae na: sinsinn kunkɔnkɔnwakitir tee Joseb Basebef, ki u nyii Take-mon, nɔɔɔ din tee tɔɔndaanɔ, jab bantaa na ni. U din jii kpanne ki kɔn nan jab kobii nanniin, ki kpai bi kur, tɔɔb yennkɔɔ ni.

⁹ Wunba din pukin banlee ni ki tee kunkɔnkɔnwakitir bantaa manj ni sann tee Eleasar, ki u tee Dodo bija, ki nyii Aho naakuuk ni. Dasiar nɔɔɔ nan Defid din pakir nan Filistia teeb nba taan leeb ki teen siir nan tɔɔb, ki be Pas Damim na, ki Israel jab chiar, ¹⁰ nɔɔɔ ki nɔɔɔ set ki kɔn nan Filistia teeb na tee-e nan u nii nba tan kar, ki u ki fit kubit u jukbanjiaki. Yennu din tur nyannjaann li daar. Laa din gar nna, ki Israel jab na nmat jen Eleasar nba be siaminba na, ki liat nikpeena na kunkɔntiat.

¹¹ Wunba din pukin kunkɔnkɔnwakita bantaa na ni sann tee Sama, ki u tee Agee bija, ki nyii Harar. Ki Filistia jab din taan be Lehi, siaminba ki toa kpaab be na. Ki Israel jab na din chiar, ¹² nɔɔɔ ki Sama set kpaab manj ni ki kɔn nan Filistia jab ki kpiib. Yennu din tur nyannjaann li daar.

¹³ Laa din tan jan nan bin piin jeet jaanu na, kunkɔnkɔnwakita bantaa din nyii kunkɔnkɔnwakita piintaa ni ki saan Defid boor, Adulam tanfiɔɔk na ni, ki Filistia jab na taan be Refaim baauk ni. ¹⁴ Li yoo manj Defid daa din be jɔɔjaann paake, nɔɔɔ Filistia jasiab yent Betlehem-a. ¹⁵ Nyunnyukuru din soor Defid, ki u yet a, “N sunman ki sɔɔ n saan bunbunn nba kpia Betlehem tammɔɔb na ki finn nyun turin, man nyu.”

¹⁶ Ki kunkɔnkɔnwakita bantaa na yabir ki kɔɔ Filistia jab kaan na ni, ki saa finn nyun, bunbunn nba kpia Betlehem tammɔɔb na ni, ki tan tur Defid. Ki Defid ki

II *Jakɔb sanleere tee Israel.*

nyuu, nɔɔɔ kpaar mɔɔɔ tinj ni, ki li tee piinii ki teen Yennu, ¹⁷ nɔɔɔ yet a, “Yennu, n kan fit nyu nyun nba na. Mi-i nyuu, li sii tee nan n nyuu jab bantaa nba chibin bi saanmanii na sɔɔn nae,” ki yɛt nyunu.

Linba nae din tee toonjaana nba ki kunkɔnkɔnwakita bantaa na tun.

¹⁸ Joab naa bik nba tee Abisai, ki bi naa tee Seruya na, nɔɔɔ din tee kunkɔnkɔnwakita piintaa na tɔɔndaanɔ. U din jii u kpann ki kɔn nan jab kobii nantaa ki kpai bi kur. Bi piintaa na nirj, u sanne din woot ki gar leeb na kur. ¹⁹ Nɔɔɔ din tee kunkɔnkɔnwakitir nba ki u sann doo piintaa na ni, ki bi teenɔ bi tɔɔndaanɔ, nɔɔɔ n sann din ki wokit ki baar kunkɔnkɔnwakita bantaa na.

²⁰ Benaya, wunba tee Jehoyada bija ki nyii Kabseel na, mun din tee kunkɔnkɔnwakitire. U din tun par toona bonchiann. U din kpai Moab kunkɔnkɔnwakita banlee. U ban sik bootuk ni samaatuk daar, ki kpai yanbɔr, ²¹ ki bia kpai Ijpt niwakitir. Ijpt nirɔ na din kub kpanporonj, nɔɔɔ ki Benaya worɔ nan gbajar, ki fat kpann na u nuu ni, ki kpaiu nan kpann manj. ²² Par toona nba ki Benaya, wunba din pukin jab piintaa na ni tume na. ²³ U sann din woot ki gar bi kur, nɔɔɔ u sann din ki woot baar kunkɔnkɔnwakita bantaa na. Defid din te ki u tee u guura saakɔɔ.

²⁴⁻³⁹ Binba nae din tee kunkɔnkɔnwakita piintaa na:

Asahel, ki u tee Joab naa bik, nan El-hanann, ki u tee Dodo bija ki nyii Betlehem, nan Sama nan Eliko ki bi nyii Harod, nan Heles, ki u nyii Pelet, nan Ira, ki u tee Ikes bija ki nyii Tekoa, nan Abieser, ki u nyii Anatof, nan Mebunnai, ki u nyii Husa, nan Salmonn, ki u nyii Aho, nan Mahari, ki u nyii Netofa, nan Heleb, ki u tee Baana bija ki nyii Netofa, nan Itai, ki u tee Ribai bija ki nyii Gibe nba be Benjaminn yent ni na,

nan Benaya, ki u nyii Piratonn, nan Hidai, ki u nyii baat nba kpia Gaas na ni, nan Abialbonn, ki u nyii Araba, nan Asmafef, ki u nyii Bahurim, nan Eliaba, ki u nyii Saalbonn, nan Jasenn bonjai, nan Jonatann, nan Sama, ki u nyii Harar, nan Ahiam, ki u tee Sarar bija ki nyii Harar, nan Elifelet, ki u tee Ahasbai bija ki nyii Maaka, nan Eliam, ki u tee Ahitofel bija ki nyii Gilo, nan Hesro, ki u nyii Kamel, nan Paarai, ki u nyii Arab, nan Igal, ki u tee Natann bija ki nyii Soba, nan Bani, ki u nyii Gaad, nan Selek, ki u nyii Amonn, nan Naharai, ki u nyii Beerof ki tee Joab jatiat diarɔɔ, nan Ira nan Gareb, ki bi nyii Jatir, nan Yuria ki u tee Hef booru nirɔ.

Defid kunkɔnkɔnwakita din taan tee piintaa nan banlore-e.

Defid nba kan nikant bianjinba

(1 Barkperii 21.1-27)

24 Yennu wutoor din doo Israel teeb paak sakyenn ni, ki u te Defid daamiib. Yennu din yet Defid a, "Saant kan Israel teeb nan Juda teeb." ² Tɔn, ki Defid yet Joab, wunba tee kunkɔnkɔnna saakɔ na a, "Jiin a kunkɔnkɔnna saakab na, ki lin namm Israel tiŋ kur po, laa nyii gaŋ po ki saa tuu diitu po, ki kan kunkɔnkɔnna na. N loon man bann baa tee bianjinbae."

³ Ki Joab yet Defid a, "Chanbaa, ŋaant ki a Yomdaano Yennu n te ki Israel teeb n pɔt taar kobik ki gar baa tee bianjinba mɔtana, faa daa be a manfoor ni na. Chanbaa, bee ki a loon ki a kan nikanti?" ⁴ Ŋaan ki kpanbar Defid te Joab nan u kunkɔnkɔnna saakab na sak u mɔb. Ki bi nyii u boor, ki saan a bin kan Israel teeb nba tee kunkɔnkɔnna na.

⁵ Bi din poot ɔɔɔdann mɔkir ki chaan bi kaŋ Aroer ni-diitu po, ki li be baauk na sinsuuk ni, ki tee Gaad yent, ki nyii leŋ ki saan niigaŋ po ki saa baar Jaser, ⁶ ki bia saan Gilead, ki tɔt baar Kades, Hef booru yent ni. Bi bia din saan Dann, ki nyii Dann, ki ji saan yonbaa po ki jiin Sidonn po. ⁷ Bi bia din saan doo nba ki bi maa lintir ki li tee Taya nae, ki bia saan Hif booru doi nan Keenann booru doi kur, ki tan joont baar Beerseba, ki li be Juda niidiitu po. ⁸ Bi din jii ŋmaarii ŋanyia nan daapiinlee-e ki lin digbana na kur po, ki ŋmat jen Jerusalem. ⁹ Joab din jen ki tan wann kpanbar maŋ binba jaŋ nan bin saan tɔb. Ki Israel booru ni tee jab tusaa kobii ŋanniin, ki Juda booru ni mun tee jab tusaa kobii ŋanŋmu.

¹⁰ Ŋaan Defid nba din kan niib na ki gbenn yoo nba, u par din biire, ki u yet Yennu a, "Yennu, n biir nan maa tun linba nawa. Nyikin n biit ki chabin. N tun jatiwa."

¹¹⁻¹² Yennu din pak nan u sɔkinii Gaad, wunba tee kpanbar Defid ninnyɔdaano na a, "Ti saa pak Defid nan n saa wannɔ tubdatu booru muntaae, ki wun gann yennkɔ, ki n saa tun linba ki u gann maŋ." Defid nba fiir sanyɔk ni yoo nba, ¹³ ki Gaad saan u boor ki saa wannɔ linba ki Yennu yetɔ, ki boi Defid a, "A loon ki kome n baa a tiŋ ni bina ŋantaa, koo a loon ki a datai n

wei bera ki a chiar ki nyikib ŋmaarii ŋantaa, koo a loon yiarbiiuko n baa a tiŋ ni daaŋantaa? Mɔtana, dukint li po, ki turin gatu, ki man fit ŋmat wann Yennu."

¹⁴ Ki Defid yet Gaad a, "Barmɔnii, n be daamii nie. N ki loon niib n dat n tubiri. Ŋaant Yennu mɔŋe n dat n tubir, kimaan u mɔk ninbatinu." ¹⁵ Ŋanne ki Yennu te yiarbiiuk baa Israel teeb paak, li daar sanyɔk ni ki tan tuu yoo nba ki ŋkɔ Yennu senn na. Ki Israel teeb tusaa piinlore kpo, laa nyii gaŋ po, ki tan tuu diitu po. ¹⁶ Yennu malaka nba din tant u nuu a wun biir Jerusalem yoo nba, ki ninbaauk soor Yennu nan waa daar niib na tuba na, ki u yet malaka nba kpi niib na a, "Nyikin, nna jaŋa." Malaka na din be Jebus nirɔ nba ki bi yiu Arauna na jarik nie.

¹⁷ Yoo nba ki Defid la malaka nba kpi niib na, ki u yet Yennu a, "Mine tee daano nba biira, mine tun ki kpet. Tatimm na biir bee? A dat min nan n ŋaateeb tuba."

¹⁸ Li daar maŋe ki Gaad saan Defid boor ki saa yetɔ a, "Saant Arauna jarik ni ki saa maa maruŋ binbintir leŋ ki tur Yennu." ¹⁹ Defid din gaar Yennu wannu nba ki Gaad betɔ na, ki fiir saan. ²⁰ Arauna din got ki la kpanbar Defid nan u saakab baat u boor, ki u baa fabin tiŋ ni, Defid tɔkɔn, ²¹ ŋaan boi a, "Chanbaa, bee paake ki a baat n boori?"

Ki Defid jiin a, "N baat maa n daa a jarik nae, ki maa maruŋ binbintir ki tur Yennu, ki lin te Yennu n gɔɔr yiarbiiuk nba kpi niib na."

²² Ki Arauna yet Defid a, "Chanbaa, yentir tiŋ na, ki mann maruŋ ki tur Yennu nan faa loon bianjinba. Naajai nba ki a saa joo muu ki mann maruŋ binbintir paake na, yɔkit nan diboolanbanae na ki a jii joo muu." ²³ Arauna din jii li kur ki tur kpanbar Defid ŋaan yetɔ a, "A Yomdaano Yennu n gaar a maruŋ."

²⁴ Ki kpanbar na yetɔ a, "Aaii, n saa pa bona maŋ paaka. N kan jii linba ki n ki pa li paak ki tur n Yomdaano Yennu, ki li tee maruŋ," ŋaan daa jarik nan naajai na, salimpeenkuna piinŋmu, ²⁵ ki maa binbintir leŋ ki tur Yennu, ki mann maruŋ, ki li tee mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii, binbintir na paak. Ki Yennu gaar u miaru, ki yiarbiiuk nba kpi Israel teeb na gbenn.

1 Kpanbara

Ki jiin 1 Kpanbar gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit kpanbar Defid bina nba din tan joont na poe, nan kpanbar-lia nba din dii naan u poor po. Li bia beerit bianjinba ki Israel naan yent din bokit munlee, ki bokyenn be tij na gaŋ po, ki bi yir Israel naan yent, ki bokleer na be tij na diitu po, ki bi yir Juda naan yent. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe 1 Kiŋs.

Ki jiin kpanbar Defid kpetuk po

1 𐤀𐤊𐤍, kpanbar Defid ji din kpet bonchiann, ki u ŋaatoontunna lek tuu pinɔ chinchena, ŋaan ki waat bia 𐤀𐤊𐤍. **2** Nanne ki u ŋaasaakab na tan yetɔ a, “Chanbaa, ŋaant ki tin lon poobik ki wuu sommita. Wun tuu 𐤀𐤊𐤍 kpiana ki a gbanu-ii ton.” **3** Ki bi din lin Israel yent kur po ki loon sapaanfaŋ, ki din saa la sapaanfaŋ Sunem doo ni, ki u sann tee Abisak, ki baar nana ki tan tur kpanbar Defid. **4** U din fan bonchiann, ki dia kpanbar Defid ki goriɔ, ŋaan kpanbar Defid din ki 𐤀𐤊𐤍.

Bianjinba ki Adonija loon naan

5-6 Absalom din kpoe, ki Adonija ji biar ki tee Defid nan u ŋaapoo Hagif bonjasaakak nba be u manfoor ni. U mun din tee naasinfaje. Defid din ki kpaanɔ, ki u nunii mun din 𐤀𐤊𐤍 nan wun di naan. Ki u kpaan taanii nan taantorit ki bia kpaan jab piinŋmu a bin chianɔ. **7** Ki u din pak nan Joab, wunba naa tee Seruya na, nan Abiatar wunba din tee manntɔ na, ki bi sak a bi saa sommɔ. **8** Nnaan manntɔ Sadok, nan Jehoyada bija Benaya, nan Yennu sokinii Natann, nan Simeɪ nan Rei nan Defid guuteeb na ŋarin din ki taa Adonija po.

9 Dasiar ki Adonija mann maruŋ ki kpil pei nan naajai nan naajabikpamma, siaminba ki bi yi Waauk Tann, ki li kpia nan En Rogel nyuntona na. U din yiin kpanbar Defid bonjalei nae nan kpanbar saakab nba nyii Juda na, a bin baar u mannu jaamm maŋ. **10** Nnaan u din ki baant u baa bik nba tee Solomon na, nan Natann, wunba tee Yennu sokinii na, koo Benaya, koo Defid guuteeb na.

Bianjinba ki Solomon dii naan

11 Ki Natann saan Solomon naa Baf-seba boor ki saa boiɔ a, “A ki gbat nan Hagif bija Adonija dinn u mɔŋ naami-i? Kpanbar Defid ki mi siar ki jiin li po nan waama. **12** Li-i tee ki a loon fan tinn a manfoor ki bia tinn a bija Solomon manfoor, n kpaanae **13** ki fan saan kpanbar Defid boor ki saa boiɔ a, ‘Chanbaa, a ki senn mɔsonjaann nan n bija Solomon-e tan saa gaar a naami-i? Ki li teen nlee ki Adonija ji tan gaar naan

maŋi?’ ” **14** Natann bia din yetɔ a, “Fi-i boiɔ yoo nba, n saa 𐤀𐤊𐤍 ki pak gbeen a maan maŋ.”

15 Nanne ki Baf-seba 𐤀𐤊𐤍 kpanbar Defid didɔɔkɔkɔ ni a wun lau. U din kpet bonchiann, ki sapaamɔ nba tee Abisak, ki nyii Sunem nae din goriɔ. **16** Ki Baf-seba gbaan kpanbar na 𐤀𐤊𐤍. Ki 𐤀𐤊𐤍 kpanbar boi Baf-seba a, “A loon bee?”

17 Ki u jiin a, “Chanbaa, a turin mɔsonn, a Yomdaanɔ Yennu sanni, nan n bija Solomon-e tan saa gaar a naan, **18** ŋaan Adonija poŋ dii naan nawa, ki a ki mi siar ki jiin li po. **19** U mann maruŋo ki kpil pei nan naajai nan naajabikpamma, ki yiin a bonjai nan manntɔ Abiatar nan a kunkɔnkɔnna saakɔ Joab a bin baar jaamm maŋ, ŋaan ki yiin a bija Solomon-i. **20** Chanbaa, Israel teeb kur goriɔe a bin la wunba saa gaar a naan na. **21** Fi-i kii tun siar mɔtana ŋaan tan kpo, bi sii dia min nan n bija Solomon nan ti tee nikpiira nae.”

22 U daa ki pak gbenn kaawa, ki Natann wei baar kpanbar ŋaak na ni. **23** Ki bi yet kpanbar na nan Yennu sokinii na be. Ki Natann 𐤀𐤊𐤍 ki baa fabin tij ni, kpanbar 𐤀𐤊𐤍, **24** ki yet a, “Chanbaa, a yet nan Adonija-e saa gaar a naami-i? **25** Dinna daar na ni, u saan mann maruŋo ki kpil naajai nan pei nan naajabikpamma bonchiann. U yiin a bonjai kure, nan a kunkɔnkɔnna saakɔ Joab, nan manntɔ Abiatar, ki mɔtana bi be leŋ ki di jaamm, ki hoot a, ‘Kpanbar Adonija manfoor n fokit.’ **26** Chanbaa, u ki yiin min ŋarimi. U bia ki yiin manntɔ Sadok koo Benaya koo Solomon-i. **27** Chanbaa, a sak linba na ŋaan ki ki wann a saakab wunba yaa wun gaar a naami-i?”

28 Ki kpanbar Defid yet a, “Yiint Baf-seba ki wun jen 𐤀𐤊𐤍.” Ki u 𐤀𐤊𐤍 ki tan set kpianɔ. **29** Ki u yetɔ a, “N sat mɔb Yennu nba fo na sann ni, wunba nyinnin n daamii kur ni, **30** nan dinna n saa dia mɔsonn nba ki n jii Israel teeb Yomdaanɔ Yennu sann ki senn ki tura nan a bija Solomon-e saa gaar n naan na.”

31 Ki Baf-seba baa fabin tij ni, kpanbar na 𐤀𐤊𐤍, ŋaan yet a, “N Chanbaa kpanbar na manfoor n fokit.”

32 Ki kpanbar Defid tun ki yiin Sadok nan Natann nan Benaya. Baa 𐤀𐤊𐤍 yoo nba **33** ki u yetib a, “Jiin n saakab ki te ki n bija Solomon n jak n tijɔ bontaamm ki yin saan nan Gihonn nyuntonn boor. **34** Leŋ maŋe, Natann nan Sadok saa dinno Israel naan. Li poor po yin pebir naatunn ki hoot a, ‘Kpanbar Solomon man-

foor n fɔkit,³⁵ ki yimm nan ɔɔ n tɔk jen ki wun tan kar n naan binbintir na paak. ɔɔɔɔ saa gaar n naan, ki-maan n gann ɔɔɔɔ maa wuu tee Israel teeb nan Juda teeb kpanbar.”

³⁶ Ki Benaya jiin a, “Li saa tuma, ki a Yomdaanɔ Yennu n gbeenir. ³⁷ Nan Yennu nba be nana bianjinba na, u bia kii be nan Solomonn nna, ki njaan ki u naan n tant ki gar a yar.”

³⁸ Ki Sadok nan Natann nan Benaya nan kpanbar guuteeb na jii Solomonn, ki kaanɔ kpanbar bontaamm na paak, ki saan nanɔ Gihonn nyuntonn na boor. ³⁹ Ki Sadok jii kpan nan seɔ nba ki u bo nyii nann kasii lanbouɔ ni na, ki mɔɔɔ Solomonn paak. Ki bi pebir naatunn na, ki niib na kur hoot a, “Kpanbar Solomonn manfoor n fɔkit.” ⁴⁰ Li poor po ki bi kur waau ki kun, njaan hoot nan parmaasir, ki faa bonmumɔɔɔ, ki fu fuut nba nik tiɔ.

⁴¹ Ki Adonija nan u saamm na nba gbenn bi jaamm yoo nba, ki bi gbat fuut na. Joab nba gbat naatunn mɔɔɔ yoo nba ki u boi a, “Fuut nba fu doo ni na paak tee bee?” ⁴² U saa piak ki gbent na, ki ɔɔɔ manntɔɔ Abiatar bija Jonatann dɔkita. Ki Adonija yetɔ a, “Kɔɔɔ, a tee niɔnɔɔ, a sii baat nan barjaniie.”

⁴³ Ki Jonatann jiin a, “Aaii, ti yomdaanɔ kpanbar Defid dinn Solomonn naama. ⁴⁴ U te Sadok nan Natann nan Benaya nan kpanbar guuteeb nae chianɔ. Bi jakinɔ kpanbar tiɔɔ bontaamme; ⁴⁵ ki Sadok nan Natann dinɔ naan, Gihonn nyuntonn boor. Li poor po ki bi kɔɔ doo ni ki ji hoot nan parmaasir, ki niib na ji yuuk mobit. Li fuute ki i gbia na. ⁴⁶ Solomonn-e ji tee kpanbar. ⁴⁷ Linba bia pukin, kpanbar saakab saan a bin foont ti yomdaanɔ kpanbar Defid, ki yet a, ‘Chanbaa, Yennu n tant Solomonn sann ki lin gar a yar, ki Solomonn naam-ii kpai ki gar a yar.’ Ki kpanbar Defid gbaan u dɔɔɔ paak, ki jiant Yennu ⁴⁸ njaan miar a, ‘Njaan ki tin dont Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, wunba te ki n waas na yeno gaar n naan ki lia, ki ɔɔɔ Yennu te ki n mɔk manfoor ki tan la nna.’ ”

⁴⁹ Tɔɔ, jarjmaanii ji din soor Adonija saamm nae, ki bi yat, ki ɔɔɔ kur soor u ɔɔɔ. ⁵⁰ Ki Adonija mun ji tiin Solomonn jarjmaanii, ki saan kɔɔ Yennu lanbouɔ ni, ki soor maruɔ binbintir na kpini. ⁵¹ Kpanbar Solomonn din gbat nan Adonija tinɔ jarjmaanii ki saan soor maruɔ binbintir na kpini ki dia, njaan yet a, “Sinsinn, n loon kpanbar Solomonn-e n por ki turin nan u kan te ki bin kpimi.”

⁵² Ki Solomonn jiin a, “Li-i tee ki u sikin u mɔɔ ki waan, u yut nan yennkɔɔwa kan guti; njaan wu-u kii sikin u mɔɔ, u saa kpowa.” ⁵³ Li poor po ki kpanbar Solomonn te ki bi baar nan Adonija, ki Adonija tan gbaan u boor, ki Solomonn yetɔ a, “Ti kun.”

Defid kpanjoontik nba ki u tur Solomonn

2 Defid nba ji din yaa wun kpo yoo nba, ki u yiin u bija Solomonn ki turɔ u kpanjoontik a: ² “N ku-un yoo baara. Ii mɔk parcheenn kii wakii, ³ ki tun linba ki a Yomdaanɔ Yennu wanna. Sakin u sennii kur nan laa ɔɔɔ Moses gbouɔ ni na. Ki fi-i saan siaminba kur, a

sii doe bont kur ni. ⁴ Li-i tee ki a sak Yennu mɔɔ, u saa dia mɔsonn nba ki u senn, yoo nba ki u pakin nan n yaaboona saa dia Israel teeb nan yoo nba kaa paak, li-i tee ki bi saak u mɔɔ, ki dia u sennu fanu nan bi para kur nan bi dudukit kur.

⁵ “Siar bia be ki pukin. I tian linba ki Joab din tun ki turin na, ki kpai Israel kunkɔnɔnna saakab banlee, ki bi tee Ner bija Abner, nan Jeter bija Amasa na. I tian waa din kpiib bianjinba, ki ɔɔɔ ki tɔɔ ji kaa, ki jiin pann baa din kpii niib nba tɔɔ yoo na. U din kpii niib nba ki mɔk biite, ki mɔtana mine jii li jikir, ki di li biak. ⁶ A mi faa saa teen bianjinba. Daa te ki u kpenn u Yennaak ku-umi.

⁷ “Njaan a dia Barsilai nba nyii Gilead na waas fanu kii goriib, kimaan bi din dian fanu, yoo nba ki n din tiin ki bɔɔɔ a ɔɔɔ Absalom na.

⁸ “Ki pukin Gera bija Simei, ki u nyii Bahurim doo ni, Benjaminn booru ni, u din porin mɔpora bonchiann, daar nba ki n din saan Mahanaim na, njaan waa din tan chetin ɔɔɔɔɔ mɔkiri ni yoo nba, n din jii Yennu sann ki senn mɔsonjaann ki turɔ nan n kan kpiu. ⁹ Njaan a daa te ki u kɔɔɔ tubdatu. A mi faa saa teen bianjinba. A te bin kpiu.”

Ki jiin Defid kuun po

¹⁰ Defid din kpo, ki bi piiu doo nba ki bi yi Defid doo na ni. ¹¹ U din dii Israel naan ki kar bina piinnae; u din kar Hebronn bina njanlore-e, ki bia kar Jerusalem bina piintaa nan nanta. ¹² Ki Solomonn gaar u baa naan na, ki u naan maɔ kpaat bonchiann.

Ki jiin Adonija kuun po

¹³ Ki Hagif bija Adonija saan Solomonn naa Baf-seba boor, ki Baf-seba maɔ boi a, “A foontii na tee manu foontiie-e?”

Ki u jiin a, “Nn,” ¹⁴ njaan yet a, “N mɔk siar ki loon ki n boia.”

Ki poo na jiin a, “Bia?”

¹⁵ Ki u yet a, “A mi nan n bo tee saa di Israel naame, ki ɔɔɔ kur daan loon nnae, njaan li tan tune ki n waarɔ dii naan na, kimaan li tee Yennu loomme. ¹⁶ Ki mɔ-tana, bonyenn kɔɔ ki n yaa man miar, ki a di sukuru, ki daa miinimi.”

Ki Baf-seba boi a, “Bia bonti?”

¹⁷ Ki u jiin a, “N barimae ki a boi kpanbar Solomonn, n mi nan u kan yêɔ a mɔbe, ki wun turin Abisak, wunba nyii Sunem na, ki man kɔɔɔɔ.”

¹⁸ Ki poo na jiin a, “Li njan, n saa pak nan kpanbar ki somma.”

¹⁹ Ki Baf-seba kɔɔ kpanbar boor a wun saa pak ki somm Adonija. Ki kpanbar na fiir set a wun foont u naa, ki gbaan u tɔɔɔ. Li poor po ki u nmat kar u kok paak, njaan te ki bi jii kaanu ki tur u naa; ki u naa kar u niidiitu po. ²⁰ Ki u naa yet a, “N loon sommire waan a boor ki yaa n boia; dimin sukuru ki daa yêni.”

Ki u boi a, “Li tee bee, n naa, n kan yêti.”

21 Ki u naa jiin a, "Naaant ki a ninja Adonija n gaar Abisak ki turɔɔ." *אבִּיסַחֵךְ*

22 Ki kpanbar na boiɔ a, "Bee ki a beerin nan n jii Abisak ki turɔɔ? A bia tan saa pakin nan n jii naan na ki turɔɔwa. U porɔ tee n *עֲבָרְךָ*, ki manntɔɔ Abiatar nan Joab porɔ taa u poe." 23 Njanne ki Solomonn jii Yennu sann ki sat mɔb a, "Yennu n faa kpin, li-i tee ki n ki te ki Adonija jii u manfoor ki pa waa boi linba po na paaki. 24 Yennu-e kaanin fanu n baa Defid naangbouɔ na paak; u dia u mɔsonn ki jii naan na ki tur min nan n yaaboona. N sat mɔb, Yennu nba fo na sann ni, nan Adonija saa kpo dinnae."

25 Njanne ki kpanbar Solomonn tur Benaya yaak, ki u nyii ki saa kpil Adonija.

Ki jiin Abiatar beru nan Joab kuun po

26 Li poor po ki kpanbar Solomonn yet manntɔɔ Abiatar a, "Ti kun a dandoo Anatof. A tee fan kpoe, njaan n kan te ki bin kpia mɔtana, kimaan yoo nba ki a din be nan n baa Defid na, a din tee wunba gorii Yennu mɔlor lakir na-e, ki fin nan n baa din chentir n baa ninmɔnn kur." 27 Li yoo na ki Solomonn ber Abiatar ki nyinnɔ Yennu mannteeb toona ni, ki li te Yennu nba din pak linba Siilo doo ni, ki jiin mannteeb yudaanɔ Eli nan u yaaboona po na teen mɔnii.

28 Li yoo na ki Joab gbat linba tun na, (u din somm Adonija-e njaan ki somm Absalom-i), ki chiar saan Yennu lanbouɔ ni, ki saa soor maruɔ binbintir na kpini.

29 Ki labaar marɔ nba baar kpanbar Solomonn nan Joab chiar ki saan kɔɔ Yennu lanbouɔ ni, ki be maruɔ binbintir na boor yoo nba, ki Solomonn tun toomu a wun saan ki saa boi Joab ki laan bee ki u chiar saan binbintir boori. Ki Joab jiin a, "N chiar saan Yennu boor, kimaan n tiin Solomonn-e." Njanne ki kpanbar Solomonn tun Benaya a wun saan kpi Joab. 30 Ki u saan kɔɔ Yennu lanbouɔ ni ki yet Joab a, "Kpanbar yet a fan nyi."

Ki Joab jiin a, "Aaii, n saa kpo nnae."

Ki Benaya nmat kpanbar boor ki saa wannɔ Joab nba pak bianjinba.

31 Ki Solomonn jiin a, "Tumin nan nɔɔ Joab nba pak bianjinba na. Kpimɔ ki piuu, ki kɔɔ ji daa ban nyiir min koo Defid yaaboonsɔɔ, Joab nba din kpil niib nba kaat na paaki. 32 Yennu saa dat Joab tubir, niib marɔ kpinu paaka, kimaan u din kpil, ki n baa Defid ki mi li po. Joab din kpil jab banlee nba ki bi binberɔ njan ki gar u yar. Njamme tee Abner, wunba din tee Israel kunkɔnkɔnna saakɔɔ na, nan Amasa, wunba din tee Juda kunkɔnkɔnna saakɔɔ na. 33 Bi kuun tubdatu saa baa Joab nan u yaaboona paake yaayoo nan yaayoo. Njaan Yennu sii tun teen Defid yaaboona nba sii kaar u naangbouɔ na paak nyannu."

34 Ki Benaya saan kɔɔ Yennu lanbouɔ ni ki kpil Joab, ki bi piuu u doo ni, kunkoouk na paak. 35 Kpanbar ji din senn Benaya-e Joab taar ni, ki u tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ, ki jii Sadok nba tee manntɔɔ na ki senn Abiatar taar ni.

Ki jiin Simej kuun po

36 Li yoo na ki kpanbar tun ki yiin Simej ki yetɔ a, "Maan a njaak Jerusalem na, kii be lerɔ ki daa saa siar. 37 Fi-i yaat ki chat gar Kidronn kpenu na, a saa kpoe, njaan fine bia sii mɔk biit."

38 Ki Simej jiin a, "Chanbaa, li njan. N saa tun faa yet linba na." Simej ji din kar Jerusalem-e.

39 Bina njaantaa poor po ki Simej daaba banlee chiar saan Gaaf bat Akis, wunba tee Maaka bija na boor. Ki Simej nba gbat nan bi be Gaaf na, 40 ki u jak u borɔ ki saan bat Akis boor, Gaaf doo ni, ki lon u daaba, ki saa lab ki jen namm. 41 Ki Solomonn nba gbat linba ki Simej tun na, 42 ki u tun yiinɔ ki tan yetɔ a, "N daan te ki a senn mɔsonn Yennu sann ni nan a kan nyi Jerusalem-i, ki n daan kpaana nan fi-i tarɔ tun nna, a saa kpoe. A daan ki sak kaa ki yetin nan a saa wei n mɔbi-i? 43 Bee teen ki a ji tan biir mɔsonn na ki yet n sennu? 44 A mi biit nba kur ki a tun ki tur n baa Defid. Yennu saa dat a tubir li paak. 45 Njaan u saa teen piisime n paak, ki te Defid naam-ii kpil yaayoo nan yaayoo."

46 Li poor po ki kpanbar tur Benaya mɔb, ki u nyii ki saa kpil Simej. Yiikoo kur ji din be kpanbar Solomonn nuu nie.

Bianjinba ki Solomonn miar Yennu yanfoon po

(2 Barkperii 1.3-12)

3 Solomonn din kɔɔ Ijpt kpanbar bipooe ki taan mɔb nan Ijpt kpanbar na. U din jii sapaamɔ nbae ki baar nanɔ, ki u be Defid doo ni nan waa tan maa u njaak, ki maa Yenjiantu njaasaakak, ki bia maa joonjouk ki lint Jerusalem ki gbenn. 2 Yenjiantu njaasaakak daa din kaa, ki niib mann marint binbinta paak jiaak jiaak. 3 Solomonn din loon Yennu, ki gaar u baa Defid kpaanii na, njaan u mun bia din kpil bonkobit ki mann marint binbinta jiaak jiaak paaka.

4 Sian yoo ki u tan saan Gibeonn, ki saa mann maruɔ, kimaan maruɔ binbint-gebenjir din be leje. Yoo nba gar, u din mann mujoonu maruɔ kobii kobii lerɔ.

5 Li daar nyikɔ ki Yennu dɔkit u paak damiit ni, ki boiɔ a, "A loon bee ki man turani?"

6 Ki Solomonn jiin a, "A tun a lonchikɔɔ ki tur a toontunnɔ, n baa Defid, yoo nba gar, ki u din njan, ki mɔk mɔsaku nan baakir, fin nan nɔɔ binberɔ ni, ki a tukin ki wannɔ a lonchikɔɔ nba kaa paak, ki turɔ bonjak ki u kar u naan binbintir paak dinna na. 7 N Yomdaanɔ Yennu, maa lek tee bik ki kan fit dia niib na, njaan a te ki n dii n baa naame ki ji tee kpanbar. 8 Mine ji be niib nba ki a gannib ki teemm a yab na sinsuuk ni na, ki niib na yab ki kaa kanni. 9 Li paak, turimin yanfoon nba ki n saa fit dia a niib marɔ nan barmɔnii, ki bia fit bann bonnann nan bonbiir bɔkitu. Nna-i kaa, n saa teen nlee ki fit dia a niib nba kaa kann na?"

10 Li din marɔ Yennu bonchiann nan Solomonn nba boi yanfoon po na; 11 ki u yetɔ a, "Faa ki boi a tikɔɔ manfofoouk po, ki bia ki boi mɔkint po, koo a datai kuun po, njaan boi yanfoon nba ki a saa fit dia niib fanu

na, ¹² n saa tun linba ki a boi nawa. N saa tura yanfoon nan bannu bonchiann nba ki saak daa ki mi mək li booru, koo ki saak bia kan mi la li booru. ¹³ N bia saa tura linba ki a ki boi li po. A manfoor ni kur a sii mək məkint, ki niib teena baakir ki gar kpanbara kur. ¹⁴ Li-tee ki a sak n mək ki wei n sennii, nan a baa Defid nba din tuun na, n saa tura manfofoouk."

¹⁵ Ki Solomonn yerik gənn ni, ki bann nan Yennu-e pak nann damiit ni. Ki u saan Jerusalem ki saa set Yennu molor lakir na tənn po, njaan mann mujoonu maruŋ nan weinanleeb maruŋ ki tur Yennu. Li poor po ki u teen jaamm ki tur u toontunna saakab kur.

Bianjinba ki Solomonn bu barii nba paar

¹⁶ Dasiar ki poochonchona banlee baar kpanbar Solomonn boor nan maan. ¹⁷ Ki yent yet a, "Chanbaa, min nan poo na be njaer kənn nie, ki n mar bonjak ki saak ki u be. ¹⁸ Li daa nantaa daar ki u mun mar bonjak. Ti banlee na kənn daan be njaak na ni, saak daan kaa ki pukin ti po. ¹⁹ Dasiar nyik ki u tan kpet labir ki nyakin u bik na, ki u kpo. ²⁰ Ki u fiir nyik na ki wokit n bifook na, ki saak ki n kənn, ki u saan biru u dənnu paak, njaan wokit u bikpeenn na ki baar biru n kənn paak. ²¹ Laa yent sanyik ki n fiir man kənn n bik yoo nba, ki saak ki li tee bikpeenne, ki n njaamm got bik na, ki saak ki li ki tee n bik na kaa."

²² Nanne poo kənn na yet a, "Aaii, bik nba fo nae tee n bik, ki bikpeenn na mun tee a kənn."

Ki wunba pak sinsinn na mun yet a, "Aaii, bik nba fo nae tee n bik, njaan ki bikpeenn na tee a kənn."

Ki bi nni nan leeb kpanbar Solomonn numm ni.

²³ Ki kpanbar Solomonn tan yet a, "Yent yaa bifook na tee u kənn, njaan bikpeenn na ki tee u kənn, ki kənn mun yaa bifook na tee u kənn, njaan bikpeenn na ki tee u kənn." ²⁴ Nanne ki u te ki bi kənn ki saa jii saatir. Baa baar nann yoo nba, ²⁵ ki u yet a, "Potir bik nba fo na jina njanlee, ki jii jin-yenn ki tur pooyenn, ki jii leer ki tur pool kənn na."

²⁶ Ki bifook na tik njaan na nba mantik loon u bik na ki li saa gar na, ki u yet kpanbar a, "Chanbaa, daa kpi bik na; jii kənn ki tur pool kənn na."

Njaan ki pool kənn na jii a, "Daa jikit bik na ki teen ti yent; potir bik maruŋ jina njanlee."

²⁷ Nanne ki Solomonn yet a, "Daa kpi bik na. Jiim ki tur poo nba bo pak sinsinn na. Nənn tee bik na naa."

²⁸ Israel niib nba gbat Solomonn dudukit na yoo nba, ki bi tur baakir bonchiann, kimaan bi bann nan Yennu tur yanfoon nba ki u sii bu barii fanuwa.

Ki jii kpanbar Solomonn toontunna saakab po

4 Solomonn-e din tee Israel teeb kur kpanbar, ² ki binba na tee u toontunna saakab:

Mannteeb yudaann din tee Sadok bija Asaria.

³ Ki gbansobira mun tee Sisa bonjai, Elihoref nan Ahija.

Ki doo gbansobir mun tee Ahilud bija Jehosafat,

⁴ ki kunkənnna saak mun tee Jehoyada bija Benaya,

ki mannteeb mun tee Sadok nan Abiatar.

⁵ Ki yent saakab yudaann tee Natann bija Asaria.

Ki kpanbar maaruk tee manntənn Sabud, ki u tee Natann bija.

⁶ Ki kpanbar njaatoontunna saak tee Ahisar, ki wunba gorii doo mətəauk toonn paak mun tee Abda bija Adoniram.

⁷ Kpanbar Solomonn din nyinn jab piik nan banlee-e ki teemm yent saakab Israel tin ni. Njamme din tuu jii jeet bi yent ni, ki baar nann ki tan tur kənn kpanbar nan u njaateeb, ki bi di. Bi din dint kpanbar nan u njaateeb njaamarik njaamarik ki lənt leeb. ⁸ Yent saakab maruŋ sanae na, nan bi yent nba ki bi gorii:

Ben-hur, ki u dia Efraim yent nba mək kunkona na.

⁹ Ben-deker, ki u dia Makas nan Saalbim nan Bef Semes nan Elonn nan Bef Hanann doi.

¹⁰ Ben-hesed, ki u dia Arubof nan Sokof nan doi nba kur be Hefer yent ni.

¹¹ Ki Ben-abinadab, wunba din kənn Solomonn bipoo Tafaf na mun dia Dor yent kur.

¹² Ki Ahilud bija Baana mun dia Taanak nan Megido nan yent nba kur kpia Bef Sann, ki li kpia Saretann doo nba be Jesreel niigaŋ po, ki saan saa baar Abel Mehola doo, nan Jokmeam doo.

¹³ Ki Ben-geber mun dia Ramof nba be Gilead tin ni na, nan doi nba be Gilead ki tee Jair booru ni yent na, (ki Jair mun tee Manase yaaboonn), ki be Argob yent ni ki li be Basann tin ni. Li din tee digbangbera piinloobe, ki bi maa joonjot, ki loon doi maruŋ kur, ki jii kutmənt ki teen li tamməi gankpata.

¹⁴ Ido bija Ahinadab mun dia Mahanaim yent.

¹⁵ Ki Ahimaas, wunba din kənn Solomonn bipool kənn Basemaf na mun dia Naftali yent.

¹⁶ Ki Baana din tee Husai bija wunba mun dia Aser yent nan Bealof doo na.

¹⁷ Ki Parua bija Jehosafat mun dia Isakar yent.

¹⁸ Ki Ela bija Simei mun dia Benjaminn yent.

¹⁹ Ki Uri bija Geber mun dia Gilead yent. Amor teeb bat Sihonn nan Basann bat Og-e din tuu dia yent nba na.

Saakab piik nan banlee na, njaan saakənn yentənn din be ki tee bi kura saakənn, ki gorii Israel tingbouŋ kur paak.

Bianjinba ki Solomonn məkint tant

²⁰ Israel nan Juda niib din yab ki tee nan məkənnan tanbiinii nae, ki di, ki nyu ki mək parpeenn.

²¹ Solomonn yent din nyii Yufrates məkir ki saan tuu Filistia nan Ijpt teeb kpaar. U yent niib kur din pa lam-po ki teen kənn, ki tee u jiamm, u manfoor ni kur.

²² Solomonn nba din loon jeet bianjinba daar kənn ni din tee yonjanin ankəra piinlee nan njanlee-e, nan dii yon ankəra piinna nan njanmu, ²³ nan nei nba ki bi joomm njaak ni piik, nan nei nba ki bi kpaarib muuk ni piinlee, nan pei kobik, ki pukin piarii booru booru nan korii.

²⁴ Solomonn din dia tij nba be Yufrates mɔkir yonbaa po na kure, laa nyii Tifsa doo ni ki saan yonbaa po ki saa baar Gasa doo. Batnba nba din be Yufrates mɔkir yonbaa po na kur din be u nuu nie. Nɔɔ nan digbana nba kook lint na kur din tee yɔɔse. ²⁵ U manfoor ni kur, Israel nan Juda niib kur din be bi yamanie, sɔɔ kur nan u kpaab nan u tilontii.

²⁶ Solomonn din mɔk taanii nba daar torit taanloa tusaa piinnae, nan taanjakitii taanloa tusaa piik nan njanlee. ²⁷ Ki u yent saakab piik nan banlee na, sɔɔ kur nan u njaarik, ki u baat nan jeet nba ki kpanbar nan u njaak kur saa di. Bi din tuu baat nan linba kur ki kpanbar na loone. ²⁸ Bi din tuu baat nan dimɔnii nan kinkaka, siaminba ki bi sii loone, yent kur ni saakɔɔ nan u daar, ki bi dint taanii nba daar taantorit na, nan bonkobit nba tuun toona na.

²⁹ Yennu din tur Solomonn yanfoon nan sukuru nan bannu, ki li kaa bikinu. ³⁰ Solomonn din sub ki gar yandamm nba din nyii yondo po nawa, ki bia sub ki gar Ijijit tij ni subindamm kura. ³¹ Nɔɔe din sub ki gar nisaarii kur. U din sub ki gar Esra nirɔ Etann, nan Mahol waas nba tee Hemann nan Kalkol nan Darda na, ki u sann tant digbanlia kur po. ³² Solomonn din pak bardindena tusaa nantaa, ki u yanii gar tusira. ³³ U din pak tiinii nan bonpipiat po, laa jii Lebanonn kpekii nan bonpipiat nba pia dikpina paak, ki bia pak bonkobit nan nɔɔnii nan bonbubɔkit nan janii po. ³⁴ Batnba nba be durinya kur po din gbat u yanfoon maɔ po, ki tun toonii a bin gbiint u mɔmaan maɔ.

Bianjinba ki Solomonn teen siir a wun maa Yenjiantu nasaakak

(2 Barkperii 2.1-18)

⁵ Taya kpanbar Hiram poɔ din tuu tee kpanbar Defid yɔɔkewa. Waa tan gbat nan Solomonn dii u baa Defid naan yoo nba, ki u tun u taatara Solomonn boor. ² Ki Solomonn jiiin mɔmaan na ki tur Hiram a: ³ "A mi nan kunkɔna nba ki n baa Defid din kɔn nan datai doi nba kook lint na paake teen ki u ki fit maa jiantu nasaakak ki tur u Yomdaanɔ Yennu, halii nan Yennu nba din tan nyann u datai maɔ kur. ⁴ Njaan mɔtana n Yomdaanɔ Yennu tur parmaasir doo kur powa. N ki mɔk datai, ki janmaanii kaa ki jiiin kpikpiruk po. ⁵ Yennu din senn mɔsonn ki tur n baa Defid a, 'A bija nba ki a tan sii kaa a manfoor ni ki man jii a naan ki turɔ nae tan saa maa jiantu njaak ki turin.' Mɔtana n loon man maa jiantu njaak nba ki bi sii jiantir n Yomdaanɔ Yennu leɔe. ⁶ Li paak, tumin a jab Lebanonn ki bin saa kɔɔ kpekii turin. Njamm nan n jabe sii lakin tuun, ki fii loon man pa bianjinba ki tura, n saa pa li bianje. A mi nan n jab ki mi tichɔɔnu nan a jab nba mi bianjinba na."

⁷ Hiram nba din gbat Solomonn maan maɔ, u paar din maɔ bonchiann, ki u yet a, "Pakin Yennu man nan waa tur Defid bonjak nba sub bonchiann, ki u gaar u naan ki ji tee digbanjaann na kpanbar na." ⁸ Njanne ki Hiram tur Solomonn mɔmaan na a, "N gbat a mɔmaan nawa, ki teen siir nan man tun linba kur ki a loon, ki

saa tur kpekii nan naajii. ⁹ N jab saa jii daat maɔ Lebanonn ki saan nann mɔkɔbenjir paak, ki saa lor lor ki pukin mɔkɔbenjir maɔ paak, ki lin tɔkin nyun ki sik baar faa loon sian. Li-i baar leɔ, n jab na saa lotir ki jii tur a jab na. A toonn sii tee fii teen n jab na jeete."

¹⁰ Hiram din tur Solomonn kpekdaat nba ki u loon kur; ¹¹ ki Solomonn mun tur Hiram dii nba ki bi dia tee boroboro na, ki li tee baajii tusaa piinna nan njanba, ki bia turɔ olif tiinii kpan, ki li tee galint tusaa kobik nan piik, ki u dint u jab binn kur.

¹² Yennu din dia u mɔsonn na ki tur Solomonn yanfoon. Manu din be Solomonn nan Hiram sinsuuk ni; ki bi senn mɔsona ki tur leeb.

¹³ Kpanbar Solomonn din nyinn jab tusaa piintaa Israel tij ni, ki teemm mukir toontunna, ¹⁴ ki jii Adoniram ki teenɔ bi saakɔɔ. U din bɔkitib koonn muntaae tusaa piik piik, ki koonn kur tuu di njaarik Lebanonn, njaan jen ki tan di njaarii njanlee njaak ni. ¹⁵ Solomonn bia din mɔk jab tusaa piinniin, ki bi be jɔɔt paak ki koi tana, ki tusaa piinlore mun jikit, ¹⁶ ki jab tusaa nantaa nan kobii nantaa mun tee toonn tɔɔndamm, ki gorii toonn na. ¹⁷ Kpanbar Solomonn din tur mɔb, ki bi kpeer tangbenja nba njan, ki li tee Yenjiantu nasaakak na fiakir yar. ¹⁸ Solomonn toontunna, nan Hiram toontunna, nan Biblos doo ni niibe din njamm tana nan daat nba saa maa jiantu nasaakak na.

Bianjinba ki Solomonn maa Yenjiantu nasaakak na

⁶ Israel teeb nba din nyii Ijijit na, li bina kobii njanba nan piinniin poor po, ki tee Solomonn nba din dii Israel naan li bina njanba njaarii njanlee ni, ki bi yi njaarik maɔ Sif, ki Solomonn piin Yenjiantu nasaakak na maanu. ² Li nɔɔ ni fɔkint din tee taakaabii piintaa, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li sanpaapo fɔkint mun tee taakaabii piik nan njanjmu. ³ Kunkɔɔboor diiuk na din tee taakaabii njanjmu, ki tur nan nasaakak na, ki li yarimu tee taakaabii piik. Li yarimu maɔ nan diiuk na tij din jame. ⁴ Dikpina na din mɔk fɔnae loka ni, ki li waar nanyer po njaan yab nɔɔ ni. ⁵ U bia din maa ditɔɔtii, ki li deen Yennu nasaakak na loka ni nan lanpoor po dikpina, ki ditɔɔtuk kur fɔkint sanpaapo tee taakaabii njanlee, ⁶ ki tij po diit na kur yarimu tee taakaabii njanlee, ki sinsuuk ni yara na yarimu tee taakaabii nantaa, ki linba joont na yarimu tee taakaabii nantaa nan waan. Nasaakak na paapo maarii din farin ki gar tij po maarii, a lin te ditɔɔtii na n fit tɔɔn njan ki li ykɔaa daa kɔɔ dikpinn na ni.

⁷ Tana nba ki bi din jii maa jiantu nasaakak maɔ na, bi din njammir tankpeer-boorewa, a lin te ki jaar nan pai nan kut fuut daa be siaminba ki bi maa njaak maɔ na.

⁸ Tij po diiuk na tammɔb din be jiantu nasaakak na diitu poe, ki taanmaata be ki do diiuk nba waa njanlee na ni nan nantaa na ni. ⁹ Kpanbar Solomonn din gbenn jiantu nasaakak na maanu, ki jii kpek taabii ki pin njaak maɔ. ¹⁰ Ki ditɔɔtii nantaa nba ki li kur fɔkint sanpaapo tee taakaabii njanlee na, bi din maar ki den-

nir jiantu n̄asaakak na nanyer po dikpinne, ki jii kpek taabii ki turir.

¹¹ Ki Yennu yet Solomonn a, ¹² “Li-i tee ki a sak n sennii nan n wannu, n saa tun m̄sonn nba ki n din senn ki tur a baa Defid na ki tura. ¹³ N sii be nan n niib Israel teeb, jiantu n̄asaakak nba ki a maa na ni, ki n bia kan ban nyikib.”

¹⁴ Ki Solomonn gbenn Yenjiantu n̄asaakak na maanu.

Ki jiin n̄asaakak na n̄ak ni n̄ammu po

(2 Barkperii 3.8-14)

¹⁵ Bi din jii kpek taabiie ki piin n̄ak ni dikpinn na, laa nyii li tiŋ po ki saa tuu paapo, ki jii naajik taabii ki n̄amm diiuk na tiŋ ni. ¹⁶ Diiuk nba be n̄ak ni ki bi yi kasii yaa kasii boor na, bi din maar jiantu n̄asaakak na linn poe. Li f̄kint din tee taakaabii piike, ki bi jii kpek daat ki chaan ki b̄kitir, ki daat na nyii paapo ki saa tuu tiŋ. ¹⁷ Diiuk nba din be kasii yaa kasii diiuk na t̄onn po na f̄kint din tee taakaabii piinlee-e. ¹⁸ Kpek taabii nba din chaa ki tee dikpina na, bi din jab daat na paake, ki li naan tipuuk nan lena. Bi din jii kpek taabiie ki piin n̄ak na n̄ak ni dikpina kur, ki li te tana na ji ki nȳk̄ni.

¹⁹ Ki kasii yaa kasii diiuk nba ki bi n̄amm n̄ak na n̄ak ni na tee siaminba ki bi sii sent m̄lor lakir na. ²⁰ Diiuk na f̄kint din tee taakaabii piike, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li f̄kint sanpaapo tee taakaabii piik, ki bi taan li kur po nan salima. Bi din jii kpek taabiie ki piin maruŋ binbintir na. ²¹ Bi din jii salimae ki taan jiantu n̄asaakak na n̄ak ni, ki jii salima jarit ki j̄nn n̄ak ni diiuk na tamm̄b paak, ki n̄ak ni diiuk maŋ mun bia taan nan salima. ²² Jiantu n̄asaakak na n̄ak ni kur, nan maruŋ binbintir nba be kasii yaa kasii diiuk ni na din taan nan salimae.

²³ Bi din jii Olif daate ki nan bona nba m̄k kpinkpant banlee, ki teemm kasii yaa kasii diiuk na ni, ki bi paapo f̄kint tee taakaabii n̄an̄mu. ²⁴⁻²⁶ Bi din jame ki bia naan. Bi din m̄k kpinkpant n̄anlee-lee, ki kpinkpouŋ kur f̄kint tee taakaabii n̄anlee nan waan. Ki kpinkpouŋ kpiŋ nan kpinkponleuk kpiŋ f̄kint tee taakaabii n̄an̄mu. ²⁷ Bi din sennib kasii yaa kasii diiuk na nie, ki bi b̄k̄ leeb, ki bi kpinkpant nba tian n̄anlee na chet leer, diiuk na sinsuuk ni, ki n̄anlee na mun siit dikpina.

²⁸ Ki bi jii salima ki taan bona nba m̄k kpinkpant na. ²⁹ Jiantu n̄asaakak na n̄ak ni dikpina nan n̄ak ni diiuk na dikpina, bi din nan bona nba m̄k kpinkpante, nan kaatii, nan tipuuko li paak. ³⁰ Nan sakii paaka din tee salimae.

³¹ Bi din jii olif taabiie ki kpaa gankpaaba, ki k̄k̄ kasii yaa kasii diiuk na tamm̄b, ki tamm̄b na yur paak tee bonporiŋ. ³² Bi din faŋ gana na nan bonninant nba tee bona nba m̄k kpinkpante, nan kaatii, nan tipuut, ki jii salima ki taan gana na, nan bona maŋ, nan kaatii na. ³³ Tamm̄b nba k̄k̄ jiantu n̄asaakak ni na, bi din jii olif daate ki teen li ganchaata bonpaba. ³⁴ Bi din jii naajik daate ki kpaa ganp̄binkara n̄anlee,

^I Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, n̄an m̄k kpinkpant.

³⁵ ki nan kaatii nan tipuut nan bona nba m̄k kpinkpant li paak, ki taanir nan salima.

³⁶ Bi din n̄amm dindouŋo jiantu n̄asaakak na t̄onn po, ki maa joona ki loon; joona maŋ, bi din tuu teen tanchaabii n̄antaae, n̄an wei nan kpek daat chaabu.

³⁷ Bi din f̄kin n̄ak na n̄maarik nba waa n̄anlee ni ki bi yir Sif na nie, Solomonn naan bina n̄anna ni. ³⁸ Ki n̄maarii n̄anniin ni, li n̄maariki ki bi yi Bul, Solomonn naan bina piik nan yenn ni, ki bi gbenn Yenjiantu n̄asaakak na maanu toona kur, nan baa din lor na. Solomonn din jii bina n̄anlore-e ki maa jiantu n̄asaakak maŋ.

Ki jiin Solomonn n̄ak maanu po

⁷ Solomonn din jii bina piik nan n̄antaae ki maa u tiŋ n̄ak. ²⁻³ Ki digberjir nba ki bi din jii Lebanonn f̄k̄r ni daat ki maa na f̄kint tee taakaabii piin̄mu, ki li yarimu tee taakaabii piinlee nan n̄an̄mu, ki li f̄kint paapo tee taakaabii piik nan n̄an̄mu. Li din m̄k kpek dachaata chaabii n̄antaae, ki chaabu kur tee dachaata piik nan n̄an̄mu, ki kpek dapaatii bia paa li paak. Bi bia din jii kpek daate ki pin, ki li tant ki baar bonbibirit diiuk nba ki dachaata diar na. ⁴ Ki dikpinjara n̄anlee na din m̄k takorbona chaabii n̄antaa-taa. ⁵ Ki ganchaata nan takorbonchaata na tee bonpaba, ki takorbona nba be chaabii na took leer.

⁶ U din teen kinkarboor, ki li f̄kint tee taakaabii piinlee nan n̄an̄mu, ki li yarimu tee taakaabii piik nan n̄an̄mu. U din maa dibik li t̄onn po, ki dachaata dia dibik na ki li pin.

⁷ Bi din maa naakuuk, ki li tee siaminba ki u naan gbant be, ki u kaar bu maan, ki bi yir Buut Diiuk. Bi din jii kpek taabiie ki senn d̄kin li dikpina, ki piin tiŋ po ki saa tuu ȳkaa.

⁸ Ki Solomonn did̄k̄tuk nba be barbudiik na poor po na, u din maar nan baa maa dileet nae. U bia din maa li n̄aaboore ki tur u n̄aapoo nba tee Ijijt kpanbar bipoo na.

⁹ Maarii na kur, ki kpab nan n̄ak na dindongberjir, bi din jii tanjanae ki maa, laa nyii li fiakir ki saa tuu li paapo. Bi din n̄amm tana maŋ k̄k̄r paakewa. Bi din bikine, ki jii sirik ki kpeer n̄amm li n̄ak ni nan li nanyer po kur. ¹⁰ Bi din n̄amm tangberja na k̄k̄r paake ki jii teen li fiakir, ki tanyena f̄kint tee taakaabii n̄anna-na, ki leer nba mun tee taakaabii n̄an̄mu-n̄mu. ¹¹ Bi din bikin ki n̄amm tanliae ki paan li paak, nan kpek daat. ¹² Kpanbar n̄aadindouŋ nan Yenjiantu n̄asaakak n̄ak ni dindouŋ, nan jiantu n̄asaakak na tamm̄k̄k̄kir na maarii kur, bi din tuu teen tana guunu muntaae ki paan kpek daat chaabu.

Ki jiin Huram toonn po

¹³ Ki kpanbar Solomonn tun ki yiin Huram, wunba tee sauk daan̄, ki be Taya doo ni, ki din mi kutm̄nt toonn bonchiann na. ¹⁴ U baa din nyii Taya-e, n̄an li yoo maŋ u baa din kaa u manfoor ni, u mun bia din tuu tee wunba mi kutm̄nt toonne. U naa mun din tee

Naftali booru ni nirɔe. Huram din tee saauk toontunno nba mɔk yame, ki bia mɔk bannu, ki u din sak Solomonn yiinii na, ki sii tee sakurteeb kur saakɔɔ.

Ki jiin kutmɔnt toota ŋanlee na po

(2 Barkperii 3.15-17)

¹⁵ Ki Huram ŋamm kutmɔnt toota ŋanlee, ki li fɔkint sanpaapo tee taakaabii ŋanyia, ki gben taakaabii ŋanloob, ki jiir senn kpian Yenjiantu ŋaak na tammɔb. ¹⁶ U bia din jabir kutmɔnt ŋanlee ki yirin dachaata ŋanlee nba kpia tammɔb na, ki li fɔkint tee taakaabii ŋanlee nan waan waan. ¹⁷ U din nan jarite ki li tuuk leer dachaata na paak, ¹⁸ ki jii kutmɔnt ki ŋamm tilɔɔna ki tabin yenn kɔɔ kur paak.

¹⁹ U din jii kutmɔnt ki jabir, ki li naan tipuuk, ki li fɔkint tee taakaabii ŋanlee, ²⁰ ki jii tɔɔna dachaata nba ki li yura tee bonkunkuna na paak. U din jii kutmɔnt tilɔɔna nba ki u ŋamm nae ki tɔɔnir, chaabu kur kobik kobik dachaatir kur paak.

²¹ Huram din jii kutmɔnt dachaata na ki sennir jiantu ŋasaakak na tammɔb boore. Linba din be diitu po na sann tee Jakinn, ¹ ki linba be gaŋ po na sann mun tee Boas. ^{II22} Ki kutmɔnt nba ki u ŋammir ki li naan tipuuk na mun tɔɔ dachaata na paak.

Ki dachaata na toonn ji gbenn.

Ki jiin kutmɔnt nyunbuuk po

(2 Barkperii 4.2-5)

²³ Huram din maa kutmɔnt nyunbuuk ki li tee bonkunkunn, ki li sumiiu tee taakaabii ŋanlee nan waan, ki yarimu tɔɔk ni tee taakaabii ŋanŋmu, ki li loka ni yarimu tee taakaabii piik nan ŋanŋmu ki lint. ²⁴ Li nanyer po mɔgbana paak, ki u nan kutmɔnt lena ki sennir chaabii ŋanlee, ki li kur nan nyunbuuk na tee yomm. ²⁵ Nyunbuuk na din tɔɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee yur paake. Bantaa din tor bi numm niigaŋ poe, ki bantaa tor yonbaa po, ki bantaa tor niidiitu po, ki bantaa tor yondo po. ²⁶ Nyunbuuk maŋ kpakiiu din tee nan niibifoouk fɔkint nae, ki li mɔgbana tee nan buuk yar nba tee bianŋinba na, ki li mɔgbankookii naan tipuuk. Nyunbuuk maŋ kɔɔ nyun nan bokit tusaa ŋanlee nawa.

Ki jiin kutmɔnt torit po

²⁷ Huram bia din nan kutmɔnt torit piik. Li kur fɔkint din tee taakaabii ŋanlee-lee, ki li yarimu tee taakaabii ŋanlee-lee, ki li fɔkint paapo tee taakaabu nan waan waan. ²⁸ Bi din jii dapabae ki kpaa tukin leer paak ki teenir torit. ²⁹ Ki yanbɔra ninnant nan naajai ninnant nan bona nba mɔk kpinkpant ninnant be linba ki bi jii teen torit na paak. Bonninnant na paapo nan li tiŋ po, bi din nan bonninnanlae. ³⁰ Toruk kur din mɔk kutmɔnt fiia ŋanna na nan kutmɔnt aksir. Li lɔtɔi ŋanna na, kutmɔnt guuta din be ki guu kutsɔŋ na, ki guuta na paak ki bi nan bonninnant. ³¹ Toruk kur din mɔk

I *Bi maan ni, Jakinn nan "u sent" mɔbona naane.* II *Bi maan ni, Boas nan "u paŋ paak" mɔbona naane.*

kantue, ki kutsɔŋ saa fit tɔɔk li paak. Kantu na dokiiu din tee taanmauŋ nan bonjinne, ki li tiŋ po tee niibatu. Bi din nan bonninnante ki lint. ³² Li fiia kpakiiu din tee taanmant ŋanlee-e. Li din be torit na lɔŋ nie, ki li aksir tur nan toruk na. ³³ Li fiia na din naan taantorit fiiae, ki li aksir nan sipukis nan li tukinya kur tee kutmɔnt.

³⁴ Toruk kur din mɔk dabɔɔna nba diar ŋanna tiŋ po lɔtɔi na ni, ki ŋann nan toruk na tur leer. ³⁵ Bonsiar din be li yur paak, ki li yarimu tee nuubatu, ki linba diar ki lintir na, li bondiakara na nan daat na tur nan torit na yomm. ³⁶ Bi din nan bona nba mɔk kpinkpante bondiakara nan daat na paak, nan yanbɔra nan kaatii siaminba kur ki yiar be, ki bia jab jab li kpini. ³⁷ Nna bannue ki bi din nan torit na, bi kur din jame ki naan, ki bia taa booru.

³⁸ Huram bia din nan tatilaŋmanbana piik, ki toruk kur mɔk tatilaŋmanbann. Ki li yarimu tee kpinkpandukina ŋanna na, ki kɔɔ nyun bokit piinna na. ³⁹ U din senn torit ŋanŋmue niidiitu po, ki senn ŋanŋmu nba biar na niigaŋ po, ki jii nyunbuuk na ki senn niidiitu po ki jiin yondo po.

Bona nba din be Yenjiantu ŋasaakak na nie na

(2 Barkperii 4.11-5.1)

⁴⁰⁻⁴⁵ Huram bia din ŋamm boba nan sofira nan senii. U din gbenn toonn kur nba be Yennu ŋasaakak na ni, ki kpanbar Solomonn wannɔ a wun tun na. Waa din tun linba maŋ na:

Toota ŋanlee
nan li bona nba naan ŋmanii ki be toota na paak,
nan jarit nba ki bi luur ki li tuuk leer na,
ki paan dachaatir kur paak nan kutmɔnt tilɔɔna kobii
ŋanna,
ki li kur tɔɔ chaabii ŋanlee-lee, ki lint dachaatir kur,
nan torit piik
nan tatilaŋmanbana piik
nan nyunbuuk
nan naajai ninnant piik nan banlee, ki bi deen nyunbuuk na,
nan boba nan sofira nan senii.

Huram din jii kutmɔnt ki ŋamm bona nba na kur ki tur kpanbar Solomonn, a lii be Yenjiantu ŋasaakak na ni. ⁴⁶ Kpanbar na din te ki bi ŋamm li kur, yɔkboouk nba be Sukof nan Saretann doi sinsuuk ni, kɔɔdann mɔkir baauk ni na. ⁴⁷ Solomonn din ki te ki bi bikin kutmɔnt na yabinti, kimaan li din yab bonchiann, li paak, bi ki bann laa tee bianŋinba.

⁴⁸ Solomonn bia din te ki bi teen salima bona na, Yenjiantu ŋasaakak na ni: li maruŋ binbintir, nan tebul nba ki bi paa boroboro nba ki bi teen Yennu na, ⁴⁹ nan fitsenta piik nba see kasii yaa kasii boor ni na, ki ŋanŋmu be niidiitu po ki ŋanŋmu be niigaŋ po, nan tipuuk, nan fita, nan mubabtii, ⁵⁰ nan nyubitii, nan fita bonŋmakint kara, nan senii, nan senii nba ki bi sii jokit bonnunubit leŋ, nan sipai nba ki bi mɔi muu, nan kasii yaa kasii diiuk na gantabita, nan Yenjiantu ŋasaakak na nanyer po gantabita. Bi din ŋamm linba na kur nan salimae.

⁵¹ Yoo nba ki kpanbar Solomonn gbenn Yenjiantu nasaakak na ni toona, u din jii linba kur ki u baa Defid din jii ki tur Yennu nae, ki ƙƙɔn bonbibirit diit na ni, li salimpeena nan li salimmɔna nan bona nba kur be.

Bianjinba ki bi baar nan mɔlor lakir na Yenjiantu nasaakak na ni
(2 Barkperii 5.2-6.2)

8 Ki kpanbar Solomonn yiin Israel booru saakab nan naakuut saakab kur a bin baar u boor Jerusalem, ki tan jii Yennu mɔlor lakir na, Sayɔnn nba tee Defid digbann na ni, ki saan nann Yenjiantu nasaakak na ni. ² Ki bi kur tikir lanbont jaamm na sakir ni, ɣmaarii ɣanlore nba ki bi yi Etanim na ni. ³ Tɔɔn-damm na kur nba tikir yoo nba, ki mannteeb na wokit mɔlor lakir na, ⁴ ki jii saan nann nasaakak na boor. Ki Liifai teeb nan mannteeb na bia jii Yennu lanbouɣ na nan li bona kur, ki saan nann jiantu nasaakak na boor, ⁵ ki kpanbar Solomonn nan Israel niib na kur lakin mɔlor lakir na boor, ki mann maruɣ, ki kpil pei nan nei bonchiann, bonkobit na din kaa kann. ⁶ Li poor po, ki mannteeb na jii mɔlor lakir na ki ƙƙɔn nasaakak na ni, ki saa bir kasii yaa kasii na ni, bona nba mɔk kpinkpant na luɣ ni, ⁷ ki bi kpinkpant piin lakir na, nan daat nba ki bi puun lakir na ki jii na. ⁸ Wunba kur set ki yekin tammɔb ki took kasii yaa kasii boor na saa fit la daat na joot po, ɣaan wunba set gann po ɣarin kan fit la. (Daat maɣ bia daa be leɣ nan dinna.) ⁹ Siar din kaa mɔlor lakir na ni ki pukin tanpatlai ɣanlee nba ki Moses din kpeen Sainai jɔk boor na, siaminba ki Yennu din lor mɔlor nan Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijpt na.

¹⁰ Yoo nba ki mannteeb din nyii jiantu nasaakak na ni, ki sanpagbouɣ gbee yent dliuk na, ki nyirii, kimaan Yennu baakir be u ɣaak ni. ¹¹ Ki mannteeb ji gbar bin ɣmat ƙƙɔ ki saa tun bi toona. ¹² Solomonn din miar Yennu a:

“Fin Yennu-e jii yonpeeɣ na ki teenir sanpagbouɣ ni, ɣaan ki a loomm ni ki a gann ki be sanpagbant ni nan bunbɔnn ni.

¹³ Mɔtana, n maa jiantu nasaakak nba yabe ki tura, siaminba ki a sii be yaayoo siiyoo.”

Bianjinba ki Solomonn pak maan ki tur niib na
(2 Barkperii 6.3-11)

¹⁴ Niib na nba see leɣ na, ki kpanbar Solomonn ɣmant u numm ki torib, ɣaan miar Yennu piisin bi paak. ¹⁵ U din yet a, “Pakin Israel teeb Yomdaanɔ Yennu. U dia u mɔsonn nba ki u din senn ki tur n baa Defid, yoo nba ki u din yet a, ¹⁶ ‘Laa nyii yoo nba ki n din nyinn n niib Ijpt tiɣ ni na, n din ki gann digbansiar Israel tiɣ na ni ki li tee siaminba ki bi saa maa nasaakak kii jiantirimi, ɣaan n gann fin Defid-e maa fii dia n niib.’”

¹⁷ Solomonn din ɣamm yet a, “N baa Defid din lor nan wun maa nasaakake ki bii jiantir Israel teeb Yomdaanɔ Yennu leɣ. ¹⁸ Nnaan ki Yennu yet a, ‘A mɔk mɔnii nan faa loon fan maa jiantu ɣaak ki turin na,

¹⁹ ɣaan a kan ban maari. A tiɣɣ bijae tan saa maa n jiantu ɣaak maɣ.’

²⁰ “Ki mɔtana, Yennu dia u mɔsonn maɣ. Mine gaar n baa ki tee Israel teeb kpanbar, ki bia maa jiantu boor ki tur Israel teeb Yomdaanɔ Yennu. ²¹ N bia ɣamm siar boor Yenjiantu nasaakak na ni, ki li tee mɔlor lakir na nba be sian, mɔlor lakir nba ki tanpatlai ɣanlee be li ni na, ki tee linba ki bi din sɔb mɔlor nba ki Yennu lor nan ti yeejamm, yoo nba ki u din nyinnib Ijpt na.”

Ki jiin Solomonn Yenmiaru po
(2 Barkperii 6.12-42)

²² Niib na numm ni ki Solomonn saan set binbintir na tɔɔn po, ki donn nii ²³ ɣaan miar Yennu a, “Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, yensau ji kaa sanpaapo koo tingbouɣ na ni, ki tee nan fin na. A dia a mɔlor nan a niib, ki bia wantib a lomm, yoo nba ki bi sak a mɔb nan bi para kura. ²⁴ A dia a mɔsonn nba ki a din senn ki tur n baa Defid na, kimaan dinna a mɔbonn kur teen mɔniwa. ²⁵ Ki mɔtana, Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, n meia nan a bia dia mɔsonleer nba ki a din senn ki tur n baa, ki yet nan yoo kur u yaaboonne sii ƙƙɔ tee Israel kpanbar, li-i tee ki bi ƙƙɔ saak a mɔb nan waa din saak bianjinba na. ²⁶ Li paak, Israel teeb Yennu, ɣaant ki bont kur n tun nan barmɔnii nan faa senn ki tur n baa Defid, wunba din tee a toontunɔ na.

²⁷ “Nnaan Yennu, a set saa fit kii be tingbouɣ na paa-ka-a? Sanpaak na kur gbaa ki yarin ki jaɣ nan fii be leɣi, ki nlee nasaakak nba ki n maa na sii yarin ki jaɣani? ²⁸ N Yomdaanɔ Yennu, n tee a toontunɔ. Gbiintir n miaru, ki tun maa mei ki loon linba dinna na. ²⁹ Ii guu nasaakak na yonnu nan nyiɔk kur, li tee siaminba ki a gann, a bii jiantirae. Mi-i set tor nasaakak na yoo nba ki miara, fan gbiint n miaru. ³⁰ A gbat n miaru nan a niib miaru yoo nba ki bi set tor ɣaak na po ki miara. Faa be a binbeboor yendɔuɣ ni na, a gbat ti miaru ki nyik chab ti biit.

³¹ “Li-i tee ki bi yet a niriɔ tun ki biir u ƙƙɔ, ki bi baar nanɔ a maruɣ binbintir boor, nasaakak na ni, a wun por mɔb nan u ki biir siar, ³² Yennu, faa be yendɔuɣ ni na, a gbiint ki bu ki tur a daaba. A dat wunba mɔk biit na tubir ki lin jaɣ, ɣaan nyik wunba mɔk mɔnii na.

³³ “Li-i tee ki a niib Israel teeb datai nyannib, kimaan baa tun ki biira na paak, ki bi jen a boor ki baar nasaakak na ni, ki miara nan sikiin-n-mɔɣ ki loon nyikin chab, ³⁴ faa be yendɔuɣ ni na, a gbat bi miaru maɣ. Nyikin chab a niib ki jen namm tiɣ nba ki a din jii ki tur bi yeejamm na ni.

³⁵ “Li-i tee ki a niib tun ki biira, ki a soor saak, ki bi nyik bi yanbɔmm ki set tor nasaakak na ki miara nan sikiin-n-mɔɣ, ³⁶ faa be yendɔuɣ ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chab bi kpanbar yanbɔmm nan ɣamm Israel teeb yanbɔmm, ki wannib ki bii tuun linba ɣan. Li poor po ki fin Yennu n te ki saak n baa a tingbouɣ na paak, tingbouɣ nba ki a tur a niib ki li ƙƙɔ tee bi faar na.

³⁷ “Li-i tee ki kon baa tiɣ na paak, koo ki yiarbiuk baar, koo ki wɔruk baar ki koor bonbuburit, koo ki naa-suut baar, koo ki a niib datai worib, koo ki yiarii nan

baatuk baar bi sinsuuk ni, ³⁸ fan gbiint bi miaru. Li-i tee ki a niib Israel teeb yenc dudukit daamiu, ki u be parbiir ni, ki bi tant bi nii jiantu nasaakak na po ki miara, ³⁹ fan gbiint bi miaru marj. Faa be a binbeboor yendou ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chabib, njan sommib. Fin kwe mi nisaarik yan nan u dudukit. A teen kaw kur linba janitwe, ⁴⁰ ki li te ki a niib saak a mab yoo kur nba ki bi be tij nba ki a din tur ti yeejamm na ni.

⁴¹⁻⁴² "Li-i tee ki digbangann niru nba be banfokira gbat a sanjaann na po, nan toonjaana nba ki a tun ki tur a niib, ki baar a wun jiantu ki miara, a jiantu nasaakak na boor, ⁴³ fan gbiint u miaru. Faa be Yendou ni na, a gbat u miaru ki tun linba ki u loon, ki nibooru kur nba be tingbou ni na saa banna, ki sak a mab, nan a niib Israel teeb nba tuun na. Njanne ki bi saa bann nan jiantu nasaakak nba ki n maa nae set tee siaminba ki bi sii jiantira.

⁴⁴ "Li-i tee ki a yet a niib a bin saan kon nan bi datai, ki bi miara, baa lek be siaminba kur, njan set tor digbann nba ki a gann na po, nan jiantu nasaakak nba ki n maa ki tura na, ⁴⁵ fan gbiint bi miaru. Faa be yendou ni na, a gbat bi miaru ki turib nyannu.

⁴⁶ "Li-i tee ki a niib tun biit ki jiin a po, kaw ponj kaa ki ki tuun biiti, ki a wutoor doo, ki a te ki bi datai nyannib, ki teemm yommii, ki saan namm digbangann ni, digbann na-i lekii be banfokira, ⁴⁷ fan gbiint a niib miaru. Baa be tij na ni, bi-i nyik bi yanbomm, njan miara ki fi-it bi biit nan baa tee nkontont nan yanbndamm bianjiba, Yennu, fan gbat bi miaru. ⁴⁸ Li-i tee ki bi mo kaw bi biit paak nan barmonii, tij marj ni, ki set tokin tij nba ki a din tur bi yeejamm na, nan digbann nba ki a gann na, nan njaak nba ki n maa ki tura na, ⁴⁹ fan gbiint bi miaru. Faa be a binbeboor yendou ni na, a gbat bi miaru, kii mok ninbatinu namm. ⁵⁰ A nyik chab bi biit nan bi moyetuk, ki njan bi datai-ii be namm binberj nba njan. ⁵¹ Bi tee a tiorj niibe, niib nba ki a din nyinnib Ijpt, siaminba ki biak bonchiann be na.

⁵² "Yabint Yennu, ii mok ninkpabaun yoo kur, a niib Israel teeb nan bi kpanbar paak, kii gbia bi miaru yoo nba kur ki bi yiina ki loon sommir. ⁵³ Fine gannib booru kur sinsuuk ni, a bii tee a niib nan faa din pak a toontunn Moses ki u pakib, yoo nba ki a din nyinn ti yeejamm Ijpt tij ni na."

Miarjoontik

⁵⁴ Solomonn nba miar Yennu ki gbenn, ki u set maruj binbintir na konn po, siaminba ki u bo gbaan njan donn u nii sanpaapo na, ⁵⁵ ki pak nan kunkosaakar, ki teen Yennu piisin niib nba kur lakin lej na paak. U din yet a, ⁵⁶ "Pakin Yennu nba tur u niib parmaasir nan waa din pak a u saa tun na. U dia u msonjana nba ki u din tur u toontunn Moses na. ⁵⁷ Ti Yomdaan Yennu-ii be nan timm, nan waa din be nan ti yeejamm bianjiba na. U daa ban nyikitit koo ki tammit ti po; ⁵⁸ wun te ki tii saak u mab, ki lin te ki tii be nan waa loon tii be bianjiba na, kii dia u sennii nan u wannu nba ki u din tur ti yeejamm na. ⁵⁹ Ti Yomdaan

Yennu-ii kaw kii tian miaru nan baru nba ki n tur na, kii mok ninbatinu nan Israel teeb nan bi kpanbar yoo kur, nan baa sii loon linba daar kur, ⁶⁰ ki tingbou ni niib kur n bann nan Yennu kaw tee Yennu, ki kaw kaa ki pukin. ⁶¹ Yimm nba tee u niib na, yii kaw kii saak u mab, kii saak u sennii nan u wannu nan yaa tuun bianjiba motana na."

Bianjiba ki bi jii jiantu nasaakak na ki tur Yennu

(2 Barkperii 7.4-10)

⁶² Kon, ki kpanbar Solomonn nan niib na kur mann maruj ki tur Yennu. ⁶³ U din kpil nei tusaa piinlee nan njanlee, nan pei tusaa kobik nan piinlee, ki li tee weinanleeb Yenpiinii. Nna bannue ki kpanbar na nan niib na kur din jii jiantu nasaakak na ki tur Yennu. ⁶⁴ Li daar marj ki u bia namm dindonjouk na sinsuuk ni nan jiantu nasaakak na konn po. Leje ki u mann maruj nba jokit muu munn na, nan jeet Yenpiinii nan bonkubit kpapana, ki li tee weinanleeb Yenpiinii ki tur Yennu. U din mann maruj marj lej, kimaan kutmont maruj binbintir nba ki u maa na din waab nan Yenpiinii na kura n paana.

⁶⁵ Ki Solomonn nan niib na kur dii lanbont jaamm, jiantu nasaakak na boor daa njanlore. Nibur din lakin lej, ki nyii Hamaf konu nba be niiganj po na, nan Ijpt kpaar nba be niidiitu po na. ⁶⁶ Daananniin daar ki Solomonn kunn niib na, ki bi kur dontir Yennu ki kun, kimaan piisin nba ki Yennu teen u toontunn Defid nan u niib Israel teeb paak na.

Bianjiba ki Yennu namm dokit Solomonn paak

(2 Barkperii 7.11-22)

9 Kpanbar Solomonn nba maa Yenjiantu nasaakak, nan naan njaak, nan linba kur ki u loon wun tun na ki gbenn yoo nba, ² ki Yennu namm dokit u paak nan waa din tun bianjiba Gibeonn na, ³ ki yet a, "N gbat a miaru nawa. N namm jiantu nasaakak nba ki a maa na, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin yaayoo nan yaayoo. N sii goriiir ki guur yoo kur. ⁴ Li-i tee ki a saa jiantin nan barmonii nan yanjanin nan a baa Defid nba din tee na, ki saa dia n sennii ki tun linba kur ki n wanna, ⁵ n saa dia msonn nba ki n din senn ki tur a baa Defid, yoo nba ki n din yet nan u yaaboonae sii yoo dia Israel teeb na. ⁶ Njan li-i tee fin koo a yaaboonae na yet n weiu, koo li-i tee ki a yet n sennii nan n mab nba ki n tura na, njan jiantir yenbis, ⁷ njan njanin n saa nyinn n niib Israel teeb tij nba ki n teemm na nie, ki bia nyik jiantu nasaakak nba ki n nammir ki li tee n jiantu boor na. Tingbou na ni nisaarii kur saa yisin Israel teeb, ki diab nan kontont. ⁸ Jiantu nasaakak na saa kpant langbenn, ki wunba gar lej kur, li saa jaar lit, ki u gbanant saa jek ki wun boi a, 'Bee ki Yennu tun nna ki tur tij na nan jiantu nasaakak na?' ⁹ Ki niib saa jiin a, 'Kimaan bi nyik bi Yomdaan Yennu nba din nyinnib Ijpt ki baar namm nna nae. Bi baakit yenbise ki jiantirib. Njanne teen ki Yennu baar nan biak na bi paak.' "

Ki jiin Solomonn nan Hiram molor po

(2 Barkperii 8.1-2)

¹⁰ Solomonn din jii bina piinlee-e ki maa Yenjiantu nasaakak nan u naan njaak na. ¹¹ Ki Taya kpanbar Hiram turɔ kpek nan naajiik daat nan salima nba kur ki u din jii ki tun njei na toona. Laa din gbenn yoo nba ki kpanbar Solomonn jii doi piinlee, ki li be Galilii tij ni, ki tur Taya kpanbar maɲ. ¹² Ki Hiram saan ki saa la doi na, njaan u din ki loon doi maɲi. ¹³ Njanne ki u yet Solomonn a, "N ninja, doi nae ki a turimi-i?" Li paak ki bi yi doi maɲ Kabul. ¹⁴ Hiram din tur Solomonn salinkuna ki li per bɔtoot kobika.

Linba ki Solomonn tun pukin

(2 Barkperii 8.3-18)

¹⁵ Kpanbar Solomonn din jii ninmɔnne, ki toontunna maa jiantu nasaakak nan naan njaak na, ki bia jii tant ki gbeen baauk nba be Jerusalem yondo po na, ki bia maa doo maɲ joonjouk. U bia din te ki bi njam maa doi nba tee Hasor nan Megido nan Geser. ¹⁶ Ijpt kpanbar poɲ din wor Geser ki nyannir ki kpil leɲ niib, ki joor muuwa. Li poor po, ki u jii doo maɲ ki tur u bipoo, ki li tee u poochianpiinii, yoo nba ki u bipoo maɲ din kun Solomonn na. ¹⁷ Ki Solomonn tan njam maa doo na. U bia din jii ninmɔnne ki maa Bef Horonn nba be tij po na, ¹⁸ nan Baalaf nan Tamar, ki li be Juda muuk ni, ¹⁹ nan doi nba ki u birin u jeet, nan doi nba ki u taanii nan u taantorit be na, ki bia maa linba kur ki u loon, Jerusalem nan Lebanonn nan siaminba kur tee u yent. ²⁰⁻²¹ Solomonn din mian Keenann teeb nba ki Israel teeb ki kpiib yoo nba ki bi din gaar bi tij na yaa-boona. Njamme din tee Amor teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Hif teeb nan Jebus teeb. Bi yaaboona tee yommiie nan dinna. ²² Solomonn din ki jii Israel teeb na ki teemm yommii; bi din tee u kunkɔnkɔnnae nan saakab nan njamakit-teebe nan taantorit saakab nan taanjakira.

²³ Saakab kobii njanɲmu nan piinɲmue din dia niib nba tuun miar toonn nba tee Solomonn tanmaanu na.

²⁴ Solomonn njaapoo nba tee Ijpt kpanbar bipoo na nba din nyii Defid doo ni ki baar naan njaak nba ki Solomonn maa ki turɔ na ni, li poor poewa ki Solomonn din jii tant ki gbeen baauk nba be Jerusalem yondo po na.

²⁵ Binn kɔk ni Solomonn din tuu mann mujoonu maruɲ nan weinanleeb maruɲ taar muntaae, binbintir nba ki u maa ki tur Yennu na paak; u bia din jokit bonnunubit ki teen Yennu. Nna bannue ki u din gbenn Yenjiantu nasaakak na maanu.

²⁶ Kpanbar Solomonn bia din kpa njarint, Esiongeber doo ni, ki li kpia Elaf, ki be Akaba mɔk-kpiɲ, Edom tij ni. ²⁷ Ki kpanbar Hiram tun binba tuun mɔkgbenjir paak toonn ki mɔk li yan na, a bin saan kii tuun nan Solomonn jab nba tuun mɔkgbenjir paak toona na. ²⁸ Ki bi saan nan njaruɲ ki saa baar Ofir tij

I Bi maan ni, Kabul nan "yann" mɔbona naane.

ni, ki jen nan salinkuna, ki li kpaui tee nan karwanta baajii kobik nan piinloob nawa, ki tan tur Solomonn.

Bianjinba ki Sieba poobat saan Solomonn boor

(2 Barkperii 9.1-12)

¹⁰ Ki Sieba poobat gbat Yennu nba te ki Solomonn sann doo bianjinba, ki baar Jerusalem a wun tan boi Solomonn buboit nba paar, ki bikinɔ. ² U din tɔk nan niib bonchiann nan laagumiinba, ki bi jii bonnunubit, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan salima bonchiann. Waa baar Solomonn boor yoo nba, ki u boi Solomonn buboit nba kur ki u dukin. ³ Ki Solomonn jiin u buboit na kur. Siar din kaa ki paar nan Solomonn n wann li paaki. ⁴ Ki Sieba poobat na bann Solomonn yanfoon nba tee, ki bia la naan njaak nba ki u maa na. ⁵ U bia din la baa teen jeet nba ki senn ki bi saa di na, nan saakab binbeboor nba ki Solomonn maa, nan waa njamakitir u njaatoontunna be nu bianjinba, nan tiat nba ki bi lia na, nan toontunna nba baat nan jeet na liant, nan maruɲ nba ki u mann Yenjiantu nasaakak ni na, ki li yaar litɔ, ki u gbar foon. ⁶ Njanne ki u yet kpanbar Solomonn a, "Maa gbat linba n tijɲ doo ni ki jiin a po nan a yanfoon po na, li set tee barmɔniie. ⁷ N daan ki teen yada, njaan maa baar n tijɲ ki tan la nan n ninbina nae, ki n ji sak, njaan n daan poɲ ki gbat li bɔkiri; a yanfoon nan a mɔkint na yab ki gar maa daan gbat linbawa. ⁸ A njaapoo yura man bonchiann; ki a toontunna yura bia man nan baa yɔɔ be nana, ki mɔk yaak ki gbiintir a yanfoon maan na. ⁹ N piak dont a Yomdaanɔ Yennu, kimaan u wanna u par nba peen a paak bianjinbawa, li paak, ki u nyinna ki a tee Israel teeb kpanbar. U lomm nba be Israel teeb paak na kaa gbennu, li paak ki u teena bi kpanbar, a fii diab fanu kii bu barmɔnii buut."

¹⁰ Li yoo na ki u jii piinii nba ki u dia na ki tur kpanbar Solomonn: ki salinkuna gar baajii kobika, ki bonnunubit nan tanbinyinyira nba daauk paar mun bia yab halii. Poo na nba din tur Solomonn bonnunubit nba, li din yab ki gar Solomonn nba mi gaar bonnunubit nba kur niib boora.

¹¹ (Ki bat Hiram njarint nba din jii salima nba Ofir tij ni ki baar nann na, mun din jii langberɲ daat nan tanbinyinyira nba daauk paar ki tan turɔ. ¹² Ki Solomonn jii daat na ki teen jaantarii, Yenjiantu nasaakak na ni, nan naan njaak na ni, ki bia jii teen bonmumɔɔt nba tee kɔna nan duuntii ki tur yanyinna. Njanne mantik din tee langberɲ daɲant nba ki bi mi baar nann Israel tij ni. Sɔɔ bia ji din ki ban la li booru.)

¹³ Solomonn din tur Sieba poobat na linba kur ki u loon ki boi li po, ki linba tee kaar piinii ki u piu na daa ki pukin leɲ. Li poor po ki poobat na nan u poorpo jɔɔmu nmat kun Sieba.

Ki jiin kpanbar Solomonn mɔkint po

(2 Barkperii 9.13-28)

¹⁴ Binn kur ni Solomonn tuu la nan salinkuna baajii kobii njanɲmu na, ¹⁵ ki pukin lampo nba ki kpinkpenta pa na po, nan kpinkpouɲ nyɔɔt, nan Arabia tij ni kpan-

bara nba pa linba ki teenɔ u yent paak, nan Israel tiŋ ni yentnba saakab nba pa linba ki teenɔ.

¹⁶ Solomonn din kur naagbankɔŋgbeŋa kobii ŋanlee, ki tuu jii nan salinkuna ŋanlore nawa ki taan naagbankɔŋjir yennkɔɔ paak. ¹⁷ U bia din kur naagbankɔŋbis kobii ŋantaa, ki tuu jii salinkuna ŋanlee ki taan naagbankɔŋ yenn. U din jii li kur na ki teenir ŋaak nba ki bi jii Lebanonn tiŋ ni daat ki maa na nie.

¹⁸ U bia din te ki bi ŋamm naan kok-gbeŋir, ki jii loobnyana ki ŋamm chianyer, ki jii salima ki ŋamm chianleer na. ¹⁹⁻²⁰ Naan kok na din mɔk taanmaata ŋanloobe ki bi ŋmaat ki do li paak, ki bi bia kpeer yanbɔra ninnant ki senn taanmaatir kur kpiŋ, ki yanbɔra ninnant maŋ tee piik nan ŋanlee. Bi din nan naajak yure naankok na poor po, ki nan yanbɔra naankok na gaŋ po nan diitu po. Bi ki mi ŋamm naan kok maŋ booru siar po, tingboun na ni.

²¹ Bi din jii salimae ki ŋamm Solomonn nyun-nyubona kur, ki jeteenbona nba be Lebanonn tiŋ ni daat digbeŋir ni na kur tee salima bona. Bi din ki jii salimpeena ki nan siari, kimaan salimpeena din ki tee siar Solomonn yoo na. ²² U din mɔk ŋarint, ki u ŋarint nan bat Hiram ŋarint lakin tuun. Ki bina ŋantaa kur ŋarint na din tuu jen nan salimmɔna nan salimpeena nan loobnyana nan kpataa nan waaniie.

²³ Kpanbar Solomonn din mɔk yanfoon, ki bia mɔk mɔkint ki gar kpanbara kur, ²⁴ ki tingboun na niib kur din tuu loon bin baar ki tan gbiint yanfoon nba ki Yennu turɔ na. ²⁵ Ki wunba kur baat din tuu dia piiniie, li salimpeena nan salimmɔna nan liant nan jatiat nan bonnunubit nan taanii nan bontaanii. Li din yɔɔ tuun nnae binn kur.

²⁶ Solomonn din mɔk taantorit tusir nan kobii ŋanna, nan taanii nba ki bi jakit tusaa piik nan ŋanlee. U din te ki yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanlia ni. ²⁷ U naan yoo na, salimpeena din nyɔr Jerusalem nan tana nba nyɔr bianjɔnba nae, ki kpekii bia gbee ki yab nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjɔnba na. ²⁸ Kpanbar na toontunnae din gorii ki ŋmakitir taanii nba nyi Musri nan Silisia ki kɔɔ u doo ni, ²⁹ nan taantorit nba din nyi Ijpt ki kɔɔ na. Ki bi din kɔi Hef nan Siria kpanbara taanii nan taantorit, ki taantoruk daauk tee likbina kobii ŋanloob, ki taamm daauk mun tee likbina kobik nan piinŋmu.

Bianjɔnba ki Solomonn nyik Yenjiantu

11 Solomonn din kɔɔ boorganu waas bonchiann. U din kɔɔ Hef teeb bonpoi nan Moab teeb bonpoi nan Amonn teeb bonpoi nan Edom teeb bonpoi nan Sidonn teeb bonpoi ki pukin Ijpt kpanbar bipoo na po. ² U din tan kɔɔntib na, ŋaan kɔɔ Yennu poŋ pakibewa nan bi daa kɔɔnt nibooru maŋ bonpoi, a bi tan saa te ki ŋamm Israel teeb n jiant bi pata na. ³ Solomonn din kɔɔ batnba bonpoi kobii ŋanlore-e, ki bia kɔɔn poobis kobii ŋantaa ki pukin, ki poob na benu te ki u nyik Yenjiantu, ⁴ ki u din tan kpet na, ki kɔɔ ki bi poŋ te ki u jiantir patae, linba din tee boorganu na yenbis. U din ki waa u Yomdaanɔ Yennu fanu nan u

baa Defid nba din waa na. ⁵ U din jiantir Sidonn teeb yenbik Astarte, nan Amonn teeb yenbibiiuk nba tee Molek nae. ⁶ U din tun ki biir Yennu-e, ki ji ki waa fanu nan u baa Defid nba din waa na. ⁷ U din maa jiantboor, kunkonn paak, Jerusalem yondo po, a bii jiantir Moab teeb yenbibiiuk nba tee Kemos na, ki bia maa leer a bii jiantir Amonn teeb yenbibiiuk nba tee Molek na. ⁸ U bia din maa siar boor ki li tee siaminba ki u poob nba tee boorganu bonpoi na sii jokit bonnunubit ki bia mann maruŋ ki teen bi tiŋŋ yenbis.

⁹⁻¹⁰ Israel teeb Yomdaanɔ Yennu nba lek din dɔkit taar munlee Solomonn paak, ki yakii nana a u daa jiantir boorganu yenbis na, ŋaan Solomonn din ki sak Yennu mɔbi, u din yêŋ Yennu jiantue. Li paak, ki Yennu wutoor doo Solomonn paak, ¹¹ ki u yetɔ a, "Kimaan faa miwa, ŋaan yêŋ ki biir mɔlor nba ki a din lor nanin na, ki bia biir n sennu na, n sent mɔsonn nan n saa jii a naangboun na ki tur a saakab na yenc. ¹² Ŋaan a baa Defid paak, n kan tun linba na yoo nba ki a daa be a manfoor ni na, ŋaan n saa tumir yoo nba ki a bija tan saa gaar naan nae. ¹³ N kan gaar a naangboun na kur u boori, n saa tennɔ booru yennkɔɔe, kimaan n toontunna Defid paak, nan Jerusalem doo nba ki n gann ki li tee n yar na paak."

Ki jiin Solomonn datai po

¹⁴ Ŋanne Yennu te ki Hadad, wunba nyii Edom teeb naan ŋaak ni na kɔn nan Solomonn. ¹⁵⁻¹⁶ Bina nba din gar na, Defid din kɔn nyann Edom, ki Joab, wunba tee u kunkonkɔnna saakɔɔ na saan leŋ a wun saa pii bi niib. Nɔɔ nan u jab din biar leŋ ŋmaarii ŋanloob, ki li yoo maŋ bi din kpai kɔɔ nba be Edom yent ni kur, ¹⁷ see Hadad nan u baa toontunna nba tee Edom teeb, ki chian saan Ijpt tiŋ ni na. (Li yoo na Hadad din tee bike.) ¹⁸ Bi din nyii Midiann ki saan Parann ki jaleeb chet, ki taamm leŋ. Li yoo na ki bi somm ki saan Ijpt, ki baar kpanbar na boor. U din tur Hadad tiŋ nan ŋaak nan jeet. ¹⁹ U din soor kpanbar na yɔɔte, ki kpanbar na turɔ u siinii nba tee u ŋaapoo Tapenes waarɔ na, ki u kɔɔkɔ, ²⁰ ki mar bonjak, ki u sann tee Jenubaf, ki Tapenes maŋ dia bik na kpanbar ŋaak, ki kɔɔ nan kpanbar na ŋaawaas lakin be.

²¹ Ki mɔmaan nba tan kɔɔ Hadad tubir ni, Ijpt tiŋ ni, nan kpanbar Solomonn kpowa, ki kunkonkɔnna saakɔɔ Joab bia kpowa na, ki Hadad yet kpanbar na a, "Ŋaant ki man ŋmat kun n doo ni."

²² Ŋanne ki kpanbar na boiɔ a, "Bee? N minna siare ki a loon fan ŋmat kun a doo ni-i?"

Ki Hadad jiin a, "Fin n ŋaan ki man kun." Li yoo na ki u kun u doo ni.

Hadad nba din tee Edom teeb kpanbar na paak, u din tee Israel teeb databiiuko.

²³ Yennu bia din te ki Eliada bija Resonn kɔn nan Solomonn. Resonn din chian ki nyii u chanbaa Soba bat Hadadeser-e boore, ²⁴ ki ji teen u maŋ kangaarnba kɔɔndaanɔ. (Linba na din tun, ki kɔɔ Defid kɔn nyann Hadadeser-a, ki kpai u jab nba nyii Siria na kur.) Resonn nan u niib din saan kar Damaskus-e, ki u niib na dinna

Siria naan. ²⁵ U din tee Israel teeb dataake, yoo nba ki Solomonn din be u manfoor ni na.

Bianjinba ki Yennu tur Jeroboam mɔsonn

²⁶ Jabɔ nba bia kɔn nan Solomonn tee u ɲaasaakab yenɔe, Nebat bija, ki u sann tee Jeroboam, ki u nyii Sereda, ki li be Efraim tinj ni. U naa din tee pakɔɔke, ki u sann tee Serua.

²⁷ Mɔyêtuk maɲ labaare na: Solomonn din jikit tant ki gbeent baauk nba be Jerusalem yondo po nae, ki bia ɲamii maa doo na joonjouk.

²⁸ Jeroboam mun din tee naasimɔ nba mɔk paɲe, ki Solomonn bann nan u tuun fanu, ki jiiu teenɔ ninmɔnn toontunna na saakɔɔ, Manase nan Efraim booru yent ni kur. ²⁹ Dasiar ki Jeroboam tan nyii Jerusalem ki paa sɔnu, ki Yennu sɔkinii Ahija, wunba nyii Siilo na chetɔ, u kuukɔɔ, sɔnu paak, muuk niwa. ³⁰ ɲanne ki Ahija liat u liatpaann nba ki u lia na, ki pat patir chaba piik nan ɲanlee, ³¹ ɲaan yet Jeroboam a, "Jiin chaba piik ki teen a yar, kimaan Israel teeb Yomdaanɔ Yennu piak a, 'N saa fat naan na Solomonn boore ki tura booru piik.

³² Solomonn saa biar nan booru yennkɔɔ, kimaan n toontunna Defid paak, nan Jerusalem nba ki n gannir ki li tee n ticɲ doo Israel tingbouɲ kur ni na paak. ³³ N tuun linba na, kimaan Solomonn nba yêtin, ɲaan jiantir boorganu yenbis nba tee Sidonn poochi-ankperik Astarte, nan Moab teeb tingbann Kemos, nan Amonn teeb tingbann Molek na paak. Solomonn yêt n mɔba. U tun biit ki turima, ki ki dia n sennii nan n ɲmakita, nan u baa Defid nba din dia na. ³⁴ ɲaan n kan fat naan na kur Solomonn boori, n saa te ki wuu mɔk yiikoo u manfoor ni kur. N saa tun linba na kur, kimaan n toontunna Defid nba ki n gannɔ ki u dia n sennu nan n ɲmakita fanu na paak. ³⁵ N tan saa fat naan na Solomonn bija boore, ki tura booru piik. ³⁶ ɲaan n saa te ki Solomonn bija-ii dia booru yennkɔɔe, ɲanne saa te ki mii mɔk Defid yaaboonn yoo kur, ki u dia Jerusalem doo nba ki n gann ki bi jiantirin leɲ na.

³⁷ Jeroboam, n saa dinna Israel naan, ki a sii dia yent maɲ kur, faa loon bianjinba. ³⁸ Li-i tee ki a sak n mɔb fanu ki waa n sennu ki tuun linba saa maɲin, ki li-i tee ki a tuun linba ki n wanna, nan n toontunna Defid nba din tuun na, n sii kɔɔ be nanae. N saa dinna Israel naan, ki te ki a yaaboona-ii kɔɔ kii di Israel naan, nan maa tun bianjinba ki tur kpanbar Defid na.

³⁹ Solomonn biit paake ki n saa dat Defid yaaboona tuba, ɲaan li bia kii tee yoo kur kaa.' "

⁴⁰ ɲanne ki Solomonn ji loon wun kpi Jeroboam, ki u chiar ki saan bɔr Ijpt kpanbar Sisak boor, ki be leɲ nan yoo nba ki Solomonn tan kpo.

Ki jiin Solomonn kuun po

(2 Barkperii 9.29-31)

⁴¹ Linba kur ki Solomonn din tun pukin, u binberɲ nan u yanfoon po, li sɔb ki be kɔɔ Solomonn Barkperii gbouɲ ni. ⁴² U din tee kpanbar, ki be Jerusalem ki dia Israel tingbouɲ bina piinna. ⁴³ U din tan kpo, ki bi piiu Defid doo nie, ki u bija Rehoboam gaar u naan.

Ki jiin booru nba be gaɲ po na mɔyêtuk po

(2 Barkperii 10.1-19)

¹² ɲanne ki Rehoboam saan Sekem, siaminba ki Israel teeb nba be gaɲ po na tikir a bin dinno naan. ² Yoo nba ki Nebat bija Jeroboam, wunba din chiar saan Ijpt ki saa bɔr, a kpanbar Solomonn daa laato na nba tan gbat nna maɲ, ki u nyii Ijpt ki jen.

³ ɲanne booru nba be gaɲ po na tun ki yiin Jeroboam, ki bi kur tɔk saan Rehoboam boor ki saa yetɔ a, ⁴ "A baa Solomonn din diat nan tonue, ki jintit jik-kpiata. Li-i tee ki a saa sak ki jika maɲ n fukit, ki binberɲ-ii ban ki turit, ti bo sii tee a jiamme, ki baakita."

⁵ Ki u yetib a, "Ti jen daa ɲantaa daar ni, ki n saa turi gatu." Ki bi yaat kun.

⁶ Ki kpanbar Rehoboam pak nan saakab nba tuu ɲmakitir u baa, kpanbar Solomonn na a, "Kpaanlanne ki n saa jiin tur niib na?"

⁷ Ki bi turɔ gatu a, "Li-i tee ki a loon fan dia niib na fanu, turimm gatɲanu, ki jiin bi loomm po, ki bi sii waa-ae yoo kur."

⁸ ɲaan u din yêt saakab kpaanii nae, ɲaan saan u leeb nba tee u waakir, ki bia ji tee u ɲmakit teeb na boor, ⁹ ki boib a, "I saa kpaanin ki man tun nlee? N saa pak nlee ki tur niib nba yaa man ɲaan ki bi jika-ii fukii na?"

¹⁰ Ki bi jiin a, "Linba ki a saa pakibe na: 'N niibisiik-patik gberɲ ki gar n baa siak,' ¹¹ ki bia wannib a: 'N baa din jinti jik-kpiatae, ɲaan min ɲarin saa jinni linba kpai ki gar nna. U din dia mimmiinne ki booi, ɲaan min ɲarin sii dia gbanne ki booi.' "

¹² Daa ɲantaa daar ni ki niib na nan Jeroboam jen kpanbar Rehoboam boor, nan waa daan sennib bianjinba na. ¹³ Ki kpanbar Rehoboam yêt nikpera kpaanii na, ɲaan pak nan niib na kunkɔɔchik. ¹⁴ U din gaar naasimm na nba wannɔ bianjinba nae, ki yet a, "N baa din jinti jik-kpiatae, min saa ɲamm pukin jika na kpiasue. U din booi mimmiinne, ɲaan min sii booi naagbanne." ¹⁵ Li din tee Yennu loomme, nan wun tun linba ki u din te ki u sɔkinii Ahija, wunba nyii Siilo na, pak ki tur Nebat bija Jeroboam na. ɲanne din teen ki kpanbar na ki gbiint niib nba loon linba na.

¹⁶ Ki niib na nba la nan kpanbar na kan sak ki turib na, ki bi gaan jat ki yeen a, "Defid nan u ɲaateeb n sik tinj ni. Bi ban tun lanne ki turiti? Israel teeb, ɲaant ki tin kun man, ɲaant ki Rehoboam-ii dia u mɔɲ."

Li yoo na ki Israel teeb na yêt Rehoboam, ¹⁷ ki nyikɔ, ki u ji dia niib nba be Juda yent ni na kuukɔɔ.

¹⁸ ɲanne ki kpanbar Rehoboam tun Adoniram, wunba din tee ninmɔnn toona saakɔɔ na Israel teeb boor, ɲaan bi din jaato tanae ki kpii. Li yoo na ki Rehoboam kakit ki kɔɔ u taantoruk ni, ki chiar saan Jerusalem.

¹⁹ Laa nyii li yoowa, Israel digbana nba be gaɲ po na niib ji tee mɔyêt damme ki tur Defid naangbouɲ.

²⁰ Israel teeb na nba gbat nan Jeroboam nyii Ijpt ki jen na, ki bi yiin bi tintaankaanu ni, ki dinno Israel naan. Juda booru ni kɔɔe din biar ki waa Defid yaa-boona.

Ki jiin Semaya nba buntir Yennu maan na po

(2 Barkperii 11.1-4)

²¹ Rehoboam nba din baar Jerusalem yoo nba, ki u yiin jab nba mi kɔnn fanu, tusaa kobik nan piinniin, ki bi nyii Juda booru nan Benjaminn booru ni. U din loon wun faa tɔbe, ki la nyannu ki gaar Israel teeb yent nba be gaŋ po na. ²² Njanne Yennu yet u sɔkinii Semaya ²³ a wun pak mɔmaan na ki tur kpanbar Rehoboam, nan Juda booru kur, nan Benjaminn booru kur a, ²⁴ "I daa kɔn nan i tɔŋ ninjamm nba tee Israel teeb na. I kur-ii kun man. Linba tun na tee n loomme." Ki bi sak Yennu mɔb ki ji ŋmat kun.

Bianjinba ki Jeroboam yê Yennu mɔb

²⁵ Israel booru kpanbar Jeroboam din ŋamm Sekem doo, ki li be Efraim yent nba tee kunkona na ni, ki kar leŋ waan. Li poor po ki u fiir leŋ ki saan ŋamm Penuel doo. ²⁶⁻²⁷ U din pak ki tur u mɔŋ a, "Laa tee bianjinba mɔtana na, li-i tee ki n niib na saan Jerusalem ki saa mann maruŋ ki tur Yennu, jiantu ŋasaakak ni, bi saa jii baakir na ki tur Juda kpanbar Rehoboam-e, ŋaan kpın." ²⁸ Waa dukin nna ki u jii salima, ki maa naajabis ban-lee, ki yet u niib na a, "Li paar ki turi nan yii tuu kii saa Jerusalem kii jiantir Yennu. Israel teeb, i yennii nba nyinni Ijipt nae na." ²⁹ U din senn salima naajabis na yent Betel-e, ki senn lɔk na Dann. ³⁰ Ki niib na saa jiantir naajabis maŋ, Betel nan Dann doi ni, ki li tee bi-it. ³¹ Jeroboam bia din maa jiantboa kunkona paak, ki gann niib nba ki tee Liifai booru ki teemm mannteeb.

Ki jiin Betel doo ni jiantu biiru po

³² Jeroboam bia din nyinn jiantu jaamm daar, ki li baat ŋmaarii ŋanniin, dapiik nan ŋanŋmu daar, ki li tee nan Juda jaamm na. U din tuu mann maruŋo, binbintir nba be Betel na paak, ki tur salima naajabis nba ki u maa na, ki jii mannteeb ki kaamm Betel maŋ, ki bi tu-un mannu boa nba ki u maa na ni. ³³ Ki ŋmaarii ŋanniin ni, dapiik nan ŋanŋmu daar, daar nba ki u tɔŋ gann na, ki u saan Betel maŋ ki saa mann maruŋ binbintir na paak, ki li tee jaamm nba ki u senn ki tur Israel teeb na.

13 Ki Yennu te ki u sɔkinii nyii Juda ki saan Betel ki saa baar sɔk Jeroboam see binbintir na boor, a wun mann maruŋ. ² Sɔkinii na din sak Yennu mɔb ki pak biir maruŋ binbintir na a, "Binbintir, binbintir, Yennu nba yet linbae na: Bi saa mar bik Defid ŋaak ni, ki u sann sii tee Josaya. Mannteeb nba tuun tingbandiit na ni, ki mann maruŋ a paak na, u tan saa kpib a paake, ki joo nisaarii kpaba a paak." ³ Sɔkinii na bia din yet a, "Binbintir na saa bet ki baa, ki tanpent nba be li paak na saa yat. Nnae ki i saa bann nan Yennu-e pak."

⁴ Kpanbar Jeroboam nba gbat nna yoo nba, ki u wanno nuu ŋaan yet a, "Soot sɔk na man." Li taakpaak ni ki kpanbar na nuu kpo, ki u gbar pɔru. ⁵ Li yoo na ki binbintir na pat, ki baa baa, ki tanpent na yat, nan Yennu sɔkinii na nba bunt bianjinba, Yennu sann ni na.

⁶ Njanne ki kpanbar Jeroboam yet Yennu sɔkinii na a, "Dimin sukuru ki miar a Yomdaan Yennu na ki turin, ki pakɔ ki wun teb n nuu na."

Ki Yennu sɔkinii na miar Yennu, ki kpanbar na nuu na ji pɔr. ⁷ Njanne kpanbar na yet Yennu sɔkinii na a, "Baat n ŋaak ni ki la jeet ki di. N saa pa-a linba ki a tun na paaka."

⁸ Ki Yennu sɔkinii na jiin a, "Li-i lekii tee ki a yaa fan turin a mɔkint na bɔkir gbaa, ŋaan n kan weia, koo ki di, koo ki nyu siar nana. ⁹ Yennu sennin nan n daa di koo ki nyu siar, a n bia daa tɔkii sɔnu nba ki n bo tɔkin na ki jenti." ¹⁰ Li paak, u din ki tɔkin sɔnu nba ki u bo tɔkin na kaa ki ŋmati, ŋaan u din tɔkin sɔnganue.

Ki jiin Yennu sɔkiniikper nba be Betel na po

¹¹ Li yoo na ki Yennu sɔkinii jakper sɔk be Betel.

Njanne ki u bonjai baar, ki tan yetɔ linba ki Yennu sɔkinii nba nyii Juda na tun Betel doo ni li daar, nan waa pak linba ki tur kpanbar Jeroboam. ¹² Ki u boi waas na a, "U bo yaat tɔkin lia poe?"

Ki bi wanno sɔk na. ¹³ Ki u yetib a bin baan u boŋ ki turɔ. Ki bi baanɔ, ki u jak ¹⁴ ki tɔkin sɔnu na, ki waa Yennu sɔkinii nba nyii Juda na, ki saa lau ki u kar naantiik nyakir. Ki u boiɔ a, "Fine tee Yennu sɔkinii nba nyii Juda na-a?"

Ki sɔk na jiin a, "Mine na."

¹⁵ Ki u yetɔ a, "Baat n ŋaak ni, ki min nan fin n di jeet."

¹⁶ Ki Yennu sɔkinii nba nyii Juda na jiin a, "N kan weia ki saan a ŋaak ni, koo ki gaar a saauŋ. N bia kan di koo ki nyu siar nana nna, ¹⁷ kimaan Yennu betin nan n daa di koo ki nyu siari, ki bia daa tɔkii sɔnu nba ki n bo tɔkin na ki ŋmati."

¹⁸ Ki Yennu sɔkinii jakper nba nyii Betel na yetɔ a, "N mɔŋ mun tee Yennu sɔkiniie nan faa tee bianjinba na. Yennu-e te ki malaka pak nanin a n jiia ki saan nana n ŋaak ni, ki saa teena saauŋ." Naan Yennu sɔkinii jakper maŋ din faare.

¹⁹ Njanne ki Yennu sɔkinii nba nyii Juda na wei Yennu sɔkinii jakper na, ki saan u ŋaak ni, ki saa dii jeet nanɔ. ²⁰ Baa kar jeet paak yoo nba, ki Yennu mɔmaan baar sɔkinii jakper na, ²¹ ki u yikin ki yet sɔkinii nba nyii Juda na a, "Yennu yet nan a ki sak u mɔbi, ki bia ki tun linba ki u senna na. ²² A ŋmate ki saa dii jeet siaminba ki u wanna nan a daa di na. Linba na paak, a saa kpo, ki a gbanant kan pii a niib kaat ni."

²³ Baa dii ki fiir yoo nba, ki Yennu sɔkinii jakper na baan boŋ ki tur sɔkinii nba nyii Juda na, ²⁴ ki u jak ki soor sɔnu. Ki yanbɔr chetɔ sɔnu ni ki kpiiu. Ki u gbanant sɔk sɔnu ni, ki boŋ na nan yanbɔr na see ki kpiau. ²⁵ Ki siab gaar ki la u gbanant na sɔk, ki yanbɔr na see ki kpiau. Ki bi saan Betel ki saa wann baa la linba.

²⁶ Yennu sɔkinii jakper na nba gbat nna yoo nba, ki u yet a, "Sɔkinii nba yê Yennu mɔb nae na. Ki Yennu tun yanbɔr ki u soorɔ ki kpiiu, nan ŋŋ Yennu nba yet a u saa tun na." ²⁷ Njanne ki u yet u waas a, "Baant n boŋ ki turin." Ki bi baan boŋ na ki turɔ, ki u jak saan ki saa

la Yennu sɔkinii na gbanant dɔɔ, ki boŋ nan yanbɔr na see ki kpiau. ²⁸ Yanbɔr na din ki ŋman Yennu sɔkinii na gbanant, koo ki soor boŋ na. ²⁹ Ki Yennu sɔkinii jakper na jii gbanant na ki paan boŋ na paak, ki baar nann Betel, a bin tan mɔ u kpemɔnii ŋaan piiu. ³⁰ U din piiu u ŋaakaauk nie, ŋaan ki ŋɔɔ nan u bonjai na mɔ u kpemɔnii ki yeen a, "N ninja, n ninja." ³¹ Baa piiu gbenn yoo nba, ki Yennu sɔkinii jakper na yet u bonjai na a, "Mi-i kpo yoo nba, yin piin kaauk maŋ ni, ki bir n gbanant ki kpian u yar. ³² Yennu nba wannɔ maan nba ki u pak ki biir maruŋ binbintir nba be Betel na, nan tingbandiit nba be Samaria doi ni na saa teen bar-mɔniwa."

Ki jiin Jeroboam biit po

³³ Israel kpanbar Jeroboam lek din ki nyik u biit tumu, ŋaan ŋamm tukin ki gani mannteeb ki nyi namm binba ki tee mannteeb ŋei ni, ki te ki bi mann maruŋ, binbinta nba ki u maa na boor. Wunba kur loon wun teen manntɔɔ, u din tuu gannɔe ki teenɔ manntɔɔ. ³⁴ U tiɔŋ biit nae din baar nan u naan yiikoo biiru chain chain.

Ki jiin Jeroboam bija kuun po

14 Li yoo na ki kpanbar Jeroboam bija Abija yiar. ² Ki Jeroboam yet u ŋaapoo a, "Fiit lia tayana ki sɔɔ daa banta, ki fan saan Siilo, siaminba ki Yennu sɔkinii Ahija be na. Nɔɔɔ din yet nan n tan saa di Israel naan na. ³ Jiin boroboro kuna piik, nan chinchaa waan, nan siatbobir ki saa turɔ. A boi ki laan bee yaa lin teen ti bija na, ki u saa wanna."

⁴ Ki u saan Ahija ŋaak, Siilo doo ni. Kpetuk din jɔɔn Ahija-wa. ⁵ Yennu din dɔŋ pakɔ nan Jeroboam ŋaapoo baat a wun boi ki jiin bi bija nba yiar na po. Yennu din wann Ahija waa saa pak linbawa.

Jeroboam ŋaapoo nba kɔɔ yoo nba, ki u kpant u mɔŋ niganɔ. ⁶ Ŋaan Ahija nba gbat ki u kɔɔ tammɔɔ ni na, ki u yet a, "Kɔɔ. N mi nan a tee Jeroboam ŋaapooe. Bee ki a loon fan kpant a mɔŋ niganɔ? N mɔɔ lababi-iuko ki yaa n wanna. ⁷ Ii kun ki saa wann Jeroboam nan linba nae ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu piak ki teenɔ a, 'Mine ganna niib sinsuuk ni, ki teena n niib Israel teeb kpanbar. ⁸ N fat naan na Defid yaaboona boore ki tura. Ŋaan a ki tee nan n toontunɔ Defid, wunba din waan fanu, ki saak n sennu ki bia tuun linba ki n loon na. ⁹ A tun biit ki gar binba din dia naan na ki a tan gaar nawa. A yêtime ki donn n wutoor, kimaan faa ji kut ki nan tingbana ki jiantir na. ¹⁰ Linba na paak, n saa baar nan biiru a naan paak, ki kpi a yaaboona nba tee bonjai na, li waas nan nikpera na kur. N saa boont a ŋaak, ki wouŋ n piarib nan mɔɔt na. ¹¹ A ŋaak nirɔ nba kpo doo ni, boie saa ŋmamɔ, ki wunba kpo muuk ni, juute saa diu. Min Yennu-e pak na.'"

¹² Ki Ahija bia yet Jeroboam ŋaapoo na a, "Ii kun. Fi-baar doo yoo nba, a bik na saa kpo li yooe. ¹³ Ki Israel teeb kur saa mɔ u kpemɔnii, ki piiu, ŋɔɔ kɔɔe sii tee Jeroboam ŋaak ni nirɔ nba ki bi saa piiu fanu, kimaan u

kɔɔe ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu par mei u paak.

¹⁴ Yennu yaa wun dinn kpanbar, Israel tiŋ ni, ki wun bi-ir Jeroboam naan na. ¹⁵ Yennu saa dat Israel teeb tubir, ki bi saa niŋ nan kaar nba tuu niŋ kpenu ni na. U saa ŋabir Israel teeb, tinŋaŋ nba ki u jii tur bi yeejamm na ni, ki saa yatib ki poonib Yufrates mɔk-pootir, kimaan bi donn u wutoor nan baa kpeer chicherpook Asera ninnauŋ nawa. ¹⁶ Yennu saa yê Israel teeb, kimaan Jeroboam tun biit, ki kɔɔmm biit niwa."

¹⁷ Ki Jeroboam ŋaapoo ŋmat kun Tirsaa. Waa kɔɔ u ŋaak ni yoo nba, ki u bik na kpo. ¹⁸ Ki Israel teeb mɔ u kpemɔnii ŋaan piiu, nan Yennu nba pak bianŋinba, ki li nyii u toontunɔ nba tee sɔkinii Ahija mɔɔ ni na.

Ki jiin Jeroboam kuun po

¹⁹ Linba pukin ki kpanbar Jeroboam din tun, tɔbii nba ki u faa, nan waa dia doo bianŋinba, li kur na sɔɔ ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ²⁰ Jeroboam din dii naan ki kar gbant paak, bina piinlee nan ŋanlee-e. U din kpo ki bi piiu, ki u bija Nadab dii naan maŋ.

Ki jiin Juda kpanbar Rehoboam po

(2 Barkperii 11.5-12.15)

²¹ Solomonn bija Rehoboam din mɔɔ bina piinna nan yenne, ki dii Juda naan, ki be Jerusalem ki dia Juda yent bina piik nan ŋanlore. Jerusalem-e tee siaminba ki Yennu gann Israel tingbouŋ ni kur, a bii jiantirɔ. Rehoboam naa sanne tee Naama, ki u nyii Amonn.

²² Juda teeb na din tun bonbilankant ki tur Yennu, ki u donn wutoor bi paak, ki li gar bi yeejamm nba din tumu. ²³ Bi din maa jiantu boae ki tur pata, ki bia chaan jiantu tanchaakaa nan chicherpook Asera ninnant, ki jiantir kunkona paak nan tiinii nyaka. ²⁴ Li bonbilankant mantik din tee baa jii jab nan poob ki teemm patjiantu boa jantona nae. Juda teeb na din tun fei marima nba kur ki niib nba ki Yennu berib ŋaan te ki ŋamm Juda teeb gaar bi tiŋ na tuu tuune.

²⁵ Kpanbar Rehoboam naan bina ŋanŋmu ni, ki Ijipt kpanbar Sisak wor Jerusalem. ²⁶ U din jii bonŋana nba be Yenjiantu ŋasaakak ni kur, nan linba be kpanbar ŋaak na, ki kpab nan salima naagbankɔŋir nba ki Solomonn kur na. ²⁷ Rehoboam din kur kutmɔnt naagbankɔŋae ki senn li fɔnn ni, ki li be saakab nba guu kpanbar ŋaatammɔɔ na nuu ni. ²⁸ Yoo nba kur ki kpanbar kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni, guuteeb na din tuu jii naagbankɔŋa nae ki chianɔ jiantu ŋaak na ni, ŋaan tan ŋmat jiin ŋaak nba ki bi guu na ni.

²⁹ Linba kur ki kpanbar Rehoboam din tun ki pukin, li sɔɔ ki be Juda kpanbara barkperii gbouŋ ni. ³⁰ Bina na kur ni, kpanbar Rehoboam nan kpanbar Jeroboam din yɔɔ faa leeb tɔbiie. ³¹ Rehoboam din tan kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Abija dii u naan na.

Ki jiin Juda kpanbar Abija po

(2 Barkperii 13.1–14.1)

15 Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan, u bina piik nan nanniin niŋe, ki Abija dii Juda naan, ² ki kar Jerusalem bina nŋantaa. U naa sann din tee Maaka, ki u tee Absalom bipoo. ³ Nŋɔ Abija mun din tun biit nan u baa nae, ki din ki jii u mɔŋ ki tur Yennu fanu, nan u yeeja Defid nba din tun na. ⁴ Nŋaan Defid paak, ki u Yomdaanɔ Yennu tur Abija bonjak nba tan saa gaar Jerusalem naan, ki dia Jerusalem fanu, u baa kuun poorpo. ⁵ Yennu din tun linba na, kimaan Defid din ki yêt u mɔb, nŋaan tuun linba manɔ, ki saak nŋɔ Yennu sennu, see Hef nirɔ Yuria maan na kuukɔ. ⁶ Tɔb nba din piin Rehoboam nan Jeroboam sinsuuk ni na din tukin nnae, Abija manfoor ni kur. ⁷ Linba kur ki Abija tun, li sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbouŋ ni. ⁸ Abija din kpo, ki bi piiu Defid doo ni, ki u bija Asa dii u naan na.

Ki jiin Juda kpanbar Asa po

(2 Barkperii 15.16–16.6)

⁹ Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan li bina piinlee nie, ki Asa dii Juda naan, ¹⁰ ki dia Jerusalem bina piinna nan yenn. U yaae din tee Maaka, wunba tee Absalom bipoo na. ¹¹ Asa din tuun linba mei Yennu par, nan u yeeja Defid nba din tuun na. ¹² U din ber jab nan poob nba tee bonchonchona, ki be patjiantboa nae, nŋaan biir pata nba ki u baa din maa na. ¹³ U din li-at u yaa nba tee u baa naa na saakatuku, kimaan nŋɔɔe din kpeer chicherpook Asera ninnaunŋ nba tee matuk chicherik na. Asa din pot pot chicherik maŋe ki joor muu, Kidronn baauk ni. ¹⁴ Asa lek din ki biir tingbanjiant boa na kur tij na ni, nŋaan u din waa Yennu fanu, u manfoor ni kur. ¹⁵ U din jii bona nba kur ki u baa jii tur Yennu nae, ki kɔɔn Yenjiantu nŋasaakak ni, ki kpb nan bona nba tee salimmɔna nan salimpeena, ki u mɔŋ jii ki tur Yennu na.

¹⁶ Juda kpanbar Asa nan Israel kpanbar Baasa din yɔɔ kɔne, yoo nba ki bi din tee kpanbara na. ¹⁷ Baasa din saan lek Juda teebe, ki piin ki nŋamii Rama doo, a wun gɔɔr binba kɔɔ Juda yent ni, nan binba nyi li ni. ¹⁸ Nŋanne ki kpanbar Asa jii likirii nan salima nba kur be Yenjiantu nŋasaakak ni, nan kpanbar nŋaak ni na, ki tun u saakab Damaskus doo ni, Siria kpanbar Benhadad nba tee Tab-rimonn bija na boor, ki u yeeja tee Hesionn na, nan mɔmaana a, ¹⁹ “Nŋaant ki tin taan leeb nan bianjinba ki ti baanba din be na. Salimpeena nan salimmɔna nba na tee piiniie ki n teena. Mɔtana, potir fin nan kpanbar Baasa mɔtaauk na, ki lin te ki wun nyinn u kunkɔnɔna na n tij ni.”

²⁰ Ki kpanbar Benhadad sak u dudukit maŋ, ki tun u kunkɔnɔna saakab nan bi kunkɔnɔna, ki bi saan wor Israel digbana. Bi din nyann Aijonn nan Dann nan Abel Bef Maaka, nan yiar nba kpia Galilii mɔkgbenjir na, nan Naftali yent kur. ²¹ Baasa nba gbat linba tun na, ki u nyik Rama nŋammu, nŋaan saan Tirsa doo ni.

²² Nŋanne ki kpanbar Asa tur mɔb Juda kur po, a sɔɔ kur n somm ki bin jii tana nan taabii nba ki bi dia maa Rama na, ki yaat nann. Asa din jii tana nan taabii maŋe ki maa Mispa nan Geba nba be Benjaminn yent ni.

²³ Linba kur ki kpanbar Asa din tun, u par toona, nan doi nba ki u nŋamm ki li wakii, li kur sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbouŋ ni. Nŋaan u kpetuk ni, yiaru din soor u taa, ki u wɔb. ²⁴ Nŋɔ Asa din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Jehosafat gaar u naan.

Ki jiin Israel teeb kpanbar Nadab po

²⁵ Kpanbar Asa nba din dii naan li bina nŋanlee ni, ki kpanbar Jeroboam bija Nadab mun dii Israel naan, ki kar gbant paak bina nŋanlee. ²⁶ U din tun ki biir Yennue, ki kɔɔn Israel teeb biit ni, nan u baa nba din tun bianjinba na.

²⁷ Ahija bija Baasa nba din tee Isakar booru ni nirɔ na din lor ki kɔn nan Nadab, ki kpiiu yoo nba ki Nadab maŋ nan u jab din kɔn nan Gibetonn doo nba be Filistia yent ni na. ²⁸ Linba na din tun ki sɔɔ Juda kpanbar Asa nba kar gbant paak li bina nŋantaa nie na. Baasa din dii Nadab naan na ki teen Israel kpanbar. ²⁹ Li taakpaak ni ki u piin ki kpi Jeroboam nŋaateeb, nan Yennu nba din te ki u sɔkinii Ahija, wunba nyii Siilo, pak na. Bi din kpri Jeroboam nŋaateeb kure, ki nan yenkɔkɔwa ki tenni. ³⁰ Linba na din tun, kimaan Jeroboam din tun biit ki kɔɔn Israel teeb biit ni, ki li donn Israel teeb Yomdaanɔ Yennu wutoor.

³¹ Linba kur ki Nadab din tun ki pukin, li sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ³² Juda kpanbar Asa nan Israel kpanbar Baasa din yɔɔ faa leeb tɔbe, yoo nba ki bi din be bi naan ni na.

Ki jiin Israel kpanbar Baasa po

³³ Juda kpanbar Asa naan bina nŋantaa niŋe ki Ahija bija Baasa dii Israel kur naan, ki kar Tirsa, bina piinlee nan nŋanna. ³⁴ U mun bia din tee nan kpanbar Jeroboam nae, ki tun biir Yennu, ki kɔɔn Israel teeb biit ni.

16 Yennu din pak nan Hanani bija Jehu, wunba tee nŋɔ Yennu sɔkinii na mɔmaana na, a wun yet kpanbar Baasa a, ² “A din ki tee siar, nŋaan ki n jii Israel naan ki tura, ki mɔtana ki a tun biir nan Jeroboam na, ki kɔɔn Israel teeb biit ni. Bi biit maŋ donn n wutoora, ³ ki n saa boon fin nan a nŋaateeb, nan maa tun bianjinba ki tur Jeroboam na. ⁴ A nŋanirɔ nba kur kpo doo ni, bɔie saa nŋamɔ, ki wunba mun kpo muuk ni, juut n diu.”

⁵ Linba kur ki kpanbar Baasa tun ki pukin, nan u par toona kur sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ⁶ Baasa din kpo, ki bi piiu Tirsa doo ni, ki u bija Ela dii u naan na.

⁷ Yennu din jii maan nba jiin Baasa nan u nŋaateeb po ki tur sɔkinii Jehu, kimaan Baasa nba din tun biit nba ki tur Yennu na. Li ki tee waa din tun biit nba nan kpanbar Jeroboam na kɔɔ kaa donn Yennu wutoori, nŋaan waa din kpri Jeroboam nŋaateeb kur na paak.

Ki jiin Israel kpanbar Ela po

⁸ Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan njanloob niŋe, ki Baasa bija Ela dii Israel naan, ki kar Tirsa bina njanlee. ⁹ Nanne ki Simri, wunba tee u toontunna saakayenɔ, ki gorii kpanbar taantorit bɔkɩtu munlee ni yenn na, din lor bonbiir u paak. Dasiar ki kpanbar Ela be Tirsa doo ni, Arsa njaak, ki nyuu yib. Arsa-e din tee wunba gorii naan njaak na. ¹⁰ Ki Simri kɔɔ ki kpɩi Ela, njaan gaar u naan na. Linba na din tun Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan njanlore nie.

¹¹ Yoo nba ki Simri dii naan na, ki u kpɩi Baasa njaateeb kur. U bia din kpɩi Baasa naasinyɔɔsnba nan u nikpiimm nba tee jab kur. ¹² Simri din kpɩi Baasa njaateeb kure, nan Yennu nba pak sɔkinii Jehu bianɩnba ki u pak biir Baasa na. ¹³ Bi patmannu nae din te ki Israel teeb kɔɔ biit ni. Baasa nan u bija Ela din donn Israel teeb Yomdaanɔ Yennu wutoore. ¹⁴ Ela nba tun linba ki pukin, li sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni.

Ki jiin Israel kpanbar Simri po

¹⁵ Juda kpanbar Asa naan bina piinlee nan njanlore nie ki Simri dii naan, ki kar Tirsa ki dia Israel teeb daa njanlore. Li yoo na ki Israel kunkɔnkɔnna wor Gibetonn doo, Filistia tiŋ ni. ¹⁶ Baa gbat nan Simri lor ki kpɩi kpanbar na yoo nba, ki bi kur nyinn bi tɔɔndaanɔ Omri, ki teenɔ kpanbar, Israel tiŋ ni. ¹⁷ Li poor po ki Omri nan u jab nyii Gibetonn ki saan wor Tirsa. ¹⁸ Simri nba la nan bi nyann doo nawa na, ki u chiar kɔɔ naakutok ni, ki joo naakutok maŋ muu, ki li diiu, ki u kpo. ¹⁹ Biit nba ki u tun ki tur Yennu na paake din te ki linba na tun. U mun din tee nan kpanbar Jeroboam nae ki biir Yennu par, kimaan u tiɔŋ biit, nan waa te ki Israel teeb tun biit na paak. ²⁰ Linba kur ki Simri tun ki pukin, nan u lorbiuuk nba ki u lor na, li kur sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni.

Ki jiin Israel kpanbar Omri po

²¹ Israel teeb na din bɔkɩte: siab din loon bin dinn Gɩnaf bija Tibni-e naan, ki leeb mu loon Omri. ²² Li joontik ni, binba din loon Omri nae din dii, ki Tibni kpo, njaan ki Omri dii naan na. ²³ Juda kpanbar Asa naan bina piintaa nan yenn ni, ki Omri dii Israel naan ki kar bina piik nan njanlee. Sinsinn bina njanloob na u din kar Tirsa-e, ²⁴ ki din daa Samaria kunkonn na likbina tusaa njanloob, kɔɔ nba ki bi yiu Semer na boor. Omri din maa doo, kunkonn maŋ paak, ki te ki li wakii, ki purir Samaria, kimaan wunba tuu yen kunkonn na sanne tee Semer.

²⁵ Omri din tun ki biir Yennu par ki gar Israel kpanbara nba din dii u liik kur. ²⁶ Nan Jeroboam nba din tee na, Omri din donn Israel teeb Yomdaanɔ Yennu wutoor halii, kimaan u tiɔŋ biit paak, nan waa te ki Israel teeb tun biit ki bia mann pata na paak. ²⁷ Linba ki Omri tun ki pukin, nan toonjaana nba ki u din tun na, li sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouŋ ni. ²⁸ Ki Omri

ki kpo, ki bi piiu Samaria, ki u bija Ahab gaar u naan na.

Ki jiin Israel kpanbar Ahab po

²⁹ Juda kpanbar Asa naan bina piintaa nan njaniiin niŋe, ki Omri bija Ahab dii Israel naan, ki din kar Samaria bina piik nan njanlee. ³⁰ U din tun biir Yennu ki gar Israel kpanbara nba dii u liik kura. ³¹ Waa din tun biit nba nan Jeroboam nba din tun na ki jaŋɔ; ki u kɔɔn Sidonn kpanbar Et-baal bipoo Jesebel, ki jiant tingbann nba ki bi yi Baal na. ³² U din maa Baal jiantu diiuk, Samaria yent ni, ki maa maruŋ binbintir ki tur Baal, u jiantu diiuk maŋ ni. ³³ U bia din kpeer chicherpook Asera ninnauŋ ki jiantirɔ, ki tun bona bonchiann ki li donn Israel teeb Yomdaanɔ Yennu wutoor, ki gar Israel teeb kpanbara nba din dii u liik nawa. ³⁴ Waa din tee kpanbar yoo nba nae ki Hiel, wunba nyii Betel na din njaan maa Jeriko. Nan Yennu nba din dɔŋ yet bianɩnba, ki li nyii Nunn bija Joosua ni na, Hiel bijakper Abiram din kpoe, yoo nba ki u din fɔkin Jeriko fiakir na, ki u sanbian Segub mun tan kpo, waa maa Jeriko tam-mɔ ki gbenn yoo nba.

Ki jiin Elaija nan yonkoonin po

17 Yennu sɔkinii nba sann tee Elaija, ki u nyii Tisbe, Gilead yent ni na, din pak kpanbar Ahab a, "Israel teeb Yomdaanɔ Yennu nba fo, ki n jiantirɔ na sann ni, n piaka nan marin koo saak kan baa bina njanlee koo nantaa, nan maa tan saa yet ki saak n baa."

² Nanne ki Yennu yet Elaija a, ³ "Nyimin nna ki saan yondo po, ki saa bɔr a maŋ Kerif kpenbik nba be kɔɔdann maŋkir yondo po na ni. ⁴ A sii laat nyun leŋe ki nyu, ki n bia pak kinkaata, ki bi sii baat nan jeet ki teena."

⁵ Ki Elaija sak Yennu maɔb, ki saan ki saa be Kerif kpenbik na ni. ⁶ U din nyu leŋe, ki kinkaata baat nan jeet nan nant ki teenɔ sanyɔkɩ kur, nan daajoouk kur. ⁷ Li poor po, ki nyun na fɔr, kimaan saak nba ki baa na paak.

Ki jiin Elaija nan Sarefaf doo ni pakɔɔk po

⁸ Nanne ki Yennu pak Elaija a, ⁹ "Ti saa Sarefaf, doo nba kpia Sidonn yent na, kii be leŋ. N pak pakɔɔk leŋ maa wuu teena jeet." ¹⁰ Ki Elaija saan Sarefaf. Waa baar leŋ yoo nba, ki u chet pakɔɔk ki u yi daat. Ki u yeto a, "Yabit ki turin nyun." ¹¹ Pakɔɔk na nba saa a wun finn nyun na, ki u bia yeto a, "Ki bia turin jeet waan."

¹² Ki pakɔɔk na jiin a, "N por a Yomdaanɔ Yennu nba fo na nan n ki maŋ jeet nan waama. Linba ki n maŋ kur tee yon niipuko, ki li be njaan ni, nan olif tiinii kpaliari, n kpasirik ni. N baar nna man yir daate, ki kun ki saa tont linba tenn maŋ ki teen ki min nan n bik n di. Nanne sii tee ti jejoontik nba ki min nan n bik saa di, njaan ji pab kon ki tan kpo."

¹³ Ki Elaija yeto a, "A daa te ki li daamiia. Ii kun ki saa teen a jeet, njaan sinsinn, a jii yon maŋ waaminna ki lo chinhaar ki baar nann ki turin, njaan ji teen linba biar

na ki fin nan a bik n di. ¹⁴ Kimaan Israel teeb Yomdaans Yennu yet a, 'Yon na kan gbenn yonfanman na ni, koo kpan na kan gbenn kpasirik na ni kaawa, ki min Yennu n tur saaki.' "

¹⁵ Ki pakwɔk na tun nan Elaija nba wannɔ na, ki bi kur din laat jeet ki di ki gboot yoo kur. ¹⁶ Yon na din ki gbent nman na ni, ki kpan na mun bia ki gbent kpasirik na ni, nan Yennu nba din senn mɔsonn bianjinba ki tur Elaija, ki u pak pakwɔk man na.

¹⁷ Li poor po ki pakwɔk na bija na tan yiar, ki yiaru na pukii nan waa tan kpo. ¹⁸ Ki pakwɔk na yet Elaija a, "Yennu nirɔ, bee ki a tun nna ki turimi? A baar nna a fan tiar Yennu n biit poe, ki te ki n bik n kpo-o?"

¹⁹ Ki Elaija yetɔ a, "Jiin bik man ki turin." Ki Elaija gaar bik na ki doo nans ditwɔtii paak, ki saa kwɔk nans diiuk nba ki u be na ni, ki paans gado paak, ²⁰ ki miar Yennu nan kunkɔsaakar a, "N Yomdaans Yennu, bee ki a tun bontonn na ki tur pakwɔk na? U tee niɔnɔe ki gorii, ki a ji kpui u bik na." ²¹ Nanne ki Elaija tant u mɔɔ taar muntaa bik na paak, nnaan miar Yennu ki yet a, "N Yomdaans Yennu, jiiint bik na manfoor ki kwɔk u ni."

²² Ki Yennu gbat Elaija miaru, ki bik na piin ki foi, ki jen u manfoor ni.

²³ Nanne ki Elaija jii bik na, ki nmat sik nans u naa boor, ki saa yet a, "Gotir, a bik mɔk manfoor."

²⁴ Ki pakwɔk na yet a, "Mɔtana n mi nan a tee Yennu nirɔe, ki Yennu set piak nana."

Ki jiin Elaija nan Baal sɔkiniinba po

18 Yonkoonin na bina nɔntaa ni, ki Yennu yet Elaija a, "Saant ki wann a mɔɔ kpanbar Ahab, ki n saa tun saak." ² Ki Elaija fiir ki saan.

Kon man din paar bonchiann, Samaria yent ni. ³ Ki kpanbar Ahab yiin Obadia, wunba tee u naan nɔak yudaans na. (Obadia din tee wunba waa Yennu fanue.

⁴ Ki Jesebel nba din kpi Yennu sɔkiniinba na, ki Obadia jii sɔkiniinba kobik ki saan namm ki bɔkitib paabu munlee, ki bɔrib tanfiat ni piinɔmu-nɔmu, ki teemm jeet nan nyun.) ⁵ Ahab din pak Obadia a, "Naaant ki tin saan ki saa got nyuntona kur boa, nan kpenbis ni, ki laan ti saa la kwɔk ki tur ti bonkobiti-i. Li pasiar li ji kii kpaat las ki tin kpi ti bonkobuku." ⁶ Ki bi kur sak, kwɔk kur nba saa tɔkin chianu nba, ki bi yaat ki tɔkin jiaak jiaak.

⁷ Ki Obadia nba saa na, ki u chet Elaija. U din bannɔ ki baa fabin nnaan boik a, "Chanbaa, fine setiki-i?"

⁸ Ki u jiin a, "Nn, min Elaija-e. Ii saa ki saa pak a chanbaa kpanbar nan n be nna."

⁹ Ki Obadia jiin a, "N tun bee ki a loon fan kwɔnin dan ni, ki kpanbar Ahab n kpimi? ¹⁰ A Yomdaans Yennu nba fo na sann ni, n por nan kpanbar na loma digbann kur ni tingbouɔ na kur powa. Kwɔndaans nba kur yet nan a kaa u doo ni, kpanbar Ahab tuu te ki kwɔndaans man n pore nan u ki ban la-a u doo ni. ¹¹ Mɔtana ki a loon man saan yet kpanbar na nan a be nna-a? ¹² Li-i tee ki n yaat nnaan ki Yennu Seek jii ki saan nana siaminba ki kwɔk ki mi, n saa teen nlee? Li-i teen nna, ki n pak Ahab nan a be, nnaan ki bi loma ki tan ki la-a, u saa kpime. Tiat nan n tee wunba jiantir Yennu fanue, n

bisin niwa. ¹³ A ki gbat nan Jesebel nba din kpi Yennu sɔkiniinba na, n din bɔr sɔkiniinba kobik, ki bɔkitib koonn munlee, ki kwɔmm tanfiat ni piinɔmu-nɔmu, ki teemm jeet nan nyumi-i? ¹⁴ Ki nlee ki a saa pakin a man saan ki yet kpanbar nan a be nnae? U saa kpima."

¹⁵ Ki Elaija jiin a, "N por Yabint Yennu nba fo, ki n waa u na, nan n saa jii n mɔɔ ki wann kpanbar na dinna."

¹⁶ Ki Obadia saan kpanbar Ahab boor, ki saa wannɔ, ki u fiir ki tookit Elaija. ¹⁷ Ahab nba saa chetɔ yoo nba, ki u yetɔ a, "Fine na, fin nba baat nan daamii nba kaa gbennu, Israel teeb paak."

¹⁸ Ki Elaija jiin a, "Min kaa tee wunba baat nan daamii. Fine baat nan daamii, fin nan a baa. A yeen Yennu mɔbe nnaan jiantir Baal tingbana. ¹⁹ Pakin Israel teeb kur ki bin chetin Kamel kunkonn boor. A bia baar nan Baal sɔkiniinba kobii nnaan nan piinɔmu na, nan chicherpook Asera sɔkiniinba kobii nnaan nba ki bat nɔapoo Jesebel see bi siak po na."

²⁰ Nanne ki Ahab yiin Israel teeb kur nan Baal sɔkiniinba na, ki bi baar Kamel kunkonn boor. ²¹ Ki Elaija baar niib na boor ki yet a, "Li saa jii-i yoo nlee ki yin dukin ki gann wunba ki i saa jiantɔ? Li-i tee ki Yennu tee Yomdaans, yin jiantɔ, nnaan Baal-ie mun bia tee Yomdaans, yin jiantɔ." Nnaan niib na din ki jiin siari.

²² Nanne ki Elaija yet a, "Min kwɔk tee Yennu sɔkiiii nba tenn. Nnaan Baal sɔkiniinba tee kobii nnaan nan piinɔmu. ²³ Baat nan naajai banlee, ki nnaan Baal sɔkiniinba na n jii yens ki kpi ki pot potɔ ki paan daat paak, nnaan daa tee muu lenji. N mun saa jii naajaleek na ki teen nna. ²⁴ Nnaan Baal sɔkiniinba na n miar bi yenbik Baal, ki man mun miar Yennu. Ki wunba gat ki tun muu, kwɔk tee Yenmɔnu."

Ki niib na sak nan kunkɔsaakar.

²⁵ Nanne ki Elaija pak Baal sɔkiniinba na a, "Yimm nba yab na, ii sint jii naajak ki kpi, ki miar i yenbik Baal, nnaan i daa jokit daat na muu."

²⁶ Ki bi jii naajak nba ki bi turib na, ki kpui ki nɔmmɔ, ki miar Baal tee-e ki tan tuu yonsuuk ni. Bi din hoote ki yeen a, "Baal, turint gatu." Bi din waae ki lintir maruɔ binbintir nba ki bi maa na, nnaan bi din ki la gatu.

²⁷ Yonnu nba set yonsuuk yoo nba, ki Elaija piin ki laab ki yeen a, "Ti mei sanpaapowa man. U tee yenbike. Li ki gar u dukii dudukite, koo u tuun toonne, koo u saan kwɔnue, koo u gwɔnte ki yin fiinɔ." ²⁸ Ki sɔkiniinba na miar nan kunkɔpaara, ki ji saa nman bi mɔɔ jukii, nan bi maruɔ nba wantib bianjinba na, ki kwɔk tan nyi. ²⁹ Bi din yikin sanpaapo nnae nan yenlekir, nnaan bi din ki la gatu, siar din ki teen nan waama.

³⁰ Nanne Elaija yet niib na a, "Baat ki nakinin man." Ki bi nakinɔ, ki u piin ki nmanii Yennu maruɔ binbintir nba bet bet na. ³¹ U din jii tana piik nan nɔnlee-e, ki tann kur see booru piik nan nɔnlee nba tee Jakob yaboona na seenu ni. Nɔk Jakob-e ki Yennu din pak nans a, "A sann sii tee Israel-e." ³² Elaija din jii tana manje ki nmann maa maruɔ binbintir ki tur Yennu, ki teen gbueek ki lint binbintir na, ki li yarin ki saa kwɔk nyun nan galonn munna nawa, ³³ ki ji paan daat na binbin-

tir na paak, ki pot naajak na nant buri buri ki paan daat na paak, n̄aan yet a, "Gbeent nyun kunkoa n̄anna, ki kpaar maruŋ nan daat na paak." Ki bi tun nna. ³⁴ Ki u yet a, "N̄ammit teen nna man." Ki bi n̄amm pukin. Ki u bia yet a, "Teent ki pukin man." Ki bi teen pukin, ³⁵ ki nyun na gbee ki lint binbintir na.

³⁶ Ki yenlekir maruŋ yoo baar, ki Elaija saan binbintir na boor ki miar a, "Yennu, fin nba tee Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yennu, want a m̄n̄ m̄tana nan a set tee Israel teeb Yennu-e, ki n tee a toontun̄n̄, ki fine yetin a man tun linba na kur. ³⁷ Turimin gatu. Yennu, turimin gatu, ki niib na n bann nan fin Yennu-e set tee Yennu, ki bia bann nan a jent namm a t̄n̄ boore."

³⁸ Ki Yennu tun muu, ki li nyii sanpaapo ki sik, ki tan dii maruŋ nant na, nan daat na, nan tana na, ki tiŋ na kab, na yoo nba, ki bi baa fabin tiŋ ni n̄aan yikin a, "Yennu-e set tee Yennu, Yennu k̄ɔɔ tee Yennu."

⁴⁰ Ki Elaija tur m̄ɔb a, "Soot Baal s̄k̄iniinba na man. I daa te nan bi yen̄k̄k̄wa tiin paakiti." Ki niib na soor bi kur; ki Elaija jiib ki saan namm Kisonn m̄k̄ir ni, ki saa kp̄ii bi kur.

Ki jiin yonkoonin na gbennu po

⁴¹ Li poor po ki Elaija pak kpanbar Ahab a, "Ti saa di jeet. N gbat saak fu ki baat." ⁴² Yoo nba ki Ahab saan a wun di na, ki Elaija doo Kamel kunkonn paak ki saa boon, ki u yur be u duna ni, ⁴³ ki yet u toontun̄n̄ na a, "Saant ki saa got m̄k̄gbenjir po."

Ki u toontun̄n̄ na saan ki tan jen ki yet a, "N ki la siar." Elaija din te ki u saan taar munlore ki saa got. ⁴⁴ Taar munlore ni ki u jen ki yet a, "N la sanpagbouŋo ki li tee bonbik nna, li gbenju tee nan nisaarik nuu nae, ki do m̄k̄gbenjir na paak."

Ki Elaija bet u toontun̄n̄ na a, "Saant ki saa pak kpanbar Ahab, a wun k̄ɔɔ u taantoruk kii kun, ki saak daa sou s̄ɔɔ ni."

⁴⁵ Laa yann waan, ki sanpagbanb̄ont piin sanpaak, ki wonpaaruk fukit, ki saak baar. Ki Ahab k̄ɔɔ u taantoruk ni ki kun Jesreel. ⁴⁶ N̄anne ki Yennu yiikoo baar Elaija paak, ki u soor u tiat ki lor siak ni, n̄aan chiar ki liit Ahab, ki saa baar Jesreel.

Ki jiin linba tun Sainai j̄ɔɔ paak na po

19 N̄anne ki kpanbar Ahab wann u n̄aapoo Jessebel linba kur ki Elaija tun, nan waa kp̄ii tingbann Baal s̄k̄iniinba na. ² Ki poo na tur m̄ɔb ki yet Elaija a, "Li-i tee ki li won tan baar nna yoo ki n ki teena nan faa teen s̄k̄iniinba bianj̄inba na, n̄ann n̄arin yenbis na n faa kp̄in." ³ Ki janmaanii soor Elaija, ki u chiar a wun tinn u manfoor, ki jii u toontun̄n̄ ki saan nanɔ Beerseba doo ni, Juda tiŋ ni.

Elaija din nyik u toontun̄n̄ na leŋe, ⁴ n̄aan somm datunmun̄n̄ ki k̄ɔɔ muuk. U din saa kar tiik maasue ki sun wun kpo. U din miar Yennu ki yet a, "Yennu, li gar n paŋ terika. Nyint n manfoor, kimaan n tee nisaarike nan n yeejamm nba din tee na."

⁵ U din d̄ɔɔr tiik na boore ki k̄ɔɔk̄. Li yoo na ki malaka siiu n̄aan yet a, "Fiit ki di jeet." ⁶ Ki u got ki la boroboro kunn nan nyun, ki li see nan s̄ɔɔr, ki kp̄ia u yur; ki u dii ki nyuu ki n̄amm d̄ɔɔr. ⁷ Ki Yennu malaka na jen ki tan fiin̄ munlee ni, ki yetɔ a, "Fiit ki di, nna-i kaa, s̄ɔɔn na saa paakawa." ⁸ Ki Elaija fiir, ki dii ki nyuu; ki jeet na turɔ paŋ nba ki u saa somm dapiinna, ki saan Sainai j̄ɔɔr nba tee Yennu j̄ɔɔr na boor. ⁹ Leŋe ki u din saa k̄ɔɔ tanfiik ni ki d̄ɔɔr li daar nyikɔ.

Li nyikɔ ki Yennu pak nanɔ a, "Elaija, a tuun bee nna na?"

¹⁰ Ki u jiin a, "Yomdaan̄, Yabint Yennu, yoo kur n jiantir fine, fin kuuk̄ɔɔ ki n jiantir, n̄aan Israel teeb na biir m̄ɔlor nba ki a lor namm nawa, ki bit a maruŋ binbinta, ki bia kp̄ii a s̄k̄iniinba. Min k̄ɔɔ tenn, ki bi bia loon bin kp̄in."

¹¹ Ki Yennu yetɔ a, "Nyimin ki do j̄ɔɔr na paak ki saa set n k̄ɔɔn̄ po." Ki Yennu gar ki baar nan wonpaaruk nba k̄ɔk̄it j̄ɔɔr ki yeer tana, n̄aan Yennu din kaa wouŋ na ni. Li poor po ki wouŋ na maak, n̄aan ki tinjekiruk baar. Yennu bia lek din kaa tinjekiruk na ni. ¹² Tinjekiruk na poor poe ki muu baar, n̄aan Yennu din kaa muu na ni. Ki muu na poor po ki kunk̄ɔr l̄k̄in soon nna.

¹³ Elaija nba gbat nna maŋ ki u jii u liatir ki d̄ɔk̄in u numpo, n̄aan nyii ki saa set tanfiik na tamm̄ɔb ni. Ki kunk̄ɔr na yetɔ a, "Elaija, a tuun bee nna?"

¹⁴ Ki u jiin a, "Yomdaan̄, Yabint Yennu, yoo kur n jiantir fine, fin kuuk̄ɔɔ ki n jiantir, n̄aan Israel teeb na biir m̄ɔlor nba ki a lor namm nawa, ki bit a maruŋ binbinta, ki bia kp̄ii a s̄k̄iniinba. Min k̄ɔɔ tenn, ki bi bia loon bin kp̄in."

¹⁵ Ki Yennu yetɔ a, "N̄matir saan Damaskus muuk ni, ki k̄ɔɔ doo na ni, ki m̄ɔn̄ kpan Hasael yur paak, ki u sii tee Siria teeb kpanbar, ¹⁶ ki m̄ɔn̄ kpan Nimsi bija Jehu yur paak, ki u sii tee Israel teeb kpanbar, ki m̄ɔn̄ kpan Safat bija Elaisa yur paak, wunba nyii Abel Mehola na, ki u sii tee n s̄k̄inii ki gaara. ¹⁷ Nirɔ nba n̄miat ki Hasael ki fit kp̄iiu, n̄aan Jehu-e saa kp̄iu, ki wunba n̄miat ki Jehu ki fit kp̄iiu, n̄ann Elaisa-e saa kp̄iu. ¹⁸ N̄aan n nyik niib tusaa n̄anlore Israel tiŋ ni, ki bi sii m̄k̄ manfoor. Bi tee binba waan fanu ki ki ban jiant tingbann Baal."

Ki jiin Elaisa yiinii po

¹⁹ Ki Elaija yaat ki saa la Elaisa ki u dia naajai banlee ki ko tamm̄ɔn̄n̄. Naajai banlee-lee nan naas̄kit piik nan yenne din gar u t̄ɔn̄n̄, ki u joont poor ki ko. Ki Elaija liat u liatir ki lann Elaisa. ²⁰ N̄anne ki Elaisa nyik tamm̄ɔn̄n̄ na n̄aan chiar wei Elaija, ki yetɔ a, "N̄aant man chab n naa nan n baa, n̄aan ji weia ki saan."

Ki Elaija jiin a, "Li n̄an, n kan ḡɔɔrani. Ii n̄mat."

²¹ Ki Elaisa saan saa kp̄ii u naajai banlee na, ki jii naaȳkit na, ki joo muu, ki yakin naajai na nant. U din jii nant na ki tur niib nae, ki bi n̄man. Li poor po ki u wei Elaija ki tee u somm̄ɔɔ.

Bianjinba ki Siria teeb nan Samaria teeb faa leeb ㄷㄷ

20 Ki Siria teeb kpanbar Ben-hadad taan u jab, ki digbana piintaa nan ɳanlee batnba nan bi taanii nan taantorit sommㄷ, ki bi saan set ki lint Samaria doo ki lek doo na. ² U din tun toomiie, ki bi kㄷ doo na ni ki pak Israel kpanbar Ahab a, "Kpanbar Ben-hadad loon ³ ki fan jii a salimpeena nan a salim-mㄷna nan a poob nan a waas nba mㄷk paŋ, ki teen u nuu ni."

⁴ Ki Ahab jiin a, "A pak n chanbaa Ben-hadad nan n saka; wuu yenin, kii biaki yen linba kur ki n mㄷk."

⁵ Li poor po ki kpanbar Ben-hadad ɳamm tun toonii kpanbar Ahab boor ki yetㄷ a, "N tura mㄷk nan a turin salimmㄷna nan salimpeena nan a poob nan a waas.

⁶ Mㄷtana see ki n tun saakab ki bin saat a ɳaak, nan a saakab ɳei, ki jii linba kur mㄷk nyㄷㄷ. Wonn nna yooe ki bi saa baar."

⁷ Ki kpanbar Ahab yiin Israel tingbounɳ na tㄷㄷndamm kur ki tan yetib a, "I la nan jㄷk na loon wun biirite. U tur mㄷk nan u loon n poob nan n waas, nan n salimpeena nan salimmㄷna na, ki n sak."

⁸ Ki tㄷㄷndamm nan niib na jiin a, "Daa gbiin u po, daa saki."

⁹ Nanne ki Ahab jiin Ben-hadad toonii na a, "Ii pak n chanbaa kpanbar na nan n sak u sinsinn loomm nawa, ɳaan n kan fit sak u joontik loomm na."

Ki toonii na ɳmat Ben-hadad boor. ¹⁰ Ki Ben-hadad ɳamm ki tumm nan mㄷmaleer a, "N saa baar nan jab bonchiannewa ki tan biir a doo na, ki bi sii yab ki fit jii li tangbiina bi nii ni. Mi-i kii tun nna, yenbis n faa kpın."

¹¹ Ki kpanbar Ahab jiin a, "Ii yet kpanbar Ben-hadad nan tㄷk faarㄷ nan barmㄷnii tuu faa tㄷbewa ki fit faa parbiir, ɳaan li ki tee u tuu faa parbiir kaawa ki tan faa tㄷbi."

¹² Yoo nba ki Ben-hadad gbat Ahab maan na, ki sㄷk ɳk nan batnba nba tee u sommteeb na kar bi lanbont ni ki nyu daan. Ki u pak u jab a bin teen siir ki saan lek doo maŋ. Nanne ki bi fiir bi taajai paak.

¹³ Nnan sㄷk Yennu sㄷkinii poŋ saan ki saa wann Ahab nan Yennu yet a u daa tiin janmaanii nan Ben-hadad kunkㄷkㄷnna nba yab bonchiann na, a u saa te ki Ahab n nyannib dinna, ki Ahab saa bann nan ɳㄷㄷe set tee Yennu.

¹⁴ Nanne ki Ahab boi a, "Nmee saa gar tㄷㄷn, tㄷk na faanu ni?"

Ki Yennu sㄷkinii na jiin a, "Yennu wann nan kunkㄷkㄷnna nba be yent saakab nuu ni nae saa li-it."

Ki kpanbar na boi a, "Nmee sii ɳmakitir kunkㄷkㄷnna na tiŋu?"

Ki Yennu sㄷkinii na jiin a, "Fin."

¹⁵ Ki kpanbar na yiin kunkㄷkㄷnna nba be yent saakab nuu ni na, ki bi kann tee kobii ɳanlee nan piintaa nan banlee. Li poor po ki u yiin Israel kunkㄷkㄷnna na, ki bi kann tee tusaa ɳanlore.

¹⁶ Kㄷnn na din piin yonsuuk nie, yoo nba ki kpanbar Ben-hadad nan u sommteeb nba tee batnba piintaa

nan banlee na piin dayibu, bi lanbont ni na. ¹⁷ Ki kunkㄷkㄷnna nba na gar tㄷㄷn. Ki Ben-hadad toonii na jen ki pakㄷ nan kunkㄷkㄷnna nyii Samaria doo ni ki baat. ¹⁸ Ki u tur mㄷk a, "Baa baat a bin faa tㄷk koo ki barimie, ɳaan yimm n soorib foot."

¹⁹ Ki kunkㄷkㄷnna nba na gar tㄷㄷn, ki Israel kunkㄷkㄷnna na waa, ²⁰ ki sㄷk kur din kp̄ii dataak nba ki u kㄷn nanㄷ. Ki Siria teeb na chian, ki Israel kunkㄷkㄷnna na waa nan ninmㄷnn, ɳaan ki Ben-hadad jak taamm, ki taanjakira chianㄷ, ki u chian bot. ²¹ Ki kpanbar Ahab wei berib ki saa soor bi taanii nan taantorit ki nyann Siria teeb maŋ, ki tumm bontonn.

²² Nanne Yennu sㄷkinii na saan kpanbar Ahab boor ki yet a, "Ii kun ki saa ɳamm a kunkㄷkㄷnna na ki lor subinii lora, kimaan Siria kpanbar na saa ɳamm leka, siㄷk nba baat nawa."

Siria teeb nba ɳamm lek Israel teeb bianjinba

²³ Ki kpanbar Ben-hadad saakab na yetㄷ a, "Israel teeb yenbis na tee kunkona ni yenbise, ɳanne teen ki Israel teeb daan nyann timm, ɳaan li-i tee ki ti kㄷn namm paanu ni, ti saa nyanniba. ²⁴ Tㄷk, nyint batnba piintaa nan banlee na, ɳaan jii kunkㄷkㄷnna tㄷㄷndaan-lee ki senn bi taar ni. ²⁵ Li poor po, fan yiin kunkㄷkㄷnna, ki bi kann-ii yab nan binba daan chian na, ki taanii nan taantorit kann-ii munii tee nna. Ti saa kㄷn nan Israel teeb na paanu nie, ki mㄷtana ti saa nyanniba."

Ki kpanbar Ben-hadad sak ki wei baa wannㄷ bianjinba na. ²⁶ Siㄷk nba tan baar yoo nba, ki u yiin u jab, ki bi somm ki saan Afek doo ni, a bin lek Israel teeb. ²⁷ Ki kpanbar Ahab yiin Israel teeb na ki teemm siir. Ki bi somm ki saan kar paabu munlee, ki took Siria teeb na. Israel teeb na din waar ki naan nan bulobis ɳanlee bu-unii nae, ɳaan ki Siria teeb na mirib yent na ni.

²⁸ Nanne ki Yennu sㄷkinii na saan kpanbar Ahab boor ki yetㄷ a, "Yennu yet a, 'Siria teeb nba pak nan n tee kunkona ni Yennu-e, ɳaan ki ki tee paanu ni kㄷk na, li paak, n saa tura nyannu ki fan nyann bi kunkㄷkㄷnna nba yab na, ki fin nan a niib saa bann nan mine tee Yennu.'"

²⁹ Siria teeb nan Israel teeb na din be bi kaanii nie daanlore ki gorii leeb. Ki daanlore maŋ daar, ki bi piin kㄷn, ki Israel teeb na kp̄ii Siria teeb tusaa kobik. ³⁰ Ki binba tenn na chian ki kㄷk Afek doo ni, ki Afek jounjouk baa ki nyak bi jab tusaa piinlee nan ɳanlore.

Kpanbar Ben-hadad mㄷɳ din chian ki kㄷk doo na nie, ki bㄷr ɳasiak nna ni. ³¹ Nanne ki u saakab tan kㄷk u boor ki yetㄷ a, "Ti gbat nan Israel kpanbara na mㄷk ninbatinu. Turint yaak ki tin lia ɳmiit ti turi ni, ki gbat bㄷtoot ti sai ni, ki saan Israel kpanbar boor, li ki gar wun chaba, ki fan foori." ³² Nanne ki bi gbat bㄷtoot bi sai ni, ki lia ɳmiit bi turi ni, ki saan Ahab boor ki saa yet a, "A daabir Ben-hadad meia a fan nyik u manfoor."

Ki Ahab jiin a, "U be u manfoor ni-i? Li ɳan. U ji tee nan n ninja nae."

³³ Ben-hadad toomii na din cheje, a bin la nyinn nba njan. Ki Ahab nba yet a, "Ninja" na, ki bi gaar yiama ki yet a, "Faa yet bianjinba na, Ben-hadad tee a ninjae."

Nanne ki Ahab yet a, "Baat nanc n boor." Ki Ben-hadad nba baar yoo nba, ki Ahab yiinc a wun kɔk ki kar u boor, taantoruk ni. ³⁴ Ben-hadad din yet a, "N saa jiin doi nba ki n baa din gaar a baa boor na ki tura, ki a saa fit loot kpinkpouŋ boor, Damaskus doo ni, ki tur a mɔŋ, nan n baa nba din teen bianjinba Samaria doo ni na."

Ki Ahab jiin a, "Mɔsonn nba na nie ki n saa ŋaa-a." Ki u din lor mɔlor nanc, ŋaan ŋaau, ki u yaat.

Bianjinba ki Yennu sɔkinii pak ki biir Ahab

³⁵ Yennu din yet u sɔkiniinba yenc a wun yet u kɔ ki wun faau. Ki u kɔ na yɛt. ³⁶ Nanne ki sɔkinii maŋ yet a, "Faa yɛt Yennu mɔb na paak, yanbɔr saa soora ki kpia, yoo nba ki a saa seet n boor ki saa na." Waa seet yoo nba, li taabaak ni ki yanbɔr chetɔ ki kpiau.

³⁷ Ki li sɔkinii bia saan jalɔ boor, ki saa yet a wun faau. Ki jɔk na faau nan paŋa ki turɔ darj. ³⁸ Ki sɔkinii na jii tann ki fin u numpo, a bi daa bantɔ, ki saan ki saa see sɔnu ni, ki guu Israel kpanbar Ahab nba saa gar yoo nba. ³⁹ Kpanbar na nba tan gaar yoo nba, ki sɔkinii na yiinc ki yet a, "Chanbaa, n bo kɔn kɔnne tɔb ni, ki kunkɔnkɔnna na baar nan dataak nba ki bi nyan-ɔ, ki tan turin, ŋaan yetin a, 'Ti guu jɔk na, li-i tee ki u bot, a manfoore saa pa u paak, nnae kaa, a saa pa salimpeena tusaa ŋantaae.' ⁴⁰ Naan n nunii nba tan mɔnn bonlia paak yoo nba, ki jɔk na chiar bot."

Ki kpanbar Ahab jiin a, "A porŋ bu a mɔŋ buuta. Li tee fan gaar li tubdatue."

⁴¹ Li yoo na ki sɔkinii na pat tann nba boob u numpo na, ki kpanbar na ji bannɔ nan u tee Yennu sɔkiniinba na yencɛ. ⁴² Ki sɔkinii maŋ ji yet kpanbar na a, "Yennu mɔmaame na; faa nyik jɔk nba ki n yet maa a kpiau, ki u bot na, a tɔŋ manfoore saa pa li paak, ki a kunkɔnkɔnna bia saa kpo, kimaan baa nyik u kunkɔnkɔnna ki bi chiar na."

⁴³ Ki kpanbar Ahab ŋmat kun Samaria nan wutoor nan parbiir.

Ki jiin Nabof kpaab po

21 Jasɔk din be ki bi yiu Nabof, ki u tilontii kpaab be Jesreel ki kpia nan kpanbar Ahab ŋaak.

² Dasiar ki Ahab tan yet Nabof a, "Naant ki man gaar a kpaab na, kimaan li kpia nan n ŋaake, ki n loon man bur kpint leŋ. N saa tura tinŋaŋ li paak, koo li-i tee ki a loon, n saa pa-a likirii nba yab." ³ Ki Nabof jiin a, "N dii kpaab na faar, n yeejamm boore. Yennu ki sak nan man te fan yenti."

⁴ Ki kpanbar Ahab kun nan wutoor nan parbiir, Nabof nba jiinc bianjinba na paak, ki kɔk dɔr, ki ŋmant u numm ki tor dikpinn, ki yɛt wun fiir ki di jeet.

⁵ Nanne ki u ŋaapoo Jesebel tan kɔk u boor ki boic a, "Bee ki a par mantik biir nna? Bee ki a kan di jeeti?"

⁶ Ki u jiin a, "N lor man daa Nabof kpaab nae, koo li-i tee ki u loon, man turɔ tiŋ siar po li paak, ŋaan ki u pakin nan n kan la."

⁷ Ki Jesebel jiin a, "A tee kpanbar, koo a ki tee? Fiit dɔknu paak, ii mɔk parpeenn ki di jeet. N saa gaar Nabof kpaab na ki tura."

⁸ Li poor po ki u sɔb gbansiat, ki joont nan Ahab sann, ki jii ŋkɔ Ahab dintir ki dinn li paak, ki tur tɔkɔ-damm nan saakab nba be Jesreel doo ni. ⁹ U din sɔb a, "Ti mɔkɔnt mɔloru daar, ki yiin niib kur, ki kaan Nabof baakir kaanu paak. ¹⁰ Ii lon nibiit banlee ki bin tan pak ki biir Nabof nan u daan por Yennu nan kpanbar na mɔkpora. Li poor po, yin jiiu ki nyi nanc doo kpɔŋ, ki saa jaat tana ki kpiau."

¹¹ Ki Jesreel doo saakab nan tɔkɔndamm na tun nan Jesebel nba wannib bianjinba na. ¹² Bi din mɔkɔnt mɔloru daar, ki taan niib na, ki tur Nabof baakir kaanu. ¹³ Ki nibiit banlee na set paanu ni, ki pak biir Nabof nan u daan por Yennu nan kpanbar Ahab mɔkpora. Ki bi jiiu ki nyii nanc doo kpɔŋ ki saa jaat tana ki kpiau.

¹⁴ Maan na din baar Jesebel boor a, "Bi kpia Nabof-a."

¹⁵ Jesebel nba gbat maan na yoo nba, ki u pak Ahab a, "Nabof kpowa. Tɔn, saant ki saa yent kpaab nba ki u daan yɛt wun kɔia na." ¹⁶ Li yoo na ki Ahab saan kpaab na ni, a wun saa yent.

¹⁷ Nanne ki Yennu pak nan Elaija, wunba tee u sɔkinii ki nyii Tisbe na a, ¹⁸ "Saant Samaria doo ni, kpanbar Ahab boor. A saa lau Nabof kpaab ni; u yaa wuu yent kpaab maŋe. ¹⁹ Pakimɔ nan min Yennu yeenc a, 'A kpia jɔkwa ŋaan bia yaa fan jii u faari-i?' Pakimɔ nan maa yet linba tee nnae: 'Siaminba ki bɔi lenn Nabof sɔn na, leŋe ki bɔi mun bia saa lenn a sɔn.'"

²⁰ Ahab nba la Elaija yoo nba ki u yet a, "N dataak, a wei baarima-a?"

Ki Elaija jiin a, "Nn. Fin kpan nyinn a mɔŋ ki tuun linba bi Yennu boor kɔcɛ. ²¹ Li paak Yennu yet a, 'N saa baar nan biak a paak. N saa boona, ki boon bonjak nba kur nyii a ŋaak ni, naasimm nan subirteeb kur.

²² A ŋaak tan sii tee nan kpanbar Jeroboam nba tee Nebat bija ŋaak nae, ki bia tee nan kpanbar Baasa nba tee Ahija bija ŋaak na, kimaan faa kɔn Israel teeb biit ni na, a donn n wutoora.' ²³ Ki jiin Jesebel po mun, Yennu yet a bɔie saa ŋman u gbanant, Jesreel doo ni. ²⁴ I nirɔ nba kur kpo doo ni, bɔie saa ŋman u gbanant, ki wunba kpo muuk ni, juut n diu."

²⁵ (Sɔk din kaa ki nyinn u mɔŋ ki tun biit Yennu tɔkɔn nan Ahab na, ŋaan u ŋaapoo Jesebel-e din te ki u tun biit maŋ. ²⁶ U din tun bonbilankant ki jiantir tingbana, nan Amor teeb nba din tuun na, ŋamm Amor teeb nba ki Yennu din ber nyinnib, yoo nba ki Israel teeb din nyarii ki baat na.)

²⁷ Elaija nba pak gbenn yoo nba, ki Ahab pat u liant ki liat, ŋaan lia bɔtoot liant. U din lor mɔbe, ki dɔk nan bɔtoot liant na soon nna nan parbiir.

²⁸ Ki Yennu yet u sɔkinii Elaija a, ²⁹ "A la Ahab nba sikin u mɔŋ bianjinba ki turima-a? Waa tun nna na, n kan baar nan biak na u paak, yoo nba ki u daa be u

manfoor ni. Li tan sii tee u bija manfoor niewa ki n saa baar nan biak maŋ u ŋaateeb paak."

Bianjinba ki Yennu sɔkɪnii Mikaya kpaan nan Ahab
(2 Barkperii 18.2-27)

22 Manu din be Siria teeb nan Israel teeb sinsuuk ni, bina ŋanlee nba wei na, ² ŋaan binn nba wei ŋantaa na ni, ki Juda kpanbar Jehosafat saan ki foot Israel kpanbar Ahab.

³ Ki Israel kpanbar Ahab boi u saakab a, "Bee ki ti ki tun siar ki gaar Ramof nba be Gilead yent ni na Siria kpanbar boori? Li tee ti yente." ⁴ Ŋanne Ahab boi Jehosafat a, "A saa chianin ki man saan wor Ramof-aa?"

Ki Jehosafat jiin a, "Yoo nba kur ki a teen siir, n mun teen siira, min nan n kunkɔnkɔnna nan n taanjakira.

⁵ Ŋaan ŋaant ki tin boi Yennu sinsinna."

⁶ Li yoo na ki Ahab tun yiin yenbis sɔkɪniinba, ki bi tee nan kobii ŋanna nawa, ki tan boib a, "N saan wor Ramof amii n daa saa?"

Ki bi jiin a, "Saant ki saa worir, Yomdaano saa tura nyannuwa."

⁷ Ŋaan ki Jehosafat boi a, "Sɔkɪnii sɔkɪ ji kaa ki ti saa fit te wun boi Yennu ki turiti-i."

⁸ Ki Ahab jiin a, "Yenɔkɔkɔ biar, ŋkɔe tee Mikaya, ki tee Imla bija, ŋaan n namɔe, kimaan u ki mi sɔkin barŋanii ki jiin n po; u sɔkɪnt bonbiire ki jiin n po."

Ki Jehosafat jiin a, "A daa yeen nna."

⁹ Ŋanne ki Ahab yiin u ŋaatoontunna saakɔkɔ, ki tumɔ a wun saan yiin Mikaya ki baar nanao yian.

¹⁰ Ki kpanbara banlee maŋ lia bi naan liant ki kar bi gbant paak, jarik ni, doo na nanyer po, ki kpia Samaria doo maŋ tammɔb, ki yenbis sɔkɪniinba na be leŋ, ki sɔkɪnt maan bi kɔkɔn. ¹¹ Ki sɔkɪniinba maŋ yencɔ, wunba sann tee Sedekaya, ki u baa tee Kenaana na, din jii kut ki nan yina ki yet Ahab a, "Yennu nba pak linbae na: A saa jii nae ki kɔn nan Siria teeb na ki biirib chain chain."

¹² Ki sɔkɪniinba na kur mun bia yet nna, a wuu somm kii took Ramof po, ki u saa nyannira, a Yennu saa turɔ nyannuwa.

¹³ Ŋaan sɔkɪ toontunna saakɔkɔ nba saan a wun saa yiin Mikaya na poŋ saa yetɔ a, "Sɔkɪniinba kur pak linba ŋane ki jiin kpanbar na po, li ŋan ki fan mun tun nna."

¹⁴ Ŋaan ki Mikaya jiin a, "N por Yennu nba fo na sann ni nan linba ki u wannin kɔe ki n saa pak."

¹⁵ Waa dɔkit kpanbar Ahab paak yoo nba, ki kpanbar na boi a, "Mikaya, min nan kpanbar Jehosafat n saan wor Ramof amii ti daa saa?"

Ki Mikaya jiin a, "Saant ki wor. A saa nyanna. Yennu saa tura nyannuwa."

¹⁶ Ki Ahab yet a, "Li-i tee ki a piak nanin Yennu sann ni, fan pak barmɔnii. Taar munŋaae ki n saa paka linba na?"

¹⁷ Ki Mikaya jiin a, "N la Israel kunkɔnkɔnna lin kunkona paak, ki tee nan pei nba ki mɔk pekpaarik na, ki Yennu yet a, 'Jab na ki mɔk tɔkɔndaano. Ŋaant ki bin kun nan parmaasir.' "

¹⁸ Ki Ahab yet Jehosafat a, "N ki paka nan u ki ban pak siar ki li tee bonŋann ki jiin n po-o? U sɔkɪ piak bonbiire ki jiin n po."

¹⁹ Ki Mikaya ŋamii yeen a, "Tɔkɪ, gbiintir linba ki Yennu piak. N la ki Yennu kar u binbintir paak Yendɔur ni, ki u malakanba see u boor ni. ²⁰ Ki Yennu boi a, 'Ŋmee saa saan ki kpann Ahab ki wun saan Ramof, ki bin saa kpiu?' Ki malakanba na yemm tuu bikin yenn, ki leeb n mun bikin leer, ²¹ nan seek nba tan baar ki yet Yennu a, 'Min saa kpannɔwa.' ²² Ki Yennu boi a, 'A saa kpannɔ nlee?' Ki seek na jiin a, 'N saa saane ki te Ahab yenbis sɔkɪniinba na kur n faar faak.' Ki Yennu yet a, 'Ti saa ki saa kpannɔ. A saa nyanna.' "

²³ Li yoo na ki Mikaya ŋamm pak a, "Linba tume na. Yennu te ki a yenbis sɔkɪniinba na faare ki tura. Ŋaan u mɔŋ ŋarin senn nan biirue saa baar."

²⁴ Li yoo na ki sɔkɪnii Sedekaya saan Mikaya boor ki saa pebɔ, ŋaan boi a, "Nlee yooe ki Yennu Seek nyii n boor ki baar tan pak nanani?"

²⁵ Ki Mikaya yetɔ a, "A tan saa bannir, yoo nba ki a gar lanpoor po diiuk na ni a fan bɔr nae."

²⁶ Ki kpanbar Ahab tur u saakayencɔ mɔb a, "Soot Mikaya ki saan nanao Amonn boor, wunba tee doo yudaano na, nan n bija Joas boor. ²⁷ A betib ki bin kɔkɔn dansarik kii teenɔ jarpeenn nan nyun kuukɔkɔ nan yoo nba ki n tan saa jen nan laafia."

²⁸ Ki Mikaya jiin a, "Li-i tee ki a jen nan laafia, ŋann ŋarin li wann nan Yennu ki pak nanime na," ki bia yet a, "Sɔkɪ kur n gbiint linba ki n piak na."

Ki jiin Ahab kuun po
(2 Barkperii 18.28-34)

²⁹ Tɔkɪ, ki Israel kpanbar Ahab nan Juda kpanbar Jehosafat saan a bin lek Ramof nba be Gilead yent ni na.

³⁰ Ŋaan sɔkɪ Israel kpanbar Ahab poŋ yet Jehosafat a, "Taa saa tɔb na, n saa lia tayanae, ŋaan fin n lia naan liant." Ki Israel kpanbar maŋ lia tayana ki saan tɔb.

³¹ Ŋaan sɔkɪ Siria kpanbar na dɔŋ tur u taantorit ŋmakit-teeb saakab nba tee piintaa nan banlee na mɔb nan bi daa loon sɔkɪ bin kpi, see Israel kpanbar na kuukɔkɔ. ³² Baa la kpanbar Jehosafat yoo nba, ki bi kur mi a ŋkɔe tee Israel kpanbar na, ki bi ŋmant a bin lekɔ, ŋaan waa yikin yoo nba, ³³ ki bi bann nan ŋkɔe kaa tee Israel kpanbar na, ki ji nyikɔ, ³⁴ ki taan sɔkɪ Siria kunkɔnkɔnna maŋ yencɔ yek peenu, ki li soor kpanbar Ahab maŋ tɔbliatir nba tee kut na tintaamboor, ki gar soor u par paak, ki u mɔ nan wunba ŋmakitir u taantoruk na a, "N la danja. Ŋmantir ki nyi tɔb na ni."

³⁵ Yoo nba ki tɔb nunii mɔn na, ki Ahab ji kar deen taantoruk na ni, ki took Siria teeb na. Waa la danja na, ki sɔn nyii ki wakin ki lint toruk na tiŋ po, ki daajook tan baar ki u kpo. ³⁶ Yonnu nba tan siik naanunmɔn yoo nba, ki mɔmaan lint Israel kunkɔnkɔnna kur boor a, "ŋkɔ kur n ŋmat kun u yent ni nan u doo ni."

³⁷ Nna bannue ki kpanbar Ahab din kpo, ki bi jii u gbanant ki saan nann Samaria, ki saa pii. ³⁸ Bi din saan nan u taantoruk na ki saa wuur Samaria nyundɔkɔkar nie, siaminba ki bonchonchona wuur na,

ki bɔi lenn u sɔn, nan Yennu nba daan yet bianjinba na.

³⁹ Linba kur pukin ki kpanbar Ahab tun, nan waa din jii loobnyana ki faɲ u naan ɲaak na, nan doi nba ki u maa kur, li sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ⁴⁰ U kuun poor po ki u bija Ahasia gaar u naan na.

Ki jiiin Juda kpanbar Jehosafat po

(2 Barkperii 20.31–21.1)

⁴¹ Kpanbar Ahab naan bina ɲanna nie ki Asa bija Jehosafat dii Juda naan, ⁴² ki sɔɔ ki u daa tee bina piintaa nan ɲanɲmu, ki kar Jerusalem bina piinlee nan ɲanɲmu. U naa sann din tee Asuba ki tee Sili bipoo. ⁴³ U din tee nan u baa Asa nba din tee bianjinba nae, ki tun linba ɲan Yennu tɔɔnn; ɲaan ki yeer patmannboa, ki niib na ɲamii mann maruɲ ki jokin bonnunubit lej. ⁴⁴ Jehosafat din soor Israel kpanbar yɔɔs.

⁴⁵ Linba kur pukin ki Jehosafat din tun, laa tee u par-toonn nan tɔb faanu, li sɔb ki be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁴⁶ U din ber jab nan poob nba tee bonchonchona ki tuun pata binbinta paak ki poɲ din be u baa Asa naan yoowa na.

⁴⁷ Edom tiɲ din ki mɔk kpanbari; Juda kpanbare din nyinn u taatar ki u dia Edom tiɲ.

⁴⁸ Kpanbar Jehosafat din kpeer ɲarinte, a bii saa Ofir tiɲ ni, kii jikit salima, ɲaan bi ɲarint maɲ din biire mɔkgbenjir ni, Esion-geber boor, ki gbar saanu. ⁴⁹ Ki Israel kpanbar Ahasia loon ki u jab nan Jehosafat jab-ii lakin kii tuun nan ɲarint na, ɲaan ki Jehosafat ki saki.

⁵⁰ Jehosafat din tan kpo, ki bi piii kpanbara kaat ni, Defid doo ni. Ki u bija Jehoram gaar u naan na.

Ki jiiin Israel kpanbar Ahasia po

⁵¹ Juda kpanbar Jehosafat naan bina piik nan ɲanlore nie, ki Ahab bija Ahasia dii Israel naan, ki kar Samaria bina ɲanlee. ⁵² U din tun ki biir Yennu, ki wei u baa Ahab taaboot, nan u naa Jesebel taaboot, nan kpanbar Jeroboam nba din kɔɔn Israel teeb toonbiit ni na taaboot, ⁵³ ki din waa tingbann nba ki bi yiu Baal na ki jiantirɔ, ki donn Israel teeb Yomdaano Yennu wu-toor, nan u baa nba din teen bianjinba na.

2 Kpanbara

Ki jiiin 2 Kpanbar gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Israel naan yent nan Juda naan yent poe, ki tan tuu yoo nba ki Yennu te ki bi datai kɔn nyann yent ŋanlee maŋ, ki soor li niib ki yaat saan namm tinganii ni, kimaan bi din ɔɔɔ jiantir yenbise, ki ki waa Yennu kuukɔɔ. Kpanbara sinsinn gbouŋ nan kpanbara gbouŋ ŋanlee din tee gboun-yemmire, ki bi tan bɔkit ki li tee gbant ŋanlee. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe 2 Kiŋs.

Ki jiiin Elaija nan kpanbar Ahasia po

¹ Israel kpanbar Ahab kuun poor poe ki Moab teeb yê Israel teeb jiantu.

² Israel kpanbar Ahasia din nyii u ŋaak paak, Samaria doo ni, ki tan baa ki la daŋ bonchiann, ki din tun siab a bin saan la Baal-sebub, wunba tee Filistia teeb doo Ekronn yenbik na, a ki laan u saa la laafiawa-a? ³ Naan ki Yennu malaka pak Elaija, wunba tee Yennu sɔkinii ki nyii Tisbe na, a wun chet kpanbar Ahasia toonii na ki boib a, "Bee ki i saa a yin la Baal-sebub, wunba tee Ekronn yenbik na? I dukii a Yennu kaa Israel tiŋ na nie-e? ⁴ Ii pak kpanbar na a Yennu yet a, 'A kan la laafia a daŋ na ni. A saa kpowa.'"

Ki Elaija tun nan Yennu nba wannɔɔ bianjamba na. ⁵ Ki toonii na ŋmat kpanbar na boor, ki kpanbar na boib a, "Bee ki i ŋmat jeni?"

⁶ Ki bi jiiin a, "Jasɔɔ nna chetit ki yetit a ti jen ki tan pa-ka nan Yennu piak ki teena a, 'Bee ki a tun toonii a bin saan ki la Baal-sebub nba tee Ekronn doo yenbik na? A dukii nan Yennu kaa Israel tiŋ na nie-e? A kan la laafia a daŋ na ni. A saa kpowa.'"

⁷ Ki kpanbar na boib a, "Jɔɔ maŋ ninnauŋ tee nlee?"

⁸ Ki bi jiiin a, "U bo lia bonkobit gbant liatfoouko, ki bia boob bonkobuk gbann."

Ki kpanbar na yet a, "Li tee Elaija-e."

⁹ U din tun tɔɔndaanɔɔ nan u jab piinŋmu, a bin saan ki jen nan Elaija. Ki tɔɔndaanɔɔ na saan la Elaija, ki u kar jɔkunkonn paak. Ki u yet Elaija a, "Yennu nirɔ, kpanbar na yeena a fan sik."

¹⁰ Ki Elaija jiiin a, "Mi-i tee Yennu nirɔ, muu n nyi sanpaapo ki sik tan di fin nan a jab na." Li yoo na ki muu nyii sanpaapo ki sik tan dii tɔɔndaanɔɔ na nan u jab na.

¹¹ Ki kpanbar na bia tun tɔɔndaanɔɔ nan u jab piinŋmu, ki bi doo ki saa yet Elaija a, "Yennu nirɔ, kpanbar na yeena a fan sik mɔtana."

¹² Ki Elaija jiiin a, "Mi-i tee Yennu nirɔ, muu n nyi sanpaapo ki sik ki tan di fin nan a jab na." Li yoo na ki Yennu te muu nyii sanpaapo ki sik tan dii tɔɔndaanɔɔ na nan u jab na.

¹³ Ki kpanbar na bia ŋamm tun tɔɔndaanɔɔ nan u jab piinŋmu. Ki tɔɔndaanɔɔ na doo jɔkunkonn na paak, ki

saa gbaan duna paak Elaija tɔɔnn, ŋaan fabin nan Elaija a, "Yennu nirɔ, ii mɔk ninbatinu min nan n jab na paak. A tinn ti manfoa. ¹⁴ Muu nyii sanpaapo ki dii tɔɔndamm banlee nan bi jab nawa, ŋaan yabit kii mɔk ninbatinu nanin."

¹⁵ Ki Yennu malaka na pak Elaija a, "Fin nan ŋɔɔ-i si-ik. A daa tiin janmaanii." Ki Elaija nan tɔɔndaanɔɔ na tɔk ki sik kpanbar na boor. ¹⁶ Ki Elaija saa yet kpanbar na a, "Yennu nba piaka linbae na, 'Faa tun toonii a bin saan la Baal-sebub nba tee Ekronn doo yenbik na, ki li tee nan Yennu kaa Israel tiŋ ni ki a bo saa lau na, a kan la laafia. A saa kpowa.'"

¹⁷ Kpanbar Ahasia din kpo nan bianjamba ki Yennu te Elaija pak nae. Ahasia din ki mɔk bonjak, li paak, ki u ninja Joram gaar u naan. Li din tee Juda kpanbar Jehosafat bija Jehoram naan bina ŋanlee nie.

¹⁸ Linba kur ki kpanbar Ahasia din tun pukin, li sɔb Israel kpanbara barkperii gbant ni.

Bianjamba ki Yennu jii Elaija ki doo nanɔ yendɔuŋ ni

² Yoo din baar nan Yennu n jii Elaija sajaperinn ni ki donnɔ yendɔuŋ ni. Elaija nan Elaisa din saa Gilgal, ² ki Elaija saa yet Elaisa a, "Ii bee nna; Yennu wannin a man saan Betel."

Ŋaan ki Elaisa jiiin a, "Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika." Ki bi tɔk saan Betel.

³ Ki Yennu sɔkiniinba nba be Betel na baar Elaisa boor ki boib a, "A mi nan Yennu saa jii a chanbaa ki yaat nanɔ dinna-a?"

Ki Elaisa jiiin a, "Nn, n mi, ŋaan i daa te ki ti piak li po."

⁴ Ki Elaija yet Elaisa a, "Ii be nna. Yennu wannin a n saan Jeriko."

Ŋaan ki Elaisa jiiin a, "Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika." Ki bi tɔk saan Jeriko.

⁵ Ki Yennu sɔkiniinba nba be lej na boib a, "A mi nan Yennu saa jii a chanbaa ki yaat nanɔ dinna-a?"

Ki Elaisa jiiin a, "Nn, n mi, ŋaan i daa te ki ti piak li po."

⁶ Ki Elaija yet Elaisa a, "Ii be nna. Yennu wannin a man saan Jɔɔdann mɔkir boor."

Ŋaan ki Elaisa jiiin a, "Fin nan Yennu nba be na sann ni, n kan nyika." Ki bi tɔk saan. ⁷ Ki Yennu sɔkiniinba na piinŋmu weib ki saan Jɔɔdann mɔkir boor. Ki Elaija nan

Elaisa saan set kpian mɔkir na, n̄aan ki sɔkiniinba na see ki fɔk namm waama. ⁸ Ki Elaija liat u liatfoouk ki pɔbinir, n̄aan jiiir ki faa nyun na, ki nyun na bɔkit, ki n̄ɔɔ nan Elaisa somm tinkooj paak ki poot. ⁹ Leje ki Elaija pak Elaisa a, "Wantin faa loon man tun linba ki turawa, ki Yennu n jiiin ki yaat nanin."

Ki Elaisa jiiin a, "N̄aant ki man gaar a yiikoo na bɔkitu taar munlee, linba saa te ki n teen a gaartɔɔ."

¹⁰ Ki Elaija jiiin a, "Linba ki a boi li po na turu paar, n̄aan li-i tee ki a lan yoo nba ki Yennu jiiin ki yaatir nanin a boor na, a saa gaarira; n̄aan fi-i kii lan, a kan gaariri."

¹¹ Ki bi piak n̄aan saa; ki li taakpaak ni, ki taantorit nba ki muu di, nan taanii nba ki muu di na daarir na baar bi sinsuuk ni, ki sajaperinn jii Elaija ki doo nanc yendurj ni. ¹² Ki Elaisa lar, ki yikin, ki pak tur Elaija a, "N baa, n baa, Israel teeb fat-tɔjaann, a saana." U ji din ki mi la Elaija.

Elaisa par din biir, ki u pat u liatfoouk na chena n̄anlee. ¹³ Li poorpo ki u tɔkir Elaija liatfoouk nba baa na, ki n̄mat set Jɔɔdann mɔkir boor, ¹⁴ ki jii Elaija liatfoouk na ki faa nyun na, n̄aan yet a, "Elaija Yomdaanc Yennu na be lia?" n̄aan n̄amm faa nyun na, ki li bɔkit, ki u somm ki poot. ¹⁵ Ki Yennu sɔkiniinba piinjmu nba nyii Jeriko na lau, ki yet a, "Elaija yiikoo na be Elaisa paak," ki saan a bin chetɔ, ki baa fabin tij ni, u tɔɔn, ¹⁶ ki yet a, "Ti tee piinjmue nna na, ki tee pandamm. N̄aant ti saan ki lon a chanbaa. Li ki gar Yennu Seeke jiu ki yaat nanc ki saa nyikɔ kunkonn nba fɔk na paak, koo baasɔk ni."

Ki Elaisa jiiin a, "Aaii, i daa saa."

¹⁷ N̄aan ki bi nunii mɔn nan waa tan tat chabib ki bi saan. Sɔkiniinba piinjmu na din saa lon Elaija, garj nan diitu po, ki saa jarj daa n̄antaa, n̄aan bi din ki lau. ¹⁸ Li poorpo ki bi jen Elaisa nba be Jeriko ki guub na boor. Ki u yetib a, "N daan ki paki nan i daa saa-a?"

Ki jiiin Elaisa bakitnauj toona po

¹⁹ Ki Jeriko jasiab saan Elaisa boor ki saa yetɔ a, "Chanbaa, a porj mi doo na tee doo nba fane, n̄aan li nyun na ki n̄ani, li te bona ki pɔti."

²⁰ Ki Elaisa yetib a, "Teent yaarin senpaarj ni ki baar nann ki tan turin." Ki bi baar nann turɔ. ²¹ Ki u saan nyuntonn boor, ki lu yaarin na nyun na ni, n̄aan yet a, "Linba nae ki Yennu piak a, 'N teen nyun na kasii, ki li ji kan kpi kuun, koo ki biir poa.'" ²² Ki nyun na din yɔɔ tee nyunjanin nan Elaisa nba yet a li sii tee na.

²³ Elaisa din nyii Jeriko ki saa Betel, ki bonjasai nyii dosau ni ki chetɔ sɔnu paak, ki laau ki yeen a, "Yukokiruk na, nyimin nna."

²⁴ Ki Elaisa n̄mant ki gotib, n̄aan jii Yennu sann ki mɔ mɔtont, ki naamunaant banlee nyii tiinii ni, ki pat pat bonjai na piinna nan banlee.

²⁵ Ki Elaisa ji saan Kamel kunkonn paak, ki li poorpo ki u n̄mat saan Samaria.

Bianjinba ki Israel jab nan Moab jab faa tɔb

³ Juda kpanbar Jehosafat naan bina piik nan n̄an-niin nie, ki Ahab bija Joram dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik nan n̄anlee. ² U din tun biit ki tur Yennu, n̄aan u din ki mantik tee nibiuk nan u baa, koo u naa Jesebel na; u din bet Baal tingbann nba ki u baa din maa ki jiantir nawa. ³ N̄aan u din tee nan Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din gar ki u wei nae, ki kɔɔn Israel teeb biit ni, ki porj ki sak wun nyik u toonbiiti.

⁴ Moab kpanbar Mesa din joon pei, ki binn kur u din tuu pa pegana tusaa kobik, nan pei tusaa kobik kobit, ki teen Israel teeb kpanbar, ki li tee u pann. ⁵ N̄aan Israel kpanbar Ahab nba kpo yoo nba, Mesa ji din mɔk mɔyɛtuko nan Israel teeb. ⁶ Ki kpanbar Joram nyii Samaria ki taan u kunkɔnkɔnna yiama. ⁷ U din tur Juda kpanbar Jehosafat mɔb a, "Moab teeb kpanbar yɛt n mɔba, a kan sommin ki man faau tɔbi-i?"

Ki kpanbar Jehosafat jiiin a, "Nn, n saa saka. N be a nuu ni, ki n jab nan n taanii kur bia be a nuu ni. ⁸ Ti saa tɔkin nlee ki woribi?"

Ki Joram jiiin a, "Ti saa tɔkin sɔnfoouk nae, ki gar Edom kunkoouk paak."

⁹ Ki kpanbar Joram nan Juda nan Edom kpanbara nyii tɔkin sɔnu. Baa somm daa n̄anlore na ki bi nyun gbenn, ki nan nyun tiintika kaa ki jab na saa nyu, koo ki bi bonkobit saa nyu. ¹⁰ Ki Israel kpanbar na yet nan kunkɔpaarir a, "Bee na? Yennu nyinn timm kpanbara bantaa na a wun tan jiiit ki teent Moab jab nuu nie-e?"

¹¹ Ki kpanbar Jehosafat boi a, "Yennu sɔkinii be nna ki ti saa lau ki wun pak nan Yennu turiti-i?"

Ki kpanbar Joram kunkɔnkɔnna saakɔ jiiin a, "Safat bija Elaisa be nna. U din tee Elaija sommtɔɔɔ."

¹² Ki kpanbar Jehosafat gat a, "U tee Yennu sɔkiniie nan mɔnii." N̄anne ki kpanbara bantaa na saan Elaisa boor.

¹³ Ki Elaisa yet Israel kpanbar na a, "Bee paake ki n saa sommani? Ii saa ki pak nan yenbis sɔkiniinba nba ki a baa nan a naa din piak namm na."

Ki Joram jiiin a, "Aaii, Yennu jii timm kpanbara bantaa na ki teent Moab teeb kpanbar nuu niwa."

¹⁴ Ki Elaisa jiiin a, "Manfoor Yennu nba ki n jiantirɔ na sann ni, n por nan mi-i bonni kii teen a lɔɔ Juda kpanbar Jehosafat baakir, n bo kii mɔk siar ki saa tun tura. ¹⁵ Yiint bafaarɔ ki turin."

Ki bafaarɔ na nba faa bɔk yoo nba, ki Yennu yiikoo sik Elaisa paak, ¹⁶ ki u yet a, "Yennu nba pak linbae na; 'Lukit bunbuna baauk na kur po. ¹⁷ Yaa lek kan la saak koo wouj na, n̄aan baauk na saa gbee nan nyume, ki yimm nan i bonkobit sii mɔk nyun bonchiann ki nyu.'" ¹⁸ Ki Elaisa bia yet a, "N̄aan linba na tee bonbike ki Yennu saa tun, u bia saa turi nyannu Moab jab boor.

¹⁹ I saa nyann bi digbanjana nba tee digbanpaara na, ki chɔɔ bi tilontii, ki saa jit bi nyuntona, ki bia gbeen bi tinjarj na tana ki biirir."

²⁰ Laa fant sanyaleeuk, ki jarj nan yoo nba ki bi tuu mann sanyɔk ni maruj na, ki nyun pubir ki nyii Edom po ki baar piin tij na.

²¹ Moab jab nba gbat nan kpanbara bantaa na baar a bin lekib na, ki bi jab nba saa fit dia jatiat kur, laa nyii nikpera ki saan tuu nipaauŋ, bi din nyinnibe ki bi saan be kpaar paak. ²² Laa fant sanyɔk ki bi fiir, ki yonnu nyikint nyun na paak, ki li mɔn ki naan sɔn. ²³ Ki bi pak nan kunkɔpaara a, "Li tee sɔme. Kpanbara bantaa na kunkɔnkɔnnae sii kɔn ki kpɔi bi leeb. Ii ŋaan ti saan ki saa jii bona nba be bi kaarj ni na."

²⁴ Ŋaan baa baar kaarj na ni yoo nba, ki Israel jab na worib ki ber jiiimm. Israel jab na din waa Moab jab na ki kpib, ²⁵ ki biir bi doi. Israel jab na-i gar kpaab nba mɔk koorin ni, sɔk kur tuu jii tanne ki lu leŋ, nan tiŋ na nba tan saa gbee nan tana; bi bia din biir bi nyuntona nan bi tilontiiwa. Ki li joontik digbansaakar nba tee Kir Heres nae tan biar, ki tanluur-teeb na bia gob ki worir.

²⁶ Ki Moab kpanbar na nba bann nan u kan nyann na, ki u jii jab kobii ŋanlore nba kɔn nan takoobii, a wun yabir gar u datai na sinsuuk ni ki chiar, ŋaan u din ki fiti. ²⁷ Ki u jii u bijakper, wunba tan saa gaar naan, ki kpɔi u ki mann maruŋ doo na joonjouk paak ki tur Moab teeb yenbik. Janmaanii din soor Israel jab na, ki bi nyii doo na ni ki ŋmat kun bi tiŋ doo ni.

Bianjinba ki Elaisa somm pakɔtalas daano

4 Ki Yennu sɔkiniinba na yeno pakɔk nyi saan Elaisa boor ki yetɔ a, "Chanbaa, n sɔkɔ kpowa. Barmɔnii, u tuu tee wunba waa Yennu-e, ŋaan tuu dia jasɔk pann, ki sɔk na baar a wun soor n bonjai banlee ki teemm daaba, pann na paak."

² Ki Elaisa boiɔ a, "A loon man tun nlee ki turani? A mɔk bee ŋaak ni?"

Ki u jiin a, "N ki mɔk siar ki pukin olif tiinii kpan ki li be kpasɔbik ni."

³ Ki Elaisa betɔ a, "Saant a leeb boor ki kpent kpasɔkoona ki lii yaba. ⁴ Li poorpo fin nan a bonjai na n sɔk diiuk ni ki loon tammɔb, ŋaan kii liakit kpan na kpasɔa marj ni. Sɔk nba tuu gbee, yin jii ki bakin kpiŋ."

⁵ Ki poo na nan u bonjai na sɔk diiuk ni ki loon tammɔb, ŋaan jii kpasɔbik nba be nan olif tiinii kpan na, ki u kpaan kpan na ki liakit sɔa na ni, ki u waas na jikit sɔkoona na ki teenɔ. ⁶ Baa gbeen sɔa na kur, ki u boi ki laan sɔlia bee. Ki u bonjai na yeno yet a, "Li kuri na." Ki olif tiinii kpan na ji nyik nyinu. ⁷ Ki poo na ŋmat Yennu sɔkiniinba Elaisa boor, ki u yetɔ a, "Kɔin olif tiinii kpan marj ki pa a pana kur, ŋaan likirii bia saa tenn ki yaba, ki fin nan a bonjai na sii di."

Bianjinba ki Elaisa somm Sunem poo

⁸ Dasiar ki Elaisa saan Sunem, siaminba ki pook-paatir nna be. Ki poo na gaar Elaisa saauŋ, ki wuu jikii baar Sunem yoo nba kur, u tuu di, poo na ŋaake. ⁹ Ki poo na tan pak u sɔk a, "N dukin sɔk nba sɔk baat nna na tee Yennu nirɔe. ¹⁰ Ŋaant ki ti maa dibik ti ŋaak yur paak, ¹ ki sɔk sɔk nna kok nan teebul nan fitir leŋ, ki yoo nba kur ki u tuu baar, wun dɔk leŋ."

I Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

¹¹ Dasiar ki Elaisa jen Sunem ki sɔk u diiuk ni a wun foi. ¹² U din tun u toontunna Gehasi a wun saan yiin poo na. Waa baar yoo nba ¹³ ki Elaisa pak Gehasi a, "Boimɔ ki laan n tun bia ki turɔ, kimaan waa di wahala nba ki tuun taa loon linba na paak. Li ki gar u loon man saan kpanbar boor, koo lanjimanba saakɔ boor, ki saa pak mɔbonŋansiar ki jiin u po."

Ki poo na jiin a, "N be n niib boore ki laat linba kur ki n loon."

¹⁴ Ki Elaisa boi Gehasi a, "N saa tun bee ki turɔ yen-ni?"

Ki Gehasi jiin a, "Tɔk, u yen ki mɔk bonjaki, ki u sɔkɔ bia kpeta."

¹⁵ Ki Elaisa yet a, "Pakimɔ ki wun baar nna." Ki u baar ki tan set tammɔb boor. ¹⁶ Ki Elaisa pakɔ a, "Binn po, nna yoo, a sii dia bonjak a nuu ni."

Ki u jiin a, "Chanbaa, daa fa ki teenin. A tee Yennu nirɔe."

¹⁷ Nan Elaisa nba yet na, binn po li yoo nba baar, ki u mar bonjak.

¹⁸ Laa teen bina ŋanŋaa nna ki dijaan-yoo, bik na tan saan u baa boor kpaab ni, sanyɔk ni, ki sɔk ki u baa nan dijaanteeb be. ¹⁹ U din tan yikin ki yiin u baa a, "N yur yiare, n yur yiare."

Ŋanne ki u baa yet toontunna na yeno a, "Jiin bik na ki kun turɔ u naa." ²⁰ Ki u kun nanɔ ki saa turɔ u naa, ki u naa diau pana paak, ki saa tuu yonsuuk ni, ki bik na kpo. ²¹ Ki u jiiu ki doo nanɔ Elaisa diiuk na ni, ki saa birɔ sɔkɔ paak, ŋaan ŋmat nyii ki loon tammɔb. ²² Li poorpo ki u yiin u sɔk ki pakɔ a, "A te ki a toontunna na yeno n baar nan boŋ nna. N loon man saan Yennu sɔkiniinba Elaisa boore. N saa jen mɔtana."

²³ Ki u sɔk boiɔ a, "Bee teen ki a loon fan saan din-na? Li ki tee foon daar, li bia ki tee ŋmaapaarj jaamm daari."

Ki u jiin a, "Daa te ki li daamiia." ²⁴ Ŋanne ki poo na te ki bi lor bonkokit, ki u yet toontunna na a wun te boŋ na-ii saa yian yian, ki daa diŋit, li-i kii tee ki u tan wannɔ nna-i kaa. ²⁵ Ki u yaat saan Kamel kunkonn paak, siaminba ki Elaisa be na.

Waa daa be banfɔkɔira na ki Elaisa lau, ki yet u toontunna Gehasi a, "Gotir, Sunem poo nae baat na. ²⁶ Kakitir ki chetɔ, ki laan bont kur ŋan ki tur ŋkɔ nan u sɔkɔ nan u bija-a."

Ki u bet Gehasi a bont kur ŋan, ²⁷ ŋaan waa baar Elaisa boor, ki u gbaan Elaisa tɔkɔn ki soor Elaisa taa. Ki Gehasi yaa wun tutɔ, ŋaan ki Elaisa pak Gehasi a, "Nyikimɔ. A ki la nan u be yanyɛtuk nba yab nie-e? Ŋaan Yennu ki pakin siar ki jiin li po."

²⁸ Ki poo na yet Elaisa a, "Chanbaa, n din boia bonjak po-o? N din ki paka nan a daa fiint n dindanni-i?"

²⁹ Ki Elaisa ŋmat Gehasi paak ki yetɔ a, "Kakitir. Jiin n patu kii saa. A daa see sɔnu ni ki foont wunba kur ki a chet, ki wunba chet ki foonta, a daa biir yoo ki gaan u foontii. Ii saa ki saa sɔk ŋaak na ni, ki donn n patu na kii goon bik na paak."

³⁰ Ki poo na yet Elaisa a, "N por fin nan Yennu nba be na sann ni nan n kan nyika." Ŋanne ki bi banlee soor

sɔnu ki ηmat. ³¹ Ki Gehasi gar ki saa goon Elaisa patu na, bik na paak. Nnaan siar din ki damm, koo nyinsiar din kaa ki jiin manfoor po. Ki u ηmat took Elaisa ki yeto a, "Bik na ki fiiri."

³² Elaisa nba baar yoo nba, ki u kɔɔ siaminba ki bik na dɔɔ kpeent na, u kuukɔɔ, ki la ki bik na dɔɔ dɔɔ paak kpeent. ³³ Ki u loon gann nnaan miar Yennu. ³⁴ Li poorpo ki u fabin bik na paak, ki u mɔɔ nan u ninbina nan nii took nan bik na mɔɔ nan ninbina nan nii. Waa dɔɔɔ nnaan tant bik na paak yoo nba, ki bik na gbanant piin ki tonjit. ³⁵ Ki Elaisa fiir ki somm somm diiuk na ni, nnaan ηmat ki yaan tant u mɔɔɔ bik na paak. Ki bik na chisin taar munlore, nnaan munt. ³⁶ Ki Elaisa yiin Gehasi a wun yiin bik na naa. Waa kɔɔ yoo nba ki Elaisa yeto a, "A bijae na." ³⁷ Ki poo na baa fabin tiη ni, Elaisa tɔɔnn. Li poorpo ki u jii bik na ki nyii.

Ki jiin bakiɔnaη nyina ηanlee po

³⁸ Kon din baa tiη na kur po binsiar, ki Elaisa ηmat saan Gilgal. Waa want Yennu sɔkɔniinba Yennu maan yoo nba, ki u pak u toontunna a wun yakin bob-gbenjir muu paak, ki ηaa kpint ki turib. ³⁹ Ki bi yeno saan muuk ni a wun jii kpinafaa, ki saa la tunpori, ki pɔɔɔ bonchiann ki kun nann, ki tan biir biir ki teen kpint na ni, nnaan u din ki mi laa tee linba. ⁴⁰ Baa bat kpint na, a bin di, ki lemm yoo nba, ki bi yet Elaisa a, "Li tee lɔbiie," ki yɛt dinu. ⁴¹ Ki Elaisa boi yon waan po, ki jii lu kpint na ni, nnaan yet a, "Nnammit bat ki turib." Li yoo na ki bi la kpint na ji man.

⁴² Li poorpo ki jasɔɔ nyii Baal Salisa, ki baar nan boroboro kuna piinlee, ki li tee sinsinn dii nba ki bi jaan li binn ni na boroboro, nan karwant-paana, a wun tur Elaisa; ki Elaisa pak u toontunna a wun jiir ki dinn Yennu sɔkɔniinba na. ⁴³ Nnaan ki u boi Elaisa a, "A dukin nan linba na saa jan jab kobika-a?"

Ki Elaisa jiin a, "Turimm ki bin di, kimaan Yennu yet a bi saa di ki tan gooe." ⁴⁴ Nnanne ki toontunna na chent jeet na ki turib. Jab na din dii jeet maη ki saa gooe, nan Yennu nba yet bianjɔna na.

Bianjɔna ki kunkɔnkɔnna saakɔɔ Naamann la laafia

5 Naamann din tee Siria kunkɔnkɔnna saakɔɔ, ki Siria kpanbar teenɔ baakir nan chɔruη bonchiann. Yennu din somm Naamann, ki ηɔɔ nan u kunkɔnkɔnna na laat nyannu. U din tee yudaanjaanne, nnaan ki ηaauk ¹ be u paak bonchiann. ² Namm nan Israel jab din kɔn nan leeb, ki bi soor Israel sapaanbik ki kun nann, ki u teen Naamann ηaapoo yommik.

³ Dasiar ki yommik na tan yet Naamann ηaapoo a, "N sunman ki n chanbaa n saan Yennu sɔkɔniinba nba be Samaria na boore. U bo saa te ki u yiaru na n gbenna."

⁴ Naamann nba gbat nna, ki u saan yet kpanbar na linba ki sapaanbik na pak. ⁵ Ki kpanbar na jiin a, "Ii saa Israel kpanbar boor nan gbouη na."

Ki Naamann jii likbina tusaa piintaa nan salinkuna tusaa ηanloob nan chinchennana piik. ⁶ Gbouη nba ki

¹ *Bi maan ni, ηaauk paak tee gbanant paak yiar yoonne.*

Naamann din dia na sɔɔ a, "Gbouη nae saa wanna nan kunkɔnkɔnna saakɔɔ Naamann-e na. N loon ki fan te ki u ηaauk na n gbenne."

⁷ Israel kpanbar nba karin gbouη maη, ki u pat u tiat nan yanyɛtuk, nnaan pak sanpaapo a, "Nlee ki Siria kpanbar saa dukin nan man te ki ηɔɔ na n la laafia? U dukii nan n tee Yennu-e, ki mɔɔ manfoor nan kuun panji-i? Li want nan u loon wun bannin nan kɔnne."

⁸ Ki Yennu sɔkɔniinba Elaisa nba gbat linba tun na, ki u tur kpanbar na mɔɔ a, "Bee ki a yan mantik puti? A te ηɔɔ na n baar n boor, ki n saa wannɔ nan Yennu sɔkɔniinba be Israel tiη ni."

⁹ Ki Naamann jii u taanii nan taantorit ki saan ki saa set Elaisa ηaak tammɔɔ ni. ¹⁰ Ki Elaisa tun u toontunna a wun pak Naamann ki wun saan ηɔɔdann mɔkɔr ni, ki saa kpɔi nyun na ni taar munlore, ki u ηaauk saa gbenn. ¹¹ Nnaan ki Naamann jia seet nan wutoor ki yeen a, "Min bo dukii nan u saa nyi baar n boore, ki miar u Yomdaann Yennu, ki ηak u nuu fiat na paak ki man la laafia. ¹² Ki jenna, Abana mɔkɔr nan Farpar mɔkɔr nba be n doo ni Damaskus na ki chee Israel mɔka kuri-i? N daan bo saa kpɔi leje ki la laafia."

¹³ Ki u toontunna nakin u boor ki yet a, "Chanbaa, Yennu sɔkɔniinba na-i bonni wanna bonpaarir, a bo saa tuma. Bee ki a kpan kan kpɔi nan waa yeta na ki la laafia?" ¹⁴ Ki Naamann saan ηɔɔdann mɔkɔr ni, ki sik kpɔi taar munlore, nan Elaisa nba wannɔ bianjɔna na, ki u ηaauk na gbenn fas, ki u gbanant ηarik ki faη, ki naan bik gbanant. ¹⁵ Ki ηɔɔ nan u jab kur ηmat Elaisa boor ki yeto a, "Mɔtana, n mi nan Yennu kaa siar boor, see Israel teeb Yennu na kuukɔɔ; li paak, chanbaa, gaat n piinii na."

¹⁶ Ki Elaisa jiin a, "N por Yennu nba fo, wunba ki n jiantirɔ na sann ni, nan n kan gaar piinii."

Ki Naamann gbaa a Elaisa n gaar, nnaan ki Elaisa yɛt. ¹⁷ Ki Naamann yet a, "Li-i tee ki a kan gaar n piinii, nnaan fan chabin ki man jii tiη na tant ki lii tee bonii banlee jika, ki kun nann, kimaan laa nyii mɔtana ki saa, n kan mann maruη, koo mujoonu piinii ki tur yensiar see Yennu kɔɔ. ¹⁸ N mɔk dindann nan Yennu saa nyik chabin, li-i tee ki n chian n kpanbar ki saan tingbann Rimonn jiantu diiuk ni, linba tee Siria teeb yar na, ki gbaan u tɔɔnn, Yennu n nyik chabin."

¹⁹ Ki Elaisa yeto a, "A kun manuwaa." Ki Naamann yaat kun.

U din saan waaminnae, ²⁰ ki Elaisa toontunna Gehasi yet u mɔɔ a, "N chanbaa te ki Naamann yaat nnaan ki pa siar. U bo saa gaar linba ki Siria nirɔ maη turɔ nae. Yennu nba fo na sann ni, see ki n chian wei gaar siar u boor." ²¹ Nnanne ki u wei dinn Naamann paak. Naamann nba la ki nirɔ waa tiin na, ki u jakit taantoruk paak ki sik cheu, ki boi a, "Labaari-i?"

²² Ki Gehasi jiin a, "Siar kaa, nnaan n chanbaae tumin a man paka nan Yennu sɔkɔniinba banlee nyii Efraim teeb kunkona tiη na ni ki baar mɔtana, ki u loon fan turib likbina tusaa ηantaa nan chinchennana ηanlee."

²³ Ki Naamann yeto a, "Gaat likbina tusaa ηanloob." Ki Naamann gbaa a Gehasi n gaar, ki jii likirii na wuun

botoot njanlee ni ki lor, ki pukin chinchennana njanlee na po, ki tur u toontunna banlee, ki bi jii gar Gehasi tɔkɔn. ²⁴ Baa baar kunkonn paak, siaminba ki Elaisa be na, ki Gehasi gaar botoot na ki kɔkɔ nann njaak ni, njan chab Naamann toontunna, ki bi nmat Naamann boor. ²⁵ Li poorpo ki u kɔkɔ njaak na ni. Ki Elaisa boib a, "A bo saan lee?"

Ki u jiin a, "Chanbaa, n ki saan siari."

²⁶ Njan ki Elaisa yetɔ a, "N seek bo kaa a boor yoo nba ki kɔkɔ na jakit u taantoruk paak ki cheta na-a? Yoo na kaa tee sii gaan likirii nan chinchena nan kpan tilontii, nan daan tilontii kpaant, nan pei nan nei, koo toontunna. ²⁷ Mɔtana, Naamann njaauk na saa baa a paak, ki fin nan a yaabona kur sii yɔkɔ be nan njaauk."

Ki njaauk baa Gehasi paak, ki u nyii. U gbanu din penn nan gbent nae.

Bianjinba ki bi la pabin nba bot

6 Dasiar ki Yennu sɔkɔniinba nba ki Elaisa tee bi saakɔkɔ na pak Elaisa a, "Taa be siaminba na waabita. ² Turint yaak ki tin saan kɔkɔdann mɔkir boor ki saa chɔkɔ tiinii ki tan chaan binbeboor kii be."

Ki Elaisa jiin a, "Ii saa man."

³ Ki bi yeno yet a Elaisa n chianib. Ki Elaisa too, ⁴ ki bi tɔkɔkɔ saan. Baa baar kɔkɔdann mɔkir boor, ki bi piin toonn. ⁵ Bi yeno nba chɔkɔkɔ tiik na, ki u pabin tan fokit ki baa nyun ni; ki u yet Elaisa a, "Chanbaa, n saa teen nlee? Li tee pakpentkare."

⁶ Ki Elaisa boi a, "Li baa lee?"

Ki kɔkɔ na wannɔ laa baa sian, ki Elaisa chɔkɔ lanbann, ki lur nyun na ni, ki li te pabin na pukit paan. ⁷ Ki u yet a, "Jiin." Ki kɔkɔ na kɔkɔ jii.

Bianjinba ki bi nyann Siria kunkɔnkɔnna

⁸ Siria kpanbar din faa tɔkɔ nan Israel jab. U din pak nan u saakab ki gann waa saa teen u kaan sian.

⁹ Njan Elaisa din tur Israel kpanbar mɔkɔ ki kpaanɔ a u daa nakii leŋ, kimaan Siria jab na laa muuk nie.

¹⁰ Njanne ki Israel kpanbar kpaan u jab nba be li po na ki bi teen siir. Linba na din tun fuunu munŋaaewa.

¹¹ Siria kpanbar wutoor din doo bonchiann, ki u yiin u saakab ki boib a, "I ni na, nmeese see Israel kpanbar poorpo?"

¹² Ki yeno yet a, "Chanbaa, ti kɔkɔ ki see u poorpo. Yennu sɔkɔniin Elaisa-e piak Israel kpanbar na linba ki a bɔr pak a diiuk ni gbaa."

¹³ Ki kpanbar na tur mɔkɔ a bin lon Elaisa, ki wun te bin soorɔ.

Baa pakɔ nan Elaisa be Dotann na, ¹⁴ ki u tun kunkɔnkɔnna saama nan taanii nan taantorit. Bi din baar doo na ni nyiɔko ki nja loonir. ¹⁵ Laa yent sanyapob ni, ki Elaisa toontunna fiir ki nyii, ki la Siria kunkɔnkɔnna nan bi taanii nan taantorit, ki bi nja loon doo nawa. Ki u nmat kɔkɔ Elaisa boor ki yetɔ a, "Chanbaa, ti kɔkɔ biak niwa. Ti saa teen nlee?"

¹⁶ Ki Elaisa jiin a, "Daa tiin janmaanii. Binba be nante yab ki gar binba be namm na." ¹⁷ Njanne ki Elaisa miar

Yennu a, "Yennu, muntir u ninbina ki njan wun la." Ki Yennu gat Elaisa miaru, ki u toontunna na gokit got kunkonn na paak ki la ki li gbee nan taanii nan taantorit nba tee muu ki lint Elaisa.

¹⁸ Siria jab nba worib na, ki Elaisa miar Yennu a, "Yennu, a te ki jab na n kɔkɔkɔ." Ki Yennu gat u miaru ki te jab na kɔkɔkɔ. ¹⁹ Ki Elaisa saan bi boor ki yetib a, "I tɔkɔ sɔnganue na; doo nba ki i loon na kaa na. Ii waan man, ki man saan nani kɔkɔ nba ki i loonɔ na boor," ki jiib ki saan namm Samaria.

²⁰ Baa kɔkɔ doo na ni yoo nba, ki Elaisa miar Yennu a, "Yennu, muntir bi ninbina ki te bin la." Ki Yennu gat u miaru na, ki munt bi ninbina, ki bi la nan bi be Samaria doo nie.

²¹ Israel kpanbar nba la Siria jab man, ki u boi Elaisa a, "Chanbaa, n kpibi-i? N kpib amii?"

²² Ki u jiin a, "Aaii. Fi-i soor kunkɔnkɔnna tɔkɔ ni gbaa, a kan kpibi. Turimm jeet nan nyun ki bin di ki nyu, ki nmat kun bi kpanbar boor." ²³ Ki Israel kpanbar teen jaamm ki turib. Baa dii ki nyuu na ki u kunnib ki tur Siria kpanbar. Laa nyii leŋ, Siria jab ji ki kɔkɔ nan Israel jabi.

Ki jiin Samaria leku po

²⁴ Li poorpowa ki Siria kpanbar Ben-hadad din tan jii u kunkɔnkɔnna kur, a bin kɔkɔ nan Israel jab, ki dɔkɔ lint Samaria doo. ²⁵ Baa dɔkɔ guu na paak, ki jeet din kɔkɔ doo na ni bonchiann, ki bi koi bonyur likbina piinniin, ki kɔkɔkɔ-naatɔkɔ waaminna tee likbina njanŋmu.

²⁶ Njanne ki Israel kpanbar somm doo joonjouk paak, ki poosɔkɔ yikin a, "Sommitin, chanbaa."

²⁷ Ki u jiin a, "Li-i tee ki Yennu kan somma, n saa tura bee? N mɔkɔ dii, koo daami-i? ²⁸ Bee daamiiani?"

Ki u jiin a, "Wonn, poo na won yet a ti nman n bik, a ki li-i yent, tin nman u kɔkɔ. ²⁹ Ki ti yakin n bik ki nman. Laa yent, ki n pakɔ nan ti nman u bik na, ki u jii u bik na ki kɔkɔ."

³⁰ Kpanbar nba gbat nna ki u pat u tiat nan yanyê-tuk, ki binba kpia leŋ la ki u lia botoot liatir u tiat tiŋ po. ³¹ Kpanbar na din pak nan kunkɔpaarir a, "Yonnu-i baa dinna ki n daa ki kpai Elaisa, Yennu n faa kpai." ³² Li yoo na ki u tun toomu a wun baar nan Elaisa.

Ki kɔkɔ ki Elaisa be njaak ni nan saakasiab nba baar a bin foontɔ. Kpanbar toomu din tan kɔkɔ na, ki kɔkɔ Elaisa yet saakab na a, "Nikpiiruk na tun kɔkɔ a wun kpai. Wu-u nakin, yin loon gann ki daa te ki u kɔkɔ. Kpanbar na mɔkɔ sii be u poorpo." ³³ U ki pak gbenn kaawa, ki kpanbar na tiŋɔ dɔkit ki yet a, "Yennu-e baar nan daamii na ti paak. Bee ki n saa guur ki wun tun siari?"

7 Ki Elaisa jiin a, "Gbiintir linba ki Yennu piak:

Wonn nna yoo, i won saa daa boroboro yonŋanin yonnann nman muntaa, koo yonlia yonnann nman munloob salimpeenn yennkɔkɔ."

² Ki kpanbar njaasaakɔkɔ nba be nanc na yet Elaisa a, "Yennu tiŋɔ-u lekii loot Yendɔnŋ gana taakpaak nna, njan linba na kan tun."

Ki Elaisa jiin a, "A saa la ki lin tun, njan a kan di jeet manji."

Ki jiin Siria kunkonkonna na yaatu po

³ Jab banna din yiar n̄aauk ki be Samaria doo na nanyer po, ki tan yet bi leeb a, “Bee ki ti sii be nna ki tan kpo yanni? ⁴ Ti-i k̄ɔ doo ni, li ki m̄k nyɔɔt, kimaan kome saa kpit; n̄aan ti-i biaki be nna, ti bia saa kpowa. N̄aant ki tin saan Siria jab kaar̄ na ni. Baa saa tun bon-tonn nba mantik ki turint tee bin kpite; n̄aan li ki gar bin nyik ki tinn ti manfoa.” ⁵ T̄ɔn, laa piin b̄ɔnnu yoo nba, ki bi saan Siria jab kaar̄ na ni, n̄aan baa baar len̄ na, ki bi ki la s̄ɔɔ. ⁶ Yennu bo te ki Siria kunkonkonna na gbat fuur, ki li naan nan kunkonkonna bonchianne baat nan taanii nan taantorit na, ki Siria jab na dukin a Israel kpanbar sii jii Hef nan Ijpt kpanbara nan bi kunkonkonna, ki bi baat a bin worib. ⁷ Li daajoouk ki Siria jab chiar a bin tinn bi manfoa, n̄aan nyik bi lan-bont nan bonii nan taanii, ki nyik bi kaar̄ na nan laa tuu tee na.

⁸ Ki jab banna na nba baar kaar̄ na ni, ki bi k̄ɔ lan-bour̄ ni, ki dii ki nyuu linba be len̄, ki jii likirii nan salima nan liant nba ki bi la, ki saan b̄ɔrir. Li poorpo ki bi jen ki k̄ɔ lanbonleer ni ki tun nna, ⁹ ki ji yet bi leeb a, “Ti daa tuun nna. Ti m̄k labamann, ti daa diar ti kuuk̄ɔ. Ti-i guur a lin yenta tin kumii, ti saa la tubdatuwa. N̄aant ti saan yian ki wann kpanbar n̄aasaakab.” ¹⁰ Ki bi nyik Siria jab kaar̄ na, n̄aan saan Samaria, ki saa yet binba guu tamm̄ɔb na a, “Ti saan Siria jab kaar̄ ni ki ki la s̄ɔɔ, koo ki gbat siari. Taanii nan bonii ki loti, kaar̄ na bia tee nan Siria jab nba yaat n̄aan ki li tee bian̄inba nae.”

¹¹ Ki tamm̄ɔguura na m̄ɔnt maan mar̄, ki li baar kpanbar n̄aak. ¹² Li lek din daa tee nyik̄o, n̄aan ki kpanbar na fiir d̄ɔnnu paak ki yet u saakab a, “N saa wann linba ki Siria jab lorin. Bi mi doo na kon po, li paak ki bi yaat a bin saan b̄ɔr doo kpin̄. Bi dukii a ti saa nyik ti dooe n̄aan saan kpakin jeet lomu ni, bin soorit foot ki nyann ti doo.”

¹³ Ki u saakab na yeno yet a, “Niib nba be doo na ni por̄ k̄ɔ biiru niwa, nan binba kpo na. Li paak, n̄aant ki ti tun jasiab nan taanii nba biar na ban̄mu, ki bann linba baar.” ¹⁴ Ki bi gann jasiab; ki kpanbar na tumm nan taantorit n̄anlee, a bin saan Siria jab kaar̄ na ni, ki saa laan bee baar Siria kunkonkonna. ¹⁵ Ki jab na saan ki saa baar J̄ɔɔd̄ann m̄kir, ki laat tiat nan liant nba ki Siria jab tiin lubin na s̄ɔnu ni. Li poorpo ki bi jen ki tan wann kpanbar na. ¹⁶ Ki Samaria niib chiar saan ki jii bona Siria jab kaar̄ na ni. Boroboro yon̄anin yonnann n̄mar̄ muntaa, koo yonlia yonnann n̄mar̄ munloob din daa salimpeenn yennk̄ɔɔe nan Yennu nba daan yet na.

¹⁷ T̄ɔn, ki Israel kpanbar na jii u saak̄ɔ nba be nanc̄ na, ki teenc̄ doo tamm̄ɔguura na saak̄ɔ, ki niib na din n̄maat saak̄ɔ mar̄ paak len̄, ki u tan kpo, nan bian̄inba ki Elaisa bunt buntir, yoo nba ki kpanbar na din baar a wun lau na. ¹⁸ Elaisa din pak kpanbar na a wonn nna yoo boroboro yon̄ yonnann n̄mar̄ muntaa, koo yonlia yonnann n̄mar̄ munloob saa daa salimpeenn yennk̄ɔɔe, Samaria doo ni, ¹⁹ ki saak̄ɔ na din jiin a, “Li-i lekii tee ki Yennu loot yend̄ur̄ gana

taakpaak na ni, n̄aan li kan tun.” Ki Elaisa jiin a, “A saa la ki lin tun, n̄aan a kan di li jeet.” ²⁰ Li kpan din tun nnae ki tur̄ɔ. Niibe din n̄maat u paak, doo na tamm̄ɔb ni, ki u tan kpo.

Ki jiin Sunem poo na jenu po

⁸ Elaisa din pak Sunem poo nba ki u din fiin u bija kuun ni na, a Yennu saa te kon n baa doo na ni bina n̄anlore, a ki wun nyi nan u niib ki saan digban-siar. ² Ki poo na sak Elaisa kpaanii na, ki saan nan u niib Filistia tīn ni bina n̄anlore.

³ Bina n̄anlore na poorpo ki u jen Israel tīn ni, ki saan kpanbar na boor a wun boi u n̄aak nan u tīn po, ki bin jiin tur̄ɔ. ⁴ U din baar ki s̄ɔɔ kpanbar na piak nan Elaisa toontunn̄ɔ Gehasi-e. Kpanbar na din loon wun bann siar ki jiin Elaisa yaarlituk toona po. ⁵ Yoo nba ki Gehasi want kpanbar bian̄inba ki Elaisa fiin kpeemmo kuun ni na, ki poo na baar nan u barur̄ kpanbar boor. N̄anne ki Gehasi yet kpanbar na a, “Chanbaa, poo na bonjake ki Elaisa din fiin̄ kuun ni na. U bonjak mar̄e na biak.” ⁶ Kpanbar na din boi poo na li po, ki u wann nan li tee barm̄niie. Ki kpanbar na yiin u saak̄ɔ ki pak̄ɔ a wun te bin jiin linba kur tee poo na yar ki tur̄ɔ, nan jeet nba ki tīn na nan bina n̄anlore nba kur ki poo na tuu kaa na.

Ki jiin Elaisa nan Siria kpanbar Ben-hadad po

⁷ Elaisa din saan Damaskus, yoo nba ki Siria kpanbar Ben-hadad yiar na. Baa pak kpanbar nan Elaisa be yoo nba, ⁸ ki u pak u saakab na yeno, wunba ki bi yiu Hasael na a, “Jiin piinii ki saan Yennu s̄ɔkinii na boor ki saa tur̄ɔ, ki wun boi Yennu ki laan n saa la laafia amii n kan la laafia.” ⁹ Ki Hasael jii laagumiinba piinna nan bon̄ana booru booru nba be Damaskus ki saan Elaisa boor. Hasael nba baar Elaisa boor yoo nba ki u yet Elaisa a, “A daabir kpanbar Ben-hadad-e tumin a man boia ki laan u saa la laafia koo u kan la.”

¹⁰ Ki Elaisa jiin a, “Yennu fiit wannin nan u saa kpowa, n̄aan n̄matir kun ki saa pak̄ɔ nan u saa la laafi-awa.” ¹¹ Li yoo na ki Elaisa kpaa u ninbina Hasael paak halii nan fei nba tan soor̄ɔ. Ki Elaisa ji piin ki m̄ɔ. ¹² Ki Hasael boi a, “Chanbaa, bee ki a m̄ɔ?”

Ki Elaisa jiin a, “N mi bontona nba ki a saa tun tur̄ Israel teeb. A saa joo bi n̄apaara muuwa, ki kpi bi naas-infanii, ki fibir bi waas ki kpib, ki pit bi podamm poa.”

¹³ Ki Hasael boi a, “Nlee yoee ki n mun tan saa la pān na booru? N ki tee s̄ɔɔ.”

Ki Elaisa jiin a, “Yennu wannin nan a tan saa di Siria naama.”

¹⁴ Ki Hasael n̄mat kpanbar Ben-hadad boor; ki u boi a, “Elaisa yet a bia?”

Hasael din jiin a, “U yet nan a saa la laafiawa.”

¹⁵ N̄aan laa yent sanyik̄, ki Hasael jii kuntir ki suunt nyun ni, ki d̄ɔkin kpanbar na numpo, ki u gbar foon ki kpo.

Li poorpo ki Hasael gaar Ben-hadad naan ki teen Siria kpanbar.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoram po

(2 Barkperii 21.1-20)

¹⁶ Ahab bija Joram nba dii Israel naan, li bina ḡanḡmu ni, ki Jehosafat bija Jehoram dii Juda naan, ¹⁷ ki mək bina piintaa nan ḡanlee, ki kar Jerusalem bina ḡanniin. ¹⁸ U ḡaapoo din tee Ahab bipooe, li paak, ki ḡək Jehoram tuun Israel kpanbara biit na booru, nan Ahab ḡaateeb nba din tuun na. U din tun biit ki tur Yennu, ¹⁹ ḡaan Yennu din ki loon wun biir Juda, ki-maan u din senn məksonn ki tur u toontunnə Defid nan u yaaboonaē sii ḡək dia u niib.

²⁰ Jehoram nba din tee Juda kpanbar yoo nba na, ki Edom teeb yēt bin weis, ḡaan dinn bi tiḡḡ kpanbar. ²¹ Ki Jehoram jii u taantorit ki saan Sair doo ni. Waa baar leḡ yoo nba ki Edom kunkənḡonna ḡaa loon ḡək nan u kunkənḡonna. Nyiḡk na ki ḡək nan u taantorit ḡmakit-teeb ḡbaa ki saa nyii bot, ki u kunkənḡonna na mun yat ki kun bi doi ni. ²² Edom ji din nyii Juda yent nie li yoo na. Li yoo maḡe ki Libna doo mun bia yēt Ju-da weiu.

²³ Linba kur ki Jehoram din tun, li sək be Juda kpanbara barkperii ḡbant ni. ²⁴ Jehoram din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Ahasia dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Ahasia po

(2 Barkperii 22.1-6)

²⁵ Ki Ahab bija Joram nba tee kpanbar ki dia Israel teeb, li bina piik nan ḡanlee nie, ki Jehoram bija Ahasia dii Juda naan, ²⁶ ki tee bina piinlee nan ḡanlee, ki kar Jerusalem binyennkək. U naa din tee Atalia, ki tee kpanbar Ahab bipoo, ki tee Israel kpanbar Omri yaa-boonn. ²⁷ Ahasia diamn nba din tee Ahab na, u din tun ki biir Yennu nan Ahab ḡaateeb nba din tun nae.

²⁸ Kpanbar Ahasia din taan Israel kpanbar Joram po, ki bi faa tək ki took Siria kpanbar Hasael. Kunkənḡonna na din took leeb, Ramof doo nba be Gilead tiḡ ni na, ki Joram la daḡ tək na ni. ²⁹ U din jen Jesreel doo nie a wun teb u mək, ki Ahasia saan leḡ a wun foontək.

Bianḡinba ki bi dinn Jehu naan

⁹ Yennu səkini Elaisa din yiin səkiniipaanii na yent ki yetə a, "Teent siir ki saan Ramof doo nba be Gilead tiḡ ni na. Jiin olif tiinii kpan sək, ² ki fi-i baar leḡ, fan lon Jehu boor, wunba tee Jehosafat bija, ki tee Nimsi yaaboonn na. Nyinto u leeb boor ki kək nanc di-iuk ni, i banlee, ³ ki kpaar olif tiinii kpan na u yur paak, ḡaan yetə a, 'Yennu yeen nan u dinta Israel naan.' Li poor po fan yaat yiama."

⁴ Ki Yennu səkiniipaḡ na saan Ramof, ⁵ ki saa la kunkənḡonna saakab mək tintaanu. Ki u yet a, "Chanbaa, n mək nakinii ki loon man wanna."

Ki Jehu bois a, "A piak nan ti ḡmee?"

Ki u jiin a, "Chanbaa, n piak nan fine." ⁶ Ki bi banlee kək diiuk ni, ki səkiniipaḡ na kpaar olif tiinii kpan na ki məkḡ Jehu yur paak, ḡaan yetə a, "Yennu nba tee Israel

teeb Yomdaanc na yeen a, 'N dinna naan, ki a teen n niib Israel teeb kpanbar dinna. ⁷ A kpi a chanbaa kpanbar, wunba tee Ahab bija na, ki man fit dat Jesebel tubir, kimaan waa din kpil n səkiniinba nan n toontunlia na paak. ⁸ Ahab ḡaateeb nan u yaaboona kur tee bin kpoē; see ki n boon u booru ni jab kur, saakab nan waas kur yomm. ⁹ N saa tun u ḡaateeb nan maa tun Israel kpanbara nba tee Jeroboam nan Baasa ḡaateeb bianḡinba nae. ¹⁰ Bi kan pii Jesebel. Bḡie saa di u ḡbant, Jesreel yent ni.'" Səkiniipaḡ na nba pak ḡbenn, ki u nyii chiar.

¹¹ Jehu din ḡmat u saakaleeb na boor; ki bi bois a, "Labaarii? Waatək maḡ yaa bee a boori?"

Ki Jehu jiin a, "I mi waa loon linba."

¹² Ki bi yet a, "Aaii, ti ki mi. Pakin timm waa yet linba."

Ki u jiin a, "U pakin nan Yennu yeen a u dinnin Israel naama."

¹³ Li yoo na ki Jehu saakaleeb na lat bi liata taanmaata paak, a Jehu n set li paak, ki peeb naatuna ki hoot a, "Jehu-e tee kpanbar."

Ki jiin Israel kpanbar Joram kpinu po

¹⁴⁻¹⁵ Jehu din lor bonbiir ki jiin Joram po, ki sək ki Joram be Jesreel, ki teeb u daḡ nba ki u din la tək ni, Ramof, yoo nba ki bi kən nan Siria kpanbar Hasael na. Jehu din yet u saakaleeb a, "Li-i tee ki i see n poorpo, yii mi ki sək saa ḡmiat ki nyi Ramof ki saan kpaan binba be Jesreel na." ¹⁶ Waa yet nna, ki u kək u toruk ni ki saa Jesreel. Joram din daa ki la laafia, ki Juda kpanbar Ahasia be leḡ ki foontək.

¹⁷ Guutək nba be toonn ni, difoouk paak, Jesreel na, din la Jehu nan u jab baat. Ki u yet a, "N la jasiab baat."

Ki Joram jiin a, "Tumin taanjakirək ki wun saan laan bi tee yəkənba amii dataie."

¹⁸ Ki toomu na jak u taamm ki saan yet Jehu a, "Kpanbar na loon wun bann faa baat naasinyəkəsir koo dataare."

Ki Jehu jiin a, "Li ki tee a toonn kaa. Ii waa n poor."

Ki guutək nba be difoouk paak na yet a toomu na baar niib nawa, ḡaan u ki jenti. ¹⁹ Ki bi ḡamm tun toomu, ki u saan boi Jehu li buboito booru; ki Jehu jiin a, "Li ki tee a toonn kaa. Ii waa n poor."

²⁰ Ki guutək na ḡamm yet a toomu na baar niib nawa, ḡaan u ki jenti; a wunba ḡar təkən na ḡmakitir u toruk nan u tee waatək nae, nan Jehu nba ḡmakitir bianḡinba na.

²¹ Ki kpanbar Joram tur mək a bin teen u taantoruk siir. Ki bi teen siir, ki kək nan kpanbar Ahasia kək, sək kur nan u toruk, ki saan a bin chet Jehu. Bi din saa chetək Nabof sarwauk nie. ²² Ki Joram bois a, "A baat manu baaru amii?"

Ki Jehu jiin a, "Manu saa piin nlee ki be, yoo nba ki jabaabunu nan patmannu nba ki a naa Jesebel din piin na bia daa be na?"

²³ Ki Joram pak nan kunkəsakar a, "Ahasia, nabiiuk, nabiiuk." U yet nnae, ḡaan ḡmant u taantoruk ki chiar. ²⁴ Ki Jehu jii u təkəbann nan peenu ki tək soor Joram kpi-at ni, ki li saar u wub, ki u baa u taantoruk ni ki kpo.

25 Ki Jehu pak Bidkar, wunba tee u sommtɔɔ na a, "Jiin u gbanant na ki lu Nabof sarwaauk na ni. Tiat nan min nan fin nba daan waa kpanbar Joram baa Ahab poor-po na, Yennu daan pak mɔɔbona nae ki tur Ahab a, 26 'N won la Nabof nan u bonjai kpinu, ki senn nan n mun saa dat a tubir sarwaauk na niye.'" Ki Jehu pak u sommtɔɔ Bidkar a, "Jiin Joram gbanant ki lu Nabof sarwaauk na ni, ki lin gbeen Yennu mɔsonn na."

Ki jiin kpanbar Ahasia kpinu po

27 Kpanbar Ahasia nba la linba tun na, ki u be u taantoruk paak ki chiar saan Bef Hagann, ki Jehu waa beerɔ. Jehu din pak u jab a, "Kpin u mun man." Ki bi paanoɔ dan, yoo nba ki u be u taantoruk paak ki tɔk sɔnu nba saa Gur, ki li kpia nan Ibleam doo na, ɲaan u din yabir ki saan ki saa baar Megido dooewa, ki ji kpo. 28 U saakab din jii u gbanant ki kpeen toruk ni, ki kun nann Jerusalem, ki saa pii kpanbara kaat ni, Defid doo ni.

29 Ahab bija Joram nba din dii Israel naan, li bina piik nan yenn nie, ki Ahasia dii Juda naan.

Ki jiin kpanbar ɲaapoo Jesebel kpinu po

30 Jehu din baar Jesreel. Jesebel din gbat linba tun kur, ki lon chɔɔ, ki ɲamm u yut, ki ji be kpanbar ɲaadi-iuk ni sanpaapowa, ɲaan dɔɔn takorbonn ni, ki gorii sɔnu paak. 31 Ki Jehu nba tan baar kɔɔ doo na tammɔɔ na, ki Jesebel yikin ki yetɔ a, "Fin nba tee a tɔɔndaanɔ kpiirɔ nan Simri nba din tee bianjinba na, a loon bee nna?"

32 Ki Jehu gokit got ɲaan tian a, "Nmee taa n po?" Ki kpanbar ɲaasaakab banlee koo bantaa dɔɔnt takorbonn ni ki got Jehu. 33 Ki Jehu yetib a, "Lumin poo maɲ tinj ni na man." Ki bi jiiu ki lu-u; ki u sɔn put ki lann dikpinn nan taanii na. Ki Jehu jii u taanii nan taantorit ki ɲmaa u gbanant, 34 ki gar kɔɔ kpanbar ɲaak ki dii jeet. Li poor poe ki u yet a, "Jiin poo nba ki mɔtont waau na ki piiu, kimaan u tee kpanbar bipooe."

35 ɲaan binba din sik a bin jiiu ki pii na din ki la u gbananti, see yukpabuk kuukɔɔ, ki pukin u nii nan u taa kpaba. 36 Baa wann Jehu linba na ki u yet a, "Yennu nba wann nan linba saa tume na, yoo nba ki u din te ki u toontunɔɔ Elaija pak a, 'Boie saa ɲman Jesebel gbanant, Jesreel yent ni. 37 U gbanant saa biar dɔɔ nan naabint nae, ki sɔɔ kan fit yet a, Jesebel gbanante na.'" "

Ki jiin Ahab yaaboona kpinu po

10 Ahab yaaboona din tee piinlore-e, ki kar Samaria doo ni. Jehu din sɔɔ gbant ki tur doo na diateeb nan tɔɔndamm, nan Ahab waas got-teeb. 2 Gbounj maɲ mɔɔmaan din tee a: "Kpanbar yaaboona na be i nuu nie, ki taanii nan taantorit nan jatiat nan digbanpaara na bia be i nuu ni. Li paak, yi-i la gbounj na yoo nba, 3 yin nyinn kpanbar yaaboona na ni wunba jarj, ki dinno naan, ki tuu kɔɔn sommɔɔ."

4 Jarjmaanii din soor Samaria doo diara na, ki bi piak a, "Ti saa teen nlee ki kɔɔn nyann Jehu? Kpanbar Joram

nan kpanbar Ahasia gbaa din ki fit kɔɔn nyannɔɔ." 5 Ki saakɔɔ nba gorii kpanbar ɲaak na nan saakɔɔ nba gorii doo na paak, nan tɔɔndamm nan kpanbar waas got-teeb na kur taan ki tur Jehu mɔɔ nba na a, "Ti tee a toontunnae, ki teen siir nan tin tun linba kur ki a wann. ɲaan ti kan dinn sɔɔ naami. Tumin linba kur ki a loon."

6 Ki Jehu ɲamm sɔɔ gbounj ki yetib a, "Li-i tee ki i mi nan i see n poor ki teen siir nan yin tun linba kur ki n wann, wonn nna yoo, ii won baar nan kpanbar Ahab yaaboona yura ki turin, Jesreel doo ni."

Ahab yaaboona piinlore na din be Samaria tɔɔndamm na nii nie, ki bi wubiib. 7 Baa la Jehu gbounleer na yoo nba, ki bi kpaii Ahab yaaboona piinlore na kur, ki jii bi yura kpeen kpanchibit ni, ki saan tur Jehu, Jesreel doo ni.

8 Ki Jehu nba gbat nan bi baar nan Ahab yaaboona yura na, ki u yetib a bin poonir kpeka ɲanlee, doo na tammɔɔ ni, ki lii dɔɔ ki saa tuu sanyaleeuk. 9 Laa yent sanyik, ki u baar tammɔɔ na ni ki tan pak niib nba be leɲ na a, "Mine din lor bonbiir kpanbar Joram paak, ki kpaii. Li biit ki waa i kɔɔ; ɲaan lamme kpaii niib na kuri? 10 Nae want nan Yennu nba din pak linba kur ki jiin Ahab yaaboona po na saa mann mɔɔnii. Yennu tun linba ki u din senn mɔsonn ki te ki u sɔkinii Elaija pak nawa." 11 Li yoo ki Jehu kpaii binba kur din tee Ahab nikpiimm, ki be Jesreel doo ni na kur, nan u toona saakab, nan u yɔɔsnba, nan u patmannteeb kur. Nan yenɔkɔɔwa din ki biari.

Ki jiin kpanbar Ahasia nikpiimm kpinu po

12 Ki Jehu nyii Jesreel ki saa Samaria, ki saa baar siaminba ki bi yi "Pekpaarii Kaarj" na, 13 ki chet Ahasia nba din tee Juda kpanbar na nikpiimm, ki boib a, "I tee lamme?"

Ki bi jiin a, "Ti tee kpanbar Ahasia nikpiimme. Ti saa Jesreel-e a ti saa foont kpanbar ɲaapoo Jesebel waas, nan binba tee naan diira na." 14 Ki Jehu yet u jab na a, "Sootib foot." Ki bi soorib, ki u kpiib bootuk nba be leɲ na boor. Bi kur din tee niib piinna nan banlee-e. Nan yenɔkɔɔwa din ki biar.

Ki jiin Ahab nikpiimm nba biar na kpinu po

15 Jehu din ɲamm soor sɔnu ki saa ki saa chet Jonadab, ki u tee Rekaɔɔ bija. Jehu din foont ɲaan yet a, "Min nan fin dudukit tee yommo. A saa set n poora-a?"

Ki Jonadab jiin a, "N saa set a poora."

Ki Jehu ji yet a, "Tantir a nuu." Ki u tant u nuu, ki Jehu datɔ ki donno toruk na paak, 16 ki yetɔ a, "Baat ki tan la nan a ninbinn maa jii n mɔɔn ki tur Yennu bianjinba." Ki bi kur jak toruk na ki saan Samaria. 17 Baa baar leɲ yoo nba ki Jehu kpaii Ahab nikpiimm kur, ki nan yenɔkɔɔwa ki biari. Yennu din poɲ pak Elaija nan linba na tan saa tuma.

Ki jiin tingbann Baal jiant-teeb kpinu po

18 Ki Jehu yiin Samaria niib kur ki yetib a, "Kpanbar Ahab din jiant tingbann Baal na waame, ɲaan min Je-

hu saa jiantɔ bonchiann. ¹⁹ Yiint Baal sɔkiniinba na kur, nan u jiant-teeb kur, nan u mannteeb kur, ki bin lakin. Sɔɔ daa biati; n yaa n mann marunjaanne ki tur Baal, ki wunba ki baar leŋ, see ki bi kp̄iiu." (Jehu din teen selimiie, a wun kpi Baal jiant-teeb na kur.) ²⁰ Li poorpo ki Jehu yet a, "Sent Baal jiantu daar man, ki lin tur Baal baakir." Ki bi mɔn daar maŋ, ²¹ ki Jehu tur mɔb Israel kur po. Binba din jiantir Baal na kur din baare; nan yenɔkɔkwa din ki biar. Ki bi kur kɔ Baal jiantu diiuk na ni, ki gbee li kur po. ²² Li yoo na ki Jehu pak manntɔ nba gorii Baal jiantu liant paak na, a wun baar nann, ki tan tur Baal jiant-teeb na. ²³ Li poor po ki Jehu nan Rekab bija Jonadab kɔ Baal jiantdiiuk ni, ki pak niib na a, "N̄aant man ki binba jiantir Baal na kuukɔe-ii be nna. I daa te ki binba jiantir Yennu na pukii nna." ²⁴ Ki ŋɔɔ nan Jonadab kɔ a bin mann maruŋ, ki joo piinii ki tur Baal, ŋaan sɔɔ ki u senn jab piinniin nanyer ki yetib a, "Ti kpi niib na kur; wunba ŋaan ki bi yenɔkɔk paak, li daanɔ manfoore saa pa wunba chlar na paak."

²⁵ Jehu nba jii piinii nan maruŋ na ki tur Baal ki gbenn, ki u yet guuteeb nan toona saakab na a, "Kɔɔ man ki kpi bi kur. I daa te ki bi sɔɔ paakiti." Ki bi kɔɔt bi jukbanjai ki kɔ kpii bi kur, ki nyinn bi gbanant nanyer. Li poorpo ki bi kɔ kɔ ni diiuk na ni, ²⁶ ki nyinn tingbann Baal na ki joor muu, ²⁷ ki biirir nan u jiantu diiuk na, ki kp̄int jiantu diiuk na ki teenir baanjira; li daa tee baanjira nan dinna.

²⁸ Jehu din teen nnae ki piin Baal jiantu, Israel tiŋ ni. ²⁹ N̄aan u din tokii kpanbar Jeroboam, wunba din kɔɔ Israel teeb biit ni, ki bi jiantir salima naajabis nba ki u din senn Betel nan Dann doi ni na. ³⁰ Ki Yennu yet Jehu a, "Linba kur ki n loon fan tun ki tur Ahab maaru, a tuma. Li paak n sent mɔsonn ki teena, nan a yaaboona ki saa tuu yaabonna ni, bi sii tee Israel kpanbarae."

³¹ N̄aan Jehu din ki sak Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na mɔb nan u par kur; u din tokii Jeroboam nba din kɔɔ Israel teeb biit ni na marimae.

Ki jiiin Jehu kuun po

³² Li yoo Yennu din piin ki waant Israel teeb yente. Siria kpanbar Hasael din kɔn nyann Israel yent ³³ nba be Jɔɔdann mɔkir yondo po na, ki saan diitu po ki saa baar Aroer doo nba be Arnonn mɔkir po na. Linba na din kpab nan Gilead nan Basann yent, siaminba ki Gaad nan Rubenn nan Manase booru yent din be na.

³⁴ Linba kur ki Jehu tun ki pukin, nan u par toona, li sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ³⁵ U din kpo, ki bi piiu Samaria, ki u bija Jehoahas gaar u naan. ³⁶ Jehu din dii Israel naan ki kar Samaria bina piinlee nan ŋanniime.

Ki jiiin Juda poobat Atalia po

(2 Barkperii 22.10–23.15)

11 Yoo nba ki kpanbar Ahasia naa Atalia gbat u bija kpinu maŋ po na, ki u tur mɔb a bin kpi niib nba kur tee naan ŋaateeb na. ² Ahasia bija Joas kɔɔe din tan tinn. Bi din yaa bin kpi ŋɔɔ nan leeb nae, ŋaan ki u poorɔ Jehoseba tinnɔ. Jehoseba din tee kpanbar Je-

horam bipooe, ŋaan tee Ahasia niipoo. U din jii ŋɔɔ nan wunba yɔɔɔ nae ki kɔɔmm didɔɔtuk ni, Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki kɔɔ, ki Atalia ki kp̄iiu. ³ Jehoseba din kɔɔ bina ŋanloobe ki goriɔ, ki u be Yenjiantu ŋasaakak na ni, li yoo na ki Atalia tee poobat.

⁴ N̄aan bina ŋanlore ni ki Yennu manntɔ Jehoyada tun boi kpanbar guuteeb, nan kpanbar ŋaak guuteeb saakab po, ki pakib nan bin baar Yenjiantu ŋasaakak boor. Leŋe ki u te ki bi por ki lor mɔlor nan bi saa sak waa yaa wun tun linba na. U din wannib kpanbar Ahasia bija Joas, ⁵ ŋaan turib sennu na a: "Yi-i baar toonn jiantu daar, i bɔkitu muntaa ni yenn sii guu kpanbar ŋaake, ⁶ ki bɔkleer na guu Sur tammɔb, ki bɔkir nba biar na mun guu tammɔb nba be guuteeb poorpo na. ⁷ Koonn munlee nba foi jiantu daar na tee bii guu kpanbar Joas-e, Yenjiantu ŋasaakak na boor. ⁸ Li tee yin nyinn i jukbanjaie kii guu kpanbar na, siaminba kur ki u saa. Ii kpi wunba kur nakini."

⁹ Ki saakab na sak Jehoyada mɔb, ki baar nan bi jab u boor, binba foi jiantu daar maŋ nan binba tuun toonn kur. ¹⁰ U din jii kpana nan naagbankɔŋa nba tee kpanbar Defid yar, ki din tuu be Yenjiantu ŋasaakak ni na ki turib, ¹¹ ki senn jab na nan bi saata Yenjiantu ŋasaakak na kɔɔn po, a bin guur kpanbar na. ¹² Ki Jehoyada nyinn kpanbar Joas nanyer, ki jii naan fokirik ki yirimɔ, ki jii gbouŋ nba ki mɔmaan nba ŋmakitir naan be leŋ na ki turɔ. Li yoo ki bi kaan Joas naangbant paak, ki mɔɔnt, ki niib na poi niipoot ki hoot a, "Kpanbar na manfoor n fɔkit."

¹³ Ki poobat Atalia gbat fuut nba ki guuteeb nan niib fu na, li paak ki u kakit saan Yenjiantu ŋasaakak na boor, siaminba ki nibur tikir na. ¹⁴ Leŋe ki u la kpanbarpaan maŋ see ki kp̄ia jiantu ŋasaakak na kunkɔɔ boor, nan bi kaar nba tee na. Saakab nan naatunpebi-ra din see ki lintɔwa, ki niib na yikin nan kp̄inkpam-muk, ki peeb naatuna. Atalia wutoor din doo, ki u pat u tiat ŋaan tantir a, "Nabiuk, nabiiuk."

¹⁵ Jehoyada din ki loon bin kpi Atalia Yenjiantu ŋasaakak na boori. N̄anne ki u yet kunkɔnɔnna saakab na a, "Jiimɔ ki gar nanɔ guuteeb na sinsuuk ni. Wunba loon wun tinnɔ, yin kpi li kɔɔ." ¹⁶ Ki bi soorɔ ki saan nanɔ kpanbar ŋaak, ki saa kp̄iiu taamm tammɔb na ni.

Bianjinba ki Jehoyada lebit niib na binben

(2 Barkperii 23.16-21)

¹⁷ Ki manntɔ Jehoyada te kpanbar Joas nan niib na lor mɔlor nan Yennu, a bi sii tee Yennu niib; u bia din te ki kpanbar na nan u niib lor mɔlora ki tur bi leeb.

¹⁸ N̄anne niib na saan yeer tingbann Baal jiantu diiuk na, ki bet maruŋ binbinta nan pata, ki kp̄ii Baal manntɔ Matann, binbinta na kɔɔn po.

Jehoyada din senn guuteeb, Yenjiantu ŋasaakak na boore, ¹⁹ ŋaan ki ŋɔɔ nan kunkɔnɔnna saakab na, nan kpanbar guuteeb na, nan kpanbar ŋaak guuteeb na chian kpanbar na, ki nyii nanɔ Yenjiantu ŋasaakak ni, ki saan nanɔ u ŋaak ni, ki niib na wei saan. Joas din kɔɔ guuteeb tammɔb na ni, ki kar naan gbant paak. ²⁰ Niib

na kur din gbee nan parpeenne, ki doo na nmin, ki-maan bi kpai poobat Atalia, naan n̄aak niwa.

²¹ Joas din m̄ok bina n̄anlore-e ki dii Juda naan.

Ki jiiin Juda kpanbar Joas po

(2 Barkperii 24.1-16)

12 Israel kpanbar Jehu naan bina n̄anlore nie, ki Joas dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinna. U naa sann din tee Sibia-e, ki nyii Beerseba. ² Joas manfoor ni kur, u din tuun linba mei Yennu par, ki-maan mannt̄ok Jehoyada-e din k̄ok̄ok̄ yan, ³ n̄aan u din ki biir patmannboa na, ki niib na din mann maruŋ ki jokit bonnunubit lerj.

⁴ Ki Joas tun yiin mannteeb na, ki tan betib a bii b̄ok̄ii likirii nba ki bi gaan ki jiiin Yenjiantu n̄asaakak maruŋ po, linba ki niib na pa ki li tee yoo kur maruŋ, nan yan-b̄ok̄ piinii po na. ⁵ Mannt̄ok kur tee sii dia waa mann binba maruŋ na likiriie, bi sii dia likirii m̄aje ki n̄ammi Yenjiantu n̄asaakak na, laa kpaal talas bianjinba na.

⁶ N̄aan mannteeb na din ki n̄amm siar, Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki saa tuu Joas naan bina piinlee nan n̄antaa ni. ⁷ N̄anne ki kpanbar na yiin Jehoyada nan mannteeb ki boib a, “Bee ki i ki n̄amm jiantu n̄asaakak na? Laa nyii m̄otana ki saa, i ji kan dia likirii maŋ, ii jii tur, ki bii n̄amii jiantu n̄asaakak na.” ⁸ Ki mannteeb na sak maan na, ki bia sak nan bi kan n̄amm siar bi t̄oŋ jiantu n̄asaakak na ni.

⁹ Ki Jehoyada jii lakir ki fut f̄onn li yur paak, ki sennir maruŋ binbintir na boor, jiantu n̄asaakak na tamm̄ob diitu po, ki mannteeb nba guu tamm̄ob boor na jii likirii nba ki jiant-teeb tur na kur, ki teen lakir na ni.

¹⁰ Yoo nba kur ki likirii na yabit lakir na ni, kpanbar n̄aagbans̄ob̄ir̄o nan mannteeb yudaano na tuu baare, ki kan likirii na ki wuun b̄otoot ni. ¹¹ Bi-i s̄ob̄ li m̄ob̄ yoo nba, bin jii ki tur binba gorii jiantu n̄asaakak n̄ammu toona na, ki bin pa kanpintanba na, nan tanmaara na, ¹² nan tankpeerteeb na, ki bia daa taabii nan tana nba ki bi saa jii n̄amm n̄asaakak na, ki bia pa panlia nba be. ¹³ Bi din ki nyint likirii maŋ ni ki naan nyubitii, koo kut-s̄onii, koo naatuna, koo fita bona, koo salimpeena koo salimm̄ona bonsiari. ¹⁴ Bi din dia li kur ki pa toontunna nae, ki bia daa Yenjiantu n̄asaakak na n̄ammu bona.

¹⁵ Binba din gorii toonn na paak na din tee nim̄omme, li paak li din ki kpaal talas ki bin wann saakab na baa jii likirii na ki tun toona bianjinba. ¹⁶ Likirii nba ki niib tur ki li tee pann panu piinii, nan biit paak Yenpiinii na, bi din ki tee n̄ann lakir na ni; n̄ann tee mannteeb na yare.

¹⁷ Li yoo na, kpanbar Hasael nba tee Siria kpanbar na lek Gaaf doo ki nyannir. Li poor po ki u lor a wun lek Jerusalem. ¹⁸ Ki Juda kpanbar Joas jii piinii nba kur ki kpanbara nba din gar, ki tee Jehosafat nan Jehoram nan Ahasia na, din tur Yennu na, ki pukin u piinii nan salima nba kur be Yenjiantu n̄asaakak ni, nan kpanbar n̄aak, ki turir ki li tee piinii ki teen kpanbar Hasael. Li yoo na ki kpanbar Hasael jii u kunk̄onk̄onna ki nyii namm Jerusalem.

¹⁹ Kpanbar Joas nba tun linba kur ki pukin, li s̄ob̄ be Juda kpanbara barkperii gbant ni.

²⁰⁻²¹ Kpanbar Joas saakab din lor bonbiir ki jiiin u po, ki bi ni banlee nba tee Simeaf bija Josakar, nan Somer bija Jehosabad din kp̄iiu, n̄aak nba ki bi maa tin̄ nba ki bi din gbeen na ni, ki li be Jerusalem yondo po, ki kp̄ia s̄onu nba saa Sila na. Bi din pii Joas kpanbara kaat nie, Defid doo ni, ki u bija Amasia gaar u naan.

Ki jiiin Israel kpanbar Jehoahas po

13 Ki Ahasia bija Joas nba dii Juda naan li bina pi-inlee nan n̄antaa nie, ki Jehu bija Jehoahas dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik nan n̄anlore. ² U din tee nan kpanbar Jeroboam nba gara ki u wei nae, ki tun biir Yennu ki k̄ok̄ Israel teeb biit ni; u din ki nyik u yanb̄ok̄toona. ³ Li paak ki Yennu wutoor doo Israel teeb paak, ki u te ki Siria kpanbar Hasael nan u bija Ben-hadad k̄on ki nyant Israel teeb yoo nan yoo.

⁴ Ki Jehoahas miar Yennu, ki Yennu nba la Siria kpanbara dia Israel teeb nan biak na, ki u gbat u miaru.

⁵ Yennu din tur Israel teeb t̄ok̄ndaano, ki u nyinnib Siria teeb nuu ni, ki Israel teeb na ji din be bi yamani nan sinsinn na. ⁶ N̄aan bi din ki nyik bi biit nba ki kpanbar Jeroboam din k̄ok̄mm li ni na, ki tukin tee biit damm, ki te chicherpook Asera ninnaur̄ na be Samaria.

⁷ Jehoahas kunk̄onk̄onna nba din tenn na tee taan-jakira piin̄m̄ue, nan taantorit piik, nan kunk̄onk̄onna tusaa piik nba somm taatin̄, kimaan Siria kpanbar din kp̄ii binba biar na kura, ki n̄maa yotib nan tant na.

⁸ Linba kur ki kpanbar Jehoahas tun pukin, nan u par toona kur s̄ob̄ be Israel teeb barkperii gbant ni. ⁹ U din kpo, ki bi piiu Samaria, ki u bija Jehoas gaar u naan.

Ki jiiin Israel kpanbar Jehoas po

¹⁰ Juda kpanbar Joas naan bina piintaa nan n̄anlore nie, ki Jehoahas bija Jehoas dii Israel naan ki kar Samaria bina piik nan n̄anloob. ¹¹ U mun bia din tun biir Yennu, ki wei kpanbar Jeroboam nba din k̄ok̄ Israel teeb biit ni na taa. ¹² Linba ki kpanbar Jehoas tun, ki pukin u parcheenn k̄onn nba ki u din k̄on nan Juda kpanbar Amasia na, li s̄ob̄ be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

¹³ Jehoas din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni Samaria, ki u bija Jeroboam nba pukin banlee na gaar u naan.

Ki jiiin Elaisa kuun po

¹⁴ Yiarjaann din soor Elaisa, ki waa d̄ok̄ ki tee saa kpo na, ki Israel kpanbar Jehoas baar a wun foont̄o, ki m̄ok̄ n̄aan yeen a, “N baa, n baa. Fine tuu tee Israel fat-t̄ok̄ nba paar.”

¹⁵ Ki Elaisa yet̄o a, “Lomin t̄orbann nan peenii waan.” Ki Jehoas lon. ¹⁶ Ki Elaisa yet̄o a wun teen siir nan t̄onu, ki kpanbar na teen nna, ki Elaisa jii u nii ki paan kpanbar na nii paak. ¹⁷ Kpanbar na din wei Yennu s̄okinii na nba wann̄o bianjinba ki loot takorbonn nba took Siria po na, ki Elaisa yet̄o a, “T̄on peenu maŋ.” Kpanbar na nba t̄o peenu na yoo nba ki Elaisa pak nan kunk̄osaakar a, “Fine tee Yennu peenu nba ki u saa jii ki

nyann Siria teeb. A saa kɔn nan Siria jab na Afek doo ni nan yoo nba ki a tan saa nyannib."

¹⁸ Elaisa din yetɔ a wun jii peenii nba biar na ki faa tinj. Ki kpanbar na jii faa tinj taar muntaa njaan nyik.

¹⁹ Ki Elaisa wutoor doo, ki u yet kpanbar na a, "A bo saa faa munɔmu koo munloobo, ki a bo saa nyann Siria jab fas fas, njaan a ji saa nyannib muntaa kɔɔe."

²⁰ Elaisa din kpo, ki bi piiu.

Binn kur, Moab jab din kɔn nan Israel jabe. ²¹ Dasiar ki Israel teeb tan yaa bin pii nirɔ, ki la Moab jab na baat a bin lekib, ki bi jii kuun na ki lu Elaisa kaauk ni, njaan chyar, ki kpeemmɔ na gbanant nba sii Elaisa kpa-ba yoo nba, ki kpeemmɔ na yeent ki fiir kuun ni ki see.

Ki jiin Israel nan Siria tɔb po

²² Kpanbar Jehoahas naan yoo, Siria kpanbar Hasael din tuu dia Israel teeb diabiike, ²³ njaan Yennu din njan ki bia mɔk ninbatinu namm. Yennu din ki chab ki Siria teeb biirib, njaan u din sommitibe, kimaan u mɔlor nba ki u lor nan Abraham nan Aisak nan Jakɔb na paak. U din ki ban tamm u niib po.

²⁴ Siria kpanbar Hasael kuun poorpo, u bija Ben-hadad-e din gaar u naan. ²⁵ Ki Israel kpanbar Jehoas kɔn nyann Ben-hadad taar muntaa, ki fat doi nba ki Ben-hadad din gaar, yoo nba ki Jehoas baa Jehoahas dia Israel yent na.

Ki jiin Juda kpanbar Amasia po

(2 Barkperii 25.1-24)

14 Jehoahas bija Jehoas nba dii Israel naan bina njanlee ni, ki Joas bija Amasia dii Juda naan, ² ki tee bina piinlee nan njanɔmu. U din kar Jerusalem bina piinlee nan njanɔya. U naa din nyii Jerusalem-e, ki u sann tee Jehoadinn. ³ U din tuun linba gboot Yennu numm, njaan u din ki tee nan u yeeja kpanbar Defid na; u din tun linba ki u baa Joas din tun na boorue. ⁴ U din ki bet patjiantboa na, ki niib na tukin ki mann maruɔ lerɔ, ki jokit bonnunubit.

⁵ Amasia nba gaar yiikoo ki gbenn na, ki u kpil kpanbar njaasaakab nba din kpil u baa na. ⁶ U din ki kpil bi waasi. U din tun nan Yennu nba wann Moses sennu ni nae a, "Wadamm ki tee bin kpo bi waas toonbiit paaki; ki waas mun ki tee bin kpo bi baanba toonbiit paaki, nisaarik tee wun kpo toonbiit nba ki u mɔɔɔ tun paake."

⁷ Amasia din kpil Edom kunkɔnkɔnna tusaa piik, Yaarin Baauk ni. U din nyann Sela doo tɔb ni, ki purir Jokteel, ki li tee li sann nan dinna.

⁸ Amasia din tun toonii Israel kpanbar Jehoas boor, ki loon bin kɔn. ⁹ Njaan ki kpanbar Jehoas jiin mɔb a, "Sianyoo ki Lebanonn kunkonn paak kunkonɔ tun toomu kpek boor a, 'Jiin a bipoo ki tur n bija ki wun kɔkɔ;' ki muuk ni bonkobuk gaar ki nmaa kunkonɔ na ki kpil. ¹⁰ Tɔn, fin Amasia nyann Edom jaba, ki ji mɔk parbifaant. Njaant ki a japaat marɔ n janɔ, ki fii be njaak ni. Bee ki a kpaan biak nba saa di fin nan a niibi?"

¹¹ Njaan Amasia din ki sak gbiinti, ki kpanbar Jehoas jii u jab ki saan kɔn nanɔ, Bef-semes, Juda tinj ni. ¹² Bi din nyann Amasia jab na, ki u jab marɔ kur chyar kun bi

doi ni. ¹³ Jehoas din soor Amasia, ki kɔɔ Jerusalem, ki bet joonjouk na, laa nyii Efraim Tammɔb boor ki saa tuu Lotik Tammɔb boor, ki li fɔkint tee taakaabii kobii njanlee. ¹⁴ U din jii likirii nan salima nba ki u la kur, nan Yenjiantu njaasaakak ni bona kur, nan kpanbar njaak ni mɔkint kur, ki kun nann Samaria, ki bia soor siab ki kun namm.

¹⁵ Linba kur pukin ki kpanbar Jehoas din tun, ki kpa-ban u partɔb nba ki u faa Juda kpanbar Amasia na, li kur sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁶ Jehoas din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Samaria doo ni, ki u bija Jeroboam gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Amasia kuun po

(2 Barkperii 25.25-28)

¹⁷ Ki Israel kpanbar Jehoas kuun poorpo, Juda kpanbar Amasia din dii bina piik nan njanɔmu. ¹⁸ Linba kur pukin ki kpanbar Amasia din tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni.

¹⁹ Jerusalem teeb din lor a bin kpi Amasia, ki u chyar ki saan Lakis, njaan ki u datai na wei lerɔ ki saa kpil. ²⁰ Bi din paan u gbanant taamm paake, ki nmat nann Jerusalem, ki saa piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni. ²¹ Ki Juda teeb dinn u bija Yusia naan, ki sɔɔ ki u tee bina piik nan njanloob. ²² Yusia baa kuun poorpo, u din namm fat Elaf ki namm maar.

Ki jiin Israel kpanbar Jeroboam-kɔ na po

²³ Ki Joas bija Amasia nba dii Juda naan bina piik nan njanɔmu ni, ki Jehoahas bija Jeroboam dii Israel naan, ki kar Samaria bina piinna nan yenn. ²⁴ U din tun ki biir Yennu, ki wei kpanbar ton Jeroboam nba tee Nebat bija ki din kɔkɔ Israel teeb biit ni na taatɔk. ²⁵ U din kɔn fat yent nba kur tuu tee Israel teeb yar sinsinn na, laa nyii Hamaf gaanu garɔ po, ki saa tuu Mɔk-kpeenn na diitu. Linba nae ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu din senn mɔsonn ki te ki u toontunɔ Jona, wunba tee u sɔkinii na pak. Jona baa din tee Amitai-e, ki nyii Gaaf Hefer.

²⁶ Yennu din la Israel teeb nba di biak bonchiann bi-anjinba, ki sɔɔ din kaa ki saa sommibi. ²⁷ Njaan li din ki tee Yennu lor kaa nan wun biir Israel teeb chain chaini. Li paak ki u te ki kpanbar Jeroboam nba tee Jehoas bija na nyinnib biak marɔ ni.

²⁸ Linba ki Jeroboam marɔ din tun ki pukin, u partɔbii nba ki u faa, nan waa din fat Damaskus nan Hamaf doi ki tur Israel teeb na, li kur sɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ²⁹ Jeroboam din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, ki u bija Sekaria gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Yusia po

(2 Barkperii 26.1-23)

15 Israel kpanbar Jeroboam-kɔ na naan bina piinlee nan njanlore niɔe, ki Amasia bija Yusia dii Juda naan, ² ki mɔk bina piik nan njanloob, ki kar Jerusalem bina piinɔmu nan njanlee. U nae din tee Jekolia, ki nyii Jerusalem. ³ Yusia din tuun toonɔana

Yennu ɬɔɬn nan u baa nba din tuun nae. ⁴ Naa u din ki biir tingbann jiant boa na, ki niib na tukin ki mann maruŋ leŋ, ki jokit bonnunubit. ⁵ Yennu ji din te ŋaauk baa Yusia paak, ki saa tuu u kuun. U din ɔɔ u ɔɔɔ, ki bi bia te ki u nyik toona kur, ŋaan ki u bija Jotam ji dia tiŋ na.

⁶ Linba kur ki Yusia tun ki pukin, li ɔɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁷ Yusia din kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni; ki u bija Jotam gaar u naan.

Ki jiin Israel kpanbar Sekaria po

⁸ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanniin niŋe, ki Jeroboam-ɔɔ na bija Sekaria dii Israel naan, ki kar Samaria ŋmaarii ŋanloob. ⁹ U din tee nan kpanbara nba gar ki u wei nae, ki tun biir Yennu. U din tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din ɔɔɔ Israel yanbɔmm ni na toonbiite. ¹⁰ Jabes bija Salum din lor biit ki jiin Sekaria po, ki kpii Ibleam doo ni, ŋaan gaar u naan.

¹¹ Linba kur ki Sekaria tun, li ɔɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

¹² Ki Yennu nba din senn mɔsonn nba tur Jehu na gbee. U din yet a, "A yaaboona ki saa tuu maaru munna ni sii ɔɔ di Israel naame."

Ki jiin Israel kpanbar Salum po

¹³ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanyia niŋe, ki Jabes bija Salum dii Israel naan ki kar Samaria ŋmaayenɔɔ.

¹⁴ Gadi bija Menahem din nyii Tirsa ki saan Samaria ki kpii Salum, ŋaan gaar u naan. ¹⁵ Linba kur ki kpanbar Salum tun ki pukin, u lorbiit nba jiin kpanbar Sekaria po na ɔɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁶ Menahem nba din nyii Tirsa ki saa na, ki u biir Tapua doo na fas fas, nan li niib nan yent nba lintir kur, kimaan doo maŋ niib din ki jii bi mɔŋ ki turɔ. U bia din pit poob nba mɔk poa nae.

Ki jiin Israel kpanbar Menahem po

¹⁷ Juda kpanbar Yusia naan bina piintaa nan ŋanyia niŋe, ki Gadi bija Menahem dii Israel naan, ki kar Samaria bina piik. ¹⁸ U din tun biir Yennu, kimaan u tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din ɔɔɔ Israel teeb biit ni na toonbiite nan u kuun. ¹⁹ Asiria kpanbar Tiglaf Pileseser din lek Israel, ki Menahem turɔ salimpeena ankɔra piintaa nan ŋanniin, a wun turɔ sommir, ki ɔɔɔ Menahem-ii mɔk yiikoo tiŋ na paak. ²⁰ Menahem din mia Israel mɔkitae, ki ɔɔɔ kur pa salimpeena kuna piingmu-ŋmu. Ki Tiglaf Pileseser ji ŋmat kun u doo ni.

²¹ Linba kur ki Menahem din tun ki pukin, li ɔɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni. ²² U din kpo, ki bi piiu, ki u bija Pekahia gaar u naan.

Ki jiin Israel kpanbar Pekahia po

²³ Juda kpanbar Yusia naan bina piingmu niŋe, ki Menahem bija Pekahia dii Israel naan, ki kar Samaria

bina ŋanlee. ²⁴ U din tun biir Yennu, ki tokii Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din ɔɔɔ Israel teeb biit ni na toonbiit. ²⁵ Pekahia kunkɔnkɔnna saakɔ nba ki u sann tee Peka, ki u baa sann tee Remalia na, din lor nan Gilead jab piingmu, ki kpii Pekahia, naan ŋaak di-paaruk na ni, Samaria doo ni, ŋaan gaar u naan.

²⁶ Linba kur ki Pekahia din tun ki pukin, li ɔɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

Ki jiin Israel kpanbar Peka po

²⁷ Juda kpanbar Yusia naan bina piingmu nan ŋanlee niŋe, ki Remalia bija Peka dii Israel naan, ki kar Samaria bina piinlee. ²⁸ U din tun ki biir Yennu, ki wei Nebat bija kpanbar Jeroboam nba din ɔɔɔ Israel teeb biit ni na toonbiit.

²⁹ Yoo nba ki Peka din tee kpanbar nae, ki Asiria kpanbar Tiglaf Pileseser ɔɔn nyann Ijonn nan Abel Bef Maaka nan Janoa nan Kedes nan Hasor doi, nan Gilead nan Galilii nan Naftali yentnba, ki jii niib na ki saan namm Asiria, ki teenib yommii.

³⁰ Juda kpanbar Yusia bija Jotam naan bina piinlee niŋe, ki Ela bija Hosea lor lorbiik, ki kpii kpanbar Peka, ŋaan gaar u naan. ³¹ Linba kur pukin ki Peka tun, li ɔɔb be Israel kpanbara barkperii gbant ni.

Ki jiin Juda kpanbar Jotam po

³² Israel kpanbar Remalia bija Peka naan bina ŋanlee niŋe, ki Yusia bija Jotam dii Juda naan, ³³ ki tee bina piinlee nan ŋanŋmu, ki kar Jerusalem bina piik nan ŋanloob. U naae din tee Jerusa, ki u tee Sadok bipoo. ³⁴ Jotam din wei u baa Yusia binbeŋe, ki tun linba ŋan Yennu ɬɔɬn. ³⁵ Naa u din ki bet tingbann jiant boa na; ki niib na tukin ki mann maruŋ, ki jokit bonnunubit leŋ. Jotam-e din ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak gaŋ po tammɔb na.

³⁶ Linba kur ki Jotam tun ki pukin, li ɔɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ³⁷ Waa din tee kpanbar yoo nba nae, ki Yennu sint tun Siria kpanbar Resinn, nan Israel kpanbar Peka, ki bi saan wor Juda. ³⁸ Jotam din tan kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Ahas gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Ahas po

(2 Barkperii 28.1-27)

16 Israel kpanbar Remalia bija Peka naan bina piik nan ŋanlore niŋe, ki Jotam bija Ahas dii Juda naan, ² ki tee bina piinlee, ki kar Jerusalem bina piik nan ŋanloob. U din ki tuun u yeeja kpanbar Defid toonŋana na booru, ŋaan tuun linba ki mei Yennu par, ³ ki tokii Israel kpanbara toonbiit. U din fit kpii u tiŋŋe bija ki mann mujoonu maruŋ ki tur tingbann, ki tokii marinbiit nba ki niib na tuun. Niib maŋe ki Yennu din ber nyinnib tiŋ na ni, ŋaan ki Israel teeb ɔɔ na.

⁴ Tingbann jiant boa kur, li kunkona paak nan tijakpera nyaka, Ahas din mann maruŋo ki jokit bonnunubit.

⁵ Siria kpanbar Resinn nan Israel kpanbar Peka din ŋaalon Jerusalem ki lekir, ŋaan bi din ki nyann Ahas-i.

⁶ (Li sakir niŋe ki Edom kpanbar din ŋmat fat Elaf doo yiikoo, ki ber nyinn Juda teeb nba כּוּכּ leŋ na. Edom teeb na din כּוּכּ Elaf-e, ki bia daa be leŋ.) ⁷ Ahas din tun toonii Asiria kpanbar Tiglaf Pileses boor nan mɔmaan na a, "N tee a daabire nan a bija. Baat ki tan fatin Siria nan Israel kpanbara nba lekin na nuu ni." ⁸ Ahas din jii likirii nan salima nba be Yenjiantu ŋasaakak ni na, nan kpanbar ŋaak beka ni, ki tur kpanbar na, ki li tee piinii. ⁹ Tiglaf Pileses din tun Ahas loomm na, ki jii kunkɔnkɔnna ki lek Damaskus, ki nyannir, ki kp̄ii kpanbar Resinn, ki soor u niib ki teemm yommii, ki saan namm Kir.

¹⁰ Ki kpanbar Ahas nba saan Damaskus a wun chet kpanbar Tiglaf Pileses na, ki u la maruŋ binbintir leŋ, ki tun toonii nan li ninnauŋ ki wann manntɔɔ Yuria laa naan bianjiba chib chib. ¹¹ Ki Yuria maa maruŋ binbintir nba tee nan ŋann na, ki gbennira ki Ahas fit jen. ¹² Ahas nba nyii Damaskus ki jen, ki u la nan bi maa binbintir nawa, ¹³ ki u joo bonkobit maruŋ nan jeet piinii li paak, ki bia mɔɔn daan piinii nan weinanleeb piinii maruŋ na sɔn li paak. ¹⁴ Kutmɔnt binbintir nba ki bi din jii tur Yennu na din see binbint-paann na nan Yenjiantu ŋasaakak na sinsuuk nie, ki Ahas chatir ki senn binbint-paann na gaŋ po. ¹⁵ Li poorpo ki u tur Yuria mɔb a, "Ii mann sanyik ni mujoonu maruŋ, nan daajoouk jeet maruŋ, nan mujoonu piinii, nan jeet piinii nba tee kpanbar yar, nan niib na yar, nan niib na daan piinii, n binbint-gbenjir na paak. A jii bonkobit nba kur ki a kotib na sɔn ki mɔɔn li paak. Nnaan a nyik kutmɔnt binbintir na ki lii tee buntir." ¹⁶ Ki Yuria tun nan kpanbar nba wann na.

¹⁷ Kpanbar Ahas din tukit tukit kutmɔnt torit nba be na, ki jii kutsɔnt nba tuu be li paak na. U bia din kɔkt kutmɔnt nyunbuuk nba kɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee poorpo na, ki sennir tana fiakir paak. ¹⁸ Ahas nba bia din loon wun maan Asiria kpanbar par na, ki u nyinn naan binbintir taanmaata nba be Yenjiantu ŋasaakak ni na, ŋaan loon kpanbar yur po tam-mɔkɔkɔkir nba kɔk Yenjiantu ŋasaakak ni na.

¹⁹ Linba kur ki kpanbar Ahas din tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁰ Ahas din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Hesehia gaar u naan.

Ki jii Israel kpanbar Hosea po

17 Juda kpanbar Ahas naan bina piik nan ŋanlee niŋe, ki Ela bija Hosea dii Israel naan ki kar Samaria bina ŋanyia. ² U din tun biir Yennu-wa, ŋaan u biit na din ki baar kpanbara nba din dia Israel teeb sinsinn na yari. ³ Asiria kpanbar Salmaneser din faa kpanbar Hosea tɔb, ki Hosea jii u mɔŋ ki chabɔ, ki teenc jɔŋ binn kur. ⁴ Nnaan binsiar Hosea din tun toonii Ijpt kpanbar nba ki bi yiu So na boor, ki boi sommir po, ki ji nyik binn kur jɔŋ nba ki u tuu pa teen kpanbar Salmaneser na. Yoo nba ki Salmaneser bann linba na, ki u te ki bi soor Hosea ki kɔkɔkɔkɔ dansarik.

Ki jii Samaria baak po

⁵ Salmaneser din wor Israel ki ŋaa loon Samaria. Waa ŋaa loon na, li bina ŋantaa ni, ⁶ ki li tee Hosea naan bina ŋanyia ni, ki Asiria kpanbar Salmaneser nyann Samaria, ki soor Israel teeb na ki teenib yommii, ki kun namm Asiria yent ni, ki saa kaan siab Hala doo ni, ki kaan siab ki kpian Habor mɔkir ki li be Gosann yent ni, ki kaan leeb Media doi ni.

⁷ Samaria din baa, kimaan Israel teeb tun ki biir bi Yomdaanɔ Yennu nba din fatib Ijpt kpanbar boor, ki nyinnib Ijpt tiŋ ni nawa. Bi din jiantir patae, ⁸ ki waa niib nba ki Yennu ber nyinnib ŋaan ki bi kɔk na marinbiit, ki bia waa marinbiit nba ki Israel kpanbara tuun na. ⁹ Israel teeb na din tuun linba ki bi Yomdaanɔ Yennu yet nan li ki ŋan nae. Bi din maa tingbana jiant boae bi doi kur ni, laa nyii li digbanbis ki saa tuu li digbangbenja. ¹⁰ Jɔkɔ kur paak nan tijakper kur nyakir ni, bi din chaan jiantu tanchaakaa, nan chicherpook Asera ninnant, ¹¹ ki jokit bonnunubit, tingbana maruŋ binbinta paak, ki waa niib nba ki Yennu ber nyinnib na marinbiit. Bi toonbiit na din donn Yennu wutoore. ¹² Bi din yêŋ Yennu sennu nba yaa bi daa jiantir yenbis nawa.

¹³ Yennu poŋ din tun u toonii nan u sɔkiniinba a bin kpaan Israel nan Juda teeb na a, "Nyikin i toonbiit na, ŋaan sak n sennii nba ki n din tur i yeejamm, ki tan gaan tur n toontunna nba tee sɔkiniinba, ki bi turi na." ¹⁴ Nnaan bi din ki saki, ki tee tubkangbata nan bi yeejamm nba din tee, ki ki teen bi Yomdaanɔ Yennu yada na. ¹⁵ Bi din yêŋ Yennu wannue, ki ki dia mɔlor nba ki Yennu lor nan bi yeejamm na, ki ki fiin u kpaanii na po. Bi din jiantir yenbise, linba kaa nyɔkɔti, ki bi mɔŋ tan kaa nyɔkɔti, ki waa niib nba kɔk kp̄iab na taa, ki yêŋ Yennu sennu nba ki u yet a bi daa tokii leeb na. ¹⁶ Bi din biir bi Yomdaanɔ Yennu sennii kur, ŋaan nan kut naajabis banlee, ki bia kpeer chicherpook Asera ninnauŋ, ki jiantir ŋmaabira nan tingbann Baal. ¹⁷ Bi din kpi bi bonpoi nan bonjaie ki li tee mujoonu maruŋ ki teen tingbana. Bi din saa tanbiinpoŋ nan ninnyɔkɔkɔkɔ damm boa, ki tuun toona nba ki mei Yennu pari, ki u wutoor doo. ¹⁸ Yennu maŋ wutoor din doo ŋamm Israel teeb paak, ki u ber yatib u boor, ŋaan nyik Juda booru kɔk.

¹⁹ Nnaan Juda teeb na mun bia din ki sak bi Yomdaanɔ Yennu mɔbi, bi din tokii Israel teeb mari-mae. ²⁰ Ki Yennu yêŋ Israel teeb na kur, ki dat bi tuba, ki jiiib kubin databiit nuu ni, nan waa tan boontib ki gbenn fas fas.

²¹ Yennu nba din bɔkit Israel teeb ki nyinnib Juda teeb ni na, ki Israel teeb jii Nebat bija Jeroboam ki teenc bi kpanbar. Jeroboam din te ki bi yêŋ Yennu, ki te ki bi kɔk yanbɔngbenjir ni. ²² Bi din wei Jeroboam, ki tun biit nba kur ki u tun na, ²³ ki tan tuu yoo nba ki Yennu yat bi kur fas fas; nan waa din kpaanib bianjiba, ki li nyii u toontunna nba tee sɔkiniinba na mɔi ni, a u saa teemm na. Ki Asiria jab soor Israel teeb na, ki saan namm yommisin ni, ŋamm Asiria teeb tiŋ ni, siaminba ki bi daa be na.

Bianjinba ki Asiria teeb kar Israel tiŋ ni

²⁴ Asiria kpanbar din nyinn niib Babilonn nan Kuf nan Ifa nan Hamaf nan Sefarfaim doi ni, ki kaanib Samaria doi ni, ki bi set Israel teeb nba ki bi nyinnib na taar ni. Bi din yent doi na ki kɔɔ leŋ. ²⁵ Baa din sint kar leŋ na, bi din ki jiantir Yennu, ki kɔɔ Yennu tun yanbɔra, ki bi kpil niib maŋ siab. ²⁶ Asiria kpanbar na din gbat nan niib nba ki u kaamm Samaria doi ni na ki mi tiŋ na tingbann sennii, a li paak ki tingbann na tun yanbɔra ki bi kpil niib maŋ, ²⁷ ŋanne ki kpanbar na tur mɔb a, “Mannteeb nba ki ti baar namm, ki bi tee yommii na, yii te bi yenc n ŋmat leŋ, kii tumiib tiŋ na tingbann sennii.” ²⁸ Ki Yennu mannteeb nba ki bi din soorib Samaria ki yaat namm na yenc ŋmat saan kar Betel, ki tumii niib na bianjinba ki bi sii jiantir Yennu.

²⁹ Ŋaan niib nba be Samaria na din tukin maa yenbis ki sent jiantu diit nba ki Israel teeb din maa na ni, ki kaann kur niib maa bi yenbis, doi nba ki bi kɔɔ na ni: ³⁰ Babilonn teeb din maa bi tingbann Sukof Benof yenbik ninnaurŋ nie, ki Kuf teeb maa bi tingbann Nergal yenbik ninnaurŋ ni, ki Hamaf teeb maa bi tingbann Asima yenbik ninnaurŋ ni, ³¹ ki Ifa teeb maa bi tingbana Nibas nan Tartak yenbis ninnant ni, ki Sefarfaim teeb kpi bi waas ki mann mujoonu maruŋ ki teen bi yenbis Adra-melek nan Ana-melek. ³² Niib na bia din jiantir Yennu, ki gann bi ni booru booru ki teemm mannteeb, tingbann jiantu boa, a bii mann maruŋ leŋ kii teemm. ³³ Bi din jiantir Yennu, ŋaan bia jiantir tingbana, nan bi digbana nba ki bi nyii na kaar nba tee.

³⁴ Bi bia daa dia bi kaar maŋ nan dinna. Bi ki jiantir Yennu, bi bia ki dia u sennu nan u wannu nba ki u din tur Jakɔb nba ki u purɔ Israel na yaaboona na. ³⁵ Yennu din lor mɔlore nan Israel teeb ki yetib a: “I daa jiantir pata. I daa gbaant bi tɔkɔn koo ki jiantib, koo ki mann maruŋ ki teemm. ³⁶ Li tee yin sak min Yennu mɔbe. Mine nyinni Ijpt tiŋ ni nan yiikoo nan panchiɔŋ; li tee yin jiant mine ki mann maruŋ ki turin. ³⁷ Yoo kur, ii saak n sennu nan n mɔmaan nba ki n sɔb turi na. I daa jiantir yenbis. ³⁸ I daa tammit mɔlor nba ki n lor nani na. ³⁹ Ii saak min i Yomdaanɔ Yennu mɔb maŋ, ki n saa nyinni i datai nuu ni.” ⁴⁰ Ŋaan boorganu nba kar Israel tiŋ ni na din ki gbiinti, ŋaan waa bi mɔŋ kaar.

⁴¹ Niib maŋ din jiantir Yennu ŋaan bia jiantir yenbis; ki bi yaaboona bia daa tuun nna nan dinna.

Ki jiin Juda kpanbar Hesekia po

(2 Barkperii 29.1-2; 31.1)

18 Ela bija Hosea nba din dii Israel naan bina ŋantaa niŋe, ki Ahas bija Hesekia dii Juda naan, ² ki mɔk bina piinlee nan ŋanŋmu, ki kar Jerusalem bina piinlee nan ŋanyia. U naa sanne tee Abija, ki tee Sekaria bipoo. ³ U din wei u yeeja kpanbar Defid taar, ki tun linba ŋan Yennu boor. ⁴ U din biir tingbann jiant boa, ki yeer tanchaakaa na, ki bia biir chicherpook Asera ninnant na. U bia din biir kutmɔnt waauk nba ki Moses nan, ki li sann tee Nehustann na. Li yoo maŋ ni-

ib bia din jokit bonnunubit ki teenir baakir. ⁵ Hesekia din teen Israel teeb Yomdaanɔ Yennu yada. Juda teeb ki mi la kpanbar ki u tee nan Hesekia na, waa din daa ki dii naan, nan u naan poorpo kurawa. ⁶ U din saak Yennu mɔb ki gaan u maan, ki dia sennii nba kur ki Yennu tur Moses na fanu, ki ki ban yêŋ Yennu mɔb. ⁷ Ki Yennu be nanɔ, ki u laat nyannu linba kur ki u tuun ni. U din kɔn nan Asiria kpanbar ki yêŋ u mɔb. ⁸ U din nyann Filistia teeb ki saat bi kaan kur, laa nyii digbanbis ki saan tuu digbangbeŋa, ki kpbab Gasa nan li yent kur.

⁹ Hesekia naan bina ŋanna ni, Hosea nba din dii Israel naan bina ŋanlore niŋe na, ki Asiria kpanbar Salmaneser wor Israel tiŋ ki ŋaa loon Samaria. ¹⁰ Baa ŋaa loonir li bina ŋantaa nie, ki bi nyannir. Hesekia naan bina ŋanloob niŋe na, ki li mun tee Hosea naan bina ŋanyia ni. ¹¹ Asiria kpanbar na din soor Israel teeb ki teenib yommii, ki saan namm Asiria, ki saa kaan siab Hala doo ni, ki kaan siab ki kpian Habor mɔkir ki li be Gosann yent ni, ki kaan leeb Media doi ni.

¹² Samaria doo din baa, kimaan Israel teeb na din ki sak bi Yomdaanɔ Yennu mɔb, ŋaan biir mɔlor nba ki u lor namm na, ki bia yêŋ sennii nba ki Yennu toontunɔ Moses turib na. Bi din ki gbiinti, ki bia ki sakiri.

Bianjinba ki Asiria jab yaa bin lek Jerusalem

(2 Barkperii 32.1-19; Aisaya 36.1-22)

¹³ Kpanbar Hesekia naan bina piik nan ŋanna niŋe, ki Asiria kpanbar Senakerib lek Juda doi nba ki bi maa joona ki lint na, ki nyannib. ¹⁴ Ki Hesekia tur Senakerib mɔb, Lakis doo ni a, “N tun biira, nyikin kɔn na, ki n saa pa-a linba kur ki a loon.” Kpanbar na gatu din tee a Hesekia n turɔ salimpeena tusaa piik, nan salimmɔna tusir. ¹⁵ Hesekia din turɔ likirii nba kur be Yenjiantu ŋasaakak ni, nan u naan likbɔrboor. ¹⁶ U bia din jii salimmɔna nba ki u tiɔŋ din teen gana nan ganchaata paak, Yenjiantu ŋasaakak ni na ki tur Senakerib. ¹⁷ Ki Asiria kpanbar na nyinn kunkɔnkɔnna bonchiann, ki bi nyii Lakis, ki saan wor Hesekia, Jerusalem doo ni. Ki u saakajaana bantaa nba ŋmakitir kunkɔnkɔnna na nba baar Jerusalem yoo nba, ki bi yent sɔnu nba ki tanluura be, ki li kpia bunbuŋ nba ki nyun tɔkii ki nyi paapo nyundɔkɔn ni na. ¹⁸ Ki bi tun ki yiin kpanbar Hesekia, ki u saakab bantaa chetib. Ŋamme tee Eliakim, ki u te Hilikia bija ki gorii kpanbar na ŋaak paak; nan Sebna, ki u tee kpanbar na gbansɔbɔrɔ, nan Asaf bija Joa, wunba sɔbin naan maan na. ¹⁹ Asiria saakab na yenc din yetib nan kpanbar na loon wun bann linbae tur Hesekia parcheenn nna. ²⁰ U din yet a, “I dukin nan mɔbona saa fit set tɔb yan nan tɔb paŋ niwa-a? I dukii ŋmee saa taani ki yin kɔn nan Asiria teebi? ²¹ I dukii nan Ijpt-e saa taani; ŋann sii tee nan nirɔ nba saa jii mɔk-peenn ki teen patu nae; li saa jinte ki sɔr li daanɔ nuu. Ijpt kpanbar tee nnae ki tur wunba kur maa u paak.”

²² Asiria tɔkɔndaanɔ na din ŋamm yet a, “Koo i saa fit pakin nan i jii i mɔŋ ki gaan i Yomdaanɔ Yennu paakee? Yenjiantu diit nan u maruŋ binbintae ki Hesekia din biir, yoo nba ki u yet Juda nan Jerusalem teeb a bii

jiantir Yennu, maruj binbintir nba be Jerusalem na kuukoo boor. ²³ N saa jii kpanbar na sann ni ki pooni. N saa turi taanii tusaa njanlee, li-i tee ki i saa fit la jab ki bin jakib. ²⁴ I porj kan fit nmaa Asiria saakoo nba joont taar ni, njan loon Ijpt teeb n turi taantorit nan taan-jakira. ²⁵ I dukin nan Yennu kaa sommin ki n kon nyann i tij na-a? Yennu tijojo pakin nan man lek i tij na ki biirir."

²⁶ Ki Eliakim nan Sebna nan Joa pak tondaan na a, "Chanbaa, pakin Aram teeb maan ni ki turit. Ti gbia li maan. Daa piak Hiibru teeb maami, niib nba kur be joonjouk paak na gbiine."

²⁷ Ki tondaan man jii a, "I dukii a yimm nan kpanbar kuukoo paake te ki kpanbar na tumin a man tan pak linba na ki turini-i? Aaii. N bia piak ki teen binba kar joonjouk paak nae; bi tan saa di bi tij bint ki nyu bi tij nyarin, nan yaa tan saa di i bint ki bia nyu i nyarin bianjiba."

²⁸ Li poorpo ki tondaan man fiir set, njan pak Hiibru maan ni nan kunkosaakar a, "Gbiintir linba ki Asiria kpanbar piakii na. ²⁹ U kpaani nan i daa te ki kpanbar Hesekia kparimiini. Hesekia kan fit tinni. ³⁰ I daa te ki u daaki ki i maa Yennu paaki. I daa dukii nan Yennu saa tinni, ki ber Asiria kunkonkonna ki bi kan kon nyann i doo. ³¹ I daa gbiin Hesekia maami. Asiria kpanbar piaki a yin nyi doo na ni, ki jii i moj ki turu. U bo saa chabi ki yin di i tiinii konna, ki bia nyu i bunbuna ni nyun, ³² ki tan tuu yoo nba ki kpanbar man saa kaani tij nba tee nan i yar na, siaminba ki daan tiinii kpaant be, ki i sii laat daan, ki boroboro dii be, ki i sii tee boroboro; li tee tij nba gbee nan kpan tiinii, kpan nan siat be lej. Li-i tee ki i tun linba ki u wanni na, i kan kpo, njan i sii be-e. I daa te ki Hesekia kpanni ki i dukii nan Yennu saa tinni. ³³ Digbansiar tingbann mi tinnir Asiria kpanbar nuu ni-i? ³⁴ Hamaf nan Arpad tingbana na be lia motana? Sefarfaim nan Hena nan Ifa tingbana na be lia? Bi soo din tinn Samaria-waa? ³⁵ Nlee yoee ki digbana na kur tingbana din ban tin-nib, ki nyinnib ti kpanbar na nuu ni? Ki bee teen ki i dukii nan Yennu saa fit tinn Jerusalem-i?"

³⁶ Niib na din nmine, nan kpanbar Hesekia nba wan-nib na, ki ki pak nan mokbona. ³⁷ Eliakim nan Sebna nan Joa din pat bi tiate nan parbiir, njan saan ki wann kpanbar Hesekia linba kur ki Asiria tondaan na pak.

Bianjiba ki kpanbar na boi Aisaya kpaanii po

(Aisaya 37.1-7)

19 Kpanbar Hesekia nba gbat maan na yoo nba, ki u pat u tiat nan parbiir, njan lia bctoouk li-atir, ¹ ki saan koo Yenjiantu nasaakak ni. ² U din tun Eliakim, wunba tee u nasaakoo; nan Sebna nan man-nteeb saakab, a bin saan Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu sokinii na boor. Bi mun bia din lia bctoot liatae. ³ Waa din turib mok nba a bin tur Aisaya-e na a: "Din-na tee biak daare; bi dat ti tuba, ki ti dii feiwa. Ti tee nan poo nba tuu yaa wun mar, njan parj kaa nan matuk nae. ⁴ Asiria kpanbar tun u saakawakitire, ki u

I Li want nan u mok parbiire.

baar sukii Yennu nba fo na. A Yomdaan Yennu n gbat sukut na, ki dat binba sukii na tuba. Li paak, a miar Yennu ti niib nba tinn na paak."

⁵ Aisaya nba gbat kpanbar Hesekia mok na, ⁶ ki u tur gatu na a, "Yennu beera nan a daa te ki Asiria jab na jeenta, nan baa yeen a mok Yennu kan fit tinna na.

⁷ Yennu saa te ki kpanbar man n gbat biyaa maan, ki nmat kun u tijojo doo ni, ki mok Yennu n te ki bin kpiu lej."

Ki jiiin jeenu munlee na po

(Aisaya 37.8-20)

⁸ Asiria tondaan na din gbat nan kpanbar na nyii Lakis-a, ki kon nan doo nba kpia nan Lakis, ki bi yir Lib-na nae; ki u saan lej a wun pak nana. ⁹ Momaan din baar Asiria jab na, a Sudann kpanbar Tirhaka gar Ijpt kunkonkonna tonna, ki baat a bin worib. Kpanbar na nba gbat nna, ki u tur Juda kpanbar Hesekia gbouj, ¹⁰ ki yeto a, "Yennu nba ki a teen yada na paka nan a kan baa n nuu ni, njan a daa te ki li kpannani. ¹¹ A gbia linba kur ki Asiria kpanbar tuun ki teen digbann nba kur ki u dukin a wun biirir. A dukii nan a saa fit mir bota-a? ¹² N yeejamm din biir Gosann nan Harann nan Resef doi, ki kpai Bef-edenn niib nba din be Telasa na, ki bi tingbana din ki fit tinnibi. ¹³ Doi nba tee Hamaf nan Arpad nan Sefarfaim nan Hena nan Ifa na bat nba be lia?"

¹⁴ Ki kpanbar Hesekia gaar gbouj na toonii na boor ki karin. Li poorpo ki u saan Yenjiantu nasaakak ni, ki saa paan gbouj na Yennu tonna, ¹⁵ njan miar Yennu a, "Yennu nba tee Israel teeb Yennu, fin nba kar a naan binbintir paak, bona nba mok kpinkpant ^{II} na paapo, fin koo tee Yennu, ki dia durinya na digbana kur. Fine nan tingbouj nan sanpaak. ¹⁶ Yennu, gotir linba tuun ki teent motana na. Gbiintir linba ki Senakerib piak ki sukii fin Yennu nba fo na. ¹⁷ Yennu, ti kur mi nan Asiria kpanbara man biir digbana bonchiann, ki yaan li doi, ¹⁸ ki joo bi tingbana nba tee bonninnant nan tikpeet nan tana ki nisaarii teen, ki li kaa nyoo na. ¹⁹ Ti Yomdaan Yennu, nyintit Asiria jab na nuu ni, ki tingbouj na ni digbana kur n bann nan fin Yennu koo tee Yennu."

Ki jiiin kpanbar Senakerib baak po

(Aisaya 37.21-38)

²⁰ Ki Aisaya nakin ki pak kpanbar Hesekia a Yennu yet a, "N gbat a miaru ki jiiin kpanbar Senakerib powa. ²¹ Min Yennu yeen a: Jerusalem doo la fin Senakerib-e ki yisima. ²² A dukii a tuu sukii ki fiakit nmea? A ki tur min Israel teeb kasii Yennu baakiri. ²³ A tun toonii a bii dont bi moj n boor, nan fin nan a taantorit kon nyann Lebanonn jjaana. A want a moj nan a chok lej kpek-foot nan lej tijanii, ki koo ki saa baar tiuuk na sin-suuk ni. ²⁴ A want a moj nan a gbiir bunbuna digban-gana ni, ki nyuu li nyun, a ki a kunkonkonna taa tuj Nail mokir nyun, ki foorir.

^{II} Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njan mok kpinkpant.

²⁵ “A ki mi gbat nan n lor linba na sianyoewa-a? Ki mɔtana ki n ji tumir. Mine tura yiikoo, ki a tunn do-jaana ki teenir langbent. ²⁶ Binba din ƙƙ leŋ na din kaa paŋ. Bi din tiin janmaaniie ki yorib. Bi din tee nan kpaab ni mɔt nae, koo mɔt nba pia mɔpinn paak na, ki wɔruk baar koorib.

²⁷ “Naaan n mi a benu kur, faa tuun linba nan faa saa sian. N mi faa donn wutoor n paak bianjinba. ²⁸ N gbat labaar ki jiin a wutoor nan a parbifaant maŋ powa, ki mɔtana n saa tuun janpeenu a miar ni, ki ƙƙ garika a mɔb ni, ki tɔkin nana sɔnu nba ki a tɔkin baar na, ki jina.”

²⁹ Ki Aisaya yet kpanbar Hesehia a, “Linba saa tun na sii tee nyinne. Binn na nan binn nba waa na, i daa sii di muuk ni bonpiiate. Naaan binn nba ji saa wei na, i saa bur i dii ki jaanir, ki bur tiinii ki di li ƙƙ. ³⁰ Binba tinn ki be Juda na sii bintir nan tiik nba jiina tuu sik tinpɔr ni ki u loon ƙƙ nae. ³¹ Niib sii be Jerusalem nan Sayonn kunkonn paak ki tee binba tinn, kimaan Yennu loon linba na n tume.

³² “Yennu nba pak linba ki jiin Asiria kpanbar na poe na: ‘U kan ƙƙ doo na ni, koo ki tɔ peenu ki jiin li po. Kunkonkonna nba lia naagbankɔna kan nakin doo na, koo ki maa tɔb taanmaata ki lintiri. ³³ Sɔnu nba ki u bo tɔkin baar na, u saa ŋmat tɔkin li sɔnue ki kun, ki poŋ kan ƙƙ doo ni kaawa. Min Yennu-e pak na. ³⁴ N saa ƙƙ doo na paak, ki saa tekirir, kimaan n tiŋ baakir paak, nan mɔsonn nba ki n senn ki tur n toontunn Defid na paak.’”

³⁵ Li daar nyiɔk ki Yennu malaka saan Asiria jab kaan na ni, ki saa kpil kunkonkonna tusaa kobik nan piinniin nan ŋanŋmu. Li tan yent sanyɔk, ki bi dɔ ƙƙowa. ³⁶ Ki Asiria kpanbar Senakerib chiar saan Ninefe. ³⁷ Dasiar ki u tan jiantir u tingbann Nisrok, li jiantu diiuk ni, ki u bonjai banlee nba tee Adra-melek nan Sareser na jii bi takoobii ki kpil, ŋaan chiar saan Ararat tiŋ ni. Ki u bonjaleek, wunba sann tee Esar-hadonn na gaar u naan.

Ki jiin Hesehia baatuk nan u paaku po

(Aisaya 38.1-8, 21-22; 2 Barkperii 32.24-26)

20 Yoo na ni ki kpanbar Hesehia dɔƙ nan baatuk, ki ki fɔk nan kuun. Ki Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu sɔkinii na saan a wun lau, ki yetɔ a, “Yennu piaka nan li tee fan ŋmakit bont kur fanue, kimaan a kan paaki. Teent siir nan kuun.”

² Ki Hesehia ŋmant u numm ki tor dikpinn, ŋaan miar Yennu a, ³ “Yennu, tiat nan n waa-a fanu nan baakir, ki yiab yoo kur a man tun linba ki a loon.” Li yoo na ki Hesehia piin ki mɔ nan parbiir.

⁴ Ki Aisaya yaat kpanbar na boor, nan waa tan gaar kpanbar ŋaasinsuuk ni dindouŋ na, ⁵ ki Yennu pakɔ a wun ŋmat Hesehia, wunba dia ŋƙƙ Yennu niib na boor, ki pakɔ a, “Min Yennu nba tee a yeeja Defid Yennu na gbat a miaru, ki bia la a ninnyuut nawa. N saa tura laafia, ki daa ŋantaa ni a saa saan Yenjiantu ŋasaakak ni. ⁶ N saa te ki a manfoor n fɔkit ki pukin bina piik nan ŋanŋmu. N saa tinn fin nan Jerusalem doo na, Asiria

kpanbar nuu ni. N saa ƙƙ doo na paak, kimaan n tiŋ baakir, nan mɔsonn nba ki n senn tur n toontunn Defid na paak.”

⁷ Ki Aisaya pak kpanbar ŋaatoontunna na a bin jii kinkana ki nann ki pɔr u fɔk na, ki u saa la laafia. ⁸ Ki kpanbar Hesehia boi a, “Lanne sii tee nyinn ki wann nan Yennu saa turin laafia, ki daa ŋantaa ni n saa saan Yenjiantu ŋasaakak ni?”

⁹ Ki Aisaya jiin a, “Yennu saa tura nyinn ki lin wann nan u saa dia u mɔsonn. Tɔn, a loon ki taanmaata yunyuŋ n saan tɔƙƙn piik koo ki ŋmat poor piike?”

¹⁰ Ki Hesehia jiin a, “Li ki paar nan taanmaata yunyuŋ n saan tɔƙƙn piiki, ŋaant lin ŋmat poor piik.”

¹¹ Ki Aisaya miar Yennu, ki u te ki taanmaata nba ki Ahas ŋmaa na yunyuŋ ŋmat poor piik.

Ki jiin toonii nba nyii Babilonn na po

(Aisaya 39.1-8)

¹² Li sakir ni ki Babilonn kpanbar Merodak Baladann, wunba tee Baladann bija na, gbat nan Hesehia kaa laafia, ki u turɔ gbouŋ nan piinii. ¹³ Hesehia din gaar toonii na, ki wannib u mɔkint, nan likirii nan salima nan bonnunubit nan tulaarii, nan u jiatat kur, siar din ki biar u bonbibekit diit ni, koo u yent ni, ki u ki wannibi. ¹⁴ Ki Yennu sɔkinii Aisaya baar u boor ki boi a, “Jab na nyii lee, ki bi pak bee ki turani?”

Ki Hesehia jiin a, “Bi nyii Babilonn-ewa.”

¹⁵ Ki Aisaya boi a, “Bi la bee fin kpanbar ŋaak na ni?” Ki Hesehia yet a “Bi la bont kura. Siar ki tenn bonbibekit diit na ni ki n ki wannibi.”

¹⁶ Ki Aisaya pak kpanbar na a, “Yennu piak ¹⁷ nan yoo baat ki linba be a ŋaak na ni, linba ki a yeejamm din bɔr ki tan tuu dinna, Babilonn jab tan saa jii ki kun nann. Siar tan kan biar. ¹⁸ Bi tan saa jii a tiŋ yaaboona na siab ki saan namm Babilonn, ki bi tan sii tee jatɔka, Babilonn kpanbar ŋaak.”

¹⁹ Hesehia din bann maan maŋ paak, ki mi nan parmaasir nan manu sii be yoo nba ki u be u manfoor ni na, ŋanne ki u jiin a, “Maan nba ki Yennu paka ki a wannin na ŋan.”

Ki jiin Hesehia naan joontu po

(2 Barkperii 32.32-33)

²⁰ Linba kur pukin ki kpanbar Hesehia din tun, u par toona, nan waa din bir nyunbuur ki bia bir nyunɔƙƙu ki ƙƙ doo na ni, li kur sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²¹ Hesehia din kpo, ki u bija Manase gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Manase po

(2 Barkperii 33.1-20)

21 Manase din mɔk bina piik nan ŋanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinŋmu nan ŋanŋmu. U naa sanne din tee Hefsiba. ² Manase din wei niib nba ki Yennu ber nyinnib tiŋ maŋ ni ŋaan ki u niib kar na toonbilankante, ki tun biir Yennu. ³ U din ŋamm maa tingbana jiantboa nba ki u baa Hesehia din bet na; u din maa tingbann Baal maruŋ binbinta, ki

kpeer chicherpook Asera ninnaun, nan Israel kpanbar Ahab nba din tun na. Manase bia din jiantir nmaabi-rae. ⁴ U din maa tingbana maruŋ binbintae, Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki Yennu wann nan bii jiantir na. ⁵ Yenjiantu nasaakak dindont njanlee na ni, u din maa nmaabira jiantu binbintae. ⁶ U din kpil u bija ki li tee mujoonu maruŋ. U din waa tanbiinpoori nan nyokdamm, ki saa jabaabunu nan kpinkpaarii damm boa. U din biir Yennu bonchiann ki donn u wutoor. ⁷ U din senn chicherpook Asera ninnaun, Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki Yennu pak ki tur Defid nan u bija Solomon a, "Jerusalem, jiantu nasaakak na nie, ki n gann Israel booru piik nan njanlee na yentnba ni, ki li tee n jiantu boor. ⁸ Li-i tee Israel teeb na saa sak n maan, ki dia n sennii kur nba ki n toontunna Moses turib na, n bo kan te ki siab n berib ki nyinnib tir nba ki n tur bi yeejamm na ni." ⁹ Nnaan Juda teeb na din ki sak Yennu mab, ki Manase bia te ki bi tun toonbiit nba gar niib nba ki Yennu din ber nyinnib njan te ki u niib kɔɔ na yar.

¹⁰ Yennu din te ki u sɔkiniinba pak niib na a, ¹¹ "Kpanbar Manase tun bonbilankanta, ki li gar Keenann teeb nba din tun linba nawa, ki jiant yenbis ki kɔɔ Juda teeb biit ni. ¹² Li paak, min Israel teeb Yomdaan Yennu saa baar nan biak Jerusalem nan Juda paak, ki wunba kur gbat li po saa wɔb nii. ¹³ N saa dat Jerusalem teeb tuba nan maa dat Samaria teeb tuba na, nan maa bia dat Israel kpanbar Ahab nan u yaboona tuba na. N saa piar Jerusalem niib nan baa tuu sokir saanman ki fiar chibin nae. ¹⁴ N saa yêl niib nba tinn na, ki jiiib kubin bi datai nuu ni, ki bin nyannib ki yent bi tir. ¹⁵ N saa tun linba na ki tur n niib kimaan bi tun biirin, ki donn n wutoor, yoo nba ki bi yeejamm din nyii Ijpt nawa ki tan tuu mɔtana."

¹⁶ Manase din kpil niib bonchiann, binba ki mɔk biit, ki Jerusalem sɔnii ji tan puub nan sɔn. U din tun nna ki pukin waa kɔɔ Juda teeb yenbis jiantu ni, ki te ki bi tun biir Yennu.

¹⁷ Manase nba din tun linba, ki pukin u biit nba ki u tun na po, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ¹⁸ Manase din kpo, ki bi piiu naan kpabik nba tee Usa yar na, ki u bija Amonn gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Amonn po

(2 Barkperii 33.21-25)

¹⁹ Amonn din mɔk bina piinlee nan njanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina njanlee. U naae din tee Mesulemef, ki tee Harus bipoo, ki nyii Jotba doo ni. ²⁰ U din tun biir Yennu nan u baa Manase nae. ²¹ U din gaar u baa marimae, ki jiantir yenbis nba ki u baa din jiantir na. ²² U din yêl u yeejamm Yomdaan Yennu nae, ki bia yêl u sennii.

²³ Amonn saakab din lor biit ki jiin u po, ki kpil naan njaak na ni. ²⁴ Juda niib na din kpil u nikpiirit na kure, njan jii u bija Josaya ki dinna naan.

²⁵ Linba kur ki Amonn tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁶ Bi din pii Amonn, Usa kpabik nie, ki u bija Josaya gaar u naan.

Ki jiin Juda kpanbar Josaya po

(2 Barkperii 34.1-2)

²² Josaya din mɔk bina njanime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piintaa nan yenn. U naa sanne din tee Jedida, ki u tee Adaya bipoo, ki nyii Boskaf doo ni. ² Josaya din tuun linba njan Yennu boor. U din waa u yeeja kpanbar Defid binber, ki saak Yennu sennii fanu fanu.

Ki jiin sennu gbouŋ na lanu po

(2 Barkperii 34.8-28)

³ Kpanbar Josaya naan bina piik nan njanin niŋe ki u tun u njaagbansɔbirɔ Safann, wunba tee Asalia bija, njan tee Mesulam yaaboonn na, Yenjiantu nasaakak ni nan mɔmaan na a: ⁴ "Saant mannteeb yudaan Hilikia boor, ki saa di labaar ki jiin likirii nba ki mannteeb nba be toonn ni gaan niib boor, Yenjiantu nasaakak tammɔb boor na po. ⁵ A pakɔ ki wun jii likirii man ki tur binba gorii Yenjiantu nasaakak nammu paak toona na. Li tee bin pa ⁶ kanpintanba nan maara nan serteeb nae, ki bia daa taabii nan tana nba ki bi saa jii namm njaak na. ⁷ Jab nba gorii toonn man paak na tee nimɔmme. Li paak, li ki kpaa talas ki bin te bin wann baa jii likirii na ki tun nann toonn bianjinba."

⁸ Safann din saan nan kpanbar mɔmaan na ki tur Hilikia. Ki Hilikia betɔ nan u la Yennu sennu gbouŋ na, Yenjiantu nasaakak na ni. Hilikia din jii gbouŋ na ki tur Safann, ki u karin. ⁹ Li poorpo ki u nmat kpanbar na boor ki yetɔ a, "A toontunna jii likirii nba be Yenjiantu nasaakak ni na ki tur binba gorii li nammu toona paak nawa," ¹⁰ ki bia yet a, "Hilikia turin gbouŋ, ki n dia nna," njan karin gbouŋ man ki wann kpanbar na.

¹¹ Kpanbar na nba gbat gbouŋ na mɔmaan, ki u yan put, ki u pat u tiat, ¹² njan jii mɔmaan na ki tur manntɔɔ Hilikia nan Safann bija Ahikam nan Mikaya bija Akbor, nan Safann, wunba tee naan gbansɔbirɔ, nan Asaya, wunba tee kpanbar nasaakɔɔ a: ¹³ "Saant man ki pak nan Yennu, n paak nan Juda teeb kur paak, ki jiiin gbouŋ na tumiiu po. Yennu wutoor doo ti paake, kimaan ti yeejamm din ki tun linba ki gbouŋ na want na."

¹⁴ Ki Hilikia nan Ahikam nan Akbor nan Safann nan Asaya saan a bin la poo nba ki u sann tee Hulda, ki u tee Yennu sɔkinii, ki kɔɔ Jerusalem bɔk-paann po na. (U sɔɔɔ din tee Salum, ki tee Tikfa bija, njan tee Harhas yaaboonn. U sɔɔɔ manje din gorii Yenjiantu nasaakak ni liant paak.) Bi din wann poo na linba tun, ¹⁵ ki u yetib a bin nmat ki saa pak kpanbar na ¹⁶ mɔmaan nba nyii Yennu boor na a: "N yaa n dat Jerusalem nan li niib kur tubae, nan laa sɔb sennu gbouŋ ni bianjinba ki kpanbar karin na. ¹⁷ Bi yêtime, njan man maruŋ ki teen tingbana, ki donn n wutoor nan linba ki bi tun kur. N wutoor doo Jerusalem paaka, ki kan maaki. ¹⁸ Kpanbar na tɔɔɔ narin, min Israel teeb Yomdaan Yennu yeen a: A gbiint linba sɔb gbouŋ na ni, ¹⁹ ki lebit, ki mɔ kɔɔ biit man paak, ki sikin a mɔɔ n boor, ki pat a tiat njan bui, yoo nba ki a gbat maa lor man dat Jerusalem nan

li niib tuba bianjinba na. N saa teenir boor nba sii mɔk yanputuko, ki nisaarii saa jii boor maŋ sann ki teen mɔtont. Naaan fin ŋarin, n gbat a miaruwa, ²⁰ ki tubdatu nba ki n saa baar nann Jerusalem paak na kan baar mɔtana. A saa kpoewa ki lin tan baar. N saa te ki fan tan kpo nan parmaasire.”

Ki jab na jii mɔmaan na ki ŋmat nann kpanbar Josaya boor.

Bianjinba ki Josaya biir tingbann jiantu boa

(2 Barkperii 34.3-7, 29-33)

23 Kpanbar Josaya din tun yiin Jerusalem nan Juda saakab kur, ² nan mannteeb, nan Yennu sɔkiniiinba, nan niib nba be kur, li paarib nan tarii, ki bi saan Yenjiantu ŋasaakak ni. Kpanbar maŋ din karin gbouŋ nba ki bi lar Yenjiantu ŋasaakak ni na mɔmaan kur, niib na kur numm ni. ³ U din set naan tootir boore, ŋaan senn mɔsonn ki tur Yennu nan u saa sak Yennu mɔb, ki dia u sennu nan u wannu na, nan u par nan u seek kur, ki saa tun linba ki mɔlor na wann, nan laa sɔb gbouŋ maŋ ni na. Ki niib na kur senn mɔsonn nan bi saa dia mɔlor na.

⁴ Ki Josaya yet mannteeb yudaanɔ Hilikia, nan mannteeb nba waa u paak, nan guuteeb nba be toonn ni, Yennu ŋasaakak tammɔb boor na, a bin nyinn tingbann Baal jiantu bona, nan chicherpook Asera jiantu bona, nan ŋmaabira jiantu bona nba be Yenjiantu ŋasaakak ni na. Kpanbar na din joo bona maŋ kure doo na nanyer po, ki li kpia nan Kidronn baauk, ki jii li tanpent ki saan nann Betel. ⁵ U din ber mannteeb nba ki Juda kpanbara kaanib ki bi mann maruŋ tingbann binbinta paak, Juda doi ni, nan boa nba kpia Jerusalem nae, ŋamme tee mannteeb nba kur mann maruŋ ki teen tingbann Baal, nan yonnu nan ŋmaarik nan ŋmaajara nan ŋmaabira. ⁶ U din jii chicherpook Asera ninnauŋ Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki nyii nann doo kpiŋ ki saa joor muu Kidronn kpenu baauk ni, ki nann li tanpent ki li baŋ dɔk dɔk, ki u jiir ki yatir kaat ni. ⁷ U din yeer didɔɔtuk nba be Yenjiantu ŋasaakak ni, ki tingbann jiantu bonchonchona be leŋ na. (Leŋe ki poob din luu tiat nba ki bi lia ki jiantir chicherpook Asera na.) ⁸ U din jii mannteeb nba tuu be Juda doi ni na ki baar namm Jerusalem, ki biir digbann na munn po binbinta nba ki niib na din tuu mann maruŋ li paak na. U bia din yeer binbinta nba ki bi maa ki tur narinbit, ki li kpia tammɔb nba ki Joosua, wunba tee doo yudaanɔ na din maa, ki li be gaŋ po na, li-i tee ki a kɔɔ doo na ni. ⁹ U din ki sak ki mannteeb maŋ ji tuun toonn Yennu ŋasaakak ni, ŋaan bi din mɔk yaak ki saa di boroboro nba kaa datiŋ, ki tee mannteeb yar na.

¹⁰ Kpanbar Josaya bia din biir tingbann jiantu boor nba be Hinom baauk ni, ki bi yir Tofef na, a sɔɔ daa fit kpi u bija koo u bipoo ki li tee mujoonu piinii ki teen tingbann Molek. ¹¹ U bia din nyinn taanii nba ki Juda kpanbara jii tur, ki li tee yonpeeun jiantu taanii na, ki joo torit nba ki bi dia jiantir na. (Linba na din be Yenjiantu ŋasaakak dindouŋ na nie, ki kpia tammɔb, ki bia ki fɔk nan Natann Melek nba tee saakɔɔ na diiuk.)

¹² Kpanbar Josaya din bet binbinta nba ki Juda kpanbara maa kpanbar ŋaayur paak, ki li be kpanbar Ahas diiuk yur paak ^I na, ki kpab nan kpanbar Manase nba maa binbinta nba ki li be Yenjiantu ŋasaakak dindont ŋanlee ni na. U din yeer binbinta na ki lur Kidronn baauk ni. ¹³ Josaya din biir tingbana binbinta nba ki kpanbar Solomonn maa, ki li be Jerusalem yondo po, ŋaan tee Olif tiinii kunkonn diitu po na. Li din tee tingbanbiit na jiantu yare. Njamme tee Sidonn tingbanpook Astarte, nan Moab teeb tingbann Kemos, nan Amonn teeb tingbann Molek. ¹⁴ Kpanbar Josaya din fukit tanchaaka na ki yeerir, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera ninnant na ki lu, ki jii nisaarii kpaba ki gbeen laa tuu see siaminba na. ¹⁵ Nɔɔ Josaya bia din biir Nebat bija Jeroboam nba din maa tingbann jiantu boor nba Betel doo na. Jeroboam maŋ din kɔɔn Israel teeb biit ni. Josaya din biir tingbann maruŋ binbintir na, ki yeer li tana na buri buri, ki nannir yon, ki bia joo chicherpook Asera ninnauŋ na muu. ¹⁶ Li poorpo ki u jiant ki la kaat kunkonn paak, ki te ki bi nyinn kpaba kaat maŋ ni, ki joor muu tingbann na maruŋ binbintir paak. U din teen nnae ki biir tingbann binbintir na, nan bianjinba ki Yennu sɔkinii din wann, yoo nba ki kpanbar Jeroboam din see ki kpia binbintir maŋ, jaamm yoo na. Kpanbar Josaya din ŋmant ki la Yennu sɔkinii nba din bunt maan maŋ na kaauk, ¹⁷ ki boi a, “Nmee kaauko na?”

Ki Betel teeb na jiin a, “Sɔkinii nba din nyii Juda ki bunt linba kur ki a tun ki tur binbintir na na kaauko.”

¹⁸ Ki Josaya yet a, “Nyikin ki lii tee nna, sɔɔ daa nyint u kpaba.”

Bi din ki nyinn u kpaba, ki bia ki nyinn Yennu sɔkinii nba din nyii Samaria na kpaba.

¹⁹ Israel doi kur po, Josaya din biir tingbann jiantu boa na kure, linba ki Israel kpanbara din maa ki li donn Yennu wutoor na. U din biir binbinta maŋ nan waa biir Betel binbinta nae. ²⁰ U din kpai tingbann mannteeb na kur, binbinta nba ki bi tuu mann maruŋ na paake, ki joo nisaarii kpaba binbinta maŋ paak. Li poorpo ki u ŋmat Jerusalem.

Bianjinba ki Josaya dii yukitgar tiaru jaamm

(2 Barkperii 35.1-19)

²¹ Kpanbar Josaya din wann niib na a bin di yukitgar tiaru jaamm na ki baak bi Yomdaanɔ Yennu, nan laa sɔb mɔlor gbouŋ ni na. ²² Israel kpanbara koo Juda kpanbara ki mi dii yukitgar ^{II} tiaru jaamm na booru, laa nyii yoo nba ki barbuura din dia doo nawa. ²³ Josaya naan bina piik nan ŋanniin nie, ki bi dii yukitgar tiaru jaamm na, Jerusalem doo ni.

Ki jiin bonlia nba ki Josaya lebit po

²⁴ Kpanbar Josaya nba din loon waa saa teen bianjinba ki niib n dia sennu nba be gbouŋ nba ki mannteeb yudaanɔ Hilikia la Yenjiantu ŋasaakak ni na, ki u boon

^I Bi diit yura paak, bi din tuu sere. ^{II} Yennu malaka din kpai Iijit teeb bijakpera, ŋaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

jabaabuura nan kpinkpaarii damm nan nyaak yenbis nan tingbana nan yenbis jiantbona kur, Jerusalem nan Juda dolia ni. ²⁵ Kpanbar sɔɔ din ki mi kar ki wei Yennu nan u par kur nan u seek kur nan u paɔ kur, nan Josaya na. U din saak Moses sennii kur. Li poorpo, kpanbar sɔɔ din kaa ki tee nan ɔɔ na.

²⁶ Nyaan Yennu wutochiɔɔ poɔ din doo Juda paak, ki daa ki maak, kimaan kpanbar Manase nba din tun linba na paak. ²⁷ Yennu din yet a, “N saa tun ki tur Juda nan maa din tun bianjinba ki tur Israel nae. N saa ber Juda niib n boor, ki saa yêť Jerusalem doo nba ki n din gann na, nan jiantu ɔsaakak nba ki n yet a bii jiantirin leɔ na.”

Ki jiin Josaya naan joontu po

(2 Barkperii 35.20–36.1)

²⁸ Linba kur ki kpanbar Josaya din tun pukin, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ²⁹ Yoo nba ki Josaya din tee kpanbar na, Ijpt kpanbar Neko din jii u kunkɔnkɔnna, ki bi saan Yufrates mɔkir boor a bin somm Asiria kpanbar. Kpanbar Josaya din yabir a wun gɔɔ Ijpt kunkɔnkɔnna na Megido, nyaan ki bi kpuii tɔb na ni. ³⁰ U saakab din kpeen u gbanant toruk ni, ki kun nann Jerusalem, ki saa piuu kpanbara kaat ni.

Juda teeb na din gann Josaya bija Joahas-e ki dinnɔ naan.

Ki jiin Juda kpanbar Joahas po

(2 Barkperii 36.2-4)

³¹ Joahas din mɔk bina piinlee nan ɔntaae ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ɔmaarii ɔntaa. U naa sanne din tee Hamutal, ki u tee Jeremaya bipoo, ki nyii Libna. ³² Joahas din wei u yeejamm taatɔke ki tun biir Yennu. ³³ U naan din gbenn, yoo nba ki Ijpt kpanbar Neko teenɔ yommik, Ribla doo, Hamaf tiɔ ni, ki te ki Juda teeb pa salimpeena tusaa ɔntaa nan kobii ɔntaa, nan salimmɔnkuna piintaa nan ɔntaa, ki li tee jioɔ nae. ³⁴ Kpanbar Neko din dinn Josaya bija Eliakim-e Juda naan, ki u gaar u baa Josaya, ki Neko lebit Eliakim sann ki li tee Jehoyakim. Kpanbar Neko din jii Joahas ki saan nann Ijpt, ki u saa kpo leɔ.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyakim po

(2 Barkperii 36.5-8)

³⁵ Kpanbar Jehoyakim din gaar niib na lampo ki jaɔ nan bi mɔkint nba tee bianjinba, a bin fit la likirii ki pa naan jioɔ nba ki Ijpt kpanbar jiarib na.

³⁶ Jehoyakim din mɔk bina piinlee nan ɔntamue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U naa sann din tee Sebida, ki u tee Pedaya bipoo ki nyii Ruma doo ni. ³⁷ Jehoyakim din wei u yeejamm taaboote ki tun biir Yennu.

24 Yoo nba ki Jehoyakim din tee kpanbar na, ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Juda, ki mia Jehoyakim, ki u teenɔ jioɔ ki saa tuu bina ɔntaa, nyaan li poorpo ki u ji yêť wun turɔ jioɔ. ² Ki Yennu te ki kunkɔnkɔnna bonchiann nyii Babilonn nan Siria nan Moab nan Amonn, a bin kɔn nan Jehoyakim ki biir Juda

tiɔ, nan ɔɔ Yennu nba din te ki u toontunna nba tee sɔkiniinba pak na. ³ Yennu-e din te ki linba na tun, a wun ber Juda niib na u boor, kimaan kpanbar Manase nba din tun ki biir na paak, ⁴ mantik nan waa din kpuii nikaat nba na, Yennu din ki fit nyik chab Manase li paaki.

⁵ Linba ki kpanbar Jehoyakim din tun, li sɔb be Juda kpanbara barkperii gbant ni. ⁶ Jehoyakim din kpo, ki u bija Jehoyachinn gaar u naan.

⁷ Ijpt kpanbar nan u kunkɔnkɔnna ji din ki ban kɔn kɔn, kimaan Babilonn kpanbare ji din dia yent nba tuu tee Ijpt kpanbar yar, ki nyii Yufrates mɔkir ki saa tuu Ijpt gaɔ po kpaar na.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyachinn po

(2 Barkperii 36.9-10)

⁸ Jehoyachinn din mɔk bina piik nan ɔntaime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ɔmaarii ɔntaa. U naa sanne din tee Nehusta, ki u tee El-natann bipoo, ki nyii Jerusalem. ⁹ Jehoyachinn din wei u baa marima ki tun biir Yennu.

¹⁰ U naan sakir niɔe ki Babilonn kunkɔnkɔnna nba ki kpanbar Nebukanesar kunkɔnkɔnna saakab din ɔmak-itirib na baar, ki ɔaa lint Jerusalem. ¹¹ Li leku niɔe, ki Nebukanesar tiɔɔ din baar Jerusalem, ¹² ki kpanbar Jehoyachinn nan u naa nan u waas nan u saakab nan u nijaana kur jii bi mɔɔ ki chab Babilonn jab na.

Nebukanesar naan bina ɔntaime nie ki u soor kpanbar Jehoyachinn, ¹³ ki jii mɔkint nba be Yenjiantu ɔsaakak ni, nan linba be kpanbar nyaak ni kur, ki saan namm Babilonn. Nan Yennu nba din pak na, Nebukanesar din jii salima bona nba ki kpanbar Solomonn din kɔn Yenjiantu diiuk ni ki bi dia tuun toona na kure.

¹⁴ Nebukanesar din soor Jerusalem niib nae ki teemm yommii, ɔamme tee kpanbar na nijaana kur nan tɔɔndamm na, ki bi tee tusaa piik, ki kpab nan binba mi nuu toona na, nan binba kur sauk kur, nyaan nyik binba kan fit teen siar na kɔɔ Juda tiɔ ni.

¹⁵ Nebukanesar din soor Jehoyachinn ki teenɔ yommik, ki kpab u naa nan u ɔaapoob nan u saakab nan Juda tɔɔndamm kur, ki saan namm Babilonn.

¹⁶ Nebukanesar din jii nijaana na kure ki saan namm Babilonn; bi kur din tee tusaa ɔntaime; nan binba mi toona, nan binba kur sauk mun tusir, ki bi kur na tee pandamm nba saa fit saan tɔb.

¹⁷ Nebukanesar din dinn Jehoyachinn baa naa bik Matania-e Juda naan, ki lebit u sann, ki purɔ Sedekaya.

Ki jiin Juda kpanbar Sedekaya po

(2 Barkperii 36.11-12; Jeremaya 52.1-3a)

¹⁸ Sedekaya din mɔk bina piinlee nan yenne ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U naa sanne din tee Hamutal, ki tee Jeremaya bipoo, ki u nyii Libna. ¹⁹ Kpanbar Sedekaya din tun ki biir Yennu nan Jehoyakim nba din tun na. ²⁰ Yennu wutoor din doo Jerusalem teeb nan Juda teeb paak bonchiann, ki u din berib u boor ni.

Ki jiin Jerusalem baak po
(2 Barkperii 36.13-21; Jeremaya 52.3b-11)

25 Kpanbar Sedekaya din yê Babilonn kpanbar Nebukanesar weiu, ki Nebukanesar baar nan kunkonkonna, ki wor Jerusalem, Sedekaya naan bina nanyia ni, li nmaarii piik, dapiik daar. Bi din teen bi kaar doo na nanyer poe, ki maa taar maata ki lint doo na, ² ki nja loonir ki saa tuu Sedekaya naan bina piik nan yenn ni. ³ Binn marj ni, nmaarii nanna ni, daa nanyia daar, ki sã kon din be bonchiann, ki niib ki laat jeet ki di na. ⁴ Ki kunkonkonna na yeer doo na joonjot. Babilonn kunkonkonna na nba lek loon doo marj na, njaan ki Sedekaya kunkonkonna na kur chiar ki nyii nyik. Bi din tãkin naan kpabik na poe, ki yaat ki tãkin doo tammãb nba ki joonjot njanlee na che leer na, ki chiar tãkin kãdãnn mãkir baauk po. ⁵ Njaan Babilonn kunkonkonna na din wei ber kpanbar Sedekaya, ki saa soorã paanu nba kpia Jeriko na ni, ki u kunkonkonna na chiar njaan nyikã. ⁶ Bi din jii kpanbar Sedekaya ki saan nanã Nebukanesar boor, Ribla doo ni; ki Nebukanesar bu u buut lej. ⁷ Sedekaya numm niye ki bi din kpai u bonjai. Li poorpo ki Nebukanesar te ki bi kpakir Sedekaya ninbina, ki baanã bant, ki saan nanã Babilonn.

Ki jiin Yenjiantu nasaakak biiru po
(Jeremaya 52.12-23)

⁸ Babilonn kpanbar Nebukanesar naan bina piik nan nanyia ni, li nmaarii njanjmu daa njanlore daare, ki Nebusaradann, wunba tee kpanbar na nmakit-tã, ki bia tee kunkonkonna nmakit-tã na din kã Jerusalem. ⁹ U din joo Yenjiantu nasaakak na muu, nan kpanbar njaak nan Jerusalem nijaana kur njei. ¹⁰ Ki u kunkonkonna bet doo na joonjot. ¹¹ Li poorpo ki Nebusaradann soor niib nba biar doo na ni, nan nuu toontunna, nan binba jii bi mãnj ki tur Babilonn kunkonkonna na kur, ki saan namm Babilonn, ¹² njaan nyik nandamm nba ki mãk faar na Juda, ki te ki bi gorii daan tiinii ki tuun kpaab toona. ¹³ Babilonn jab na din yeer kutmãnt toota nan torit nba be Yenjiantu nasaakak ni na, ki kpab nan kutmãnt nyunbuuk na, ki jii kutmãnt marj ki saan nann Babilonn. ¹⁴ Bi bia din yaat nan sofira nan tanpent sipiat nba ki bi tuu dia nãmii maruj binbintir nae, nan baa dia linba ki nãmii fita na, nan baa dia senii nba ki tekint maruj bonkobit sã na, nan baa tee bonnunubit senii nba ni ki jokit na, nan kutmãnt bona nba kur ki bi dia ki tuun Yenjiantu nasaakak ni toona. ¹⁵ Bi din jii linba kur tee salimpeena koo salimmãna bont ki kpab nan senbis nan sipiat nba ki bi mã muu na. ¹⁶ Kutmãnt bona nba ki kpanbar Solomonn din kur ki teen Yenjiantu nasaakak ni na, ki li tee toota njanlee, nan torit, nan nyunbuuk na din kpai paak nan bikinuwa. ¹⁷ Toota njanlee na din jame. Yenn kur fãkint sanpaapo din tee taabatii piinlee nan njanlore, ki kutmãnt bont be li yur paak, ki li fãkint tee taabatii nanna nan bonjinn san-

paapo, ki bi fanjir nan kutmãnt bonluluut nan kutmãnt bona nba naan kãna.

Bianjinba ki bi soor Juda teeb ki saan namm Babilonn
(Jeremaya 52.24-27)

¹⁸ Kunkonkonna nmakit-tã Nebusaradann din soor mannteeb yudaanã Seraya, nan Sefania, ki u tee wunba waa Seraya paak, nan tammãguura bantaa na, ki yaat namm. ¹⁹ U bia din soor wunba nmakitir kunkonkonna na, nan kpanbar kpaanteeb banjmu nba biar be doo na ni, nan wunba waa paa nmakit-tã na paak ki gorii kunkonkonna gbant paak na, ki pukin nijaana piinloob doo na ni. ²⁰ Nebusaradann din jii niib na ki saan namm Babilonn kpanbar boore, Ribla doo ni, ²¹ ki li be Hamaf yent ni. Leje ki kpanbar na te ki bi kpiib.

Nna bannue ki bi din jii Juda teeb ki yaat namm ki teemm yommii.

Bianjinba ki Gedalia tee Juda yudaanã
(Jeremaya 40.7-9; 41.1-3)

²² Li poorpo ki Babilonn kpanbar Nebukanesar jii Gedalia, wunba tee Ahikam bija, njaan tee Safann yaaboonn na, ki teenã Juda yudaanã, ki jii binba ki u din ki saan namm Babilonn na ki teen u nuu ni. ²³ Ki Juda kunkonkonna saakab nan kunkonkonna nba din ki jii bi mãnj chab Nebukanesar na nba gbat linba na, ki bi baar Mispa ki pukin Gedalia po. Njamme din tee Neta-nia bija Ismael, nan Karea bija Johanann, nan Tanhumef bija Seraya, ki u nyii Netofa, nan Jesania ki u nyii Maaka. ²⁴ Gedalia din yetib a, "N teeni mãsonn nan i daa tiin Babilonn saakabi. Karin tij na ni man, kii tee Babilonn kpanbar jiamm, ki bont kur saa saan fanu ki turi."

²⁵ Njaan binn marj nmaarii njanlore ni, ki Ismael, wunba tee Netania bija njaan tee Elisama yaaboonn, ki tee kpanbar nikpiimã na, jii jab piik ki saan Mispa ki saa lek Gedalia ki kpai. U bia din kpai Israel jab nan Babilonn jab nba kã lej na. ²⁶ Li yoo na ki Israel teeb na, paarib nan tarii kur, ki kpab nan kunkonkonna saakab na, din yaat ki saan Ijijpt, kimaan bi tiin Babilonn jab na.

Bianjinba ki bi nyinn Jehoyachinn dansarik ni
(Jeremaya 52.31-34)

²⁷ Binn nba ki Efil Merodak dii Babilonn naan na, u din wann Juda kpanbar Jehoyachinn lomm ki nyinnã dansarik ni. Linba na din tun Jehoyachinn dansarik kãnu bina piintaa nan njanlore ni, li nmaarii piik nan njanlee, dapiinlee nan njanlore daare. ²⁸ Efil Merodak din dia Jehoyachinn nan lomm, ki turã baakir nba gar kpanbarlia nba ki bi mun din soorib ki saan namm Babilonn nawa. ²⁹ Jehoyachinn ji din liat u dansarik liant nae ki lia tanant, ki bia kar nan kpanbar na ki di jeet daar kur, u manfoor ni kur. ³⁰ Daar kur bi din teenã u bonlojae, u manfoor ni kur.

1 Barkperii

Ki jiiin 1 Barkperii gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Israel teeb barkperii bonchiann nba be, ki ŋamm want mayena nba sɔb Kpanbara sinsinn gbouŋ ni nan Kpanbara gbouŋ ŋanlee ni nae. Gbouŋ na bia mɔk Israel teeb yeejamm sana, laa nyii Adam ki tan tuu kpanbar סׂאד. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe 1 Kronikils.

Laa nyii Adam ki tan tuu Abraham

(Pinpiik 5.1-32; 10.1-32; 11.10-26)

¹ Adam-e din tee Sef baa, ki Sef tee Enos baa, ki Enos tee Kenann baa, ² ki Kenann tee Mahalalel baa, ki Mahalalel tee Jared baa, ³ ki Jared tee Enɔk baa, ki u mun tee Metusela baa, ki Metusela tee Lamek baa, ⁴ ki u mun din tee Nowa baa; ki Nowa mar bonjai bantaa, ki bi tee Sem nan Ham nan Jafef.

⁵ Jafef bonjai din tee Gomer nan Magog nan Madai nan Jafann nan Tubal nan Mesek nan Tiras: ŋamme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na.

⁶ Gomer yaaboonae tee Askenas nan Rifaf nan Togarma teeb. ⁷ Ki Jafann yaaboonae tee Elisa nan Speenn nan Saiprus nan Rodes teeb.

⁸ Ham yaaboonae tee Kus nan Ijpt nan Libia nan Keenann: ŋamme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. ⁹ Ki Kus yaaboonae tee Seba nan Hafila nan Sabta nan Raama nan Sab-teka teeb. Ki Raama yaaboonae tee Sieba nan Dedann teeb. ¹⁰ (Kus din mɔk bonjak, ki bi yiu Nimrod, ŋɔɔɔ din fiir ki tee sinsinn ni-paaruk.) ¹¹ Ijpt din tee Lidia nan Anam nan Lehab nan Naftu ¹² nan Patrus nan Kaslu booru yeeja, ki pukin Kret, wunba tee Filistia teeb yeeja na. ¹³ Keenann-e din tee Sidonn nan Hef baa, ki Sidonn tee u bikperik: ŋamme din tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. ¹⁴ Keenann-e bia din tee booru nba na yeeja: ŋamme tee Jebus teeb nan Amor teeb nan Girgas teeb ¹⁵ nan Hif teeb nan Ark teeb nan Sinn teeb ¹⁶ nan Arfad teeb nan Semar teeb nan Hamaf teeb.

¹⁷ Sem bonjaie tee Elam nan Asur nan Arpaksad nan Lud nan Aram: ŋamme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm na. Ki Aram bonjai tee Us nan Hul nan Geter nan Mesek: ŋamme tee yeejamm nba ki bi booru sana gaa namm. ¹⁸ Ki Arpaksad tee Sela baa, ki u mun tee Eber baa. ¹⁹ Ki Eber mar bonjai banlee, bi din yi yeno Peleg, ¹ kimaan li yoo maŋe ki durinya na niib din piin bɔkitu, ki bonjaleek sann mun tee Joktann. ²⁰ Joktann yaaboonae tee Almodad nan Selef nan Hasar-mafef nan Jera ²¹ nan Hadoram nan Usal nan Dikla ²² nan Ebal nan Abimael nan Sieba ²³ nan Ofir nan Hafila nan Jobab.

I *Bi maan ni, "Peleg" nan "bɔkitu" mɔbona naane.*

²⁴ Laa nyii Sem yaaboonae ki tan tuu Abram-e tee Sem nan Arpaksad nan Sela ²⁵ nan Eber nan Peleg nan Reu ²⁶ nan Serug nan Nahor nan Tera ²⁷ nan Abram (ŋɔɔɔ bia tee Abraham).

Ki jiiin Ismael yaaboonae po

(Pinpiik 25.12-16)

²⁸ Abraham din mar bonjai banlee, ki yeno sann tee Aisak, ki ɔɔ sann tee Ismael. ²⁹ Ismael bonjai tee piik nan banlee. ŋamme tee booru piik nan banlee na yeejamm. Nebayof tee bikperik, ki paan Kedar nan Adbeel nan Mibsam ³⁰ nan Misma nan Duma nan Masa nan Hadad nan Tema, ³¹ nan Jetur nan Nafis, ki joont Kedema.

³² Abraham din mɔk poobik, ki u sann tee Ketura, ki ŋɔɔ nan Abraham mar bonjai banloob, ki bi sana tee Simrann nan Joksann nan Medann nan Midiann nan Isbak nan Sua. Ki Joksann bonjai tee Sieba nan Dedann. ³³ Ki Midiann bonjai tee Efa nan Efer nan Hanok nan Abida nan Eldaa. Binba na kur tee Ketura maarue.

Ki jiiin Esɔɔ yaaboonae po

(Pinpiik 36.1-19)

³⁴ Abraham-e din tee Aisak baa, ki Aisak bonjai tee Esɔɔ nan Jakɔb. ³⁵ Esɔɔ bonjai din tee Elifas nan Rewel nan Jeus nan Jalam nan Kora. ³⁶ Elifas-e din tee booru nba na yeeja: ŋamme tee Temann nan Omar nan Sefi nan Gatam nan Kenas nan Timna nan Amalek. ³⁷ Ki Rewel tee booru nba na yeeja: ŋamme tee Nahaf nan Sera nan Sama nan Misa.

Ki jiiin sinsinn niib nba din be Edom na po

(Pinpiik 36.20-30)

³⁸⁻⁴² Niib nba din sibir Edom tiŋ din tee Seir yaaboonae.

Seir biyerj din tee Lotann, ki u tee Hori nan Homam naakuut yeeja. Ki Lotann niipoo be, ki bi yiu Timna.

Ki u bileek tee Sobal, ki u tee naakuut na yeeja: ŋamme tee Alfann nan Manahaf nan Ebal nan Sefi nan Onam.

Ki Seir bileek tee Sibeonn, ki u mɔk bonjai banlee: ŋamme tee Aya nan Ana. Ana din tee Disonn baa, ki

Disonn tee naakuut na yeeja: Njamme tee Hamrann nan Esbann nan Itrann nan Kerann.

Ki Seir bileek tee Eser, ki u tee naakuut na yeeja: njamme tee Bilhann nan Saafann nan Jaakann.

Ki bileek tee Disann, ki u tee naakuut na yeeja: njamme tee Us nan Arann.

Ki jiin Edom batnba po

(Pinpiik 36.31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Kpanbara nae din tuu dia Edom tij ki waa leeb paak, ki סַבְא kpanbar סַבְא daa kaa Israel tingbounj ni:

Bela, ki u tee Beor bija ki nyii Dinhaba.

Bela nba kpo yoo nba, ki Jobab, wunba tee Sera bija ki nyii Bosra na dii naan.

Jobab nba kpo yoo nba, ki Husam, wunba nyii Temann yent ni na dii naan.

Husam nba kpo yoo nba, ki Bedad bija Hadad nba din כָּנַע nyann

Midiann teeb nba din כָּנַע Moab tij ni na dii naan, ki u doo sann tee Afif.

Hadad nba din tan kpo yoo nba, ki Samla, wunba nyii Masreka na dii naan.

Samla nba din kpo yoo nba, ki Sawul, wunba din nyii Rehobof,

ki li be מַכִּיר paak na dii naan.

Sawul nba tan kpo yoo nba, ki Baal Hanann, wunba tee Akbor bija na dii naan.

Baal Hanann nba din tan kpo yoo nba, ki Hadad dii naan, ki u doo tee Pau, ki u njaapoo sann tee Mehetabel, ki tee Matred bipoo,

ki Matred tee Mesahab bipoo. Ki bat Hadad mun tan kpo.

⁵¹ Edom naakuute na: Njamme tee Timna nan Alfa nan Jetef ⁵² nan Oholibama nan Ela nan Pinonn ⁵³ nan Kenas nan Temann nan Mibsar ⁵⁴ nan Magdiel nan Iram. Njamme din tee Edom naakuut.

Ki jiin Jakob bonjai po

(Pinpiik 35.23-26)

² Jakob bonjai piik nan banlee na: Njamme tee Rubenn nan Simeonn nan Liifai nan Juda nan Isakar nan Sebulunn, ² nan Dann nan Joosef nan Benjaminn nan Naftali nan Gaad nan Aser.

Ki jiin Juda bonjai po

(Ruf 4.18; Matiu 1.3-6)

³ Juda din מַכִּב bonjai banjmue, ki u njaapoo tee Keenann booru ni niru, ki bi yiu Baf-sua, ki u maru bonjai bantaa: njamme tee Er nan Onann nan Sela. U bikperik din tee Er-e, ki u tee nitouj, ki Yennu kpiiu.

⁴ Ki Tamar, wunba din tee Juda sipook na, ki כָּנָן nan Juda marj mar bonjai banlee, njamme tee Peres nan Sera.

⁵ Peres din mar bonjai banlee, njamme tee Hesronn nan Hamul. ⁶ Ki Peres naa bik Sera mar bonjai banjmu, njamme tee Simri nan Etann nan Hemann nan Kalkol nan Darda. ⁷ Ki Karmi bija Akann tee Sera yaa-

boonn, ki u din jii linba ki bi tur Yennu, ki li baar nan bi-iru Israel teeb paak.

⁸ Etann din mar bonjayeje, ki u sann tee Asaria.

Ki jiin Defid yeeja njaak po

⁹ Bonjai nba ki Hesronn din maribe na: Njamme tee Jerameel nan Ram nan Kaleb.

¹⁰ Ram-e din tee Aminadab baa, ki Aminadab tee Naasonn baa; הַכֹּהֵן din tee Juda teeb כֹּהֵנָא . ¹¹ Ki Naasonn tee Salmonn baa, ki Salmonn tee Boas baa, ¹² ki Boas tee Obed baa, ki Obed tee Jese baa.

¹³ Jese din mar bonjai banlore: njamme waa leeb paak saakatuk saakatuk na: Eliab nan Abinadab nan Sama ¹⁴ nan Netanel nan Radai ¹⁵ nan Osem nan Defid. ¹⁶ Jese bia din mar bonpoi banlee, njamme tee Seruya nan Abigail.

Jese bipoo Seruya din mar bonjai bantaae: Njamme tee Abisai nan Joab nan Asahel. ¹⁷ Jese bipoolu Abigail din kunn Jeter-e, ki u tee Ismael booru ni niru, ki bi din mar bonjak ki puru Amasa.

Ki jiin Hesronn yaaboona po

¹⁸ Hesronn bija Kaleb din כָּנַע Asuba, ki u maru bonpook, ki u sann tee Jeriof. Asuba din mar bonjai bantaa ki tur Kaleb: Njamme tee Jeser nan Sobab nan Ardonn.

¹⁹ Asuba kuun poor poe ki Kaleb כָּנַע Efrac, ki u din mar bonjak, ki bi puru Hur. ²⁰ Hur din tee Uri baa, ki Uri tee Besalel baa.

²¹ Hesronn nba din dii bina piinloob yoo nba, ki u כָּנַע Makir bipoo, wunba din tee Gilead niipoo na; ki poo na din mar bonjak, ki bi puru Segub. ²² Ki Segub tee Jair baa. Jair-e din dia digbana piinlee nan ntantaa nba din be Gilead yent ni na. ²³ Njaan Geser nan Aram batnba din כָּנַע nyann Jair doo, ki pukin Kenaf nan digbanbis nba kook ki lintir na. Doi na kur din tee piinloobe. Li kura na din tee Makir yaaboona doie; הַכֹּהֵן din tee Gilead baa na. ²⁴ Hersronn nba din kpo na poor poe, ki u bija Kaleb faar Efrac, u baa pak כָּנַע , ki mar bonjak, ki u sann tee Asur; הַכֹּהֵן din sibir Tekoa doo.

Ki jiin Jerameel yaaboona po

²⁵ Jerameel-e din tee Hesronn bikperik, ki u din mar bonjai banjmu, ki Ram tee u bikperik, ki paan Buna nan Orenn nan Osem nan Ahija. ²⁶⁻²⁷ Ram din mar bonjai bantaae: njamme tee Maas nan Jaminn nan Eker. Jerameel bia din כָּנַע poolu pukin, ki u sann tee Atara, ki bi din mar bonjak, ki puru Onam. ²⁸ Onam din mar bonjai banlee, njamme tee Samai nan Jada; Samai mun din mar bonjai banlee, njamme tee Nadab nan Abisur.

²⁹ Abisur din כָּנַע poosuu, ki bi yiu Abihail, ki u mar bonjai banlee, njamme tee Abann nan Molid. ³⁰ Abisur naa bik Nadab mun din mar bonjai banlee, njamme tee Seled nan Apaim; ki Seled kpo njaan daa ki מַכִּב biki.

³¹ Apaim-e din tee Isi baa, ki Isi tee Sesann baa, ki Sesann tee Alai baa.

³² Jada nba din tee Samai naa bik na din mar bonjai banlee, njamme tee Jeter nan Jonatann; ki Jeter kpo njaan daa ki mɔk biki. ³³ Jonatann din mar bonjai banlee, njamme tee Pelef nan Sasa. Binba na kur tee Jerameel yaaboona.

³⁴ Sesann din ki mar bonjaki, u din mar bonpoi kɔɔ. U din dia Ijpt nirɔ, ki u tee u njaatoontunɔ, ki bi yiu Jarha. ³⁵ Nɔɔ ki u din turɔ u bipoo yenɔ, ki u kɔɔ, ki bi din mar bonjak ki purɔ Atai. ³⁶ Atai-e din tee Natann baa, ki Natann tee Sabad baa, ³⁷ ki Sabad tee Ef-lal baa, ki Ef-lal tee Obed baa, ³⁸ ki Obed tee Jehu baa, ki Jehu tee Asaria baa, ³⁹ ki Asaria te Heles baa, ki Heles tee Eleasa baa, ⁴⁰ ki Eleasa tee Sismai baa, ki Sismai tee Salum baa, ⁴¹ ki Salum tee Jekamia baa, ki Jekamia tee Elisama baa.

Ki jiin Kaleb yaaboonlia po

⁴² Kaleb nba tee Jerameel naa bik na bikperik sanne tee Mesa. Mesa-e din tee Sif baa, ki u mun tee Maresa baa, ki Maresa tee Hebronn baa. ⁴³ Hebronn din mar bonjai banna: njamme tee Kora nan Tapua nan Rekem nan Sema. ⁴⁴ Ki Sema tee Raham baa, ki Raham tee Jorkeam baa, ki Rekem nba tee Sema naa bik na din tee Samai baa, ⁴⁵ ki Samai bik tee Maonn, ki Maonn tee Bef-sur baa.

⁴⁶ Kaleb din kɔɔn poobik, ki u sann tee Efa, ki mar bonjai bantaa ki pukin: njamme tee Harann nan Mosa nan Gases. Harann mun din mar bonjak ki purɔ Gases.

⁴⁷ Jasɔɔ din be ki bi yiu Jadai, ki u mɔk bonjai banloob, njamme tee Regem nan Jotam nan Gesann nan Pelet nan Efa nan Saaf.

⁴⁸ Kaleb bia din kɔɔn poobileek, ki bi yiu Maaka, ki Maaka marɔ bonjai banlee: njamme tee Seber nan Tirana. ⁴⁹ Li poor poe ki Maaka bia marɔ bonjai banlee ki pukin. Yenɔ sann tee Saaf, nɔɔ din sibir Madmana. Ki kɔɔ sann tee Sefa, ki u mun sibir Mak-bena nan Gibeaa doi.

Kaleb bia din mar bonpook, ki bi yiu Aksa.

⁵⁰ Niib nba sana waa na bia pukin ki tee Kaleb yaaboona:

Hur-e din tee Kaleb nan u njaapoo Efrac bikperik. Hur bija Sobal-e din sibir Kiriak Jearim doo. ⁵¹ Ki Hur bik nba pukin banlee ni sann tee Salma, ki u sibir Betlehem doo; ki bik nba pukin bantaa ni sann tee Haref, ki u mun sibir Bef-gader doo.

⁵² Sobal nba din sibir Kiriak Jearim doo na, nɔɔ din tee Haroe booru nan niib nba kɔɔ Menuhof na bɔkir yeeja, ⁵³ nan niib nba kɔɔ Kiriak Jearim na yeeja: njamme tee Itri teeb nan Puf teeb nan Sumaf teeb nan Misra teeb. (Niib nba kɔɔ Sora nan Estaol na tee naaku-ut na ni niibe.)

⁵⁴ Ki Salma, wunba din sibir Betlehem doo na, nɔɔ din tee Netofaf booru yeeja, nan niib nba kɔɔ Atrof Bef Joab, nan Sor niib yeeja: njamme tee booru nba din pukin ki be Manahaf.

⁵⁵ Booru nba nae din fant gbouɔ sɔbu, ki be Jabes doo ni: njamme tee Tiraf teeb nan Simeaf teeb nan

Sukaf teeb. Njamme tee Kenn teeb nba ki njamman nan Rekab teeb din kɔɔnt leeb na.

Ki jiin kpanbar Defid waas po

³ Defid nba din be Hebronn ki mar waas nbae na, ki bi waa leeb paak saakatuk saakatuk: Amnonn-e din tee bikperik, ki u naa tee Ahinoam, ki nyii Jesreel.

Daniel, ki u naa tee Abigail, ki nyii Kamel.

² Absalom, ki u naa tee Maaka, ki Maaka tee bat Talmai bipoo,

ki nyii Gesur.

Adonija, ki u naa tee Hagif.

³ Sefatia, ki u naa tee Abital.

Itream, ki u naa tee Eglia.

⁴ Defid din mar bonjai banloob na kur Hebronn-e. U din marib bina njanlore nan njaarii njanloob nba ki u kar u naan kok paak len nae.

Defid din kɔɔ Jerusalem ki tee kpanbar ki dii bina piintaa nan njaantaa ⁵ ki mar waas bonchiann len.

U njaapoo Baf-seba, wunba tee Amiel bipoo na din marɔ bonjai banna: njamme tee Simea nan Sobab nan Natann nan Solomonn.

⁶ Defid bia din mar bonjai banyia ki pukin, njamme tee Ib-har nan Elisua nan El-pelet ⁷ nan Noga nan Nefeg nan Jafia ⁸ nan Elisama nan Eliada nan Elifelet.

⁹ Defid poobis na bia din mar waalei ki pukin. U bia din mar bonpook, ki bi yiu Tamar.

Ki jiin kpanbar Solomonn yaaboona po

¹⁰ Kpanbar Solomonn yaaboona na: Solomonn-e din mar Rehoboam, ki Rehoboam mar Abija, ki Abija mar Asa, ki Asa mar Jehosafat, ki Jehosafat mar Jehoram, ¹¹ ki Jehoram mar Ahasia, ki Ahasia mar Joas, ki Joas mar Amasia, ¹² ki Amasia mar Yusia, ki Yusia mar Jotam, ki Jotam mar Ahas, ¹³ ki Ahas mar Heskia, ki Heskia mar Manase, ki Manase mar Amonn, ¹⁴ ki Amonn mar Josaya. ¹⁵ Josaya din mar bonjai banna: Njamme tee Johanann nan Jehoyakim nan Sedekaya nan Joahas. ¹⁶ Ki Jehoyakim mar bonjai banlee: Njamme tee Jehoyachinn nan Sedekaya.

Ki jiin kpanbar Jehoyachinn yaaboona po

¹⁷ Binba na nbae tee kpanbar Jehoyachinn yaaboona. Nɔɔ ki Babilonn teeb din soorɔ ki teenɔ yommik na. Jehoyachinn din mar bonjai banlore: Njamme tee Sealtiel ¹⁸ nan Malkiram nan Pedaya nan Senasar nan Jekamia nan Hosama, nan Nedabia. ¹⁹ Ki Pedaya mar bonjai banlee: Njamme tee Serubabel nan Simeia. Ki Serubabel mar bonjai banlee: Njamme tee Mesulam nan Hanania nan bonpook, ki bi yiu Selomif. ²⁰ U bia din mar bonjai banɔmu ki pukin: Njamme tee Hasuba nan Ohel nan Berekia nan Hasadia nan Jusab Hesed.

²¹ Hanania din mar bonjai banlee: Njamme tee Pelatia nan Jesaya. Ki Jesaya tee Refaya baa, ki Refaya tee Arnann baa, ki Arnann tee Obadia baa, ki Obadia tee

Sekania baa, ²² ki Sekania mar bonjayenn, ki u sann tee Semaya, nan yaaboona banɣmu: Njamme tee Hatus nan Igal nan Baria nan Nearia nan Safat. ²³ Ki Nearia mar bonjai bantaa: Njamme tee Eliwenai nan Hiskia nan Asrikam. ²⁴ Ki Eliwenai mar bonjai banlore: Njamme tee Hodafia nan Eliasib nan Pelaya nan Akub nan Johanann nan Delaya nan Anani.

Ki jiin Juda yaaboona po

⁴ Juda yaaboon-yemme na: Njamme tee Peres nan Hesronn nan Karmi nan Hur nan Sobal. ² Ki Sobal tee Reaya baa, ki Reaya tee Jahaf baa, ki Jahaf tee Ahumai nan Lahad baa. Njamme tee niib nba kɔɔ Sora na yeejamm.

³⁻⁴ Hur-e din tee Kaleb nan u ɲaapoo Efrac bikperik, ki u yaaboona din sibir Betlehem doo. Hur din mar bonjai bantaa: ɲamme tee Etam nan Penuel nan Eser. Ki Etam mar bonjai bantaa: ɲamme tee Jesreel nan Isma nan Id-bas nan bonpook, ki bi yiu Hasel-elponi. Penuel-e din sibir Gedor doo, ki Eser mun sibir Husa doo.

⁵ Asur, wunba din sibir Tekoa doo na, din kɔɔ poob banlee; bi sana tee Hela nan Naara. ⁶ Asur nan Naara din mar bonjai banna: ɲamme tee Ahusam nan Hefer nan Temeni nan Haahastari. ⁷ Ki Asur nan Hela mar bonjai bantaa: ɲamme tee Seref nan Isar nan Et-nann.

⁸ Kos-e din tee Anub nan Sobeba baa, ki bia tee naakuut nba tee Harum bija Ahar-hel yaaboona na yeeja.

⁹ Jasɔɔ nna din be, ki bi yiu Jabes; bi din chɔrimɔ ki gar u ninjamm kur. U naa din purɔ Jabes, kimaan u matuk din ton bonchiann. ¹⁰ Ki Jabes miar ɲamm Israel teeb Yennu, ki yet a, "Yennu, teent piisin n paak, ki te n yent-ii yab; ɲaant ki a nuu-ii paa n paak, kii guun, ki bonbiir daa baatin, ki mii fɔk nan tont." Ki Yennu gat turɔ linba ki u miar na.

Yaaboona nba pukin sanae na

¹¹ Kaleb nba ki u naa bik tee Suha na din tee Mehira baa, ki Mehira tee Estonn baa. ¹² Estonn din tee Befrafa nan Pasea nan Tehina baa. Tehina-e din sibir Nahas doo. Jab nba na yaaboona kɔɔ Reka doo ni.

¹³ Kenas din mar bonjai banlee: ɲamme tee Otniel nan Seraya. Otniel mun din mar bonjai banlee: ɲamme tee Hataf nan Meonotai. ¹⁴ Meonotai din tee Ofra baa.

Seraya din tee Joab baa. Joab-e din sibir Gbanjabira Baauk. Bi din pur leɲ sann nna, kimaan leɲ niib din tee gbanjabirae.

¹⁵ Kaleb nba tee Jefune bija na din mar bonjai bantaa: ɲamme tee Iru nan Ela nan Naam; ki Ela tee Kenas baa.

¹⁶ Jehalelel din mar bonjai banna: Njamme tee Sif nan Sifa nan Tiria nan Asarel.

¹⁷⁻¹⁸ Esra din mar bonjai banna: ɲamme tee Jeter nan Mered nan Efer nan Jalonn. Ki Mered kɔɔ Bitia; u

I *Bi maan ni, "Jabes" nan "ton" mɔɔbona naane.*

din tee Ijipt kpanbar bipooe. Bi din mar bonpook, ki bi yiu Miriam, nan bonjai banlee, ki bi yib Samai nan Isba. Isba-e din sibir Estemoa doo. Mered bia din kɔɔ poo kɔɔ, ki u tee Juda booru ni nirɔ, ki bi din mar bonjai bantaa. Yeno tee Jered; ɲɔɔɔ din sibir Gedor doo; nan Heber, ki u din sibir Soko doo, nan Jekutiel, ki u mun sibir Sanoa doo.

¹⁹ Hodia din kɔɔ Naham niipooe. Bi yaaboona tee Garim naakuuk, ki bi kɔɔ Keila doo ni, nan Maakaf naakuuk, ki bi kɔɔ Estemoa doo ni.

²⁰ Simonn din mar bonjai banna: ɲamme tee Amnonn nan Rina nan Ben-hanann nan Tilonn.

Isi din mar bonjai banlee: Njamme tee Sohef nan Ben-sohef.

Ki jiin Sela yaaboona po

²¹ Sela din tee Juda bonjai na yense. U yaaboonn yeno tee Er, ki u din sibir Leka doo. Kɔɔ tee Laada, ki u sibir Maresa doo; bi naakuuko din luu chaba, bi din kɔɔ doo nba ki bi yi Bef Asbea nae. ²² Ki leeb tee Jokim nan niib nba din kɔɔ Koseba doo ni na; nan Joas nan Saraf, wunba din kɔɔ Moab bonpoi ki saan kar Betlehem na. Barii na tee yaayoo niwa maame. ²³ Njamme din tuu tee kpanbar yɔkmaara, ki kɔɔ Netaim nan Gedera doi ni.

Ki jiin Simeonn yaaboona po

²⁴ Simeonn din mar bonjai banɣmue: Njamme tee Nemuel nan Jaminn nan Jarib nan Sera nan Sawul. ²⁵ Ki Sawul tee Salum baa, ki Salum tee Mibsam baa, ki Mibsam tee Misma baa, ²⁶ ki Misma tee Hamuel baa, ki Hamuel tee Sakur baa, ki Sakur tee Simeil baa. ²⁷ Ki Simeil mar bonjai piik nan banloob, nan bonpoi banloob, ɲaan u ninjamm na din ki mar waas ki bi yabe. Li paak Simeonn booru din ki fit pɔt nan Juda booru na.

²⁸ Laa nyii li yoo ki tan tuu kpanbar Defid yoo, Simeonn maaru din kɔɔ doi na nie; ɲanne tee Beerseba nan Molada nan Hasar-suwal, ²⁹ nan Bilha nan Esem nan Tolad, ³⁰ nan Betuel nan Horma nan Siklag, ³¹ nan Bef Markabof nan Hasar-susimm nan Bef-biri nan Saaraim. ³² Bi bia din kɔɔ digbana ɲanɲmu na ni; ɲanne tee Etam nan Ayinn nan Rimonn nan Tokenn nan Asann, ³³ nan digbana nba kook lintir, ki saan ditu po ki saa baar Baalaf doo. Bi din sɔɔ barkperii nba nae, ki li tee bi yeeɲɲ ni niib sana, nan digbana nba ki bi din kar.

³⁴⁻³⁸ Jab nba waa nae din tee bi naakuut ni saakab: Njamme tee Mesobab nan Jamlek nan Josa, ki u tee Amasia bija; nan Joel, nan Jehu, ki u tee Josibia bija, ki Josibia tee Seraya bija, ki Seraya tee Asiel bija; ki pukin Eliwenai nan Jaakoba nan Jesohaya nan Asaya nan Adiel nan Jesimiel nan Benaya, nan Sisa, ki u tee Sifi bija; ki Sifi tee Alonn bija, ki Alonn tee Jedaya bija, ki Jedaya tee Simri bija, ki Simri tee Semaya bija.

Ki bi booru ɲammit pɔt. ³⁹ Bi din tante ki jir yonbaa po ki saa tuu Gerar, ki kpaar bi pei yondo po baauk nba ki Gerar doo be leɲ na. ⁴⁰ Bi din la bonkob-kpaar

boor nba yab, ki bia kpai, ki tee tiŋ nba ki daamii kaa, ki tee parmaasir boor. Niib nba din dŋŋ kar leŋ na tee Ham teebe.

⁴¹ Kpanbar Hesekia din tee Juda kpanbar yoo nba ki niib nba sana sɔb na, din saan Gerar ki saa biir Ham teeb nba kɔɔ leŋ na lanbont, nan bi dindɔɔboa, ki ber nyinnib, ŋaan kar tiŋ na ni, kimaan bonkob-kpaar boor din be leŋ bonchiann ki bi sii kpaar. ⁴² Simeonn booru ni nilee kobii ŋanŋmu mun bia din nyii ki saan Edom yondo po. Bi saakab din tee Isi bonjaie. Ki bi sana tee Pelatia nan Nearia nan Refaya nan Usiel. ⁴³ Bi din kp̄ii Amalek teeb nba biar leŋ na, ŋaan kar nan dinna.

Ki jiin Rubenn yaaboona po

5 Niib nba nae tee Rubenn yaaboona; ŋɔɔe din tee Jakɔb bikperik, ŋaan u din dɔɔ nan u baa Jakɔb poobik, li paak ki u din kɔŋ u saakatuk baakir, ki baakir maŋ saan Joosef boor. ² Juda boorue din paar ki gar boor leeb na kur, ki dint kpanbara ki bi dia bi kur. ³ Ki Rubenn, wunba tee Jakɔb bikperik na mar bonjai banna: ŋamme tee Hanok nan Palu nan Hesronn nan Karmi.

⁴⁻⁶ Joel yaaboonae na, laa nyii maaru ki tuu maaru: Semaya mar Gog, ki Gog mar Sime, ki Sime mar Maika, ki Maika mar Reaya, ki Reaya mar Baal, ki Baal mar Beera. Asiria kpanbar Tiglaf Pilesar din soor Beera, wunba tee booru na tɔɔndaanɔ, ki yaat nanɔ.

⁷ Rubenn booru saakab nba ki bi din sɔb bi sana paabu paabue na: Jeyel, ki u tee bi yudaanɔ, nan Sekaria, ⁸ nan Bela, ki u tee Asas bija, ki Asas tee Sema bija, ki Sema tee Joel bija. Booru na din kar Aroer nan yent nba be li gaŋ po, ki saan tuu Nebo nan Baal Meonn na. ⁹ Bi din mɔk bonkobit bonchiann Gilead tiŋ ni; li paak ki bi din gaar leŋ tiŋ, ki saan tuu yondo po kunkoouk nba tant ki tuu Yufates mɔkir na.

¹⁰ Kpanbar Sɔɔl yooe, ki Rubenn booru din faa Hagar teeb tɔb, ki kpiib, ŋaan yent bi tinii ki kar li ni; ki li be Gilead yondo po bɔkir.

Ki jiin Gaad yaaboona po

¹¹ Gaad booru din kar Rubenn booru yent niigaŋ poe, ki li be Basann tiŋ ni, ki saan yondo po ki tuu Saleka. ¹² Joel naakuuko din tee naakujaann nba gar, ki Safam naakuuk wei paan. Ki Janai nan Safat naakuut wei ki be Basann. ¹³ Jab banlore nba nae tee bi naakuut saakab: ŋamme tee Maikel nan Mesulam nan Sieba nan Jorai nan Jakann nan Sia nan Eber. ¹⁴ Bi din nyii Abihail yeeja ŋaake; ki Abihail baa tee Huri, ki Huri baa tee Jaroa, ki Jaroa baa tee Gilead, ki Gilead baa tee Maikel, ki Maikel baa tee Jesisai, ki Jesisai baa tee Jaado, ki Jaado baa tee Bus. ¹⁵ Ahi-e din tee naakuut na saakɔɔ; ki ŋɔɔ Ahi tee Abdiel bija, ki Abdiel tee Guni bija. ¹⁶ Bi din kar Basann nan Gilead yent niŋe, ki kɔɔ li doi ni nan li bonkob-kpaar boa nba be Saronn na. ¹⁷ Sana nba na din sɔb Juda kpanbar Jotam nan Israel kpanbar Jeroboam-kɔɔ na yooe.

Ki jiin kunkɔnkɔnna nba be yondo po na po

¹⁸ Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase bɔk-leer nba be yondo po na din tumii bi kunkɔnkɔnna, ki bi mi kɔnn fanu, ki tee tusaa piinna nan ŋanna nan kobii ŋanlore nan piinloobe, ki saa fit jii naagbankɔŋa nan takoobii nan tɔrbana ki kɔn kɔnn. ¹⁹ Bi din saan tɔbe ki kɔn nan Hagar teeb nba tee Jetur booru nan Nafis booru nan Nodab booru na. ²⁰ Bi din teen Yennu yada, ki miarɔ sommir po; ki Yennu sommib, ki bi nyann Hagar teeb nan bi yɔɔnsba nba kɔn taamm na. ²¹ Bi din fat Hagar teeb laagumiinba tusaa piinŋmu, nan pei tusaa kobii ŋanlee nan piinŋmu, nan bonii tusaa ŋanlee, ki soor niib tusaa kobik tɔb na ni, ki teemm yommii. ²² Bi din kp̄ii bi datai na bonchiann, kimaan Yennu-e din kɔn sommib; ki bi din kar tiŋ na ni, nan Asiria jab nba din tan soorib yoo nba.

Ki jiin Manase booru bɔkir nba be yondo po na po

²³ Manase booru bɔkir nba be yondo po na din kar Basann tiŋ nie, ki tant jir niigaŋ po, ki saan tuu Baal Hermonn nan Senir nan Hermonn kunkonn. Bi din pɔt bonchiann. ²⁴ Jab nba nae din tee bi naakuut saakab: ŋamme tee Efer nan Isi nan Eliel nan Asriel nan Jeremaya nan Hodafia nan Jadiel. Bi din tee kunkɔnkɔn-wakita nba niib mi bi poe, ki bi tee naakuut na saakab.

Ki jiin yondo po booru nba ki bi soorib na po

²⁵ Niib na din ki waa Yennu; bi din yɛt bii jiantir bi yeejamm Yennu maŋe, ŋaan jiantir niib nba ki Yennu ber nyinnib tiŋ na ni tingbana. ²⁶ Li paake ki Yennu te Asiria kpanbar Pul (bi yi ŋɔɔe Tiglaf Pilesar na) lek Rubenn booru nan Gaad booru nan Manase booru bɔkir, ki soorib saan kaamm Hala nan Habor nan Hara, ki kpian siab Gosann mɔkir, ki bi daa kɔɔ leŋ nan dinna.

Ki jiin Liifai yaaboona po

6 Liifai din mar bonjai bantaae: ŋamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari. ² Ki Kohaf mar bonjai banna: ŋamme tee Amram nan Is-har nan Hebronnan Usiel. ³ Ki Amram mar bonjai banlee: ŋamme tee Aarɔnn nan Moses nan bonpook, ki u sann tee Miriam. Aarɔnn din mar bonjai bannae: ŋamme tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ⁴ Eleasar yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Eleasar-e din te Finehas baa, ki Finehas tee Abisua baa, ⁵ ki Abisua te Buki baa, ki Buki tee Usi baa, ⁶ ki Usi tee Serahia baa, ki Serahia tee Merayof baa, ⁷ ki Merayof tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ⁸ ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Ahimaas baa, ⁹ ki Ahimaas tee Asaria baa, ki Asaria tee Johanann baa, ¹⁰ ki Johanann tee Asaria baa, (ŋɔɔe din tee manntɔɔ, Yen-jiantu ŋasaakak nba be Jerusalem ki Solomonn din maa na ni.) ¹¹ Asaria din tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ¹² ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Salum baa, ¹³ ki Salum tee Hilikia baa, ki Hilikia tee

Asaria baa, ¹⁴ ki Asaria tee Seraya baa, ki Seraya tee Jehosadak baa. ¹⁵ Yennu din te ki kpanbar Nebukanesar soor Jehosadak-e nan Juda nan Jerusalem teeb, ki yaat namm.

Ki jiin Liifai yaaboonlia po

¹⁶ Liifai din mar bonjai bantaae, ñamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari. ¹⁷ Bi bantaa na kur mɔk waas. Gersonn-e din tee Libni nan Simeï baa, ¹⁸ ki Kohaf tee Amram nan Is-har nan Hebronn nan Usiel baa, ¹⁹ ki Merari mun tee Mali nan Musi baa.

²⁰ Gersonn yaaboonna nba nyii maaru ki tuu maarue na: Gersonn-e din tee Libni baa, ki Libni tee Jahaf baa, ki Jahaf tee Sima baa, ²¹ ki Sima tee Joa baa, ki Joa tee Ido baa, ki Ido tee Sera baa, ki Sera tee Jeaterai baa.

²² Kohaf yaaboonna nba nyii maaru ki tuu maarue na: Kohaf-e din tee Aminadab baa, ki Aminadab tee Kora baa, ki Kora tee Asir baa, ²³ ki Asir tee Elkana baa, ki Elkana tee Ebiasaf baa, ki Ebiasaf tee Asir baa, ²⁴ ki Asir tee Tahaf baa, ki Tahaf tee Uriel baa, ki Uriel tee Yusia baa, ki Yusia tee Sawul baa.

²⁵ Elkana din mar bonjai banlee-e: Ñamme tee Amasai nan Ahimof. ²⁶ Ahimof yaaboonna nba nyii maaru ki tuu maarue na: Ahimof din tee Elkana baa, ki Elkana tee Sofai baa, ki Sofai tee Nahaf baa, ²⁷ ki Nahaf tee Eliab baa, ki Eliab tee Jeroham baa, ki Jeroham tee Elkana baa, ki Elkana tee Samuel baa.

²⁸ Samuel din mar bonjai banlee-e: Ñamme tee Joel, ki u tee bikperik, nan Abija, ki u joont.

²⁹ Merari yaaboonna nba nyii maaru ki tuu maarue na: Merari din tee Mali baa, ki Mali tee Libni baa, ki Libni tee Simeï baa, ki Simeï tee Usa baa, ³⁰ ki Usa tee Simea baa, ki Simea tee Hagia baa, ki Hagia tee Asaya baa.

Ki jiin Yenjiantu ñasaakak ni yan-yinna po

³¹ Jab nba nae ki kpanbar Defid din jiiib ki sennib yan-yinu ni, a bii be Yenjiantu boor Jerusalem, yoo nba ki bi din jii mɔlor lakir ki saan nann leŋ na. ³² Bi din tuu yiin yanii, Yennu lanbouŋ nba be Jerusalem na nie, ki sɔɔ kpanbar Solomonn daa ki maa Yenjiantu ñasaakak na. Bi din tuu tuun bi toona nan sennu nba wann nae.

³³ Jab nba din tuu tuun yanii toona na maarue na:

Kohaf naakuuk ni, Hemann-e din tee sinsinn yan-yinna mɔtaauk na saakɔɔ. U din tee Joel bijae. U yeeja ñaak nyii Jakɔb maaru nie. Hemann baa din tee Joel, ki Joel baa tee Samuel, ³⁴ ki Samuel baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Jeroham, ki Jeroham baa tee Eliel, ki Eliel baa tee Toa, ³⁵ ki Toa baa tee Suf, ki Suf baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Mahaf, ki Mahaf baa tee Amasai, ³⁶ ki Amasai baa tee Elkana, ki Elkana baa tee Joel, ki Joel baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Sefania, ³⁷ ki Sefania baa tee Tahaf, ki Tahaf baa tee Asir, ki Asir baa tee Ebiasaf, ki Ebiasaf baa tee Kora, ³⁸ ki Kora baa tee Is-har, ki Is-har baa tee Kohaf, ki Kohaf baa tee Liifai, ki Liifai baa tee Jakɔb.

³⁹ Asaf-e din tee yan-yinna mɔtaauk nba waa munlee ni saakɔɔ. U yeeja ñaak nyii Liifai maaru nie. Asaf baa din tee Berekia, ki Berekia baa tee Simea, ⁴⁰ ki Simea baa tee Maikel, ki Maikel baa tee Baaseya, ki Baaseya baa tee Malkija, ⁴¹ ki Malkija baa tee Etni, ki Etni baa tee Sera, ki Sera baa tee Adaya, ⁴² ki Adaya baa tee Etann, ki Etann baa tee Sima, ki Sima baa tee Simeï, ⁴³ ki Simeï baa tee Jahaf, ki Jahaf baa tee Gersonn, ki Gersonn baa tee Liifai.

⁴⁴ Etann, wunba nyii Merari naakuuk ni na, ñɔɔɔ din tee yan-yinna mɔtaauk nba wei muntaa ni na saakɔɔ. U yeeja ñaak nyii Liifai maaru nie. Etann baa din tee Kisi, ki Kisi baa tee Abdi, ki Abdi baa tee Maluk, ⁴⁵ ki Maluk baa tee Hasabia, ki Hasabia baa tee Amasia, ki Amasia baa tee Hilikia, ki Hilikia baa tee Amsi, ⁴⁶ ki Amsi baa tee Bani, ki Bani baa tee Semer, ⁴⁷ ki Semer baa tee Mali, ki Mali baa tee Musi, ki Musi baa tee Merari, ki Merari baa tee Liifai.

⁴⁸ Bi din biit toona nba biar Yennu lanbouŋ ni nae ki tur bi leeb nba tee Liifai booru na.

Ki jiin Aarɔnn yaaboonna po

⁴⁹ Aarɔnn nan u yaaboonae din tuu jikit bonnunubit Yenpiinii nan mujoonu Yenpiinii ki jokit muu maruŋ binbintir paak. Li din kpa a ñamme nan bii mann maruŋ kur kasii yaa kasii boor na, nan maruŋ nba saa te Yennu n nyik chab ñamm Israel teeb yanbɔmm. Bi din tuu tuun linba na nan bianŋinba ki Yennu toontunno Moses wannib nae. ⁵⁰ Tɔɔ, Aarɔnn yaaboonae na: Aarɔnn din tee Eleasar baa, ki Eleasar tee Finehas baa, ki Finehas tee Abisua baa, ⁵¹ ki Abisua tee Buki baa, ki Buki tee Usi baa, ki Usi tee Serahia baa, ⁵² ki Serahia tee Merayof baa, ki Merayof tee Amaria baa, ki Amaria tee Ahitub baa, ⁵³ ki Ahitub tee Sadok baa, ki Sadok tee Ahimaas baa.

Ki jiin siaminba ki Liifai teeb kɔɔ na po

⁵⁴ Tiŋ nba nae ki bi din biit tur Aarɔnn yaaboonna nba nyii Kohaf naakuuk ni na. Ñamme din gaar sinsinn tor nba ki bi biit tur Liifai teeb na. ⁵⁵ Bi din gaar Hebronn doo nba be Juda yent ni, nan li bonkobit kpinkpaar boor nba kook lintir nae. ⁵⁶ Doo na fɔɔɔ nan li digbanbis nba kpiar na, bi din biit tur Kaleb-e, wunba tee Jefune bija na. ⁵⁷⁻⁵⁹ Doi nba nae ki bi din jii tur Aarɔnn yaaboonna: Hebronn, ki li tee sindant doo, nan Jatir nan Libna nan Estemoa nan Hilenn nan Debir nan Asann nan Bef Semes doi, nan li bonkobit kpinkpaar boa. ⁶⁰ Bi bia din tur Aarɔnn yaaboonna doi nba nae, nan bi bonkobit kpinkpaar boa, Benjamin booru yent ni. Ñanne tee Geba nan Alemef nan Anatof doi. Li din taan tee doi piik nan ñantaae, ki ñamm nan bi ñaateeb saa fit kɔɔ kar. ⁶¹ Bi din nyinn doi piike Manase booru bɔkir nba be yonbaa po yent na ni, ki tɔ naatɔɔt ki biit tur Kohaf naakuuk nba biar na, ñaak ñaak.

⁶² Bi din nyinn doi piik nan ñantaae, Isakar nan Aser nan Naftali booru yentnba ni, nan Manase booru bɔkir nba be yondo po na, Basann yent ni, ki biit tur Ger-

sonn naakuuk, ɲaak ɲaak. ⁶³ Bi bia din biit doi piik nan ɲanlee-e, Rubenn yent ni, nan Gaad yent ni, nan Sebulunn yent ni, ki biit tur Merari naakuuk, ɲaak ɲaak.

⁶⁴ Nna bannue ki Israel teeb din biit doi nan bi bonkobit kpinkpaar boa nba lint doi na, ki tur Liifai teeb ki bi ככ. ⁶⁵ Doi nba be Juda booru, nan Simeonn nan Benjaminn booru yentnba ni, ki ti דנה taa bi sana na, bi bia din ת naatɔte ki biit doi maɲ.

⁶⁶ Bi bia din tur Kohaf naakuuk ni ɲasai doi nan bi bonkobit kpinkpaar boa, ki li be Efraim booru yent ni.

⁶⁷ Doi maɲ din tee Sekem, kunkonn doo nba be Efraim yent ni, ki tee sindant doo na, nan Geser, ⁶⁸ nan Jokmeam, nan Bef Horonn, ⁶⁹ nan Aijalonn nan Gaaf Rimonn, ⁷⁰ ki bia nyinn doi Manase booru bɔkir yent nba be yonbaa po na, ki li tee Aner nan Bileam doi nan li bonkobit kpinkpaar boa, ki tur Kohaf naakuuk ni niib maɲ.

⁷¹ Bi din tur Gersonn naakuuk ni niib doi nba nae nan li bonkobit kpinkpaar boa.

Bi din nyinn doi Manase booru bɔkir nba be yondo po na, ki li tee Golann doo nba be Basann tiɲ ni, nan Astarof doo nan li bonkobit kpinkpaar boa.

⁷² Ki Isakar yent ni, ki bi nyinn Kedes nan Daberaf ⁷³ nan Ramof nan Anem.

⁷⁴ Ki Aser yent ni, ki bi nyinn Masal nan Abdonn, ⁷⁵ nan Hukok nan Rehob.

⁷⁶ Ki Naftali yent ni, ki bi nyinn Kedes, ki li be Galilii tiɲ ni, nan Hamonn nan Kiriataim doi.

⁷⁷ Ki Merari naakuuk ni niib nba biar na, ki bi turib doi nba waa na nan li bonkobit kpinkpaar boa.

Ki Sebulunn yent ni, ki bi nyinn Rimono nan Tabor.

⁷⁸ Ki Rubenn yent nba be ככדנ mɔkir yondo po, ki yeek nan Jeriko na, ki bi nyinn Beser doo nba be kunkoouk paak na, nan Jaasa, ⁷⁹ nan Kedemof nan Mefaf doi.

⁸⁰ Ki Gaad yent ni, ki bi nyinn Ramof nba be Gilead tiɲ ni na, nan Mahanaim, ⁸¹ nan Hesbonn, nan Jaser doi, nan li bonkobit kpinkpaar boa.

Ki jiin Isakar yaaboona po

7 Isakar din mar bonjai bannae: ɲamme tee Tola nan Pua nan Jasub nan Simronn.

² Ki Tola mar bonjai banloob, ɲamme tee Usi nan Refaya nan Jeriel nan Jamai nan Ibsam nan Semuel. Bi din tee Tola naakuuk ni ɲei saakabe, ki tee kunkɔnkɔnwakita nba ki niib mi bi po. Kpanbar Defid yoo na ki bi kur taan ki tee jab tusaa piinlee nan ɲanlee nan kobii ɲanloob.

³ Usi din mar bonjayenne, ɲɔɔe tee Israhia, ki Israhia mar bonjai banna: ɲamme tee Maikel nan Obadia nan Joel nan Isia, bi kura din tee ɲei saakabe. ⁴ Bi din mɔk poob nan waas bonchiann, ki li te bi maaru mɔk jab nba saa fit saan tɔb, ki tee tusaa piintaa nan ɲanloob.

⁵ Isakar maaru ni jab nba din be ki jaɲ nan bin saan tɔb din tee tusaa piinniin nan ɲanlore.

Ki jiin Benjaminn nan Dann yaaboona po

⁶ Benjaminn din mar bonjai bantaae: ɲamme tee Bela nan Beker nan Jedia-el.

⁷ Ki Bela mar bonjai banɲmu: ɲamme tee Esbonn nan Usi nan Usiel nan Jerimof nan Iri. Bi din tee naakuuk na ni ɲei saakabe, ki bia tee kunkɔnkɔnwakita nba ki niib mi bi po. Bi din taan tee jab tusaa piinlee nan ɲanlee nan jab piintaa nan banna, ki tee binba jaɲ nan bin saan tɔb.

⁸ Beker din mar bonjai banyia: ɲamme tee Semira nan Joas nan Elieser nan Elenai nan Omri nan Jeremof nan Abija nan Anatof nan Alemef. ⁹ Bi din taan tee jab tusaa piinlee nan kobii ɲanlee, ki tee binba jaɲ nan bin saan tɔb. Bi kur sana be bi yeeja ɲaak gbouɲ ni.

¹⁰ Jedia-el din mar bonjayenne, ki u sann tee Bilhann, ki Bilhann mar bonjai banlore: ɲamme tee Jeus nan Benjaminn nan Ehud nan Kenaana nan Setann nan Tarsis nan Ahisahar. ¹¹ Bi din tee naakuuk na ni ɲei saakabe, ki tee kunkɔnkɔnwakita nba ki niib mi bi po. Bi din taan tee jab tusaa piik nan ɲanlore nan kobii ɲanlee, ki tee binba jaɲ nan bin saan tɔb. ¹² Sup niib nan Hup niib din tee Ir yaaboona.

Hus niib din tee Aher yaaboona. ¹

Ki jiin Naftali yaaboona po

¹³ Naftali din mar bonjai bannae: ɲamme tee Jasiel nan Guni nan Jeser nan Salum. Bi din tee Jakɔb poobik Bilha yaaboona.

Ki jiin Manase yaaboona po

¹⁴ Manase din ככנ Aram sapaamɔe, ki u marɔ bonjai banlee: ɲamme tee Asriel nan Makir. Ki Makir tee Gilead baa. ¹⁵ Makir din lon poob ki tur Hupim nan Supim. Ki Makir niipoo sann tee Maaka; ki Makir bonjaleek sann tee Selofehad. Selofehad din mar bonpoi ככe.

¹⁶ Makir ɲaapoo Maaka din mar bonjai banlee-e, ki pur bi sana Peres nan Seres. Peres din mar bonjai banlee: ɲamme tee Ulam nan Rakem. ¹⁷ Ki Ulam mar bonjayenn ki purɔ Bedann. Binba na kur tee Gilead yaaboona. Gilead baa din tee Makir, ki Makir baa tee Manase.

¹⁸ Gilead niipoo Hamolekef din mar bonjai bantaae: ɲamme tee Isod nan Abieser nan Mala. ¹⁹ Semida din mar bonjai bannae: ɲamme tee Ahiann nan Sekem nan Liki nan Aniam.

Ki jiin Efraim yaaboona po

²⁰ Efraim yaaboona nba nyii maaru ki tuu maarue na: Efraim-e tee Sutela baa, ki Sutela tee Bered baa, ki Bered tee Tahaf baa, ki Tahaf tee Eleada baa, ki Eleada tee Tahaf baa, ²¹ ki Tahaf tee Sabad baa, ki Sabad tee Sutela baa. Efraim bia din mar bonjai banlee pukin Sutela po: ɲamme tee Eser nan Elead, ki bi din tan kpi-

¹ Koo: Hupim nan Supim din tee Ir yaaboona. Husim din tee Aher yaaboona.

ib yoo nba ki bi yaa bin jan Gaaf niib bonkobit na. ²² Bi baa Efraim din bui fabin bi kuun po bonchiann; ki u nikpiimm tan baar ki maan u par. ²³ Ki Efraim doo nan u njaapoo biak, ki u soor poor, ki mar bonjak, ki u pur Beria, kimaan parbiir nba koo njaak na paak. ¹

²⁴ Efraim din mək bonpook, ki bi yiu Seera, ki u din sibir paapo nan tij po Bef Horonn doi, nan Usenn Seera doo.

²⁵ Efraim bia din mək bonjak, ki bi yiu Refa; njoo tee niib nba waa na yeeja: Refa din mar Resef, ki Resef mar Tela, ki Tela mar Tahann, ²⁶ ki Tahann mar Ladann, ki Ladann mar Amihud, ki Amihud mar Elisama, ²⁷ ki Elisama mar Nunn, ki Nunn mar Joosua.

²⁸ Baa din gaar tij yent nba ki kar li ni din tee Betel, nan doi nba kook ki lintir, ki tant saan Naarann nba be yondo po, nan Geser nba be yonbaa po, nan doi nba lint Geser na. Sekem nan Aya nan li digbanbis din pukin lej.

²⁹ Manase yaaboonae din kar digbana nba tee Bef-sann nan Taanak nan Megido nan Dor, nan digbanbis nba kookib.

Doi nba na kur tee siaminba ki Joosef, wunba tee Jakob bija na yaaboonae din koo.

Ki jiin Aser yaaboonae po

³⁰ Aser yaaboonae na: U din mar bonjai bannae: njamme tee Imna nan Isifa nan Isifi nan Beria, nan bonpook ki bi yiu Sera.

³¹ Beria din mar bonjai banlee: njamme tee Heber nan Malkiel. Malkiel-e din sibir Birsaf doo.

³² Heber mun din mar bonjai bantaa: njamme tee Jaflet nan Somer nan Hotam, nan bonpook ki bi yiu Sua.

³³ Jaflet din mar bonjai bantaa: njamme tee Pasak nan Bimhal nan Asfaf.

³⁴ Ki u naa bik Somer mun mar bonjai bantaa: njamme tee Roga nan Jehuba nan Aram.

³⁵ Ki u naabileek Hotam mun mar bonjai banna: njamme tee Sofa nan Imna nan Seles nan Amal.

³⁶ Sofa yaaboonae tee Sua nan Harnefer nan Sual nan Beri nan Imra ³⁷ nan Beser nan Hod nan Sama nan Silsa nan Itrann nan Beera.

³⁸ Ki Jeter yaaboonae tee Jefune nan Pispaa nan Ara.

³⁹ Ki Ula yaaboonae tee Ara nan Haniel nan Risaa.

⁴⁰ Niib na kur din tee Aser yaaboonae. Bi din tee njei saakab nba yiabe, ki tee kunkonkwakita, ki niib mi bi po. Aser yaaboonae nba din jar nan bin saan tob din tee jab tusaa piinlee nan njanloob.

Ki jiin Benjaminn yaaboonae po

8 Benjaminn din mar bonjai banjmue: njamme paa leeb paak saakatuk saakatuk na. Bi tee Bela nan Asbel nan Ahara, ² nan Noha nan Rafa.

³ Ki Bela yaaboonae tee Adar nan Gera nan Abihud, ⁴ nan Abisua nan Naamann nan Ahoa, ⁵ nan Gera nan Sefufann nan Huram.

¹ Bi maan ni, "Beria" nan "parbiir ni" mabona naane.

⁶⁻⁷ Ehud yaaboonae tee Naamann nan Ahija nan Gera. Bi din tee njei saakab nba be Geba-e. Bi datai din miabe ki bi nyii saan koo Manahaf. Ki Gera, wunba te Usa nan Ahihud baa nae din jiib ki saan namm.

⁸⁻⁹ Saharaim din ber u njaapoo banlee: njamme tee Husim nan Baara. Li poor poewa ki u din tan koo Moab tij ni na. Ki u koon Hodes, ki bi din mar bonjai banlore: njamme tee Jobab nan Sibia nan Mesa nan Malkam, ¹⁰ nan Jeus nan Sakia nan Mirma. U bonjai na kur din tee njei saakabe.

¹¹ Njoon nan u njaapoo Husim pon din mək bonjai banlee-ewa: njamme tee Abitub nan Elpaal.

¹² Elpaal din mar bonjai bantaa: njamme tee Eber nan Misam nan Semed. Semed-e din sibir Ono nan Lod doi nan digbanbis nba kook ki lintir na.

Ki jiin Benjaminn niib nba be Gaaf nan Aijalonn na po

¹³ Beria nan Sema-e din tee naakuut na saakab nba kar Aijalonn doo ni, ki din ber niib nba koo Gaaf doo ni na. ¹⁴ Beria yaaboonae tee Ahio nan Sasak nan Jere-mof, ¹⁵ nan Sebadia nan Arad nan Eder, ¹⁶ nan Maikel nan Ispaf nan Joha.

Ki jiin Benjaminn niib nba be Jerusalem na po

¹⁷ Elpaal yaaboonae tee Sebadia nan Mesulam nan Hiski nan Heber, ¹⁸ nan Ismerai nan Islia nan Jobab.

¹⁹ Simej yaaboonae tee Jakim nan Sikri nan Sabdi ²⁰ nan Elienai nan Siletai nan Eliel, ²¹ nan Adaya nan Beraya nan Simraf.

²² Sasak yaaboonae tee Ispann nan Eber nan Eliel, ²³ nan Abdonn nan Sikri nan Hanann, ²⁴ nan Hanania nan Elam nan Antotija, ²⁵ nan Ifdeya nan Penuel.

²⁶ Jeroham yaaboonae tee Samserai nan Seharia nan Atalia, ²⁷ nan Jaesia nan Elaija nan Sikri.

²⁸ Niib na kur din tee naakuut saakabe, ki njamm nan bi yaaboonkpera be Jerusalem, ki bi sana sob gboun na ni.

Ki jiin Benjaminn niib nba be Gibeonn nan Jerusalem na po

²⁹ Jeyel-e din sibir Gibeonn doo ki kar lej, ki u njaapoo sann tee Maaka, ³⁰ ki bi bijakper sann tee Abdonn, ki wei paan Sur nan Kis nan Baal nan Ner nan Nadab, ³¹ nan Gedon nan Ahio nan Sekaria, ³² nan Miklof, wunba din te Simea baa na. Bi din koo Jerusalem-e ki kpia bi naakuut ni niib.

Ki jiin kpanbar sool njaateeb po

³³ Ner-e din tee Kis baa, ki Kis tee kpanbar sool baa. Sool din mar bonjai banna: njamme tee Jonatann nan Malkisua nan Abinadab nan Esbaal. ³⁴ Ki Jonatann tee Meribaal baa, ki Meribaal tee Maika baa.

³⁵ Maika din mar bonjai banna: njamme tee Pitonn nan Melek nan Tarea nan Ahas. ³⁶ Ki Ahas tee Jehoda baa. Jehoda din mar bonjai bantaa: njamme tee Alemef nan Asmafef nan Simri. Simri-e din tee Mosa baa,

³⁷ ki Mosa tee Binea baa, ki Binea tee Rafa baa, ki Rafa tee Eleasa baa, ki Eleasa tee Asel baa.

³⁸ Asel din mar bonjai banloob: njamme tee Asrikam nan Bokeru nan Ismael nan Searia nan Obadia nan Hanann. ³⁹ Asel naa bik Esek din mar bonjai bantaae: njamme tee Ulam nan Jeus nan Elifelet.

⁴⁰ Ulam bonjai din tee tɔb faarae; bi din mi tɔrbantɔnu fanu. Ki u waas nan u yaaboona din yab bonchiann. Bi kur kann din tee niib kobik nan piinɣmu. Niib na kur din tee Benjaminn yaaboona.

Ki jii Israel teeb nba din nyii Babilonn ki jen na po

9 Bi din sɔb Israel niib kur sanae, njaak n tuu njaak, ki teen bi kpanbara gbouɣ ni.

Bi din soor Juda teebe ki saan namm Babilonn, ki-maan baa yê Yennu mɔb na paak. ² Niib nba din sint jen bi dandoo ni na din tee Israel nilee nan mannteeb nan Liifai teeb nan Jiantu Njasaakak ni toontunnae.

³ Booru nba na niibe din saan Jerusalem ki saa kar lerj: njamme tee Juda booru nan Benjaminn booru nan Efraim booru nan Manase booru.

⁴ Juda booru naakuut saakab nba din jene na:

Utai nan u naakuuk ni niib. Utai baa din tee Amihud, ki Amihud baa tee Omri, ki Omri baa tee Imri, ki Imri baa tee Bani, ki Bani mun tee Peres yaaboonn, ki Peres baa tee Juda.

⁵ Asaya nan u naakuuk ni niibe na: Asaya yeeja din tee Sela, ki Sela baa tee Juda.

⁶ Jewel nan u naakuuk ni niibe na: Jewel yeeja din tee Sera. Ki Sera baa tee Juda.

Juda booru ni niib nba din kar Jerusalem din tee kobii njanloob nan piinyiae.

⁷⁻⁸ Tɔn, Benjaminn booru naakuut saakab nba din jen ki kar Jerusalem na, njamme tee:

Salu, ki u tee Mesulam bija, ki Mesulam tee Hodafia bija, ki Hodafia tee Hasenua bija;

ki pukin Ibneya, ki u tee Jeroham bija;

ki pukin Ela, ki u tee Usi bija, ki Usi tee Mikri bija;

ki pukin Mesulam, ki u tee Sefatia bija, ki Sefatia tee Rewel bija, ki Rewel tee Ibnija bija.

⁹ Benjaminn booru ni njei din taan tee kobii njanya nan piinɣmu nan njanloobe. Niib nba sana be na tee bi naakuut saakabe.

Ki jii mannteeb nba jen ki kɔɔ Jerusalem na po

¹⁰ Mannteeb nba nae din kɔɔ Jerusalem, njamme tee: Jedaya nan Jehoyarib nan Jakinn nan Asaria wunba tee Hilkiya bija na. U din tee Yen-jiantu Njasaakak na ni toontunna saakɔɔe. ¹¹ Hilkiya baa din tee Mesulam, ki Mesulam baa tee Sadok, ki Sadok baa tee Merayof, ki Merayof baa tee Ahitub;

¹² nan Adaya, ki u baa tee Jeroham, ki Jeroham baa tee Pasur, ki Pasur baa tee Malkija;

nan Masai, ki u baa tee Adiel, ki Adiel baa tee Jasera, ki Jasera baa tee Mesulam, ki Mesulam baa tee Mesilemif, ki Mesilemif baa tee Imer.

¹³ Mannteeb nba din tee njei saakab din tee niib tusir nan kobii njanlore nan piinloob. Bi din mi Yen-jiantu Njasaakak ni toona fanu.

Ki jii Liifai teeb nba jen kar Jerusalem na po

¹⁴ Liifai teeb nba nae din jen kar Jerusalem:

Semaya, ki u baa tee Hasub, ki Hasub baa tee Asrikam, ki Asrikam baa tee Hasabia; ki bi tee Merari naakuuk ni niib;

¹⁵ ki pukin Bak-bakar nan Heres nan Galal nan Matania, ki u baa tee Maika, ki Maika baa tee Sikri, ki Sikri baa tee Asaf;

¹⁶ ki pukin Obadia, ki u baa tee Semaya, ki Semaya baa tee Galal, ki Galal baa tee Jedutunn;

ki pukin Berekia, ki u baa tee Asa, ki Asa baa tee Elkana. Njamme din kɔɔ doo nba be Netofa teeb yent ni na.

Tammɔguura nba din jen kar Jerusalem-e na

¹⁷ Niib nba nae din tee Yen-jiantu Njasaakak tammɔguura, ki kar Jerusalem: Salum nan Akub nan Talmonn nan Ahimann nan bi ninjamm. Ki Salum tee bi saakɔɔ. ¹⁸ Laa nyii sian yoowa, bi naakuuk ni niibe din guu Kpanbar Tammɔkɔkɔkir nba be yondo po na. Bi din tuu tee tammɔguurae, ki be tammɔi nba saa Liifai teeb kaɳ na ni.

¹⁹ Salum baa din tee Kore, ki Kore baa tee Ebiasaf, ki Ebiasaf baa tee Kora. Salum nan u njaateebe din tee binba guu Yennu lanbouɣ tammɔb, nan bi yeejamm nba din tuu guu Yennu lanbouɣ maɳ tammɔb bianjinba na. ²⁰ Sianyoo Finehas, wunba tee Eleasar bija nae din tuu njamkitir tammɔguura, ki Yennu be nanɔ.

²¹ Sekaria nba ki u baa tee Meselemia na mun din guu Yennu lanbouɣ na tammɔb.

²² Bi din gann jab kobii njanlee nan piik nan banlee, ki bi kur tee binba guu yaɳa nan tammɔkɔkɔka. Bi din sɔb bi sana ki waan baa kɔɔ doi nbae. Kpanbar Defid nan Yennu sɔkiiii Samuel-e din tur bi yeejamm toonjaann na. ²³ Njamm nan bi yaaboonae din tee binba sii tun guu Yennu njasaakak tammɔi. ²⁴ Tammɔguura maɳ din be loka nanna na kur po, li yondo po nan yonbaa po nan niigaɳ po nan niidiitu po. ²⁵ Tammɔguura na nikpiimm din tuu nyi digbanbis nie, ki baat ki lebitirib daa njanlore ni kur. ²⁶ Tammɔguura saakab banna na din tee Liifai teebe. Bi din mɔk bi yur paak toonjaanne ki tuun; njanne tee Yennu njaadiit nan tiat binbir boa gotu. ²⁷ Bi din tun guu Yen-jiantu Njasaakak nae yonnu nan nyiɔk, kimaan li din tee bi toonne. Njamme din dia Jiantu Njasaakak na peenii, ki tuu loot sanyɔk ni kur.

Ki jii Liifai teeb nba biar na toonn po

²⁸ Liifai teleeb nba biar nae din tuu gorii bona nba ki bi dia ki jiantir Yennu na. Yoo nba kur ki bi yaa bin tun nann toona, bi din tuu kane ki tur, ki bi-i gbenn, bin bia gaar ki kan. ²⁹ Bi din te bi siab gorii kasii bona nba be Yennu njasaakak ni na, nan li yon nan tilɔna daan nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nan li tulaarnba.

³⁰ Nnaan mannteeb toonne din tee bin tuu jii tulaarnba na ki nmat.

³¹ Ki Liifai niro nba ki bi yiu Matitia, ki u tee Salum bikperik, ki nyii Kora naakuuk ni na, njece din yen boroboro nba teen Yennu na puru. ³² Kohaf naakuuk ni siabe din tee binba sii pur kasii boroboro nba sii tcont teebul paak, jiantu daar kur.

³³ Liifai nasaie din yen Yenjiantu Nasaakak ni yan-yinu. Niib man saakabe din tuu be Yenjiantu nasaakak diit na ni. Bi din ki pukimm toonlia ni, kimaan bi din tuu be bi toona nie, yonnu nan nyik kur.

³⁴ Niib nba sana sob na din tee Liifai booru ni naakuut saakabe, ki li sob waan bi yeejamm nba tee bianjinba. Njamme din tee saakab nba kar Jerusalem.

Ki jiin kpanbar Sockl yeejamm nan u yaaboona po (1 Barkperii 8.29-38)

³⁵ Jeyel-e din sibir Gibeonn doo, ki kar li ni. Ki u naapoo sann tee Maaka. ³⁶ Jeyel bikperik din tee Abdonn-e, ki u bonjalei tee Sur nan Kis nan Baal nan Ner nan Nadab ³⁷ nan Gedor nan Ahio nan Sekaria nan Miklof, ³⁸ ki Miklof tee Simea baa. Bi mun din sock ki kpia bi nikpiimme, Jerusalem.

³⁹ Ner-e din tee Kis baa, ki Kis tee Sockl baa. Sockl din mar bonjai banna: njamme tee Jonatann nan Malkisua nan Abinadab nan Esbaal.

⁴⁰ Jonatann-e din tee Meribaal baa, ki Meribaal tee Maika baa. ⁴¹ Ki Maika mar bonjai banna: njamme tee Pitonn nan Melek nan Tarea nan Ahas. ⁴² Ki Ahas tee Jara baa. Ki Jara mar bonjai bantaa: njamme tee Alemef nan Asmafef nan Simri; ki Simri tee Mosa baa, ⁴³ ki Mosa tee Binea baa, ki Binea tee Refaya baa, ki Refaya tee Eleasa baa, ki Eleasa tee Asel baa.

⁴⁴ Asel din mar bonjai banloob. Bi sanae na: Asrikam nan Bokeru nan Ismael nan Searia nan Obadia nan Hanann.

Ki jiin kpanbar Sockl kuun po (1 Samuel 31.1-13)

10 Filistia jab din faa tob nan Israel jab, Gilboa kunkonn paak. Bi din kpai Israel jab bonchiann len, ki kpanbar Sockl nan u bonjai nan Israel jab nba biar na chiar, ² nnaan Filistia jab na din wei kpai Sockl bonjai bantaa: njamme tee Jonatann nan Abinadab nan Malkisua. ³ Tob na din paar Sockl boor, ki u datai peenii soor, ki turc dan. ⁴ Ki u yet naasim nba dia u jatiat na a, "Saatir a jukbanjiak ki nmuu kpin, ki daa te Filistia jab nba ki waa Yennu faba na dintin biak ki kpimi." Nnaan ki janmaanii soor naasim na, ki u ki fit tun nna. Nanne ki Sockl jii u mone jukbanjiak ki chaan, nnaan baa li paak. ⁵ Ki naasim na nba la nan Sockl kpowa na, ki u mun jii u jukbanjiak ki chaan, nnaan baa li paak, ki kpo. ⁶ Ki Sockl nan u bonjai bantaa lakin kpo, ki u maaru ni sock ji ki ban dii naan. ⁷ Israel teeb nba din sock Jesreel baauk ni na nba tan gbat nan bi kunkonkonna na chiar, ki Sockl nan u bonjai na kpo yoo nba, ki bi nyik bi doi nnaan chiar. Nanne ki Filistia jab baar ki sock bi doi ni.

⁸ Tob na sanyafannuko, ki Filistia jab saan a bin jii nikpeena na tiat, ki la Sockl nan u bonjai bantaa na gbanant, ki li dock Gilboa kunkonn paak, ⁹ ki bi pot Sockl yur, ki bia liat u jatiat, nnaan tun toonii, ki bi lin Filistia tij kur po, ki mcont labamann man, ki tur bi tingbana nan bi niib na. ¹⁰ Bi din jii u jatiat nae ki kconir bi poochianfei na yenn ni, nnaan jonn Sockl yur na, bi tingbann Dagonn diiuk ni. ¹¹ Jabes doo niib nba be Gilead yent ni na nba gbat Filistia teeb nba tun Sockl bianjinba na, ¹² ki bi pardamm fiir saan, ki saa jii Sockl nan u bonjai gbanant, ki baar nann Jabes, ki piib naantiik nyakir, nnaan lor mci daa njanlore.

¹³ Sockl din kpo, kimaan u ki mck mcsaku nan Yennu. U din yet Yennu mcke, nnaan yabir ki kpaan ninnyodaan a wun nmakit, ¹⁴ ki ki boi Yennu sommir po. Yennu din kpai, nnaan jii u naangboung ki tur Defid, wunba tee Jese bija na.

Bianjinba ki bi dinn Defid nnaan ki teeno Israel nan Juda teeb kpanbar (2 Samuel 5.1-10)

11 Israel teeb kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni, ki saa yet a, "Ti tee a tione gbanante nan sock. ² Sianoowa dinn ki sock Sockl daa din tee ti kpanbar na gbaa, nnaan fine din tee daan nba nmakitir timm Israel jab tobii ni, ki a Yomdaan Yennu senn msonn nan a saa dia u niib, kii tee bi kpanbar." ³ Li paake ki Israel saakab kur din saan Defid boor, Hebronn doo ni. Ki Defid din soor sooru ki lor namm nan barmonii, ki bi mck kpan u paak ki dinn naan, ki Defid ji tee Israel teeb kpanbar nan bianjinba ki Yennu din pak ki tur Samuel na.

⁴ Kpanbar Defid nan Israel jab kur din tan saan lek Jerusalem doo. Bi din yir Jebus-e li yoo. Jebus teeb nba din tee tij na damm na, daa din sock li ni. ⁵ Jebus teeb na din bet Defid a, "A kan ban sock doo na ni," nnaan Defid din nyann ki fat Sayonn digbanpaarir nawa, ki sock kur ji din yir Defid doo. ⁶ Defid din yet a, "Wunba fit kpai Jebus niro sinsinn, njece sii tee n kunkonkonna na saak." Ki Joab, wunba ki u naa tee Seruya na saan ki lek sinsinn. Li paak, njece din gaar saakatuk na. ⁷ Defid nba din saan kar digbanpaarir man ni na, li paak ki bi ji din yir Defid doo. ⁸ Defid din namm maa nei doo na ni, ki piin maa nei siaminba ki bi piint bootit, ki li be kunkonn yondo po na, ki Joab mun namm maa doo na bckleer na. ⁹ Defid din namii laat pane, kimaan Yabint Yennu din be nanc.

Ki jiin Defid kunkonkwakita po (2 Samuel 23.8-39)

¹⁰ Defid kunkonkwakita sanae na. Namm nan Israel teleeb na din sommk ki u dii naan, nan Yennu nba din senn bianjinba na. Ki bi din sommk, ki u naangboung na mck pan.

¹¹ Sinsinn niwakitir din tee Jasobeam-e, ki u nyii Hakmonn naakuuk ni, njece din tee saak, jab bantaa na ni. U din jii kpanne ki kon nan jab kobii nantaa, ki kpai bi kur, tob yennk ni. ¹² Wunba pukin banlee, niwaki-

ta "bantaa" na ni, din tee Eleasar-e, ki u tee Dodo bija, rjaan nyii Aho naakuuk ni. ¹³ U din kɔn taan Defid-e, Pas Damim doo ni. Ki Filistia teeb taan leeb leŋ, a bin kɔn nan Israel teeb. Eleasar din be jeet kpaab nie, ki Israel teeb piin ki tiin. ¹⁴ Njanne Eleasar nan u jab set kpaab na sinsuuk ni, rjaan kɔn nan Filistia teeb na. Yennu din turɔ nyannngbenjir.

¹⁵ Dasiar kunkɔnkɔnwakita piintaa na ni jab bantaa din saan tanpiuk nba ki Defid be na boor, ki li kpia Adulam tanfiɔk na, rjaan sɔɔ ki Filistia jab yaba, ki be Refaim baauk ni; ¹⁶ li yoo maŋ Defid din be jɔjaann paake, rjaan sɔɔ Filistia jasiab yent Betlehem-a. ¹⁷ Nyunnyukuru din soor Defid, ki u yet a, "N sun ki sɔɔ n saan bunbunn nba kpia Betlehem tammɔb na boor, ki finn nyun man nyu." ¹⁸ Ki kunkɔnkɔnwakita bantaa na yabir ki kɔɔ Filistia kaan na ni, ki saa finn nyun bunbunn nba kpia Betlehem tammɔb na ni, ki tan tur Defid. Ki Defid yɛt nyunu, rjaan kpaar mɔɔn tij ni, ki li tee piinii ki teen Yennu, ¹⁹ rjaan yet a, "Yennu, n kan fit nyu nyun nba na. Mi-i nyuu, li sii tee nan n nyu jab bantaa nba chibin bi saanmanii na sɔme," ki yɛt nyun na nyunu. Linba nae tee toonjaana nba ki kunkɔnkɔnwakita bantaa na din tun.

²⁰ Joab naa bik Abisai-e din tee kunkɔnkɔnwakita piintaa na saakɔɔ. U din jii u kpanne ki kɔn nan jab kobii rjantaa, ki kpil bi kur. Bi piintaa na ni, u sanne din wokit ki gar leeb na kur. ²¹ Nɔɔɔe din tee kunkɔnkɔnwakitir nba ki u sann doo piintaa na ni, ki bi teenɔ bi tɔɔndaanɔ, rjaan u sann din ki wokit ki baar kunkɔnkɔnwakita bantaa na.

²² Benaya, wunba tee Jehoyada bija, ki nyii Kabseel na mun din tee kunkɔnkɔnwakitire. U din tun partoona bonchiann: U din fit kpil Moab kunkɔnkɔnwakita banlee. U ban sik bootuk ni samaatuk daar ki kpil yanbɔr. ²³ U bia din kpil Ijpt niwakitir, ki u fɔkint tee taakaabii rjanlee nan bonjinn. Ijpt nirɔ na din kub kpanporuŋo, rjaan ki Benaya worɔ nan gbajar, ki fat kpann na Ijpt nirɔ na nuu ni, rjaan kpiluu nan kpann maŋ. ²⁴ Par toonn nba ki Benaya, wunba din pukin niib piintaa na nba din tume na. ²⁵ U sann din wokit ki pukin bi po, rjaan u sann din ki wokit ki baar kunkɔnkɔnwakita bantaa na. Ki Defid te ki u tee u guuteeb saakɔɔ.

²⁶ Jab nae tee kunkɔnkɔnwakitlia na:

Asahel, ki u tee Joab naa bik,
nan Elanann, ki u tee Dodo bija, ki nyii Betlehem,

²⁷ nan Samof, ki u nyii Harod,
nan Heles, ki u nyii Pelet,

²⁸ nan Ira, ki u tee Ikes bija, ki nyii Tekoa,
nan Abieser, ki u nyii Anatof,

²⁹ nan Sebekai, ki u nyii Husa,
nan Ilai, ki u nyii Aho,

³⁰ nan Maharai, ki u nyi Netofa,
nan Heled, ki u tee Baana bija, rjaan nyii Netofa,

³¹ nan Itai, ki u tee Ribai bija, ki nyii Gibeaa,
ki li be Benjaminn yent ni,

nan Benaya, ki u nyii Piratonn,

³² nan Hurai, ki u nyii baat nba kpia Gaas na,
nan Abiel, ki u nyii Arba,

³³ nan Asmafef, ki u nyii Bahurum,

nan Eliaba, ki u nyii Saalbonn,

³⁴ nan Hasem, ki u nyii Gisonn,

nan Jonatann, ki u tee Sagee bija, ki nyii Harar,

³⁵ nan Ahiam, ki u tee Sakar bija, rjaan nyii Harar,

nan Elifal, ki u tee Ur bija,

³⁶ nan Hefer, ki u nyii Mekera,

nan Ahija, ki u nyii Pelonn,

³⁷ nan Hesro, ki u nyii Kamel,

nan Naarai, ki u tee Esbai bija,

³⁸ nan Joel, ki u tee Natann naa bik,

nan Mibar, ki u tee Hagri bija,

³⁹ nan Seleki, ki u nyii Amonn,

nan Naharai, ki u nyii Beerof, ki tee Joab jatiat jikirɔ,

⁴⁰ nan Ira nan Gareb, ki bi nyii Jatir,

⁴¹ nan Yuria, ki u tee Hef nirɔ,

nan Sabad, ki u tee Ahalai bija,

⁴² nan Adina, ki u tee Sisa bija, ki nyii Rubenn booru ni; rjɔɔe din tee Rubenn booru ni yudaanɔ. U din mɔk u

tijɔn jab ki bi tee piintaa ki be u boor;

⁴³ nan Hanann, ki u tee Maaka bija,

nan Josafat, ki u nyii Mitann,

⁴⁴ nan Yusia, ki u nyii Astera,

nan Sama nan Jeyel, ki bi tee Hotam bonjai ki nyii

Aroer,

⁴⁵ nan Jedia-el nan Joha, ki bi tee Simri bonjai ki nyii

Tis,

⁴⁶ nan Eliel, ki u nyii Mahafa,

nan Jeribai nan Josafia, ki bi tee Elnaam bonjai,

nan Itma, ki u nyii Moab,

⁴⁷ nan Eliel nan Obed nan Jaasiel, ki bi nyii Soba.

Bianjinba ki kunkɔnkɔnna baar pukin Defid po

12 Defid din kɔɔ Siklag-e, leŋe ki u din saan ki bɔr kpanbar sɔɔl, wunba tee Kis bija na, ki kunkɔnkɔnna nba mi kɔnn fanu din baar ki be u boor. Bi din sommɔe ki kɔn kɔnn. ² Bi din bar tɔrbanae, ki saa fit tɔ peenii, ki bia fit luur naaluubuk niidiitu nan garɔ kur. Bi din tee kpanbar sɔɔl ninjamme, ki nyii Benjaminn booru ni. ³ Ahieser nan Joas nba ki bi baa tee Semaa, ki bi nyii Gibeaa na, rjamme din tee bi saakab.

Kunkɔnkɔnna nba pukin tee:

Jesiel nan Pelet, ki bi baa tee Asmafef,

nan Beraka nan Jehu, ki bi nyii Anatof,

⁴ nan Ismaya, ki u nyii Gibeonn ki din tee kunkɔnkɔnna saakɔɔe,

ki u sann doo; ki bia tee kunkɔnkɔnwakita piintaa na ni yenɔ, rjɔɔe din tee bi saakɔɔ,

nan Jeremaya nan Jahasiel nan Johanann nan Josabad,

ki bi nyii Gedera,

⁵ nan Elusai nan Jerimof nan Bealia nan Semaria nan Sefatia,

ki u nyii Haruf,

⁶ nan Elkana nan Isia nan Asarel nan Jo-eser nan Jasobeam,

ki bi nyii Kora naakuuk ni,

⁷ nan Joela nan Sebadia, ki bi tee Jeroham bonjai,

ki nyii Gedor.

Gaad booru ni niib nba baar ki pukin Defid po

⁸ Sana nba na tee niib nba nyii Gaad booru ni, ki din baar pukin Defid po, yoo nba ki u din be tanfiok ni, kunkoouk paak nae. Kunkonkonna na din kakii, ki fit kon nan naagbankona nan kpana, ki bi jatuk tee nan yanbora yar na, ki bia kakii nan piar nba be jfoouk paak na. ⁹ Bi din waa leeb paak saakatuk saakatuko, ki Eser tee bi saakoo, ki Obadia waa paa; nan Eliab, ¹⁰ nan Mis-mana nan Jeremaya, ¹¹ nan Atai nan Eliel, ¹² nan Johanann nan Elsabad, ¹³ nan Jeremaya nan Mak-banai.

¹⁴ Gaad booru ni niib na din tee kunkonkonna saakabe, ki bi siab gorii koonn kobik kobik, ki leeb mun gorii tusir tusir. ¹⁵ Ki binn yennkoo na ni, li sinsinn rmaarik ni, yoo nba ki joodann makir gbee yat nan li gbingbana, ki bi din poot makir na, ki ber niib nba koo baat na ni, nan li yondo po, nan makir na yonbaa po.

Benjaminn nan Juda booru ni niib nba baar ki pukin Defid po

¹⁶ Ki Benjaminn nan Juda booru ni nisiab din baar Defid boor, tanfiok na ni. ¹⁷ Defid din tookib ki yet a, "Li-i tee ki i baat parpeenn baaruie, a yin sommin, n teen siir nan min gaariwa, rnan li-i tee ki i baat a yin la n boorie ki wann n datai, rnan ki n lek ki dukin nan man biirini, rnan ti yeejamm Yennu na n bann ki dat i tubir."

¹⁸ Nanne ki Yennu Seyeen koo bi yenkoo nba ki bi yiu Amasai na ni, wunba din tan tee niib piintaa na ni saakoo na, ki u yet a,

"Jese bija Defid, ti tee a yabe.

Nyannu tee a yare nan binba saa somma na yar, kimaan Yennu saa sommawa."

Ki Defid gaarib, ki teenib kunkonkonna saakab.

Bianjinba ki Manase booru ni siab baar pukin Defid po

¹⁹ Manase booru ni siab din saan taan Defid po, yoo nba ki u nyii nan Filistia teeb a bin kon nan kpanbar Sool na. Barmooni, Defid din ki somm Filistia teebi, kimaan Filistia batnba na din mak jarmaaniie, a u tan saa tukin rnam nan Sool, li paak ki bi din te ki u rmat Siklag. ²⁰ Kunkonkonna din nyii Manase booru ni, ki saan taan Defid, yoo nba ki u din jent na: Njamme tee Adna nan Josabad nan Jedia-el nan Maikel nan Josabad, nan Elihu nan Siletai. Njamme din tee binba gorii kunkonkonna tusir tusir, Manase booru ni. ²¹ Bi din tee pardamme, ki tee Defid kunkonkonna saakab. Li poor po ki u tan jiiib ki teemm Israel kur kunkonkonna saakab. ²² Daar kur, niib din tuu baate ki pukii Defid kunkonkonna po, ki li din te ki u kunkonkonna yab ki kaa kanni.

Nisiab nba baar ki pukin Defid po, Hebronn doo ni

²³ Defid nba din be Hebronn yoo nba nae, ki kunkonkonna bonchiann nba la tumiiu din baar a bin

liat Sool naan, rnan dinn Defid, nan bianjinba ki Yennu yet na.

²⁴ Juda booru ni jab nba din dia naagbankona nan kpana, ki teen siir nan tob, tee jab tusaa rnanloob nan kobii rnaniiin.

²⁵ Ki Simeonn booru ni jab tee tusaa rnanlore nan kobik.

²⁶ Ki Liifai booru ni jab tee tusaa rnanna nan kobii rnanloob,

²⁷ nan Jehoyada, ki u tee Aaroon naakuuk ni saakoo, ki mak jab tusaa rnantaa nan kobii rnanlore,

²⁸ nan Sadok, wunba tee kunkonkon-naasimoo ki kon konn fanu na, mak kunkonkonna saakab piinlee nan banlee.

²⁹ Ki Benjaminn booru ni, Sool naakuuk ni jab tee tusaa rnantaa. Bi siab din biar be Sool rnaak nie nan li yoo man.

³⁰ Ki Efraim booru ni jab tee kunkonkonna nba mak para, ki bi sann doo bi rnaak ni, ki bi tee jab tusaa piinlee nan kobii rnaniiin.

³¹ Ki Manase booru bokir nba be yonbaa po na, ki bi gannib a bin saan ki saa dinn Defid naan, ki bi tee jab tusaa piik nan rnaniiin.

³² Ki Isakar booru jab nba mi yoo janjir nan Israel teeb nba saa tun toonn nba, ki bi mak saakab kobii rnanlee, ki bi nikpiimm tee bi toondamm.

³³ Ki Sebulunn booru ni jab tee tusaa piinrnu, ki bi tee kunkonkonna nba teen siir nan konn, ki bi tumiib, ki bi saa fit jii jatok kur ki kon.

³⁴ Ki Naftali booru ni kunkonkonna saakab tee jab tusir, ki pukin binba dia naagbankona nan kpana, ki bi tee tusaa piintaa nan rnanlore.

³⁵ Ki Dann booru ni jab tee tusaa piinlee nan rnaniiin nan kobii rnanloob.

³⁶ Ki Aser booru ni kunkonkonna nba teen siir nan konn tee tusaa piinna.

³⁷ Ki booru nba be joodann makir yondo po, ki tee Rubenn nan Gaad nan Manase booru bokleer na bar jatiat nba kur saa fit kon konn, ki tee jab tusaa kobik nan piinlee.

³⁸ Niib nba na kur din tee kunkonkonna nba teen siir nan tobe, ki saan Hebronn ki loon bin dinn Defid naan, ki wuu tee Israel teeb kur kpanbar. Israel niib na kur mun bia din mak dudukyennkooe nan bin dinn Defid naan. ³⁹ Niib na kur din be Defid boor daanrntaae, ki di jeet, ki bia nyu bonnyunuut nba ki bi niib teemm ki baar nann ki tan turib na. ⁴⁰ Bi nikpiimm din nyii banfoka, ki tee Isakar booru nan Sebulunn booru nan Naftali booru, bi kur din paant jeete bonii nan laagumiinba nan bontaanii nan naajai paak, ki baat nann: li yon nan kinkana nan tilkonkoonna nan tilkonna daan nan olif tiinii kpan. Bi bia din baar nan nei nan pei a bin kpi ki rman. Linba na kur din want nan bi mak parpeenne, Israel tij kur po.

Bianjinba ki Yennu molor lakir na nyii Kiriaf Jearim

(2 Samuel 6.1-11)

13 Kpanbar Defid din pak nan kunkonkonna saakab nba kur gorii niib kobik kobik nan tusir tusir na, ² ki yiin Israel teeb kur ki yet a, "Li-i sii njan i po, koo li-i tee Yennu loomm, yin njan ki tin tun yiin Israel teeb nba kur be banfoka, nan binba naakit, nan mannteeb, nan Liifai teeb nba koo ti doi ni, ki bin baar taant, ³ ki tin saan jii Yennu molor lakir nba ki bi din nyik kpanbar Sack yoo na." ⁴ Niib na kur din mack parpeenne, ki sak nan bin saan jii molor lakir na.

⁵ Nanne ki Defid din taan Israel teeb doo na kur po, laa nyii Sihor mackir nba be Ijpt niidiitu po, ki saan tuu Lebo Hamaf, ki li be niigan po, a bin saan Kiriaf Jearim ki saa jii Yennu molor lakir na, ki baar nann Jerusalem. ⁶ Defid nan Israel niib nba din be nanc na kur din fiir saan Baala doo nie, nanne tee Kiriaf Jearim, ki li be Juda yent ni, a bin saa jii Yennu molor lakir nba ki njan Yennu be li bona nba mack kpinkpant ¹ na paapo na. ⁷ Bi din saan Abinadab njaake ki saa jii molor lakir na, ki nyii nann, ki paan naatoruk paann paak, ki Usa nan Ahio nmakitir toruk na. ⁸ Ki Defid nan Israel teeb kur jerin ki kpamm nan bi para kur ki teen Yennu. Bi din yin yanie, ki faa bonmumack, li biat nan gingana nan siyakii nan naatuna nan naamai.

⁹ Baa din tan baar Kidonn jarik ni, ki nei na gbiatir, ki Usa tant u nuu ki soor molor lakir na. ¹⁰ Li taakpaak ni ki Yennu wutoor doo Usa paak, ki u kpiiu, kimaan waa sii molor lakir na paak. Usa din kpo leje, Yennu tann. ¹¹ Li paake teen nan dinna ki bi yi lej Peres Usa. Defid din mack parbiir nan Yennu nba dat Usa tubir nan u wutoor na.

¹² Ki Defid tin Yennu janmaanii li daar man ni, ki din yet a, "Nlee ki Yennu molor lakir saa ban baar n boori?"

¹³ Defid din ki jii molor lakir na ki saan nann Jerusalem-i, njan jii ki saan nann Gaaf doo ni nirc nba ki bi yiu Obed Edom na njaak ni. ¹⁴ Yennu molor lakir na din be Obed Edom njaak ni njaarii njantaae, ki Yennu teen piisin u njaateeb paak, nan linba kur tee u yar.

Ki jiin Defid nan u njaateeb po

14 Ki Hiram wunba tee Taya bat na din tun toonii Defid boor, ki turc kpek taabii nan tanmaara nan kanpintanba, a bin maa njaak ki tur Defid. ² Nanne Defid ji bann nan Yennu-e kaanc a wuu tee Israel teeb kpanbar, ki te niib na sommito ki u naangboung na kpaatir pukii.

³ Defid nba din be Jerusalem doo ni na, u din kanc poob ki pukin, ki mar bonjai nan bonpoi ki pukin.

⁴ Waas nba ki u din marib Jerusalem sanae na: Samua nan Sobab nan Natann nan Solomonn, ⁵ nan Ib-har nan Elisua nan El-pelet, ⁶ nan Noga nan Nefeg nan Jafia, ⁷ nan Elisama nan Beeliada nan Elifelet.

I Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njan mack kpinkpant.

Bianjinba ki Defid nyann Filistia teeb

(2 Samuel 5.17-25)

⁸ Filistia teeb nba din gbat nan bi dinn Defid naan ki teeno Israel kpanbar na, ki bi kunkonkonna nyii a bin soorc. Defid nba din gbat nna man yoo nba, ki u doo jpsiar paak.

⁹ Filistia teeb din tan baar Refaim baauk ni, ki lin kpaanc. ¹⁰ Nanne Defid boi Yennu a, "N saan ki lek Filistia teeb na-a? A saa te ki min nyanniba-a?"

Ki Yennu jiin a, "Nn, ii saa ki lekib. N saa tura nyan-nuwa."

¹¹ Tanc, ki Defid nan u jab ji saan lekib Baal Perasim, ki kanc nyannib, ki u yet a, "Yennu turin pan, ki n kanc saar n datai nan nyunmanc na." Nanne teen ki bi yi lej Baal Perasim. ¹² Filistia teeb nba din chiar yoo nba, bi din nyik bi yenbise, ki Defid tur mack a bin joor muu.

¹³ Filistia teeb bia din namm jen baauk na nie, ki fiar bona. ¹⁴ Li paak Defid bia din namm boi Yennu. Ki Yennu yeto a, "A daa piint nna na ki lekimmi, njan linin bi poorpo, ki ji lekib lokleer nba kpia nyankpanii na po.

¹⁵ Fi-i tanj gbat fuur tiinii na nin, ki li naan niibe somm li ni yoo nba, fan ji lek, kimaan n sii be a tann, ki te fan nyann Filistia kunkonkonna na." ¹⁶ Ki Defid tun bianjinba ki Yennu wannanc na. U din fit ber Filistia teeb na ki nyinnib Gibeonn, ki fakit namm ki saa baar Geser.

¹⁷ Nanne teen ki Defid sann din doo tin kur po, ki Yennu te digbana kur tiinc janmaanii.

Baa teen siir bianjinba a bin jii molor lakir na

15 Defid nba din maa u manc kunkanc boor Jerusalem doo ni ki gbenn yoo nba, u bia din namm lanboung, ki li tee molor lakir na nba sii be siaminba. ² Ki Defid ji yet a, "Liifai teebe sii jikin Yennu molor lakir na, kimaan namm kanc ki Yennu gannib a bii jikin, kii bia kii tuun njan Yennu toona yoo n tuu yoo." ³ Nanne Defid ji taan Israel teeb kur Jerusalem, a bin fit saan ki jii Yennu molor lakir na, ki baar nann siaminba ki u nammir a wun kanc na. ⁴ U bia din yiin Aarann maaru, nan Liifai teeb ki pukin. ⁵ Liifai teeb nba din nyii Kohaf maaru ni na din tee niib kobik nan piinlee, ki Uriel tee bi njaasaak; ⁶ ki Merari naakuuk ni, ki bi tee niib kobii njanlee nan piinlee, ki Asaya tee bi njaasaak; ⁷ ki Gersonn naakuuk ni, ki bi tee kobik nan piintaa, ki Joel tee bi njaasaak; ⁸ ki Elisafann naakuuk ni, ki bi tee niib kobii njanlee, ki Semaya tee bi njaasaak; ⁹ ki Hebronn naakuuk ni, ki bi tee niib piinniin, ki Eliel tee bi njaasaak; ¹⁰ ki Usiel naakuuk ni, ki bi tee kobik nan niib piik nan banlee, ki Aminadab tee bi njaasaak.

¹¹ Defid din tun ki yiin mannteeb Sadok nan Abiatar nan Liifai teeb banloob, namm tee Uriel nan Asaya nan Joel nan Semaya nan Eliel nan Aminadab, ¹² ki yetib a, "Yimme tee Liifai booru ni saakab, yimm nan i Liifai leeb, ii namm i manc ki saan jii Israel teeb Yennu molor lakir na, ki baar nann, ki tan kancir siaminba ki n

II Baal Perasim paake tee "Yomdaanc kanc saar".

ɳamm na. ¹³ Yimm Liifai teeb nba din ki jii mɔlor lakir na sinsinn na paake, ki Yennu donn wutoor ti paak, ki dat ti tuba, kimaan ti ki jiantirɔ nan taa bo sii jiantirɔ bi-anjinba na.”

¹⁴ ɳanne ki mannteeb nan Liifai teeb ɳamm bi mɔɳ a bin saan jii Israel teeb Yennu mɔlor lakir na. ¹⁵ Liifai teeb na din kpar daate ki jii Yennu mɔlor lakir na, ki paan bi bɔpiat paak, nan Yennu nba din senn Moses ki wannib na.

¹⁶ Defid din yet Liifai naakuuk ni saakab nae, a bin gann bi ninjamm nba sii tee yanyinna, ki bii yiin par-maasir yanii, kii faa bonmumɔɔt, li kɔna nan yerii nan gingana. ¹⁷ Ki Liifai teeb gann Hemann, wunba te Joel bija na, nan Asaf, ki u mun tee Berekia bija, ki nyii Merari naakuuk ni, nan Etann, ki u tee Kusaya bija: ɳamme din sii peeb naagbanaaun. ¹⁸ Bi bia din gann niib nba na, a bii sommitib kii faa linba jat: ɳamme tee Sekaria nan Jaasiel nan Semiramof nan Jehiel nan Uni nan Eliab nan Benaya nan Maaseya nan Matitia nan Elifelehu nan Mikneya nan Asasia, nan tammɔguura nba tee Obed-Edom nan Jeyel. ¹⁹ Yanyinna nba tee Hemann nan Asaf nan Etann-e din tee binba peeb naagbai, ²⁰ ki Sekaria nan Asiel nan Semiramof nan Jehiel nan Uni nan Eliab nan Benaya nan Maaseya tee binba peeb naagbajai ki jat.

²¹ Ki Matitia nan Elifelehu nan Mikneya nan Obed-Edom nan Jeyel nan Asasia faa konnaant.

²² Ki Kenania, wunba tee Liifai teeb saakɔ na gorii yanyinna na; ɳanne din tee u toonn, kimaan u mi li ɳmakitu. ²³ Berekia nan Elkana-e din tee tammɔguura, ki guu mɔlor lakir na. ²⁴ Ki Sebania nan Josafat nan Netanel nan Amasai nan Sekaria nan Benaya nan Elieser nba tee mannteeb na, din peeb naatuna, ki be Yennu mɔlor lakir na tɔɔnn po. Ki Obed-Edom nan Jehia mun din tee Yennu mɔlor lakir na tammɔguura.

Bianjinba ki mɔlor lakir na nyii ki saan Jerusalem

²⁵ Tɔɔ, ki kpanbar Defid nan Israel saakab nan kunkɔnkɔnna saakab ji saan Obed-Edom ɳaak ni, a bin saa jii Yennu mɔlor lakir na, ki jerin ki mɔk parpeenn.

²⁶ Bi din kpai naajai banlore-e nan pei banlore ki mann maruɳ, a lin te Yennu n somm Liifai teeb na ki bin fit jii mɔlor lakir na. ²⁷ Defid din lia liant nba ki li gungunt ɳane. Ki Liifai teeb nba din jii mɔlor lakir, nan yanyinna na kur, nan Kenania, wunba tee yan-yinna mɔtauk saakɔ na mun lia li bian. Defid bia din lia kasii liatjak. ²⁸ Ki Israel teeb kur ji din jii Yennu mɔlor lakir na, ki saan nann Jerusalem nan parpeenn nan tintantpaarii, ki peeb pejai yina nan naatuna nan naagbai nan yerii ki faa biat.

²⁹ Baa din tan baar Jerusalem, ki kɔɔ nan mɔlor lakir na, ki Sɔɔl bipoo Mikal got takoru ni ki la kpanbar Defid waa waak, ki yuuk nan parpeenn, ki Mikal yisimɔ u par ni.

16 Bi din jii Yennu mɔlor lakir na ki baar kɔɔn lanbouɳ nba ki Defid ɳamm na nie, ki ji mann mujoonu maruɳ nan piinii maruɳ ki tur Yennu. ² Defid nba din mann maruɳ na ki gbenn yoo nba, ki u sat pi-

isin ki teen niib na paak Yennu sann ni, ³ ki ji biit jeet ki tur bi kur. U din tor Israel kɔɔ nan poo kur boroboro kunn kunn, nan nanpurikir nan tilɔnkɔona.

⁴ Defid din gann Liifai teebe ki bi tuu set Yennu mɔlor lakir na tɔɔnn ki ɳmakitirib, ki bi yiin yanii ki dontir Israel teeb Yennu. ⁵ U din gann Asaf-e ki u te bi saakɔ, ki Sekaria waa paa u paak, ki wei paan Jeyel nan Semiramof nan Jehiel nan Matitia nan Eliab, nan Benaya nan Obed-Edom nan Jeyel. ɳamme din tee binba peeb naagbajai ki faa kɔna. Asaf-e din tee wunba faa duunu, ⁶ ki Benaya nan Jahasiel nba tee mannteeb na peeb naatuna yoo kur, Yennu mɔlor lakir na tɔɔnn. ⁷ Li daare ki Defid din sint senn Asaf nan u leeb Liifai teeb, a bii tuu kii yiin dontir yaɳ nba na kii teen Yennu.

Dontir yaɳ

(Yanii 105.1-15; 96.1-13; 106.1, 47-48)

⁸ Turin Yennu niipoouk, kii mɔɔntir u sann, kii want niib toona nba ki u tun.

⁹ Yinin yaɳ ki pak u sann,

ki wann u bakitnaun toona nba ki u tun.

¹⁰ Ii mɔk parpeenn man, nan ti tee u yabe, ki te niib nba kur jiantirɔ-ii kpamm.

¹¹ Saant Yennu boor ki la sommir, kii biaki jiantirɔ nyɔ kɔnyɔ.

¹² Ii tiar bakitnaun nan yaar lituk toona nba ki u tun, nan buut nba ki u bu,

¹³ yimm nba tee Yennu toontunɔ Jakob yaaboona, ki tee Israel yaaboona ki Yennu ganni na.

¹⁴ ɳɔɔe tee ti Yomdaanɔ Yennu, ki u sennii be tiɳ na kur po.

¹⁵ I daa ban tammit Yennu mɔlor nba ki u lor, ki li sii be yaayoo siiyoo na,

¹⁶ mɔlor nba ki u din lor nan Abraham, nan mɔsonn nba ki u din senn nan Aisak na.

¹⁷ Yennu din lor mɔlor nan Jakob, ki li tee mɔlor nba kaa gbennu,

¹⁸ ki yet a, “Fine ki n saa tura Keenann tiɳ, ki li sii tee faar nba ki a saa di.”

¹⁹ Yennu niib din ki yabi, ki tee saamm ki be Keenann tiɳ ni.

²⁰ Bi din lin yiribe ki tuu saan doynn ni ki ɳmat saan leer ni,

ki bia nyi tinyen ni, ki ɳmat kɔɔ leer ni.

²¹ Yennu din ki te sɔɔ diimmi;

bi yaa paak ki u yakii nan kpanbara a,

²² “I daa siin n nigannkab na, i bia daa tee n sɔkiniinba na danj.”

²³ Tingbouɳ na kur n yin yaɳ ki tur Yennu,

kii mɔɔntir u tinnu labamann na po, daar n tuu daar.

²⁴ Ii mɔɔnt u baakir ki tur digbana,

ki wann u toonjaana ki tur niib kur.

²⁵ Ti Yennu-e tee yabint daanɔ, ki ɳan nan tin pako;

ki ɳan ki tii tiinɔ ki gar yennii kur,

²⁶ kimaan digbanlia yenbis na kur tee yanne,

ɳaan Yennu-e nan sanpaak,

²⁷ ki baakir nan dontir tee u yar,

ki paŋ nan parpeenn be u ŋaak ni.
 28 Pakin Yennu man, niib nba kur be tingbouŋ na ni,
 ki pak dont u yabint baakir nan paŋ nba tee.
 29 Pakin ki dont Yabint Yennu paŋ.
 Baat nan piinii ki kɔk nann u ŋaak ni.
 Ii gbaan ki jiant kasii daanɔ mar, wuu lekit yoo nba.
 30 Tingbouŋ na niib kur-ii be u tɔkɔn, kii jekir.
 Tingbouŋ na see kenken, ki kan mi chati.
 31 Ii ŋaan ki sanpaak nan tiŋ-ii mɔk parpeenn,
 kii kpamm ki te niib na kur n yet a,
 “Yennu deen u naan kok paak.”
 32 Ii ŋaan mɔkgebeŋa nan bonfoa nba kur be li ni na n
 dun;
 ŋaant fɔr nan bonfoa nba kur be li ni-ii kpamm,
 33 ki lin te tiinii nba be fɔr ni na n yin yanii.
 Bi saa yin yanii nan parpeenbe ki tur Yennu,
 kimaan u baat a wun bu tingbouŋ na buute.
 34 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ŋan;
 ki u lomm kaa gbennu.
 35 Ii yikin man ki yet a, “Ti tinntɔk Yennu, a tinnit,
 a taant bɔyennkɔk ni, ki fatit tingbouŋ na niib nuu ni,
 ki lin te tin fit tur a kasii sann niipoouk,
 ki dont a kasii sann na.”
 36 Pakin ki dont Yennu, wunba tee Israel teeb
 Yomdaanɔ na.
 Ii pakɔ mɔtana, nan yoo nba kaa gbennu.
 Ki niib na kur ji yet a, “Li-i tee nna,” ki pak Yennu.

Bianŋinba ki bi jiant Yennu, Jerusalem nan Gibeonn doi ni

37 Kpanbar Defid din senn Asaf nan u leeb Liifai teeb,
 a lii tee bi toonn yoo kur, ki bii be Yennu mɔlor lakir
 tɔkɔn, kii ŋmakitir, ki bi jiantir daakur. 38 U bia din
 senn Obed Edom nba tee Jedutunn bija na, nan u
 naakuuk ni niib piinloob nan banniin, a bii sommitib.
 Nɔkɔ Obed Edom nan Hosa-e din tee tammɔguura.
 39 Defid bia din senn manntɔk Sadok-e nan u man-
 nteleeb, a bii gorii jiantii nba be Gibeonn na. 40 Sany-
 ɔk ni nan daajoouk kur, bin tuu mann mujoonu piinii,
 maruŋ binbintir na paak, ki tur Yennu, nan bianŋinba ki
 li sɔb sennu gbouŋ nba ki Yennu din tur Israel teeb na
 ni. 41 Bi din be nan Hemann nan Jedutunn nan leeb
 nba ki bi din gannib, a bii yiin donta yaŋ kii teen Yennu
 nae, kimaan u lomm kaa gbennu. 42 Hemann nan Je-
 dutunn-e bia din tuu gorii naatuna nan duunii nan
 bonmumɔkɔt nba kur ki bi tuu dia peeb, yoo nba ki bi
 yiin donta yanii. Jedutunn naakuuk ni niibe din tee bin-
 ba guu tammɔi.
 43 Niib na kur ji din yaate ki kun bi ŋei ni, ki Defid
 mun ŋmat kun u ŋaak ni, a wun saa nian u ŋaateeb.

Ki jiin Yennu mɔlor nan Defid po (2 Samuel 7.1-17)

17 Kpanbar Defid nba din kun kar u ŋaak ni na, li
 poor poe, ki u tun ki yiin Yennu sɔkinii Natann,
 ki yetɔ a, “Mine dɔk kpek taabii ŋaak ni na, ŋaan ki Yen-
 nu mɔlor lakir dɔk lanbouŋ ni.”

2 Ki Natann jiin a, “Tumin linba kur ki a dukin, kimaan
 Yennu be nana.”

3 Li daar nyɔkɔ, ki Yennu pak nan Natann ki betɔ a,
 4 “Ii saa ki wann n toontunntɔ Defid nan min Yennu-e
 yet a, ‘Fin Defid kaa saa maa ŋaak ki man kɔk li ni.
 5 Laa nyii daar nba ni ki n din nyinn Israel teeb Ijijit tiŋ
 ni na, ki tan tuu dinna, n ki kɔk ŋaak ni kaa. N tuu line,
 ki lanbouŋ tee n binbeboor. 6 Yoo nba ki n tuu somm
 nan Israel teeb na, n ki ban yet Israel tɔkɔndaansɔkɔ nba
 ki n gannɔ, a bee ki u ki maa kpek taabii ŋaak ki turi-
 mi.’

7 “Li paak, betir n toontunntɔ Defid nan min Yabint
 Yennu yet a, ‘Mine nyinna pekpaaru ni, ki dinna naan,
 maa fii dia n niib Israel teeb. 8 N tun be nana siaminba
 kur ki a saa, ki nyant datai kur nba tookita. N saa teena
 yudaanjaann nan yudaanjaana nba be durinya na ni
 na. 9-10 N gann binbeboore ki tur n niib Israel teeb, ki
 kaamm leŋ, ki li sii tee siaminba ki bi kɔk, ki sɔk kii di-
 imm jikii. Ki yoo nba ki bi din kɔk tiŋ na niŋ na, nibiit
 din tun lekimme, ŋaan mɔtana, linba na ji kan ban tu-
 mi. N sat mɔb nan n sii guu a datai, ŋaan tura yaa-
 boona. 11 Li-i tee ki a kpo ki saan a yeejamm boor yoo
 nba, n saa nyinn a bonjai na yenɔe ki dinntɔ naan, ki te
 ki u naangbouŋ-ii paar. 12 Nɔkɔe sii tee daanɔ nba saa
 maa ŋaak ki turin, ki n saa tee ki u naangbouŋ-ii be
 nan yoo nba kaa paak, 13 ki n sii tee u baa, ki u mun sii
 tee n bik. N kan ban nyik n sommir nantɔ, nan maa din
 nyik sɔkɔk bianŋinba na, wunba ki n din nyinnɔkɔ, ŋaan te ki
 a tee kpanbar na. 14 N saa kaanɔ ki wuu gorii n niib
 nan n naangbouŋ na, ki saa tuu yoo nba kaa paak. Ki u
 naangbouŋ kii mɔk gbennu.’”

15 Natann din wann Defid mɔkmaan nba kur ki Yennu
 fiit ki turɔ.

Ki jiin Defid niipoturu Yenmiaru po (2 Samuel 7.18-29)

16 Tɔkɔ, ki kpanbar Defid kɔk Yennu lanbouŋ ni, ki saa
 kar ki miar Yennu, ki yet a, “Yabint Yennu, n ki jaŋ nan
 linba ki a tun ki turin na, koo n ŋaateeb gbaa ki jaŋ
 nann. 17 N Yomdaanɔ Yennu, ki a bia tuun nna ki puki-
 in, ki pak a mɔsonn ki turin ki jiin n yaaboona po. Ki a
 tuun nna ki teenin nan n tee nijaanne na. 18 Bee biar
 ki n saa betani? A mi min, a toontunntɔ, ŋaan lek
 chɔrimin. 19 A mɔbona paak, nan a tiŋŋ loomm nie, ki a
 tun toonjaann na ki fiit wannin. 20 Yennu, ŋmee tee
 nan fin na? Ti poŋ mi nan fin kɔkɔ tee Yennu. 21 Dig-
 bann siar ki be tingbouŋ na ni ki tee nan Israel teeb
 nba ki a nyinnib yommisin ni, ki teemm a tiŋŋ niib na.
 Toonjaana nan bakitnauŋ toona nba ki a tun ki turib
 na mɔkɔnt a sann, ki gbenn durinya kur powa. A niib
 nba ki a fat nyinnib Ijijit tiŋ ni, baa yaa bin kɔk bi tiŋ ni
 na, ki a ber nyinn digbanlia na niib. 22 Fin Yennu-e te ki
 Israel teeb tee a tiŋŋ niib, ki a tee bi Yomdaanɔ.

23 “Mɔtana, Yennu, a set gbeen a mɔsonn nba ki a
 senn nanin nan n yaaboona na, ki tun linba ki a yaa a
 saa tun na, 24 ki a sann sii gberŋ yoo kur, ki niib sii kɔk
 yeen a, ‘Yabint Yennu-e tee Israel teeb Yennu,’ ki a tuu
 saa tenn n maaru ki bii tee kpanbara yoo n tuu yoo.

25 Yennu, n mək par nba saa fit miar Yenmiarboorik na ki tura, kimaan a fiit linba na kur ki turima, ki bia betin nan a sii dint n maarue naan. 26 Yennu, fine tee n Yomdaan, ki sat masonjaann na ki turin. 27 N boia maa a teen piisin n maaru paak, ki lin te ki bii tuun linba saa gboo a numm. Yabint Yennu, fine sat mɔb nan a piisin sii be n maaru paak mək mək nan mək mək.”

Ki jiin Defid nyannu po

(2 Samuel 8.1-18)

18 Yoo din saan waame, ki kpanbar Defid saan ki lek Filistia jab biak, ki nyannib, ki fat Gaaf doo nan digbanbis nba kook lintir. 2 U bia din kɔn nyann Moab teeb, ki bi teen u jiamm, ki pa lampo ki teen.

3 Defid bia din lek Hadadeser, wunba tee Soba bat na, ki li kpia Hamaf yent, kimaan Hadadeser din koor a wun fat yent nba be Yufrates mək kir paapo na. 4 Defid din soor taantorit tusir, nan taanjakira tusaa ŋanlore, nan kunkɔnkɔnna nba somm taatinii tusaa piinlee. U din gann taanii nba saa fit yɔkin taantorit kobik, ŋaan wɔb binba biar na taa.

5 Siria teeb nba din be Damaskus na nba tun kunkɔnkɔnna a bin saan somm Hadadeser na, ki Defid chet ki kpiib tusaa piinlee nan ŋanlee, 6 ki chaan kunkɔnkɔnna kaan bi yent ni, ki Siria teeb teen Defid jiamm, ki pa lampo teen. Yennu din te Defid nyante siar kur po. 7 Defid din fat salima naagbankɔŋa nba ki Hadadeser kunkɔnkɔnna saakab din tuu dia nae, ki baar nann Jerusalem. 8 Defid bia din fat kutmɔnt bonchiann, Tib-haf nan Kunn doi ni, ki li tee doi nba ki Hadadeser dia. Solomonn din tan jii li kutmɔnt ni nan niri ki ŋamm kutbuuk, ki bia ŋamm toota, nan kutmɔnt bondiakara, ki li be Yennu ŋasaakak ni.

9 Hamaf bat Toi nba din gbat nan Defid kɔn nyann Hadadeser nan u kunkɔnkɔnna kur yoo nba, 10 ki u tun u bija Joram a wun saan ki foont kpanbar Defid ki kpakitɔ, nan waa nyann Hadadeser nba ki ŋɔɔ bat Toi din kɔn nanc nan taar munŋaa nawa, ŋaan ki ki fit nyannɔ na. Joram din baar nan piinii ki tur Defid, ki li tee salimɔna nan salimpeena nan kutmɔnt. 11 Bona nba ki Joram din tur Defid na, ki Defid jii bona manj ki pukin kutmɔnt nan salima nba ki u din fat digbanlia boor na ki tur Yennu, a bii dia kii jiantir Yennu. Li digbana din tee Edom teeb nan Moab teeb nan Amonn teeb nan Filistia teeb nan Amalek teeb.

12 Ki Abisai, wunba naa din tee Seruya I na, din kɔn nyann Edom teeb, Yaarin Baauk ni, ki kpiib tusaa piik nan ŋanniin. 13 U din chaan kunkɔnkɔnna kaan ki lint Edom tiŋ kur po, ki Edom tiŋ ni niib kur teen kpanbar Defid jiamm. Yennu din te Defid nyante siar kur po.

14 Defid din dia Israel teeb kur ki tuun linba ŋan ki bia took, ki teen u niib yoo kur. 15 Abisai naa bik Joab, wunba naa tee Seruya nae din tee kunkɔnkɔnna saakɔ. Ki Jehosafat, wunba tee Ahilud bija na gorii gbant sɔbu paak. 16 Ki Sadok, wunba tee Ahitub bija, nan Ahimelek, ki u mun tee Abiatar bija na, tee mannteeb; ki Seraya tee kpanbar gbounsɔbirɔ. 17 Ki Be-

I Seruya din tee kpanbar Defid niipooe.

naya, wunba tee Jehoyada bija na, tee binba guu Defid na saakɔ. Ki ŋɔɔ kpanbar Defid bonjai tee u toontunna saakab.

Bianjinba ki Defid kɔn nyann Amonn nan Siria teeb

(2 Samuel 10.1-19)

19 Li din yann waan, ki bat Nahas, wunba din tee Amonn teeb bat na kpo, ki u bija Hanunn gaar u kok. 2 Ki kpanbar Defid dukin a, “N saa ŋamm ki wann n naasinyɔɔsir ki tur Hanunn, nan u baa Nahas nba din tun bianjinba ki turin na.” 3 Ɔn, ki Defid tun toonii ki bi saan Hanunn boor ki saa foontɔ, u baa kufoontii.

Defid toonii nba baar Amonn tiŋ ni yoo nba, 3 ki Amonn doo saakab na yet bat Hanunn a, “A dukii nan Defid baakit a baee, ki tun jab na a bin foontani-i? Aaii, u teen toonii na doonii teebe, a bin fiit tiŋ na, ki wun kɔn nant ki nyannit.”

4 Li paak ki bat Hanunn soor Defid toonii na, ki koor jɔɔ kur tianj kɔkir, ki pot bi liant siak po, ŋaan kunnib. 5 Fei din soorib bonchiann, ki bi gbar bin kun bi doo ni. Defid nba din gbat linba tun na yoo nba, ki u nakin ki betib a bin biar Jeriko nan bi tianii nba tan saa pia yoo nba, ki bin fit kpen.

6 Bat Hanunn nan Amonn teeb nba bann nan bi tun dataar toonne ki tur Defid yoo nba, ki bi saan jɔɔn Siria kunkɔnkɔnna, ki pa likirii nba tee salimpeenn kuna tusaa piintaa nan ŋanna ki turib, ki bi nyii Mesopotamia nba be paapo na, nan Siria teeb nba be Maaka nan Soba yent ni na, ki baar nan taantorit nan li ŋmakit-teebe. 7 Taantorit tusaa piintaa nan ŋanlee nba ki bi din saan jɔɔn na, nan Maaka bat kunkɔnkɔnna na nyii ki chaan bi kaan ki kpian Medeba-e. Ki Amonn teeb na mun nyii bi doi kur ni, ki teen siir nan bin kɔn.

8 Defid nba gbat linba tuun na yoo nba, ki u tun Joab nan u kunkɔnkɔnna na kur. 9 Ki Amonn jab na nyii set bi digbangbenjir nba tee Raba na taɔɔn po; ki batnba nba baar a bin taamm na, mun set digbann na kpinj.

10 Joab din la nan bi datai na saa lekiɔɔn nba poor powa, ŋanne ki u gann Israel kunkɔnkɔnna nba mi kɔnn fanu, ki sennib ki bi took Siria jab. 11 U din jii kunkɔnkɔnna nba biar nae ki guun u naa bik Abisai, ki sennib ki bi took Amonn jab. 12 Ki Joab yet Abisai a, “Li-i tee ki a la Siria jab na nyantimi, fan baar ki taanin. Li-i muni tee ki Amonn jab na yaa bin nyannani, n mun saa baar ki taana. 13 Ii wakii ki chee a par. Ŋaant ki tin kɔn ti niib paak nan ninmɔn, ki bia kɔn Yennu doi paak, ki Yennu loomm n tun.”

14 Ki Joab nan u jab saan a bin took Siria jab na, ki bi chiar. 15 Amonn jab nba din la Siria jab tiin yoo nba, ki bi mun seet Abisai boor ki chiar kɔɔ doo ni. Ki Joab ji ŋmat saan Jerusalem.

16 Siria teeb nba la nan Israel jab nyannib na, ki bi saan jii kunkɔnkɔnna nba be Siria doi nba be Yufrates mək kir yondo po na, ki tan guumm Sobak, wunba din tee Hadadeser kunkɔnkɔnna saakɔ, ki be Soba na. 17 Defid nba din gbat nna yoo nba, ki u taan Israel kunkɔnkɔnna kur, ki poot namm jɔɔdann mək kir, ki saan

sennib ki bi took Siria jab. Li yoo na ki kōnn na piin.
¹⁸ Ki Israel jab wei Siria kunkōnkōnna na ki jiiimm poor. Defid nan u jab din kp̄ii Siria taanjakira tusaa ḡanlore, nan kunkōnkōnna nba somm taatinii tusaa piinna. Bi bia din kp̄ii Siria kunkōnkōnna saakō Sobak-a.
¹⁹ Kpanbara nba din jiantir Hadadeser na nba la nan Israel jab nyanniba na, ki bi ji maḡ nan Defid, ki teen u jiamm. Siria jab na ji din ki ban loon bin taan Amonn teeb.

Bianjinba ki Defid nyann Raba doo (2 Samuel 12.26-31)

20 Li din tee piare, ki tee yoo nba ki batnba tuu faa tōbi; ki Joab jii kunkōnkōnna ki bi saan lek Amonn tiḡ, ki gar saan kō Raba doo ki biirir, ki li kpant langbent. Njaan ki Defid biar be Jerusalem. ² Amonn teeb din mōk tingbann, ki bi yir Molek, ki li yir salima fokirik, ki li kp̄aiu tee nan salinkuna piintaa nan ḡanna na, ki tanbinyinyir nba daauk paar be fokirik maḡ paak. Ki Defid nyinnir ki tabin u mōḡ fokirik paak. U bia din fat tiat bonchiann doo maḡ ni, ³ ki soor doo maḡ niib ki te ki bi tuun nan kanpinta jukii, nan pajara, nan koa. U bia din soor niib nba kō Amonn digbanlia ni ki teemm nna. Li poor po ki ḡōō nan u jab na kur ji ḡmat saan Jerusalem.

Bianjinba ki Defid jab faa tōbii nan Filistia niwakita (2 Samuel 21.15-22)

⁴ Linba na poor poe, ki tōb faa Filistia teeb, Geser doo ni, ki tee yoo nba ki Sibekai, wunba nyii Husa na, din kp̄ii niwakitir nba ki bi yiu Sipai na, ki bi ji nyann Filistia teeb.

⁵ Tōbleer bia din be, ki faa Filistia teeb; ki El-hanann, wunba tee Jiar bija na, din kp̄ii niwakitleer, ki bi yiu Lami, ki u tee Goliaf naa bik, ki nyii Gaaf. Ki u kpanbin kpakiiu tee nan daauk nba ki bi dia luu tana na.

⁶ Tōbleer bia din faa Gaaf. Ki niwakitir nna be leḡ, ki mōk niibira ḡanloob-loob, nan taabira ḡanloob-loob. U din tee niwakita nba din be yaayoo niwa na yaa-boonne. ⁷ U din sukii Israel teeb na, ki Defid naa bik Sama bija Jonatann kp̄iiu.

⁸ Niib bantaa nba ki Defid nan u jab din kp̄iib na din tee Gaaf niwakita na yaaboonae.

Defid nba kan nikant bianjinba (2 Samuel 24.1-25)

21 Sintaanii din loon wun baar nan daamii Israel teeb paak, ki te Defid dakin a wun kan Israel teeb nikant. ² Li paak Defid din yet Joab nan kunkōnkōnna saakab a, "Saant Israel tiḡ kur po, laa nyii Beerseba ki saan tuu Dann booru, ki yin kan kunkōnkōnna na. N loon ki man bann baa tee bianjinbae."

³ Ki Joab yetō a, "Yennu n te Israel teeb n ḡamm pōt taar kobik ki gar baa tee bianjinba mōtana. Chanbaa kpanbar, bi ki tee a jiamm kaa-a? Bee teen ki a loon ki a tun linba na, ki baar nan biit Israel teeb paaki?"

⁴ Kpanbar na din te Joab sak u mōmaan nae. Joab din

nyii ki lin Israel tiḡ kur poe, ki tan ḡmat jen Jerusalem, ⁵ ki wann kpanbar Defid jab nba jaḡ nan bin saan tōb, ki bi tee jab tusbamm nan tusaa kobik ki be Israel tiḡ ni, ki Juda tiḡ ni mun tee tusaa kobii ḡanna nan piinlore. ⁶ Joab din ki pukin Liifai booru nan Benjaminn booru na nikant ni, kimaan kpanbar nba din wannō bianjinba na ki ḡan turō.

⁷ Yennu par din ki maḡ nan baa tun bianjinba na, li paak ki u dat Israel teeb tuba. ⁸ Ki Defid yet Yennu a, "Yennu, n biir nan maa tun linba nawa. Nyikin n biit ki chabin, n tun jatiwa."

⁹ Yennu din pak nan Gaad, wunba tee ḡōō Yennu sōkinii na ki yet a, ¹⁰ "Ti saa pak Defid nan n saa wannō tubdatu booru muntaae ki wun gann yennkōō, ki n saa tun linba ki u gann."

¹¹ Ki Gaad saan Defid boor, ki saa wannō Yennu nba yet linba, ḡaan boiō a, "A loon ki wun tun lanne ki turani? ¹² A loon ki kome n baa a tiḡ ni bina ḡantaa amii a loon ki a dataie n wei bera ḡmaarii ḡantaa, ki a chiar ki nyikib, koo a loon yiarbiiuko n baa a tiḡ ni daanantaa, ki u malaka n lin Israel tiḡ kur po ki kpi-ini? Turim-in gatu, ki man ḡmat wann Yennu."

¹³ Defid din jiiin Gaad a, "N be parbichioḡ nie. N ki loon man kōō niib nuu ni; ḡaant Yennu tiḡḡo n dat n tubir, kimaan u mōk ninbatinu."

¹⁴ Njanne Yennu din te ki yiarbiiuk baa Israel teeb paak, ki kp̄iib tusaa piinlore. ¹⁵ Yennu din tun malakae, a wun biir Jerusalem, ḡaan malaka na nba yaa wun biir na, ki Yennu lebit u dudukit, ki yet malaka na a, "Nyikin, nna jaḡa." Malaka na din be Jebus nirō nba ki bi yiu Arauna na jarik nie.

¹⁶ Defid din gokit got paapo ki la Yennu malaka na see sanpagbouḡ nan tingbouḡ sinsuuk ni, ki dia jukbanjiak u nuu ni, ki teen siir nan wun biir Jerusalem. Ki Defid nan Israel saakab lia bōtoliand, ki baa fabin tiḡ ni. ¹⁷ Defid din miar Yennu ki yet a, "Yennu, mine tun yanbōmm na, mine te ki bi kan nikant na, ki tatimm na mun tun bia? N Yomdaano Yennu, datir min nan n ḡaa-teeb tuba, ḡaan nyik niib na."

¹⁸ Yennu malaka na din yet Gaad a wun wann Defid ki wun saan Arauna jarik boor, ki saa maa maruḡ binbintir ki tur Yennu. ¹⁹ Defid din sak Yennu wannu nba ki Gaad betō na, ki fiir saan. ²⁰ Jarik na boore, ki Arauna nan u bonjai banna be ki boo dii. Baa la malaka na yoo nba, ki bonjai na chiar ki saan bōr. ²¹ Li yoo maḡe ki Arauna la kpanbar Defid baat, ki u seet jarik na boor, ki baa fabin tiḡ ni. ²² Ki Defid yetō a, "Kōin a jarik na ki turin, ki man maa maruḡ binbintir ki tur Yennu, ki lin te yiarbiiuk nba be niib paak na n gbenn. Kōin ki turin, li daauk nba tee bianjinba."

²³ Ki Arauna yet Defid a, "Kpanbar, yentir tiḡ na, ki mann maruḡ ki tur Yennu nan faa loon bianjinba na; naajaie na ki a saa jii ki joob muu, ki lii tee mujoonu Yenpiinii, ki diboolanbanae na ki a kuun muu; diie na, ki n teena; li kur tee piiniie."

²⁴ Njaan ki Defid jiiin Arauna a, "Aai, n saa pa li daauk nba tee bianjinbae. N kan jii linba tee a yar ki tur Yennu ki li tee Yenpiinii, koo ki ji linba tee dafur ki mann mu-

joonu maruḡo.”²⁵ Nanne Defid pa Arauna salimmḡna likbina kobii ḡanloob, jarik na paak,²⁶ ki maa maruḡ binbintir leḡ ki tur Yennu, ki mann mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii maruḡ. U din miar Yennu-e, ki Yennu turḡ gatu ki te ki muu nyii sanpaapo ki tan dii maruḡ nba be binbintir na paak.

²⁷ Yennu din bet malaka na a wun jiin u jukbanjiak na li toouk ni, ki u sak.²⁸ Li yoo maḡe ki Defid la nan Yennu gat u miaruwa, li paak ki u ji mann maruḡ Arauna jarik boor.²⁹ Yennu lanbouḡ nba ki Moses din ḡam-mir kunkoouk paak na, nan binbintir nba ki bi din tuu jokit maruḡ li paak na din be jiant boor, Gibeonn, li yoo maḡ.³⁰ Nnaan Defid din ki fit saa leḡ ki jiantir Yennu, ki maan u din tiin Yennu malaka jukbanjiak nae.

22 Tḡn, ki Defid yet a, “Ti Yomdaano Yennu ḡasaakak na sii be nna nae. Binbintir nba nae ki Israel teeb sii mann mujoonu maruḡ li paak.”

Ki jiin Yennu ḡasaakak maanu siir po

² Nanne Defid tur mḡb, ki bi taan boorganu nba kḡḡ Israel tiḡ ni na, ki turib toonn, ki te bi siab koi tana nba saa maa Yennu ḡasaakak na.³ U din turib kut ki li yab bonchiann, ki saa ḡamm kpai nan ganlkita, nan kut-mḡnt ki li yab ki kaa bikinu.⁴ U din te ki Taya nan Sidonn teeb baar nan kpek taabmuna, ki li yaba, ki tan turḡ.⁵ Ki Defid yet a, “Yennu ḡasaakak nba ki n bija Solomonn tan saa maa na sii yab ki bia ḡan, ki mḡk sann tiḡ kur po, ḡaan n bik Solomonn daa ki mḡk yan nba saa fit maa. Li paak, n daa sii tee siire.” Nanne Defid tur bonmaakara ki li yaba, yoo nba ki u daa bi u manfoor ni na.

⁶ Defid tun yiin u bija Solomonn, ki tan betḡ a wun maa ḡasaakak ki tur Israel teeb Yomdaano Yennu.

⁷ Defid din yetḡ a, “N bik, n loon ki n maa jiantu ḡasaakake ki baakit n Yomdaano Yennu,⁸ ḡaan Yennu betin nan n kpai niib ki bia faa tḡbii bonchiann; li paak sḡn bonchiann nba ki n nyinna, u kan te ki n maa jiantu ḡasaakak ki turḡ;⁹ ḡaan u turin mḡsonn a, ‘A saa mar bik; ḡḡḡe saa dia doo, ki parmaasir nan foon sii be, kimaan n saa te ki wun la parmaasir nan foon, u datai kur boor. U sann sii tee Solomonn,¹ kimaan n saa te Israel teeb para-ii mei u naan yoo.¹⁰ Nḡḡḡe tee daano nba saa maa ḡaak ki turin. Ki u sii tee n bik, ki n mun sii tee u baa. Ki n saa kaan u maaru, ki bi sii dia Israel teeb nan yoo nba kaa paak.’”

¹¹ Defid bia din ḡamm tukin ki yet a, “Mḡtana, n bija, a Yomdaano Yennu-ii be nana, ki te ki a nyann ki fit maa ḡasaakak ki turḡ, nan waa senn bianjinba na.¹² A Yomdaano Yennu n tura yanfoon nan bannu, ki lin te ki a fit dia Israel teeb nan u sennu nba tee bianjinba na.¹³ Li-i tee ki a sak sennii nba kur ki Yennu din tur Moses a lii tee Israel teeb yar na, ḡann a saa nyanna. Cheen a par, kii see kenken. A daa tiin janmaanii ki biir a pari.¹⁴ Ki jiin Yennu ḡasaakak na maanu po, n yabir ki lon salimmḡna kuna tusaa kobik, nan salimpeena kuna tusbamm nawa, ki bia pukin kutmḡnt nan kutlia

¹ Solomonn paake tee “parmaasir nan foon.”

nba be ki li ki mḡk kann, ki bia teen siir nan taabii nan tanawa, ḡaan a lon ki pukin.¹⁵ A mḡk toontunna bonchiann: Niib be ki sii koi tana; ki maara nan kanpin-tanba be, ki siab be ki fit tuun toona kur,¹⁶ ki tuun nan li salimmḡna nan salimpeena nan kutmḡnt nan kutlia. A ji piin toonn maḡ, ki Yennu sii be nana.”

¹⁷ Defid din wann Israel saakab kur a bin somm u bija Solomonn.¹⁸ U din betib a, “I Yomdaano Yennu be nani, ki turi foon lokir kur po. U te ki n kḡn nyann niib nba tuu kḡḡ tiḡ na ni na, ki bi ji tee yimm nan Yennu jiamme.¹⁹ Mḡtana, ii jiant i Yomdaano Yennu nan i para nan i sei kur. Piint kii maa Yennu ḡasaakak na, ki kḡḡn Yennu mḡlor lakir nan kasii bona nba tee Yennu yar li ni, ki bi sii dia ki jiantir Yennu, ḡasaakak nba ki i saa maa ki tur ḡḡḡ Yennu na ni.”

Ki jiin Liifai teeb toona po

23 Defid nba din tan kpet yoo nba, u din dinn u bija Solomonn naame, ki teenḡ Israel teeb kpanbar.

Ki jiin Liifai teeb toona po

² Kpanbar Defid din yiin Israel saakab, nan man-nteeb, nan Liifai teeb kur, ki taamm.³ Liifai jab nba din dii bina piintaa koo ki gar nna, u din kamm nikante, ki bi kur taan tee tusaa piintaa nan ḡanniin.⁴ Defid din gann tusaa piinlee nan ḡanna, a bii ḡmakitir Yennu ḡasaakak ni jiantii toona, ki gann tusaa ḡanloob, a bii gorii gbant paak, kii bia kii bu barii;⁵ ki gann tusaa ḡanna, a bii tee tammḡguura yonnu nan nyiḡk kur, ki bia gann tusaa ḡanna, a bii dia bonmumḡḡt nba ki kpanbar na jii tur a bii yiin yanii kii dontir Yennu na.

⁶ Defid din bḡkit Liifai teeb na paabu muntaae, nan Liifai bonjai nba tee bianjinba na: ḡamme tee Gersonn nan Kohaf nan Merari.

⁷ Gersonn din mar bonjai banlee-e: ḡamme tee Ladann nan Simej;⁸ ki Ladann mar bonjai bantaa: ḡamme tee Jehiel nan Setam nan Joel;⁹ ḡamme din tee naakuut nba nyii Ladann maaru ni saakab. (Ki Simej mar bonjai bantaa: ḡamme tee Selomof nan Hasiel nan Harann.)¹⁰⁻¹¹ Li poor po ki Simej mar bonjai banna ki pukin: ḡamme tee Jahaf nan Sina nan Jeus nan Beria, ki bi waa leeb paak saakatuk saakatuk. Jeus nan Beria maaru din ki yabi, li paak ki bi din taan bi kur ki bi tee naakuyenn.

¹² Kohaf din mar bonjai bannae: ḡamme tee Amram nan Is-har nan Hebronn nan Usiel.¹³ U bijakper Amram-e din tee Aarḡnn nan Moses baa. Aarḡnn nan u yaaboona na, Yennu din bḡkitib bi kḡḡe, ki bi gorii kasii bona, ki jokin bonnunubit Yenjiantu yoo, ki ḡamii Yennu ḡasaakak ni jiantii, ki sat piisin niib na paak, Yennu sanni, mḡkmḡk nan mḡkmḡk.¹⁴ Yennu toontunno Moses bonjai din pukin Liifai teeb poe.¹⁵ Moses din mar bonjai banlee-e: ḡamme tee Gersonn nan Elieser.¹⁶ Ki Gersonn yaaboona ni, Sebu-el-e din tee bi saakḡḡ.¹⁷ Ki Elieser mar bonjayemmir, ḡḡḡe tee Rehabia, ḡaan Rehabia din mḡk yaaboona bonchiann.

¹⁸ Kohaf bija nba wei banlee ni tee Is-har-e, ki u mar Selomif, ¹⁹ Ki Kohaf bija nba wei bantaa ni tee Hebronn, ki u din mar bonjai banna: Njamme tee Jeria nan Amaria nan Jasiel nan Jekameam. ²⁰ Kohaf bija nba wei banna ni tee Useil-e, ki u mar bonjai banlee: Njamme tee Maika nan Isia.

²¹ Merari din mar bonjai banlee-e: Njamme tee Mali nan Musi; ki Mali mun mar bonjai banlee: Njamme tee Eleasar nan Kis. ²² Ki Eleasar kpo, njaan ki mək bonjaki, see bonpoi kuuk. U bonpoi na din kun bi baa waar Kis waase. ²³ Merari bija nba wei banlee ni tee Musi-e. U din mar bonjai bantaae: Njamme tee Mali nan Eder nan Jeremof.

²⁴ Niib nba nae din tee Liifai yaaboona, ki tee naakuuk naakuuk nan njaak njaak. Bi din kan bi kur ki sɔb bi sana. U yaaboona marj, wunba kur din dii bina piinlee koo ki gar nna din mək toonne ki tuun Yennu nasaakak ni.

²⁵ Defid din yet a, "Timm Israel teeb Yomdaan Yennu tur u niib parmaasira, ki u mən saa kɔ Jerusalem mək mək nan mək mək. ²⁶ Ki Liifai teeb ji kii jikin Yennu lanbouŋ nan bona nba kur ki bi dia jiantir na." ²⁷ Nan Defid sennu joontik na nba tee na, bi din kan Liifai teeb nba dii bina piinlee, koo ki gar nna, a bii tuun toona. ²⁸ Liifai teeb marj toonn din tee bii sommit Aarɔnn yaaboona, Yennu nasaakak ni, kii gorii nasaakak na dindouŋ nan li diit, kii njamii kasii bona nan toonlia nba be nasaakak na ni. ²⁹ Njamme din gorii ki njamii boroboro nba ki bi jikit teen Yennu, nan yon nba tee jeet Yenpiinii, nan boroboro nba ki nmat datin, nan boroboroleer nba pur, nan yon nba nmat olif tiinii kpan ¹ na kur; ki bi tuu bikii ki janit Yennu nasaakak ni piinii, ³⁰ ki bia tee bin set ki tur Yennu ni-ipoouk, ki pako sanyɔk ni nan daajoouk kur, ³¹ nan yoo nba ki bi jikit piinii ki jokit muu ki teen Yennu, li jiantu daar, koo njaapaan jaamm daar, koo jaanlia daar. Sennu din bee ki wann Liifai teeb kan nba sii tee bianjinba, ki bi tuun toonn na yoo kur. Bi din tur Liifai teeb nae Yenjiantu toona, ki li tee bi toonn yoo kur. ³² Li din kpaab talase nan bii njamii Yennu lanbouŋ nan kasii bona nba ki bi dia jiantir Yennu na, kii bia kii sommit bi nikpiimm nba tee Aarɔnn yaaboona na, Yen-jiantu nasaakak ni.

Ki jiin toona nba tee mantteeb yar po

24 Aarɔnn yaaboona bɔkitu nba tee-e na. Aarɔnn din mar bonjai bannae: Njamme tee Nadab nan Abihu nan Eleasar nan Itamar. ² Ki Nadab nan Abihu kpo bi baa liik, njaan ki mək waasi, ki bi ninjamm Eleasar nan Itamar biar tee mantteeb. ³ Kpanbar Defid din bɔkit Aarɔnn maarue koonn koonn, ki wann sɔ kur toonn nba tee. Ki Sadok, wunba tee Eleasar yaaboonn, nan Ahimelek, ki u tee Itamar yaaboonn nae, din tee u sommteeb, yoo nba ki u bɔkitir niib na ki teemm bi toona. ⁴ Bi din bɔkit Eleasar yaaboona koonn piik nan njanloobe, njaan bɔkit Itamar yaaboona

I Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

koonn munniin. Bi din tun linba na, kimaan jab nba tee njei saakab na din yab Eleasar maaru nie. ⁵ Bi din to naatɔte ki fit biit toona na deedee, kimaan Yennu nasaakak na ni saakab, nan Yennu toontunna saakab din be Eleasar nan Itamar yaaboona kura ni. ⁶ Eleasar nan Itamar naakuute din to naatɔt marj, ki lebitir leeb. II Ki gbounɔbirɔ Semaya, wunba tee Netanel bija, ki tee Liifai niro nae, din sɔb bi sana. Ki kpanbar nan u saakab nan manntɔ Sadok, nan Ahimelek, ki u tee Abiatar bija, nan Liifai teeb saakab kur, nan mantteeb saakab kur dii siara.

⁷⁻¹⁸ Baa din biit koonn piinlee nan nanna naakuuk na ni bianjinbae na, ki bi waa leeb paak, sɔ kur nan u toonn:

Naatɔt na din sint baa Jehoyarib paake, ki taar munlee ni, ki li baa Jedaya paak, ki Harinn wei muntaa ni, ki Seorim wei munna, ki Malkija wei munjmu, ki Mijaminn wei munloob, ki Hakos wei munlore, ki Abija wei munniin, ki Jesua wei munyia, ki Sekania wei piik, ki Eliasib wei piik nan yenn, ki Jakim wei piik nan munlee, ki Hupa wei piik nan muntaa, ki Jesebeab wei piik nan munna, ki Bilga wei piik nan munjmu, ki Imer wei piik nan munloob, ki Hesir wei piik nan munlore, ki Hapises wei piik nan munniin, ki Petahia wei piik nan munyia, ki Jeheskel wei piinlee, ki Jakinn wei piinlee nan yenn, ki Gamul wei piinlee nan munlee, ki Delaya wei piinlee nan muntaa, ki Maasia wei piinlee nan munna.

¹⁹ Bi din sɔb niib na sanae, nan toona nba ki bi turib, Yennu nasaakak ni, nan Israel teeb Yomdaan Yennu nba din senn bi yeeja Aarɔnn, ki u wannib bianjinba na.

Liifai teeb sanae na

²⁰ Liifai booru njei saakaleeb sanae na:

Jedeya, ki u baa tee Sebul, ki u yeeja tee Amram,

²¹ Isia, ki u yeeja tee Rehabia,

²² Jahaf, ki u baa tee Selomif, ki u yeeja tee Isar,

²³ Hebronn bonjai, ki bi tee Jeria nan Amaria nan Jehasiel nan Jekameam, ki bi paa leeb paak saakatuk saakatuk,

²⁴ Samir, ki u baa tee Maika, ki u yeeja tee Usiel,

²⁵ Sekaria, ki u baa tee Isia, ki u yeeja tee Usiel, ki tee Maika ninja.

²⁶ Merari yaaboona, ki bi tee Mali nan Musi, nan Jaasia. ²⁷ Ki Jaasia mar bonjai bantaa, njamme tee Soham nan Sakur nan Ibri. ²⁸⁻²⁹ Mali mar bonjai banlee, ki bi tee Eleasar nan Kis. Eleasar din ki mar bonjaki, njaan ki Kis mar bonjayenn, ki u sann tee Jerameel. ³⁰ Musi din mar bonjai bantaa: Njamme tee Mali nan Eder nan Jeremof.

II Koo: Bi din gann njan yenn Eleasar nan Itamar naakuut ni.

Liifai teeb maarue na.

³¹ Bi mun bia din tɔ naatɔɔte ki gann toona, nan bi ninjamm nba tee Aarɔnn yaaboona ki tee mannteeb na nba din tun bianjinba na, ki kpanbar Defid nan Sadok nan Ahimelek nan mannteeb ɲei saakab nan Liifai teeb ɲei saakab kur be ki dii siara. Bi din tun nnae ki tur sɔɔ kur ki li ki mɔk saakɔɔ ki boi biki.

Ki jiin yanyinna nba be Yenjiantu ɲasaakak ni na po

25 Kpanbar Defid nan Liifai saakab din gann Liifai naakuut nae, a bin tuu liit kii ɲmakitir Yenjiantii toona: ɲamme tee Asaf nan Hemann nan Jedutunn naakuut. ɲamme sii sɔkint Yennu maan, kii biaki faa kɔna nan duunii. Sana nba waa na tee niib nba ki bi din gannib a bin tuu liit jiantii nae, nan toona nba ki koonn kur saa tun:

² Asaf bonjai banna na: Sakur nan Joosef nan Neta-
nia nan Asarela. Asaf nba din sɔkint Yennu maan yoo
nba kur ki kpanbar wannɔ nae din ɲmakitirib.

³ Ki Jedutunn bonjai tee banloob, ɲamme tee
Gedalia nan Seri nan Jesaya nan Simeï nan Hasabia
nan Matitia, ki bi baa Jedutunn tee bi ɲmakit-
ɔɔ, ki bi sɔkint Yennu maan ki bia faa kɔna ki dontir
Yennu, ki teenɔ niipoouk.

⁴ Hemann bonjai din tee piik nan banna: ɲamme
tee Bukia nan Matania nan Usiel nan Sebuël nan Jeri-
mof nan Hanania nan Hanani nan Eliata nan Gidalti
nan Romamti Eser nan Josbekasa nan Maloti nan Hotir
nan Mahasiof. ⁵ Hemann nba din tee Yennu sɔkinii ki
tur kpanbar na, ki Yennu turɔ bonjai piik nan banna,
nan bonpoi bantaa, nan ɲɔɔ Yennu nba din senn mɔ-
sonn a u saa tun ki tur Hemann paɲ na. ⁶ Hemann
bonjai na kur din tuu faa duunii nan kɔnae, ki bi baa
Hemann ɲmakitirib jiantii yoo, Yennu ɲasaakak ni.
Asaf nan Jedutunn nan Hemann din tuu gaan ɲmakita
kpanbar boore.

⁷ Jab piinlee nan banna na kur din tumiie ki mi yany-
inu nan bona faanu fanu, ki bi leeb Liifai teeb mun tu-
mii li bian. Bi kur din taan ki tee jab kobii ɲanlee nan
piinniin nan banniime.

⁸ Ki bin fit bann toonn nba ki sɔɔ kur saa tun, bi din
tuu tɔ naatɔɔte, faa lek tee nipaapɲ koo nikperi, faa lek
tee wantɔɔ koo tumiitɔɔte.

⁹⁻³¹ Jab kobii ɲanlee nan piinniin nan banniin na, bi
din bɔkitibe ɲaak ɲaak, koonn piinlee nan ɲanna, ki
koonn kur mɔk niib piik nan banlee, ki bi yenc tee bi
saakɔɔ. Baa din waa leeb paak bianjinbae na ki tuun bi
toona:

Sinsinn nirɔ din tee Joosef-e, ki u nyii Asaf naakuuk ni,
ki Gedalia waa banlee ni, ki Sakur waa bantaa,
ki Seri waa banna, ki Netania waa banɲmu,
ki Bukia waa banloob, ki Asarela waa banlore,
ki Jesaya waa banniin, ki Matania waa banyia,
ki Simeï waa piik, ki Usiel waa piik nan yenc,
ki Hasabia waa piik nan banlee,
ki Sebuël waa piik nan bantaa,
ki Matitia waa piik nan banna,
ki Jerimof waa piik nan banɲmu,

ki Hanania waa piik nan banloob,
ki Josbekasa waa piik nan banlore,
ki Hanani waa piik nan banniin
ki Maloti waa piik nan banyia,
ki Eliata waa piinlee,
ki Hotir waa piinlee nan yenc,
ki Gidalti waa piinlee nan banlee,
ki Mahasiof waa piinlee nan bantaa,
ki Romamti Eser wei piinlee nan banna.

Ki jiin Yennu ɲasaakak na tammɔguura po

26 Bi din gann Liifai teeb nba nae, a bii tee Yennu
ɲasaakak na tammɔguura: Meselemia, ki u nyii
Kora naakuuk ni, ki u baa tee Kore, ki Kore tee Asaf
bonjai na yenc. ² Meselemia din mar bonjai banlore, bi
sanae waa leer paak saakatuk saakatuk na: Sekaria din
tee bikperik, ki Jedia-el waa, nan Sebadia nan Jatniel,
³ nan Elam nan Jehohanann nan Eliehoenai.

⁴ Ki Yennu teen piisin Obed Edom paak, ki u mar
bonjai banniin, bi sanae waa leer paak saakatuk
saakatuk na: Semaya nan Jehosabad nan Joa nan
Sakar nan Netanel, ⁵ nan Amiel nan Isakar nan Peule-
tai.

⁶⁻⁷ Ki Obed Edom bikperik Semaya mar bonjai ban-
loob, ɲamme tee Otni nan Refael nan Obed nan
Elsabad nan Elihu nan Semakia. Bi din tee niyurae bi
naakuuk ni, kimaan bi din mi toona bonchiann, ɲaan
Elihu nan Semakia din mantik mi toona ki gar bi kura.

⁸ Obed Edom bonjai nan bi nikpiimm kur din taan
tee niib piinloob nan banlee. Bi din fit bi mɔɲ, ki mɔk
paɲ nan bin tun toonn na.

⁹ Meselemia ɲaateeb kur din taan tee piik nan banni-
ime, ki fit bi mɔɲ nan toonn na.

¹⁰ Hosa nba nyii Merari naakuuk ni na din mar bon-
jai banna: ɲamme tee Simri, (ki u baa teenɔ saakɔɔ,
ɲaan ɲɔɔ kaa din tee u bikperiki,) ¹¹ nan Hilkia nan
Tebalia nan Sekaria. Hosa ɲaateeb kur din tee niib piik
nan bantaee, ki bi kur tee Yennu ɲasaakak na tam-
mɔguura.

¹² Yennu ɲasaakak tammɔguura na, bi din bɔkitibe
ɲaak ɲaak, ki bi be koonn koonn, ki wann sɔɔ kur u
toonn ɲasaakak na ni, nan baa wann Liifai boorleeb bi-
anjinba na. ¹³ Liifai maaru kur din tuu tɔ naatɔɔte ki
gann tammɔɔ nba ki bi sii guu, ki li ki mɔk binba yab
koo binba waari. ¹⁴ Selemia din tɔ ki gaar yondo po
tammɔkɔkɔkir; ki u bija Sekaria, wunba din tuu teen niib
kpaanɲanii na, tɔ ki gaar gaɲ po tammɔkɔkɔkir, ¹⁵ ki
Obed Edom tɔ ki gaar diitu po tammɔkɔkɔkir, ki u bonjai
tɔ ki gaar jeet diit guunu na. ¹⁶ Supim nan Hosa din tɔ
ki gaar yonbaa po tammɔɔ nan Salekef tammɔɔ, ki li
be paapo sɔnu na ni. Bi din tuu bɔkitir guuteebe, ki bi
gaan leeb yoo kur. ¹⁷ Niib banloobe din tuu guu yondo
po tammɔkɔkɔkir na daar kɔkɔ ni, ki niigaɲ po tam-
mɔguura tee niib banna, ki niidiitu po tammɔguura tee
niib banna. Ki jeet diit guura tee niib banna, daar kur
ni, ki niib banlee guu diiuk kur. ¹⁸ Yonbaa po dindouɲ
na, guura banna nae din guu sɔnu nba gaar kɔkɔ li ni na, ki
guura banlee mun guu li kɔkɔ ni. ¹⁹ Toona nba nae ki

bi din bokit ki tur tammoguuru nba tee Kora nan Merari yaaboona.

Ki jiin Yennu nasaakak na ni toonlia nba pukin po

²⁰ Liifai booru ni siab mun din tuu guu Yennu nasaakak likirii diit, nan piinii nba ki bi jii tur Yennu na diit. ²¹ Ladann, wunba din tee Gersonn bonjai na yenɔe din tee naakuut bonchiann yeeja, ki pukin u bija Jehiel naakuuk. ²² Ladann bia din mar bonjai banlee pukin, ki bi sana tee Setam nan Joel, nammee din tuu guu Yennu nasaakak likirii diit nan jeet diit na.

²³ Bi bia din bokit toona ki tur Amram yaaboona nan Is-har yaaboona nan Hebronn yaaboona nan Usiel yaaboona.

²⁴ Ki Sebuuel, wunba tee Gersom yaaboonn, ki u mun tee Moses bija nae, din tee binba gorii Yennu nasaakak likirii na saakɔɔ. ²⁵ Li din nyii Gersom baa bik Elieser-e ki Gersom kpiin nan Selomif. Elieser din tee Rehabia baae, ki Rehabia tee Jesaya baa, ki Jesaya tee Joram baa, ki Joram tee Sikri baa, ki Sikri tee Selomif baa. ²⁶ Selomif nan u njaateebe din gorii Yenpiinii nba ki kpanbar Defid, nan njei saakab, nan naakuut saakab, nan kunkɔnkɔnna saakab jii ki tur Yennu na. ²⁷ Bi din jii tiat nba ki bi fat tɔb ni nae ki tur Yennu, a bii dia kii tuun nann toonn, Yennu nasaakak ni. ²⁸ Selomif nan u njaateebe din tee binba gorii bona nba ki Yennu sokinii Samuel jii ki tur Yennu, nan kpanbar Sɔɔl nba tur linba, nan Ner bija Abner nba tur linba, nan Seruya bija Joab nba tur linba, nan linba kur ki niib tur Yennu, a bii dia kii tuun toona, jiantu nasaakak na ni.

Ki jiin Liifai teleeb toona po

²⁹ Is-har yaaboona nba tee Kenania nan u bonjai nae, ki bi din turib baatutoonn, nammee din tuu sɔbin gbant, ki bia bu Israel teeb maan.

³⁰ Ki Hebronn yaaboona tee Hasabia nan u nikpiimm, ki bi tee tusir nan kobii njanlore, ki tee nijaana, nammee din gorii Yenjiantii maan nan bat na maan, nan maan nba kur be Israel tij ni, ɔɔɔɔdann mɔkir yonbaa po na. ³¹ Jeria din tee Hebronn yaaboonsaakar. Kpanbar Defid nba din dii naan, li bina piinna nie, ki bi din fiit la Hebronn yeeja njaak, ki la nan kunkɔnkɔn-jaana nyii naakuuk na ni, ki kɔɔ Jaser, ki li be Gilead yent ni. ³² Jeria nan u nikpiimm kur din tee niib tusaa njanlee nan kobii njanlore, ki saa fit tun toona kur, ki tee njei saakab. Ki kpanbar Defid din gannib a bii be Rubenn booru ni, nan Gaad booru ni, nan Manase booru bɔkir nba be ɔɔɔɔdann mɔkir yondo po na, kii namii Yenjiantii maan nan bat njaamaan kur.

Ki jiin kunkɔnkɔnna toona bokit po

²⁷ Israel teeb saakab sana na nan bi naakuut saakab nan kunkɔnkɔnna saakab nba din dia tingbour na toonae na. Njaarik kur, binn nɔɔɔ ni, jab tusaa piinlee nan njanlae din tuu be toona ni ki gaan leeb koonn koonn. Ki saakab nba njaarikitirib na mun gaan leeb njaarik kur.

²⁻¹⁵ Saakab nba nae din tuu tuun njaarik kur ni:

Sinsinn njaarik saakɔɔ din tee Jasobeam-e, ki u tee Sabdiel bija, ki nyii Peres naakuuk ni, ki Peres naakuuk nyii Juda booru ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaarik nba pukin munlee tee Dodai yar, ki u tee Ahohi yaaboonn. Ki Miklof tee wunba waa u paak. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Ki njaariki njanlaa ni tee Benaya yar, ki u tee manntɔɔ Jehoyada bija, njeɔe din tee nijaana piintaana saakɔɔ, ki u bija Amisabad gaar u setu. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanla ni tee Asahel yar, ki u tee Joab naa bik, ki u bija Sebadia gaar u setu. U koonn tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanmu ni tee Samhuf yar, ki u tee Is-har yaaboonn. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanloob ni tee Ira yar, ki u tee Ikes bija, ki nyii Tekoa. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanlore ni tee Heles yar, ki u tee Efraim booru ni nirɔ, njan nyii Pelonn. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanin ni tee Sibekai yar, ki u nyii Husa doo ni, njan tee Sera naakuuk nba nyii Juda booru ni na nirɔ. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki njanja ni tee Abieser yar, ki u nyii Anatof, ki li be Benjaminn booru yent ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki piik ni tee Maharai yar, ki u nyii Netofa. U din nyii Sera naakuuk nie. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki piik nan yenn ni tee Benaya yar, ki u nyii Piratonn ki li be Efraim booru yent ni. U koonn din tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Njaariki piik nan njanlee ni tee Heldai yar, ki u nyii Netofa, (u din tee Otniel yaaboonne), ki u koonn mun tee jab tusaa piinlee nan njanla.

Ki jiin Israel booru saakab po

¹⁶⁻²² Sana nba nae tee Israel booru piik nan njanlee na tɔɔɔɔndamm:
tr tc1startBooru tc2startTɔɔɔɔndaanɔ tr tc1startRubenn tc2startElieser, ki u tee Sikri bija; tr tc1startSimeonn tc2startSefatia, ki u tee Maaka bija; tr tc1startLiifai tc2startHasabia, ki u tee Kemuel bija; tr tc1startAarɔnn tc2startSadok; tr tc1startJuda tc2startElihu, ki u tee kpanbar Defid ninja; tr tc1startIsakar tc2startOmri, ki u tee Maikel bija; tr tc1startSebulunn tc2startIsmaya, ki u tee Obadia bija; tr tc1startNaftali tc2startJeremof, ki u tee Asriel bija; tr tc1startEfraim tc2startHosea, ki u tee Asasia bija; tr tc1startManase tc2startyonbaa po bɔkir Joel, ki u tee Pedaya bija, tr tc1startManase tc2startyondo po bɔkir Ido, ki u tee Sekaria bija; tr tc1startBenjaminn tc2startJaasiel, ki u tee Abner bija; tr tc1startDann tc2startAsarel, ki u tee Jeroham bija;

²³ Kpanbar Defid din ki kan naasinpaaŋ nba ki baar bina piinlee na nikanti, kimaan Yennu din senn mɔsonn nan u saa te Israel teeb n pɔt nan ŋmaabira nba be sanpaapo nae. ²⁴ Ki Joab, wunba naa tee Seruya na din piin ki kaan nikant, ŋaan u din ki gbenn kaawa. Ki Yennu dat Israel teeb tuba, nikant na paak, li paak, niib na munn kann din ki sɔb teen kpanbar Defid gbounsaakauk ni.

Ki jiin saakab nba din gorii naan mɔkint paak na po

²⁵ Niib nba din tee saakab ki gorii naan mɔkint paak na sanae na:

Asmafef, wunba tee Adiel bija nae din gorii tiat diit nba be naan ŋaak,

ki Jonatann, wunba tee Yusia bija na gorii tiat diit nba be digbangberja nan li digbanbis ni, tiŋ na kur po.

²⁶ Ki Esri, wunba tee Kelub bija na gorii kpaant toona paak.

²⁷ Ki Simej, wunba din nyii Rama na, gorii daan tilɔɔna kpaant.

Ki Sabdi, wunba din nyii Sefam na, gorii tilɔɔna daan toona paak.

²⁸ Ki Baal Hanann, wunba din nyii Geder na, gorii kpai saanii nan tilontii nba be yonbaa po kunkonbis po na.

Ki Joas mun gorii olif tiinii kpan diit.

²⁹ Ki Sitrai, wunba nyii Saronn na din gorii bonkobkpaarii nba kpaar bonkobit, Saronn paanu ni na.

Ki Safat, wunba tee Adlai bija na din gorii bonkobkpaarii nba kpaar bonkobit baat ni na,

³⁰ Ki Obil, wunba nyii Ismael booru ni na din gorii binba kpaar laagumiinba na.

Ki Jedeya, wunba nyii Meronof na din gorii binba kpaar bonii.

³¹ Ki Jasis, wunba nyii Hagar booru ni na, din gorii binba kpaar pei nan buunii.

Ki jiin Defid kpaanteeb po

³² Jonatann, wunba tee kpanbar Defid baa waar na din tee kpaantɔɔ nba mɔk yame, ki bia tee gboun-sɔbɔɔ. Ki Jehiel, wunba tee Hakmoni bija na din tuu tumii kpanbar na bonjai. ³³ Ahitofel-e din tuu tee kpanbar kpaantɔɔ; ki Husai, wunba nyii Ark na din tee kpanbar na yɔɔk nan u maaruk. ³⁴ Ahitofel nba din kpo na poor poe, ki Abiatar nan Jehoyada, wunba tee Benaya bija na, ji din teen kpanbar na kpaan teeb. Joab-e din tee kunkonkonna saakɔɔ.

Ki jiin Yenjiantu ŋasaakak na maanu po

28 Kpanbar Defid din tun yiin Israel saakab kur, a bin taan Jerusalem: ŋamme tee saakab nba gorii booru kur paak, nan saakab nba gorii tingbour na toona paak, nan saakab nba gorii naakuut paak, nan saakab nba gorii mɔkint nan bonkobit nba tee kpanbar nan u bonjai yar, ki pukin kpanbar ŋasaakab kur nan kunkonkonna saakab nan nijaana kur, ki bi taan leeb Jerusalem.

² Kpanbar Defid din fiir set bi tɔɔnne ki yet a, “N naa waas nan n niib, gbiintir ki turin. N loon ki n maa ŋaake ki lii tee ti Yomdaanɔ Yennu mɔlor lakir nba tee u taakpakitir na dindɔɔboor. N teen siir nan min maa ŋaak ki baakɔwa, ³ ŋaan Yennu maŋ betin a min kaa saa maa ŋaak ki turɔ, kimaan n tee kunkonkonnɔe, ki kpil niib bonchiann. ⁴ Timm Israel teeb Yomdaanɔ Yennu-e gannin n baa ŋaateeb ni, a min nan n yaaboonae saa dia Israel teeb nan yoo nba kaa gbennu. U din nyinn Juda boorue a bii tee tɔɔndamm, ki Juda ŋaak ni ki u gann n baa ŋaateeb. ŋaak na teeb kura, ŋaan u par din peen nan wun gannin ki teenin Israel teeb kur kpanbar. ⁵ Yennu turin bonjai bonchiann; bi kur maŋ, ŋaan Yennu gann Solomon-e a wuu tee daanɔ nba saa di Israel naan nba tee ŋɔɔ Yennu yar na.

⁶ “Yennu betin a, ‘A bija Solomon-e saa maa n ŋaak. N gann ŋɔɔe ki u sii tee n bik, ki n mun tee u baa. ⁷ N saa te ki u naangbour n wei, li-i tee ki u dia n wannu nan sennu nan waa diar mɔtana bianjinba na.’

⁸ “Li paak, n niib, i be Yennu nan Israel teeb kur tɔɔnne na. N beeri maa yii saak i Yomdaanɔ Yennu sen-nii nba ki u wannit na fanu, ki lin te ki i fit kɔɔ tinŋarj na ni yoo kur, ki tan gaan tur i yaaboonae nba saa wei poor na.”

⁹ Ki Defid yet Solomon a, “N bija Solomon, n beera nan ii mi a baa Yennu, kii jiantirɔ nan a par munn nan a yan kur. U mi ti dudukit nan taa loon linba kur. Fi-i baar u boor, u saa gaarawa, ŋaan fi-i turɔ kpinkpaar, u saa nyikae fas fas. ¹⁰ Li ŋan ki fan bann nan Yennu-e ganna, a fan maa u kasii ŋaak. Li paak, ii wakii ki maa nan parcheenn.”

¹¹ Defid din wann u bija Solomon bianjinba ki u saa maa Yennu ŋasaakak na, nan li tiat binbeboor, nan dileet nba pukin, nan Kasii yaa Kasii Boor, siaminba ki Yennu sii nyikin chabin yanbɔmm. ¹² U bia din turɔ lora nba kur ki u mɔk u dudukit ni, ki jiin dindont nan diit nba kur lintir, nan diit nba ki Yennu ŋaatiat nan piinii nba ki bi teen Yennu na sii bi li ni. ¹³ Defid bia din wannɔ bianjinba ki u saa taan mannteeb nan Liifai teeb ki wannib baa tuu sii tuun bi toona bianjinba, Yennu ŋasaakak na ni, nan baa bia sii ŋamii Yenjiantu toontunbona bianjinba. ¹⁴ Defid din wann salimpeena nan salimmɔna bianjinbae ki bi saa jii ki ŋamm jiantu toontunbona maŋ, ¹⁵ nan bianjinba ki bi saa jii ŋamm fitir kur, nan fitsenta, ¹⁶ nan salimpeena teebula, nan salimmɔna teebula nba ki bi tuu saa jii boroboro kuna ki paan li paak ki tur Yennu. ¹⁷ U bia din wannib baa saa jii salinŋana ki li yab bianjinba, ki ŋamm li diitmɔyarii nan senii nan boba, nan baa bia saa jii salimpeena nan salimmɔna ki li yab bianjinba ki ŋamm senii, ¹⁸ nan baa bia saa jii salinŋana ki li yabint tee bianjinba ki ŋamm binbintir nba ki bi sii dia bonnunubit ki jokin muu li paak. U din wannib baa saa teen bianjinba ki nan salima toruk ki tur bona nba mɔk kpinkpant ¹ nba lat Yennu mɔlor lakir na paak. ¹⁹ Kpanbar Defid din yet a,

¹ Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mɔk kpinkpant.

“Linba na kur tee ηmakita nba ki Yennu mɔŋ din wan-nime ki n sɔb.”

²⁰ Kpanbar Defid din ηamm yet u bija Solomonn a, “Ti wakii ki chee a par. Piint toonn na kii tuun, ki daa te sɔɔ gɔi-ani, ki ti Yomdaans Yennu nba ki n jiantirɔ na sii be nana. U kan nyikaani, ηaan u sii be nana nan faa tan saa gbenn jiantu ηasaakak na paak toona. ²¹ Manteeb nan Liifai teebe yen toona nba sii tuun Yennu ηasaakak na ni. Toontunna be, ki sɔɔ kur fit tuun toonn nba ki u tumii, ki teen siir nan bin somma; saakab nan niib na kur be a nuu ni.”

Ki jiin piinii nba ki bi saa jii maa Yennu ηasaakak na po

29 Kpanbar Defid din yet niib na kur a, “N bija Solomonn-e tee daans nba ki Yennu gannɔ, ηaan u pɔta ki daa ki mɔk yami. Toonn nba tee lin tun na paar bonchiann, kimaan ηasaakak na ki tee nisaarik yar kaa, ηaan li tee ti Yomdaans Yennu yare. ² N yabir bonchiann ki lon tiat nba saa maa Yennu ηasaakak nawa, li salimmɔna, nan salimpeena, nan kutmɔnt, nan kutlaana, nan taabii, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan tanjabirkara, nan tanpeena, nan tanbooru kur, ki li yab bonchiann. ³ Maa lek lon linba na, ηaan n bia nyinn salimpeena nan salimmɔna n tɔŋ jafaa ni ki pukin, kimaan n mɔk lomm nan Yennu ηasaakak na paak. ⁴ N tur salima nba ηan, kuna tusaa kobik, nan salimpeena kuna tusaa kobii ηanlee nan piinna, a lin jii ηamm Yennu ηasaakak dikpina, ⁵ nan salimmɔna nan salimpeena nba ki toontunna saa jii ki nan bona. I ηmee mun teen siir nan wun jii u piinii ki tur Yennu dinna?”

⁶ Nanne ki naakuut saakab, nan booru na saakab, nan kunkɔnkɔnna saakab, nan saakab nba gorii kpanbar mɔkint na, tur nan bi para kur. ⁷ Bi din tur linba nae, a lin maa Yennu ηasaakak, salimmɔnkuna tusaa kobik nan piinlore, nan salimpeenkuna tusaa kobii ηantaa nan piinna, nan kutmɔnt kuna tusaa kobii ηanloob nan piinlee, nan kutlaana tusbamm ηantaa nan kobii ηanna. ⁸ Binba din mɔk tanbinyinyira nba daauk paar na din jii tur wunba gorii Yenjiantu ηasaakak likiriie, ki bi yiu Jehiel, ki u tee Liifai booru, ki nyii Gersonn naakuuk ni na. ⁹ Niib na din tur nan bi para kure, ki mɔk parpeenn, linba ki bi tur Yennu ki li yab na paak. Kpanbar Defid mun bia din kпамme.

Bianjinba ki Defid pak Yennu

¹⁰ Niib na kur tɔɔnne ki kpanbar Defid din pak Yennu, ki yet a, “Yennu nba tee ti yeeja Jakɔb Yomdaans na, dontir tee a yare mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹¹ Yennu, fine tee Yenjaann, ki mɔk yiikoo, ki a baakir yab, ki a mɔk nyannu nan ηant bonchiann. Fine yen tingboun nan sanpaak kur, ki tee kpanbar gbenjir nba dia bona kur. ¹² Mɔkint nan sanηann kur nyi a boore, ki a dia bona kur nan a paŋ nan yiikoo; ki a fit dont nirɔ ki u tee nijaann, ki mɔk paŋ. ¹³ Mɔtana, Yennu, ti teena niipoouk, ki dontir a sann nba tee baakir na.

¹⁴ “Min nan n niib kan fit tura siari, kimaan bona kur tee piinii ki nyii a boor, ki ti jiin tura linba tee a yara.

¹⁵ Yennu, a mi nan ti manfoor na ni, ti tee nan saamm nae tingboun na ni, nan ti yeejamm nba din tuu tee na. Ti tee nan yunyun nba tuu gar nae, ki ti kan fit lɔk kuumi. ¹⁶ Ti Yomdaans Yennu, ti baar nan mɔkint na kur, a tin maa a jiantu ηaake ki baakit a kasii sann, ηaan li kur lek nyii a boor nie, ki bia tee a yar. ¹⁷ N mi nan fin Yennu bikint sɔɔ kur par, ki mɔk parpeenn nan binba mɔk binbenjaj. Bona nba na kur, n tura nan n par kur nan barmɔniie, ki mɔtana n jii la parpeenn nba ki niib na mɔk nan baa tura bi piinii nan bi para kur nawa. ¹⁸ Yennu nba tee ti yeejamm Abraham nan Aisak nan Jakɔb Yomdaans na, ηaant ki lomm na booru-ii be a niib para ni mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki te ki bii mɔk mɔsaku nana. ¹⁹ Turin n bija Solomonn par nba ki u sii loon wuu saak sennu nba ki a turit na nan u par kur, ki bia maa ηasaakak nba ki n teen siir nanna.”

²⁰ Tɔn, ki Defid yet niib na kur a, “Pakin i Yomdaans Yennu.” Nanne niib na kur pak ki dont Yennu, wunba tee bi yeejamm Yomdaans Yennu na, ki baa fabin tij ni ki tur Yennu baakir, ki bia tur kpanbar na baakir.

²¹ Laa yent sanyɔk, ki bi baar nan bonkobit ki mann marun ki tur Yennu, ki bia turɔ mujoonu marun: naajai tusir, nan pejai tusir, nan pegana tusir, nan bonnyunyuut Yenpiinii, nan Yenpiinlia nba be kur, ki li jaŋ Israel teeb kur paak. ²² Li daar bi din mɔk parpeenn bonchiann ki dii ki bia nyuu Yennu tɔɔn.

Bi din mɔknt taar munlee-e nan Solomonn-e tee kpanbar. Yennu sannie ki bi din mɔknt kpan u paak nan ηɔɔe tee bi kpanbar, ki bia mɔknt kpan Sadok paak ki u tee bi manntɔɔ. ²³ Tɔn, ki Solomonn ji gaar u baa Defid seenu ki tee kpanbar, nan Yennu nba wann bianjinba na. U din tee kpanbar nba laat nyannue, ki Israel teeb kur saak u mɔb. ²⁴ Kunkɔnkɔnna saakab kur, nan ni-jaana kur, nan kpanbar Defid bonjai kur, din sat mɔb nan bi saa sikin bi mɔŋ kii waa kpanbar Solomonn. ²⁵ Yennu din te ki Israel teeb kur tiin Solomonn, ki baakitɔ ki gar kpanbara nba tuu diab nawa.

Ki jiin kpanbar Defid kuun po

²⁶ Defid, wunba tee Jese bija na din dii naan ki dia Israel teeb ²⁷ bina piinna. U din kar Hebronn bina ηanlore-e, ki kar Jerusalem bina piintaa nan ηantaa. ²⁸ U din tan kpetewa ki kpo. U din dii manu u manfoor ni, ki mɔk mɔkint, ki bia la baakir niib boor; ki u bija Solomonn-e din gaar u setu ki dii naan. ²⁹ Kpanbar Defid bisin ni ki tan tuu u kpetuk labaar sɔb Yennu sɔkiniinba bantaa na gbant ni, ηamme tee Samuel nan Natann nan Gaad. ³⁰ U labaar maŋ want waa din dia doo bianjinba, nan waa paar bianjinbae, nan linba kur baarɔ, ki bia baar Israel teeb nan digbana nba kur kpiab.

2 Barkperii

Ki jiiin 2 Barkperii gbouŋ na po

Gbouŋ na tukin ki beerit Israel naan yent nan Juda naan yent poe. Barkperii gbounsinsinn nan Barkperii gbouŋ ŋanlee na din tee gboun-yemmire, ki bi tan bɔkit ki li tee gbant ŋanlee. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe 2 Kronicils.

Bianjinba ki kpanbar Solomonn miar Yennu yanfoon po (1 Kpanbara 3.1-15)

1 Solomonn, wunba tee kpanbar Defid bija na din dia Israel tingbouŋ ki ŋmakitir fanu, ki u Yomdaano Yennu teen piisin u paak, ki te ki u naangbouŋ kpai.

2 Kpanbar Solomonn din pak nan Israel teeb nba tee kunkɔnkɔnna saakab ki gorii niib tusir tusir nan kobik kobik, nan barbuura, nan Israel booru saakab, nan naakuut saakab nan nilee nba be Israel tiŋ ni, **3** a bin wei u poor, ki bin saan Gibeonn, kimaan Yennu lanbouŋ nba ki ŋɔɔ Yennu toontunna Moses ŋammir kunkoouk paak na din be leŋe. **4** Yennu mɔlor lakir na din be Jerusalem-e. Li din be lanbouŋ nba ki kpanbar Defid din chaan, yoo nba ki u nyii nan mɔlor lakir maŋ Kiriaf Jearim ki baar nann na nie. **5** Kutmɔnt binbintir nba ki Besalel, wunba tee Uri bija, ki u yeeja tee Hur na din ŋammir na mun din be Gibeonn-e, Yennu lanbouŋ na tɔɔnn. Leŋe ki kpanbar Solomonn nan niib na kur din jiantir Yennu. **6** Kpanbar Solomonn din saan Yennu lanbouŋ na boore, ki saa mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, kutmɔnt binbintir na paak, ki jiant Yennu. U din kpai bonkobit tusir ki joor muu li paak.

7 Li daar nyɔk ki Yennu dɔkit Solomonn paak ki yet a, "A loon bee ki man turani."

8 Ki Solomonn jiiin a, "A tun a lonchiŋ ki tur a toontunna, n baa Defid, yoo nba gar, ki mɔtana ki a te ki n set u seenu ni ki dii naan. **9** N Yomdaano Yennu, gbeent mɔsonn nba ki a sat ki tur n baa Defid na. Fine dinnin naan a mii dia niib nba yab ki kaa kann na. **10** Li paak, turimin yanfoon nan bannu nba ki n saa fit dia niib na. Nna-i kaa, n saa teen nlee ki dia a niburuŋ na?"

11 Ki Yennu yet Solomonn a, "A gann linba ŋana. A bo saa fit boin mɔkint koo likirii po, koo yudantuk po, koo a datai n kpo po, ki bia fit boi a maŋ manfofoouk po, ŋaan ki a boi yanfoon nan bannu po, a lin te ki a fit dia n niib nba ki n teena bi kpanbar na. **12** N saa tura yanfoon nan bannu, ki bia pukina gor nan likirii nan yudantuk, ki lin gar kpanbara nba dii a liik, nan binba saa wei a poor."

Ki jiiin Kpanbar Solomonn paŋ nan mɔkint po (1 Kpanbara 10.26-29)

13 Ŋanne ki Solomonn nyii Yennu lanbouŋ nba be Gibeonn, ki li tee Yenjiantboor na, ki saan Jerusalem. Leŋe ki u din saa dia Israel teeb. **14** U din mɔk taantorit tusir nan kobii ŋanna, nan taanjakitii tusaa piik nan ŋanlee. U din te yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanlia ni. **15** U naan yoo, salimpeena nan salimɔna din nyɔr Jerusalem nan tana nba nyɔr bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki tee nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. **16** Kpanbar na toontunnae din gorii ki ŋmakitir taanii nba nyi Musri nan Silisia ki kɔɔ u doo ni, **17** nan taantorit nba nyi Ijpt ki kɔɔ na. Ki bi din kɔi Hef nan Siria kpanbara taanii nan taantorit, ki taantoruk daauk tee salimpeenkuna piik nan ŋanŋmu, ki taamm daauk mun tee salimpeenkuna ŋanna.

Ki jiiin Yenjiantu ŋasaakak maanu siir teenu po (1 Kpanbara 5.1-18)

2 Kpanbar Solomonn din dukin nan wun maa ŋasaakak ki lii tee siaminba ki bi sii jiantir Yennu, ki bia maa u maŋ ŋaak. **2** U din gann jab tusaa piinlore, ki bi sii jikin tanmaabona, ki gann jab tusaa piinniin, ki bi sii koi tana jɔɔt ni, ki jab tusaa ŋantaa nan kobii ŋanloob tee binba sii gorii toontunna na.

3 Solomonn din tun toonii Taya kpanbar Hiram boor ki yet a, "Ŋaant ti lakin kii di daak nan faa din tuu be nan n baa Defid bianjinba ki din kɔɔ kpek taabii a wun maa u ŋaak na. **4** N yaa man maa ŋaake ki baakit n Yomdaano Yennu. Ŋaak na sii tee kasii boor nba ki min nan n niib sii jiantir Yennu-e, ki jikit bonnunubit ki jokin, siaminba ki ti sii teeno kasii boroboro yoo kur na, leŋe ki ti sii teeno mujoonu Yenpiinii sanyɔk ni nan daajoouk kur, nan li foon daar kur, nan ŋmaapaan jaamm kur, nan kasii daa kur, ki baakit ti Yomdaano Yennu. U wannit a tii dia sennu maŋ yoo kur. **5** Ŋaak nba ki n yaa man maa na, li sii yab bonchiann, kimaan Yennu tee Yenjaann ki gar yennii nba be. **6** Soɔ kan fit maa ŋaak ki tur Yennu, kimaan sanpaak nan sanpagbant yabint ŋaan u kan fit kɔɔ li ni. Ki maa yaa n maa Yenjiantu ŋasaakak na, li tee siaminba ki n sii jokin

bonnunubite ki teen. ⁷ כֹּחַ, turimin nirɔ nba mɔk yan ki saa fit jii salimmɔna nan salimpeena nan kutmɔnt nan kutlia ki tun nann toonn, ki bia jii gungunbɔnwuwur nan gungun-mɔnwuwur nan gungun-mɔnɔ ki luur. Li daanɔ saa tun nan toontunna nba be Juda nan Jerusalem, ki n baa Defid din gannib nae. ⁸ N mi nan a jab na mi tichɔkɔ fanu, li paak, turimin kpek nan langberɔ nan naaseek taabii nba be Lebanonn. N teen siir nan man te n jab na n baar ki somm a yab ⁹ ki bin chɔk linba sii yab, kimaan ɔgak nba ki n yaa man maa na sii yab, ki bia ɔnan bonchiann. ¹⁰ N saa tura jeet nba saa dinn tichɔkɔ na, ki li tee dii nba ki bi dia tee boroboro baajii tusaa piinna nan ɔnanna, nan dimɔnii baajii tusaa piinna, nan tilɔkɔna daan galint tusaa kobik, nan olif tiinii kpan ^I galint tusaa kobik.”

¹¹ Kpanbar Hiram din jii Solomonn gbouɔ ki yet a, “Kimaan Yennu nba loon u niib na paak, ki u teena bi kpanbar. ¹² Pakin Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, wunba nan sanpaak nan tiɔ. U tur kpanbar Defid bik nba mɔk yanfoon, ki gbee nan bannu nan subinii, ki u dukin nan wun maa ɔgak ki tur Yennu, ki bia maa u mɔnɔ ɔgak. ¹³ N jikit nuu toontunɔ nba sub, ki bia mi toonn fanu, ki bi yiu Hiram na, ki teena. ¹⁴ U naa nyii Dann booru nie, ɔnan ki u baa nyii Taya. U tumii waa saa jii salimmɔna koo salimpeena koo kutmɔnt koo kutlia koo tana koo taabii ki ɔnam bonawa. U bia saa fit jii gungunbɔnwuwur koo gungun-mɔnwuwur koo gungun-mɔnɔ koo chabɔnann, ki tun nann toonn. U saa fit kpeer ki bia jab ninnauɔ nba kur ki bi turɔ. Njaant ki wun tun nan a nuu toontunna na, ki bia kii tuun nan binba din tuun ki teen a baa Defid na. ¹⁵ Li paak, a ji turit boroboro dii nan dimɔnii nan daan nan olif tiinii kpan nba ki a sat mɔb nan a saa turit na. ¹⁶ Ti saa chɔk kpekii nba be Lebanonn kunkona ni, ki a loon na kur. Ti saa taanire ki lor ki paanir mɔkgberɔ paak, ki lin pukit saan ɔkpa. Leɔe ki a saa jii daat marɔ ki saan nann Jerusalem.”

Baa piin Yenjiantu ɔsaaakak na maanu bianɔnba

(1 Kpanbara 6.1-38)

¹⁷ Kpanbar Solomonn din kan boorganu nba be Israel tiɔ ni na nikant, ki li naan nan nikant nba ki u baa Defid din kan na. Boorganu jab din tee tusaa kobik nan piinɔmu nan ɔntaa nan kobii ɔnanloob. ¹⁸ U din gann jab na ni tusaa piinlore a bii jikit ɔgak na maanu tiat, ki gann tusaa piinniin a bii koi tana ɔkɔ ni, ki tont jab tusaa ɔntaa nan kobii ɔnanloob na, a bii gorii toontunna na, ki toonn-ii tuun.

³ Ki Kpanbar Solomonn maa Yenjiantu ɔsaaakak na Moria kunkonn nba be Jerusalem na paak, ki tee siaminba ki Yennu din ɔkɔt u baa Defid paak na. Leɔe din tee Jebus booru nirɔ nba ki bi yiu Arauna na jarike. ² U din piin maanu, u naan bina ɔnanna ni, li ɔnmaarii ɔnanlee, daanɔnanlee daare. ³ ɔsaaakak marɔ fi-akir ɔkɔnt tintann paak din tee taakaabii piintaa, ki yarin taakaabii piik. ⁴ Li naakutok din yarin taakaabii piik, ki ɔgak na sanpaapo ɔkɔnt tee taakaabii piik. ^{II} Bi

I Olif tiinii kpan ɔnan, ki li daauk bia paar.

din taan salimae ɔgak na ɔkɔk ni kur po. ⁵ Bi din kpaak kpek taabiie ki ɔkɔk ɔgak na ɔkɔk ni dikpina kur, ki taanir salinɔnna, ki nan kaatii nan jarit salima na paak. ⁶ Kpanbar na din ɔnam Yenjiantu ɔsaaakak na, ki li ɔnan bonchiann nan burchintana, nan salima nba ki u nyii nann Parfaim tiɔ ni. ⁷ U din jii salimae ki taan ɔgak na dikpina, nan li ɔkɔka, nan li tammɔi, nan li gana paak. Nu u toontunna na din nan bona nba mɔk kpinkpante ^{III} ki tabin dikpina na paak. ⁸ Li ɔkɔk ni di-iuk nba ki bi yir Kasii yaa Kasii boor na ɔkɔnt din tee taakaabii piike, ki yarin taakaabii piik, ki li tee ɔsaaakak na yarimu kur. U din jii salinkuna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobii ɔnanlee nan piinɔmu nawa, ki taan Kasii yaa Kasii boor dikpina na, ⁹ ki jii salima ki li yabint tee nan ɔkɔrik gbinn na, ki ɔnamir kpai, ki bia taan li sanpaapo diit na nan salima.

¹⁰ Kpanbar na din te ki u nuu toontunna na jii kut ki ɔnamir bona nba mɔk kpinkpant banlee, ki ɔkɔrib salima, ki ɔkɔk Kasii yaa Kasii boor. ¹¹⁻¹³ Ki bi see leɔe ki kpia leeb ki tor tammɔb. Ki yenɔkɔk kur mɔk kpinkpant ɔnanlee, ki kpinkpouɔ kur ɔkɔnt tee taakaabii ɔnanlee nan waan, ki bi kpinkpant ɔkɔbit diiuk na sinsuuk ni ki siit leer, ki bia tant, ki tuu dikpina na, ki li kur taan tee taakaabii piik. ¹⁴ Chinchenn nba din ɔkɔk ki ɔkɔk Kasii yaa Kasii boor na, bi din jii chabɔnanne nan chablia, ki jii gungunbɔnwuwur, nan gungun-mɔnwuwur, nan gungun-mɔnɔ, ki luu bona nba mɔk kpinkpant na li paak.

Ki jii kutmɔnt toota ɔnanlee na po

(1 Kpanbara 7.15-22)

¹⁵ Kpanbar na din maa toota ɔnanlee, ki sennir Yennu ɔsaaakak na ɔkɔk, ki yenn kur ɔkɔnt tee taakaabii piik nan ɔnanlore, ki li yur ɔkɔnt tee taakaabii ɔnanlee nan waan. ¹⁶ U din nan bona nba naan jarit, nan linba naan tiik ɔkɔk na, toota na yur paak. ¹⁷ U din senn toota na Yenjiantu ɔsaaakak tammɔb kpɔɔ. Linba din be niidiitu po na sann tee Jakinn, ki linba mun be ni-igay po na sann tee Boas.

Ki jii Yenjiantu ɔsaaakak na tiat po

(1 Kpanbara 7.23-51)

⁴ Kpanbar Solomonn din jii kutmɔnte ki maa maruɔ binbintir, ki li ɔkɔnt tee taakaabii piik piik loka na kur po, ɔnan dokii taakaabii ɔnanɔmu. ² U bia din jii kutmɔnt ki maar nyunbuuk bonkunkunn, ki li sumii taakaabii ɔnanlee nan waan, ki yarin ɔkɔk ni taakaabii ɔnanɔmu, ki loka ni yarin taakaabii piik nan ɔnanɔmu ki lint. ³ Bi din nan naajai ninnauɔ, ki lint buuk na guunii ɔnanlee. ⁴ Nyunbuuk na din ɔkɔ kutmɔnt naajai piik nan banlee paake, bantaa din tor bi numm niigay poe, ki bantaa tor yonbaa po, ki bantaa tor ni-idiitu po, ki bantaa tor yondo po. ⁵ Nyunbuuk na kpakiiu din tee nan niibifoouk ɔkɔnt nae, li mɔgbana din naan ɔkɔ yare, ki yat paapo nan tipuuk nba tuu yit bianɔnba na. Nyunbuuk na din saa fit ɔkɔ nan galint

II Siab yaa li tee taakaabii piinloobe. III Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ɔnan mɔk kpinkpant.

tusaa piik nan njanjmu nawa. ⁶ Bi bia din njam kut-sont piik, a bii dia kii wu bonkobit nant nba ki bi saa joor muu ki li tee maruj yar na, ki senn kutsont njanjmu nasaakak na niidiitu po, ki senn kutsont njanjmu niiganj po. Nyun nba din be buuk na ni din tee mannteeb nae-ii dia kii wu bi mɔk.

⁷⁻⁸ Bi din njam salima fitsenta piike, nan sennu nba wann bianjinba na, nan teebula piik, ki kɔk sennir nasaakak na ni, ki senn fitsenta njanjmu niidiitu po, ki bia senn fitsenta njanjmu niiganj, ki senn teebula njanjmu niidiitu po, ki bia senn njanjmu niiganj po. Bi bia din njam salima senii kobike, ki bi sii dia mii.

⁹ Bi din njam kɔk ni dindonjouk, ki li tee mannteeb yar, ki bia njam nanyer po dindonjouk. Gana nba din be dindonjot sinsuuk ni na, bi din taanir kutmɔnt.

¹⁰ Bi din senn nyunbuuk na Yenjiantu nasaakak na niidiitu po lɔtik nie.

¹¹⁻¹⁶ Huram mun bia din njam boba nan sofira nan senii. U din gbenn bona nba ki u sat mɔb ki tur kpanbar Solomonn nan u saa njam ki tur nasaakak na. Li din tee:

toota njanlee,
nan li yura njanlee nba naan senii, ki tɔk toota na paak,
nan kut jarit nba ki bi luu ki paa toota yura paak,
nan kutmɔnt kɔkna kobii nanna, ki li kur tɔk chaabii njanlee-lee, ki lint toota na yura paak,
nan torit piik,
nan tatilanmanbana piik,
nan nyunbuuk,
nan naajai ninnant piik nan njanlee nba ki nyunbuuk tɔk li paak na,
nan boba nan sofira nan diitmɔyarii.

Huram, wunba tee nuu toontunna saakɔk nae, din jii kutmɔnt nba ki bi njamir ki nan bona nba na kur, nan kpanbar Solomonn nba din wann a wun njamir, ki bii diar Yenjiantu nasaakak ni bianjinba na.

¹⁷ Kpanbar na din te ki bi njam li kur, saauk boor nba be Sukof nan Sereda sinsuuk ni, kɔkɔdann mɔkir baauk ni nae. ¹⁸ Bi din njam bonlorja bonchiann leŋ, ki bi sɔk din kan fit bikin ki la kutmɔnt nba ki bi jii njam bona marj yabint nba tee.

¹⁹ Kpanbar Solomonn din jii salimae ki njam bona nba be Yenjiantu nasaakak na ni: li maruj binbintir, nan teebul nba ki bi paa boroboro ki teen Yennu, ²⁰ nan fitsenta, nan salinjana fita nba ki bi sii dia jokin Kasii yaa Kasii kɔkɔn, nan sennu nba wann bianjinba na, ²¹ nan tipuuk bonnankara, nan fita nan babitii, ²² nan fita bonjmakint-kara, nan senii, nan sipiat nba sii tee bonnunubit li ni, nan tatilaat nba sii jikin mu-sankɔkna. Bi din jii salinjanae ki nan linba na kur. Yenjiantu nasaakak na nanyer po gana, nan Kasii yaa Kasii boor gana na, bi din taanir salimae.

⁵ Kpanbar Solomonn nba din tun Yenjiantu nasaakak na toona ki gbenn yoo nba, ki u ji jii bona nba ki u baa Defid din jii tur Yennu na, ki kɔk Yenjiantu nasaakak na ni: li salimpeena, nan salimmɔna nan bona nba kur be.

Bianjinba ki bi baar nan mɔlor lakir na ki kɔk nasaakak na ni

(1 Kpanbara 8.1-9)

² Ki kpanbar Solomonn tun yiin Israel booru saakab nan naakuut saakab a bin taan Jerusalem, ki saan Defid doo nba tee Sayɔnn na ki be Jerusalem marj na, ki jii Yennu mɔlor lakir na ki kɔk nasaakak na ni. ³ Ki bi kur tikir Lanbont Jaamm na yoo. ⁴ Israel saakab na kur nba din tikir yoo nba, ki Liifai teeb wokit Yennu mɔlor lakir na, ⁵ ki saan nann nasaakak na boor, ki mannteeb nan Liifai teeb na bia chaat Yennu lanbouj nan li bona kur, ki saan nann nasaakak na ni. ⁶ Kpanbar Solomonn nan Israel teeb kur din taan leeb mɔlor lakir na boor, ki kɔt pei nan nei bonchiann ki mann maruj. ⁷ Ki mannteeb na ji jii mɔlor lakir na ki kɔk nasaakak na ni, ki saa sennir Kasii yaa Kasii boor, ki li be bona nba mɔk kpinkpant na ^I lɔk ni. ⁸ Bona marj kpinkpant din lat piin mɔlor lakir nan daat nba ki bi tuu soor ki jii nawa. ⁹ Dasoorkara na nba din fɔk bianjinba na, nirɔ-i set kpi-an Kasii yaa Kasii tammɔb nae ki u saa lar, njan wuu fɔkit u kan lari. Daat marj bia daa be leŋ nan dinna. ¹⁰ Siar din kaa mɔlor lakir na ni ki pukin tanpatlai njanlee nba ki Moses din kpeen Sainai kɔk boor na, siaminba ki Yennu din lor nan Israel teeb, yoo nba ki bi nyii Ijijit ki baat na.

Ki jiin Yennu marj yentchiŋ po

¹¹ Mannteeb na kur din seet Kasii na boore. Mannteeb nba din be leŋ na din njam bi mɔŋe, ki li ki mɔk waa nyii koonn nba ni.

¹² Liifai teeb na yanyinna din tee Asaf nan Hemann nan Jedutunn nan bi bonjai nan bi nikpiimm, ki din lia tapeenii ^{II} ki saan set yondo po, binbintir na boor, ki faa duunii nan kɔna, ki mannteeb kobik nan piinlee peeb naatuna. ¹³ Ki naatunpebira nan yanyinna kur taan yomm ki yiin kunkɔyenn ki dontir, ki bia teen Yennu niipoouk. Bi din peeb naatuna nan duunii nan bonmumɔt nba kur be, ki leeb waa ki yiin ki dont bi kunkɔra ki piak Yennu, ki yeen a,
“Pakin Yennu man, kimaan u njan,
ki u lomm kaa gbennu.”

Tɔk, ki sanpagbouj gbee Yenjiantu nasaakak na ni. ¹⁴ Mannteeb na ji din ki fit tukin ki tun jiantii toona, kimaan sanpagbouj nba be nan yabint Yennu yentchiŋ ki gbee nasaakak na paak.

Bianjinba ki Solomonn pak maan ki tur niib na

(1 Kpanbara 8.12-21)

⁶ Nanne ki kpanbar Solomonn miar Yennu, ki yet a,
“Yennu, fine yet nan a sii be sanpagbouj nan bun-kɔn nie.

² Mɔtana, n maa nasaakak nba nane ki tura, siaminba ki a sii be yaayoo siiyoo.”

^I Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant. ^{II} Bi yi tiat marj “linenn”, ki li maakit gbanant.

³ Ki Israel teeb na kur see leŋ, ki kpanbar na ŋmant u numm ki tokinib, ŋaan miar Yennu piisin bi paak, ⁴ ki yet a, "Pakin timm Israel teeb Yomdaano Yennu nba din dia u moŋsonn nba ki u senn ki tur n baa Defid, yoo nba ki u din yet a, ⁵ 'Laa nyii yoo nba ki n din nyinn n niib Ijijit tiŋ ni ki tan tuu dinna na, n din ki gann digbansiar Israel tiŋ ni, ki li tee siaminba ki bi saa maa ŋasaakak kii jiantirimi, n bia ki gann soŋ a wun dia n niib Israel teebi. ⁶ Ŋaan moŋtana n ji gann Jerusalem-e, a bii jiantirin leŋ, ki bia gann fin Defid a fan dia n niib Israel teeb.'" "

⁷ Solomonn din ŋamm tukin ki yet a, "N baa Defid din dukin nan wun maa ŋasaakak, ki bii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu leŋ, ⁸ ŋaan ki Yennu yet a, 'A din moŋ moŋnii nan faa loon fan maa jiantu ŋasaakak ki turin na. ⁹ Ŋaan a kan ban maari. A tiŋŋ bijae tan saa maar; ŋoŋe saa maa n ŋasaakak maŋ.'

¹⁰ "Ti Yomdaano Yennu gbeen moŋsonn nba ki u senn nawa, ki moŋtana n gaar n baa setuwa ki dii Israel naan, ki bia maa ŋasaakak nba ki ti sii jiantir timm Israel teeb Yomdaano Yennu leŋa. ¹¹ N jii moŋlor lakir nba ki tanpatlai be li ni, ki tee linba ki Yennu din soŋ u moŋlor nba ki u din lor nan Israel teeb li paak na, ki soŋ ŋasaakak na niwa."

Ki jiin Solomonn Yenmiaru po

(1 Kpanbara 8.22-53)

¹² Toŋ, Solomonn din set Yennu maruŋ binbintir na boore, Israel teeb kur toŋon, ŋaan donn u nii ki miar Yennu. ¹³ Solomonn din ŋamm kutmoŋt binbintir nba ki bi see li paak ki piak maan na, ki bir ŋaak na dindonjouk sinsuuk ni, li foŋkint nan yarimu din tee taakaabii ŋanlee-lee nan waan, ŋaan dokii taakaabu nan waan. U din doo binbintir na paak, ki gbaan siaminba ki niib iur saa lau, ŋaan donn nii sanpaapo, ¹⁴ ki miar Yennu ki yet a, "Timm Israel teeb Yomdaano Yennu, yensau ji kaa sanpaapo nan tiŋ na ni, ki tee nan fin na. A dia a moŋlor nan a niib, ki bia wantib a lomm, yoo nba ki bi sak a moŋ nan bi para kur. ¹⁵ A dia a moŋsonn nba ki a din senn ki tur n baa Defid na, kimaan dinna a moŋbonn kur teen moŋniiwa. ¹⁶ Moŋtana, timm Israel teeb Yomdaano Yennu, ii dia a moŋsonleer nba ki a din senn ki tur n baa ki yet a nan yoo kur u yaaboonne sii yoŋ tee Israel teeb kpanbar, li-i tee ki bi yoŋ saak a moŋ nan waa din saak bianŋinba na. ¹⁷ Li paak, timm Israel teeb Yomdaano Yennu, a ŋaan ki bont kur n tun nan barmoŋnii nan faa din sat ki tur a toontunŋ Defid na.

¹⁸ "Ŋaan Yennu, a saa fit kii be nisaarii sinsuuk ni, tingbouŋ na paaka-a? Sanpaak na kur gbaa ki yarin jaŋ nan fii be leŋi, ki nlee ŋasaakak nba ki n maa na sii yarin ki jaŋani? ¹⁹ N Yomdaano Yennu, n tee a toontunŋe, gbiintir n miaru ki tun maa mei ki loon linba dinna na. ²⁰ Ii guu ŋasaakak na, yonnu ni nan nyoŋkur. A sat moŋ nan siaminba nae ki a niib sii jiantira, li paak, a gbiint ki turin yoo nba ki n tor numm ŋaak na paak ki meia. ²¹ A gbat n miaru, nan a niib Israel teeb miaru, yoo nba ki bi set tor ŋasaakak na po, ki miara; faa be a

ŋaak ni, Yendouŋ ni na, a gbat ti miaru ki nyik chab ti biit.

²² "Li-i tee ki bi yet a niro tun ki biir u soŋ, ki bi baar nan, a maruŋ binbintir boor ŋasaakak na ni, a wun por moŋ nan u ki biir siar, ²³ Yennu, faa be Yendouŋ ni na, a gbiint ki bu ki tur a daaba. A dat wunba moŋ biit na tubir, ki lin jaŋŋ, ŋaan nyik wunba moŋ moŋnii na.

²⁴ "Li-i tee ki a niib Israel teeb datai nyannib kimaan baa tun ki biira na paak, ki bi jen a boor, ki baar ŋasaakak na ni, ki meia nan sikin-n-moŋ, ki loon nyikin chab, ²⁵ faa be Yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru ki nyik chab a niib bi yanboŋmm, ki jen namm tiŋ nba ki a jii tur ŋamm nan bi yeejamm na ni.

²⁶ "Li-i tee ki a niib tun yanboŋmm ki biira, ki a soor saak, ki bi nyik bi yanboŋmm ki set tor ŋasaakak na po, ki meia nan sikin-n-moŋ, ²⁷ Yennu, faa be yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chab a daaba Israel teeb yanboŋmm, ŋaan wannib ki bin tun linba ŋan, ki a te saak n baa tingbouŋ na paak, tingbouŋ nba ki a tur a niib, ki li tee bi faar na.

²⁸ "Li-i tee ki kon baa tiŋ na paak, koo ki yiarloŋkara baar, koo ki woŋruk baar ki koor bonbuburit, koo ki naa-suut baar, koo ki datai wor a niib na, koo li-i taŋi tee yiarbiiuk, koo baatuk be bi sinsuuk ni, ²⁹ fan gbiint bi miaru. Ki li-i tee a niib Israel teeb na yeno set tor ŋaak na, ki donn u nii, ŋaan miara nan fabinii, ³⁰ fan gbat u miaru. Faa be a ŋaak ni, yendouŋ ni na, a gbiint bi miaru, ki nyik chabib. Fin soŋ mi soŋ kur par ni nba tee bianŋinba. A teen soŋ kur linba jaŋtiŋe, ³¹ a lin te ki a niib n saak a moŋ, ki choroŋma yoo kur nba ki bi be tiŋ nba ki a din tur ti yeejamm na ni.

³² "Li-i tee ki boorganu niro nba be digbangann banfoŋkira, ŋaan gbat a yabint nan a paŋ nba tee bianŋinba, nan faa kakii nan a toona bianŋinba, li daano-i baar ki miara ŋasaakak na ni, ³³ fan gbat u miaru. Faa be yendouŋ ni na, a gbiint u miaru, ki tun linba ki u loon, ki nibooru kur nba be tingbouŋ na ni saa banna, kii saak a moŋ, nan a niib Israel teeb nba tuun na. Ŋanne ki bi saa bann nan ŋasaakak nba ki n maa nae tee siaminba ki bi sii jiantira.

³⁴ "Li-i tee ki a yet a niib a bin saan kon nan bi datai, baa lek be siaminba kur, ŋaan set tor digbann nba ki a gann na po, nan ŋasaakak nba ki n maa ki tura na, ki miara, ³⁵ fan gbiint bi miaru. Faa be Yendouŋ ni na, a gbat bi miaru ki turib nyannu.

³⁶ "Li-i tee ki a niib tun biit ki tura -- soŋ poŋ kaa ki ki tun biiti -- ki a wutoor doo, ki a te ki bi datai kon nyannib, ki teemm yommii ki saan namm digbangann, digbann na-i lekii be banfoŋkira, ³⁷ ŋaan fan gbiint a niib miaru. Li-i tee ki bi be tiŋ maŋ ni, ki nyik bi yanboŋmm, ŋaan miara, ki fiit baa tun ki biir, nan baa tee moŋontont nan yanboŋdamm bianŋinba, Yennu, fan gbiint bi miaru. ³⁸ Li-i tee ki bi moŋ soŋ bi toonbiit paak nan barmoŋnii, tiŋ maŋ ni, ki set tor tiŋ nba ki a din tur ti yeejamm na, nan digbann nba ki a gann na, nan jiantu ŋasaakak nba ki n maa ki tura na ki miara, ³⁹ a gbiint bi miaru. Faa be a ŋaak ni yendouŋ ni na, a gbat bi mi-

aru kii mək ninbatinu bi paak, ki nyik chab a niib na bi yanbɔmm kur.

⁴⁰ “Yennu, ɲaant ki a ninbina-ii kpa a ti paak, ki bia gbiint taa meia nna na. ⁴¹ N Yomdaanɔ Yennu, fiit mɔ-tana nan a mɔlor lakir nba see a paɲ taar ni na, ki kɔɔ ɲasaakak na ni, kii be leɲ mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Teent piisin a mannteeb paak, nan toonn nba kur ki bi tuun, ki te ki a niib kur-ii mɔk parpeenn, kimaan faa ɲan ki turib na paak. ⁴² N Yomdaanɔ Yennu, a daa yêen kpanbar nba ki a gannɔ na. Tiat lomm nba ki a bo mɔk nan a toontunnɔ Defid na.”

Bianjinba ki bi jii jiantu ɲasaakak na ki teen Yennu nuu ni

(1 Kpanbara 8.62-66)

7 Kpanbar Solomonn nba din miar Yennu ki gbenn yoo nba, ki muu nyii sanpaapo ki sik tan dii Yenpiinii marint nba ki u mann na, ki Yennu maɲ yentsaakar ji gbee ɲasaakak na. ² Mannteeb na din ki fit kɔɔ ɲasaakak na ni, kimaan Yennu yentsaakar maɲ nba gbee ɲasaakak na. ³ Israel teeb nba din la ki muu nyii sanpaapo, nan yentsaakar na ki li be ɲasaakak na yur paak yoo nba, ki bi baa fabin sakii paak, ki jiantir Yennu, ki teenɔ niipoouk, u ɲant nan u lomm nba kaa gbennu na paak. ⁴ Ki Solomonn nan u niib na kur mann marint ki tur Yennu. ⁵ Kpanbar Solomonn din kɔt nei tusaa piinlee nan banlee, ki kɔt pei nan buunii tusaa kobik nan piinlee, ki li tee weinanleeb Yenpiinii marint. Nnae ki Solomonn nan niib na kur ji jii jiantu ɲasaakak na ki tur Yennu. ⁶ Mannteeb na din saan set siaminba ki bi wannibe, ki Liifai teeb mun set ki tookib nan bi bonmumɔɔt, ki faa ki yiin yanii ki dont Yennu nan bonmumɔɔt nba ki kpanbar Defid din ɲammir a bii kpakitir Yennu nann na, ki yiin a, “U lomm kaa gbennu,” nan Defid nba din senn bianjinba na. Mannteeb na din peeb naatunae, ɲaan ki niib na kur see.

⁷ Solomonn din ɲamm dindonjouk na sinsuuk nie, Yenjiantu ɲasaakak na tɔɔnn. Leɲe ki u din mann maruɲ nba jokit muu munn, nan jeet Yenpiinii, nan bonkobit kpanana nba tee weinanleeb Yenpiinii na. U din tun linba na, kimaan kutmɔnt binbintir nba ki u maa na din waab nan Yenpiinii na kura n paana.

⁸ Tɔɔn, ki Solomonn nan Israel teeb na kur dii lanbont jaamm daanlore. Niburchiɔɲ din lakin leɲ, laa nyii Hamaf lɔɔnu nba be niigaɲ po, ki saa tuu Ijpt kpaar nba be niidiitu po na. ⁹ Bi din jii daanlore ki mann marint, ki jii binbintir na ki tur Yennu, ki bia pukin daanlore ki dii jaamm. ¹⁰ Ki ɲamaarii ɲanlore ni, li daapiinlee nan ɲantaa daare, ki Solomonn kunn niib na. Bi din mɔk parpeenn nan piisin nba kur ki Yennu tur ɲamm, u niib Israel teeb, nan Defid, nan Solomonn na paak.

Bianjinba ki Yennu ɲamm dɔkit Solomonn paak

(1 Kpanbara 9.1-9)

¹¹ Kpanbar Solomonn nba din maa Yenjiantu ɲasaakak nan naan ɲaak nan linba kur ki u loon wun tun ki gbenn yoo nba, ¹² ki Yennu ɲamm dɔkit u paak

nyik ki yetɔ a, “N gbat a miaru nawa, ki bia sak nan jiantu ɲasaakak na nie ki i sii mann marint ki teenin.

¹³ Ki yoo nba kur ki n soor saak, koo ki te naasuut baa tiɲ na paak ki ɲman bonbuburiti, koo ki te yiaryoonn soor niib naie, ¹⁴ ki li te ki n niib na miarin, ki mɔ kɔɔ bi biit paak, ki nyik bi toonbiit nba ki bi tuun na, maa be yendɔuɲ ni na, n saa gbat turib, ki nyik chab bi yanbɔmm, ɲaan ɲamm bi tiɲ ki turib. ¹⁵ N sii guu ɲasaakak na, ki teen siir nan miaru nba kur sii mei nna na, ¹⁶ kimaan mine gannir ki ɲammir, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin nan yoo nba kaa gbennu. N sii gorir ki guur yoo kur. ¹⁷ Li-i tee ki a waan nan barmɔnii, nan a baa Defid nba din waan bianjinba na, ki mɔk mɔsaku nan n sennii, ki bia tuun linba kur ki n wanna na, ¹⁸ n sii dia mɔsonn nba ki n din lor nan a baa Defid, ki yet nan n saa te ki u yaaboonne yɔɔ dia Israel teeb na. ¹⁹ ɲaan li-i tee fin nan a niib na yêt, ki ki mɔk mɔsaku nan n sennii nan wannu nba ki n turi na, ki jiantir yenbis, ²⁰ ɲann ɲarin, n saa nyinni tiɲ nba ki n turi na ni, ki nyik jiantu ɲasaakak nba ki n ɲammir ki n niib sii jiantirin li ni na, ki li saa biar yann, ki niib nba be tingbouɲ na kur po saa pak biirir, ki bia yisinir.

²¹ “Jiantu ɲasaakak na mɔk chɔruɲ mɔtana, ɲaan wunba kur tan saa gar leɲ, li saa yaar litɔ, ki wun boi a, ‘Bee teen ki Yennu tun linba na ki tur tiɲ na nan ɲasaakak na?’ ²² Niib saa jiin a, ‘Kimaan baa yêt bi Yomdaanɔ Yennu nba din nyinn bi yeejamm Ijpt tiɲ ni na mɔb na paak. Bi jikit baakir na ki teen yenbise ki jiantirib, ɲanne teen ki Yennu baar nan biak na bi paak.’”

Ki jiin Solomonn toona po

(1 Kpanbara 9.10-28)

8 Solomonn din jii bina piinlee-e ki maa Yenjiantu ɲasaakak nan u mɔɲ ɲaak. ² U bia din ɲamm maa doi nba ki kpanbar Hiram din turɔ na, ki te ki Israel teeb saan kar li ni. ³ Solomonn din fat Hamaf nan Soba yent, ⁴ ki ɲamm maa Palmira doo nba be kunkoouk paak na, ki ɲamm maa Hamaf doi nba kur ki bi din tuu bekii jeet li ni na. ⁵ Solomonn bia din ɲamm maa doi na: li paapo Bef Horonn, nan tiɲ po Bef Horonn, ki ɲamm li joona nan li tammɔb kɔkɔaa nan gankparinkaa, ⁶ ki ɲamm maa Baalaf nan digbana nba kur ki bi bekii jeet, ki bia maa doi nba ki u taanii nan taantorit sii be. Waa din lor a wun maa linba kur Jerusalem nan Lebanonn, nan doi nba kur be u yent ni na, u din maawa. ⁷⁻⁸ Keenann teeb yaaboonna nba ki Israel teeb din ki kpiib yoo nba ki bi din bi tiɲ na, Solomonn din te ki bi tuun mukir toonae. ɲamm din tee Hef teeb, nan Amor teeb, nan Peris teeb, nan Hif teeb, nan Jebus teeb. Bi yaaboonae bia tee daaba ki tan tuu mɔtana. ⁹ Solomonn din ki te Israel teeb na tuun mukir toona, u din teemm kunkɔnkɔnnae, nan yudamm, nan taantorit saakab, nan taanjakira. ¹⁰ Kpanbar Solomonn bia din mɔk toontunna saakab kobii ɲanlee nan piinɲmu nba din gorii niib nba tuun mukir toonn nba tee tanmaanu na paak.

¹¹ Solomonn din nyinn u njaapoo, wunba tee Ijijt kpanbar bipoo na, Defid doo ni, ki baar כֶּכֶךְ ןְאֶק nba ki u maa ki turֹכּ na ni, ki yet a, “N njaapoo kan כֶּכֶךְ Israel kpanbar Defid njaak ni, kimaan siaminba ki Yennu mֹלֹר lakir din tuu be na kur tee kasii boore.”

¹² Solomonn din mann mujoonu maruֹךְ ki tur Yennu, binbintir nba ki u maa, ki li be njaasaakak na תֶּכֶנְךְ po na paak, ¹³ ki kasii daar kur ni ki u mann mujoonu maruֹךְ, nan Moses nba wann bianjinba, ki li tee Yennu sennu na: Li foon daar nan li njaapaan jaamm daar, nan binn kur jaamm muntaa nba tee boroboro nba ki datin kaa li ni na jaamm, nan jeet jaanu jaamm, nan lanbont jaamm na. ¹⁴ U din wei sennu nba ki u baa Defid din senn nae, ki nmakit mannteeb na, כֹּךְ kur nan u daar toonn, nan Liifai teeb nba sii yiin yanii, ki bia sommit mannteeb ki bi tuun bi toona. U bia din nmakit Yenjiantu njaasaakak na guura, ki biitib, ki bi guu tammֹי daar kur, nan Defid, wunba tee Yennu nirֹכּ na nba din wann bianjinba na. ¹⁵ Toona nba kur ki Defid din biit mannteeb nan Liifai teeb, ki jiin jeet binbeboa nan toonlia na, bi din tumir fanu.

¹⁶ Laa nyii daar nba ni ki Solomonn bir Yenjiantu njaasaakak fiakir na, bi din maare nan kakisin ki tan gbennir fanu. Yenjiantu njaasaakak na maanu ji din gbenne na.

¹⁷ תֶּכֶן, ki Solomonn ji saan Esion-geber nan Elaf, ki li be Akaba מֶכְגְּבֵנְיִר קְרִיךְ, Edom tin ni. ¹⁸ Kpanbar Hiram din tun u toontunna nba mi מֶכְגְּבֵנְיִר paak toonae fanu, nan njarint, ki namm nan Solomonn toontunna lakin saan Ofir tin ni, ki tan jen nan salinkuna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobik nan piinloob nawa, ki tan tur Solomonn.

Ki jiin Sieba poobat baaru Solomonn doo ni po

(1 Kpanbara 10.1-13)

⁹ Sieba poobat din gbat kpanbar Solomonn nba la sanjaann bianjinba, ki u baar Jerusalem, a wun tan boi Solomonn buboit nba paar, ki bikinֹכּ. U din תֶּכּ nan niib bonchiann, nan laagumiinba, ki bi jii bonnunubit, nan tanbinyinyira nba daauk paak, nan salima nba yab bonchiann. Waa baar Solomonn njaak yoo nba, ki u boi Solomonn buboit nba kur ki u dukin. ² Ki Solomonn gat u buboit na kur, siar din kaa ki paar nan Solomonn n wann li paaki. ³ Ki Sieba poobat na bann Solomonn yanfoon nba tee, ki bia la naan njaak nba ki u maa na. ⁴ U din la baa teen jeet nba ki תֶּכֶן Solomonn teebul paak, ki Solomonn saa di na, nan saakab binbeboor nba ki Solomonn maa, nan waa nmakit u njaatoontunna benu bianjinba, nan tiat nba ki bi lia, nan toontunna nba baat nan jeet teebul boor na liant, nan maruֹךְ nba ki u mann, Yenjiantu njaasaakak ni na, ki li yaar lits.

⁵ Nanne ki u yet kpanbar Solomonn a, “Maa gbat linba n tinֹךְ doo ni ki jiin a po nan a yanfoon po na, li set tee barmֹנייִe. ⁶ N daan ki sak niib nba beerin linba na, njaan maa baar n tinֹךְ ki tan la nan n ninbinn nae, ki n ji sak, njaan n daan porֹךְ ki gbat li bֹכִירִי, a yanfoon na yab ki gar maa daan gbat linba ki jiin a po nawa. ⁷ Jab

nba tuun ki teena, ki be a boor yoo kur, ki gbiin a yanfoon maan yoo kur na מֶכְכּ yumann. ⁸ Pakin dont a Yomdaanֹכּ Yennu, kimaan u wanna u par nba peen a paak bianjinbawa, li paak, ki u nyinna ki a tee Israel teeb kpanbar. Waa loon u niib Israel teeb bianjinba, ki loon bii יֹכּ kii be na paak, ki u teena bi kpanbar a fii dia popeensin nan barmֹנייִ.”

⁹ Li yoo na ki u jii piinii nba ki u bo dia na ki tur kpanbar Solomonn, ki salinkuna kpaiu tee nan karwanta baajii piinֹךְmu na, ki bonnunubit nan tanbinyinyira nba daauk paar yab bonchiann, ki bonnunubsiat daa ki ban njan ki tee nan linba ki Sieba poobat din tur kpanbar Solomonn na.

¹⁰ Kpanbar Hiram nan kpanbar Solomonn jab nba din saan Ofir tin ni ki saa jii salima na bia din baar nan langbenֹךְ taabii, nan tanbinyinyira nba daauk paar.

¹¹ Solomonn din jii taabii nae ki teen njaasaakak na tamֹכְיִמֶאָתָא, nan u מֶכְךְ njaak tammֹכְיִמֶאָתָא, ki bia jii li daat ki namm כֶּכֶן nan biat ki tur yanyinna. Bona manֹךְ booru, bi din daa ki ban lar juda tin ni.

¹² Kpanbar Solomonn din tur Sieba poobat na bona nba kur ki u loon ki boi li poe, ki kaar piinii nba ki u piu na daa ki pukin leֹךְ. Li poor po ki poobat na nan u poor po jֶכְכּmu na nmat kun Sieba tin ni.

Ki jiin kpanbar Solomonn mֹכִינְיִת פֹּ

(1 Kpanbara 10.14-25)

¹³ Binn kur ni, kpanbar Solomonn tuu la salinkuna ki li kpaiu tee nan karwanta baajii kobii njanlee nan piinֹךְmu nawa, ¹⁴ ki pukin lampo nba ki kpinkpenta pa na po. Arabia batnba nan Israel yent yudamm mun din baat nan salimpeena nan salimmֹכֶן ki teenֹכּ. ¹⁵ Kpanbar Solomonn din jii salinkuna njanlore-lore-e, ki nannir, ki namm naagbankֹךְgbeֹךְa kobii njanlee. ¹⁶ U bia din jii salinkuna nantaatae nan waan, ki nannir, ki namm naagbankֹךְbis kobii nantaatae. U din כֶּכֶן li kur digbenֹךְ nba ki bi jii Lebanonn daat ki namm na nie.

¹⁷ Kpanbar na bia din te ki bi namm naan kok gbenֹךְ ki jii loobnyana ki פֹּרֹךְ chianyerֹךְ, ki jii salima nba njan ki namm chianleer na. ¹⁸ Naan kok na din מֶכְכּ taanmaata njanloobe, ki bi jii salima ki namm kok bik nba ki taa sii כֶּכּ li paak. Niikpakita din taab naan kok na niidiitu nan niiganֹךְ kur po, ki yanbֹרֶא ninnant be lokir kur po. ¹⁹ Yanbֹרֶא ninnant piik nan njanlee din taab kok na taanmaata paak, ki yanbֹרֶךְ kur taab taanmaatir קְרִיךְ kur. Naan kok na booru daa din kaa siar boor tingbouֹךְ na ni.

²⁰ Bi din jii salimae ki namm Solomonn nyubitii kur, ki jeteenbona nba be Lebanonn daat digbenֹךְ ni na kur tee salima nba njan. Kpanbar Solomonn bina ni na, bi din ki jii salimpeena ki li mantik מֶכְכּ nyֹכְכִי. ²¹ Kpanbar Solomonn njaruֹךְ nan kpanbar Hiram njaruֹךְ din lakin tuune ki saa banfֹכֶא. Bina nantaata kur, ki bi jent nan salimmֹכֶן, nan salimpeena, nan loobnyana, nan kpataa, nan waanii.

²² Kpanbar Solomonn din מֶכְכּ mֹכִינְיִת ki bia sub gar kpanbara nba kur be durinya na ni. ²³ Tingbouֹךְ na kpanbara kur din tuu baat kpanbar Solomonn boore ki

gbiin yanfoon maan nba ki Yennu turɔ na. ²⁴ Ki wunba kur baat din tuu dia piiniie ki tan tur Solomonn: salimpeena, nan salimmɔna, nan liant, nan jatiat, nan bonnunubit, nan taanii, nan bontaanii. Li din yɔɔ tuun nnae binn kur.

²⁵ Kpanbar Solomonn bia din mɔk taanloa tusaa nanna, ki kɔnt taanii nan taantorit, ki bia mɔk taanii tusaa piik nan njanlee. U din te ki yemm be Jerusalem-e, ki leeb mun be digbanbis ni. ²⁶ Nɔɔɔe din tee kpanbar jaann nba dia kpanbarleeb nba kur be Yufrates mɔkir po, ki saan dian Filistia nan Ijpt teeb kpaar. ²⁷ Kpanbar Solomonn naan yoo na, salimpeena din nyɔr Jerusalem nan tana nba nyɔr bianjinba nae, ki kpekii bia gbee ki yab nan sinsabii nba be Juda yent ni kunkonbis paak bianjinba na. ²⁸ Kpanbar Solomonn din nyi nan u taanii Ijpt tij nie, nan digbanlia kur ni.

Ki jiin kpanbar Solomonn kuun po

(1 Kpanbara 11.41-43)

²⁹ Solomonn naan pinpiik ki saa tuu li joontu sɔb Yennu sɔkinii Natann barkperii gbouɔ ni, nan Yennu sɔkinii Ahija, wunba nyii Siilo na masɔkinkar ni, nan Yennu sɔkinii Ido yirintu gbouɔ ni. Ki Ido gbouɔ maɔ bia pak jiin Nebat bija, kpanbar Jeroboam po.

³⁰ Solomonn din kar Jerusalem ki dia Israel teeb bina piinnae. ³¹ U din kpo, ki bi piiu, u baa Defid doo ni. Ki u bija Rehoboam gaar u naan.

Ki jiin nibooru nba be gaɔ po na mɔyɛtɔk po

(1 Kpanbara 12.1-20)

10 Nanne ki Rehoboam saan Sekem, siaminba ki Israel niib nba kur be gaɔ po na tikir a bin din-ɔ naan. ² Yoo nba ki Nebat bija Jeroboam, wunba din chiar saan Ijpt ki saa bɔr, a kpanbar Solomonn daa laaɔ na nba tan gbat nna maɔ, ki u nyii Ijpt ki jen. ³ Nanne booru nba be gaɔ po na tun ki yiin Jeroboam, ki bi kur tɔk saan Rehoboam boor, ki saa yetɔ a, ⁴ "A baa Solomonn din diat nan tonue, ki jintit jik-kpiata. Li i tee ki a saa sak ki jika maɔ n fukit, ki ti binben-ii ban ki turiti, ti bo sii tee a jiamme, ki baakita."

⁵ Ki Rehoboam jiin a, "Ti turin daa nanta a ki min dukin maan maɔ po, ki i tan jen ki n turi gatu." Nanne ki niib na seet.

⁶ Ki kpanbar Rehoboam pak nan saakab nba din tuu nɔmakitir u baa Solomonn na a, "Kpaanlanne ki i saa turin ki man tur niib na gatu?"

⁷ Ki bi yetɔ a, "Li-i tee ki a sii mɔk burchint nan niib na ki maan bi para, bi sii waa-ae yoo kur."

⁸ U din yɛt saakab kpaanii nawa, njan boi u leeb nba tee u waakir, ki bia ji tee u nɔmakit-teeb nae a, ⁹ "I saa kpaanin ki man tur nlee? N saa pak nlee ki tur niib nba yaa man njan ki bi jika-ii fukii na?"

¹⁰ Ki bi jiin a, "Linba ki a saa pakibe na a, 'N niibisiik-patik gben ki gar n baa siak,' ¹¹ ki bia wannib a, 'N baa din jinti jik-kpiatae, njan min narin saa jinni linba kpai ki gar nna. N baa din dia lanban-mimmiinae ki booi, njan min narin saa booi naagbanne.'"

¹² Daa nanta a na poorpoe, ki Jeroboam nan niib na kur jen kpanbar Rehoboam boor, nan waa daan sen-nib bianjinba na. ¹³ Kpanbar na din yɛt nikpera na kpaaniiie, njan pak nan niib na kunkɔchiɔk, ¹⁴ ki gaar naasimm na nba wannɔ bianjinba na, ki yet a, "N baa din jinti jik-kpiata, njan min saa nɔmm pukin jika na kpiasue; u din booi lanban-mimmiinae, njan min sii booi naagbanne." ¹⁵ Li din tee Yennu loomme nan wun tun linba na, a lin te Siilo doo ni sɔkinii Ahija nba din pak maan nba ki tur Nebat bija Jeroboam na n teen barmɔnii, njanne teen ki kpanbar Rehoboam din ki fiin niib na nba loon linba n tun na po.

¹⁶ Ki niib na nba la nan kpanbar na kan sak ki turib na, ki bi gaan jat ki yeen a, "Defid nan u njaateeb n sik tij ni. Bi ban tun lanne ki turiti? Israel jab, njaant ki tin kun man. Njaant ki Rehoboam-ii dia u mɔɔɔ."

Li yoo na ki Israel teeb na yɛt kpanbar Rehoboam, ¹⁷ ki nyi, ki u ji dia niib nba be Juda yent ni na kuukɔɔ.

¹⁸ Nanne ki kpanbar Rehoboam tun Adoniram, wunba din tee ninmɔnn toona saakɔ na, Israel teeb boor, ki bi saa jaatɔ tana ki kpii. Li yoo na ki kpanbar Rehoboam kakit ki jii u taantorit ki kɔɔ li ni, ki chiar saan Jerusalem. ¹⁹ Laa nyii li yoowa, Israel digbana nba be gaɔ po na niib ji tee mɔyɛtdamme ki tur Defid naangbouɔ.

Semaya nba bunt Yennu maan bianjinba

(1 Kpanbara 12.21-24)

11 Kpanbar Rehoboam nba din baar Jerusalem yoo nba, ki u yiin jab nba mi kɔnn fanu tusaa kobik nan piinniin, ki bi nyii Benjaminn nan Juda booru ni. U din loon wun faa tɔbe, ki la nyannu ki gaar Israel teeb yent nba be gaɔ po na. ² Nanne ki Yennu yet sɔkinii Semaya ³ a wun pak mɔmaan na ki tur kpanbar Rehoboam, nan Juda booru, nan Benjaminn booru kur a, ⁴ "I daa kɔn nan i tɔɔɔ ninjammi, i kur-ii kun man. Linba tun na tee n loomme." Ki bi sak Yennu mɔb na, ki ji ki saan kɔn nan Jeroboam-i.

Bianjinba ki kpanbar Rehoboam din nɔmm pant Juda doi

⁵ Kpanbar Rehoboam din biar Jerusalem-e ki maa joona ki lint Juda booru nan Benjaminn booru doi na. ⁶ Doi maɔ tee Betlehem nan Etam nan Tekoa, ⁷ nan Bef Sur nan Soko nan Adulam, ⁸ nan Gaaf nan Maresa nan Sif, ⁹ nan Adoraim nan Lakis nan Aseka, ¹⁰ nan Sora nan Aijalonn nan Hebronn. ¹¹ U din nɔmm pant li kur fanu, ki kaan saakab yenɔ yenɔ doi na kur ni, ki bia gbeen jeet nan olif tiinii kpan nan tilɔna daan, doi maɔ ni, ¹² ki bia kɔɔ naagbankɔɔɔ nan kpana doi na ni. U din teen nnae ki fit dia Juda nan Benjaminn teeb maɔ.

Bianjinba ki mannteeb nan Liifai teeb baar Juda yent ni

¹³ Mannteeb nan Liifai teeb na din nyii Israel teeb yent kur ni, ki saan niidiitu po yent nba tee Juda booru

yar na. ¹⁴ Liifai teeb na din nyik bi bonkubit kpinkpaar boae nan bi sarwaat, rjaan saan Jerusalem, nan Juda dolia ni, kimaan Israel teeb kpanbar Jeroboam nan u bonjai din ki sak nan bii tee mannteeb kii tuun Yennu toona. ¹⁵ Jeroboam din gann mannteeb u tɔŋ, a bii tee tingbandamm, kii jiantir narinbiit nan tingbana nba ki u rjamm, ki li tee naajabik ninnant na. ¹⁶ Israel booru kur ni, binba ki bi para lakib nan bin jiant rjamm Israel teeb Yomdaano Yennu na din wei Liifai teeb, ki saan Jerusalem, a bin mann maruŋ ki tur bi yeejamm Yomdaano Yennu na. ¹⁷ Linba nae din tur Juda naan paŋ, ki bi jii bina rjantaa ki somm kpanbar Rehoboam, wunba tee kpanbar Solomonn bija na, ki li te bi be bi yamani, nan baa din be bianjinba, kpanbar Defid nan kpanbar Solomonn naan yoo na.

Ki jiin kpanbar Rehoboam rjaateeb po

¹⁸ Kpanbar Rehoboam din kɔɔn Mahalaf-e, wunba ki u baa tee Defid bija Jerimof, rjaan ki u naa tee Eliab bipoo Abihail, ki Abihail tee Jese yaaboonn. ¹⁹ Bi din mar bonjai bantaae; rjamme tee Jeus nan Semaria nan Saham. ²⁰ Li poor po ki Rehoboam kɔɔn Maaka, wunba tee Absalom bipoo na, ki u marɔ bonjai banna; rjamme tee Abija nan Atai nan Sisa nan Selomif. ²¹ Rehoboam din kɔɔn poob piik nan banniime, ki u poobis tee piinloob. U din mɔk bonjai piinlee nan banniin, ki bonpoi tee piinloob. U poob nan u poobis na kur, rjaan u din mantik loon Maaka-e. ²² Rehoboam din mantik loon Maaka bija Abija-e ki gar u bonjai na kur, ki ganno ki u tan saa set kɔɔ kpanbar seenu ni ki di naan, u kuun poor po. ²³ Rehoboam din teen yan, ki tur u bonjai na yudant ki biit Juda nan Benjaminn digbanjaana na ki kaanib. U din turib bi bonloŋa kur, ki bia kpaan poob bonchiann ki turib.

Bianjinba ki Ijpt kpanbar Sisak lek Juda teeb

(1 Kpanbara 14.25-28)

12 Rehoboam nba din dii naan ki gaar yiikoo yoo nba, ki rjɔɔ nan u niib na kur nyik ki ki dia Yennu sennu na. ² Rehoboam nba din dii naan bina rjanŋmu nie, ki Ijpt kpanbar Sisak faa Jerusalem tɔb, kimaan Yennu-e loon wun dat bi tuba, bi mɔyɛtuk paak. ³ Sisak din mɔk taantorit tusir nan kobii rjanlee, nan taanjakira tusaa piinloob, nan kunkɔnkɔnna ki bi yab ki kaa kann, ki pukin Libia nan Sukof nan Sudann kunkɔnkɔnna, ⁴ ki fat digbanjaana nba be Juda, nan digbanlia nba saan tuu Jerusalem na.

⁵ Nanne Yennu sɔkinii Semaya fiir saan kpanbar Rehoboam, nan Juda saakab nba tin Sisak janmaanii ki saan Jerusalem na boor, ki yetib a, "Yennu-e beeri maan na: 'I nyikima, rjanne ki n mun jii-i ki kubini Sisak nuu ni.'"

⁶ Ki kpanbar na, nan tɔɔndamm na sak nan bi tun bita, ki ji yet a, "Yennu nba tuun linbae rjan."

⁷ Yennu nba la nna yoo nba, ki u rjamm pak nan Semaya ki betɔ a, "Kimaan baa sak nan bi tun biita na, n ji kan biiribi, ki li-i tee ki Sisak faab tɔbi, bi siab lek saa tinna. N wutoor kan mantik do Jerusalem paaki, ⁸ rjaan

Sisak lek saa nyanniba, rjanne saa te ki niib na n bann bɔkitu nba be, baa bo sii jiantirin, nan baa jiantir tingbouŋ na yudamm na."

⁹ Ki kpanbar Sisak faar kɔɔ Jerusalem, ki jii likirii nan bonjana nba kur be Yenjiantu rjasaakak na ni, nan naan rjaak na ni, ki bia jii salima naagbankɔŋa nba ki Solomonn din rjamm na. ¹⁰ Nanne ki Rehoboam ji din jii kutmɔnt ki rjammir naagbankɔŋa ki sennir salima naagbankɔŋa na fɔnn ni. U din jii ki guun saakab nba gorii naan rjaatammɔi nae. ¹¹ Kpanbar na-i kɔɔ jiantu rjasaakak na ni yoo nba kur, guuteeb na din tuu jii naagbankɔŋa nae, ki chian kpanbar na, jiantu rjasaakak na ni, rjaan tan rjmat jiiinir diiuk nba ki bi guu na ni. ¹² Kimaan Rehoboam nba din sikin u mɔŋ na paake teen ki Yennu wutoor maak, ki u ki boontib fasi, ki bont kur rjamm fanu ki tur Juda teeb.

Ki jiin Rehoboam naan joontu po

¹³ Rehoboam din kar Jerusalem, ki dia u niib, ki u naangbouŋ paŋ pukin. U din tee bina piinna nan yenne ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan rjanlore. Jerusalem-e tee doo nba ki Yennu gannir, ki nyin-nir yent nba kur be Israel tiŋ ni, a lii tee siaminba ki bi tuu sii jiantirɔ. Rehoboam naa sann din tee Naama-e, ki u nyii Amonn tiŋ ni. ¹⁴ U din tun linba ki rjan, kimaan u din ki yabir a wuu be Yenwei-binberji.

¹⁵ Rehoboam naan pinpiik ki saa tuu li joontu, nan u rjaateeb sana sɔb ki be Yennu sɔkinii Semaya barkperii gbouŋ ni, nan Yennu sɔkinii Ido barkperii gbouŋ ni. Rehoboam nan Jeroboam din kɔɔn nan leebe yoo kur.

¹⁶ Rehoboam din tan kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Abija dii u naan na.

Bianjinba ki Abija faa Jeroboam tɔb

(1 Kpanbara 15.1-8)

13 Israel kpanbar Jeroboam nba dii naan, li bina piik nan rjanniin niŋe ki Abija dii Juda naan, ² ki kar Jerusalem bina rjantaa. U naa sanne din tee Mikaya, ki u tee Uriel bipoo, ki nyii Gibea doo ni.

Tɔb din tan fiir Abija nan Jeroboam sinsuuk ni. ³ Abija din gann u kunkɔnkɔnna tusaa kobii rjannae, ki Jeroboam tookɔ nan kunkɔnkɔnna tusaa kobii rjanniin.

⁴ Ki kunkɔnkɔnna na took leeb, Efraim kunkona yent na ni, ki Abija saan doo Semaraim kunkonn paak, ki set rjaan yiin Jeroboam nan Israel teeb na, ki yet a, "Gbiintir man. ⁵ I ki mi nan Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na lor nan Defid nan u yaaboona, mɔlor nba kan ban lot, ki jii Israel tiŋ naangbouŋ ki tur rjɔɔ nan u yaaboona mɔkmɔk nan mɔkmɔki-i? ⁶ Jeroboam, wunba tee Nebat bija na din yɛt u tiŋ kpanbar Solomonn mɔba. ⁷ Li poor po, ki u taan niyoona ki lor namm, ki bi yɛt Rehoboam wunba tee Solomonn bija na. Rehoboam yan din ki chee, li paak ki u din ki fit tookibi. ⁸ Mɔtana, ki i ji loon yin kɔn nan Yennu naan yent nba ki u tur Defid yaaboona, ki mɔk kunkɔnkɔnna bonchiann, ki bia mɔk salima naajabira nba ki Jeroboam rjammir ki li tee i tingbana na. ⁹ Ki i ber nyinn Yennu mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona, ki bia ber

nyinn Liifai teeb njaan gann manntesiab ki sennib bi seenu ni, nan boorlia nba tuun bianjinba na, ki wunba kur baar nan naajak koo pejai banlore saa njaan u mɔŋ, ki fit teen i tingbana na manntɔɔ.

¹⁰ “Njaan timm njarin bia daa jiantir ti Yomdaanɔ Yennu, ti ki yêɔ. Mannteeb nba nyii Aarɔnn maaru ni na, njaanme tuun bi toona, ki Liifai teeb sommitib. ¹¹ Ki sanyɔk ni nan daajoouk kur, ki bi mann bonkobit maruŋ nan bonnunubit maruŋ, ki jokit muu munn, ki jikit boroboro nba tee Yenpiinii ki paa teebul nba tee kasii na paak, ki daajoouk kur ki bi jokin muu, salima fitsenta na paak. Timm njarin tuun linba ki Yennu want a tin tume, njaan yimm yêɔ waa wannu linbawa. ¹² Yennu tɔŋɔ tee ti tɔɔndaanɔ, ki u mannteeb na be nant ki dia bi naatuna, ki teen siir nan bin pebir ki yiint tɔb po, ki tin kɔn nani. Israel teeb, i daa kɔn nan i yeejamm Yomdaanɔ Yennu. I kan nyanni.”

¹³ Njaan sɔɔ Jeroboam dɔŋ tun u kunkɔnkɔnna na siab, ki bi saan bɔr dɔɔr ki lint Juda kunkɔnkɔnna nawa, ki leeb set bi tɔɔn po. ¹⁴ Ki Juda teeb na got ki la nan bi lintiba. Ki bi yikin fabin ki boi Yennu sommir po, ki mannteeb na mun pebir bi naatuna. ¹⁵ Juda teeb na din yikin nan kunkɔpaarire. Abija-e din tee bi tɔɔndaanɔ, ki bi lekib. Yennu din te ki Abija nan Juda teeb na nyann Jeroboam nan Israel kunkɔnkɔnna na. ¹⁶ Israel teeb na din chiere ki nyik Juda teeb. Yennu-e din te ki Juda teeb kɔn paak Israel teeb. ¹⁷ Abija nan u kunkɔnkɔnna din kɔn nyann Israel teeb bonbiir, ki Israel kunkɔnkɔncheena tusaa kobii njanŋmu kpo. ¹⁸ Juda teeb din paak Israel teeb, kimaan bi din maa bi yeejamm Yomdaanɔ Yennu paake.

¹⁹ Abija din ber Jeroboam kunkɔnkɔnna nae, njaan gaar bi doi na yenn nba, njaanme tee Betel nan Jesana nan Efronn nan digbanbis nba kpiab. ²⁰ Jeroboam din ki fit gaar u naan yent, yoo nba ki Abija kar u naan kok paak na. Li joontu ni, Yennu ji din faa Jeroboam-e ki u kpo.

²¹ Abija din njaanmit laat paŋe ki pukii. U din kɔɔn poob piik nan banna, ki mar bonjai piinlee nan banlee, ki bonpoi tee piik nan banloob. ²² Abija barkperii nba kur be, ki tee waa pak linba, nan waa tun linba, li be Yennu sɔkinii Ido barkperii gbouŋ ni.

Bianjinba ki kpanbar Asa kɔn nyann Sudann teeb

14 Kpanbar Abija din kpo, ki bi piuu, u baanba kaat ni, ki li be Defid doo ni, ki u bija Asa gaar u naan. Asa naan yoee ki doo na din be parmaasir ni bina piik. ² Asa din tuun linba njan ki bia tooke, ki u Yomdaanɔ Yennu par mei u paak. ³ U din biir yenbis maruŋ binbintae nan tingbanjiant boa, ki yeer yeer jiantu tanchaakaa na, ki bia chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera na. ⁴ U din wann Juda teeb a bii tuun bi yeejamm Yomdaanɔ Yennu loomm, kii biaki saak u wannu nan sennii na. ⁵ Kimaan waa din boon tingbana minmann boa nan li bonnunubit binbinta Juda doi ni na paak, ki u yent be parmaasir ni, u naan yoo. ⁶ U din maa joona ki lint Juda doi, u naan yoo, ki li jii bina bonchiann ki tɔbii ki faa, kimaan Yennu-e turɔ par-

maasir. ⁷ Asa din yet Juda teeb a, “Njaan ki tin njaan doi na, ki maa joona nan ditɔɔtii ki lintir, ki njaan tam-mɔɔ, ki lii fit kii loo, kii kparin. Ti mɔk tin na yikoo, kimaan ti tun ti Yomdaanɔ Yennu loomma. U guut, ki sɔɔ ki daamiiti.” Tɔn, ki bi maa lint doi na ki gbenn. ⁸ Kpanbar Asa din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa kobii njaan, ki bi nyii Juda booru ni, ki bi kur dia naagbankɔŋa nan kpana. Ki kunkɔnkɔnna tusaa kobii njanlee nan piinniin nyii Benjaminn booru ni, ki mun bia dia naagbankɔŋa nan tɔrbana. Bi kura din mɔk para, ki bia mi kɔn fanu.

⁹ Sudann nirɔ nba ki bi yiu Sera na din mɔk kunkɔnkɔnna tusaa tusir, nan taantorit kobii njaan, ki lek Juda teeb ki weib, ki bi saa baar Maresa. ¹⁰ Ki Asa nyii a wun kɔn nanɔ, ki bi kur saan set bi sinsetboa, Se-fata baauk ni, ki kpia Maresa. ¹¹ Ki Asa miar u Yomdaanɔ Yennu, ki yet a, “Yennu, a saa fit somm kunkɔnkɔnna nba ki mɔk paŋ ki bin kɔn nyann binba mɔk paŋ. Ti Yomdaanɔ Yennu, sommitit mɔtana, kimaan ti maa a paake, ki a sann nie ki ti nyii a tin took kunkɔnkɔnna nba yabit na. Yennu, fine tee ti Yomdaanɔ, sɔɔ kaa ki saa fit kɔn nyanna.”

¹² Yoo nba ki Asa nan Juda kunkɔnkɔnna din took Sudann kunkɔnkɔnna na, Yennu din kɔn nyann Sudann kunkɔnkɔnna, ki bi chier, ¹³ ki Asa nan u kunkɔnkɔnna weib, ki bi saa baar Gerar. Sudann teeb na din kpo bonchiann, ki li te bi kunkɔnkɔnna na ji ki fit kɔn kɔn. Yennu nan u kunkɔnkɔnna na din paakibe, ki kunkɔnkɔnna na jii mɔkint bonchiann tɔb na ni. ¹⁴ Yennu din te janmaani soor leŋ niib, ki Juda kunkɔnkɔnna na fit biir doi nba kpia Gerar na, ki saat doi na kur, ki nyinn mɔkint bonchiann. ¹⁵ Bi bia din lek bonkob-paarii nna kaan, ki fat bi pei nan laagumiinba bonchiann, ki ji nmat kun Jerusalem.

Bianjinba ki Asa te Israel teeb njaan bi binben

15 Yennu Seek din baar Asaria wunba tee Oded bija na paak, ² ki u chet kpanbar Asa, ki yetɔ a, “Kpanbar Asa, nan yimm Juda teeb, nan Benjaminn teeb kur, gbiintir man. Li-i tee ki i be nan Yennu, u mun sii be nani. Li-i tee ki i loonɔ, u saa te ki yin lau, njaan li-i tee ki i yêɔ, u saa njaaiwa. ³ Li din wei bonchiann ki Israel teeb ki waa barmɔnii Yennu, ki bia ki mɔk mannteeb nba sii wantib. Bi bia din ki mi Yennu sennu na. ⁴ Njaan yoo nba ki daamii tan baarib, bi din tuu njaante ki kpaan njaan Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, ki lau. ⁵ Bina maŋ ni, sɔɔ din kaa ki saa fit saan sɔnu nan parmaasir, kimaan daamii nan kpikpiruk din be tin na kur po. ⁶ Ki digban-yenn mukis digbanleer, ki doyenn mukis doleu, kimaan Yennu-e din baat nan daamii nan parbiir ki teemm. ⁷ Njaan yimm njarin, cheen i para ki daa njaan i mɔŋ, kimaan toonn nba ki i tuun na, i saa la li paatiiwa.”

⁸ Yoo nba ki Asa gbat masɔkinkar nba ki Oded bija Asaria pak na, ki u chee par. U din nyik tingbana nba kur be Juda yent ni nan Benjaminn yent ni, nan tingbana nba kur be doi nba ki u fat, ki li be kunkona doi nba be Efrain yent ni na. U bia din njaan maa

maruḡ binbintir nba din see Yenjiantu ḡasaakak din-donbik ni na.

⁹ Niib bonchiann din nyii Efraim nan Manase nan Simeonn yentnba ni, ki baar Asa boor, ki tan kar u naan yent ni, kimaan bi din la nan Yennu be nana. Asa din tikir niib maḡ kur, ḡamm nan Juda teeb nan Benjaminn teeb, ¹⁰ ki bi kur lakin Jerusalem, ḡmaarii ḡantaa ni, Asa naan bina piik nan ḡanḡmu nie na. ¹¹ Li daar nie ki bi din jii bonkobit nba ki bi fat tɔb ni na, ki mann maruḡ. Ki li tee nei kobii ḡanlore, nan pei tusaa ḡanlore. ¹² Bi din mɔk mɔlore ki sak nan bi sii jiantir bi yeejamm Yomdaanɔ Yennu nan bi para nan seek kur, ¹³ a daanɔ nba kur yēt wun jiant Yennu, bin kpiu, waa lek tee nipaanaḡ koo nikper, koo jɔk koo poo. ¹⁴ Bi din taan ki yet nan kunkɔpaarire, Yennu sann ni, nan bi sii dia mɔlor na, ḡaan peb naatuna sanpaapowa. ¹⁵ Li din maḡ Juda teeb na kur, kimaan bi lor mɔlor na nan bi para kure. Bi din mɔk parpeenn nan baa jiantir Yennu na, ki u gaarib ki te parmaasir be tiḡ na kur po.

¹⁶ Kpanbar Asa din liat u yaa Maaka saakatuku, kimaan ḡɔɔe din kpeer chicherpook Asera, ¹ ki li tee bonbilankant. Asa din chɔk chicherpook maḡe ki joor muu, Kidronn kpenu baauk ni. ¹⁷ Asa lek din ki biir tingbana jiantboa kur tiḡ na ni, ḡaan u din waa Yennu fanu u manfoor ni kur. ¹⁸ U din kɔn bona nba kur ki u baa Abija din jii ki teen Yennu nuu ni nae, jiantu ḡasaakak na ni, ki kpaḡ nan bona nba tee salimmɔna nan salimpeena ki u mɔḡ jii ki tur Yennu na. ¹⁹ Waa din dii naan, parmaasir din be-e ki saa tuu bina piintaa nan ḡanḡmu.

Ki jiiin tɔbii nba din be Israel nan Juda teeb sinsuuk ni na po

(1 Kpanbara 15.17-22)

16 Juda kpanbar Asa nba dii naan, li bina piintaa nan ḡanloob nie, ki Israel kpanbar Baasa saan lek Juda teeb, ki piin ḡamii Rama doo, a wun ḡɔr binba kɔk Juda yent ni, nan binba nyi li ni. ² Li paak ki Asa din jii salimpeena nan salimmɔna Yenjiantu ḡasaakak na ni, nan naan ḡaak na ni, ki tun toonii a bin saan nann Damaskus, ki saa tur Siria kpanbar Ben-hadad nan mɔmaana na a, ³ "ḡaant ki tii mɔk lor nan leeb, nan bianḡinba ki ti baanba din be na, ki salimpeena nan salimmɔna nba na tee piiniie ki n teena. Mɔtana, potir fin nan Israel kpanbar Baasa mɔtaauk na, ki lin te wun nyinn u kunkɔnɔna na n tiḡ ni."

⁴ Ki Ben-hadad sak Asa dudukit maḡ, ki tun u kunkɔnɔna saakab nan bi kunkɔnɔna a bin saan lek Israel digbana. Bi din nyann Aijonn nan Dann nan Abel Bef Maaka doi, nan Naftali doi nba kur ki bi birin jeet li ni. ⁵ Kpanbar Baasa nba din tan gbat linba tun na yoo nba, ki u nyik, ki jii ki ḡamii maa Rama doo. ⁶ Tɔn, ki kpanbar Asa taan jab nba kur be Juda tiḡ ni, ki te ki bi saan jii tana nan taabii nba ki Baasa tuu dia ki ḡamii maa Rama doo na, ki bi jiiir ki saan ḡamm maa Geba nan Mispa doi, ki li mɔk paḡ.

I Chicherpook Asera din tee matuk tingbann.

Ki jiiin Yennu sɔkinii Hanani po

⁷ Li yoo maḡe ki Yennu sɔkinii Hanani saan kpanbar Asa boor ki yetɔ a, "Kimaan faa deen Siria kpanbar paak, ḡaan ki ki deen a Yomdaanɔ Yennu na paake teen ki Siria kunkɔnɔna na chian paaka. ⁸ Sudann teeb nan Libia teeb din mɔk kunkɔnɔna nan taantorit nan taanjakira bonchiann. ḡaan yaa maa Yennu paak nae teen ki u te ki i nyannib. ⁹ Yennu-e laa durinya na niib kur, ki teen binba para be nana fanu na paḡ. I tun jatiiwa, li paak, laa nyii mɔtana ki saa, i sii tun be tɔb nie." ¹⁰ Ki mɔmaana na te Asa wutoor mantik doo Yennu sɔkinii na paak, ki u te ki bi soorɔ ki baanɔ baann. Yoo nba nae ki Asa din piin ki mantik mukisir niib na siab.

Ki jiiin Asa naan joontu po

(1 Kpanbara 15.23-24)

¹¹ Toona nba kur din tun Asa naan piinu ki saa tuu li joontu, li kur sɔb ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouḡ ni. ¹² Asa nba din dii naan, li bina piintaa nan ḡanyia nie, ki yiaru soor u taa, ki u wɔb, ḡaan u lek din ki boi Yennu sommir po, ḡaan saa tebira boor. ¹³ Bina ḡanlee poor poe ki u kpo. ¹⁴ Bi din piiu tanpiiu kaaḡ nba ki u mɔḡ din lukir, ki li be Defid doo ni nae. Bi din jii bonnunubit nan kpanunubite ki ḡamm u gbanant ki piiu. Bi din joo mutunne, ki li tee u baakir.

Bianḡinba ki Jehosafat dii Juda naan

17 Jehosafat din gaar u baa Asa seenu ki dii naan, ki chekin u niib, ki bi paar, ki saa fit kɔn nan Israel teeb. ² U din tun kunkɔnɔna, ki bi saan Juda doi nba ki bi maa joonn lint na ni, nan Juda dolia, nan doi nba ki Asa din fat ki li be Efraim yent ni na. ³ Yennu din teen piisin Jehosafat paak, kimaan u din gaar u baa Asa naan pinpiik binberje, ki ki jiant tingbann nba tee Baal na. ⁴ U din jiantir u baanba Yennu-e, ki sak u mɔb, ki ki waa Israel teeb kpanbara nba tuun bianḡinba. ⁵ Yennu din tur Jehosafat paḡ, ki u fit dia Juda yent, ki niib na kur baat nan piinii ki teenɔ, ki li te ki u mɔkitir ki bia laa baakir bonchiann. ⁶ U din waa Yennu nan ninmɔn ki biir tingbanjiantboa, nan chicherpook Asera na ninnant, Juda tiḡ ni.

⁷ Waa din dii naan bina ḡantaa niḡe ki u tun saakab nba na, a bin saan Juda doi ni, ki sakii wantib Yennu sennu: ḡamme tee Ben-hail nan Obadia nan Sekaria nan Netanel nan Mikaya. ⁸ Ki Liifai teeb banyia nan mannteeb banlee din chianib ki saan. Liifai teeb na din tee Semaya nan Netania nan Sebadia nan Asahel nan Semiramof nan Jehonatann nan Adonija nan Tobija nan Tob-adonija, ki mannteeb na mun tee Elisama nan Jehoram. ⁹ Bi din jii Yennu sennu gbouḡ na, ki lin nann Juda doi kur ni ki tumii niib na.

Ki jiiin Jehosafat nijaantin po

¹⁰ Yennu din te jaḡmaanii soor digbana nba kook na ni niib, ki bi ki faa kpanbar Jehosafat tɔb. ¹¹ Ki Filistia

siab din baat nan salimpeena nba yab, nan piinlia, ki teenɔ. Ki Arab siab mun baar nan bi piinii, ki li tee pei tusaa njanlore nan kobii njanlore, ki buunii tee tusaa njanlore nan kobii njanlore. ¹² Njanne ki Jehosafat njamii laat paŋ ki pukii, ki maa njapaara nan doi Juda tij kur po, ¹³ ki li tee siaminba ki bi din tuu bekii jeet bonchiann.

Jerusalem doo nige ki u din kaan kunkɔnkɔnna saakab, ¹⁴ ki bi be naakuuk naakuuk. Adna-e din tee kunkɔnkɔnna nba nyii Juda naakuut ni na saakɔ. U din dia kunkɔnkɔnna tusaa kobii njantaae. ¹⁵ Wunba waa paa u paak din tee Jehohanann-e, ki u dia kunkɔnkɔnna tusaa kobii njanlee nan piinniin. ¹⁶ Wunba paa bantaa ni tee Amasia, ki tee Sikri bija, ki dia kunkɔnkɔnna tusaa kobii njanlee. Nɔɔ Amasia-e din nyinn u mɔŋ nan u saa tun Yennu toona. ¹⁷ Wunba din tee kunkɔnkɔnna saakɔ nba nyii Benjaninn naakuut ni na din tee Eliada-e. U din tee kunkɔnkɔnna nba yiabe, ki dia kunkɔnkɔnna tusaa kobii njanlee, ki bi dia naagbankɔŋa nan tɔrbana. ¹⁸ Wunba din waa paa u paake tee Jehosabad, ki u dia kunkɔnkɔnna tusaa kobik nan piinniin, ki bi mɔk jatiat fanu. ¹⁹ Jab nba na kur din be Jerusalem-e ki tuun teen kpanbar na. U bia din kaan kunkɔnkɔnna, digbanjaanlia nba be Juda tij ni.

Bianjinba ki Yennu sɔkinii Mikaya kpaan kpanbar Ahab (1 Kpanbara 22.1-28)

18 Yoo nba ki Juda kpanbar Jehosafat din mɔkit, ki u sann bia doo na, ki u lor pookɔnt, ki li tee u bija nan Israel kpanbar Ahab bipoo. ² Ki bina gar waan, ki Jehosafat tan saan Samaria doo ni, a wun foont Ahab. Ahab din loon wun teen Jehosafat nan binba waa u poor na jirima, ki kpil pei nan nei bonchiann, ki teen jaamm. U din yabir a wun korin Jehosafat ki wun somm ki bin lek Ramof doo nba be Gilead na, ³ ki boi a, "A saa chianin ki man saan lek Ramof-aa?"

Ki Jehosafat jiin a, "Yoo nba kur ki a teen siir, min nan n kunkɔnkɔnna mun teen siira," ⁴ ki bia njamm yet a, "Njaant ki tin boi Yennu sinsinna."

⁵ Li yoo na ki Ahab tun yiin yebis sɔkiniinba, ki bi teen nan kobii njanna nawa, ki tan boib a, "N saan lek Ramof koo n daa saa?"

Ki bi jiin a, "Saant ki lekir. Yennu saa tura nyannuwa."

⁶ Njanne ki Jehosafat boi a, "Yennu sɔkinii sɔk kaa ki ti saa fit te wun boi Yennu ki turiti-i?"

⁷ Ki Ahab jiin a, "Yenɔkɔ be, njɔe tee Mikaya, ki tee Imla bija, njann n namɔe, kimaan u ki mi sɔkin barŋanii ki jiin n po; u sɔkint bonbiire ki jiint n po." Ki Jehosafat jiin a, "A daa yeen nna."

⁸ Njanne ki kpanbar Ahab yiin u njatoontunna saakɔ, ki tumɔ a wun saan yiin Mikaya ki baar nann yan.

⁹ Ki kpanbara banlee maŋ lia bi naan liant ki kar bi gbant paak, jarik ni, doo na nanyer po, ki kpia Samaria doo maŋ tammɔb, ki yebis sɔkiniinba na be leŋ, ki sɔkint maan bi tɔkɔn. ¹⁰ Sɔkiniinba maŋ yenɔ, wunba sann tee Sedekaya, ki u baa tee Kenaana na, din jii kut ki nan yina, ki yet Ahab a, "Yennu nba pak linbae na, 'A

saa jii nae ki kɔn nan Siria teeb na ki biirib chain chain.' " ¹¹ Ki sɔkiniinba na kur mun bia yet nna, ki bia yetɔ a wuu somm kii took Ramof po, ki u saa nyannira, a Yennu saa turɔ nyannuwa.

¹² Njaan sɔk ki toontunna saakɔ nba saan a wun yiin Mikaya na poŋ saa yetɔ a, "Sɔkiniinba kur pak nyannu poe ki tur kpanbar na, li njan ki fan mun tun nna."

¹³ Njanne ki Mikaya jiin a, "N por Yennu nba fo na sann ni, n saa pak linba ki Yennu wannin a man pake."

¹⁴ Waa dɔkit kpanbar Ahab paak yoo nba, ki kpanbar na boi a, "Mikaya, min nan kpanbar Jehosafat, ti saan lek Ramof koo ti daa saa?"

Ki Mikaya jiin a, "Saant ki lek, a saa nyanna. Yennu saa tura nyannuwa."

¹⁵ Ki Ahab yetɔ a, "Li-i tee ki a piak nanin Yennu sann nie, fan pak barmɔnii. Taarmunjae ki n saa paka linba na?"

¹⁶ Ki Mikaya jiin a, "N la ki Israel teeb kunkɔnkɔnna yat kunkona paak nan pei nba ki mɔk pekpaarik na, ki Yennu yet a, 'Jab na ki mɔk tɔkɔndaan, njann ki bin kun nan parmaasir.' "

¹⁷ Ki Ahab yet Jehosafat a, "N ki paka nan u ki ban pak siar ki li tee bonnjann ki jiin n po-o? U sɔk piak bonbiire ki jiint n po."

¹⁸ Ki Mikaya njamii yeen a, "Gbiintir linba ki Yennu piak. N la ki Yennu kar u naan binbintir paak Yendun ni, ki u malakanba kur see u boor ni. ¹⁹ Ki Yennu boi a, 'Njeme saa saan kpann Ahab ki wun saan Ramof, ki bin saa kpui?' Ki malakanba na yemm tuu yet yenn, ki leeb mun n pak leer, ²⁰ nan seek nba tan baar ki yet Yennu a, 'Min saa kpannɔwa.' Ki Yennu boi a, 'A saa kpannɔ nlee?' ²¹ Ki seek na jiin a, 'N saa saane ki te Ahab yebis sɔkiniinba na kur n faar faak.' Ki Yennu yet a, 'Ii saa ki saa kpannɔ. A saa nyanna.' "

²² Li yoo na ki Mikaya njamm pak a, "Linba tume na, Yennu te ki sɔkiniinba maŋ faar faake ki tura, njann u mɔŋ njarin senn nan biirue saa baara."

²³ Li yoo na ki sɔkinii Sedekaya saan Mikaya boor ki saa pebɔ, njann boi a, "Nlee yooe ki Yennu Seek nyii n boor ki baar tan pak nanani?"

²⁴ Ki Mikaya yetɔ a, "A tan saa bannir yoo nba ki a gar lanpoor po diiuk ni ki saa bɔk nae."

²⁵ Tɔk, ki kpanbar Ahab yet u saakayenɔ a, "Soot Mikaya ki saan nann Amonn, wunba tee doo yudaana na, nan n bija Joas boor. ²⁶ A betib ki bin kɔkɔn dansarik, kii teenɔ jarpeenn nan nyun kuukɔ, ki tan tuu yoo nba ki n tan saa jen nan laafia."

²⁷ Ki Mikaya jiin a, "Li-i tee ki a jen nan laafia, njann njarin, li wann nan Yennu ki pak nanime na," ki bia yet a, "Sɔk kur n dɔk linba ki n pak na."

Ki jiin Ahab kuun po

(1 Kpanbara 22.29-35)

²⁸ Tɔk, ki Israel kpanbar Ahab nan Juda kpanbar Jehosafat fiir saan a bin lek Ramof doo nba be Gilead yent ni na. ²⁹ Njaan sɔk ki Ahab poŋ yet Jehosafat a, "Taa saa tɔb na, n saa lia tayanae, njann fin n lia naan liant." Ki Israel kpanbar na lia tayana ki saan tɔb.

³⁰ Naaan ככ Siria kpanbar na דנך tur u taantorit saakab na מכל nan bi daa loon ככ bin kpi, see Israel kpanbar na kuukכ. ³¹ Baa la kpanbar Jehosafat yoo nba, ki bi kur dukin nan הכע tee Israel teeb kpanbar, ki bi המאנ a bin leכ, ki Jehosafat yikin sanpaapo, ki ti Yomdaanכ Yennu fatכ, ki te leku na yakirכ. ³² Ki taantorit saakab na bann nan הככ kaa tee Israel kpanbari, האנננ ki bi nyik ki ji ki weכ. ³³ Ki taan ככ, Siria kunkonכonna yek peenu, ki li soor kpanbar Ahab maך תב liatir nba tee kut na tintaamboor, ki gar soor u par paak. Ki u מכ nan wunba המאכיתיר u taantoruk na a, "N la daךa, המאנכיר ki nyi תכב na ni." ³⁴ Yoo nba ki תב nunii מכ na, ki Ahab ji kar deen taantoruk na ni, ki took Siria teeb na. Ki yonnu tan baa, ki u kpo.

Bianjinba ki Yennu סכניי tur Jehosafat kpaanii.

19 Juda kpanbar Jehosafat din המאט kun u האכ ni nan laafia, Jerusalem doo ni. ² Yennu סכניי Jehu, wunba tee Hanani bija na, din saan kpanbar na boor, ki yetכ a, "A dukin li האנ nan fan somm tondamm nan binba ki loon Yennu-u? Faa tun linba na te Yennu wutoor doo a paaka. ³ Naaan bonהאנסאר lek be a ni. A boon chicherpook Asera ninnant nba ki niib na tuu jiantir nawa, ki bia yabir tuun Yennu nba loon bianjinba."

Bianjinba ki Jehosafat te niib na האממ bi מנך

⁴ Kpanbar Jehosafat din ככ Jerusalem-e, האנ u din lin גכנט niib yoo kur, u yent ni, laa nyi Beerseba, niiditu po, ki saa dian Efraim kunkona yent na peך, niigaך po, a wun te niib na n jen bi yeejamm Yomdaanכ Yennu boor. ⁵ Kpanbar Jehosafat din gann barbuura ki bi be Juda digbanjaana na ni, ⁶ ki turib kpaanii a, "Ti mi yaa sii bu maan bianjinba. I ki dia nisaarik yiikoo kaa ki bu buuti, האנ i dia Yennu yiikooe, ki u sii be nani yoo nba ki i yaa yin pak gbint maan. ⁷ Ii baakit Yennu kii tuun fanu, kimaan ti Yomdaanכ Yennu ki loon yii האמאב, koo kii מכ lukitin, koo kii gaan מנכyati."

⁸ Jerusalem doo nie ki Jehosafat din gann Liifai teeb, nan mannteeb, nan תכנדהאנסיאב, a bii tee barbuura, kii bu binba biir Yennu sennu na, nan doo maan. ⁹ U din turib kpaanii nba nae a: "Li kpaa talas ki yii tuun i toona kii tiin Yennu jaךmaanii, kii saak u מכל nan barמכניי, toonn nba kur ki i tuun ni. ¹⁰ Ki li-i tee yoo nba kur ki i ninjasככ tan nyii doi na yenn ni, ki baar nan u maan, ki li tee nikpinu maan, koo ki tee wunba biir sennu, koo wannu na, yin wannib fanu baa saa dia bi מנך bianjinba, buut yoo, ki li daa te bi האמיי ככ biit ni ki biir Yennu. I-i kii sak nna, האנ yimm nan i ninjamm na saa te Yennu wutoor n do i paaka, האנ li-i tee ki i tun i toona fanu, i kan ככ biit ni. ¹¹ Mannteeb yudaanכ Amaria-e sii מכ yiikoo ki gorii Yenjiantii maan kur ni, ki Sebadia, wunba tee Ismael bija, ki tee Juda yudaanכ na, sii מכ yiikoo ki bu maan nba biar, ki Liifai teeb toonn tee bii gorii ki tuu te maan nba ki barbuura pak na, lin tun nna. Cheen i para ki dia kpaanii na, ki Yennu saa somm binba tuun toonהאנa."

Bianjinba ki Edom teeb faa Juda teeb תב

20 Li din yann waame, ki Moab nan Amonn kunkonכonna, ki pukin bi somm teeb nba tee Meun teeb na, ki bi lek Juda, ² ki toomiinba siab saan ki saa bet Jehosafat a, "Kunkonכonna nyii Edom, Mכk-kpeenn na yakleer po, ki baat yaba, a bin leka. Bi דנך fat Hasasonn Tamar-a." (Doo na sanleere tee Engedi.) ³ Jaךmaanii din soor Jehosafat, ki u miar Yennu ki boi sommir po, האנ te ki bi lor moi digbann na kur po. ⁴ Ki Juda doi kur ni niib kakit ki saan Jerusalem a bin boi Yennu sommir po, ⁵ ki האממ nan Jerusalem teeb taan ki be Yenjiantu האסאכאכ dindonjopaann na ni. Ki kpanbar Jehosafat saan ki set bi תכנכ, ⁶ האנ miar Yennu sanpaapo ki yet a, "Ti yeejamm Yomdaanכ Yennu, fine be Yendכurך ni, ki dia doi nba kur be durinya na ni. A מכ paך nan yiikoo, ki ככ kaa ki saa fit ככ nana. ⁷ Fine tee Yennu. Yoo nba ki a niib, timm Israel teeb, din chari ככ तिך na ni na, fine din ber nyinn niib nba din be nna na, האנ jii तिך na ki tur a כככ Abraham yaaboona, a lii tee bi faar מכמכמכ nan מכמכמכ. ⁸ Ki bi kar तिך na ni, ki maa האסאכאכ nba ki bi sii baakita li ni. Ki bi mi fanu ⁹ nan li-i tee ki bonbisiar baarib, ki tee תכב, koo yiarbiik, koo kon, a lin dat bi tuba, bi saa fit ככ ki tan set האסאכאכ na תכנכ po, siaminba ki bi jiantira na. Bi saa miara, yoo nba ki bi be daamii ni, ki a saa gbat ki fatib.

¹⁰ "Mכtana, Amonn teeb nan Moab teeb nan Edom teeb lekita. Yoo nba ki ti yeejamm din nyii Ijipt na, a din ki sak ki bi ככ तिך maך niךi, bi din kokin lint तिך maךe ki ki biiriri. ¹¹ Baa pa ki jiiintit bianjinbae na. Bi baar a bin ber nyinnit तिך nba ki a turit na nie. ¹² Fine tee Yennu. Datir bi tuba, kimaan ti ki מכ paך nba saa took kunkonכonna nba yab ki saa lekit na. Ti ki mi taa saa teen bianjinba, האנ ti gorii fine ki loon sommir."

¹³ Ki Juda jab na kur nan bi poob nan bi waas see Yenjiantu האסאכאכ na boor. ¹⁴ Ki Yennu Seek sik Liifai nirכ nba pukin ki see nibur na ni paak, ki u sann tee Jahasiel, ki tee Sekaria bija, ki Sekaria tee Benaya bija, ki Banaya tee Jeyel bija, ki Jeyel tee Matania bija, ki bi nyii Asaf naakuuk ni. ¹⁵ Ki Jahasiel yet a, "Chanbaa kpanbar, nan yimm nba kur tee Juda teeb, nan Jerusalem teeb, Yennu yet nan i daa האנ tama, koo ki tiin kunkonכonna nba yab na jaךmaanii nan yin tookibi. תכב na tee Yennu yare, li ki tee i yar kaa. ¹⁶ Ii won lekiב wonn, bi-i wonי baar Sis כככnu ni yoo nba, i won saa chetib baauk nba kook kunkoouk doo na kpiך, ki li kpia Jeruel na. ¹⁷ Li ki tee yimm kaa n ככ ככנ na, yimm n lon sinsetboa, kii guu, ki i saa la nyannu nba ki Yennu saa turi. Juda nan Jerusalem teeb, i daa taantir koo ki tiin jaךmaanii. Nyimin ki tookib man, ki Yennu sii be nani."

¹⁸ Nanne ki Jehosafat baa fabin तिך ni, ki niib na kur mun baa fabin तिך ni, ki bi jiant Yennu. ¹⁹ Ki Liifai teeb nba nyii Kohaf nan Kora naakuut ni na fiir set ki tant nan kunkopaara, ki pak האממ Israel teeb Yomdaanכ Yennu.

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki niib na nyii ki saa kunkoouk nba kpia Tekoa na. Baa saa yoo nba, ki Jehosafat pak namm mɔmaana na a: "Juda nan Jerusalem teeb, teent i maalin i Yomdaanɔ Yennu ni, ki li saa te yin set fanu. Teent yada man nan mɔmaana nba ki u sɔkinii beeri na, ki i saa la nyannu." ²¹ Waa pak nan niib na ki gbenn yoo nba, ki u te yanyinna na lia bi liant nba ki bi lia Yenjiantii ni na, ki somm kunkɔnkɔnna na tɔɔnn po, ki yiin yanɔ a, "Pakin Yennu man. U lomm kaa gbennu."

²² Baa piin ki yiin yanɔ na yoo nbae, ki Yennu te janmaanii soor kunkɔnkɔnna nba yaa bin lekib na. ²³ Ki Amonn teeb nan Moab teeb na lek Edom kunkɔnkɔnna na, ki kpiib, ki saa boontib, ki li poor po, ki bi tan ɔmat leeb paak nan kɔnbiir. ²⁴ Yoo nba ki Juda teeb na doo baar kunkonn nba be kunkoouk paak na, ki bi la bi datai na kur dɔɔ tij ni ki kpowa. Ki nan yenoɔkɔwa ki tenni.

²⁵ Ki Jehosafat nan u kunkɔnkɔnna na chat ki saan a bin jii mɔkint, ki la bonkobit nan jeet nan liant, ki li yab bonchiann, nan bonlia nba be ki li daauk paar, ki bi jii daanantaaki tikii mɔkint na. Nnaan tiat na din yab bonchiann, ki bi din ki fit jii li kuri. ²⁶ Daananna daar, ki bi taan leeb, Beraka baauk ni, ki pak dont Yennu nan waa tun linba ki turib na. Nanne teen ki bi yi baauk manɔ "Beraka." ²⁷ Jehosafat din jii u kunkɔnkɔnna na ki ɔmat namm Jerusalem nan parpeenn, kimaan Yennu te ki bi nyann bi datai nawa. ²⁸ Baa baar doo na ni yoo nba, ki bi somm chunchuuntuk ki kɔɔ Yenjiantu ɔasaakak na ni, ki yiin yanii ki faa biat, ki bia peeb naatuna. ²⁹ Ki janmaanii soor digbana nba kur gbat bi-anɔnba ki Yennu te ki Israel teeb nyann bi datai na. ³⁰ Jehosafat ji din dia u yent na nan parmaasir, ki Yennu guu-u lokir kur po.

Ki jiin kpanbar Jehosafat naan joontu po

(1 Kpanbara 22.41-50)

³¹ Jehosafat din tee bina piintaa nan ɔnanɔmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinlee nan ɔnanɔmu. U naae din tee Asuba, ki tee Silhi bipoo. ³² Jehosafat din tee nan u baa Asa nba din tee bianɔnba nae, u din tuun linba ɔnan Yennu tɔɔnn, ³³ ɔnaan u din ki yeer tingbann mann boa. Niib na lek din ki lebit bi para kur a bin jiant bi yeejamm Yennu na.

³⁴ Linba kur ki Jehosafat tun, u naan pinpiik ki saan tuu li joontu, sɔb ki be Jehu nba tee Hanani bija na barkperii gbant ni, ki li tee Israel kpanbara barkperii bɔkir.

³⁵ Sakyenn, Juda kpanbar Jehosafat din tan mɔk lor nan Israel kpanbar Ahasia, wunba din tun toonbiit bonchiann na. ³⁶ Ki Esion-geber mɔkgbianue ki bi din maa ɔnaringbera. ³⁷ Nnaan Elieser, wunba tee Dodafahu bija, ki nyii Maresa na, din yakii nan Jehosafat ki yet a, "Kimaan faa mɔk lor nan Ahasia na, Yennu saa biir linba ki a maa nawa." Ki ɔnarint na biir, ki ji ki fit somm nyun paak.

I Beraka paake tee "Dontir."

21 Jehosafat din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, Defid doo ni, ki u bija Jehoram gaar u naan na.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoram po

(2 Kpanbara 8.17-24)

² Ki Jehoram, wunba ki u baa din tee Juda kpanbar Jehosafat na, din mɔk ninjamm banloob. Njamme tee Asaria nan Jehiel nan Sekaria nan Asariahu nan Maikel nan Sefatia. ³ Bi baa din turib piinii nba yab, ki li tee salimmɔna nan salimpeena nan bona nba daauk paar, ki bia kaan sɔɔ kur ki u gorii digbanjaana nba be Juda tij ni na yenn. Jehoram nba din tee Jehosafat bikperik na paake ki u gaar u baa setu, ki dii naan. ⁴ Jehoram nba din kar u naan kok paak ki gbenn yoo nba, ki u nyinn u ninjamm na kur, nan Israel saakasiab manfoa.

⁵ Jehoram din tee bina piintaa nan ɔnanlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem doo ni bina ɔnanniin. ⁶ U din tokii ki mɔk tonu nan kpanbar Ahab nan Israel kpanbarlia nae, kimaan u din kɔɔn Ahab bonpoi na yeno. U din tun ki biir Yennu, ⁷ ɔnaan Yennu lek din ki loon wun boont Defid maaru, kimaan u din lor nan Defid a u yaaboonae sii tun di naan.

⁸ Jehoram naan yooe ki Edom teeb din yêɔ Juda teeb, ɔnaan bɔkit bi naangbouɔ. ⁹ Njanne ki Jehoram nan u saakab fiir nan bi taantorit ki saan lek Edom. Leje ki Edom kunkɔnkɔnna fiir ki loon lintib, ki nyiɔki ki Juda teeb pat, ki chiar bot. ¹⁰ Laa nyii li yoo ki tan tuu dinna, Edom teeb bɔkit bi mɔɔje, ki nyii Juda teeb yiikoo ni. Li yoo manɔ, ki Libna doo teeb mun bia bɔkit bi mɔɔje, kimaan Jehoram din yêɔ u yeejamm Yomdaanɔ Yennu jiantuwa. ¹¹ U bia din maa tingbanjiantboa, Juda kunkona paak, ki bia ɔmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi tun yanbɔmm ki biir Yennu.

¹² Ki Yennu sɔkinii Elaija sɔb gbouɔ ki tur Jehoram, ki yet a, "A yeeja Defid Yomdaanɔ Yennu nae pak biira, kimaan a ki wei a baa kpanbar Jehosafat binberɔ, koo a yeeja kpanbar Asa binberɔ. ¹³ Nnaan a wei Israel kpanbara binberɔ, ki ɔmakit Juda teeb nan Jerusalem teeb ki bi ki waa Yennu, nan bianɔnba ki Ahab nan binba wei u poor din ɔmakit Israel teeb ki bi ki waa Yennu na. A bia kpia a tiɔɔ ninjamm nba din tee popeendamm ki chee fin nae. ¹⁴ Li paak, Yennu saa dat a niib, nan a waas, nan a poob tuba, ki biir yaa mɔk linba kur. ¹⁵ A mɔɔɔ saa la fara nan kɔɔki ni yiarbiuuk, ki a kɔɔtan saa nyi."

¹⁶ Ki Filistia siab nan Arab teeb nba kɔɔ ki kpia Suddann teeb nba be mɔkgberɔn gbianu na, ki Yennu te ki bi faa Jehoram tɔb. ¹⁷ Bi din lek Juda, ki saat kpanbar ɔnaak, ki soor kpanbar poob nan bonjai na kur ki teemm yommii, ɔnaan nyik Ahasia kɔɔ, wunba tee kpanbar sanbian na.

¹⁸ Tɔɔn, linba na kur poor poe ki Yennu te ki kɔɔki ni yiarbiuuk soor kpanbar na, ¹⁹ ki li jii bina ɔnanlee ki yiaru na te ki u kɔɔtan nyi, ki u tan kpo nan tont. Kpanbar Jehoram manɔ niib din ki joo mutunn ki turɔ baakir, nan baa din tuun bianɔnba ki teen u yeejamm na.

²⁰ Jehoram din dii naan ki tee bina piintaa nan ɔnanlee-e, ki kar Jerusalem, ki dia u niib bina ɔnanniin. Waa

din tan kpo yoo nba, סכך din ki מִכָּךְ parbiir, u kuun paaki. Bi din piuu Defid doo nie, ךָּאן ki li ki tee naan kaat ni.

Ki jiin Juda kpanbar Ahasia po

(2 Kpanbara 8.25-29; 9.21-28)

22 Jerusalem teeb din dinn Ahasia naan, wunba tee Jehoram sanbian na, ki u set u baa seenu ni, kimaan dolekteeb nan Arab niib na סכך bi kaan ni, ki kpii Jehoram bonjai kurawa. Njanne Ahasia, wunba tee Jehoram bija na teen Juda kpanbar, ki piin dia Juda teeb. ² Ahasia din tee bina piinlee nan ךָּאן-ee ki dii naan, ki kar Jerusalem binyennסכך ki dia niib. U naa din tee Atalia-e, ki tee kpanbar Omri yaaboonn. ³ Ahasia mun bia din gaar kpanbar Ahab ךָּאאאא marimae, kimaan u naae din turimכ, ki u tuun bonbiir. ⁴ U din tun ki biir Yennu, kimaan u baa kuun poor poe ki kpanbar Ahab ךָּאאאא teen u kpaanteeb, ki li te ki u naan siik. ⁵ U din gaar bi kpaaniie, ki taan Israel kpanbar Joram po, ki bi faa סכך nan Siria kpanbar Hasael. Kunkonkonna na din took leeb Ramof-e, Gilead tij ni, ki Joram la dan סכך na ni. ⁶ U din ךָּמא Jesreel doo nie a wun teb u מִכָּךְ, ki Ahasia saan leךָ a wun סכך.

⁷ Ahasia nba din סכך Joram yoo nbae, ki Yennu dat Ahasia tubir. Ahasia nba saan yoo nba, ki סכך nan Joram fiir a bin chet Jehu, wunba tee Nimsi bija, ki Yennu gannכ a wun biir kpanbar Ahab ךָּאא na. ⁸ Jehu nba din sak Yennu מִכָּךְ ki saa a wun biir kpanbar Ahab ךָּאאא na, ki u din tan chet nisiab, ki bi tee Juda booru ni saakab, nan Ahasia nikpiimm nba chiantכ a wun סכך Joram na, ki Jehu kpii bi kur. ⁹ Bi din lin lon Ahasia-e ki tan lau ki u סכך Samaria, ki bi jiiu saan nan Jehu boor, ki u saa nyinn u manfoor, ךָּאן bi din pii u gbanant, kimaan u yeeja Jehosafat wunba din yiab u מִכָּךְ paak ki waa Yennu na סכך paak.

סכך din ki biar Ahasia ךָּאא ni ki saa fit dia naan na.

Ki jiin Juda poobat Atalia po

(2 Kpanbara 11.1-3)

¹⁰ Ahasia naa Atalia nba gbat nan bi kpii u bijawa na, ki u tur מִכָּךְ nan bin kpi niib nba kur nyii Juda naan ךָּאא na ni. ¹¹ Ahasia din מִכָּךְ niipoosכ, ךָּאן ki bi ki taa baa, ki bi yiu Jehoseba, ki u din kun manntכ nba ki bi yiu Jehoyada na. Jehoseba din jii Ahasia bonjai na yenc, ki u sann tee Joas, ki nyinnכ kpanbar waas nba ki bi yaa bin kpib na ni, ki saan סכך סכך nan poo nba wubiis na, Yenjiantu ךָּאאאא didכtuk ni. U din te ki u be סכך nie, ki nyii Atalia nikpinu ni. ¹² U din biar be סכך nie, Yenjiantu ךָּאאאא na ni, bina ךָּאןloob, ki Atalia daa tee poobat ki dia tij na.

Bianjinba ki bi dinn Joas naan

(2 Kpanbara 11.4-16)

23 Manntכ Jehoyada din guur bina ךָּאןloobewa ki ji dukin nan li jaךָ wun tun siara. U din lor nan kunkonkonna saakab banךָmu. Njamme tee Asaria, ki u tee Jeroham bija, nan Ismael, ki u tee Jehohanann bija, nan Asaria, ki u tee Obed bija, nan Maaseya, ki u

tee Adaya bija, nan Elisafat, ki u tee Sikri bija. ² Bi din lin Juda doi kur po ki taan Liifai teeb nan naakuut saakab kur, ki jen namm Jerusalem.

³ Ki bi kur taan be Yenjiantu ךָּאאאא ni, ki lor nan Joas, wunba tee kpanbar bija na. Ki Jehoyada yetib a, "Kpanbarkperכ na bijae na. ךָּככּ ji sii tee kpanbar מִכָּ-tana, nan bianjinba ki Yennu senn מִכָּסונן nan kpanbar Defid yaaboonae sii diat na. ⁴ Taa saa teen bianjinbae na: Li-i tee ki mannteeb nan Liifai teeb baar toonn, foon daari, bi סכךitu muntaa ni yenn saa guur Yenjiantu ךָּאאאא na tammכּie, ⁵ ki סכךitu muntaa na ni yenn saa guur kpanbar ךָּאא, ki binba biar na saa guur Fiakir Tammכּ. Niib na kur saa taan leeb kii be Yenjiantu ךָּאאאא na dindonjouk nie. ⁶ סכך kaa ki saa fit סכך Yenjiantu ךָּאאאא na ni, see mannteeb nan Liifai teeb nba be toonn ni na. Njamme saa fit סכך, kimaan bi ךָּאאא bi מִכָּךְ, ךָּאן niib nba biar na n sak Yennu מִכָּךְ, ki biar nanyer. ⁷ Liifai teeb na n set ki lint kpanbar na, kii guu-u, ki saat jukbanjai kii dia. Ki bi sii be nan kpanbar na, siaminba kur ki u saa. Ki wunba kur bikin a wun סכך Yenjiantu ךָּאאאא na ni, bin kpiu."

⁸ Ki Liifai teeb nan Juda teeb tun Jehoyada nba wannib bianjinba na. Ki saakab na סכך binba kaa toonn ni foon daar na, ki bi pukin binba be toonn ni na, kimaan manntכ Jehoyada din ki ךָּאן bi סכך. ⁹ Jehoyada din tur kunkonkonna saakab kpana nan naagbankכָּa nba din tee kpanbar Defid yar, ki bi bekir Yenjiantu ךָּאאאא ni na. ¹⁰ U din te niib na set Yenjiantu ךָּאאאא na סכךne nan bi jukbanjai, a bin guur kpanbar Joas. ¹¹ סכך, ki Jehoyada nyii nan Joas nanyer, ki yirimכ naan fokirik, ךָּאן turכ Yennu sennu gbouךָ na. Li yoo na ki bi ji dinnכ naan. Ki manntכ Jehoyada nan u bonjai מִכָּךְ kpan Joas paak, ki סכך kur pak nan kunkopaarir a, "Kpanbar na-ii מִכָּךְ manfofoouk."

¹² Ki Atalia gbat niib na nba kpakitir kpanbar na bianjinba, ךָּאןne ki u kakit ki saan Yenjiantu ךָּאאאא na boor, siaminba ki niib na tikir ki be na. ¹³ U din la kpanbar paan na see ךָּאאאא na tammכּ ni, jaan-tarik nba tee kpanbara yar na boor, ki kunkonkonna saakab nan naatunpebira see ki lintכ. Ki niib na kur yikin nan kpinkpammuk ki peeb naatuna, ki Yenjiantu ךָּאאאא na ni yanyinna dia bi bonpipebit ki ךָּמאkitir niib, ki bi dontir. Ki Atalia pat pat u liant nan parbiir ךָּאן yikin a, "Nabiiuk, nabiiuk."

¹⁴ Manntכ Jehoyada din ki loon bin kpi Atalia Yenjiantu ךָּאאאא na boori. Li paak ki u yiin kunkonkonna saakab na ki yetib a, "Sootכ ki nyinnכ guura na sinsuuk ni, ki kpi wunba kur koor a wun fatכ."

¹⁵ Ki bi soorכ ki saa nanכ kpanbar ךָּאא. Baa saa baar Taanii Tammכּ boor yoo nba ki bi kpiiu.

Bianjinba ki Jehoyada te niib na ךָּאאא bi מִכָּךְ

(2 Kpanbara 11.17-20)

¹⁶ Ki manntכ Jehoyada te kpanbar Joas nan niib na kur senn מִכָּסונן nan bi sii tee Yennu niib. ¹⁷ Njanne ki bi kur fiir saan tingbann Baal jiantu ךָּאא, ki saa betir, ki bet bet maruךָ binbinta nan yenbis nba be leךָ, ךָּאן kpii Matann, wunba tee Baal manntכ na, binbinta na

toonn. ¹⁸ Jehoyada din tur mannteeb nan Liifai teebe toona nba be Yenjiantu nasaakak ni na yudant. Li din tee bii tuun toona nba ki kpanbar Defid wannib nae, kii bia kii jokin piinii maruŋ nba ki bi teen Yennu na, nan bianjinba ki Moses sennu tee na. Njamme bia din gorii yanyinna, yoo nba ki bi yiin ki kpamm na. ¹⁹ Jehoyada bia din te ki guura guu Yenjiantu nasaakak na tammɔi, a bin ɔɔɔ wunba ki namm u mɔŋ ki be jakint ni.

²⁰ Kunkɔnkɔnna saakab, nan nijaana, nan niib na saakab, nan tiŋ na niib kur din wei Jehoyada, ki bi nyii nan kpanbar na, Yenjiantu nasaakak ni, ki saan kɔɔɔ naan njaak. Bi din kɔɔ tammɔjar na nie, ki kpanbar na saan kar naan kok paak. ²¹ Niib na kur din gbee nan parpeenre, ki doo na maak, kimaan Atalia kpowa.

Ki jiin Juda kpanbar Joas po

(2 Kpanbara 12.1-16)

24 Joas din tee bina njanlore-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem doo ni bina piinna. U naae din tee Sibia, ki nyii Beerseba doo ni. ² Joas din tun linba njan ki tur Yennu, yoo nba ki manntɔɔ Jehoyada be u manfoor ni na. ³ Jehoyada din lon poob banlee ki tur kpanbar Joas, ki bi marɔɔ bonjai nan bonpoi.

⁴ Joas nba din dii naan ki li yann waaminnae, ki u dukin nan wun namm Yenjiantu nasaakak. ⁵ U din yet mannteeb nan Liifai teeb na a bin saan Juda doi ni, ki lin niib na kur boor, ki bin taan likirii ki namm maa Yenjiantu nasaakak na. U din yet niib na a bin teen yian, njan Liifai teeb na din mei. ⁶ Njanne ki u yiin bi tɔɔndaan Jehoyada ki boi a, "Bee teen ki a ki te Liifai teeb na saan Juda nan Jerusalem teeb boor, ki gaar lampo nba ki Yennu toontunno Moses din yaa niib na-i pa, ki lii njanii Yennu lanbouŋ na?"

⁷ Atalia nba tee pootouŋ na poorpoweiteeb biir Yenjiantu nasaakak nawa, ki jii kasii bona nba be leŋ na ki dia jiantir tingbann Baal.

⁸ Kpanbar na din yet Liifai teeb a bin kpa lakir, ki sennir Yenjiantu nasaakak na tammɔɔ ni, ki bii taant likina leŋ. ⁹ Bi din tur mɔɔ, Jerusalem nan Juda tiŋ kur po, a ɔɔɔ kur n pa lampo nba ki Yennu toontunno Moses din gaan Israel teeb boor, kunkoouk paak na. ¹⁰ Linba na din maŋ Israel teeb nan bi saakab, ki bi baar ki pa bi lampo, ki tan gbeen lakir na. ¹¹ Liifai teeb na din jikit lakir nae daa kur, ki teen kpanbar nasaakak nba gorii lakir maŋ paak na. Ki yoo nba kur lakir na gbee, kpanbar gbansɔɔbirɔɔ nan mannteeb yudaan toontunna yence tuu nyinn likirii na lakir na ni, njan jiin senn li sinsetboor. Nna bannue ki bi din gaar likirii bonchiann.

¹² Kpanbar na nan Jehoyada din tuu jii likirii na ki tur binba gorii Yenjiantu nasaakak na nammue, ki bin kɔɔ tana maateeb, nan kanpintanba, nan binba kur saauk, ki bin namm Yenjiantu nasaakak na. ¹³ Toontunna na kur din tun nan ninbinmɔniie, ki namm Yenjiantu nasaakak na ki tan gbenn. Ki li jen li bannu ni, ki wakii, ki kaa biiru. ¹⁴ Yenjiantu nasaakak na nammu nba gbenn yoo nba, ki salimmɔna nan salimpeena nba

tenn na, ki bi jii tur kpanbar na nan Jehoyada, ki bi jii ki namm Yenjiantu nasaakak na senii nan bonlia nba sii be li ni.

Baa lebit Jehoyada sennii bianjinba

Jehoyada nba din be u manfoor ni yoo nba, bi din tuu mann maruŋo, nasaakak na boor yoo kur. ¹⁵ Jehoyada din dii bina kobik nan piintaee, ki tee nikper ki jii kpo. ¹⁶ Bi din piiu kpanbara kaat nie, ki li be Defid doo ni, kimaan toonjana nba ki u din tun ki tur Israel teeb nan Yenjiantu nasaakak na paak.

¹⁷ Njan Jehoyada nba kpo yoo nba, ki Juda tɔɔ-damm nmakit kpanbar Joas dudukit, ki u gaar bi maan. ¹⁸ Njanne ki niib na nyik ki ki jiantir namm Israel teeb yeejamm Yomdaan Yennu na nasaakak ni, njan jiantir tingbana nan chicherpook Asera ninnant. Bi yanbɔmm na paake teen ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ¹⁹ ki u tun sɔkiniinba a bin yakii namm ki bin jen u boor, njan niib na lek din yɛt, ki ki gbiint. ²⁰ Tɔɔ, Yennu Seek din sik Sekaria, wunba tee manntɔɔ Jehoyada bija na paak. U din set siaminba ki niib na saa laue, njan yet a, "Ti Yomdaan Yennu boi a bee teen ki i ki sak u sennii, ki baat nan biiru i mɔŋ paakii. I nyikɔe, ki u mun nyiki." ²¹ Kpanbar Joas din lor nan niib nae, ki bi piak biir Sekaria. Ki kpanbar na tan tur yaak, ki niib na jaat Sekaria tana, Yenjiantu nasaakak na dindonjouk ni, ki kpiu. ²² Kpanbar Joas din tamm Sekaria baa Jehoyada toonjana nba ki u din tun ki tur nawa, njan te ki bi kpii Sekaria. Sekaria nba kpenn yoo nba, ki u yet a, "Yennu n la yaa tun linba na, ki dat i tuba."

Bianjinba ki Joas naan gbenn

²³ Piar nba piat yoo nba, ki Siria kunkɔnkɔnna lek Juda nan Jerusalem teeb, ki kpii tɔɔndamm na kur, ki jii mɔkint bonchiann ki saan nann Damaskus.

²⁴ Siria kunkɔnkɔnna na din waar, njan Yennu-e din te ki bi nyann Juda kunkɔnkɔnna nba yab na, kimaan Juda teeb din yɛt bi yeejamm Yomdaan Yennu-wa. Linba na paake te ki kpanbar Joas din la tubdatu.

²⁵ Siria kunkɔnkɔnna din tan nyikin kɔnn na, njan ɔɔ Joas la dan bonbiir. U saakab banlee din ɔɔɔ lor u paak, ki kpii dɔɔnu ni, ki jiin pann, waa din kpii manntɔɔ Jehoyada bija na paak. U din kpo, ki bi piiu Defid doo ni, njan bi din ki piiu kpanbara kaat ni kaa. ²⁶ Binba din lor u paak na din tee Sabab, ki u naa tee Simeaf ki nyii Amonn booru ni, nan Jehosabad, ki u naa tee Simrif, ki nyii Moab booru ni. ²⁷ Makperii na kur be kpanbara barkperii gbouŋ ni, ki tee kpanbar Joas bonjai labaar, nan Yennu sɔkiniinba maan nba kur pak ki jiin Joas po, nan bianjinba ki u namm maa Yenjiantu nasaakak. Li poor po ki u bija Amasia set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Amasia po

(2 Kpanbara 14.2-6)

25 Amasia din tee bina piinlee nan njan nammue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan

ɲanyia. U naa din tee Jehoadinn-e ki nyii Jerusalem.
² Amasia din tuun linba ɲan ki teen Yennu, ɲaan u din ki jii u par kur ki tur Yennu. ³ Amasia nba din kar u naan kok paak ki la paɲ ki gbenn yoo nba, ki u soor saakab nba din kpil u baa na, ki kpiib. ⁴ U din ki kpil bi waas, ɲaan tun bianjinba ki Yennu senn, ki li be Moses sennu gbouɲ ni na a, “Bi daa kpi bibaa, u bik toonbiit paaki, ki bia daa kpi bik, u baa toonbiit paaki; niro saa kpo toonbiit nba ki u moɲ tun na paake.”

Bianjinba tɔb faa Edom teeb

(2 Kpanbara 14.7)

⁵ Ki kpanbar Amasia tikir Juda booru nan Benjaminn booru jab kur, ki taamm, ki bi tee kunkɔnkɔnna koonn koonn, nan baa nyii bi naakuut ni bianjinba na. U din gann saakab ki bi gorii koonn koonn, siab tee jab tusir tusir, ki leeb gorii jab kobik kobik. Niib na din tee binba dii bina piinlee-lee koo ki gar nnae, ki bi taan ki tee jab tusaa kobii ɲantaa. Bi din tee kunkɔnkɔnna nba ki bi gannib, ki bi teen siir nan tɔbe. Bi din tumii ki mi kpana nan naagbankɔɲa dianu. ⁶ U bia din saan jɔɔn Israel kunkɔnkɔnna tusaa kobik ki pukin, ki pa salimpeena ki li kpaui tee nan karwanta baajii piinna na bi paak. ⁷ ɲaan ki Yennu sɔkinii sɔɔ saan kpanbar na boor ki yetɔ a, “Chanbaa, a daa jikit Israel kunkɔnkɔnna na ki saa nammi. Yennu ki be nan kunkɔnkɔnna nba nyii ni-igaɲ po yent ni na. ⁸ A sii dukii nan bi saa taan a po ki a la paɲ tɔb ni, ɲaan Yennu-e mɔk yiikoo ki te ki niro laat nyannu, ki bia kɔɲit, ki u saa te ki a datai na n nyanna.”

⁹ Ki Amasia boi Yennu sɔkinii na a, “ɲaan salimpeena nba ki n dɔɲ pa Israel teeb paak na?”

Ki Yennu sɔkinii na jii a, “Yennu saa fit pa jiina ki lin gar nna.” ¹⁰ ɲanne Amasia yet kunkɔnkɔnna nba ki u jɔɔmm na, a bii kun. Linba na paak ki bi ɲmat kun, ɲaan ki bi wutoa doo bonbiir Juda teeb paak.

¹¹ Amasia din chee par ki jii u kunkɔnkɔnna ki saan namm Yaarin Baauk ni. Leɲe ki bi saa kɔn ki kpil Edom kunkɔnkɔnna tusaa piik, ¹² ki bia soor siab foot tusaa piik, ki doo namm jɔɔr nba be Sela doo ni na, ki saa tutib ki sikin jɔyirin, ki bi baa tana paak ki kpo.

¹³ Yoo nba na paak, ki Israel kunkɔnkɔnna nba ki Amasia bo ki sak ki bi lakin saan tɔb na lek Juda teeb doi nba be Samaria nan Bef Horonn sinsuuk ni na, ki kpil niib tusaa ɲantaa, ɲaan fat mɔkint bonchiann.

¹⁴ Amasia nba kɔn nyann Edom teeb ki jen yoo nba, ki u jen nan bi yenbis, ki bir ki jiantirib, ki bia jokit bonnunubit ki teemm. ¹⁵ Linba nae din donn Yennu wutoor. Li paak, ki u tun u sɔkinii, Amasia boor, ki sɔkinii na saa boi a, “Bee teen ki a jiantir yennii nba bo ki fit tinn bi tɔɲ niib a nuu ni na?”

¹⁶ Ki Amasia jii yama ki yet a, “Bia yoee ki ti jiia ki a tee kpanbar kpaantɔɔ? ɲminin, nna-i kaa, n saa te ki bi kpa.”

Ki sɔkinii na tan ɲmint na, ɲaan yet a, “Mɔtana, n ji mi nan Yennu lor a wun biirae, kimaan faa tun linba na, ki bia yê n kpaanii na.”

Bianjinba tɔb faa Israel teeb

(2 Kpanbara 14.8-20)

¹⁷ Juda kpanbar Amasia nan u saakab din lor kɔn nan Israel teeb. U din tun toomiie Israel kpanbar Jehoas boor, wunba din tee Jehoahas bija, ɲaan tee Jehu yaaboonn na. Amasia din kɔk kɔnkɔkɔ, ki loon bin kɔn.

¹⁸ Ki Jehoas jii mɔmaan na ki tur Amasia a, “Sian yoo dinn ki Lebanonn kunkona ni kunkoɲ tun toonii kpek boor, ki yet a, ‘Jiin a bipoo ki tur n bija, ki wun kɔkɔk.’ Ki muuk ni bonkobuk gaar ki ɲmaa kunkoɲ na ki bir tiɲ ni. ¹⁹ Mɔtana, Amasia, fine dont a moɲ nan a kɔn nyann Edom teeb na, ɲaan n kpaana nan a biar kii be ɲaak ni. Bee teen ki a kpaan daamii nba saa baar nan biiru fin nan a niib paaki?”

²⁰ ɲaan ki Amasia yê ki ki gbiint turɔ. Li din tee Yennu lore nan Amasia n la biiru, kimaan waa din jiantir Edom teeb yenbis na paak. ²¹ ɲanne Israel kpanbar Jehoas din saan tɔb ki kɔn nan Juda kpanbar Amasia. Bi din took leeb Bef Semes-e ki li be Juda tiɲ ni. ²² Bi din nyann Juda kunkɔnkɔnna, ki bi chiar kun bi ɲei ni.

²³ Kpanbar Jehoas din soor Amasia ki saan nancɔ Jerusalem, ki saa bet doo na joonn nba nyii Efraim Tammɔb boor, ki saa tuu Lɔtik Tammɔb boor na, ki li fɔkint teen nan taakaabii kobii ɲanlee nawa. ²⁴ U din jii salimmɔna nan salimpeena nba kur be Yenjiantu ɲasaakak na ni, nan ɲasaakak maɲ ni bona nba ki Obed Edom yaaboona din guu na, nan kpanbar ɲaak mɔkint, ki bia soor siab ki kun namm Samaria.

²⁵ Israel kpanbar Jehoas kuun poorpo, ki Juda kpanbar Amasia be u manfoor ni bina piik nan ɲanɲmu.

²⁶ Toonlia nba kur pukin ki Amasia tun, laa nyii u naan pinpiik ki saa tuu li joontu, li sɔb be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouɲ ni. ²⁷ Laa nyii sakir nba ni ki Amasia din yê Yennu jiantii na, bi din lor lorbiuuk u paak, Jerusalem doo ni. U din chiar saan Lakis, ɲaan u datai na lek din wei ki saa kpil leɲa. ²⁸ Bi din ɲaan u gbanant taamm paake, ki jiiu saan nancɔ Jerusalem, ki saa piuu kpanbara kaat ni, ki li be Defid doo ni.

Ki jiiin Juda kpanbar Yusia po

(2 Kpanbara 14.21-22; 15.1-7)

²⁶ Tɔn, Juda niib kur din gann Yusia-e, wunba tee binpiik nan ɲanloob bik, ki dinnɔ naan, ki u set u baa seenu ni. ² (Amasia kuun poor poe ki Yusia fat Elaf, ki ɲamm maa doo maɲ.)

³ Yusia din tee bina piik nan ɲanloobe ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piinɲmu nan ɲanlee. U naa din tee Jekolia-e, ki nyii Jerusalem. ⁴ Yusia din tun linba ɲan, ki li penn Yennu par, nan u baa Amasia nba din tun bianjinba na. ⁵ Yoo nba ki Sekaria din be ki wannɔ ki jiiin Yenweiu po na, ki u waa Yennu fanu, ki Yennu teen piisin u paak.

⁶ Yusia din faa tɔb nan Filistia teeb, ki bet doi nba na joona: li doie tee Gaaf nan Jamnia nan Asdod. U din maa doi nba ki joona lintir na ki kpian Asdod nan Filistia dolia. ⁷ Yennu din sommo ki u fit nyann Filistia teeb, nan Arab teeb nba kɔɔ Gur Baal na, nan Meun teeb na.

⁸ Amonn teeb din baar nan bi jiaun̄ ki tur Yusia, ki u la paŋ bonchiann ki li te ki u sann m̄kont̄ ki saa baar Ijpt gbaa.

⁹ Yusia din maa difoot Jerusalem doo ni, ki li be L̄tik Tamm̄b boor nan Baauk Tamm̄b boor, nan siaminba ki joonn na ḡont. ¹⁰ U bia din maa difoot kunkoouk paak, ki bia lukir gbeet bonchiann, kimaan u din m̄k̄k bonkob-burun̄, ki bi be yonbaa po, kunkonbis ni nan paanu ni. Waa din loon kpaab maan na paake teen ki u din chekint̄ niib na, a bii buur tilontii, kunkona tiŋ na ni, kii ko tini nba m̄k̄k koorin na ni.

¹¹ N̄k̄ Yusia din m̄k̄ kunk̄nk̄nna nba mi k̄nn fanu, ki teen siir nan t̄b. Bi gban̄s̄bira din tee Jeyel nan Maaseya, ŋamme din dia bi kann gboun̄, ki Hanania, wunba din tee kpanbar ŋasaakab na yen̄, tee bi saak̄k̄. ¹² Niib nba din tee ŋei saakab ki gorii kunk̄nk̄nna na din tee tusaa ŋanlee nan kobii ŋanloob. ¹³ Kunk̄nk̄nna nba ki ŋei saakab goriib na din tee tusaa kobii ŋantaa nan tusaa ŋanlore nan kobii ŋanŋmu, ki tee kunk̄nk̄nna nba saa fit taan kpanbar po ki k̄n nan u datai. ¹⁴ Kpanbar Yusia din tur u kunk̄nk̄nna naagbank̄ŋa, nan kpana, nan kutfokirii, nan t̄b liatgbakita, nan t̄rbana nan peenii, nan naalu-ubuk tana. ¹⁵ Ki saauk damm nba be Jerusalem doo ni ŋamm jatiat nba ki nirc̄ sii fit be difoot paak, nan doo na joona gunḡont̄ paak, ki dia t̄ peenii, ki bia jaat tangben̄a. U sann din m̄kont̄ tiŋ na kur po, ki u ŋamm la paŋ, kimaan sommir nba ki u la Yennu boor na paak.

Bianj̄nba ki Yusia la tubdatu, u dont-n-m̄ŋ paak

¹⁶ Yoo nba ki Yusia la paŋ na, ki u donn u m̄ŋ, ki Yennu sik̄n̄. U din ȳt̄ Yennu m̄b, ki k̄k̄ Yenjiantu ŋasaakak na ni ki joo bonnunubit marun̄ binbintir na paak. ¹⁷ Ki Yennu mannt̄k̄ Asaria, nan mannteeb banniin, binba paar ki bia m̄k̄ para na wei kpanbar na poor, ¹⁸ a bin ḡk̄k̄. Bi din yet̄ a, "Yusia, a ki m̄k̄ yi-ikoo nan fin joo bonnunubit ki tur Yennu, see mannteeb nba nyii Aar̄nn maaru ni na, ŋamme ki Yennu ŋammib a bii tuun nna. Seetir kasii boor nna. A tun biir ti Yomdaan̄ Yennu-wa, ki a ji kan ban la u piisin."

¹⁹ Ki Yusia see Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki k̄pia bonnunubit binbintir na, ki dia sipiak a wun joo bonnunubit. U wutoor din doo mannteeb na paak, ki li taakpaak ni, ki gbanant̄ paak yiaryoonn soor u yugbiar. ²⁰ Asaria nan mannteeb na ji biar see ki gorii kpanbar na yugbiar, ki jan̄maanii m̄k̄k̄. Bi din mukis̄ a wun nyi Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki u m̄ŋ koor a wun nyi, kimaan Yennu dat u tubira.

²¹ Kpanbar Yusia yiaru na paak, ki u din be jakint̄ ni nan u kuun. U ji din ki fit k̄k̄ Yenjiantu ŋasaakak na ni. U din be u m̄ŋ ŋaak nie, ki ki tuun siar, ŋaan ki u bija Jotam dia digbann na.

²² Yennu s̄k̄inii Aisaya, wunba tee Amos bija na, din s̄b̄ linba kur ki kpanbar Yusia tun yoo nba ki u kar naan kok paak na. ²³ Yusia din kpo, ki bi piiu baa din pii kpanbara tiŋ nba na nie, kimaan u yiaryoonn na

paak ki bi din ki fit piiu kpanbara kaat ni. Ki u bija Jotam set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Jotam po

(2 Kpanbara 15.32-38)

27 Jotam din tee bina piinlee nan ŋanŋmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan ŋanloob. U naa sanne din tee Jerusa, ki u tee Sadok bipoo. ² Jotam din tun linba ŋan ki tur Yennu nan u baa Yusia nba din tun bianj̄nba na. N̄k̄ ŋarin din ki k̄k̄ Yenjiantu ŋasaakak ni ki joo bonnunubiti. Niib na ŋarin lek din ŋamii ki tuun toonbiite.

³ Jotam din ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak niigan̄ po tamm̄b, ki bia tun toongben̄ir ki ŋamm Jerusalem b̄kir nba ki bi yi Ofel na joonn paak, ⁴ ki maa doi Juda kunkona paak, ki maa joofoot nan difoot muuk ni. ⁵ N̄k̄ Jotam bia din k̄n nan Amonn kpanbar nan u kunk̄nk̄nna ki nyannib, ki miab ki bi pa jiaun̄ ki teen̄, ki saa tuu bina ŋantaa. Amonn teeb din pa salimpeena ki li k̄paiu teen nan karwanta baajii piinna na, nan boroboro dii baajii tusaa piinlee nan ŋanŋmu, nan dim̄nii baajii tusaa piinlee nan ŋanŋmu. ⁶ Jotam din laat paŋ ki pukii, kimaan u din gaar u Yomdaan̄ Yennu maan fanu. ⁷ Bonlia nba pukin Jotam naan yoo, ki tee u t̄bii nan toonlia nba ki u din tun, li s̄b̄ ki be Israel nan Juda kpanbara barkperii gboun̄ ni. ⁸ Jotam din tee bina piinlee nan ŋanŋmue ki dii naan, ki kar Jerusalem bina piik nan ŋanloob. ⁹ Jotam din kpo, ki bi piiu Defid doo ni, ki u bija Ahas set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Ahas po

(2 Kpanbara 16.1-4)

28 Ahas din tee bina piinlee-e ki dii naan, ki kar Jerusalem ki dia Juda tiŋ bina piik nan ŋanloob. U din ki gaar u yeeja Defid binben̄, ŋaan tuun linba ki ŋan, ki biir Yennu, ² ki gaar Israel kpanbara binben̄, ki ŋamm kutyenbis ki li tee Baal ninnaun̄, ³ ki jokin bonnunubit, Hinom baauk ni, ki bia fit jikit u tiŋŋ bonjai ki mann mujoonu marun̄ ki teen tingbana, ki tokii niib nba ki Yennu ber nyinnib tiŋ nba ni ki Israel teeb k̄k̄ na binben̄. ⁴ Ahas din mann marun̄, ki jokin bonnunubit tingbanjiantboa, nan kunkona paak, nan tiinii nyaka.

Bianj̄nba ki Siria teeb nan Israel teeb faa Juda teeb t̄b

(2 Kpanbara 16.5)

⁵⁻⁶ Kpanbar Ahas nba din tun yanb̄mm na paake ki u Yomdaan̄ Yennu te ki Siria kpanbar k̄n nyann̄, ki soor Juda teeb bonchiann ki saan namm Damaskus, ki teemm yommii. Yennu bia din te Israel kpanbar Peka, wunba tee Remalia bija na, k̄n nyann̄ Ahas, ki k̄pii Juda kunk̄nk̄nna tusaa kobik nan tusaa piinlee, dayenn̄k̄k̄ ni. Bi yeejamm Yomdaan̄ Yennu-e din te linba na baarib, kimaan Juda teeb na din nyik Yennu jiantiiwa. ⁷ Israel kunk̄nk̄n̄ nba ki bi yiu Sikri na din k̄pii Ahas bija Maaseya, nan kpanbar ŋasaak̄k̄ nba tee Asrikam, nan Elkana, wunba waa paa kpanbar paak na. ⁸ Juda teeb na lek din tee Israel nikpiimme,

ņaan ki Israel kunkonkonna din soor bi poob nan bi waas tusaa kobii ņanlee, ki teemm yommii, ki jiib pukin bona bonchiann nba ki bi fat na po, ki saan namm Samaria.

Ki jiin Yennu sakinii Oded po

⁹ Yennu sakinii din be ki bi yiu Oded, ki u kō Samaria doo ni. U din chet Israel kunkonkonna nba ņmat kun Samaria nan Juda teeb nba tee yommii na, ki bi yaa bin kō doo ni, ki u yetib a, "I yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor Juda teeb paak, ki te ki i kō nyannib, ņaan u ji tan la yaa kpiib bonchiann bianjnbawa. ¹⁰ Ki mōtana ki i bia loon yin jii Jerusalem nan Juda jab nan poob ki teemm i yommii. I ki mi nan i mun bia tun biite na ki biir i Yomdaano Yennu-u? ¹¹ Gbiintir! Yommii nba na tee i ninjamm nan i niipoobe. ņaant ki bii saa, nna-ika, Yennu saa donn wutoor ki dat i tuba-a."

¹² ņanne ki Israel tōondamm banna nba nyii Efraim booru ni, ki tee Asaria, ki u tee Jehohanann bija, nan Berekia, ki u tee Mesilemof bija, nan Jehiskia, ki u tee Salum bija, nan Amasa, ki u tee Hadlai bija na, mun bia din ki sak linba ki kunkonkonna tun na. ¹³ Bi din yet a, "I daa baat nan yommii na doo na ni. Ti tun biir Yennu ki ņaan ki u wutoor doo ti paak, ki li jaņ nan wun dat ti tubawa; mōtana i loon yin tun biite ki pukin ti tubdatu." ¹⁴ ņanne ki kunkonkonna na jii yommii nan bona nba ki bi fat na, ki tur niib na nan bi saakab. ¹⁵ Bi din gann jab banna na, a bii teen yommii na liant ki lii nyi bona nba ki bi fat na ni. Bi din turib liant nan taasaat, ki bi lia ki bia piir, ki turib jeet nan nyun, ki bi di gboot, ki turib olif tiinii kpan ki bi maant bi fiat. Binba din baņ ki kan fit somm na, bi din jakimm bonii paake, ki jii yommii na kur ki ņmat namm Jeriko, ki li be Juda teeb yent ni, ki tee kaatii doo. ņanne ki Israel teeb na jii din ņmat kun Samaria.

Bianjinba ki kpanbar Ahas boi Asiria teeb sommir po (2 Kpanbara 16.7-9)

¹⁶⁻¹⁷ Edom teeb din lek Juda teebe ki soor bi niib ki teemm yommii. ņanne kpanbar Ahas din boi Asiria kpanbar Tiglaf Pileser a wun sommō. ¹⁸ Li yoo ki Filistia teeb lek doi nba be yonbaa po kunkonbis paak, nan Juda niidiitu po yakir na. Bi din fat doi nba na: ņanne tee Bef Semes nan Aijalonn nan Gederof, ki bia fat Soko nan Timna nan Gimso doi nan bi digbanbis, ki kar leņ, ki li teen bi doi. ¹⁹ Juda kpanbar Ahas nba din ton nan u niib, ki bia yēt Yennu sennii na paake ki Yennu te daamii baar Juda teeb paak. ²⁰ Ki Asiria kpanbar Tiglaf Pileser nba bo saa somm kpanbar Ahas na, ki u ņmat u paak nan daamii. ²¹ ņanne kpanbar Ahas nyinn salima nba be Yenjiantu ņasaakak ni na, nan salima nba be naan ņaak, nan salima nba be niib na saakab ņei ni na, ki jii tur Asiria kpanbar, ņaan linba na lek din ki sommō.

Ki jiin kpanbar Ahas yanbōmm po

²² Yoo nba ki kpanbar Ahas daamii din pukin na, ņaan u lek din ņamii tuun biite ki teen Yennu. ²³ U din mann maruņ ki tur Siria tingbana nba din nyanno na, ki u yet a, "Siria teeb tingbana nba sommit Siria kpanbara na, mi-i munii mann maruņ ki turibi, bi saa sommima," ņaan linba nae din sikin ņōō nan Israel teeb tin ni. ²⁴ Ahas bia din taan Yenjiantu ņasaakak kasii bona kur ki yeer yeer, ki kpar li gana, ki bia maa tingbana binbinta sōnjokpinii, Jerusalem doo kur po, ²⁵ ki maa tingbanjiantboa Juda digbangbeņa ni, nan digbanbis kur ni, siaminba ki bonnunubit sii jokin ki teen siab yennii. U din tun linba nae, ki li te u yeejamm Yomdaano Yennu donn wutoor u paak.

²⁶ Toonlia nba ki u din tun u naan yoo, laa nyii u pinpiik ki tan tuu li joontu, sōb ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouņ ni. ²⁷ Kpanbar Ahas din kpo, ki bi piiu Jerusalem, ņaan bi din ki piiu kpanbara kaat ni. Ki u bija Hesekia set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Hesekia po (2 Kpanbara 18.1-3)

²⁹ Hesekia din tee bina piinlee nan ņanņmue, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinlee nan ņanyia. U naa sanne din tee Abija, ki tee Sekaria bipoo. ² Hesekia din tun linba ņan ki penn Yennu par, nan u yeeja kpanbar Defid nba din tun bianjinba na.

Ki jiin Yenjiantu ņasaakak na ņammu po

³ Binn na ni sinsinn ņmaarik nba Hesekia din dii naan na, u din ņamm loot Yenjiantu ņasaakak tamōie ki ņammir. ⁴ U din taan mannteeb nan Liifai teebe, Yenjiantu ņasaakak yondo po dindonjouk na ni ki pak namm, ⁵ ki yet a, "Liifai teeb, gbiintir man, ii ņamm i mōņ ki bia ņamm i yeejamm Yomdaano Yennu ņasaakak na mōtana, ki nyinn bona nba kur mōk biit ki be ņasaakak na ni. ⁶ Ti yeejamm din ki wei ti Yomdaano Yennu, ņaan tun linba ki ņan ki biir u par. Bi din nyikōe, ki lek bi numm, ki tur kpinkpaar siaminba ki bi jiantirō na. ⁷ Bi din loon ņasaakak na tammōie, ki bia kpeen fita na, ki ji ki jokin bonnunubit na, ki bia ki jokin maruņ Yenpiinii na, ņamm Israel teeb Yenjiantu ņasaakak na ni. ⁸ Li paak, ki Yennu wutoor doo Juda nan Jerusalem teeb paak, ki waa tun linba ki turib jek sōō kur ki kōōmm jaņmaanii, ki i mi linba na fanu. ⁹ Bi din kp̄ii ti yeejamm tōb ni, ņaan soor ti poob nan waas ki teemm yommii.

¹⁰ "Mōtana, n ji loon mii mōk mōlor nan timm Israel teeb Yomdaano Yennu-e, ki lin te ki u daa dont wutoor nanti. ¹¹ N waas, i daa biir yoo jikii. Yimme ki Yennu gann, a yii jokin bonnunubit kii teeno, kii bia kii ņmaki-tir niib ki bii jiantirō."

¹²⁻¹⁴ Liifai teeb nae din be toona maņ ni: Binba nyii Kohaf naakuuk ni tee Mahaf, ki u tee Amasai bija, nan Joel, ki u mun tee Asaria bija.

Binba nyii Merari naakuuk ni tee Kis, ki u tee Abdi bija,

nan Asaria ki u mun tee Jehalelel bija.

Binba nyii Gersonn naakuuk ni tee Joa, ki u tee Sima bija,

nan Edenn, ki u mun tee Joa bija.

Binba nyii Elisafann naakuuk ni tee Simri nan Jewel.

Binba nyii Asaf naakuuk ni tee Sekaria nan Matania.

Binba nyii Hemann naakuut ni tee Jehuel nan Simeil.

Binba nyii Jedutunn naakuuk ni tee Semaya nan Yusiell.

¹⁵ Jab nba nae din yiin bi ninjamm Liifai teeb, ki bi kur gamm bi מִנְיָ. Bi din כֹּחַ Yenjiantu nasaakak na ni ki gammir, nan kpanbar nba yetib, ki li tee Yennu sennu nba wann bianjinba na. ¹⁶ Mannteeb na din כֹּחַ Yenjiantu nasaakak na nie a bin gammir. Bi din nyinn bona nba kur be nasaakak na ni ki ki teen kasii, ki bir dindoun ni. Ki Liifai teeb na nyinn li kur doo na kprij, ki lu Kidronn baauk ni.

¹⁷ Bi din piin ki njamii nmaasinsinn pinpiik daare, ki li tan baat daananniin daar na, ki bi namm jiantu nasaakak, nan li tammכֹּחַkir niwa, ki bia jii daananniin ki gamm tun nasaakak na כֹּחַ ni. Ki nmaarik na daapiik nan njanloob daar, ki bi gbenn nasaakak na nammu toonn.

Baa jii jiantu nasaakak na ki jiin tur Yennu bianjinba

¹⁸ Liifai teeb na din saan nan mɔmaanae nae ki wann kpanbar Hesekia a, "Ti gamm Yenjiantu nasaakak na ki gbenna, li binbintir nba ki bi sii jokin maruŋ Yenpiinii, nan li bona kur, nan teebul nba ki bi sii paa kasii boroboro, nan li bona kur. ¹⁹ Ti bia gamm כֹּחַ bona nba ki kpanbar Ahas din nyinnir yoo nba ki u din ki waa Yennu na, ti gamm jiin tur Yennu-wa. Li kur be Yennu maruŋ binbintir na תִּכְנֶה."

²⁰ Laa yent sanyapob ni, ki kpanbar Hesekia taan doo na תִּכְנֶהamm kur, ki bi saan Yenjiantu nasaakak na ni. ²¹ Bi din baar nan naajai banlore-e, nan pejai banlore, nan pegana banlore, nan bujai banlore, a bin mann maruŋ ki lin nyinn kpanbar njaaniib biit nan Juda teeb biit, ki bia gamm nasaakak na. Kpanbar na din yet mannteeb nba tee Aarכֹּחַnn yaaboona na, a bin jii bonkobit na ki mann maruŋ, binbintir na paak.

²² Mannteeb na din kpaii naajai nae sinsinn, ki wei paan pejai, ki joont pegana na, ki jii maruŋ na kur סֶכֶךְ, ki mii binbintir na paak, ²³ ki tan joont jii bujai nba saa nyinn biit na, ki saan nann kpanbar na boor, nan niib na boor, ki bi paan bi nii buunii na paak. ²⁴ Mannteeb na ji din kpaii buunii nae, ki kpaar bi סֶכֶךְ מִכְנֶה binbintir na paak, ki li tee maruŋ nba saa nyinn niib na biit, kimaan kpanbar na din senn nan bin mann mujoonu maruŋ, nan yanכֹּחַmm maruŋ, ki lii tee Israel teeb kur paak.

²⁵ Kpanbar na din wei sennu nba ki Yennu tur u sokinii Gaad nan u sokinii Natann, ki bi din wann kpanbar Defid nae, ki senn Liifai teeb nasaakak na ni, ki bi dia naatuna nan duunii nan כֹּחַna. ²⁶ Bonmumכֹּחַ nae, ki kpanbar Defid din te ki bi dia jiantir Yennu. Mannteeb mun bia din be leŋ nan bi naatuna. ²⁷ Hesekia

din tur מִכְבַּ א bin mann mujoonu Yenpiinii maruŋ binbintir na paak. Yoo nba ki maruŋ na piin na, ki yanyinna mun yiin yanii, ki naatunpebira peeb naatuna, ki bi bia faa bonfifaat ki dontir Yennu. ²⁸ Ki binba kur be leŋ taan ki jiantir Yennu, ki bia yiin yanii, ki bonfifaat kur faa tee-e nan maruŋ na nba tan dii muu boont.

²⁹ Nanne ki Hesekia nan niib na kur gbaan tiŋ ni ki jiantir Yennu. ³⁰ Kpanbar Hesekia nan u saakab din yet Liifai teeb a bii yiin kii dontir Yennu, donta yanii nba ki kpanbar Defid nan Yennu sokinii Asaf din סֶכֶךְ na. Ki סֶכֶךְ kur yiin nan kpinkpamjaann, ki gbaa tiŋ ni njaan jiantir Yennu.

³¹ Ki Hesekia yet niib na a, "Mɔtana nba ki i ji gamm i מִנְיָ ki yeen na, baat nan marint nan niipoturu piinii ki tur Yennu." Niib na din sak ki baar nan marint nan niipoturu Yenpiinii, ki siab jii bi yanכֹּחַt ki baar nan mujoonu Yenpiinii ki pukin. ³² Bi din baar nan naajai piinlore, nan pei kobik, nan pegana kobii njanlee, ki li tee mujoonu piinii ki teen Yennu. ³³ Niib na bia din baar nan naajai kobii njanloob, nan pei tusaa nanta, a bin mann maruŋ, ki bin di. ³⁴ Mannteeb nba din ki yab ki saa fit kot bonkobit na kur na, ki Liifai teeb sommib ki bi tun bi toona ki gbenn, ki סֶכֶךְ ki mannteeb mun gamm bi מִנְיָ ki pukina. Liifai teeb na nunii din tuu מִכְנֶה bi מִנְיָ nammu paak ki gar mannteeb nunii nba מִכְנֶה bianjinba. ³⁵ Yenpiinii nba din tuu jokin li kur muu na, li din tee mannteeb toonne nan bin joo marint maruŋ muu, nan kpapana nba saa nyi nant nba ki niib saa nman na ni, ki bia kpaar daan nba ki bi baar nann ki pukin mujoonu Yenpiinii na po ki מִכְנֶה.

Nna bannue ki Yenjiantu nasaakak ni jiantii gamm fiir. ³⁶ Kpanbar Hesekia nan niib na din מִכְבַּ parpeenn, kimaan Yennu nba sommib ki bi tun linba na yan yian na paak.

Ki jiin yukitgar jaamm siir teenu po

30 ¹⁻³ Niib na din ki fit dii yukitgar ¹ tiaru jaamm nmaasinsinn nba tee li sakir na ni, kimaan mannteeb nba din gamm bi מִנְיָ li yoo din waar, ki niib bia din ki taan Jerusalem ki yabi. Li paak ki kpanbar Hesekia nan u saakab, nan Jerusalem doo ni niib kur lor nan bin di jaamm na nmaarii njanlee ni, ki kpanbar na tun toonii ki wann Israel nan Juda niib kur. U din kpaar numm Efraim nan Manase booru yentnba paake, ki turib gbant, a bin baar Yenjiantu nasaakak ni, ki di Yukitgar tiaru jaamm, ki baakit gamm Israel teeb Yomdaanכֹּחַ Yennu. ⁴ Ki kpanbar nan niib na מִכְבַּ parpeenn nan bi lor na. ⁵ Nanne ki bi yiin Israel booru kur, laa nyii Dann yent ki li be niigaŋ po, ki saan tuu Beerseba ki li mun be niidiitu po, a bin baar Jerusalem, kii yab ki gar baa tuu taant bianjinba na, ki di Yukitgar tiaru jaamm, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁶ Kpanbar na nan u saakab din tur מִכְבַּ, ki bi lin Israel nan Juda tiŋ kur po nan gbant, ki baantib ki yet a:

"Israel teeb, yimm nba nyii Asiria nikpinu na ni na, mɔtana jenin man Yennu nba tee Abraham nan Aisak

¹ Yennu malaka din kpaii Ijipt teeb bijakpera, njaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

nan Jakɔb Yomdaano na boor, ki u saa jen i boor. ⁷ I daa tee nan i yeejamm nan i nilee Israel teeb nba tee na, binba din nyik bi Yomdaano Yennu na. U din dat bi tuba bonbiir nan yaa laat bianjinba na. ⁸ I daa tee tubkangbata nan baa din tee bianjinba na, njaan ii saak Yennu mɔb. Baat man Yenjiantu njaasaakak nba be Jerusalem na ni, linba ki i Yomdaano Yennu teen kasii yaayoo siiyoo, ki jiantɔ, ki u wutoor ji daa do i paaki. ⁹ Li-i tee ki i baar Yennu boori, njann niib nba jii i nikpi-imm ki yaat namm ki teemm yommii na, bi sii mɔk ninbatinu namm, ki njaan bin kun bi doo ni. I Yomdaano Yennu mɔk burchint nan ninbatinu, ki li-i tee ki i baar u boori, u saa gaariwa.”

¹⁰ Toonii na din saan doi nba kur be Efraim nan Manase booru yent ni na, ki saan dian niigaŋ po booru nba tee Sebulunn na, njaan niib na din tuu laabe ki sarikitib, ¹¹ njaan siab lek din nyii Aser nan Manase nan Sebulunn booru ni, ki sikin bi mɔŋ ki saan Jerusalem-a. ¹² Yennu bia din maan Juda teeb para, ki te bi mɔk mɔtaauk ki saak u mɔb, ki bia gaan kpanbar nan u saakab na maan.

Ki jiin Yukitgar tiaru jaamm dinu po

¹³ Niib din yab bonchiann ki taan Jerusalem njmaarii njanlee ni, a bin di boroboro nba kaa datij na jaamm. ¹⁴ Bi din nyinn tingbann marint binbinta kur nba be Jerusalem, ki bi din tuu mann maruŋ ki bia jokin bonnunubiti paak ki teen tingbana na, ki lu Kidronn baauk ni. ¹⁵ Ki li njmaarik dapiik nan njanna daar, ki bi kpilii pegana nba tee Yukitgar tiaru maruŋ yar, ki mannteeb nan Liifai teeb nba be jakint ni na dii fei bonchiann, ki ji din njamm bi mɔŋ ki saa fit mann mujoonu maruŋ, Yenjiantu njaasaakak na ni. ¹⁶ Bi din set bi sinsetboa Yenjiantu njaasaakak na ni, nan bianjinba ki Yennu nirɔ Moses sennu gbouŋ wann na. Liifai teeb na din jii maruŋ na sɔn ki tur mannteeb, ki bi mii mii binbintir na paak. ¹⁷ Niib na bonchiann nba din be jakint ni, ki ki fit kpilii Yukitgar tiaru jaamm pegana na, ki Liifai teeb din sommib ki kpilii pegana na ki tur Yennu. ¹⁸ Niburun na ni siab nba tee Efraim booru, nan Manase booru, nan Isakar booru, nan Sebulunn booru na, din ki njamm bi mɔŋ fanu nan sennu nba wann bianjinba na, njaan dii Yukitgar jaamm na, ki Hesekia miar Yennu bi paak ki yet a, ¹⁹ “Yennu nba tee ti yeejamm Yomdaano, fin nba tee njant daano na, nyikin chab damm nba jiantira nan bi para kur na, nan baa lek be jakint ni na gbaa.” ²⁰ Ki Yennu gbat Hesekia miaru, ki nyik chab niib na biit, ki ki biirib. ²¹ Israel teeb nba din taan be Jerusalem na din jii daanjaanlore ki dii boroboro nba ki mɔk datij jaamm nan kpinkpammuk, ki daar n tuu daar kur ki Liifai teeb nan mannteeb tuu dont Yennu nan bi paŋ kur. ²² Hesekia din kpakitir Liifai teeb na kur, binba din jii duduknjant ki njmakitir ki bi jiantir Yennu na. Bi din ji daa njanlore ki di jeet bɔkitir nba ki bi turib na, ki bia tur weinanleeb Yenpiinii, ki pak Yennu nba tee bi yeejamm Yomdaano na.

Ki jiin Yukitgar jaamm dinu munlee po

²³ Ki niib na kur lor nan bin di jaamm na daanjaanlore ki pukin. Ki bi njamm jii daanjaanlore ki dii jaamm na nan kpinkpammuk. ²⁴ Kpanbar Hesekia din tur naajai tusir nan pei tusaa njanlore, a niib na n kpi ki di, ki u saakab na mun bia tur naajai tusir nan pei tusaa piik. Mannteeb bonchiann din njamm bi mɔŋ ki be fanu. ²⁵ Njanne ki sɔɔ kur mɔk parpeenn; li Juda niib, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan niib nba nyii niigaŋ po yent, nan boorganu nba kar Israel nan Juda yent ni na. ²⁶ Jerusalem doo kur din gbee nan parpeenne, kimaan linba na booru daa ki ban teenii, laa nyii kpanbar Solomon nba tee Defid bija na yoowa. ²⁷ Ki mannteeb nan Liifai teeb na set ki miar Yennu piisin po niib na paak, ki bi miaru na baar u boor Yendɔuŋ ni, ki njɔ Yennu gaarib.

Bianjinba ki Hesekia njamm Yenjiantii binben

31 Baa dii jaamm na ki gbenn yoo nba, ki Israel teeb na kur yaat saan Juda doi kur ni, ki saa yeer yeer jiantu tanchaakaa, ki chɔɔ chɔɔ chicherpook Asera ninnant na, ki bet bet maruŋ binbinta nan tingbanjiantboa. Bi din tun nnae biak Juda tiŋ kur po, nan Benjamin nan Efraim nan Manase tinii kur po. Israel teeb na nba bet bona marŋ ki gbenn, ki bi ji njmat kun.

² Kpanbar Hesekia din njamm wann mannteeb nan Liifai teeb bi toona nba tee-e, sɔɔ kur nan u toonn, a bii mann mujoonu maruŋ, nan weinanleeb maruŋ kii jiantir Yennu, kii yiin yanii kii dont Yennu, kii teenɔ niipoouk, u njaasaakak ni. ³ U din nyinn bonkobiti, u mɔŋ bonkob-loi ni ki tur, a bii mann mujoonu marint, sanyɔk kur nan daajoouk kur, nan linba tee foon daar maruŋ yar, nan njmaapaan jaamm yar, nan jaamm nba kur pukin ki sɔb be Yennu sennu gbouŋ ni.

⁴ Kpanbar Hesekia din yet Jerusalem teeb na, a bin baar nan Yenpiinii nba tee mannteeb nan Liifai teeb yar na ki pukin, ki lin te bin fit jii bi yoo kii be Yennu toona ni, nan sennu nba tee bianjinba na. ⁵ Mɔmaan na nba nyii yat yoo nba, li taakpaak ni ki Israel teeb baar nan bi sinsinn jeet Yenpiinii, nan tilɔna daan, nan olif tiinii kpan, nan siat, nan kpaab jeet nba be, ki bia baar nan bona nba ki bi mɔk, piik ni yennkɔɔ. ⁶ Niib nba kur din kɔɔ Juda doi ni na din baar nan bi nei nan pei, piik ni yennkɔɔ, bi bia din baar nan piinii nba yab bonchiann, ki jii teen bi Yomdaano Yennu nuu ni. ⁷ Bi din piin piinii turu njmaarii njantaa nie, ki tan gbenn njmaarii njanlore ni. ⁸ Yoo nba ki kpanbar Hesekia nan u saakab baar ki la baa tur ki li yab bianjinba na, ki bi pak Yennu, njaan teen piisin Israel teeb paak. ⁹ Kpanbar Hesekia din pak nan mannteeb nan Liifai teeb piinii na po, ¹⁰ ki mannteeb yudaano Asaria nba tee Sadok yaaboonn na jiin a, “Niib na nba piin ki baat nan bi piinii Yenjiantu njaasaakak ni na, ti mɔk jeet ki di janŋit, ki bonchiann biat; ti di ki tent, kimaan Yennu teen piisin u niib paaka.”

Ki jiiin Hesehia dont-n-mɔŋ po

(2 Kpanbara 20.1-3, 12-19; Aisaya 38.1-3; 39.1-8)

²⁴ Yoo nba na paak ki baatuk baa Hesehia paak, ki u saa per kuun, ki miar Yennu, ki Yennu turɔ nyinn ki wann nan u saa la laafia. ²⁵ Naan Hesehia din mɔk karinbaanii, ki ki tur Yennu niipooouk nan waa tun linba ki turɔ na, li paak, ki Yennu wutoor doo, ki u dat ɔk Hesehia nan Juda nan Jerusalem teeb tuba. ²⁶ Njanne Hesehia nan Jerusalem teeb sikin bi mɔŋ, ki li te Yennu ji ki dat bi tuba, halii ki tan tuu Hesehia kuun.

Ki jiiin Hesehia mɔkint nan u baakir po

²⁷ Kpanbar Hesehia din mɔk mɔkint bonchiann, ki li te sɔk kur baakitɔ. U din maa diit ki kɔnt salimɔna nan salimpeena, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan bonnunubit, nan naagbankɔŋa, nan bonlia nba daauk paar. ²⁸ U bia din maa diit ki sent jeet nan tilɔna daan nan olif tiinii kpan, ki bia maa bonkob-loi nan naakuut. ²⁹ Yennu bia din turɔ bonkobit nan mɔkint bonchiann, ki u fit maa doi bonchiann. ³⁰ Hesehia-e din kor Gihonn nyuntona nba be paapo, ki li nyun ji ki siik ki saa fɔru nba be Jerusalem joona fiakir ni, ki kɔ Jerusalem nɔk ni na. Hesehia din laat nyannue toonn nba kur ki u tun. ³¹ Njan yoo nba ki Babilonn doo saakab baar ki boi ki loon bin bann jaarlituk toona nba tun tij na paak, Yennu nyikɔ ki u tuun waa loon bi-anjinba, a wun la u binberj nba tee.

Ki jiiin Hesehia naan gbennu po

(2 Kpanbara 20.20-21)

³² Toona nba kur ki Hesehia tun, nan waa jii u mɔŋ tur Yennu bianjinba, li sɔb Yennu sɔkinii Aisaya, wunba tee Amos bija na yirintu sɔbinii ni, ki be Juda nan Israel kpanbara barkperii gbouj ni. ³³ Hesehia din kpo, ki bi piuu kpanbara kaat ni, kunkonn paak. Juda nan Jerusalem teeb kur din turɔ jirinjoontik, u kuun poorpo. U bija Manase din set u seenu ni, ki dii naan.

Ki jiiin Juda kpanbar Manase po

(2 Kpanbara 21.1-9)

33 Manase din tee bina piik nan njanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piinɔmu nan njanɔmu. ² U din tun biir Yennu ki gaar niib nba din kar doi marj ni ki Yennu berib na binbenbiit. ³ U din njan maa tingbanjiantboa nba ki u baa Hesehia din bet na. U din maa binbinta nba ki bi sii jiantir tingbann Baal, ki njan chicherpook Asera ninnant, ki bia jiantir njanmaabira. ⁴ Nɔk Manase din maa tingbana maruj binbintir, Yenjiantu njanjaakak ni, siaminba ki Yennu yet a leje ki bi sii jiantirɔ nan yoo nba kaa gbennu na, ⁵ ki maa maruj binbinta, Yenjiantu njanjaakak dindonjot njanlee na ni, a bii jiantir njanmaabira. ⁶ U din kot u bonjai ki mann mujoonu maruj, Ben Hinom baauk ni. U din tuun ninnyɔk toona, ki saa bu jabaat, ki bia kɔ jabaabis. U din tun yanbɔmm bonchiann ki biir Yennu, ki li donn Yennu wutoor. ⁷ U din jii ninnaunj nba ki u

njan nae ki kɔk Yenjiantu njanjaakak nba ki Yennu yet tur Defid nan u bija Solomonn a, "Njanjaakak nba be Jerusalem na nie ki n gann Israel booru piik nan njanlee na yent ni, ki li tee siaminba ki bi sii jiantirin. ⁸ Nkan ban ber nyinn n niib Israel teeb tij nba ni ki n tur bi yeejamm na, li-i tee ki bi sak gaar sennii nan wannu nba ki n toontunn Moses turib na." ⁹ Njan Manase din turin Juda nan Jerusalem teeb, ki bi tun yanbɔngbenjir ki gar digbana nba ki Yennu ber nyinn li niib tij na ni, njan ki u niib kɔk kar nawa.

Bianjinba ki Manase njan u mɔŋ

¹⁰ Yennu lek din pak nan Manase nan u niib, njan ki bi yet bin gbiint. ¹¹ Njan Yennu te ki Asiria kunkunkonna saakab lek Juda yent, ki soor Manase ki teenɔ yommik, ki gaan barj u miar ni, ki baan kutmɔnt jaruk, ki jiiu saan nan Babilonn. ¹² Ninbaatir nba ki u be na niŋe, ki u sikin u mɔŋ ki jen u Yomdaan Yennu boor ki barin sommir po. ¹³ Waa miar Yennu yoo nba, ki Yennu got u ninbaatir ki turɔ gatu, ki te ki u njan jen Jerusalem, ki njan dia u niib. Linba na te ki Manase bann nan Yennu-e tee Yomdaan.

¹⁴ Li poor po, ki Manase njan maa kɔk Defid doo nanyer po joonn nba be yondo po na, ki nyii kpij po baauk nba kpia nan nyuntonn nba be Gihonn niiganj po na, ki saan dian Jarj Tammɔb nan Jerusalem bokir nba ki bi yi Ofel na. U bia din kaan kunkunkonna saakab, ki bi gorii kunkunkonna koonn koonn, Juda digbanpaara ni. ¹⁵ U din nyinn siab yennii nan tingbana ninnant nba ki u din kɔk Yenjiantu njanjaakak ni na, nan tingbana maruj binbinta nba be kunkonn nba ki njanjaakak marj be na, nan siaminba kur ki tingbana maruj binbinta na be Jerusalem. U din jii bona nba na kur ki nyii nann doo na kpije ki lu. ¹⁶ U din njan maa maruj binbintir nba ki bi sii jiantir Yennu, ki mann weinanleeb maruj nan niipoturu maruj li paak, njan yet Juda teeb kur, a bii jiantir njan Israel Yomdaan Yennu. ¹⁷ Niib na din njanii mann maruj siaminba kur tee yenjiantboa, njan bi din mann ki teen Yennu kɔk.

Ki jiiin Manase naan gbennu po

(2 Kpanbara 21.17-18)

¹⁸ Toona nba kur ki Manase din tun, nan waa din miar Yennu, nan mɔmaan nba ki Yennu sɔkiniinba din pak nan, Israel teeb Yomdaan Yennu sann ni na, li kur sɔb ki be Israel kpanbara barkperii gbouj ni. ¹⁹ Kpanbar na Yenmiaru, nan bianjinba ki Yennu turɔ gatu, nan u toonbiit nba ki u tun njan tan lebit na, nan kɔk toona nba ki u tun, nan tingbanjiantboa nba ki u maa, nan chicherpook Asera ninnant nba ki u njan, nan tingbana 1nba ki u jiantir, li kur sɔb Yennu sɔkiniinba barkperii gbouj ni. ²⁰ Manase din kpo, ki bi piuu u njan ni, ki u bija Amonn set u seenu ni, ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Amonn po

(2 Kpanbara 21.19-26)

²¹ Amonn din tee bina piinlee nan njanlee-e ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina njanlee. ²² U din tun ki biir Yennu, nan u baa Manase nba din tun bianjinba na, ki mann tingbana nba ki u baa din tuu mann na. ²³ U din ki sikin u mɔŋ ki tur Yennu nan u baa na njarimi. U din tun toonbiit ki gar u baawa.

²⁴ Amonn saakab din lor u paak, ki tan kpiiu, u njaak ni. ²⁵ Nanne ki Juda teeb kpilii niib nba kpilii Amonn na, njaan jii u bija Josaya ki dinna naan, ki u set u baa man seenu ni.

Ki jiin Juda kpanbar Josaya po

(2 Kpanbara 22.1-2)

34 Josaya din tee bina njaniiime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piintaa nan yenn. ² U din tun linba njan, ki penn Yennu par, ki wei u yeeja Defid binber, ki mɔk mɔsaku nan Yennu sennii kur.

Bianjinba Josaya biir yenbis jiantii

³ Josaya naan bina njaniiin niŋ nba ki u daa tee naas-inbik na, ki u piin jiantir u yeeja kpanbar Defid Yennu, ki bina njan na gar, ki u piin bet tingbanjiantboa, nan chicherpook Asera ninnant, nan tingbana nba kur be. ⁴ U din tur u niib mɔb, ki bi bet bet tingbann Baal maruŋ binbinta nan bonnunubit maruŋ binbinta nba kpiar, ki chɔk chɔk chicherpook Asera ninnant, ki yeer yeer tingbanlia kur, ki li kpant tant, ki jii li tant ki yat niib nba din tuu mannib na kaat paak, ⁵ ki jii tingbana mannteeb man kpaba, ki joo muu, binbinta nba ki bi tuu mann na paak. U din tun linba nae, ki namm Juda yent nan Jerusalem doo. ⁶ U din tun nna bannue dig-bangbera nan digbanbis nba be Manase nan Efraim nan Simeonn yentnba ni, ki saan tuu niigan po yent nba tee Naftali na, ⁷ ki saan Israel teeb yent kur po, ki yeer yeer maruŋ binbinta, ki chɔk chɔk chicherpook Asera na ninnant, ki nann tingbana ki li kpant tant, ki bia bet bonnunubit maruŋ binbinta na buri buri. Li poor po ki u nmat Jerusalem.

Baa la sennu gbouŋ na bianjinba

(2 Kpanbara 22.3-20)

⁸ Josaya naan bina piik nan njaniiin niŋ, ki chɔk ki u boon tingbanjiantii, ki pit namm tiŋ na, nan Yenjiantu nasaakak nawa, ki nɔk Josaya tun jab bantaa, a bin namm u Yomdaan Yennu nasaakak: namm tee Safann, ki u tee Asalia bija, nan Maaseya, ki u tee Jerusalem doo tɔndaan, nan Joa, ki u tee Joahas bija, ki tee doo na gbansɔbirc. ⁹ Likirii nba ki Liifai teeb nba tee tammɔguura gaar niib boor na, ki bi jii tur mannteeb yudaan Hilikia. Bi din gaar likirii na Efraim nan Manase niib, nan Israel teeleb nba kur be, ki bia gaar Juda nan Benjamin nan Jerusalem niib boor. ¹⁰ Bi din jii likirii na ki tur jab bantaa nba gorii Yenjiantu nasaakak nammu nae, ki bi gaar tur ¹¹ kanpintanba

nan tanmaara, a bin daa njaak na tana nan taabii nba ki bi saa jii ki namm Yenjiantu nasaakak nba ki Juda kpanbara din nyikir, ki li pat baa baa na. ¹² Jab nba din tun li toonn na din tee burchimme. Ki Liifai jab banna din tee saakab ki goriib: namm tee Jahaf nan Obadia, ki bi nyii Merari naakuuk ni, nan Sekaria nan Mesulam, ki bi nyii Kohaf naakuuk ni. Liifai teeb kur din tee yan-yinnae. ¹³ Liifai teeb na siab din gorii ki bi jikin bonmaakara, ki bia gorii toontunna nba be toonbooru kur ni, ki siab gorii gbant, koo ki tee guura.

¹⁴ Baa nyint likirii, tiat diiuk na ni yoo nbae, ki manntɔk Hilikia la Yennu sennu gbouŋ na, sennu nba ki Yennu din tur Moses na. ¹⁵ Hilikia din yet Safann a, "N la sennu gbouŋ na, Yenjiantu nasaakak na ni," ki jii gbouŋ na ki tur Safann; ¹⁶ ki Safann gaar ki saan nann kpanbar boor, ki saa yetɔ a, "Ti tun toona kur nan faa wann bianjinba nawa. ¹⁷ Ti jii likirii nba tuu bɔr nasaakak ni na, ki tur toontunna nan bi saakaba," ¹⁸ ki bia yet a, "Hilikia turin gbouŋ na ki n dia," njan karin gbouŋ na kpanbar numm ni.

¹⁹ Kpanbar na nba gbat gbouŋ na mɔmaan yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, ²⁰ ki tun Hilikia, nan Ahikam, ki u tee Safann bija, nan Abdonn, ki u tee Mikaya bija, ki bia tur Safann, wunba tee gbansɔbirc na, nan Asaya, ki u tee kpanbar nasaakak a, ²¹ "Saant man ki boi Yennu ki turin, ki bia boi ki tur niib nba biar ki be Israel nan Juda tiŋ ni. Ii fiitir ki bann wannu nba be gbouŋ na ni. Yennu donn wutoor ti paak, kimaan ti yeejamm din ki mɔk mɔsaku nan u mɔmaan, ki ki tun nan bianjinba ki gbouŋ na yet a bin tun na."

²² Ki Hilikia nan jab nba ki kpanbar tumm na fiir saan, a bin boi poo nba tee Yennu sɔkinii ki bi yiu Hulda, ki u tee Salum njaapoo na, ki Salum tee Tokaf bija, ki Tokaf tee Hasra bija na, ki nɔk Salum gorii Yenjiantu nasaakak na ni tiat. Poo na din kɔk Jerusalem-e, yent nba waa munlee na ni. ²³ Ki u betib a bii nmat kpanbar na boor ki saa yetɔ a, "Mɔmaan nba ki timm Israel teeb Yomdaan Yennu yete na a: Want chɔk nba tumii n boor ni na ²⁴ nan mɔmaan nba ki Yennu yete na a: 'N yaa man baar nan bonbilankante Jerusalem nan li niib kur paak, ki li tee mɔtont nba sɔb gbouŋ na ni, ki bi bo karin Juda kpanbar numm ni na. ²⁵ Bi yɛtima, njan jikit bi piinii ki mann tingbana. Baa tun linba kur, ki li donn n wutoor. N wutoor doo ki lint Jerusalem-a, ki li kan maak yanni. ²⁶ Mɔmaan nba ki min Israel teeb Yomdaan Yennu yete na: A gbiint linba sɔb gbouŋ na ni, ²⁷ ki sikin a mɔk, ki lebit a binber n boor, ki pat pat a liant ki bui fabin, yoo nba ki a gbat maa yaa n dat Jerusalem niib tuba bianjinba. N gbat a miaruwa, ²⁸ ki tubdatu nba ki n bo yaa man baar nann Jerusalem paak na, n ji kan te lin baari, see a kuun poor po. N saa te ki a kpo nan parmaasire.'"

Ki jab na nmat nan mɔmaan na, ki saa wann kpanbar na.

Bianjinba ki Josaya lor nan u sii mək məkaku nan Yennu (2 Kpanbara 23.1-20)

²⁹ Kpanbar Josaya din yiin Juda nan Jerusalem saakab kure ki taamm, ³⁰ ki bi kur lakin saan Yenjiantu ḡasaakak boor, ki mannteeb pukin ḡamm nan Liifai teeb nan niib na kur, li məkita nan nandamm kur. Bi kur numm nie, ki kpanbar na karin molor ḡboure nba ki bi la Yenjiantu ḡasaakak ni na sanpaapo. ³¹ Kpanbar na din set ki kpian naan jaantarik nae, ḡaan lor nan Yennu nan u sii mək məkaku nan, ki sii dia u sennii nan u wannu, nan u par nan seek kur, ki bia sii tuun wannu nba kur sɔb ḡboure na ni. ³² U din te ki Benjamin niib kur, nan binba kur be Jerusalem na sat mək nan bi sii dia Yennu molor na. Njanne ki Jerusalem teeb kur sak molor nba ki bi lor nan bi yeejamm Yennu na. ³³ Kpanbar Josaya din bet tingbana nba kur be Israel teeb yent na ni. Waa din be u manfoor ni ki wei bianjinba, u din te niib na jiantir bi yeejamm Yomdaano Yennu-e.

Bianjinba ki Josaya teen Yukitgar tiaru jaamm (2 Kpanbara 23.21-23)

35 Kpanbar Josaya din dii Yukitgar tiaru jaamm na Jerusalem, ki baakit Yennu, ḡmaasinsinn dapiik nan ḡanna daar, ki kɔt pegana ki dii li jaamm. ² U din senn mannteeb na toona nba ki bi sii tuun Yenjiantu ḡasaakak ni, ki chekimm ki bi sii tuun fanu. ³ U bia din tur Liifai teeb nba tee Israel wanteeb ki bi din jiiib tur Yennu na kpaanii, ki yet a, “Jiin Yennu molor lakir na ki kɔnir Yenjiantu ḡasaakak nba ki kpanbar Solomonn, wunba tee Defid bija din maa na ni. I ji daa ban jikitir ki chari kaar nann. Mɔtana, yimme sii tuun ki teen i Yomdaano Yennu nan u niib Israel teeb. ⁴ Taant i leeb naakuuk naakuuk, kii tuun Yenjiantu ḡasaakak na ni, nan bianjinba ki kpanbar Defid nan u bija Solomonn wann sɔɔ kur nan u toonn nba tee na. ⁵ Ii set i toona boor, ki somm niib na naakuuk kur, yoo nba ki bi baar Yenjiantu ḡasaakak ni nan bi maruḡ bona. ⁶ Ii kɔt Yukitgar maruḡ pegana nan buunii na. Ii ḡamm i mɔḡ mɔtana kii be fanu, ki mann maruḡ na, ki lin te i leeb Israel teeb n fit wei sennii nba ki Yennu tur Moses ki u wannii na.”

⁷ Kpanbar Josaya din tur niib nba be leḡ na pei nan buunii tusaa piintaa, nan naajai tusaa ḡantaa, ki li tee Yukitgar maruḡ Yenpiinii. ⁸ U saakab mun bia din jii bi pukina ki tur niib na, nan mannteeb nan Liifai teeb na, a bin mann maruḡ. Ki saakab nba gorii Yenjiantu ḡasaakak, ki tee mannteeb yudaano Hilkia, nan Sekaria, nan Jehiel, ki bi tur mannteeb na pegana nan bupanii tusaa ḡanlee nan kobii ḡanloob, nan naajai kobii ḡantaa, a bin jii mann maruḡ, jaamm na yoo. ⁹ Ki Liifai tɔɔndamm nba tee Konania, nan Semaya nan u baa bik Netanel, nan Hasabia nan Jeyel nan Josabad, din tur bi pukina pegana nan bupanii tusaa ḡanḡmu, nan naajai kobii ḡanḡmu, a Liifai teeb na n jii ki mann maruḡ.

¹⁰ Bona kur nba din teen siir ki jaḡ nan Yukitgar tiaru jaamm na yoo nba, ki mannteeb nan Liifai teeb na set bi toona boa, nan kpanbar nba wannib bianjinba na.

¹¹ Ki pegana nan buunii nba ki bi kɔtib na, ki Liifai teeb na nyab, ki mannteeb na mun jii bi sɔnn ki mii mii binbintir na paak. ¹² Njanne ki bi jii biit mujoonu maruḡ bonkobot na ki tur niib na naakuuk naakuuk, a lin te bin fit mann, nan Moses sennu nba tee bianjinba na. ¹³ Liifai teeb na din pur Yukitgar tiaru jaamm nant na muu paake, nan sennu nba tee bianjinba na, ḡaan yakin kasii Yenpiinii nant boba ni, nan siarii ni, nan sipiat ni, ki biit nant na ki tur niib na yian yian. ¹⁴ Baa tun linba na ki ḡbenn na poor poe, ki Liifai teeb na biit nant na ki tur bi mɔḡ, ki bia biit ki tur mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona na, kimaan mannteeb na din tun toonae ki yonnu tan baa, ki jokin maruḡ bonkobot muu munn, nan maruḡ kpapana kur muu. ¹⁵ Liifai teeb nba tee Asaf naakuuk, ki tee yanyinna na din be bi toona boor nba ki kpanbar Defid din sennib na: ḡamme tee Asaf nan Hemann, nan Jedutunn, ki u tee Yennu sɔkinii ki piak teen kpanbar na. Tammɔguura nba din be Yenjiantu ḡasaakak tammɔi ni na, li din ki kpaat talas nan bin seet tammɔi na ni, kimaan bi leeb Liifai teeb nae din ḡamii bi Yukitgar tiaru jaamm jeet ki teenib. ¹⁶ Tɔɔ, daar maḡ nie ki bi din tun maruḡ toona, ki dii Yukitgar tiaru jaamm, a bin baakit Yennu, ki bia mann mujoonu Yenpiinii maruḡ, nan bianjinba ki kpanbar Josaya senn na. ¹⁷ Israel teeb nba din be leḡ na, din jii daanlore ki dii Yukitgar tiaru jaamm nan boroboro nba kaa datin na jaamm. ¹⁸ Laa nyii Yennu sɔkinii Samuel bina niḡa, bi daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nan linba na na; ki Israel kpanbara na sɔɔ daa ki ban dii Yukitgar tiaru jaamm nba ki Josaya nan mannteeb nan Liifai teeb nan Juda teeb nan Israel teeb nan Jerusalem niib dii na booru. ¹⁹ Bi din dii Yukitgar tiaru jaamm na, Josaya naan binpiik nan ḡanniin niḡe.

Ki jiin Josaya kuun po (2 Kpanbara 23.28-30)

²⁰ Kpanbar Josaya nba din ḡamm Yenjiantu ḡasaakak na ki ḡbenn na poor poe, ki Ijpt kpanbar Neko jii u kunkɔnkɔnna, ki bi saan Karkemis, ki li kpia məkir nba ki bi yi Yufrates na. Ki Josaya koor a wun ḡɔɔ, ²¹ ḡaan ki Neko tun nan mɔmaana na a bin yet Josaya a, “Tɔɔ nba ki n yaa man kɔn na, li ki la fin Juda kpanbari, n ki baar maa n kɔn nan fin kaa, n baar maa n kɔn nan n dataie, ki Yennu betin a man kakit yian. Yennu taa n po, li paak, a daa ḡɔimi. Nna-i kaa, u saa biirawa.” ²² Josaya din yɛt nan wun nyik, ki ki ḡbiint maan nba ki Yennu te Neko pak nanc na, ḡaan lebit u mɔḡ, ki saan Megido paanu ni a wun kɔn nan Neko.

²³ Tɔɔ na niḡe, ki Ijpt niro din yek kpanbar Josaya peenu, ki u yet u toontunna a, “Jiimin, ki yaat nanin, n laa daḡ bonbiir.” ²⁴ Ki bi wokito u taantoruk ni, ki kɔɔ u taantorleer nba be leḡ na, ki saan nanc Jerusalem. Leḡe ki u saa kpo, ki bi piiu kpanbara kaat ni. Ki Juda nan Jerusalem teeb kur bui fabin u kuun po.

²⁵ Ki Yennu sɔkinii Jeremaya yin kuun yaŋ ki jiin kpanbar Josaya kuun po, ki li teen kaar Israel tiŋ ni, ki tur yanyinna, li jab nan poob kur, a bin tuu yin yaŋ na, ki tiar u kuun po. Bi din sɔb yaŋ maŋ kuun fabinii yanii gbouŋ ni.

²⁶ Linba kur ki Josaya din tun u naan yoo, ki li tee waa loon Yennu bianjinba, nan waa saak Yennu sennii bianjinba, ²⁷ nan linba kur ki u tun, u pinpiik ki saa tuu u joontu, li kur sɔb be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbouŋ ni.

Ki jiin Juda kpanbar Joahas po

(2 Kpanbara 23.30-35)

36 Juda teeb din gann Josaya bija Joahas-e ki dinnɔ naan Jerusalem doo ni. ² Joahas din tee bina piinlee nan ŋantaae ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ŋmaarii ŋantaa. ³ Ijpt kpanbar Neko din sooro ki teeno yommik, ki te Juda teeb pa salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piintaa nan ŋanlore na, nan salim-mɔna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii na ki turɔ. ⁴ Neko din dinn Joahas baa bik Eliakim-e, Juda naan, ki ji lebit u sann ki purɔ Jehoyakim. Neko din jii Joahas ki saan nannɔ Ijpt.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyakim po

(2 Kpanbara 23.36-24.7)

⁵ Jehoyakim din tee bina piinlee nan ŋanŋmue ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. U din tun biir u Yomdaano Yennu. ⁶ Ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Juda teeb ki soor Jehoyakim, ki baano baant, ki saan nannɔ Babilonn. ⁷ Kpanbar Nebukanesar din jii Yenjiantu ŋasaakak na ni bonyena nba daauk paar, ki saan nann u ŋaak ni, Babilonn. ⁸ Linba kur ki Jehoyakim din tun, ki li tee bonbilankant nan yan-bɔmm nba ki u tun, li sɔb be Israel nan Juda kpanbara barkperii gbant ni. Ki u bija Jehoyachinn set u seenu ni ki dii naan.

Ki jiin Juda kpanbar Jehoyachinn po

(2 Kpanbara 24.8-17)

⁹ Jehoyachinn din tee bina piik nan ŋanniime ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem ŋmaarii ŋantaa nan dapiik. U mun bia din tun biir Yennu-wa. ¹⁰ Siɔk nba din baar yoo nba, ki kpanbar Nebukanesar soor Jehoyachinn ki saan nannɔ Babilonn, ki saa teeno yommik. U bia din jii Yenjiantu ŋasaakak na ni mɔkint, ki saan nann. Nebukanesar din jii Jehoyachinn baawaar Sedekaya-e ki teeno Juda nan Jerusalem kpanbar.

Ki jiin Juda kpanbar Sedekaya po

(2 Kpanbara 24.18-20; Jeremaya 52.1-3a)

¹¹ Sedekaya din tee bina piinlee nan yenne, ki dii Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn. ¹² U din

tun biir Yennu, ki ki sikin u mɔŋ ki gbiint Yennu sɔkinii Jeremaya, wunba din pak Yennu maan ki turɔ na kpaanii.

Ki jiin Jerusalem baak po

(2 Kpanbara 25.1-21; Jeremaya 52.3b-11)

¹³ Nebukanesar din te Sedekaya por Yennu sann ni nan u sii tuumɔe nan barmɔnii, ŋaan Sedekaya din tan yêŋ Nebukanesar maŋ mɔba. Sedekaya din tee tubkangbatir ki yêŋ wun lebit ki jen Israel teeb Yomdaano Yennu boora. ¹⁴ Ki bia jenna, mannteeb nan Juda tɔɔndamm nan niib na din wei digbana nba lintib na yan-bɔmm binber, ki jiantir tingbana, ki biir jiantu ŋasaakak nba ki Yennu tiŋŋ teenir kasii na. ¹⁵ Ki bi yeejamm Yomdaano Yennu ŋamii tuun sɔkiniinba, a bii kpaan u niib, kimaan u mɔk ninbatinu nan u niib nan u ŋasaakak na, ki ki loon wun biiribi. ¹⁶ Bi lek din sarikit Yennu toonii nae, ki yêŋ u maan, ŋaan laa u sɔkiniinba na tee-e nan Yennu wutoor nba tan doo u niib paak, ki li ji ki mɔk gɔɔru.

¹⁷ Li paak, Yennu din te Babilonn kpanbar lekib. Babilonn teeb din kpaii Juda naasinpaauŋ, jiantu ŋasaakak na ni. U din ki mɔk ninbatinu nan bi sɔk, li nipaaŋ, koo nikpera, koo jɔk, koo poo, koo baatɔk, koo wunba mɔk laafia. Yennu din jii Juda teeb kur ki kubin Nebukanesar nuu ni. ¹⁸ Nebukanesar din saat Yenjiantu ŋasaakak na, ki jii mɔkint nba kur be li ni, ki bia jii kpanbar na mɔkint, nan u saakab na mɔkint kur, nan linba kur be, ki saan nann Babilonn. ¹⁹ Nebukanesar din joo Yenjiantu ŋasaakak na, nan Jerusalem doo, nan li naanŋei, nan mɔkint nba kur be li ni na muu, ki bia bet doo na joona. ²⁰ U din soor niib nba biar ki bi mɔk manfoor na, ki saan namm Babilonn; leŋe ki bi saa tee yommii, ki tuun teen ŋɔk nan u yaaboona tee-e nan Peesia naangbouŋ nba din tan la paŋ. ²¹ Yennu nba din tɔkin u sɔkinii Jeremaya ni, ki pak maan nba na, li din tan gbeewa a: "Tiŋ na saa biar yann kii foi bina piinlore, ki siara toonn kii tuun li paak nan bina maŋ nba tan saa gbenn."

Bianjinba ki kpanbar Sairus te Juu teeb jen bi doo ni

(Esra 1.1-4)

²² Sinsinn binn nba ni ki Peesia kpanbar Sairus dii naan na, Yennu din te mɔmaan nba ki u sɔkinii Jeremaya pak na, ki li teen barmɔnii. U din te Sairus sɔb mɔmaan nba nae, ki tur u yent kur po, a bin karin san-paapowa.

²³ U din sɔb a: "Maan nba ki Peesia kpanbar Sairus yete na: Yennu nba tee Yomdaano ki be yendɔŋ ni nae dinnin durinya na kur naan, ki turin mɔb a man maa u ŋasaakak nba be Jerusalem, Juda tiŋ ni na. Mɔtana, yimm nba kur tee Yennu niib, i kur-ii saa man leŋ, ki i Yomdaano Yennu sii be nani."

Esra

Ki jiin Esra gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bianŋinba ki Israel teeb din nyii boorganu tiŋ ni ki jen Jerusalem, a bin ŋamm maa doo na nan Yenjiantu ŋasaakak nae. Gbouŋ na ni, bi yi Israel teeb na Juu teebe, ki bi tɔɔndaano tee Esra, ki u tee yentinnɔ, ki mi Yennu sennu fanu, ki din tumii u niib sennu maŋ.

Bianŋinba ki kpanbar Sairus jiin kunn Juu teeb

1 Sairus, wunba din tee Peesia kpanbar na naan dinu binyennkɔɔ nie, ki Yennu te linba ki u sɔkinii Jeremaya pak na tun. U din te ki kpanbar Sairus sɔb sennu na ki bi karin sanpaapowa u yent na kur po ki yet a,

2 "Sennu nba nae ki min Sairus nba tee Peesia kpanbar na senn. Yennu nba tee sanpaapo Yennu nae turin durinya na kur naan, ki bia yetin a man maa jiantu ŋasaakak na Jerusalem nba be Juda tiŋ ni na ki turɔ.

3 Yennu-ii be nan yimm nba tee u niib na kura. Ii saan Jerusalem ki ŋamm maa jiantu ŋasaakak ki tur Israel teeb Yennu na, ŋkɔɔ tee Yennu nba ki bi sii jiantirɔ Jerusalem. **4** Li-i tee ki u niib nba be tiŋ na ni na sɔɔ loon sommir a wun ŋmat u niib boorie, u leeb n turɔ sommir maŋ. Bin turɔ salimmɔna nan salimpeena nan bonlia nan bonkobit nba saa jii u jika, ki bia turɔ piinii nba ki u saa tur Yennu, jiantu ŋasaakak nba be Jerusalem na ni."

5 Juda nan Benjaminn booru ni naakuut saakab, nan mannteeb nan Liifai teeb nan binba kur ki Yennu lebit bi para na din teen siir ki saan Jerusalem a bin saa ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak na. **6** Bi Juuteleeb ^I na din sommib ki turib piinii bonchiann, ki li tee kutsɔnii nba tee salimpeena nan salimmɔna nan bonlia nan bonkobit nan piinii nba ŋan nan Yenjiantu ŋasaakak na piinii.

7 Kpanbar Nebukanesar nba din jii senii nan nyubitii nba be Jerusalem, Yenjiantu ŋasaakak ni, ki kɔɔn u tingbann diiuk ni na, kpanbar Sairus din jiir ki jiin turib.

8 Kpanbar na din jiin salima senii nan nyubitii na ki tur Mitredaf, wunba tee kpanbar ŋaak likbɔrteeb saakɔɔ nae, ki u kan senii nan nyubitii na, Juda doo diarɔɔ nba din tee Sesbasar na numm ni. **9-10** Senii nan nyubitii nba ki kpanbar na jiin na kann din tee:

salimmɔna senii piintaa,
nan salimpeena senii tusir,
nan senlia piinlee nan ŋanyia,
nan salimmɔna senborii piintaa,
nan salimpeena senborii kobii ŋanna nan piik,
nan kutsɔnlia tusir.

^I Israel teeb sanleere tee Juu teeb.

11 Salimmɔna nan salimpeena senii nan bonlia na kur taan tee tusaa ŋanŋmu nan kobii ŋanna, ki Sesbasar din jiir yoo nba ki ŋkɔɔ nan u Juuteleeb na din nyii Babilonn ki saa Jerusalem na.

Juuteeb nba din ŋmat kun na sanae na

(Nehemaya 7.4-73)

2 Juu teeb na bonchiann din nyii Babilonn yent na ni, ki ŋmat Juda nan Jerusalem, ki sɔɔ kur kun u dandoo ni. Bi ŋaateeb din kar Babilonn, laa nyii yoo nba ki kpanbar Nebukanesar din soorib ki teemm yommii naewa. **2** Bi tɔɔndamm din tee Serubabel nan Joosua nan Nehemaya nan Seraya nan Reelaya nan Mordekai nan Bilsann nan Mispar nan Bigfai nan Rehum nan Baana.

Israel booru naakuut nba nae din nyii Babilonn ki kun nan bi niib:

3 Paros naakuuk ni niib din tee tusaa ŋanlee nan kobik nan piinlore nan banlee.

4 Ki Sefatia naakuuk ni niib tee kobii ŋantaa nan piinlore nan banlee.

5 Ki Ara naakuuk ni niib tee kobii ŋanlore nan piinlore nan banŋmu.

6 Ki Pahaf-Moab naakuuk ni niib tee tusaa ŋanlee nan kobii ŋanniin nan piik nan banlee, ki bi yeejamm tee Jesua nan Joab.

7 Ki Elam naakuuk ni niib tee tusir nan kobii ŋanlee nan piinŋmu nan banna.

8 Ki Satu naakuuk ni niib tee kobii ŋanyia nan piinna nan banŋmu.

9 Ki Sakai naakuuk ni niib tee kobii ŋanlore nan piinloob.

10 Ki Bani naakuuk ni niib tee kobii ŋanloob nan piinna nan banlee.

11 Ki Bebai naakuuk ni niib tee kobii ŋanloob nan piinlee nan bantaa.

12 Ki Asgad naakuuk ni niib tee tusir, nan kobii ŋanlee nan piinlee nan banlee.

13 Ki Adonikam naakuuk ni niib tee kobii ŋanloob nan piinloob nan banloob.

14 Ki Bigfai naakuuk ni niib tee tusaa ŋanlee nan piinŋmu nan banloob.

15 Ki Adinn naakuuk ni niib tee kobii ɲanna nan piinɲmu nan banna.

16 Ki Ater, wunba ki bi bia din yiu Heseikia na naakuuk ni niib tee piinyia nan banniin.

17 Ki Besai naakuuk ni niib tee kobii ɲantaa nan piinlee nan bantaa.

18 Ki Jora naakuuk ni niib tee kobik nan piik nan banlee.

19 Ki Hasum naakuuk ni niib tee kobii ɲanlee nan piinlee nan bantaa.

20 Ki Gibar naakuuk ni niib tee piinyia nan banɲmu.

21 Niib nba ki bi yeejamm din nyii doi nba na ni mun bia din jenna:

Betlehem doo ni niib din tee kobik nan piinlee nan bantaa. 22 Ki Netofa doo ni niib tee piinɲmu nan banloob.

23 Ki Anatof doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin.

24 Ki Asmafef doo ni niib tee piinna nan banlee.

25 Ki Kiriaf Jearim nan Kefira nan Beerof doi ni niib tee kobii ɲanlore nan piinna nan bantaa.

26 Ki Rama nan Geba doi ni niib tee kobii ɲanloob nan piinlee nan yɛnɔɔɔ.

27 Ki Mikmas doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banlee.

28 Ki Betel nan Ai doi ni niib tee kobii ɲanlee nan piinlee nan bantaa.

29 Ki Nebo doo ni niib tee piinɲmu nan banlee.

30 Ki Magbis doo ni niib tee kobik nan piinɲmu nan banloob.

31 Ki doleer nba ki bi din yi Elam na niib tee tusir nan kobii ɲanlee nan piinɲmu nan banna.

32 Ki Harim doo ni niib tee kobii ɲantaa nan piinlee.

33 Ki Lod nan Hadid nan Ono doi ni niib tee kobii ɲanlore nan piinlee nan banɲmu.

34 Ki Jeriko doo ni niib tee kobii ɲantaa nan piinna nan banɲmu.

35 Ki Senaa doo ni niib tee tusaa ɲantaa nan kobii ɲanloob nan piintaa.

36 Mannteeb naakuut ni niib nba din nyii Babilonn ki jene na:

Jedaya, ki u nyii Jesua yeeja ɲaak, ki u naakuuk ni niib tee kobii ɲanyia nan piinlore nan bantaa.

37 Ki Imer naakuuk ni niib tee tusir nan piinɲmu nan banlee.

38 Ki Pasur naakuuk ni niib tee din tusir nan kobii ɲanlee nan piinna nan banlore.

39 Ki Harim naakuuk ni niib tee tusir nan piik nan banlore.

40 Liifai booru naakuut ni niib nba din nyii Babilonn ki jene na:

Jesua nan Kadmiel yeeja din tee Hodafia, ki bi naakuuk ni niib tee piinlore nan banna.

41 Ki Yenjiantu ɲasaakak ni yanyinna yeeja tee Asaf, ki bi naakuuk ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin.

42 Ki Yenjiantu ɲasaakak na tammɔguura yeejamm tee Salum nan Ater nan Talmonn nan Akub nan Hatita

nan Sobai, ki bi naakuut ni niib tee kobik nan piintaa nan banyia.

43-54 Yenjiantu ɲasaakak na ni toontunna na naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na, ɲamme tee:

Siha nan Hasufa nan Tabaof nan Keros nan Siaha nan Padonn nan Lebana nan Hagaba nan Akub nan Hagab nan Samlai nan Hanann nan Gidel nan Gahar nan Reaya nan Resinn nan Nekoda nan Gasam nan Usa nan Pasea nan Besai nan Asna nan Meunim nan Nefisim nan Bakbuk nan Hakufa nan Harhur nan Basluf nan Mehida nan Harsa nan Barkos nan Sisera nan Tema nan Nesia nan Hatifa.

55-57 Kpanbar Solomonn toontunna naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na, ɲamme tee:

Sotai nan Hasoferef nan Peruda nan Jaala nan Darkonn nan Gidel nan Sefatia nan Hatil nan Pokeref-Hasebaim nan Ami.

58 Yenjiantu ɲasaakak na ni toontunna nan kpanbar Solomonn ɲaatoontunna nba din nyii Babilonn ki jene na. Bi din taan ki tee niib kobii ɲantaa nan piinyia nan banlee.

59-60 Delaya nan Tobia nan Nekoda naakuut ni niib din tee kobii ɲanloob nan piinɲmu nan banlee. Bi din nyii doi nba tee Tel Mela nan Tel Harsa nan Kerub nan Adann nan Imer; ɲaan bi din ki fit wann nan bi nyii Israel booru ni.

61-62 Mannteeb naakuut nba na ɲarin din ki mɔk gbant nba fit wann bi yeejamm nba tee binba, ɲamme tee Habaya nan Hakos, nan Barsilai naakuut. (Mannteeb naakuuk nba tee Barsilai na, bi yeeja din ɔɔɔɔ Barsilai nba nyii Gilead na booru ni bike, ki din gaar u diamm naakuuk sann,) ɲaan bi din ki la gbant nba wann naakuut ɲantaa na yeejamm nba tee binba, li paak ki bi din ki sakib nan bi ɔɔɔɔ-ii tuun mannteeb toona. 63 Ki Juu teeb tirɔɔɔɔ na betib nan bi kan fit di jeet nba ki bi jii tur Yennu na, see manntɔɔ tan baar ki bunt buntir nba ki bi yi Yurim nan Tumim na.

64-67 Niib nba din nyii Babilonn ki jen na, bi kur taan tee tusaa piinna nan ɲanlee nan kobii ɲantaa nan niib piinloob.

Bi toontunna na, jab nan poob, din tee tusaa ɲanlore nan kobii ɲantaa nan piintaa nan banlore.

Yanyinna, jab nan poob din tee kobii ɲanlee.

Ki taanii tee kobii ɲanlore nan piintaa nan banloob.

Ki bontaanii tee kobii ɲanlee nan piinna nan banɲmu.

Ki laagumiinba tee kobii ɲanna nan piintaa nan banɲmu.

Ki bonii tee tusaa ɲanloob nan kobii ɲanlore nan piinlee.

68 Niib na nba din nyii Babilonn ki baar Yenjiantu ɲasaakak nba be Jerusalem na yoo nba, ki naakuut na ɔɔɔɔndaansiab tur bi yanɔɔɔɔpiinii a lin somm ki ɲamm maa ɲasaakak na, li langbenkper paak. 69 Bi din tur baa saa fit bianɲinbae, a lin tun toonn na, ki li kur taan tee salimmɔna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piik nan ɲanlee, nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii piintaa, nan mannteeb liant kobik.

⁷⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb nan niib na siab din kar Jerusalem doo ni, koo ki כּוֹכְרַיְאִי Jerusalem, ki yanyinna nan Yenjiantu ḡasaakak ni tammḡguura, nan jiantu ḡasaakak na ni toontunna na kar doi nba din kpia na, ḡaan ki Israel teeb nba biar na kar doi nba ki bi yeejamm din כּוֹכְרַיְאִי na ni.

Bianjinba ki bi ḡamm maa maruḡ binbintir na

³ Laa din tan baat binn na ni ḡmaarii ḡanlore na, ki Israel teeb kur nba kar bi doi ni na fiir saan Jerusalem, ² ki Joosua, wunba din tee Jehosadak bija na, nan u mannteeb, nan Serubabel, wunba tee Sealtiel bija na, ki pukin u nikpiimm, ki bi ḡamm maa binbintir ki tur ḡamm Israel teeb Yennu na, a bin tuu fit joo maruḡ bona li paak, nan bianjinba ki li sḡb wann Moses nba tee Yennu niro na sennu ḡbouḡ ni na. ³ Binba din nyii Babilonn ki jen na, bi lek daa din tiin binba tuu כּוֹכְרַיְאִי marḡ ni na jaḡmaanii, ḡaan bi din ḡamm maa binbintir na siaminba ki li tuu be na. Ki bi ḡamm piin jokin maruḡ bona li paak, sanyioḡ ni nan daajoouk kur. ⁴ Bi din dii lanbont jaamm, nan bi kaar nba tee bianjinba, ki tuu mann maruḡ nan daar כּוֹכְרַיְאִי ni maruḡ nba tee bianjinba na. ⁵ Bi bia din tur yoo kur maruḡ nba jokin muu munn, ki pukin linba sii mann ḡmaapaarḡ jaamm ni nan marunlia nba ki bi mann yoo nba ki bi tikir a bin jiant Yennu, nan marinlia nba kur ki bi teen Yennu nan bi para na. ⁶ Niib na lek daa din ki piin ki ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na, ḡaan piin ki jokin maruḡ bona ki teen Yennu, ḡmaarii ḡanlore ni, u dasinsinn.

Bianjinba ki bi piin Yenjiantu ḡasaakak na maanu

⁷ Niib na din tur likirii a bin pa binba maa nan tana na, nan kanpintanba, ki bia tur jeet nan bonnyunyuuḡ nan olif tiinii kpan a bin saan nann Taya nan Sidonn doi ni, ki saa kpent naajjik dajina nba ki bi nyii nann Lebanonn פּוֹרְתִיָאִי ni, ki paanir nyun paak ki saan nann יְבֻסִיָאִי pa. Linba din tun na kur, ḡaan Sairus wunba tee Peesia kpanbar nae din tur yikoo. ⁸ Tḡn, baa din jen Jerusalem ki baar siaminba ki Yenjiantu ḡasaakak tuu be na, li bina ḡanlee, li ḡmaarii ḡanlee niewa, ki bi tan piin toonn. Serubabel nan Joosua, nan bi jaleeb, nan mannteeb, nan Liifai teeb, nan binba kur din nyii Babilonn ki jen Jerusalem na din taan ki tun toonn na. Liifai teeb kur nba din dii bina piinlee-lee, koo ki gar nna, bi din te ki bi gorii toontunna nba ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na. ⁹ Joosua nba tee Liifai niro na, nan u bonjai, nan u nikpiimm, nan Kadmiel, nan u bonjai binba tee Hodafia naakuuk ni niib na, din taan gorii toontunna nba ḡamii maa Yenjiantu ḡasaakak na. Liifai teeb nba din nyii Henada naakuuk ni nae din sommib.

¹⁰ Tanmara na nba piin ki birin ḡasaakak na fiakir yoo nba, ki mannteeb na lia bi liant ki see dia naatuna, ki Liifai teeb nba nyii Asaf naakuuk ni na see dia duunii, ki yiin ki dontir Yennu nan sennu nba tee bianjinba,

laa nyii kpanbar Defid yoowa, ¹¹ ki bi ḡamii yiin donta yanii a,

“Yennu ḡan, ki u lomm nan Israel teeb kaa ḡbennu,” ki כּוֹכְרַיְאִי kur hoot nan u paḡ kur ki dontir Yennu, kimaan bi piin Yenjiantu ḡasaakak na fiakira. ¹² Mannteeb nikpera nan Liifai teeb nikpera nan naakuut saakab nba din la sinsinn Yenjiantu ḡasaakak na, ki bia tan la Yenjiantu ḡasaakak na fiakir biru yoo nba, ki bi bonchiann bui fabin, ḡaan ki leeb nba biar na ḡarin hoot nan parpeenn. ¹³ כּוֹכְרַיְאִי din kan fit bḡkit parpeenn hootii nan parbiir fabinii, kimaan fuut na din yab bonchiann, ki niro-i be banfḡkira ḡaan u saa ḡbata.

Bianjinba ki bi ḡamm maa Yenjiantu ḡasaakak na

⁴ Juda nan Benjamm teeb datai na din ḡbat nan binba nyii Babilonn ki jen na ḡamii maa Israel teeb Yomdaanḡ Yennu jiantu ḡasaakak na. ² Li paak, bi din saan ki la Serubabel nan naakuut yudamm na ki yet a, “ḡaant ki ti taani ki tin maa Yenjiantu ḡasaakak na. Ti jiantir Yen-yenḡ כּוֹכְרַיְאִי nba ki i jiantiro nae. Laa nyii yoo nba ki Esar-hadonn, wunba din tee Asiria kpanbar ki te ki ti baar nna ki kar na, Yennu marḡ ki ti mann maruḡ teenḡ.”

³ Ki Serubabel nan Joosua nan naakuut yudamm na yetib a, “Ti ki loon ki yin sommit ki tin maa jiantu ḡasaakak na ki tur ti Yomdaanḡ Yennu. Ti saa maa ti tiorḡo nan Peesia kpanbar Sairus nba daan turit yikoo bianjinba na.”

⁴ Tḡn, ki niib nba tuu כּוֹכְרַיְאִי niwa na ji koor a bin ḡmat Juuteeb yan, ki bia jeentib a lin ḡḡrib ki bi daa maa. ⁵ Bi bia din tur Peesia kpanbar taatara fobit piinii a bin kḡn taanib. Bi din tuu כּוֹכְרַיְאִI tuun nnae, laa nyii kpanbar Sairus yoowa ki tan tuu kpanbar Darius yoo.

Bianjinba ki kpikpiruk baar Jerusalem maanu taar munlee ni na po

⁶ Kpanbar Serses naan pinpiik na nie, ki niib nba כּוֹכְרַיְאִI Juda nan Jerusalem na datai baar nan ḡmatir maan, ki li sḡb ḡbouḡ ni ki biirib.

⁷ Yoo nba ki Artaserses din tee Peesia kpanbar nae, ki Bislam nan Mitredaf nan Tabeel nan bi toontunleeb na sḡb ḡbouḡ ki tur kpanbar marḡ. Bi din sḡb ḡbouḡ marḡ Aram booru maan nie, ki li tee bi-i karin yoo nba, bii kpintir.

⁸ Ki Rehum wunba tee tiḡ yudaanḡ na, nan Simsai wunba tee yent na ni ḡbansḡbirc na mun din sḡb ḡbouḡ nba nae, ki tur kpanbar Artaserses, ki jiin Jerusalem po a:

⁹ “Timm nba sḡbin ḡbouḡ na tee Rehum wunba tee tiḡ yudaanḡ, nan Simsai ki u tee yent na ni ḡbansḡbirc, nan ti toontunleeb nan barbuura na saakaleeb kur nba nyii Ereḡ nan Babilonn nan Susa ki li be Elam tiḡ ni na, ¹⁰ ki kpab nan nilee nba ki kpanbar jaann nba tee Asurbanipal na te ki bi nyii bi ḡei ni, ki saan kar Samaria doo ni nan dolia nba be Yufrates mḡkir yonbaa po yent na ni na.”

¹¹ ḡbouḡ na mḡmaame na:

“Li nyii a toontunna nba be Yufrates yonbaa po na boore, ki teen fin kpanbar Artaserses. ¹² Chanbaa, ti loon ki fan bann nan Juuteeb nba nyii a dolia ni na baar kar Jerusalem-e, ki ñamii maa digbanbiuk nan mɔyɛtuk doo maŋ. Bi piin ki ñamii maa li joonae, ki saa gbennir yiama. ¹³ Chanbaa, li-i tee ki bi ñamm maa doo na nan li joona ki gbenn, niib na ji saa nyik lampo panue, ki a doo lampo likirii n waab. ¹⁴ Tɔn, taa gaa a paak na, ti ki loon ki tii laat linba na-ii tuumi, li paak ki ti yeen ¹⁵ nan a te ki bin fiit ki got gbankperit nba ki a yeejamm din sɔb na, ki a saa la nan doo maŋ ɔɔ be mɔyɛtuk nie, ki li niib dianu tuu paar ki tur kpanbara nan yent diara yaayoo niwa. Linba na paake ki doo maŋ din boont. ¹⁶ Li paak ti mi nan doo na nan li joona-i ñamm maa gbenn, fin chanbaa ji kan fit dia yent nba be Yufrates yonbaa po maŋi.

¹⁷ Ki kpanbar na jiin gatu na ki tur ki yet a:

“N foont Rehum wunba tee tiŋ na yudaanɔ, nan Sim-sai, wunba tee yent na ni gbansɔbirɔ, nan bi leeb nba be Samaria nan dolia nba be Yufrates mɔkir yonbaa po na.

¹⁸ “Gbouŋ nba ki i daan turin na, bi kpintir ki karin ki turima. ¹⁹ N tur mɔb maa bin fiit ki got, ki bi fiit ki la nan Jerusalem teeb ɔɔ tee binba yêen kpanbara mɔie yaayoo niwa, ki doo maŋ ɔɔ gbee nan kpikpiruk nan daamii damme. ²⁰ Kpanbar jaana kar leŋa, ki bia dia yent kur nba be Yufrates mɔkir yonbaa po na, ki gaar lampo booru booruwa. ²¹ Li paak, a senn sennu ki jab nba maa doo na, bin daa nyik maanu kii guu maa tan saa tur yikoo yoo nba. ²² Teent nna yiama ki daa te ki li biir n naami.”

²³ Baa din karin gbouŋ nba nyii kpanbar Artaserses boor ni na ki tur Rehum nan Sim-sai nan bi leeb yoo nba, ki bi kakit ki saan Jerusalem ki saa mia Juuteeb ki bi nyik doo na maanu.

Ki jiin Yenjiantu ñasaakak na maanu po

²⁴ Bi din nyik Yenjiantu ñasaakak na maanu, ki li biar see ki saa tuu Peesia kpanbar Darius naan dinu bina ñanlee ni.

⁵ Li yoo na ki Yennu sɔkinii Hagai nan Yennu sɔkinii Sekaria, wunba tee Ido bija na din piin ki piak Israel teeb Yennu sann ni, ki teen Juuteeb nba be Juda nan Jerusalem na. ² Ki Serubabel, wunba tee Sealtiel bija, nan Joosua wunba mun tee Jehosadak bija na nba gbat Yennu sɔkiniinba na maan yoo nba, ki bi ñamm ki piin Yenjiantu ñasaakak nba be Jerusalem na maanu, ki Yennu sɔkiniinba banlee na sommib.

³ Li taakpaak ni ki Tatenai, wunba din tee yent nba be Yufrates mɔkir yonbaa po na yudaanɔ, nan Setar-Bosenai nan bi yudaanleeb na baar Jerusalem ki tan boi a, “Ñmee turi yikoo a yin maa Yenjiantu ñasaakak na ki ñammiri?” ⁴ Bi bia din boi jab nba kur sommit ki bi maa jiantu ñasaakak na sana po. ⁵ Ñaan Yennu din guu Juuteeb tɔɔndamm na, ki Peesia yudamm na lor nan bi daa kan teen siari, a see ki bi sɔb gbouŋ ki tur kpanbar Darius, ki gaar u jiinuwa. ⁶ Maan nba ki bi din sɔb ki tur kpanbar maŋe na:

⁷ “Fin kpanbar Darius, a naam-ii be parmaasir ni.

⁸ “Chanbaa, ti loon ki fan bann nan ti daan saan Juda yent ni, ki saa la nan bi ñammit maa Yenjaann na jiantu ñasaakak nae nan tangbeŋa, ki bia kpaan taabii maar na paak. Bi tuun toonn na fanu ki li saa yian yian. ⁹ “Tɔn, ki ti ji boi niib na tɔɔndamm a bin betit wunbae turib yikoo ki bi ñamii maa Yenjiantu ñasaakak na, ki ñamiir. ¹⁰ Ti bia daan boib bi sana po, a lin te ki tin fit wanna bi tɔɔndamm maŋ sana.

¹¹ “Ki bi jiin a, ‘Ti tee Yennu nba yen sanpaak nan tiŋ na toontunnae, ki ti ñamii maa Yenjiantu ñasaakak nba ki Israel kpanbar jaann din maa ki ñamir bina bonchiann nba gar na. ¹² Ñaan ti yeejamm maŋe din donn Yennu nba yen sanpaak na wutoor, ki u te Babilonn kpanbar Nebukanesar, wunba tee Kaldii booru na kɔn nyannib, ki biir jiantu ñasaakak na, ñaan soor niib na ki saan namm yommii ni, Babilonn. ¹³ Tɔn, Sairus nba din tee Babilonn kpanbar na naan dinu sinsinn binn nie ki u tur yikoo a bin ñamm maa Yenjiantu ñasaakak na. ¹⁴ Sairus din jii salimɔna nan salimpeena senii nba ki Nebukanesar din jii Yenjiantu ñasaakak nba be Jerusalem na ni, ki saan nann Babilonn, ki saa teenir tingbann diiuk na ni. U din jii senii maŋ ki tur Sesbasar-e, ɔɔ nba ki u din gannɔ ki teenɔ Juda yent ni yudaanɔ na. ¹⁵ Kpanbar na din yetɔ a wun jii senii maŋ ki jiin teen Yenjiantu ñasaakak nba be Jerusalem na ni, ki bia ñamm maa jiantu ñasaakak maŋ, laa tuu see siaminba. ¹⁶ Ki Sesbasar ji din baar ki bir jiantu ñasaakak na fiakir, ki bi ji tukin li maanu nan mɔtana, ñaan li daa ki gbenni.’

¹⁷ “Chanbaa, li-i tee ki li ñan a po, fan ñaan ki fiit-teebe n fiit naan maan gbant nba be Babilonn na, ki la laa tee mɔnii koo faak nan kpanbar Sairus-e din tur yikoo a bin ñamm maa jiantu ñasaakak nba be Jerusalem na, ñaan bia wannit faa loon bianjinba, maan na ni.”

Baa din fiit ki la kpanbar Sairus nba tur yikoo bianjinba

⁶ Ñanne ki kpanbar Darius tur yikoo a bin fiit naan gbant nba din be Babilonn na. ² Ñaan doo nba ki bi yi Ekbatana, ki li be Media yent ni nae, ki bi din saa la gbouŋ, ki linba na sɔb leŋ a: ³ “Kpanbar Sairus naan dinu sinsinn binn na ni, ki u din tur yikoo a bin ñamm maa Yenjiantu ñasaakak na Jerusalem, ki lii tee siaminba ki bi sii mann maruŋ ki jokin Yenpiinii. Ñasaakak maŋ fɔkint-ii tee taakaabii pi-intaa, ki yarimu-ii tee taakaabii pi-intaa, ⁴ ki maa li joona nan daat guunu, ki paan tana guunii ñantaa li paak. Li maanu pann kur, bin nyinn naan likiri ni ki pa, ⁵ ki bia jiin salimɔna nan salimpeena senii nba ki kpanbar Nebukanesar din jii Yenjiantu ñasaakak ni Jerusalem ki saan nann Babilonn na, ki teen li binbe-boor Jerusalem, jiantu ñasaakak na ni.”

Ki jiin Darius yikoo nba te ki toonn na ñamii tuun na po

⁶ Tɔn, kpanbar Darius ji din jiin gatu na a:

“Fin Tatenai nba tee Yufrates yonbaa po yent daanɔ, nan Setar Bosenai, nan yudaanleeb nba be Yufrates yonbaa po yent na ni, soot i mɔŋ man, ki daa biir Yenjiantu ɲasaakak na maanu. ⁷ I daa lebir li maanu ni. Njaant ki Juda yent ni yudaanɔ, nan Juuteeb tɔɔndamm na n ɲamm maa Yenjiantu ɲasaakak maŋ, laa din be siaminba na. ⁸ Mɔtana, n ji beerie maa yin somm binba ɲamii maa Yenjiantu ɲasaakak na. Baa saa di likirii bianjinba, li kur saa nyi naan likirii nba ki bi gaan, ki li tee lampo likirii, ki nyi Yufrates mɔkir yonbaa po yent ni nae, ki li daa te toonn na jir poori. ⁹ Daar kur ni, i daa gbaar nan yin tuu tur mannteeb nba be Jerusalem na linba kur ki bi yeti a bi loon: Ii turib naajabira nan pei, koo pejabira, ki bin joob muu ki lii tee maruŋ ki teen Yennu nba be sanpaapo na, koo ki turib boroboro dii, nan yaarin, nan tilɔna daan, nan olif tiinii kpan. ¹⁰ Ii tun linba na ki tur mannteeb ki bin mann maruŋ nba ɲan, ki tur Yennu nba be sanpaapo na; ki miarɔ ki wun teen piisin min nan n bonjai paak. ¹¹ N bia ɲamm yet nan wunba ki sak sennu na, bin kpat u ɲaayɔkir, ki yenn porik chianu ki ɲmuu saarɔ, ki u ɲaak n kpan langbouŋ. ¹² Yennu nba gann Jerusalem ki li tee siaminba ki bi sii jiantirɔ na, wun biir bat koo digbann nba yɛt sennu na, ki koor a wun biir jiantu ɲasaakak nba be leŋ na. Min Darius-e tur sennu na. Ii sakir fanu.”

Bianjinba ki bi jii jiantu ɲasaakak na ki tur Yennu

¹³ Nanne ki yudaanɔ Tatenai nan Setar-Bosenai nan bi yudaanleeb na din tun nan kpanbar Darius nba tur yiikoo bianjinba na. ¹⁴ Juuteeb ^I tɔɔndamm na din saa nan ɲasaakak na maanu fanu, kimaan Yennu sɔkiniinba Hagai nan Sekaria-e din chekin bi para. Bi din maa jiantu ɲasaakak na ki gbenn nan Israel teeb Yennu nba sennib bianjinba na, ki bia tee nan Peesia kpanbara Sairus, nan Darius nan Artaserses nba wannib bianjinba na. ¹⁵ Kpanbar Darius naan dinu bina ɲanloob nie ki bi din gbenn Yenjiantu ɲasaakak maŋ toonn, ɲmaarik nba tee Ada na daananta daa. ¹⁶ Ki Israel teeb nba tee mannteeb, nan Liifai teeb, nan binba kur nyii Babilonn ki jen na din jii jiantu ɲasaakak na ki tur Yennu nan kpinkpammuk. ¹⁷ Yoo nba ki bi din jii ɲasaakak na ki tur Yennu na, bi din kpaii naajai kobik, nan pei kobii ɲanlee, nan pejabira kobii ɲanna, ki li tee maruŋ ki tur Yennu, ki kpaii buunii piik nan banlee, ki li tee yanɔmm paak maruŋ, ki buuk kur see Israel booru piik nan ɲanlee na yennkɔɔ kur paak. ¹⁸ Ki bi senn mannteeb nan Liifai teeb na a bii tuun Yenjiantu ɲasaakak nba be Jerusalem na toona, nan bianjinba ki Moses gbouŋ wann na.

Ki jii yukitgar tiaru jaamm na po

¹⁹ Niib nba din nyii Babilonn ki jen na din dii yukitgar ^{II} tiaru jaamm na, sinsinn ɲmaarik na, li dapiik nan ɲanna daare. ²⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb kur ɲamm

^I Israel teeb sanleere tee juu teeb. ^{II} Yennu malaka din kpaii Ijijit teeb bijakpera, ɲaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

bi mɔŋ ki ji yeen, ki Liifai teeb na kpaii yukitgar tiaru jaamm bonkobit na, ki mann maruŋ ki tur niib nba nyii Babilonn ki jen na, nan mannteeb na, nan bi mɔŋ. ²¹ Israel teeb nba din nyii Babilonn ki jen na, nan binba kur be tiŋ na ni ki nyik yenbis jiantu ɲaan jiantir Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na din taan ki dii maruŋ na jeete. ²² Bi din jii daa ɲanlore-e ki dii boroboro nba kaa datij na jaamm nan parpeenn. Bi din mɔk kpinkpammuk nan Yennu nba te ki Asiria kpanbar chekintib ki fit sommib ki bi maa ɲamm Israel teeb Yenjiantu ɲasaakak na.

Ki jii Esra baaru Jerusalem doo ni po

⁷ Bina bonchiann din garewa ki tan tuu yoo nba ki Artaserses tee Peesia kpanbar na, ki jasɔɔ din be ki bi yiu Esra. U din nyii Aarɔnn, wunba tee mannteeb yudaanɔ na naakuuk nie. Esra yeejamm sanae na: Esra baa din tee Seraya, ki Seraya baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Hilkia, ² ki Hilkia baa tee Salum, ki Salum baa tee Sadok, ki Sadok baa tee Ahitub, ³ ki Ahitub baa tee Amaria, ki Amaria baa tee Asaria, ki Asaria baa tee Merayof, ⁴ ki Merayof baa tee Serahia, ki Serahia baa tee Usi, ki Usi baa tee Buki, ⁵ ki Buki baa tee Abisua, ki Abisua baa tee Finehas, ki Finehas baa tee Eleasar, ki Eleasar baa tee Aarɔnn.

⁶⁻⁷ Esra din tee banntɔɔe, ki mi sennu nba ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu din tur Moses na bonchiann. Esra Yomdaanɔ Yennu din teen piisin u paak, ki kpanbar na teenɔ linba kur ki u boi li po. Kpanbar Artaserses naan dinu bina ɲanlore nie ki Esra din nyii Babilonn, ki soor sɔnu ki saa Jerusalem nan Israel teeb. Ki bi siab tee mannteeb nan Liifai teeb, nan jiantu ɲasaakak ni yanyinna, nan jiantu ɲasaakak guura, nan li toontunna. ⁸⁻⁹ Bi din nyii Babilonn sinsinn ɲmaarik na pinpiik daare, ki Yennu sommib, ki bi tan baar Jerusalem ɲmaarii ɲanɲmu pinpiindaar. ¹⁰ Esra din jii u yoo kure ki tumii Yennu sennu na, ki diar, ki bia want Israel teeb na sennu nan wannu na kur.

Ki jii yiikoo gbant nba ki kpanbar Artaserses tur Esra na po

¹¹ Yiikoo gbant nae ki kpanbar Artaserses din tur Esra, manntɔɔ nba din tee banntɔɔ nba mɔk bannu bonchiann ki jii Yennu sennii nan u wannu nba ki u tur Israel teeb na po.

¹² “Gbouŋ na nyii kpanbar Artaserses boore ki teen manntɔɔ Esra nba tee Yennu nba be sanpaapo na sennu banntɔɔ na.

¹³ “N tur yiikoo nan Israel teeb kur nba be n yent na ni, baa tee mannteebe koo Liifai teebe, bi saa fit tɔk nana ki saan Jerusalem, li-i tee ki bi loon. ¹⁴ Min nan n ɲmakit-teebe banlore nae tuma, a fin saan Jerusalem nan Juda ki saa fiit bi binber ki laan bi saak Yennu sennu nba ki u din tura na-a. ¹⁵ A jii salimmɔna nan salimpeena Yenpiinii nba ki min nan n ɲmakit-teebe na loon ki tin tur Israel teeb Yennu na, wunba ki u jiantu ɲasaakak be Jerusalem na. ¹⁶ A bia jii salimpeena nan

salimmōna nba kur ki a gaan Babilonn yent ni na, nan piinii nba ki Israel teeb nan bi mannteeb teen, ki li tee bi Yennu jiantu ḡasaakak nba be Jerusalem na yar.

¹⁷ “A di likirii maḡ fanu ki daa naajai nan pejai nan pe-jagana nan jeet nan daan, ki mann maruḡ, Yenjiantu ḡasaakak nba be Jerusalem na binbintir paak.

¹⁸ Salimpeena nan salimmōna nba tenn, fin nan a niib na n jii tun linba ki i loon, ki lii tee i Yennu na loomm ni. ¹⁹ Kutsōnii nba kur ki bi tura, a fii dia kii tuun toonn jiantu ḡasaakak nba be Jerusalem na ni, a jii ki tur Yennu, ²⁰ ḡaan linba pōt jiantu ḡasaakak na ni, fan boi doo likirii diara na.

²¹ “N tur likdiara kur nba be Yufrates yonbaa po yent na ni yikoo a bin tur Esra, wunba tee manntōō ki mi Yennu nba be sanpaapo na sennii na, linba kur ki u boi li po. ²² Ii tur salimpeena, ki li kpaui-ii tee nan karwan-ta piintaa nan ḡanlore na, nan jebin bōrik-gbina tusaa ḡanloob, nan tilōōna daan ankōra piik nan yenn, nan olif tiinii kpan ankōra piik nan yenn, nan yaarin bianjin-ba saa janjib. ²³ Ii got fanu ki tur bont kur nan Yennu nba be sanpaapo na nba loon ki lii tuun bianjinba, u jiantu ḡasaakak ni na, kii mii ki wun ban donn wutoor nanin, koo binba saa wei poor ki dia doo na. ²⁴ Li tee kōōre nan yin gaar lampo siar li mannteeb nan Liifai teeb nan jiantu ḡasaakak ni yanyinna nan guura nan toontunna, koo wunba kur tuun li toona na boor.

²⁵ “Fin Esra, jiin yan nba ki Yennu tura na, ki nyinn toontunsaakab nan barbuura nba mi Yennu sennu na, ki bii dia niib nba be Yufrates yonbaa po yent na kur. Wunba kur ki mi sennu na, fan wannō. ²⁶ Wunba kur yēt Yennu sennii, koo kpanbar sennii na, fan dat u tubir yiama, ki lii tee kuun, koo ki ber nyinnō doo ni, koo ki fat u mōkint, koo ki kōōō dansarik.”

Ki jiin Esra Yenpaku po

²⁷ Ki Esra yet a, “Pakin ti yeejamm Yomdaanō Yennu na. U te ki kpanbar na mōk niōḡ ki baakit Yenjiantu ḡasaakak nba be Jerusalem na. ²⁸ Yennu ninbatinu paak, ki kpanbar na, nan u kpaanteeb, nan u toontun-na saakajaana na kur sommin. N Yomdaanō Yennu-e chekinin, ki n fit te ki Israel teeb naakuut yudamm bonchiann wein ki jen Jerusalem.”

Ki jiin niib nba din nyii Babilonn ki jen na po

8 Naakuut yudamm nba din be Babilonn na, bin-ba din wei Esra ki ḡmat Jerusalem, yoo nba ki Ar-taserses tee kpanbar na sanae na:

²⁻¹⁴ Gersom, ki u nyii Finehas naakuuk ni,
 nan Daniel, ki u nyii Itamar naakuuk ni,
 nan Hatus, ki u tee Sekania bija na, ki nyii Defid naakuuk ni,
 nan Sekaria, ki u nyii Paros naakuuk ni, ki u jab tee kobik nan piinḡmu. (Gbant din sōb ki gaa nan bi ḡaa-teeb),

nan Eliehoenai, ki u tee Serahia bija ki nyii Pahaf-Moab naakuuk ni, ki mōk jab kobii ḡanlee,

nan Sekania, ki u tee Jahasiel bija, ki nyii Satu naakuuk ni, ki mōk jab kobii ḡantaa,
 nan Ebed, ki u tee Jonatann bija, ki nyii Adinn naakuuk ni, ki mōk jab piinḡmu,
 nan Jesaya, ki u tee Atalia bija, ki nyii Elam naakuuk ni, ki mōk jab piinlore,
 nan Sebadia, ki u tee Maikel bija, ki nyii Sefatia naakuuk ni, ki mōk jab piinniin,
 nan Obadia, ki u tee Jehiel bija, ki nyii Joab naakuuk ni, ki mōk jab kobii ḡanlee nan piik nan banniin,
 nan Selomif, ki u tee Josifia bija, ki nyii Bani naakuuk ni, ki mōk jab kobik nan piinloob,
 nan Sekaria, ki u tee Bebai bija, ki nyii Bebai naakuuk ni, ki mōk jab piinlee nan banniin,
 nan Johanann, ki u tee Hakatann bija ki nyii Asgad naakuuk ni, ki mōk jab kobik nan piik,
 nan Elifelet nan Jewel nan Semaya, ki bi nyii Adonikam naakuuk ni, ki mōk jab piinloob, (ḡamm din tan ḡmat jen li poorpoe.)
 nan Yutai nan Sakur, ki bi nyii Bigfai naakuuk ni, ki mōk jab piinlore.

Bianjinba ki Esra la Liifai teeb ki bi sii tuun jiantu ḡasaakak na ni

¹⁵ Taa din daa be Babilonn na, ki n taan niib na kur mōkir nba puub ki saa Ahafa doo ni na boor, ki kar leḡ daḡantaa. N din la nan mannteeb be lakinn na ni ḡaan ki Liifai teeb kaa. ¹⁶ Ki n tun boi tōōōdamm banyia na po, ki bi tee Elieser nan Ariel nan Semaya nan El-natann nan Jarib, nan El-natann, nan Natann nan Sekaria nan Mesulam, nan wantteeb banlee, ki bi tee Joyarib nan El-natann, ¹⁷ ki te ki bi saan Ido, wun-ba tee Kasifia teeb tōōōdaanō na boor, a bin boi ḡōō nan u leeb nba tee Yenjiantu ḡasaakak na ni toontun-na, ki bin turit niib nba sii tuun Yenjiantu ḡasaakak na ni. ¹⁸ Yennu piisin te ki bi turit Serebia wunba tee Liifai nirō, ki nyii Mali naakuuk ni, ki mi toonn fanu, ki u baar nan u bonjai nan u ninjamm piik nan banniin. ¹⁹ Bi bia din tun Hasabia nan Jesaya ki bi nyii Merari naakuuk ni, nan bi nikpiimm piinlee. ²⁰ Bi bia din baar nan jab kobii ḡanlee nan piinlee ki pukin, ki bi tee Yenjiantu ḡasaakak na toontunna. Kpanbar Defid nan u toontun-yudamm poḡ din gann bi yeejammewa, a bii sommit Liifai teeb na. Bi din sōb bi kura sanae.

Bianjinba ki Esra nan niib na lor mōi ki miar Yennu

²¹ Ahafa mōkir na boore ki n din tur sōō kur mōb a tin sikin ti mōḡ ki lor mōi Yabint Yennu tōōōn, ki boiō ki wun gar ti tōōōn sōōu nba ki ti saa na ni, ki bia guur timm nan ti waas nan ti mōkint kur. ²² Fei bo sii mōkin, li-i bonni tee ki n boi kpanbar na kunkōōōōna po, a bin guurit ki tin nyi ti datai ni yoo nba ki ti be sommir paak na, kimaan n betō nan Yennu teen piisin daanō nba kur teenō yadae, ḡaan u par ki mei daanō nba lek numm nanō, ki u daar li daanō tubir. ²³ ḡanne ki ti lor mōi ki miar Yennu a wun guurit, ki u gat ti miaru maḡ.

Ki jiin Yenjiantu n̄asaakak na piinii po

24 Mannteeb saakab na ni, n din gann Serebia nan Hasabia, nan bi leeb piik, 25 ki jaŋ salimpeena nan salimm̄ona nan maruŋ senii nba ki kpanbar na nan u n̄makit-teeb nan toontunna saakab nan Israel teeb na din tur a bii dia kii tuun toona, Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki jii tur mannteeb na.

26-27 Maa din turib linbae na: salimpeena, ki li kpaui tee nan karwanta baajii kobii n̄anlee nan piin̄n̄mu, nan salimpeena senii kobik, ki li kpaui tee nan karwanta baajii piinlore nan n̄an̄n̄mu na, nan salimm̄ona, ki li kpaui tee nan karwanta baajii piinlore nan n̄an̄n̄mu, nan salimm̄ona senii piinlee, ki li kpaui tee nan karwanta b̄rik-gbina n̄anna na, nan kutm̄ont nba n̄an senii n̄anlee, ki li daauk tee yomm nan salimm̄ona senii na.

28 Ki n yetib a, "Nan yaa tee kasii ki tur i yeejamm Yomdaano Yennu na, nnae mun ki salimpeena nan salimm̄ona senii nba ki i baar nann, ki li tee yanb̄k̄ piinii ki tur Yennu na tee. 29 Ii guur fanu nan yaa tan saa baar Yenjiantu n̄asaakak na ni. Leŋ maŋ, ii jaŋir mannteeb diit na ni, ki jii tur mannteeb t̄ondamm, nan Liifai teeb t̄ondamm, nan Israel t̄ondamm nba be Jerusalem na." 30 Nanne ki mannteeb nan Liifai teeb na gaar salimpeena nan salimm̄ona nan senii na ki jii saan nann Yenjiantu n̄asaakak nba be Jerusalem na ni.

Bian̄inba ki bi n̄mat Jerusalem

31 Sinsinn n̄maarik na dapiik nan n̄anlee daare ki ti daan nyii Ahafa m̄kir na boor ki ji saa Jerusalem. Yennu daan be nant, ki guut, ki ti datai nan fat-teeb ki teent siar, taa paa s̄nu ki saa na. 32 Taa baar Jerusalem yoo nba, ki ti foi daa n̄antaa. 33 T̄n, ki daa n̄anna daar ki ti saan Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki jaŋ salimpeena nan salimm̄ona nan senii na, ki jii tur mannt̄ Meremof, wunba tee Yuria bija na. U din be nan Eleasar, ki u tee Finehas bija, nan Liifai teeb banlee, n̄amme tee Jesua bija Josabad, nan Binnui bija Noadia. 34 Bi din kan bont kur ki jaŋir, ki s̄b li kur li yoo.

35 Binba kur din nyii Babilonn ki jen na ji din baar nan Yenpiinii a bin joor muu, ki lii tee maruŋ ki tur n̄amm Israel teeb Yennu. Bi din kp̄i naajai piik nan banlee ki li tee Israel teeb kur paak, nan pejai piinyia nan banloob, nan pegana piinlore nan banlore; ki bia kp̄i buunii piik nan banlee a bin n̄amm bi m̄n̄ yanb̄k̄. Bi din joo bonkobit na kur ki li tee maruŋ ki teen Yennu, 36 ki bia jii yiikoo gbouŋ nba ki kpanbar na din turib na ki tur Yufrates yent nba be yonbaa po doi t̄ondamm, nan toontunna saakab, n̄amme din tur niib na nan Yenjiantu n̄asaakak na jiantii sommir.

Ki jiin boorganu k̄onu po

9 Linba na kur nba din tun ki gbenn yoo nba, ki Israel t̄ondamm na siab baar ki betin a niib na nan mannteeb nan Liifai teeb na ki b̄kit bi m̄n̄ nan boorganu nba k̄ ki kp̄iat, ki tee Amonn teeb nan

Moab teeb nan Ijpt teeb nan Keenann teeb nan Hef teeb nan Peris teeb nan Jebus teeb, nan Amor teeb na. Bi tuun fei toona nba ki niib na tuun nae. 2 Juu jab na k̄ont boorganu waase, n̄amm Yennu kasii niib na tuun nnae ki n̄mat bi m̄n̄. Bi t̄ondamm nan toona saakab nae mantik tun biir. 3 Maa din gbat linba na yoo nba ki n par biir, ki n pat pat n liant, ki bia n̄bir n yut nan n t̄an̄, n̄aan ji kar t̄iŋ ni, ki yaa n kpo nan parbiir, 4 ki biar kar leŋ nan parbiir nan yoo nba tan jaŋ nan bin mann daajoouk maruŋ, ki niib piin ki tikii lintirin, n̄amme tee binba ki jaŋmaanii soorib, kimaan baa gbat linba ki n̄amm Israel teeb Yennu yet ki jiin binba nyii Babilonn ki jen na yanb̄k̄ po na.

5 Yoo nba din tan jaŋ nan bin mann daajoouk maruŋ na, ki n fiir maa bo kar siaminba nan parbiir na, ki bia daa lia n liatchiat na, ki gbaan ki tant n nii, ki miar n Yomdaano Yennu, 6 ki yet a, "Yennu, fei m̄kin bonchiann nan man donn n yur a t̄ont̄ po. Ti yanb̄k̄ n̄ kpek ki yab ki f̄k gar ti yurawa, li f̄k ki baar sanpagbanta. 7 Laa nyii ti yeejamm yoo ki tan tuu m̄tana, timm nba tee a niib na tun yanb̄k̄ bonchiann. Ti yanb̄k̄ na paak, ki timm nan ti kpanbara nan mannteeb na k̄ boorganu batnba nuu ni, ki bi kp̄it, ki fatit ki soorit ki teent yommii. Ti mantik dii fei halli nan dinna. 8 Ti Yomdaano Yennu, a tuu m̄k ninbatinu nant yoo waan, ki te ti siab nyii yommisin ni ki ji be ti yamani, kasii boor na. A te ki ti nyii yommisin ni, ki turit manfopaann. 9 Ti tuu tee yommie, n̄aan fine nyinnit yommisin ni. Fine te ki Peesia kpanbara tinit ninbaauk ki sak ki ti be ti manfoor ni, ki n̄amm maa a jiantu n̄asaakak nba tuu biar ki tee langbenn na, ki bia yaa tii be ti yamani, Juda nan Jerusalem na.

10 "Yennu, ti saa yet a bee nan linba kur tun ki gar na po? Ti bia n̄amm ȳt a sennii 11 nba ki a te ki a s̄kiniinba nba tee a toontunna turit nawa. Bi din betit nan t̄iŋ nba ki ti saa a tin kar li ni na tee jakint t̄iŋe, kimaan niib nba k̄ leŋ na gbee nan binben-yanae, laa nyii kp̄in yeŋ ki saan tuu kp̄in leer po. 12 Bi din betit nan ti daa k̄ont leeb waasi, a tii biaki mi ki ti somm niib maŋ ki bin m̄kit koo ki doo nȳk̄, li-i tee ki ti loon tin la t̄iŋ na manu, ki bia gaan tur ti yaaboona yaayoo siiyoo.

13 Linba kur lek teenit ki tee tubdatu, ti yanb̄k̄ nan bonkpeti na paak, ti mi nan fin nba tee ti Yennu nae dat ti tuba, ki li ki jaŋ faa bo saa dat ti tuba bian̄inba, n̄aan te ki ti m̄k manfoor. 14 T̄n, nlee ki ti bia saa ȳt a sennii na n̄aan kii biaki k̄ont niyoona na? Li-i tee ki ti tuun nna, a saa mantik donn wutoor ki lin biirite fas fas, ki kan te nan yenb̄k̄ n tenni. 15 Timm Israel teeb Yomdaano Yennu, a m̄k m̄n̄ n̄aan bia te ki ti m̄k manfoor. Ti fiitir ti biit ki teena, ti ki n̄an nan tin baar a t̄ont̄."

Ki jiin lor nba saa piin boorganu k̄onu po

10 Esra nba din gbaa ki mei Yennu, jiantu n̄asaakak t̄ont̄ po, ki m̄, ki piak fiitir niib na yanb̄k̄ na, ki Israel nibur, li jab nan poob nan waas, ki bi lakin set lint̄, ki mun m̄ nan paŋ. 2 Ki Sekania, wunba tee Jehiel bija, ki nyii Elam naakuuk ni na yet Es-

ra a, "Ti biir Yennu-wa, nan taa kōnt boorganu waas na, ŋaan timm Israel teeb bia lek daa mōk dindann. ³ Ŋaan mōtana, ti sat mōbe ki tur Yennu nan ti saa nyinn poob nae nan bi waas, ki bin yaat. Ti saa tun bi-ānjinba ki fin nan a leeb nba chōrin Yennu sennii na kpaanit a ti tun nae. Ti saa tun nan Yennu sennu nba loon bianjinba. ⁴ Li tee a toonne nan fan tun. Ti see a poor po, li paak, ŋaant ki lin tun."

⁵ Ŋanne ki Esra piin ki te mannteeb tōndamm nan Liifai teeb nan niib nba be na por kat nan bi saa tun bi-ānjinba ki Sekania yet nawa. ⁶ Ki Esra ji seet Yenjiantu ŋasaakak na nanyer po, ki kōk Jehohanann, wunba tee Eliasib bija na diiuk ni, ki li nyōk ki u dōk leŋ, ki be par-biir ni ki jiin mōyētdamm nba din nyii Babilonn ki jen na po. U din ki dii koo ki nyuu siari.

⁷ Mōmaan din nyii saan Jerusalem nan Juda kur po, a binba kur nyii Babilonn ki jen na n taan Jerusalem, ⁸ ki li tee sennu ki nyii niib na tōndamm boor. Ki li-i tee wunba yēt baaru daa ŋantaa sinsuuk ni, bi saa fat u mōkint kur, ki wun kōŋ mōnii, ki ji kan pukin Israel teeb booru ni. ⁹ Daanantaa na kōk ni, ki Juda nan Benjamin jab kur taan ki be Jerusalem. Ki ŋmaarii ŋanyia ni dapiinlee daar, ki niib na kar Yenjiantu ŋasaakak na tōnn, ki sōk kur jekir, kimaan tintaanu na din kpaatlas, ŋaan ki saak bia baa bonchiann.

¹⁰ Ki manntōk Esra fiir set, ŋaan pak namm a, "I yēt Yennu mōb nan yaa kōnt boorganu waas, ki li te ki biit baar Israel teeb paak nawa. ¹¹ Tōk, mōtana, katir i yanbōmm ki tur i yeejamm Yomdaanō Yennu na, ŋaan tun linba saa maŋ. Bōkitir i mōŋ ki nyii boorganii nba kōk ti tiŋ na ni, ki bia ber boorganii waas nba ki i kōk na."

¹² Ki niib na jiin nan kunkōpaara a, "Fii yet linba, ti saa tun ŋanne," ¹³ ŋaan bia pukin a, "Tikir na yab bonchiann, ki saak bia baa halii. Ti kan fit kii see paanu ni nna. Linba na ki tee dayenn koo daa ŋanlee toonn kaa, kimaan ti bonchiann pukin yanbōmm nba na ni. ¹⁴ Ŋaant ki ti saakab n biar Jerusalem na ki got maan maŋ ni, ki senn yoo ki tur sōk kur nba kōk boorganu bik, ki wun baar nan u doo tōndamm nan barbuura, nan yoo nba ki bi wannō na. Nna bannue ki Yennu wutoor nba doo maan na paak na saa maak." ¹⁵ Sōk din ki yēt lor na see Jonatann nba tee Asahel bija na, nan Jaseya nba tee Tikfa bija, ki bi sommteeb tee Mesulam nan Sabetai, ki u tee Liifai nirō na.

¹⁶ Binba nyii Babilonn ki jen na din sak lor maŋ. Ki Esra, wunba tee manntōk na ji gann jab nba tee naakuuk naakuuk yudamm, ki sōb bi sana. Ki ŋmaarii piik na ni sinsinn daar, ki bi piin maan na fiitu. ¹⁷ Bi din jii ŋmaarii ŋantaae ki fiit la jab nba kōk boorganu na waas.

Ki jiin jab nba din kōk boorganu waas na po

¹⁸ Jab nba din kōk boorganu waas na sanae na:

Mannteeb nba nyii naakuut nba nie na:

Josua nan u ninjamm, ki bi tee Jehosadak bonjai, ki bi naakuuk ni jab tee Maseya nan Elieser nan Jarib nan

Gedalia. ¹⁹ Bi din sat mōb nan bi saa ber bi poob nba tee boorganu waas na, ki sōk kur tur pejak, ki li tee u yanbōmm paak maruŋ.

²⁰ Ki Imer naakuuk ni jab tee Hanani nan Sebadia.

²¹ Ki Harim naakuuk ni jab tee Maaseya nan Elaija nan Semaya nan Jehiel nan Yusia.

²² Ki Pasur naakuuk ni jab tee Eliwenai nan Maseya nan Ismael nan Netanel nan Josabad nan Elasa.

Ki Liifai booru ni jab tee:

²³ Josabad nan Simei nan Kelaya, wunba ki bi bia yiu Kelita na, nan Petahia nan Juda nan Elieser.

Ki yanyinnō tee:

²⁴ Eliasib.

Ki jiantu ŋasaakak na tammōguura tee:

Salum nan Telem nan Uri.

Israel teeb nba din biare na:

²⁵ Paros naakuuk ni jab tee Ramia nan Isia nan Malkija nan Mijamin nan Eleasar nan Malkija nan Benaya.

²⁶ Ki Elam naakuuk ni jab tee Matania nan Sekaria nan Jehiel nan Abdi nan Jeremof nan Elaija.

²⁷ Ki Satu naakuuk ni jab tee Eliwenai nan Eliasib nan Matania nan Jeremof nan Sabad nan Asisa.

²⁸ Ki Bebai naakuuk ni jab tee Jehohanann nan Hanania nan Sabai nan Atlai.

²⁹ Bani naakuuk ni jab tee Mesulam nan Maluk nan Adaya nan Jasub nan Seal nan Jeremof.

³⁰ Ki Pahaf-Moab naakuuk ni jab tee Adna nan Kelal nan Benaya nan Maseya nan Matania nan Besalel nan Binnui nan Manase.

³¹⁻³² Ki Harim naakuuk ni jab tee Elieser nan Isija nan Malkija nan Semaya nan Simeonn nan Benjamin nan Maluk nan Semaria.

³³ Ki Hasum naakuuk ni jab tee Matenai nan Matata nan Sabad nan Elifelet nan Jeremai nan Manase nan Simei.

³⁴⁻³⁷ Ki Bani naakuuk ni jab tee Maadai nan Amram nan Yuel nan Benaya nan Bedeya nan Keluhi nan Fania nan Meremof nan Eliasib nan Matania nan Matenai nan Jaasu.

³⁸⁻⁴² Ki Binnui naakuuk ni jab tee Simei nan Selemia nan Natann nan Adaya nan Makna-debai nan Sasai nan Sarai nan Asarel nan Selemia nan Semaria nan Salum nan Amaria nan Joosef.

⁴³ Ki Nebo naakuuk ni jab tee Jeyel nan Matitia nan Sabad nan Sebina nan Jadai nan Joel nan Benaya.

⁴⁴ Jab nba na kur din kōk boorganu waase. Bi din ber poob na nan bi waas ki nyinnib. ¹

¹ Bi din ber poob na nan bi waas ki nyinnib, koo "Poob na siab din mar waasa."

Nehemaya

Ki jiiin Nehemaya gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit bianjinba ki Nehemaya din nyii boorganu tiŋ ni ki jen, a wun kpaŋ Israel niib na ki sommib ki bin ŋamm maa Jerusalem doo joona nae.

1 Mɔmaan nba ki Nehemaya, wunba tee Hakalia bija na din sɔbe na.

Nehemaya baka nba be Jerusalem po bianjinba

Artaserses, wunba din tee Peesia kpanbar na naan dinu bina piinlee ni, ŋmaarik nba ki bi yir Kislef na ni, ki min Nehemaya be Susa nba tee digbansaakar na ni. ² N din boi Hanani nba tee n ninjamm na yenɔ, nan jaleeb nba nyii Juda ki baar na, ki jiiin Jerusalem nan ti leeb Juu teeb nba din nyii Babilonn ki ŋmat na po. ³ Ki bi betin nan binba daan tinn ki jen be bi dantiŋ ni na be mabir ni bonchiann, ki boorganu nba din kɔɔ ki kpiab na ki chɔrimmi. Bi bia din betin nan Jerusalem joona na yeer ki dɔɔ tiŋ nie, a ki li gana nba ki bi din joor muu na, bi ki ŋammir, laa nyii li yoowa.

⁴ Maa gbat linba na kur yoo nba, ki n kar bui. N din jii daa bonchiann ki lor mɔb ki fabin, ki miar Yennu a, ⁵ "N Yomdaanɔ Yennu nba be Yendɔuŋ ni, a tee Yenjaanne, ki ti tiina janmaanii. A dia a mɔlora fanu nan binba loona ki bia saak a mɔb. ⁶ Yennu, gotirin ki gbiint n miaru, nan maa mei yonnu nan nyiɔk ki teen a toontunna nba tee Israel teeb na. N pak kat nan timm Israel teeb tun yanbɔmma. Min nan n yeejamm tun yanbɔmma. ⁷ Ti tun bonbiir ki turawa, ki ki tun nan faa wannit bianjinba na. Ti ki dia sennii nba ki a turit, ki li nyii a toontunna Moses boor na. ⁸ Mɔtana, tiat linba ki a din yet Moses na a, 'Li-i tee yimm Israel teeb na ki sak n mɔb, n saa yatie, ki yin kɔɔ digbanlia ni. ⁹ Ŋaan li-i tee ki i jen n boor, ki tun linba ki n senn na, maa lek bo yati tingbouŋ na kur po na, ŋaan n saa te yin jen siaminba ki n gann maa yii jiantirin na.'

¹⁰ "N Yomdaanɔ, a toontunnae na, a tiɔŋ niib, ki a jii a yiiikoo nan a panchiɔŋ na ki tinnib. ¹¹ Mɔtana, gbiintir min nan a toontunlia nba kur loon tin jianta na miaru. Turimin nyannu dinna, ki te kpanbar na-ii mɔk ninbatinu nanin."

Mine din tee kpanbar na daturtɔɔ.

Bianjinba ki Nehemaya saan Jerusalem

2 Li ŋmaarii ŋanna poorpo, dasiar ki kpanbar Artaserses tan di jeet, ki n jii daan ki turɔ. U din daa ki ban lan ki n gorii ninbanummi. ² Ŋanne ki u boi a, "Bee ki a mantik gorii ninbaatiri? A ki yiar kaa, ŋaan a kii mɔk parpeenene."

Ki li soorin janmaanii, ³ ki n jiiin a, "Chanbaa, Yennu n tura manfofoouk. Nlee ki n kii gorii ninbaatiri, li-i tee doo nba ki bi din pii n yeejamm na ji tee langbent mɔtana, ki li gana bia dii muuwa?"

⁴ Ki kpanbar na boin a, "A loon bee?"

Ki n miar Yennu nba be Yendɔuŋ ni na, ⁵ ŋaan yet kpanbar na a, "Chanbaa, li-i tee ki a par mei n paak, ki a saa sak nanin, fan ŋaan man saan Juda tiŋ ni, doo nba ki bi din pii n yeejamm na, ki saa ŋamm maa doo maŋ."

⁶ Ki kpanbar na sak nan wun tun maa boi linba na, ki poobat na kar kɔkɔ; ki kpanbar na boin maa saa jii yoo bianjinba ki saan, nan maa tan saa jen yoo nba; ki n betɔ.

⁷ Tɔn, n din yetɔ maa wun sommin ki turin gbant ki n saan tur toontunna saakab nba be Yufrates yonbaa po yent na ni, ki bin chabin ki n saan Juda tiŋ ni. ⁸ N bia din yetɔ maa wun turin gbouŋ ki n saan tur Asaf, wunba guu kpanbar fɔr na, ki betɔ ki wun turin taabii ki tin ŋamm ŋapaaruk nba be Yenjiantu ŋasaakak boor na tammɔi, ki bia ŋamm doo na joona, nan ŋaak nba ki n saa kɔɔ li ni na. Ki kpanbar na turin linba kur ki n loon, kimaan Yennu be nanin.

⁹ Kpanbar na din turin kunkɔnkɔnna saakab, nan kunkɔnkɔnna, ki bi jak taanii ki chianin saan Yufrates mɔkir yonbaa po. Leŋe ki n din tur tiŋ na yudamm gbant nba ki kpanbar turin na. ¹⁰ Ŋaan Sanbalat, wunba din nyii Bef Horonn doo ni na, nan Tobia wunba tee toontunna saakɔɔ, ki nyii Amonn teeb yent ni na nba gbat nan sɔɔ baar a wun tun toonn ki lin ŋamm Israel teeb na, ki bi wutoa doo.

¹¹ Ki n saan Jerusalem, ki daa ŋantaa na kur ¹² n din ki bet sɔɔ linba ki Yennu wannin a n tun ki tur Jerusalem na po. Tɔn, ki n tan fiir tansuuni ki jii n leeb waan, ki ti nyii nanyer. Bonkobuk nba ki ti din jii u tee boŋ nba ki n jakɔ nae. ¹³ N din fiir doo na ni nyiɔko, ki tɔkin nyii doo na tammɔb nba ki bi yir Baauk po tammɔb na, ki li be yonbaa po, ki bia gar saan niidiitu po, ki gar baar nyuntonn nba ki bi yir Waauk Nyuntonn na, ki saan tammɔb nba ki bi yir Tanpenn Tammɔb na. Maa saa na, ki n got la doo na joona nba baa na, nan li gana nba ki muu dii ki biirir na. ¹⁴ Tɔn, n din tɔkin doo na yondo poe, ki saa li niigaŋ po, ki baar tammɔb nba ki bi yir Nyuntonn Tammɔb na, ki gar baar Kpanbar Nyun boor. Boŋ nba ki n jak na din ki la yiar nan wun

gar tangbiina na ni. ¹⁵ Nanne ki n jakɔ sik Kidronn baauk na ni, ki lin gorii joonn na, ki tan nmat tɔkin sɔnu nba ki n bo baar na, ki tan kɔɔ tammɔb nba ki bi yir Baauk Tammɔkɔkɔkir na, ki kɔɔ doo na ni.

¹⁶ Toontunna saakab na, bi sɔɔ din ki mi maa saan siaminba, koo maa tun linba, ki tan tuu li yoo. N din ki yet siar ki tur n leeb Juu teeb na, li mannteeb nan tɔɔndamm nan toona saakab, koo wunba kur saa pukin toona na tumu ni. ¹⁷ Tɔn, ki n ji yetib a, "Gotir man taa be daamii nba ni na, kimaan Jerusalem ji tee langbente, ki li joona yeera. Nnant ki tin namm maa doo man joona ki nyi fei ni." ¹⁸ Ki n ji betib Yennu nba be nanin, ki bia sommin bianjinba, nan kpanbar na nba yetin linba.

Ki bi jiin a, "Nnant ki ti namm maa." Ki bi teen siir a bin piin bi toonn.

¹⁹ Ki Sanbalat nan Tobia nan Arab nirɔ nba ki bi yiu Gesem na nba gbat taa lor a tin tun linba na yoo nba, ki bi laat, njan yet a, "I dukii a i tuun bee? I loon yin kɔn nan kpanbar nae-e?"

²⁰ Ki n jiin a, "Yennu nba be Yendɔnɔn ni nae saa turit nyannu. Ti tee u toontunnae, ki yaa ti piin kii maa. Njan yimm njan, i nuu kaa faar nba be Jerusalem na ni, ki i bia ki pukin li kaar ni."

Bianjinba ki bi namm maa Jerusalem joonn

3 Baa din maa doo na joonn bianjinbae na. Eliasib, wunba din tee mannteeb yudaanɔ na, nan u mannteeb din namm maa Pei Tammɔb na joonn, ki kɔɔ li gana ki jii jiin tur Yennu. Bi din jii joonn nba saa difoouk nba ki bi yir Kobik na, nan difoouk nba ki bi yir Hananel na, ki jiin tur Yennu.

² Ki Jeriko jab maa bɔkir nba waa na.

Ki Sakur, wunba tee Imri bija na maa bɔkleer.

³ Hasena naakuuk ni teeb din maa Janii Tammɔb na joonn. Bi din chaan ganchaatae, ki kɔɔ li gana nan gankpata.

⁴ Ki Meremof, wunba tee Yuria bija, njan tee Hakos yaaboonn na maa bɔkir nba waa na.

Ki Mesulam, wunba tee Berekia bija, njan tee Mesesabel yaaboonn na maa bɔkir nba waa na.

Ki Sadok, wunba tee Baana bija na maa bɔkir nba waa na.

⁵ Ki jab nba nyii Tekoa na maa bɔkir nba waa na, njan Tekoa tɔɔndamm na din yɛt doo toonn nba ki toonn saakab sennib a bin tun nawa.

⁶ Joyada, wunba tee Pasea bija na, nan Mesulam, wunba tee Besodeya bija na, din namm maa Jesana Tammɔb na joonn. Bi din chaan ganchaata, ki kɔɔ li gana nan gankpata.

⁷ Melatia, wunba nyii Gibeonn na, nan Jadonn, wunba nyii Meronof na, nan jab nba nyii Gibeonn nan Mispa na, din maa bɔkir nba waa na, ki saa tuu Yufrates yonbaa po yent yudaanɔ njaak.

⁸ Ki Usiel, wunba tee Har-haya bija, ki tee salima saauk kurtɔɔ na, maa bɔkir nba waa na.

Ki Hanania, wunba njanii tulaarii na maa bɔkir nba waa na, ki saa tuu joonn nba ki bi yir Joon-yarun na.

⁹ Ki Refaya, wunba tee Hur bija ki dia Jerusalem yent bɔkir na maa bɔkir nba waa na.

¹⁰ Ki Jedaya, wunba tee Harumof bija na, din maa bɔkir nba waa, ki kpia nan u mɔn njaak na.

Ki Hatu, wunba tee Hasab-neya bija na maa bɔkir nba waa na.

¹¹ Ki Malkija, wunba tee Harim bija na, nan Hasub, wunba tee Pahaf Moab bija, din lakin maa bɔkir nba waa na, nan difoouk nba ki bi yir Bonpur-diiuk na.

¹² Ki Salum, wunba tee Halohes bija ki dia Jerusalem yent bɔkleer na maa bɔkir nba waa na. (U bonpoie din somɔ ki u tun toonn na.)

¹³ Hanunn nan Sanoa doo ni niib din namm maa Baauk Tammɔb na. Bi din chaan ganchaata, ki kɔɔ li gana nan li gankpata, ki bia namm joonn na, ki li yarimu tee taakaabii kobii njanmu, ki saan tuu Tanpenn Tammɔb.

¹⁴ Malkija, wunba tee Reka bija nba dia Bef Hak-erem yent na, din namm maa Tanpenn Tammɔb na, ki chaan ganchaata, ki kɔɔ gana nan gankpata.

¹⁵ Ki Salum, wunba tee Kol-hose bija ki dia Mispa yent na, namm maa Nyuntonn Tammɔb na. U din pin tammɔb na yur paake ki namm senn li gana, ki kɔɔ gankpata. U bia din maa joona na ki nyii Sela nyun boor ki gar naan kpaab na boor, ki saa tuu sɔnsau nna; ki sɔnu man nyi siaminba ki bi yi Defid doo na.

¹⁶ Ki Nehemaya nba tee Asbuk bija ki dia Bef-sur yent bɔkir na maa bɔkir nba waa na, ki saan tuu Defid kaauk nan nyundɔɔnn na, ki dian kunkɔnkɔnna njaak na.

Ki jiin Liifai teeb nba din maa joonn na po

¹⁷ Liifai teeb nae din namm maa joonn na bɔklia nba waa na:

Rehum, wunba tee Bani bija nae din maa bɔkir nba waa na.

Ki Hasabia, wunba dia Keila yent bɔkir na set u yent paak, ki maa bɔkir nba waa na.

¹⁸ Ki Bafai, wunba tee Henadad bija, ki dia Keila yent bɔkleer na maa bɔkir nba waa na.

¹⁹ Ki Eser, wunba tee Jesua bija, ki dia Mispa doo na maa joonn nba be tɔb tiat diiuk tɔɔnn po na, ki saan tuu siaminba ki joonn na gɔnt.

²⁰ Ki Baruk, wunba tee Sabai bija na maa bɔkir nba waa na, ki saan tuu mannteeb yudaanɔ Eliasib njaatammɔkɔkɔkir.

²¹ Ki Meremof, wunba tee Yuria bija ki tee Hakos yaaboonn na maa bɔkir nba waa na, ki saan dian Eliasib njaak kpɔn.

Ki jiin mannteeb nba din maa joonn na po

²² Mannteeb nba nae din namm maa joonn na bɔka nba waa na:

Mannteeb nba din kɔɔ kpia Jerusalem nae din maa bɔkir nba waa na.

²³ Ki Benjaminn nan Hasub maa bɔkir nba waa ki be bi njei tɔɔnn po na.

Ki Asaria nba tee Maseya bija ki tee Anania yaa-boonn na maa bɔkir nba waa, ki be u ɲaak tɔɔnn po na.

²⁴ Ki Binnui, nba tee Henadad bija na maa bɔkir nba waa na, laa nyii Asaria ɲaak ki saan tuu siaminba ki joonn na gɔnt.

²⁵⁻²⁶ Palal, wunba tee Usai bija na din maa bɔkir nba waa na, laa nyii joonn na nba gɔnt siaminba, nan difoouk nba be naan ɲaak nba be paapo na, ki kpia nan guuteeb dindouŋ na.

Ki Pedaya, wunba tee Paros bija na maa bɔkir nba waa ki jiin yondo po, ki li kpia Nyun Tammɔb na, nan difoouk nba kpia Yenjiantu ɲasaakak na, (li din kpia doo na bɔkir nba ki bi yi Ofel nae, siaminba ki Yenjiantu ɲasaakak toontunna be na.)

Ki jiin tanmaaleeb na po

²⁷ Jab nba nyii Tekoa nae din maa bɔkir nba waa na, bi taar munlee nie na; bi din nyii difoouk nba kpia Yenjiantu ɲasaakak na poe, ki maa ki saa tuu joonn nba kpia doo maŋ bɔkir nba ki bi yir Ofel na.

²⁸ Manntesiab din taan ki maa bɔkir nba waa na, laa nyii Taanii Tammɔb na, ki saan tuu niigaŋ po, ki ɔɔ kur maa bɔkir nba be u ɲaak tɔɔnn po.

²⁹ Sadok, wunba tee Imer bija na din maa bɔkir nba waa ki be u ɲaak tɔɔnn po na.

Ki Semaya, wunba tee Sekania bija, ki guu yondo po tammɔb na maa bɔkir nba waa na.

³⁰ Ki Hanania, wunba tee Selemia bija, nan Hanunn, wunba waa Salaf bonjai banloob ni na maa bɔkir nba waa na, bi taar munlee nie na.

Ki Mesulam, wunba tee Berekia bija na maa bɔkir nba waa ki be u ɲaak tɔɔnn po na.

³¹ Ki Malkija, wunba tee salima saauk kurtɔɔ na maa bɔkir nba waa na, ki saan tuu ɲaak nba ki Yenjiantu ɲasaakak toontunna nan kpinkpenta be na, ki li kpia Yenjiantu ɲasaakak tammɔb nba ki bi yir Guura Tammɔb na, ki li kpia diiuk nba be niigaŋ po ki jiin yondo po joonn na gungɔnt boor na.

³² Ki salima saauk kurteeb na, nan kpinkpenta na maa bɔkir nba joont na, laa nyii gungɔnt boor diiuk na, ki saan tuu Pei Tammɔb na.

Biaŋinba ki Nehemaya nyann u datai

4 Sanbalat nba gbat nan timm Juu teeb ɲamii maa joonn na yoo nba, ki u wutoor doo, ki u piin ki sukiit, ² ki yet u leeb nan Samaria kunkonkɔnna na numm ni a, "Juu teeb nba tee bonbutimii na dukii a bi tuun bee? Bi lor a bin ɲamm maa doo nae-e? Bi dukii nan bi maruŋ nae saa te ki bin gbenn toonn na dayenn ɔɔ-ɔɔ? Bi saa fit nyinn tanmaakara tangbi-inkpeka nba dii muu na niwa-a?"

³ Ki Tobia, wunba tee Amonn nirɔ ki see leŋ ki kpiau na mun bia yet a, "Bi saa fit maa joonboorbee? Lunlonn gbaa saa fit tut luwa."

⁴ Ki n miar Yennu a, "Yennu, gbiintir baa sukiit biaŋinba. Njaant ki bi sukut na n ɲmat bi yura paak, ki

ɲaan siab n fat bi mɔkint kur, ki bia soorib ki saan namm boorganu tiŋ ni, ki teemm yommii. ⁵ Bi toonbiit nba ki bi tuun na, a daa nyikin chabitibi, ki bia daa tammit bi yanbɔmm na po, kimaan bi sukii timm nba maa nae."

⁶ Tɔn, ki taa tukin joonn na maanu, li ki wei kaawa ki ti ɔɔ li sinsuuk ni, kimaan niib na ninbina din mɔn toonn na paak.

⁷ Ki Sanbalat nan Tobia nan Arab teeb nan Amonn teeb nan Asdod teeb na nba gbat nan ti ɲamii maa Jerusalem joonn, ki li saa fanu, ki joonn na yiar mubint yian yian na, ki bi wutoor mantik doo, ⁸ ki bi kur taan leeb ki lor a bin baar lek Jerusalem, ki ɲmatir n baar. ⁹ Ki ti miar Yennu, ɲaan ji te ki jab guu yonnu nan ny-ɔk.

¹⁰ Juda teeb na din tuu mɔk bi yaŋ ki yiin a: "Ti jii jik-kpiata ki baka.

Tangbiina na yabit nan tin jiiwa, ki nlee ki ti saa maa joonn na dinna?"

¹¹ Ti datai na dukin nan ti kan labi, koo ti kan bann baa tuun linba, see ki bi tan baar ki kpiit, ki bia ɔɔɔ toonn nba ki ti tuun na. ¹² Njaan yoo n tuu yoo, Juu teeb nba ɔɔ nan ti datai maŋ na tuu baar ki tan wannit ti datai na nba lorin linba ti paake. ¹³ Njanne ki n tur niib na jukbanjai nan kpana nan tɔrbana, ki sennib naakuuk naakuuk, joonn na lanpoor, siaminba ki bi daa ki maa gbenn na.

¹⁴ N din la nan niib na para biire; ki n yet ɲamm nan bi tɔɔndamm nan bi toontunna saakab a, "I daa tiin ti datai na jaŋmaanii. Tiat man Yennu nba tee Yenjaann, ki bia tuun bakitnauŋ toona biaŋinba, ki ɔn ki tur i doo teeb nan i waas nan i ɲaapoob nan i ɲei." ¹⁵ Ki ti datai na gbat nan ti bann linba ki bi lorin nawa, ki bi ji bann nan Yennu biir bi lora maŋa. Tɔn, ki ti kur ji ɲmat saan ki ɲamii maa joona na.

¹⁶ Laa din nyii li yoo maŋ, n jab na bɔkir din tuune, ɲaan ki bɔkleer see ki guut, ki lia kut tɔbliata, ki dia kpana nan naagbankɔŋa nan tɔrbana; ki ti tɔɔndamm na din teen niib ¹⁷ nba ɲamii maa joonn na bi sommir. Binba lek din jikit tanmaa bona na din tuun niyeŋe, ki niileu dia jatiɔk. ¹⁸ Ki binba maa na kur yoo jukbanjai bi sai ni, ki jɔɔ nba saa peb naatunn na be n boor ni.

¹⁹ Ki n bet niib na nan bi tɔɔndamm nan bi toontunna saakab na a, "Toonn na tant ki fɔkita, ki te ki ti yat leeb joonn na kur po. ²⁰ I-i taŋi gbat naatunn na, ii taan n boor ni. Ti Yennu saa ɔn ki turit." ²¹ Li paak, daar kur, laa tuu nyi sanyafaar ki saa tuu nyiɔk, ti bɔkir tuune joonn na paak, ɲaan ki bɔkleer see nan kpana ki guut.

²² Li yoo na, ki n yet jab nba tee toonn saakab na, nan bi sommir teeb na kur, a bii be Jerusalem, ki tuu guur doo na nyiɔk, kii biaki tuun toonn na yonnu ni. ²³ N din ki liatir n liant na nyiɔku, ɲmee ji boi n leeb na, koo n toontunna na, koo binba guun na. Ti kur din dia jati-ate ti nii ni.

Ki jiin nandamm na talas dinu po

5 Li poor poe ki niib na bonchiann, li jab nan poob, piin ki baat nan bi daamii ki jiin bi leeb Juu

teeb po. ² Bi siab yeen a, “Ti njaateeb yab bonchiann, ki ti loon jeet ki lin foorit.”

³ Ki leeb yaa, “Ti jii ti sarwaat, nan ti daan tiinii kpaant, nan ti njeie ki senn njaan gaar jeet nba saa janjti ki tin nyi kon ni.”

⁴ Ki siab mun yaa, “Ti kpentir likiriie ki fit pa naan lampo nba ki bi gaan ti sarwaat nan ti daan tiinii kpaant paak na. ⁵ Timm nan ti Juu leeb na tee booryenje. Ti waas ki njan nan bi waas na kaa-a? Njaan ti teen ti waas na daabae. Ti kɔi ti bonpoi na siabe ki teemm daaba. Ti ji ki mɔk panji, kimaan bi gaar ti kpaant nan ti daan tiinii sarwaata.”

⁶ Maa gbat bi maan marj yoo nba, ki n wutoor doo, ⁷ ki n lor nan man got bi barii marj ni. Ki n yakii nan tɔndamm nan toontunna saakak na, ki betib a, “I diin i ninjamme.”

N din yiin niib na tintaanu maa min got barii marj ni, ⁸ ki yet a, “Ti tuu nmat daa ti ninjamm Juu teeb nba kɔi bi mɔŋ ki teen boorganu nae, nan taa fit bianjinba na. Mɔtana, i mukis i tɔŋ ninjamm nae ki bi kɔi bi mɔŋ ki teen yimm nba tee bi leeb Juu teeb na.” Ki tɔndamm na ji kɔŋ baa saa yet linba, ki nmin soon nna.

⁹ Tɔn, ki n yet a, “Linba ki i tuun na ki njan. See ki i sak Yennu mɔb ki tun linba njan, njanne saa te ki ti datai nba tee boorganu na kan la yaak ki sukii. ¹⁰ Min nan n saakaleeb nan jab nba tuun n boor na, ti kpentir likirii nan jeet ki teen niib na. Mɔtana, njaant ki ti chabib ki bi daa pa. ¹¹ Ii kpi baa mɔk i pana nba kur, laa tee likirii amii jeet amii tilɔna daan amii olif tiinii kpmie, ki jiin bi sarwaat, nan bi daan tiinii na kpaant, nan kpan tiinii, nan bi njei, ki turib yiam.”

¹² Ki tɔndamm na jiin a, “Ti saa tun nan faa yet bi-anjinba nawa. Ti saa jiin bi faar nawa, ki kan mi boib pana na po.”

Ki n yiin mannteeb na, ki te tɔndamm na por bi numm ni nan bi saa dia mɔsonn nba ki bi senn nawa. ¹³ Njanne ki n bobit tann nba boob n siak ni na, ki pin-nir, njaan yet a, “Yennu tan saa pinn daansɔɔ nba ki dia u mɔsonn nan maa pinn n tann na bianjinba nae. Yennu saa gaar i njei nan linba kur ki i mɔk na njaan nyiki yann.”

Ki sɔɔ kur nba be leŋ na yet a, “Lii tee nna,” njaan pak Yennu. Ki tɔndamm na ji gbeen bi mɔsona.

Nehemaya nba ki wuun bianjinba

¹⁴ Kpanbar Artaserses naan bina piinlee niŋe ki bi din turin Juda yudant, ki tan tuu u naan bina piintaa nan njanlee ni, ki li tee n yudant bina piik nan njanlee ni, njaan min koo n nikpiimm na sɔɔ ki dii jeet nba bo kpaal talas nan min yudaans n di. ¹⁵ Wunba kur din teen yent yudaans n liik tuu tee jikire niib na paak. U tuu gaan salimpeena piinnae daar kur ni, ki li tee jeet nan daan paak. Bi toontunna na gbaa mun bia tuu diin niib nae, njaan min njan ki tuun nna, kimaan n tiin Yennu, ¹⁶ ki jii n panj kur ki waan joonn na maanu njaan ki boi faar po. Wunba kur tuun n boor taanin ki ti njanii maa joonn na. ¹⁷ N din sɔɔ dint Juu teeb nan bi tɔndamm kobik nan piinjumue n njaak ni, ki pukin bin-

ba kur nyi digbangana ki baat n boor. ¹⁸ Ki daar kur ni, n tuu tur naab nan pei nba njan banloobe, nan korii bonchiann, ki dapiik kur ni ki n teemm dabooru booru. N poŋ din mi talas nba ki niib na dii, li paak ki n ki boi sommir nba ki doo yudaans bo saa gaar na po.

¹⁹ Yennu, n meia maa fii tian maa tun linba kur ki tur niib na ki njanmin.

Baa lor Nehemaya paak bianjinba

⁶ Ki Sanbalat nan Tobia nan Gesem nan ti datalei na gbat nan ti maa joonn na ki gbenna, ki yiar ji ki biar, njaan ki ti daa ki kɔn ganee tammkɔkɔka na ni. ² Njanne ki Sanbalat nan Gesem turin mɔb a n tookib Ono paanu ni, digbanbis na yenn ni. Linba na din tee kpare, ki bi koor a bin biirin. ³ Ki n tun toonii ki betib a, “N kan baari, n tuun toonn nba kpaal talase. N kan fit nyik toonn marj njaan baar ki tan laini.”

⁴ Bi din tun toonii taar munna n boor, njaan yoo kur n din teemm gatyemmire.

⁵ Ki Sanbalat njanmin tun u toontunna na yens n boor nan mɔmaan nba pukin munjmu ni, ki li sɔb gbouŋ nba ki loon ni. ⁶ Ki gbouŋ na yet a:

“Gesem betin nan bunburimii be niib nba kɔɔ nant na sinsuuk ni, a fin nan Juu teeb na lor yin yê kpanbar mɔbe, li paake ki i maa joonn na. U bia yet nan a lor fan teen a mɔŋ bate, ⁷ ki a lor nan Yennu sɔkiniinba siab a bin mɔknt Jerusalem nan fine ji tee Juda bat. Kpanbar na saa gbat maan nawa. Li paake ki n dukin nan min nan fin n taan leeb ki got maan marj ni.”

⁸ Ki n turɔ gatu a, “Linba ki a yeen na kur ki tee bar-mɔkii, fine dukin na kur a tɔŋ.”

⁹ Bi din koor a bin jeenite ki tin nyik toonn na. Ki n miar Yennu a, “Turimin panj mɔtana.”

¹⁰ Yoo nba nae ki n din saan gɔn Semaya, wunba tee Delaya bija, njaan tee Mehetabel yaaboonn na. U din ki tee u nyii u njaak ni. U din yetin a, “See fin nan min lakin saan bɔr Yenjiantu nasaakak na ni, njaan kpar li gana, kimaan bi baat a bin kpia. Bi saa baar nyiɔko ki tan kpia.”

¹¹ Ki n jiin a, “N ki tee nibooru nba tiin ki bɔri kaa. A dukin nan n sii koor a man bɔr Yenjiantu nasaakak na nie ki tinn n manfoori-i? N kan teen nna.”

¹² Maa dukin li po yoo nba, ki n bann nan Yennu kaa pak ki tur Semaya, njaan li tee Tobia nan Sanbalat-e kɔɔ a wun turin li kpaan booru. ¹³ Bi jɔkɔe a wun jeenin ki n tun biit, ki lin te n sann n biir, ki man di fei.

¹⁴ Ki n miar Yennu a, “Tiat linba ki Tobia nan Sanbalat tun na po, ki dat bi tuba. Tiat poo nba sann tee Noadia na po, nan sɔkiniileeb nba kur koor a bin jeenin na.”

Ki jiin toonn na gbennu po

¹⁵ Ti din jii daa piinjmu nan njanlee-e, ki tun joonn na toonn ki gbenn, njaan nba ki bi yir Elul na, li dapiinlee nan njanjmu daar. ¹⁶ Ti datai nba din kɔ digbana nba kpiat na nba gbat linba na yoo nba, ki bi bann nan bi kɔŋ nyannuwa, kimaan sɔɔ kur bann nan ti tun toonn na nan Yennu sommire.

¹⁷ Yoo nba na kur, n̄aan Juu teeb t̄w̄ndamm na nan Tobia din s̄ob gbant bonchiann ki tur bi leeb. ¹⁸ Juda teeb bonchiann din taa u po, kimaan waa diantir nan Juu n̄ir̄ Sekania, wunba tee Ara bija na paak. Linba pukin, u bija Jehohanann din k̄w̄n Mesulam, wunba tee Berekia bija na bipooe. ¹⁹ Niib din tuu piak Tobia toon̄ana poe n boor, ki bia kumīw̄ maa yet linba kur, ki u teenin gbant ki yiab a wun jeenin.

7 T̄w̄n, taa n̄amm maa joonn na, ki k̄w̄n li gana na poor poe, ki ti wann Yenjiantu n̄asaakak na tam̄w̄guura, nan yanyinna, nan Liifai teeb, bi toona. ² Ki n jii jab banlee ki teemm Jerusalem doo yudamm, ki bi tee n ninja Hanani, nan Hanania nba tee kunk̄n̄k̄n̄na yudaan̄ na. Hanania din tee nim̄w̄e ki bia tiin Yennu, ki u k̄w̄ kaa. ³ N din betib maa bi tuu daa lootir Jerusalem tamm̄w̄i sanyapob ni, ki yonnu n tōja. Ki daajoouku baar, bin bia tuu loon ki kpar tamm̄w̄i nawa, ki tamm̄w̄guura nan n fit seet. N bia din yet a bin jii binba k̄w̄ Jerusalem doo ni nae ki teemm guura, ki te siab-ii guu siar po, n̄aan ki leeb-ii guu kii kpia bi m̄w̄ n̄ei.

Binba din nyii Babilonn ki jen na sanae na

(Esra 2.1-70)

⁴ Jerusalem din tee digbangbenjire, n̄aan niib din ki yab lenji, ki n̄ei bia daa ki yabi. ⁵ Yennu din turin yan ki n tikir niib na, nan bi t̄w̄ndamm, nan bi toontunna saakab, ki got bi sana n̄aak n̄aak. N din la binba nyii Babilonn sinsinn ki jen na sana gbant. M̄w̄maan nba ki n la leje na:

⁶ Niib bonchiann din nyii Babilonn yent ni ki n̄mat kun Jerusalem doo nan Juda yent ni, ki s̄w̄ kur kun u tiw̄j doo ni. Bi n̄aateeb pōj din be Babilonn tīj ni, laa nyii yoo nba ki kpanbar Nebukanesar soorib ki teemm yommii nawa. ⁷ Bi t̄w̄ndamm din tee Serubabel nan Joosua nan Nehemaya nan Asaria nan Ramia nan Nahamani nan Mordekai nan Bilsann nan Misperef nan Bigfai nan Nehum nan Baana.

⁸⁻²⁵ Israel naakuut nba din nyii Babilonn ki jen na sana, nan bi niib kanne na:

Paros naakuuk ni niib din tee tusaa n̄anlee nan kobik nan piinlore nan banlee.

Ki Sefatia naakuuk ni niib tee kobii n̄antaa nan piinlore nan banlee,

ki Ara naakuuk ni niib tee kobii n̄anloob nan piin̄jmu nan banlee,

ki Pahaf-Moab naakuuk ni niib tee tusaa n̄anlee nan kobii n̄anniin nan piik nan banniin; ki bi tee Jesua nan Joab yaaboona,

ki Elam naakuuk ni niib tee tusir nan kobii n̄anlee nan piin̄jmu nan banna,

ki Satu naakuuk ni niib tee kobii n̄anniin nan piinna nan ban̄jmu,

ki Sakai naakuuk ni niib tee kobii n̄anlore nan piinloob,

ki Binnui naakuuk ni niib tee kobii n̄anloob nan piinna nan banniin,

ki Bebai naakuuk ni niib tee kobii n̄anloob nan piinlee nan banniin,

ki Asgad naakuuk ni niib tee tusaa n̄anlee nan kobii n̄antaa nan piinlee nan banlee,

ki Adonikam naakuuk ni niib tee kobii n̄anloob nan piinloob nan banlore,

ki Bigfai naakuuk ni niib tee tusaa n̄anlee nan piinloob nan banlore,

ki Adinn naakuuk ni niib tee kobii n̄anloob nan piin̄jmu nan ban̄jmu,

ki Ater, wunba ki bi bia yiu Heskia na, naakuuk ni niib tee piinyia nan banniin,

ki Hasum naakuuk ni niib tee kobii n̄antaa nan piinlee nan banniin,

ki Besai naakuuk ni niib tee kobii n̄antaa nan piinlee nan banna,

ki Harif naakuuk ni niib tee kobik nan piik nan banlee,

ki Gibeonn naakuuk ni niib tee piinyia nan ban̄jmu.

²⁶⁻³⁸ Niib nba ki bi yeejamm din k̄w̄ doi nba na ni mun bia din jenna:

Betlehem nan Netofa doi teeb din tee niib kobik nan piinniin nan banniin,

ki Anatof doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banniin,

ki Bef Asmafef doo ni niib tee piinna nan banlee,

ki Kiriaf Jearim nan Kefira nan Beerof doi ni niib tee kobii n̄anlore nan piinna nan bantaa,

ki Rama nan Geba doi ni niib tee kobii n̄anloob nan piinlee nan yen̄k̄w̄,

ki Mikmas doo ni niib tee kobik nan piinlee nan banlee,

ki Betel nan Ai doi ni niib tee kobik nan piinlee nan bantaa,

ki Nebo digbanleer na niib tee piin̄jmu nan banlee,

ki Elam digbanleer na niib tee tusir nan kobii n̄anlee nan piin̄jmu nan banna,

ki Harim doo ni niib tee kobii n̄antaa nan piinlee,

ki Jeriko doo ni niib tee kobii n̄antaa nan piinna nan ban̄jmu,

ki Lod nan Hadid nan Ono doi ni niib tee kobii n̄anlore nan piinlee nan yen̄,

ki Senaa doo ni niib tee tusaa n̄antaa nan kobii n̄anyia nan piintaa.

³⁹⁻⁴² Mannteeb naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na:

Jedaya, ki u naakuuk ni niib tee kobii n̄anyia nan piinlore nan bantaa, ki tee Jesua yaaboona,

ki Imer naakuuk ni niib tee tusir nan piin̄jmu nan banlee,

ki Pasur naakuuk ni niib tee tusir nan kobii n̄anlee nan piinna nan banlore,

ki Harim naakuuk ni niib tee tusir nan piik nan banlore.

⁴³⁻⁴⁵ Liifai naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na: Jesua nan Kadmiel, ki bi naakuut ni niib tee piinlore nan banna, ki tee Hodafia yaaboona,

ki Yenjiantu n̄asaakak na ni yanyinna tee kobik nan piinna nan banniin, ki tee Asaf yaaboona,
ki Yenjiantu n̄asaakak na guura tee kobik nan piintaa nan banniin, ki tee Salum nan Ater, nan Talmonn, nan Akub, nan Hatita nan Sobai yaaboona.

⁴⁶⁻⁵⁶ Yenjiantu n̄asaakak na ni toontunna naakuut nba nyii Babilonn ki jena din tee:

Siha nan Hasufa nan Tabaof nan Keros
nan Sia nan Padonn nan Lebana nan Hagaba
nan Salmai nan Hanann nan Gidel nan Gahar
nan Reaya nan Resinn nan Nekoda nan Gasam
nan Usa nan Pasea nan Besai nan Meunim
nan Nefusesim nan Bakbuk nan Hakufa nan Harhur
nan Baslif nan Mehida nan Haras nan Barkos
nan Sisera nan Tema nan Nesia nan Hatifa naakuut.

⁵⁷⁻⁵⁹ Solomonn toontunna na naakuut nba din nyii Babilonn ki jene na:

Sotai nan Soferef nan Perida nan Jaala
nan Darkonn nan Gidel nan Sefatia nan Hatil
nan Pokeref-Hasebaim nan Amonn naakuut.

⁶⁰ Yenjiantu n̄asaakak na toontunna yaaboona, nan Solomonn toontunna yaaboona nba din nyii Babilonn ki jene na, bi kur kann din tee niib kobii n̄antaa nan piinyia nan banlee.

⁶¹⁻⁶² Delaya nan Tobia nan Nekoaa naakuut ni niib din tee kobii n̄anloob nan piinna nan banlee, bi din nyii doi nba tee Tel Mela nan Tel Harsa nan Kerub nan Adonn nan Imer-e ki jen, n̄aan bi din ki fit wann nan bi set tee Israel teeb yaaboona.

⁶³⁻⁶⁴ Mannteeb naakuut nba na n̄arin din ki la gbant nba s̄ob ki wann bi yeejamm sana: Njamme tee Hobaya nan Hakos nan Barsilai naakuut. (Mannteeb naakuuk nba yi Barsilai na, bi yeejae din k̄ōn̄ poo ki u nyii Barsilai naakuuk ni, Gilead tiŋ ni, ki u ji din pur u sann ki gaan nan u diamm naakuuk sann.) Baa din ki la gbant nba want bi yeejamm sana na, Juu teeb yudaan̄o na din ki sak ki bi teen mannteebi. ⁶⁵ U din betib a bi kan fit di jeet nba ki bi mann maruŋ ki tur Yennu na, see ki mannt̄ō tan be ki jii bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim na ki bann Yennu loomm.

⁶⁶⁻⁶⁹ Binba din nyii Babilonn ki jen na kur din tee niib tusaa piinna nan n̄anlee nan kobii n̄antaa nan piinloob.

Bi toontunna, jab nan poob, din tee tusaa n̄anlore nan kobii n̄antaa nan piintaa nan banlore.

Yanyinna nba din tee jab nan poob din tee kobii n̄anlee nan piinna nan banŋmu.

Taanii din tee kobii n̄anlore nan piintaa nan banloob.

Bontaanii din tee kobii n̄anlee nan piinna nan banŋmu.

Laagumiinba din tee kobii n̄anna nan piintaa nan banŋmu.

Ki bonii tee tusaa n̄anloob nan kobii n̄anlore nan piinlee.

⁷⁰⁻⁷² Niib bonchiann din lakin likiri nan bona ki somm, ki bi saa n̄amm maa Yenjiantu n̄asaakak na: Juu teeb yudaan̄o na din tur:

salimm̄ōna, ki li kpaiu tee nan karwanta b̄rik-gbina n̄anna na

nan maruŋ senii piinŋmu

nan mannteeb liatfoot kobii n̄anŋmu nan piintaa.

Ki naakuut yudamm na tur:

salimm̄ōna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii nan waan na

nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii pi-ik nan n̄anloob na.

Ki niib nba biar na tur:

salimm̄ōna, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii nan waan na

nan salimpeena, ki li kpaiu tee nan karwanta baajii pi-ik nan n̄anna na nan mannteeb liatfoot piinloob nan n̄anlore.

⁷³ Ki Israel teeb kur, li mannteeb, nan Liifai teeb, nan Yenjiantu na n̄asaakak na guura, nan yanyinna, nan Israel nisiab, nan Yenjiantu n̄asaakak na toontunna, din kar Juda digbangbeŋa nan li digbanbis ni.

Bianjinba ki Esra karin sennu gbouŋ ki tur niib na

8 Li din tan baat n̄maarii n̄anlore na, ki s̄ō Israel teeb na kur ji kar bi doi niŋe. N̄maarik maŋ sinsinn daar, ki bi kur taan leeb Jerusalem, bi tintaanboor nba ki bi yir Nyun Tamm̄ob na. Ki bi yet Esra, wunba tee mannt̄ō, ki bia tee sennu bannt̄ō na, a wun lon sennu gbouŋ na, sennu nba ki Yennu din tur Moses a wun tur Israel teeb na. ² Nanne ki Esra baar nan sennu gbouŋ maŋ, siaminba ki niib na taan be na; li jab nan poob nan waas nba chekit ki m̄ok yan na din be leŋ. ³ Bi tintaanboor nba be tamm̄ok̄ok̄kir po na nie, ki u din karin sennu na ki turib, ki piin sanyapob ni, ki saa tuu yonsuuk ni, ki bi kur gbiint fanu.

⁴ Esra din see daat binbintir nba ki bi kpa, ki li tee tintaanu maŋ yar na paake. Jab nba nae din see u niidiitu po: Matitia nan Sema nan Anaya nan Yuria nan Hilkia nan Maaseya. Ki binba na mun see u niigaŋ po: Pedaya nan Misael nan Malkija nan Hasum nan Hasbadana nan Sekaria nan Mesulam.

⁵ Esra nba din see binbintir paak na, u din f̄ok gar ni-ib na, ki bi kur ninbina paa u paak. Waa p̄obit gbouŋ na yoo nba, ki bi kur fiir set. ⁶ Ki Esra yet a, "Pakin ti Yomdaan̄o Yabint Yennu na."

Ki niib na kur donn bi nii sanpaapo n̄aan jiin a, "Li tee m̄ōniie." Bi kur din baa fabin tiŋ ni, ki jiant Yennu.

⁷ T̄ōn̄, bi ji din fiir ki set bi sinsetboa, ki Liifai teeb na kat sennu na ki wantib: Njamme tee Jesua nan Bani nan Serebia nan Jaminn nan Akub nan Sabetai nan Hodia nan Maaseya nan Kelita nan Asaria nan Josabad nan Hanann nan Pelaya. ⁸ Njamme din kpint Yennu sennu na ki tur niib na, ki wannib li paak, ki bi bann.

⁹ Yoo nba ki niib na gbat sennu na nba loon bianjinba na, ki li damm bi para, ki bi jak m̄ōnii. Ki Nehemaya, wunba tee yent yudaan̄o na, nan Esra, wunba tee mannt̄ō ki bia tee sennu maŋ bannt̄ō na, nan Liifai teeb nba wantib sennu na, bet niib na kur a, "Dinna tee kasii daare ki tur ti Yomdaan̄o Yennu, li paak, i daa fabin koo ki m̄ō. ¹⁰ M̄ōtana, ii kun man ki saa teen

jaamm. Biitir i jeet nan i daan ki tur binba ki mək ki li yab na. Dinna tee kasii daare ki tur ti Yomdaan, li paak i daa mək parbiiri. Parpeenn nba ki Yennu teeni na saa turi parj.”

¹¹ Liifai teeb na din lin ki maant niib na para, ki beerib nan bi daa mək parbiir, kimaan li daar manj tee kasii daare. ¹² Njanne niib na kur ji din kun ki saa dii, ki nyuu, ki mək parpeenn, ki chentir baa mək linba ki teen bi leeb, kimaan bi din bann baa karin linba ki turib na paaka.

Ki jiin Lanbont jaamm po

¹³ Li daa njanlee daar, ki naakuut təkndamm, nan mannteeb, nan Liifai teeb na saan Esra boor, a bin tumii sennu na nba want bianjinba. ¹⁴ Sennu nba ki Yennu tur Moses a wun wann Israel teeb na ni, bi din la sennu nba wann a bin tuu faa lanbont kii kək, lanbont jaamm yoo na. ¹⁵ Li paak, ki bi din lin nan maan na ki tur Jerusalem kur po, nan li digbanlia ni, nan digbanbis ni a, “Saant man kunkona paak, ki saa chək kpek yiniin nan Olif yiniin nan yanpək yiniin nan kaatii yiniin nan tilei nba be, ki faa lanbont, nan sennu na nba wann bianjinba na.”

¹⁶ Tək, ki niib na lon yiniin na ki faa lanbont bi nei yura paak, ¹ nan bi dindont ni, nan Yenjiantu nasaakak na dindonjouk ni, nan niib tintaamboor nba kpia Nyun Tammək, ki bia kpia Efraim Tammək na. ¹⁷ Niib nba kur din nyii Babilonn ki jen na din chaan lanbonte ki daa kək lej. Laa din nyii Nunn bija Joosua yoowa, bi sinsinn lanbont chaanue na, ki kək kur mək parpeenn ki kpamm. ¹⁸ Bi din tuu karin Yennu sennu na waame, daar kur ni, laa nyii jaamm na piinu daar ki saa tuu li joontu. Bi din dii jaamm na daa njanlore-e, ki daar nba pukin njaniiin na ni, ki bi kar li gbennu tintaankaanu, nan sennu nba wann bianjinba.

Bianjinba ki niib na pak kat bi yanbomm

⁹ ¹⁻² Njmaarik manj dapiinlee nan njanna daare, ki Israel teeb na din taan leeb a bin lor mək, ki lin wann bi parbiir nba tee bianjinba, bi yanbomm paak. Bi ponj din bəkkit bi mək nan boorganu kurawa. Bi din lia bətoote ki puk bi yura tanpent, ki li wann bi parbiir, ki bi ji din fiir set, njan piin ki piak kat yanbomm nba ki njamm nan bi yeejamm din tun na. ³ Bi din jii awa njantaae ki karin bi Yomdaan Yennu sennu ki turib, ki awa njantaa nba din wei na, ki bi jii ki kat bi yanbomm njan jiant bi Yomdaan Yennu.

⁴ Binbintir din be ki tee Liifai teeb sinsetboor, ki Jesua nan Bani nan Kadmiel nan Sebania nan Buni nan Serebia nan Bani nan Kenani, doo ki set. Bi din miar bi Yomdaan Yennu sanpaapoewa.

⁵ Liifai teeb nae din tuu be bi təknn, jiantii ni. Njamme tee Jesua nan Kadmiel nan Bani nan Hasab-neya nan Serebia nan Hodia nan Sebania nan Petahia. Bi din yet a:

“Fiit set ki pak i Yomdaan Yennu.

I Bi nei yura paak, bi din tuu sere.

Ii pak dontə nan yoo nba kaa gbennu. Njaant ki kək kur n pak u baakir sann na, njan nisaarik dontir lek kan janj.”

Ki jiin dontir Yenmiaruru po

⁶ Ki Israel teeb na miar Yennu a: “Yennu, fin kək tee Yennu, fine nan sanpaak nan njmaabira nba be sanpagbou paak na.

Fine nan tij nan məkgbenja nan linba kur be li ni na, fine tur bonfoor kur manfoor.

Sanpaapo bona kur gbaant ki jiantira.

⁷ Yomdaan Yennu, fine gann Abram ki nyii nanə Ur nba be Babilonn tij ni,

fine din lebit u sann ki teen Abraham.

⁸ A din la nan u tee nimək, ki a lor nanə, ki senn məksonn nan a saa turə Keenann teeb, nan Hef teeb,

nan Amor teeb, nan Peris teeb, nan Jebus teeb, nan Girgas teeb tinii, ki lii tee tij nba ki u yaaboona sii kək.

A dia a məksona, kimaan a tee barməkpakirək.

⁹ “A la ti yeejamm nba dii biak Ijijt bianjinbawa, ki bi din boia sommir po, Məkmuj na boor, ki a gbi-int.

¹⁰ A din tun bakitnauj toonjaana ki biir Ijijt kpanbar na,

nan u toontunna saakab, nan tij na niib kura, kimaan a mi baa dinn a niib na biak bianjinba.

A din nyann, ki gaar sann nba ki a mək dinna na.

¹¹ A din bir kəknu məkgbenjer na ni ki tur a niib,

ki bi somm tinkooj paak ki poot,

ki binba din waa beerib na dii nyun nan tann nba tuu baa məkgbenjer ni ki kpil bianjinba na.

¹² A din tuu dia sanpagboujo ki wantib kəknu yonnu ni,

ki nyək ki a dia muu ki yentir bi kəknu.

¹³ A din nyii sanpaapo ki sik Sainai kək paak, ki pak tur a niib,

ki turib sennii nba njan, nan wannu nba took.

¹⁴ Fine din wannib a bii dia a foon daar na fanu, ki teenir kasii.

A din jii a sennii nae ki tur a toontunnə Moses, ki u tur a niib.

¹⁵ “Kon nba din soorib yoo nba, ki a turib jeet, ki li nyii sanpaapo.

Ki nyunnyukuru nba soorib yoo nba, ki a turib nyun, ki li nyii tanpiuk ni.

A din betib a bin yent tij nba ki a senn nan a saa turib na.

¹⁶ Njan ki ti yeejamm na donn bi mək ki teen tubkangbata,

ki yet bin sak a sennii na.

¹⁷ Bi din yet məkakuwa, ki tamm linba kur ki a tun nawa,

ki bia tamm bakitnauj toona nba ki a tun na.

Bi karinbaanii paak, ki bi gann təkndaanə

a wun jiiib ki n̄mat namm daabisin ni, Ijpt tiŋ ni,
 ŋaan a tee Yennu nba nyikin ki chabite,
 ki bia m̄k parmaasir nan lomm, ki a wutoor ki do
 yian,

ki a ninbatinu yab, ki a ki nyɔr nyikibi.

18 Bi din maa tingbanne, ki li naan naajabik,
 ki yet a n̄anne tee bi yennu nba daan nyii namm Ijpt
 na.

Yennu, bi din sukiiia bonchiann.

19 Ŋaan a din ki nyikib kunkoouk na paaki,
 kimaan a ninbatinu yab.

A din ki jii sanpagbouŋ koo muu nba gar bi t̄k̄nn
 ki wantib s̄nu yonnu nan nyɔk na ki yaat nanni.

20 A binbenŋaŋ paak, ki a din wannib baa saa teen bi-
 aŋinba.

A din dinnib jeet nba tee mana na, ^I ki bia turib nyun
 ki bi nyuu.

21 Bina piinna nba ki bi din be kunkoouk paak na,
 ŋaan a din teemm bi bonloŋa kur, bi liant din ki ban
 kpet,

ki bi taa din ki m̄ɔr bi sommir paaki.

22 “A te ki bi nyann digbana nan naan yent,
 nan tini nba ter namm.

Bi din k̄n nyann Hesbonn tiŋ nba ki Sihonn din dia
 na,

nan Basann tiŋ nba ki Og din tee leŋ bat na.

23 A turib waas ki bi yab nan n̄maabira nba be san-
 paapo

bianjinba nae,

ki te ki bi k̄n nyann ki k̄ɔ tiŋ nba ki a din senn
 nan a saa tur bi yeejamm na ni.

24 Bi din nyann Keenann tiŋ, fine nyann niib nba k̄ɔ
 leŋ na.

A din tur a niib na yikoo a bin tun bianjinba ki bi loon
 ki tur Keenann teeb nan bi kpanbara.

25 A niib na din nyann digbana nba m̄k joonpaara,
 nan tinkpiasa,

ki li n̄ei gbee nan m̄kint, ki bunbuna poŋ gbiira ki
 be li ni,

nan kpan tiinii nan daan tilontii kpaant nan tilontilia,
 ki bi di baa loon bianjinba ki gberjit,

ki laa bonŋana nba kur ki a teemm, ki bi di nan
 parpeenn.

26 “Ŋaan a niib na din yê a m̄be, ki lin a poor.

Bi din kp̄ii a s̄k̄iniinba nba tuu teemm kpaanii na,
 binba beerib a bin n̄mat jen a boor na.

A niib na tuu sukiiiae yoo n tuu yoo.

27 Li paak ki a te ki bi datai nyannib, ki ji diab.

Baa be wahala ni na, ki bi boia sommir po,
 ki a be sanpaapo ki gat turib.

A ninbatinu nba yab na paak, ki a turib t̄k̄ndamm
 nba fatib bi datai boor.

28 Parmaasir nba din tan be yoo nba na,

ki niib na bia n̄amm tun yanb̄omm,

ki a bia te ki bi datai na nyannib;

ŋaan baa tan kat bi yanb̄omm ki lebit bi binben

ki boia sommir po yoo nba, ki a be sanpaapo ki gbi-
 int,

ki teenib gatu, ki tintib yoo nan yoo,
 a ninbatinu nba yab na paak.

29 A din kpaanib a bin sak a wannu,
 ki bi karinbaanii paak ki bi yê a sennii,
 ŋaan a sennu na dianue tee manfoor s̄nu.

Bi m̄yêtuk nan bi tubkangbatin na paake,
 ki bi n̄mant bi poor ki tura.

30 Binn n tuu binn, a teemm kpaanii nan sukuru.

A te ki a s̄k̄iniinba pak, ŋaan a niib na tee tuukpaae,
 li paak ki a te ki digbanlia nyannib.

31 Ŋaan a ninbatinu nba yab na paak, ki a ki nyɔr
 nyikib,

koo ki boontibi.

A tee parmaasir nan ninbatinu Yennu-e.

32 “Yennu, ti Yennu, a mantik tee Yenjaanne.

A tee janmaansooruk nan yikoo daan̄e.

A dia a m̄lor nba ki a din senn na nan barm̄onii.

Laa nyii yoo nba ki Asiria kpanbara din dintit biak na
 ki tan tuu m̄tana, ti mantik dii farawa.

Ti kpanbara, nan ti t̄k̄ndamm, nan mannteeb, nan a
 s̄k̄iniinba,

nan ti yeejamm, nan ti niib na kura dii biaka.

Tiat taa mantik dii fara bianjinba.

33 Faa dat ti tuba na, a tun fanuwa, nan taa lek tun
 yanb̄omm na,

ŋaan fin n̄arin tuun n̄ante.

34 Ti yeejamm, nan ti kpanbara, nan ti t̄k̄ndamm,
 nan mannteeb na din ki dia a sennu na.

Bi din ki gbiint a sennii nan a kpaanii na.

35 Fine tee piisin kpanbara paak, ki bi dia a niib.

Ki a turib tiŋ nba yarin ki bia kp̄ai, ki bi be leŋ,
 ŋaan ki bi yê bin nyik bi yanb̄omm ki jianta.

36 Ki m̄tana ki ti ji tee yommii, tiŋ nba ki a turit na ni,
 ki li tee tinkpiasir nba teent jeet.

37 Linba ki tiŋ na naan na,

li tee kpanbara nba ki a sennib ki bi diat na yarae,

kimaan ti yanb̄omm paak.

Bi diat nan ti tee bonkobit nae,

ki tuun nant baa loon bianjinba, ki ti be parbichioŋ
 ni.”

Ki jiiin lor nba ki niib na din taan ki s̄ɔb na po

38 Laa tun nna paak, ki timm Israel teeb taan leeb ki
 lor lor, ki s̄ɔb teenir gbant ni, ki ti t̄k̄ndamm, nan Liifai
 teeb, nan mannteeb na dinn bi yikoo dinta li paak.

10 Wunba din sint s̄ɔb u sann gbouŋ na ni tee
 min Nehemaya nba tee Hakalia bija na, ki tee
 tiŋ na yudaan̄; ki Sedekaya mun bia s̄ɔb u sann. Ki ni-
 ib nba na mun bia s̄ɔb bi sana:

annteeb tee:

2-8 Seraya nan Asaria nan Jeremaya
 nan Pasur nan Amaria nan Malkija
 nan Hatus nan Sebania nan Maluk,
 nan Harim nan Meremof nan Obadia,

^I Mana tee jeet nba nyi sanpaapo ki baa tiŋ na paak.

nan Daniel nan Ginetonn nan Baruk
nan Mesulam nan Abija nan Mijaminn
nan Maasia nan Bilgai nan Semaya.

Liifai teeb tee:

9-13 Joosua, wunba tee Asania bija na,
nan Binnui, ki u nyii Henadad naakuuk ni,
nan Kadmiel nan Sebania nan Hodia
nan Kelita nan Pelaya nan Hanann
nan Mika nan Rehob nan Hasabia
nan Sakur nan Serebia nan Sebania
nan Hodia nan Bani nan Beninu.

Ki niib na tɔɔndamm tee:

14-27 Paros nan Pahaf Moab
nan Elam nan Satu nan Bani
nan Buni nan Asgad nan Bebai
nan Adonija nan Bigfai nan Adinn
nan Atir nan Hesehia nan Asur
nan Hodia nan Hasum nan Besia
nan Harif nan Anatof nan Nebai
nan Mag-pias nan Mesulam nan Hesir
nan Mesesabel nan Sadok nan Jadua
nan Pelatia nan Hanann nan Anaya
nan Hosea nan Hanania nan Hasub
nan Halohes nan Pilha nan Sobek
nan Rehum nan Hasabna nan Maaseya
nan Ahia nan Hanann nan Anann
nan Maluk nan Harim nan Baana.

Ki jiin lor na po

28 Timm Israel teeb, nan mannteeb, nan Liifai teeb,
nan Yenjiantu ɔasaakak na guura, nan li yanyinna, nan
li toontunna, nan leeb nba kur mɔk mɔsaku nan Yennu
sennu, ki pukin ti poob nan ti waas nba chekit ki mɔk
yan na, bɔkit ti mɔɔɔ nan boorganu nba kɔɔ ti tiɔɔ ni
nawa. 29 Ki ti taan leeb ki lor nan ti tɔɔndamm lorjaann
nan ti saa dia Yennu sennu na, linba ki Yennu turit, ki li
nyii u toontunna Moses boor na. Ti saa sak linba kur ki
ti Yomdaanɔ Yennu senn nawa, ti bia saa dia u sennii
nan linba kur ki u wannit, ɔaan li-i tee ki ti tan yɛt lor-
jaann marɔ, biak sii be ti paak.

30 Timm nan boorganu nba kɔɔ ti tiɔɔ ni na, ti kii kɔɔnt
leeb waas.

31 Li-i tee boorganu baar nan jeet, koo linba kur a
bin kɔi turit, ki li tee foon daar, koo kasii daa ni, ti kan
daa.

Ki bina ɔanlore kur ni, ti tuu kan ko kpaant, ti tuu saa
piin pana nba ki niib diie, ki bi daa pa.

32 Binn kur ni, kɔɔ kur tuu saa lakin salimpeena
waan, ki lin jii tun Yenjiantu ɔasaakak na toona.

33 Ti saa tur Yenjiantu ɔasaakak na ni jiantii bona
nba nae: kasii boroboro, nan daar kur jeet Yenpiinii,
nan bonkobit nba ki bi saa joob muu, ki li tee daar kur
maruɔ, nan kasii Yenpiinii nba tee foon daar yar, nan
ɔmaapaanɔ jaamm yar, nan jaanlia yara, nan kasii Yen-
piinii bonlia, nan Yenpiinii nba saa nyinn Israel teeb bi-

it, nan linba kur ki bi sii loon Yenjiantu ɔasaakak na ni.

34 Timm nba tee mannteeb, nan Liifai teeb, nan
nileeb na tuu saa tɔ naatɔɔte binn kur, ki nyinn naaku-
ut nba tuu saa tur daat, ki lin joo maruɔ bona nba ki bi
mann ki teen ti Yomdaanɔ Yennu, nan sennu na nba
wann bianjinba na.

35 Binn kur, ti tuu saa baar nan ti sinsinn jeet nba ki
ti jaan nae, nan sinsinn tilɔɔna nba mɔnn na, Yenjiantu
ɔasaakak na ni.

36 Kɔɔ kur saa jii u bikperik nba tee bonjak, ki saan
nanɔ mannteeb boor, Yenjiantu ɔasaakak na ni, ki saa
jiiu tur Yennu nan sennu nba wann bianjinba na. Ti bia
tuu saa jii naabis nba ki ti nei sint marib na, koo pebis
koo bubis nba ki ti pei nan buunii sint ki marib nae ki
tur Yennu.

37 Binn kur, ti bia tuu saa jii ti sinsinn jeet nba ki ti
jaan na yon, ki tur manntɔɔ, Yenjiantu ɔasaakak na ni,
ki pukin Yenpiinii nba tee tilɔɔna daan nan olif tiinii
kpan, nan tilɔɔnbooru kur nba be.

Ti saa jii ti jeet nba ki ti ko na, li piik ni yennkɔɔ, ki tur
Liifai teeb, binba gaan ti kpaant ni jeet piik ni yennkɔɔ
na. 38 Mannteeb nba tee Aarɔnn yaaboona na tuu sii
be nan Liifai teeb, yoo nba ki bi gaan bona piik ni
yennkɔɔ na, ki Liifai teeb na tuu saa jii piinii na piik ni
yennkɔɔ ki kɔɔn Yenjiantu ɔasaakak jeet diit na ni, ki bii
dia kii tuun Yenjiantu ɔasaakak na toona. 39 Ki Liifai
teeb na nan Israel nileeb na tuu saa baar nan bi libina
nba tee jeet, nan tilɔɔna daan, nan olif tiinii kpan, ki
kɔɔnir tiat binbir boa, siaminba ki Yenjiantu ɔasaakak
kutsɔnii be na, ki li tee siaminba ki mannteeb nba tuun
toona, nan Yenjiantu ɔasaakak na guura, nan Yen-
jiantu ɔasaakak yanyinna be na.

Ti kan nyik Yennu ɔasaakak na sommiri.

Ki jiin niib nba din kɔɔ Jerusalem na po

11 Tɔɔndamm na din kar Jerusalem, ki leeb nba
biar na tɔ naatɔɔt ki gann ɔayennkɔɔ, ɔei piik
kur ni, a bin saan kɔɔ Jerusalem, kasii doo na ni, ɔaan
ki leeb nba biar na n kɔɔ digbangberɔ nan digbanbis
nba biar na ni. 2 Niib na din pak kpakit wunba kur biar
sak ki saa kɔɔ kar Jerusalem, u tiɔɔɔ lomm ni. 3 Dig-
bangberɔ nan digbanbis nba din biar na nie ki niib na,
nan mannteeb, nan Liifai teeb na, nan Yenjiantu
ɔasaakak na ni toontunna, nan Solomonn ɔaatoun-
tunna yaaboona na din kɔɔ. Ki kɔɔ kur kɔɔ u ɔaak ni, u
tiɔɔɔ doo ni.

Niib nba nae din tee tɔɔndamm nba nyii Juda yent ni,
ki kɔɔ Jerusalem:

Juda booru ni niibe tee:

4 Ataya, ki u baa tee Yusia, ki Yusia baa tee Sekaria, ki
u yeejaleeb tee Amaria nan Sefatia, nan Mahalalel, ki
bi waa leeb paak ki tee Juda bija Peres yaaboona.

5 Maaseya, ki u tee Baruk bija, ɔaan tee Kol-hose
yaaboonn, ki u yeejaleeb tee Hasaya, nan Adaya, nan
Joyarib, nan Sekaria, ki bi waa leeb paak ki tee Juda bi-
ja Sela yaaboona.

⁶ Ki Peres yaaboona ni jab kobii ḡanna nan piinloob nan banniin nba tee nijaana din kar Jerusalem.

Benjaminn booru ni niibe tee:

⁷ Salu, ki u tee Mesulam bija, ḡaan tee Joed yaa-boonn, ki u yeejaleeb tee Pedaya, nan Kolaya, nan Maaseya, nan Itiel, nan Jesaya, ki bi waa leeb paak, ⁸ nan Gabai nan Salai, ki bi mantik kpiin nan Salu.

Benjaminn booru nba din kɔɔ Jerusalem na kur din tee niib kobii ḡanyia nan piinlee nan banniime. ⁹ Joel, wunba din tee Sikri bija nae din tee bi tɔɔndaanɔ, ki Ju-da, wunba tee Hasenua bija na tee wunba waa paa doo na yudaanɔ paak.

Mannteebe tee:

¹⁰ Jedaya, ki u tee Joyarib bija, nan Jakinn.

¹¹ Seraya, ki u tee Hilkia bija, ḡaan tee Mesulam yaa-boonn. Ki u yeejamm bia tee Sadok, nan Merayof, nan Ahitub, ki bi waa leeb paak, ki Ahitub tee mannteeb yudaanɔ. ¹² Niib kobii ḡanniin nan piinlee nan banlee-e din nyii naakuuk na ni, ki tee Yenjiantu ḡasaakak na ni toontunna.

Adaya, ki u tee Jeroham bija, ḡaan tee Pelalia yaa-boonn. U yeejamm bia din tee Amsi, nan Sekaria, nan Pasur, nan Malkija, ki bi waa leeb paak. ¹³ Niib kobii ḡanlee nan piinna nan banlee-e din tee ḡei tɔɔndamm naakuuk na ni.

Amasai, ki u tee Asarel bija, ki tee Asai yaaboonn. U yeejamm din tee Mesilemof nan Imer. ¹⁴ Naakuuk nba na ni din mɔk kunkɔnkɔnwakita kobik nan piinlee nan banniin, ki bi tɔɔndaanɔ tee Sabdiel, ki u tee nijaann bik.

Liifai teebe tee:

¹⁵ Semaya, ki u tee Hasub bija, ḡaan tee Asrikam yaaboonn, ki u yeejamm tee Hasabia nan Buni ki bi waa leeb paak.

¹⁶ Sabetai nan Josabad, ki bi tee Liifai teeb yudamm nba din gorii Yenjiantu ḡasaakak na nanyer po toona paak.

¹⁷ Matania, ki u tee Mika bija, ki tee Sabdi yaaboonn, ki Sabdi mun tee Asaf yaaboonn. Nɔɔ Matania-e din ḡmakitir Yenjiantu ḡasaakak na ni yanyinna, ki bi yiin niipoturu nan Yenmiaru yanii.

Bakbukia, ki u din tee Matania sommtɔɔ.

Abda, ki u tee Samua bija, ki tee Galal yaaboonn, ki Galal mun tee Jedutunn yaaboonn.

¹⁸ Liifai teeb nba din kar Jerusalem, kasii doo na ni, bi kur din tee kobii ḡanlee nan piinniin nan banna.

Yenjiantu ḡasaakak na guurae tee:

¹⁹ Akub nan Talmonn nan bi nikpiimm, ki bi kur tee kobik nan piinlore nan banlee.

²⁰ Ki mannteeb nan Liifai teeb nba biar na, nan Israel nilee na din kar bi tɔɔḡ ḡei ni, digbanlia nba be Juda yent ni na. ²¹ Yenjiantu ḡasaakak na toontunna din kɔɔ

Jerusalem, bɔkir nba ki bi yi Ofel nae, ki Siha nan Gispa tee bi saakab nba gorii toonn na paak.

²² Saakɔɔ nba gorii Liifai teeb nba be Jerusalem na sann din tee Usi, ki u tee Bani bija, ḡaan tee Hasabia yaaboonn, ki u yeejamm bia din tee Matania nan Mika, ki ḡɔɔ Usi tee Asaf naakuuk ni nirɔ; naakuuk manɔe din yen ḡasaakak na ni yanyinu. ²³ Naan sennu din be ki want bianjinba ki naakuut na sii yiin yanii ki gaan leeb, Yenjiantu ḡasaakak na ni, daar kur.

²⁴ Ki Petahia nba tee Mesesabel bija, ki nyii Sera naakuuk ni, ki tee Juda booru na, ḡɔɔe din see Israel teeb paak, Peesia kpanbar boor.

Ki jiin niib nba kɔɔ digbanlia ni na po

²⁵ Niib na bonchiann din kar doi nba kpia nan bi kpaante. Binba din nyii Juda booru ni na din kar Kiriaf Arba, nan Dibonn, nan Jekabseel nan digbanbis nba kpia digbangberja na. ²⁶ Bi bia din kar Jesua nan Mola-da nan Bef-pelet, ²⁷ nan Hasar-sual, nan Beerseba, nan digbanbis nba kookir. ²⁸ Bi din kɔɔ Siklag doo ni, ki li be Mekona yent ni, nan li digbanbis ni, ²⁹ ki bia kɔɔ En-rimonn nan Sora nan Jarmuf ³⁰ nan Sanoa nan Adulam, nan digbanbis nba kpia digbangberja na. Bi bia din kɔɔ Lakis nan kpaant nba kpiar na, nan Aseka nan li digbanbis ni. Li wann nan Juda teeb din kɔɔ yent nba be Beerseba, ki li be niidiitu po na, nan Hinom baauk nba be niigaḡ po na sinsuuk nie.

³¹ Niib nba din nyii Benjaminn booru ni na din kɔɔ Geba, nan Mikmas, nan Ai, nan Betel, nan digbanbis nba kpiar nae, ³² nan Anatof, nan Nob, nan Anania, ³³ nan Hasor, nan Rama, nan Gitaim, ³⁴ nan Hadid, nan Seboyim, nan Nebalat, ³⁵ nan Lod, nan Ono, nan Tikpeera Baauk na ni. ³⁶ Liifai teeb nba din tuu kar Ju-da yent ni na, bi din bɔkit bi siab, ki bi saan kɔɔ nan Benjaminn booru ni niib.

Mannteeb nan Liifai teeb sanae na

12 Mannteeb nan Liifai teeb nba din nyii Babilonn, ki ḡamm nan Serubabel, wunba tee Sealtiel bija, nan Joosua, ki u tee mannteeb yudaanɔ na, tɔk jen na sanae na:

Mannteeb na sanae tee:

²⁻⁷ Seraya, nan Jeremaya, nan Esra, nan Amaria nan Maluku nan Hatus nan Sekania, nan Rehum nan Meremof nan Ido, nan Ginnetoi, nan Abija, nan Mijaminn, nan Madia nan Bilga, nan Semaya nan Joyarib nan Jedaya nan Salu nan Amok nan Hilkia nan Jedaya.

Jab nba nae din tee mannteeb manɔ kura tɔɔndamm, mannteeb yudaanɔ Joosua yoo.

Liifai teeb:

⁸ Liifai teeb nae tee binba din gorii ki bi yiin niipoturu yanii. Njamme tee Jesua nan Binnui nan Kadmiel nan Serebia nan Juda nan Matania.

⁹ Binba nae din tee mɔtaauk yanyinna nba din tuu gaan yanii. Njamme tee Bakbukia, nan Uno, nan bi Liifai-leeb.

Ki jiin mannteeb yudaanɔ Joosua yaaboona po

¹⁰ Joosua-e din tee Joyakim baa, ki Joyakim tee Eliasib baa, ki Eliasib tee Joyada baa, ¹¹ ki Joyada tee Jonatann baa, ki Jonatann tee Jadua baa.

Ki jiin tɔɔndamm nba nyii mannteeb naakuut ni na po

¹²⁻²¹ Yoo nba ki Joyakim din tee mannteeb yudaanɔ na, ki mannteeb nba na tee tɔɔndamm nba be mannteeb naakuut ni:

Maraya din tee Seraya naakuuk yudaanɔ
ki Hanania tee Jeremaya naakuuk yudaanɔ
ki Mesulam tee Esa naakuuk yudaanɔ
ki Jehohanann tee Amaria naakuuk yudaanɔ
ki Jonatann tee Maluki naakuuk yudaanɔ
ki Joosef tee Sebania naakuuk yudaanɔ
ki Adna tee Harim naakuuk yudaanɔ
ki Helkai tee Merayof naakuuk yudaanɔ
ki Mesulam tee Ginetonn naakuuk yudaanɔ
ki Sikri tee Abija naakuuk yudaanɔ
ki Miniaminn naakuuk yudaanɔ sann kaa,
ki Piltai tee Moadia naakuuk yudaanɔ
ki Samua tee Bilga naakuuk yudaanɔ
ki Jehonatann tee Semaya naakuuk yudaanɔ
ki Matenia tee Joyarib naakuuk yudaanɔ
ki Usi tee Jedaya naakuuk yudaanɔ
ki Kalai tee Salai naakuuk yudaanɔ
ki Eber tee Amok naakuuk yudaanɔ
ki Hasabia tee Hilkia naakuuk yudaanɔ
ki Netanel tee Jedaya naakuuk yudaanɔ

Ki jiin mannteeb nan Liifai teeb ɳei saakab po

²² Bi din sɔb Liifai teeb nan mannteeb ɳei saakab sana na, yoo nba ki mannteeb yudamm daa din be na. Njamme tee Eliasib, nan Joyada, nan Jonatann nan Jadua. Sana na din sɔb yoo nba ki Darius tee Peesia kpanbar nae.

²³ Liifai teeb ɳei saakab sanee na, bi din sɔb teen maan gbant nie ki tan tuu Jonatann, wunba tee Eliasib yaaboonn na yoo.

Ki jiin Yenjiantu ɳasaakak na ni toona biitu po

²⁴ Hasabia nan Serebia, nan Jesua nan Binui nan Kadmiel-e din tee saakab nba bɔkit Liifai teeb na koonn koonn. Koonn munlee din tuu lakin, ki koonyenn yiin ki dontir Yennu, ki leeb na gaan ki teenɔ niipoouk nan kpanbar Defid, wunba tee Yennu nirɔ na nba wann bianjinba na.

²⁵ Yennu ɳasaakak guura nba nae din guu tiat diit nba kpia nan ɳasaakak tammɔi na, ɳjamme tee Matania nan Bakbukia, nan Obadia, nan Mesulam nan Talmonn, nan Akub.

²⁶ Niib nba na din be Joyakim, wunba tee Joosua bija, ɳaan tee Jehosadak yaaboonn na yoo, ki bia be min

Nehemaya nba tee yent na yudaanɔ na yoo, ki bia be Esra nba tee manntɔɔ ki tee sennu banntɔɔ na yoo.

Bianjinba ki min Nehemaya jii doo na joonn ki tur Yennu

²⁷ Yoo nba ki bi din jii Jerusalem doo joonn ki tur Yennu na, ki bi tun siaminba kur ki Liifai teeb be, ki yiimm a bin taan tintaanu ki jiin baa jikin joonn na ki teen Yennu na po, ki yin niipoturu yanii nan bonmumɔɔt nba tee duunii nan kɔna. ²⁸ Liifai naakuut nba tee yanyinna na din nyii baa kar siaminba kur, ki li kpia Jerusalem, ki bia nyii doi nba kpia Netofa, ²⁹ ki bia nyii Bef-gilgal nan Geba nan Asmafef, ki baar Jerusalem. ³⁰ Mannteeb nan Liifai teeb na din ɳamm bi mɔɳ nan niib na, nan tammɔi, nan doo na joonn.

³¹ Ki n te Juda tɔɔndamm na doo joonn na yur paak, ki n bɔkit yanyinna na koonjaana ɳanlee, a bin somm lint doo na kii teen Yennu niipoouk.

Ki sinsinn koonn na gaar niidiitu po, joonn na yur paak, ki jiin Tanpenn Tammɔb na po. ³² Ki Hosaya somm waa yanyinna na poor po, ki Juda tɔɔndamm bɔkir waa paa. ³³⁻³⁵ Ki mannteeb nba din peeb naatuna, ki waa paa na tee Asaria, nan Esra nan Mesulam nan Juda, nan Benjaminn, nan Semaya nan Jeremaya. Wunba din wei pukin tee Sekaria, ki u tee Jonatann bija, ɳaan tee Semaya yaaboonn. (Ki u yeejaleeb tee Matania nan Mikaya, nan Sakur, ki bi waa leeb paak ki nyii Asaf naakuuk ni.) ³⁶ Niib nba din wei paan Sekaria paak na nyi u naakuuk nie, ki bi sana tee Semaya nan Asarel, nan Milalai, nan Gilalai, nan Maai nan Netanel, nan Juda, nan Hanani. Bi kur din dia bonmumɔɔt booru nba ki Yennu nirɔ, kpanbar Defid din faa nae. Esra, wunba tee banntɔɔ nae din lii koonn na tɔɔnn. ³⁷ Baa din baar tammɔb nba ki bi yir Nyuntonn Tammɔb na, ki bi tɔkin sɔnu nba do Defid doo niɳ na, ki baar gar kpanbar Defid ɳaak, ki ɳmat doo joonn na tammɔb nba ki bi yir Nyun Tammɔb na boor, ki li be doo na yondo po.

³⁸ Ki koonleer nba yiin niipoturu yaɳ na gaar gaɳ po, joonn na yur paak, ki min nan niib na bɔkir wei bi poor. Ki ti somm difoouk nba ki bi yir Bonpur Difoouk na paak, ki saa gar ki baar Joon-yarinn na boor, ³⁹ ki nyii leɳ ki somm ki saa gar tammɔb nba ki bi yir Efraim tammɔb na, nan Jesana tammɔb na, nan Janii tammɔb na, nan Hananiel difoouk, nan Kobik difoouk na, ki ji baar tammɔb nba ki bi yir Pei tammɔb na. Ti din gbenn ti somm na Yenjiantu ɳasaakak tammɔkɔkɔkir na boore.

⁴⁰ Ki koonn munlee nba teen Yennu niipoouk na baar Yenjiantu ɳasaakak na boor.

Tɔɔndamm na bɔkir din be n boor, ⁴¹ ki pukin mannteeb nba peeb naatuna, ki bi sana tee: Eliakim, nan Maaseya nan Miniaminn, nan Mikaya nan Eliwenai nan Sekaria, nan Hanania. ⁴² Ki Maaseya nan Semaya nan Eleasar nan Usi nan Jehohanann nan Malkija nan Elam nan Eser din wei paan bi paak. Ki Jesrahia ɳmakitir yanyinna na, ki bi yiin nan kunkɔpaara.

⁴³ Li daar marj bi din mann marint bonchiann, ki niib na ji mək kpinkpammuk, kimaan Yennu-e te ki bi mək parpeenn bonchiann. Ki poob nan waas na kur taamm ki kpamm, ki fuur nba ki bi fu na saa banfəkir bonchiann.

Bianjinba ki bi lon Yenjiantu ḡasaakak na ni Yenjiantbona

⁴⁴ Li yoo na ki bi nyinn jab nba sii gorii Yenjiantu ḡasaakak na ni tiat nba ki bi lib na binbir boor, ki li tee bona piik ni yennkək, nan binn ni jeet kur sinsinn jaaḡ, nan sinsinn ləkna nba ki bi pək. Jab nba nae ki li din kpaab nan bii gaan jeet libina nba nyi kpaant nba be bi yentnba ni, ki li tee mannteeb nan Liifai teeb yara, nan sennu na nba wann bianjinba na. Ki Juda niib na kur mək parpeenn, mannteeb nan Liifai teeb na paak, ⁴⁵ kimaan baa din mann yanbəmm wuuru marḡ, nan toonlia nba ki Yennu senn paak na. Yenjiantu ḡasaakak na ni yanyinna, nan Yenjiantu ḡasaakak marj guura na mun din tun bi toona, ki li wei nan kpanbar Defid nan u bija Solomon nba din wann bianjinba na. ⁴⁶ Laa nyii kpanbar Defid nan Asaf, wunba tee yanyinnək na yoowa, yanyin-təkndamme din tuu ḡmakitir yanyinna, ki bi yiin ki dontir Yennu, ki bia teenək niipoouk. ⁴⁷ Serubabel nan Nehemaya yooe, ki Israel teeb na kur din tuu teen daar kur piinii, a lin somm Yenjiantu ḡasaakak na yanyinna nan guura na. Niib na din tuu teen Liifai teeb na bi tora, ki Liifai teeb na mun teen mannteeb bi tora.

Bianjinba ki bi bəkkit bi məkḡ nan boorganu

13 Yoo nba ki bi din karin Moses sennu sanpaapo ki tur niib na, ki bi tan baar səkbu na ni siar boor, ki li yet nan bii mi ki bin gaar Amonn koo Moab niḡ ki wun pukin Yennu niib na po, ² kimaan Amonn nan Moab teeb na din ki tur Israel teeb na jeet nan nyun, baa din nyii Ijpt ki paa səknu paak na, ḡaan bi din pa likiriie ki tur Balam a wun mək Israel teeb məknt, ḡaan ki Yennu tunn məknt na ki li tee piisin. ³ Yoo nba ki bi din karin sennu na, ki Israel teeb gbat na, ki bi bəkkit bi məkḡ nan boorganu nba kək namm na.

Bianjinba ki Nehemaya ḡamm niib na binben

⁴ Manntək nba ki bi yiu Eliasib, ki u gorii Yenjiantu ḡasaakak na tiat binbir boor na, din man nan Tobia ki li yukir bonchiann. ⁵ U din sak ki Tobia dək digberjir nba ni ki bi tuu birin Yenpiinii jeet nan bonnunubit, nan bona nba ki bi sii dia tuun nann Yenjiantu ḡasaakak ni, nan Yenpiinii nba tee mannteeb yar, nan jeet piik ni yennkək, nan li tiləkna daan nan li kpan nba ki bi teen Liifai teeb, ki bia teen Yenjiantu ḡasaakak na ni yanyinna, nan Yenjiantu ḡasaakak na guura na. ⁶ Laa din tun nna yoo nba, ki sək ki n kaa Jerusalem, kimaan Artaseres, wunba din tee Babilonn kpanbar na naan dinu bina piintaa nan ḡanlee nie, ki n din ḡmat wann n məkḡ ki tur. Li din jii yoo waamewa ki u turin yaak, ⁷ ki n ḡmat Jerusalem. Li yooe ki n ji bann bonbiir nba ki

Eliasib tun, kimaan waa chab Tobia diyoun, Yenjiantu ḡasaakak na ni, ki u dək na. ⁸ Ki n wutoor doo, ki n nyinn Tobia tiat kur ki lu, ⁹ ki tur mək a bin wuur ḡamm diit na, ki jiin kək Yenjiantu ḡasaakak na tiat nan Yenpiinii jeet nan bonnunubit na.

¹⁰ Ki n bia gbat nan Yenjiantu ḡasaakak na ni yanyinna, nan bi Liifai leeb nyik Jerusalem ḡaan ḡmat bi kpaant ni, kimaan niib na ki teemm jeet nba janitibi.

¹¹ Ki n yakii nan təkndamm na, nan baa ḡaan ki ḡasaakak na biar yann na, ḡaan ji te Liifai teeb nan yanyinna na ḡmat jen ḡasaakak na ni, ki ḡamm piin bi toona. ¹² Tək, ki Israel teeb na kur ḡamm piin ki baat nan bi jeet kur piik ni yennkək, nan tiləkna daan nan kpan, ki kəknt Yenjiantu ḡasaakak tiat diit na ni. ¹³ Ki n jii jab nba na ki sennib ki bi gorii tiat diit na: Ḥamme tee Selemia, ki u tee manntək, nan Sadok, ki u tee sennu banntək, nan Pedaya, ki u tee Liifai niḡ. Ki Hanann, wunba tee Sakur bija, ḡaan tee Matania yaaboonn na din tee bi sommtək. N din mi nan jab nba nae ki n saa teemm yada nan bi tee niməkmm, ki sii biitir jeet fanu ki teen bi toontunleeb.

¹⁴ Yennu, tiat linba kur ki n teen ki tur a jiantu ḡasaakak na nan li toona.

¹⁵ Li yoo na ki n la niib be Juda ki ḡmakii daan tiləkna, foon daar, ki siab paant jeet, nan daan, nan daan tiləkna, nan kinkana, nan jiklia bi bonii paak, ki saa nann Jerusalem; ki n kpaamm nan bi daa kək siar foon daar.

¹⁶ Nisiab din nyii Taya doo ni ki kək Jerusalem ki baat nan janii nan tabooru kur ki tan kək teen ti niib na foon daar. ¹⁷ Ki n yakii nan Juu teeb təkndamm na ki yetib a, "Gotir bonbiir nba ki i tuun na. I kəknt foon daar na jakinte. ¹⁸ Linba na booru paake ki Yennu din dat i yeejamm tuba, yoo nba ki u din baar nan biiru, doo na paak na. Ḥaan ki i bia lek yiab ki kəknt foon daar na jakint, ki te Yennu wutoor ḡamii do Israel teeb paak."

¹⁹ Li paak ki n din tur məkḡ nan bin tuu loon doo na tammkəkka na gana, foon daar kur, ki daa lootir ki tan tuu yoo nba ki foon daar saa gar. N din jii n jab na siabe ki bi guu tammək marj, a bi daa te ki sək kək nan siar doo na ni, foon daari. ²⁰ Taar yomm koo munlee-ki kpinkpenta nba kək tabooru kur na dək doo na joonn nanyer po nyik, ki li saa yent foon daar. ²¹ Ki n yakii namm a, "Li ki mək nyksiat nan yin tuu baar ki dək leḡ ki guu sanyik yentu-u. Yi-i jikii ḡamm tun linba na, n saa baar nan mabire i paak." Laa din nyii li yoo ki saa, bi ji din ki jen foon daari. ²² Ki n tur Liifai teeb na mək a bin ḡamm bi məkḡ, ki saan kii guu tammək na, ki lin te foon daar na-ii tee kasii.

Yennu, ii tian n po, linba na paak, ki tinin ninbaauk, kimaan a lomm nba yab na paak.

²³ Li yoo na, ki n bia bann nan Juu jab na bonchiann kək poob, ki bi tee binba nyii Asdod nan Amonn nan Moab booru ni. ²⁴ Ki bi waas na bək kir piak Asdod danmaan koo maboorganii, ḡaan ji kan fit pak ti danmaami. ²⁵ Ki n yakii nan jab na ki porib mək, ki boob, ki gut bi yut, ki te bi lor məklor Yennu sann ni nan ḡamm koo bi waas kan ban kək boorganu. ²⁶ Ki n betib a, "Li din tee boorganu bonpoi kəknu paake ki kpanbar

Solomonn tun yanboomm. Nɔɔɔɔ din tee kpanbarjaann ki gar kpanbara kur nba be digbanlia ni. Yennu din loonɔɔ ki teenɔɔ Israel teeb kura kpanbar, ɔɔaan u lek din tan tun yanboomm na booruwa. ²⁷ Ti wei i binberɔɔ na ɔɔaan yɛt Yennu mɔɔb, kii jiki kɔɔɔɔnt boorganu bonpoi-i?”

²⁸ Joyada din tee mannteeb yudaanɔɔ nba ki bi yiu Eliasib na bija, ɔɔaan Joyada bonjai na yennɔɔ din kɔɔɔɔn Sanbalat wunba nyii Bef Horonn doo ni na bipooe. Li paake ki n te Joyada nyii Jerusalem.

²⁹ Yennu, tiat niib na nba biir mannteeb toona nan mɔɔlor nba ki a din lor nan mannteeb nan Liifai teeb na.

³⁰ N ɔɔamm niib na ki nyinnib linba kur tee jakint niwa, ki turib sennii nba tee mannteeb nan Liifai teeb yar, ki li te sɔɔɔɔ kur mi u toonn. ³¹ N te ki bi sii baat nan daat nba ki bi sii jokin Yenpiinii nba ki bi baat nann na yoo nba jarɔɔ, ki bia te niib na sii baat nan bi Yenpiinii nba tee binn ni jeet kur sinsinn jaauɔɔ.

Yennu, tiat linba na kur ki ɔɔammin.

Estaa

Ki jiiin Estaa gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Juu teeb sapaamɔ nba ki bi yiu Estaa, ki u din be Peesia tiŋ ni na poe. U din fan bonchiann, ki Peesia kpanbar gannɔ a wuu tee u ŋaapoo. Nɔɔ Estaa din tinn Juu teeb nba be Peesia na, ki bi datai ki kpiib.

Bianjinba ki kpanbar Serses ŋaapoo Fasti yêť u mɔb

1 ¹⁻² Laa din nyii Susa nba tee Peesia teeb digbansaakar na, ki saan tuu India nan Itiopia kur din tee kpanbar Serses yente, ki tinii kobik nan piinlee nan ŋanlore be u yent maŋ ni.

³ Waa din dii naan bina ŋantaa ni, ki u teen jaamm ki tur u toontunna saakab nan gbansɔbira, ki Peesia nan Media tinii kunkɔnkɔnna be lerɔ, ki bia pukin tinii na di-ara nan nijaana. ⁴ U din jii ŋmaamuna ŋanloobe ki wann u mɔkint nan u yudant nba tee bianjinba.

⁵ Li poor poe ki kpanbar na teen jaamm ki tur niib nba be Susa digbansaakar na ni, li mɔkita nan li nandamm kur. Bi din dii jaamm maŋ daanlore, kpanbar ŋaak dindouŋ ni. ⁶ Ki dindonjouk na mɔk jinɔnii nba ki bi luu gungunɔnwuwura nan gungunpeenii, ki jii gungun-mɔnwuwura ki pian ŋmipiana ki bobinir, ki gaan salimpeena banii li dachaata paak, ki jii salimmɔna nan salimpeena ki ŋammir kokdenkara, ki sennir dindonjouk nba ki bi ser nan tanbinyinyira nba daauk paar, ki li tee tanpeenpupuka nan tanmɔnii nan tanpeenii nan tanɔnwuwura, ki li nyirii ki fan bonchiann. ⁷ Bi din dia salima kɔbiie ki nyu daan ŋaan kɔbii na din ki naan leeri. Kpanbar na din tur daan bonchiann.

⁸ Daan maŋ din ki mɔk gbennu, kimaan kpanbar na din tur u ŋaatoontunna na yaak, a bin ŋaan ki sɔɔ kur n nyun waa loon bianjinba.

⁹ U ŋaapoo Fasti mun din tee jaamme ki teen poob, ŋɔɔ kpanbar ŋaak diiuk ni.

¹⁰ Jaamm na daanlore daare ki kpanbar na nyuu daan ki mɔk parpeenn, li paak ki u yiin jatɔɔka banlore nba tee u ŋaatɔɔndamm na, ki bi sana tee Mehuma nan Bista nan Harbona nan Bikta nan Abakta nan Setar nan Karkas. ¹¹ Kpanbar na din yet jatɔɔka na a bin saan yiin u ŋaapoo Fasti ki baar nanɔ, ki wuu yir u naan fokirik. Poo na din tee poofaŋe, ki kpanbar na loon wun jiiu ki wann u toontunna nan saamm na kur nan u fan. ¹² ŋaan toontunna na nba wann Fasti kpanbar na mɔbona yoo nba, ki u yêť baaru. Linba na din donn kpanbar na wutoor bonchiann.

¹³ Li din tee kpanbar na kaare nan wun boi gatŋanu po ki jiiin sennu nan benu po, li paak ki u yiin u kpaanteeb ki bi tee binba saa wann waa saa tun bianjinba.

¹⁴ Binba ki u mantik tuu jiantir bi paak ki gaan kpaanii

na din tee Karsena nan Setar nan Admata nan Tarsis nan Meres nan Mar-sena nan Memukann. Jab banlore nae din tee yudamm nba be Peesia nan Media tinii ni, ki tee toontunna saakab. ¹⁵ U din yet jab na a, "Min kpanbar Serses tun n toontunna n ŋaapoo Fasti boor nan yiikoo yiinii, ŋaan ki u yêť baaru. Sennu yet a ti teen poo booru nlee?"

¹⁶ Ki Memukann yet kpanbar nan u saakab na a, "A ŋaapoo Fasti ki sukii fin kpanbar kuukɔɔ kaa, ŋaan u sukii nan a saakabewa, nan jɔɔ nba kur be yent na ni. ¹⁷ Poo kur nba be yent na ni ji kan chɔrin u sɔɔɔ, li-i tee ki u gbat linba ki a ŋaapoo Fasti tun na. Bi sii yeene a, 'Kpanbar Serses tur u ŋaapoo mɔb a wun baar u boor, ŋaan ki u yêť.' ¹⁸ Li-i tee ki kpanbar ŋaasaakab nba be Media nan Peesia na poob gbat linba ki Fasti tun na, bi saa kumii bi sɔɔrib, ki kan taantire. Poob nba be lokir kur po ji kan chɔrin bi sɔɔribi, ki jab saa donn wutoor bi poob paaka. ¹⁹ Chanbaa, li-i tee ki li man a par ni, fan tur naan mɔɔntii nan Fasti ji daa ban nakii fin kpanbar boori. A te ki bin sɔb Media nan Peesia sennii gbouŋ ni, ki li ji daa ban lebitir, ŋaan jii a ŋaapoo naan na ki tur poo nba garɔ. ²⁰ Li-i tee ki bi gbat a mɔɔntii na digbanjaann na kur po, poo kur saa tur u sɔɔɔ chɔruŋ, u sɔɔɔ maŋ-i lekii tee mɔkitɔɔ koo nandaanɔ."

²¹ Ki kpanbar na nan u saakab na gaar ŋmakitir maŋ, ki kpanbar na ji tun nan bianjinba ki Memukann wann na. ²² U din tun toomiie nan gbant, ki li sɔb yentnba maŋ danmaan ni, nan bi sɔbinii ni, ki yet a jɔɔ kur-ii mɔk yaak u ŋaak paak, kii piak nan yiikoo.

Bianjinba ki Estaa teen kpanbar na ŋaapoo

2 Li poorpoe ki kpanbar na wutoor tan maak, ŋaan ki u bia daa dukii linba ki Fasti tun ki turɔ na, nan ŋɔɔ kpanbar nba mun mɔɔnt linba ki jiiin u po na. ² Ki kpanbar na kpaantesiab nba be u boor yoo kur na yetɔ a, "Bee ki a kan te ki ti lon sapaanfani nba tee poomuna?" ³ A saa fit gann saakab doi nba be a yent na ni, ki te ki bin baar nan sapaanfani, ki tan kɔɔmm poob ŋaak nba be Susa digbansaakar na ni, ki teenib Hegai, jatɔɔkir nba guu poob na nuu ni, ki te ki bii faŋitib. ⁴ Ki a ji tan gann sapaamɔ nba ki a numm gboou, ki teent a ŋaapoo, ki wun set Fasti seenu ni."

Kpanbar na din dukin nan kpaanii na ŋan, ki u gaarir.

⁵ Jassɔ din be Susa ki u sann tee Mordekai, ki tee Jair bija, ki tee Juu nirɔ, ki nyii Benjaminn booru ni, n̄aan tee Simeï yaaboonn, ki Simeï mun tee Kis bija. ⁶ Yoo nba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar soor Juda kpanbar Jehoyachinn nan u niib Jerusalem doo ni, ki teemm yommii Babilonn tij ni na, Mordekai din pukin bi po. ⁷ U baa waar bipoo din be, ki bi yiu Estaa, ki u sanleer tee Hadasa. U din tee poofaŋe, ki u gbanu bia n̄an. Estaa baa nan u naa kuun poorpoe, ki Mordekai jiiu ki wubirɔ, ki teenɔ u bipoo.

⁸ Kpanbar nba din tur u sennpaann na, ki bi baar nan sapaamm bonchiann Susa, ki Estaa pukin bi ni. Bi din kɔkɔ kpanbar n̄aak na ni, ki u be Hegai nuu ni, wunba guu kpanbar poob na. ⁹ Estaa binberɔ din gboo Hegai numm, ki u loon u maan. U din ki taantir ki piin ki fanjɔ ki teenɔ j̄erant. Hegai din turɔ diiuk nba n̄ane poob diit na ni, ki bia gann sapaamm banlore kpanbar n̄aak na ni, ki bi tuun teenɔ.

¹⁰ Mordekai din tur Estaa kpaanii nan wuu mi ki wun ban yet sɔɔ nan u tee Juu nirɔ, ki u mun set ki pak nan u tee Juu nirɔ. ¹¹ Mordekai din tuu somm poob diit na dindonjok na boore daa kur, a wun laan Estaa nba be bianjinba, nan linba tuun teenɔ.

¹² Bi din jii binne ki fanj poob na. Bi din fanjib nan kpanunubit nba ki bi yir mir na n̄maarii n̄anloob, ki wei nan kpanunubit nba ki bi yir balsam na n̄maarii n̄anloob. Linba na poor po ki bi jikit sapaamm na yeno yeno, ki kɔɔ namm kpanbar boor. ¹³ Sapaamɔ nba kur din tuu nyi poob diit na ni ki kɔɔ kpanbar boor yoo nba na, u tuu lia liant nba ki u loone. ¹⁴ Sapaamɔ maŋ din tuu saan kpanbar na boor daajoouko, ki li-i yent, bin saan teenɔ poob dileeuk na ni, ki teenɔ Saasgas, jatɔkir nba guu kpanbar poobis na nuu ni. Kpanbar na-i kii put sapaamɔ nba yaa sann ki yiin-i kaa, u kan fit n̄mat kpanbar na boori.

¹⁵ Estaa din tee Abihail bipooe, ki Abihail mun tee Mordekai baa waar; ki Mordekai jii Estaa ki teenɔ u tɔŋ bik, ki sɔɔ kur numm gboo Estaa. U yoo nba din tan baar nan wun saan kpanbar na boor, ki u lia liant nba ki Hegai, wunba tee jatɔkir nba guu kpanbar poob na kpaamɔ a wun lia na. ¹⁶ Tɔŋ, kpanbar Serses maŋ nba din dii naan, li bina n̄anlore ni, li n̄maapiik ni, n̄maarik nba ki bi yiu Tebet na nie, ki bi din baar nan Estaa, kpanbar Serses maŋ boor. ¹⁷ Kpanbar na din loon Estaa ki gar sapaanleeb na kura, ki Estaa binberɔ man kpanbar na po, ki kpanbar numm gboou ki gar sapaanleeb na. Kpanbar na din yirin Estaa naan fokirike ki teenɔ u n̄aapoo, ki u set Fasti seenu ni.

¹⁸ Kpanbar na din teen jaangbenjire ki tur Estaa, ki yiin u toontunna saakab nan tɔɔndamm kur. U din teen li daar foon daare, u naan yent na kur po, ki tur niib piinii nba yab.

Bianjinba ki Mordekai tinn kpanbar na manfoor

¹⁹ Li yoo na ki kpanbar na teen Mordekai tɔɔndaamɔ. ²⁰ Estaa lek din ki wann sɔɔ nan u tee Juu nirɔe. Mordekai poŋ din betɔ nan u daa yeen sɔɔ, ki u sak u

mɔɔb nan bianjinba ki u din saak u mɔɔb, waa din tee bik ki be u boor yoo nba na.

²¹ Mordekai nba din tee tɔɔndaamɔ yoo nba nae, ki kpanbar n̄aajatɔka nba guu kpanbar n̄aatammɔi nba gaar ki kɔɔ kpanbar diit ni na din donn wutoor kpanbar Serses paak, ki lor a bi nyinn u manfoor. Njamme tee Bigtana nan Teres. ²² Mordekai din bann bi lor maŋ ki saan kumii kpanbar na n̄aapoo Estaa, ki Estaa ji wannɔ Mordekai nba la linba. ²³ Kpanbar na ji din nyinn fiit teebe, ki bi fiit la nan li set tee barmɔniie. Li paak, bi din jonn jab banlee na daat paake. Kpanbar na din te ki bi sɔɔb li kur ki teen tij na naan barii gbant ni.

Bianjinba ki Hamann lor a wun boont Juu teeb

3 Li din yann waan, ki kpanbar Serses tur Hamann paŋ, ki teenɔ tij yudaamɔ. Hamann din tee Hamedata bijae ki bia tee Agag yaaboonn. ¹² Kpanbar na din tur u toontunna saakab na kur sennue nan bii teen Hamann jirima ki tuu gbaan ki jiantɔ. Bi kur din sak ki tuun nna, see Mordekai kuukɔɔe din ki tuumi. ³ Ki saakaleeb na boiɔ linba paak ki u ki sak kpanbar sennu na. ⁴ Ki bi barimɔ daar kur, a wun sak kpanbar mɔɔb, n̄aan ki u ki gbiint ki turibi. U tan wannib a, “N tee Juu nirɔe. Li paak n kan fit gbaan Hamann tɔɔnn.” Ki bi wann Hamann li kur, a bin laan u saa sak Mordekai binberɔ maŋa-a. ⁵ Hamann wutoor din doo bonchiann, yoo nba ki u bann nan Mordekai kan gbaan ki jiantɔ na. ⁶ Waa ji din bann nan Mordekai tee Juu nirɔe na, u dukin a u kan kpi Mordekai kɔɔ kaa, n̄aan ji lor a wun kpi Juu teeb nba be Peesia yent ni na kur.

⁷ Kpanbar Serses naan bina piik nan n̄anlee niŋ, li binn n̄maasinsinn nba ki bi yir Nisann na ni, ki Hamann te ki bi tɔ naatɔɔt nba ki bi yir Purim na, a bin bann daar nba ki bi saa piin ki tun u lora na toona. Ki n̄maarii piik nan n̄anlee niŋ nba ki bi yir Ada na, u dapiik nan n̄antaa daare ki bi gann.

⁸ Hamann ji din yet kpanbar na a, “Nisiab yat gbee a yent na ni lokir kur po, ki tee nigamm. Bi binberɔ ki taa nan nileebe, ki bia ki waa sennu nba be a yent na niŋ. Li paak, li ki n̄an ki fan chabib ki bii be. ⁹ Chanbaa, li-i n̄an a po fan tur mɔɔb ki bin kpib. Ki li-i tun nna, n saa fit kɔɔn salimpeena bɔtoot tusaa n̄anlore nan kobii n̄anŋmu a doo likirii bekir ni, ki lin jii tun tij na toona.”

¹⁰ Ki kpanbar na pit u baŋ nba tee yiikoo dintir nba ki u tuu dinn gbouŋ paak ki lin tur paŋ na, ki jii tur Juu teeb dataak Hamann, wunba tee Hamedata bija, n̄aan tee Agag yaaboonn na. ¹¹ Kpanbar na din yetɔ a, “Niib na nan bi likirii kura tee a yare. Teentib faa loon bianjinba.”

¹² Tɔŋ, ki sinsinn n̄maarik na dapiik nan n̄antaa daar, ki Hamann yiin kpanbar gbansɔɔbira ki tan wannib sennu na, a bin kpintir mabooru kur ni, nan baa sɔɔbin bi gbant bianjinba bi yent maŋ ni, ki jii tur doo diara nan tɔɔndamm nan toontunna saakab kur. Bi din sɔɔb sennu maŋ, kpanbar Serses sann niŋe, ki jii u yiikoo dintir

1 Agag din tee Amalek teeb kpanbare, ki bi tee Juu teeb datai.

nba tee barj na ki dinn. ¹³ Ki toonii jii gbant na ki lin nann yent na kur po. Ki li dia sennu a bin jii dayenn כֹּכּ nba tee Ada nmaarik dapiik nan nantaa daar na, ki kpi Juu teeb kur, li nipaauj nan nikpera, li poob nan waas. Bin kpib, ki ninbatinu daa be, njaan jii bi mֹכִּינְתִּי kur.

¹⁴ Sennu na din tee bin wannir paanu nie yent na kur po, ki lin te כֹּכּ kur n teen siir kii guu daar na baaru.

¹⁵ Kpanbar na din tur מֹכֵב a bin מֹכֵן sennu na ki tur binba be Susa, digbansaakar na ni. Ki toonii jii labaar na ki saan nann yent na ni. Kpanbar na nan Hamann din kar ki nyu bonnyunyute, njaan ki nmatir be Susa doo ni.

Bianjinba ki Mordekai boi Estaa sommir po

4 Mordekai nba din tan bann linba ki bi tun na yoo nba, ki u pat u liant nan parbiir, njaan ji jii בֹּכֹּתֹּךָ toouk ki lia, ¹ ki puk u yur tanpent, ki sommir lin doo na ni, ki mֹכֵב ki fabin sanpaapo nan parbiir, ² nan waa tan baar kpanbar njaak tammֹכֵב ni, njaan u din ki כֹּכּ kpanbar njaaki, kimaan כֹּכּ ki lia בֹּכֹתֹּךָ ki כֹּכּ kpanbar njaaki. ³ Kpanbar sennu na nba din tuu מֹכֵנְתִּי siaminba kur yent na ni, Juu teeb din tuu מֹכֵב kpemoniie sanpaapowa. Bi din tuu lor moie ki bui fabin, ki bi bonchiann lia בֹּכֹתֹּךָ, ki kar tanpent ni.

⁴ Estaa daabpoi nan jatֹכֵב na nba din wannֹכּ linba ki Mordekai tuun na, u par biir bonchiann; ki u tur tiat a bin saan tur Mordekai, ki wun liat בֹּכֹתֹּךָ na njaan lia tiat na, njaan Mordekai din ki gaari. ⁵ Ki Estaa ji yiin Hatak, wunba tee kpanbar njaajatֹכֵב na yentֹכּ, ki kpanbar din jiiu ki turֹכּ ki u tee u njaatoontunnֹכּ na, ki yetֹכּ a wun saan Mordekai boor ki saa boi laan linba paake ki u tuun nna. ⁶ Hatak din saan Mordekai boor, siaminba ki doo na niib tikii kaar, ki li be kpanbar njaatammֹכֵב ni na. ⁷ Ki Mordekai yetֹכּ linba kur teenֹכּ, nan Hamann nba lor nan kpanbar waa saa כֹּכּ likirii bianjinba, kpanbar likirii binbir boor, a li-i tee ki bi fit kpi Juu teeb kur. ⁸ U din tur Hatak sennu gbouj nba ki bi מֹכֵנְתִּי Susa doo ni, a bin boont Juu teeb na.

Mordekai din yetֹכּ a wun nmat Estaa boor ki saa wannֹכּ u daamii; ki Estaa n saan ki barin kpanbar ki wuu מֹכֵב ninbatinu, כֹּכּ Estaa niib paak. ⁹ Hatak din tun nan bianjinba ki Mordekai wannֹכּ na. ¹⁰ Ki Estaa te Hatak nmat Mordekai boor nan מֹכֵמָן na a, ¹¹ "Li-i tee wunba kur, כֹּכּ koo poo, כֹּכּ כֹּכֵךְ ni dindonjouk na a wun la kpanbar na njaan ki kpanbar ki yiinֹכּ, li daanֹכּ tee wun kpoe. Linba nae tee sennu manj. Laa nyii kpanbar njaakpaanteeb na ki tan tuu niib nba be yent na ni, bi mi li po. Sֹכּוּ yennכֹכּ be ki dia sennu manj; ki li-i tee kpanbar jii u salima dammir ki tant wunba kur paak, li daanֹכּ manfoor saa tinna; njaan li teen nmaarika ki kpanbar ki yiinin."

¹² Mordekai nba din gaar Estaa מֹכֵמָן na yoo nba, ¹³ ki u ji turֹכּ kpaanii a, "A daa dukii nan fin njarin tinn ki gar a Juu teleeb nba be yent na ni, ki yaa fin be kpanbar njaake. ¹⁴ Li-i tee ki a nmin ki ki tun siar yoo nba na ki tinnit, njaan sommir saa nyi sanpaapo ki tan

¹ Li want nan u mֹכֵב parbiire.

tinn Juu teeb nawa, njaan fan kpo, ki a baa njaak n boont. תֹּכֵן, nme mi, li ki כֹּכּ bonbiir na booru גֹּכֹכּ paake ki a tee kpanbar njaapoo."

¹⁵ Estaa din tur Mordekai gatu na a, ¹⁶ "Ti saa ki taan Juu teeb nba be Susa na בֹּכֵנְתִּי ni, ki yin lor מֹכֵב kii mei Yennu n paak. I daa di koo ki nyu siar yontunmunantaa nan nyotunmuna nantaa, ki min nan n toontunsapaamm na mun saa tun li bannu, li poor po ki n ji saan kpanbar boor, laa lek ki chab nan man tun nna na, njaan mi-i lekii saa tun njaan kpo, n saa tume ki kpo."

¹⁷ Mordekai din nyii ki saan tun linba kur ki Estaa yetֹכּ a wun tun na.

Bianjinba ki Estaa yiin kpanbar nan Hamann jaamm dinu

5 Estaa mֹלֹרֹךְ daanantaa daar, ki u lia naan liant, ki כֹּכּ set kpanbar njaak כֹּכֵךְ ni dindonjouk nba kpia naan diiuk na. Kpanbar na din kar u naan gbant paake, diiuk ni, ki u numm tor tammֹכֵבֹכֵכִיר na. ² Kpanbar na nba din la u njaapoo Estaa see dindouj ni yoo nba, ki u par penn, ki u jii u naan salima dammir na ki tant torֹכּ; ki Estaa כֹּכּ ki tan sii dammir na jook po. ³ Ki kpanbar na ji boiֹכּ a, "N njaapoo Estaa, bee tee a daamii? Betirin faa loon linba, ki n saa tura, li-i lekii tee ki a loon, n saa בֹּכֵיֹתִי n naan yent na בֹּכֵיֹתִי ki tura."

⁴ Ki Estaa jiin a, "Chanbaa, li-i tee ki li penn a par, n sii loon fin nan Hamann n baar n boor ni dinna nyiֹכּ, ki tan di jaamm nba ki n teen ki guuna na."

⁵ Kpanbar na ji din te ki bi yiin Hamann-e, a wun baar yian, ki bin saan di Estaa jaamm na. Nanne ki kpanbar na nan Hamann ji saan Estaa jaamm dinu. ⁶ Baa din kar nyu daan yoo nba nae, ki kpanbar boi Estaa a, "Betirin faa loon linba, ki a saa la. N saa tun faa loon bianjinba ki tura, a lekii boi n naan yent na בֹּכֵיֹתִי gbaa, njaan n saa בֹּכֵיֹתִי ki turawa."

⁷ Ki Estaa jiin a, ⁸ "Chanbaa, li-i tee ki li penn a par ki a saa tun maa yaa n boi linba na ki turimi, fin nan Hamann n won jen ki tan namm di jaamm nba ki n saa teen turi na, li yooewa ki n ji saa beta linba ki n loon."

Bianjinba ki Hamann lor a wun kpi Mordekai

⁹ Hamann nba din nyii jaamm na ni yoo nba, u din מֹכֵב parpeenn bonchiann. Li yoo na ki u la Mordekai be kpanbar njaak tammֹכֵב na ni. Waa yaa wun gar yoo nba ki Mordekai ki fiir set, koo ki turֹכּ כֹּכֵרֹךְ; ki Hamann wutoor doo u paak. ¹⁰ Njaan Hamann din soor u מֹכֵב ki kun u njaak ni, ki yiin u כֹּכֵבֹכֵבֹכֵב a bin baar u njaak ni, ki te ki u njaapoo Seres pukin bi po. ¹¹ Ki Hamann ji faa parbiir ki wantib u mֹכֵנְתִּי nba tee bianjinba, nan waa מֹכֵב bonjai bianjinba, nan kpanbar nba pukinֹכּ yudant bianjinba, nan waa מֹכֵב yiikoo ki gar kpanbar njaasaakaleeb na bianjinba. ¹² Hamann din tukin yet a, "Linba mantik gar tee, kpanbar njaapoo Estaa teen jaamm, ki ki tur כֹּכּ see kpanbar nan min kuukֹכּ. U bia yiin a ti won jen ki di. ¹³ Linba na kur lek

ki maŋ n par nan maa laat Mordekai nba tee Juu nirɔ, ki u kaar kpanbar ŋaatammɔb ni na."

¹⁴ Njanne ki u ŋaapoo nan u yɔɔsnba na kur ŋmakitɔ a, "Chaant dafoouk ki li fɔkint-ii tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu. A won yet kpanbar ki wun te bin jɔnn Mordekai li paak; ki a ji fit saan di jaamm na nan parpeenn." Ki Hamann gaar, nan li tee dudukŋante, li paak ki u te ki bi chaan daauk na.

Bianjinba ki kpanbar na baakit Mordekai ki turɔ paŋ

⁶ Li daar nyɔk maŋ ki kpanbar na ki fit gɔkɔ, ŋanne ki u te ki bi baar nan yent na maan gbant ki tan karin turɔ. ² Baa karin bɔkir nba na wannib bianjinba ki Mordekai din likit niib nba lor a bin kpi kpanbar na, ki bi tee Bigtana nan Teres, ki tee jatɔɔka banlee nba guu kpanbar ŋaadiit na. ³ Ki kpanbar na boi a, "Ti teen bee ki baakit koo ki pa Mordekai linba na paaki?"

Ki u toontunna na jiin a, "Ti ki teen siar ki turɔ."

⁴ Ki kpanbar na boi a, "N ŋaasaakab na ɔɔ be nna-a?"

Li yoo na ki Hamann ɔɔ dindonjouk na ni. U din baar a wun yet kpanbar ki wun te bin jɔnn Mordekai-dachaatiir nba ki u teen siir li po na paak. ⁵ Njanne ki kpanbar ŋaatoontunna na yet a, "Hamann be nna ki guu, a wun la-a."

Ki kpanbar na yet a, "Betirɔ ki wun ɔɔkɔ."

⁶ Njanne ki Hamann ɔɔ kpanbar boor. Ki kpanbar na yetɔ a, "Nisɔɔ be ki n loon min baakitɔ. N saa tun bee ki tur li daanɔ?"

Ki Hamann dukin ki tur u mɔŋ a, "Njnee ki kpanbar na ji loon ki wun turɔ baakir nba yabi? Li poŋ sii tee mine."

⁷⁻⁸ Li paak ki u jiin kpanbar na a, "A te ki bin baar nan naan liant ki a tur li daanɔ, ki lii tee liant nba ki a mɔŋ lia. A te ki bin baar nan naan taankokit ki paan a mɔŋ taamm paak, ⁹ ki te nijaana na yenɔ n lannɔ liant na, ki jakinɔ taamm na paak, ki te wun lin nanɔ digbansaakar na kur po, ki nijaann na-ii mɔɔntir yoo nba ki bi lin na a, 'Gotir man, kpanbar nba dont daanɔ nba ki u par mei nan wun dontɔe na.'"

¹⁰ Tɔn, ki kpanbar na yet Hamann a, "Kakitir ki saan jii liant nan taamm na, ki lann Mordekai nba tee Juu nirɔ na, ki lin baakitɔ. Teent bont kur ki turɔ nan faa yet bianjinba na. A saa lau ki u kar n ŋaatammɔb na ni."

¹¹ Ki Hamann lon liant nan taamm na, ki lann Mordekai liant na, ki Mordekai jak taamm na, ki Hamann jiiu lin nanɔ doo na ni. Baa somm saa na, ki Hamann mɔɔntir ki teen niib a, "Gotir man kpanbar nba dont daanɔ nba ki u par mei nan wun dontɔe na."

¹² Li poor po, Mordekai din ŋmat saan kpanbar ŋaatammɔb na ni. Ki Hamann ji dɔkin u numpo ki kun u ŋaak ni nan fei, ¹³ ki yet u ŋaapoo nan u yɔɔsnba na linba kur teenɔ. Tɔn, ki u ŋaapoo nan u yɔɔsnba, binba tee subindamm na yetɔ a, "A piin kɔŋit yiikoo Mordekai, wunba tee Juu nirɔ na boore na. A kan fit nyannɔ, kimaan waa tee Juu nirɔ na, ŋɔɔ saa nyanna."

¹⁴ Yoo nba ki bi din kar piak na, ki ɔɔ kpanbar ŋaajɔɔka na taan ɔɔ yama a bin jii Hamann ki saan nanɔ Estaa jaamm na ni.

Bianjinba ki bi kpil Hamann

⁷ Ki kpanbar na nan Hamann fiir saan a bin di jaamm nan Estaa ² taar munlee ni. Baa din kar ki nyu daan yoo nba na, ki kpanbar bia ŋamm boiɔ a, "N ŋaapoo Estaa, a loon bee? Betirin, ki a saa lawa. Li-i lekii tee n naan yent na bɔkiri, n saa tura."

³ Ki Estaa jiin a, "Chanbaa, li-i tee ki li maŋa, fan tur n sikin-n-mɔŋ miaru na gatu. Maa loon linba tee manfoore; ki n niib-ii bia kii mɔk manfoor. ⁴ Kimaan bi koi min nan n niib na, a bin kpit. Li-i bonni tee ki bi kɔit ki teent daabaie, n bo sii ŋmine ki kan daamiia ki jiin li po, ŋaan bi loon bin boontite fas fas."

⁵ Njanne ki Kpanbar Serses boi u ŋaapoo Estaa a, "Njnee saa tun toonbiit nba na booru? Li daanɔ be lia?"

⁶ Ki Estaa yet a, "Ti dataak nba tee nikpiiruk na, ŋɔɔ tee Hamann, nibiuk na."

Ki ŋanmaanii soor Hamann, kpanbar nan u ŋaapoo na boor. ⁷ Kpanbar na din fiir nan wutoor, diiuk na ni, ki nyii nanyer. Hamann din bann nan kpanbar na lor a wun dat u tubire linba na paak, ŋanne ki u biar poor, a wun barin kpanbar ŋaapoo Estaa ki wun tinn u manfoor. ⁸ Waa kpan baa gbaan Estaa kok boor yoo nba, a wun boi ninbatinu po na, li yooe ki kpanbar na nyii nanyer po ki ɔɔ diiuk na ni. Kpanbar na nba la nna na, ki u tant sanpaapo a, "Jɔn na loon ki wun fat n ŋaapoo nae, n numm ni, n mɔŋ ŋaak na niŋi-i?"

Kpanbar na ki yet gbenn kaawa, ki jatɔɔka na dɔkin Hamann numpo. ⁹ Tɔn, ki bi yenɔ nba ki bi yiu Harbona na yet a, "Chanbaa, Hamann poŋ dɔŋ chaan dachaatiir u ŋaak ni, a wun jɔnn Mordekai, wunba din tinn a manfoor na, ki li fɔkint tee taakaabii piinlee nan ŋanŋmu."

Ki kpanbar na tur mɔb a, "Jɔnt Hamann li paak."

¹⁰ Njanne ki bi jɔnn Hamann dachaatiir nba ki u chaan ki guun Mordekai na paak. Tɔn, ki kpanbar na wutoor ji maak.

Bianjinba ki bi wann Juu teeb a bin kɔn bi mɔŋ paak

⁸ Li daar maŋe ki kpanbar Serses jii Hamann, wunba tee Juu teeb dataak na faar kur ki tur Estaa. Li daar maŋ ni biak, ki Estaa yet kpanbar na nan Mordekai tee u nikpiimɔe. Laa nyii li yoo ki saa, ki kpanbar na ji saak ki Mordekai ɔɔ u boor. ² Ki kpanbar na pit u baŋ nba tee yiikoo dintir na, linba ki u din gaar Hamann boor na, ki tur Mordekai. Estaa din jii Hamann faar na kur ki teen Mordekai nuu nie.

³ Estaa bia din baa gbaan kpanbar Serses ɔɔɔn, ki barimɔ ŋaan mɔ, a wun teen siar ki gɔkɔ lor biiuk nba ki Hamann, wunba tee Agag yaaboonn lor, a lin biir Juu teeb na. ⁴ Njanne ki kpanbar na jii u naan salima dammir na ki tant u paak. Ki Estaa ji fiir set, ŋaan yet a, ⁵ "Chanbaa, li-i tee ki li maŋa, li-i biaki tee ki a baka be n po, koo ki a got ki li ŋanie, fan ɔɔb yiikoo gbant ki lin

piin Hamann sennii na. Nanne tee sennii nba ki Agag yaaboonn Hamedata bija Hamann din sɔb a bin boont Juu teeb kur nba be yent na ni na. ⁶ N sii be nlee, li-i tee ki bonbibooru na baar n niib paak, ki n mɔɔj nikpi-imm kpo?”

⁷ Nanne ki kpanbar Serses jiin u ɲaapoo Estaa nan Mordekai, wunba tee Juu nirɔ na a, “Gotirii, n jɔnn Hamann, kimaan waa lor a wun biir Juu teeb na paak, ki jii u faar ki tur fin Estaa. ⁸ Nnaan yiikoo gbouɲ nba ki bi sɔbir kpanbar sann ni, ki jii naan dintir ki dinn li paak na, li gbouɲ booru, sɔɔ kan fit lebitiri, ɲaan n turi yiikoo a i sɔb yaa dukin linba ɲan ki saa sommi; ki ii sɔb n sann ni ki jii naan dintir na ki dinn li paak.”

⁹ Linba na din tun ɲmaarik nba pukin ɲantaa ni, ki bi yiu Sifann na, u dapiinlee nan ɲantaa daare. Ki Mordekai yiin kpanbar ɲaagbansɔbira ki pakib nan bin sɔb gbant ki tur Juu teeb, nan yent saakab, nan tɔɔn-damm, nan toona saakab nba be yent nba nyii India ki saa tuu Itiopia, ki tee yent kobik nan piinlee nan ɲan-lore na. Bi din sɔb gbant na ki tur yent kur nan bi booru maan ni, nan baa sɔbin bianjinba, ki bia sɔb tur Juu teeb, bi booru maan ni, nan baa sɔbin bianjinba. ¹⁰ Mordekai din te ki bi sɔb gbant na kpanbar Serses sann nie, ki u jii naan dintir ki dinn li paak. Bi din jii gbant na ki tur taanjakirae, ki bi nyinn taanii nba mi nantaar, kpanbar ɲaataanloi ni, ki bi lin nann.

¹¹ Gbant na din wann nan kpanbar tur Juu teeb yiikoo doo kur ni, a bin kɔn bi mɔɔj paak, ki li-i tee kunkɔnkɔnna nyii siar po ki tee boorganu, ki lek Juu jab, koo bi waas, koo bi poobi, Juu teeb na saa fit kɔn bi mɔɔj paak ki kpi binba lekib na; bi saa fit boontib ɲaan jii bi mɔkint. ¹² Sennu na din saa piin ki tun toonn, kpanbar Serses yent kur ni, daar nba ki bi din yaa bin kpi Juu teeb nae. Li daare tee ɲmaarik nba pukin piik nan ɲanlee, ki bi yiu Ada na, li dapiik nan ɲantaa. ¹³ Li din tee sennue nan bin mɔɔnt, ki sɔɔ kur n gbat sennu maɲ yent kur po, ki lin te Juu teeb na n teen siir ki kɔn nan bi datai, daar maɲ ni. ¹⁴ Taanjakira na din sak kpanbar mɔb, ki ji jak naan taanii na, ki chiar saan. Sennu na bia din mɔɔnt, Susa nba tee digbansaakar na ni.

¹⁵ Mordekai ji din nyii kpanbar ɲaak na ni, ki lia naan liant nba tee kpaakutu, ki mɔk chab-kɔnwuwur nan chabpeenn nan chabmɔnwuwur, ki yir salima naan fokirik nba ɲan, ki Susa doo na sɔɔjot gbee nan parpeenn, ki bi hoot nan kpinkpammuk. ¹⁶ Juu teeb na din la tinnu ki mɔk kpinkpammuk, ki parpeenn be, ki bi mi nan bi la nyannuwa. ¹⁷ Doi kur nan yent kur ni, siaminba ki bi din tuu karin kpanbar gbant na, Juu teeb na din tuu teen li daar foon daare, ki di jaamm nan kpinkpammuk, ki mɔk parpeenn. Barmɔnii, niib bonchiann din kpant Juu teeb, kimaan bi din tiin Juu teeb na janmaanii li yoo.

Bianjinba ki Juu teeb kpil bi datai

⁹ Nmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ɲantaa daare din tee daar nba ki bi senn naan sennu a bin kpi Juu teeb na. Li daare ki Juu teeb datai na din

loon bi nyannib, ɲaan Juu teeb nae tan ɲmat ki nyan-nib. ² Juu teeb nba din be doo kur ni, yent na ni, bi kur din taan mɔb a bin kɔn nan binba koor a bin kɔn namm na. Niib din tiin Juu teeb na janmaaniie lokir kur po, ki sɔɔ kaa ki saa fit tookibi. ³ Barmɔnii, yent saakab, nan doo diara, nan toontunna saakab, nan kpanbar taatara kur din somm Juu teeb na, kimaan bi din tiin Mordekai janmaanii. ⁴ Sɔɔ kur nba din be yent na ni mi nan Mordekai ji tee yiikoo daance, naan ɲaak na ni, ki u yiikoo na tantir ki pukii. ⁵ Li paak, ki Juu teeb na din dia bi datai na baa loon bianjinba; bi din lekibe ki kpiib nan jukbanjai.

⁶ Juu teeb na din kpil niib kobii ɲanɲmu, Susa nba tee digbansaakar na ni. ⁷ Bi bia din kpil Parsandata, nan Dalfonn, nan Aspata, ⁸ nan Porata, nan Adalia, nan Aridata, ⁹ nan Par-masta, nan Arisai, nan Aridai, nan Faisata, ¹⁰ ki bi tee Hamann bonjai piik. Hamann din tee Hamedata bijae, ki tee Juu teeb dataak. Nnaan Juu teeb din ki jii niib nba ki bi kpiib na siari.

¹¹ Juu teeb nba din kpil niib nba Susa na, bi din saan ki wann kpanbar bi kanne. ¹² Tɔn, ki kpanbar na yet u ɲaapoo Estaa a, “Susa doo ni kuukɔɔ ki Juu teeb na kpil jab kobii ɲanɲmu, ki Hamann bonjai piik na pukin. Bi sii tun nlee digbanlia ni? Mɔɔtana, a loon bee? Betirin linba ki a loon ki pukin, ki a saa lawa.”

¹³ Ki Estaa jiin a, “Chanbaa, li-i tee ki li maɲa, a ɲaan Juu teeb nba be Susa na n won ɲamm tun nan bianjinba ki bi tun dinna na, ki bia te bin jɔnn Hamann bonjai piik na gbanant dachaata paak.” ¹⁴ Kpanbar na din tur mɔb a lin tun nna, ki tur yiikoo ki bi mɔɔnt ki lint digbanjaann nba tee Susa na kur po. Bi din jii Hamann bonjai piik nba ki bi kpiib na, ki jɔnnib dachaata paak, paanu ni. ¹⁵ Nmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ɲanna daare, ki Juu teeb nba din be Susa doo ni na bia ɲamm taan leeb, ki kpil jab kobii ɲantaa, digbansaakar maɲ ni. Nnaan Juu teeb na din ki jii niib nba ki bi kpiib na siari.

¹⁶ Juu teeb nba din be yentnba na ni mun bia taan leeb ki kɔn bi mɔɔj paak, ki fat bi mɔɔj, bi datai na boor, ki kpil niib tusaa piinlore nan ɲanɲmu, ɲaan bi din ki jii bi siari. ¹⁷ Linba na din tun ɲmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ɲantaa daare. Nnaan laa yent ɲmaarik maɲ dapiik nan ɲanna daar na, bi ji din ki kpil sɔɔ; bi din teen jaamme li daar, ki dii nan parpeenn. ¹⁸ Juu teeb nba din be Susa na ɲarin din jii ɲmaarik na dapiik nan ɲanɲmu daare ki teen foon daar, ki dii jaamm nan parpeenn, kimaan baa din jii ɲmaarik na dapiik nan ɲantaa nan u dapiik nan ɲanna ki kpil bi datai, ɲaan ji nyik dapiik nan ɲanɲmu daar na. ¹⁹ Linba na paake ki Juu teeb nba kɔɔ digbanbis ni na jii ɲmaarik nba ki bi yiu Ada na, u dapiik nan ɲanna daar, ki teen kpinkpammuk foon daar, ki teenir jaamm dinu daar, ki piin bi leeb jeet piinii.

Ki jiin Purim jaamm dinu po

²⁰ Mordekai din sɔb linba kur tun na, gbant ni, ki tur Juu teeb kur nba naak nan binba be banfɔka, kpanbar Serses yent kur ni, ²¹ ki beerib a bin jii ɲmaarik nba

tee Ada na, u dapiik nan nanna nan u dapiik nan nannmu daa, ki teenir jaamm daa, binn kur ni. ²² Daa nba na niye ki Juu teeb din fat bi mɔŋ bi datai boor; nmaarik na nie din tee parbiir nan dindann kɔŋir sakir, ki ji tan kpant kpinkpammuk nan parpeenn sakir. Bi din betib a bin ji daa maŋ ki di jaamm, kii piin leeb jeet piinii, kii biaki teen talas damm piinii. ²³ Nanne ki Juu teeb na gaar Mordekai wannu na, ki li jaamm dinu ji teen bi kaar, binn kur ni.

²⁴ Hamann, wunba din tee Hamedata bija, ki tee Agag yaaboonn, nnaan tee Juu teeb dataak na poŋ din tɔ naatɔt nba ki bi yir "Purim", a bin bann daar nba ki bi saa kpi Juu teeb na, nan waa lor a wun boontib bi-anjinba na. ²⁵ Nnaan ki Estaa saan kpanbar boor, ki u saa turɔ yiikoo gbant, ki te ki bi jɔnn Hamann, nan waa din lor bianjinba ki jiin Juu teeb po na. Bi din jɔnn nɔɔ nan u bonjai nae dachaata paak. ²⁶ Li paake ki bi yi li jaamm daa maŋ Purim. Gbant nba ki Mordekai din sɔb, nan linba kur din baarib na paak, ²⁷ Juu teeb na din jii ki li tee sennue ki tur bi mɔŋ nan bi yaaboona nan wunba kur saa kpant Juu nirɔ, nan binn kur ni daa nba njanlee na, sakir maŋ ni, bin di jaamm na, nan Mordekai nba wann bianjinba na. ²⁸ Li din tee Juu nirɔ kur n tuu tiar ki di daa nba tee Purim jaamm na, yoo n tuu yoo, maaru kur nba be yent kur ni, nan doo kur ni.

²⁹ Tɔn, ki Estaa, wunba din tee Abihail bipoo na mun bia kar nan Mordekai, ki bi sɔb gbouŋ ki tur Juu teeb na yiikoo ki jiin Purim jaamm daa na po, nan bianjinba ki Mordekai din dɔŋ sɔb na. ³⁰ U din sɔb gbouŋ maŋ ki tur Juu teeb kur nba be tini kobik nan piinlee nan njanlore nba be kpanbar Serses yent ni na. Gbouŋ na din yaa parmaasir nan laafia-ii be bi paak. ³¹ Gbouŋ na din wann Juu teeb nan bi yaaboona a bii dia Purim jaamm daa na, binn kur ni. Li yoo-i baar, bin diar nan bianjinba ki bi dia mɔloru nan kuun fabinii na. Sennu na nyii Mordekai nan kpanbar njaapoo Estaa boore. ³² Estaa nba din senn sennu nba, a lin gbeen Purim jaamm daa na, bi din sɔb ki teen naan maan gbouŋ nie.

Ki jiin kpanbar Serses nan Mordekai yiikoo po

10 Kpanbar Serses din te niib nba kpia mɔkg-benjir, u yent ni, nan binba be tiŋ sinsuuk ni na tuun mabir toonn. ² Toonjaana nan yiikoo toonn nba kur ki kpanbar Serses din tun na, ki bia pukin waa din donn Mordekai ki turɔ paŋ na, li labaar kur sɔb ki be Peesia nan Media kpanbara barkperii gbant ni. ³ Mordekai nba tee Juu nirɔ nae din waa paa kpanbar Serses paak. U leeb Juu teeb din baakitɔ, ki loon u maan. U din tuun linba njan ki teen u niib, nan linba saa somm bi yaaboona kur.

Job

Ki jiiin Job gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit jasɔɔ poe, ki bi yiu Job. U din tee mɔkitɔɔe ki bia tee Yentinnɔ. Sintaanii din tan lek Job ki biir u mɔkint, ki bia kp̄ii u waas, ki bia turɔ baatuk, ŋaan ki Job bia waa Yennu fanu; ki li joontu, Yennu tan teen piisin Job paak, ki li gar sinsinn yar na.

Sintaanii nba bikin Job bianjinba

¹ Jasɔɔe din be, ki bi yiu Job, ki u kɔɔ Us tin̄ ni, ki jiantir Yennu ki waau fanu, ki tee niŋanɔ, ki dia u mɔŋ fanu, ki ki tuun biit. ² U din mɔk bonjai banlore nan bonpoi bantaa. ³ U bia din mɔk pei tusaa ŋanlore, nan laagumiinba tusaa ŋantaa, nan nei tusir, nan bonii kobii ŋanŋmu. U bia din mɔk toontunna ki bi yab bonchiann. U din mantik tee jakpaatir nba be yondo po yent na nie.

⁴ Job bonjai na din tuu tee jaamme yenc̄ yenc̄, ki yi bi niipoob bantaa na, ki bi lakin di. ⁵ Ki jaamm kur sanyafannuk, Job din tuu dɔŋ fiire, ki mann maruŋ u waas na kur paak, a lin ŋammib. U din tuu tun linba na, kimaan u tuu dukin nan bi yenc̄ tan saa mann tun biit, ki sukii Yennu ŋaan kan bann nan u sukii.

⁶ Daar nba din tan baar nan malakanba ^I n baar Yennu boor, ki Sintaanii tɔk namm ki baar. ⁷ Ki Yennu boiɔ a, "A bo be lee?"

Ki Sintaanii jiiin a, "N bo somme ki lin gɔrin tingbouŋ na kur po."

⁸ Ki Yennu boiɔ a, "A la n toontunna Job nba tee bianjinbawa-a? Sɔɔ ki be tingbouŋ na paak ki waan fanu, ki bia tee niŋanɔ nan ŋɔɔ na. U jiantirin, ki dia u mɔŋ fanu, ki ki tuun biiti."

⁹ Ki Sintaanii jiiin a, "Li-i tee ki Job ki laat siar a boor, u saa fit jiantawa-a? ¹⁰ A tun guue, ŋɔɔ nan u ŋaateeb nan linba kur ki u mɔk, ki tee piisin linba kur ki u tuun paak, fine bia turɔ bonkobit bonchiann ki bi gbee tin̄ na kur po. ¹¹ ŋaan mɔtana, li-i tee ki a nyinn bona nba kur ki u mɔk na, u saa sat mɔtonte a paak."

¹² Ki Yennu yet Sintaanii a, "Tɔn, linba kur ki u mɔk na, li be a nuu ni, ŋaan a daa biir u gbananti." ŋanne ki Sintaanii yaat.

Bianjinba ki Job kɔŋ u waas nan u mɔkint kur

¹³ Dasiar ki Job waas di jaamm, bi yɔɔrkper ŋaak, ¹⁴ ki toonii tin ki baar Job boor, ki yetɔ a, "Ti bo dia naajaie ki ko kpaab, ki ti bonii na ŋman mɔɔt, muuk nba kpiat na ni, ¹⁵ ki Saba teeb tan lekit, ki fat bi kur, ki kp̄ii a toontunna na kur, see min kɔɔe biar ki chiar paak, ki baar maa min beta."

I Bi maan ni, bi sɔb "Yennu waas."

¹⁶ U yeen ki saa gbent na, ki sɔɔ toontunna baara, ki yet a, "Saak sik pei nan pekpaarii na paaka, ki kp̄ii bi kura, ki min kɔɔe biar ki baar maa min beta."

¹⁷ U yeen ki saa gbent na, ki sɔɔ toontunna baara, ki yet a, "Kaldii fat-teeb tee koonn muntaa, ki baar lekit, ki yaat nan laagumiinba nawa, ki bia kp̄ii a toontunna na kurawa, see min kɔɔe biar ki chiar paak, ki baar maa min beta."

¹⁸ U yeen ki saa gbent na, ki sɔɔ toontunna baara, ki yet a, "A waas na bo di jaamme a bijakper ŋaak, ¹⁹ ki wonpaaruk nyii tin̄ nba ki siar ki pia na po, ki daa ŋaak na, ki kp̄ii bi kur, min kɔɔe biar, ki chiar baar maa min beta."

²⁰ Tɔn, ki Job ji fiir set ki pat u liant nan parbiir, ki koor u yut, ki baa fabin tin̄ ni, ²¹ ki yet a, "Bi din marin yanne, n bia tan saa kpo yanne. Yennu-e din turin, ki mɔtana u jii yaat nann na. Yennu sann n la dontir."

²² Linba kur lek din baar Job na, ŋaan u din ki nyiir Yennu ki tun yanbɔmmi.

Bianjinba ki Sintaanii ŋamm bikin Job

² Daar nba din tan baar nan malakanba ^{II} na n ŋamm baar Yennu boor na, ki Sintaanii tɔk namm ki baar. ² Ki Yennu boiɔ a, "A bo be lee?"

Ki Sintaanii jiiin a, "N bo somme ki lin gɔrin tingbouŋ na kur po."

³ Ki Yennu yetɔ a, "A la n toontunna Job nba tee bianjinbawa-a? Sɔɔ ki be tingbouŋ na paak, ki waan fanu ki bia tee niŋanɔ nan ŋɔɔ na. U jiantirin, ki dia u mɔŋ fanu, ki ki tuun biiti. A wei tukilin a man te ki a lekɔ, ki li ki mɔk paak nan waama, ŋaan u lek tee wunba waan fanue nan waa tuu waan na."

⁴ Ki Sintaanii jiiin a, "Nisaarik saa nyik bont kur u manfoor paaka. ⁵ Li paak, li-i tee ki a toŋ u gbanant, u saa sat mɔtonte a paak."

⁶ ŋanne ki Yennu yet Sintaanii a, "Tɔn, u gbanant be a nuu ni, ŋaan li ki tee ki a kpiu kaa."

⁷ ŋanne ki Sintaanii seet Yennu boor, ki saan te mɔra soor Job gbanant kur po. ⁸ Ki Job fiir saan kar tanpenn paak, ki jii sipachabir ki chat u mɔra na. ⁹ Ki u ŋaapoo yetɔ a, "A lek bia daa waa Yennu nan faa tuu waau na-a? Bee ki a kan sukir Yennu ki kpo?"

II Bi maan ni, bi sɔb "Yennu waas."

¹⁰ Ki Job jiin a, "A piak baryanae na. Li-i tee ki Yennu turit bonjansiar, ti tuu gaarire fanu, ki nlee ki ti sii piak biirɔ, li-i tee ki u te daamii baariti." Daamii nba na kur ni lek, njaan Job ki yet siar ki biir Yennu.

Ki jiin Job naasinyɔɔsnba baaru po

¹¹ Job naasinyɔɔsnba bantaa na din tee Elifas, ki u nyii Temann doo ni, nan Bildad, ki u nyii Sua tiŋ ni, nan Sofar, ki u nyii Naama tiŋ ni. Baa gbat nan Job yiar na, ki bi lor a bin saan ki maan u par. ¹² Baa daa be banfɔkira na, ki bi la Job njaan ki ki bannɔ. Baa tan bannɔ yoo nba, ki bi piin ki mɔ fabin, ki pat bi liant nan parbiir, ki yat tant sanpaapo nan bi yura paak, ¹³ ki ji tan kar u boor tiŋ ni datunmuna njanlore nan li nyiɔk kur, njaan ki ki fit yet mɔbonn ki turɔ, kimaan baa la waa di fara bianjinba na.

Bianjinba ki Job jii u daamii ki tur Yennu

Job mɔmaan

³ Li poor po ki Job yaat u mɔb, ki sat mɔtont ki jiin daar nba ki bi din marɔ na po. ² U din yet a:
³ Yennu, a te mɔtont-ii be daar nba ki bi din marin na paak, ki te mɔtont-ii be nyiɔk nba ki bi din soor n poor na paak. ⁴ Yennu, lebitir li daar ki teenir bunbɔnn, ki ji daa ban tian daar maŋ po, ki ji daa ban te yentu yentir li paaki. ⁵ A teen li daar ki lii tee bunbɔncheenn, ki dɔkinir nan sanpagbouŋ, ki lin piin yonnu, ⁶ ki nyinn nyiɔk maŋ li binn ni, ki ji daa te ki bi ban kaaniri. ⁷ A teenir nycyann ki li daa be parpeenn ni. ⁸ A te jabaabuura n sat mɔtont daar maŋ paak, njamme mi nyun ni bonsusoouk nba ki bi yiu Lefiatann na dianu. ⁹ Soot sanyafaar njaamaar na ki u daa yentir; ki daa te ki li nyiɔk mɔk dindann nan sanyiɔk yentu. ¹⁰ A te mɔtont-ii be nyiɔk maŋ paak, nan waa te ki bi marin u ni, ki te daamii nan parbiir dɔkit n paak na.
¹¹ N sunman ki n din bo kpo n naa poor niwa, koo ki n din kpo baa marin yoo nba na. ¹² Bee teen ki n naa din dian u taapaaki? Bee teen ki u din mɔkntin u biimi?
¹³ Li-i tee ki n din bo kpoie, n ji bo foie mɔtana man, ¹⁴ ki ji bo sii gɔknt nan kpanbara nan doodiara nba din namm maa yaayoo ni naan ŋei na. ¹⁵ Ki n ji bo sii gɔknt nan tɔkndamm nba tuu gbeen bi ŋei nan salim-mɔna nan salimpeena na, ¹⁶ koo ki gɔknt nan bik nba ki bi tuu marɔ kpeent na. ¹⁷ Kaat niŋewa ki nitont na tuu nyik bi toonbiit, ki jab nba tun bak na tuu tan la foon. ¹⁸ Leŋe ki dansarkɔɔra gbaa laat parmaasir, ki foi nan tintantii nan mukir sennii. ¹⁹ Ki sɔk kur be nni, binba tee nijaana nan tarii, ki daaba kur be bi yamani leŋ.
²⁰ Bee ki a te niib be ninbaatiri? Bee ki a teen niib nba be parbiir ni na yentu? ²¹ Bi guu kuume, njaan ki li ki baatib. Bi mantik loon kaauko ki gar mɔkint kur. ²² Bi ki mɔk parpeenni, see bi tan kpo ki bi piib. ²³ Yennu-e bɔrin bi tɔknt po binberŋ, ki njaan ki bi be mabir ni, lokir kur po. ²⁴ Maa sii di jeet na, ki n be mɔnii paak, ki kan fit nyik kukura. ²⁵ Ki linba kur ki n tiinir jan-

maanii, li jijekit n tan teen barmɔnii, ²⁶ ki n ki laat parmaasir, ki bia ki laat foon, ki n daamii ki mɔk gbennu.

Sinsinn labafaant

(4.1-14.22)

Elifas mɔmaan

⁴ Ki Elifas, wunba nyii Temann doo ni na jiin a:
² Job, li-i tee ki n pak, a saa donn wutoora-a? N ji kan fit ŋmini. ³ A tumii niib bonchiann, ki bia tur binba ki bi nii baŋ na paŋ. ⁴ Nirɔ-i jat baantir kimaan waa bak ki baŋ na, njaan a mɔmaame tuu kpaŋ ki wun set fanu. ⁵ Njaan mɔtana li baar a paaka nan fii be daamii ni, ki a mantik baŋ nan fin gaarira. ⁶ A tuu jiantir Yennu, ki a binberŋ ki mɔk bisiatu. Li paak, a chee par kii mɔk dindann. ⁷ Dukint mɔtana ki jiin poor, ki laan li mi biir niŋanɔ-ɔ. ⁸ N ban la niib tuun toonbiit nan bi ko kpaant na, ki buur tonu nan bonboorii na, ki tan jaan tont nan biit. ⁹ Yennu saa donn wutoor ki biirib nan wonpaaruk nae. ¹⁰ Tondamm na sii duun ki beet nan yanbɔra nae, njaan Yennu saa te ki bin ŋmin ki saa kɔnn bi nyana. ¹¹ Bi sii tee nan yanbɔra nba be ki ki mɔk siar nan bin di nae, ki bi saa kpo, ki bi waas kur saa yat.
¹² Bi turin bunbɔri maan, ki li gbatu paar. ¹³ N gɔkɔ gɔchɔŋ, njaan ki damiit daamiin. ¹⁴ Ki janmaanii nan jijekit kɔkɔ, ki n gbanant kur jekir. ¹⁵ Ki seek ¹ gar n numpo, ki wajeerii fiir n paak. ¹⁶ Ki n la siar see n boor, ki n got sirrr, njaan ki bann laa tee linba. Tɔk, ki li ŋmin soon, ki n tan gbat kunkɔr yet a, ¹⁷ "sɔk kaa ki sii fit be fanu Yennu tɔknt, koo ki yeen u naamii daanɔ boori. ¹⁸ Yennu ki teen yada nan u Yendɔuŋ ni toontunna na, u laat u malakanba na toonkpetu gbaa. ¹⁹ A dukin nan u saa teen yada nan nisaarik nba tee tɔknt, bont nba tee tant, ki saa mat nan wobmaann nawa-a?
²⁰ Nisaarik sii fit mɔk manfoor sanyiɔk ni, ki daajoouk tan baat na ki u kpowa, njaan bo ki mi li po. ²¹ Ki waa mɔk linba kur, bin jii yaat nann. U tuu kpoe, ki daa ki mɔk yanfoon."

⁵ Job, yiint, ki laan sɔk saa toona-a? Malaka sɔk be ki a saa jiant u paaki-i? ² Li tee jatiie ki a te dudukit nan wutoor n tan kpia. Li ki tee linba ki nirɔ nba mɔk subinii saa tun. ³ N la jatit nba gorii nan bi be fanu na, njaan mɔtont sat bi ŋei paaka. ⁴ Ki bi waas kan ban la fat-n-mɔŋ, ki sɔk kaa ki saa fit set ki pak bi paak, buut boori. ⁵ Kommae saa di jatit jeburkara, nan jeet nba lek bur kunkonii niwa, ki binba nunii mɔk nan bin la mɔkint na sii fumm bi mɔkint paak. ⁶ Bonbiir ki nyi tant ni, koo daamii ki nyi tiŋ ni. ⁷ Barmɔnii, nisaariki te ki daamii baat u mɔŋ paak, nan musankɔkna nba tuu put ki nyii muu ni ki do sanpaapo bianjinba na.
⁸ Li-i tee ki n bo tee fin, n bo saa jiant Yennu paake, ki jii n daamii ki turɔ. ⁹ Ti kan fit bann toonjaana nba ki u tuun na, ki u bakitnauŋ toona na ki mɔk kann. ¹⁰ U te saak baa tiŋ na paak, ki bia maant kpaant nyun. ¹¹ Barmɔnii, Yennu dont sikiin-n-mɔŋ damm, ki bia

¹ Bi maan ni, seek nan wouŋ tee mɔkɔn-yenne.

teen binba מִכּוֹ פַּבִּין na parpeenn. 12-13 נִכְכֵּה ׀מַת kpinkpannii damm lora, ki te barit nba ki subindamm pii na ׀מַת sob, ki te baa tuun linba kur, ki bi ki laat nyannu. 14 Ki yonsuuk ni gbaa, ki bi be bunbִּכֹּחֵן ki barin. 15 Njaan Yennu-e tint nandamm ki nyintib kuun ni; ki tint talas damm, ki כֹּכֵּה ki diimm. 16 נִכְכֵּה teen nandamm na dindann, njaan te tondamm na ׀מִין soon.

17 Parpeenn be daanִּכּוֹ nba ki Yennu ׀מַקִּיתִּכּוֹ na paak. A daa biir a par, li-i tee ki u yakii nana. 18 Yennu-e bobint nar nba ki u fet, ki wuu tura daַ, njaan u nuue bia saa tura laafia. 19 Yoo kur u saa tinna ki nyinna daַ ni. 20 Yoo nba ki kon tan baar, u saa dia-a ki a la manfoor, kii guua tִּכּבּ ni, ki a nyi kuun ni. 21 Yennu saa fat ki nyinna, yoo nba ki bi piak ki biira; u bia saa tinna, yoo nba biiru baara. 22 Ki a sii laa, tִּכּבּ nan kon yoo, ki a kii tiin muuk ni bonkobit jaַמַּאניי. 23 Ki tana sii kaa tiַ nba ki a ko na ni, ki muuk ni bonkobit na ji kan ban lekani. 24 Ki a ji sii be a njaak ni nan parmaasir, yoo nba ki a got a pei, a saa lab ki bi mִּכּכּ laafia. 25 Ki a sii mִּכּכּ waas bonchiann, ki bi yab nan tanbiinii na. 26 Ki a saa wei bonchiann, ki a gbanant sii mִּכּכּ paַ ki tan tuu yoo nba ki a saa kpo. 27 Job, ti tumii linba na ki li weiewa, ki tan bannir. Li tee barmִּכֵּי, li paak, gaatir.

Job מִּמַּאן

6 Ki Job jiin a: 2 Li-i tee ki n daamii nan n parbiir kpiasu bo mִּכּכּ bikinuie, 3 li kpiasu bo sii yab ki gar mִּכּבּgberַ ni tanbiiniiwa. Li paak, a daa te ki n mִּכּבּongberַ na n yaar litani. 4 Yabint Yennu yekin peenii, ki li lִּבִּי na saat n gbanant kur powa. Yennu-e bir biiru na chinchuuntuk a lin biirin.

5 Borַ-i ׀מַן מִּכּכּ, li tuu manִּכֵּ, ki naab-i ׀מַן sinkpinkoont, u tuu ׀מִינֵ. 6 Nmee saa fit di jesisabuk nba ki yaarin kaa leַ ni? Manlante be jenpeenn ni? 7 N ki mִּכּכּ niִּכּוֹ nan li jebooru, ki mi-i dii linba na kur, n par paak tuu pukire.

8 Bee Yennu kan turin linba ki n boi li po na? Bee teen ki u kan jiin n miaru? 9 N sunman wun bo kpimi. 10 Li-i tee ki n bo bann nan u saa tun nna, n bo sii yuuk ki mobite nan kpinkpammuk, n bo kan boi n gbananyekitir nba tee bianjinba. N mi nan Yennu tee kasiie. N ki ban yֵת u sennii. 11 Panboorbee ki n mִּכּכּ, ki li saa te ki n be n manfoor ni? Bee paake ki n sii be manfoor ni, yoo nba ki dindann kaa na? 12 Yennu jii tanne ki namimi-i? N gbanant tee kutmִּכֵּnֵ-e? 13 Pansiar ki be ki n saa fit tinn n mִּכּכּ, siar boor ki be ki n saa saan boi sommir po.

14 Mi-i be daamii na booru nie, ki n loon yִכְנַןmִּכֵּnii, laa lek tee ki n yֵת Yennu koo ki n ki yֵתִ. 15 Njaan yimm nba tee n yִכְכֵּnba na tee kpinkpannii damm, nan bunii nba tuu koon bianjinba, yoo nba ki saak ki baa nae. 16 Ki sakaana nan nyuntana kִּרַ bunii na, 17 njaan yonnu-i nyikint, lin bot, ki bunii na n biar dִּכּכּ yann, ki koon. 18 Ki niib bonchiann kpaan nyun ki bot, ki lin lintir kunkoouk paak ki tan kpo. 19 Ki niib bonchiann nyii Sieba nan Tema doi ni ki kpaanir, 20 ki bi dindann na kpo bunkoonii na boor. 21 I tee nan bunii maַ nae n boor. I la linba baarima, ki ׀מַת jir poor nan jaַ-

maanii. 22 N ban boi-i maa i turin piinii, koo i tur כֹּכֵּ fo-bit piinii n paaki, 23 koo i tinnin ki n nyi dataak, koo tondaanִּכּוֹ nuu ni-i?

24 תִּכֵּ, ii tumiin, ki wannin n biit nba tee linba, ki n sii tee soon nna, ki gbiint turi. 25 Barmִּכֵּnֵpakue lebitir dudukit, njaan i yeen baryanae na, 26 ki dukii nan n ki piak siari, njaan wouַ da; ki bee teen ki i jiiint n mִּכּכּona nba kaa dindann na? 27 I tan saa tִּכּכּnֵe ki fit gaar kpeebii, ki kpar i yִכְנַןmִּכֵּnii ki mִּכּכּit. 28 Gotir n numpo, n kan faar faaki. 29 I mantik dukin fִּכּit bonchiann; nyikin ki daa fa faak ki paami. I daa bi-irimi; n mִּכּכּ mִּכֵּnii, 30 njaan ki i dukii nan n faa faake. I dukii nan n kan fit bִּכּit bonַann nan bonbiiri.

7 Nisaarik binberַ tee nan ninmִּכֵּnֵ kunkִּכֵּnֵna toona nae, ki tee nan paַ toonn na, 2 ki bia tee nan daabir nba lin loon maasu boor na, ki tee nan toontunnִּכּ nba tuu guu a wun gaar paauk bianjinba na. 3 Ki njaarik n tuu njaarik, li ki mִּכּכּ linba paak te ki n be, ki nyiִכּ n tuu nyiִכּ, ki li teenin parbiir. 4 Li-i tee ki n dִּכּכּ man gִּכּכּ yoo nba, sanyiִכּ ki yentir yian, ki n labin nyiִכּ na kur, ki guu lin yent. 5 N gbanant gbee nan nanwubaae, ki pִּרַ narwaka, ki mִּכּ nyi nara na ni. 6 Ki daa na saa njaan ki n ki mִּכּכּ dindann, ki saa yian yian nan pek pek na.

7 Yennu, tiat nan n manfoor tenn waaminnae, ki n parpeenn paַ gbenna. 8 Bi laatin mִּכֵּtana, njaan ji kan ban lami. Li-i tee ki bi kpaanin, n sii kaa. 9-10 Ki ti tee nan sanpagbouַ nba tuu penn ki yant nae, ki nisaarik tuu kpo ki ji ki jenti, ki niib nba kur tuu miu na n ji tamm u po. 11 Li paak, n kan fit ki ׀מִינֵ. N wutoor doo ki li tonin, see ki n pak.

12 Bee ki a guumi? A dukii nan n tee nyun ni bon-susoouko-o? 13 N dִּכּכּ tiַ ni ki koor a man foi, ki loon fatu, a lin nyinnin gbananyekitir ni. 14 Njaan fine jeentin nan damiit; ki te ki n laat yirintu, ki bia damii damibiit. 15 Fi-i chek n turu, li chee nan n gbanant-ii be parbibooru na ni. 16 N bak nan mii be n manfoor na niwa, n ji ki loon mii mִּכּכּ manfoori. Nyikimin. N binberַ ki mִּכּכּ nysiatu.

17 Bia paake ki nisaarik kpaan talas ki tura ni? Bia paake ki a baka be waa tuun linba po? 18 A fiitִּכֵּ sany-יִכּ ni kur, ki bia bikintִּכּ yoo kur. 19 A kan paat a numm n paak, ki man fit nak mִּכֵּsanti-i? 20 Mi-i tun yanbִּכֵּmִּi, n tun bee ki biir fin dansarguurs? Bee ki a jiin ki teenin jabenni? N tee jikire ki be a paaki-i? 21 A kan ban nyik n yanbִּכֵּmִּ ki chabimi-i? A kan tinin ninbaauk, maa tun kpet na paaki-i? Li kan wei ki n sii be kaauk ni ki tan sii kaa, yoo nba ki a kpaanin.

Bildad מִּמַּאן

8 תִּכֵּ, ki Bildad, wunba tee Sua booru ni niִּכּ na, jiin a: 2 A saa pak li mִּכּכּbonbooru ki lin wei nlee? A mִּכּכּona tee nan wouַ nba da ki gaar nae. 3 Yennu ki lebitir barmִּכֵּnii, u ki gbaar nan wun tun linba ׀ני. 4 A waas na sii tun yanbִּכֵּmִּe ki biir Yennu; li paake ki u dat bi tuba laa jaַib bianjinba. 5 Njaan ׀מַתִּר ki barin Yabint Yennu. 6 Li-i tee ki a mantik tee niַnִּכֵּnֵ ki tee kasii, njaan Yennu saa baar ki somma, ki bia fiin a njaak, ki li tee a paatii. 7 Ki mִּכּכּint nba kur ki a kִּרַ na

kii tee siar, li kan yekin nan linba ki Yennu saa namm ki tura na.

⁸ Boin ti yeejamm nba din gar na, ki laan bi baanba din tumii bee, ⁹ kimaan bi marit wonne, ki ti ki mi siari, ki daa nba ki ti mək tingbouŋ na paak tee nan yunyuy nae. ¹⁰ A njan ki yaayoo ni yandamm na n wanna; a gbiint baa saa yeta linba a:

¹¹ “Gartuut kan fit set siaminba ki nyun kaa. A kan ban lar siaminba ki bakir kaa. ¹² Ki li-i tee nyun na tan fɔri, njanne tuu sint koor, ki ki kpaat jan nan bin chɔri ki tun nann toonn. ¹³ Niib nba ki mi Yennu tee nan gartuut na nae; baa ki mi Yennu na, bi ki mək dindanni. ¹⁴ Bi dindann tee na poruk nmiuk nae. ¹⁵ Li-i tee ki bi deen poruk nmiuk paak, li saa fit diaba-a? Li-i tee ki bi bib soor gungur, li saa fit sommib ki bin seta-a?”

¹⁶ Toonbiit damm kpaatire nan mɔt nba ki yonnu nyi li paak na, ki bia tee nan mɔt nba tuu lat kpaab kur po na. ¹⁷ Ki bi jiina tuu lor lint tana, ki soor tann kur kenken, ¹⁸ njan fi-i jikii njanbirir, sɔɔ ji kan ban bann nan li bo see lenji. ¹⁹ Nn, kpinkpammuk nba kur ki toonbiit damm mɔke na, nigamme ji tuu baar ki gaar bi setu.

²⁰ Njan Yennu kan ban nyik binba waa fanu na, koo ki tur toonbiit damm na sommiri. ²¹ U saa te ki a la laat, ki bia hoot, ²² njan te fei n di damm nba ki loon a maan na, ki tondamm na njan saa boont.

Job mɔmaan

⁹ Ki Job jiin a: ² N mi nan linba na tee barmɔniee, njan nisaarik saa teen nlee kii be fanu Yennu tɔɔni? ³ Nlee ki nirɔ saa fit nɔi nɔnɔ mɔniɔku? U saa fit boi buboit tusir, ki sɔɔ kan fit jiin li siar. ⁴ Yennu mantik sub, ki bia mək paŋ; ki nisaarik kan fit took. ⁵ Ki u chari jɔjaana njan ki ki beerib, ki biirib nan u wutoor. ⁶ Yennu-e te ki tiŋ jekin, ki njan jaantarii nba dia tingbouŋ na. ⁷ U saa fit gɔri yonnu ki u kan do, ki bia gɔri njanmaabira ki bi kan yent nyik. ⁸ Sɔɔ ki somm Yennu ki u lat sanpagbanti, koo ki somm ki u njanmaat nyun ni bonsusoouk paaki. ⁹ Njan njanmaabira ki jɔn sanpaapo, ki nan njanmaabira nba ki bi yib Wouŋ nan Bɔk na, ki bia nan njanmaalore, nan naanyunjanmaarik, nan njanmaabira nba be niidiitu po na. ¹⁰ Ti kan fit bann toonjaana nba ki u tuun na paak, ki u bakitnaun toona ki mək terik.

¹¹ Yennu-i gaar n boor, njan n kan fit lau. ¹² U jikit waa loon linbae, ki sɔɔ kan fit gɔri, ki bia ki fit boi a, “A tuun bee na?” ¹³ Yennu wutoor-i doo, li ki maakit, ki biir u datai nba sommit nyun ni bonsusoouk Rahab ki u ki saak u mək. ¹⁴ Li paak, n saa la mɔbona lee, ki tur Yennu gatu? ¹⁵ N ki tuun biiti, njan maa saa tun linba tee ki man miar Yennu, wunba tee n buut daan na, ninbatinu poe. ¹⁶ Li-i tee ki u te ki n pak n maan lek, njan n kan teen yada nan u saa gbiint ki turimi. ¹⁷ U tuun wonpaaruk, ki li fibitin, ki teenin dan, njan ki li ki mək paak nan waama.

¹⁸ U kan te man foi, ki gbeen n binberj nan tont. ¹⁹ N saa fit mab kɔɔ Yennu-u? N jii ki saan nan buut boori-i? Sɔɔ saa fit te ki wun saana-a? ²⁰ N ki biir siari, ki tee nimɔ, njan n mɔbona nyi ki tee nan n biir nae,

ki linba kur ki n pak, ki li biirin. ²¹⁻²² N ki biir siari. N baka kaa linba tuunin na; ki n manfoor benu ni ki man turin. Li ki daamii; taa biir koo taa ki biiri, Yennu saa boontita. ²³ Niŋan-i kpir kpo, Yennu tuu laae. ²⁴ Yennu-e jii durinya na ki tur toonbiit damm. Njan te ki barbuura na jɔn. Ki li-i kii tee Yennu-i kaa teeni, njan teeni?

²⁵ N daa na baate yian yian, ki li yenn kɔɔ gbaa ki njan. ²⁶ N manfoor tiine yian yian nan burgbetir nba mantik tiin na, ki saa yian yian nan baakir nba tuu laan a wun soor weŋ na. ²⁷⁻²⁸ Ki mi-i laa mɔmiin, ki koor a man tamm n gbanantont na po yoo nba, n daamii na kur tuu jen ki jeentime. N mi nan Yennu-e bu n buut ki biirin. ²⁹ Waa poŋ bu ki biirima na, bia paake ki li sii daamiimi? ³⁰ Cheeb kaa ki saa fit wuur n yanbɔmmi. ³¹ Yennu-e lun bootuk nba mək jakint ni, ki n liant gbaa tiinin fei. ³² Yennu-i bonii tee nisaarik, n bo saa turɔ gatuwa; ki ti bo saa jii leeb ki saan buut boor, ki saa pak ti kɔn po. ³³ Njan sɔɔ kaa ki saa set ti sinsuuk ni; sɔɔ kaa ki saa bu min nan Yennu maami. ³⁴ Yennu, nyikin ki daa daar n tubiri. Nyintin yanputuk ni. ³⁵ N ki tiin janmaani. N yaa man pake, kimaan n mi n mɔn par ni.

¹⁰ N bak nan n manfoor benuwa. Gbiintir n parbiir maan na. ² Yennu, a daa biirimi. Betirin n bonkpetir nba tee linba. ³ Li mana nan fin te ki n di fara-a? A saa biir a tiŋ nba nan linbawa, ki laa mɔmiin toonbiit damm lora paaki-i? ⁴ A laat bona nan nisaarik na-a? ⁵ A manfoor jin nan ti yara nae-e? ⁶ Tɔn, ki bee paake ki a waa fiitir n yanbɔmm kura, ki waa beerin bi-it nba kur ki n tun ni? ⁷ A mi nan n ki biir, ki sɔɔ kan fit fatin a nuu ni.

⁸ A jii a niie ki namin, ki nii manje bia biirin mɔtana na. ⁹ Tiat nan a jii njanne ki namin; ki a jii yaa a nan-nime ki man njanmat kpant tanbiinii-i? ¹⁰ Fine tur n baa paŋ ki u marin, fine te ki n kpaat n naa poor ni. ¹¹ Fine nan n gbanant, ki kɔn kpaba nan jiina, ki jii gbanantɔn nan nanbɔna ki dɔkin kpaba na paak. ¹² Fine turin manfoor nan lomm nba kaa gbennu, ki a gotu nae dian, ki n mək manfoor. ¹³ Ki n ji mi mɔtana nan a bɔr lorin a fan turin dan. ¹⁴ Ki a diitirin, a fan laan n saa tun kpeti, ki lin te ki a yê ki kan nyik chabin. ¹⁵ Mi-i tun ki kpet yoo nba, biak be n paak, njan mi-i tun linba njan yoo nba, n kan la paku. N be ninbaatire, ki fei piin-ima. ¹⁶ Li-i tee ki n lek la nyannu, a tuu waa beerin nan yanbɔr nba tuu waa nant a wun soor nae. A tuu tun bakitnaun toonae a lin turin dan. ¹⁷ A kɔɔ mək siara damme ki bi biirin, ki a wutoor do n paak ki pukii, ki a lorin lorpaana nba saa lekin.

¹⁸ Yennu, bee paake ki a te ki bi marimi? N din bo saa fit kpo, ki sɔɔ daa ki lami. ¹⁹ Mi-i din bo nyii poor ni ki saan kaauk ni yiama, li bo sii njan ki gar maa be na. ²⁰ N manfoor ki per gbennu-u? Nyikimin. Njan ki n di manu, n manfoor nba biar na ni. ²¹ N yaatire yian, ki ji kan ban jeni. N saa tiŋ nba tee bunbɔncheenn na nie, ²² ki tee tiŋ nba gbee nan bunbɔn nan dindankɔnir nan njanmatir, ki yentu na gbaa tee bunbɔn. *Sofar mɔmaan*

11 **1** Tɔn, ki Sofar wunba tee Naama booru ni nirɔ na jiin a: **2** Mɔbona na kur sii fit nyi, ki jiinu daa jiinta-a? Machiɔn kan fit tur nirɔ mɔnii. **3** Job, a dukii ti kan fit tura gatue-e? A baryana na saa fit te ki ti ŋmina-a? **4** A want a mɔn nan faa piak linba kur tee barmɔnie, ki want a mɔn nan a tee popeenn daanɔ Yennu boor. **5** N sunman ki Yennu n bo tura gatu. **6** U saa beta nan bonbɔrkara bonchiann be yanfoon ni; ki bonye-na be ki mantik sumii ki gar nisaarik bannuwa. Yennu-e daar a tubir ki li ki jan waa bo saa dat a tubir bianjinba.

7 A saa fit bann Yennu jaarlituk toona nan u yabint nan yiikoo nba teewa-a? **8** Sanpagbouŋ na, Yennu mi li paak, ki li fɔk kaa terik nan nirɔ n baar. Yennu mi kpeentij, ŋaan fin ŋarin ki mi. **9** Yennu yabint yarin ki gar tingbouŋ na, ki bia yarin ki gar mɔkgbenjir. **10** Li-i tee Yennu soora, ki saan nana a wun bu a buuti, ŋmee be ki saa fit gɔkɔkɔ? **11** Yennu mi niib nba ki mɔk nyɔkɔ; u laat bi toonbiit kur. **12** Bɔn nba kan fit mar nirɔ bianjinba na, nnae mun ki jatuk kan fit subiri.

13 Job, ŋaant ki a par-ii be nan Yennu, ki fii meiz. **14** Nyint toonbiit nan bonkpeti nba be a ŋaak ni, **15** ki ŋamm took durinya na fanu nan parcheenn, **16** ki a tan saa tamm a daamii powa, ki li saa gar nan nyunmɔnn nba tuu gar, ki bin tamm li po na. **17** A binberŋ ni sii yeen ki gar yonnu nba tuu nyikintir yonsuuk ni nawa, ki a binberŋ nba be bunbɔnn ni na tan saa yent nan sanyafaar nae, **18** ki a tan sii be weriku ni, ki gbee nan dindann; ki Yennu saa guura ki tura foon. **19** Ki a tan kii tiin a datai janmaanii; ki niib bonchiann tan saa boia sommir po. **20** Ŋaan tondamm na tan saa got lint ki kɔn bi dindann, ki bi saa la nan sɔnu kaa ki bi saa paak, ki dindanyemmir nba ki bi mɔk na tee kuume saa baarib.

Job mɔmaan

12 Ki Job jiin a: **2** Nn, yimme piak ki teen niib. Li-i tee ki i kpo, yanfoon mun saa kpoe. **3** Ŋaan n mɔk yan nan yaa mɔk nae. I ki cheemi. Sɔk kur mi linba kur ki i yet na. **4** Ki n yɔkɔnba gbaa laan mɔtana. Bi laame, ŋaan ki n be fanu, ki ki mɔk bisiat; yosau din be ki Yennu gat n miaru. **5** Yaa ki mɔk daamii nae, ki i laan, ki liat nirɔ nba yaa wun baa na. **6** Ŋaan nanyukii nan binba ki mi Yennu na be parmaasir nie, ki bi yennii tee panii nba ki bi mɔk na.

7 Nɔkɔnii nan bonkobit gbaa, ŋaan bi mɔk linba ki bi saa fit wanna. **8** Boin bonfoa nba be tingbouŋ na paak, nan nyun ni bonfoa na, ki bin tura yanfoon. **9** Bi kura mi nan Yennu jii u yiikooe ki namm. **10** Yennu-e ŋmakitir u naamii manfoa; ki nisaarik kur manfoor be kɔk Yennu yiikoo ni. **11** A lamm nba bant jeet manu bianjinba na, nnae ki a tuba gbia maan.

12-13 Nikpera mɔk yanfoon, ŋaan Yennu-e mɔk yanfoon nan paŋ. Nikpera sub, ŋaan Yennu sub ki mɔk paŋ ki tuun u toona. **14** Li-i tee ki Yennu bet yoo nba, ŋmee be ki saa fit ŋamm maa? ki ŋmee bia saa fit fat daanɔ nba ki Yennu kɔkɔkɔ dansariki? **15** Yennu-i soor saak yoo nba, yonkoonin tuu baare, ki wuu tanŋi ŋaa saak yoo nba, nyunmɔnn n pubir. **16** Yennu paar, ki

nyant yoo kur; ki binba ki bi kpannib na, nan kpinkpannii damm kur be u paŋ nie. **17** U nyint doo diara yanfoon, ki bia te tɔkɔndamm na tuun nan jatit na. **18** U li-atir kpanbara, ki teeb yommii. **19** U sikint manteebe nan niib nba be paŋ ni. **20** Ki kpaanteeb nba ki niib teemm yada na, ki u loont bi mɔi, ki nyint nikpera na yanfoon. **21** Ki binba be paŋ ni na, ki u dintib fei, ki bia gɔi doo diara yiikoo, **22** ki te yentu saa bunbɔnn nba naan kpeentij na ni. **23** U teen digbana paŋ nan yabint, ŋaan u tuu tan te ki bin nyannibe ki bia biirib, **24** ki te digbana tɔkɔndamm na kpantir jatit, ki te li ŋmatib, ki bi lin lintir **25** ki turin bunbɔnn ni, ki lian nan dayibira na.

13 **1-2** Yaa piak linba kur, n ban gbata, n bann li kur paaka. N sub nan yaa sub nae. I ki cheemi. **3** Min nan Yennu-e mɔk maan, li ki tee min nan yimm kaa; n loon man jii n maame ki pak nanɔ. **4** I dɔkint yaa ki mi linba nae nan fai; i tee nan tebira nba kan fit teb sɔk nae. **5** Ii ŋmin ki daa yeen siar, ki sɔkɔ n tan dukin nan i mɔk yan.

6 Gbiintir mii piak n maan yoo nba. **7** Bee ki i fa faaki? I dukii nan i faak na saa somm Yennuwa-a? **8** I koor a yin pak sommɔe-e? I yaa yin pak ki sommɔ buut boore-e? **9** Li-i tee ki Yennu goti sirrr, u saa la bonŋansiar i niwa-a? I dukii a i saa fit kpann Yennu nan yaa kpann nisaarii bianjinba nae-e? **10** I lukitin lek bɔre, ŋaan u saa yakii naniwa, **11** ki u paŋ nae saa kɔkɔ jijeet. **12** I barjokit na ki mɔk nyɔkɔ nan tanpent nae; ki i mɔkiat na ki mɔk paŋ nan kpiaruk na. **13** Ŋminin man, ŋaan turin yiar ki man pak, ki laan li joontu nba lek sii tee bianjinba.

14 N teen siir nan man chibin n saanmaŋa. **15** N dindann kur bota, Yennu-i jikii kpiin, bee saa teeni? N saa pak n maan ki turɔe. **16** Li pasiar n parcheenn nae tan saa tinnin, kimaan nibiuk kaa ki saa fit set Yennu tɔkɔni. **17** Li paak, gbiintir ki la n maan na paak. **18** N teen siir nan man pak n mɔmaama, kimaan n mi nan n mɔk mɔnii.

19 Yennu, a baat a fan pak ki biirime-e? Li-i tee ki a tun nna, n teen siir nan mii ŋmin, ŋaan kpo. **20** Ŋaant man boi bona ŋanlee po, ki a sak nanin, ki n ji kii koor a mii bɔriiani: **21** nyikin ki daa daar n tubir, ki bia daa te ki janmaanii kpimi.

22 Yennu, pakin sinsinn, ki man tur gatu, koo ki a ŋaan man pak, ŋaan ki a turin gatu. **23** N yanbɔmm tee bee? N tun bee ki biirani? N biit tee bee ki a bu nanimi?

24 Bee paake ki a tiin bɔrim? Bee paake ki a ŋmanjitin nan n tee dataak na? **25** A koor a fan jeenime-e? N tee nan tutuuk nae, ki a lekin kinkak-koonne.

26 Bee ki a biirin toonbilankant tumu paaki, halii nan toonbiit nba ki n din tun bisin niŋa na? **27** Ki a baan jarit n taa ni, ki gorii taanmaatir nba kur ki n ŋmaan, ki fiitir n taanmant. **28** Ki li paak, ki n but but nan dadutinn na, ki bia tee nan tintɔkɔkɔ liatgbakituk na.

14 Nisaarik daa tee waaminnae ki gbee nan daamii. **2** Ti kpaatire, ki suur yian yian nan tipuuk na. Ti boore nan yunyun nba boor bianjinba na. **3** Yennu, a saa gotin koo ki sennin ki bu n buuta-a?

4 Bonḡansiar ki fit nyi linba ki yeen ni. 5 Yennu daan senn nisaarik manfoor ki jaḡ u ḡmaarii kann nba tee-e, ki u kan fit yakir. 6 Lekin a numm ḡaan nyikɔ; ḡaant ki wuu be u binbenpaarir ni, li-i tee ki u saa fit.

7 Bi-i chɔɔ tiik ki lu, ḡaan dindann be u paak, u tuu jen u manfoor nie ki kpaatir. 8 U jiina-i lekii kpet bi-anḡinba, ki u nyakir na kpo tiḡ ni, 9 wuu laat nyun, u tan saa binte nan tipaḡ na. 10 ḡaan nisaarik tuu kpoe, ki u joontu kure na; ki wuu kpo, u ji be lee?

11 Kpenii nba jit ki ki puub bianḡinba, ki mɔka koor na, 12 nnae mun ki niib kpenn, ki ji ki fi. Bi kan ban fiir durinya na ni, bi kan ban yerik bi ḡɔɔ ni.

13 N sunman ki a bɔrin kpeentiḡe, ki ḡaan ki mii bɔr leḡ ki saa tuu yoo nba ki a wutoor saa maak, ki a ji senn yoo, ki tan tiar n po. 14 Nirɔ-i kpo, u saa fit jen u manfoor niwa-a? ḡaan min saa guur ki la yoo nba ḡane, ki guur nan daamii yoo na nba tan saa ḡbenn. 15 Ki a ji kii yiinin, man toon, ki a sii mɔk parpeenn nanin, min nba tee a naamii na. 16 Ki a sii gorii taḡ-maatir nba kur ki n ḡmaan, ḡaan a kan kan n toonbiiti; 17 ki a saa nyik chabin, ki tamm n biit po, ki saa piin bi-it nba kur ki n tun.

18 Yoo baate ki jḡaana tan saa bet baa, ki tanpiit n chat. 19 Nyun saa lukir tana, ki sajakpera saa baa ki pi-ar tiḡ; nnae ki a biir nisaarik dindann, u manfoor po. 20 Ki a tuu nyann nirɔ, ki yaatɔ ki u ji ki be, ki u numm tuu ḡbitik kuun ni. 21 Ki u waas tuu tan la baakir, ḡaan ki u ki bant, koo u waas na-i dii fei, ki bi ki kumii. 22 U tuu kpan bant u mɔḡ ḡbanantont nan u ninbadudukit na kɔɔe.

15 Ki Elifas nba nyii Temann doo ni na jiin a: 2 Mayana, Job, mayana. 3 Yandaansɔɔ ki be ki saa pak nan faa yeen bianḡinba na, koo ki pak somm u mɔḡ nan mɔbon-yana nba na. 4 Li-i tee ki a bo fit, sɔɔ kaa ki bo saa tin Yennu jaḡmaanii; sɔɔ kaa ki bo saa mi-ar Yennu. 5 Faa yeen linba na, ḡanne want faa tee nibi-iuk bianḡinba; a koore a fan dɔkin a mɔḡ nan yan mɔbona. 6 Li ki kpaas talas ki man pak biirani; mɔbona nba kur ki a pak na, li porḡ biirawa.

7 A dukii nan fine tee sinsinn nirɔ nba ki bi mari-i? Yennu nba din nan jḡaana na, a din be-e? 8 A din ḡbia lora nba ki Yennu lorimi-i? Yanfoon tee a kuukɔ yare-e? 9 Siar kaa ki a mir, ḡaan ki ti ki miri. 10 Ti tumii yan-foon yupeent boore, ki bi tee niib nba ki bi marib a baa liik.

11 Yennu teena parmaasire, ki bee teen ki a yēeniri? Ti piak u paak nan sikin-n-mɔḡ mɔbonae, 12 ki a mantik donn wutoor ki goriit nan ninḡmitik. 13 A donn wutoor nan Yennu-e ki piak biiru.

14 Nisaarik sii mantik tee popeenn daanɔwa-a? Sɔɔ sii fit be fanu nan Yennuwa-a? 15 Yennu ki teen u malaka nba na yada ḡbaa. Bi mɔḡ ki be kasii u tɔɔnn ni. 16 Ki nisaarik nyu toonbiit nan li tee nyun na. Nn, nisaarik tee ḡmabir daanɔe, nisaarik ki mɔk nyɔɔti.

17 Job, ji ḡbiintir maa mi linba. 18 Yandamm wannin barmɔnii maame, ki li tee baa tumii linba bi yeejamm boor, ki bi ki nyik woonin ni maan ki li bɔri. 19 Ki boor-

ganu din kaa bi tiḡ ni, ki sɔɔ ki be, ki saa turimm ki bin fɔkit nan Yennu.

20 Nibi-iuk nba diin leeb sii be wahala nie, u manfoor ni kur. 21 Jaḡmaansooruk fuut tan sii mɔ u tuba ni, ki fat-teeb tan saa lekɔ yoo nba ki u dukii nan u be u yamani na. 22 Ki u ki mɔk dindann nan wun nyi bunbɔnn ni, kimaan jukbanḡiak guue siar po, ki saa kpiu. 23 Ki ju-ut guu, a bin di u ḡbanant. U mi nan u manfoor be daḡ nie; 24 ki biiru tee nan kpanbar jaann na, ki guu a lin lekɔ.

25 Biiru nba na boorike baat daanɔ nba sakin nan Yabint daanɔ Yennu, ki piak biiru. 26-27 Ki daanɔ maḡ mɔk garuk nan mɔyētuk; ki teen tub-kpaasuk, ki dia u naagbankɔḡir, ki took a wun kɔn nan Yennu.

28 Nɔɔe tee jɔɔ nba kɔn nyann doi, ki fat ḡei nba ki li damm chiar ki nyik na, ḡaan tɔbe tan saa biir doi nan ḡei maḡ. 29 U kan biar ki mɔkit, ki lin wei; ki linba ki u mɔk na kan yukiri, ki u yunyunḡ ḡbaa saa bota. 30 Ki u kan fit nyi bunbɔnn ni. Ki u sii tee nan tiik nba ki muu tuu di u yiini, ki wouḡ n pebir li puuk ki yaat nann nae. 31 Li-i tee ki u mantik jatik ki teen toonbiit tumu yada, ḡann toonbiite sii tee u paauk, 32 ki u yoo n tan fit baari, u saa koore, nan yiinu nba tuu koor bianḡinba na, ki ji kan ban binti. 33 U sii tee nan tiik nba kɔna tuu su-ur bonkaa nae, ki bia sii tee nan kpan tiik nba tuu suur li puuk bianḡinba na. 34 Binba ki mi Yennu na tan kii mɔk yaaboona, ki muue tan saa di ki biir ḡei nba ki bi ḡmab ki maa na. 35 ḡamme tee damm nba lorin toonbiit, ki bia tuun toonbiit maḡ, ki bi para yɔɔ ḡbee nan kpinkpannii na.

Job mɔmaan

16 Ki Job jiin a: 2 N ban ḡbat mɔbona nba na booruwa, ki chekinii nba ki i teenin na tee ḡbanantonte. 3 I kpan yaa yii piake yoo kuri-i? I sii loon mɔbonjoontkara yoo kuri-i? 4 Li-i bonni tee ki i be n binberḡ na booru ni, ki n mun be i binberḡ na ni, n bo saa fit yet yaa piak linba na kurawa. N bo sii gumii n yure nan subinii, ki pak nani mɔbona bonchiann. 5 N bo saa chekini nan kpaanii, ki bo sii ḡammit piak, a lin maan i para.

6 ḡaan mi-i yet siari, li ki sommitin; ki li-i tee ki n ḡmi-ni, li ki maakit n ḡbanantonti. 7 Yennu, a te ki n chɔka, ki bia te ki bi kpil n ḡaateeb. 8 A soorima ki tee n dataak. N tee ḡbouḡ nan kpaba kuukɔɔe, ki niib jiir ki li tee n toonbiit nyinn.

9 Ki Yennu jii wutoor ki pat patin, ki goriin nan naḡ.

10 Ki niib yisimin ki see lintirin, ki pebitin tanpakii.

11 Yennu-e jiin ki kubinin nibiit nuu ni. 12 N din be parmaasir ni, ḡaan ki Yennu soor n turu ni, ki but butin ki nannin. U jii mine ki n tee jabenn, 13 ki yekitin peenii ki li nyi lokir kur po, ki tee peenii nba kɔɔ saatin ki teenin daḡ. Linba na lek, ḡaan u ki mɔk ninbatinu nanin. 14 U teenin daḡ yoo nan yoo, ki lekinin nan kunkɔnkɔnnɔ na. 15 Ki n mɔ fabin ki lia liant nba tee bɔtoot liant, ki kɔḡ dindann, ki kar tanbiinii ni, 16 ki bui, ki n ninbina tan mɔnn, ki faant, 17 ḡaan ki n ki tun jat-toonsiari, ki n Yenmiaru tee barmɔnii.

¹⁸ Tingbounj, a daa bɔrii wahala nba baarimi. A daa te yiinii nba ki n yi, ki li tee barmɔnii po na kpakint yan-ni. ¹⁹ Sɔɔ be Yendɔun ni ki saa set n paak, ki pak turin. ²⁰ N yɔɔnba laame, ki n nunii nyi ninnyuut, a Yennu n la. ²¹ N loon sɔɔ n set n paak ki barin Yennu, nan nirɔ nba tuu barin u yɔɔk paak bianjinba na. ²² N bina na saae, ki n ji tɔk sɔɔnu nba saa, ɲaan ki ki jent na.

17 N manfoor gbennu nakina, ki n ji ki fit foi, siar ki tenn ki tee n yari, see kaauk kɔɔe tee n yar. ² Ki n laat sɔɔ kur sarikitin bonchiann. ³ Yennu, n piak barmɔniie, ki a gaar n maan maɲ. Sɔɔ kaa ki saa fit pak sommin nan maa yeen linba na. ⁴ A dɔkin bi yame, ki bi ki banntii. A daa te ki bi nyantimi. ⁵ Barɲara ni yet a nirɔ kɔi u kɔ ki gaar likirii, ki u waas tan dii fara li paak. ⁶ Ki niib ji dia barɲar maɲ mɔtana ki piak biirin, ki baat ki sat mɔsant n numpo; ⁷ N parbiir na ɲman jɔɔnima, ki n kpinkpant nan taa koor ki tee nan mɔɔnii na. ⁸ Binba yaa bi tee niɲamm na, li jekibe, ki bi kur piak ki bi-irin, ki yeen a n ki tee yentinn kaa. ⁹ Binba dukii a bi be fanu na kpan set dukii nan bi mɔk mɔniie. ¹⁰ Li-i tee ki bi kur baar set n tɔɔn, ɲaan n kan la nan bi yenkɔɔwa mɔk yami.

¹¹ N daa gara, ki n lora biir; ki n dindann yaat. ¹² ɲaan ki n yɔɔnba yeen a nyɔk tee yonsupeɲ nie, ki yaa yentu naake, ɲaan ki n mi nan n biar bunbɔnn niwa. ¹³ Ki dindann nba ki n mɔk na tee kpeentijɛ, ki tee siaminba ki n saa dɔɔr gɔɔk, ki li tee bunbɔnn ni. ¹⁴ Ki n saa yiin kaauk na n baa, ki nanwuba nba mɔɔn na, ki n saa yiimm n naa nan n niipoob. ¹⁵ Dindann ji be lee ki n sii daani? ɲmee lari? ¹⁶ Dindann tan kan tɔk nanin, yoo nba ki n siik kpeentij na.

Bildad mɔmaan

18 Ki Bildad, wunba tee Sua booru ni nirɔ na jiiin a: ² Job, i booru kii fit ɲmini-i? Li-i tee ki a nyik ki gbiini, ti bo saa fit pak nanawa. ³ Bee teen ki a dukii nan ti mantik jatik nan bonkobit nae? ⁴ A dont wutoor ki mantik daamii a mɔɲe. Tingbounj na saa fit dɔɔr yann, a wutoor donu paaka-a? Yennu saa chat jɔɔjaana na, a lin maɲawa-a?

⁵ Nibiiuk muu na saa kpeena, ki li muyeruk ji kan ban di. ⁶ Ki fitir nba be u ɲaak ni na sii tee bunbɔnne. ⁷ U taakaabii tuu be fanue, ɲaan mɔtana u ji gbiatire, ki u mɔɲ kpaanii na te ki u baa tij ni. ⁸ U somm ki kɔɔ laauɲ ni, ki li fir u taa. ⁹ Ki baruk soor u taagbina ki di-au. ¹⁰ Bi pii baruk u sɔɔnu nie, ki baruk na dɔɔr tij ni ki be bɔr ni, ¹¹ ki janmaanii guu lintɔ, ki waa u taarj-maatir kur ni.

¹² U tuu mɔke, ɲaan mɔtana u ji be kome; ki biiru see ki guu-u sɔɔnu ni. ¹³ Ki nar yoona yat u gbanant kur po, ki te ki u kpinkpant nan taa kɔɔk, ¹⁴ ki nyinnɔ ɲaak nba ki u be u yamani na ni, ki daara a wun took kpanbar nba tee kuun na. ¹⁵ Ki muu nan sarwuuta saa di u ɲaak, ki lin kpant tanpent. ¹⁶ Ki u ji saa biar ki tee nan tiik nba tuu koor nan jiiinawa na. ¹⁷ Ki u sann saa bot durinya na ni, ki sɔɔ ji kan ban tiar u po. ¹⁸ Ki bi saa ber nyinnɔ footib tij ni, ki bia ber nyinnɔ yentu ni, ki kɔɔk bunbɔnn ni. ¹⁹ Ki u kii mɔk yaaboona, koo tenni-ni. ²⁰ Laa nyii yondo po ki saan tuu yonbaa po, binba

kur saa gbat u biiru na po, waat saa kɔɔk ki bin jekir nan janmaanii. ²¹ Linba nae tee toonbiit damm biiru, binba yaa baka kaa nan Yennu na.

Job mɔmaan

19 Ki Job jiiin a: ² Bee ki i mantik biir n par nan maami? ³ I sukiin yoo nan yoo, ki ki tiin fei nan yaa sukiin bianjinba na. ⁴ Mi-i lekii tun kpetiie, li biiri nlee? ⁵ I dukii nan i cheeme, ki jikit n daamii na ki sent, ki li tee n toonbiit paaki. ⁶ I ki laat nan Yennu-e tuun linba na-a? U pii baruko, a lin soorin. ⁷ Ki n pak u biiru na paak, ɲaan sɔɔ ki gbiint turimi; sɔɔ ki gbat mɔnii nba ki n mɔ loon barmɔnii na. ⁸ Yennu gɔɔr n sɔɔnuwa, ki n ji kan fit saan; u bɔr n sɔɔnu ki li be bunbɔnn ni. ⁹ U jii n mɔkint kur ki yaat nann na, ki biir n sann. ¹⁰ Ki u boon lokir kur po, ki ɲabir n dindann kur, ki nyikin a man koor ki kpo. ¹¹ Yennu donn wutoor nanin ki li saa yakira, ki dian nan n tee u dataake nan barmɔnii na. ¹² U tuun kunkɔnkɔnna ki bi lekinin, ki gbii bunbunii ki lintir n ɲaak, ki guutin a bin lekin.

¹³ Yennu te ki n ninjamm yɛtima; ki n tee saamɔ ki tur binba bo mima na; ¹⁴ ki n nikpiimm nan n yɔɔnba na seet n boor. ¹⁵ Binba ki n bo gaamm saauɲ n ɲaak ni na tamm n powa; ki poob nba tee n ɲaatoontunna na ji dian nan n tee saamɔ, koo boorganue na. ¹⁶ Ki mi-i yiin n toontunɔ, u ki toon, mi-i lekii barimɔ maa wun sommin gbaa. ¹⁷ N nubiru paak n ɲaapoowa, ki n mɔɲ ninjamm ki fit nakiimi. ¹⁸ Ki waas yisimin ki laan, yoo nba ki bi lan. ¹⁹ Ki n yɔɔnanmɔnii goriin ninkpianii; ki binba ki n mantik lomm na yɛtin; ²⁰ ki n gbananbɔɲ laak n kpaba paak; ki li tenn waan nan n manfoor n bo gbenn.

²¹ Yimme tee n yɔɔnba. Tinimin ninbaauk. Yennu nuue faa birin. ²² Bee ki i waa mukisin nan Yennu nba mukisin bianjinba na. Yaa turin parbiir bianjinba na, li ki janj-i?

²³ N sunman ki sɔɔ n bo tiar n mɔbona nae, ki sɔbir gbounj ni, ²⁴ koo ki bo jii sirik ki jab n mɔbona na tann paak, ki lin te lii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ²⁵ N mi nan n Tinntɔ be, ki tan saa baar tingbounj na ni li joontu, ki sommin. ²⁶ Yiaru-i lekii biir n gbananbɔɲ na, ɲaan n sii be n gbanant nie ki la Yennu. ²⁷ N saa lau nan n mɔɲ ninbina, ki u ji kii tee saamɔ.

Ki n mɔɲ pardɔɔn, kimaan yaa yet a, ²⁸ "Nlee ki ti saa teenɔ tonti-i?" Ki i kpaan yaa saa jii linba ki nyiirin ki lekin. ²⁹ Mɔtana i ji tin jukbanjiak na janmaanii, kimaan yanbɔmm paak ki Yennu saa donn wutoor, ki jii u jukbanjiak na ki dat niib tuba, ki li saa te yin bann nan sɔɔ be ki tee buut daanɔ.

Sofar mɔmaan

20 Ki Sofar, wunba tee Naama booru ni nirɔ na jiiin a: ² Job, a ɲmat n yame, ɲaan n mɔk sukuru ki saa tura gatu. ³ Faa yet linba na tee sukite, ɲaan n mi maa saa jiina bianjinba.

⁴ Barmɔnii, a mi nan laa nyii yaayoo ni, yoo nba ki Yennu din nan nisaarik tij na paak ki tan tuu mɔtana, ⁵ nibiiuk ki ban mɔk parpeenn ki li yukii. ⁶ Ki u dont-n-mɔɲ saa fit kpaat ki tuut sanpaak, ki u yur siit sanpag-bant, ⁷ ɲaan u tan saa bote nan tanbiinii na, ki binba

tuu miuwa na ji sii birise nan waa saan siaminba. ⁸ U saa bote nan damiit na, koo nan faa tuu la yirintu bi-anjinba nyɔk na, ki ɔɔ ji kan ban lau. ⁹ Ki u saa yaat siaminba ki u tuu ɔɔ na, ki bot. ¹⁰ Ki u waas tan saa jin waa fat linba nandamm boor na. ¹¹ U gbanant tuu paane, ki mɔk paŋ, ŋaan li kan yukiri ki li saa kpanat tanbiinii.

¹²⁻¹³ Toonbiit tumu mantik man ki turɔ, ki u tent siar u mɔk ni, a li manu n maŋɔ. ¹⁴ Ŋaan jeet na tuu toŋe u poor ni, ki toŋ ki tee nan lɔbii nba tee bianjinba. ¹⁵ Nibi-iuk tuu tan wukit mɔkint nba ki u jan nae; Yennu-e tuu tan nyinnir, wuu lekii nakir u poor ni. ¹⁶ Nibi-iuk nba nak linba tee nan lɔbii nae, li kpiue nan waatouŋ nba junt ki kpi bianjinba na. ¹⁷ U kii be u manfoor ni ki tan la kpan nba sii puub nan mɔka na, koo ki la naabiin nan siat puub nan kpenii na. ¹⁸ U tan saa jii waa tun la linba kure ki tur; ki tan kii mɔk yaak nba saa di u mɔkint na, ¹⁹ kimaan u tuu diin nandamm nae, ki bi be fara ni, ki bia fiar ŋei nba ki leeb maa na. ²⁰ Ki siar ki kpeent u nianchiŋ na. ²¹ Wuu dii yoo nba, siar ki tenti. Mɔtana, u mɔkint gbennue na. ²² U mɔkint na nba yab bianjinba na, ŋaan ninbaatir saa baarɔ ki biirɔ. ²³ Ŋaant ki wuu di linba kur ki u loon. Yennu saa donn wutobiir ki dat u tubir. ²⁴ Yoo nba ki u koor a wun chiar nyi kut-bin jukbanjiak ni na, kutmɔnt tɔrbanne saa yekɔ ki birɔ. ²⁵ Ki peenii na daat saa ŋmuu saar u gbanant, ki li mɔporimii nba ŋmuu siaminba na, ɔɔn sii nyi leŋ, ki u yan saa put, ki jaŋmaanii n soorɔ. ²⁶ Ki linba kur ki u mɔk na saa biir; muu nba ki nirɔ ki joo na saa di ŋɔɔ nan u ŋaateeb kur. ²⁷ Sanpaake fiitir jɔɔ na toonbiit, ki tingbouŋ na di siara ki biirɔ. ²⁸ Ki u mɔkint na kur saa biir, yoo nba ki Yennu wutoor saa do na.

²⁹ Linba nae tee nibiit nyɔɔt, ki tee joontu nba ki Yennu sennib.

Job mɔmaan

21 Ki Job jiin a: ² Gbiintir maa yeen linba na, li tee pardɔɔnn maan nba ki n boi-i li poe. ³ Ii turin yaak ki man pak, ki mi-i pak gbenn yoo nba, yi-i looni, i saa fit mia i mɔi.

⁴ N ki kɔn nan nisaarii kaa, n mi linba paake ki n ki mɔk sukuu. ⁵ Gotirin man. Nna ki jaŋ nan yii goriin jia-a nan jaŋmaanii-i? ⁶ Mi-i tanj dakin linba teenin na yoo nba, jaŋmaanii nan jijekit tuu soorime.

⁷ Bee teen ki Yennu te toonbiit damm be bi manfoa ni, ki tuu tan kpet, ki bia mɔkitiri? ⁸ Bi mɔk waas nan yaabooa, ki be bi manfoa ni ki laatib ki bi kpaatir. ⁹ Yennu ki te bonbiir baat bi ŋei paaki, bi ki ban be ki jaŋmaanii mɔkibi. ¹⁰ Nn, bi bonkobit kur pɔte, ki maar bonbis, ŋaan ki ki laat daamii. ¹¹ Toonbiit damm na waas lin ki jerime nan pebis na, ¹² ki bia waa kɔnn nan naagbai mɔnii waak. ¹³ Toonbiit damm be bi manfoa ni nan parmaasire, ki tuu tan kpo soon nna, ki daamii kaa.

¹⁴ Toonbiit damm na beer Yennu a wun nyikib. Bi ki loon bin bann Yennu ɔɔnii. ¹⁵ Bi dukii nan li ki kpaatilas nan bin wei Yennu, koo li ki mɔk nyɔɔt nan bin mi-arɔ. ¹⁶ Bi yeen nan bi tɔŋ paŋ paake ki bi mɔkitir, ŋaan bi mɔŋ dukit nba ki bi dukii na, n kan saki.

¹⁷ Taar munŋaae ki Yennu donn wutoor, ki te biiru nan bunbɔnn baar toonbiit damm paak a wun dat bi tuba? ¹⁸ Taar munŋaae ki u pebirib nan wonpaaruk nba tuu yat mɔpɔnt, koo nan bianjinba ki wonpaaruk tuu pebir tanbiinii ki yaat nann na?

¹⁹ Ki i yeen nan Yennu daar bik tubir, u baa toonbiit paake. Aaii. Ŋaant Yennu n dat toonbiit damm na tɔŋ tuba. Ŋaant ki wun tun nna ki lin wann nan li tee bi tɔŋ toonbiit paake. ²⁰ Ŋaant ki toonbiit damm na n gaar bi mɔŋ tubdatu; ŋaant ki bin la Yabint Yennu wutoor tonu. ²¹ Li-i tee ki nirɔ manfoor gbenn yoo nba, u baka tuu mantik be u waas po nan bi mɔk parpeenni-i? ²² Nisaarik saa fit tur Yennu nba dia yent damm nba tee yikoo damm na kpaaniiwa-a?

²³⁻²⁴ Nisiab tuu be ki mɔk laafia ki saa tuu daar nba ki bi saa kpo na; ki bi tuu kpo nan parpeenn, ki kpenndafur, ki be gbananŋant ni. ²⁵ Nisiab mun tuu be ki parpeenn kaa nan waama; bi tuu be bi manfoa ni, ki tan kpo nan parbiire. ²⁶ Ŋaan bi kur lek tuu tan kpo ki bin piibe, ki nanwuba n ɔɔɔ bi kur.

²⁷ N mi dukubiit nba ki i mɔk ki jiin n po na. ²⁸ Ki i boi a, “Nijaann nba na ŋaak be lee mɔtana? ɔɔɔ nba tuu tuun toonbiit na.” ²⁹ I tuu ki piak nan bonsunsommiti-i? I mi labaar nba ki bi tuu piaki-i? ³⁰ Daar nba ki Yennu wutoor tuu do ki wun dat niib tuba na, toonbiit daance tuu tan foon. ³¹ ɔɔɔ kaa ki saa fit pak biir toonbiit daance, koo ki pa jiin waa tun linba kur. ³² Yoo nba ki bi tuu jiiu saa nance kaat ni, ki saa birɔ kaauk ni na, niibe tuu guu u kaauk na. ³³ Niib tusaae tuu be u kupi-inu ni, ki tant tuu tan paan u paak soon nna.

³⁴ Ki yimm, ki i koor a yin maan n par nan baryana. Gatu nba ki i teenin na kur tee faake.

Labafaant taar muntaa

(22.1-27.23)

Elifas mɔmaan

22 Ki Elifas nba nyii Temann doo ni na jiin a: ² Nisɔɔ be-e, halii nan binba mantik tee subindamm nawa, bi ɔɔɔ be ki mɔk nyɔɔt Yennu boori-i? ³ A toonŋana mɔk nyɔɔt Yennu boori, koo faa be niŋantin binberɔ na mɔk sommir ki teenɔ-ɔ? ⁴ Li ki tee faa mantik waa Yennu na paak kaa, ki u yakii nana, ki bu a buuti. ⁵ Aaii, faa mantik biir na paake; li tee toonbiit nba kur ki a tun na paake. ⁶ Faa saa te ki a ninja n pa likirii ki jiina na, ki a ji gaar u liant ŋaan nyikɔ yann, ki u ki mɔk waa saa lia linba. ⁷ A yê, ki ki tur binba bak na nyun, ki bia yê ki ki dinn binba ki kon mɔkib na. ⁸ Ki a jii yikoo nan paŋ ki fat tiŋ na kur. ⁹ Li ki tee a yê fan somm pakɔi kuukɔ kaa, ŋaan a bia fat kpeebii bona ki ŋmarjitib. ¹⁰ Ŋanne teen ki bootit linta, ki a ji gbee nan jaŋmaanii. ¹¹ Ki li mantik bɔn, ki a kan fit la, ki nyun-mɔnn piina.

¹² Yennu ki be Yendɔur ni kaawa-a? Ki ŋmaabira na be sanpaapo, ŋaan ki u gorii sikint bi paaki. ¹³ Ŋaan ki i bia lek boi a, “Yennu mi bee? U buu sanpagbant nie, ki tan saa teen nlee ki bu ti buuti?” ¹⁴ I dukii a sanpagbant na dɔkɔne, ki u lin somm sanpaapo ki ki laati.

¹⁵ A loon fan somm sɔnjot nba ki toonbiit damm ɔɔ tɔkii nae-e? ¹⁶ Nyunmɔnn diibe yiama, ɲaan ki bi yoo daa ki baari. ¹⁷ Njamme tee niib nba yê Yennu, ɲaan dukii nan u kan fit teenib siar na. ¹⁸ Yennu nae lek te ki bi mɔkitir. N ji ki fit bann toonbiit damm na dudukit nba tee. ¹⁹ Niɲamm na kɔamme, ki binba ki tuun biit na laa, yoo nba ki bi la toonbiit damm na laat tubdatu. ²⁰ Barmɔnii, Yennu biir ti datai nae, ki muu dii biir bi mɔkint a.

²¹ Li paak, Job, maɲit nan Yennu, ki nyik, ki daa nyiirɔ nan u tee a dataake na; li-i tee ki a tun nna, ɲann u saa teen piisin a paaka. ²² A gaar u wannu nba ki u teen; ki teen u maan na a par ni. ²³ Nn, a sikin a mɔɲ ki jen Yennu boor, ki nyinn toonbiit nba kur tuun a ɲaak ni. ²⁴ Lubin a salima na, ki lu a salima nba ɲan na kpenkoouɲ na tanbiinii ni. ²⁵ Njaant ki Yabint Yennu-ii tee a salimmɔna nan salimpeena, kii kpek kii guua. ²⁶ Ki a sii ɔɔ tee Yennu yada, ki bia bann nan ɲɔɔ tee a parmaasir nyakir. ²⁷ Yoo nba ki a miarɔ, u saa tura gatu, ki a mun sii dia mɔsonn nba ki a lor nanc. ²⁸ Ki a saa nyann linba kur ki a tuun, ki yentu sii yentir a sɔnu ni. ²⁹ Yennu-e sikint karinbaandaanc, ɲaan tint sikin-n-mɔɲ daanc. ³⁰ U saa fat nyinna, li-i tee ki a ki tun kpet, ɲaan tuun linba ɲan.

Job mɔmaan

23 Ki Job jiin a: ² N bia lek daa yêene, ki jikit n daamii ki beer Yennu. N kan fit nyik ki daa kurii. ³ N sunman ki n bo mi maa saa lomɔ siaminba, kii mi maa saa tɔkin sian ki saan u boor. ⁴ N bo saa jii n daamiie ki turɔ, ki nɔi mɔɔɔk kur a lin sommin. ⁵ N loon man bann linba ki u saa yete, nan waa saa turin gatu bianjinba. ⁶ Yennu saa jii u paɲ na kur ki kɔn nani-ma-a? Aaii, u saa gbiint ki turime, li-i tee ki n pak. ⁷ N tee niɲancɔ, n saa fit pak nan Yennu-wa; ki u saa ɲaan yann nan n ki mɔk biiti.

⁸ N lon Yennu yondo po, ɲaan ki u kaa lerɲ, ki bia lomɔ yonbaa po, ki ki lau. ⁹ Yennu be u toona ni niigarɲ po nan niidiitu po, ɲaan ki n bia lek ki lau. ¹⁰ Njaan Yennu mi taarɲmatir nba kur ki n ɲmaa. Li-i tee ki u bikinin, u saa la nan n yeene. ¹¹ N waa sɔnu nba ki u gann na nan barmɔnii, ki ki turin siar po.

¹² N ɔɔ tuun linba ki Yennu senn nae. N tuun waa loon bianjinbae; n ki tuun n mɔɲ nba loon bianjinba kaa.

¹³ Yennu ki ban lebitir. Sɔɔ kaa ki saa fit kɔn nanc, koo ki ɔɔɔ waa loon wun tun linba. ¹⁴ U saa gbeen waa lor a wun tun linba ki turima; lor maɲ tee u lora nba ki u mɔk na yenne; ¹⁵ li paak teen mi-i dukin linba na kur po, ki n jekir ki tiinc ɲarɲmaanii. ¹⁶ Yabint Yennu te ki n parcheenn bot, ki li kɔɔɔn jijeet. ¹⁷ Njaan bunbɔnn na kan fit te ki n ɲmini, bunbɔncheenn nba dɔɔk n numpo na.

24 Bee teen Yennu ki senn buut daar nan li yoo ki tur binba waau na, ki bia bu buut ki turib bi mɔnii?

² Ki niib chari tiɲ terii tana, a bin gaar tiniɲ ki pukin; ki jaan pei ki pukiib bi mɔɲ pei po. ³ Bi ɲmaab bonii nba tee kpeebii yara, ki bia gaan pakɔi naakookii ki sent

pana nba ki pakɔi dii na paak. ⁴ Bi fiar nandamm ki mi-inib bi mɔnii, ki mukis talasdamm ki bi tiin bɔrii.

⁵ Li paak ki nandamm na ji kpaan jeet kunkoouk paak nan bɔnii na, ki siar boor ji kaa ki bi saa lon jeet ki tur bi waasi. ⁶ Ki li kpaab talas nan bii jaan jeet, siab kpaant ni, ki bia ɔɔ kɔna, toonbiit damm kpaant ni. ⁷ Ki bi ɔɔ ɔɔɔ nyiɔk yann, ki ki mɔk baa pin linba; bi ki mɔk siar ki pin waati. ⁸ Ki saak nba baa ɔɔɔ ni na matikitib, ki bi tikii tanfiat ni a bin gur.

⁹ Ki toonbiit damm na jikit waas nba ki bi baanba kaa na, ki teeb yommii, ki gaan nandamm waas ki sent pana nba ki ɲamm nandamm dii na paak. ¹⁰ Ki nandamm na nyi yann, ki ki mɔk liant nba ki bi saa lia, ki jaan jeet, ɲaan lin kon, ¹¹ ki to kpai ki war kpan, ki ɲmakii daan tilɔna ki tee daan, ɲaan ki nyunyukuru mɔkib. ¹² Ki doo na ni, binba la daniɲ nan binba kpenn na mɔ fabin sanpaapowa, ɲaan Yennu ki gbiin bi mi-aruu.

¹³ Nisiab yê yentu nawa; bi ki bann li paaki, ki bia ki waa laa saa siaminba po. ¹⁴ Ki nikpiiruk tuu fiir sanyafaar ki saan kpi nandamm, ki nyiɔk ki u tee nanyukɔ. ¹⁵ Joonbaaruk tuu guu daajɔɔɔnbiir n baare, ki wun dɔkin u numpo, a ɔɔ ji daa bantɔ. ¹⁶ Nanyukii kɔ ɲei ni nyiɔko, ɲaan bɔrii bi mɔɲ yonnu ni, bi ki loon yentu. ¹⁷ Bi tiin yonnu ni yentu na ɲarɲmaaniie, ɲaan bunbɔnn ki mɔkib ɲarɲmaanii.

((Sofar mɔmaan))^I

¹⁸ Ki Sofar jiin a: Nyunmɔnn tuu tan di toonbiit daancɔ, ki tiɲ nba tee u yar na, Yennu mɔtont be li paak; ki u ji kan ban saan ki tun u kpaab na ni. ¹⁹ Bi-arɲinba waruk nan yonkoonin tuu koor marin na, nnae mun ki yanbɔndaanc tuu tan bot tiɲ na ni. ²⁰ Ki u naa gbaa ji ki tian u po, ki nanwuba tuu mɔɔ, ki biirɔ nan tibaaurɲ na. ²¹ Li tuu baar nna, kimaan waa tuu ɲmarɲit pakɔi na, ki bia ki mɔk ninbatinu nan kanmata na paak. ²² Yennu tuu jii u paɲe ki biir niijaana; Yennu tuu tume, ki toonbiit daanc n kpo. ²³ Yennu saa fit te ki u be u ya-mani, ɲaan ki u ninbina paa u paak yoo kur. ²⁴ Toonbiit daanc mɔkituk ki wei, ɲaan ji tuu tan koore nan mɔk na, ki bia koor nan kinkakir nba ki bi tuu ɔɔɔ na. ²⁵ Sɔɔ be ki saa fit nɔi nan linba na ki tee nna-a? Sɔɔ be ki saa fit pak nan n mɔɔmaan na ki tee barmɔnii-i?

Bildad mɔmaan

25 Ki Bildad, wunba tee Sua booru ni nirɔ na jiin a: ² Yennu-e mɔk yiikoo, li ɲan ki ti kur n tinc ɲarɲmaanii; u te ki parmaasir be yendɔurɲ ni. ³ Sɔɔ be ki saa fit kan malakanba, binba tuun u boor nawa-a? Siar boor be ki yabint Yennu yentu na ki yentir lerɲ-i? ⁴ Sɔɔ sii fit be fanu koo ki yeen Yennu boora-a? ⁵ Njmaarik yentu koo ɲmaabira yentu gbaa, li ki yeen Yennu boori, ⁶ ɲma ji boi nisaariki, wunba tee nanwubir ki tee bonmumɔk na? Nisaarik nyiɔk tee bee Yennu boori?

Job mɔmaan

26 Ki Job jiin a: ² A mantik mɔk sommir nlee ki teen min janandaanc nan butimɔk na? ³ Nlee ki a mantik teen kpaanɲanii ki biitir a bannu ki teen min

I Sofar sann kaa bi sɔbu ni; ɲaan ti mi nan u mɔmaame na.

jatuk na? ⁴ A dukii nan n̄mee saa fit gbiint a m̄maan na kuri? N̄mee somma, ki a fit pak nna?

((Bildad m̄maan)) I

⁵ Ki Bildad jiin a: Kpeemm sei nba be nyun ni, tinp̄k̄k̄ ni na jekire. ⁶ Kpeen tin̄ na loot yaae Yennu boor; ki siar ki d̄k̄kir u boori. ⁷ Yennu-e tant sanpaak nba be niigan̄ po na, ki j̄n̄n̄ tingboun̄ na, ki siar ki diari. ⁸ Yennu-e gbeent sanpagboun̄ na nan nyun, ki diar, ki li kpi-asu na ki te li puti. ⁹ N̄k̄k̄e lat sanpagboun̄, ki li d̄k̄k̄e n̄maarik. ¹⁰ N̄k̄k̄e te ki sanpaak nan m̄k̄kgben̄jir chet leer, ki bia b̄k̄kit yentu ki nyinnir bunb̄n̄n̄ ni. ¹¹ Wuu tan̄j̄ n̄ak jaantarii nba dia sanpaak na yoo nba, ki bi damm ki jekir nan jan̄maanii. ¹² U pan̄je ki u jii ki nyann m̄k̄kgben̄jir, ki bia jii u bannue ki biir m̄k̄kgben̄jir ni bon-susoouk nba ki bi yiu Rahab na. ¹³ U foome te ki sanpaak yeen. U nuue kp̄ii bon-susoouk nba tiin a wun paak na. ¹⁴ N̄naan linba na kur tee u pan̄ na waame, n̄anne tee l̄kinii nba ki ti gbat. N̄mee saa fit bann Yennu nba mantik m̄k̄k pan̄ bian̄jinba?

Job m̄maan

27 Ki Job jiin a: ² N por Yabint Yennu nba fo na, wunba ki sak ki turin m̄n̄n̄ii, ki te ki n binben̄j̄ tōn̄ na sann ni, ³ Yennu nba daa turin manfoor ki n be na, ⁴ n kan ban jii n m̄k̄b ki pak bonbiir, ki n jerin bia kan ban faar faaki. ⁵ N kan yet a linba ki i piak na tee barm̄n̄n̄ii. N sii kpan see nan n ki biir siare, ki saa tuu n kuun daar. ⁶ N sii ȳk̄k̄ yeene nan n m̄k̄k m̄n̄n̄ii, kimaan n dudukit beerin daa kur nan n ki biir siari.

⁷ Binba kur tee n datai ki k̄n̄ nanin na, bin la tubdatu nan toonbiit damm na. ⁸ Dindann boor bee ki toonbiit damm m̄k̄ki, yoo nba ki Yennu tan saa boi bi manfoor po na? ⁹ Yennu saa gbat bi m̄n̄n̄ii, yoo nba ki daamii baariba-a? ¹⁰ Bi bo sii loon parpeenn nba ki u teemm nae, ki meic̄ yoo kur.

¹¹ N̄naant ki man wanna Yennu pan̄ yabint nba tee bian̄jinba, ki bia kat wanna Yabint Yennu nba lor bian̄jinba. ¹² N̄naan i pon̄ la linba kur ki u tuma, ki bee teen ki i piak baryana na?

((Sofar m̄maan)) II

¹³ Ki Sofar jiin a: Yabint Yennu nba daar tondamm nan toonbiit damm tuba bian̄jinbae na. ¹⁴ Bi saa fit mar waas bonchiann, n̄naan bi tan saa kpi bi kur t̄b̄b̄ii nie, koo bi waas tan kii di gboot. ¹⁵ Ki binba saa tenn na, yiariee saa kpib, ki bi pak̄i tan kan m̄k̄ fabin bi kuun po gbaa. ¹⁶ Toonbiit damm na tan sii m̄k̄k likirii nba ki bi kan fit kan, ki bia sii m̄k̄k liant bonchiann, ¹⁷ n̄naan nīn̄an̄ce tan saa liar, ki niburchim̄k̄ n̄ yent u likirii mar̄j̄. ¹⁸ Toonbiit damm na maa n̄ei, ki li tee nan nanaat gbandiat nae, koo ki tee nan sukir nba ki kp̄aguur̄ be li ni na. ¹⁹ Toonbiit damm mar̄j̄ tan saa d̄k̄k̄e ḡk̄k̄e ki bi m̄k̄kint na be-e, bi-i tan̄j̄ fiir yoo nba, bin ji got k̄n̄ bi m̄k̄kint mar̄j̄. ²⁰ Jan̄maanii tan saa kpirib nan nyun-m̄n̄n̄ nba tuu sik bian̄jinba nae, ki woūn̄ n̄ pebirib nyik̄ ki yaat namm. ²¹ Yondo po woūn̄ nae saa pebir ki nyinnib bi n̄ei ni; ²² ki li saa da gar bi paak, ki kan tinib ninbaauk, ki bi lek sii koor a bin chiar paak. ²³ Baa sii

I Bildad sann kaa bi s̄k̄bu ni; n̄naan ti mi nan u m̄maame na. II Sofar sann kaa bi s̄k̄bu ni; n̄naan ti mi nan u m̄maame na.

tiin na, woūn̄ na fuur sii waa beerib, ki jeentib nan biiru pan̄j̄.

Ki jiin yanfoon dontir po

28 Kut bootit be ki tee siaminba ki bi gbii salimpeena. Boa be ki tee siaminba ki bi n̄am-mi salimm̄n̄a. ² Niib gbii tin̄ ki nyint kut li ni, ki naan tana ki nyint kutm̄nt li ni. ³ Niib gbii boot sunsunt, ki baat tinp̄k̄k̄ ni, ki kpaan kut nba be bunb̄n̄cheenn ni, ⁴ ki li f̄k̄ nan niib nba k̄k̄ siaminba, koo ki f̄k̄ nan siaminba ki nisaarik saa baar. Ki niib gbii kut boot-tintant, ki saa tuun len̄ bi kuuk̄k̄, ki t̄k̄ n̄miit ki siik bootit na ni. ⁵ Tin̄ nba ki jeet nyi li ni na, li tin̄e bia di muu tinp̄k̄k̄ niwa. ⁶ Ki tin̄ na tana m̄k̄k tanbinyinyira nba daauk paar, ki li tanbiinii m̄k̄k salima, ⁷ ki kanbiok̄ kaa ki laat s̄k̄nu nba saa kut bootit na ni. Ki juuk bia kaa ki ban yukir ki gar li paak. ⁸ Yanb̄r̄ koo bonkob-susoleeuk taar ki ban n̄maa s̄k̄n̄ii nba ki s̄k̄k̄ kaa len̄ mar̄j̄.

⁹ Nisaarii gbii tana nba paar paake, ki gbii j̄k̄k̄ nyaka ni. ¹⁰ Baa gbii ki faa s̄k̄n̄ii tana ni na, ki bi laat tanbinyinyira nba daauk paar. ¹¹ Bi gbii ki baat kpen yur po, ki nyint linba be b̄r̄ ni paanu. ¹² N̄naan lia nie ki a saa la yanfoomi? Lia nie ki ti saa tumii ki banni?

¹³ Ti kan la yanfoon nisaarii boori. S̄k̄k̄ ki mi li n̄ant nan barm̄n̄n̄ii. ¹⁴ Ki m̄k̄kgben̄ja nan m̄k̄ka nba sumii yeen a, a kan la yanfoon bi ni. ¹⁵ A kan fit jii salimpeena koo salimm̄n̄a ki daa yanfoomi. ¹⁶ Ki salima nba n̄an tanbinyinyira nba daauk paar, n̄naan li nȳk̄k̄ kan fit yekin nan yanfoomi. ¹⁷ Li m̄k̄k nȳk̄k̄ ki gar salima, ki bia m̄k̄k nȳk̄k̄ ki gar salima sen̄, koo sen̄ leer nba daauk paar. ¹⁸ Yanfoon nȳk̄k̄ yab gar tanbinyinyira nba kur be ki li daauk paara. ¹⁹ Ki tanbinyinyira nba daauk paar nan salin̄jana na, n̄naan li nȳk̄k̄ kan fit yekin nan yanfoon nȳk̄k̄ti.

²⁰ Yanfoon nyi lia nie jikii? Lia nie ki ti saa tumii ki banni? ²¹ Bonfosiar kaa ki saa fit lari; k̄k̄n̄ nba lek yuuk sanpaapo na, n̄naan u kan fit lar. ²² Ki kuun nan biiru yeen a bi gbia bi yaae ki jiin yanfoon po.

²³ Yennu kuuk̄k̄e mi li s̄k̄nu, ki mi siaminba ki u saa lon yanfoon, ²⁴ kimaan u laat tingboun̄ na kp̄inii, ki laat linba kur be sanpagboun̄ na l̄n̄ ni. ²⁵ Yoo nba ki Yennu din tur woūn̄ yik̄k̄oo, ki bia bikin m̄k̄kgben̄jir yabint nba tee bian̄jinba na; ²⁶ yoo nba ki Yennu din senn sennu ki tur saak, nan satianii nba sii t̄k̄k̄ii siaminba na; ²⁷ li yooe ki u din got yanfoon, ki bikin li kp̄aiu, ki sak nan li n̄an.

²⁸ Ki Yennu yet nisaarik a, "A tin min Yennu jan̄maanii, n̄anne tee yanfoon; ki bia nyik̄ toonbiit tumu, n̄anne tee bannu."

Job majoontik ki jiin u binben̄j̄ po

Job m̄maan

29 Ki Job piin ki n̄amii piak a: ² N sunman ki n binben̄j̄ na bo saa n̄mat ki tee nan Yennu nba din guun bian̄jinba nae. ³ Yennu din ȳk̄k̄ be nanin, ki teenin yentu, yoo nba ki n somm bunb̄n̄n̄ ni na. ⁴ Li din tee

sakir nba ni ki n mək̄itire, ki Yennu yək̄kit nanin, ki tee piisin n ɲaak paak, ⁵ ki Yabint Yennu be nanin li yoo, ki n waas kur be n boor ki lintin. ⁶ Ki nei nan buunii teenin biin bonchiann, ki n kpan tiinii pia nan tana niɲa. ⁷ Yoo nba kur ki doo na saakab lakin, ki n saa maa n kar bi sinsuuk ni; ⁸ naasinpaauɲ na tuu fiir chate yoo nba ki bi lan, ki jakpera na n fiir set, ki li want nan bi chɔrimin. ⁹ Niib na tək̄ndamm tuu ɲmin fuute; ¹⁰ binba tee nijaana na mɔɲ tuu ɲmine.

¹¹ Ki binba kur lan, koo ki gbat n labaari, bi tuu piak linba ɲane ki jiin maa tun linba po. ¹² Nandamm na-i mɔ yoo nba, n tuu sommibe, ki bia sommit kpeebii nba ki mək̄ sommtieb. ¹³ Ki jab nba mantik be ninbaatir ni na piakin, ki n sommit pakɔi ki bi laat fat-n-mɔɲ. ¹⁴ Ki n be popeenn binbeɲ kur, ¹⁵ ki tee jək̄nii ninbinn, ki bia tee wɔbii taa. ¹⁶ N daan tee nan kpeebii baa nae, ki nyint saamm daamii ni, ¹⁷ ki biir nitont yikoo, ki fiar binba ki bi diimm na ki nyintib bi nuu ni, ¹⁸ ki yək̄ dukii nan man wei n manfoor ni, ki tan kpo n ɲaak ni nan pardɔnn. ¹⁹ N daan tuu tee nan tiik nba jiina be nyun ni nae, ki bia tee nan tiik nba yiniini mei nan marin na. ²⁰ Ki sɔk kur piak ki dontirin, ki n mək̄ paɲ yoo kur. ²¹ Ki mi-i tanɲi kpaan kpaanii yoo nba, niib tuu ɲmine, ɲaan gbiint linba ki n piak na fanu. ²² Ki mi-i pak gbeni, ki bi ki mək̄ siar ki pukii li paaki. ²³ Ki n mək̄bona na maant bi para nan bianɲinba ki kpaara tuu la saak kpa-fuur yoo, ki bi para mei na. ²⁴ Ki n tuu laa mək̄miin, yoo nba ki bi kɔk birisuk ni, ki n maanunyeen na chekintib. ²⁵ Ki n be bi tɔkɔn ki teemm ɲmakita, ki gar bi tɔkɔn nan kpanbar nba tuu gar u kunkɔnkonna tɔkɔn bianɲinba na, ki maant bi para yoo nba ki bi be parbiir ni.

30 ɲaan mɔtana, jab nba ki n kperib na laame. Bi baanba mantik tuu ki mək̄ nyɔkɔ, li paake ki n tuu kan te bin somm n bɔi ki bin kpakir pei. ² Bi tuu tee jakpera nba mantik baɲ, ki kan fit tun toonsiar ki turime. ³ Bi mantik tuu tee nandamme, ki kon waab, ki bi ɲman jiin koona nyɔkɔ, muuk ni, kunkoouk paak. ⁴ Bi tuu ɲab tutubirae ki ɲman kunkoouk paak, mantik gbetnaatunn jiina nba ki man na. ⁵ Ki sɔk kur beerib nan hootii, ki li tee nan bi hoot nanyukiie na. ⁶ Ki bi ji kɔk tanfiat ni, bootii nba ki bi gbiir jɔkɔ loka ni na. ⁷ Ki bi be muuk na ni, ki beet nan bonkobit na, ki taan leeb tiiuk na ni, ⁸ ki tee nan niib nba ki mək̄ yan ki kaa nyɔkɔ na, ki bi ber nyinnib tiɲ na ni.

⁹ Mɔtana ki bi ji baat ki laan, ki n ki tee siar, ɲaan tee nilaakir bi boor, ¹⁰ ki bi sarikitin, ki dukii nan bi mantik ɲan ki garime, ki lek baat ki siin mɔsant n numpo. ¹¹ Kimaan Yennu nba te ki n baɲ ki ki mək̄ paɲ na, ki bi ɲmat n paak nan wutobiir. ¹² Ki niib maɲ lekin nan paɲ, ki te ki n ɲmat poor, ki bi koor a bin kp̄in, ¹³ ki gɔk maa saa bot siaminba po, ɲaan koor a bin biirin; ki sɔk kaa ki saa gɔkrib. ¹⁴ Ki bi lekin loka kur po, ki baat ki tan do n yur paaka; ¹⁵ ki jaɲmaanii soorin; ki n baakir bot nan wamaasin na, ki n mək̄int gar nan sanpagbouɲ na.

¹⁶ Mɔtana, n ji yaa man kpoe na, ki weriku kaa n daamii po, ¹⁷ ki n kpaba chɔkɔ nyɔkɔ kur, ki n gbanant nba junt nan tont na ki maakit. ¹⁸ Ki Yennu soorin, li-

atir turu ni, ki ɲmakir n liant ki li tor tor. ¹⁹ Ki u lun bakir ni, ki n ji tee nan tant na.

²⁰ Yennu, mi-i yiina, ɲaan a ki gat jiintin; ki mi-i bia kii miara yoo nba, a ki fiin n po. ²¹ Ki a ɲmanjitin nan daamii; ki diinin nan a paɲ kur. ²² A te wouɲ pebirin, ki te wonpaaruk na lianin. ²³ N mi nan a jikitin ki saa nanin kuun boore, siaminba tee sɔk kur kunkunboor na. ²⁴ Bee ki a lekin jabutiɲi? ki u tee daan nba kan fit tun siar, see wun miar ninbatinu po. ²⁵ N tuu ki mɔ sommit niib nba be daamii ni, ki bia mək̄ ninbatinu nan talas dammi-i? ²⁶ N daan parpeenn nan yentu poe, ɲaan ki parbiir nan bunɔkɔn ji baatin. ²⁷ Ki daamii nan gbananyekitir mantik gbatin, ki daar n tuu daar, ki n be daamii ni. ²⁸ Ki n be bunɔkɔncheenn ni, ki ki laat yonnu yentu; ki see niwor ni, ki mei sommir po. ²⁹ Ki n piak nan parbiir kunkɔr, ki li mɔkɔn tee nan mɔkɔk, koo naamiɔɲ nba mɔ bianɲinba na. ³⁰ Ki n gbanant tɔkɔn, ki di muu nan gbanantouɲ. ³¹ Siaminba ki n tuu gbia jinjeruk nan kpinkpammuk na, mɔtana n ji gbia fabinii nan mɔniie leɲ.

31 Ki n por kat nan n kan ban got sapaamɔ ki n niɔɲ n kɔkɔ.

² Yabint Yennu yaa wun tun bee ki turiti? U yaa wun pa ki jiin nisaarik nlee, u toona paaki? ³ Yennu te ki parbiir nan biiru baat damm nba tuun toonbiit nae. ⁴ Yennu mi linba kur ki n tuun, u laat taanmaatir nba kur ki n ɲmaan.

⁵ N por nan n ki ban tun bonbiiri, n bia ki ban bikin maa n kpann n leebi. ⁶ ɲaant Yennu n bikinin, bonbikinkar nba ɲan paak, ki u saa la nan n ki tun bonkpetiri. ⁷ Ki mi-i tun ki kpetiie, koo ki te toonbiit soorin, koo ki n nii tarin jakintie, ⁸ ɲann ki a ɲaan ki n jeet n biir, koo ki a ɲaan siab n di jeet nba ki n bur na.

⁹ Li-i tee ki n niɔɲ ban kɔk n kɔk ɲaapoo ni, ki n bɔr guu-u u diiuk tammɔb ni, ¹⁰ ɲann ki a ɲaan ki n ɲaapoo n kpant sɔk kɔk, kii biaki dɔk jalɔk gado paak. ¹¹ Kuume sii tee tubdatu, li toonbibooru paak. ¹² Li toonbibooru tee muu nba di ki boontire, ki li saa di linba kur ki n mək̄.

¹³ Li-i tee ki n toontunna na yenk baar nan bunburimii n boor, n tuu gbiinte ki diau fanu. ¹⁴ Li-i tee ki n ki tun nna, nlee ki n saa fit baar Yennu boori? Yennu-i tanɲi baar yoo nba a wun bu n buuti, n saa yet a bee? ¹⁵ Yennu nba turin manfoor na, li Yennu-e bia tur n toontunna manfoor.

¹⁶ N ki ban yêt ki ki somm nandamme, n bia ki ban te ki pakɔi be parbiir ni, ¹⁷ koo ki te kpeebii lin kon, ɲaan ki min di. ¹⁸ Laa nyii n bisin niɲa, n tuu diabe fanu.

¹⁹ Ki yoo nba ki n la sɔk be talas ni, ki namii, ki kan fit daa lianti, ²⁰ n tuu turɔ liant nba ki bi luur nan pekobit nba nyii n pelook nie, ki wun ji pakin nan u par kur.

²¹ Ki li-i tee ki n ban ɲmab kpeebik, ɲaan mi nan n tan saa di u mɔkɔn buut boori, ²² ɲann n kpinkpant n kɔkɔn, ki tukit nyi n bɔkpiat ni. ²³ N kan ban tun li toonbiit booru, kimaan n tiin Yennu tubdatu jaɲmaanii.

²⁴ Ki li-i tee ki n tuu maa salima paak, koo ki yet salima maɲ a, "Fine tee n fat-kɔk," ²⁵ koo ki piak dont n niɔɲ, n mək̄int na paaki, ²⁶ koo ki ban jiant yonnu, u

yentu na paaki, koo ki jiant n̄maarik u n̄ant na paaki, ²⁷ a lin te ki n par n ch̄orimm, koo ki turib baakiri, ²⁸ n̄ann yanb̄onboorik na tubdatu-ii tee kuun; kimaan maa yēt Yabint Yennu weiu na paak.

²⁹ Li ki ban manin yoo nba ki n datai be daamii ni, koo ki li manin yoo nba ki biiru baaribi. ³⁰ N ki ban mi-ar Yennu a bin kpo-o. ³¹ Ki jab nba kur tuun n boor na mi nan n tun gaan saamme. ³² N tun gaan s̄ongatae n n̄aak ni, ki ki saak bi d̄ōk̄ s̄onjot ni.

³³ Jasiab koor a bin b̄or bi yanb̄omme, n̄aan min ki ban d̄okin n yari. ³⁴ Min ki tiin jan̄maanii nan niib nba saa yet linba. N tuu ki n̄min, koo ki loo diloor kimaan bi suk̄it paaki.

³⁵ S̄ōk̄ kan gbiint maa yeen linba na-a? N pora nan m̄obona nba kur ki n yeen na tee barm̄oniie. N̄aant Yabint Yennu n gat turin.

Li-i tee linba kur ki n biirt̄ōk̄ saa pak ki biirin na bo s̄ob siar paak, ki n bo saa lar, ³⁶ n bo saa barir n b̄ok̄ok̄ paak nan parbifaant, ki bo yirir n yur paak nan fokirik nae. ³⁷ N saa yet Yennu-e linba kur ki n tun, ki gonn n yur sanpaapo kii be u t̄ōk̄n.

³⁸ Li-i tee ki n jan tin̄ nba ki n ko naie, koo ki fat bondaant boori, ³⁹ li-i tee ki n dii jeet nba bur li ni naie, n̄aan te kpaara nba bur na kpenn komi, ⁴⁰ n̄ann a te m̄otont nan kunkonii n pia lēj, ki daa tee jeet kaa.

Job m̄maan kure na.

Elihu m̄maan

(32.1–37.24)

32 Jab bantaa na ji din ki pak siar ki tur Job, kimaan Job din mi u m̄n̄ fanu nan u tee popeendaant̄e. ² N̄aan ki jas̄ōk̄ see ki b̄ok̄k̄ib, ki bi yiu Elihu, ki u wutoor doo; ki u ki fit soor u m̄n̄, kimaan Job din piak ki n̄amii u m̄n̄, n̄aan nyiirii Yennu-e. (Elihu din tee Barakel bijae, ki tee Bus yaaboonn, ki nyii Ram naakuuk ni.) ³ U wutoor bia din doo Job ȳōk̄s̄nba bantaa na paaka. Bi din ki la s̄on̄ nba ki bi saa paan ki gat Job-i; n̄anne ki li naan nan Yennu tun ki bote na. ⁴ Elihu-e din tee bik lēj māj, li paak ki u din guur ki s̄ōk̄ kur tan pak gbenna. ⁵ Yoo nba ki u la nan jab bantaa na ki fit tur Job gatu na, ki u wutoor doo, ⁶ ki u piin ki piak.

Elihu m̄maan

N tee bike, n̄aan ki i tee saakab, li paak ki n bo tiin jan̄maanii nan man beti maa dukii linba. ⁷ Ki n yet n m̄n̄ nan n saa te ki yin pak gbooe, yimm nba tee jakpera na n biit i yan nan leeb. ⁸ N̄aan Yabint Yennu Seeke teen niib yanfoon, ⁹ li ki tee kpetuk kaa teen niib subinii, koo bi kpetuk na n sommib ki bin ban linba n̄ani. ¹⁰ Li paak, n loon ki yin gbiint ki turin. Ii n̄aan man beti linba ki n dukii.

¹¹ N bo gbiine nan sukuru n̄aan ki i piak, ki n guui ki i kpaan m̄bon̄n̄ana. ¹² Ki n tee soon nna ki gbiin, ki la ki i gbar, ki ki fit wann nan Job nba yet linba na, u faare. ¹³ Nlee ki i piak nan i la yanfoon boora? Yennu-e tee wunba saa gat ki tur Job, kimaan yimm gbara.

¹⁴ Job bo piak ki teen yimme, u bo ki piak ki teen min kaa, n̄aan n bo kan jiin nan yaa gat bianjinba na.

¹⁵ Job, bi k̄n̄ maama, bi ki m̄ok̄ jiinu nba ki bi saa turani. ¹⁶ Baa lek n̄mina na, n̄aan mi-i kpan̄j guu-u? Bi see-e lēj, ki ji ki m̄ok̄ maan nba ki bi saa paki. ¹⁷ Aaii, m̄otana, n ji saa turi n m̄n̄ jiinue, ki beti maa dukii linba. ¹⁸ N kan fit guur nan yoo nba ki n tan saa pakii. N kan fit dia n m̄obona. ¹⁹ Li-i tee ki n tan ki la yiar nan man paki, n saa pute nan kunk̄ok̄ nba ki bi tuu gbeenir dapaanin na. ²⁰ N kan fit guuri, li tee man pake. ²¹ N kan fit taan i s̄ōk̄ po m̄ok̄ na ni. N ki yaa man pak ki maan i s̄ōk̄ pari. ²² N ki mi baa piak m̄mant bianjinba. Yennu saa dat n tubira, li-i tee ki n tun nna.

33 Job, m̄otana, gbiintir linba ki n yaa man beta na fanu. ² N teen siir nan man yet linba kur be n dudukit niwa. ³ N maan kur yeene, ki n piak barm̄onii. ⁴ Yennu Seeke namin, ki turin manfoor.

⁵ A turin gatu, li-i tee ki a saa fit. Teent siir ki n̄ō nanin. ⁶ N̄an nan fin tee yomme Yennu boor. Ti kura na, Yennu jii m̄ok̄ne ki nant. ⁷ Li paak, li ki n̄an ki fii tinin jan̄maanii. N kii diinani.

⁸ Maa gbat linba ki a pake na a: ⁹ “N ki tun biiri. N ki tun siar ki biiri. N ki tun kpeti, n nyii biit niwa, ¹⁰ n̄aan ki Yennu la nyiiruk nba ki u jii lekin, ki n̄man̄jitin nan n tee u dataake na. ¹¹ Ki u bobin jarit n taa ni; ki gorii taan̄maatir nba kur ki n chat.”

¹² N̄aan Job, n yaa man yeta nan a biira. Yennu yab ki gar nisaarik kur. ¹³ Bee teen ki a nyiir Yennu nan linba paak teen ki u ki gat nisaarik miaru? ¹⁴ Yennu lek ȳōk̄ piak, n̄aan s̄ōk̄ ki gbiin maan nba ki u piak na. ¹⁵ Nyiok̄ nba ki niib tuu ḡok̄nt na, Yennu piak damiit nan yirintu nie. ¹⁶ U tuu te ki bin gbiint waa piak linbae, ki bi tuu tin jan̄maanii nan kpaanii nba ki u teemm na. ¹⁷ Yennu piak a lin te bin nyik toonbiit tumue, ki bia ḡok̄rib, ki bi daa m̄ok̄ dont-n-m̄n̄. ¹⁸ U kan te ki bin la biiru. U saa tinnib ki bin nyi kuun ni. ¹⁹ Yennu teen n̄iok̄ yiaru, ki yekitir u gbanant nan tont, a lin n̄makit̄ō u binber̄j ni. ²⁰ Baat̄ōk̄ m̄ok̄ ni ki man, ki u jekpan̄j gbaa tuu tone. ²¹ U gbanant tuu f̄ok̄re, ki u ki naan n̄iok̄, ki a fit laat u kpaba kur; ²² ki li kan wei nan wun saan kpeent̄j.

²³ Li pasiar Yennu malakanba, binba tee tusaa tusaa na yeno nba tian niib bi toona po nae saa baar ki tan somm̄ō. ²⁴ Ki malaka na sii m̄ok̄ ninbatinu ki yet a, “N̄aam̄ō, li ki tee wun saan kpeent̄j. Paatii nba saa pa ki n̄aauē na.” ²⁵ Ki u gbanant saa n̄amm pant ki m̄ok̄ pan̄j, ²⁶ ki wuu miar Yennu yoo nba, Yennu saa gat tur̄, ki u saa jiant̄ō nan kpinkpammuk, ki Yennu saa n̄amm n̄mant bont kur fanu ki tur̄. ²⁷ Ki u saa yet n̄i-wor ni a, “N tun yanb̄omma. N ki tun linba n̄ani, n̄aan ki Yennu tinnin. ²⁸ U fat nyinnin, ki n ki saan kpeent̄j, ki daa m̄ok̄ manfoor.”

²⁹ Yennu ȳōk̄ tuun linba nae yoo kur, ³⁰ ki tint nisaarik manfoor, ki teent̄ō parmaasir u manfoor benu ni.

³¹ Job, ji gbiintir m̄otana linba ki n yaa n beta; n̄minin ki n̄aan man pak. ³² N̄aan li-i tee ki a m̄ok̄ siar ki saa yeti, n̄aan man gbatir, ki n sii m̄ok̄ parpeenn ki sak nan a m̄ok̄ m̄onii. ³³ N̄aan li-i kii tee nna, fan n̄min, ki gbiint ki turin, ki n saa wanna faa saa la yan bianjinba.

34 Ki Elihu namm yet a: ² Yimm subindamm, gbi-intir n mɔmaan; yimm nba tumii na, ii gbiint man. ³ I mi jemant yoo nba ki i lemmir, n̄aan i ki fit bant yan maan, yoo nba ki i gbatiri. ⁴ Li ji tenn timme n bann linba n̄an. ⁵ Job yeen nan u ki mɔk biiti, a n̄aan ki Yennu yēt nan wun turɔ mɔnii. ⁶ Ki Job boi a, “Nlee ki n sii fa faak nan n mɔk biiti? N mantik la daŋ bonchi-ann, n̄aan li ki tee n biit paak kaa.”

⁷ I ban la sɔɔ ki u tee nan Job na-a? U ki ban chɔrin Yennu. ⁸ U biir u yoo nan toonbiit damme, ki lin nan yanbɔndamm. ⁹ U yeen nan li ki ban mɔk nyɔsiat nan nirɔ-i koor a wun tun Yennu loommi.

¹⁰ Gbiintirin man, yimm nba tee bannteeb na. Yabint Yennu saa fit tun bonbiira-a? ¹¹ U pa niib paatii, ki li nyi toona nba ki bi tume, ki diab nan laa kpaab bianjinba. ¹² Yabint Yennu ki tuun toonbiiti. U ki ban tun linba ki n̄an ki tur sɔɔ. ¹³ Yennu gaan u yikoo sɔɔ boore-e? Sɔɔe guun Yennu durinya na-a? ¹⁴ Li-i tee u loriie, ki u te ki foon jiti, ¹⁵ nisaarii kur saa lakin kpoe, ki ji n̄mat tant ni.

¹⁶ Li-i tee ki a mɔk bannu, fan gbat linba na, ki gbiint linba ki n yeen na. ¹⁷ A piak ki biir kasii Yennu nae-e? A dukii nan u ki loon barmɔniie-e? ¹⁸ Yennu piak ki biir kpanbara nan doo diara, yoo nba ki bi ki mɔk nyɔɔt, ki tee tondamm. ¹⁹ U ki taant doo diara po, koo ki sommit mɔkita ki gar nandamm, kimaan n̄ɔɔe teen sɔɔ kur manfoor. ²⁰ Nisaarik saa fit kpir ki kpo nyɔɔk. Yennu-e tuu faa nisaarii ki birib, ki bi kpenn; u tuu kpi nijaann, ki li ki paari. ²¹ U laat taanmaatir nba kur ki nirɔ n̄maan. ²² Bunbɔnn siar ki be ki bɔn ki yanbɔndaann saa fit bɔr Yennu li ni. ²³ Li ki kpaas talas nan Yennu n senn yoo nba ki nisaarii tan saa saan ki wun bu namm. ²⁴ Li ki kpaau talas nan wun fiita ki fit nyinn tɔɔn-damm, n̄aan senn siab bi seenu ni. ²⁵ U tuu beribe, ki biirib nyɔɔk, kimaan u mi baa tuun toona nba. ²⁶ U daar yanbɔndamm tuba, siaminba ki sɔɔ kur saa fit lae, ²⁷ kimaan bi nyik ki ki waau, ki bia yēt u sennii weiuwa. ²⁸ Bi mukis nandamm, ki bi fabin ki teen Yennu, ki u gbia bi fabinii nba loon sommir na.

²⁹ Yennu-i kii lor wun tun siar faba, n̄aan sɔɔ kaa ki saa pak ki biirɔ. Li-i tee ki u lek u numm, nisaarii saa biar yanne. ³⁰ Siar sii kaa ki digbana niib saa fit tumii, ki lin gɔɔr tondamm, ki bi daa diab ki n̄manjitibi.

³¹ Job, a pak kat a biit ki tur Yennu, ki sat mɔb nan a ji kan namm tun ki biira-a? ³² A boi Yennu ki u wanna a biita-a? ki a sak nan a saa nyik toonbiit tumuwa-a?

³³ Faa yēt toona nba ki Yennu tuun na, nlee ki a dukii nan u saa tun faa loon linba? Li tee fine n dukin, n yar kaa; betirit mɔtana faa dukin linba.

³⁴ Yandaann kur set saa sak nanime, ki subirtɔɔ nba kur gbat n maan na saa yet a ³⁵ Job piak waa ki mi linbae; ki waa piak linba kur, yan kaa lenji. ³⁶ Dukint linba kur ki Job yeen na fanu; a saa la nan u pinpakit na tee nan toonbiit daann pinpakit nae. ³⁷ U pukii m̄yētuko u toonbiit na po, ti tɔɔnne ki u piak sarikit Yennu.

35 Ki Elihu namm yet a: ² Job, li ki n̄an ki fin yet nan a ki tun ki biir Yennu, ³ koo ki boi Yennu nan, “N toonbiit daamiia nlee? Maa ki tun biit na, n

nyɔɔt tee lanne?” ⁴ N loon ki man gat fin nan a yɔɔsnba nae mun.

⁵ Gotir sanpaapo, a saa la nan sanpagbant na fɔk nanawa. ⁶ Li-i tee ki a tun bonbiir, li kan teen Yennu siar. A lekii tun ki kpet taar munɔaawa, n̄aan li kan daamii Yennu. ⁷ Faa tee popeenn daann na, li sommit Yennu-u? Yennu ki loon siar a boori. ⁸ A yaa toonbiit paake ki a bɔɔ di fara, ki toonɔana nba ki a tuun na, ki li sommitɔ.

⁹ Li-i tee ki niib be mabir ni, bi tuu duune, ki fabin ki loon sɔɔ n sommib. ¹⁰ N̄aan bi ki baat Yennu boor, wunba tee bi naamii daann, ki teemm dindann yoo nba ki bi be werebuk ni na. ¹¹ Bi ki baat Yennu boor, wunba teent subinii na, ki te ki ti mɔk yan ki gar bonkobuk, koo n̄ɔɔ nba be kur. ¹² Bi tun buie ki loon sommir, n̄aan ki Yennu ki teemm gatu, kimaan bi mɔk garuk, ki tee toonbiit damm. ¹³ Li ki mɔk nyɔɔt nan bii mɔ mɔnii; Yabint Yennu ki laatib, koo ki gbia bi miaru.

¹⁴ Job, a yet nan a kan fit la Yennu, n̄aan dimin suku-ru, a maan be u boor. ¹⁵ A dukii nan Yennu ki daar niib tuba, ki bia ki fiin toonbiit po. ¹⁶ Li ki mɔk nyɔɔt nan fii tun kii piak; li tee barmɔniie nan a ki mi faa piak linba.

36 Ki Elihu namm yet a: ² Job, dimin sukuru waan, ki gbiint linba ki n yaa man pak Yennu taar ni na. ³ N bannu yab, n yaa man jii maa mi linbae ki wann nan Yennu nba tee n naamii daann na tuun linba n̄an. ⁴ Maa beera linba na, siar kaa ki tee faaki. Faa laat min nba a tɔɔnn po na tee yandaann nan barmɔnii.

⁵ Yennu mantik mɔk paŋ halii, u ki yisin sɔɔ; siar kaa ki u ki bant li paak. ⁶ U ki te ki toonbiit damm be mɔk-mɔki, n̄aan u tuun linba n̄ane ki teen nandamm. ⁷ U guu binba tee popeenn damm; u teemm yaak, ki bi dia niib nan kpanbara nba dia na, ki bia te niib teemm chɔrɔn mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ⁸ N̄aan li-i tee ki niib be baana ni, ki di fara, baa tun linba paaki, ⁹ Yennu-e wantib bi toonbiit nan bi garit. ¹⁰ U te ki bi gbiin u kpaanii, ki nyikin toonbiit tumu. ¹¹ Li-i tee ki bi mɔk mɔsaku nan Yennu, ki waau, bi sii be bi manfoor ni nan parmaasir, ki mɔkitir. ¹² N̄aan li-i kii tee nna, bi tan saa kpoe yann ki saan kpeentir.

¹³ Binba ki mi Yennu na, bi wutoa kɔɔ doe, ki bi-i lekii la tubdatu gbaa, n̄aan bi ki mei Yennu sommir po.

¹⁴ Bi kpenne, n̄aan daa paan, kimaan feie te ki bi kpet yiama. ¹⁵ N̄aan Yennu subint niib nan farae, ki dia wahala ki lootir bi tuba.

¹⁶ Yennu-e nyinna daamii ni, ki te ki a la fat-n-mɔn a yamani; ki dokin jeet a dindiboor. ¹⁷ N̄aan mɔtana a la tubdatu nan laa jaŋa bianjinbae. ¹⁸ Ii mi ki daa te fobit piinii kpannani, koo ki mɔkint n n̄manta ki a tan boti.

¹⁹ Li tan kii mɔk nyɔɔt nan fii m̄ kii loon sommir; ki a paŋ na kur ji kan somma li yoo. ²⁰ A daa sun ki nyɔɔk n baari, ki tee yoo nba ki digbana niib tan saa kpo na.

²¹ Ii mi ki a tan saa mann tun toonbiit. Yennu tura wahala na, a lin gɔɔr ki nyinna toonbiit tumu nie.

²² A tiar Yennu paŋ nba yab bianjinba. N̄ɔɔe tee wantɔɔ nba chee sɔɔ kur. ²³ Sɔɔ kaa ki saa yet Yennu waa saa tun linba, koo ki pak biirɔ nan u tun bonbiiri. ²⁴ U

yy laat dontire nan toona nba ki u tuun, li njan ki a mun pak donto. ²⁵ Scc kur la waa tun linbawa; ki ti sii fit be banfokira njan lar. ²⁶ Ti kan fit mantik bann u yabint nba jan bianjinba, koo ki bann u bina kann nba tee bianjinba.

²⁷ Yennu-e fcon nyun tij ni, ki te ki li kpantir saak. ²⁸ U te saak nyi sanpagbant ni ki baa, ki teen nisaarii. ²⁹ Scc ki mi sanpagbant na nba chari bianjinba, koo bianjinba ki satianii na nyi sanpagbant na ni, siaminba ki Yennu be na. ³⁰ U te sanyikintii yentir sanpagbouj na kur po, njan ki nyun tij po tee bunbcon. ³¹ Yennu nba teen niib jeet bianjinbae na, ki teen jeet ki li yab ki kaa bannu. ³² U tuu kub sanyikintii na u nuu nie, ki tuu tan te lin yek jabenn na. ³³ Satianii na tuu mcon wouj baaru poe, ki bonkubit gbaa mi u baaru po.

37 Wouj na tuu te ki n yan n put bonchiann. ² I kura n gbiint Yennu kunkor, ki bia gbiint satianii nba nyi u mcb ni na. ³ Yennu te sanyikintii na purin sanpagbouj ni, ki nyi tingbouj na bokyenn po, ki saa tuut leer po. ⁴ Ki bi tuu gbat u kunkor na tintantii, ki li tee u yabint satianii na fuur, ki li sanyikintii yentir yoo kur. ⁵ Ki Yennu piak, ki jaarlituk nan bakitnauj toona tuun, ki ti kan fit bann li paak. ⁶ U te sakaana baa tingbouj na paak, ki bia te saajakpera baa. ⁷ U te ki nib toona cor, ki wantib cc Yennu nba saa fit tun linba. ⁸ Ki muuk ni bonkubit na saa bi dindccboa. ⁹ Ki wouj na da ki nyi niidiitu po, ki waat da nyi niiganj po. ¹⁰ Yennu foome maakit nyun na, ki te ki li kpantir nyuntana. ¹¹ Ki sanyikintii yentir ki nyi sanpagbant ni, ¹² ki chari nan Yennu nba loon bianjinba. Ki bi tuun Yennu nba senn bianjinba, durinya na kur po. ¹³ Yennu-e te saak baa ki maant tingbouj; li pasiar u saa te saake n baa, ki dat niib tuba, koo ki lin wannib u lomm nba tee bianjinba. ¹⁴ Job, teent soon waan, njan gbiint. Dukint bakitnauj toona nba ki Yennu tuun. ¹⁵ A mi Yennu nba senn bianjinba ki te sanyikintii yentir ki nyi sanpagbant ni-i? ¹⁶ A mi sanpagbant nba ccn bianjinba sanpaapo-o? Li tee Yennu bannchicj jaarlituk toona nba tee-e. ¹⁷ Naauko tuu gbata, yoo nba ki niidiitu po wouj tuu da gar tij na paak na. ¹⁸ A saa fit somm Yennu ki wun lat sanpaak na, ki nammir ki lii wakii nan kut nawa-a? ¹⁹ A wannit taa saa yet Yennu linba; ti yan na liira, ki ti ki mck taa saa yet linba. ²⁰ N kan boi man pak nan Yennu. Bee paake ki n saa turc yaak ki wun biirimi?

²¹ Ki mtana yonnu yentu nba be sanpaapo na nyokite, ki mantik yeen ki ti kan fit gotiri; ki wouj na da ki yat sanpagbouj na. ²² Ki yabint Yennu nyi niiganj po nan u yentu nba njan, ki baat nan u yentsaakar, ki li mck janmaanii. ²³ Yennu yikoo mantik yab, ki ti kan fit baar nakic; u tee popeenn daanc ki tuun linba njan ki teen niib. ²⁴ Li paak ki niib kur baakitc, u baka kaa binba dukii nan bi tee yandamm na po.

Bianjinba ki Yennu tur Job gatu

Yennu mmaan

38 Yennu kunkor nyii wouj ni ki pak tur Job, ki yet a:

² A tee nmee ki biris n yanfoon po, ki ki mi siar, njan piak mcbon-yana na? ³ Mctana, teent siir na cc na, ki jiin n buboit nba ki n yaa n boia na. ⁴ A din be yoo nba ki n nan durinya na-a? Li-i tee ki a mi fanu, fan betin. ⁵ Njma poe senn li yabint nba sii tee bianjinba? Nmee jii nmiiuk ki bikin li fokinti? A mi buboit na jiinu kuri-i? ⁶ Bee tee jaantarii ki dia tingbouj na? Nmee fkin durinya na fiakiri? ⁷ Li daar sanyafaare ki nmaabira lakin ki yin yan, ki malakanba yikin nan kpinkpammuk. ⁸ Nmee ccn mckgbenja na nyun, yoo nba ki li put nyii tinccn ni na? ⁹ Mine din dckin mckgbenja na nan sanpagbant ki ccbinir, ki li be bunbcon ni. ¹⁰ Mine dck ki bir mckgbenjir kpaar, ki kpar li tammccckca, ¹¹ ki yetir a, "A tuu saan ki dian nna, njan daa gaar, ki a nyunpana na n tuu dian nna na." ¹² Job, faa be a manfoor niwa, a tan ban yet dasiar ki li yenti-i? ¹³ A tan ban yet sanyicok ki li yent tingbouj na paak, ki nyinn toonbiit damm bi ccra niwa-a? ¹⁴ Ki yonnu yentir tingbouj na paak nan li kunkona nan baat na ni, ki li nyccn fanu nan liatir paak nyarimu na, ki bia nyccn fanu nan yck paak ccni na. ¹⁵ Daar yentu mantik yeen ki tur toonbiit damm, ki li ccib, ki bi ji ki fit tuun toonbiiti.

¹⁶ A ban saan nyuntana nba be mckgbenjir tij po na boori-i? A tan ban somm mcknyun tij po-o? ¹⁷ Scc ban wanna tammccckca nba loo kpeentij nba tee bunbcon nawa-a? ¹⁸ A fit bann durinya na yabint nba tee bianjinbawa-a? A jiin turin gatu, li-i tee ki a mi.

¹⁹ A mi yentu koo bunbcon nba nyi siaminba-a? ²⁰ A saa fit wannib bianjinba ki bi saa saan fokit koo ki bia jen namma-a? ²¹ N mi nan a saa fita, kimaan a mantik kpet halii, ki din be yoo nba ki n nan durinya na!

²² A tan ban saan ki ccn diit nba ki n bekii saak nan sakaana nawa-a? ²³ N bekirire ki guun daamii yoo, nan kunkona nan tcbii yoo. ²⁴ A ban saan siaminba ki yonnu nyi nawa-a, koo ki saan siaminba ki yondo po wouj da ki nyi nawa-a?

²⁵ Nmee gbiir bootuk nba ki saak ckii li ni ki baa na, ki bia namm ccnu nba ki satianii ckii na? ²⁶ Nmee te saak baa siaminba nirc ki cc na? ²⁷ Nmee maant tincooj na nyumi, ki li te mck kpaatiri? ²⁸ Saak koo marin mck baa-a? ²⁹ Sakaana nan waat naa tee nmee? ³⁰ Nmee te ki nyu wakii nan tana na, yoo nba ki waat baar bonchianni?

³¹ A saa fit taan nmaalore ki lakin loribi, koo ki bobit linba dia nmaajari-i? ³² A saa fit kii nmakitir nmaajara sakir n tuu sakiri, kii biaki nmakitir bob-gbenja nan bob-bis na ki bii chari-i? ³³ A mi sennu nba dia sanpaaki-i? Ki a saa fit te sennu marj n dia tingbouj na-a?

³⁴ A saa fit te saak n yin sanpagbant ni, ki tan baa-a? ³⁵ Ki li-i tee ki a yet sanyikintii a wun nyikint, li kan

I Li tee nmaajara nba be ganj poe.

baar a boor ki beta a, "Timme na." ³⁶ Nj mee teen nɔɔnii nan korii yanfoomi?

³⁷ Nj mee mantik sub ki saa fit kan sanpagbanti, ki labirir ki bin te saak n baa? ³⁸ Saak nae tuu te tant n matik.

³⁹ A loon jeet ki teen yanɔɔra ki bi di, koo ki fit dint yanɔɔrbis na ki bi gbooti ⁴⁰ yoo nba ki bi ɔɔr be bi tanfiat ni, koo ki dɔɔ bi dindɔɔboa ki guu-u? ⁴¹ Nj mee dint kinkaati, yoo nba ki bi lin ki kpaan jeeti, ki tee yoo nba ki bi bonbis mɔ nanin ki loon jeeti?

39 A mi pawann nba maar yoo nba-a? A ban diit ki la pabɔɔ matuku-u? ² A mi baa tuu soor poor ki lin wei bianɔɔnba bin tan mari-i? A mi yoo nba ki bi tuu tan maari-i? ³ A mi yoo nba ki bi tuu tan dɔɔr, ki mar bonbik durinya na ni-i? ⁴ Bi tuu be muuk nie, ki bi waas tuu kpaat ki mɔk paɔ, ki tan yaat, ki ji ki jent.

⁵ Nj mee te ki bɔɔnii na be muuk ni bi yamani-i? ⁶ Mine turib kunkoouk na, a lii tee bi binbeboor, ki te bi be tin-fukirik na ni. ⁷ Ki bi kɔɔ ki fɔk nan doi, kimaan fuut paak; ki kɔɔ kaa ki saa fit soorib ki te bin tun toonni.

⁸ Kunkona na paake tee bi linlin boor, ki bi sii di, ki tee siaminba ki bi sii kpaan mɔmaatit ki nman.

⁹ Mɔnaajak saa fit ko kpaab ki turawa-a? U sii loon wun dɔɔr a naaloor ni nycyemmira-a? ¹⁰ A saa fit dia bi yɔɔn nan njmiiuk ki wun ko kpaaba-a? koo ki te wun dat naasɔk a kpaab niɔa-a? ¹¹ A sii fit maa u pan-garisuk paak ki dukii nan wun tun a toonpaara ki turawa-a? ¹² A dukii nan wun jaan a jeet ki bia tikir jeet na, a jarik paaka-a?

¹³ Naamɔɔnɔɔ kpinkpant kakii ki yuuk yian yian, njaan u kan fit yukir nan janɔɔnɔɔlot na. ¹⁴ Naamɔɔnɔɔ tuu nyik u jenn tin-yann nie, ki te yonnu n nyikint li paak tanbiinii na ni, ki li tan buun. ¹⁵ U ki mi nan taar saa liar, koo muuk ni bonkobuk saa mann yeerir. ¹⁶ Ki u binbenɔɔ tee nan jena maɔ ki tee u yar na, ki u baka bia kaa nan u paɔ saa teen yanni. ¹⁷ Mine din namɔɔ jatuk, ki ki turo yanfoomi. ¹⁸ Njaan li-i tee ki u piin nantaar yoo nba, u laa taamm nan taanjakiro nba saa tin bianɔɔnbae.

¹⁹ Job, fine din nan taanii ki bi mantik mɔk panii, ki turib taanganni-i? ²⁰ Fine namm ki bi fit mɔɔbit nan naasuut na, ki bia te ki bi tuu foont foon ki jeent niib na-a? ²¹ Ki bi tuu dia bi taawoka ki parii tiɔ, ki tiin nan bi panii kur ki saa tɔb. ²² Bi ki mi janmaanii, ki jukbanjiak kaa ki saa te bin tunnii. ²³ Ki jatiat nba ki bi taanjakira dia na sii damme ki mɔk fuut ki nyirii. ²⁴ Naatuna-i tanji peb yoo nba, bi tuu jekire ki kpaam ki loon bin saan. ²⁵ Ki naatunn-i peb kur, bin foont ki jiin, ki bann tɔb nubiruwa ki tan fit nakinir, ki gbia kunkɔnɔɔnna saakab nba hoot ki teen sennii nba. ²⁶ Job, kanbiok tumii a boore ki fit yuuk, yoo nba ki u lat u kpinkpant ki tor niidiitu po na-a? ²⁷ Baakir tuu guu wun gbat a mɔɔbewa, ki tan fit tia u tikɔ jɔɔjaana ni-i? ²⁸ Bi tia bi tiat jɔɔt paake ki bia dɔɔ tanjagbent paak jɔɔt ni, ²⁹ ki tuu be lej njaan gorii laat banfɔkira, ki guu siar n gar ki bin kpi ki di. ³⁰ Juut tuu tikir ki lint gbanankpeenae, njaan ki jubis na ji nyu sɔn.

40 Ki Yennu njamm pak nan Job a: ² Fin nba pakir nan min Yabint Yennu na, a saa njmin amii a saa jiin gatue-e?

Job mɔmaan

³ Ki Job jiin a: ⁴ Yennu, n pak jatiwa; n saa jiin a bia? N ji kan bikin nan man yet siari. ⁵ N poɔ dɔɔɔ pak, ki li gar maa bo saa pak linbawa.

Yennu mɔmaan

⁶ Ki Yennu njamm pak nan Job, ki li nyii wonpaaruk ni ki yet a:

⁷ Mɔtana, teent siir na jɔɔ na, ki gat n buboit na. ⁸ A koor a fan wann nan n ki tuun linba njane, ki sennin bi-it ni, njaan senn a mɔɔn njant ni-i? ⁹ A paar nan maa paar bianɔɔnba nae-e? A kunkɔr saa fit tant sanpaapo nan n yar nawa-a? ¹⁰ Li-i tee nnaie, fan fiir set nan a baakir nan dont-n-mɔɔn, ki tur a mɔɔn yabint nan njant.

¹¹ Gotir binba mɔk dont-n-mɔɔn na, ki kpaar a wutoor bi paak, ki sikinib. ¹² Nn, gotirib ki sikinib, ki biir toonbiit damm, baa see siaminba na, ¹³ ki piin bi kura tiɔ ni, ki baanib kpeentiɔ, ¹⁴ ki n sii tee sinsinn daanɔ nba saa pak donta, ki yet nan a nyann nyannu na a tiɔɔnɔ.

¹⁵ Gotir bonkob-gbenjir nba tee yeenn na; mine namɔɔ, ki bia nama. U njman mɔɔte nan naab na. ¹⁶ Paɔ ki namii u gbanant ni, ki yiikoo gbee u nanbɔna ni.

¹⁷ U joor see sinsonne nan kpek na, ki u taa nanbɔna mɔk paɔ. ¹⁸ U kpaba wakiie nan kutmɔnt na, ki u taa tee nan kut laana na.

¹⁹ Njɔɔ mantik tee jaarlituk, n naamii na ni. Ki wunba namɔɔ na kɔɔ saa fit nyannɔ. ²⁰ Ki mɔɔt nba saa dinɔ na pia kunkona paak, ki tee siaminba ki muuk ni bonkobit jerin. ²¹ U dɔɔ kunkonii nyakae, ki bɔɔrii kaar nba see bakir ni na. ²² Ki kunkonii nan warii nba see ki kpia kpenu na lintɔ ki teenɔ maasu. ²³ U ki tiin nyunmɔɔn janmaanii; ki li-i tee jɔɔdann mɔkiri nyun na liatɔ yoo nba, ki u njmin soon nna. ²⁴ Nj mee saa fit jɔɔn u ninbina njaan soorɔ? Nj mee saa fit soor ki fut u miana?

41 A saa fit soor nyun ni bonsusoouk nba ki bi yiu Lefiatann na nan janpeenu, koo ki bobin u mɔɔ njmiiuku-u? ² A saa fit gaan njmiiuk u miana ni, koo ki lɔk u yiaɔ nan janpeenu-u? ³ U saa barima, a fan nyikɔ ki wun saana-a? U saa barin ninbatinu powa-a? ⁴ U saa lor nana, ki bia sat mɔɔb nan u sii tuuna nan yoo nba kaa gbennu-u? ⁵ A saa fit diau nan nɔɔnɔɔbik na, ki u tuun linba sii maant a toontunna bonpoi na parawa-a? ⁶ Jansooraa saa senn u daauka-a? Ki kpinkpenta saa fit patɔ ki kɔɔwa-a? ⁷ A saa fit njmuu u gbouɔ na nan jansoorakpana, koo ki soor u yur nan kpanporuɔ-a? ⁸ Siimɔ yomkɔkɔ, ki a ji kan ban bikin a fan siiu, ki a bia kan ban tamm u kɔnn po.

⁹ Ki wunba kur la bonsusoouk maɔ, u yan tuu njmate ki wun baa tiɔ ni. ¹⁰ Ki bonsusoouk na wutoor-i doo yoo nba, ki li mɔk janmaanii, ki kɔɔ kaa ki saa bikin a wun set u kɔnn. ¹¹ Nj mee saa fit lekɔ njaan kan la danji? Sɔɔ kaa durinya ni ki saa fit tun nna.

¹² Njaant ki man beta ki jiin bonsusoouk na taa po, ki bikin waa gbenɔ, ki bia mɔk paɔ bianɔɔnba. ¹³ Sɔɔ kaa ki saa fit pɔkit u poor po wakir, koo ki fut gbakituk nba ki u lia na. ¹⁴ Nj mee saa fit te wun yabit u yiaɔi, u yiaɔ nba

mək janmaansooruk nyana na? ¹⁵ Waka chaa chunchuuntuko u poor po, ki lakin taab nan leer, njaan wakii nan tann na. ¹⁶ Ki yennkək kur tur nan leer fanu, ki wamaasin kan fit gar li sinsuuk ni; ¹⁷ ki lakin taab nan leer kenken, ki siar kaa ki saa ban dat ki bəkıtiri. ¹⁸ Ki wuu chitin yoo nba, muu tuu nyie, ki u ninbina nyirii nan sannayonmənna. ¹⁹ Ki muyeruk nyi u mək ni, ki musanpəkrii tək nyi. ²⁰ Ki munyuut kpan nyi u miana ni, ki tee nan mək te di muu bobir lək ni na. ²¹ Ki u foon te muu di, ki muyeruk lenii ki nyi u mək ni. ²² Ki u turu na mantik paar, ki wunba took, janmaanii tuu soor li daanə. ²³ Ki u gbanant kur mək paŋ, li wakiie ki see sinsonn nan kut na. ²⁴ Ki u par wakii, ki u ki tiin janmaanii, ki wakii nan naar na. ²⁵ Ki wuu fiir yoo nba, binba mək panii na gbaa, njaan bi tuu tiin janmaaniie, ki kan fit teen siari. ²⁶ Ki jukbanjiak kaa ki saa fit turək danji, ki kpann, koo peenu, koo kpanchinchimmir kaa ki saa fit turək danji. ²⁷ Nək narin, kut fukii nan kinkakir nae u boor, ki kutmənnt ban nan dakpeeuŋ na. ²⁸ Ki peensau kaa ki saa te wun chıar; ki tana nba ki bi saa jaatə tee nan kinkak-lansənt na. ²⁹ U yaa boor, gbajar tee nan kinkakjinn nae, ki jab-i yekitək kpana yoo nba, ki u laa. ³⁰ Waka nba taab u poor paak na tee nan sipa chaba nae; ki li tuu gbii tinmaatik, ki tee nan diboolanbann na. ³¹ U tuu gbıit mək gbenjir na, ki li tee nan nyume daan na, ki te li nımikin, ki tee nan kpame be bobir ni na. ³² Ki wuu saa, punposopeeuŋ nyirii u poor po, mək gbenjir na paak. ³³ Siar kaa tingbouŋ na ni, ki tee nan nək na; u tee bonfoor nba ki tiin janmaaniie. ³⁴ U gorii ki ki gboot bonkobuk nba tee garuk daanə gbaa. Nək tee muuk ni bonkobit kura bat.

42 Tək, ki Job jiin Yennu a:
Job məkmaan

² Yennu, n mi nan fine mantik tee paŋ daanə, ki mi nan a saa fit tun bona kur nba ki a loon. ³ Ki a boi a n tee nımee ki biris a yanfoon po, njaan ki ki mi siari? Barmənii, n bo piak linba ki n ki bant li paake. Li mantik teen bakitnaeuŋ nan mii mi li paaka. ⁴ Ki fin Yennu yet a man nımin, njaan ki fin pak, ki bia yabir ki jiin a buboit. ⁵ Yoo nba gar, n tuu mi linba ki leeb beerin ki jiin a

poe, njaan mək tana n ji la-a nan n mək ninbinawa. ⁶ Li paak, n dii fei nan linba ki n yet nawa, ki mək kək, ki puk tanbiinii nan tanpent.

Majoontik

⁷ Yennu nba pak nan Job ki gbenn na poor poe, ki u yet Elifas a, "N wutoor doo fin nan a yəkənba banlee na paaka, kimaan i ki pak barmənii ki jiin n po, nan bianjinba ki n toontunək Job pak na. ⁸ Li paak, jiin naajai banlore nan pejai banlore ki tur Job, ki lii tee maruŋ i mək paak. Job saa miar min Yennu i paak, ki n saa gat u miaru na, ki kan dat i tuba nan ki li bo jaŋ nan man dat i tubawa. I ki pak barmənii ki jiin n po nan Job nba pak bianjinba na."

⁹ Njanne Elifas nan Bildad nan Sofar teen nan Yennu nba wannib bianjinba na, ki Yennu ji gat Job miaru.

¹⁰ Tək, Job nba miar Yennu, u yəkənba bantaa na paak na poor poe, ki Yennu te ki u nıamm məkkit, ki li məkint yab gar waa din mək bianjinba na taar munlee. ¹¹ Ki Job ninjamm nan u niipoob nan u yəkperii na kur baar a bin gək, ki tan dii jaamm u nıak ni. Bi din wann bi ninbatinu, ki maan u par nan daamii nba kur ki Yennu teenə na. Ki sək kur turək likirii nan salima baŋ.

¹² Yennu din teen piisin Job binberj joontu ni, ki li gar waa din teen piisin u pinpiik niwa. Ki Job nıamm la pei tusaa piik nan nıanna, nan laagumiinba tusaa nıanloob, nan nei tusaa nıanlee, nan bonii tusir. ¹³ U din nıamm mar bonjai banlore nan bonpoi bantaa, ¹⁴ ki pur bonposaaakak na sann Jemima, ki wunba pukin banlee na tee Kesia, ki bonbik po tee Kerenn Hapuk. ¹⁵ Poo sək din ki be durinya na ni ki fan nan Job bonpoi na. Bi baa din biit faare ki turib nan bianjinba ki u tur bi ninjamm na.

¹⁶ Job bikinu na poor poe ki u din dii bina kobik nan piinna. U din la yaaboona nan yaaboonlee, ¹⁷ ki ji tan kpet bonchiann ki kpo.

I *Jemima paak tee "nımann," ki Kesia paak tee "bonnunubit nba man," ki Kerenn Hapuk paak tee "lakbik."*

Yan

Ki jiin Yan gbouj na po

Gbouj na ni mək yanii nba ki a sii fit yiin, koo ki piak ki mei Yennu. Yanii maŋ bonchiann, Defid-e din yin. Yan gbouj na bəkıt paabu munɣmue: Gbouj yenn, nan gbouj ŋanlee, nan gbouj ŋantaa, nan gbouj ŋanna, nan gbouj ŋanɣmu. Baatusir ni, bi yi gbouj maŋe Saams.

GBOUJ YENN

(Yanii 1 -- 41)

Barmɔnii parmaasir

- 1 Daansiab nba ki gaan biit damm maan ki bia ki tokii bi binber, koo ki ki təkii nan binba yaa Yennu kaa na, parmaasir tee bi yare.
- 2 Bi parmaasir nyi baa saak Yennu sennu na niŋe, kimaan bi dukii sennu maŋ poe yoo kur.
- 3 Li nibooru tee nan tiik nba see kpengbiɔŋ nae, kimaan u lomm yoo-i baar, u tuu lone, u tituut bia ki siiri. Bi toona kur saa fanue.
- 4 Ŋaan li ki tee nna kaa biit damm boori. Biit damm ŋarin tee nan fouŋ nae, ki wouŋ tuu da ki piar yaatir.
- 5 Yennu tan saa biir biit damm, ki ŋamm nan Yennu niib kan lakin taan benu.
- 6 Yennu-e ŋmakitir niŋamm na ki nyintib bonbiir ni, ŋaan nibiit na ŋarin kpan tək bi biiru sɔnue.

Ki jiin kpanbar nba ki Yennu gannɔ na po

- 2 Bee ki niib lorin mɔyɛtuk lora? ² Bee ki niib lorin lora nba kaa nyɔkti? Ki bi kpanbara nan bi yudamm lorin lorbiit ki jiin Yennu nan daanɔ nba ki u gannɔ na po,
- 3 ki yeen a, "Ŋaant tin nyinn ti mɔŋ bi nuu ni. Ti nyinn ti mɔŋ bi yent ni."
- 4 Yennu kar u naan binbintir paak yendɔuŋ ni, ŋaan laab nan bi lorkpeena maŋ.
- 5 U dia wutoore ki teemm kpaanii, ki jii parbiir ki jek bi gbanu.
- 6 U yet a, "N kasii kunkonn Sayɔnn paake ^I ki n dinn n kpanbar."

^I Sayɔnn din tee Jerusalem bəkire.

7 Ŋanne ki kpanbar na yet a, "N saa mɔɔnt linba ki Yennu pake.

U pakin a, 'Fine tee n bija, ki dinnae ki n teen a baa.

8 Boimin ki man tura digbana na kur, tingbouj na kur sii tee a yare.

9 A saa jii kutgbianue ki yeerib, ki but butib nan boba na."

10 Gbiintir man, yimm kpanbara, jiin linba na ki tumii yan man, yimm tingbouj na kpanbara:

11 Ii jiantir Yennu nan jaŋmaanii,

12 ki gbaan jiantɔ nan gbananjekiruk.

Nna-i kaa, u wutoor saa doe yiama ki yin kpo.

Parmaasir be daansiab nba baat Yennu boor a wun nyinnib ninbɔŋ ni na paak.

Sanyɔk ni Yenmiaru ki jiin sommir po

- 3 Yennu, n mək datai bonchiann, binba kɔn nanin yab halii.
- 2 Bi piak n po ki yeen a, "Yennu kan sommɔ."
- 3 Ŋaan Yennu, fine tee n sommtɔɔ, ninbɔŋ kur ni, fine teenin nyannu nan parcheenn.
- 4 N yi Yennu-e ki loon sommir, ki u be u kasii kunkonn paak, ŋaan teenin gatu.

5 N tuu dɔɔ nyɔk ki gɔɔnt, ŋaan ki Yennu guume.

6 N ki jee n datai tusaa tusaa nba kook lintin na.

7 Yennu, baat. Tintin, n Yomdaanɔ. Dint n datai na bi-ak,

ki te ki bi daa mək paŋ nba saa paanin danji.

8 Nyannu nyi Yennu boor nie.

Wun teen piisin u niib paak.

Daajoouk Yenmiaru ki jiin sommir po

- 4 Yennu, fin nba tee n fat-tɔɔ, turimin gatu yoo nba ki n fabin tura. Maa bo be daamii ni, fine bo sommin. Ii tee burchimɔ n boor mɔtana, ki gbiint n miaru.

2 Yimm niib na, taar munɣaae ki i sii dintin fei?

Taar munɣaae ki i sii loon linba kaa nyɔkti,

ki bia waa linba ki tee barmɔnii?

³ Bant nan Yennu gann niɲamm nae ki teemm u yab.
U gbiintir n fabinii, yoo nba ki n yiɲɔ.

⁴ Ii jekir nan yanputuk ki nyik toonbiit man.
Ii tuu kii ɔɔ i ɔɔnii paak soon nna,
yin dakin linba na fanuwa.

⁵ Mant maruɲ nba took ki tur Yennu,
ɲaan teen ɔɔ yada.

⁶ Niib bonchiann fabin ki yeen a,
“Yennu, teent piisin ti paak.
Ii ɔɔ ninbatinu nan timm.”

⁷ ɲaan faa turin parpeenn nba na chee bi dii
nan bi tilɔna daan nba saa turib linba.

⁸ Mi-i ɔɔ, n tuu ɔɔ n yamanie,
kimaan fin Yennu ɔɔ guun ki dian fanu.

Yenmiaru nba saa ɔɔ bonbiir

⁵ Gbiintir n mɔmaan ki gbat n duna,
² gbiintir n mɔnii ki sommin,
fin nba tee n Yennu nan n kpanbar.

N meia, Yennu.

³ Fine gbia n kunkɔr sanyɔk ni,
ki yondoor ki n tuu fabin nana, ɲaan ji guu a gat.

⁴ A tee Yennu nba ki loon biite.

A ki saak biit a boor ni.

⁵ A poɲ ki loon fan la dont-n-mɔɲ damm.
A ki loon binba tee ɔɔntont damm na maami.

⁶ A tuu biir faak damm nae,
ki bia yisin kpikipiruk nan kpinkpannii damm.

⁷ ɲaan a yaa lonchiɔɲ paak ki n fit baat a boor.
N fit jiantira, a kasii ɲasaakak ni,
ki bia gbaant a ɔɔn ki teena baakir.

⁸ Yennu, n datai yab bonchiann.

Sommitin ki man tun a loomm.

ɲammit a ɔɔnu fanu ki man ɔɔkin.

⁹ N datai nba piak linba kur ki tee barmɔnii.

ɲamm kpan loon bin biire.

Bi mɔmaan kur mariie,

ɲaan ki bi para gbee nan faak nan kpinkpannii.

¹⁰ Yennu, datir bi tuba ki biirib.

ɲaant ki bi tiɔɲ lorbiit na n biirib.

Berimm a boor ni, kimaan bi toonbiit kaa bannu,
nan bi mɔyɛtuk nba ki bi ɔɔ ki jiin a po na paak.

¹¹ ɲaan binba kur teena yada na be nan parpeenn,
ki saa fit yin parpeenn yanii.

Ii guu daansiab nba loona na,

kimaan a paake ki bi ɔɔ parpeenn.

¹² Yennu, a teen daansiab nba saak a mɔb nae piisin,
ki a lomm tee nan naagbankɔɲir na ki nyintib daɲ ni.

Yenmiaru nba jiin sommir po

⁶ Yennu, daa jikit wutoor ki yakii nanimi.
Daa jikit wutoor ki daar n tubiri.

² Yennu, ii ɔɔ ninbatinu n paak, kimaan n ki ɔɔ
paɲi.

Turimin paɲ, kimaan n bak bonchiann,

³ ki n binberɲ kur gbee nan daamii.

A saa taantir n sommir po nlee?

⁴ Yennu, baat ki tan tinnin,

jiin a ninbatinu na ki nyinnin kuun ni.

⁵ ɔɔ ki tian a po kpeentiɲi,

ɲmee saa jianta kpeentiɲi?

⁶ N bak nan parbiira,

nyɔk kur, n dindɔɔnu tuu ɔɔ ninnyuut nie.

N ninnyuut tuu borik n yukpakitire.

⁷ N ninbina mɔr piina, ki n ji ki nyɔni,

kimaan n datai nba te ki n ɔɔ na paak.

⁸ Seetir n boor ni man, yimm biit damm na,
kimaan Yennu gbia n ɔɔ.

⁹ U gbiin n bubuuk ki jiin sommir po,
ki saa gat n miaruwa.

¹⁰ Fei saa di n datai, ki bi mɔi n toɲ bonchiann,
kimaan Yennu nba saa nyannib na paak.

Bi saa ɲmat nan feie.

Yenmiaru nba jiin fatu po

⁷ N Yomdaanɔ Yennu, n baar a boor a fii nyintin
bonbiir nie;

a nyinnin binba waa beerin na nuu ni.

² Nna-i kaa, bi saa bibin nan yanɔr nae,
ki saan nanin siaminba ki ɔɔ kaa ki saa gaarin,
leɲewa ki bi saa pat n gbanant yɔni yɔni.

³⁻⁴ N Yomdaanɔ Yennu, li-i tee ki n tun ki biir ɔɔ,
li-i tee ki n nyii n yɔsiak poor,

koo ki n ki ɔɔ ninbatinu nan daanɔɔ nba biirin,
li-i tee ki n tun linba na yenn,

⁵ fan ɲaan ki n datai maɲ n wein ki soorin;
ɲaant bin nyannin ki kpin, ki n gbanant-ii ɔɔ
ki daa ɔɔ manfoori.

⁶ Yennu, fiit nan wutoor,

setir a taajaa paak, ki took n datai bi wutoor ni,
ki sommin, kimaan a tee wunba waa barmɔnii

ɔɔnue.

⁷ Tikit niib na kur a boor ni, kii diab.

⁸ Yennu, fine tee nisaarii kur barbuurɔ,
a bu ki sommin; a mi nan n ki ɔɔ biiti.

⁹ A tee popeenn Yennu-e,

ki bu ti para ni nan ti dudukit ni buut.

Potir ɔɔntont damm binberɲ na,

ɲaan tur niɲamm na nyɔɔ.

¹⁰ Yennu-e nyintin ninɔɲ ni,

u tint daansiab nba saak u mɔb.
 11 Yennu tee popeenn barbuurɔe; u tuu biir nibiit nae.
 12 Bi-i kii lebit bi binben, Yennu saa ɲat u jukbanjiak nae.
 U daar u tɔrbanne ki tee siir.
 13 U jikit u jatiat nba kpi kuun nae; u yekit u peenii nba mɔk muu nae.
 14 Gotir nibiit na nba dukii biit po, bi lorin kpikpiruko ki dukii kpinkpanii.
 15 Njaan baa pii barit nba na, bi mɔɲe bia siik leɲ.
 16 Bi tubdatu nyi bi tiɲ toonbiit nie; bi danii nyi bi tiɲ kpikpiruk nie.
 17 N teen Yennu niipoouk, u ɲamm paak. N yiin yan ki dont Yennu, wunba tee Yabint Daanɔ na.

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

8 Yennu, fin nba tee ti Yomdaanɔ na, tingbouɲ na munn laat a yabint nba tee bianjinba.
 A dontir do ki baat sanpagbant.
 2 Ki waas nan sanpantii yiin yan.
 A biir a dataiwa, ki tuu ber binba biira na, ki bin nyik a biiru.
 3 Maa tuu got sanpaak nba ki a nan na, nan ɲmaarik, nan ɲmaabira nba ki a teemm bi binbeboor na,
 4 nisaarik tee bee ki a baka be u po, nisaarik mun ki a gbiin u po?
 5 A din te ki u pɔ waan malakanba boor, ki bia te ki u la dontir nan paku.
 6 Fine gannɔ a wuu gorii tingbouɲ na ni bonfoa nba ki a nan kur, ki teenɔ bonnanjir kur yudaanɔ.
 7 Njanne tee nei nan pei nan muuk ni bonkobit
 8 nan nɔɔnii nan janii nan nyun ni bonfoa kur.
 9 Yennu, fin nba tee ti Yomdaanɔ na, tingbouɲ na munn laat a yabint nba tee bianjinba.

Ki jiin niipoturu po

9 Yennu, n saa donta nan n par kur. N saa pak wann bakitnaun toona nba kur ki a tun.
 2 N Yabint Yennu, n sii yiin nan parpeen kimaan a paak, n sii yiine ki dontira.
 3 Fi-i lekit, n datai tuu ɲmat poore; bi tuu baa tiɲ nie ki kpo.
 4 A ɲan ki bia waa mɔnii a buut ni, ki bu fanu ki taa n po.
 5 A biir yanbɔndamm nan nɔɔntont damm nawa. Sɔɔ kan mi tiar bi po.
 6 Ti datai boonte fas fas.
 A biir bi digbana, ki ti tamm bi powa.

7 Njaan Yennu-e tee kpanbar yoo kur, u maa u naan binbintir a wuu bu buut.
 8 U dia tingbouɲ na nan popeenne, ki bu niib buut nan li sɔnu.
 9 Yennu-e tee binba di biak na sindandiiuk. U boore tee gungurboor ninmɔnn yoo.
 10 Yennu, binba mia na saa teena yadawa, a ki yêen wunba baar a boori.
 11 Yinin dontir yan ki dont Yennu, wunba tee kpanbar ki be Sayɔnn digbanjaann ni na, pakin wann sɔɔ kur waa tun linba.
 12 Yennu tian daansiab nba be fara niɲ na po, u ki tammit bi mɔnii po, u daar binba dintib biak na tuba.
 13 Yennu, ii mɔk ninbatinu nanin, gotir n datai nba kɔɔnin biak nba ni na. Yennu, nyintin kuun ni,
 14 ki man fit set a niib boor Jerusalem, ki wannib linba paak ki n dontira na. N sii kparamme, kimaan a tinnima.
 15 Binba ki jiantira na gbiir bootite, ki bia ɲmat baa leɲ; bi tiɲ baruko soorib.
 16 Yennu kasii buut niɲe ki u fiit u mɔɲ ki wann. Njaan biit damm na tuu baa bi tiɲ toona nie.
 17 Biit damm nan binba ki mi Yennu na ɲarin, kuume tee bi joontu.
 18 Yennu kan tamm talas damm po, ki nandamm dindann mun kan teen yanni.
 19 Baat, Yennu, daa te ki nisaarii nyanti. Baat nan binba ki mia na a boor ki tan bu bi buut.
 20 Njaan ki bin tin janmaanii. Njaan ki bin bann nan bi tee niibe ki tan saa kpowa.

Yenmiaru nba jiin fatu po

10 Yennu, bee ki a fɔk nant nna? Bee ki a tuu bɔr a mɔɲ yoo nba ki ti be mabir ni?
 2 Biit damm na mɔk yuwannue ki dint tatimm biak; sootib bi barit nba ki bi bar na ni.
 3 Biit daanɔ want u mɔɲe, u yanbɔnlor na ni; bonlonbiiuk daanɔ poor Yennu mɔɔporae ki yêenɔ.
 4 Biit daanɔ baka kaa Yennu po. U yuwannu ni, u dukii nan Yennu ki kpaa talasi.
 5 Biit daanɔ bona kur saa fanue. U ki bant Yennu buut nba tee bianjinba; U laa u dataie.
 6 U tuu pak ki tur u mɔɲ a, "N kan mi ki baa, n kan mi kɔɔ mabir ni."

7 U mɔmaan tee mɔtont nan faak nan janmaankɔɔ-tuk kɔɔe.

U kakii nan nan biit maan paku halii. 8 U tuu bɔr digbanbis nie

ki guu a wun kpi niib nba ki mɔk biit na.

U tuu chakin binba ki mɔk sommteeb nae.

9 U tuu dɔk u bɔr niŋ nan yanbɔr nae.

U dɔɔe ki guu tatimm na, ki u baruk tuu tan soorib, ki wun jiib ki yaat namm.

10 Niib nba kaa sommteeb na, u faabe bir tiŋ ni; u jii u panjatuk nae ki nyann talas damm na.

11 Biit damm yeen a, "Yennu baka kaa, u mun u ninbinawa, u kan mi lati."

12 Yennu, datir biit damm na tuba.

Tiat tatimm na po.

13 Li saa teen nlee ki biit daanɔ n yisin Yennu, ki pak tur u mɔŋ a, "U kan dat n tubiri."

14 Njaan a laat, a chakin mabir nan biak kure, ki teen siir nan fan somm.

Talas daanɔ jikit u mɔŋ ki teenae.

A yɔk sommmit fara damme.

15 A biir biit damm nan kɔɔntont damm paŋ na, datir bi tuba, baa tun biit na paak, halii nan baa tan saa nyik biit tumu.

16 Yennu-e sii tun tee kpanbar, binba jiantir tingbana na saa bot u tiŋ ni.

17 Yennu, a saa gbiint binba sikint bi mɔŋ na mi-aruwa.

A saa turib parcheenna.

18 A saa gbiint kpeebii nan binba be mabir ni na mɔniwa.

A saa bu ki sommiba, ki nisaarii nba baat nan kpikpiruk na

ji kan baar nan kpikpiruku.

Dindann nba be Yennu ni

11 N maa Yennu paake, ki u nyintin mukir ni. I tee jatite ki piak teenin a, "Yukit nan kɔɔŋ na ki do jɔjaana,

2 kimaan biit damm jii bi tɔrbana ki be bunbɔnn ni ki tekin peenii a bin yek niŋamm na.

3 Li-i tee ki bonsiar kur biir, niŋanɔ saa tee nlee?"

4 Yennu be u kasii jiantu nasaakak ni.

U naangbouŋ be yendɔuŋ ni, ki u gorii niib siar kur po,

ki mi linba kur ki niib tuun.

5 U bikii niŋamm nan biitdamm kure.

U ki loon tubkangbata damm na.

6 U sikint mupeenu nan sarwuuta nitont paak. U daar bi tuba nan wartouŋ nba koot bona nae.

7 Yennu tee kasiie ki loon toonŋana.

Binba tuun toonŋana sii tun be Yennu tɔɔnne.

Yenmiaru nba jiin sommir po

12 Yennu, sommitit. Niŋanɔ nan yenkɔkɔwa ki biari,

a ji kan la nimɔkɔ kɔta.

2 Bi kur fa faie ki teen bi leeb, bi dia mɔmante ki kparin bi leeb.

3 Yennu, a te bin ŋmin bi fai mɔi maŋ.

Mubint bi dont-n-mɔŋ mɔi nba yeen a,

4 "Ti tuu jii ti mɔbonae ki la linba ki ti loon.

Ti sii piak ti yanbɔɔte, ŋaan sɔk kaa ki saa te ki tin ŋmini."

5 Njaan Yennu yeen a, "N saa baar mɔtana, kimaan talas damm di biake,

ki binba be mabir ni na kurii nan gbananyekitir.

N saa turib yandɔɔnn binbeŋ nba ki bi tuu daan nawa."

6 Yennu mɔsonae ŋan ki tin teenir yada,

kimaan li tee nan lik-kut nba ki bi purir saauk muu ni taar munlore nae.

7-8 Nitont be siar kur po, sɔk kur dont linba tee bonbiire.

Yennu, ii diat fanu, ki nyinnit li nibooru nuu ni.

Yenmiaru nba jiin sommir po

13 Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee? Yoo kur amii?

Taar munŋaae ki a saa lek a numm ŋaan nyikimi?

2 N sii be mabir ni ki lin wei nlee?

Parbiir saa gbee n par ni yonnu nan nyiɔk ki lin wei nlee?

N datai saa nyannin ki lin wei nlee?

3 N Yomdaanɔ Yennu, gotirin ki turin gatu.

Turimin paŋ ki daa te ki n kpenni.

4 Daa te ki n datai yeen a, "Ti nyannkɔwa."

Daa te ki bi kpamm n baak paaki.

5 N gaa a lomm nba tun ki be na paake.

N sii kpamme, kimaan a saa nyinnin biit niwa.

6 N saa yin yanŋ ki tura, kimaan a ŋan ki turin.

Ki jiin nisaarii kɔɔntont po

(Yan 53)

14 Jatit dukii bi para ni a, "Yennu kaa."

Bi kur tee niyoonaie ki tun bonbilankanta, sɔk kaa ki tuun linba tooki.

2 Yennu be sanpaapo ŋaan gorii nisaarii

a wun laan siab be ki sub ki bia jiantirɔ.

3 Njaan bi kur tun ki kpeta; bi kur tee nibiite, jinjan-youŋ.

ƆƆ kaa ki tuun linba ŋan, nan yenƆƆƆƆƆƆ.

4 Yennu boi a, "Bi ki mi-ii?"
Toonbiit damm maŋ ki mi-ii?
Bi di n niib nan nirƆ nba tuu di jeet na,
ki bia ki meimi.

5 Njaan bi yan saa puta;
kimaan Yennu be nan binba saak u mƆb na.

6 Toonbiit damm na kut labin sikin-n-mƆŋ daanƆ lo-
rae,
ŋaan Yennu-e tee u fat-ƆƆ.

7 N mei Yennu-e a nyannu n nyi SayƆnn
ki baar u niib Israel teeb paak.
Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n mƆkit na,
bi tan sii mƆk parpeenn bonchiann.

Ki jiiin Yennu nba loon linba po

15 Yennu, ŋmee saa fit ƆƆ a jiantu ŋasaakak ni?
Ŋmee saa fit jianta, a kasii kunkonn SayƆnn na
paaki?

2 See nirƆ nba saak fin Yennu mƆb,
ki bia ƆƆ tuun linba took,
wunba mƆbona tee barmƆnii, ki faak kaa leŋ;
3 Wunba ki gbii tiŋ u leeb paak.
U ki tuun biit ki teen u leebi, u bia ki gbiin biya.

4 U yisin binba ki Yennu yêemm nae;
ŋaan baakit binba saak Yennu mƆb na.
Wuu senn mƆsonn, u tuu tume, li pann-i lekii jan bi-
aŋinba.

5 Wuu kpent bont ki tur nirƆ, u ki boi nyƆƆ po.
U ki saak ki bi nyar u mƆb ki u piak ki biir wunba mƆk
mƆnii.

Wunba tuun linba na kur, u sii ƆƆ be fanue.

Ki jiiin pardƆƆnn Yenmiaru po

16 Yennu, nyintin ninƆŋ ni;
n dindann be a nie ki jiiin sommir po.

2 N yet Yennu a, "Fine tee n YomdaanƆ,
bonŋana nba kur ki n mƆk, li nyii a boore."

3 Yennu niib nba teenƆ yada na, ŋamme be fanu.
N parmaasir kur tee mii be bi boore.

4 Binba tiin ki saa tingbana boor na baat nan mabire
bi mƆŋ paak.

N kan pukin bi maruŋ ni, n kan jiant bi tingbana
maŋi.

5 Yennu, n mƆk fin kuukƆƆ, fine teenin maa loon lin-
ba kur.

N ƆƆnn po benu kur be a nuu nie.

6 A piinii nba ki a pin kur mƆk bakiŋnauŋ; a piinii kur
ŋane.

7 N dont Yennu, kimaan u ŋmakitirin.

Ki nyiƆk n dudukit teenin kpaanii.

8 Yoo kur n tian Yennu benu po;
u naakin, ki siar kaa ki saa daamimi.

9 Li paak, n mƆk parpeenn ki teenƆ niipoouk,
n mi nan n see chinchin,

10 kimaan fine nyintin kuun paŋ ni;
a kan te ki a kasii nirƆ gbanant n bat,
koo wun nyint kpeentiri.

11 A saa wannin ƆƆnu nba saa manfoor niŋa.
A benu teenin kpinkpammuk bonchiann,
ki baat nan parmann n boor yoo kur.

Ki jiiin niŋanƆ Yenmiaru po

17 Yennu, gbiintir maa fabin fabinii nba ki jiiin bu-
ut
nba ŋan po na.

Gbatir mƆnii nba ki n mƆ ki loon sommir na.
Gbiintir n miarmƆnu na.

2 A saa bu ki sommima, kimaan a mi linba took.

3 A mi n dudukit, faa baar n boor nyiƆk,
a bikinin fanue ki ki la yanbƆndudukit n ni.

4 N ki piak biit nan leeb nba piak bianŋinba na.
N sak a maame ki yêŋ min wei kpikpiruk Ɔnii.

5 N ƆƆƆ a ƆƆnue; n ki mi kpat nyii kpinji.

6 Yennu, n meia, kimaan a teenin gatue,
li paak, gbiintir n mƆbona.

7 Wantin a bakiŋnauŋ lomm na ki tinnin.
Li-i tee ki n be a boor, n nyii n datai nuu niwa.

8 Ii guun nan faa saa guur a tiŋŋ ninbinn bianŋinba na.

Jiimin ki gurin a boouk ni,

9 ki nitont na daa fit teen siari.

Databiit na kaan lintima.

10 Bi ki tiin ninbaauku, ŋaan piak ki dont bi mƆŋ.

11 Bi ŋaa lintima, mi-i ŋmant siar kur po, bi bee,
ki loon yaak bin dat sikiin.

12 Bi tee nan yanbƆra nae ki guun;
ki loon bin chat-chatin.

13 Yennu, baat, tookit n datai ki nyannib.
Jiin a jukbanjiak ki fatin tondamm nuu ni.

14 Nyintin binba mƆk linba kur ki bi loon na nuu ni.
Datir bi tuba nan biak nba ki a bir guumm na.
A ŋaan ki lii yaba ki baar bi waas nan bi yaaboona.

15 Njaan n saa la fin Yennu-wa, kimaan n ki tun biit
nan waama;
ki mi-i ƆƆƆ tan yerik, a benu tuu turin kpinkpammuk
bonchiann.

Yan nba jiiin nyannu po

18 Yennu, n loona bonchiann, fine tee wunba Ɔn
n paak.

2 Yennu-e tee n guutƆƆ, ŋƆƆ tee n digbanpaarir,

ki mi-i be u boor, n be n yamanije.
 U guun nan naagbankɔŋir nae,
 ki kɔn n paak, ki dian fanu.
 3 N tuu yiin Yennu-e ki wun tinnin ki nyinnin n datai nuu ni.
 Pakin Yennu man.

4 Kuun daŋ kaane ki lintin,
 ki biiru yuuk ki gaar n paak nan nyunpana na.
 5 Kuun daŋ kaane ki lintin; ki kaaok pii u baruk ki guun.
 6 Maa be mabir ni, n yiin Yennu-e.
 N yiin Yennu ki loon sommir,
 ki u be u ŋasaakak ni, ŋaan gbat n kunkɔr,
 ki gbiint n mɔŋ nba ki n mɔ ki loon sommir na.

7 Ŋanne ki tingbouŋ damm ki nik, ki jɔjaana fiaka bekint ki jekir;
 kimaan Yennu wutoor doowa.
 8 Ki munyuut nyii u manbonii ni,
 ki mupeenu nan musankɔkɔna nyii u mɔb ni.
 9 Ŋanne ki u pat sanpagbouŋ ki nyii sik;
 ki sanpagbounbɔŋ be u taa po.
 10 Ki u kar u bonfoa nba mɔk kpinkpant ^I paak ki bi yukir,
 ki wouŋ saa nana.
 11 U jii bunbɔnne ki dɔkin u mɔŋ,
 ki sanpagboun-gbakisir nba gbee nan nyun na kaan lint u munn po.
 12 Ki sakaana nan mukpana nyii sanyikintii ni,
 u tɔkɔn po, ki baar tan bɔkit sanpagbouŋ na ki gar.

13 Ŋanne Yennu tian; ki sɔk kur gbat Yabint daano Yennu kunkɔr;
 14 ki u yek u peenii ki yat u datai.
 U jii sanyikintiie ki weib, ki bi chiar.
 15 Yennu, yoo nba ki a gaar jat a datai paak,
 ki yakii namm nan wutoor na,
 ŋanne ki mɔkɔgbenjir tiŋ po ji dɔk yann, ki tingbouŋ fi-
 akir nyɔkɔnt.

16 Yennu tant nuu ki li nyii sanpaapo ki sik ki tan soorin,
 ki dat nyinnin nyun nba sumii ni.
 17 Ki u fatin, ki n nyii n datai nba mɔk paŋ na nuu ni,
 ki bia fatin ki n nyii binba namin,
 ki bia tee binba mɔk paŋ ki garin na nuu ni.
 18 Maa be daamii ni yoo nba, ki bi worin,
 ŋaan ki Yennu tinnin.
 19 Ki u sommin, ki n nyii ninbɔŋ ni,
 ki tinnin, kimaan u par mei n paak.

20 Yennu pa paatii ki teenin, kimaan n tuun linba tooke,
 u tee piisin n paak, kimaan n ki mɔk biiti.
 21 N mɔk mɔsaku nan Yennu sennu na;
 N ki yê n Yomdaano Yennu.
 22 N sak wei u sennii na kurawa;

I Bi maan ni, bi yib "cherubim." Bi nyii Yennu boore.

N ki mɔk mɔyêtuk nan u sennii na.
 23 U mi nan n ki mɔk biiti,
 ki bia mi nan n soor n mɔŋ ki ki tun kpeti.
 24 Ki u pa paatii ki teenin,
 kimaan n tuun linba tooke, ki u bia mi nan n ki tun bi-
 iti.

25 Yennu, a tuun toonŋanae ki teen damm nba ŋan na,
 a mantik ŋanne ki tur binba ŋan.
 26 A mantik want a yeenu ki teen binba yeen,
 ŋaan tee tondamm dataak.
 27 A tuu tinn damm nba sikin bi mɔŋe,
 ŋaan sikint damm nba donn bi mɔŋ.

28 Yennu, fine teenin yentu,
 fine boon bunbɔnne nba bo be n boor na.
 29 Fine turin paŋ, ki n fit lek n datai,
 ki bia turin yiikoo ki n fit nyann bi jatuk.

30 Yennu, a toona mantik ŋan halii.
 A mɔbona mantik waa leer.
 A tee nan naagbankɔŋir nae ki tur sɔk kur nba loon a sommir.
 31 Yennu kuukɔe tee ti Yomdaano
 Yennu kuukɔe tee ti sommtɔkɔ.
 32 Nɔe tee Yennu nba teenin paŋ,
 ki ŋamii n sɔnjot ki li yeen.
 33 U te ki n tiin fanu nan piarɔ na,
 u guun fanu, jɔjaana paak,
 34 ki tumiin ki n teen siir nan tɔb,
 ki te ki n saa fit tɔ tɔrbanpaarir.

35 Yennu, fine guun, ki tinnin,
 a baka nba be n po na paake ki n tee nijaann,
 ki a yiikoo na dian, ki n tinn.
 36 Fine bɔrin, ki bi ki fit soorin, ki n bia ki baa tiŋ ni,
 37 ki n tuu wei ber n datai ki soorib,
 ki n ki nyikitib nan maa tuu tan biirib,
 38 ki n tuu faa birib tiŋ ni, ki bin gbar fiiru,
 ki n nyannib, ki bi dɔk n tɔkɔn.
 39 Fine turin paŋ tɔb ni, ki te ki n nyann n datai na;
 40 ki a te ki n datai na chiar ki nyikin
 ki n biir binba namin na.
 41 Ki bi yikin ki loon sommir, ŋaan sɔk kaa ki saa fatib;
 ki bi yi Yennu, ŋaan ki u ki teemm gatu.
 42 Ki n biirib, ki bi naan nan tanbiinii nba ki wouŋ
 tuu pebir yaat nann na.
 Ki n ŋmaatib nan tant nba tuu dɔk sɔnjot ni na.

43 Ki a fatin ki n nyii mɔyêtdamm nuu ni,
 ki teenin digbana na diarɔk;
 niib nba ki n tuu ki mib na, ŋamme ji tee n jiamm.
 44 Ki boorganu-i gbat n kunkɔr yoo nba, ki bi mɔk
 mɔsaku,
 ki gbaant n tɔkɔn,
 45 ki bi gbanant banjir, ki bi nyi bi digbanpaara ni, ki
 jekir.

46 Yennu fo; pakin n sommtɔɔ.
 A mɔɔnt Yennu nba tinnin na yabint nba tee.
 47 U te ki n nyant n datai, u banjit digbana nba ki n
 diab na,
 48 ki fiarin, ki n nyi n datai ni.

Yennu, fine te ki n fit nyant n datai,
 ki fiarin ki n nyi nikpiirit nuu ni.
 49 Li paak, ki n dontir a sann, digbana niib sinsuuk ni.
 N saa yin yan ki dont fine.

50 Yennu-e teen min kpanbar Defid nyannjaann,
 ki jikit u lomm nba kaa paak na,
 ki teen min nba ki u gannin na,
 nan n yaaboona, ki saa tuu yoo nba kaa paak.

Ki jiin Yennu baakir po

19 Sanpaak want Yennu baakir nba tee bianjinbae;
 ki sanpagbant mɔɔntir u nii nba namm linba.
 2 Daar kur mɔɔntir ki teen daar nba waee,
 nyɔɔk n tuu nyɔɔk want Yennu bannu nba tee-e.
 3 Ki mɔɔmaan ki piak, ki kunkɔsiar bia ki yeen,
 4 njan ki mɔɔmaan nyi ki saa durinya kur po,
 ki ɔɔ kur gbia tingbouŋ na kur po.
 Yennu namm binbeoor sanpagbouŋ ni ki tur yonnu;
 5 ki u nyi sanyɔɔk ni,
 ki naan nan pooyookir ɔɔɔ nba mɔk parpeenn na,
 ki bia tee nan nantatinɔɔ nba teen siir a wun tin na,
 6 ki nyi sanpaapo chian yer po, ki tuu puur ki saan
 leer po.
 Siar kaa ki saa fit bɔr nyi li yekitu ni.

Ki jiin Yennu sennu na po

7 Yennu sennu njan, ki teen panpaan.
 Yennu wannue tee barmɔnii,
 ki teen damm nba pɔt yan na subinii.
 8 Yennu senniie tee barmɔnii,
 ki binba sakir mɔk parpeenn.
 Yennu wunu njan, ki teen nirɔ bannu.
 9 Li njan ki tin baak Yennu,
 ki lii tee nna mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
 Yennu sennii njan ki took yoo kur,
 10 ki mɔk nɔɔ ki gar salima,
 ki man chee siat nba tuu be sagbent ni na.
 11 Ki min nba tee a daabir na, ki li teenin bannu.
 Ki n mɔk mɔsaku ki laat nyɔɔt li paak.
 12 ɔɔ kaa ki saa fit bann u biit.
 Yennu, nyikin chab n biit nba ki n ki mi li po.
 13 Dɔkint min a daabir, ki min nyi garuk yanbɔmm ni.
 A daa te ki n yanbɔmm diinin, ki n sii fit be fanu,
 ki nyi yanbɔntoona ni.
 14 Yennu, njaant ki n mɔmaan nan n dudukit-ii man a
 po.
 Fine tee n sindandiuk nan n tinntɔɔ.

Yenmiaru nba jiin nyannu po

20 Yennu n gat a miaru, yoo nba ki a be daamii ni.
 Nɔɔ nba tee Jakob Yennu na-ii guua,
 2 ki tura sommir, ki lin nyi u nasaakak ni,
 Sayɔnn kunkonn na paak.
 3 Wun gaar a maruŋ kur nan a mujoonu piinii kur,
 4 ki tura faa loon linba kur,
 ki nmakit a bont kur, ki fan la nyannu,
 5 ki ti tan saa yikin nan parpeenn, yoo nba ki a la
 nyannu na,
 ki ti saa donn ti farimii ki dont Yennu.
 Yennu n gat a miaru kur.

6 Mɔtana, n ji bann nan Yennu tint u niganntɔɔ,
 ki teenɔ gat u, ki tee ki u niganntɔɔ na laat nyannu.
 7 Nisiab teen yada nan bi taantorite,
 ki leeb mun teen yada nan bi taanii,
 njan timm njan teen yada nan ti Yomdaanɔ Yennu
 sanne.
 8 Li nibooru sii gbiatire, ki baa,
 njan ki timm n fiir, ki see kenken.
 9 Yennu, turin a kpanbar nyannu.
 Gbiintir, ki turit gat u yoo nba ki ti yiina.

Yenmiaru nba jiin dontir po

21 Yennu, kpanbar kparamme, kimaan a turɔ panja.
 U kparamme, kimaan a te ki u la nyannuwa,
 2 A turɔ u par nba loon linbawa, ki gaar u miaru.
 3 A gaarɔ, ki turɔ piisin nba yab,
 ki yirin salima fokirik u yur paaka.
 4 U boi manfoor po, ki a turɔ manfoor nba kaa gben-
 nu.
 5 U baakir yab, kimaan faa turɔ sommir ki u nyann na
 paak.
 Ki a turɔ yugontir nan sann.
 6 Barmɔnii, a set turɔ piisin nba kaa gbennuwa,
 ki a benu te ki u mɔk parpeenn.
 7 Kpanbar jikit u yada ki tee yabint daanɔ Yennu nije,
 kimaan Yennu lomm paak, ki siar kan ban dammɔ.
 8 Ki u tuu saa nyann u datai kur,
 ki nyann wunba kur ki loon u maan.
 9 Ki u tan saa lekit bi boor ki dib,
 ki boontib nan muyeruk nba saa di siar na.
 Yennu saa donn u wutoor bi paak, ki di boontib.
 10 Ki kpanbar na saa kpi bi maaru kur,
 ki boontib tingbouŋ na paak.
 11 Bi lorin bonbiir u paak, a bin biirɔ, njan bi kan
 tɔɔrii.
 12 Kpanbar na saa yekit u peeniie ki bin nmat chier.
 13 Yennu, ti piak dontira, kimaan a panchiɔn paak.
 Ti saa yin yan, ki dont a sann.

Tont mōnii nan dontir yan

22 Yennu, Yennu, bee ki a nyikimi?
 Ki n mō fabin ki loon a sommir, ki a ki turin sommiri.
 2 Yennu, n bui yonnu ni nan nyiok kur, ki ki foi, ḡaan ki a ki turin gatu,
 3 ḡaan fine kar a naangboun paak ki tee kasii, ki Israel teeb dontira.
 4 Ti yeejamm din teen fine yada. Bi din teena yada, ki a tinnib.
 5 Bi din yi a sann, ki laat tinnu, ki teena yada ki ki kōjīt a sommir.
 6 N ji ki tee nisaarik kaa, n tee nanwubire, ki niib piak ki butimin, ki bia sarikitin.
 7 Binba kur laatin, ki bi sarikitin, ki sukiin, ki laan,
 8 ki yeen a, "U teen Yennu yadae, ḡaant Yennu maḡ n tinnō;
 Yennu maḡ-i loonō, bee ki u kan sommō?"
 9 Fine din te ki n naa marin soona, ki te ki n teena yada, n sanpantin niḡa.
 10 N maa a paake daar nba ki n naa marin nawa, ki a tee n Yennu nba guun yoo kur.
 11 A daa fōkitir nanin;
 wahala baara, ki sōō kaa ki saa sommin.
 12 Datai bonchiann lintima, ki tee nan naajai na, ki naan nan naaja-nyiatii nba nyii Basann tij ni na.
 13 Ki bi yaatir bi mōi a bin patin,
 ki li naan nan yanbōr nba tuu yaat u mōb na.
 14 N paḡ gbenne, ki tee nan baa tuu kpaar nyun ki lin yat tij ni na, ki n kpaba tukit ki nyii dukina ni, ki n wub tee nan kpan nba tuu nann na,
 15 ki n kunkōr koor nan tankoont na,
 ki n lamm tab dindak ni, ki a nyikin tant ni nan n kpoe na.
 16 Ki nibiit lintin ki tee nan bōjote taan ki lintin na, ki lont lont n niipant nan taapant.
 17 Ki n kpaba kur nyōō, ki n datai goriin ki kpamm;
 18 ki bi tō naatōōt ki biit n liant.
 19 Yennu, a daa fōk nanin, baat yian ki tan fatin.
 20 A fatin ki man nyi kuun ni; a nyinnin bōi na ni.
 21 A fatin yanbōra na ni.
 N paḡ gbenna, ki a nyinnin naaja-nyiatii na ni.
 22 Ki n saa wann n niib faa tun ḡamm nba ki turin, ki saa dont a sann bi tintaanu ni.
 23 Yimm nba tiin Yennu jaḡmaanii, ii dont u sann. Binba tee Jakob maaru kur, ii baakit u sann;
 yimm nba tee Israel teeb, ii jiantō.
 24 U ki yēen talas damm nba be mukir ni,
 u ki nyōr nyikib bi wahala ni;
 u ki lekin u numm bi paak, ḡaan gbiintir ki teemm,
 yoo nba ki bi fabin ki turō.

25 Nibur tintaanu niḡe ki n saa pak a sann linba ki a tun turin na paak,
 ki jii n piinii nba ki n senn mōsonn na,
 ki mann maruḡ niib nba jiantira na tōōn.
 26 Ki talas damm saa di ki gboo bi yamani,
 ki binba baar Yennu boor saa pak u sann.
 Bin mōkit nan yoo nba kaa gbennu.
 27 Digbana kur saa tiar Yennu po.
 Durinya munn saa ḡmant u paak, ki booru kur saa jiantō.
 28 Yennu-e tee kpanbar, ki dia digbana kur.
 29 Karinbaandamm kur saa gbaan u tōōn;
 nisaarii kur tan saa gbaan u tōōn, ki jiantō.
 30 Maar paanu nba tan saa fiir saa jiantō,
 ki bi tan saa pak tur maar paanu nba saa fiir na ki jiin Yennu po.
 31 Bi tan saa yet niib nba ki bi saa marib na a,
 "Yennu tinn u niiba."

Yennu-e tee ti gotitōō

23 Yennu-e tee n gotitōōnō, n laat linba kur ki n loon.
 2 U te ki n dōō siaminba mōk jeet, ki ḡmakitirin, ki n saa siaminba nyun be.
 3 U ḡammit teenin paḡ.
 U sanḡann paak, ki u ḡmakitirin sōnjouk nba ḡan ni.
 4 Yennu, mi-i lekii somm baauk nba ki kuun yinyuḡ be na ni,
 n ki tiin jaḡmaanii, kimaan a be nanin ki dia a dammir ki teenin parcheenn,
 5 ki sent n jeet, siaminba ki n datai laatin.
 A gaarin saauḡ, ki n nyubitik gbee ki mō.
 6 N mi nan a ḡamm nan lomm sii kōō be n boor,
 ki n sii be a ḡaak ni, n manfoor kur ni.

Ki jiin kpanbarjaann na po

24 Durinya na nan linba kur be li ni tee Yennu yare.
 Li tingboun nan wunba kur be li ni tee Yennu yare.
 2 Ki u nan tingboun ki paan mōkgbeḡa paak,
 ki teen li fiakir ki li be nyun tij po.
 3 Nḡmee mōk yaak nba saa fit do Yennu kunkonn paa-ki?
 Nḡmee saa fit kōō u kasii ḡasaakak ni?
 4 See binba toona ḡan, ki bi tee popeenn damm,
 ki tee binba ki jiantir yenbis, ki bia ki sent faak mōsona.
 5 Yennu saa teen piisin bi paak, ki tinnib.
 Yennu saa wann nan bi kaa biiti.
 6 Li nibooree tee binba jiantir Yennu,
 wunba ki Jakob mun din jiantir na.
 7 Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na,
 ki kpanbarjaann na n kōō.
 8 Nḡmee tee kpanbarjaann maḡi?

ገጋጅ tee Yennu, ki mək paŋ ki kən ki nyant təkii,
ki tee Yabint daan.

⁹ Lootir gana. Lootir yaayoo ni gana na,
ki kpanbarjaann na n kək.

¹⁰ ገጋጅ tee kpanbarjaann maŋi?
ገጋጅ tee Yabint daan Yennu,
ki tee kpanbarjaann maŋ.

Yenmiaru nba saa guur nirə

25 Yennu, n jikit n par ki meia.
² A nie ki n teen yada. Fatirin, ki nyinnin fei ni.
A daa te ki n datai laat paŋ ki gaarimi.
³ Sək ki be ki sii mək dindann a paak ki tan di fei.
Binba tee məkətuk damm na, ስamme saa di fei.

⁴ Yennu, wantin a sənii, fiitir ki wannin.
⁵ Wantin ki mii be a barmənii sənii ni,
kimaan fine tee Yennu, ki tee n tinntək,
ki n dindann be a ni daa kur.

⁶ Yennu, tiat a ninbatinu nan a lonjaann na po,
linba ki a din tur yaayoo niwa na.
⁷ Nyikin chab yanbəkmm nan toonkpeta nba ki n tun
naasint niŋa na,
Yennu, a lomm nan a ስant paak, a tiar n po.

⁸ Kimaan Yennu nba be fanu, ki u toona ስan na paak,
ki u want yanbəkndamm sənስanu nba ki bi saa təkkin,
⁹ ki dia binba sikin bi mək, ki wantib u sənku.
¹⁰ Yennu dia u barmənii binberስ nan lomme,
ki ስmakitir damm nba waa u mələr ki saak u sennu.

¹¹ Yennu, nyikin chab n yanbəkmm nba yab na,
kimaan a ስant paak.
¹² Niib nba tiin Yennu,
ስamme saa tumii ki bann u sənii nba ki bi saa təkkin,
¹³ ki bi saa məkkit bi manfoor ni,
ki bi maaru tan saa di bi tiŋ faar.
¹⁴ Yennu yəknsbae tee damm nba mək məkaku nan,
ki u gbeent u mələr namm.

¹⁵ N gorii Yennu-e n sommir po yoo kur,
ki u nyintin daŋ ni.
¹⁶ Yennu, ስmantir n paak ki tinin ninbaauk,
kimaan n tee n kək ki di biak.
¹⁷ Nyintin parbiir ni,
ki bia sommin ki min nyi daamii ni.
¹⁸ Gotir n ninbaatir nan daamii nba tee,
ki nyik chab n yanbəkmm.

¹⁹ Gotir n datai nba yab bianስinba;
gotir baa namin bianስinba.
²⁰ Ii guun, ki tinnin, ki daa te ki bi nyantin ki n di fei,
kimaan n baar a boor maa a sommime.
²¹ N toonስana nan n barmənii binberስ n tinnin,
kimaan n dindann kur be a paake.

²² Yennu, tint a niib Israel teeb,

ki bin nyi bi daamii kur ni.

Ki jiin niስan Yenniaru po

26 Yennu, a bu n buut ki turin mənii,
kimaan n tuun linba ስan, ki teena yada,
ki ki biris nana.

² Yennu, fiitir n par ki bikinin,
katir n binberስ nan n dudukit,
³ kimaan a lomm yək be n kəknn po,
ki a ስant yək ስmakitirin.

⁴ N ki təkii nan niyana,
koo ki mək lor siar nan kpinkpannii damm.
⁵ N ki loon toonbiit damm maan,
n bia ki kaar nan nitont.

⁶ Yennu, n wuur n nii ki li want nan n ki mək biiti,
ki somm lintir a binbintir na ki jiantira,
⁷ ki yiin yanii ki dontir a sann,
ki want a bakitnauስ toona kur.

⁸ Yennu, n loon ስaak nba ki a be na;
ki li tee siaminba ki a baakir be na.
⁹ A daa biirin ki kpab nan yanbəkndammi.
Daa teen nan faa tee nikpiirit bianስinba na.
¹⁰ Bi tee niib nba tuun toonbiite yoo kur,
ki tee damm nba gaan fobit piinii yoo kur.

¹¹ Min ስarin tuun linba ስan. Tinin ninbaauk, ki tinnin.

¹² N nyii ninbəkስ kura niwa;
ki Yennu niib tintaanu niስe ki n saa dont u sann.

Dontir Yenmiaru

27 Yennu-e tee n yentu ki bia tee n tinntək;
n kan tin sək jaስmaanii.

Yennu-e guun ki nyintin bonbiir kur ni;
n kii mək jaስmaanii.

² N datai-i pikinin a bin kpin yoo nba
bi sii gbiatire ki baa tiŋ ni.

³ Li-i lekii tee ki nibur set ki lintin, n yan kii puti.
N datai-i lekii pikinin, n kii tiin jaስmaanii;
Yennu-e ki n teen yada.

⁴ N boi Yennu bonyenn kək poe, bonyenn kək ki n
loon:

N loon mii be Yennu ስasaakake n manfoor ni kur,
kii bari Yennu ስant nba tee, ስaan boi u sommir po.

⁵ Ki n wahala yoo ki u tuu saa dəkkin n paak.
U tuu saa bəkስin fanu, u ስasaakak ni,
ki donnin jfoouk paak.

⁶ Ki n saa nyann n datai nba lintin na;
ki u ስasaakak niስe ki n saa yikin nan kpinkpammuk,
ki mann maruስ, ki yin yaŋ ki dont Yennu.

⁷ Yennu, gbiintir ki turin, yoo nba ki n yiina.
Tinimin ninbaauk ki turin gat.

⁸ Yoo nba ki a yet a, "Baat ki tan jiantin" na,
ki n jiin a, "Yennu, n baate."

9 A daa bɔrii a numm nanimi,
a daa dont wutoor nanin, koo ki beer min a daabiri.
N tintɔɔ Yennu, fine tun ki tee n sommtɔɔ,
a daa yêenin ki nyikinimi.
10 N baa nan n naa saa fit ki yêtin,
ɲaan Yennu saa gaarima.

11 Yennu, wantin faa loon man tun linba tura,
ki ɲmakitin ki man tɔkin sɔɲɲanu,
kimaan n mɔk datai bonchiann.

12 A daa ɲaanin ki te ki n datai tuun linba ki bi loon ki
teenimi,
kimaan faak siara damm fiir ki biirin, ki nyint mabiit.

13 N mi nan n sii be n manfoor ni,
ki la Yennu bonɲana nba be tiɲ na paak.

14 Teent Yennu yada, cheen a par, kii wakii.
Teent Yennu yada.

Yenmiaru nba jiiin sommir po

28 Yennu, fine tee n sommtɔɔ, ki n yia.
A daa nyar a tuba nanimi.

Li-i tee ki a ɲmin ki ki turin gatu,
n sii tee nan binba sik kpeentij nae.

2 Gbiintir ki turin, yoo nba ki n fabin ki loon sommir,
yoo nba ki n donn n nii ki jiiin a kasii ɲasaakak po.

3 A daa biirin ki kpab nan nɔɔnbiit damm nba tee
toonbiit dammi, binba piak kunkɔmana ki teen leeb,
ɲaan mɔk nɔɔn ɲmiant na.

4 Datir bi tuba toonbiit nba ki bi tun,
nan yanbɔntoona nba ki bi tun na paak.
Datir bi tuba ki pab biit nba ki bi nii tun paak,
ki jiiin turib linba kpaab.

5 Bi ki diitir ki bant linba ki Yennu tun nan linba ki u
nami,
li paak ki u saa dat bi tuba, ki boontib, ki bi ji sii kaa.

6 Dontir tee Yennu yare,
kimaan u gbat n fabinii ki tinin ninbaauka.

7 Yennu-e tee n guutɔɔ ki kɔn n paak.
N teenɔ yada, ki u sommitin, ki n mɔk parpeenn,
ki saa yin kpinkpammuk yanɲ, ki turɔ niipoouk.

8 Yennu-e guu u niib,
ki kɔn u niganntɔɔ paak, ki teenɔ tinnu.

9 Yennu, tint a niib, ki teen piisin bi paak,
kii kpaarib nan yoo nba kaa paak.

Ki jiiin Yennu kunkɔr nba nyii wonpaaruk ni po

29 Pakin Yennu man, yendɔurɲ ni naamii,
pakin Yennu, u baakir nan u paɲ paak.

2 Pakin Yennu, u baakir sann paak.
Gbaant man tiɲ ni ki jiant Kasii Daanɔ,
wu tanɲi lekit yoo nba.

3 Yennu kunkɔr toon mɔkgbeɲa paak;
ki tee baakir Yennu tintantii.

Yennu tintantii be mɔkgbeɲa paak.
4 Yennu kunkɔr mɔk paɲ bonchiann.
Yennu kunkɔr mɔk yabint baakir.

5 Yennu kunkɔr yakitir kpekii.
Yennu kunkɔr yakitir Lebanonn kpekii buri buri,
6 ki te Lebanonn jɔjaana mobit nan naabis na,
ki bia te Hermonn kunkonn yuk nan naajagann na.

7 Yennu kunkɔr tantir, ki saak nyikintir.

8 Yennu kunkɔr te ki kunkoouk damm.

Yennu kunkɔr damm Kades kunkoouk.

9 Yennu kunkɔr kɔnii naajii,
ki suur tutuut nba be tiinii maɲ paak,
ɲaan ki binba be Yennu ɲasaakak ni na yikin a,
"Baakir tee Yennu yare."

10 Yennu mɔk yiikoo mɔkgbeɲa na paak.

Yennu-e tee kpanbar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

11 Yennu jikit paɲ ki teen u niib;

Yennu tee piisin u niib paak, ki teemm parmaasir.

Ki jiiin niipoturu Yenmiaru po

30 Yennu, n piak a sann, kimaan a fatima,
a ki te ki n datai laami.

2 Yennu, n yikin ki loon sommir, ki a turin laafia.

3 Yennu, a nyinnin kaauk niwa.

N bo paa sɔnue ki siik tinpɔɔr ni, ki a tinn n manfoor.

4 Binba kur waa Yennu fanu, yinin yanɲ ki dontɔ,
Tiat man linba ki Kasii Daanɔ tun na, ki turɔ niipoouk.

5 U wutoor ki wei nan maaku,

ɲaan ki u ɲant wei ki saa dian manfoor terik.
Bubuuk sii be nyiɔko, ɲaan ki kpinkpammuk be sany-
ɔk ni.

6 Yoo nba ki n gbanant maak na, ki n yet n mɔɲ a,
"N kan ban gbarii."

7 Yennu, a bo ɲan ki turin,

ki bo guun kenken nan jɔtankpaauk na,
ɲaan yoo nba ki a bɔr a numm nanin, ki janɲaani
soorin.

8 Yennu, n yiin fine, n barimae ki a sommin.

9 "Mi-i kpo, nyɔlante ki a saa la?

N kaauk ni siku nyɔɔt sii tee bee?

Kpeemm fit piak ki dontir a sannii-i?

Bi saa fit mɔɔnt a barmɔnii ɲant nba teewa-a?

10 Yennu, gbiintir, ki tinin ninbaauk. Yennu, som-
mitin."

11 A lebit n parbiire ki li tee parpeenn sawaak,
ki nyinn n parbiir, ɲaan turin parpeenn,

12 ki n ji saa yin yanɲe ki pak a sann, n kii ɲmini.

Yennu, fine tee n Yomdaanɔ,
n saa tura niipoouko nan yoo nba kaa paak.

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

- 31** Yennu, n baar a boor ki loon sommire,
a daa te ki ɔɔ nyantin.
Nyintin, kimaan a tee kasii daance. N meia, fatirin.
² Gbatir ki turin. Sommitin mɔtana.
Ii tee n guutɔɔ ki fatin, kii leekin ki tinnin.
- ³ Fine tee n sommtɔɔ nan n tinntɔɔ,
ki a sii dian ki ɲmakitirin, a sanɲann paak.
⁴ A nyinnin baruk nba ki bi pii ki guunin na ni,
kimaan fine tee n sommtɔɔ.
⁵ N jikit n seek ki kubint a nuu ni,
Yennu, barmɔnii Yennu, a tinnin.
- ⁶ A ki loon binba jiantir tingbana na.
Fine ki n teena yada.
⁷ N sii mɔk parpeenn, ki kpamm,
kimaan a mɔk lomm yoo kur,
ki laat ki bia mi n daamii nba tee.
⁸ A ki te ki n datai nyannimi,
ki te ki n la woruku ki saa fit saan maa loon siaminba.
- ⁹ Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan n be wahala nie.
N ninbina bak nan mɔniiwa, ki n mun bia chɔka;
¹⁰ ninbaatir chɔkima, ki mɔnii jii n manfoor,
ki n daamii kur te ki n bak, ki n kpaba baɲ.
- ¹¹ Ki n datai kur, mantik n leeb na, dian diabiike.
Binba min fanu, ki bi tiinin janmaanii,
bi-i lan ɔɔnu ni, bin chiar.
¹² Ki ɔɔ kur tamm n po, nan n kpoe na;
ki n ji tee nan baa tuu jii bont nba biir ki lu na.
¹³ Ki n gbia ki n datai burin ki biirin lokir kur po,
ki kɔɔntin janmaanii, ki lorin lora n paak, a bin kpin.
- ¹⁴ Yennu, fine ki n teena yada,
ki yet a, "Fine tee n Yomdaano."
¹⁵ N sii ɔɔ be a nuu ni, ki a fatin n datai boor,
ki bia fatin binba waan a bin biirin na boor.
¹⁶ Njaant ki a ɲant-ii be min, a toontunnɔɔ paak.
A jii a lomm nba be yoo kur na ki tinnin.
¹⁷ Yennu, a daa te ki n di fei,
kimaan n fabin ki turawa.
Njaant ki nɔɔnbiit damm n di fei,
ki sik dɔɔr soon nna kaauk ni.
¹⁸ A te ki bi fai mɔi na n kpakin,
binba tee fai damm nan biir teeb,
ki piak biir niɲamm na kur.
- ¹⁹ A ɲant yab bonchiann ki a jii guun binba baakita.
ɔɔ kur mi faa ɲan bianjinba, ki a guu binba teena ya-
da,
²⁰ ki nyintib bi datai lora ni, ki bɔriib a boor ni,
ki bi nyi bi datai sukut ni.
- ²¹ Pakin Yennu, kimaan u tun u lomm nba kaa paak
nae

ki turin, yoo nba ki n datai bo lekin ki n be bi sinsuuk
ni na.

²² Janmaanii bo soorime, ki n yet a,
"Yennu-e berin, ki n fɔkit nanao."
Njaan ki u gbat n fabinii, yoo nba ki n yiin ki loon som-
mir na.

²³ Ii loon Yennu man, yimm nba tee u niib na.
Yennu mane guu niɲamm,
ɲaan daar karinbaandamm tuba nan laa kpaab bi-
anjinba na.

²⁴ Ii wakii man, ki chee i para,
yimm nba mɔk dindann nan Yennu na.

Ki jiin yanɔɔmm katu nan nyikinhab po

- 32** Damm nba ki Yennu nyik chab bi yanɔɔmm,
ki bia piin bi biit na, parpeenn tee bi yare.
² Daano nba ki Yennu ki pak biirɔɔ nan u tun biir,
ki bia ki mɔk kpinkpanii na, parpeenn tee u yare.
- ³ Yoo nba ki n bo ki kat n yanɔɔmm ki wann na,
n gbanant bo baɲ ki chɔke,
kimaan mɔnii nba ki n mɔ daa kur na paak.
⁴ Yennu, a daar n tubir yonnu ni nan nyiɔk kur,
ki n paɲ gbenn nan piar yonnu nba tuu koor tiɲ bi-
anjinba na.
- ⁵ Ki n ji kat n yanɔɔmm ki wanna, n ki bɔr n toonbiiti.
N dukin ki kat n yanɔɔmme ki tur fin Yennu, ki a nyik
chabin.
- ⁶ Li paak, wunba be fanu nana,
wun miara, yoo nba ki u be mukir ni;
wahala maɲ-i lekii pir nan nyunpana na
ɲaan li kan teeno siar.
⁷ Fine tee n gungurboor, ki a saa nyinnin wahala ni.
N saa yin yaɲ nan kunkɔpaarir, a tinnu na paak,
kimaan fine guun.
- ⁸ Ki Yennu yet a, "N saa wanna faa sii be bianjinba,
ki sii kpaana ki gorii.
⁹ A daa jatikit nan taamm koo boɲ nba ki mɔk yan,
ki bi ɲmakitirɔɔ nan taanbobit nan taangarikawa,
ki u fit saak mɔb na."
- ¹⁰ Nɔɔnbiit damm saa di fara,
ɲaan binba teen Yennu yada na,
u sii guub nan u lomm nba be yoo kur na.
¹¹ Yimm nba tee niɲamm na, yii mɔk parpeenn kii
kpamm,
kimaan Yennu nba tun linba ki turi na paak.
Yimm nba saak u mɔb na, ii yikin nan parpeenn.

Ki jiin dontir yaɲ po

- 33** Ii yin yaɲ nan parpeenn ki tur Yennu,
yimm nba tee niɲamm na.
Li ɲan ki niɲamm na n jiantɔɔ.
² Ii faa kɔnn ki tur Yennu niipook.

Ii yin yan ki faa bɔk ki turɔ.
 3 Ii yin yanpaan ki turɔ,
 ki faa kɔnn fanu ɲaan yikin nan parpeenn.
 4 Yennu mɔmaan took ki bia tee barmɔnii;
 ki toona nba kur ki u tuun na be fanu.
 5 Yennu loon kasii toona nan toonɲana,
 ki u lomm nba yɔɔ be na gbee tingboun.
 6 Yennu yet mɔmaame ki nan sanpaapo,
 ki bia yet mɔbonn ki li nan yonnu
 nan ɲmaarik nan ɲmaabira,
 7 ki u taan mɔkgberɲa kur bɔyenn kɔɔ boor,
 ki taan mɔkgberɲa nba sumii maɲ, ki li dɔɔ yomm.
 8 ɲaant ki tingboun na bont kur n jiant Yennu.
 ɲaant tingboun na niib kur n baakit Yennu.
 9 U din pake, ki tingboun na nan,
 ki u yet mɔmaan, ki bont kur lekit ki set.
 10 Yennu-e ɲmat tingboun na niib dudukit,
 ki te niib na ki fit tuun bi lora,
 11 ɲaan Yennu lora see-e kenken yoo kur,
 ki waa loon bianjinba tuun yoo n tuu yoo.
 12 Parpeenn be digbann nba ki Yennu tee bi
 Yomdaanɔ paak.
 Parpeenn be niib nba ki u gannib ki bi tee u yab na
 paak.
 13 Yennu be yendɔun ni ki tibin got ki la nisaarik kur.
 14 U be u naan gbant paak,
 ki gorii wunba kur be tingboun na ni.
 15 ɲɔɔɔ nan sɔɔ kur yan, ki mi baa tuun linba kur.
 16 Kpanbar sɔɔ kaa ki saa fit kɔn ki nyann tɔb
 kimaan waa mɔk kunkɔnkɔnna bonchiann na paaki;
 koo kunkɔnkɔnɔ sɔɔ kaa ki saa kɔn nyann
 kimaan waa mɔk paɲ na paaki;
 17 Tɔb taamm ki tee dindann ki jiin nyannu po,
 u paɲ kan tinni.
 18 Yennu gorii binba saak u mɔbe,
 ki bia gorii binba mɔk dindann nan u lomm
 nba ki u teen yoo kur na.
 19 Ki u nyintib kuun ni,
 ki teemm manfoor kon sakir ni.
 20 Ti dindann maa Yennu paake,
 ɲɔɔɔ tee ti guutɔɔ nan ti sommtɔɔ.
 21 U nie ki ti mɔk parpeenn,
 kimaan ti teen yada u kasii sann na nie.
 22 Yennu, ɲaant ki a lomm nba yɔɔ be na-ii be nant
 nan taa maa ti dindann a paak bianjinba na.

Dontir nba jiin Yennu ɲamm po

34 N sii tun teen Yennu niipoouko,
 n kan ban nyik u dontiri.
 2 N saa pak u sanne, kimaan waa tun linba ki turin
 na.

ɲaant ki binba kur ki li diimm na n gbiint kii mɔk
 parpeenn.

3 Taantin ki tin pak Yabint Yennu.
 ɲaant ki tin lakin dont u sann.

4 N miar Yennu, ki u gat ki turin,
 ki fat nyinnin janmaanii kur ni.
 5 Ki binba kur ki li diimm na kpaa numm ki goriiɔ,
 ki li maɲib; bi kan ban di fei.
 6 Ki fara damm fabin ki turɔ,
 ki u turib gat u ki nyinnib bi wahala kur ni.
 7 Yennu malaka guu damm nba baakit ɲɔɔ Yennu,
 ki u nyintib ninbɔɲ ni.

8 Bikint ki la Yennu nba ɲan bianjinba.
 Piisin be daanɔ nba kur gur u mɔɲ Yennu boor paak.
 9 Ii baakit Yennu, yimm nba tee u niib,
 kimaan binba saak Yennu maan ki kɔɲit siar.
 10 Yanbɔra saa fit kɔɲ jeet, ki kon n soorib,
 ɲaan binba saak Yennu maan ki kɔɲit bonɲana.

11 Ii saana, n yɔɔsnba, ki tan gbiint,
 ki n saa wannii ki yin baak Yennu.
 12 I ɲmee loon ki wun la manfoor manu?
 I loon manfofoouk nan parpeenn-ii?
 13 ɲann ii nyik mabiit paku, ki bia daa fa faak.
 14 Nyikin toonbiit, ɲaan kii tuun toonɲana.
 Lomin parmaasir nan i yan kur.

15 Yennu ninbina gorii niɲamm nae,
 ki u tuba bia gbiin bi fabinii.
 16 Yennu kɔn nan binba tuun toonbiit,
 ki bi-i kpo, bi sann tuu bote.
 17 Niɲamm na tuu fabine ki tur Yennu,
 ki wun gbat ki nyintib bi daamii ni.
 18 Yennu naak damm nba ki bi para biir,
 ki sommit binba ki mɔk dindann nan waama na.

19 Niɲanɔ mɔk daamii bonchiann,
 ɲaan Yennu-e nyintɔ daamii maɲ kur ni.
 20 Yennu-e guu u kpaba, ki nan yennkɔɔwa ki jintiri.
 21 Toonbiite saa kpi kɔɔɔbiit damm;
 ki binba ki loon niɲamm na saa la tubdatu.

22 Yennu saa tinn u niib;
 ki binba baat u boor ki gurin na saa la tinnu.

Yenmiaru nba jiin sommir po

35 Yennu, yɛtir damm nba yɛenin na,
 ki bia kɔn nan damm nba kɔn nanin na.
 2 Jiin a naagbankɔɲir ki baar fatin.
 3 Wokitir a kpann nan pajar ki took binba waan na.
 Satir mɔb nan a saa tinnima.

4 ɲaant ki binba koor a bin nyinn n manfoor na, bin
 gbar ki di fei.
 ɲaant ki binba larin n paak bonbiir na, lin ɲmatib ki
 bin ɲmat.

5 Yennu malaka n wei berib nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir na.

6 Njaant ki bi sɔnu-ii bɔn, kii biaki ŋarii, ki te ki Yennu malaka n faab ki birib tiŋ ni.

7 Bi pii barit ki guuntin, ki li ki mɔk paaki; ki bia gbiir bootsunsuŋ a bin soorin.

8 Bi tan sii bant na ki biiru tunn bi paaka, ki barit nba ki bi pii na, lin soorib, ŋaant ki bin baa bootuk na ni, ki lin biirib.

9 N par ji sii mei nan Yennu, ki n sii mɔk parpeenn, waa tinnin na paak,

10 ki n saa yet Yennu nan n par kur a,

“Yennu, sɔk ki be ki tee nan fin na, ki a nyint butimm, paŋ damm nuu ni, ki bia nyint fara damm nan nandamm binba ŋmaabib na nuu ni.”

11 Toonbiit damm di siara ki biirin,

ki boin buboit nba ki n ki mi li po;

12 ki bi pa biit ki jiiintin ŋamm paak,

ki te ki n ki mɔk dindann.

13 Njaan baa bo yiar yoo nba, n bo lia parbiir liante

ki sikin n mɔŋ ki lor mɔb,

ki tibin n yur tiŋ ni ŋaan mei Yennu

14 nan maa bo saa miar ki tur n yɔk koo n naa bik bi-
aŋinba na,

ki n lin mɔ fabin nan nirɔ nba tuu mɔ fabin u naa paak bianinba na.

15 Njaan daamii nba tan baarin yoo nba,

ki bi kur mɔk parpeenn, ki taan leeb ki lintin,

ki sarikitin, ki saamm boon, ki faan yoo kur,

16 ki nyiitir bi nyana nan naŋ

nan niib nba sii sarikit wabik bianinba na.

17 Yennu, a saa tamm n po ki lin wei nlee?

Fatir n manfoor ki nyinnin bi biiru na ni.

Fatir n manfoor ki nyinnin yanbɔra na ni.

18 N saa tura niipoouk a nibur tintaanu ni, bi kura sinsuuk niŋe ki n saa tura dontir.

19 A daa te ki n datai kpaamm n biiru paaki.

Bi tee fai damme.

A daa te binba namin ki li kaa paak na laa n parbiir paaki.

20 Bi ki piak parmaasir maami,

ŋaan piak ki fa fai ki biir binba be soon nna, tiŋ na ni na,

21 ki piak ki biirin nan kunkɔpaara a,

“Ti la faa tun linbawa.”

22 Yennu, a la linba nawa, li paak, a daa ŋmini.

Yennu, a daa fɔkitir nanimi.

23 Yennu, fiit a mɔŋ ki kɔn turin. Yennu, fiit ki pak turin.

24 Yennu, a be fanu,

li paak, want nan n ki mɔk biiti, ki daa te ki n datai laami.

25 A daa te ki bi yeen ki teen bi leeb a, “Ti nyannɔwa. Taa loon bianinbae na.”

26 Njaant ki binba kpaamm n wahala ni na,

bin nyannib ki lin ŋmatib.

Njaant ki binba want bi mɔŋ na, bin di fei ki kɔŋ baakir.

27 Njaant binba loon ki min nyi wahala ni na,

bii yikin nan parpeenn, ki tuu ŋamm yet a,

“Yennu-e yen dontir, ki u par mei nan u daabir n la nyannu.”

28 N sii mɔkɔntir a kasii binberŋ po,

kii dontir a sann daar kur ni.

Ki jiin nisaarik nɔkɔnbiit po

36 Yanbɔmm piak nan nɔkɔnbiit daano u par niŋe-wa;

U yêŋ Yennu, ki ki tiinɔ janmaanii,

2 kimaan u dont u mɔŋe,

ki dukii nan Yennu kan bann u yanbɔmm ki biiru.

3 Ki u mɔmaan tee nɔkɔnbiit, ki gbee nan kpinkpanii,

ki u ki fit tuun siar ki li tee subinii ki bia ŋani.

4 Wuu be u dɔkɔni gbaa, u lorin bonbiire.

U ki tuun siar ki li ŋani, u bia ki yêŋ linba ki ŋani.

Ki jiin Yennu ŋant po

5 Yennu, a lomm nba be yoo kur na saa tuut san-paake,

ki a ŋant yat sanpagbant ni,

6 ki a kasii binberŋ na fɔk nan jɔjaana na,

ki a barmɔnii buut sumii nan mɔkŋberŋa na,

ki a dia nisaarii nan bonkobit a nuu ni.

7 Yennu, a lomm nba kaa gbennu na ŋan,

li nigberŋa nan nibutimii kur gurin a kpinkpant maa-sue.

8 Jeet nba ki a turit na, ŋanne ki ti di ti yamani.

Ki a te ki ti nyu a mɔkir nba tee ŋant na ni nyun.

9 A niŋe ki manfoor kur nyi.

Ki a yentu nie ki ti laat yeenin.

10 A ŋamm kii loon binba mia,

ki bia tun ŋamm ki tur binba be kasii.

11 A daa te ki karinbaandamm lekinimi,

koo ki nɔkɔnbiit damm na te ki n tiini.

12 Gotir toonbiit damm nba baa dɔk,

ki dɔk ki kan fit fiiri.

Ki jiin nibiit nan niŋamm joontu po

37 A daa te ki li daamiia nɔkɔnbiit damm toona paaki.

A daa te ki li mɔka funfunn binba tuun toonbiit na paaki.

2 Bi tan saa boonte nan mɔk nba tuu koor na,

ki bia kpo nan mɔmaata nba tuu tan koor na.
 3 Teent Yennu yada kii tuun linba ɲan,
 ki li saa te ki a be tiɲ na paak nan laafia.
 4 Lomin parpeenn Yennu boor,
 ki u saa tura a par nba loon linba.
 5 Jiin a mɔɲ ki tur Yennu.
 Teent Yennu yada, ki u saa somma.
 6 U saa te ki a kasii binbeɲ na n nyirik nan sanyayon-
 door na,
 ki te ki a barmɔnii binbeɲ-ii yeen nan yonsupeeuɲ ni
 na.
 7 Teent sukuru ki guur Yennu ki wun tun.
 A daa te ki li daamiia binba tuun toonbiit,
 ki mɔkitir na paaki.
 8 A daa te ki li daamiia ki a dont wutoor ki gbit a kpak,
 ɲanne baat nan toonbiit.
 9 Yennu saa boon toonbiit damm nawa,
 ɲaan binba mɔk dindann ki guu Yennu nae tan saa
 yent tiɲ na.
 10 Li kan yann kaawa ki nɔɔnbiit damm na ji tan sii
 kaa.
 Ki i tan saa lon bi boor ɲaan kan la.
 11 Binba sikin bi mɔɲe tan saa yent tiɲ na.
 Ki li mɔkint nan parmaasir sii tee bi yar.
 12 Nɔɔnbiit damm lorin bi lora, a bin biir niɲamm nae,
 ki namm ki ɲman nyana.
 13 Yennu laa nɔɔnbiit damm nae,
 kimaan u mi nan bi boontu daar per na.
 14 Nɔɔnbiit damm saatir bi jukbanjai
 ki bia daar bi tɔrbana,
 a bin kpi talas damm nan nandamm biak ni,
 ki bia kpi binba tuun toonɲana na,
 15 ɲaan bi tiɲɲ jukbanjai maɲe saa kpib,
 ki bi tɔrbana n bia kɔnn.
 16 Niɲanɔ mɔkint-i waar,
 ɲaan li chee nɔɔnbiit damm kur mɔkint nba yab.
 17 Kimaan Yennu saa nyinn nɔɔnbiit damm paɲa,
 ɲaan somm binba tuun toonɲana.
 18 Yennu saa guur binba saak u maan,
 ki te tiɲ na-ii tee bi yar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
 19 Ki bi kan di fara, biak yoo,
 ki kon yoo, bi sii laat jeet ki li janjitib.
 20 ɲaan nɔɔnbiit damm na ɲarin saa kpoe,
 ki Yennu datai na saa bote nan tipuuk na.
 Bi saa yate nan munyuuk na.
 21 Nɔɔnbiit daanɔ kpentir, ɲaan ki ki pa jiint,
 niɲanɔ ɲarin teen nan u par kure.
 22 Damm nba ki Yennu teen piisin bi paak na,
 ɲamme saa yent tiɲ na,
 ɲaan binba ki u sat mɔtont bi paak na, u saa ber nyin-
 niba.

23 Li-i tee ki Yennu par peen wunba paak,
 u ɲmakitirɔ sɔniie.

24 Ki li-i tee ki u baa, u kan kpakin tiɲ ni,
 kimaan Yennu saa sommɔ ki wun fiir.

25 N tee nikpere ki wei bonchiann,
 ɲaan n ki ban la niɲanɔ nba Yennu nyikɔ yann,
 koo ki te ki u waas mei jeeti.

26 U tuu piine, ki bia kpentir ki teen u leeb yoo kur,
 ki u waas tee piisin ki turɔ.

27 Nyikin toonbiit ɲaan kii tuun toonɲana,
 ki fin nan a waas saa wei tiɲ na ni,

28 kimaan Yennu loon linba ɲan,
 li paak, ki u ki nyikin niib nba tuun u loomm na yanni,
 ki guub yoo kur, ɲaan beer nɔɔnbiit damm maaru ki
 nyintib.

29 Niɲamm nae saa yent tiɲ na,
 ki kar li ni mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

30 Mɔɔbonɲana nyi niɲanɔ boor ki tee subinii maame,
 ki u lamm piak linba took,

31 ki u dia Yennu sennu u par ni, ki ki nyikin.

32 Nɔɔnbiit daanɔ guu niɲanɔe,
 ki koor a wun nyinn u manfoor.

33 ɲaan Yennu kan nyikib bi datai nuu ni,
 koo bii saan namm buut ni, bi kan pak biiribi.

34 Guut Yennu yoo, kii dia u sennu,
 ki u saa donna ki a yent tiɲ na,
 ki a tan saa la nɔɔnbiit damm biiru yoo.

35 N ban la nɔɔnbiit daanɔ nba ton bonchiann,
 ki bia laat yiikoo nan kpek nba tuu la sinsetboor
 ki mɔk yiikoo bianɲinba na.

36 Ki li poor po ki n tan gar ki ji ki la u lenji,
 ki n lommɔ, ɲaan ki ki lau.

37 Dukint niɲanɔ po, daanɔ nba be kasii binbeɲ;
 parmaasir daanɔ mɔk yaaboona.

38 Yanbɔndamm kur saa boonta, ki bi maaru bia saa
 boonta.

39 Yennu-e tint niɲamm, ki guub yoo nba ki bi be fara
 ni.

40 Ki u sommitib, ki fiarib; u fiarib nɔɔnbiit damm
 boor,
 ki tint bi manfoa, kimaan bi baat ki gurin u niɲe.

Ki jiin talasdaanɔ Yenmiaru po

38 Yennu, a daa daar n tubir nan wutoori,
 2 kimaan a peenii na ɲmuu ki saarima,
 ki a nuu faa ki birin.

3 Ki a wutoor paak, ki laafia ji kaa n gbanant ni,
 ki n kpaba ji ki mɔk paɲ, kimaan n yanbɔmm paak.

4 Ki n biit kpiakin nan jikir nba tuu kpiak nan jiinu

bianjinba na.

5 N jatii paak ki n nara lukir ki כַּכְּ.
 6 Bi dinnin ki n faab tij ni, ki מַכּוּ fabin daa kur.
 7 Ki n gbanant di muu nan yuyeeuk, ki n ki מַכּוּ laafia.
 8 Ki n ban, ki ki מַכּוּ paŋ nan waama,
 ki n par biir, ki n fabin nan tont.
 9 Yennu, a mi maa loon linba, ki a gbiin n fabinii.
 10 N parpaak toe, ki n paŋ gbent;
 ki n ninbina jii ki nyirii.
 11 Ki n יַכְכֵּסְנָבָא nan n תַּכְנַן־לֵעֵבֶת tiinin,
 nan n ŋaateeba ki nakiin, kimaan n nara na paak.
 12 Binba loon ki bin nyinn n manfoor na pii barite ki
 guuntin,
 ki binba loon bin paanin daŋ na lorin daa kur a bin bi-
 irin.
 13 N tee nan tuukpaar nae ki ki gbia maan,
 ki bia tee nan muuk nba kan fit pak maan na.
 14 Ki n kpant נִרְכּוּ nba kan fit pak jiiin
 kimaan waa ki gbia na paak.
 15 Yennu, n teena yada ki guu a gatu,
 fin, n Yomdaanכּ Yennu-e saa turin gatu.
 16 N meia ki yet a, "A daa te ki n datai laan, laa biirin
 na paaki,
 koo ki bi dont bi מַכּוּ maa baa na paaki."
 17 N ji yaa man baee ki be nan tont yoo kur.
 18 Ki n pak ki kat n yanכּוּמּ, ki n biit maŋ daamiin.
 19 N datai מַכּוּ laafia ki bia מַכּוּ panii.
 Ki n datai yaba ki namin, ki li ki מַכּוּ paaki.
 20 Ki binba jikit biit ki pa n ŋamm paak na piak ki bi-
 irin,
 kimaan maa koor a man tun linba ŋan na paak.
 21 Yennu, a daa ŋaanin; Yennu, daa פֹּכִיתִר n boor.
 22 Yennu, n tinntכּכּ, baat yian ki tan sommin.
Ki jiiin wunba be wahala ni yanכּוּמּ fiitu po
39 N yet a, "N saa soor n מַכּוּ nan toona nba ki n
 tuune,
 ki bia soor n jerinn nan mabiit paku.
 N kan yet מַכּוּבּוּסִיאר, yoo nba ki כֹּכְכֵבִיתִּי דַמּוּמּ קְפִיא־
 מי."
 2 Ki n ŋmin soon nna, ki ki yet siari,
 ki lek ki pak nan bonŋanna, ŋaan ki n fara na ŋamii
 pukii.
 3 Ki n par biir, ki mi-i dukin li po, parbiir n ŋamm
 pukin.
 Ki n ki fit nyik buboiti a,
 4 "Yennu, n manfoor saa wei nlee? N saa kpo nlee
 yooe?
 ŋaant ki mii mi n manfoor nba saa wei bianjinba."
 5 A te ki n manfoor jiŋa.
 N manfoor פֹּכִינְתִּי ki tee siar a boor,
 nisaarik manfoor tee waaminnae.

6 Nisaarik tee nan yinyuŋ nae,
 waa tuun linba kur tee yanne.
 U kpaan מַכּוּכִינְתִּי, ŋaan ki mi wunba tan saa yent.

7 Yennu, n ji sii loon bee? N מַכּוּ dindann a ni.
 8 Sommitin, ki min nyi yanכּוּמּ ni;
 A daa te ki n tee jatiit nilaakiri.
 9 N ŋmine, n kan yet מַכּוּבּוּסִיאר,
 kimaan fine te ki n di fara na.
 10 A ji daa daar n tubiri;
 N yaa man kpoe nan niikura nba ki a faan na.
 11 A tubdatu nba ki a daar nisaarik tubir
 u yanכּוּמּ paak na tee kpaaniie,
 ki a biir linba ki u loon nan dundura na.
 Mamכּוּמּ, nisaarik tee nan wamaasin nae.
 12 Yennu, gbiintir n miaru ki bia gbiint n fabinii;
 mi-i מַכּוּ, fan baar ki tan sommin.
 N be a boor ki tee nan saamכּ nae,
 ki tee nan n yeejamm nba din tuu tee na; n kan wei.
 13 Nyikimin ki n sii מַכּוּ parpeenn nan maa tan saa
 yaat
 ki ji sii kaa.

Dontir yan

40 Ki n guur Yennu sommir po soon nna,
 ki u gbiint ki gbat n מַכּוּנִי,
 2 ki dat nyinnin daŋ bootuk ni, ki bia nyinnin bakir
 nba sumii ni,
 ki תַּכְנַן־תַּנְפִּיּוּקּ paak, ki te ki n set siaminba ŋan;
 3 ki u wannin ki n yin yanpaan, dontir yan nba teen
 כּכּ Yennu.
 Niib bonchiann saa la nna ki lii tee kpaanii,
 ki bi saa teen Yennu yada.
 4 Damm nba teen Yennu yada, ki tee binba ki jiantir
 pata,
 koo ki ki pukin tingbann jiantdammm po na, parpeenn
 tee bi yare.
 5 Ti Yomdaanכּ Yennu, a tun bona bonchiann ki turit;
 כּכּ ki be ki tee nan fin na. A lor lorŋana bonchiann ki
 jiiin ti po.
 N kan fit kan li kur, li yab bonchiann.
 6 A ki loon maruŋ nan piinii,
 a ki boi bonkobit mujoonu maruŋ po,
 koo maruŋ nba saa nyinn biit po,
 ŋaan a turin tubae a man gbiint a מַכּוּמּאן.
 7 Ki n toon ki yet a, "Mine na. N baara.
 A kpaanii nba ki a teenin na be sennu gbouŋ ni.
 8 Yennu, n loon man tun a loomm,
 ki a sennu be n par ni."
 9 Yennu, a niib kur tintaanu niŋe,
 ki n pak a barŋanii nba jiiin faa tinnit na po.
 A mi nan n kan fit nyik li paku.
 10 N ki woon a tinnu maan na n par ni.
 N tun piak a barmכּוּנִי binberŋ nan a sommir poe.

N ki nmin nan mɔmaan na paku, a niib kur tintaanu ni,
ki piak a lomm nan barmɔnii nba tee bianjinba.

11 Yennu, n mi nan a kan nyik a ninbatinu nanimi,
ɲaant ki a lomm nan barmɔnii-ii guun yoo kur.

Yenmiaru nba jiin sommir po
(Yan 70)

12 Fara bonchiann lintima, li yab ki kaa kann.
N yanɔmm kɔɔnin fara niwa, ki n ji ki laat,
li yab ki gar yut nba be n yur paaka,
li te ki n ji ki mɔk parcheenn.

13 Yennu, tintin, baat yian ki tan sommin.

14 ɲaant niib nba kur kpaanin a bin kpɪn na,
bin di fei ki lin bia nmatib;
ɲaant binba mɔk parpeenn n baak po na, bin nmat ki
di fei.

15 ɲaant ki binba kur laan na, lin bakitib bi baak ni.

16 ɲaant ki binba kur baat a boor-ii mɔk parpeenn kii
kpamm.

ɲaant ki binba kur mɔk niipoturu a tinnu paak-ii tun
kii yeen a,
"Yennu tee Yenjaanne."

17 Yennu, n tee nibutiŋe ki tee tarik, ɲaan a ki tamm n
po.

Fine tee n tinntɔɔ ki tee n Yennu.
Baat yian ki tan sommin.

Ki jiin baatɔɔ Yenmiaru po

41 Wunba baka be fara damm po na, parpeenn
tee u yare.

Yennu saa sommɔ yoo nba ki u be daamuk ni.

2 Yennu sii guu-u ki u mɔk manfoor,
u saa te ki u be tiŋ na ni, ki mɔk parpeenn,
u kan ɲaau yann ki te ki u datai diau.

3 Yennu saa sommɔ yoo nba ki u be baatdiuk ni,
ki saa turɔ laafia.

4 N yet a, "Yennu, n tun ki biirawa, ɲaan tinimin nin-
baauk,
ki turin laafia."

5 N datai yeen linba ki ɲane ki teenin.

Bi loon man kpoe ki bin tamm n po.

6 Binba baat ki foontin na tee fai damme,
ki tabintin barbiit, ki tuu nyi nann ki piak ɔɔ kur.

7 Binba ki loon na lɔkine ki teen leeb,
ki biirin ki bikii bonbiir nba saa baarin bianjinba.

8 Ki bi kur yeen a, "Baatbiik soorɔwa;
u kan ban paaki."

9 N yɔmɔŋ gbaa, wunba ki n teenɔ yada,
ki min nan nɔɔ tun ki tuun saanman ni na nyii n poo-
ra.

10 Yennu, tinimin ninbaauk ki turin laafia,
ki n saa pa jiin n datai.

11 N mi nan a mɔk parpeenn nanin,
ki n datai kan fit nyannimi.

12 A saa sommima, kimaan n tuun linba ɲan,
ki a saa te ki mii be a boor yoo kur.

13 Pakin ki dont Israel teeb Yomdaanɔ Yennu man.
Pakin ki dontɔ mɔtana nan yoo nba kaa paak.
Mamɔmm, lii tee nna.

GBOUN ɲANLEE

(Yanii 42 -- 72)

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

42 Yennu, n lin kpaana nan n par kur
nan piarɔ nba tuu lin kpaan nyunmaasin bi-
anjinba nae.

2 Fin Yennu nba fo na, n niana.

Nlee yooe ki n sii be a ɔɔɔn ki jiantirani?

3 Yonnu ni nan nyik kur ki n mɔ ki ninnyuut tee n
jeet.

Ki n datai ɔɔ ki boin a, "A Yennu na be lia?"

4 Mi-i tiar linba gar, n yan tuu yêb bonchiann,
ɲanne tee maa tuu lakin saan nan nibur Yennu
ɲasaakak ni na.

Ki n tuu nmatitir nibur man, ki bi somm nan
parpeenn,

ki yiin yanii ki dontir Yennu nan kunkɔpaara.

5 Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?

N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa namm dontɔ,
nɔɔ tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

6 N be parbiir nie, li paak,

mi-i dukiin ɔɔɔdann mɔkir po, n tuu tiar a poe,

mi-i dukiin Hermonn kunkonn po, n tuu tiar a poe,
mi-i bia kii dukiin Misar kunkonn po, man tiar a po.

7 Sutik yi sutik nan fuur, ki pir n paak nan nyunmɔnn
na,

ki tee nan nyunpana nba tuu lakitir na, ki pir piinin.

8 Yennu want u lomm yonnu ni,

ki n fit yiin yan nyik ki teenɔ,

ki miar nɔɔ Yennu nba teenin manfoor na.

9 N yet Yennu, wunba tee n guutɔɔ na a,

"Bee ki a tamm n po? Bee ki n sii lin di fara,

ki n datai dia ki nmanitimi?"

10 Ki bi ɔɔɔn n kpaba nan sukut, ki boin daa kur a,
"A Yennu na be lia?"

11 Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?

N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa namm dontɔ,
nɔɔ tee n tinntɔɔ nan n Yennu.

Ki jiin wunba be digbangann Yenmiaru po

- 43** Yennu, want nan n ki mək biiti,
ki bu nyinnin binba ki jiantira na ni,
a fatin ki min nyi fai damm nan nibiit na ni.
2 Fine tee n sommtɔɔ; bee ki a nyikimi?
Bee ki n sii lin di fara, ki n datai dia ki nmanjitimi?
- 3 A tun a yentu nan a barmɔnii ki lin nmakitin,
ki jiin ki jen nanin Sayɔnn, a kasii kunkonn na boor,
nan a binbeboor nba ki a be na.
4 Yennu, n saa saan a maruŋ binbintir boore,
fine tee n parpeenn nyakir,
ki n saa faa kɔnn ki yin yan ki donta.
Yennu, fine tee n Yennu.
- 5 Bee ki n be parbiir ni? Bee ki daamii be n ni?
N saa teen n dindann Yennu nie, ki saa namm dontɔ.
Nɔɔɔ tee n tinntɔɔ nan n Yennu.
- ### Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir
- 44** Yennu, ti gbat nan ti tubawa,
ti yeejamm betit faa din tun linba ki turib
sianyoo nawa.
2 A din ber nyinn binba ki jiantira na bi tiŋ ni,
ki dat bi tuba,
nɔan kaan a niib leŋ, ki te ki bi məkkit.
3 Li din ki tee a niib na jatiat paak kaa
ki bi kɔn ki nyann tiŋ na,
bi din ki nyann nan bi mɔŋ paŋ kaa,
li din tee a yiikoo nan a paŋ nie,
nan a mɔŋ benu paak, ki li wann nan a loomm.
- 4 Fine tee n kpanbar, ki bia tee n Yennu,
ki teen timm Israel teeb nyannu.
5 Fine turit a paŋ ki ti nyann ti datai.
6 N dindann ki be n tɔrbann ni kaa,
n jatiat kan fit te ki man nyann,
7 nɔan fine te ki ti nyann ti datai,
ki te binba ki loon ti maan na dii fei.
8 Ti sii tun dontir a sanne daar kur,
kii bia kii teena niipoouk nan yoo nba kaa paak.
- 9 Ki mɔtana a ji nyikita, ki te ki ti datai nyannit,
a ji ki somm nan ti kunkɔnɔnna na,
10 ki te ki ti chiar nɔan nyik ti datai, ki bi jii ti məkint.
11 Ki a te ki bi kpiit nan pei na,
ki te ki ti yat kɔɔ digbangana.
12 Ki a kɔi a niib daabaun,
ki li tee nan bi nyɔɔt ki yab na.
- 13 Ki boorganu la faa teent bianjinba,
ki bi ji sarikitit ki bia laat.
14 Ki a te ki ti kpanbar nilaaka digbana kur ni,
ki bi sarikitit.
15 N tun be fei nie, ki fei piinin murirr.
16 Ki n gbia binba namin, nan n datai nba yisimin
ki bia sukiin na.

- 17 Ti lek ki tamm a po,
ki bia ki biir mɔlor nba ki a lor nant na,
nɔan ki linba na kur teenit.
18 Ti ki nyik a weiu,
ti bia ki mək mɔyêtuk nan a sennii,
19 nɔan ki a nyikit yann bonkob-susoot ni,
ki nɔat bunbɔncheenn ni.
- 20 Li-i bonni tee ki ti nyik ki ki jiantir fin Yennu,
nɔan jiantir tingbana,
21 a set bo saa banne, kimaan a mi ti dudukit.
22 Nɔan a paake ki bi kpit yoo kur,
ki ti tee nan peeuk nba ki bi tuu tee siir a bin kpiu
na.
- 23 Yennu, fiit, bee ki a gɔɔnti?
Kakitir a mɔŋ, ki daa yêent kɔtaa-a.
24 Bee ki a lek a numm nanti?
A daa tammit ti fara nan ti daamii po.
- 25 Ti baa ki but tiŋ niwa,
ki bi nyannit ki ti dɔɔ tanbiinii ni.
26 Fiit ki tan sommit, ki tinnit,
kimaan a lomm nba ki gbent na paak.

Kpanbar pookɔnt yan

- 45** Mɔbonnanae gbee n yur, ki n yin yan na ki tur
kpanbar,
ki li tee nan sɔbtɔŋanɔ sɔbinii na.
Ki n lamm teen siir nan lin yin.
- 2 Fine tee jafaŋ ki gar jab kur,
ki Yennu teen piisin a paak,
ki a mɔb farik nan maan paku.
3 Kpanbar jaann, fine mək baakir, ki a yur goon.
- 4 Ti be taamm paak kii saa ki saa nyann,
ki guur barmɔnii nan sikin-n-mɔŋ nan kasii binbeŋ.
Nɔan ki a nuu-ii tuun toonjaana.
5 A tɔrbann peenii porin,
nɔan ki lin yek saar a datai parbiia,
digbana niib n baa a taa po.
- 6 Naangbour nba ki Yennu tura na saa wei
mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
Ki a saa dia a niib nan barmɔnii.
7 A loon toonjana, nɔan ki loon toonbiit,
li paak ki Yennu ganna, ki tura parpeenn,
ki li gar kpanbarlia nba be.
8 Ki tulaarii nba tee mir nan alos na be a liant paak,
ki yan-yinna yiin yanii nɔak nba ki bi nammir nan
loobnyana na ni, ki a mək parpeenn.
9 Kpanbara bonpoi pukin pooburchimm nba be a
nɔak ni na po.
Ki pooyookir na see a naangbour diitu po, ki lia sali-
ma liant.
- 10 Kpanbar pooyookir, gbiintir maa yaa man beta lin-
ba:

Tammit a niib po nan a baa njaaniib po.
 11 A fante saa te kpanbar na loona,
 turimɔ baakir, kimaan nɔɔɔ tee a chanbaa.
 12 Taya doo ni niib saa baar nan piinii ki tura,
 ki mɔkita sii koor a bin maŋ nana.
 13 Kpanbar pooyookir be njaak nie,
 ki fan bonchiann ki lia salima liant.
 14 Ki u saa lia baaŋ nba mɔk gungunbooru kur na,
 ki somm saan kpanbar boor,
 ki u poochiann sapaan-yɔɔsnba sii be u poor po ki chi-
 antɔ,
 ki bi kur saa baar kpanbar boor.
 15 Ki bi saa somm nan parpeenn nan parmaasir,
 ki saa kɔɔ kpanbar njaak.
 16 Ki fin nba tee kpanbar na, a saa mar bonjai bonchi-
 ann,
 ki bi saa set a yeejamm seenu ni kii tee kpanbara,
 ki a saa teemm yudamm tiŋ na kur po.
 17 N yan saa te ki niib-ii tian a sann yoo kur.
 Ki sɔɔ kur saa dont a sann yoo nan yoo.

Yennu be nant

46 Yennu-e tee ti paŋ daanɔ nan ti guutɔɔ,
 ki teen siir nan wun sommit daamii ni, yoo kur.
 2 Li-i lekii tee ki tiŋ damm,
 ki jɔjaana baa mɔkɔgbeŋa nba sumii ni,
 3 li-i lekii tee mɔkɔgbeŋa na damm, ki mɔk fuur,
 ki li jek kunkona, njaan ti kii tiin jaŋmaanii.
 4 Mɔkisiar be ki teen yabint daanɔ Yennu doo nba tee
 u kasii binbeboor na parpeenn.
 5 Yennu be doo maŋ ni, ki li kan biiri;
 u tuu saa baar ki sommir sanyafaar.
 6 Yennu kunkɔr tant, ki tingbouŋ nann,
 ki jaŋmaanii soor niib na, ki digbana baa.
 7 Yabint daanɔ Yennu be nant,
 wunba tee Jakob Yennu na, nɔɔɔ tee ti gungurboor.
 8 Baat ki tan got Yennu toona.
 Gotir yaarlituk toona nba ki u tun tiŋ na paak.
 9 U te tɔbii gbent tingbouŋ na kur po,
 ki kɔnii tɔrbana, ki jintir kpana,
 ki bia jokit naagbankɔŋa muu,
 10 ki yet a, "Nyikin kɔnn man,
 ki bann nan mine tee Yennu,
 ki saa la dontir digbana kur ni,
 ki bia saa la dontir tingbouŋ kur po."
 11 Yabint daanɔ Yennu be nant,
 wunba tee Jakob Yennu na, nɔɔɔ tee ti gungurboor.

Yennu-e tee kpanbarjaann

47 Digbana niib kur n poi niipoouk nan parpeenn,
 kii bia kii dont Yennu nan kunkɔpaara.

2 Njaant ki tin chɔrin yabint daanɔ Yennu nba gar sɔɔ
 kur na,
 nɔɔɔ tee kpanbar jaann nba dia tingbouŋ munn.
 3 U te ki ti nyann niib na, ki te ki ti dia digbana,
 4 ki gann tiŋ nba ki ti kɔɔ na ki turit,
 ki li tee Israel teeb nba ki u loomm na japaat tiŋ.
 5 Yennu do u naangbant paak.
 Waa do na ki niib tantir ki peeb naatuna nan
 parpeenn.
 6 Yinin yan ki dont Yennu, yinin ki dont ti kpanbar
 maŋ,
 yinin donta yanii,
 7 kimaan nɔɔ Yennu-e tee tingbouŋ na kur kpanbar,
 yinin yan ki dontɔ.
 8 Yennu kar u kasii naangbant paak ki dia digbana
 kur.
 9 Digbana diateeb kur taan be nan niib nba tee
 Abraham Yennu niib na,
 kimaan kpanbara nba be tingbouŋ na paak tee Yennu
 yabe.
 U njan nan dontir.

Ki jiiin Yennu digbanjaann Sayɔnn po

48 Yennu tee yabint daanɔ,
 ki njan tin dontɔ, u doo nba be u kasii kunkonn
 paak na ni.
 2 Sayɔnn tee Yennu kunkonne, li fɔk ki bia njan;
 kpanbar jaann nba tee Yennu na,
 u dooe tee durinya kur parpeenn boor.
 3 Yennu be doo maŋ ni, ki wann nan yamani benu be
 u boor.
 4 Ki kpanbara taan leeb ki baar
 a bin kɔn nan Sayɔnn kunkonn doo na.
 5 Baa la doo maŋ, ki li yaar litib, ki jaŋmaanii soorib,
 ki bi chiar,
 6 ki ji jekir nan poo nba tuu mɔ matyiaru na,
 7 ki lian nan wonpaaruk nba tuu tut naringbeŋa
 ki li lian bianinba na.
 8 Ti gbat ki bia la linba ki yabint daanɔ Yennu tun
 doo maŋ niwa.
 U sii guu doo maŋ, ki li be li yamani,
 nan yoo nba kaa paak.
 9 Yennu, a njaakak niŋe,
 ki ti dukii a lomm nba kaa gbennu na po,
 10 ki niib kur dontir a sann durinya kur po,
 ki a dia a doo nan barmɔnii.
 11 Njaant ki Sayɔnn niib-ii mɔk parpeenn,
 njaant ki parpeenn-ii be Juda doo ni,
 kimaan a buut njan.
 12 Yennu niib, ii somm lint Sayɔnn, ki kan li difoot.
 13 Gotir li joona, ki fiitir li maarpaara fanu,
 ki tan fit wann maarpaanu nba waa na a,
 14 "Yennu na tee ti Yennu-e mɔkmɔk nan mɔkmɔk,

ki tun linba ki a yaa li tee bonbiir na ki tura.
Li paak, a mək məkii nan fan bu n buut.
N kan nyiira, li-i tee ki a biirin.
5 N din tee yanbondaance yoo nba ki bi marin na,
ki bia tee biit daano yoo nba ki bi din soor n poor
nawa.

6 A kpaan maməmm nan barməniie nisaarik ni.
Kənt a bannu n dudukit ni.
7 Nyint n yanbəmm ki mii yeen,
a wuurin ki mii peen nan sakaana na.
8 Njaant ki man gbat parpeenn nan parmaasir fuur,
faa lek kənn n kpabawa na, njaan n bia sii mək
parpeenn.
9 Bərin a numm ki daa laat n yanbəmmi,
njaan wuur n biit kur.
10 Yennu, njammit n par ki lii njan,
ki pant n seek nan binbenjan.
11 A daa beer ki nyintin a boor,
koo ki nyinn a Seyeen ja n ni.
12 A njam turin a tinnu kpinkpammuk na,
ki te ki mii loon a məkaku.
13 Ki n saa wann yanbəndamm a sennii,
ki bi saa jen a boor.

14 Yennu, nyikin n manfoor ki tinnin,
ki n saa jii parpeenn ki məknt a kasii binben.
15 Yennu, lootir n mək, ki man pak dont a sann.
16 A ki loon maru, nna-i kaa, n bo saa jiiie ki tura.
A baka bia kaa mujoonu piinii ni.
17 Yennu, n maru tee sikin-n-mək binben.
Ki a kan yēt daano nba sikin u mək ki lebit u pari.
18 Yennu, tinin Sayənn doo ninbaauk ki sommir,
njammit maa Jerusalem joona.
19 Ki li saa te ki a mək parpeenn nan maru nba njan,
nan mujoonu piinii,
ki bi sii kpi naajai ki mann maru, a binbintir na paak.

Yennu buut nan u ninbatinu

52 Bee ki a dont a mək nan toonbiiti, fin nijaann
na?
Yennu lomm be-e mək mək nan mək mək. ^I
2 A lorin a fan biir leeb, ki a mək di nan bilepaann na,
ki a fa fai,
3 ki loon bonbiir ki gar bonjan, ki loon faak ki gar
barməkii,
4 ki loon faak nba saa pak ki biir a leeb, faak daano
na.
5 Barməkii, Yennu saa biirae fas fas;
u saa soorae ki dat nyinna a njaak ni;
u saa nyinna nisaarii tin na ni,
6 ki njam saa la linba na ki tin janmaanii,
ki bi saa laa laat ki yet a,

^I Koo "Bee ki a dont a mək daa kur ki saa di fei Yennu boori?"

7 "Gotir, kək nba nae ki jii u mək tur Yennu,
njaan maa u məkint paak, ki dukii nan kəkbiite saa
sommək."

8 Min njan tee nan kpan tiik nae, ki see Yennu
nasaakak ni.
N yada kək be u lomm nba be mək mək nan mək mək
na nie.
9 Yennu, n sii tun ki teena niipoouko,
faa tun linba ki turin na paak,
a sann nie ki n mək dindann, kimaan a sann njan,
ki n saa dont a sann man, a niib kək.

Ki jii nisaarii kəkntont po

(Yan 14)

53 Jatit dukii bi para ni a, "Yennu kaa."
Kək kur tee niyoonne, ki tun bonbilankanta,
kək kaa ki tuun linba tooki.

2 Yennu be sanpaapo njaan gorii nisaarii,
a wun laan siab be ki sub, ki bia jiantir-kək?
3 njaan bi kur njan ki tuun toonbiit,
ki bi kək kaa ki tuun linba njan, nan yenkəkwa gbaa.

4 Yennu boi a, "Bi ki mi-i?
Toonbiit damm man ki mi siari-i?
Bi di n niib nan nirək nba tuu di jeet nae,
ki bia ki meimi."

5 Janmaanii bia saa njam soorib ki gar baa tuu mi bi-
anjanba.
Yennu saa kpi u niib datai ki yat bi kpaba.
Yennu yētibe, ki saa te ki Israel teeb na n nyannib.

6 N mei Yennu-e a nyannu n nyi Sayənn
ki baar u niib Israel teeb paak.
Yoo nba ki Yennu saa te ki Israel teeb na n məkkit na,
bi tan sii mək parpeenn bonchiann.

Yenmiaru nba jii datai kəkru po

54 Yennu, jii a pan ki tinnin, jii a pan na ki njaan
yann.
2 Yennu, gbatir n miaru, ki gbiint n məkmaan.
3 Karinbaandamm fiir n paaka, ki nitont koor a bin
kpin;
njamme tee binba baka kaa nan fin Yennu na.
4 Njaan barməkii, Yennu-e tee n sommtək.
Ti Yomdaance tee n fat-kək.
5 Yennu n te ki n datai na toonbiit n njan kii tee bi
tubdatu.
U saa boontib, kimaan u kasii binben na paak.
6 Yennu, n saa mann parpeenn maru ki tura.
N saa pak ki dont a sann, kimaan a njan.
7 A nyinnin n daamii kura niwa, ki n la ki n datai baa.

ככ nba ki u naasinyככ fukit u paak na Yenmiaru

- 55** Yennu, gbiintir n miaru;
a daa lekin a numm n fabinii na paaki.
2 Gbiintir, ki turin gatu; n dudukit bak nan daamiwa.
3 Ki jarḡmaanii məkkin nan n datai nba jeentin na.
Ki ככnbiit damm goriin ninḡmiכ, ki baat nan daamii ki teenin, ki dont wutoor nanin ki namin.
- 4 Ki n yan put ki ḡmat, ki n nubir kuun;
5 ki jarḡmaanii te ki n jekir nan yanputuk,
6 ki n ji sunman ki n mək kpinkpant nan ḡmann na ki bo yukir ki saan banfəkir ki saa foi.
7 N bo saa yukire ki saan banfəkir, ki saa ḡamm n binbeboor muuk ni.
8 N bo saa kakite ki faa lanbouḡ ki nyi wonpaaruk nba baat na ni.
- 9 Yennu, ḡmatir ככnbiit damm na pinpakit, kimaan n laat kunkəna nan kpikpiruk doo ni.
10 Ki yonnu nan nyיכ kur ki bi lin doo na ni, ki tuun toonbiit, ki bia sukii niib ki daamiib.
11 Ki biiru be siar kur po doo na ni, ki li ככnii gbee nan fat-teeb nan fai damm.
- 12 Li-i bonni tee dataakie sukiin, n bo sii ḡmine, li-i bonni tee ki n dataakie want u ככḡ, n bo saa ככ n ככḡ ki u kan lami,
13 ḡaan li tee fine, nisaarik nan min na, ki tee n ככ, n ככnככ.
14 Ki min nan fin tuu lakin mək pinpakit nan leeb ki lakint ki jiantir Yennu, u ḡasaakak ni.
15 ḡaant ki n datai n kpo yian, ḡaant ki bin piib foot kaat ni, kimaan toonbiit ḡכrin ḡaan ככ bi boore.
- 16 Ki n yiin n Yomdaanכ Yennu ki boi sommir po, ki u saa tinnin.
17 Li daajoouk, nan sanyיכ, nan yonsuuk ni kur, ki n bui fabin ki teenכ, ki u ḡbia n kunkכ.
18 Maa tookit ככ nba na, u saa te man jen nan laafia, datai bonchiann nba lek ככ nanin na.
19 Yennu nba bo tee kpanbar pinpiik niwa na saa gbat n miaru ki nyannib turin, kimaan bi yēt bin lebit bi binbeḡa, ki bia ki tiin Yennu.
- 20 N ככperik lek u ככnba, ki biir mכlor nba ki u lor namm na.
21 Ki u mכב ban ki gar kpan, ḡaan ki narḡ gbee u para; ki u mכmaan ḡarii ki gar kpan, ḡaan porii yian nan jukbanjai na.
- 22 Jiin a daamii kur ki tur Yennu, ki u sii guua; u kan ban te ki binba be fanu na n baa.
- 23 Yennu, fine saa sikin nikpiirit nan fai damm na bi kaat ni;

a kan te ki bii be ki baar bi manfoor bonjinni. Min ḡarin, fine ki n teena yada.

Yenmiaru nba jiin yada teenu po

- 56** Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan niib mukisime.
N datai diinime yoo kur.
2 Ki n sanbiirteeb mukisin daa kur, ki niib bonchiann ככ nanin.
3 Yabint daanכ Yennu, mi-i tiin jarḡmaanii yoo nba, fine ki n saa teen yada.
4 N teen Yennu-e yada ki ki mək jarḡmaanii, ki dontir u sann, kimaan u mכsonn na paak. Nisaarik saa fit teenin bee?
- 5 Daa kur ki n datai labii n maan, ki ככ dukii baa saa teen bianḡinba ki biirin.
6 Ki bi taant leeb ki ככriin, ki gorii n sommir ni, nan baa saa teen bianḡinba ki kpin.
7 Yennu, bi biit na paak, a dat bi tuba, ki nyann niib narḡ nan wutoor.
- 8 A mi n fabinii nba tee bianḡinba, ki la n ninnyuut kann nba tee bianḡinba, ki ככb teen a ḡbouḡ ni.
9 Daar nba ki n saa boia sommir po na, n datai saa baae.
Nanne ki n saa bann nan fin Yennu taa n po.
10 Yennu, a mכsonn paake ki n dontira.
11 Yennu, fine ki n teen yada, n kii tiin jarḡmaanii. Nisaarik saa fit teenin bee?
- 12 Yennu, n saa tura mכsonn nba ki n sat nae. N saa tura niipoouko,
13 kimaan a nyinnin kuun niwa, ki guun, ki n ki gbi-atir, ki n saa sommir nan fin Yennu, kii be a manfoor yentu ni.

Yenmiaru nba jiin sommir po

- 57** Tinimin ninbaauk, Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan a niḡe ki n seek gur.
A kpinkpant maasue ki n laat fatu, daamii nba tuu baarin nan laa tuu tan gar.
- 2 N fabin ki tur Yabint Yennu, Yennu nba teenin linba kur ki n loon.
3 U saa toon Yendכur ni ki tinnin, ki nyann n datai. Yennu saa turin u lomm nan u barmכnii.
- 4 N datai lintima, ki naan nan yanככra nba so niib na, ki bi nyana tee nan kpana nan ככrbann peenii na, ki bi jerima di nan jukbanjai na.
- 5 Yennu, want a yabint sanpagbant ni, ki ḡaan a baakir-ii be tingbouḡ na kur po.
- 6 N datai lu laauḡo a bin soorin, ki n be nan parbiir,

ki bi gbii bootuk, sɔnu nba ki n tɔkii na ni,
 ɲaan ki bi mɔŋ tan baa li ni.

7 Yennu, n be nan parcheenne; n saa yin yan ɲi donta.

8 N seek, fiit ki faa kɔnn nan bonmumɔɔt.
 N saa fiir sanyafaare ki faa.

9 Yennu, n saa pak a sann, digbana kur ni.

N saa yin yan ɲi tura, niib kur boor,

10 kimaan a lomm yab ki saa tuu sanpaak,
 ki a kasii binbeɲ bia tuu sanpagbant.

11 Yennu, want a yabint, sanpagbant ni,
 ki ɲaan a baakir-ii be tingboun ɲa kur po.

Yenmiaru nba saa te Yennu n dat kɔnɔnbiit damm tuba

58 Yimm nba tee yudamm na, i bu buut fanu-u?
 I bu buut nan barmɔnii ki teen sɔɔ kuri-i?

2 Aaii, i dukii toonbiit nba ki i saa tun na kɔɔɔ,
 ki tuun ki biir leeb tiŋ na paak.

3 Toonbiit damm fiir bi bisin niɲewa,
 ki fa fai nan bi manfoor gbennu.

4 Ki bi mɔɔi gbee nan lɔbiie, nan waalabirii yar na,
 ki kpaɔ bi tuba nan waajiant nba kpaɔ bi tuba bi-
 aɲinba na,

5 ki ji kan gbat daanɔ nba maɲit wai para na yeriki,
 daanɔ maɲ-i lekii sub biaɲinba.

6 Yennu, a faa kɔnn nibiit maɲ nyana.

7 ɲaant ki bin bot nan nyun nba tuu fɔɔɔ na;
 bi-i dat bi tɔɔbana yoo nba, fan ɲaan ki bi peenii na n
 gbitik.

8 Bi-i saa, bii tee nan jayeruk nba tuu saa ki mian na,
 kii bia kii tee nan sanpantik nba ki bi tuu marɔ kpeent
 ki u ki la yentu na.

9 Bi tuu tan bant na, ki sɔɔ ki bi chɔɔɔb nan mɔɔɔt nawa;
 Yennu saa pebirib ki yaat namm nan u wutoor,
 baa lek be bi manfoor ni gbaa.

10 Kasii damm sii mɔɔk parpeenn,
 li-i tee ki bi la yanɔɔndamm be tubdatu ni,
 li yooe ki bi saa somm toonbiit damm sɔɔ ni.

11 Ki niib ji saa yet a, "Barmɔniie, kasii damm gaan bi
 paatii;
 barmɔnii, Yennu nba bu tingboun ɲa buut na set be."

Yenmiaru nba jiin fat-n-mɔŋ po

59 Yennu, nyintin n datai nuu ni.
 Gɔɔɔ datai nba fiir n paak na.

2 Nyintin toonbiit damm boor, ki tinnin nikpiirit nuu
 ni.

3 Gotir baa dɔɔ ki guu biaɲinba, a bin kpin.
 Toonbiit damm tikii a bin biirin.

Li ki tee a n tun yanɔɔmm koo ki biir siar kaa.

4 N ki tun ki biir siari, ɲaan ki bi tee siir a bin lekin.
 Fiit ki sommin. Gotir n ninbaatir.

5 Yabint daanɔ Yennu, wunba tee Israel teeb Yennu,

fiit ki dat binba ki jiantira na tuba;
 a daa tiin toonbiit damm ninbaauk.

6 Bi tuu tan ɲmat ki jen daajoouk, ki kɔɔ doo ni,
 ki ɲmuut nan bɔɔi nae ki lin.

7 Gbiintir sukut nan mabiit nba nyi bi mɔɔi ni.

Ki bi jerima tee nan jukbanjai na ki nyi bi mɔɔi ni,
 ki bi dukii nan sɔɔ ki gbia baa yeen linba na.

8 Yennu, fin ɲarin laabe, ki sarikit binba ki jiantira
 maɲ.

9 Yennu, n mɔɔk parcheenn a paɲ niɲe; fine tee n gun-
 gurboor.

10 Yennu loonin ki saa baar n boor,
 ki te ki man nyann n datai.

11 Yennu, a daa kpibi.

Li-i tee ki a kpiib, n niib saa tamm bi tubdatu na poe.
 A yatib nan a paɲ ki bii lin, ki fan nyannib,
 fin Yennu nba tee ti guutɔɔ.

12 Yanɔɔmm be bi para ni, ki bi mɔɔmaan kur tee biit.
 ɲaant ki bi moindib, kimaan bi sat mɔɔtont ki bia fa
 fai.

13 A boontib nan a wutoor, ki boontib fas fas,
 ki sɔɔ kur n bann tingboun ɲa kur po
 nan fin Yennu-e dia Israel teeb,
 ki a paɲ bia yat be tingboun ɲa kur po.

14 N datai tuu tan jen daajoouk ki kɔɔ doo ni,
 ki ɲmuut nan bɔɔi nae ki lin

15 nan bɔɔi nba tuu lin ki kpaan jeet biaɲinba na,
 ki mɔɔ, li-i tee ki bi ki dii jaɲi.

16 N saa yin yan ɲi jiin a paɲ po,
 sanyɔɔk ni kur, n saa yin yan sanpaapo
 ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po,
 kimaan fine tee n gungurboor,
 ki tee n bunbɔɔr boor yoo nba ki n be daamii ni.

17 N saa yin yan ɲi dont a sann; n paɲ nyi a boore.
 Yennu-e tee n gungurboor, ki tee Yennu nba loonin.

Yenmiaru nba jiin fatu po

60 Yennu, a yɛtita, ki te ki ti baa.
 A donn wutoor ti paaka; mɔɔtana, jiantir ki tin-
 nit.

2 A te ki tiŋ na jeke, ki a lootir yaan.

Li paak, a teb li fiat, kimaan li bɔɔkit dɔɔɔe jiak jiak.

3 A te ki a niib dii fara bonchiann
 ki te ki ti ɲmaan gbenjit nan ti yib daan na.

4 Ki binba baakita na, ki a teemm kpaanii,
 a bin tan nyi biiru ni.

5 A tinnit nan a paɲ, ki turit gatu,
 ki lin te binba ki a lomm na n la woruku.

6 Yennu be u kasii boor ki yet a,
 "N saa jii nyannu ki bɔɔkit Sekem doo,
 ki biit Sukof baauk ki tur n niib.

7 Gilead yent tee n yare,
 ki Manase yent bia tee n yar.
 Efraim yent tee n kut fokirike,

ki Juda yent tee n naan dammir.
 8 N saa jii Moab teebe ki bii tee tatilaauk nba
 ki n sii sokii bona li ni,
 ki sii birin n taasaat Edom yent ni,
 ki li sii tee nyinn nan mine yen yent maŋ,
 ki hoot man nyann Filistia teeb na paak."

9 Nmee saa jiin ki saan nanin digbanpaarir na ni?
 Nmee saa jiin ki saan nanin Edom yent ni?

10 Yennu, a set yêтите-e?

A ji kii be nan ti kunkonkonna na-a?

11 Turint sommir ki tin nyann ti datai,
 kimaan nisaarik sommir tee yann na.

12 Yennu-i be nant, ti saa nyanna;
 u saa nyann ti datai ki turita.

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

61 Yennu, gbatir n fabinii, ki bia gbiint n miaru.
 2 N be parbiir nie, ki bia fɔk nan ŋaak ki yia.

Jiimin ki saan gurin siaminba ŋan ni,

3 kimaan fine tee n sommtɔɔ,
 ki tee joonpaarir nba leek n datai.

4 Ŋaant ki mii be a kasii boor nan n manfoor gbennu;
 ŋaant ki mii gur a kpinkpant maasu.

5 Yennu, a gbat mɔsona nba ki n sat nawa,
 ki turin bona nba ki a teen niib nba baakita na.

6 Pukint kpanbar na manfoor bina bonchiann;
 ŋaant ki u naan-ii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

7 Yennu, ŋaant ki wuu tee kpanbar kii be a tɔɔnn
 nan yoo nba kaa gbennu.

Guutɔ nan a kasii binberŋ nan a lomm nba kaa gben-
 nu na.

8 Ki n sii tun yiin yanii ki dontir a sann,
 ki bia sii kɔɔ teena piinii nba
 ki n senn mɔsonn li po na daa kur.

Yennu-e guut

62 N tee soonnae ki guu maa Yennu n tinnin,
 u niŋe ki n tinnu saa nyi.

2 U kuukɔɔ guun, ki bia saa tinnin,
 ŋɔɔ tee n sommtɔɔ, ki n kan ban baa.

3 I saa lek kɔɔ ki lin wei nlee?

I kur na saa taan ki nyiauwa-a?
 U kaa paŋ nan joonkpeeuŋ nae.

4 Yimme loon yin sikin u jirima,
 ki fa fai ki li mani, ki piak nyint piisin mɔmaan,
 ŋaan ki i para ni, ki i sat mɔtont ki teenɔ.

5 N maa Yennu kuukɔɔ paake, u niŋe ki n mɔk din-
 dann.

6 U kuukɔɔ guun, ki bia saa tinnin,
 ŋɔɔ tee n sommitɔɔ, ki n kan ban baa.

7 N tinnu nan baakir saa nyi Yennu boore,
 ŋɔɔ tee n guutɔ nba ŋan, ki tee n gungurboor.

8 N niib, teent Yennu yada yoo kur,
 ki betɔ i daamii kur, kimaan ŋɔɔ tee ti sindandiuk.

9 Nisaarik tee nan wamaasin nae,
 li nijaana nan tarii kur kaa nyɔɔti.
 Fi-i jiib ki paan bikir paak, bi ki mɔk kpiasu,
 ki fukii nan wamaasin na.

10 A daa tee yada a fatuk ni,
 a bia daa mɔk japaat nanyuk bona paaki.
 A mɔkint-i lekii pukin bianjinba, ŋaan a daa maa li paa-
 ki.

11 N gbat ki Yennu yet nan taar munŋaa nawa,
 a paŋ tee u yare,

12 ki u lomm kaa gbennu.

Barmɔnii, u saa pa sɔɔ kura u paauk
 nan u toona nba tee bianjinbae.

Ki jiin waa loon Yennu bianjinba po

63 Yennu, fine tee n Yennu. N loon fine.
 Nan tinkooŋ nan tinsaatik nba tuu loon nyun

na,

nnae ki n gbanant nan n seek kur kpenn a paak.

2 Ŋaant ki mii laata a kasii binbeboor,
 kii bia kii laat a yabint nan baakir nba tee bianjinba.

3 A lomm nba mɔk nyɔɔt ki gar manfoor na,
 li paak ki n saa dont a sann.

4 N manfoor ni kur, n saa dont a sanne.

N saa donn n nii ki miara.

5 N seek saa di jeŋant ki gboo,

ki n mɔb saa yin parmaasir yanii ki dont a sann.

6 Ki mi-i kɔɔ n kɔɔnu paak, n sii tian a po;
 nyɔɔtunmunnn n sii dukii a po,

7 kimaan a tun tee n sommtɔɔ;

ki n sii be a kpinkpant maasu ki yin parpeenn yaŋ.

8 N taab nana, ki a nuu dian ki tinnin.

9 Binba koor a bin kpin na saa sik kpeentiŋ.

10 Bi saa kpib tɔbii ni, ki kinkata saa ŋman bi gbanant.

11 Yennu nba saa tur kpanbar nyannu na, u sii
 kparamme.

Binba sent mɔsona Yennu sann ni na saa dontɔ;

ki binba fa faak na saa pɔbin bi mɔk kii ŋmin.

Yenmiaru nba saa gɔɔr bonbiir

64 Yennu, gbatir n miaru, n be daamii niŋe.
 Gɔɔt n datai ki bi daa nyint n manfoor.

2 Guutin, ki min nyi kɔɔnbiit damm lora ni
 nan toonbiit damm tintaanu ni.

3 Bi ŋat bi jerima, ki li di nan jukbanjai nae,
 ki bia nyint bi mɔbonbiit, ki li tɔ nan tɔrbanpeenii na,

4 ki kakii ki mɔkɔntir bi faak maan nba tee fei
 ki dia sanbiuk ki biir niŋamm,

5 ki korin leeb nan lorbiit,
 ki bikii baa saa pii bi barit siaminba,
 ŋaan yaa, "Nmee saa lati?"

6 ki lorin lorbiit, ki yaa, "Ti lor ki soor linba ŋane na."
 Barmɔnii, nisaarik par nan u dudukit tee linba sumiie.

7 Yennu saa yekib u peenii, ki li saa turib danii yiama.
 8 Yennu saa biirib, kimaan bi mɔ̃bonbiit na paak,
 ki binba kur saa lab saa pak bi yura,
 9 ki janmaanii saa soor nisaarik kur,
 ki bi saa mɔ̃ont Yennu toona nba tee,
 ki bia dukin waa tun toona nba.
 10 Ki niɔ̃amm kur sii kpamm
 nan toonɔ̃ana nba ki Yennu tun.
 Bi saa la gungurboor u nie,
 ki binba kur para yeen saa dont u sann.

Ki jiin dontir nan niipoturu po

65 Yennu, li ɔ̃an ki tin dont a sann Sayɔ̃nn doo ni.
 Fine ki ti saa jii ti mɔ̃sona ki tura,
 2 kimaan fine gat miaru,
 ki niib nba be lokir kur po saa baar a boor.
 3 Taa bo be yanɔ̃omm ni na, ki a bo nyik chab ti biit.
 4 Damm nba ki a gannib na, parpeenn tee bi yare;
 ɔ̃amme tee binba ki a baar namm a bii be a kasii
 boor na,
 ki ti saa gboo nan bonɔ̃ana nba be a ɔ̃aak ni na,
 ki tee piisin nba be a kasii ɔ̃asaakak ni na.
 5 Yennu nba tee ti tinntɔ̃, a teent gatu,
 a bakitnaunɔ̃ toonɔ̃ana ni,
 Niib nba be durinya kur po,
 nan binba be mɔ̃kgbeɔ̃a pootir, banfɔ̃kira na,
 bi kur maa a paake.
 6 Fine bir jɔ̃jaana nan a paɔ̃,
 ki wann a yabint paɔ̃ nba tee bianɔ̃inba.
 7 Mɔ̃ka nyunpana nba fi bianɔ̃inba, ɔ̃aan fine te ki li
 banɔ̃it,
 ki fit so nyunpana fuur;
 ki niib-i tɔ̃ jat paak, fine fit sikint bi wutoa.
 8 Durinya niib kur mɔ̃k janmaanii,
 toongbeɔ̃a nba ki a tun na paak,
 ki toona nba ki a tun na te parpeenn fuur be
 tingbouɔ̃ na kur po.
 9 A baka be tiɔ̃ na paak, ki te saak baa,
 ki bia te ki li mɔ̃k koorin, ki kpai.
 Ki a gbeen bi kpennii nyun, ki te ki tiɔ̃ na naan jeet.
 Faa tun bianɔ̃inbae na:
 10 a te saak baa yoo kur kpaant ni,
 ki nyun borikit tiɔ̃ na;
 a te samimmiiuk baa ki maant tiɔ̃, ki te bonbuburit
 kur pia.
 11 Ki a te jeet naan binn kur ni,
 ki tii saan siaminba kur, ki jeet be li kura po.
 12 Ki bonkobit kpinkpaar boor gbee nan bonkobit,
 ki kunkona na gbee nan parpeenn,
 13 ki bonkob-kpaar na gbee nan pei,
 ki baat na mun gbee nan jeet;
 ki bona kur kpamm ki yiin yanii nan parpeenn.

Ki jiin dontir nan niipoturu yan po

66 Tingbouɔ̃ na niib kur n pak Yennu,
 ki yikin nan kpinkpammuk,
 2 ki yin yan ki baakit u sann,
 ki turɔ̃ dontir nan baakir,
 3 ki yet Yennu a, "Toona nba ki a tuun na teen bakit-
 nauɔ̃.
 A paɔ̃ yab bonchiann,
 ki li te ki a datai gbaa a tɔ̃onn nan janmaanii.
 4 Sɔ̃ kur nba be tingbouɔ̃ na ni jiantira.
 Bi yiin yanii ki dontira. Bi yiin yanii ki dontir a sann."
 5 Saana man ki tan got linba ki Yennu tun.
 U tuun bakitnaunɔ̃ toona, nisaarik yaa paak.
 6 U te ki mɔ̃kgbenjir kpant tinkooɔ̃,
 ki ti yeejamm somm tiɔ̃ maɔ̃ ni ki poot.
 Nanne ki ti ji kpamm waa tun nna maɔ̃.
 7 Yennu-e dia durinya nan u paɔ̃,
 ki u ninbina gorii digbana kura,
 Mɔ̃yêtdamm daa fi ki tookitɔ̃.
 8 Digbana niib kur n pak Yennu man;
 Ii ɔ̃aan ki niib n gbat i dontir fuur.
 9 U te ki ti mɔ̃k manfoor, ki guut, ki ti ki baa.
 10 Yennu, fine bikint na;
 a bikint nan saauk daanɔ̃ nba tuu pur kut bianɔ̃inba
 nae.
 11 A te ki ti sik baruk ni, ki bia nyakin jik-kpiasir ti poor
 po,
 12 ki te ki ti datai diint,
 ki ti somm ki gar muu nan nyunmɔ̃na ni;
 mɔ̃tana, a ji baar nant siaminba ki manu bewa.
 13 N saa baar nan mujoonu piinii a ɔ̃aak ni.
 N saa tura linba ki n senn mɔ̃sonn nan n saa tura na.
 14 Maa bo be daamii ni ki sat mɔ̃b
 nan n saa tura piinii nba na, see ki n tura.
 15 N saa baar nan pei ki lin joo muu a maruɔ̃ binbintir
 na paak.
 N saa baar nan naajai nan buunii ki mann maruɔ̃,
 ki li munyuuk saa do sanpagbouɔ̃ ni.
 16 Yimm nba kur tiin Yennu janmaanii na,
 baat man ki tan gbiint, ki n saa beti waa tun linba ki
 turin.
 17 N bui fabin sommir po, ki dontirɔ̃ nan yanii.
 18 Li-i bonni tee ki n ki fiit n yanɔ̃omm,
 Yennu bo kan gbiint ki turimi.
 19 Naan barmɔ̃nii, Yennu gbat ki turima, ki gbiint n
 miaruwa.
 20 Paku tee Yennu yare, kimaan u ki yêd n miaru;
 u bia ki yêd wun turin u lommi.

Niipoturu yan

67 Yennu, a tinit ninbaauk, ki teen piisin ti paak,
 ki gotit nan burchint,

- 2 ki lin te durinya teeb kur n bann a yanכֹּכּ, ki bia te digbana teeb kur n la a tinnu.
- 3 Yennu, ןaant niib n donta, ki bia te niib kur n paka.
- 4 Naant ki digbana teeb-ii מֶכּ parpeenn ki yin yanii nan kpinkpammuk, kimaan a bu niib buut nan barmֹנִי, ki bia ןmakitir digbana kur tingboun na paak.
- 5 Yennu, ןaant niib kur n donta, ki bia te niib kur n paka,
- 6 ki li saa te tij na n nan jeet. Yennu, fin nba tee ti Yennu na, teen piisin ti paaka.
- 7 Yennu saa teen piisin ti paak, ki tingboun na niib kur saa baakֹ.

Dontir nan niipoturu yan

- 68 Yennu, fiit ki te ki a datai n yat, ןaant ki a datai n chiar ki yaat a boor.
- 2 A pebirib ki yatib nan wouׁ nba tuu pebir munyuut ki yatir bianׁnba na, ki te biit damm na n bot fin Yennu boor, nan kpan nba tuu kׁian muu ki nann bianׁnba na.
- 3 Niׁamm na ןarin-ii מֶכּ parpeenn, kii kpamm Yennu תֹכּנ.
- Bii מֶכּ parpeenn kii yikin nan kpinkpammuk.
- 4 Yinin yanii ki tur Yennu, yinin ki dont u sann, yinin ki dont daanֹ nba jaak sanpagboun paak; ki u sann tee Yennu na. Ii מֶכּ parpeenn u תֹכּנ.
- 5 Yennu nba be u kasii ןasaakak ni na, u baka be kpeebii nan pakֹi po, ki u goriiib.
- 6 U teen binba ki מֶכּ kunkֹכּ boor na ןei, ki bi כֹכּ, ki nyint dansarkֹכּra, ki bi be nan parpeenn, ןaan binba tee mֹyֶtdamm na sii כֹכּ tij nba saat nie.
- 7 Yennu, yoo nba ki a din ןmakit a niib ki somm gar namm kunkoouk paak na,
- 8 tingboun din jeke, ki sanpagboun loot, ki saak baa, kimaan fin Yennu nba yen Sainai ןכֹכּ na din baate, fin nba tee Israel teeb Yennu na.
- 9 Yennu, a din te saak baa bonchiann, ki ןamm pant tij nba bo saat na.
- 10 Ki a niib jii tij maׁ ki teen bi doo. Yennu, a ןant paak, ki a teen talas damm linba ki bi loon.
- 11 Yennu tur u sennu, ki poob bonchiann מֹכּont maan maׁ a,
- 12 “Kpanbara nan bi kunkֹnkֹnna chiar yaat.” Ki poob nba be ןei ni na biit מֹכּint nba ki bi chiar ןaan nyik na,
- 13 ki li tee ןmana ki bi nan ki jii salimpeena ki taanir, ki jii salimmֹna ki teen bi kpinkpant paak na. Bee ki i siab biar be pei sinsuuk ni תֹב daari?
- 14 Yoo nba ki Yabint Yennu din yat kpanbara tij na paak na,

- li din tee nan sakaana nba baa Salmonn kunkonn paak nae.
- 15 Basann ןכֹכּ tee ןjaanae ki tee porik porik.
- 16 Bee ki ןjaana nba porin na fumm nan kunkonn nba ki Yennu gann ki sii be lej nan yoo nba kaa paak na?
- 17 Yennu saa jii taantorit tusbamm, ki nyi Sainai ןכֹכּ paak, ki כֹכּ u kasii binbeboor.
- 18 U saa jii binba ki u nyann ki soorib na, ki do namm sanpaapo, ki saa gaar piinii niib boor, niib nba tee mֹyֶtdamm na gbaa, u saa gaar bi piiniiwa. Yabint Yennu, a sii be leje.
- 19 Pakin Yennu, wunba jikin ti jik-kpiata daar n tuu daar na; u tee Yennu nba saa tinnite.
- 20 Ti Yennu-e tee Yennu nba saa tinnit, ןכֹכּe tee Yennu, ki tee ti Yomdaanֹ ki nyintit kuun ni.
- 21 Barmֹנִי, Yennu saa yeer u datai yura, ןamme tee binba כֹכּ be bi yanכֹכּmm סֹכּu ni na.
- 22 Yennu yet a, “N saa nyinn i datai Basann ki jen namm, ki bia nyinnib מֹכּgberׁa ni ki jen namm,
- 23 ki te yin somm bi סֹכּ ni, ki bia te ki i כֹכּi n lenii bi סֹכּ, baa loon bianׁnba.”
- 24 Yennu, niib kur la a nyannu sommira. N la a nichioׁ na somm saa fin Yennu nba tee n kpanbar na kasii ןaak ni,
- 25 ki yanyinna be תֹכּנ po, ki binba peeb bonpipebit joont poor, ki sapaamm nba jeen naayaka foo sinsuuk ni.
- 26 “Pakin Yennu man, u nibur sinsuuk ni; pakin Yennu man, yimm nba kur tee Jakֹכּ yaa-boona.”
- 27 Benjaminn boorue saa liit, ןamme ki yab; ki Juda saakab nan bi booru saa wei bi poor, ki Sebulunn nan Naftali saakab saa wei paan.
- 28 Yennu, want a paׁ nan a yiikoo, a yiikoo nba ki a tuu dia ki sommitit na,
- 29 A jiantu ןasaakak nba be Jerusalem na paak, ki kpanbara saa baar nan piinii ki tura.
- 30 A yakii nan Ijipt nba naan nan bonkob-gberjir nba be kinkauk niׁ na, ki bia yakii nan digbana nba naan nan naajai nba ןmat nan naabis na, ki te ki bi kur n sikin bi maׁ ki jii bi likirii ki tura; ki yat niib nba מֶכּ niֹכּ ki loon תֹכּii faanu na.
- 31 Taatara nba see digbanlia taa ni na saa nyi Ijipt ki baar Yennu boor, ki Itiopia teeb saa donn bi nii ki miar Yennu.
- 32 Yinin yaׁ ki tur Yennu, durinya teeb, yinin ki dont Yennu maׁ,

33 ki tur ןככ nba jaak yaayoo ni sanpagbouŋ paak na.

Gbiintir u satian-paarii.

34 Ii ןככnt Yennu yiikoo,

wunba yaa yabint paŋ be Israel teeb paak na,
ki u yiikoo be sanpagbant ni na.

35 Yennu baakir yab, ki u be u kasi binbeboor.

ןככ Israel teeb Yennu teen u niib paŋ nan yiikoo.

Pakin Yennu man.

Ki jiin fabinii nba loon sommir po

69 Yennu, a tinnin, kimaan nyun na dian n yiake.
2 N fer kpil bakir niŋe, ki n taa ki siit tiŋi.
N baar nyunsunsuŋ niŋa, ki nyunpana yaa lin piinin.
3 N bake nan maa yikin ki loon sommir,
ki n kunkor ji ton, ki n ninbina ןככn ki n kpaan fin
Yennu.

4 Binba namin ki li ki ןככ paak na yab
ki gar n yur paak yuta;
niib bonchiann tee n datai ki namin, ki li ki ןככ paaki,
ki tee binba loon ki bin biirin,
ki mianin a man jiin maa ki jan linba.

5 Yennu, n yanככmm ki bcr a boori,
ki a mi maa jatik bianjiba.

6 N Yomdaanכ Yabint Yennu, a daa te ki n baat nan fei
ki teen binba teena yada na.

Israel teeb Yennu, a daa te ki n dint binba jiantira na
fei,

7 kimaan a yaa sann paak, ki bi sukiin ki dintin fei.

8 Ki n tee nan saamכ na, n ninjamm boor,
ki bia tee nan boorganu na, n ŋaateeb boor.

9 Maa loon a ŋaak bianjiba na, n par di muue,
ki sukut nba bo sii tee a yar na, ki li baa n paak.

10 Ki n sikin n ןככ ki lor ןככ, ki niib sukiin;

11 ki n lia kuun fabinii liant, ki bi laan.

12 Ki bi piak n paak ככnjot ni, ki dayibira yinin yanii.

13 N Yomdaanכ Yennu, min ŋarin saa miarawa.

A turin gatu yoo nba ki a loon;
gatur ki turin kimaan a lomm paak,
nan faa gbeent a ןככsonn ki tint niib na paak.

14 A tinnin ki n daa kpil bakir na ni,
ki tinnin ki min nyi n datai na ni,
ki bia nyinnin nyunsunsuŋ na ni.

15 A daa te ki nyunpana na piintin,
koo ki te ki n di nyun, sunsuŋ na ni,
koo ki n fer kpil kaauk na ni.

16 Yennu, jiin a lomm nba ki gbent na ki turin gatu;
jiin a ninbatinchiŋ na ki ŋmant n paak.

17 A daa lekin a numm min a toontunכ paak;
n be wahalbiuk niŋe, a turin gatu ןככtana.

18 Baat n boor ki tan tinnin, ki nyinnin n datai nuu ni.

19 A mi baa sukiin bianjiba, ki mi maa di fei,
ki bi butimin bianjiba; a laat n datai kur.

20 Sukit biir n pare, ki te ki n biar yann.

Ki n kpaan wunba saa maan n par, ŋaan n ki la כככ;
ki kpaan wunba saa korimin, ki bia ki la כככ.

21 Ki kon nba ןככkin yoo nba, ki bi turin לבכii,
ki nyunnyukuru soorin, ki bi turin damiituk.

22 A te ki bi diina jaamm n kpant barit,
ki te bi maruŋ jaamm na n baanib.

23 A te ki bin ןכככ, ki te bi sai ni-ii tun kii yiar.

24 A donn wutoor bi paak, ki te a wutobiuk na n
boontib,

25 ki ŋaan bi kaan na n biar yann,

ki daa te כככ כככ bi binbeboor na jikii,

26 Bi dint binba ki a dat bi tuba nae biak,

ki bia piak niib nba ki a turib danii na wahala po.

27 סככbin bi yanככmm kur ki bir;

a daa te ki bi laat tor a tinnu na ni.

28 A piin bi sana manfoor gbouŋ na ni;

a daa te ki bi sana pukii a niib na ni.

29 N be nan gbanantont nan ninbaatire;
Yennu, ŋaant ki a tinnu na-ii guun.

30 N saa yin yane ki dont Yennu sann,
ki bia כככnt u yabint ki turכ niipoouk.

31 Linba na saa maruŋ Yennu ki chee mi-i turכ naab
ki li tee piinii,

ki bia chee mi-i jii naajak nan yina ki mann maruŋ.

32 Talasdammm na-i la nna, bi sii כככ parpeenne;

ki binba jiantir Yennu na כככ kpaan-n-כככ.

33 Yennu-e gbiintir talas damm miaru,
ki ki tammit u niib nba be dansarii ni na po.

34 Sanpaak nan tingbouŋ nan כככgbeŋa,
nan bonfoa nba kur be li ni, pak Yennu man,

35 kimaan u saa tinn Jerusalem-a,

ki bia ŋamm maa Juda dolia,

ki u niib saa כככ kar leŋ ki yent tiŋ na;

36 ki u toontunna na yaaboona saa yent tiŋ na,

ki niib nba loonכ, ŋamme saa כככ leŋ.

Yenmiaru nba jiin sommir po

70 Yennu, gbiintir ki tinnin;
N Yomdaanכ, baat yian ki tan sommin.

2 A te ki damm nba koor a bin kpil na,
bin baa, ki ŋmat bi כככ.

Ŋaant damm nba כככ parpeenn n biak dinu po na,
bin ŋmat ki di fei.

3 A te damm nba laan ki sarikitin na,
lin bakitib bi baak ni.

4 Ŋaan niib nba kur baat a boor na,
bii כככ parpeenn kii kpamm.

Ŋaant ki binba kur כככ niipoturu a tinnu paak na-ii
yeen a,

“Yennu-e tee yabint daanכ.”

5 Yennu, n namii ki talas waan, li paak baat n boor
yian,

fine tee n tinntככ,

Yennu, baat ki tan sommin; a daa te ki li wei.

Nikper Yenmiaru

- 71** Yennu, n baar a boor ki loon fatue. A daa te ki n di fei.
 2 Kimaan faa tee popeendaan na, a sommin ki bia fatin.
 Gbiintirin ki tinnin.
 3 Ii tee n gungurboor, kii tee siaminba ki n sii yoo be.
 Yetir a kunkor ki lin tinnin,
 kimaan fine tee n gungurboor nan n guutoo.
- 4 Yennu, a fatin koonbiit damm nuu ni,
 ki bia nyinnin nitont nan toonbiit damm paŋ ni.
 5 Yabint Yennu, a nie ki n mək dindann,
 ki teena yada, laa nyii n bisin niŋa.
 6 Laa nyii n maaru niŋa, n maa a paake,
 fine nyinnin n naa poor ni.
 N sii tun piak a sanne.
- 7 N manfoor tee nyinne ki tur niib bonchiann,
 kimaan a guun fanu.
 8 N sii dontira daa kur, ki məkntir a yabint.
 9 A daa yēenin mətana ki yaa n kpeta;
 a bia daa nyikin ki yaa n gbanant baŋa,
 10 kimaan n datai loon bin kpime,
 bi piak ki lorin a bin biirime,
 11 ki yeen a, “Yennu nyikowa,
 ŋaant ki tin weio ki sooro,
 kimaan soo ji kaa ki saa fato.”
- 12 Yennu, a daa foktir nanimi.
 Yennu, baat yian ki tan sommin.
 13 A te ki n datai n kpakin nan fei;
 ki binba loon bin biirin na n di fei ki boont.
 14 Min ŋarin, n sii tun mək dindann nana,
 ki piak a sann yoo n tuu yoo.
 15 N saa pak a popeensin nba tee,
 ki bia pak a tinnu po daar kur,
 li lek yab gar n bannu nba teewa.
 16 N saa tək n Yomdaan Yennu paŋ nie,
 ki məknt u ŋant, u yar koo ki n saa məknt.
- 17 Yennu, maa din tee bika, ki a tumiin a məkmaan,
 n bia daa tian ki piak a bakitnauŋ toona po.
 18 Yennu, mətana n ji kpet, ki n yut penna, a daa nyikinimi.
 Ii be nanin, ki mii məkntir a paŋ nan a yiikoo,
 kii teen maaru nba waa kur.
- 19 Yennu, a popeensin saa tuu sanpagbante.
 Fine tee daan nba tun toonjaana,
 ki soo ki be ki tee nan fin na.
 20 A lek te daamii nan wahala baa n paak,
 ŋaan a saa ŋamm nba te min la laafiawa;
 a kan te ki man sik kaauk ni.
 21 A saa te ki man teen nijaann ki gar maa bo teewa,
 ki a bia saa ŋamm ki maan n para.

- 22 Yennu, n saa faa koon ki donta,
 kimaan a popeensin paak.
 N saa yin yan ki donta nan bonfifaat,
 fin nba tee Israel teeb Kasii Daanoo.
 23 N saa yikin nan parpeenn,
 yoo nba ki n yiin ki dontira na, kimaan a tinnima.
 24 N saa pak a popeensin po daa kur,
 kimaan niib nba koor a bin turin daŋ na,
 n nyannib, ki bi dii feiwa.

Yenmiaru nba jiin kpanbar po

- 72** Yennu, a wann kpanbar ki wuu bu nan a popeensin na;
 turimoo a tior barmonii,
 2 ki lin te wun fit dia a niib nan barmonii,
 ki bia dia talas damm na nan popeensin.
 3 A te tiŋ na n tur niib na məkint,
 ki niib na-ii be leŋ kii tee popeendamm.
 4 Ki kpanbar na sii bu tarii buut nan barmonii,
 kii sommit talas damm,
 ŋaan kii sikint binba dint tarii biak na.
 5 A te a niib na-ii yoo kii jiantira nan yonnu nba yoo do na,
 kii biaki jiantira nan ŋmaarik nba yoo do na,
 ki saa tuu yoo nba kaa gbennu.
- 6 A te kpanbar na-ii tee nan saak nba tuu baa kpaant ni na,
 kii biaki tee nan samimmiiuk nba tuu baa tiŋ paak na.
- 7 A te ki popeensin n yabit u manfoor yoo,
 ki bia te məkint-ii yoo kii be
 nan ŋmaarik nba yoo be bianjinba na.
- 8 Ki u tingbouŋ yent saa lat ki nyi məkgbenŋir
 ki saa tuu məkgbenleer;
 ki nyi Yufrates məkir ki saa tuu tingbouŋ kur po.
 9 Ki niib nba be kunkoouk paak na saa gbaan u təknt,
 ki u datai saa baa fabin tiŋ ni.
 10 Ki Speenn kpanbara nan binba soo tinii nba be
 məkgbenŋa sinsuuk ni na saa jiantoo;
 ki Sieba nan Seba kpanbara saa baar nan piinii;
 11 ki kpanbara kur saa gbaan u təknt,
 ki digbana kur saa jiantoo.
- 12 Ki u saa somm talas damm nba miaro
 nan nandamm nba ki niib yētib na.
 13 Ki u sii mək ninbatinu nan talas damm,
 nan nandamm, ki bia saa tinn tarii manfoa.
 14 Ki u saa fat damm nba ki bi ŋmanjib ki bia diimm,
 kimaan bi manfoor mək nyoo ki turoo.
- 15 Kpanbar na manfoor n wei;
 ki Sieba salima-ii tee u yar;
 ki niib-ii mei Yennu u paak yoo kur,
 ki Yennu piisim-ii be u paak yoo kur,
 16 ki jeet-ii be tiŋ na ni, ki kunkona n gbee nan bon-
 buburit,

ki lon לֹכְנָא nan Lebanonn yar na, ki li doi n gbee nan niib,
 ki lii tee nan מַכֹּת nba tuu pia tij paak na;
 17 ki daa te bi tammit kpanbar na sann po;
 ki te ki u sann n wei nan yonnu na;
 ki digbana kur n boi Yennu ki wun teen piisin bi paak nan waa teen kpanbar na paak bianjinba na.

18 Dontir-ii be timm Israel teeb Yomdaanֹ Yennu na paak,

נֶכְכֵּי tuun baktinauṅ toona.

19 Ii dont u baakir sann, nan yoo nba kaa gbennu. Tingbouṅ na kur n gbee nan u baakir.

Mamֹmm nan mamֹmm.

20 Linba nae joont ki tee Jese bija Defid Yenmiaru.

GBOUṅ ṆANTAA

(Yanii 73 -- 89)

Yennu barmֹnii gatu

73 Yennu set ṅan ki tur Israel teeb,
 u ṅan ki tur binba para yeen na.
 2 Min ṅarin, li bo kaa waan ki n ji bo kii mֹk dindann u ni,
 n yada bo baa gbenn na,
 3 kimaan n bo fumm nan dont-n-mֹṅ damm,
 yoo nba ki n la nan nֹכְנֵיit damm mֹkֹtir na.
 4 Bi gbanant ki yekitir, ki bi wakii ki mֹk laafia.
 5 Bi ki di fara nan nileeb na,
 bi bia ki laat daamii nan nileeb na.
 6 Li paak ki bi jii garuk ki tuun ki li tee tuliat,
 ki jii kpikpiruk ki pin ki li tee nan chinchenn na;
 7 ki bi para nyint bonbiir,
 ki bi yan dukii toonbiit tumu ki ki baktii.
 8 Ki bi laa leeb ki piak mabiit ki teemm,
 ki mֹk karinbaanii, ki lorin a bin biir leeb,
 9 ki piak bonbiir ki jiint Yennu nba be yendֹuṅ ni na po,
 ki dia garuk ki want tingbouṅ na niib baa sii tuun bi-
 aṅinba,
 10 ki li te Yennu niib ṅmant ki teemm yada nan linba kur ki bi yeen.
 11 Bi yeen a, "Yennu kan banni;
 wunba tee Yabint Daanֹ na kan banni."
 12 מֹכְנֵיit damm nba tee bianjinbae na;
 bi mֹk mֹkֹnt bonchiann ki bia laat ki li pukiib.
 13 Maa soor n mֹṅ ki ki tuun toonbiit na, li tee yanne-
 e?
 14 Yennu, a te ki n bakti daa kur,
 ki sanyֹk ni kur ki a daar n tubir.
 15 Li-i bonni tee ki n yet mabooru na,
 n bo saa jurin a niibe.

16 Maa yabir ki dukin daamii na po, li paakime tee-e
 17 nan maa tan כֹּכֹ a ṅasaakak na ni,
 ki n ji bann linba tan saa baar מֹכְנֵיit damm paak.

18 A tan saa sennib siaminba ṅarii, ki bin baa yot.

19 Li kpan biiribe ki bi ji siik ki saa woribuk ni.

20 Bi tee nan damiit nba tuu bot sanyֹk ni nae;
 Yennu, fi-i fiir, bi tuu bote.

21 Yoo nba ki n par bo biir na, n dudukit bo daamiimi,

22 n bo jatike nan peeuk na, ki ki bant a maan paaki,

23 ṅaan n lek be nanae yoo kur, ki a soor n niidiitu ki dian.

24 Ki a dian nan kpaanii, ki li joontik, a tan saa gaarin nan baakir.

25 N ji mֹk bee yendֹuṅ ni, li-i kii tee fini kaa?

Ki tingbouṅ na paak, n kii loon siar ki pukin a po.

26 N gbanant nan n yan saa baṅ,
 ṅaan Yennu-e saa turin paṅ, ṅֹכֹכֹ ki n sii loon.

27 Niib nba nyik Yennu na saa kpakin yanne,
 u saa biir binba ki be fanu nanֹ nawa.

28 Min ṅarin, li ṅan bonchiann nan maa naak Yennu na,

n jii Yabint daanֹ Yennu ki u teen n gungurboor.

N saa pak wann u toona kur.

Yenmiaru nba jiin Israel teeb po

74 Yennu, bee ki a nyikit nna?
 A wutoor saa do a niib paak מֹכֹמֹכֹ nan מֹכֹ-
 מֹכֹ-aa?

2 Ii tian niib nba ki a bo gannib sianyoowa na po,
 ki bi tee binba ki a bo nyinnib daabisin ni,
 ki teemm a tiṅṅ niib na.

Ii tian Sayֹnn kunkonn nba ki a bo כֹּכֹ li ni na po.

3 A somm tangbiina nba dֹכֹ na paak;
 ti datai biir linba kur be a ṅasaakak niwa.

4 A datai yikin ki kpamm a ṅasaakak ni,
 ki chaan bi farimii leṅ, ki li want nyannu nyinn.

5 Ki bi tee nan niib nba tuu dia pai ki chֹכֹn tiinii na,

6 ki dia pajara ki chֹכֹn taabii dikpina,

7 ki joo a ṅasaakak na muu,

ki biir a niib nba jiantira siaminba na,

8 ki yet bi para ni a bi saa biirite fas fas,

ki joo kasii boor kur muu, tingbouṅ na ni.

9 Ki ti ki la ti kasii bona, ki a sֹkֹniinba כֹּכֹ ki biar,
 ki ti כֹּכֹ mun ki mi laa sii tee nna ki wei bianjinba.

10 Yennu, ti datai saa sarika ki lin wei nlee?

Datai na saa biir a sann מֹכֹמֹכֹ nan מֹכֹמֹכֹ-ee?

11 Bee ki a yêṭ fan sommiti?

Bee ki a lor a nii poor po? Lotir a nii ki biirib turit.

12 Yennu, fine tee ti kpanbar pinpiik niwa,
 ki tinnit nan taar munṅaa nawa tij na ni,

13 ki jii a panchiṅ ki te mֹkֹgbenjir bֹkֹit,

ki faa yeer bonsusoot nba be nyun ni na yura.

- 14 Fine din faa but bonsusooouk nba ki bi yiu Lefiatann na yura, ki jii u gbanant ki dinn bonkobit nba be muuk ni na.
- 15 Fine din loot nyuntona nan maktona, fine bia din te ki kpengbera fɔɔɔ.
- 16 Fine din nan yonnu nan nyɔɔk, ki senn yonnu nan nmaarik, ki bi be bi binbeboa.
- 17 Fine din bakit tiɲ na terii, ki te ki piar nan siɔk be.
- 18 Yennu, tiat nan a datai sarikitae, bi teen jatite ki biir a sann.
- 19 A daa n̄aan a niib ki teen bi databiit na, a bia daa tammit a niib nba la daamii na po.
- 20 Tiat mɔlor nba ki a lor nant na po, kimaan toonbiit yat gbee tingboun na lɔtii kur powa.
- 21 A daa te ki niib nba ki bi diimm na di fei, a te nandamm nan talas damm n dont a sann.
- 22 Yennu, fiit a tiɔɲ ki somm a niib, tiat nibiit nba sarikita bianjinba daar kur na.
- 23 A daa tammit a datai nba donn wutoa ki tian tianianii na, nan fuut nba ki a datai fu yoo kur na po.

Yennu-e tee buut daanɔ

75 Yennu, ti teena niipouok, ti teena niipouok, kimaan a naak nant. Ti piak a yabint nba tee bianjinba, ki bia want a bakitnaun toona nba ki a tuun.

- 2 Yennu yet a, "N senn buut yooe, ki saa bu nan barmɔnii.
- 3 Tiɲ na, nan li niib kur-i tanj jek yoo nba, n̄aan mine sii diab, ki bi kan damm.
- 4 N beer n̄an̄abiit damm na, maa bin nyik tonu, 5 ki bia daa dont bi mɔɲ, ki mɔk yuwannu."
- 6 Ɔɔ kaa ki saa nyi yondo po koo yonbaa po koo niiditu po koo niigan po ki fit donn nisaariki;
- 7 Yennu Ɔɔ tee buut daanɔ, u bu ki teen yeno kaat, ki bia bu ki teen Ɔɔ mɔnii.
- 8 Yennu dia nyubitike, ki li gbee nan daamii nba tee u wutoor, ki u kpaan mɔ, ki tingboun na n̄an̄abiit damm nyu; bi nyuu li kur ki gbenn.
- 9 Min n̄arin kan nyik nan man pak ki dont Yennu, wunba ki Jakɔb din jiantir na, n bia saa yin yanii ki dontɔ.
- 10 U saa pot n̄an̄abiit damm panj, n̄aan pukin kasii damm yar.

Yennu-e tee nyannu daanɔ

76 Yennu sann nyɔɔnt Juda yent ni, ki u sann la baakir Israel tingboun ni, 2 ki u n̄aak be Jerusalem, ki u binbeboor tee Sayɔnn kunkonn paak. 3 Leɲe ki u kɔnn datai na peenii,

- ki kɔnn bi naagbankɔɲa nan jukbanjai, barmɔnii, u bia kɔnn bi jatiat kurawa.
- 4 Yennu, a gbee nan yentue, ki a yabint n̄an, ki a nyii kunkona tiɲ nba ki a nyann a datai na ni.
- 5 Ki bi jii kunkɔnkɔnna man nba mɔk linba kur, ki bi ji biar gɔɔnt kuun gɔɔnt, ki bi panj nan bi bannu kur teen yann.
- 6 Fin Yennu nba ki Jakɔb din jiantir na, yoo nba ki a yakii namm na, ki bi taanii nan taanjakira baa ki kpo kpo.
- 7 Yennu, fin kuukɔɔ ki ti sii tiina janmaanii; li-i tee ki a wutoor doo, Ɔɔ kan fit set a Ɔɔnɔni.
- 8-9 Yennu, a mɔnt a buut yendoun niɲa, yoo nba ki a fiir a fan bu ki somm binba ki bi diimm tiɲ na paak na, ki janmaanii Ɔɔ tingboun na, ki u n̄min soon.
- 10 Barmɔnii, a wutoor-i baa a datai paak, niib tuu tura dontire, ki niib nba nyii tɔb na ni saa tiar ki teen jaamm.

11 Turin i Yomdaanɔ Yennu linba ki i senn mɔsonn a i saa turɔ na. Ii baar nan i piinii ki turɔ. Digbana nba kur kpiai na n baar nan bi piinii ki tur Yennu nba ki nisaarik tiinɔ na.

12 U te ki doo diara sikint bi mɔɲ, ki te tingboun na kpanbara tiinɔ janmaanii.

Pardɔnn nba be daamii yoo

- 77 N yikin nan kunkɔpaarir ki tur Yennu. N yikin nan kunkɔpaarir, ki u gbiint turin.
- 2 N wahala yoo, n mei Yennu, ki dont n nii nyɔntunmunn ki meɔ, n̄aan ki ki laat pardɔnɔni.
- 3 Mi-i dakin Yennu po yoo nba, n tuu kuriie. Mi-i dakin Yennu po, n gbanu tuu ɔɔke.
- 4 U te ki n ningboun ki mun, ki li daamiin, ki n ki fit piak.
- 5 N dukii daa nba gar, ki bia tian bina nba gar sianyoowa.
- 6 N tiar yanii nba ki n tuu yiin na nyɔk, ki dakin ki boi n mɔɲ a,
- 7 "Yennu saa nyikit fas fas, ki ji kii mɔk ninbatinu nantii?
- 8 U lomm nba kaa gbennu na ji bote-e? U mɔsonn na saa nyikite yoo kurii?
- 9 Yennu tamm u ninbatinu na poe-e? Wutoor yent u ninbatinu na boore-e?"
- 10 Ki n ji yet a, "Linba daamiin bonchiann tee nnae: Yennu ji ki dia u panchiɔɲ na ki sommititi."
- 11 Yennu, n saa tiar a toonjaana na po. N bia saa tiar a bakitnaun toona nba ki a tun sianyoowa na.
- 12 N sii tian linba kur ki a din tun, ki bia dakin a toonjaana na po.

13 Yennu, a sɔnii tee kasii;
yensau ki be, ki yab nan fin Yennu na.
14 Fin Yennu fit tuun bakiɗnaɗ toona,
ki fiitir a yikoo ki teen a niib,
15 ki tint a niib nba tee Jakob nan Joosef maaru na
nan a paɗ.
16 Yennu, yoo nba ki nyun din la-a na,
janmaanii din soorɔwa,
ki mɔkgbenja nba sumii na, ki li jekir.
17 Ki saak nyii sanpagbant ni ki baa,
ki satianii tant, ki sanyikintii yent lokir kur po.
18 Satianii na jek tiɗ, ki sanyikintii na yent durinya
kur po, ki tingbounj jek, ki damm.
19 Ki a somm gaar nyunpana ni,
ki tɔkin poot mɔkgbenjir, ɗaan sɔɔ ki laat a taaboota.
20 Ki a ɗmakit a niib nan pekpaarik nba tuu ɗmakit u
pei na,
ki teemm Moses nan Aarɔnn nii ni.

Ki jiin Yennu nan u niib po

78 N niib, gbiintir n wannu maɗ,
kii tee soon nna ki gbat maa yaa man beti lin-
ba.
2 N saa pakii barjokite,
ki fiit bunbɔr bona nba bo be sianyoowa na,
3 linba ki ti gbat ki bia mi, linba ki ti baanba din betit
na.
4 Ti kan bɔr ti waas maan maɗji,
ti bia saa wann maaru nba waa ki jiin bakiɗnaɗ
toona
nba ki Yennu tun, nan u paɗ na po.
5 Ki u tur Jakob maaru nba tee Israel teeb na sennu,
ki bia turib wannu,
ki kpaan ti yeejamm a bin wann bi waas sennu maɗ,
6 a lin te maaru nba waa n tumii, ki mun wann bi
waas.
7 Ki bi-i tun nna, li saa te bin teen Yennu yada,
ki kan tamm toona nba ki u tun na po,
ɗaan sii mɔk mɔsaku nan u sennu.
8 Bi kii tee nan bi yeejamm nba din tee tubkangbata
nan mɔyêtdamm na kaa;
ɗamm yaa yada din ki gbee nan Yennu,
ki bi bia din ki waa Yennu fanu.
9 Efraim jab lek din bar loa nan tɔrbana,
ɗaan bi din tan chiar tɔb daara.
10 Bi din ki dia bi mɔlor nan Yennu,
ki yêɗ bin gaar u sennu na.
11 Bi din tamm waa tun linba ki turib nawa,
li bakiɗnaɗ toona nba ki u din tun ki bi la na.
12 Bi yeejamm din goriie ki Yennu tun bakiɗnaɗ
toona maɗ, Soann paanu nba be Ijjipt tiɗ ni na.
13 Yennu din bɔkit mɔkgbenjir ki te ki bi somm gar li
ni,
ki te nyunpana set nan joona na.
14 U din liin sanpagbouɗo, ki li ɗmakitirib yonnu ni,

ki u bia ɗmakitirib nyiɔk nan muu yentu.
15 U din yee tangbenja, kunkoouk na paak,
ki teemm nyun, ki li yab nan mɔka ni nyun na.
16 U din te ki nyun nyi tanpiik ni ki puub nan mɔkir
na.
17 Bi bia lek din tuun yanbɔmm ki biir Yennu,
ki mɔk mɔyêɗtuk nan Yabint Yennu, kunkoouk na
paak.
18 Bi lek din miewa ɗaan bikin Yennu,
ki boi jeet nba ki bi nian po.
19 Bi din pak ki biir Yennu ki yet a,
“Yennu saa fit turit jeet kunkoouk na paaka-a?
20 Li tee mɔniie nan u faa tanpiik, ki nyun nyii
ki puub bonchiann, ɗaan u saa fit turit jeeta-a?
U saa fit tur u niib nanta-a?”
21 Li paak, ki Yennu wutoor ji doo yoo nba ki u gbat
bi pinpakit maɗ, ki din lekib nan muu.
U wutoor din doo Israel teeb na paak bonchiann,
22 kimaan bi din ki teenɔ yada,
ki bia ki mɔk yada nan u saa fit tinnibi.
23 U lek din pak nan sanpagbouɗ,
ki te ki li takorbona loot,
24 ki te jeet nyii sanpagbant ni ki sik,
ki tee mana ki bi dii.
25 Yennu din turib linba kur ki bi loon,
ki bi dii malakanba jeet.
26 U din te ki wouɗ daa ki nyii yondo po,
ki bia jii u paɗ ki te ki wouɗ nyii niigaɗ po ki daa,
27 ki nyinn pinpara, ki bi yab nan tanbiinii na, ki tur u
niib.
28 Pinpara na din baa kaɗ na sinsuuk ni,
nan lanbont ¹ na kur po.
29 Niib na din ɗman ki tan gboo,
kimaan u din turib baa nian linbawa.
30 Bi bia lek din ki fit nyinn bi niɔɗ,
ɗaan bia daa ɗman,
31 li yoee ki Yennu wutoor doo bi paak;
ki u kpil bi nipaarit, binba tee Israel naasinchincha
na.
32 Linba na kur, ɗaan niib na bia lek din tuun yan-
bɔmm.
Yennu bakiɗnaɗ toona nba ki u tuun na kur lek,
bi din ki teenɔ yada.
33 Li paak ki u din jiɗ bi daa ki li tee nan foon na,
ki bia jii biak ki jiɗ bi manfoa.
34 Yoo nba kur ki u kpil bi siabi,
leeb nba biar na tuu mɔ kɔɔbiae,
ki lebit bi binberɗ ki miar ɗɔɔ Yennu nan ninbinmɔnii.
35 Bi tuu tiar nan Yennu-e tee bi guutɔɔ,
ki tee Yabint daanɔ nba baar ki sommitib.
36 Naan bi mɔbona kur din tee faie;
bi din ki piak siar ki li tee barmɔnii.
37 Bi para din ki yeen nanɔ,
bi din ki dia bi mɔlor fanu nanɔ.

¹ Bi din dia bonkobit gbante ki faa bi lanbont.

38 Njaan Yennu lek bia din mək ninbatinu nan u niib na,
 ki nyik chab bi yanbɔmm, ki din ki biiribi.
 Yoo n tuu yoo u din tuu ɔɔɔ u wutoore, ki ki fiint u jati.
 39 U din mi nan bi tee nisaariie,
 ki tee nan wamaasin nba tuu gar ki ji ki jent na.
 40 Bi din tuu baar nan kpikpiruko ki biirɔ yoo kur kunkoouk na paak, ki teenɔ parbiir, muuk na ni.
 41 Bi din bikii Yennu-e yoo kur,
 ki dont Israel teeb Kasii Daanɔ maŋ wutoor.
 42 Bi din tamm u yabint paŋ
 nan daar nba ki u din fatib bi datai boor nae,
 43 ki din tun u bakitnauŋ nan jaarlituk toona,
 Soann paanu nba be Ijpt tiŋ ni na.
 44 U din te ki mək nyun kpanɔ sɔn,
 ki Ijpt teeb kɔŋ nyun nan nyunu.
 45 U din te kpajui baa bi ni, ki daamiib,
 ki te pɔnta yabit ki biir bi tiŋ.
 46 U din tun naasuut, ki bi baar ŋman bi bonbuburit,
 ki bia biir bi kpaant kur.
 47 U din tun sakaana, ki li biir bi tilontii,
 ki te sakaana baa bi kinkanii paak, ki li kpo.
 48 U din te sakaana nan sanyikintii kpil bi bonkobit.
 49 U din kpaar u wutoor ki paan bi paak,
 ki li tee kuun malakae baar bi paak,
 ki bi be parbiir ni.
 50 U din ki ɔɔɔ u wutoor koo ki tinn bi manfoa,
 ŋaan kpiib nan yiarbiit.
 51 U din kpil Ijpt nirɔ kur bija sinsinn.
 52 U din gare ki u niib na waa nan pekpaarik nba tuu gar
 ki u pei waa na, ki ŋmakitirib kunkoouk na paak.
 53 U din ŋmakitirib nan laafia, ki bi ki mək janmaanii,
 ŋaan ki u te ki məkɔbenjir mubin bi datai na paak,
 54 ki din diab ki baar namm u kasii tiŋ kpaar boor,
 ki li tee kunkona tiŋ nba ki u kɔn ki nyann na ni.
 55 U din ber niib nba kɔn leŋ na ki nyinnib,
 yoo nba ki u nigannkab Israel teeb baat na,
 ki biit tiŋ na ki tur bi booru kur,
 ki kɔmm niib nba din kɔn leŋ na ŋei ni.
 56 Njaan Israel teeb na lek din mək mɔyɛtuk
 ki biir Yabint Yennu, ki bia bikiib, ki ki saak u sennu na.
 57 Bi din tee mɔyɛtdamme, ki ki mək mɔsaku,
 nan bi baanba nba din ki mək na.
 Bi din tee nan tɔrbanŋmarima nae.
 58 Bi din dont Yennu wutoor nan bi tingbanjiant boa,
 ki gbit u kpak nan bi pata.
 59 Yennu din donn wutoor nan waa la nna na,
 li paak, ki u yɛt u niib fas fas.
 60 U din yaan u kasii boor nba be Siilo na,
 ki li tee u lanbouŋ nba ki u tuu kɔn nant na,
 61 ki din te ki ti datai fat mɔlor lakir nba tee nyinn
 ki want u paŋ nan baakir na.

62 U din donn wutoor nan u tiŋ niib,
 ki te ki bi datai kpiib.
 63 Bi din kpil naasimm tɔbii ni,
 ki sapaamm kɔŋ jab nan bin kumm.
 64 Bi mannteeb din kpo tɔbii ni,
 ki bi datai na ki saak ki pakɔ na fabinii.
 65 Li joontik, ki Yennu fiir ki tee nan u bo ɔɔɔte na,
 ki tee nan nipaaruk nba tuu nyu daan ki ŋamm la paŋ na,
 66 ki ber u datai ki nyinnib, ki bi dii fei nba kaa paak.
 67 U din yɛt Joosef maaru; u din ki gann Efraim booru,
 68 ŋaan gann Juda booru
 nan Sayɔnn kunkonn nba ki u mantik loon na.
 69 Leŋe ki u maa u ŋasaakak,
 ki li fɔk nan sanpaak na,
 ki te ki li yoo be nan tingbouŋ nba yoo be na.
 70 U din gann Defid, ki u tee u toontunɔ,
 ki u nyinnɔ bonkob-look ni,
 71 waa sii kpaar pei na, ki u jiiu ki teenɔ kpanbar,
 ki u sii gorii u niib Israel teeb, binba tee ŋɔn Yennu faar na.
 72 Ki Defid jii u par kur ki diab nan barmɔnii,
 ki soorib fanu, ki ŋmakitirib.

Yenmiaru nba jiiin Israel teeb po

79 Yennu, binba ki waa-a na lek a tiŋa.
 Bi biir a kasii ŋasaakak nawa ki but Jerusalem.
 2 Bi jii a niib gbanant ki tur juut nan muuk ni bonkobit,
 a bin di.
 3 Bi kpil a niib ki bi sɔn puub nan nyun na.
 Sɔn puube nan nyun na Jerusalem kur po,
 ki kɔn ki be ki saa pii niib na gbanant.
 4 Digbana nba kpiat na sukiite ki bia laat, ki sarikitit.
 5 Yennu, a wutoor saa do ti paak ki lin wei nlee?
 A wutoor sii tun ki dite nan muu na-a?
 6 Ŋmantir a wutoor ki paan digbana nba ki jiantira na paak,
 niib nba ki meia na.
 7 Bi kpil a niib, ki boont a tingbouŋa.
 8 A daa daar ti tuba, ti yeejamm yanbɔmm paaki,
 a tint ninbaauk mɔtana, ti ji ki mək dindanni.
 9 Yennu, a sommit, ki tinnit.
 A fatit ki nyik chab ti yanbɔmm, kimaan a mɔŋ sanŋann paak.
 10 Bee teen ki boorganu na boit a, "I Yennu na be lee?"
 Yennu, ŋaant ki tin la nan ti ninbina,
 ki a dat binba kpil a niib na tuba.
 11 Gbiintir dansarkɔra na fabinii,
 ki jii a paŋ ki fat binba ki bi pak biirib ki loon bin kpil na.
 12 Yennu, digbanlia nba sukii ki biira na,

jiint pab taar munlore bi biit paak.

13 Ki timm nba tee a niib, ki tee a pelook ni pei na sii teena niipoouk nan yoo nba kaa paak, ki bia sii dontira yoo kur.

Yenmiaruru nba jiin Israel teeb fiinu po

80 Yennu, fin nba din ηmakitir Israel teeb nan pekpaarik nba tuu ηmakitir pei bianjinba na,
gbiintir ki turit.
Fin nba kar a naangbouη paak,
bonninnant banlee nba mək kpinkpant na ^I paapo,
² fiitir a mənη ki wann Efraim booru nan Benjamin booru
nan Manase booru, ki jii a paη ki baar tinnit.

³ Yennu, ηgant ki tin jen a boor,
a tinit ninbaauk ki tin la tinnu.

⁴ Yabint daanη Yennu, a saa donn wutoor
ki lin wei nlee, ki tan fit gbat a niib miaru?

⁵ A te ki ti di ninbaauk,
ki turit ninnyuut nan nyubitgbenjir ki ti nyuu.

⁶ A te ki ti datai kən nant, a bin fat ti tiniη ki sukiit.

⁷ Yabint Yennu, a tinit ninbaauk
ki ηgan ki tin jen a boor ki la tinnu.

⁸ A nyii nan tiik nyakir Ijpt tiη nie, ki ber digbanlia,
ki nyinnib, ηgan bur nyakir maη bi tiη ni.

⁹ A din poη ηamm yiare leη ki burir, ki te ki li kpaat,
ki li jiina mii sik, ki lat ki gbenn tiη na kur po.

¹⁰ Tiik na maasu din bakin kunkona nawa,
ki li yiinii bia piin kpek-kpera na.

¹¹ Li yiinii din lat baar Sinsuuk ni mək gbenjir na boora,
ki bia tant ki saa tuu Yufrates məkira.

¹² Bee ki a yeer joona nba maa ki lintiri?
Mətana, wunba kur gaar saa fit jan li kənna.

¹³ Mədoorii biirire, ki muuk ni bonkobit bia di ηanne.

¹⁴ Yabint Yennu, jenin ti boor.

Tibint yendouη ni, ki got sikin ti paak;
baat ki tan tinn a niib.

¹⁵ Baat ki tan tinn tilontik nba ki a burη,
ki u tee tipaη, ki a te ki u kpaat nan paη na.

¹⁶ Ti datai chək ki bir tiη ni, ki joor muuwa;
gotirib nan wutoor ki biirib.

¹⁷ Guut ki tinn niib nba ki a gannib,
ki bi tee digbann nba ki a te ki bi paar na.

¹⁸ Ki ti ji kan ban lek ti numm nanani.
A te ki tii mək manfoor, kii yi a sann kii dontira.

¹⁹ Yabint daanη Yennu, a tinit ninbaauk,
ki ηgan ki tin jen a boor, ki la tinnu.

^I Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ηgan mək kpinkpant.

Yenjiantu jaamm yan

81 Yinin yan sanpaapowa nan kpinkpammuk
ki tur ti guutη Yennu.

Yinin dontir yan ki tur ηək Yennu nba ki Jakəb din jiantir na.

² Piint bonmumək faanu kii ηakin siiyak,
ki pinn kunkəmana nba be kənn nan biək paak na.

³ Pebin jaamm na naatunn, yoo nba ki ηmaarik paan,
nan yoo nba ki u tee ηmaamunn na.

⁴ Linba nae tee Israel teeb sennu,
ki tee wannu nba nyii Yennu nba ki Jakəb ^{II} din jiantir na boor,

⁵ ki u sennir ki li tee Israel teeb sennu
yoo nba ki u din lek Ijpt tiη na.

N din gbat magamm nba ki n ki mi,

⁶ ki li yet a, "N paat jika nba paa i bəkpiat paak nawa.

N te ki i bir i jika kurawa.

⁷ I yiinin yoo nba ki i be wahala ni, ki n tinni,
ki n be wonpaaruk ni, ηgan gat ki turi,
ki bikini Meriba nyun boor.

⁸ Gbiintir man, n niib, ki n turi kpaanii.
Israel teeb, n bo sunman yin gbiint ki turime.

⁹ I daa ban jiantir yensau.

¹⁰ Mine tee i Yomdaanη Yennu,
mine din nyinni Ijpt tiη ni;
yaatir i mək man, ki n dinni.

¹¹ "Naaan n niib na kan gbiint ki turimi.

Israel teeb na kan sikin bi mənη ki turin.

¹² Li paak ki n te ki bi be tuukpaatuk benu,
ki tuun bi mənη nba loon bii be bianjinba.

¹³ N niib-i bonni saa gbiint ki turin,
Israel teeb maη-i bonni saa wei n wannu,

¹⁴ n bo saa kəne yian ki nyann bi datai,
ki biir bi datai maη kur.

¹⁵ Ki binba ki loonin na, jaηmaanii saa soorib,
ki bin gbaan n təkən,

ki bi tubdatu sii be yaayoo nan yaayoo.

¹⁶ Naaan n saa dinni jeet nba ηan,
ki bia gbooni nan siat nba saa nyi tanfiək ni."

Yennu-e tee kpanbarjaann

82 Yennu kar u naangbouη paak,
ki barbuura bonchiann be u təkən,
ki u bu bi buut ki yaa,

² "I daa nyikin barmənii bunu,

I daa bu ki teen tondamm na mənii.

³ Bumin barmənii buut ki somm nandamm nan kpee-
bii,

pakin barmənii ki somm talas damm nan binba ki li diimm na.

⁴ Fatirib ki nyinnib biit damm nuu ni.

⁵ "Bi ki mi siari, bi bia ki bant siar paaki,
ki tee ηmabir damm,

^{II} Jakəb sanleere tee Israel.

ki barmōnii paku bot durinya na teeb boor.
 6 Ki min Yennu yet a, 'I tee barbuurae, i kur tee Yennu waase,'
 7 ŋaan i kur tan saa kpoe nan nilee na, ki bia kpo nan doo guuteleeb na."

8 Yennu, setir ki bu tingbouŋ na buut, kimaan digbana na kur tee a yare.

Yenmiaru ki jii Israel teeb datai nyannu po

83 Yennu, a daa ŋmini, a daa ŋmin ki taantir.
 2 Gotir, a datai nba yēen ki ki saak a mōb.
 3 Bi bōrii ki lorin lora a bin biir a niib; bi lorin a bin biir binba ki a guub na,
 4 ki yeen leeb a, "Ii saana man ki tin boont digbann na, ti daa te ki Israel sann ji puuri."

5 Ki bi kur taan dudukyent ki lor a bin biira.
 6 Ki Edom teeb, nan Ismael teeb, nan Moab teeb, nan Hagar booru ni niib,
 7 nan Gebal teeb, nan Amonn teeb, nan Amalek teeb, nan Filistia teeb, nan Taya doo ni niib taan a bin kōn nana.
 8 Ki Asiria teeb mun taan Amonn teeb nan Moab teeb nba tee Lot yaaboona na po.

9 Teentib nan faa din tun bianjinba ki tur Midiann teeb, nan faa bia din tun bianjinba ki tur Sisera nan Jabinn, Kisonn mōkir ni na,
 10 binba ki ti din biirib Endor doo ni, ki bi gbanant dōk ki tan bat na.
 11 Teent bi nijaana nan faa din tun bianjinba ki tur bat Oreb nan bat Seeb na, ki nyann bi tōkōndamm kur nan faa din tun bianjinba ki tur bat Seba nan bat Salmuna na.
 12 Ŋamme din yet a, "Ŋaant ki tin fat Yennu tiŋ na ki yent."

13 Yennu, ŋaant ki bii tee nan tangbiruŋ na, kii biaki tee nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir na.
 14-15 Wein ki berib nan wonpaaruk, ki da wonpaaruk ki fibitib, ki kōkōmm jaŋmaanii nan muu nba tuu di muuk na, koo nan muu nba tuu di ki lenn kunkona na.
 16 Yennu, dintib fei, ki lin te niib kur n lon a boor.
 17 A te ki bii di fei yoo kur, kii tiin jaŋmaanii. Ŋaant bin kpo nan fei.
 18 Ŋaant ki bin bann nan fine tee Yennu, ki tee yabint daanō, tingbouŋ na kur po.

Parpeenn nba be Yenjiantu ni

84 Yabint daanō Yennu, a ŋasaakak mantik ŋan bonchiann.
 2 N mantik loon ki mii be leŋ, n seek kur loon ki mii be Yennu ŋasaakak nie, kii yiin parmaasir yanii nan n par kur

kii teen Yennu nba fo na.
 3 Yabint daanō nba tee n kpanbar nan n Yennu, jablankpiitii gbaa, ŋaan bi mōk bi ŋei, ki tabilantianii mun bia luu bi tiat ki kaatir bi waas li ni,
 ki li kpia a maruŋ binbintir.
 4 Parpeenn be binba kōk a ŋaak ni na paak, bi sii tun yiin yanii ki dontira.

5 Binba ki bi paŋ nyi a boor na, parpeenn tee bi yare, ki tee binba jii bi para ki teen siir nan bin saan Sayōnn kunkonn boor na.
 6 Baa somm ki gar Baka baakoouŋ na ni na, ki bi te leŋ teen nyuntona. Siōk-i baar, ki saak baa, nyunboa tuu dōkre,
 7 ki bi saa ki ŋammit laat paŋ tee-e nan baa tan saa baar Yennu boor, Sayōnn kunkonn na paak.

8 Yabint daanō Yennu, gbatir n miaru, Fin nba ki Jakōb din jiantir na, gbiintirin.
 9 Yennu, kpanbar nba ki a gannō na, teent piisin u paak.
 10 Mi-i dōk daar yennkōk a ŋasaakak ni, li chee nan man dōk siar po daa tusir. Mi-i see Yennu ŋasaakak boor ki guu tammōb, li chee nan man kōk nibiuk ŋaak.
 11 Kimaan Yennu-e tee ti guutōk nan ti kpanbar, ki tee piisin ti paak, ki ti laat burchint nan baakir, ki binba tuun linba ŋan, u ki miimm bonŋana.
 12 Yabint Yennu, parpeenn be damm nba teena yada paak.

Yenmiaru nba saa somm Israel teeb

85 Yennu, a mōk ninbatinu nan a tiŋ. A te ki Israel teeb bia ŋamm mōkita.
 2 A nyikchab a niib bi yanbōmma, ki bia piin bi biit kurawa.
 3 A nyik ki ji ki dont wutoor nammi, ki soor a parbeenn na.
 4 Yennu, fine tee ti tinntōk, jenin nant, ki nyik, ki daa dont wutoor nanti.
 5 A saa donn wutoor ti paak ki li ki mōk yoo-o? A kan ban nyik a wutoor maŋi-i?
 6 A ŋammit, ki tii paar, ki timm nba tee a niib na n dont a sann.
 7 Yennu, want a lomm nba be yoo kur na, ki bia sommit, ki tinnit.
 8 N saa gbiint linba ki ti Yomdaanō Yennu yete; li-i tee ki ti ki ŋmat ti jat binbeŋ ni, u senn mōsonn a u saa tur timm u niib parmaasira.
 9 Barmōnii, u teen siir nan wun tinn binba baakitō, ki u baakir saa kpakin ti tiŋ ni.
 10 Lomm nan barmōnpakue che leeb, ki kasii binbeŋ nan parmaasir barin leeb.
 11 Binbenŋaŋ saa nyi tingbouŋ na nie,

ki popeensin n nyi yendɔur ni.
 12 Yennu saa turit linba ŋan,
 ki te ki ti tiŋ n kpiak ki nan jeet.
 13 Popeensime tuu lii Yennu tɔɔnn, ki ŋammit sɔnu ki teenɔ.

Yenmiaru nba jiiin sommir po

86 Yennu, gbiintir ki turin gatu,
 kimaan n tee tatimɔɔɛ, ki namii.
 2 Ii guu n manfoor, kimaan n jii n mɔŋ ki turawa.
 Fine tee n Yennu, ki a tinn a daabir nba teena yada na.
 3 Yennu, a tinin ninbaauk, kimaan n meia yoo kur.
 4 Yennu, a te ki a daabir-ii mɔk parpeenn,
 kimaan n jikit n miaru ki teen fine.
 5 Yennu, a mɔk nyikinchab, ki ŋan turit,
 ki a lomm gbee nan wunba kur miara.
 6 Yennu, gbiintir n miaru,
 ki gbiint n fabinii nba loon sommir.
 7 N wahala yooe ki n saa yiina, kimaan a saa turin gatuwa.
 8 Yennu, yensau kaa ki tee nan fin na,
 sɔɔ daa ki ban tun siar ki li tee nan a yar na.
 9 Yennu, digbana nba kur ki a nan na tan saa baar
 ki gbaan a tɔɔnn, ki jianta; bi tan saa tur a sann baakir.
 10 A tee yabintdaanɛ, ki tuun bakitnaurɔ toona, fin kɔɔɛ tee Yennu.
 11 Yennu, a wannin a sɔnii, ki n saa somm nan barmɔnii.
 A wannin ki n jianta nan n par kur, kii tiin a sann janmaanii.
 12 N Yomdaanɔ Yennu, n saa jianta nan n par kure.
 N sii baakit a sann nan yoo nba kaa gbennu.
 13 A mɔk lomm bonchiann nanin, ki tinnin,
 ki n ki sik kaauk ni.
 14 Yennu, karinbaandamm fiir a bin biirin,
 ki tee nikpiirit nba taan leeb a bin kpin;
 bi tee niib nba baka kaa a poe.
 15 Njaan fin n Yomdaanɔ, fine tee ninbatinu nan lomm Yennu,
 ki mɔk sukuru nan barmɔnii nan burchint.
 16 Jiantir n paak, ki tinin ninbaauk, a chekinin, ki tinin,
 kimaan n jiantira nan n naa nba din jiantira bianjinba nae.
 17 Yennu, turimin a ŋamm siara, ki n datai n la, ki di fei,
 kimaan fin Yennu-e sommin ki maan n par.

Dontir nba jiiin Jerusalem po

87 Yennu maa u doo Jerusalem kasii kunkona paak.
 2 U loon Jerusalem maŋ ki gar Israel teeb nba kɔɔ siaminba kur.

3 Yennu doo, gbiintir bonŋana nba ki bi piak ki jiiin a po na.

4 “Yoo nba ki n tan saa sɔb digbana nba saak n mɔb na,
 n tan saa pukin Ijipt nan Babilonn.
 Mi-i tanɔ sɔb Jerusalem teeb sana, n saa pukin Filistia nan Taya nan Itiopia teeb sana.”

5 Ki bi tan saa pak Sayɔnn po ki yet nan digbana kur nyii u nie,
 ki Yabint Daanɔ saa te ki u mɔk paŋ.
 6 Yennu tan saa sɔb niib sana ki pukin Jerusalem teeb po.
 7 Ki bi waa waak ki yiin yanii a, “Ti piisin kur nyi Jerusalem-e.”

Yenmiaru nba jiiin sommir po

88 N Yomdaanɔ Yennu, fine tee n tinntɔɔ,
 n mɔ fabin ki teena yonnu nan nyiɔk kur.
 2 Gbatir n miaru, gbiintir n fabinii ki sommin.
 3 Parbiir bonchiann baarima, ki n ji naak nan kuun.
 4 N ji tee nan nilee nba tuu yaa bin kpo nae,
 ki n paŋ kur gbenn.
 5 Ki n nyint kpeemm boor,
 ki ji tee nan binba ki bi tuu kpib ki bi dɔɔ kaat ni,
 ki tee binba ki a ji ki tian bi po na,
 binba ki a ji kan sommibi.
 6 Ki a jiiin ki lun kasunsurɔ ni,
 ki li tee siaminba tee bunbɔncheenn ki bia sumii chib.
 7 A wutoor paa n paak ki kpai, ki n dɔɔ nyunpana lɔŋ ni.
 8 A te ki n yɔnanmɔnii nyikin, ki te ki n nubir bi boor,
 ki n be diloor, ki ji kan fit chiar.
 9 N ninbina diŋ nan wahalawa.
 Yennu, n yia daa kur, ki dont n nii ki meia.
 10 A tuun bakitnaurɔ toona ki teen kpeemmi-i?
 Kpeemm fit fi ki dontirani-i?
 11 A lomm nba kaa gbennu na, bi piak li po kaat ni-i?
 koo ki piak a binbenŋan, biiru boori-i?
 12 Bi laat a yaarlituk toona bunbɔnn niŋi-i?
 koo ki laat a toonŋana tiŋ nba ni ki bi tamm a po na ni-i?
 13 Yennu, n yi fine, maa a sommin; n meia sanyik kur.
 14 Yennu, bee ki a yêtimi? Bee ki a lek a numm nanimi?
 15 Maa fiir ki tee bika, n di wahala ki per man kpowa;
 a tubdatu jikir na chɔkima,
 16 ki a wutobiuk na butima,
 ki a janmaansooruk leku na biirin.
 17 Daar n tuu daar, li tuu lintime nan nyunmɔnn na,
 ki set loonin lokir kur po.
 18 A te ki n yɔnanmɔnii nyikin,
 ki bunbɔncheenn kɔɔɛ ji tee n yɔnanmɔŋ.

Israel teeb daamii yoo yan

89 Yennu, n sii tun yiin yaniee
ki jiin a lomm nba kaa gbennu na po.
N saa jii mabe ki mcont a barmonii binberj po,
maaru n tuu maaru kur ni.
2 N saa wann nan a lomm see-e kenken yoo kur,
ki bia wann nan a barmonii binberj be-e fanu
nan sanpagbouj na.
3 A din yet a, "N senn n molor nan nirɔ nba ki n
ganne.
N senn mɔsonn nan n toontunno Defid-e a,
4 'A maaru ni nirɔe sii tun tee kpanbar.
N saa te ki a naangbouj-ii mɔk paŋ, maaru n tuu
maaru kur ni.'"
5 Yennu, sanpagbant yiin yanii ki dont a bakitnaug
toona,
ki kasii damm yiin a barmonii binberj po.
6 Yennu, ɔɔ ki be yendɔur ni ki tee nan fin na;
malakanba nba be yendɔur ni, bi ɔɔ ki tee a ɔɔ.
7 Kasii damm sinsuuk nie ki yentinu be bonchiann,
a mɔk baakir ki gar binba linta na kur.
8 N Yomdaano Yennu, ɔɔ ki be ki tee nan fin na.
Yennu, fine tee yabint daano, ki mɔk barmonii binberj
bona kur ni.
9 Ki a ŋmakitir mɔkgberja,
ki yoo nba ki li nyunpana fiiri, ki a tuu te lin diŋ.
10 A din faa but bonsusoouk Rahab ki kpii;u;
ki jii a panchiɔŋ ki nyann a datai.
11 Sanpaak nan tingbouj na kur tee a yare.
Fine nan durinya nan linba kur be li ni.
12 Fine nan li niidiitu nan niigaŋ po kur.
Tabor kunkonn nan Hermonn kunkonn kur yiin
parpeenn yanii
ki dontir fine.
13 A kpinkpouj be nan yiikooe, ki a nuu mɔk paŋ,
ki a diitu nuu be sanpaapo.
14 Kasii nan barmonii binberje tee a naangbouj fiakir,
ki lomm nan barmonii binberj be a ɔɔɔn po.
15 Yennu, niib nba tumii ki sii jiantira nan yanii,
parpeenn tee bi yare; ŋamme tee binba somm a yen-
tu ni na.
16 Bi kpamm a sann nie daa kur, ki dontira, a
toonjana paak,
17 ki ti baakir nan paŋ nyi a boor, ki a lomm niŋe te ki
ti nyann.
18 Yennu-e gann ti guutoɔ,
fin nba tee timm Israel teeb kasii Yennu na,
fine turit ti kpanbar.

Yennu molor nan Defid

19 Sianyoo ki a din pak yirintu ni ki tur a barmonii
toontunno,
ki yet a, "N somm kunkonkɔnno nan paŋa,

n jii naangbouj ki tur daano nba ki n ganno niib na
niŋa.

20 Mine jii n toontunno Defid
ki mɔɔn kasii kpan u yur paak ki teenɔ kpanbar.
21 N paŋ sii ɔɔ be nano; barmonii, n yiikoo saa te ki u
wakii.
22 U datai kan ban nyanno; nitonsɔɔ kan ban nyanno.
23 N saa faa but u datai, ki bia kpi wunba kur namɔ.
24 N sii loono ki be fanu nana, ki te ki u laat nyannu
yoo kur.
25 N saa yarik u naangbouj,
laa nyii Sinsuuk ni Mɔkgbenjir ki saan tuu Yufrates
mɔkir.
26 Ki u saa betin a, 'Fine tee n baa nan n Yennu,
ki bia tee n guutoɔ nan tinntɔɔ.'
27 Ki n saa jiiu ki teenɔ n bijakper,
ki u sii tee wunba gar kpanbar kur;
28 ki n sii tun dia n mɔsonn nana,
ki n molor sii ɔɔ be nana nan yoo nba kaa gbennu.
29 N saa ŋamm senn u naan ki lii be mɔkmɔk nan
mɔkmɔk,
ki u yaaboonne sii tun tee kpanbar.
30 "Ŋaan li-i tee ki u yaaboonna na ki mɔk mɔsaku nan
n sennu,
ki bia ki waa n wannu na,
31 li-i tee ki bi ki saak n kpaanii, ki bia ki dia n sennu
na,
32 ŋann n saa dat bi tubae, kimaan bi yanbɔmm paak.
N saa te ki bin di fara bi biit paak,
33 ŋaan n kan nyik n lomm nan Defid-i,
koo ki kan dia n molor nana.
34 N kan biir n molor nana,
koo ki nyinn molor nba ki n lor nana na ni siari.
35 "N por nan n kasii sann nae ki kat,
nan n kan ban faar faak ki tur Defid-i.
36 U sii tun mɔk yaaboonae,
ki mine sii gorii u naangbouj nan yoo nba kaa gben-
nu,
37 ki li sii ɔɔ be nan ŋmaarik nba ɔɔ be sanpagbouj
ni
bianjamba na."

Fabonii ki jiin baa nyann kpanbar na po

38 Mɔtana, a donn wutoor nan a kpanbar ganntɔɔ
nawa,
ki yêɔ, ki ji tabitɔ taar.
39 A biir molor nba ki a lor nan a toontunno nawa,
ki lu u naan fokirik jakint ni,
40 ki yeer u doo joona, ki biir u ŋapaara ki li teen
yann.
41 Ki binba kur gar lej jaan u bona, ki u leeb ji laau.
42 Ki a te ki u datai nyanno, ki te bi kur mɔk parpeenn.
43 A te ki u kunkontiat teen yann, ki te ki bi nyanno
ɔɔ ni.
44 A tiit u naan dammira, ki faa yeer u naan kok ki bir
tij ni,

45 ki te ki u kpet yian, njaan ki u yoo daa ki baari,
ki te ki u dii fei.

Yenmiaru nba jiin fatu po

46 Yennu, a saa bɔr a mɔŋe ki saa tuu yoo nba kaa
gbennu-u?

A wutoor saa di nan muu na ki lin wei nlee?

47 A tiar n manfoor nba jin bianjinba.

A tiar nan fine nant, ki ti tee nisaarii.

48 Nj mee sii yɔɔ be u manfoor ni, ki kan ban kpo?

Nisaarik saa teen nlee, ki kan sik kaauk ni?

49 N Yomdaanɔ, a lomm nba din be na, li siara be lia?
Mɔsonn nba ki a din lor nan Defid na be lia?

50 A daa tammit baa sukii min, a toontunnɔ bianjinba,
nan maa bia gaar tingbouŋ na mɔtont kur bianjinba.

51 Yennu, a dataie sukii a kpanbar ganntɔɔ na.
Siaminba kur ki u saa, ki bi waa sukiio.

52 Pakin Yennu man ki saa tuu yoo nba kaa gbennu.

Lii tee nna.

GBOUŋ NANNA

(Yanii 90 -- 106)

Ki jiin Yennu nan nisaarik po

90 N Yomdaanɔ, fine tun tee ti binbeboor.
2 Faa daa din ki nan kunkona nan durinya na,
njaan sɔɔ ki a poŋ din tee Yennu nba kaa gbennue,
ki bia sii tun tee Yennu yaayoo siiyoo.

3 A te ki nisaarik ŋmat waa bo be sian,
ki lebitirɔ ki u kpantir tant.

4 Bina tusir tee nan daar yennkɔɔ nae a boor,
li tee nan wonn nba tuu gar nae, koo ki jin nan nyioɔ
na.

5 A jikitit ki yaatir nant nan nyunmɔnn nba tuu pubir
nae.

Ti manfoor jin nan damiit nae,
ki tee nan sanyioɔ ni mɔmaatuk na.

6 Li lek tuu fiir sanyioɔ ni ki paane, ki yit puuk,
njaan daajoouk po lin koor ki suur.

7 A wutoor di ki boontirite, ki a parbiir na jek ti gbanu.

8 A bir ti yanbɔmm a tɔɔnn po,
ki bir ti bunbɔr yanbɔmm yeenin ni, siaminba ki a sii
laatir.

9 A wutoor chɔɔ jin ti manfoawa,
ki ti bina tuu bot yiama nan kukura na.

10 Ti manfoor tee bina piinlore-e,
koo li-i tee ki ti mɔk paŋ, tin baar bina piinniin,
njaan li kur na teent bakint nan ninbaatire;
ti manfoor tuu gbenne yian, ki ti ji ki be.

11 Nj mee mi a wutoor paŋ nba tee?

Nj mee mi a wutoor nba saa baar nan janmaansooruk
nba?

12 A wannit ti manfoor nba tenn ki jin bianjinba,
ki tin la yan kii sub.

13 A wutoor saa do ki wei nlee?

Yennu, tinin timm a daaba ninbaauk.

14 Kɔɔntit a lomm nba kaa gbennu na ni sanyioɔ kur,
ki li saa te ki ti mɔk parpeenn kii yiin yanii nan ti man-
foor terik.

15 Naant ki tii mɔk parpeenn ki lin wei
nan faa bo turit parbiir ki li wei bianjinba na.

16 Naant timm a daaba na n la a toonjaana,
ki ti yaaboona n la a baakir yabint.

17 Ti Yomdaanɔ Yennu, njaan ki a piisim-ii be nant,
ki te ki tin nyann linba kur ki ti tuun ni.

Yennu-e tee ti guutɔɔ

91 Wunba baar Yennu boor ki loon fatu;
wunba biar Yabint Yennu maasu,

2 ŋɔɔe saa fit yet a, "Yennu, fine tee n guutɔɔ nan n
fat-tɔɔ.

Fine te n Yennu; ki n teena yada."

3 U saa nyinna woonin ni ninbɔŋ nan yiarkanbant kur
ni.

4 U saa jii u kpinkpante ki bakina, ki sii guua ki a be
fanu,

ki u barmɔnii saa guura ki bia kɔn tura.

5 A daa tiin nyioɔ ninbɔŋ, koo binba saa pikina yonnu
ni,

6 koo yiarkanbant nba baat nyioɔ, koo yiarbiit nba kpi
yonnu ni.

7 Tusir saa kpo ki dɔɔ linta,

ki tusaa piik n kpo ki linta, njaan a kan la danj.

8 A ninbinn saa la biit damm nba laat tubdatu bianjin-
ba.

9 A jii Yennu-e ki teens wunba kɔn a paak,
ŋɔɔe tee Yabint daanɔ, ki tee a guutɔɔ;

10 li paak, ninmɔnn kan baara,
ninmɔnn kan nakin a njaaki.

11 Yennu saa jii u malakanba ki bin guua,
kii gorii siaminba kur ki a saa.

12 Bi sii dia-a nan bi niie, ki a taar kan gbiat tann
gbaa.

13 A saa ŋmaat yanbɔra nan wai, yanbɔrtont nan
waalabirii.

14 Yennu yet a, "N saa tinn binba mɔk lomm nanin na,
ki guur binba min ki n tee bi Yennu na.

15 Bi-i yiinin, n saa turib gatu; bi-i kɔɔ daamii ni,
n sii be namm, ki nyinnib, ki te bin la baakir.

16 N saa turib manfofoouk, ki tinnib."

Dontir yan

92 Yennu, li njan ki tin tura niipoouk bonchiann.

Yabint Yennu, li njan ki tin yin yan ki tura baakir,
 2 ki mɔɔnt a lomm nba kaa gbennu na, sanyɔk kur;
 nan a mamɔmm na, nyɔk kur,
 3 ki jii bonmumɔɔt nan naagbai ki yin yanii ki donta.
 4 Yennu, a paɔ toona teenin parpeenne;
 faa tun linba nae te ki n yiin kpinkpammuk yanii.

5 Yennu, a toona tee toonjaanae.
 A dudukit sumii bonchiann.
 6 Jatuk kan fit bann linba na,
 yankaarin daanɔ kan fit bann linba na paaki.
 7 Biit damm lek sii kpaatir nan mɔɔt nae;
 binba tuun toonbiit na lek sii mɔkitire,
 njan fin Yennu tan saa biiribe fas,
 8 kimaan fin Yennu-e tee yiikoo daanɔ yaayoo siiyoo.
 9 Ti mi nan a datai kur saa kpowa,
 ki a saa nyann biit damm na kura.
 10 A te ki n mɔk paɔ nan mɔnaab nae,
 a tee parpeenn piisime n paak.
 11 N la ki a nyann n dataiwa,
 n gbat biit damm mɔniwa.
 12 Niɔamm saa yit nan kaatii nae,
 bi sii kpaatir nan Lebanonn kpekii nae.
 13 Bi tee nan tiinii nba ki bi burib Yennu nasaakak ni
 nae,
 ki bi kpaatir ki yit Yenjiantu nasaakak ni,
 14 ki tuu kpeta, njan bia loon lɔɔna,
 ki bi faat mei yoo kur, ki bi mɔk paɔ.
 15 Njanne want nan Yennu njan,
 n guutɔ maɔ ki mɔk siara biit u ni.

Yennu-e tee kpanbar

93 Yennu-e tee kpanbar, u gbee nan yabinte nan
 paɔ,
 u senn tingbouɔ na fanue, ki li kan ban nyat.
 2 Yennu, a naan binbintir na maa fanue pinpiik niwa,
 a din be ki sɔɔ durinya daa kaa.
 3 Yennu, mɔksunsunt dont bi kunkɔrae sanpaapo;
 bi dont bi kunkɔrae ki tantir.
 4 Yennu-e tee kpanbar sanpaapo,
 ki mɔk yiikoo ki gar mɔkgbeɔa jat,
 ki mɔk paɔ ki gar mɔkgbeɔa nyunpana.
 5 Yennu, a sennii yɔɔ be-e;
 ki a jiantu nasaakak na tee barmɔnii kasii boor yaay-
 oo siiyoo.

Yennu-e tee sɔɔ kur barbuuro

94 N Yomdaanɔ, fine tee Yennu nba daar niib tu-
 ba,
 fiitir a wutoor ki wann.
 2 Fine tee nisaarii kur barbuuro,
 fiit ki tur biit damm na, baa jaɔ nan linba.
 3 Biit damm na parmaasir saa wei nlee?
 Yennu, li saa wei nlee?

4 Biit damm na parbifaanu saa wei nlee?
 ki bi faa parbia ki jiint bi toonbiit po.
 5 Yennu, bi dint a niib biake;
 bi mukis binba tee a yab nae.
 6 Bi kpi pakɔi nan kpeebeie,
 ki kpi saamm nba kɔɔ ti tiɔ ni na.
 7 Bi yeen a, "Yennu ki laati;
 Israel teeb Yennu maɔ ki mi linba ki ti tuun na."

8 N niib na, bee ki i mantik tee bonliinii nna?
 I tan saa subir nlee yooe?
 9 Yennu-e nan ti tuba, u ki gbia-a?
 Nɔɔɔ nan ti ninbina, u ki laati-i?
 10 Digbana kur be u nuu nie, u kan dat bi tuba-a?
 Nɔɔɔ tee nisaarik kur wantɔɔ, u kɔɔɔit bannu-u?
 11 Yennu mi baa dukii linba kur;
 u mi bi yankaarin dudukit nba tee.
 12 Yennu, parpeenn be daanɔ nba ki a tumiɔ na paak,
 wunba ki a wantɔ a sennu na.
 13 A tuu turɔ foome ki nyinɔɔ biak ni,
 halii nan daar nba ki bi saa gbiir bootuk
 ki biit damm n baa li ni na.
 14 Yennu kan nyik u niibi;
 u kan nyik damm nba tee u yab na.
 15 Barmɔnii saa njan kii be buut damm boor,
 ki binba tee kasii na kur saa gaarir.
 16 Njee set n poor ki took biit damm na?
 Njee gaar n paak ki took toonbiit damm na?
 17 Li-i bonni kii tee ki Yennu sommin,
 n bo saa saan kpeentiɔe yiama.
 18 Ki n yet a, "N yaa man baee na,"
 njan ki fin Yennu lonchiɔɔ na fiinin ki sennin.
 19 Yoo nba ki n gbee nan dudukit ki li daamiin,
 a tuu chee n pare, ki turin parmaasir.
 20 A ki loon barbuura nba di fobit piinii na maami,
 binba tuun linba ki sennu yaa bi daa tuun,
 21 binba lorin lorbiit niɔamm paak,
 ki te ki bi kpi binba kaa biit na.
 22 Njan Yennu-e kɔn n paak, nɔɔɔ guun.
 23 U saa dat bi tuba bi biit paak,
 ki biirib bi yanɔmm paak.
 Ti Yomdaanɔ Yennu saa biiriba.

Dontir yan

95 Baat man ki tin yin dont Yennu.
 Njaant tin yin parmaasir yan ki tur Yennu, nɔɔɔ
 guut.
 2 Njaant ti baar u boor nan niipoturu,
 ki yin kpinkpammuk nan dontir yanii,
 3 kimaan ti Yomdaanɔ tee Yabint Yennu-e,
 yabint kpanbar nba gar yenbis kur.
 4 Nɔɔɔ dia tingbouɔ na kur ki njanmakitir,
 laa nyii tinɔɔɔ ni ki saa tuu jɔfɔkit yura paak.
 5 Mɔkgbeɔa nan tingbouɔ na tee u yare,
 ki u diar, kimaan nɔɔɔ nann.

6 Baat man ki tin gbaan ki jiantɔ;
 ɲaant ki ti gbaan Yennu nba turit manfoor na tɔɔnn,
 7 kimaan ɲɔɔɔ tee ti Yennu, ki ti tee niib nba ki u gori-
 it,
 niib nba ki u teent linba ki ti loon.

Dinna nba na, ii gbiint waa piak linba a:
 8 "I daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar bi tu-
 ba,
 Meriba nyuntonn boor,
 daar nba ki bi din be Masa ^I nyuntonn boor,
 kunkoouk paak na.
 9 Leɲe ki bi din bikin min Yennu,
 ɲaan bi lek din la maa tun linba ki turiba.
 10 N wutoor din doo bi paak bina piinna,
 ki n yet a, 'Niib na mantik teen tubkangbata damma,
 bi yê̄t bin sak n sennue.'
 11 N wutoor din dooe, ki n por mɔporjaann a,
 'I kan ban kɔɔ tij nba ki n bo yaa man turi foon na
 ni.' "

Yennu-e tee kpanbarjaann

(1 Barkperii 16.23-33)

96 Yinin yanpaanii ki tur Yennu.
 Durinya munn n yin ki tur Yennu.
 2 Yinin ki tur Yennu ki dontɔ.
 Daar kur, ii mɔɔntir waa tinnit na barɲaniie.
 3 Ii mɔɔntir u baakir kii teen digbana kur,
 kii mɔntir u yabint toona kii teen nisaarii kur.
 4 Yennu tee Yenjaanne ki ɲan nan tii dontirɔ bonchi-
 ann,
 ki turɔ baakir, ki lin gar kpanbar kur.
 5 Digbanlia yenbis na kur tee yanne,
 ɲaan Yabint Yennu-e nan sanpaak.
 6 Dontir nan yabinte lintɔ,
 paɲ nan fante gbee u jiantu ɲasaakak na ni.
 7 Tingbouɲ na niib kur n dont Yennu,
 bin dont u baakir nan u yabint na.
 8 Ii dont Yennu sann nba tee baakir sann na,
 ki baar nan piinii u jiantu ɲasaakak ni.
 9 Yoo nba ki kasii daanɔ Yennu dɔkit,
 yin baa gbaan u tɔɔnn;
 tingbouɲ na munn n jekir u tɔɔnn.
 10 Pakin ki tur digbana kur a, "Yennu-e tee kpanbar.
 Tingbouɲ na see-e kenken ki kan ban nyat;
 u saa jii mamɔmme ki bu niib buut."
 11 Tij nan sanpaak, ii mɔk parpeenn man.
 Mɔkgbenɲir nan linba be li niɲ kura, ii kɲamm man.
 12 Tinii nan linba be leɲ kura, ii mɔk parpeenn man.
 Fɔɔr ni tiinii kur-ii kɲamm man,
 13 yoo nba ki Yennu saa baar a wun dia tingbouɲ na.
 U saa dia durinya na niib nan mamɔmm nan ɲante.

I Masa tee Meriba nyuntonn maɲ sanleere.

Yennu-e tee kpanbarjaann

97 Yennu-e tee kpanbar.
 Tingbouɲ, ii mɔk parpeenn.
 Yimm tinii nba foo mɔkgbenɲa ni na, ii kɲamm man.
 2 Sanpagbant nan bunbɔɔnne lintɔ;
 u dia niib nan binbenɲaɲe nan mamɔmm.
 3 Muu gaar u tɔɔnne ki di u datai nba ɲaa lintɔ na.
 4 U sanyikintii tuu yent durinya nae,
 ki tingbouɲ na n la ki jekir.
 5 ɲɔkɔkit tuu nanne nan kpan na,
 Yennu nba tee tingbouɲ na kur Yomdaanɔ na tɔɔnn.
 6 Sanpaak mɔɔntir Yennu ɲante,
 ki nisaarii kur laat waa mɔk yiikoo bianɲinba.
 7 Patmanntɔɔ kur tuu di feie;
 yenbis kur n gbaan ki jiant Yennu.
 8 Yennu, Sayɔnn niib mɔk parpeenne,
 ki Juda teeb kɲamm, kimaan a buut paak.
 9 Yabint Yennu, fine tee tingbouɲ na kur diatɔɔ;
 a tee Yenjaanne ki gar yenbis kur.
 10 Yennu loon niib nba ki tuun biit nae;
 ɲɔɔɔ guu u niib manfoor;
 ɲɔɔɔ nyintib biit damm paɲ ni.
 11 Yentu tuu yent kasii damm paake;
 ki parmaasir baat niɲamm paak.
 12 Yimm niɲamm kur-ii mɔk parpeenn man,
 kimaan linba Yennu tun na paak.
 Tiat linba ki kasii daanɔ Yennu tun na, ki turɔ ni-
 ipoouk.

Yennu-e dia durinya na kur

98 Yinin yanpaanii ki tur Yennu,
 kimaan u tun bakiɲnaurɔ toonawa.
 U jii u tiɲɲ yiikoo nan kasii paɲe ki nyann nyannu na.
 2 Yennu-e mɔɔnt waa nyann bianɲinba,
 ɲɔɔɔ fiit u tinnu yiikoo na ki wann niib.
 3 U dia u mɔɔsonn nba ki u din senn ki tur Israel teeb
 na,
 nan u mamɔmm nan u lonchiɲɲ nba ki u turib.
 Nisaarii nba be siar kur po la Yennu nyannu nawa.
 4 Tingbouɲ na kur n yin nan parpeenn ki tur Yennu;
 jii yanii nan kɲinkɲammuk hootii ki dontɔ.
 5 Yinin dontir yanii ki tur Yennu.
 Faan kɔnn ki yin yanɲ ki turɔ.
 6 Pebin naatuna nan yina,
 ki hoot nan kɲinkɲammuk ki tur Yennu;
 ɲɔɔɔ tee ti kpanbar.
 7 Mɔkgbenɲir nan linba be leɲ kur, ii fu man;
 tingbouɲ nan linba be leɲ kur, ii yiin man.
 8 Mɔka, ii poi niipoot man;
 yimm kunkona, ii taan kii yiin parmaasir yanii, Yennu
 tɔɔnn;
 9 kimaan u baate a wun bu niib buut.
 U saa dia durinya na nan mamɔmm nan ɲante.

Yennu-e tee kpanbarjaann

99 Yennu-e tee kpanbar; ñaant nisaarii gbanant n jek.

U kar bonninnant paak, ñaant tingbouŋ na n damm.

² Yennu-e tee Yabint daanɔ, Sayɔnn kunkonn paak; ñɔɔɔ tee digbana kur kpanbarjaann.

³ Ɔɔɔ kur saa dont u sanjaann na.

U tee kasii daanɔ.

⁴ Kpanbar-saakar, a loon linba tee mamɔmmɛ; a baar nan mamɔmmɛ Israel teeb boor; a baar nan kasiie nan ñant.

⁵ Ii dont ti Yomdaanɔ Yennu man; ii jiantɔ, u naangbouŋ boor.

U tee kasii daanɔ.

⁶ Moses nan Aarɔnn din tee u mannteebe, Samuel-e din miarɔ, bi din fabin tur Yennu, ki u turib gatu.

⁷ U din be sanpagbouŋ niŋewa ñaan piak namm; ki bi sak u wannu nan u sennii nba ki u turib na.

⁸ Ti Yomdaanɔ Yennu, a tur a niib gatu, ki wannib nan a tee Yennu nba nyikinhabit niibe nan faa lek daar bi tuba bi yanɔmm paak nawa.

⁹ Ii dont ti Yomdaanɔ Yennu man, ki jiantɔ, u kasii kunkonn na paak, kimaan ti Yomdaanɔ Yennu tee kasiie.

Dontir yan

100 Durinya niib kur n yin yan ki tur Yennu.

² Ii jiant Yennu nan kpinkpammuk man, kii yiin parpeenn yanii ki baar u boor.

³ Ii bann nan Yennu-e tee barmɔnii Yennu. Nɔɔɔ nant, ki ti tee u niib.

Ti tee u niibe, u tiɔɔ niib.

⁴ Ɔɔɔ Yennu ñasaakak ni nan niipoturu, ki Ɔɔɔ li dindonjouk ni nan dontir.

Turimɔ niipoouk kii dontirɔ.

⁵ Yennu ñan, ki u lomm kaa gbennu, ki u barmɔnii binberj be yaayoo nan yaayoo.

Kpanbar mɔsonn

101 Yennu, n yan jiiin a lomm nan a barmɔnii binberj poe,

ki n yiin ki teena.

² Biit kaa n toona ni. A saa baar n boor nlee yooe?

N sii be kasii binberj, n ñaak ni,

³ n kan sak kii be binbenbiiki.

N ki loon binba ki saak Yennu mɔɔ na benu;

n ki mɔɔ siara kpiir nammi.

⁴ N kan teen faak daanɔ,

ki bia kan lor lorsiari nan toonbiit tunna.

⁵ Wunba bɔr ki pak biir u Ɔɔɔ,

daanɔ manje ki n saa biirɔ, wunba kur got u Ɔɔɔ ninŋmian ki mɔɔ garuk, n kii be nan li daanɔ.

⁶ N saa gann binba saak Yennu mɔɔ nae, ki te ki bii Ɔɔɔ n ñaak ni.

Niŋamm na Ɔɔɔ ki n saa sak bii tuunin.

⁷ Kpinkpannii damm kan Ɔɔɔ n ñaak ni; daanɔ nba fa faak kan set n boor.

⁸ Daar n tuu daar,

n saa biir biit damm nba be tiŋ na nie; n saa nyinn biit damm kur Yennu doo na niwa.

Naasimɔ fabinii ki jiin u daamii po

102 Yennu, gbiintir n fabinii, ki gbat n mɔnii nba jiin sommir po.

² Mi-i be daamii ni, a daa lekin a numm ñaan nyikiti-mi.

Gbiintir, ki turin gatu yama, yoo nba ki n yiina.

³ N manfoor yate yian yian nan munyuut na, ki n gbanant di nan muu na.

⁴ Bi faa birin nan mɔkoont nae, ki n ji ki loon jeet.

⁵ Maa kurii sanpaapowa na, ki n ji waab, ki tee gbouŋ nan kpaba.

⁶ N tee nan kunkoouk paak fiiuk nae, ki bia tee nan langbent ni fiiuk na.

⁷ N Ɔɔɔ ki ki gɔɔɔ;

n tee nan Ɔɔɔ-yemmir nae, ki lin jak mɔpina paak.

⁸ N datai sukiime daar kur,

ki binba laan na dia n sann ki poor mɔporbiit.

⁹⁻¹⁰ A wutoor nan a parbeenn paak,

ki n Ɔɔɔ tanpent ki li tee n jeet,

ki n ninnyuut tuu ñmat nan n bonnyukar;

ki a tɔkirin ki lun.

¹¹ N manfoor tee nan daajoouk yinyuŋ nae;

ki n tee nan mɔkoont na.

¹² Naan fin Yennu-e Ɔɔɔ tee kpanbar,

ki maarpaanu kur sii Ɔɔɔ tian a po.

¹³ A saa fiir ki tin Sayɔnn doo ninbaauk,

kimaan yoo baar nan fan tinir ninbaauka;

yoo nba nae jan.

¹⁴ Laa lek biir na, ñaan timm a toontunna loonir,

laa lek tee langbent na, ñaan ti tiinir ninbaauk.

¹⁵ Nisaarii saa tin Yennu,

tingbouŋ na kpanbara kur saa tin u pan na janmaanii.

¹⁶ Yoo nba ki Yennu saa ñamm maa Sayɔnn na

u saa fiit u yabint ki wann.

¹⁷ U saa gbat u niib nba ki u yêtib na, ki gbiint bi fabinii.

¹⁸ Ɔɔɔbin linba ki Yennu tun na,

ki guun maarpaanu nba waa na,

ki niib nba ki bi daa ki marib na n tan dontɔ.

19 Yennu be u kasii boor sanpaapoewa njaan got sikin,
u be sanpaapoe njaan diit tingbouŋ na.
20 U gbat dansarkɔɔra kukura,
ki nyinn binba ki bi bu biirib ki yaa bin kpib na yann.
21 Ki li paak bi saa dont u sann, Sayonn kunkonn na paak,
ki u saa la dontir Jerusalem,
22 yoo nba ki digbana niib nan yent nba ni niib saa taan leeb ki jiantɔ na.
23 Yennu-e teenin nichɔkurŋ
yoo nba ki n daa tee nipaarŋ na;
u jirŋ n manfoore.
24 Li paak ki n yet a, "Yennu, a daa jikitin
ki saa nanin mɔtana, maa daa ki kpet na."

Yennu, a ɔɔ be-e.
25 Sian yooewa ki a din nan tingbouŋ na,
ki jii a tiɔŋ nii ki nan sanpaak.
26 Bi tan saa bota, njaan fin sii ɔɔ be-e;
bi tan saa kpiar nan kparchant nae.
A saa lub nan kparchant nae ki bin bot.
27 Njaan fin njarin tee yomme yoo kur, ki a manfoor
kaa gbennu.
28 Ti waas sii be bi yamanie,
ki a fatu nie ki ti yaaboona sii be fanu.

Ki jiin Yennu lomm po

103 N seek, pakin Yennu.
N gbanu kur, pakin Yennu kasii sann.
2 N seek, pakin Yennu, ki daa tammit u njam po.
3 U tuu nyik chab n biit kure ki te n yiarŋ kur n gbenn.
4 Nɔɔ nyintin kuun ni, ki mɔk lomm nan ninbatinu n paak.
5 U gbeen n binberŋ nan bonjanae,
li paak ki n tee nipaarŋ ki bia mɔk paŋ
nan baakir nba mɔk paŋ bianjinba na.
6 Yennu-e bu ki sommit binba be mukir ni na, ki teemm mɔnii.
7 U din fiit u lorae ki tur Moses,
ki te ki Israel teeb la u paŋ toona.
8 Yennu mɔk ninbatinu nan lomm,
u wutoor ki do yian, ki u bia gbee nan lonchiɔŋ.
9 U ki yakii nan niib yoo kuri,
u bia ki ɔɔ be nan wutoori.
10 U ki daar ti tuba ki li baat laa janŋt bianjinba
koo ki pa ti biit nan ti yanɔmm paatii nba tee bi-
anjinba na.
11 Sanpaak nan tirŋ nba fɔk nan leer bianjinba na,
nnae ki u lomm mun yab ki tur binba baakitɔ na.
12 Yondo po nan yonbaa po nba fɔk nan leer bianjinba
na,
nnae mun Yennu tuu jii ti biit ki fɔkit nann ti boor.
13 Baa nba mɔk ninbatinu ki tur u waas bianjinba na,
nnae mun ki Yennu mɔk ninbatinu ki tur damm nba
baakitɔ.

14 U mi waa jii linba ki nant, u mi nan ti tee tante.
15 Timm njarin, ti manfoor tee nan mɔɔt nba tuu pia
nae,
ti tuu kpaat ki yite, ki tee nan tipuuk na,
16 njaan wouŋu da yoo nba, lin pebirir, ki ɔɔ ji kan
lari.
17 Njaan binba teen Yennu baakir na,
Yennu lomm ɔɔ be namme;
ki u lomm be maarpaanu nba baat yoo kur paak,
18 binba dia u mɔlor, ki bia saak u sennu fanu na.
19 Yennu bir u naangbouŋ yendɔurŋ nie;
nɔɔe tee niib kura kpanbar.
20 Yimm malakanba nba mɔk paŋ nan yabint na,
ii dont Yennu man,
yimm nba saak u sennii ki bia gbiin u maan na.
21 Yimm sanpaapo pandamm kura n dont Yennu,
yimm u toontunna nba tuun u loomm na.
22 Yimm nba tee u naamii kur, ki be u naan ni kur,
ii dont Yennu man.
N seek, pakin Yennu.

Ki jiin naamii daanɔ dontir po

104 N seek, pakin Yennu.
N Yomdaanɔ Yennu, a yab bonchiann.
2 A gbee nan yabinte nan baakir,
ki gbab yentu, ki li linta nan chinchenn na.
A tant sanpagbouŋ nan nyungbouŋ nae,
3 ki senn a doo, nyun nba be sanpaapo na paak.
A jii sanpagbante ki teen a taantorit,
ki jak wouŋ kpinkpant paak.
4 A jii wouŋo ki teen a toomiinba,
ki tuu yent sanyikintii, ki li tee a toontunna.
5 Fine senn tingbouŋ na li fiakir paak,
ki li set fanu ki kan ban chat,
6 ki jii mɔkgberŋa ki bakin li paak nan liant na,
ki nyun dɔkin jɔjaana na.
7 Yoo nba ki a yakii nan nyun na, ki li chiar;
laa gbat a satianii fuur yoo nba, ki li chiar yaat,
8 ki pubir gar jɔjaana yura paak ki sik baat ni,
ki saan faa njam sian ki turir na.
9 Ki a kɔr kɔru nba ki li kan ban yakir,
a lin guurir, ki li ji daa piint tingbouŋ na.
10 Fine te ki nyun nyi nyuntona ni ki puub siik baat ni,
ki mɔka puub ki gaar kunkona sinsuuk ni.
11 Nanne teen muuk ni bonkobit kur nyun,
leŋe ki bɔnii kpeent bi nyunnyukuru.
12 Nɔɔnii tia bi tiat leŋ tiinii na paake ki mɔ.
13 Fine te saak nyi sanpaapo ki baa ki maant
kunkona,
ki tingbouŋ na gbee nan a piisin.
14 Fine te mɔɔt pia, ki bonkobit njarin,
ki jeet naan, ki nisaarii di, ki buur bi bonbuburit,
15 ki njaan tilɔna daan, ki li teemm parpeenn,
ki tee kpan, ki li teemm parcheenn,

nan jeet, ki li teemm paŋ.

16 Lebanonn kpekii na laat saak bonchiann;
tiinii maŋ tee Yennu tiŋŋ tiinii nba ki u bure.

17 Leŋe ki ɔɔnii tia bi tiat, ki janɔɔnlot tia tiinii maŋ
paak;

18 ki piarii be jjaana na paak, ki sina ɔɔ tanfiat na ni.

19 Fine nan ŋmaarik a wuu dakin ŋmaarii kann,
ki yonnu mi u binbaayoo.

20 Fine nan nyɔɔ,
ki li-i ɔɔn, muuk ni bonfoa n nyi ki somm.

21 Yanɔɔpaanii na tuu kpaan bi jeet ŋaan gaan jate,
ki kpaan jeet nba ki Yennu saa turib.

22 Yonnu-i tanji do yoo nba, bin ŋmat bi ɔɔnii ni.

23 Li yoo na ki nisaarii n nyi ki tun bi toona
ki saa tuu daajoouk.

24 Yennu, a nan bona bonchiann.

A nan li kur nan subinchiŋŋ;
tingbouŋ na gbee nan a naamiie.

25 A nan maɔɔgbenjir, ki li yarin ki bia ɔɔ,
ki bonfoa nba be leŋ kaa kann,
bongbenja nan bonbis kur be leŋ.

26 Ki ŋarint somm li paak,
ki nyun ni bonfogbenjir nba ki a nan na lin leŋ.

27 Bi kura gaa a paake, a fan turib jeet yoo nba ki bi
loon.

28 Ki a teemm jeet ki bi di, ki teemm jenant ki bi di
gboot.

29 Li-i tee ki a lek a numm, janmaanii tuu sooribe,
ki fi-i jii be foon,
bi tuu kpoe ki ŋmat sik tant nba ki bi bo nyii na ni.

30 Ŋaan fi-i turib foon, bi tuu teen bonfoae;
a teen tiŋ na bonfoa manfoor.

31 Yennu yiikochiŋŋ-ii ɔɔ kii be.

Yennu-ii ɔɔ kii maɔɔ parpeenn linba kur ki u nan na
paak.

32 Wuu got tingbouŋ, li jekire, wuu sii jjaana ki li nyi
munyuut.

33 N sii yiin ki teen Yennu-e, n manfoor kur ni;
n manfoor ɔɔkint ni kur, n sii yiin dontir yaniee ki teen
Yennu.

34 U par-ii mei n yan maŋ paak,
kimaan n parpeenn nyi u boore.

35 Wun boon toonbiit damm na tingbouŋ na ni,
ki daa te nibiit na ji be.

N seek, pakin Yennu.
Pakin Yennu.

Yennu nan u niib
(1 Barkperii 16.8-22)

105 Turin Yennu niipoouk, ki maɔɔnt u yabint po;
ki pak nisaarii waa tun linba.

2 Yinin dontir yan ki tur Yennu,

ki pak wann waa tun bakitnaug toona nba.

3 Ii maɔɔ parpeenn, kimaan taa tee u niib na paak,
ŋaant ki wunba kur jiantirɔ-ii kpamm.

4 Saant Yennu boor ki boi sommir po, kii jiantirɔ yoo
kur.

5-6 Yimm nba tee u toontunna Abraham yaaboona
na,

yimm nba tee Jakob nba ki u din gannɔ na yaaboona
na,

ii tian yaarlituk toona nba ki Yennu tun na,
nan buut nba ki u bu na.

7 Ti Yomdaandɔ tee Yennu,
u sennu na tee tingbouŋ na kur yare.

8 U sii ɔɔ dia u maɔɔr nae, ki u maɔɔsonn na sii ɔɔ be,
ki tur maarpaanu nba kur saa baar.

9 U sii dia maɔɔr nba ki u din lor nan Abraham na,
nan maɔɔsonn nba ki u din senn ki tur Aisak na.

10 Yennu din lor maɔɔre ki tur Jakob,
ki li tee maɔɔr nba sii ɔɔ be.

11 U din yet a, "N saa tura Keenann tiŋ. Li sii tee a tiŋŋ
faare."

12 Yennu niib din ki yabi, ki tee saamm Keenann tiŋ
ni.

13 Bi din yeeke ki maɔɔ digbana, ki nyi yent ni ki saan
leer ni.

14 Ŋaan Yennu din ki saak maɔɔ dintib biaki,
waa loon ki wuu guub na, ki u yakii nan kpanbara na
a,

15 "I daa paa n nigannkab na daŋi, i daa siit n saɔɔkiiin-
ba na."

16 Yennu-e din te ki kon baa tiŋ na paak, ki biir bi jeet
kur,

17 ŋaan u din tun maɔɔ ki u gar bi maɔɔn,
ŋaɔɔ tee Joosef, wunba ki bi din maɔɔn ki bi teenɔ
daabir na.

18 Bi din jii jaruko ki baan u taa, ki jii kut ki lor u turu
ni,

19 nan yoo nba ki u buntir na tan teen maɔɔnii.
Yennu maɔɔmaame din pak kat nan u maɔɔ maɔɔnii.

20 Li yoo na ki Ijpt kpanbar na ji ŋaau,
ki doo diat maɔɔ maŋ nyiɔɔ,

21 ki jiiu ki te ki u tee u toontunna saak maɔɔn,
ki teen tiŋ na kur ŋmakit-ɔɔn,

22 ki te ki u maɔɔ yiikoo nba gar kpanbar na
ŋaasaakab kur,

nan yaak nba ki u saa fit kpaan kpanbar na maɔɔn-
damm.

23 Ŋanne ki Jakob saan Ijpt ki saa kar doo maŋ ni.

24 Yennu din jii matik bonchiann ki tur u nigannkab,
ki te ki bi maɔɔ paŋ ki gar bi datai,

25 ki te ki Ijpt teeb na ki loon u niib na, ki diab nan
maɔɔleemii.

26 Ŋanne ki u tun u toontunna Moses nan Aarɔn
ki bi tee binba ki u gannib.

27 Ki bi tun Yennu maŋ toonjaana nan bakitnaun
toona

Ijpt tiŋ ni.

28 Yennu din te ki bunbɔnn baar Ijpt tiŋ ni,
ŋaan Ijpt teeb na din ki sak Yennu mɔbi.

29 U din te ki bi nyun kpant sɔn, ki bi janii kur kpo.

30 Bi doo din gbee nan pɔntae,
bi kpanbar ŋaak gbaa, pɔnta din gbee leŋa.

31 Yennu din te ki kpajui nan naayinyoorii baar
ki gbee digbann na kur po.

32 U din nyik saake, ŋaan tun sakaana nan sanyikintii,
tiŋ maŋ ni,

33 ki biir bi daan tiinii nan bi sinsabii, ki daa tiinii
maŋ kur.

34 U din te ki naasuut baar, ki ki mɔk kann,

35 ki ŋman bonbuburit nba kur be tiŋ na paak,
ki bia ŋman bi jeet kur.

36 U din kpai Ijpt teeb ŋaak kur ni, bonjak nba tee
bikperik.

37 Li poor po ki u nyinn Israel teeb na,

ki bi jii salimpeena nan salimmɔna,
bi kura din mɔk paŋ nan laafia.

38 Ijpt teeb na din tiimm jaŋmaaniie;
baa ji din tan nyii na, ki Ijpt teeb para ji maŋ bonchi-
ann.

39 Yennu din te sanpagbouŋo jɔɔn u niib na yur paak,
ki teemm muu nyikɔ, ki wantib sɔnu.

40 Bi din boie, ki u turib pinpara,
u din turib jeet nba nyii yendɔuŋ nie, ki gboomm.

41 U din loot tanne, ki nyun nyii leŋ,
ki pubir kunkoouk na paak nan mɔkir na.

42 U din tiar u kasii mɔsonn nba ki u din senn
ki tur u toontunɔ Abraham na,

43 ki nyinn u nigannkab maŋ,
ki bi yiin yanii ki hoot nan parpeenn.

44 U din jii nisiab tiniie ki turib,

ki te ki bi gaar bi sarwaat,

45 a lin te ki u niib n sak u sennii,
ki bia dia u wannu na kur.

Pakin Yennu man.

Yennu ŋamm ki jiin u niib po

106 Pakin Yennu man.

Ii tur Yennu niipoouk, kimaan u ŋan,
ki u lomm kaa gbennu.

2 Nmee saa fit wann toonjaana nba kur ki u tumi?
Nmee saa fit dontɔ ki lin jaŋi? Sɔɔ kaa.

3 Parmaasir be daansiab nba saak u mɔb,
binba ɔɔ tuun linba ŋan na paak.

4 Yennu, tiat n po yoo nba ki a sommit a niib na;
fi-i yaa a tinnib yoo nba, fan pukinin leŋ.

5 Naant ki man la ki a niib mɔkitir, ki biit namm bi
parpeenn,
ki bia biit nan a niib maŋ parpeenn kpinkpammuk.

6 Ti tun ki biir, nan ti yeejamm nba din tun biir nawa,
ti tee biit nan yanbɔndamme.

7 Ti yeejamm nba din be Ijpt na
din ki bann Yennu bakitnaun toona paak;

bi din tamm bona bonchiann nba ki u tun
ki wannib u lomm nawa,

ki yêŋ Yabint Yennu mɔb, Mɔkmuŋ na boor,
8 ŋaan u din tinnibe nan waa senn mɔsonn na,

a lin wann u panchiɔŋ.

9 U din yet Mɔkmuŋ na, ki li fɔɔr;

ki u poon u niib tinkooŋ paak.

10 U din nyinnib binba ki loomm na nuu nie,

ki fatib bi datai maŋ nuu ni.

11 Ki nyun dii bi datai na, nan bi yenɔkɔkɔwa din ki
biari.

12 Nanne ki u niib teen u mɔsonn na yada,
ki yin yanii ki dontɔ.

13 Li poorpo ki bi tamm waa tun linba na yiama,
ki ki guur u kpaanii ŋaan tuun bi toona.

14 Bi din gbee nan nianbiiuko kunkoouk na paak
ki bikin ŋɔɔ Yennu.

15 Li paak ki u turib baa loon linba maŋ,
ŋaan bia te ki yiarbiiuk baa bi paak.

16 Bi din fumm nan Moses nan Aarɔnn
nba tee Yennu kasii toontunna nae, kunkoouk na
paak.

17 Nanne ki tingbouŋ bɔkit ki nak Datann nan Abiram
nan bi ŋaateeb;

18 ki muu nyii sanpaapo ki baa bi poorpojɔɔmu paak,
ki dii biit damm maŋ.

19 Bi din maa salima naabike, Sainai jɔɔr paak,
ki li tee tingbann ki bi jiantir.

20 Bi din nyik yabint Yennu jiantue
ŋaan jiantir bonkobuk nba ŋman mɔɔt ninnaun.

21 Bi din tamm Yennu nba din jii u panchiɔŋ toona
ki nyinnib Ijpt na poe.

22 U tun bakitnaun toona bonchiann leŋ,
ki bia tun jaarlituk toona bonchiann Mɔkmuŋ na
boor.

23 Yennu nba yet a u saa biir u niib na,
ki u niganntɔɔ Moses fiir set tokinɔ,
ki jɔɔr u wutoor na, ki li ji ki biirib.

24 Li poorpo, ki bi yêŋ tinŋaŋ na,
kimaan bi ki teen Yennu mɔsonn na yada.

25 Ki bi be bi lanbont ni ki burin,
ki yêŋ bin gbiint Yennu maan.

26 Nanne ki u turib ninmɔnn kpayakit
nan u saa te ki bi kur n kpo kunkoouk na paak,

27 ki yat bi yaaboona ki kɔɔmm binba ki mi Yennu na
doi ni,
ki bin kpo digbangana ni.

28 Ki Yennu niib na taan Peor teeb,
ki bi jiantir tingbann nba ki bi yi Baal na, Peor doo ni,
ki dii jeet nba ki bi mann maruŋ ki tur tingbann

nba kaa manfoor maŋ.
 29 Bi toonbiit din donn Yennu wutoore,
 ki u te ki yiarbiik baa bi paak.
 30 Ki Finehas set leŋ ki dat biitdamm na tuba,
 ki yiarbiik na ji gbenn.
 31 Ki bi ɔɔ tian linba na po u sann ni,
 ki bia sii ɔɔ tian li po, yoo nba baat kur.
 32 Niib na din donn Yennu wutoor, Meriba nyuntona
 boor nie,
 ki Moses ɔɔ daamii ni bi paak.
 33 Bi din te ki Moses wutoor dooe ki saa gar,
 ki u pak mɔɔbonkaat.
 34 Bi din ki kpil binba ki waa Yennu na
 nan ɔɔ Yennu nba wannib a bin kpil na.
 35 Bi din ɔɔnt niib maŋ waase
 ki gaar bi patmannu marima.
 36 Yennu niib na din jiant yenbise, ki li baar nan bi bi-
 iru.
 37 Bi din jikit bi bonjai nan bi bonpoie ki mann maruŋ
 ki teen Keenann tingbana.
 38 Bi din kpil waas nba kaa biit,
 ki bi tiŋ na biir, kimaan waas na kpinu paak.
 39 Bi ji din ki waa Yennu,
 bi toonbiit na din te ki bi ji ki be kasii.
 40 Li paak ki Yennu wutoor doo u niib na paak,
 ki u yan yêtib.
 41 Ki u nyik ki chabib nan binba ki jiantir Yennu,
 ki bi datai maŋ ji diab.
 42 Bi datai din dintib biak, ki bi jiantirib.
 43 Yennu din ɔɔ nyint u niib daamii nie,
 ŋaan bi din gann mɔyêtuko ki sik kpil biit ni.
 44 Baa bia fabin yoo nba,
 ki Yennu gbat bi fabinii na ki gbiint bi daamii maŋ.
 45 Bi paake ki u tiar u mɔlor na po, ki lebit u dudukit,
 kimaan u lonchiŋ na paak.
 46 U din te binba dintib biak na mɔ ɔɔ
 nan baa dinnib biak na paak.
 47 Ti Yomdaano Yennu, tintit, ki nyinnit digbana na ni,
 ki tii mɔɔ niipoturu ki dont a kasii sann.
 48 Ii dont Yennu, wunba tee Israel teeb Yomdaano na;
 ii donto mɔtana nan yoo nba waa kur.
 Ŋaant ɔɔ kur n yet a, "Lii tee nna."

Pakin Yennu man.

GBOUŋ ŊANNYMU

(Yanii 107 -- 150)

Dontir nba jiiin Yennu ŋamm po

107 "Turin Yennu niipoouk,
 kimaan u ŋan, ki u lomm kaa gbennu."

2 Ii yeen mɔɔbona na kii lei kii dont Yennu man,
 yimm nba kur ki u tinni, ki nyinni i datai nuu ni,
 3 ki nyinni tingaŋ ni, li yondo po nan yonbaa po,
 niigaŋ po nan niidiitu po, ki jen nani na.
 4 Siab din yirib kunkoouk na paake, ki ɔɔna kaa,
 ki bi ki mi baa saa tɔkin siaminba ki baar doo ki ɔɔ.
 5 Kon nan nyunnyukuru din soorib,
 ki bi poŋ ji ki mɔk dindanni.
 6 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
 ki u nyinnib bi fara maŋ ni.
 7 U din tɔkin namm ɔɔnsunsonne,
 ki saan namm doo nba ni ki bi sii be.
 8 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
 nan u jaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
 9 Ŋɔɔ gboont binba ki nyunnyukuru mɔkib na,
 ki bia gboont komma nan jenŋant.
 10 Siab din be bunbɔnn nba sumii nie,
 ki tee dansarii, ki bant baab ki bi di fara,
 11 kimaan bi din yêtib Yabint Yennu sennue,
 ki bia ki gaar u kpaanii.
 12 Bi din tun toonpaarae ki tan baŋ,
 ki tuu baa tiŋ ni, ŋaan ɔɔ kaa ki saa sommib.
 13 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
 ki u nyinnib bi fara ni.
 14 Ŋɔɔ nyinnib bunbɔnchiŋ na ni,
 ki cheer bi bant na ki yɔniir.
 15 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
 nan u jaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
 16 Ŋɔɔ jintir kutmɔnt gana, ki bia jintir kutlaana.
 17 Siab din tee bonliinii ki di fara
 bi biit nan bi yanbɔmm paak.
 18 Bi din ki mɔk jeet niŋu, ki poŋ ji kor kuun tammɔb.
 19 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
 ki u nyinnib bi fara ni,
 20 ki jii u mɔɔbona ki turib laafia, ki nyinnib kuun ni.
 21 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiŋ
 nan u jaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.
 22 Bin jii maruŋ ki turo niipoouk nan yanii
 nba tee parpeenn yanii, ki lin wann waa tun linba
 kur.
 23 Siab din somm mɔkgbeŋa paake nan ŋarint,
 ki kpaan bi daar diitir mɔkgbeŋa na ni.
 24 Bi din la Yennu toona, u bakitnauŋ toona, nyun na
 paak.
 25 U din pak maame, ki wonpaaruk piin ki da
 ki fiin nyunpana na,
 26 ki nyunpana na woktir ŋaruŋ na, ki dont ki bia
 sikint.
 Ninmɔnboorik na ni, niib na din ki mɔk dindann nan
 waama.
 27 Bi din ŋat baantire, ki ŋmaan nɔrii nan dayibira na;
 bi bannu na kur ji din ki mɔk nyɔti.
 28 Bi daamii maŋ nie ki bi yiin Yennu,
 ki u nyinnib bi fara ni.

29 U din te ki wonpaaruk na maak, ki nyunpana na dɔɔr.

30 Li din turib parpeenn, kimaan wonpaaruk na nba maak na,

ki u jiiib ki donnib gbingbann nba ki bi loon paak.

31 Bin tur Yennu niipoouk, kimaan u lonchiɔŋ nan u yaarlituk toona nba ki u tun ki turib na paak.

32 Bin mɔɔnt nibur ni ki wann u yabint nba tee, ki dont u sann, tɔɔndamm boor.

33 Yennu-e din te ki mɔka fɔɔr,

ki nyuntona jit, ki nyun ji ki nyi.

34 Ki u te ki koorin tiŋ kpant tinkokirik, kimaan binba kɔɔ leŋ na toonbiit paak.

35 U din te ki kunkoot kpant nyundɔɔna, ki tinkooŋ kpant jinjabii.

36 Ki u te komma kɔɔ leŋ, ki teenir doo ki be li ni,

37 ki buur bonbuburit nan tilontii, tiŋ na ni, ki tuu tan jaan jeet bonchiann.

38 U din teen piisin u niib paak, ki bi mar waas bonchiann; u din ki te ki bi bonkobit waabiti.

39 Yoo nba ki siab din nyann kɔɔ Yennu niib ki diab nan tonu ki dintib fara, ki teemm butimm na,

40 u din sarik binba dintib fara na,

ki te ki bi yirik kunkoouk nba ki sɔnu kaa na paak,

41 ŋaan nyinn talas damm na bi daamii na ni, ki te ki bi pɔt nan bonkobit na.

42 Niŋamm laat na, ki mɔk parpeenn, ŋaan ki biit damm na kur muu bi mɔi.

43 Binba mɔk subinii kur n dukin linba na po; bin dukin Yennu lonchiɔŋ nba kaa gbennu na po.

Yenmiaru nba loon sommir ki jiin datai biiru po
(Yan 57.7-11; 60.5-12)

108 Yennu, n mɔk dindann nba yab.
N saa yin yan ki donta.

2 N seek, fiit. N kɔnn nan n yerik, fiit man.
N saa fiir sanyafaare.

3 Yennu, n saa tura niipoouk digbana sinsuuk ni.
N saa dont a sann nisaarii sinsuuk ni.

4 A lomm nba kaa gbennu na do ki baat sanpaak;
ki a mamɔmm na siit sanpagbant.

5 Yennu, want a yabint sanpagbant niŋ
nan a paŋ tingbourŋ na kur po.

6 Jiin a paŋ na ki tinnit, ki gat n miaru na,
ki niib nba ki a loomm na n nyi bi daamii ni.

7 Yennu be u kasii boor ŋaan yet a, "N saa jii yiikoee
ki bɔkit Sekem doo, ki bia chent Sukof baauk ki tur n
niib.

8 Gilead yent tee n yare, ki kpab nan Manase yent,
Efraim yent tee n kut fokirike,
ki Juda yent mun tee n naan dammir.

9 Ŋaan n saa jii Moab yente ki teen n nyunnitŋmaŋ,
ki Edom yent sii tee n taasaat binbir boor,

ki lii tee nyinn ki want nan n yenir.
N saa hoot nan nyannu kunkɔre, Filistia teeb paak."

10 Yennu, ŋmee saa jiin ki saan nanin digbanpaarir na
ni?

Ŋmee saa gar tɔɔnn ki saan nanin Edom-i?

11 A set kpan yêtime-e?

A kan tɔk nan ti kunkɔnkɔnna na-a?

12 Sommitit, ki nyinnit ti datai nuu ni;
nisaarik sommir ki mɔk siara nyɔɔti.

13 Yennu-i taa ti po, ti saa nyanna;
ŋɔɔe saa nyann ti datai.

Daanɔ nba be daamii ni fabinii

109 Yennu, n dontira; a daa ŋmini.

2 Biit damm nan fai damm lekima. Bi fa faake
ki paan,

3 ki piak bonbiir ki jiint n po, ki lekinin ki li kaa gbinni.

4 Bi biirime, ŋaan ki n lek loomm, ki miar fin Yennu bi
paak.

5 Bi jikit biite ki pa n ŋamm paak, ki jikit naŋ ki pan
lomm paak.

6 Gant barbuurɔ nba tee tondaanɔ ki wun bu n
dataak buut,

ki ŋaan ki u datai na yeno n biirɔ.

7 Bin bu u buut ki turɔ kaat, ki u Yenmiaru sii tee biit.

8 Ŋaant ki u manfoor n gbenn yياما,
ki sɔɔ n gaar u toonn yar na.

9 Ŋaant ki u waas n teen kpeebii,
ki u ŋaapoo n teen pakɔkɔk.

10 Ŋaant ki u waas n teen miata nba ki mɔk ŋaaki,
ki bi-i kɔɔ langbent nba ni, nisiab n berib ki nyinnib.

11 Ŋaant ki u pandamm n jii u faar kur ki yaat,
ki saamm n jii mɔkint nba kur ki u tun la,

12 ki daa te sɔɔ man nana,
koo ki tin kpeebii nba ki u nyikib na ninbaauku.

13 Ŋaant ki u yaaboona kur n kpo,
ki u sann n bot maarpaanu nba baat na ni.

14 Yennu n tiar u yeejamm biit,
ki daa nyikin chabit u naa biiti.

15 Yennu-ii kɔɔ kii tian bi biit po,
ŋaan ki niib daa tian bi po tiŋ na paak.

16 Kɔɔ maŋ ki ban dukin wun tun ŋanti.
U kpil tarii nan nandamm nan talas damm.

17 U porintir niib mɔi;
ŋaant u mɔpor n ŋmat u paak.

U ki tee piisin niib paaki;
sɔɔ mun daa tee piisin u paak.

18 U poor mɔpora ki li tee nan liant nae;
ŋaant ki u mɔpora na n ŋmat kɔɔ saat
u gbanant ni nan nyun na,

ki mann kɔɔ u kpaba ni nan kpan na.

19 Ŋaant ki lin pinɔ nan chinchenn na,
ki biaki tun kii boobɔ nan gbann na.

20 Yennu, datir n datai tuba bianjinba na,

binba piak mabiit ki teenin na.
 21 Njaan fin Yabint Yennu,
 a sommin nan faa senn mɔsonn bianjinba na,
 ki fatin, kimaan a lomm nba njan na paak.
 22 N tee talas nan nandaanɔe, ki n par la danj ki li
 gbatin,
 23 N saa bot nan yinyun nba tuu bot daajoouk nae;
 wounj saa pebirin nan naayinyoorik nae.
 24 Kon te ki n duna banje,
 ki n ji ki tee siar see gbounj nan kpaba kɔɔ.
 25 Niib-i lan yoo nba, bi laame,
 ki pakin bi yura, ki sarikitin.
 26 N Yomdaanɔ Yennu, sommitin;
 a tinnin, kimaan a lomm nba kaa gbennu na paak.
 27 A te ki n datai n bann nan fine tee wunba tintin.
 28 Bi-i porintin moi, njaan a saa teen piisime n paak.
 Njaant ki man nyann binba biirin na,
 ki min nba tee a daabir na n la parpeenn.
 29 Njaant ki n datai n di fei, ki lia bi fei manj nan liatir
 na.

30 N saa tur Yennu niiposaakauko, ki dontɔ
 niburchinɔ boor,
 31 kimaan nɔɔe see tarik siak po,
 ki nyintɔ binba yaa bin kpiu na nuu ni.

Ki jiin Yennu nan u kpanbarganjir po

110 Yennu din yet n Yomdaanɔ a,
 "Karin n niidiitu po mɔkmɔk nan maa tan saa
 jii a datai
 ki teemm a taakpakita."
 2 Yennu sii be Sayonn nie ki tant a naangbounj.
 U yeen a, "Ii dia a datai."
 3 Daar nba ki a saa kon nan a datai na, a niib saa som-
 ma.
 A naasimm saa nyi ki baar a boor, kasii kunkona na
 paak
 nan marin nba tuu baa sanyɔk ni na.
 4 Yennu senn mɔsonjaanne, ki kan ban yakir mɔsonn
 manj paak.
 U yet a, "A sii yɔɔ tee manntɔe, Melkisedek paabu ni."
 5 Yennu see a diitu po;
 u wutoor-i doo yoo nba, u saa nyann kpanbara.
 6 U saa bu digbana buut, ki te ki nikpeena lar tɔb ni;
 u saa nyann kpanbara tingbounj na kur po.
 7 Kpanbar na saa nyu kpenu nba be sɔnjokpiɔ na ni,
 ki la panj ki set ki nyann u datai.

Yan nba jiin Yennu dontir po

111 Pakin Yennu man.
 N saa jii n par kure ki tur Yennu niipoouk,
 nibur boor.
 2 Yennu toona mɔk bakitnaunj bonchiann.
 Binba kur para mei nan u toona manj loon bin bann li
 paake.

3 U toona kur gbee nan baakir nan yiikooe;
 ki u namm kaa gbennu.
 4 Yennu ki te ki ti tammit u jaarlituk toona po;
 u mɔk burchint nan ninbatinu.
 5 Nɔɔe teen binba baakitɔ na jeet; u ki tammit u mɔlor
 na po.
 6 U jii boorganu tiɔe ki tur u niib
 a lin wann u niib manj u yiikoo nba yab bianjinba.
 7 U nane toona nba kur ki u tuun ni, ki dia mamɔmm,
 ki u sennii tee senn chinchiba.
 8 U sennii kɔɔ be-e,
 kimaan u din tur sennii manj mamɔmm nan kasii
 niɔe.
 9 Nɔɔe fat u niib ki njaab yann,
 ki lor namm mɔlor nba sii be yaayoo siiyoo.
 U tee kasii nan yabint daanɔe.
 10 Yentinue tee yanfoon pinpiik,
 ki binba kur waa u sennii na mɔk bannu.
 Dontir-ii tee u yar yoo kur.

Ki jiin niɔanɔ parpeenn po

112 Pakin Yennu man.
 Parpeenn be daanɔ nba baakit Yennu paak,
 wunba kpamm nan Yennu sennii dianu.
 2 Niɔanɔ waas sii mɔk yiikooe tiɔ na ni;
 ki piisin be u yaaboona paak.
 3 U njaateeb sii tee gordamme ki mɔk mɔkint,
 ki mɔkitir yoo kur.
 4 Yentu tuu yent bunbɔnn nie ki tur niɔamm,
 nan binba tee ninbatinna, nan burchimm,
 nan popeendamm na.
 5 Parpeenn be daanɔ nba nuu yaa
 ki u kpentir bona ki teen niib,
 ki bia dia barmɔnii ki tuun u toona na paak.
 6 Niɔanɔ kan ban baa, bi sii yɔɔ tian u poe.
 7 U ki tiin janmaanii nan lababiiuk gbatu;
 u yada mɔk panj, ki u dindann be Yennu boor.
 8 U ki be parbiir ni koo ki mɔk janmaanii;
 ki li joontu, u mi nan u saa nyann u dataiwa.
 9 U nuu yaa, ki u piin tarii piinii;
 ki u burchint na kan ban gbenn,
 ki u mɔk yiikoo ki laat chɔrunj.
 10 Nibiit na tuu la nnae ki bi wutoor n do;
 ki bi liatir nan nanj ki saa kpo;
 ki bi dindann kur n bot tarr.

Dontir nba jiin Yennu nant po

113 Pakin Yennu man.
 Yimm nba tee Yennu toontunna kur n pak
 dont u sann man.
 2 Ti pak dont u sann mɔtana nan yoo nba kur waa.
 3 Laa nyii yonput po ki saan tuu yonbaa po,
 ii pak dont Yennu sann man.

4 Yennu-e dia digbana kur, u baakir doo gar sanpaa-ka.

5 סכּוּ kaa ki tee nan ti Yomdaanֹ Yennu na,
u be Yendֹuֹu niewa,

6 ןאן tuu tibiֹn ki la sanpaak nan tiֹu.

7 U tuu fiin talas damm tanbiinii nie,
ki nyinn nandamm na bi ninbaatir ni,

8 ki te ןאמּ nan yudamm lakin be,
binba tee u niib yudamm na.

9 U te ki pookanmatir mar waase,
ki be u ןאק ni ki מֹכּ parpeenn.

Pakin Yennu man.

Yukitgar ^I tiaru yan

114 Israel teeb nba din nyii Ijpt yoo nba,
ןאמּ Jakֹבּ yaaboona nba din nyii tingan
maֹu niֹu yoo nba na,

2 ןאמּ Juda yaaboona din teen Yennu kasii niibe;
Israel teeb maֹu din teen Yennu tiֹu niibe.

3 Ki מֹכּmuֹu na jiant got ןאן gbab,
ki ןכּדאנּ מֹכּir jit, ki ji ki puub.

4 Ki ןכּאאנא מֹכּbit nan buunii na,
ki kunkona yuuk nan pebis na.

5 מֹכּgbeֹuֹir, bee teen ki a gbabi?
Ki fin ןכּדאנּ מֹכּir muni, bee teen ki a jit ki ji ki puu-
bi?

6 Yimm ןכּאאנא na, bee teen ki i מֹכּbit nan buunii na?
Ki yimm kunkona mun, bee teen ki i yuuk nan pebis
na?

7 Tingbouֹu, ii jekir nan jaֹuֹmaanii,
kimaan Yennu baaru paak,
ןכּ Yennu nba ki Jakֹבּ din jiantir na.

8 ןכּכּeֹuֹu kֹpintir tanpiit ki tee nyunbua,
ki kֹpintir ןכּkunkona ki tee nyuntona.

Ki jiin Yen-yemmir nba tee barmֹnii Yennu na po

115 Yennu, fin kuukֹכּכּ, ki baakir saa baar a boor,
ןאן li kan baar ti boor kaa,
kimaan a lomm nba kaa gbennu nan a barmֹnii na
paak.

2 Bee ki digbana sii boit a, "I Yennu na be lee?"

3 Ti Yennu be yendֹuֹu ni; u tuun linba kur ki u loone.

4 Digbana na yenbis na ןאריֹn,
bi jii salimמֹנא nan salimpeenaֹe ki namm,
niibe jii bi nii ki namm.

5 Bi yenbis maֹu מֹכּ מֹכּi, ןאן kan fit pak,
ki bia מֹכּ ninbina, ןאן ki laati.

6 Bi מֹכּ tuba, ןאן kan fit gbat,
ki מֹכּ miana, ןאן kan fit gbat nubiru.

7 Bi מֹכּ nii, ןאן kan fit soor siar,

^I Yennu malaka din kֹpii Ijpt teeb bijakpera, ןאן nyik Israel yab.
(Nyinu 12.29)

ki bia מֹכּ taa, ןאן kan fit sommi,
bi ki מֹכּ manfoori.

8 Binba maa yenbis maֹu nan binba teen yenbis maֹu
yada,
bi מֹכּ sii tee nan yenbis maֹu nae.

9 Yimm Israel teeb, ii teen Yennu yada,
ןכּכּ sommiti ki guui.

10 Yimm Yennu mannteeb, ii teen Yennu yada,
ןכּכּ sommiti ki guui.

11 Yimm nba kur jiantir Yennu na, ii teenֹכּ yada man,
ןכּכּ sommiti ki guui.

12 Yennu tian ti po ki saa teen piisin ti paak;
u saa teen piisin Israel teeb kur,
nan ןכּכּ Yennu mannteeb kur paak.

13 U saa teen piisin binba kur baakitֹכּ na paak,
li paarib nan tarii kur paak yomm.

14 Yennu n turi waas, yimm nan i yaaboona.

15 Yennu nba nan sanpaak nan tiֹu na n teen piisin i
paak.

16 Sanpaak tee Yennu kuukֹכּ yare,
ןאן u jii tingbouֹu ki tur nisaarik.

17 Kֹpeemm kan fit pak dont Yennu;
wunba sik kֹpeentiֹu kan fit pak dont Yennu,

18 ןאן timm nba fo nae saa tur Yennu niipoouk
mֹtana nan yoo nba kur waa.

Pakin Yennu man.

Wunba ki Yennu nyinnֹכּ kuun ni na Yenpaku

116 N loon Yennu, kimaan u gbia n fabinii,
u gbiintir n miaru.

2 Yoo kur mi-i yiin, u tuu gbiint ki turime.

3 Kuun bo lintime, ki kaaֹuk ni tonu baarin,
ki jaֹuֹmaanii nan dudukit כֹכּn.

4 ןאנּeֹuֹu ki n yiin Yennu ki yet a,
"Yennu, n barimae ki a tinnin."

5 Yennu tee ninbatinnֹכּeֹuֹu ki bia ןאן.
Ti Yennu tee ninkpabaֹuֹu Yennu-e.

6 Yennu-e guu binba kaa guuteeb na;
maa bo be daֹuֹu ni, u tinnime.

7 N par, ii ji kii foi, kimaan Yennu ןאן turin.

8 Yennu nyinnin kuun ni,
ki fiar n ninnyuut, ki bia te ki bi ki nyannimi.

9 Li paak ki n somm Yennu כֹכּn, footib boor ni.

10 N מֹכּ yadaֹe yoo kur, halii yoo nba ki n lek yet a,
"N poֹuֹu kֹp gbenna."

11 Halii yoo nba ki jaֹuֹmaanii soorin ki n yet a,
"סכּ kaa ki jaֹuֹu nan bin teenֹכּ yada."

12 N saa tur Yennu bee
u ןאמּ nba kur ki u tun ki turin na paaki?

13 N saa baar nan daame ki tan pi Yennu piinii,
ki turֹכּ niipoouk, waa tinnin na paak.

14 U niburchiɔŋ na sinsuuk nie ki n saa turɔ maa senn mɔsonn nan n saa turɔ linba na.

15 Yennu nirɔ yenchɔkɔ-i kpo, li tuu yiar Yennu bonchiann.

16 Yennu, n tee a toontunnɔe; n tuun a toonn nan n naa nba din tuun bianjinba nae.

Fine nyinnin kuun ni.

17 N saa tura niipoouk maruŋo ki jii n miaru ki tura.

18-19 A niib sinsuuk ni, a kasii ŋasaakak ni, Jerusalem-e, ki n saa tura linba ki n senn mɔsonn nan n saa tura na.

Pakin Yennu man.

Ki jiin Yennu dontir po

117 Digbana kur n pak dont Yennu. Nisaarii kur n pak dont Yennu.

2 U lomm yab bonchiann ti paak, ki u popeensin kaa gbennu.

Pakin Yennu man.

Ki jiin datai nyannu niipoturu po

118 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ŋan, ki u lomm kaa gbennu.

2 Ŋaant ki Israel teeb n yet a, "U lomm kaa gbennu."

3 Ŋaant ki Yennu mannteeb n yet a, "U lomm kaa gbennu."

4 Ŋaant ki binba jiantirɔ kur n yet a, "U lomm kaa gbennu."

5 N daamii nie ki n yiin Yennu, ki u turin gatu, ki nyinnin daamii marj ni.

6 Yennu be nanin, n ki jee siar; nirɔ saa fit teenin bee?

7 Yennu-e sommitin, ki n nyant n datai.

8 Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fii maa nisaarik paak.

9 Li ŋan fin teen Yennu yada, ki chee fii maa tɔkɔ-damm paak.

10 Datai bonchianne ki lintin, ŋaan ki n jii Yennu paŋ ki biirib.

11 Bi daan ŋaa lintime li munn po; ŋaan ki n jii Yennu paŋ ki biir bi kur.

12 Bi daan waame gbangban nan sai na, ŋaan ki n jii Yennu paŋ ki kpiib, ki bi boont nan muu nba tuu di naamɔkɔ na.

13 Bi daan worin nan ninmɔnne a bin nyannin, ŋaan ki Yennu sommin.

14 Yennu turin yiikoo nan paŋ; ŋkɔe tinnin.

15 Gbiintir parpeenn hootii nba nyi Yennu niib binbeboor

ki jiin nyannu po na a: "Yennu yabint yiikooe te ki li tun.

16 U yiikooe turit nyannu, u jii u panchiɔŋo ki kɔn tɔb ni."

17 N kan kpo, n sii foe ki mɔkɔntir linba Yennu tun.

18 U dat n tubir bonchiann, ŋaan u ki te ki n kpo.

19 Lootir Yenjiantu ŋasaakak tammɔi na ki turin, n saa kɔkɔ li ni ki tur Yennu niipoouk.

20 Yennu tammɔbe na, kasii damm kɔkɔe saa kɔkɔ leŋ.

21 Yennu, n saa pak donta, kimaan a gbia n fabinii, kimaan a turin nyannuwa.

22 Tann nba ki tanmaara yêtir na, ŋanne tan tee ltik ni tanŋann.

23 Yennu-e teen nna, ki li teent bakitnaurj.

24 Daar nba nae tee Yennu daar.

Ŋaant ki tii mɔk parpeenn kii kparam man.

25 A tinnit, Yennu, a tinnit. Yennu, turint nyannu.

26 Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.

Ti be Yennu ŋasaakak nie ki tee piisin i paak.

27 Yennu-e tee ti Yomdaanɔ, u tun ŋane ki turit.

Ii dia faat i nii ni, ki piin jaamm na, kii somm kii lintir maruŋ binbintir na.

28 Fine tee n Yennu, ki n teena niipoouk.

Fine tee n Yennu, ki n saa mɔkɔnt a yabint.

29 Turin Yennu niipoouk, kimaan u ŋan,

ki u lomm kaa gbennu.

Ki jiin Yennu sennu po

119 Parpeenn tee daansiab nba kaa biit na yare, binba dia Yennu sennu na.

2 Parpeenn be binba waa u sennu na paak, binba saak u mɔb nan bi para kur.

3 Bi ki tuun biiti, bi waa Yennu mɔbe yoo kur.

4 Yennu, fine turit a sennii,

ki bia wannit nan ti sakir nan barmɔnii.

5 N sunman ki n bo dia a sennu marje ki waar fanu.

6 Mi-i jii n yan ki kɔkɔ a sennii na kur ni, n kan di fei.

7 Maa bant a kasii sennu na, n saa jianta nan par nba yeene.

8 N saa sak wei a sennii nawa; a daa nyikitimi.

Ki jiin Yennu sennu na saku po

9 Naasimɔ saa teen nlee ki u binberj-ii yeeni? See ki u sak gaar a sennii.

10 N loon man weia nan n par kurewa, ii guun ki n daa mɔk mɔyêtuk nan a sennii.

11 N dia a sennu nae n par ni a lin te ki n daa tuun biit ki teena ni.

12 Yennu, n dontira, wantin a sennii.

13 N saa pak a sennii nba ki a turit na nan kunkɔsaakar.

14 N par mei a sennii weiu paak ki gar mɔkinta.

15 N tumii a senniie ki fiitir a wannu na.

16 N par man a sennii na paak, n kan tamm li po.

Parpeenn nba be Yennu sennu ni

- 17 Ii ñan ki tur min nba tee a toontunnɔ na
ki mii mɔk manfoor ki sak a wannu.
18 Lootir n ninbina ki man fit la bakitnaurɔ wannu
nba be a sennu na ni.
19 N tee saamɔe tingbourɔ na ni, a daa bɔriin a sennii.
20 N par nian mii mi a senniie yoo kur.
21 A sikint binba dont bi mɔɔ nae,
ki mɔkɔra be daansiab nba ki dia a sennii na paak.
22 Nyintin bi sukut nan bi sariku ni,
kimaan n dia a sennii na.
23 Doo diara tuu chet ki lor lorbiite ki jiin n po,
ñaan min sii tumii a senniie.
24 A wannue teenin parpeenn, ki teenin kpaanii.

Ki jiin Yennu sennu na dianu po

- 25 Bi nyannime ki n dɔɔ tant ni,
fiintin nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
26 N pak fiit n toona kure ki wanna, ki a turin gatu,
wantin a sɔnii.
27 Sommitin ki man bann a sennii na paak,
ki n sii dukii a bakitnaurɔ wannu na po.
28 Parbiir gbee ki yentima,
kɔkɔntin parɔ, nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
29 Ii guun ki n daa tuun biiti,
ki jii a ñant ki wannin a sennu.
30 N loon mii tee mɔsakdaance, n gaar a tumiiuwa.
31 Yennu, n wei a senniiwa, a daa te ki n kɔk fei ni.
32 N saa sak a sennii nan n par kur,
kimaan a saa turin bannu bonchiann.

Yenmiaru ki jiin bannu po

- 33 Yennu, wantin a sennii na paak,
ki mii dia a sennii marɔ yoo saaka.
34 Wantin a sennu marɔ paak ki man diar,
n saa diar nan n par kure.
35 A te ki mii mɔk mɔsaku nan a sennii na,
kimaan bi niŋe ki n laat parpeenn.
36 Turimin niɔɔ nba ki n saa sak a sennii ki gar
mɔkint.

- 37 Ii guun ki n daa fiin linba kaa nyɔkɔ po,
ii ñan ki turin nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
38 Ii dia mɔsonn nba ki a senn ki tur min a daabir na,
mɔsonn nba ki a senn tur binba saak a mɔk na.
39 Nyintin sukut nba ki n tiin na ni,
a wannue tee wannu nba ñan.
40 N loon man sak a senniie,
turimin manfopaann, kimaan a tee kasii daance.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

- 41 Yennu, wantin faa loonin bianjinba,
ki tinnin nan a mɔsonn nba tee bianjinba na,
42 ki man fit pak jiin daansiab nba sukiin na,
kimaan n teen yada nan a mɔmaama.
43 Sommitin ki mii piak barmɔnii yoo kur,
kimaan n dindann be a sennii nie.

- 44 N sii kɔk saak a sennue yaayoo siiyoo.
45 N sii be n yamanie, kimaan n yiab ki dia a wannu.
46 N saa mɔkɔnt a sennii ki tur kpanbara, ki kan tin fei.
47 N parpeenn nyi a sennii dianu nie,
kimaan n loon a sennii marɔ.
48 N lomm be a sennii ni, ki n teen a sennii marɔ
baakir.
N sii dukii a sennii marɔ poe yoo kur.

Parcheenn nba be Yennu sennu na ni

- 49 Tiat a mɔsonn nba ki a senn ki tur min a daabir na;
li turin dindanne.
50 N daamii ni lek, ñaan n laa parcheenna,
kimaan a mɔsonn nae turin manfoor.
51 Karinbaandamm na laame,
ñaan n ki chat nyik a sennu na.
52 Yennu, n tian a sennii nba bo be yaayoo niwa na,
ki li teenin parcheenn.
53 Mi-i la biitdamm na ki dia a sennu yoo nba,
li tuu donn n wutoore.
54 Manfojinjinɔ nba ki n mɔk tingbourɔ na ni na,
n yiin yaniie ki jiin a sennii na po.
55 Yennu, n tian a poe nyikɔk, ki dukii a sennu na po.
56 Mi-i dia a senniie, ki n par tuu peen.

Ki jiin Yennu sennu dianu po

- 57 Yennu, fine tee linba kur ki n loon,
n senn mɔsonn nan n saa dia a senniiwa.
58 N meia nan n par kur, a fii mɔk ninbatinu n paak
nan a mɔsonn nba tee bianjinba na.
59 N fiit n binberjewa ki senn mɔsonn
nan n saa dia a wannu.
60 N kakite yian maa n sak a sennii.
61 Biit damm na pii baruko a n sik leɔ,
ñaan n kan tamm a sennu po.
62 Tansuuniie ki n tuu fiir ki dontira,
kimaan a kasii sennii na paak.
63 N yɔkɔnbae tee binba kur jiantira na,
binba kur saak a sennii.
64 Yennu, tingbourɔ na kur gbee nan a lomm
nba kaa gbennue; wantin a sennii.

Yennu sennu mɔk nyɔkɔ

- 65 Yennu, a dia a mɔsonn nawa,
ki ñan ki tur min a daabir.
66 Turimin yan nan bannu,
kimaan n teen yada nan a senniiwa.
67 N tuu tuun ki kpete, ki a daar n tubir,
ñaan mɔkɔna n saak a mɔk.
68 A ñan bonchiann, ki mɔk burchint, wantin a sennii.
69 Biitdamm na fa faake ki paantin,
ñaan n saak a wannue nan n par kur.
70 Niib marɔ ki mɔk bannu,
ñaan a sennue teenin parpeenn.
71 N tubdatu na ñammime,
kimaan li te ki n tumii a senniie.
72 Sennu nba ki a tur na mɔk nyɔkɔ ki turin

ki gar tingbouŋ na ni likirii kura.

Barmonii nba be Yennu sennu na ni

- 73 Fine namin, ki bia dian fanu,
turimin bannu ki man fit tumii a sennu.
74 Binba baakita na-i lan, bi sii mək parpeenne,
kimaan n dindann be a mɔsonn nie.
75 Yennu, n mi nan a sennii tee kasiie,
ki a mək mɔnii nan faa dat n tubir na.
76 Njaant ki a lomm nba kaa gbennu na n turin
pardɔɔnn
nan faa senn mɔsonn ki tur min nba tee a daabir na.
77 Tinimin ninbaauk ki mii mək manfoor,
kimaan n par mei a sennu na paak.
78 Njaant ki karinbaandamm na n di fei
nan baa fa faak ki biirin na,
min ŋarin sii dukii a wannu na poe yoo kur.
79 Njaant ki binba baakita na n baar n boor,
binba kur mi a sennii na.
80 Njaant ki n sak a sennii fanu ki daa di fei.

Yenmiaru nba jiin fat-n-mɔŋ po

- 81 Yennu, li paakima, ki n ji guu fine maa a tinnin,
n teen n dindann a maan niŋe.
82 N guur a mɔsonn na po ki tan bake;
ki n boi a, "Nlee yooe ki a tan saa sommimi?"
83 N ki mək nyɔɔt nan dalenchiɔk nae,
ŋaan n lek ki tamm a sennii na po.
84 N saa guura ki lin wei nlee?
Nlee yooe ki a saa dat binba biirin na tuba?
85 Karinbaandamm nba ki dia a sennu na gbiir
bootite
ki loon man baa leŋ.
86 A sennii kur ŋane;
niib dia faake ki biirin, sommitin.
87 Bi poŋ ŋman kpiima, ŋaan n ki yêŋ a sennii.
88 Tint n manfoor, kimaan a lomm nba kaa gbennu
na paak,
ki man fit sak a sennu na.

Ki jiin Yennu sennu na yada teenu po

- 89 Yennu, a mɔmaan sii ɔɔ be-e, li ɔɔ be-e yendɔɔŋ
ni.
90 A binbenŋaŋ ɔɔ be-e maaru kur ni,
fine senn tingbouŋ na li seenu ni.
91 A sennu na paake te ki bona kur biar be,
kimaan bi kur tee a daabae.
92 N parpeenn-i bonni kii nyi a sennu ni,
fara nba ki n di nae bo saa kpin.
93 N kan ban yêŋ a sennii,
kimaan a te ŋanne teenin manfoor.
94 N tee a ɔɔɔ, tintin; n koore maa mii saak a sennii.
95 Biitdamm na guue a bin kpin;
ŋaan min sii dukii a sennii na poe yoo kur.
96 N bann nan bont kur mək joontue,
ŋaan a sennii na ŋarin ɔɔ be-e.

Ki jiin waa loon Yennu sennu na po

- 97 N loon a sennu bonchiann. N dukii li poe daar kur.
98 A sennii be n boore yoo kur ki te ki n sub ki gar n
datai.
99 N mək bannu ki gar n wantteeb kur,
kimaan maa dukii a sennii maŋ po yoo kur na paak.
100 N sub ki gar nikpera, kimaan maa saak a sennii
na.
101 N yêŋ toonbiit kure, kimaan maa loon man sak a
maan na.
102 N ki yêŋ a sennii, kimaan a mɔŋe tee n wantɔɔ.
103 A mɔmaan man bonchiann, li man ki gar siata.
104 A senniie teenin subinii, li paak ki n yêŋ toonbiit
tumu.

Ki jiin yentu nba be Yennu sennu na ni po

- 105 A maan tee fitire ki wantin sɔnu, ki bia tee yentu,
n sɔnu ni.
106 N saa dia n mɔsonjaann nba ki n senn
nan n saa dia a kasii sennu na.
107 Yennu, n biak paakima,
turimin manfoor nan faa senn mɔsonn bianŋinba na.
108 Yennu, gaat n niipoturu miaru na,
ŋaan wannin a sennii.
109 N teen siir nan min chibin n saanmaŋ yoo kur;
n ki tamm a sennu na po.
110 Biit damm na pii baruko ki guunin,
ŋaan n ki yêŋ a kpaanii.
111 A sennii tee n məkint nba ɔɔ be-e,
ŋanne teenin parpeenn.
112 N lor man dia a senniie
ki saa tuu daar nba ki n saa kpo.

Yennu sennue guut

- 113 N ki loon binba ki waa-a fanu na,
min ŋarin loon a sennu.
114 Fine tee n guutɔɔ nan n fat-tɔɔ;
n jii n dindann ki maa a mɔsonn paake.
115 Yimm biit damm na, seetir n boor ni;
n saa sak Yennu senniie.
116 Yennu, turimin paŋ nan faa senn mɔsonn bianŋin-
ba na,
ki mii mək manfoor, ki daa te ki n di fei, n dindann
ni.
117 Ii dian ki mii be n yamani; ki n sii ɔɔ gbiin a sennii
na.
118 A yêŋ binba kur ki saak a sennii nae,
bi kpinkpannii lora na ki mək nyɔɔti.
119 A dia biit damm na gbaka gbaka nan kparchant
nae,
li paak, n loon a sennii.
120 A paake ki n tiin jaŋmaanii,
n gbee nan yanputuko kimaan a sennii na paak.

Ki jiin Yennu sennu na saku po

- 121 N tun linba took ki bia ŋana,

a daa nyikitin nan n datai.
 122 Sent mɔsonn nan a saa somm min a daabira;
 a daa te ki biitdamm dintin biaki.
 123 N guur bak a tinnu sommir na powa,
 tinnu nba ki a senn mɔsonn li po na.
 124 Ii dian nan a lomm nba kaa gbennu na
 ki wannin a sennii.
 125 N tee a daabire; turimin bannu, ki man bann a
 wannu.
 126 Yennu, yoo baar nan fan tun siara,
 kimaan niib yêen a sennu nae.
 127 N loon a sennii ki gar salima,
 n loon a sennii ki gar salingana.
 128 Li paak ki n waa a wannu kur fanu,
 n ki loon toonbiit tumu.

Ki jiin sennu dianu po

129 A wannu tee bakitnaunjo. N gaarir nan n par kure.
 130 Niib-i bann a maan paak, li tuu turib yentue,
 ki teen binba ki mi siar na yan.
 131 N ŋakitir a sennii na paake.
 132 Nmantir n paak ki tinin ninbaauk
 nan faa mɔk ninbatinu ki teen binba loona na.
 133 Ii dian ki n daa baa nan faa senn mɔsonn na;
 a daa te ki biit yentirimi.
 134 Nyintin binba dintin biak na nuu ni, ki man fit sak
 a mɔb.
 135 Naan ki a benu-ii tee piisin n paak, ki wannin a
 sennii.
 136 N ninnyuut puub nan mɔkir nae,
 kimaan niib nba ki dia a sennu na paak.

Barmɔnii nba be Yennu sennu na ni

137 Yennu, a tee kasii daance, ki a sennii ŋan.
 138 Faa tur sennii nba kur ŋane, ki bia took fanu.
 139 N par di muue nan wutoor,
 kimaan n datai ki yiin a sennii na ki li tee siari.
 140 A mɔsonn tee barmɔniie,
 n loon a mɔsonn bonchiann.
 141 N ki tee siari, ki bi yisimin, ŋaan n ki yêen a sennii.
 142 A popeensin sii yɔk be-e, ki a sennu na tee bar-
 mɔnii yoo kur.
 143 N gbee nan daamiie nan parbiir,
 ŋaan a senniie teenin parpeenn.
 144 A sennii tee mamɔmme yoo kur;
 turimin bannu ki mii yɔk kii mɔk manfoor.

Yenmiaruru nba jiin fat-n-mɔŋ po

145 Yennu, n jii n par kur ki yia,
 turimin gatu, ki n saa sak a sennii.
 146 N yia; tintin, ki n saa dia a sennii.
 147 Yonnu tuu tan do na ki sɔk ki n yiinawa,
 ki loon sommir; n teen n dindann a mɔsonn nie.
 148 N ki gɔkɔk nyɔk a man fit kii dukii a sennii po yoo
 kur.
 149 Yennu, gbiintirin, kimaan a lomm nba kaa gbennu
 na paak, want a ninbatinu ki tinn n manfoor.

150 Nɔkɔntont damm nba biirin na ki fɔk nanimi,
 ŋamme tee damm nba ki dia a sennu na.
 151 Yennu, a ki fɔk nanimi
 ki a sennii kur tee linba yɔk tee barmɔnii.
 152 Yaayoo niewa ki n din tumii,
 ki bann nan a sennii maŋ yɔk be-e.

Fabinii nba jiin sommir po

153 Gotir n daamii na ki fatin, kimaan n ki tamm a
 sennu.
 154 Taantin ki nyinnin barii ni;
 fatirin nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
 155 Biitdamm na kan la tinnu,
 kimaan bi ki sak a sennii na.
 156 Yennu, a ninkpabaun yab bonchiann,
 want a ninbatinu ki tinnin.
 157 N datai nan binba mukisin yab bonchiann;
 ŋaan n ki yêet a sennii saku.
 158 Mi-i got biitdamm na, n tuu yaa man put nan wu-
 toore,
 kimaan bi ki dia a sennii na.
 159 Yennu, gotir maa loon a wannu bianjinba.
 A lomm kaa lebitu, li paak, tintin.
 160 A maan kur tee mamɔmme,
 ki a kasii sennii na kur yɔk be.

Ki jiin Yennu sennu weiu fanu po

161 Pandamm tuu lekime kaat,
 ŋaan min teen a sennu nae baakir.
 162 A mɔsona na turin parpeenn bonchiann,
 ki li manin nan nirɔ nba tuu la mɔkint
 ki li manɔ bianjinba na.
 163 Faak tone n boor, ki n ki loon li maan,
 ŋaan mɔk lomm nan a sennu.
 164 Daar nɔk ni, n teena niipoouk taar munlore-e,
 kimaan a kasii sennii na paak.
 165 Binba loon a sennu na be bi yamanie,
 ki siar kaa ki saa te bin baa.
 166 Yennu, n guu fine a fan tinnin, ki waa a sennu.
 167 N saak a wannu, n loon a wannu maŋ nan n par
 kure.
 168 N saak a sennii nan a wannu,
 ki a laat linba kur ki n tuun.

Yenmiaruru nba jiin sommir po

169 Yennu, ŋaant ki n mɔnii na n baar a boor.
 Turimin bannu nan faa senn mɔsonn bianjinba na.
 170 Gbiintir n miaru, ki tinnin nan a mɔsonn nba tee
 na.
 171 N saa yin yanje ki donta, kimaan a wannin a sen-
 nuwa.
 172 N saa yin yanje ki jiin a sennu po,
 kimaan a sennu tee mamɔmme.
 173 A teen siir yoo kur kii sommitin, kimaan n dia a
 sennii.
 174 Yennu, n nian a tinnu sommir nae.
 N parpeenn nyi a sennu nie.

175 Turimin manfoor ki man donta,
 ɲaant ki a sennii na n sommin.
 176 N lin yeeke nan pebotikauk na,
 li paak, baat ki tan lon min nba tee a daabir na,
 kimaan n ki yê a sennii na weiu.

Yenmiaru nba jiin sommir po

120 Maa be daamii ni yoo nba, n yiin Yennu-e, ki u
 turin gatu.
 2 Yennu, nyintin faak damm nan kpinkpanii damm
 nuu ni.
 3 Faak damm na, Yennu saa teeni nlee?
 U saa dat i tuba nlee?
 4 U saa jii kunkɔnkɔna peenporimii nan musankɔ-
 nae
 ki dat i tuba.
 5 Maa be i boor na, li ton nan maa sii be Mesek tij ni
 nae,
 koo nan Kedar^I teeb boor ni benu nae.
 6 N kɔɔ nan niib nba ki loon parmaasir ki li wei
 bonchiann.
 7 Mi-i piak parmaasir binberɲ po, ɲamm tuu piak tɔb
 poe.

Yennu-e tee ti guutɔɔ

121 N got jɔjaana paak; n sommir saa nyi lee ki
 baari?
 2 N sommir saa nyi Yennu nba nan sanpaak
 nan tij na boore ki baar.
 3 U kan te fan baa; a guutɔɔ yɔɔ nyɔie, ki ki tijit.
 4 Israel teeb guutɔɔ ki tijit koo ki gɔɔnti.
 5 Yennu sii gorii; u be a boor ki sii guua.
 6 Yonpeeur kan paana daɲ yonnu ni,
 ki ɲmaarik mun kan paana daɲ nyɔiku.
 7 Yennu saa nyinna ninbɔɲ kura ni;
 u saa dia-a nan laafia.
 8 U saa guura, a nyinu nan a kɔɔnu kur ni,
 mɔtana nan yoo nba kur waa.

Dontir nba jiin Jerusalem po

122 Li bo maɲime yoo nba ki bi yetin a,
 “Naant ki tin saan Yenjiantu ɲasaakak ni.”
 2 Ki mɔtana ti ji be nna na,
 ki see Jerusalem tammɔɔ kɔɔk ni na.
 3 Jerusalem tee doo nba ki bi ɲammir nan fant
 nan binbenɲaɲe.
 4 Leɲe tee siaminba ki nibooru na baar,
 booru nba tee Israel teeb na,
 a bin tur Yennu niipoouk nan u sennu nba tee bi-
 aɲinba na.
 5 Leɲe ki Israel kpanbara kar a bin bu bi niib buut.

^I Bi mi nan Mesek teeb nan Kedar teeb tee nitonte.

6 Ii mei Yennu wun tur Jerusalem parmaasir a,
 “Naant ki binba loona na-ii mokitir.
 7 Naant ki gbananmaasu-ii be a doo ni,
 ki manu-ii be a naan ɲei ni.”
 8 N yɔɔnba nan n nikpiimm paake te ki n yeen
 Jerusalem a,
 “Parmaasir-ii be a paak.”
 9 Ti Yomdaanɔ Yennu ɲasaakak paake
 ki n mei maa bona kur-ii ɲan ki tura.

Yenmiaru nba jiin ninbatinu po

123 Yennu, n gorii fine, n gorii yendɔɲ ni,
 siaminba ki a naangbouɲ be na.
 2 Ti Yomdaanɔ Yennu,
 daabjak nba gaa u chanbaa paak bianɲinba,
 ki daabpook mun gaa u naa paak bianɲinba na;
 nnae ki ti mun maa a paak
 nan faa tan saa tinit ninbaauk yoo nba.
 3 Ii mɔk ninbatinu ti paak; Yennu, ii mɔk ninbatinu ti
 paak;
 ti mantik la diabiuk bonchiann.
 4 Mɔkita na mantik sarikitit ki li wei bonchiann,
 ki karinbaandamm mantik biirit.

Yennu-e tee u niib guutɔɔ

124 Yennu-i bonni kii taa ti po, li bo sii tee nlee?
 Israel teeb, turin gatu.
 2 “Yennu-i bonni kii taa ti po, yoo nba ki ti datai worit
 na,
 3 bi bo saa nakit foote,
 kimaan bi wutoa doo ti paak ki saa gara.
 4 Nyunmɔɔne bo saa dit, ki nyun n bo piinit,
 5 nyunjiinii bo saa dite.”
 6 Naant ki tin tur Yennu niipoouk,
 ɲɔɔ te ki ti datai ki fit biiriti.
 7 Ti mir bot nan kɔɔɲ nba tuu yukir
 ki nyi waarɔ baruk ni nae.
 Baruk na jinte, ki li werikit.
 8 Ti sommir nyi Yennu boore,
 ɲɔɔ nan sanpaak nan tij.

Ki jiin Yennu niib yamani benu po

125 Damm nba teen Yennu yada,
 li damm tee nan Sayɔɔn kunkonn nba kan
 ban damm,
 koo ki nyat nae.
 2 Kunkona nba kook ki lint Jerusalem bianɲinba na,
 nnae ki Yennu lint u niib mɔtana nan yoo nba kur
 waa.
 3 Biit damm kii tun ki dia kasii dammi,
 bi-i tun ki diabi, kasii damm na mun tan saa mann
 tun biita.
 4 Yennu, tumin bonɲann ki tur binba tee niɲamm na,

binba saak a sennii na.

⁵ Yoo nba ki a daar biit damm tuba,
fan mun dat binba yêṭ a sɔnii na tuba.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

Yaṅ nba jiin fatu po

126 Yennu nba din jen nant Jerusalem yoo nba
na,

li din naan nan damiit nae.

² Ti din laa laat, ki bia yin parpeenn yanii bonchiann,
ki digbanlia niib na pak ki jiin ti po a,
“Yennu tun toonjaana bonchiann ki turib.”

³ Barmɔnii, u set tun toonjaana bonchiann ki turit,
ki ti gbee nan parpeenn.

⁴ Yennu, a ḡamm te ki tin mɔkit
nan saak nba tuu baa ki kɔɔn kpenu nyun na.

⁵ Naant ki binba buur bonboorii
ḡaan mɔ na n tan jaan jeet kii laa.

⁶ Binba jii bonboorii a bin bur ḡaan mɔ na,
bi tan saa jaan jeet ki jent ḡaak ni, ki yiin parpeenn
yaniie.

Dontir nba jiin Yennu ḡamm po

127 Yennu-i kii maa ḡaak, tanmaara na bakint tee
yanne;

Yennu-i kii guur doo, niib nba guu na, bi guuru kaa
nyɔɔt.

² Nirɔ-i nyi sanyafaar ki tuun toonn nan u paṅ kur,
ki jent kɔɔ daajobɔnbiir, a u poor n gboo paak, li kaa
nyɔɔti,

kimaan Yennu-e piin binba ki u loomm na bonloḡa,
yoo nba ki bi dɔɔn kɔɔn ni.

³ Waas tee piiniie ki Yennu teen, bi tee piisime nan
barmɔnii.

⁴ Kɔɔ-i mɔk bonjai u naasint ni,
li tee nan kunkɔnɔnɔn nba dia peenii u nuu ni nae.

⁵ Kɔɔ nba mɔk peenii maṅ booru bonchiann,
parpeenn tee u yare, kimaan wuu took u datai, buut
boor,
ḡaan bi kan ban nyannɔ.

Nyɔɔt nba be Yennu mɔsaku ni

128 Binba saak Yennu mɔb ki dia u sennu na,
piisin be bi paak.

² A toonne saa tura a bonloḡa.

A sii mɔk parpeenne ki mɔkitir.

³ A ḡaapoo sii tee nan tilontik nba kɔɔn bonchiann
nae a ḡaak ni,
ki a bonjai tee nan kpan tiinii na, ki lint faa di sian
na.

⁴ Daanɔ nba saak Yennu mɔb,
Yennu saa teen piisin li daanɔ paak nnae.

⁵ Yennu n te ki piisin n nyi Sayɔnn kunkonn paak ki
baar a paak.

A ninbinn n la Jerusalem ki li mɔkitir a manfoor ni
kur.

⁶ Ii be a manfoor ni ki tan la a yaaboona.

Parmaasir-ii be Israel teeb paak.

Yenmiaru nba jiin Israel teeb datai biiru po

129 Israel tiṅ, wantit a datai nba biira bianḡinba,
laa nyii a bisin niwa.

² “Laa nyii n bisin niwa, n datai kɔɔ dian diabiuko,
ḡaan bi ki ban nyannimi.

³ Bi chɔɔn n poor po ki teenin fiat,
ki li tee nan baa tuu ko tanmɔnɔn na.

⁴ Naan Yennu nba tee kasii daanɔ na nyinnin daabisin
niwa.”

⁵ Binba kur ki loon Sayɔnn maan, Yennu n nyannib ki
berib.

⁶ Naant ki bii tee nan mɔɔt nba tuu pia ḡaak yur paak,
ki koor ḡaan daa ki kpaat na.

⁷ Kɔɔ ki taant li mɔɔt, koo ki lorin li mɔkpanni.

⁸ Wunba gar lenḡ kur kan yet a, “Yennu n teen piisin i
paak.

Ti jikit Yennu sanne ki tee piisin i paak.”

Yenmiaru nba jiin sommir po

130 Yennu, n be daanchiɔṅ nie ki yia.

² N Yomdaanɔ, gbiintir n mɔnii,
ki gbat n fabinii nba jiin sommir po na.

³ Fi-i bonni sɔbin ti biitie, ḡmee ki a bo kan turɔ kaati?

⁴ Naan a nyikin chabit ti biite a tin tura baakir.

⁵ N guu Yennu sommire nan n par kur,
ki bia teen u maan yada.

⁶ N guu Yennu nan n par kur
ki gar guutɔɔ nba tuu guu sanyɔk yentu na.

⁷ Israel teeb, teent Yennu yada man,
kimaan u loomm kɔɔ be-e,
ki u bia teen siir yoo kur a wun tinni.

⁸ U saa nyinn u niib Israel teeb bi yanɔmm kur ni.

Yenmiaru nba jiin sikin-n-mɔṅ nan yada po

131 Yennu, n nyik n japaat, ki bia nyik n parb-
ifaant nawa.

N baka kaa bargbeṅa ni, koo maan nba paar ki turi-
mi.

² Mɔtana, n soor n mɔṅe, ki mɔk parmaasir.

N par dɔɔre soon nna
nan bik nba tuu paa u naa taa paak na.

³ Israel teeb, teent i dindann Yennu ni man,
mɔtana nan yoo nba kur waa.

Dontir nba jiin jiantu nasaakak na po

- 132** Yennu, a daa tammit Defid
nan fara nba kur ki u dii na po.
 2 Yennu, tiat masonn nba ki u din senn ki por mapor,
ki tur fin yabint daan, Jakob Yennu na a:
 3 "N kan kun njaak ni, koo ki dɔɔr n dɔɔnu paaki;
 4 n kan foi koo ki gɔɔni,
 5 halii nan maa tan saa maa njaak ki tur Yennu,
ki li sii tee Yabint daan, Jakob Yennu man jar."
 6 Betlehem doo nie ki ti gbat Yennu molor lakir na po,
ki tan lar Jearim kpaab ni;
 7 ki ti yet a, "Naant ki tin saan Yennu nasaakak ni;
njaant ti jiantɔ, u naangbouŋ boor."
 8 Yennu, a tɔk nan molor lakir nba tee a yiikoo nyinn
na
ki baar a nasaakak ni, kii be lej yoo kur.
 9 Naant ki a mannteeb-ii tuun linba took yoo kur;
njaant ki a niib-ii hoot nan kpinkpammuk.
 10 Yennu, a din senn masonn ki tur a toontunno De-
fid;
a daa yêen a kpanbar gannkar man na.
 11 A din senn masonjaanne ki tur Defid,
masonn nba ki a kan ban nyik a:
"N saa dinn a bonjai na yeno naan,
ki u tan saa set a seenu ni ki dia a niib yoo nba ki a
kaa.
 12 Li-i tee ki a bonjai na dia molor
nan sennii nba ki n turib na fanu,
bi waas saa tukin kii di naan na yoo kur."
 13 Yennu-e gann Sayonn doo; u loon wun teenir u
njaake,
 14 ki yet a: "Nna nae ki n sii kɔk be,
nna nae ki n loon mii kaar n naangbouŋ paak.
 15 N saa sat piisin Sayonn doo paak, ki turɔ linba kur
ki u loon;
n saa gboon u nandamm nan jeet.
 16 N saa teen piisin u mannteeb paak
linba kur ki bi tuun ni, ki u niib sii yiin yanii ki hoot.
 17 Nna nae ki n saa dinn Defid yaabona na yeno
naan
ki teeno kpanbarjaann;
nna nae ki n saa te ki n kpanbarganŋir naan na-ii tun
kii be.
 18 N saa dinn u datai fei,
njaan te ki u naangbouŋ na-ii makitir kii kpaatir."

Dontir nba jiin naataann lomm po

- 133** Yennu niib-i taan leeb ki be nan parmann,
li njan bonchiann ki mei par.
 2 Li tee nan kpanjanin nba ki bi jii mɔɔn Aaronn yur
paak,
ki li kɔk siik u tiaŋ paak ki siik u liatir turu ni nae.

- 3 Li tee nan Hermonn kunkonn paak marin nba saa
baa
Sayonn kunkona paak nae.
 Leŋe ki Yennu senn masonn, u piisin po,
ki li tee manfoor nba kaa gbennu.

Yiinii nba jiin Yennu dontir po

- 134** Baat man ki tin pak Yennu,
yimm nba kur tee u toontunna na,
yimm nba be u nasaakak ni nyik ki tuun u toona na.
 2 Dont i nii sanpaapo man, Yenjiantu nasaakak na ni,
ki miar Yennu ki bia dontɔ.
 3 Yennu nba nan sanpaak nan tiŋ na n turi piisin,
ki lin nyi Sayonn.

Dontir yan

- 135** Pakin Yennu man.
 Yimm nba tee Yennu toontunna na,
 2 yimm nba see Yennu nasaakak ni,
ki li tee jiantu nasaakak na, ii dont u sann.
 3 Pakin Yennu man, kimaan u njan,
ii yin yanii ki pak u sann, kimaan u njan.
 4 U gann Jakob yaabona ki teemm u yab,
ki jii Israel teeb man ki teemm u niib.
 5 N mi nan Yennu tee Yenjaanne,
u tee Yenjaann ki gar yennii kur.
 6 U tuun linba kur ki u loone,
li sanpaapo nan tingbouŋ na ni,
li mɔkgebeŋa nan li mɔkgebeŋa tiŋ po.
 7 Nɔɔe te ki sayuŋ nyi durinya kpiŋ po ki tikii,
ki te ki sanyikintii be sayuŋ ni, ki te wouŋ nyi u boor
ki da.
 8 Ijpt tiŋ nie ki u din kpai nisaarii nan bonkobit bon-
jakperii
kur yomm.
 9 Leŋe ki u din tun bakitnauŋ toona,
ki dat Ijpt kpanbar nan u saakab tuba.
 10 U din biir digbana bonchiann,
ki kpai kpanbara nba mɔk yiikoo:
 11 Amor teeb bat Sihonn, nan Basann teeb bat Og,
nan Keenann batnba kur.
 12 U din jii bi tinii ki tur u niib Israel teebe.
 13 Yennu, bi sii kɔk mɔɔntir a sanne, ki a tee Yennu,
ki maaru kur saa tiar a po.
 14 Yennu saa kɔn ki tur u niib,
u saa tin u toontunna man ninbaauk.
 15 Digbana yenbis na njan,
bi jii salimmɔna nan salimpeenae ki namm,
niibe jii bi nii ki namm.
 16 Bi yenbis man mɔk mɔi njan kan fit pak,
ki bia mɔk ninbina njan ki laati.
 17 Bi mɔk tuba njan kan fit gbat, bi poŋ ki foi kaawa.

18 Binba maa yenbis man nan binba teen yenbis man yada,
bi mɔŋ sii tee nan yenbis man nae.

19 Israel teeb, pakin Yennu man;
yimm nba tee Yennu mannteeb na, pakin Yennu man,

20 yimm Liifai teeb, pakin Yennu man;
yimm nba kur jiantirɔ na, pakimɔ man.

21 Pakin Yennu, Sayɔnn kunkonn paak,
pakin ŋɔɔ nba be Jerusalem na.

Pakin Yennu man.

Niipoturu yan

136 Turin Yennu niipoouk man, kimaan u ŋan,
u lomm kaa gbennu. ¹

2 Turin Yennu nba gar yenbis kur na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

3 Turin wunba tee yomdamm kur Yomdaanɔ na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

4 U kɔɔe tuun bakitnaug toonjaana,
u lomm kaa gbennu.

5 U jii u subiniie ki nan tingboug na,
u lomm kaa gbennu.

6 U senn tingboug, ki li paa nyun paak,
u lomm kaa gbennu.

7 Nɔɔe nan yonnu nan ŋmaarik,
u lomm kaa gbennu.

8 Ki yonnu na sii dia daar;
u lomm kaa gbennu.

9 Ki ŋmaarik nan ŋmaabira sii dia nyɔk,
u lomm kaa gbennu.

10 U din kpɔi Ijɔt teeb bijakpera,
u lomm kaa gbennu.

11 U din nyinn Israel teeb Ijɔt tiŋ ni,
u lomm kaa gbennu.

12 U jii u nuu paŋ nan u kpinkpoug paŋe,
u lomm kaa gbennu;

13 ki bɔkit Mɔkmug na,
u lomm kaa gbennu,

14 ki te ki Israel teeb tɔkin leŋ,
u lomm kaa gbennu,

15 ŋaan te ki Ijɔt kpanbar nan u jab dii nyun,
u lomm kaa gbennu.

16 U din jii u niibe ki saan namm kunkoouk paak,
u lomm kaa gbennu.

17 U din kpɔi kpanbara nba mɔk yiikoo,
u lomm kaa gbennu.

18 U din kpɔi kpanbarjaana,
u lomm kaa gbennu:

19 Amor teeb kpanbar Sihonn,
u lomm kaa gbennu,

20 nan Basann kpanbar Og,
u lomm kaa gbennu,

21 Ki jii bi tiniie ki tur u niib,
u lomm kaa gbennu.

22 U din jiir ki tur u niib Israel teebe,
u lomm kaa gbennu.

23 Baa din nyannit na, u din ki tamm ti po,
u lomm kaa gbennu.

24 Nɔɔe din nyinnit ti datai nuu ni,
u lomm kaa gbennu.

25 Nɔɔe teen bonfoor kur jeet,
u lomm kaa gbennu.

26 Turin Yennu nba be yendoug ni na niipoouk,
u lomm kaa gbennu.

Israel teeb yommisin ni fabinii

137 Babilonn mɔka boore ki ti kar tiŋ ni,
leŋe ki ti tiar Sayɔnn po, ki bui,

2 ki lakin ti bonfifaat tiinii nba be leŋ na paak.

3 Ki binba kɔn ki nyannit na betit a tii yiin yanii;
bi loon tii manjit bi para, ki yetit a,
"Ti yiin yanii nba jiin Sayɔnn po."

4 Ti saa teen nlee ki yin yanii ki tur Yennu, boorganu tiŋ ni?

5 Mi-i tamm Jerusalem po, n ji daa fit faa kɔnn.

6 Mi-i kii tiar a po,
li-i tee ki n ki tiar nan fine tee n parpeenn nba gben,
n ji daa fit yiin yanii.

7 Yennu, tiat Edom teeb nba din tun linba,
daar nba ki ti datai nyann Jerusalem na.
Tiat baa din yeen a, "Yeetir ki sikinir tiŋ ni."

8 Babilonn doo, bi saa biirawa.

Parpeenn sii be daansɔɔ nba pa-a
faa daan tun linba ki turit na paak,

9 wunba saa jii a sanpantii ki jaatib tana paake.

Ki jiin niipoturu Yenmiaru po

138 Yennu, n teena niipoouk nan n par kur;
n yiin ki dontira malakanba kur boor.

2 N gbaan ki took a kasii ŋasaakak na,
ki dont a sann, kimaan a lomm nba kaa gbennu,
nan a mamɔmm na paak,
kimaan a wann nan a sann nan a sennii mɔk yiikoo
ki gar bont kur.

3 Mi-i yiina yoo nba, a teenin gatu,
a jikit a paŋ nae ki kɔɔntin paŋ.

4 Yennu, durinya kpanbara kur saa kpakita,
kimaan bi gbat a mɔsona nawa.

5 Bi saa yin yanii ki jiin linba ki a tun na po
nan a baakchiɔŋ na po.

6 Faa lek be sanpaapowa na, ŋaan a baka be tarii po,
karinbaandamm na kan fit bɔr ki a daa laatibi.

¹ "U lomm kaa gbennu" din tee niib na jiinue.

7 Daamii-i lintin yoo nba, a tuu fatime,
a tuu biir n datawutodamm nae, njaan jii a paŋ ki tin-
nin.

8 A saa tun linba kur ki a senn mɔsonn nan a saa tun
nawa.

Yennu, a lomm kaa gbennu, gbent toonn nba ki a piin
na.

Ki jiin Yennu yanchiŋ nan gotŋanu po

139 Yennu, a fiitirime ki mi maa tee bianjinba.

² A mi linba kur ki n tuun;

fi-i lekii be banfɔkira, njaan a bant n dudukit.

³ Maa tuun toonni, maa foi-i, njaan a laatime, a mi n
toona kur.

⁴ N tuu tan piak na ki poŋ ɔɔ ki a mi maa saa pak lin-
ba.

⁵ A njaan lint n munn poe; ki tuu jii a paŋ ki nyinnin
daamii ni.

⁶ Faa min bianjinba, li sumii bonchiann, ki gar n ban-
nuwa.

⁷ N saa saan lee ki a kan lami? N saa tɔkin lee ki bot a
boori?

⁸ Mi-i doo sanpanaagben, a poŋ be leŋe,
mi-i sik kpeentiŋ, ki a be leŋ.

⁹ Mi-i yukir nan ɔɔ na ki saan yondopo,
koo ki be yonbaapo banfɔkira,

¹⁰ a poŋ be-e ki saa gar n ɔɔn ki sommin.

¹¹ N bo saa yet bunbɔnne ki wun bɔrin,
koo yentu ki wun kpant nyɔk,

¹² njaan bunbɔn ki bɔn a boori,

nyɔk yeen nan yonnu ni nae ki tura.

Bunbɔn nan yentu tee yomme a boor.

¹³ Fine nan n gbanant kur;

fine taan n gbanant, n naa poor ni.

¹⁴ N dontira, kimaan faa namin bianjinba,
li ɔɔ bakiŋ nan yaarlituk,

linba ki a tuun kur tee bonsaanne, ki bia tee bakiŋ-
naur.

N mir nan n par kur.

¹⁵ Yoo nba ki a din nan n kpaba ki taanir
ki dekin birir soon nna, n naa poor ni,
siaminba ki n bɔr ki kpaatir na,
a poŋ din mi nan n be leŋ.

¹⁶ A din lamewa ki bi tan marin.

Daa nba ki n sii be n manfoor ni,
li poŋ ɔɔbe ki ɔɔ a gbouŋ niewa,
ki n tan baar durinya na ni.

¹⁷ Yennu, n la nan a dudukit njan bonchiann ki turin,
ki bia yab bonchiann.

¹⁸ Mi-i kan a dudukit, li sii yab ki gar tanbiinii.

Mi-i fiir ɔɔn ni, n be a boore.

¹⁹ Yennu, n sunman ki a kpai biitdamm nawa.

N sunman ki nikpiirit na yaat n boora.

²⁰ Bi piak biite ki jiin a po, ki piak biir a sann.

²¹ Yennu, n ki loon binba ki loona na,

ki bia yisin binba yeen a ɔɔ na bonchiann.

²² N namm nanmɔŋe, ki jikitib ki bi tee n datai.

²³ Yennu, fiitirin ki bann n yan ni,
bikintin ki bann n dudukit nba tee.

²⁴ Gotir ki laan biit be nni-i,
ki fan nmakitin manfokangbennuk ɔɔnu ni.

Yenmiaru nba saa ɔɔ bonbiir

140 Yennu, fatirin biitdamm nuu ni.

A nyinnin kpikpirukdamm boor ni.

² Yoo kur bi lorin biite, ki baat nan ɔɔna yoo kur.

³ Bi ɔɔ ton nan waalabirii yara nae,
ki bi maan ton nan waajɔŋ lɔbit na.

⁴ Yennu, nyintin biit damm paŋ ni,
ki bia ɔɔrin nikpiirit boor, binba lorin n baak po na.

⁵ Karinbaandamm pii baruko ki guunin;
bi pii tanbarae ki birin barit ɔɔnjouk ni, a bin soorin.

⁶ N yeen Yennu a, "Fine tee n Yennu."

Yennu, gbiintir ɔɔnii nba ki n ɔɔ ki loon sommir na.

⁷ N Yomdaan Yennu nba tee n fat-ɔɔ na,
fine nyinnin ɔɔ ni.

⁸ Yennu, a daa teen biitdamm na baa loon linba;
a daa te ki bi laat nyannu bi lorbiit ni.

⁹ A daa te ki n datai na laat nyannu;

a te ki bi lorbiit nba ki bi lor n paak na n nmat baa bi
paak.

¹⁰ Njaan ki musankɔɔna n baa bi paak;

njaan ki bin baa bootuk ni ki ji daa mi do.

¹¹ Daa te ki binba fa faak ki paa leeb na laat nyannu;
njaan ki biit n nyann kpikpirukdamm ki biirib.

¹² Yennu, n mi nan fine taant tarii po,
ki sommit binba be daamii ni.

¹³ Popeendamm na set saa dontawa, bi sii be a
boore.

Daajoouk Yenmiaru

141 Yennu, n yia; sommitin ɔɔtana.

Mi-i yiina yoo nba, fan gbiint ki turin.

² Gaat n miaru ki lii tee nan bonnunubit na,
ki maa donn n nii nba na-ii tee nan daajoouk maruŋ
na.

³ Yennu, ii dia n ɔɔb, kii guu n ɔɔmaan.

⁴ Ii guun ki n daa loon biit tumu,
koo ki n daa tokii biit damm ki tuun biiti.
Njaan ki n daa ban pukii bi jaamm dinu ni.

⁵ Niŋanɔɔ saa fit dat n tubir, ki jii njan ki nmakitin;
njaan n ki loon biit damm baakir,
kimaan yoo kur n mei ki biir bi toonbiit nae.

⁶ Bi-i lu bi diateeb na ki bi nyii jɔyirin ki baa yoo nba,
niib na saa bann nan n maan na tee barmɔniie.

⁷ Bi kpaba sii ɔɔ kaauk boore buri buri

nan baa tuu yakit daauk ki butɔ buri buri bianjinba na.

8 Nnaan n yada be fin Yabint Yennu nie yoo kur, n loon a guurue; a daa te ki n kpenni.

9 Nyintin barit nba ki bi pii guuntin na ni, biit damm barit maŋ ni.

10 Nnaant biit damm na n baa bi barit nba ki bi bar na ni, nnaan ki min daa laat siara danji.

Yenmiaru nba jiin sommir po

142 N yi Yennu ki loon sommir, n barimɛ.
2 N teen nɔɔɛ n maan kura, n want nɔɔɛ n daamii kur.

3 Mi-i tan yaa man nnaa tama yoo nba, u mi maa saa teen bianjinba.

N datai pii barite sɔnu nba ki n tɔkii na ni, ki guuntin.

4 Mi-i got ki lint n mɔŋ, n ki laat wunba saa sommin ki nyinnin, sɔɔ baka kaa n po.

5 Yennu, n mɔ nan fine ki loon sommir, Yennu, fine tee n guutɔɔ, fine tee wunba ki n mantik loon, n manfoor ni na.

6 Gbiintir mɔnii nba ki n mɔ ki loon sommir na, n gbee nan parbiire.

Nyintin n datai nuu ni, kimaan bi paŋ gar n yara.

7 Nyintin n daamii na ni, ki man pak donta, a niib sin-suuk ni, kimaan faa njan ki turin na paak.

Yenmiaru nba jiin sommir po

143 Yennu, gbatir n miaru.
A popeensin ni, a gbiint n fabinii.
Turimin gatu a mamɔmm paak.

2 A daa bu min nba tee a toontunna na buut, sɔɔ kaa ki tee kasii a tɔɔnni.

3 N dataak tɔkiime ki saa soorin ki nyannin. U kɔɔnin bunbɔnn dansarik nie,

ki n tee nan binba din kpo sianyoowa na,

4 ki n ji loon man nnaa tamae, n be parbiir nba kaa paak nie.

5 N tian daa nba gar na po, ki dukii faa tun linba po, ki tian linba kur ki a tun.

6 N dont n nii sanpaapo ki meia,

ki loona nan tinkooŋ nba loon nyun bianjinba na.

7 Yennu, turimin gatu mɔtana.

N ji ki mɔk dindann nan waama, a daa nyikitimi.

Li-i tee ki a nyikin, n saa pukin binba sik kpeentij na poe.

8 Sanyɔk kur, a tuu tiarin a lomm nba kaa gbennu na po,

kimaan fine ki n teena yada.

N miaru do a boor nie. Wantin sɔnu nba ki n saa tɔkin.

9 Yennu, n baat a boor ki loon guuru, nyintin n datai nuu ni.

10 Fine tee n Yennu, wantin bianjinba ki n saa tun a loomm.

Ii njan ki turin, ki tɔkin nanin sɔnjanu.

11 Yennu, tintin nan faa senn mɔsonn bianjinba na, jiin a nant na ki nyinnin daamii ni.

12 Faa mɔk lomm nanin na paak, a kpi n datai ki biir binba dintin biak na, kimaan n tee a toontunnae.

Kpanbar nba teen Yennu niipoouk ki jiin nyannu po

144 Pakin Yennu nba tee n guutɔɔ na.
Nɔɔɛ tumiin tɔɔ faanu, ki te ki n teen siir ki guu kɔnn.

2 Nɔɔɛ tee n gaartɔɔ nan n guutɔɔ, nɔɔɛ tee n sindandiiuk nan n tinntɔɔ; n tinnu dindann be u nie, nɔɔɛ sikin digbana tij ni ki turin.

3 Yennu, nisaarik tee bee ki a fiin u po, nisaarik mun ki a baka be u ni?

4 Nisaarik tee nan foon nae, ki u daa gaar nan yinyuŋ nba gaar na.

5 Yennu, bɔkitir sanpagbouŋ ki sik; a sii jɔjaana na ki munyuut n nyi bi ni.

6 Tumin sanyikintii ki lin yat a datai.

A tɔ a peenii na ki a datai n chiar.

7 Tantir a nuu ki sikin tij ni, ki datin ki nyinnin nyunsunŋ ni ki fatin, ki nyinnin boorganu nuu ni,

8 boorganu nba ki piak barmɔnii, nnaan fa faak kuukɔɔ nan bi mɔpora niwa na.

9 Yennu, n saa yin yanpaan ki tura, n saa faa kɔnn ki yin yan ki tura.

10 Fine tur kpanbara nyannu,

ki tinn a toontunna Defid, ki u nyii takoobporimii ni.

11 Nyintin n databiit nuu ni, nyintin boorganu yiikoo ni;

boorganu nba ki piak barmɔnii, nnaan fa faak kuukɔɔ nan bi mɔpora niwa na.

12 Nnaant ki ti bonjai nba be bi paauŋ ni na n kpaat nan bonbuburit nba kpaatir nan paŋ bianjinba na.

Nnaant ki ti bonpoi-ii tee nan kpanbar nnaadachaata nba be lɔtii ni ki fanit kpanbar nnaak bianjinba na.

13 Nnaant ki ti boa n gbee nan jebooru kur, nnaan ki ti pei n mar pebis tusaa piik piik.

14 Nnaant ki ti bonkobit n pɔt bonchiann, ki daa miin, koo ki kpenni.

A daa te ki parbiir mɔŋ be ti doo sɔnii ni.

15 Parpeenn be digbann nba ki maan na tee mɔnii ki turib na paak;

parpeenn be niib nba ki bi Yomdaano tee Yennu na paak.

Dontir yan

- 145** Yennu nba tee n kpanbar, n saa mɔɔnt a yabint;
n saa tura niipoouk mɔkmɔk nan mɔkmɔk.
² N sii teena niipoouk daar kur, n saa donta yaayoo siiyoo.
³ Yennu tee Yenjaanne, li ɔan ki tin donno sanpaapo. U yabint na gar nisaarik bannuwa.
⁴ Maaryenn tuu saa wann maarleer na fin Yennu nba tun linba, ki donta, bi saa mɔɔnt a toonjaana,
⁵ ki pak a baakir nan a yabint po, ki n sii dukii a bakitnaurɔ toona po.
⁶ Niib saa pak a toonjaana po, ki man mɔɔnt a yabint po.
⁷ Bi saa pak a ɔamm kur po, ki yin yanii ki jiiin a popeensin po.
⁸ Yennu mɔk lomm nan ninbatinu, u wutoor ki do yian, ki u lomm bia kaa gbennu.
⁹ U ɔane ki tur sɔɔ kur, ki mɔk ninkpabaunɔ u naamii kur paak.
¹⁰ Yennu, a naamii kur saa dont a sann, ki a niib kur saa tura niipoouk.
¹¹ Bi saa pak a naan baakir paɔ po, ki wann a yabint po,
¹² ki lin te sɔɔ kur n bann a paɔ toona, nan a naangbouɔ baakir nan yiikoo po.
¹³ A naan kaa gbennu, ki a sii sɔɔ dia a niib.
Yennu see u mɔsona paake,
ki mɔk ninbatinu u toona kur ni.
¹⁴ U sommit binba be daamii nie, ki fiint binba baa na.
¹⁵ Bonfoor kur dindann maa a paake, ki a teemm jeet yoo nba kur ki bi loon.
¹⁶ A tuu tur ki lin janjibe, ki gboont sɔɔ kur.
¹⁷ Yennu toona kur ɔane,
ki u bia mɔk ninbatinu, u toona kur ni.
¹⁸ Yennu ki fɔk nan binba kur yiu na, binba yiu nan bi para kur na.
¹⁹ Nɔɔ teen binba teen ɔ baakir na bi bonloɔa, u gbia bi fabinii ki tuu tinnib.
²⁰ Nɔɔ guu binba loon na kur, ɔaan u saa biir biit damm nawa.
²¹ N sii sɔɔ piak Yennu-e;
ɔaant ki u naamii kur n pak dont u kasii sann yaayoo nan yaayoo.

Dontir nba saa tinnu Yennu boor

- 146** Pakin Yennu man. N seek, pakin Yennu.
² N saa dont ɔɔɔ n manfoor kur ni;
n saa yin yanɔ ki tur Yennu-e.

- ³ Daa jikit a dindann ki tee nisaarii tɔɔndamm ni; nisaarik kaa ki saa fit tinna.
⁴ Bi-i kpo, bi tuu ɔmat kpant tante, li daar maɔ, bi lora kur tuu kpakin yanne.
⁵ Parpeenn be daano nba ki Yennu nba ki Jakob jiantir na tee u sommtɔɔ na paak, wunba ki u dindann maa u Yomdaano Yennu maɔ paak na,
⁶ Yennu nba nan sanpaak nan tiɔ nan mɔkgebeɔa nan linba kur be li ni.
U sɔɔ dia u mɔsonae,
⁷ ki bu sommit binba be mukisuk ni, ki bia teen komma na jeet.
Yennu-e nyint dansarkɔɔra yann,
⁸ ki bia te jɔɔnii nyɔɔntir.
Nɔɔ fiint binba baa na,
ki mɔk lomm nan u popeendamm.
⁹ Yennu-e guu saamm nba be ti tiɔ na ni, ɔɔɔ sommit pakɔi nan kpeebii, ɔaan biir biit damm na lora.
¹⁰ Yennu-e tee kpanbar yoo kur. Sayɔnn doo, a Yennu nae sii sɔɔ dia-a yaayoo nan yaayoo.

Pakin Yennu man.

Dontir nba saa Yabint Yennu boor

- 147** Pakin Yennu man.

- Li ɔan ki tin yin dontir yanii ki tur Yennu;
li ɔan ki bia took nan tin kpakitɔ.
² Yennu ɔammit Jerusalem-e,
u jent nan binba ki datai din soorib ki yaat namm nae.
³ U teen binba para ni la daɔ nae laafia, ki lorin bi fiat.
⁴ Nɔɔ nan ɔmaabira, ki bi kann yab dian waa loon bi-anjinba,
ki u tuu yiin ɔmaabir kur nan u sann.
⁵ Ti Yomdaano tee Yenjaann ki mɔk paɔ, ki u yanfoon kaa bikinu.
⁶ Yennu-e dont binba mɔk sikin-n-mɔn na, ɔaan sikint biit damm na tiɔ ni.
⁷ Yinin dontir yanɔ kii teen Yennu man; faan kɔnn ki yin yanɔ ki tur ti Yomdaano man.
⁸ Nɔɔ te sanpagbant baak sanpaapo; ɔɔɔ te saak baa tingbouɔ na paak, ki te mɔk pia kunkona paak.
⁹ Nɔɔ teen bonkobit jeet ki bi di, ɔɔɔ dint kinkabira yoo nba ki bi mɔ kon.
¹⁰ U parpeenn ki be tanpaarii ni kaa, koo u par ki mei kunkɔnkɔnna nba mɔk para paak kaa,
¹¹ ɔaan u par mei damm nba baakitɔ na paake,

nan damm nba teen yada nan u lomm nba kaa gben-
nu na paak.

12 Jerusalem, pakin Yennu.

Sayonn doo, pakin a Yennu.

13 Nɔɔ te ki a tammakɔɔka wakii.

Nɔɔ tee piisin a niib paak.

14 Nɔɔ te ki a tiŋ be li yamani,

ki jikit jeŋant ki gboonta.

15 U tuu tur tingbouŋ na mɔbe,

ki linba ki u yet na n tun yiama.

16 U tuu te ki wunn n yat nan gbent nae,

ki bia yat marin nan tangbiruŋ na,

17 ki te ki sakaana n baa nan tansakina na,

ki ɔɔ kaa ki saa fit took waat nba ki u tuu tun na.

18 Njaan wuu yet mɔmaan, nyuntana na tuu nanne,

u tuu tun wouŋo ki te ki nyun puub.

19 U tuu jii mɔmaame ki tur u niib,

ki jii u wannu nan u sennii ki tur u niib Israel teeb,

20 njaan u ki tun linba na booru ki tur nileebe na,

bi ki mi u sennii manji.

Pakin Yennu man.

Durinya kur n dont Yennu

148 Pakin Yennu man.

Pakimɔ man sanpagbant ni,
yimm nba be sanpaapo na.

2 Pakimɔ man, yimm nba tee u malakanba na,
yimm nba tee sanpaapo kunkɔnkɔnna na.

3 Yonnu nan njaanik n pak ki dontɔ,
pakimɔ man, yimm nba tee njaanirnyinyira na.

4 Sanpaak nan nyun nba be sanpagbant liik po na n
pak dontɔ.

5 Njaan ki bi kur n pak dont Yennu sann,
kimaan u din pak mɔmaame ki namm.

6 U sennue din te ki bi be bi binbeboa yaayoo siiyoo,
ki kan fit yêŋ u mɔb.

7 Yimm nba be tingbouŋ na paak, ii pak dont Yennu
man,

nyun ni bonkob-gbeŋa nan nyunsunsunt kur,

8 li sanyikintii nan sakaana, nan wunn nan sanpag-
bant,

nan wonpaaruk nba saak u mɔb na.

9 Jɔjaana nan kunkona nan tilontii nan fɔɔ,
ii dont Yennu man,

10 bonkobit kur, li njaak ni yab nan muuk ni yab,
bonbubɔkit nan bon-yuyukit.

11 Ii pak dontɔ man, kpanbara nan niib kur,

kpanbar njaanab nan doo diara kur,

12 sapaamm nan naasimm, nikpera nan waas,

13 njaan ki bi kur n pak dont Yennu sann.

U sann yab ki gar sanlia kur,

ki u baakir yab ki gar sanpaak nan tingbouŋ na kur.

14 U te ki u digbann na mɔk paŋ

ki li te u niib kur dontirɔe,

Israel niib nba ki u loomm bonchiann na.

Pakin Yennu man.

Dontir yan

149 Pakin Yennu man.

Yinin yanpaan ki tur Yennu,
ki dontɔ, u niŋamm tintaanu ni.

2 Israel teeb, ii mɔk parpeenn man,

kimaan i naamii daanɔ paak.

Sayonn teeb, ii kpanman, kimaan i Kpanbar man
paak.

3 Ii waa waak kii dont u sann,
ii faa gingana nan kɔna ki dontɔ.

4 Yennu par mei u niib paake,

ki u teen sikin-n-mɔŋ damm na nyannu.

5 Njaan ki Yennu niib-ii kpanman, kimaan baa nyann na
paak,

ki yin kpankpanman yinii nyɔtunmun.

6 Njaan ki bii hoot kii dontir Yennu,

ki bi jukbanjai nba di bonchiann na-ii be bi nii ni,

7 ki te ki bin nyann digbana na, ki dat niib na tuba,

8 ki baan bi kpanbara na jarit,

ki bia baan bi tɔɔndamm na kut jarit,

9 ki dat digbana na tuba, nan Yennu nba senn bianjin-
ba na.

Yennu niib nyannue na.

Pakin Yennu man.

Ki jiiŋ Yenpaku po

150 Pakin Yennu man.

Pakin Yennu, u jiantu njaanab ni man.

Pakimɔ sanpaapo nba ki u jii u paŋ ki nan na.

2 Pakimɔ, kimaan waa tun toongbeŋa nba na paak.

Ii pak dont u yabint yikoo na man.

3 Ii jii naatuna ki pak dontɔ man.

Ii jii kɔna nan naagbai ki dontɔ.

4 Ii jii gingana nan waak ki dontɔ.

Ii jii kɔna nan yerii ki dontɔ.

5 Ii jii duunii ki pak dontɔ.

Ii dontɔ nan duunii mɔnii bonchiann.

6 Bonfoa kur, ii dont Yennu.

Pakin Yennu man.

Barjokit

Ki jiin Barjokit gbouŋ na po

Gbouŋ na ni mək barjokit booru booru nba ki yaayoo ni niib din tuu yeen Israel tiŋ ni, ki bia tumii niib baa sii mək yan ki be binbenŋaŋ nba sii pent Yennu par. Baatusir ni, bi yi gbouŋ mane Profefs.

Barjokit nycɔt nba tee bianjinba

1 Solomonn, wunba din tee Defid bija, ki bia tee Israel teeb kpanbar nae yin barjokit na.
2 Barjokit nba nae saa somma ki a la yan nan kpaanŋanii, ki bia bann məkbonjaana paak. **3** Bi saa fit wanna faa saa soor a məkŋ bianjinba kii be nan yan, ki bia wanna toonŋana nan barməknpaku nan fant binberŋ. **4** Bi saa te wunba ki mək yan n subire, ki tumii nipaauŋ bianjinba ki bi saa baar nan nycɔt. **5** Barjokit nba na gbaa saa fit pukin yandaanɔ bannu, ki mun bia ŋmakit banntɔɔ bannu, **6** ki mun bia ŋmakit bannteeb ki bin fit bann barjokit nan barpaarii nba ki yandamm baat nann na paak.

Kpaanii nba saa nipaauŋ boor

7 See ki a sint tin Yennu jaŋmaanii, ki wun tura yanfoon. Jatite ki baakit yanfoon, ki bia yêen tumiiu.

8 Gbiintir a baa nan a naa nba yeena linba. **9** Bi wannu saa ŋamm a binberŋ, ki lii tee nan faa tuu yir fokirŋaŋ, koo ki lia laamm ki lin faŋa na.

10 N bija, yoo nba ki biitdamm kpanna, ii mi ki a sak. **11** Li-i tee ki bi yet a, "Baat ki tin saan lon sɔɔ ki kpiu, ŋaant ti lek nisiab nba ki biir siar. **12** Bi sii mək manfoor nan laafia yoo nba ki ti lab na, ŋaan ti-i lekib gbenn yoo nba bi ji sii tee nikpeena. **13** Ti saa la məkkinbooru kur, ki ti ŋei saa gbee nan fatuk bona. **14** Baat na ki tan pukint, ki ti chent taa saan fat linba."

15 N bija, a daa təkii nan li nibooru. Bəkiter a məkŋ namm. **16** Bi ki guut kaawa ki tuun bonbiir. Yoo kur bi teen siire a bin kpi nirɔ. **17** Li ki ŋan fan pii laauŋ yoo nba ki məkŋnii nba ki a loon ki fan soorib na gorii. **18** Nibit na booru pii baruko ki guunt bi məkŋ, baruk nba ki bi saa kpo leŋ. **19** Nanyukin sɔɔ nyint nanyukii manfoore; linba nae tuun ki teen daanɔ nba be toonbi-it məkint ni.

Yanfoon yi

20 Gbiintir man, yanfoon be sɔŋjot nan dai ni, ki yi, **21** ki be doo na tammɔi ni, nan siaminba kur ki niib taant na, ki yi sanpaapowa a,

22 "Bonjata na. I loon ki yin jii yoo nlee kii be i jatii maŋ ni? Yoo nlee ki i loon yin jii ki sukii bannu ki li maŋini? I kan ban tumii yami-i? **23** Mi-i yakii nani yoo

nba, yin gbiint, ki n saa turi kpaanŋanii, ki bia chent nani n bannu na. **24** N tuu sɔɔ yi a yin baar, ŋaan ki i ki gbiini. I baka kaa n po. **25** I yêet n kpaanii kurawa, ki bia ki sak nan man ŋmakiti. **26** Li paak, yoo nba ki i sɔɔ mukisuk ni, n sii laaie, ki yoo nba ninbɔŋ baari n saa sukii. **27** Yoo nba ki daamii baar i paak nan wonpaaruk na, ki i be gbanantont nan parbiir ni na, **28** li yooe ki i ji saa boi yanfoon po, ŋaan n kan turi gatu. I saa lomin lokir kur po, ŋaan i kan lami. **29** Bannu tuu ki mək nycɔt ki turini, ki yoo kur ki i yêet yin sak Yennu mək. **30** I tuu ki loon n kpaanii, koo ki gbiintir yoo nba ki n ŋmakitiri na. **31** Tɔɔ, i saa gaar linba jaŋ nannii, ki i məkŋ binberŋe saa turi baatuk. **32** Niib nba ki mək bannu tuu kpo, kimaan baa yêen yanfoon na paak. Ki niib nba tee bonliinii mun tuu boont, kimaan bi baka nba kaa bi məkŋ po na paak. **33** ŋaan daanɔ nba kur gbat n maan saa la fatu ki sii be u yamani, ki kii tiin jaŋmaanii."

Ki jiin nycɔt nba be yanfoon ni po

2 Tumiin linba ki n wanta na, ki daa ban tammit linba ki n yeena maa a tun na. **2** Gbiintir linba tee subinii maan, ki bia yabir bann li paak. **3** Miat bannu po, ki gaarir, ki bia gaar ninyentir. **4** Lomin yanfoon nan ninbinməkŋnii nan faa saa lon salimpeena, koo nan faa saa lon gorbɔrkar bianjinba na. **5** A teen nna, a saa bann yentinu paak nba tee bianjinba, ki bia la nyannu ki jiin faa tumii linba Yennu po na. **6** Yennu-e teen yanfoon, ki bannu nan subinii nyi u boor ni. **7** Yennu saa somm ki guur binba tee niŋamm ki bia tee barməknpakira na. **8** U nyint binba dia bileeb fanu na ninbɔŋ ni, ki guu binba loonɔ na.

9 Li-i tee ki a gbiint n maan, a saa bann linba took, nan linba tee barməkŋnii, nan linba ŋan, ki a sii mi faa saa tun linba. **10** A ji sii mək yanfoon, ki a bannu na saa tura parmaasir. **11** A ninyentir nan minu na saa guura **12** ki gɔɔra, ki a kan tun linba tee kpetiri. Bi saa bəkita nan niib nba ki bi məkbona baat nan daŋ; **13** ŋamme yêet binbenŋaŋ benu ŋaan be yanbɔŋcheenn ni. **14** Li man ŋamme ki bi tuun bonkpeti nan jat-toonbiit, **15** ki tee niib nba ki bi sɔŋnii ki tooki; a kan fit gaa bi paak.

16 A saa fit nyann poochonchonn nba kur saa baar nan u məkŋmant a wun kpanna, **17** ki tee wunba ki dia u məkŋ sɔɔ fanu, ki tamm məklor nba ki u daan lor na

powa. ¹⁸ Li-i tee ki a saan poo maḡ ḡaak, a tək kuun sɔnue. Li sɔnjouk saa kpeentiḡe. ¹⁹ Binba saa u ḡaak maḡ ni, bi sɔɔ ki jenti. Bi kan ban jen ki tək in maḡfoor sɔnjouk na. ²⁰ Li paak, see ki a wei niḡamm binberḡ, kii be binberḡ nba tee yentinu benu. ²¹ Niib nba tee yentinna ki tee niḡamm, ḡamme sii be tiḡ nba tee ti yar na ni, ²² ḡaan Yennu saa boont toonbiit damm tiḡ maḡ ni, ki ḡabir yanbɔndamm ki nyinnib nan baa tuu ḡabir mɔɔt tiḡ ni bianḡinba na.

Kpaanii nba saa nipaauḡ boor

³ N bija, a daa tammit linba ki n wanna na. Yoo kur, ii tian linba ki n beta maa a tun na. ² N wanu maḡ saa tura maḡfofoouk nan mɔkint. ³ ḡaant ki lomm nan yada-ii be a boor yoo kur. A liar a turu ni, ki bia sɔbir a par ni. ⁴ Li-i tee ki a tun linba na, Yennu nan nisaarii para sii mei a paak.

⁵ Jiin a dudukit kur kii maa Yennu paak, ḡaan daa maa linba ki a dukii a mi na paaki. ⁶ Ii tian Yennu po linba ki a tuun kur ni, ki u saa wanna sɔnu nba ḡan. ⁷ A daa dukii nan a mɔk subinii ki gar faa sub bianḡinba. Ii mɔk mɔsaku nan Yennu ḡaan yêḡ ki daa tuun biiti. ⁸ A tun nna, li sii tee nan tebuk nae ki teb a fiat, ki li tonu na n maak. ⁹ A jeet nba ki a jaan ki li mantik ḡan ki gar leer na, jiin tur Yennu, ki lin turɔ baakir. ¹⁰ Fi-i tun nna, a boa saa gbee nan jeete, ki a dabui saa gbee nan tilɔna daan ki mɔ.

¹¹ N bija, Yennu-i ḡmakitira yoo nba, fan ḡbiint fanu, ki gaar nan li tee kpaaniie. ¹² Yennu kpaan binba ki u loomme, nan bi baa nba tuu kpaan bik nba ki u mɔk parbifaant u paak bianḡinba na. ¹³ Parpeenn be daanɔ nba sub ki mɔk bannu na paak. ¹⁴ Yan nan bannu mɔk nyɔɔt ki gar salimpeena nan salimmɔnawa. ¹⁵ Yanfoon mɔk nyɔɔt ki gar tanbinyinyira nba daauk paar; ki linba ki a loon na siar ji kaa ki saa jarḡ nann. ¹⁶ Yanfoon saa tura maḡfofoouk, ki bia tura mɔkint nan baakir. ¹⁷ Yanfoon saa fit te ki a binberḡ mɔk parpeenn nan laafia. ¹⁸ Niib nba la yan, bi mɔk parpeenn; yanfoon maḡ saa turib maḡfoor.

¹⁹ Yennu din nan tingbouḡ nan u yanfoome;

ki jii u bannu ki nan sanpaak.

²⁰ U yanfoon maḡe te mɔka puub,

ki bia te saak nyi sanpagbouḡ ni ki baa tingbouḡ na paak.

²¹ N bija, ii dia a yanfoon nan ninyentir na fanu. A daa te ki bi yaatir a boori. ²² Bi saa tura maḡfoor nba mɔk parmaasir nan parpeenn. ²³ A sii somm nan laafia a sɔnu ni, ki kan ban ḡbiati. ²⁴ A kii tiin jarḡmaanii yoo nba ki a kɔɔ fan dɔɔri, a saa ḡɔɔ fanu ki lin tan yent. ²⁵ Jarḡmaanii kii mɔka nan siar tan saa chiba, nan laa tuu tan chib toonbiit damm bianḡinba na. ²⁶ Yennu saa dia a fanu; u kan te ki a sik baruk ni.

²⁷ Yoo nba ki a la yaak, fan tun linba ḡan ki tur binba loonir na. ²⁸ A kɔɔ-i loon sommir, ki a saa fit, fan som-mɔ li yoo na, ḡaan daa yaa wonna. ²⁹ A daa lorin linba saa biir a kɔɔ, kimaan u kɔɔ kpia-a ki teena yadawa. ³⁰ A daa kɔn nan a kɔɔ yoo nba ki u ki tuma bonbisiari. ³¹ A daa mɔk funfunn nan niib nba tuun biiti, koo ki loon fii

tee nan ḡamm na, ³² kimaan Yennu ki loon binba tuun biit na, ḡaan want binba tee yentinna na u lora. ³³ Yennu sat mɔtont tondamm ḡei paak, ḡaan tee piisin popeenn damm ḡei paak. ³⁴ Yennu yêen karinbaandamme, ḡaan sommit binba sikint bi mɔḡ. ³⁵ Yanfoon damme sii laat baakir, ḡaan ki niib nba tee bonliinii na ḡarin ḡammit pukii bi mɔḡ fei.

Ki jiin nyɔɔt nba be yanfoon ni po

⁴ N waas, ḡbiintir linba ki i baa wanti na; ḡaant ki i dudukit-ii be leḡ, ki i saa la bannu. ² Linba ki n wanti na ḡan, li paak ii tian li kur. ³ Yoo nba ki n din daa tee bonjabik, ki tee n baa nan n naa biyemmir na, ⁴ n baa din wantin. U din yet a, "Ii tian linba ki n wanna, ki daa ban tammiti. Teent nan maa yeena bianḡinba na, ki a sii mɔk maḡfoor. ⁵ Gaat yanfoon nan ninyentir, ki daa tammit koo ki nyikin linba ki n yeena na. ⁶ A daa yêen yanfoomi, ki lin nyinna daḡ ni; ii loonir, ki li sii guua. ⁷ Yanfoon tee linba kpaan talase nan fan lon. Linba biar ki a saa lon pukin tee ninyentire. ⁸ Ii loon yanfoon, ki li saa te ki a teen nijaann. Gaat yanfoon niijat ḡanlee, ki li saa tura baakir. ⁹ Li sii tee dontir nba yabe ki tura."

¹⁰ N bija, ḡbatir n maan. Gaat linba ki n beera nan ninmɔnii, ki a maḡfoor n fɔkit. ¹¹ N wanna yanfoon nan bianḡinba ḡan nan fii bewa. ¹² Li-i tee ki a somm nan yan, siar kan dɔkin a sɔnu, ki a bia kan jar siar fi-tiin yoo nba. ¹³ Yoo kur, ii tian linba ki a tumii na. A bannue tee a maḡfoor; ii guur fanu. ¹⁴ A daa saa toonbiit damm nba saa siami. A daa waa bi biit sɔnu maḡi. ¹⁵ A daa tuumir. Bɔkitir a mɔḡ nan toonbiit. Yêḡtir ḡaan kii tɔk a sɔnu. ¹⁶ Toonbiit damm-i kii tun bonbisiar, bi ki fit ḡɔɔnt. Bi tuu nyɔɔne, see ki bi tan tun ki biir kɔɔ. ¹⁷ Toonbiit nan tonu tee nan jeet nan bonnyukar nae ki turib.

¹⁸ Popeenn daanɔ sɔnu tee nan yonmɔnn donu nae, ki yentir nan daar nba tuu yent ḡbenn na. ¹⁹ Toonbiit damm na ḡarin sɔnu bɔne nan nyɔk na. Bi tuu baae, ḡaan ki mi baa jar linba.

²⁰ N bija, ḡbatir linba ki n yet na. ḡbiintir n mɔmaan. ²¹ A daa ban te ki li yaatir ki nyikina. Ii tian li po, kii diar a par ni. ²² Wunba bann n maan na paak saa la maḡfoor nan laafia. ²³ Ii mi faa dukii bianḡinba, kimaan a dudukite ḡmakitir a binberḡ. ²⁴ A daa piak linba ki tee barmɔnii. A daa dia faak nan kpinkpannii mɔbona. ²⁵ Ii gorii sinsonn nan barmɔnii, ki daa tiin fei. ²⁶ A yaa tun linba, fan lor fanuwa, ki linba ki a tun na sii ḡan. ²⁷ Yêḡtir toonbiit tumu, ḡaan kii somm sinsonn. Ii tɔk sɔnu nba ḡan, ki daa kpeti.

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

⁵ N bija, ḡbiintir, ki ḡbat n yanfoon nan n ninyentir mɔbona na. ² ḡanne ki a saa bann faa sii be fanu bianḡinba, ki a mɔmaan sii want faa mɔk bannu bianḡinba. ³ A jalɔ ḡaapoo mɔb man nan siat nae, ki u pinpakit ban nan kpan na, ⁴ ḡaan li joontu tuu tan tee bontonne nan ḡbananyekitir. ⁵ Poo maḡe saa jiia ki

saan nana kpeentij; sɔnu nba ki u tɔk na tee kuun sɔnue. ⁶ U ki be manfoor sɔnjouk ni, u yiribe ɲaan ki mi nna.

⁷ Mɔtana, gbiintir n maan na, n ɲaajab, ki daa tammit linba ki n yeeni na. ⁸ Bɔkitir a mɔɲ nan li poo booru. A lek daa nakii u tammɔb boori. ⁹ Li-i tee ki a tun nna, a leebe saa gaar baakir nba ki a mɔk na, ki binba ki mɔk ninbatinu na saa kpia, ɲaan ki a daa tee bonbik. ¹⁰ Nigamme saa jii a mɔkint kur, ki faa daan tun linba na ji sii tee sɔk yar. ¹¹ A sii dɔk a kuun dɔkɔn paake ki kurii, ki a gbanant fɔkt. ¹² Ki a ji saa yet a, "Bee ki n din ki tumii yami? Bee ki n din ki gaar kpaanii? ¹³ N daan ki gbiint n wannteeb maami. N daan ki gbat turibi, ¹⁴ ki n la ki n dii fei yama, paanu ni."

¹⁵ ɲaant ki a numm n gboo a mɔɲ ɲaapoo, turin ɲɔk kuukɔɔe a lomm. ¹⁶ Fi-i dɔk nan poogamm ki maar waas, waas maɲ kan somma siari. ¹⁷ A ɲaapoo waas-i kpaat, bi saa somm fine, ɲaan li ki tee nigamm kaa. ¹⁸ Li paak, ii mɔk parpeenn nan parmaasir nan a ɲaapoo nba ki a kɔkɔ na. ¹⁹ U fant nan u ɲmaatir tee nan piarɔ yar nae; ɲaant ki u ningorsin n tura parpeenn; ɲaant ki u lomm na n linta. ²⁰ N bija, bee ki a saa jii a lomm ki tur pooganɔ? Bee ki a numm saa gboo a kɔk ɲaapoo fanti? ²¹ Yennu laat faa tuun linba kur. Siaminba kur ki a saan, ɲaan Yennu goriiae. ²² Tondaan toonbiit tee baruko. U mɔɲ toonbiite tuu ɲmat soorɔ nan laaun na. ²³ U tuu kpoe, kimaan u ki mi u mɔɲ dianu. U liinsime saa jiiu ki saan nanɔ kaauk ni.

Ki jiin kpaanii po

⁶ N bija, a sak nan a saa gaar sɔk pann ki pawa-a? ² A tɔɲ mɔbonae soorani-i? Ki a mɔsona na tee baruk ki turani-i? ³ Tɔk, n bija, a ji be jɔk maɲ yiikoo nie, ɲaan faa saa teen bianjinba ki nyi leɲe na, saant u boor yian ki barimɔ ki wun ɲaa-a. ⁴ A daa gɔknti koo ki see foi kaawa. ⁵ Nyimin baruk na ni, nan mɔɲ koo piarɔ nba tuu paak waarɔ bianjinba na.

⁶ Gbannyakdamm, ii got languur binberɲ ki tumii yan. ⁷ Bi ki mɔk bat, koo tɔkɔndaan, koo yent saakɔ, ⁸ ɲaan bi bekii bi jeet dijaan-yooe, ki tee siir ki guunt piar. ⁹ Gbannyakdaan saa jii yoo nlee kii dɔk? Bia yooe ki u tan saa fiiri? ¹⁰ Gbannyakdaan tuu yete a, "N lek yaa man mun waame, n daa nyike maa n foi waan." ¹¹ ɲaan waa daa dɔk gɔknt na, namu saa pikinɔ nan fat-tɔk nae.

¹² Niib nba ki mɔk nyɔkɔ, ki bia tee toonbiit damm nae lin ki faa fai. ¹³ Bi dia serimiie ki tuun nyina ki kpann leeb, ¹⁴ ki lorin bonbiir bi para ni yoo kur, ki baat nan daamii lokir kur po. ¹⁵ Linba na paak, mukisuk saa baarib, ki bi kan la li yoo, ki saa la daɲ bonchiann nba saa kpib.

¹⁶⁻¹⁹ Bona ɲanlore nba nae ki Yennu ki loon, ki kan mi saki. ɲanne tee:
garuk ningorsin,
nan jerinn nba mɔk faak,
nan nii nba kpi niib nba ki mɔk biiti,

nan par nba lorin bonbiir,
nan taa nba somm yian yian ki tuun toonbiit,
nan siaradaan nba fa faak yoo kur,
nan daan nba mɔk tukina u leeb sinsuuk ni.

Kpaanii ki jiin bonchonchonsin po

²⁰ N bija, tumin linba ki a baa beta na, ki daa tammit linba ki a naa wanna na. ²¹ Ii dia bi mɔbona maɲ yoo kur, ki ɲaan ki lii be a par ni. ²² A naa nan a baa wannu maɲ saa gar a tɔkɔn, fi-i somm yoo nba, ki guua nyɔk, ki bia teena kpaanii yonnu ni. ²³ Bi tumiiu maɲ tee yentu nba nyiirie; ki bi ɲmakitu na saa fit wanna faa sii be bianjinba. ²⁴ Li saa fit ber pooyoona a boor ni, ki bia nyinna jaleeb poob nba piak bandakmaan na ni. ²⁵ A daa te ki a mɔk kɔk bi fant na ni, ki daa te ki bi nanyukningorsin na tee baruk ki tura ni. ²⁶ Jɔk saa fit jii jantonn ki tan turɔ jeet waamina, ɲaan niib ɲaapooob lomu ɲarin saa boont a faare.

²⁷ A saa fit wɔb muu a parbiir paak, ɲaan ki a tiat kan di muuwa-a? ²⁸ A saa fit somm musankɔkɔna paak, ɲaan ki li kan pint a taawa-a? ²⁹ Li paak, li ninbɔɲ tee nan faa saa dɔk nan jalɔk ɲaapoo nae. Wunba tun nna saa la tubdatuwa. ³⁰ Niib ki yisin nanyukɔ, li-i tee kon mɔkɔ ki u jan jeeti; ³¹ ɲaan li-i tee ki bi soorɔ, see ki u ji pa waa jan linba na booru taar munlore, ki tur waa mɔk linba kur. ³² ɲaan jɔk nba tuun bonchonchon toonn, u ki mɔk yami, u kpan biir u mɔɲe. ³³ Niikura nan sanbiik sii tee u yare, ki u fei kan mi gbenni; ³⁴ kimaan funfunn saa donn poosɔkɔ wutoor, ki u ji kii mɔk ninbatinu, u yaa wun tun jiinɔ yoo nba. ³⁵ Poosɔkɔ na kan sak ki gaar siara paatii, ki piinii bia sii kaa ki maan u wutoori.

⁷ N bija, ii tian linba ki n yet na, ki daa ban tammit maa beera a fan tun linba. ² Tumin nan maa yet bianjinba na, ki a sii mɔk manfoor. Ii dia n wannu na fanu nan faa guu a ninbina fanu bianjinba na. ³ Ii dia n tumiiu na yoo kur, ki sɔbir a par ni. ⁴ Jiin yanfoon ki wuu tee a niipoo, ki jii bannu ki wuu tee a ninja. ⁵ Li saa nyinna jaleeb ɲaapooob weiu, nan pooyoona nba mɔk bandakmaan na ni.

Ki jiin poochonchon na po

⁶ N daan gorii n ɲaatakori ni, ⁷ ki la naasinpaauɲ nba ki bi yan ki chee, ɲaan ki bi ni ki n la yeno tee jatuk. ⁸ ɲɔk daan somm ki saa sɔɲar na gungɔnt boor na nie, siaminba ki poosɔkɔ nna be. U daan gaar sɔnu nba kpia nan poo na ɲaake ⁹ daajoouk, ki sɔk ki li bɔkɔ na. ¹⁰ Ki poo na tookɔ. Poo na daan lia nan jantonn nae, ki daan tee serimii. ¹¹ U daan tee poo nba mɔk pare, ki bia ki tiin fei, ki somm sɔɲara paak yoo kur, ¹² koo ki see lɔtii ni ki guu, yenn yoo ki u guu sɔɲara ni, ki leer yoo mun ki u be dai ni. ¹³ U daan kakin jɔk nae, ki barɔ, ki got u numpo, ɲaan yet a, ¹⁴ "N mann n maruɲ dinna, ki maruɲ maɲ nant be. ¹⁵ Li paak ki n nyii loona, ki lin loma ki tan la-a nna. ¹⁶ N jii chabɲann chinchenn nba nyii Ijpt nae, ki lat n gado paak, ¹⁷ ki mii tulaarii nba ki bi yir mir, nan sinamɔkɔn, nan alos na

li paak. ¹⁸ Baat na. Njaan ki tin nian leeb nyɔk na kur, ki ti para sii mei nan leeb. ¹⁹ N ɔɔ kaa ɔaak ni. U yaat saan tinsiaka. ²⁰ U jii likiri bonchiann. U saa teen bakɔi ɔanlee li powa." ²¹ Li paak, poo na bandakmaan na daan nyann ɔɔ na, ki u sak u mɔmant maŋ. ²² Li yoo na ki ɔɔ na ji waa poo na ki saa, nan baa tuu saa nan naajak a bin kpiu, koo piarɔ nba tuu mobit ki saa sik baruk ni bianɔnba na, ²³ siaminba ki peenu saa ɔmuu saarɔ. U daan tee nan ɔɔ nba tuu yuuk ki saa ɔɔ laaun niŋ nae, u ki mi nan u manfoor be daŋ ni. ²⁴ Mɔtana jik, n waas, gbiintir man, ki gbat linba ki n yeen na. ²⁵ A daa te ki a ɔɔ ɔɔ li poo booru ni; a daa waa u ɔɔ. ²⁶ Poo maŋ biir jab bonchiann, ki bia kpil jab bonchiann, ki ɔɔ kan fit wann bi kanni. ²⁷ Li-i tee ki a saa poo maŋ ɔaak, a ɔk kpeentiŋ ɔɔ. Li ki ɔk nan kuumi.

Ki jii yanfoon dontir po

8 Gbiintir man. Yanfoon yi, ki bannu donn u kunkɔr ki ti gbat. ² Yanfoon ɔɔ kunkona nba kpia nan ɔɔnjouk, ki bia see ɔɔtaana ni. ³ U be doo na tammɔi boor, ki biak li gana na, ɔaun yi ki yeen a, ⁴ "N barimie. N yi ɔɔ kur nba be tiŋ na paak. ⁵ I daa tee waase-e? Tumiin saakab binber. I tee jatite-e? Tumiin yan man. ⁶ Gbiintir n barɔnani nba na; maa beeri linba kur tooke. ⁷ Linba ki n yeen na tee barmɔniie; n ki loon faaki. ⁸ Maa yeen linba kur tee barmɔniie, li siar kaa ki tee faak koo kpinkpanii. ⁹ Binba mɔk yanfoon na, li kur yeene ki turib; ki binba mɔk bannu na, siar ki ɔɔkibi. ¹⁰ Gant n kpanii na, ɔaun nyik salimpeena; gant bannu, ɔaun nyik salimmɔna. ¹¹ "Mine tee yanfoon. N ɔaun ki gar tanbinyinyira nba daauk paar nawa; siar kaa ki a saa fit jii ki bikin nanimi. ¹² Mine tee yanfoon, ki mɔk ninyentir nan bannu nan dudukit nba fit gani linba ɔaun. ¹³ Fi-i baakit Yennu, li tee fii nan toonbiite. N ki loon karinbaanii nan dont-n-ɔɔ nan toonbiit ɔɔ, nan faak mɔbona. ¹⁴ Mine lorin lora ki bia tuun lora maŋ. N mɔk bannu, ki bia mɔk paŋ. ¹⁵ Mine sommit kpanbara ki bi dia doi, ki te doi diateeb sent sennii nba ɔaun. ¹⁶ Doo diateeb nan toontunna saakab nan nijaana kur nba be tiŋ na ni dia doi nan n som-mire. ¹⁷ N loon binba loonin nae; wunba lomin see ki u lan. ¹⁸ N dia mɔkint nan baakir nan nyɔɔ nan nyannu a man turi. ¹⁹ Faa saa gaar linba n boor na ɔaun ki gar salimmɔna nan salimpeenawa.

²⁰ N somm popeensin ɔɔ na nie, ki waa barmɔni ɔɔ na, ²¹ ki teen binba loonin na mɔkint ki gbeent bi ɔei nan gor. ²² "Yennu din sint ki nan mine; u toonn pinpiik tee mine yaayoo niwa. ²³ Min yanfoome ki Yennu din nan sinsinn ki ɔɔ siar daa kaa, ki tan fit nan durinya na. ²⁴ Bi din marin ki ɔɔ ki mɔkberɔ daa kaa. Li yoo na ki nyuntona bia daa kaa. ²⁵ Bi din marimewa ki tan fit nan jjaana nan kunkona. ²⁶ Yennu din tan naan tinii nan tanbiinii nba be durinya na ni ki ɔɔ min be-e. ²⁷ N din be yoo nba ki u jɔn sanpaak na, nan yoo nba ki u te ki yiar ɔɔ sanpaak nan mɔkberɔ sinsuuk ni na, ²⁸ nan yoo nba ki u tabin sanpagbouŋ sanpaapo na, nan yoo nba ki u loot mɔkberɔ tona na, ²⁹ nan yoo nba ki u yet nyun nba be mɔkberɔ ni na a lii mi ki lin do gar waa wann bianɔnba na. N din be yoo nba ki u bir tingbouŋ na fiakir. ³⁰ N din be u boor ni ki tee u ɔmakit-ɔɔ, ki tee u daar kur kpinkpammuk, ki n mɔk parpeenn nan maa be u boor na, ³¹ ki mɔk parpeenn nan durinya, ki n par bia mei nan nisaarik benu. ³² "Mɔtana, nipaauŋ, gbiintir man. Tumiin maa yeeni linba na, ki i sii mɔk parpeenn. ³³ Gbiintir linba ki n wanti na. Ii sub man, ki daa nyikitir. ³⁴ Wunba gbiin n maan ki be n ɔaayanɔir gann boor ki guu yoo kur, u sii mɔk parpeenne. ³⁵ Daan nba lan, u la manfoore na, ki Yennu sii mɔk parmaasir nanɔ. ³⁶ Daan nba ki lan, u tur u mɔɔe daŋ, wunba ki loonin, li ɔɔ loon kuume."

Ki jii yanfoon nan jatii po

9 Yanfoon maa u ɔaak ki teen toota ɔanlore. ² U kpil bonkobuko, ki teen jaamm siir, ki ɔmat dabooru booru, ki ɔɔ jeet nan daan na kur teebul paak, ³ ɔaun ji tun u toontunna nba tee bonpoi na, a bin nyi ki saan doo sinsuuk ni ki yiin niib a, ⁴ "Yimm nba ki mi siar na, ii baat na maŋ," ki bia yet jatit na a, ⁵ "Baat man ki tan di n jeet na, ki bia nyu tilɔna daan nba ki n poŋ ɔmata na. ⁶ Nyikin niib nba ki mi siar na weiu, ki la manfoor. Ii ɔk yanfoon ɔɔ." ⁷ Fi-i ɔmakit niib nba tee dont-n-ɔɔ damm, bi sii sukiaae. Fi-i kpaan toonbiit damm, a saa la daŋe. ⁸ A daa ban ɔmakitir dont-n-ɔɔ daan, u sii nama li paake. Njaan li-i tee ki a ɔmakit yandaan, u saa tura baakire. ⁹ Linba kur ki a wann yandaan, li tuu ɔamm pukinɔ subiniie. Linba kur ki a wann popeenn daan, li tuu ɔamm pukinɔ bannue. ¹⁰ Ki tin Yennu janmaanii, ɔanne tee yanfoon pinpiik. Li-i tee ki a mi Kasii Daan na, a mɔk bannu. ¹¹ Yanfoon saa ɔamm pukina bina a manfoor ni. ¹² Li-i tee ki

a mək yanfoon, fine saa di li nyɔɔt, a mun bia kii yêt yanfoon, fine saa di li biak.

¹³ Liisin tee nan poo bartooruk nba ki mi siar, ki bia ki tiin fei nae. ¹⁴ Poo maŋ kaar u ŋaak tammɔb nie, koo doo na sinsuuk ni, ¹⁵ ŋaan ji yi niib nba gaar na, binba gbaa nan bi toona na a, ¹⁶ "Baat man, yimm nba ki mi siar na," ki yeen jatit na a, ¹⁷ "Nyunjankame man, ki jejankat nyakii." ¹⁸ Binba ki u nyannib na ki mi nan niib nba saa u ŋaak ni na tuu kpoe, ki binba ŋarin poŋ kɔɔwa na ji be kpeentiŋe.

Ki jiin Solomonn barjokit po

10 Linba nae tee Solomonn barjokit:
 Waas nba mək yan te bi baanba para mei bi paake, ki bonjata na teen bi naanba parbiir.
² Məkint nba ki a təkɩn faak sɔnu ki lon na kan tura nyɔɔti, ŋaan popeensin binberje saa tura manfoor.
³ Yennu kan ŋaan ki kom n soor binba tee niŋamm na, ŋaan u saa te ki binba tee toonbiit damm na n kɔŋ baa loon linba.
⁴ Fi-i tiin gbannyakir, namue saa soora, ŋaan toontumue saa te ki a məkɩt.
⁵ Nirɔ nba mək yan tuu jaan jeet li-i beer yoo nbae; li tee feie nan fii gɔɔnt jejaan-yoo.
⁶ Niŋamme sii laat piisin. Toonbiit daanɔ məkbona baat nan kpikpiruko.
⁷ Bi saa tiar toonŋana damm po, ki li tee piisime, ŋaan li kan yukir ki bi saa tamm toonbiit damm na po.
⁸ Niib nba mək yame gaan kpaanii, ki niib nba piak jatii saa la biiru.
⁹ Niŋamm nae mək tinnu nan bunbɔrboor, ŋaan fai damm na faak saa nyi paanu.
¹⁰ Daanɔ nba ki nyint barmɔnii baat nan daamiie, ŋaan wunba piak barmɔnii yeenin ni baat nan parmaasire.
¹¹ Niŋanɔ məkbona tee manfoor bunbunne, ŋaan ki toonbiit daanɔ məkbona baat nan kpikpiruk.
¹² Naŋ baat nan daamiie, ŋaan ki lomm dəkint biit kur.
¹³ Subin damm piak yanbariie, ŋaan ki jatit ŋarin jaŋ nan tubdatu.
¹⁴ Yandaanɔ kɔɔ kpaan yanfoon nba kur ki u saa fit lae, ŋaan jatit-i piak yoo nba, daamii ki fɔk nan baaru.
¹⁵ Gor guu məkɩtɔɔ, ki namu biir nandaanɔ.
¹⁶ Toonŋana paauk tee manfoore, ŋaan ki toonbiit ŋarin baat nan kuun.
¹⁷ Niib nba gaan kpaanii na sii mək manfoor, ŋaan binba ki saak nan bi biira na be daŋ ni.
¹⁸ Wunba kur bɔrii naŋ tee faak daanɔe, ki wunba kur məkɩtir sanjaauŋ tee jatuk.
¹⁹ Fi-i piak bonchiann, a saa tun yanbɔmma. Li-i tee ki a mək yan, a sii ŋmine.
²⁰ Niŋanɔ məkbona tee nan salimpeena nae, ŋaan tondaanɔ dudukit ki mək nyɔɔt.
²¹ Niŋanɔ məkbona saa tur niib bonchiann nyɔɔt, ŋaan a mək liinsin saa fit kpia.
²² Yennu piisime te ki a məkɩtir, ŋaan a mək toontunchiɔŋ kan fit te ki a məkɩti.

²³ Li tee jatiie nan fii mək kpinkpammuk, fi-i tun kpet. Subindamm para mei yanfoon toonn paake.
²⁴ Yentinna laat baa loon linbae, ŋaan ki toonbiit damm na ŋarin laat baa mantik tiin linba.
²⁵ Wonpaaruku baar, li tuu jii yanbɔndamm nae ki yaat namm, ŋaan niŋamm na ŋarin laat tinnue yoo kur.
²⁶ A daa ban te ki gbannyakdaanɔ tuun siar ki teenani, u sii tee nan damiituk nae a nyana paak, koo nan munyuuk na a ninbina ni.
²⁷ Sakin Yennu mək, ki a sii mək manfofoouk. Yanbɔndamm na tuu kpoe, ki bi yoo daa ki baari.
²⁸ Niŋamm dindann teemm kpinkpammuko, ŋaan nibiit ŋarin ki laat siari.
²⁹ Yennu guu binba tee niŋamm nae, ŋaan biir binba tuun bonkpeta na.
³⁰ Niŋamm na sii mək linba guube yoo kur, ŋaan toonbiit damm na ŋarin kan biar tiŋ na ni.
³¹ Niŋamme piak yanfomaan, ŋaan jerinn nba piak bonbiir saa muuwa.
³² Niŋamm mi bonŋann paku, ŋaan toonbiit damm na ŋarin piak linba teen daŋe yoo kur.

11 Yennu ki loon niib nba dia faak bikina. U mək parpeenn nan barmɔnii bikinae.
² Niib nba tee karinbaandamm na saa di feie yiamaa; sikin-n-mək baat nan yanfoome.
³ Li-i tee ki a ŋan, barmɔniie ŋmakitira; niib nba ki piak barmɔnii, bi mək faake tuu tan biirib.
⁴ Məkint kan tura sommir a kuun daari, ŋaan a binbenŋaŋe saa tinna.
⁵ Binbenŋansime saa tur niŋanɔ manfoor nba tee dafur, ŋaan toonbiit damme tuu baar nan bi mək baak.
⁶ Binbenŋansin tint binba tee barmɔnpakira, ŋaan binba ki piak barmɔnii na, bi mək ninfɔkime tuu soorib nan baruk na.
⁷ Toonbiit damm-i kpo, bi dindann tuu kpo namme. A dudukit-i gaa məkint paak, li tee yanne.
⁸ Yennu tuu nyinn niŋamm daamii nie, ŋaan ki lin baa nibiit na paak.
⁹ Niib nba ki tee yentinna, bi pinpakit saa fit biira, ŋaan niŋamm yanfoome saa tinna.
¹⁰ Niŋamm-i məkɩtir, bi doo tuu mək parpeenne, ŋaan nibiuk-u kpo, niib tuu mək kpinkpammuko.
¹¹ Niŋamm-i teen piisin doo paak, doo maŋ tuu teen digbanjaanne, ŋaan nibiit məkbona saa fit te ki doo n baa.
¹² Li tee jatiie nan fii piak kii biir leeb. Li-i tee ki a mək dudukit, a sii ŋmine.
¹³ A kan fit teen sanjaanŋanɔ yada nan mabɔrkaa, ŋaan a sii fit mək parbifaant nan daanɔ nba tee barmɔnpakirɔ.
¹⁴ Digbann nba ki mək tɔɔndamm nba ŋan, li saa baae. Kpaanteeb bonchiann tee nyannue.
¹⁵ Fi-i sak a a saa pa saamɔ pann, a tan saa bui kɔɔ ŋaan. Fi-i kii kɔɔ a nuu leŋe ŋan.
¹⁶ Poo nba mək ninbatinue laat baakir, ŋaan poo nba ki mək binbenŋaŋ tuu di feie.

Nirɔ nba tee gbannyakdaanɔ kan ban la likirii, njan wunba yiab u mɔŋ paak mɔkitire.

17 Fi-i tee burchimɔ, a tee a mɔŋ nante. Fi-i tee ton-daanɔ, a teen a mɔŋe dan.

18 Nitont ki laat siara nyɔɔt, njan li-i tee ki a tuun linba njan, see ki a tan gaar li paauk.

19 Daanɔ nba dukii a wun tun linba njan sii mɔk manfoor, njan daanɔ nba ki u nunii mɔn nan toonbiit tumu saa kpowa.

20 Yennu ki loon niib nba mɔk toonbiit dudukit na, njan u loon binba tuun toonjanae.

21 I mi nan nibiit na saa la tubdatuwa, njan ki ninjamm na n nyi li ni.

22 Poo-i fan njan ki mɔk dudukɔnt, u tee nan baa tuu jii salinbanɔ ki tuun doorik miar ni nae.

23 Linba ki ninjamm loon yoo kur na, li joontu tee nante. Nibiit na-i la linba ki bi loon yoo nba, sɔɔ kur wutoor tuu doe.

24 Nisiab dia bi likirii ki piine, njan mɔkitir saa; ki leeb mun wun njan bia be namu.

25 Njaant ki a nuu-ii yaa, ki a saa do nyɔɔt. Sommit leeb, ki a saa la sommir.

26 Niib piak ki sarikit daanɔ nba bɔrii jeet, ki guu li daauk n doe, njan piak dont daanɔ nba nyint kɔi.

27 A dudukit-i njan, bi sii chrɔrimae, njan fi-i loon daamii, a saa la njanne.

28 Binba ki bi dudukit gaa bi gor paak na saa siir nan piar tituut nae, njan ki ninjamm na mɔk nyɔɔt nan siɔk tituut na.

29 Binba baat nan daamii bi njaateeb paak tan kii mɔk siari.

Niib nba tee jatit na sii tun tee daabae yandamm boor.

30 Binbenɔnsin teen manfoore, njan ki kpikipiruk yaatir nann.

31 Binba tee ninjamm na saa la linba njan namme tingbourɔ na ni, li paak, i mi nan binba tee tondamm nan yanbɔndamm na tan saa la tubdatuwa.

12 Binba loon bannu na-i tun kpetir, ki a njan-
itib, bi tuu gaare. Li tee jatiie nan fan yɛt njan-
itu.

2 Yennu par peen ninjamm paake, njan biir damm nba lorin bonbiir na.

3 Toonbiit kan tura setjanu, njan niib nba tee popeenn damme see fanu.

4 Poo nba mɔk binbenɔŋe tee u sɔɔ parbifaant nan kpinkpammuk; njan poo nba dint u sɔɔ fei tee nan dindiik nae u sɔɔ kpaba ni.

5 Ninjamme saa dia-a fanu, njan tondamm na njan loon bin kpannae.

6 Toonbiit damm mɔbona tee kuume, njan ki yentin-na mɔbona tee manfoor ki teen binba ki bi lorin bonbiir bi paak na.

7 Toonbiit damm tuu tan baee ki bi naakuut kur n boont, njan yentinna na njan, bi naakuut sɔɔ see-e.

8 Li-i tee ki a sub, bi sii piakae; li-i tee ki a tee bonliiɔ, niib sii jakinae.

9 Li njan ki fii tee tarik kii tuun a poor paak, ki gar fan teen a mɔŋ nijaann, njan be kon.

10 Ninjamm tuu dia bi bonkobit fanue, njan nibiit ton nan bi bonkobite.

11 Kpaarɔ nba tuun toonn fanu, u mɔk jeet ki di, njan li tee jatiie nan fan biir yoo kii tuun toon-yana.

12 Linba ki nibiit loon bin tun tee toonbiite, njan ninjamm na see fanue.

13 Nibiit mɔbona tuu soorib nan baruk nae, njan ninjamm na nyint bi mɔŋ daamii ni.

14 A paauk saa nyi a toona nan a pinpakit nie; a saa la linba njan nana.

15 Jatit dukii a bi mɔk mɔniie yoo kur; njan niib nba sub, bi gbiintir kpaaniie.

16 Jatuk wutoor-i doo yoo nba, u tuu te bin banne yiama, njan subindamm tuu gaar sukite ki njan.

17 Li-i tee ki a pak barmɔnii, mamɔmm tuu baare, njan li-i tee ki a faar faak, mamɔmm ki nyi paanu.

18 Mɔbona nba kaa nyɔɔt saa njan njan ki teena dan nan jukbanjiak nae, njan yanfoon mɔbona saa fit teb.

19 Faak ki wei, njan barmɔnii njan sɔɔ be-e.

20 Binba lorin bonbiir, njan tuu tan sɔɔ leɔ, njan binba tuun toonjana mɔk parpeenne.

21 Bonbisiar kan teen ninjammi, njan nibiit na njan ki mɔk siar ki ji pukin daamii po.

22 Yennu ki loon faak damme, njan ki u par mei binba gbeent bi mɔsona na paak.

23 Niib nba sub ki want baa mi linba, njan jatit njan tuu mɔk bi jatiie.

24 Fi-i loon toontumu, a sii mɔk yiikooe, njan gban-nyakir njan saa teena daabire.

25 Daamii saa fit fat a parmaasir, njan ninbatinu mɔbona saa tura parpeenne.

26 Ninjanɔ tee u sɔɔ njan njan, njan sɔnu nba ki nibiit tɔk na, bi tuu tan bote.

27 Fi-i tee gbannyakdaanɔ, a kan ban la linba ki a looni, njan fi-i loon toonn, a saa la gor.

28 Popeenn binbenɔ tee manfoor sɔnu; ki toonbiit tumu tee kuun sɔnu.

13 Bik nba mɔk yan tuu gbiint u baa kpaaniie,
njan karinbaandaanɔ njan ki saak nan u tun
kpet.

2 Ninjamm saa la nyɔɔt baa piak linba paak, njan fai damm njan loon toonbiit tumue.

3 Soot a mɔŋ nan faa piak linba ki lin sɔɔ a manfoor. Wunba piak yana yana biir u mɔŋe.

4 Gbannyakdaanɔ-i lekii loon bonsiar bianjinba, njan u kan ban la li bont. Wunba loon toonne saa la linba kur ki u loon.

5 Ninjamm ki loon faak, njan nibiit mɔbona baat nan parbiir nan feie.

6 Popeensime saa sɔɔ binba ki tuun biit na, njan toonbiite baat nan yanbɔndamm baak.

7 Nisiab kpann nan bi tee mɔkitae, njan ki mɔk siari; siab tee nan bi ki mɔk na njan mɔk mɔkint bonchiann.

8 Mɔkitɔ tuu jii u likiriie ki tinn u manfoor, njan sɔɔ ki daamii nandaanɔ.

⁹ Popeenn damm tee nan yentu nae ki nyiirii, ki toonbiit damm tee nan fitir nba tuu kpeent na.

¹⁰ Karinbaanii baat nan daamiie; fi-i mək yan, li njan ki a boi kpaanii po.

¹¹ Faa saa məkkit dafur bianjinba, nnae ki a tan saa kənjir. Li njan fan tun ki la faraewa ki fit məkkit, ki a məkint na sii pukii.

¹² A dindann-i biir, a par tuu biire, njan faa loon linba-i tun, a tuu mək parpeenne.

¹³ Li-i tee ki a yēt kpaanjanii, a saa la daamiie; sakin kpaanii ki lin tinna.

¹⁴ Yandamm wannu tee manfoor bunbunne, ki saa somm ki tinn a manfoor yoo nba ki a be ninbək ni.

¹⁵ Bannteebe laat baakir, njan binba ki bi kan fit teenib yada na njan tək biiru sənue.

¹⁶ Yandamm tuu dukinewa ki tun, njan binba tee jatit na njan məkntir bi jatiie.

¹⁷ Toonii nba ki njan baat nan daamiie, njan binba ki a saa teemm yada na baat nan parmaasir.

¹⁸ Daan nba ki loon tumi u sii be namu nan fei nie, njan wunba gbiintir njanakita laat baakire.

¹⁹ Fi-i loon linba ki tan lar, li tuu man bonchiann. Niib nba ki mək yame ki loon bin nyik toonbiit tumu.

²⁰ Ii təkii nan yandamm, ki a saa la yan. Li-i tee ki a soor jatit kəkosi, a saa la danje.

²¹ Toonbiit damm laat daamiie baa be siaminba kur, njan niqamm na saa la nyək nba tee bonjana.

²² Niqamm tent faare ki guunt bi yaaboona, njan yanbōndamm məkint saa saan popeenn damm boore.

²³ Ti nba ki bi ki koo na, jeet bo saa nan lej bonchiann ki tur nandamm, njan ki nitont na gəkir ki li kək.

²⁴ Fi-i kii daar a bik tuba yoo nba ki u biir na, a ki loonki na, njan wunba loon u bik tuu njanakitirje.

²⁵ Popeenn damm məkke ki di yoo kur, njan toonbiit damm njan be kome yoo kur.

14 Poob nba mək yame maa njei, njan poojata njan bet njei.

² Ii tee niqan ki lin wann faa baakit Yennu bianjinba, njan a binber-i bi, li saa wann faa ki baakit Yennu bianjinbae.

³ Jatuk karinbaaniie te ki u piak bonchiann, njan yandaan məkbonae guu-u.

⁴ Fi-i kii mək naakookii, a bək sii be yanne, njan fi-i mək naakookii li saa gbee nan jeete.

⁵ Barmōnii siara daan ki fa faaki, njan faak siara daan njan ki piak mōnii.

⁶ Binba tee dont-n-mək damm kan mi bann siari, njan niib nba tee yandamme bant yian.

⁷ Bəkkitir a mək nan niib nba tee jatit na, kimaan bi ki mək siar ki saa wanna.

⁸ Bee ki subindaan mək yanfoomi? Kimaan u mi linba njan nan tumu. Bee ki nir nba tee bonliij mək liinsi-mi? Kimaan u dukii nan u mi bont kure, njan ki ki mi-i.

⁹ Niib nba tee jatit na-i tun bonbiir, njan li ki daamiib; niqamm njan tuu boi nyikinhab poe.

¹⁰ A kpinkpammuk tee a mək yare, ki a parbiir tee a mək yar; kək kaa ki a saa chent nan.

¹¹ Bi saa yeer toonbiit daan njaake ki gbenn, njan niqan njaak n biar see.

¹² Sənjouk nba ki a dukii a li njan na, njan li ki kək li saa kuun njaake.

¹³ Laat tuu dəkkin parbiire waan, njan parpeenn-i yaat yoo nba, parbiir bee yoo kur.

¹⁴ Nibiit na saa la linba jan namme; niqamm saa la bi toona paauk.

¹⁵ Jatuk tee bont kur yadae, njan yandamm njan gorii bi taabanae.

¹⁶ Niib nba mək yan tuu soor bi məkje ki nyi daamii ni, njan binba tee niliini na njan tuu gbar bi mək di-anue, ki tuun yana yana.

¹⁷ Niib nba tee wutobiit damm na tuun jatiie; njan niib nba mək yan tuu njan soon nnae.

¹⁸ Binba ki mi siar na tuu la linba jan namme bi jatii paak, njan yandamm njan tuu la nyək nba tee ban-nue.

¹⁹ Nibiit na tan saa gbaan niqamm na kək njan, ki sakin bi mək njan miarib a bin timm ninbaauk.

²⁰ Kək ki loon nandaan, nan u nikpiimma gbaa njan bi ki loon, njan məkita na njan mək yək nbae bonchiann.

²¹ Li-i tee ki a loon fii mək parpeenn, fii sommit binba tee nandamm na; li tee yanbōmm li-i tee ki a sian kək.

²² Li-i tee ki a tuun linba njan, a sii mək lomm nan baakir a leeb boor, njan fi-i tuun bonbiir, li tee kpetire.

²³ Fi-i tuun toonn, a sii laat a daar diisire, njan fi-i kar ki faa labaar, a sii tee nandaan.

²⁴ Yandamme do yanfoon nyək, njan jatit na njan, bi jat toonae want baa tee binba.

²⁵ Siara daan-i pak barmōnii, u tuu tinn manfoae; njan wuu faar faak, u tukint niibe.

²⁶ Ki tin Yennu janmaanii, njan saa tur fin nan a njaateeb parmaasir nan yamani binberj.

²⁷ A loon ki a nyi kuun ni-i? A tin Yennu janmaanii, njan tee manfoor bunbunn.

²⁸ Bat niib nba yab bianjinbae want u naan pan nba tee; bi-i kaa, u kii tee kək.

²⁹ Fi-i be soon nna, fine mək yan, njan a wutoor-i do yian yian, li want a jatii nba tee-e.

³⁰ Pardək njan teen gbanant laafiae, njan funfunn njan tee nan dindiik nae.

³¹ Li-i tee ki a mukis nandamm, a sukii Yennu nba namm nae; njan fi-i tiin nandamm ninbaauk, li wann nan a baakit Yennu-e na.

³² Tondamm toonbiite tuu baar nan bi mək baak, njan niqamm na njan tuu la fatue, kimaan bi njan paak.

³³ Subindamm dudukit kur mək yanfoome, njan jatit na ki mi siar ki jiin yanfoon po.

³⁴ Popeensime te ki doo kpaatir; njan yanbōmm njan dint doo feie.

³⁵ Toontunna saakab nba tuun fanu na, njan ki kpanbara para mei bi paak, njan daar binba ki tuun bi toona fanu na tuba.

15 Soon nna gatu maakit wutoore, njan ki kunkōchik dont wutoor.

2 Yandaano-i pak yoo nba, bannu tuu chat nakine, njaan jatuk njarin tuu fu fuute.

3 Yennu laat linba tuun lokir kur po, u gorii linba ki ti tuun kur, laa njan koo laa bi.

4 Parmaasir mɔbonae teen manfoor, njaan tonu mɔbona njarin teen a seek daŋe.

5 Li tee jatiie nan fan yêŋ linba ki a baa wanna na, li njan ki a gaar a baa n̄makita.

6 Popeenn damm mɔkint yoo be-e, njaan toonbiit damm na njarin kɔŋit bi mɔkinte, daamii-i baar yoo nba.

7 Yandamme baat nan bannu, njaan jatit njarin ki baat nan siar.

8 Yennu tuu mɔk parpeenne, niŋamm-i meio yoo nba, njaan ki loon toonbiit damm maruŋ nba ki bi teeno na.

9 Yennu ki loon toonbiit damm sɔnu nba ki bi tɔk na, njaan loon binba tuun linba took na.

10 Fi-i yêŋ Yennu sɔnu na tɔkinu, u saa dat a tubir bonchiann. Fi-i yêŋ n̄makitu, a saa kpoe.

11 Kpeentiŋ gbaa, njaan siar ki dɔk Yennu nan wun bann linba be leŋ, ki niib ji saa teen nlee ki bɔk bi dudukiti?

12 Dont-n-mɔŋ damm ki ban loon n̄makitu; bi kan mi boi binba tee yandamm na ki bin turib kpaanii.

13 Niib-ii mɔk parpeenn, bi tuu laa mɔmiime, njaan yoo nba ki bi mɔk parbiir ki bi ji gorii ninbiik.

14 Yandamme loon tumiiu; njaan bonliinii na njarin, bi numm gboo jatii nba ki bi mɔk nae.

15 Nandaano binbeŋ tee beribuko yoo kur, njaan niib nba mɔk parpeenne laat manfoor manu.

16 Fi-i tee yentinnɔ njaan tee nandaano njan ki gar fi-i tee mɔkitɔ njaan kii be daamii ni.

17 Fi-i di kpinfaat nan niib nba ki a loomm, njanne njan ki gar siaminba ki bi n̄man naajakpamma njaan ki naŋ be leŋ.

18 Wutoa nba do yian yian baat nan mɔnɔko, njaan ki sukuru baat nan parmaasir.

19 Li-i tee ki a tiin gbannyakir, a sii tookit bonpaarae lokir kur po, njaan fi-i tee niŋano a kan la daamii.

20 Bik nba mɔk yan teen u baa parpeenne, njaan bik nba tee jatuk yisin u naae.

21 Niib nba tee bonliinii na mɔk parpeenne nan bi jatii toona nba ki bi tuun, njaan subindamm njarin tuun linba tooke.

22 Gaat kpaanii ki lin somma, ki a nyann, njan-i kaa, a saa baawa.

23 Fi-i pak mɔbonn nba took yoo nba jaŋ, li tuu mɔk parpeenn.

24 Niib nba mɔk yan tɔk manfoor sɔnue, bi ki tɔkii ku-un sɔnu.

25 Yennu saa bit karinbaandamm n̄ei, njaan guur pakɔk mɔkint.

26 Yennu ki loon dudukbiiti, njaan u par mei mɔbonnana paake.

27 Fi-i tɔkin toonbiit sɔnu a fan lon mɔkint, a saa baar nan daamiie a n̄aateeb paak. A daa gaan fobit piinii ki a manfoor n fɔkit.

28 Niŋamm tuu dukinewa ki fit tur gatu. Nibiit tuu tur bi gatue yiama, njaan li baat nan daamiie.

29 Niŋamm-i mei Yennu yoo nba, u gbiine, njaan yêŋ nibiit miaru.

30 Niib-i laa mɔmiin, li tuu tura parpeenne, ki labanann teena pardɔnn.

31 Fi-i gbiin yoo nba ki bi n̄makitira, fine mɔk yan.

32 Fi-i yêŋ tumiiu, a teen a mɔŋe daŋ. Fi-i sak n̄makitu, a saa la yan bonchiann.

33 Fi-i baakit Yennu, li tee li yur po tumiiue. See ki a sikin a mɔŋ sinsinn ki lian fit la jirima.

16 Ti saa fit lor ti lora, njaan Yennu-e dia mɔbon-joontik.

2 A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, njaan Yennu-e saa bu a par ni bibikit buut.

3 Boi Yennu ki wun teen piisin a lora paak, ki fan fit tun nann fanu.

4 Yennu nba nan linba kur mɔk paake, ki toonbiit damm joontu tee kuume.

5 Yennu ki loon binba tee karinbaandamme, u kan mi njaan ki bin nyi tubdatu ni.

6 Ii mɔk lomm nan barmɔnpaku, ki Yennu n nyik chab a yanbɔmm. Fi-i sak Yennu mɔb, bonbisiar kan teenani.

7 Fi-i pent Yennu par, u tuu te ki a datai ji tee a yooŋbae.

8 Fi-i mɔk barmɔnii mɔkint waamina, li njan gar fi-i mɔk fobit mɔkint saama. 9 A saa fit lor lora, njaan Yennu-e tee a n̄makit-ɔk.

10 Bat piak nan yiikojaanne, linba ki u piak n̄ane yoo kur.

11 Yennu loon barmɔnii jaŋa nan bikinae, ki bont kur daauk-i waa leer.

12 Kpanbara ki saak toonbiit, kimaan barmɔndianu teen doo paŋ.

13 Bat loon wun gbat linba tee barmɔniie, ki binba piak barmɔnii maŋ ki u loonib.

14 Daano nba mɔk yan yiabe a bat par-ii peen, li-i tee bat wutoor doo, li ki gar sɔk n kpo.

15 Bat-i tur u sommir, li tee nan sayuŋ nba tuu baar nan saak nae, li nie ki manfoor be.

16 Fi-i mɔk yanfoon nan bannu, li njan ki gar salimmɔna nan salimpeenawa.

17 Binba tee niŋamm na somm sɔnu nba ki mɔk biite, li paak, ii gorii faa saa siaminba po ki lin tinn a manfoor.

18 Dont-n-mɔŋ baat nan biirue, ki karinbaanii baat nan baak.

19 Fi-i sikin a mɔŋ njaan be namue njan ki gar fi-i tee karinbaandamm na yeno, ki fin nan n̄amm chentir fatuk bona.

20 Gbiintir linba ki bi wanta na, ki a saa la nyannu. Teent Yennu yada ki a sii mɔk parpeenn.

21 Nirɔ nba tee yandaano, bi bantɔ u maan paku nie. U mɔbona nba man bianjinba, li bia daak niib nnae.

22 Yanfoon tee manfoor bunbunne ki tur binba sub, njaan fi-i yiab a fan baar nan ninyentir tur niib nba tee jatit, a biir a yooe.

²³ Binba tee yandamm tuu dukinewa, ki tan pak, ki linba ki bi yet na ji tuu dat niib dudukit ki saan nann bi boore.

²⁴ Lomm məbona tee nan siat nae, fi-i lemm ki li man, ki bia teena laafia.

²⁵ Sənu nba ki a dukii a li ŋan nan təkīnu na, ŋaan li ki gar sənū maŋ saa kuun ŋaake.

²⁶ Jeet niŋŋo tuu te ki toontunŋ tuun toonn bonchiann, kimaan u loon wun la jeet nba saa jaŋŋe.

²⁷ Toonbiit damme loon sənii a bin biir leeb, bi məbona tee nan muyeruk nae.

²⁸ Nitonte lin nan sanjaauŋ, ki baat nan daamii ki biir yəw.

²⁹ Tondamme kpann bi yəwəna ki kəntib ninbŋ ni.

³⁰ Niib nba laa məmiin ki nyiitir nyana a paak, ki dia serimii ki tee nyina na, a gotib fanu, bi lor bonbisiara.

³¹ Manfofoouko tee popeendaanŋ nyəw; ki yukpa-
peenii tee baakir fokirik.

³² Fi-i mək sukurue ŋan ki gar fi-i mək yikoo. Fi-i fit dia a məŋ, li ŋan gar fan dia doo.

³³ Niib tuu tə naatwəte a bin bann Yennu nba loon bi-
aŋinba, ŋaan Yennu məŋe tuu tur li gatu.

17 Fi-i dii jekoont nan parmaasire sɔ ki gar bin
teen jaamm ki tura ŋaak nba gbee nan daamii
na ni.

² Daabir nba mək yan tan sii mək yikoo ki gar u
chanbaa bijayoonn, ki saa chent faar nan.

³ Bi tuu jii muue ki bikin salimməna nan salimpeena,
ŋaan nisaarik par ŋarin, Yennu-e bikii.

⁴ Binba tee toonbiit damm gbiin toonbiit məbonae,
ki binba mun tee faak damm gbiin faak maan.

⁵ Fi-i laa nandamm, a sukii Yennu nba namm nae. A
saa la tubdatu, li-i tee ki wəw kəw ninbŋ ni ki a mək
kpinkpammuk li paak.

⁶ Nikpera mək parbifaant bi yaaboona paak, nan
waas nba mək parbifaant bi baanba paak bianjinba
nae.

⁷ Niib nba tee jirima damm ki fa faaki, ki binba tee
jatit na ki mək barmənsia ki piakii.

⁸ Nisiab dukii a fobit piinii tuun nan nyəku nae, ki
teen yada nan li saa fit tun linba kur be.

⁹ Fi-i loon niib-ii niana, bi-i tuu kii biira, fan nyik
chabib. Fi-i tian bi biit, li saa biir yəw.

¹⁰ Fi-i yakii nan yandaanŋ yomkəw, ŋaan li tuu tur
kpaanii ki gar faa saa boo jatuk taapaŋ kobik.

¹¹ Kuun saa baar nan tondaanŋ nae, toonbiit damm
nba wəw baat nan daamii na paak.

¹² Fi-i chet naamuuk nba ki bi soor u waase sɔ nan
fan chet jatuk ki u tuun jat toonn.

¹³ Fi-i dia biit ki pa ŋant paak, bonbiir sii wəw be a
ŋaak nie.

¹⁴ Məwəw pinpiik tee nan məkir nba tuu piin patu
nae; gəw, a daa te ki li saa fəkitiri.

¹⁵ Ki pak biir wunba ki tun biit, koo ki nyikin toonbiit
damm yann, li kur ki ŋan Yennu boori.

¹⁶ Fi-i kəw jatuk sakur, li kan somm, kimaan u ki
mək yanfoomi.

¹⁷ Yəw want bi lomme yoo kur; ki nikpiimm mun
baat nan sommir, ninmənn yoo.

¹⁸ Yankaarin daanwə saa sat məb nan u saa sak gaar
səwəw pann ki pa.

¹⁹ Wunba loon toonbiit tumu, u loon wahalae. Fi-i pi-
ak ki dont a məŋ, a loon wahalae ki teen a məŋ.

²⁰ Wunba dukii biit, ki bia piak məbonbiit kan la
bonŋansiari, see biiru kuukəw.

²¹ Waas nba ki mək yan na, bi baanba ki laat siari,
see parbiir nan yanyətuk kuukəw.

²² Fi-i mək parpeenn, li teena laafiae. Fi-i mək parbiir
yoo kur, li jinjit a manfoore.

²³ Faak barbuura tuu bəŋ gaar fobit piiniie, ki ji gbar
barmənpaku.

²⁴ Subindaanŋ dudukit tee wun tun yanfoon toonne,
ŋaan jatuk ŋarin tuu ŋaŋe.

²⁵ Waas nba ki mək yan baat nan parbiir nan din-
dankŋire ki teen bi baanba nan bi naanba.

²⁶ Li ki ŋan fan jiar wunba ki tun biit pann a wun pa;
ki niŋan-i la tubdatu, barməni jii tuu bote.

²⁷ Binba sub na ki piak yoo kuri. Niib nba be soon
nna, ŋamme mək barməni ninyentir. ²⁸ Li-i tee ki jatuk
ŋmin ki tee soon nna, niib kan bann nan u ki mək ya-
mi.

18 Niib nba ki təkii nan leeb na, bi baka kpan be
bi məŋ kuukəw poe, bi ki saak linba ki bi leeb
yaa li ŋan na.

² Jatuk baka kaa waa bann bont paak koo waa ki
bann; waa kpan loon linba tee wun wann waa mi bi-
aŋinbae.

³ Yanwəmm nan fei lakin tək. Fi-i kŋ jirima, a tuu
gaar sukite li paak.

⁴ Nisaarik məbona saa fit kii tee sənū nba ki a saa
təkīn ki la yanfoon; li sumii nan məkŋbenjir nae, ki yeen
nan kpenu nba puub na.

⁵ Li ki ŋan ki a pak somm biirtəw, ŋaan te ki wunba ki
tun biit na n kŋ u məni.

⁶ Jatuk-u piin məwəw yoo nba u loon bin booue.

⁷ Jatuk-u piak, u biir u məŋe; u məbona na tuu tan
soorəw nan baruk nae.

⁸ Sanjaauŋ man bonchiann, ki ti loon li paku.

⁹ Gbannyakdaanŋ nan wunba tee toonbiit daanŋ, bi
kur biit tee yommo.

¹⁰ Yennu tee nan difoouk nba mək paŋ nae, ki tee
siaminba ki popeenn damm saa wəw la tinnu. ¹¹ Məkita
dukii nan bi məkint na guube, nan baa tuu maa joon-
foouk ki lint doo, li li guur bianjinba na.

¹² Fi-i kii mək sikin-n-məŋ, a kan lan baakiri, karin-
baandamm na tək biiru sənue.

¹³ Gbiintir sinsinna, ki fit tur gatu. Fi-i kii tun nna, a
tee jatuk nba dint niib feie.

¹⁴ Fi-i yiar yoo nba ki mək parcheenn, li saa tura
paŋe, ŋaan fi-i kŋjir, a dindann tuu yaate.

¹⁵ Subindamm nunii məne, ki bi teen siir yoo kur nan
bin tumii.

¹⁶ A loon fan la nijaansəw-wəw Jiin piinii ki saa tur, ki
lau yian.

17 Wunba sint pak barbuboor, li tuu naan ɲɔɔ mɔk mɔnii, see ɲɔɔ nan wunba mɔk barii na tan piin ki boi leeb buboita.

18 Li-i tee yikoo damm banlee piak ki biir leeb barbu-boor, see ki bi boi Yennu ki la li barmɔnii.

19 Sommit a ninja, ki u saa guura nan baa tuu maa joonn ki loon doo bianjinba ki lin guurir na, ɲaan li-i tee ki a kɔn nanɔ, u saa yêṭ a sommire.

20 Faa piak linba kur, see ki a gaar li paauk. 21 Linba ki a piak saa fit tinn koo ki nyinn manfoor, li paak, see ki a gaar a mɔbona paauk.

22 Wunba kɔɔn poo, u la bonɲanne; li want nan Yennu ɲan ki turɔ.

23 Nandaanɔ-i piak, u tuu piak nan baruɲo, ɲaan mɔkɔɔ-i piak, u tuu piak nan nyatuko.

24 Yɔyent ki yukii, ɲaan yɔyenii mun mɔk kpaiu ki gar naanɔkka.

19 Fi-i tee barmɔnpakirɔ ɲaan be namue ɲan ki gar fi-i tee jatuk nba fa faak.

2 A nunii-i mɔn ɲaan ki bannu kaa, li ki ɲani; fi-i kɔɲ sukuru see ki a kɔɔ wahala ni.

3 Nisiab liinsime tuu biirib, ɲaan ki bi ji nyiir Yennu.

4 Mɔkita laat yɔɔnba ki pukii, ɲaan nandamm nba ɲarin mɔk binba waan na gbaa, bi ki fit diabi.

5 Fi-i faar faak barbuut boor, see ki a la tubdatu. A kan fit bɔri.

6 Kɔɔ kur yiabe a nijaana na nunii n gboou, ki kɔɔ kur loon wuu yɔɔkit nan wunba piin piinii.

7 Nandaanɔ ki mɔk nyɔɔt u ninjamm boor, li paak u kan la yɔɔnba, wuu lekii yiab u mɔɲ paak bianjinba, ɲaan kɔɔ ki nakiɔ.

8 Sommit a mɔɲ ki tumii linba kur ki a saa fit, kii biakitan faa tumii linba maɲ, ki lin tura nyɔɔt.

9 Wunba fa faak barbuboor saa la tubdatuwa, u kan saan yanni.

10 Li ki ɲan ki jatit-ii be manu ni, li bia ki ɲan ki daa-ba-ii dia nijaana.

11 Fi-i mɔk yan, fan soor a mɔɲ ki daa dont wutoor. Kɔɔ-ii tun biira, ɲaan ki a nyikɔ, li sii tee jiringbenjire ki tura.

12 Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbɔr nba tuu be-e nae, ɲaan ki u parmaasir tee nan sinsinn saak nba tuu baa na.

13 Waas nba tee bonliinii na, ɲamme boontir bi damm manfoa. Ki poo nba tee bartooruk mun tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek bianjinba na.

14 Kɔɔ saa fit di u nidamm faar nba tee ɲei nan likirii-wa, ɲaan pookɔɔnt ɲarin, Yennu-e teen kɔɔ poo nba mɔk yan.

15 Gbannyakdaanɔ na, a loon fii kɔɔ kii kɔɔnt, ɲaan see ki kon tan soora.

16 Ii dia Yennu sennii na, ki a manfoor n fɔkit; li-i tee ki a yêṭ li dianu see ki a kpo.

17 Fi-i tur nandaanɔ piinii, li tee nan a kpent Yennu-e bont maɲ na, ki Yennu tan saa pa tura.

18 Ii kpaan a waas yoo nba ki bi daa tee bonbis na, ki bin tumii yan, ɲaan fi-i yêṭ, a sommitibe a bin tan biir bi mɔɲ.

19 Daanɔ nba ki u wutoor do yian yian, yin nyikɔ, ki wun tan la li tubdatu; ɲaan fi-i nyinnɔ daar ni yomm, see ki a tan ɲamm ki nyinnɔ taar munlee.

20 Li-i tee ki a gbiint kpaanii ki sak tumiiu, a tan sii mɔk yan dasiar.

21 Niib saa fit lor baa loon bianjinba kur, ɲaan Yennu loomme saa tun.

22 Li tee feie nan fi-i tee jawudaanɔ; nandamme sɔ fai damm.

23 Sakin Yennu mɔb, ki a sii mɔk manfofoouk nan ningboor nan yamani benu.

24 Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki kɔɔn bi mɔi ni.

25 Li ɲan ki karinbaandamm na n la tubdatu, ki lin tumii binba ki mi siar na yan. Fi-i mɔk yan, bi-i ɲmakita yoo nba, a saa tumiie.

26 Nirɔ nba tee yukpeenn ki ki tiin fei-e tee u baa yana yana, koo ki beer u naa ki nyintɔ u ɲaak ni.

27 N bija, fi-i nyik tumiiu, li kan yukir kaawa nan faa saa tamm linba ki a daan tumii ki bann na.

28 Barmɔnii kaa siaminba ki siara daanɔ lor a wun pak ki biir kɔɔ. Nitont loon toonbiit tumue.

29 Karinbaandaanɔ nba tee jatuk, see ki bi boou.

20 Fi-i nyuu daan bonchiann, a tuu piak ki fu nan jatuk nae. Li tee jatiie nan fan yib daan.

2 Bat wutoor-i doo, li tee nan yanbɔr nba tuu be-e nae. Fi-i donn u wutoor, a saa kɔɲ a manfoora.

3 Wunba tee jatuko baat nan mɔnɔk, ɲaan fi-i loon ki fii mɔk jirima, fan nyik mɔnɔk.

4 Kpaarɔ nba tiin gbannyakir ki ki koo kpaab kpafuur yoo, jejaan-yoo-i baar, u kan jaan siari.

5 Nisaarik dudukit tee nan nyun nba be bunbunn nba sumii ni nae, ki daanɔ nba mɔk yanfoome bantir.

6 Kɔɔ kur piak ki want waa mɔk lomm nan yada bianjinbae, ɲaan a kii yabir, a kan la barmɔnii yada daanɔ.

7 Waas nba ki bi baanba piak barmɔnii ki bia tuun linba took na, bi tee yumandamme.

8 Bat-i kar barbunu paak yoo nbaewa, ki u tuu bann linba tee toonbiit.

9 Kɔɔ be ki saa fit yet nan ɲɔɔ kaa dudukbiit, ki yan-bɔmm kaa u ni-i?

10 Yennu ki loon niib nba dia faak jaɲa nan bikina na.

11 Waas gbaa ɲaan bi toonae want bi binbenj, li saa te ki a bann baa tee barmɔnpakira nan baa ɲan bianjinba.

12 Yennu-e turit ninbina a tii laat, ki bia turit tuba a tin gbiint.

13 Fi-i kɔɔ kɔɔnt yoo kur, a sii be namue. ɲaant ki a ninbinn n mɔnɔn toonn paak, ki a saa la jeet ki di.

14 Wunba daa, u yeene yoo kur a bont maɲ daauk paaka, ɲaan wuu jiki seet, ki u piak dont u mɔɲ nan u dii daauk na fanu ki la dafura.

15 Fi-i piak yan barii, ɲanne mɔk nyɔɔt ki gar salima koo tanbinyinyira nba daauk paar.

16 Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamɔ pann ki pa, see ki bi tan jii u mɔkint ki senn siara.

17 Linba ki a tɔkin faak sɔnu ki lon na sii tee nan je-mant nae, ɲaan li kan yukiri ki li sii tee nan tanbiinii na, a mɔb ni.

18 Gaat kpaanjanii ki la nyannu; a daa tookit tɔb yoo nba ki a ki lori.

19 Sanjaanjannɔ kan ban bɔr barbɔrkai. Bɔkitir a mɔŋ nan niib nba piak maan bonchiann na.

20 Fi-i por a baa koo a naa mɔb, a manfoor saa gbenne nan fitir nba tuu kpeen na.

21 Mɔkint nba ki a lar yian yian na, li kan tura nyɔɔt fanu.

22 A daa tuun biit ki jiiint binba tuma biit na. Teent Yennu yada ki wun ɲamm maan maŋ.

23 Yennu ki loon binba dia faak jaŋa nan bikina na.

24 Yennu-e ɲamm a sɔnu nba ki a sii tɔkii; ki ɲmee ji saa fit bann u mɔŋ manfoor nba somm bianjinba?

25 Dukint fanuwa ki fit sat Yennu piinii mɔsonn, ki tan daa mɔkɔŋaani.

26 Kpanbar nba mɔk yame bant wunba tuun biit, ki daar u tubir, ki ninbatinu kaa.

27 Yennu-e turit yan nan dudukit, ki ti kan fit kpann ti mɔŋi.

28 Kpanbar nba saa dia u niib nan lomm nan bar-mɔkpaku ki lukitin kaa bianjinba na, nnae ki u naan saa wei.

29 Ti numm gboot nipaauŋ paŋ nba ki bi mɔk na, ki bia baakit nikpera nba mɔk yukpapeenii na.

30 Yenn yoo bontonsiare tuu teent ki tin nyik toonbi-it.

21 Yennu ɲmakitir kpanbar dudukit nan waa te kpenu puub bianjinba nae.

2 A saa fit dukin nan linba kur ki a tuun na took, ɲaan ii tian nan Yennu saa bu a par ni bibikit maŋ.

3 Fi-i tun linba took ki bia ɲan, ɲanne teen Yennu parpeenn ki gar fan turo piinii.

4 Toonbiit damm karinbaanii nan bi dont-n-mɔŋe diab, linba na tee yanbɔmme.

5 Lorin a lora fanu ki a tan saa la nyɔɔt bonchiann, ɲaan fi-i teen yian yian, a kan ban la ki lin jaŋa.

6 Mɔkint nba ki a tɔkin faak sɔnu ki lon na, li kan yukir kaawa ki lin jii teena kuun mɔb ni, ɲaan yaat, ki a kɔŋjir.

7 Tondamm toonbiite tuu kpib, kimaan baa yêť bin tun linba took na paak.

8 Yanbɔndamm na tɔkii sɔŋŋmarimae, ɲaan binba ki mɔk biit na tuun linba tooke.

9 Fi-i kɔk ɲaak yur ^I paake sɔ nan fin nan poo bar-tooruk n taan diiuk.

10 Toonbiit damm na mɔk niɔŋ yoo kur nan biit tu-mu, ki ki tiin sɔk ninbaauk.

11 Karinbaandaanɔ-i la tubdatu yoo nba, nan binba ki mɔk dudukit na gbaa, ɲaan bi tuu tumii yame. Wun-ba mɔk yame bant linba ki bi tumii na.

12 Yennu tee popeenn daanɔe, u mi linba tuun toonbiit damm ɲei ni, ki saa boont toonbiit damm maŋ.

13 Fi-i yêť fan gbiint nandaanɔ mɔnii, a mɔŋ tan sii bui ki loon sommir, ki sɔk kan gbati.

I Bi ɲei yura paak, bi din tuu sere.

14 Sɔk-i donn wutoor a paak, ɲaan ki a bɔr turo piinii, u wutoor maŋ saa maake.

15 Barmɔnii toonn-i tun yoo nba, niŋamm na tuu mɔk parpeenne, ɲaan nibiit na ɲarin yan tuu pute.

16 Wunba yêen dudukɲant, kuun see li daanɔ tam-mɔb ni ki guu-u.

17 Fi-i be a yamani, ki nyu daan, ki di jeŋant nba ki a loon, a kan ban mɔkiti.

18 Toonbiit damm nae tuu tan ɲmat di biak nba ki bi loriin niŋamm paak na.

19 Fi-i be muuk nie sɔ nan fii be nan poo nba tee bar-tooruk ki bia mɔk bunburimii.

20 Yandamm mɔkint be-e yoo kur, ki bi di bi yamani, ɲaan jatit ɲarin tuu di bi likirii kure, bi-i lar yoo nba.

21 Ii mɔk lomm nan yentinu, ki a manfoor saa fɔkit, ɲanne ki a leeb saa tura baakir ki bia dia-a fanu.

22 Kunkɔnkɔnɔ nba mɔk yan saa fit lek doo nba ki paŋ damm guu na, ki nyannir, ki bit li joonpaara nba ki bi maa li paak na.

23 Fi-i loon faa daa kɔk daamii ni, fan soor a mɔŋ nan maan nba ki a piak.

24 Wantin wunba tee gorgot daanɔ, ki n wanna nan u tee karinbaandaanɔ, nan dont-n-mɔŋ daanɔ, nan ningotkangboouk daanɔ.

25 Gbannyakdaanɔ nba yêen toonn na kpi u mɔŋe,

26 u kpan kar dukii waa bo sii mɔk linba poe; ɲaan popeenn damm ɲarin nii yaae, ki piin piinii nan burchint.

27 Yennu ki loon toonbiit damm maruŋ nba ki bi teenɔ nae, mantik yoo nba ki bi baar nann nan dudukbiit.

28 Sɔk ki tee faak daanɔ siara yada, ɲaan wunba piak barmɔnii, bi gbiin u maame.

29 Popeenn damm na ɲarin mi bi mɔŋ po, ɲaan toonbiit damm nae tuu kpann niib nan bi ɲan.

30 Nisaarik yanfoon nan bannu nan ninyentir kur, ɲaan li kan fit sommɔ, li-i tee ki Yennu ki taa u po.

31 A saa fit lon taanii ki teen siir a fan took tɔb, ɲaan Yennu-e teen nyannu.

22 Bi-i senn sanŋann nan mɔkint ki yaa a gann, fan gann sanŋann.

2 Mɔkitɔk nan nandaanɔ kur, ɲaan Yennu-e namm.

3 Subindamme tuu dɔŋ bann nan daamii baat ki bin gɔkɔrir, ɲaan wunba ki dukii ɲarin tuu kpan somme ki saa kɔk lerŋ, ki tan bui kɔkɔŋaan li poor po.

4 Sakin Yennu mɔb, ki sikin a mɔŋ, ki a saa la mɔkint nan baakir nan manfofoouk.

5 Fi-i loon a manfoor, fan lɔkit barit nba so biit damm na.

6 Want waas baa sii be bianjinba, ki bi-i kpaat ɲaan bi kan tammir.

7 Nandamm tee mɔkita daabae. Fi-i kpent likirii, a teen wunba kpenta na daabire na.

8 Fi-i bur biit, ninbɔŋe saa pia, ki faa tuu dint a leeb biak nba na saa gbenn.

9 ɲaant ki a nuu-ii yaa, kii piin nandamm jeet, ki a saa la piisin li paak.

¹⁰ Nyint dont-n-mɔŋ daano i sinsuuk ni, ki mɔŋniɔk nan kunkɔna nan sanbiuuk saa gbenn.

¹¹ Fi-i tee popeenn daano ki bia piak linba ŋan, bat sii tee a yɔɔke.

¹² Yennu saa yêť faak damm mɔbona na, ki barmɔnii n la nyannu.

¹³ Gbannyakdamm tuu kar bi ŋei niŋe, ŋaan yeen a bi kan nyi nanyer po, ki yanbɔr n tan mann sooribi.

¹⁴ Bonchonchonsin tee baruko ki so binba dont Yennu wutoor na.

¹⁵ Li tee waas binbeŋe nan bii tuun jatii, ŋaan fi-i kɔkɔ lanbann bi pagbina po, bi saa nyike.

¹⁶ Fi-i piin mɔkita piinii, koo ki fiar tatimm a fan mɔk-it, see namu soora.

Ki jiin yanbarii piintaa na po

¹⁷ Gbiintir, ki n tumiia yandamm nba yet linba. Tumiin bi wannu maŋ, ¹⁸ ki a sii mɔk parpeenn, li-i tee ki a tuu fit tiar linba ki bi yet na. ¹⁹ N loon ki a wei Yennu-e nan a par kur; li paak ki n yaa n beta li po mɔtana. ²⁰ N sob yanbarii piintaa ki tura; ki barii maŋ mɔk bannu nan kpaanŋanii, ²¹ ki li saa wanna barmɔnii nba tee linba. Ki bi-i ji kii tuma a fan lon barmɔnii, a saa jen nan gatu nba tooke.

-- 1 --

²² A daa ŋmaab nandamm kimaan baa namii na paaki; a bia daa ŋmaab binba see barbuut boor ki ki mɔk sommitɔ. ²³ Yennu saa bu bi barii ki turib, ŋaan biir daano nba dukin a wun biir bi manfoa na.

-- 2 --

²⁴ Niib nba tee wutobiit damm na, a daa sob yɔɔke; ²⁵ ki a tan saa mann gaar bi binbeŋ ki ji gbar lebitu.

-- 3 --

²⁶ A daa saak nan a saa gaar sɔɔ pann ki pa turɔ. ²⁷ Fi-i tan gbar pann na panu, bi saa jii nan a dɔɔnuewa, ki yaat nann.

-- 4 --

²⁸ A daa ban chari kpaterik nba ki a yeejamm din bir na.

-- 5 --

²⁹ Wantin daano nba tuun fanu, ki n saa wanna nan u ŋan gar niib bonchiann, ki jaŋ nan wuu be kpanbara tɔɔnn.

-- 6 --

23 Fin nan nijaann-i kar ki di jeet, fii mi waa tee wunba. ² Fi-i mɔk lammeeuk, ŋaan fan soor a mɔŋ. ³ A daa mɔk niɔŋ nan jeŋant nba ki u teen na, li pasiar u sii yaa wun bikinae.

-- 7 --

⁴ Ii mɔk yan ki daa mantik yiab a fan mɔkiti. ⁵ A mɔkint maŋ saa fit yaat yiama, ki naan nan li pia kpinkpente ki yukir nan baakir na.

-- 8 --

⁶ A daa di jawudaano jeet nba ki u teeni, koo ki jekir u jeŋant na paaki. ⁷ U tuu yet a, "Ti diwa," ŋaan u ki loon nna kaa. U binbeŋ tee nan waa dukii bianjinba nae. ⁸ Faa dii linba na, a saa siiwa, ki a mɔmant na kur n teen yann.

-- 9 --

⁹ A daa piak yan maan ki teen jatuku, u saa yisinire.

-- 10 --

¹⁰ Ii mi ki a ban chat terkperik, koo ki fat tiŋ nba tee kpeebii yar. ¹¹ Yiikoo daano Yennu see bi po, ki saa bu bi barii turib.

-- 11 --

¹² Gbiintir linba ki a wantɔɔ wanta na ki tumii li kur.

-- 12 --

¹³ A daa nyikin waas kpaanii. Fi-i kɔkɔ lanbann bik pagbina po, ŋann kaa saa kpiu, ¹⁴ ŋaan barmɔnii, li saa tinn u manfoor.

-- 13 --

¹⁵ N bija, fi-i mɔk yan, n sii mɔk parpeenn bonchiann.

¹⁶ N sii mɔk yugontir yoo nba ki n gbia ki a piak yan-foon maan.

-- 14 --

¹⁷ A daa fumm nan niib nba tee yanbɔndamm na; ŋaant ki a baka-ii be yentinu po. ¹⁸ Fi-i teen nna, a tɔɔnn po benu sii yeene.

-- 15 --

¹⁹ Gbiintir, n bija, ii mɔk yan, ki ŋaan ki a ninbinn-ii mɔk faa be bianjinba. ²⁰ A daa tɔkii nan niib nba nyu daan bonchiann, koo ki di jeet ki li gaarib na. ²¹ Dayibi-ra nan podamm sii be namu nie. Li-i tee ki a toonn kpan tee fan tuu di ki dɔɔr gɔɔnie, li kan yukir ki a sii lia bonchiat.

-- 16 --

²² Gbiintir a baa maan; u bonii kaa, a bo sii kaa. A naa-i tanji kpet, fan wannɔ a ninbinn nba gboou bianjinba.

²³ Barmɔnii, nan yanfoon, nan tumiiu, nan dudukŋant ŋan nan fan daa, ŋaan li ji ki ŋan fan koi.

²⁴ Popeenn daano baa mɔk mɔnii nan waa be parpeenn ni na. A bik-i mɔk yan, a sii mɔk yugontire.

²⁵ Njaant ki a naa nan a baa-ii mɔk yugontir a paak, turin a naa li parpeenn.

-- 17 --

²⁶ N bija, gbiintir fanu, kii be nan maa be bianjinba na. ²⁷ Poojantona nan poochonchona tee nan kuun baruk nae. ²⁸ Bi guu nan fat-teebe nae, ki te jab bonchiann chomm.

-- 18 --

²⁹⁻³⁰ Wantin wunba nyu daan bonchiann, ki tee wunba nyu daboou kur, ki n saa wanna nan u be ninbaatire, ki u yan tuu yêť u mɔŋ, ki u baat nan daamii yoo kur, ki bia fabin yoo kur. Ki u ninbina mɔk, ki u laat daŋ nba ki u bo saa fit nyi leŋa. ³¹ A daa te daan jammita nan laa lek mɔk bonchiann na, ki bia daan daŋmaŋ ni, ki tuu tan sik poor ni soon nna na. ³² Li-i yent, li tuu tee nan waauko won juma na. ³³ A ninbina saa la bonsaana, ki a saa dukin linba ki tee bonmɔnni, ki a pinpakit kii nyi fanu. ³⁴ A sii tee nan wunba dɔɔ ŋarun ni, mɔkgeŋer paak, ki u par paak pukir nae. ³⁵ A saa yet a, "Bi faan, ŋaan n ki la daŋ; ki bi boon, ŋaan ki li ki toŋin. Nlee yooue ki n saa yeriki-i? N saa ŋamm boi daan poe."

-- 19 --

24 A daa fumm nan binba tee nibiit na, a bia daa yiab a fii ɔɔkit nammi. ² Bi dudukit kpan tee bin baar nan daamiie, ki bi-i yaat bi mɔi yoo nba, bi tuu paak biir ɔɔɔe.

-- 20 --

³ Yanfoome maa ɔaak, ki bannu sentir. ⁴ Bannu-i be siaminba, li diit tuu gbee nan bonɔana nba mɔk nyɔɔte.

-- 21 --

⁵ Fi-i mɔk yan, ɔanne ɔnan ki gar fi-i mɔk paɔ; bar-mɔnii, bannu mɔk nyɔɔt ki gar paɔa. ⁶ See ki a teen siir fanuwa ki fit took tɔb. Fi-i mɔk kpaanteeb bonchianne tee nyannu.

-- 22 --

⁷ Yan barii sumii bonchiann ki tur bonliinii na nan bin bann li paak. Bi ki mɔk siar ki saa pak somm, yoo nba ki bi piak maan nba kpaat alas.

-- 23 --

⁸ Fi-i lorin bonbiir yoo kur, bi tan saa pura wunba baat nan daamiie. ⁹ Jatuk lora kur tee biite. Fi-i tee wunba laa niib, ɔɔ kii loon a binbenji.

-- 24 --

¹⁰ Fi-i baa ninmɔnn yoo, li wann nan a paɔ set ki yabi.

-- 25 --

¹¹ A daa yêen nan fan tinn binba ki tun biit, ɔnan ki bi loon bin kpib yann na. ¹² A saa yet a li ki tee a toonn kaa, ɔnan Yennu mi ki saa bu a bibikit maɔa. U laat ki mia, ki saa tura nyɔɔt nan a toonn nba tee bianɔinba.

-- 26 --

¹³ N bija, ii di siat, kimaan li ɔnan. Nan siat nba tuu nyi sagbourɔ ni ki man a mɔb ni bianɔinba na, ¹⁴ a bann nan yanfoon mun bia man nnae ki tur a seek. Gaat yanfoon, ki a tɔɔnn po binbenji-ii ɔnan.

-- 27 --

¹⁵ A daa tee nan nibiit nba lorin a bin fat niɔanɔ, koo ki fat u ɔaak na. ¹⁶ Niɔamm na-i lekii baa taapaunɔ bi-ɔnɔinba, ɔnan bi tuu ɔamm fiire ki set; ɔnan toonbiit damm ɔnarin, ninbɔnɔe tuu boontib.

-- 28 --

¹⁷ A daa mɔk parpeenn yoo nba ki a datai ɔɔ ninbɔnɔ ni, ki bi-i baa yoo nba, faa daa mɔk kpinkpammuku. ¹⁸ Yennu saa banne, li-i tee ki a mɔk parpeenn, ki u kii loon nna, ki ji kan dat bi tuba.

-- 29 --

¹⁹ A daa te nibiit benu daamiiani; daa mɔk funfunn nammi. ²⁰ Toonbiit daanɔ ki daan bonɔansiar u tɔɔnn po, u tan saa la biirue.

-- 30 --

²¹ N bija, ii teen Yennu nan kpanbara baakir. A daa tɔkii nan binba yêen Yennu nan kpanbara mɔi na; ²² li niibooru, bi saa boontibe yiama. A bann biiru nba ki Yennu koo kpanbar saa fit baar nanna-a?

Yanfoon maan nba pukin

²³ Yandamme bia yet maan nba na a:

Li tee kpetire nan barbuurɔ-i mɔk ningannii. ²⁴ Li-i tee ki u yet a biirtɔɔ na ki tun biit, ɔɔ kur sii waantɔ

mɔi-e ki namɔ. ²⁵ Barbuura nba daar biit damm tuba sii mɔk nyɔɔt, ki bia la sanɔann.

²⁶ Barmɔnii gatue want barmɔnii ɔɔɔ nyinn.

²⁷ Njammit a kpaab ki bur jeeta ki fit piin ɔaak maanu.

²⁸ Daa piak biir daansɔɔ nba ki mɔk biiti. A daa ban fa faak u paaki, ²⁹ koo ki yet a, "N saa tun ki jiiɔnwa, n saa tun turɔ nan waa tun bianɔinba ki turin na."

³⁰ N saan gbannyakdaanɔ nba ki mɔk yan kpaab ni, ³¹ ki li gbee nan kunkonii, ki muuk pia loon kpaab maɔ kur po. Baa din maa joona nba ki lint kpaab na baa tinɔ ni. ³² Ki n got kpaab maɔ, ki dukin li po, ki la yan.

³³ Dɔɔt ki mun waan, li-i tee ki a loon. Lorin a nii ki foi waan, ³⁴ ɔnan faa foi yoo nba nae ki namu saa baar leka, nan nanyukɔ nba tuu lek a wun jan bianɔinba na.

Ki jii Solomonn barjokit po

25 Solomonn barjokite na. Jab nba din be Juda kpanbar Hesekia boor nae din ɔamm ɔɔbir.

² Ti teen Yennu baakir nan waa dɔkint bona bianɔinba, ti baakit kpanbara nan baa fiitir bona ki want bianɔinba.

³ ɔɔ kan ban bann bat nba dukii linba, kimaan u dudukit yab gar ti yarawa, ki tee nan sanpaak nba fɔk, koo mɔkɔgbenɔir nba sumii bianɔinba na.

⁴ Nyint jakint nba be salimpeena ni, ki sakurtɔɔ na saa kur bont nba fan. ⁵ Nyint nibiit na bat boor, ki barmɔnpaku sii be u doo dianu ni.

⁶ Fi-i be bat boor yoo nba, faa daa want a nijaantuk nba tee bianɔinba. ⁷ Bi-i yiina a fan kar nijaana kaanii niɔe ɔɔ nan bin tan yet a a fiir ɔnan tur wunba tee yudaanɔ kaanu.

⁸ A daa kakii a fan jii maan nba ki a la ki saan nann buut boori. Li ki gar ɔɔ n tan pak dinna fei.

⁹ Fin nan a ɔɔ-i la maan, i banlee n ɔamm barii maɔ ni sinsuuk ni, ki daa nyintir paanu. ¹⁰ Nna-i kaa, ɔɔ kur saa banne nan a kan fit dia barbɔrkai, ki a kan ban nyi fei niɔi.

¹¹ Maan nba ki bi pakir fanu tee nan salimmɔna nba sii kpee salimpeena seɔ ni nae.

¹² Fi-i gaar yandaanɔ kpaanii, li mɔk nyɔɔt ki gar salinbaɔ koo tuliati nba ki bi jii salima nba ɔnan ki nan nawa.

¹³ Toonii nba ɔnan maakit wunba tumɔ na pare, ki tee nan dijaan-yoo nyunmaasin na.

¹⁴ Niib nba sent mɔsonn, ɔnan ki ki gbeent na, tee nan saak nba tuu yin ki da wouɔ, ɔnan kan baa nae.

¹⁵ Sukurie maakit linba paar, li fit lebitir doo diara dudukit gbaa.

¹⁶ A daa di siat ki li gaarani, kimaan fi-i dii bonchiann, a saa sii-e. ¹⁷ A daa mantik saa a ɔɔ ɔaak nyɔɔ nyɔɔ, ki bi tan saa bak nana ki ji nama.

¹⁸ Faak siara tee nan jukbanɔiak koo gbajar koo peenporiɔ nba tee bianɔinba nae.

¹⁹ Fi-i be daamii ni ki maa daanɔ nba ki piak barmɔnii paak, li tee nan a nyann nba sii yiar ki a kan fit ki ɔman siar, koo a taar nba sii yiar ki a kan fit somm li paak nae.

20 Fi-i yiin parpeenn yanii ki teen daansɔɔ nba be nan parbiir, li bi nan faa saa liat nirɔ liatir, waat yoo, koo faa tuu jii yaarin ki teen fiɔk ni nae.

21 A dataak-i mɔ kon, fan turɔ jeet; nyunnyukuru-i mɔkɔ, fan turɔ nyu. 22 Fi-i tee nna, bi saa di fei-e, ki Yennu saa tura nyɔɔt.

23 Sanjaauŋ baat nan wutoor, nan wouŋ nba nyi poor na nba baat nan saak bianjinba nae.

24 Fi-i dɔɔ ŋaak yur paake ^I sɔ nan fin nan poo bar-tooruk n taan diiuk.

25 Fi-i gbat labanann nba nyii banfɔkir, li tuu tee nan faa tuu nyu nyunmaasin ki lin kpeen nyunnyukuru nae.

26 Niŋanɔ-i sak nibiiuk lor, li tuu tee nan baa tuu teen berin nyun ni, koo ki teen lɔbit bunbunn ni bianjinba nae.

27 Faa saa di siat bonchiann ki li ki ŋan na, li mun tee nnae ki tur nirɔ nba loon dontir bonchiann.

28 Nirɔ nba kan fit soor u mɔŋ tee nan doo nba ki li joona baa nae.

26 Fi-i piak ki dontir jatuk, li ki took; li tee nan sakaana nba saa baa piar, koo saak nba tuu baa dijaan-yoo bianjinba nae.

2 Mɔpora kan fit teen daansɔɔ nba ki tun biit siari. Li tee nan nɔkɔnii nba tuu yuuk gaar ŋaan ki jak nae.

3 See ki a dia taamm nan tangarika, ki dia boŋ nan gbann, ki jatuk mun, fan boou lanbann.

4 Fi-i jiiin jatbuboit, a mɔŋ tee jatuko nan wunba boi na.

5 Jiint jatii gatu, ki wunba boi jatbuboit na n bann nan u ki mɔk yan.

6 Fi-i tun jatuk nan maan, li tee nan faa saa pot a mɔŋ taar nae, a teen a mɔŋ daamiie.

7 Nan wabik nba kan fit somm bianjinba na, nnae mun ki barjouk ki mɔk nyɔɔt ki tur jatuku.

8 Fi-i piak ki dontir jatuk li ki mɔk nyɔɔt, li tee nan faa saa jii tann ki lor tabin naaluubuk nae.

9 Jatuk-u tokii ki piak yan barii, li tee nan dayibirɔ nba sii yaa wun nyinn kunkonn u niipauŋ ni nae.

10 Toonn saakɔ nba jii jatuk u toonn ni, u tuu baar nan daamiie ki tur sɔɔ kur nba be toonn maŋ ni.

11 Jatuk-u tun jatii taar munlee ni, li tuu tee nan bɔk nba tuu sii, ŋaan ŋmat di nae.

12 Wunba tee jatuko sɔ wunba dukii a u sub ŋaan ki mi siar na.

13 Bee ki gbannyakdaansɔ kan ban nyi ŋaak ni? U tiin bee? Yanbra-a?

14 Gbannyakdamm dɔɔ bi dɔɔnii paake yoo kur. Bi tee nan gana nba jɔkɔ tammɔ paak yoo kur bianjinba nae.

15 Nisiab tiin gbannyakir nan bin jii jeet gbaa ki kɔkɔ bi mɔ ni.

16 Gbannyakdaansɔ dukii nan kɔkɔ mɔk yan ki gar ni-banlore nba tuu jii yanfoon ki tur gatu.

17 Fi-i kɔkɔ a nuu barii nba ki la-ani, li tee nan faa saa chet bɔk ki bib u tuba nae.

^I Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

18-19 Nirɔ-i kpann u kɔ ŋaan tan yet nan u bo jerime, u tee nan waatɔ nba tuu dia kunkɔntiɔk ki jerin nann nae.

20 Daat-i kaa, muu tuu kpeene, ki sanjaauŋ mun-i kaa, kunkɔna n gbenn.

21 Sankɔnae te ki daaŋ ni muu nyiin, ki daat te ki daaŋ ni muu di mupeenu, nnae mun ki binba loon kunkɔna te ki mɔkɔk be yoo kur.

22 Sanjaauŋ man, ki ti loon li paku bonchiann.

23 Faak nba saa dɔkin barmɔnii tee nan faa tuu kar bobir bianjinba nae.

24 Burkɔkindaansɔ tuu jii mɔmante ki dɔkin naŋ. 25 Li tuu tee nan li ŋan nae, ŋaan a daa teer yada, kimaan u par gbee nan naŋe ki mɔ. 26 Wuu lekii dɔkin u naŋ maŋ, ŋaan sɔɔ kur sii laat bonbiir nba ki u tuun nae.

27 Niib nba pii bi leeb barit na, li tuu tan ŋmat soor ŋamme. Niib nba birintir tana a lin nyak leeb na, li tuu tan ŋmat nyak ŋamme.

28 See ki a ki loon sɔɔwa ki fit faar faak ki turɔ daŋ. Kan pak barmɔnii baat nan biirue.

27 A daa ban faa parbiir wonn paaki, kimaan a ki mi daar maŋ nba saa baar nan linba.

2 A daa piak ki dontir a mɔŋi, ŋaant siabe n paka.

3 Tann nan tanbiinii lek kpai, ŋaan li kpaiu kan yekin jatuk nba saa baar nan daamii bianjinba.

4 Wutoor mɔk tonu nan biiru, ŋaan li kan yekin fun-funn nba saa biir linba.

5 Fi-i ŋmakit nirɔ paanu niŋe sɔ nan fan te wun dukin nan a baka kaa u po.

6 A yɔkɔ-i lekii teena daŋ, u loon a ŋante, ŋaan a dataak-i jii u nuu ki kakina, fan bann a yan ni.

7 Fi-i dii gboo ki bi tura siat a tuu yête, ŋaan kom-i gbata yoo nba, jeet nba lek ton ji tuu mane a boor.

8 Daansɔɔ nba yaat ŋaan nyik ŋaak, u tee nan kɔkɔ nba tuu yaat ŋaan nyik u tiɔk bianjinba nae.

9 Tulaarii nan kpanunubite saa tura parpeenn, ŋaan daamii ŋarin tuu jii a parmaasire ki yaat nann.

10 A daa tammit a yɔkɔnba koo a baa yɔkɔnba po. Li-i tee ki a be daamii ni, a daa boi a nikpiimm sommir po. A ŋakpiak saa fit tura sommir ki gar a nikpiimɔ nba be banfɔkira na.

11 N bija, ii mɔk yan, ki mii mɔk parpeenn; ki wunba kur piak ki biirin, n saa turɔ gatu.

12 Subindamme tuu dɔŋ bann nan daamii baat ki bin gɔkɔrir, ŋaan wunba ki dukii ŋarin tuu kpan somme ki saa kɔkɔ leŋ, ki tan bui kɔkɔŋaan li poor po.

13 Wunba teen liinsin ki sak nan u saa gaar saamɔ pann ki pa, see ki bi tan jii u mɔkint ki senn siara.

14 Fi-i foont nirɔ sanyafaar nan kpiianpaarii ki fiinsɔ gɔkɔ ni, li tuu tee nan mɔkɔnt nae.

15 Poo nba tee bartooruk tee nan nyun nba tuu toot kpek kpek saak daar bianjinba nae. 16 A saa teen nlee ki te wun ŋmini? A ban bikin a fan gɔkɔ wouŋ koo ki kub kpanyun a niipauŋ niŋa-a?

17 Niib tumii yan leeb boore nan baa tuu dia kut ki ŋat kut bianjinba na.

18 Ŋammit tilontik fanu, ki a tan saa di u kɔkɔna. Toon-tunna nba gorii bi chanbaa fanue laat baakir.

19 Fi-i got nyun ni, a tuu la a mɔŋ numpoe, ki fi-i got a par ni, fan la a mɔŋ binber.

20 Nisaarik bonlonkara ki gbent nan kpeentiŋ nba kan ban gbee nae.

21 Muue ki bi dia bikii salimmɔna nan salimpeena, nnae ki bi bikii nirɔ binber.

22 Fi-i lekii boo jatuk ki tan tenn u kuun darik darik nna, ŋaan a kan fit nyinn jatii nba be u ni na.

23 Gotir a bonkobit fanu, 24 kimaan mɔkint ki tee linba sii ɔɔ be kaa. Naan gbaa, ŋaan li ki be yoo kuri.

25 Fi-i ɔɔ mɔkoont a fan tur a bonkobit, ki ɔɔ kunkona paak mɔɔ, mɔpaauŋ tuu ŋamm pia faa ɔɔ siaminba nae. 26 A saa fit jii a pei na kobit ki luu tiat. A bia saa fit ɔɔ a buunii na yemm ki jii li likiri ki daa tiŋ.

27 A buunii nba biar na saa tur fin nan a ŋaateeb nan a toontunna nba tee poob na kur biin.

28 Toonbiit damm na tiin yoo nba ki ɔɔ ki waabe, ŋaan niŋanɔ ŋarin mɔk par nan yanɔr nae.

2 Doo nba tun yanɔmm, li doo diara sii ɔɔ dia ki gaan leebe; ŋaan doo nba ki li ɔɔndamm mɔk yan, li doo sii mɔk paŋe.

3 ɔɔndaanɔ nba mukis binba tee nandamm na tee nan saak nba tuu baar nan wouŋ ki biir jeet nae.

4 Fi-i kii sak sennu, a taa toonbiit damm poe, ŋaan fi-i sak sennu na, a yêŋ bi mɔbe na.

5 Toonbiit damm ki mi linba tee barmɔnii, ŋaan binba jiantir Yennu na ŋarin bannir fanuwa.

6 Fi-i tee niŋanɔ ŋaan be namue ɔɔ nan fi-i tee mɔk-ɔɔ ŋaan kii tee faak daanɔ.

7 Naasimɔ nba sak sennu, ŋɔɔ mɔk yan. Wunba ɔkɔi nan niib nba ki mɔk nyɔɔ baat nan fei-e ki teen u baa.

8 Fi-i ŋmab niib ki mɔkit, a faar maŋ saa saan daanɔ nba tiin nandamm ninbaauk na boore.

9 Fi-i kii sak sennu, Yennu kan gbat a miaru.

10 Fi-i kpar niŋanɔ ki u tun biit, li tee baruko ki saa ŋmat soora.

Binba ki tun biit saa la nyɔɔ bonchiann.

11 Mɔkita na dukii a ŋamme mɔk yan, ŋaan nan-daannɔ nba mɔk ninyentir na mib.

12 Niŋamm-i dii naan yoo nba, ɔɔ kur tuu mɔk parpeenne, ŋaan nibiit-i dia doo yoo nba, niib tuu be ɔɔra nie.

13 Fi-i yiab a fan dɔkin a biit, a kan ban la nyannu. Katir a biit, ki nyik li tumu, ki Yennu n tina ninbaauk.

14 Sakin Yennu mɔb yoo kur, ki a sii mɔk parpeenn. Fi-i tee tubkangbatir, see ki a la biiru.

15 Nandamm ki mɔk sommir doo diarɔɔ nba ton boori, u benu tee daŋe ki turib nan yanɔr koo naamu-matuk na.

16 Doo diarɔɔ nba ki mɔk dudukŋant sii tuun tonu toonae, ŋaan wunba ki loon fobit nan ŋmabir saa dia doo ki lin yukir.

17 Wunba nyinn nirɔ manfoor, li ɔɔ gbii u mɔŋ kaauko yian yian. A daa te ki u nyikini.

18 Ii tee niŋanɔ ki a saa nyi daamii ni. Fi-i waa faak ɔɔnu, see ki a baa.

19 Kpaarɔ nba loon toonn sii mɔk jeet bonchiann ki di, ŋaan niib nba lin ki biir yoo na ŋarin sii be namue.

20 Popeenn daanɔ saa la piisin nba yab, ŋaan fi-i yiab a fan mɔkit yian, see ki a la tubdatu.

21 Ningannii tee kpetire; barbusiab tuu tun kpetire a bin gaar fobit piinii waaminna.

22 Jawudamm loon bin mɔkit yiame, ŋaan bi ki mi yoo nba ki namu saa baar lekibi.

23 Ŋmakitir ɔɔ, ki u sii mɔk parpeenn ki gar faa bo saa yetɔ mɔmant.

24 Wunba yaa li ki tee biit nan fan jan a naa koo a baa bona na, ŋɔɔ tee nanyuko.

25 Jawuuk baat nan daamiie, ŋaan fi-i teen Yennu ya-da, ŋanne mɔk nyɔɔ.

26 Li tee jatiie nan fii dia a kuukɔɔ dudukit. Fi-i waa yandamm wannu, a sii be a yamanie.

27 Fi-i teen nandamm piinii a kan ban ɔŋ siari, ŋaan fi-i lek a numm nandamm paak, niib bonchiann sii waanta mɔtonte.

28 Niib tuu be ɔɔra nie, li-i tee ki nibiit gaar doo ki dia, ŋaan bi-i baa yoo nba, yentinnae tuu ŋamm gaar doo na ki dia.

29 Bi-i kpaana yoo kur ki a tee tubkpaasuk, dasiar a tan saa ɔɔ biiru nie, ki gbar nyinu.

2 Wantin doo diarɔɔ nba tee yentinnɔ, ki n saa wanna u niib nba mɔk parpeenn bianjinba. Wantin doo diarɔɔ nba tee tondaanɔ, ki n wanna u niib nba be ninbaatir ni bianjinba.

3 A numm-i gboo yanfoon, a baa sii mɔk parpeenne a paak.

Li tee jatiie nan fii dia likirii kii waa jantona.

4 Bat baka-i be barmɔnpaku ni yoo nba, doo na tuu mɔk paŋe, ŋaan u baka-i be likirii ni yoo nba, doo tuu biire.

5 Fi-i piak mɔmant ki teen a yɔɔnba, a pii baruko ki guunt a mɔŋ.

6 Nibiit toonbiite tuu tan ŋmat soorib nan baruk na, ŋaan niŋamm na ŋarin be bi yamanie nan parpeenn.

7 Niŋanɔe mi linba tee nandamm mɔnii bont, ŋaan nitont na ŋarin ki banntir.

8 Niib nba ki teen bi leeb jirima na pinpakit saa fit te ki doo na n baa, ŋaan niib nba mɔk yame saa baar nan piisin doo na paak.

9 Yandaanɔ nan jatuk-u mɔk maan, jatuk na tuu kpan laae jatii, jatii, ki sukii sanpaapowa.

10 Niib nba nyint leeb manfoa na ki loon daanɔ nba tee niŋanɔ, ŋaan binba tee yentinna nae saa tinn li ɔɔ manfoor.

11 Binba tee jatite tuu wann bi wutoor paanu ni, ŋaan yandamm na ŋarin tuu soor bi mɔŋ soon nnae.

12 Doo diarɔɔ-i gbiin faak maan, u toontunna saakab kur sii tee faak damme.

13 Nandaanɔ nan wunba mukisɔ na kur tee yomme, Yennu-e tur bi kur ninbina.

14 Kpanbar nba bu barmɔnii buut ki teen nandamm, u saa dia doo na ki yukir bonchiann.

15 Kpaanii nan tubdatu ŋane ki tur waas, ŋaan fi-i te ki bi tuun baa loon bianjinba, bi sii dint bi naanba fei-e.

16 Nibiit-i be yiikoo ni yoo nba, toonbiit tuu pukiie, njan yentinna na sii mək manfoor ki tan la nibiit manj baak yoo.

17 Datir a bik tubir ki fit kii mək parbifaant u paak, ki u kan ban dinna fei.

18 Digbann nba ki dia Yennu sennu, li digbann toona ki waa leeri. Binba dia Yennu sennue mək parpeenn.

19 A kan fit nmakit a daaba, li-i tee ki a piak mɔmaan kuukɔɔ ki teemmi. Bi saa bann faa yeen linbawa, njan bi kan gbiinti.

20 Niib daan jatuk paake ki gar wunba ki dukiwa ki piak.

21 Fi-i teen a daabir linba kur ki u loon u bisin niwa, dasiar u tan saa yent faa mək linba kure.

22 Niib nba mək wutobiite baat nan daamii nan kunkɔna bonchiann.

23 Karinbaaniie baat nan baak, njan fi-i sikan a mɔɔ bi sii baakitae.

24 Fi-i tee nanyuko ɔɔɔ, a tee a mɔɔ dataake. Bi saa dat a tubire, li-i tee ki a pak barmɔnii barbuvoor, njan Yennu mun saa sat mɔtont a paak, li-i tee ki a ki pak barmɔnii.

25 Li tee dane ki tura, li-i tee ki a fiin linba ki a leeb yeen ki jiin a po, njan fi-i teen Yennu yada, see ki a la nyannu.

26 ɔɔ kur loon doo diarɔɔ sommir, njan Yennu kuukɔ boore ki a saa la barmɔnii.

27 Popeenn damm ki loon nitonti, ki nitont mun ki loon popeenn dammi.

Ki jiin Agur mɔmaan po

30 Linba nae tee Jake bija Agur mɔbonjaana: "Yennu, n baka, Yennu, n baka, n ki mək sommitɔɔ.

2 N naan bonkobuko ki gar nisaarik, n ki mək yan nba ki nisaarik mək na.

3 N ki ban tumii yanfoon nan waama, n ki mi siar ki jiin Yennu po.

4 Njeme mi bann sanpaapo bannu? Njeme mi soor wouɔ u nuu ni?

koo ki mi pɔbin nyun chinchenn ni? koo ki chaan tiɔ terii?

Li daanɔ tee njeme ki a miu? Ki njeme tee u bija?

5 "Yennu dia mɔsona nba ki u senn na kure. U tee nan naagbankɔɔɔ nae ki teen binba kur loon u guuru na. 6 Yennu-i kii yet linba njan ki a yaa u yetir, see ki u kpaana ki wann nan a tee faak daanɔe."

Ki jiin barjokit nba pukin na po

7 Yennu, n boia maa a njan ki n la bona njanlee nawa ki fit kpo. 8 A daa te ki n fa faaki, ki bia daa teen mək-itɔ koo nandaanɔ, njan turimin jeet nba saa janjin.

9 Fi-i turin bonchiann n tan saa mann yet a n ki loon a sommiri, njan mi-i biaki be namu, n tan saa mann jan ki dinn fin Yennu fei.

10 A daa ban piak biir toontunna bi chanbaa boor ni, bi saa sat mɔtont a paak, ki a di biak li paak.

11 Nisiab be ki sat mɔtont bi baanba paak, ki bi numm bia ki gboot bi naanba.

12 Nisiab dukii a njamme tee kasii, njan njamme mantik mək biit.

13 Nisiab dukii a njamm mantik njan ki li paaka. Bi mək dont-n-mɔɔ bonchiann.

14 Nisiab be ki tee binba fiar talas nan nandamm, bi tee nnae ki laat bi daar diisir.

15 Dindar mək bonpoi banlee ki bi kura sana tee "Turimin."

Bona njanna be ki siar kan ban janjib. Njamme tee:

16 Kpeentij nan pookanmatir nan tinkooɔ nba loon saak nan muu nba di ki bi gbar kpeenu.

17 ɔɔ, daanɔ nba laa u baa, koo ki yisin u naa, li njan ki juut n di u gbanant, koo kinkaant n kpakir u ninbina.

18 Bona njanna be, ki n ki bann li paak; njanne tee:

19 Baakir nba tuu yuuk sanpaapo bianjinba na nan wauk nba tuu ɔɔɔ tanpiiuk paak na nan njan nba tuu teen bianjinba ki bann ɔɔnu məkɔg-benjir paak na nan lomm nba tuu ɔɔɔ nan poo bianjinba ki bi loon leeb na.

20 ɔɔ, poochonchonn marimae na: Wuu ɔɔɔ nan jaganɔ ki gbenn, u ji tuu wure, njan yet a, "A la ki n tun siara kpetiri-i?"

21 Bona njanna be, ki tingbouɔ mɔɔ ki sakiri:

22 Daabir nba tuu tan di naan na, nan jatuk nba tuu tan mək jeet kur nba ki u loon na, 23 nan pooyoonn nba tuu tan kun ɔɔɔ na, nan daabpook nba tuu tan fat u daabnaa ɔɔɔ na.

24 Bona njanna be tingbouɔ na ni ki waar, njan mantik sub; njamme tee:

25 Languur: Bi ki mək paɔ, njan bi tuu bekir bi jeet di-jaan-yooe.

26 Sina: Bi ki mək paɔ, njan bi njei be ɔɔɔ nje.

27 Naasuut: Bi ki mək bat, njan bi somm koonn koonne.

28 Dabuna: A saa fit kub bi yenɔ a nuu ni, njan bi be kpanbara njei nie.

29 Bona njanna be ki bi njmaatir njan; njamme tee:

30 Yanɔɔra; bi mək paɔ ki gar bonkobit kur, ki ki tiin ɔɔɔ.

31 Bujak njmaatir nan kojot njmaatir nan kpanbara nba tuu somm bi niib ɔɔɔɔ po na.

32 ɔɔ, fi-i tuu kii tee jatuk nba mək karinbaanii ki lorin toonbiitie, fan nyik njan dukin fanu. 33 Fi-i njak njak naabiin, a tuu la naabikpame; ki fi-i faa nirɔ miar, li tuu put ɔɔme, nnae mun, fi-i fiint niib wutoa, lin baar nan kɔnn.

Ki jiin kpaanii nba teen kpanbar po

31 Mɔbonjaana nba ki kpanbar Lemuel naa din pak turɔe na a:

2 "A tee n mɔɔ bijae, ki bia tee gatu ki jiin n miaru po. N saa beta bee? 3 A daa dia a paɔ nan a likirii kur ki waa poobi, bi biir kpanbarawa. 4 Lemuel, gbiintir. Li ki

ɲan kpanbara-i nyun daan, koo kii ɲɔk ɲɔɲ nan da-paarimi. ⁵ Bi-i nyuu yoo nba, bi tuu tamm sennu nae, ki bia tamm linba took nan bin tun ki tur niib nba be daamii ni na. ⁶ Dapaarin tee niib nba kpenn koo ki be parbiir ni na yare. ⁷ Ɗaant ki bin nyu ki tamm bi namu nan bi parbiir po.

⁸ “Pakin somm binba kan fit pak ki tur bi ɲɔɲ na. Sommit binba kaa sommteeb na. ⁹ Pakin sommib kii tee barbuurɔ nba tee popeenn daanɔ. Sommit nandamm nan talas damm na ki bin la bi ɲɔɲii.”

Ki jiin poonɲanɔ po

¹⁰ Li paar bonchiann nan fan la poonɲanɔ. U ɲɔk nyɔɲ ki gar likiriwa.

¹¹ U sɔɔɔ ɲɔk parbifaant u paak, ki namu kan mi soorɔ.

¹² U tuun bonɲanne ki teen u sɔɔɔ daar kur, u kan ban tun u sɔɔɔ bonbiiri.

¹³ U ninbinn ɲɔn toonn paak yoo kur, ki u dia peko-bit nan gungunɲant ki luu chinchena.

¹⁴ U baat nan jeet ɲaak ni, nan kpinkpenta nba tuu nyi nan jeet banfɔkir ki baar nann bianɲinba nae.

¹⁵ U tuu fiir sanyafaare, ki teen jeet ki tur u ɲaateeb, ki bia wann u daabpoi baa saa tun linba.

¹⁶ U tuu got la tiɲ nba ɲanewa ki daa, ki jii likirii nba ki u ɲɔk na ki daa tilontii ki bur leɲ.

¹⁷ U tee wunba tuun toonn bonchianne, ki u nunii ɲɔn kpaann paak.

¹⁸ U mi bont kur nba ki u tuun li nyɔɲ nba tee bi-anɲinba, li paak ki u tuu tun nan nyɔɲ.

¹⁹ U piar gungunte, ki luu u ɲɔɲ chinchena.

²⁰ U nuu yaae ki u teen nandamm nan talas damm piinii.

²¹ Waat-i lekii be, ɲaan li ki daamiiɔ, kimaan u ɲaateeb ɲɔk waat liata.

²² U luu gado bonlatkara, ki bia gbab chabɲann chinchena.

²³ Niib mi u sɔɔɔ fanu, ki u tee doo na yudamm yenɔ.

²⁴ U luu chinchena nan gbana ki kɔi teen kpinkpenta.

²⁵ U ɲɔk paɲ ki laat baakir, ki ki tiin janmaanii nan tɔɲɲn po binbenji.

²⁶ U piak nan yanfoome soon soon nna.

²⁷ Yoo kur u ninbinn ɲɔne, ki u gorii linba tee u ɲaateeb bonloɲa po.

²⁸ U waas wantɔ bi numm nba gboou bianɲinba, ki u sɔɔɔ mun piak ki dontirɔ.

²⁹ U sɔɔɔ yet a, “Poob bonchianne tee poonɲamm, ɲaan fine mantik ɲan ki gar bi kur.”

³⁰ Koruɲ tee kpinkpanniie, ki fant mun kpet, ɲaan poo nba tur Yennu baakir, li ɲan ki bin pak dontɔ.

³¹ Pakimɔ, waa tun linba kur paak. Li ɲan ki sɔɔ kur n turɔ baakir.

Banntɔɔ

Ki jiin Banntɔɔ gbouŋ na po

Gbouŋ na ni yandaanɔ, koo Yennu mɔmaan mɔant-ɔɔ loon wun bann manfoor nba mɔk nyɔɔt koo laa ki mɔk. U tan joont ki yet nan linba kpaɔ talas tee tii baakit Yennu kii saak u mɔbe. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Eklisiastes.

Manfoor ki mɔk nyɔɔti

1 Defid bija nba din tee kpanbar ki be Jerusalem, ki tee banntɔɔ na mɔmaame na.
2 Banntɔɔ na yet a li ki mɔk nyɔɔt, nyɔɔsiat kaa. Manfoor ki mɔk nyɔɔt, li ki mɔk nyɔɔsiati. **3** Ki a biir a yoo ki tuun toonn, ki bakit. A tan saa gaar bee li paaki? **4** Nigbanu baat, ki nigbanu saa, ŋaan durinya na ŋarin be li bannue. **5** Yonnu daa do, ki bia daa baa, ki tuu ŋmat piin waa do siaminba yiama. **6** Ki wouŋ da niidiitu po, ki bia da niiganj po, ki lin lintir, ki bia tan jen. **7** Mɔkir kur puub ki siik mɔkgbenjir nie, ŋaan mɔkgbenjir na bia lek daa ki gbee. Nyun na ŋmat saa siaminba ki mɔka na piine, ki bia ŋamii puub. **8** Bona kur joontir nan bakinte, ki bakint yabit gar bikinuwa. Ti ninbina nba laat linba, li kan ban la gboo. Ki ti tuba nba gbia linba ŋaan li kan ban gbat gboo. **9** Linba ban teen, li bia saa ŋamm teena, linba ban tun, li bia saa ŋamm tuma. Siar ki be, ki tee bonsaann durinya na ni. **10** Bi yeen a, "Gotir man, siar be nna, ki tee bonsaann." Ŋaan aaii, linba na kur ban tuma, li tumewa ki bi tan marit. **11** Sɔɔ ji ki tian linba tun sianyooowa, ki sɔɔ tan sii kaa yoo nba waa na ki tiar linba tuun mɔtana ki saa tuu li yoo.

Banntɔɔ nba tumii linba

12 Min nba tee banntɔɔ na, n ban teen Israel kpanbar ki kar Jerusalem-a. **13** N din lor nan n saa fiit ki tumii linba kur tuun tingbouŋ na paaka.

Yennu bir daamiie ti paak binberj na ni. **14** N la linba kur tun tingbouŋ na paaka, li paak ki n yeen nan li kur ki mɔk nyɔɔsiati. Li tee nan faa sii waa beer wouŋ nae. **15** A kan fit naat linba ŋmari. Bi ki kaan linba kaa.

16 Ki n yet n mɔŋ a, "N ji tee nijaanne, ki mantik sub ki gar wunba kur ban dia Jerusalem n liik. N mi yanfoon nan bannu nba mantik tee linba." **17** Ki n bo dukii nan n saa tumiie ki la bannu nan jatii bɔkitu, ki bia la yanfoon nan waatuk bɔkitu, ŋaan tan la nan li tee nan faa sii waa beer wouŋ nae.

18 Fi-i mɔk yan bianjiba, a daamii bia sii tee nnae, fi-i mantik mi bianjiba, a daamii bia sii tee nnae.

2 N lor nan n saa bikin ki di manue ki tan la parpeenn nba tee linba, ŋaan n tan la nan li mun bia ki mɔk nyɔɔti. **2** N tan la nan laat tee jatiie, ki bia la

nan manu dinu ki sommita siari. **3** Maa mantik kpaan yanfoon na, ki n lor nan n sii maant n mɔŋ par nan daame, ki di manu, ki dukin nan ŋanne ŋan nan niib-ii maant bi para bi binberj nba waan ki bi daa be tingbouŋ na paak na.

4 Ki n tun toonjaana ki maa n mɔŋ ŋei, ki bia bur daan tilontii, **5** ki koo kpinfaat kpabit ki bia bur tilontbooru kur, **6** ki gbiir mɔka maa mii maantib. **7** Ki n daa daaba bonchiann, ki bi bia mar daaba n ŋaak ni. Ki n mɔk bonkobit bonchiann ki li gar nirɔ nba kur ban kɔɔ Jerusalem ki mɔka, **8** ki bia gaar salimpeena nan salim-mɔna, kpanbara nba be tinii nba ki n dia na boor. Ki jab nan poob yiin yanii, a lin maan n par. Ki n mɔk poofanii nba kur ki n loon.

9 Barmɔnii, ki n tee nijaann, ki gar wunba kur ban kɔɔ Jerusalem, ki n yanfoon ki gbent. **10** Ki n laat linba kur ki n loon, ki ki ban kɔŋ mansau n benu ni. Ki n mɔk karinbaanii nan maa tun linba, ki linba na kur tee n paatii. **11** Ki n ji dukin linba kur ki n tun, nan maa yabir bianjiba ki tan tumir, ki n ji bann nan li ki mɔk paaki, ki tee nan faa sii waa beer wouŋ bianjiba, ki li ki mɔk nyɔɔt nan waama nae. **12** Li kur na lek, ŋaan kpanbar fit tuun toonn nba ki kpanbar kpera ban tume.

Ŋanne ki n ji dukii ki jiin faa sii mɔk yan po, koo a baka nba sii kaa siar po, koo faa sii tee jatuk bianjiba po. **13** N banna, "Yanfoon chee jatii, ki li tee nan yentu nba chee bunbɔnn bianjiba na. **14** Yandamm fit laat baa saa siaminba po, jatit ŋarin ki laat." Ŋaan n mi nan ti joontu tan sii tee yomme. **15** Ki n dukin ki tur n mɔŋ a, "Linba saa teen jatit, li mun bia saa teenima. Ki n ji la nyɔlante n subinii ni?" Ki n jiin ki tur n mɔŋ a, "N kan la siar nan bonmintika." **16** Sɔɔ ki tian yandamm po, ki sɔɔ mun bia ki tian jatit po. Daar baate ki bi tan saa tamm ti kura po. Ti kura saa kpo nnae, li yandamm nan jatit kurawa. **17** Manfoor ki tee siar min yaa boor jikii, ki maan linba kur be li ni na ki turin siari, see daamii. Li kura ki mɔk nyɔɔsiati. N tuu waa beer wouŋo.

18 Siar ki nyii maa tun linba kur ni ki mɔk paak ki turin, kimaan n mi nan n tan saa nyike, ki n fadiirɔ n jii.

19 Li pasiar u tan sii tee yandaanɔ, koo u sii tee jatuko, ŋmee mi? Nɔɔɔ lek tan sii yen linba kur ki n tun ki la na, linba kur ki n tun nan yan ki la durinya na ni. Li kur ki mɔk nyɔɔti. **20** Ki n ji tan mɔk kɔɔ nan maa yabir ki tun toona nba na. **21** A jii yan nan bannu nan a mir

kure ki tun la linba be na, ɲaan a tan saa nyik li kure, ki guun wunba ki tun siar li paaki. Li ki mɔk nyɔɔti; li bia ki tooki. ²² Fi-i tuun, ki daamii a mɔɲ manfoor na ni, nyɔlante ki a tan saa la? ²³ Faa daa be a manfoor ni, ki tuun linba kur, li ki teena siar, see parbiir nan yuyeeuk. Ki nyɔkɔ gbaa, a dudukit ki foi. Li ki mɔk nyɔɔti.

²⁴ Nisaarik nba saa mantik tun linba tee wun tuu die, ki nyu, ki maan u par nan linba ki u tun la na. ɲaan n lek la nan linba na kur nyi Yennu boore. ²⁵ Nna-i kaa, a saa la lee ki di ki maan a mɔɲ pari? ²⁶ Damm nba tuun ki li gboot Yennu numm na, ɲamme ki u teemm yanfoon nan bannu nan parpeenn, ɲaan te yanbɔndamm tuun toona ki laat, ki bia bekii, a baa kpaan laat linba na, bin tuu jii ki tur damm nba tuun ki li gboot Yennu numm na. Li ki mɔk nyɔɔsiati. Li tee nan faa sii waa beer wouɲ bianɲinba nae.

Bont kur yoo be-e

3 Linba kur tuun durinya na ni, li tuun yoo nba ki Yennu sennire.

² U senn matuk yoo, ki bia senn kuun yoo,

ki senn bonbuburit yoo, ki bia senn jinjaan-yoo,

³ ki senn nikpinu yoo ki bia senn tebu yoo,

ki senn yeeru yoo, ki bia senn maanu yoo,

⁴ ki senn ninbaatir yoo, ki bia senn kpinkpammuk

yoo,

ki senn fabinii yoo, ki bia senn sawaanu yoo,

⁵ ki senn tana yatu yoo, ki bia senn tana tintikir yoo,

ki senn ki puur wɔb yoo, ki bia senn yêtu yoo,

⁶ ki senn ki kpaan la yoo, ki bia senn kɔɲir yoo,

ki senn bekiru yoo, ki bia senn yatu yoo,

⁷ ki senn patu yoo, ki bia senn nyaru yoo,

ki senn ɲminɲminn yoo, ki bia senn pinpakit yoo,

⁸ ki senn lomm yoo, ki bia senn naɲ yoo,

ki senn tɔbii yoo, ki bia senn parmaasir yoo.

⁹ Nyɔlante nyi ti toona kur ni?

¹⁰ N mi jik-kpiata nba ki Yennu jinnit. ¹¹ U senn yoo nba ɲane ki tur bont kur. U turit niɲɲ nba ki ti sii loon, ki tii mi linba saa tun wonn, ɲaan ji ki te ki ti mi gbenn fanu waa tuun linba.

¹² ɲanne ki n bann nan taa saa fit tun linba tee ki tii mɔk parpeenne, ki yabir kii tuun taa saa fit linba, taa daa be ti manfoor ni na. ¹³ Ti kura n tuu di ki bia nyu, ki maan ti para nan taa tun ki la linba. Li tee Yennu piiniie.

¹⁴ N mi nan bona kur nba ki Yennu tun na, li ɔɔ bee. A kan fit pukin siar li paaki, koo ki nyinn siar li ni. Yennu tuun linba na, a niibi baakitɔe. ¹⁵ Linba kur tuun, koo ki saa fit tun, li ban tuma. Yennu-e te bont maɲ bia ɲamii tuun ki lei.

Biit nba be durinya ni bianɲinba

¹⁶ N bia la linba pukin durinya na ni tee, tonue be siaminba ki barmɔnii nan linba ɲan bo sii be. ¹⁷ Ki n yet n mɔɲ a, “Yennu loon wun tan lakin bu niɲamm nan nibiit buut yomm, kimaan toona kur, nan marima kur, tan saa tun yoo nba ki u senn.” ¹⁸ Ki n dukin nan

Yennu bikintite ki wantit nan ti ki gar bonkobit kaa.

¹⁹ Li kur lek ɲaan joontu yennkɔɔe guu nisaarik nan bonkobuk kur. Nisaarik saa kpowa, ki bonkobuk mun bia saa kpowa. Bi kur tee bonfoae. Nisaarik ki gar bonkobuk kaa, kimaan bi kur manfoor ki mɔk nyɔɔti.

²⁰ Bi kura siik bɔyenn ɔɔ nie, ki li tee tant ni. Bi kur nyii li nie; bi kur bia saa ɲmat li nie. ²¹ Nlee ki niɔ setik saa fit bann nan nisaarik nariɲ do paapoe, ɲaan ki bonkobuk nariɲ ɲmat siik tinɔɔɔ ni? ²² ɲanne ki n ji bann nan taa saa tun linba tee ki tin di maan ti parae nan bona nba ki ti tun la, siar ki be ki ti ji saa teeni. Sɔnsau kaa, ki saa te ki tin bann linba tan saa tun durinya ni, ti kuun poor po.

4 Ki n bia ɲamm got toonbiit kura nba tuun durinya na ni. Ki talas damm na yikin, ɲaan ɔɔ kaa ki saa sommib. ɔɔ kaa ki saa fit sommibi, kimaan binba diimm na tee yiikoo damme. ² Binba kpo na mɔk yumann, bi yare ɔɔ nan binba daa be bi manfoor ni na.

³ ɲaan binba ki bi ki marib na yarae ɔɔ ki gar ɔɔ kur, kimaan bi kan ban la toonbiit nba kur tuun tingboun na ni.

⁴ Ki n bia tumii ki bann linba paak teen, ki niib tuun toonpaara a bin mɔkit, kimaan bi mɔk funfunn nan bona nba ki bi leeb mɔk na. ɲaan li ki mɔk nyɔɔsiati. Li tee nan faa sii waa beer wouɲ nae. ⁵ Bi yeen nan jatuko saa lor u nii, ɲaan tan kpenn kon. ⁶ Li pasiar li sii tee nnae, ɲaan li ɲan ki fii mɔk waamina, kii mɔk pardɔɔnn, ki chee faa sii tuun yoo kur, ki koor a fan soor wouɲ.

⁷ N ɲamm diit ki la siar manfoor ni ki li ki mɔk nyɔɔti:

⁸ Nisɔɔe be u kuukɔɔ, ki ki mɔk bik, ki ki mɔk ninja, ɲaan u tuune yoo kur, ki mɔkint nba ki u laat na ki gboot u numm. ɲmee paake ki u mantik tuun ki bakit, ki bia ɔɔ u mɔɲ ki ki di manti? Linba na mantik ki mɔk nyɔɔti, ki tee parbiir binberɲ nba ki niɔ be.

⁹ Niib banlee benu ɔɔ niyenɔɔkɔɔ, kimaan bi saa fit lakin tun ki gar yenɔɔkɔɔwa. ¹⁰ Li-i tee ki yeno tan baa, ɔɔ na saa fit fiinɔ. ɲaan li-i tee ki niɔ be u kuukɔɔ ki tan baa, li mantik tee bonbiire, kimaan ɔɔ kaa ki saa fiinɔ. ¹¹ Li-i tee waat be, niib banlee saa fit lakin dɔɔr ki li ton, ɲaan nlee ki a saa dɔɔr a kuukɔɔ ki lin tonɲi? ¹² Niib banlee saa fit taan ki kɔn nyann kɔnn nba ki niyenɔɔkɔɔ kan fiti. ɲmiiuk nba ki bi pianir paar nan cheeru.

¹³ Niɔ-i tee nipaarɲ ki namii ɲaan sub, u chee kpanbar nba kpeta ɲaan tee jatuk ki ki gaan kpaanii. ¹⁴ Li nipaarɲ booru saa fit nyi dansarik ni ki la nyannu; u saa fit di naan, li-i lekii tee ki bi din marɔ talas ni. ¹⁵ N dukin niib kur nba be tingboun na ni powa, ki bann nan niib maɲ ni, ɔɔ be ki tee nipaarɲ ki tan saa gaar kpanbar yiar. ¹⁶ Kpanbar-i dia niib ki bi jan bianɲinba, ɲaan wuu tanɲi kpo yoo nba, ɔɔ kan pakɔ nan waa tun linba. Li ki mɔk nyɔɔsiati. Li tee nan faa sii waa beer wouɲ nae.

A daa sat mɔb yian yian

5 Ii mi faa tuu saa ɔɔ Yennu ɲasaakak na ni bianɲinba. Li ɲan ki fan tuu saan leɲ ki tumii ki chee

fan mann maruŋ, nan jatit nba ki mi bonŋann nan bonbiir bɔkitu na. ² A tuu dukina, ki fit pak maan, ŋaan daa sat mɔb yian ki teen Yennu. Yennu be sanpaapoe, ŋaan ki fin be tingbouŋ na paak, li paak, a daa piak ki li gaar faa bo saa pak bianŋinba. ³ Li-i tee ki a be daamii ni, a sii damii li damiite. Li-i tee ki a mantik piak maan, a tan saa mann pak jat maama. ⁴ Li paak, li-i tee ki a sat mɔb ki tur Yennu, fan gbeenir yian. Jatuk ki mɔk nyɔɔt Yennu boori. Tumin linba ki a sat mɔb nan a saa tun na. ⁵ Li ŋan ki a daa sat mɔb nan waama, ki chee faa saa sat mɔb, ŋaan tan kan gbeenii. ⁶ A daa te ki a mɔŋ mɔbɔna kɔkɔnta yanbɔmm ni, ki lin tan te ki a ŋmat Yennu manntɔɔ boor ki yetɔ nan a bo pak kpeta. Bee ki a te Yennu wutoor do a paaki? Bee ki a saa te ki wun biir faa tun ki la linba? ⁷ Faa lek damii damiit bianŋinba, koo faa mantik tuun toon-yana bianŋinba, koo faa saa mantik pak maan bianŋinba, ŋaan li ŋan ki fii ti-in Yennu janmaanii.

Manfoor ki mɔk nyɔsiati

⁸ A daa te ki li bakitira, li-i tee ki a tan la doo yudamm diin nandamm, ki ki teemm mɔnii. Saakabarik kur saak wunba garɔ mɔbe, ki bi kur saak tɔɔndamm nba garib na mɔi.

⁹ Tiŋ na nyɔɔt tee niib na kur yare. Kpanbar gbaa, ŋaan u laat nyɔɔt u jaanu nie. ¹

¹⁰ Li-i tee ki a mantik loon likirii, ŋaan a numm kan ban gboori. Li-i tee ki a mantik loon fii tee mɔkitɔɔ, ŋaan a kan ban la linba kur ki a loon. Li ki mɔk nyɔɔti. ¹¹ Faa sii mɔkitir ki pukii bianŋinba, a bia sii mɔk niib nnae ki dintib. A sii mie nan a mɔk, a nyɔɔt kpan sii tee faa mi nan a mɔk nae. ¹² Toontunɔɔ tuu saa la ki lin janɔ, koo li kan janɔ, ŋaan u tuu saa dɔɔr nyɔk ki gɔkɔ fanu. Mɔkitɔɔ lek mɔk bont kur, ŋaan u be yanputuk nie, ki ki gɔkɔnti.

¹³ Bonbilankant nba ki n la durinya na nie na: Niib bekii bi likirii a bin tuu tan jii yoo nba ki bi loone, ¹⁴ ŋaan bi tuu tan kɔŋjir, li-i tee ki bi kɔkɔ kpinkpoun-yana ni, ki bi tuu tan joont yanne, ki ki tent siar ki guunt bi waas.

¹⁵ Ti tuu saa nyik ti bona durinya na ni, ŋaan ŋmat yanne nan taa baar bianŋinba na. Taa lek saa tun ti toona kur bianŋinba, ŋaan ti tan kan jii siar ki saan nan-ni. ¹⁶ Li kpan ki ŋan. Ti tan saa saan nan taa baar bianŋinba nae, ki ti tuun toona ki koor a tin soor wouŋ, ti tan saa la bee li paaki? ¹⁷ Taa be ki laat linba ti manfoor na ni tee bunbɔnne nan ninbaatir, ki ti be parbiir ni, nan wutoor nan yiarii.

¹⁸ Maa fiit ki la linbae na: nisaarik nba kpan saa tun linba tee wun di ki bia nyu, ki gboon u mɔŋ nan waa tun ki la linba, yoo nba ki u daa be manfoor nba ki Yennu turɔ waaminna na nie; nisaarik joontue na. ¹⁹ Li-i tee ki Yennu tur nisaarik mɔkint nan faar, ki te ki u di manu, li ŋan ki wuu mɔk niipoturu ki di linba ki u tun la na ki gboo. Li tee piinii ki nyii Yennu boor.

¹ Bi maan ni, maan maŋ paak paar.

²⁰ Yennu nba turɔ yaak a wuu mɔk parpeenn na, li kan daamii bonchiann, manfoor nba ki fɔk na paaki.

⁶ N bia la toonbiit nba tuun tingbouŋ na ni, ki li daamii bonchiann. ² Yennu fit teen nisɔɔ mɔkint nan baakir nan faar, nan linba ki u loon kur, ŋaan u kan te daanɔ maŋ n di ki lin maakɔ. Niganɔe lek tan saa dir. Li ki mɔk nyɔɔti, li bia ki ŋan. ³ Nirɔ sii fit mɔk waas kobik, ki bia wei durinya na ni, ŋaan waa lek saa wei bianŋinba, li-i tee ki u ki be parpeenn ni, ki bia tan ki la piinjanu, ŋann n saa yet nan bik nba ki bi marɔ kpeent, kɔkɔ sɔu. ⁴ Bibooru maŋ matuk ki mɔk nyɔɔt, u tuu saan bunbɔnne nie ki bin tamm u po. ⁵ U ki fit laat daar yentu, koo ki fit bant manfoor nba tee linba, ŋaan u laat foon ŋarin ⁶ ki gar daanɔ nba ki di manu, wuu lekii dii bina tusaa ŋanlee. Bi kur lek tan saa saan bɔyennkɔɔ nie.

⁷ Nisaarik tuun u toona kur a wun kpan la jeete ki di, ŋaan u ki laat ki li janɔtɔ. ⁸ Yandaanɔ mantik gar jatuk nlee? Li sommit nandaanɔ nlee, li-i tee ki u mi waa saa took binbeŋ bianŋinba?

⁹ Li ki mɔk nyɔsiati; li tee nan faa sii waa beer wouŋ nae. Li ŋan ki a numm n gboo faa mɔk linba ki gar faa sii loon ki pukii.

¹⁰ Bont nba kur tuun, li poŋ dɔŋ senn sianyooewa, ki ti kur bia mi nan nisaarik kan fit nɔi nan daanɔ nba paarɔ. ¹¹ Faa saa nɔi ki lin wei bianŋinba, nnae mun biak ki li ki mɔk nyɔɔti. Li mun bia kan somma. ¹² Nlee ki nirɔ saa fit bann linba mantik tee bonŋann ki tur nisaarii nba ki bi manfoa tee jinjinɔ, ki ki mɔk nyɔɔt ki gaar nan yunyun na? Nlee ki nirɔ saa fit bann linba tan saa tun tingbouŋ na ni, u kuun poor po?

Dudukit ki jiin manfoor na po

⁷ Sanŋann chee tulaarii nba ki li nubiru man; faa saa kpo daar nba chee daar nba ki bi mara.

² Li ŋan ki fan saan siaminba ki bi mɔ kpemɔnii ki chee fan saan siaminba ki bi di jaamm, li ŋan nisaarii n tuu tiar bi mɔŋ nan kuun guu ti kurawa.

³ Parbiir chee laat; li pasiar li saa biir a ningorsime, ŋaan teena bannu.

⁴ Daanɔ nba kɔɔ dukii parpeenn po, li daanɔ tee jatuko. Yandaanɔ ŋarin dukii kuun poe.

⁵ Li ŋan ki yandamme n yakii nana, ki chee niliini-i piak kii dontira.

⁶ Jatit-i laa yoo nba, li tee nan kunkonii nba tuu put muu ni bianŋinba nae, ki li ki mɔk paaki.

⁷ Yandaanɔ-i ŋmab sɔɔ, u bontiteet tee nan jatuk nae. Li-i tee ki a gaar fobit piinii, a biir a binbeŋe.

⁸ Bont joontue ŋan ki chee li pinpiik. Sukuru gar dont-n-mɔŋ.

⁹ Soot a mɔŋ ki daa dont wutoor. Li tee jatiie, li-i tee ki a kɔɔ be wutoor ni.

¹⁰ A daa ban boi a, "Bee teen ki sianyoo din man ki chee mɔtana?" Li buboit ki tee yandaanɔ yar kaa.

¹¹ Daanɔ nba sii be yan binbeŋ, li ŋane ki tee nan faa saa di faar na; ¹² ki li saa tura sommir bonchiann nan likirii nba saa tura bianŋinba na. Yanfoome guua, ki tee bannu nyɔɔt.

¹³ Dukint linba ki Yennu tun po. Nlee ki niro saa fit naat linba ki Yennu nan bonɔmarinni? ¹⁴ Yoo nba ki bona ɔnan fanu ki teena na, ii mɔk parpeenn, ki li-i tanj tee ki parbiir baar, fan ji tiar nan Yennu-e teen parpeenn, nan parbiir kura; ki a kan ban bann linba saa wei poor.

¹⁵ N binbeɔ ki mɔk nyɔɔɔ, ɔnaan n be li nie ki laat bona kur. Niɔnan saa fit kpo, ɔnaan ki ɔɔ mɔk manfoor, nan waa lek tee nibiiuk na. ¹⁶ Li paak, a daa mantik ɔnan koo ki subii. Bee paake ki a saa kpi a mɔɔɔ? ¹⁷ ɔnaan a daa mantik ton koo ki mantik tee jatuku. Bee ki a saa kpo yian, ɔnaan ki a daar ki baari? ¹⁸ A nyik marima na kur. Li-i tee ki a baakit Yennu, a saa nyann binbeɔ.

¹⁹ Yanfoon tuun bonɔann ki teen niro, ki chee kpanbara piik nba saa somm doo.

²⁰ ɔɔɔ ki be tingboun na ni ki tuun linba ɔnan yoo kur, ki ki ban tun kpeti.

²¹ A baka daa mantik be linba kur ki niib yeen po, li pasiar a tan saa gbat ki a ɔnaatoontunn sukii, ²² ki a mɔɔ mi nan a ban sukii siaba.

²³ N jii yanfoome ki bikin linba na kura, ki lor maa mi-i sub, ɔnaan gbar.

²⁴ Nlee ki niro saa fit bann manfoor paak nba tee? Li mantik sumii ki garita, ki paar nan ti bann li paak.

²⁵ ɔnaan ki n jii yoo, ki tumii yan, ki dukin maa n lon yanfoon nan n buboit na jiinu, ki bia tumii ki bann tonu nba tee liinsin nan jatii bianjinba.

²⁶ Poo nba tee nan baruk na mantik ton ki gar kuma. Lomm nba ki u saa tura na, li saa soora nan baruk nae, koo ki soora nan chichaak na; ki u kpinkpant nba ki u saa lora na, saa soora nan jaruk na. ɔɔ nba tuun ki li gboot Yennu numm na, ɔɔɔ saa fit nyi poo maɔ nuu ni, ɔnaan ki wun soor yanbɔndaano.

²⁷ Min banntɔɔ yet na, n kpaan linba nae waan waan, yoo nba ki n bo loon man la li jiinu na. ²⁸ N lon maa n la li gatlia, ɔnaan n ki lari. N la jayenɔɔɔɔ jab tusir ni, ki u tee wunba ki n saa turɔ jirima, ɔnaan poob ni ɔnarin, n ki la ɔɔɔ. ²⁹ Linba kur ki n tumii ki lae na: Yennu nant ki ti ɔane, ɔnaan timme tun ki kpet.

⁸ Yandaano kuukɔɔ bant bona paak nba tee bianjinba. Yanfoome te ki u laa mɔmiin, ki te ki u numpo ɔnan yoo kur.

Ki jii kpanbar mɔb saku po

² Tumin kpanbar nba yeen linba, kimaan a sat mɔb ki tur Yennu-wa. ³ Kpanbar saa fit tun bianjinba ki u loon, li paak, seetir u numm ni, a daa be ninbɔnboorik maɔ niɔ. ⁴ Kpanbar tuun nan yiiikooe, ki ɔɔ kan fit boiɔ a, "A tuun bee?" ⁵ Li-i tee ki a mɔk mɔsaku nan u sennii, a sii be a yamanie. Yandaano mi waa saa tun linba, nan yoo nba ki u saa tumir. ⁶ Manfoor ni binbeɔ mɔk daamii, ɔnaan faa saa tun linba kur, li yoo be-e, nan bianjinba ɔnan nan tumu. ⁷ Ti ɔɔ ki mi linba tan saa tun, ki ɔɔ mun ki be, ki saa wannit. ⁸ ɔɔ kaa ki saa fit nyinn u mɔɔ kuun ni, koo ki gaan u kuun daar. Linba na tee ɔɔ nba ki ti kan fit lɔke, ti kan fit bɔr ki nyi li ni.

Ki jii nibiit nan niɔamm po

⁹ N la linba na kur yoo nba ki n dukin linba tuun tingboun na ni, ki li tee tingboun nba ki nisiab mɔk yi-ikoo, ki dia bi leeb ki bi di farae. ¹⁰ N la ki bi saan pii nibiit bi kaat ni, ɔnaan baa nyii kaat paak ki ɔmat kun bi ɔei ni yoo nba, ki bi piak ki dont nibiit maɔ doo nba ni ki bi tun toonbiit maɔ. Li ki mɔk nyɔɔɔ.

¹¹ Kimaan bi ki daar nibiiuk tuba yian yian, li paak, nisaarii para ji gbee nan toonbiite. ¹² Yanbɔndaano saa fit biir toonn taar kobik, ɔnaan bia mɔk manfoor. Nn, n mi baa yeen linba a: "Li-i tee ki a sak Yennu mɔb, bont kur sii ɔane ki tura, ¹³ ɔnaan li kan ɔamm toonbiit damm. Bi manfoor tee nan yunyuɔ nae, ki bi saa kpo ɔnaan daa paan, kimaan bi ki sak Yennu mɔb." ¹⁴ Linba na paak bannu paar. Gotir linba tuun tingboun na ni. Yenn yoo niɔamme tuu tan gaar toonbiit damm tubdatu, ki toonbiit damm mun tuu tan gaar niɔamm paatii. N pak nan li paak bannu paar.

¹⁵ Li paak, n sake nan li ɔnan ki niro n di ki maan u par, kimaan linba be ki u saa maan u par manfoor na ni tee wun tuu die, ki bia nyu, ki gboon u mɔɔ. U saa fit tun linba na, waa daa be manfoor nba ki Yennu turɔ tingboun na ni ki u tuun toona na.

¹⁶ Yoo nba kur ki n koor a mii sub, ki tumii linba tuun tingboun na ni, ki tan bann nan a sii fit nyɔɔɔ yonnu ni nan nyiɔ kur, ¹⁷ ɔnaan a kan ban bann linba ki Yennu tuun na paaki. A leki yabir bianjinba, ɔnaan a kan bann li paaki. Yandamm yeen nan bi mie, ɔnaan bi ki mi.

Ki jii nisaarii joontu po

⁹ N dukin linba na po ki li wei bonchiann, ki tan la nan Yennu-e ɔmakitir yandamm nan niɔamm binbeɔ, ki bia ɔmakitir baa loon linba nan baa ki loon linba. ɔɔ ki mi linba ɔɔ u ɔɔɔ po. ² Linba baat nimɔk paak, ɔnanne bia baat toonbiit daano paak; linba baat niɔano paak, ɔnanne bia baat nibiiuk paak; linba baat yenjiant-tee paak, ɔnanne bia baat binba ki tee yenjiant-tee paak; linba baat binba mann maruɔ paak, ɔnanne bia baat binba ki mann maruɔ paak. Niɔano ki gar yanbɔndaano kaa; niro nba sent mɔsona ki gar wunba ki senti; li ki mɔk bɔkitu. ³ Joontu yennkɔɔ baat ɔɔ kur paak, linba na tee bonkpetir nba tuune tingboun na ni. Nisaarii binbeɔ ni kur, bi dudukit gbee nan toonbiit nan waatuko, ki bi tuu tan kpire kpo. ⁴ ɔnaan wunba kur mɔk manfoor durinya na ni mɔk dindansiar; bɔk nba fo chee yanbɔr kpeenn. ⁵ Binba fo mi nan bi tan saa kpowa, ɔnaan kpeemm ɔnarin ki mi siar. Bi ki mɔk siara paatii, bi tamm bi poe fas fas. ⁶ Binba mɔk lomm, koo ki mɔk naɔ, koo ki mɔk nioɔ, bi tuu tan kpoe ki lin gbenn, ki bi ji kan ban pukin toonsiar nba tuun durinya na ni.

⁷ Fin-ii kpaɔ di a jeet, kii mɔk parpeenn; ki bia tuu nyu a daan ki maan a par. Li ɔnan ki teen Yennu. ⁸ Ii tuu kii mɔk parpeenn nan parmaasir ningorsin yoo kur. ⁹ Faa loon a ɔnaapoo na, ii mɔk parpeenn nano yoo nba ki a daa be manfoor nba ni ki Yennu tura ki li tee bin-

ben-yana durinya na ni. Daar nba ki mɔk nyɔɔt kur, a maan a par li ni, kimaan parpeenn maŋe tee a paatii tingbouŋ na ni. ¹⁰ Linba kur ki a tuun, a tun nan nin-mɔnn, kimaan toonsiar tan sii kaa, koo bannu tan sii kaa, koo yanfoon tan sii kaa kpeentiŋ, siaminba ki a saa na.

¹¹ N la siare ki pukin; nantatinna nba tiin bonchiann ki be tingbouŋ na ni, bi ki patin tiin ki laat nyannu; ki pardamm mun ki kɔn ki laat nyannu yoo kuri. Yandamm ki patin laat daar diitiri; ki subindamm ki patin laat mɔkint. Ki binba mi ŋmakita ki patin laat yudantuku. Yubɔnn baat sɔɔ kur paak. ¹² A ki mi a ninbɔŋ yoo, a tee nan nɔɔnii nba ki bi tuu tan soorib tikɔ ni nae, ki bia tee nan jani nba ki bi tuu soorib janlaaŋ na. Ti tuu tan sɔɔ bonbiir nie, yoo nba ki ti ki daanir.

Dudukit nba jiin yanfoon nan jatii po

¹³ N bia la siar ki pukin, ki li want niib nba dia yanfoon bianjinba tingbouŋ na ni. ¹⁴ Digbanbik nnae din be, ki niib ki yab li ni, ki kpanbarjaann tan lekir. U din set lint doo nae, ki teen siir nan wun bet li joona ki kɔɔ. ¹⁵ Jasɔɔ din kɔɔ leŋ ki tee nandaanɔ, ki mɔk yan ki tinn doo na, ŋaan ki sɔɔ ki tian u po. ¹⁶ N tun yeene nan yanfoome gar paŋ, ŋaan sɔɔ ki dukii nan nandaanɔ mɔk yan, koo ki gbiin maan nba ki nandaanɔ saa yeti. ¹⁷ Li ŋan ki fan gbiint yandaanɔ sukuru maan, ki chee faa saa gbiint bat nba sii tantir bianjinba jatit sinsuuk ni. ¹⁸ Yanfoon tuun bonŋann ki gar jatiat, ŋaan yanbɔndaanɔ yɛnɔkɔ fit biir toonŋana bonchiann.

10 Kpajukpeena saa fit te salenn nba tulaarii be li ni na-ii nubir kii pɔi, ki liinsin waaminna saa fit boon yanfoon nba yab.

² Yandaanɔ par ni wantɔ ki u tuun linba tooke, ki jatuk par ni wantɔ ki u tuun bonkpeta. ³ U jatii na saa te sɔɔ kur nba tookɔ n bann nan u tee jatuko.

⁴ Li-i tee ki a tɔɔndaanɔ wutoor doo a paak, a daa nyikin toonn ni, fi-i biir ŋaan tee soon nna, a saa la nyikin chaba.

⁵ Toonbiit nba ki n la tingbouŋ na ni tee tɔɔndamm nba tuun ki biir nae. ⁶ Bi teen niliiniie yudantuk, ki bi mɔk yiikoo, ŋaan nyikin mɔkita. ⁷ N ban la yommii ki bi jak taanii, ŋaan ki nijaana somm taatinii nan bi tee yommii na.

⁸ Li-i tee ki a gbii bootuk, fine tan saa mann baa li ni, ki fin nba bet dikpinkper, waauko tan saa juma. ⁹ Li-i tee ki a koi tana, a tan saa la daŋ, tana nie. Ki li-i tee ki a yakitir daat, a tan saa la daŋ li nie. ¹⁰ Li-i tee ki a piak gbitik, ki a ki tiarir, a tuu chɔɔ bake. Li ŋan fan dɔŋ lor faa saa tun linba. ¹¹ Li-i tee ki a mi waauk sooru ki tan ŋaan ki u juma sinsinni, u sooru ji kan somma. ¹² Linba ki yandaanɔ piak, ŋanne dontɔ, ŋaan jatuk mɔbonae biirɔ. ¹³ U tuu piin nan liinsin pinpakite, ki tan joont nan waatuk maan. ¹⁴ Jatuk kpan piak yoo kure.

Sɔɔ ki mi linba saa wei poor, sɔɔ bia ki mi linba saa baar ti kuun poor po.

¹⁵ Nirɔ-i mantik tee bonliiŋ, u tuu tun toonae ki bak, ki ki laat u ŋaak sɔnu.

¹⁶ Digbann nba ki li kpanbar tee bik, ki u saakab di jaamm yoo kur, li digbann sii kɔɔ be biiru nie. ¹⁷ ŋaan digbann nba ki li kpanbar dukii linba ŋan, ki u saakab na tuu tan di jeet dinu yoo ki li janjitib, ki bi bia tee binba dia bi mɔŋ, ki ki nyu daan yibi, li digbanne be u yamani.

¹⁸ Daanɔ nba mantik mɔk gbannyakir nan wun ŋamm u diiuk mɔpinni, nyun sii luune, ki diiuk na n tan fib.

¹⁹ Jaamm diina teena parpeenn, ki daan mun maant a par, ŋaan a kan fit la li yenn ki likirii kaa.

²⁰ A daa piak ki sarikit kpanbar a par ni, a bia daa sarikit mɔkitɔɔ, fi-i dɔɔ diiuk ni gbaa. Nɔɔŋ saa fit jii maan na ki saan wannib.

Ki jiin yandaanɔ toona po

11 ŋaant ki a nuu-ii yaa, ki a saa la nyɔɔt dasiar. ² Jiin a mɔkint ki tur niib banlore koo banniin, kimaan a ki mi yubɔnboorik nba saa baara tingbouŋ na ni.

³ Tiik-i baa yakir nba po, li dɔɔ laa baa siaminba nae; sanpagbant-i jonn, saak tuu baae. ⁴ Wunba kur gorii wonpaaruk danu, u tan kan bur; ki wunba bia gorii sayuŋ, u tan kan jaan. ⁵ Yennu-e nan bona kur, ki a kan ban bann toona nba ki u tuun, nan faa ki mi nisaarik nba naan poo poor ni bianjinba na. ⁶ A tuu bur bonbuburit sanyɔkɔ ni nan daajoouk kur. A ki mi li kur nba saa kpaat fanu, koo bonbuburit yenn nba saa nan ki gar leer bianjinba.

⁷ Yentu man, ki li ŋan ki tur ninbina nan waa laat yonnu na. ⁸ Bina nba ki a sii be manfoor ni na, ii di manu; faa lek saa wei bianjinba, ŋaan ii tian nan a saa mantik wei kpeentiŋe. Linba kur saa baar, li ki mɔk nyɔɔti.

Ki jiin kpaanii nba teen nipaauŋ po

⁹ Nipaauŋ, ii di manu i bisuk ni. Ii mɔk parpeenn, yaa daa paan na. Tumin linba ki i loon, ki maŋ i para, ŋaan ii tian man nan Yennu tan saa bu i buut linba kur ki i tun na paaka.

¹⁰ Ii daa te ki siar biir i para, koo ki toni. I kii tun tee nipaauŋ kaa.

12 Li paak, ii tian a Naamii Daanɔ po, faa daa tee bik na, ki daa guu fan kpeta li yoo na ki a ji yet a, "N ki gbia binbeŋ manu." ² ŋanne tee yoo nba ki yonnu yentu nan ŋmaarik yentu nan ŋmaabira na yentu tan sii bɔn ki tura, ki a boor li tan sii bɔn nan sayuŋ nae yoo kur. ³ Ki a kpinkpant nba tuu guua na ji sii jekir, ki a taa nba paar na saa kpet ki baŋ, ki a nyana saa fokit, ki a kan fit ŋman jeet, ki a ninjiinii saa baŋ, ki a kii laat fanu. ⁴ A tuba saa kpaai ki a kan gbat sɔŋjot ni fuut, ki li sii paar ki tura nan fan gbat yonnauŋ mɔnii, koo ki fit gbat yanii nba ki bi yiin, ŋaan nɔɔŋ mɔnii gbaa tan saa fit fiina gɔɔni. ⁵ Ki a tan sii tiin kunkonn paak sommir, ki sommir tan sii paar a boor, ki a yut tan saa penn; ki li tan sii paar ki tura nan fii chari, ki bona kur niɔŋ tan saa nyi a ni.

Ti kura saa saan siaminba ki ti sii tun be-e, ki kpemɔnii sii be sɔnjot ni. ⁶ Ki salimpeena jaruk na tan saa jint, ki salimmɔna fitir na tan saa baa yeer; ki ŋmi-iuk nba be bunbunn boor na tan saa cheer, ki nyun sɔɔ na saa yeer. ⁷ Ki ti gbanant tan saa ŋmat tanbiinii ni, tingboun na paak, ki seek na saa ŋmat Yennu nba jjiir ki turit na boor.

⁸ Min banntɔɔ yet nan li ki mɔk nyɔɔ, li ki mɔk nyɔɔ. Li kur ki mɔk nyɔɔsiati.

Ki jiiin maan na joontu po

⁹ Kimaan banntɔɔ na nba din sub na paak, ki u din yɔɔ want niib linba ki u mi. U din tumii barjokit, ki bikin la li barmɔnii nba tee bianjinba. ¹⁰ Banntɔɔ na yabir a

wun lon parmaasir mɔɔbona, ki mɔɔbona nba ki u sɔɔ na took ki tee barmɔnii. ¹¹ Yandamm mɔmaan tee nan pekpaarii patii nba ki bi tuu kpakii pei nae; barjokit nba ki a tumii na tee nan kpai nba ki bi tuu kpaabont ki li dia nae. Yennu nba tee ti kura Pekpaarik nae jjiir turit.

¹² N bija, siar biar be, li ŋan ki tii mi li po. Gboun sɔɔ ki mɔk gbennu, ki gboun karuŋ bonchiann teen bakint.

¹³ Linba na kur lek, bonyenn kɔɔ be, ki n saa yet a: Ii mɔk baakir nan Yennu, kii saak u sennii, kimaan u nan nisaarik linba na kur paake. ¹⁴ Yennu tan saa bu linba kur ki ti tuun na buuta, nan linba ki ti lek tumir bunbɔnn ni, laa lek tee bonŋann koo bonbiiri.

Yankpanjii

Ki jiiin Yankpanjii gbouŋ na po

Gbouŋ na tee yaniie ki jɔɔ nan poo yin ki want baa loon leeb bianjinba. Siab yaa jɔɔ nan poo na see Yennu nan u niib taar nie, ki leeb yaa li see Yiisa nan u weira taar nie. Baatusir ni, bi yi gbouŋ maŋe Sɔŋs.

1 Solomonn yaŋ nba na mantik man ki gar yanii kura.

Sinsinn yaŋ

Poo lomm yaŋ

² Mɔɔtir n tankpinn, ¹ kimaan a lomm man ki gar daama.

³ A nubiru man ki tee nan bonnunubit nae; ki a sann tee nan bi kpaar bonnunubit ki mɔɔ na. Li ki tee birisuk kaa nan sapaamm na loona.

⁴ Jiin min, ki tin chiar yaat; ki a sii tee n kpanbar, ki jii jɔɔ nanin a diiuk ni, ki ti saa taan ki mɔk parpeenn, ki nyu gboo ki lon leeb.

Li ki tee birisuk kaa nan sapaamm kur loona.

⁵ Jerusalem poob, n bɔne, ŋaan mɔk fant, n bɔnu tee nan Kedar niib lanbont nba be kunkoouk paak bianjinba nae, ŋaan fan nan jinjonii nba be kpanbar Solomonn ŋaak ni na.

⁶ Daa goriin yanni, kimaan yonnue bɔnn n gbanant na.

N naa waas wutoa bo doo n paake, ki bi te ki n tuun bi tilontii kpaant ni toona. N ji ki mɔk yaak nan man ŋamm n nɔŋi.

⁷ N jɔɔ, betirin siaminba ki a saa saan nan a pei ki bin ŋman.

Lia nie ki bi saa saan ki foi yonsukenken ni? Bee paake ki n sii lin loona pekpaarlei ni?

Jɔɔ lomm yaŋ

⁸ Fin sapaan-ŋanchintiliŋ na, a ki mi maa kpaar pei siaminba-a?

Ii saa kii waa pei na taaboot; a lon siaminba ki a saa kpaar a buunii, ki lii kpia pekpaarii lanbont na.

⁹ N jɔɔ, a te jab niana nan tannaŋ nba tuu te Faaro taanjalona nba daar taantorit na nianɔ bianjinba nae.

¹⁰ A yut nba sɔɔn a kpianii ni, ki sik a turu ni na fan nan tuliati nba ŋan nae.

¹¹ Ti saa jii salimmɔna ki ŋmat nan salimpeena ki ŋamm laamm ki tura.

Poo lomm yaŋ

¹ Bi binberŋ ni, bi din tee nna ki want lomm.

¹² Kpanbar kar u kok-foouk paake, ki n tulaarii na nubiru man ki yent leŋ.

¹³ N jɔɔ na dɔɔ n biao paake, ki nubir nan bonnunubit nba ki bi yi mir na.

¹⁴ N jɔɔ na tee nan tipuut nba be daan tiinii kpaant nba be Engedi bianjinba nae.

Jɔɔ lomm yaŋ

¹⁵ N jɔɔ, a mantik fan bonchiann, a ninbina na mantik nyirii ki mɔk lomm.

Poo lomm yaŋ

¹⁶ N jɔɔ, a mantik ŋan bonchiann; a mantik maant n par.

Mɔmaata nae sii tee ti dɔɔnu,

¹⁷ ki ti sii be kpekii nan naasei nyaka ni, ki li tee ti ŋaak.

2 N tee nan tipuuk nba be Saronn tiŋ ni nae, ki bia tee nan tipuuk nba be baauk ni na.

Jɔɔ lomm yaŋ

² Tipuuk nba fan ki gar kunkonii bianjinba na, nnae ki n jɔɔ fan ki gar pooleeb.

Poo lomm yaŋ

³ Tilontii nba ŋan ki gar tilei bianjinba na, nnae ki n jɔɔ fan ki gar jaleeb.

N loon ki mii kaar u maasu, ki u loona na-ii man n mɔk ni.

⁴ U jiin ki baar nanin u jeet dindiboor, ki chaan lomm fariŋ n yur paak.

⁵ A jii tilɔnkoona ki lin turin paŋ, ki bia turin tilɔnmɔna ki lin turin paŋ.

A nɔŋ te ki n baŋa.

⁶ N yur kpaak n jɔɔ niigaŋe, ki u niidiitu barimin.

⁷ Jerusalem poob, satir mɔk nanin.

Ii sat mɔk, piarɔ nan kɔk nba tiin bonchiann na sann ni

nan i kan te lomm n baar, ŋaan ki li yoo daa ki baari.

Yaŋ nba pukin munlee

Poo lomm yaŋ

⁸ N gbat n jɔɔ kunkɔr.

U baat ki tiin jɔɔ ni, ki tiin kunkona paak, ki baat n boor.

⁹ N jɔɔ tee nan kɔk koo pajak nba tee bianjinba nae, ki see kpia joonn ki got gaan takoru ni, ki gorii diiuk na ni.

10 Ki n yɔkɔ maŋ ji piak nanin.

Jɔk lomm yaŋ

N yɔkɔ, ii saana.

N yɔkɔ, baat ki tin tɔk saan.

11 Siɔk gara, saak nyik baanuwa;

12 tipuuk yite tiŋ na ni.

Yoo nba na tee yanii yooe, ki ti gbia lanjerii mɔnii kpaant ni.

13 Kinkana piin mɔnnuwa; ki wouŋ yent nan tipuuk nubiru.

N yɔkɔ, ii saana. N yɔkɔ, baat ki tin tɔk saan.

14 A tee nan ŋmandajuuk nba bɔrii tanfiat ni bianjinba nae.

Ŋaant ki man la a ningorsin nba ŋan na, ki bia te ki n gbat a kunkɔr nba man na.

15 Soot lunlona na ki turit, lunlona nba waar,

ki tee binba biir ti kpaant ni tilontii nba yinn puuk na.

Poo lomm yaŋ

16 Mine yen n yɔkɔ, ki u mun yenin.

N yɔkɔ kpaar u pei titubira na ni.

17 Ki li-i tanji yentir ki bunbɔnn na n bot,

n yɔkɔ, chiat ki jen n boor yian nan kɔkɔ koo pajak nba tuu tiin jɔgbaak paak bianjinba na.

3 Ki n kɔkɔ gado paak nyɔtunmun, ki kpaan daanɔ nba ki n par lakib u paak; ki lin lomm kɔ ŋaan ki lau.

2 N ji saa fiire ki lin doo ni, ki got li sɔnjot ni nan dai ni.

N saa kpaan daanɔ nba ki n par lakib u paak nae.

Ŋanne ki n lin kpaanɔ, ŋaan ki ki lau.

3 Ki nyɔkɔ guuteeb tan lan, yoo nba ki bi lin gɔnt doo na na.

Ki n boib a, "I la n yɔkɔ-ii?"

4 Maa gar guuteeb na yoo nba, ki n ji la n yɔkɔ.

Ki n kubɔ, ki ji kan ŋaan ki wun yaat,

see ki n tan jiiu ki saan nanɔ n naa ŋaak, ki kɔkɔ nanɔ diiuk nba ki bi din marin na ni.

5 Jerusalem poob, satir mɔb nanin, ii sat mɔb nan piarɔ koo kɔkɔ nba tiin bonchiann na sann ni

nan i kan te lomm n baar, ŋaan ki li yoo daa ki baari.

Yaŋ nba pukin muntaa

Poo lomm yaŋ

6 Wunba nyii kunkoouk po ki tee nan munyutootir, ki puk tulaarii nan bonnunubit nba tee mir, ki tee tulaarii nba kur ki kpinkpenta kɔi na tee ŋmee?

7 Solomonn-e baat, ki kar u naan kok paak, ki bi jiiu, ki Israel teeb kunkɔnɔnɔjaana piinloob be u boor.

8 Ki bi kur dia jukbanjai, ki mi kɔnn fanu.

Ki kɔkɔ kur dia u jukbanjiak, ki teen siir ki guu kpikpiruk nba tan saa mann baar nyɔkɔ.

9 Kpanbar Solomonn din jii danjant nba nyii Lebanonn-e,

ki ŋamm naan kok na.

10 U din jii salimpeena ki pɔr li dasenta,

ki pɔr li musura po nan salimmɔna,

ki jii chab mɔnwuwur nba ki Jerusalem poob nyar nan burchint na,

ki paan u kok na paak.

11 Sayɔnn poob, baat ki tan barii kpanbar Solomonn. U yir naan fokirik nba ki u naa din yirimɔ, u pookɔnt daar nae,

ki li tee u parpeenn nan kpinkpammuk daar na.

Jɔk lomm yaŋ

4 N yɔkɔ, a mantik fan bonchiann.

A ninbina nba ki saarik dɔkɔ na nyirii nan lomm, ki a yut na lian ki tee nan buunii nba tuu yab ki nyi Gilead kunkonn paak ki siik bianjinba na.

2 A nyana peen nan baa tuu koor pei ki wurib bianjinba na,

ki nan nyan-yenn na ki fokiti, ki li kur tɔk leer paak.

3 A mɔgbana mɔne nan kpinkpamɔnn na.

Fi-i piak yoo nba, ki li mɔk fant.

A tankpina nba ki saarik dɔkɔ nan nyiriie.

4 A turu tee nan Defid difoouk nba ki bi maar ki li fan nae,

ki mɔk tuliat nba tee nan naagbankɔŋa tusire jɔkɔ ki lint li kur po na.

5 A biao na tee nan piarii banlee di tutubira ni na.

6 N sii be bonnunubit nba ki bi yir mir na kunkonn paake,

ki li-i tanji yentir ki bunbɔnn na n bot.

7 N yɔkɔ, a fan bonchiann, ki a siar po ki gbeen.

8 N pooyookir, a lakin tɔk nanin, ki tin nyi Lebanonn kunkona ni,

a tɔk nyi nanin Lebanonn.

A nyi Amana kunkonn paak ki sik baar,

ki bia nyi Senir kunkonn nan Hermonn kunkonn paak,

ki li tee siaminba ki yanbɔra nan naamuut be na.

9 N poolonjir, n pooyookir, a ninbina nan tuliat nba ki a lia na yent n dudukita.

10 N poolonjir, n pooyookir, a lomm na manin,

a lomm na ŋan gar daama,

a tulaarii na nubiru man ki gar bonnunubit nba be-wa.

11 N yɔkɔ, siat manu na be a mɔgbana paak;

a lamm na tee naabiin nan siate n boor.

A liant na nubir nan bonnunubit kur nba be Lebanonn nae.

12 N poolonjir, n pooyookir, a tee nan kpaab nba bɔr nae,

ki tee nan kpaab nba ki bi maa joonn ki lintir,

ki tee nan nyuntonn nba tee niyenɔkɔkɔ yar na.

13 Leŋe ki bonbuburit bintir,

ki kpaatir nan tilontii nba loon kɔkɔnɔna, nan bonnunubit nba kur be.

14 Ki kadaak nan jangbadui nyɔr leŋ, nan kamantos tiinii nan kinkakimana nan poru nan bonnunubit booru kur nba be nyɔr leŋ,

ki bonnunubit nba tee mir nan alos

nan bonnunubit kur nba nubiru man be leŋ.

15 Ki nyuntona maant kpaab na,

ki bunii nyun nyi Lebanonn kunkona ni

ki puub nan paŋ ki 𐎎𐎗 kpaab na ni.
Poo lomm yaŋ
 16 Niiganŋ po wouŋ, fiit.
 Niidiitu po wouŋ, damin n kpaab paak,
 ki te wamaasin n da nan nubiru nba man.
 Ŋaant ki n 𐎎𐎗 n saan u kpaab ni ki saa di tilɔɔna nba man.

Jɔɔ lomm yaŋ
 5 N poolonjir, n pooyookir, n 𐎎𐎗 n kpaab niwa.
 N 𐎎𐎗 n baarii nan bonnunubit nba tee mir nae;
 n di siat nan sagbente; n nyu tilɔɔna daame nan naabiin.

Poob lomm yaŋ
 N 𐎎𐎗nba, ii di kii biaki nyu man nan yaa tan saa gboo.

Yaŋ nba pukin munna

Poo lomm yaŋ
 2 N 𐎎𐎗 𐎎𐎗, ki damii damiit,
 ki li damiit ni ki n 𐎎𐎗 koon n tammɔɔ.
Jɔɔ lomm yaŋ
 N 𐎎𐎗, ŋaant man 𐎎𐎗.
 N poolonjir, a tee nan ŋmann nae n boor.
 Marin borik n yura, ki n yut borik nan sinsamiin.
Poo lomm yaŋ
 3 N 𐎎𐎗 yokita; bee paake ki n saa ŋamm yoo?
 N wuur n taawa, bee paake ki n saa te ki lin ji jɔɔkin ni?
 4 N 𐎎𐎗 tun u nuu gann fɔnn niwa,
 ki li maŋin nan waa nakinin na.
 5 Ki n bo teen siir nan man te ki wun 𐎎𐎗.
 Ki bonnunubit nba tee mir na 𐎎𐎗 n nii,
 ki n niibira maan mir nyun, yoo nba ki n soor gan-
 lootir na.
 6 Ki n loot gann na ki tur n 𐎎𐎗, ŋaan 𐎎𐎗 ki u 𐎎𐎗
 yaata.
 Ki n lek loon man gbat u kunkɔr. Ki n lin lomɔ, ŋaan ki
 ki lau.
 Ki n yiu, ŋaan ki ki gbat ki u toon.
 7 Ki nyɔɔ guura na lin doo na ni ki tan lan, ki faan ki
 turin daŋ;
 ki guura nba be doo na joonn boor na liat n gbakit
 foouk.
 8 Jerusalem poob, ii sat mɔɔ nanin nan li-i tee ki i la n
 𐎎𐎗 na,
 i saa betɔɔ nan u niɔɔ te ki n baŋa.

Poob lomm yaŋ
 9 Poo nba mantik fan ki gar poo kur na,
 a 𐎎𐎗 na mɔɔ 𐎎𐎗 kitu nan jaleeb nba be nawa-a?
 Bia bonte be u ni, ki teen bakitnaunŋ,
 ki a loon ki tin sat mɔɔ nana ni?

Poo lomm yaŋ
 10 N 𐎎𐎗 na ŋan ki bia mɔɔ paŋ,
 u be u 𐎎𐎗, li-i tee ki a got niib tusaa piik ni.
 11 U numpo tee nan kutmɔnt nae, ki ŋarii,
 ki u yut ŋan ki 𐎎𐎗 nan naakpaabɔn na.
 12 Ki u ninbina fan nan ŋmana nba tuu be kpenu ni
 bianjinba na,

ki tee nan ŋmana nba ki bi wurib naabiin, ki bi see
 kpia kpenu na.
 13 U kpianii na mɔɔ fant ki tee nan kpaab nba gbee
 nan kpinfraat
 nan baarii na.
 Ki u mɔɔbana tee nan tipuuk nba ki bi gbar mir tu-
 laar-nyun na.
 14 U nii na fan,
 ki u pir banii nba ki bi tabin tanbinyinyira li paak na.
 Ki u gbanant na tee nan loobnyana nba ŋarii bianjin-
 ba na,
 ki nyirii nan tanbinyinyira na.
 15 Ki u pana tee nan tann nba chaa, ki tee jaantarik,
 ki bi sikinir salima toota ni na.
 Ki u paŋ tee nan Lebanonn kunkona ni kpek-foot na.
 16 Ki u mɔɔbana na mɔɔtu I man; ki u gbanant kur po
 ŋan.

Jerusalem poob, n 𐎎𐎗 nba naan bianjinbae na.
Poob lomm yaŋ
 6 Poo nba mantik fan ki gar poob kur na, a 𐎎𐎗 na
 saan lee.
 A betit 𐎎𐎗 nba ki a 𐎎𐎗 na tɔɔkin,
 ki lin te tin fit somma ki a kpaano.
Poo lomm yaŋ
 2 N 𐎎𐎗 na saan u kpaab niŋa,
 ki li tee siaminba ki tinunubit be na.
 U kpaar u pei kpaab na nie, ki tikii puuk.
 3 Mine yen n 𐎎𐎗, ki u mun yenin;
 u kpaar u pei titubira na nie.

Yaŋ nba pukin munŋmu sp 𐎎𐎗 lomm yaŋ

4 N 𐎎𐎗, a mantik fan nan Jerusalem nba fan bianjin-
 ba nae;
 ki bia fan nan Tirsa doo na, ki a fant na mantik teen
 yaarlituk.
 5 Fi-i goriin, a niɔɔ tuu 𐎎𐎗 me ki dian.
 A yut na liane ki tee nan buunii nba tuu yab,
 ki nyi Gilead kunkona paak ki siik bianjinba na.
 6 A nyana na peen, ki tee nan peburunŋ nba ki bi daa
 wurib nae;
 ki nan nyan-yenn na ki fokiti, ki li kur tɔɔ leer paak.
 7 A tankpina nba ki saarik 𐎎𐎗 na nyirii.
 8 Kpanbar-i lekii mɔɔ poosaakab piinloob nan poobis
 piinniin,
 nan sapaamm nba kaa kanni,
 9 ŋaan fin 𐎎𐎗 ki n loon, ki a mantik ŋan ki tee nan
 ŋmann na.
 Fine tee a naa bonpoyemmir, ki tee a naa bilonkak.
 Ki poob kur goriia ki piaka;
 ki poosaakab nan poobis yiin yanii ki kpakitira.
 10 Ŋmee na, ki tan nyirii nan sanyɔɔk na?
 U mantik fan, ki yeen, ki tee nan yonnu,
 koo ŋmaarik nba tuu nyɔɔkit bianjinba na.
 11 N nyii tilontii boore ki sik maa n got tibis nba be
 baauk ni na,
 ki bia got fapaant nba be daan tilontii paak na,
 I Bi binberŋ ni, bi din tuu mɔɔtir mɔɔbanae ki li want lomm.

ki bia got tipuut nba be tilontlia paak na.
 12 Fine te ki a נִחַן כֹּחַ,
 ki n jekir nan taantoruk n̄makit-נִחַן nba teen siir nan תֹּב na.

Poob lomm yaŋ

13 Waan waak, Sulam sapaam, n̄aant ki tii goriia, faa waa waak na.

Poo lomm yaŋ

Bee paake ki i loon mii waa waak niib sinsuuk ni, ki yii goriimi?

כֹּחַ lomm yaŋ

7 Sapaam, a fant mantik paaka.
 A taa na fan nan taasaat halii.

A pana fan nan tanbinyinyira nba ki gbanjabirɔ tuu jab

ki li fan bianjinba nae.

2 A wurik tee nan bobir nba כֹּחַ gbee nan damanin na,

ki jekpekir be leŋ, ki tipuuk lintira.

3 A biao na naan nan pajaat nba nae,
 ki bia naan nan kɔi banlee-e na.

4 A turu na tee nan baa tuu jii loobnyana ki maa difoouk nae.

A ninbina na tee nan nyuntona nba be Hesbonn doo ni,

ki kpia digbangbenjir maŋ tammכֹּחַkir nae.

A miana na mɔk ninbarisin,

ki fan nan Lebanonn difoouk nba tor Damaskus po na.

5 A yur goone nan Kamel kunkonn na.

A yupiankar nyirrii nan chinchennyinyir na,

ki li fant saa fit כֹּחַ kpanbar niɔŋ.

6 A mɔk fant, ki n̄an bonchiann, ki gbee nan lomm.

7 Ki a gbanant n̄an ki tee nan kpinkparik na,

ki a biao na fan nan kpinkpamכֹּחַ na.

8 N saa do kpinkparike, ki כֹּחַ li כֹּחַ na.

Min yaa boor, a biao na tee nan daan tilכֹּחַnkita nae,

ki a foon nubiru man nan saana na.

9 Ki a mɔb tee nan damanin na.

Poo lomm yaŋ

A ji te ki daan na n saan n כֹּחַ boor sinsonn,

kii gaar u mɔgbana nan nyana paak.

10 N כֹּחַ ke yenin ki nianin.

11 N כֹּחַ, baat, ki tin nyi doo kpiŋ,

ki saa dכֹּחַ digbanbis na ni nyiכֹּחַ na.

12 Ti tan saa dכֹּחַ fiire ki got daan tilontii na,

ki laan bi piin kpaatuwa-a? ki got laan tipuuk na

פֹּכֶתִירִי-i?

ki bia laan tilontlia na mɔk puuku-u?

Leŋe ki n saa tura n lomm.

13 Ki a saa gbat manfoor tiik na nubiru, nan tilכֹּחַ nba kur nubiru man ki li kpia ti tammכֹּחַ

na.

N כֹּחַ, n bir bonmankpera nan bonmanpaana, ki gu-una.

8 N sunman ki a bo tee n naa bik nba mכֹּחַ n naa biime,

ki mi-i cheta כֹּחַjouk ni, ki n saa fit mכֹּחַ a tankpinn, I

ki כֹּחַ baka sii kaa li po.

2 N saa jii, ki saan nana n naa n̄aak,

ki li sii tee siaminba ki a saa tumiin lomm.

N saa tura damanin nba ki n jii tilכֹּחַ nyun ki n̄aa na ki a nyu.

3 N yur kpaak a niigaŋ paake, n̄aan ki a niidiitu barim-in.

4 Jerusalem poob, satir mכֹּחַ nanin nan i kan te lomm n baar,

n̄aan ki li yoo daa ki baari.

Yaŋ nba pukin munloob

Poob lomm yaŋ

5 N̄ma poe nyii kunkoouk po, ki lɔn u כֹּחַ nii ki baat na?

Poo lomm yaŋ

N fiina, tilontik na nyakire, siaminba ki bi din mara na.

6 A daa jikit a par ki teen כֹּחַ, see min kuukכֹּחַ;

a daa lor כֹּחַ see min kuukכֹּחַ.

Lomm mantik paar ki tee nan kuun nae;

ki niɔŋ mכֹּחַ paŋ ki tee nan kuun mכֹּחַ nba tee bianjin-ba na.

Li tuu tan yit ki tee moyeruko,

ki di nan muu nba tuu yabit ki di bianjinba na.

7 Ki nyun ki fit kpeent, nyunmכֹּחַn ki be ki saa fit kpeeniri.

N̄aan li-i tee ki כֹּחַ koor a wun daa lomm nan u mכֹּחַ-inti,

li joontu tan sii tee feie ki u saa la.

Poo maŋ ninjamm yaŋ

8 Ti waarכֹּחַ be, ki tee sapaanbik, ki u biao daa waar.

Ti saa teenכֹּחַ nlee, li-i tee ki naasinbik baat ki daakכֹּחַ?

9 Ti waarכֹּחַ na-i bonni tee dikpinn,

ti bo saa maa salimpeena difoouko u paak.

Ki u bonni biaki tee gann, ti bo saa chaan kpek taabiie ki כֹּחַ.

Poo lomm yaŋ

10 N tee dikpinne, ki n biao na tee li ditכֹּחַtii.

N כֹּחַ mi nan mi-i be u boor, n tuu mכֹּחַ parmaasire.

Jכֹּחַ lomm yaŋ

11 Solomonn mכֹּחַ sarwaauk siaminba ki bi yi Baal Hamonn na ni.

Kpaara be leŋ maŋ, ki u jikit u sarwaauk na ki teemm, n̄aan gaan salimpeenbina tusir tusir.

12 Ki Solomonn tuu gaar salimpeenbina tusire,

ki kpaara na mun tuu biar nan salimpeenbina kobii n̄anlee-lee,

ki li tee bi tora; ki n baka kaa. N mכֹּחַ n tiɔŋ sar-waauko.

13 N כֹּחַ, a te man gbat a kunkɔr kpaab na ni; n כֹּחַnleeb na guua, a fan pak.

Poo lomm yaŋ

14 N כֹּחַ, baat n boor; a tee nan כֹּחַ

koo pajak nba tuu be kunkona nba ki bonnunubit be leŋ nae.

I Bi binbeŋ ni, bi din tuu mכֹּחַtir leeb tankpinn nae ki li want lomm.

Aisaya

Ki jiin Aisaya gbouŋ na po

Aisaya din tee Yennu sɔkɪniie, ki piak Yennu mɔmaɔn ki teen niib nba be Juda naan yent ni, yoo nba ki kpanbara banna din dia Juda ki gaan leeb na. Gbouŋ na bia beerit bianjinba ki Israel nan Juda teeb datai din kɔn nyan-nibe. Aisaya nba din be u manfoor ni yoo nba na, Yennu sɔkɪniinba leeb din be, ki tee Amos nan Hosea nan Maika. Aisaya din dɔŋ pak Yennu Niganntɔɔ na biak dinu nan u kuun po, ki bia yet a sanpaapo paann nan tingbounpaann tan sii be.

1 Gbouŋ na maan jiin Juda nan Jerusalem poe, linba ki Yennu fiit tur Amos bija Aisaya, yoo nba ki Yusia nan Jotam nan Ahas nan Hesehia din tee Juda kpanbara ki wei leeb paak na.

Bianjinba ki Yennu yakii nan u niib

2 Ki Yennu yet a, "Tingbouŋ nan sanpaak, gbiintir linba ki n piak na. Waas nba ki n wubirib na yêŋ n mɔba.

3 Nei mi bi daanɔ, ki bonii mi siaminba ki bi daanɔ dɪntib. Linba na gar n niib Israel teeb nba mi linbawa. Bi ki bant maan paaki."

4 Yimm biit damm na, yimm niilabindiira nba tee yanbɔndamm na, i boonta. I biite tut lui. I yêŋ Yennu nba tee yimm Israel teeb kasii daanɔ nae, ki ŋmant i poor turɔ. **5** Bee ki i tukin tee mɔyêŋtuk dammi? I loon yin la tubdatu bonchianne-e? Israel teeb, i yura poŋ gbee nan fiate, ki i para nan i yan ji kaa laafia. **6** Laa nyii i yur paak ki saa tuu i taa po, i gbanu siar boor kaa ki mɔk laafia. I gbanant gbee nan fetimae nan nara nan fiat. I fiat maŋ ki wuur, ki tana bia ki boob li paaki. Bi ki teen nyɔku i fiat maŋ ni.

7 Bi biir i digbann, ki joo i doi muuwa. I goriie ki boorganu niib yent i tinŋ, ki bont kur teen yann.

8 Jerusalem kuukɔɔe biar, ki bi bia lekira. Li tee nan lanbouŋ nba be daan tiinii kpaab ni, koo kpɪnfaat kpaab ni, ki ki mɔk gaartɔɔ nae. **9** Yabint Yennu-i bonni kii foor siab, Jerusalem bo saa biire nan Sodom nan Gomora doi na.

10 Jerusalem, a diateeb nan a niib tee nan Sodom nan Gomora diateeb nan li niib nae. Gbiintir linba ki Yennu piaki na. Gbiintir linba ki u wanti na. **11** U yeen a, "I dukin a n loon marint nba ki i teenin yoo kur na-a? N miat pei nba ki i mann mujoonu marint ki teenin yoo kur nawa, ki bia miat i bonkob-ŋana nba ki i teenin nawa. N bak nan naajai nan pei nan buunii sɔma.

12 Nmee beti nan i tuu baar nan linba na kur ki turin yoo nba ki i baat a yin jiantin na? Nmee wanni a yii lin kii chibit n ŋasaakak ni? **13** Li ki mɔk nyɔɔt nan yin baar nan i piinii. N miat i bonnunubit nba ki i jokit nawa. N ji ki loon i ŋmaapaanŋ jaamm nan i foondaa nan i jiantu tintaani; kimaan i yanbɔmm na biiriwa. **14** N ki loon i

ŋmaapaanŋ jaamm nan i dagaŋa jaamm na, bi tee jika nba ki n bak nan li jiinue.

15 "Li-i tee ki i donn i nii ki mein, n kan fiint i po, i-i lekii miar bianjinba, ŋaan n kan gbiint, kimaan i nii gbee nan sɔme. **16** Wuut i mɔŋ man, kii yeen. Nyikin toonbiit nba ki n laat ki i tuun na. Barmɔnii, ii nyik toonbiit tumu, **17** ŋaan tumii toonŋana tumu. Ii tuun ŋant, ki somm binba be mukisuk ni, ki tur kpeebii bi mɔnii, ki bia kɔn pakɔi paak."

18 Yennu ŋamm yet a, "Naant ki tin ŋamm maan maŋ. I toonbiit bɔnniwa, ŋaan n saa wuuri ki yin penn nan ŋmaarik na. I biit nba lek te ki i bɔn bonchiann na, ŋaan n saa wuuri ki yin penn nan pegbonpeerŋ na.

19 Li-i tee ki i saa sak n mɔb, i saa di jeet nba saa pia tin na paak. **20** Naan i-i yêŋin, i saa kpoe. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin biit digbann na po

21 Digbann nba tuu tee digbanŋann nae ji tuun toonbiit na. Sianyoo li din gbee nan niŋamme, ŋaan mɔtana nikpiirite ji be leŋ. **22** Jerusalem, sianyoo a din tee nan salimpeena nae, ŋaan mɔtana a ji ki mɔk nyɔɔti; a din tee nan tilɔkɔna danjanin nae, ŋaan a ji tee nyume. **23** A tɔɔndamm tee kpikpiruk damme nan nanyukii kɔɔsnba; yoo kur bi gaan piinii nan mɔnyat. Bi ki taant kpeebii po barbuboor, ki bia ki gbiintir ki sommit pakɔi, yoo nba ki bi baar nan maan.

24 Li paak, mɔtana, gbiintir linba ki Israel teeb Yabint Yennu nba mɔk paŋ na yeen a, "N saa jiin yimm nba tee n datai na pana, ki i ji kan turin daamii. **25** N saa jiin bonbiir i paak. N saa ŋammi nan baa tuu pur kut ki ŋammir bianjinba nae, ki saa nyinn i biit na kur. **26** N saa turi diateeb nan kpaanteeb, ki bii tee nan binba din dia-i sinsinn na. Ki Jerusalem sann ji sii tee Kasii Digbann nba waan fanu."

27 Yennu nba tee kasii na paak, u saa tinn Jerusalem, nan wunba kur be leŋ ki nyik toonbiit tumu. **28** Naan u saa biir wunba kur tuun toonbiit ki yêen u mɔb, ki saa kpi wunba kur yêŋɔ.

29 Ki i tan saa mɔ kɔɔ nan yaa mi jiant tiinii, ki bia mi fukin tingbana kpaant ni, ki jiantirib na. **30** I saa suur

nan kpinkpauŋ nba tuu yaa wun kpo ki suur nae, ki tee nan kpabik nba ki nyun kaa leŋ na. ³¹ Paŋ damm na toonbiit saa biirib nan baa tuu kpeer muu ki lu kauk paak ki lin di nae, ki ɔɔ kaa ki saa ɔɔɔ biiru maŋ.

Ki jiin parmaasir nba kaa gbennu po

(Maika 4.1-3)

2 Maan nae ki Yennu tur Amos bija Aisaya, ki jiin Juda nan Jerusalem po:
² Daa baate ki kunkonn nba ki Yenjiantu nasaakak ɔɔ li paak na
 tan sii fɔk gar kunkona kur, ki be sanpaapo ki gar jɔ-jaana kur.
 Digbana bonchiann saa tut baar leŋ.
³ Ki bi niib sii yeen a, "Ŋaant ki tin do Yennu kunkonn paak,
 ki saan Israel teeb Yenjiantu ŋaak na ni.
 U saa wannit waa loon tin tun linba;
 ti saa somm ɔɔnii nba ki u gann ni,
 kimaan Yennu wannu nyi Jerusalem-e;
 u be Sayɔnn-e ki piak nan u niib."
⁴ U saa ŋamm barii nba be digbanjaana sinsuuk ni na.
 Bi saa jii bi takoobii ki kur ɔɔkit, ki jii bi kpana ki kur ɔɔtit.
 Digbana ji kan ban saan ɔɔbu, bi kan ban teen ɔɔb si-iri.
⁵ ɔɔn, Jakɔb yaaboona, ŋaant ki tii somm yentu nba ki Yennu turit na ni.

Ki jiin tubdatu po

⁶ Yennu, a nyɔr nyik a niib nba tee Jakɔb yaaboon-awa. Tiŋ na gbee nan nyɔkii toona nba nyii yondo po nan Filistia yent nie. Niib na waa binba ki waa Yennu na kaare. ⁷ Bi tiŋ na gbee nan salimpeena nan salim-mɔnae, ki bi mɔkint na kaa paaki. Bi tiŋ na gbee nan taaniie, ki bi taantorit kaa paak. ⁸ Bi tiŋ na gbee nan yenbise, ki bi jiantir linba ki bi jii bi tiɔŋ nii ki nan na.
⁹ ɔɔɔ kur yur saa sik tiŋ ni, ki u saa di fei. Yennu, a daa nyikin chabitibi.
¹⁰ Bi saa gur tanfiat nba be jɔɔt ni, koo ki gbiir bootii tiŋ ni, a bin ɔɔr Yennu wutoor nba baat na, ki ɔɔr nyi u paŋ nan u yiikoo ni. ¹¹ Yoo baat ki nisaarik parbifaant saa gbenn, ki nisaarik garuk n biir. ɔɔn, Yennu kɔɔe ji saa la baakir. ¹² Daar maŋ ni, Yabint Yennu saa sikin wunba kur dont u mɔŋ, nan binba tee garit damm. Yennu kɔɔe tan saa la dontir, daar maŋ ni. ¹³ U saa tut lu Lebanonn kpek-foot nan kpinkpant nba be Basann tiŋ ni. ¹⁴ U saa boor naa jɔfɔkit nan kunkona na.
¹⁵ Ŋafoouk nan joonjouk kur saa biir. ¹⁶ U saa te ŋar-ingbeŋa nba kur tee ŋarinŋana na n kpai. ¹⁷⁻¹⁸ Nisaarik dont-n-mɔŋ saa gbenn, ki nisaarik garuk n biir. Yenbis kur saa bote fas. Yennu kɔɔe saa la dontir, daar maŋ ni.
¹⁹ Nisaarii saa gur tanfiat nba be jɔɔt ni, koo ki gbiir bootii tiŋ ni, a bin ɔɔr nyi Yennu wutoor ni, nan u paŋ, nan u yiikoo nba baat bi paak na, yoo nba ki u saa baar a wun nik tingbouŋ na. ²⁰ Li daar-i baar, bi saa lu

bi salimpeena nan bi salimmɔna pata nba ki bi ŋamm nae, ki nyɔr nyikir nan naasɔrii nan nanjɔnt. ²¹ Yennu-i baar a wun nik tingbouŋ na, nisaarii saa gur bootit nan tanfiat nba be jɔɔt nie, a bin ɔɔr nyi Yennu wutoor, nan u paŋ, nan u yiikoo nba baat bi paak na ni.

²² A daa tee a dindann nisaarik ni. Nisaarik jan nan bee?

Ki jiin Jerusalem ŋmatir po

3 ɔɔn, ti Yomdaanɔ Yabint Yennu yaa wun nyinn bont kur nan nisaarik kur nba ki niib gaa bi paak nae, Jerusalem doo ni, nan Juda tiŋ ni. U yaa wun nyik bi jeet nan bi nyun turue, ² nan bi pandamm, nan bi kunkɔnɔnna, nan bi barbuura, nan u ɔɔkiniinba, nan bi ninnyɔɔn damm, nan bi ɔɔɔndamm, ³ nan bi kunkɔnɔnna saakab, nan bi saakaleeb, nan bi kpaan-teeb, nan binba kur dia nyɔkii ki ŋmakitir bona na.
⁴ Yennu saa te ki bonjabise-ii diab. ⁵ ɔɔɔ kur sii ton nan u ɔɔɔ. Naasimm kan chɔrɔn bi saakab, ki niyana kan baakit ɔɔɔndamm.
⁶ Yoo baat ki naakuuk ni niib tan saa gann bi ni yentɔ ki yetɔ a, "Fine mɔk bonliakar, a teen ti ɔɔɔndaanɔ, daamii yoo na."
⁷ Ki u saa jiin a, "Aaii, min kaa. N kan fit sommi. N ki mɔk jeet koo lianti. I daa teen i ɔɔɔndaanɔ."
⁸ Barmɔnii, Jerusalem be biiru ni. Juda tiŋ boontire. Linba kur ki bi piak ki bia tuun na tee biite ki tur Yennu. Bi sukii Yennu tiɔŋ yeenin ni. ⁹ Bi ningorsime saa pak biirib. Bi tuun biit paanu nie, nan Sodom teeb nba din tun na. Bi boonta. Ŋamme lon bi tiɔŋ biiru.
¹⁰ Niŋamm para sii peene, ki bona saa fanu ki turib. Bi saa di linba ki bi tun na nyɔɔte nan parmaasir.
¹¹ Ŋaan yanɔɔndamm boonta; baa tun linba ki tur bi leeb na, nnae mun ki bi saa tun ki turib.
¹² Lik-kpent teeb mukis n niib, ki bi pana damm ŋmaabib.
 N niib, i ɔɔɔndamm kɔɔnti muuko, ki te ki i ki mi yaa saa ŋmant siaminba po.

Bianjinba ki Yennu saa buu u niib buut

¹³ Yennu teen siir a wun pak u maan; u teen siir a wun bu u niib buut. ¹⁴ Yennu tan saa bu binba tee u niib ɔɔɔndamm nan saakab na buut. Waa tan saa bu bi buut ki biirib bianjinbae na: "I fat daan tiinii kpaant, ki i ŋei gbee nan linba ki i fat tarii boor na. ¹⁵ Yaa biir n ni-ib, ki bia ŋmanjit tarii na, li ki ŋani. Min i Yomdaanɔ Yabint Yennu-e pak na."

Kpaanii nba saa Jerusalem poob boor na po

¹⁶ Yennu yet a, "Gotir Jerusalem poob nba dont bi mɔŋ bianjinba. Bi somm ki bi miana teek sanpaapo, ki gorii chonchon-ningorsin yoo kur, ki ŋmaan taabatjini, ki banii nba be bi taakpakira ni damm. ¹⁷ Ŋaan n saa dat bi tubawa. N saa koor bi yut ki nyikib yupaanii."
¹⁸ Daar baate ki Yennu saa jii linba ki Jerusalem poob want bi mɔŋ li paak na, ki yaat nann, ŋaan nyikib. Bona maŋe tee banii nba be bi taakpakira ni, nan bonjana

nba be bi yura paak, nan laanii nba be bi turii ni,
 19 nan bi tutuuta, nan bi niibanii, nan bi saarii, 20 nan
 bi yudaakat, nan bi saba nba ki bi piir bi nii ni, ki bia
 yokit bi sai ni na, 21 nan banii nba ki bi piir bi niibira ni,
 ki bia tuu bi miana ni na, 22 nan bi liatfojana, nan
 baant, nan liatsunsont, nan bi bɔɔrii, 23 nan bi liatwotii,
 nan gungunqant ninfianii, nan bobii, nan saarfɔkit nba
 ki bi yir yura paak na.

24 Bi ji kii sɔ tulaarii, bi tuu sii nubir pɔie; bi kii boob
 gbanjana, naan bi sii boob ɔmipiana; bi kii mɔk
 yunanti, bi sii tee yupaaniie; bi kii gbab chinchennana,
 bi sii gbab kparchante; bi fant na saa kpant feie.

25 Doo na ni jab nba mɔk panii na, naan bi saa kpib
 tɔb niqe. 26 Doo na tammɔi saa mɔ ki fabin, ki doo na
 mɔɔi sii tee nan poo nba ki bi gbabitɔ, ki kaanɔ yann tin
 ni nae.

4 Li yoo-i baar, poob banlore tan saa bib soor
 jayenɔ kɔ ki pakɔ a, "Ti sii dint ti mɔɔi, ki bia
 gbabint ti mɔɔi, naan fan di sukuru ki chabit yaak ki tin
 yet nan fine tee ti sɔɔi, ki tin fit nyi pookpaka fei ni."

Ki jiin Jerusalem ɔmmu po

2 Yoo baat ki Yennu saa te ki bonpipiat nan tiik nba
 kur be tin na paak n kpaat ki farj. Israel teeb nba kur
 tinn na saa la parpeenn nan parbifaant, jeet nba pia
 tin na paak. 3 Wunba kur biar Jerusalem, ki Yennu
 gannɔ ki u foor na, bi sii yiu kasiie. 4 Yennu saa jii u yi-
 ikoo ki dat niib marj tuba ki ɔmmib, ki wuur
 Jerusalem biit nan sɔn nba ki bi nyinn lej na. 5 Ki
 Sayonn kunkonn paak nan niib nba tikir lej na, Yennu
 saa te sanpagbouŋ-ii baak bi paak yonnu ni, ki tun
 munyuuk nan muyeruk nyiɔk. Yennu baakir saa dɔkin
 doo na kur ki guurir. 6 Li saa bakin doo na ki lin nyi
 yonnu tonu ni, ki teenir parmaasir boor, ki lin nyi saak
 nan wouŋ biiru ni.

Yarj nba jiin daan tiinii kpaab po

5 Gbiintir ki man yin yarj na ki tura.
 Yarj marj jiin n yɔkɔ nan u daan tiinii kpaab poe.
 N yɔkɔ mɔk daan tiinii kpaab, kunkonn nba kpai paak.
 2 Nanne ki u yɔbin kpaab na, ki bia gbab tana,
 ki bur daan tiinii nba ɔnan bonchiann,
 ki maa difoouk a wuu guu tiinii na,
 ki gbiir bootuk a wuu tootir tilɔna na nyun,
 ki ji guu, a lɔna na n mɔnɔ,
 naan ki lɔna na kur tee bonmiita.
 3 Nanne ki n yɔkɔ na yet a, "Yimm niib nba be
 Jerusalem nan Juda na, ii bu min nan n daan tiinii
 kpaab na buut. 4 Siar biar ki n ki tun kpaab na niŋi-i?
 Bee teen ki li yêl lɔnɔnana nba ki n bo daan na lonuwa,
 naan lon lɔnmiita?"

5 "Maa saa tun linba ki tur n kpaab marj tee nnae: n
 saa bet gungouŋ nba lintir nae faba, ki yeer joonjouk
 nba guur na, ki te muuk ni bonkobit n kɔ ki ɔmamir,
 ki ɔmaatir. 6 N saa te ki mɔɔte n pia lej. N kan ɔmm
 tiinii marj ki bia kan ko li muuku. N saa nyik ki jagotuk

nan kunkoniie n pia ki loonir. N poŋ kan te ki saak n
 baa lej."

7 Israel teebe tee Yabint Yennu daan tiinii kpaab;
 Juda teebe tee daan tiinii nba ki u bur.
 U daan a bin tun linba ɔnane, naan ki bi kpi niib.
 U daan a bin tun linba tooke,
 naan binba ki bi mukisib na mɔ ki loon sommir.

Ki jiin biit nba ki nisaarii tuun na po

8 I boonta. I daa ɔei nan kpaant ki pukii linba ki i mɔk
 na po. Li kan yukir kaawa ki yiar sii kaa nan niib n kar,
 ki i kuukɔɔe sii be tin na paak. 9 N gbat ki Yabint Yennu
 yeen a, "Nagberja nba fan bonchiann na, naan li kan
 yukir kaawa, ki li sii see langbenkoont. 10 Daan tiinii
 nba see kpaant piik ni na, naan li daan tan sii tee lena
 ɔnɔmue. Diboorii bɔrik-gbina kobik tan saa nan dibin
 bɔrik-gbina piike."

11 I boonta. I tuu fiir sanyapob ni ki jak daanyunu, ki
 jii daajomuna ki be dayibint ni. 12 I di jaamm nan biat
 nan nayakaa nan naagbai nan daan, naan i ki bant
 Yennu nba tuun linba. 13 Li paak, bi saa teeni yommeie
 ki saan nani digbangann ni. Kome saa kpi i tɔɔndamm,
 ki nyunnyukuru n kpi nilee na. 14 Kpeentij ɔakit bi
 paakewa ki guub, ki yaat mɔb saama. Li saa faar
 Jerusalem nijaana, ki kpaab nan nilee nba nyu daan
 yib ki mɔk fuut na, ki nakib.

15 Fei saa soor sɔk kur, ki binba dont bi mɔɔi na kur
 saa sik tin ni. 16 Naan Yabint Yennu want u parj ki tuun
 linba ɔnan, ki bia want u kasiin binberj, ki bu u niib buut.
 17 Doo na langbent ni pebis saa ɔnman mɔkɔ, ki bupanii
 saa ɔnman mɔmaata.

18 I boonta. I ki fit fat i mɔɔi ki nyii biit ni. 19 I yeen a,
 "Naan ki Yennu n kakit ki tun linba ki u yet nan u saa
 tun na, ki tin lar. Naan ki Israel kasiin Yennu n tun u lo-
 ra na, naan ki tin la u dudukit."

20 I boonta. I yi bonbiire bonɔann, naan yi bonɔann
 bonbiir. I jii bunbɔnne ki teen yentu, naan jii yentu ki
 teen bunbɔnn. I jii linba tone ki li marii, naan jii linba
 marii ki teen linba ton.

21 I boonta. I dukii nan i sube, ki mɔk yan.
 22 I boonta. I tee nijaanae dalenn ni, ki mɔk para ki ki
 tiin siar daan ɔmatu yoo. 23 Naan mɔnyat paak ki i te
 biit damm saa yann, naan ɔkɔ mɔndamm na ki bi ki
 laat mɔnii. 24 Li paak, kinkaka nan mɔkoont nba tuu di
 muu bianɔnba na, i jiina mun saa bat, ki i puuk n koor
 nnae, ki wouŋ n pebirir, kimaan i yêl linba ki Yabint
 Yennu nba tee Israel teeb kasiin Yennu tumii nawa.
 25 Yennu wutoor doo u niib paak, ki u tant u nuu a
 wun dat bi tuba. Kunkona nba fɔk na saa damm, ki
 binba kpo na gbanant saa biar kɔkɔnii ni nan mɔkɔ
 na. Naan Yennu wutoor lek kan maaki, ki u nuu sii tian
 a lin dat niib tuba.

26 Yennu tur nyinne a wun yiin digbann nba be ban-
 fɔkir, ki foon yiin binba be banfɔka na a bin baar, ki bi
 baat yian yiama. 27 Bi sɔk ki bakii, bi sɔk ki jarin siar. Bi
 ki tinjit koo ki ɔkɔnti. Bi sɔk gbann ki worik, ki bi
 taasanmiit ki cheer. 28 Bi peenii porime, ki bi tɔrbana
 teen siir nan tɔnu. Bi taanii taawoka wakii nan tann

nae, ki bi taantorit fiia lintir nan sajaperinn na. ²⁹ Jab na gaan jat nan yanbɔra nba tuu kpi bonkobuk ki jii u nant ki kɔɔ nann muuk siaminba ki sɔɔ kan lab ki fat nae.

³⁰ Li daar-i baar, bi saa gaar jat Israel paak nan kunkɔsaakar nan mɔkɔgbenjir fuur nae. Gotir tingboun na. Bunbɔnn nan parbiir be li kur po. Bunbɔnn nak yentu nawa.

Bianjinba ki Yennu yiin Aisaya

6 Binn nba ki kpanbar Yusia din kpo na ni, ki n la Yennu, ki u kar u binbintir paak sanpaapo nan dontir, ki u baauŋ yit gbee jiantu ŋasaakak na kur po. ² Ki bonfoa nba nyirii nan muu na see lintɔ, ki bonfoor kur mɔk kpinkpant ŋanloob-loob. Ki bonfoor kur jii kpinkpant ŋanlee ki dɔkin u numpo, ki jii kpinkpant ŋanlee ki dɔkin u gbanant, ŋaan dia kpinkpant ŋanlee nba biar na ki yuuk. ³ Ki bi yeen bi leeb a:

“Kasii, kasii, kasii. Yabint Yennu tee kasii.

U baakir gbee durinyawa.”

⁴ Ki bi kunkɔra na fuur te ki Yenjiantu ŋasaakak na fiakir ŋak, ki munyuut gbee ŋasaakak maŋ.

⁵ Ki n yet a, “N poŋ ji ki mɔk dindann. N boonta, ki-maan maan nba kur nyii n mɔb ni tee biite, ki n be niib nba yaa maan kur tee biit na boor. Ŋaan ki n tiŋŋ ninbinne la kpanbar, wunba tee Yabint Yennu na.”

⁶ Ki bonfoa na yeno yukir baar n boor, ki dia musankɔnn nba ki u jii maruŋ binbintir paak nan babuk na, ⁷ ki jii musankɔnn na ki suu n mɔgbana, ŋaan yet a, “Linba na sii a mɔgbanawa, ki mɔtana a biit piina, a yanbɔmm la nyikin chaba.”

⁸ Ki n gbat Yennu yet a, “N saa tun ŋmee? Ŋmee sii tee ti toonii?”

Ki n jiin a, “N saa saana. Tummin.”

⁹ Ki u betin a n saan ki pak maan na ki tur niib na a, “Yi-i lekii gbiint bianjinba, ŋaan i kan bann li paak. Yi-i lekii got bianjinba, ŋaan i kan bann linba tuun.”

¹⁰ Ŋanne ki u yetin a, “Linin niib na yan, ki kpaa bi tuba, ki kɔkɔ bi nunii, ki bi daa laat, koo ki gbia koo ki bant maan paaki. Nna-i kaa, bi saa jen n boore ki la laafia.”

¹¹ Ki n boi a, “Yennu, li sii tee nna ki wei nlee?”

Ki u jiin a, “Ki tan tuu yoo nba ki doi na sii tee langbent ki biar yann, ki tan tuu yoo nba ki sɔɔ sii kaa ŋei maŋ ni, nan yoo nba ki tiŋ na mɔŋ sii tee tinfukiryann.

¹² N saa saan nan niib na banfɔkir, ŋaan nyik tiŋ na yann. ¹³ Li-i tee ki niib piik ni yeno biar tiŋ na ni, n saa biirɔwa; u sii tee nan baa tuu chɔɔ kpinkpaun, ŋaan ki u dagbir n biar ki fiik tiŋ ni nae.”

Dagbir na see Yennu niib pinpiin-paann seenu nie.

Ki jiin maan nba saa kpanbar Ahas boor na po

7 Yoo nba ki kpanbar Ahas, wunba tee Jotam bija, ŋaan tee Yusia yaaboonn na, din dia Juda teeb na, tɔb din baar. Ki Siria kpanbar Resinn nan Remalia bija Peka, wunba tee Israel kpanbar na, din saan lek Jerusalem, ŋaan ki fit nyanniri.

² Ki mɔmaan nba baar Juda kpanbar a Siria jab poŋ be Israel yent ni na, ki ŋɔɔ nan u niib yan put, ki bi jekir nan wouŋ nba tuu da tiinii ni na.

³ Ki Yennu pak Aisaya a, “Jiin a bija Sear Jasub ki saan la kpanbar Ahas. A saa lau sɔnu ni, siaminba ki bi luu chinchena na, bunu nba jikit nyun ki nyi nann paapo nyundɔnn ni na joontik boor. ⁴ A pakɔ ki wuu chek, kii tee soon nna, ki daa tiin janmaanii, koo ki li daami. Siria bat Resinn nan u jab, nan bat Peka wutoa ki mɔk janmaanii, ki tee nan munyuut nba tuu wubir kinkaka ŋanlee ni bianjinba na. ⁵ Siria teeb nan Israel teeb nan li bat na lor bonbiira. ⁶ Bi loon bin wor Juda-e ki jeen niib na ki bin taan bi po, ki bin fit dinn Tabeel bija naan.

⁷ “Ŋaan min Yennu yet nan linba na kan mi tumi.

⁸ Bee? Kimaan Siria ki mɔk paŋ ki gar Damaskus nba tee li digbangbenjir na, ki Damaskus mun ki mɔk paŋ ki gar bat Resinn. Israel ŋarin, bina piinloob nan ŋanŋmu sinsuuk ni na, li saa mantik biir gar nan lii tee digbann ki seewa. ⁹ Israel ki mɔk paŋ ki gar Samaria nba tee li digbangbenjir na, ki Samaria ki mɔk paŋ ki gar bat Peka.

“I yada-i kii paar, i kan fit gubin.”

Ki jiin Imanuel po

¹⁰ Ki Yennu ŋamm tur Ahas maleer a, ¹¹ “Boin a Yomdaano Yennu ki wun tura nyinn. Li saa fit nyi kpeentij koo sanpaapo.”

¹² Ki Ahas jiin a, “N kan boi nyinn po. N yêŋ man bikin Yennu-e.”

¹³ Li yoo na ki Aisaya jiin a, “Kpanbar Defid yaa-boona, gbiintir man. Li ki ŋan ki a te ki nisaarii n di sukuru ki miat. A saa bia te ki Yennu n di sukuru ki miata-a? ¹⁴ Tɔɔ, Yennu mɔŋe saa tura nyinn: Sapaamunn I tan saa soor poor ki mar bonjak, ki purɔ Imanuel.

¹⁵ Yoo nba ki u tan saa subir ki ji dukii linba ki u saa tun na, niib tan sii nyu naabiime ki di siat. ¹⁶ Li yoo tan sii baat na, ki sɔɔ kpanbara banlee nba jeenta na tiŋ dɔɔ yanna.

¹⁷ “Yennu yaa wun baar nan daamiie fin nan a niib nan naan ŋaak kur paak, li daamii sii ton ki gar daamii nba mi baar, laa nyii yoo nba ki Israel tingboun din bɔkit u mɔŋ Juda tingboun ni nawa. U yaa wun baar nan Asiria kpanbare.

¹⁸ “Li yoo-i baar, Yennu saa foone ki li tee nyinn ki yi-in Ijpt teeb, ki bin nyi banfɔka Nail kpenii kur po, ki baar ki tee nan kpajui na, ki Asiria teeb n nyi bi tiŋ ni ki baar, ki tee nan sai na. ¹⁹ Bi sii miribe jɔlɔnt ni, nan tanfiat nba be jɔkɔ ni, ki bi tan saa piin kunkonii nan bonkobot kpinkpaar boor kur po.

²⁰ “Li yoo-i baar, Yennu saa te yukoortɔɔ n nyi Yufrates mɔk-pootir po. Ŋɔɔ tee Asiria kpanbar, ki u saa koor i tianii nan i yut nan i gbanant paak kobit kur.

²¹ “Li yoo-i baar, ki kpaarɔ lek mɔk naasar yeno kɔɔ nan buunii banlee gbaa, ²² ŋaan u tan saa la biin bonchiann ki lin jaŋɔ. Barmɔnii, binba tan saa tenn

I Bi maan ni, li sii fit tee sapaamunn koo poopaan. II Imanuel paake tee “Yennu be nant.”

waan tij na paak sii mək naabiin ki nyu, ki bia mək siat ki di.

²³ “Li yoo-i baar, daan tiinii kpaant nba njan ki mək tiinii tusir tusir, ki li daauk tee likbina tusir tusire, njan kunkonii nan jagotuko tan saa pia loonir. ²⁴ Niib tan sii dia peenii nan tɔrbana ki gɔrin leje. Barmɔnii, tij na kur tan saa gbee nan kunkonii nan jagotuko.

²⁵ Kunkona nba paak ki bi tuu buur jeet na, njan kunkonii kɔɔe tan saa pia, ki sɔɔ kan nmaa lej. Li sii tee siaminba ki nei nan pei nɔmame.”

Aisaya bijae tee nyinn ki tur niib na

8 Ki Yennu pakin a, “Jiin bonsɔɔbkar nba yarin ki sɔɔb nammigberɔa li paak a: ‘Lekin Yian. Kakitir Fat.’ ² N saa yiin nichinchiba banlee nba tee Jeberekia bija Sekaria, nan manntɔɔ Yuria, ki bii tee n siara damm.”

³ Li poor po, ki n njaapoo soor poor. Waa mar ti bija maŋ yoo nba, ki Yennu yetin a, “Purimɔ ‘Lekin Yian, Kakitir Fat.’ ⁴ Bik na nba tan saa kpaat ki fit yet ‘Naa’ nan ‘Baa’ yoo nba na, ki sɔɔ ki Asiria kpanbar jii Damaskus məkint nan Samaria bont kur, ki yaat nann na.”

Ki jiin Asiria kpanbar baaru po

⁵ Yennu nɔmm pak turin. ⁶ U yet a, “Kimaan niib na nba yɛt nyun nba nyii Siiloo kpenbik ni soon nna, njan mək parpeenn bat Resinn nan bat Peka paak na, ⁷ min Yennu saa baar nan Asiria kpanbar nan u jab kur ki bin wor Juda. Bi saa tia ki lek nan Yufrates məkir nba tuu gbee nan li məkɔbiant bianjinba nae. ⁸ Bi saa lia Juda nan nyunmɔnn nae, ki do porik ki piin bont kur.”

Yennu be nant. U kpinkpanfɔkit nae guu tij na.

⁹ Yimm digbana na, lakint nan janmaanii man. Gbiintir man, yimm nba be banfɔka tingbouŋ na kur po. Nn, teent siir nan kɔnn, njan kii mək janmaanii. ¹⁰ Ii lorin lora, njan li kan ban teen fanu. Ii piak yaa loon bianjinba. Njan li kur tee yanne, kimaan Yennu be nant.

Bianjinba ki Yennu kpaan u sɔkinii

¹¹ Yennu jii u paŋ nba yab nae ki kpaanin, a n daa waa sɔnu nba ki niib na tɔk na. U yet a, ¹² “Daa waa niib na lorbiit, ki bia daa tiin bona nba ki bi tiin na.

¹³ Tiat nan min Yabint Yennu tee kasiie. Mine tee daanɔ nba ki a sii tiin. ¹⁴ N kasii binberɔ nba mək janmaanii na paak te ki n tee nan tann nba ki bi gbiatir baa na. N tee nan baruk nae ki saa soor Juda nan Israel tingbant, nan Jerusalem doo niib. ¹⁵ Niib bonchiann saa gbiat, ki baa but but. Baruko saa soorib.”

Kpayakit nba yaa ti daa piak nan kpeemm

¹⁶ Yimm nba tee n taatara na, ii guu kii dia maan nba ki Yennu turin na. ¹⁷ Yennu bɔr u mɔɔe u niib boor, njan ki n teens yada, ki jii n dindann ki maa u paak.

¹⁸ N be nan waas nba ki Yennu turin na. Yabint Yennu nba naangbouŋ be Sayɔnn kunkonn paak nae tunt, ki ti tee nan maan nba fo, Israel teeb boor.

¹⁹ Njan niib saa yeti a yin boi ninnyɔɔn damm nan jabaabuura, binba burin ki lɔkin na, a bin fiit maan ki turi. Bi saa yet a, “Li tee niib n tuu boi kpinkpaarii nan kpeemme, binba fo na paak.”

²⁰ Ii yetib a, “Gbiintir linba ki Yennu wanti na. I daa gbiin ninnyɔɔn damm yari. Linba ki bi wanti na kan sommini.”

Ki jiin daamii yoo po

²¹ Niib na saa lin yirib muuk ni, ki sii kaa dindann, ki kon sii məkib. Baa sii be kon nan wutoor ni na, bi saa mɔ Yennu nan bi kpanbar mɔtont. Bi saa gokit got sanpaapo, ²² koo ki nut bi ninbina tij ni, njan bi kan la siar, see daamii nan bunbɔnn kɔɔ, bunbɔncheenn nan janmaanii nba ki bi kɔɔ na ni.

9 Sɔnsau sii kaa ki bi saa tɔkin ki nyi daamii yoo na ni.

Ki jiin wunba tan saa di naan po

Sebulunn nan Naftali booru tij din ban dii feiwa, njan yoo baat ki yent maŋ saa la baakir, laa nyii sin-suuk ni məkɔgbenjir na ki saa yondo po, ki saa tuu kɔɔdann mək-pootir tij, ki bia gar Galilii yent, siaminba ki boorganu kar na.

² Niib nba tuu somm bunbɔnn ni na ji la yentchikɔa.

Bi tuu be bunbɔnn tij na nie, njan mɔtana yeeuŋ yent bi paaka.

³ Yennu, a turib kpinkpamjaanna, ki te ki bi mək parpeenn.

Bi kparam faa tun linba na paake, nan niib nba tuu jaan bi jeet ki kparam, koo ki chentir məkint nba ki bi fat ki kparam bianjinba na,

⁴ kimaan a kɔnn bi yɔkit nba tuu yɔkɔ bi paak nawa, ki bia jint gbann nba tuu boob bi sai ni na.

A nyann digbann nba tuu diin ki nɔmanjɛt a niib nawa, nan faa din nyann Midiann jab sianyoo bianjinba na.

⁵ Jab nba lek na taasaat, nan bi tiat nba ki sɔn tarin na kur, muue saa di.

⁶ Bi mar bik ki turita. Bi turit bonjaka.

Nɔɔe sii tee ti diatɔɔ. Bi sii yiu, “Bakitnauŋ nɔmakit-kɔɔ,” nan “Yabint Yennu,” nan “Baa nba yɔkɔ be,” nan “Parmaasir kpanbar.”

⁷ U naan yiikoo sii kpaatire yoo kur;

u naan sii yɔkɔ be parmaasir nie,

ki u saa gaar kpanbar Defid naan yent ki dia,

ki u yiikoo sii gaa linba took nan barmɔnii paak,

laa nyi mɔtana nan yoo nba waa məkɔmɔk nan mək-mək.

Yabint Yennu-e lor wun tun linba na.

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

⁸ Yennu sat mɔb nan u saa bu Israel teeb nba tee Jakɔb yaaboona na buut. ⁹ Israel teeb kur nba be Samaria doo ni saa bann nan nɔkɔ Yennu-e tun linba na. Mɔtana bi mək garuko, ki want bi mɔɔ, ki yeen a,

¹⁰ "Tant n̄aak na baawa, n̄aan ti saa n̄amm maar nan tanae. Bi k̄onn k̄onn sinsabik ȳkka nawa, n̄aan ti saa jii k̄pek ȳkkae ki n̄amm ȳk̄k."

¹¹ Yennu donn bi datai wutoae ki bi lekib. ¹² Siria teeb nba be yondo po, nan Filistia teeb nba be yonbaa po na yaat m̄i-e, ki nak Israel teeb. Linba na lek, n̄aan Yennu wutoor ki maaki, u nuu bia tiane a wun dat bi tuba.

¹³ Israel teeb ki nyik bi toonbiiti; Yabint Yennu nba lek dat bi tuba na, n̄aan bi ki jen u boori. ¹⁴ Dayenn k̄k̄e ki u saa dat Israel teeb kur nan bi t̄k̄ndamm tuba; u saa pot yur nan joor kur. ¹⁵ Nikpera nan niijaana nae tee yur, ki faak s̄k̄iniinba na mun tee joor. ¹⁶ Binba din dia niib na diab tuntunae, ki n̄matib fas. ¹⁷ Li paak, Yennu kan chab ki bi naasimm na nan yenk̄k̄wa n paaki, ki bia kan tin bi pak̄i koo bi k̄peebii na ninbaauk, kimaan niib na kur tee binba ki waa Yennu-e, ki tee n̄k̄n̄miant damm, ki bi maan kur tee biit. Linba na lek, n̄aan Yennu wutoor kan maaki, u nuu bia sii tiane a wun dat bi tuba.

¹⁸ Niib na biit di nan muu nba tuu di jagotuk nan kunkonii nae. Li di nan muu nba tuu di f̄k̄r, ki munyuuk do nae. ¹⁹ Yabint Yennu wutoor nba doo na paak, ki u tubdatu na di nan muu na tiŋ na kur po, ki k̄pi niib maŋ, s̄k̄ kur gbaa a wun tinn u m̄ŋe. ²⁰ Tiŋ na siar kur po niib bibit jeet nba kur ki bi laate, n̄aan bi kon na kan ban gbenn. Bi poŋ n̄man bi tiŋ waase. ²¹ Manase booru nan Efraim booru wor bi leebe, ki bia taan leeb ki wor Juda. Linba na lek, n̄aan Yennu wutoor ki maaki, u nuu bia tiane a wun dat bi tuba.

10 I boonta. I sent sennbiit ki mukis n niib. ² I tuun nae ki ḡi tarii, ki bi ki laat bi m̄nii, ki bia ki laat n̄ant. I tuun nae ki fiar pak̄i nan k̄peebii faar. ³ I tan saa teen nlee, yoo nba ki Yennu daar i tuba na? I tan saa teen nlee, yoo nba ki u saa jii digbanbanf̄k̄ir niib ki bin baar nan daamii i paak na? I tan saa chiar saan lia nie ki la sommiri? I tan saa b̄r i m̄k̄int lia nie? ⁴ Bi tan saa k̄pi-i t̄bii nie, koo ki soori ki teeni yommii, n̄aan Yennu wutoor lek bia kan maaki, u nuu bia sii tiane a wun dat i tuba.

Ki jiin Asiria kpanbar po

⁵ Yennu yet a, "N jii Asiria kpanbare ki teen lanbann maa n dat binba ki n wutoor doo bi paak na tuba. ⁶ N tun Asiria kpanbare maa wun saan dat niib nba ki waa min Yennu na tuba, n̄amme donn n wutoor. N tum̄e maa wun saan fat ki jan, ki bia n̄maat niib na nan bi tee s̄n̄jouk ni tante na."

⁷ N̄aan Asiria kpanbar na mun m̄k̄ u yur po lorbiite-wa. U lorin a wun biir digbana bonchianne. ⁸ U faa parbiire a, "N jab n̄makit-t̄k̄ kur tee kpanbare. ⁹ N nyann Kalno nan Karkemis doi, nan Hamaf nan Arpad doiwa. N nyann Samaria nan Damaskus doiwa. ¹⁰ N tant nuue maa n dat digbana nba jiantir tingbana na tuba, ki tingbana maŋ yab gar Jerusalem nan Samaria tingbanawa. ¹¹ N biir Samaria nan li tingbana kurawa, ki bia saa tun nae ki tur Jerusalem nan tingbana nba ki bi jiantir leŋ na."

¹² N̄aan Yennu yet a, "Mi-i gbenn linba ki n tuun Sayonn kunkonn paak nan Jerusalem na yoo nba, n saa dat Asiria kpanbar tubir nan waa want u m̄ŋ ki faa kpinkpant na."

¹³ Asiria kpanbar want u m̄ŋ ki yeen a, "Mine tun li kur na, n tiŋ. N m̄k̄ paŋ, ki sub, ki m̄k̄ yan. Mine chaat digbana terii, ki jii bi jeet nba ki bi b̄r kur. N chibit niib nba be leŋ na paake nan naajak na. ¹⁴ Digbana nba be durinya na ni daan tee nan n̄k̄nt̄k̄ nae, ki n taan bi gor na yama, nan jena na. Ki kpinkpounsiar ki damm ki saa ȳk̄mi, ki m̄b̄ ki yaat ki koon n paaki."

¹⁵ Ki Yennu yet a, "Piak saa fit yet a u chee wunba diau ki ch̄k̄ na-a? Kanpinta juk saa fit yet nan u chee wunba diau ki porii bona nawa-a? Gbajar kaa wokitir n̄r̄, n̄aan n̄r̄e wokitir gbajar."

¹⁶ Yabint Yennu yaa wun baar nan yiarue binba di gboot m̄tana na paak, ki dat bi tuba. Muu nba ki k̄peent sii be bi gbanant ni ki ȳk̄ di. ¹⁷ Yennu nba tee Israel yentu nae saa k̄pant muu. Israel teeb kasii Yennu na saa k̄pant muyeruk nba saa jii dayenn ki di bont kur, halii kunkonii nan jagotuk kur. ¹⁸ F̄k̄r nba mun, nan kpaant nba kpai kur saa biir, nan yiarpaaruk nba tuu biir n̄r̄ bianjinba na. ¹⁹ Tiinii barik barik nnae tan saa tenn, ki bik gbaa saa fit kan tiinii maŋa.

Ki jiin niib waaminna jenu po

²⁰ Yoo baat ki Israel teeb nba foor na ji kan gaan bi dindann digbann nba nyannib na paaki. Bi tan saa teen bi dindann Yennu nba tee Israel teeb kasii Yennu na nie. ²¹ Israel teeb waaminnae tan saa jen bi Yabint Yennu boor. ²² M̄tana nba ki Israel teeb yab ki tee nan m̄k̄tanbiir na, n̄aan bi waaminnae tan saa jen. Biiru be s̄k̄u ki baat niib na paak, ki kpan saa janjibi. ²³ Nn, Yabint Yennu nba tee Yomdaan̄ na saa baar nan biiru tiŋ na kur poe, nan bianjinba ki u yet na.

Bianjinba ki Yennu saa dat Asiria teeb tuba

²⁴ Yabint Yennu nba tee Yomdaan̄ na yeen u niib nba kar Sayonn na a, "I daa tiin Asiria teeb na, baa lek dinti biak, nan Ijpt teeb nba din tuu dia-i bianjinba na. ²⁵ Li-i yann waan, n saa nyik i tubdatu, ki li poor po, man biir Asiria teeb maŋ. ²⁶ Min Yabint Yennu saa jii lanbanne ki boob, nan maa boo Midiann teeb, Oreb tangbenjir boor bianjinba na. N saa dat Asiria teeb tuba, nan maa dat Ijpt teeb tuba bianjinba nae. ²⁷ Li yoo-i baar, n saa nyinni Asiria yiikoo ni, ki bi ȳk̄it na ji kii paa i b̄k̄piat paak ki teeni k̄piasu."

Ki jiin datai leku po

²⁸ Jab nba tee datai na nyann Ai digbann-a. Bi gar Migronn-a. Bi nyik bi jeet Mikmas-e. ²⁹ Bi gar k̄k̄nu nawa, ki ji d̄k̄ Geba-e nyik̄. Niib nba be Rama doo ni na, janmaanii jekibe, ki niib nba be kpanbar s̄k̄l doo nba tee Gibe na chiar. ³⁰ Ii hoot man, yimm nba tee Galim teeb na. Gbiintir man, Laisa teeb. Jiint man, yimm Anatof teeb. ³¹ Madmena nan Gebim teeb tiine

a bin fat bi manfoa. ³² Dinna, datai na be Nob doo ni, bi be leje ki njakin bi nii Sayonn kunkonn po, Jerusalem doo na po.

³³ Yabint Yennu saa biirib nan baa tuu chɔɔ tiik yiinu ki lu nae. Bi saa chɔɔ bi parbifaara nan bi yudamm na ki butib. ³⁴ Yennu saa chɔɔ lub nan baa tuu chɔɔ fɔɔr sinsuuk ni tiinii nae, ki Lebanonn tijanii gbaa n baa.

Ki jiin parmaasir digbann na po

11 Defid naan njaateeb na tee nan tiik nba ki bi chɔɔ lu-u nae; yiinu nba tuu tuk tigbir paak bi-anjinba na, nnae ki kpanbar paan̄j saa nyi Defid yaa-boona na ni.

² Yennu Seeke saa turɔ yanfoon nan bannu nan minu nba ki u sii dia u niib.

U sii mi Yennu loomm ki baakito,

³ ki sii mɔk parpeenn nan Yennu mɔsaku.

U kii gorii numpo koo ki gbia bi yaa kaa ki bu buuti.

⁴ U saa bu tarii buut fanu, ki kɔn talas damm paak.

U tuu saa tur mɔbe ki bin dat niib tuba, ki nibiit na saa kpo.

⁵ U saa dia u niib nan mamɔmm nan binbenɔan̄j.

⁶ Kinkata nan pei tan saa lakin be nan parmaasir, ki naamuut nan bupanii tan saa lakin dɔɔr.

Ki naabis nan yanbɔrbis tan saa lakin di, ki waas kpaarib.

⁷ Ki nei nan naamuut tan saa lakin di, ki bi waas lakint dɔɔ nan parmaasir.

Ki yanbɔra saa nman mɔɔt nan nei nba nman mɔɔt bi-anjinba na.

⁸ Bonbuna tan sii jerin waalabirii, njan kan la dan̄j.

⁹ Siar sii kaa Yennu kasii kunkonn Sayonn paak ki tee dan̄j,

koo biiti.

Tiɲ na tan saa gbee nan Yennu bannu,

nan mɔkgben̄jir nba gbee nan nyun nae.

Ki jiin binba be boorganu tinii ni jenu po

¹⁰ Daar baate ki kpanbar paan̄j tan saa nyi kpanbar Defid naan naakuuk ni ki tee nyinn ki tur booru kur. Bi tan saa lakin u naan digbann na ni, ki turɔ baakir. ¹¹ Li daar-i baar, Yennu saa namm jii u paɲ na ki jen nan u niib nba biar Asiria nan Ijijipt nan Patros nan Sudann nan Elam nan Babilonn nan Hamaf tinii ni, nan mɔkgbiant nan nyun ni kunkona paak na, bi doi ni. ¹² Yennu saa donn u nyinn fariɲ ki wann digbana nan u bia lakint Israel nan Juda niib nba yat nae, ki nyi namm durinya loka nanna kur po, ki jent namm. ¹³ Israel tingbouɲ ji kan fumm nan Juda tingbouɲ, ki Juda teeb mun ji kii tee Israel teeb dataaki. ¹⁴ Bi saa taan ki lek Filistia teeb nba be yonbaa po, ki fat niib nba kar yondo po na bona. Bi saa nyann Edom nan Moab teeb, ki Amonn teeb saa sak bi mɔb. ¹⁵ Yennu saa te ki Sues mɔkgben̄jir n fɔɔr, ki bia baar nan wontouɲ ki lin fɔɔr Yufrates mɔkir, ki kpenbis njanlore-e saa tenn, ki sɔɔ kur saa fit somm poot. ¹⁶ Sɔɲjar saa nyi Asiria ki tur u niib nba tee Israel teeb ki tinn leɲ na, nan laa din tun

bianjinba ki tur bi yeejamm, yoo nba ki bi din nyii Ijijipt na.

Niipoturu yan

12 Yoo baat ki niib saa yin yan̄j a, "N dontira, Yennu. A wutoor bo doo n paake, njan mɔtana a maan n para, ki a wutoor bia ji ki do.

² Yennu-e tee n tinntɔɔ, n saa teen nɔɔɔ yada, ki kan tin janmaanii.

Yennu-e teenin yiikoo nan paɲ, nɔɔɔ tee n tinntɔɔ.

³ Nyunmaasin nba baat nan kpinkpammuk kunkoonn paak bianjinba na, nnae ki Yennu niib tuu kpamm, yoo nba ki Yennu tin-nib."

⁴ Daar baate ki niib saa yin yan̄j na a, "Turin Yennu ni-pooouk.

Yiintɔ ki wun somma. Pakin digbana kur, waa tun lin-ba.

Wantib u yiikoo nba jan.

⁵ Yinin ki dont Yennu, kimaan waa tun toonjaana nba na paak.

Njaant durinya munn n gbat li labaar.

⁶ Njaant ki wunba be Sayonn kur-ii hoot kii yiin, kimaan namm Israel teeb kasii Yennu mɔk yiikoo, ki be u niib boor."

Bianjinba ki Yennu saa dat Babilonn doo tubir

13 Mɔmaan na jiin Babilonn doo poe, ki Amos bi-ja Aisaya gaarir Yennu boor.

² Dont tɔb fariɲ, jɔkoonn yur paak, ki hoot ki tur jab na, ki donn a nuu, ki li-i tee nyinn ki turib, ki bin lek digbann nba mɔk karinbaanii na tammɔi. ³ Yennu yiin u jab nba tee kasii ki mɔk para, ki bia mɔk parpeenn u nyannu paak na, a bin faa tɔb, ki dat binba ki u wutoor doo bi paak na tuba.

⁴ Gbiintir fuur nba fu kunkona paak na, li tee nibur fuure, ki tee digbanchiɔɲ tikiru fuur. Yabint Yennu tee u jab tɔb siire. ⁵ Bi nyii digbanbanfɔkae, durinya na kur po, ki baat. Yennu donn wutoore ki baat a wun biir tiɲ na kur.

⁶ Ii kurii nan gbanantont. Yennu daar na pera, ki tee daar nba ki Yabint daanɔ maɲ saa baar nan biiru. ⁷ Sɔɔ kur nii sii sɔɔɔ, ki sɔɔ kur saa kɔɲ dindann. ⁸ Janmaanii saa soor bi kur, ki gbanantont saa nyannib, nan poo nba tuu kar matdaan̄j paak ki li tonɔ na. Bi sii gorii leeb nan janmaanninbinae, ki fei n kpib. ⁹ Yennu daar baate ki tee u wutochiɔɲ nan yanyɛtuk dabiuk na. Tingbouɲ na saa kpant tinkokirik, ki u saa biir yanbɔndaan̄j kur. ¹⁰ Njmaabir kur nan nmaawob kur kan yenti, yonnu-i doo njan u sii bɔne, ki nmaarik kan yent.

¹¹ Yennu yet a, "N saa baar nan biiru tingbouɲ na paak, ki dat yanbɔndamm kur tuba, bi biit paak. N saa sikin wunba kur want u mɔɲ, ki dat garuk damm nan tondamm na tuba. ¹² Binba saa foor na lanu sii paar nan salima lanu nba paar bianjinba nae. ¹³ N saa te ki sanpaak n jekir, ki tingbouɲ na n damm li fiakir ni, daar nba ki min Yabint Yennu saa wann n wutoor na.

¹⁴ “Boorganu nba kar Babilonn saa chiar kun bi dantini ni, ki yat nan piarii nba tuu tiin a bin bot waarib na, koo pei nba kaa pekpaarik na. ¹⁵ Bi-i soor wunba kur, bi saa jii juke ki kpiu. ¹⁶ Bi saa mat bi waas bi numm ni, ki fat bi faar, ki bia mia bi poob ki dɔɔ namm.”

¹⁷ Yennu namm yet a, “N fiint Mede teebe maa bin lek Babilonn. Bi baka kaa salimpeena po. Bi niɔɔ bia kaa salimmɔna ni. ¹⁸ Bi saa jii bi tɔɔbana nan peeniie ki kpi naasimm na. Bi kii mɔk ninbatinu nan sanpantii, ki kii mɔk ninkpabaunɔ waas paak. ¹⁹ Babilonia-e tee digbann nba mantik fan. U niib faa parbiir u paake, n̄aan min Yennu saa biir Babilonn ¹ nan maa tun Sodom nan Gomora bianɔnba nae. ²⁰ Sɔɔ ji kan ban kar leɔ. Arab teeb bonsunsommɔɔ kan ban chaan u lanbounɔ leɔ, ki pekpaarsɔɔ bia kan ban kpaar u pei leɔ. ²¹ Li sii tee boor nba ki muuk ni bonkubit be-e, ki tee siaminba ki fiit tia bi tiat. Barɔmaant sii be leɔ, ki sina mobit langbent maɔ ni, ²² ki kinkata nan mɔkɔi fuut sii toon n̄atɔɔtii nan naan n̄ei ni. Babilonn yoo baara. U daa poɔ n̄man gbenna.”

Ki jiin binba be boorganu tini ni na jenu po

14 Yennu bia tan sii mɔk ninbatinu nan u niib Israel teeb, ki saa n̄amm gannib ki teemm u niib. U saa te bin n̄amm sɔɔ bi tiɔ ni, ki boorganu saa baar sɔɔ namm. ² Digbana bonchiann saa somm Israel teeb ki bin n̄mat bi tiɔ nba ki Yennu turib na ni, ki digbana maɔ sii tee yommii ki tuun teen Israel teeb. Binba din kɔn nyann Israel teeb na, n̄aan mɔtana Israel teeb saa kɔn nyannib, ki Israel teeb maɔ sii dia damm nba din dinnib biak na.

Bianɔnba ki Babilonia kpanbar be kpeentij

³ Yennu saa tur Israel teeb na foon, ki bin nyi bi gbananyekitir nan bi fara dinu nba ki bi miamm ki bi tuun ninmɔnn toonn na ni. ⁴ Yennu-i tun linba na yoo nba, bi sii sarikit Babilonia kpanbar nae, ki yeen a:

“Kpanbar-touɔ na baawa. U kan ban mukis sɔɔ jikii. ⁵ Yennu te ki kpanbar-tont na panii gbenna, ⁶ binba tuu jii wutoor ki mukis niib, ki bia mukis digbana nba ki bi nyannib na. ⁷ Mɔtana durinya kur ji be foon nan parmaasir nie, sɔɔ kur yiin parpeenn yaniie. ⁸ Lebanonn nyankpanii nan li kpekii ji kpanme, kpanbar maɔ baak paak; sɔɔ ji kaa ki saa chɔɔbi, kimaan kpanbar na kaa.

⁹ “Kpeentij tee siire a wun gaar Babilonia kpanbar na saauɔ. Binba din mɔk yiikoo tiɔ na paak na narimii ji n̄makintire. Kpanbara narimii ji fi bi naan binbinta paake. ¹⁰ Bi kura ji yeen a, ‘Mɔtana, a ji tee tarik nan timm nae. A ji tee ti yence. ¹¹ Bi tuu baakita nan bayaniie, n̄aan mɔtana fine ji be kpeentij na. A ji dɔɔ dundura gado paake, ki pin nanwuba kuntir.’ ”

¹² Babilonia kpanbar, fin nba yeen nan sanyafaar n̄maajar na, a nyii sanpaapo ki baawa. Sianyoo a bo nyann digbana, n̄aan mɔtana bi lua tiɔ niwa. ¹³ A din

¹ Babilonn-e din tee Babilonia digbansaakar.

dukii fan do sanpaapoe, ki saa maa a naan binbintir n̄maabira paapo. A dukin nan a saa kar nan kpanbar nae, jɔɔaann nba be gaɔ po, ki yenbis tikii na paak. ¹⁴ A yet nan a saa do sanpagbant liik poe, kii tee nan Yabint daanɔ na, ¹⁵ n̄aan bi sikinae tinpɔɔɔ ni, kpeentija.

¹⁶ Kpeemm saa gota nan jaarlituko. Bi saa boi a, “Sɔɔ nba din nik tingbounɔ ki te digbana jek nae na-a? ¹⁷ Sɔɔ nba din biir doi ki te durinya kpanɔ fɔɔɔ nae na-a? Sɔɔ nba din ki n̄aan u dansarii, ki bia ki te ki bi kun nae na-a?”

¹⁸ Tingbounɔ na kpanbara kur dɔɔ bi kajaana ni, ¹⁹ n̄aan fin ki mɔk kaauk, ki bi lu a gbanant a lin bat. Ki jab nba ki bi kpiib tɔɔ ni na gbanant piin a yar, ki bi kpaɔ nann ki lu tana bootuk ni, ki n̄maa li paak. ²⁰ Kimaan faa teen a tiɔ langbent, ki kpii a tiɔ niib na, bi kan piia nan baa pii kpanbarleeb bianɔnba na. A n̄aanibiit na nan yencɔɔwa kan biari. ²¹ N̄aan ki bin piin ki kpi niib. Bi saa kpi kpanbar na bonjaie, bi yeejamm biit paak. Bi sɔɔ kan ban dia tingbounɔ na, koo ki maa doi li ni.

Ki jiin Babilonn biiru po

²² Yabint Yennu yet a, “N saa lek Babilonn ki kpanɔ langbent. N kan tenn siar leɔ; waas sii kaa, sɔɔ kan foor. Min Yennu-e pak na. ²³ N saa te ki Babilonn n borik, fiite sii be leɔ. N saa jii n̄aanue ki piar Babilonn, ki siar kan biari. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Asiria teeb biiru po

²⁴ Yabint Yennu por mɔpor a, “Linba ki n lor na saa tuma. Maa dukii maa n tun linba na saa tuma. ²⁵ N saa biir Asiria teeb nba be n tiɔ ni na, ki mobit bi paak, n kunkona paak. N saa nyinn n niib Asiria teeb yɔkit nan jika nba ki bi jii na ni. ²⁶ N lore na ki jiin durinya po: n nuu tian ki saa dat nigbounɔ na tuba.” ²⁷ Yabint Yennu-e lor a wun tun linba na; u tant nuue a wun dat niib tuba, ki sɔɔ kaa ki saa fit kɔɔɔ.

Ki jiin Filistia teeb biiru po

²⁸ Mɔmaan nae din mɔnt binn nba ki Israel kpanbar Ahas din kpo na ni.

²⁹ Filistia teeb, lanbann nba booi na kɔnna, n̄aan yaak ki chabi nan yii mɔk parpeenni. Waayouɔu kpo, waleeuk nba ton bonchianne tuu baar set u taar ni. Waauk jenn kaatir bonbiiuko. ³⁰ Yennu sii tee u niib nba tee tarii na kpaartɔɔ, ki saa te bii be bi yamani. N̄aan u saa tun kon naadaake, yimm Filistia teeb paak, li kan tenn i sɔɔ ki u mɔk manfoori.

³¹ Yimm Filistia teeb doi na, ii duun kii mɔ sommir po. I kur yam-ii put. Tangbirunɔ nyii gaɔ po ki baat, ki tee kunkɔnkɔnna nba ki janmaandaanɔ kaa bi ni.

³² Ti saa pak toonii nba nyii Filistia yent ni ki baar ti boor na bee? Ti saa pakib nan Yennu-e senn Sayɔnn, a u niib nba di fara na n la fatu leɔ.

Ki jiin Moab teeb biiru po

15 Mɔmaan na jiin Moab teeb poe. Bi biir Ar nan Kir doi nyɔyemmiere, ki Moab tiŋ kur ŋmin sirrr. ² Ki Dibonn teeb do kunkonn paak a bin fabin pookperii ni. Moab teeb fabin nan yanyêtuk, Nebo nan Medeba doi paak; ki koor bi yura nan tianii nan yanyêtuk. ³ Niib nba be sɔnii ni lia parbiir liante, ki binba be doo ni nan ŋei ni mɔ ki fabin. ⁴ Hesbonn nan Eleale teeb mɛ, ki bi mɔnii maŋ fɔkitir ki saa baat Jahas. Jab na mɔŋ gbanu jeke, ki bi ji ki mɔk kpaŋ-n-mɔk. ⁵ N par biire, Moab teeb paak. Niib na chiar ki saan Soar doo nie, nan Eglaf Selisiya. Siab tɔkin sɔnu nba saa Luhif nae, ki mɔ ŋaan saa, ki siab tiin saa Horonaim ki mɔ sanpaapowa. ⁶ Nimrim kpenbik fɔkra, ki mɔnt nba be leŋ na koor, ki siar kaa leŋ ki mei. ⁷ Niib na pootir kpentiiuk baauk nae, ki loon bin chiar paak nan bi faar. ⁸ Mɔŋ doe Moab kpaar kur po. Li gbia Eglaim nan Beer Elim doi ni. ⁹ Ki sɔn te Dibonn doo ni mɔkir na mɔn, ŋaan Yennu lorin siar ki li bi ki gar nnawa, ki guu leŋ niib na. Barmɔnii, bi saa kpi niib nba biar Moab na kure, ki sɔn sii puub.

Ki jiin Moab teeb dindann kaarin po

16 Moab teeb nyii Sela doo ni, kunkoouk paak, ki saan Jerusalem, ki dia peeuk, ki li tee piinii a bin tur wunba dia doo na. ² Bi be Arnonn mɔkir boore, ki lin yana yana, nan baa tuu yuƙin mɔnii bi tiat ni ki bi lin bianjinba na. ³ Bi pak Juda teeb a, "Wantit taa saa tun linba. Dɔkint ti paak nan tiik nba tuu mɔk maasu yonsuuk ni bianjinba na, ki ŋaan tin foi i maasu. Ti tee kunsɔntinnae. Ii bɔrit siaminba ki sɔk kan lati. ⁴ Ŋaant ki tin kar a tiŋ ni. Fatirit binba loon bin biirit na nuu ni." (Mukisuk nan biiru saa gbenna, ki binba biir doo maŋ saa yaat, ⁵ ki Defid yaaboona na yɛnɔ tan sii tee kpanbar, ki saa dia niib na nan binbenŋaŋ nan lomm. U sii kakii ŋant tumu paak, ki saa te ki barmɔnii piak.) ⁶ Juda teeb yeen a, "Ti gbat Moab teeb nba want bi mɔŋ bianjinbawa. Ti mi nan bi mɔk garuk nan parbifaant, ŋaan bi garuk na tee garyanne." ⁷ Moab teeb saa bui, kimaan biak nba ki bi saa di na paak. Bi kur saa mɔ, yoo nba ki bi tiar jeŋant nba ki bi tuu di, Kir Heres doo ni na. Bi dindann kur saa kpo. ⁸ Kpaant nba kpia Hesbonn, nan daan tiinii nba be Sibma na biira. Kpaant maŋ daame ki doodiara tuu nyu yib. Sian yoo tiinii maŋ din lat ki saa baar Jaser doo, ki saan yondo po ki saa baar kunkoouk na paak, ki saan yakleer na yonbaa po, ki saa baar Mɔk-kpeenn na. ⁹ Mɔtana n mɔ Sibma daan tiinii paak, nan maa mɔ Jaser paak bianjinba nae. N ninnyuut lɛ, kimaan Hesbonn nan Eleale doi paak, jeet kaa ki saa maan bi para. ¹⁰ Sɔk kaa ki mɔk parpeenn tinŋaŋ na ni mɔtana. Sɔk ki hoot koo ki yiin yaŋ kpaant na ni. Sɔk ki mat daan tilɔna leŋ, a wun teen daami, parpeenn hootii na gbenna. ¹¹ N kurii nan parbeenne, Moab tiŋ paak, ki duun nan parbeenn, Kir Heres doo paak. ¹² Moab teeb bakint bi

mɔŋe ki do bi kunkona paak pookperii ni, nan bi jiantu diit ni ki mei, ŋaan li kan sommibi.

¹³ Mɔmaan nba ki Yennu tur sinsinn ki jiin Moab poe na. ¹⁴ Ki Yennu ji yeen mɔtana a, "Binmuna ŋantaa ni, Moab mɔkint kur saa mir bot. Li nichɔŋ na, ŋaan waaminnae tan saa tinn, ki bia tee nibutumii."

Ki jiin Siria teeb nan Israel teeb tubdatu po

17 Yennu yet a, "Damaskus ji kan ban teen doo, li sii tee langbente. ² Siria dolia sii kɔkɔ yanne. Li sii tee pei nan nei jediboore, ki sɔk kan berib. ³ Israel tiŋ sii kaa wunba saa kɔn li paak, ki Damaskus saa kɔŋ li yent-n-mɔŋ. Siria teeb nba tinn na sii be fei ni, nan Israel teeb na. Min Yabint Yennu-e pak na."

⁴ Yennu bia yet a, "Daar baate ki Israel yiikoo na saa gbenn, ki namu saa set u mɔkint taar ni. ⁵ Israel sii tee nan kpaab nba ki bi jaan dii li ni nae, ki dɔkɔ yann nan baa tuu jaan Refaim baauk ni dii na. ⁶ Niib waaminnae saa foor, ki Israel sii tee nan kpai saar nba ki bi tuu kɔkɔ li saana kur, ŋaan ki ŋanlee koo ŋantaa n saa biar kɔkɔ yur paak na, koo ki biar kɔkɔ lɔuŋ ni na. Min Israel teeb Yomdaan Yennu-e pak na."

⁷ Li daar-i baar, niib saa ŋmant bi Naamii Daan paak ki loon sommir. Nɔkɔ tee Israel teeb kasii Yennu na.

⁸ Bi ji kan gaan bi mɔŋ maruŋ binbinta nba ki bi maa nan bi nii na paak, koo ki teen bi chicherpook Asera ninnaur, nan maruŋ binbinta nba ki bi jokit bonnunubit li paak na yada.

⁹ Li daar-i baar, doi nba ki bi guur fanu na tan saa biar yann, ki tee langbent nan doi nba ki Hif teeb nan Amor teeb din nyik, yoo nba ki bi tin paak Israel teeb na.

¹⁰ Israel teeb, i tamm Yennu nba nyinti ki guui nan tanpigboun na powa, ŋaan i baa tingbana kpabise, a yin jiant boorganu yenbis, ¹¹ ŋaan bi-i lekii pia ki yinn puuk sanyɔk nba ki i burib na ni, ŋaan i kan jaammi. Daamii nan tonu nba kaa tebuk kɔkɔ sii be.

Ki jiin datai tinii nyannu po

¹² Digbana nba paar be wutoor nie, ki gaan jat, ki li tee nan mɔkgebenir nyunpana nba tuu liat leer na.

¹³ Niib na saa yian nan nyunpana nae, ŋaan ki Yennu kpaanib, ki bi ŋmat nan kunkonn paak tangbiruŋ na, nan sajaperinn nba tuu jii mɔpont na. ¹⁴ Daajoouk, bi baat nan jaŋmaanchiɔŋ, ŋaan ki li tan yentir sanyɔk na, ki bi kaa. Wunba kur fiar ti tiŋ faar, u joontu tan sii tee nnae.

Ki jiin Sudann teeb tubdatu po

18 Sudann mɔka liik po, tinsiak be, ki bi gbia kpinkpant fuur. ² Taatara nyi tiŋ maŋ nie ki tɔk Nail mɔkir nan warii burgbeta. Nmatir kun man, yimm tontii nba kakii na. Nmatir nan maan, i tiŋ nba ki mɔka bɔkitir na ni, i niib nba mɔk paŋ nan yiikoo ki fɔk ki tee gbananŋara, ki durinya munn tiimm na boor.

³ Gbiintir man, yimm nba kur be durinya ŋaak na. Ii gorii nyinn fariŋ nba ki bi saa donn sanpaapo,

kunkona paak na. Gbiintir naatunn mɔnii. ⁴ Yennu pakin a, "N sii be yendouŋ ni, ki got sikin soon nna tingbouŋ na paak, nan marin nba tuu baa waruk daar soon nna, jejaan-yoo na, koo nan yonnu nba tuu nyi bianjinba yonsuuk ni na. ⁵ Ki sɔɔ ki bi daa ki kɔɔr daan tiinii, yoo nba ki daan tipuuk tuu siir ki li lɔɔna mɔnt nae, ki datai saa biir Sudann teeb na yama, nan baa tuu jii juk ki gbat daan tiyiiinii bianjinba na. ⁶ Bi jab gbanant sii dɔɔ yanne, ki tur nɔɔnii nan muuk ni bonkobit. Nɔɔnii sii di bi gbanant maŋe tuntonn, ki bonkobit mun dir waat yoo."

⁷ Yoo baat, ki Yabint Yennu tan saa gaar piinii, ki lin nyi tiŋ nba ki mɔka bɔkitir na ni, niib nba mɔk paŋ nan yiikoo, ki fɔk ki tee gbananŋinara, ki durinya munn niib tiimm na. Bi saa baar Sayonn kunkonn paak, siaminba ki bi jiantir Yabint Yennu na.

Ki jiiin Ijpt teeb tubdatu po

19 Mɔmaan na jiiin Ijpt teeb poe.

Yennu baat Ijpt-e, ki jaak sanpagbouŋ paak ki saa yian yian. Ijpt tingbana jekire u boor, ki Ijpt teeb na kɔŋ bi parcheenn. ² Yennu yet a, "N saa kɔnn Ijpt teeb nan bi leeb, ki kɔnn niro nan u ninja, ki kɔnn niro nan u lɔɔ. Digbana nba kpia leer saa kɔn nan leeb, ki kpanbara nba kpia leeb saa kɔn yiikoo paak. ³ N yaa n ŋmat Ijpt teeb lora, ki biir bi dindann. Bi saa boi bi tingbana sommir po, ki bu jabaat, ki kɔɔ tingbanbis nan kpeemm boa ki loon ŋmakitu. ⁴ N saa jii Ijpt teeb na, ki kubin kpanbar nba tee nɔɔntont daan ki wuu diab. Min Yabint Yennu-e pak na."

⁵ Nyun saa waab Nail mɔkir ni, ki mɔkir maŋ sii fɔɔt waan waan ki saa gbenn. ⁶ Ki mɔkir na bunbunii ni sii fɔɔt waan waan ki nubir. Ki kaar nan garii saa koor, ⁷ ki bonbuburit nba kook Nail mɔkir na saa koor, ki wouŋ ni pebirir. ⁸ Ki wunba kur tee jansoorɔ Nail mɔkir na ni, ki laat u daar diisir, tan sii kurii ki bui, ki bi janpeenii nan janlaant saa teen yann. ⁹ Binba luu chinchena na dindann saa bot; ¹⁰ binba luu nan binba mi nii toona saa la biiru nan mukisuk.

¹¹ Soann digbann tɔɔndamm tee jatite. Ki Ijpt subindamm teemm jat-kpaanii. Bi teen nlee ki yet kpanbar na a ŋamme gaar yaayoo ni subindamm nan kpanbara toona. ¹² Ijpt kpanbar, subindamm nba tee a ŋmakit-teebe na be lia? Bi saa fit wanna Yabint Yennu nba mɔk lora nba ki jiiin Ijpt po-o? ¹³ Soann nan Memfis doi tɔɔndamm tee jatite. Li din tee bin ŋmakit niib nae, ŋaan ki bi boomm. ¹⁴ Yennu-e te ki bi tur kpaanbiit. Li paak ki Ijpt teeb toona kur tee bonkpeta, ki bi baantir nan dayibirɔ nba tuu ŋat baantir u siit ni na. ¹⁵ Sɔɔ kaa Ijpt, laa tee tarik koo paarɔ, nijaann koo nibunbuur, ki saa fit somm Ijpt-i.

Bianjinba ki Ijpt teeb saa jiant Yennu

¹⁶ Yoo baat ki Ijpt teeb tan sii tee butimm nan poob na. Janmaanii tan saa lub, yoo nba ki bi la nan Yabint Yennu tant nuu a wun dat bi tuba na. ¹⁷ Ijpt teeb tan

saa tin Juda teeb janmaanii, yoo nba ki niib tiarib Yabint Yennu nba teen siir a wun biirib bianjinba.

¹⁸ Li yoo-i baar, Ijpt digbana ŋanŋmu ni niib tan sii piak Israel teeb danmaan, ki bia poor mɔpora Yabint Yennu sann ni. Doyenn sann tan sii tee "Biiru doo." ^I

¹⁹ Li yoo-i baar, maruŋ binbintir sii be Ijpt ki tee Yennu yar, ki tanchaakir be Ijpt kpaar paak ki bi tur Yennu, ²⁰ ki li sii tee nyina ki want nan Yabint Yennu be Ijpt. Yoo nba ki niib na di biak ki yiin Yennu ki loon sommir, u saa tun sɔɔ ki wun baar sommib. ²¹ Yennu saa fiit u mɔŋ ki wann Ijpt teeb, ki bi saa gaarɔ ki jiantɔ, ki turɔ maruŋ nan piinii. Bi saa senn mɔsonjaana ki turɔ, ki bia gbeen bi mɔsona maŋ. ²² Yennu saa dat Ijpt teeb tuba, ŋaan li poor po, wun turib laafia. Bi saa ŋmat u boor, ki u saa gbat bi miaru ki turib laafia.

²³ Li yoo-i baar, sɔɔnjar sii be ki nyi Ijpt ki saa Asiria. Li digbana ŋanlee niib sii somm kɔɔ bi leeb doi ni, ki digbana ŋanlee maŋ niib saa lakin jiant Yabint Yennu.

²⁴ Li yoo-i baar, Israel tan sii mɔk yiikoo nan Ijpt nan Asiria nae, ki digbana ŋantaa na sii tee piisin ki tur durinya kur. ²⁵ Yabint Yennu saa teen piisin bi paak, ki yet a, "N saa teen piisin yimm n niib Ijpt teeb paak, nan yimm Asiria teeb nba tee n naami na paak, nan yimm Israel teeb nba ki n gann na paak."

Ki jiiin Yennu sɔɔkinii nba be gbananbir ki tee nyinn na po

20 Ki Asiria kpanbar Sargonn tur u kunkɔnkɔnna saakɔɔ mɔb ki u wor Filistia teeb doo Asdod.

² ŋaan sɔɔ bina ŋantaa nba gar, Yennu din pak Amos bija Aisaya, a wun pit u taasaat, ki bia liat u parbiir li-atir nba ki u lia na. Ki u sak, ki lin gbananbir, ki somm taayana. ³ Baa nyann Asdod doo yoo nba, ki Yennu yet a, "N toontunno Aisaya tuu lin gbananbire ki somm taayana bina ŋantaa. Linba na tee nyinne ki jiiin linba saa tun ki tur Ijpt nan Sudann na po. ⁴ Asiria kpanbar saa jii yommii nba ki u nyann digbana ŋanlee maŋ ni, ki yaat namm gbananbira. Saakab nan waas kur saa somm gbananbira, nan taayana, nan payana, ki li tee fei ki teen Ijpt. ⁵ Binba jii bi dindann ki teen Sudann ni, ki faa parbiir Ijpt paak na yan saa yêt, ki bi dindann saa kpo. ⁶ Li yoo-i baar, niib nba be Filistia mɔkgbianu na saa yet a, 'Gotir linba tun ki tur niib nba ki ti tuu maa bi paak a bin nyinnit Asiria kpanbar nuu ni na. Ti saa ban tinna-a?'"

Yirintu nba jiiin Babilonn baak po

21 Mɔmaan na jiiin Babilonia poe. Sajaperinn nba tuu piar kunkoouk bianjinba na, nnae ki biak saa nyi yanputuk tiŋ ni ki baar. ² Ki yirintu maŋ ni, ki n la bonbiir tun, ki tee fikitu nan biiru.

Elam kunkɔnkɔnna, lekin man. Media kunkɔnkɔnna, dɔɔt ki lint doi na. Yennu saa gɔɔr fara nba ki Babilonn te li baar nawa.

^I "Biiru doo," koo "Yonnu doo."

³ Maa la linba, nan maa gbat linba yirintu man ni kɔɔnin janmaaniie, ki turin gbanantont, li tonu tee nan poo nba tuu yaa wun mar ki li tonɔ nae. ⁴ N numpo fu-une, ki janmaaniie jek n gbanu. N sunman ki daajoouk baara, n̄aan n ki laat siar ki pukin janmaanchiɔɔ po.

⁵ Yirintu man ni, jaamm teen siira, bi lat kuntae, a saamm n kar li paak. Bi die ki nyu. Li yoo na ki mɔ- maan baar a, "Kunkɔnkɔnna saakab, n̄ammit i naag- bankɔɔɔa."

⁶ Yennu pakin a, "Saant ki senn tammɔguurɔ, ki pako ki wun tuu wann waa laat linba. ⁷ Li-i tee ki u la jab jak taanii paak banlee-lee, ki siab jak bonii nan laagumiin- ba, wun diitib fanu."

⁸ Ki tammɔguurɔ na yiin a, "Chanbaa, n see nna guue yonnu nan nyiɔk."

⁹ Mɔtana, jabe jak taanii banlee-lee ki baat na. Ki tammɔguurɔ na yet a, "Babilonn baawa. Tingbana nba ki bi jiantir na kur biire, ki dɔɔ yarik yarik tiɔ ni."

¹⁰ N niib Israel teeb, bi boori nan dii nae, n̄aan mɔ- tana ki n mɔɔntir barɔnani nba ki n gbat Yabint Yennu nba tee Israel teeb Yennu na boor ki teeni.

Mɔmaan nba jiin Edom po

¹¹ Mɔmaan na jiin Edom poe.

Sɔɔ be Edom ki yin a, "Tammɔguurɔ, nyiɔk na saa wei nlee nan yentu? A wannin laa saa yent yian bianinba."

¹² Ki n jiin a, "Sanyiɔk yentire, n̄aan nyiɔk bia saa bɔn- na. Fi-i loon fan n̄amm boi, fan jen ki tan boi."

Mɔmaan nba jiin Arabia po

¹³ Mɔmaan na jiin Arabia poe.

Yimm Dedann teeb, yimm nba chaant i lanbont Ara- bia tinkokirik ni na, ¹⁴ turin binba ki nyunnyukuru mɔkib, ki bi baar i boor na nyun. Yimm niib nba be Tema tiɔ ni na, turin kunsɔntinna na jeet man. ¹⁵ Niib tiin a bin nyi takoobii nba yaa lin kpib na nie, ki bia nyi tɔrbana nba teen siir a lin tɔ, nan tɔb ninbɔɔɔ kur ni.

¹⁶ Ki Yennu pakin a, "Binyenn kɔɔ nie ki Kedar booru kur yiikoo tan saa gbenn. ¹⁷ Tɔrbantɔɔra nba tee par- damm ki be Kedar na, n̄aan bi waaminnae tan saa tenn. Min nba tee Israel teeb Yomdaanɔ Yennu nae pak na."

Mɔmaan nba jiin Jerusalem po

22 Mɔmaan na jiin Yirintu Baauk na poe.

Bee tuumi? Bee teen ki doo na niib kur be bi nei yura paak ¹ ki kpammii? ² Doo na kur be fuut nie, ki gbee nan fuur nan kpinkpammuk.

I jab nba kpo tɔb na ni din ki kɔn kaa ki tan kpo. ³ I tɔɔndamm kur din chiar ki bi saa soorib, ki sɔɔ bi daa ki tɔ nan peenyemmira. ⁴ Tɔn, nyikimin ki man bui n niib nba kpo na paak. A daa koor a fan maan n pari. ⁵ Mɔ- tanae tee yanputuk nan biiru nan n̄matir yoo, Yirintu Baauk na ni, ki ti Yomdaanɔ Yabint Yennu-e te ki li baar ti paak. Bi yeer ti doo joonjot ki sikin tiɔ niwa, ki mɔnii yat kunkona na paak ki loon sommir.

I Bi nei yura paak, bi din tuu sere.

⁶ Ki kunkɔnkɔnna nyii Elam tiɔ ni, ki jak taanii, ki dia tɔrbana nan peenii, ki leeb nyii Kir tiɔ ni, ki bi naag- bankɔɔɔa teen siira. ⁷ Juda baat nba kpai na gbee nan taantorite; ki kunkɔnkɔnna nba jak taanii see Jerusalem tammɔɔ ni. ⁸ Ki Juda tiɔ ni biar ki ki mɔk linba guu-u.

Laa tun nna yoo nba, ki i nyinn jatiat nba be li diiuk ni na. ⁹⁻¹⁰ I la Jerusalem joonjot na siaminba loon n̄am- muwa. I got Jerusalem nei kura, ki bet yenn-nba a yin la tana ki n̄amm doo joonjot na. Ki yin lian bekir nyun, ¹¹ i bir nyunbuure doo na kɔɔk ni, ki li dia nyun nba nyi nyunbukper ni ki puub siik na. N̄aan i ki gbiint Yennu po, wunba lor linba na kur sian yoowa, ki bia tan te ki li tun na.

¹² I Yomdaanɔ Yabint Yennu bo yii-i a yin bui ki fabin, ki koor i yut, ki lia parbiir liant. ¹³ Ki i nyik nnawa, n̄aan laa ki kpamm, ki kpai pei nan nei ki n̄man, ki nyu daan. I yet a, "N̄aan man ki tii di kii nyu, kimaan ti won saa kpowa."

¹⁴ Yabint Yennu tiɔɔ pak ki turin a, "Bi yanbɔmm na kan ban la nyikinhab bi manfoor ni kur. Min Yomdaanɔ Yabint Yennu-e pak na."

Kpaanii nba jiin Sebna po

¹⁵ Ki ti Yomdaanɔ Yabint Yennu pakin a man saan Sebna boor, wunba tee kpanbar n̄aak toontunna saakɔɔ na, ki saa yetɔ a, ¹⁶ "A dukii ki a tee n̄mee? A la yaak lee ki gbiir a tiɔɔ kaaɔk tanpiik ni? ¹⁷ A lek tee nijaanne, n̄aan Yennu saa jiia ki lua siar po. ¹⁸ U saa tɔkira nan bɔɔr nae, ki lua tiɔ nba yarin bonchiann ni. A saa kpo leɔe ki dɔɔ kpia a taantorit nba ki a tuu faa kpinkpant li paak na. A tee fekkɔntuko ki tur a chanbaa n̄aateeb. ¹⁹ Yennu saa nyinna a toonjaana ni, ki sikin a saakatuk na tiɔ ni."

²⁰ Yennu bia yet Sebna a, "Li-i tun nna yoo nba, n saa tun yiin n toontunna Eliakim, wunba tee Hilikia bija na. ²¹ N saa jii a toontunliatir ki lannɔ, ki jii a toontung- bann ki bobinɔ, ki jii yiikoo nba ki a tuu mɔk na kur ki turɔ. U sii tee nan baa nae Jerusalem nan Juda teeb boor. ²² N saa turɔ yiikoo nan barmɔnii, ki u sii waa kpanbar nba tee Defid yaaboonn na paak. U sii mɔk yi- ikoo peenii, wuu loot linba, sɔɔ kaa ki saa kpar, u mun-i kpar linba, sɔɔ kaa ki saa looti. ²³ N saa kpaau e chib nan kpaar na, u toona ni, ki baakir sii nyi u boor ki saa u niib peɔ.

²⁴ "N̄aan u nikpiimm nan binba gaa u paak sii tee jikire ki turɔ. Bi sii gaa u paak nan boba nan n̄manii nba tuu jɔn dachaatir paak bianinba nae. ²⁵ Li-i tun nna yoo nba, dachaatir nba din chaan fanu na saa worike ki baa, ki linba bo jɔn li paak na kur joontui na." Yennu-e pak na.

Mɔmaan nba jiin Fonia tiɔ ni po

23 Mɔmaan na jiin Taya doo ^{II} poe.

Ii kurii nan yanyɔtuk, yimm nba nyii ki be mɔkɔgbenir paak, n̄arint ni na. I doo Taya biira. Li nei

II Taya din be Fonia tiɔ ni.

nan siaminba ki rjarint see na tee langbente. Yoo nba ki i rjarint na nyii Saiprus tij ni ki jent nae ki i gbat maan na. ² Ii fabin man, yimm Sidonn doo ¹ kpinkpenta. I din tun niib ki bi ³ poot mǎkir, a bin daa ki bia kǎi dii nba ki bi koo Ijpt tij ni na, ki bia kpentir kpinkpouŋ digbana kur ni.

⁴ Sidonn doo, a dii feiwa. Mǎkgbenjir nan mǎkjaann na sunsunt yêtawa, ki piak a, "N ki ban mar waasi. N ki ban wubir bonjai koo bonpoi."

⁵ Ijpt teeb gbanu saa jek ki bin rjaa tama, yoo nba ki bi gbat nan Taya doo biira na.

⁶ Ii kurii nan yanyêtuk man, yimm Fonisia teeb. Yabit ki chiar saan Speenn tij ni. ⁷ Linba na set tee parpeenn doo Taya nba ki bi maar sianyooowa na-a? Li set tee doo nba din te ki li nisiab saan poot mǎkgbenjir a bin maa yentnba na-a? ⁸ Nmee lor ki te linba na baar Taya paak, digbanjaann nba ki li kpinkpenta tee ni-jaana, ki durinya niib kur mantik teemm baakir na?

⁹ Yabint Yennu-e lor linba na. U lor nna a wun boon bi parbifaant nba ki bi mǎk bi toona ni nae, ki dinn bi jab nba ki bi baakitib na fei.

¹⁰ Ii saa ki i ko tij na man, yimm niib nba be Speenn yent ni na. Sǎk kaa ki ji saa guurini. ¹¹ Yennu tant u nu-ue mǎkgbenjir paak ki nyann digbana. U tur yaak a bin biir Fonisia teeb kpinkpouŋ doi na. ¹² Sidonn doo, a parpeenn na gbenna, ki a niib ji di biak. Bi-i lekii chiar saan Saiprus rjaan bi kii be bi yamani.

¹³ (Li din ki tee Asiria teeb kaa, rjaan Babilonn teebe din te ki muuk ni bonkobit kǎk yent Taya. Babilonn teeb din maa tǎb difǎkit, ki yeer Taya rjagberja, ki teen doo marj langbent.)

¹⁴ Ii kurii nan yanyêtuk, yimm nyun ni toontunna nba be mǎkgbenjir paak na. Digbann nba ki i tuu maa li paak na biira.

¹⁵ Yoo baate, ki bi tan saa tamm Taya po bina piinlore, ki li tee kpanbar manfoor fǎkint. Li bina-i gar, Taya sii tee nan bonchonchonn nba ki bi yiin yanii nae a,

¹⁶ "Fin bonchonchonn nba ki bi tamm a powa na, jiin a bǎk ki lin doo na ni. Ii faa ki rjamm yin a yanii na ki lin te jab n jen a boor."

¹⁷ Bina piinlore na-i gar, Yennu saa te ki Taya n rjmat u kpinkponkperuk ni, ki kǎi u mǎrj ki tur durinya rjaak digbana kur. ¹⁸ U likirii nba ki u la kpinkpouŋ na ni, u saa jiir ki tur Yennu. U kan bǎrir siar po kaa, rjaan binba jiantir Yennu nae sii dia likirii marj, ki daa jeet nan tiat nba ki bi loon.

Bianjinba ki Yennu saa dat tingbouŋ na tubir

24 Yennu saa biir tingbouŋ na ki nyikir yann. U saa kut rjmat tingbouŋ na, ki yat li niib. ² Sǎk kur saa di li biak, li mannteeb nan niib na, nan daaba nan bi chanbaanba, nan binba daa, nan binba kǎi, nan binba kpentir teen, nan binba gaan, nan mǎkita nan nandamm. ³ Tingbouŋ na saa dǎrj yann ki tee langbent. Yennu-e pak na, ki li set saa tuma.

I Sidonn din be Fonisia tij nie.

⁴ Tij na kur saa koor wakit; ki durinya kur saa chǎk, ki sanpaak nan tij kur saa dut. ⁵ Niib na biir tingbouŋ na, kimaan baa yêt Yennu sennu, ki bia biir mǎlor nba ki u lor a lii kǎk kii be na. ⁶ Li paake ki Yennu por tingbouŋ na mǎb. Li niib di biak, biit nba ki bi tun na paake. Nicharj nnae biar be bi manfoor ni. ⁷ Daan tiinii koore, ki daan ji namii. Wunba kur tuu mǎk parpeenn, rjaan u ji be parbiir nie; ⁸ ki bi biat nan gingana mǎnii nba man na rjmin. ⁹ Bi ji ki yiin parpeenn yanii ki nyu daami, sǎk ji ki laat li manu. ¹⁰ Doo na ni bont kur ji be rjmatir nie, ki niib be bi rjei ni, rjaan kpar gana bi mǎrj paak, a bin tinn. ¹¹ Ki niib mǎ sǎnjot ni, kimaan daan ji kaa. Parpeenn kpan mir bote tij na paak yaayoo siiyoo. ¹² Doo na ji tee langbente, li gana biira. ¹³ Linba nae saa tun ki tur digbann kur, durinya na rjaak. Li sii tee nan yoo nba ki bi tuu jaan bona ki gbenn, ki sǎk ki bi lebir kpan tiinii kur, ki daan tilǎkna nan yennkǎkwa ki biar tiik paak nae.

¹⁴ Binba tinn tan saa yin rjarj nan parpeenn. Binba be yonbaa po na tan saa pak Yennu yabint nba tee, ¹⁵ ki binba be yondo po na saa dont u sann. Niib nba kar kpia mǎkgbenjir na saa dont Israel teeb Yomdaanǎ Yennu marj. ¹⁶ Ti saa gbat rjarj, ki bi yiin banfǎkir durinya kur po, ki dont Israel digbann nba ki mǎk biit na.

Naan n yeen a, "N ki mǎk dindann. N boontiri na. Mǎlanfik damm tukin ki fukitir, ki bi lorbiit na kpaatir yoo kur. ¹⁷ Sǎk kur n gbiint ki turin. Wahala nan bootit nan barit dǎk ki guui. ¹⁸ Wunba lǎkit wahala na saa baa bootuk ni, ki wunba lǎkit bootuk na saa sik baruk ni, ki sajakper matuŋ saa baa, ki tingbouŋ na fiakir saa damm. ¹⁹ Tingbouŋ na saa put bǎkit ki yaa.

²⁰ Tingbouŋ marj saa niŋ nan dayibirǎ nae, ki saa larj nan wouŋ nba tuu larj lanbouŋ bianjinba na. Durinya na biit kpiakire, ki saa te lin baa ki kan ban fiiri.

²¹ "Yoo baate ki Yennu saa dat yiikoo damm nba be sanpaapo, nan tingbouŋ na diara tuba. ²² Yennu saa lakimm ki bin muk nan dansarkǎra nba tuu be bootuk ni nae. U saa kparib dansarik nie ki tan tuu bi tubdatu yoo. ²³ Nmearik nan yonnu saa di fei, kimaan Yabint Yennu-e sii tee kpanbar. U sii kar Jerusalem doo ni, Sayǎnn kunkonn paak, ki dia doo marj, ki niib na tǎkndamm saa la u yentsaakar na."

Dontir rjarj

25 Yennu, fine tee n Yomdaanǎ, n saa tura baakir ki dont a sann.

A tun jaarlituk toonawa;

a gbeen lora nba ki a din lor sianyoo nawa.

² A te ki doi kpant langbent, ki bia yeer li rjapaara.

Ti datai nba din maa naan rjei nba na bote yaayoo siiyoo.

³ Digbanjaana niib saa tura baakir;

bi saa tina janmaanii, nibiit doi ni.

⁴ Talas damm nan tarii chiar ki baar a boor, ki be bi yamani daamii yoo.

Fine turib gungurboor sajakper yoo, ki bia turib maasu, wǎruk yoo.

Nǎknbiiit damm tuu lek nan wonpaaruk nae,

5 ki bia lek nan kunkoouk paak yonkoonin na,
 ɲaan fin Yennu-e muu ti datai mɔ̄.
 Fine te ki kɔ̄nɔ̄biit damm ɲmin fuut
 nan sanpagbouŋ nba tuu maan wɔ̄ruk daar bianjinba
 na.

Ki jiin Yennu jaamm po

6 Sayɔ̄nn kunkonn na paake ki Yabint Yennu saa teen
 jaamm, ki tur durinya na ɲaak digbana kur, jaamm
 nba mɔ̄k jerɲant nan daɲanin. 7 Leɲe ki u saa pian biak
 sanpagbouŋ nba jɔ̄n digbana kur yur paak na.
 8 Yabint Yennu saa biir kuun yaayoo siyoo. U saa fiar
 sɔ̄ kur ninnyuut, ki boon fei nba ki u niib yɔ̄ ki
 durinya na ni. Yennu tiɲɔ̄ pak na.

9 Li-i tun nna yoo nba, sɔ̄ kur saa yet a, “Nɔ̄kɔ̄ tee ti
 Yennu. Ti teen ti dindann u nie, ki u fatit. Nɔ̄kɔ̄-i tee ti
 Yomdaanɔ̄. Ti teen ti dindann u nie, ki mɔ̄tana ti mɔ̄k
 parpeenn nan kpinkpammuk, kimaan u tinnita.”

Ki jiin Moab teeb tubdatu po

10 Yennu saa guur Sayɔ̄nn kunkonn, ɲaan bi saa
 ɲmaat Moab niib tiŋ ni nan nei nba tuu ɲmaat kauk, ki
 lin teen koorin na. 11 Bi saa tant bi kpinkpant nan bi
 yaa bin duk nyun nae, ɲaan Yennu saa sikinib tiŋ ni, ki
 bi tatuŋ saa te bi nii n sɔ̄nn. 12 U saa biir Moab ɲa-
 paara nan bi joonfɔ̄kit na, ki sikinir tanbiinii ni.

Bianjinba ki Yennu saa tur u niib nyannu

26 Daar baate ki niib maŋ tan saa yin yaŋ na Juda
 tiŋ ni a:

- Ti doo mɔ̄k paŋ. Yennu tiɲɔ̄ guu li joona.
 2 Lootir doo na tammɔ̄ ki ɲaan digbann nba ki mɔ̄k
 biit na n kɔ̄,
 digbann nba niib tuun linba took.
 3 Binba lora see fanu, kimaan bi dindann nba be a ni
 na,
 fin Yennu-e teemm barmɔ̄nii parmaasir.
 4 Teent i dindann Yennu ni yaayoo siyoo, u sii guut
 yoo kur.
 5 U siki binba tuu dont bi mɔ̄k nawa,
 ki biir digbanpaarir nba ki bi tuu be leŋ na,
 ki yeer bi joona ki lur tiŋ ni.
 6 Binba tuu di biak na ji somm li paake mɔ̄tana,
 ki bi taapant ɲmaatir.
 7 Yennu, a tuu ɲamm sɔ̄nu nba ki niŋamm tɔ̄kii nae
 fanu,
 sɔ̄nu nba ki bi tɔ̄kii naae mur-mur.
 8 Ti waa a loomme, ki teen ti dindann a ni.
 A kuukɔ̄kɔ̄ ki ti loon.
 9 N tuu dukii a poe nyiɔ̄k nan n par kur.
 Fi-i bu tingbouŋ na nan li niib kur buut,
 bi kur saa bann ɲant paaka.
 10 Faa lek ɲan ki tur biit damm na,
 ɲaan bi ki bann bin tun linba tooki.
 Niŋamm tiŋ na ni gbaa, ɲaan bi tuun biite;
 bi yê̄t bin sak a yiikoo nba teewa.
 11 A datai ki mi nan a saa dat bi tuba.

Yennu, kɔ̄ntib fei ki ɲaan bin di biak.
 ɲaant bin di biak nba ki a teen li siir na.
 Wantib faa loon a niib bianjinba.
 12 Yennu, a sii teenit parmaasir;
 linba kur ki ti tun, a paŋe te ki ti tun.
 13 Ti Yomdaanɔ̄ Yennu, siabe tuu diat,
 ɲaan fin kuukɔ̄kɔ̄ tee ti Yomdaanɔ̄.
 14 Mɔ̄tana bi kpowa, ki ji kan ban fiiri,
 bi narimii kan ban fiir, kimaan a dat bi tubae ki biirib,
 ki sɔ̄ ki tian bi po.
 15 Yennu, fine te ki ti digbann yabitir,
 ki tantir li yent siar kur po, ki linba na tura baakir.
 16 Yennu, a dat a niib tubae, ki bi daamii ni, ki bi mi-
 ara.
 17 Fin Yennu-e te ki ti bui nan poo nba tuu yaa wun
 mar
 ki li tonɔ̄ bianjinba na.
 18 Ti daan be tont nan daamii nie, ɲaan ti tan ki mar
 siar.
 Ti ki la nyannu ki tur ti tiŋ; ti ki teen siari.
 19 Ti niib nba kpo na saa fiira.
 Bi gbanant saa jen manfoor niwa.
 Binba kur gɔ̄nt bi kaat ni na saa fiir ki yin parpeenn
 yanii.
 Marin nba tuu pant tingbouŋ na bianjinba na,
 nnae ki Yennu saa fiin binba kpo sianyoowa na.

Ki jiin buut nan ɲammir po

20 N niib, ii kun i ɲei ni man, ki saa kɔ̄, ɲaan loon
 gana. Ii bɔ̄r i mɔ̄k waan nan yoo nba ki Yennu par tan
 saa maak. 21 Yennu nyii u binbeboor Yendɔ̄uŋ ni ki
 baat, a wun dat tingbouŋ na niib tuba, bi biit paak. Baa
 bɔ̄r ki kpil niib nba na kur maan saa nyi paanu, ki tiŋ ji
 kan bɔ̄r niib nba ki bi kpiib maŋi.

27 Li daar, Yennu saa jii u takoobu nba mɔ̄k paŋ ki
 bia kpi kuun nae, ki dat waagbenjir nba tee
 ɲmaruŋo, ki bi yiu Lefiatann na tubir, ki kpi ɲɔ̄k
 bonkob-susoouk nba be mɔ̄kgbenjir ni na.

2 Li daar, Yennu saa pak jiin u kpaŋamm na po a, 3 “N
 goriir fanu ki maantir nyun yoo kur. N guure yonnu
 nan nyiɔ̄k, a sɔ̄ daa paar daŋ. 4 N wutoor ji ki do n
 kpaab maŋ paak. Li-i bonni tee ki kunkonii nan jagotuk
 be leŋ ki daamir, n bo saa joo kunkonii nan jagotuk
 maŋ muue faba. 5 Li-i tee ki n niib na datai loon mii
 guub, bin maŋ nanin. Barmɔ̄nii, ɲaant bin maŋ nanin.”

6 Yoo nba baat na, Israel niib, Jakɔ̄b yaaboona na, tan
 saa baa jiina nan tiik nae, ki yinn puuk ki yit. Lɔ̄kna nba
 ki bi saa lon na saa gbee tingbouŋ na.

7 Yennu ki ban dat Israel teeb tuba nan waa daar bi
 datai tuba bianjinba na. Bi bia ki mi kɔ̄ bi jab, nan bi
 datai na. 8 Yennu niib na tubdatu tee waa din saan
 namm digbangann ki bi saa tee yommii nae. U din jiib
 nan yondo po wonbiuko, ki saan namm siar po. 9 Is-
 rael teeb saa la nyikin chab, li-i tee ki bi nann bi
 tingbana maruŋ binbinta tana na ki li kpant yon, ki bi
 yenbis bonnunubit binbinta, nan chicherpook Asera
 ninnant na bia kaa.

¹⁰ Digbanpaarir na ji tee langbente. Li dɔɔ yanne nan kunkoouk na. Li ji tee bonkob-kpaanje, siaminba ki bi sii di, ki bia foi. ¹¹ Tiinii na yini koore ki kɔnn baa, ki poob tɔkii ki kuunt. Niib na nba ki bann siar na, Yennu nba tee bi nantɔɔ na kii mɔk ninmaanii, koo ki timm ninbaaaku.

¹² Li daar, laa nyii Yufrates mɔkir ki saa tuu Ijpt teeb kpaar, Yennu saa tikir u niibe yenc yenc, nan nirɔ nba tuu boor dii ki lin nyi, ɲaan nyik fouɲ bianɲinba na.

¹³ Li daar-i baar, bi saa pebir naatunne ki yiin Israel teeb nba tee yommii ki be Asiria nan Ijpt tinii ni na. Bi saa baar ki tan jiant Yennu, u kasii kunkonn nba be Jerusalem na paak.

Ki jiin gaɲ po yent na po

28 Israel tingbouɲ boonta. Li baakir na kpiate, nan tipuuk fokirii nba ki bi tɔɔndamm nba tee dayibira na yir na. Bi parbifaasaakab na sɔɔr tulaariie fanu, ɲaan ji biar dɔɔ ki yib kpowa. ² Yennu mɔk sɔɔ, ki u mɔk paɲ nan yiikoo, ki saa leki. Daanɔ maɲ saa baar nan sakaana nae, koo sajakper matuɲ na, koo nyunmɔnpaarir na, ki yent tiɲ maɲ. ³ Bi saa ɲmaat linba ki tɔɔndamm nba tee dayibira na mɔk parbifaant li paak na tiɲ ni. ⁴ Tɔɔndan-parbifaara maɲ baakir nba kpiat na saa bot, nan sinsinn kinkana nba tuu mɔnn ki bin pɔɔr kɔɔ nae.

⁵ Daar baat, ki Yabint Yennu sii tee nan jirima puuk fokirik na, ki tur u niib nba tinn na. ⁶ U saa tur binba tee barbuura na mamɔmm yan, ki bia tur binba guu doo na tammɔ ki bi ki lekin na parcheenn.

Ki jiin Yennu sɔkiniinba nba tee dayibira na po

⁷ Sɔkiniinba nan mannteeb na mɔɲ yib bonchiann, ki jat baantire. Bi nyuu daan booru booru bonchiann, ki ji be ɲmatir nie. Sɔkiniinba na yib halii, ki ji ki fit bant yir-intu nba ki Yennu wantib na paak, ki mannteeb na mun yib halii, ki ji ki fit bu maan nba ki niib baat nann na. ⁸ Teebula nba ki bi kar li boor na siit piinira, ki li siar boor ki biar ki yeeni.

⁹ Bi burime ki jiin min Aisaya po, ki yeen a, “ɔɔ maɲ dukii nan u tumii lamme? Nmee loon u maan maɲ? U maan maɲ ɲan nan bonbuna nba daa piint jedinu nae. ¹⁰ U yiab a wun tumiit nammir nammire, nan guunu guunu, nan taakaabu taakaabu.”

¹¹ Yi-i kan gbiint ki turimiie, Yennu saa jii niboorganii nba piak maganiie ki bin tumii-i yan. ¹² U loon wun turi foon nan parmaasir, ɲaan ki i yêt yin gbiint turɔ. ¹³ Nanne teen ki Yennu yaa wun tumii-i nammir nammir, nan guunu guunu, nan taakaabu taakaabu. Ki i sii gbiatir baa taakaabu kur ni. I saa la daɲ, ki sik baruk ni, ki bi saa kɔɔni dansarii.

Ki jiin Sayɔnn lɔtik ni tann po

¹⁴ Yimm garuk damm nba kar Jerusalem ki dia niib na, ii gbiint linba ki Yennu piak na. ¹⁵ I faa kpinkpant a yimm nan kuun lor ki taan mɔba, ki yimm nan kpeentij soor sooruwa. I mɔk dindann nan biak-i baar, ɲaan

li saa lɔkit yimma, kimaan i tinnu dindann maa faak nan kpinkpantii paake. ¹⁶ Li paak, Yabint Yennu nba piak linbae na a: “N fɔkint fiakir nba wakii ki mɔk paɲe Sayɔnn ni. Li lɔtik nie ki n sent tann nba mɔk paɲ, ki mɔbona na sɔb li paak a, ‘Yada nba paar mun bia mɔk sukurue.’ ¹⁷ Mamɔnpakue tee fiakir na bikinu ɲmiiuk, ki ɲamm mun tee lɔtik ni nyundaauk.”

Sajakper saa wuur faak nba ki i tuu maa li paak na, ki nyunmɔnn saa di linba guui na. ¹⁸ Mɔlor nba ki yimm nan kuun lor na saa biir, ki yimm nan kpeentij mɔ-taauk na saa taat. Biak-i baar yoo nba, li saa nyanni. ¹⁹ Li sii faai yoo nan yoo, sanyɔk kur. Li tee yin gubin gaarire yonnu nan nyɔk. Barsaanii nba kur saa nyi Yennu boor saa baar nan janmaanpaaniie. ²⁰ I sii tee nan jɔɔ nba be barjouk ni nae, ki yiab a wun dɔɔr dɔɔnu nba jinɲ paak, ki bia yiab a wun pin u mɔɲ kuntir nba waabɔ na. ²¹ Yennu saa kɔn nan waa din kɔn bi-anɲinba Perisim kunkonn boor, nan Gibeonn baauk ni, a wun tun linba ki u lor na; u toona sii tee nan bon-saann nae. U saa tont u toonn nawa, u jaarlituk toonn maɲ.

²² I daa laa kpaanii nba ki n teeni na. I-i tun nna, li sii paar nan yin tinn. N gbat Yabint Daanɔ Yennu lor nba jiin tiɲ na kur biiru powa.

Ki jiin Yennu yanfoon po

²³ Gbiintir maa piak linba na man; kɔɔnt i yan linba ki n beeri na ni. ²⁴ Kpaarɔ kaa ki sii kpan ko bɔyennkɔɔ boor yoo kur ɲaan ki buri. ²⁵ Wuu ɲamm tiɲ na yoo nba, u tuu bur bonbuburit nae, li jummir nan nanjoi, ki bur karwanta nan dii chaabu chaabu, ki bur bonboolia, u kpaab na kpɲ. ²⁶ U mi waa saa tun u toona bianɲinba, kimaan Yennu wannɔ li bannuwa. ²⁷ U ki jikit lanban-gbenɲir ki boo jummir koo nanjoi ki nyint li bimi, ɲaan u tuu jii lanbanbik nba ki li kpiasu jaɲe. ²⁸ U ki boo karwanta ki li gaar ki yee li bin na, ɲaan u tuu jii toruko ki fuur fuur li paak ki bin na ki yee. ²⁹ Yanfoon na kur nyii Yabint Yennu boore. Yennu nba lorin u lora nba kur tee subinii lora, ki li laat nyannu.

Ki jiin Jerusalem joontu po

29 Yennu maruɲ binbintir nba tee Jerusalem tiɲ na boonta. Defid nba din kar digbann nba ni na boonta. Naaant ki binyenn kɔɔ koo ɲanlee n baar gar nan li diina nan li jaamm. ² Ki Yennu saa baar nan biak, digbann nba ki bi yir “Yennu maruɲ binbintir” na paak. Mɔnii nan fabinii sii be, ki doo na kur sii tee nan binbintir nba ki sɔn piin li munn po nae. ³ Yennu saa wor doo maɲ ki ɲaa loon a wun yentir. ⁴ Jerusalem sii tee nan nariɲ nba be tiɲ niwa ki gbaa a wun pak, ki u kunkɔr na n nyi tiɲ ni, ki naan nan linlɔkinii nba nyi tant ni nae.

⁵ Jerusalem, boorganu nba kur wora na tan saa yaat nan wouɲ nba tuu pebir tanbiinii nae, ki bi janmaan-sooruk jab na tan saa yukir nan musanjiant na. Yabint Yennu tan saa kpire, ⁶ ki tinna nan jat satianii nan tinjekiruk, yoo nba ki sɔɔ ki daan na. U saa tun won-

paaruk nan muu nba yab bonchiann. ⁷ Li yoo na, digbana jab nba tuu wor Yennu maruŋ binbintir doo na, bi jatiat nan bi tiat nan bi bont kur saa bot nan damiite na, koo nan nyɔk yirintue na. ⁸ Digbana nba kur taan leeb a bin lek Jerusalem na sii tee nan wunba ki kon tuu mɔkɔ bonchiann, ki u damii ki u di jeet, ŋaan wuu fiir yoo nba, wun la ki u be kon nae, koo wunba nyun-nyukuru tuu mɔkɔ bonchiann, ki u damii ki u nyu nyun, ŋaan fiir ki sɔk ki u kunkɔr be koont nae.

Ki jiin kpaanii nba ki bi ki yiinir siar na po

⁹ I-i tee bonliinii man. I-i tee jɔkɔnii man. I daa nyu daan, ŋaan yib. I-i baantir man, ŋaan ki lemm daan. ¹⁰ Yennu-e te ki i tiŋit ki loon yin gɔkɔ gɔkɔchɔŋ. Sɔkɔniinba nae bo sii tee niib na ninbinn, ŋaan Yennu-e dɔkin bi numpo. ¹¹ Sɔkɔniinba yirintu kur paak bɔre i boor; li sii tee nan gbouŋ nba ki bi loon li mɔkɔ nae. Fi-i jiir ki saan nann wunba mi karuŋ boor, ki turɔ a wun karin ki wanna, u saa paka nan u kan fit, kimaan li mɔkɔ loona. ¹² Fi-i jiir ki saan nann wunba kan fit karin boor, ki turɔ a wun karin ki tura, u saa paka nan u ki mi karuŋu. ¹³ Yennu yet a, "Niib na want a bi jiantirin, ŋaan bi mɔkɔbona na kaa gbinni, ki bi para fɔk nanin. Bi jiantu kpan tee bi kaar, nan bi danmarima kɔɔe, ki bi tumiir ki tian li yetu yoo kur. ¹⁴ Li paak, n saa baar nan kpikpiruk daamii nyɔkɔ nyɔkɔ bi paak, ki put bi yan. Subindamm saa kplant jatit, ki bi subinii na saa teen yann."

Dindann nba jiin yoo nba waa na po

¹⁵ Binba yiab a bin bɔr Yennu bi lora na boonta. Bi tuun bi lorbiit na bunbɔnn nie, ki dukii sɔkɔ kan lab, koo ki bann baa tuun linba. ¹⁶ Bi tuu tunn bont kure. Yɔkɔ nan yɔkmaarɔ, ŋmee kpaas talasi? Bonsiar kaa ki nirɔ saa jii u nuu ki nan, ki bont na n tan yet nirɔ maŋ a, "Fin kaa namimi," koo ki yet nirɔ na a, "A ki mi a toonni."

¹⁷ Nan baa yeen na, li kan wei kaawa ki fɔrɔ saa kplant kpaant, ŋaan ki kpaant n kplant fɔrɔ.

¹⁸ Li daar-i baar, tuukpaar saa gbat gbouŋ nba ki bi karin, ki jɔkɔnii nba yɔkɔ be bunbɔnn ni na, bi ninbina saa munt ki bin la. ¹⁹ Tarii nan sikin-n-mɔkɔ damm saa ŋamm la parpeenn nba ki Israel teeb kasii Yomdaanɔ Yennu na saa tur. ²⁰ Li sii tee binba dint leeb biak ki bia ki gorii gboot Yennu na joontue. U saa biir biit daanɔ kur, ²¹ ki bia biir binba fa fai ki biir leeb sana na, nan binba gɔi nibiit tubdatu na, nan binba fa fai ki te niŋamm ki laat bi mɔnii na.

²² Li paak, Israel teeb Yomdaanɔ Yennu, wunba din nyinn Abraham daamii ni na yeen a, "N niib, i ji kan mi di fei, ki i yura kan ban kpiak nan fei. ²³ Yoo nba ki i la waas nba ki n saa turi na, i saa sak nan mine tee Israel teeb kasii Yennu. I saa baakin ki tinin. ²⁴ Jatuk saa tumii yan kii bant maan paak, ki binba tuu mɔkɔ bunburimii na-i la tumiiu, bi sii mɔkɔ parpeenn."

Ki jiin lorkpeeŋ nba ki bi lor nan Ijpt na po

30 Yennu yet a, "Binba dia Juda tiŋ na boonta, kimaan bi yêt n mɔkɔba. Bi waa lor nba ki n ki lore, ki taant mɔkɔat nba ki tee n loomm, ki lakint bi biit ki birin. ² Bi tuu saan Ijpt ki loon sommir, ŋaan ki boin kpaanii po. Bi loon Ijpt-e n guurib, ŋanne teen ki bi teen bi dindann Ijpt kpanbar na ni, ³ ŋaan kpanbar na kii mɔkɔ paŋ nba saa sommib. Ijpt kpanbar guuru na saa joont nan biake. ⁴ Bi taatara poŋ baar Ijpt teeb doi nba tee Soann nan Hanes nawa. ⁵ Naan Juda teeb saa mɔkɔ nan baa jii bi dindann ki teen digbann nba kan fit sommib na ni, digbann nba dinnib fei, yoo nba ki bi loon sommir na."

⁶ Yennu mɔkɔmaame na ki jiin bonkobit nba be diitu po kunkoouk paak na a: "Taatara somm ki gaar darɔ tiŋ ni, siaminba ki yanbɔra be, ki wai nba mɔkɔ lɔbii nan waabiit nba yuuk be leŋ na. Bi tuu jinn bi bonii nan laagumiinba bona nba daauk paar, a bin tur digbann nba kan fit sommibi. ⁷ Sommir nba kur ki Ijpt saa fit tur kaa nyɔkɔti. Li paak, ki n pur Ijpt sanjɔkɔ a, 'Waauk nba kaa lɔbii.' "

Ki jiin mɔyêtuk niib na po

⁸ Ki Yennu yetin a n sɔkɔ niib na nba naan linba, ki teen gbouŋ ni, ki lin te niib maŋ binbenbiik na-ii yɔkɔ kii dɔkɔ gbouŋ ni. ⁹ Yoo kur bi mɔkɔ mɔyêtuko, ki mɔkɔ faak, ki bia ki saak bin gbiint Yennu wannu. ¹⁰ Bi tuu pak Yennu sɔkɔniinba nae a bin ŋmin, ki tuu yet a, "I daa piakit linba ŋan po. Ii piakit taa loon tii gbia linba, ii piakit kpinkpannii nba man. ¹¹ Bakint leŋ, ki daa loo ti sɔnu. Ti ki loon tin gbat siar ki jiin Israel teeb kasii Yennu na po."

¹² Naan Israel teeb kasii Yennu na nba pak linbae na a, "I yêt maa piaki linba nae, ŋaan waa kpikpiruk nan kpinkpannii maan. ¹³ I mɔkɔ biit. I tee nan joonfoouk nba mɔkɔ yiann ki saa sik tiŋ ni nae; i saa baee yama.

¹⁴ I saa yeer nan yɔkɔbobir nae, ki but but, ki nan sipiaka kan tenn ki fit mɔkɔ muu, koo ki finn nyun bunbunn ni."

¹⁵ Yabint Yennu nba tee Israel teeb kasii Yomdaanɔ na piak niib na a, "Jenin man soon nna, ki tan teenin yada, ŋanne ki i sii be fanu ki mɔkɔ paŋ." Naan ki i yêt yin tun nna. ¹⁶ I loon yin jak taanii nba kakiie, ki chiar bot i datai. I mɔkɔ mɔnii. Nantaare tee linba ki i saa tun. I dukii nan i taanii mantik kakiie, ŋaan binba waai na kakii ki gariwa. ¹⁷ I jab tusir-i la datai na jɔkɔ yenɔkɔkɔ, ŋaan i jab tusir maŋ saa chiare, ki jab banŋmu saa fit te ki i kur n chiar yaat. I jab na sɔkɔ kan biar, see fariŋ na kɔɔe saa biar, ki be kunkonn yur paak. ¹⁸ Naan Yennu lek guue a wun tini ninbaauk. U teen siir a wun tini ninbaauk, kimaan u yɔkɔ tuun linba tooke. Parpeenn be daansiab nba teen Yennu yada na paak.

Ki jiin Yennu piisin na po

¹⁹ Yimm niib nba be Jerusalem na ji kan ban bui. Yennu mɔkɔ ninkpabaun, ki yi-i fabin ki boi sommir po,

u saa turi gatuwa. ²⁰ Yennu saa te ki yin כַּכּ daamii ni, n̄aan u מַחַךְ sii be ki wanti, ki li ji kii kpaas talas nan yin lon u boor. ²¹ Yi-i bot ki saan diitu po koo gaŋ po, i saa gbat u kunkɔr i poor po, ki li yeen a, “Sɔnue na. Ii waar.” ²² I saa jii i yenbis nba ki bi jii salimpeena ki taanir, nan linba ki bi jii salimmɔna ki pɔrir na, ki lur nan bonjakinn na, n̄aan pak sanpaapo a, “Botir n sɔnu ni.” ²³ Yi-i bur bonbuburit, Yennu saa te ki saak n baa, ki lin kpaat ki nan bonchiann ki yin jaan, ki i bonkobit bia sii מַכּ מַכּכּ ki n̄man. ²⁴ I naajai nan bonii nba ko tanmɔna na sii מַכּ מַחַךְ ki n̄man. ²⁵ Daar nba ki bi saa nyann i datai doo, ki kpi li niib na, nyun sii puube ki nyi jɔjaana nan kunkona kur ni. ²⁶ N̄maarik sii yeen nan yonnu nae, ki yonnu yentu saa n̄amm pukin taar munlore, ki li yeeuŋ sii tee nan daa n̄anlore nba saa taan ki yent dayenn כַּכּ ni na. Linba na kur tan saa tun, yoo nba ki Yennu saa lor u niib fiat nba ki u turib na a lin buur nae.

Ki jiin Asiria teeb tubdatu po

²⁷ Yennu yikoo nan u baakir be banfɔkir ki baat, ki niib laahir. Muu nan munyuuko want u wutoor nba tee. Wuu piak, u mɔbona na di nan muu nae. ²⁸ U tuu gaan wouŋo u tɔɔnn po, nan nyungbeeuk nba tuu jii bont kur ki yaat nann na. Li tuu di digbaanae ki biirir, ki boont li niib lorbiit na. ²⁹ Naan yimm nba tee Yennu niib na sii yiin yaniie, ki מַכּ parpeenn nan yaa tuu tuun bianjinba, n̄כּכּ Yennu jaamm daar nyiכּ na. I sii מַכּ parpeenn nan damm nba tuu somm waa naagbai mɔnii, a bin כַּכּ Yennu nba tee Israel teeb fat-tɔɔ na jiantu n̄asaakak ni nae.

³⁰ Yennu saa te ki כַּכּ kur n gbat u yikoo kunkɔr, ki bann u wutoor paŋ nba tee. Muyeruk nan sanpagbouŋ lootu, nan sakaana, nan sajakpera sii be. ³¹ Ki Asiria teeb na-i gbat Yennu kunkɔr ki bann u ninmɔnn tubdatu na, bi yan saa put. ³² Ki Yennu nba sii faab ki birin yoo nan yoo na, ki u niib mun sii faa gingana nan biat yoo maŋ kur. Yennu tiɔŋo saa כַּכּ nan Asiria teeb na. ³³ Sian yooewa ki bi din n̄amm siaminba ki muchiɔŋ tan saa di Asiria kpanbar na. Leŋ maŋ sumii, ki yarin, ki daat bia gbee. Yennu-e saa foont muyeruk ki lin joor.

Bianjinba ki Yennu saa guur Jerusalem

31 Binba saa Ijpt ki loon sommii na boonta. Bi maa Ijpt kpanbar kunkɔnɔna paŋ paake, li taanii nan taantorit nan li jab, n̄aan bi ki maa Israel teeb kasii Yabint Yennu na paaki, koo ki boiכּ sommii po. ² U mi waa tuun linba. U baat nan biake, u dia u lor na ki saa dat biit damm nan binba sommitib na kur tuba. ³ Ijpt teeb maŋ ki tee yennii kaa, bi tee nisaariie. Bi taanii na tee tingbouŋ na ni bonfoae. Yennu-i wokit u nuu yoo nba, digbanpaarir Ijpt na saa but bute, ki Ijpt maŋ nba somm digbann nba na n baa. Bi banlee kur saa biire.

⁴ Ki Yennu pakin a, “Pekpaarii-i lekii yikin ki hoot bianjinba, n̄aan bi kan fit ber yanbɔr, bonkobuk nba ki u

kpiiu na boori; n̄nae mun, ki siar kaa ki saa כַּכּ min Yabint daanɔ Yennu, ki n kan guur Sayɔnn kunkonni. ⁵ Bianjinba ki כַּכּ tuu paŋ u tiɔk paak a wun guur u waas na, n̄nae ki min Yabint Yennu saa guur Jerusalem ki כַּכּ li paak.”

⁶ Yennu bia yet a, “Israel teeb, i tun biirima, ki yêt n wannu, n̄aan mɔtana, ii jen n boor man. ⁷ Yoo baate ki i kur tan saa lu yenbis nba ki i jii salimpeena nan salimmɔna ki nan, ki li tee biit na. ⁸ Bi tan saa biir Asiria teeb, tɔb nie, n̄aan li kii tee nisaarik paŋ kaa. Asiria teeb saa chiar tɔb ni, ki bi naasimm saa teen yommii. ⁹ Jijeet saa te ki bi kpanbar n chiar, ki janmaanchiɔŋ saa te ki u jab saakab n lu bi tɔb farimii.” Yennu nba ki bi jiantirɔ Jerusalem, ki u maruŋ muu yɔk di leŋ na, n̄כּכּ pak na.

Ki jiin kpanbar-chinchibir na po

32 Dasiar, kpanbar כַּכּ tan sii be ki dia doo na di-achinchibir, ki doo tɔɔndamm sii be ki dia doo nan mamɔmm. ² Bi tan sii tee nan wondɔkitir, koo satekitir nae. Bi sii tee nan kpenii nae ki puub kunkoouk paak, ki bia tee nan tinperik paak tanjagbouŋ yunyur na. ³ Bi ninbina nan bi tuba sii yaae, ki gbiin niib daamii. ⁴ Bi sii tee sukuru damme, ki tuun nan bannu, ki piak baa lor linba. ⁵ כַּכּ kan dukin nan jatuk tee nijaann, koo nitouŋ tee niŋanɔ. ⁶ Jatuk piak jatmaame, ki dukii bonbiir nba ki u saa tun. Waa tuun linba, nan waa piak linba tee sukite ki teen Yennu, u ki ban tur binba ki kon מַכּib na jeet, koo ki tur binba nyunnyukuru מַכּib na nyumi. ⁷ Jatuko tee nibiiuko ki tuun biit; u lorin a wun jii faake ki biir tatimm, ki kɔkrib ki bi daa laat bi mɔnii. ⁸ Naan niŋanɔ n̄arin tuun linba tooke, ki see barmɔnii paak kenken.

Ki jiin tubdatu nan n̄ammir po

⁹ Yimm poob nba be i yamani, ki dudukdaaŋ ki waa-i na, gbiintir maa piak linba na. ¹⁰ I gboo mɔtanawa, n̄aan binn po nna yoo, i para saa biir, kimaan daan tilɔɔna sii kaa ki i saa tɔkiri. ¹¹ I tuu be i yamanie, ki dudukdaaŋ ki waai, n̄aan mɔtana, ii jekir nan janmaanii man. Liatir i tiat, n̄aan jii kparchant ki lor i sai ni. ¹² Ii wɔb nii man nan yanputuk, kimaan tinkpiasir na nan daan tilontii na biira, ¹³ ki kunkonii nan jagotuk ji pia n niib tiŋ ni. Ii כַּכּ n̄ei nba kur ki niib din מַכּ parpeenn li paak na, nan doo nba din gbee nan parpeenn na paak, ¹⁴ kimaan kpanbar n̄aak na saa nyint, ki digbansaakar na saa biar yann. N̄ei nan joonjaana nba tuu guur na saa kpan langbent yaayoo siiyo. Bɔniie sii lin leŋ, ki pei sii n̄man מַכּכּ leŋ.

¹⁵ Naan Yennu bia tan saa turit u Seeka. Tinfukirik na tan saa kpiak, ki kpaant saa nan jenant, ¹⁶ ki popeensin nan mamɔmm sii be tiŋ na kur po. ¹⁷ כַּכּ kur nba sii tuun n̄ant na paak, parmaasir nan yent-n-mɔŋ sii כַּכּ be-e. ¹⁸ Yennu niib saa nyi daamii ni, ki bi n̄ei sii be fanu nan parmaasir. ¹⁹ Sakaana-i lekii baa fɔkri ni, ki doo na bit, ²⁰ n̄aan כַּכּ kur sii מַכּ parpeenn, kimaan nyun sii be ki maant bonbuburit, ki מַכּכּ sii be,

ki bonii nan bonkob-leet nman bi yamani, siar kur po.

Miaru nba jiin sommir po

33 Ti datai boonta. Bi fate ki bia fikit, nman ki sɔɔ ki fatib koo ki fikitibi. Bi fatu nan bi fikitu yoo maŋ-i gbenn, niib mun saa fatib ki fikitiba.

² Yennu, ii mɔk ninbatinu nant. Ti teen ti dindann a nie. Ii guut daar kur, ki tinnit daamii yoo. ³ Li-i tee ki a kɔn ti paak, tɔb fuur tuu te ki digbana n chiare. ⁴ Niib numm tuu chii bi tiat nae ki bin fatir yiamaa.

⁵ Yennu tee Yenjaanne, nɔɔɔ dia bont kur. U saa gbeen Jerusalem nan mamɔmm nan nant, ⁶ ki te digbann na be u yamani. Yoo kur, u guu u niibe, ki teenib yanfoon nan bannu. Linba mantik tee bi gor tee baa baakit Yennu nae.

⁷ Jab nba mɔk para boi sommir po. Taatara nba yiab a bin baar nan parmaasir na mɔe sanpaapowa. ⁸ Sɔn-jara na gbee nan ninbɔɔɔ, ki sɔɔ ji ki tɔkiir. Lora nan mɔsona biira, ki bi ji ki teen sɔɔ baakiri. ⁹ Tiŋ na dɔɔ yanne, ki sɔɔ kaa leŋ. Lebanonn fɔɔr na kooraa, ki Saronn baakpiasir na ji tee nan kunkoouk na, ki Basann tiŋ ni nan Kamel kunkonn paak tiinii siir.

Ki jiin Yennu kpayakit po

¹⁰ Yennu pak digbana na a, "Mɔtana, see ki n tun siar ki wann n paŋ nba tee bianjinba. ¹¹ I lorin loryana, ki linba kur ki i tuun na ki mɔk nyɔɔɔ. N Seek tee nan muu nae ki saa di boonti. ¹² I saa di ki boonte faba, nan baa tuu joo kunkonii ki lin teen tanpent na. ¹³ Njaant sɔɔ kur nba be banfɔkiri, nan wunba naak n gbat linba ki n tun, ki bann n yiikoo nba tee."

¹⁴ Sayɔnn biit damm na jekire nan janmaanii, ki yeen a, "Yennu tubdatu tee nan muu nba yɔɔ di nae. Ti sɔɔ saa fit nyi muu maŋ niwa-a?" ¹⁵ Wunba piak ki bia tuun linba nane saa nyi muu maŋ ni. Daa jikit a yiikoo ki nman tatimm, ki bia daa gaan mɔnyat. Daa waa niib nba lorin a bin kpi kuun, koo ki tun toonbilaa. ¹⁶ Nnae ki a saa tinn ki be a yamani nan a be napaaruk ni na. A sii mɔk jeet ki di, ki bia mɔk nyun ki nyu.

Ki jiin burchinbinben nba baat na po

¹⁷ I bia tan saa la kpanbar nba mɔk fant na dia tiŋ nba tant saan lokir kur po. ¹⁸ I janmaan-kperii nba ki i tuu mɔk ki jiin boorganii lampo gaarteeb, nan chekit teeb po na, ji sii tee tiarime. ¹⁹ I kan ban la boorganii garuk damm nba piak maan nba ki i ki gbia na.

²⁰ Gotir Sayɔnn, doo nba ki ti tuu di Yenjiantu jaamm leŋ na. Gotir Jerusalem. Leŋ benu kii mɔk daamii. Li sii tee nan lanbouŋ nba yɔɔ be nae, linba dachaata ki chaatir, ki li nmiit ki cheen na. ²¹ Bakitnaŋ Yennu sii be nant leŋ. Ti sii sɔɔ kpi mɔkjaana nan kpenjaanae, nman ti datai narint kan somm li paak. ²²⁻²³ Narint maŋ bona kur tee yanne; li chinchena na kan fit tanti. Ti saa fat jab nba tee ti datai na mɔkint kure, ki li sii yab bonchiann, ki dianii gbaa saa gaar tora. Yennu tiŋɔɔ sii tee ti kpanbar; nɔɔɔ sii diat, ki guut. ²⁴ Wunba

kur be ti tiŋ na ni kan ban yet a u yiar, ki bi biit kur saa la nyikinhab.

Bianjinba ki Yennu saa dat u datai tuba

34 Digbana niib kur, baat man. Tikit man ki gbiint. Naant durinya kur, nan wunba kur be li ni n

baar nna, ki tan gbiint. ² Yennu wutoor doo digbana kur, nan li jab kur paaka. U biirib ki kɔmm biiru niwa. ³ Bi gbanant kan pii, nman sii dɔɔɔ, ki bat nubir; ki kunkona sii mɔn nan sɔn, ⁴ ki yonnu nan nman nman nman saa nann ki kpant tant. Sanpaak saa bot nan baa tuu pin dindɔɔnɔɔɔ na, ki nman nman saa baa nan sinsabik tituut koo kinkana nba tuu baa bianjinba na.

⁵ Yennu nman u jukbanjiake yendɔɔɔ niwa, ki mɔtana li saa chɔɔ Edom, tiŋ nba niib ki u biirib ki kɔmm biiru ni na. ⁶ Bi sɔn nan bi kpapana saa piin jukbanjiak na, nan pei nan buunii nba ki bi tuu mannib maruŋ, ki bi sɔn nan kpapana n piin juk na. Yennu-e saa mann maruŋ na, Bosra doo ni; u saa te ki li tee nikpinu bonchianne, Edom tiŋ ni. ⁷ Niib na sii baa nan mɔnaa-jai nan naajabira nae, ki tingbouŋ na sii mɔn nan sɔn, ki kpapana n dɔkinir. ⁸ Yoo nba nae ki Yennu saa fat Sayɔnn doo, ki kɔn nan li datai.

⁹ Edom mɔka saa kpant kpabouŋ, ki tiŋ na n kpant sarwuutir. Tiŋ na kur saa di muu nan kpabouŋ nae. ¹⁰ Li sii die yonnu nan nyɔk, ki munyuut sii yɔɔ do leŋ. Tiŋ na sii dɔɔ yann yaayoo siiyoo, ki sɔɔ ji kan ban gar leŋ. ¹¹ Fiit nan kinkaate saa yent tiŋ maŋ. Yennu saa nman teenir tinkokiryann, nan laa din tuu tee bianjinba pinpiik ni na. ¹² Kpanbar tan sii kaa ki dia tiŋ na, ki tɔɔndamm na kur sii kaa. ¹³ Kunkonii nan jagotuk saa pia naan nei kur, nan doi nba ki bi maa joonjot ki lint na ni, ki mɔkɔn nan fiite tan sii be leŋ. ¹⁴ Muuk ni bonkobite sii lin leŋ, ki narinbiit yi bi leeb leŋ. Nyɔk bonsusoouk saa baar leŋ, ki loon yiar wun foi. ¹⁵ Fiit saa tia tiat, ki nana jena, ki kaat bira, ki bia joomm leŋ. Juut saa tikir leŋ banlee-lee.

¹⁶ Gotir Yennu gbouŋ ni siaminba sɔb jiin bonfoa po na, ki karin laa yaa linba. Bonfoa na nan yenkɔkɔwa kan boti, bonfoor kur sii mɔk u benanɔkɔ. Yennu-e wann a lii tee nna, u mɔɔɔ saa taamm boyennkɔɔ ni. ¹⁷ Yennu-e saa chent tiŋ na, ki tur bonfoor kur u tor. Bi sii be leŋ yaayoo siiyoo, ki tiŋ maŋ sii yɔɔ tee bi yar.

Ki jiin kasii sɔnjouk po

35 Kunkoouk saa kpamm, ki puuk saa yit kunkoouk na paak.

² Kunkoouk na saa yin yaŋ ki hoot nan parpeenn; li saa faŋ nan Lebanonn kunkona nae, ki bia sii kpai nan Kamel nan Saronn sarwaat na. Sɔɔ kur saa la Yennu fant, ki la u yabint nan u yiikoo.

³ Turin niib nba nii baŋ, nan binba duna baantir nan bakint na paŋ.

⁴ Pakin wunba kur ki mɔk tama a, "Ii mɔk paŋ ki daa tiin janmaanii, Yennu baate a wun tinna, u baate a wun dat a datai tuba."

5 כִּי תִּבְרָךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי תִּבְרָךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
 6 ki dianii sii yuuk ki mobit, ki waa waak,
 ki binba ki fit piak na saa hoot nan parpeenn.
 Nyun nan kpenii saa pubir kunkoouk paak;
 7 ki tanbiintonii saa kpant mִּכְרִי,
 ki tinkooŋ saa gbee nan nyuntona.
 מִכְרִי נְבִיאָהּ תִּבְרָךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי תִּבְרָךְ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
 8 סֹנְיָרָהּ שִׁי בֵּלֶךְ לִי סַנְיָרָהּ, “Kasii סֹנְיָרָהּ.”
 Biit daanִי kan ban tִּכְרִי סֹנְיָרָהּ מַנְיָהּ,
 ki jatit kan turin binba tִּכְרִי סֹנְיָרָהּ מַנְיָהּ.
 9 יַנְבְּרָהּ שִׁי קַא לֶךְ, בֹּנְקֹב־בִּיּוּקִי קַא תִּכְרִי סֹנְיָרָהּ
 מַנְיָהּ.
 Binba ki Yennu tinnib nae saa tִּכְרִי סֹנְיָרָהּ מַנְיָהּ קִי קִינִי.
 10 Bi saa baar Jerusalem nan kpinkpammuko,
 ki yiin ki hoot nan parpeenn.
 Bi sii יַכְרִי בֵּלֶךְ בֵּלֶךְ בֵּלֶךְ, parpeenn nie,
 ki nyi parbiir nan yanyētuk ni yaayoo siiyoo.

Bianjinba ki Asiria kunkonkonna loon bin lek Jerusalem (2 Kpanbara 18.13-27; 2 Barkperii 32.1-19)

36 Hesehia nba din dii Juda naan, li bina piik nan
 ḡanna nie, ki Asiria kpanbar Senakerib lek Juda
 digbanpaara ki nyannib. ² U din wann u kunkonkonna
 saakִי a wun nyi Lakis ki saan Jerusalem nan jab
 bonchiann ki saa te kpanbar Hesehia n jii u מִכְרִי קִי
 chabִי. Yudaanִי na din tִּכְרִי סֹנְיָרָהּ נְבִיאָהּ קִי
 bi luu chinchena nae, bunu nba ki nyun nyi paapo
 nyundִי, ki tִּכְרִי סֹנְיָרָהּ שִׁי. ³ Hesehia saakab bantaa
 din nyii ki chetִי. Ḥamme tee kpanbar ḡaasaakab Hilkia
 bija Eliakim, nan Sebna, wunba tee kpanbar ḡaak
 gbansִי, nan Asaf bija Joa, wunba sִיbin naan maan
 na. ⁴ Asiria yudaanִי na din yetib a u kpanbar na loon
 wun bann linba tun ki tur kpanbar Hesehia
 parcheenne. ⁵ U din yet a, “I dukii nan maan saa fit set
 jatuk yan nan paŋ taar niwa? I dukii ḡmee saa sommi
 ki yin yēt Asiria kpanbar מִכְרִי? ⁶ I daan Ijipt-e n som-
 mi, ḡaan li sii tee nan nirִי nba saa jii מִכְרִי קִי teen u
 patu nae. Li saa jinte ki ḡmuu u nuu. Ijipt kpanbar tee
 nnae ki tur wunba kur jii u מִכְרִי קִי gaan u paak.”

⁷ Ki Asiria yudaanִי na ḡamm pak a, “Koo i saa pakin
 nan i gaa i Yomdaanִי Yennu paake-e? Yennu poochi-
 anfei nan binbintae ki Hesehia din bet, yoo nba ki i din
 pak Juda nan Jerusalem teeb a bii jiantir maruŋ bin-
 bint-yennִי paak na. ⁸ N saa sak lor nani kpanbar
 sann ni. N saa turi taanii tusaa ḡanlee, li-i tee ki i saa la
 jab nba ki bi kann baar nna, ki saa jakib. ⁹ I poŋ kan fit
 yek nan Asiria jab saakabarik kaawa, ḡaan ki i loon
 Ijipt teeb n turi taantorit nan taanjakira. ¹⁰ I dukii nan
 maa lek i tiŋ ki biirir na, li ki tee Yennu sommir kaa-a?
 Yennu tiŋִי pakin a man lekir ki biirir.”

¹¹ Ki Eliakim nan Sebna nan Joa pak saakִי na a,
 “Pakin Aram booru maan ni ki turit. Ti ḡbia li maan.
 Daa piak nant Hiibru booru maami; ¹ niib nba kur be
 joonjouk na paak ḡbiine.”

¹² Ki saakִי maŋ jiin a, “I dukii a yimm nan i kpanbar
 kuukִי paake te ki n kpanbar na tumin a man tan pak
 linba na-a? Aaii. N bia piak ki teen binba kar joonjouk

I Hiibru din tee Israel teeb maame.

na paake, bi tan saa di bi tiŋִי bint ki bia nyu bi nyarin,
 nan yaa tan saa di i bint ki bia nyu i nyarin bianjinba
 nae.”

¹³ Li poor po ki saakִי na fiir set ḡaan pak Hiibru
 maan ni nan kunkִיsaakar a, “Ḥbiintir linba ki Asiria
 kpanbar piaki na. ¹⁴ U kpaani nan i daa te ki kpanbar
 Hesehia kpanni. Hesehia kan fit tinni. ¹⁵ I daa te ki u
 kparimi ki yin מִכְרִי i מִכְרִי קִי gaan Yennu paaki. I daa
 dukii nan Yennu saa tinni, ḡaan ber timm Asiria
 kunkִיkִיna ki ti kan מִכְרִי nyann i doo na. ¹⁶ I daa ḡbi-
 in Hesehia maami. Asiria kpanbar na piaki a yin nyi
 doo na ni, ki jii i מִכְרִי קִי turִי. U bo saa chab i kur ki yii
 di i tiinii מִכְרִי, kii nyu i bunbuna ni nyun, ¹⁷ ki tan tuu
 yoo nba ki ti kpanbar maŋ saa kaani tiŋִי nba tee nan i
 yar na ni, siaminba ki daan tiinii be, ki i sii laat tilִיna
 daan, ki dii be ki i tee boroboro. ¹⁸ I daa te ki Hesehia
 kpanni ki i dukii nan Yennu saa tinni. Digbansiar
 tingbann mi tinn li doo niib ki bi nyii Asiria kpanbar
 nuu niwa-a? ¹⁹ Hamaf nan Arpad tingbana na be lia
 מִכְרִי? Ki Sefarfaim tingbana na be lia? Tingbansiar
 ban tinn Samariawa-a? ²⁰ Digbana nba na tingbana
 ban tinn bi doo niib ki nyinnib ti kpanbar na nuu ni-i?
 Ki bee teen ki i dukii nan Yennu saa fit tinn Jerusalem-
 i?”

²¹ Niib na din ḡmine, nan Hesehia nba wannib bi-
 anjinba na; bi din ki pak nan מִכְרִי. ²² Li poorpo ki
 Eliakim nan Sebna nan Joa pat bi liant nan parbiir,
 ḡaan saan ki saa wann Hesehia linba kur ki Asiria
 saakִי na pak.

Bianjinba ki kpanbar na boi Aisaya kpaanii po (2 Kpanbara 19.1-7)

37 Kpanbar Hesehia nba gbat maan na yoo nba,
 ki u pat u liant nan parbiir, ki lia bִיtoot liant, ¹
 ki saan מִכְרִי Yenjiantu ḡasaakak ni, ² ki tun Eliakim,
 wunba tee kpanbar ḡaasaakִי na, nan Sebna, wunba
 tee gbansִי, nan mannteeb saakab, a bin saan
 Amos bija Aisaya, wunba tee Yennu מִכְרִי na boor. Bi
 mun bia din lia bִיtoot liante. ³ Waa din turib מִכְרִי nba
 a bin yet Aisaya-e na a: “Dinna tee biak daare; bi dat ti
 tuba ki ti dii feiwa. Ti tee nan poo nba tuu yaa wun
 mar, ḡaan ki paŋ kaa nan matuk nae. ⁴ Asiria kpanbar
 tun u kunkִיkִיna saakawakitire, ki u baar sukii Yen-
 nu nba fo na. A Yomdaanִי Yennu n gbat sukִי na, ki
 dat binba sukii na tuba. Li paak, a miar Yennu ti niib
 nba daa tenn na paak.”

⁵ Aisaya nba gbat kpanbar Hesehia מִכְרִי yoo nba, ⁶ ki
 u tur gatu na a, “Yennu beera nan a daa te ki Asiria
 teeb na jeenta, nan baa yeen a Yennu kan fit tinni na.
⁷ מִכְרִי Yennu saa te ki Asiria kpanbar na n gbat biyaa
 maan, ki li saa te wun ḡmat kun u tiŋִי tiŋִי ni, ki Yennu
 n te bin kpiu leŋ.”

II Bִיtoot liante want nan bi מִכְרִי parbiir.

Ki jiin jeenu munlee na po

(2 Kpanbara 19.8-19)

⁸ Asiria saakawakitir na din gbat nan u kpanbar na nyii Lakis-a, ki kɔn nan digbann nba kpia nan Lakis, ki bi yir Libna nae, ki u saan leŋ a wun pak nana. ⁹ Mɔ-maan din baar Asiria teeb na nan Sudann bat Tirhaka gar Ijijt kunkɔnkɔnna tɔkɔn, ki baat a bin worib. Asiria kpanbar na nba gbat nna maŋ, ki u tur Juda kpanbar Hesehia gbouŋ ¹⁰ a wun yetɔ a, “Yennu nba ki a teenɔ yada na paka nan a kan kɔkɔ n nuu ni, ŋaan a daa te ki linba na kpanna ni. ¹¹ A gbia linba kur ki Asiria kpanbar tuu tuun ki teen digbana nba kur ki u dukin a wun biirir. A dukin nan a saa fit mir bota-a? ¹² N yeejamm din biir Gosann nan Harann nan Resef doj, ki kpil Bef Edenn niib nba din be Telasar na, ki bi tingbana din ki fit tinnib. ¹³ Digbana nba tee Hamaf nan Arpad nan Sefarfaim nan Hena nan Ifa na kpanbara be lia?”

¹⁴ Ki kpanbar Hesehia gaar gbouŋ na toomiinba na boor, ki karin. Li poor po ki u saan Yenjiantu ŋasaakak ni, ki saa paan gbouŋ maŋ Yennu tɔkɔn, ¹⁵ ŋaan miar Yennu a, ¹⁶ “Yabint Yomdaano, timm Israel teeb Yennu nba kar a naan binbintir paak, bona nba mɔk kpinkpant na ¹ paapo, fin kɔɔe tee Yennu, ki dia durinya na naan gbant kur. Fine nan tingbouŋ nan sanpaak. ¹⁷ Yennu, gotir linba tuun ki teent na. Gbiintir linba ki kpanbar Senakerib piak ki sukii fin Yennu nba fo na. ¹⁸ Yennu, ti kura mi nan Asiria kpanbara maŋ biir digbana bonchiann, ki yaan li tinii, ¹⁹ ki joo bi tingbana muu. Tingbana maŋ ki tee Yennu kaa, bi tee bonninnant nba tee tikpeet nan tanae, ki nisaarii teen nan bi nii. ²⁰ Ti Yomdaano Yennu, nyintit Asiria teeb na nuu ni, ki te tingbouŋ na digbana kur niib n bann nan fin kɔɔe tee Yennu.”

Ki jiin kpanbar Senakerib baak po

(2 Kpanbara 19.20-37)

²¹ Ki Aisaya nakin ki pak kpanbar Hesehia nan u miaru jiihue na, ²² a Yennu yet a, “Jerusalem doo laa fin Senakerib-e, ki sarikita. ²³ A dukii a tuu sukii ŋmee ki fiakitɔ na? A ki tur min Israel teeb kasii Yennu baakiri. ²⁴ A tun toonii a bii dont bi mɔŋ n boor nan fin nan a taantorit kɔn nyann Lebanonn jɔjaana nawa. A want a mɔŋ nan a chɔk leŋ kpek-foot, nan leŋ naasei nba ŋan, ki kɔk baar tiuk na sinsuuk niwa. ²⁵ A want a mɔŋ nan a gbiir bunbuna digbangana ni, ki nyuu li nyun, ki a jab ŋmaa ki tɔŋ Nail mɔkir ki fɔrir.

²⁶ “A ki ban gbat nan n lor linba na sianyoowa-a? Ki mɔtana ki n ji tun. Mine tura yiikoo ki a tunn digbanjaana ki poonir tangbiinkpeka. ²⁷ Binba din kɔk leŋ na din kaa paŋ. Bi din tiin janmaaniie ki dii fei. Bi din tee nan sarwaauk ni mɔkɔ nae, koo mɔkɔt nba pia mɔkpinn paak, ki wɔruk baar koorib na.

²⁸ “Ŋaan n mi a binbeŋ kur, faa tuun linba nan faa saa sian. N mi faa donn wutoor n paak bianjinba. ²⁹ N gbat labaar ki jiin a wutoor nan a parbifaant na powa,

¹ *Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, ŋaan mɔk kpinkpant.*

ki mɔtana n saa tuun janpeenu a miar ni, ki kɔk gari-ka a mɔk ni, ki tɔkin nana sɔnu nba ki a tɔkin baar na, ki jiina.”

³⁰ Ki Aisaya pak kpanbar Hesehia a, “Linba saa tun na nyinne na: Binn na nan binn nba waa na ni, i sii di muuk ni bonpiiate, ŋaan binn nba ji saa wei ŋantaa na ni, i saa bur dii ki jaanir, ki bur tiinii ki di li kɔkɔ na.

³¹ Binba tinn ki be Juda sii mɔkitir nan tiik nba ki u jiina tuu sik tinpɔkɔk ni, ki u loon kɔkɔn bianjinba nae. ³² Niib sii be Jerusalem nan Sayɔnn kunkonn paak ki tee binba tinn, kimaan Yabint Yennu-e lor a linba na n tun.

³³ “Yennu nba ŋamm pak linba ki jiin Asiria kpanbar na poe na: ‘U kan kɔk Jerusalem, koo ki tɔr peenu. Jab nba lia tɔk liant na kan nakin doo maŋi, koo ki maa tɔk dindena ki lintiri. ³⁴ Sɔnu nba ki bi bo tɔkin baar na, bi saa ŋmat tɔkin li sɔnu ki kun, ki poŋ kan kɔk doo maŋ ni kaawa. Min Yennu-e pak na. ³⁵ N saa kɔn doo maŋ paak ki guurir, kimaan n tɔŋ baakir, nan mɔsonn nba ki n senn ki tur n toontunn Defid na paak.’”

³⁶ Ŋanne ki Yennu malaka saan Asiria teeb kaŋ ni, ki saa kpil jab tusaa kobik nan piinniin nan ŋanŋmu. Laa yent sanyɔk ki bi dɔk ki kpowa. ³⁷ Ki Asiria kpanbar Senakerib ŋmat kun Ninefe. ³⁸ Dasiar ki u tan jiantir u tingbann Nisrok jiantu diiuk ni, ki u bonjai banlee nba tee Adra-melek nan Sareser jii bi takoobii ki kpil, ŋaan chiar saan Ararat tiŋ ni. Ki u bonjaleek, wunba sann tee Esar-hadonn na, gaar u naan.

Ki jiin kpanbar Hesehia baatuk nan u paaku po

(2 Kpanbara 20.1-11; 2 Barkperii 32.24-26)

38 Yoo na ni ki kpanbar Hesehia dɔk nan baatuk ki per kuuma. Ki Amos bija Aisaya nba tee Yennu sɔkinii na yetɔ a, “Yennu piaka, a li tee fan ŋmakit bont kur fanue, kimaan a kan paaki. Teent siir nan kuun.”

² Ki Hesehia ŋmant u numm ki tor dikpinn, ŋaan miar Yennu a, ³ “Yennu, tiat nan n weia fanu nan baakir, ki yoo kur ki n yiab a n tun linba ki a loon man tun.” Li yoo na ki u piin ki mɔ nan parbiir.

⁴ Ki Yennu wann Aisaya ⁵ a wun ŋmat Hesehia boor ki saa pak a, “Min Yennu nba tee a yeeja Defid Yomdaano na gbat a miaru nawa, ki bia la a ninnyuut nawa. N saa te ki a manfoor n pukin bina piik nan ŋanŋmu. ⁶ N saa tinn fin nan Jerusalem digbann na Asiria kpanbar nuu ni, ki n bia saa tukin kii guu digbann maŋ.”

²¹ Ki Aisaya yet Hesehia a bin jii kinkana ki ŋann ki pɔr u mɔra na, ki u saa la laafia. ²² Ki kpanbar Hesehia boi a, “Nyinlanne want nan n tan saa fit saan Yenjiantu ŋasaakak ni?”

⁷ Ki Aisaya jiin a, “Yennu saa tura nyinn ki lin wann nan u sii dia u mɔsonn. ⁸ Taanmaata nba ki kpanbar Ahas din maa na, Yennu saa te ki li taanmaata yunyun n ŋmat poor, taar piik.” Ki taanmaata na yunyun ŋmat poor taar piik.

⁹ Hesehia nba la laafia yoo nba ki u sɔb dontir yaŋ na a:

10 N bo dukin nan manfoor sinsuuk nie ki n saa kpeentij,

ki n manfoor saa pot jinjinje.

11 N dukin nan n kan ban la Yennu koo nisaarik tingbounj na ni.

12 N manfoor bo pote ki gbenn, nan baa tuu chaat lanbounj na,

nan baa saa pot chinchenn nba ki bi daa luu na.

Ki n dukin nan Yennu gbent n manfoore na.

13 Tont te ki n bui nyotunmunnn, ki li naan yanbore kōnii n kpaba,

ki n dukin nan Yennu gbent n manfoore na.

14 Ki n kunkor waab ki banj, ki n mō nan nmann na.

Ki n ninbina bak nan sanpaapo gotu.

Yennu, nyintin daamii na kur ni.

15 N saa pak a bee? Yennu-e tun linba na.

N par biire, ki n kan fit gōkō.

16 Yennu, n sii tee a yōkō, a kuukōkō.

Turmin laafia, ki te mii fo.

17 N tont na saa kpan manue.

A nyinn n manfoor ninbōnj kur niwa.

A nyikin chab n biit kura.

18 Sō kaa kpeentij ki saa fit donta.

Kpeemm kan fit teen yada a mamōmm ni.

19 Binba fo nae dontira, nan maa dontira mōtana na.

Bibaanba piak bi waas, a mamōmm po.

20 Yennu, a turin laafiawa.

Ti saa faa kōna ki donta,

ki yin donta, a jiantu nasaakak ni, ti manfoor ni kur.

Ki jiin toomiinba nba nyii Babilonn na po

(2 Kpanbara 20.12-19)

39 Li sakir ni, ki Babilonn kpanbar Merodak Baladann, wunba tee Baladann bija na, gbat nan Hesekia tuu yiar njan la laafiawa, ki u tun toomiinba ki turō gbounj nan piinii. ² Hesekia din gaar toomiinba na saauj, njan wannib u mōkint nba tee salimpeena nan salimmōna nan bonnunubit nan tulaarii, nan u jatiat. Siar din ki biar u bonbibekit diiuk ni, koo u yent na siar boor ki u ki wannibi. ³ Ki Yennu sōkinii Aisaya saan kpanbar Hesekia na boor ki boiō a, "Jab na nyii lee? Bi pak bee ki turani?"

Hesekia din jiin a, "Bi nyii Babilonia-e, banfōkira."

⁴ Ki Aisaya boiō a, "Bi la bee a naan njaak na ni?"

Ki Hesekia jiin a, "Bi la bona kurawa. Siar ki tenn bonbibekit diiuk na ni, ki n ki wannibi."

⁵ Ki Aisaya yet kpanbar na a, "Yabint Yennu piak

⁶ nan yoo baat ki linba be a njaak na ni, linba ki a yeejamm din bōr nan dinna, Babilonn teeb tan saa jiir ki kun nann. Siar tan kan tenn. ⁷ Bi tan saa jii a tōnj yaboona na siab, ki yaat saan namm Babilonn, ki teenib jatōka, Babilonn kpanbar njaak."

⁸ Hesekia din bann maan manj paak, nan parmaasir nan manue sii be, yoo nba ki u be u manfoor ni na. Njanne ki u jiin a, "Maan nba ki Yennu paka, ki a wannin na njan."

Ki jiin dindann mōmaan po

40 Ki Yennu yet a, "Maant n niib para, maant n niib para.

² Turin Jerusalem teeb na parcheenn.

Pakimm nan bi dii fara ki li yukir janja,

ki mōtana bi biit la nyikinhaba.

N dat bi tuba bi biit kur paaka."

³ Sō hoot ki yeen a, "Njammit sōnu muuk ni, ki tur Yennu,

njammit sōnu kunkoouk paak, ki turō.

⁴ Gbeent baauk kur, ki yeer jōkō kur ki naa.

Kunkona saa boor naa,

ki digbann nba tee bongbetima na saa naa, ki njarik.

⁵ Njanne ki Yennu yikoo saa dōkit, ki nisaarii kur saa lar.

Yennu tōnjō tur mōsonn na."

⁶ Kunkor hoot a, "Mōkōntir mōmaan."

Ki n boi a, "Mōmaan boorbee ki n saa mōkōnti?"

Ki kunkor na jiin a, "A mōkōnt nan nisaarii kur tee nan mōkōnt nae.

Bi ki yukii nan puuk nba ki yukii nae.

⁷ Mōkōnt tuu jōkōke, ki puuk n koor,

yoo nba ki Yennu tun wouj ki li da gar li paak.

Nisaarii ki yukii nan mōkōnt nba ki yukii nae.

⁸ Barmōnii, mōkōnt tuu jōkōke ki puuk n koor,

njan Yennu maan njanin yōkō be-e."

⁹ Jerusalem teeb, ii do jōfoouk paak ki saa mōkōnt barnanii na.

Sayōkōn teeb, yiint nan kunkōsaakar, ki mōkōnt barnanii na.

Pakin, ki daa tiin janmaanii. Betir Juda doi na, a bi Yennu baat.

¹⁰ Yabint Yennu baat a wun dia durinya na nan yikoo.

U baat ki dia niib nba ki u tinnib na.

¹¹ U saa got u pei na, nan u tee pekpaarik nae,

ki taan pebis na ki diab u nii ni;

u saa somm nan penaant na, nan sukuru.

Ki jiin Israel teeb Yennu nba kaa kō na po

¹² Sō saa fit jii mōkōgbenjir ki bikin u niipant niwa-a?

koo sō saa fit jii u nii ki bikin sanpaaka-a?

Sō saa fit jii tingbounj na tant kur ki bikin njanbanj niwa-a?

koo sō saa fit jii jōjaana nan kunkona

ki bikin churu paaka-a?

¹³ Sō saa fit wann Yennu waa sii tuun bianjinbawa-a?

koo njanne saa fit tumii Yennu, koo ki turō kpananii?

¹⁴ Yennu tuu boi njanne ki fit bann bont paak,

koo ki bann bona nba sii tuun bianjinba?

¹⁵ Yennu boor, digbana tee yanne,

li tee nan nyun nba tuu too kpek nae.

Kunkona nba see mōkōgbenja ni na fukii nan tangbirun nae.

¹⁶ Bonkobit nba kur be Lebanonn jōkō ni na maruj

kan janj Yennu, ki li tiinii na kur kan janj li muu.

¹⁷ Digbana na ki tee siar u boori.

18 Ti saa bikin Yennu nan ηmee? A saa bikin ɔ nlee?
 19 U ki tee nan yenbik nba ki toontunna maa na kaa,
 u ki tee nan yenbik nba ki saauk damm jii salimmɔna
 ki ɔɔ,
 ki sennir salimpeenboota ni na kaa.
 20 ɔ nba kan fit la salimpeena koo salimmɔna
 tuu gann tiik nba ki dute,
 ki kpaan tikpeero nba mi tikpeet fanu,
 ki wun kpeer bonninnauŋ nba kan fit baa.
 21 I ki mi-i? Bi din ki paki yaayoo ni-i?
 I ki gbat durinya na nba din piin bianŋinba-a?
 22 Wunba kar u naan gbant paak nae din nan durinya
 na.
 U be tingbouŋ nan sanpaak liik poewa,
 ki nisaarii nba be tingbouŋ na ni waar ki tee nan lan-
 nyanii na.
 ɔ nba jɔnn sanpagbouŋ na nan jinŋɔŋ na,
 ki li naan diiuk nba ki nirɔ sii be li ni.
 23 ɔ nba sikint doo diara nba mɔk yiikoo ki teeb yann.
 24 Bi tee nan bont nba tuu pia ki daa ki baa jiina nae.
 Yennu-i te ki wouŋ da yoo nba, bi tuu koore,
 ki wei wouŋ nan mɔk na.
 25 Ti saa bikin kasii Yennu na nan ηmee?
 ɔ be ki tee nan ɔ na-a?
 26 Gotir sanpaak. ηmee nan ηmaabira nba ki a laat
 na?
 Li tee wunba gar bi tɔɔnn nan nirɔ nba saa gar nibur
 tɔɔnn nae.
 U mi ηmaabira maŋ kann nba tee, ki yi ηmaabir kur
 nan u sann.
 U yiikoo yab bonchiann, ki nan ηmaabir yennkɔwa ki
 boori.
 27 Israel teeb, bee ki i burin a Yennu ki mi i daamii,
 koo u baka kaa nan yaa ki laat mɔnii na po?
 28 I ki mi-i? I ki gbat-i?
 Yennu tee Yomdaano nba ɔ be-e yaayoo siiyoo;
 ɔ nan durinya na kur.
 U ki bakit koo ki miatiri. ɔ ki bant u dudukit paak.
 29 ɔ teen binba bak ki chɔk na paŋ.
 30 Binba paan na gbaa banjit, ki naasimm bakit,
 31 ηaan binba teen bi dindann Yennu ni ki loon som-
 mir na,
 ɔ Yennu-e saa ηamm pant bi paŋ.
 Bi sii mɔk paŋ nan baakaa nae, ki do sanpaapo.
 Bi saa tin, ηaan kan bakii, ki sii somm, ki ki banjit.

Ki jii Yennu mɔsonn nan Israel teeb po

41 Yennu yet a, "Yimm digbanbanfɔka damm na,
 ii ηmin man, ki gbiint turin.
 Ii teen siir ki saan nan i maan, barbuut boor,
 ki i saa la yaak ki pak.
 Naant ki ti lakin taan ki la wunba mɔk mɔnii.
 2 "ηmee din nyii nan nyannu daano na yondo po,
 ki turɔ nyannu siaminba kur ki u saani?
 ηmee din te ki u nyann kpanbara nan digbana?
 U takoobu na chɔk butib nan bi tee tangbiruŋ nae,
 ki u peenii yatib nan wouŋ nba tuu yat mɔk na.
 3 U waa beeribe u yamani,

ki kakii ki u taa ki baat tin fanu.
 4 ηmee din te linba na tumi?
 ηmee te ki bona tuun, laa tuun bianŋinba na?
 Min Yennu din be pinpiik ni, ki min Yennu bia sii be li
 joontu.
 5 "Digbanbanfɔka niib la maa tun linbawa;
 bi jekire ki jat baantir nan jaŋmaanii.
 Bi kur taan leebe ki baar.
 6 Nuu toontunna na sommit bi leeb ki teemm
 parcheenn.
 7 Kanpinta tuu yet saauk daano a, 'A yabira.'
 Ki wunba ηamii patir na teen wunba kpaan patir maŋ
 kpaŋ-n-mɔŋ.
 Bi tuu yet a, 'Li tukinu na ηan,' ki ji jii kpai ki kpaan patir
 na.
 8 "ηaan yimm Israel teebe tee n toontunna,
 ki tee niib nba ki n gann, kii tee n ɔɔk Abraham yaa-
 boona.
 9 N din nyii nani durinya na kpini poe,
 ki yiini banfɔkawa ki i baar.
 Ki n yeti a, 'Yimme tee n toontunna.'
 N din ki yɛti kaa, ηaan n din gannie.
 10 I daa tiin jaŋmaanii. N be nani.
 Mine tee i Yennu. I daa te ki siar kɔnti jaŋmaanii.
 N saa turi paŋ ki sommi. N saa guuri, ki tinni.
 11 "Binba donn wutoor i paak na
 saa bann baak fei nba tee bianŋinba.
 Binba kɔn nani na saa kpo,
 12 ki bot tingbouŋ na ni.
 13 Mine tee i Yomdaano Yennu; n teeni paŋ ki beeri a,
 'Daa tiin jaŋmaanii, n saa sommiwa.'"
 14 Ki Yennu bia yet a, "Yimm Israel teeb nba lek ki yab
 ki bia ki mɔk paŋ na, ηaan i daa tiin jaŋmaanii,
 n saa sommiwa.
 Min nba tee yimm Israel teeb kasii Yennu nae tee i
 tinntɔ.
 15 N saa teeni nan diboolanbana nae,
 ki i sii paan ki bia porin, ki i saa boor jɔk ki bet,
 ki kunkona saa boor ki kpant tanbiinii.
 16 I saa faa donnib sanpaapo, ki wouŋ n pebirib ki
 yaat,
 ki wonpaaruk saa yatib.
 Ki i ji sii mɔk parpeenn, kimaan mine tee i Yennu;
 ki i saa dont min nba tee yimm Israel teeb kasii Yennu
 na sann.
 17 "N niib nba tee tarii na kunkɔra-i koor,
 ki bi loon nyun yoo nba, min Yennu saa gat bi miaru.
 Min Israel teeb Yennu na kan ban nyɔr nyikibi.
 18 N saa te ki mɔka puub kunkonkoona paak,
 ki nyuntana nyi baat ni.
 N saa kpint kunkoot ki teenir nyundɔna,
 ki kpint tinkooŋ ki teenir nyuntana.
 19 N saa te kpekii nan kpinkpant nan kpan tiinii
 nan tulaarii tiinii n pia kunkoouk paak.
 Tiinii saa pia kunkoouk paak,
 li foi nan naagbasukirii nan kɔnsaant.
 20 Niib saa la nna, ki bann nan min Yennu-e tumir.
 Bi saa bann nan Israel teeb kasii Yennu-e te ki li tun."

Ki jiin Yenmɔnu nan tingbana po

21 Yennu nba tee Israel teeb kpanbar na piak a:
 “Yimm digbana tingbana na, baat nan i maan man.
 Baat nan i mɔna-chinchibir nba ki i mɔk.

22 Baat nna man, ki bunt linba saa tun,
 ki li-i tun yoo nba, tin bann.
 Want barbuut na ni, linba din tun yaayoo ni, ki bia
 yetit li paak.

23 Betirit linba saa tun tɔɔnn po, ki tin bann nan i tee
 yenniie.

Tumin toonɔnsiar, koo baat nan biak.
 Ii te ki janmaanii nan jaar lituk n soorit.

24 Yimm nan i toona kur tee yanne,
 binba jiantiri na nubir poie n boor.

25 “N gann jasɔɔ, ki u be yondo po.
 N saa baar nanɔ ki wun tan piin garɔ po ki lek.
 U ɔmaat doo diara nan tanmaatit nae,
 ki bia tee nan yɔkmaara nba tuu ɔmaat yɔk tant bi-
 aɔinba na.

26 I ɔmee bunt nan linba na saa tumii,
 ki tin fit yet nan u mɔk mɔnii?
 I ɔɔ ki pak mɔɔonn ki jiin li po. ɔɔ ki gbat ki i pak
 siari.

27 Min Yennu-e tee sinsinn daanɔ nba yet Sayɔnn
 teeb maan marɔ.

N tun toonii Jerusalem maa wun pak a,
 ‘A niib kpent. Bi kpent bi doo ni.’

28 Maa got tingbana na, bi ɔɔ ki mɔk siar ki saa pak,
 nan bi yenɔkɔwa ki fit jiin buboit nba ki n boi na.

29 Tingbana na kur ki mɔk nyɔɔti, bi kan fit teen siari;
 tingbana na tee butimme, bi kaa pansiaiki.”

Ki jiin Yennu toontunna na po

42 Yennu bia yet a, “N toontunnɔ na, ɔɔ ki n
 ɔɔɔn paɔ.

Nɔɔ ki n gannɔ, ki n par mei u paak.
 N jii n Seeke ki teen u ni,
 ki u saa baar nan buut nba took digbana kur paak.

2 U kan hoot, koo ki donn kunkɔr sanpaapo,
 koo ki pak nan kunkɔsaakar ɔnii ni.

3 U tan kan kɔnn lanbankɔnn ki tonti,
 ki bia tan kan kpeen fitir nba ki di fanu.
 U saa baar nan mamɔmm nba ɔɔ be-e ɔɔ kur paak.

4 U kan ɔaa tama, koo dindanni;
 u saa baar nan mamɔmme durinya paak.
 Digbanbanfɔka damm kpan guu u tumiiue.”

5 Yennu-e nan sanpaak ki jɔnnir,
 ki ɔamm tingbourɔ na nan linba kur be li ni,
 ki tur li niib kur manfoor nan foon.

Ki mɔtana, Yomdaanɔ Yennu marɔ yet u toontunna a,
 6 “Min Yennu-e yiina ki tura yiikoo

maa fan te ki mamɔmm-i be tingbourɔ na paak.
 Li saa nyi a nie, ki n saa lor mɔlor nan nisaarii;
 li saa nyi a nie, ki n saa baar nan yentu, digbana kur
 paak.

7 A saa munt jɔnnii ninbina,

ki nyinn binba be bunbɔnn, dansarii ni na ki lub.

8 “Min kuukɔɔ tee a Yomdaanɔ Yennu.
 Yennu ji kaa ki saa chent nanin n baakiri.

N kan te ki pata n chent nanin n dontir na.

9 Maa din yet linba na teen mɔniiwa.
 Mɔtana, n saa paki bonsaanaewa, ki lin tan lian tun.”

Yaɔ nba jiin dontir po

10 Yinin yanpaarɔ ki tur Yennu, durinya kur n yin don-
 tɔ.

Yimm nba be ɔarint ni, nyun paak na, ii dontɔ,
 bonfoa nba kur be nyun ni, ii dontɔ.
 Digbanbanfɔka nan niib nba kur be lerɔ, ii yiin man.

11 Kunkoouk nan li doi n dont Yennu,
 ɔaant ki Kedar teeb n dontɔ.

Naant binba be Sela doo ni na-ii hoot nan parpeenn
 kunkona yura paak.

12 Naant binba be digbanbanfɔka na n tur Yennu
 dontir
 nan baakir.

13 Yennu tuu nyi ki kɔn, nan u tee kunkɔnkɔnn nae,
 u teen siire, ki u nunii mɔn tɔɔ paak.

U tuu yikin kɔnn wuyikiniie, ki hoot tɔɔ hootii,
 ki tan nyann u datai.

Ki jiin Yennu mɔsonn po

14 Ki Yennu yet a, “N ɔmin ki li wei bonchiann,
 ki ki tur n niib gatu.

Naan mɔtana, yoo baar nan man tun n toonn na;
 n yikin nan poo nba tuu yaa wun mar nae.

15 N saa biir kunkona nan jɔɔ, ki te mɔɔt nan tiinii kur
 n koor.

N saa kpint mɔka ki teenir kunkoot, ki te nyundɔna
 kur n fɔɔ.

16 “N saa tɔkin nan n jɔnnii na, ɔɔn nba ki bi ki ban
 tɔkine.

N saa kpint bi bunbɔnn na ki teenir yentu,
 ki naa digbangbetima na ki turib.

N mɔsonae na, ki n saa dia mɔsona marɔ.

17 Binba kur teen pata yada, ki yi bonninnant bi yen-
 nii na
 saa sik tiɔ ni ki di fei.”

Bianɔinba ki Israel teeb gbar bin tumii yan

18 Ki Yennu yet a, “Yimm tuukpaa na, gbiintir man,
 yimm jɔnnii na, gotir fanu man.

19 ɔɔ tee jɔɔ ki gar n toontunna-ɔ?

koo ki tee tuukpaar ki gar wunba ki n tumɔ na-a?

20 Israel teeb, i la bona bonchiann, ɔaan i ki jiiir ki tun
 toonni.

I mɔk tuba ki gbia, ɔaan i kpan gbat bee?”

21 Yennu tee Yomdaanɔ nba ki u nunii mɔn nan wun
 tinn niibe,

ɔanne ki u donn u sennii nan u wannu na sanpaapo,
 ki loon u niib n turir baakir.

22 Naan u niib na datai fatiba ki loonib dansarik ni,
 ki bi nyint lerɔ.

Bi jamme ki fat bi bona, ki 𐤊𐤍 kaa ki saa sommibi.
 23 I 𐤊𐤍 saa gbiint linba na-a?
 Laa nyii mɔtana ki saa, i sii gbiintir fanu-u?
 24 Nmee jii Israel teeb ki tur fat-teeb na?
 Li tee Yennu nba ki ti tuun biirɔ na tiɔɔ.
 Ti ki be nan waa loon tii be na,
 koo ki sak tumiiu nba ki u turit na.
 25 Njanne te ki u wutoor gbatit, ki ti di tɔb wahala.
 U wutoor di Israel kur po nan muu nae,
 ɲaan ti din ki bann linba tuun ki tumii siar li ni.

Ki jiin Yennu tinnu mɔsonn po

43 Israel teeb, Yennu nba nami na yeen a,
 "I daa tiin ɲaɲmaanii, n saa tinniwa.
 N yi i sanae, kimaan i tee n yabe.
 2 Yi-i sik nyun sunsuɲ ni, ɲaan n sii be nani.
 I daamii kan nyanni. Yi-i kɔɔ muu ni, ɲaan li kan di-i;
 ki bonpaarir nba baarii, ɲaan li kan teeni siari.
 3 Kimaan mine tee i Yomdaanɔ Yennu,
 Israel teeb kasii Yennu, wunba tinti na.
 N saa jii Ijiipt nan Sudann nan Seba-e,
 ki lin teen i tinnu paatii.
 4 N saa jii digbanmunne ki lin teen i tinnu paatii,
 kimaan i ɲan ki turin, ki n looni ki te niib teeni
 baakir.
 5 I daa tiin ɲaɲmaanii. N be nani.
 "N saa jii i niib yondo po nan yonbaa po, ki kpen
 namm.
 6 N saa pak ɲaɲ po ki wun te bin kun,
 ki bia pak diitu po ki u daa ɲɔɔbi.
 Njaant ki n niib n nyi banfɔka, durinya na munn po, ki
 ɲmat kun.
 7 Bi tee n tiɔɔ niibe, ki n namm a bii baakitin."

Bianɲinba ki Israel teeb na tee Yennu siara damm

8 Ki Yennu yet a, "Tikit n niib barbuut boor.
 Bi mɔk ninbina, ɲaan bi tee jɔɔniie.
 Bi mɔk tuba, ɲaan bi tee tuukpaae.
 9 Tikit niib na, ki bin baar buut boor.
 Bi yenlanɔe saa fit bunt linba tan saa tumii?
 Bi ɲmee din bunt linba tan tuun mɔtana na?
 Njaant ki yennii ɲaɲ n baar nan bi siara damm
 ki wann nan bi mɔk mɔnii, ki wann bi mɔnii bi
 mɔɔbona ni.
 10 "Israel teeb, yimme tee n siara damm;
 n gann yimme maa yii tee n toontunna,
 ki fit bannin, ki teenin yada,
 ki bia bann nan mine tee Yen-yemmir.
 Yennu ji kaa ki pukin n po;
 yensau din kaa kawa, ki yensau bia kan ban kii be.
 11 "Min kuukɔɔe tee Yennu, min kɔɔe saa fit tinni.
 12 Mine bunt linba saa tun, ki bia baar a man sommi.
 Yenganu ki ban tun linba na, yimme tee n siara
 damm.
 13 Mine tee Yennu, ki bia sii kɔɔ tee.
 𐤊𐤍 kaa ki saa fit nyi n yiikoo ni,
 𐤊𐤍 bia kaa ki saa fit lebit maa tuun linba."

Ki jiin Israel teeb tinnu po

14 Israel teeb kasii Yennu, wunba tinti na yeen a,
 "N saa tun kunkɔnkɔnae Babilonn ki tinni,
 n saa biir doo ɲaɲ tammɔi,
 ki li niib hootii na saa kpant mɔɲ.
 15 Mine tee Yennu nba tee i kasii Yomdaanɔ.
 Mine nan yimm Israel teeb, ki bia tee i kpanbar."
 16 Sianyoo Yennu din teen sɔɲjouk ki gaan mɔkɲbenjir
 ni,
 ki faa sɔnu ki gaan nyunpubirkan ni,
 17 ki biir kunkɔnkɔnaa bonchiann,
 ki bi tee jab nba mɔk taantorit nan taanii.
 Ki bi sik, ki kan ban do,
 ki bot nan fitir muu nba tuu kpeen na.
 18 Njaan ki Yennu yet a,
 "I daa maa linba tun ki gar sian yoowa,
 koo ki gaa li paaki.
 19 Ii gorii bonpaann nba ki n yaa man tun na.
 Li poɲ tuume, ki i saa fit lar mɔtana.
 N saa faa sɔnu ki gaan kunkoouk paak,
 ki turi kpenii nba mɔk nyun leɲ.
 20 Muuk ni bonkobit gbaa saa baakin;
 mɔɔi nan naamiant saa dontin,
 yoo nba ki n te mɔka puub kunkoouk paak
 a lin tur n nigannkab nyun na.
 21 N nan ɲamme ki bi tee n tiɔɔ niib, ki bi saa yin ki
 dontin."

Ki jiin Israel teeb biit tumu po

22 Ki Yennu yet a, "Njaan yimm Israel teeb din mia-
 time,
 ki ki jiantirin.
 23 I ki baar nan i mujoonu maruɲ pei ki turimi,
 i ki turin baakir nan i maruɲu.
 N din ki turi jikir kaa nan maa boi-i maruɲ po na,
 koo n ki bakinti kaa nan maa boi-i bonnunubit po
 na.
 24 I ki daa bonnunubit ki turin,
 i bia ki maan n par nan i bonkobit kpapana,
 ɲaan jinnin i biit jik-kpiata,
 ki te ki n bak nan biit nba ki i tun na.
 25 Njaan mine bia tee Yennu nba nyikin i biit ki chabiti;
 n tuun linba na, kimaan maa tee wunba na paake.
 N kan biiri, i biit paaki.
 26 "Njaant ki tin saan buut boor, baat nan i maan man.
 Pakin i maan, ki wann nan i mɔk mɔnii.
 27 I yeeja sinsinn din tun biite, ki i tɔɔndamm tun ki
 biirin,
 28 ki i doo diara biir n kasii boor.
 Njanne ki n baar nan biiru yimm Israel teeb paak,
 ki te ki bi sukii yimm n tiɔɔ niib."

Yennu kuukɔɔe tee ti Yomdaanɔ

44 Yennu yet a, "Gbiintir man, yimm Israel teeb
 nba tee
 Jakob yaaboona, ki tee n toontunna nba ki n gann.

2 Mine tee Yennu nba nami, ki sommiti i maaru niwa. I daa tiin janmaanii, i tee n toontunnae, ki tee niib nba ki n gann ki looni.
 3 N saa tur tij nba ki nyunkon be na nyun, ki te kpenii puub tinkooŋ ni.
 N saa mɔɔn n Seek i waas paak, ki bia mɔɔn n piisin i yaaboona paak.
 4 Bi saa yit nan mɔɔt nba ki bi maanir nyun fanu nae, ki lat nan kpentiiuk na.
 5 "Niib sii yeen leeb yenc yenc a, 'N tee Yennu yɔɔɔ.' Bi saa baar ki tan pukin Israel teeb po. ɔɔɔ kur saa ɔɔɔ Yennu sann u nuu paak, ki sii yi u mɔɔŋ Yennu niib na yenc."
 6 Yabint Yennu nba dia Israel teeb, ki bia guub na pi-ak a,
 "Mine tee pinpiik nan joontu, ki tee Yen-yemmir, yensau ji kaa ki pukin n po.
 7 ɔɔɔ be ki saa fit tun linba ki n tun na-a? Nmee din saa fit wann linba saa tun, laa nyii piinu niwa ki tan tuu gbennu?
 8 N niib, i daa tiin janmaanii.
 I mi nan laa nyii yaayoo niwa ki tan tuu mɔɔtana, n buntir linba saa tume, ki i tee n siara damm.
 Yensau ji be pukini-i?
 Yensau be ki mɔɔk yiikoo, ŋaan ki n ki mi gbat u po-o?"

Bianjinba ki patmannu tee jatii

9 Binba kur maa pata na kaa nyɔɔti, ki bi pata nba ki bi dontib sanpaapo bonchiann maŋ kaa nyɔɔt. Binba jiantir pata maŋ tee jɔɔniie, ki bia ki mi siar, ki tan saa di feiwa. 10 Li ki ŋan ɔɔɔ n jii kut ki nan siar ki jiantir, a li tee Yennu. 11 Wunba kur jiantirir saa di feiwa. Binba naan pata na tee nisaariie, bi ki tee siar. Ŋaant ki bin baar ki bin bu bi buut. Bi tan saa jekir ki di fei.
 12 Saauk daanɔ tuu jii kute ki pur muu ni, ki jii jaar ki boor kut na nan paŋ, nan laa tan saa teen waa loon linba. Waa tuu tuun na, kon nan nyunnyukuru tuu soorɔe, ki wun bia bak.
 13 Kanpinta tuu bikin taabue, ki jii bonsɔɔbkar ki nan linba ki u loon, ki kpeerir ki li ji naan nirɔ, ki tee nifaŋ, ki wun sennir u ŋaak ni. 14 U saa fit chɔɔ kpek ki kpeer, koo tijakper, koo kɔɔnsaaunŋ fɔɔr ni, koo u saa fit bur tisiak, ki guu a saak n baa ki lin kpaat. 15 Nisaarik tuu jii tiik chianue, ki li tee daat ki u jokit muu, ki jii chianu nba tenn na ki nan patir. Tiik bɔkyenne ki nirɔ tuu jii ki teen daat ki nanii, ki bia teen jeet, ki jii bɔkleer na ki teen patir, ki jiantir. 16 U tuu jii tiik na dayente, ki joo muu ki pur nant, ki ŋman tan gboo. U tuu nanii muu nae ki yet a, "Li ton ki man bonchiann. Muu na man bonchiann." 17 Daat nba tenn na, wun jii ki nan patir, ki gbaa jiantir. U tuu mei patir maŋe, ki yeen a, "Fine tee n yennu, a tinnin."
 18 Li nibooru liisin paak ki bi ki fit bant baa tuun linba. Bi mun bi nuniie, ki nyar bi tuba, ki jiin barmɔnii po. 19 Wunba naan pata na ki mɔɔk yan nba ki u saa yet a, "Daat maŋ yenn nbae ki n joo muu na. N pur boroboro nan nant li muu nie, ki ŋman, ŋaan tont daat

nba tenn na ki nan patir, mɔɔtana n ji jiantir daat maŋe."

20 Nirɔ-i di tanpent, li ɔɔ. U jatdudukit na turimɔ, ki li paak niwa ki ɔɔɔ ji kan fit sommɔ. U kan sak nan patir nba ki u dia u nuu ni na ki tee siar nan waama.

Yennu-e tee naamii daanɔ nan tinntɔ.

21 Yennu yet a, "Israel teeb, ii tian linba na man, ii tian nan i tee n toontunnae.
 Mine nami a yii tee n toontunna, ki n kan ban tamm i po.
 22 N wuur i biit ki li yaat nan sanpagbounŋ nba tuu gar bianjinba nae. Jennin n boor man; mine tee wunba tinti."
 23 Sanpaak, ii hoot nan kpinkpammuk. Tingbounŋ, ii hoot.
 Kunkona nan fɔɔr ni tiik kur n hoot nan kpinkpammuk.
 Yennu tinn u niib Israel teebe, ki li wann u yiikoo nba tee.
 24 "Mine tee Yennu, ki tee i tinntɔ.
 Mine tee wunba nami. Mine tee Yennu nba nan bont kur.
 Min kɔɔe din jɔɔn sanpaak.
 Maa din naan tingbounŋ na yoo nba, ɔɔɔ ki sommin.
 25 N nyint ninnyɔɔnɔ damm nae paanu, ki ŋmat binba cherŋ ŋmaabira na buntaa.
 N tuu tunn yandamm bannu nae, ki wann nan bi subinii na tee jatiie.
 26 Ŋaan n toontunna-i bunt buntir, koo mi-i tun toonii a wun wann n lora, n tuu te ki buntir na, nan n lora na n teen mɔɔniie.
 N pak Jerusalem, a niib tan saa ŋamm kar lerŋ, ki pak Juda doi, a niib tan saa ŋamm maab.
 Bi saa ŋamm ki fiin doi maŋ langbent.
 27 N din yet mɔɔbonne, ki mɔɔkɔgberŋir fɔɔr.
 28 Ki n pak kpanbar Sairus a, 'Fine saa dia n niib ki turin;
 ki a saa tun linba ki n loon.
 A saa tur mɔɔb ki bin ŋamm maa Jerusalem ki bir jiantu ŋasaakak na fiakir.' "

Bianjinba ki Yennu gann Sairus

45 Yennu gann Sairus-e ki teenɔ kpanbar. U gann ŋɔɔe a wun kɔn nyann digbana, ki tumɔ a wun liat kpanbara.
 Yennu saa loot doi na tammɔ ki turɔ.
 Yennu pak ki tur kpanbar Sairus a,
 2 "N mɔɔŋe saa ŋamm ɔɔnu ki tura, ki naa jɔɔt nan kunkona.
 N saa yeer bi kutgana na, ki biir bi kutlaana na.
 3 N saa nyinn mɔkint bɔra ni ki tura, ki a bann nan mine tee Yennu ki bia bann nan min Israel teeb Yennu-e put a sann ki yiina.
 4 N ganna maa a somm n toontunna Israel teebe, ŋamme tee niib nba ki n gann.

Faa lek ki min na, rjaan n te ki a la baakir bonchiann.
 5 "Mine tee Yennu, ki yensau ji kaa ki pukin n po.
 Faa lek ki min na, rjaan n saa tura paŋ nba ki a loon.
 6 N tuun linba na, a nisaarik kur nba be durinya na ni
 n bann
 nan mine tee Yennu, ki yensau ji kaa ki pukin n po.
 7 Mine nan yentu nan bunbɔnn kura;
 mine baat nan piisin nan biiru kur.
 Min Yennu-e tuun linba na kur.
 8 N saa te ki nyannu n nyi sanpaapo ki baa nan saak
 nae,
 ki tingbouŋ saa teen siir ki gaarir,
 ki yent-n-mɔŋ nan barmɔnpaku sii be.
 Min Yennu-e saa te linba na n tun."

Ki jiin naamii nan barkperii Yennu na po

9 Bobir nba tee nan bobilia na
 saa fit nɔi nan wunba maau nawa-a?
 Yɔk saa fit boi yɔkmaarɔ linba ki u tuuna-a?
 Bobir saa fit yet a wunba maau na ki mi toonna-a?
 10 Sɔɔ saa fit yet u damm a, "Bee ki i marin nna?"
 11 Yennu nba tee Israel teeb kasii Yomdaanɔ,
 ki tee wunba rjmakitir tɔɔnn po binberj na yeen a,
 "A kaa yaak ki saa boin siar ki jiin n waas po,
 koo ki wannin linba ki n saa tumii.
 12 Mine nan tingbouŋ na, ki nan nisaarii a bii be lerj.
 N jii n yiikooe ki jɔnn sanpaak,
 mine rjmakitir yonnu nan rjmaarik nan rjmaabira.
 13 Mine fiin Sairus maa wun tun gbeen n loomm,
 ki lin rjmant bona.
 N saa sont sɔnu nba kur ki u tɔkii,
 u saa rjamm maa n digbann Jerusalem,
 ki nyinn n niib nba be dansarii ni na, ki rjaab.
 Sɔɔ ki jiiu, koo ki kɔɔu nan likirii, a wun tun linba na."
 Yabint daanɔ Yennu-e pak na.
 14 Ki Yennu yet Israel teeb a,
 "Ijijt nan Sudann mɔkint sii tee i yare,
 ki Seba jafɔkit na sii tee i yommii,
 ki waa i poor po, ki jarit diab.
 Bi saa gbaan i tɔɔn ki pak kat a,
 'Yennu be nani, u kɔɔe tee Yennu,
 15 Israel teeb Yennu nba tint u niib nae
 tee Yennu nba woont u mɔŋ.
 16 Binba maa pata na kur saa di feiwa,
 bi kur yura saa tibina.
 17 Njaan Yennu-e tint Israel teeb,
 ki bi nyannu na sii yɔɔ be,
 ki niib maŋ kan ban di fei.'"
 18 Yennu-e nan sanpaak, rjɔɔe tee Yenmɔnu.
 Nɔɔe nan tingbouŋ na, ki li see fanu, ki bia saa wei.
 U ki namir ki li dɔɔ yann kaa,
 rjaan u te ki li tee boor nba ki niib sii be-e.
 Nɔɔe yet a, "Mine tee Yennu, ki yenkɔɔ ji kaa ki pukini.
 19 N ki bɔr pak kaa, koo n ki bɔr n lora.
 N ki yet a Israel teeb n lomin yann boori.
 N tee Yennu-e ki piak barmɔnii, ki fiitir linba took ki
 want."

Ki jiin Yennu nba yen durinya na po

20 Ki Yennu yet a, "Lakint man, yimm digbana teeb,
 yimm nba nyii digbana biiru ni na, baat buut man.
 Niib nba somm nan bi pata nba tee daat,
 ki mei pata nba kan fit tinnib na,
 niib maŋ ki mi siar nan waama.
 21 Baat nan i maan buut boor,
 rjaant i sommteeb na n pak nan bi leeb.
 Yaayoo ni, rjmee din bunt linba tan saa tumi?
 Li din ki tee min Yomdaanɔ Yennu nba tint niib na
 kaa-a?
 Yensau ji kaa.
 22 "Durinya kur niib, baat n boor man ki la tinnu.
 Min kɔɔe tee Yennu nba be.
 23 N mɔsonn tee barmɔnie, ki kan lebiti.
 N senn mɔsonne ki turib nan n kpan tee maa tee
 wunbae,
 a nisaarik kur saa baar ki gbaan n boor
 ki por senn nan u sii waan.
 24 "Bi saa yet a nyannu nan paŋ nyi n kɔɔ boore,
 rjaan binba ki loon n maan na saa di fei.
 25 Min Yennu saa tinn Israel teeb nan bi yaaboona
 kur,
 ki bin turin dontir.
46 "Babilonn yennii na joontue na.
 Bi din jiantir Bel nan Nebo,
 rjaan mɔtana, boniie jii yennii maŋ,
 ki bi tee jika ki teen bonkobit nba baka na.
 2 Pata na kan fit tinn bi mɔŋ. Bi nyannibe ki jiib yaat.
 Babilonn yennii na joontue na.
 3 "Jakɔb yaaboona, gbiintir turin man,
 yimm n niib nba tenn na kur. Mine dia-i bisin niŋa.
 4 Mine tee i Yennu, ki sii dia-i nan yaa tan saa kpet,
 ki i yut n penn.
 Mine nami ki sii gorii-i. N saa turi sommir ki tinni."
 5 Ki min Yennu yet a, "I saa bikinin nan rjmee?
 Sɔɔ be ki tee nan min na-a?
 6 Niib tuu sat bi likbɔrrii ki nyinn salimmɔna,
 ki bikii salimpeena churu paak.
 Bi tuu jii saauk daanɔe, wun nan patir,
 ki bi gbaa ki jiantirir.
 7 Bi tuu wokitire ki buk ki saan sennir,
 ki li see, ki kan fit chat baa sennir siaminba na.
 Nirɔ-i miar siar, li kan fit jiin, koo ki tinnɔ biiru ni.
 8 "Yimm yanbɔndamm, ii tian linba na man.
 Ii dukin maa tun linba.
 9 Ii tiar linba din tun sian yoowa na.
 Ii sak nan min kuukɔɔe tee Yennu,
 ki kɔɔ ji kaa ki tee nan min na.
 10 Pinpiik ni, n din yet linba tan saa tumewa,
 ki wann linba tan saa teen,
 ki yet nan n lora kan ban gbar tumu;
 n saa tun linba kur ki n dukin nan man tuma.
 11 N yi jasɔɔe, maa wun nyii yondo po ki baar.
 U saa baar nan kanbɔk nba tuu sik nae, ki n lor na n
 gbee.
 Mine pak na, ki li lek saa tuma.

12 "Gbiintir turin man, yimm tubkangbata nba dukii nan nyannu boor fɔkewa na.
 13 N chari nan nyannu daar nae, ki nakint, li ki fɔk nan waama.
 N nyannu na kan wei nan baaru.
 N saa tinn Jerusalem-e, ki Israel teeb n la baakir lenj."

Ki jiin Babilonn doo buut po

47 Yennu din yet a, "Babilonn, fiit a naan gbant paak,
 ki sik tiŋ ni, ki kar tanbiinii ni.
 Sianyoo, a din tee nan sapaanmunn nae,
 ki tee nan doo nba ki bi ki nyannir na,
 ŋaan a ji ki ban be a yamani, mɔtana a tee yommike.
 2 Nmantir naar na. Nant yon. Yitir a saarik na.
 Liatir a liatŋana na. Torin a mɔkuuru na ki poot kpenii.
 3 Nisaarii saa la-a yann ni.
 Bi saa la ki bi sikina tiŋ ni, ki dinna fei.
 N saa pa pann, ki ɔɔ kaa ki saa gɔɔrin."
 4 Israel teeb kasii Yennu-e nyinnit.
 U sanne tee Yabint Daanɔ Yennu.
 5 Yennu bia din yet Babilonn a, "Ti kar bunbɔnn ni kii ŋmin.
 Bi ji kan yiina digbana poobati.
 6 N wutoor din doo n niib paake,
 ki n diab nan bi ji ki tee n yab na,
 ki jiib teen a yiikoo ni, ki a ki timm ninbaauk.
 Ki nikpera na gbaa, ki a diab nan ninmɔnn.
 7 A dukin nan a sii ɔɔ tee poobate,
 ki ki jii bona na ki teen a par ni,
 koo ki dukii laa tan saa gbenn bianjinba.
 8 "Fin nba loon manu na, gbiintir linba na.
 A dukii nan a be a yamanie, ki be fanu.
 A dukii nan a tee nijaann nan Yennu nae,
 ki ɔɔ kaa ki tee nan fin na.
 A dukin nan a kan ban teen pakɔɔk, koo ki kɔŋ a waasi.
 9 Ŋaan dayenn ɔɔ ni, yoo waaminnae,
 ki bona ŋanlee na kur saa kpab tun.
 Nan a nyɔku nba ki a tee na kur,
 ŋaan a saa kɔŋ a ɔɔ nan a waasa.
 10 "A din teen a mɔŋ yadae, a toonbiit ni,
 ki dukin nan ɔɔ kan la-a.
 A yan nan a bannu nae kɔɔna muuk, ki a yet a mɔŋ a,
 'Mine tee Yennu, ki ɔɔ ji kaa ki tee nan min na.'
 11 Ninbɔŋ saa baara, ki a nyɔkii na nan yenna kan fit gɔɔrir.
 Biiru saa kpir baar a paak, ki tee biiru nba ki a ki ban dukin li po.
 12 Ii dia a nyɔkii tingbangbirii na kur.
 A bisin niwa, a tuu dia ŋanne ki tuun.
 Li pasiar, li sii mɔk sommir ki tura, koo ki jeen a datai.
 13 Faa lek la kpaanii nba na kur, ŋaan a ki mɔk yiikoo.
 Ŋaant ki a ninnyɔdam na n nyi paanu ki tinna.
 Binba chakin ŋmaabira ki tuu bikin ki bɔkit sanpaak,
 ki wanta ŋmaarik kur ni linba saa tun.
 14 "Bi tee nan kakjina nae, ki muu saa dib.

Bi poŋ kan fit tinn bi mɔŋ kaawa.
 Moyeruk na sii ton ki paakiba,
 ki kii tee mumintik ki bi saa nanii.
 15 Ninnyɔdam nba ki a gaan kpaanii bi boor bisin niwa na,
 bi kur saa yaat ŋaan nyika, ki ɔɔ kan biar ki tinna."

Yennu-e tee Yomdaan nba yen ɔɔnn po benu

48 Israel teeb, gbiintir na man, yimm nba tee Juda yaabooona na.
 I poor Yennu sann nie, ki want nan i waa Israel teeb Yennu na,
 ŋaan i ki fiin mɔbona nba ki i piak na po,
 2 ŋaan bia faa parbia ki yeen a i tee kasii doo na niibe,
 ki gaa Israel teeb Yennu nba sann tee Yabint daano Yennu na paak.
 3 Yennu piak Israel teeb a,
 "Sianyoo n din pak linba tan saa tunewa,
 ki tan te ki li tun nan barmɔnii.
 4 N mi nan i tan sii tee tubkangbatae
 ki sii wakii nan kut na, ki bia kaa naatuu nan kut-mɔnt na.
 5 N din bann i binberŋ sianyooewa, ki pak bona na powa,
 ki li tan tun maa n gɔɔri ki i daa yeen a i pata nan i bonninnante te ki li tumi.
 6 "Linba ki n din bunt na kur tuma;
 li tee yin sake nan n buntaa na kur tee barmɔniie.
 Mɔtana, n saa wannii bonsaana nba saa baar,
 bona nba ki n ki ban fiit.
 7 Mɔtanae ki n te ki li tuun,
 linba na booru din ki mi tun kaawa.
 Li-i mi tun, i bo saa yet a i mi li kura po.
 8 N mi nan n kan ban teeni yada,
 kimaan i ɔɔ tee kangaarnbae,
 ŋanne teen ki i ki mi gbat linba na po faba,
 ki li maan nan waama ki ɔɔ i tuba ni.
 9 "N dia n wutoore ki diisir, n diare ki kan biiri,
 a lin te niib n dont n sann.
 10 N jii wahalae ki bikinii, nan baa tuu ŋamm kut saauk muu ni bianjinba na. Ŋaan n la ki i ki mɔk nyɔkii.
 11 Maa tun linba kur, n tuun n mɔŋ paake.
 N kan te ki n sann n kɔŋ baakir,
 koo ki te ɔɔ n chent nanin baakir nba tee n yar,
 ki bia sii ɔɔ tee na."

Ki jiin Sairus nba ki Yennu gannɔ na po

12 Yennu din yet a, "Gbiintir man,
 yimm Israel teeb nba ki n yiini na.
 Mine tee Yennu, ki tee piinu nan joontu, ki tee Yen-yemmir.
 13 N niie din nan tingbourŋ na fiakir ki jɔnn sanpaak.
 Mi-i yiin tiŋ nan sanpaak, bi tuu baare yian,
 ki jii bi mɔŋ ki turin.
 14 "I kur n tikir ki gbiint.
 Patsiar din kan fit bunt nan jɔn nba ki n gannɔ na

saa lek Babilonn-i; u saa tun linba ki n loon wun tume.

15 Mine yiin; mine saan nann ki saa turɔ nyannu.

16 "Nakint n boor, ki gbat maa piak linba.

Pinpiik niwa, n din piak paanu nie,

ki tuu te ki n mɔbona na n mann mɔnii."

(Mɔtana, Yabint Yennu-e turin u Seek ki tumin.)

Yennu lor nba jiin u niib po

17 Israel teeb kasii Yennu nba tinti na yet a,
"Mine tee i Yomdaanɔ Yennu, ki loon man tumii-i,
ki lii njan turi, ki wannii sɔnu nba ki i sii tɔkii.

18 "Yi-i bonni sak n sennii,
piisin bo sii puub ki teeni nan mɔkir nba ki fɔɔt nae,
nyannu bo saa baari nan nyunpana nba tuu baar
gbingbann nae.

19 I yaaboona bo sii yab nan tanbiinii nae,
ki n bo kan te ki biiru n baaribi."

20 Ii nyi Babilonn kii saa i yamani;

Ii hoot nan parpeenn ki jiin barganii manɔ po,

ki njan sɔɔ kur n gbat siar kur boor a,

"Yennu tinn u toontunna Israel teeba."

21 Yennu nba din jii u niib ki gar namm wɔruk tinkorik
paak na,

njan nyunnyukuru din ki soorib.

U din te ki nyun nyii tanpiiuuk ni, ki bi nyu;

u din bɔkit tann nae, ki nyun nyii.

22 Yennu yeen a, "Biit damm ki be parmaasir ni."

Israel teebe tee yentu ki tur digbana

49 Yimm digbanbanfɔka damm, gbiintir man,
yimm nba be banfɔka na.

Bi din tan maarin na, ki sɔɔ Yennu gannin
ki teenin u toontunnɔwa.

2 U te ki n mɔbona man nan banjiaak nae.

U dia u tiɔɔ nuue ki guun.

U teenin nan peenu nae, ki n porin ki teen siir nan
yeku.

3 U yetin a, "Israel, a tee n toontunnɔe;
li saa nyi a nie ki niib n dontin."

4 Ki n jiin a, "N tun toonn-a, njan dindann kaa.

N nyinn n paɔa njan ki la siara nyɔɔt."

Njan n saa teen Yennu-e yada ki wun sommin n
toona ni;

u saa pan, n toona paaka.

5 Bi din tan maarin na ki sɔɔ Yennu gannima,
u teenin u toontunnɔe a man jen nan u niib
nba tee Israel teeb ki yat na.

Yennu-e teenin baakir, n paɔ nyi u niɔe.

6 Ki Yennu yetin a, "N toontunnɔ, n mɔk toonjaanne ki
teena.

Li ki tee nan a saa namm teen Israel teeb
nba ki n tinnib na kɔɔ kaa-ii yabii,
njan n saa te ki a tee yentue ki tur digbanlia,
ki lin te tingbouɔ na niib kur n tinn."

7 Israel teeb kasii Yennu nba tee bi tinntɔɔ na,

yeen wunba ki digbana yisimɔ bonchiann, ki bia
nann,

njan ki u tee doo diara toontunnɔ na a,

"Kpanbara saa la ki bi nja-a, ki bi saa fiir ki tura jiri-
ma,

ki tɔɔndamm mun bia saa lar, ki gbaan jianta."

Linba na saa tun, kimaan Yennu gann u toontun-
nɔwa,

Israel teeb kasii Yennu na dia u mɔsona.

Ki jiin Jerusalem namm po

8 Yennu yet u niib a, "Yoo-i baar nan man tinni,
n saa sommi, ki saa gbat i mɔnii nba jiin sommir po
na.

N saa guuri ki nyinni, ki i paak, n saa lor mɔlor nan ni-
booru kur.

N saa te ki yin namm kar i tiɔ nba dɔɔ yann na ni.

9 N saa yet dansarkɔɔra na a, 'Ii saa i yamani man,'
ki bia yet binba be bunbɔnn ni a, 'Baat yeeuɔ ni
man.'

Bi sii tee nan pei nba njan kunkona paak nae;

10 nyunnyukuru koo kon kan soorib.

Yonnu nan tinkorik wɔruk kan teenib siar,
kimaan wunba mɔk lomm namme saa gar bi tɔɔnn.

U saa saan namm nyuntona boa.

11 "N saa faa sɔɔnjar ki gaan kunkona paak,

ki namm sɔnu ki n niib n tɔkii.

12 N niib saa nyi banfɔka ki baar.

Bi saa nyi gaɔ po nan yondo po
nan Asuann nba be diitu po na."

13 Sanpaak, ii yiin yaɔ.

Tingbouɔ, ii hoot kii kpamm, njan kunkona-ii yiin
yanii.

Yennu saa maan u niib para,
u sii mɔk ninbatinu nan u niib nba di biak na.

14 Njan ki Jerusalem teeb yet a,

"Yennu nyɔɔ nyikita. U tamm ti powa."

15 Ki Yennu jiin a, "Poo saa tamm u bik powa-a?"

U kii loon u bik nba ki u marɔ na-a?

Li-i lekii tee ki poo saa tamm u bik po,

njan min kan tamm i po.

16 Jerusalem, n kan ban tamm a po;

n sɔb a sann n niipant nie.

17 "Binba saa namm maa-a na baate mɔtana,
ki binba bo biira na saa yaat.

18 Gotir lint ki la linba tuun na. A niib na lakinte ki
kpent.

Barmɔnii nan maa tee Yennu nba fo na,

a sii mɔk parbifaant a niib paak,

nan pooyookir nba tuu mɔk parbifaant u salinbana
paak nae.

19 "A tingbouɔ din boonte ki teen yann.

Njan mɔtana li saa waab nan binba jent na karuwa.

Ki binba teen a doi langbent na saa nyi ki fɔkit nana.

20 A niib nba ki bi din marib yommisin ni digbangann
ni na

tan saa yet dasiar a, 'Tiɔ na mantik waaba.

Ti loon yiar nba yabe ki tin kar.'

21 Li yoo na, a saa yet a mɔŋ a,
 ‘Nmee mar waas na kur ki turimi?
 N din kɔŋ n waas, ki ji din ki fit mar waasi.
 Bi din ber ki nyinnin ki teenin yommik.
 Nmee wubir waas na? N din biar n kɔɔe, ki waas na
 nyii lee?’ ”

22 Yabint Yennu yet u niib a,
 “N saa tur digbana nyinn, ki bi saa kunn i waas.
 23 Kpanbara sii tee nan bi baanba nae ki turi,
 ki poobatnba tee nan bi naanba na.
 Bi saa baa fabin i tɔɔn, ki turi baakir,
 ki sikin bi mɔŋ ki turi jirima,
 ki i saa bann nan mine tee Yennu,
 ki wunba guu n sommir kan di fei.”
 24 Jɔɔ-i jii linba jat ni, a saa fit fata-a?
 A saa fit fat kunkɔnkɔntondaanɔ dansariiwa-a?
 25 Yennu yeen a, “Linba saa tume na.
 Bi saa jii kunkɔnkɔntondaanɔ dansarii na ki yaat
 namm,
 ki bia fat kunkɔnkɔntondaanɔ bona.
 N saa kɔn nan wunba kur kɔn nani, ki saa tinn i waas.
 26 N saa te ki binba dinti biak na n kpi bi leeb,
 ki nikpinu nan wutoor saa yibib,
 ki niib kur saa bann nan mine tee Yennu nba tinti ki
 nyinti yann.
 Bi saa bann nan mine tee Israel teeb Yennu nba mɔk
 paŋ.”

50 Ki Yennu yet a, “I dukii a n ber nyinn n niib
 nan jɔɔ nba tuu yêtu u poo ki ber nyinnɔ nae?
 Ki li-i tee nnaie, yêtu gbant be lia.
 I dukii nan n kɔie, ki bi soori
 nan jɔɔ nba tuu kɔi u waas ki bin teenib daaba na-a?
 Aaii. Bi din teeni yommii, kimaan i toonbiit paake.
 Bi din yaat nani, kimaan i marinbiit paak.
 2 “Bee ki n niib yêtu bin gbiint,
 yoo nba ki n baar bi boor maa n tinnib na?
 Bee ki bi yêtu gatu, yoo nba ki n yiinib na?
 N ki mɔk paŋ nba saa tinnibe-e?
 N saa fit yet maan ki mɔkgberŋir n fɔɔr,
 ki mɔka n kpant kunkoot, ki li jani na n kpo
 nyunkon.
 3 N saa fit te ki sanpaak n bɔnn, ki tee nan li mɔ
 kpemɔnii na.”

Ki jii Yennu Toontunɔ na mɔsaku po

4 Yabint Yennu wannin maa saa pak linbawa,
 ki n saa fit kɔɔn binba chɔk na paŋ.
 Sanyik kur, u te ki n numm mɔne
 nan man gbiint linba ki u saa wannin.
 5 Yennu turin bannuwa, ki n ki yêtu,
 koo ki lek n numm ŋaan nyikɔ.
 6 N jii n bɔnnne ki chab binba boon na.
 N ki gɔɔrib, yoo nba ki bi sukii, ki ŋabii n tian,
 ki sat mɔsant n numm po na.
 7 ŋaan bi sukii na kan teenin siar,
 kimaan Yabint Yennu-e teenin sommir.
 N tuu kpaŋ n mɔŋe ki gubin diar, n mi nan n kan di
 fei,

8 kimaan Yennu be nanin, ki saa wann nan n ki mɔk
 biiti.
 Sɔɔ mɔk par ki saa baar nan maan n paaki-i?
 Wun ŋaan tin tɔk saan barbuut boor.
 Wun baar nan u maan maŋ.
 9 Yabint Yennu tɔɔn kɔn n paak,
 ki ŋmee mun saa yet a n mɔk kaati?
 Binba paantin maan na kur saa mir bote
 nan tintɔk nba tuu tɔk tɔk bianjinba na.
 10 Yimm nba kur baakit Yennu,
 ki bia saak u toontunɔ mɔk na,
 sɔnu nba ki i tɔk na-i lekii bɔn bianjinba,
 ŋaan i teen Yennu yada kii maa u paak.
 11 Yimm nba kur lorin a yin biir leeb na,
 i tɔŋ lorbiit maŋe saa biiri.
 Yennu tɔŋo saa te linba na n tun, ki i tan saa kpo nin-
 bakuun.

Ki jii maan nba saa maan Jerusalem par na po

51 Ki Yennu yet a, “Gbiintir man, yimm nba loon
 tinnu na,
 yimm nba baat n boor ki loon sommir na.
 Dukint yaa din nyii tann nba ni na po,
 ki dukin baa din gbiir ki nyinni tanpiiuk nba ni na po.
 2 Ii dukin i yeeja Abraham po, ki bia dukin i yaa Sara
 po.
 Maa din yiin Abraham yoo nba na, u din ki mɔk biki,
 ŋaan ki n teen piisin u paak, ki turɔ waas.
 Ki n te ki u yaaboona yabit ki kaa kann.
 3 “N saa wann Jerusalem nan binba be langbent ni
 na,
 n ninkpabaun.
 U tiŋ nba lek tee tinkokirik na, ŋaan n saa teenir tin-
 kpiasir,
 nan kpaab nba ki n din teen Edenn ni na.
 Parpeenn nan manu sii be leŋ,
 ki dontir nan niipoturu yanii sii yiin leŋ ki teenin.
 4 “Gbiintir turin man, n niib, gbiintir linba ki n piak.
 N teen digbana n tumiiu, n sennu na saa turib yentu.
 5 N saa baar yiame ki tinnib, n nyannu yoo na pera.
 N mɔŋe sii dia digbana.
 Digbanbanfɔka guu n baarue, ki guu nan dindann a
 man tinnib.
 6 Gotir sanpaak, ki got tingboun.
 Sanpaak saa bot nan munyuut nae;
 ki tingboun n kpet nan kparchant na,
 ki li niib kur saa kpo nan kpajuut nba kpenn bianjin-
 ba na.
 ŋaan maa baat nan tinnu nba na sii jɔɔ be-e.
 N nyannu nae sii tee linba see.
 7 “Gbiintir turin man, yimm nba mi linba ŋan,
 ki tee binba jii n tumiiu ki teen bi para ni.
 I daa tiin janmaanii, li-i tee ki niib yisimi ki sukii-i.
 8 Bi tan saa mir bote nan tintɔk nba tuu tɔk tɔk bi-
 anjinba na.
 ŋaan tinnu nba ki n baat nann na sii jɔɔ be-e,
 ki n nyannu na be yoo kur.”
 9 Yennu, fiit ki sommit. Jii na a yiikoo na ki tinnit,

ki tun a yiikoo toonn nan faa din tun yaayoo ni bi-anjinba na.

Fine din gbat Ijpt nba tuu naan məkir ni bonkob-paaruk na

burii burii.

¹⁰ Fine bia din te ki məkgebənjir fəw,

ki faa sənū məkgebənjir maŋ ni,
a binba ki a tinnib na n fit poot.

¹¹ Faa tinn binba na saa baar Jerusalem nan parpeenne,

kii yiin kii hoot nan kpinkpammuk.

Bi sii yəw mək parpeenne, ki saa nyi parbiir nan yanyê-tuk ni.

¹² Ki Yennu yet a, "Mine kəwnta paŋ.

Bee ki a tiin nisaarik nba saa kpo na,
nisaarik nba ki yukii nan kəwt nba ki yukii na?"

¹³ A tamm Yennu nba nama na poe, wunba tant san-paak,

ki bia nan tingbouŋ fiakir na poe-e?

Bee ki a yəw be janmaanii ni ki jiin binba mukisa nan wutoor,

nan binba teen siir a bin biira na po?

Bi wutoor na kan ban siia ni.

¹⁴ Li kan wei ki bi saa ŋaa dansarkəwra na yann.

Ki bi manfoor saa fəkit, ki bi sii di linba kur ki bi loon.

¹⁵ "Mine tee i Yomdaanəw Yennu, mine tuu gbit məkgebənjir,

ki te li nyunpana fu fuut. N sanne tee Yabint Yennu.

¹⁶ Mine jonn sanpaak, ki bia teen tingbouŋ fiakir,
ki yet Jerusalem teeb a, 'I tee n niibe.

N turi n wannu, ki guuri nan n nuu.' "

Ki jiin Jerusalem biak gbennu po.

¹⁷ Jerusalem, fiit kəwnt ni, kutir fiir.

A nyuu tubdatu nyubitik nba ki Yennu wutoor doo ki u tura,

a fan nyu nawa. A nyuur, ki li sike, ki te ki a tukintir.

¹⁸ Səw kaa ki saa ŋmakita.

I ni səw kaa ki saa soor a nuu ki ŋmakitani.

¹⁹ Biak munlee baarawa, təb biir a tiŋa, ki a niib tun kon.

Səw kaa ki saa tina ninbaauk.

²⁰ Səngənt boor kur, gbananchəkinte tuu te ki a niib u baa,

bi tee nan waarəw baruk nba tuu soor piarəw nae.

Yennu wutoor paŋ na gbatiba.

²¹ Yimm Jerusalem teeb nba di wahala na,

yimm nba tukintir nan i yib na,

²² i Yomdaanəw Yennu kən i paak ki yeen a,

"N jikit nyubitik nba ki n bo be wutoor ni ki n turi nae,
ki yaatir nann. I ji kan ban nyu daan nba te ki i tukin-tir na.

²³ N saa jiir ki tur binba dinti biak nae,

binba te ki i dəw sənəjot ni, ki bi ŋmaat i paak nan i tee tante na."

Bianjinba ki Yennu saa tinn Jerusalem

⁵² Jerusalem, a ŋamm kii mək paŋ kii paar.
Yennu kasii digbann, a lia baakir.

Binba ki mi Yennu ki bia ki yeen na ji kan ban kəw a ni.

² Jerusalem, yokin a mək, ki yent a mək.

Fiit tiŋ ni ki kar a naan gbant paak.

Cheet bant nba ki bi baana na,

yimm Sayənn teeb nba be yommisin ni na.

³ Ki Yabint Yennu yet u niib a, "Yaa din teen daaba, bi din ki pa likirii i paaki; li paak, siar kan pa kaawa ki bin ŋaai.

⁴ Yaa din saan kar Ijpt ki tee boorganu na, i din saan i yanəwəte, ŋaan Asiria din tan jii-i nan ninməwne

ki yaat nani, ki bia ki pa siar i paaki. ⁵ Ki Babilonn tiŋ ni, li boorue bia tun na. I tee yommiie, bi ki pa siar i paaki.

Binba dia-i na dont bi məkə, ki faa kpinkpant ki ki gorii gbootin. ⁶ Yoo baate ki i tan saa bann nan mine tee

Yennu ki pak turi."

⁷ Li fan bonchiann nan ki a la toonii ki u nyii kunkona paak,

ki baat nan labamann, ki li tee parmaasir barŋanii.

U məkəntir nyannue ki piak Sayənn a, "A Yennu-e tee kpanbar."

⁸ Binba guu doo maŋ na lakin hoot parmaasir hooti-ie.

Bi fit laat nan bi tiŋəw ninbina bianjinba ki Yennu jent Sayənn.

⁹ Yimm Jerusalem langbent, ii hoot parpeenn po man.

Yennu saa tinn u doo, ki maan u niib para.

¹⁰ Yennu saa jii u kasii paŋ na ki tinn u niib,

ki durinya niib kur saa lar.

¹¹ Yimm nba jii jiantu diiuk bona na, ii yabir ki nyi Babilonn.

I daa siit linba tee kəw bont; ii teen i mək kasii, kii nyi.

¹² Yoo nba na, li ki tee i saa nyi kpirik kaa,

i kii koor a yin mir boti.

I Yomdaanəw Yennu-e saa gar i kəwnt,

ki guuri li munn po.

Ki jiin toontunəw nba di biak na po

¹³ Ki Yennu yet a, "N toontunəw saa la nyannu u toona niwa,

u saa la baakir bonchiann.

¹⁴ Niib bonchiann nba din lau, bi gbanant din jeke;

bi din biir u gbanant bonchiann ki u ji ki naan nirəw.

¹⁵ Naan mətana li saa yaar lit digbana bonchiann u paak,

ki li saa teen kpanbara bakitnaurəw, ki bin muu mət.

Baa ki ban la linba, ŋaan bi tan saa lar, ki bia bannir."

⁵³ Ki niib na jiin a,

"Nmee din saa sak linba ki ti tan piak mətana na.

Nmee din saa fit la Yennu yiikoo bont na ni?"

² Li din tee Yennu lomme nan u toontunəw n kpaat nan bonpipik na, ki baa jiina tinkooŋ ni.

U din ki mək sanjaann koo fant nba saa te ki ti niḵn n kək.

Fant siar din kaa u paak. Siar din kaa ki saa te tin nakin.

³ Ti din yisiməe ki yêṭ, ki u gubin gaar biak nan tont, sək din ki loon wun got.

Ki ti yêṭ, ki li naan nan u ki tee siar na.

⁴ "Njaan u din gubin gaar biak nba bo sii tee ti yare, nan tont nba ki ti bo saa di.

Li kura na, njaan ki ti bia dukii nan u biak na tee tubdatue

ki nyii Yennu boor.

⁵ Njaan ti biit paake ki bi paanu dan, ki boou ti yanḵamm paak.

Ti la laafia u biak nba ki u dii na paake.

Waa gaar tanpakii na paak, ki ti la laafia.

⁶ Ti kur din tee nan pei nba tuu bot nae, ki sək kur tək u sək.

Njaan ki Yennu te ki ti tubdatu na baa u paak, tubdatu nba bo kpaa ti kur na.

⁷ "Bi din diau ninḵanne, njaan ki u gubin gaar nan sikin-n-mḵn;

u din ki pak nan mḵbonna, ki tee nan pegann nba ki bi tuu yaa bin kək na, ki bia tee nan peeuk nba ki bi tuu yaa bin koor u ko-bit na, u din ki pak nan mḵbonna.

⁸ Bi din soorḵ ki bu u buut, ki saan nanḵ a bin kpiu, ki sək baka kaa u po. Bi din kpiiu, ti niib biit paake.

⁹ Bi din kpab ḵḵ nan biit damme ki sikin kaauk ni, ki piiu nan mḵkita, njaan ki u lek ki ban biir siar, koo ki faar faaki."

¹⁰ Ki Yennu yet a, "Li din tee n loomme nan wun di bi-ak.

U kuun din tee maruḵo a lin baar nan nyikinḵab biit paak;

ki linba na paak ki u saa la yaaboona.

U manfoor saa yukir, ki u niḵe ki n mḵlor saa gbee.

¹¹ U biak dinu poor po ki u saa la parmaasir, ki bann nan u ki dii biak yann kaa.

N toontunmḵḵ nba ki n par mei u paak na saa gaar nisaarii bonchiann tubdatu,

ki u paak n saa nyik chabib.

¹² Li paak, n saa turḵ binbeboor nba mək baakir, ki li tee nijaana nan yiikoo damm sinsuuk ni.

U yanḵḵte ki u chab u manfoor, ki gaar yanḵḵndamm bonchiann paak ki dii biak, ki miar Yennu a wun nyik chabib."

Yennu lomm nba jiin Israel teeb po

54 Jerusalem, a tee nan poo nba ki mar nae, njaan mḵtana a saa fit yin yaḵ kii hoot nan kpinkpammuk.

Mḵtana a sii mək waas bonchiann ki gar poo nba ki u sḵḵ ki ban nyik.

² Yarikit a njaak nba ki a be leḵ na, tantir li ḵmiit ki pukin li dachaata paḵ.

³ A saa tant a kpaar lokir kur po,

a niib saa gaar tiḵ nba ki digbangana niib kar leḵ na. Doi nba dḵḵ koont na saa gbee nan niib.

⁴ Daa tiin janḵaanii, a ji kan di fei, a kan sik tiḵi.

A saa tamm biit nba ki a din tee poopaḵ ki tuun na, ki bia tamm faa tuu be a kḵḵ nan pakḵḵ na.

⁵ A nantḵḵ sii tee nan sḵḵ nae ki tura.

U sanne tee Yabint Yennu.

Israel teeb kasii Yennu saa tinna, ḵḵḵ tee durinya na munn diatḵ.

⁶ Israel, a tee nan poopaḵ nba ki u sḵḵ tuu yaat njaan nyik,

ki u yamin yêṭ nae, njaan Yennu yia a fan jen u boor, ki yeen a:

⁷ "Yoo waaminnae ki n nyika,

njaan n saa ḵamm gaara nan lonḵiḵo.

⁸ Yoo waaminnae ki n donn wutoor ki nyika, njaan n saa wanna n lomm yaayoo siiyoo."

Yennu nba tinta nae pak linba na.

⁹ "Nowa yooewa ki n din senn mḵsonn nan n ji kan biir tingbour na nan nyumi.

Mḵtana n senn mḵsonn nan n ji kan ban donn wutoor a paak,

kan ban ḵmakita nan biak, koo ki dat a tubiri.

¹⁰ dḵḵ nan kunkona-i lekii but but, njaan n lomm nba be a ni na kan ban gbenn;

n sii kḵḵ dia mḵsonn nba ki n senn nan n saa tura parmaasir nae."

Yennu nba loona nae pak linba na.

Ki jiin Jerusalem paann na po

¹¹ Ki Yennu yet a, "Jerusalem, fin doo nba di biak ki kaa sommtḵḵ,

ki sḵḵ kaa ki saa maan a par na, n saa ḵamm maa a fiakir nan tanbinyinyira nba ki li daauk paare.

¹² N saa jii tana nba mḵn, ki li daauk paar na, ki maa a ditḵḵii, ki jii tana nba nyirii nan muu na, ki maa a tammḵi, ki jii tanbinyinyiria nba ki li daauk paar na

ki maa joonjouk nba saa linta.

¹³ "N tiḵo saa tumii a niib, ki turib gor nan parmaasir.

¹⁴ Mamḵmm nan binbenḵaḵ saa tura paḵ.

A saa nyi biak nan janḵaanii ni.

¹⁵ Li-i tee ki sḵḵ leka, u tun nna njaan ki n nuu kaa leḵ. Wunba kur kḵn nana, see ki u baa.

¹⁶ "Mine nan saauk damm nba tuu joo muu ki pur kut ki nan jatiat na,

ki bia nan kḵḵ nba tuu jii jatiat maḵ ki kpi kuun na.

¹⁷ Njaan jatikḵ kaa ki saa fit paana danj, ki a sii mək gat u tur binba kur piak biira na.

N saa kḵn n toontunna paak ki turib nyannu." Yennu-e pak na.

Ki jiin Yennu ninkpabaḵ po

55 Ki Yennu yet a, "Wunba kur nyunnyukuru mḵḵ, wun baar, nyun be nna.

Yimm nba kur kaa likirii, ii baar man ki daa jeet ki di.
Baat man ki daa tilkna daan nan naabiin.

I kan pa siar li paak.

² Bee ki i biir likirii linba ki gboot paaki?

Bee ki i di i paauk njaan bia be komi?

Gbiintir turin man, ki tun maa wannu linba;

ki i saa di jeet nba man ki gar jeet kur ki lin manji.

³ "N niib, gbiintir turin man, ki baar n boor.

Baat n boor, ki i saa la manfoor.

N saa lor molor kangbennuk nani,

ki turi piisin nba ki n din senn masonn ki tur Defid
na.

⁴ N teen digbana tondaan nan nmakit-tak,

ki u paake ki n wannib n paŋ.

⁵ I tan saa yiin digbangana niib;

sianyooowa bi din ki mi-ini,

njaan mtana bi saa tine baar ki pukini.

Min i Yomdaan Yennu nba tee yimm Israel teeb kasii
Yennu na

saa te linba na kur n tun.

N saa te ki yin la baakir nan choruŋ."

⁶ Jenin Yennu boor, ki miar yoo nba ki u naak na.

⁷ Nitont n nyik binber nba ki bi be na,

ki bia lebit dudukit nba ki bi dukii na.

Njaant ki bin jen ti Yomdaan Yennu boor.

U mak ninbatinu, ki nyik chabit yian yian.

⁸ Yennu yet a, "N dudukit ki tee nan i yara na,

ki n sonii bia mak bakitu nan i yara.

⁹ Sanpagbou nba fak nan tin bianjina na,

nnae mun ki n sonii nan dudukit njan ki gar i yar.

¹⁰ "N mmaan tee nan saak nan sakaana

nba tuu nyi sanpagbant ni ki baa maant tin nae.

Njanne tuu te ki bonbuburit kpaatir, ki bia te li naan,

ki bi jikit ki buur, ki bia tee jeet ki di.

¹¹ Nnae mun ki mmaan nba ki n saa pak na sii tee,

ki linba ki n lor maa lin tun na kan gbar tumu.

Ki li saa tun linba kur ki n tumir a lin tun.

¹² "I tan saa nyi Babilonn nan kpinkpammuko;

ki nyi doo na ni nan parmaasir.

Jakt nan kunkona na tan sii yiin yanii,

ki tiinii tan sii hoot nan kpinkpammuk.

¹³ Tinjanii tan saa pia siaminba ki jagotuk be mtana
na,

ki tulaarii tiinii n pia kunkonii sinsetboa.

Linba na sii tee nyinn nba sii yak be-e, ki tee tiaru

ki jiin linba ki min Yennu tun na po."

Ki jiin Yennu niib po

⁵⁶ Ki Yennu yet u niib a, "Ti tuun linba njan ki bia
took, kimaan li kan wei, ki n saa tinni. ² N saa
teen piisin binba yak dia foon daar ki ki teer gbaka
gbaka na paak. N saa teen piisin binba ki tuun bisiat
na paak."

³ Boorganu nba tabin u mak nan Yennu niib na daa
yeen a, "Yennu kan sak man taan u niib na ki jiantu."

Jak nba ki bi jaku daa dukii nan waa kan fit mar waas
na, u kan ban pukin Yennu niib ni. ⁴ Yennu piak li ja-
booru a, "Li-i tee ki a baakitin, ki dia foon daar na, ki

bia tuun linba njan n po, ki dia n molor fanu, ⁵ njann bi
sii yak tian a sann, n jiantu nasaakak ni, nan n niib
boor, ki lin yukir gar faa bo sii mak bonjai nan bonpoi.
Ki a sann kan ban piini."

⁶ Yennu piak teen boorganu nba ji pukin u niib po ki
mak lomm nann, ki jiantir, ki dia foon daar na, ki bia
dia u molor na fanu a, ⁷ "N saa baar nani Sayonn, n
kasii kunkonn na boor, ki turi parpeenn, n miaru njaak
na ni, ki ji gaar i maruŋ nba ki i mann n binbintir paak
na. Bi sii yi n njaak na nibooru kur Yenmiaru njaake."

⁸ Yabint Yennu nba nyinn u niib Israel teeb yommisin
ni, tingar ni, ki kpen namm na, senn masonn nan u
saa baar nan nilee ki pukin bi paak.

Ki jiin Israel teeb tondamm biit po

⁹ Yennu pak digbangana niib na, a bin baar kii tee
nan muuk ni bonkobot na, ki njman u niib. ¹⁰ U yet a,
"Tondamm nba bo tee bin kpaan n niib na tee jankiie.
Bi ki mi siar; bi tee nan kmui nba ki gbekin nae, bi
kpan dak damii damiit kake. Bi lon gank halii. ¹¹ Bi tee
nan koi nba mak jawuuk, ki ki di gboot nae. Tondamm
na kaa yami. Sak kur tuun waa loon bianjinbae, ki loon
u tork njamm, ¹² ki yeen a, 'Naant ki ti la daan ki nyu
taa saa fit bianjinba, ki wonne sii man ki gar dinna.' "

Ki jiin Israel teeb patjiantu po

⁵⁷ Ninjamm kpenn, ki yak ki bant li paak, koo ki fi-
in li po. Njan bi-i kpo, biiru kan paanib danji.

² Binba tuun njant na mak parmaasir nan foon, bi kuun
poor po.

³ Yimm biit damm na, baat nna man, ki bin bu i buut.
I ki chee jabaabuura nan pooweira nan bonchonchon-
na. ⁴ I yisin njmee? Yimm fai damm na, i mun laa
njmee? ⁵ I jiantir tingbana, ki dak nan leeb i tingbanti-
inii na boor. I dia i waas ki mann maruŋ, tanfiat nba be
kpengbiant na ni. ⁶ I jikit len tanjarsa nae, ki tee pata
ki jiantirib, ki jikit daan ki mak bi paak, ki bia baat nan
jeet piinii ki teemm ki mannib. I dukii n par mei linba
na paaki-i? ⁷ I tuu do jakit paake, ki mann maruŋ, ki
bia dak nan leeb. ⁸ I maa i patyana nae, i nei tammoi
ni. I yetime, ki tuu liat i liant njan doo i gado yarima
paak nan i yaknba, binba ki i tuu pa njan dak namm
na. Leje ki i tuu kpeen i tork. ⁹ I tuu sak tulaarii nan
kpanunubite ki saa jiantir tingbann Molek. ¹ I tuun
toomiinba ki bi saa banfaka, ki baat kpeentir gbaa, ki
kpaan tingbana a yin jiant. ¹⁰ I bakint i mak ki lin
kpaan tingbanlia, njan ki ki laatib. I dukii nan i
tingbanyana nae teeni paŋ, ki i ki banjiti.

¹¹ Ki Yennu yet a, "Tingbana na tee lanne, ki jeenti, ki
te ki i fa fai, ki ji ki jiantirin nan waama? Maa tee soon
nna ki li wei nae, ki i nyik ki ki baakitimi-i? ¹² Yaa tuun
linba na, i dukii nan li njane, njan n saa nyinn i binber
na paanu, ki i tingbana na tan kan fit sommi. ¹³ I-i tanji
fabin ki loon sommir yoo nba, yin te i tingbana man n
tinni. Sajaperinne tan saa jiib ki yaat namm, njan

damm nba teenin yada sii mək manfoor, tij na ni, ki bia sii jiantirin, n jiantu nasaakak ni.”

Yennu mōsonn nba jiin sommir nan laafia po

¹⁴ Ki Yennu namm yet a, “Njaant ki n niib n nmat jen n boor. Bakint bonjarkar kur bi sōnu ni, faan sōnu ki teenir siir.

¹⁵ “Mine tee Yenjaann, ki bia tee kasii, ki yōk be. N be sanpaapoe, siaminba tee kasii, njaan n bia be nan niib nba sikint bi mōn ki nyik bi biit, a man maan bi para ki turib dindann. ¹⁶ N tur n niib manfoor, ki kan tukin kii piak kii biirib, koo kii dont wutoor namm yoo kuri. ¹⁷ N bo donn wutoor bi paak, kimaan bi biit nan bi jawuuk paak, ki n dat bi tuba ki nyōr nyikib. Njaan ki bi tee tubkangbata, ki tukin saa bi tijōn sōnu.

¹⁸ “N la baa tun bianjinbawa, njaan n saa turib laafi-awa. N saa gar bi tōkōn ki sommib, ki maan binba mō na para. ¹⁹ N teen sōk kur parmaasire, binba naak nan binba be banfōka na kur. N saa tur n niib laafiawa. ²⁰ Njaan biit daanō tee nan mōkgerjir nba ki foi nae, ki li nyunpana ki nyikin fiiru, ki baat nan jakint nan bakir. ²¹ Biit damm ki be parmaasir ni.” Yennu-e yet na.

Ki jiin barmōnii mōloru po

58 Ki Yennu yet a, “Ti hoot nan paŋ. Pakin n niib Israel teeb bi biit po. ² Bi jiantirin daa kur, ki yeen a bi loon bin bann n maame ki bia sak n sennii. Bi yaa bi loon man turib sennii nba nane, ki bia yaa bi-i jiantirin, li manib.”

³ Niib na boi a, “Bee ki ti sii lorin mōi, njaan ki Yennu ki fiin ti po? Bee ki ti sii be kon, njaan ki u ki gbiini?”

Yennu piakib a, “Li mamōmm tee nnae, yoo nba ki i lor mōi na, i tuu tuun i tijōn loommo, njaan dint i toon-tunna biak. ⁴ I mōloru maŋ te ki i tee kpikpiruk damm ki kōn, ki boo leeb. I dukii mōlor booru na saa te ki man gbiint i miaruwa-a? ⁵ I tuu lor mōie ki dint i mōn biak, ki tibint nan mōk na, ki lat i bōtoot liant nan tant-pent ki dōk li paak. ¹ I yi njanne mōloru-u? I dukii nna sii mei n para-a?”

⁶ “Mōlorbooru nba ki n loon tee nnae: Ti baat biak bant na, ki yōkit mamōmm kaarin yōkit na, ki njaan binba di biak na n saan yann. ⁷ Ti chentir i jeet nan komma na, ki loot i njei ki tur talas damm nba kaa njei na, ki jii i tiat ki tur binba ki mōk lia na, ki daa yēen i nikpi-imm sommiri.

⁸ “Njanne ki n lomm saa yent i paak nan sanyōk ni yondoor na, ki i fiat saa buur yian. N sii be nani yoo kur ki tinni; n benu i boor saa guuri lokir kur po. ⁹ Yi-i mein yoo nba, n saa turi gatu. Yi-i yiinin yoo nba, n saa toon.

“Li-i tee ki i nyik niib biak dinu, ki nyik mapipaant nan mōbonbiit kur, ¹⁰ ki teen komma jeet, ki gboont binba namii na, njan njanin bunbōnn nba linti na saa kpant yonsuuk ni yeeuŋo. ¹¹ Ki n saa gar i tōkōn yoo kur, ki gboonti nan bonnana. N saa turi paŋ nan laafia. I sii tee nan kpaab nba ki nyun be lej bonchiann nae, ki

I *Bi din tee nna a lin wann nan bi mōk parbiire, bi biit paak.*

tee nan nyuntonn nba ki fōk na. ¹² I niib saa namm maa langbent nba baa li bina munna na, bi saa namm maar li fiaka paak. Bi sii mi-i ki i tee niib nba namm maa li joona nan langbent na.”

Ki jiin foon daar na dianu nyōk po

¹³ Ki Yennu bia yet a, “Li-i tee ki i dia foon daar na kasii, ki ki waa i mōn loomm li daar, ki loon n kasii daar maŋ ki turir baakir, ki ki saa sōnu, ki bia ki tuun toonn, koo ki ki piak maan nba ki mōk nyōk, ¹⁴ njan i saa la n weiu manu nba tee. N saa te ki durinya teeb kur n turi baakir, ki i saa di manu, tij nba ki n tur i yeeja Jakob na ni. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin nisaarii biit po

59 I daa dukii nan Yennu paŋ pōt nan wun tinni, koo u tuba kpaan nan wun gbat i yiinii nba jiin sommir po. ² I biit paake ki u ki gbat i yiinii na. I biite bōkit yimm nan Yennu, yoo nba ki i loon yin jiantō na. ³ I mōk biit nan yaa fa fai ki mōk kpikpiruk nan nikpinu na.

⁴ I tuu saan buut, njaan ki ki mōk mōnii. I tuu loon yin jii faake ki di mōnii. I tuu lor a yin paan leeb daŋe. ⁵⁻⁶ I lorbiit maŋ baat nan bonbiire, nan waalabirik jena nba kaatir waalabirii na. Li jenn-i yeer, waauko tuu nyi li ni. Njaan i lorbiit maŋ kan sommi, li ki mōk nyōk, li tee nan baa saa jii poruk tōk ki teen chinchenn nae. ⁷ Yoo kur, i lorin linba bie ki kakii nan li tumu. I ki taantir nan nikaat kpinu. Yi-i saan sian, i tuu biir leŋe ki teenir langbent. ⁸ Ki yi-i baar sian, sōk kur tuu weribe. Linba ki i tuun kur tee biite. I tōk sōnmarimae, ki wunba tōk li sōnu kur ki be u yamani.

Bianjinba ki niib na kat bi yanbōmm

⁹ Ki niib na yet a, “Mōtana, ti bann linba teen ki Yennu ki tinnit ti datai nuu niwa. Ti daan yentue a tii sommi lej, njaan ki li tee bunbōnn kuukō; ¹⁰ ki ti barin nan jōkōnii na, ki gbiatir yonnu ni nan li tee nyōko na, ki naan nan ti be kpeentij bunbōnn ni na. ¹¹ Ti be yanputuk nan mukir nie, ki daan a Yennu n nyinnit mukir nan biak ni, njaan siar ki tuumi.

¹² “Yennu, biit nba ki ti tun biira na yabita. Ti biit na wantit nan ti biira. Ki ti mi ti biit maŋ kur po fanu. ¹³ Ti ki sak a mōbi, ki bia yētawa, ki bia ki sak tin weia. Ti dint leeb biake, ki bia lek ti nunii siar po njaan nyika. Ti dudukit tee biite, ki ti mōbona tee faak. ¹⁴ Barmōnii yaat ti boore, ki linba took kan nakint. Ti yēt mamōmm, ki bia ki teen niib bi mōnii. ¹⁵ Mamōmm mantik waar, ki li te wunba nyik yanbōntoona, ki bi dint biak.”

Bianjinba ki Yennu tee siir a wun tinn u niib

Yennu la linba nawa, ki u par biir nan niib nba ki laat bi mōnii na paak. ¹⁶ Li bakitōe nan waa la ki sōk kaa ki saa sommi binba ki bi dintib biak na. Li paak, u saa jii u tijōn yiikooe ki nyinnib, ki te bin nyann. ¹⁷ U saa lia barmōnii nan gbakinu nae, ki bia yir tinnu nan kut fokirik

na. U sii gbee nan lonchion nba ki u saa namm bonae, ki dat niib tuba ki kon binba di fara na paak. ¹⁸ U saa dat u datai tuba nan bi toona nba tee bianjinba nae, nan binba be banfaka na gbaa. ¹⁹ Laa nyii yondo po ki saa tuu yonbaa po, sɔɔ kur sii tiin, u panchion na paak. U saa baar nan nyunmɔnn nae, ki tee nan won-paaruk na.

²⁰ Yennu yeen u niib a, "N saa baar Jerusalem ki kon i paak, ki tinn yimm nba kur nyik i toonbiit na. ²¹ N lor mɔlore nani, ki turi n Seek nan n wannu, ki li sii tee i yar yoo kur; laa nyii mɔtana ki saa, li tee yin sak n mɔbe, ki bia tumii i waas nan i yaaboona ki bin sak n mɔb yoo kur."

Ki jiin Jerusalem baakir nba baat na po

60 Jerusalem, fiit kii nyirii nan yonnu na; Yabint Yennu yentchion na yentire a paak.
² Bunɔonne saa piin digbanlia, njan ki Yennu maŋ yentu na sii yeen a paak, ki u yentchion na sii be nana.
³ Digbana saa baar a yentu na ni, ki kpanbara saa baar a dapaann yentu na ni.
⁴ Gotir lint a mɔŋ ki la linba tuun, a niib lakinte a bin kpen.
 Bi saa jii a bonpoi na nan bi tee waase na. A bonjai saa nyi banfaka ki kpen.
⁵ A saa la linba na ki gbee nan kpinkpammuk. Parpeenn saa jek a gbanu.
 Bi tan saa baar nan digbana mɔkint ki tura. Bi mɔkint saa nyi mɔkgbenjir pootir ki baar a boor.
⁶ Laagumiinba saa jii jika ki nyi Midiann nan Efa ki baar a boor.
 Bi saa nyi Sieba ki baar nan salima nan bonnunubit. Niib saa pak barjanii ki jiin linba Yennu tun na po.
⁷ Ki bi saa baar nan Kedar nan Nebayof pei kur a boor, ki li tee maruŋ, ki mannir binbintir paak, ki lin maŋ Yennu.
 Ki Yennu saa faŋ u nasaakak na, ki lin gar laa tuu tee.
⁸ Njarinlanae naan sanpagbant na, ki tee nan nmana nba tuu nmat kun na?
⁹ Li tee njarint nba nyii banfakae, ki kpent nan Yennu niib.
 Bi dia salimpeena nan salimmɔna, a bin tur Yennu sann baakir; nɔɔe tee Israel teeb kasii Yennu nba te ki digbana kur teen u niib baakir na.
¹⁰ Yennu pak tur Jerusalem a, "Boorganue saa namm maa a joona, ki bi kpanbara sii jiantira.
 N bo be wutoor nie ki dat a tubir, njan mɔtana n saa tina ninbaauk, ki tura sommir.
¹¹ A tammɔi sii yaae yonnu ni nan nyik, ki lin te digbana kpanbara n baar nan bi mɔkint ki tura.
¹² Njan n saa biir digbana nba ki jiantira nae peb.
¹³ "Ki bi saa baar nan daat nba tee foi nan naagbasukirii,

nan kɔɔnsaant nba tee Lebanonn fɔɔr ni tijanii na, ki tan namm maa fin Jerusalem, ki faŋ n jiantu nasaakak na,

ki bia faŋ n doo maŋ.
¹⁴ Binba dinta biak na yaaboona tan saa baar ki gbaan a tɔɔnn ki tura baakir, ki binba yisima na kur tan saa gbaan ki jianta, ki saa yiina a, 'Yennu doo,'
 ki bia sii yiia 'Sayonn nba tee Israel teeb kasii Yennu doo.'

¹⁵ "Bi ji kan yêta ki bia namani, a ji kan biar dɔɔ yanni. N saa teena digbanjaann, ki bia faŋa.

Ki a sii tee siaminba ki kpinkpammuk yoo be.

¹⁶ Digbana niib nan kpanbara sii dinta nan binaa nba tuu dint u bik nae, ki a saa bann nan min Yennu-e tinna, a min Israel teeb Yabint Yennu-e nyinna ki nja-a.
¹⁷ "N saa tura salimmɔnae, njan nyik kutmɔnt, ki tura salimpeena nan kutmɔnt, njan nyik kut nan taabii,

ki tura kut, njan nyik tana.

A diara ji kan mukisani.

N saa te ki bin dia-a nan namm nan parmaasire.

¹⁸ Sɔɔ ji kan gbat jat fuuri, ki biiru ji kan ban bukir a tinji.

N saa guura ki kon a paak nan joonjouk nae, ki a saa dontin, kimaan maa tinna na paak.

¹⁹ "Yonnu kaa ji sii tee a yentu, daar ni, ki njaarik mun kii tee a yentu, nyikku.
 Min Yennu-e sii yoo tee a yentu yaayoo siiyoo.

N baakir yentu na sii yeen a paak,

²⁰ ki a parbiir na saa gbenn.

Min Yennu-e sii yoo tee a yentu yaayoo siiyoo, ki saa yukir gar yonnu nan njaarik.

²¹ A niib kur sii tuun linba njan,

ki saa yent tin na yaayoo siiyoo.

Mine namm ki kaamm a man fiit n yabint ki wann sɔɔ kur.

²² A njarik nba tee sikin-n-mɔŋ njaak na saa la paŋ, ki tee nan digbanjaann na.

Li yoo-i baar, n saa te ki linba na n tume yiama.

Mine tee Yennu."

Ki jiin tinnu barjanii po

61 Yabint Yennu Seek be n ni.
 U gannin ki tumin a man mɔɔnt barjanii ki tur tatimm,
 ki maan binba para biir na,
 ki mɔɔnt tur yommii ki bin la yent-n-mɔŋ,
 ki mɔɔnt tur dansarkɔɔra ki bin la fat-n-mɔŋ.
² U tumin a man mɔɔnt a yoo na baar nan Yennu n tinn u niiba, ki nyann bi datai.
 U tumin a man maan binba mɔ na kur parae,
³ ki tur binba mɔ Sayonn na parpeenn nan kpinkpammuk,
 ki li kii tee parbiir kaa, a bin nyik parbiir, njan kii yiin dontir yanii.
 Bi sii tee nan tiinii nba ki Yennu tɔŋ burir nae,

ki bi kur sii tuun linba took.
 Ki Yennu saa la dontir, waa tun linba paak.
 4 Bi saa namm maa doi nba דָּוָר langbent ki li yukir na.
 5 N niib, boorganu saa jianti.
 Bi sii gorii i bonkobit, ki sii ko i kpaant, ki nhamii i daan tiinii,
 6 ki bi sii yi-i Yennu mannteeb, ki yi-i Yennu toontun-na.
 I saa di digbana na məkint,
 ki sii mək parbifaant nan li tee i yare.
 7 I fei nan yukpiasir kur gbenna.
 I sii be i תִּנְי תִּינְי ni, ki i məkint saa pukin,
 ki i parpeenn sii be yoo kur.
 8 Ki Yennu yet a, "N loon nante,
 nnaan n ki loon mukisuk, nan toonbiit.
 N saa pa n niib nan barmōnii, ki lor mōlor kangben-nuk namm.
 9 Bi sii tee niyikae digbana niib boor.
 Wunba lab saa bann nan bi tee niib nba ki n teen piisin bi paake."
 10 Jerusalem kpamm linba ki Yennu tun na paake.
 U tee nan pooyookir nba tuu lia tiat
 ki teen siir nan chiann nae.
 Yennu-e turō tinnu nan nyannu.
 11 Bonboorii nba tuu pia ki kpaat bianjinba na,
 nnae ki Yabint Yennu saa tinn u niib,
 ki digbana kur niib saa pak dontō.
 62 N saa pake ki maan Jerusalem par.
 N kii nmin see ki u tan tinn,
 ki u nyannu yeen nan nyiōk muu na.
 2 Jerusalem, digbana saa la a popeensin,
 ki bi kpanbara kur saa la a yabint nba tee bianjinba.
 Bi saa pura sanpaanne, sann nba ki Yennu תִּנְי pura na.
 3 A sii tee nan naan fokirik nba fan bianjinba nae ki tur Yennu.
 4 כֹּכְיִי kan yiina, "Kaadōu," koo ki yiin a tij
 "Pooluukir."
 A sanpaanne sii tee "Yennu par mei u paak."
 Ki bi sii yi a tij na, "Jakunant,"
 kimaan Yennu par mei a paak,
 ki u sii tee nan כֹּכְיִי na ki tur a tij.
 5 Naasimō nba tuu ji sapaanmunn ki teenō u poo bianjinba na,
 nnae ki a naamiidaanō saa kōkna.
 Naasimō par nba tuu mei u poo paak bianjinba na,
 nnae ki Yennu par sii mei a paak.
 6 Jerusalem, n kaan guuteebe a joonjouk na paak.
 Yonnu nan nyiōk kur bi ki tee saa nmini.
 Li tee bii tian Yennu u mōsona na poe, ki daa te ki u tammiti.
 7 Bi daa teenō yaak, see ki u tan fiin Jerusalem,
 ki teenir doo nba ki durinya kur saa pak dont.
 8 Yennu senn mōsonjaanne,
 ki saa jii u yiikoo ki gbeen u mōsonn man a:
 "I dii ji kii tee i datai jeeti, ki nigamm ji kan nyu i tilōk-na daan.

9 Nnaan yimm nba bur ki bia jaan dii man nae saa di li jeet, ki pak dont Yennu.
 Yimm nba namm ki bia כֹּכְיִי li כֹּכְיִי nae saa nyu li daan, n jiantu nasaakak dindoung ni."
 10 Jerusalem teeb, nyimin doo na ni man,
 ki faa sōnu ki tur i niib nba jent na.
 Faan sōnjar ki gbab tana. Ii teen dōk ki digbana na n bann
 11 nan Yennu mōkontir teen tingboung kure a,
 "Pakin Jerusalem teeb a, 'Yennu baat a wun tinni,
 ki tōk nan niib nba ki u tinnib na.'"
 12 I sann sii tee "Yennu kasii niib,"
 nan "Niib nba ki Yennu tinnib."
 Jerusalem sann sii tee "Doo nba ki Yennu loon,"
 nan "Doo nba ki Yennu ki yētir."

Ki jiiin Yennu nyannu po

63 "Nmee nyii Bosra, doo nba be Edom tij ni ki baat na? Nmee jia lia tamōnt fanu ki somm nan parj nan yiikoo na?"
 "Li tee Yennu nba mək parj ki tinnit nae baat a wun mōkont u nyannu po."
 2 "Bee ki u liant jia mōk nan jōk nba tuu nmaan mit daan tilōkna a wun teen daan na?"
 3 Ki Yennu jiiin a, "N nmaa digbana na nan daan tilōkna nae, ki kōk ki nyii sommin. N nmaab nan wutoor, ki bi sōn nyii tat n liant. 4 N dukin nan yoo baar nan man tinn n niiba, li bo tee yoo nba ki n saa dat bi datai tubae. 5 Li bakitime, yoo nba ki n got ki la nan kōk kaa ki saa sommin na. Nnaan n wutoor na turin pane, ki n mōnōk nae ki nyann. 6 N wutoor nie ki n nmaa digban-muna ki matib. N kpaar bi manfoor sōme ki kōkna."

Ki jiiin Yennu nant po

7 N saa pak Yennu lomm nba ki gbent na poe.
 N dontirō nan waa tun linba kur ki turit.
 U teen piisin bonchiann timm Israel teeb paak,
 kimaan u ninkpabaung nan u lonchiōng na paak.
 8 Yennu yet a, "Bi tee n niibe, bi kan kpannin." Li paak ki u tinnib 9 bi biak dinu kur ni. Li din ki tee malaka kaa, nnaan Yennu תִּנְיִי din tinn u niib. U lomm nan u ninkpabaung paak ki u nyinnib. Yoo nba gar, u כֹּכְיִי gori-ib, 10 nnaan ki bi yētō, ki te ki u kasii Seek na la parbiir. Nnaan ki Yennu kpann bi dataak ki kōn namm.
 11 תִּנְי, ki bi ji tiar Moses nba din be sianyoo na po, wunba din tee Yennu toontunnō na, ki boi a, "Yennu nba din tinn u niib tōkndamm mōkgbenjir ni na, ji be lia? Yennu nba din jii u kasii Seek ki tur Moses na ji be lia? 12-13 Yennu nba din jii u parj ki tun toonjaana ki li nyii Moses ni, ki u bōkit mōkgbenjir nyun, ki tōkin nan u niib li sunsōng ni, a wun la sangbenjir nba sii כֹּכְיִי be na, ji be lia?"
 Yennu-e din gar bi tōkna, ki bi somm nan taanii na, nnaan ki ki gbiat. 14 Baa tuu jii bonkobit ki saan namm tinkpiasir ni bianjinba na, nnae ki Yennu tur u niib foon. U gar u niib tōkna, ki u sann la baakir.

Miaru nba jiin sommir nan ninbatinu po

¹⁵ Yennu, faa be sanpaapo ki tee kasii ki mək baakir na, a gotit. A baka nba tuu be ti ni bonchiann na be lia? A paŋ na be lia? A lomm nan a ninkpabaun na be lia? A daa nyɔrin nyikinti. ¹⁶ Fine tee ti baa. Ti yeejamm, Abraham nan Jakob ki gaariti, ŋaan fin Yennu-tee ti baa nba yɔɔ tintit. ¹⁷ Bee ki a te ki ti nyii a sɔnu ni-i? Bee ki a kpa a ti tuba, ki te ki ti nyikaani? Jenin, ki-maan binba jiantira, nan binba yɔɔ tee a yab na paak.

¹⁸ Timm nba tee kasii niib na din kɔɔ kar a kasii doo na ni waame, ŋaan mɔtana ti datai ji biirira. ¹⁹ A diat nan a ki ban teen ti kpanbar nae, ki tee nan ti ki ban teen a niib na.

64 Bee ki a kan pat sanpagboun ki siki? Kunkona bo saa la-a, ki janmaanii n jekib. ² Bi bo sii jekir nan nyun nba tuu yaak muu paak ki daan nae. Baat ki tan fiit a yiikoo ki wann a datai, ki te digbana n jekir a numm ni. ³ Yosau din be ki a baar ki tun yanputuk toona nba ki ti bo ki daan; kunkona din la-a, ki janmaanii jekibe. ⁴ Sɔɔ ki ban la, koo ki gbat yensau po ki u tee nan fin na, ki tuun li toonbooru ki teen binba teen bi dindann u ni na. ⁵ A tuu gaar binba para mei toonŋana tumu paake, binba tian faa loon bii be biarjiba. A wutoor bo doo ti paake, ŋaan ki ti tukin ki tuun linba bi; nan faa lek be a wutochiɔŋ na kur ni, ŋaan ti tuun biite, laa nyii sianyoowa. ⁶ Ti kur na tee biit damme, ti toonŋana kur gbaa tee jakinte yoo kur. Ti biit te ki ti tee nan tituut nba tuu koor ki wouŋ n pebirir nae. ⁷ Sɔɔ ki baat a boor miaru ni, sɔɔ ki baat a boor ki loon sommiri. A bɔre, ki ti ki laata, ki nyɔr nyikit kimaan ti biit paak.

⁸ Ŋaan fin Yennu-tee ti baa. Ti tee nan yɔk nae, ki a mun tee nan yɔkmaarɔ na. Fine nant, ⁹ li paak a daa mantik dont wutoor ti paak, koo ki dia ti biit yoo kuri. Ti tee a niibe, ii mək ninbatinu ti paak. ¹⁰ A kasii doi na tee nan kunkoouk nae. Jerusalem tee langbenchiate, ¹¹ ki ti jiantu ŋasaakak, kasii nan fant boor nba ki ti yeejamm din dontira na, dii muu ki biira. Taa tuu loon boa nba na kur ji tee langbente. ¹² Yennu, linba na kur, a par ki lakib li paaki-i? A kan tun siar ki sommit, ŋaan te ki ti di biak nba ki ti kan fit gubin na-a?

Ki jiin mɔyɛtuk damm tubdatu po

65 Yennu yet a, “N bo teen siir maa n gbat n niib miarue, ŋaan ki bi ki miarin; n teen siir maa bin lame, ŋaan ki bi ki lomin. Digbann na ki miarin, ŋaan ki n bo teen siir maa n gatib a, ‘Mine na, n saa sommiwa.’ ² Yoo kur n teen siire maa n gaar n niib saauŋ, ŋaan ki bi jii tubkpaasuk, ki tɔkii bi yur po sɔnii, ki tuun linba ki ŋan. ³ Yoo kur bi dont n wutoore, ki li ki məkib fei. Bi mann tingbana kpaant ni, ki jokit bonnunubit pata binbinta paak. ⁴ Nyiɔk, bi tuu saan tanfiat nan kaat nie ki piak nan kpeemm. Bi ŋman doorii ¹ nan pata nant, ⁵ ŋaan yeen leeb na a, ‘Seetir ti boor ni man, ti teen

¹ Doorik din tee kɔre ki turib.

kasii ki paak nan yin siita.’ N ki loon li nibooru maan. N wutoor doo bi paak nan muu nba kaa kpeenu nae.

⁶ “N poŋ soor maa saa dat bi tuba bianjibawa, ki bi tubdatu sɔb ki be. N kan nyik baa tun linba na, ŋaan n saa pab ⁷ bi biit paak, nan bi yeejamm biit paaka. Bi joo bonnunubit tingbann mann boa nba be kunkona paak na, ki pak biit ki jiin n powa. Li paak, n saa dat bi tuba bi biit nba jan bianjibae.”

⁸ Yennu bia yet a, “Sɔɔ ki biir daan tilɔɔna nba ŋani. Bi tuu jiir ki ŋaa daame. N mun kan biir n niib kuri. N saa tinn binba jiantirin nae. ⁹ N saa teen piisin Israel teeb nba nyii Juda booru ni na paak, ki bi yaaboona saa yent n tiŋ nba tee kunkona na. N nigannkab nba jiantirin nae sii be leŋ. ¹⁰ Bi sii jiantirin, ki tuu saan nan bi pei nan nei Saronn paanu ni, yonbaa po, ki bin ŋman mɔɔt, ki bia saan yondo po, Daamii Baauk na ni.

¹¹ “Ŋaan li kii tee nna kaa ki tur yimm nba yɛtin, ki yɛt n kasii kunkonn nba tee Sayɔnn, ŋaan jiantir Gaad nan Meni nba tee yumann nan yubɔnn pata na. ¹² I joontu sii tee yin kpo jat kuume, kimaan maa yiini, ki i ki toon, ki n pak, ki i ki gbiint na paak. I lor tee yin yɛtime, ŋaan kii tuun biit. ¹³ Ki n beeri nan binba jiantirin ki saak n mɔb na sii mək bonchiann ki di ki nyu, ŋaan yimm n sii be kon nan nyunnyukurue. Bi sii mək parpeenne, ŋaan ki yimm di fei. ¹⁴ Bi sii yiin parpeenn yaniie, ŋaan ki i mɔ nan yanyɛtuk. ¹⁵ N nigannkab saa jii i sanne ki li tee mɔtont nyinn. Min Yabint Yennu-tee saa kpi-i, ŋaan n saa tur binba saak n mɔb na sanpaanne. ¹⁶ Tiŋ na ni, wunba kur loon piisin saa boi barmɔnii Yennu-tee piisin po. Wunba senn mɔsonn saa por barmɔnii Yennu sann nie. Yaayoo ni daamii na saa gar, ki bin tamm li po.”

Ki jiin naamii nba paan po

¹⁷ Yennu bia yet a, “N yaa n nan tingbounpaann nan sanpaapo paanne. Nisaarii saa tamm linba tun ki gar na poe fas. ¹⁸ Ii mək parpeenn kii kpamm, linba ki n nan na paak yaayoo siiyoo. Jerusalem paann nba ki n naan na saa gbee nan kpinkpammuko, ki u niib sii mək parpeenn. ¹⁹ N mɔŋ saa gbee nan parpeenne, kimaan Jerusalem nan li niib paak. Mɔŋ sii kaa leŋ, sɔɔ kii boi sommir po. ²⁰ Waas ji kii kpenn bonbuna, ki nisaarik kur tuu sii be ki saa tuu u manfoor terik. Binba dian bina kobik na, bi sii yib nipaauŋo. Bi-i kpo ki ki baar nna, li sii tee nyinne nan n dat bi tubir. ²¹⁻²² Niib saa maa ŋei ki kɔɔ bi mɔŋ; li kii tee siab kaa saa kɔɔ. Bi saa bur daan tiinii ki nyu li daan; li kii tee siab kaa saa nyu-u. N niib manfoor sii wei nan tiinii nba wei bianjiba nae. Bi saa di baa tun linba ki la li manu. ²³ Toonn nba ki bi tun na sii mək nyɔɔt, ki bi waas kan kɔɔ ninbɔŋ ni. N saa teen piisin, ŋamm nan bi yaaboona paak, yoo nba kur baat. ²⁴ Bi tuu tan sii mein ki gbent na, ki n turib gatuwa. ²⁵ Kinkata nan pebis saa lakin di jeet, ki yanbɔra saa ŋman mɔɔt nan nei nba ŋman bianjinba na, ki wai ji sii kaa lɔbii. Ki Sayɔnn nba tee n kasii kunkonn na, siar sii kaa li paak ki tee dan, koo bonbiiri.”

Bianjinba ki Yennu saa bu digbana buut

66 Ki Yennu yet a, "Sanpaak tee n naangbouŋo, ki tingbouŋ na mun tee n taakpakitir. Njaborbee ki i saa maa turimi? Binbebolanne ki n sii be lenji? ² N tɔŋo nan durinya na kur. N par mei nan binba sikint bi mɔŋ ki mɔ kɔ bi biit paak nae, ki tee binba tiinin ki saak n mɔ be na.

³ "Niib na tuun bi yanbɔɔte. Bi boor, li kaa bɔkitu, baa kpɔi bonkobuk koo nisaarik ki mann maruŋ, baa lek kpɔi peeuk koo bɔki, baa lek baar nan jeet piinii koo baa dia doorik sɔmi, baa lek joo bonnunubit koo baa mann patiri. Bi para mei jiantu nba tee bonbilankant na paake. ⁴ Li paak, n saa baar nan biak bi paak, ki li tee bona nba ki bi kpan tiin na, kimaan maa yiin, sɔ kɔ toon, maa pak, sɔ kɔ ki gbiinti. Bi lor a bin yê n mɔbe ŋaan kii tuun biit."

⁵ Gbiintir linba ki Yennu piak, yimm nba tiin ki bia saak u mɔ be na a: "Yaa saak n mɔ be na paak, ki i nisiab nami, ki ki mɔ siara lor nani. Bi laai ki yeen a, 'Ŋaant ki Yennu n wann u paŋ ki tinni, ki tin la kii kpamm,' ŋaan bi mɔŋe saa di fei. ⁶ Gbiintir man, fuut nba fu doo ni na, nan gbɔɔruk nba be jiantu ŋasaakak ni na, tee min Yennu nba daar n datai tuba nae.

⁷ "N kasii doo tee nan poo nba tuu kpir mar bik, ŋaan ki ki mɔ matyiaru nae. ⁸ Sɔ kɔ mi la koo ki gbat li bonbooru-u? Bi ban maa digbann dayennkɔ-kɔ? Sayonn digbann kan di fara ki lin wei kaawa nan li maanu. ⁹ Daa dukii nan n niib matuk yoo saa baar, ŋaan ki n kan maribi." Yennu-e pak na.

¹⁰ Ii taan Jerusalem po kii kpamm, kii mɔ parmaasir u paak, yimm nba kur loon doo na na.

Yimm nba kur tuu mɔ u paak na, ii taan u po kii kpamm mɔtana man.

¹¹ I saa di u mɔkint na mant, nan bik nba tuu tuuk u naa biir ni bianjinba nae.

¹² Ki Yennu ŋamm yet a, "N saa turi mɔkint nba sii sɔ be-e, ki digbana mɔkint sii baat i boor, nan mɔkir nba sɔ puub ki ki fɔt na. I sii tee nan bik nba ki u naa

tuu mɔkint, ki diau u nii ni, ki gorioo nan lomm nae.

¹³ N saa maan i para Jerusalem doo ni, nan binaa nba tuu maant u bik par bianjinba na. ¹⁴ Yi-i tanji la ki linba na tuun yoo nba, i sii mɔk parpeenn, ki lin turi paŋ nan laafia. Ki i saa bann nan min Yennu sommit damm nba saak n mɔ be, ŋaan dia n datai na nan wutoor."

¹⁵ Yennu saa baar nan muue, ki baar nan sajaperinn na, ki dat binba ki u wutoor doo bi paak na tuba. ¹⁶ U saa jii muu nan banjiake ki dat durinya na niib nba kur mɔk biit na tuba, ki kpi bi bonchiann.

¹⁷ Ki Yennu yet a, "Binba ŋamii bi mɔŋ ki jiiin pata jiantu po, ki lakin saa poochianfei ni, ki ŋman doorii nan lɔkrii, ki bia di jeleet nba tee kɔr na, bi joontu baara. ¹⁸ N mi bi dudukit nan bi marima. N baate a man taan digbana kur niib. Bi-i lakin yoo nba, bi saa la n yiikoo nba saa tun linba, ¹⁹ ki bann nan mine daar bi tuba.

"Ŋaan n saa tinn bi siab ki saan namm digbana nan tini nba fɔk, ki ki ban gbat n sanjaann na po, koo ki la n yabint nan n yiikoo na. Li digbanae tee Speenn nan Libia nan Lidia, siaminba ki li niib mi tɔrbantɔnu bonchiann na, ki bia saan namm Tubal nan Griis. Digbana na nie, ki bi saa mɔkint n yabint nba tee. ²⁰ Bi saa nyi nan i tin ni nilee na kur digbana ki jen namm, ki bi sii tee piinii ki turin. Bi saa jakinib taanii nan bontaanii nan laagumiinba nan taantorit nan jika torite, ki jen namm Jerusalem, n kasii kunkonn paak, ki li sii tee nan Israel teeb nba tuu teen jeet piinii, bona nba yeen na ni, ki baar nann jiantu ŋasaakak ni bianjinba na. ²¹ N saa teen bi yemm nba mannteeb nan Liifai teeb.

²² "N yiikoo nba saa te ki tingbounpaann nan sanpaapopaann sɔ be bianjinba na, nnae ki i yaaboonan nan i sann sii sɔ be. ²³ Ki ŋmaapaan jaamm kur, nan foon daar kur, digbana kur niib saa baar Jerusalem na ki tan jiantin." Yennu-e pak na. ²⁴ "Bi-i nyii yoo nba, bi saa la binba yê n mɔ be na gbanankpeena sɔ kɔ. Ki nanwuba nba sɔ na kan ban kpo-o, ki muu nba dib na kan ban kpeeni. Ki li yiar ni sii sɔ bonchiann ki teen nisaarik kur."

Jeremaya

Ki jiin Jeremaya gbouŋ na po

Jeremaya din tee manntɔɔ, ki bia tee Yennu sɔkinii, ki piak Yennu maan, ki li gar bina piinnawa, ki teen niib nba be Juda naan yent ni. U din ɔɔ beerib nan bi-i kii nyik bi yanbɔntoona, Yennu saa dat bi tuba. U din be Jerusalem-e yoo nba ki Babilonn kunkɔnkɔnna kɔn ki nyann doo maŋ na. Jeremaya bia din dɔŋ pak nan Yennu tan saa teen u sennii u niib dudukit ni, ki bia sɔbir bi para ni.

1 Gbouŋ na maan tee linba ki Jeremaya din pake. Jeremaya din tee manntɔɔ Hilkia bijae. Hilkia tee mannteeb nba nyii Anatof nba be Benjamins yent ni na yence. ² Josaya naan bina piik nan ŋantaa nie, ki Yennu pak nan Jeremaya. Josaya din tee Amonn bijae, ki tee Juda kpanbar. ³ Yennu bia din ŋamm pak nan Jeremaya, yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim tee kpanbar na. Li poor po ki Yennu pak nan Jeremaya fuunu bonchiann, ki tan tuu Josaya bija Sedekaya naan bina piik nan yenn ni. Li binn ŋmaarii ŋanŋmu ni, ki bi soor Jerusalem teeb ki saan namm digbangann.

Bianjinba ki Yennu yiin Jeremaya

⁴ Yennu din pak nan min Jeremaya a, ⁵ "N din gan-naewa ki tan tura manfoor, ki bi din tan maara na ki sɔɔ ki n nyinnawa, maa fii tee n sɔkinii, nisaarii boor."

⁶ Ki n jiin a, "Yabint Yennu, n ki mi maan paku, n daa tee bonbunne."

⁷ Naan ki Yennu yetin a, "Daa piak nan a waabi, ŋaan saant niib nba ki n tuuma na boor, ki saa pakib linba kur ki n saa wanna maa fan pakib. ⁸ A daa tiimm jarjmaanii, kimaan n sii be nana ki guua. Min Yabint Yennu-e pak na."

⁹ Nanne ki Yennu tant nuu ki sii n mɔgbana, ŋaan yetin a, "Gbiintir, n teena maan nba ki a saa pake na.

¹⁰ Dinna n teena yikoode digbana nan kpanbara paak, a fan ŋabir, ki bia daa sikin tiŋ ni, ki biir, ki bia ber ŋaan fat, ki maa, ki bia bur."

Ki jiin yirintii ŋanlee po

¹¹ Ki Yennu boin a, "Jeremaya, a la bia?"

Ki n jiin a, "N la tiik nba ki bi yi liabtiik na yiinue."

¹² Ki Yennu jiin a, "A mɔk mɔnii, n guue ^I maa n la nan n maan na teen mɔnii."

¹³ Nanne ki Yennu ŋamm pak nanin a, "A la bia ki pukini?"

Ki n jiin a, "N la bobir be gar po, ki daan, ki yaa lin mɔnna nna na."

¹⁴ Ki u yetin a, "Biiru saa daa gar po ki sik binba kur be tiŋ na ni paak, ¹⁵ kimaan n yi binba be gar po na kur a bin baar. Bi kpanbara saa maa bi naan binbinta

^I Bi maan ni, "guu" nan "liabtiik" mɔbona naane.

Jerusalem tammɔi ni, ki lint li jooŋjot, ki bia lint Juda dolia. ¹⁶ N saa dat n niib tuba, kimaan bi tun biira; bi yêtima, ŋaan mann maruŋ ki teen yenbis, ki bia maa pata ki jiantir. ¹⁷ Jeremaya, teent siir. A saan wannib linba kur ki n paka. A daa tiimm jarjmaanii mɔtana, nna-i kaa, n saa te ki fan tinib jarjmaanii bonchiann, yoo nba ki a be namm na. ¹⁸⁻¹⁹ Jeremaya, gbiintir, sɔɔ kur nba be tiŋ na ni, li Juda kpanbara, nan li saakab, nan li mannteeb, nan li niib kur saa kɔn nana. Naan dinna n teena paŋ nba ki a saa set ki tookibe, ki a sii tee nan dopaarir nae, ki tee nan kut-tootir na, ki bia tee nan kutmɔnt jooŋn na. Bi kan nyanna, kimaan n sii be nana, ki guua. Min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Yennu loon Israel teeb

2 Ki Yennu yetin

² a man mɔkɔnt maan na ki tur sɔɔ kur nba be Jerusalem a,

"N tian yaa din waan fanu bianjinba, yoo nba ki i din tee nipaauŋ na, yoo nba ki i din sint jii i mɔŋ ki turin na. I din wei n poor ki gar kunkoouk paak, tiŋ nba ki bi ki ban bur siar na ni.

³ Israel teeb, i din tee n kuukɔɔ niibe, i din tee n kasii faare.

N din te ki biak bonchiann baar wunba kur paani daŋ. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin Israel teeb yeejamm biit po

⁴ Gbiintir Yennu maan, yimm Jakɔb yaaboona nba tee Israel teeb na. ⁵ Yennu yet a:

"Bilante ki i yeejamm din baar nann n paaki?

Bee din te ki bi lek bi numm ki nyikimi?

Bi din jiant yenbise, yenbis nba kaa nɔɔkti, ki li te ki bi mɔŋ mun ji kaa nɔɔkti.

⁶ Bi din ki gbiin n po, ŋaan mine din nyinnib Ijipt, ki somm namm kunkoouk paak, saminba tee tinkokirik nan tanbiuŋ nan bootit, ki tee tinkooŋ nan daŋ tiŋ nba ki sɔɔ ki kaar leŋ, ki sɔɔ bia ki somm leŋ na,

⁷ ki n baar namm tiŋ nba mɔk koorin ni, a bin tan di li jaauŋ nan bonŋana manu,

ḡaan ki bi biir n tiḡ, ki kḡḡn tiḡ nba ki n turib maḡ jakint.

⁸ Mannteeb na ki boi a, 'Yennu be lia?'

N tiḡ mannteeb ki bannin.

Doo diara kḡn nanime, ki n sḡkiniinba piak tingbann nba tee Baal na sann ni, ki jiantir yenbis.

⁹ Li paak, min Yennu saa ḡamm pak n maan ki jiin n niib po.

N saa baar nan maan ki jiin bi yaaboona po.

¹⁰ Saant yonbaa po, ki baar kunkonn doo nba foo nyun ni,

ki bi yi Saiprus na, ki tun sḡḡ yondo po, Kedar tiḡ ni.

I saa la nan linba na booru daa ki ban tun kaawa,

¹¹ digbansiar ki ban lebit u yenbis,

nan baa lek ki tee yenmḡnii nawa.

ḡaan n niib nyik min Yennu nba tee baakir daano nae,

ḡaan waa yennii nba kan fit tun siar ki sommib na.

¹² Li paak, ki n yet sanpaak a wun ḡak nan yanputuk nan bakitnaḡḡ nan yaarlituk,

¹³ kimaan n niib tun biit booru munlee-e;

bi ḡmant bi poor ki tur min nba teen nyunḡanin na,

ḡaan gbiir gbiit nba tee bonyiant, ki nyun kan fit be leḡ.

Bianḡinba ki Israel teeb toonbiit saa baar nan tubdatu

¹⁴ "Israel digbann ki tee yommik kaa, bi din ki marḡ yommisin ni kaa. Bee teen ki u datai waa beerḡ?

¹⁵ Bi gaan jat u paak nan yanḡra nae, bi kpant u tiḡ kunkoouko, ki u doi teen langbent ki kḡḡ yann.

¹⁶ Nn, Memfis nan Tapanes jab yeer u yukpabuko.

¹⁷ Israel digbann, fine baar nan linba na a mḡḡ paak.

A yḡt min a Yomdaano Yennu-e,

yoo nba ki n tḡk nana sḡnu maḡ ni na.

¹⁸ A dukii li-i tee ki a saan Ijpt ki saa nyuu

Nail mḡkir ni nyun, a saa la sommlannpoe?

A dukii li-i tee ki a saan Asiria ki saa nyuu

Yufrates mḡkir ni nyun, a saa la sommlannpoe?

¹⁹ A tiḡḡ toonbiite saa dat a tubir;

faa nyikin na, ḡanne saa biira.

A saa bann laa ton ki bi bianḡinba nan fan nyik

min a Yomdaano Yennu, ki ji ki waa n sḡnii na.

Min Yabint Yennu-e pak na."

Israel teeb nba yḡt Yenḡiantu bianḡinba

²⁰ Ki Yabint Yennu yeen a,

"Israel digbann, sian yooewa ki a din yḡt n yiikoo, a yḡt fan sak n mḡbe, ḡaan jiantir pḡtuk yennii na, kunkonn nba dokii kur paak nan timaatik kur nyakir.

²¹ N burae, ki a tee nan daan tiik nba ḡan,

ki nyii bin nba ḡan ni na,

ḡaan gotir faa ji tan tee bianḡinba na.

A ji tee daan tiik nba loon kḡḡnbiite.

²² Fi-i lekii jii cheeb nba paar ki wur,

ḡaan n bia sii laat a jakint.

²³ A saa teen nlee ki yet nan a ki biir a mḡḡ,

ki bia ki jiant tingbann nba tee Baal na?

Gotir faa tun biit bianḡinba baauk na ni. Gotir faa tun linba.

A tee nan muuk ni laagumii nba ki u poor sooru yoo-i baar,

ki u lin tiin yann,

²⁴ ki tiin do kunkoouk nae.

U poor sooru yoo-i baar, ḡmee saa fit ḡḡḡḡ?

Laagumjak nba loono ji ki bakiti,

kimaan u be-e yoo nba kur ki laagumjak tee wun

lomḡ.

²⁵ Israel digbann, a daa chat a taa,

koo ki koot a kunkḡḡ nan boorganii yenbis weiu.

ḡaan a tuu yet a, 'Aaii, n kan ḡmat poor.

N loon boorganii yenbis nae ki sii waab.' "

Bianḡinba ki Israel teeb jaḡ nan tubdatu

²⁶ Ki Yennu yet a, "Baa tuu tan soor nanyuko, ki wun di fei bianḡinba na, nnae ki yimm Israel niib kur tan saa

di fei. I kpanbara nan saakab, nan mannteeb nan n

sḡkiniinba na saa di fei. ²⁷ Yimm nba yaa tiike tee i

baa, ki tann tee i naa na, i kur tan saa di feiwa. Linba

na saa tun, kimaan yaa nyikin ḡaan yaat na paak. Li-i

tee ki i be daamii ni yoo nba, i tuu yime a man baar ki tinni.

²⁸ "Yennii nba ki i maa ki tur i mḡḡ na be lia? Li-i tee ki i be daamii ni, yin te bin nyinni, li-i tee ki bi saa fit.

Juda teeb, i yennii yab nan yaa mḡk doi bianḡinba nae.

²⁹ Bee tee i daamii? Bee ki i yḡtimi? ³⁰ N dat i tuba,

ḡaan li ki ḡamm siari. I ki sak man ḡmakiti. I tee nan

yanḡḡ waatik nae, ki kpai n sḡkiniinba kur. ³¹ Israel

teeb, gbiintir linba ki n piak na. N tee nan kunkoouk

nae ki turini-i? N kḡne ki tee nan ninḡḡḡ tiḡ na-a? Bee

ki i piak a i sii tuun yaa loon linbae, ki kan ban jen n

boori? ³² Poopaḡḡ tammit u salinbaḡḡ po-o, koo pooy-

ookir tammit u chiann liant po-o? ḡaan yimm n niib

tamm n po ki li wei ki gar yoowa. ³³ I setik mi kḡḡḡ

sooru. Poochonchon saa fit tumii i boora. ³⁴ I tiat

mḡḡḡ nan talas damm nan nikaat sḡme, li ki tee fat-

teeb sḡn kaa.

"ḡaan linba na kura, ³⁵ ki i yeen a, 'Ti ki tun biir. Yen-

nu ji ki dont wutoor ti paak.' ḡaan min Yennu saa dat i

tuba, kimaan i kḡi nan i ki tun biiti. ³⁶ I teen i mḡḡ da-

fur nan yaa jii i mḡḡ ki tur digbangana yennii nawa.

Ijpt saa dinni fei nan Asiria nba din dinni fei nae. ³⁷ I

saa ḡmant i poor ki tur Ijpt, ki i yura n kpiak nan fei.

Min Yennu yḡt binba ki i teen i dindann bi ni nawa, ki i

kan la nyysiat bi boori."

Bianḡinba ki Israel teeb yḡt Yennu weiu

³ Ki Yennu yet a, "ḡḡ-i yḡt u ḡaapoo, ki poo na yaat saan kun jagano, u sḡḡkperḡ na ji daa gaarḡ.

Linba na saa biir tiḡ nae fas. Ki fin Israel digbann mḡk

yḡḡḡnba bonchiann, ḡaan bia loon fan jen n boor.

² Gotir kunkona paak. Li ki mḡk siaminba ki a ki tun

nan bonchonchon na. A kar sḡḡjokpinii ki guu a

ycwcnba, nan Arab jck nba tuu kar scnjokpij ki guu scngata kunkoouk paak, a wun fat bi bona na. A biir tij na nan a bonchonchonsin nawa. ³ Njanne teen ki n gcwr saak, ki bia nyar nyuntona. A kpan gorii nan bonchonchonn nae, ki ki tiin fei.

⁴ “Ki mctana ki a piakin, a mine tee a baa, ki loona yoo nba ki a bo tee bik nawa, ⁵ a n wutoor kii do yoo kuri, n kii dia-a punpunn yoo kuri. Israel digbann, faa pak linbae na, njaan tun biit nba kur ki a fit.”

See ki Israel nan Juda teeb lebit bi binbenj

⁶ Yoo nba ki Josaya din tee kpanbar na, ki Yennu pakin a, “A la linba ki Israel digbann nba tee nan poochonchonn na tuma-a? U nmant u poore ki turin, ki tun nan bonchonchonn na kunkonfoouk kur paak, nan timaatik kur nyakir. ⁷ N dukin nan wuu tun linba na kur gbenn, u saa jen n boora, njaan u ki jeni, ki u niipoo Juda nba tee nan bonchonchonn na la li kura. ⁸ Juda bia la nan n yêt Israel digbann ki ber nyinn, kimaan u nmant u poor ki turin, ki kpant bonchonchonn, njaan Juda nba tee Israel niipoo chonchoonn na ki tin jar-maanii, ki mun bia teen bonchonchonne, ⁹ ki ki tiin siara fei. U biir tij nae nan waa jiantir tana nan tiinii ki li tee bonchonchonsin na. ¹⁰ Linba na kur poor po, ki Israel niipoo chonchonn nba tee Juda na, kpenn nan u jent n boore, njaan u nunii ki mcnii. Min Yennu-e pak na.”

¹¹ Ki Yennu pakin nan Israel nba lek nmant poor ki turc na, njaan u benu njan ki gar Juda benu. ¹² Yennu pakin a n saan pak Israel a, “Fin Israel, bonchonchonn na, jenin n boor. N mck ninbatinu, ki kan donn wutoori. N kan ban donn wutoor a paak yaayoo siiyoo. ¹³ Fin n sak nan a mck biit, ki sak nan a yêt a Yomdaanc Yennu mcba. Fiitir a biit nan timaatik kur nyakir a jii a lomm ki tur boorganii yenniiwa, ki ki sak n mcbi. Min Yennu-e pak na.

¹⁴ “Yimm nba ki waa min Yennu na, jenin man, i tee n niibe. N saa nyinni yenc yenc doo kur ni, ki nyinni banlee-lee yeeja njaak kur ni, ki jen nani Sayonn kunkonn paak. ¹⁵ N saa turi doo diateeb nba saak n mcb, ki bi saa dia-i nan yanfoon nan bannu. ¹⁶ Ki yi-i pct yoo nba tij na ni, niib ji kan pak n mclor lakir na po. Bi ji kan dukin li po, koo ki tiar li po. Li ponj ji kii kpaa talas nan bii mckiri, ki boi bin teen leeri. ¹⁷ Li yoo-i baar, bi sii yi Jerusalem, ‘Yennu naan binbintire,’ ki digbana kur saa lakin lej ki jiantin. Bi ji kii tuun linba ki bi tubkangbatin nan bi yanbndudukit wantib na. ¹⁸ Yimm Israel teeb saa lakin nan Juda teeb, ki saa nyi yommisin ni, ganj po tij na ni, ki jen tij nba ki n tur i yeejamm, a lii jck kii tee i yent na ni.”

Ki jiin Yennu niib patjiantii po

¹⁹ Ki Yennu yet a, “Israel digbann, n loon man gaara nan n bija nae, ki tura durinya na ni tij nba njan bonchiann. N loon fan yiinin baee, ki ji daa nmantir poor ki teenin.

²⁰ Njaan a tee nan poo chonchonn nae, a ki waan. Min Yennu-e pak na.”

²¹ Fuur fu kunkona paak.

Israel teebe mc ki fabin, kimaan bi tuu be yanbncbin-beje,

ki tamm bi Yomdaanc Yennu po.

²² Jenin man, yimm nba nmant i poor ki tur Yennu na; u saa turi laafia ki yii tee ninjamm.

Ki i yeen a, “Nn, ti jent Yennu boore, kimaan njc tee ti Yennu. ²³ Ti ki la sommir ti kunkona paak tingbana jiantii ni. Timm Israel teeb sommir nyi ti Yomdaanc Yennu kuukc boore. ²⁴ Njaan tingbann Baal nba tee fei tingbann na jiantue te ki ti kcj bonkobit, nan bonjai nan bonpoi, nan linba kur ki ti yeejamm din tun ki bak li paak, yaayoo niwa na. ²⁵ Li tee tin dcwr ti fei nie, ki ti fei man n piinit. Timm nan ti yeejamm jck tuun ki biir ti Yomdaanc Yennu-e. Ti ki ban sak u sennii.”

Ki jiin biit tumu nyiku po

⁴ Ki Yennu yet a, “Israel teeb, li-i tee ki i loon jenuie, yii jent na. N ki loon pata na maan. Yi-i nyinnir, njaan waan fanu, ² li sii took nan yii poor n sann ni. Ki digbana kur saa boi a n teen piisin bi paak, ki bin dontin.”

³ Ki Yennu pak tur Juda nan Jerusalem teeb a, “Kon i tinii nba ki koo na, i daa buur i bonboorii kunkonii ni. ⁴ Ii dia yimm nan min Yennu mcsonn na man, ki jii i mcj ki turin, yimm Juda nan Jerusalem teeb. Yi-i kii teen nna, n wutoor sii di nan muu nae, kimaan biit nba ki i tun na paak. Li sii die, ki scw kaa ki saa kpeen muu manj.”

Ki jiin Juda po

⁵ Pebin naatunn tij na kur po, ki hoot nan kunkcsaakar ki lin nyi fanu.

Pakin Juda nan Jerusalem teeb ki bin chiar saan doi nba paar ni.

⁶ Want scwu nba saa Sayonn. Chiat ki tinn i mcj. I daa taantir.

Yennu baat nan biak nan biiru bonchianne, ki li nyi ganj po.

⁷ Yanbcwr nba tuu nyi u bcwr ni ki baat bianjiba na, nnae ki digbana biirtcw na nyii ki baat.

U baat a wun biir Juda-e.

Juda doi saa biar langbente, ki scw kan kcw leji.

⁸ Li paak, lian bcwtoot liant man, kii mc kii fabin, kimaan Yennu wutochicj na ki nyik Juda.

⁹ Ki Yennu yet a, “Li daar ni, kpanbara nan saakab saa kcj bi parcheenn. Mannteeb saa jek, ki lin jaar lit sckiniinba.”

¹⁰ Ki n yet a, “Yabint Yennu, a kpenn Jerusalem teeb nae fas. A yet a parmaasir sii be, njaan banjiake dii bi turii ni na.”

¹¹ Yoo baat, ki Jerusalem teeb saa gbat nan wontour da ki nyii kunkoouk paak, ki baat bi paak. Li kii tee wonjaun nba jikit fourj kcw kaa; ¹² Yennu nba tur mcw

ki wouŋ nba baat na sii mək paŋ ki gar nna. Yennu tɔŋ yeen a u saa dat u niib tuba.

Ki jiin Juda teeb datai po

¹³ Gotir, datai nae baat ki yat nan sanpagbant na, ki bi tɔb torit tee nan sajaperinn na, ki bi taanii kakii ki gar baakawa. Ti ki mək dindann. Ti boonta.

¹⁴ Jerusalem, wuut biit nba be a par ni na, ki lian fit la tinnu. A sii dukii yanbɔndudukit ki lin wei nlee?

¹⁵ Toomiinba nyii Dann doo ni, nan Efraim kunkona paak, ki məntir lababiuk. ¹⁶ Bi baar a bin kpaan digbanae, ki bia pak Jerusalem nan datai nyii digbanbanfɔkir ki baat. Datai na saa hoot ki tur Juda doi, ¹⁷ ki saa ŋaa loon Jerusalem nan jab nba tuu guu tiŋ na, ki-maan u niib na yê Yennu məba. Yennu-e pak na.

¹⁸ Juda, fine baar nan linba na a məŋ paak, kimaan faa be bianjinba, nan faa tun linba na paak. A biite baar nan biak na, li ŋmuu ki saar a wuba.

Jeremaya yanyêtuk ki jiin u niib po

¹⁹ Tont be. N kan fit gubin gaar tont na. N wub! N wub ton bonchiann. N kan fit ŋmini. N gbia naatuna nan tɔb hootii.

²⁰ Biak yenn tuu gare, ki leer waa.

Tiŋ na kur tee langbente.

Ti ŋei na biira, ki li məpina na pat pat.

²¹ N saa la tɔb ninmənn nan naatuna mənii ki lin wei nlee?

²² Yennu yet a, “N niib na tee bonliiniie.

Bi ki mimi. Bi tee nan wajata nae ki ki mək bannu.

Bi mi toonbiit tumue fanu, ŋaan gbar toonŋana tumu.”

Jeremaya yirintu ki jiin biiru po

²³ N got tingbouŋ na ki sɔɔ li tee tinkokirik nba fukiie, ki n got sanpaak ki sɔɔ yentu kaa.

²⁴ Ki n got jjaana ki sɔɔ ki bi jekir, ki kunkona labin.

²⁵ N la nan niib kaa, ki mənii mun bia yukir ki yaata.

²⁶ Tinkpiasir na kpant tanbiiuŋo, ki li doi na tee langbent,

kimaan Yennu wutoor doo bonchiann.

²⁷ Yennu poŋ pak nan tingbouŋ na kur saa kpant tanbiiuŋo, ŋaan u kan biirir fasi.

²⁸ Tingbouŋ na saa bui kpemənii, ki sanpaak saa bɔnn.

Yennu-e pak na, ki kan lebit u dudukiti, u soor sooruwa, ki kan ŋmat poori.

²⁹ Taanjakira nan tɔrbantɔɔ na fuur saa te ki sɔɔ kur n chiar.

Siab saa chiar ki sɔɔ kɔɔ, ki siab saa do kɔɔ paak.

Doi kur saa biar yann, ki sɔɔ ji kan ban kar bi ni.

³⁰ Jerusalem, a boonta. Bee ki a lia taŋanti?

Bee ki a lia salinbana ki ban chɔɔ?

A farjit a məŋ yanne. A yɔɔsnba yêtawa, ki loon bin kpia.

³¹ N gbat məŋ, ki li tee nan poo nba tuu yaa wun mar na,

ki gbat wuyikiŋ ki li naan nan poo nba tuu yaa wun mar

u sapaanmar na.

Jerusalem mə ki loon wamaasin wun foont,

ki tantir u nuu ki yeen a, “N boonta. Bi baate a bin kpia.”

Ki jiin Jerusalem biit po

⁵ Jerusalem teeb, tinin ki lin i sɔɔnjot kur ni.

Gotir lint. Lamin i numm. Lomin doi ni, ki laan i saa la nirɔ nba ki u toona ŋan ki u loon Yennu-u?

Yi-i saa fit lau, Yennu saa nyik chab Jerusalem-a.

² Baa lek yeen a, “Nan Yennu nba be na,”

ŋaan bi poor faak məpora.

³ Yennu, a ninbina ki gorii ki loon maməmm kaa-a?

A faabe, ŋaan ki li ki toŋib.

A butibe, ŋaan ki bi yê ŋmakitir.

Bi chee bi parae, ki li wakii gar tann, ki yê bin nyik bi toonbiit.

⁴ Ki n dukin a, “Niib na tee tariie ki kaa yan, kimaan bi ki mi Yennu sɔnii, koo waa loon bii tuun linba.

⁵ Li paak, n saa saan bi tɔɔndamm boore ki pak namm,

kimaan ŋamme mi Yennu sɔnii,

ki mi waa loon bii tuun linba.”

Ŋaan bi kur yê Yennu yiikoowa, ki bia yê bin sak u məba.

⁶ Li paak, yanbɔr saa nyi fɔɔr ni ki lekib,

ki kinkatir saa nyi kunkoouk paak ki biirib,

ki naamuuk sii sɔɔ kpia bi doo ki guub,

ki saa pat wunba nyii nanyer,

kimaan bi məyêtuk na yab bonchiann,

ki yoo kur bi ki waa Yennu sɔnii.

⁷ Ki Yennu boi a, “Bee ki n saa nyik chabini?

I waas yêtima, ki poor yennii nba ki tee yenmənii sana ni.

N turib linba kur ki bi loon,

ŋaan ki bi chomm, ki ŋamii saa bonchonchona ŋei ni.

⁸ Bi tee nan taanjai nba dii gboo,

ki ji mək niŋɔ nan poo nae, ki sɔɔ kur nian u sɔɔ ŋaapoo.

⁹ N kan dat bi tuba linba na paaki-i?

Koo ki daa dont wutoor nibooru nba na paaki-i?

¹⁰ Saant bi daan tiinii kpaant ni ki biirib,

ŋaan i daa biirib chainchain.

Ii chɔɔ yiniŋ maŋ, kimaan bi ki tee min Yennu yab kaa.

¹¹ Israel teeb nan Juda teeb maŋ ki waan nan waama.

Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu yê Israel teeb

¹² Bi faar faake ki paan Yennu, ki yet a, “U kan teent siari. Siara biak kan baar ti paaki. Ti kan ban la kuun, koo komi. ¹³ Yennu sɔkiniinba na tee wouŋo, ki Yennu maan na kaa bi ni. Li paak, ŋaant linba ki bi piak na n

ηmat bi m̄n̄ paak." 14 T̄n̄, Yomdaan̄ Yabint Yennu nba yet linbae na a, "Kimaan̄ niib na nba pak linba na, n saa te ki n maan na-ii tee nan muu nae a m̄b̄ ni, ki niib na-ii tee daat nba ki li sii di."

15 Yennu yet a, "Israel teeb, n baat nan digbanban-f̄kir jabe a bin k̄n̄ nani, ki tee yaayoo ni digbann nba m̄k̄ gbankur, ki i ki gbia koo ki bant li niib maan paak. 16 Bi jatiat saa fit k̄pi niib bonchiann, ki bi kur tee kunk̄n̄k̄n̄cheena. 17 Bi saa di i jeet kur, ki k̄pi i bonjai nan bonpoi kur, ki ηman i pei nan nei kur. Bi saa biir i tilontii kur. Bi saa jii banjiake ki biir i doi nba paar ki i maa li paak na kur."

18 Yennu yet a, "Daa maη ni, n kan biiri fas fasi. 19 Li-i tee ki niib na boi a, 'Bee ki ti Yomdaan̄ Yennu tun linba na ki turiti?' fan yetib a, 'Baa ȳtin̄ ηaan jiantir boorganii yennii bi t̄n̄ t̄n̄ ni na paak, m̄t̄ana bi sii tee yommii ki tur nigamm, t̄n̄ nba ki tee bi yar na ni.'"

Bianjinba ki Yennu yakii nan u niib

20 Yennu din yet a, "A m̄k̄nt̄ linba na ki tur Jakob yaa-boona, ki pakir Juda t̄n̄ ni 21 ki yet a: Gbiintir na man, yimm nba kaa yan, ki m̄k̄ ninbina ηaan ki ki laat, ki m̄k̄ tuba ηaan ki ki gbia na, 22 n tee Yennu-e. I kan tinin jaηmaanii-i? I bo kii baantir kaa n boori-i? Mine nan tanbiuη ki li k̄r̄ m̄k̄gben̄jir, ki tee k̄ru nba ki li kan ban yakir li paak yaayoo siiyoo. Nyunpana sii labin ki m̄k̄ fuut, ηaan kan fit do li paak. 23 Naan niib na m̄k̄ tubkangbatin nan m̄ȳt̄uk, ki ηmat gaar gann po. 24 Bi ki yeen bi m̄n̄ a, 'Naant ki tii tiin ti Yomdaan̄ Yennu, wunba teen naalbuη, nan sakosaak li saka yoo, ki teent jaauη saama na.' 25 I toonbiite boon linba na. I biite te ki i k̄n̄ linba na.

26 "Nibiit be n niib na ni ki tuu d̄k̄ guu, nan n̄r̄ nba tuu pii laauη a wun soor k̄n̄ na, ki bia naan nan binba tuu pii barit a bin soor jab na. 27 Bi ηei gbee nan kpinkpanniie, nan k̄n̄ nba tuu gbee ηmangbuη na. Bi m̄k̄kite, ki la paη, 28 ki di gboot, ki gben̄jir. Bi toonbiit ki m̄k̄ paak; bi ki sommit kpeebii ki bi laat m̄n̄ii bi buut ni, bi ki taant tatimm ki bi gaan bi m̄n̄ii.

29 "Naan min Yennu saa dat bi tuba linba na paaka. N saa pab bi toonbiit na paaka. 30 Bontonn nba m̄k̄ gbananjekint tun t̄n̄ na paaka. 31 Yennu s̄k̄iniinba na fa faak k̄n̄; ki mannteeb na tuun nan s̄k̄iniinba nba wannib bianjinba na, ki n niib ki m̄k̄ siar ki saa paki. Naan li joontu yoo-i baar, bi tan saa teen nlee?"

Bianjinba ki datai ηaa loon Jerusalem

6 Benjaminn teeb, chiat man, ki la tinnu. Ii chiar nyi Jerusalem man. Pebin naatunn na Tekoa doo ni, ki joo muu nba tee nyinn, Bef Hakerem doo ni. Biak nan biiru saa nyi gaη po ki baari. 2 Sayonn doo fan, ηaan li saa biira. 3 Kpanbara saa baar leη nan bi kunk̄n̄k̄n̄na. Bi saa chaan bi lanbont ki lint doo na, ki s̄k̄ kur saa kar waa loon sian.

4 Bi saa yet a, "Teent siir ki lek Jerusalem. Teent siir, ti saa lekir yonsuuk niηe." Naan li poor po bi saa yet a,

"Yoo gara, yonnu baawa, ki nyi k̄n̄ poη piin k̄n̄nuwa.

5 Ti saa lekib nyi k̄n̄, ki biir doo maη joonjot."

6 Yabint Yennu-e tur kpanbara na yaak a bin ch̄k̄ ti-inii ki teen t̄b̄ dindena ki ηaa loon Jerusalem. U yet a, "N saa dat doo na tubir, kimaan li gbee nan k̄n̄tontē.

7 Bunbunn nyun nba ȳk̄ bunii bianjinba na, nnae ki Jerusalem biit tee. N gbia kpikpiruk nan biiru doo na ni, ki laat yiarii nan danii leη. 8 Jerusalem teeb, ηaant ki daamii na-ii tee kpaanii ki turi, nna-i kaa, n saa nȳr̄ nyikiwa; n saa kpint i doo na ki teenir kunkoouk, sianinba ki s̄k̄ kan kari."

Ki jiin Israel teeb m̄ȳt̄uk po

9 Ki Yabint Yennu pakin a, "Israel t̄n̄ saa biar yann nan baa tuu k̄r̄ daan tilk̄na daan tiinii paak ki bin biar yann bianjinba nae. Li paak, see ki a tinn s̄k̄ kur nba ki a saa fit, yoo nba daa be na."

10 Ki n jiin a, "N̄mee saa gbiint ki turin, li-i tee ki n pak namm ki kpaanibi? Bi tee tubkangbatae, ki ȳt̄ bin gbiint a maan; bi laa linba ki a wannin a n pakib nae.

11 Yennu, a wutoor nba doo bi paak bianjinba, n wutoor mun doo nnae bi paak, ki n ji kan fit diari."

N̄anne ki Yennu yetin a, "Kpaat n wutoor na ki m̄k̄n̄ waas paak, s̄n̄jot ni, nan naasimm tintaanu ni. Bi saa soor jab nan bi ηaapoob ki yaat namm, ki bia saa yaat nan nikpera m̄n̄. 12 Nigamme saa gaar bi ηei nan bi kpaant nan bi poob. N saa dat t̄n̄ na ni niib tubawa.

13 Nijaana nan tarii kur loon bin t̄k̄in s̄n̄biite ki la likirii, ki n s̄k̄iniinba nan mannteeb ηmaab niib na.

14 Bi tee nan n niib danii na tee sankpanpui nae, ki yeen a, 'Li kur ηan,' ηaan ki li ki ηani. 15 Bi marinbiit na te ki fei sooriba-a? Aaii, siara fei ki sooribi, bi poη ki mi fei kaawa. Li paak, bi saa baa nan leeb nba baa nae. Mi-i dat bi tuba yoo nba, li sii tee bi joontue na; min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Israel teeb ȳt̄ Yennu s̄n̄u

16 Ki Yennu yet u niib a, "Setir s̄n̄paata ni man kii gorii. Ii boi s̄n̄kperii po ki la s̄n̄chinchibir nba be sian. T̄k̄int s̄n̄u maη man, ki i saa la parmaasir."

N̄aan ki bi jiin a, "Aaii, ti kan t̄k̄ini." 17 N̄anne ki Yennu nyinn guuteeb a bii gbiin naatunn kpaanii. N̄aan ki bi yet a, "Aaii, ti kan gbiinti."

18 Ki Yennu yet a, "Gbiintir man, boorganu na, ki bann linba saa tun ki tur n niib. 19 Tingbouη, gbiintir. N baat nan boontue niib na paak, ki li sii tee bi biit tubdatu, kimaan bi ȳt̄ n tumiue, ki bia ki gaar n maan.

20 N baka kaa bonnunubit nba ki bi nyi nann Sieba ki teenin na po, koo bonnunubit nba ki bi nyi nann digbanbanf̄ka na. N kan gaar bi piinii koo ki n par mei bi maruη paaki. 21 Li paak, n saa te ki niib maη n gbiat baa. Bibaanba nan bi bonjai saa kpo, ki ȳk̄n̄ba nan bi k̄n̄nanleeb mun bia saa kpo."

Ki jiin Jerusalem leku po

22 Ki Yennu yet a, "Niib nyi gaη po digbann, ki baat. Digbanpaarir nba f̄k̄ bonchiann na tee t̄b̄ siire. 23 Bi

jii bi tɔrbana nan takoobiwa, ki tee tondamm nba ki ti-in ninbaauko. Bi fuut tee nan mɔkɔgbenjir nyun fuut nae, yoo nba ki bi jak taanii. Bi teen siire a bin faa Jerusalem tɔb.”

²⁴ Ki Jerusalem teeb na jiin a, “Ti gbat maan maɲa, ki ti nii ji sɔkne. Yanyêtuk nan gbananyekitir nyannite, nan poo nba tuu kar matdaaɲ paak na. ²⁵ Ti kan nyi doo kpiɲ, koo ki somm sɔnii ni, kimaan ti datai be nan jatiare, ki ninmɔnn be siar kur po.”

²⁶ Ki Yennu yet u niib a, “Ti lia bɔtɔot liant man, kii birin tanpent ni. Ii mɔ nan parbiir man, nan i bija yemmir nba saa kpo ki yin mɔ kpemɔnii bianjɲna na, kimaan wunba yaa wun baar ki biiri na set saa lekiwa. ²⁷ Jeremaya, bikint n niib nan faa saa bikin kut na, ki la baa naan linba. ²⁸ Bi kur tee mɔyêtuk damm nba tee tubkangbatae, ki wakii nan kutmɔnt koo kutbin na. Bi kur tee nibiite ki lin jaan sanjaaun. ²⁹ Saauk muu na di saamewa, ɲaan ki kutbiit na ki nann ki boti. Li ki mɔk nyɔɔt nan mii kɔɔ kii ɲamii n niibi, kimaan nitont na ki nyii bi sinsuuk ni. ³⁰ Bi sii yib kaa nyɔɔte, kimaan min Yennu yêtiba.”

Ki jiin Jeremaya mɔmaan po

7 ¹⁻³ Ki Yennu tun min Jeremaya u jiantu ɲasaakak nba ki Juda teeb kɔɔ a bin jiantɔ na tammɔb boor. U yetin a man set leɲ ki mɔkɔnt linba ki kɔɔ Israel teeb Yabint Yennu loon wun pak turib na a, “Lebitir i binbeɲ nan i toona, ki n saa nyiki ki yii be nna. ⁴ Niib nba beeri a i tinna, kimaan Yenjiantu ɲasaakak be i boor na, i daa tee li maan yada.

⁵ “Lebitir i binbeɲ ki nyik bonbiir nba ki i tuun na. Ii tuun linba ɲan kii teen i leeb. ⁶ I daa ɲmaab saamm nan kpeebii nan pakɔi. I daa kpi niib kaat tiɲ na ni. I daa jiantir pata, kimaan ɲanne saa biiri. ⁷ Li-i tee ki i lebit, n saa chabi ki yii be tiɲ nba ki n jii tur i yeejamm ki li kɔɔ tee bi faar na ni.

⁸ “Gotirii, i teen yada faak mɔmaan nie. ⁹ I jaan, ki kpi niib, ki chomm, ki poor faak mɔpora, ki mann maruɲ ki teen tingbann Baal, ki jiantir tingbanlia. ¹⁰ I tuun linba ki n ki loon nae, ɲaan tuu baar ki see n boor, n jiantu ɲasaakak ni ki yeen a, ‘Ti be ti yamanie.’ ¹¹ I dukii nan n jiantu ɲasaakak na tee fat-teeb gungurboore-e? N la yaa tuun linbawa. ¹² Ii saa Siilo man, sinsinn boor nba ki n gann ki bi sii jiantirin na, ki saa got maa tumir bianjɲna, kimaan Israel teeb nba tee n niib na biit paak. ¹³ I tun biit na kurewa, ki n piak nani yoo nan yoo, ɲaan ki i yêtu gbiintu. N yiini, ki i ki tooni. ¹⁴ Li paak, maa tun linba ki tur Siilo na, n saa tun nnae ki tur n jiantu ɲasaakak nba ki i teenir yada nan li saa sommi na. Maa biir Siilo doo bianjɲna na, nnae ki n saa biir siaminba ki n tur i yeejamm nan yimm na. ¹⁵ N saa ber nyinni n boor ni nan maa ber i nikpiimm Israel teeb nae. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin niib na mɔyêtuk po

¹⁶ Ki Yennu yet a, “Jeremaya, daa mein niib na paaki. A daa mɔ, koo ki mein bi paaki. A daa barimin, kimaan

n kan gbiint ki tura. ¹⁷ A ki la baa tuun linba Juda doi ni nan Jerusalem sɔnii ni na-a? ¹⁸ Waas yi daate, ki jab jokit muu, ki poob miin yon a bin lo lilaat ki tur yen-pook nba ki bi yi Sanpaapo Poobat na. Bi mɔ daan ki teen yenlia a lin gbatin. ¹⁹ ɲaan li setik gbia mine-e? Aaii, li gbia ɲamme, ki tee fei ki turib. ²⁰ Li paak, ki min Yabint Yennu saa mɔkɔn n wutochiɲ na nna. N saa mɔkɔnii nisaarii nan bonkobit nan tiinii nan jeet paak. N wutoor na sii tee nan muu nae, ki sɔɔ kan fit kpeeniri.

²¹ “N niib, marunyena be, ki i tuu joo li kur maruɲ binbintir paak, ki marunlia mun be ki i tuu dir. ɲaan linba ki min Yennu piak tee nnae, i poɲ tuu di li kur. ²² N din ki tur i yeejamm sennsau ki jiin mujoonu maruɲ, koo siara maruɲ po, yoo nba ki n din nyinnib Ijpt tiɲ ni na. ²³ ɲaan n din pakib nan bin sak n mɔb, ki n sii tee bi Yennu, ki bi mun tee n niib. N din betib a bii be nan maa wannib na, ki bona sii saa fanu ki teemm. ²⁴ ɲaan bi din ki sak n mɔb, koo ki gbiint linba ki n pakib na. Bi din tun linba ki bi mɔyêtuk nan tubkangbatin wannibe; ki baa bo sii ɲan na, ki bi biir saa naagbaak. ²⁵ Laa jii daar nba ki i yeejamm din nyii Ijpt nawa ki tan tuu dinna, n kɔɔ tuun n toontunna nba tee n sɔkiniinba nae i boor. ²⁶ ɲaan sɔɔ ki gbiint, koo ki kɔɔn u baka li ni. I ɲamm teen tubkangbata nan mɔyêtuk damm ki gar i yeejamma.

²⁷ “Li paak, Jeremaya, a saa pak maan na kur ki tur n niiba, ɲaan bi kan gbiint ki turani. A saa yiimm, ɲaan bi kan tooni. ²⁸ A saa pakib nan bi digbann na ki sak min nba tee bi Yomdaanɔ Yennu na mɔbi, koo ki tumii yan bi tubdatu ni. Mamɔmm kpowa. Sɔɔ poɲ ji ki piak li po.

Ki jiin biit po

²⁹ “Jerusalem teeb, ii mɔ man, koot i yut ki lu.

Ii yiin kuun yanii kunkona paak man, kimaan min Yennu wutoor doo, ki n yêtu n niiba.

³⁰ “Juda teeb tun bonbiira. Bi jii bi tingbana nba ki n wutoor do li paak nae, ki bir n jiantu ɲasaakak ni. ³¹ Bi maa maruɲ binbintir nba ki bi yir Tofef nae, Hinom baauk ni, a bii dia bi bonjai nan bi bonpoi kii mann mujoonu marint leɲ. N ki wannib a bin tun linba na. N poɲ ki dukin nna. ³² Li paak, yoo baat ki bi ji kan yiinir Tofef koo Hinom baauku, ɲaan bi sii yir nikpinu baauko. Bi sii pii niib leɲe, nan yiar nba tan sii kaa nan piinu. ³³ Nisaarii gbanankpeena tan sii tee jeete ki tur mɔkɔnii nan muuk ni bonkobit, ki sɔɔ sii kaa ki yɔɔbi. ³⁴ Tiɲ na tan sii dɔɔ yanne. N saa boon parmaasir fuut, nan poochiann jaamm parpeenn fuut, Juda doi ni nan Jerusalem sɔnjot niwa.

8 “Li yoo na, bi saa nyinn Juda kpanbara nan li saakab nan mannteeb nan Yennu sɔkiniinba nan nileebe nba din be Jerusalem na kpaba bi kaat ni. ² Bi kan taanir ki pii kaa, ɲaan li sii dɔɔe nan mɔkɔt na. Li sii dɔɔ yeenin ni, yonnu nan ɲmaarik nan ɲmaabira nba ki niib na din loomm, ki tuunib, ki faa namm labaar, ki bia jiantirib na boor. ³ Ki biit damm digbann na niib nba tinn, ki be siaminba ki n yatib na saa dukin nan bi-ikpoi sɔ bi-i fo. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin biit nan tubdatu po

4 Ki Yennu pakin a n yet u niib a, "Nirɔ-i baa, u ki fi-i? Nirɔ-i tut sɔnu, u ki ɣmat poori-i?" 5 N niib, ki bee ki i yaat n boor ki ji ki jenti? I dia i patae, ki yêṭ yin jen n boor. 6 N gbiinte fanu, ɣaan i ki pak mamɔmmi. Nan i yenɔkɔkwa ki mɔ kɔ u biit paaki, ki i sɔk ki boi a, 'N biir bee?' Sɔk kur tun waa loon linbae, nan taamm nba tuu tiin ki saa tɔb bianɣinba na. 7 Barɣmaauɣ gbaa mi yoo nba jaɣ nan u ɣmatu, ki pinpara nan silaantoon nan naakpaapeenii mi yoo nba tee bin yaat ki lee doo, ɣaan yimm n niib ki mi sennii nba ni ki n diai. 8 Ki i saa teen nlee ki pak nan i sub, ki bia mi n sennii? Gotir, faak wantteeb na kpint n sennii nawa. 9 I subindamm na dii fei-e ki li ɣmatib ki bi sik baruk ni. Bi yêṭ n maame, ki mɔtana bi mɔk subinlannpoe? 10 Li paak, n saa jii bi kpaant na ki tur nigamme ki bii yen, ki jii bi poob na ki tur jagamm. Tarii nan nijaana kur loon bin tɔkin sɔnbiite ki la likirii. Mannteeb nan n sɔkiniinba gbaa ɣmaab niib nae. 11 Bi tee nan n niib danii na tee sankpanpui nae ki yeen a, 'Li kur ɣan,' ɣaan ki li ki ɣani. 12 N niib, i marinbiit na te ki fei sooriwa-a? Aaii. Fei ki soori nan waama. I poɣ ki mi fei kaawa. Li paak, i saa baa nan leeb nba baa nae. Mi-i dat i tuba yoo nba, li sii tee i joontue na; min Yennu-e pak na.

13 "N loon man taan n niib nan kpaarɔ nba tuu taan u jeet nae, ɣaan bi tee nan daan tiik nba kaa lɔkna nae, ki tee nan kinkarɣ nba kaa kinkana, ki li tituut poɣ jɔkna na. Njanne ki n chab nigamm a bin yent tiɣ na."

14 Ki Yennu niib boi a, "Bee ki ti bia daa kari? Baat man ki tin chiar saan digbanpaara ni, ki saa kpo leɣ. Ti Yomdaanɔ Yennu-e chabit nan kuun, u turit lɔbiie a ti nyu, kimaan ti tun biirɔwa. 15 Ti daan parmaasire nan laafia, ɣaan ti ki lari; mukisuko baar. 16 Ti datai poɣ ji be Dann doo niɣe, ki ti gbia bi taanii wuyikinii. Tiɣ na kur tuu jekire, yoo nba ki bi taanii mɔ. Ti datai baar a bin biir ti tiɣ, nan linba be leɣ kur, nan ti doo, nan li niib."

17 Ki Yennu yet a, "Ti chek man, n tuun wai-e i boor, waatont nba ki i kan fit diɣib, ki bi saa junti."

Bianɣinba ki Jeremaya par biir u niib paak

18 N parbiir na kaa gbennu, n par ni yiare.
19 Gbiintir. N gbia n niib wuyikinii tiɣ na munn po a, "Yennu ji kaa Sayɔnne-e? Sayɔn kpanbar na ji kaa leɣe-e?"
Ki Yennu nba tee bi kpanbar na jiin a,
"Bee ki i jiantir i pata,
ki gbaa jiantir boorganii yennii nba kaa nyɔkɔ na,
ki donn n wutoori?"
20 Ki niib na yikin a,
"Sakoouk gara, ki jaauɣ bia gara, ɣaan ti ki tinni."
21 N niib nba la biiru na paak teen ki n par biir.
N mɔ kpemɔniie, n ki mɔk parmaasir nan waama.
22 Tebuk kaa Gilead yent ni-i? Tebira kaa leɣe-e?
Ki bee teen ki n niib ki la laafia?

9 N sunman ki n yur bo tee bunbunne,
ki n ninbina tee ninnyuut nyuntonn,
ki man bo bui n niib nba ki bi kpiib na paak,
yonnu nan nyɔkɔ.
2 N sunman ki n bo mɔk binbeboore muuk ni,
ki bo nyi n niib ni.
Bi ki tee niɣamm kaa, bi ki waa Yennu,
3 Bi teen siir nan faake yoo kur,
bi nyik mamɔmme ɣaan dia doo na nan faak.
Ki Yennu yet a, "N niib tuu nyi toonbiyenn ni,
ki lɔkɔ toonbileer nie, ki ki sak nan n tee bi Yennu."
4 Sɔk kur-ii chek u lɔkɔ paak, sɔk daa tee u ninja yada,
kimaan ninja kur tee faak daanɔe,
ki sɔk kur gbii u yɔkɔ paak.
5-6 Sɔk kur turin u yɔkɔke, ki sɔk ki piak mamɔmm,
kimaan bi tumii bi jerima faake,
ki kan nyik toonbiit tumu.
Bi-i nyii kpikpiruk yenn ni, bi tuu kɔk leer nie,
ki fayen-i gar, leer n wei.
Yennu yeen a u niib yêṭɔe.
7 Linba na paak ki Yabint Yennu yet a,
"N saa pur n niib nan kut nae ki bikimm.
N niib tun biita, n ji saa tun namm lannpoe?"
8 Bi jerima tee nan peenlɔbit nae, ki bi fa faak yoo kur.

Sɔk kur piak naasinyɔkɔsire u lɔkɔ boor,
ɣaan pii baruk ki guuntɔ.
9 N kan dat bi tuba linba na paaki-i?
Koo ki daa dont wutoor nibooru nba na paaki-i?
Min Yennu-e pak na."

10 Ki n yet a, "N saa fabin kunkona paaka,
ki mɔ mɔmaatuk paak, kimaan bi kooru,
ki sɔk ji ki gaar bi ni, sɔk ji ki gbia nei mɔnii,
ki kɔkɔnii nan muuk ni bonkobit chiar yaat."
11 Ki Yennu yet a, "N saa te Jerusalem n kpant langbent,

kii tee mɔkɔ binbeboor,
ki Juda doi bia saa kpant langbent,
ki tee siaminba ki sɔk kan fit kar."
12 Ki n boi a, "Yennu, bee ki tiɣ na biir, ki bia koor nan kunkoouk na, ki sɔk ki gaar leɣi? Njeme sub fanu ki saa bann linba na paaki? A wann ɣmee li paak, ki u mun saa wann leebi?"

13 Ki Yennu jiin a, "N biir tiɣ na, kimaan n niib nyɔkɔ nyik tumiiu nba ki n turib nae. Bi ki sak n mɔk, ki bia ki tun linba ki n wannib na. 14 Njan bi teen tubkangbatae, ki jiantir tingbann Baal, nan bi baanba nba din wannib bianɣinba na. 15 Li paak, gbiintir linba ki min Yabint Yennu nba tee Israel teeb Yennu yaa man tun. N saa tur n niib jeet nba ton ki bin di, ki bia turib lɔbii ki bin nyu. 16 N saa yat kɔkɔnib digbana nba ki bi yeejamm nan bi mɔkɔ ki ban gbat li po, ki te ki kunkɔnkɔnna n tookib nan maa tan saa boontib."

Bianɣinba ki Jerusalem teeb boi sommir po

17 Ki Yabint Yennu yet a, "Dukint linba tuun na po. Yiint kpemɔnii damm,
nan poob nba yiin kuun yanii na ki bin baar."

18 Ki niib na yet a,
 “Pakimm ki bin kakit ki yin kuun yanii turit,
 nan ti ninbina nba tan saa gbee nan ninnyuut,
 ki ti ningbant n matik nan mɔnii.”

19 Gbiintir mɔnii fuur Sayɔnn doo ni man a,
 “Ti boonta. Ti dii feiwa.
 Li tee tin nyi tiŋ na nie, kimaan bi bit ti ŋeiwa.”

20 Ki n yet a, “Yimm poob n gbiint ki tur Yennu;
 ki i baka-ii be u maan ni.
 Ii tumii i bonpoi kpemɔnii, ki wann i yɔɔsnba kuun
 yanii yinu.

21 Kuun tɔkin ti takorbonae, ki kɔɔ ti diit ni,
 ki bia baar ti kpanbara ŋei ni, ki kpi waas sɔnjot ni,
 ki kpi naasimm dai ni.

22 Gbanankpeena dɔɔɔe siar kur po,
 nan mɔbaa nba tuu dɔɔ kpaant ni na,
 koo karwantpat-teeb nba tuu chɔɔ karwanta ki bir,
 ki sɔɔ ki tikirir na. Yennu nba yetin a n pak linbae
 na.”

23 Ki Yennu yet a,
 “Subindamm daa faa kpinkpant bi subinii paak,
 ki paŋ damm mun bia daa faa kpinkpant bi paŋ
 paak,
 ki mɔkita mun bia daa faa kpinkpant bi mɔkint paaki.

24 Li-i tee ki sɔɔ loon wun faa kpinkpant,
 wun faa nan u min, ki bia bant n maan paak,
 kimaan n lomm yɔɔ be-e, ki n tuun linba ŋan ki bia
 took.
 Nanne mei n par. Min Yennu-e pak na.”

25-26 Ki Yennu yet a, “Yoo baat ki n saa dat Ijpt teeb,
 nan Juda teeb, nan Edom teeb, nan Amonn teeb, nan
 Moab teeb, nan kunkoouk teeb nba pɔɔɔ bi yut¹ na tu-
 ba. Niib na kur pot bi punawa, ŋaan bi ki dia mɔlor nba
 ki punpotu tee li nyinn na. Niib na nan Israel teeb na
 kur, sɔɔ ki dia n mɔlor na.”

Ki jiin patmannu nan barmɔnii jiantu po

10 Israel teeb, gbiintir maan nba ki Yennu yaa
 wun pak turi na.

2 U yet a, “I daa waa digbanlia taatɔɔ,
 i daa te ki bonsaana nba ki i laa sanpaapo na daamii-
 i,
 halii nan laa lek kɔɔnt digbanlia jaŋmaanii nawa.

3 Niib maŋ jiantu tee yanne.
 Tiike ki bi tuu chɔɔ ki lu fɔɔr ni,
 ki tikpeera n jii bi pai ki kpeerir,

4 ki ŋammir nan salimpeena nan salimmɔna,
 ki bin jii kpai ki kpaasennir, a li daa baa.

5 Li pata tee nan baa tuu nan bont nba ki senn kpaab
 ni
 ki li beer bondidiit nae,
 bi kan fit pak, bi bia kan fit somm, niib-ii jikitib.
 I daa tiinib jaŋmaanii: Bi kan fit paani danji,
 bi bia kan fit sommini.”

6 Yennu, sɔɔ kaa ki tee nan fin na, a tee Yenjaanne,
 ki a sann yab, ki bia mɔk paŋ.

¹ Bi din pɔɔɔ bi yut ki baakit bi tingbanne.

7 Nj mee kan tur fin nba tee digbana kur kpanbar na
 baakiri?
 A jaŋ nan niib n tura baakira.
 Subindamm ni nan kpanbara ni, sɔɔ ki be ki tee nan
 fin na.

8 Bi kura tee jatit nan bonliiniie.
 Bi saa tumii bee, baa jii tiinii ki nan pata nba na boori?

9 Bi nyii nan salimpeena Speenn tiŋ nie,
 ki nyii nan salimmɔna Ufas tiŋ ni,
 ki saauk damm tan taan bi pata maŋ ki pɔrir.
 Linba na kur tee bonninnant damm toonae.
 Bi lannib taŋant nba ki taluura luue.

10 Nnaan fin Yennu-e tee barmɔnii Yennu,
 ki tee Yennu nba fo na, ki bia tee kpanbar yaayoo siiy-
 oo.
 A wutoor-i doo yoo nba, durinya tuu jekire;
 digbana kan fit dia a wutoor.

11 (Yimme tee yin pakib nan Yennu saa biir pata
 nawa. Pata maŋ kaa nan sanpaak nan tingboun na. Bi
 ji sii kaa siar po, tingboun na.)

Dontir yaŋ ki teen Yennu

12 Yennu jii u yiikooe ki nan tingboun na,
 ki jii u subinii ki nan durinya na, ki tant sanpaak.

13 U tur mɔbe, ki nyun nba be sanpagboun liik po na
 fu.
 Njɔɔe te ki sanpagbant nyi siar kur po ki lakii.
 Njɔɔe te ki sanyikintii nyikintir, ki wonpaaruk nyi u
 boore ki da.

14 Nisaarii laa linba na, ŋaan kaa yan, ki tee jatit.
 Binba naan pata na dii feie,
 kimaan pata nba ki bi naan na tee yanne, ki kaa
 manfoori.

15 Bi ki mɔk nyɔɔt, ki tee bin yisimme.
 Yennu-i baar bi paak nan wutoor yoo nba, u saa biiri-
 ba.

16 Israel teeb Yennu na ki tee nan pata maŋ na kaa,
 ŋɔɔɔ nan bona kur, ki gann Israel teeb a bii tee u tiŋ
 niib;
 u sanne tee Yabint Yennu.

Ki jiin biiru nba baat po

17 Jerusalem teeb, bi looniwa. Tikit i faar man.

18 Yennu yaa wun ber nyinni tiŋ na nie. U saa buti, ki
 nan i yenɔɔɔwa tan kan tenni. Yennu-e pak na.

19 Ki Jerusalem teeb yikin a,
 “Ti la danj bonchiann, ki ti fiat maŋ kan buuri,
 ki ti bo dukii a li tee linba ki ti saa fit gubin gaare.

20 Ti ŋei kpan langbenta.
 Ki ŋmiit nba tuu diar na cheera.
 Ti waas kur yaata,
 ki sɔɔ ji kaa ki saa ŋamm maa ti ŋei maŋi,
 sɔɔ kaa ki saa lor ti mɔɔmii na.”

21 Ki n jiin a, “Ti tɔɔndamm na tee jatite,
 bi ki boi Yennu ŋmakitir po.
 Nanne teen ki bi gbar, ki ti niib yat.

22 Gbiintir, maan baara,

ηmatir be digbann nba be garj po na ni bonchiann. Li jab saa te ki Juda doi n kphant langbent, ki m̄b̄ie sii be leŋ.”

²³ Yennu, n mi nan s̄k̄ kaa ki dia u binbenj joontu yikoo u nuu ni,

s̄k̄ ki yen u m̄n̄ manfoori.

²⁴ Yennu, ηmakitirit, ηaan a daa mantik ton nanti, koo ki dat ti tuba yoo nba ki a wutoor doo; fi-i tun nna, ti saa boonte.

²⁵ ηaant ki a wutoor-ii be digbana nba ki jiantira na, nan niib nba yêta na paak.

Bi kpii timm nba tee a niib nae, ki biirit fas, ki teen ti doi langbent.

Ki jiin Jeremaya nan m̄lor na po

11 Ki Yennu pakin a, ² “Gbiintir m̄lor na m̄maan. Pakin Juda teeb nan Jerusalem teeb ³ nan min Israel teeb Yomdaan̄ Yennu poor m̄por biik ki teen wunba kur ki sak m̄lor na m̄maan. ⁴ Li m̄lore ki n din lor nan bi yeejamm, yoo nba ki n din nyinnib Ijpt tiŋ ni, siaminba din tee nan muu nba kaa kpeenu ki turib na. N pakib nan bin sak n m̄b̄ ki tun linba kur ki n wannib. N pakib nan bi-i sak n m̄b̄, mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib; ⁵ ki n saa dia m̄sonn nba ki n senn ki tur bi yeejamm, nan n saa turib tiŋ nba kpai ki m̄k̄ m̄k̄int, ki bi ji be leŋ m̄tana na.”

Ki n jiin a, “Yennu, lii tee nna.”

⁶ Nanne ki Yennu pakin a, “Saant Juda doi ni, nan Jerusalem s̄njot ni. A m̄k̄nt n maan leŋ, ki pak niib na ki bin gbiint m̄lor na m̄maan ki sakir. ⁷ Maa din nyinn bi yeejamm Ijpt tiŋ ni, n din kpaanib nan bin sak n m̄b̄. N bia tukin kpaanib nnae nan dinna. ⁸ ηaan bi ki gbiint koo ki saki. S̄k̄ kur tukin ki tee tubkangbatire nan biit daan̄, nan baa din tee na. N sennib nan bii dia m̄lor na, ηaan bi yêta. ηanne ki n dat bi tuba nan m̄lor na nba wann na.”

⁹ Ki Yennu bia pakin a, “Juda teeb nan Jerusalem teeb lorin lorbiite ki jiin n po. ¹⁰ Bi ηmat bi yeejamm toonbiit niwa; bi yeejamm maŋ din yêta linba ki n wannib na tumue, ηaan jiantir yenlia. Israel teeb nan Juda teeb bi-ir m̄lor nba ki n lor nan bi yeejamm nawa. ¹¹ Li paak, min Yennu kpaanib nan n saa baar nan biiru bi paak, ki bi kan fit nyi leŋi. Ki bi-i yinin ki loon sommir, n kan gbiint ki turibi. ¹² Ki Juda teeb nan Jerusalem teeb saa saan tingbana nba ki bi mann maruŋ ki teemm na boor, ki boi sommir po. ηaan li tingbana kan fit sommib, yoo nba ki biiru na baari. ¹³ Juda niib tingbana yab nan bi doi nba yab nae, ki Jerusalem niib maa maruŋ binbinta ki li kann yab nan bi doo ni s̄n̄ii kann nba yab na, ki mann maruŋ ki teen bi tingbanbiik Baal. ¹⁴ Jeremaya, daa mein koo ki barimin niib na paaki. Bi-i be daamii ni yoo nba, ki yinin ki loon sommir, n kan gbiint turibi.”

¹⁵ Ki Yennu bia yet a, “Niib nba ki n loomm na tuun biite. Bi m̄k̄ yikolannpoe ki sii be n ηasaakak na ni? Bi dukii bi-i senn m̄sona, ki mann bonkobit maruŋ, li saa fit ḡk̄k̄ biaka-a? Linba na saa maŋ bi parawa? ¹⁶ N tuu yib kpan tiinii nba m̄k̄ faate, ki gbee nan l̄k̄n̄jana,

ηaan fuut nba tee nan satianii na niŋe ki n saa joo li tituut muu, ki gbat li yiinii.

¹⁷ “Min Yabint Yennu-e bur Israel nan Juda, ηaan m̄tana n dia biake ki kpaanib. ηamme baar nan linba na bi m̄n̄ paak, kimaan baa tun biit na. Bi donn n wu-toore nan baa mann maruŋ ki tur tingbann Baal na.”

Lorbiik nba jiin Jeremaya manfoor po

¹⁸ Ki Yennu pakin ki jiin lorbiit nba ki n datai lorin ki jiin n po na. ¹⁹ Ki n tee nan pegann nba ki bi saa nanc̄ a bin k̄k̄ na, ηaan ki n ki mi nan n paake ki bi lorin lorbiik na ki yeen a, “ηaant ki ti ch̄k̄ tiik na nan u l̄k̄na ki lu. ηaant tin kpiu, ki s̄k̄ ji daa mi tian u po.”

²⁰ ηanne ki n miar Yennu a, “Yabint Yennu, a tee barm̄k̄pakir̄e, ki bikii niib yan nan bi binbenj. N jii n maan ki teen a nuu nie. Li paak, ηaant ki man la a wutoor niib na paak.”

²¹ Anatof teeb loon bin kpime, ki pakin nan bi saa kpin, li-i tee ki n tukin ki m̄k̄ntir Yennu maan na.

²² ηanne ki Yabint Yennu yet a, “N saa dat bi tubira. Bi naasimm saa kpo t̄b̄ nie, ki bi waas n kpo kon. ²³ N senn yooe ki saa baar nan biak Anatof niib paak. Li yoo-i baar, nan bi yen̄k̄k̄wa kan tinni.”

Ki jiin Jeremaya buboit po

12 Yennu, min nan fin-i yaa ti bu, fine sii m̄k̄ m̄n̄ii.

ηaan n saa boia buboit ki jiin barm̄k̄n̄ii maan powa. Bee teen ki yanb̄k̄ndamm m̄k̄itiri?

Bee ki ηmabir damm paakiti?

² A buribe, ki bi baa jiina, ki kpaatir, ki loon l̄k̄na.

Yoo kur bi piak fanue ki jiint a po, ηaan bi baka kaa a po.

³ ηaan Yennu, a min, ki laat maa tuun linba nan maa loona bianjiba.

Berin niib na, ki bin tut saan nan pei na ki bin kpib. Ii guub nan yoo nba tan saa jaŋ nan bin kpib.

⁴ Li saa wei nlee ki ti tiŋ bia daa tee tinkooŋ, ki siar kur boor m̄k̄t̄ n koori?

Bonkobit nan k̄k̄n̄ii kpenne, kimaan ti niib toonbiit paak,

niib nba yeen a, “Yennu ki laat linba ki ti tuun na.”

⁵ Yennu yet a, “Jeremaya, li-i tee ki a bak nan fan poo nantaar poot nan niibi, a saa teen nlee ki poo nan taanii?

Li-i tee ki a kan fit set paanu ni,

a saa teen nlee ki set l̄k̄k̄dann m̄k̄ir f̄k̄r ni?

⁶ A t̄k̄n̄ ninjamm nba nyii a ηaak ni na k̄k̄t̄awa, ki taan nilee po ki wora.

Baa lek piak nan m̄k̄mant na, ηaan a daa teeb yada.”

Ki jiin Yennu yanyêtuk po

⁷ Ki Yennu yet a, “N nȳr nyik Israel teeba, n yêta n nigannkab nawa.

N jii niib nba ki n loomm na, ki kubin bi datai nuu niwa.

⁸ N nigannkab na k̄n̄ nanime.

Bi gaan jate n paak nan yanbɔr be fɔr ni na, ki n yan yêtib.

⁹ N nigannkab na tee nan kɔɔ nba ki kanbiat worɔ lokir kur po nae.

Yiint muuk ni bonkobit ki bin baar tan di jaamm.

¹⁰ Digbangana yent damm bonchiann biir n daan ti-inii kpaaba,

bi ŋmaa n kpaant ki biirir,

ki kpint n tinŋaŋ na ki teenir kunkoouk.

¹¹ Bi teenir kankoonne ki li dɔɔ yann n boor ni.

Tiŋ na kur kpant kunkoouko ŋaan ki sɔɔ ki fiin li po.

¹² Jab saan tiŋ na kur poe a bin fat bona.

N tun tɔbo a lin biir tiŋ na kur, ki sɔɔ kii be u yamani.

¹³ N niib buur diie, ŋaan jaan mɔɔt.

Bi tun nan bi paŋ, ŋaan bi ki la siari.

N wutochiŋo te ki bi jeet ŋakit.”

Ki jiin Yennu mɔsonn po

¹⁴ Ki Yennu yet a, “N mɔk siar ki saa pak tur Israel teeb kɔɔnanleeb nba biir tiŋ nba ki n tur n niib Israel teeb maŋ na. N saa nyinn nibiit maŋ bi tini ni, nan baa tuu ŋabir bonbuburit nae, ki fat Juda teeb bi nii ni.

¹⁵ Naan mi-i yaat namm, li poor po, n saa tinib ninbaauk. N saa jen nan nibooru kur bi tiŋo tiŋ ni, nan bi tiŋo digbann ni. ¹⁶ Li-i tee ki bi saa gaar n niib jiantu nan bi par kur, ki por a, ‘Nan Yennu nba be na,’ nan baa din tumii n niib a bii poor tingbann Baal sann ni bianjinba na, bi saa pukin n niib po, ki sii mɔkitir.

¹⁷ Naan li-i tee ki digbansiar kan sak n mɔb, ŋann ŋarin n saa ŋabirɔe ki biirɔ fas fas. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin chabŋann kurtajinn po

13 Ki Yennu yetin a n saan ki daa chabŋann kurtajinn ki yoo, a ŋaan n daa sikintir nyun ni. ² Ki n daa ki yoo. ³ Ki Yennu ŋamm pak nanin, ki yet a,

⁴ “Saant Yufrates mɔkir boor ki saa bɔr kurtajinn na fɔru ni, tana ni.” ⁵ Ki n saan bɔrir, Yufrates mɔkir boor.

⁶ Li din weiwa, ki Yennu tan pakin a n ŋmat Yufrates mɔkir boor ki saa jii kurtajinn na. ⁷ Ki n ŋmat saan. Maa baar leŋ ki lar, ki sɔɔ ki li biira, ki ji ki ŋani.

⁸ Ki Yennu ŋamm pak nanin a, ⁹ “Nnae ki n saa biir Juda parbifaant na, nan Jerusalem parbifaachiŋo na.

¹⁰ Namm biit damm na yêb bin sak n mɔbe. Bi yɔɔ tee tubkangbata nan biit damme, ki jiantir tingbana. Li paak, bi tan sii tee nan kurtajinn na nba kaa nyɔɔt nae.

¹¹ Kurtajinn nba tuu jaŋ siak ni ki dia bianjinba na, n bo loon Juda nan Israel niib kur-ii dian nnae chinchin. N tun nnae, a bii tee n niib ki baar nan baakir nan dontir ki turin, ŋaan ki bi yêb n mɔb.”

Ki jiin dasɔɔr po

¹² Ki Israel teeb Yomdaano Yennu pakin a, “Jeremaya, pakin Israel niib nan dasɔɔr kur tee lin gbee nan tilɔɔna daame. Bi saa jiin a bi mi nan dasɔɔr kur tee lin gbee nan daame. ¹³ Li poor po, fan pakib nan min Yennu loon man gboon tiŋ na ni nirɔ kur daame nan

baa tan saa yib, li kpanbara nba tee Defid yaaboona na, nan mannteeb, nan n sɔkiniinba, nan Jerusalem ni-ib kur. ¹⁴ Li poor po, n saa butib nan soa nba tuu lia leer na, saakab nan waas kur yomm. Ninbaauk koo ninkpabaunŋ kan fit te man nyik bi kpinu.”

Bianjinba ki Jeremaya yakii ki jiin dont-n-mɔŋ po

¹⁵ Israel teeb, Yennu paka, ii sikin i mɔŋ ki gbiint u maan.

¹⁶ Ii baakit i Yomdaano Yennu yoo nba ki u daa ki baar nan bunbɔnn nba saa te yin gbiat kunkona ni na, ki sɔɔ ki u daa ki kpint yentu nba ki i daan na, ki teenir bunbɔnchiŋu.

¹⁷ Li-i tee ki i kan gbiint, n saa bɔr buiwa, kimaan i yuwannu paak.

N saa bui bonchiann, ki n ninnyuut tan sii puube, kimaan baa yaat nan Yennu niib ki teemm yommii na paak.

¹⁸ Ki Yennu pakin a, “Pakin kpanbar na nan u naa, ki bin fiir bi naangbant paak ki sik tiŋ ni, kimaan bi naan fokirii nba fan bonchiann na yit baawa. ¹⁹ Doi nba be Juda diitu po na, bi ŋaa loonira, ki sɔɔ ji kan fit nakin bi boor. Bi soor Juda niib kur, ki saan namm yommisime-wa.”

²⁰ Jerusalem, gotir. A dataie nyii gaŋ po ki siik na. Ni-ib nba ki bi teenib a nuu ni na be lia? A niib nba ki a dont a mɔŋ bi paak na be lia? ²¹ A saa pak a bee, li-i tee ki niib nba ki a dukii a bi tee a yɔɔnsba na tan kɔn nyanna, ki dia-ani? Li sii yiara nan poo nba tuu yaa wun mar nae. ²² Li-i tee ki a boi linba paak ki na kur tun ki tura, ki bi muka ki liat a tiati, li tee a toonbiit nba yabit paak nii nae. ²³ Nibɔŋ saa fit lebit u gbananta-a? koo naamuuk saa fit boon u pɔriuwa-a? Li-i tee ki bi saa fit tun nna, ŋann ŋarin, fin nba ki tuun siar ki pukin toonbiit po na bo saa fit tumii ŋant tumuwa. ²⁴ Yennu saa yata nan mɔɔt nba ki wonfufuk tuu pebirir nae. ²⁵ U yet nan a joontu sii tee nnae. Waa lor wun teena bianjinbae na, kimaan a tamm u poe, ki waa tingbana. ²⁶ Yennu tiŋo saa liat a tiat ki senna yann, ki a di fei. ²⁷ U la-a ki a tuun linba tee u kɔɔ. U la-a ki a jiantir tingbana, kunkona paak nan kpaant ni, nan kɔɔ nba tuu mɔk niŋo nan u kɔɔ ŋaapoo, koo nan taanjak nba tuu ŋakit tannaŋ paak nae. Jerusalem teeb, i boonta. I saa ban teen kasiwa-a?

Ki jiin yonkoonbiuk po

14 Ki Yennu pak turin ki jiin yonkoonin po a, ² “Juda mɔ kpemɔniie, kimaan u doi kpenne, ki u niib dɔɔ tiŋ ni nan yanyêtuk, ki Jerusalem mɔ ki loon sommir.

³ Mɔkita na tun bi daabae nyun po,

ki bi saan bunbuna boor, ŋaan bi ki la nyun, ki ŋmat jen nan sɔkoona.

Bi yan ŋmate, ki bi ŋaa tama, ki bɔri bi numpo.

⁴ Tiŋ koore, kimaan saak ki baa, ki kpaara para biir, ki bi bɔrii bi numpo.

⁵ Kɔnaaŋ nyɔr nyik u bike muuk ni, kimaan mɔɔt kaa.
⁶ Bɔnii see kunkona paake, ki foi ŋabitir nan mɔɔt na,
 ki bi ninbina diŋ, kimaan bi ki laat jeeti.
⁷ N niib bui ki fabin turin a,
 ‘Yennu, ti para ni beerit nan ti biira,
 ŋaan a sommit nan faa senn mɔsonn na.
 Ti nyika ki li wei bonchiann, ti tun biirawa.
⁸ Israel teeb yada kur gaa a paake, fine nyinnit biak ni.
 Bee ki a tee nan saamɔ na ti tiŋ ni?
 Bee ki a tee nan sinsommtɔɔ nba tuu dɔɔr nyɔyemmir na?
⁹ Bee ki a tee nan jɔɔ nba ki bi kpirɔ na?
 Bee ki a tee nan kunkɔnkɔnɔnɔ nba kaa yikoo
 ki saa tinn nirɔ na?
 Yennu, a setik be nant, ti tee a niibe. Daa nyikititi.’”
¹⁰ Ki Yennu pak ki jiin niib na po a, “Bi lon n boor ni yaatu bonchiann, ki bia ki fit dia bi mɔɔŋi. Li paak, n par ki mei bi paaki. N saa tiar biit nba ki bi tun na, ki dat bi tubawa.”
¹¹ Ki Yennu pakin a, “Daa piakin nan man somm niib na. ¹² Bi-i lekii lor mɔi, ŋaan n kan gbiint bi mɔnii nba jiin sommir po na, ki bi-i lekii mann mujoonu piinii, nan jeet piinii maruŋ ki turin, ŋaan n par kan maŋ bi paak. N saa kpib tɔbii nan kon nan yiarii nie.”
¹³ Ŋanne ki n yet a, “Yabint Yennu, a mi nan a sɔkiniinba na yeen niib na nan tɔb koo kon sii kaa, a kimaan a sat mɔb nan parmaasir sii be ti tiŋ paak.”
¹⁴ Ŋaan ki Yennu jiin a, “Sɔkiniinba na fae n sann ni; n ki tumm, koo ki turib mɔb, koo ki pakib siari. Baa laat linba ki piak na ki nyii n boor kaa, bi buntaa na tee bon-yana nba ki bi dukine. ¹⁵ Min Yennu-e beera maa saa tun linba ki tur sɔkiniinba nba ki n ki tumm, ŋaan ki bi piak n sann ni, ki yeen a tɔb nan kon kan baar tiŋ na paak na. N saa kpib tɔb nan kon nie. ¹⁶ Binba ki bi pak maan na ki turib na mun bia saa kpo li sɔnu nie. Ki bi saa lu bi gbanant Jerusalem sɔɔnjot ni, ki sɔɔ sii kaa ki saa piibi. Linba na saa tun ki tur bi kur nan bi poob nan bi bonjai nan bi bonpoi. N saa te ki bin pa bi toonbiit paaka.”
¹⁷ Ki Yennu wannin a n pak tur niib na ki jiin n parbiir po ki yet a,
 “N ninnyuut-ii luun yonnu nan nyiɔk.
 N kan nyik mɔnii, kimaan n niib la daŋ bonchiann ki li gbatiba.
¹⁸ Mi-i kɔɔ muuk, n tuu la jab nba ki bi kpiib tɔb ni na gbanante,
 ki mi-i saan doi ni, man la ki niib kpenn kon.
 Yennu sɔkiniinba nan mannteeb na tuun toona,
 ŋaan bi ki mi baa tuun linba.”

Ki jiin niib na baruŋ po

¹⁹ Yennu, a set yêŋ Juda-e fabi-i? A ki loon Sayɔnn niibe-e?
 Bee ki a turit daŋ nba yab ki ti kan la laafia?
 Ti loon parmaasire, ŋaan bonŋansiar ki tuuni,
 ki ti loon laafia, ŋaan ki woribuk baar.

²⁰ Yennu, ti tun biirawa.
 Ti fiit ti tiŋ biit nan ti yeejamm biita.
²¹ Tiat a mɔsonn na po, ki daa yêenti.
 A daa baat nan fei Jerusalem nba ki a naangbouŋ be na paaki.
 A daa porii mɔlor nba ki a lor nant na.
²² Tingbana na sɔɔ kaa ki saa fit tur saaki.
 Sanpaak mɔŋ kan fit te saak n baa.
 Ti teen ti dindann fin ti Yomdaanɔ Yennu nie,
 kimaan fine tuun linba na kura.

Ki jiin Juda niib boontu po

¹⁵ Ki Yennu pak turin a, “Li-i lekii bo tee Moses nan Samuel see nna ki bo fabin nanin, ŋaan n bo kan tin niib na ninbaauku. A te ki bin seet nna. ² Li-i tee ki bi boia baa saa yaat saan sian, fan pakib a min Yennu yet a:
 Yiarii saa kpi siab; bi sinsaanboore na.
 Ki siab mun saa kpo tɔb nie; bi sinsaanboore na.
 Ki siab mun, kome saa kpib; bi sinsaanboore na.
 Ki siab mun tee bin sooribe ki yaat namm ki teemm yommii,
 bi sinsaanboore na mun.
³ Min Yennu-e lor nan bontona ŋanna n tun ki turib. Bi saa kpib tɔbii ni, ki kɔi saa pat bi gbanant, ki mɔnii saa dir, ki muuk ni bonkobit saa ŋman linba biar na. ⁴ N saa te ki niib kur yan n put bi paak, kimaan Hesehia bi-ja Manase nba tun linba Jerusalem, yoo nba ki u din tee Juda kpanbar na.”
⁵ Ki Yennu yet a,
 “Ŋmee saa tin yimm Jerusalem teeb ninbaauku?
 Ŋmee ki li saa daamii-ɔ i paaki? Ŋmee saa set ki boi i po?
⁶ Yimm niib na yêtima, ki ŋmant i poor ki turin, ŋanne ki n tant n nuu ki faa mati,
 kimaan n soor n mɔŋ ki tan baka.
⁷ Tiŋ na doo kur ni, n lui nan mɔɔt nae ki tur wouŋ.
 N biir yimm n niibe ki kpui i waas,
 kimaan yaa ki nyik i yanbɔntoona na paak.
⁸ Pakɔi yab i tiŋ ni ki gar mɔkgbenjir paak tanbiiniiwa.
 N kpui i naasimm bi paant nie, ki dinn bi naanba biak.
 N lekib nan biake nan biiru.
⁹ Poo nba ki u waas banlore kpo na fibe, ki gbaa nan foon.
 Yentu nba ki u tuu be leŋ na kpant bunbɔnna,
 u dii fei-e, ki li yiara.
 N saa te ki i datai n kpi yimm nba daa biar fo na.
 Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Jeremaya bunburimii po

¹⁰ N tee jɔɔ nba be nan parbiire. Bee ki n naa din marimi? Li tee man kɔn ki bia kɔi nan sɔɔ kure, tiŋ na ni. N ki kpent likirii sɔɔ boor, ki sɔɔ mun bia ki kpent likirii n boori, ŋaan sɔɔ kur porintirin mɔpora. ¹¹ Yennu, li-i tee ki n ki tun a toonn fanu, koo li-i tee ki n ki set n datai taar ni ki fabin nana, yoo nba ki bi bo be biak nan wahala ni na, fan ŋaan ki bi mɔpora maŋ n

mann mōnii. ¹² Sōk kaa ki saa fit kōnn kut, mantik kut nba nyii garj po ki bi nmat kutmōnt li ni na.

¹³ Ki Yennu pakin a, "N saa tun datai ki bin jii n niib gor nan bi mōkint, ki lin dat bi tuba, kimaan bi biit nba ki bi tun tij na kur po na paak. ¹⁴ N saa te ki bin teen daaba ki tur bi datai, tij nba ki bi ki mi na ni, kimaan n wutoor di nan muu nae, ki kaa kpeenu."

¹⁵ Njanne ki n pak a, "Yennu, a mōk bannu. Tiat n po ki sommin. Datir binba tun bonbiir ki turin na tuba. Daa mantik mōk sukuru namm, ki bi saa la yaak ki kpin. Tiat nan a paake ki bi sukiin. ¹⁶ A pak nanime, ki n gbiint mōbonn kur. Yabint Yennu nba tee yikoo daans, n tee a yōk, a mōmaame gbeen n par nan kpinkpammuk nan parpeenn. ¹⁷ N ki be nan nilee ki laa, ki n par mei. N sak a mōk, ki be n kōk, ki n wutoor doo bi biit paak. ¹⁸ Bee ki n sii yōk di biaki? Bee ki n danj ki mōk tebuku? Bee ki li kan buuri? A lor fan dinnin fei nan kpenu nba tuu fōr tuntonn bianjinba nae-e?"

¹⁹ Ki Yennu jiin a, "Li-i tee ki a jen, n saa gaarae, ki a namm teen n toontunn. Li-i tee ki a nyik baryana, njaan mōnt n maan nba kpaa talas, a saa namm teen n sōkiniie. Niib nae saa jen a boor, ki li ji kii tee fan saan bi boor kaa. ²⁰ N saa teena nan kutmōnt maar nba mōk parj nae bi boor. Bi saa kōn nana, njaan kan nyanna. N sii be nana, ki saa guura, ki dia-a fanu. ²¹ N saa nyinna mōnbiit nan kpikpiruk damm nuu ni. Min Yennu-e pak na."

Linba ki Yennu loon Jeremaya-ii tuun

16 Yennu din namm pak nan min Jeremaya a, ² "Daa kōnt poo ki maar waas nna na. ³ N saa wanna linba saa tun ki tur waas nba ki bi marib nna na, nan bi damm. ⁴ Yiarbiuko saa kpib, ki sōk kan mō bi kpemōnii, koo ki piibi. Bi gbanant sii poo nan mōba nae tij ni. Bi saa kpib tōbii nie, koo bin kpo kon, ki bi gbanant sii tee jeet ki tur mōnii nan muuk ni bonkobit.

⁵ "Ii mi ki a kōk njaak nba ni ki kuun kpo ki bi fabin. A daa fabin sōk paak. N kan teen piisin n niib paak ki turib parmaasir, koo ki timm ninbaauk, koo kii mōk lomm nammi. ⁶ Mōkita nan nandamm na kur saa kpo tij na ni, njaan sōk kan piib, koo ki mō bi kpemōnii, koo ki njaan u mōk, koo ki koor u yut a wun wann u parbiiri. ⁷ Sōk kan di koo ki nyu nan daans nba ki u nikpiim kpo, a wun maan u pari. Sōk kan joi u lōk, li-i lekii tee wunba ki u baa koo ki u naa kpo.

⁸ "A daa kōk njaak nba ki niib di jaamm, a daa kaar namm ki di ki nyu. ⁹ Gbiintir linba ki min Yabint Daans Israel teeb Yennu yaa man pak. N saa te kpinkpammuk, nan parmaasir, nan poochianu jaamm parpeenn fuut na n nmin. Niib nba be nna sii be bi manfoor ni ki la linba na n tun.

¹⁰ "Fi-i pakib linba na kur, bi saa boia linba paak ki n lor man dinnib biak na. Bi saa boia, a bi biir bee, koo bi tun bonbilanne ki tur bi Yomdaans Yennu. ¹¹ A pakib nan Yennu yet a, 'I yeejamm din nyikime, njaan jiantir yenbis. Bi din nyōr nyikime, ki ki sak n wannu. ¹² I mōk tun bonbilankant nba gar i yeejamm yar paaka. I kur na tee tubkangbata nba tee biit damme, ki ki saak n

mōk. ¹³ Li paak, n saa ber nyinni tij na ni, ki kōkni tij nba ki yimm koo i yeejamm ki ban mi li ni. Leje ki i saa jiant tingbana, yonnu nan nyōk, ki n kan tini ninbaauk."

Bianjinba ki bi saa nyi digbana ki jen

¹⁴ Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki niib tan kan por n sann ni, a mine tee Yennu nba fo, ki nyinn Israel teeb Ijpt tij ni na. ¹⁵ Njaan bi sii poor n sann ni, a Yennu nba fo, ki nyinn Israel teeb garj po tij na ni, ki nyinnib digbanlia nba ki n din yat kōmm na ni. N saa jen namm bi tōk digbann ni, tij nba ki n tur bi yeejamm na ni. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin tubdatu nba baat na po

¹⁶ Ki Yennu yet a, "N yi jansoora bonchianne, maa bin baar ki tan soor niib na. Li poor po ki n saa tun yiin waarib bonchiann, ki bin baar tan lomm kōk ni, nan kunkona paak, nan tanfiat ni. ¹⁷ N laat linba kur ki bi tuun, siar ki bōrmi, ki bi biit ki mir bot n tōk po. ¹⁸ N saa te bin pa bi biit, nan bi tonu toona paak taar munlee-e, kimaan bi biir n tij nan bi pata nba ki manfoor kaa bi ni, nan nirō nba tuu kpo ki manfoor kaa u gbanant ni nae, ki gbeen n tij na nan tingbana."

Ki jiin Jeremaya Yenmiaru po

¹⁹ Yennu, fine guun ki teenin parj, a sommitin daamii yoo. Digbana saa nyi tingbouj na kpini po ki baar a boor, ki yet a, "Ti yeejamm din ki mōk siar ki pukin faak yennii, bi din ki mōk siar ki pukin pata nba kaa nyōk po. ²⁰ Nisaarik saa fit nan u mōk yenniwa-a? Aaii. Wu-u tun nna, bi ki tee yenmōnii kaa."

²¹ Ki Yennu jiin a, "Li paak, n saa te nisaarii n bann n yikoo nan n parj yomm kōk, ki bann nan mine tee Yennu."

Ki jiin Juda niib biit nan bi tubdatu po

17 Yennu yet a, "Yimm Juda teeb, bi jii kut makmōkue ki sōb i biit, ki jii tanchincheenn ki sōbir i para ni, nan i maruj binbinta lōtii ni. ² I niib jiantir tingbana, maruj binbinta boae, ki bia jiantir chicher-pook Asera ninnant na, timaatik kur nyakir, nan kunkonn kur paak, ³ nan kōk nba be tij na ni paak. N saa te ki i datai n jii i mōkint nan i faar kur ki yaat nann, kimaan biit nba ki i tun i tij na kur po na paak. ⁴ Li tee yin nyi tij nba ki n turi na nie, ki n saa te yii tee daaba ki tur i datai, tij nba ki i ki mi na ni, kimaan n wutoor di nan muu nae, ki kan ban kpeeni."

Ki jiin mōmaan booru booru po

⁵ Ki Yennu yet a, "N saa biir daansōk nba nmant u poor ki turin, njaan maa nirō paak, ki u yada be nisaarik parj ni na. ⁶ Li nibooru tee nan tituuk nba pia kunkoouk paak, siaminba ki siar ki kpaatir nae. Bonjansiar ki baat li nibooru boori.

7 "Naaan n saa teen piisin wunba jii u dindann ki teen n ni na paake.
 8 Li daan ɔ tee nan tiik nba pia kpengbiɔŋ, ki tantir u jiina sikint nyun ni nae.
 Li tiik ki tiin jaŋmaanii, yoo nba ki tiŋ kooti, kimaan u faat mei-e.
 Saak-i kii baa, ŋaan li ki tonɔ; u loon loɔnae yoo kur.
 9 "Ŋmee saa fit bann nisaarik par ni?
 Li mɔk kpinkpannii ki gar bont kur, ki li baatuk na yabit gar nan lin la tebuwa.
 10 Min Yennu-e gorii nirɔ par ni, ki bikii nirɔ yan.
 N pa nirɔ kur nan u binberj nba tee bianjinbae, nan waa tuun linba."
 11 Daanɔ nba ŋmab likirii ki mɔkit tee nan korik nba wakɔn jena nba ki u ki ŋaa nae.
 U manfor benu ni, see ki u mɔkint na tan boont, ki li joontu ni, u tan sii tee jatuko.
 12 Ti Yenjiantu ŋasaakak na tee nan naangbant nba mɔk baakir nae, ki ɔɔ kunkonfoouk paak pinpiik niwa.
 13 Yennu, fine tee Israel teeb dindann, binba yêta na kur saa di feiwa.
 Bi saa bot nan baa tuu sɔb sana tanbiinii ni nae, kimaan bi yêta fin Yennu nba tee bunbunn nba teen nyunŋanin nawa.

Ki jiin Yennu sommir po

14 Yennu, tebimin, ki n saa la laafia fanu; tintin, ki n sii be n yamani fanu. N dontir fine.
 15 Niib na piak ki teenin a, "Yennu nba daan kɔɔntit jaŋmaanii nba na be lia? Ŋaant wun tun li bona mɔtana."
 16 Ŋaan Yennu, n ki yet maa a baar nan biak bi paak, n ki ban sun ki daamii n baaribi. Yennu, a mi linba na, a mi maa pak linba. 17 A daa te ki n tiin jaŋmaanii, kimaan daamii-i baar, n tuu gur a boore. 18 Yennu, baat nan fei binba mukisin na paak, ŋaan te ki n daa di fei. Gbeentib nan jaŋmaanchiɔŋ, ŋaan daa te ki n tiin jaŋmaanii. Baat nan biak bi paak, ki but butib.

Ki jiin foon daar na po

19 Ki Yennu yetin a, "Jeremaya, saant ki saa mɔɔnt n maan, Niib Tammɔb na ni, siaminba ki Juda kpanbara kɔɔ ki bia nyi na. Li poor po, fan saan tammɔlia nba be Jerusalem na boa. 20 A pak kpanbara na, nan Juda niib kur, nan binba be Jerusalem ki kɔɔ tammɔi na kur, ki bin gbiint maa piak linba. 21 A pakib nan li-i tee ki bi loon bi manfoa, bi daa jikin jiksiar foon daar na ni, bi daa jikin siar ki kɔɔ Jerusalem tammɔi ni, 22 koo ki jii siar bi ŋei ni ki nyi nann foon daari. Bi daa tuun toonn foon daar na, li tee bin diar ki li-i tee kasiie, nan maa senn bi yeejamm bianjinba na. 23 Bi yeejamm din ki gbiint ki turin, ki bi baka bia din kaa n po. Bi din teen tubkangbatae, ki ki sak n mɔb, koo ki tumii siar n boori.
 24 "A pak niib na nan li kpaa talas ki bin sak n sennu na kur. Bi daa jikin jikir ki gaar doo na tammɔi ni foon

daar. Li tee bin dia foon daar nae, ki lii tee kasii, ki daa tuun siar li daar ni. 25 Ŋanne ki bi kpanbara nan saakab tuu saa kɔɔ Jerusalem tammɔi na, kii mɔk naan yiikoo nba ki Defid din mɔk na. Ki ŋamm nan Juda teeb nan Jerusalem teeb saa jak taantorit nan taanii, ki Jerusalem doo sii kɔɔ gbee nan niib. 26 Niib saa nyi Juda doi ni, nan Jerusalem digbanbis nba kook na ni, ki saa nyi Benjaminn yent ni, nan kunkonbis ni, nan kunkona paak, nan Juda yent diitu po, ki baar. Bi saa baar nan mujoonu piinii, nan marint, nan jeet piinii, nan bonnunubit, nan niipoturu piinii, n jiantu ŋasaakak ni. 27 Ŋaan li kpaa talas bin sak n mɔb, ki dia foon daar na, ki lii tee kasii daar. Bi daa jikin jiksiar ki gaar Jerusalem tammɔi na ni li daar, kimaan bi-i tun nna, n saa joo Jerusalem tammɔi na muuwa, ki muu saa di Jerusalem kpanbara ŋei, ki kɔɔ kaa ki saa kpeen muu manji."

Bianjinba ki Jeremaya saan yɔkmaaro ŋaak

18 Ki Yennu pak min Jeremaya a, 2 "Saant yɔkmaaro na ŋaak, ki n saa tura n maan leŋ." 3 Ki n saan ki saa la ki yɔkmaaro na maa yɔk. 4 Li-i tee ki bob-siar ki ŋan, u tuu yeere ki ŋamm maa.
 5 Ŋanne ki Yennu pakin a, 6 "N ki mɔk yaak ki saa teen yimm Israel teeb nan yɔkmaaro na nba tee u yɔk bianjinba na-a? I be n nuu nie nan yɔk nba be yɔkmaaro nuu ni na. 7 Yoo nba ki n yet nan n saa ŋabir ki yeer, koo ki biir digbann nba, koo naan yent nba, 8 ŋaan ki li digbann ŋmat jen n boor ki nyik biit tumu, n ji kan tun linba ki n bo yaa n tun na. 9 Li mun bia tee nnae, li-i tee ki n yet nan n saa bur, koo ki maa digbann, koo naan yent nba, 10 ŋaan ki li digbann yêta n mɔb ki tuun biit, n ji kan tun linba ki n bo yaa n tun na. 11 Tɔɔ, pakin Juda teeb nan Jerusalem teeb nan n lorin lorbiite ki jiint bi po, ki tee siir ki saa dat bi tuba. Pakimm ki bin nyik bi yanbɔnbinberj na, ki lebit bi benu nan bi mari-ma. 12 Ŋaan bi saa jiin a, 'Aaii. Bee ki ti saa lebit ti binberj? Ti sii kɔɔ tee tubkangbata nan biit damm, taa loon bianjinbae.'"

Bianjinba ki niib na yêta Yennu

13 Ki Yennu yet a, "Boin digbann kur ki laan linba na booru ban tumewa. Israel teeb tun bonbilankanta."
 14 Lebanonn jɔfɔkit ban nak marin baanuwa-a?
 Li jɔk ni kpenii na ban fɔɔra-a?
 15 Ŋaan n niib tamm n powa, ki jokit bonnunubit ki teen tingbana.
 Bi gbiatire sɔnu nba tee bin tɔkin na ni, bi ji ki waa sɔnkperii na, ŋaan tɔkii sɔnbukii.
 16 Bi tunn tiŋ na ki teenir woribuk boore, a bii kɔɔ kii yisimir yoo kur.
 Wunba kur gar leŋ, u gbanu saa jek, kimaan waa saa la linba na paak.
 Li saa bakitib, ki bi saa pak bi yura.
 17 N saa yat n niib bi datai tɔɔnn,

nan wonfufuk nba tuu yat tant na.
N saa ḡmant n poor ki turib,
ki biiru-i baarib yoo nba, n kan sommibi.

Lorbiuk nba jiin Jeremaya po

¹⁸ Nanne ki niib na yet a, "Naant man ki tin tun siar ki jiin Jeremaya po. Mannteeb sii ʔʔ be-e ki teenit tumiiu, ki subindamm ʔʔ be ki teenit kpaanii, ki Yennu sʔkiniinba ʔʔ be ki mʔʔntir Yennu maan. Naant ki tin paanʔ maan, ki bia nyik waa piak linba na gbiintu."

¹⁹ Nanne ki n miar Yennu a, "Yennu, gbatir linba ki n piak na, ki gbiint linba ki n datai piak ki jiin n po na. ²⁰ Biite tee ḡamm nyʔʔʔʔ-i? Naaan bi gbiir bootuko a man baa leḡ. Tiat bianḡinba ki n baar a boor ki pak sommib, nan a daa diab nan wutoori. ²¹ Yennu, ḡaant bi waas n kpo kon, ḡaant ki bin kpo tʔʔʔii ni, ḡaant ki bi poob n kʔḡ bi sʔrib nan bi waas, ḡaant yiarii n kpi jab na, ki naasimm na n kpo tʔʔʔii ni. ²² Tumin biirteeb ki bin biir bi ḡei, yoo nba ki bi ki mi li po, ki bin bui nan jaḡmaanii. Bi gbiir bootuko a man baa leḡ, ki pii baruk a lin soorin. ²³ Naaan fin Yennu mi bi lorbiit nba ki bi lorin a bin kpin na po. A daa chabin bi yanbʔʔʔʔ, koo ki nyikin bi biit na. A te ki bi datai n nyannib, ki bin di biak, a wutoor ni."

Ki jiin buuk nba yeer po

¹⁹ Ki Yennu pakin a n saan daa buuk, ki bia pakin a n nyinn niib na saakasiab, nan mannteeb nba tee nikpera na siab, ² ki saan gar nyi Sipiar Tammʔʔʔʔ na ni, ki saan Hinom baauk na ni. Leḡe ki n saa mʔʔʔʔ maan nba ki u saa turin na. ³ U bia pakin a n yet a, "Juda kpanbara nan Jerusalem teeb, gbiintir linba ki min Yabint Daanʔ nba tee Israel teeb Yennu loon man pak turi. N yaa man baar nan biake nna, ki wunba kur gbat li po, li saa jek u gbanu. ⁴ N yaa man tun nae, kimaan niib na nyʔʔ nyikime, ki kʔʔʔ nna jakint nan baa mann maruḡ nna ki teen tingbana nba ki ḡamm koo bi yee-jamm, koo Juda kpanbara din ki mi siar jiin bi po na. Bi gbeen nna nan nikaat sʔʔʔʔ, ⁵ ki maa maruḡ binbinta ki tur tingbann Baal, a bii jokit bi waas muu, ki lii tee maruḡ. N ki ban wannib nan bin tun nna, li poḡ ki ban baar n yan ni kaawa. ⁶ Li paak, yoo baat ki bi tan kii yi nna Tofef koo Hinom baauku, ḡaan bi tan sii yir Nikpinu baauko. ⁷ Nna nae ki n saa ḡmat Juda teeb nan Jerusalem teeb lora kur. N saa te ki bi datai n la nyannu bi paak, ki kpib tʔʔʔii ni. N saa jii bi gbanant ki tur kʔʔʔʔii nan muuk ni bonkobit, ki li tee bi jeet. ⁸ N saa baar nan biak nba bi bonchiann doo na paak, ki wunba kur gaar, u gbanu saa jek, ki lin jaar litʔ. ⁹ Datai saa ḡaa loon ki yiab a bin kpi li niib na. Tʔʔʔ na sii bi bonchiann, ki binba be doo na kʔʔʔ ni saa ḡman bi leeb, ki bia ḡman bi tʔʔʔʔ waas."

¹⁰ Ki Yennu pakin a man yeer buuk na, jab nba wei n poor po na numm ni, ¹¹ ḡaan yetib nan Yabint Yennu yet a, "N saa biir niib na nan doo na, ki lii tee nan yʔk buuk nba ki n yeer, ki li kan fit jiin taan ki mubin nae. Bi sii pii niib Tofef-e, nan yiar nba tan sii kaa nan piinu.

¹² N senn mʔʔʔʔʔʔ nan n saa teen doo na nan li niib nan maa teen Tofef bianḡinba nae. ¹³ Jerusalem ḡei, nan Juda kpanbara ḡei, nan ḡei nba ki bi jokit bonnunubit li yura paak ¹ ki teen ḡmaabira, ki mʔʔ daan, ki li tee piinii ki teen yenbis na, sii tee jakint nan Tofef nae."

¹⁴ Li poor po ki n nyii Tofef, siaminba ki Yennu tumin a man mʔʔʔʔ u maan na, ki saan set Yenḡiantu ḡasaakak dindouḡ ni, ḡaan pak niib na kur, ¹⁵ nan Yabint Daanʔ nba tee Israel teeb Yennu na yet a, "N yaa man baar nan tubdatu nba ki n yet nae doo na paak, nan doi nba kpia kur paak, kimaan i tee tubkangbatae ki ki saak gbiintir linba ki n piaki."

Ki jiin Jeremaya nan manntʔʔʔʔ Pasur kʔʔʔʔ po

²⁰ Ki manntʔʔʔʔ Pasur, wunba tee Imer bija, ki din tee Yenḡiantu ḡasaakak yudaanʔ na nba gbat ki n mʔʔʔʔʔʔ maan na, ² ki u te bi soorin ki boon, ki baanin bant, ki birin kpian Yenḡiantu ḡasaakak na, Benjamin tammʔʔʔʔ nba be paapo na boor. ³ Laa fant sanyʔʔʔʔ ki Pasur te ki bi baatin yoo nba ki n pak turʔ a, "Yennu ki pur a sann Pasur kaa. Sann nba ki u tura tee, 'Jaḡmaanchiʔḡ siar kur po.' ⁴ Yennu tʔʔḡ yet a, 'N yaa man teena jaḡmaanchiʔḡ ki tur a mʔḡ nan a yʔʔʔʔʔʔ, ki a saa la bi datai dia jukii ki kpib. N saa jii Juda niib kur ki teemm Babilonn kpanbar nuu ni, ki u saa yaat nan siab ki saan namm u tiḡ ni, ki bii tee daaba, ḡaan kpi leeb na. ⁵ N bia saa te ki bi datai n fat bi mʔʔʔʔʔʔ kur doo na ni, ki yent i gor nan i faar kur, ki kpab nan Juda kpanbara gor kur, ki saan nann Babilonn, ⁶ ḡaan bi saa soor fin Pasur nan a ḡaateeb kur ki saan nani Babilonn. I saa kpo leḡe ki bin pii-i, ki kpab nan i yʔʔʔʔʔʔ nba ki i faar faak bonchiann ki turib na.' "

Bianḡinba ki Jeremaya jii u daamii ki tur Yennu

⁷ Yennu, a kpannime, ki n set be kpinkpannii ni. A mʔk paḡ ki garin, ki nyannin. Sʔʔ kur piak maame ki jiint n po, ki bi laan yontunmu-na.

⁸ Yoo nba kur ki n pak, li tee man yikin sanpaapoe ki hoot a, "Woribuk! Bi-iru!"

Yennu, n be tiḡ nie ki tee yann yoo kur, kimaan maa mʔʔʔʔʔʔ a maan na paak.

⁹ Naaan li-i tee ki n yet a, "See ki n nyik Yennu ki ji kan ban pak u sann ni," li yoo a maan na tuu tee nan muu nae ki di n par ni. N tuu yabire maa mii diar n par ni, ḡaan n ki fit diari.

¹⁰ N gbat sʔʔ kur lʔkin ki yeen a, "Jaḡmaanchiʔḡ li munn po.

Naant tin pootʔ ki tur doo yiikoo damm."

N yʔʔʔʔʔʔʔʔ gbaa guu man baae.

Bi yeen a, "Li ki gar ti saa fit kparʔ ki nyannʔʔʔʔ, ki soorʔ ki teenʔ bonbiir."

¹¹ Naaan fin Yennu-e see n poor nan paḡ nan yabint,

I Bi ḡei yura paak, bi din tuu sere.

ki binba waan na saa baa.
 Bi saa di fei yaayoo siiyoo, kimaan bi kan nyanni.
 Bi fei maŋ sii kaa tammu.
 12 Njaan fin Yabint Yennu ŋarin bikii niib fanue,
 ki mi linba be bi para ni, nan bi dudukit ni.
 Li paak, ŋaant man la ki a pa bonbiir ki jiin n datai,
 kimaan n jii n binbeŋ ki teen a nuu nie.
 13 Yinin yaŋ ki tur Yennu. Dontir Yennu.
 U nyinn binba di biak na biit damm na nuu niwa.
 14 Porin daar nba ki bi din marin na mɔb.
 Tammit daar nba ki n naa din marin na po.
 15 Porin daanɔ nba din maan n baa par na mɔb,
 wunba din baar ki kumiɔ a, "Li tee bonjake, a mɔk bi-
 ja na."
 16 Njaant ki wuu tee nan doi nba ki Yennu biirir,
 ki li ki mɔkɔ ninbaauk na.
 Njaant wun gbat tont mɔnii sanyɔk ni, nan tɔb fuur
 yonsuuk ni,
 17 kimaan waa din ki kpiin yoo nba ki n be poor ni
 na.
 N naa poor nie din bo sii tee n kaauk.
 18 Bi din marin bia poe?
 A mii be daamii nan ninbaatir ni,
 ki n manfoor n tan joont nan fei-i?

Baa saa nyann Jerusalem bianjinba

21 Ki Juda kpanbar Sedekaya tun Malkia bija Pa-
 sur, nan manntɔ Sefania wunba tee Maaseya
 bija na n boor nan baruŋ a, 2 "Dimin sukuru ki pak nan
 Yennu ki turit, kimaan Babilonn kpanbar Nebukanesar
 nan u jab yaa bin lek doo nae. Li ki gar Yennu n tun u
 bakitnaur toona na yenn ki turit, ki mia Nebukanesar
 ki wun ŋmat chiari."
 3 Nanne ki Yennu pak nanin ki n bet jab nba ki bi
 tumm n boor na 4 a bin pak Sedekaya, nan Israel
 Yomdaanɔ Yennu yet a, "Sedekaya, n yaa man nyann a
 jab nba kɔn nan Babilonn kpanbar nan u jab nae. N
 saa taan a jab na jatiat ki poonir doo na sinsuuk ni. 5 N
 saa kɔn nana nan n paŋ nan wutoor kur. 6 N saa kpi
 sɔk kur nba be doo na ni. Yiarbiiuk saa kpi nisaarii nan
 bonkobit kur. 7 Njaan fin nan a saakab nan a niib nba
 saa nyi tɔb nan kon nan yiarii ni na, n saa te ki
 Nebukanesar nan u jab nba loon bin kpi-i na n soori.
 Nebukanesar saa kpi-i. U kan nyik i sɔk, koo ki tinɔ nin-
 baauk, koo ki mɔk ninkpabaunɔ nanɔ. Min Yennu-e pak
 na."
 8 Ki Yennu pakin a man wann niib na a, "Gbiintir
 man. Min Yennu teeni gannue, ki jiin sɔnu nba saa
 manfoor ni, nan sɔnu nba saa kuun ni po. 9 Wunba kur
 biar doo na ni, bi saa kpiu tɔb ni, koo kon koo yiarii saa
 kpiu, ŋaan wunba nyii nanyer ki jii u mɔŋ ki tur Ba-
 bilonn teeb nba lekin doo na, bi kan kpiu, u saa tinn u
 manfoora. 10 N lorin nan man biir doo nae ki daa nyik-
 itiri-i. N saa jiir ki tur Babilonn kpanbar ki wun joor
 muu. Min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Yennu saa dat Juda naan ŋaateeb tuba

11-12 Ki Yennu pakin a n jii maan na, ki wann Juda
 naan ŋaateeb nba tee Defid yaaboona na. U yet a,
 "Gbiintir linba ki min Yennu piak na. Njaant ki ŋant-i tu-
 un daar kur. Fatir wunba ki bi ŋmaabɔɔ na, ki nyinnɔ
 wunba ŋmaabɔɔ na nuu ni. Yi-i kii tuun nna, i biit nba
 ki i tuun na saa donn n wutoor, ki li sii di nan muu nba
 di ki kaa kpeenu nae. 13 Yimm Jerusalem teeb kar
 kunkonn paake, ki doo gar baat kur, nan tanpiuk nba
 doo gar paanu kur na. Njaan n saa kɔn naniwa. I yeen
 a sɔk kaa ki saa leki, koo ki biir i joonfoot na ki kɔk i
 doo ni. 14 Njaan n saa dat i tuba, yaa tun linba na paa-
 ka. N saa joo i naan ŋei na muu, ki li saa di kpab linba
 kur lintir. Min Yennu-e pak na."

Jeremaya mɔkontii ki jiin Juda naan ŋaateeb po

22 1-2 Yennu din pakin a n saan Juda kpanbar nba
 tee Defid yaaboonn na ŋaak, ki pak kpanbar
 na, nan u saakab, nan Jerusalem teeb, a bin gbiint lin-
 ba ki ŋkɔ Yennu yet a, 3 "Min Yennu senti nan yii tuun
 linba ŋan ki bia took. Ii nyinn wunba ki bi ŋmaabɔɔ na
 wunba ŋmaabɔɔ na nuu ni. I daa dia digbangann teeb
 diabiiki, ki bia daa dia kpeebii nan pakɔi diabiik. I bia
 daa kpi nikaati. 4 Yi-i setiki tuun nan maa senni na,
 ŋann Defid yaaboona sii yɔk tee kpanbara, ki ŋamm
 nan bi saakab nan bi niib sii yɔk be taantorit nan taanii
 paak, ki kɔk naan tammɔi na ni. 5 Njaan li-i tee ki i ki sak
 n sennu, n por turi nan naan ŋaak na saa teen lang-
 benna. Min Yennu-e pak na.
 6 "N boor ni, Juda naan ŋaak na fan nan Gilead tiŋ
 koo Lebanonn jjaana nae, ŋaan n saa teenir tin-yann
 nba ki sɔk kan kar leŋe. 7 N tun jabe maa bin baar ki bi-
 irir. Bi kur saa baar nan bi pajara, ki chɔk li kpekii
 dachaatŋana na, ki lu muu ni.
 8 "Li poor po, digbangann teeb bonchiann sii gaar ki
 boi bi leeb, a bee teen ki min Yennu tun bonbooru na
 ki tur digbanjaann na. 9 Ki bi saa jiin a kimaan yaa nyɔr
 nyik yimm nan min Yennu mɔlor, ŋaan jiantir yenbis na
 paak."

Jeremaya mɔkontii nba jiin Joahas po

10 Yimm Juda teeb, i daa mɔ kpanbar Josaya paaki;
 i daa mɔ u kpemɔnii, ŋaan ii bui saama u bija Joahas
 paak,

kimaan bi jiiu yaat nanɔ, ki u kan ban jen.
 U kan ban ji la tiŋ nba ki bi din marɔ leŋ na.

11 Ki Yennu pak linba na ki jiin Josaya bija Joahas,
 wunba gaar u baa naan ki tee Juda kpanbar na po a,
 "U yaat nna nawa ki kan ban jen. 12 U saa kpo tiŋ nba
 ki bi saan nanɔ na nie, ki kan ban ji la tiŋ na."

Jeremaya mɔkontii nba jiin Jehoyakim po

13 Biiru be wunba jii fobit ki maa u ŋaak,
 ki jii ŋmabir ki yarikir na paak;
 wunba te ki u doo ni niib tuun toonn yann,
 ki u ki pab na paak.

14 Daano nba yet a, "N saa maa njaanne ki tur n
מנה, ki maa ditootii nba tee dijaana na," biiru be u paak.
Nnae ki u tuu כחנ u njaak takorbona
ki jii kpek taabii ki fanjir ki pentir bonמנה.
15 Li-i tee ki a jii kpek taabii ki maa njaak
ki li fan gar leeb njei, li saa fit teena kpanbarmמנהwa-
a?
A baae la manfoor manu.
U din nane ki tee nimמנה, ki do linba kur ki u tuun ni.
16 U din bu tatimm buut fanu, ki bont kur saan fanu
ki turמנה.
Yentinu nba want bianjinbae na.
17 Njaan fin kpan laat a ninמנהkin lommo.
A kpi nikaat, ki dia tonu ki dint a niib biak.
Yennu-e pak na.
18 Ki Yennu pak jiiin Josaya bija Jehoyakim nba tee Ju-
da kpanbar na po a,
"כחנ kan bui u kpemמנהii, koo ki yet a,
'Li bi, n מנהכ, li bi.'
כחנ kan מנה u paak, koo ki bui yet a,
'N yomdaano, n kpanbar.'
19 U kuun sii tee nan bonj kuun nae,
ki bi saa jiiu ki nyi lu Jerusalem nanyer po."

Jeremaya ממהאן nba jiiin Jerusalem joontu po

20 Yimm Jerusalem teeb, saant Lebanonn tij ni ki saa
hoot.
Ii saa Basann tij ni ki saa bui.
Ii be Moab kunkonמנהkit paak, njaan kii hoot,
kimaan bi nyann i jab kura.
21 Yennu pak nani yoo nba ki i ממהkitir nae,
njaan ki i yēt gbiintu.
I tuun nnae i manfoor kur ni, i ki ban sak Yennu ממהbi.
22 Wouמנה saa pebir i ממהdammm ki yaat namm,
ki bin soor i jab ki yaat namm,
ki bii tee ממהב dansarkמנהכ.
Ki i doo n di fei ki la yukpiasir,
kimaan biit nba ki i tun na paak.
23 I be i yamanie,
i njei nba ki bi nyii nan kpekii Lebanonn ki maa na ni,
njaan tont-i baari yoo nba, i sii ממהכ ninbaauk bonchi-
ann,
ki tont manj sii tee nan poo nba tuu ממה matyiaru
nae.

Bianjinba ki Yennu saa dat Jehoyachinn tubir

24 Ki Yennu pak Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba
tee Jehoyakim bija na a, "Nan maa tee Yennu nba fo
na, fi-i lekii bo tee ממהב banj n niidiitu ni, njaan n bo saa
pitae, 25 ki tur niib nba ki a tiimm janמנהaniii, niib nba
loon bin kpiia na. N saa jii ki tur Babilonn kpanbar
Nebukanesar-e nan u jab. 26 N saa mia fin nan a naa ki
yin saan digbangann. I saa saan digbangann nba ki bi
ki mar i ממהכ leje, ki i banlee kur saa kpo lej. 27 I sii
ממהכ niמנה nan yin la tij na, njaan i kan ban jeni."

28 Ki n yet a, "Kpanbar Jehoyachinn tee nan bobiyמנה
nba ki bi tuu lu, ki ממהכ ki loonir nae-e? Njanne teen ki bi
soor מנהכ nan u waas kur ki saan namm yommisin ni,
digbangann nba ki bi ki mi na-a?"
29 Juda tij, mine tee Yennu. Gbiintir linba ki n piak na:
30 "מנהכ na saa מנהכ u waasa,
ki sii tee daano nba kan ban nyann.
U kii ממהכ yaaboona nba saa dia Juda tij
ki tee binba set kpanbar Defid taaboouk ni.
Min Yennu-e pak na."

Ki jiiin dindann po

23 Yennu buut sii bi bonchiann ki tur doo diara
nba biir u niib ki yatib na. 2 Linba ki Israel teeb
Yomdaano Yennu pake na, ki jiiin doo diara nba bo tee
bii gorii u niib na po a, "I ki gorii n niibi. I yatibe ki ber
nyinnib. ממהאן n saa dat i tuba, biit nba ki i tun na
paak. 3 N saa taan n niib nba biar na, ki nyi namm dig-
bana nba ki n din yatib na ni, ki jen namm bi dantij ni.
Bi saa ממהב pukin, ki sii yab bonchiann. 4 N saa gann
doo diara ki bii goriiib. N niib ji kii tiin janמנהaniii koo ki
jee, ki n ji kan dat bi tuba. Min Yennu-e pak na."
5 Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki n saa gann Defid yaa-
boonn nba tee kasii, ki dinno naan. Kpanbar manj sii
dia niib nan subiniie, ki tuun linba njan ki bia took, tij
na kur po. 6 Wu-u dii naan yoo nba, Juda niib sii be bi
yamanie, ki Israel teeb be nan parmaasir. U sann sii
tee, 'Yennu-e tee ti binben-yeen.'"
7 Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki niib tan kan por n
sann ni, a Yennu nba fo ki nyinn Israel teeb Ijijit tij ni
na, 8 njaan bi tan saa por n sann ni, a Yennu nba fo ki
nyinn Israel teeb ganj po tij na ni, nan digbana kur
nba be ki n din yatib ki ממהכmm na ni. Ki bi sii be bi dan-
tij ni."

Jeremaya ממהכntii ki jiiin Yennu ממהכiniinba po

9 N par biire, ki n gbanu jek.
N tee nan ממהכ nba yib daan nae,
nan wunba nyuu daan ki li yabitc na,
kimaan Yennu nan u kasii ממהאן na paak.
10 Tij na gbee nan niib nba ki waa Yennu-e,
ki be yanממהכmm binben, ki biir bi yiikoo.
Yennu ממהכtonte te tij na ממהכ kpemמנהii, ki ממהכ koot.
11 Yennu yet a,
"N ממהכiniinba nan mannteeb na tee binba ki waa min
Yennu-e.
N lab ki bi tuun toonbiit, jiantu nasaakak מנהכ ni.
12 ממהכnii nba ki bi ממהכkii na sii njarii ki tee bunמנהכnn,
ki n saa te bin njan baa.
N saa baar nan biak bi paak; bi tubdatu yoo baara.
Min Yennu-e pak na.
13 N la Samaria ממהכiniinba toonbiita.
Bi piak tingbann Baal sann nie ki turin n niib.
14 Njaan n bia la ki n ממהכiniinba nba be Jerusalem tuun
bonbilankant.
Bi chomm ki bia fa faak, ki sommit niib ki bi tuun biit,
ki li te ממהכ ki nyik biit tumu."

N boor ni, bi kur bi nan Sodom nan Gomora teeb nae.

¹⁵ “Li paak, min Yabint Yennu nba piak linbae na, ki jiin n sɔkiniinba nba be Jerusalem po a:

N saa turib jetont ki bin di, ki turib lɔbii ki bin nyu, kimaan ɲamme te ki tonu gbee tiŋ na kur po.”

¹⁶ Ki Yabint Yennu pak tur Jerusalem teeb a, “I daa gbiin linba ki n sɔkiniinba mɔkɔntir; bi kɔkɔnti faak dindanne. Bi wanti linba ki bi dukine, ɲaan li ki tee linba ki n wannib kaa, ¹⁷ ki yeen niib nba yêť bin gbiint linba ki n pak na, a bont kur saa saan fanu ki turiba; ki bi piak sɔk kur nba tee tubkangbatir, a biiru kan baarɔ.”

¹⁸ Ki n yet a, “Sɔkiniinba na sɔk ki mi Yennu bunbɔri dudukit. Bi sɔk ki ban gbat, koo ki bann u maan paak, koo ki gbiint, ki jii u yan kɔkɔn linba ki kɔkɔn Yennu piak na ni. ¹⁹ U wutoor na tee wonpaaruko, wonpaaruk nba saa da biit damm paak. ²⁰ Wouŋ maŋ kan nyik danu nan yoo nba ki u tan saa gbenn linba kur ki u lor wun tun na. Yoo baat, ki u niib tan saa bann linba na paak fanu.”

²¹ Ki Yennu yet a, “N ki tun sɔkiniinba na, ɲaan ki bi chiar saan, ki n bia ki turib mɔkmaan, ɲaan ki bi piak n sann ni. ²² Bi-i bonni mi n bunbɔri dudukit, bi bo saa mɔkɔnt n maan ki tur n niib ki te bin nyik bi toonbiit binberɲ na, nan bi mɔkɔntont toona nba ki bi tuun nawa.

²³ “N tee Yennu nba be siar kur poe, li ki tee n be yennkɔ boor kaa. ²⁴ Sɔk kan fit bɔr siar boor ki n kan lau. I ki mi nan n be siar kur boore sanpaapo nan tiŋ na ni-i? ²⁵ N mi sɔkiniinba nba fa faak n sann ni, ki yeen a n teenib n maan bi damiit ni na nba piak linba. ²⁶ Nlee yooe ki bi saa nyik n niib turimu nan bi faak nba ki bi dukii na? ²⁷ Bi dukii nan damiit nba ki bi mɔkɔntir maŋe saa te ki n niib n tamm n po, nan bi yeejamm nba din tamm n po bjarinba, ɲaan jiant tingbann Baal na. ²⁸ Sɔkiiii nba damii damiit, wun pak nan li set tee damiite, ɲaan sɔkiiii nba mun gbat n maan, wun pak nan li mamɔkmm sɔnu ni. Fourɲ ɲant tee bee ki saa yek nan dii? ²⁹ N maan na tee nan muu nae, ki bia tee nan jaar na, ki yakitir tana. ³⁰ N kɔn nan sɔkiniinba nba jikit bi leeb maan ki mɔkɔntir a li tee n maan na. ³¹ N bia kɔn nan sɔkiniinba nba piak ki mɔkɔntir bi tiɔŋ maan ɲaan yaa li nyii n boore na. ³² Gbiintir linba ki min Yennu piak. N kɔn nan sɔkiniinba nba mɔkɔntir bi mɔkɔn damiit nba gbee nan faak na. Bi mɔkɔntir bi damiit maŋe ki kɔkɔnt n niib muuk nan bi faak nan bi parbifaant na. N ki tumm, koo ki pakib a bin saani. Bi ki mɔk siara sommir ki teen n niibi. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Yennu maan po

³³ Ki Yennu pakin a, “Jeremaya, li-i tee ki n niib na yɛnɔ, koo sɔkiiii, koo manntɔ boia a, ‘Yennu maan yaa bia?’ fan jiin a, ‘A tee jikire ki tur Yennu, ki u saa nyikawa.’ ³⁴ Li-i tee n niib na yɛnɔ, koo sɔkiiii, koo manntɔ taa sann na a, ‘Yennu jikir,’ n saa dat kɔkɔn nan u ɲaateeb tuba. ³⁵ ɲaan sɔk kur n tuu boi u kɔkɔnba nan u nikpiimm a, ‘Gatlanne ki Yennu turi? Yennu yaa

I *Bi maan ni, “jikir” paake tee “maan.”*

bia? ³⁶ Bi daa ban yeen mɔkɔbonn nba tee Yennu jikir na, kimaan li-i tee ki sɔk yet nna, n saa te ki n maan na ii tee jikir ki turɔ. Niib na ɲmat min Yennu nba fo ki tee bi Yabint Yennu na maama. ³⁷ Jeremaya, boi n sɔkiniinba na a, ‘Yennu turi gatlanne? Yennu yaa bia?’ ³⁸ Ki bii yêť n mɔk ki pak mɔkɔbonn nba tee Yennu jikir na, fan betib ³⁹ nan n saa tɔkirib ki lub banfɔkirewa, ɲamm nan doo nba ki n tur ɲamm nan bi yeejamm na. ⁴⁰ N saa baar nan fei nba kaa gbennu bi paak, nan yukpiasir nba ki bi kan mi tamm li po.”

Ki jiin kinkana nba be kpanchibit ɲanlee ni po

24 Ki Yennu wannin kpanchibit ɲanlee, ki li see nan kinkana, Yenjiantu ɲasaakak na mɔkɔn po. (Linba na din tun Babilonn kpanbar Nebukanesar nba din soor Jehoyakim bija Jehoyachinn, wunba tee Juda kpanbar na, ki nyii nanɔ Jerusalem, ki saan nanɔ Babilonn, ki kpab nan Juda tɔkɔndamm nan tikpeera nan toontun-yandamm na poor poe.) ² Sinsinn kpanchibuk na din gbee nan kinkana nba ɲan, ki tee linba dɔŋ mɔkɔnne, ɲaan chibleeuk na din be nan kinkana nba tee bonbiite ki poŋ kan fit di. ³ ɲanne ki Yennu boin a, “Jeremaya, a la bia?”

Ki n jiin a, “N la kinkanae. Bonɲana na ɲan bonchiann, ki bonbiit na mun bi bonchiann ki kan fit di.”

⁴ Ki Yennu pak turin a, ⁵ “Min nba tee Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na gaar nan niib nba ki bi din jiib saan namm Babilonn na tee nan kinkana nba ɲan nae, ki n saa diab nan ɲant. ⁶ N sii guub ki tan jen namm tiŋ na ni. N saa te ki bin doe; n kan te bin baa kaa. N saa buribe; n kan ɲabirib kaa. ⁷ N saa turib niɔŋ nba ki bi sii loon bin bann nan mine tee Yennu, ki bi sii tee n niib, ki n mun sii tee bi Yennu, kimaan bi saa jen n boor nan bi para kur.

⁸ “ɲaan Juda kpanbar Sedekaya nan u tɔkɔndamm nba lintɔ na, nan Jerusalem niib kura nba kar tiŋ na ni, koo ki saan Ijpt na ɲarin, min Yennu saa dia bi kur nan kinkana nba biir gar nan dinu nae. ⁹ N saa baar nan biak nba paar bonchiann bi paak, ki jarɲaanii saa soor tingbounɲ na niib kur. Niib saa laab, ki jiib teen jinjeruk, ki sarikitib, ki jii bi sann ki teen mɔkɔpor siaminba kur ki n yatib ki saan namm. ¹⁰ N saa baar nan tɔb nan kon nan yiarii bi paak, ki tan tuu yoo nba ki bi kur saa kpo gbenn, tiŋ nba ki n din tur ɲamm nan bi yeejamm na ni.”

Ki jiin gaŋ po datai baaru po

25 Josaya bija Jehoyakim naan bina ɲanna nie ki Yennu maan baar n boor, ki jiin Juda niib kur po. Nebukanesar nba din dii Babilonn naan binn nbae na. ² Ki n pak tur Juda nan Jerusalem teeb kur a, ³ “Amonn bija Josaya nba dii naan, li bina piik nan ɲantaa ni, ki tan tuu bina piinlee nan ɲantaa nba na, Yennu kɔk piak nanime, ki n wanti waa yaa linba. ɲaan i ki gbiinti. ⁴ I yêť yin gbiint koo ki jii i yan kɔkɔn leŋe, ki Yennu kɔk tuun u toontunna nba tee u sɔkiniinba na. ⁵ Bi paki nan yin nyik i yanbɔnbinberɲ nba ki i be, nan

toonbiit nba ki i tuun na, ki fit kii be tiŋ nba ki Yennu tur yimm nan i yeejamm, ki li tee i faar na ni. ⁶ Bi pakii nan i daa jiantir koo ki waa yenbis, ki bia daa jiantir pata nba ki i maa na, ki dont Yennu wutoori. Yi-i bonni sak Yennu מִכָּב, u bo kan dat i tuba. ⁷ Njaan Yennu tiŋŋo pak nan i yêŋ yin gbiint ki turŋe, ki donn u wutoor nan i pata na, ki baar nan tubdatu i מִכָּהּ paak.

⁸ “Kimaan yaa kan gbiint ki turŋe na, הָכָהּ Yabint Yennu yet a, ⁹ N saa tun yiin gaŋ po niib na kur, nan n toontunna Nebukanesar, wunba tee Babilonn kpanbar na. N saa baar namm, ki bin kŋn nan Juda nan li niib, nan digbana nba kur kpiar. N saa biir digbann na, nan digbana nba kpiar kur, ki teenir langbent yaayoo siiyoo, ki leŋ sii tee jaŋmaansooruk boor. Min Yennu-e pak na. ¹⁰ N saa te ki bi pinkpammuk nan parpeenn fuut na n ŋmin, ki kpaab nan bi poochiann jaamm parpeenn fuut na. Kpan ji sii kaa bi fita ni, ki jeet bia sii kaa. ¹¹ Tiŋ na kur ji sii tee langbente ki mŋk jaŋmaansooruk, ki tinii nba kpia na sii tuun ki teen Babilonn kpanbar bina pinlore. ¹² Li poor po, n saa dat Babilonn kpanbar nan u niib tuba, bi biit paak. N saa biir digbann maŋ, ki li sii yŋk tee langbent. ¹³ N saa dat Babilonn teeb tuba nan biak nba ki n jeen digbana nan n saa jii dat bi tuba na. Biak maŋ poe ki n din pak tur Jeremaya. Njanne tee biak nba kur ŋŋb gboŋ na ni. ¹⁴ N saa pa jiin Babilonn teeb linba ki bi tun na paak, ki bi sii tee yommii ki tur digbana bonchiann nan kpanbarjaana.”

Yennu nba saa dat digbana tuba bianjinba

¹⁵ Ki Israel teeb Yomdaan Yennu pakin a, “Daŋmaŋe na, ki li gbee nan n wutoor. Jiin ki saan nann digbana nba kur ki n tuuma na niib boor, ki te bin nyu ŋmaŋ maŋ ni. ¹⁶ Bi-i nyuu yoo nba, bi sii tiŋjite ki waat, kimaan tŋb nba ki n baat nann bi paak na.”

¹⁷ Ki n gaar daŋmaŋ na Yennu nuu ni, ki tur digbana nba kur ki Yennu tumin bi boor na, ki te ki bi nyuu. ¹⁸ Ki n te Jerusalem nan Juda doi kur, nan li kpanbara nan tŋkndamm na nyuu daŋmaŋ maŋ ni, a doi na n kpanbar langbent nba mŋk jaŋmaansooruk, ki niib-ii dia bi sann kii poor mŋkpora, nan laa tee mŋkana.

¹⁹⁻²⁶ Binba din pukin ki saa nyu daŋmaŋ na nie na: Ijpt kpanbar nan u saakab nan u tŋkndamm, nan Ijpt teeb kur, nan boorganii nba be leŋ, nan Us tiŋ ni kpanbara kur, nan kpanbara nba be doi nba be Filistia tiŋ ni, ki tee Askelonn

nan Gasa nan Ekronnan Asdod nba tenn waan na, nan Edom nan Moab nan Amonn niib kur, nan Taya nan Sidonn kpanbara kur, nan Sinsuuk ni mŋkŋbenjir tinii na kpanbara kur, nan Dedann nan Tema nan Bus doi, nan niib nba yŋk kŋk bi yut na kur, nan Arabia kpanbara kur, nan kunkoouk paak booru na kpanbara kur, nan Simri nan Elam nan Media kpanbara kur, nan gaŋ po kpanbara na kur, binba be banfŋka, nan binba naak kur din saa nyu yeno yeno.

Digbann kur nba be tingbouŋ na paak saa nyure; ki li joontik, Babilonn kpanbar n nyur.

²⁷ Njanne ki Yennu pakin a, “Pakin niib na nan min Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na teemm sennu nan bin nyur nan baa tan saa yib ki sii, ki baa tiŋ ni ki gbar fiiru, kimaan tŋb nba ki n baat nann bi paak na. ²⁸ Li-i tee ki bi yêŋ bin gaar daŋmaŋ na a nuu ni ki nyu, fan betib nan Yabint Yennu yet a see ki bi nyuu ŋmaŋ na ni. ²⁹ N saa piin biiru na n tiŋ doo nie. Bi dukii a bi kan la tubdatu amii? Aaii, bi saa la tubdatuwa, kimaan n yaa man baar nan tŋbo nisaarik kur paak, tingbouŋ na ni. Min Yabint Daan Yennu-e pak na.

³⁰ “Li kpaa talase ki fin Jeremaya n mŋknt linba kur ki n paka. Li tee fan pak niib nae a, ‘Yennu sii be sanpaapo ŋaan gaar jat, ki tian sanpagbouŋ ni.

U saa gaar jat, u niib paak,

ki hoot nan nirŋ nba tuu ŋmaan mat daan tilkŋna ki hoot bianjinba na.

Tingbouŋ na ni, ŋk kur saa gbat u kunkŋr,

³¹ ki li fuut saa nik tingbouŋ na fiakir.

Yennu mŋk maan nan digbana.

U saa bu ŋk kur buut ki kpi biit damm na.

Yennu-e pak na.”

³² Yabint Daan Yennu yet a biiru tuu saa baar digban-yenn paak, ki tŋk digbanleer paake. Biirchiŋe be banfŋkir ki baat, ki tee nan wonpaaruk na. ³³ Li daar maŋ ni, niib nba ki Yennu kpiib na gbanant saa yat dŋe tingbouŋ na kur po. ŋk kan mŋk bi kpeŋmŋnii, ŋk bia kan jiib ki saan pii. Bi sii pooe tiŋ na paak nan mŋbana.

³⁴ Ii mŋk man, yimm tŋkndamm, yimm nba tee n niib ŋmakit-teeb na, ii mŋk sanpaapo man, ii mŋk man, kii birintir tanbiinii ni. Yoo baar nan bin kpi-iwa, bi saa koti nan pejai nae. ³⁵ Sŋnsau kaa ki i saa chiar paaki.

³⁶⁻³⁷ Ii mŋk kii yikin sanpaapo nan parbiir, kimaan Yennu donn wutoor ki biir i digbann, ki teen i parmaasir tiŋ na langbenta. ³⁸ Yennu nyŋr nyik u niibe nan yanbŋr nba tuu nyŋr nyik u tanfiŋk na. Tŋb wahala nan Yennu wutochiŋ na kpint tingbouŋ na ki teenir kunkoouko.

Bianjinba ki bi bu Jeremaya buut

²⁶ Yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim din dii Juda naan na, li din ki weie ² ki Yennu pakin a, “Saant ki set jiantu ŋasaakak na dindouŋ ni, ki mŋknt linba kur ki n wanna maa a mŋknt tur binba nyii Juda doi ni, ki baar a bin jiant leŋ na. A daa te ki siar biati. ³ Li ki gar niib na n gbiint ki nyik bi toonbiit na tumu. Li-i tee ki bi nyik bi toonbiit, n saa lebit n dudukit nba ki n yaa n baar nan biiru bi paak, kimaan bi biit paak na.”

⁴ Ki Yennu pakin a n yet niib na a, “Min Yennu pak nan li kpaa talas yin sak n mŋk, ki wei wannu nba ki n turi na, ⁵ ki bia gbiint n toontunna nba tee ŋkniinba ki n yŋk tuunib i boor na mŋkmaan. I ki ban sak linba ki bi piak na. ⁶ Li-i tee ki i yŋk yêŋ bi maan maŋ, ŋann ŋarin n saa teen jiantu ŋasaakak na nan maa din teen

Siilo doo bianjiba nae, ki tingbouŋ na niib kur saa jii doo na sann ki teen mɔpor.”

⁷ Mannteeb nan Yennu sɔkiniinba nan niib na kur gbat ki n piak linba na Yenjiantu ŋasaakak ni. ⁸ Ki maa pak linba ki Yennu wannin na ki gbenn yoo nba, ki niib na soorin, ŋaan hoot a, “Li tee tin kpiee linba na paak. ⁹ Bee ki a pak Yennu sann ni a jiantu ŋasaakak na saa teen nan Siilo doo na, a ki doo na saa biir, ki sɔɔ kan kar leŋi?” Ki niib na tikir lintin.

¹⁰ Ki Juda tɔɔndamm nba gbat linba tun na, ki bi nyii kpanbar ŋaak, ki kakit saan Yenjiantu ŋasaakak na boor, ki saan kar siaminba ki bi yi Tammɔpaann na.

¹¹ Ŋanne ki mannteeb nan Yennu sɔkiniinba na pak tɔɔndamm nan niib na a, “Jɔɔ na tee bin kpiu-e, kimaan u pak biir ti doowa. I mɔŋ tuba gbat waa pak linbawa.”

¹² Ki n yet a, “Yennu-e tumin a man pak linba kur ki i gbat ki n pak jiin Yenjiantu ŋasaakak nan doo na po na. ¹³ Li kpaal talas yin lebit i binbeŋ nan linba ki i tun, ki sak i Yomdaan Yennu mɔb. Yi-i tun nna, u saa lebit u dudukit ki jiin biiru nba ki u yet a u saa baar nann na powa. ¹⁴ Min ŋarin be i nii nie. Tumin linba ki i dukin nan li ŋan ki bia took. ¹⁵ Ŋaan li kpaal talas ki yii mi linba na: Li-i tee ki i kpiin, yimm nan doo na niib kur sii be nikaar kpinu biit ni, kimaan Yennu-e tumin a man turi kpaanii na.”

¹⁶ Ki tɔɔndamm nan niib na pak mannteeb nan Yennu sɔkiniinba na a, “Jɔɔ na pak nant ti Yomdaan Yennu sann nie, sɔɔ daa kpiu.”

¹⁷ Li poor po ki saakab na siab fiir set ki yet niib nba tikir leŋ na a, ¹⁸ “Yoo nba ki Heskia din tee Juda kpanbar na, ki Yennu sɔkinii Maika nba nyii Moresef na pak niib na kur linba ki Yabint Yennu pak na a,

‘Bi saa ko Sayɔnn nan baa tuu ko tammɔnn nae, ki Jerusalem sii tee langbent, ki Yenjiantu ŋasaakak kunkonn na saa kpant fɔɔ.’

¹⁹ Kpanbar Heskia nan Juda niib na din ki kpii Maika. Heskia din baak Yennu-e ki kot a wun la u sommir, ki Yennu lebit u dudukit ki jiin biak nba ki u bo yet a u saa baar nann bi paak na po. Ti yaa tin baar nan biak nba kaa paake ti mɔŋ paak na.”

²⁰ (Jasɔɔ din be ki u sann tee Yuria. U din tee Semaya bijae ki nyii Kiriaf Jearim. U mun din pak Yennu sann ni ki biir doo nan digbann na, nan Jeremaya nba pak na.

²¹ Ki kpanbar Jehoyakim nan u jab nan u saakab nba gbat linba ki Yuria pak na, ki kpanbar na ji din loon wun kpiu. Yuria din gbat li po, ki chiar saan bɔr Ijpt, kimaan u din tiin nan bi saa kpiu. ²² Kpanbar Jehoyakim din tun El-natann, wunba tee Akbor bija na, nan jaleeb Ijpt tiŋ ni, a bin kpaan Yuria. ²³ Bi din soor Yuria ki jen nan kpanbar Jehoyakim boor, ki u te ki bi kpiiu, ki jii u gbanant ki lu niyana kaat ni.)

²⁴ Ŋaan Safann bija Ahikam nba din taa n po na, bi din ki soorin tur niib na ki bi kpiimi.

Bianjiba ki Jeremaya lia naayɔkit

27 Josaya bija Sedekaya nba dii Juda naan, li din ki wei kaawa ki Yennu pakin ² nan man jii gbann ŋmipiann nan daat ki ŋamm yɔkit ki lia turu ni. ³ Yennu

din pakin nan n tur Edom nan Moab nan Amonn nan Taya nan Sidonn kpanbara mɔb, ki lin nyi bi taatara nba baar Jerusalem a bin la Sedekaya na boor. ⁴ Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na pakin a n wannib, ki bin yet bi kpanbara a Yennu yet a: ⁵ “N yikochiŋ nan n paŋ nie ki n nan durinya nan nisaarii nan bonkubit nba kur be tingbouŋ na paak, ki tuu jiib tur wunba ki n loon. ⁶ Mine jii digbana na kur ki teen n toontunno nuu ni, wunba tee Babilonn kpanbar Nebukanesar, ki te ki muuk ni bonkubit gbaa jiantirɔ. ⁷ U sii dia digbana kur, ki bi sii tuun ki teen u bija nan u yaaboonn nan yoo nba ki u tiŋ digbann tan saa baa. Li yooe ki u digbann saa tun ki tur digbanjaana nan kpanbarjaana.

⁸ “Ŋaan li-i tee digbann nba koo doo nba yêtu u weiu, n saa jii tɔb nan kon nan yiarii ki dat li tubir, ki tan tuu yoo nba ki n saa te ki Nebukanesar n biirir tarr. ⁹ I daa gbiin i sɔkiniinba koo binba yeen a bi saa fit bann linba tan saa tun na po, laa lek tee damiit ni, koo kpeemm lanu ni, koo nyɔku. Bi kur piaki nan i daa jiantir kpanbar Nebukanesar. ¹⁰ Bi kpannie, ki saa te siab n jii-i, ki yaat saan nani digbann nba fɔk nan i digbana bonchiann. N saa ber nyinniwa, ki bi saa biiri. ¹¹ Ŋaan digbann nba sak Babilonn kpanbar mɔb ki waau, n saa te ki li niib-i be bi tiŋ ni kii ko. Min Yennu-e pak na.”

¹² N pak ŋanne ki tur Juda kpanbar Sedekaya a, “Jiin a mɔŋ ki tur Babilonia kpanbar. A jiant nɔɔ nan u niib, ki la manfoor. ¹³ Bee ki fin nan a niib saa kpo tɔb ni nan kon nan yiarii ni? Yennu yet a linba saa tume na ki tur digbann nba ki jii u mɔŋ ki tur Babilonn kpanbari. ¹⁴ I daa gbiin sɔkiniinba nba piaki nan i daa jikit i mɔŋ ki teen Babilonn kpanbar na maami, bi kpannie.

¹⁵ Yennu mɔŋ yet a u ki tummi, a ŋaan bi fae u sann ni ki teeni. Li paak, ki u saa ber nyinni ki bin kpi-i, yimm nan sɔkiniinba nba fa faak na.”

¹⁶ Ki n pak mannteeb nan niib na a Yennu yet a, “I daa gbiin sɔkiniinba nba piak nan Yenjiantu ŋasaakak ni gor na, bi saa nyi nann Babilonn ki jen nann mɔtana na. Bi fae ki teeni. ¹⁷ I daa gbiin bi maami. Jiin i mɔŋ ki tur Babilonn kpanbar, ki i saa la manfoor. Bee ki doo na saa kpant langbenti? ¹⁸ Bi-i tee barmɔnii sɔkiniinba ki set dia n maan, ŋaant ki bin barin min Yabint Yennu ki n daa te ki gor nba biar jiantu ŋasaakak ni, nan naan ŋaak ni na, ki bi jikitir saa Babilonn-i.”

¹⁹⁻²⁰ (Yoo nba ki kpanbar Nebukanesar din jii Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba tee Jehoyakim bija na, nan Juda nan Jerusalem tɔɔndamm, ki saan namm Babilonia na, u din nyik toota na nan kutmɔnt nyunbuuk nan torit nan Yenjiantu ŋasaakak ni bonjaanlia.)

²¹ “Gbiintir linba ki min Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na piak ki jiin gor nba biar jiantu ŋasaakak ni, nan linba be naan ŋaak nba be Jerusalem na po: ²² Bi saa jiir ki saan nann Babilonia, ki li sii be leŋe nan maa tan saa ŋmant n dudukit li paak yoo nba, ki jen nann ki teenir nna na. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Jeremaya nan Yennu sɔkinii Hanania po

28 Li binn ni, Sedekaya naan bina ŋanna, ŋmaarii ŋanŋmu ni, ki Asur bija Hanania nba tee Yennu

sɔkinii ki nyii Gibeonn na din pak turin, Yenjiantu ɲasaakak na ni. Mannteeb nan niib na numm ni ki u betin ² nan Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “N biir Babilonia kpanbar paɲ nawa. ³ Bina ɲanlee sinsuuk ni, n saa jen nan jiantu ɲasaakak ni gor nba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar jii ki saan nann Babilonn na nna. ⁴ N bia saa jen nan Juda kpanbar Jehoyachinn, wunba tee Jehoyakim bija na, ki kpab nan Juda niib kur nba saan be daabisin ni Babilonn na. Bar-mɔnii, n saa biir Babilonia kpanbar yikoo nawa. Min Yennu-e pak na.”

⁵ Ki mannteeb nan niib nba kur see Yenjiantu ɲasaakak ni na boor, ki n pak tur Hanania a, ⁶ “Li ɲan bonchiann. N sunman ki Yennu tun nnawa. N sun ki a masɔkinkar maɲ teen mɔniwa, ki wun jii jiantu ɲasaakak ni gor na kur, nan niib nba kur ki bi soorib daaba Babilonia na ki jen namm. ⁷ Ɗaan gbiintir linba ki n piak ki teen fin nan niib na. ⁸ Sɔkiniinba nba din pak sianyoowa, ki min nan fin daa kaa na, din bunt nan tɔbii nan kon nan yiarii saa baar digbana bonchiann paak, nan kpanbarjaana paak. ⁹ Ɗaan sɔkinii nba bunt buntir bonɲann, bi saa sak nan u set tee bar-mɔnii sɔkinii nba ki Yennu tumɔ, yoo nba ki u mɔɔntii na tun ki gbeene.”

¹⁰ Ɗanne ki Hanania liat yɔkit na n turu ni ki biirir, ¹¹ ɲaan pak niib na kur numm ni a, “Yennu yet a bi-aɲinba ki u saa biir yɔkit nba ki kpanbar Nebukanesar yɔkin digbana kur turii nie na, ki u saa tumir bina ɲanlee sinsuuk ni.” Li poor po ki n yaat.

¹² Linba na poor poe ki Yennu pakin ¹³ a man saan yet Hanania a, “Yennu yet nan a saa fit biir daat yɔkite, ɲaan u saa jii kut yɔkite ki senn li taar ni. ¹⁴ Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yet nan u saa jii kut yɔkite ki yɔkin digbana na kur paak, ki bi saa jiant Babilonn kpanbar Nebukanesar. Yennu yet nan u saa te ki muuk ni bonkobit gbaa n jiant kpanbar Nebukanesar.”

¹⁵ Ki n pak linba na ki tur Hanania, ki bia pukin a, “Hanania, gbiintir. Yennu ki tumani, ɲaan ki a te niib na gaan faak na. ¹⁶ Li paak, Yennu mɔɲ yet nan u yaa wun bakinae. Binn na tan sii gbent na ki a kpowa, ki-maan faa pak niib na a bin yêt Yennu mɔb na paak.”

¹⁷ Ki Hanania set kpo binn maɲ, ɲmaarii ɲanlore ni.

Ki jiiin gbouɲ nba ki Jeremaya sɔb na po

29 Ki min Jeremaya sɔb gbouɲ ki tur mannteeb, nan Yennu sɔkiniinba, nan niib na tɔɔndamm, nan niib nba kur ki Nebukanesar jiiin Jerusalem ki saan namm Babilonn ki teemm yommii na. ² Maa sɔb gbouɲ maɲ yoo nba na, ki sɔb kpanbar Jehoyachinn, nan u naa, nan kpanbar ɲaasaakab, nan Juda tiɲ tɔɔndamm, nan Jerusalem tɔɔndamm, nan tikpeet damm, nan yandantootunna kur, ki bi soorib saan namm Babilonia-wa. ³ Ki n jii gbouɲ na ki tur Safann bija Elasa, nan Hilikia bija Gemaria, wunba ki Juda kpanbar Sedekaya din tuumɔ Babilonn kpanbar Nebukanesar boor na. N din sɔb a:

⁴ “Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na piak ki teen niib nba kur ki u chab ki Nebukanesar soorib Jerusalem ki saan namm Babilonn ki teenib yommii na a: ⁵ ‘Maan ɲei man ki sɔb. Baan kpaant man kii di linba ki i buur leɲ na. ⁶ Ii tɔɔnt poob kii maar waas, ki ɲaan i waas mun n sɔb poob kii maar. Li kpaat talas yii pɔte ki daa waabit kaa. ⁷ Ii tuun linba saa somm doi nba ki n te ki i saan leɲ ki teen yommii na. Ii mein kii teen doi maɲ man, kimaan li-i tee ki doi maɲ mɔk, i mun sii mɔke. ⁸ Min Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na kpaanii nan i daa te ki sɔkiniinba nba be i boor na kpanni, koo binba yaa bi saa fit bunt buntaa, ki jiiin linba tan saa tun po na kpannini. I daa gbiin ki damiit maɲ po. ⁹ Bi fa faak n sann ni ki teeni. N ki tummi. Min Yabint Yennu-e pak na.’

¹⁰ “Ki Yennu yet a, ‘Li-i tee ki Babilonia bina piinlore na gar, n saa wannii n baka nba be i po bi-aɲinba. N saa dia n mɔsonn nba ki n senn nan n saa jen nani na.

¹¹ Min kuukɔɔe mi i paak lora nba ki n mɔk, lora nba saa turi mɔkint ki li ki tee biak kaa, lora nba saa baar nan linba ki i daan tɔɔnn po na. ¹² Ki i saa yiinin. I saa baar ki miarin, ki n saa turi gatu. ¹³ I saa lomin, ki lan, kimaan i saa lomin nan i yan kure. ¹⁴ Nn, n yeen nan i saa lan ki n jiiin kaani i tiɲ ni. N saa nyi nani tiɲ kur ni nan siaminba kur ki n daan yat saan nani na, ki jen nani tiɲ nba ni ki n daan nyinni ki saan nani yommisin ni na. Min Yennu-e pak na.’

¹⁵ “I piak nan Yennu turi u sɔkiniinba Babilonia tiɲ ni-wa. ¹⁶ Gbiintir linba ki Yennu piak ki teen wunba dia digbann nba ki Defid din dia na, nan niib nba be doo maɲ ni na, ɲamme tee i nikpiimm nba ki bi din ki kpabib nani ki teen yommii na. ¹⁷ Yabint Yennu yet a, ‘N baat nan tɔbo nan kon nan yiarii bi paak, ki saa teemm nan kinkann nba tuu bat ki gar nan dinu na. ¹⁸ N saa weib nan tɔbo nan kon nan yiarii, ki digbana kur saa jek nan linba ki bi la. Mi-i lub siaminba kur, leɲ niib yan saa put, ki bi gbanii n jek, kimaan linba tun turib na paak. Niib saa laab, ki jii bi sann ki poor mɔpora. ¹⁹ Linba na saa tun ki turib, kimaan bi ki sak mɔmaan nba ki n teen n toontunna nba tee sɔkiniinba, ki bi teemm yoo kur na. Bi yêt gbiintue. ²⁰ Yimm nba kur ki n saan nani yommisin ni Babilonia na, ii gbiint linba ki min Yennu piak na.’

²¹ “Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na pak ki jiiin Kolaya bija Ahab nan Maaseya bija Sedekaya, ɲamm nba jikit u sann ki fa faak teeni na powa, a u saa jiiin bi teen Babilonia kpanbar Nebukanesar nuu ni, ki wun kpib i numm ni. ²² Li-i tee ki niib nba ki bi din teemm yommii ki nyii namm Jerusalem ki saan namm Babilonia na loon bin por nirɔ mɔpor, bi tuu saa yet a, ‘Yennu n teena nan Babilonia kpanbar nba din joo Sedekaya nan Ahab muu foot bi-aɲinba na.’ ²³ Bi joon-tu sii tee nnae, kimaan bi tun bonbilankanta, bi tun bonchonchon toona ki bia faar faak Yennu sann ni-wa. Yennu din ki loon bin tun linba na, u mi baa tun linba, ki tee siarae li po. Yennu-e pak na.”

Ki jiin gbouŋ nba ki Semaya sɔb na po

24-25 Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na turin maan, a n tur Semaya nba nyii Nehelam, ki sɔb gbouŋ u tiɔŋ sann ni, ki tur Jerusalem teeb kur, nan manntɔɔ Sefania nba tee Maaseya bija na, nan mannteleeb kur na. Gbouŋ maŋ ni, u din sɔb ki yet Sefania a:

26 “Yennu teena manntɔɔ ki senna Jehoyada taar ni, ki mɔtana fine ji tee Yenjiantu nasaakak na ni yudaanɔ. Li tee a toonne ki fan te bin soor waatɔ nba kur pur u mɔŋ Yennu sɔkinii, ki baanɔ jaruk, ki jii kut kantu ki lann u turu ni. 27 Bee ki a ki tun nna ki tur Jeremaya nba nyii Anatof ki piak nan u tee Yennu sɔkinii ki teen niib na? 28 Li tee bin gɔɔɔɔ, kimaan u pak niib nba be Babilonia na nan bi sii tee yommii ki be leŋ ki lin wei-wa; a bin maa ŋei, ki kar, ki baa kpaant, kii di linba ki bi ko na.”

29 Ki Sefania karin gbouŋ na ki wannin; 30 ki li poor po ki Yennu yetin a 31-32 n jiin maan nba jiin Semaya po na, ki tur yommii nba kur be Babilonia na a, “Min Yennu saa dat Semaya nan u yaaboona kur tuba. N ki tumɔ, ŋaan ki u pak turi ki li tee nan u tee sɔkinii na, ki te ki i gaar faak ki teenir yada. U sii kaa yaaboona i sinsuuk ni. U kii be u manfoor ni ki la bonŋana nba ki n saa tun ki tur n niib na, kimaan waa pakib nan bin yêŋ n mɔb na paak. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Yennu mɔsonn po

30 Ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na 2 pakin a, “Sɔbin linba kur ki n paka na ki teen gbouŋ ni, 3 kimaan yoo baate ki n tan saa ŋamm n niib nba tee Israel teeb nan Juda teeb na. N saa jen namm tiŋ nba ki n din tur bi yeejamm na ni, ki bi saa yentir. Min Yennu-e pak na.”

4 Ki Yennu pak tur Juda teeb nan Israel teeb a:

5 “N gbat yanputuk fuur,
ki li ki tee parmaasir wuyikini kaa,
ŋaan tee janmaanii wuyikiniie.

6 Nminin ŋaan dukin. ɔɔɔ saa fit mar bika-a?
Bee ki n laat ɔɔɔ kur ki u nii be u poor paak
nan poo nba tuu yaa wun mar na?

Bee ki ɔɔɔ kur penn nna?

7 Dabiir baat, ki daar kaa ki saa yek nan li daari.
Li tee yoo nba bie ki tur n niib, ŋaan n saa tinniba.”

8 Yabint Yennu yet a, “Li daar-i baar, n saa kɔnn yokit nba ɔɔɔ bi turii ni na, ki bia pit jarit na, ki bi ji kii tee digbangann teeb na yommii. 9 Ki bi sii jiantir min nba tee bi Yomdaanɔ Yennu na nan Defid yaaboonn nba ki n saa gann ki dinɔ naan nae.

10 N niib, i daa tiin janmaanii. Israel teeb, i yan daa puti.

N saa nyinni digbanbanfɔkir na niwa,
tiŋ nba ni ki i tee yommii na.

I saa jen kpen, ki sii be i yamani.

I sii be fanu, ki ɔɔɔ kan kɔɔɔ janmaanii.

11 N saa baar i boor ki tan tinni.

N saa biir digbana nba ki n yati ki saan nani na,

ŋaan n kan biir yimmi.

N saa dat i tubawa, ŋaan n saa dat i tuba nan lomme.
Min Yennu-e pak na.”

12 Ki Yennu pak u niib a,

“I fiat na kan buuri, ki i danii na kaa tinteb-po.

13 Sɔɔ kaa ki saa gotini, i nara na kaa tebuku,
dindann kaa nan i saa la laafia.

14 I ɔɔɔnba kur tamm i powa, bi ji ki fiin i po.

N leki nan n tee dataak nae.

I tubdatu na paar, kimaan i biit na yab bonchiann,
i kɔɔtont na paak niiwa.

15 I ji daa piak i danii na po, kimaan li kaa tebuku.

N dat i tuba nna, kimaan i biit yab bonchiann,
ki i kɔɔtont na paak niiwa.

16 ŋaan mɔtana n saa biir binba kur biiri na,
ki bi saa soor i datai kur ki teemm yommii.

Binba dinti biak na kur mun saa di biak,
ki binba fiar i bona na, siab mun saa fat bi yara.

17 N saa te ki yin la laafia, ki te ki i fiat na n buur,
nan i datai na nba lek yeen a,

‘Sayɔnn tee digban-yanne, ki ɔɔɔ ki fiin u po’ na.
Min Yennu-e pak na.”

18 Ki Yennu yet a, “N saa jiin kaan n niib bi tiŋ ni,
ki sii mɔk ninbatinu ŋaak kur paak,

ki bi saa ŋamm maa Jerusalem nan li naan ŋaak.

19 Niib nba be leŋ na saa yin dontir yan,
ki hoot nan kpinkpammuk.

N piisin saa te ki bin ɔɔɔ, ki bia turib baakir.

20 N saa pant digbann na yiikoo nba ki bi din tuu mɔk na,
ki ŋamm sennir fanu, ki dat binba dintib biak na tuba.

21-22 Bi diarɔɔ saa nyi bi tiɔŋ digbann nie,
ki bi yudaanɔ n nyi bi tiɔŋ niib ni.

U saa baar n boor yoo nba ki n yiinɔ.

Nmee sii mɔk par ki baar ŋaan ki n ki yiinɔ.

Bi sii tee n niibe, ki n tee bi Yennu.

Min Yennu-e pak na.”

23-24 Yennu wutoor tee wonpaaruko, wonpaaruk nba saa da biit damm paak. Wouŋ maŋ kan nyik danu nan yoo nba ki u tan saa gbenn linba kur ki u lor wun tun na. Yoo baat, ki u niib tan saa bann linba na paak fanu.

Ki jiin Israel teeb kunu po

31 Ki Yennu yet a, “Yoo baat, ki n tan sii tee Israel booru kur Yennu, ki bi mun tee n niib. 2 N wann n ninbatinu ki tur niib nba nyii kuun ni kunkoouk paak na. Yoo nba ki Israel teeb ŋakitir ki loon foon na, 3 ki n nyii banfɔkira ki baar bi boor. Israel teeb, n ɔɔɔ loonie, ki tukin wanti n lomm nba kaa gbennu na. 4 N bia saa fiiniwa. I saa ŋamm jii i naayaka ki waa waak nan parpeenn, 5 ki bia saa ŋamm bur daan tiinii Samaria kunkona paak, ki binba bur tiinii maŋ saa di li kɔɔna. 6 Barmɔnii, yoo baat ki guuteeb tan sii be Efraim kunkona paak, ŋaan yiin leeb ki yet a, ‘ŋaant ti do Sayɔnn man, ti Yomdaanɔ Yennu boor.’”

7 Ki Yennu yet a, “Yinin yanii nan parpeenn ki tur Israel nba tee digbana kur digbanjaann na.

Yinin i dontir yan a, 'Yennu tinn u niiba,
u fat binba kur biar nawa.'
8 N saa nyi namm ganj po ki baar namm,
ki bia nyi namm tingbounj na kpini kur po
ki baar namm.
Jcnii nan dianii saa weib ki baar,
ki podamm nan binba yaa bin mar kur saa baar.
Bi saa jen ki tee digbanjaanne.
9 N niib sii jent ki mæ,
ki mein yoo nba ki n kpent namm na.
N saa saan namm kpenii nba mæk nyun boor,
ki tækin namm sçnu nba kaa boota, ki bi kan gbiat.
N tee nan baa nae ki tur Israel teeb,
ki Efraim boorue tee n bijakper."
10 Ki Yennu yet a, "Digbana, gbiintir ki turin,
ki mænt n maan banfæka mækgbiant.
N yat n niiba, ñaan n saa tikiribe kii guub,
nan pekpaarik nba tuu guu u pei na.
11 N nyinn Israel teebe ki tinnib digbanpaarir nuu ni.
12 Bi saa baar ki yin nan kpinkpammuk Sayçnn
kunkonn paak,
ki bi para sii mei n piinii paak,
ñanne tee jeet nan tilçna daan nan kpan nan
bonkobit.
Bi sii tee nan kpabik nba ki bi maantir nyun fanu nae,
bi sii mæk linba kur ki bi loon.
13 Ki sapaamm saa waa waak ki mæk parpeenn,
ki naasimm nan jakpera sii kpamm.
N saa maan bi para,
ki saa kpint bi mænii na ki teen kpinkpammuk,
ki kpint bi parbiir ki teen parmaasir.
14 N saa gboon mannteeb nan jeet nba ñan,
ki tur n niib, bi bonlonja kur.
Min Yennu-e pak na."

Ki jiin Yennu ninkpabaunj po

15 Ki Yennu yet a, "Fuur fu Rama doo ni,
fuur nba tee kpemçnii nan fabinii,
ki Rachel mç u waas paak,
ki bi barimç ki tan goo,
kimaan u waas kaa.
16 Nyikin mænii ñaan fiar a ninnyuut na.
Linba kur ki a tun ki tur a waas na kan biar yann,
ki kaa nyçti. Bi saa nyi datai tinj ni ki jena.
17 Dindann be a tçnn po; a waas na saa kpenna.
Min Yennu-e pak na.
18 "N gbia ki Israel teeb piak nan parbiir a,
'Yennu, ti tuu tee nan bonkobyiçk nae,
ñaan a tumiit mçsakuwa.
Jenin nant, ti teen siir nan tin jen a boora,
fin nba tee ti Yomdaanç Yennu na.
19 Ti bo yætæ, ñaan mçtana ti loon tin jene.
Faa dat ti tuba na, ti yura ji sççne nan parbiir.
Ti din dii fei-e ki la yukpiasir,
kimaan ti din tun biit ti bisin niwa.'
20 "Israel digbann, fine tee n bijalonjir,
bik nba ki n lomm mantik be u ni.
Yoo nba kur ki n taa a sann,

n tuu dukin a po nan lomme.
N yan tuu nyi saan a boore.
N sii mæk ninbatinu nana.
21 Teent nyina ki dæk sçnu na.
A ñamm la sçnu nba ki a tækin ki yaat na.
Jenin man, yimm Israel teeb,
jenin doi nba ki i din nyii na ni man.
22 I saa taantir nlee, yimm yadkanpççna damm na?
N nan bonpaann nba be li kçæ,
ki li be li kçç nan poo nba tuu tekir jçç na."

Ki jiin Yennu niib nyçt baaru po

23 Ki Yabint Daanç nba tee Israel teeb Yennu na yet
a, "Mi-i jiin niib na bi tinj ni yoo nba, bi saa ñamm pak
Juda tinj ni nan li doi ni a,
'Yennu n teen piisin Jerusalem kasii kunkonn paak,
kasii boor nba ki u be na.'
24 Niib sii be Juda tinj nan li doi kur ni, ki kpaara sii be,
ki pekpaarii be nan bi pei. 25 N saa maan binba bak na
gbanu, ki bia gboon wunba ki kon banj. 26 Ki nisaarii
saa yet a, 'N sççki tan yerik, ki sççki n mæk panj.'
27 "Min Yennu piak nan yoo baat ki n saa gbeen Is-
rael nan Juda tini nan niib nan bonkobit. 28 Ki maa la
yaak nba ki ñabir, ki daa bir, ki ber, ki biir, ki bet na,
nnae ki n saa bia la yaak ki burib ki bia maa donnib.
29 Li yoo-i baar, nisaarii ji kan yet a,
'Bibaanba mçç gbiirkaa, ñaan ki li mii bi waas nyana.'
30 Ñaan wunba mçç gbiirkaa, u nyanae sii mii, ki sççki
kur saa kpo u tinj biit paak."
31 Ki Yennu yet a, "Yoo baate, ki n tan saa lor mçlor-
paann nan Israel teeb nan Juda teeb. 32 Li tan kii tee
nan mçlor nba ki n din lor nan bi yeejamm, yoo nba ki
n kub bi nii ki nyinnib Ijpt tinj ni na kaa. N lek din tee
nan bi sççki nae, ñaan ki bi ki dia mçlor na. 33 Mçlor-
paann nba ki n saa lor nan Israel teeb na sii tee nnae:
n ji saa teen n sennii manj bi dudukit nie, ki sççbir bi
para ni. Mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib. 34 Bi sççki
ki tee wun ji tumii u kçç koo u ninja ki yaa, 'Bant Yennu,'
kimaan bi kur tan sii min, laa nyii tarik ki saa tuu paarç.
N saa nyik chab bi biit, ki kan ban tiar bi yanbçntoona
po. Min Yennu-e pak na."
35 Yennu-e tur yonnu ki li teent yentu daar ni,
ki turit ñmaarik nan ñmaabira ki li teen yentu nyiçk.
Nççæ tuu kut mækir ki te ki li fu, u sanne Yabint Yennu.
36 U senn mçsonn a durinya ñaak bona nba be li
seenu ni
ki yukii bianjinba na, nnae ki Israel sii tee digbann ki
yukir.
37 Li-i tee ki bi saa fit bikin sanpaak, ki ñmaa tingbounj
na,
li yooe ki Yennu mun saa yæt u niib Israel teeb,
kimaan linba ki bi tun na paak.
Yennu-e pak na.
38 Ki Yennu yet a, "Yoo baate ki bi saa ñamm maa
Jerusalem, ki li tee n doo, laa nyii Hananel difoook na
boor, ki saan tuu Gungçnt boor Tammçb na. 39 Ki
kpaar na saa nyi yonbaa po manj ki saan baar Gareb
kunkonn paak, ki gçnt baar Goa. 40 Baauk na kur, baa

pii kuun sian, ki bi lubin bonchiat na, nan kpaant nba be Kidronn nyuntonn boor na kur, ki saan tuu Taamm Tammob nba be yondo po na, li kur sii tee kasiie ki turin. Bi ji kan ban yeer doo na koo ki biiriri."

Ki jiin Jeremaya tiŋ daanu po

32 Juda kpanbar Sedekaya naan bina piik nie ki Yennu pak nanin. Babilonia kpanbar Nebukanesar mun yaa naan bina piik nan ŋanniin nie na. ² Li yoo na ki Babilonia kpanbar jab lek Jerusalem, ki sɔɔ ki bi soorin ki loonin kpanbar ŋaak dindouŋ niwa. ³ Kpanbar Sedekaya-e din loonin leŋ, ki nyiirin a n mɔɔntir nan Yennu yet a, "N saa te ki Babilonia kpanbar n nyann doo nae, ⁴ ki kpanbar Sedekaya kan fit chiar paaki. Bi saa soorɔ ki tur Babilonia kpanbar, ki u saa lau nan u ninbinn, ki pak nanɔ. ⁵ Bi saa soor Sedekaya ki saan nanɔ Babilonia, ki u sii be leŋ nan maa tan saa dat u tubir. Wuu lekii kɔn nan Babilonn teeb na, ŋaan u kan nyanni. Min Yennu-e pak na."

⁶ Yennu pakin ⁷ nan n baa naa bik Salum bija Hanamel saa baar n boor ki pakin a man daa u tiŋ nba be Anatof, ki li be Benjaminn yent ni na, kimaan mine mantik kpiin nanɔ ki mɔk yaak nba saa daa tiŋ na, ki li tee n yar. ⁸ Nan Yennu nba kpan pak biarŋinba na, ki Hanamel baar n boor, dindouŋ marŋ ni, ki tan yetin a n daa tiŋ na. Ki n bann nan Yennu set pak nanima. ⁹ Ki n daa tiŋ na Hanamel boor, ki bikin u likirii turɔ. Li daauk din tee salinkuna piik nan ŋanlore-e. ¹⁰ Ki n sɔb n sann ki te niib dii siara, ki n loon gbouŋ na. N din bikin likirii na churu paake. ¹¹ Li poor po, ki n jii gbant ŋanlee nba tee tiŋ na daanu gbant na; gbouŋ nba loon ki tiŋ na daanu sennii be li ni na, nan gbouŋ nba ki loon na, ¹² ki tur Baruk, wunba tee Neria bija ki tee Maseya yaaboonn na. N din jii gbant marŋ ki turɔ Hanamel numm nie, nan siara damm nba sɔb bi sana tiŋ na daanu gbouŋ paak na, nan jab nba kar dindouŋ ni na numm ni. ¹³ Bi kura numm nie ki n pak Baruk a, ¹⁴ "Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu wanna nan a jii gbant na, linba loon na nan linba ki loon na, ki kpeenir yɔkɔbobir ni, ki lii be li ni ki wei. ¹⁵ Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yet a bi saa ŋamm daa ŋei nan tinii nan daan tiinii kpaant, tiŋ na ni."

Ki jiin Jeremaya Yenmiaru po

¹⁶ Maa tur Baruk tiŋ daanu gbant na, ki n miar Yennu a, ¹⁷ "Yabint Yennu, a jii a paŋ nan a yabinte ki nan tiŋ nan sanpaak. Siar kaa ki paar turani. ¹⁸ A wann a lomm nba kaa paak na ki tur niib tusaa, ŋaan a mun bia daar niib tuba, bi damm biit paak. A tee Yenjaann nba mɔk yiikooe, ki tee Yabint Yennu. ¹⁹ A lorin yan lora ki tuun toonjaana, ki laat linba kur ki niib tuun, ki pab ki li janŋit nan bi toona. ²⁰ Yoo nba din gar na, a din tun bakitnauŋ nan yaarlituk toona Ijpt tiŋ ni, ki bia tukin ki tuunir nan dinna, Israel tiŋ ni nan digbanlia nba kur be, ki li te bi banna siar kur po. ²¹ Li nyii yaarlituk nan bakitnauŋ toona nba jeen ti datai na nie ki a jii a yiikoo nan paŋ, ki nyinn a niib Israel teeb, Ijpt tiŋ ni.

²² A turib tiŋ nba ŋan ki kpai na, nan faa din senn bi yeejamm mɔsonn nae. ²³ ŋaan baa kɔɔ tiŋ na ni ki yentir yoo nba, bi ji ki sak a mɔb koo ki wei a sennii. Bi ki tun linba ki a wannib a bin tun na. ŋanne ki a baar nan biiru na bi paak.

²⁴ "Babilonia teeb bir leku tanpootae, ki lint doo na, a bin nyannir, ki poŋ lekira. Tɔb nan kon nan yiaru saa te ki doo na n baa bi nuu ni. Linba ki a pak na teen mɔniwa, ²⁵ ŋaan fin Yabint Yennu-e wannin nan n daa tiŋ na, siara damm numm ni, ŋaan ki Babilonia teeb lek yaa bin nyann doo nae."

²⁶ Ki Yennu pakin a, ²⁷ "Mine tee Yennu nba tee nisaarii kur Yomdaanɔ, siar kaa ki paar n boori. ²⁸ N saa jii doo na ki tur Babilonia kpanbar Nebukanesar nan u jab, ki bi saa nyannir, ²⁹ ki joor muu. Bi saa joo li kur muu, ki kpab nan ŋei nba ki bi jokin bonnunubit li ni ki tur tingbann Baal ki donn n wutoor na. Bi jokin bonnunubit marŋ ŋei na yur paake, ¹ ki bia mɔ daan piinii ki teen yenbis. ³⁰ Laa nyii Israel teeb nan Juda teeb pinpiik niwa, bi kpan dont n wutoore bonchiann nan linba ki bi tuun na. ³¹ Doo na teeb donn n wutoor ki biirir n par, li piinu niewa. N lor man biirire, ³² kimaan Jerusalem nan Juda teeb, nan bi kpanbara nan bi tɔɔndamm, nan mannteeb nan sɔkiniinba biit paak. ³³ Bi ŋmant bi poore ki turin, ki maa lek tumiib yoo kur na, ŋaan bi ki loon bin gbiint ki banni. ³⁴ Bi poŋ maa bi tingbanbiit nae, jiantu ŋasaakak nba tee bii jiantirin na ni, ki biirir. ³⁵ Bi maa tingbann Baal maruŋ binbintae, Hinom Baauk ni, a bii mann bi bonjai nan bonpoi kii teen tingbann nba tee Molek na. N ki wannib nan bin tun linba na, li poŋ ki kɔɔ n yan ni nan bin tun nna ki kɔɔn Juda teeb bonbilankant ni."

Ki jiin dindann mɔsonn po

³⁶ Yennu nba tee Israel teeb Yomdaanɔ na pakin a, "Jeremaya, niib na yeen a tɔb nan kon nan yiarii saa te ki doo na n baa Babilonia kpanbar nuu niwa. Gbiintir linba ki n mɔk ki saa pak pukin. ³⁷ N saa tikir niib marŋ ki nyi namm digbana nba ni ki n wutoor din doo ki n par biir, ki n yatib ki saan namm na, ki jen namm nna, ki te bii be bi yamani. ³⁸ Ki bi sii tee n niib, ki n tee bi Yennu. ³⁹ N saa turib dudukjar yenn kɔɔe bi manfoor ni, ki ŋanne tee bii teenin baakir yoo kur, ki lii ŋan ki tur ŋamm nan bi yaaboona. ⁴⁰ N saa lor mɔlor namm, ki li mɔlor sii kɔɔ be. N sii kɔɔ tuun ŋamm ki teemm ki saa te ki bi tiinin nan bi yan kur, ki lin te bi daa ŋmantir bi poor ki teenin. ⁴¹ Li sii manin nan mii tuun toonŋana kii teemm, ki n saa kaanib fanu, tiŋ na ni.

⁴² "Biarŋinba ki n baar nan biak niib na paak na, nnae ki n bia saa turib bonŋana nba kur ki n senn mɔsonn nan n saa turib na. ⁴³ Niib na piak nan tiŋ na sii tee nan kunkoouk nba ki nisaarik koo bonkobuk kaa nae, ki li sii be Babilonia teeb nuu ni, ŋaan niib tan saa daa kpaant tiŋ na ni. ⁴⁴ Niib saa daar, ki sɔb bi sana li gbant ni, ki loon ki siara damm n set. Linba na saa tun Benjaminn yent ni, nan doi nba lint Jerusalem na ni,

1 Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

nan Juda yent doi ni, nan kunkona tij na doi ni, nan kunkonbis doi ni, nan Juda yent diitu po doi ni. N saa jiin kaan niib na bi tij tij niwa. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin dindann mɔsonleer po

33 Yoo nba ki n loo dindouŋ ni na, ki Yennu maan ɣamm baar n boor. ² Yennu nba nan tingbouŋ na ki sennir li seenu ni na pak turin. Wunba sann tee Yennu na pak nanin a, ³ “Yiintin, ki n saa toon; n saa paka bakitnaurŋ nan jaarlituk bona nba ki a ki mi siar jiin li po. ⁴ Min Israel teeb Yomdaanɔ Yennu piak a Jerusalem ɣei nan Juda naan ɣaak na, bi saa yeerir, ki-maan baa loonir ki lekir na paak. ⁵ Siab saa kɔn nan Babilonia jab, ki Babilonia jab na saa gbeen ɣei na nan niib nba ki n saa jii n wutochiɔŋ ki kpib na gbanankpeena. N lek n numm doo na paaka, kimaan biit nba ki li niib tun na paak. ⁶ Nnaan n saa teb doo na nan li niiba, ki turib laafia. N saa wannib parmaasir nan binbenɣaŋ. ⁷ N saa te Juda nan Israel teeb n mɔkit, ki ɣamm maab, nan baa din tee na. ⁸ N saa ɣammib, ki nyinnib bi biit nba ki bi din biirin na ni, ki saa nyik chab bi biit nan bi mɔyɛtuk na. ⁹ Jerusalem sii tee kpinkpammuk nan baakir nan yugontir boore ki turin, ki durinya ɣaak na digbann kur yan saa put, bi-i gbat bonɣana nba ki n tun ki tur Jerusalem teeb, nan maa baar nan nyɔɔt nba ki tur doo maŋ na po.”

¹⁰ Ki Yennu yet a, “Niib yeen a nna tee nan kunkoouk nae, ki niib koo bonkobit kaa leŋ. Bi mɔk mɔnii: Juda doi nan Jerusalem sɔnii ɔɔ koonte, niib koo bonkobit kaa leŋ, ɣaan nna na, i saa ɣamm gbat ¹¹ fuut nba tee parmaasir nan parpeenn yar, ki poochianu jaamm kpinkpammuk fuur sii fu. I sii gbia niib yiin yanii, yoo nba ki bi baat nan niipoturu piinii a bin turin jiantu ɣasaakak ni na, ki bi sii yiin a,

‘Turin Yabint Yennu niipoouk,

kimaan u ɣan, ki u lomm kaa gbennu.’

N saa te ki tij na n mɔkit nan laa din tee na. Min Yennu-e pak na.”

¹² Yabint Yennu yet a, “Tij nba naan kunkoouk, ki niib nan bonkobit kaa leŋ na, ɣaan mɔmaatuk tan sii be, ki pekpaarii saa baar nan bi pei leŋ. ¹³ Ki doi nba be kunkona digbann na ni, nan li kunkonbis ni, nan Juda yent diitu po, nan Benjamins yent ni, nan doi nba lint Jerusalem na ni, nan Juda yent doi nie ki pekpaarii tan saa ɣamm kan bi pei. Min Yennu-e pak na.”

¹⁴ Yennu yet a, “Yoo baat, ki n saa gbeen mɔsonn nba ki n senn ki tur Israel nan Juda teeb na. ¹⁵ Li yoo, n saa gann Defid yaaboonn nba tee popeendaanɔe ki dinna naan. Kpanbar maŋ sii tuun linba ɣan ki bia tooke, tij na kur po. ¹⁶ Ki Juda nan Jerusalem niib saa foor ki be bi yamani. Doo na sann sii tee ‘Yennu-e tee ti binben-yeerj.’ ¹⁷ Min Yennu senn mɔsonn nan Defid yaaboonn sii ɔɔ be ki di Israel naan, ¹⁸ ki mannteeb sii ɔɔ be ki nyi Liifai booru ni, ki tuun n toona, ki mann mujoonu maruŋ, nan jeet piinii maruŋ, nan marunlia.”

¹⁹ Yennu pak turin a, ²⁰ “N lor mɔlore ki tur yonnu ni nan nyiɔk a bin tuu baar bi binbaar yoo, ki li mɔlor kan ban loti. ²¹ Nnae ki n bia lor mɔlor nan n toontunno

Defid a u sii ɔɔ mɔk yaaboonn nba saa di naan, ki bia lor mɔlor nan mannteeb nba nyii Liifai booru ni, a bi sii ɔɔ tuun n toona; ki li mɔlora kan ban ki loti. ²² N saa pukin n toontunno Defid yaaboonn kann, ki bia pukin mannteeb nba nyii Liifai booru ni na kann, ki bi kanu sii paar nan ɣmaabira kanu nba paar na, koo mɔktant kanu nba paar nae.”

²³ Yennu pak turin a, ²⁴ “A la bianjinba ki niib piak nan n yɛt Israel nan Juda booru munlee nba ki n gann nawa-a? Ki li paak bi ji ki gorii gboot n niib, ki bia ki dukii bi po nan bi tee digbanni. ²⁵ Nnaan min Yennu mɔk mɔlor ki tur yonnu ni nan nyiɔk, ki bia senn sennii nba dia tingbouŋ nan sanpaak. ²⁶ Maa tun bona na bianjinba na, nnae ki n saa dia n mɔlor nan Jakob yaaboonn nan n toontunno Defid. N saa gann Defid yaaboonn na yence ki wuu dia Abraham nan Aisak nan Jakob yaaboonn. N sii mɔk ninbatinu nan n niib, ki te bin mɔkit.”

Bianjinba ki Jeremaya kpaan Sedekaya

34 Ki Yennu pak nan min Jeremaya, yoo nba ki Babilonia kpanbar Nebukanesar nan u jab, nan jab nba din tee u sommteeb ki nyii digbana kur po, nan booru kur nba tee u jiamm na din lek Jerusalem nan li digbanbis na. ² Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na pakin a man saan pak Juda kpanbar Sedekaya a, “Min Yennu saa jii doo na ki kubin Babilonia kpanbar nuu ni, ki u saa joor muu. ³ A kan chiar boti; bi saa soora ki kubin u nuu ni. A saa lau nan a ninbinn, ki saa pak nanɔ, li poor po ki a saa saan Babilonia. ⁴ Sedekaya, gbiintir linba ki n piak ki jiint a po na. Bi kan kpia tɔb ninji. ⁵ A saa kpo nan gbananmaasue. Baa din tuu joo bonnunubit yoo nba ki bi pii a yeejamm nba din dɔŋ dii naama ki a tan dii na, nnae ki bi saa joo bonnunubit ki tura. Bi sii mɔ a kpemɔnii ki yeen a, ‘Ti kpanbar kpowa.’ Min Yennu-e pak na.”

⁶ Ki n jii maan na ki tur kpanbar Sedekaya, Jerusalem doo ni, ⁷ yoo nba ki Babilonn kpanbar jab din lek doo na. Jab na bia din lek Lakis nan Aseka, ki li tee Juda yent ni digbanpaara nba biar.

Ki jiin daaba dianu po

⁸ Kpanbar Sedekaya nan Jerusalem teeb din lor mɔlor nan bin chab ⁹ bi leeb Israel teeb nba tee daaba na ki bii be bi yamani, jab nan poob kur, ki ɔɔ ji daa dia u ɔɔ Israel nirɔ ki u tee daabiri. ¹⁰ Niib na kur nan bi saakab din sak nan bin ɣaa bi daaba na, ki bia ji daa ban jikitib ki tee daaba. Ki bi set din ɣaab, ¹¹ ɣaan tan lebit bi dudukit li poor po ki ɣmat soorib, ki mia teemm daaba biak.

¹²⁻¹³ Njanne ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu na pakin a n pak niib na a, “N lor mɔlor nan i yeejamm, yoo nba ki n din nyinnib Ijpt, ki fatib daabisin ni na. N din pakib nan ¹⁴ bina ɣanlore ni kur, bin tuu ɣaa Israel daabir nba kur tun turib bina ɣanloob nba gar, ɣaan i yeejamm baka kaa n po, ki bi ki gbiint linba ki n pak na. ¹⁵ Daa ɣanɣaa nba gar na ni, i daan lebit i dudukit ki

tun linba mei n par. I kura daan sak nan yin n̄aa Israel teeleb na, ki i daan lor m̄lor n boor ni, jiantu n̄asaakak ni, siaminba ki i jiantirin na. ¹⁶ N̄aan i bia n̄amm lebit i dudukite, ki ki turin baakir. I kur n̄mat jii daaba nba ki i daan n̄aab nan baa loon bianjinba nae, ki mia jiiimm daabisin ni. ¹⁷ Li paak, min Yennu piaki nan i yēt n m̄ba; i ki tur Israel teeleb bi yaaki. T̄on, n saa turi yaak, ki li sii tee yaak nba ki i saa kpo t̄ob ni, nan yiarii ni, nan kon ni. N saa te ki digbann kur tingboun̄ na ni yan n put nan linba ki n saa tun turi na. ¹⁸⁻¹⁹ Juda nan Jerusalem saakab, ki kpab nan kpanbar n̄asaakab, nan mannteeb, nan t̄ondamm kur lor m̄lor nanin ki somm naajak nba ki bi ch̄ok̄kit̄ na b̄ka n̄anlee mañ sinsuuk ni. N̄aan bi biir m̄lor nae, ki ki dia li m̄bona. Li paak, n saa teen niib na nan baa din teen naajak mañ nae. ²⁰ N saa jiiib kubin bi datai nba loon bin kpib na, ki m̄onii nan muuk ni bonkubit saa di bi gbanant. ²¹ N bia saa jii Juda kpanbar Sedekaya nan u saakab ki kubin binba loon bin kpib na. N saa jiiib ki kubin Babilonia jab nba nyik i leku na. ²² N saa tur m̄ob, ki bi saa jen doo na ni. Bi saa lekir ki nyannir, ki joor muu. N saa teen Juda doi nan kunkoouk nba ki s̄ok̄ ki k̄ok̄ leñ nae. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiiin Jeremaya nan Rekab niib po

35 Yoo nba ki Josaya bija Jehoyakim din tee Juda kpanbar na, ki Yennu pak turin a, ² “Saant Rekab naakuuk ni, ki saa pak namm, ki jiiib baar namm jiantu n̄asaakak na diit na yenn ni, ki turib daan.” ³ Ki n jii Rekab naakuuk na niib kur: n̄amme tee Jasia (Jeremaya k̄ok̄ bija, ki Jeremaya k̄ok̄ mañ mun din tee Habasina bija) nan u ninjamm, nan u bonjai kur, ⁴ ki baar namm Yenjiantu n̄asaakak na ni, ki jiiib k̄ok̄ namm Igdalia bija Hanann nba tee Yennu s̄okinii na poor-poweiteeb diiuk ni. Diiuk na din be Salum bija Maaseya diiuk yur paake, ki kpia nan saakaleeb diit. Salum din tee saakajaan̄e, Yenjiantu n̄asaakak na ni. ⁵ Ki n gbeen nyun̄nyun̄manii nan saan̄manii nan daan ki senn Rekab niib na, n̄aan yetib a, “Gaat daan man.”

⁶ N̄aan ki bi jiiin a, “Ti ki nyu daan. Ti yeeja Jonadab nba tee Rekab bija na din pakit a timm koo ti yaa-boona daa nyu daan. ⁷ U bia pakit nan ti daa maa n̄ei koo ki baa kpaanti; ki bia daa buur daan tiinii, koo ki daar. U wannit nan tii be lanbont nie yoo kur, ki lin te ki tii be tiñ nba ni ki ti tee nan saamm na. ⁸ Ti sak sennu nba kur ki ti yeeja Jonadab turita. Ti m̄ok̄ ki nyu daan, ki ti bonjai nan ti bonpoi nan ti poob mun bia ki nyu. ⁹⁻¹⁰ Ti ki maa n̄ei ki k̄ok̄, ti be lanbont nie; ki ti bia ki m̄ok̄ daan tiinii, koo kpaant, koo bonbuburiti. Ti sak linba ki ti yeeja Jonadab sennit na fanuwa. ¹¹ N̄aan yoo nba ki kpanbar Nebukanesar lek tiñ nae, ki ti dukin nan tin baar Jerusalem ki nyi Babilonia jab nan Asiria jab nuu ni. N̄anne teen ki ti kar Jerusalem na.”

¹²⁻¹³ Ki Yabint Daan̄ nba tee Israel teeb Yennu na pakin a man saan pak Juda nan Jerusalem niib a, “Min Yennu boi-i ki laan bee teen ki i yēt yin gbiint n maan, ki ki sak n sennii. ¹⁴ Jonadab yaaboona sak u sennu nba yaa bi daa nyu daan na, ki nan dinna bi s̄ok̄ ki nyu

daan, n̄aan ki n ȳok̄ piak nani, ki i ki sak n m̄ob. ¹⁵ N ȳok̄ tuun n toontunna nba tee n s̄okiniiinba nae i boor, ki bi piaki nan yin nyik i toonbiit, n̄aan kii tuun fanu. Bi kpaani nan ii nyik yenbis jiantu, ki fit kii be tiñ nba ki n tur yimm nan i yeejamm na ni. N̄aan i ki gbiint turin, koo ki teen i baka n ni. ¹⁶ Jonadab yaaboona sak sennu nba ki u senniba, n̄aan yimm n̄arin ki sak n m̄obi.

¹⁷ Li paak, min Yabint Daan̄ nba tee Israel teeb Yennu na saa baar nan biiru nba kur ki n senn na, yimm Juda nan Jerusalem teeb paak. N saa tun linba na, kimaan i ki gbiint yoo nba ki n pak nani na, ki bia ki toon yoo nba ki n yiini na.”

¹⁸ Ki n pak Rekab niib na a Yabint Daan̄ nba tee Israel teeb Yennu na yet a, “I sak sennu nba ki i yeeja Jonadab turi nawa, i wei u sennu na kura, ki tun linba kur ki u wanniba. ¹⁹ Li paak, min Yabint Daan̄ nba tee Israel teeb Yennu na sent m̄sonn nan Rekab bija Jonadab sii ȳok̄ m̄ok̄ yaaboonne, ki u tuun ki teenin.”

Bianjinba ki Baruk karin gboun̄ Yenjiantu n̄asaakak ni

36 Josaya bija Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina n̄anna nie ki Yennu pak turin a, ² “Jiin gboun̄ ki s̄ob linba kur ki n paka ki jiiin Israel tiñ nan Juda tiñ nan digbana kur po na ki teen leñ. S̄obin linba kur ki n paka, laa nyii yoo nba ki n sint pak nana, ki s̄ok̄ Josaya daa tee kpanbar nawa ki tan tuu m̄tana. ³ Li-i tee ki Juda niib gbat biiru nba kur ki n yaa man baar nann bi paak na, li ki gar bin nyik toonbiit tumu, ki n bo saa nyik chab bi toonbiit nan bi yanb̄omma.”

⁴ N̄anne ki n yiin Neria bija Baruk ki wann̄ok̄ linba kur ki Yennu pakin. Ki Baruk s̄obir ki teen gboun̄ ni. ⁵ Ki n tur Baruk m̄bona nba na a: “Bi ki chabin nan man k̄ok̄ Yenjiantu n̄asaakak ni. ⁶ Li paak, n loon fan tan saan leñ, yoo nba ki niib na lor m̄oi-e. Li tee fan saan karin gboun̄ na nan kunk̄saakare, ki bin gbat linba kur ki Yennu pak turin, ki n mun wanna. A tun linba na siaminba ki s̄ok̄ kur saa fit gbat a kunk̄ok̄, ki kpab nan Juda teeb nba nyii bi doi ni ki baar na. ⁷ Li ki gar bin miar Yennu n̄aan nyik bi toonbiiti, kimaan Yennu wu-toor doo niib na paak bonchiann.” ⁸ Ki Baruk karin Yennu maan na, Yenjiantu n̄asaakak ni, nan maa kpan wann̄ok̄ bianjinba na.

⁹ Ki Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina n̄an̄mu, n̄maarii n̄anyia nie, ki niib na lor m̄oi, a Yennu par n maak bi paak. Binba din be Jerusalem, nan binba kur din nyii Juda doi ni ki baar na kur din lor m̄oi. ¹⁰ Niib na kur din gbiine, ki Baruk karin linba kur ki n wann̄ok̄ na. U din tun linba na Yenjiantu n̄asaakak nie, Safann bija Gemaria nba tee gbans̄obir̄ na diiuk ni. U diiuk na din be n̄asaakak dindoun̄ na paapoe, ki kpia Tam̄paann na.

Bianjinba ki bi karin gboun̄ na ki tur saakab

¹¹ Mikaya, wunba tee Gemaria bija, n̄aan tee Safann yaaboonn na din gbat ki Baruk karin Yennu m̄omaan na. ¹² Ki u din saan kpanbar n̄aak, ki saa k̄ok̄ kpanbar gbans̄obir̄ na diiuk ni, ki saakab na kur be leñ. Gban-

sɔbirɔ Elisama nan Semaya bija Delaya, nan Akbor bija El-natann, nan Safann bija Gemaria, nan Hanania bija Sedekaya, nan saakaleeb na kur din be leɲ. ¹³ Ki Mikaya pakib linba kur ki u gbat Baruk karin ki tur niib na. ¹⁴ Ki saakab na tun Jehudi (u din tee Netania bijae, ki tee Selemia yaaboonn ɲaan tee Kusi yaaboonlee) a wun saan yet Baruk ki wun baar nan gbouɲ nba ki u karin ki tur niib na. Ki Baruk baar nan gbouɲ na ki turib. ¹⁵ Ki bi pakɔ a, "Karin kok paak ki karin gbouɲ maɲ ki turit." Ki Baruk karin. ¹⁶ Waa karin gbenn yoo nba, ki bi ɲmat jiant leeb paak nan jijekit, ki yet Baruk a, "See ki ti wann kpanbar linba na." ¹⁷ Bi din yetɔ a, "Wantit faa teen bianɲinba ki tan sɔb na. Jeremaya-e wannani-i?"

¹⁸ Ki Baruk jiiɲ a, "Jeremaya-e wannin li mɔbona kur, ki n jiiɲ bonsɔbkar ki sɔbir gbouɲ na ni."

¹⁹ Ki bi yetɔ a, "Li tee fin nan Jeremaya n saan ki saa bɔre. I daa te ki sɔɔ bant yaa be siaminba."

Bianɲinba ki kpanbar joo gbouɲ na muu

²⁰ Saakab na din bir gbouɲ na gbansɔbirɔ Elisama diuk nie, ɲaan saan kpanbar naakuuk ni, ki saa wann kpanbar li maan kur. ²¹ Ki kpanbar tun Jehudi a wun jii gbouɲ na. Ki u jii gbouɲ na Elisama diuk ni, ki karin wann kpanbar nan u saakab nba see u boor. ²² Li din tee waat yoee, ki kpanbar na kar u waat naakuuk ni ki kpia muu. ²³ Ki yoo nba Jehudi karin bɔka ɲantaa koo ɲanna, kpanbar na tuu jii jukbike ki ɲmaar li bian, ki lu muu ni. U din tee nnae nan waa saa joo gbouɲ na kur muu. ²⁴ ɲaan kpanbar na nan u saakab nba kur gbat maan na, bi sɔɔ yan din ki put, koo ki bi tun siar ki li saa wann nan bi para biiri. ²⁵ El-natann nan Delaya nan Gemaria lek din barin kpanbar na nan u daa jokit gbouɲ na, ɲaan ki u ki gbiint turibi. ²⁶ Li poor po ki u yet u ɲaasaakɔ Jerameel, nan Asriel bija Seraya, nan Abdeel bija Selemia, a bin soor min nan n gbounsɔbirɔ Baruk. ɲaan sɔɔ ki Yennu bɔrita.

Bianɲinba ki Jeremaya sɔb gbounleek

²⁷ Ki kpanbar Jehoyakim nba joo gbouɲ nba ki n wann Baruk ki u sɔb na poor poe, ki Yennu pakin ²⁸ a n ɲamm jii gbounleek ki sɔb linba kur bo be sinsinn gbouɲ ni na, ki teen leɲ. ²⁹ Yennu din pakin a n yet kpanbar na a, "A joo gbouɲ nawa, ki bia boi Jeremaya a bee ki u sɔb a Babilonia kpanbar saa baar ki tan biir tiɲ na, ki kpi li niib nan bonkobit kuri. ³⁰ Li paak min Yennu piak fin kpanbar Jehoyakim a yaaboonsɔɔ kan ban dia Defid naan yent na. Bi saa lu a gbanant siaminba ki yonnu sii nyi li paak daar nɔɔ ni, ki marin mun baa li paak nyɔɔk. ³¹ N saa dat fin nan a yaaboon na a saakab tuba, kimaan biit nba ki i kur tun na paak. Fin nan Jerusalem nan Juda teeb kura ki gbiint n kpaanii na, ki n saa baar nan biak nba ki n wann na i paak."

³² ɲanne ki n jii gbounleek ki tur n gbansɔbirɔ Baruk, ki u sɔb linba kur ki n wannɔ, ki li bo be sinsinn gbouɲ ni na, nan mɔbonlia nba naan nna.

Bianɲinba ki Sedekaya loon Jeremaya n miar Yennu

37 Babilonia kpanbar Nebukanesar din dinn Josaya bija Sedekaya-e Juda naan, ki u set Jehoyakim bija Jehoyachinn taar ni. ² ɲaan Sedekaya nan u saakab nan niib na din ki gaar maan nba ki Yennu pakin na.

³ Ki kpanbar Sedekaya tun Jehukal, wunba tee Selemia bija na, nan Maaseya bija Sefania nba tee manntɔɔ na, a bin baar yetin ki man miar ti Yomdaanɔ Yennu ti digbann na paak. ⁴ Li yoo na ki n daa ki kɔɔ dansariki, ki lin n yamani. ⁵ Babilonia jab din faa Jerusalem tɔbo, ɲaan baa gbat nan Ijpt jab poot Ijpt kpaara na, ki bi ɲmat.

⁶ Ki Israel teeb Yomdaanɔ Yennu yetin nan n pak Sedekaya a, ⁷ "Ijpt jab baat a bin tan somma, ɲaan bi saa ɲmat kuna, ⁸ ki Babilonia jab na saa jen ki tan lek doo na, ki nyannir, ki joor muu. ⁹ Min Yennu kpaani nan i daa kpanni i mɔɲ ki dukii nan Babilonia jab na kan jeni; bi saa jenna. ¹⁰ Li-i lekii tee ki i nyann Babilonia jab kur, ki binba ki i paamm dani na kɔɔ biar ki dɔɔ bi lanbont ni, ɲaan bi saa fit fiir joo doo na kur muuwa."

Bianɲinba ki Jeremaya kɔɔ dansarik

¹¹ Babilonia jab na din nyii Jerusalem ki ɲmat, ki-maan Ijpt jab na din baate a bin somm Jerusalem teeb. ¹² Ki n nyii Jerusalem maa n saan Benjaminn yent ni, ki saa gaar ti ɲaak faar tor. ¹³ ɲaan maa baar Benjaminn Tammɔb yoo nba, ki jab nba be leɲ na saakɔɔ, ki u sann tee Irija, ki u baa sann tee Selemia ki u yeeja sann tee Hanania na gɔɔrin, ki yet a, "A tiin saa Babilonia jab boore na."

¹⁴ Ki n jiiɲ a, "Li ki tee nna kaa. N ki tiin kaa." ɲaan Irija din ki gbiint turimi. U din soorime ki saan nanin saakab boor. ¹⁵ Bi wutoor din doo n paak, ki bi tur mɔb a bin boon, ki kparin gann Jonatann nba tee gbansɔbirɔ na ɲaak ni. Bi din jii u ɲaak maɲe ki teen dansarik. ¹⁶ Bi din sikinin dansarik nba be tiɲ nie, ki li wei bonchiann.

¹⁷ Li poor po ki kpanbar Sedekaya tan tun a bin yinin, ki n baar u ɲaak ni, ki u bakin ki boin a, "Labasiar be ki nyii Yennu boori-i?"

Ki n jiiɲ a, "Labaar be. Bi tan saa soora ki kubin Babilonia kpanbar." ¹⁸ Li poor po ki n boiɔ a, "N tun bonbilanne ki tura, koo ki tur a saakab koo niib na, ki a kɔɔnin dansariki? ¹⁹ Sɔkiniinba nba paka nan Babilonia kpanbar kan leka, koo ki lek a digbann na be lia? ²⁰ Chanbaa, n mei-a ki a gbiint ki turin, ki tun linba ki n saa wanna. Chanbaa, a daa jiintin dansarik ni, Jonatann ɲaaki. Fi-i tun nna, n saa kpo leɲa."

²¹ Ki kpanbar Sedekaya te ki bi kparin u ɲaadindouɲ ni. N din be leɲe, ki bi nyi nan boroboro kunn, baa pur sian na, ki teenin daar kur, nan doo na ni jeet nba tan gbenn.

Bianjinba ki bi sikin Jeremaya bunbunkoonn ni

38 Ki Matann bija Sefatia, nan Pasur bija Gedalia, nan Selemia bija Jehukal, nan Malkia bija Pasur gbat nan n piak niib na ² a Yennu yet a, "Wunba biar doo na ni saa kpo tɔb ni, koo nan kon, koo nan yiaru. Nnaan wunba nyii ki jii u mɔŋ tur Babilonn jab, bi kan kpiu, u saa tinn u manfoora." ³ N bia din beerib nan Yennu yet a, "N saa jii doo na ki teen Babilonia jab nuu ni, ki bi saa nyannir."

⁴ Ki saakab na din saan kpanbar boor ki saa yetɔ a, "Li tee bin kpi kɔɔ nae, waa piak bianjinba na te ki janmaani kɔɔ doo na ni jab nae, ki u bia tuun nnae ki teen sɔɔ kur nba be doo na ni. U ki yaa wun somm niib na kaa. U biiribe."

⁵ Ki kpanbar Sedekaya jiin a, "Tɔn, tumin yaa loon bianjinba ki turɔ. N kan fit gɔɔrini." ⁶ Ki bi soorin, ki pirimin ŋmiit, ki sikinin kpanbar ŋasaakɔɔ Malkia bunbunn ni, ki li be kpanbar ŋaadindouŋ ni. Nyun din kaa bunbunn na ni, see bakir kɔɔ, ki n sik fer leŋ.

⁷ Ki Ebed-melek, wunba tee Itiopia jatɔɔkir, ki tee kpanbar ŋaatoontunna na, gbat nan bi sikinin bunbunn ni. Li yoo ki kpanbar na bu maan, Benjaminn Tammɔb ni. ⁸ Ki Ebed-melek saan leŋ ki yet kpanbar na a, ⁹ "Chanbaa, jab na nba tun linba na tee biite. Bi sikin Jeremaya bunbunn nie, ki kon saa kpiu, kimaan jeet ji kaa doo na ni." ¹⁰ Ki kpanbar na wann Ebed-melek a wun jii jab bantaa, ki ŋɔɔ nan ŋamm n baar donnin bunbunn na ni, ki n daa kpenni. ¹¹ Ki Ebed-melek nan jab bantaa na saan kpanbar ŋaadiiuk nba ki bi birin bona li ni na, ki jii kparchant ki sikin nan ŋmiit turin, ¹² ki pakin a n kɔɔn kparchant na n boot ni, ki ŋmiit na daa teenin daŋ. Ki n tun nna, ¹³ ki bi dat nyinnin bunbunn na ni. Li poor po ki bi ji din te ki n be kpanbar na ŋaadindouŋ ni.

Bianjinba Sedekaya boi Jeremaya kpaanii po

¹⁴ Sianyoo biak ki kpanbar Sedekaya te ki bi baar nanin Yenjiantu ŋasaakak na tammɔb nba pukin ŋantaa na ni, ki u yet a, "N loon ki n boia siare ki fan wannin li barmɔnii kur."

¹⁵ Ki n jiin a, "Mi-i paka barmɔnii, a saa kpime, ki mi-i bia tura kpaanii, a kan gbiinti."

¹⁶ Ki kpanbar Sedekaya senn mɔsonn na ki turin woonin ni a, "N por nan Yennu nba fo ki teenit manfoor na nan n kan kpi-a, koo ki jiia kubin binba loon bin kpi-a na."

¹⁷ Nanne ki n pak Sedekaya a Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na yet a, "Li-i tee ki a jii a mɔŋ ki chab Babilonn kpanbar saakab na, a manfoor saa tinn na, ki doo na kan di muu. Fin nan a ŋaak kur saa tinna. ¹⁸ Nnaan li-i tee ki a ki jii a mɔŋ ki chabib, Yennu saa jii doo na ki kubin Babilonn jab, ki bi saa joor muu, ki a kan fit nyi bi nuu ni."

¹⁹ Nnaan ki kpanbar na jiin a, "N tiin n tiŋ ni niib nba jii bi mɔŋ ki tur Babilonia jab nae. Babilonia teeb na tan saa mann soorin ki turib, ki bin dinnin biak."

²⁰ Ki n yet a, "Bi kan soora ki turibi. N barimae nan fan sak Yennu mɔb, ki a manfoor saa tinn, ki bont kur saa saan fanu ki tura. ²¹ Nnaan Yennu wannin damiit ni linba saa tun, li-i tee ki a yêf fan jii a mɔŋ ki chabib. ²² Damiit maŋ ni, n la ki poob nba biar Juda naan ŋaak ni na, ki siab saa namm ki teen Babilonia kpanbar saakab na. Gbiintir linba ki poob na piak ŋaan saa a: 'Kpanbar na yɔnɔnmɔmm nae turimɔ.

Ŋamme diau tuntuna. Ki u taa nba ji fer bakir ni na, ki u yɔɔsnba yaat ŋaan nyikɔ.'"

²³ Ki n bia yet a, "Bi saa soor a poob nan waas ki saan turib Babilonia jab na, ki fin mɔŋ kan fit nyi bi nuu ni. Babilonia kpanbar saa soora, ki bi saa joo doo na kur."

²⁴ Ki Sedekaya jiin a, "A daa te ki sɔɔ gbia siar ki jiin ti labafaant na po, ki a manfoor mun bia kii be daŋ ni.

²⁵ Li-i tee ki saakab na gbat nan min nan fin faa labaar, bi saa baare ki boia taa pak linba. Bi saa senn mɔsonn nan bi kan kpia, li-i tee ki a wannib taa pak linba kur.

²⁶ A pakib nan a bo barimime a n daa jiinta dansarik ni, ki a tan saa kpo leŋ." ²⁷ Nanne ki saakab na kur baar ki boin, ki n wannib linba ki kpanbar kpan pakin a n wannib na. Bi ji din ki mɔk siar ki saa teeni, kimaan sɔɔ din ki gbat ti labafaant maŋi. ²⁸ Ki bi din nyikin naan ŋaak na dindouŋ ni nan daar nba ki bi tan nyann Jerusalem.

Ki jiin Jerusalem baak po

39 Sedekaya nba dii Juda naan, li bina ŋanya, ŋmaarii piik nie, ki Babilonn kpanbar Nebukanesar baar nan u jab kur ki lek Jerusalem. ² Ki ŋmaarii ŋanna daa ŋanya daar nba tee Sedekaya naan bina piik nan yenn ni na, ki bi yeer doo na joonjouk na.

³ (Baa din nyann Jerusalem yoo nba na, Babilonia kpanbar saakayudamm na din baar kar bi kaanii ni, Sinsuuk ni Tammɔb na boor. Ŋamme tee Nergal Sareser, nan Samgar Nebo, nan Sasekim, nan Nergal Sareser kɔɔ.)

⁴ Ki kpanbar Sedekaya nan u jab na nba la linba tuun na, ki bi chiar nyikɔ, ki nyii doo na ni. Bi din nyii tɔkin naan kpaab na poe, ki gar tammɔb nba ki joonjot tur nann na po, ki chiar saa kɔɔdann mɔkir baauk po.

⁵ Nnaan Babilonia jab na din weib ki soor Sedekaya, Jeriko paanu ni. Bi din jiiu ki saan tur kpanbar Nebukanesar, yoo nba ki u be Ribla doo ni, Hamaf yent ni na. Leŋe ki Nebukanesar bu u buut ki wann u tubdatu nba tee. ⁶ Ribla maŋe ki Nebukanesar kpai Sedekaya bonjai, kɔɔ Sedekaya ninbinn ni, ki bia kpai Juda saakab kur. ⁷ Li poor po, ki u kpakir Sedekaya maŋ ninbina, ŋaan te ki bi baan jarit, a bin saan nanɔ Babilonia. ⁸ Ki sɔɔ ki Babilonia jab na joo naan ŋaak nan niib na ŋei muu, ki bia bet Jerusalem joonjota. ⁹ Li joontik ni, ki kunkɔnkɔnna ŋmakit-kɔɔ Nebusaradann jii niib nba biar doo na ni, ki kpaab nan binba jii bi mɔŋ ki turɔ na, ki saan namm Babilonia, ki teemm daaba. ¹⁰ U din nyik talas damm nba kaa faar nae Juda tiŋ ni, ki turib daan tiinii kpaant nan tiinii.

Ki jiin Jeremaya njaanu po

11 Njaan kpanbar Nebukanesar din tur Nebusaradann nba tee kunkonkonna nmakit-taw na maw a wun tur sennu na a, ¹² "Saant man ki lon Jeremaya ki diau fanu. I daa paau dan, njaan i tun linba ki u loon ki turaw." ¹³ Ki Nebusaradann nan saakayudamm nba tee Nebusabann nan Nergal Sareser nan Babilonia kpanbar saakaleeb na ¹⁴ din jiin naan njaak dindouj na ni ki nyii nanin. Bi din jiin ki guun Gedalia, wunba tee Ahikam bija, njaan tee Safann yaaboonn nae, a wun te ki man baar njaak fanu. Ki n din be niib na boor.

Ki jiin Ebed-melek dindann po

¹⁵ Yoo nba ki n din daa be dansarik ni, naan njaak dindouj ni na, ki Yennu pakin ¹⁶ nan n pak Ebed-melek, wunba nyii Itiopia na, a Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na yet a, "Nan maa yet a n saa baar nan biiru doo na paak na, nnae ki n saa tun, ki li kii tee njamu kaa, ki i sii be ki la linba na tuun." ¹⁷ Njaan min Yennu-e sii guua, ki bi kan soora ki tur jab nba ki a timm na. ¹⁸ N sii dia-a fanu, ki bi kan kpiani. Ki n saa tinn a manfoor, kimaan faa teenin yada na. Min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Jeremaya nan Gedalia lakin be

40 Babilonia kunkonkonna nmakit-taw Nebusaradann nba din njaan min Jeremaya Rama na poor poe, ki Yennu pak nanin. Bi din jiin nan jaruko ki saan nanin lej, ki kpab nan Jerusalem nan Juda nilee nba ki bi soorib ki saan namm Babilonia na.

² Ki kunkonkonna nmakit-taw na yiinin, ki nyii nanin kpin, ki yet a, "A Yomdaan Yennu-e senn tinj na biiru, ³ ki mawana u tun linba ki u yet a u saa tun nawa. Linba na kur tun, kimaan a niib tun biir Yennu ki ki sak u maw. ⁴ N saa baat jaruk na a nii ni ki njaan-a yann. Li-i tee ki a loon fan wein ki saan Babilonia, a saa fit tun nna, ki n sii gorii. Njaan li-i tee ki a ki loon saanu, faa daa saa. Tinj na kur be a nuu ni, ki a saa fit saan faa loon siaminba po."

⁵ Maa din ki jiin siar na, ki Nebusaradann yetin a, "Nmatir Gedalia, wunba tee Ahikam bija ki tee Safann yaaboonn na boor, kaw nba ki Babilonia kpanbar teent Juda doi diaraw na. A saa fit ki be u boor kii be nan niib na, koo a saa fit saan siaminba kur ki a loon." Ki u turin piinii nan jeet, a man saan nann, ki chabin ki n saan. ⁶ Ki n saan be nan Gedalia, Mispa doo ni, ki be nan niib nba din biar tinj manj ni na.

Ki jiin Juda tinj diaraw Gedalia po

(2 Kpanbara 25.22-24)

⁷ Ki Juda jab na siab nan bi saakab na siab din daa ki jii bi maw ki chab Babilonia jab na. Ki bi din gbat nan Babilonn kpanbar jii Gedalia ki teent tinj na diaraw, ki jii binba ki bi ki saan namm Babilonn na ki teen u nuu ni. Njamme tee tinj na ni talas damm. ⁸ Ki Natania bija Ismael, nan Karea bija Johanann, nan Tanhumef bija Ser-

aya, nan Efai nba nyii Netofa na bonjai, nan Jesania nba nyii Maaka na, saan nan bi jab Gedalia boor, Mispa. ⁹ Gedalia din pakib a, "N teeni n mawman nan i daa te ki siara janmanii mawki nan yin jii i maw ki chab Babilonn teebi. Karin tinj na ni ki jiant Babilonn kpanbar, ki bona saa saan fanu ki turi." ¹⁰ N maw sii be Mispa na ki tee i taatar, yoo nba ki Babilonia teeb baar nna, njaan i saa fit taan daan nan tilawna nan olif tiinii kpan ki bekir, njaan kii be doi nba ki i kar na ni." ¹¹ Li yoo na ki Israel teeb nba kur be Moab, nan Amonn, nan Edom, nan digbanlia ni na gbat nan Babilonn kpanbar chab Israel tesiab a bii be Juda, ki Gedalia-ii tee bi diaraw. ¹² Ki bi nyik boa nba bi tuu yat be na, njaan nmat Juda tinj ni. Bi din baar Gedalia boor, Mispa, ki tikir daan nan tilawna bonchiann lej.

Ki jiin Gedalia kpinu po

(2 Kpanbara 25.25-26)

¹³ Linba na poor poe, ki Johanann nan kunkonkonna saakab nba ki jii bi maw chab Babilonn jab na, baar Gedalia boor, Mispa, ¹⁴ ki tan yet a, "A ki mi nan Amonn kpanbar Baalis tun Ismael a wun kpiani-i?" Njaan Gedalia din ki teen maan na yada. ¹⁵ Ki Johanann bakin pak a, "Njaant min saan kpi Ismael, ki saw kan bann wunba tun nna. Bee ki u saa kpiani? Li saa te ki juu teeb nba be a boor na n chiar yate, ki lin baar nan biak Israel teeb nba biar Juda na paak."

¹⁶ Njaan Gedalia din jiin a, "Daa tuun nna. Linba ki a piak jiin Ismael po na ki tee barmawii kaa."

41 Ki binn manj njaarii njanlore ni, ki Ismael nba tee Netania bija, njaan tee Elisama yaaboonn, ki nyii naan njaak, ki bia tee kpanbar saakab na yent na, saan Mispa nan jab piik a wun la Gedalia. Yoo nba ki bi kur lakin kar ki di jeet na, ² ki Ismael nan u jab piik na kaw bi jukii ki kpai Gedalia. ³ Ismael bia din kpai Israel teeb nba be nan Gedalia na kur, nan Babilonia jab nba taan be lej na.

⁴ Laa din yent ki niib tan bant nan bi kpai Gedalia na, ⁵ ki jab piinii nyii Sekem nan Siilo nan Samaria ki baar. Bi din koor bi tianii ki pat bi tiat ki njaan njaan bi maw. Bi din dia jeete nan bonnunubit a bin tur Yenniinii, Yenjiantu njaanak ni. ⁶ Ki Ismael nyii Mispa ki tookitib njaan maw. Waa baar bi boor yoo nba ki u yet a, "N barimie, baat ki tan got Gedalia." ⁷ Baa kaw doo na ni yoo nba, ki Ismael nan u jab na kpai, ki jii bi gbanant ki lu bunbunn ni.

⁸ Njaan jab piik din be bi kaw na ni, ki yet Ismael a, "Ti barimie ki a daa kpit. Ti kaw dii nan kpan nan siat, ki li kaw siar po." Ki u nyikib. ⁹ Bunbunn nba ni ki Ismael din lu jab nba ki u kpai nae din tee linba yab, ki kpanbar Asa din gbiir yoo nba ki Israel kpanbar Baasa din leka na. Ismael din gbeen bunbunn na nan niib gbanante. ¹⁰ U din soor kpanbar bonpoi nan Mispa ni-ib kur, njamme tee binba ki kunkonkonna saakaw din jii-ib ki teen Gedalia nuu ni na. Ismael din soorib ki kaw namm, Amonn yent poe.

¹¹ Ki Johanann nan kunkonkonna saakab nba lakin be nana na gbat bonbiir nba ki Ismael tun na, ¹² ki bi

jii bi jab ki ber dinn u paak, ki saa soorɔ nyunchiɔŋ nba be Gibeonn na boor. ¹³ Yoo nba ki Ismael yommii na la Johanann ki u tɔk nan kunkɔnkɔnna saakab na, ki bi par maŋ, ¹⁴ ki bi chiar baar jab na boor. ¹⁵ Nnaan Ismael nan u jab na banniin din chiar Johanann boor, ki kɔɔ Amonn tiŋ ni.

¹⁶ Ki Johanann nan kunkɔnkɔnna saakab nba ki u tɔk namm na din jii niib nba ki Ismael kpɔi Gedalia nnaan soorib Mispa na. Njamme din tee kunkɔnkɔnna nan poob nan waas nan jatɔɔka. ¹⁷⁻¹⁸ Bi din tiin Babilonia jab na jaŋmaaniie, kimaan Ismael kpɔi Gedalia nba ki Babilonn kpanbar jiiu ki teen tiŋ na diarɔɔ nawa. Ki bi jii din saa Ijɔpt a bin nyi Babilonia jab na nuu ni. Baa saa na, ki bi saa biar Chimham, ki li kpia Betlehem.

Bianjinba niib na loon Jeremaya n miar Yennu ki turib

42 Ki kunkɔnkɔnna saakab na kur, ki pukin Karea bija Johanann, nan Hosaya bija Asaria, din baar nan nibooru kur ki tan pakin a, ² "Yabit ki tun linba ki ti wanna. Miat ti Yomdaaŋ Yennu ki turit. Miat ki tur timm nba kur tinn na. Sianyoo ti din yab bonchiann, nnaan mɔtana ti ji tenn waaminnae, nan faa la na. ³ Miat nan ti Yomdaaŋ Yennu n wannit taa sii tɔkii bianjinba, nan taa sii tuun linba."

⁴ Ki n jiiin a, "Li njan. N saa miar ti Yomdaaŋ Yennu, nan yaa boin na, ki wuu jiiin linba, n saa wannɔ, n kan bɔri siari."

⁵ Nanne ki bi yetin a, "Yennu-e saa teen ti barmɔnii siara daaŋ nan ti saa tun linba kur ki u wanna. ⁶ Li-i mei ti para, koo li-i kii mei, nnaan ti saa sak ti Yomdaaŋ Yennu nba ki ti yet a fan miarɔ na mɔba. Li-i tee ki ti sak u mɔb, bont kur saa saan fanu ki turita."

Bianjinba ki Yennu gat Jeremaya miaru

⁷ Li dapiik daare ki Yennu pak nanin, ⁸ ki n yiin Johanann nan kunkɔnkɔnna saakab nba be nana na, nan niib na kur, ki lakimm, ⁹ ki pakib a, "Israel teeb Yomdaaŋ Yennu, wunba ki i tumin u boor a n miarɔ na yet a, ¹⁰ 'Li-i tee ki i loon yii be tiŋ na ni, n saa te ki yii doe, n kan te ki yii siik kaa, n saa buriiie, n kan njanirii kaa. Maa baar nan biak nba i paak na biir n par bonchiann. ¹¹ I ji daa tiin Babilonia kpanbar na jaŋmaanii. N be nani, ki saa nyinni u nuu ni. ¹² Maa tee ninbatinɔ na paak, n saa te wun tini ninbaauk ki te yin nmat kun. Min Yennu-e pak na.'

¹³⁻¹⁵ "Nnaan yimm nba biar Juda na, i daa yeen i Yomdaaŋ Yennu mɔb ki nyi tiŋ na ni. I daa yeen a, 'Aaii, ti saa saan kar Ijɔpt-e, siaminba ki ti ji kan mi kɔɔ tɔb ni, koo ki gbat tɔb mɔɔntii, koo ki be komi.' Li-i tee ki i pak linba na, nnaan njanin Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yeen a, 'Li-i tee ki i lor yin saan kar Ijɔpt, ¹⁶ nnaan tɔb nba ki i tiinir jaŋmaanii na saa nyanniwa, ki kon nba ki i jee na saa soori, ki i saa kpo Ijɔpt-e. ¹⁷ Binba kur loon bin saan kar Ijɔpt na, tɔb, koo kon, koo yiarue saa kpib. Bi sɔɔ kan tinn, bi sɔɔ bia kan nyi biak nba ki n saa baar nann bi paak na ni.'

¹⁸ "Israel teeb Yomdaaŋ Yennu yeen a, 'Bianjinba ki n wutochiɔŋ kpaar mɔɔɔ Jerusalem teeb paak na, nnae ki n wutochiɔŋ maŋ saa mɔɔɔ i paak, li-i tee ki i saan Ijɔpt. Sɔɔ-i la linba ki n tun turi na, li sii kɔɔɔ jaŋmaanii, ki niib sii dia-i diayoonn, ki dia i sann ki poor mɔi. I ji kan ban la nna na.' "

¹⁹ Ki n namm yet a, "Yennu pak yimm nba biar Juda na, a i daa saa Ijɔpt. Ki n kpaani mɔtana ²⁰ nan i yaa yin tun kpetir nba yabe na. I te ki n miar ti Yomdaaŋ Yennu ki turi, ki i senn mɔsonn nan i saa tun linba kur ki u senniwa. ²¹ Ki n wannɔ, nnaan i ji yeen linba kur ki ti Yomdaaŋ Yennu tumin a man wannɔ nae. ²² Li paak, ii tian linba na man, i saa kpo tɔb nie, koo nan kon, koo nan yiaru, tiŋ nba ki i loon yin saan kar nani."

Bianjinba ki bi saan nan Jeremaya Ijɔpt

43 Ki n pak niib na linba kur ki bi Yomdaaŋ Yennu tumin a n pakib na. ² Ki Hosaya bija Asaria, nan Karea bija Johanann, nan jakangbata na kur pakin a, "A fae. Ti Yomdaaŋ Yennu ki tuma a fan pakit ki ti daa saa kaar Ijɔpt-i. ³ Neria bija Baruk-o beta a fan pak linba na ki jiiin ti po, a Babilonia teeb na n la nyannu ti paak, ki kpit, koo ki soorit ki saan nant Babilonia." ⁴ Ki Johanann nan kunkɔnkɔnna na saakab, nan niib na kur, sɔɔ din ki sak Yennu mɔb ki saa biar Juda tiŋ ni.

⁵ Ki Johanann nan kunkɔnkɔnna saakab na kur din jii binba biar Juda tiŋ ni na, ki kpab nan niib nba yaat ki tan jen na kur, ki saan namm Ijɔpt, ⁶ li jab nan poob nan waas nan kpanbara bonpoi. Bi din jii wunba kur ki kunkɔnkɔnna saakayudaanɔ Nebusaradann nyik ki guun Gedalia, ki kpab nan min nan Baruk. ⁷ Bi din yēt Yennu mɔbe, nnaan saan Ijɔpt, ki saa baar Tapanes doo ni.

⁸ Ki Yennu pakin lej maŋ a, ⁹ "Jiin tangberja ki pii tiŋ ni, doo diarɔɔ nnaa na tammɔkɔkɔkir tɔɔɔn po, ki nnaan Israel niib na siab n la ki a tuun nna, ¹⁰ nnaan pakib nan min Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yaa n baar nan n toontunɔ kpanbar Nebukanesar nba nyii Babilonn nae nna, ki u saa teen u naan binbintir, tana nba ki a pii na paak, ki saa lat u naangbour na li paak. ¹¹ Nebukanesar saa baar ki kɔn nyann Ijɔpt. Binba tee bin yiar ki kpo na saa yiar ki kpo, ki binba tee bin soorib ki teemm yommii na, bi saa soorib ki teemm yommii, ki binba tee bin kpo tɔb ni na saa kpo tɔb ni. ¹² N saa joo Ijɔpt tingbandiit muu, ki te Babilonn kpanbar n joo bi tingbana maŋ muu, koo wun jii ki yaat nann. Pekpaarik nba tuu nyinn naalianbiabii u tiat ni bianjinba na, nnae ki Babilonn kpanbar saa nyinn Ijɔpt tiŋ ni bona kur ki yaat nan nyannu. ¹³ U saa biir jiantu tantoota nba be Heliopolis doo ni, Ijɔpt tiŋ ni na, ki saa joo Ijɔpt tingbana jiantu diit na."

Ki jiiin Israel teeb nba be Ijɔpt na po

44 Yennu din pak nanin ki jiiin Israel teeb nba kur be Ijɔpt doi nba tee Migdol nan Tapanes nan Memfis, nan tiŋ na diitu po na. ² Yabint Daanɔ nba tee Israel teeb Yennu na yet a, "I mɔŋ la biiru nba ki n baar

nann Jerusalem nan Juda dolia kur paaka. Bi bia lek daa tee langbente, ki כַּכּ ki כַּכּ leji, ³ kimaan li niib tun biit ki donn n wutoora. Bi mann marint ki tur yenbis, ki bia waa tingbana nan pata nba ki namm, koo yimm, koo i yeejamm ki ban jiant. ⁴ Yoo kur n tuun n toontunna nba tee n sckiniinba nae, ki bi piaki nan i daa tuun bonbilankant na, kimaan n ki loon nna. ⁵ Njan i ki gbiinti. I ki nyik i toonbiit, koo yenbis jiantu. ⁶ Njanne te ki n כַּכּ n wutochick Jerusalem nan Juda dolia ni, ki joo doi maru muu. Doi na din kpant langbente, ki tee jarjmaansooruk boor nan dinna.

⁷ "Li paak, min nba tee Israel teeb Yabint Daan Yennu na boi-i linba te ki i tun bonbiir na booru ki tur i כַּכּ. I loon yin baar nan biiru, jab nan poob nan waas nan sanpantii paake, ki lin te ki i niib na daa tent amii-i? ⁸ Bee ki i jiantir pata, ki mann maru ki teen yenbis, Ijpt tij nba ki i baar a yii be na ni, ki dont n wutoori? I tuun linba na a yin biir i כַּכּ, ki lin te durinya na digbann kuri laai, ki jii i sann ki teen כַּכּpori-i? ⁹ I tamm biit nba kur ki i yeejamm, nan Juda kpanbara nan bi poob, nan yimm nan i poob tun Juda doi ni, nan Jerusalem כַּכּii ni nae-e? ¹⁰ Njan i ki sikin i כַּכּ nan dinna. I ki turin baakir, koo ki wei sennii nba kur ki n tur yimm nan i yeejamm na.

¹¹ "Li paak, min nba tee Israel teeb Yabint Daan Yennu na saa donn wutoor i paak, ki biir Juda tij kur. ¹² Njan Juda niib nba tenn ki loon bin saan kar Ijpt na, see ki n biir bi kur, li nijaana nan talas damm kur saa kpo Ijpt, laa tee כַּכּ ni, koo kon ni. Bi sii כַּכּ jarjmaansooruk, ki niib sii laab, ki jii bi sann ki teen כַּכּpor. ¹³ N saa dat binba be Ijpt na tuba nan כַּכּii, nan kon, nan yiarii, nan maa dat Jerusalem teeb tuba biarjinba na. ¹⁴ Juda niib nba kur biar ki saan Ijpt a bin kar na kan tin paak koo ki tinni. Nan bi yenכַּכּwa kan nmat Juda tij ni, siaminba ki bi loon bin namm kar na. Bi waaminnae saa foor ki tan nmat."

¹⁵ Ki jab nba kur mi nan bi poob mann maru ki tur tingbana na, nan poob nba kur bo see lej na, ki kpab nan Israel teeb nba be Ijpt diitu po na, ki bi yaba, ki pakin a, ¹⁶ "Maan nba ki a piak teent Yennu sann ni na, ti kan gbiinti. ¹⁷ Ti saa tun linba kur ki ti pak nan ti saa tume. Ti saa mann ti tingbann nba tee Sanpaapo Poobat nae, ki כַּכּ daan yenpiinii ki tur כַּכּ, nan timm nan ti yeejamm, nan ti kpanbar, nan ti כַּכּdamm nba tuu tuun, Juda doi ni nan Jerusalem כַּכּii ni na. Li yoo ti din כַּכּ jeet bonchiann, ki כַּכּkit, ki siar ki daamiit. ¹⁸ Njan taa nyik Sanpaapo Poobat na mannu, ki ji ki כַּכּ daan piinii ki teenc na, ti ji ki כַּכּ siar, ki ti niib kpo כַּכּii nan kon ni."

¹⁹ Ki poob na namm pak a, "Taa din tee chinchaa ki li naan Sanpaapo Poobat na, ki mann maru ki teenc, ki כַּכּ daan piinii ki teenc, ti scrib din sak nan linba ki ti tuun na njan."

²⁰ Ki n pak jab nan poob nba pak nna ki turin na a, ²¹ "Maru nba ki yimm, nan i yeejamm, nan i kpanbara, nan i כַּכּdamm, nan tij na ni niib mann Juda doi ni, nan Jerusalem כַּכּii ni na, i dukii a Yennu ki mi li po, koo u tamm li poe-e? ²² Dinna, i tij tee langbente, ki

כַּכּ ki כַּכּ lej. Li kpant jarjmaansooruk boore, ki niib jii li sann ki teen כַּכּpor, kimaan Yennu ji din kan fit dia i כַּכּtont nan i yanכַּכּtoona na. ²³ Mctana, biak na baar i paak, kimaan i mann maru ki tur tingbana, ki tun biir Yennu nan yaa ki sak u sennii na."

²⁴⁻²⁵ Ki n pak niib na kur, mantik poob na, linba ki Yabint Daan nba tee Israel teeb Yennu na din piak ki teen Juda niib nba be Ijpt na a: "Yimm nan i poob kur senn כַּכּsonjaana ki tur Sanpaapo Poobat. I senn כַּכּsonn nan i sii mann maru ki bia כַּכּ daan piinii ki teenc, ki dia i מַכּsona maru. כַּכּ, ii dia i מַכּsona maru, kii tuun i מַכּsonjaana maru. ²⁶ Njan gbiintir כַּכּsonjaann nba ki min Yennu senn n sanjaann ni, ki teen yimm Israel teeb nba be Ijpt na kur. N kan ban te ki yin jii n sann ki senn כַּכּsonn ki yet a, 'N por Yabint Daan Yennu nba fo na.' ²⁷ N saa te ki i kan כַּכּkit, njan n saa biirie. I kur saa kpoe כַּכּ ni, koo yiarii ni, ki nan i yenכַּכּwa tan kan tenni. ²⁸ Njan i waaminnae tan saa nyi kuun ni, ki nyik Ijpt ki jen Juda tij ni. Ki binba foor na saa bann wunba maan tee כַּכּii, laa tee n maan koo bi maan. ²⁹ Min Yennu saa turi nyinn nan n saa dat i tuba nna, ki maa pak nan n saa baar nan biiru i paak na saa teen כַּכּii. ³⁰ N saa jii Ijpt kpanbar Hofra ki kubin u datai nba loon bin kpiu na, nan maa din jii Juda kpanbar Sedekaya ki kubin Babilonn kpanbar Nebukanesar nba din tee u dataak ki loon wun kpiu na."

Yennu כַּכּsonn nba jiin Baruk po

45 Ki Josaya bija Jehoyakim nba dii Juda naan, li bina nanna nie, ki Baruk כַּכּ linba ki n wannu na. Li poorpo ki n yet כַּכּ ² nan Israel teeb Yomdaan Yennu yet a, "Baruk, ³ a piak a, 'Biak be n paak. Yennu pukin parbiir n daamii niwa. Kukura כַּכּkime, ki n ki laat foomi.'

⁴ "Njan min Yennu saa bet linba ki n maa na, ki bia njabir linba ki n bur na. N saa tun linba na ki tur durinya kur. ⁵ A loon fan kpaan manu ki tur a כַּכּji-i? Daa looniri. N baat nan biake nisaarii kur paak, njan n saa tinn a manfoor, faa saan siaminba kur. Min Yennu-e pak na."

Biarjinba ki bi nyann Ijpt jab

46 Ki Yennu pak turin ki jiin digbana na po, ² ki piin Ijpt. Waa pak linbae na ki jiin Ijpt kpanbar Neko jab po, binba ki Babilonn kpanbar Nebukanesar din nyannib Karkemis doo ni, ki li kpia nan Yufrates כַּכּkir na. U din nyinnib Juda kpanbar Jehoyakim naan bina nanna nie. Yennu din yet a:

³ "Ijpt jab saakab hoot a,

'Teent siir nan i naagbankonja man, ki saan כַּכּ.

⁴ Baant i taanii ki jakib.

Setir chaabu ki yir i kut fokirii.

Natir i kpana man. Lian i jatiat.' "

⁵ Ki Yennu boi a, "N laat bee?

Bi nmat poor nan yanputuko.

Bi nyann bi jabe, ki jarjmaanii yentib,

ki bi chiar nan bi paŋ kur, ki ki jiant poori.
 6 Binba chiar nan paŋ na, ŋaan bi kan paaki.
 Jab na kan boti.
 Gaŋ po ki kpian Yufrates məkire ki bi gbiatir baa.
 7 Nmee gbeet nan Nail məkir na,
 nan məkir nba tuu gbee ki do məkɔgbɔŋ na?
 8 Ijpt tiŋe naan Nail məkir na,
 nan məkir nba tuu gbee ki do məkɔgbɔŋ na.
 Ijpt yet a, 'N saa fiire ki dəkɔkin durinya,
 ki biir doi nan niib nba be doi maŋ ni na.
 9 A te ki taanii na-ii saa, ki torit na-ii somm,
 ki te ki jab na-ii saa:
 jab nba nyii Sudann nan Libia ki dia naagbankɔŋa na,
 nan tɔrbamiira nba nyii Lidia na.'"
 10 Yabint Daanɔ Yennu nba tee Yomdaanɔ na daare
 na.
 Dinnae ki u saa pa jiin niib.
 Dinnae ki u saa dat u datai tuba.
 U banjiaak saa ŋmamm nan laa tan saa gboo,
 ki nyu bi sɔn nan li par nba tan saa maak.
 Dinnae ki Yabint Daanɔ Yennu saa mann maruŋ
 nba sii be gaŋ po tiŋ nba kpia nan Yufrates məkir na.
 11 Ijpt teeb, ii saa Gilead tiŋ ni ki saa lon tebuk.
 I tebuk na kur tee yanne; siar kaa ki saa turi laafia.
 12 Digbana gbat i fei dinu powa, sɔɔ kur gbat ki i mɔ.
 Jayenɔ tuu gbiat u lɔɔe, ki bi banlee n kpab baa.

Ki jiin Nebukanesar baaru po

13 Babilonn kpanbar Nebukanesar nba baar a wun
 lek Ijpt yoo nba, ki Yennu pak turin a,
 14 "A məkɔnt maan maŋ Ijpt doi ni,
 ŋanne tee Migdol nan Memfis nan Tapanes,
 ki yet a, 'Teent siir man ki kɔn fat i mɔŋ.
 Yaa mək linba kur, bi saa biirir tɔb niwa.
 15 Bee ki i tingbanjaann nba tee Apis na baa?
 Yennu-e faau lu.'
 16 I jab gbiate ki baa, ki yenɔ tuu pak u lɔɔ a,
 'Kakitir; ŋaant tin kun ti niib boor,
 ki nyi ti datai takoobii ni.'
 17 "Ti pur Ijpt kpanbar sanpaann man,
 ki lii tee, 'Fuut daanɔ nba kɔŋ u yaak.'
 18 Min Yabint Yennu-e tee kpanbar.
 Mine tee Yennu nba fo na.
 Tabor kunkonn nba fɔk ki gar kunkonn kur,
 ki Kamel kunkonn nba kpia məkɔgbenɔŋ ki fɔk bianjin-
 ba na,
 nnae ki wunba saa leka na paŋ sii tee.
 19 Yimm Ijpt teeb, ii teen siir man
 ki bin soori ki saan nani digbangann.
 Memfis saa kpant kunkoouk,
 ki tee langbent nba ki sɔɔ kaa lenɔ.
 20 Ijpt tiŋ ŋan nan naasar ŋann nae,
 ŋaan ki kabik nyii gaŋ po ki baar lekɔ.
 21 U jab nba ki u jɔkɔmm na gbar nan naabis nae.
 Bi ki set ki kɔni, bi kur ŋmat chiare.
 Bi biiru daar baara, bi boontu yoo baara.
 22 Ijpt jab tiine ki foi nan waauk nba tuu gaan jat na,
 yoo nba ki datai na baat.

Bi saa lekib nan pajarae, nan jab nba tuu chɔɔ tiinii
 23 ki biir fɔɔr na.
 Bi jab na yab ki kaa kanni, bi yab chee naasuut.
 24 Ijpt teeb dii feiwa. Gaŋ po teeb nyanniba.
 Min Yennu-e pak na."
 25 Israel teeb Yabint Daanɔ Yennu yet a, "N saa dat
 Amonn nba tee Tebes tingbann na tubir, ki kpab nan
 Ijpt tingbana nan li kpanbara. N saa jii Ijpt kpanbare
 nan binba teenɔ yada na kur 26 ki kubin binba loon bin
 kpib na, ŋamme tee Babilonn kpanbar Nebukanesar
 nan u jab. ŋaan li poor po, niib bia tan saa kɔɔ kar Ijpt,
 nan baa din kar bianjinba na. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin Yennu tinnu po

27 "N niib, i daa tiin jaŋmaanii man.
 Israel teeb, i daa te ki i yan puti.
 N saa nyinni digbanbanfɔkir maŋ ni,
 siaminba ki i tee yommii na.
 I saa jen kpen ki sii be i yan ni;
 i sii be fanu, ki sɔɔ kan te ki jaŋmaanii n soori.
 28 N saa baar i boor ki tan tinni.
 N saa biir digbana nba kur ki n yati ki i saan lenɔ na,
 ŋaan n kan biir i mɔŋi.
 N saa dat i tubawa, ŋaan mi-i daar yoo nba,
 n sii daar nan lommo. Min Yennu-e pak na."

Yennu maan nba jiin Filistia tiŋ po

47 Ijpt kpanbar din tan lekin Gasa^I na, ki sɔɔ
 Yennu pak nanin ki jiin Filistia tiŋ powa a:
 2 "Gotir! Nyun do gaŋ po, ki saa pubir nan nyunmɔnn
 na.
 Li saa piin tiŋ na nan linba kur be li paaka,
 li doi nan niib nba be lenɔ na. Niib saa mɔ boi sommir
 po.
 Sɔɔ kur nba be durinya na ni saa bui bonchiann.
 3 Bi saa gbat taanii taawoka mɔnii, nan torit mɔnii,
 nan fiia birintu fuur.
 Baanba kan jiant bi waas po, bi nii sii sɔɔne.
 4 Yoo baar nan bin biir Filistia-wa,
 ki pot sommir nba ki u tuu laat Taya nan Sidonn
 boor na.
 Min Yennu-e saa biir Filistia teeb na;
 ŋamme tee binba kur nyii Kret məkɔgbɔŋ po na.
 5 Parbiir nba kaa paak baar Gasa teeb paaka,
 ki Askelonn niib ŋmin.
 Filistia niib nba biar na saa mɔ ki lin wei nlee?
 6 I yikin ki piak a,
 'Yennu takoobu, nlee yoore ki a saa nyik niib kɔtu?
 Nmatir sik a toouk ni. Ii be lenɔ kii foi.'
 7 ŋaan li saa teen nlee ki foi?
 kimaan n turir toonn a lin tuma.
 Mine wannɔ nan wun lek Askelonn doo
 nan niib nba be məkɔgbɔŋ na."

I Gasa din tee Filistia doi na yenne.

Ki jiin Moab tij biiru po

48 Linba ki Yabint Yennu pak ki jiin Moab tij poe na a:

"Ti mək ninbatinu nan Nebo teeb man. Bi doo biira. Bi nyann Kiriataim-a, ki yeer li joonwakita na, ki li niib dii fei.

² Moab fant na bota.

Datai nyann Hesbonn-a, ki lorin a bin biir Moab teeb na.

Madmenn doo na ji sii ḡmine. Jab saa saan ki lekir.

³ Horonaim niib mɛ a, 'Woribuk. Biiru.'

⁴ "Bi biir Moab-a, ḡbiintir waas nba mɛ.

⁵ ḡbiintir bi mɔnii fuur, sɔnu nba saa Luhif na ni, nan parbiir mɔnii, Horonaim sɔnu ni.

⁶ Bi yeen a, 'Kakitir ki chiar tinn i mɔḡ.

Ii chiar nan kunkoouk paak bɔḡ na.'

⁷ "Moab tij, a teen yada a paḡ nan mɔkint nie, ḡaan mɔtana bi saa nyannawa, ki bi saa jii a tingbann Kemos nan u nijaana nan mannteeb,

ki saan namm digbangann.

⁸ Dosau kaa ki saa nyi biiru na ni, ki baauk nan paanu kur saa biir.

Min Yennu-e pak na.

⁹ Fiint katanu ki chaan guun Moab tij.

Li saa biir mɔtana;

li doi saa biar langbent, ki sɔk ji kan sɔk lenj."

¹⁰ (A sat mɔtont wunba ki tuun Yennu toonn nan u yan kur na paak. A sat mɔtont wunba ki chɔk niib ki kpi na paak.)

Ki jiin Moab digbana biiru po

¹¹ Ki Yennu yet a, "Moab teeb tun be bi yamanie, ki sɔk ki mi soorib saan namm digbanganni. Moab digbann tee nan daan nba ki bi tuu sennir a lin baa tint, ki ki laḡir, ki bia ki kpaan lebitir dalenlia ni nae. Li baauk ki biir, ki li manu bia ki ḡbenti.

¹² "Li paak, yoo baate ki n saa tun niib ki bin baar kpaar Moab teeb ki mɔk nan daan na. Dalena na saa biar koont, ki bi bia saa yeerir buri buri. ¹³ Ki fei saa soor Moab teeb nan baa jiantir tingbann nba tee Kemos na, nan fei nba din soor Israel teeb, baa din teen bi dindann tingbann nba tee Betel ni na.

¹⁴ "Moab jab, bee ki i want nan i tee paarib, ki tee pardamm nba ki bi bikinii tɔb ni?

¹⁵ Moab nan li doi kur biira;

bi kpii Moab naasinpaara na kura.

Min nba tee Kpanbar, ki tee Yabint Yennu-e pak na.

¹⁶ Moab boontu nakina, ki u biiru baate mɔtana.

¹⁷ "Yimm nba kpia digbann maḡ ki mi u sanjaann po na,

ii mɔ u kpemɔnii man. Ii yet a,

'Li yiikoo dianu na biira, ki li dontir nan yabint na ji kaa.'

¹⁸ Yimm nba be Dibonn na, ii nyi i baakir boor maḡ, ki sik ki tan kar tanbiinii ni,

Moab biirtɔ na be nna, ki teen li ḡapaara na langbenta.

¹⁹ Yimm nba be Aroer na, ii see sɔnkpiḡ kii guu, ki boi binba tiin yaatir na, ki laan bee teeni.

²⁰ Bi saa turi gatu a, 'Moab tij baawa.

Ii mɔ u paak man; u dii feiwa.

Ii kokin Arnonn mɔkir ki mɔknt nan bi biir Moab-a.'

²¹ "Tubdatu baar doi nba be kunkonn yur paak nawa. Doi maḡ tee Holonn nan Jasa nan Mefaf ²² nan Dibonn nan Nebo nan Bef Diblataim ²³ nan Kiriataim nan Bef-gamul nan Bef-meonn ²⁴ nan Keriof nan Bosra. Tubdatu baar Moab doi nba fɔk nan linba naak kur paaka. ²⁵ Bi biir Moab tij paḡ nan u yiikoo nawa. Min Yennu-e pak na."

Bianḡinba ki Yennu saa sikin Moab tij

²⁶ Yennu yet a, "A te ki Moab tij na n yib daan, ki-maan u yê n mɔba. Moab saa dɔk birint u mɔḡ siit ni, ki niib saa laau. ²⁷ Moab, a tian faa din yisin Israel niib bianḡinba-a? A din diab ki li naan nan bi tɔk nanyuk tɔkue ki bi soorib na.

²⁸ "Yimm niib nba be Moab tij ni na, ii nyi i doi ni ki saan sɔk tanfiat ni. Ii tee nan ḡmann nba tuu tia u tɔk tanfiok mɔk boor nae. ²⁹ Moab want u mɔḡ bonchiann. N ḡbat bianḡinba ki Moab niib want bi mɔḡ, ki mɔk garuk, ki bia dont bi mɔḡ, nan baa dukii bi mɔḡ po bianḡinbawa. ³⁰ Min Yennu mi bi garuk po. Baa want bi mɔḡ na, ḡaan li kur tee yanne; linba ki bi tuun na kan wei. ³¹ Li paak, n saa bui wunba kur be Moab tij ni paak, nan niib nba be Kir Heres doo ni na paak. ³² N saa bui Sibma doo niib paak, ki lin gar Jaser doo niib paaka. Sibma doo, a tee nan daan tiik nba ki li yiniit tant ki poot mɔk-kpeenn ki saa baar Jaser nae. ḡaan mɔtana, bi biir a sakoouk sɔkna nan a daan sɔkna nawa. ³³ Parmaasir nan kpinkpammuk ji kaa Moab nba tee tinḡaḡ na ni. N te ki daan nyik tootu daḡaaboora, sɔk kaa ki sii tee daan ki hoot nan kpinkpammuku.

³⁴ "Hesbonn nan Eleale teeb mɔe, ki bi mɔnii na saa ḡbia Jahas, Soar niib ḡbia, ki Horonaim teeb nan Eglaf Selisiya teeb bia ḡbia. Nimrim kpenu na ḡbaa fɔkra.

³⁵ N saa te ki Moab niib n nyik bi mujoonu maruḡ nba ki bi tee bi jiant boa nawa, nan maruḡ nba ki bi mann ki teen bi pata nan bi yenbis na. Min Yennu-e pak na.

³⁶ "N mɔe Moab tij paak, nan Kir Heres niib paak, nan sɔke peeb naagbaak ki yiin kuun yanii na, kimaan baa tuu mɔk linba kur ji kaa. ³⁷ Bi kur koor bi yute, ki bia sɔk bi tianii. Bi ḡmaar ḡmaar bi niie, ki lia bɔtoot liant. ³⁸ Moab ḡei paak ^I nan doo na kur po, siar kaa ki pukin kpemɔnii, kimaan n yeer Moab nan bobir nba ki sɔk ki loon nae. ³⁹ Moab biira. Ii yikin man. Niib ji yisin Moab tij. Li ji tee langbente, ki digbana nba kpiar na ji laar. Min Yennu-e pak na."

Bianḡinba ki bi saa biir Moab tij

⁴⁰ Yennu yet a digbanne saa tabint Moab teeb nan baakir nba tuu lat u kpinkpant ki tabint bianḡinba na,

^I Bi ḡei yura paak, bi din tuu sere.

41 ki bi saa nyann doi nan napaara na. Li daar, jarjmaanii saa soor Moab jab, nan poo nba tuu kar matdaanj paak, ki jarjmaanii mɔkɔ nae. 42 Bi saa biir Moab, ki li ji kii tee digbanni, kimaan li niib yê n mɔba. 43 Jarjmaanchiɔŋ nan bootit nan barit dɔɔe ki guu Moab teeb. Yennu-e pak na. 44 Wunba yabir a wun nyi jarjmaanchiɔŋ na ni saa baa bootuk ni, ki wunba tab doo bootuk ni saa sik baruk ni, kimaan Yennu-e te ki li tee Moab biiru yoo. 45 Kunsɔntinna nba tee tarii na yiabe a bin la gungurboor, Hesbonn doo nba ki kpanbar Sihonn din dia na ni, njaan li mun di muue. Muu dii kpanbar Sihonn njaak nan u tiŋ nan li mɔyêtuk damm na kurawa. 46 Tinin Moab teeb ninbaauk man. Bi boont njam nba jiantir tingbann Kemos nawa, ki jii bi bonjai nan bi bonpoi ki saan namm digbanganna. 47 Njaan yoo nba waa na, Yennu saa njam donn Moab teeb. Linba na kure ki Yennu yet a li saa tun ki tur Moab teeb.

Bianjinba ki Yennu saa dat Amonn teeb tuba

49 Linba ki Yennu pak jiin Amonn teeb poe na a: "Israel jab na be lia? Sɔɔ kaa ki saa kɔn bi tiŋ paaki-i? Bee ki bi njaan ki niib nba jiantir tingbann Molek na yent Gaad tiŋ ki kari? 2 Njaan yoo baat ki n saa te ki Amonn teeb digbansaakar Raba niib n gbat tɔb fuur, ki li saa biar langbent, ki li digbanbis na saa di muu. Ki Israel teeb saa nmat gaar bi tiŋ binba din fat na boor. 3 Hesbonn teeb, ii mɔ man. Bi biir Ai-wa. Raba poob, ii mɔ kpemɔnii man. Ii lia bɔtoot liant kii mɔ man, ii tiin kii lin nan nmatir man. Bi saa jii i tingbann Molek ki saan nanɔ digbangann ni, ki kpab nan u manteeb nan u nijaana. 4 Bee ki yimm mɔyêtdamm na want i mɔŋi? I paŋ gbente. Bee ki i teen i yiikoo yada, ki yeen nan sɔɔ kan bikin a wun lekini? 5 N saa nyi nan jarjmaanchiɔŋ siar kur po, ki baar nann i paak. I kur saa chiar. Sɔɔ kur saa chiar u manfoor paak, ki sɔɔ sii kaa ki saa tikir i jab na jikii. 6 "Njaan li poor po n saa te ki Amonn teeb na n mɔkit. Min Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

7 Yabint Yennu nba pak linbae na ki jiin Edom teeb po a: "Edom teeb yanfoon na ji kaae-e? Bi nmakit-teeb na ji ki fit wantib linba ki bi sii tuuni-i? Bi subinii na kur mir bote-e? 8 Dedann teeb, nmatir kii tiin man. Ii bɔr man. N yaa man biir Esɔɔ yaaboona, kimaan yoo baar nan man dat bi tubawa. 9 Jab-i pɔɔr daan tilɔɔna, bi tuu nyik yenn-nbae tiinii na paak, ki li-i tee fat-teeb baar nyiɔk, bi tuu jii linba ki bi loon na kɔɔe. 10 Njaan min kpan fat Esɔɔ yaaboona mɔkint na kure, ki bakit bi bunbɔr boa, a bi ji daa fit bɔri. N biir Edom teeb na kura. Nan bi niyemmira ki biari. 11 Nyikin i kpeebii n boor man, ki n saa gotib. I pakci sii fit maa n paak. 12 "Li-i tee ki binba ki kpaa talas nan bin la tubdatu ji tan la tubdatu, i dakin tubdatu kan baar i paaki-i? Tubdatu saa baar i paaka. 13 N mɔŋ por nan doo nba tee Bosra saa teen jarjmaansooruk boor ki sii tee

kunkoouk. Niib sii yisin leŋ, ki saa jii li sann ki poor mɔpora. Digbanbis nba kpia leŋ na sii yɔɔ tee langbente. Min Yennu-e pak na."

14 N yet a, "Edom digbann, n gaar maan nba nyii Yennu boore. U tun toomu a wun bet digbana na ki bin lakin bi jab ki teen siir ki leki. 15 Yennu yaa wun teena bonchɔkuŋo, ki sɔɔ kan tura baakiri. 16 A yuwanu na kpannawa. Sɔɔ ki tiina nan faa dukii bi tiina na. A be tanfiat niŋe jɔfɔkit paaka, faa lek be sanpaapo nan baakir na, njaan Yennu saa sikina tiŋ niwa. Yennu-e pak na."

17 Yennu yet a, "Biiru nba saa baar Edom paak na sii bi bonchiann, ki wunba kur gar leŋ, u yan saa put, ki u gbanu n jek. 18 Yennu nba din biir Sodom nan Gomora nan doi nba kpiar na bianjinba na, nnae ki u saa tun ki tur Edom, ki sɔɔ ji kan ban kar leŋi. Min Yennu-e pak na. 19 Bianjinba ki yanbɔr tuu nyi fɔɔr nba kɔkɔ kɔɔdann mɔkir ki do mɔpaauŋ ni na, nnae ki n saa baar ki te Edom teeb n kpir chiar ki nyi bi tiŋ ni. Ki tɔɔndaanɔ nba ki n saa gann na sii dia tiŋ na. Bi saa jii nmeee ki bikino nanimi? Nmeee mɔk par ki saa yek nanimi? Kpanbar lance saa fit kɔn nanimi? 20 Li paak, gbiintir lor nba ki n mɔk ki jiin Edom teeb biiru po na, nan maa loon man tun linba ki tur Temann doo niib na. Nisiab saa soor bi waas gbaa ki yaat namm, ki li saa soor sɔɔ kur jarjmaanii. 21 Edom-i baa yoo nba, fuur saa fu bonchiann, ki tingbounj na kur saa jek, ki bi wuyikini saa fɔkit baar Mɔkmun na. 22 Datai na saa lek Bosra nan baakir nba tuu yit u kpinkpant ki siik nae. Li daar, jarjmaanii saa soor Edom jab, nan poo nba tuu kar matdaanj paak ki jarjmaanii mɔkɔ nae."

Bianjinba ki Yennu saa dat Damaskus teeb tuba

23 Linba ki Yennu pak jiin Damaskus poe na a: "Niib nba be Hamaf nan Arpad doi ni na, li daamiibe, ki bi para biir, kimaan bi gbat lababiuka. Dudukit gbee bi para nan mɔknyun nae, ki bi ki fit foi. 24 Damaskus niib na chɔke, ki yanputuk te ki bi chiar. Bi be tont nan ninnyumɔɔŋ nie, nan poo nba tuu kar matdaanj paak na. 25 Digbanjaann nba tuu mɔk parpeenn na ji dɔɔ yanne. 26 Li daar, bi saa kpi u naasimm na sɔnii nie, ki u jab na kur saa boont. 27 N saa joo Damaskus joonjot na muu, ki bia joo kpanbar Ben-hadad napaara na muu. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin tubdatu nba baat Kedar booru nan Hasor doo paak na po

28 Linba nae ki Yennu pak ki jiin Kedar booru, nan yentnba nba ki kpanbar Hasor dia na po. Nanne ki Babilonn kpanbar Nebukanesar din kɔn nyann na. "Lekin Kedar niib, ki biir yondo po booru maŋ. 29 Fatir bi lanbont nan bi bonkobit, nan bi lanbont tammɔɔkita, nan linba be bi lanbont ni kur. Jiin bi laagumiinba, njaan pak niib na a, 'Jarjmaanchiɔŋo linti.'

30 "Hasor teeb, min Yennu kpaani nan yin chiar fɔkit ki saa bɔr. Babilonn kpanbar Nebukanesar lor wun biirie, ki waa pak linbae na, 31 'Baat man. Ti saa lek niib

nba dukii nan bi be bi yamani ki be fanu nawa. Bi doi ki mək joona nan gana, li bia ki mək gankpata, ki tee domanyaun.’

³² “Jiin bi laagumiinba nan bi bonkob-leet. N saa yat binba כִּכְנָבִי yut na lokir kur po, ki saa nyi nan biak siar kur po ki baar nann bi paak. ³³ Hasor saa teen kunkoouk yaayoo siiyoo, ki sii tee מִכְבֹּכִי binbeboor. סַכְכִּי ji kan ban kar leŋ. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Elam digbann tubir

³⁴ Sedekaya nba din dii Juda naan, li ki yuur kaawa ki Yabint Yennu pak nanin ki jiin Elam digbann po. ³⁵ U din yet a, “N saa kpi תִּרְבַּנְתִּי nba te ki Elam מִכְּפָרֶיךָ na kure. ³⁶ N saa te ki wouŋ n nyi siar kur po ki da כִּכְּ Elam, ki yat u niib lokir kur po, ki tan tuu yoo nba ki u niib nba tee kunsɔntinna saa saan tingbouŋ kur ni. ³⁷ N saa te ki Elam niib-ii tiin bi datai nba loon bin kpib na. N wutoor nba kaa paak niŋe, ki n saa biir Elam teeb, ki te jab n כִּכְּ namm ki saa tuu yoo nba ki n saa boontib. ³⁸ N saa biir bi kpanbara nan bi תִּכְּדַמְּךָ, ŋaan senn n naan kok leŋ. ³⁹ Ŋaan li poor po, n saa te ki Elam teeb na n מִכְּכִי. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki bi saa nyann Babilonn

50 Maan nba ki Yennu ture na ki jiin Babilonn doo nan li niib po a:

² “Pakin maan maŋ ki tur digbana. A מִכְּכִי. Turin nyinn ki מִכְּכִי maan maŋ. A daa te ki li tee bunbɔr maami. Babilonn baawa. Bi biir u tingbann nba tee Marduk nawa. Babilonn tingbana dii feiwa, u bonninnanbiit na yeera.

³ “Digbann jab nyii gaŋ po ki baar a bin lek Babilonn, ki kpanbar kunkoouk. Niib nan bonkobit saa chiar yaat, ki סַכְכִּי kan kar leŋ.”

Ki jiin Israel teeb jenu po

⁴ Yennu yeen a, “Yoo maŋ-i baar, Juda nan Israel niib kur sii מִכְּכִי ki baat, ki loon min nba tee bi Yennu na. ⁵ Bi saa boi Sayɔnn סִינּוּ po, ki תִּכְּכִי li po. Bi saa lor mɔlor kangbennuk nanin, ki kan ban biir mɔlor maŋ.

⁶ “N niib tee nan pei nba ki bi kpaarik nyikib ki bi bot kunkona ni nae. Bi lin nan pei nba tuu nyi kunkon-yenn paak ki saan kunkonleer paak nae, ki poŋ tamm bi ŋaak nba be siama. ⁷ Wunba lab kur tuu lekibe, ki bi datai yeen a, ‘Bi tun ki biir Yennu-e. Li paak, taa teemm linba na ki bi. Bi yeejamm din teen Yennu-e yada, ki bi mun bo sii waau nnae.’

⁸ “Israel teeb, ii tiin kii nyi Babilonn man. Nyimin tiŋ maŋ ni. Ii tee sinsinn damm nba saa nyi. ⁹ N saa fiin digbanpaara nba be gaŋ po ki te bin lek Babilonn. Bi saa set jatuk ki took digbann na ki nyannir. Bi tee waara nba mi waaruko, ki תִּכְּכִי bi peenii ki li ki מִכְּכִי baa כִּכְּכִי siaminba. ¹⁰ Bi saa jii Babilonn faar, ki binba jii maŋ saa jii linba kur ki bi loon. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Babilonn baak po

¹¹ Ki Yennu yet a, “Babilonn teeb, i fat n niib bona. I מִכְּכִי parpeenne ki kpanbar, ki li naan naab nba tuu ŋmaan dii ¹ ki pinii na, koo ki מִכְּכִי nan taamm na, ¹² ŋaan i תִּכְּכִי digbangbenjir na saa sik tiŋ ni ki di fei. Babilonn-e tan sii tee digbana kur ni digbanbutiŋ. Li tan sii tee kunkokoouŋ nba kaa nyume. ¹³ N wutoor paak, סַכְכִּי kan kar Babilonn, li sii tee langbente, ki wunba gar leŋ kur saa jek, ki li saa yaar litɔ.

¹⁴ “תִּרְבַּנְתִּי, setir chunchuuntuk ki teen siir nan תִּכְּכִי, ki ŋaa loon Babilonn maŋ. Ii תִּכְּכִי Babilonn i peenii na kur, kimaan u tun biir min nba tee Yennu nawa. ¹⁵ Ii yikin תִּכְּכִי wuyikinii doo na kur po man. מִכְּכִי, Babilonn gaar butinna. Bi yeer u joonjot kur ki bet sikinir tiŋ niwa. N pa pann ki jiin Babilonn teebe na. Li paak, ii pa i pann ki jiimm, ki diab nan baa tuu dia leeb bi-anjinba na. ¹⁶ I daa te ki bi buur jeet tiŋ maŋ ni, koo ki jaan jeet. Saamכִּי nba kur be leŋ, jaŋmaanii saa soorכִּי nan jab nba lekin na, ki u saa ŋmat kun u doo ni.”

Ki jiin Israel teeb kpenu po

¹⁷ Ki Yennu yet a, “Israel teeb na tee nan pei nba ki yanbɔr weib ki yatib nae. Sinsinn, Asiria kpanbare din lekib, li poor po ki Babilonn kpanbar Nebukanesar yeer bi kpaba. ¹⁸ Linba na paak, min Yabint Daanכִּי nba tee Israel teeb Yennu na saa dat kpanbar Nebukanesar nan u tiŋ na tubir, nan maa din dat Asiria kpanbar tubir bianjinba na. ¹⁹ N saa jiin Israel teeb bi tiŋ niwa. Bi saa di jeet nba pia Kamel kunkonn paak nan Basann yent ni na, ki saa di linba kur ki bi loon, jeet nba kur pia Efraim nan Gilead yent ni na. ²⁰ Yoo maŋ-i baar, bisiat sii kaa Israel teeb na ni, ki yanbɔnsiar sii kaa Juda teeb ni, kimaan n saa nyik chab niib nba ki n tinn bi manfoa nawa. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Babilonn teeb tuba

²¹ Ki Yennu yet a, “Lekin Merataim teeb nan Pekod teeb. Ii kpib ki biirib. Ii tun linba kur ki n wanni. Min Yennu-e pak na. ²² תִּכְּכִי fuur gbia tiŋ maŋ ni, ki biiru bonchiann be leŋ. ²³ Babilonn jab toor durinya kure ki bit bit, ki מִכְּכִי li jaar mun bia biira. Digbana kur jeke nan linba tun ki tur tiŋ na. ²⁴ Babilonn, a כִּכְּכִי nanima, ki baa baruk nba ki n pii guuna, ŋaan ki a ki mi na ni. ²⁵ N loot siaminba ki n jatiat be nawa. Ki n wutoor nie ki n nyinn jatiat na, kimaan min Yabint Yennu nba tee Yomdaanכִּי na מִכְּכִי toonn Babilonn ki yaa min tun. ²⁶ Ii lekir li munn po ki loon siaminba ki li jeet dɔכִּי na. Ii poon linba ki i jii na nan baa tuu poon jeet na. Ii biir tiŋ na, ki daa nyikin siari. ²⁷ Ii kpi bi jab na kur. Ii kpib fas. Babilonn teeb boonta. Yoo baar nan bin gaar tub-datuwa.”

²⁸ (Kunsɔntinna tiin nyi Babilonn ki baat Jerusalem, ki piak ti Yomdaanכִּי Yennu nba pa Babilonn teeb bianjinba, nan baa din tun linba ki tur u Ŋasaakak na.)

29 "Pakin tɔrbantɔkra na ki bin lek Babilonn. A te ki wunba kur saa fit tɔ tɔrbann ki wun saan. Loont doo na ki daa te sɔɔ nyi. Ii pa linba ki bi tun, ki jiinib ki tumm nan baa teen leeb na, kimaan bi tun nan yuwanue ki tur min Israel teeb kasii Yennu. 30 Li paak, bi saa kpi bi naasimm doo na sɔnii ni, ki biir bi jab kur li daar. Min Yennu-e pak na.

31 "Babilonn, a gbee nan yuwanue; li paak, min Yabint Yennu nba tee Yomdaanɔ na kɔn nanae. Yoo baar nan man dat a tubira. 32 A niib nba mɔk garuk na saa gbiat baa, ki sɔɔ kan sommib ki bin fiiri. N saa joo a doi muu, ki linba kur be ki kpia saa biir."

33 Yabint Yennu yet a, "Israel teeb nan Juda teeb be mukir nie. Binba nyannib ki soorib na guube fanu, ki kan chabib ki bin yaati. 34 Njaan wunba saa fatib na mɔk paɲ. U sanne tee Yabint Yennu. Nɲɔ tɔɲɔ saa gaar bi paak, ki baar nan parmaasir tingbounɲ na paak, njaan bia baar nan biak Babilonn teeb paak."

35 Yennu yet a, "Babilonn tee kuume. U niib nan u kpanbara nan u subindamm kur tee kuume.

36 Kuun be u faak sɔkiniinba na paak. Bi tee jatite. Kuun be u jab paak. Bi mɔk janmaanchiɲɲ.

37 Ii biir bi taanii nan taantorit na.

Kuun be jab nba ki bi jɔkɔmm na paak.

Bi tee bonchɔkinte. Ii biir bi mɔkint na, ki fat.

38 Baat nan yonkoonin bi tiɲ paak, ki fɔɔr bi mɔka. Babilonn tee tiɲ nba ki li tingbana mɔk janmaan-sooruko,

ki li tingbanae kpann niib na.

39 "Li paak, Babilonn saa gbee nan narinbiit nan funfontit nan nɔkɔnii nba ki nane. Niib ji kan ban kɔɔ leɲ, yoo nba baat kur ni. 40 Linba saa tun Babilonn na tee linba din tun Sodom nan Gomora, yoo nba ki n din bi-irir ki kpab nan doi nba kpiar nae. Sɔɔ ji kan ban kar leɲi. Min Yennu-e pak na.

41 "Niib nyi gaɲ po digbann na ki baat, digbanjaann nba be banfɔkir, ki kpanbara bonchiann teen siir nan tɔb.

42 Bi jii bi tɔrbana nan bi takoobiiwa, ki tee nitont nba ki tiin ninbaauko.

Bi fuur tee nan mɔkɲberɲir nyunpana fuur nae, yoo nba ki bi jak bi taanii.

Bi teen siire a bin faa tɔb nan Babilonn.

43 Babilonn kpanbar gbat labaar nawa, ki u nii sɔkɔne. Yanputuk nyannɔwa,

ki li tonu tee nan poo nba kar matdaaɲ paak na.

44 "Bianɲinba ki yanbɔr tuu nyi fɔɔr nba kɔkɔkɔdamm mɔkir ki do mɔpaauɲ ni na, nnae ki min Yennu saa baar ki te Babilonn teeb n kpir chiar ki nyi bi doo ni. Ki tɔkɔndaanɔ nba ki n gann na sii dia digbann na. Nj mee ki bi saa yekinɔ nanimi? Nj mee mɔk par ki saa yek nanimi? Kpanbar lanɔe saa fit kɔn nanimi? 45 Li paak, gbiintir man bonbiir nba ki n lor Babilonn doo paak, nan maa loon man tun linba ki tur li niib. Bi saa soor bi waas gbaa ki yaat namm, ki li saa soor sɔɔ kur janmaanii. 46 Babilonn-i baa yoo nba, fuur saa fu bonchi-

ann, ki tingbounɲ kur saa jek, ki niib wuyikinii saa gbat digbanlia ni."

Ki jiin Babilonn tubdatleer po

51 Yennu yet a, "N baat nan wonbiuko a man biir Babilonn tiɲ nan li niib. 2 N saa tun boorganu ki bin baar biir Babilonn, nan wouɲ nba tuu pebir fouɲ ki yaat nann na. Biiru daar maɲ-i baar, bi saa lek lokir kur po, ki tiɲ na saa biar dɔɔ yann. 3 I daa teen bi jab na yaak ki bi yeek bi peenii, koo ki lia bi jatiati. I daa nyikin bi naasimm na. Ii boont bi jab na kur. 4 Bi saa la dani, ki kpo bi doi sɔnii ni. 5 Min Yabint Yennu nba tee Yomdaanɔ na ki nyɔr nyik Israel teeb nan Juda teeb, nan baa lek tun ki biir min nba tee Israel teeb Kasii Yɔɔ na. 6 Chiat ki nyi Babilonn man. Tinin, ki tinn i manfoor man. I daa te ki bi kpi-i Babilonn teeb biit paaki. N pa bi panne, ki daar bi tuba nan laa janɲib na. 7 Babilonn din tee nan salima danmaɲ nae, n nuu ni, ki n te ki durinya kur yib. Digbana din nyuu li daame ki waat. 8 Babilonn baee ki boont. Ii mɔ li kpemɔnii man. Ii kpaan tebuk ki teen li fiat na, li pasiar li saa buura. 9 Boorganu nba be leɲ na yet a, 'Ti yabir a tin somm Babilonn, njaan sɔɔ yoo gara. Njaant ki tin nyik njaan nmat kun. Yennu jii u paɲ kure ki dat Babilonn tubir ki biirir chain chain.'"

10 Yennu yet a, "N niib na hoot a, 'Yennu wann nan timme mɔk mɔkɔnii. Njaant ki tin saan pak niib nba be Jerusalem na, ti Yomdaanɔ Yennu nba tun linba.'"

11 Yennu fiin Media kpanbarawa, kimaan u loon wun biir Babilonn-e, waa saa teen bianɲinba ki pa u Nasaakak biiru paake na.

Lek teeb saakab na tur mɔb a, "Njafir i peenii man. Teent siir nan i naagbankɔɲa man. 12 Turin nyinn ki bin lek Babilonn joonjot. Kɔkɔnt guuteeb na para. Sent guuteeb na bi seenii ni. Laan jab muuk ni man."

Yennu tun linba ki u yet a u saa tun ki tur Babilonn niib nawa. 13 Tiɲ maɲ mɔk mɔka nan mɔkint bonchiann, njaan li yoo baara, ki li manfoor jiiinn cheera.

14 Yabint Yennu por nan u mɔɲ manfoore, nan u saa baar nan jab bonchiann, ki bin tan lek Babilonn, ki jab na sii yab nan naasuut na, ki hoot nan nyannu.

Ki jiin dontir yaɲ na po

15 Yennu jii u yiikooe ki nan tingbounɲ na,

ki jii u subinii ki nan tingbounɲ na nan sanpaak.

16 U sennue te ki nyun nba be sanpagbant paapo na fu,

ki nyi nan sanpagbant lokir kur po ki tikiir.

Njɔɔe te ki sanyikintii nyikintir saak ni,

ki te wouɲ nyi u boor ki da.

17 Nisaarii laat linba na kure, njaan tee jatit nan bonliinii.

Binba naan pata na dii feie,

kimaan baa naan pata nba maɲ tee bonninnanti,

ki kaa manfoori.

18 Bi kaa nyɔkɔti, ki tee niib n yêtibe,

ki Yennu-i baar a wun bu bi buut yoo nba, u saa bi-irib.

¹⁹ Jakֹב Yennu na ki tee nan namm na kaa.
 נֶכֶדֶת tee wunba nan bont kur,
 ki gann Israel teeb a bii tee u tiֹחַ niib.
 U sanne tee Yabint Yennu.

Ki jiin Yennu jaar na po

²⁰ Yennu yet a,
 “Babilonn, a tee n jaare ki tee n תֹּבֹבֶיךָ.
 N jiia ki yeer digbana nan tinii,
²¹ ki biir taanii nan bi jakira,
 ki biir taantorit nan li nmakit-teeb,
²² ki kpil jab nan poob, ki kpil saakab nan waas,
 ki kpil bonjai nan bonpoi,
²³ ki kpil pekpaarii nan bi pei,
 ki kpil binba dia taanii ki ko tanמִצְרַיִם nan bi taanii
 maֹן,
 ki kpil kpanbara nan תִּצְדַּקְתִּי.”

Ki jiin Babilonn tubdatu po

²⁴ Ki Yennu yet a, “I saa la ki n pa jiin Babilonn nan li niib, biit nba kur ki bi tun tur Jerusalem na paak. ²⁵ Babilonn, a מֶלֶךְ paֹן nan jjaann nae, ki biir durinya kur, nnaan min Yennu-e tee a dataak. N saa soora ki nmeta nan tant ki nyika tanpent ni. ²⁶ סֶבֶל kan ban jii a langbent ni tana ki maa nkaaki. A sii tee nan kunkoouk nae yoo kur. Min Yennu-e pak na.

²⁷ “Turin nyinn nba ki bi saa lek. Pebin naatunn ki digbana n gbat. Teent niib na תֹּבֹבֶיךָ siir ki took Babilonn. Pakin digbana nba tee Ararat nan Mini nan Askenas ki bin lek. Nyint jasaakֹבֶיךָ ki wun gar bi תִּצְדַּקְתִּי. Baat nan taanii na, ki bii yab nan naasuut na. ²⁸ Teent niib na תֹּבֹבֶיךָ siir ki took Babilonn. Tumin ki boi Media kpanbara po, nan bi תִּצְדַּקְתִּי nan bi saakab po, nan digbana nba kur ki bi dia na jab po. ²⁹ Tingboun na jekire nan janmaanii, kimaan Yennu tuun u lor nba ki u yaa wun kpan Babilonn kunkoouk nae, ki סֶבֶל kan kar lenji.
³⁰ Babilonn jab nyik כֹּהֵנָה, nnaan ji be bi napaara nie. Bi para kpoe, ki bi ji tee nan poob na. Bi yeer doo na tammִינָה, ki joo nji na muu. ³¹ Toomiinba ji tiine yeno yeno ki saa kumii Babilonn kpanbar na nan bi yeer u doo na lokir kur po ki כֹּהֵנָה. ³² Datai fat punpootboor na, ki joo napaara na muuwa. Babilonn jab na yan pute. ³³ Li kan yukir ki datai na saa kpil ki nmaatib, nan baa tuu nmaat dii jarik paak na. Min Yabint Daanֹבֶיךָ nba tee Israel teeb Yennu nae pak na.”

³⁴ Babilonn kpanbar pot pot Jerusalem ki nakֹבֶיךָ.
 U nyik doo na koonte nan סֶבֶל na,
 ki nakir nan waakper nba tuu nak bonkobuk bianjina ba na.

U jii linba ki u loone nnaan lu linba tenn na.

³⁵ Nnaant ki Sayֹבֶיךָ niib n yet a,
 “Biiru nba baarit na kur nyiiruk n baa Babilonn paak.”
 Nnaant ki Jerusalem niib n yet a,
 “Biak nba kur ki ti dii na nyiiruk n baa Babilonn paak.”

Bianjinba ki Yennu saa somm Israel teeb

³⁶ Yennu pak Jerusalem teeb na a, “N saa gaar i paak ki te ki i datai n pa baa tun linba ki turi na paak. N saa te ki Babilonn kpen-yura n koor, ki מֶלֶךְ na n סֶבֶל.
³⁷ Tiֹחַ maֹן saa kpan langbent, ki muuk ni bonkobit sii be lenj. Lenj sii tee janmaansooruk boore, ki סֶבֶל kan kar lenj, ki wunba kur lar, janmaanii saa soorֹבֶיךָ. ³⁸ Babilonn teeb na kur fu nan yanבֹּרָא nae, ki מֶלֶךְ nan yanבֹּרְבִישׁ na. ³⁹ Bi tee jawudamme-e? N saa teen jaamm ki turib, ki te bin nyu yib kii מֶלֶךְ parpeenn. Bi saa גִּבְרָה ki kan ban yerikii. ⁴⁰ N saa te bin kotib, nan baa tuu kot pei nan buunii nan pejai bianjinba nae. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Babilonn joontu po

⁴¹ Ki Yennu pak jiin Babilonn po a, “Bi nyann doo nba ki durinya tuu dontirֹבֶיךָ nawa. Babilonn ji tee siaminba מֶלֶךְ janmaansooruko ki tur digbana. ⁴² מֶלֶךְ־בְּנֵי־פֹּבֵיךָ ki doo Babilonn paak, ki nyunpana piinֹבֶיךָ. ⁴³ Doi na kpan janmaansooruk boore, ki tee nan kunkoouk nba kaa nyun, ki niib ki סֶבֶל lenj, ki bia ki gaar lenj na.
⁴⁴ N saa dat Babilonn tingbann nba tee Bel na tubira, ki te wun jiin bona nba ki u jan na, ki digbana bia ji kan jiantֹבֶיךָ.

“Babilonn joonjot baawa. ⁴⁵ Israel teeb, chiat ki nyi lenj man. Chiat ki tinn i manfoor, n wutochiֹבֶיךָ na ni. ⁴⁶ I daa nnaan tama koo ki tiin janmaanii, yaa gbia biyaa na paaki. Binn kur מֶלֶךְ li biyaae, biyaa nba jiin תֹּבִיִּי po, nan biyaa nba jiin kpanbara nan bi leeb כֹּהֵנָה po.

⁴⁷ Yoo baate ki n saa dat Babilonn tingbana tuba. Digbann na kur saa di fei, ki bi saa kpi lenj niib na kur.

⁴⁸ Linba kur be tingboun na paak nan sanpagbant ni saa hoot nan kpankammuk, yoo nba ki Babilonn saa סֶבֶל jab nba nyii gan po ki baar a bin biirir na nuu ni.

⁴⁹ Babilonn teebe baar nan durinya kur po niib kuun, ki matana Babilonn saa baa, kimaan u te ki Israel teeb bonchiann kpo. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin Israel teeb nba be Babilonn na po

⁵⁰ Yennu piak teen u niib nba be Babilonn a, “I nyii kuun niwa. Ii saa man. I daa taantir. Yaa lek פֶּלֶךְ nan i doo na, nnaan ii dukii min nba tee i Yennu na po, kii tian Jerusalem po. ⁵¹ I yeen a, ‘Ti dii fei ki la yukpiasira, ti la nan ti ki מֶלֶךְ sommֹבֶיךָ nan yenoכֹּהֵנָה, kimaan boorganu gaar kasii boa nba be Yenjiantu Nasaakak ni nawa.’ ⁵² Li paak, n piak nan yoo baat ki n saa dat Babilonn tingbana na tuba, ki binba la danii na saa מֶלֶךְ tiֹחַ na kur po. ⁵³ Li-i lekii tee ki Babilonn bo saa fit do ki saa maa nacheenn sanpaapo, nnaan n bia bo saa tun niib lenj ki bin saan yeer nkaak maֹן. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu saa namm biir Babilonn

⁵⁴ Yennu yet a, “Gbiintir מֶלֶךְ nba be Babilonn, kpemֹבֶיךָ nba jiin tiֹחַ na biiru po.

⁵⁵ N biir Babilonn-e ki saa te lin muu sirrr.

Jab tiin כַּכְּ לַעֲיָן נָאן מַכְּגִבְעִיר נִי נְיֻנְפָּנָא נָאֵ,
 ki lekin nan fuut nba yab.
 56 Bi baar ki biir Babilonn-e, ki nyann li jab,
 ki bia כֹּחֵן בִּי תֹרְבָנָאָוָּ.
 N tee Yennu nba daar biit damm tubae,
 ki saa tun Babilonn linba jaṅ.
 57 N saa te ki li doo diara, nan li yandamm
 nan li כֹּחֵדָמֵם, nan li jab n yib.
 Bi saa כֹּחֵן בִּי קָאן בָּאן יֶרִיק.
 Min kpanbarjaanne pak na. Mine tee Yabint Yennu.
 58 Bi saa daa Babilonn joonpaarit ki sikin tiṅ ni,
 ki joo li tammכֹּחֵתִיטְנָאָוָּ na muu.
 Digbann maṅ toona kur teen yanna, bi bakint na dii
 muuwa.
 Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Jeremaya מַמָּאָן פּוֹ

59 Kpanbar Sedekaya תִּינְךָ הַמַּכִּית-כַּכְּ דִּין תֵּי סֵרָאָֹּה,
 e, ki u tee Neria bija, ḡaan tee Maseya yaaboonn.
 Sedekaya nba dii Juda naan, li bina ḡanna nie ki ḡכְּ
 nan Seraya תַּכְּ סָאָּ בָּבִילֹנְנָא, ki n tur Seraya מַמָּסִיאָר
 nna. 60 N din כֹּבֵּ בִירוּ נְבָאָּ כֹּר סָאָּ בָּאָּר בָּבִילֹנְנָא-ֵ, ki
 teen gbouṅ ni, nan linba kur pukin ki jiin Babilonn po.
 61 N din yet Seraya a, “Li-i tee ki a baar Babilonn, fan
 karin linba kur כֹּבֵּ נָאָּ כִּי תֹרְ נִיבֵּ נָאָּ. 62 Li poor po fan
 miar Yennu a, ‘Yennu, a pak nan a saa biir doo nawa, ki
 bonfoor sii kaa leṅi, laa tee nirk koo bonkobuk, ki li sii
 tee nan kunkoouk nae yoo kur.’ 63 Seraya, li-i tee ki a
 karin gbouṅ na ki tur niib na ki gbenn, fan jiir ki lor
 nan tann ki lur Yufrates מַכִּיר נִי, 64 ḡaan yet a, ‘Linba
 saa tun ki tur Babilonn-e na. Li saa kp̄ii ki kan ban puk-
 iti, kimaan biiru nba ki Yennu saa baar nann na paak.’ ”
 Jeremaya מַמָּאָן נָאָּ דִּיאָּן נְנָאָּ.

Ki jiin Jerusalem baak po

(2 Kpanbara 24.18–25.7)

52 Sedekaya din מַכְּ בִּיאָּן פִּיאָּלֵֹּעֵ נָאן יֶנֶנֶּה כִּי דִּיאָּ
 Juda naan, ki kar Jerusalem bina piik nan yenn.
 U naa sann din tee Hamutal, ki tee Jeremaya nba be
 Libna na bipoo. 2 Kpanbar Sedekaya din tan tun biir
 Yennu, nan kpanbar Jehoyakim nba poṅ din tun na.
 3 Yennu wutoor din mantik doo Jerusalem nan Juda
 teeb paak bonchiann, ki u te ki bi mir bot u כֹּחֵן.
 Sedekaya din יֶֹּעֵט בָּבִילֹנְנָאָּ קְפָּאָּר נֵבֻכַּדְנֶצַּר
 מַכְּבֵּ, 4 ki Nebukanesar baar nan u jab kur ki lek
 Jerusalem, Sedekaya naan bina ḡanyia ni, li ḡmaarii pi-
 ik ni, li dapiik daar. Bi din teen kaṅ doo na nanyer
 poe, 5 ki maa כֹּבֵּ תָּאָּרְמָאָּאָּ כִּי לִינְטִי לִי יֹוֹנָּאָּ, ki loon doo
 na halii nan kpanbar Sedekaya naan bina piik nan
 yenn ni. 6 Ki binn maṅ ḡmaarii ḡanna daa ḡanyia daar,
 ki כַּכְּ קֹּאן בֵּי בֹּחִיאָּן, ki niib ki מַכְּ יֶֹּעֵתִי כִּי דִּיאָּ, 7 ki
 Nebukanesar jab na daa Jerusalem joonjot na. Ba-
 bilonn jab nba lek din ḡaa loon doo na, ḡaan ki doo na
 jab nyii nyick ki chiar bot. Bi din תַּכְּיָּן קְפָּאָּר קְפָּאָּב
 na poe, ki gar tammכֹּבֵּ נְבָאָּ כִּי יֹוֹנָּאָּ ḡanlee che leer na
 ni, ki chiar תַּכְּיָּן כֹּכְּדָּאָּן מַכִּיר בָּאָּוֹכְּ פּוֹ. 8 ḡaan Ba-
 bilonn jab na din wei ber kpanbar Sedekaya, ki saa
 soorכְּ פָּאָּאָּן נְבָאָּ קְפָּיאָּ יֶֹּרִיקֹוֹ נָאָּ, ki u jab kur chiar

ḡaan nyick. 9 Ki bi soor Sedekaya ki saan nanc kpanbar
 Nebukanesar boor, ki כַּכְּ נֵבֻכַּדְנֶצַּר בֵּי רִיבְלָאָּ דֹּוּ
 ni, ki li be Hamaf yent ni. Leṅe ki Nebukanesar bu u
 buut ki turכְּ בִּיאָּ. 10 Ribla tiṅ nie ki u din kp̄ii Sedekaya
 bonjai, כַּכְּ סֵדֶקָּאָּ נִינְבִּינְנִי, ki bia kp̄ii Juda saakab
 na. 11 Li poor po ki u te ki bi kp̄akir Sedekaya ninbina,
 ḡaan baanc jarit ki saan nanc Babilonn. Sedekaya din
 nyint dansarik nie, Babilonn, nan waa tan kpo.

Ki jiin Yenjiantu ḡasaakak na biiru po

(2 Kpanbara 25.8-17)

12 Babilonn kpanbar Nebukanesar naan bina piik
 nan ḡanyia, li ḡmaarii ḡanḡmu dapiik daare, ki Neb-
 usaradann, wunba tee kpanbar na ḡmakit-כַּכְּ, ki bia
 tee jab saakכְּ נָאָּ, din כַּכְּ Jerusalem. 13 U din joo Yen-
 jiantu ḡasaakak na, nan naan ḡaak na, nan nijaana na
 kur ḡei muu, 14 ki u jab na bet doo na joonjot kur. 15 Ki
 Nebusaradann jii niib nba kur biar doo na ni, nan bin-
 ba mi toona fanu, nan binba jii bi מַכְּ כִּי תֹרְ בָּבִילֹנְנָאָּ
 jab na, ki saan namm Babilonn, 16 ḡaan nyik tarii nba
 ki מַכְּ מַכִּינְסִיאָּתִי נָאָּ יֶֹּעֵתִי נִי, ki te bi tuun kpaant
 ni.

17 Babilonn teeb na din biir kutmōnt toota, nan torit
 nba be Yenjiantu ḡasaakak ni na, nan kutmōnt buuk
 na, ki jii kutmōnt maṅ ki saan nann Babilonn. 18 Bi bia
 din jii sipiat nan tanpenḡmant nba ki bi tuu ḡamii
 maruṅ binbintir ki tee leṅ na, nan linba ki bi tuu dia ki
 ḡamii fita na, nan senii nba ki bi tuu dia ki tek maruṅ
 bonkobit כֹּחֵן נָאָּ, nan senii nba ki bi tuu dia ki jokit
 bonnunubit na, nan kutmōnt bonlia nba biar, ki bi tuu
 dia ki tuun nann Yenjiantu ḡasaakak ni toona na. 19 Bi
 din jii linba kur tee salimmכְּ נָאָּן סָלִימְפֵּנָּאָּ בֹּנָּאָּ,
 ki tee kutsכְּנִבִּיס נָאָּן תָּטִילָּאָּ נְבָאָּ כִּי בִּי דִּיאָּ כִּי יֶֹּכִיתִי
 מֻ-
 sankכְּכְּ, nan kutsenii nba ki bi tee maruṅ bonkobit
 כֹּחֵן, nan tanpenḡmant, nan fitsenta, nan kutsכְּתִי נְבָאָּ
 ki bi dia ki jokit bonnunubit, nan kutsכְּתִי נְבָאָּ כִּי בִּי
 dia warii daan Yenpiinii nae. 20 Kutmōnt bona nba ki kpan-
 bar Solomonn din teen ki tur Yenjiantu ḡasaakak, ki li
 tee toota nan torit nan buwakituk, nan naajanaṅa piik
 nan banlee nba diar na, din kp̄ai ki paak nan bikinuwa.
 21-22 Ki toota ḡanlee na din jan, ki tootir kur כֹּכְּיָּן תֵּי
 taabatii piinlee nan ḡanlore, ki li gbeṅu tee taabatii pi-
 ik nan ḡanniin. Li din מַכְּ פֹּוֹרִין לִי סִינְסֻוּכְּ נִי, ki kp̄akii
 nan niibifoouk כֹּכְּיָּן נָאָּ, li kur yur paak din מַכְּ קֻט-
 מֹּאָּן בֹּנְפָּאָּתִיר, ki li כֹּכְּיָּן תֵּי taabatii ḡanlore nan
 bonjinn, ki bi luu bonluluut ki faṅir nan kutmōnt כֹּכְּנָאָּ
 li kur po, ki bonluluut na bia tee kutmōnt. 23 Kutmōnt
 כֹּכְּנָאָּ פִּיאָּיָּנָּאָּ נָאָּן ḡanloobe din be li loka ni, ki kobik
 mun be li yur paak.

Bianjinba ki bi jii Juda niib ki saan namm Babilonn

(2 Kpanbara 25.18-21, 27-30)

24 Ki Nebusaradann, wunba din tee Babilonn jab
 saakכְּ נָאָּ jii Seraya, wunba tee mannteeb yudaanc na,
 nan Sefania ki u paa ki tee mannteeb yudaanc, nan
 Yenjiantu ḡasaakak ni saakab nba tee nijaana bantaa
 na, ki saan namm. 25 Doo na ni, u bia din jii כַּכְּ נְבָאָּ
 tee Juda jab ḡmakit-כַּכְּ, nan kpanbar na ḡmakit teeb ban-

lore nba daa be doo na ni, nan jab ηmakit-כַּכְּ na sommtכַּכְּ nba gorii jab na gbant paak, nan nijaanlia piinloob, ki saan namm. ²⁶ Nebusaradann din saan namm ki saa tur Babilonn kpanbar, ki כַּכְּ ki u be Ribla doo ni, ²⁷ ki li be Hamaf yent ni. Kpanbar na din te ki bi kpiib lej.

Nnae ki bi din soor Juda niib na ki saan namm yommisin ni, Babilonn. ²⁸ Niib nba ki Nebukanesar din soorib ki saan namm yommisin ni na kanne na: u naan bina ηanlore ni, u din soor niib tusaa ηantaa nan piinlee nan bantaa ki saan namm u tiη ni. ²⁹ Ki u naan bina piik nan ηanniin ni, ki u soor niib kobii ηanniin nan piintaa nan banlee, ki nyii namm Jerusalem, ki saan namm u tiη ni. ³⁰ Ki u naan bina piinlee nan ηantaa ni

ki Nebusaradann soor niib kobii ηanlore nan piinna nan banηmu ki saan namm, ki bi kur taan tee niib tusaa ηanna nan kobii ηanloob.

³¹ Binn nba ki Efil-merodak din dii Babilonn naan na, u din tun ηant ki tur Juda kpanbar Jehoyachinn ki nyinnכְּ dansarik ni. Linba na din tun, baa din soor Jehoyachinn ki כַּכְּכְּ dansarik na, li bina piintaa nan ηanlore ni, li ηmaarii piik nan ηanlee ni, dapiinlee nan ηanηmu daare. ³² Efil-merodak din diau fanu ki turכְּ baakir ki gar u leeb nba ki ηכְּכְּ nan ηamm din lakin be Babilonn ni na. ³³ Jehoyachinn din מַכְּ yaak ki liatir u dansarik liant na, ηaan lia tanant, ki bia fit lakin kaar nan kpanbar na ki di jeet, u manfoor ni kur. ³⁴ Waa din be u manfoor ni, bi din tuu teens u bonloηae daar kur ni.

Fabonii

Ki jiiin Fabonii gbouŋ na po

Gbouŋ na piak Jerusalem biiru fabonii poe. Ti ki mantik mi daanɔ nba sɔb gbouŋ na, ŋaan niib bonchiann yaa Jeremaya-e sɔbir. Baatusir ni, bi yi gbouŋ manɛ Lamenteesins.

Ki jiiin Jerusalem ninbaatir po

1 Jerusalem doo nba tuu gbee nan niib na ji dɔɔ yanne.
 Durinya na niib din baakɔɔ,
 ki mɔtana ki u ji tee nan pakɔɔ na;
 u tuu tee digbanjaanne ki gar digbanlia, ŋaan ji biir ki butin.
 2 U tuu bui nyɔtunmun, ki ninnyuut lɔ siik u kpianii ni,
 ki u yɔkperii na kur, sɔɔ ki biar ki saa maan u pari.
 Ki u tɔknanleeb na kur gbii u paak, ki ji tee u datai.
 3 Juda teeb na tee yommii nba ki mɔk sommire,
 ki bi ber nyinnib bi ŋei ni.
 Ki bi ji kɔɔ siab tinii ni,
 ki ki mɔk siaminba ki bi saa yet a li tee bi yari.
 Ki bi datai na lintib, ki bi ki mɔk sɔnu nba saa chiar paaki.
 4 Ki bi sɔɔ ji ki baat Yenjiantu ŋasaakak na ni,
 ki jiantir Yennu, kasii daa na ni.
 Ki sapaamm nba tuu yiin lej na di fara,
 ki mannteeb na mun kurii ki duun.
 Ki doo na tammɔi be yann,
 ki Sayɔnn doo be nan gbananyekitir.
 5 Ki u datai na nyannɔ, ki diau nan yiikoo.
 Yennu-e te ki u di biak na, u toonbichɔŋ paak.
 Bi soor u waas ki yaat namma.
 6 Jerusalem fant na ji kaa.
 U tɔɔndamm na tee nan piarii nba kon tuu banjib nae,
 ki tee nan binba tuu chiar paak kpamm,
 ki bi paŋ n gbenn na.
 7 Jerusalem tian u mɔkint nba ki u din mɔk yaayoo ni na po,
 ŋaan mɔtana ki u ji tee langbent kɔɔ.
 Ki waa kɔɔ u datai ni yoo nba, sɔɔ kaa ki saa sommɔ;
 ki binba nyannɔ na laau, u baak paak.
 8 U baakir gbenne, ki u be payann, ki dii fei.
 U kuriie ki kɔrii u numpo, ki fei kɔkɔ.
 Nɔɔ Jerusalem kɔkɔ u mɔŋ jakint nan toonbilankanta.
 9 U jakint toona na nyɔkɔ paanu nie,
 ŋaan ki u baka kaa nan biiru nba saa baarɔ na po.
 U baak na yab, ki sɔɔ kaa ki saa fit maan u par.
 U datai na nyannɔwa, ki u bui fabin ki tur Yennu a wun tinɔ ninbaauk.

10 Ki datai na fat u mɔkint kur.
 Ki u la ki bi kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni tɔŋ,
 siaminba ki Yennu ki saak binba ki waau kɔɔ na.
 11 U niib na tuu kuriie, yoo nba ki bi kpaan jeet a bin di.
 Bi dia bi mɔkint na ki kpentir jeete, a lin foorib.
 Ki doo na yikin a, "Yennu, gotirin,
 ki la maa be ninbaatir ni bianjinba."
 12 Ki u yikin ki teen sɔngar teeb na kur a, "Gotirin man.
 Sɔɔ daa ki ban la gbanantont nan n yar na na,
 ki li tee gbanantont nba ki Yennu teenin,
 yoo nba ki u wutoor doo.
 13 "Yennu te muu nyii sanpaapo,
 ki tee muu nba di n gbananbin ni.
 U piin baruko, ki tan soorin ki sikinin tiŋ ni,
 ki nyikin, ki n ji be nan gbanantont yoo kur.
 14 "U diit ki la n toonbiit kur,
 ki taan bobinir ki jɔnnir n turu ni, ki li kpiasu banjin.
 Yennu jiiin ki kubin n datai nuu ni,
 ki n ji ki mɔk paŋ nba saa tookib.
 15 "Yennu laa n kunkɔnkɔnwakita nba ki n mɔk nae;
 u te ki kunkɔnkɔnna baar kpai n naasinpaauŋ nawa.
 U mat n niib na ki li tee nan daan tilɔkɔna
 nba ki bi ŋmaan ki nyint nyun nae.
 16 "Li paake teen ki n ninbina luun ninnyuut yoo kur.
 Sɔɔ kaa ki saa fit maan n pari.
 Sɔɔ kaa ki saa fit chee n par.
 N datai nyannima; n niib na ji ki biar nan siari.
 17 "N tantir n nii, ŋaan sɔɔ kaa ki saa sommin.
 Yennu te ki datai nyii lokir kur po ki lekin,
 ki ŋmanjitin nan n tee bon-yanne na.
 18 "Ŋaan Yennu-e mɔk mɔkii, kimaan n yêŋ u mɔba.
 Gbiintir man, niib nba be lokir kur po,
 gotir gbanantont nba ki n be li ni.
 Bi soor n naasinpaauŋ nan sapaamm
 ki teemm yommii ki yaat namm.
 19 "Ki n tun yiin n yɔkɔnba, ŋaan ki bi yêŋ ki ki sommin.
 Ki mannteeb nan tɔɔndamm kpenn doo na sɔnjot ni,
 ki loon jeet a bin di ki foor bi mɔŋ.
 20 "Yennu, gotir n par nba be daamii ni ki tonin bianjinba.
 N par biir bonchiann, n toonbiit paak.
 Nikpinu be sɔnjot ni, ki kuun be diit ni gbaa.

21 “Gbiintir n kukura, ɔɔ ki be ki saa maan n pari.
N datai na kɔamɔ, kimaan faa te biiru baarin na
paak.

A tun linba ki a sat mɔb na,
ki te n datai na n di biak nan maa dii bianjinba na.

22 “A pak biirib bi tonu na paak;
a dat bi tuba nan faa dat n tubir n toonbiit paak bi-
anjinba na.

N kurii nan ninbaatire, ki gbee nan parbiir.”

Ki jiin Jerusalem teeb tubdatu na po

2 Yennu din donn wutoor ki te bunbɔnn piin
Sayɔnn.

U te ki Sayɔnn mɔkint bonchiann biir,
ki nyɔr nyik u ɔasaakak na,
daar nba ki u be wutoor ni na.

2 Yennu biir Juda digbanbis kur, ki ninbatinu kaa;
ki bit joonpaara nba guu doi na,
ki te digbann na nan li diara dii fei.

3 U be wutoor ni, ki biir Israel teeb paɔ buri buri.
U yêr wun sommit yoo nba ki ti datai baar na,
ki fiir ti paak nan muu na, ki boont bona kur.

4 U tɔ u peenii na ti paak, ki li tee nan u tee ti dataake
na,

ki kpil binba kur ki ti numm gboob
ki bi tuu maant ti para na.

Jerusalem na nie ki ti bann u wutoor nba do ti paak
bianjinba.

5 Yennu biir Israel teeb nan u tee bi dataake na,
ki te bi joonpaara nan nijaana ɔei kpant langbent,
ki te parbiir nba kaa gbennu baar Juda teeb paak,

6 ki yeer ɔasaakak nba ki ti jiantirɔ li ni na buri buri,
ki gɔɔr kasii daa nan foon daa na,
ki kpanbar nan mannteeb na kur la u wutoor
nba doo bi paak bianjinba.

7 Yennu yêr u maruɔ binbintir na,
ki bia biir u kasii ɔasaakak nawa,
ki te dataak na yeer joona na,
ki bi yikin a bi la nyannu,
siaminba ki ti tuu jiantir Yennu ki mɔk parpeenn na.

8 Yennu-e lor nan Sayɔnn joona na n baa;
u bikin li yarimu ki sak nan li saa biir fas fas,
ki li difoot nan joona na kur ji biar tee langbent.

9 Ki li gana na pii tangbiina ni,
ki ganchaata na jint buri buri.

Ki leɔ kpanbar nan li nijaana na ji tee yommii digban-
gann ni.

Bi ji ki want Yennu sennii na,
ki sɔkiniinba na ji ki laat yirintu ki li nyi Yennu boori.

10 Ki Jerusalem nikpera na kar tij ni ki ɔmin soon
nna,

ki puk tanbiinii bi yura paak, ki bia lia bɔtoliant,
ki sapaanbis na tibint bi yura nan fei.

11 Ki n ninbina ji bak nan mɔnii; ki n kpak nyann.
N ji bake nan ninbaatir, kimaan n niib nba kpo na
paak.

Ki waas nan sanpantii kpenn doo na sɔnjot ni.

12 Ki kon nan nyunnyukuru sob,

ki bi fabin ki teen bi naanba,
ki baa sɔnjot ni nan bi turib danii na,
ki ji kpenn bi naanba nii ni.

13 Jerusalem, n mantik loona, n saa pak a bee?
Nlee ki n saa maan a pari?

ɔɔ daa ki ban dii biak nan linba na na.

A biiru na yab, ki tee nan mɔkɔgbenjir nba yab bianjin-
bae.

Ki siara dindann ji ki be.

14 A sɔkiniinba na ji ki mɔk siar ki saa beta,
see bin faar faak kuukɔɔ.

Bi mɔmaan na kpannae, bi ki pak fiit a toonbiit na.
Bi te ki a ki mi nan li kpaa talas nan fin lebit a binbenji.

15 Ki niib nba gaar fin Jerusalem boor na yisima.

Bi pakin yura, ki laa a biiru na paak, ki yeen a,
“Digbanɔnann nae na-a?”

Doo nba ki tingbouɔ na tuu dontir u mɔɔ li paak nae
na-a?”

16 A datai na kur sarikita, ki goriia jia-a nan naɔ,
ki mian bi mɔi ki yeen a,
“Ti biirira, daar nba nae ki ti tuu guu.”

17 Yennu poɔ tun waa lor a wun tun linbawa.

U biirite, ki ninbatinu kaa,
nan waa din wannit sianyoo bianjinba na.

U te ki ti datai na la nyannu, ki te bi kpamm ti biiru na
paak.

18 Jerusalem, a te ki a joona na n fabin ki tur Yennu.

A te ki a ninnyuut-ii puub nan mɔkir na, yonnu nan
nyikɔ.

Ii mɔ nan ninbaatir, ki tan baɔ.

19 A tuu fiir nyikɔ kur kii fabin kii teen Yennu.

A loot a par, ki barimɔ ki wuu mɔk ninbatinu
a waas nba kpenn kon sɔnjot ni lokir kur po na paak.

20 Yennu, gotirii. Bee ki a mantik daar ti tuba nna?

Poob ɔman bi waas nba ki bi loomm na nante.

Ki bi kpi mannteeb nan a sɔkiniinba na, a ɔasaakak
na ni.

21 Nipaauɔ nan nikpera kur dɔɔ sɔnjot ni ki kpowa,
ki datai jukbanjai na kpil naasimm nan sapaamm;
ki a kpil, ki ki mɔk ninbatinu namm,
daar nba ki a wutoor doo na ni.

22 A yiin n datai ki bi lintin,

ki tee nan baa tuu yiin jaamm dinu na,
ki ɔɔ kaa ki saa fit chiar paak, a wutoor daar na ni.

Bi kpil n waas nba ki n wubirib ki loomm nawa.

Ki jiin tubdatu nan lebitu nan dindann po

3 N tee daanɔ nba mi Yennu tubdatu nba tee bi-
anjinbae.

2 U ber sikinin bunbɔncheenn nie,

3 ki ɔɔ faan niikura, ki ninbaauk kaa,

4 ki tan te ki n gbanant tee fiat fiat, ki bia kɔnn n kpa-
ba.

5 U kɔkɔnin dansarik nba tee ninbaatir nan parbiir nie,
6 ki mabin ki n be bunbɔncheenn nba naan kuun na
ni.

7 Ki u baanin jarit, ki n tee yommik,
ki ki mɔk dindann nan n tan saa paaki.

8 Ki n yikin sanpaapo ki loon sommir,
 ɲaan ki Yennu yêt wun gbiint.
 9 Ki n somm lian, ki tana joona gɔin siaminba kur ki n
 tɔkin.
 10 Ki u guun nan naamuuk nba tuu guu bianjinba na,
 ki chibin nan yanbɔr nba tuu chib bianjinba na.
 11 Ki u wei ber nyinnin sɔɲjouk na ni,
 ki patin buri buri, ki nyikin.
 12 Ki u dat u tɔrbann na,
 ki n tee jabenn nba ki u saa tɔ peenii.
 13 Ki u yek u peenii na, ki li kɔɔ n gbanant ni.
 14 Ki niib laan daar kur, ki n tee nilaakir bi boor.
 15 U te ki n di farbiuk, ki li tee nan jeet nan nyun na.
 16 Ki u duur n numm nan tij, ki kɔnn n nyana tana
 paak.
 17 Ki n tamm laafia nan parmaasir nan parpeenn nba
 tee bianjinba.
 18 Ki n ji ki mɔk yoo saan ki sii be n manfoor ni;
 n dindann nba ki n mɔk nan Yennu na ji kaa.
 19 Mi-i dukin n gbananyekitir po nan maa ki mɔk bin-
 beboor na,
 li tee lɔbii nba tone.
 20 Ki n kɔɔ dukii li po, ki be ninbachɔɲ ni, ki butin.
 21 ɲaan n dindann lek tuu jen yoo nba ki n tiar
 bonyennkɔɔ na poe:
 22 Yennu ninbatinu na kɔɔ be-e, ki u lomm kaa gben-
 nu.
 23 Yennu lomm paane sanyɔk kur, ki u ɲant na yab
 bonchiann.
 24 Yennu kuukɔɔe ki n mɔk, li paak, u nie ki n mɔk din-
 dann.
 25 Yennu ɲan ki tur wunba kur teent yada.
 26 Li paak li ɲan ki tin guur nan sukuru, ki wun tinnit.
 27 Li mantik ɲan ki tin tumii sukuru na booru, bisin
 niewa.
 28 Li-i tee ki ti di wahala, li ɲan ki tin kar soon nna nan
 sukuru.
 29 Li ɲan ki tin gbaan nan mɔsaku,
 kimaan li ki gar dindann tan sii be.
 30 Bi-i lekii boot, ki bia sukiit, li ɲan ki tin gaar li kur.
 31 Yennu mɔk ninbatinu, ki kan nyikit fas fasi.
 32 U saa fit te ki parbiir n baarit,
 ɲaan u lomm nba ki u be nant na tee barmɔniie, ki
 mɔk paɲ.
 33 Li ki manɔ, li-i tee ki ti be parbiir nan gbanantont
 ni.
 34 Yennu mi yoo nba ki ti sei be mukir ni.
 35 Yennu mi yoo nba ki bi fiarit mɔnii nba ki u turit na
 ni.
 36 Yoo nba ki barmɔnii ki piak buut boor na, ɲaan u
 mi li po.
 37 Yennu loomm kuukɔɔe tuun yoo kur.
 38 Bonɲann nan bonbiir kur tuun nan waa senn bi-
 anjinba nae.
 39 Bee paake ki ti sii mɔk bunburimii,
 li-i tee ki ti la tubdatu ti toonbiit paaki?
 40 ɲaant ki tin fiit ti binber, ki jen Yennu boor.

41 ɲaant tin loot ti para, ki miar Yennu nba be
 yendɔɲ ni na.
 42 "Yennu, ti tun yanbɔmm ki biirawa, ki a ki nyik
 chabiti.
 43 "A wei berite, ki kpiit, ki wutoor dɔɔk a ninbatinu na
 paak.
 44 A wutoor na tee nan sanpagbouɲ nae,
 ki mantik kpakii, ki ti miaru kan fit gar baara ni.
 45 A lute nan ti tee bonjakina na, boorganu ni,
 46 ki ti datai na kur sukiit ki bia laat,
 47 ki ti kpan be baak nan biiru ni,
 ki be ninbɔɲ nan janmaansooruk ni.
 48 Ki ninnyuut nyi n ninbina ni ki puub nan kpenu na,
 kimaan n niib biiru na paak.
 49 "N ninnyuut na sii kɔɔ puube,
 50 ki tan tun yoo nba ki Yennu saa got sikin ki lat.
 51 N tuu la parbiire,
 li-i tee ki n laat linba baar doo na poob paak.
 52 "Ki n datai nba namin kaat na soorin
 nan baruk nba tuu soor kɔɔɲ bianjinba na.
 53 Ki n fo, ɲaan ki bi lun bootuk ni, ki biin tann li mɔb
 paak.
 54 Ki nyun na yaa lin piinin, ki n ji mi nan kuun nakini-
 ma.
 55 "Yennu, ki n be bootuk na tij po ki yikin teena.
 56 Yoo nba ki n tan barima, maa fan gbiint n mɔnii na,
 ki a gbat,
 57 ki gat turin, ki yetin a n daa tiin janmaanii.
 58 "Yennu, ki a tan baar ki fatin, ki tinn n manfoor.
 59 A kɔn n paak, ki mi baa tun bonkpeta nba ki biirin.
 60 A mi n datai na nba namin, nan baa lorin n paak bi-
 anjinba.
 61 "Yennu, a gbat baa sukiima; a mi bi lora kur.
 62 Ki bi piak n paak daa kur ki lorin bi lora.
 63 Ki bi tuu piin sanyɔk ni ki laan, ki tan tuu nyɔk.
 64 "Yennu, a dat bi tuba baa tun linba na paak.
 65 A sat mɔtont bi paak, ki ɲaan bin kɔɲ bi dindann.
 66 A wei berib nan wutoor, ki boontib tingbouɲ na
 paak."

Ki jiin Jerusalem biiru poor po

4 Ti salinnyinyira na ji biire;
 ki Yenjiantu ɲasaakak na tana yat ki dɔɔ sɔɲjot
 ni.
 2 Sayɔnn naasimm na tuu mɔk nyɔɔt nan salima nae
 ki turit,
 ki mɔtana ki bi ji diab nan yɔkboba na.
 3 Naamunaanɲ gbaa, u tuu mɔɔnt u bonbis,
 ɲaan ki n niib na ɲarin tee nan naamɔɲ na
 ki ton nan bi bonbis.
 4 Ki bi te bi sanpantii kpenn kon nan nyunnyukuru;
 ki bi waas na mei jeet, ɲaan ki kɔɔ ki teemm.
 5 Ki niib nba tuu di jejant na ji kpenn kon sɔɲjot ni;
 binba tuu be bi yamani na ji ɲakitir
 ki kpaan jebura tanpena paak.
 6 Ki n niib na la tubdatu,
 ki li gar Sodom teeb nba din la biiru nba nyii Yennu
 boor yiama na.

7 Tɔɔndamm na din yeen, ki ki mɔk jakint nan wunn na,
 ki bia peen ki gar naabiin,
 ki bi gbanant mɔk laafia nan fant nan paŋ bonchiann,
 8 ŋaan mɔtana ki bi ji dɔɔ sɔnjot ni ki kpo,
 ki bi numpo wob bɔnn, ki bi gbanant koor ki tee nan dakoonn na,
 ki tab bi kpaba paak, ki sɔɔ kan fit bannibi.
 9 Binba din kpo tɔɔ ni na yar din sɔ
 ki gar binba din ki laat jeet ki fɔi,
 ki tan kpenn kon li poor po na.
 10 Biiru nba din baar n niib paak na mɔk janmaan-sooruk,
 ki bi naanba tan tat ŋaa bi waas ki ŋman.
 11 Yennu wutoor mantik doo Sayɔnn doo paake,
 ki u joor muu ki li dii boont.
 12 Nirɔɔ din ki be siar boor, koo li boorganu doi diara na gbaa,
 ki teen yada nan datai saa fit kɔɔ Jerusalem tam-mɔkɔka na ni.
 13 Ŋaan li din tan tume,
 kimaan Yennu sɔkiniinba nan mannteeb na din tun yanbɔmm,
 ki kpɔi binba ki tun toonbiit nawa.
 14 Ki doo na tɔɔndamm lin yirib sɔnjot ni,
 nan bi tee jɔɔniie na, ki mantik gbar sɔɔ,
 ki sɔɔ kaa ki saa fit siibi.
 15 Ki niib na tantir a, "Seetir man. I biir i mɔɔ; i daa siitit."
 Ki bi ji lin yirib, ki nyi digban-yenn ni ki saa leer po,
 ŋaan sɔɔ ki gaamm saauŋu.
 16 Yennu ji ki fiin bi po, ŋɔɔ yatib u tɔɔ,
 ki u baka ji kaa mannteeb nan tɔɔndamm na po.
 17 Ki ti guu sommir nba saa baar tee-e, ŋaan ki li tan ki baari,
 ki bia guu sommir nba saa nyi digbann nba kan fit sommit na boor.
 18 Ki datai na goriit, ki ti lek ji kan fit somm sɔnjot ni.
 Ki ti daa gbenn, ki ti yoo nakin ki biiru baar ti paak.
 19 Ki ti datai na tiin kakii
 ki gar baakir nba tuu tiantir sanpaapo bianjinba nawa,
 ki wei berit, ki tɔkii ti sɔnbuka, jɔɔ ni,
 ki bɔr kunkoouk paak a bin soorit.
 20 Ki bi soor wunba ki ti manfoor dindann gaa u paak na,
 ŋɔɔ tee kpanbar nba ki Yennu gann,
 ki tee daan nba ki ti teen yada nan u saa guurit
 ki tin nyi binba saa lekit na nuu ni.
 21 Ii laa man, yimm Edom teeb nan Us teeb.
 Ii mɔk parpeenn man, nan yaa daa mɔk yaak na.
 Biiru mun bia baatie, ki i mun bia tan sii danji ki be payana,
 ki di fei.
 22 Yennu dat Sayɔnn teeb tubawa,
 u kan te ki ti ji tee yommii boorganu tiŋ ni;

ŋaan yimm Edom teeb, Yennu saa dat i tubawa;
 u saa fiit i toonbiit na ki nyinnir paanu.

Miaru ki jiin ninbatinu po

5 Yennu, ii tian linba teenit na po. Gotirit, ki la ti fei.
 2 Ti mɔkint na be boorganu nuu nie;
 ki boorganu niib ji kɔɔ ti ŋei ni.
 3 Datai na kpɔi ti baanbawa, ki ti naanba ji tee pakɔi mɔtana.
 4 See ki ti pa nyun nba ki ti nyu na paak;
 see ki ti daa daat nba ki ti sii jokit muu.
 5 Ki bi diat nan paŋ nan ti tee bonii koo laagumiinba na;
 ki ti tan bak, ŋaan ki bi ki sak ti foi.
 6 Ki ti ji ti mɔɔ tur Ijɔɔ teeb nan Asiria teeb,
 a lin te ki tii laat jeet, kii mɔk manfoor.
 7 Ti yeejamme din tun biir, ŋaan bi ji kaa mɔtana,
 ki timme ji di wahala, biit nba ki bi tun na paak.
 8 Ki niib diat, ŋaan niib maŋ ki chee yommii,
 ki sɔɔ kaa ki saa fatit ki tin nyi bi nuu ni.
 9 Nikpiirit line doo na kur po.
 Ti tuu chibin ti saanmaniie, yoo nba ki ti kpaan jeet.
 10 Kon te ki ti gbanant toŋ,
 ki tee nan boroboro diiuk nba tuu toŋ bianjinba na.
 11 Bi fat ti poob ki dɔɔ namm, Sayɔnn kunkonn tɔɔ paake;
 ki Juda digbanbis kur ni, ki bi mukis ti bonpoi, ki dɔɔ namm,
 12 ki soor ti tɔɔndamm ki jɔɔnib, ki ki teen nikpera na chɔɔruŋu,
 13 ki mukis ti naasimm na, ki bi naan dii,
 ki li tee nan bi tee daabae na,
 ki bonjabis na lin jikin dakpiata nba gar bi paŋ terik.
 14 Ki nikpera na ji ki kaar doo na tammɔkɔka boori;
 ki nipaauŋ na mun bia ji ki yiin yanii ki faa bonfifaati.
 15 Parpeenn nyii ti binberj niwa,
 ki parbiir gaar ti sawaanu yiar.
 16 Taa tuu mɔk parbifaant linba paak na, li siar ji ki biari.
 Ti tun yanbɔmma, ki mɔtana ti ji be biiru nie.
 17 Ti para biir bonchiann,
 ki ninnyuut piin ti ninbina, ki ti ki fit laat,
 18 kimaan Sayɔnn kunkonn^I dɔɔ yanne,
 ki sɔɔ kaa li ni, ki mɔk ji lin li langbent ni.
 19 Yennu, fine tee kpanbar nba sii kɔɔ be,
 ki sii diat nan durinya na gbennu.
 20 Bee teen ki a nyikit ki li wei nna? A saa ban tiar ti po jika-a?
 21 Yennu, a te ki tin jen a boor. A te ki tin jen.
 A ŋamm fiin ti sann nba din be yaayoo niwa na,
 22 koo a kpan yɛtite nan yoo nba kaa gbennu-u?
 A wutoor kpan kɔɔ be-e?

I Sayɔnn kunkonn tee siaminba ki Yenjiantu ŋasaakak be nae.

Esekiel

Ki jiin Esekiel gbouŋ na po

Esekiel din tee Yennu sɔkiniie ki ƙƙ Babilonn, ƙƙ nan Israel teleeb nba ki bi datai din soorib ki baar namm leŋ na. Gbouŋ na ni, bi bia yi Israel teeb maŋ Juu teebe. Esekiel din la yirintu bonchiann, ki bia pak Yennu maan ki tur niib. Gbouŋ na bia beerit baauk nba gbee nan nisaarii kpabkoona nba din tan la manfoor na poe.

BIANJINBA KI ESEKIEL SINT LA YENNU, YIRINTU NI

(1.1–7.27)

Ki jiin Yennu naankok po

1 Bina piintaa ni, li ɗmaarii ɗanna ni, daa ɗanɗmu daare, ki min Esekiel, wunba tee manntɔɔ, ki tee Busii bija na, ki n din ƙƙ nan Juu teeb yommii, ki ti be Kebar mɔkir boor, ki li be Babilonn tiŋ ni. Sanpagbouŋ din loot, ki n la Yennu, yirintu ni. ² (Li din tee baa soor kpanbar Jehoyachinn ki teenɔ yommik na li bina ɗanɗmu nae.) ³ N din be Babilonn, ki kpia Kebar mɔkir, ki gbat Yennu pak nanin, ki n la u paŋ.

⁴ Ki n gokit ki la wonpaaruk nyii niigaŋ po, ki sanyikintii yentir ki nyi sanpagbougberjir ni; ki sanpagbouŋ nba lintir na yentir bonchiann. Ki siar nyirii siaminba ki sanyikintii be na, ki tee nan kutmɔnt na, ⁵ ki n la siar wonpaaruk na sinsuuk ni, ki li naan bonfoa ɗanna, ki bia naan nisaarii. ⁶ ɗaan ki bi yenƙƙ kur numm po tee ɗanna, ki bia mɔk kpinkpant ɗanna. ⁷ Ki bi taa tee taa sunsona, ki mɔk taawoka ki li naan naajak yar, ki nyirii ki naan bi sɔr kutmɔnt, ⁸ ki bia mɔk nisaarii nii ɗanna na, ki pukin bi numm nan kpinkpant ɗanna na na po; ki nuu kur be kpinkpouŋ kur ɓɓ ni. ⁹ Ki bonfoor yennƙƙ kur kpinkpant ɗanlee lee tant, ki siit ƙƙ yar, ki li te bonfoa maŋ set gungouŋ nba tee bonpabir, ki li-i tee ki bi sommi, bi tuu somm yomme, ɗaan ki bi gbanant ki ɗmantir.

¹⁰ Ki bonfoor kur mɔk numpo booru ɗanna, ki nisaarik numpo be u ƙƙnn, ki u niidiitu po tee yanɓɓ numpo, ki u gaŋ po tee naajak numpo, ki u poor po tee baakir numpo. ¹¹ Ki bonfoor kur kpinkpant ɗanlee lee tant ki siit leeb nba kpiau na kpinkpant, ɗaan ki bi kpinkpant ɗanlee lee nba biar na, ki bi pɔbin bi gbanant paak. ¹² Ki bonfoor kur numm tor loka ɗanna na kur po, ki li te ki bi fit somm yomm, ki saa baa loon siaminba kur, ɗaan ki bi gbanant ki ɗmantir.

¹³ Bonfoa na sinsuuk ni, ki siar be ki di nan mulanbaabu na, ki lintir nyɔɔ nyɔɔ. Ki muu maŋ put muk-

pana, ki nyikintir nan sanyikintii na. ¹⁴ Ki bonfoa na mɔŋ chari yan yan nan sanyikintii na.

¹⁵ Maa gorii ki diitir bonfoa nae, ki n la ki fiaa ɗanna see tiŋ ni, ki kpia yenƙƙ kur. ¹⁶ Ki fiaa ɗanna maŋ kur jan, ki nyirii nan tanbinyinyir nba ki li daauk paar na, ki fiir kur mɔk fileer ki li saak li ƙƙ ni, ¹⁷ ki li te fiaa na kur fit lintir loka ɗanna na kur po. ¹⁸ Ki fiaa na mɔg-bankookii mɔk ninbina li kur po. ¹⁹ Ki bonfoa na-i chari yoo nba kur, fiaa na mun tuu charie; ki bi-i yukir, fiaa na mun tuu yukir weie. ²⁰ Bonfoa na saa baa loon siaminba kure, ki fiaa na mun bia waa li bannu, ki maan bonfoa nae diab ki ɗmakitirib. ²¹ Li paak, li-i tee yoo nba kur ki bonfoa na chati, koo ki saa seti, koo li-i tee ki bi yukir sanpaapo, fiaa na mun tuu wei ki tun li bannue.

²² Bonfoa na yura paak, ki n la siar, ki li naan sanpagbouŋ, ki nyirii nan mianu na. ²³ Ki bonfoa na see sanpagbouŋ na ɓɓ ni, ki yenƙƙ kur tant u kpinkpant ɗanlee, ki li tuut u leeb nba see kpiau na yar, ɗaan pɔbin kpinkpant ɗanlee nba tenn na, u mɔŋ paak. ²⁴ Ki n gbat fuut nba ki bi kpinkpant fu, ki li mɔnii tee nan mɔkɓberjir ni fuur na, ki bia tee nan kunkɔnƙonna nba yab fuut na, ki bia tee nan Yabint Yennu kunkɔr na. Bi-i taŋi nyik yukiru yoo nba, bi ji tuu pɔbin bi kpinkpant nae, ²⁵ ɗaan ki fuur lek daa be linba naan sanpagbouŋ ki be bi yura paak na paapo, ki fu.

²⁶ Linba naan sanpagbouŋ na paapo, ki siar be ki tee nan naankok na, ki bi ɗammir nan tanbinyinyira nba daauk paar, ki bi yir safir na, ki siar kar kok na paak ki naan nirɔ. ²⁷ Ki bont maŋ nyirii, ki tee nan kutmɔnt nba tuu be muu sinsuuk ni na, ki yeen li kur po. ²⁸ Ki yentu maŋ ni, ki li mɔk ninnaurɔ kur, ki tee nan naa-tooruk nba tuu ƙƙ na. Linba nae tee yentu nba yab, ki li want nan Yennu be leŋ.

Yennu nba yiin Esekiel ki teenɔ sɔkinii bianjinba

Maa la nna yoo nba, ki n baa fabin tiŋ ni.

2 Ki Yennu yet a, "Nisaarik, n loon fan fiir set sanpaapo ki gbiint." ² Waa yet nna maŋ yoo nba, ki u Seek ƙƙ n ni, ki fiin sennin. ɗanne Yennu ɗamm yet a, ³ "Nisaarik, n tuumae Israel teeb boor. Bi yêtima, ki tee mɔyêtdamm, nan bi yeejamm nba din tuu tee na. ⁴ Bi tee tubkangbatae, ki ki gbia maan paak, ɗaan min

Yabint Yennu-e ganna ki tuuma bi boor, maa a yetib n maan na. ⁵ Mɔyêtuk damm maŋ-i gbiint ki tura, koo bi-i kii gbiint ki turani, ŋaan bi saa bann nan n sɔkinii be bi sinsuuk ni.

⁶ “Fin Nisaarik, a daa tiin mɔyêtdamm maŋ jaŋ-maanii, koo mɔmaan nba ki bi saa paki. Bi saa pak ki biira, ki bia sarikita, ki li sii tee nan a be nanii sinsuuk ni nae, ŋaan a daa tiin mɔyêtdamm maŋ jaŋmaanii, koo baa yeen linba kuri. ⁷ A pakib mɔmaan nba kur ki n saa wanna. Baa saa gbiint ki tura koo baa kan gbiinti, ŋaan ii mi baa tee mɔyêtdamm bianjinba.

⁸ “Nisaarik, gbiintir maa yaa min beta linba na. A daa mɔk mɔyêtuk nan ŋamm na. Yaatur a mɔb ki ŋman linba ki n yaa n tura na.” ⁹ Li yoo na, ki n la ki nuu tant n paak, ki dia gbounpɔɔbir. ¹⁰ Ki nuu na pɔbit gbouŋ na, ki n la sɔbinii be li kura po, ki li mɔbona tee ninbaatir nan kaun fabinii, nan yanputuk.

3 Ki Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, li-i tee ki a ŋman gbounpɔɔbir na, fan saan ki saa pak Israel teeb.”

² Nanne ki n yaat mɔb, ki u turin gbounpɔɔbir na a man ŋman. ³ Ki Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, ŋmamin gbouŋ nba ki n teena na, ki gboon a poor.” Ki n ŋmamir, ki li man nan siat na.

⁴ Ki Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, saant Israel teeb boor ki saa wannib linba kur ki n paka na. ⁵ N ki tuuma digbana nba yaa niib maan paar na boor kaa, ŋaan n tuuma Israel teeb boore. ⁶ Li-i tee ki n tuma digbana nba yaa niib maan paar ki a ki gbia maan maŋi, bi saa gbiint ki turawa, ⁷ ŋaan Israel niib na sɔɔ yaa baka kii be nan bin gbiinti. Bi kan gbiint ki turimi. Bi kura tee tubkangbatae nan gotkangboouk damm. ⁸ Mɔtana, n saa teena tubkangbatire nan ŋamm na. ⁹ N saa te ki a wakii nan tanpiuk na, ki bia te ki a paar nan kutmɔnt na. A daa tiin mɔyêtdamm maŋ jaŋmaanii.”

¹⁰ Yennu tukin ki yet a, “Nisaarik, gbiintir fanu, ki daa tammit linba kur ki n beera na, ¹¹ ki ji ŋmat a tɔŋ niib nba be digbangann na boor, ki wannib nan min Yabint Yennu-e tura mɔmaan na. Baa saa gbiint koo baa kan gbiint, ŋaan a wannib.”

¹² Nanne Yennu te ki u Seek fiin ki sennin, ki n gbat ki kunkɔpaarir tant n poor po, ki yet a, “Pakin Yennu dontir nba be Yendouŋ ni na.” ¹³ Ki n gbat bona maŋ I kpinkpant nba faa nan leer na, nan fiaa na fuur, ki li do sanpaapo ki tee nan tiŋ jek na. ¹⁴ Ki Yennu Seek baarin paak nan paŋ, ki jiin ki yaat nanin, ki li toŋin, ki n donn wutoor. ¹⁵ Nanne ki n tan baar Tel Abib, ki li kpia Kebar mɔkir, ki tee siaminba ki yommii na be. Maa la ki bia gbat linba na nyannin, ki n kar leŋ daanjanlore.

Bianjinba ki Yennu gann Esekiel ki teenɔ guutɔ

(Esekiel 33.1-9)

¹⁶ Daanjanlore na nba gar yoo nba, ki Yennu ŋamm pak nanin, ¹⁷ ki yet a, “Nisaarik, n jikita maa fii tee Israel doo guutɔɔ. A gaar kpaanii nba ki n teena na ki tur Israel teeb. ¹⁸ Li-i tee ki n yet nan toonbiit daanɔ saa kpo, ŋaan ki a ki kpaanɔ nan wun lebit u binber, ki

fit tinn u manfoori, u saa kpoe ki tee yanbɔndaanɔ, ki n saa boia u manfoor po. ¹⁹ Li-i tee ki a kpaan toonbiit daanɔ, ki u ki nyik toonbiit tumu, u saa kpoe ki tee yanbɔndaanɔ, ŋaan a manfoor saa tinna.

²⁰ “Li-i tee niŋanɔ piin ki tuun toonbiit, ki n te ki fara baarɔ, ki a ki kpaanɔ, u saa kpo nnae, kimaan u yanbɔmm paak, ki n kan tiar toonŋana nba ki u tuu tuun na po. Ki n saa boia u manfoor po. ²¹ Li-i tee ki a kpaan niŋanɔ a u daa tuun toonbiit, ki u gbat ki tura ki ki tun toonbiiti, u sii mɔk manfoore, ki a manfoor mun bia saa tinn.”

Bianjinba ki Yennu te Esekiel gbar maan paku

²² Ki n la Yennu paŋ, ki gbat ki u pak nanin ki yet a, “Fiit kii siik baauk ni. Lerje ki n sa saa pak nana.”

²³ Nanne ki n fiir sik baauk na ni, ki la Yennu yabint nba tee bianjinba, ki li tee nan bianjinba ki n daan kpian Kebar mɔkir ki la na. Ki n baa fabin tiŋ ni, ²⁴ ŋaan ki Yennu Seek kɔɔ n ni, ki fiin sennin. Ki Yennu yetin a, “Ti kun ŋaak ni, ki saa kpar a mɔŋ diiuk ni, ²⁵ ki bi saa lora ŋmiiuk, ki a kan fit nyi niib ni. ²⁶ N saa soor a lamm, ki a kan fit pak maan ki kpaan mɔyêtdamm na. ²⁷ Ki mi-i taŋi ŋamm pak nana yoo nba, ki tura lamm nba saa fit pak maami, a saa betib min Yabint Yennu nba yet linba. Bi siab saa gbiinta, ŋaan siab mun saa yêŋ ki kan gbiint tura, kimaan bi tee mɔyêtdamme.”

Bianjinba ki Esekiel want biiru nba saa baar Jerusalem paak

4 Yennu ŋamm yet a, “Nisaarik, lomin biriku, ki bir tɔkɔn, ki nan Jerusalem doo li paak, ² kii tee siir a fan lek biriku na, ki jiir ki lii tee nan doo na, ki a maa binbintir ki lii deen nan joondaauk na, ki saa tuu doo na jonn yur paak, ki chaan datai kaŋ ki lintir, ki chaan dafogberɔ ki lint li kur po, ki li-i tee nan a loon ki a biir doo maŋ tammɔie ki kɔɔ li ni na. ³ Ki a tɔkɔn kut-sɔŋ, ki lii tee nan jonne be fin nan doo maŋ sinsuuk ni na. Tookit doo na. Li be biiru nie, ki fine tee daanɔ nba yaa wun biirir. Linba na sii tee kpaanii ki tur Israel teeb.

⁴⁻⁵ “Li poor po, ki a dɔɔr tiŋ ni, a gaŋ lokir paak, ki n saa paan Israel teeb biit a paak, ki a saa dɔɔr leŋ daa kobii ŋantaa nan dapiinyia, ki di biak, kimaan bi toonbiit paak. N kɔkɔnta dayennkɔɔ loor ki li see binyennkɔɔ taar ni, ki li tee bi tubdatu nba saa wei bianjinba. ⁶ Li-i tee ki a gbenn nna, fan labir a niidiitu lokir po, ki dɔɔr di Juda teeb toonbiit paak biak dapiinna, ki dayennkɔɔ see binn yennkɔɔ paak, ki sii tee bi tubdatu.

⁷ “Kpaan a nunii Jerusalem biiru paak. Nakin a niikur doo na paak, ki turib kpaanii. ⁸ N saa lora, ki li saa te ki a kan fit labir yenn po koo leer po, ki saa tuu yoo nba ki biiru na tan saa gbenn.

⁹ “Mɔtana, jiin boroboro yon, nan dimɔnii, nan toa, nan saji, nan yoi, nan boroboro yonleer, ki taan li kur ki ŋmat ki teen boroboro. Nanne ki a sii di daakobii ŋantaa nan dapiinyia nba ki a dɔɔ a niigaŋ paak na. ¹⁰ Daar kur ni, a tuu saa di boroboro maŋ waaminnae,

I Bi maan ni, bi yib “cherubim.” Bi nyii Yennu boore.

ki li tuu saa fit dia-a ki tuu daleer. ¹¹ Ki a bia tuu saa nyu nyun waaminna, nyubitii njanlee, daar kur. ¹² Ki a saa jii nirɔ binkoona ki joo muu, ki pur boroboro, muu maŋ ni, ki dir siaminba ki ɔɔ kur saa la.”

¹³ Yennu nɔamm yet a, “Yoo nba ki n tan yat Israel teeb ki ɔɔn digbanlia ni, bi tan sii di jeet nba ki yeen, nan faa saa di bianjinba nae.”

¹⁴ Ki n jiin a, “Aaii, Yabint Yennu. Maa fiir bisin niŋa, n ki ban tun siar ki biira. N ki ban nɔman bonkobuk nba kpo u kuukɔ, koo bonkobuk nba soor linba ki kpiiu. N ki ban dii jeet nba ki a yaa li ki yeeni.”

¹⁵ Njanne Yennu nɔamm yet a, “Li njan, n saa te ki a nyik nirɔ binkoona, njan jii naab binkoona ki joo muu ki pur boroboro maŋ li ni.”

¹⁶ Ki u nɔamm yet a, “Nisaarik, n yaa n waan Jerusalem jeet turue. Leŋ niib na sii be ninbaatir ni, ki bi numm sii mɔn nan bii bikii jeet nan nyun nba ki bi sii di ki bia nyu. ¹⁷ Ki bi saa pɔt jeet nan nyun, ki sii be parbiir ni, ki saa kpo yiama, kimaan bi toonbiit paak.”

Ki jiin Esekiel yut kooru po

⁵ Yennu nɔamm yet a, “Nisaarik, jiin barik nba di, ki koor a tiaŋ nan yut kur, ki bikin yut maŋ ki la li kpaiu, ki bokitir taar fuunu muntaa, ² ki joo bɔkyenn muu doo na ni, biiru na poor po, ki jii bɔkleer, kii porii nan a barik, yoo nba ki a somm lin doo na kpiŋ po na, ki tont bɔkleer na kii yat sanpaapo, ki n saa wei chɔɔr nan n juk, ³ ki tenn yut na waan, ki gbiniir a liatir mɔg-bann, ⁴ ki dat nyinn yut maŋ waan, ki lur muu ni, ki te lin di, ki li muu saa yat ki di Israel tiŋ kur po.”

⁵ Mine tee Yabint Yennu, mine nɔamm Jerusalem, ki li tee siaminba mantik kpaa talas durinya na kur po, ki digbana nba kur lintir na numm gboor. ⁶ Njan Jerusalem teeb na yɛtin, ki ki sak n mɔb. Bi ki sak gaar n wannu, ki yaa bin wann nan bi mantik tee toonbiit damm ki gar digbana nba kookib nae. Jerusalem teeb yɛt n senniiwa, ki bia ki gar n wannu na. ⁷ Mɔtana, Jerusalem teeb, gbiintir linba ki min Yabint Yennu beeri na. Yaa ki sak n sennii ki bia ki gaar n wannu na, i baar nan daŋ bonchiann ki gar digbana nba kookiiwa. I gaar digbanlia maruŋo. ⁸ Li paak, min Yabint Yennu-beeri nan n tee i dataake. N saa bu i buut ki dat i tuba, ki li sii tee siaminba ki digbana kur saa la. ⁹ Kimaan toona nba kur ki n ki loon, njan kii tuun na paak, n saa dat yimm Jerusalem teeb tuba ki gar maa mi dat bi-anjinbawa, ki bia ji kan ban dat li dat booru. ¹⁰ Li paak, bibaanba saa nɔman bi waas, Jerusalem doo ni, ki waas mun saa nɔman bi baanba. Ki yimm nba biar ki mɔk manfoor na, n saa dat i tuba, ki bia yati lokir kur po.

¹¹ “Li paak, nan min nba tee Yennu nba fo na, yaa tun ki biir min Yennu nasaakak nan i toonbiit na, n saa chɔɔ lui, ki kii mɔk ninbatinu nani. Min Yabint Yennu mɔmaame na. ¹² I niib bɔkitu muntaa ni yenn, kon nan yiariie saa kpib, doo ni. Ki bi saa kpi bɔkleer na nan jukbanjai, doo kpiŋ, ki bɔkleer nba tenn na, n saa jii wouŋ ki yatib, ki wei berib nan jukbanjiak.

¹³ “I saa la n wutoor nba saa do i paak bianjinba, nan laa tan saa maŋin. Li-i tee linba na kur tumi, i saa bann

nan min Yennu-e bo pak nani, kimaan n wutoor doo i mɔyɛtuk na paak bonchiann. ¹⁴ Ki binba kur nyi digbana nba kpia-i na ki gar i boor sii laai, ki saa fɔkit nani.

¹⁵ “Ki mi-i donn wutoor ki mɔk parbiir nani yoo nba, n saa dat i tubae, ki digbana nba kur kpia-i na, jan-maanii saa soorib; ki bi saa goti nan yanyɛtuk, ki laai. ¹⁶ N saa pot i jeet turu, ki te kon n soori, ki i saa bann kon tonu nba tee bianjinba, ki li sii tee nan bi yekiti peenporimiie, a bin kpi-i na. ¹⁷ N saa te kon nan muuk ni bonkobit n soor i waas ki kpib. N saa te yiarii nan tɔbii n kpi-i. Min Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb ki jiin bi patman-nu po

⁶ Yennu pak nanin ki yet a, ² “Nisaarik, gotir Israel teeb kunkona na, ki wannib n mɔmaan na. ³ Yetir Israel teeb kunkona na ki bin gbiint Yennu mɔmaan, ki gbiint linba ki min Yabint Yennu yeen ki teen jɔɔt nan kunkona nan lɔtii nan baat. N saa te ki n jukbanjiak na n biir siaminba kur ki niib jiantir pata. ⁴ Maruŋ binbinta na saa beta, ki bonnunubit binbinta na kur saa yeer. N saa kpi niib nba kur jiantir pata na, pata maŋ tɔɔn. ⁵ N saa yat Israel teeb gbanankpeena, ki bia yat bi kpaba ki lint maruŋ binbinta na kur po. ⁶ Ki Israel teeb doi kur saa biir, ki lin te bi maruŋ binbinta nan pata nan bonnunubit binbinta na kur n yeer buri buri, ki linba kur ki bi nɔmmir na saa bot. ⁷ Niib saa kpo lokir kur po, ki binba biar ki mɔk manfoa na saa bann nan mine tee Yennu.

⁸ “N saa te siab n nyi kuun na ni, njan ki n yatib digbangana ni, ⁹ siaminba ki bi sii tee yommii. Leŋe ki bi saa dukin n po, ki bann nan mine dat bi tuba, ki dinnib fei, kimaan bi yadkanpɔɔna nba ki bi mɔk, ki yɛtin, njan jiantir pata na paak. Bi sii nan bi mɔŋ, kimaan toonbiit nba ki bi tuun na paak. ¹⁰ Ki bi saa bann nan mine tee Yennu, ki bia bann nan n kpaanii na ki tee jeenti kaa.”

¹¹ Ki Yabint Yennu yet a, “Nisaarik, poon a nii, ki bia chib a taa, ki bui nan ninbaatir, kimaan toonbilankant nba ki Israel teeb tun na paak. Bi saa kpo tɔbii ni, ki kon saa kpib, ki yiarii bia saa kpib. ¹² Binba ɔɔ digbanbanfɔka na saa yiar ki kpo; ki binba ɔɔ ki naak na saa kpo tɔbii ni, ki binba biar ki mɔk manfoa na, kome saa kpib, ki bi saa bann n wutoor paŋ nba tee, ¹³ ki nikpeena saa yat ɔɔ lint pata nan maruŋ binbinta na kur po, ki yat ɔɔ kunkona kur po, ki bia be jɔjaana yura paak, nan timaatii nyaka nan tijakpera nyaka, nan siaminba kur ki bi tuu jokit maruŋ bona ki teen bi pata. Njanne ɔɔ kur saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁴ Bar-mɔnii, n saa tant n nuu bi tiŋ paak ki biirir. N saa te tiŋ na n biar yann, laa nyii kunkoouk na diitu po, ki saan tuu Ribla doo nba be niigaŋ po na, ki kan nyik siaminba ki Israel teeb be. Njanne ki ɔɔ kur saa bann nan mine tee Yennu.”

Bianjinba ki Yennu saa biir Israel teeb

7 Yennu pak nanin ki yet a, ² "Nisaarik, mɔɔmaan nba ki min Yabint Yennu yeen Israel teebe na. Tiŋ na kur gbennue na.

³ "Israel teeb, i yoo gbennue na; i saa la n wutoor nba tee. N yaa n bu i buute, kimaan yaa tun ki biir na paak. N saa pa jiini, i binben-yana na paaka. ⁴ N kan nyiki, koo ki tini ninbaauku. N yaa maa n dat i tubae, toonbilankant nba ki i tun na paak, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu."

⁵ Linba ki Yabint Yennu piake na a, "Bonbiyenn sii baat ki leer waae. ⁶ Li baar gbenna. Li-i baar, i boontue na. ⁷ Yimm nba be tiŋ na paak na, i joontu yoo nakina. Ki yimm nba mann maruŋ kunkona paak na, i yoo gbenna, ŋmatir kɔɔe be i ni.

⁸ "Li kan yanni, ki i saa la n wutoor paŋ. N yaa n bu i buut, yaa tun ki biir na paake, ki pa jiini bonbilankant nba ki i tun na. ⁹ N kan nyiki, koo ki tini ninbaauk. N yaa man dat i tuba, toonbilankant nba ki i tun na paake, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu, ki tee daanɔ nba dat i tuba."

¹⁰ Biiru daar baat Israel teeb paak. Jat pukiie, ki dont-n-mɔɔ do, ¹¹ ki jat na baat nan tonu bonchiann. Baa mɔɔ linba kur kan biari, laa tee bi mɔɔkint, koo bi faar, koo bi manu kan biari.

¹² Yoo baate, ki daar nakin ki tee yoo nba bona koiu nan li daanu ji kii mɔɔ nyɔɔt, kimaan Yennu tubdatu na saa baa ɔɔ kur paaka. ¹³ Kpinkpenta na ɔɔ kaa ki saa wei u manfoor ni ki tan fit ŋmat gaar waa kɔi linba, kimaan Yennu wutoor na be ɔɔ kur paak, ki binba tee nibiit na kii fit mɔɔ manfoori, ¹⁴ ki naatuna peb ki tee nyina, ki kunkontiat teen siir nan tɔb faanu. Nnaan ɔɔ kaa ki saa nyi saan tɔbi, kimaan Yennu wutoor na saa baa ɔɔ kur paaka.

Tubdatu ki jiin Israel teeb biit po

¹⁵ Kunkɔna be sɔɔnjot ni, ki yiarii nan kon be ŋei ni. Ki wunba kar doo na kpiŋ, u saa kpo kunkɔnn na ni, ki wunba be doo na ni, yiarii nan kon saa kpiu. ¹⁶ Ki binba biar ki mɔɔ manfoa na, bi siab saa chiar ki do kunkona paak, nan ŋmana nba tuu tin janmaanii ki yukir nyi baat ni bianjinba na. Ki bi kur saa fabin bi toonbiit paak. ¹⁷ Ki ɔɔ kur nii saa baŋ, ki bi duna sii jekir. ¹⁸ Ki bi saa lia bɔtoliant ki wann bi parbiir nba tee, ki janmaanii sii mɔɔkib. Bi saa koor bi yut, ki bi kur saa di fei. ¹⁹ Bi saa lu bi salimmɔna nan salimpeena sɔɔnjot ni, nan li tee mɔɔt na, kimaan salimmɔna nan salimpeena na kan fit nyinnib, yoo nba ki Yennu wutoor doo bi paak na. Bi kan fit jiir ki maan bi para, koo ki gboon bi poa. Salimmɔna nan salimpeena nae kɔɔmm biit ni. ²⁰ Baa donn bi mɔɔ nan tuliat nba ŋan ki jii ŋammir pata na, ŋanne teen Yennu te ki bi mɔɔkint na toŋ bi paak.

²¹ Ki Yennu ŋamm yet a, "N saa te ki boorganu nan doyeerteeb n fat bi mɔɔkint na kur ki biirir."

²² Ki n kan fiint doo yeer teeb na po, yoo nba ki bi biir n kasii jiantu Nasaakak na.

²³ "Tiŋ na kur be ŋmatir nie. Nikpiirit nan binba be jat ni gbee doo na niwa. ²⁴ N saa baar nan niib nba mantik tee toonbiit damm, ki te ki bin gaar i ŋei, ki i ni-paarit na saa kɔɔ dindann, yoo nba ki n saa te digbanlia n kɔɔ i yenjiantboa na, ki biirir. ²⁵ Dindann kɔɔ yoo baate, ki i tan saa lon parmaasir ŋaan kan la. ²⁶ Ki bonbiyenn sii baat, ki leer bia waa, ki lababiit sii baat yoo kur, ki i tan saa barin n sɔkiniinba, a bin wannii baa laat linba, ki mannteeb na tan kii mɔɔ linba ki bi saa wann niibi, ki saakab na mun tan kii mɔɔ kpaanii ki turi, ²⁷ ki kpanbar na tan saa bui fabin, ki doo diarɔɔ tan kii mɔɔ dindann, ki niib na kur tan saa jekir nan janmaanii. N saa dat i tuba, toonbiit nba ki i tun na paak, ki bia bu i buut nan yaa bu leeb buut bianjinba na. Nanne saa wannii nan mine tee Yennu."

BIANJINBA KI ESEKIEL NĀMM LA YENNU, YIR-INTU NI

(Esekiel 8.1-10.22)

Bianjinba ki Jerusalem teeb mann pata

8 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan timm nba biar, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn tiŋ ni na, li bina ŋanloob, ŋmaarii ŋanloob ni daanŋanmu daare, ki Juda saakab lakin kar nanin, n ŋaak ni. Ki Yabint Yennu Seek kɔɔ n ni, ² ki n got la siar ki li naan nisaarik.

Laa nyii u siak ni ki sikin u taa po, ki li naan muu, ki nyii siak ni ki donn u yur po, ki li nyirii ki naan bi ɔɔ kutmɔnt. ³ Ki u tant siar ki li naan nuu, ki soor n yut. Yirintu maŋ ni, ki Yennu Seek na wokitin sanpaapo, ki saan nanin Jerusalem, ki saa kɔɔ nanin Yenjiantu Nasaakak na dindonjouk tammɔkɔɔkir nba be niigaŋ po na, ki tee siaminba ki patir be ki dont Yennu wutoor.

⁴ Nanne ki n la Israel teeb Yennu yentsaakar, ki li tee nan maa din la linba Kebar mɔɔkir ni, yoo nba ki n din be leŋ na. ⁵ Ki Yennu betin a, "Nisaarik, gotir ki jiin niigaŋ po." Ki n got la patir nba dont Yennu wutoor na, ki li kpia Yennu maruŋ binbintir nba be tammɔkɔɔkir ni na.

⁶ Ki Yennu betin a, "Nisaarik, a la Israel teeb yanbɔmma-a? Bi yanbɔmm na biir n kasii boor, ki li te ki n niib na kan fit jiantin li ni. Nnaan a lek saa la bonbilankant nba saa tun ki gar linba nawa."

⁷ Li poor po, ki u jiin ki saan nanin nanyer po tammɔkɔ na ni, ki saa wannin fɔnn ki li be joonn ni, ⁸ ki yet a, "Nisaarik, faan joonn na, ki yarik fɔnn na." Ki n faa, ki ji bann nan li tee tammɔbe. ⁹ Ki u yetin a, "Kɔɔ ki saa got bonbilankant nba ki niib na tuun." ¹⁰ Nanne ki n kɔɔ, ki got la li kɔɔ ni, ki bonninnant be dikpina paak, ki tee bonfurinkaa nan bonkobit nba ki yeen, nan bonlia nba ki Israel teeb jiantir na. ¹¹ Ki Israel tɔɔndamm

piinlore see leŋ, ki Jasia, wunba tee Safann bija na pukin leŋ, ki ַכּ kur dia sipia nba ki bi jokin bonnunubit, ki bonnunubit na nubiru yent diiuk na. ¹² Ki Yennu boin a, "Nisaarik, a la bonbilankant nba ki Israel ַכּondamm tuun bunbɔnn ni nawa-a? Bi kur be diiuk nba gbee nan pata nae ki jiantirib, ŋaan yeen a n kan labi, kimaan bi dukin nan n yêť ŋamm Israel teebe.

¹³ "Ŋaan n lek saa wanna bonbilankant nba gar linba na." ¹⁴ Ki u jiin saan nanin Jiantu Ŋasaakak na tam- ַכּakkir nba be niigaŋ po na, siaminba ki n la poob ַכּ ki fabin, tingbann Tamus kuun po.

¹⁵ Ki Yennu boin a, "Nisaarik, a saa fit bann poob na nba tuun linbawa-a? Ŋaan ַכּtana, n loon man wanna linba bi ki gar nna." ¹⁶ Ki u jiin ki saan nanin Jiantu Ŋasaakak na dindonjouk ni, ki n la jab piinlee nan banŋmu see kpia tammɔb nba gaar saa Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki be barintir nan maruŋ binbintir na sinsuuk ni, ki jii bi poor ki tur Yenjiantu Ŋasaakak na, ŋaan ַכּni tiŋ ni ki tor yondo po, ki jiantir yonmɔnn.

¹⁷ Ki Yennu ŋamm yet a, "Nisaarik, Juda teeb nba tuun toonbilankant nba na mantik paaka. Bi tuun jatuk toona, ki bia tuun linba ki ŋan ki pukii lokir kur po, Israel tiŋ ni, ki mantik donn n wutoor. Bi tuun nna ki dintin fei, ki bia sukiin. ¹⁸ Li paak, bi saa la n wutoor nba tee. N saa dat bi tuba, ki kan tinib ninbaauk, ki bia saa yêť ki kan gbiint turib, yoo nba ki bi mein nan kunkɔpaarir na."

Bianjinba ki Jerusalem teeb ַכּ tubdatu ni

⁹ Li poor po, ki n gbat Yennu tant a, "Baat Jerusalem, yimm jab nba ki bi ganni a yin biir doo na. Baat nan i kunkɔntiat." ² Li taabaak ni ki jab banloob nyii ŋasaakak nanyer po, tammɔkɔkir nba be niigaŋ po na ki baat, ki ַכּ kur dia kunkɔntiɔk nba saa kpi, ki jasɔk pukin bi po ki lia chabŋana liatfoouk, ki dia bonsɔbkar. Ki jab na ַכּ Jiantu Ŋasaakak na ni, ki saan set kutmɔnt binbintir na boor.

³ Ki Israel teeb Yennu yentsaakar na seet bona nba ַכּ kpinkpant, ¹ ki be ŋasaakak ַכּ ni na yur paak, ki chat saan nanyer po, tammɔb boor. Ki Yennu yet ַכּ nba lia chabŋann liatfoouk na a, ⁴ "A lin Jerusalem doo kur po, ki lon binba be ninbaatir ni, ki bi para biir, kimaan toonbilankant nba tuun doo ni na, ki ַכּ bi yug-bia paak."

⁵ Ki n gbat Yennu piak ki teen jab banloob nba biar na a, "Ii waau man, ki lin doo na ni, ki kpi, ki daa tent ַכּ, ki daa tiimm ninbaauk. ⁶ Ii kpi jakpera na nan naasimm nan sapaamm nan binaanba nan waas. Ŋaan i daa siit daanɔ nba ַכּ ַכּ u yugbiar paaki. Ii piin n Ŋasaakak na ni." Ŋanne ki bi piin kpi ַכּondamm nba see Yenjiantu Ŋasaakak boor na.

⁷ Ki Yennu yetib a, "Ii biir Jiantu Ŋasaakak na man, ki gbeen li dindouŋ nan nikpeena. Piint toonn man." Ŋanne ki bi piin ki kpi niib nba be doo na ni.

⁸ Baa kpi niib na yoo nba, ki n biar n kuukɔ, ki baa fabin tiŋ ni, ŋaan yikin ki yet a, "Yabint Yennu, a mantik

I *Bi maan ni, bi yib "cherubim," ki bi nyii Yennu boor.*

donn wutoor Jerusalem teeb paak, a fan kpi ַכּ kur nba biar be Israel tiŋ ni nae-e?"

⁹ Ki Yennu jiin a, "Israel teeb nan Juda teeb biir, nan baa tun toonbilankant nawa. Bi tiŋ na gbee nan nikpi-irae, ki Jerusalem gbeen nan toonbiit. Bi yeen a min Yennu nyik bi tiŋe ki ki laat baa tuun linba. ¹⁰ Ŋaan n kan tinib ninbaauku. N saa teenib nan baa tun bianjinba ki tur leeb nae."

¹¹ ַכּ, ki jɔk nba lia chabŋann liatfoouk na jen Yennu boor ki yet a, "N tun toona nba ki a wannin na, ki gbenna."

Bianjinba ki yabint Yennu yentsaakar seet Jiantu Ŋasaakak na ni

¹⁰ Ki n got la ַכּpin-yerik nba be bona nba ַכּ kpinkpant ^{II} ŋanna na yur paak, ki siar be li paak ki tee nan naankok nba ki bi ŋammir nan tanbinyinyir nba ki li daauk paar, ki bi yir safir na. ² Ki Yennu yet ַכּ nba lia chabŋann liatfoouk na a, "Saant ki ַכּ fiaa ŋanna nba be bona nba ַכּ kpinkpant na ַכּ ni. A jii musankɔkɔna ki gbeen nuu, ki yar musankɔkɔna maŋ doo na paak."

Ki n goriio ki u saa nan Yennu nba wannɔ bianjinba na. ³ Ki bona nba ַכּ kpinkpant na see Yenjiantu Ŋasaakak na niiditu po, yoo nba ki u ַכּ li ni na, ki sanpagbouŋ gbee ŋaak na ַכּ ni dindouŋ na. ⁴ Ki yabint Yennu yentsaakar na fiir bona nba ַכּ kpinkpant na boor, ki saan Jiantu Ŋasaakak na nanyer po tammɔb ni, ki sanpagbouŋ ַכּ gbee ŋasaakak na, ki yentu yentir dindouŋ na ni. ⁵ Ki bona na kpinkpant nba damm na fuur gbia nanyer po dindonjouk na ni, ki li fuur tee nan Yabint Yennu kunkɔr na.

⁶ Yoo nba ki Yennu yet ַכּ nba lia chabŋann liant na, a wun nyinn muu nba be fiaa na sinsuuk ni, bona nba ַכּ kpinkpant na ַכּ ni na, ki ַכּ na saan set fiaa na yenn boor. ⁷ Ki bona nba ַכּ kpinkpant maŋ yencɔ tant u nuu ki tun muu nba be bi sinsuuk ni na, ki paat musankɔkɔna na, ki teen ַכּ nba lia chabŋann liant na nii ni. Ki ַכּ na gaar ki seet.

⁸ Ki n la nan bona nba ַכּ kpinkpant na kur ַכּ siar ki li tee nan nisaarik nuu na, ki be bi kpinkpant ַכּ ni. ⁹⁻¹⁰ Ki n bia la fiaa ŋanna be ki jan, ki fiir kur kpia bona nba ַכּ kpinkpant na yenn; ki fiaa na nyirii ki naan tanbinyinyira nba daauk paar, ki fiir kur ַכּ fileer, ki li saak li ַכּ ni. ¹¹ Ki li-i tee bona nba ַכּ kpinkpant na seet, bi fit saa lokir kur po, ŋaan ki ki ŋmantir. Bi kur tuu lakin somm yomme, ki saa baa loon siaminba kur, ŋaan ki ki ŋmantir. ¹² Ki bi gbanant kur, ki kpab bi poor po, nan bi nii, nan kpinkpant, nan fiaa na ַכּ ninbina li kur po. ¹³ Ki n gbat kunkɔr yir a, "fiaa nba lintir."

¹⁴ Bona nba ַכּ kpinkpant na yencɔkɔ kur ַכּ numpo ŋanna. Sinsinn numpo na tee naajak yar, ki linba waa munlee ni tee nisaarik numpo, linba waa muntaa ni tee yanbɔr numpo, ki linba waa munna na tee baakir numpo. ¹⁵ (Ki bona nba ַכּ kpinkpant na

II *Bi maan ni, bi yib "cherubim." Bi nyii Yennu boore.*

tee yomm nan binba ki n daan la Kebar məkir boor na.) Ki li-i tee bona nba mək kpinkpant na yukir ki doo sanpaapo yoo nba ¹⁶ ki saa, fiaa na mun tuu waabe, ki yoo nba kur ki bi tant bi kpinkpant a bin yukiri, fiaa na bia lek tuu waabe. ¹⁷ Ki li-i tee bona nba mək kpinkpant maḡ setie, fiaa na mun tuu sete. Li-i munii tee bona maḡ yukiri, fiaa na mun tuu waae, kimaan bona maḡe ḡmakitir fiaa na.

¹⁸ Ki yabint Yennu yentsaakar na seet Jiantu Nasaakak na nanyer po, tamməkəkəkir boor, ki chat saan be bona nba mək kpinkpant na paapo. ¹⁹ Ki bi tant bi kpinkpant, ki yukir doo sanpaapo, ki n goriib, ki fiaa na waab ki saa, ki bi saa set Yenjiantu Nasaakak tamməkəkəkir nba be yondo po na boor, ki yentsaakar na be bi yura paak. ²⁰ Ki n bannib nan ḡamme tee bona nba mək kpinkpant ki daan be Israel teeb Yennu lḡ ni, ki n lab Kebar məkir boor na.

²¹ Ki bi yenkəkək kur mək numpo ḡanna, nan kpinkpant ḡanna, ki siar be ki naan nisaarik nuu ki be kpinkpouḡ kur lḡ ni. ²² Ki bi numpo tee nan binba ki n daan la Kebar məkir boor na. Ki bona maḡ kur saa sunsonn, ki ki ḡmantir.

Esekiel nba pak ki jiin Jerusalem təkndamm tonu po bi-anjinba

11 Yennu Seek din wokitin ki saan nanin Jiantu Nasaakak tamməkəkəkir nba be yondo po na boor, ki n la jab piinlee nan banḡmu see leḡ ki kpia tamməkəkəkir na, ki təkndamm banlee nba na pukin bi ni, ḡamme tee Jaasania, wunba tee Asur bija na, nan Pelatia, ki u mun tee Benaya bija, ki bi tee digbann na təkndamm.

² Ki Yennu yetin a, “Nisaarik, jab na lorin lorbiite, ki bia teen doo na niib kpaanii nba ki ḡan.” ³ Bi yeen a, “Ti bia saa ḡamm maa ḡeie. Doo na tee nan kpinbobir nae, ki ti mun tee nan nant na ki be li ni; li guut, ki ti kan kabi. ⁴ Li paak, nisaarik, pakin ki biirib.”

⁵ Yennu Seek na yentin, ki Yennu betin a man pak məkmaan na ki tur niib na a, “Israel teeb, min Yennu mi yaa piak linba, ki bia mi yaa lorin linba. ⁶ I mantik kpil niib bonchiann doo na ni, ki li te doo na sḡnjot gbee nan nikpeena.

⁷ “Li paak, linba nae tee maan nba ki min Yabint Yennu beeri. Doo na tee nan kpinbobir nae setik nan məkni, ḡaan ki nant na tee bee? Li tee niib nba ki i kpiib na gbanante. I kii be nna na. N saa lu nyinni, doo na nanyer po. ⁸ I tiin jukbanjai jaḡmaaniie-e? N saa te ki jab nba baar nan jukbanjai na n leki. ⁹ N saa nyinni doo na ni, ki kubini boorganu nuu ni. N chabi nan kuma. ¹⁰ Ki bi saa kpi-i tək ni, i tḡḡ doo ni, ki li saa te sḡ kur n bann nan mine tee Yennu. ¹¹ Doo na kan fit guuri nan bobir nba ki nant tuu be leḡ ki lin guurir bi-anjinba na. N saa dat i tuba siaminba kur ki i sii be, Israel tiḡ ni. ¹² Ki i saa bann nan mine tee Yennu, ki bia bann nan yaa din saak digbana nba kpia-i sennii na, i din mək məkḡtuk nan n sennii nan wannue.”

¹³ Maa piak yoo nba, ki Pelatia kpo ki baa tiḡ ni. Ki n baa fabin tiḡ ni, ḡaan yikin a, “Aba, Yabint Yennu. A loon ki a kpi sḡ kur nba be Israel tiḡ na nie-e?”

Yennu məksonn nba jiin dindann po

¹⁴ Ki Yennu ḡamm pak nanin a, ¹⁵ “Nisaarik, niib nba kək Jerusalem na piak fin nan Israel teeb nba tee yommii ki be Babilonn na poe. Bi yeen a, ‘Yommii na bann fəkkit nan bin jiant Yennu-wa. Yennu te ki ti yent Israel tiḡ nawa.’

¹⁶ “ḡaan linba nae ki n loon fan wann Israel teeb nba kək Babilonn na. Li tee barməkniie nan min Yabint Yennu-e ber nyinnib bi tḡḡ doo ni, ki te ki bi saan kək digbangana ni. Məkana n sii be namm, siaminba kur ki bi be, ki lin te bin fit kii jiantirin.

¹⁷ “Li paak, yetirib linba ki min Yabint Yennu piak na. N saa taan ki nyinnib digbana nba ki n yatib na ni, ki jii ḡamm Israel teeb tiḡ na ki jiin turib. ¹⁸ Ki li-i tee ki bi ḡmat jeni, bin lu pata nba kur be tiḡ na ni. ¹⁹ Ki n saa turib parpaann nan duduk-paann, ki saa nyinn bi para nba wakii nan tann na, ḡaan turib məkaku para. ²⁰ Ki bi sii dia n sennii, ki bia mək məkaku nan n wannu fanu. Ki bi sii tee n niib, ki n mun tee bi Yennu. ²¹ ḡaan n saa dat niib nba jiantir pata na tuba; li tee bonbilankante. N saa dat bi tuba baa tun linba na paak. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki yabint Yennu yentsaakar nyii Jerusalem

²² Yennu pak ki gbenne, ki bona nba mək kpinkpant na piin yukiru, ki fiaa na waab, ki Israel teeb Yennu yentsaakar dək bi paak. ²³ Tək, ki yentsaakar na nyii doo na ni, ki chat saan kunkonn nba be yondo po na paak. ²⁴ Yirintu na niḡe ki Yennu Seek wokitin, ki jen nanin yommii nba be Babilonn na boor, ki yirintu na bot. ²⁵ Ki n yet yommii na linba kur ki Yennu wannin.

Bianjinba ki Esekiel wann Israel teeb biiru po

12 Yennu pak nanin ² ki yet a, “Nisaarik, a kək nan məkḡdamme. Bi mək ninbina ḡaan ki ki laat siari; bi mək tuba ḡaan ki gbia maami, kimaan bi tee məkḡdamme.”

³ “Məkana la, nisaarik, lorin a jika, ki lii tee nan kunsḡntinnḡ nba tuu lor na, ki soor sḡnuwa, ki yonnu n fit baa. ḡaant ki sḡ kur n la-a ki a nyi saa digbanleer ni. Li pasiar, məkḡdamme maḡ saa bann a sommir maḡ paaka. ⁴ Laa daa tee yonsupeeḡ ni na, lorin a jika nan a tiin kunsḡḡ na, ki bin la-a. ḡaant daajoouk ki bii goria ki a saa nan a tiin kunsḡḡ na. ⁵ A ḡaan niib na n la-a, ki a loot a ḡaak dikpinn, ki bək nyi li ni nan a jikir. ⁶ A ḡaan niib-ii goria ki a paan a jikir na, a bəkək paak, kii somm daajobḡnbiir, ḡaan dəkkin a numpo, ki daa laat faa saa siaminba. Faa saa tun linba na na, li sii tee kpaaniie ki teen Israel teeb.”

⁷ Ki n tun nan Yennu nba wannin bianjinba a man tun na. Ki daar maḡ, ki n lor n jika nan kunsḡntinnḡ nba saa lor bianjinba na. Ki li daar daajoouk, laa tan bḡnt yoo nba, ki n gbiiir n ḡaak dikpinn nan nii, ki loot fḡnn,

ki nyii li ni, ki סכך kur goriin, ki n paan jikir na n סככּיכ, ki soor סכּוּ ki saa.

⁸ Laa yent sanyaleeuk, ki Yennu namm pak nanin ⁹ ki yet a, "Nisaarik, mətanae ki Israel מַעְיֵתֻק damm maṅ ji boi a, a tuun bee na. ¹⁰ Yetirib linba ki min Yabint Yennu beerib. Məmaan na tee kpanbar nba dia Jerusalem, nan niib nba kur סכך li ni na yare. ¹¹ Yetirib nan linba ki a tun na tee nyinne ki jiin linba tan saa baarib po. Bi tan sii tee kunsəntinnae nan yommii, siar po. ¹² Kpanbar nba diab na tan saa paan u jikir סככּיכ paak bunbənn ni, ki nyi fənn nba ki bi saa lukir dikpinn ni ki turə na. U tan saa dəkkin u ninbina, ki ji kii laat waa saa siaminba po. ¹³ Ki n saa pii baruk ki soor, ki ji jiiu ki saan nanə Babilonn doo ni. Leṅe ki u sa saa kpo, njaan kan la doo maṅ. ¹⁴ Ki n saa yat u njaasaakab nan kpaanteeb nan binba tuu guu-u na, lokir kur po. Ki niib sii kpaanib a bin kpib.

¹⁵ "Mi-i tanji yatib ki bi saan digbanlia ni, nan boor-ganu doi ni yoo nba, bi saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁶ N saa te ki bi waaminnae n nyi təbii ni, nan kon ni, nan yiarii ni. Baa sii be digbangana maṅ ni, bi saa bann nan bi toonbilankant nae te ki bi be leṅ, ki bia bann nan mine tee Yennu."

Nyinn nba jiin jaṅmaanii po

¹⁷ Yennu pak nanin ki yet a, ¹⁸ "Nisaarik, i jekir nan jaṅmaanii, yoo nba ki a di jeet ki bia nyu nyun. ¹⁹ A pak tiṅ na kur niib nan məmaan nba nae tee Yabint Yennu yar, ki u teen niib nba biar be bi tiṅ ni, Jerusalem doo ni. Bi sii jekir nan jaṅmaanii, yoo nba ki bi di jeet, ki bia tiin jaṅmaanii, bi-i nyu nyun yoo nba. Bi tiṅ saa biir ki biar tinkooṅ, kimaan bi ton, ki ki waa sennii. ²⁰ Doi nba gbee nan niib mətana na, tan saa bi-ir, ki kpant tinkooṅ. Nanne ki bi saa bann nan mine tee Yennu."

Barjouk nba ki niib mi, nan məmaan nba ki bi ki loon po

²¹ Yennu pak nanin ki yet a, ²² "Nisaarik, bee teen ki yimm Israel teeb nammii yeen barjouk na? I yeen a 'Yoo gara, ki mafiitkara ki tuumi.' ²³ Mətana, yetirib linba ki min Yabint Yennu yaa a wannib ki jiin li po. N saa gəṅr barjouk maṅ, ki סכך ji kan ban yetir Israel tiṅ ni. Yetirib nan yoo baara, ki mafiitkara na saa teen bar-mənnii.

²⁴ "Ki Israel teeb sinsuuk ni, faak yirintu koo kpinkpannii masəkinkara ji kii be. ²⁵ Ki min Yennu-e sii piak namm, ki linba ki n tuu yet, nanne saa tun, ki li tuu saa tume yiama. Ki yimm מַעְיֵתֻק damm sii be i man-foor nie, ki man tun nan bianjinba ki n yet na. Min Yabint Yennu-e pak na."

²⁶ Ki Yennu yetin a, ²⁷ "Nisaarik, Israel teeb na dukii nan yirintu nba ki a laat na, nan masəkinkara nba ki a piak na, li baaru fəkewa. ²⁸ Li paak, yetirib nan min Yabint Yennu-e piak na, nan n saa tumir yiama. Linba ki n yet, li saa tuma. Min Yabint Yennu-e pak na."

Masəkinkar ki jiin jab nba tee faak səkiniinba po

13 Yennu pak nanin, ki yet a, ² "Nisaarik, pakin bi-ir Israel teeb səkiniinba, binba dia bi məṅ mə-maan ki piak na. Betirib ki bin gbiint min Yennu mə-maan.

³ "Linba nae ki min Yabint Yennu yeen. Jatit nba tee faak səkiniinba na boonta. Bi ki laat yirintu, bi piak bi tiṅ məmaame. ⁴ Israel teeb səkiniinba na ki məכּ nycəṅ, nan linlona nba tuu סכך langbent ni nae. ⁵ Səkiniinba na ki kpaan niib ki jiin biiru nba saa baarib, koo laa ki njan nan bin tun ki biir min Yennu na po. ⁶ Səkiniinba na yirintu tee kpinkpannii; baa piak mafiitkara nba tee faak maame. Bi want nan bi piak n məmaame, njaan min kaa tumm. Bi kpan dukii nan bi tiṅ məmaan na saa teen barmənnii. ⁷ Bi yeen a bi piak n məmaame, njaan gbee nan fai. N ki pak turibi.

⁸ "Li paak, n yaa n dat səkiniinba maṅ tubae, baa dia kpinkpannii məmaan ki kpann n niib Israel teeb na paak. ⁹ N yaa man nmant səkiniinba maṅ paake, ki kan te bin ji pukin n niib po. N ji kan ban sak ki bin yiin bi məṅ Israel teebi, koo ki nmaa bi taar Israel tiṅ ni. Ki li saa te bin bann nan mine tee Yabint Yennu.

¹⁰ "Səkiniinba na kpann n niib ki yeen a parmaasir be, njaan ki parmaasir kaa. Səkiniinba maṅ tee nan tan-maara nba tuu maa joonkpeeṅ, njaan ki siab n jii pent peeṅ ki pentir nae. ¹¹ Yetir səkiniinba na a bi joonn na saa baa tiṅ niwa. N saa te saak n baa nan sakaana li paak, ki bia te wonpaaruk n da li paak. ¹² Ki joonn na saa baa, ki סכך kur saa boi-i ki laan pent peeṅ na pentu sommir tee bee.

¹³ "Joonn nae tee Jerusalem doo, ki min Yabint Yennu mantik donn wutoor u paak ki saa tun wonpaaruk, ki te saak n baa nan sakaana ki biir doo maṅ. ¹⁴ Faak səkiniinba na koore a bin dəkkin Jerusalem toonbiit, njaan n saa biir doo nawa, ki piit li fiakir. Ki li-i baa tiṅ ni yoo nba, li saa kpi səkiniinba maṅ, ki סכך kur saa bann nan min Yennu-e tun linba na.

¹⁵ "Ki Jerusalem teeb nan bi faak səkiniinba na saa la n wutoor nba saa do bianjinba, ki n saa məכּnt nan doo na baawa, ki faak səkiniinba na bia kpowa, ¹⁶ kimaan səkiniinba maṅ nba yet n niib nan parmaasir be bi paak, njaan ki parmaasir kaa na. Min Yabint Yennu-e pak na."

Masəkinkar ki jiin poob nba tee faak səkiniinba po

¹⁷ Yennu pak nanin ki yet a, "Nisaarik, pakin ki biir Israel poob nba piak məmaan nba nyi bi tiṅ dudukit ni na.

¹⁸ "Betirib nan bi boonta. Bi piir yumann banii bi nii ni, ki bia bobint yumann bobii bi yura paak, njaan kpann bi leeb nan bi saa fit bann wonn po maan. Bi kan fit chiar paak nan bi fai maṅ. ¹⁹ Bi want n niib mə-maan nba sukiin, njaan gaan dii waan, nan boroboro waan li paak, ki fa fai ki kpi niib nba ki biiri, ki bia piak ki sommit nibiit, ki njaamm yann, njaan ki n niib na gaan bi maan."

²⁰ Mɔtana, linba nae ki Yabint Yennu yeen a, “N ki loon banii nba ki i piir ki kpann niib, ki loon yin nmakit manfoor nan kuun na. N saa pitir i nii ni, njaan njaan niib nba ki i nmakitirib na yann. ²¹ N saa yit bobii nba be i yura paak na, njaan te ki n niib na n nyi yiikoo nba ki i diab na ni, ki i ji kan ban diabi. Ki i saa bann nan mine tee Yennu.

²² “I fa fai ki jeent niqamm nba ki n ki dukii nan man biirib na, ki kpanjit nibiit na, ki bi njamii tuun toonbiit, ki nyint bi manfoa. ²³ Mɔtana, i faak yirintii nan kpinkpannii masɔkinkara na ji gbenna. N yaa n fat n niibe ki nyinnib i nuu ni, lin te yin bann nan mine tee Yennu.”

Bianjinba ki Esekiel kpanjit Israel teeb a bin jen Yennu boor

14 Dasiar ki Israel tɔɔndamm siab baar n boor, a bin boi Yennu mɔmaan po. ² Niib na nba daa be na, ki Yennu yetin a, ³ “Nisaarik, niib na piin ki mann patae, bi lek mi nan li saa kɔɔmm biit bonchiann niwa. Li paak ki n yɛt man turib gatu.

⁴ “Pakin ki tur Israel teeb nan li-i tee ki bi tun biit, ki jiantir pata, njaan tan saan n sɔkinii boor a bin bann maa yaa linba, n saa gat ki gaan nan bi biit nba tee bianjinbae ki turib. ⁵ Pata na kur nmant Israel teeb dudukit ki bi nyikima, njaan mɔk dindann nan n mɔmaan na saa te ki bin jen n boor nan barmɔnii.

⁶ “Mɔtana la, yetir Israel teeb na a linba ki min Yabint Yennu yeene na: Bin nyik bi pata na mannu, nan bi toonbilankant tumu, njaan jen n boor.

⁷ “Ki li-i tee yoo nba kur ki Israel teeb na yenc, koo boorganu niib nba kɔɔ Israel tij ni na yenc nyikin, ki nmat ki mann pata, njaan tan saan ki boi n sɔkinii, min Yennu-e saa gat ki turɔ. ⁸ N saa yɛtɛ. N saa jiiu ki teenc nyinn, ki u kan pukin n niib po, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu.

⁹ “Ki li-i tee sɔkinii nba tur faak gatu, li tee min Yennu-e kpannɔ, ki n saa nyinnɔ n niib Israel teeb ni. ¹⁰ Ki n saa kpab sɔkinii man nan daanc nba saan u boor a wun boi n maan po na, ki dat bi kur tuba yomm. ¹¹ N saa tun linba nae, ki lin gɔɔɔ Israel teeb ki bi daa yɛenin ki tuun toonbiit, ki biir bi mɔɔɔ. Njamme sii tee n niib, ki n mun sii tee bi Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiiin toonbiit digbann tubdatu po

¹² Ki Yennu namm pak nanin a, ¹³ “Nisaarik, li-i lekii tee digbanmunn tun yanɔmm ki biirin, ki n dat doo man tubir, ki te bi bonbuburit biir, ki li niib nan bonkobit kpenn kon, ¹⁴ ki li-i lekii bo tee jab bantaa nba na, Nowa nan Danel nan Job bo kɔɔ digbann man ni, bi toonjana bo saa tinn bi kuukɔ manfoae.”

¹⁵ Koo li-i tee ki n dat digbansiar tubir, ki te muuk ni bonkobit nman niib, ki li paar nan sɔɔ n tɔkin gar li ni, ¹⁶ ki li-i tee jab bantaa nba na kɔɔ lenji, bi lek kan fit tinn bi mɔɔ waasi. Bi saa fit tinn bi mɔɔ manfoa kɔɔ,

njaan ki digbann na n kpant muuk. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.

¹⁷ Koo mi-i te datai faa digbann man tɔɔ, ki kɔɔ nan kunkɔntiat ki kpil li niib nan bonkobit kuri, ¹⁸ ki li tee jab bantaa nba na kɔɔ lenji, bi kan fit tinn bi mɔɔ waasi, bi saa fit tinn bi mɔɔ manfoa kɔɔ. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.

¹⁹ “Ki li-i tee ki n donn wutoor ki te yiarbiiuk baa digbann man paak, ki kpil li niib nan bonkobit, ²⁰ ki li lek bo tee Nowa nan Danel nan Job kɔɔ lenji, bi kan fit tinn bi mɔɔ waasi. Bi toonjana saa fit tinn bi mɔɔ manfoa kɔɔ. Li tee barmɔniie nan min Yabint Yennu nba fo na.”

²¹ Linba nae ki min Yabint Yennu yeen a, “N saa tun n tubdatu nba paar njaan Jerusalem paak, ki li tee tɔɔɔ nan kon nan bonkob-tont nan yiarii, ki lin kpi niib nan bonkobit kur. ²² Ki binba tan saa tenn na, ki bi saa soorib bi doi ni ki saan namm Babilonn. Nisaarik, li-i tee ki a la baa tee toonbiit damm bianjinba, a saa bann linba paak teen ki n tun linba na kur ki tur Jerusalem. ²³ Ki a saa la li paak, nan n mɔk mɔnii nan toona nba ki n tun na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Jerusalem ki mɔk nyɔɔɔ

15 Li yann waaminnae ki Yennu namm pak nanin, ki yet a, ² “Nisaarik, li-i tee ki bi kɔɔɔ daan tiik kɔɔna ki gbenni, bee tuu teen tiik na? Li ki tee nan tilia nba be muuk ni na, ³ kimaan a kan fit jii li tiik daauk ki nammir siar, li kan fit kpeer kpaak ki jont bona. ⁴ Li saa fit kuun muu ni kɔɔ, njaan li-i tee ki li joot dii muu, ki sinsuuk ni na bɔnni, li ji kan fit teen siari. ⁵ Li daat tuu ki mɔk nyɔɔtewa, ki bin tan fit joor muu. Li-i dii ki gbenn, ki li bia ki mɔk nyɔɔsiati.

⁶ “Min Yabint Yennu-e sat mɔb nan baa tuu jii daan tiik daat ki kuun muu ni bianjinba na, ⁷ nnae ki n saa dat Jerusalem tuba ki joob muu. Bi siab nyi mudinu yenn nija, njaan li kan wei ki muu bia saa di ki boontib, ki li-i tee ki li tan tun nna, fin Esekiel saa bann nan mine tee Yennu. ⁸ Ki n saa te bi tij n teen digban-yann, kimaan bi ki waan fanu. Min, Yabint Yennu-e pak na.”

Bianjinba ki Jerusalem tee nan poochonchon na

16 Yennu bia namm pak nanin a, ² “Nisaarik, want Jerusalem toonbilankant nba ki u tun na. ³ Yetir Jerusalem maan nba ki min Yabint Yennu beerɔ na a:

“Bi din mara Keenann tij nie, ki a baa tee Amor booru ni nirɔ, ki a naa tee Hef booru ¹ ni nirɔ. ⁴ Yoo nba ki bi din mara na, sɔɔ din ki pot a bar, koo ki wura, koo ki sɔɔra kpami, koo ki pɔbina chinchenn ni. ⁵ Sɔɔ lek ki tina ninbaauk ki tun linba na yenn gbaa ki turani. Baa din mara na, sɔɔ din ki loonani. Bi din lu-a paanu nie.

⁶ “Maa gar a boor yoo nba, ki n la ki a pɔkɔ matsɔn ni, ki birin, ki sɔn piina, njaan ki n ki te ki a kpo. ⁷ Ki n te

¹ Israel teeb mi nan Amor niib nan Hef niib tee bonchonchon-damm, ki bia tee patmannteeb.

ki a kpaat ki tee nan tipaanj na, ki a kpaat ki teen poofanj, ki a biala gberj, ki a pia kobit, njan be payann.

⁸ "Maa bia njanm gar a boor yoo nba, ki n la nan a janj jakunta, ki n jii n chinchenn ki dɔkin a payann na, ki sat mɔb nan n saa kɔkɔna. Barmɔnii, ki n lor pookɔnt mɔlor nana, ki a teen n yɔɔ. Linba nae ki Yabint Yennu yet.

⁹ "Ki n jii nyun ki wuur sɔn nba be a paak na, ki sɔɔr a gbanant olif tiinii kpan, ¹⁰ ki lanna liatfoouk nba mɔk jabit, ki pirima taasaat nba ki li gbanii njan, ki yirima bobik nba njan, ki bia lanna liatfoouk nba daauk paar, ¹¹ ki pirima banii ki lanna tuliati, ¹² ki tura miar ni banj nan tutuuta, nan naan fokirik nba fan maa a yir. ¹³ Ki a tuu mɔk liant nba tee salimmɔna nan salimpeena, ki a lia liant nba ki bi luu nan chabnjan, ki bi jabir nan chabir nba daauk paar. Ki a njan boroboro nba ki bi pur nan yon nba njan, ki laat siat nan olif tiinii kpan ¹ ki di, ki a mantik fan, ki jii teen poobat. ¹⁴ Digbana kur gbat a fant po, kimaan mine te ki a mantik fan." Linba nae ki Yabint Yennu pak.

¹⁵ "Njan a mantik gaa a fant paake, nan a sann nba doo na paak, ki dɔɔ nan wunba kur ki a lau, ¹⁶ ki jii a chinchena na yenn nba, ki njanm a jiantu boor, ki tun nan bonchonchonn na, ki jikit a mɔn ki teen sɔɔ kur. ¹⁷ Ki a jii salimpeena nan salimmɔna bona nba ki n tura na, ki njanm pata nba tee jab, ki jiantir pata marj, ¹⁸ ki jii chinchena nba bonninnant be li paak na, nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nba ki n tura na, ki teen pata marj. ¹⁹ Ki n tura jeet nba tee boroboro yon nba njan, nan olif tiinii kpan, nan siat, njan ki a jikitir ki mann maruj, a lin marj pata na." Linba nae ki Yabint Yennu yet.

²⁰ "A tun linba bi ki gar nnawa, a jii bonjai nan bonpoi nba ki a marib ki turin na, ki mann maruj ki tur pata na. ²¹ A kpai n waas ki mann maruj ki tur pata na. ²² Yoo nba ki a be ki tuun bonchonchonn toonn na, a ki ban tiar a bisin ni njan din tee, ki li tee yoo nba ki a din be yann ki birin matsɔn ni na."

Jerusalem binberj tee nan bonchonchonn binberj nae

²³ Yabint Yennu njanm yet a, "A boonta. A boonta. A tuun bonbiir nba na kur, ki bia ²⁴ maa jiantboa sɔn-jokpinii kur ki jiantir pata, ki bia tuun bonchonchonn toona lej, ²⁵ ki dia a fant na ki gbilin bakir, ki dia a mɔn ki teen sɔɔ nba kur gar a boor, ki daar kur ki a bonchonchonsin pukii. ²⁶ Ki a te a leeb nba tee Ijpt teeb, ki tee poo weira na dɔɔ nana. Ki a te a bonchonchonsin na dont n wutoor.

²⁷ "Mɔtana, n wokit n nuu maa n dat a tubir, ki wat a yent na. N jii ki tur Filistia teeba, binba ki loon a maan, ki bia nan a binbenbiit na.

²⁸ "A waa Asiria teeb, kimaan leeb na ki kpeent a gbanant ni njan. A din tee bi poochonchonn, njan ki bi ki fit kpeent a gbanant ni njan, ²⁹ ki bia tee Babilonn jab nba tee kpinkpenta na poochonchonne, njan ki bi ki fit kpeent a gbanant ni njan."

¹ Olif tiinii kpan njan, ki li daauk bia paar.

³⁰ Linba nae ki Yabint Yennu yeen a, "A tun linba na kur nan poochonchonn nba ki tiin fei nae, ³¹ ki maa jiantboa sɔnii kur ni, ki mann pata, ki bia tuun bonchonchonn toona lej, njan a ki tuun gaan likirii kaa, nan poochonchonleeb nba tee na. ³² A tee nan poo nba tuu dɔɔ nan jagamm njan nyik u sɔɔ nae. ³³ Poochonchonn tuu gaar paatii, njan fin njan teen a yɔɔsna piinii, ki pa ki bi nyi banfɔka ki baat ki tan dɔɔ nana. ³⁴ A tee bonchonchonn nba be a kɔkɔ; sɔɔ ki mukisa, ki a teen sɔɔ. A ki gaan paatii, fine pab; barmɔnii, a mɔk bɔkitu."

Bianjinba ki Yennu saa bu Jerusalem buut

³⁵ Ki Yennu njanm yet a, "Jerusalem, fin bonchonchonn na, gbiintir linba ki min Yennu piak.

³⁶ "A waa daak jab ki yokitir ki dɔɔ namm. Fine bia jiantir patbilankant na, ki kpi a waas ki mann maruj ki teen pata marj. ³⁷ Li paak, n saa tikir a yɔkperii na kure, binba ki a loon bi maan, nan binba ki a ki loon bi maan. Bi saa set ki linta, ki man ghabita, ki bi saa la a yann ni. ³⁸ N saa pak biira nan a tee bonchonchonn, ki bia tee nikpiiruk, ki n saa donn wutoor ki dat a tubir ki kpia. ³⁹ Ki n ji saa jii ki kubin a yɔkɔsna, ki bin yeer siaminba ki a tuu dɔɔ namm ki bia jiantir pata na. Bi saa ghabita ki bia liat a tuliati, ki nyika yann.

⁴⁰ "A yɔkɔsna na saa lor nan nibur ki bin donn wutoor ki jaata tana ki kpia, ki pot a gbanant buri buri. ⁴¹ Bi saa joo a njan muu, ki pooleeb saa la bonbiir na booru baata. N sat mɔb nan n saa gɔkɔra, ki a nyik bonchonchonsin, ki bia nyik ki daa pa paatii ki teen binba dɔɔ nana na. ⁴² Njan kɔkɔ saa te ki n wutoor saa maak. Ki n bia kii mɔk funfunn jikii. ⁴³ A tamm maa din dia-a bianjinba, yoo nba ki a din tee bik nawa. A dont n wutoor nan toonbiit nba ki a tuun na, njan teen ki n te ki a pa toona marj kur paak. Bee teen ki a tuun bonchonchonn toona ki pukii toonbiit nba ki a tuun na paaki? Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jii binaa nan u bipoo po

⁴⁴ Yennu njanm yet a, "Jerusalem, niib sii yeen bardindenn nae ki jii a po a, 'Binaa nba tee bianjinba, u bipoo mun tee li bannue.' ⁴⁵ A tee nan a naa nba yɛt u sɔɔ nan u ti njan waas nae. A bia tee nan a niipoo nba yɛt bi sɔrib nan bi waas bianjinba nae. A baa din tee Amor booru ni nirɔe, ki a naa tee Hef booru ni nirɔe.

⁴⁶ "A niipoo saakɔɔ din tee Samaria nirɔe, ki li tee doo nba be niiganj po, ki u digbanbis kpiau na. Ki a niipoo waarik tee Sodom, ki li be niiditu po, ki u digbanbis kpiau. ⁴⁷ Ki a gaar bi binberj nan bi marinbiit; ki li ki yukir, ki a binberj ji bi ki gar baa tee bianjinba.

⁴⁸ "Barmɔnii nan maa tee Yabint Yennu nba fo na, a niipoo nba tee Sodom nan u digbanbis nba kpiau na, bi ki ban tun toonbiit nba booru ki fin nan a digbanbis tun na. ⁴⁹ Doo marj nan li digbanbis mantik teen garit damm, kimaan bi laat linba kur ki bi loon, ki di gbout, njan bia yɛt bin somm talas nan nandamm, ⁵⁰ ki dukii

nan bi chee סַכּ kur, ki tun linba ki n ki loon, ki li te ki n biirib.

⁵¹ “Yimm Jerusalem teeb, i tun yanbɔmm, ki li gar Samaria teeb nba tun na taar fuunu munlee. Barmɔnii, i toonbiit na te Sodom nan Samaria teeb tee nan bi ki mɔk biit na. ⁵² Li paak, bi tubdatu sii fukii ki kan yekin nan i yara. I saa butin ki di feiwa, kimaan i toonbi-lankant na paak.”

Ki jiin Sodom nan Samaria ɲammu po

⁵³ Yennu pak ki tur Jerusalem teeb a, “Dasiar, n saa teen piisin Sodom nan Samaria nan digbanbis nba kpiab na paaka. N bia saa teen piisin fin Jerusalem paaka. ⁵⁴ Ki a saa di fei nan faa tun linba na, ki li saa maak Sodom nan Samaria teeb, nan baa bann nan bi ki mantik tee toonbiit damm nan yimm na. ⁵⁵ Li-i tee daar maɲ baari, yimm nan Sodom nan Samaria bia saa ɲamm ki mɔkita, ki digbanbis nba kur kpia-i saa ɲamm maawa. ⁵⁶ Jerusalem, a daan mantik mɔk garuk bonchiann ki laa Sodom. ⁵⁷ Naan mɔtana, סַכּ kur bann faa ton bianjinbawa. Ki Siria nan Filistia teeb digbana, nan digbanlia ki loona, ki piak ki sukii-a. ⁵⁸ See ki a dii fara ki pa jiin a bonchonchonsin nan toonbi-lankant nba ki a tun na paak.” Min Yennu-e pak na.

Ki jiin mɔlor nba kaa gbennu po

⁵⁹ Yabint Yennu ɲamm yet a, “Jerusalem, a ɲan nan tubdatue, kimaan a biir ki yêti lor nawa. ⁶⁰ Naan min ɲarin tian mɔlor nba ki n lor nana, yoo nba ki a din tee sapaamɔ nawa, li paak, n saa tura mɔsonn nba kan ban biir. ⁶¹ Li-i tee ki a tiar faa din tuu tuun linba, a saa di feie, mantik li-i tee ki n jiin a niipoob ki tura yoo nba, ki bi tee nan a waas na. Naan ti mɔlor na lek din ki tee nna kaa. ⁶² N sii dia ninbinmɔnii mɔlor nae, ki a bann nan mine tee Yennu. ⁶³ N saa nyik chaba a biit, ɲaan a saa dukin a yanbɔmm po, ki fei saa di-a, ki a kan fit yet mɔbonni.” Min Yabint Yennu-e pak na.

Barjouk nba jiin baakaa banlee po

17 Yennu bia ɲamm pak nanin a, ² “Nisaarik, betir Israel teeb barjouk na, ³ ki te bin bann linba ki min Yabint Yennu beerib. Baakgbenjire din be, ki u kobit ɲan bonchiann, ki u kpinkpant yab, ki li-i yat, ki li yarin, ki u tan yukir saan Lebanonn kunkonfɔkit ni, ki saa jobit kpek yiinu, ⁴ ki saan nann kpinkpenta tiɲ ni, ki saa nyikir kpinkpenta doi na yenn ni, ⁵ ki bia jii tibik Israel tiɲ ni, ki saan bur tinkpiasir ni, siaminba nyun be yoo kur, ki li saa kpaat. ⁶ Ki tibik na kpaat, ki lat, ki tee daan tilontik, ki li yiinii na kpaat doo sanpaapo, ki took baakir na, ɲaan ki li jiina mii sik tiɲ ni, ki li mɔk yiinii nan tutuut bonchiann.

⁷ “Ki baakgbenleer bia be, ki u kpinkpant yarin, ki u kobit yab bonchiann. Li taabaak ni, ki daan tilontik jiina nan yiinii tɔ ki took baakir na, ki u mɔk dindann nan baakir na sii fit teenɔ nyun bonchiann, ki gar nyun nba be kpabik nba ki u be na ni. ⁸ Tiik na ɲarin, bi poɲ

burɔ tinkpiasir nba ki nyun be yoo kure, a lin te tiik nae bintir tituut, kii biaki loon לֹכְנָה, kii tee tiɲaɲ.

⁹ “Nanne ki min Yabint Yennu boi a: daan tilontik na sii fit be ki kpaatira-a? Sinsinn baakir na kan soor tilontik na ki ɲabir, ki lebir li לֹכְנָה, ki bia kɔnn li yiinii, ki te lin koori-i? Li ki mantik loon panchiɔɲ, koo digbanjaann niib kaa, bin fit ɲabiriri. ¹⁰ Barmɔnii, daan tilontik bura, ɲaan li sii fit be ki kpaatira-a? Li-i tee ki yonput po wouɲ na da li paak, li kan koori-i? Li kan koor siaminba ki li be na-a?”

Bianjinba ki Yennu pak wann barjouk na paak

¹¹ Yennu betin a ¹² n boi mɔyêtdamm nba tee Israel teeb na, ki laan bi mi barjouk na paaki. Yetirib nan Babilonn kpanbar baar Jerusalem, ki tan soor Juda kpanbar nan u saakab, ki ɲmat namm Babilonn, ¹³ ki gann סַכּ, ki u nyii Juda kpanbar ɲaak ni, ki lor nan לֹכְנָה, ki te ki u por kat nan u sii see mɔsonn na paak. Ki Babilonn kpanbar bia jii niijaana ¹⁴ ki saan namm a lin te Juda niib nba biar na daa laat paɲ, kii mɔk mɔsaku nan ɲɔɔ Babilonn kpanbar kuukɔɔ. ¹⁵ Naan Juda kpanbar paɲ na tan yɔɔɔ ki yêti Babilonn teeb, ki tun niib, a bin saan Ijpt ki saa jii kunkɔnkɔnna nan taanii ki jen namm. Kpanbar na saa nyanna-a? Mɔlor nba be ɲɔɔ nan Babilonn kpanbar sinsuuk ni na, u saa tinna-a? U kan dat u tubir nan waa tun linba na-a?

¹⁶ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, “Barmɔnii nan maa tee Yennu nba fo na, n por kat nan Juda kpanbar tan saa kpo Babilonn-e, kimaan u biir mɔlor nba ki u lor nan Babilonn kpanbar nba dinɔɔ naan nawa. ¹⁷ Ijpt kpanbar na nan u kunkɔnkɔncheena na gbaa tan kan fit somm Juda teeb, yoo nba ki Babilonn teeb tan saa maa binbinta ki denn joona, a bin fit lek Juda doi, ki bia kpi li niib na. ¹⁸ Juda kpanbar na biir ki yêti mɔlor nba ki u lor nan Babilonn teeb nawa, li paak, u saa la tubdatu.”

¹⁹ Yabint Yennu ɲamm yet a, “U sat mɔb, min Yennu sann nie, ki senn mɔsonn nan u saa dia mɔlor nawa. Waa biir mɔlor maɲ na, u dinnin feiwa. Nan maa tee Yennu nba fo na, see ki u pa linba ki u tun na paak.

²⁰ N saa pii baruko ki soorɔ, ki baar nanɔ Babilonn, ki dat u tubir, waa ki dia u mɔlor na paak. ²¹ Bi saa kpi u kunkɔnkɔnpara tɔb ni, ki binba saa biar ki mɔk manfoor na saa yat lokir kur po. Min Yennu-e pak na.”

Ki jiin dindann nba ki Yennu senn na po

²² Dindasiar, min Yennu tan saa kɔnn kpek yiinu, ki saan nann kunkonn nba mantik fɔk, Israel tiɲ ni, ki bur li paak, ki li tee siaminba ki li saa kpaat, ki mɔk yiinpaara, ki bia lon לֹכְנָה gbenjaa.

²³ Ki kɔnbooru kur saa la gungurboor tiik maɲ paak, ki saa foi li yiinii maasu.

²⁴ Ki tiik kur nba be muuk ni saa bann nan mine tee Yennu;

ki n saa fit sikin tifoort kur tiɲ ni,

ki bia somm tiinii nba jin ki bin kpaat.

Mine te timaatii koot, ki bia te tikoont bintir.

Min Yennu-e pak na. N sii dia n mɔbona.

Ki jiin tubdatu nba be toonbiit tumu ni

18 Yennu yetin a, ² “Nisaarik, niib na piak barjouk boorbee Ijpti tij ni na? Bi yeen a:

‘Bibaanba ɔɔ gbiirkaa, ɲaan ki li miik bi waas nyana.’
³ “Betirib nan mine tee Yabint Yennu, barmɔnii nan maa tee Yennu nba fo na, barjouk maɲ ji kan ban pak Israel tij ni. ⁴ Niib kur manfoa tee n yare, waas baanba nan waas na tiɲɲ manfoa tee n yare. Binba tuun biit ɔɔɔ saa kpo.

⁵ “Li-i tee niɲanɔ be i ni, ki tee barmɔnpakirɔ, ki tuun toonɲana yoo kur, ⁶ ki tee popeendaanɔ, ki ki di jeet nba ki bi mann tingbana na, ki bia ki jiantir Israel teleeb pata na, ki bia ki ɔɔɔ nan nirɔ ɲaapoo, koo ki ɔɔɔ nan poo nba sik pookpenu ki be poot ni, ⁷ ki ki ɲmaab ki bia ki fiar ɔɔɔ, ki nirɔ-i senn siar ɲaan gaar likirii u boor, u jiinte ki teenɔ yoo kur, ki teen nandamm jeet nan liant, ⁸ ki bia ki pukii nɔpsiat, li-i tee ki bi kpent likirii u boor, ki ki saak tuun bonbiir, ki bia gat barmɔnii kunkɔna ni. ⁹ Li niboore mɔk mɔsaku nan n sennii nan wannu. U tee niɲanɔ, ki n sat mɔb nan u sii be u manfoor ni.

¹⁰ “Naaan li-i tee ki niɲanɔ na mɔk biyoonn, ki u jaan, ki kpi, ki bia tuun toon bibooru nba ¹¹ ki u baa ki ban tun, ki ɲman nant nba ki bi mann tingbana, ki ɔɔɔ nan niib ɲaapoo, ¹² ki ɲmaab nandamm, ki bia fiar niib, ki nirɔ-i senn siar ɲaan gaar likirii u boor, u ki jiint, u yentire; ki jiantir pata, ki bia tuun toonbilankant kur, ¹³ ki kpentir likirii ki teen niib ɲaan pukii nɔɔɔ, nibiuk nan ɲɔɔ nna kii be u manfoor ni, ɲɔɔɔ tun toonbilankant na booru. U saa kpo u biit paake.

¹⁴ “Li-i tee yanbɔndaanɔ mɔk bik, ki bik maɲ laat linba kur ki u baa tuun, ɲaan yɛt ki ki tuun nan u baa na, ¹⁵ ki ki di jeet nba ki bi mann tingbana na, ki ki jiantir Israel teleeb pata, ki bia ki ɔɔɔ nan nirɔ ɲaapoo, ¹⁶ ki ki ban ɲmab koo ki fat ɔɔɔ, u bia ki ban yent linba ki ɔɔɔ senn ɲaan gaar likirii u boor, ki teen nandamm jeet nan liant, ¹⁷ ki ki saak tuun bonbiiri, ki ki kpentir likirii ki teen niib ɲaan pukii nɔɔɔ li paaki, ki saak min Yennu sennii nan wannu, li nibooru sii be u manfoor ni. U tiɲɲ baae tun yanbɔmm, ki niɲanɔ na kan kpo u baa toonbiit paaki. ¹⁸ U baae ɲmab, ki fat, ki bia tun bonbiir ki tur ɔɔɔ kur. U saa kpo, kimaan toon bibooru nba ki u tun na paak.

¹⁹ “Naaan ki i boi a, ‘Bee teen ki bik na kan gaar tubdatu u baa toonbiit paaki?’ Ki li gatu tee nnae, bik na tun linba took ki bia ɲan, ki saak n sennii, ki waar fanu. Li paak, u sii be u manfoor ni. ²⁰ Li tee daanɔ nba tun biite n kpo. Bik kan kpo u baa toonbiit paaki, koo bibaa kan kpo u bik toonbiit paaki. Niɲanɔ saa gaar u paatii, u toonɲana paake. Ki nibiuk n gaar tubdatu, u toonbiit paak.

²¹ “Li-i tee ki toonbiit daanɔ nyik biit tumu, ki dia n sennu, ki piak barmɔnii, ki bia tuun linba ɲani, u kan kpo, u sii be u manfoor ni. ²² Ki u saa la nyikin chab, u toonbiit kur ni, ki u sii be u manfoor ni, kimaan waa tun linba ɲan na paak.” ²³ Yabint Yennu boi a, “I dukii

nan li manime, li-i tee ki n la toonbiit daanɔ kpenni-i? Aaii. N bo sii loon ki wun nyik u toonbiite, kii be u manfoor ni.

²⁴ “Naaan li-i tee ki niɲanɔ nyik toonɲana tumu, ki piin tuun toonbilankant nba ki nibiit tuun na, u sii be u manfoor niwa-a? Aaii. Toonɲana nba ki u tuu tuun na, n kan tiar li po. U saa kpo, kimaan u toonbiit nan mɔyɛtuk na paak.

²⁵ “Naaan ki yimm yeen a, ‘Yennu nba tuun linba na ki took.’ Gbiintirin man, yimm Israel teeb. I dukii nan maa tuun linba nae ki ɲani-i? I binbeɲe ki ɲan. ²⁶ Li-i tee ki niɲanɔ nyik toonɲana tumu, ki piin tuun toonbiit, ki tan kpo, u kpo kimaan toonbiit nba ki u tun na paake. ²⁷ Li-i tee ki toonbiit daanɔ nyik biit tumu, ɲaan tuun linba took ki bia ɲani, u saa tinn u mɔɲ manfoora. ²⁸ Li-i tee ki u bann nan waa tuun linba na ki ɲani, ki nyik tumu, u kan kpo, u sii be u manfoor ni. ²⁹ Ki yimm Israel teeb yaa Yennu nba tuun linba na ki took. I dukii nan n binbeɲe ki ɲani-i? I binbeɲe ki ɲan.

³⁰ “Mɔtana, min Yabint Yennu beer yimm Israel teeb nan n saa bu ɔɔɔ kur buut nan toona nba ki u tume. Nyikin i toonbiit nba kur ki i tuun na, ki daa te ki i yanbɔmm na biiri. ³¹ Nyikin toonbiit nba kur ki i tuun na, ki lebit duduk-paant nan parpaann. Bee teen ki yimm Israel teeb loon yin kpo? ³² Min Yabint Yennu ki loon ɔɔɔ n kpo. Nyikin toonbiit tumu, kii be i manfoor ni.”

Ki jiin Israel tij ɔɔɔndamm kuun yanii po

19 Yennu yet a, “Nisaarik, yinin kuun yanii ki tur Israel tij ɔɔɔndamm na a:

² I naa din tee yanbɔnaaɲ nba mɔk pare, ki wubii u waas yanbɔɲjai sinsuuk ni,

³ ki tumii u waas na yenɔ nant sooru, ki u bann ki ji ɲman niib.

⁴ Digbana niib nba gbat u po yoo nba, ki bi gbiir bootuk ki soorɔ li ni, ki gaanɔ jaruk ki dat saan nanɔ Ijpt.

⁵ Ki u naa gui ki daan u jenu po, ki ɔɔɔɔ, ki ɲamm tumii bileek,

ki u fiir ki mɔk parcheenn,

⁶ ki lin gɔrin nan yanbɔrlia,

ki tumii nant sooru ki so niib ɲman,

⁷ ki yeer bonfunjaana, ki boont doi.

Ki u mɔnii fuur na te ki tij na niib tiin janmaanii.

⁸ Ki digbana na niib lor a bin kpiu.

Ki bi nyii lokir kur po, ki bir laant, ki soorɔ li ni,

⁹ ki lorɔ jaruk ki ɔɔɔɔ ɲmangɔɲɲ ni,

ki jiiu saan nanɔ Babilonn kpanbar boor.

Bi din loonɔ, a lin te ɔɔɔ ji daa ban gbia u fuur Israel kunkona paaki.

¹⁰ “I naa din tee nan daan tilontik nba ki bi burɔ kpengbɔɲ nae.

Nyunchiɲ nba be leɲ na paak,

ki li te tiik na yiinii gbee nan ɔɔɔna.

¹¹ Ki u yiinii na chee ki tee naan dammaa,

ki u fɔk gar tiinii kur nba be.

Ki ɔɔɔ kur laat u paɲ, nan waa mɔk laafia bianɲinba.

¹² Naaan ki n donn wutoor, ki dat fukitɔ nan u jiina,

ki lu-u tiŋ ni, siaminba ki wonfufuk da, ki koor li לכוּ-
na,
ki n jint li yinpaara, ki li koor, ki dii muu.
13 Ki bi ji saan burכּ tinkokirik nba ki מכּ nyun na ni.
14 Leje ki tiik na nyakir gaar muu,
ki muyeruk dii li yiniin nan לכוּna.
Ki yiniin na kan ban chee, ki bin teenir naan dammaa.”
Li kpaat talas ki yii yiin kuun yaŋ na nan ninbaatir.

Bianjinba ki Israel teeb ŋammit tee mɔyêtuk damm

20 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan timm,
ki teent yommii ki saan nant Babilonn na, li bi-
na ŋanlore ni, ŋmaarii ŋanŋmu ni, dapiik daare, ki Is-
rael teeb תּכּondamm baar n boor ki kar tiŋ ni, n תּכּכּon, a
bin boin ki gbat Yennu מּכּmaan. ² Li taabaak ni, ki Yen-
nu yetin a, ³ “Nisaarik, תּכּondamm na baar a boor a bin
boia ki laan maa saa waanib linba ki bin tume. Bar-
mכּonii nan maa tee Yennu nba fo na, n kan fiit masian
ki turibi.

⁴ “Nisaarik, a teen siir nan fan turib kpaaniiwa-a?
Ŋann a tiarib toonbilankant nba ki bi yeejamm din tun
na po. ⁵ Betirib nan sianyoowa dinn, ki min Yabint Yen-
nu gann Israel teeb, a bii tee n yab. N din דּכּkit bi yee-
jamm paak, Ijpt tiŋ ni, ki turib מּכּsonn nan mine sii
tee bi Yennu, ki bia sii tee bi yaaboona Yennu. ⁶ N por
nan n saa fatib ki nyinnib Ijpt tiŋ ni, ki saan namm tiŋ
nba ki n gann maa n turib na ni. Tiŋ na din ŋan, ki מכּ
siat nan naabiin, ki tee tinkpiasir ki gar tinii kur. ⁷ N din
betib nan bin nyik patmannu, ki bia daa ŋmat bi מּכּ
ki jiantir Ijpt pata na. N tiarib nan mine tee bi
Yomdaanכּ Yennu. ⁸ Ŋaan ki bi bia yê, ki ki מכּ
מּכּsaku nanin, koo ki gbiint ki turin, ki bia lek mann bi
pata, ki bia jiantir boorganu pata. Ki n donn wutoor, ki
dukin nan man boont Israel teeb nba be Ijpt na.
⁹ Ŋaan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna, bi saa yiniin
faak daanכּe, kimaan n דּכּ sat מכּכּ kur numm ni,
nan n saa fatib ki nyinnib Ijpt-a.

¹⁰ “Ŋanne ki n nyinnib Ijpt, ki saan namm kunkoouk
paak. ¹¹ N turib n sennii nan wannu, a lin te ki bii fit kii
be fanu bi binberj ni. ¹² Mine sennib nan bii baakit
foon daar na, ki lin wann nan bi tee kasii, ki tee n yab.
¹³ Ŋaan ki Israel teeb na lek yê n מכּ, kunkoouk na
paak. Bi yê n sennu nan wannu nawa, ki dia n foon
daar ki li tee nan dalia na. תּכּn, ki n donn wutoor, ki
dukin nan man boont Israel teeb kur, kunkoouk na
paak fas fas. ¹⁴ Ŋaan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna,
li saa biir n sanna, kimaan digbana bonchiann lan ki n
fat nyinn Israel teeb na Ijpt tiŋ ni. ¹⁵ Ŋaan n bet Israel
teeb na, kunkoouk na paak, nan n kan תּכּ saan namm
tinkpiasir nba ki n senn מּכּsonn nan n saa turib na ni.
¹⁶ N pak linba na, kimaan baa yê n sennii nan wannu,
ki ki baakit foon daar na, ki jiantir pata na paake.

¹⁷ “Ŋaan ki li מכּkin ninbaauk nan man te ki bin kpo
kunkoouk na paak. ¹⁸ Li paak, ki n kpaan nipaauŋ na
maa bi daa waa binbenbiit nba booru ki bi yeejamm
din be na, koo ki ŋmat bi מּכּ ki jiantir pata. ¹⁹ N tiarib
nan mine tee bi Yomdaanכּ Yennu, ki bii saak n sennu
nan wannu. ²⁰ N betib a bii baakit n foon daar na, ki

lin wann nan bi tee n niib, ki n mun tee bi Yomdaanכּ
Yennu.

²¹ “Ŋaan nipaauŋ na mun bia yê n מכּba. Bi ki sak n
sennii nan wannu na, ki dia foon daar na nan dalia na.
Ki n donn wutoor, ki dakin nan man boontib kunkoouk
na paak. ²² Ŋaan n ki boontib. Li-i tee ki n tun nna, li
saa biir n sann, digbana niib nba lan ki n nyinn Israel
teeb maŋ Ijpt tiŋ ni na boora. ²³ Li paak, ki n por kat
nan n saa yat Israel teeb na durinya na kur po, ²⁴ ki-
maan baa ki sak n sennii, ki bia ki gaar n wannu na, ki
biir foon daar na, ki bia jiantir pata nba ki bi yeejamm
ŋamm na.

²⁵ “Ki n turib sennu nba baat nan tubdatu, ŋaan ki ki
baat nan manfoor, ²⁶ ki te ki bi mann maruŋ nba ki
ŋan, ki jikit bi bonjasinsina ki mann maruŋ. N tun linba
na maa lin jeemme, ki bia te bin bann nan min Yennu-
e dat bi tuba.

²⁷ “Nisaarik, betir Israel teeb na nan bi yeejamm din
yêtin ki bia sukiima, ²⁸ kimaan baa mann marint, ki
jokin bonnunubit, ki bia מּכּ daan ki teen pata nba be
kunkona paak, nan tiinii nyaka ni na, ki n mantik donn
wutoor, kimaan bi din tun linba na booru, tiŋ nba ki n
turib na nie. ²⁹ Ki n boib maa lia nie ki bi jiantir pata
maŋi, ki bi jiin a, ‘Tingbandiit ni.’ Ki siaminba ki bi
jiantir na, bi daa yir ‘tingbandiit’ nan dinna. ³⁰ A boi Is-
rael teeb na, a bee teen ki bi waa tokii ki tuun toonbiit
nba ki bi yeejamm din tun na, ³¹ ki jiantir pata, ki jikit
bi tiŋ waas ki mann maruŋu. Bi din tun toona nba na,
ŋaan bia dukii nan bi saa boin ki n turib gatu-u? Bar-
mכּonii nan maa tee Yennu nba fo na, n kan turib gatu.
³² Bi dukii nan bi sii fit be nan digbanlia nba be bianjin-
ba, ki jiantir pata nba ki bi jii daat nan tana ki nann na,
ŋaan ŋann kan ban teeni.

Ki jiin Yennu tubdatu nan nyikinhab po

³³ “Barmכּonii nan maa tee Yennu nba fo na, n kpaani
nan n saa donn wutoore, ki dia-i nan pangarisuk nan
yiikoo. ³⁴ N saa wanni n paŋ nan n wutoor nba tee bi-
anjinba, yoo nba ki n taani ki nyii nani digbanbanfכּka
nba ki n bo yat כּכּni na, ki jen nani. ³⁵ N saa baar nani
kunkoouk nba ki digbana lintir na ni. Leje ki n saa pak
biiri, i numm ni. ³⁶ Mč̄tana, n ji saa pak biirie, nan maa
din biir i yeejamm, Sainai kunkoouk paak bianjinba na.
Min Yabint Yennu-e pak na.

³⁷ “N saa dia-i nan mabire, ki te yin sak מּכּlor nba ki
n senn na. ³⁸ N saa nyinn damm nba be nani, ki tee
mɔyêtdamm ki tuun toonbiit na. N saa nyinnib tinii
nba ki bi kar מּכּtana na ni. Ŋaan n ji kan te bin jen Is-
rael tiŋ na ni. Ki i saa bann nan mine tee Yennu.”

³⁹ Ki Yabint Yennu ŋamm yet a, “Mč̄tana, yimm Israel
teeb, ii tun linba saa maŋi. Ii ŋammit kii mann pata
man. Ŋaan n kpaani nan linba na poor po, i tan saa
sak n מכּ, ki ji kii dia piinii ki teen i pata ki biir n kasii
sann. ⁴⁰ Ki tiŋ na ni, n kasii kunkonn nba fכּ na paake,
ki yimm Israel teeb kur tan saa jiantin, ki li tan saa
maŋin, ki n sii loon yin baar nan i marint nan i piinii
nba ŋan, nan i kasii piinii. ⁴¹ Ki li-i tee ki n tan nyinni
digbana nba ki n bo yati na ni, ki taani boyenn kuukכּ

ni, li poor po, n saa gaar i marint nba ki i jokin muu na, ki digbana na niib saa la nan n tee kasii. ⁴² Mi-i tanji jen nani Israel tij nba ki n senn nan n saa tur i yeejamm na ni yoo nba, i saa bann nan mine tee Yennu. ⁴³ Ki i ji saa tiar fei toona nba kur ki i tun, nan bianjinba ki i tun biir i mɔŋ na. Ki i sii nan i mɔŋ, kimaan toonbiit nba ki i tun na paak. ⁴⁴ Ki mi-i tanji tun siar a lin tur n sann baakir, yimm Israel teeb saa bann nan mine tee Yennu, kimaan n kan dat i tuba nan i tonu nan toonbiit nba jan bianjinba kaa. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin muu nba saa nyi niidiitu po na

⁴⁵ Yennu pak nanin ki yet a, "Nisaarik, gotir ki jiin niidiitu po. ⁴⁶ Pakin ki tur niidiitu po, ki sɔkin n maan ki tur fɔɔr nba be niidiitu po na. ⁴⁷ Yetir niidiitu po fɔɔr na, ki lin gbiint maan nba ki min Yabint Yennu piak. Gotirii, n yaa n joo muue, ki lin di tiik kur nba be a ni, laa tee timaatik koo tikoŋ, ki sɔɔ sii kaa ki fit kpeenir, ki li saa yat ki nyi niidiitu po, ki saan niigaŋ po, ki sɔɔ kur saa la li muyeruk tonu. ⁴⁸ Ki bi kur saa la nan min Yennu-e paan muu, fɔɔr maŋ paak, ki sɔɔ sii kaa ki fit kpeenir."

⁴⁹ Naan ki n barin, ki yet a, "Yabint Yennu, a daa te ki n piak nna. Sɔɔ kur poŋ ji burime nan yoo kur n piak barjokite."

Ki jiin Yennu jukbanjiak po

21 Yennu yetin a, ² "Nisaarik, pakin biir Jerusalem teeb. Pakin biir siaminba kur ki niib jiantir. A kpaan Israel teeb ³ nan min Yennu-e yeen na: N tee i dataake. N saa saat n jukbanjiak ki kpi i kura, li niŋamm nan nibiit kur. ⁴ N saa saat n jukbanjiak ki kpi sɔɔ kur, laa saa nyi niigaŋ po ki saan tuu niidiitu po. ⁵ Ki sɔɔ kur saa bann nan min Yennu-e saat n jukbanjiak, ki kan jiin kɔɔɔ.

⁶ "Nisaarik, ii kurii ki lii tee nan a yan put nan parbiire na. Ii kurii nan paŋ, siaminba ki sɔɔ kur saa la-a. ⁷ Ki li-i tee ki bi boi a bee teen ki a kurii, fan yetib nan labaar nba baat na paak, ki li-i tee yoo nba ki li baari, bi saa gbee nan janmaanii, ki li sii mɔkib kpinkpongbatuk, ki bin kɔŋ bi parcheenn, ki bi duna waa gbar gbar. Li yoo baara. Li be nna." Yabint Yennu-e pak na.

⁸ Yennu ŋamm pak nanin a, ⁹ "Nisaarik, sɔkint niib na linba ki min Yennu piak:

N jukbanjiak ŋata ki sɔɔr kpan.

¹⁰ Li teen siir nan lin kpi,

ki nyirii nan sanyikintii na.

Ki kpinkpammuk ji sii kaa,

kimaan kpaanii nan tubdatu nba ki n tur n niib na, ŋaan bi yêŋ bin lebita.

¹¹ Jukbanjiak na sɔɔr kpama, ki teen siir nan lin tun toonn.

Li ŋat ki sɔɔr kpan, a lin kubin nikpiirs nuu ni.

¹² Nisaarik, ii kurii nan ninbaatir,

jukbanjiak na tee n niib yare,

nan Israel tɔɔndamm kur yar.

Bi saa kpibe ki kpaab nan n nilee na kur.

Ii wɔɔb nii nan yanputuk man.

¹³ N bikii n niibe, li-i tee ki bi yêŋ lebitu, bonbiir nba na kur saa baariba.

¹⁴ "Nisaarik, a yakii nan n niib na, kii poi niipoouk kimaan nyannu paak. N jukbanjiak nba di na sii ŋma yoo kur, ki kpi n niib chɔɔnu kur ni. ¹⁵ Li te ki n niib yan put, ki bi gbiatir. N jeent bi doo na nan jukbanjiak nba tekin, ki kakii nan sanyikintii na, ki teen siir nan lin kpi. ¹⁶ Fin jukbanjiak nba ŋat na, a chɔɔ niidiitu po nan niigaŋ po, kii chɔɔ siaminba kur ki a ŋmant. ¹⁷ Ki n saa poi niipoouk nan nyannu, ki n wutoor saa gbenn. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin Babilonn kpanbar jukbanjiak po

¹⁸ Yennu pak nanin, ki yet a, ¹⁹ "Nisaarik, dɔkin sɔnii ŋanlee nba ki Babilonn kpanbar na saa tɔkin nan u jukbanjiak. Sɔnii na kur saa piin digbanyennkɔɔ nie.

Chaant dɔk daauk sɔnpaata na ni, ki lin wann sɔnii na nba saa sian. ²⁰ Sɔnjoyenn saa Amonn teeb doo nba tee Raba nae, ki sɔnjoleer na saa Juda tij digbanjaann nba tee Jerusalem na. ²¹ Ki Babilonn kpanbar na sii see kpia dachaatir nba be sɔnpaata ni na. U saa ŋak u peenii, ki boi u pata, ki fiit bonkobuk nba ki u mann maruŋ na kɔɔr, a wun bann sɔnu nba ki u saa tɔkin.

²² Ki u niidiitu ji soor peenu nba dɔk Jerusalem na, ki li wantɔ nan wun saan maa binbinta ki denn doo na joonn, ŋaan tant tɔb tintantii, ki jii dagbera, ki yeer li joona nan li kut gana, ki gbiir bootit. ²³ Jerusalem teeb kan teen linba na yada, kimaan mɔlor nba ki bi lor nan Babilonn teeb na paak, ŋaan masɔkinkar na yaa lin tiarib bi yanbɔmm poe, ki bia kpaanib nan bi tan saa soorib ki yaat namm. ²⁴ Nisaarik, yetir Jerusalem teeb nan bi doo daanɔ nan min Yabint Yennu-e yeen a: Toona nba kur ki i tuun na tee biite, ki li want yaa tee toonbiit damm bianjinba. I mɔk biit, ki bi saa soori ki teeni yommii.

²⁵ "Fin toonbiit daanɔ nba tee Israel teeb diarɔɔ na, daar nba tee a tubdatu daar na baate. ²⁶ Min Yabint Yennu-e pak na. Yitir a naan fokirik nan yufintu na. Siar ki be ki ji sii tun tee li bannu. Fiint nandamm na ki turib paŋ, ki sikin binba dia doo na. ²⁷ Biiru be, biiru be. Bar-mɔnii, n saa te biiru n baar doo na paak. Naan linba na kan teen, see daanɔ nba ki n gannɔ maa wun biir doo na tan baar. Li yooe ki n ji saa jii doo na ki turɔ."

Ki jiin Amonn teeb nan bi biiru po

²⁸ Yennu ŋamm yet a, "Nisaarik, Amonn teeb na sukii Israel teebe. Li paak, a pak biirib, ki betib nan mine yeen a:

'N jukbanjiak kɔɔta ki teen siir nan lin kɔt.

Li ŋat ki teen siir nan lin kpi yian nan sanyikintii na.

²⁹ Yimm Amonn teeb nba tee tondamm na, i laat fai yirintu, ki bia teen yada nan masɔkinkara nba tee fai. Naan i tubdatu daar baate yian, ki n jukbanjiak na saa kɔti. ³⁰ N jiin n jukbanjiak li tooouk ni, ŋaan daa ki dat i tuba-a? Aaii. N saa dat i tuba, tij nba ki bi mari na nie.

³¹ N wutochɔŋ na saa do i paak, ki di-i nan muu nba

tuu di na, ki n saa jii-i ki kubin nikpiirit nuu ni, ki bi tee binba mi nikpinu fanu. ³² Ki i tiorj tij ni, ki bi saa jooi muu, ki yin kpo. Ki i ji saa biar ki doo tij ni, ki bi saa tamm i po, ki saa tuu yoo nba kaa paak. Min Yennu-e pak na.'"

Ki jiin Jerusalem teeb toonbiit po

22 Ki Yennu namm yetin a, ² "Nisaarik, a teen siir nan fan pak biir Jerusalem-aa? Doo manj gbee nan nikpiirite, li paak, a tiar niib manj bi toonbiit po, ³ ki betib nan mine yeen a: Jerusalem, a mantik kpii a tiorj niib bonchiann, ki bia jiantir pata. A saa la tubdatu yian. ⁴ Toonbiit nan pata mannu nae kooni biit ni, ki li te ki n kan fit gaari. Li paak, i tubdatu nba saa joont na pera. Digbanlia saa laai, ki sii piak sukii-i. ⁵ Ki digbana nba be banfoka nan binba naaki saa pak sariki, kimaan i moyetuk na paak. ⁶ I tiorj tondamm dia bi yikoole ki kpi. ⁷ I sck ki chorin i dammi, ki nmaab boorganu nan kpeebii nan pakci, ⁸ ki ki chorin n kasii binbeboa na, ki bia dia foon daar na nan dalia na. ⁹ Ki i niib na siab fa fai, ki te ki bi kpi leeb, ki i siab nman nant nba ki bi mannir poochianfei ni, ki siab mun ki nyik bi nianbiik tumu. ¹⁰ Jab doo nan baanba poob, ki bia doo nan poob nba sik ki be nan poot, ¹¹ ki bia doo nan leeb poob, ki jasiab doo nan bi sipoi, koo bi baa waas, ¹² ki siab gaan likirii a bin kpi leeb. Ki i siab kpentir likirii ki teen i leeb Israel teeb, nman paa nyock nba yab. Ki i nmab ki mokitir, ki linba mantik tee bonbiir ki gar li kur tee baa tamm min Yabint Yennu po nae.

¹³ "N saa donn wutoor ki njak n niikur i fat-teeb nan nikpiirit na paak. ¹⁴ Ki mi-i dat i tuba ki gbenn yoo nba, janmanii saa soori, ki i saa banj ki ji kan fit donn i nii. Min Yennu-e pak, ki kan lebit n dudukit. ¹⁵ N saa yati digbana kur po, tingboung na paak, ki gcor i toonbiit kur, ¹⁶ ki digbanlia saa yiini yann, ki i ji saa bann nan min Yennu-e tun linba na."

Bianjinba ki Yennu saa namm Jerusalem

¹⁷ Ki Yennu namm yetin a, ¹⁸ "Nisaarik, Israel teeb na ki mck nyock n boor. Bi tee nan baa tuu nann salimpeena muu ni, ki kutbint n biar muu ni nae. ¹⁹ Li paak, min Yabint Yennu-e beerib nan baa ki mck nyock ki tee nan njann na, n saa lakin taamm Jerusalem, ²⁰ nan bianjinba ki bi tuu jii salimpeena nan kutlia ki pur muu ni na. N wutoor saa do ki nannib nan muu nba tuu nann kut bianjinba nae. ²¹ Barmonii, n saa taamm Jerusalem, ki joo muu bi loj ni, ki n wutoor saa nannib. ²² N saa nannib Jerusalem doo ni, nan baa tuu nann salimpeena muu ni bianjinba nae, ki bi ji saa bann nan min Yennu-e donn wutoor ki dat bi tuba."

Ki jiin Israel tondamm toonbiit po

²³ Yennu namm yetin a, ²⁴ "Nisaarik, betir Israel teeb a bi tij na gbee nan toonbiite, li paak, min Yennu donn wutoor ki yaa man dat bi tubae. ²⁵ Tondamm na tee nan yanbora nba tuu kpi bonkobuk nman beet u paak nae. Bi kpi niib na, ki jikin likirii nan faar kur nba ki bi

la. Bi kpi jab bonchiann, ki bi poob biat pakci. ²⁶ Ki mannteeb biir n sennii, ki ki chorin linba tee kasii. Bi ki fit bant linba tee kasii nan linba ki tee kasii bokitu. Bi ki want niib bona nba yeen nan linba ki yeeni, ki yet foon daar na ki diar nan dalia na. Linba na paak, Israel teeb na ki chorimin. ²⁷ Israel teeb tondamm na tee nan kinkata nba tuu kpi bonkobit ki patib nae. Bi kpi niibe a bin mokit. ²⁸ N skiniinba na doo bi toonbiit paak, nan binba tuu pentir dikpinn nan pentpeung bianjinba nae. Bi laat fai yirintu, ki bia want fai masokinkara. Bi yaa bi piak min Yennu mbonae, nman ki n ki turib n mcomaami. ²⁹ Mokit nae nmaab ki bia fiar. Bi diin nandamm nae, ki bia nmaab boorganu. ³⁰ N gote maa n laan n saa la sck ki wun guur doo na, ki daa te ki n wutoor do li paaki, ki bia gcorin ki n daa biir doo manj, nman n ki la sck. ³¹ Li paak, n saa donn n wutochong na bi paak, ki di boontib nan muu na, kimaan toonbiit nba ki bi tun na paak. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin niipoob banlee po

23 Ki Yennu namm yetin a, "Nisaarik, gbiintir labaar nba jiin niipoob banlee nba na po. ² Baa din tee sapaamm ki be Ijpt yoo nba na, ³ ki bi din kpant bonchonchona. ⁴ Bonposaaakak sann din tee Ohola, ki li sann see Samaria taar ni; ki bonpowaarik sann tee Oholiba, ki li mun see Jerusalem taar ni. N din kock bi kur, ki bi mar waas ki turin. ⁵ Ohola lek din tee n pooe, nman tuun bonchonchontona, ki doo nan Asiria teeb. ⁶ U din jikit u mck ki teen kunkonkonna nba lia liatmawuwura nae, nan kunkonkonna saakananii, nan kunkonkonna nba jakit taanii kur. ⁷ Asiria kunkonkonna yudamm kur din doo nanawa, ki u bia din jiantir bi patbiit na. ⁸ Waa din piin ki tuun bonchonchontona Ijpt na, u ji din ki nyiki. Jab din doo nanck, ki u mck nokj nan jab-ii nmii kii doo nanck. ⁹ Li paak, ki n jii ckj Ohola ki tur Asiria kunkonkonna, binba ki u loomm bonchiann na, ¹⁰ ki bi gbabit u chinchena ki senck yann, ki soor u waas nman kpiiu, ki poob nba be lokir kur po piak linba baarck.

¹¹ "Oholiba din la linba kur tuma, nman u din tuun toonbiit, ki bia doo nan jab ki gar u niipoo Ohola nba din tuma. ¹² Oholiba mun bia din doo nan Asiria kunkonkonna saakananii nba lia kunkonkontiat, nan kunkonkonna nba jakit taanii, ¹³ ki tun bonmimirintona, nan u niipoo nba din tun na.

¹⁴ "Nman Oholiba binbenj din bi gar u niipoo Ohola yara. Oholiba din laat Babilonn jab nba ki bi namm dikpina paak, ki pentir bonckj na, ki li tianck Babilonn kunkonkonna saakab na po. ¹⁵ Bi din boob gbana bi sai ni, ki bia fin yufintgbenja bi yura paak. ¹⁶ Ki li-i tee ki u gotir yoo nba, ki u mck nokj nan bii doo nanck. ¹⁷ Ki jab nyi Babilonn ki baat doo nanck yoo kur, ki u tan miatib. ¹⁸ U te ki sck kur la u yann ni, ki u baka kaa, li-i tee niib mi nan u tee bonchonchonne, nman teen ki min Yennu nmant n poor ki turck, nan bianjinba ki n tun ki tur u ckck na. ¹⁹ Oholiba din ki nyik nna, nman nmii ki tuun bonchonchonsin nan bianjinba ki u din be Ijpt ki tuun

na, ²⁰ ki mantik mək ničŋ nan wuu dɔk nan Ijpt jab nba tee poolonbiik damm na. ²¹ Ki Oholiba bia daa nian jab na, ki sunman ki u daa tee sapaamɔ ki be Ijpt, siaminba ki jab din mək ničŋ ki dɔk nanɔ na.

Ki jiin Oholiba tubdatu po

²² “Mɔtana la, Oholiba, linba nae ki min Yabint Yennu beera. A lek bak nan a yɔɔsnba nawa, ŋaan n saa te ki bin donn wutoor nana, ki te bin tikir linta. ²³ N saa tikir naasinganaii nba kur tee kunkɔnkɔnna nan kunkɔnkɔnna saakab, ki bin nyi Babilonn nan Asiria, ki leeb bia saa nyi Kaldii booru nba tee Pekod nan Soa nan Koa na ni. ²⁴ Bi kunkɔnkɔnna na saa nyi niiganɔ po nan taanii nan taantorit, ki bi sii dia kunkɔntiat. Bi sii dia naagbankɔŋa, ki bia yir kut fokirii, ki loon linta. N saa te ki bin dia bi tɔŋ sennii nae, ki bu a buut, ki dat a tubir. ²⁵ N wutoor doo nanawa, li paak, n saa te ki bin dia-a nan tonu. Bi saa wobit a miana nan tuba; bi saa kpi a waas, ki bia kpi wunba kur mək manfoor ki be a naakuuk ni. ²⁶ Bi saa fɔb liat a liant nan tuliat nawa. ²⁷ N saa gɔɔr a tonu nan bonchonchonsin nba ki a piin Ijpt nawa. A tan kii loon ki a tiar daa maŋ po.

²⁸ “Min Yabint Yennu teen siir nan man jiia ki kubin a datai nba ki a namm, ki ki loon bi maan na nuu ni. ²⁹ Bi saa jii linba kur ki a tun ki la na nan tonu, ki ŋaa-a payann, ki sɔk kur ji saa la na a set tee bonchonchonne. A binbenbiik nae ³⁰ te ki linba na tan baara. Fine tee daanɔ nba bo dukin nan fin dɔk nan a jab nba nyi digbanlia ni na, ki bia jiantir bi pata. ³¹ A tɔkin a niipoo saakɔ taawa, li paak, see ki a nyuu nyubitik nba gbee nan n wutoor na ni.

³² Min, Yabint Yennu-e tur a niipoo na nyubitik nba yab,

ki bia sumii, ki gbee nan n wutoor.

Ki li-i tee ki a nyuu nyubitik maŋ ni,

bi saa sarika ki bia sukii;

³³ ki li saa yiba, ki bia tura parbiir,

kimaan nyubitik maŋ gbee nan jaŋmaanaii nan biirue.

³⁴ ŋaan a saa nyur ki gbenn,

ki ji faa yakit nyubitik maŋ buri buri,

ki jii ŋmaar a parbiir nan yanyêtuk.

Min Yabint Yennu-e pak na.

³⁵ “A kpan yêtime chain, li paak, ki n sat mɔb nan n saa dat a tubir nan toonbilankant nba ki a tun ki tee bonchonchon na paak.”

Ki jiin bonpoi banlee na biiru po

³⁶ Yennu ŋamm yetin a, “Nisaarik, yoo jaŋ nan fin bet Ohola nan Oholiba a bi biira. A tiarib bi binbenbiit na po. ³⁷ Bi ki waan, ŋaan jiantir pata, ki bia jikit bi tɔŋ waas ki kpi mann maruŋ, pata na paak. ³⁸ ŋaan li kur kaa na ki bi tumii. Bi biir n ŋasaakak nawa, ki bia ki chɔrin n foon daar nba ki n senn na. ³⁹ Daa nba niŋ ki bi kpaii n tɔŋ waas, ki mann maruŋ pata paak na, li daar niŋe ki bi kɔk n ŋasaakak ni ki biirir, ⁴⁰ ki bia tuun toonii banfɔka, ki bi yi jab ki bi baat. Bonpoi banlee na

tuu wure, ki ban charɔ bi ninkaat paak, ki bia lia tuliat. ⁴¹ Bi tuu kar kokŋanii paake, ki senn teebul bi tɔkɔn, ki jeŋant tɔk li paak, ki bonnunubit nan olif tiinii kpan ^I nba ki n daan turib na pukin li po. ⁴² Bi diiuk tuu gbee nan danyuura nba nyii kunkoouk paak na fuute yoo kur. Ki jab na tur poob na banŋanii nan naan fokirŋana. ⁴³ Ki n bann nan jab na loon bin dɔk nan poob nae, ŋaan ki poob na lek miat nan bonchonchon-tona nawa. ⁴⁴ Barmɔnii, jab na din tuu dɔk nan poochonchona banlee nba tee Ohola nan Oholiba yoo kur. ⁴⁵ ŋaan nimɔmm lek tuu tan saa pak biir bonpoi banlee na, ki jiin bi nikpinu nan bi bonchonchonsin po din-dasiar, kimaan bi set tun toonbiita.

⁴⁶ “Li paak, min Yabint Yennu ji beer bonpoi banlee na a: N saa tun yiin nibur nba tee nibiit, ki bin baar ki biiri, ki bia fati. ⁴⁷ Bi saa jaati tana ki kpi-i, ki poti buri buri. Bi saa kpi i waas ki bia joo i ŋei muu. ⁴⁸ Ki n saa boon bonchonchonsin digbann na ni, ki lin kpaan poob nba be lokir kur po, ki bi daa be binberŋ nba ki i be na booru. ⁴⁹ I saa la tubdatu, kimaan yaa teen i mɔŋ bonchonchona, ki bia jiantir pata na paak, ki i saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

Ki jiin jeteenbobir po

24 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bi-na ŋanyia ni, ŋmaarii piik, dapiik daare, ki Yennu ŋamm pak nanin a, ² “Nisaarik, sɔbin dɔk dinna daar nba na, kimaan Babilonn kpanbar piin ki lekin Jerusalem doo dinnae. ³ Betir n niib nba tee mɔyêtdamm na a:

Kpaat nyun bobir ni ki yakin,

⁴ ki loon bi pekpammir na nanii nan u boot, ki bia loon u kpaba nba mək nanɔna na li ni,

⁵ ki kuun daat bobir na lɔŋ ni,

ki ŋaan nant nan kpaba na n daa, ki tan beer.”

⁶ Mɔbona na want nan Jerusalem nba tee nikpiirit doo na boonta. Doo na tee nan bobir nba kɔk tintanii nae. Nant na lote bur bur, ŋaan sɔk baka kaa nan baa jikitir tee linba. ⁷ Jerusalem teeb kpaii nikaate doo na ni, ki bi baka kaa nan bin piin sɔk nba puub tanpiiuuk paak na. ⁸ Min ŋarin la sɔk na, ki li mɔk nanin, a man gaar li paak.

⁹ Mɔbona na want nan Jerusalem nba tee nikpiirit doo na boonta. Min Yabint Yennu saa poon daate, ¹⁰ li paak, baat nan daat ki pukin, ki joo muu. Yakint nant na, ki ŋaan kpinnyun na n fɔkɔ, ki kpaba na n tan kab.

¹¹ Tɔkɔt bobkoonn na musankɔkɔna paak, ki ŋaan ki lin toŋ mɔkɔn. Nnae saa te ki bobir na n ŋamm ki yeen, ki tintanii n di muu. ¹² N yabir tun bont kur maa n nyinn tintanii bobir na niwa. Mɔtana n ji saa jii muue ki lin di tintanii na. Maa lek yabir bianŋinba na, ¹³ ŋaan Jerusalem mantik gbee nan bonchonchonsin nan toonbiit nba ki n kan fit wuur ki ŋammɔe. Li saa biar ki be jakint nie, nan maa tan saa te n wutoor n baar i paak. ¹⁴ Li yoo set saa baara. Ki li-i tee ki li tan baari, n

^I Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

kan tin Jerusalem teeb na ninbaauk, koo ki lebit n dudukiti. See ki bi la tubdatu, kimaan toonbiit nba ki bi tun na paak. Min Yabint Yennu-e pak na.

Ki jiin Esekiel ɲaapoo kuun po

¹⁵ Ki Yennu yetin a, ¹⁶ "Nisaarik, n saa nyinn daan nba ki a mantik loon na manfoore yama. Njaan n ki loon fan fabin, koo ki bui, koo ki sikin ninnyuuti. ¹⁷ Ii kurii a par ni. A daa somm yukpenni, koo ki somm taayana ki li want nan a be kuun ni. A daa dok a numpo, koo ki di kpejeeti."

¹⁸ Dasiar sanyok ni, ki n pak nan niib na, ki li daa-joouk ki n ɲaapoo kpo, ki li sanyafannuk ki n tun nan Yennu nba wannin bianjiba na. ¹⁹ Niib na nba la nna yoo nba, ki bi boin a, "Bee teen ki a ki mɔ fabin a ɲaapoo kuun paaki?"

²⁰ Njanne ki n yetib a, "Yennu pak nanin ²¹ a man wann yimm Israel teeb maan na. I dont i mɔɲ, Jiantu Njasaakak nba wakii na paak. I mantik loon yii baat li boor kii bariir, ɲaan Yennu saa biirira, ki i nipaaun nba biar ki be Jerusalem na, bi saa kpib tɔɔ ni. ²² Ki i ji saa tun nan maa tun bianjiba na. Ki i kan dokin i numpo, koo ki di kpejeet, ²³ ki i kan somm yukpenn, koo taayana, koo ki mɔ fabin. Ki i gbanant sii waabit kii li-atir, kimaan i toonbiit paak. ²⁴ Maa tun linba na, li sii tee nyinne ki turi; ki i saa tun linba kur ki n tun na. Ki Yennu yet a linba na-i tanji tuumi, i saa bann nan ɲɔɔ tee Yabint Yennu."

²⁵ Ki Yennu ɲamm yetin a, "Nisaarik, n saa nyinn Jiantu Njasaakak nba mɔɔ pan, ki bi mɔɔ dont-n-mɔɔ nann, ki kpamm li paak, ki baat li boor ki bariir yoo kur na bi ni, ki bia nyinn bi bonjai nan bonpoi na. ²⁶ Daar nba ni ki n saa tun linba na na, ɔɔ saa tin nyi doo na ni, ki baar ki tan wannii li po. ²⁷ Ki daar man ni, a saa fit ɲamm ki piak maan, ki pak nan. Nna bannue ki a sii tee nyinn ki tur niib na, ki bin bann nan mine tee Yennu."

Yennu masɔkinkar nba jiin Amonn teeb biiru po

²⁵ Yennu ɲamm pak nanin a, ² "Nisaarik, pakin biir Amonn teeb. ³ A yetib ki bin gbiint maan nba ki min Yabint Yennu beerib na. I daan kpamme nan yaa la ki n Jiantu Njasaakak biir, ki Israel tiɲ biar yann, ki bia la ki bi so Juda teeb ki saa namm digbann na. ⁴ Yaa daan tuu mɔɔ parpeenn na paak, n saa te nibooru nba be yondo po, kunkoouk po na, n kɔn nyanni. Bi saa chaan bi kaan i tiɲ niɲe ki kar. Bi saa di i tilɔɔna, ki bia nyu naabiin nba tee i yar. ⁵ N saa lebit i digbansaakar Raba, ki lin teen laagumiinba kpinkpaar boor, ki bia te ki Amonn digbann kur n kpant pekpaar-boor, ki lin te yin bann nan mine tee Yennu."

⁶ Maan nba nae ki Yabint Yennu yeen a, "Yimme poi niipoot ki mobit nan kpinkpammuk, ki yisin Israel tiɲ. ⁷ Yaa tun nna na paak, ki n saa jii-i ki kubini digbanlia, ki bin fat i bona kur. N saa biirie fas fas, ki lin te ki i daa ban tee digbann jikii, koo ki mɔɔ i tiɲ tiɲi. Ki i saa bann nan mine tee Yennu."

Yennu masɔkinkar nba jiin Moab teeb biiru po

⁸ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, "Kimaan Moab teeb nba yeen a Juda teeb ki mɔɔ bɔkitu nan digbanlia na, ⁹ n saa te bin lek digbanjaana nba be Moab doo kpaar paak na, digbanjana nba tee Bef Jesimof nan Baal Me-onn nan Kiriataim. ¹⁰ N saa te ki booru nba be yondo po, kunkoouk paak na, n kɔn nan Moab teeb, ki nyan-nib, ki kpab nan Amonn teeb, ki lin te Moab teeb ji daa ban tee digbann. ¹¹ N saa dat Moab teeb tuba, ki bin bann nan mine tee Yennu."

Yennu masɔkinkar nba jiin Edom teeb biiru po

¹² Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, "Edom teeb biir, kimaan baa jiin Juda teeb pann, ki bi pann jiinu man paak te ki yanbɔngbenjir be ɲamm Edom teeb paak. ¹³ Njanne ki n yet nan n saa dat Edom teeb tuba, ki kpi nisaarii nan bonkobit nba kur be lerj. N saa te tiɲ man n biar yanne, laa saa nyi Temann doo ki saan tuu Dedann doo, ki li niib saa kpo tɔɔ ni. ¹⁴ Ki n saa te n niib Israel teeb n jiin Edom teeb pann, ki te Edom teeb na n bann n wutoor nba tee. Ki mi-i dat Edom teeb tuba yoo nbae, ki bi saa bann laa tuu tee bianjiba, mi-i jiin pann. Min Yabint Yennu-e pak na."

Yennu masɔkinkar nba jiin Filistia teeb biiru po

¹⁵ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, "Filistia nitont na jiin bi datai nba din be sanyoowa na panne, ki jii naɲ ki bi-irib. ¹⁶ Li paak ki n yet nan n saa dat Filistia teeb tuba, ki boontib. N saa kpi wunba kur mɔɔ manfoor ki be Filistia tiɲ ni. ¹⁷ N saa donn wutoor ki dat bi tuba fanu, ki bi saa la n wutoor nba tee bianjiba, ki bann nan mine tee Yennu."

Yennu masɔkinkar nba jiin Taya doo biiru po

²⁶ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bi-na piik nan yenn ni, li ɲmaasinsinn pinpiik daare, ki Yennu pak nanin a, ² "Nisaarik, Taya doo niib na yiin yanie ki kpamm, Jerusalem biiru paak. Bi hoote ki yeen a, 'Jerusalem baawa. Li tuu tee digbanjaann nba tee kpinkpouɲ boore, mɔɔtana doo na baawa, ki ti saa gaar u setu.'

³ "Kimaan yimm Taya teeb nba yin yaɲ na na, n mɔɔ kpaanii nba nae ki teeni: Mine tee Yabint Yennu. Mɔɔ-tana n ji tee i dataake. N saa te digbana n leki, nan nyunpana nba tuu liat mɔɔ-kpiɲ bianjiba na. ⁴ Bi saa biir i doo joona, ki bia bet i difopaarit. Ki n saa piar li tanbura kur, ki tanpiiuk saa biar dok. ⁵ Ki li sii tee siaminba ki jansoora sii lat bi janlaant, ki li kpia mɔɔgbenjir. Min Yabint Yennu-e pak na. Digbana na saa fat yimm Taya teeb mɔɔkinta, ⁶ ki saa jii bi jukbanjai ki kpi i niib nba kɔɔ digbanbis nba kpia-i na. Ki yimm Taya teeb saa bann nan mine tee Yennu."

⁷ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, "N saa te ki kpanbar nba gar kpanbara kur, ki tee Babilonn kpanbar Nebukanesar na, wun baar ki tan lek Taya. U saa nyi

niiganj poe nan kunkonkonna nba yab, nan bi taanii, nan taantorit, nan taanjakira. ⁸ Ki niib nba kɔɔ doi nba kpia mɔkgbenjir na, bi saa kpib kɔnn na ni, ki datai na saa gbiir bootit, ki bia maa dindena ki denn doo na joona, ki dia naagbankɔɔna ki li guub. ⁹ U saa te ki u kunkonkonna na siab n toor i joona na nan dagbenjaa, ki bia yeer i difopaarit na nan kut lanbana. ¹⁰ Ki bi taanii na saa gbit tangbiruŋ ki lin dɔkini. Bi taanii nba daar kunkontorit nan jika torit fuur saa jek i joona na, yoo nba ki bi gaar kɔɔ doo nba kpant langbent na tam-mɔi ni. ¹¹ U taanjakira saa lin i sɔnjot kur po, ki kpi i ni-ib nan bi jukbanjai. Bi saa bet i joontoota na. ¹² I datai na saa fat i mɔkint nba ŋan. Bi saa bet i joona nan i ŋanjanii na. Bi saa jii li tana nan daat nan tangbiina na kur, ki lu mɔkgbenjir ni. ¹³ Ki i ji kii mɔk linba paak ki i saa yin yanii koo ki faa kɔna, ¹⁴ kimaan n saa te ki yin kpant tanpiiuu, siaminba ki jansoora sii dent bi jan-laant. Ki i ji kan ban ŋamm maa doo na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

¹⁵ Yabint Yennu mɔk maan nba nae ki loon wun tur Taya teeb a: “Bi-i tanj nyanni yoo nba, niib nba kɔɔ ki kook mɔk-kpinii na, bi saa gbat niib nba kpenn na duna nan wuyikini, ki janmaanii n soorib. ¹⁶ Ki kpanbara nba kur kɔɔ kpia mɔkgbenja na saa sik bi naan kokii paak. Bi saa liat bi naan liant nan bi tanjant, ki kar tiŋ ni, ki jekir. Janmaanii saa soorib nan i biiru na paak, ki bi kan fit nyik ki kan jekiri. ¹⁷ Ki bi saa yin kuun yanii na a:

Digbanjaann nba kpia mɔkgbenjir na boonta.
Leŋ ŋarint na dii nyuma.

Doo na niibe din mɔk mɔkgbenja na paak yiikoo,
ki te janmaanii soor niib nba kɔɔ mɔk-kpinii na.

¹⁸ Mɔtana, Taya doo maŋ tee langbente,
ki niib nba kɔɔ mɔk-kpinii na be nan yanputuk,
ki jekir nan janmaanii.

¹⁹ “Min Yabint Yennu yeen nan n saa te ki i doo na n kpant fɔɔnbiir. N saa te mɔkgbenjir nba sumii n piini. ²⁰ N saa sikini, ki yin sik baar kpeentiŋ, siaminba ki i saa pukin yaayoo ni niib na po, nan doi nba ki bi din bi-irir sianyooowa na. Ki i saa biar be kpeentiŋ maŋ, ki ji kan ban teen doo ki gbee nan niibi. ²¹ I saa kpo kutuntonte. Niib tan sii kpaani, ŋaan bi kan laini. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin Taya kuun yanii po

27 Ki Yennu ŋamm yet a, ² “Nisaarik, yinin kuun yaŋ ki tur Taya, ³ doo nba kook mɔkgbenjir, ki bia kpentir kpinkpouŋ nan dolia nba kook mɔkgbenjir na. Betir Taya teeb na nan yaŋ na nyii min Yabint Yennu boore a:

Taya teeb, i din dont i mɔɔ, i fant paak,
⁴ nan yaa mɔk mɔkgbenjir paak yiikoo bianjinba.

I tee nan ŋaruŋ nba ki bi kpaau fanu nae,

⁵ ki binba kpaau na nyii nan naajikpalɔi,

Hermann kunkonn paak, a bin teen taabii,

ki bia nyii nan kpekii Lebanonn, a bin teen jaantarik.

⁶ Bi nyii nan tijakpera Basann doo ni, ki ŋamm ŋarinkandaat,

ki nyii nan langbenj daat Saiprus doo ni,
ki kpaau tiŋ po, ki fanjir nan loobnyana.

⁷ Ki binba ŋamii na jii chabŋann Ijijt,
ki teen jinjɔŋ a fii fit kii somm nann, nyun paak,
ki lin te sɔɔ kur-ii laat.

Ki bi nyii nan chinchenbɔnwuwur nan
chinchenmɔnwuwur Saiprus ki jɔnnir, a lin tur maa-su.

⁸ Ki jab nyii Sidonn nan Arfad doi ni, a bin kan,
ki a tiɔŋ toontunna tee bi saakab.

⁹ Ki ŋaruŋ na kanpintanba na tee
binba mi toonn fanue ki nyii Biblos.

Ki ŋarint nan bi kanna baat a boor ki kpentir
kpinkpouŋ,

ki tuun a toona, ŋarint sinsetboa.

¹⁰ “Ki kunkonkonna nba nyii Peesia nan Lidia nan Libia na tee a kunkonkonna, ki bi tuu dia naagbankɔɔna, ki yir kut fokirii ki guua, ki te ki a sann doo. ¹¹ Ki kunkonkonna nba nyii Arfad nan Silisia na guu a doo joona, ki jab nba nyii Gamad na see guu a ŋafoot, ki jɔnn bi naagbankɔɔna a joona paak. Ŋamme tee jab nba te ki a mantik faŋ.

¹² “Ki a saa Speenn ki kpentir kpinkpouŋ, ki dia salimpeena nan kut booru ŋantaa, ki pa tiat bonchian nba ki a gaan na paak, ¹³ ki saa Griis nan Tubal nan Mesek, ki dia a tiat ki kpentir daaba nan bona nba tee kutmɔnt. ¹⁴ Ki a kɔi a tiat ki teen niib nba nyii Bef Togarma na, ki gaan taanii nba tuun toona, nan kunkontaanii, nan bontaanii, bi boor. ¹⁵ Ki Rodes teeb kpentir kpinkpouŋ nana, ki mɔk-kpinii digbana bonchian niib dia bi salima nan langbenj daat ki teena, ŋaan gaan a tiat. ¹⁶ Ki Siria teeb daa a tiat nan linba kur ki a naan. Bi teen tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir emeral na, nan chabmɔnwuwur, nan chabjabikir, nan chabŋann, nan tanbinyinyirilia nba daauk paar, ki bi yi yenn-nba koral nan rubi na, ŋaan gaan a tiat. ¹⁷ Ki Juda nan Israel teeb dia bi dii nan siat nan olif tiinii kpan nan bonnunubit nba ŋan ki pa, ŋaan gaan a tiat.

¹⁸⁻¹⁹ Ki Damaskus teeb daa a bona nba ki a naan, ki pa tilɔɔna daan nba nyii Helbonn, nan bonkobit kobit nba nyii Sahar na, ki dia kutbona nan bonnunubit, ki kpentir nana. ²⁰ Ki Dedann teeb dia taankokit gunta ki teen ŋaan gaan a tiat. ²¹ Ki Arabia teeb nan Kedar tiŋ dia-teeb gaan a tiat, ŋaan pa pebis nan pei nan buunii li paak. ²² Ki Sieba nan Raama teeb gaan a tiat, ŋaan pa tanbinyinyira nba daauk paar, nan salima, nan bonnunubit nba ŋan. ²³ Ki doi na kur kpentir kpinkpouŋ nana, ŋamme tee Harann nan Kanne nan Edenn nan Sieba nan Asur nan Kilmad. ²⁴ Bi kɔia chinchenjana, nan chinchenmɔnwuwura, nan chinchena nba mɔk bonninnant, nan gunta nba ŋan, nan ŋmipiana nba ŋan, nan liata. ²⁵ Ki bi jii a tiat nba ki a naan na, ki teen ŋarint nba yab ni, ki yaat nann.

Ki a ji tee nan ŋaruŋ nba be mɔkgbenjir paak,
ki bi pak jika nba kpai, u ni na.

²⁶ Yoo nba ki ŋarint kanteeb jiia ki kɔɔ nana
mɔkgbenjir ni na, ki a fɔkit nan kunkonn,
ki yonput po wouŋ pebira, ki a kɔnn.

27 Ki məkint nba kur be ɲaruɲ ni,
nan kanteeb na, nan kanpintanba,
nan kpinkpenta, nan kunkɔnkɔnna kur dii nyun.

28 Ki yoo nba ɲaruɲ kpɪi na,
ki kanteeb nba be ɲaruɲ maɲ ni ki di nyun na
wuyikinii
do kunkonn.

29 "Ki ɲarint na kur ji be yann,
li kanteeb nan sunsommteeb nan li saakab kur
ji see məkɲɲɲɲɲɲ na kunkonn paak.

30 Ki bi kur mɔ fabin a po,
ki pukin tanbiinii bi yura paak,
ki dɔɔ birin tanpent ni.

31 A paake ki bi koor pit bi yura, ki lia bɔtɔot,
ki mɔ mɔnii nan parbiir.

32 A paake ki bi yiin kuun yanii ki yeen a:
'Nmee ki ti saa yekinɔ nan Taya?

Ki mɔtana Taya ji dɔɔ məkɲɲɲɲɲɲ ni soon nna na.

33 Digbana nba bo laat a tiat yoo nba, li bo manibe.
Ki kpanbara nba kur be lokir kur po teen məkita,
nan a tiat nba daauk paar na.

34 Mɔtana, a ji kpakin məkɲɲɲɲɲɲ niwa,
ki sik kpɪi məkɲɲɲɲɲɲ na tiɲ po;
ki a tiat nan niib nba kur tuun a boor na kur
kpakin nana məkɲɲɲɲɲɲ niwa.'

35 "Niib nba kur kɔɔ ki kook məkɲɲɲɲɲɲ na nba gbat a
biiru na po yoo nba, ki janmaanii soorib, ki bi kpan-
bara gbaa jekir ki gorii janmaanningorsin. 36 Ki
kpinkpenta nba kur be durinya na ni nba la linba tuun
na, ki bi gbanii jek, ki a kuun na mək janmaansooruk,
ki a saan ki ji kan ban jen."

Yennu masɔkinkar nba jiin Taya kpanbar biiru po

28 Ki Yennu ɲamm pak nanin a, 2 "Nisaarik, betir
Taya doo diarɔɔ maan nba ki min Yabint Yennu
yeen na a: A donn a mɔɲɲɲɲɲɲ nan karinbaanii, ki jikit a mɔɲ
ki tee yenbik, ki yeen nan a kar a naangbant paak, ki
tee nan tingbann na, ki məkɲɲɲɲɲɲ linta. A dukii a tee
yenbike, ɲaan a kpan tee nisaarike. 3 A dukii a mək yan
ki gar Danel-e, ki bunbɔrɔbonsiar kaa ki a ki mi. 4 A yan
nan bannu na tura məkint nba tee salimmɔna nan
salimpeena. 5 A tee kpinkpentɔɔ nba sube, ki laat
nyɔɔɔ. A məkint na te ki a mək karinbaanii.

6 "Li paak, mɔmaana nba ki min Yabint Yennu yeene
na a: Kimaan faa dukii nan a sub nan yenbik na paak,
7 n saa te ki a datayoona n baar ki leka. Bi saa biir a
bonɲana nba kur ki a jii yan nan bannu ki lon nae. 8 Bi
saa kpi-a, ki sikina məkɲɲɲɲɲɲ ni. 9 Ki bi-i baar a bin
kpi-a yoo nba, a bia sii yaa fine tee yenbiki-i? Li-i tee ki
a tan took binba saa kpi-a na yoo nba, a sii tee
nisaarike, ɲaan a kii tee yenbik kaa. 10 Boorganu niib
na tan saa kpi-a, ki a saa kpo nan niib nba ki jiantirin ki
tuu tan kpo bianjinba na. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin Taya kpanbar baak po

11 Yennu bia ɲamm pak nanin a, 12 "Nisaarik, ii mək
parbiir nan biiru nba baat Taya kpanbar paak na, ki

yetɔ linba ki min Yabint Yennu beerɔ na a: sianyoo a
din tee niɲanɔe, ki sub, ki bia mək fant. 13 A din kɔɔ
Edenn-e, Yennu tilontii kpaab na niɲ, ki lia tanbinyinyi-
ra booru nba fan, ki li daauk paar, ki kokin li kur sali-
ma, ki bi nan li kur, ki li guua daar nba ni ki bi din mara
na. 14 N senn malaka nba mək janmaansooruko, ki u
guu a ɲaak nba be n kasii kunkonn paak, siaminba ki
tanbinyinyira nyirii nan muu na, ki a somm li ni na.
15 A set din tee niɲanɔe, laa nyii daar nba ki bi din
mara nawa, ɲaan tan piin tuun toonbiit. 16 A din kpen-
tir kpinkpouɲ nan digbanlia, ki li te ki a mək tonu, ki
bia tuun toonbiit. Li paake ki n mia-a ki nyinna kasii
kunkonn na paak, ki malaka nba bo guua na bera, ki a
nyii tanbinyinyira na boor. 17 A fant na paak te ki a
mək karinbaanii, ki a sann nba doo na, ki li te ki a tee
nan jatuk na. Linba na paake teen ki n lua tiɲ ni, ki nyi-
ka, ki li sii tee kpaanii ki teen kpanbar leeb. 18 A mantik
ɲmab a kpinkpentleeb bonchiann, ki li te ki a yenjiant-
boa na kɔɔ jakint, ɲanne te ki n paan muu a doo paak
ki li dii, ki mɔtana sɔɔ kur ji saa la tanpent kɔe be
siaminba ki a doo bo be na. 19 Ki a saa kpo ki ji kii be,
ki digbanlia niib saa baar ki la-a, ki bi yan saa put, ki
janmaanii saa soorib nan baa tan saa kpo nan faa kpo
bianjinba na."

Yennu masɔkinkar nba jiin Sidonn doo biiru po

20 Yennu ɲamm pak nanin a, 21 "Nisaarik, pakin ki bi-
ir Sidonn doo na. 22 Yetir niib nba be leɲ na linba ki
min Yabint Yennu yeen ki jiin bi po a: Sidonn, n tee a
dataake. Niib saa pak ki dontin maa tun linba ki tura
na paak. Ki bi saa bann nan mine tee Yennu, li-i tee ki
n wann n kasii binberɲ nba tee bianjinba, ki dat binba
kɔɔ nana na tuba. 23 N saa te yiarii n baa a paak, ki bia
te ki sɔn n pubir a sɔɲjot ni. Ki a datai saa leka lokir kur
po, ki saa kpi a niib. Ki a saa bann nan mine tee Yen-
nu."

Ki jiin piisin nba saa baar Israel teeb paak na po

24 Yennu yet a, "N kan te ki digbanlia nba kook lint
Israel teeb, ki ɲmuutib nan kunkonii koo peenii na, n ji
mukisibi, ki Israel teeb na saa bann nan mine tee
Yabint Yennu."

25 Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, "N saa jen nan Israel
teeb nba ki n yatib ki bi be digbanlia ni na, ki lin te dig-
banlia na kur n bann nan n tee kasii. Ki Israel teeb na
saa kɔɔ bi tiɲɲ tiɲ ni, tiɲ nba ki n din tur n toontunno
Jakɔb na. 26 Ki bi saa kar leɲ nan gbananmaasu, ki
maa ɲei, ki bia bur tilontii. Ki n saa dat bi leeb nba kur
butimm na tuba, ki Israel teeb na ji sii be bi yamani, ki
ji bann nan mine tee bi Yomdaano Yennu."

Yennu masɔkinkar nba jiin Ijpt teeb biiru po

29 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab,
ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bi-
na piik ni, ɲmaarii piik, dapiik nan ɲanlee daare, ki
Yennu ɲamm pak nanin a, 2 "Nisaarik, pakin ki biir Ijpt
kpanbar na. Betirɔ bianjinba ki ɲɔɔ nan Ijpt tiɲ na kur

saa la tubdatu. ³ Betirɔ nan maan nba nae ki Yabint Yennu yeen Ijijpt kpanbar a: Fin bantɔurj bonsusoouk na, n tee a dataake. Ki a dɔɔ mɔkir ni, ki yeen a Nail mɔkir na tee a yare, a fine namir. ⁴ N yaa n gaan jan-peenue a yiaak paak, ki dat nyinna nyun na ni, ki jani nba kur be mɔkir na ni saa kpa a gbanant na paak. Ki n ji saa dat nyinna Nail mɔkir na ni, ki kpab nan jani nba kpa a gbanant paak na. ⁵ Ki n saa lu fin nan jani manj kunkoouk paak, ki a gbanant na n baa tinkokirik na paak, ki a sii dɔɔ, ki sɔɔ kan piia. Ki n saa jii a gbanant ki tur kɔɔnii nan bonkobit, ki li sii tee bi jeet, ⁶ ki Ijijpt niib kur saa bann nan mine tee Yennu.”

Ki Yennu ɲamm yet a, “Israel teeb gaa yimm Ijijpt teeb paake sommir po, ɲaan i ki paar nan bak-lankpaakir nae, ⁷ ki bi-i denn i paak yoo nba, i tuu kɔnne ki ɲmuu bi boot ni, ki bin baa. ⁸ Ki mɔtana min Yabint Yennu-e beera nan n saa te ki jabe n leka nan jukbanjai, ki bi saa kpi a niib nan bonkobit. ⁹ Ki Ijijpt saa biar tin-yann. Ki a saa bann nan mine tee Yennu.

“Faa yet nan fine nan Nail mɔkir ki li tee a yar na paak, ¹⁰ n tee a dataake, ki bia tee Nail mɔkir na dataak. N saa te ki Ijijpt tiŋ na kur n teen tin-yann, laa saa nyi Migdol doo niiganj po, ki saan tuu Aswann doo nba be niidiitu po, ki fɔkit saa tuu Itiopia kpaar paak. ¹¹ Ki nisaarik koo bonkobuk kan ban sommir ki gar Ijijpt tiŋ ni. Ki bonfosiar kan ban kɔɔ li ni ki saa tuu bina piinna. ¹² Ki n saa te Ijijpt tiŋ na n mantik teen digban-yann durinya na ni. Ki li saa jii bina piinna, ki Ijijpt doi na daa tee langbent, ki saa teen langbent ki gar doi nba kur ban teena. N saa te Ijijpt teeb na n teen kunsɔntinna. Ki bi saa tin ki saan tiŋ kur po, ki saa kɔɔ nan boorganu.”

¹³ Ki Yabint Yennu ɲamm yet a, “Bina piinna na poor poe, ki n saa jen nan Ijijpt teeb nba ki n yatib digbangana ni na. ¹⁴ Ki n saa te bin kɔɔ Ijijpt niidiitu po, tiŋ nba tee bi dandoo na ni. Ki bi sii be leŋ, kii tee digbann nba ki paari. ¹⁵ Ki bi sii mantik tee digbanbutiŋ nba paak nii, ki ji kan ban dia digbanlia. N saa te ki bi kii mɔk pansiak nba ki bi saa fit mia digbanleer. ¹⁶ Ki n niib Israel teeb ji kii gaa Ijijpt teeb paak sommir po. Biiru nba saa baar Ijijpt teeb paak yoo nbae, ki Israel teeb saa tiar nan bi din tuun bonkpetire, baa maa Ijijpt teeb paak na. Ki Israel teeb na saa bann nan mine tee Yabint Yennu.”

Bianjamba ki kpanbar Nebukanesar saa kɔn nyann Ijijpt teeb

¹⁷ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab ki teent yommii ki saan nant Babilonn na, li bina piinlee nan ɲanlee ni, sinsinn ɲmaarik pinpiik daare, ki Yennu ɲamm pak nanin a, ¹⁸ “Nisaarik, Babilonn kpanbar Nebukanesar saan a wun lek Taya dooe. U te ki u kunkɔnkɔnna jii jik-kpiata, ki bi yura kokir mɔnn, ki bi bɔpiat bia kokir ki pint, ɲaan li kpanbar koo kunkɔnkɔnna na sɔɔ ki la nyɔsiat bi fara na paaki. ¹⁹ Li paak, maan nba ki min Yabint Yennu yeene na a: N jikit Ijijpt teeb tiŋ na ki teen kpanbar Nebukanesar-e, a wun saat Ijijpt tiŋ na, ki jii li mɔkint kur, ki lii tee u

kunkɔnkɔnna paatii. ²⁰ N teen Ijijpt tiŋ, ki li tee paatii, u toona paak, kimaan u kunkɔnkɔnna na bo tuun ki teen mine. Min Yabint Yennu-e pak na.

²¹ “Yoo nba ki linba na tan tumi, n saa tur Israel teeb parj, ki te ki fin Esekiel n pak maan na, siaminba ki sɔɔ kur saa gbat, ki li saa te bin bann nan mine tee Yennu.”

Ki jiin Ijijpt teeb tubdatu po

30 Yennu bia ɲamm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin ki mɔknt maan nba ki min Yabint Yennu yeen na. A pak mɔkmaan na nan kunkɔpaarir a:

‘Biiru daar baate.

³ Daar manj nakina, ki tee daar nba ki Yennu saa tun u toona.

Li tee bunbɔnɔn nan daamii daare ki tur digbana kur niib.

⁴ Tɔɔ saa faa Ijijpt,

ki parbicheenn sii be Itiopia.

Ki bi saa kpi niib bonchiann Ijijpt tiŋ ni.

Bi saa jii digbann manj bona, ki lin biar langbent.’

⁵ “Tɔɔ manj ni, bi saa kpi kunkɔnkɔnna nba ki bi jɔkɔmm, ki nyii namm Itiopia nan Libia nan Lidia nan Arabia nan Kub, ki siab sii tee n tɔɔrj niib Israel teeb, ki bi saa kpo tɔɔ na ni.”

⁶ Ki Yennu ɲamm yet a, “Laa nyii Migdol, niiganj po, ki saan tuu Aswann, niidiitu po, bi saa kpi Ijijpt kunkɔnkɔnna na kur tɔɔ ni. Bi saa boont Ijijpt kunkɔnkɔnna nba tee karinbaandamm nawa. Min Yabint Yennu-e pak na. ⁷ Ki Ijijpt tiŋ na saa mantik teen yann durinya na ni, ki li doi saa kpant langbent. ⁸ Mi-i tanj joo Ijijpt tiŋ muu, ki u kunkɔnkɔnna na kur kpo yoo nbae, ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

⁹ “Daar nba ki n saa biir Ijijpt tiŋ na, li daare ki n saa tun toomii ki bin saan Itiopia, ki saa mɔknt biiru nba baatib na po. Bi dukii a bi foie, ɲaan janmaanii saa kɔɔba.”

¹⁰ Ki Yabint Yennu yeen a, “N saa te ki Babilonn kpanbar Nebukanesar-e n biir Ijijpt mɔkint na. ¹¹ Ki ɲɔɔ nan u kunkɔnkɔnna nba tee ninkoonii damm na saa baar ki tan biir tiŋ na. Bi saa lek Ijijpt nan bi jukbanjai, ki tiŋ na saa gbee nan nikpeena. ¹² N saa te ki Nail mɔkir na n foor, ki bia jii toonbiit damm, ki bin dia Ijijpt tiŋ. Boorganue saa biir tiŋ na kur. Min Yennu-e pak na.”

¹³ Ki Yabint Yennu yeen a, “N saa biir pata nan yenbis nba be Memfis doo ni na, ki sɔɔ tan kii be ki saa dia Ijijpt, ki n tan saa kɔɔn niib na kur janmaanii. ¹⁴ N saa te Ijijpt niidiitu po tiŋ na n kpant langbent, ɲaan joo Soann, doo nba be niiganj po na muu. N saa dat i digbangbenjir Tebes tubira. ¹⁵ N saa te ki Ijijpt digbangbenjir nba tee Pelusium na n bann n wutoor nba tee. N saa biir Tebes mɔkinta. ¹⁶ N saa paan muu Ijijpt tiŋ paak, ki Pelusium doo niib sii be parbiir nan gbanantont ni. Ki bi saa yeer Tebes doo joona. Memfis teeb sii tiin janmaaniie yoo kur, ¹⁷ ki Heliopolis nan Bubastis doi naasimm na saa kpo tɔɔ ni, ki bi saa soor bi leeb nba biar na, ki teemm yommii. ¹⁸ Bunbɔncheenn saa baar Tapanes doo paak, yoo nba ki n tan biir Ijijpt yi-

ikoo, ki bia ɡɔɔr li paŋ nba ki li mɔk karinbaanii li paak na. Bunbɔncheenn saa dɔkin Ijpt tiŋ paak, ki bi ji saa soor li doi kur niib ki teemm yommii. ¹⁹ Li-i tee ki n dat Ijpt teeb tuba nna bannue, ki bi saa bann nan mine tee Yennu.”

Ki jiin Ijpt kpanbar paŋ biiru po

²⁰ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li binna piik nan yenn, ɲmaasinsinn daaŋanlore niŋe, ki Yennu pak nanin a, ²¹ “Nisaarik, n kɔnn Ijpt kpanbar kpinkpouŋa. Sɔɔ ki lorir kparchant, koo ki tebir a lin buur kii mɔk paŋ ki fit kub jukbanjiaki. ²² Li paak, betiɔɔ nan maan nba nae ki min Yabint Yennu yet: N tee Ijpt kpanbar dataake. N yaa n kɔnn u kpinkpant kure. N saa kɔnn linba ɲan nae ki pukin linba poŋ dɔŋ kɔnn na po, ki te jukbanjiak n kubit u nuu ni, ki baa. ²³ N saa yat Ijpt teeb nae durinya na kur po. ²⁴ Ki n ji saa te Babilonn kpanbar kpinkpouŋ na-ii mɔk paŋ, ki n saa kubin n jukbanjiak na u nuu ni, ɲaan n saa kɔnn Ijpt kpanbar kpinkpant, ki u saa fabin ki tan kpo, u datai numm ni. ²⁵ Barmɔnii, n saa baŋ Ijpt kpanbar na, ɲaan tur Babilonn kpanbar paŋ. Mi-i turɔ n jukbanjiak, ki u tekin Ijpt paak yoo nba, sɔɔ kur saa bann nan mine tee Yennu. ²⁶ N saa yat Ijpt teeb nae durinya na kur po, ki bi saa bann nan mine tee Yennu.”

Biaŋinba ki bi saa biir Ijpt kpanbar

31 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li binna piik nan yenn ni, ɲmaarii ɲantaa, pinpiik daare, ki Yennu ɲamm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin tur Ijpt kpanbar nan u niib na kur a:

I mantik mɔk paŋ bonchiann.
N saa bikini ki i naan bee?
³ I tee nan Lebanonn kpek nae,
ki mɔk yiinɲana nba teen maasu,
ki tee tiik nba fɔk, ki u yiinii tuut sanpagbant.

⁴ Ki nyun be ki te ki li kpaatir,
ki kpenii kpiar ki maantɔ.
Ki nyun na gaar tiik na nba see siaminba na,
ki bunii yat lint tiinii kur nba be fɔɔr na ni.
⁵ Kimaan laa laat nyun fanu na,
ki li kpaat ki gar tilei na kur,
ki li yiinii gbeŋ ki bia fɔk,
⁶ ki kɔnɔbooru kur tiat bi tiat yiinii na paak,
ki muuk ni bonkobit be li loŋ ni ki maar waas,
ki digbana niib foi li maasu.
⁷ Ki tiik na mɔk fant bonchiann,
ki kpaat fanu, ki li yiinii bia fɔk,
ki li jiina mii sik ki saa tuu nyun nba puub tinpɔɔr ni na.

⁸ Ki kpek siak kaa Yennu kpabik na ni, ki saa yekin nana.

Ki naaseek kaa ki mɔk yiinii nan ɲɔɔ na,
ki kpentisiak kaa ki saa yekin nana.

Ki tisiak kaa Yennu tiɔŋ kpaab maŋ ni ki fan nan ɲɔɔ na.

⁹ Ki min Yennu tur tiik na u fant, ki u mɔk yiinii nba lat,

ki tiik kur nba be Yennu kpabik Edenn na ni sun ki u tee nan ɲɔɔ nae.

¹⁰ “Ijpt kpanbar, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu piak ki jiin tiik maŋ po. Tiik maŋ mantik kpaate ki saa baar sanpagbouŋ. Waa kpaat na paak, ki u kɔɔ karinbaanii ki donn u mɔŋ. ¹¹ Li paak, min Yabint Yennu saa yêŋ tiik nawa, ki jiiu kubin boorganu doo diarɔɔ nuu ni, ki u saa dat u tubir, u toonbiit paak. ¹² Ki boorganii nba tee ninkoonii damm na saa chɔɔr lu, ki nyikir laa saa baa siaminba, ki li yiinii nan li titupara nba kɔnn na, saa yat kunkona paak, nan baat kur po, ki niib nba tuu kaar yiinii na maasu, saa yaat saan siar po. ¹³ Ki kɔnɔnii ji saa tia bi tiat tibiaaŋ na nyakir paak, ki muuk ni bonkobit na mun saa ɲmaat li yiinii paak. ¹⁴ Laa jii mɔtana ki saa, tisiak kaa ki saa kpaat nan ɲɔɔ na; bi-i lekii maant tiik maŋ nyun biaŋinba, ɲaan u kan kpaat ki fɔk tuut sanpagbant nan ɲɔɔ na. Tiik kur saa kpoe, nan nisaarik nba tuu kpo ki sik kpeentiŋ biaŋinba na.”

¹⁵ Maan nba nae ki Yabint Yennu yeen a, “Daar nba ki tiik na saa kpo ki sik kpeentiŋ na, li daare ki n saa te kpenii nan bunbunii n fabin, ki li-i tee kpemɔnii. N saa ɡɔɔr kpenii nan bunbunii ki bi kan pubir. Kimaan tiik na kuun paak, n saa te bunbɔnn n baa Lebanonn ɲ-jaana paak, ki bia te fɔɔr ni tiinii kur n koor. ¹⁶ Mi-i tanji te ki u sik kpeentiŋ yoo nba, u baak fuur saa jek tingbouŋ na niib. Ki Edenn tiinii kur, nan Lebanonn tiŋanii kur nba ki bi tuu maantir nyun, ki li ji be kpeentiŋ mɔtana na, li saa maŋib tiik na baak paak. ¹⁷ Ki bi kur n tɔk saan kpeentiŋ, ki saa pukin binba dɔŋ kpo na po, ki binba kur tuu kaar tiik na maasu, ji saa yat ki be tingbouŋ na kur po.

¹⁸ “Tiik maŋe tee Ijpt kpanbar nan u niib kur. Ki Edenn tiinii na gbaa, bi ki fit fɔk ki bia ɲan nan ɲɔɔ na, ki mɔtana u ji saa sik kpeentiŋ nan Edenn tiinii nba saan biaŋinba na, ki wei pukin binba ki waa Yennu na ni, nan binba ki bi kpiib tɔbii ni na po. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin kuun yaŋ nba tee Ijpt kpanbar yar na po

32 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li binna piik nan ɲanlee, ɲmaarii piik nan ɲanlee ni pinpiik daare, ki Yennu ɲamm pak nanin a, ² “Nisaarik, turin Ijpt kpanbar ninmɔnn kpaanii na. Betiɔɔ mɔmaan nba saa nyi n boor na a: A dukii nan a binbeŋ tee nan yanbɔr nba tuu be digbana ni nae, ɲaan a binbeŋ tee nan bantɔuŋ nba be nyun ni, ki tuu gbii nyun nan u taa biaŋinba na. ³ Ijpt kpanbar, gbiintir. Min Yabint Yennu-e saa lu janlaaŋ ki soora, ɲaan te boorganu niib n dat ki donna kunkonn. ⁴ N saa lu-a paanu nie, siaminba ki kɔnɔnii nan bonkobit saa la-a ki di a gbanant. ⁵ N saa lat a gbananpɔɔtit na kunkona paak nan baat ni. ⁶ N saa mɔnɔn a sɔn na kunkona na kur po, nan laa tan saa gbee kpenii na. ⁷ Mi-i boontira yoo nba, n tan saa

dɔkin sanpagboun nae, ki bia piin nmaabira na. Ki yonnu tan saa bɔr sanpagboun na ni, ki nmaarik na mun kan tur yentu. ⁸ N tan saa boon yentu nba kur be sanpaapoe, ki te bunbɔnn n kɔɔ durinya na. Min Yabint Yennu-e pak na.

⁹ “Ki digbana bonchiann nba ki a ki mi bi po tan saa gbat biiru nba baara na, ki lin daamiib. ¹⁰ Linba ki n saa tun ki tura na saa jek digbana bonchiann. Li-i tee ki n nɔk n jukbanjiak na, kpanbara saa jek nan janmaanii. Ki daar nba ki a saa baa na, bi kur sii jekir nan janmaaniie, bi manfoa paak.”

¹¹ Ki Yabint Yennu beer Ijpt kpanbar a, “A saa took Babilonn kpanbar jukbanjiak nawa. ¹² N saa te ki kunkɔnkɔnna n nyi nitont digbana ni, ki saat bi jukbanjai ki kpi a niib kur, nan linba kur ki a mɔk karinbaanii li paak na. ¹³ N saa kpi a bonkobit nyuntona kur boor, ki nisaarii koo bonkobit ji sii kaa ki saa gbit nyun na. ¹⁴ N saa te ki a nyun na n tinte, kii yeen, ki te kpenu na-i puub soon nna. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁵ Li-i tanji tee ki n te ki Ijpt tinj kpant langbent, ki bia boont wunba kur be li ni yoo nba, bi saa bann nan mine tee Yennu. ¹⁶ Ninmɔnn kpaanii na tan sii tee kuun yaniie, ki digbana poob tan saa yin ki fabin tur Ijpt tinj nan li niib kur. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin kpeentij po

¹⁷ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan njanlee ni, nmaasinsinn dapiik nan njanmu daare, ki Yennu namm pak nanin a, ¹⁸ “Nisaarik, a mɔ fabin Ijpt niburchiɔn na paak. A sikinib kpeentij, ki pukinib digbanjaana niib nba be leɔ na po. ¹⁹ A yetib a:

‘I dukii nan i mantik fan ki gar sɔɔ kure-e?’

See ki i sik kpeentij,

ki saa dɔɔr binba ki waa Yennu na boor.’

²⁰ “Ijpt teeb mun bia tan saa kpo tɔb nie, kimaan jukbanjiak teen siir nan lin kpi bi kura. ²¹ Kunkɔnkɔnitcheena nan binba kɔn ki taan Ijpt teeb po na, tan saa took Ijpt teeb na kpeentij, ki yet nan kunkɔpaarir a, ‘Binba ki waa Yennu ki bi kpiib tɔb ni na, sik baar nna nawa, njamme dɔɔ na.’

²² “Asiria teeb be leɔ, ki bi kunkɔnkɔnna na kaat dɔɔ ki lint li kur po. Bi din tuu jeent tinj na niibe, ki bi kpil bi kur tɔb ni, ²³ ki bi gbanant dɔɔ tinpɔɔr ni. Bi kunkɔnkɔnna na kur kpo tɔb nie, ki bi kaat be leɔ.

²⁴ “Elam teeb be leɔ, ki bi kunkɔnkɔnna na kaat dɔɔ ki lint li kur po. Bi din kpil bi kur tɔb nie, ki bi tee binba ki waa Yennu ki sik kpeentij. Bi din tuu be bi manfoa ni, ki jeent bi leebe, njan mɔtana bi ji dɔɔ kpowa, nan fei. ²⁵ Elam teeb dɔɔ ki pukin niib nba ki bi kpiib tɔb ni na po, ki bi kunkɔnkɔnna na kaat dɔɔ ki lintib. Bi kur tee binba ki waa Yennu-e, ki bi kpiib tɔbii ni. Bi din tuu be bi manfoa ni, ki jeent bi leebe, njan mɔtana bi ji dɔɔ kpowa nan fei, ki pukin binba ki bi kpiib tɔb ni na po.

²⁶ “Ki Mesek nan Tubal teeb be leɔ, ki bi kunkɔnkɔnna na kaat dɔɔ ki lintib, ki bi kur tee binba ki waa Yennu, ki bi kpiib tɔbii ni, njan bi din ban jeen tinj na niiba.

²⁷ Bi din ki piib piiganu, nan baa din tuu pii

kunkɔnkɔnwakitcheena sianyoo bianinba na, binba ki bi din tuu piib nan bi jukbanjai, ki kpakint bi yura li paak, njan paa bi naagbankɔnɔ bi gbanant paak na. Kunkɔnkɔnitcheena nba nae din tuu mɔk panii ki jeent niib.

²⁸ “Yimm Ijpt teeb na, bi saa kpi-i bonbiir, ki pii yimm nan binba ki waa Yennu ki bi kpiib tɔbii ni na.

²⁹ “Edom teeb be nan bi kpanbara, nan bi doo diara leɔ. Bi din tuu tee kunkɔnkɔnitcheena, njan mɔtana bi ji dɔɔ kpeentij, namm nan binba ki waa Yennu ki bi kpiib tɔb ni na.

³⁰ “Ki niiganj po tinj diara kaat be leɔ, ki pukin binba tee Sidonn teeb na. Bi kunkɔnkɔnna na din tuu mɔk panii ki jeent niib, njan mɔtana bi pii tinj ni, ki be kpeentij, siaminba ki bi dii fei nan kunkɔnkɔnleeb nba ki bi din kpiib tɔb ni na.”

³¹ Ki Yabint Yennu yet a, “Li-i tee Ijpt kpanbar nan u kunkɔnkɔnna na la niib nba ki bi kpiib tɔb ni na, li sii manib.

³² “Mine te ki Ijpt kpanbar jeen tinj na niib kur, njan n bia saa te ki bin kpi nɔɔ nan u kunkɔnkɔnna na kur, ki lakin piib nan binba ki waa min Yennu ki din kpo tɔb ni na. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Bianinba ki Yennu gann Esekiel ki u tee doo guutɔ

(Esekiel 3.16-21)

33 Ki Yennu namm pak nanin a, ² “Nisaarik, pakin a niib na linba saa teen, mi-i te ki tɔb yaa lin faa tinj. Tinj manj niib saa gann sɔɔɔ, a wuu guu tinj na. ³ Ki guutɔ na-i la ki datai baat, ki u peb naatunn, a lin kumii sɔɔ kur, ⁴ ki bi yeno ki gbiint, ki datai na tan baar ki kpil, ⁵ njan u kuun tee u tinj biite, kimaan u ki gbiint kpaanii na po. Li-i bonni tee ki u gbiinti, u bo kan kpo. ⁶ Li-i munii tee ki doo guutɔ na la ki datai na baat, njan ki u ki peb naatunn na, datai na saa baare ki kpi yanbɔndamm na kur, njan n saa nyiir tinj guutɔ nae, niib na kuun paak.

⁷ “Tɔn, nisaarik, n jikita ki tee-a Israel tinj guutɔɔ. A gaar kpaanii nba ki n teena na ki turib. ⁸ Li-i tee ki n yet nan toonbiit daanɔ saa kpo, njan ki a ki kpaanɔ nan wun lebit u binbenj, ki fit tinn u manfoori, u saa kpoe, ki tee yanbɔndaanɔ, ki n saa nyiira u kuun paak. ⁹ Li-i tee ki a kpaan yanbɔndaanɔ, njan ki u ki nyik toonbiit tumu, u saa kpoe, ki tee yanbɔndaanɔ, njan a manfoor saa tinna.”

Ki jiin nirɔ kur toonn po

¹⁰ Ki Yennu namm pak nanin a, “Nisaarik, Israel teeb na fabine ki yaa tubdatu nba tee bi yanbɔmm paak na yabitiba, ki bi ki mɔk dindann manfoor po, ki ji nyiirin.

¹¹ Min Yabint Yennu yet nan maa set be na, li ki manin, li-i tee ki n laat yanbɔndaanɔ kpenni, n bo sii loon ki wun nyik toonbiit tumue kii mɔk manfoor. Israel teeb, nyikin toonbiit nba ki i tuun na. Bee teen ki i loon yin kpo?

¹² “Betir Israel teeb na, nan li-i tee ki niɔanɔ piin tuun toonbiiti, toonjana nba kur ki u tuu tuun na kan fit tinɔ, ki wun nyi tubdatu ni. A tiarib nan li-i tee ki yanbɔn-

daano nyik toonbiit tumu, n saa nyik chabo u toonbiit nba ki u tuu tuun na. Ki li daano ji kan la tubdatu. ¹³ Li-i tee ki n sat mab ki tur niqano nan u sii mab manfoor, ki li poor po, ki u piin ki tuun toonbiit, qaan dukii nan u saa la tinnu, u toonqana nba ki u din tuun na paaki, li daano saa kpo nnae, kimaan toonbiit nba ki u tuun na paak. N kan tiar toonqana nba ki u din tuu tuun na po. ¹⁴ Li-i tee ki n kpaan toonbiit daano nan u saa kpo u yanbomm paaki, ki u nyik toonbiit tumu, qaan piin ki tuun linba took ki qan, ¹⁵ ki jiin linba ki u gaar so boor qaan kpent siar na, ki qmat jiin linba ki u jan, ki nyik toonbiit na tumu, qaan piin saak n sennii, u sii mab manfoor, ¹⁶ ki n saa nyik chab u toonbiit nba ki u tuu tuun na, ki u sii mab manfoor, kimaan u tun linba took ki bia qana.

¹⁷ "Nisaarik, a niib na yeen a linba ki n tun na ki qani. Aaii, bi binber nae ki qani. ¹⁸ Li-i tee ki niqano nyik toonqana tumu, qaan piin tuun toonbiiti, u saa kpo toonbiit man paake. ¹⁹ Li-i tee ki toonbiit daano nyik toonbiit tumu, qaan tuun linba took ki qani, u tinn u manfoora. ²⁰ Naan ki yimm Israel teeb yeen a maa tun linba na ki qani. N yaa man bu i buut nan toona nba ki i tuume."

Labaar nba jiin Jerusalem biiru po

²¹ Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piik nan qanlee ni, qmaarii piik ni, daanjanqmu daare, ki jasso bor nyii Jerusalem ki chiar baar, ki tan betin nan doo na biira. ²² Laa biar nan wonna ki joo na saa baar na, li daar daajoouk, ki Yennu pan yentin. Joo na nba baar na, ki Yennu te ki n ji fit piak.

Ki jiin niib na yanbomm po

²³ Ki Yennu qamm pak nanin a, ²⁴ "Nisaarik, niib nba koo langbent nba be Israel tij ni na yeen a, 'Abraham din tee jayeno koo, ki Yennu turc tij na kur. Motana ti ji yaba, ki tij na tee ti yare.'

²⁵ "Betirib maan nba ki min Yabint Yennu yeen na a: Bee teen ki i dukii nan tij na tee i yare? I qman nant nan li so, ki mann pata, ki kpi niib, ²⁶ ki mantik maa i kunkontiat paak, ki tuun bonbilankant, ki so kur tuun bonchonchon toona, qaan dukii nan tij na tee i yare.

²⁷ "Betirib nan min Yabint Yennu-e kpaanib nan bi saa kpi binba koo langbent na niwa. Ki binba koo doi ni na, muuk ni bonkobite saa qmamm, ki binba bor joo nan tanfiat ni na, yariiie saa soorib ki bin kpo. ²⁸ N saa te tij na n kpan tinkoon. Ki yiikoo nba ki bi tuu dont bi majo li paak na saa gbenn. Ki Israel kunkona na saa teen foor, ki so kan fit somm gar li ni. ²⁹ Li-i tee ki n tan dat niib na tuba bi toonbiit paak yoo nba, ki bia te tij na doo yanni, bi ji saa bann nan mine tee Yennu."

Ki jiin Yennu sokinii na maan po

³⁰ Ki Yennu qamm yet a, "Nisaarik, a niib na piak a poe, yoo nba ki bi chet leeb, doo na joonjot boor, koo bi qei tammoo ni. Bi yeen leeb a, 'Naant tin saan Esekiel

boor, ki saa gbiint maan nba nyii Yennu boor dinna.'

³¹ Nanne ki bi kur tikir a boor a bin gbiint a maan, qaan ki ki tuun linba ki a wantibi. Bi want bi majo nan bi tee niqamme, qaan qmaab leeb likirii ni, yoo kur.

³² Bi yaa boor, bi jikita ki a tee daano nba yiin yanmanii, koo ki jerin jeruk, ki li manjitibe. Bi gbiintir a mo maan na kur, qaan ki ki sak gaar li yennkoo gbaa. ³³ Li kan wei, ki bi saa la tubdatu, nan faa kpaanib bianjinba na, ki saa bann nan n sokiniiie tuu be namm."

Ki jiin Israel toondamm po

³⁴ Ki Yennu qamm pak nanin a, ² "Nisaarik, pakin biir Israel toondamm na. Sokint ki turib, ki yetib maan nba ki min Yabint Yennu yeen a: Israel toondamm na, i boonta. I gorii i majo, qaan ki ki goon pei na. ³ I nyu pei na biin, ki lia pei man kobit liant, ki bia kpi bonkob-kpamma na ki qman, qaan ki ki goon pei na. ⁴ I ki gorii pebutimii na, ki ki teb pei nba yiar na, ki ki lorin binba la danii na fiati, ki bia ki lon binba bot na ki jen nammi, qaan diab nan tonu. ⁵ Pei na nba ki mab kpaartoo na paake teen ki bi yat, ki muuk ni bonkobit jiib ki teen bi jeet. ⁶ Nanne ki n pei na lin yirib jofokit nan kunkonfokit na paak, ki yat tij na kur po. Naan so ki lin lommi.

⁷ "Yimm toondamm na, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu beeri na. ⁸ Barmonii, maa set be na, li bo sii qan ki yin gbiint turin. Muuk ni bonkobit wor n pei nae ki kpiib, ki qmamm, kimaan bi ki mab bonkob-kpaarik. N bonkob-kpaarii na ki kor a bin lon pei na. Bi gorii bi majo, qaan ki ki dint pei na. ⁹ Li paak, gbiintirin, yimm toondamm na. ¹⁰ Min Yabint Yennu-e yet nan n tee i dataake. N saa nyinn n peie i boor, ki ji kan te yin teen bi kpaarteebi. N ji kan ban te ki i gorii i majo. N saa nyinn n pei i nuu ni, ki kan te yin qmammi.

Ki jiin pekpaanjan po

¹¹ "Min Yabint Yennu-e beeri nan n majo sii gorii n pei, ki dintib. ¹² Pekpaarik nba tuu gorii u pei nba tuu yat, ki wun tikirib ki jen namm bianjinba na, nnae ki n saa tikir n niib ki bin nyi siaminba kur ki bi bo yat dabiir daar na, ki jen namm. ¹³ N saa nyinnib boorganu doi na ni, ki tikirib boyennkoo boor, ki te bin jen bi tajo tij ni. N saa qmakitib ki bin jen Israel kunkona nan kpenii na ni, ki dinnib kpinkpaar boor nba qan ni. ¹⁴ N saa te ki bin qman bi yamani, Israel kunkona na paak kpinkpaar boor, nan li baat ni, nan tij na bonkob-kpaarboa nba qan ni. ¹⁵ N tajo sii tee n pei kpaartoo, ki n saa lon yiar ki turib, ki bin foi. Min Yabint Yennu-e pak na.

¹⁶ "N saa lon binba bot nawa, ki jen nan binba lin yirib na, ki lor binba la danii na fiat, ki bia teb binba yiar na, qaan boont binba bor ki mab pan na, kimaan mine tee pekpaarik nba tuun linba took.

¹⁷ "Too, n pei, min Yabint Yennu-e beeri nan n saa bu so kur buut, ki bokit bonqann ki lin nyi bonbiir ni, ki bokit pei ki bin nyi buunii ni. ¹⁸ I siab numm ki gboot nan yaa qman majoant na, ki qmaan sot moot nba ki i ki

ņman na, ki nyu nyunņanin, ņaan gbit nyun nba ki i ki nyu na. ¹⁹ N pelei na saa ņman םׁׁׁׁ nba ki i ņmaa םׁׁׁ nae, ki bia nyu nyun nba ki i gbit na.

²⁰ "Li paak, Min Yabint Yennu-e beeri nan n saa םׁׁׁׁ yimm pepaarii nan pebutimii nawa. ²¹ I tut pebaatit na, ki bakintib, ki tabitib ki bi nyi pelei ni. ²² ņaan n saa tinn n peiwa, n kan nyikib ki i ņmanĵitibi. N saa bu n pei na, םׁׁׁ kur nan u buuta, ki bia םׁׁׁׁ binba ņan ki bin nyi binba bi ni. ²³ N saa turib kpanbar, ki u sii tee nan n toontunׁׁ Defid na, ki u sii tee bonkob-kpaarik yעׁׁׁׁ, ki goriib. ²⁴ Min Yennu-e sii tee bi Yomdaanׁ, ki kpanbar nba sii tee nan n toontunׁׁ Defid nae sii tee bi םׁׁׁׁׁ. Min Yennu-e pak na. ²⁵ N sii םׁׁׁ םׁׁׁׁ namm, linba sii guu bi manfoa. N saa boon bonkob-susoot nba be tiņ na paake, ki lin te n pei n fit kii be bi yamani, tiņ na ni, kii gׁׁׁׁ םׁׁׁ ni.

²⁶ "N saa teen piisin bi paak, ki te bii םׁׁ ki lint n kasii kunkonn na. Leņe ki n saa teen piisin bi paak, kii teemm saak yoo nba ki bi loon. ²⁷ Ki li tiinii saa lon םׁׁׁ na, ki kpaant saa nan jeet, ki םׁׁ kur sii be u yamani, u tiņ tiņ ni. Li-i tee ki n cheer jaruk nba boob n niib, ki ņaab yanni, ki te ki bi nyii damm nba teemm yommii na nuu ni, bi ji saa bann nan mine tee Yennu. ²⁸ Ki niib nba ki waa min Yennu na ji kan ban lekib ki fatibi. Ki bonkob-susoot na ji kan kpib ki ņmami. Ki bi sii be bi yamani, ki םׁׁ ji kan jeemm ki םׁׁׁׁ janņaanii. ²⁹ N saa turib tinkpiasir, ki te ki kon n gbenn tiņ na paak. Ki digbanlia na niib ji kan ban pak ki biiribi. ³⁰ Ki םׁׁ kur saa bann nan n guu Israel teeb, ki bi tee n niib. Min Yabint Yennu-e pak na.

³¹ "Yimme tee n pei, ki tee binba ki n dintib, ki i tee n niib. Mine tee i Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na."

Bianĵinba ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

35 Ki Yennu ņamm pak nanin a, ² "Nisaarik, a pak biir Edom digbann, ³ ki yet niib na maan nba ki min Yabint Yennu yeen na a:

Edom yent kunkona nba םׁׁ na, n tee i dataake.

N saa te ki i tiņ n biar yann.

⁴ N saa te ki i doi n kpant langbent,

ki bia ņaan ki i tiņ n biar yann,

ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

⁵ "Edom teeb, i kpan tuu tee Israel digbann dataie, ki tuu te ki bi kpi u niib yoo nba ki u be biiru nba tee u yanׁׁׁׁ paak tubdatgbenĵir ni na. ⁶ Li paak, min Yabint Yennu yet nan maa set be na, kuume tee i joontu, ki i kan fit nyi li ni. I םׁׁׁ biit nan yaa kpi na, ki bi mun saa kpi-i. ⁷ N saa te yimm Edom teeb tiņ na n םׁׁׁ yann, ki bia kpi wunba kur somm ki gar li ni. ⁸ N saa te ki nikpeena na n gbee kunkona nba םׁׁ na kur po, ki bia te niib nba ki bi saa kpib ׁׁׁׁ ni na n gbee kunkonlia paak, nan baat ni. ⁹ N saa te ki i tiņ n biar yann, ki saa tuu yoo nba kaa paak, ki םׁׁ kan kar i doi na ni jikii. Ki i ji saa bann nan mine tee Yennu.

¹⁰ "I yet nan i saa gaar digbana ņanlee nba tee Juda nan Israel ki kpab nan bi tinii na, ki yentir, ņaan min Yennu-e tee bi Yomdaanׁ. ¹¹ Maa set be na, n saa pa jiini, i wutoor nan funfunn nan naņ nba ki i םׁׁ nan n

niib na paak. Ki bi saa bann nan min Yennu-e dat i tuba, yaa tun linba ki turib na paak. ¹² Ki i saa bann nan min Yennu gbat maan nba ki i pak ki sarikit Israel teeb, a bi tiņ biar yann, a li be i nuu ni, ki i saa nakir munn nawa. ¹³ N gbat i dont-n-ׁׁׁ pinpakit nba ki i piak ki biirin nawa."

¹⁴ Ki Yabint Yennu ņamm yet a, "N saa te ki yin mantik biar yann, ki lin te durinya kur-ii kpamm, yaa saa baa na paak, ¹⁵ nan yaa kpamm Israel teeb nba tee n tiņ niib na biiru paak bianĵinba na. Seir ¹ םׁׁׁ nan li Edom tiņ kur saa biar yann, ki םׁׁ kur saa bann nan mine tee Yennu."

Ki jiin Yennu piisin nba sii be Israel teeb paak na po

36 Ki Yennu ņamm yet a, "Nisaarik, pakin tur Israel teeb kunkona na, ki yetib ki bin gbiint maan nba ² ki min Yabint Yennu yeen na a: Israel teeb datai na kpamme, ki yaa kunkona na ji tee bi yare.

³ "Sׁׁׁׁ, ki ji םׁׁׁׁ maan nba ki min Yabint Yennu yeen na. Yoo nba ki boorganu din םׁׁ nyann ki fat Israel teeb kunkona na, םׁׁ kur din sukii Israel teebe.

⁴ Li paak, ji gbiintir maan nba ki min Yabint Yennu yeen yimm jjaana nan kunkona nan nyuntona nan baat, nan siaminba kur din kpant langbent, nan yimm nba ki bi din saat i doi, ki i biar yann, ki digbana nba kpia-i din laai na.

⁵ "Min Yabint Yennu-e be n wutowׁruk ni, ki pak biir digbana nba kpia-i na, mantik Edom teeb nba din םׁׁ kpinkpammuk nan naņ, ki fat n tiņ, ki yent li bonkobit kpinkpaar boa na.

⁶ "Li paak, sׁׁׁׁ maan na ki tur Israel teeb; yetir םׁׁ ni niib, nan kunkona paak, nan nyuntona boa, nan baat ni niib, maan nba ki min Yabint Yennu yeen, ki be wutochׁׁ ni na, kimaan digbana niib na sukii-i ki butimi. ⁷ Min Yabint Yennu-e por kat nan digbana nba linti na saa di fei, ⁸ ņaan tiinii nba be Israel kunkona paak na saa ņamm bint, ki bia lon םׁׁׁ ki tur yimm nba tee n niib Israel teeb na. Li kan wei, ki i saa ņmat kun i doi niwa. ⁹ N taa i poe, see ki n te ki i koo kpaant, ki bur bonbuburit li ni. ¹⁰ N saa te ki i niib n םׁׁ, ki i saa ņamm maa langbent na kur ki kar leņ. ¹¹ N saa te ki i niib nan bonkobit n םׁׁ, ki niib nba sii be sii yab gar niib nba tuu teewa. Ki i sii םׁׁ waas bonchiann, ki n saa te yin םׁׁ kar siaminba ki i tuu be na, ki te yin ņamm םׁׁׁ. Ki i ji saa bann nan mine tee Yennu. ¹² N saa jen nan yimm n niib Israel teeb, ki yin ņamm kar tiņ na ni. Ki li sii tee i tiņ tiņe, ki li ji kan ban te ki i waas n kpo komi.

¹³ "Min Yabint Yennu ņamm yet a: Li tee barmׁׁׁ nan niib yi tiņ na nidiirׁ, ki bia yaa li fiar digbann na waas. ¹⁴ ņaan laa saa nyi םׁׁׁׁ ki saa, li ji kan ban teen nidiirׁ, ki bia kii fiar i waasi. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁵ Tiņ na ji kan ban gbat ki digbana laau, koo ki gbia ki niib sarikitׁ. Tiņ na ji kan ban fat digbann na waasi. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin Israel teeb binbenpaan po

16 Yennu namm pak nanin a, 17 "Nisaarik, yoo nba ki Israel teeb din kɔɔ bi dantiŋ ni na, bi marima din kɔɔn tiŋ na jakinta. N jii bi marima na ki li ki ŋan, ki tee nan poo nba tuu sik pookpenu ki be nae. 18 N din te ki Israel teeb na bann n wutoor nba tee, kimaan kuun nba ki bi kpi, nan pata nba ki bi mann tiŋ na ni, ki kɔɔntir jakint na paak. 19 N pak biirib, kimaan bi marima nba ki bi be li ni na paak, ki yatib boorganu tiŋ kur ni. 20 Ki siaminba kur ki bi saan, bi tuu dinn n kasii sann nae fei, kimaan boorganu na tuu yeen a, 'Yennu niibe na, ŋaan ki u mukisib ki bi nyii u tiŋ ni.' 21 Nanne teen ki n baka be n kasii sann na po, kimaan Israel teeb nba tuu saan siaminba kur, bi tuu dinn n kasii sann nae fei.

22 "Li paak, yetir Israel teeb mɔɔmaan nba ki min Yabint Yennu yeen na a: Maa yaa man tun linba na, li ki tee yimm Israel teeb paak kaa, ŋaan li tee n kasii sann na paake, sann nba ki i dintir fei, siaminba kur ki i tuu saan na. 23 N saa wann boorganu na nan n sanjaann na tee kasii, ŋanne tee sann nba ki i dinnir fei boorganu maŋ boor na, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu. Min Yabint Yennu-e pak na. N saa jii yimme ki wann boorganu na nan n tee kasii. 24 N saa nyinni booru kur ni, nan digbana kur ni, ki jen nani i tiɔŋ tiŋ ni. 25 N saa mɔɔn nyunŋanin i paak, ki wuur nyinni pata, nan linba kur kɔɔni jakint ni. 26 N saa turi parpaann nan duduk-paann. N saa nyinn i para nba wakii na, ŋaan turi mɔɔsaku para. 27 N saa kɔɔn n Seek i ni, ki te yin wei n sennii, ki bia dia n wannu kur nba ki n teeni na. 28 Ki i ji saa kɔɔ kar tiŋ nba ki n tur i yeejamm na ni. Ki i sii tee n niib, ki n tee i Yennu. 29 Ki n saa nyinni linba kur kɔɔni jakint ni. N saa te jeet n nan bonchiann, ki li daa te kon baa-i. 30 N saa te ki i tilontii lomm nan jeet naaurŋ n pukin i kpaant ni, ki kon ji sii kaa ki dinni fei boorganu boori. 31 Ki i saa tiar toonbiit nan binbenyana nba ki i tun, ki i sii nan i mɔɔŋ, kimaan i toonbiit nan yanbɔmm na paak. 32 Israel teeb, n loon yin bann nan n ki tuun linba na kur i paak kaa. N loon ki yin bann ki bia di fei nan linba ki i tuun na paake. Min Yabint Yennu-e pak na."

33 Ki Yabint Yennu namm yet a, "Mi-i tanji wuur namm, ki nyinni toonbiit kura ni yoo nba, n saa te ki yin namm kar i doi na ni, ki fiin langbent na. 34 Wunba kur tuu gaar i kpaant ni tuu laat mɔɔt nba tuu pia ki sar bianŋinba, ŋaan n saa te ki yin namm ko kpaant maŋ. 35 Ki sɔɔ kur saa pak a tiŋ nba din tuu tee langbent nae ji tan naan nan Edenn kpaab, ki doi nba siab din yeer, ki jii li mɔɔkint, ŋaan nyikir langbent na, bi namm maar, ki li mɔɔk paŋ, ki niib kɔɔ leŋ. 36 Ki boorganu niib nba kpia-i ki tenn mɔɔk manfoor na, saa bann nan min Yennu-e tuu namm fiin doi nba tee langbent, ki bia namm buur sarwaat ni. Min Yennu senn mɔɔsonn nan n saa tun linba nawa, ki set saa tuma."

37 Ki Yabint Yennu namm yet a, "N saa te ki Israel teeb na n namm boin sommir po, ki n saa te ki bin pɔt nan pei nba pɔt bianŋinba na, 38 ki doi nba tee langbent mɔtana na tan saa gbee nan niib, nan Jerusalem nba

din gbee nan pei ki bi din tuu dia mann maruŋ, ki di jaamm na. Ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu."

Bianŋinba ki nisaarii kpabkoona la manfoor

37 Nanne ki Yennu paŋ yentin, ki u Seek na jiin, ki sik nanin baauk nba gbee nan kpaba ni, 2 ki lin nanin baauk na kur po, ki n la nan kpaba bonchiann be leŋ, ki tee kpabkoona. 3 Ki u boin a, "Nisaarik, kpaba na saa fit jen manfoor niŋa-a?"

Ki n jiin a, "Yabint Yennu, fin kuukɔɔe mi."

4 Ki u yet a, "Pakin tur kpaba na. Yetir kpabkoona na ki bin gbiint min Yennu mɔɔmaan. 5 Betirib nan min Yabint Yennu-e yeen a: N saa kɔɔn foon i ni, ki yii mɔɔk manfoor. 6 N saa turi jiina nan nanbɔna, ki bia dɔkin gbananbɔŋ i paak. N saa kɔɔn foon i ni, ki yii mɔɔk manfoor, ki i saa bann nan mine tee Yennu."

7 Nanne ki n sɔkin maan na, nan Yennu nba wannin bianŋinba na. Maa piak yoo nbae, ki n gbat fuur kpaba na ni, ki li piin ki tukint. 8 Ki n la jiina nan nanbɔna nan gbananbɔŋ na tab kpaba na paak, ŋaan ki foon kaa gbanant na ni.

9 Ki Yennu betin a, "Nisaarik, pakin tur wouŋ. Betir wouŋ na nan Yabint Yennu-e yet a wun nyi lokir kur po, ki tan kɔɔ gbanankpeena na ni, ki te bin jen bi manfoa ni."

10 Nanne ki n sɔkin maan na, nan Yennu nba wannin bianŋinba na, ki foon kɔɔ gbanant na ni, ki bi jen manfoa ni, ki fiir set ki yab bonchiann.

11 Ki Yennu namm betin a, "Nisaarik, Israel teeb tee nan kpabkoona na nae. Bi yeen a bi mantik kooro, ki ji ki mɔɔk dindann manfoor po. 12 Li paak, a pak tur n niib Israel teeb, ki yetib nan min Yabint Yennu yaa man loot bi kaate, ki nyinnib, ki te bin ŋmat jen Israel tiŋ ni. 13 Li-i tee ki n loot kaat nba ki n niib be li ni na, ki nyinnibi, bi saa bann nan mine tee Yennu. 14 N saa kɔɔn n foon bi ni, ki te bin jen manfoor ni, ki kar bi tiɔŋ tiŋ ni, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu. N senn mɔɔsonn nan n saa jen nan n niib maŋ bi tiŋ ni. N set saa tun nnawa. Min Yennu-e pak na."

Bianŋinba ki Yennu saa taan Israel nan Juda teeb mɔɔ

15 Ki Yennu namm pak nanin, 16 ki yet a, "Nisaarik, jiiin dakoonn ki sɔb li paak mɔɔbona nba na a, 'Juda naan yent,' ki bia jii daleeuk ki sɔb li paak a, 'Israel naan yent,' 17 ki ji soor daat ŋanlee na nan a nii, ki tukin, ki lii tee nan dayeunjo na. 18 Li-i tee ki a niib na boia a fan wannib li paak nba tee linba, 19 fan yetib nan min Yabint Yennu saa jii daauk nba see Israel teeb paak na, nan daauk nba see Juda teeb paak na ki tukin, ki jii daat ŋanlee maŋ ki teenir dayeun, ki diar n nuu ni.

20 "Soot daat ŋanlee na nan a nii, ki te niib n lar; 21 ki a ji yetib nan min Yabint Yennu-e yaa man nyinn n niib digbana nba ki bi saan be li ni na, ki taamm, ki te bin ŋmat jen bi tiɔŋ tiŋ ni. 22 N saa turib mɔɔtaauk, ki bi sii tee nibooryeŋ, kii be Israel tiŋ na ni. Ki bi sii mɔɔk kpanbar yenkɔɔk, ki u sii diab. Ki bi ji kan ban bɔkit ki tee digbana ŋanlee, koo ki bɔkit ki tee naangbant ŋanlee.

²³ Ki bi ji kan ban biir bi מִצְרַיִם nan patmannu, koo ki ḡmat bi מִצְרַיִם nan toonbiiti. Ki n saa nyinnib toonbiit nba ki bi tun biirin na ni. N saa wuurib ki ḡammib, ki bi sii tee n niib, ki n tee bi Yennu. ²⁴ Ki bi kpanbar sii tee nan n toontunno Defid na, ki u sii diab, ki bi kur saa taan מִצְרַיִם, ki be kpanbar yעֲבֹדֶנּוּ nuu ni, ki sii מִצְרַיִם מִצְרַיִם nan n sennii fanu. ²⁵ Ki bi saa kar tiḡ nba ki n tur n toontunno יַעֲבֹדֶנּוּ, ki li tee tiḡ nba ki bi yeejamm din kar na ni. Ki bi saa kar leḡ nan yoo nba kaa paak. Nnae mun ki bi waas nan bi yaaboona kur saa kar. Ki bi kpanbar sii tee nan n toontunno Defid na, ki diab nan yoo nba kaa gbennu. ²⁶ N saa lor namm מִצְרַיִם nba sii guu bi binbeḡ מִצְרַיִם מִצְרַיִם nan מִצְרַיִם. N sii gu-ub, ki pukimm nipֹטֶק, ki te n Jiantu ḡasaakak na-ii be bi tiḡ ni nan yoo nba kaa gbennu. ²⁷ Leḡe ki n sii be namm; ki tee bi Yennu, ki bi mun tee n niib. ²⁸ Li-i tee ki n senn n Jiantu ḡasaakak na bi ni ki saa tuu yoo nba kaa gbennu, digbana niib na ji saa bann nan min Yennu-e gann Israel teeb, ki bi tee n tiḡ niib."

Bianḡinba ki kpanbar Gog tee Yennu toontuntik

38 Yennu ḡamm pak nanin a, ² "Nisaarik, a pak biir Gog, kpanbar nba dia Mesek nan Tubal digbana, ki li be Magog tiḡ ni na. Pakin biir, ³ ki yeto nan min Yabint Yennu tee u dataake. ⁴ N saa nyinn u paḡ ki gaan janpeenu u yaik, ki dat ḡk nan u kunkonkonna na kur, ki yaat namm. Ki u kunkonkonna, nan bi taanii, nan bi taanjakira nba lia tiat na yab, ki kaa bannu, ki kunkonkonna kur dia naagbankonḡir nan jukbanjiak. ⁵ Ki jab nyii Peesia, nan Itiopia, nan Libia digbana ni, ki be nan, ki bi kur מִצְרַיִם naagbankonḡa nan kut fokirii. ⁶ Jab nba kur tee kunkonkonna ki nyii Gomer nan Bef Togarma tinii ni, ki li be niigaḡ po na, be u boor. Ki jasiab bia be ki nyii digbana bonchiann ni. ⁷ Betir, ki wun teen siir, ki bia te ki u kunkonkonna na kur n teen siir, ⁸ ki bina bonchiann saa gar, ki n tan saa te wun lek Israel digbann nba ki li niib din nyii digbana bonchiann ni ki jen leḡ, ki kar, ki ki מִצְרַיִם jaḡmaanii tōbii po na. Ki u saa lek Israel kunkona nba din biar yann, ki kpankunkoouk ki li wei, ḡaan ji tee siaminba ki niib na kur be mōtana bi yamani na. ⁹ Ki ḡk nan u kunkonkonna, nan digbana niib bonchiann nba be u boor na, saa lek niib na nan wouḡ na, ki piin tiḡ na kur po nan sayuḡ na."

¹⁰ Mōmaan nba nae ki Yabint Yennu beer Gog a, "Li-i tee ki li yoo baar, a saa dukin ki lor lorbiit. ¹¹ Ki a tan saa dukin a fan lek digbann nba ki paar, ki leḡ niib na be parmaasir ni nan bi yamani, ki li doi kaa joona na. ¹² Ki a saa fat niib nba kō doi nba din tuu tee langbent na ki jii bi tiat. Bi nyii digbangana nie ki lakin, ki ji מִצְרַיִם bonkubit nan faar, ki kō durinya sinsuuk ni. ¹³ Ki Sieba nan Dedann niib nan kpinkpenta nba nyi Speenn doi ni na, tan saa boia a, 'A taan a kunkonkonna ki lekit, a fan fat tiate-e? A mantik lor fan jii salimpeena nan salimmōna, nan bonkubit, nan faar, nan מִצְרַיִם nae ki yaat nanni-i?'"

¹⁴ Li paake ki Yabint Yennu tumin Gog boor, a man pak linba ki u yeeno a, "Mōtana nba ki n niib Israel

teeb be bi yamani nae, ¹⁵ ki a saa nyi i yent nba be niigaḡ po na, ki dia kunkonkonna nba yab ki bia paar, ki nyi digbana bonchiann ni, ki bi kur jak taanii. ¹⁶ Ki a saa lek n niib Israel teeb, nan wonpaaruk nba tuu da gaar na. Li-i tee ki li yoo baari, n tan saa tumi yin saan lek n tiḡ na niib, ki te ki lin wann digbana na niib maa tee wunba, ki bia wann n kasii binbeḡ nba tee, ki lin nyi maa yaa man tun linba ki turi na ni. ¹⁷ Fine tee wunba ki n din tuu piak a po sianyoowa na. N din pak tur n sōkiniinba nba tee n toontunna ki be Israel tiḡ ni na, a yoo baate, ki n saa te sōk n baar ki tan lek Israel teeb. Min Yabint Yennu-e pak na."

Bianḡinba Yennu saa dat Gog tubir

¹⁸ Ki Yabint Yennu ḡamm yet a, "Daar nba ni Gog tan saa lek Israel teeb na, n wutoor saa do bonchiann. ¹⁹ Ki n wutochōḡ ni n saa yet a daar maḡ, Israel tiḡ saa jek bonchiann. ²⁰ Ki janbooru kur, nan nōkōnii, nan bonkob-gbeḡa, nan bonbis kur, nan nisaarik kur nba be tingbouḡ na paak, tan saa tinin jaḡmaanii ki jekir. Jōjaana saa bit, ki tanjagbent saa yakit buri buri, ki joonn kur saa baa tiḡ ni. ²¹ N saa jeen Gog nan mukisuk booru kur. Min Yabint Yennu-e pak na. U jab na tan saa ḡmant leeb paak nan jukbanjai. ²² N saa dat u tubir, ki te yiarii nan nikpinu-ii be u niib ni, ki te sabaagbeḡa n sik nan sakaana, ki kpb muu nan sarwuuta, u kunkonkonna, nan digbana bonchiann nba taa u po na paak. ²³ N saa tun nna bannue, ki wann digbana na kur nan n מִצְרַיִם paḡ, ki bia tee kasii, ki bi ji saa bann nan mine tee Yennu."

Ki jii kpanbar Gog biiru po

39 Ki Yabint Yennu ḡamm yet a, "Nisaarik, a pak biir Gog, kpanbar nba dia Mesek nan Tubal digbana na, ki betō nan min Yennu tee u dataake. ² N saa te ki wun ḡmat gaar sōnjoganne, ki nyi niigaḡ po yent ni, nan waa tan saa baar Israel teeb kunkona boor. ³ Ki n saa faa u tōrbann na ki nyinn u niigaḡ ni, ki bia faa u peenii ki nyinn u niidiitu ni. ⁴ Ki Gog nan u kunkonkonna nan u sommteeb na saa kpo, ki kō Israel kunkona paak. Ki n saa te nōkōnii nan muuk ni bonkubit n jii bi gbanant, ki teen bi jeet. ⁵ Ki bi saa baa kō paanu ni. Min Yabint Yennu-e pak na. ⁶ N saa te muu n di Magog tiḡ, nan מִצְרַיִם nba kur ki niib kar ki siar ki daamiib na, ki sōk kur saa bann nan mine tee Yennu. ⁷ N saa te ki n niib Israel teeb n bann n kasii sann, ki n mun ji kan ban te ki n sann n di fei. Ki digbana niib na saa bann nan min Yennu-e tee Israel teeb kasii Yennu."

⁸ Ki Yabint Yennu ḡamm yet a, "Maa pak daar nba po na, li saa baara. ⁹ Niib nba kō Israel doi ni na tan saa nyi, ki tōkir kunkontiat nba ki bi datai nyik na, ki kuunir muu. Bi saa tikir naagbankonḡa, nan tōrbana nan peenii, nan kpana, nan gbajara na, ki lii tee dakuunkat ki saa tuu bina ḡanlore. ¹⁰ Ki Israel teeb na ji kii מִצְרַיִם bin saan muuk ni ki saa yiir daat, koo ki kōkō tiinii fōkō ni, kimaan bi sii dia kunkontiat nba ki bi datai nyik nae

ki kuu muu. Ki bi saa fat niib nba tuu fiarib na bona kur." Yabint Yennu-e pak na.

Ki jiin kpanbar Gog piinu po

¹¹ Ki Yennu namm yet a, "Li-i tee ki linba na kur tan tumi, n saa tur Gog kaate, Israel tiŋ ni, ki lii be Sɔn-sommteeb Baauk ni, Mɔk-kpeenn na yondo po. Ki bi saa pii Gog nan u kunkɔnkɔnna na kur leŋ. Ki bi sii yi baauk maŋ a, 'Gog Kunkɔnkɔnna Baauk.' ¹² Israel teeb saa jii nmaarii njanlore-e ki pii nikpeena na kur, ki ji namm tiŋ na ki lii yeen. ¹³ Ki binba kur be tiŋ na ni saa somm ki bin pii nikpeena na. Ki bi saa la baakir, n nyannu daar na ni, linba na paak. Min Yabint Yennu-e pak na. ¹⁴ Ki nmaarii njanlore na-i gari, i saa gann jab ki bin lin tiŋ na kur po, ki lon nikpeena nba biar dɔk na, ki piib, ki lin te tiŋ na-ii yeen. ¹⁵ Baa sii lin digbann na kur po na, bi-i sakii la nisaarik kpabiri, bin chaan dɔk leŋ, ki lin te bayai na n baar ki tan jii, ki saan piir Gog Kunkɔnkɔnna Baauk na ni. ¹⁶ (Ki doo sii kpia leŋ, ki li sann tee Gog Kunkɔnkɔnna.) Nna bannue ki tiŋ na saa namm ki yeen."

¹⁷ Ki Yabint Yennu namm pak nanin a, "Nisaarik, yiint nɔkɔnii nan bonkobit na kur, ki bin nyi lokir kur po, ki tan di jaamm nba ki n yaa n teen turib na. Li sii tee jaangbenjire, Israel teeb kunkona na paak; ki tee siaminba ki bi saa nman nant, ki bia nyu sɔn. ¹⁸ Li tee bin nman kunkɔnkɔnna gbanante, ki bia nyu tingboun na diateeb sɔn. N tan saa kpi bi kur, nan baa tuu kpi pejai, koo pei, koo buunii, koo naajakpamma nae. ¹⁹ Mi-i tanji kpai niib na, ki li tee nan maruŋ na yoo nba, nɔkɔnii nan bonkobit tan saa nman kpapana, ki bia nyu sɔn, nan baa tan saa gboo. ²⁰ Bi saa nman taanii, nan taanjakira, nan li kunkɔnkɔnna, nan jab nba kɔn kɔna na, baa saa fit bianjinba, jeet dindiboor. Min Yabint Yennu-e pak na."

Bianjinba ki Yennu saa namm fiin Israel teeb

²¹ Ki Yennu namm yet a, "N saa te ki digbana na niib n la n baakir nba tee, ki bia wannib maa dia n yikoo bianjinba ki tuun n dudukɔnant. ²² Ki Israel teeb na ji saa bann nan mine tee bi Yomdaaŋ Yennu, ²³ ki digbana na niib saa bann nan Israel teeb datai na din miab ki bi saan digbangana, kimaan toonbiit nba ki bi tun biirin na paak. Nanne ki n yaat nyikib, ki bi datai nyannib, ki kpiib tɔbii ni. ²⁴ Ki n turib linba janjib, ki yaat nyikib, kimaan bi binben-yana nan toonbiit na paak."

²⁵ Ki Yabint Yennu namm yet a, "Mɔtana, n ji sii mɔk ninbatinu nan Jakɔb maaru nba tee Israel teeb, ki n saa te bin namm mɔkit. Ki n saa guur n kasii sann na. ²⁶ Israel teeb nba tan sii be bi tiŋ tiŋ ni, bi yamani, ki sɔk ki jeentib na, bi saa tamm bianjinba ki bi din dii fei, yoo nba ki bi din tun ki biirin nawa. ²⁷ Ki n fit wann digbana bonchiann nan n tee kasii, see ki n jen nan n niib, ki bin nyi digbana kur nba ki bi datai sɔk na ni, ²⁸ ki n niib na saa bann nan mine tee bi Yomdaaŋ Yennu. Ki bi saa bann linba na, kimaan mine te ki bi sɔk yommisin ni, ki mɔtana ki n ji tikiib ki jent namm bi

tiŋ tiŋ ni, ki kan te ki bi sɔk n biari. ²⁹ N saa sikin n Seek, Israel teeb paak, ki kan ban nyikibi. Min Yabint Yennu-e pak na."

YIRINTU KI JIIN YENJANTU NĀSAĀKAK NBA SII BE JERUSALEM NA PO

(40.1–48.35)

Bianjinba ki Yennu jii Esekiel ki saan nan Jerusalem

40 Baa din soor kpanbar Jehoyachinn nan tisiab, ki teent yommii, ki saan nant Babilonn na, li bina piinlee nan njanmu ni, nmaasinsinn dapiik daar, ki bia tee baa din biir Jerusalem na, li bina piik nan nanna ni, ki n la Yennu paŋ, ki li yentin ki jii yaat nanin. ² Yirintu maŋ ni, ki Yennu jiin ki saan nanin Israel teeb tiŋ ni, ki saa sennin kunkonfoouk paak. Ki n la ki bonfuna be n tɔkɔn, ki tee nan doo na. ³ Ki u te ki n chat nakin, ki la nirɔ ki u nyirii ki tee nan kutmɔnt na, ki see kpia tammɔkɔkir, ki dia chabnann nmiibikinkar, nan dabikinkar u nuu ni.

⁴ Ki u yetin a, "Nisaarik, ii guu. Gbiintir fanu, njaan got diit linba kur ki n wanta na, kimaan linba na paake teen ki n baar nana nna. Ki a saa yet Israel teeb na linba kur ki a saa la."

Ki jiin yondo po tammɔkɔkir na po

⁵ Maa la linba tee Yenjiantu Nasaakak nae, ki joonn lintir. Ki jɔk na jii dabikinkar na, linba fɔkint tee taakaabii nantaa, ki u bikin joonn na, ki li fɔkint paapo tee taakaabii nantaa, ki kpakii taakaabii nantaa. ⁶ Ki u fiir saan tammɔkɔkir nba took yonput po na, ki doo taanmaata na paak, ki saa bikin li mɔk, ki li fɔk tɔkɔn taakaabii nantaa, ⁷ ki gar li tɔkɔn po, ki pabik be, ki mɔk guura diit nantaa-taa gaŋ nan diitu kur po. Ki diit na kur fɔkint nan yarimu tee taakaabii nantaa-taa. Ki joonn nba foo bi sinsuuk ni na kpakii taakaabii njanlee nan waan, ki gar guura diit na tɔkɔn po, ki pabik be, ki li fɔkint tee taakaabii nantaa, ki gaar saa yanjir diiuk nba took Yenjiantu Nasaakak na ni. ⁸⁻⁹ Ki jɔk na bikin diiuk na, ki li fɔkint tee taakaabii nanna, ki diiuk na nanyer tammɔk took Jiantu Nasaakak na, ki maaru nba jiin Jiantu Nasaakak po na kpakii taakaabu. ¹⁰ (Guura diit nba be gaŋ nan diitu, ki pabik be li sinsuuk ni na, li yabint tee yomme, ki joona nba tur namm na kpakiiu tee yomm.)

¹¹ Ki jɔk na jen bikin pabik na yanjir, ki li tammɔk po yarimu tee taakaabii njanloob nan waan. Ki yiar nba be tammɔkootir ni na tee taakaabii njanmu, ¹² ki joonjini be guura diit na tɔkɔn, ki li fɔkint tee taabatu nan bonjinn, ki kpakii taabatu nan bonjinn. (Ki diit na yarin taakaabii nantaa li kura po.) ¹³ Ki jɔk na bikin diit na yenn lanpoor dikpinn, ki saan tuu diiuk nba pabik gaar li sinsuuk ni na lanpoor dikpinn, ki li tee taakaabii piik nan nanna. ¹⁴ Ki u bikin naakuuk nba ki pabik gaar saa

li ni na, ki li tee taakaabii piik nan yenn. ¹⁵ Laa nyii pabik nba be nanyer po joonn nba tee tammakakkir na, ki saan dian diiuk nba joont na, ki li yarin taakaabii piinlee nan janniin. ¹⁶ Ki li kur mak takorbis, lanpoor nan dindouj ni. Ki bi jab kaatii kak ni dikpina nba tor pabik na paak.

Ki jiin dindoujouk po

¹⁷ Ki jk na jiin ki gar nanin pabik ni, ki saa kak nanin dindoujouk na ni, ki n la ki bi maa diit piintaa, ki tabin nanyer po joonn na, ki ser li kakn po nan tana. ¹⁸ Ki li lint dindoujouk na kur po. Ki dindoujouk na sumii ki gar dindouj na.

¹⁹ Ki n la tammak nba gaar kak jasaakak na dindouj ni na, ki bann nan li dokii ki gar linba saa dindoujouk ni na. Ki jk na bikin jasaakak na dindoujouk tammak boor, ki saa tuu nan dindouj na tammak boor, ki li fokint tee taakaabii piinjmu nan jannoob.

Ki jiin niiganj po tammakakkir na po

²⁰ Tn, ki jk na bikin tammakakkir nba be niiganj po, ki saa dindoujouk po na. ²¹ Ki tammakakkir na mak guura diit jantaa-taa, pabik na loka kur po, ki joona be li sinsuuk ni, ki pukin naakuuk na, ki li kura bikinu tee yomm nan linba be yondo po tammakakkir na. Tammakakkir na fokint tintann paak tee taakaabii piinlee nan janniin, ki li yarimu tee piik nan janna. ²² Ki naakuuk na nan li takorii, nan tikpeet nba naan kaatii na, ki li kur tee nan linba be yondo po tammakakkir na. Ki naakuuk na mun bia took jasaakak na dindoujouk na, ki li mak taanmaata jannlore, ki bi jmaan ki kak li ni. ²³ A kpan-i kak dindoujouk na ni, a saa la tammak, ki li kak dindouj na ni, ki bia tee nan linba be yondo po tammakakkir na. Ki jk na bikin laa nyii dindoujouk na tammak boor ki saa tuu kak ni tammak, ki li fokint tee taakaabii piinjmu nan jannoob.

Ki jiin niidiitu tammakakkir na po

²⁴ Ki jk na bia jamm jiin, ki saan nanin niidiitu po tammakakkir na, ki bikin li kak ni joona nan naakuuk, ki li kur yarimu tee nan leernba na. ²⁵ Ki takorii be tammakakkir na guura diit paak, nan leernba na. Ki tammakakkir na fok tintann paak taakaabii piinlee nan janniin, ki li yarimu tee taakaabii piik nan janna. ²⁶ Ki li mak taanmaata jannlore, ki bi jmaan kak li ni, ki li naakuuk be kpj ki tor dindoujouk na. Ki bi jab kaatii kak ni joona nba tor pabik na paak. ²⁷ Ki nnae mun, tammakakkir be ki gaar kak dindouj na ni. Ki jk na bikin jasaakak na dindoujouk tammak boor, ki saa tuu dindouj tammak, ki li fokint tee taakaabii piinjmu nan jannoob.

Ki jiin dindouj na niidiitu po tammakakkir na po

²⁸ Ki jk na jiin ki gar nanin niidiitu po, tammakakkir na po, ki saa kak nanin dindouj na ni, ki bikin tammakakkir na, ki li yarin nan tammakakklia na. ²⁹⁻³⁰ Ki guura diit, nan naakuuk, nan kak ni dikpina na

yarimu tee yomm nan dileet nba be tammakakklia boor na. Ki diit na kur mak takorii. Ki li taan tintann paak taakaabii piinlee nan janniin, ki yarin taakaabii piik nan jannmu. ³¹ Ki li naakuuk tor dindoujoleuk na, ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata janniin be, ki bi jmaan kak tammak na.

Ki jiin dindouj na yondo po tammakakkir na po

³² Ki jk na jiin ki gar nanin yondo po tammakakkir na po, ki saa kak nanin dindouj na ni. Ki u bikin tammakakkir na, ki li tee nan leernba na. ³³ Ki li guura diit, nan naakuuk, nan kak ni dikpina, mun bia tee nan tammakakklia na. Ki diit na, nan naakuuk na kura mak takorii. Ki li taan fok tintann paak taakaabii piinlee nan janniin, ki yarin taakaabii piik nan janna. ³⁴ Ki li naakuuk tor dindoujouk na. Ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata janniin be, ki bi jmaan kak tammak na.

Ki jiin dindouj na niiganj po tammakakkir na po

³⁵ Tn, ki jk na jiin ki saan nanin niiganj po tammakakkir na po, ki bikinir, ki li tee nan leernba na. ³⁶ Ki li mun bia mak guura diit, nan kak ni dikpina nba ki bi jab li paak, nan naakuuk, ki li kur mak takorii. Ki li kur fok tintann paak taakaabii piinlee nan janniin, ki yarin taakaabii piik nan jannmu. ³⁷ Ki naakuuk na tammak tor dindoujouk na. Ki bi jab kaatii, dikpina nba be pabik ni na paak. Ki taanmaata janniin be, ki bi jmaan kak tammak na.

Ki jiin diit nba kpia niiganj tammakakkir na po

³⁸ Ki dindoujouk na ni, ki diiuk kak kak ni tammakakkir nba be ganj po na. Ki tammak lootir ki kak naakuuk nba tor dindoujouk na, leje ki bi wu bonkobit nba ki bi kpi ki jokin muu munn na. ³⁹ Ki teebula janna see naakuuk na ni, jannlee-lee, bokir bokir. Bi din tuu kpi bonkobit na teebula na paake, ki mann maruj, laa lek tee maruj nba jokin muu munn, koo maruj nba tee yanbomm paak, koo msonn panu paak maruj. ⁴⁰ Ki teebula na booru janna see diiuk na nanyer po, jannlee-lee, bokir bokir, ki be tammakakkir nba be ganj po na boor. ⁴¹ Teebula janna din be diiuk na ni, ki janna bia be dindoujouk na ni, ki li taan tee teebula janniin, ki bi kpi maruj bonkobit li paak. ⁴² Ki teebula janna nba be diiuk nba kak kak ni tammakakkir, ki bi tuu jamm maruj nba jokin muu munn li paak na, tee tanjabirkara. Teebula na din dokii ni-ibatii jannlee-lee-e, ki yarin niibatii jantaa-taa. Jukii nba kur ki bi din tuu dia kpi maruj bonkobit na, bi din tuu paa teebula na paake. ⁴³ Ki kutlakitaa gaa teebula na kpini paak, ki li fokint tee niibifoouk fokint. Nant nba kur ki bi din tuu jikit ki mann maruj na din tuu paa teebula na paake.

⁴⁴ U din jiin ki kak nanin dindouj na ni. Ki diit jannlee be, ki li tammak be dindouj na ni. Ki diyenn tor niidiitu po, ki kpia ganj po tammakakkir na, ki leer tor ganj po, ki kpia tammakakkir nba be diitu po na. ⁴⁵ Ki jk na

betin nan diiuk nba tor niidiitu po na tee mannteeb nba tuun Yenjiantu Njasaakak ni na yare, ⁴⁶ ki diiuk nba tor niiganj po na mun tee mannteeb nba tuun maruḡ binbintir boor na yar. Ki mannteeb na kur nyii Sadok maaru ni. Njamm kɔɔe tee niib nba nyii Liifai booru ni, ki mɔk yaak nan bin kɔɔ Yennu ḡaak na ni, ki tun u toona.

Ki jiiin dindouḡ na nan Yenjiantu Njasaakak na po

⁴⁷ Ki kɔɔ na bikin dindouḡ na, ki li yarin taakaabii piinḡmu nan ḡanloob, li lɔtii kur po. Ki Yenjiantu Njasaakak na be yonbaa po, ki maruḡ binbintir be li tɔɔnn po. ⁴⁸ Ki u jiiin ki kɔɔ nanin Yenjiantu Njasaakak na naakuuk ni, ki bikin li tammɔb, ki li fɔk tɔɔnn po taakaabii ḡantaa, ki yarin taakaabii ḡanniin, ki dikpina be bɔka ḡanlee na kur po, ki kpakii taabatii ḡanḡmu. ⁴⁹ Ki taanmaata be, ki bi ḡmaan kɔɔ naakuuk na ni, ki naakuuk na yarin taabatii piintaa nan ḡanna, ki fɔk tɔɔnn po taabatii piinlee. Ki toota ḡanlee be tammɔkɔɔkir na ḡanḡ nan diitu po.

41 Li poor po, ki kɔɔ na jiiin ki kɔɔ nanin sinsuuk ni diiuk nba tee kasii boor na, ki bikin pabik nba gaar kɔɔ li ni na. Ki li fɔk tɔɔnn po taabatii piik, ² ki yarin taabatii piik nan ḡanniin, ki mɔk joona bɔka ḡanlee na kur po, ki li kpakiiu tee taabatii ḡanniin. Ki u bikin diiuk na tiḡ, ki li fɔk tintann paak taakaabii piinlee, ki yarin punpunn paak taakaabii piik.

³ Tɔk, ki u tan saan kɔɔ ni diiuk na boor, ki bikin pabik nba gaar kɔɔ li ni na. Ki li fɔk tɔɔnn po taakaabu, ki yarin taakaabii ḡantaa, ki mɔk joona bɔka na kur po, ki joona na kpakii taakaabii ḡantaa-taa, ⁴ ki bikin diiuk na tiḡ, ki li yarimu tee taakaabii piik, ki li fɔkint tee taakaabii piik. Ki diiuk na be kasii diiuk na liik po. Ki u yetin a, "Linba nae tee kasii yaa kasii boor."

Ki jiiin diit nba ki bi maa bɔkin Yenjiantu Njasaakak joona na po

⁵ Ki kɔɔ na bikin ḡasaakak na kɔɔ ni dikpina, ki li kpakii taakaabii ḡantaa. Dikpina nba nae ki bi maa dibis ki tur lint ḡasaakak na. ⁶ Ki diit na tee ditɔɔtii ḡantaa-taa, ki ditɔɔtuk kur mɔk diit piintaa. Ki ḡasaakak na nanyer po dikpinn nba ki ditɔɔtii tur nann na waar, ki gar linba be tiḡ po, ki li te diit na fit kɔɔ dikpinn na ḡabta paak, ḡaan ki dapaatii paa dikpinn na paak. ⁷ Li paak, li-i tee ki a ḡorii ḡasaakak na nanyer po, li tuu tee nan dikpina na kur kpakiiu tee yomme na, ki nyii tiḡ po ki saan tuu li paapo. Ki bi maa taanmaata booru munlee ki tur ḡasaakak na nanyer po dikpinn, ki li be diit na poor po. Nirɔ fit nyi tiḡ po diiuk na, ki do sinsuuk ni, nan paapo yar na ni. ⁸⁻¹¹ Ki diit na nanyer po dikpinn kpakii taabatii ḡanniin; tammɔb yenn kɔɔe din gaar kɔɔ diit nba be ḡasaakak na niiganj po, ki tammɔleer be diit nba be li niidiitu po na. Ki n la fiakir ki li yarin taabatii ḡanniin, ki dokii taabatii piik, ki yeek nan diit marḡ fiakir. Ki yiar nba be fiakir nan mannteeb diit sinsuuk ni na tee taakaabii piik.

Ki jiiin bonfunn nba be yonbaa po na po

¹² Ki n la bonfunn be ḡasaakak na yonbaa po, ki fɔk tintann paak taakaabii piinna nan ḡanḡmu, ki yarin taakaabii piintaa. Ki nanyer dikpinn kur kpakii taakaabii ḡantaa-taa li kur po.

Ki jiiin Yenjiantu Njasaakak na bikinu po

¹³ Ki kɔɔ na bikin Yenjiantu Njasaakak na nanyer po. Ki li yarin tintann paak taakaabii piinḡmu nan ḡanloob. Laa nyii yiar nba be ḡasaakak na lanpoor, ki saan tuu yonbaa po bonfunn na, ki li fɔkint bia tee taakaabii piinḡmu nan ḡanloob. ¹⁴ Laa nyii Yenjiantu Njasaakak na tɔɔnn, ki puur saan lokleer po paanu na, ki li yarimu mun bia tee taakaabii piinḡmu nan ḡanloob. ¹⁵ Ki u bikin bonfunn na fɔkint ki jiiin yonbaa po, ki kpab diit nba kɔɔk Yenjiantu Njasaakak na loka ni na, ki li mun bia tee taakaabii piinḡmu nan ḡanloob.

Ki jiiin Yenjiantu Njasaakak na kɔɔ ni bona po

Ki Yenjiantu Njasaakak na tammɔkɔɔkir, nan ḡasaakak na kasii boor, nan kasii yaa kasii boor na, ¹⁶ laa nyii li tiḡ po ki saan tuu li takorii na, ki bi tabin taabii kuukɔɔ. Ki bi loont li takorii. ¹⁷ Ki taabii nba ki bi tabin Jiantu Njasaakak kɔɔ ni dikpina paak na dian gann yur paak. ¹⁸ Ki bi jab kaatii nan bona nba mɔk kpinkpant ¹ li paak, ki foon yenn yenn, ki lint diiuk na kur po. Ki bona marḡ kur mɔk numpo ḡanlee-lee: ¹⁹ ki yenn tee nirɔ numpo, ki ḡmat took kaatik nba be yenn po, ki numpo leer na tee yanbɔr numpo, ki mun ḡmat took kaatik nba be lokleer po na. Ki li kur tee nna ki lint dikpinn na kur po, ²⁰ ki piin tiḡ ni, ki saa dian gann na paapo. ²¹ Ki kasii boor tammɔb na gansenta tee bonpaba.

Ki jiiin maruḡ binbintir na po

Ki siar be kasii yaa kasii tammɔkɔɔkir na tɔɔnn, ki tee nan ²² taabii binbintir na, ki dokii taabatii ḡanḡmu, ki yarin taabatii ḡanna. Ki li lɔtii gansenta, nan li musura po, nan li loka ni tee taabii kuukɔɔ. Ki kɔɔ na yetin a, "Teebul nba see Yennu tɔɔnne na."

Ki jiiin Yenjiantu Njasaakak na gana po

²³ Gann din be pabik na kpiḡ ki kɔɔ kasii boor na. Ki leer bia be pabik na kpiḡ ki gaar kɔɔ kasii yaa kasii boor. ²⁴ Li din tee gankpaabae, ki lootir sinsuuk ni. ²⁵ Bi din jab kaatii nan bona nba mɔk kpinkpant, kasii boor gana na paak, nan linba be dikpina paak na. Ki taabii bondɔkinkar din dɔk Yenjiantu Njasaakak na nanyer po tammɔb. ²⁶ Ki takorii be diiuk na loka ni, ki bi jab kaatii, dikpina na paak.

¹ Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, ḡaan mɔk kpinkpant.

Ki jiin bonfunu njanlee nba kpia Yenjiantu Njasaakak na po

42 Tɔn, ki jɔk na jiin ki saan nanin dindonjouk na po, ki gar kɔk nanin bonfunu nba be Njasaakak na gar po, ki li ki fɔk nan bonfunu nba be Njasaakak na kpɔn yonbaa po na. ² Ki bonfunu na fɔk tintann paak taakaabii piinɔmu nan njanloob, ki yarin taakaabii piinlee nan njaniniin. ³ Ki li yenn po bɔkir yiar yarin taakaabii piik nan yenn, ki kɔk Njasaakak na, ki leer po bɔkir tee dindonjouk na. Bi din maar tɔktuk muntaa, ki maar yenn kur waar ki gar tiɔ po yar. ⁴ Ki pabik be bonfunn na niigar po, ki yarin taakaabii njanɔmu nan waan, ki yarin tintann paak taakaabii piinɔmu nan njanloob, ki tammɔi be li po bɔkir. ⁵ Ki diit nba be paapo bonfunn paak na waar ki gar linba foo sinsuuk ni nan linba be tiɔ po na, kimaan bi din maa ki waanire. ⁶ Ditɔktii nantaa nba din be leer paak na, din ki mɔk joontoota nan bonfunlia nba be dindonjouk ni na. ⁷⁻⁸ Ki bonfunu na nanyer po dikpinn na bɔkyenn tiɔ po fɔk taakaabii piinlee nan njanina, ki diit bia be yiar nba biar, ki tee taakaabii piinlee nan njaniniin na ni. Ki diit be bonfunu na paapo yiar na kur po. ⁹⁻¹⁰ Ki diit na lɔn ni, ki jiin yondo po, siaminba dindonjouk na piin na, ki tammɔb be ki gaar kɔk dindonjouk na ni.

Ki Njasaakak na niidiitu, bonfunu be ki naan sinsinn bonfunu na, ki ki fɔk nan bonfunu nba be Njasaakak yonbaa po na. ¹¹ Ki diit na tɔknn, pabik be, ki tee nan linba be niigar po na. Ki li yarimu tee yomm, ki li naaur tee yomm, ki tammɔkɔkɔkia bia tee booryer. ¹² Ki gann be diit na lɔn ni, bonfunn na niidiitu lokir ni, yondo po, siaminba ki dikpinn na piin.

¹³ Ki jɔk na yetin a, "Bonfunu njanlee na kur teen kasii. Manntɔk nba tuu kɔk Yennu boor, ki di kasii Yenpiinii na tuu be li nie. Kimaan diit na teen kasii, ki manntɔk na tuu kɔk kasii Yenpiinii na leje. Nanne tee jeet Yenpiinii nan maruɔ nba tee yanbɔmm paak, koo pann panu Yenpiinii. ¹⁴ Ki li-i tee mannteeb na be Jiantu Njasaakak na ni yoo nba, ki tan loon bin kɔk dindonjouk na ni, li tee bin liat kasii liant nba ki bi tuu lia ki tuun Yennu boor nae, ki bir diit na ni. Li kpaa talas ki bin lia taganae, ki fit nyi siaminba ki niib na lakin be na."

Ki jiin Yenjiantu Njasaakak na yiar bikinu po

¹⁵ Jɔk na nba bikin Yenjiantu Njasaakak na kɔk ni ki gbenn yoo nba, ki u jiin ki nyii nanin yondo po tammɔb na ni, ki saa bikin li nanyer po joonn yarimu, ¹⁶ ki jii dabikinkar na, ki bikin joona na yondo po bɔkir, ki li fɔkint tee taakaabii kobii njanlee nan piinniin, ¹⁷⁻¹⁹ ki bia bikin niigar po bɔkir, nan niidiitu po bɔkir, nan yonbaa po bɔkir, ki bɔka na kur yarimu tee yomm, taakaabii kobii njanlee nan piinniin-niin. ²⁰ Ki joonbɔka njanina na yennkɔk kur yarimu tee taakaabii kobii njanlee nan piinniin. Ki joona marɔ bɔkit siaminba tee kasii nan siaminba ki tee kasii.

Bianjinba ki Yennu jen Jiantu Njasaakak na ni

43 Ki jɔk na jiin ki saan nanin tammɔkɔkɔkir nba be yondo po na, ² ki n la Israel teeb Yennu na yentsaakar yentir ki nyii yondo po. Ki Yennu kunkɔr tantir nan mɔkɔgbenir nyun nba tuu koon bianjinba na. Ki yentsaakar na yentir tingbour na paak. ³ Ki yirintu na tee nan linba ki n daan la, yoo nba ki Yennu baar a wun biir Jerusalem na, nan linba ki n din la Kebar mɔkir boor na. Nanne ki n baa fabin tiɔ ni. ⁴ Ki yentsaakar na yent ki gar yondo po tammɔb na po, ki saan kɔk Jiantu Njasaakak na ni.

⁵ Ki Yennu Seek na wokitin ki kɔk nanin dindouɔ na ni, siaminba ki n la yabint Yennu yentsaakar na gbee Jiantu Njasaakak na. ⁶ Ki jɔk na set ki kpianin leɔ, ki n gbat Yennu be njasakak na ni ki pak nanin a, ⁷ "Nisaarik, Jiantu Njasaakak na tee n naan koke. N sii be nna nae, n niib Israel teeb sinsuuk ni, kii diab nan yoo nba kaa gbennu. Ki n niib Israel teeb na, koo bi kpanbara na, ji kan ban dinn n kasii sann na fei, ki jiantir yenbis koo bi kpanbarkpeena na. ⁸ Kpanbara na maa tammɔkɔrae nan gansenta bi njei tammɔi ni, ki kpian n Njasaakak na tammɔkɔra nan gansenta boor, ki joonn kɔk ji foo ti sinsuuk ni. Bi dinn n kasii sann na fei nan bi toonbilankant nba ki bi tuun nawa, li paak ki n donn wutoor ki boontib. ⁹ Bin nyik ki daa jiantir yenbis, ki bia daa jiantir bi kpanbarkpeena na. Li-i tee ki bi tun nna, n sii be namm nan yoo nba kaa paak."

¹⁰ Yennu namm yet a, "Nisaarik, betir Israel teeb na ki jiin Jiantu Njasaakak na po, ki te bin diit ki bann li nammu nba tee bianjinba, ki te bin di fei nan bi binbenbiit na. ¹¹ Tɔn, ki li-i tee ki bi dii fei nan baa tun linba na paak, fan ji wannib Jiantu Njasaakak na bikinu nba tee bianjinba: ki tee li bonjabkara, nan li tammɔkɔkɔkia, nan li pabik, nan li ninnaur, nan bona nba sii sent bianjinba, nan li sennii nan wannu kur. Sɔbin linba na kur ki turib, ki lin te bin bann bona nba sii be bianjinba, ki bin fit dia sennii na. ¹² Linba nae tee sennu nba jiin Jiantu Njasaakak na po: Yiar nba kur lintir, ki be kunkonn paak na, teen kasii."

Ki jiin maruɔ binbintir po

¹³ Linba nae tee maruɔ binbintir na bikinu yabint, ki li bikinu tee nan baa bikin Jiantu Njasaakak nae. Ki lɔknu lint binbintir na kur po, ki sumii taabatii njanlee, ki yarin taabatii njanlee, ki li mɔgbankookii dokii taabatu. ¹⁴ Ki binbintir na bɔkitu muntaa ni, ki nyii li tiɔ po, ki li dokii taabatii njanina. Ki bɔkir nba wei munlee ni nmat poor taabatu nan bonjinn, ki li mun dokii taabatii njanlore, ki bɔkir nba wei muntaa ni mun nmat poor taabatu nan bonjinn. ¹⁵ Ki li yur paak bɔkir nba ki bi jokit maruɔ bona li paak na fɔkint tee taabatii njanlore. Ki binbintir na lɔtii njanina na mɔgbangbatii dokii ki gar paapo na kur. ¹⁶ Ki binbintir na paapo tee bonpaba njanina, ki bɔkir kur yarin taabatii piinlee. ¹⁷ Ki sinsuuk ni yar na mun bia tee bonpabir, ki bɔkir kur yarin taakaabii njaniniin. Ki li nanyer po mɔgbankookii dokii

taabatu. (Ki לכוּנּוּ nba lintir na yarin taabatu nan bonjinn.) Ki taanmaata do binbintir na paak ki be yondo po בֹּכִיר.

Bianjinba ki bi wuur namm maruŋ binbintir na

¹⁸ Ki Yabint Yennu betin a, “Nisaarik, gbiintir linba ki n yeena na. Li-i tee bi maa maruŋ binbintir na gbenn yoo nba, fan joo maruŋ bona na li paak, ki bia jii bonkobit nba ki bi mann maruŋ na sɔn ki mii mii binbintir na paak, ki nammir. ¹⁹ Ki mannteeb nba nyii Liifai booru ni, ki tee Sadok yaaboona na kɔɔe tuu saa baar n boor, ki tun n toona. Min Yabint Yennu-e senn linba na. Ki a tuu saa turib naajabir ki bin mann maruŋ, ki li tee yanbɔmm paak. ²⁰ Ki a tuu saa jii li sɔn waan ki teen binbintir na paapo lɔtii nanna na gbata, nan binbintir na lokir ni sinsuuk ni guunii lɔtii, nan li mɔɔgbankookii kur. Nna bannue ki a tuu saa tun, ki wuur namm binbintir na, ki lii yeen. ²¹ Ki a tuu saa jii naajak nba ki bi mann maruŋ ki li tee yanbɔmm paak na, ki joou muu Jiantu Njasaakak na nanyer po, siaminba ki n gann na. ²² Ki li-i yent daleer, fan jii bujak, wunba ki mɔk darj u gbanant paak, ki mann maruŋ, ki lii tee yanbɔmm paak, ki jii u sɔn na ki namm binbintir na, nan faa bo jii naajak ki teen bianjinba na. ²³ Li-i tee ki a tun nna ki gbenn yoo nba, fan ji jii naajabir nan pejabir, ki bi sɔɔ daa mɔk darj u gbanant paaki. ²⁴ A baar namm n boor, ki mannteeb na saa mii yaarin bi paak, ki ji joob muu, ki lii tee maruŋ ki turin. ²⁵ Ki daar kɔk ni, fan tuu kpi buuk, nan naajak, nan pejak, ki saa tuu daanlore, ki lii tee yanbɔmm paak maruŋ. Ki bi sɔɔ daa mɔk darj bi gbanant paaki. ²⁶ Mannteeb na tuu saa jii daanlore-e ki wuur namm maruŋ binbintir na, ki lin teen siir nan toonn. ²⁷ Ki daanlore marj-i gar, mannteeb na saa piine ki mann mujoonu maruŋ, nan niib na weinanleeb maruŋ, binbintir na paak, ki n par sii mei i kura paak. Min Yabint Yennu-e pak na.”

Ki jiin yondo po tammkɔkɔkir kɔkɔnu po

44 Ki jɔk na jiin ki saan nanin Yenjiantu Njasaakak na nanyer po tammkɔkɔkir nba be yondo po na. Ki tammkɔkɔkir na loo. ² Ki Yennu yetin a, “Tammɔb na sii looe ki daa ban lootir. Nisaarik daa ban gaar li ni, kimaan min Israel teeb Yomdaan Yennu gar li niwa. Li sii kpan looe. ³ Digbann na yudaan tuu saa fit kɔk ki di maruŋ jeet nba ki bi teenin na. U tuu saa kɔk, ki bia nmat nyi tammkɔkɔkir nba gaar kɔk naakuuk nba be kpiŋ na ni.”

Sennii nba jiin niib nba kan kɔk Yenjiantu Njasaakak na ni po

⁴ Tɔk, ki jɔk na jiin ki gar nanin niiganj po tammkɔkɔkir na ni, ki saan nanin Jiantu Njasaakak na kɔkɔnu po. Ki n got la Yennu yentsaakar na gbee Jiantu Njasaakak na, ki li taabaak ni ki n baa fabin tinj ni. ⁵ Ki Yennu betin a, “Nisaarik, gbiintir linba ki a laat ki bia gbia na fanu. N yaa n tura Jiantu Njasaakak na sennii nan wannue. Gotir fanu ki bann niib nba ki a sii saak ki

bi kɔk Jiantu Njasaakak na ni, nan binba ki a kan sakib.

⁶ “Betir Israel teeb nba tee tubkangbata na, a min Yabint Yennu ji kan sak bonbilankant nba ki bi tuun na. ⁷ Bi biir n Jiantu Njasaakak nawa, ki te niib nba ki waan, ki bia ki mɔk mɔsaku nanin na kɔk Jiantu Njasaakak na ni, yoo nba ki i dia bonkobit nba ki i mann maruŋ na kpapana nan sɔn, ki teenin na. Tɔn, n niib na biir mɔlor nawa nan bi bonbilankant nba ki bi tuun na. ⁸ Bi ki gorii n Njasaakak na ni toona paaki, njan te ki boorganu gorii.

⁹ “Min Yabint Yennu-e pak na a boorganu nba ki waan na, binba ki mɔk mɔsaku nanin na, bi daa kɔk n Njasaakak na ni, li-i lekii tee boorganu nba kɔk nan yimm Israel teeb na gbaa.”

Ki jiin Liifai teeb nba ki pukin mannteeb toona ni na po

¹⁰ Yennu yetin a, “N yaa n dat Liifai teeb nba taan Israel nileeb po ki yê n mɔb, njan jiantir tingbana na tubae. ¹¹ Bi sii fit tuun n Njasaakak na ni, ki guu tam-mɔi, ki kpi bonkobit nba ki niib na baat nann, ki lii tee mujoonu piinii nan maruŋ yar na, ki bi tuu sii be Jiantu Njasaakak na ni, ki sommit niib ki bi jiantir min Yennu. ¹² Liifai teeb marj nba sommit Israel teleeb na, yoo nba ki bi mann tingbana, ki te niib na tuun yanbɔmm na paak, min Yabint Yennu por kat nan n saa dat bi tubawa. ¹³ Bi ji daa tee mannteeb ki tuun n toona, koo ki nakii linba tee kasii ki tee n yar, koo ki kɔk kasii yaa kasii boor na ni. Linba nae tee tubdatu, bonbilankant nba ki bi tuun na paak. ¹⁴ N teemm toonpaarae ki bi sii tuun Jiantu Njasaakak na ni.”

Ki jiin mannteeb po

¹⁵ Ki Yabint Yennu namm yet a, “Mannteeb nba nyii Liifai booru ni, ki tee Sadok yaaboona na, njamme tun n Jiantu Njasaakak na ni toona nan barmɔnii, yoo nba ki Israel teleeb daan nyikin na. Li paak, mɔtana, njamme tee damm nba sii tuun n toona, ki kɔk n Jiantu Njasaakak na ni, kii jikit maruŋ bonkobit kpapana nan sɔn, kii teenin. ¹⁶ Namm kɔɔe tuu saa kɔk n Jiantu Njasaakak na ni, ki tuun maruŋ binbintir na boor, kii bi-aki nmakitir niib ki bii jiantirin. ¹⁷ Li-i tee ki bi kɔk tammkɔkɔkir nba gaar kɔk Jiantu Njasaakak na dindouŋ na ni yoo nba, bin tuu lia chabɔnann¹ liant. Bi tuu daa lia liant nba tee nan kuntir na, yoo nba ki bi tuun dindouŋ na ni, koo Jiantu Njasaakak na ni. ¹⁸ N mannteeb na n tuu fin chabɔnann kparchant yufintii, ki bia yoo chabɔnann kuritafoot ki daa bonbint gbann, ki lin te ki bi daa nyi naakuu. ¹⁹ Bi-i yaa bin nyi Jiantu Njasaakak na ni, ki kɔk dindonjouk na ni, siaminba ki niib be na, bin tuu sint liat tiat nba ki bi lia ki tuun Jiantu Njasaakak na ni, ki nyikir kasii diiuk na ni. Bin tuu lia liatganawa ki fit nyi, ki li daa te kasii liant na siin sɔɔ.

²⁰ “Mannteeb na tuu daa koor bi yut ki pit, koo ki te bi yut na mantik kpaatiri. Bin tuu njan ki lin kpaat jan. ²¹ Mannteeb na tuu daa nyu daan, yoo nba ki bi yaa bin kɔk dindouŋ marj ni. ²² Mannteeb na sɔɔ daa kɔkɔnt

¹ Chabɔnann marj tee linba ki mɔk naakuu.

poo nba ki u כַּכּוּ yêṭṭ. Wun כַּכּוּ Israel sapaanmun, koo ki כַּכּוּ manntכַּכּוּ pakכַּכּוּ.

²³ “Mannteeb na tee bin wann n niib nae, bona nba tee kasii, nan linba ki tee kasii bōkitu, ki bia wann linba yeen nan linba tee jakint bōkitu. ²⁴ Ki li-i tee kunkōna be, mannteeb nae tuu saa got ki ḡamm maan maṇ, nan sennu nba wann bianḡinba na. Bin tuu dia n jiantii jaamm, nan n sennii, nan n wannu nba tee bianḡinba na, kii dia foon daar na, ki lii tee kasii.

²⁵ “Manntכַּכּוּ daa siit kuun ki tee u מַחֲךָ jakint, see ki li tan tee u baa, koo u naa, koo u bik, koo u baa bik, koo u naa bik nba tee bonjak, koo bonpook nba daa ki kun כַּכּוּ. ²⁶ Wun wur ḡamm u מַחֲךָ ki bia guur daanḡanlore, ²⁷ ki ji tan כַּכּוּ Jiantu Ḥasaakak na dindouṇ na ni, ki saa mann maruṇ ki ḡamm u מַחֲךָ, ki lin te wun fit tun ḡasaakak na ni. Min Yabint Yennu-e pak na.

²⁸ “Nan maa biit bianḡinba ki tur Israel teeb na, laa saa nyi maaru ki saa tuu leer, mannteeb na tor tee mannue. Bi kii מַכּוּ tij faar Israel tij ni. N sii teemm linba ki bi loon. ²⁹ Mannteeb tor sii tee jeet piinii nan yanbōmm piinii nan pann panu piinii. Bin bia tuu gaar linba kur ki bi nyinn Israel tij ni ki turin. ³⁰ Mannteeb na tuu saa gaar sinsinn jeet nba ki niib na tuu jaan ki jii turin, nan linba kur ki niib na nyinn ki li tee n yar na. Yoo nba kur ki niib pur boroboro, bin tuu jii sinsinn boroboro na ki tur mannteeb na, ki li tee piinii, ki n piisin sii be bi ḡei paak. ³¹ Mannteeb na daa ḡman כַּכּוּ-kpeenn koo bonkob-kpeenn, koo linba kur ki bonkobuk soor ki kp̄ii.”

Ki jiin tij nba tee Yennu tor na po

⁴⁵ Li-i tee ki i tan biit tij na, a yin tur booru kur nan u tori, yin jii bōkyenn ki jiin tur Yennu. Ki li fōkint tintann paak sii tee maal piik, ki musur po fōkint-ii tee maal ḡanniin. Ki li yent na kur po sii tee kasii. ² Ki tij na ni, yiar sii be ki tee Yenjiantu Ḥasaakak yiar, ki li sii yarin taakaabii kobii ḡanlee nan piinniin, loka ḡanna na kur po. Ki yiar sii tee taakaabii piinlee nan ḡanniin, ki lint Jiantu Ḥasaakak na, ³⁻⁴ ki jii kasii tij na bōkir nba tee maal piik fōkint tintann paak, ki musur po fōkint tee maal ḡanniin na, ki tur mannteeb nba tuun Jiantu Ḥasaakak na ni. Bi ḡei nan Jiantu Ḥasaakak na sii be bōkyenne, ki li sii mantik tee kasii boor ki gar tij na kur po, ⁵ ki ji tij na bōkleer, ki tur Liifai booru nba tuun Jiantu Ḥasaakak ni na, ki bi doi sii be leṇ, ki bi כַּכּוּ.

⁶ Ki yiar nba kp̄ia kasii tij na, li bōkir fōkint tintann paak sii tee maal piik, ki yarin maal ḡanlee, ki nyinnir ki lii tee Israel teeb yar, ki pukin Jerusalem doo.

Ki jiin Israel teeb diarכַּכּוּ tij po

⁷ Ii bia nyinn tij, ki lii tee tij na diarכַּכּוּ yar. Ki nyi kasii yiar na yonbaa po kpaar, ki saan tuu Sinsuuk ni mōkg-benḡir na, yonbaa po, ki nyi kasii yiar na yondo po kpaar, ki saan tuu digbann na yondo po kpaar, ki li yiar fōkint-ii tee yomm nan linba ki i biit ki tur Israel booru nba na yenn na. ⁸ Ki yiar na sii tee tor nba ki tij diarכַּכּוּ

sii yen. Ki li saa te ki u ji kan daamii niib na, ḡaan te tij nba biar na kur-ii tee Israel teeb yar.

Ki jiin sennu nba tee tij diarכַּכּוּ yar po

⁹ Yabint Yennu yet a, “Yimm Israel tij diara, i tun yanbōmm ki li mantik wei bonchiann. Nyikin i tonu nan yaa diin niib bianḡinba na. Ii tun linba ḡan nan linba took. I ji daa ban beer ki nyint n niib bi tij ni. Min Yabint Yennu-e beeri linba na.

¹⁰ “Li kp̄aa talas ki כַּכּוּ kur-ii dia barmōnii bonbikinkar kii bikint.

¹¹ “Jekoont bonbikinkar nba ki bi yi efa na, li bikinu-ii tee yomm nan bonnyun bonbikinkar nba ki bi yi baf na. Li bona piik sii tee nan bonbikinkar nba ki bi yir homer nae.

¹² “Bona kp̄iasu yabint nba tee-e na, gera piinlee tee sekel yennכַּכּוּ, ki sekel piinloob tee mina yennכַּכּוּ.

¹³ “Israel tōčndamm, niib na tuu saa baar nan bi jeet nba ki bi jaan nae piinloob ni yennכַּכּוּ ki turin, ki lii tee piinii. ¹⁴ Bi bia tuu saa baar nan bi olif tiinii kpan na bona kobik ni yennכַּכּוּ ki turin. Ii tuu jii baf bonbikinkar na ki bikin; baf bona piik tee homer yennכַּכּוּ, ki bia tee bonbikinkar nba ki bi yir koor na yennכַּכּוּ, ¹⁵ ki bia tuu kan i pei na ki nyinn peeuk, kobii ḡanlee kur ni, ki baar nanכַּכּוּ.

“Ii tuu baar nan i jeet piinii nan bonkobit nba saa joo muu munn, nan bonkobit nba tee weinanleeb piinii, ki n saa nyik chab n niib bi yanbōmm. Min Yabint Yennu-e pak na.

¹⁶ “Ki niib nba kur be tij na ni saa baar nan bi piinii na, ki tan tur Israel tij diarכַּכּוּ. ¹⁷ Li sii tee u toonne nan wun tur bonkobit, ki bin joor muu munn, nan jeet piinii, nan daan piinii, ki lii tee Israel teeb kur paak, ḡmaapaanḡ jaamm ni, nan foon daar paak, nan jaanlia nba be paak. U tuu saa teen yanbōmm piinii nan jeet piinii paak, nan piinii nba jokit munn, nan weinanleeb piinii, ki lin nyinn Israel teeb yanbōmm.”

Ki jiin jaamm marint po

(Nyinu 12.1-20; Liifai teeb 23.33-43)

¹⁸ Yabint Yennu ḡamm yet a, “Ḥmaasinsinn pinpiindaar, ii tuu kpi naajak nba ki mōk daṇ u gbanant paak, ki lin ḡamm Jiantu Ḥasaakak na. ¹⁹ Mannteeb na tuu saa jii yanbōmm paak maruṇ na sōn waame, ki lia Jiantu Ḥasaakak ganchaata paak, nan maruṇ binbintir na lōtii ḡanna paak, nan tammכַּכּוּkir nba gaar saa dindouṇ ni na gansenta paak. ²⁰ Ki ḡmaarik maṇ ni daanḡanlore daar, ki yin bia tun li bannu, binba kpet tun biit, nan binba tun biit ḡaan ki ki mi nan li tee biit na paak. Ii saa tun nna bannue ki ḡamm Jiantu Ḥasaakak na, ki lii tee kasii.

²¹ “Ḥmaasinsinn na dapiik nan ḡanna daar, yin piin ki di yukitgar ^I tiaru jaamm. Ii saa jii daanḡanlore-e, ki כַּכּוּ kur saa di boroboro nba ki ḡmat datij li ni.

^I Yennu malaka din kp̄ii Ijijit teeb bijakpera, ḡaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

²² Jaamm na sinsinn daare, ki doo na tiŋ diarɔɔ saa tur naajak, ki mann maruŋ, ki lii tee u yanɔɔmm paak, nan niib na kur paak. ²³ Ki jaamm daanjanlore na kur ni, wun tuu kpi naajai banlore, nan pejai banlore, binba ki mɔk daŋ bi gbanant paak, ki joob muu munn, ki lii tee maruŋ ki teen Yennu. U bia tuu saa kpi bujak daar kur ni, ki lii tee yanɔɔmm paak. ²⁴ Naajak nan pejak nba ki u tuu saa mann maruŋ kur ni na, wun bia tuu tur jeet bɔrik-gbina piik, nan olif tiinii kpan galonn.

²⁵ “Ki li lanbont jaamm dinu nba tuu saa piin ŋmaarii ŋanlore ni, dapiik nan ŋanŋmu daar na, tiŋ diarɔɔ na tuu saa mann daanjanlore na ni, daar ɔɔɔ ni maruŋ nba tee yanɔɔmm paak, nan maruŋ nba jokit muu munn, nan maruŋ nba bia tee jeet piinii nan olif tiinii kpan piinii na, nan yukitgar tiaru jaamm yoo na.”

Ki jiin tiŋ diarɔɔ nan jaamm dinu po

46 Yabint Yennu yeen a, “Yondo po tammɔɔɔkir nba gaar ɔɔ dindouŋ ni na, li sii kpan looe toontundaa ŋanloob na ni, ŋaan ii tuu lootir foon daar, nan ŋmaapaar jaamm daar na ni. ² Ki Israel tiŋ diarɔɔ na tuu saa nyi dindonjouk na ni, ki ɔɔ naakuuk na tammɔɔɔkir, ki set kpian tammɔɔ na gansenta, ŋaan ki manntɔɔ na n joo u maruŋ muu munn, ki bia mann u weinanleeb piinii maruŋ. U sii be tammɔɔ na boore, ki jiant min Yennu, ki bia ŋmat nyi li ni. Tammɔɔ na tuu daa loo, see yonnu n tan baa. ³ Ki foon daar kur ni, nan ŋmaapaar jaamm kur ni, niib na kur tuu saa gbaan tiŋ nie tammɔɔ na boor, ki jiant min Yennu. ⁴ Ki foon daar na ni, tiŋ diarɔɔ tuu saa baar nan pegana banloob, nan pejak, ki bi kur daa mɔk daŋ bi gbanant paak, ki mann maruŋ nba saa joo muu munn ki tur min Yennu. ⁵ Wuu tuu kii baar nan pejak kur, wun pukin jeet bɔrik-gbinn piik, wuu biaki baar nan pegann, wun pukin linba kur ki u loon wun tur. Wuu tuu kii baat nan jeet piinii bɔrik-gbinn piik, wun pukin olif tiinii kpan galonn. ⁶ Ki ŋmaapaar jaamm ni, wun tur naajapaar nan pegana banloob nan pejak, ki bi kur daa mɔk daŋ bi gbanant paak. ⁷ Wun tuu pukin jeet bɔrik-gbina piik naajak kur nan pejak piinii kur po, ki pukin linba ki u loon wun tur pukin pegann na po, ki bia tur olif tiinii kpan galonn ki pukin jeet bɔrik-gbinn piik kur po. ⁸ Ki tiŋ diarɔɔ na tuu saa ŋmat nyi naakuuk na tammɔɔɔkir nba ki u ɔɔ na nie.

⁹ “Ki li-i tee niib na baar a bin jiant min Yennu yoo nba, jaamm nba kur ni, binba bo ɔɔ niigaŋ po tammɔɔɔkir na, bin tan nyi diitu po tammɔɔ, ki binba bo ɔɔ diitu po tammɔɔɔkir na, bin tan nyi gaŋ po tammɔɔ. ɔɔ daa ŋmat nyi tammɔɔ nba ki u bo ɔɔ na ni, wun tuu nyi tammɔɔ nba tookir. ¹⁰ Tiŋ diarɔɔ tuu saa ɔɔ yoo nba ki niib na ɔɔɔ, ki bia tan nyi yoo nba ki niib na nyi. ¹¹ Dinu daa nan jaamm daa na ni, li jeet piinii sii tee bɔrik-gbinn piike, naajak nan pejak piinii kur paak, ki pukin linba ki u loon, pegann kur paak. Wun tuu tur olif tiinii kpan galonn, ki pukin jeet bɔrik-gbina piik kur paak.

¹² “Li-i tee ki tiŋ diarɔɔ na loon wun tur u par ni lomm piinii, laa sii tee maruŋ nba jokit muu munn nie,

koo weinanleeb piinii, yin loot yondo po tammɔɔɔkir nba gaar saa dindouŋ po na, ki turɔ. Ki u saa mann maruŋ piinii na, nan bianjanba bi mann foon daar yar na, ki ii tuu saa loon tammɔɔ na, yoo nba ki u ŋmat nyii.”

Ki jiin daar kur maruŋ po

¹³ Ki Yennu yet a, “Sanyɔk ni kur, ii tuu kpi pegann yɔɔɔɔ, wunba dii binn, ki ki mɔk daŋ u gbanant paak, ii joou muu munn, ki lii tee piinii ki tur min Yennu. Ii tuu mann maruŋ na daar kur. ¹⁴ Ii bia tuu jii yon bɔrik-gbinn ŋanlee sanyɔk kur ki tur min Yennu, ki pukin olif tiinii kpan salena ŋanlee, ki lin tuu ŋmat nan yon na. Sennii nba sii dia piinii nba ki i teen min Yennu-e na, ki i sii waar yoo kur. ¹⁵ Li pegann nan li yon nan olif tiinii kpan na, ii tuu jii turin sanyɔk kur, ki saa tuu yoo nba kaa paak.”

Ki jiin tiŋ diarɔɔ nan tiŋ na po

¹⁶ Ki Yabint Yennu ŋamm yet a, “Li-i tee ki Israel tiŋ diarɔɔ jii u tiŋ na waan, ki tur u bonjai na yɔɔ, ki lii tee piinii, tiŋ na sii tee u bija na yare, ki tee u ŋaateeb faar. ¹⁷ ŋaan li-i tee ki tiŋ diarɔɔ na tur ɔɔ u tiŋ na waamiie, ki lii tee wunba tuun u ŋaatoona, li tan saa ŋmat teen tiŋ diarɔɔ na yare, faar jiinu binn nba tan saa baar yoo nba na. Tiŋ na tee ŋɔɔ nan u bonjai na ɔɔ yare, ki tee bi faar nan yoo nba kaa gbennu. ¹⁸ Tiŋ diarɔɔ na daa gaan niib na faar ni siari. Ki tiŋ nba kur ki u saa tur u bonjai na, lin nyi tiŋ nba ki bi bɔkit turɔ na ni, ki li daa te ki u diin n niib na ɔɔ, ki gaan u tiŋi.”

Ki jiin Yenjiantu Ŋasaakak na jeteenboa po

¹⁹ Tɔɔ, ki ɔɔ na jiin ki saan nanin diit nba tor niigaŋ po na nanyer, ki kpia tammɔɔ nba be dindouŋ ni diitu po na. Diit na tee kasii diite, ki tee mannteeb na yar. Ki u wannin siar boor diit na yonbaa po, ²⁰ ki yet a, “Siaminba nae ki mannteeb na tuu saa yakin nant nba ki bi mann maruŋ, ki lii tee yanɔɔmm paak koo pann panu Yenpiinii, ki bia tuu teen Yenpiinii yon na boroboro, ki li daa te bona nba tee kasii na nyi dindonjouk na ni, ki daa te niib na siitiri.”

²¹⁻²² Ki u jiin ki ɔɔ nanin dindouŋ na ni, ki saa wanin nan lɔtii ŋanna na ni, li yenn ɔɔ kur mɔk dindonbiki, ki li fɔk tintann paak taakaabii piinlee, ki bia yarin taakaabii piik nan ŋanloob. ²³ Ki yennkɔɔ kur mɔk tana joonn, ki li lint li kur po, ki bia mɔk mujooboa ki li deen joonn na. ²⁴ Ki ɔɔ na betin a, “Jeteenboae na, siaminba ki Jiantu Ŋasaakak na toontunna sii yak maruŋ jeet nba ki niib na mann na.”

Ki jiin kpenu nba puub ki nyi ŋasaakak ni na po

47 Ki ɔɔ na jiin ki ŋmat nanin Yenjiantu Ŋasaakak na tammɔɔ boor. Ki nyun nyi tammɔɔ na ni, ki puub saa yondo po, Jiantu Ŋasaakak nba tor siaminba po na. Ki nyun na gɔnt ki siik ŋasaakak na diitu, ki gaar siik maruŋ binbintir na niiditu po. ² Ki ɔɔ na bia jiin ki gar nanin ŋasaakak na niigaŋ po tammɔɔɔkir na ni, ki

nyii nanin nanyer, ki lin nanin tammakɔkɔkir nba tor yondo po na. Ki kpenbik nna puub ki nyi tammakɔkɔkir na niidiitu po. ³ Ki jɔk na jii u nyunbikindaauk na, ki bikin sikin kpenu na, ki jiin yondo po, ki li tee taakaabii kobii njanɔmu nan piinloob, ki u betin a man tɔkin nyun na ni. Ki nyun na dian n taapant. Ki u bia nɔmm bikin kpenu na taakaabii kobii njanɔmu nan piinloob, ki nyun na pukin ki dian n duna. ⁴ Ki u bia nɔmm bikin ki sikin kpenu na taakaabii kobii njanɔmu nan piinloob, ki nyun na dian n siak. ⁵ Ki u nɔmm bikin taakaabii kobii njanɔmu nan piinloob ki pukin, ki kpenu na ji suɔ, ki n ki fit somm ki tɔkin li ni. Ki li mantik suɔ ki niro kan fit poot, see ki u duk. ⁶ Ki jɔk na yetin a, "Nisaarik, diitir linba na kur fanu."

Tɔn, ki jɔk na jiin ki nmat nanin kpengbiɔɔ. ⁷ Maa baar leɔ yoo nba, ki n la tiinii bonchiann be kpengbiant na kur po. ⁸ Ki u yetin a, "Nyun na puub, ki saa yondo po, ki siik jɔkɔdann makir baauk ni, ki tɔtir siik Mɔk-kpeenn ni. Ki li-i pubir sik Mɔk-kpeenn na ni yoo nba, li tuu lebit Mɔk-kpeenn yaarin nyun nae, ki li ji tee nyunjanin. ⁹ Ki kpenu na-i tanji pubir saan siaminba kur, bonkob-booru kur nan janbooru kur sii be leɔ. Ki kpenu na saa te ki Mɔk-kpeenn na nyun njan. Ki li-i bia-ki pubir saan siaminba kur, li saa tur manfoor. ¹⁰ Laa saa nyi En-gedi nyuntona boor, ki saa baar En-eglam nyuntona boor, jansoora sii be makgbenjir na kpin, ki saa denn bi janlaant a lin koor. Ki janbooru bonchiann sii be leɔ, nan baa be Sinsuuk ni makgbenjir na ni bi-anjamba na. ¹¹ Njan nyun nba be naagboa ni, nan biant ni, ki kook makir na, li saa biar ki tee yaarin nyume. ¹² Ki li kpengbiant na kur po sii mak tibooru kur, ki li saa kpaat, ki teen jeet. Ki li tituut kan ban suur, ki bi mun kan ban nyik lɔna lomm, ki bi sii mak lɔnɔpaana nmaarik kur, kimaan nyun nba puub ki nyi Jiantu Nasaakak ni nae sii maantir. Ki tiinii na lɔna sii tee jeet, ki li tituut sii teen niib laafia."

Ki jiin tiɔ kpaar po

¹³ Ki Yabint Yennu nɔmm yet a, "Tiɔ na teriie na, ki i saa bɔkit ki tur Israel booru piik nan njanlee na, ki te Joosef booru n gaar bɔka njanlee. ¹⁴ N dɔɔ sat mak ki tur i yeejamm nan n saa turib tiɔ na; li paak, ii bɔkitir i tanjiɔɔ ni janjanbii.

¹⁵ "Niiganɔ po kpaar na nyi Sinsuuk ni makgbenjir na ni, ki saa yondo po, ki saa baar Heflonn doo nan Hamaf lɔnu, ki saan tuu Sedad doo, ¹⁶ ki gar baar Berota nan Sibraim doi, (doi na be Damaskus naan yent nan Hamaf naan yent sinsuuk nie), ki gar baar Tikonn doo (ki li kpia Haurann yent kpaar paak.) ¹⁷ Tɔn, ki niiganɔ po kpaar na nyi Sinsuuk ni makgbenjir na boor, ki saa yondo po, ki saa baar Enonn doo, ki ter nan Damaskus nba be niidiitu, nan Hamaf nba be niiganɔ po na.

¹⁸ "Ki yondo po kpaar na nyi Damaskus nan Haurann yent na sinsuuk ni, ki saa niidiitu po, ki jɔkɔdann makir tee kpaar, ki Israel tiɔ be li yonbaa po, ki Gilead tiɔ be li yondo po, ki saan tuu Tamar doo nba kpia Mɔk-kpeenn na.

¹⁹ "Ki niidiitu po kpaar na nyi Tamar ki gaar saa yonbaa po, ki siik Kades Meriba nyuntona boor, ki gaar saa Ijpt kpaar nba kook niidiitu po, ki saan tuu Sinsuuk ni makgbenjir na.

²⁰ "Yonbaa po kpaar na tur nan Sinsuuk ni makgbenjir nae, ki gar doo niiganɔ po, ki saan tuu Hamaf lɔnu yondo po.

²¹ "Bɔkitir tiɔ na ki tur Israel teeb na. ²² Li sii tee i faare yoo nba kaa paak. Ki boorganu nba kɔk nani, ki mar waas i boor na, i-i tanji bɔkit tiɔ na yoo nba, yin turib tor. Ii diab nan bi tee Israel teebe na, ki te nɔmm nan Israel booru na n tuu lakin tɔ tiɔ na paak naatɔk. ²³ Ki boorganu niro tuu saa gaar u tor, ki lin nyi Israel booru nba ki u kɔk nana na yar ni. Min Yabint Yennu-e pak na."

Ki jiin Israel booru tiɔ biitu po

48 ¹⁻⁷ Niiganɔ po kpaar na nyi Sinsuuk ni makgbenjir na poe, ki jiin yondo po, ki saan tuu Heflonn doo, ki gar saan Hamaf lɔnu, ki bia saan Enonn doo, ki saan tuu Damaskus nan Hamaf naan yent sinsuuk ni, ki booru kur tuu saa gaar tiɔ bɔkyenn. Ki tiɔ na saa piin ki nyi yondo po kpaar, ki saan yonbaa po, ki saan Sinsuuk ni makgbenjir na po. Baa sii be ki waa leeb paak bianjinbae na:

Dann
nan Aser
nan Naftali
nan Manase
nan Efraim
nan Rubenn
nan Juda

Ki jiin tiɔ bɔkyenn nba be li kɔk na po

⁸ Nyint tiɔ na bɔkyenn ki tur Yennu, ki li fɔkint-ii tee maar piik, ki nyi niiganɔ po ki saan tuu niidiitu po, ki li yarimu yondo po ki saan tuu yonbaa po, lii tee nan bɔka nba ki bi tur Israel teeb na. Ki bi saa maa Yenjiantu Nasaakak na bɔkir na ni.

⁹ Ki bɔkir na sinsuuk ni, ii nyinn yiar, ki li fɔkint tintann paak-ii tee maar piik, kii yarin maar njanin, ki yin jiir tur Yennu. ¹⁰ Mannteeb na saa gaar kasii yiar na waan, ki li saa nyi yondo po ki saan tuu yonbaa po, ki li fɔkint sii tee maar piik, ki bia nyi niiganɔ po ki saan tuu niidiitu po, kii yarin maar nanna, ki Yenjiantu Nasaakak na sii be yiar na sinsuuk ni. ¹¹ Ki kasii boor na sii tee mannteeb nba tee Sadok yaaboona na yar. Bi tun n toona fanu, ki ki pukin Israel nilee nba tun ki biir na po, nan Liifai boorleeb nba tun na. ¹² Li paak, ki bi saa gaar bɔkir nba be li kuukɔ, ki kpia nan Liifai teeb yar, leɔ sii mantik tee kasii ki gar li kur po. ¹³ Ki Liifai teeb na mun bia saa gaar bɔkir nba be li kuukɔ, ki li sii be mannteeb yar na niidiitu po. Li fɔkint mun bia sii tee maar piike, ki nyi yondo po ki saan tuu yonbaa po, kii yarin maar nanna, ki nyi niiganɔ po ki saan tuu niidiitu po. ¹⁴ Ki yiar nba ki i jii ki jiin tur Yennu na, leɔ mantik tee tinjan ki gar tiɔ na kur po, ki i daa kɔi tiɔ na, koo ki

jikit ki kpentir, koo ki gaant ki teen ƿƿ. Li teen kasii, ki tee Yennu yar.

¹⁵ Ki yiar nba biar ki be li kuukƿƿ, ki fƿk tintann paak maar piik, ki yarin maar ŋanlee na, li ki tee kasii, li tee niib na kur yare. Bi saa fit kar li ni, kii kpaar bi bonko-bit. Ki doo na sii be li sinsuuk ni, ¹⁶ ki tee bonpabir. Ki doo na bƿka ŋanna, bƿkyennkƿƿ kur sii yarin taakaabii tusaa ŋanlee nan kobii ŋanŋmu nan piinlee. ¹⁷ Ki yiar saa tenn ki lint doo na kur po, taakaabii kobik nan piinna. ¹⁸ Bi-i maa doo na kasii yiar na ni niidiitu po, niib nba be doo na ni sii ko yiar nba tenn na ni. Li fƿkint tintann paak ki jiiin yondo po sii tee maar ŋanna, ki yarin maar ŋanlee, ki yonbaa po fƿkint tintann paak sii tee maar ŋanna, ki yarin maar ŋanlee. ¹⁹ Ki daanƿ nba kur kƿƿ doo na ni, waa lek sii tee booru nba kur, ŋaan u saa fit ko kpaab, tiŋ na ni.

²⁰ Tƿn, yiar nba be sinsuuk ni, ki bi bo nyinnir, ki li be li kuukƿƿ na, li fƿkint sii tee maar piik, ki gƿnt taar fuunu munna, ki bia kpab yiar nba ki bi maa doo na li ni na.

²¹⁻²² Tiŋ nba tenn, ki be yiar nba ki Jiantu Ŋasaakak be na, nan mannteeb tiŋ na, nan Liifai teeb tiŋ na, nan doo na, li yondo po nan yonbaa po na tee Israel tiŋ diarƿƿ yare. Ki li saan yondo po ki saa tuu kpaar na, ki bia saan yonbaa po ki saa tuu Sinsuuk ni mƿkgbenjir. Ki niigaŋ po kpaar tee Juda yiar, ki niidiitu po kpaar tee Benjaminn yiar.

Ki jiiin Israel booru nba be niidiitu po tiŋ biitu po

²³⁻²⁷ Tiŋ nba be yiar nba be li kuukƿƿ niidiitu po na, booru nba kur biar saa gaar tiŋ na bƿkir waan, ki nyi

yondo po kpaar na, ki jiiin yonbaa po, ki saan tuu Sinsuuk ni mƿkgbenjir na. Ki booru na sii waa leeb paak, ki nyi niigaŋ po ki saan tuu niidiitu:

Benjaminn
nan Simeonn
nan Isakar
nan Sebulunn
nan Gaad

²⁸ Bƿkir nba ki bi tur Gaad booru na, niidiitu po kpaar nyi Tamar ki jir niidiitu po, ki saan tuu Kades nyuntona boor, ki jiiin niigaŋ po, ki kook Ijpt kpaar, ki saan tuu Sinsuuk ni mƿkgbenjir na.

²⁹ Yabint Yennu ŋamm yet a, "Bianjiba ki i saa biit tiŋ na bƿkir bƿkir ki tur Israel boorue na, ki lii tee bi faar."

Ki jiiin Jerusalem tammƿkƿƿka po

³⁰⁻³⁴ Tammƿkƿƿka piik nan ŋanlee-e be Jerusalem doo na joona ni. Ki joonn kur fƿkint tee maar yenn nan bonjinn, ki tammƿkƿƿka ŋantaa be joonn kur ni, ki tammƿb kur sann gaa booru piik nan ŋanlee na ni yenn. Ki tammƿi nba be niigaŋ po joonn na sana tee Rubenn nan Juda nan Liifai, ki linba be yondo po joonn na sana tee Joosef nan Benjaminn nan Dann, ki linba be niidiitu po joonn na sana tee Simeonn nan Isakar nan Sebulunn; ki linba be yonbaa po joonn na sana tee Gaad nan Aser nan Naftali. ³⁵ Ki doo na joona ŋanna na fƿkint taan tee maar ŋanloob. Laa nyii dinna ki saa, doo na sann sii tee "Yennu-be-nna-na."

Daniel

Ki jiiin Daniel gbouŋ na po

Daniel nba din tee naasimm yoo nba nae, ki Babilonn kunkɔnkɔnna kɔn ki nyann Jerusalem doo, ki soor ɲɔɔ nan Israel teleeb ki teemm yommii ki saan namm Babilonn. Gbouŋ na beerit bianjinba ki Daniel nan u yɔɔsnba bantaa din wei Yennu fanu, boorganu tij ni nae. Daniel bia din la yirintii bonchiann, ki sɔbir gbouŋ na ni. Gbouŋ na bia beerit Yennu nba nyinn Daniel yɔɔsnba bantaa musaakau dinu ni, nan waa guur Daniel, yanbra bootuk ni bianjinbae.

KI JIIN DANIEL NAN U YɔɔSNBA PO

(1.1–6.28)

Naasimm na nba be kpanbar Nebukanesar boor bianjinba

1 Jehoyakim din dii Juda naan bina ɲantaae ki Babilonn kpanbar Nebukanesar lek Jerusalem, ki ɲaa loon doo na. **2** Yennu din te ki u soor kpanbar Jehoyakim, ki fat Yenjiantu ɲasaakak na bonyena. U din teen siab yommiie ki ɲmat namm Babilonn. Ki tiat nba ki u fat na, ki u saa kɔɔn bir tingbanɲaak tiat diit na ni.

3 Kpanbar na din yet u toontunna saakɔɔ Aspenas a wun gann Israel naasimm nba tee yommii na siab, binba nyii naan ɲaak nan binba nyii nijaana ɲei. **4** Li ɲan ki bii tee naasinɲanii, kii mɔk yan, kii tee binba la tumiiu fanu, kii bant bona paak yian yian, ki daa mɔk daɲ bi gbanant paaki, ki lin te bin fit jaɲ nan bii tuun kpanbar na ɲaatoona. Aspenas-e din tee wunba saa tumiib Babilonn maan ni gbouŋ karuɲ nan sɔbu. **5** Kpanbar na bia din tur mɔb a bii teen naasimm na jebooru nan dabooru nba ki bi teen kpanbar mɔɲ na. Bi din saa diab bina ɲantaae ki tumiib fanu, li poor po, ki bin ji pi-in kii tuun kpanbar ɲaatoona. **6** Binba ki bi din gannib na, bi siab din tee Daniel nan Hanania nan Misael nan Asaria. Bi din nyii Juda booru nie. **7** Toontunna na saakɔɔ din turib sanpaanae; ki Daniel sann tee Beltesasar, ki Hanania sann tee Sadrak, ki Misael sann tee Mesak, ki Asaria sann tee Abednego.

8 Daniel din lor nan u kan di kpanbar jeet na ki bia nyu kpanbar daan na, ki kɔɔ jakint ni, li paak ki u yet Aspenas a wun sommo. **9** Ki Yennu te Aspenas tin Daniel ninbaauk. **10** Aspenas lek din tiin kpanbar na jaɲmaanii, ɲanne ki u yet Daniel a, “Kpanbar na dɔɲ dukin yaa sii di ki bia nyu linbawa, ki li-i tee ki a ki ɲɔn nan naasinleeb na, ɲann u saa kpima.”

11 ɲanne Daniel fiir saan kɔɔ nba ki Aspenas te ki u guu ɲɔɔ Daniel nan u yɔɔsnba bantaa na boor, **12** ki yet

a, “Chanbaa, bikint a daaba dapiik ki got, kii teent toa nan nyun kuukɔɔ, ki tii di ki bia kii nyun, **13** ki tan bikin ti gbanant nan naasimm nba di kpanbar ɲaajɲant na gbanant, ki laan ti bɔkitu nba sii tee.”

14 ɲanne ki u sak, ki te ki bi bikin ki saa dian dapiik. **15** Dapiik na gbennue, ki bi mɔk gbananmansin, ki bia wakii ki gar naasimm nba di kpanbar na ɲaajɲant na. **16** Li paak, laa nyii li daar ki kɔɔ nba guub na te ki bi ɲamii di toa, ɲaan ki ki di jeet nba kpanbar yaa bii teemm na.

17 Yennu din tur naasimm banna na gbouŋ bannu, nan yanfoon booru kur. U bia din tur Daniel yanfoon nba fit kpintir yirintu, nan damiit bunta.

18 Bina ɲantaa nba ki kpanbar senn na gbennue, ki Aspenas jii naasimm na kur ki saan namm kpanbar Nebukanesar boor. **19** Kpanbar na din pak nan bi kur, ki u numm gboo Daniel nan Hanania nan Misael nan Asaria-e ki gar naasimm nba biar na kur. ɲanne ki bi teemm kpanbar ɲaatoontunna. **20** Buboito nba kur kpanbar na boi, koo daamiit nba kur ki u baar nann, jab banna na tuu bann li paak taarfuuu piik, ki gar jabaabuura koo ninnyɔɔɔn damm nba kur be u yent ni. **21** Daniel din biar be naan ɲaake ki tan tuu Peesia kpanbar Sairus nba din tan kɔn nyann Babilonn teeb yoo nba.

Ki jiiin kpanbar Nebukanesar damiit po

2 Nebukanesar nba din dii naan bina ɲanlee niɲe, ki u damii damiit. Li din daamiɔɔ bonchiann, ki u ki fit gɔɔɔ; **2** ɲanne ki u tun yiin u yandamm nan jabaabuura nan nyɔkdamdamm nan ninnyɔkdamdamm nan bannteeb, a bin baar ki wannɔ damiit na paak. Baa baar ki set kpanbar maɲ boor yoo nba, **3** ki u yetib a, “N damii damiite, ki li daamiin, ki n loon min bann li paak.”

4 Ki bi yetɔ na Aram maan ^I ni a, “Kpanbar, ii be manfoor ni nan yoo nba kaa gbennu. Betirit damiit na, ti saa wanna li paaka.”

5 Ki kpanbar na yetib a, “N lor nan yin yetin damiit na ki bia wannin li paak, ki li-i tee ki i ki fit wannin, n saa

^I Aram maame din tee kpanbar na danmaan.

patie burii burii, ki te ki i njei n kpan̄t langbent. ⁶ N̄aan li-i tee ki i saa fit yetin damiit na ki bia wannin li paaki, n saa pai paatii, ki pi-i piinii, ki turi baakir. Yetirin damiit na ki bia wannin li paak.”

⁷ Ki bi bia n̄amm yet kpan̄bar na a, “Chanbaa, betirit damiit na, ki tin wanna li paak.”

⁸ N̄anne kpan̄bar na jiin a, “Li tee nan maa dukin bi-anjinba nae. I loon ki yin biir n yooe na, kimaan i bann nan n lor ⁹ man tur i kur tubdatu deedee-e, li-i tee ki i ki fit wannin damiit na. I lor i tan̄m̄īn̄ ni nan yii fa faie kii teenin, kimaan i daan nan yoo baat ki bona saa lebit. Ii betin damiit na nba tee linba, ki n saa bann nan i saa fit wannin damiit na paak.”

¹⁰ Ki ninnyɔdam̄ na jiin kpan̄bar na a, “S̄ɔ̄ kaa tingboun̄ na ni ki saa fit wann fin kpan̄bar faa loon linba na. Kpan̄bars̄ɔ̄ kaa, li kpan̄bar jaana nan kpan̄bar gbeɔ̄ nba be, bi s̄ɔ̄ daa ki ban boi jabaabuura nan nyɔkdamm nan ninnyɔdam̄ maboarik na. ¹¹ Kpan̄bar, faa boi linba na paar bonchiann, ki s̄ɔ̄ kan fit ban̄nir see yenbis kuuk̄, n̄aan yenbis ki k̄ɔ̄ nan nisaarii kaa.”

¹² Ki bi maan na te kpan̄bar wutoor doo, ki u tur m̄ɔ̄ a bin kpi yandamm nba kur be Babilonn doo ni.

¹³ N̄anne m̄ɔ̄maan na din lin doo na kur po, a bin kpi yandamm na kur, ki pukin Daniel nan u yɔ̄s̄nba mun.

Bianjinba ki Yennu fiit damiit na paak ki tur Daniel

¹⁴ N̄anne Daniel fiir saan Ariok, wunba tee kpan̄bar guura saak̄ na boor, n̄ɔ̄ ki bi din tur m̄ɔ̄ a wun kpi yandamm na. Daniel din pak nan Ariok yanfoon maan nan sikin-n-m̄ɔ̄, ¹⁵ ki boiɔ̄ linba paake teen ki kpan̄bar na tur mukir sennu nba na. N̄anne Ariok yet Daniel linba teen.

¹⁶ Ki Daniel kakit yian ki saan kpan̄bar na boor ki gaar yoo ki pukin, a lin fit te wun wann kpan̄bar na u damiit na paak. ¹⁷ Ki Daniel ji n̄mat kun n̄aak ni, ki saa yet u yɔ̄s̄nba Hanania nan Misael nan Asaria linba tun, ¹⁸ ki yetib a bii mei Yennu nba be Yendoun̄ ni, ki wuu m̄ɔ̄ ninbatinu, ki bia boiɔ̄ ki wun fiit damiit na paak ki turib, ki bi daa kpi n̄amm nan yandanleeb nba be Babilonn na. ¹⁹ T̄ɔ̄, li daar nyiɔ̄ko ki Yennu fiit damiit na ki tur Daniel ki bia wann li paak, yirintu ni. Ki Daniel pak dont Yennu nba be Yendoun̄ ni na, ki yet a:

²⁰ “Yennu m̄ɔ̄ yan nan yiikoo.

Pakin ki dont m̄ɔ̄m̄ɔ̄ nan m̄ɔ̄m̄ɔ̄.

²¹ N̄ɔ̄ te yoo nan sakir lebitir.

N̄ɔ̄ dint naan ki bia liatir naan; n̄ɔ̄ teen yan nan bannu.

²² N̄ɔ̄ fiitir maan nba sumii, ki be b̄ɔ̄ ni.

U mi linba b̄ɔ̄ bunb̄ɔ̄n̄ ni, n̄aan ki u m̄ɔ̄ be yentu ni.

²³ N̄ yeejamm Yennu, n piaka ki baakit a sann.

Fine turin yan nan paɔ̄.

A gat n miaruwa, ki wannit maan nba ki ti saa yet kpan̄bar na.”

Bianjinba ki Daniel yet kpan̄bar na damiit ki bia wann li paak

²⁴ N̄anne Daniel fiir saan Ariok nba ki kpan̄bar daan tur m̄ɔ̄ a wun kpi kpan̄bar na kpaanteeb na boor, ki yetɔ̄ a, “A daa kpibi, jiimin ki tin saan kpan̄bar na boor, ki man saa wann u damiit na paak nba tee.”

²⁵ Li taabaak ni, ki Ariok jii Daniel saan nan kpan̄bar Nebukanesar boor, ki yet kpan̄bar na a, “Chanbaa, n la Juu yommii na yeno, ki u saa fit wanna a damiit na paak.”

²⁶ Ki kpan̄bar na yet Daniel, wunba ki bi din purɔ̄ Beltesasar na a, “A saa fit wannin damiit nba ki n damii na, ki bia wannin li paaka-a?”

²⁷ Ki Daniel jiin a, “Chanbaa, nyɔkdann̄ koo ninnyɔdaann̄ koo jabaabuuro koo bannt̄ɔ̄ kaa ki saa fit wanna damiit na paaki, ²⁸ n̄aan Yennu nba be Yendoun̄ ni na, n̄ɔ̄ fiitir woonin ni maan. Chanbaa, n̄ɔ̄ wanna linba tan saa tun. M̄ɔ̄tana, n saa wanna bona nba ki a la damiit ni na paaka.

²⁹ “Chanbaa, faa boi s̄ɔ̄ ḡɔ̄nt yoo nba, ki a damii ki la linba saa tun; ki Yennu nba fiitir woonin ni maan na wanna linba tan saa tun. ³⁰ T̄ɔ̄, Yennu fiitir woonin ni maan na ki wannima, li ki tee a n m̄ɔ̄ yan ki gar s̄ɔ̄ kur kaa, n̄aan li tee a fin kpan̄bare n bann a damiit na paak, ki bia bann a dudukit nba ki a dukii na paak.

³¹ “Chanbaa, a damiit na ni, a la siar see a t̄ɔ̄, ki tee nifopaaruk ninnaun̄, ki nyirii nyokit, ki m̄ɔ̄ jan̄maanii nan fan got. ³² Ki bi jii salin̄n̄ann ki nan li yur; ki jii salimpeena ki nan li parbiir nan kpinkpant; ki jii kutm̄ɔ̄nt ki nan li siak nan pana, ³³ ki jii kut ki nan li taa, ki jii kut nan t̄ɔ̄n̄ ki nan li taapant. ³⁴ Faa goriir yoo nbae, ki tanpiuuk nyii n̄ɔ̄ paak, n̄aan ki s̄ɔ̄ ki siiri, ki tan jaar nifopaaruk na taapant nba ki bi nann kut nan t̄ɔ̄n̄ ki nan na, ki yeerir burii burii. ³⁵ Li yoo na, ki kut nan t̄ɔ̄n̄ nan kutm̄ɔ̄nt nan salimpeena nan salimm̄ɔ̄na na yeer burii burii, ki li naan nan piar jarik ni tangbirun̄ na. Ki woun̄ pebir li kur ki yaat nann, ki ki tenn nan siara. N̄aan ki tann na ji yabit ki tee j̄ɔ̄jaann, ki piin tingboun̄ na kur po.

³⁶ “Chanbaa, a damiit marje na. N saa wanna li paak.

³⁷ Chanbaa, fine tee kpan̄barjaann ki gar kpan̄bara kur. Yennu nba be Yendoun̄ ni nae teena kpan̄bar, ki tura paɔ̄ nan yiikoo nan baakir. ³⁸ U te ki a tee kpan̄bar ki dia niib nba be tingboun̄ na ni, ki te ki a gorii bonkobot nan t̄ɔ̄n̄ kur. Fine tee salima yur na. ³⁹ A naan na poor po, naangbounleer saa fiir, li kii paar nan a yar na, ki li poor po naangbounleer saa fiir muntaa ni, ki sii paar nan kutm̄ɔ̄nt na, ki dia tingboun̄ na kur.

⁴⁰ Ki naangbounleer saa fiir munna ni, ki sii paar nan kut na, ki saa yeer ki bia but bont kur. Nan kut nba but bont kur bianjinba na, li saa but ki bia nann digbanlia na. ⁴¹ A bia la nan nifopaaruk na taapant nan li taabira tee t̄ɔ̄n̄ b̄ɔ̄kir nan kut b̄ɔ̄kire. Linba na want nan naangboun̄ na saa b̄ɔ̄kita, ki li sii m̄ɔ̄ pansiak ki paar nan kut na, kimaan bi boi n̄mat kut nan t̄ɔ̄n̄.

⁴² Taabira nba ki bi jii kut nan t̄ɔ̄n̄ ki nan na, li want nan naangboun̄ na b̄ɔ̄kir sii paar, ki b̄ɔ̄kir ki paari. ⁴³ A

bia la nan kut na ηmat nan נכונה. Linba na want nan naangbounη maη diara sii koor a bin taan bi ηaateeb yomm, ki bii נכונה leeb, ηaan bi kan fit teen nna, ki-maan kut nan נכונה kan fit ηmat. ⁴⁴ Naangbounη maη diara yoo, Yennu nba be Yendouη ni saa kaan naangbounη siar, ki li sii be nan yoo nba kaa paak. נכונה kan ban nyannir, ηaan li saa boont naangbounlia na kurawa, ki li sii be נכונה nan נכונה. ⁴⁵ A la tanpiuk nba ki נכונה ki siir, ki li nyii נכונה paak ki jaar nifopaaruk nba ki bi jii kut nan kutמכונה nan נכונה nan salimpeena nan salimmכונה ki nammir nawa, Yabint Yennu yeen fin kpanbar linba tan saa tume. N beta damiit nba ki a damii nawa, ki bia wanna li barmכונה paak nba teewa.”

Ki jiin paatii nba ki kpanbar na tur Daniel na po

⁴⁶ Nanne kpanbar Nebukanesar gbaan ki tibin ki u yugbiar siit tinη, Daniel נכונה, ki turכונה baakir, ηaan te ki bi jii piinii nan bonnunubit ki tur Daniel, ki li tee maruη. ⁴⁷ Ki kpanbar na yet a, “A Yennu nae tee Yennu nba gbeη ki gar yennii kur, ki tee kpanbara Yomdaanכונה, ηכונה bia fiitir woonin ni maan. Faa fit wann woonin ni maan na paake te ki n bannir.” ⁴⁸ Nanne ki u jii tur Daniel yudantuk ki pukin piinηanηii nba yab, ki te ki u gorii Babilonn yent, ki bia te ki u tee u kpaanteeb na kur נכונה. ⁴⁹ Daniel din yet kpanbar na a wun te Sadrak nan Mesak nan Abednego-ii tee toona saakab, Babilonn yent ni. Daniel ηarin din biar be kpanbar na boore.

Ki jiin nirכונה ninnauη nba ki Nebukanesar nan na po

3 Kpanbar Nebukanesar din jii salima ki nan nirכונה, ki li נכונה tee taabana piintaa, ki yarin taabana ηantaa, ki te ki bi sennir Dura paanu ni, ki li be Babilonn yent ni. ² Ki kpanbar Nebukanesar tun yiin u saakab kur nba tee doo diara, nan toontunna yudamm, nan kunkכונהכונה saakab, nan yent saakab, nan likdiara saakab, nan barbuura, nan piamnba, nan yent saakab booru kur nba be yent na ni, a bin baar ki tan loot nirכונה ninnauη nba ki נכונה kpanbar Nebukanesar nan senn na jiantu. ³ Saakab na nba taan leeb yoo nba a bin loot nirכונה ninnauη maη jiantu na, ki bi set li נכונה; ⁴ ki lanwokir faarכונה tant kunkכונהpaarir ki נכונה a, “Baa yaa i tun linbae na, yimm digbana kur niib, nan ni-booru kur nan mabooru kur niib: ⁵ Yoo nba ki i tan gbat naatuna מכונה nan yerii nan כונה nan bonmumכונה booru kur nba be, yin gbaa gbaan ki jiant salima nirכונה nba ki kpanbar Nebukanesar nan ki senn na. ⁶ Wunba ki gbaan ki jiant salima nirכונה ninnauη na, bin soorכונה yian ki lu-u muu nba yab bonchiann bootuk ni.” ⁷ Li paak, digbana kur, nan ni-booru kur, nan mabooru kur niib nba gbat bonmumכונה na מכונה yoo nba, ki bi gbaa gbaan ki jiantir salima nirכונה nba ki kpanbar Nebukanesar nan na.

Bianηinba ki bi pak biir Daniel נכונה nba bantaa na

⁸ Yoo nba na ki Babilonn tesiab pak biir Juu teeb, ⁹ ki yet kpanbar Nebukanesar a, “Chanbaa, a manfoor n נכונה ki saa tuu yoo nba kaa paak. ¹⁰ Chanbaa, a senn nan wunba kur gbat bonmumכונה na, wun gbaa gbaan ki jiant salima nirכונה na, ¹¹ a ki wunba ki gbaa gbaan jiant salima nirכונה maη, bin soorכונה ki lu-u muu nba yab bonchiann bootuk ni. ¹² Nnaan Juu tesiab be, ki a teenib Babilonn toona saakab, ηamme tee Sadrak nan Mesak nan Abednego. Bi מכונה מכונהηtuku nan fin kpanbar sennu. Bi ki jiant a tingbana na, koo ki gbaa gbaan salima nirכונה nba ki a nan senn na נכונה.”

¹³ Li paak ki kpanbar Nebukanesar wutoor doo, ki u te ki bi yiin jab bantaa nba na, Sadrak nan Mesak nan Abednego. ¹⁴ Ki u boib a, “Sadrak nan Mesak nan Abednego, li tee barmכונהηie nan i yēt yin jiant n tingbana ki bia gbaan salima nirכונה nba ki n nan senn na נכונה-ii? ¹⁵ Mōtana jik, li-i tee ki i gbat naatuna nan naagbai nan yerii nan biat nan כונה מכונהηii, koo bonmumכונה nba be מכונהηii, yin gbaan ki jiant nirכונה ninnauη na. Li-i tee ki i ki jiantiri, bi saa lui muu nba yab bonchiann na bootuk nie yiamā. I dukii nan Yensau be ki saa fati n nuu niwa-a?”

¹⁶ Ki Sadrak nan Mesak nan Abednego jiin a, “Chanbaa, li ki kpaā talas ki tin נכונה ti מכונהη paak maan na ni. ¹⁷ Li-i tee ki a lut muu nba yab bonchiann na bootuk ni, Yennu nba ki ti jiantirכונה na saa fit tinnit li ni, ki bia fatit ki tin nyi a nuu ni, li-i tee ki u loon; ¹⁸ ηaan wuu le-ki kii tinniti, kpanbar, ti sii loon ki a bann nan ti kan jiant a tingbana, koo ki jiant salima nirכונה nba ki a nan senn na.”

Bianηinba ki bi נכונה Daniel נכונה nba bantaa na muu ni

¹⁹ Ki Nebukanesar wutoor doo bonchiann, Sadrak nan Mesak nan Abednego paak, ki u numm lebit. Ki u te jab na ηamm bekin muu na, ki li toη gar sinsinn yar na fuunu munlore. ²⁰ Ki u yet u kunkכונהכונה nba tee pandamm a bin soor jab bantaa na ki lorib, ki lub muu nba yab bonchiann na bootuk ni. ²¹ Nanne ki bi soor jab bantaa na, ki bi lia bi liatfoot, ki yoo kurii, ki bia yir yufintii nan liant nba pukin, ki lorib ki lub muu maη ni. ²² Kpanbar sennu na nba din paar ki te muu na toη bonchiann na, li muyeruk din dii guura nba jii Sadrak nan Mesak nan Abednego ki lub li ni nae. ²³ Ki jab bantaa na be nan bant ki baa muu nba yab bonchiann bootuk na ni.

²⁴ Li taabaak ni ki li bakt kpanbar Nebukanesar, ki u yukir toor u taa paak yiamā, ki boi u saakab na a, “Ti bo ki lor jab bantaa kaa ki lub muu na ni-i?”

Ki bi jiin a, “Nn, chanbaa, ti bo lub li bannue.”

²⁵ Ki kpanbar na yet a, “Gotir, n laat jab banna somm lin muu na ni, ki ki baa bant, ki siar bia ki teenibi, ki wunba pukin banna na naan Yennu bijae.” ¹

¹ Yennu bija, koo malaka.

Ki jiin jab bantaa na njaanu po

²⁶ Ki kpanbar Nebukanesar fiir saan muu bootuk na mɔgbann, njaan yiin a, "Sadrak, Mesak, Abednego, Yabint Yennu toontunna, nyimin, ki baar n boor." Nanne ki Sadrak nan Mesak nan Abednego nyii muu na ni. ²⁷ Ki kpanbar na doo diara kur, nan toontunna yudamm, nan kunkɔnkɔnna saakab, nan kpanbar njaasaakaleeb nba be tikir lint jab bantaa na, ki la nan muu na ki sii bi gbananti, koo ki gabir bi yuti. Bi liant din ki dii muu, bi gbanant bia din ki nubir mudiina.

²⁸ Ki Nebukanesar yet a, "Pakin ki dont Sadrak nan Mesak nan Abednego Yennu na; u tun u malaka ki u tinn jab nba teenɔ yada ki jiantirɔ nawa. Bi yê n sennu njaan yit bi manfoa sarik nan bi kan gbaan ki jiant yensau see bi Yennu kuukɔ.

²⁹ "Li paak, mɔtana, n sent sennu nan wunba kur tee digbann nba nurɔ, koo nibooru nba, koo mabooru nba kur ki pak biir Sadrak nan Mesak nan Abednego Yennu, bin patɔ burii burii, ki te ki u njaak n set langbouŋ. Yensau ki be ki saa fit tinn nan wunba na na."

³⁰ Ki kpanbar na donn Sadrak nan Mesak nan Abednego, ki turib paŋ Babilonn yent ni.

Ki jiin kpanbar Nebukanesar damiit taar munlee ni po

⁴ Kpanbar Nebukanesar tur mɔmaana nba nae ki bi lin wann digbana kur, nan nibooru kur, nan mabooru kur durinya na ni a: "N foonti. ² Li tee n par lomme nan man wannii bakiŋnaŋ nan jaarlituk toona nba ki Yabint Yennu tun turin.

³ Yennu nba fiit u bakiŋnaŋ toona nba ki tur niib, li yab bonchiann.

Yaarlituk toona nba ki u tun na mɔk paŋ.

Yennu-e tee kpanbar nan yoo nba kaa gbennu.

U sii dia u niib maaru n tuu maaru.

⁴ "Min Nebukanesar tuu be n yamanie n njaak ni, ki mɔkitir nan kpinkpammuk, ⁵ njaan tan damii jaŋmaan-sooruk damiit, ki la chij chij yirintu gɔkɔ ni. ⁶ Ki n tun yiin n kpaanteeb kur nba be Babilonn a bin baar ki tan wannin n damiit na paak. ⁷ Tɔn, ki ninnyɔdamm nan nyɔkdamm nan jabaabuura nan bannteeb kur baar n boor, ki n betib damiit na, njaan ki bi ki fit wannin damiit na paaki. ⁸ Ki Daniel baar n boor. (Bi bia yi njaak Beltesasar, ki sann na gaa nan n tingbann.) Kasii Yennu Seek be u ni; njaan ki n wannɔ damiit nba ki n damii ki yetɔ a: ⁹ Beltesasar, fin nba tee ninnyɔdamm bat na, n mi nan kasii Yennu Seek be a ni, ki a fit bant bunbɔri maan kur paak. N damiit marje na, wantin li paak.

¹⁰ "Maa dɔk dɔkɔnu ni ki la yirintu nbae na. N la tifoouk see tingbouŋ na sinsuuk ni, ¹¹ ki kpaat ki saa tuu sanpaak, ki sɔk kur laatɔ tingbouŋ na kur po. ¹² Ki li tutuut mɔk fant, ki tiik na bia gbee nan lɔkɔ nba ki durinya na niib kur saa di gboo, ki muuk ni bonkobit foi li maasu, ki mɔkɔnii tia bi tiat li yiinii paak, ki bonfoa kur nba be di li lɔkɔna.

¹³ "Maa dukii yirintu na po yoo nbae, ki n la malaka nyii Yendɔuŋ ni, ki diitir fanu. ¹⁴ Ki u pak nan kunkɔ-paarir a, 'Chɔkɔn tiik na ki lu, ki pot li yiinii, ki suur li tutuut, njaan yat li lɔkɔna. Berin bonkobit nba see li nɔk ni na, ki bia sɔkɔnii nba sɔk li yiinii paak na, ¹⁵ njaan bobin li nyakir kutbin nan kutmɔnt, ki lii see muuk ni.

"Njaant marin n baa sɔk na paak, ki te ki wuu be nan bonkobit nan bonbuburit. ¹⁶ Li saa jii bina njanlore ki u kii mɔk nisaarik yan, njaan sii mɔk bonkobuk yame.

¹⁷ Malaka nba diitir fanu na lore na, a niib nba be lokir kur po n bann nan Yabint Yennu mɔk paŋ nisaarii naan paak, ki fit dint wunba kur ki u loon na naan, li-i lekii tee nibutiŋ nba joont gbaa."

¹⁸ Ki kpanbar Nebukanesar njaan yet a, "Damiit nba ki n damiie na. Tɔn, Beltesasar, betirin damiit na paak. Binba tee n kpaanteeb na, sɔk kaa ki fit wannin li paak, njaan fin saa fit wannin li paaka, kimaan kasii Yennu Seek be a ni."

Bianjinba ki Daniel wann damiit na paak

¹⁹ Ki jijeet sɔk Daniel, wunba ki bi yiu Beltesasar na, ki u ki fit yet siar. Ki kpanbar na yetɔ a, "Beltesasar, a daa te damiit na, koo li paak mɔka jaŋmaanii."

Ki Beltesasar jiin a, "Chanbaa, n sunman damiit na, nan laa want linba, lii bonii gaa a datai paake, njaan bo daa tee fini. ²⁰ Tiik nba ki a la na kpaat, ki mɔk paŋ, ki li yiinii tuut sanpaak, ki sɔk kur saa fit lar, tingbouŋ na kur po, ²¹ ki li tutuut mɔk fant, ki mɔk lɔkɔna bonchiann ki saa fit gboon durinya niib kur, ki muuk ni bonkobit foi li maasu, ki mɔkɔnii luu bi tiat li yiinii paak, ²² chanbaa, fine tee tiik nba fɔk ki bia paar maŋ. A yiikoo kpaat ki tuut sanpaak, ki a naan lat gbenn durinya na kur po. ²³ Chanbaa, a la malaka ki u nyii Yendɔuŋ ni, ki yet a, 'Chɔkɔn tiik na ki biirɔ, njaan nyik nyakir na ki lii see, ki bobinir kutbin nan kutmɔnt, ki nyikir ki lii see muuk ni, ki te marin-ii baa li paak ki lii be nan bonkobit, bina njanlore.'

²⁴ "Chanbaa, damiit na paak nba tee-e na, linba nae ki Yabint Yennu senn, ki li saa baara. ²⁵ Bi saa ber nyinna niib binbeboor, ki a sii be nan muuk ni bonkobit, ki sii njan mɔkɔnii nan naab na bina njanlore, ki sii dɔk yeenin ni, siaminba ki marin saa baa a paak. Bina njanlore saa gar a paak, njaan ki a saa bann nan Yabint Yennu-e dia nisaarii naan kur, ki u fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann. ²⁶ Malaka na yet nan tiik na nyakir nan li jiina n biar tiŋ ni. Li paak tee, a saa njaan dia a naan, yoo nba ki a sak nan Yennu-e yen durinya kur na. ²⁷ Li paak, chanbaa, yabit a mɔk paak ki gaar n kpaanii na; nyikin toonbiit tumu, kii tuun linba njan, kii mɔk ninbatinu nan tatimm. Fi-i tuun nna, a saa biar be a yamanie."

²⁸ Tɔn, Nebukanesar damiit na din tan teen barmɔni-
iwa. ²⁹ Njaan piiik nan njanlee poor poe ki kpanbar na somm u njaak ditɔkɔtuk paak, Babilonn doo ni, ³⁰ ki yet a, "Gotir Babilonn nba yab bianjinba. Mine maar, a lii tee n digbansaakar, ki man wann n paŋ nan yiikoo nan baakir nan n yabint nba tee."

³¹ Mɔbɔna na nba nyii u mɔb ni yoo nba, ki kunkɔr nyii Yendɔurj ni ki yet a, “Kpanbar Nebukanesar, gbiintir maa yaa n beta linba na. A naan yikoo nyii a nuu ni dinnawa. ³² Bi saa ber nyinna niib binbeboor. Ki a sii be nan muuk ni bonkobit, ki nman mɔɔt nan naab na bina njanlore. Ki a ji saa bann nan Yabint Yennu mɔk yikoo nisaarii naan paak, ki u fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann.”

³³ Ki li taabaak ni, mɔmaana nba pak ki jiin Nebukanesar po na set gbee, ki bi ber nyinno niib ni, ki u nman mɔɔt nan naab na. Ki marin nyi sanpaapo ki baa u paak, ki u yut kpaat ki fɔk nan baakir kobit na, ki u taanyarii fɔkit nan nɔɔɔ taanyarit na.

Bianjinba ki Nebukanesar pak ki dont Yennu

³⁴ Bina njanlore gare ki min Nebukanesar gokit got sanpaapo, ki n yan jen, ki n ji pak dont yabint Yennu ki turɔ baakir nan dontir a:

“Nɔɔɔ tee daana nba be nan yoo nba kaa gbennu.

U naan kɔk be-e mɔkɔkɔk nan mɔkɔkɔk.

³⁵ U gorii nisaarii tingbounj na paak, ki bi ki tee siar u boor;

li malakanba nba be Yendɔurj ni, nan niib nba be tingbounj na ni,

bi kur gur u lɔɔ nie.

Sɔk kaa ki saa fit gɔkɔ Yennu waa loon wun tun linba, koo ki bia yetɔ a bee ki u tun linba na.

³⁶ “Tɔk, n yan nba jen yoo nbae, ki n baakir nan naan dontir nmat jen n paak. Ki n saakab nan nijaana gaarin ki jiin n naan yikoo ki turin, ki li mɔk baakir ki gar sinsinn yar na.

³⁷ “Mɔtana, min Nebukanesar piak ki baakit ki dont Kpanbar nba be Yendɔurj ni na. Waa tuun linba kur, li njan, ki took, ki u fit sikint wunba kur donn u mɔɔɔ.”

Ki jiin dikpinn paak sɔbinii po

5 Yoo nba ki Belsasar din tee kpanbar na, ki u teen jaangbenjir ki yiin nijaana tusir, ki lakin nyuu daan namm. ² Baa nyu daan na yoo nbae, ki Belsasar te ki bi jii salimmɔna nan salimpeena nyubitii nan li senii nba ki u baa Nebukanesar din jiir Yenjiantu nasaakak nba be Jerusalem ni na. Kpanbar Belsasar din tun a bin jiir, ki nɔk nan u saakab nan u njaapoob nan u poobis n nyu li nie. ³ Yiama, ki bi baar nan salima nyubitii na u boor, ki bi kur jiir ki nyuu daan, ⁴ ki ji piak dont tingbana nba ki bi jii salimmɔna nan salimpeena nan kut nan daat nan tana ki nan na.

⁵ Li taabaak ni, ki nisaarik nuu dɔkit, ki piin sɔbin kpanbar njaadikpinn paak, siaminba ki fitir yeen ki took na, ki kpanbar na la nuu na sɔbin. ⁶ Ki janmaanii sooro, ki u numpo lebit, ki u taa jekir. ⁷ Ki u te ki bi yiin nyɔkdam nan ninnyɔdam nan bannteeb, ki u yetib a, “Wunba fit karin sɔbinii na ki bia wann li paaki, n saa lannɔ naan liatir, ki bia lannɔ salima laamm nba mɔk baakir u turu ni. Ki u sii tee digbann na yikoo daanɔ nba saa pukin bantaa ni.” ⁸ Ki kpanbar na kpaanteeb na kur nyii set tɔɔɔ po, njan ki bi sɔk ki fit karin

sɔbinii na, koo ki fit wann kpanbar li paak nba tee.

⁹ Njanne kpanbar Beltesasar numpo namm lebit nan janmaanii, ki u nijaana na ji ki mi baa saa teen bianjinba.

¹⁰ Ki kpanbar na naa gbat fuut nba ki kpanbar nan u saakab fu na, ki faar kɔk jaamm diiuk na ni, ki yet a, “Kpanbar, ii be manfoor ni nan yoo nba kaa paak; a daa tiin janmaanii ki bia daa te ki a numpo lebitiri.

¹¹ Jasɔk be a naan yent na ni, ki kasii Yennu Seek be u ni. Yoo nba ki a baa din be ki tee kpanbar na, jɔk na subinii nan bannu nan yanfoon din tee nan yennii yar nae, ki a baa kpanbar Nebukanesar din teenɔ ninnyɔdam nan nyɔkdam nan jabaabuura nan bannteeb saakɔk. ¹² Nɔɔɔ tee Daniel, jɔk nba ki kpanbar Nebukanesar pur u sann Beltesasar na. U mɔk yan nan bannu ki bia fit kpintir damiit paak, ki fit want barjokit paak, ki bia fit piak ki gbintir maan nba paar. Li paak, tumin yiin nɔk Daniel, ki wun karin wanna sɔbinii na paak.”

Bianjinba ki Daniel wann sɔbinii na paak

¹³ Ki bi jii Daniel ki baar nanɔ yiama kpanbar Belsasar tɔɔɔ. Ki kpanbar na yetɔ a, “Fine tee Daniel ki tee yommii nba ki n baa kpanbar nyii namm Juda na yeno-ɔ? ¹⁴ N gbat nan Yennu Seek ¹ be a ni, ki a mɔk bannu nan yanfoon nan subinii. ¹⁵ Ki bi yiin n kpaanteeb nan nyɔkdam ki baar namm n boor, a bin karin sɔbinii na, ki wannin li paak, njan bi ki fiti. ¹⁶ Mɔtana, n gbat nan a fit bant bunbɔri maan paak, ki bia fit gbintir maan nba paar. Li-i tee ki a saa fit karin sɔbinii na, ki wannin li paaki, n saa lanna naan liatmɔnwuwur, ki bia lanna salima laamm nba mɔk baakir a turu ni, ki a sii tee digbann na yikoo daanɔ nba saa pukin bantaa ni.”

¹⁷ Ki Daniel yet kpanbar na a, “Ti dia a piinii ki lii tee a yar, koo ki tur sɔk a piinii maɔ. Chanbaa, n saa karin sɔbinii na ki tura, ki bia wanna li paak.

¹⁸ “Yabint Yennu-e teen a baa Nebukanesar batgbenjir, ki turɔ sann nan baakir nan mɔkint nba yab.

¹⁹ Waa din mantik tee kpanbar jaann na paake te ki digbana kur nan nibooru kur nan mabooru kur niib tiinɔ janmaanii ki jekir. Ki li-i tee ki u loon wun kpi sɔk, u tuu kpiue. Ki li-i tee ki u loon wun tinn sɔk manfoor, u tuu tinne. U tuu fit baakit koo ki dint fei wunba kur ki u loon wun teenɔ nna. ²⁰ Njan ki u din tan teen tubkangbatir, ki donn u mɔk ki bia ton. Li paak, ki Yennu liat u naan, ki u nɔk u baakir. ²¹ Bi din ber nyinno niib binbeboor, ki u yan ji tee nan bonkobit yar na, ki u din be nan bɔnii, ki nman mɔɔt nan naajak na, ki lin dɔk yeenin ni, ki siar kaa ki dɔkɔ ki marin kan fit baa u paaki. Li poor poe ki u tan bann nan Yabint Yennu-e yen nisaarii naan yent kur, ki fit jikitir ki teen wunba kur ki u gann.

²² “Fin nba tee u bik na, a lek mi linba na kurawa, njan ki ki sikin a mɔɔɔ, ²³ ki tun biir Yennu nba be Yendɔurj ni, ki jii nyubitii nan senii nba din tuu be Yen-

¹ Yennu Seek, koo yennii seek.

jiantu nasaakak ni na; ki fin nan a saakab nan a poob nan a poobis jiiir ki nyuu daan, ki ji dont yennii nba ki i jii salimmɔna nan salimpeena nan kutmɔnt nan kutbin nan daat nan tana ki nan, ki bi kan fit la koo ki gbat koo ki bann maan paak na, n̄aan ki i ki baakit Yennu nba senn yaa sii be i manfoor ni, koo yaa saa kpo po. N̄ɔɔɔ yen linba kur ki i tuun na. ²⁴ Li paake teen ki Yennu tun nuu na a lin sɔb mɔmaan na.

²⁵ “Mɔmaan nba din sɔbe na, ‘Kann, kann, nan kpaiu nan bɔkitu.’ ²⁶ Li paak nba tee-e na. Kann paak tee: Yennu kan daa nba be a naan niwa, ki te ki li gbenn. ²⁷ Kpaiu paak tee: Bi bikin a kpiau, ki la nan a fukii; ²⁸ Bɔkitu paak tee: Bi bɔkit a naan yent ki tur Mede nan Peesia teeb.”

²⁹ Ki li taabaak ni ki Belsasar yet u toontunna na a bin lann Daniel naan liatmɔnwuwur, ki bia lannɔ salima laamm nba mɔk baakir u turu ni. Ki kpanbar na turɔ pan, ki u tee yikoo daanɔ nba paa bantaa ni, u naan yent ni. ³⁰ Li daar nyikɔ ki bi kp̄ii Belsasar, wunba tee Babilonn kpanbar na. ³¹ Ki Darius, wunba tee Mede n̄irɔ na din gaar u naan yent, ki tee bina piinloob nan n̄anlee.

Bianjinba ki Daniel be yanbɔra bootuk ni

6 Kpanbar Darius din gann yent saakab kobik nan piinlee, ki bi gorii toona kur nba be u yent ni. ² U din gann saakab bantaa ki bi gorii yent saakab maŋ, ki Daniel tee bantaa na ni yenɔ. Saakab bantaa na din tee bii gorii yent saakab na fanue, ki te yent na ni toona n saan fanu. ³ Li din ki wei kaawa ki Daniel toona wann nan u saa tun toonn na ki gar yent saakab na, koo u saakaleeb nawa. Waa din tuun toonn na fanu na paake teen ki kpanbar na din dukin nan wun teenɔ yent na munn toona saakɔɔ. ⁴ Li paak te ki u saakaleeb na, nan yent saakab na koor a bin la Daniel toonkpetir yent na ni, n̄aan bi din ki fit la, kimaan Daniel din tee niŋanɔ; u din ki tun biir sɔɔ, koo ki n̄mab sɔɔ. ⁵ Ki bi pak nan leeb a, “Ti kan ban la Daniel toonkpetir nba ki ti saa pak biirɔ, li-i kii tee linba jiiin u Yenjiantii po-i kaa.”

⁶ N̄anne ki yent saakab nan saakaleeb na fiir saan kpanbar boor ki saa yet a, “Chanbaa Darius, ii be a manfoor ni nan yoo nba kaa paak. ⁷ Timm nba kur tee saakab nan yent saakab nan kpaanteeb nan saakaleeb na kur sak nan fin kpanbar n senn sennu, ki lii see kenken. Sent nan laa nyii dinna ki saa tuu daa piintaa, sɔɔ daa jiantir yensau, koo ki miarɔ siar, n̄aan ki li ki tee fin kpanbari. Wunba kur biir sennu na, fan sikinɔ bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. ⁸ Li paak, chanbaa, a te bin sɔb sennu na, ki a sɔb a sann li paak, ki lii tee Mede nan Peesia teeb sennii nba kan ban lebit.” ⁹ N̄anne te ki kpanbar Darius senn sennu na ki sɔb u sann. ¹⁰ Yoo nba ki Daniel gbat nan bi senn sennu na na, ki u fiir kun n̄aak ni. U din tan doo u n̄aak ditɔɔtii paak, ki gbaan, takoru nba loot ki tor Jerusalem po na boor, ki mei Yennu nan waa tuu mei bianjinba na, taar muntaa daar n̄ɔɔɔ ni.

¹¹ Yoo nba Daniel datai la nan u mei Yennu na, ¹² ki bi kur fiir saan kpanbar na boor, a bin pak biir Daniel,

ki yet a, “Chanbaa, a senn sennu nan laa nyii dinna ki saa tuu daapiintaa, a wunba kur jiant yensau, koo ki miarɔ siar daa maŋ ni, bin lu-u yanbɔra bootuk na ni.”

Ki kpanbar na jiiin a, “Nn, sennu na see-e kenken, ki tee Mede nan Peesia teeb sennu nba kan ban lebit.”

¹³ N̄anne ki bi yet kpanbar na a, “Chanbaa, Daniel nba tee yommii nba nyii Juda tiŋ ni yenɔ na, u ki chɔrin a naan koo sennu nba ki a sɔb na. U bia mei Yennu-e taar muntaa daar n̄ɔɔɔ ni.”

¹⁴ Kpanbar na nba gbat nna yoo nba, ki u la parbiir, n̄aan koor a wun lon sɔnu ki fat Daniel, ki yabir u mɔŋ paak a wun fatɔ, ki yonnu tan baa. ¹⁵ N̄anne niib na kur jen kpanbar na boor, ki yetɔ a, “Chanbaa, tiat nan Mede nan Peesia teeb sennii wann nan kpanbar-i senn sennu nba, li kan ban lebiti.”

¹⁶ Li paak ki kpanbar na yet a bin soor Daniel ki lu-u bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. Kpanbar na din yet Daniel a, “N̄aant Yennu nba ki a jiantirɔ fanu na n fata.” ¹⁷ Ki bi birint tann ki biin bootuk na mɔb. Ki kpanbar na te ki bi pɔr mɔb na, n̄aan ki u jii u baŋ nan u saakab banii ki dinn li paak, a lin te sɔɔ daa nyint Daniel. ¹⁸ Ki kpanbar na ji n̄mat kun u n̄aak ni, ki li nyikɔ ki u ki dii jesiat, ki ki te sɔɔ teen siar ki maan u par. U bia din ki fit n̄ɔɔɔ ni.

¹⁹ Ki li tan yentir sanyafaar ki u fiir kakit saan yanbɔra bootuk na boor. ²⁰ Waa saa per yanbɔra bootuk na yoo nba, ki u be nan yanputuk, n̄aan yiin Daniel nan kunkɔpaarir a, “Daniel, Yennu nba fo na toontunɔ, Yennu nba ki a jiantirɔ fanu na fit fata yanbɔra mɔb niwa-a?”

²¹ Ki Daniel jiiin a, “Chanbaa, ii be a manfoor ni nan yoo nba kaa paak. ²² Yennu-e tun u malaka ki u baar ki soor yanbɔra na mɔi, ki bi ki fit teenin siari. Yennu teen nna, kimaan u mi nan n ki mɔk biiti, ki n bia ki biir fin chanbaa siari.”

²³ Ki kpanbar na par penn, ki u kpamm, ki tur mɔb a bin donn Daniel bootuk na ni. Ki bi dat donnɔ, ki la nan siar ki dammɔ nan waama, kimaan waa teen Yennu ya-da na paak. ²⁴ N̄anne kpanbar na te ki bi soor jab nba kur bo pak ki biir Daniel na, nan bi poob nan bi waas, ki lub bootuk nba gbee nan yanbɔra na ni. Baa siik ki saa per tiŋ na, ki yanbɔra na tabintib ki kɔnn bi kpaba kur.

²⁵ N̄anne kpanbar Darius sɔb gbouŋ ki tur digbana kur nan nibooru kur nan mabooru kur nba be tingbouŋ na ni a:

“N foonti. ²⁶ N senn sennu nan wunba kur be n naan yent ni, wun tin jaŋmaanii ki bia baakit Daniel Yennu na.

U tee Yennu nba foe, ki be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

U naangbouŋ kan ban biiri, ki u yikoo kaa gbennu.

²⁷ U fiar ki bia tint manfoor.

U tuun bakitnauŋ nan jaarlituk toona, sanpaapo nan tiŋ na ni.

U tinn Daniel, ki yanbɔra ki kp̄iiu.”

²⁸ Daniel ji din teen ni jaanne kpanbar Darius naan yoo, nan Peesia kpanbar Sairus naan yoo.

KI JIIN DANIEL YIRINTII PO

(7.1–12.13)

Bianjinba ki Daniel la yirintu ki jiin bonkobit banna po

7 Belsasar nba din dii Babilonn naan, u sinsinn binn na nie ki min Daniel damii damiit dɔɔnu ni nyɔk, ki la yirintu damiit maŋ ni, ki sɔb damiit maŋ.

² Maa la linba nyɔk maŋ tee nnae:

Wouŋo da loka ŋanna na kur po ki fiint mɔkgbenjir na nyunpana. ³ Ki muuk ni bonkob-gbenja banna nyii mɔkgbenjir na ni, ki bisɔɔ ki naan ɔɔ. ⁴ Sinsinn ɔɔ na naan yanɔre, ŋaan mɔk kpinkpant nan baakir na. Maa goriɔ yoo nba, ki u kpinkpant maŋ tabit, ki u fiir set nan nirɔ na. Ki Yennu turɔ nisaarik yan.

⁵ Bonkobuk nba waa banlee na tee bonkob-susoouk, ki fiir set u nanii paak, ki bab kapirkpaba ŋantaa nan u nyana; ki kunkɔr yetɔ a, “Fiit ki ŋman nant gboo.”

⁶ Linba na poor poe, ki n got la bonkob-ɔɔ lekit set ki naan naamuuk, ŋaan ki kpinkpant ŋanna chaa u paak ki naan nɔɔɔ yar, ki u mɔk yura ŋanna. Ki bi turɔ yiikoo ki u saa fit dia doo.

⁷ Li poor po, ki n got la bonkobuk nba wei banna na lekit, ki mɔk paŋ, ki yab, ki mɔk jaŋmaansooruk, ki fit jikit u kut nyangbenja na ki so ŋman, ki bia chibit linba biar na paak. Ki ŋɔɔ ki tee nan bonkob-leeɔ na, ki mɔk yina piik. ⁸ Maa goriɔ yina na yoo nbae, ki n la yinbik, ki li put leeb na sinsuuk ni, ki do, ki yinbik maŋ gbiat yina ŋantaa, yina piik na ni, ki bia mɔk ninbina ki li tee nan nisaarik yar na, ki mɔk mɔb ki piak karinbaanmaan.

Yirintu ki jiin daanɔ nba mɔk manfokangbennuk na po

⁹ Maa goriɔ yoo nbae ki bi senn naan kokii li sinset-boa. Ki daanɔ nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na kar naan kok yeŋ paak. Ki u liant peen nan sakaana na, ki u yut peen nan gbent na. Ki u naan kok tee nan mupeenu na, ki li taa kur bia tee nan mupeenu na, ¹⁰ ki mupeenu puub nan kpenu na, ki nyi leŋ; ki niib tusaa tusaa be u boor ki tuun, ki niib tusaa piik taar tusaa piik set u ɔɔɔ. Ki buut na piin, ki bi pɔbitir gbant na.

¹¹ Maa goriɔ yoo nbae ki n bia gbat yinbik na piak ki dont u mɔɔ. Maa goriɔ na, ki bi kpil bonkobuk nba wei banna niŋ na, ki lu-u mupeenu na ni, ki u dii boont.

¹² Ki bi nyinn bonkob-leeɔ na yiikoo, ŋaan te ki bi be ki sii mɔk manfoor yoo waaminna.

¹³ Yirintu nba ki n la nyɔk na, n la siar ki li naan nisaarik, ki tookitin; ki sanpagbant lintɔwa, ki bi jiiu ki saan nanɔ daanɔ nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na boor. ¹⁴ Ki u turɔ yiikoo nan baakir nan naan paŋ, a lin te digbana kur nan nibooru nan mabooru kur niib n sak u mɔb. Ki u yiikoo sii be nan yoo nba kaa paak, ki u naan kan ban gbenni.

Ki jiin yirintii maŋ paak po

¹⁵ Yirintii nba ki n la na put n yan, ki daamiin. ¹⁶ Ki n fiir saan binba see leŋ na yɔɔ boor, ki saa betɔ maa wun wannin li paak. Ŋanne ki u wannin li paak, ¹⁷ ki yet a, “Muuk ni bonkob-gbenja banna nba na tee digbanjaana ŋanna na, ki sii be tingbouŋ na paak. ¹⁸ Ki Yabint Yennu niib na saa gaar tingbouŋ na yent, ki diar mɔkmɔk nan mɔkmɔk.”

¹⁹ Ŋanne ki n loon man bann muuk ni bonkob-gbenjir nba pukin banna ki be u ɔɔ, ki tee bonkob-susoouk, ki mɔk kut nyana nan kutmɔnt taanyarit, ki so ki bia ŋman ki chibit linba biar na paak. ²⁰ Ki n bia loon man bann yina piik nba be bonkobuk maŋ yur paak, nan yenbik nba put bi sinsuuk ni na paak. Ki yenbik na nba put yoo nba, ki u te yina ŋantaa gbiat baa, ki yenbik na mɔk ninbina, ki bia mɔk mɔb, ki piak dont u mɔɔ, ki mɔk jaŋmaansooruk ki gar yinlia na.

²¹ Maa goriɔ yoo nba, ki yinn maŋ kɔn nan Yennu niib, ki nyannib. ²² Ki daanɔ nba be u manfoor ni nan yoo nba kaa paak na baar ki tan bu buut, ki tur Yabint Yennu niib mɔnii. Ki yoo jaŋ nan Yennu niib n gaar tingbouŋ na yent.

²³ Ki wunba see leŋ na yetin a: “Muuk ni bonkobuk nba wei paan banna na tee digbanjaann nba pukin banna na po, ki sii be tingbouŋ na paake, ki sii be u ɔɔ nan digbanlia, ki u saa kɔn biir tingbouŋ na kur, ki chibit bi paak. ²⁴ Ki yina piik na tee kpanbara piike, ŋamme saa dia digbanjaann maŋ, ki kpanbarɔɔ saa dɔkit, ki sii be u ɔɔ, ki kii tee nan leeb na, ki saa ber fiin kpanbara bantaa. ²⁵ Ki u saa pak biir Yabint Yennu, ŋaan te Yennu niib n di biak. U saa yabir a wun lebit Yenjiantu sennii nan li jaamm. Ki Yennu niib sii be u paŋ ni bina ŋantaa nan ŋmaarii ŋanloob. ²⁶ Ŋaan Yendouŋ ni barbuura tan saa kar bu u buut, ki gaar u paŋ ŋaan biirɔ fas fas. ²⁷ Ki bi saa jii tingbouŋ na digbana kur paŋ nan li yabint ki tur Yabint Yennu niib, ki bi naan paŋ kan ban gbenn. Ki tingbouŋ na diara kur sii jiantirib, ki saak bi mɔi.”

²⁸ Yirintii maan maŋ kure na. Ki jaŋmaanii soor min Daniel, ki n numpo lebit, ŋaan ki n te maan maŋ kpakin n ni.

Bianjinba ki Daniel la yirintu ki jiin pejak nan bujak po

8 Belsasar naan bina ŋantaa nie ki min Daniel la yirintu taar munlee ni. ² Yirintu maŋ ni ki n be Susa, doo nba ki joonn maa lint, ki li be Elam yent ni na. N din see kpia Ulai mɔkire. ³ Leŋe ki n la pejak, ki u mɔk yinfoot ŋanlee, ki yenn fɔk ki gar leer, ŋaan linba fɔk nae din ɔɔɔ. ⁴ Ki n goriɔ pejak na ki u dia u yina na, ki jobit yonbaa po nan niigaŋ po nan niidiitu po. Ki bonkob-ɔɔ kaa ki saa fit ɔɔɔ, koo ki nyi u paŋ ni. Ki u tuun waa loon bianjinba, ki u dont-n-mɔɔ pukii.

⁵ Maa dukii man bann li paak nba tee bianjinbae, ki bujak nyii yonbaa po, ki tiin nan paŋ, ki li naan u taa ki siit tiŋ. Ki yinjaann chaa u ninbina sinsuuk ni. ⁶ Ki u faar nan jat ki tookit pejak nba ki n lau ki u see kpia

măkir na. ⁷ Ki n lau ki u lek pejak na nan wutoor, ki faa gbiat u yina ŋanlee na. Pejak na ki măk paŋ nba saa fit kɔn nanɔ. Ki bujak na faau ki bir tiŋ ni, ŋaan chibit u paak, ki sɔk kaa ki saa fit fat pejak na.

⁸ Ki bujak na ŋamm kɔk karinbaanii ki pukin, ŋaan yoo nba ki u be u panchiɔŋ ni na, ki u yinn na gbiat. Ki yina ŋanna put li fɔnn ni, ki yinn kur tor lokyenn po.

⁹ Yina ŋanna na ni, ki yinleer put yenn paak, ki piin tee bonbik, ki u paŋ tan yabit, ki saa tuu niigaŋ po nan yondo po nan tinŋaŋ ^I na po. ¹⁰ Ki li yabit ki fit kɔn nan ŋmaabira, ki li tee Yendɔuŋ ni kunkɔnkɔnna ^{II} na tiɔŋ, ki lu siab ki sikimm tiŋ ni, ki chibit bi paak. ¹¹ U din kɔn nan Yennu nba tee Yendɔuŋ ni kunkɔnkɔnna na tɔkɔndaanɔ, ki gɔkɔk daar kur maruŋ nba ki bi tuu mann ki teenɔ na, ki bia biir Yenjiantu ŋasaakak na. ¹² Niib na din măk mɔyɛtuk, ki nyik daar kur maruŋ, ki bia nyik barmɔnii jiantii. Yinn na din laat nyannu, toona nba kur ki u tuun ni.

¹³ Ki n gbat malaka yenk boi kɔk a, "Li saa jii yoo nlee ki bona nba be yirintu ni na tuumi? Nanne tee daar kur maruŋ po, nan mɔyɛtuk damm nba te ki bona biar yann, nan bianjiba ki bi ŋmaat jiantu ŋasaakak na, nan Yendɔuŋ ni kunkɔnkɔnna na po."

¹⁴ Ki malakakɔk na jiin a, "Li saa jii daa tusir nan daa kobik nan piinŋmue, ki bi kan mann sanyɔk ni nan daajoouk maruŋ na. Li poor po ki bi saa ŋamm Yenjiantu ŋasaakak na."

Bianjinba ki malaka Gabriel wann yirintu na paak

¹⁵ Min Daniel nba koor man bann yirintu na paak yoo nba, li taabaak ni ki sɔk set n tɔkɔn. ¹⁶ Ki n gbat kunkɔr nyii Ulai măkir ni a, "Gabriel, want kɔk na yirintu nba ki u la na paak." ¹⁷ Ki Gabriel baar set ki kpianin, ki janŋmaanii soorin, ki n baa tiŋ ni.

Ki u yetin a, "Nisaarik, bant yirintu na paak. Yirintu na jiin durinya na gbennu poe." ¹⁸ Waa piak yoo nbae, ki n fib, ŋaan ki u soor n nuu ki fiin sennin, ¹⁹ ŋaan yet a, "N loon ki man wanna Yennu wutoor nba saa tun linbae. Yirintu na saan gaan durinya na gbennu poe.

²⁰ "Pejak nba ki a la ki u măk yina ŋanlee na see Mede nan Peesia kpanbara taar nie. ²¹ Ki bujak na see Griis kpanbar taar ni, ki yingbenjir nba put u ninbina ŋanlee sinsuuk ni na tee sinsinn kpanbar. ²² Yina ŋanna nba bo put nyii yinn nba gbiat fɔnn ni na want nan digbanjaann maŋ saa bɔkit ki tee digbana ŋanna, ŋaan bi sɔk kii măk paŋ nan baa bo taan tee digban-yenn na.

²³ "Ki digbana maŋ gbennu yoo-i nakini, li niib saa mantik teen tondamm ki jaŋ nan tubdatu. Li yoo na kpanbar sii be ki tee tubkangbatir nan tondaanɔ nan kpinkpannii daanɔ. ²⁴ Ki u sii măk paŋ, ŋaan li kii tee u mɔŋ yikoo kaa. Ki u saa baar nan biiru bonchiann, ki sii laat nyannu linba kur ki u tuun ni. U saa baar nan biiru nijaana nan Yennu niib paak. ²⁵ Kimaan waa tee kpinkpannii daanɔ na paak, u saa kpar niib ki nyann. U sii măk karinbaanii, ki saa kpir biir niib bonchiann, ki

saa kɔn nan Kpanbar nba gar kpanbara kur. ^{III} Nnaan bi tan saa biirɔ, ki li ki tee nisaarik yikoo. ²⁶ Yirintu nba jiin daajoouk nan sanyɔk ni maruŋ po, ki bi wanna li paak na, saa teen barmɔniiwa, ŋaan ii diar ki lii tee bunbɔri maan, kimaan li saa wei bonchiannewa ki lin tan tun."

²⁷ Nanne ki min Daniel baŋ ki yiar daa waan, ki tan fiir ki ŋmat tuun kpanbar toonn na. Nnaan ki yirintu na ŋmat n yan. N ki bann li paak nba tee.

Bianjinba Daniel miar Yennu ki jiin u niib po

⁹ Mede nirɔ nba ki u sann tee Darius na din tee Serses bijae, ki dii naan ki dia Babilonn yent. ² U naan binsinsinn niŋe, ki min Daniel din karin Yennu gbouŋ, ki dukii bina piinlore nba ki Jerusalem saa kpant langbent na po, ki tee nan bianjinba ki Yennu yet u sɔkinii Jeremaya na. ³ Nanne ki n ŋmant n Yomdaanɔ Yennu paak, ki miarɔ, ki fabin nanɔ, ki lor mɔk ki lia bɔtoouk liant, ^{IV} ki kar tanpent ni. ⁴ Ki n miar n Yomdaanɔ Yennu, ki pak kat n niib biit ki turɔ, ki yet a:

"Yomdaanɔ Yennu, a paŋ yab bonchiann, ki ti baakita. A dia a mɔlor fanu nan a niib, ki want a lomm nba kaa paak ki teen a niib nba loona ki saak a sennii na.

⁵ "Ti tun biira, ti tee tondamme, ti tun yanbɔmma. Ti yɛt faa wannit linba a ti tuma, ki yɛt tin tun linba ŋan.

⁶ Ti ki gbiint linba ki a toontunna nba tee a sɔkiniinba na pak a sann ni, ki tur ti kpanbara, nan ti doo diara, nan ti yeejamm, nan ti tiŋ niib kura na. ⁷ Fin Yennu-e tuun linba ŋan yoo kur, ŋaan timme kɔk tuun ki dint ti mɔŋ fei, timm nba be Juda nan Jerusalem, nan Israel niib nba kur ki a yatib digbana nba naak nan digbanbanfɔka na, kimaan bi din tun biit ki yɛtaw. ⁸ Ti kpanbara nan ti doo diara nan ti yeejamm tun fei toonn ki biir fin Yennu-wa. ⁹ A măk ninbatinu nan nyikinhab, nan taa lek tun ki biira nawa. ¹⁰ Ti ki sak gaar fin ti Yomdaanɔ Yennu sennii nba ki a tur a toontunna nba tee a sɔkiniinba a bin wannit na. ¹¹ Israel teeb kur biir a sennii na, ki yɛt bin gbiint linba ki a wannib nawa. Ti tun yanbɔmm ki biirawa, ki li te ki a mɔtont nba sɔb a toontunna Moses sennii gbouŋ ni na baa ti paak. ¹² A tun linba ki a din yet a a saa tun tur timm nan ti doo diara nawa, ki baar nan biiru ti paak. Tingbouŋ na kur po, siar boor daa ki ban la tubdatu nan linba baar Jerusalem na na. ¹³ Nan bianjinba ki li sɔk Moses sennu gbouŋ ni na, biiru na kur baarita, ŋaan ti lek ki bikii a tin penn fin ti Yomdaanɔ Yennu par ki nyik ti yanbɔmm, ŋaan gbiint a barmɔnii na. ¹⁴ Fin ti Yomdaanɔ Yennu ki taantir nan fan te biiru n baariti, kimaan a tuun linba ŋane yoo kur, ŋaan ti lek ki sak a mɔk.

¹⁵ "Ti Yomdaanɔ Yennu, fine jii a yikoo ki nyinn a niib Ijpt tiŋ ni, ki li te ki a sann be nan dinna. Ti tun yanbɔmma, ti tun kpeta. ¹⁶ Yennu, faa tuun kasii toona na, paatir a wutochiɔŋ na Jerusalem nba tee a doo nan a kasii kunkonn na paak. Ti yanbɔmm nan ti yeejamm biit na te niib nba kɔk kpiat na yi Jerusalem nan timm nba tee a niib na yan. ¹⁷ Yennu, gbiintir n miaru nan

I Tinŋaŋ na tee Israel tiŋe. II Li pasiar, li paake tee Yennu niib.

III Kpanbar na tee Yennu-e. IV Bi din jii buunii kobit ki luu bɔtoouk liant na, ki lia ki want nan bi măk parbiir.

fabinii na. Njammitir maa jiantu nasaakak nba ki bi bet na. Njammitir ki lin te סַךְ kur n bann nan fine tee Yennu. ¹⁸ Yennu, gbiintir kii goriit, ki la daamii nba ki ti be li ni, nan fara nba be doo nba ki a sann be li ni na. Ti meia, kimaan a מַכְּ ninbatinue, njaan li ki tee a ti tuun fanu kaa. ¹⁹ Yennu, gbiintir. Yennu, nyikin chabit. Yennu, ii gbiin, ki tun siar. A daa taantir, ki lin te סַךְ kur n bann nan fine tee Yennu. Doo na nan niib na tee a yabe.”

Bianjinba ki Gabriel wann masokinkar na paak

²⁰ Ki n njamii mei Yennu, ki kat n yanbomm, nan n niib Israel teeb yanbomm, ki boi n Yomdaano Yennu, a wun namm maa u kasii jiantu nasaakak na. ²¹ Maa mei Yennu yoo nba nae ki n la Gabriel, wunba ki n lau yirintu nba gar ni na, ki u yukir baar maa see siaminba na. Li din tee daajouok maruŋ yooe. ²² Ki u yetin a, “Daniel, n baar nna na maa n wanna masokinkar na paake. ²³ Yoo nba ki a piin ki fabin teen Yennu nae, ki u gat a miaru maŋ. U loona, li paak te ki n baar man wanna li gatu nba tee. Mɔtana, teent soon, ki n wanna li paak.

²⁴ “Yennu senn nan bina piinlore taar munlore poor-poewa, ki u tan saa njaan a niib nan a kasii doo na, ki bin nyi bi yanbomm nan biit ni. Yennu tan saa nyik chab yanbomm, njaan baar nan nant nba kaa paak, ki yirintu nan masokinkar na saa teen barmɔnii, ki bi saa namm kasii jiantu nasaakak na. ²⁵ A diit bann na paak: laa nyii yoo nba ki sennu senn a bin namm maa Jerusalem na, ki saa tuu Yennu niganntɔ nba tee tɔɔndaano na baaru, bina njanlore taar munlore-e saa gar. Bi saa namm maa Jerusalem nan li sɔnii nan joonpaara, ki gɔɔr doo na. Ki doo na sii be bina piinloob nan njanlee taar munlore, njaan li sii tee daamii yooe. ²⁶ Yoo maŋ joontik ki bi tan saa kpi Yennu niganntɔ nba tee tɔɔndaano na kaat. Ki digbanjaann na diarɔɔ kunkɔnkɔnna saa baar ki tan biir doo na nan Yenjiantu nasaakak na. Joontu na tan saa baar nan nyunmɔnn nae, ki baar nan tɔbii nan biiru nba ki Yennu dɔŋ senn na. ²⁷ Ki diarɔɔ maŋ sii mɔk mɔlor jaann nan niib bonchiann, ki tuu bina njanlore, ki bina njanlore maŋ sinsuuk ni, u saa gɔɔr maruŋ nan Yenpiinii turu, ki saa paan bonbiir nba ki Yennu kɔk na, Yenjiantu nasaakak na yur paak, ki li sii be leŋ, ki saa tuu yoo nba ki Yennu saa biir daano nba paanir na.”

Ki jiin Tigris mɔkir boor yirintu na po

10 Sairus nba din dii Peesia naan li bina nantaa ni, ki mɔmaan baar Daniel, njaan ki bi bia din yiu Beltesasar. Mɔmaan na din tee barmɔniie, njaan paar nan bannu. Maan na paak din fiit wannɔ damiit nie.

² Li yoo maŋ, ki min Daniel be parbiir ni dapiinlee nan yenn, ³ ki ki dii jenjant, koo ki nman nant, koo ki nyuu daami, ¹ koo ki saat n yut, nan dapiinlee nan yenn na nba tan gar.

I Bi din dia tilɔnae ki tee daan.

⁴ Ki binn maŋ ni, njaasinsinn daapiinlee nan njaan daar, ki n see Tigris mɔkjaann na gbingbann, ⁵ ki gokit got ki la nirɔ, ki u lia liatpeennyinyir, ki boob salima gbanjann. ⁶ Ki u gbanant nyirii nan tanbinyinyir nba daauk paar na, ki u numpo nyokit nan sanyikintii na, ki u ninbina tee nan muu na, ki u kpinkpant nan taa nyirii nan kutmɔnt nba nyirii na, ki u kunkɔr naan nibur yar.

⁷ Min Daniel kɔɔe la yirintu na. Jab nba be nanin na njanin ki la siari, njaan ki janjamaanii soorib, ki bi chiar bɔr. ⁸ Ki n biar see n kuukɔɔ, ki gorii jaarlituk yirintu na, ki pansiak ki biar n ni, ki n numpo lebit ki penn. ⁹ Maa gbat u kunkɔr yoo nba, ki n fib ki baa faab tiŋ ni. ¹⁰ Nanne ki nuu soorin ki fiinin, ki n be n nii nan duna paak, ki bia daa jekir.

¹¹ Ki u yetin a, “Daniel, a daa tiin janjamaanii. Yennu loona. Fiit set, ki gbiint maan nba ki n yaa man beta na fanu. Yennu-e tumin a boor.” Waa yet nna yoo nba ki n fiir set, ki bia daa jekir.

¹² Ki u namm yet a, “Daniel, a daa tiin janjamaanii. Yennu gbat a miaru, daar nba ni ki a dukin ki sikin a mɔŋ kɔŋ Yennu boor a fan fit la yanfoon naewa. N baar a miaru maŋ poe. ¹³ Peesia yent na diarɔɔ sebiik tuu gɔin dapiinlee nan yenn; njaan ki Maikel, wunba tee malakanba saakayeno na baar ki tan sommin, kimaan n kuukɔɔe biar be Peesia tiŋ na ni. ¹⁴ N baar man wanna linba tan saa baar a niib paak wonn poe. Yirintu maŋ jiin linba tan saa tun wonn poe.”

¹⁵ Waa yet nna yoo nba, ki n tibin tiŋ ni ki nmin soon nna. ¹⁶ Ki wunba pak nanin na tee nan nirɔ na, ki tant u nuu ki sii n mɔgbana. Ki n yet a, “Chanbaa, yirintu na te ki n baŋ ki kan fit nyik jekiru. ¹⁷ N tee nan yommik nba tuu see u chanbaa tɔɔnn nae. N saa teen nlee ki pak nana ni? N ki mɔk pansiak koo foomi.”

¹⁸ Ki u namm siin, ki n ji la paŋ. ¹⁹ Ki u yetin a, “Yennu loona. Li paak, a daa te siar daamiia koo ki jeentani.”

Waa yet nna yoo nba ki n namm la paŋ, ki yet a, “Chanbaa, betirin faa yaa a wannin linba. A turin paŋa.”

²⁰⁻²¹ Nanne ki u yet a, “A mi linba paak teen ki n baar a boori-i? N baar maa n fiit wanna linba sɔb barmɔnii gbouŋ na nie. Mɔtana, n ji saa nmate, ki saa kɔn nan Peesia yent diarɔɔ sebiik na, ki li poor po Griis yent diarɔɔ sebiik na saa baar. Sɔk kaa ki saa sommin, see Maikel kuukɔɔ, malaka nba tee Israel teeb guutɔk na.

11 Ki li tee u toonn ki u sommitin ki bia guun. ² Maa yaa man beta maan nba na tee barmɔniie.”

Ki jiin Ijpt nan Siria naan yent po

Ki u namm yet a, “Kpanbara bantaa biar ki tan saa dia Peesia yent; ki kpanbar saa wei ki pukin banna, ki saa mɔkit ki gar leeb na. Ki u paŋ nan mɔkint na nba saa pukin yoo nba, u saa jak Griis naan yent.

³ “Ki kpanbar jaann saa dɔkit, njaan saa dia naangbouŋ nba yab, kii tuun waa loon bianjinba. ⁴ Njaan u paŋ nba tan saa yabit yoo nba, u naan yent saa biir, ki bɔkit yaka njaan, ki kpanbara nba ki nyii u maaru nie

saa set u seenu ni, ki dia yent na, njaan bi kan la yikoo nan bianjinba ki u tuu mək na.

⁵ “Ijpt kpanbar sii mək paŋ, njaan u kunkonkonna saakayenɔ saa garɔ nan paŋ, ki saa dia naan yent nba yab. ⁶ Bina waan saa gar, ki Ijpt kpanbar sii mək lor nan Siria kpanbar, ki saa jii u bipoo ki tur Siria kpanbar ki wun kɔn, njaan bi lor maŋ kan yukir; ki bi saa kpi kpanbar bipoo na, nan u sɔɔ, nan u bik, nan u njaatoontunna nba waa u poor na. ⁷ Li poorpoe ki poo maŋ nikpiimm na yenɔ saa di naan, ki saa saan lek Siria kpanbar kunkonkonna, ki kɔɔ bi digbanpaarir na ni, ki kɔn nyannib. ⁸ U saa jii bi tingbana bonninnant, nan bonlia nba ki bi njaammir, nan salimmɔna nan salimpeena, ki jii tur bi tingbana maŋ na, ki nmat namm Ijpt. Bina waan saa gar ki gbananmaasu sii be, ki kunkona kaa. ⁹ Li poor po, ki Siria kpanbar saa lek Ijpt yent, njaan li saa paakɔ ki wun chiar.

¹⁰ “Ki Siria kpanbar bonjai saa teen siir nan bin faa tɔb, ki saa taan kunkonkonna bonchiann, ki bi saa baar u boor ki tan gbee, ki tee nan nyunmɔnn na, ki saan bi datai digbanpaarir na ni. ¹¹ Ki Ijpt kpanbar saa donn wutoor, ki fiir saan faa Siria kpanbar tɔb, ki soor u kunkonkonna nba yab na, ¹² ki sii mək karinbaanii u nyannu na paak, nan kunkonkonna bonchiann nba ki u kpiib na paak, njaan u kii mək nyannu yoo kuri.

¹³ “Siria kpanbar saa nmat ki njaan taan kunkonkonna nba yab ki pukin, ki lin gar waa bo dia sinsinn bianjinba na. Yoo-i tanj baar, u saa jen nan kunkonkonna nba yab nan kunkontiat bonchiann. ¹⁴ Ki niib bonchiann tan saa yēt Ijpt kpanbar, ki kpiipirik damm siab saa nyi fin Daniel digbann ni, ki yēt, kimaan yirintu nba ki bi la na paak, njaan bi kan nyanni. ¹⁵ Li poor po, Siria kpanbar saa saan lek digbanpaarir na ki nyannir. Ki Ijpt kunkonkonna ji kan fit kɔn kɔnni; ki bi kunkonkonna nba paar gbaa ji kii mək paŋ nan waama. ¹⁶ Ki Siria kpanbar maŋ saa teemm waa loon bianjinba, ki kɔɔ kaa ki saa gɔɔ. U saa set kasii tij^I na ni, ki li kur sii be u yikoo ni.

¹⁷ “Siria kpanbar saa lor nan wun saan kɔnn, ki dia u kunkonkonna kur. Ki wun fit kɔn nyann u dataak Ijpt kpanbar na yenti, see ki u maŋ nana ki jii u bipoo ki turɔ wun kɔn, njaan u kan nyann u lor na ni. ¹⁸ Ki li poor po, u saa lek digbana nba kook mək gberja na, ki kɔn nyann bi bonchiann, njaan kɔnɔnɔ nba nyii digbanganne tan saa kɔn ki nyann, ki gɔɔ u dont-n-mɔn maŋ; barmɔnii u saa te Siria kpanbar n di fei ki chiar. ¹⁹ Kpanbar na saa nmat kun u tɔn digbanpaarir ni, njaan bi saa kɔn nyannɔwa, ki li jii sii tee u kur kure na.

²⁰ “Ki kpanbar kɔɔ bia saa wei u poor po, ki saa tun toona saakɔ, ki u sii mian niib ki bi pa lampo, a lin te kpanbar na naan yent na-ii mək məkint. Ki li kan yukir, ki bi saa kpi kpanbar na, njaan li kii tee yeenin ni kaa, li bia kii tee tɔb ni.”

Ki jii Siria kpanbar touŋ po

²¹ Ki wunba bo piak nanin na njaan yet a, “Siria kpanbar nba saa di ki wei poor na, u sii tee jatouŋo, ki li bo kii tee nɔɔ kaa saa di naan na, njaan u saa dɔkite yama nan kpinkpannii ki gaar naan maŋ. ²² Ki wunba kur biirɔ, u lekii tee Yennu mannteeb yudaanɔ gbaa, njaan bi saa kpiue. ²³ Lora nba ki u lorin nan digbanlia na, u saa kpannib ki sii laat paŋ, njaan ki u digbann lek waar. ²⁴ U tan saa kpir lek digbann nba mək məkint, ki saa tun toona nba ki u yeejamm sɔɔ ki ban tumi. Ki u jii saa biit tiat nba ki u fat tɔb ni na ki tur u poorpoeiteeb. U sii mək dudukit nan wun lek digbanjaana, njaan ki u yoo n jii.

²⁵ “U saa jii pare, ki tikir kunkonkonna bonchiann a wun lek Ijpt kpanbar, wunba mək kunkonkonna paara bonchiann ki saa kɔn tookɔ, njaan bi saa kpann Ijpt kpanbar maŋ ki u kan fit kɔn nyanni. ²⁶ U kpaanteebe saa baanɔ. Bi saa kpi u kunkonkonna bonchiann, ki binba biar na saa chiar. ²⁷ Ki kpanbara banlee na saa lakin kar di jeet, njaan bi dudukit sii tee bonbiire, ki bi saa faar faak ki tur leeb. Bi kan la baa loon linba, kimaan li yoo daa ki baari. ²⁸ Siria kpanbar sii nmat kun u doo ni nan tiat nba ki u fat na, njaan ki u lor tee wun gɔɔ Yennu niibe ki bi daa jiantir Yennu. U saa tun waa loon bianjinba, ki ji kun u tɔn doo ni.

²⁹ “Li poor po, u tan saa njaan lek Ijpt, njaan yoo nba na bona saa lebite, ki ji kii tee nan sinsinn na.

³⁰ Rom teeb saa gbee njarint ki baar kɔn nana, ki janmaanii saa soorɔ.

“Ki u saa donn wutoor, ki koor a wun biir Yennu niib Yenjiantii. U saa gaar niib nba yēt Yennu sennu na kpaaniiie. ³¹ Ki u kunkonkonna na siab saa kɔn Yenjiantu nasaakak na jakint. Bi saa gɔɔ niib, ki bi kii mann daar kur maruŋ na, njaan paan bonbiir nba ki Yennu kɔn na, Yenjiantu nasaakak na paak. ³² Kpanbar na saa jii kpinkpanniie, ki lin te niib nba yēt Yenjiantii na n taan u po, njaan binba waa Yennu na saa kɔn Yennu paaka. ³³ Niib na saakab nba tee yandamm na saa biit bi bannu ki tur niib bonchiann, njaan bi saa jii yoo waame ki kpi yandamm maŋ siab tɔbii ni, koo ki joob muu, koo ki fat bi siab bona ki kɔn dansarii.

³⁴ Njaan baa sii kpib yoo nba, njaan Yennu niib saa la sommir waan. Niib nba lek saa pukin bi po na, njaan bi bonchiann sii tee kpinkpannii damme. ³⁵ Bi saa kpi yandamm nba tee saakab na siab, njaan linba na saa te njaan Yennu niib n njaan kii be fanu. Li sii kpan tuun nae nan li joontu, yoo nba ki Yennu senn na.

³⁶ “Siria kpanbar saa tun waa loon bianjinbae. U saa faa parbiir nan u mək yikoo ki gar yennii nba be, ki gar Yabint Yennu gbaa. U sii fit tuun nna ki laat nyannu, ki tan tuu yoo nba ki Yennu saa dat u tubir. Yennu saa tun fanu nan waa senn bianjinba na. ³⁷ Kpanbar maŋ saa yēt yennii nba ki u yeejamm bo jiantir, nan tingbann nba ki poob loon. Barmɔnii, u saa yēt yennii kurawa, kimaan u ji dukii nan nɔɔ mək yikoo ki gar bi kura, ³⁸ njaan u sii baakit tingbann nba guu digbanpaara nae. U saa jii salimmɔna nan salimpeena nan

I Kasii tij maŋ tee Israel teeb tij.

tanbinyinyira nba daauk paar, nan piinii nba kpai, ki tur tingbann nba ki u yeejamm ki ban jiantir na. ³⁹ U saa jii niib nba jiantir tingbanganne, a bin guur u digbanpaara fanu. Ki niib nba gaarɔ nan u tee kpanbar na, u saa turib baakir, ki sennib toongbenja ni, ki bia turib tiŋ ki lii tee bi paatii.

⁴⁰ "Siria kpanbar naan gbennu-i nakin yoo nba, Ijpt kpanbar saa lekɔ, ki Siria kpanbar maŋ saa kɔn tookɔ nan u paŋ kur, ki sii dia taantorit nan taanii nan ŋarint bonchiann, ki saa lek digbana bonchiann nan nyunmɔnn nba tuu pubir na. ⁴¹ U bia saa lek kasii tiŋ na ki kpi jab tusaa piik piik, ŋaan Edom teeb nan Moab teeb, nan Amonn teeb nba biar na, saa chiar paak. ⁴² Yoo nba ki u tan saa lek digbana maŋ kur na, Ijpt gbaa tan kan biari. ⁴³ U tan saa jii Ijpt mɔkint nba be bekir ni, ki tee salimmɔna nan salimpeena nan linba kur daauk paar ki yaat nann. U saa kɔn nyann Libia teeb nan Sudann teeb. ⁴⁴ Ki labaar nba saa nyi yonput po nan niigaŋ po saa kɔkɔ jaŋmaanii, ki u saa kɔn nan wutoor, ki kpi niib bonchiann. ⁴⁵ U lek saa chaan u naan lanbonjaana na mɔkgbenjir nan kunkonn nba Yennu ŋasaakak be li paak na sinsuuk ni, ŋaan u lek tan saa kpoe, ki sɔɔ kii be u boor ki sommɔ."

Ki jii yoo na joontu po

12 Ki wunba piak nanin na yet a, "Yoo maŋ, mala-ka jaann Maikel, wunba guu a niib na saa dɔkit. Tɔn, ki yoo sii be ki tee biiru yoo, li sii bi ki gar biiru nba mi baar, laa nyii durinya na pinpiik niwa. Ki yoo maŋ-i baari, niib nba kur be a digbann ni, ki bi sana sɔb Yennu gbouŋ ni na saa tinn. ² Ki bi bonchiann nba dɔŋ kpo na saa fiir kuun ni. Bi siab saa la manfoor nba kaa

gbennu, ki bi siab mun tan saa di fei nba kaa gbennu. ³ Tɔndamm nba tee yandamm sii nyirii nan sanpagbouŋ na, ki binba mun tumii niib bonchiann a bii tuun linba ŋan na sii nyirii nan ŋmaabira na yoo saaka."

⁴ Ki u ŋamm yetin a, "Daniel, mɔtana, kɔbint gbouŋ na, ki bɔr li maan nan yoo na joontu. Tɔn, niib bonchiann sii lin yirib, ki bannu saa pukin."

⁵ Ki n la jab banlee see ki kpia mɔkir, ki jayenɔ see gbingbanyenn, ki kɔ see leer po. ⁶ Ki jayenɔ boi jɔk nba lia liatpeer, ki see jiiin kpen-yur po na a, "Li saa wei nlee ki yaarlituk toona maŋ n tan tumi?"

⁷ Ki jɔk maŋ donn u nii sanpaapo, ki n gbat ki u sent mɔsonjaann Yennu nba yɔk be na sann ni, ki yet a, "Li saa jii bina ŋantaa nan bonjinne. Yennu niib biak dinu tan sii gbent na ki linba na kur tuma."

⁸ Ki n gbat waa yet maan nba na, ŋaan ki bann li paaki. Ŋanne ki n boi a, "Chanbaa, li kur tan saa joont nlee?"

⁹ Ki u jiiin a, "Daniel, ii saa, kimaan mɔmaan na tee fan bekire, ki lii be bɔr ni, nan yoo na joontu. ¹⁰ Ki niib bonchiann para tan saa ŋamm fanu. Binba tee biit damm kan bann li paaki, bi sii ŋamii tuun toonbiite; ŋaan binba sub, ŋamme saa bann li paak.

¹¹ "Laa saa nyi daar nba ki bi saa gɔr daar kur maruŋ ki bia paan bonbiir nba ki Yennu kɔkɔ na, daa tusir nan kobii ŋanlee nan daapiinyiae saa gar.

¹² Damm nba be fanu ki saa tuu daa tusir nan kobii ŋantaa nan piintaa nan ŋanŋmu gbennu, piisin tan sii be bi paak.

¹³ "Fin Daniel, ii be fanu ki saa tuu yoo na joontu. Ki a saa kpo, ŋaan a tan saa fiir ki gaar a paauk, yoo na joontu ni."

Hosea

Ki jiiin Hosea gbouŋ na po

Hosea din tee Yennu sɔkɔniie, ki kpaan niib nba be Israel naan yent nba be gaŋ po na, a Yennu tan saa dat bi tuba, kimaan baa jiantir yenbis na. Linba na poorpo, li ki weie ki Asiria kunkɔnkɔnna biir naan yent maŋ. Yennu din yet Hosea a wun wann Israel teeb na a li-i tee ki bi jiantir tingbana, li tee nan poo nba tuu ki sak u sɔkɔ mɔb ki tuun bonchonchonsin nae.

1 Mɔmaan nba nae ki Yennu tur Hosea, wunba tee Beeri bija na. Li din tee Juda kpanbara Yusia, nan Jotam, nan Ahas nan Heskia naan yooe, ki Jeroboam, wunba tee Jehoas bija na mun tee Israel kpanbar li yoo.

Ki jiiin Hosea ŋaapoo nan u waas po

2 Yennu nba din te ki Hosea sint pak nan Israel teeb na, u din yet Hosea a, “Kɔkɔt poo; ki a poo maŋ sii tee poochonchonn, ki u saa mar waas, kimaan tiŋ na niib tee nan poochonchonn nae, ki yê min Yennu mɔb, ŋaan jiantir tingbana.”

3 Nanne ki Hosea kɔkɔt poosɔkɔ, ki bi yiu Gomer, ki u tee Diblaim bipoo. Ki Gomer soor poor ki mar bonjak. **4** Ki Yennu yet Hosea a, “Purin bik na sann Jesreel, kimaan li kan yukiri nan maa saa dat Israel kpanbar tubir, u yeeja Jehu nba kpai niib Jesreel na paak. N yaa man pot Jehu maaru naame, **5** ki bia biir Israel kunkɔnkɔnna na paŋ, Jesreel baauk ni.”

6 Ki Gomer ŋamm soor poor, ki mar bonpook, ki Yennu yet Hosea a, “Purin u sann Lo-Ruhama, **I** kimaan n ji kan ban wann Israel teeb n lommi, koo ki nyik chabibi.” **7** ŋaan Juda teeb ŋarin, n sii mɔk lomm namm. Min, bi Yomdaan Yennu, saa tinniba, ŋaan n kan tinnib tɔb ni kaa, koo ki jii jukbanjiak, koo tɔrbana nan peenii kaa, koo ki jii taanii nan taanjakira kaa, ki tinnibi.

8 Ki Lo-Ruhama nba chekit yoo nba, ki Gomer ŋamm soor poor, ki mar bonjak. **9** Ki Yennu yet Hosea a, “Purin u sann Lo-Ami, **II** kimaan Israel teeb ki tee n niib, ki n mun ki tee bi Yennu.”

Ki jiiin Israel teeb pɔtuk po

10 Israel teeb sii tee nan mɔkgbenjir paak tanbiinii nae, ki sii yab, kaa kann, koo bibuk. Mɔtana, Yennu beerib a, “I ki tee n niib,” ŋaan yoo baat ki u tan saa yetib a, “Yimme tee Yennu nba fo na waas.” **11** Ki Juda teeb nan Israel teeb saa ŋamm taan mɔb. Bi tan saa gann tɔkɔndaan yenkɔkɔ bi tɔŋ. Ki bi saa pɔt ki bia

I Lo-Ruhama paake tee “Lomm kaa.” *II* Lo-Ami paake tee “Bi ki tee n niib.”

mɔkit bi tiŋ ni. Barmɔnii, Jesreel **III** daar sii tee da-jaanne.

2 Li paak, yiint a leeb Israel teeb a, “Yennu niib,” ki bia kii yiib “Yennu loomm.”

Ki jiiin poochonchonn Gomer nan Israel teeb po

2 N waas, ii kpaan i naa; u lek ji ki tee n poo, ki n mun ki tee u sɔkɔ. Ii kpaan ki wun nyik bonchonchonsin.

3 Li-i tee ki u ki nyik, n saa yokitɔe, ki wuu be payann, nan daar nba ki bi din marɔ na. N saa te ki u tee nan tinkooŋ nba ki naan jeet nae, ki te wun kpo nyun-nyukuru. **4-5** N kii mɔk ninbatinu nan u waasi; bi tee poochonchonn nba ki tiin fei na waase, ki u mɔŋ yet a, “N saa saan n yɔkɔnba boore, ki bin turin jeet nan nyun, nan gungunt, nan taŋant, nan olif tiinii kpan, **IV** nan daan.”

6 Li paak, n saa jii jagotkunkoniie ki loon u sɔnu. N saa maa joonne ki wun kɔŋ sɔnu. **7** Ki u saa wei ber u yɔkɔnba ŋaan kan baarib, ki u saa lin kpaanib ŋaan kan lab, ki ji yet a, “N saa ŋmat n sinsinn kɔkɔ boore. Maa tuu be leŋ na sɔ maa be mɔtana na.”

8 “Ki poo maŋ yê wun bann nan min Yennu tee daan nba teenɔ jeet, nan daan, nan olif tiinii kpan, nan salimpeena, nan salimmɔna bona nba ki u dia jiantir tingbann Baal na. **9** Ki jeet jaanu yoo-i baari, n kan ban turɔ piinii nba tee jebin nan daan, nan gungunt nan taŋant nba ki n tuu teenɔ maa wuu lia na. **10** N saa yokitɔ ki wuu be yann, u yɔkɔnba numm ni, ki sɔkɔ kaa ki saa fit tinnɔ n nuu ni. **11** Ki n saa gɔkɔ u maruŋ jaamm kur nba tee binn jaamm maruŋ, nan ŋmaarik jaamm maruŋ, nan foon daar jaamm maruŋ, nan li jiantii tintaanu kur. **12** N saa biir u daan tilontii kur, nan kinkanii nba kur ki u yet nan u yɔkɔnba nae turɔ a wun sak dɔk namm na. N saa te ki u kpaant nan tilontii n kpant fɔkɔ; ki muuk ni bonkubit saa biir. **13** N saa dat u tubir, kimaan waa tamm n po, ŋaan jokin bonnunubit ki teen tingbann Baal, ki bia lia salima liant, ki lin waa u yɔkɔnba na. Min Yennu-e pak na.

III Jesreel paake tee “Yennu-e buur.” *IV* Olif tiinii kpan ŋan, ki li daauk bia paar.

Bianjinba ki Yennu loon u niib

14 “Li paak, mətana n ji yaa man jiiue ki saan nana muuk ni. Leŋe ki n sa saa jii lomm ki fat u yan. 15 Ki n saa jiin kpaant nba tee u yar na ki turɔ, ki te Wahala Baauk na-ii tee dindann tammɔb. Leŋe ki u saa turin u yan, nan waa dīn be bisin ni bianjinba na, yoo nba ki u din nyii Ijīpt na.” 16 Ki Yennu ŋamm yet a, “Daa maŋ ni, u saa yiinin u ɔɔɔ, ki ji kan ban yiinin chanbaa, nan baa yi tingbann chanbaa na. 17 N saa nyinn Baal^I sann u mɔb ni. Ki u ji kan ban yiin sann na ki boi sommir po.

18 “Ki daa maŋ ni, n saa lor mɔlor nan muuk ni bonkubit kur, nan ɔɔɔnii kur, nan bonbubɔkit nba kur ɔɔɔ tiŋ ni, ki bi kan tur n niib daŋ. N saa nyinn tɔrbana nan jukbanjai nan tɔbii, tiŋ na paak, ki lin te n niib kur-ii be nan parmaasir.

19 Israel digbann, n saa teena n poo, ki sii tee barmɔndaanɔ nan burchimɔ. N saa wanna n lomm nba ɔɔɔ be nana, ki sii mɔk ninbatinu; ki a sii tee n ɔɔɔ nan yoo nba kaa paak.

20 N sii dia n mɔsonn, ki teena n ɔɔɔ, ki a saa bann nan mine tee Yennu.

21-22 Ki daa maŋ ni, n saa gat n niib nba tee Israel teeb na miaru. N saa te saak n baa tiŋ na paak, ki tiŋ na saa nan jeet, ki daan tiinii nan kpan tiinii saa lon ɔɔɔna.

23 N saa kaan n niib tiŋ na paak, ki te bin mɔkit.

N saa wann n lomm ki tur damm nba ki bi yib ‘Lomm kaa’ na, ki damm nba ki bi yib, ‘I ki tee n niib’ na, ki n saa yet a, ‘I tee n niibe,’ ki bi saa jiin a, ‘Fine tee ti Yennu.’ ”

Ki jiin Hosea ŋaapoo jenu po

3 Yennu pak nanin a, “Ti saa ki ŋamm jii a lomm ki tur a ŋaapoo, wunba lek chomm na. Li ŋan ki fin lomɔ nan maa bia daa loon Israel teeb bianjinba na, baa lek ŋmat ki jiantir tingbana, ki mɔk nɔɔɔ nan bii dia tilɔɔɔnkoonna kii teen pata, ki li tee piinii na.”

2 Li paak, ki n jii salimpeena piik nan ŋanŋmu nan dii bɔrik-gbina piinlore nan ŋanŋmu ki pa u paak. 3 Ki n betɔ nan li ŋan ki wun guurin, lin wei bonchiann, ki daa waa jasɔɔ, li yooe ki n sii be nanɔ. 4 Ki nna bannue ki Israel teeb sii be ki lin wei, ŋaan ki bi kii mɔk kpanbara koo tɔɔndammi, ki kii mann maruŋu, koo ki mɔk jiant-tana, ki kii mɔk manntɔɔ liatjabiki, koo ki mɔk pata, koo ninnansiar nba ki bi sii gorii ki buntiri. 5 Naan yoo baat ki Israel teeb tan saa tunn jen bi Yomdaanɔ Yennu nan kpanbar Defid yaaboonn na boor, ki bi sii jiantir Yennu, ki gaar u piinjanii.

I Baal paake tee “chanbaa.”

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb

4 Yennu mɔk maan nba ki u yaa wun pak biir Israel teeb nba ɔɔɔ tiŋ na ni na. Israel teeb, gbiintir maan nba ki Yennu yete na, “ɔɔɔ ki be tiŋ na ni ki waan fanu, koo ki mɔk lomm, niib na bia ki mi min Yennu binbenŋ nba tee. 2 Bi sent mɔsona ŋaan biir. Bi fa fai, ki kpi kuun, ki jaan, ki tuun bonchonchonsin. Ki toonbiit ŋammit pukii, ki bi kpi niib yoo kur. 3 Linba na saa te ki tiŋ n koor, ki linba kur be li paak saa kpo. Li bonkubit nan li ɔɔɔnii, nan janii nba be nyun ni, bi kur saa kpo.”

Bianjinba ki Yennu pak biir mannteeb na

4 Ki Yennu yet a, “I daa te ɔɔɔ piak ki biir niib na, koo ki yakii nammi. N nyiiruk baat yimm mannteeb paake. 5 I somm ki jarime i toona ni, yonnu nan nyiɔk kur, ki n ɔɔkiniinba na tee nibiit nan yimm na. N yaa man biir Israel digbanne, wunba tee i naa na. 6 N niib na nba ki min na, li biiribe, kimaan yimm mannteeb na yêti yin bannin, ki bia yêti n wannu na dianuwa, li paak, n mun saa yêti, ki bia kii fiin i bonjai na po nan bi tee n mannteebi.

7 “Yimm mannteeb na nba yabitir bianjinba nae te ki i ŋamii tuun toonbiit ki biirin, li paak, n saa lebit i baakir nae ki lii tee fei bont. 8 N niib na toonbiit paake te ki i ŋamii mɔkitir, ŋanne te ki i loon bii ŋammit kii tuun toonbiit kii pukii. 9 Yimm nan niib maŋ saa gaar tubdatu janŋanbiie. N saa dat i tuba, ki te yin pa toonbiit nba ki i tun na paak. 10 I saa di maruŋ na tora, ŋaan kon bia sii mɔki. I saa tun bonchonchontoona, ŋaan bia kan mar waasi, kimaan yaa yêtin ŋaan ŋmat jiantir tingbana na paak.”

Bianjinba ki Yennu pak biir pata jiantii

11 Yennu yet a, “Dakper nan dapaanin na kur biir n niib yan. 12 Bi boi dakoonn kpaanii po, ki dakoonn maŋ wantib baa loon bin bann linba. Bi nyikime ki jii bi mɔɔ ki waa tingbana nan poo nba tuu kpan bonchonchon na, 13 ki mann tingbana, jjaana yura paak, ki kunkona paak ki bi jokin bonnunubit tijakpera nyaka, kimaan li maasu mantik mei.

“Ki i bonpoi teen jantona, ki i sipoi kpan bonchonchona. 14 Naan n lek kan dat bi tuba linba na paaki, kimaan yimm jab mɔɔ dɔɔ nan tingbanŋaak poochonchona nae; yimm nan ŋamme lakint mann maruŋ ki teen tingbana. Li tee barmɔniie, niib nba ɔɔɔ yan, li bi-iribe.

15 “Israel teeb, yaa lek ki waan na, ŋaan Juda teeb daa tuun nna. I daa saa Gilgal, koo toonbiit doo Betel ki jiantiri. I daa poor mɔpora leŋ, min Yennu nba fo na sann ni. 16 Israel teeb tee tubkangbatae nan bonii nba tee bianjinba na. Nlee ki n saa kpaarib nan pebis na mɔpaauŋ ni? 17 Israel teeb jiantir tingbanae. Daa fiin bi po. 18 Bi-i nyuu daan bonchiann, li poor po bi ji tuun bonchonchon toonae, ki nian fei marima ki gar binbenŋansin. 19 Wonpaaruk saa pebirib ki yaat namm, ki bin di fei nan bi tingbana marint.

5 “Yimm mannteeb, gbiintir linba na. Yimm Israel teeb, teent soon nna. Gbiintir man, yimm nba tee naan njaateeb na. Li bo tee ki yii kpan-ii bu barmonii buute. Li paak, bi tan saa bu biiriwa. Ki i kpan barit, Mispa doo ni, ki bia tee nan laant na, Tabor kunkonn paak. ² Ki jiantboor na ni, ki i teen moyêtdamm. N saa dat i kura tuba. ³ N mi Israel teeb nba tee linba; bi kan fit bçrimi. Bi nyikima, ki ki jan nan bi jiantirimi.”

Hosea kpaanii nba jiin tingbanjantii po

⁴ Toonbiit nba ki niib na tuun na gçib, ki bi kan fit baar Yennu boori. Bi jii bi mçj ki waa tingbana, ki ki jiantir Yennu. ⁵ Israel teeb dont-n-mçje biirib. Bi toonbiit paake te ki bi gbiatir baa, ki Juda teeb mun bia gbiatir, ki lakin baa namm. ⁶ Bi jikit bi pei nan nei, ki mann maruŋ ki teen Yennu, njaan li ki nammitibi. Bi kan fit lau, kimaan u nyikiba. ⁷ Bi ki waa Yennu, ki bi waas ki tee Yennu yabi. Bi nmaapaanii jaamm nae saa te ki namm nan bi tinii n boont.

Bianjinba ki Juda nan Israel teeb faa leeb tçb

⁸ Pebint tçb naatunn na, ki lin gbat Gibea nan Rama, ki njaan tçb mçnii-ii be Betel, dobiuk na ni, ki te Benjaminn teeb na n saan tçb. ⁹ Tubdatu daar baate, ki Israel tiŋ saa biar dçj yann. Israel teeb, linba set tan saa tume na.

¹⁰ Ki Yennu yet a, “N wutoor dooe, kimaan Juda tiŋ tçkndamm lek Israel teeb na, ki chat bi tiŋ kpaar. Li paak, n saa kpaar n wutoor ki mçn bi paak, nan nyunmçnn nae. ¹¹ Israel teeb be daamii ni, ki li diimm; bi mçj tiŋ nba bo tee bi yar nawa, kimaan bi yêtin, njaan saa boi niib nba kan fit sommib nae sommir po. ¹² N saa baar nan biirue Israel teeb paak, ki bia biir Juda teeb.

¹³ “Israel teeb nba tan bann nan bi be daŋ ni yoo nbae, ki Juda teeb mun la bi mçj daamii. Njanne ki Israel teeb saan Asiria kpanbar boor, ki saa boiç sommir po, njaan u ki fit sommibi. ¹⁴ N saa lek Israel teeb nan Juda teeb nan yanbçr nba tuu lek bianjinba nae. N mçje saa patib burii burii, ki nyikib. Mi-i tanj daarib yoo nba, çç kaa ki saa fit fatibi.

¹⁵ “N saa njaan n niibe, ki bin mantik di fara, bi toonbiit paak, ki saa tuu yoo nba ki bi saa boi n po. Li pasiar, bi i dii fara, bi saa kot lon n boora.”

Ki jiin Yennu nba pak linba po

6 Ki niib na piak a, “Naant ki tin nmat Yennu boor. U turit daŋa, njaan u saa tebita. U turit narawa, njaan u saa wuur turita. ² Daanjaanlee koo daanjaanta ni, u saa fiint ki namm, ki ti sii be u tçknn. ³ Naant ti tumii ki bann Yennu. Laa tee barmonii nan yonnu saa do na, ki bia tee barmonii nan kpfusaak saa baa na, nnae mun li set tee barmonii nan Yennu saa dçkit ti paak.”

⁴ Njaan Yennu yet a, “Israel teeb nan Juda teeb, n saa teeni nlee? I lomm nba ki i tuu mçk nanin na bote yia- ma, nan sanyik ni malin na, li tee nan malin nba tuu

kpaar yian daar ni nae. ⁵ Li paak teen ki n tun n sçkini- inba i boor ni nan mçmaan nba tee buut nan biiru na. Maa loon linba i boor dçj yeenin nie. ⁶ N loon lomm nba çç be nae, n ki loon i bonkobit maruŋ kaa. N loon ki yimm n niib n bannime, ki gar yaa jikit mujoonu maruŋ ki teenin na.

⁷ “Njaan baa kpan çç tiŋ na ni, ki bi biir mçlor nba ki n lor namm na, nan Adam nba din tun na. ⁸ Gilead tee doo nba gbee nan nibiit nan nikpiirite. ⁹ Ki mannteeb na tee nan fat-teeb nba tuu taan leeb ki laa muuk ni, ki guu nirç nae. Ki sçnu nba saa kasii boor Sekem doo ni na, ki mannteeb na bia kpi niib li ni, ki mi fanuwa njaan tuun bonbiir na. ¹⁰ Ki n la toonbilankant Israel tiŋ ni: N niib jiantir tingbana ki tun biir bi mçj.

¹¹ “Ki yimm Juda teeb njarin, n senn yooe maa n dat i tuba mun, yaa tuun linba na paak.

7 “Yoo nba kur ki n yaa man te n niib Israel teeb n la laafia, ki namm mçkiti, njaan maa laat linba tee bi tonue, nan toonbiit nba ki bi tuun. Bi nmat leeb ki çç niib njei ni ki jaan, ki bia fiar niib sçnjot ni. ² Li ki baar bi dudukit ni nan n tan saa tiar toonbiit na kurawa. Bi yanbçmm lintiba, ki n laatir yoo kur.”

Bianjinba ki kpikpiruk lora din be naan njaak na ni

³ Ki Yennu yet a, “Niib na kpann kpanbar nan u saakabe, nan bi lorbiit na. ⁴ Bi kur tee fai damme, ki ki see kpanbar na poori. Bi tonu na tee nan muu nba tuu yekit boroboro diiuk ki ji loon lin gaar mupeenu nae. ⁵ Kpanbar na jaamm daare, ki bi te çç nan u saakab na nyuu daan ki yib, ki tee jatii. ⁶ Barmonii, ki bi para di muu nan bi lorbiit, ki tee nan muu nba tuu di boroboro diiuk ni bianjinba na. Ki bi wutoor doo nyctunmun, ki li tan yentir sanyik ni, ki li yinn mupeenu.

⁷ “Bi wutoa nba doo ki mçnn nae, ki bi kpii bi saakab; bi kpii bi kpanbara yenç yenç, njaan bi çç ki miarin ki boi sommir po.”

Ki jiin Israel nan digbanlia po

⁸ Yennu namm yet a, “Israel teeb tee nan boroboro nba ki bi pur ki li ki beer chianu nae. Bi mçk dindann digbanlia nba kpiab na paake. ⁹ Ki bi ki bann nan bi lora nba ki bi mçk nan digbanlia niib na warii bi paŋi. Bi per boontuwa, njaan ki mi. ¹⁰ Israel teeb dont-n-mçj na pak biiriba. Linba kur lek tun na, njaan bi ki nmat jen min bi Yomdaanç Yennu boori. ¹¹ Israel teeb lin yolib nan nman liiŋ nae. U niib sint yiin Ijpt teebe ki boi sommir po, ki bia saa Asiria teeb boor. ¹² Baa saa na, njaan n saa lat laaunç ki soorib nan mçnii na. N saa dat bi tuba, toonbiit nba ki bi tun na paake.

¹³ “Bi boonta, kimaan baa nyikin na paak. Biiru saa baarib, kimaan baa yêtin na paak. N bo loon man tin- nibe, njaan ki bi fa faak ki teenin. ¹⁴ Bi ki mein nan bi para kuri, njaan baa birin tiŋ ni, ki hoot nan binba ki waan na nba tuun bianjinba na. Ki li-i tee ki bi miarin jeet nan tilçna daan yoo nba, bi tuu nma bi mçje nan tingbann mannteeb nba tuu tee bianjinba na. Bi tee tubkangbatae. ¹⁵ Mine lek din wubiib ki te bi la paŋ,

naan ki bi tan lor n paak bonbiir, ¹⁶ ki ηamii lekin numm nanin, ki jiantir tingbann nba ki mək yiikoo siar na. Bi tee nan tɔrban-kɔɔɔɔ nae, a kan fit teemm yada. Bi saakab na saa kpo jat kuume, kimaan baa piak karinbaanmaan na paak, ki Ijpt teeb saa laab.”

Bianjinba ki Yennu pak biir Israel teeb bi tingbanjantii po

8 Yennu yet a, “Pebin naatunn na, kimaan dataie tut siik n tij na paak, nan baakaa na. N niib na biir mɔlor nba ki n lor namm na, ki bia yê t n wannu na dianuwa. ² Bi lek yin bi Yennu, ki bia yeen nan bi tee n niibe, ki yeen a bi min, ³ ηaan bi yê t linba ηana; linba na paak, bi datai saa wei berib.

⁴ “N niib gann bi kpanbara, ki bia gann bi saakab, ηaan ki n ki mi siar ki jiin bi po. Bi jii bi salimpeena nan salimmɔna, ki ηammir tingbana, ηaan ki li tee bi mɔɔ biiru. ⁵ N ki loon salima naajabir nba ki Samaria doo ni niib jiantir na maami. N wutoor do bi paake. Nlee yooc ki bi tan saa nyik tingbana mannu? ⁶ Israel saauk daance kur tingbann marj, li ki ban tee Yenmɔnu nan waama. Salima naajabik nba ki bi jiantirir Samaria na, bi saa yeerire burii burii. ⁷ Ki li-i tee ki bi bur wouɔu, bi tan saa jaan sajaperinne. Kinkakir nba ki mək fourj, li kan fit nan jeet. Li-i lekii namie, ηaan boorganue saa dir. ⁸ Israel ji tee nan digbanlia nae, li ki mək nyɔɔt nan bobkɔɔnn nae, ⁹ ki tee tubkangbata nan bɔɔ na. Israel teeb marj saa baa loon siaminbae. Bi nyii yaat saan Asiria tij ni a bin boi sommir po, ki pa paatii tur digbanlia a bin sommib. ¹⁰ Mɔtana, n ji yaa maa n lakin taamme, ki dat bi tuba. Bi sii labin nan gbanantont, yoo nba ki Asiria kpanbar diimm na.

¹¹ “Israel teeb nba maa maruj binbinta bonchiann bianjinba a lii nyint biit na, nnae ki bi binbinta marj bia tee toonbiit boa. ¹² N sɔb sennii bonchiann ki tur n niib, ηaan bi yê tira, ki jiir ki li tee bonsaann nan boorganu yar, ¹³ ki mann maruj ki teenin, ki bia ηman maruj nant, ηaan min Yennu par ki mei bi paak. Mɔtana, n ji saa tiar bi toonbiit poe, ki dat bi tuba li paak. N saa te ki bin ηmat Ijpt-e.

¹⁴ “Israel teeb maa ηanjanii, ηaan tamm bi naamii daanc po. Ki Juda teeb maa digbanjaana, ηaan n saa tun muue, ki lin di bi ηanjanii nan digbanjaana marj ki boont.”

Bianjinba ki Hosea mɔɔnt Israel teeb tubdatu po

9 Israel teeb, i daa di i maruj jaamm nan digbanlia nba di bianjinba na. I nyik Yennu weiuwa, ki ki jiantirɔ, ki kɔi i mɔɔ tij na kur po nan i tee bonchonchona na ki tur tingbann Baal, ki mantik nian jeet nba ki i dukii nan u pa ki turi na. ² Li kan wei ki i ji kii mək jeet nan olif tiinii kpan saamii, ki daan bia sii kaa. ³ Yimm Israel teeb na kan biar be Yennu tij na ni, ηaan i tan saa ηmat saan Ijpt-e, ki saa saan ki saa di jeet nba tee kɔɔr, Asiria tij ni. ⁴ Ki boorganu tij marj ni, yimm Israel teeb na ji kan fit jii tilɔna daan piinii ki tur Yennu, koo ki baar nan i maruj ki turɔ. Ki wunba

kur dii jeet na, li saa kɔɔɔɔ jakint, ki li sii tee nan jeet nba ki bi di kuɔei na. I tuu saa di a lin gbenn kon kɔɔɔ; i kan jii jeet marj siar ki li tee piinii ki saan nann Yenjiantu ηasaakak ni. ⁵ Ki i ji tan saa teen nlee, li-i tee yoo jarj nan yin di jaamm ki baakit Yennu? ⁶ Ki li-i tee biiru baari, ki i yati, Ijpt teeb nae saa tikir i gbanant ki pii, Memfis doo ni. Ki i mɔkint nba tee salimpeena, nan i ηei nba tuu be siaminba na, mɔɔt nan jagotuko saa pia lej.

⁷ Tubdatu yoo jaɔa, ki tee yoo nba ki i saa gaar linba janj. Ki li-i tanj tun nna, i saa bannir. Yimm niib na yaa, “Sɔkiiii na tee jatuko, ki tee waatɔ.” I namin bonchiann, kimaan i toonbiit yabita. ⁸ Yennu-e tumin ki n tee sɔkinii, a man kpaan yimm Israel teeb nba tee u niib na, ηaan siaminba kur ki n saan, ki i koor ki pii barit a lin soorin nan kɔɔɔ na. Yenjiantu ηasaakak na ni gbaa, i kpan Yennu sɔkiiiiinba na dataie. ⁹ I mantik tee ni-foyanae, linba kur ki i tuun ni, nan Gibeaa jab nba din tee bianjinba na. Yennu saa tiar i toonbiit po, ki dat i tuba li paak.

Ki jiin Israel teeb yanɔmm nan bi tubdatu po

¹⁰ Yennu ηamm yet a, “Maa sint la yimm Israel teeb yoo nba, li din tee nan faa saa la tilɔnmana kunkoouk paak bianjinba nae. Ki maa sint la i yeejamm, li din tee nan faa saa la kinkarj kɔɔnn nba mɔnn sinsinn nae. Naan yaa din tan baar Peor kunkonn boor yoo nba, ki i piin jiantir tingbann Baal, ki li taabaak ni, ki i biir gar tingbann nba ki i jiantir na. ¹¹ Yimm Israel teeb baakir saa yukir bote nan kɔɔɔ na. Ki i ji kii maar waas, ki i poob kii mək poa, ki bia kan set poor. ¹² Ki i-i lekii mar waasi, ηaan n saa jiibe ki yaat namm, ki kan nyik nan yenkɔɔwka ki u mək manfoori. Mi-i nyiki yoo nba, bonbilankante saa baari.”

¹³ Yennu, n laat ki datai waa beer Israel teeb waas, ki kpib. ¹⁴ N saa boi a lannpoe ki a tun ki tur Israel teeb niib na? A te ki bi poob n teen poowara. A te ki bin kɔɔ biin nba ki bi saa mɔɔn bi waas.

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

¹⁵ Ki Yennu yet a, “Bi toonbiit kur piin Gilgal-e. Leɔe ki n piin ki ki loomm. Kimaan toonbiit nba ki bi tun na, n saa ber nyinnib n tij na ni, ki ji kii loommi. Bi kɔɔndamm kur yê t n maama. ¹⁶ Israel teeb na tee nan tiik nba ki u jiina tuu koor, ki li ji ki loon kɔɔna nae. Bi ji kan mar waasi, bi-i lekii mari, ηaan n saa kpi bi walɔɔa maɔa.”

Bianjinba ki Yennu sɔkinii pak jiin Israel teeb po

¹⁷ Yennu nba ki n jiantirɔ na saa yê t u niiba, kimaan bi ki sak gbiint u maami. Bi saa kpant nilinliɔae, digbanlia ni.

10 Israel teeb tuu tee nan daan tilontii nba gbee nan kɔɔna nae. Baa mɔkitir ki pukii bianjinba na, nnae ki bi bia maa yenbis binbinta ki pukii. Bi tij nba naan jeet fanu bianjinba na, nnae ki bi bia chaant tana, ki jiantir. ² Niib nba ki bi para ki ηan na, bi saa di fara

bi toonbiit paak. Yennu saa bet bi maruḡ binbinta na, ki bia yeer bi tana nba ki bi chaant na.

³ Ki niib maḡ ji sii yeen a, "Ti ki mək kpanbar, kimaan taa ki baakit Yennu na paak; ki ti-i lekii mək kpanbari, lanne ki u saa tun turit ḡarimi?" ⁴ Ki bi piak maan nba ki mək nyək, ki sent faak məksona, ki lorin lor yana. Ki barməkni kpan̄t fai, ki li kur kpaatir ki pukii nan məkouḡ nba be kpaab ni na.

⁵ Ki jaḡmaanii saa soor niib nba kək Samaria doo ni na, ki bi saa bui fabin, salima naajabir nba ji kaa Betafenn ^I doo ni na po. Doo maḡ niib, nan manntək nba mann tingbann maḡ, saa bui tingbann maḡ kaalin po. Bi saa bui fabin, yoo nba ki bi nyinn li fant na. ⁶ Bi saa jii tingbann maḡ ki saan nann Asiria kpanbar jaann boor, ki lii tee naan baakir pukina. Israel teeb saa di fei, kimaan tingbann nba ki bi jiantir na paak. ⁷ Bi saa jii bi kpanbar ki yaat nan, nan daauk nba tuu puuk nyun paak bianḡinba na. ⁸ Ki poochianfei nba be Betafenn kunkonn yur paak, siaminba ki Israel teeb jiantir tingbana na, bi saa biirira. Ki kunkonii nan məkote saa pia li maruḡ binbinta paak. Ki niib na saa tant ki yiin jək na ki yet a, "Bakint ti paak," ki bia yet kunkona a, "Dəkint ti paak."

Bianḡinba ki Yennu sat tubdatu Israel teeb paak

⁹ Yennu ḡamm yet a, "Israel teeb bia daa ki nyik toonbiiti, laa nyii yoo nba ki bi din be Gibe a ki tuun biit nawa. Li paak, bi sii be Gibe a-e, ki təkii faab. ¹⁰ N saa lek toonbiit damm na, ki dat bi tuba. Digbana saa taan leeb ki kən namm, ki bi saa la tubdatu, bi toonbiichḡ paak.

¹¹ "Israel teeb din tuu tee nan naajabir nba ki bi tumiik toonn fanu, ki u teen siir ki bia loon di booru nae. Ki n dukin maa n yəkini yəkut u turu nba fan na paak, ki weḡ nan ninməkni ki wun tun toonpaarir. N saa te Juda teeb nan Israel teeb-ii daar naakuure, kii yat tant na.

¹² Ki n yet a, 'Komin ki tur i mək tinpaḡ ni, ki bur barməkni, ki jaan piisin nba ki i jiantirin li po na. Yoo jaḡ nan yin jen min Yennu boora, ki n saa baar ki teen piisin i paak.' ¹³ Njaan ki i buur tonu, ki jaan biit. Fai nba ki i faar na, li lon kəknae ki i di.

"Yaa maa i tiḡ paḡ paak, nan i kunkəkəkna nba yab paak na, ¹⁴ tək saa faa i niib, ki i doi nba paar na kur saa biir. Ki li sii tee nan daar nba ki kpanbar Salmann din biir Bef-arbel doo, tək ni, ki mat binaanba nan bi waas tiḡ ni na. ¹⁵ Ki yimm Betel teeb, linba saa baariie na, kimaan bonbilankant nba ki i tun na paak, ki daar nba tək maḡ saa piin na, Israel kpanbar saa kpo."

Yennu nba loon u mək yētuk niib bianḡinba

11 Yennu ḡamm yet a, "Yoo nba ki Israel ^{II} din tee bik na, n din loon, ki dat nyinn Ijpt, ki u tee n bija.

² Njaan mi-i ji kii yiin Israel yoo nba kur, u tuu lek numm nanime;

^I Betafenn paake tee "toonbiit ḡaak," ki gaar nan Betel, ki li paak tee "Yennu ḡaak." ^{II} Israel-e tee Israel teeb.

ki n niib maḡ mann maruḡ ki teen tingbann Baal, ki bia jokin bonnunubit ki teen yenbis.

³ Mine lek din tumii Israel teeb sommir, ki tebir n niib maḡ n nuu ni, ḡaan ki bi lek ki bann nan mine goriibi.

⁴ N datib nan lomm, ki bi baar n boor, ki n təkirib ki wəkib parpaak, ki tuu kək tiḡ ni, ki goomm.

⁵ "Baa yēt bin jen n boor na paak, see ki bi ḡmat Ijpt, ki Asiria teeb sii diab. ⁶ Təkii saa faa bi doi ni, ki faa jint bi doi gana. Li saa biir n niib, kimaan bi tuun linba ki bi loone. ⁷ N niib na lor nan bin yētime. Bi saa bui sanpaapo, kimaan jikir nba be bi paak na, ḡaan kək kaa ki saa jikitibi.

⁸ "Israel teeb, nlee ki n saa ḡaini?

Nlee ki n saa nyikini?

N bo kan fit biiri nan maa tun bianḡinba ki tur Adma, koo ki bo dia-i nan maa tun bianḡinba ki tur Seboyim na.

N par kan chabin ki min tun nna, kimaan n mək lomm nani bonchiann.

⁹ N kan donn wutoor ki dat i tuba.

N ji kan biir yimm Israel teebi, kimaan n tee Yennu-e, n ki tee nisaarik kaa. Mine tee kasii daan, ki be nani.

N kan baar i boor nan wutoori.

¹⁰ "N niib sii waa n poore, yoo nba ki n mək nan yanbək na ki tookit bi datai. Bi saa nyi yonbaa po ki kakit baar n boor. ¹¹ Bi saa nyi Ijpt po, ki lian nan nəkni na, ki nyi Asiria yent po nan lanjerii na. N bia saa te bin jen bi ḡei ni. Min Yennu-e pak na."

Ki jiin Israel nan Juda teeb biiru po

¹² Yennu ḡamm yet a, "Israel teeb na kookin nan fai nan kpinkpanni, ki Juda teeb bia lek daa yēen n mək, min nba tee barməkni nan kasii Yennu na.

12 Toona nba kur ki Israel teeb tuun, li sanyək ni ki saa tuu li daajoouk, li ki mək nyək, li tee bi-irue. Tonu nan toonbiit tumu pukiie bi sinsuuk ni. Bi mək lora nan Asiria teeb, ki bia so sooru nan Ijpt teeb."

² Yennu mək maan ki saa bu nan Juda teeb. U bia saa dat Israel teeb tuba, binberḡ nba ki bi be na paak. U saa pa paatii ki jiimm, nan baa tun linba na paak. ³ Bi yeeja Jakək nba din be u naa poor ni yoo nba na, ki u soor u jaak kək Esək taagbinn. Waa tan teen jək yoo nba, ki u gbaa nan Yennu, ⁴ ki gbaa nan malaka ki tan nyann, ki bui fabin, a wun teen piisin u paak. Ki Yennu la Jakək, Betel doo ni, ki pak nan leḡ. ⁵ Ti Yomdaan Yabint Yennu maḡe na. Yennu-e tee sann nba ki bi sii yi ki jiantir. ⁶ Li paak, yimm Jakək yaaboona, teent Yennu yada man, ki jen u boor. Ii mək lomm, kii tuun ḡant, kii guu Yennu nan sukuru ki wun sommi.

Maan nba be ki jiin tubdatu po

⁷ Yennu ḡamm yet a, "Israel teeb na tee ḡmabir damm nan Keenann teeb nae; bi loon bii ḡmaab bi

daadiira nan fai bikinae, ⁸ ki yeen a, 'Ti tee məkitaē. Ti məkitaē bonchiann, ki sək kaa ki saa fit pak biirit, a ti la bee ŋmaab ki məkitori.' ⁹ Ŋaan min i Yomdaan Yennu nba nyinni Ijpt na saa te yin ŋamm kək lanbont ni, nan yaa din tuu be lanbont ni bianjinba, kunkoouk paak, ki n baat i boor na.

¹⁰ "N din pak nan n səkiniinba ki turib yirintu bonchiann. N din tək kin səkiniinba nie ki tur n niib kpaanii.

¹¹ Ŋaan ki bi lek jiantir yenbis, Gilead doo ni, ki binba jiantirib na saa kpowa. Bi mann naajai maruŋ Gilgal doo ni, ki binbinta nba be leŋ na saa kprant tangbi-inkpeka paanu na ni."

¹² Ti yeeja Jakob din chiar saan Mesopotamia-e, ki saa kpaar jasək pei, a lin te wun tan fit kək nək na bipoo. ¹³ Yennu din tun u səkiniie Ijpt tiŋ ni, a wun tinn Israel teeb daabisin ni, ki bia kii goriib. ¹⁴ Israel teeb na din te Yennu wutoor doo bonchiann; bi paatii sii tee kuume, bi toonbiit na paak. Yennu saa dat bi tuba, baa dinno fei na paak.

Ki jiiin Israel teeb tubdatu nba joont po

13 Yoo nba din gar, Efraim booru din tuu pak maan, ki jarmaanii n soor Israel boorleeb nba biar nae. Bi din tuu baakit Efraim boorue, ŋaan ki Efraim booru marŋ tun yanbōmm ki jiantir tingbann Baal. Linba na paak, ki bi kpo. ² Bi bia lek din ŋamii tuun yanbōmm, ki dia salimpeena ki naan bonninnant ki jiantir, ki li tee nisaarik dudukit, nan nisaarik nuu toona; ki niib marŋ yeen a, "Ti mann maruŋ kii teen bonninnant na." Nlee ki nisaarii saa fit mək ¹ tingbana marŋ, tingbana nba naan naajai na. ³ Li paak, niib na saa bote nan sanyik ni wunn na, ki bia bot nan sanyik ni marin na. Bi sii tee nan fouŋ nba ki wouŋ tuu pebir jarik ni nae, ki bia tee nan munyuuk nba tuu nyi məkpin-yerik ni bianjinba na.

⁴ Yennu ŋamm yet a, "Mine tee i Yomdaan Yennu, wunba nyinni Ijpt tiŋ ni na. I ki mək Yensau ki pukin n po, min kuukək tee i tinntək. ⁵ Mine goti kunkoouk paak. ⁶ Ŋaan yaa tan kək tinŋaŋ na ni ki dii gboo yoo nba, ki i kək karinbaanii, ki ji tamm n po. ⁷ Li paak, n saa baar lekie nan yanbōr nba tuu lek bianjinba na. N saa dək səkŋokpiŋe ki guuri nan naamuuk na. ⁸ N saa lekie nan naamuuk nba tuu kək u waas ki lek bianjinba na; ki n saa pati, ki di-i bōyennkək ni nan yanbōr nba tuu di bianjinba na, ki bia pati burii burii nan muuk ni bonkobuk nba tuu pat nant bianjinba na.

⁹ "Israel teeb, n saa boontie, ki ŋmee saa fit sommini? ¹⁰ I din yet a i loon kpanbar, ki bia loon təkndamm, ŋaan bi saa teen nlee ki tinn i digbanni? ¹¹ N din donn wutoor ki turi kpanbara, ki bia donn wutoor ki yaat namm.

¹² "Israel teeb yanbōmm nan bi toonbiit sək be gbouŋ ni, ki gbouŋ marŋ be bekir ni. ¹³ Israel teeb mək

I Bi din mək tir tingbanae, ki li want lomm.

yaak nba ki bi sii be bi manfoor ni, ŋaan jatiie yabitib nan bin gaarir, nan baa tuu yaa bin mar sanpantik ki wun yēt poor ni nyinu bianjinba na. ¹⁴ N kan tinn niib na ki bi daa saa kpeentiŋi, koo ki fatib kuun paŋ ni. Kuun, baat nan a yiaryoonn na. Kpeentiŋ, baat nan a bi-iru na. N ji kii mək ninbatinu nan niib na. ¹⁵ Israel teeb i lekii bint nan mək na, ŋaan n saa te ki yonput po wontouŋo n nyi kunkoouk paak, ki koor bi nyuntana nan bunbuna. Wouŋ na saa jii linba kur mək nyək. ¹⁶ Samaria teeb saa la tubdatu, kimaan baa yēt min Yennu na paak. Bi saa kpo təkii ni. Bi saa yek bi sanpantii nan tiŋ, ki pit poob nba mək poa na."

Bianjinba ki Hosea barin Israel teeb

14 Israel teeb, jenin man i Yomdaan Yennu boor. I yanbōmm nae te ki i jarin ki baa. ² Jenin ki baar Yennu boor, ki ŋaan i Yenmiaru na-ii tee Yenpiinii ki i teen a, "Nyikin chabit ti yanbōmm kur, ŋaan gaar ti miaru na, ki tin paka nan taa senn məksonn bianjinba na. ³ Asiria teeb kan fit tinniti, ki tək taanii kan fit guuriti. Ti ji kan ban yet tingbana na nan ŋamme tee ti Yomdaan. Yennu, fine mək ninbatinu ki teen binba ki mək sək ki saa boi sommir po na."

Bianjinba ki Yennu senn məksonn nan Israel teeb saa la manfopaann

⁴ Yennu yet a, "N saa te ki n niib n jen n boor.

N sii loomm nan n par kur,
ki n ji kan ban donn wutoor bi paaki.

⁵ N sii tee nan saak nba tuu baa tinkooŋ paak nae
ki tur Israel teeb,

ki bi saa yit nan tipuut nae, ki saa baa jiina fanu
nan Lebanonn tiinii nba tee bianjinba na.

⁶ Bi sii mək manfoor nan kpaat ŋanu,
ki sii mək fant nan kpan tiinii na,
ki mək nubirmann nan Lebanonn kpekii na.

⁷ Niib na lek sii be n lək nie,
ki bi saa bur jeet bi kpaant ni, ki lin nan.

Ki bi sann saa do nan Lebanonn daan sann nba doo
bianjinba na.

⁸ Israel teeb ji kii mək tingbana.
N saa gat bi miaru, ki gotib,
ki bakin bi paak nan timaatik na.
Mine tee bi piisin kura jiinn."

Majoontkara

⁹ Niib nba tee yandamm na, ŋamme saa bann maan nba sək gbouŋ na ni paak, ki bia jiiir teen bi para ni. Yennu sōnii took, ki niib nba tee niŋamm waar, ŋaan toonbiit damm jarime ki baa tiŋ ni, kimaan bi yēt wan-nu nawa.

Joel

Ki jiin Joel gbouŋ na po

Yennu sɔkinii Joel yoo na, naasuut din ƴɔɔ baate, ki ŋman bona kur ki biir tiŋ na. Joel din kpaan Israel teeb na nan naasuut na tee Yennu tubdatue, bi yanbɔntoona paak, ki bia yaa naasuut na see kunkɔnkɔnna bonchiann nba tan saa baar ki kɔn nyannib na taar nie, bi-i kii nyik bi yanbɔmm ŋaan jiant Yennu kuukɔɔ. Joel bia din betib Seyeer na nba tan saa baar Yennu niib kur paak bianjɔnba.

1 Yennu mɔmaame na, ki u teen Joel, wunba tee Petuel bija na.

Ki jiin naasuut baaru po

2 Yimm nba tee nikpera na, gbiintir man; wunba kur kɔɔ Juda tiŋ ni, gbiintir. Linba na booru ban tuma, laa tee i yoo, koo i yeejamm yoowa-a?
 3 Want i waas li po man, ki bi mun saa wann bi waas, ki bi mun tan saa wann maaru nba waa.
 4 Naasuut bonchiann saa baa bonbuburit paak. Naasuut nba liit ki nyik linba, binba wei tuu ŋmamire.
 5 Fiit kii mɔ, yimm dayibira na; ii bui, yimm danyuura na. Lɔɔna nba ki bi ŋaa daan na biira.
 6 Naasuut nba tee nan kunkɔnkɔnna nba yab bonchiann na
 lek ti doowa;
 bi mɔk paŋ ki yab kaa kann;
 ki bi nyana porin nan yanbɔr yar na.
 7 Bi biir daan tilontiiwa, ki ŋman ti tilontlia. Bi ŋman kokir li wakawa, ki tan nyik li yiinii ki li peen.
 8 Yimm niib na, ii bui man, nan sapaamɔ nba tuu bui fabin, jɔɔ nba ki u yaa wun kunkɔ kuun bianjɔnba na.
 9 Jeet nan daan kaa ki bi saa tur Yennu, u ŋasaakak ni;
 ki mannteeb na bui fabin, kimaan Yenpiinii kaa ki teen Yennu.
 10 Ki kpaant dɔɔ yann, ki tiŋ bui fabin, kimaan jeet na biira, ki daan tiinii na koor, ki kpan tiinii na suur.
 11 Ii mɔk parbiir man, yimm kpaara; ii bui fabin, yimm nba gorii tilontii kpaant, kimaan boroboro dii nan mukirii nan bonbuburit nba be i kpaant ni biira.
 12 Li daan tiinii nan kinkanii na suura, li tilontii kur suur ki kpowa, ki niib na parpeenn gbenn.
 13 Ii lia bɔtoliant kii mɔ man, yimm nba tee mannteeb ki tuun maruŋ binbintir boor na.

Saant Yenjiantu Njasaakak ni, ki bui fabin nyɔɔtun-munn.

Jeet nan daan kaa ki i saa tur Yennu.

14 Turin mɔb ki bin lor mɔi, yiint ki taan niib na.

Taant saakab na nan Juda teeb na kur ki bin baar i Yomdaanɔ Yennu ŋasaakak na ni, ki fabin turɔ.

15 Yennu daar na pera, ki tee daar nba ki Yabint daanɔ maŋ saa baar nan biiru.

Daar maŋ sii tee bonbilankante.

16 Ti goriie, ki ti jeet biir, ŋaan ki ti kan fit teen siari.

Parpeenn kaa Yenjiantu Njasaakak na ni.

17 Ki bonboorii kpenn tinkooŋ ni.

Ki jeet kaa ki ti saa bekiri.

Ki boa be koont ki yeer yeer.

18 Ki nei mɔ lin nan parbiir, ki peburuŋ mun bia di wahala, kimaan mɔɔt kaa ki bi saa ŋman.

19 Ki n fabin tur fin Yennu, kimaan bonkobit kpinkpaar boa nan tiinii kur koor, ki tee nan muue diir na.

20 Ki muuk ni bonkobit na gbaa mɔ ki teen fin Yennu, kimaan kpenii na fɔɔra.

Naasuut na tee kpaaniiie ki jiin Yennu daar po

2 Pebin naatunn na.

Ŋaant ki lin mɔ, Yennu kasii kunkonn Sayɔnn na paak.

A te ki niib nba kur be Juda tiŋ ni n jekir, kimaan Yennu daar na baate.

2 Li daar tan sii tee bunbɔnne, ki tee bunbɔnchiɔŋ, ki tee sanpagbounbouŋ, ki yentu kaa, ki naasuut nba yab ki tee nan kunkɔnkɔnna na saa lat piin kunkona na kur po.

Ki li booru daa ki ban teeni, ki bia ji kan ban teeni.

3 Ki bi dii bonbuburit na nan muu nba tuu di bianjɔnba na.

Ki bi tɔɔnn po, bonbuburit na ŋan nan Edenn kpaab na,

ŋaan baa gar sian tee tanbiinsarik, ki siar ki biar lenji.

4 Ki bi naan taanii, ki tiin nan tɔb taanii na.
 5 Baa lin mobit kunkona na yura paak na,
 ki bi mɔ nan tɔb taantorit na;
 ki put nan mɔkoonii be muu ni na,
 ki be chunchuuntuk nan kunkɔnkɔnna bonchiann
 nba teen siir nan tɔb na.
 6 Baa nakin yoo nba, ki janmaanii soor sɔɔ kur,
 ki sɔɔ kur numpo penn.
 7 Ki bi lek nan kunkɔnkɔnna na,
 ki do joona nan kunkɔnkɔnna na.
 Ki bi kur somm sinsonn, ki ki borii,
 8 koo ki tɔkii kɔɔ yiar ni, ki daan joona ki gaar kɔɔ,
 ki siar kaa ki saa gɔɔribi.
 9 Ki bi tɔ a bin kɔɔ doo na ni, ki chiar doo joona,
 ki kɔɔ ki bia doo ɲei na paak,
 ki kɔɔ takorii ni nan nanyukii na.
 10 Baa baar yoo nba, ki tiŋ jek,
 ki sanpagbouŋ waa gbar gbar,
 ki yonnu nan ɲmaarik bɔnn, ki ɲmaabira ji ki nyiiri.
 11 Ki Yennu kunkɔr tantir u kunkɔnkɔnna na paak,
 ki kunkɔnkɔnna nba sak u mɔb na yab bonchiann ki
 bia paar.
 Li tan sii bi bonchiann Yennu daar na ni.
 Lamme tan saa nyi li ni?

Ki jiin binbeŋ lebitu po

12 Ki Yennu yet a, “Mɔtana gbaa,
 lebitir i binbeŋ nan barmɔnii, ki baar n boor,
 ki lor mɔi ki bui fabin.
 13 Ii ɲaan ki i parbiir n wann i lebitu,
 i liant patu kuukɔɔ kan janji.”
 Jenin man i Yomdaanɔ Yennu boor.
 U mɔk burchint ki gbee nan ninbatinu;
 u mɔk sukuru ki dia u mɔsona,
 ki teen siir nan wun nyikchab yoo kur, ki kan dat i tu-
 ba.
 14 Li pasiar i Yomdaanɔ Yennu saa lebit u dukita,
 ki teen piisin i paak, ki te ki i jeet n nan bonchiann,
 ki yin fit turɔ jeet nan daan piinii.
 15 Pebin naatunn na Sayɔnn kunkonn paak,
 ki yiin niib na ki taamm, ki te bin lor mɔi.
 16 Taant niib na bɔyennkɔɔ boor;
 ki te bin teen siir nan jiantii.
 Baat nan nikpera, ki taan waas nan sanpantii,
 nan binba kɔɔn poopaanii
 nan bi poob na gbaa n nyik bi diit ɲaan baar.
 17 Mannteeb nba tuun Yennu toona ki be maruŋ bin-
 bintir
 nan ɲasaakak tammɔb sinsuuk ni na n bui ki miar
 Yennu a,
 “Yennu, ii mɔk ninbatinu nan a niib.
 A daa te digbanlia sarikitit, ki bia laat,
 ki yeen a, ‘I Yennu na be lia?’ ”

Bianjinba ki Yennu te tiŋ kpiak

18 Yennu baka be tiŋ na paak,
 ki u mɔk ninbatinu nan u niib,

19 ki turib gatu a, “Mɔtana, n ji yaa man turi jeete
 nan tilɔkna daan nan olif tiinii kpan, ki te yin gboo,
 ki digbanlia na ji kan sarikini.
 20 N saa nyinn naasuut nba tee nan kunkɔnkɔnna
 ki nyii niigaŋ po nae,
 ki ber bi siab ki bin saan kunkoouk po,
 ki ber binba tee sɔnliita na ki sikinib Mɔk-kpeenn ni,
 ki ber binba joont na ki sikinib
 Sinsuuk ni mɔkɔgbenjir na ni.
 Ki bi gbanankpeena saa nubir.
 N saa biirib, kimaan baa tun linba ki turi na paak.
 21 “Sarwaat, i daa tiin janmaanii,
 ɲaan ii mɔk parpeenn kii kpamm,
 kimaan linba Yennu tun ki turi na paak.
 22 Bonkubit, i daa tiin janmaanii,
 kimaan bonkubit kpinkpaar boa biikite,
 ki tiinii loon kɔɔna,
 ki kinkana nan daan tilɔkna yab bonchiann.
 23 “Sayɔnn teeb, ii mɔk parpeenn man;
 ii kpamm man linba ki i Yomdaanɔ Yennu tun
 ki turi na paak.
 U te kpafusaak baa ki li janjiti, ki te saak baa sabouŋ,
 ki bia baa sakoouk nan waa tuu baa bianjinba na.
 24 Jarii kur saa gbee nan jeete,
 ki bui saa gbee nan tilɔkna daan nan olif tiinii kpan.
 25 Ki i bona nba din biir
 bina nba niŋ ki naasuburuŋ din ɲman i bonbuburit
 na,
 n saa jiinir ki turi. Mine din tun naasuut maŋ i boor.
 26 Mɔtana, i ji sii mɔk jeet bonchiann ki di gboot,
 ki i saa pak dont min i Yomdaanɔ Yennu sann,
 wunba tun bakitnaurɔ toona ki turi na.
 Ki yimm, n niib, ji kan ban di fei.
 27 Ki yimm Israel teeb saa bann nan n be nani.
 Ki min Yennu-e tee i Yomdaanɔ, ki sɔɔ ji ki be.
 Ki yimm, n niib, ji kan ban di fei.

Ki jiin Yennu daar na po

28 “Ki li poor po, n tan saa sikin n Seek, sɔɔ kur paak,
 ki i bonjai nan i bonpoi tan sii sɔkint n maan,
 ki i jakpera mun tan sii damii damiit,
 ki i naasimm tan sii laat yirintu.
 29 Ki daa maŋ ni, n tan saa sikin n Seek na
 n daaba paak, li jab nan poob kur.
 30 “Ki daa maŋ ni, n tan saa tun bakitnaurɔ toona
 sanpaapo nan tingbouŋ na ni;
 ki sɔn nan muu nan munyuuk tan sii be.
 31 Yonnu tan saa kpint ki bɔnn,
 ki ɲmaarik mun saa kpint ki mɔnn nan sɔn na;
 li tan saa teen nnaewa ki min Yennu dajaann
 nba tee biiru daar na n fit baar.
 32 ɲaan binba kur tan boin sommir po saa la tinnu.
 Niib nba be Jerusalem, bi siab saa la fatu,
 ki binba ki n gannib na sii mɔk manfoor
 nan min Yennu nba yet bianjinba.”

Ki jiin tingbouŋ na ŋaateeb buut po

3 Yennu ŋamm yet a, "Daa maŋ ni, n tan saa ŋamm jiin
 Juda nan Jerusalem teeb mɔkinta.
 2 N tan saa taan tingbouŋ na ŋaateeb kur
 ki baar namm Buut Baauk ni.
 Leŋe ki n saa bu bi buut
 nan baa tun linba kur ki tur n niib.
 Bi te ki Israel teeb na yat kɔɔ digbangana ni,
 ki bia biit Israel tiŋ nba tee n yar na.
 3 Bi tɔ naatɔɔte a bin chent n niib nba ki bi soorib na,
 ki kɔi bonjai nan bonpoi ki teemm daaba,
 a bin gaar likirii ki pa jantona nan daan paak.
 4 "Iyab a yin tun bee ki turimi, yimm Taya teeb, nan
 Sidonn teeb, nan niib nba kur be Filistia teeb yent ni
 na? I koor a yin teen siare ki jiinimi-i? Li-i tee ki i yaa yin
 tun siar ki jiinimi, ŋann n saa kakit yiame, ki pa jiini. 5 I
 jii n salimpeena nan salimmɔna, nan n mɔkint kur, ki
 yaat saan nann i tingbanŋei niŋa. 6 I jii Juda nan
 Jerusalem teeb ki yaat fɔkit namm bi tiŋŋ tiŋe, ki saa
 kɔib ki tur Griis teeb. 7 Mɔtana, n ji yaa n nyinnibe yaa
 kɔib siaminba na. N saa teeni nan yaa teemm bianjinba
 nae. 8 N saa te ki bin kɔi i bonjai nan i bonpoi ki tur Ju-
 da teeb, ki bi mun saa kɔib ki tur Sabea teeb nba kɔɔ
 banfɔka na. Min Yennu-e pak na.
 9 "Turin mɔkontii na digbana kur ni a,
 'Teent siir nan tɔb man, yiint i kunkɔnkɔnna,
 ki taan bi kur ki somm namm.
 10 Faan i kumɔi ki teen jukbanjai,
 ki faa i jukii ki kpantir kpana,
 ki te i nibutimii gbaa n kɔn.
 11 Yimm digbana kur nba kpia na,
 kakitir ki baar man, ki taan leeb baauk na ni.' "
 Yennu, tumin a kunkɔnkɔnna ki bin lekib.
 12 "A te digbana na niib n teen siir,

ki baar Buut Baauk na ni.
 Leŋe ki min Yennu saa kar ki bu digbana kur buut.
 13 Bi mantik ton halii, chɔɔmm ki bir tiŋ ni
 nan baa tuu chɔɔ jeet li jaanu yoo bianjinba na.
 A ŋmaab nan baa tuu ŋmaa daan tilɔɔna li ŋinŋaa
 boor,
 ki daan n tan nyi ki gbee mɔ bianjinba na."
 14 Niib tusbam-bamme be Buut Baauk na ni.
 Leŋe ki Yennu saa baar yiama ki bu buut.
 15 Ki yonnu nan ŋmaarik saa bɔnn,
 ki ŋmaabira na ji kan yent.

Ki jiin piisin nba ki Yennu saa tur u niib po

16 Yennu kunkɔr saa nyi Sayɔnn kunkonn paak;
 ki u kunkɔr n tant ki nyi Jerusalem po;
 ki tingbouŋ nan sanpaak n jek,
 ŋaan Yennu saa kɔn u niib paaka.
 17 "Tɔn, Israel teeb, i ji saa bann
 nan mine tee i Yomdaanɔ Yennu.
 N kɔɔ Sayɔnn-e, n kasii kunkonn na paak.
 Jerusalem sii tee kasii dooe;
 ki boorganu ji kan ban kɔn ki nyanniri.
 18 Ki daa maŋ ni, kunkona saa gbee nan daan tiiniie,
 ki bonkobit sii be kunkonn kur paak,
 ki nyun sii be Juda kpenii kur ni bonchiann.
 Ki kpenu saa pubir nyi Yennu ŋasaakak boor,
 ki li nyun saa maan Kpekii Baauk na.
 19 "Ki Ijpt tiŋ saa kpant kunkoouk,
 ki Edom tiŋ n kpant langben-yana,
 kimaan baa lek Juda tiŋ,
 ki kpai li niib nba ki mɔk biit na paak.
 20-21 N saa kɔn binba ki bi kpiib na paaka.
 N kan nyik biirteeb na yanni,
 ŋaan niib sii be Juda tiŋ nan Jerusalem doo ni
 mɔkmɔk nan mɔkmɔk,
 ki min Yennu sii be Sayɔnn kunkonn paake."

Amos

Ki jiin Amos gbourj na po

Yennu-e din tun Amos a wun kpaan niib nba be Israel naan yent nba be garj po na ni, a bi-i kii nyik bi yanbɔn-toona, bi saa la tubdatuwa.

1 Amos nba tee pekpaarik ki nyii Tekoa doo ni na mɔmaame na. Li yoo maŋe ki Yusia din tee Juda kpanbar, ki Jeroboam, wunba tee Jehoas bija na, mun tee Israel kpanbar. Ki Yennu fiit ki wann Amos maan na ki jiin Israel teeb po. Li bina ŋanlee poor poe ki tiŋ jek.

² Ki Amos yet a,
 “Yennu kunkɔr nyi Sayɔnn kunkonn po,
 ki tantir ki nyi Jerusalem po.
 Ki bonkobit kpinkpaar boa koor wak wak,
 ki mɔɔt nba be Kamel kunkonn paak na mɔnn.”

Bianjinba Yennu saa dat booru nba kpia Israel teeb na tuba

Ki jiin Siria teeb po

³ Yennu din yet a, “Damaskus teeb tun yanbɔmm, ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi dia Gilead teeb na ki ŋmanjitib. ⁴ Li paak n saa te muu n sik kpanbar Hasael ŋaak paak, ki li saa di ŋajaann nba ki kpanbar Ben-hadad ¹ maa na. ⁵ N saa faa kɔnn kutlaana nba dia Damaskus tammɔkɔkɔkir, ki nyinn niib nba kɔɔ Afenn baauk ni na, nan Bef Edenn doo diatɔɔ na. Ki bi saa soor Siria teeb ki teemm yommii, ki saan namm Kir tiŋ ni.”

Ki jiin Filistia teeb po

⁶ Yennu ŋamm yet a, “Gasa teeb tun yanbɔmm, ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi soor digbanmunni ki kɔib nan daaba na ki tur Edom teeb. ⁷ Li paak n saa te muue n baa Gasa doo joona paak ki di li ŋajaana. ⁸ N saa liat Asdod nan Askelonn doi diara. N saa dat Ekronn teeb tuba, ki Filistia teeb kur nba biar na saa boont.”

Ki jiin Taya teeb po

⁹ Yennu ŋamm yet a, “Taya teeb tun yanbɔmm ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi soor digbanmunni, ki teemm yommii ki saan namm Edom tiŋ ni, ki ki dia naasinyɔɔsir mɔlor nba ki bi din lor na. ¹⁰ N saa te muue n baa Taya doo joona paak, ki di li ŋajaana na.”

¹ Ben-hadad din tee Hasael bijae.

Ki jiin Edom teeb po

¹¹ Yennu ŋamm yet a, “Edom teeb tun yanbɔmm, ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi wei ber bi ninjamm Israel teeb na, ki ki timm ninbaaku. Bi wutoa ki mɔk gɔɔru, ki bi ki te ki li maaki. ¹² Li paak, n saa te muue n baa Temann doo paak ki di Bosra ŋajaana na.”

Ki jiin Amonn teeb po

¹³ Yennu ŋamm yet a, “Amonn teeb tun yanbɔmm, ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi faa tɔbii ki pit poob poa Gilead tiŋ ni, a bin fit pukin bi yent. ¹⁴ Li paak, n saa te muue n baa Raba doo joona paak, ki di li ŋajaana na, ki wuyikinii sii be tɔb na daar, ki kɔnn maŋ sii paar nan wonpaaruk nae. ¹⁵ Ki bi saa soor bi kpanbar nan u saakab ki saan namm digbangann.”

Ki jiin Moab teeb po

2 Yennu ŋamm yet a, “Moab teeb tun yanbɔmm ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi ki baakit Edom kpanbar kpaba na, ki joor muu, ki li kpant tanpent. ² N saa te muue n baa Moab tiŋ paak, ki di Keriof doo ŋajaana. Moab teeb saa kpo tɔbii ni, yoo nba ki kunkɔkɔnna yikin wuyikinii, ki bia peeb naatuna na. ³ N saa kpi Moab tiŋ diatɔɔ nan saakab kur nba be tiŋ na ni.”

Ki jiin Juda teeb po

⁴ Yennu ŋamm yet a, “Juda teeb tun yanbɔmm ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi yêt n wannuwa, ki bia ki dia n sennii na. Kpinkpannii yennii nba ki bi yeejamm din jiantir na kpanniba. ⁵ Li paak, n saa te muue n baa Juda tiŋ paak, ki di Jerusalem ŋajaana na.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

⁶ Yennu ŋamm yet a, “Israel teeb tun yanbɔmm ki bia ŋamm tun yanbɔmma, li paak, n saa dat bi tubawa. Bi kɔi niburchimm nba kan fit pa bi mɔŋ pana, nan talas damm nba kan fit pa bi mɔŋ taasaat paak nawa. ⁷ Bi tabit nibutimii nan fara damm, ki beer nandamm ki ny-

intib bi barmōnii sōnu ni, ki bik nan u baa taant ki dōo nan poo yenō, ki biir n kasii sann. ⁸ Bi yenjiantboa kur, jab na teer chinchena nba ki bi gaar bi pandiira boor nae ki dōo li paak, ki kaar n nasaakak na ni, ki nyu daan nba ki bi jiar niib ki bi pa na.

⁹ “N niib, i paake ki n biir Amor teeb fas fas, bi lek din fōk nan kpekii na, ki bia mōk paŋ nan tijakpera na.

¹⁰ Mine din nyinni Ijīpt, ki n̄makitiri ki i somm kunkoouk paak bina piinna, ki tan turi Amor teeb tiŋ, a lii tee i yar, ¹¹ ki gann i bonjai na yemm, a bii tee n sōkiniinba, ki gann i naasinpaauŋ na siab, a bii tee min Yennu yab. ¹ Israel teeb, linba na ki tee barmōnii kaa-a? Min Yennu-e pak na. ¹² N̄aan ki i te ki n yab maŋ nyu daan, ki bia yeen n sōkiniinba na, a bi daa piak n maami. ¹³ Mōtana, n saa nannie buk-buka nan toruk nba tuu jii jik-kpiata ki n̄maan mat bona bianjina na. ¹⁴ Ki binba tee nantatinna gbaa tan kan chiar paaki, ki pandamm saa kōŋ bi paŋ, ki kunkōnkōnna gbaa tan kan fit tinn bi mōŋ manfoa. ¹⁵ Ki tōrbantōora tan kan seti, ki nantatinna tan kan chiar paaki, ki jab nba jak taanii na tan kan tinn bi manfoa. ¹⁶ Daar maŋ ni, kunkōnkōnna nba mōk para gbaa tan saa bat bi jatiat ki bir n̄aan chiar. Min Yennu-e pak na.”

Bianjina ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

³ Israel teeb, gbiintir maan nba ki Yennu pak ki jin i po na, yimm booru nba ki u nyinni Ijīpt tiŋ ni na. U yet a, ² “Booru nba kur be tingbour na ni, yimm kōe ki n ganni, ki n baka be i po, n̄anne teen ki n par mantik bi i yanbōmm paak, ki n saa dat i tuba.”

Ki jiiin Yennu sōkinii toona po

³ Niib banlee saa fit lakin saa sōnu ki li ki tee bi taan dudukit yennkōo kaa-a?

⁴ Yanbōr fit beet muuk ni, ki li ki tee u la u jeet kaa-a? Yanbōr paan sii fit n̄muut u dindōoboor ki li ki tee u soor siar kaa-a?

⁵ Nōkōŋ saa fit soor baruk ki jeet kaa baruk maŋ paaki-i?

Baruk saa fit fiir ki li ki tee siar kaa sik baruk maŋ niŋi-i?

⁶ Bi saa fit peb tōb naatunn doo ni, n̄aan ki janmaanii kan soor niibi-i?

Bonbiir saa fit baar doo paak, ki li ki tee Yennu kaa tumi-i?

⁷ Yabint Yennu ki tuun siar n̄aan ki ki fiitir u lor ki teen u toontunna nba tee sōkiniinba na.

⁸ Yanbōr-i bee, n̄mee ki janmaanii kan soorō?

Li-i tee ki Yabint Yennu paki, n̄mee saa yēt ki kan sōkin u maami-i?

Ki jiiin Samaria biiru po

⁹ Ii kōkōnt maan na ki tur binba kōo Ijīpt nan Asdod naan n̄ei ni na: “Ii taan leeb kunkona nba kook Samaria doo na paak, ki got n̄matir nan toonbiit nba tuun leŋ.”

I Yennu yab paak tee Nasar teeb, ki li ki tee bii nyu daan.

¹⁰ Yennu yet a, “Niib na gbeent bi n̄anjanii nan bona nba ki bi fiar nan jate. Bi taan ki mi baa sii tuun toonjana bianjina. ¹¹ Li paak, datai saa loon bi tiŋ nae, ki yeer joonn nba guub na, n̄aan jii mōkint nba be bi n̄anjanii na ni.”

¹² Yennu n̄amm yet a, “Li-i tee ki yanbōr soor peeuk, pekpaarik tuu tan la taa n̄anlee koo tubire. Nnae mun ki Samaria teeb nba daa di manu na, bi waaminnae tan saa tinn.” ¹³ Yomdaanō Yabint Yennu n̄amm yet a, “Gbiintir mōtana man, ki kpaan Jakōb yaaboona.

¹⁴ Daar nba ni ki n saa dat Israel teeb tuba bi toonbiit paak na, n bia saa bet jiantu binbinta kur nba be Betel doo ni, ki binbintir kur Iōtii mōgbana ^{II} saa gbiat baa.

¹⁵ Ki n saa biir waruk yoo n̄ei ki kpab nan waat yoo n̄ei. Ki n̄ei nba ki bi n̄ammir nan loobnyana na kur saa baa ki kpat langbent, ki n̄agbenjir kur saa biir.”

⁴ Yimm Samaria poob, gbiintir man, yimm nba gbenjir nan Basann nei nba di ki gboot na, yimme n̄manjir tarii, ki bia diin fara damm, ki loon i sōrib-ii teeni daan yoo kur. ² Yabint Yennu sat mōb u kasii sann ni, ki yet a, “Yoo baate, ki bi tan saa soori nan kutlōkita, ki i kura tan sii tee nan jaŋ nba tuu be janpeenu paak na. ³ Ki bi saa dat sōo kur ki nyinnō joonfōnn ni, ki lu-u nanyer po.”

Bianjina ki Israel teeb yēt bin subir

⁴ Yabint Yennu n̄amm yet a, “Israel teeb, i-i mi a li n̄an, yin saan kasii boor nba be Betel na ki tun yanbōmm, ki saan Gilgal ki saa tun yanbōmm nan i paŋ kur, kii n̄ammit kii baat nan bonkōbit sanyōk kur, kii mann maruŋ, kii biaki baat nan i bona piik ni yenn, daananta kur ni. ⁵ Ii n̄ammit kii jik i jeet Yenpiinii kii teen Yennu niipoouk, kii mōk dont-n-mōŋ nan i Yenpiinia nba ki i baat nann ki teenō na. Linba ki i loon li tumue na.

⁶ “Mine tee daanō nba te ki kon baa i doi ni, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori. ⁷ Mine soor saak ki u ki baa, yoo nba ki i bonbuburit mantik loonō na, ki te saak baa digban-yenn ni, n̄aan ki ki baa leer ni, ki te saak baa kpayomm ni, n̄aan ki kpaleeb koon, ⁸ ki te nyunnyukuru so niib, ki bi lin lōkōn digbana, ki loon nyun, n̄aan ki li ki janjitib. N̄aan ki i bia lek ki jen min Yennu boor.

⁹ “Ki n te waruk da ki koor i bonbuburit, ki te naasuut n̄man i kpaant nan i daan tilontii kur, nan i tilontlia, nan kpan tilontii, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori.

¹⁰ “Ki n te yiaryoonn soori, ki tee nan maa din te linba soor Ijīpt teeb na, ki te ki bi kp̄ii i naasimm tōbii ni, ki jii i taanii ki yaat namm, ki te nikpeena nba be i kaan ni na pōkō ki nubiri, n̄aan ki i lek ki jen min Yennu boori.

¹¹ “Ki n biir i yenn nba nan maa din biir Sodom nan Gomora teeb bianjina na. Ki i siab nba biar ki be i manfoor ni na tee nan datar na, n̄aan ki i lek ki jen n boor. Min Yennu-e pak na. ¹² Yimm Israel teeb, li paak,

II Bi binbintir Iōtii mōgbana n̄anna naan yiinae.

ki n yaa n dat i tuba. Ki maa yaa n dat i tuba na, teent siir ki min Yennu n bu i buut."

¹³ Yennu-e tee daano nba nan jfokit, ki bia nan wouj,
ki fiitir u dudukit ki teen nisaarik,
ki te yonnu baa ki nyok bont,
ki somm tingbouj na siaminba dokii paak,
ki u sann tee: Yomdaano Yabint Yennu.

Fabinii nba jiin binbenj lebitu po

5 Israel teeb, gbiintir kuun yanii nba ki n yiin ki teeni na.

² Israel nba tee nan poomunn na baawa,
ki ji kan ban fiiri, ki bi yeto u tihj tiij ni,
ki sja kaa ki saa fit somm ki wun fiiri.

³ Yabint Yennu yet a, "Israel digbansiar tun kunkonkonna tusir, njaan ki kobik koo tan jen; ki digbanleer bia tun kunkonkonna kobik, ki piik tan jen."

⁴ Yennu din yet Israel teeb marj a, "Baat man n boor, ki i saa la manfoor. ⁵ I daa saa Beerseba ki jiantir, i daa koor a yin lon n boor Betel-i, kimaan Betel saa teen yanna. I daa saa Gilgal, kimaan u niib saa teen yommii digbangann niwa."

⁶ Saant Yennu boor, ki i saa la manfoor. Li-i tee ki i ki saan u boori, u saa sik yimm Israel teeb paak nan muu nae, ki bia di Betel teeb, ki sja sii kaa ki saa kpeeniri.

⁷ I boonta, yimm nba lebitir barmonii ki tee faak, ki bia njaan niib bi barmonii ni na.

⁸ Yennu-e nan njaanbira, ki sennib bi sinsetboa, ki te nyok bont, ki sanyok yentir.

U yi nyun nba be moka ni, ki li koon tingbouj na paak.

U sanne tee Yennu.

⁹ U biir parj damm, ki te ki bi digbanjaana kpantir langbent.

¹⁰ Njaan Yennu yet a, "Yimm niib na, i ki loon daano nba loon barmonii buut ni ki tee barmonpakiro na. ¹¹ I diin talas damm ki fiar bi jeet, li paak, i kan koo tana njaan nii nba ki i maa na ni, ki bia kan nyu daan nba nyi tilontjanii nba ki i bur na. ¹² N mi i biit nba yab bianjiba, nan i toonbiit nba tee bianjinba. I so ninjamm na, ki gaan fobit piinii, ki ki teen talasdammm monii, buut ni. ¹³ Li paak, yimm subindamm, nminin soon nna, kimaan yoo na tee yobiiuko.

¹⁴ "I daa tuun toonbiiti; njaan ki i dudukit-ii tee yin tun toonjana, ki li saa te ki i moka manfoor, ki i Yomdaano Yabint Yennu sii be nani, nan yaa yet a u be bianjinba na. ¹⁵ Ii nan toonbiit, njaan kii tuun toonjana, ki te barmonii-ii piak buut bunu ni. Li pasiar, Yennu sii moka ninbatinu digbann na niib nba tenn ki moka manfoor na paak."

¹⁶ Nanne ki i Yomdaano Yabint Yennu yet a, "Fabinii nan ninbawuyikinii sii be doo na sijnot ni, ki bi tan saa yiin kpaara gbaa, ki te njaan nan niib nba ki bi pab a bin bui kpeemmonii na, ki bi saa lakin bui kpeemmm paak.

¹⁷ Fabinii tan sii be kpaant kur ni. Linba na kur tan saa tun, kimaan n baate maa n dat i tuba. Min Yennu-e yet na."

¹⁸ Li tan sii tee bonbilankante ki tur yimm nba guu Yennu daar marj na. Daar marj tan saa tun toonjanlanne ki turini-i? Li tan sii tee bunboncheenne ki turi, li kii tee yentu kaa. ¹⁹ Li sii tee nan nir nba tuu chiar nyi yanbor boor ki saa chet naamuuk nae, koo li tan sii tee nan nir nba kun u njaak ni, ki paan nuu joonn paak, ki waauk jum nae. ²⁰ Yennu daar na tan sii tee bunboncheenne, li kii tee yentu kaa; daar marj sii tee bunboncheenne, li kii moka yentu nan waama.

²¹ Yennu yet a, "N ki loon i jiantii jaamm na. N ki loonir nan waama. ²² Li-i tee ki i baar nan i mujoonu piinii nan jeet piinii, n kan gaari. N kan gaar i bonkobgberja nba ki i baat nann a yin turin ki lii tee piinii na. ²³ Nyikin i yanii nba tee fuut na. N ki loon man gbiint i kona na monii. ²⁴ Njaan ii te ki barmonii-ii puub nan kpenu na, ki bia te ki binbenjansin-ii tee nan mokit nba ki fok na.

²⁵ "Israel teeb, n ki boi-i maruj nan piinii po, bina piinna nba ki n saan nani kunkoouk paak na. ²⁶ Yaa din jiantir ninnaun nba tee Sakuf tingbann nba tee i bat na, nan tingbann nba tee Kaiwann ki tee njaan na, li paak, see ki i jii bonninnant marj, ²⁷ yoo nba ki n tan saa saan nani yommisin ni, tiij nba fok gar Damaskus na. Min i Yomdaano, wunba tee Yabint Yennu nae pak na."

Ki jiin Israel teeb biiru po

6 Li tan sii bi ki tur yimm nba be Sayon, i yamani, nan yimm nba dukii nan siar kan daamii-i Samaria doo ni na, yimm nba tee nijaana ki be Israel digbanjaann na ni, ki tee binba ki niib saa i boor sommir po na. ² Ii saa got Kalne doo, ki takt kii saa Hamaf digbanjaann na ni, ki bia sik Filistia teeb doo nba tee Gaaf na. Li digbana din ki chee Juda nan Israel digbana. Bi yent din ki yarin ki gar i yar na. ³ I kan sak nan dabiir baate, njaan toonbiit nba ki i tuun nae saa te ki daar na n baar yian. ⁴ Li tan sii bi ki tur yimm nba kar i kaanjanii paak, ki njaan naabikpamma nan pebikpamma na, ⁵ ki moka nioh nan yin tuu dukin yarj ki yin nan Defid na, ki faa kona, ⁶ ki nyu danmangbee, ki bia so tulaar-nunubit, njaan lek ki moka fabin Israel biiru paaki na. ⁷ Li paak, yimme sii tee binba saa sint saan digbangann yommisin ni, ki i jeet nan jaamm nba ki i di na saa gbenn.

⁸ Yomdaano Yabint Yennu-e por u moka, ki yet a, "N ki loon Israel teeb dont-n-moka na; n yisin bi njaan nba ki bi maa na. N saa jii bi digbansaakar na ki tur bi datai."

⁹ Ki li-i tee jab piik tenn njaan nba ni, bi saa kpowa. ¹⁰ Nikpiim nba yen kpeemmm kuun maruj saa jii gbanankpeenn na ki nyinn njaan na ni. Ki nikpiim na saa yiin boi wunba kur biar njaan na ni a, "Sja biar be nna na-a?"

Ki nir na saa jiin a, "Aaii."

Tok, ki nikpiim na saa yet a, "Ii nmin. Ti soor ti moka, kii mi tin yiin Yennu sann gbaa."

¹¹ Yoo nba ki Yennu tan saa tur moka na, njaan na li njaan kur tan saa yeere burii burii. ¹² Taanii tiin jakt

ni-i? Niib koo nan naakookii mɔka ninji-i? Njaan ki i kpintir barmɔnii ki li tee lɔbii, ki bia kpintir bonɔnann ki li tee bonbiir.

¹³ Ki i kpamm yaa fat Lodebar ^I doo na paak, ki dont i mɔŋ, ki yaa, "Ti mɔk paŋ nan taa fat Karnaim ^{II} doo na."

¹⁴ I Yomdaanɔ Yabint Yennu tiɔŋo yet a, "Israel teeb, n yaa man tun digbansiar kunkɔnkɔnnae ki bin kɔɔ ki fat i tiŋ. Niib maŋ sii diini ki nyi Hamaf gaanu nba be niigaŋ po, ki saan tuu Araba kpenu nba be niidiitu po na."

Yirintu ki jiin naasuut po

⁷ N la yirintu ki li nyii Yabint Yennu boor, ki u nan naasuut ki bi yaba, baa chɔɔ kpanbar tammɔɔt ki gbenn ki mɔpaauŋ piin bintir na poor po. ² Yirintu maŋ ni, ki n la naasuut, ki bi ŋman tutumaatit nba kur be tiŋ na paak. Nanne ki n yet a, "Yabint Yennu, nyik-inchab a niib. Bi saa teen nlee kii mɔk manfoori? Bi kann mantik waar bonchiann, ki bia tee nibutimii."

³ Ki Yennu lebit u dudukit, ki yet a, "Faa la yirintu nba na, li kan teeni."

Ki jiin yirintu nba tee muu po

⁴ Ki n bia la yirintu ki li nyii Yabint Yennu boor. Yirintu maŋ ni, ki n la ki u tee siir a wun dat u niib tuba nan muu, ki muu na dii boont mɔkɔgbenɔr nba be tinpɔɔr ni na, ki ji piin di tingbouŋ. ⁵ Nanne ki n yet a, "Yabint Yennu, nyikin. Nlee ki a niib saa tinni? Bi kann mantik waar bonchiann, ki bi bia tee nibutimii."

⁶ Ki Yennu lebit u dudukit biak ki yet a, "Faa la yirintu nba na, li kan teeni."

Yirintu ki jiin ŋmibikinkar po

⁷ Ki n bia ŋamm la yirintu, ki Yennu see kpia joonn nba ki bi din jii ŋmibikinkar ki bikin maa na, ki dia ŋmibikinkar u nuu ni. ⁸ Ki u boin a, "Amos, a la bia?"

Ki n jiin a, "N la ŋmibikinkare."

Nanne ki Yennu yet a, "N yaa man jii ŋanne ki wann nan n niib na tee nan joonn nba ki bi maar ki li kpet nyii kɔɔɔ ni nae. N ji kan lebit n dudukit ki nyik bi tubdatu. ⁹ Siaminba ki Aisak yaaboona ^{III} jiantir na, n saa biirira, ki ŋamm Israel teeb kasii boa na kur saa kpant langbent. N saa te ki kpanbar Jeroboam ^{IV} naan n boont."

Ki jiin Amos nan Amasia po

¹⁰ Nanne ki Amasia, wunba tee manntɔɔ ki nyii Betel na tun toonii nan mɔmaan, ki bi saan nann Israel teeb kpanbar Jeroboam boor a, "Amos lorin nan niib nae a bin biira. U pinpakit na saa biir tiŋ na niiba. ¹¹ Waa yeen maan nbae na a, 'Jeroboam saa kpo tɔb ni, ki bi saa soor Israel teeb na ki nyinnib bi tiŋ ni, ki saan namm tingaŋ ni.'"

^I Lodebar paake tee "li tee yanne." ^{II} Karnaim paake tee "paŋ." ^{III} Aisak yaaboona tee Israel teeb. ^{IV} Jeroboam din tee Israel kpanbare.

¹² Ki Amasia yet Amos a, "Yennu sɔkinii, li jaŋa. Ii ŋmat kii saa Juda tiŋ ni, kii sakii sɔkint Yennu maan leŋ. A te ki ŋamme-ii pa-a li paak. ¹³ A daa sɔkint Yennu maan Betel na jikii. Nna na tee kpanbar na Yenjiant-boore, ki tee digbann na jiantu boor."

¹⁴ Ki Amos jiin Amasia a, "N ki tee Yennu sɔkinii boorik nba sɔkint maan ki gaan paauk kaa. N tee pekpaarike, ki bia gorii tilontii. ¹⁵ Njaan ki Yennu nyinin pekpaaru ni, ki betin a man baar ki tan sɔkin mɔmaan ki tur u niib Israel teeb. ¹⁶ Mɔtana, gbiintir linba ki Yennu yeen na. Fine betin a man nyik ki daa sɔkint Yennu maan, ki bia nyik ki daa mɔkɔntir Yennu maan ki teen Israel teebi. ¹⁷ Li paak, Amasia, Yennu beera a, 'A ŋaapoo sii tee bonchonchonne ki be doo ni, ki bi saa kpi a waas tɔbii ni, ki bia saa jii a tiŋ na ki biit siab, ŋaan ki a mɔŋ saa kpo binba ki jiantir Yennu na tiŋ ni. Ki bi tan saa soor Israel teeb na bi tiŋ ni, ki yaat saan namm tingaŋ ni.'"

Yirintu ki jiin tilɔɔna nba be kpanchibuk ni po

⁸ Ki n la yirintu biak, ki li nyii Yabint Yennu boor. Yirintu maŋ ni, ki n la tilɔɔna be kpanchibuk ni.

² Ki Yennu boin a, "Amos, a la bia?"

Ki n jiin a, "N la tilɔɔnae be kpanchibuk ni."

Ki Yennu betin a, "N niib Israel teeb yoo gbenna. ^V N ji kan lebit n dudukit nan man dat bi tuba. ³ Daar maŋ ni, yanii nba ki bi tuu yiin naan ŋaak ni na, li saa kpant kpemɔnii, ki nikpeena sii dɔɔ siar kur po, ki bi saa lub ŋmingminn."

Ki jiin Israel biiru po

⁴ Gbiintir mɔmaan nba na, yimm nba tabit talas damm, ki bia biir tiŋ na nandamm na, ⁵ ki piak i mɔŋ a, "Kasii daa na saa gar nlee yooe ki tin fit kɔi ti jeeti? Foon daar saa gbenn nlee yooe ki tin fit piin kii kɔi? Li yooe ki ti saa kɔi daapaaru, kii bik fai bikina, kii ŋmab daara. ⁶ Ki ti saa fit kɔi punputa daapaaruk, ki saa lon nandaanɔ nba ki fit pa pann, ki poŋ kan fit pa taasaat paak gbaa, ki daau ki teenɔ daabir."

⁷ Israel teeb Yomdaanɔ Yennu por a, "N kan ban tamm bi toonbiit po, ⁸ ki li saa te tiŋ n damm, ki wunba kur be tiŋ na paak saa di wahala, ki tiŋ na kur saa jekir, ki li saa pukir do ki tan maak, nan Ijiipt mɔkir nba tuu pukir ki maakit bianɔnba na. ⁹ Min Yabint Yennu-e yet a yoo baate ki n tan saa te yonnu n kpir baa yon-suuk ni, ki bia te lin bɔnn yonsupeeuŋ ni. ¹⁰ N saa te ki i jaamm maruŋ na n kpant kuun maruŋ. N saa lebit i parpeenn yanii ki teen parbiir wuyikinii. N saa te ki yin koor i yut ŋaan lia bɔtoot liant, ki i sii tee nan bidaanɔ nba tuu bui ki fabin, u biyemmir kuun paak bianɔnba na. Yoo maŋ tan sii tone nan li joontu.

¹¹ "Yoo baate ki n tan saa te kon n baa tiŋ na paak, ki kon sii mɔk niib, ŋaan li kii tee jeet kon kaa; ki nyun-nyukuru sii mɔk niib, ŋaan li kii tee nyun paak kaa. Yennu mɔmaan kon nan nyunnyukuru tan sii mɔk niib. Min yabint Yennu-e yet na. ¹² Niib saa yirib ki nyi Mɔk-

^V Bi maan ni, "gbenn" nan "tilɔɔna" mɔbona naane.

kpeenn po, ki saan Sinsuuk ni mɔkgbenjir na, ki bia nyi niiganj po ki saan yondo po, ki saa lin lon Yennu mɔ-maan na siar kur po, ɲaan kan lari. ¹³ Ki daar maɲ ni, li naasinpaara nan sapaanfani gbaa, nyunnyukuru saa te ki bin fib. ¹⁴ Ki niib nba poor Samaria tingbana, koo binba poor Dann tingbana, koo binba poor Beerseba tingbana na, saa baa tij ni ki ji kan ban fiiri.”

Bianjinba ki Yennu saa dat Israel teeb tuba

9 N la Yennu see kpia maruɲ binbintir na, ki yet a, “Faan jiantu ɲasaakak na jaantarii na yura paak nan paɲa, ki lin te ɲaak na kur n jek. A jintir ki lin baa niib na paak. Ki niib nba biar na, n saa kpib tɔbii ni, ki bi sɔɔ kan chiar paak, koo ki boti. ² Ki bi-i lekii gbiir bootuk ki sik kpeentij gbaa, ɲaan n saa sooriba, koo bi-i lekii doo sanpagbouɲ ni gbaa, ɲaan n saa sikiniba. ³ Li-i tee ki bi bɔr Kamel kunkonn paaki, ɲaan n saa kpaan bi boor ki sooriba. Li-i tee ki bi bɔrin ki sik mɔkgbenjir tij po, n saa te ki nyun ni waagbenjire n jumm. ⁴ Ki li-i tee ki bi datai soorib ki yaat nammi, n saa te ki bin kpib. N lor man biiribe, n ki yaa n sommib kaa.”

⁵ Yomdaanɔ Yabint Yennu tuu sii tingbouɲ nae ki lin jekir,

ki binba kur be li ni na bui fabin.

Ki durinya na kur saa do ki tan ɲmat sik nan Ijijit mɔkir na.

⁶ Yennu maa u ɲaak yendbouɲ ni,

ki senn li fiakir tingbouɲ na paak.

U tuu yiin nyume ki lin nyi mɔkgberɲa ni,

ki koon tingbouɲ na paak.

U sanne Yennu.

⁷ Yennu yet a, “Israel teeb, n loon Sudann teeb nan maa looni bianjinba nae. N jii Filistia teeb ki nyii namm

Kret tij ni, ki bia jii Siria teeb ki nyii namm Kir tij ni, nan maa jii-i ki nyii nani Ijijit bianjinba na. ⁸ Min Yabint Yennu gorii Israel nigbouɲ nba tee toonbiit damm nae, ki saa boontib tingbouɲ na paak, ɲaan n kan boont bi maaru kuri.

⁹ “N saa yet mɔbe, ki lin yekir Israel teeb nan baa tuu yekir jeet yekitik ni bianjinba na. N saa yekiribe digbana kur ni, ki nyinn binba kur ki mɔk nyɔɔt na. ¹⁰ Yan-bɔndamm nba kur be n niib ni na, bi saa kpib tɔbii ni, binba yaa, ‘Yennu kan te bonbiir n baarit na.’”

Bianjinba ki Yennu saa ɲamm fiin Israel teeb

¹¹ Yennu ɲamm yet a, “Daar baate ki n tan saa ɲamm fiin Defid naangbouɲ nba tee nan ɲaak nba baa ki tee langbouɲ na. N saa ɲamm maa li joona, ki fiinir, ki ɲamm maar, ki lii tee nan laa din tuu tee sianyoo bianjinba na, ¹² ki te Israel teeb n kɔn ki nyann Edom tij nba biar na, nan digbanlia nba kur din tee n yar na. Min Yennu nba saa te linba na kur n tun nae pak na.”

¹³ Yennu ɲamm yet a, “Yoo baate,

ki bi tuu tan sii jaan jeyent ki gbent na,

ki jeleet kpaan nan jaanuwa.

Ki daan tiinii saa lon bonchiann,

ki bi kan fit jii li kur ki ɲaa daami.

Ki damanin sii nyi jɔɔt nan kunkona paak ki puub.

¹⁴ N saa jii n niib ki jen namm bi tij ni,

ki bi saa fiin bi langbent ki kɔɔ li ni,

ki saa bur daan tilontii, kii nyu li daan,

ki ko kpaant ki di jeet nba ki bi bur na.

¹⁵ N saa kaan n niib tij nba ki n turib na niɲe,

ki sɔɔ ji kan ban fiimmi.”

I Yomdaanɔ Yennu-e pak na.

Obadia

Ki jiin Obadia gbouŋ na po

Obadia din tee Yennu sɔkɪniie ki kpaan Edom digbana nan Yennu saa dat bi tuba nan baa dia Israel teeb diabi-iuk na. Edom teeb na din tee Jakob ninja Esɔɔ yaabooŋ, li paak, bi din tee ninjanne nan Israel teeb.

1 Mɔmaan nba nae ki Yabint Yennu yet Obadia ki jiin Edom tingbouŋ po.

Ki jiin Edom teeb tubdatu po

Ti gbat mɔmaan ki li nyii Yennu boor,
u tun tontii digbana ni ki yet a,
“Teent siir man ki tin saan faa Edom teeb tɔb.”

2 Yennu yet Edom teeb a,
“N saa butimi, ki te sɔɔ kur n yisimi.

3 I dont-n-mɔŋ nae kpanni.
I digbangbenjir na tee tanpiiuko.

Ki i ŋei be jɔfɔkit paak, ki i ji beer i mɔŋ a,
‘Ŋmee saa fit dat ki sikiniti?’

4 Yaa lek maa i ŋei ki li be sanpaapo
nan baakir tikɔ nba be na,
ki te ki li tee nan li be ŋmaabira ni na,
ŋaan n lek saa dat ki sikiniwa.

5 “Li-i tee nanyukib kɔɔ nyiɔku,
bi tuu jan linba ki bi loone;
ki li-i tee niib saan a bin tikir tilɔɔna,
ŋaan bi tuu lɔɔt waama,
ŋaan ki i datai ber nyinni fas fas.

6 Esɔɔ yaabooŋ, bi fat i faara.
7 Binba kur man nani, bi kpanniwa.
Bi ber nyinni i tiŋ niwa;

ki yimm nan niib nba bo man na, bi kɔn ki nyanniwa.
Ki i yɔɔnba, binba ki yimm nan ŋamm tuu lakin di na,
bi pii barite ki guunti.

Bi piak i paak maan a,
‘Bi subinii nba ki bi mɔk na be lia?’

8 Daar nba ki n saa dat Edom teeb tuba na,
li daare ki n saa biir u jab nba tee subindamm,
ki boon bi bannu kur,

9 ki janmaanii saa soor Temann kunkɔnɔnna,
ki bi saa kpi jab nba kur be Edom tiŋ ni.

Linba paak ki Yennu saa dat Edom teeb tuba

10 “Kimaan yaa fiar
ki bia kpi i ninjamm Jakob yaabooŋ na paak,
ki n saa boonti, ki yin di fei nan yoo nba kaa paak.

11 Daar nba ki bi datai daan biir Jerusalem tammɔɔ
ki kɔɔ ki jii bi mɔkint ki yaat nann
ki saa biit bi tanjɔŋ ni na, i daan see-e ki gorii.
I ton nan datai maŋ nae.

12 I daan bo kii kpamm i ninjamm nba ki bi biirib
Juda tiŋ ni na paaki.

I daan bo kii mɔk parpeenn, daar nba ki bi biirib na
ni.

I daan bo kii laab nan baa be parbiir ni na.

13 I daan bo kan kɔɔ n niib doo na ni,
ki saa kpamm, bi wahala daar ni,
ki bia fat bi mɔkint, biiru daar maŋ ni.

14 I daan bo kan set sɔnpaata na ni,
ki so binba tiin a bin paak na.

I daan bo kan soorib ki turib bi datai, parbiir daar na
ni.

Ki jiin digbana nba ki Yennu saa bu bi buut na po

15 “Daar nba ki min Yennu saa bu digbana kur buut
na per na.

Edom, faa tun linba, bi saa tun nnae ki jiina.
A toona saa ŋmat a yur paake.

16 N niib na gaar tubdatu bonchiann, n kasii kunkonn
na ni,

ŋaan digbanlia nba kur kpia na saa la tubdatu
ki lin gar nnawa.

Bi saa gaar tubdatu nae ki tan kpakin yann.

Bianjinba ki Israel teeb saa nyann

17 “Ŋaan Sayɔnn kunkonn paak, siab saa tin paak,
ki li sii tee kasii boor.

Ki Jakob ŋaateeb saa yent tiŋ nba tee bi yar nan bar-
mɔnii.

18 Jakob ŋaateeb nan Joosef ŋaateeb ^I sii tee nan muu
nae,

ki saa di Esɔɔ ŋaateeb
nan muu nba tuu di kinkaka bianjinba na.

Ki Esɔɔ yaabooŋ na, sɔɔ kan biari.
Min Yennu-e pak na.

19 “Niib saa nyi niiditu po Juda tiŋ ni ki yent Edom tiŋ,
ki binba saa nyi yonbaa po kunkonbis po na saa fat
Filistia tiŋ.

Ki Israel teeb saa kɔɔ Efraim nan Samaria yent ni,
ki Benjamins booru saa yent Gilead tiŋ.

20 Ki Israel kunsɔntinna nba be Keenann tiŋ ni na

I Jakob ŋaateebe see Juda teeb seenu ni, ki Joosef ŋaateeb mun see Israel teeb seenu ni.

saa kɔn nyann Fonisia ki saan niiganj po ki saa tuu Sarefaf,
ki kunsɔntinna nba nyii Jerusalem ki be Saadis na saa fat Juda niidiitu po digbana.

²¹ Ki nyannu damm nba be Jerusalem na saa nyann Edom tij,
kii diab.
Ki Yennu מִכָּהֵן sii tee bi kpanbar.”

Jona

Ki jiiin Jona gbouŋ na po

Yennu din pak u sɔkinii Jona a wun saan Ninefe doo ni, ki saa kpaan doo maŋ niib, a bi-i kii nyik bi yanbɔntoona, bi doo na saa biir. Jona din ki loon saanu, kimaan Ninefe din tee Asiria teeb digbansaakare, ki bi tee Israel teeb datai, ki Jona ki loon bin lebit bi dudukit ki nyi biiru na ni.

Bianjinba ki Jona yêŋ Yennu mɔb

1 Dasiare ki Yennu din pak nan Jona, wunba tee Amitai bija na. **2** U din yetɔ a, “Saant digbangbenjir nba ki bi yi Ninefe na, ki saa wannib bi biit. N mi bi yanbɔmm po.” **3** Naan Jona din chiar gaar gann poe, a wun bɔr ki Yennu daa laato, ki saan digbansiar ki bi yir ɔɔpa, ki saa la ŋaruŋ ki li saa doo nba sann tee Speenn na. Waa din la ŋaruŋ maŋ, ki u pa kɔkɔnu likirii ŋaan kɔkɔ, ki dukii wun saan Speenn ki saa bɔr.

4 Ŋaruŋ maŋ nba din fiir saa na, ki Yennu tun wonpaaruk mɔkɔgbenjir na paak. Wouŋ na nba din mantik paar na, ki ŋaruŋ na ji loon lin yakit. **5** Binba din be ŋaruŋ na ni yan din put bonchiann, ki bi jak wuyikinii ki loon sommir. Sɔk kur din yikin ki yi u yenbike. Baa din gbaa baa saa teen bianjinba ki ŋaruŋ na n fukit na, bi din nyinn jika nba be ŋaruŋ na ni kurae ki lu nyun ni. Li yoo na ki Jona kɔkɔ ŋaruŋ na ni ki gɔkɔ kpowa.

6 Ŋaruŋ na yudaanɔ nba lau yoo nba, ki u boiɔ a, “A tuun bee nna? Fiit ki boi a Yennu sommir po. Li pasiar u saa tint ninbaauk ki foorita.”

7 Ki binba be ŋaruŋ na ni din yet bi leeb a, “Ŋaant man tin lu suka ki laan ŋmee yen biit nba tan baat nan ninbɔŋ na.” Baa lu suka yoo nba, ki li soor Jona.

8 Ŋanne ki bi boiɔ a, “Ti saa nyiir ŋmee linba na paaki? A tuun bee nna? A nyii digbanlanne? A tee boorlanje?”

9 Ki Jona jiiin a, “N tee Hiibru ^I boorue. N jiantir Yennu-e, wunba tee yendɔuŋ ni Yennu, ki din nan tiŋ nan mɔkɔgbenja na.” **10** Jona din tukin ki pakib nan u tiin a wun bɔre, ki Yennu daa laato.

Ŋaruŋ ni niib na yan din put bonchiann, ki bi betɔ a, “Bonbilankante ki a tun na.” **11** Wouŋ na din ŋammit yabitir ki pukii yoo nan yoo, ki niib na ji tan boiɔ a, “Ti saa teena nlee ki wouŋ na n diŋi?”

12 Jona din jiiin a, “Jiimin ki lu-n mɔkir ni, ki wouŋ na n maak. N mi nan n biit paake ki wouŋ na tan baari.”

13 Naan ki ŋarinkanna na lek yiab a bin saan nan ŋaruŋ na gbingbankpiŋ. Wouŋ na din pukiiie yoo kur, ki bi ki fit saa. **14** Bi ji din tan yikin ki yi Yennu-e a, “Yennu, ti meia ki a daa daar ti tuba ki kpit, ti-i nyinn ɔkɔ na manfoori. Yennu, fine te ki linba na kur tuun.”

15 Ŋanne ki bi ji wokit Jona, ki lu-u mɔkɔgbenjir na ni, ki

^I Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

wouŋ na ŋmin li taakpaak ni. **16** Linba na din te ki ŋarinkanna na tin Yennu janmaanii bonchiann, ki bi mann maruŋ tur Yennu, ŋaan senn mɔsonn nan bi sii jiantirɔ.

17 Yennu din te ki jangbenjir tɔkir Jona ki nak. U din be jan na poor ni yonnu nan nyiɔk ki saa jan daa ŋan-taa.

Jona Yenmiaru

2 Jona nba din be jan na poor ni na, ki u mei u Yomdaanɔ Yennu, ki yeen a:

2 “Yennu, n parbiir niŋe ki n yiina, ki a gbiint ki turin.

N din be tinpɔkɔr ni, kpeentiŋewa, ŋaan fabin tura, ki a gbiint n fabinii maŋ ki turin sommir.

3 A jiime ki lun nyun ni, nyun tiŋ powa, siaminba ki nyun piin n munn po, ki a nyunpana nba mɔkɔ paŋ gaar n paak.

4 Ki n dukin nan min kpan nyinte na, ki ji kan mi nakin a kasii jiantu ŋasaakak na, ki n ninbinn bia ji kan mi lari.

5 Ki nyun piin ki murintin, ki kpengoona fin n yur.

6 N kpilii ki saa baar ɔkɔkit fiaka ni, tiŋ nba tammɔi kpar yaayoo nan yaayoo, ŋaan fin n Yomdaanɔ Yennu-e bia jiiin sunsuŋ maŋ ni, ki tan donnin foot.

7 Yoo nba ki n dukin nan n manfoor gbente na, ki n fabin nan fin Yennu, ki a be a kasii jiantu ŋasaakak ni, ŋaan gbiint n fabinii maŋ.

8 Binba jiantir pata na, bi ki laat piisin nba ki a bo sii teemm na.

9 Naan min saa yin yaŋ ki dont fine.

N saa mann maruŋ ki tura,

ki bia tun linba ki n senn mɔsonn nan n saa tun na. Tinnu nyi Yennu boore.”

10 Tɔn, Yennu din te ki jan na wokit Jona gbingbankpiŋ.

Bianjinba ki Jona sak Yennu mɔb ki saan Ninefe

3 Yennu bia din ŋamm pak nan Jona. **2** U din yetɔ a, “Saant Ninefe, digbangbenjir na ni, ki saa pak niib na labaar nba ki n tura na.” **3** Ki Jona ji sak Yennu

mɔb ki saan Ninefe, digbann nba yab bonchiann maŋ ni. Doo na nba din mantik yab na, u din jii daa ŋantaæ ki somm lin cheb. ⁴ Waa din piin sinsinn daar na, ki u yeen a, "Daa piinna sinsuuk ni, Ninefe saa biir."

⁵ Ninefe niib na din teen Yennu maan na yada, ki soor sooru nan sɔɔ kur n lor mɔb, ki daa di koo ki nyu siari. Niib na kur, laa nyii paarɔ ki saa tuu tarik, din lia bɔtoliante, ki li want nan bi mɔ kɔ bi biit paaka.

⁶ Ninefe bat nba din gbat nna, u din fiir u naan binbintir paake, ki liat u naan liant, ŋaan lia bɔtoliant, ki puk tanpent. ⁷ U din tur Ninefe teeb na mɔb a, "Sennu na nyii min bat nan n saakab boore. Sɔɔ daa di siar, li niib nan bonkobit kur daa di, koo ki nyu-u. ⁸ Niib kur nan bonkobit tee bin lia bɔtoliante. Sɔɔ kur n miar Yennu nan ninbinmɔnii, ŋaan bia lu u nɔɔntont marima nan u yanbɔntoona. ⁹ Li ki gar Yennu saa lebit u dudukita. Li ki gar u saa maan u wutoor, ki ti kan kpo."

¹⁰ Yennu din la linba ki bi tun na. U din la nan bi lu bi yanbɔntoonawa. Ki u lebit u dudukit, ki nyik bi tubdatu.

Bianjinba ki Jona donn wutoor Yennu ninkpabanchiɔŋ paak

⁴ Jona par din biir bonchiann, nan Yennu nba lebit u dudukit ki ji ki dat Ninefe teeb tuba na. ² U din yet a, "Yennu, maa daan daa be n doo ni na, n daan ki yet nan a tan saa tun nnae-e? Njanne teen ki n daan gbaa maa n chiar saan Speenn. N mi nan a tee Yennu

nba mɔk lomm nan ninbatinue. Yoo kur a mɔk sukurue nan ŋamm, ki teen siir yoo saaka, a fin lebit a dudukit ki nyik niib tubdatu. ³ Yennu, nyint n manfoor, mi-i kpoe sɔ nan maa fo na."

⁴ Yennu din boiɔ a, "Jona, bia paake ki a donn wutoor na?"

⁵ Li poorpo ki Jona fiir saan doo na yondo po, ki saa chaan maasu ki kar leŋ, ŋaan gorii a wun laan Yennu nba saa teen Ninefe bianjinba. ⁶ Yennu din te ki tun pia, waa kar sian na, ki kpaat teen maasu u paak, ki u gbanu maak. Jona par din maŋ bonchiann, tun na nba turɔ maasu na paak. ⁷ Njanne nyiɔk nba bɔnn, ki li tan yentir sanyafaar, ki Yennu te ki dundura kɔɔ tun na, ki li koor. ⁸ Yonnu nba doo gbenn, ki Yennu te ki wouŋ nan wɔruk da nyii yondopo ki kɔɔ, ki te ki u gbanu ton bonchiann, ki u ji tee saa fib, kimaan yonnu nba mantik ton na. Jona poŋ din sun ki u kpoe man. Njanne ki u yet a, "Mi-i kpo-i sɔ maa be na."

⁹ Yennu din boiɔ a, "Lannpoe ki a donn wutoor tun na kooru paaki?"

Ki Jona jiin a, "N mɔk mɔnii nan man donn wutoor, ki sun man kpo."

¹⁰ Yennu din yetɔ a, "Tun na piae, ki li yent ki li kpo. A ki tun tun na paak siari, ŋaan ki a par biir, laa kpo na paak. ¹¹ Gotirii, nlee ki min kii mɔk ninbatinu digbangberjir Ninefe niib paaki, doo nba ki li niib gar tusaa kobik nan piinleewa, ki ki mi bonŋann nan bonbiir bɔkitu na, ki bonkobit bonchiann bia be leŋ na."

Maika

Ki jjiin Maika gbouŋ na po

Yennu din tun Maika a wun yet Israel nan Juda teeb nan bi saa la tubdatu, kimaan baa jiantir yenbis, ki bia ŋmaab ki fiar tarii na paak. Maika bia din dɔŋ betib nan yoo baate ki parmaasir tan sii be siar kur po.

1 Bina nba ni ki Jotam nan Ahas nan Heskia din tee Juda kpanbara ki waa leeb paak na, ki Yennu fiit mɔmaan na ki tur Maika, wunba nyii Moresef doo ni na. Yennu din fiit mɔmaan na ki wann Maika ki jjiin Samaria nan Jerusalem poe.

Fabinii ki jjiin Samaria nan Jerusalem po

2 Gbiintir man, yimm digbana niib kur, gbiintir linba na man, yimm nba kur be tingbouŋ na ni.

Yabint Yennu-e saa pak wann i biit.

Gbiintir, u be Yendɔuŋ ni ki piak.

3 Yennu saa nyi u kasii binbeboor ki baar.

U saa sik ki somm jɔfɔkit yura paak.

4 Ki jɔjaana na saa nann u yaaka ni, nan sagbouŋ nba tuu baa muu ni ki nann bianjinba na.

Jɔɔt na saa kpaar sik baat, nan nyun nba tuu nyi kunkonn paak ki kpaar sik bianjinba na.

5 Linba na kur saa tun kimaan Israel teeb tun yan-bɔmm ki biir Yennu-wa. Ŋmee baar nan Israel teeb mɔyɛtuk na. Samaria nba tee Israel teeb digbangbenjir nae baar nann. Ki lamme tuu mann tingbana Juda tiŋ ni? Li tee Jerusalem teebe. **6** Li paak ki Yennu yet a, “N saa te Samaria doo n kpant langbent, kii tee siaminba ki bi sii buur tilontii. N saa tut doo maŋ tangbiina ki sikin baauk, ŋaan nyik doo maŋ fiakir, ki lii dɔɔ yann, **7** ki li pata nan tingbana kur saa yeer burii burii, ki linba kur ki bi dia ki teen tingbanŋaak ni bonchonchona na saa di muu, ki li bonninnant kur saa biir. Samaria tikir linba na kur a bii mann maruŋo, ki lin baar nan pɔtuk nan mɔkint. Mɔtana jik, u dataie saa jii bona maŋ ki yaat nann, kii sakii teen tingbanŋaak ni bonchonchona siar po.”

8 Ŋnanne Maika ŋamm yet a, “Linba na paak ki n saa bui fabin. N saa somm taayana nan payanne ki wann n ninbaatir. N saa yikin nan mɔbɔk nae, ki bia bui nan naamioŋ na. **9** Samaria teeb fiat kan buuri, ki Juda teeb mun bia saa di wahala li bannue. Biiru baar Jerusalem doo tammɔi niwa, ki li tee siaminba ki n niib be na.”

Datai na nba baat Jerusalem bianjinba

10 Juda teeb, i daa yeen ti datai nba be Gaaf na ti bi-iru po. I daa mɔ. Bef Leafra teeb, ii baa kii birin tiŋ ni,

ki lin wann i ninbaatir nba tee. **11** Yimm Safir teeb, bi saa soori ki saan nani digbangann, ki i saa somm payana, ki di fei. Binba kɔɔ Saanann doo ni na ki mɔk para nan bin nyi doo maŋ ni. Li-i tee ki i tan gbat Bef-esel teeb fabinii, yin bann nan gungurboor kaa leŋ.

12 Marof teeb guu nan ninmɔnne ki loon fatu, kimaan Yennu te ki biiru nakin Jerusalem-a. **13** Yimm nba kɔɔ Lakis na, bobint taanii ki gaan taantorit man. Yimme tokii ki tuun Israel teeb toonbiit na booru, ki te Jerusalem teeb mun tuun toonbiit maŋ booru. **14** Ki mɔtana, Juda teeb, yetir Moresef Gaaf doo niib, a bin saan manuwa. Israel kpanbara ji kan la somm ki lin nyi Aksib doo ni.

15 Maresa teeb, Yennu saa jii-i ki kubin datai, ŋamme saa fat i doo, ki Israel tɔɔndamm saa saan ki bɔr Adu-lam tanfiat ni. **16** Juda teeb, koot i yut, ki lii tee fabinii ki jjiin waas nba ki i loomm na po. Ii koor i yut ki pit, ki lii tee nan juut yara na, kimaan bi saa soor i waas ki yaat saan namm tingaŋ niwa.

Ki jjiin binba diin nandamm na tubdatu po

2 Li tan sii bi bonchiann ki tur binba ki gɔɔnt nyiɔk ŋaan lorin bonbiir na. Li-i tanj yent sanyioɔk, yoo nba ki bi la yaak bi tuu tuun toonbiit nba ki bi bo lor nae. **2** Li-i tee ki bi loon sarwaatie, ki bi fiar. Li-i tee ki bi loon ŋei, ki bi gaan, ki fiar niib ŋei koo bi mɔkint.

3 Li paak ki Yennu yet a, “N lor bonbiire n baar i paak, ki li tee linba ki i kan fit bɔr i mɔŋ; ki i saa la ki i be daamii ni, ki li saa te ki i ji kan fit somm nan karinbaanii. **4** Li yoo-i baar, niib tan saa jii i maame, ki li tee bonbiir nba tee siara, ki bi saa yin parbiir yanii nba na ki jjiin i po a:

Li biirit fas fasa. Yennu gaar ti tiŋ,

ki jii tur niib nba soorit ki teent yommii na.”

5 Li paak, yoo nba ki Yennu saa jii tiŋ na ki jjiin tur u niib na, ŋaan i sɔɔ tan kii mɔk tori.

6 Ki niib na yeen a, “Daa piak Yennu maan ki teenti, daa piak li po ki teent. Yennu kan dinnit fei. **7** A dukii nan Israel teeb be mɔpor nie-e? Yennu kɔŋ sukurue-e? Yennu setik saa tun linba na booruwa-a? Yennu ki piak nan baakir ki teen binba tuun toonŋana-a?”

8 Ki Yennu gat a, “I lekin n niib nan bi tee datai nae. Ki jab nyi tɔbii ni ki ŋmat kun bi ŋei ni, ki dukii nan bi fat bi mɔŋa, ŋaan ki i be ki guu yin jan bi tiat. **9** Ki i waa

beer n niib nba tee poob ki nyintib bi njananii ni, ki bia nmaab bi waas, ki gaan piisin nba tee bi yar mkmkmk nan mkmkmk. ¹⁰ Fiit kii saa; fat-n-mkj kaa nna jikii. I yanbm mm biir nna nawa.

¹¹ "Niib na loon skini boorik nba gbee nan faak, ki lin fa fai ki yeen a, 'I saa la damuj nan dabkj, ki nyu gboo nae.'

¹² "Naaan yimm Israel teeb nba biar na, n saa taani byennk nie. N saa taani nan pei nba tuu jen pelook ni bianjba na. Ki i bia sii tee nan pei nba tuu gbee pekpaarboor na, ki i tij saa namm gbee nan niib bonchiann."

¹³ Yennu saa loot sknu ki turib, ki jiiib, ki nyinnib digbangana ni, ki bi saa faa loot doo na tammkckkir ki nyi bi yamani, ki bi kpanbar nba tee Yennu na tijn sa nammakitib, ki nyi namm.

Bianjba ki Maika yakii nan Israel tkndamm

3 Gbiintir man, yimm Israel tkndamm. Li njan ki i baka-ii be barmnii ni, ² njan ki i ki loon linba tee toonjana, njan loon toonbiit tumu. I nya n niib njan ki bi fo, ki tabitir bi nant kpaba paak. ³ I njan n niib, ki pintir n niib gbananb, ki yee bi kpaba, ki chkn bi nant, nan baa tuu chkn nant ki sikin bobir ni bianjba na. ⁴ Yoo baate, ki i tan saa yikin ki tur Yennu, njan ki u kan turi gatu. U tan kan gbiint i miaru, kimaan i tun bonbiira.

⁵ Mmaan nba nae ki Yennu yeen skiniinba nba turin u niib ki kpannib na, li-i tee ki sk dinnib ki bi gboo, bi tuu sat piisime li daan paak, njan sk-i kii fit dinnib, ki bi lorin tkb u paak. ⁶ "Skiniinba, i daar gben-na; ki yonnu baaiwa. Yaa turin n niib na paak, i ji kan ban la barfiitkara, ki i bia kan fit bann woonin ni maan." ⁷ Skiniinba nba fiitir woonin ni maan na, bi-i gbar yoo nba, bi saa di fei. Bi saa di fei niib ni, kimaan Yennu kan gat ki turibi.

⁸ Naaan min njan, Yennu gbeen u Seek nan u yikoo n niwa, ki bia turin barmnii yan, nan parcheenn nba ki n saa yet Israel teeb bi toonbiit nba tee. ⁹ Gbiintir man, yimm Israel tkndamm nba ki loon barmnii, ki kpintir linba njan ki tee bonbiir na. ¹⁰ I maa Yennu doo nba tee Jerusalem na ki tknt nikpinu nan toonbiit fikir paake. ¹¹ Doo na tkndamm tee fobit damme, ki mannteeb na want sennu na ki gaan paauk, ki skiniinba na fiitir woonin ni maan, ki gaan likirii li paak, njan ki bi kura yaa Yennu be namm, ki yeen a, "Bonbiir kan baariti. Yennu be nant."

¹² Tkn, i biit paake ki bi saa ko Sayonn doo nan baa tuu ko kpaab bianjba na, ki Jerusalem saa biar ki tee tangbiinkpeka, ki Yennu nasaakak nba be kunkonn nba paak na, saa kpant fkr.

Bianjba ki Yennu saa dia u niib nan parmaasir

(Aisaya 2.2-4)

4 Daar baate, ki kunkonn nba ki Yenjiantu nasaakak see li paak na tan sii yab ki bia fck ki gar kunkona kur. Ki digbana bonchiann niib tan sii baat li boor.

² Niib man tan sii yeen a, "Naaan ki tin do Yennu kunkonn na paak, ki saan Israel teeb Yenjiantu nasaakak na ni. Ki u saa wannit waa loon ki tin tun linba; ki ti saa somm sknii nba ki u gann na ni. Kimaan Yennu wunu na nyii Jerusalem-e, ki u be Sayonn ki piak teen u niib."

³ U saa bu niib bonchiann buut, ki bia pat tingbouj na kur kunkona. Ki bi saa faa mab bi jukbanjai ki lin kpant kubnii, ki bia mab bi kpana ki lin kpant ggotit. Ki digbana ji kan ban saan tkbi, koo ki ji ban dukin nan bi saa faa tkbi.

⁴ Ki sk kur sii be nan parmaasir, ki kar u tijn tilontii nyaka, ki sk ji kan kmm janmaanii.

Yabint Yennu-e senn msonn na.

⁵ Digbann kur jiantir ki bia mck msaku nan u tijn tingbanne, njan timm njan saa jiant ki bia mck msaku nan ti Yomdaan Yennu-e mkmkmk nan mckmck.

Ki jiiin Israel teeb nba saa jen bi tij ni na po

⁶ Yennu yet a, "Yoo baate ki n tan saa tikir niib nba ki n dat bi tuba na ki lakimm, binba dii wahala digbangann ni na. ⁷ Bi tee wabiie ki fck nan bi doo, njan n saa namm binbenpaaje ki tur binba biar na, ki bi sii tee digbanjaann. Ki n sii diab yoo man Sayonn kunkonn paak, nan yoo nba kaa gbennu."

⁸ Jerusalem, fin njan tee siaminba ki Yennu be-e, ki tee nan pekpaarik na ki gorii u niib, a tan saa namm teen digbangberjir, naan yent nba tuu tee a yar na ni.

⁹ Bee ki a bui sanpaapo nna? Bee ki a mann fara, nan poo nba tuu mk matyiaru na? Li tee faa ki mck kpanbar, koo ki a kpaanteeb bia kpo na paake-e?

¹⁰ Jerusalem teeb, ii nmantir kii kurii nan poo nba tuu yaa wun mar na, kimaan mtana i saa nyik doo na, ki nyi saan kar muuk ni. See ki i saan Babilonn, njan Yennu saa tinni lej, ki yin nyi i datai nuu ni. ¹¹ Digbana bonchiann lakine a bin leki. Bi yeen a, "Li tee tin biir Jerusalem-e. See ki ti la doo na teen langbent."

¹² Naaan digbana na niib ki mi linba be Yennu dudukit ni. Bi ki bann nan Yennu lakimm a wun dat bi tubae, nan baa tuu tikir jeet a bin boor bianjba na.

¹³ Yennu yet a, "Jerusalem teeb, ii saa ki dat i datai tuba. N saa te ki i paar nan naajak nba mck kut yina nan kutmnt taawoka nae. I saa biir digbana bonchiann, ki mckint nba ki bi kpaan nan jatuk na, yin baar nann ki tan tur min, wunba tee durinya kur Yennu na."

5 Jerusalem teeb, taant i kunknkonna, kimaan bi yaa bin faai tkbe. Bi yaa bin lek Israel tkndaan.

Bianjba ki Yennu senn msonn nan kpanbar saa nyi Betlehem

² Yennu yet a, "Betlehem Efrata, a tee digbanbis nba be Juda yiar na ni yenne, njan a nijn ki n saa nyinn

kpanbar, ki u saa dia Israel teeb, ki tee wunba ki u naakuuk bo be yaayoo niwa."

³ Yennu saa nja u niib ki tur bi datai, ki tan tuu yoo nba ki poo nba yaa wun mar na saa mar u bonjak. Ki li yoo, bik na doo ni niib nba bo kɔɔ digbangann ni na, saa njaamm lakin ki taan nan bi tɔɔ doo ni niib. ⁴ U-u tanj baar, u saa dia u niib nan paɔ nba saa nyi Yennu boore, nan yiikoo nba tee nja Yabint Yennu tɔɔ yar. U niib tan sii be nan laafia, kimaan durinya na kur niib tan saa bann u yabint nba tee, ⁵ ki u saa baar nan parmaasir.

Ki jiin fat-n-mɔɔ nan tubdatu po

Li-i tanj tee ki Asiria teeb lek ti digbann ki biir ti joonkɔɔka, ti saa tun ti tɔɔndamm nba paare ki bin kɔɔ namm. ⁶ Ki kunkɔɔnna na saa weib nan mabir ki kɔɔ nyann Asiria, linba tee Nimrod tɔɔ na. Ki bi saa fatit Asiria teeb maɔ nuu ni, yoo nba ki bi lek ti yent.

⁷ Israel teeb nba tenn ki mɔɔ manfoor na, bi tan sii tee nan Yennu nba tuu te ki marin nan saak baa bonburkara paak nae, ki tur digbana bonchiann. Ki bi sii maa Yennu paak, njaan kii maa nisaarik paaki. ⁸ Ki Israel teeb nba tenn ki be digbangana ni na, tan sii tee nan yanbɔɔ nba tuu gɔɔrin ki loon jeet fɔɔ ni na, ki tuu tan dɔɔkit pei paak, ki baa bi paak, ki patib burii burii, ki bi ji ki mɔɔ dindann tinnu po nae. ⁹ Israel teeb saa kɔɔ nyann bi datai ki boont bi kur.

¹⁰ Yennu yet a, "Daa maɔ nija, ki n saa boont i taanii, ki bia biir i taantorit. ¹¹ N saa biir doi nba be i tɔɔ ni na, ki bia yeer joona nba lint i doi na kur. ¹² N saa biir i nyɔkii na, ki nyiki, ki i daa mɔɔ ninnɔɔdammi. ¹³ N saa yeer i pata, nan tanchaaka nba ki i jiantir na; ki i ji kan ban jiant bona nba ki i mɔɔ njaammir na. ¹⁴ N saa njaabir tingbanpook nba sann tee Asera na ninnaur i tɔɔ ni, ki bia biir i doi. ¹⁵ Ki digbana nba ki sak n mɔɔ na, n saa donn wutoor bi paak, ki dat bi tuba."

Yennu nba saa bu Israel teeb buut bianjinba

⁶ Gbiintir man, buut nba ki Yennu bu nan Israel teeb. Fiit set, Yennu, baat nan a mɔɔmaan; njaant jɔɔ nan kunkona n gbat maan nba ki a piak.

² Yimm jjaana, nan yimm nba tee tingbouɔ na fiakir nba tun be na, gbiintir Yennu buut. Yennu mɔɔ maan nan u niib. U yaa wun wann njaamm Israel teeb bi biite, ³ ki yet a, "N niib, n teeni bee? N tee jikir nlee ki turini? Gatir turin. ⁴ Mine nyinni Ijipt tɔɔ ni; mine fati daabisin ni, mine te Moses nan Aarɔnn nan Miriam dia-i, ki be i tɔɔnn. ⁵ N niib, tiat man linba ki Moab teeb kpanbar Balak din lor a wun tun ki turi na, nan bianjinba ki Beor bija Balam din pak ki jiin na po. Tiat linba din tun, yoo nba ki i din paa sɔɔni ki nyii Akasia kaɔ boor ki saa Gilgal na. Tiat toona maɔ, ki i saa bann nan n din tun nna maa n tinnie."

Ki jiin Yennu nba loon linba po

⁶ N sii dia bee ki tur Yennu nba be yendɔɔ ni, yoo nba ki n baar maa n jiantɔ? N saa dia naabikpammire

ki joou muu ki mann maruɔ ki turɔɔ? ⁷ Li-i tee ki n tur Yennu pei tusaa tusaa, koo ki turɔ olif tiinii kpan ¹ ki li puub nan kpenu nba kaa terik na, li saa maɔnwa-a? N saa jii n bijakpere ki mann maruɔ ki turɔ ki lin pa n yanbɔmm paaki-i? ⁸ Aaii, Yennu wannit linba njaan. Waa loon linba ti boor tee nnae: a tii tuun linba njaan, kii mɔɔ lomm nyɔɔ nyɔɔ, kii mɔɔ sikin-n-mɔɔ, kii waa fanu.

⁹ Li njaan ki tii tiin Yennu janmaanii. U yeen doo teebe a, "Gbiintir, yimm nba taan ki kɔɔ doo ni na. ¹⁰ Nibiit na njei ni, mɔɔkint nba ki bi gaar fobit nae be. Bi bikii njaabir bikinae, ki li tee linba ki n ki loon. ¹¹ Nlee ki n saa nyik chab niib nba dia njaabir bikina nan fai janjiri? ¹² I mɔɔkita na fiar nandamm nae, ki i kura tee fai damm. ¹³ Tɔɔ, n poɔ piin i biiru nan i boontuwa, kimaan i toonbiit paak. ¹⁴ I tuu saa di jeet, njaan i kan gboo; barmɔni, i kpan sii njaakitire. I tuu saa bekir bona, njaan li siar kii tee i yar; linba kur ki i bekir, njaan n tuu saa baar nan tɔɔ bo ki biirir. ¹⁵ I saa bur jeet, njaan i tan kan jaan. I tuu saa war olif tiinii kpan, njaan tan kan diri. I tuu saa njaan daan, njaan kan nyu. ¹⁶ Linba na saa baar, kimaan yaa gaar kpanbar Omri nan u bija kpanbar Ahab marinbiit nba na paak. I tukin ki waa bi kaare, li paak n saa biiri, ki sɔɔ kur saa yisimi. Niib nba kur be kan chɔrimi."

Ki jiin Israel teeb binbenbiit po

⁷ N be parbiir nie. N tee nan nirɔ nba ki kon tuu mɔɔ, ki wun got tilontii paak, njaan kan la kɔɔn nae. Bi tɔɔkir kinkanmana nan kɔɔnli na kurawa. ² Niɔan ji ki biar tɔɔ na paaki, sɔɔ ki be ki waa Yennu. Sɔɔ kur guue a wun la yaak ki kpi kuun. Ki sɔɔ kur pii baruk ki guunt u naa bik. ³ Ki bi kur mi toonbiit tumu fanu. Ki toona saakab nan barbuura boi ki gaan fobit piinii. Ki doo diara yeen baa loon bianjinba, ki bi gaan bi maan. ⁴ Ki binba tuu mantik tee niburchimm nan niɔamm bi ni na biir gar mɔɔmuɔa.

Daar baara, ki Yennu saa dat niib tuba, nan waa pak ki tur guuteeb nba tee u sɔɔkiniinba ki bi wannib bianjinba na. Mɔɔtana ki bi ji be njaatir ni. ⁵ A daa tee a kɔɔ koo a yɔɔ yada. Ii mi faa piak linba, li-i lekii tee ki a piak nan a sɔɔ koo a njaapoo gbaa. ⁶ Yoo nba na ni, bonjai tee bi baanba nan bi baanba maɔ tee jatit nae, ki bonpoi yêen bi naanba mɔɔ, ki poobis kɔɔ nan bi siponaaanba. Nirɔ mɔɔ njaateebe sii tee u datai.

⁷ Njaan min sii gorii Yennu-e. N sii guu Yennu-e nan parcheenn; njaan saa tinnin. Yennu saa gbat n miaruwa.

Ki jiin Yennu nba saa baar nan tinnu na po

⁸ Ti datai, i daa kpamm ti biiru paaki. Ti baawa, njaan ti bia saa fiira. Mɔɔtana ti be bunbɔnn nie, njaan Yennu saa turit yentuwa. ⁹ Ti tun biit ki biir Yennu-wa, li paak ti saa kɔɔ u wutoor ni waama, njaan li joontu u tan saa kɔɔ ti paak, ki dat ti datai tuba nan baa tun linba ki turit na paaka. U tan saa nyinnit ki baar nant yentu ni. Ki

¹ Olif tiinii kpan njaan, ki li daauk bia paar.

ti sii be ti manfoor ni, ki la waa saa tinnit bianjinba.

¹⁰ Tɔn, ki ti datai saa la linba na, ki di fei. Njamme tee datai nba bo sarikitit ki yeen a, "I Yomdaano Yennu na be lee?" Ti saa la ki bin nyannib, ki njaatib nan tanmaatit na, sɔnjot ni.

¹¹ Jerusalem teeb, yoo baate ki i tan saa njam maa doo na joona. Yoo maɲ ni, i yent tan saa yarike. ¹² Ki i niib tan saa nyi lokir kur po ki jen i boor. Bi tan saa nyi Asiria nba be yondo po, ki nyi Ijpt nba be niidiitu po, ki nyi Yufrates mɔkir yent po, ki bia nyi mɔkgbeɲa nan jɔfɔkit nba be banfɔka na po. ¹³ Njan tingbouɲ na tan sii tee tinkokirike, kimaan niib nba kɔɔ li ni na biit paak.

Ki jiin Yennu ninbatinu Israel teeb paak po

¹⁴ Yennu, i tee nan pekpaarik na, kii gorii a niib, niib nba ki a gannib na. Baa lek bɔkit ki kɔɔ kunkoouk paak na, njan tinkpiasir be ki lintiba. Njan ki bin saan kii di

Basann nan Gilead tinkpiasir na ni, nan baa din tuu di sianyoo bianjinba na.

¹⁵ Yennu, tumin bakitnaun toona ki turit, nan faa din tun bianjinba Ijpt, daa nba ni ki a din nyinnit na. ¹⁶ Ki digbana na saa la ki di fei, ki kii mɔk paɲ. Ki janmaanii saa soorib, ki bin pii bi mɔi, ki bia pii bi tuba, ¹⁷ ki saa furin tanbiinii ni nan wai na. Ki bi saa nyi bi njaana ni, ki jekir nan janmaanii, ki sii tiin ti Yomdaano Yennu janmaanii.

¹⁸ Yennu, sɔɔ kaa ki tee nan fin na; a nyik chab a niib nba tinn na yanbɔmma. A ki biat a wutoor ni mɔkmɔk nan mɔkmɔki, njan li mana ki a wantit a lomm nba kaa gbennu. ¹⁹ A saa njam kii mɔk ninbatinu nant. A saa njaana ti yanbɔmm na ki tut sikinir mɔkgbenjir tij po.

²⁰ A saa wann a njan nan lomm nba kaa gbennu ki tur a niib, binba tee Abraham nan Jakob yaaboona na, nan faa din senn mɔsonn ki tur ti yeejamm sianyoo bianjinba na.

Nahum

Ki jiin Nahum gbouŋ na po

Nahum din pak Asiria digbansaakar Ninefe biiru po, ki yet nan li tee Yennu tubdatue, kimaan baa ton ki bia tu-un toonbiit na paak. Jona nba din pak Yennu maan ki tur Ninefe teeb yoo nba na, ki sɔkinii Nahum daa kaa. Jona yoo maŋe ki Ninefe teeb na din nyik biit tumu, ki ki la tubdatu. Nyaan li poorpo ki bi tan ŋmat toonbiit bin-beŋ ni, ki Yennu boontib.

1 Mɔmaan na jiin Ninefe poe, ki tee yirintu nba ki Nahum wunba nyii Elkos doo ni na la.

Ki jiin Yennu wutoor nba do Ninefe po

2 Ti Yomdaanɔ Yennu tee funfunn daance, binba yêen u mɔb, u daar bi tuba, u wutoor nie ki u pa jiintib.
3 Yennu ki dont wutoor yian yiami, ŋaan u mɔk yiiikoo, u kan ban te wunba tun biit n nyi tubdatu ni. Yennu-i somm siaminba, wouŋo fukitir; sanpagbante tee tangbiruŋ ki u taapant gbit.
4 U yeen mɔkɔgbenŋir ki li fɔɔt, ki te mɔka fɔɔt, ki te Basann tiŋ koot, ki te Kamel kunkonn mɔkɔ koot, ki bia te Lebanonn tiŋ ni tipuuk suur.
5 Ki jɔfɔkit jekir Yennu tɔkɔn, ki kunkona tuu nann u numm ni. Yennu-i lekit yoo nba, tiŋ tuu jekire; ki durinya na nan li niib kur jekir nan janmaanii.
6 U wutoor-i doo yoo nba, ŋmee saa tinni? Nymee saa fit nyi u wutochiŋ na ni? U tuu mɔkɔn u wutoor nba di nan mupeenu nae, ki tanpiit yakitir, ki kpantir tant u tɔkɔn.
7 Yennu ŋan, u guu u niib daamii-i baar yoo nba, ki u baka be damm nba baar u boor ni po.
8 U tuu biir u dataie yiaman nnyunmɔkɔn nba tuu pubir sik bianŋinba na; ki binba yêen u mɔb, ki u te bi kpenn.
9 A lorin bee a lin biir Yennu? U saa biirawa, sɔk ki yêen u mɔb ki pukii taar munlee.
10 Yimm dayibira na, n saa boonti nan baa tuu ŋmat kunkonii nan kinkak-koona ki lin di muu bianŋinba nae.
11 Ninefe, a nie ki jasɔk nyii ki gbee nan dudukbiit, ŋkɔk lorin a lin biir Yennu. **12** Linba ki Yennu yeen u niib Israel teebe na, "Asiria teeb nba lek mɔk panii, ki bia yab bianŋinba na, ŋaan n saa biirib ki bin kpo. N niib, mine te ki i dii fara, ŋaan n kan te ki lin ji baarini. **13** N saa gɔkɔ Asiria yiiikoo nba dia-i na, ki bia cheer jarit nba baani na."

14 Linba nae ki Yennu senn ki jiin Asiria teeb po: "Bi kii mɔk yaaboona nba ki bi sana sii gaa bi paaki. N saa

biir pata nba be bi yenbis jiant diit ni na. N ŋamii kaate ki guunt Asiria teeb. Bi ki ŋan nan bii be bi manfoa ni."

15 Gotirii, toomiie nyii kunkona paak ki baat nan labamann na. U paa sɔnue, a wun mɔkɔn nyannu na po. Juda teeb, ii di jaamm kii kpamm man, ki tur Yennu linba ki i senn nan i saa turɔ na. Ki nibiit na ji kan ban lek i tiŋi. N biirib ki gbenna.

Ki jiin Ninefe baak po

2 Ninefe teeb, bi saa lekiwa. Yiiikoo nba yaa lin buti na baara. Ii teen siir ki kɔn i mɔŋ paak, kii guu sɔŋjouk na, ki teen siir nan tɔb.
2 (Yennu yaa wun ŋamm fiin Israel teeb sanne, nan laa din tee bianŋinbawa ki bi datai tan biirir na.)
3 Kunkɔnkɔnna nba tee datai na dia naagbankɔŋ mɔnte, ki bia lia liatmɔnt, ki tee siir a bin lek. Ki bi taantorit nyirii nan muu na, ki bi taanii chibit.
4 Ki taantorit na kakii sɔŋjot kur po, ki tiin lin doo na niib tintikir boor, ki saa tunii, ki tɔ nan moyeruk na, ki kakii nan sanyikintii na.
5 Ki bi yiin kunkɔnkɔnna saakab na ki taamm; ki bi ŋmaan jarib, ki tut saa tɔkɔn po. Ki binba saa lek na kakit saan joonn na boor, ki saa senn naagbankɔŋgbenŋir nba saa guur dajingbenŋir nba ki bi saa tut joonn maŋ ki lu.
6 Mɔkir boor tammɔi na loot yaae, ki naan ŋaak na gbee nan janmaansooruk.
7 Ki bi soor kpanbar na ŋaapoo, ki u toontunna nba tee poob na mɔkɔn nan ŋmana na, ki kɔb nii nan ninbaatir.
8 Ki niib na kakit ki tin nyii Ninefe nan mɔkir nba tuu pat ki nnyun gaar bianŋinba na. Ki kunkɔr tantir ki yeen a, "Setir man, setir man," ŋaan ki bi sɔk ki jianti.
9 Fatir salimpeena na man, fatir salimmɔkɔn na man. Doo na gbee nan mɔkinte.
10 Ninefe biira, sɔk ki biar li ni, siar ji kaa leŋ, ki niib yan ŋmat nan janmaanii, ki bi duna jekir, ki paŋ ji ki be, ki bi numpo penn.

11 Doo nba din tee nan fɔru nba gbee nan yanbɔra na,
 ki tee siaminba ki bi goon yanbɔrbis na,
 ki bia tee siaminba ki yanbɔrjai nan yanbɔrnaanii sii lin,
 ki bi bonbis be bi yamani na ji be lia?
 12 Ki yanbɔr na soor bonkobuk,
 ki patɔ burii burii, ki tur bonnaaŋ nan u bonbis,
 ki gbeen u fɔru na nan nanchiat.
 13 Yabint Yennu yet a, "N tee a dataake. N saa joo a taantorit muu, ki bi saa kpi a kunkɔnkɔnna na tɔb ni, ki n bia saa gaar linba kur ki a fat a leeb boor na, ki bi ji kan ban gbat a toonii na kunkɔra."
3 Biiru be fai damm nba tee nikpiirit na doo paak,
 doo nba gbee nan gor, ki bi tan saa gaarir,
 ki bia fatir tɔbii ni.
 2 Gbiintir bulaa mɔnii man,
 ki gbiint fiaa sommir mɔnii,
 ki gbiint taanii nba mobit bianjinba,
 ki bia gbiint taantorit fuur.
 3 Ki taanjakira teen siir, ki jukbanjai pekin,
 ki kpana tiantir, ki nikpeena dɔɔ pukii,
 ki yab kaa kann, ki jab gbiatirib.
 4 Ninefe doo nba tee nan bonchonchon na la tub-datuwa.
 U fane, ŋaan gbee nan dudukbiit,
 ki kpar digbana, ki teemm yommii.
 5 Yabint Yennu yet a, "Ninefe, n saa dat a tubir.
 N saa yokita, ki te digbana n la-a, ki te bin la a fei kur.
 6 N saa yisima, ki tarima jakint,
 ki niib saa gota, ki janmaanii n soorib.
 7 Ki binba kur la-a, bi saa fɔɔ jir poor.
 Bi saa yet a, 'Ninefe ji biar tee langbente.

Ŋmee mɔk ninbatinu nana?

Ŋmee sii loon ki wun maan u pari?"

8 Ninefe, a chee Ijpt digbangbenjir Tebes-ii? U mun bia din mɔk mɔkir, ki li guu-u nan joonn na. Nail mɔkire din tee u bontekitir. 9 Tebes dooe din dia Itiopia nan Ijpt, ki u yiikoo kaa terik; ki Libia tee u kɔkɔ. 10 Bi lek din tan soor Tebes teebe ki yaat saan namm digbangann, ki boo bi waas ki kpiib, ki baan bi tɔɔndamm na nan jarit ki yaat namm, ki biitib tur niib nba soorib na.

11 Ninefe, a mun saa nyu ki yiba. A mun sii koor a fan nyi a datai nii nie. 12 A ŋajaana na kur tan sii tee nan kinkanŋ nba mɔk kinkanmɔna nae; fi-i nik tiinii na, li kɔna na tuu baa a mɔk nie. 13 A kunkɔnkɔnna na tee nan poob nae, ki a digbann na see a datai tɔkɔnn, ki siar ki guuri. Muu saa di biir kut laana nba puun a tammkɔkɔka ni nawa. 14 Luunt nyun ki guun a mɔŋ, ki teen siir birik-ŋmant siir. 15 Faa lek tun linba kur, ŋaan bi saa joo-a muu ki kpi-a, koo ki kpi-a tɔb niwa. A saa boont nan naasuut nba tuu kokii bonbuburit bianjinba nae.

A pɔte nan naasuut na. 16 Ki a kpinkpenta pukin ki tee nan ŋmaabira nba be sanpaapo bianjinba na. Mɔtana ki bi ji kaa, nan naasuut nba tuu lat bi kpinkpant ki yukir yaat bianjinba na. 17 A saakab na tee nan naasuut nba tuu taab joona, damaatuk daar bianjinba nae. Ŋaan yonnu-i tanji nyii yoo nba, bin yukir yaat, ki sɔɔ ki bant baa saan siaminba.

18 Asiria kpanbar, a yent saakab na kpowa, ki a ni-jaana na bia kɔkɔ tɔra, ki a niib na yat kunkona na paak, ki sɔɔ kaa ki saa jiib ki jen namm bi ŋei ni. 19 A dani na kaa tebuku, ki a fiat na kan ban buri. Niib nba kur gbat nan biiru baara, ki bi poi niipoot ki kpamm. Nirc din fit nyii a tonu nba kaa gbennu na niwa-a?

Habakuk

Ki jiin Habakuk gbouŋ na po

Habakuk din boi Yennu linba paak ki u te nitont nba tee Babilonn teeb na dat Israel teeb nba ki ton nan ɲamm na tuba. Yennu din jiin a u tan saa dat Babilonn teeb tuba li poorpoe. Gbouŋ maŋ joontu ni, Habakuk yet nan u lek-ii kɔŋ bont kur, ɲaan u sii kpamm ki mɔk parpeenn, kimaan Yennu-e tee u tinntɔɔ.

1 Mɔmaan nba nae ki Yennu fiit ki tur u sɔkiiii Habakuk.

Biaŋinba ki Habakuk pak jiin ɲmabir po

² Yennu, n saa yiina ki loon sommir ki lin wei nleewa, ki a gbat ki tinnit kunkɔnbiir na ni? ³ Bee ki a te ki n laat wahalboorik na? A saa teen nlee ki gorii toonbi-boorik na tuumii? Biiru nan kpikpiruk lintima, ki kunkɔna nan gooruk goor lokir kur po. ⁴ Sennu na ki paari, ki ki mɔk nyɔɔt, ki barmɔnbuut kaa. Ki toonbiit damm laat nyannu niɲamm paak, ki barmɔnii buut ji ki bu.

Biaŋinba ki Yennu pak nan u niib

⁵ Nanne Yennu pak nan u niib a, "Ti gorii digbana nba kookii na man, li saa bakitiie nan yaa saa la linba. N yaa man tun siare, ki li-i tee ki i tan gbat li po yoo nba, i kan teen yada. ⁶ N yaa man tur Babilonn teeb nba tee nitont nan jatdamm na yiiikooe. Bi saa lin durinya na ni, ki kɔn nyann tinlia. ⁷ Bi sii dont bi mɔŋ, ki tuun baa loon biaŋinba, ki jeent niib, ki bi tiin jaŋmaanii.

⁸ "Ki bi taanii sii tiin nantaar ki gar naamuut, ki ton gar kinkata nba ki kon mɔkib, ki bi jab jakit taanii maŋ ki nyi digbanbanfɔka, ki baat, ki taanii na taawoka luk tiŋ. Ki bi laan tiŋ na paak, nan baakir nba tuu siik a wun soor nant na.

⁹ "Ki bi kunkɔnɔna na baat nan jatuk a bin kɔn nyann. Baa baar yoo nba, ki jaŋmaanii soor sɔɔ kur bonchiann, ki yommii nba ki bi soorib na yab, ki tee nan mɔktanbiinii na. ¹⁰ Ki bi sarikit kpanbara, ki laa toontunna saakab, ki poont tankpeka ki dent doo na joona, a bin nyannib, ki pansiak kaa ki saa fit gɔɔrib. ¹¹ Bi da nan wouŋ nae, ki saa gar. Bi paŋe tee bi yen-bik."

Biaŋinba ki Habakuk ɲamm pak u daamii ki tur Yennu

¹² Yennu, fine tee Yomdaanɔ, durinya na nba piina. Fine tee n Yomdaanɔ, ki tee kasii mɔkmɔk nan mɔk-mɔk. Yennu nba tee n Yomdaanɔ ki bia tee n guutɔɔ, fine gann Babilonn teeb, ki turib paŋ, a bin dat ti tuba. ¹³ Nlee ki a sii fit be nan kpinkpannii damm nba tee toonbiit damm na? A ninbina na mantik teen kasii nan lii gorii toonbiita, ki a bia kii fit laat niib ki bi tuun toon-

biiti. Bee teen ki a ɲmin soon nna, ɲaan ki bi biir niib nba mantik be popeensin binberŋ ki garib na?

¹⁴ Nlee ki a sii dia nisaarii nan bi tee janii, koo bi tee bonbubɔkit nba ki mɔk tɔɔndaanɔ na? ¹⁵ Babilonn teeb na gaant janpeenii ki so niib nan bi tee janii nae. Bi daarib nan laant, ki hoot nan kpinkpammuk, baa soorib na paak. ¹⁶ Bi bia jiantir bi janlaant na, ki mann maruŋ ki teemm, kimaan bi janlaant na teemm bonjana.

¹⁷ Bi sii tun dia bi jukbanjai nae ki kpi niib yoo kur, ki ninbatinu kaa-a?

Biaŋinba ki Yennu gat tur Habakuk

2 N saa do n ditɔɔtii na paake ki saa guur, ki laan linba ki Yennu saa wannin a man pak, nan gatu nba ki u saa turin ki jiin n buboit na po.

² Ki Yennu gat turin linba na a, "Sɔbin bonpatlai paak, linba ki n saa fiit ki wanna na, ki bin tuu fit karin yian. ³ A ɲaan ki lii be sɔbinii ni, kimaan yoo daa ki jaŋ nan lin tun nna, ɲaan yoo baate yian yian, ki maa saa wanna linba na, li set saa tun nan barmɔniiwa. Li sii tee nan li taantire na, ɲaan guutir, li tan saa baara, li kan yukir nan baaru. ⁴ Mɔmaan maŋe na: 'Binba tee biit damm, bi kii mɔk manfoor, ɲaan binba tee popeendamm, bi sii mɔk manfoore, kimaan baa waa Yennu na paak.'"

Ki jiin biit damm biiru po

⁵ Mɔkint tee kpinkpanniie, ki ninfɔkdamm mɔk dont-n-mɔŋ, ki bia ki foi. Kuun nba ki gboot biaŋinba na, nnae ki siar ki jaŋtib. Li paake teen ki bi-i kɔn nyann digban-yenn, ki bi lɔ leer, a lii tee bi yara. ⁶ Ki niib nba ki bi kɔn nyannib na saa pak biir binba nyannib na, ki sukii, ki yet a, "I jii linba ki tee i yara, ɲaan li biiriwa. I saa jii yoo nlee ki mukis i pandiira ki bin pa-i, ki yin mɔkiti?"

⁷ Yimm nba nyann i leeb na tan sii bant na, ki sɔɔ kii kɔɔ pana niwa, ki li saa mukisi ki yin pa ki pukin nyɔɔt. Datai tan saa baar ki kɔni jaŋmaanii. Bi saa fat i bona. ⁸ I din fat digbana bonchiann niib mɔkint, ɲaan binba din tenn ki mɔk manfoa na, ɲamme saa fat i mɔkint mɔkana, kimaan yaa din kpil niib nba na, nan yaa din biir niib nba be durinya na ni, nan li doi na paak.

⁹ I boonta. I te ki i ñaateeb məkit nan linba ki i jii kpikpiruk ki fat, ki bia yabii a yin ñamm i ñei ki li daa biir, ki i bia daa ƙƙ ninbɔɔ ni na. ¹⁰ Ñaan i lorbiit na baar nan fei-e, ki tur i ñaateeb. Yaa biir digbana bonchiann na, i baar nan biirue i mɔɔ paak. ¹¹ I ñaadikpina tana na yikine, ki biiri, ki yɔkaa na mun bia mɔ li bannu.

¹² I boonta. I jii toonbiit nan nikpinu məkinte ki maa doo na. ¹³ Digbana nba ki i ƙɔn nyannib na niib bak nan toon-yana tumu, ki baa maa linba kur dii muuwa. Yabint Yennu-e tun linba na. ¹⁴ Ñaan tingboun na tan saa gbee nan Yennu baakir bannu, nan bianɔnba ki nyun tuu gbee məkgbenja nae.

¹⁵ I boonta. I donn wutoore, ki butin ki bia dinn i leeb na fei; ki te ki bi lian nan bi nyuu yib na. ¹⁶ Li paak, i mɔɔ tan saa di fei-e, li kii tee baakir kaa. I mɔɔ tan saa nyu ki lian nnae. Yennu-e saa te ki i nyu i mɔɔ nyubitik nba tee tubdatu, ki i baakir na saa tunn ki tee fei. ¹⁷ I chɔɔ Lebanonn tijara nawa, ki siab mun saa chɔɔ mɔtana. I kpil leɔ bonkobita, mɔtana, bonkobite ji sii jeenti. Linba na tan saa teen, kimaan niib nba ki i kpil na paak, nan kpikpiruk nba ki i baar nann durinya na niib paak, ki biir bi doi na.

¹⁸ Tingbann nyɔɔ tee bee? Tingbann tee linba ki nirɔ ñammire, li ki beera siar see faak kuukɔɔ. Nyɔlante ki u teen wunba namɔ na, ki u maa u paaki. Tingbann kan fit pak maan gbaa. ¹⁹ I boonta. I piak nan daauk a, "Fiit kar," ki bia yeen nan tankɔrit a, "Fiit set." Tingbann saa fit fiit siar ki turiwa-a? Li-i lekii pɔr salimpeena nan salimmɔna, ñaan manfoor kaa li ni.

²⁰ Yennu be u kasii Ñasaakak ni; ñaant ki ƙƙ kur nba be tingboun na paak-ii tee soon nna u tɔɔnɔ.

Ki jii Habakuk Yenmiaru po

3 Linba nae tee Yennu sɔkinii Habakuk Yenmiaru:

² Yennu, n gbat linba ki a tun na powa, ki n ji tiina jaɔmaaniie. A bia ñamm tun toonjaana nba ki a tuu tuun na booru

ki turit mɔtana. Ii mɔɔ ninbatinu, li-i lekii tee yoo nba ki a donn wutoor.

³ Yennu bia saa nyi Edom poe ki jen; kasii Yennu na saa nyi Parann kunkona na poe ki baar.

U yentsaakar na piin sanpaaka, ki tingboun na gbee nan u dontir.

⁴ U baat nan sanyikintii yentue; ki yentu yentir ki nyi u nuu ni. Leɔe ki u yiikoo na bɔr.

⁵ U tuu te ki yiaru n liit ki be u tɔɔnɔ, ki te kuun waa u poor.

⁶ U-u tanji set yoo nba, tingboun na tuu damme,

u-u lekii got digbana, bi tuu jekire.

Ki jɔfɔkit nba tuu be məkmɔk nan məkmɔk ji bit.

Ki kunkona nba tuu yɔɔ be na ji baa tiɔ ni, ki tee kunkona nba ki u tuu somm li paak yaayoo ni-wa na.

⁷ Ki n la Kusann teeb na tiin jaɔmaanii, ki Midiann teeb na mun jekir.

⁸ Yennu, li mɔka nae te ki a wutoor doo-o?

Məkgbenjir nae mantik donn a wutoori-i? Fine jaak sanpagbant na paak, ki wonpaaruk nba be sanpagboun ni na tee a taan-toruk,

yoo nba ki a tur a niib nyannu na.

⁹ Ki a teen siir a fan jii a tɔdaauk, ki bia teen siir a fan yek a peenii.

Ki a sanyikintii na tɔ ki loot tingboun.

¹⁰ Yoo nba ki jɔfɔkit na got ki la-a na, ki bi jekir, ki nyun nyii sanpagboun ni ki baa.

Ki nyun nba be tingboun na lɔɔ ni na fu fuut, ki li nyunpana kpaatir do.

¹¹ Ki a peenii nba saa yian yian ki nyirii, nan a kpann nba nyirii na te ñmaarik nan yonnu tuu biar set.

¹² A tuu somm lint tingboun na nan wutoore, ki a be wutoor ni, ki ñmaan digbana.

¹³ Ki a nyii, a fan tinn a niib, ki bia tinn a kpanbar ganntɔɔ na.

Fine faa toonbiit damm tɔɔndaanɔ na ki birɔ tiɔ ni, ki bia boont u poorpoweiteeb na fas fas.

¹⁴ A peenii na ñmuu saar u kunkɔnɔnna saakɔ nae, baa tan baarit a bin yatit yoo nba.

Bi tee nan wonpaaruk nae, ki ji kpann nan binba tuu bɔrii ki diin nandamm na.

¹⁵ Ki a te a taanii na chibit məkgbenjir na paak, ki nyunchiɔɔ na teen nyunpuuk.

¹⁶ Ki n gbia linba na kura ki jekir, ki n mɔgbana jekir nan jaɔmaanii,

ki n gbanant baɔ, ki n taa ji jekir.

N saa guur soon nnae, ki saa tuu yoo nba ki Yennu tan saa dat binba lekint na tuba.

¹⁷ Daan tiinii na-i lekii kii mɔk ƙɔna, ki kpan tiinii na mun ki yinn puuku,

ki tilontlia na mun bia ki loon ƙɔna, ki tiɔ na mun bia ki nan jeeti,

pei kur-i lekii kpo,

ki naaloor na ƙɔ koont,

¹⁸ ñaan n lek sii kpanme, ki mɔk parpeenn, kimaan n Yomdaanɔ Yennu-e tee n tinntɔɔ.

¹⁹ Yabint Yennu-e teenin paɔ.

Ñɔɔ te ki n somm fanu

nan piarɔ nba tuu somm bianɔnba na, ki u guun fanu jɔfɔkit paak.

Sefania

Ki jiin Sefania gbouŋ na po

Sefania din kpaan Juda niib nan yoo baate ki Yennu tan saa dat ŋamm nan digbann nba kur ki sak u mɔb na tubir, li-i kii tee ki bi nyik bi toonbiit tumu.

1 Maan nae ki Yennu din tur Sefania, yoo nba ki Amonn bija Josaya tee Juda teeb kpanbar na. (Sefania din tee kpanbar Hesekia booru ni nirɔe. Sefania baa din tee Kusi, ki Kusi baa tee Gedalia, ki Gedalia baa mun tee Amaria, ki Amaria baa tee kpanbar Hesekia.)

Ki jiin Yennu buut daar na po

2 Ki Yennu yet a, "N saa biir bont kur nba be tingbouŋ na ni, **3** li nisaarii kur, nan bonkobit, nan nɔɔnii, nan janii. N saa te ki toonbiit damm na n baa. N saa biir nisaarik kur, ki sɔɔ tan kan biar ki mɔk manfoori. Min Yennu-e pak na.

4 "N saa dat Jerusalem teeb nan Juda teeb kur tuba. N saa boont binba tan saa joont lej ki jiantir tingbann nba tee Baal na. Sɔɔ tan kan tiar mannteeb nba tuun teenɔ na po gbaa. **5** N saa biir binba do ŋei yura paak **I** ki jiantir ŋmaarik, nan yonnu, nan ŋmaabira na. N bia saa biir binba jiantir min Yennu, ki sent mɔsona a bi sii waan, ŋaan bia sent mɔsona tingbann Milkom sann ni na. **6** N saa biir binba yêt ki ji ki waan, ki bia ki baat n boor ki boi a man ŋmakitib na."

7 Daar na pera, ki tee yoo nba ki Yennu saa kar buut paak; li paak, ii ŋmin man u tɔɔnn. Yennu tee siire a wun chab u niib ki bin kpib, ki jɔɔ bi datai a bin lekib, ki fat bi faar. **8** Yennu yeen a, "Nikpinu daar na ni, n saa dat saakab na tuba, nan kpanbar na bonjai tuba, nan binba kur tokii binba ki waan na tuba. **9** N saa dat binba kur jiantir, ki bi jiantu naan binba ki waan na tuba. Bi jaan, ki bia kpi niib, a bin fit gbeen bi tingbandiit nan fatuk bona na."

10 Yennu ŋamm yet a, "Li daar, i saa gbat mɔnii fuur Jan Tammɔkɔkɔkir nba be Jerusalem na po. I saa gbat fabinii, doo na bɔk-paann na po, nan bona biiru fuur, kunkona paak. **11** Yimm nba be doo na tiŋ po na-i tanj gbat linba na yoo nba, yii mɔ kii fabin man, kimaan kpinkpenta na kur saa kpowa.

12 "Yoo maŋ ni, n tan saa jii fitire ki lon Jerusalem teeb, ki dat binba ki bi numm gboo bi mɔŋ, ki bi maa bi mɔŋ paak na tuba. Bi yeen bi mɔŋ a, 'Yennu ki tuun bonŋann koo bonbiiri.' **13** Bi datai saa fat bi mɔkint, ki bia bit bi ŋei. Bi ji kan ban kɔɔ bi ŋei nba ki bi maa na

I Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.

ni, koo ki nyu daan nba nyi tilontii kpaant nba ki bi ko na ni."

14 Yennu dajaann na nakin bonchiann, ki baat yian yian. Li daar sii tee datonne, ki kunkɔnkɔnna nba mɔk para na gbaa saa yikin nan janmaanii. **15** Li tan sii tee wutoor daare, ki tee daamii daar, ki bia tee parbiir daar, ki tee biiru nan boontu daar, ki tee bunboncheenn daar, ki tee dachimm nan sayuŋ daar, **16** ki tee daar nba gbee nan tɔb naatuna fuur, nan tɔb kunkɔnkɔnna nba lek digbanjaana nba mɔk ditɔɔtii na wuyikinii.

17 Yennu yet a, "N saa baar nan biirjaann nba nae nisaarii paak, ki te ki sɔɔ kur-ii turin nan jɔɔŋ na. Bi tun bonbiir ki turima, ki mɔtana bi ji saa kpib, ki bi sɔn sii puub nan nyun na, ki nikpeena saa kɔkɔ tiŋ na paak."

18 Daar nba niŋ ki Yennu wutoor tan saa do na, bi salimpeena nan salimmɔna na gbaa tan kan fit tinnib. Ki u wutoor nba tee nan muu na tan saa di tingbouŋ na kur. U tan saa biir ki kpir boont wunba kur be tingbouŋ na paak.

Baruŋ ki jiin binbeŋ lebitu po

2 Yimm booru nba ki tiin fei na, lakint man kii mei Yennu, **2** ki Yennu sennu nba jiin i kuun nan i biiru po na, nan u wutoor nba di nan muu na, nan daar nba ki u yaa wun wann u wutoor na n fit baar. **3** Jenin man Yennu boor, yimm nba tee sikin-n-mɔŋ damm ki be tiŋ maŋ ni kura, ki sak u sennu na. Ii tuun linba took, ki sikin i mɔŋ Yennu boor. Li ki gar yimm n tan nyi tubdatu ni, daar nba ki Yennu saa wann u wutoor na.

Ki jiin digbana nba lint Israel tiŋ na biiru po

4 Sɔɔ tan kan biar Gasa doo ni. Askelonn doo saa yaana. Bi saa jii daar bɔkire ki ber Asdod nan Ekronn niib, ki nyinnib bi doi ni. **5** Yimm Filistia teeb na, i boonta. Yimm nba be mɔkɔgbiɔŋ na, Yennu pak ki biiriwa. U saa biiri, ki i yenɔkɔkɔ gbaa kan biari. **6** I tiŋ nba be mɔkɔgbiɔŋ na saa kpant pekpaarbaauk, ki pekpaarii lanbont nan peloi sii be lej. **7** Ki Juda teeb nba biar ki mɔk manfoa na saa yent i tiŋ maŋ. Bi sii kpaar bi pei leŋe, ŋaan dɔɔ Askelonn teeb ŋei na ni. Bi Yomdaanc Yennu sii be namm, ki ŋamm turib nyɔɔt.

⁸ Yabint Yennu yet a, “N gbat Moab nan Amonn teeb nba sukii n niib na ki laab bianjinbawa, nan baa bia faa parbia, a bi saa fat bi tiŋ na. ⁹ Barmɔnii, min nba tee Israel teeb Yennu nba fo na, n por nan n saa biir Amonn nan Moab tinii, nan maa din biir Sodom nan Gomora doi nae. Bi tiŋ maŋ saa kpant yaaboote, ki sii yɔɔ tee langbent, ki mɔɔt n pia ki loonir. Ki n niib nba tinn na saa fat bi tiŋ ki yentir.”

¹⁰ Moab nan Amonn teeb nba saa la tubdatu bianjinbae na, bi dont-n-mɔŋ nan karinbaanii nan sukii nba ki bi sukii Yabint Yennu niib na paak. ¹¹ Yennu saa kɔɔmm jaŋmaanii. U saa biir yenbis nba be tingboun na paak kur, booru kur saa jiantɔ bi tinii ni.

¹² Yennu bia saa kpi Sudann teeb.

¹³ Yennu saa jii u yiikoo ki biir Asiria teeb. U saa te ki Ninefe doo n teen langbent nba kaa nyun. ¹⁴ Li sii tee siaminba ki pei nan nei, nan bonkob-booru nba be kur sii kɔɔɔ. Fiit sii dɔɔ langbent maŋ ni, ki dɔɔntir li takorii ni ki mɔ, ki kɔɔnɔnɔnii jak li tammɔ paak ki mɔ. Bi datai saa jii naajiiik daat nba ki bi din jii maa na, ki yaat nann. ¹⁵ Linba nae saa tun ki tur doo nba mɔk garuk, ki dukii a u mɔŋ yiikooe saa tinnɔ na. Ki doo maŋ niib dukii a bi doo nae tee digbanjaann durinya na ni. Li tan sii tee langbente, siaminba ki muuk ni bonkobit sii dɔɔ foi. Ki wunba kur gar li po, jaŋmaanii saa soorɔ, ki wun ŋmat poor.

Ki jiiin Jerusalem yanbɔmm nan u tinnu po

³ Jerusalem boonta, digbanbiiuk nan mɔyɛtuk doo nba dia bi mɔŋ niib nan diabiik na. ² Bi ki gbiint, koo ki gaar Yennu kpaanii. Bi ki teen Yennu yada, koo ki boiɔ sommir po. ³ Doo maŋ toontunna yudamm na tee nan yanbɔra nae, ki li barbuura tee nan kinkata na, bi mɔk jawuuk bonchiann, ki kan ban tenn kpabiri. ⁴ Ki Yennu sɔkiniinba na tee faak nan ton-damm, ki mannteeb na kɔɔn Yenjiantu ŋasaakak jakint, ki lebit Yennu sennu na, ki diar baa loon bianjinba. ⁵ Njaan ki Yennu bia lek daa be doo maŋ ni, ki tuun linba took, ki ki tuun linba bi. Ki sanyik kur, ki u teen u niib na bi mɔnii. Njaan ki leŋ niib nba ki tee popeendamm na tuun biit, ki ki tiin fei.

⁶ Yennu yet a, “N boont digbanmuna, ki biir bi doi; ki bi joona nan bi difoot na baawa. Doi na ji tee langbente, ki sɔnjara na dɔɔ yann, sɔɔ ki biari. ⁷ N daan dukin nan n niib na saa turin jirimae, ki gaar n kpaanii, ki kan tamm maa dat bi tuba bianjinba na. Njaan li daa ki yuur kaawa, ki bi yaan piin bi binbenbiik na.”

⁸ Yennu ŋamm yet a, “Ii tee soon; ii guu daar nba ki n tan saa pak biir digbana na. Li tee n lore nan man tikir digbana nan naan yent ki taamm, ki bin bann n wutoor nba mɔk paŋ bianjinba. N wutoor nba tee nan muu na tan saa di ki boont tingboun na kur.

⁹ “Tɔt, n ji saa lebit digbana na niib dudukit, ki bi sii mei min Yennu kuukɔɔɔ, bi sɔɔ kan miar yenbis nba be. Bi kur saa sak n mɔbe. ¹⁰ Halii nan n niib nba yat ki be Sudann nawa tan saa baar nan piinii ki turin. ¹¹ Li yoo maŋ, yimm nba tee n niib na ji kan di fei, toonkpeta nba ki i tun na paaki. N saa nyinn binba mɔk garuk nan dont-n-mɔŋ na kure, ki i ji kan mi yɛt n mɔk, n kasii kunkonn na paaki. ¹² N saa te ki niib nba mɔk sikin-n-mɔŋ nan soon nna binbeŋ na n tuu baar n boor ki lon sommir. ¹³ Israel teeb nba biar ki mɔk manfoa na ji kan tun biit ki tur sɔɔ, koo ki faar faak, koo ki kpann sɔɔ. Bi sii mɔkitire, ki be bi yamani, ki kii tiin sɔɔ.”

Ki jiiin kpinkpammuk yaŋ po

¹⁴ Israel niib, ii yiin yanii man, kii yikin nan kpinkpammuk.

Jerusalem teeb, ii mɔk kpinkpammuk man nan i para kura.

¹⁵ Yennu nyik i tubdatu nawa, u nyinn i datai kura.

Yennu nba tee Israel teeb kpanbar na be nani.

I ji daa tiin jaŋmaanii.

¹⁶ Yoo baat ki bi tan saa yet Jerusalem teeb a,

“Sayɔnn doo, daa tiin jaŋmaanii.

I daa te ki li mɔki kpinkpongbatuku.

¹⁷ I Yomdaan Yennu be nani;

u yiikooe teeni nyannu.

U par sii peen i paak,

ki u saa turi manfopaann, u lomm ni.

U sii yiin yanii ki mɔk kpinkpammuk i paak.

¹⁸ U sii mɔk kpinkpammuk

nan niib nba tuu di jaamm nae i paak.”

U yet a, “N nyik i biiru ki bia nyinni fei dinu niwa.

¹⁹ Yoo baate, ki n tan saa dat binba dia-i diabiik na tuba.

N saa nyinn wɔbii na kur bi wahala ni,

ki kpen nan binba tee yommii ki be digbangann na.

N saa ŋmant bi fei dinu na ki li ji sii tee jirima,

ki durinya niib kur saa pakib.

²⁰ Yoo baate, ki n saa kpen nan i niib nba yat na,

ki turi sangbenjir, durinya na lokir kur po,

ki yaan te yin mɔkit.”

Yennu-e pak na.

Hagai

Ki jiin Hagai gbouŋ na po

Yennu sɔkinii Hagai yooe, ki Juu teeb na bonchiann din nyii yommisin ni Babilonn, ki jen Jerusalem ki be namu. Yennu din yet Hagai a wun betib nan bi be namu kimaan baa ki ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak na paake, a bi-ŋamm maa Yenjiantu ŋasaakak na, Yennu saa teen piisin bi paak, ki te bin mɔkit.

Bianjinba ki Yennu pak ki jiin jiantu ŋasaakak na maanu po

¹ Peesia kpanbar Darius naan dinu bina ŋanlee ni, li ŋmaarii ŋanloob sinsinn daare, ki Yennu din pak maan na ki tur u sɔkinii Hagai, a wun wann Juda tiŋ tɔɔndaanɔ Serubabel, wunba tee Sealtiel bija na, nan mannteeb yudaanɔ Joosua wunba tee Jehosadak bija na.

² Yabint Yennu din yet Hagai a, “Niib na yaa yoo daa ki jaŋ nan bin ŋamm ki maa jiantu ŋasaakak na.” ³ Yennu ji din pak maan na ki tur niib na ki li nyii sɔkinii Hagai boor ni a, ⁴ “N niib, bee ki yimm maa i ŋei fanu ki be leŋ ŋaan ki n jiantu ŋasaakak na dɔɔ langbenni?” ⁵ I ki laat linba tuumii na-a? ⁶ I buur bonchiann, ŋaan jaan waaminna. I mɔk jeet ki di, ŋaan li ki yab ki gboonti. I mɔk daan ki nyu ŋaan li ki yab ki janjitini. I mɔk liant ŋaan li kan gbenn i waati. Ki toontunno paauk ki janjitɔ. ⁷ I mi linba paak ki na tuun ki teenini-i? ⁸ Mɔtana, nyin man ki saan kunkona paak ki saa lon taabi, ki ŋamm maa jiantu ŋasaakak na; ki i sii jiantirin nan maa loon bianjinba na ki n par sii mei.

⁹ “I tuu daan nan i saa jaan jeet bonchiann, ŋaan i tuu tan jaan waaminnae. I kun nan linba ki i jaan na yoo nba, n tuu pebir yatire. Bee ki n tuu tun nna? Kimaan n ŋasaakak nba biar dɔɔ langbenn ŋaan ki i sɔk kur ninbinn mɔn u mɔŋ mɔŋ ŋaak toona paak na. ¹⁰ Li paak te ki saak ki baa, ki siar ki kpaatiri. ¹¹ N te ki yonkoonin set tiŋ na paak, nan kunkona paak, nan jeet kpaant, nan daan tiinii, nan kpan tiinii, nan bonbuburbooru kur nba bur tiŋ na paak, nan niib nan bonkobit, nan linba kur ki i yabir ki buur paak.”

Bianjinba ki niib na sak Yennu mɔb

¹² Tɔn, ki Serubabel nan Joosua nan niib nba kur nyii Babilonn yommisin ni na din tun linba ki bi Yomdaanɔ Yennu wannib a bin tun na. Janmaanii din soorib ki bi sak sɔkinii Hagai, wunba tee Yennu toonii na mɔb.

¹³ Ki Hagai ji tur niib na Yennu maan na a, “N sii be nani, linba nae tee n mɔsonn.” ¹⁴ Yennu din te ki sɔk kur mɔk niɔŋ nan wun tun ŋasaakak na toonn. Serubabel, wunba din tee Juda tɔɔndaanɔ na, nan Joosua, wunba tee mannteeb yudaanɔ na, nan niib nba kur din

nyii yommisin ni Babilonn ki jen na, din piin ki maa bi Yomdaanɔ Yabint Yennu jiantu ŋasaakak na, ¹⁵ kpanbar Darius naan dinu bina ŋanlee ni, li ŋmaarii ŋanloob dapiinlee nan ŋanna daar.

Ki jiin Yenjiantu ŋapaan na fant po

² Binn maŋ ni, li ŋmaarii ŋanlore ni, li dapiinlee nan yenn daare, ki Yennu ŋamm pak ki tur u sɔkinii Hagai. ² U din yet Hagai a wun pak maan ki tur Serubabel, wunba tee Juda tiŋ tɔɔndaanɔ na, nan Joosua, wunba tee mannteeb yudaanɔ na, nan niib na, ki boib a, ³ “Sɔk be i sinsuuk ni na ki saa fit tiar Yenjiantu ŋasaakak na ŋant nba din teewa-a? Ki li maanumm tee nlee i boor mɔtana na? Li ji kii naan siar nan waama. ⁴ ŋaan mɔtana, i sɔk ji daa ŋaan tama. Ii tuun toonn na man, kimaan n be nani. ⁵ Yoo nba ki i din nyii Ijpt na, n din senn mɔsonn nan n sii be nani yoo kura. N bia daa be nani; li paak, i daa tiin jaŋmaanii.

⁶ “Li kan yuur kaawa, ki n saa nik sanpaak nan tingbouŋ na, nan mɔkgberja nan tinkooŋ. ⁷ N saa kɔn nyann digbana kur, ki jii bi mɔkint ki baar nann nna, ki jiantu ŋasaakak na saa gbee nan gor. ⁸ Salimpeena nan salimmɔna nba kur be durinya na ni tee min Yennu yare. ⁹ Jiantu ŋapaan na sii mɔk fant ki gar ŋakperik nawa, ki leŋe ki n saa tur n niib mɔkint nan parmaasir.” Yabint Yennu-e pak na.

Bianjinba ki Yennu sɔkinii na boi mannteeb na buboit

¹⁰ Kpanbar Darius naan dinu bina ŋanlee ni, ŋmaarii ŋanyia, li dapiinlee nan ŋanna daare, ki Yabint Yennu ŋamm pak tur u sɔkinii Hagai. ¹¹ U din yet a, “Boin mannteeb na ki bin tura buboit na gatu. Boimm a: ¹² Li-i tee ki sɔk jii maruŋ nant nba tee kasii ki pɔbin u liatir ni, ki te ki u liatir na sii boroboro, koo jebeent, koo daan, koo kpan, koo jeboorik nba kur be, li saa fit te ki jeet maŋ n teen kasiwa-a?”

Waa boi buboit na yoo nba, ki mannteeb na jiin a, “Aaii.”

¹³ Tɔn, ki Hagai ŋamm boi a, “ŋaan sɔk-i sii nikpeenn ki li kɔkɔn jakint, ŋaan ki u tan sii jeet nba na yenni, u siinu maŋ saa kɔkɔnir jakinta-a?”

Ki mannteeb na jiin a, “Li saa kɔkɔnir jakinta.”

¹⁴ Ki Hagai yet a, “Yennu yet nan digbana na niib, nan bi məkint kur mun bia tee nnae. Li paak, linba kur ki bi mann binbintir na paak mək jakint.”

Ki jiin Yennu piisin mɔsonn po

¹⁵ Yennu yet a, “I ki la linba din tumii, yoo nba ki i daa ki piin jiantu ɲasaakak na maanu na-a? ¹⁶ I din tuu kpekin jekpekir, ki dukin a i saa la baajii piinleewa, ɲaan li tuu tan tee piik kɔɔ; ki dabuuk nba ki i dukii a i saa wuun dasɔɔ ^I piinɲmu na, ɲaan i tuu tan la dasɔɔ piinlee kɔɔ. ¹⁷ Mine din tun wonpaaruk nan sakaana, ki li biir linba kur ki i bur na, ɲaan i lek ki lebit i binber. ¹⁸ Dinna tee ɲmaarii ɲanyia, dapiinlee nan ɲanna daare, daar nba ki i gbenn jiantu ɲasaakak na fiakir biru. Ii gorii man linba saa tun, laa nyii mɔtana ki saa.

I Bi din dia tilɔɔnae ki tee daan.

¹⁹ Halii nan jeet nba lek kaa, ki daan nan kinkana ^{II} nan kpan tiinii nan tilontii kur nba daa ki lon na, ɲaan n saa teen piisin i paak, laa nyii mɔtana ki saa.”

Ki jiin Yennu mɔsonn nba ki u din tur Serubabel na po

²⁰ Li ɲmaarik dapiinlee nan ɲanna daar maɲ nie, ki Yennu tur Hagai maan nba pukin taar munlee ni, ²¹ a wun pak tur Serubabel, wunba tee Juda tiɲ tɔɔndaanɔ na a, “N tee siire a man nik sanpaak nan tiɲ, ²² ki nyann boorganu naan yent kur, ki biir bi yiikoo. N saa biir taantorit nan li ɲmakit-teeb, ki taanii na saa kpo, ki taanjakira na saa kpi bi leeb. ²³ Li daar maɲ, n saa jii fin, n toontunɔ Serubabel, ki teena n niib diatɔɔ, ki a sii diab n sann ni. Fine tee daanɔ nba ki n gann.” Yabint Yennu-e pak na.

II Bi kinkana tee linba ki bi kɔi ki loonir bonchiann

Sekaria

Ki jiiin Sekaria gbouŋ na po

Sekaria din tee Yennu sɔkiniie ki bia tee manntɔɔ. U din be sɔkiiii Hagai yooe. Sekaria din bet niib na yirintu nba ki Yennu turɔ nae, a wun chekin bi para, ki bin ɲamm tukin kii maa Yenjiantu ɲasaakak na ki saa gbenn. Sekaria din yet bi tɔɔndaanɔ a Yennu yet a, "Li ki tee a paŋ, koo a yiikoo kaa, ɲaan n Seeke saa tura nyannu." (4.6) Gbouŋ na bia beerit nan kpanbar tan saa baar, ki tee yiikoo daanɔ, ki mɔk nyannu, ɲaan u tee wunba sikint u mɔŋe ki jak boŋ. (9.9)

Bianjinba ki Yennu yi u niib a bin jen u boor

1 Darius, wunba tee Peesia kpanbar na, u naan dinu bina ɲanlee, li ɲmaarii ɲanniin nie, ki Yennu din pak labaar na ki tur u sɔkiiii Sekaria, wunba tee Berekia bija, ki tee Ido yaaboonn na. **2** Yabint Yennu din yet Sekaria a wun wann niib na a, "Min Yennu wutoor bo doo i yeejamm paaka. **3** ɲaan mɔtana, yetirib ki bin jen n boor, ki n sii be namm. **4** I daa tee nan i yeejamm nba din tuu tee na. N sɔkiiiiinba nba din be sianyoowa na din betib n maan na, nan bi daa tuun toonbiit, ki bia daa be binben-yana, ɲaan bi din ki gbi-int, koo ki sak n mɔbi. **5** I yeejamm nan sɔkiiiiinba maŋ poŋ kpowa. **6** ɲaan linba kur ki n din pak ki turib, ki li nyii n sɔkiiiiinba boor na, din teemm nan maa din yet a li saa tun bianjinba nawa. Li paak, bi ji din lebit bi bin-beŋe, ki yet a linba ki Yabint Yennu teemm na, li tee nan bi sɔnii nan bi toona nba tee bianjinba nae, li janjibe. U tun nan waa daan yaa u saa tun nae."

Ki jiiin taanii nba ki Yennu sɔkiiii na la yirintu ni na po

7 Kpanbar Darius naan dinu bina ɲanlee, li ɲmaarii piik nan yenn nba ki bi yi Sebat na, li dapiinlee nan ɲanna daare, ki Yennu pak nanin nyiɔk, yirintu ni. **8** Ki n la sɔk jak tammɔŋ. U din see bonnunubit tiinii nie, baauk ni, ki taanlei see u poor po, ki yemm tee taan-mɔnii, ki leeb tee taanmɔnkpiara, ki leeb na tee taan-peenii, ki taamm kur mɔk li yur po jakirɔ. **9** Ki n boi malaka nba piak nanin na a, "N yomdaanɔ, taanii na paak tee bee?"

Ki malaka na jiiin a, "N saa wanna li paaka." **10** ɲanne ki jɔk nba see bonnunubit tiinii niŋ na yet a, "ɲamme ki Yennu nyinnib ki tun a bin gɔn tingbouŋ na."

11 ɲanne ki taanjakira leeb na bet Yennu malaka nba see bonnunubit tiinii ni na a, "Ti gɔn tingbouŋ maŋa, ki la nan lokir kur mɔk parmaasir."

12 Yennu malaka na nba gbat linba na yoo nba, ki u yet a, "Yabint Yennu, bina piinlore-e na, ki a wutoor do Jerusalem nan Juda dolia paak. Bia yooe ki a saa timm ninbaauku?"

13 Ki Yennu tur malaka na par-kpanjir mɔbona. **14** Ki malaka na betin a n mɔknt linba ki Yabint Yennu yet na a, "N mɔk lomm nba sumii ki jiiin n kasii doo Jerusalem po, ki n baka be u ni. **15** ɲaan n wutoor doo digbanlia nba be parmaasir nan bi yamani na paak bonchiann, kimaan yoo nba ki n wutoor doo waan, n niib paak na, digbana maŋe daan te ki n niib maŋ wahala ɲamii pukii. **16** Tɔn, n ji saa wann Jerusalem doo na, n ninbat-inu nba tee bianjinbawa. Bi saa ɲamm maa n ɲasaakak na, ki bia maa doo na."

17 Malaka na bia betin a n mɔknt a, "Yabint Yennu yet a u doi na yaan saa ɲamm gbee nan mɔkint, ki u bia saa ɲamm somm Jerusalem teeb, ki gaar doo maŋ, ki lii tee u mɔŋ yar."

Yirintu nba jiiin yina po

18 Yirintleer maŋ ni, ki n la naajai yina ɲanna. **19** ɲanne ki n boi malaka nba daan pak nanin na, maa yina nba na paak tee bee.

Ki u jiiin a, "Bi see durinya yiikoo nba yat Juda nan Israel nan Jerusalem niib na taar niŋe."

20 ɲanne ki Yennu wannin toontunna banna, ki bi sɔk kur dia jaar. **21** Ki n boi a, "Bi baar a bin tun bee?"

Ki u jiiin a, "Bi baar a bin kɔk digbana nba daan biir Juda ki yat li niib na janjimaaniie ki nyannib."

Yirintu nba jiiin ɲmibikinkar na po

2 Yirintleer ni, ki n la jɔk, ki u dia ɲmibikinkar u nuu ni. **2** Ki n boi a, "A saa lia?"

Ki u jiiin a, "N saa maa n jan Jerusalem-e, ki la li fɔkint nan li yarimu."

3 ɲanne ki malaka nba bo piak nanin na seet saa tɔknt po, ki malaka kɔk chetɔ. **4** Ki sinsinn malaka na yet wunba chetɔ na a, "Ti tiin ki saa bet naasimɔ nba dia ɲmibikinkar na, a niib nan bonkubit sii be Jerusalem bonchiann, li paak, li saa yabit nan lii mɔk joonawa. **5** Yennu senn mɔsonn nan u mɔŋe sii tee muu joonn, ki lint doo na, ki guurir, kii sii be leŋ nan u yentsaakar."

Ki jiin binba be digbangana na kpenu po

6-7 Yennu yet u niib na a, "Mine yati lokir kur po, r̄aan m̄tana, yimm nba be Babilonn yommisin ni na, b̄r̄in nyi ki r̄mat Jerusalem man. 8 Wunba faai, u tuu min Yennu ninbinne na."

Li paak, ki Yabint Yennu tumin nan m̄k̄ntii nba na, a n m̄n tur booru nba tuu fiar u niib bona na a, 9 "Yennu m̄r̄e saa k̄n nani, ki niib nba tuu tee i daaba na saa nyanni, ki fat i m̄k̄int ki yaat nann."

Li-i teen nna yoo nba, s̄k̄ kur saa bann nan Yabint Yennu-e tumin.

10 Yennu yet a, "Ti yiin yanii nan parpeenn man, Jerusalem teeb. N baate a mii be i boor ni."

11 Li yoo maŋ, digbana bonchiann saa baar Yennu boor, ki kpant u niib. U sii be i boor, ki i saa bann nan r̄k̄e tumin i boor. 12 Ki Juda yent saa r̄amm kii tee Yennu faar, kasii tiŋ na ni, ki u saa r̄amm gann Jerusalem ki teen u m̄r̄j doo.

13 S̄k̄ kur-ii r̄min soon nna Yennu t̄k̄n, kimaan u saa nyi u kasii binbeboor na ki baar.

Yirintu nba jiin mannteeb yudaan̄ na po

3 Yirintleer na ni, Yennu din wannin Joosua, wunba tee mannteeb yudaan̄ na, ki u see Yennu malaka na t̄k̄n po. Ki Sintaanii see ki kpia Joosua leŋ, ki teen siir a wun pak ki biir. 2 Ki Yennu malaka na yet Sintaanii a, "Sintaanii, Yennu saa yakii nana. Yennu nba loon Jerusalem na n yakii nana. J̄k̄ na tee nan daauk nba ki bi dat kuutir muu ni nae."

3 Joosua din see leŋ ki lia tajakina. 4 Malaka na din bet u leeb na a, "Liatir tajakina nba ki j̄k̄ na lia na," r̄aan yet Joosua a, "N jii a yanb̄omme na, r̄aan ji saa tura tapaant ki a lia."

5 Ki n yet a bin jii yufintir nba yeen ki fin Joosua yur. Ki bi teen nna, ki bia jii tapaant ki lann Joosua, ki malaka na daa see leŋ.

6 Malaka na din bet Joosua a 7 Yabint Yennu yet a, "Fi-i sak n sennii na ki tun toonn nba ki n tura na, fine sii j̄k̄ tee n r̄asaakak na nan li dindonjot kura saak̄, ki n saa gbat a miaru, nan maa gbia malakanba nba be n boor ni miaru bian̄inba na. 8 Joosua, fin nba tee mannteeb yudaan̄ na, gbiintir. Mun gbiintir man, yimm nba tee mannteeb na, yimme tee t̄k̄n po binben̄aŋ nyinn. N saa baar nan n toontun̄ nba ki bi yiu Tiik Yiinu na. 9 N yaa n bir tann nba m̄k̄ l̄ka r̄anlore-e Joosua t̄k̄n, ki s̄b s̄b̄inii li paak, ki daar yennk̄ nie ki n saa nyinn tiŋ na yanb̄omm. 10 Li daar maŋ, s̄k̄ kur tan saa yiin u r̄akpiak, ki wun baar u r̄aak ni, ki chent nanc̄ u parmaasir nan yamani binben̄, u tilontii nyaka." Yabint Yennu-e pak na.

Yirintu nba jiin fitsentir na po

4 Nanne ki malaka nba bo piak nanin na jen ki fiinin, ki li tee nan n bo ḡk̄nte na, 2 ki boin a, "A la bia?"

Ki n jiin a, "N la salima fitsentire, ki kpan seŋ t̄k̄ li paak, ki fita r̄anlore t̄k̄ ki lintir, ki fitir kur m̄k̄ fit̄m̄ii kunk̄nboa r̄anlore, 3 ki bia la kpan tiinii r̄anlee, ki yenn see fitsentir na lokyenn po, ki leer see lokleer na po." 4 Nanne ki n boi malaka na a, "Chanbaa, bona nba na paak tee bee?"

5 Ki u boin a, "A ki mi-i?"

Ki n jiin a, "Chanbaa, n ki mi."

10b Ki malaka na yetin a, "Fita r̄anlore na tee Yennu ninbina r̄anlore nba laat tingboun̄ na kur poe."

11 T̄k̄, ki n ji boi a, "Kpan tiinii r̄anlee nba see fitsentir na kp̄inii na paak mun tee bee? 12 Ki kpan tiik yiinii r̄anlee nba kpia salima funfoontii r̄anlee nba ki kpan nyi leŋ na paak mun tee bee?"

13 Ki u boin a, "A ki mi-i?"

Ki n jiin a, "Chanbaa, n ki mi."

14 Nanne ki u yetin a, "Binba nae tee jab banlee nba ki Yennu nyinnib, ki m̄k̄n kpan bi paak, a bii tuun r̄k̄ Yennu nba tee tingboun̄ na kur daan̄ na toona."

Ki jiin m̄k̄sonn nba ki Yennu din tur Serubabel na po

6 Ki malaka na betin a n yet Serubabel maan nba nyii Yennu boor na a, "Yabint Yennu yet a, li ki tee a paŋ, koo a yikoo kaa, r̄aan n Seeke saa tura nyannu. 7 Bonjarkara nba gber̄ nan j̄f̄kit na, r̄aan li kur saa mirinte a t̄k̄n. A saa r̄amm maa jiantu r̄asaakak na, ki fi-i tan̄i paan tanjoontik na yoo nba, niib na saa yikin a, "Li fan, li fan." "

8 Ki m̄maleer nyii Yennu boor ki baarin, 9 ki yet a, "Serubabel bir Yenjiantu r̄asaakak na fiakira, ki saa maa gbenn. U-u maa gbenn yoo nba, n niib na saa bann nan mine tuma bi boor. 10a Bi din k̄r̄ bi dindann, kimaan toona din ki somm fanu, r̄aan bi saa la ki Serubabel maa Yenjiantu r̄asaakak na, ki bi sii m̄k̄ parpeenn."

Yirintu ki jiin gboun̄k̄bir nba yuuk na po

5 Ki n r̄amm got, ki ji la gboun̄k̄bir, ki li yuuk sanpaapo. 2 Ki malaka na boin maa la linba. Ki n jiin a, "N la gboun̄k̄bire, ki li yuuk sanpaapo, ki li f̄k̄int tee taabatii piintaa, ki yarimu tee taabatii piik nan r̄an̄mu."

3 Ki u bia betin a, "Yennu m̄tont nba saa saan tiŋ na kur po nae s̄b li paak na. Gboun̄k̄bir maŋ yenn po yet a wunba kur tee nanyuk̄, bin nyinn̄ tiŋ na ni, ki leer na mun yet a wunba kur dia m̄pora ki fa faak, bin bia nyinn̄ tiŋ maŋ ni. 4 Yabint Yennu yet a u saa tun u m̄tont na, ki lin k̄k̄ wunba kur tee nanyuk̄ r̄aak ni, ki bia k̄k̄ wunba kur dia m̄pora ki fa fai na r̄aak ni. Li sii be bi r̄ei maŋ ni ki biirib chain chain."

Yirintu ki jiin poo nba be kpanjouk ni po

5 Ki malaka na r̄amm d̄kit ki yetin a, "Gotir. Bonsiar baat."

6 Ki n boi a, "Li tee bee?"

Ki u jiin a, "Li tee kpanjouko, ki see tiŋ na kur yanb̄omm taar ni."

⁷ Kpanjouk na biir din tee kute, ki n la ki biir na biit goon, ki poo kar kpanjouk maŋ ni.

⁸ Nanne ki malaka na yetin a, "Poo nae see toonbiit taar ni," naan ji dinn poo na ki sikinɔ kpanjouk na ni, ki jiiin biir na ki biin. ⁹ Ki n got la poob banlee, ki bi yuuk ki baat n po, ki bi kpinkpant mɔk paŋ nan baakir kpinkpant na. Ki bi jii kpanjouk na ki yukir nann.

¹⁰ Ki n boi malaka na a, "Bi saa nann lee?"

¹¹ Ki u jiiin a, "Bi saa nann Babilonn-e, siaminba ki bi saa maa li jiantu diiuk. Bi-i maa jiantu diiuk maŋ ki gbenn yoo nba, bi saa teen kpanjouk na leje kii jiantirir."

Yirintu ki jiiin taantorit ŋanna po

⁶ N din la yirintleer, ki yirintu maŋ ni, taantorit ŋanna nyii kutmɔnt jɔfɔkit ŋanlee sinsuuk ni, ki baat. ² Sinsinn taantoruk na, taanmɔniie din daarir, ki taanbɔnii daar linba waa ŋanlee ni na, ³ ki taanpeenii daar linba waa ŋantaa niŋ na, ki toruk nba waa ŋanna niŋ na, ki taanmɔnwuwura daarir. ⁴ Nanne ki n boi malaka na a, "Chanbaa, taantorit na paak tee bee?"

⁵ Ki u jiiin a, "Binba nae tee sei ¹ banna nba be sanpaapo, ki see Yennu nba yen durinya na kur na tɔɔnn."

⁶ Taantoruk nba ki taanbɔnii daar na din saa niigan poe, ki taanpeenii na saa yonbaa po, ki taanmɔnwuwura na saa tiŋ nba be niidiitu po na. ⁷ Taanmɔnwuwura na nba din nyii yoo nba, ki bi jekir a bin saan ki diis tingbourŋ na. Ki malaka na yet a, "Ti saa ki saa diis tingbourŋ na." Ki bi saan. ⁸ Ki malaka na yetin nan kunkɔpaarir a, "Taani nba gaar niigan po ki saa Babilonn na maan Yennu wutoora."

Baa teen Joosua tɔɔndaanɔ bjaninba

⁹ Yennu-e turin mɔmaan na. ¹⁰ U yet a, "Jiin piinii nba ki binba be digbangann ki tee Heldai nan Tobija nan Jedaya ki daan baar nann na, ki saan nann Josaya, wunba tee Sefania bija na ŋaak. Jab na kur nyii Babilonn-e, yommisin ni, ki jen. ¹¹ Jiin salimmɔna nan salimpeena nba ki bi tur na, ki nan naan fokirik, ki yirin Jehosadak bija Joosua, wunba tee mannteeb yudaanɔ na. ¹² Betirɔ a Yabint Yennu yet a, 'Jɔɔ nba ki bi yiu Tiik Yiinu na sii kpaatire, waa be siaminba na, ki tan ŋamm maa Yennu Nasaakak na. ¹³ Njɔɔe tee wunba saa ŋamm maa ŋasaakak maŋ, ki gaar jirima nba jaŋ nan kpanbar, ki bia sii dia u niib. Manntɔɔ sii be u naan binbintir boor, ki bi sii tuun nan leeb nan parmaasir nan mɔtaauk.' ¹⁴ Naan fokirik na sii tee jirima tiarue, Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki teen Heldai nan Tobija nan Jedaya nan Josaya."

¹⁵ Jab nba be banfɔka na sii baat ki sommit, ki maa Yenjiantu ŋasaakak na. Ki bi-i maa gbenn yoo nba, i saa bann nan Yabint Yennu-e din tumin i boor. Linba na kur saa tuma, li-i tee ki i sak i Yomdaanɔ Yennu senii na fanu.

I Sei koo wouŋ. Bi maan ni, "seek" nan "wouŋ" mɔbona tee yomme.

Ki jiiin mɔloru po

⁷ Kpanbar Darius naan dinu bina ŋanna ni, ŋmaarii ŋanyia ni, ŋmaarik nba ki bi yiu Kislef na, li daa ŋanna daare ki Yennu turin mɔmaan.

² Ki Betel teeb tun Sareser nan Regem-melek nan bi jab, Yabint Yennu Nasaakak na ni, a bin miar Yennu ki wun turib piisin, ³ ki bia boi mannteeb nan Yennu sɔkiniinba na buboit nba na a, "Tii bia daa kii lorin mɔi binn kur ŋmaarii ŋanŋmu ni, kii fabin, Yenjiantu ŋasaakak na biiru paak, nan taa tuun bina bina na-a?"

⁴ Yennu mɔmaan nba din baar n boor niŋe na. ⁵ U din yet a, "Betir niib nan mannteeb nba be tiŋ na niŋ na, a baa tuu lor mɔi ki mɔ, ŋmaarii ŋanŋmu nan ŋmaarii ŋanlore binn kur ni, bina piinlore na, ŋaan li din ki teen min kaa baakiri. ⁶ Ki baa bia din tuu di ki nyu na, bi din maant bi mɔŋ parae."

⁷ Mɔmaan nae ki Yennu din pak ki turib, ki li nyii u sinsinn sɔkiniinba na boor, yoo nba ki niib bonchiann din be Jerusalem nan doi nba lintir na, nan niidiitu po, nan yonbaa po kunkonbis na kur ni.

Bjaninba ki mɔyɛtuk baat nan yommisin

⁸ Yennu din tur min Sekaria mɔmaan nba nae a, ⁹ "Yoo nba din gar na, n din tur n niib sennu nba na a, 'See ki i ŋaan niib laat bi mɔnii, ki parmaasir nan ninbatinu be i leeb paak. ¹⁰ I daa mukis pakɔi, koo kpee-bii, koo boorganii nba be i boor na, koo wunba kur tee nandaanɔ, ki bia daa lorin lora nba saa tur i leeb danii.'

¹¹ "Nnaan n niib na din ki gbiinti; bi din nyar bi tubae, ¹² ki te ki bi para wakii nan tanpiiuk na. Baa din yɛt nan bin gbiint wannu nba ki n din turib, ki li nyii n sinsinn sɔkiniinba boor na paake, ki n donn wutoor. ¹³ Kimaan baa din ki gbiint yoo nba ki n pak na, n mun din ki jiiin gatu yoo nba ki bi miarin. ¹⁴ N din jiiibe nan wonpaaruk na, ki saan namm digbangana ni. Tinŋaŋ na ji din biare ki dɔɔ yann, ki sɔɔ kaa lenji."

Yennu mɔsonn ki jiiin Jerusalem ŋammu po

⁸ Yabint Yennu din tur min Sekaria mɔmaan nba na a, ² "N loon ki n somm Jerusalem teeb, kimaan n lomm yab bonchiann Jerusalem teeb maŋ paak, lomm nba te ki n wutoor doo binba tee Jerusalem teeb datai na paak. ³ N saa ŋmat Jerusalem nba tee n kasii doo na nie, kii be leŋ. Ki li ji sii yi mamɔmm doo, ki min Yabint Yennu kunkonn na ji sii yi kasii kunkonn. ⁴ Nikpera nba tee poob nan jab nba somm nan patii na sii kaar doo na nɔɔ ni, ⁵ ki bonjai nan bonpoi saa ŋamm gbee doo na ni ki jerin.

⁶ "Niib nba tenn na sii dukii nan linba na tee bonpaarire, ŋaan min Yennu boor ni ŋarin, li ki paari. ⁷ N saa fat n niib na, ki nyinnib bi datai nba saan namm siaminba kur, ⁸ ki nyi namm li yondo po, nan li yonbaa po, ki jen namm Jerusalem. Ki bi ji sii tee n niib, ki n mun tee bi Yennu, ki diab nan ŋant, nan popeensin.

⁹ "Ti mɔk par-kpanjir man. Mɔbona nba ki i gbia na, ŋanne ki n sɔkiniinba din pak, yoo nba ki bi din bir n

Nasaakak fiakir, a bin namm maa na. ¹⁰ Li yoo na, כַּכּוּ din kan fit la likirii ki כַּכּוּ jab koo bonkobit ki bin tun toonni, ki כַּכּוּ bia ki be u yamani. N din te ki niib כַּכּוּ nan bi leebe. ¹¹ Naaan מַכְתָּנָא, n ji kan dia n niib nba biar na nan maa din dia binba sinsinn na. ¹² Bi saa bur bi jeet nan parmaasir. Bi daan tiinii saa lon לַכְּנָא, ki tiŋ na saa turib jeet, ki saak saa baa bonchiann, ki n saa tur niib nba biar na piisin na kur. ¹³ Yimm Juda nan Israel teeb, yoo nba din gar na, boorganii din tuu poor bi leeb מַכְּפֹרָא, 'Biiru nba din baar Juda nan Israel teeb na n baa i paak.' Naaan n saa tinni, ki boorganii maŋ ji sii yeen bi leeb a, 'Gaat piisin nba din baar Juda nan Israel teeb paak na.' Li paak, ii mək par-kpanjir man, ki daa tiin jaŋmaanii."

¹⁴ Yabint Yennu yet a, "Yoo nba ki i yeejamm din donn n wutoor na, n din lor tubdatue bi paak, ki din ki lebit n dudokit, n din tun nan maa lor bianjiba nae.

¹⁵ Naaan מַכְתָּנָא, n ji lorin maa n teen piisime Jerusalem nan Juda teeb paak. Li paak, i daa tiin jaŋmaanii. ¹⁶ Bona nba tee yii tuume na: ii piak leeb bar-məkii. Ki barbuut boor, ii tuu pak barməkii nba saa baar nan parmaasir. ¹⁷ I daa lorin lora nba saa biir i leebi, ki bia daa poor faak מַכְּפֹרָא. N ki loon faak, nan buut nba ki took, nan kpikpiruku."

¹⁸ Yabint Yennu-e din tur min Sekaria מַכְּמָאן nba na a: ¹⁹ "Məloru nba ki i tuu lorin nmaarii nanna ni, nan nmaarii nannmu, nan nmaarii nannlore, nan nmaarii piik ni, binn kur na, ji sii tee kpinkpammuk nan parpeenn jaamme ki teen Juda teeb. See ki i loon barməkii nan parmaasir."

²⁰ Yabint Yennu yet a, "Yoo baate ki n niib tan saa nyi doi bonchiann ni ki baar Jerusalem. ²¹ Digban-yenn niib tuu saa yet digbanleer niib a, 'Ti saa a tin jiant Yabint Yennu-e, ki miarə ki wun turit piisin. Baat, ki tin saan.'

²² Niib bonchiann nan digbana nba mək yikoo bonchiann saa baar Jerusalem, ki jiant Yabint Yennu ki miarə a wun turib piisin. ²³ Daa maŋ ni, nigamm piik tan saa baar Juu nirə boor, ki yet a, 'Ti loon ki timm nan fine n libin kii be, kimaan ti gbat a Yennu be nana.'"

Tubdatu ki jiin boorganii po

9 Linba nae tee Yennu maan:

Yennu senn tubdatue ki tur Hadrak tiŋ nan Damaskus doo. Li ki tee Israel teeb booru כַּכּוּ kaa ki Yennu yemmi, nnaan nan Siria digbansaakar na kura tee Yennu yare. ² Hamaf nba ter nan Hadrak na mun bia tee u yare, li mun bia tee nnae ki tur Taya nan Sidonn doi nan bi niib bannu na kur. ³ Taya doo maa ki namm li מַכְּרָא, ki mək paŋ, ki kpekin salimməkna nan salimpeena leŋ, ki li yab nan tanbiinii nae. ⁴ Naaan Yennu saa jii linba kur ki Taya mək na ki yaat nanna. Yennu saa lu li məkint maŋ kur məkgebŋir ni, nnaan joo doo na muu.

⁵ Ki Askelonn teeb na saa la linba na, ki jaŋmaanii n soorib. Gasa doo saa lar, ki lin toŋə bonchiann. Nnae ki li mun saa toŋ Ekronn teeb, ki bi dindann n yaat. Gasa teeb saa kəŋ bi bat, ki Askelonn doo mun saa biar ki כַּכּוּ yann. ⁶ Boorganii e ji sii כַּכּוּ Asdod doo ni. Yennu

yet a, "N saa nyinn karinbaanii nba ki Filistia teeb mək na kure. ⁷ Bi ji kan mi nman nant nba mək sən, koo ki di jeet nba ki n yaa bi daa di na. Ki binba tinn na kur ji saa kpant n niib, ki tee naakuuk, Juda booru ni. Ekronn saa kpant n niib na bəkir, nan Jebus teeb nba din teen na. ⁸ N saa guur n tiŋ na, ki datai kan gar leŋi. N ji kan sak ki niyoona-ii mukis n niibi. N la n niib nba dii biak bianjibawa."

Ki jiin kpanbar nba tan saa baar na po

⁹ Sayənn teeb, ii mək kpinkpammuk man. Jerusalem teeb, ii yikin man nan parmaasir. Gotir man, i kpanbar nae baat i boor na.

U tee yikoo daanə ki mək nyannu, nnaan u tee wunba sikint u məkə, ki jak boŋ nba set tee bonpaanə.

¹⁰ Yennu yet a,

"N saa nyinn tək taantorit Israel teeb boor ni, ki nyinn taanii nba be Jerusalem na, ki biir tədaat nba ki bi jii kən kənn na kur.

I kpanbar na saa baar nan parmaasir booru kur ni, laa nyi məkgebŋir ki saa tuu məkgebŋir sii be u yent ni,

laa nyi Yufrates məkir ki saa tuu tingbounə na paak, li be u yent nie."

Ki jiin Yennu niib na jenu po

¹¹ Yennu yet a, "Kimaan n məlor nba ki n lor nani ki jii maruŋ sən ki gbeen na, n saa nnae i niib yann, ki bin nyi yommisin nba tee nan bunbunkoonn na ni.

¹² Jenin man, yimm yommii nba ki mək dindann na, nmatir kun i doi ni, siaminba ki fat-n-məkə be na, n beerie, n saa pa piisin ki jiini, ki lin gar biak nba ki i dii na taar munlee.

¹³ N saa te ki Juda-ii tee nan kunkən-kən-kən tədaauk nae,

ki Israel-ii tee nan peenii na.

N saa jii Sayənn jab ki bi tee nan banjiak nae ki kən nan Griis jab."

¹⁴ Yennu saa dəkkit ki be u niib yur paak.

U saa tək u peenii nan sanyikintii nae.

Yabint Daanə Yennu saa peb naatunn, ki sii be wonpaaruk nba saa nyi niidiitu po ki baar na ni.

¹⁵ Yabint Yennu sii guu u niib,

ki bi saa boont bi datai.

Bi sii yikin nan dayibira nae tək ni,

ki saa kpi bi datai,

ki bi sən n pubir nan baa tuu kpaar maruŋ sən

binbintir paak bianjiba na.

¹⁶ Li daar-i baar, Yennu saa tinn u niib

nan pekpaarik nba tuu nyinn u pei ninbəkəŋ ni bianjiba nae.

Bi sii nyirii u tiŋ ni nan tanbinyinyira nba tuu be naan fokirik paak nae.

¹⁷ Tiŋ na sii nnaan ki bia kpai bonchiann,

ki nipaauŋ na saa di tiŋ na jeet, ki nyu li daan, ^I
ki kpaat nan paŋ.

Yennu mɔsonn nba jiin fatu po

10 Boin Yennu kpafuur yoo ki wun tur saak. Nɔɔɔ
tee wunba teen sayuŋ nan saak, ki te bon-
buburit ŋan ki tur sɔɔ kur. ² Niib tuu boi pata nan nin-
nyɔdamme, ŋaan baa teen gatu nba tee faak nan
fuute. Nisiab kpintir damiit ki want li paak, ŋaan bi
boontie, par-kpaŋir nba ki bi teeni na tee yanne. Li
paak, ki niib na lin ki yirib nan pei nba tuu bot na. Bi be
daamii ni, kimaan bi ki mɔk tɔɔndaanɔ.

³ Yennu yet a, "N wutoor doo boorganu nba dia n ni-
ib na paaka, ki n yaa n dat bi tubire. Juda teeb tee n
yabe, ki min Yabint Yennu-e saa gotib. Bi sii tee n tɔb
taanii nba mɔk paŋe. ⁴ Bi niŋe ki doo diara, nan tɔɔn-
damm, nan kunkɔnɔnna saakab saa nyi, ki dia n niib.
⁵ Juda niib saa la nyannu ki tee nan kunkɔnɔnna nba
tuu nyann bi datai, ki ŋmaa ki birib tiŋ ni nae. Bi saa
kɔn, kimaan Yennu be namm, ki bi saa nyann bi datai
na, halii nan taanjakira nawa.

⁶ "N saa te ki Juda teeb-ii mɔk paŋ.

N saa fat Israel teeb na.

N sii mɔk ninbatinu bi paak, ki jen kpen namm,
ki bi sii tee nan n ki mi yêtib na.

Mine tee bi Yomdaanɔ Yennu; n saa gat bi miaruwa.

⁷ Israel teeb na sii mɔk paŋ nan kunkɔnɔnna nae,
ki mɔk parpeenn nan jab nba tuu nyu daan ^{II} na.

Bi yaaboona tan saa tiar nyannu nba na po,
ki mɔk parpeenn, kimaan linba ki Yennu tun na
paak.

⁸ "N saa yiin n niib ki taamm. N saa fatib,
ki te bin pɔt kii tee nan baa tuu tee bianjina na.

⁹ Mine lek yatib ki kɔɔmm digbangana ni,
ki bi be banfɔkir, ŋaan bi sii tian n po.

Namm nan bi waas saa foor ki tɔk jen.

¹⁰ N saa nyi nan n niib Ijpt nan Asiria,
ki jen kpen namm ki kaamm bi mɔk tiŋ ni,
ki bia kaanib Gilead nan Lebanonn,
ki tiŋ maŋ kur po saa gbee nan niib.

¹¹ Yoo nba ki bi be bi daamii mɔkir ni na,
min Yennu saa soor li nyunjiinu na,
ki Nail nyun sunsuŋ na saa fɔɔr.

Asiria teeb karinbaanii na saa maak,
ki Ijpt teeb paŋ na saa gbenn.

¹² N saa te ki n niib na mɔk paŋ,
bi saa jiantin ki sak n mɔk."

Yennu-e pak na.

Ki jiin nitont na baak po

11 Lebanonn tiŋ, lootir a gana, ki muu n di ki biir a
kpekii na.

² Ii mɔ man kii fabin, yimm tiinii nba tee naajii na,
kimaan kpekii na baawa, tifanii maŋ biira.

Ii mɔ man kii fabin, yimm tijakpera nba be Basann na,
kimaan bi chɔɔ fɔɔr na ki yentira.

^I Bi din dia tilɔɔnae ki tee daan. ^{II} Bi din dia tilɔɔnae ki tee daan.

³ Ki doo diara na yikin nan parbiir,
kimaan bi mɔkint na ji kaa.

Gbiintir yanɔɔra nba mɔ,
kimaan fɔɔr nba tuu tee bi binbeboor,
Jɔɔdann mɔkir boor na, ji biira.

Ki jiin pekpaarii banlee po

⁴ Ki n Yomdaanɔ Yennu yetin a, "Ti saa kii tee pei nba
ki bi lor a bin kpib na pekpaarik. ⁵ Pei maŋ damm kpib
ki ki laat tubdatu. Bi tuu kɔi nant nae, ŋaan yet a,
'Pakin Yennu man, ti mɔkita.' Halii pekpaarii na mɔk ki
tiin bi pei na ninbaaaku."

⁶ Yennu yet a, "N ji kan tin sɔɔ ninbaauk, tingbouŋ na
ni. N mɔŋe saa jii niib na kur, ki teemm bi diara na yi-
ikoo ni. Diara maŋ saa biir tingbouŋ na, ki n kan tinnir
bi boori."

⁷ Binba daa pei maŋ ki tɔt ki kɔi nae jɔɔmin, ki n tee
pei nba ki bi yaa bin kpib na pekpaarik. Ki n jii gbani
ŋanlee, ki pur yeno "Sommir," ki pur kɔ na "Mɔtaauk."
Ki n gorii pei na. ⁸ Ki n tan bak nan pekpaarii bantaa
nba ki loon n maan na, ki ber bi kur ŋmaayerŋ ni,
⁹ ŋaan ji yet pei na a, "N ji kii kpaarini. Naaŋt ki binba
saa kpo na n kpo, ki binba ki bi saa biirib na, bin biirib.
Binba biar nae saa biir bi leeb." ¹⁰ Tɔn, ki n jii pekpag-
biak nba sann tee "Sommir" na ki jintir, a lin piin mɔlor
nba ki Yennu daan lor nan booru kur na. ¹¹ Li paak,
mɔlor na din piine li daar. Binba din daa pei maŋ ki bia
kɔib na din goriime, ki bann nan Yennu-e piak linba ki
n tuun na ni. ¹² Ki n yetib a, "Li-i tee ki i loon, yin turin
n paauk, ŋaan i-i kii loon nna, yii dia." Ki bi ji turin
salimpeena piintaa, ki li tee n paauk.

¹³ Ki Yennu yetin a, "Jiin salimpeena na ki teen jiantu
ŋasaakak likbir-boor na ni." Li paak, ki n jii salimpeena
piintaa nba ki bi din dukin nan li tee daauk nba ŋane ki
turin na, ki teen Yenjiantu ŋasaakak na likbir-boor na
ni, ¹⁴ ŋaan jint pekpagbiak nba pukin ŋanlee ni, ki li
sann tee "Mɔtaauk" na, ki Juda nan Israel teeb mɔ-
taauk na yat.

¹⁵ Tɔn, ki Yennu yetin a, "Ti jik-ii tee nan pekpaarik
nba ki mɔk nyɔɔt na. ¹⁶ N guun pekpaarika n pei maŋ,
ŋaan ki u baka kaa nan wun tinn pei nba ki bi yaa bin
kpib na, koo wun lon pei nba bot na, koo ki teb binba
la daŋ na, koo ki dinn binba mɔk laafia na, ŋaan u
ŋman pekamma na nante, ki bia fokitir bi taawoka.

¹⁷ Pekpaarik nba ki mɔk nyɔɔt maŋ saa boonta. U yê u
pei nawa. Tɔbe saa biir u yiikoo na kur. U nuu saa kpo,
ki u niidiitu po ninbinn n jɔɔn."

Bianjinba ki Yennu saa fat Jerusalem

12 Mɔmaan nba na nyii Yennu nba nan sanpaak
nan tingbouŋ ki tur nisaarik manfoor na boore,
ki teen Israel teeb. U yet a, ² "N saa te ki Jerusalem-ii
tee nan daan nae, ki booru nba kpiau na saa nyu, kii
tanjii tee nan jab nba tuu yib na. Ki bi-i lek Jerusalem
yoo nba, bi bia saa lek Juda digbana nba tenn na.

³ Naaŋ li yoo-i baar, n saa te ki Jerusalem-ii kpai nan
tann nae, ki booru nba bikin a wun wokitɔ saa la daŋ.

Durinya kur saa taan bi kunkonkonna ki lek. ⁴ Li yoo na, n saa njan ki janmaanii n soor bi taanii na, ki te bi taanjakira man n waat. N sii guu Juda teeb, njan te ki datai taanii na n jkkn. ⁵ Tkn, ki Juda naakuut ji sii yeen a, 'Ti Yomdaano Yabint Yennu-e teen u niib nba be Jerusalem na pan.'

⁶ "Li yoo, n saa te ki Juda naakuut-ii tee nan fcr nba tuu gaar muu, koo nan kpaab nba tuu gaar muu ki di jeet bianjinba nae. Bi saa boont booru nba kpiab na kure, njan ki Jerusalem niib n biar ki be doo na ni, ki siara daamii kaa.

⁷ "Min Yennu saa tur Juda kunkonkonnae nyannu sinsinn, njanne saa te ki baakir nba ki Defid yaaboona nan Jerusalem teeb saa gaar na kii yab gar Juda nilee yar na. ⁸ Li yoo, min Yennu saa guur binba be Jerusalem na, ki binba ki mk pan na, njan n saa te ki bi mk pan nan Defid nba din mk na. Defid yaaboon-ae tan sii tee niib na tkndamm, ki nmakitirib nan min Yennu malaka, koo min Yennu mne nmakitirib na. ⁹ Ki n saa boont booru kur nba tan bikin a bin lek Jerusalem.

¹⁰ "N tan saa tur Defid yaaboona nan nilee nba be Jerusalem na ninbatinu seek, nan miaru seek. Bi saa got wunba ki bi nmuu-u kpann na, ki bui fabin u paak, nan binba tuu fabin bi biyemmir kuun paak bianjinba na. Bi saa bui ki fabin nan parbiir, nan binba ki bi sinsinn bonjak tuu kpo na. ¹¹ Parbiir nan fabinii nba tan sii be Jerusalem li daar man sii yab nan baa din fabin Hadad Rimonn^I paak, Megido baaub ni bianjinba nae. ¹²⁻¹⁴ Naak kur nba be tin na ni tan saa fabin li yur po fabinii: naak nba nyii Defid booru ni, nan naak nba nyii Natann booru ni, nan naak nba nyii Liifai booru ni, nan naak nba nyii Simeir booru ni, nan nei nba biar na. Naak kur sii mk li yur po fabinii, ki jab nba be nei man ni na sii fabin bi kuukk, ki poob mun fabin bi kuukk."

13 Yabint Yennu yet a, "Li yoo-i baar, nyuntonn tan saa put, ki wuur binba tee Defid yaaboona, nan Jerusalem teeb, ki bin nyi bi patjiantu, nan bi yanbonlia ni. ² Li yoo, n saa nyinn pata nba be tin man ni sana, ki skk ji kan tiar bi po. Ki wunba tan tee faak skkinii, n saa berce, njan nyinn patjiantu ncn niib na ni. ³ Naan skk-i lekii bia yet a ncn tee n skkiniie, u mcn mcn baa nan u naa saa betc a see ki u kpo, kimaan waa tuu yaa u piak min Yennu maame, njan fa faak na paak. U-u skkint yoo nba, u baa nan u naae saa nmuu-u ki kpiu. ⁴ Li yoo-i baar, skkinii kaa ki tan sii mk parbifaant nan waa laat yirintu nba na, koo ki tuun nan skkinii na, koo ki lia skkinii liant ki kpann niibi. ⁵ Njan u tan saa yet a, 'N ki tee Yennu skkinii kaa. N tee kpaarce. N kpan ko kpaabe n bisin niwa.' ⁶ Tkn, li-i tee ki skk boic a, 'Njan ki bia fiata be a parbiir paak na?' u saa jiin a, 'N skk naake ki bi daan teenin dan man.'"

Yiikoo nba jiin Yennu pekpaarik na kpinu po

⁷ Yabint Yennu yet a, "Jukbanjiak, fiit ki lek pekpaarik nba tuun n toonn na. A kpiu, ki pei na n yat. N saa lek

^I *Li pasiar, Hadad Rimonn din tee mmaata tingbanne, ki makt-koor yoo nba, bi tuu mi a u kpoe.*

n niib, ⁸ ki tin na kur po niib bkkitu muntaa ni, li munlee saa kpo. ⁹ Ki n saa bikin bkkyenn nba biar bi manfoa ni na, ki nammib, nan bianjinba ki bi tuu pur salimpeena muu ni ki nammir na. N saa bikimm nan baa tuu bikin salimmna bianjinba nae, ki bi ji saa miarin, ki n gat bi miaru man. N saa betib nan bi tee n niibe, ki bi saa jiin a mine tee bi Yennu."

Ki jiin Jerusalem doo nan digbana po

14 Daar nba ki Yennu saa bu buut na pera, ki bi saa fat yimm Jerusalem teeb bona, ki bi-i fat linba, bi tan saa chentir i ninbina ni. ² Yennu saa taan booru kur ki bin faa Jerusalem tcb. Bi saa nyann doo na ki nyinn faar nba be nei na ni, ki fat poob na ki dc namm. Bi saa saan nan niib na bkkit digbangana, njan ki bkkeer na n biar doo na ni. ³ Tkn, Yennu saa kn nan booru man, nan waa tuu kn bianjinba nae. ⁴ Li yoo na ki u saa set Olif Tiinii kunkonn nba be Jerusalem yondo po na paak, ki Olif Tiinii kunkonn man saa bkkit taar munlee, ki nyi yondo po ki saan sik yonbaa po, ki baaub n dc li sinsuuk ni. Kunkonn na bkkyenn saa saan niigan po, ki bkkeer n saan niidiitu po. ⁵ I tan saa bcr tkkin baaub nba bkkit kunkonn na taar munlee nae. I tan saa tin nan bianjinba ki tin din jekir ki i yeejamm tin, Juda kpanbar Yusia yoo nae. N Yomdaano Yennu saa baar, ki tkk nan u malakanba na kur.

⁶ Li daar-i baar, waat sii kaa, ⁷ koo siara bunbonn ji tan sii kaa. Yoo kur, yentu sii be-e, halii nan nykk. Yennu kuukk mi yoo nba ki linba na saa tun.

⁸ Li daar-i baar, manfoor nyun tan sii puub ki nyi Jerusalem, ki li bkkyenn saa Mk-kpeenn na ni, ki bkkeer na mun saa Sinsuuk ni mkgbenir na ni. Li sii puube piar nan skk kur. ⁹ Ki Yennu sii tee tingbour na kur kpanbar, ki skk kur saa jiantc, waa tee Yennu na paak, ki bia mi u sann man.

¹⁰ Tin na kur po, laa nyii Geba, niigan po, ki saan tuu Rimonn, niidiitu po, saa teen paanu yennkk. Jerusalem sii be kunkonn paak ki fcr tin na kur po. Ki doo na saa piin Benjaminn Tammcb ni, ki saan tuu gungont boor tammcb na, siaminba ki tammckper tuu be na, ki bia nyi Hananel Difoouk na boor ki saan dian naan danjaaboa. ¹¹ Jerusalem teeb ji sii be bi yamanie, ki kii tiin janmaanii nan bi saa boontibi.

¹² Yennu saa baar nan yiarbiik, digbana nba kur faa Jerusalem teeb tcb na paak. Bi gbanant saa kck njan ki bi daa fo, ki bi ninbina nan bi jerima n kck.

¹³ Li yoo, Yennu saa nmat bi dudukit ki kckm janmaanii bonchiann, ki skk kur saa nmant ki lek u ck nan kcn. ¹⁴ Ki Juda jab na saa kn ki somm Jerusalem jab. Bi saa fat mkint bonchiann digbana kur ni, ki li tee salimmna nan salimpeena nan tiat bonchiann.

¹⁵ Yiarbiik saa soor bonkubit nba be datai kaan nin na kur, li taanii, nan bontaanii, nan laagumiinba, nan bonii.

¹⁶ Tkn, ki binba kur biar be bi manfoa ni, ki nyii digbangana nba daan lek Jerusalem na, tuu saa saan len binn kur, ki jiant Yabint Yennu nba tee kpanbar na, ki

bia di lanbont jaamm. ¹⁷ Li-i tee ki digbann nba yêť nan u kan saan ki jiant Yabint Yennu nba tee kpanbar na, ɲann saak kan baa bi tiŋ ni. ¹⁸ Li-i tee ki Ijpt teeb na yêť lanbont jaamm na dinue, Yennu saa te ki yiarbi-iuk nba ki u yaa lin baar digbanlia nba yêť lanbont jaamm dinu na, lin mun baarib. ¹⁹ Linba nae sii tee tubdatu nba saa baar Ijpt, nan digbanlia nba saa yêť lanbont jaamm na dinu.

²⁰ Li yoo maŋ, taangbekiri paak gbaa, bi saa sɔb mɔbona nba na a, "Yennu yar." Ki jeteenboba nba be Yenjiantu Ɗasaakak ni na sii tee kasiie, nan senii nba be maruŋ binbintir boor na. ²¹ Jeteen boba nba kur be Jerusalem nan Juda sii tee kasii bonae, ki bi dia jiantir Yabint Yennu. Ki niib nba mann mannu na, saa jii boba maŋ ki ɲaa maruŋ na nant. Li yoo-i tan baar, kpinkpen-tɔ tan sii kaa Yabint Yennu ɲasaakak ni.

Malakai

Ki jiin Malakai gbouŋ na po

Malakai yoo na ki ƿƿ Juda teeb na nyii Babilonn ki jenna, ki bia ɲamm maa Yenjiantu ɲasaakak na ki gbenna, ɲaan ji be fara. Malakai din betib nan linba teen ki bi be fara na tee baa dint tarii biak, ki yêen bi ɲaapoob, ki bia ki teen Yennu bi bona piik ni yennkƿƿ na paake. Li-i tee ki bi nyik li yanbƿƿ booru, Yennu saa teen piisin bi paaka. Malakai paake tee "N toonii." U din dɔŋ pak toonii nba tan saa ɲamm Yennu sɔnu ki wun baar na poa.

1 Mɔmaan nba ki Yennu din pak tur Malakai a wun bet Israel teebe na.

Yennu nba loon Israel teeb bianjinba

² Yennu yeen u niib a, "Yoo kur n loonie."

ɲaan ki bi boi a, "A loont nlee?"

Ki Yennu jiin a, "Esƿƿ nan Jakɔb din tee naanƿƿke, ɲaan ki n mantik loon Jakɔb nan u yaaboona, ³ ɲaan ki loon Esƿƿ nan u yaaboona, ki biir kunkona doi nba ki Esƿƿ yen na, ki li dƿƿ yann, ki mƿƿ gɔrin leŋ."

⁴ Li-i tee ki Esƿƿ yaaboona nba tee Edom teeb na yet a, "Ti doi nba ki bi bit na, ɲaan ti saa ɲamm maa doi maŋa," Yennu saa jiin a, "ɲaant ki bin ɲamm maa, ɲaan n bia saa bit doi maŋa. Niib sii yib a 'Digbanbiuk,' nan 'Booru nba ki Yennu wutoor kan ban maak bi paaki.'"

⁵ Israel niib saa la linba na nan bi mɔŋ ninbina, ki saa yet a, "Yennu tee Yenjaanne, halii nan binba ki tee Israel teeb na boora."

Yennu nba yakii nan mannteeb bianjinba

⁶ Yabint Yennu yet mannteeb na a, "Bik teen u baa baakir, ki daabir mun teen u chanbaa baakir. Mine tee i baa, ki bee ki i ki teenin baakiri? Mine tee i chanbaa, ki bee ki i ki teenin baakiri? I jakime, ɲaan bia boi a, 'Ti jaka nlee?' ⁷ Yaa jakin bianjinbae na, i dia jeet nba ki mƿƿ nyɔƿƿ ki teen piinii n maruŋ binbintir na paak, ɲaan bia boi a, 'Ti yê tin tura baakir nlee?' N beerie, nan i kɔƿƿ n maruŋ binbintir na jakinte. ⁸ Yoo nba ki i baar nan bonkobuk nba tee jɔŋ, koo baatƿƿ, koo diaŋ, ki tan mann maruŋ ki turin, i got sƿƿ siara kpetir kaa leŋi-i? Fi-i jii li bonkob-booru ki tur a doo diarƿƿ, u sii mƿƿ parpeenn a piinii maŋ paak, koo ki tura sommira-a?"

⁹ Tɔn, yimm mannteeb, yabit ki yet Yennu ki wun tint ninbaauk. Yennu kan jiin i miaru maŋi, ki li sii tee i bite. ¹⁰ Yabint Yennu yet a, "N sunman ki i yence n bo loon n ɲasaakak na gana, ki lin gɔƿƿ ki i daa jokit muu nba ki mƿƿ nyɔƿƿ n binbintir na paaki. N ki mƿƿ parpeenn i paaki. N kan gaar i piinii nba ki i baar nann ki turin na. ¹¹ Niib kur nba be durinya na ni, laa nyii kpɔŋ ki saa tuu kpinleek po, bi teenin baakir. Lokir kur

po, bi jokit bonnunubit ki teenin, ki bia piinin maruŋ bona nba ɲan. Bi kura baakitin. ¹² ɲaan yimm ɲarin ki teenin baakir, kimaan i yeen a n maruŋ binbintir na ki mƿƿ nyɔƿƿ, ki bia dia jeet nba ki i mɔŋ ki loon na, ki mann maruŋ li paak. ¹³ I tuu yet a, 'Ti mantik bak nan linba na nba kura,' ki ji yisimin. I baat nan nanyuk-bonkobit, koo bonkobdianii, koo bonkob-baatit ki li tee piinii ki teenin. I dukii a n saa gaar i piinii maŋa-a? ¹⁴ Mɔtont be daansƿƿ nba senn mɔsonn a wun tur min Yennu pejak nba ɲan, ɲaan ji tan lebit ki jii wunba mƿƿ daŋ ki mann maruŋ ki turin na paak. Kimaan n tee kpanbarjaanne, ki nibooru kur teenin baakir bonchiann."

2 Yabint Yennu bet mannteeb na a, "Sennu nba na tee i yare: ² See ki i turin baakir, i binberŋ ni. Li-i tee ki i kan gbiint linba ki n yeen na, n saa sat mɔtonte i paak. N saa sat mɔtont bona nba ki i gaan ki li tee i sommir na paak. Barmɔnii, n poŋ sat mɔtont li paaka, kimaan i ki sak n sennu na. ³ N saa dat i waas tuba, ki jii bonkobit nba ki i dia mann maruŋ na pot ki pɔr i nunii po, ki bin ji-i saan lu-i tanpenn paak. ⁴ ɲanne ki i saa bann nan min Yennu-e turi sennu maŋ, ki n mɔlor nba be nan Liifai teeb nba tee mannteeb na kan biiri.

⁵ "N mɔlor maŋ ni, n turib manfoor nan binbenŋaŋ mɔsonn, ki linba ki n set turibe na, a bin turin baakir. Ki bi din chɔrimin ki baakitin yoo maŋ. ⁶ Bi din want linba tooke; bi din ki want linba tee kpeta kaa. Bi din mƿƿ mɔtaauk nanin, ki be yentinu binberŋ; bi din tuun linba took, ki bia sommit niib bonchiann ki bi nyi bi toonbiit ni. ⁷ Li tee mannteeb toonne nan bii want niib ki bin bann Yennu fanu. Niib-ii saa bi boor kii tumii n loomm, kimaan ɲamme tee min Yabint Yennu toonii.

⁸ "ɲaan mɔtana, yimm mannteeb ji nyik sɔnu nba took nawa. Ki i wannu na ji te ki niib bonchiann tuun biit. I biir mɔlor nba ki n daan lor nani nawa. ⁹ Li paake ki n saa te ki i Israel teleeb n yisimi, kimaan i ki sak n mɔbi, ki bia mƿƿ ningannii, yoo nba ki i tumii n niib na."

Ki jiin niib nba ki waa Yennu fanu na po

¹⁰ Ti kura ki tee baa yenceƿƿ waas kaa-a? Yennu kaa nan ti kur-ii? Ki bee ki ti ji nyik mɔsona nba ki ti daan

senn nan leeb na dianu, ki bia yisin Yennu molor nba ki u daan lor nan ti yeejamm na? ¹¹ Juda teeb yêti bi mōsonn nba ki bi daan senn ki tur Yennu na dianuwa, ki tun bonbilankant, Jerusalem nan tij na kur po. Bi kōō jiantu ḡasaakak nba Yennu loonir na jakinta, ki jab kōō poob nba jiantir yenbis. ¹² Yennu n nyinn daanō nba tuun linba na, timm Israel teeb ni, ki ji daa ban te ki u pukii ti po, yoo nba ki ti niib baat nan piinii ki teen Yabint Yennu na.

¹³ Bonleer nba ki i tuume na: i tuu buie ki fabin, ki i ninnyuut tan puub Yennu maruḡ binbintir na paak, kimaan waa ji ki gaan i piinii nba ki i baat nann u boor na paak. ¹⁴ I boi a bee ki Yennu ji ki gaan i piinii maḡi. Li paak tee, u mi nan i sōō ji ki dia molor nba ki u daan lor nan u ḡaapoo, yoo nba ki u kōō ki daa tee naasimō na. Poo maḡe tuu tee a sommitōō, ḡaan ki a tan yêti ki ki dia molor na, nan faa daan lor Yennu kōō nan a saa dia a ḡaapoo maḡ fanu, ki kan nyi u poor bi-anḡinba na. ¹⁵ Yennu daan ki taan fin nan poo maḡ ki teeni gbananyenn, nan seek yennkōō kaa-a? Li paak tee bee? Li paak tee a yin mar waas nba tee barmōō Yentinnae. Li paak, ii mi ki i sōō n nyik u molor nba ki u lor nan u ḡaapoo na. ¹⁶ Israel teeb Yomdaanō Yennu yet a, “N ki loon pooyêtuk. Li-i tee ki i yencō tun li tonu bont ki tur u ḡaapoo, n wutoor tuu doe. Ii mi man ki i sōō n biir molor nba ki u lor nan u ḡaapoo na.”

Ki jiin buut daar nba per na po

¹⁷ I mantik ḡaan Yennu bak nan i pinpakita, ḡaan ki i bia boi a, “U bak nant nlee?” I yeen a, “Yabint Yennu dukii a toonbiit damm kur tee niḡamme, barmōō, u loomm,” koo ki boi a, “Yennu nba teen niib bi mōō na be lia?”

3 Ki Yabint Yennu na jiin a, “N saa tun n toomu ki wun ḡamm sōō na ki turin. Tōō, ki Yennu nba ki i guu-u na saa baar yiama, u ḡasaakak na ni. Toomu nba ki i gorii u sōō po na saa baar ki tan wanni n molor na.”

² ḡaan ḡmee tan saa fit set, daar nba ki u saa baar na ni? ḡmee tan saa fit tinn, u-u dōkit yoo nba? U tan sii tee nan cheeb nba mōō paḡ nae, ki bia tee nan saauk muu nba ḡammit kut bianḡinba na. ³ U saa baar ki bu ti buut, nan baa tuu pur salimpeena muu ni ki ḡammir bianḡinba nae. Sakurtōō nba tuu ḡamm salim-mōō na nan salimpeena bianḡinba na, nnae ki toomu maḡ saa ḡamm mannteeb ki bin ji fit baar nan piinii nba took ki tur Yennu. ⁴ Ki Juda nan Jerusalem teeb nba ji teen Yennu bi piinii nba na, u sii mōō parpeenn li paak, nan waa din tuu mōō bianḡinba na.

⁵ Yabint Yennu yet a, “N saa baar i boor ki tan bu binba tee jabaabuura, nan bonchonchona, nan faak siara damm, nan binba ḡmaab bi toontunna bi paauk ni, nan binba fiar pakōi nan kpeebii nan nigamm bona, nan binba kur ki teenin baakir na buut.”

Ki jiin bona piik ni yennkōō turu po

⁶ “Mine tee Yennu, n ki lebitir. Li paak, yimm Jakob yaaboona, i daa ki mantik boont kaa. ⁷ I tee nan i yeejamm nae. I nyik n wannu nawa, ki ji ki diari. Jenin n boor ni man, ki n sii be nani. ḡaan i boie a, “Ti saa teen nlee ki jen a boori?” ⁸ Ki n boi-i maa, li ḡan ki niro n ḡmab Yennu-u? Aaii. Li ki ḡani, ḡaan i ḡmaab min Yennu. Ki i boi a, “Ti ḡmaaba nlee?” I ḡmaabin i bona piik ni yennkōō turu ni, nan i piinii ni. ⁹ Mōtont be i kura paak, kimaan digbann na kur ḡmaabime. ¹⁰ Baat nan i bona piik kur ni yennkōō, jiantu ḡasaakak na ni, ḡanne saa te ki jeet bonchiann be li ni. Bikintin ki la maa saa teen piisin i paak bianḡinba. N saa loot yendōuḡ tammōi ki turi bonḡana booru booru, ki yin tan kōō binbir boor. ¹¹ N kan te ki bonfoi n biir i bonbuburit nan i jeet, ki i daan tiinii saa lon kōōna bonchiann. ¹² Ki digbana kur niib saa yiini parpeenn damm, kimaan i tij na tan sii tee siaminba ḡan nan kōōnue.”

Yennu mōsonn nba jiin ninbatinu po

¹³ Yennu yet a, “I pak bonbiir bonchiann ki jiin n po. ḡaan i bia tuu boie a, “Ti pak bee ki jiin a po?” ¹⁴ I yet a, “Yenweiu ki mōō nyōōti. Nyōōlante ki ti saa la, li-i tee ki ti tuun waa wann linba, koo li-i tee ki ti yiab a tin wann Yabint Yennu nan ti mōō biit nan taa tun linba. ¹⁵ Ti laat nan karinbaandamme tee binba mōō parpeenn. Ki toonbiit damme laat nyōōt, ki bia dia bi toonbiit maḡ ki bikii Yennu, ḡaan ki siar ki biiribi.”

¹⁶ Tōō, niib nba tee yentinna na pak nan bi leeb, ki Yennu ḡbiint baa yet linba. Binba tee yentinna ki teens baakir na kur, bi sōō bi sana ḡbouḡ nie, Yennu kōōn. ¹⁷ Yabint Yennu yet a, “ḡamme sii tee n niib. Buut daar, bi sii tee n mōō maḡ yabe. Ki n saa timm ninbaauk, nan bibaa nba tuu mōō ninbatinu u bik nba tu-ōō bianḡinba na. ¹⁸ N niib saa ḡamm la linba saa tun ki tur binba tee popeendamm nan tondamm, li bōkitu nba tee bianḡinba, ki bia bann daanō nba tuun n toonn nan daanō nba ki tuun n toonn na bōkitu.”

Ki jiin Yennu daar na baaru po

4 Yabint Yennu yet a, “Daar baate, ki karinbaandamm nan toonbiit damm na tan saa di muu nan kinkaka na. Li daar maḡ, bi saa di boonte, nan bi siara kan biari. ² ḡaan yimm nba sak n mōō na ḡarin, n tinnu yiikoo na saa yent i paak nan yondoor yonkpana nae, ki turi laafia, ki yin la fat-n-mōō, ki ji mōō parpeenn nan baa tuu nyinn naabis naaloor ni ki bi mōō parpeenn bianḡinba na. ³ Mi-i tun linba na daar nba, i saa nyann tondamm nae, ki bi ji tee nan tanbiinii na, i taapant ni.

⁴ “Ti tian n toontunōō Moses sennii nan wannu nba ki n din turō, Sainai kōō paak, a Israel teeb kur n sakir na.

⁵ “N saa dōō tun n sōōkinii Elaija i boor niewa, ki min Yennu daar nba tee dajaann, ki bia tee janḡaanii daar na n tan baar. ⁶ Sōōkinii maḡ saa te ki waas nan bibaan-

ba n ɣamm taan kii mɔk dudukɗant. Nna-i kaa, see ki n
baar ki biir i tij maɗ.”

Matiu

Ki jiiin Matiu gbouŋ na po

Yennu maan nba ki Matiu sɔb na want barŋanii nan Yiisa-e tee tinntɔɔ nba ki Yennu din senn mɔsonn ki jiiin u po na. U niŋe ki Yennu gbeen mɔsonn nba ki u din tur u niib gbounkperuk ni na. Barŋanii na ki tee Juu teeb nba ki bi din mar Yiisa, ki u bia kpaat bi sinsuuk ni na kuukɔɔ yar kaa, ŋaan li tee durinya kur yare.

Ki jiiin Yiisa yeejamm po

(Luk 3.23-38)

- 1 Yiisa Masia yeejamm piinue na: u din tee Defid yaaboonne, ki Defid mun tee Abraham yaa-boonn.
- 2 Abraham din mar Aisak, ki Aisak mar Jakob, ki Jakob mun mar Juda nan u waarii.
- 3 Juda din mar Peres nan Sera, ki bi naa tee Tamar; ki Peres din mar Hesronn, ki Hesronn mar Ram.
- 4 Ram din mar Aminadab, ki Aminadab mar Nasonn, ki Nasonn mun mar Salmonn.
- 5 Salmonn din mar Boas, wunba naa din tee Rahab na; ki Boas mar Obed, wunba naa din tee Ruf na; ki Obed mun mar Jese.
- 6 Jese din mar Kpanbar Defid; ki Defid mun mar Solomonn, ki u naa din tee Yuria pakɔɔk.
- 7 Solomonn din mar Rehoboam, ki Rehoboam mar Abia, ki Abia mun mar Asa.
- 8 Asa din mar Jehosafat, ki Jehosafat mar Joram, ki Joram mun mar Yusia.
- 9 Yusia din mar Jotam, ki Jotam mar Ahas, ki Ahas mun mar Hesehia.
- 10 Hesehia din mar Manase, ki Manase mar Amonn, ki Amonn mun mar Josaya,
- 11 ki Josaya mar Jekonaya nan u waarii, baa din soor Israel teeb ki saan namm Babilonn yoo nba na.
- 12 Baa din soorib ki saan namm Babilonn na poorpo, ki Jekonaya mar Salatiel, ki Salatiel mun mar Serubabel.
- 13 Serubabel din mar Abiud, ki Abiud mar Elayakim, ki Elayakim mun mar Asor.
- 14 Asor din mar Sadok, ki Sadok mar Akim, ki Akim mun mar Eliud.
- 15 Eliud din mar Eleasar, ki Eleasar mar Matann ki Matann mun mar Jakob.
- 16 Jakob din mar Joosef, ki Joosef mun tee Meeri sɔɔ,

ki Meeri mar Yiisa nba ki bi yiu Yennu Niganntɔɔ Masia na.

17 Laa din nyii Abraham yoo ki tan tuu Defid yoo din tee yeejamm piik nan bannae. Ki Defid yoo ki tan tuu yoo nba ki bi din soor niib maŋ ki saan namm Babilonn na, din tee yeejamm piik nan banna. Laa din nyii li yoo ki tan tuu Masia maaru yoo, mun din tee yeejamm piik nan bannae.

Baa mar Yiisa Masia bianjinba

(Luk 2.1-7)

18 Baa din mar Yiisa Masia bianjinbae na: u naa Meeri din tee Joosef sarkpeŋe, ki bi daa ki kɔkɔ leeb, ŋaan ki bi din tan la ki u mɔk poor. Yennu Seyeŋ paŋ nie ki u soor poor maŋ. 19 Joosef nba ki u din yaa wun kunc na din tee Yennu nipeemɔe. Li paak, u din ki loon wun nyinnir paanu ki lin dinn Meeri fei, ŋaan u din lor u par nie nan u ji kan kɔkɔ. 20 Waa ji din dukii linba na po nae, ki Yennu malaka baar u boor, damiit ni, ki tan betɔ a "Fin Joosef nba tee Defid yaaboonn na, daa yêen a sarkpeŋ Meeri kɔkɔnu, kimaan waa mɔk poor nba na, Yennu Seyeŋ paŋe te ki u soor poor maŋ. 21 U tan saa mar bonjake, ki a saa purɔ Yiisa, I kimaan u tan saa nyinn u niib bi biit ni."

22 Linba na kur din tun, a lin gbeen linba ki Yennu din te ki u sɔkiniisɔɔ pak li po nae a, 23 "Sapaanmunn tan saa soor poor ki mar bonjak, ki bi saa purɔ Imanuel." Li paak tee a "Yennu be nant."

24 Joosef nba din tan fiir gɔkɔ ni yoo nba, ki u tun nan Yennu malaka na nba betɔ bianjinba na, ki ji sak ki gaar u sarkpeŋ Meeri, 25 ŋaan u din ki kɔkɔ nan waa din tan mar u sapaanmar, bonjak na. Ki Joosef pur u sann Yiisa.

Bannteeb nba din nyii yondopo na labaar

2 Bi din mar Yiisa Betlehem doo nie, ki li be Judea yent ni. Bi din marɔ Bat Herod yooe. Li yoo na ki banntesiab nyii yondopo ki baar Jerusalem ki tan boi niib a 2 "Juu teeb II kpanbar saakɔɔ nba ki bi marɔ na, u be lee? Ti daan la u ŋmaabire yondopo ki baar a ti tan jiantɔ." 3 Bat Herod nba din gbat nna maŋ, ki li biir kɔkɔ nan Jerusalem teeb kur para, ki bi ji ki fit kari. 4 Ki u yi-

I Yiisa paak tee "Yennu tint." II Israel teeb sanleere tee Juu teeb.

in mannteeb yudamm nan sennu wannteeb ki tan boib a "Lee ki bi saa mar Yennu Niganntɔɔ Masia na?"

⁵ Ki bi jiin a "Betlehem, doo nba be Judea yent ni na; kimaan Yennu sɔkinii na din sɔb ki yaa Yennu yet a:

⁶ 'Fin Betlehem nba be Juda yent ni na, a ki tee tinbik kaa Juda yiar ni, kimaan batsɔɔ tan saa nyi a nie, ki ɛɔɔ tan sii yen n niib Israel ^I teeb.'"

⁷ Linba na poorpoe ki Bat Herod yiin bannteeb maŋ woonin ni, ki tan boib, ki fiitib fanu a wun bann yoo nba ki ɛmaabir na daan nyii; ⁸ ki yetib a, "Ii saa man Betlehem ki saa lon bik maŋ fanu; yoo nba ki i lau, yin jenna ki tan betin ki n mun saan ki jiantɔɔ." ⁹⁻¹⁰ Bat na nba din pak nna ki gbenn yoo nba, ki bi nyii soor sɔnu; baa saa maŋ, ki bi la ɛmaabir nba daan nyii yondopo na. Baa la ɛmaabir maŋ na ki bi para penn bonchiann. Ki li gar bi tɔɔn, ki saan set bik maŋ nba be ɛaak nba ni na, sanpaapo. ¹¹ Ki bi kɔɔ ɛaak maŋ ni, ki la bik na nan u naa Meeri; ɛanne ki bi gbaan ki jiant bik maŋ, ɛaan biit bi paka ki nyinn piinii ki turɔ; piinii maŋ din tee salima nan tulaarii nba ki bi yir frankinsens nan tulaar-leer nba ki bi yir mir.

¹² Tɔn, ki Yennu pak ki turib damiit ni, a bi ji daa ɛmat Bat Herod boor; li paak, ki bi ji din tɔkin sɔnjo-gauŋ ki ɛmat kun bi doo ni.

Joosef nba din chiar saan Ijpt bianjinba

¹³ Bannteeb na nba din kun na poorpoe ki Yennu malaka baar Joosef boor damiit ni, ki betɔ a "Fiit ki jii sanpantik maŋ nan u naa kii tiin kii saa Ijpt tingbouŋ ni, ki saa kar leŋ nan yoo nba ki n tan saa tura mɔb, kimaan Bat Herod saa lon bik na boore a wun kpiu."

¹⁴ Ki u din fiir nyikɔ ki jii bik na nan u naa ki chiar saan namm Ijpt tingbouŋ ni. ¹⁵ U din be leŋe nan yoo nba ki Bat Herod tan kpo. Linba na kur din tun ki gbeen linba ki Yennu te ki u sɔkiniisɔɔ pak li po nae a "N din yiin n bija maŋ ki u nyii Ijpt tingbouŋ nie."

Bonjabis kpinu labaar

¹⁶ Herod nba din tan bann nan bannteeb maŋ kparɔe na, ki li gbatɔ bonchiann, ki u tun kunkɔnkɔnna a bin saan Betlehem nan li digbanbis ni ki saa kpi bonjabis kur; ki bi kpil sanpantii nan binba tee bina ɛanlelee, nan waa daan boi bannteeb maŋ ki bann yoo nba ki ɛmaabir na nyii na.

¹⁷ Waa kpil waas na bianjinba na ki li din gbeen linba ki Yennu sɔkinii Jeremaya din pak na a:

¹⁸ "Fuur fu Rama doo ni, fuur nba tee kpemɔnii nan fabinii, ki Rachel mɔ u waas paak, ki bi barimɔ ki tan goo, kimaan u waas kpowa."

Joosef nba jen nan Yiisa nan u naa bianjinba

¹⁹ Tɔn, ki Bat Herod tan kpo; ki u kuun poorpo ki Yennu malaka bia saan Joosef boor damiit ni, Ijpt tingbouŋ ni, ²⁰ ki yetɔ a, "Fiit ki jii bik maŋ nan u naa, ki

^I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

ɛmat saan Israel ^{II} tingbouŋ ni, kimaan binba din lor a bin kpi bik maŋ na kpowa." ²¹ Ki Joosef fiir ki jii bik maŋ nan u naa ki ɛmat saan Israel tingbouŋ ni.

²² Waa din tan gbat a Akelaus dii naan ki kar u baa Herod naangbant paak Judea yent ni na, ki janmaanii soorɔ nan wun kun leŋ; ki Yennu bia wannɔ damiit ni a wun ɛmat saan Galilii yent ni. ²³ Ki u din saan ki saa kar doo nba ki bi yi Nasaref na ni, ki li gbeen maan nba ki Yennu sɔkiniinba din sɔb ki jiin Masia maŋ po na a, "Bi tan sii yiu Nasaref nirɔe."

Jɔɔnɔn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar

(Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jɔɔnɔn 1.19-28)

³ Li poor poe, ki Jɔɔnɔn nba wuur niib Yennu nyunwuru na be muuk ni, Judea yent ni, ki mɔɔntir Yennu barnanii ki yeen a ² "Nyikin man i biit, kimaan Yennu ɛaanaan dinu per na." ³ Yennu sɔkinii Aisaya din poŋ sɔb kɔɔ Jɔɔnɔn poewa a:

"Nisɔɔ tan sii be muuk ni ki hoot ki yaa 'Njammit man ti Yomdaanɔ baaru sɔnu ki turɔ, ki bia ɛamm u sɔnii ki lii took.'"

⁴ Jɔɔnɔn din lia laagumii kobit liatire, ki bia boob gbann u siak ni, ki u jeet tee naasuut nan siat. ⁵ Li yoo ki Jerusalem doo ni teeb, nan Judea yent ni kur teeb, nan Jɔɔnɔn mɔkir tingbouŋ ni kur teeb, saan u boor, ⁶ ki fiit bi toonbiit, ki u wurib Yennu nyunwuru Jɔɔnɔn mɔkir na ni.

⁷ Waa din tan la ki Farisiinba nan Sajusiinba ^{III} bonchiann mun baat u boor ni a wun wurib Yennu nyunwuru na, ki u yetib a, "Yimm waalabirii na! Nmee kpaani a yin tin nyi Yennu wutoor nba yaa lin baar i paak na ni? ⁸ Ii tuun linba saa wann nan i set nyik i bi-ita. ⁹ I daa mɔk parbifaant nan Abraham tee i yeeja. N beerie nan Yennu saa fit fiin tana nba na ki lin kpant Abraham yaaboonawa. ¹⁰ Pajar poŋ teen siira a wun chɔɔ tiinii; ki tiik nba kur ki loon Jɔnɔnɔnana, bi saa chɔɔe ki lur muu ni. ¹¹ Min ɛarin wuuri nyun ki li want nan i nyik i biita, ɛaan wunba yaa wun baar n poor po na cheen; ki n poŋ ki jan nan ki n jii u taasaati; ɛɔɔe saa jii Yennu Seyeen nan muu ki wuur i para. ¹² U dia u dilenn ɛmanii ki yaa wun lenn fanu, ki nyinn dibin ki wuun u kɔɔ ni, ɛaan joo fouŋ na muu nba kan mi kpeen ni."

Jɔɔnɔn nba din wur Yiisa Yennu nyunwuru bianjinba

(Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Li yoo maŋ ki Yiisa nyii Galilii ki saan Jɔɔnɔn mɔkir po, ki baar Jɔɔnɔn boor a wun wurɔ Yennu nyunwuru.

¹⁴ Ki Jɔɔnɔn ki saki, ki yetɔ a "Mine bo saa baar a boor ki a wurin, ɛaan ki a mun tan baat n boor ni-i?"

¹⁵ Naaan ki Yiisa yetɔ a "Naaant ki lin tun nna mɔtana, kimaan nnae ɛan nan tin tun toonɔnana kura." Li yoo na ki Jɔɔnɔn sak.

¹⁶ Waa wur Yiisa Yennu nyunwuru ki gbenn yoo nba, ki Yiisa nyii nyun na ni; li taakpaak ni ki sanpagbouŋ

^{II} Juu teeb sanleere tee Israel teeb. ^{III} Farisiinba nan Sajusiinba din tuu tee nisiab nba nunii mɔn nan Moses sennu dianu, ɛaan ki mɔk ninbatinu nan niibe, bi mɔk dont-n-mɔn kɔɔe.

loot, ki u la ki Yennu Seyeenji siik ki tee nan njmann, ki tan jakin u paak. ¹⁷ Ki kunkor nyii sanpaapo ki yet a "N Bilonkake na, njnje ki n numm gboou."

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa
(Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

⁴ Ki Yennu Seyeenji te ki Yiisa kɔɔ muuk ni a Sintaanii n saa jamm. ² U din be lej ki dii siar dapiinna, yonnu ni nan nyikɔ, ki kon tan soorɔ. ³ Ki Sintaanii baar u boor ki yetɔ a "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yet tana na ki lin kpant jeet."

⁴ Ki Yiisa jii a, "Li sɔɔ Yennu gbouŋ ni a 'Jeet kuukɔɔ paak kaa te ki niro be, njaan maan nba kur ki Yennu paak na paake.'" "

⁵ Li tonton na ki Sintaanii jiiu ki saan nɔɔ Jerusalem, ki saa donno Yenjiantu njasaakak mɔpin-yerik paak, njaan betɔ a ⁶ "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yukir ki saa mob, kimaan li sɔɔ Yennu gbouŋ ni a 'U saa te ki u malakanba-ii guua; bi sii dia-a nan bi nii, ki a taar kan gbiat tann gbaa.'" "

⁷ Ki Yiisa yetɔ a, "Li bia sɔɔ Yennu gbouŋ ni a 'Sɔɔ daa bikii u Yomdaanɔ Yennu.'" "

⁸ Ki Sintaanii bia jiiu ki saan nɔɔ kunkonn nba fɔk bonchiann paak, ki saa wannɔ tingbouŋ na yent kur nan li mɔkint, ⁹ njaan betɔ a, "Li-i tee ki a bo saa gbaan ki jiantin, n bo saa tura yent manj kura."

¹⁰ Ki Yiisa betɔ a, "Seetir nna Sintaanii. Li sɔɔ Yennu gbouŋ ni a 'Niro-ii jiantir u Yomdaanɔ Yennu kuukɔɔ, kii bia kii waa njnje kuukɔɔ.'" "

¹¹ Njanne ki Sintaanii ji yaat njaan nyikɔ, ki Yennu malakanba sik ki tan teenɔ saauŋ.

Yiisa nba din piin u toonn Galilii yent ni bianjinba
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)

¹² Yiisa nba din tan gbat nan bi kɔɔ njmann dansarik na, ki u saan Galilii. ¹³ Waa din baar Nasaref na u din ki yukir lej, njaan gar saan Kapenaum doo nba be mɔk-kpiŋ, Sebulunn nan Naftali tiŋ ni na. ¹⁴ Linba na din tun a lin gbeen Yennu sɔkinii Aisaya nba din pak linba nae a,

¹⁵ "Sebulunn tiŋ nan Naftali tiŋ nba be jɔɔdann mɔk-pootir po,

ki bia be mɔkgbenjir boor:

Galilii yent nba ki binba ki tee Juu teeb kar na;

¹⁶ yimm nba be bunbɔɔn ni na la yentjaann;

binba kar kuun bunbɔɔn yent ni na la

ki yentu na yentir ki baatib."

¹⁷ Li yoo manj ki Yiisa piin ki mɔɔntir a, "Nyikin i toonbiit man, kimaan Yennu njanaan dinu per na."

Yiisa nba din yiin jansoora banna bianjinba
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)

¹⁸ Yiisa nba din somm Galilii mɔkgbenjir kpiŋ na, ki u tan la wunba ki bi yiu Simonn ki bia yiu Piita na, nan u waarɔ Andru, ki bi lubin janlaauŋ mɔkgbenjir, kimaan bi din tee jansoorae. ¹⁹ Ki u yetib a "Ti waan man, ki n saa te ki yii daak niib kii teenin." ²⁰ Ki bi set nyik bi janlaant yama njaan waau.

²¹ Waa din nyii lej ki saan njmann waamina, ki u la Sebedii nan u waas banlee, Jeems nan u waarɔ njmann, ki bi be burgbetir ni, ki lik bi janlaant; ki u yimm. ²² Li taakpaak ni, ki bi nyik burgbetir na nan bi baa, njaan waa Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa te ki baatib la laafia
(Luk 6.17-19)

²³ Yiisa din lin Galilii yent kur po, ki want niib Yennu maan, jiantu diit ni, ki mɔɔntir Yennu naan barnanii mɔɔntii ki teemm, ki te ki yiarboorii kur damm nan binba mɔk dani na kur laafia. ²⁴ Ki bi din lin mɔɔnt u sann Siria tingbouŋ kur po. Ki bi din jikit baatbooru booru kur, ki baat namm u boor: binba din yiar yiarbooru nba kur, li gbanantont, nan binba din gbee nan narinbiit, nan binba baa gbitgbiia, nan gbanankpeena damm, ki u te ki bi la laafia. ²⁵ Ki nibur nyii Galilii, nan Doi-piik, nan Jerusalem, nan Judea, nan jɔɔdann mɔk-pootir ki bit waau.

Parpeenn labaar
(Luk 6.20-23)

⁵ Yiisa nba din la nibur manj na, ki u doo kunkonn paak ki kar; ki u poorpoweiteeb lakin u boor. ² Ki u piin ki wantib Yennu maan ki yeen a,

³ "Binba mi nan Yennu-e teemm bont kur na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan ni yab. ⁴ "Binba mɔ ki fabin, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa maan bi parawa. ⁵ "Binba sikin bi mɔŋ, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme tan sii yen tingbouŋ na. ⁶ "Binba ninbina mɔn ki bi para lakib nan Yennu toona,

parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa gboomm bi para nba lakib linba paaka. ⁷ "Binba mɔk ninbatinu nan bi leeb, parpeenn tee bi yare, njamme ki Yennu mun saa timm ninbaauk. ⁸ "Binba para yeen, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme saa la Yennu. ⁹ "Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme ki Yennu yib u waas. ¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

⁵ Yiisa nba din la nibur manj na, ki u doo kunkonn paak ki kar; ki u poorpoweiteeb lakin u boor. ² Ki u piin ki wantib Yennu maan ki yeen a,

³ "Binba mi nan Yennu-e teemm bont kur na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan ni yab. ⁴ "Binba mɔ ki fabin, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa maan bi parawa. ⁵ "Binba sikin bi mɔŋ, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme tan sii yen tingbouŋ na. ⁶ "Binba ninbina mɔn ki bi para lakib nan Yennu toona,

parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa gboomm bi para nba lakib linba paaka. ⁷ "Binba mɔk ninbatinu nan bi leeb, parpeenn tee bi yare, njamme ki Yennu mun saa timm ninbaauk. ⁸ "Binba para yeen, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme saa la Yennu. ⁹ "Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme ki Yennu yib u waas. ¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

⁷ "Binba mɔk ninbatinu nan bi leeb, parpeenn tee bi yare, njamme ki Yennu mun saa timm ninbaauk. ⁸ "Binba para yeen, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme saa la Yennu. ⁹ "Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme ki Yennu yib u waas. ¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

⁸ "Binba para yeen, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme saa la Yennu. ⁹ "Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme ki Yennu yib u waas. ¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

⁹ "Binba tee sindantinna nan kunkonpat-teeb, parpeenn tee bi yare, kimaan njamme ki Yennu yib u waas. ¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

¹⁰ "Binba jiantir Yennu ki bi mukisib na, parpeenn tee bi yare, njamme tee Yennu naan yab. ¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

¹¹ "Niib-i sukii-i, ki mukisi, ki fa fabooru kur ki biiri, kimaan yaa tee n poorpoweiteeb na paak, parpeenn tee i yare. ¹² Bi-i tanji teei nna, ii mɔk parpeenn bonchiann man, kimaan i nyɔɔt tan sii yab Yendouŋ ni; nnae ki bi din mukis Yennu sɔkiiinba nba din be yaayoo ni na.

Ki jiiin yaarin nan yentu po
(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ "I tee nan yaarin nae tingbouŋ na ni. Yaarin-i tanji biiri ki ji ki mani, a saa teen nlee ki lin manji? Li ji kaa nyɔɔti; see ki bi kpaar mɔɔn tiŋ ni, ki niib somm li paak.

14 “Yimme tee tingbouŋ na yentu; doo nba ki bi maa ki senn kunkonn paak kan fit בְּכֹרִי. 15 סָכַכְךָ mun kan joo fitir ŋaan jii ŋmaŋ ki chibini; see ki u jiiŋ ki תָּכַנְךָ linba dֹכִי paak ki lin tur ŋaak na niib kur yentu. 16 Ii muni be nna; ŋaant ki i yentu n yent tur nisaarii, ki bii laat i toonŋana kii dont i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

Ki jiin sennu na po

17 “I daa dukii nan n baar maa n tan kpeen Yennu sennu nan u סָכִינִינְבָא maan na; n ki baar maa n tan kpeenn kaa, ŋaan n baar maa n sakir nan barmֹנִיִּי; 18 kimaan barmֹנִיִּי ki n beeri na, sanpaak nan tingbouŋ na tan saa gbenn, ŋaan Yennu sennu na nan li bonmintika kan mi bot, see ki li kur tan tun gbenn. 19 Li paak, wunba yêŋ Yennu sennu maŋ yennkֹכְךָ gbaa, ki bia wann leeb nna maŋ, u tan sii tee tarike Yennu naan ni; ŋaan wunba waa sennu maŋ fanu, ki bia want u leeb fanu, הִכְכֵּךָ tan sii tee nijaann Yennu naan na ni. 20 Kimaan mine beeri nan see ki i toonŋana yab ki gar sennu wanteeb nan Farisiinba ^I yar, li-i kii tee nnai kaa, i kan mi כֹכְךָ Yennu naan ni.

Ki jiin wutoor po

21 “I poŋ gbat ki bi din yeen yaayoo ni niib a ‘Daa kpi nirֹכְךָ, kimaan wunba kp̄ii nirֹכְךָ tan sii be barii ni barbu-daar;’ 22 ŋaan min ŋarin beerie nan wunba dont wutoor u naa bik paak ((yann yann, ki li kaa paaki,)) u tan sii be barii ni barbudaar; ki wunba sukir u naa bik a ‘Bon-yann na,’ u tan sii be barii ni; ki wunba bia sukir u naa bik a ‘Bonjatir na,’ u tan sii be barii ni ki כֹכְךָ muu nba kan mi kpeen na ni. 23 Li paak, wunba כֹכְךָ Yennu diiuk ni a wun pi Yennu piinii, ŋaan tiar nan u mֹכְךָ biit nan u naa bik, 24 wun nyik u piinii maŋ leŋ, ŋaan ŋmat saan u naa bik na boor ki bin saa ŋamm bi barii ki gbenna, ki wun jen ki jii u piinii maŋ ki tur Yennu.

25 “Fin nan סֹכְכִי mֹכְךָ maan, ki saa barii maŋ buut, fan ŋaan ki yin taan mֹכְכִי ŋamm i barii maŋ, yoo nba ki i daa be סֹכְכִי ni na; li-i kii tee nnai kaa, daanֹכְךָ maŋ saa jiia ki saan nana barbuֹכְכִי boor, ki barbuֹכְכִי na n mun jiia ki teena dansarguֹכְכִי nuu ni, ki wun כֹכְכִי dansarik. 26 Barmֹנִיִּי ki n beera na, a kan mi nyi leŋi, see ki a tan pa pann nba ki bi jiia na kur, ki jinjema kan tenni.

Ki jiin chonchonsin po

27 “I poŋ din gbia ki bi yeen a ‘Daa chommi,’ 28 ŋaan min ŋarin beerie nan wunba got poo ki u הִכְכֵּךָ, u chomm nannֹכְךָ u par niwa. 29 Li-i tee ki a diitu po ninbin-nie te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakirֹכְךָ lu, kimaan li-i tee ki a הִכְכֵּךָ a ninbinn yennkֹכְכִי, li chee nan Yennu n tan כֹכְכִי a gbanant kur muu nba kan mi kpeen na ni. 30 Li-i tee ki a niidiitue te ki a yaa tun toonbiit, fan potֹכְכִי lu, kimaan li-i tee ki a הִכְכֵּךָ a nuu yennkֹכְכִי, li chee nan a gbanant kur n tan כֹכְכִי muu ni.

I Farisiinba din tee Juu nisiab nba nunii מֹכְכִי nan Moses sennu di-anu, ŋaan ki mֹכְכִי ninbatinu nan niib, bi mֹכְכִי dont-n-mֹכְכִי הִכְכֵּךָ.

Pooyêtu labaar

(Matiu 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)

31 “Bi bia din yeen a ‘Wunba loon ki wun yêŋ u ŋaapoo, wun turֹכְךָ pooyêtu gbouŋ;’ 32 ŋaan min ŋarin beerie nan wunba kur yêŋ u ŋaapoo, ki li ki tee u tun bonchonchontoonn kaa, הִכְכֵּךָ saa te ki u poo maŋ n tun bonchonchontoonn, li-i tee ki u kun הִכְכֵּךָ, ki wunba כֹכְכִי poo nba ki bi yêŋ maŋ mun bia tun bonchonchontoonna.

Ki jiin mֹכְכִי po

33 “I poŋ gbia ki bi yeen yaayoo ni niib a ‘Ii mi ki a por faak mֹכְכִי, ŋaan li-i tee ki a por mֹכְכִי Yennu sann ni, li ŋan ki a tun gbeen a mֹכְכִי maŋ;’ 34 ŋaan min ŋarin beerie, nan ii mi ki a por mֹכְכִי gbaa; daa yeen a ‘N por sanpaak,’ kimaan li tee Yennu naangbouŋo; 35 daa yeen a ‘N por tingbouŋ,’ kimaan li tee Yennu taan-maatire; a bia daa yeen a ‘N por Jerusalem-i,’ kimaan li tee Yabint Yennu dooe; 36 a bia daa yeen a ‘N por n yuri,’ kimaan a kan fit te ki a yukobuk yennkֹכְכִי n penn koo ki bֹנְנִי; 37 ŋaan ŋaant man ki i jiinu-ii tee, ‘Nn,’ koo ‘Aaii.’ Li-i tee ki a yet siar ki pukin linba na paak, li ji nyii Sintaanii boore.

Daa jiint leeb pana man

(Luk 6.29-30)

38 “I poŋ din gbia ki bi yeen a ‘סֹכְכִי-kpakir a ninbinn, fan mun kpakir u yar ki jiin pann; סֹכְכִי-faa-a ki fokit a nyann, fan mun faau ki fokit u yar ki jiin pann;’ 39 ŋaan min ŋarin beerie nan i daa jiint leeb pana; סֹכְכִי-peba tanpak a niidiitu po kpianu, fan ŋmant a gaŋ po biak ki wun peb; 40 סֹכְכִי-saa nana buut boor a wun gaar a soot, fan sak ki wun tont a liatgbakitir kii saa; 41 סֹכְכִי-mia-a a fan jii u jik-kpiatir ki saan nann maar yennkֹכְכִי, fan jii ki saan nann maar ŋanlee. 42 Wunba miara siar, fan turֹכְכִי; ki wunba mun bia loon ki a kpentֹכְכִי siar, fan kpentֹכְכִי ki daa miin.

Ii mֹכְכִי lomm nan i datai man

(Luk 6.27-28, 32-36)

43 “I poŋ din gbia ki bi yeen a, ‘Ii loon a naa waas ŋaan kii nan a datai;’ 44 ŋaan min ŋarin beerie nan yii loon i datai man, kii yeen wunba sukii-i na a ‘Yennu pi-isin-ii be a paak;’ kii tuun linba ŋan kii teen binba nami; kii mei Yennu kii teen binba dinti biak na. 45 ŋanne saa te ki i set tee i Baa Yennu nba be sanpaapo na waas, kimaan הִכְכֵּךָ te ki yonnu do nibiit nan niŋamm paak, ki bia te saak baa nibiit nan niŋamm doi ni. 46 Li-i tee ki i loon binba looni na כֹכְכִי, nyֹלַנְנִיִּי ki i saa la Yennu boori? Li ki tee nna kaa ki nibiit na mun tuumi-i? 47 Ki li-i tee ki i foont i naa waas כֹכְכִי, toonŋanlannpoe ki i tun ki gar leebi? Nna kaa ki binba ki waa Yennu סֹכְכִי na mun tuumi-i? 48 Li paak, ii be man fanu nan i Baa Yennu nba be sanpaapo na.

Ki jiin burchint po

6 "I daa tuun toonjana a niib n la ki paki kaa, kimaan i-i tuun nna, i kan la nyoot i Baa Yennu nba be sanpaapo na boori.

² "Li-i tee ki a yaa a tur talasdaano piiniie, faa daa mawontir nan kpinkpannii damm nba tuun bianjinba Yenjiantu diit ni, nan doi ni, a niib n la bi toonjana ki pakib na. Barmoniie ki n beeri na, bi ponj gaar bi nyoota. ³ Naaan li-i tee ki a yaa a pi talasdaano, fan piu, ki daa te ki a yonnanmang gbaa mi li po. ⁴ Tumin woonin ni, ki a Baa Yennu nba laat woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

Ki jiin Yenmiaru po

(Luk 11.2-4)

⁵ "Li-i tee ki a yaa a miar Yennu, faa daa tuun nan kpinkpannii damm nba tuun bianjinba na, kimaan bi loon bii see Yenjiantu diit nie, nan sonpaata nba be doi ni, kii mei Yennu a niib-ii laatib. Barmoniie ki n beeri na, bi ponj gaar bi nyoota. ⁶ Naaan li-i tee ki a yaa a miar Yennu-ie, fan koo a diiuk ni ki loon gann, naan miar a Baa Yennu nba be woonin ni na, ki a Baa Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni na saa pa-a ((paanu ni.))

⁷ "Li-i tee ki a mei Yennu-ie, faa daa mantik mei mawbona nba yab nan patmannteeb nba mei bianjinba na; bi dukii nan bi miaru bonchiann na paake ki bi pata saa gbat. ⁸ I daa tee nan nam na, kimaan i Baa Yennu ponj mi linba ki i loon ki i daa ki miar. ⁹ Yaa sii mei Yennu bianjinbae na:

'Ti Baa Yennu nba be sanpaapo,

naant ki a sann n la baakir;

¹⁰ naant ki a naan n baar;

naant ki a loomm n tun tingboung nna,

nan laa tuun Yendoung ni bianjinba na.

¹¹ Luunt dinna mann.

¹² Nyikin chab ti toonbiit

nan taa mun nyikit ki chabit binba tuumit biit bianjinba na.

¹³ A daa te ki ti koo jinjammii ni,

naan a nyinnit bonbiir ^I ni.

((Kimaan fine yen naan nan yikoo nan baakir

mawmaw nan mawmaw.))'

¹⁴ "Li-i tee ki i nyikit i leeb biit ki chabitibi, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun saa nyik chabiwa;

¹⁵ naan i-i kii nyikit chabit i leeb biiti, i Baa Yennu mun

kan nyik chab i biiti.

Mawloru labaar

¹⁶ "Li-i tee ki i yaa i lor maw, yaa daa biir i nunii po nan kpinkpannii damm na, kimaan bi tuu biir bi nunii po, a koo kur n la ki bann nan bi lor mawie. Barmoniie ki n beeri na, bi ponj gaar bi nyoota. ¹⁷ Li-i tee ki a lor maw, fan yibir a numm po ki saat a yut fanu; ¹⁸ linba nae saa te ki leeb kan bann nan a lor maw, naan a Baa Yennu nba be woonin ni na kuukoo sii mi; ki a Baa

^I Bonbiir ni, koo Sintaanii nuu ni.

Yennu nba laat linba ki a tuun woonin ni ki teeno na saa pa-a ((paanu ni.))

Yendoung ni mawint labaar

(Luk 12.33-34)

¹⁹ "Daa bawrii a mawint tingboung na ni, siaminba ki bonjomimabit nan tintanii saa biirir; ki nanyukib bia saa koo ki jami; ²⁰ naan bawrii a mawint Yendoung ni, siaminba ki bonjomimabit nan tintanii kan fit biirir, ki nanyukib bia kan fit koo jami; ²¹ siaminba ki a mawint be na, a dudukit mun be leje.

Gbanant yentu labaar

(Luk 11.34-36)

²² "A ninbinae tee a gbanant fitir. Li paak, a ninbina-igani, a gbanant kur po sii maw yentue; ²³ naan a ninbina-igani, a gbanant kur sii maw. Li paak, li-i tee ki yentu nba be a ni na tan maw, li sii tee bunbawchichog.

Tingboung na binberj labaar

(Luk 16.13; 12.22-31)

²⁴ "Koo kan fit tun ki tur yomdammm banlee; u sii nan yenge naan loon koo; koo u sii baakit yenge, naan sian koo na. I kan fit kii waa Yennu ki bia waa mawinti.

²⁵ "Li paake ki n beeri a i daa te ki li mukisi i binberj po nan yaa saa di linba koo ki nyu linba; ki bia daa te ki li mukisi i gbanant po nan yaa saa lia linba. Manfoor ki gar jeeti-i? ki gbanant mun bia ki gar tiati-i? ²⁶ Gotir maw nba yuuk ki lin na; bi ki buuri; bi bia ki jaan ki wuu suka nan naapaat ni, naan ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na dintib. I ki maw nyoot ki gar maw nba-i? ²⁷ I manfoor paak daamii kan fit maw i manfoor.

²⁸ "Bee ki i mukisi i maw liant paaki? Gotir man maw puuk nan li fant; naan bi ki tuun koo ki luu bi maw tiati, ²⁹ naan n beerie, Kpanbar Solomonn nba lek din maw tarant bianjinba, naan u din ki mi lia liant ki li fan nan maw puuk na gbaa. ³⁰ Yennu-i fanit maw nba be dinna, naan wonn ki bi joo muuwa na, u kan lannini-i? Yimm yadkanmawna damm na!

³¹ "Li paak, i daa te ki li mukisi ki i dukii a 'N saa di bee?' koo 'N saa nyu bee?' koo 'N saa lia bee?' ³² Binba ki mi Yennu na tuu mukisi bi dudukit linba na kur paake; naan i Baa Yennu nba be sanpaapo na set mi nan i loon linba na kura. ³³ Naant man ki i baka-ii be Yennu naan ni nan yentinu labaar ni, ki u saa jii bona nba na kur ki turi. ³⁴ Li paak, daa te ki wonn bawrii mukisini, kimaan wonne saa dukin u maw po; daar kur maw daamii nba janitaw.

Leeb buut bunu labaar

(Luk 6.37-38, 41-42)

7 "I daa bu leeb buuti, ki Yennu mun kan bu i buuti, ² kimaan yaa bu leeb buut bianjinba na, nnae ki Yennu mun tan saa bu i buut; bianjinba ki i bikii teen i leeb na, nnae ki Yennu mun saa bikin turi. ³ Bee ki a laat maw nba be a koo ninbinn ni, naan ki la dajinn nba be a maw maw ninbinn ni na? ⁴ Nlee ki a saa bet a koo a, 'N maw, naant ki n nyinn maw nba be a ninbinn

ni na,' njaan ki ki laot dajinn nba be a מִכְּנֵה ninbinn ni na. ⁵ Fin kpinkpanni daano na, nyint dajinn nba be a ninbinn ni na sinsinn, ki ji fit la fanu ki nyinn מִכְּנֵה nba be a לֹא ninbinn ni na.

⁶ "I daa jikit linba tee Yennu yar ki teen בְּכִי, kimaan bi saa nmat juntie; i daa jikit linba מִכְּנֵה נִיכֹחַ ki teen doorii, kimaan bi saa nmatir nan tante.

Ki jiin Yenmiaru po

(Luk 11.9-13)

⁷ "Miat Yennu, ki u saa turi; lomin man, ki i saa la; kpaan gann, ki u saa loot ki turiwa, ⁸ kimaan wunba kur mei Yennu gaane; ki wunba mun loon, u laate; ki wunba kpaan gann, ki bi lootir teen. ⁹ Yimm baanba, i nmeee ki u bik saa miarj jeet ki wun jii tann ki turj?

¹⁰ koo nmeee ki u bik saa miarj jarj ki wun turj waaku? ¹¹ Ki li-i tee yimm nba tee biitdamm na mi bianjinba ki i saa tur i waas bonjana, i Baa Yennu nba be sanpaapo nae mantik saa tur binba meis na bonjana.

¹² "Bianjinba ki a loon מִכְּנֵה-ii tuun kii teena na, ii muni tuun nna kii teen leeb; kimaan Yennu sennu nan u sakininba wannu na ni want nnae.

Tammeyebik מִכְּנֵה labaar

(Luk 13.24)

¹³ "מִכְּנֵה man tammeyebik na ni; kimaan tammeyebik nba מִכְּנֵה muu nba kan mi kpeen na ni na yarin hei, ki li senu bia man nan sommir; ki niib bonchianne מִכְּנֵה tammeyebik marj ni. ¹⁴ Manfoor tammeyebik na narin tee bonyebike, ki li מִכְּנֵה bia paar nan takinu; ki niib waaminnae מִכְּנֵה tammeyebik marj ni.

Ki jiin tiik nan u מִכְּנֵה po

(Luk 6.43-44)

¹⁵ "Ii mi man faak sakininba na po, binba baat i boor ki naan pei, njaan tee kinkata nan barmeyebik na. ¹⁶ Bi toona nie ki i saa bann baa tee binba; kunkonj ki loon gaa; ki jagotuk mun ki loon kinkana-a. ¹⁷ Tinjarj kur loon מִכְּנֵה njaane; ki tikpeeu nj kur loon מִכְּנֵה biit. ¹⁸ Tinjarj kan lon מִכְּנֵה biiti; tikpeeu nj mun kan lon מִכְּנֵה nana. ¹⁹ Tiik kur nba ki loon מִכְּנֵה nana, bi saa מִכְּנֵה ki lu muu ni. ²⁰ Li paak, faak sakininba toona nie ki i saa bannib.

Yennu naan ni מִכְּנֵה labaar

(Luk 13.25-27)

²¹ "Li ki tee binba yin 'N Yomdaano, n Yomdaano' na kur kaa tan saa מִכְּנֵה Yennu naan ni, see binba sak n Baa Yennu nba be sanpaapo na מִכְּנֵה. ²² Daar marj-i tanj baar, niib bonchianne tan sii yin ki yeen a 'Ti Yomdaano, ti Yomdaano, ti din ki מִכְּנֵה Yennu maan a sann ni-i? A sann nie ki ti din nyint narinbiit niib ni, a sann nie ki ti bia tun baktinaurj toonjaana.' ²³ Li yoo ki n mun tan saa yetib a, 'N ki miini, yimm toonbiit damm na, seetir nna man!"

Namaara banlee labaar

(Luk 6.47-49)

²⁴ "Li paak, wunba kur gbia n maan na ki waa-r fanu, n saa nanno nan yandaans מִכְּנֵה nba din maa u njaak tanpiiuk paak nae; ²⁵ ki saak tan baa, ki nyun gbee ki yat nan doo, ki wou nj da, ki nyunpana koon ki liat njaak marj dikpina, njaan ki li lek see kenken ki ki baa, kimaan u maar tanpiiuk paake.

²⁶ "Wunba kur gbia n maan na, njaan yet li weiu, n saa nanno nan jajatuk nba din maa u njaak tanbiinii ni nae; ²⁷ ki saak tan baa, ki nyun gbee yat nan doo, ki wou nj da, ki nyunpana koon ki liat njaak marj dikpina, ki li bet baa wamm, ho, baa biik jiaakii!"

Ki jiin Yiisa Masia yiikoo wannu po

²⁸ Yiisa nba din pak מִכְּנֵה bona na ki gbenn yoo nba, ki u wannu marj bakti nibur na bonchiann, ²⁹ kimaan u wannib nan daano nba yen yiikoo nae, ki li ki tee nan sennu wantteeb nba wantib bianjinba na.

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

⁸ Yiisa nba din nyii kunkonn marj paak ki sik yoo nba, ki niib bonchiann wei u poor. ² Nanne ki gbaats מִכְּנֵה baar ki tan gbaan u מִכְּנֵה ki yeen a "N Yomdaano, li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n njaauk na n gbenna." ³ Ki Yiisa tant nuu ki siiu ki yet a "N loon nna. A njaauk marj n gbenn!" Li taakpaak ni ki u njaauk na set gbenn. ⁴ Njaan ki Yiisa kpaano a "Ii mi ki a bet מִכְּנֵה barii na, njaan ii saa Yennu mannt מִכְּנֵה boor ki jii a מִכְּנֵה ki wannu, ki bia mann maru nj nba ki Moses din senn ki jiin gbaata paaku po na, ki מִכְּנֵה kur n bann nan a njaauk marj set gbenna."

Ki jiin Rom tinj kunkonkonna yudaano yada po

(Luk 7.1-10)

⁵ Yiisa nba din מִכְּנֵה Kapenaum yoo nba, ki Rom I tinj kunkonkonna yudaans מִכְּנֵה chet מִכְּנֵה ni ki barim ki yeen a ⁶ "N Yomdaano, n toontunno yiare, ki u gbanant kpowa, ki li mukis מִכְּנֵה bonchiann, ki u מִכְּנֵה diik ni."

⁷ Ki Yiisa bet a "N saa saan ki te wun la laafiawa."

⁸ Ki u jiin a "N Yomdaano, daa bakti a מִכְּנֵה ki baati; kimaan, n ki njan nan fan מִכְּנֵה n njaak ni; njaan pakin מִכְּנֵה bonne, ki n toontunno na n la laafia. ⁹ Kimaan n מִכְּנֵה binba garin ki yenin, ki n mun dia kunkonkonna ki yemm, ki fit tian yeno paak a 'Baat,' ki u baat; ki tian מִכְּנֵה paak a 'Saant,' ki u saa; ki bia te ki n daabir tuun maa loon bianjinba."

¹⁰ Yiisa nba din gbat linba na, ki li yaar lit; ki u jiant got niib nba waa u poor po na ki betib a "Barmeyebik ni n beeri na, n daa ki mi la מִכְּנֵה ki u teenin yada na booru yimm Israel II teeb ni gbaa. ¹¹ N beerie, niib bonchiann tan saa nyi yondo po nan yonbaa po, ki njamm nan Abraham, nan Aisak, nan Jakob n lakin kar ki di

I Rom teeb din nyann Juu teeb ki diab. II Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

jeet, Yennu naan ni; ¹² ɲaan ki yimm nba tee naan maɲ niib na, bin jii-i ki lu-i nanyer po, bunbɔnn ni; leɲ maɲe ki i tan sii fabin mɔ ki ɲman nyana." ¹³ Ki Yiisa ɲmant ki yet kunkɔnɔnna yudaanɔ maɲ a "Ii kun! Faa teen yada bianɲinba na, lin tun nna ki tura." Ki u toon-tunnɔ na set din la laafia li yoo na.

Bianɲinba ki Yiisa te ki baatib bonchiann la laafia

(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)

¹⁴ Tɔn, ki Yiisa saan kɔ Piita ɲaak, ki la Piita dian-pook dɔɔ yiar ki u gbanu ton. ¹⁵ Ki Yiisa sii u nuu; ki u gbanantouɲ na gbenn, ki u fiir ki teemm saauɲ.

¹⁶ Li daar maɲ daajoouk, bi din jii niib bonchiann nba ki narinbiit be bi ni na, ki baar namm Yiisa boor; ki u kpan pak mɔbonn ki nyinn narinbiit na; ki bia tur bin-ba yiar na kur laafia. ¹⁷ Waa din tuun bianɲinba na tee nan Yennu sɔkɔnii Aisaya nba din pak nae a, "U mɔɲ mɔɲe gaar ti gbanantouɲ nan ti yiarbooru booru ki yaat nann."

Binba loon bin wei Yiisa na labaar

(Luk 9.57-62)

¹⁸ Yiisa nba din la ki nibur lintɔ yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a bin fiir ki bin saan mɔkgbenɲir na pootir po. ¹⁹ Ki Yennu sennu wantɔkɔ baar ki tan yetɔ a, "Wantɔkɔ, n saa weia siaminba kur ki a saa."

²⁰ Ki Yiisa yetɔ a, "Lunlona mɔk fɔrii, ki kɔkɔnii mun bia mɔk tiat, ɲaan min nisaarik Bik ki mɔk dindɔkboori."

²¹ Tɔn, ki u poorpoweiteeb yeno mun tan yetɔ a, "N Yomdaanɔ, ɲaant ki n pii n baawa."

²² Ki Yiisa jiinɔ a, "Ii waan, ɲaan nyik ki kpeemm-ii I pii bi leeb."

Wouɲ nan nyun nba sak Yiisa mɔb bianɲinba

(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Yiisa nba din kɔ burgbetir ni yoo nba, ki u poor-poweiteeb na mun wei kɔ. ²⁴ Ki wonpaaruk fikit ki da mɔkgbenɲir maɲ paak, ki nyunpana pir kɔ burgbetir na ni ki tan yaa lin gbee; ɲaan ki Yiisa dɔk gɔkɔnt. ²⁵ Ki u poorpoweiteeb na baar ki fiinɔ, ki yetɔ a "Ti Yomdaanɔ, tintit, ti be kuun nie."

²⁶ Ki Yiisa yetib a "Yimm yadkanpɔkɔna damm na, bee ki i tiin janɲaani?" ɲaan fiir ki tian wouɲ nan nyun-pana na paak a bin ɲmin, ki bi set ɲmin soon.

²⁷ Ki li yaar litib, ki bi ji boi leeb a "Nirɔ na tee niboor-bee? ki wouɲ nan nyunpana saak u mɔb gbaa."

Ki jiin jab banlee nba ki narinbiit din be bi ni na po

(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Yiisa nba din poot Galilii mɔkgbenɲir ki kɔ Gerasa tiɲ ni na, ki jab banlee nba gbee nan narinbiit na nyii kaat ni ki chetɔ; bi din mɔk janɲaansooruk hei, ki kɔ ki fit gaar baa be siami. ²⁹ Ki bi din yikin sanpaapowa ki yeen a, "Fin Yennu Bija, timm nan fin, nlee mantiki? A baar nna a fan dinnit farae-e? ɲaan ki li yoo daa ki baari."

I Kpeemm tee binba ki waa Yiisa nae.

³⁰ Tɔn, doorii bonchiann din see kpɲ po nna, ki di, ki ki fɔk nammi. ³¹ Ki narinbiit maɲ din barin Yiisa bonchiann ki yetɔ a, "Li-i tee ki a nyinnit, fan chabit ki tin saan kɔ doorii na ni." ³² Ki Yiisa betib a "Ii saa man." Ki bi nyii jab maɲ ni, ki saan kɔ doorii na ni; ki doorii na kur tin birrr, ki sik kunkonn na ki saan baa mɔkgbenɲir na ni ki dii nyun.

³³ Ki binba guu doorii maɲ fiir ki chiar saan doo ni, ki saa mɔkɔ linba kur teen, nan bianɲinba ki narinbiit nyii jab na ni. ³⁴ Ki doo na niib kur bit ki saan ki saa took Yiisa. Baa din lau yoo nba, ki bi barimɔ a wun nyi bi tiɲ ni.

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daanɔ la laafia bianɲinba

(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

⁹ ɲanne ki Yiisa ɲmat kɔ burgbetir na ni, ki poot mɔkgbenɲir na gbingbanleer, ki kun u doo ni.

² Nisiab din tan jii jasɔ ki u gbanant kpowa; ki bi paanɔ lian paak ki baar nanɔ Yiisa boor. Yiisa nba la baa teenɔ yada bianɲinba na, ki u yet baatɔ na a "N bik, ii mɔk parcheenn; n nyik chab a biita."

³ Ki sennu wantesiab ji dukii bi para ni a "kɔ na yekint u mɔɲ nan Yennu-e."

⁴ Yiisa ɲarin din bann bi dudukit maɲa, ki boib a "Bee teen ki i dukii dudukiit na i para ni?" ⁵ Maa yet baatɔ na a 'N nyik chab a biit' koo maa saa yetɔ a 'Fiit kii somm na,' maan munlee na lannpoe paari? ⁶ N ji saa wannii nan min nisaarik Bik mɔk yiikoo tingbouɲ na ni ki saa nyik chab niib bi biit," ɲaan jiant bet kɔ nba ki u gbanant kpo na a "Fiit ki jii a lian kii kun."

⁷ Ki jɔk maɲ fiir ki kun. ⁸ Nibur na nba la nna maɲ, ki janɲaani soorib; ki bi piak dont Yennu nan waa tur nisaarik yiikoo na booru na.

Yiisa nba din yiin Matiu bianɲinba

(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ki Yiisa nyii leɲ ki saa, ki saa la jasɔ, ki bi yiu Matiu, ki u kar u toonn paak lampogaar-diiuk ni; ki Yiisa betɔ a "Fiit kii waan." Ki u fiir ki waau.

¹⁰ Yiisa nba din saan Matiu maɲ ɲaak ki saa kar di jeet yoo nba, ki lampogaarteleebe nan biitdamm bonchiann kɔ ki tan kar pukin Yiisa nan u poorpoweiteeb po ki di namm. ¹¹ Farisiinba na nba din la nna maɲ, ki bi boi u poorpoweiteeb na a "Bee ki i wantɔkɔ maɲ di nan nibooru na?"

¹² Ki Yiisa gbat bi pinpauk maɲ ki yetib a "Binba mɔk laafia ki loon tebtɔ; binba yiar, ɲamme loon tebtɔ.

¹³ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a 'Yennu loon ninbatinue ki gar maruɲ.' Ii saa man ki saa tumii ki bann linba na paak. N ki baar a n yiin popeendamm kaa; ɲaan n baar a n yiin biitdamme, ki bin nyik bi biit."

Mɔloru labaar

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Ki kɔkɔn nba wuur niib Yennu nyunwuru na poor-poweiteeb tan baar Yiisa boor ki boiɔ a "Timm nan

Farisiinba lorin moɔ yoo kura; bee teen ki a poor-poweiteeb ki lorimi?"

¹⁵ Ki Yiisa jiin ki boib a "Poochiann-i be, saamm sii moɔ parbiir, yoo nba ki pooyookir soɔ daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. Naaan yoo baat, ki bi tan saa nyinn pooyookir soɔ na bi boor; li yooe ki bi saa lor moɔ.

¹⁶ "Soɔ kan jii chabpaann ki lik takperi; li-i tee ki u teen nna, chabpaann na saa pat takper nae, ki li patimin saa namm pukin. ¹⁷ Soɔ bia kan sak liak dapaanin wajakorkper ni; wunba tun nna, dapaanin na-i tanj moɔ, li saa put kɔruk nae, ki daan na n moɔ, ki kɔruk na n mun biir. Naaan bi tuu jii dapaanin ki liak kɔrpaann nie, a li kura daa biiri."

Yudaansoɔ bonpobik kuun labaar

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Yiisa nba din daa piak ki teemm yoo nba na, ki yudaansoɔ baar ki tan gbaan u moɔ, ki yeto a "N bipoo soɔ ki kpowa; li paak, baat ki tan jii a nuu ki yii u paak, ki wun la manfoor."

¹⁹ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb weio, ki bi saa.

Poosoo nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba

(Mak 5.25-34; Luk 8.42-47)

²⁰ Poosoo mun din be, ki siik fabouɔ ki tan janj bina piik nan njanlee; ki din tan baar ki bar lint Yiisa poorpo ki sii u liatir moɔgbann; ²¹ kimaan u poɔ din dukin u par niewa a, "Mi-i lekii sii u liatir gbaa, n saa la laafiawa."

²² Ki Yiisa jiant ki la poo na, ki beto a, "N niipoo, ii moɔ parcheenn. Faa teenin yada na paake te ki a la laafia." Li taakpaak ni, ki u set la laafia.

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba

(Mak 5.35-43; Luk 8.49-56)

²³ Yiisa nba din saa baar yudaansoɔ maɔ njaak ni yoo nba, ki u la yerpebira peeb yerii, ki nibur bia bui kpemooɔnii ki fabin. ²⁴ Ki u betib a "Ti nyi maɔ; bonpobik na ki kpo kaa, njaan u moɔnte." Ki bi laau. ²⁵ Nanne ki bi ber niib maɔ ki nyinnib; li yoo na ki Yiisa soɔ ki soor bonpobik na nuu, ki u yeent ki fiir. ²⁶ Ki bi din moɔnt li labaar tingbouɔ maɔ kur po.

Yiisa nba nyooɔnt jooɔnii banlee bianjinba

²⁷ Yiisa nba din nyii leɔ ki gaar saa moɔnt po na, ki jab nna banlee tee jooɔnii ki waa u poorpo, ki yikin yeen a "Fin Defid yaaboonn, a tint ninbaauk."

²⁸ Yiisa nba din saan ki saa soɔ njaasiak nna ni yoo nba, ki jooɔnii na baar ki soɔ leɔ. Nanne ki u boib a "I teen yada nan n saa fit turi laafiawa-a?"

Ki bi jiin a "Ti Yomdaans, nn."

²⁹ Nanne ki u jii u nuu ki sii bi ninbina, ki betib a "Yaa teen yada bianjinba na, lin tun nna ki turi." ³⁰ Ki bi ninbina maɔ nyooɔnt; ki u kpaamm fanu a bii mi ki bin bet soɔ li po.

³¹ Naaan ki bi nyii ki moɔnt u labaar tinj maɔ ni kura.

Bianjinba ki Yiisa te muuk pak

³² Baa din fiir ki nyii yoo nba, ki siab mun baar nan jooɔ, wunba ki narinbimuuk be u ni na, Yiisa boor.

³³ Ki Yiisa nyinn narinbimuuk na joo na ni, ki u ji piin ki piak li yoo. Li din jaar lit nibur maɔ, ki bi ji yeen a "Ti daa ki mi la bonbooru na, timm Israel teeb I tinj ni na."

³⁴ Naaan ki Farisiinba na daan nyatuk a "Narinbiit bate teenoɔ yikoo a wuu nyint narinbiit niib ni."

Bianjinba ki Yiisa moɔ ninbatinu nan niib

³⁵ Moɔ, Yiisa din kak lin doi nan digbanbis kur ni, ki soɔ Yenjiantu diit ni, ki moɔntir Yennu naan barjanii ki want niib, ki te binba yar yarboorii boorii kur la laafia.

³⁶ Waa din la nibur maɔ, ki ninbaauk soor, kimaan bi din tee tatimme ki kaa sommoɔ, ki naan pei nba kaa pekpaarik. ³⁷ Nanne ki u bet u poorpoweiteeb a "Dii na beer ki bia yaba, njaan ki dijaara waar. ³⁸ Li paak, ii mei man kpaab maɔ daansoɔ ki wun namm pukin dijaara, ki te ki bin saan jaan u dii maɔ."

Ki jiin toomiinba piik nan banlee na po

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

10 Yiisa din yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na, ki turib yikoo a bii nyint narinbiit niib ni; ki te ki binba yar yarboorii boorii kur n la laafia. ² U toomiinba II piik nan banlee maɔ sanae na: Sinsinn yoo tee Simonn, wunba sann bia tee Piita na; nan u waar soɔ Andru; nan Jeems nan u waar moɔnt, binba din tee Sebedii waas na; ³ nan Filip nan Batolomiu; nan Tomas, nan Matiu, wunba din tee lampogaart soɔ na; nan Jeems nba din tee Alfeus bija na, nan Tadeus; ⁴ nan Simonn nba din loon namm Juu teeb-ii yen bi moɔ na, nan Judas Iskariot wunba din tan nyii Yiisa poor na.

Yiisa nba din tun u poorpoweiteeb maɔ bianjinba

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee maɔ, njaan kpaamm a bii mi ki bin saan binba ki tee namm Israel teeb III na boor, a bii mi ki bin soɔ Samaria teeb doi ni, ⁶ a njaan bin saan Israel teeb nba tee nan pei nba bot na boor kuukoɔ. ⁷ U din yetib a, "Yaa saa na, yii moɔntir Yennu naan barjanii na, kii yeen a 'Yennu naan dinu per na,' ⁸ ki te ki baatib-ii laat laafia, kii fiint kpeemm, ki bia te ki gbaata-ii laat laafia, kii bia kii nyint narinbiit niib ni. I gaar yanne, ii muni teen man yann. ⁹ I daa jikit likirii. Ii mi man ki yin jii kobu gbaa ki teen i likkooɔnii ni. ¹⁰ Ii mi man ki yin jii paka ki saan i soɔ maɔ, koo liata njanlelee, koo taasaati, koo kii dia patii; kimaan li njan ki toontunnoɔ n di u toona ni.

¹¹ "Naaan digbangberja koo digbanbis nba ni ki i saa soɔ, yin boi ki la popeendaansoɔ njaaka, ki soɔ kii be leɔ nan i fiiru daar. ¹² Ki yoo nba ki i yaa i soɔ njaak nba ni, yin foont njaak maɔ ni teeb fanu. ¹³ Njaak maɔ teeb-i

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb. II Bi yi u poorpoweiteeb piik nan banlee maɔ toomiinba. III Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

tee burchimm, i parmaasir n biar bi paak; njaan burchimm-i kaa lenj, i parmaasir man n jen i boor. ¹⁴ Wunba saa yê i gaaru, ki bia yê wun gbat i barnanii mawntii man, yoo nba ki i nyi njaak man ni, koo doo man ni, yin pit pit i taapant ni tant ki lu lenj man. ¹⁵ Barmawntii ki n beeri na, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, doo man niib tubdatu tan saa gar Sodom nan Gomora teeb yara.

Biak baaru labaar
(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ "Gotir man, n tuumie, ki i sii tee nan pei nba be kinkata sinsuuk ni na. Ii sub man nan wai ^I na, njaan kii be soon nna nan nmana na. ¹⁷ Ii mi man niib po, kimaan bi tan saa soori ki saan nani barbuteeb boor, ki bia booi Yenjiantu diit ni. ¹⁸ Bi tan saa saan nani tij yudamm nan kpanbara boor ki bin bu i buut, kimaan yaa waan na paak; njaan i tan saa bet namm nan binba ki tee Juu teeb na n barnanii. ¹⁹ Njaan bi-i tanji saan nani buut damm boor, i daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak linba, nan bianjinba ki i saa pak, kimaan li yooe ki Yennu Seyeen saa turi mawbona nba ki i saa pak jiinib, ²⁰ kimaan li ki tee yimm kaa tan saa paki, njaan i Baa Yennu Seyeenje tan sii be i ni ki piak.

²¹ "Li yoo man, nirc tuu tan saa fikis u mawntii ninja ki bin kpiu; ki baanba mun tan saa fikis bi waas ki bin kpib; ki waas mun bia tan saa kaw nan bi damm ki chabib nan kuun. ²² Ki kaw kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak; njaan wunba tan gubin nan biak yoo na joontu tan saa la tinnuwa. ²³ Bi-i tanji mukisi digban-yenn ni, yin nyi lenj ki kaw digbanleer ni; njaan barmawntii ki n beeri na, i kan fit lin ki gbenn Juu teeb digbana kur kaawa, ki min nisaarik Bik jenna.

²⁴ "Taw, tumiitaw ki gar u wantaw; daabir mun bia ki gar u yomdaanaw. ²⁵ Li njan ki tumiitaw binben-i tee nan u wantaw binben na; ki daabir binben-i muni tee nan u yomdaanaw binben na. Bi-i tanji pur njaadaanaw narinbit bat Beelsebul-i, bi ji sii yi u njaateeb bia?

Ti saa tin nme jannamanii?
(Luk 12.2-7)

²⁶ "I daa tiin niib jannamanii, kimaan barsai kaa ki be woonin ni ki tan kan wooti, koo ki kaw ki tan kan nyi paanu. ²⁷ Linba ki n beeri bunbawnn ni na, njaan nyintir man yeenin ni; ki linba ki n lakinii na, nyintir man paanu ni. ²⁸ I daa tiin binba saa fit kpi i gbanant, njaan kan fit kpi i sei; ii tiin man Yennu, wunba saa fit biir i gbanant nan i sei kura muu ni na. ²⁹ Bi kaw jinjera banlee jinjen kuukaw, njaan li-i kii tee i Baa Yennu loommi, bi yenkaw gbaa kan baa tij ni. ³⁰ Yimm njarin, Yennu mi i yut kann gbaa. ³¹ Li paak, i daa tiin jannamanii, kimaan i kaw nyokt ki gar jinjera bonchiann.

I Bi yaa waauko mantik sub.

Ii nyint a mawntii paanu nan a tee Yiisaweiraw
(Luk 12.8-9)

³² "Wunba nyint u mawntii paanu nan u tee n weiraw, nnae ki n mun tan saa nyinnaw paanu n Baa Yennu nba be sanpaapo na boor. ³³ Wunba yaa u ki tee n weiraw, niib ni, nnae ki n mun tan saa yet a n ki miu, n Baa nba be sanpaapo na boor.

Bawkitu labaar
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ "I daa dukii nan n baar nan parmaasire tingboun na teeb paak; n ki baar nan parmaasir kaa, njaan n baar nan bawkitue. ³⁵ N baar maa n tan tukin bonjake nan u baa, bonpook nan u naa, poo nan u siponaa.

³⁶ Nirc mawntii mawntii njaateebe tan sii tee u datai.

³⁷ "Wunba loon u naa koo u baa ki garin, u ki njan nan wun teen n poorpoweitaw; wunba mun bia loon u bija koo u bipoo ki garin, u ki njan nan wun teen n poorpoweitaw. ³⁸ Wunba ki jii u kuun dapunpunn ki waami, u ki njan nan wun teen n poorpoweitaw.

³⁹ Wunba dekii u manfoor tan saa kawjira, njaan wunba likin u saanman n paak, u tan saa la u manfoor man.

Binba tan saa la paauk labaar
(Mak 9.41)

⁴⁰ "Wunba gaari saauj, u gaar mine; ki wunba mun gaarin saauj, u gaar Yennu nba tumin nae. ⁴¹ Wunba gaar Yennu kawkinii saauj nan waa tee Yennu kawkinii na paaki, u tan saa gaar Yennu kawkinii nyokte. Wunba gaar popeendaanaw saauj nan waa tee popeendaanaw na paaki, u tan saa gaar popeendaanaw nyokte. ⁴² Wunba finn nyunmaasin waaminna ki tur n poorpoweitaw yenn nba kaw i ni gbaa, nan waa tee n poorpoweitaw na paak, barmawntii ki n beeri na, u kan mi kaw li nyokti."

Jawnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar
(Luk 7.18-35)

11 Yiisa nba din wann u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki gbenn yoo nba, ki u nyii lenj ki saan bi doi ni ki kawntir Yennu maan ki want niib.

² Kaw, jawnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na din be dansarik ni, ki tan gbat Yiisa Masia toona po, ki tun u poorpoweiteeb Yiisa boor ³ a bin saa boi a "Fine tee wunba yaa wun tan baar na, koo tii daa kii guu kaw?"

⁴ Ki Yiisa bet jawnn toomiinba man a "Ii nmat man ki saa bet jawnn linba ki i gbat ki bia la na, ⁵ a i la ki kawntir nyoktir, ki kawbii taa naatir ki bi somm, ki gbaata njaat gbent, ki tuukpaa ji gbia, ki kpeemm fi kuun ni, ki talasdammi gbiintir barnanii na kawntii. ⁶ Parpeenn be wunba ki birisin na paak."

⁷ Kaw, jawnn toomiinba na nba nyii lenj ki nmat kun yoo nba, ki Yiisa ji piin ki boi niib man buboiti ki jiin jawnn po a "Yaa daan saan jawnn perj muuk ni na, i daan dukii a i saa la bee? I daan mi a i saa la muuk nba ki wouj damm nae-e? ⁸ I mantik jia daan saan a i la bee? Nirc ki u lia tanjant amii? Binba lia tanjant be kpan-

bara nei nie. ⁹ Njaan i mantik jia daan saan a i la bee? I daan dukii a i saa la Yennu sɔkiniie-e? Barmɔniie ki n beeri na, ɔɔnn ɔarin gar sɔkiniwa. ¹⁰ U poe ki Yennu gbouŋ poŋ din sɔb ki want na a, 'N saa tun toomu ki wun liit ki ɔamm a baaru sɔnu.' ¹¹ Ki Yiisa bia yetib a "Barmɔniie ki n beeri na, bi daa ki mi mar sɔɔ ki u chee ɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na, ɔaan wunba joont tarik Yennu naan ni chee ɔɔnn. ¹² Laa nyii ɔɔnn maŋ yoo ki tan tuu mɔtana, binba ninbina mɔn nan bin tan ɔɔn Yennu naan ni na, dia nan nin-mɔnne a bin tan ɔɔn nan paŋ. ¹³ Yennu sennu nan u sɔkiniinba maan na poŋ din pak ɔɔn Yennu naan poe-wa, ki ɔɔnn tan baar. ¹⁴ Li-i tee ki i loon yin teen linba na yadaie, ɔɔn ɔɔnn-e tee Yennu sɔkiiii Elaija, wunba yaa wun tan baar na. ¹⁵ Wunba mɔk tuba, wun gbiint."
¹⁶ Ki Yiisa bia yet a "Yimm, mɔtana nigbouŋ na, n saa bikini nan bee na? I naan nan waas nba tuu tikir kar daak ni ki tian leeb paak nae a ¹⁷ Ti peeb yerii ki teeni, ɔaan ki i ki waa. Ti mɔ kpemɔnii ki teeni, ɔaan ki i ki fabini.' ¹⁸ Yimm mɔtana nigbouŋ na naan waas maŋe, kimaan ɔɔnn din baar ki lorin mɔb, ki bia ki nyu daami, ki i yaa u waate; ¹⁹ ki min nisaarik Bik mun tan baar ki di ki nyu, ki i bia yaa 'Gotir man, a u tee podaɔn nan danyuuruko, ki bia tee lampogaarteeb nan biitdamm yɔɔk.' Tɔn, Yennu toona nie want nan u bannu na tee barmɔnii."

Ki jiin binba ki nyik bi toonbiit na po

(Luk 10.13-15)

²⁰ Li yooe ki Yiisa piin ki piak biir doi nba daan la u bakitnaun toonjaana nba ki u tun leŋ, ɔaan yɛt bin nyik bi toonbiit na. ²¹ Ki u yet a, "Li tan sii bi yimm Korasinn teeb paak; li tan sii bi yimm Bef-saida teeb paak mun; kimaan mi-i bonni tun bakitnaun toonjaana Taya nan Sidonn doi ni nan maa daan tun i doi ni na, bi daan bo saa nyik bi toonbiite yiama, ki puk bi mɔŋ tan-pent ki ɔak fauk ki lin wann nan bi dii sindanta. ²² Njaan n beerie, daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, i tubdatu tan saa gar Taya nan Sidonn teeb yarawa. ²³ Ki yimm Kapenaum teeb, Yennu tan saa donni sanpaapowa-a? Aaii. U tan saa sikini kpeentije, kimaan mi-i bonni tun bakitnaun toonjaana Sodom doo ni nan maa daan tun i doo ni na, Sodom doo maŋ bo daa be man. ²⁴ Njaan n beerie, barbuut daar maŋ, i tubdatu tan saa gar Sodom teeb yarawa."

Baat n boor ki tan gaar foon man

(Luk 10.21-22)

²⁵ Li yoo maŋ ki Yiisa yet a "N Baa Yennu nba tee sanpaapo nan tingbouŋ na Yomdaan, n piaka, kimaan a bɔr a maan na subindamm nan bannteebe, ɔaan fiit wann waas; ²⁶ kimaan nnae ki a tuun a toona ki li mana.

²⁷ "Tɔn, n Baa Yennu-e wannin barii na kura; ki sɔɔ ki mi maa tee wunba, see n Baa maŋ; ki sɔɔ mun bia ki mi n Baa maŋi, see min, u Bija na, nan binba ki n loon ki n fiit wannib na.

²⁸ "Yimm nba tun toona ki jii jik-kpiata ki bak na, baat n boor man, ki n turi foon. ²⁹ Ii sak n weiu man, kii tumii n wannu, ki i saa la foon, kimaan n tee sikin-n-mɔŋ daanɔe, ki n par mei. ³⁰ N weiu ki paar, ki n jikir bia ki kpai."

Ki jiin foon daar na po

(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)

¹² Li poor po ki Yiisa nan u poorpoweiteeb tan gaar dii kpaab ni foon daar; ki kon mɔk u poorpoweiteeb na, ki bi kɔnii dikara ki pinii ɔman. ² Farisiinba na nba la nna maŋ, ki bi bet Yiisa a "Gotir, a poorpoweiteeb na tuun linba ki ti sennu ki chab nan tii tuun foon daari."

³ Ki Yiisa boib a "I ki karin Yennu gbouŋ ni Defid nba din tun bianjinba-a? Kon nba din soor ɔɔn nan u ɔɔmmu, ⁴ ki u ɔɔn Yennu ɔasaakak ni ki saa jii Yennu boroboro, ki ɔɔn nan u ɔɔmmu na ɔman; ɔaan ki sennu na din ki chab nan bi sɔɔ n di Yennu boroboro maŋi, see Yennu mannteeb kuukɔ. ⁵ Koo i ki karin Yennu sennu gbouŋ ni, mannteeb nba din tuun bianjinba-a? Bi din tuu ɔɔn tuun toona Yenjiantu ɔasaakak ni foon daar kur, ki biir sennu na, ɔaan kaa biiti. ⁶ Njaan n beerie, wunba chee Yenjiantu ɔasaakak na be nna. ⁷ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a 'Yennu loon ninbatinue ki gar maruŋ.' Li-i tee ki i bo bann linba na paaki, i bo kii piak ki biir binba kaa biiti; ⁸ kimaan min nisaarik Bike yen foon daar."

Yiisa nba din te ki nuukpeenn daanɔ paak bianjinba

(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)

⁹ Ki Yiisa nyii leŋ ki saan ɔɔn bi jiantu diiuk ni. ¹⁰ Ki jasɔɔ mun din be leŋ, ki u nuu kpo. Ki siab din loon bin la Yiisa biit ki biir; li paak, ki bi boib a "Ti sennu sak a nirɔ n te ki baatɔ n la laafia foon daari-i?"

¹¹ Ki u mun ɔmant boib a "I yenɔ-i mɔk peyenɔɔkɔ, ki peuk maŋ tan baa bunbunn ni foon daar, u kan donɔn foon daar na-a? ¹² I ki mi nan nisaarik mɔk nyɔɔt ki gar peeuku-u? Li paak, sennu na chab a tii tuun toonjana foon daar." ¹³ Njanne ki u ɔmant bet nuukpeenn daanɔ na a "Tantir a nuu na." Ki u tant, ki li la paŋ ki tee nan leer na.

¹⁴ Ki Farisiinba na nyii nanyer, ki lor nan leeb baa saa teen bianjinba ki kpi Yiisa.

Ki jiin Yennu bigannkak na po

¹⁵ Ki Yiisa bann bi lor maŋ po, ki nyii leŋ. Ki niib bonchiann waa u poor. Ki u te ki baatib kura la laafia, ¹⁶ ɔaan kpaamm nan ninmɔnn a bi daa mɔntiɔ. ¹⁷ U din tun nnae a linba ki Yennu sɔkiiii Aisaya din sɔkin na n gbee a,

¹⁸ "N toontunnɔe na, ɔɔn ki n gann, ki mantik loonɔ. N par mei u paak.

N saa jii n Seeke ki teen u ni.
 U tan saa mɔnt buut nba took
 ki tur binba ki tee Juu teeb.

¹⁹ U tan kii mɔk mɔniɔk,
 ki bia tan kii tee kpayɔk daanɔ,

koo ki pak nan kunkɔsaakar sɔnii ni.
²⁰ U tan kan kɔnn lanbankɔnn ki tonti,
 ki bia tan kan kpeen fitir nba ki di fanu.
 U tan saa te ki barbuut nba took n la nyannu.
²¹ U sann paake, ki binba ki tee Juu teeb na
 tan sii mɔk dindann.”

Yiisa nan narinbiit bat Beelsebul labaar
 (Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

²² Li yoo na ki nisiab baar nan jasɔk ki narinbiit be u ni, ki teenɔ muuk, ki bia teenɔ jɔkɔ; ki Yiisa te ki u la laafia, ki u ninbina nyɔkɔ, ki u ji laat, ki bia muut ki ji piak. ²³ Ki li jaar lit niib na kur bonchiann, ki bi boi bi leeb Yiisa po a “Jɔk nae nɔk tee Defid yaaboonn na-a?”
²⁴ Njaan Farisiinba na nba gbat nna maŋ, ki bi yet a “Narinbiit bat Beelsebul-e ^I teen jɔk maŋ yiikoo, a wuu nyint narinbiit niib ni.”
²⁵ Ki Yiisa bann baa dukii linba, ki betib a “Naan niib-i ŋmat kɔn ki tookit bi leeb, bi naan maŋ saa biira. Ki doyenɔk niib koo ŋayenɔk niib-i ŋmat kɔn nan leeb, li kan seti. ²⁶ Li-i tee ki Sintaanii nyint Sintaanii, li want nan u kɔn ki bɔkitir u mɔŋe; nlee ki u naan na saa seti?
²⁷ Ki li-i tee Beelsebul teenin yiikoo a mii nyint narinbiit niib ni, ki yimm muni, ŋmee chab i niib a bii nyint narinbiiti? I mɔŋ niib maŋ toonae want nan i ki mɔk mɔnii. ²⁸ Njaan min ŋarin, Yennu Seyeen paake ki n nyint narinbiit niib ni; ŋanne mun bia want nan Yennu naan be i boor ni.

Yiisa fit lor Sintaanii

²⁹ “Jɔk kan fit jɔk jawakitir ^{II} ŋaak ni ki bakir u bona ki nyi nann, li-i kii tee li yɔk dɔŋ lorɔ ŋmiiti kaawa, ŋaan fit jɔk ki bakir u bona maŋi.
³⁰ “Wunba ki see n poor, u kɔn nanime; ki wunba mun ki tikii niib ki teenimi, u yatibe. ³¹ Li paake ki n beeri na, Yennu saa nyik chab nisaarik u biit nan barbiit kura; ŋaan wunba sukii Yennu Seyeen, Yennu kan mi nyik chab li daanɔ. ³² Wunba piak barbiit ki teen min nisaarik Bik, Yennu saa nyik chab; ŋaan wunba piak barbiit ki teen Yennu Seyeen, Yennu kan mi nyik chab li daanɔ durinya na ni, koo durinya nba tan saa baar na ni.”

Tiik nan u kɔna barjouk
 (Luk 6.43-45)

³³ Ki Yiisa bia yet a “Li-i tee ki tiik ŋan, u loon kɔnŋanae; ŋaan li-i tee ki tiik ki ŋani, u loon kɔnbiite, kimaan tiik kɔna nie ki bi bantɔ. ³⁴ Yimm waalabirii booru na, yaa tee nifobiit bianjinba na, nlee ki barŋanii saa nyi i mɔi ni? Kimaan linba ki nisaarik dukii u par ni, ŋanne bia nyi u mɔb ni. ³⁵ Niŋanɔe tuun toonŋana, kimaan u par ni ŋan; ki nibiuk mun tuun toonbiit, kimaan u par ni bi.
³⁶ “N beerie, barbuut daar Yennu tan saa bu niib bu-ut nan baa pak baryana kur nba paak, ³⁷ kimaan sɔk

^I Sintaanii sanleere tee Beelsebul. ^{II} Jawakitir maŋe tee Sintaanii, ŋaan Yiisa mɔk paŋ ki garɔ, ki lorɔ ŋmiit.

kur pinpako tan saa nyinnɔ koo ki kɔkɔ daar maŋ ni.”

Ki jiin binba loon bin la nyina na po
 (Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)

³⁸ Njanne ki sennu wantteeb nan Farisiinba na bet Yiisa a “Wantɔk, ti loon ki a tun bakitnaun nyinne ki wannit.” ³⁹ Ki u jiin a, “Mɔtana nigbouŋ nba tee biit-damm ki bia ki waa Yennu na loon bin la bakitnaun nyinae; ŋaan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sɔkiiii Jona nyinbooru na kɔkɔ ki n saa wannib: ⁴⁰ Jona nba din be jangbenjir poor ni yonnu nan nyik ki saan jaŋ daa ŋantaa na, nnae ki min nisaarik Bik mun tan sii be tir ni yonnu nan nyik ki saa jaŋ daa ŋantaa. ⁴¹ Buut daar, Ninefe teeb tan saa set wann nan mɔtana nigbouŋ na mɔk biit; kimaan Jona nba din mɔkɔnt Yennu maan ki turib na, bi din nyik bi biite; gotir man, wunba chee Jona be nna. ⁴² Buut daar, poobat nba din nyii niidiitu po na mun bia tan saa set wann nan mɔtana nigbouŋ na mɔk biit, kimaan u din nyii digbann banfɔkirewa ki tan baar a wun gbiint Bat Solomonn yanfoon na pinpauk; gotir man, wunba chee Solomonn be nna.

Narinbiuk nba tuu jen kɔk niro ni bianjinba
 (Luk 11.24-26)

⁴³ “Li-i tee narinbiuk tan nyii niro ni, u tuu yeeke ki lin kunkoouk paak, ki loon foon boor, ŋaan ki ki laati; ⁴⁴ li paak, u tuu tan yet u mɔŋe a ‘N saa ŋmat saan ŋaak nba ki n daan nyii na nie;’ wu-u ji kii ŋmat baar, ki la ki li dɔk yann, ki bi piar ŋamma, ⁴⁵ u ji saa ŋmat nyie ki saa yiin narinbileeb banlore, binba bi ki chee u, ki baar namm, ki bin kɔk ki lakin be; niro maŋ binbenj sii bi bonchiann ki gar waa daan tuu be sinsinn bianjinba na. Linba nae tan saa baar mɔtana nigbouŋ nba tee biitdamm na paak.”

Ki jiin Yiisa waarii nan u naa po
 (Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Yiisa nba din daa piak ki teen niib na yoo nba, ki u naa nan u waarii baar ki see nanyer po, ki tun sɔk a wun yiin ki bin pak nana. ⁴⁷ Njanne ki sɔk betɔ a “Gotir, a naa nan a waarii see nanyer po ki loon bin pak nana.”
⁴⁸ Njanne ki Yiisa boi niro nba betɔ na a “Nmee tee n naa? ki lamme tee n waarii?” ⁴⁹ ŋaan tant u nuu ki wann u poorpoweiteeb ki yet a “Gotirii, n naa nan n waariie na. ⁵⁰ Wunba kur tuun n Baa Yennu nba be sanpaapo na loommu, ŋkɔe tee n ninja, nan n niipoo, nan n naa.”

Tanburɔk barjouk
 (Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

13 Li daar maŋ ki Yiisa nyii ŋaak na ni ki saan kar mɔkɔgbenjir kpiŋ. ² Ki nibur lakin u boor; li paak, ki u saan kɔk kar burgbetir ni, ŋaan ki nibur na see gbingbann. ³ Ki u yimm barjokit bonchiann ki yet a “Jasɔk din doo kpaab a wun saa bur tan. ⁴ Waa din bu-ur na ki bonboorii na yenn nba yat baa sɔnjouk ni, ki kɔnii baar ki dii. ⁵ Ki leer mun baa tanpuut paak,

siaminba ki tant ki yabi, ki pia ki kpaat yiama, kimaan tant ki yab lenj, ⁶ n̄aan yonnu nba din tan toŋ yoo nba, ki li jɔkɔ. Laa din ki fit sikin jiina na paak, li kur din kpoe. ⁷ Ki leer mun bia baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat nan kunkonii na, n̄aan ki kunkonii na n̄mabirir. ⁸ Ki leer mun baa tinŋaŋ ni, ki nan naanŋaun; ki siab nan kobik kobik, siab piinloob-loob, ki siab mun piintaa-taa.

⁹ “Wunba mɔk tuba, wun gbiint.”

Barjokit na yinu paak

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ N̄anne ki Yiisa poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boic a “Bee ki a piak barjokit kuukɔ ki teen niib na?”

¹¹ Ki u betib a “Yimm n̄arin, Yennu chabi a yin bann woonin ni barii ki jiin u naan po, n̄aan n̄amm n̄arin, u ki chabibi. ¹² Tɔn, wunba mɔk Yennu bannu, n̄aan sii laat pukii ki mɔk bonchiann, n̄aan wunba ki mɔki, u saa kɔŋ linba ki u mɔk na gbaa. ¹³ Li paake te ki n̄ yimm barjokit, kimaan bi goriie, n̄aan ki ki laati, ki bia gbia, n̄aan ki ki bant li paaki. ¹⁴ Bi binberj na paake te ki Yennu sɔkiiii Aisaya nba din sɔkin linba na set tan gbee nan mɔnii. U din yaa Yennu yet a:

‘Niib maŋ set saa gbat,

n̄aan bi kan bann li paaki.

Bi set saa la,

n̄aan bi kan bann baa la linba maŋ paaki.

¹⁵ Kimaan niib na yan dɔkine,

bi tuba mun paar,

bi bia mun bi ninbinae,

kimaan bi ki loon bin la siari,

ki bia ki loon bin gbati,

ki bia ki loon bi yan n̄ dɔkiti,

ki bia ki loon bin nyik bi toonbiit,

ki n̄ te ki bin la laafia.’

¹⁶ “Tɔn, yimm n̄arin, parpeenn tee i yare, kimaan i ninbina laat; ki i tuba bia gbia. ¹⁷ N̄aan barmɔniie ki n̄ beeri, Yennu sɔkiiiiinba nan yentinna bonchiann din loon bin la linba ki i laat na, n̄aan ki la, ki bia din loon bin gbat labaar nba ki i gbia na, n̄aan ki gbati.”

Tanburtɔ barjok na paak

(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

¹⁸ Ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a “Gbiintir man ki bann tanburtɔ barjok na paak. ¹⁹ Nirɔ-i gbat Yennu naan barŋanii, n̄aan ki bann li paaki, Sintaanii tuu baare ki tan nyinn linba bo kɔɔ li daanɔ par ni na; n̄anne tee bonboorii nba baa sɔnjok paak na. ²⁰ Bonboorii nba mun baa tanpuut paak na tee nan wunba gbat Yennu maan ki gaar yiama nan parpeenn; ²¹ n̄aan ki li daa ki sik u par ni fanu, u tuu yabir waaminna; n̄aan biak koo mukisuk-u baarɔ Yennu maan na paak, u tuu foke lu yiama. ²² Bonboorii nba baa kunkonii jiina ni na mun tee nan wunba gbat Yennu maan na, n̄aan ki tingbouŋ na daamii nan mɔkint lomm nyakin maan maŋ u par ni nae, li kan nami. ²³ Ki bonboorii nba baa tinŋaŋ ni na tee nan wunba gbat

Yennu maan na, ki bann li paak, ki li tan kpaat ki nan; ki siab nan kobik kobik, siab mun nan piinloob-loob, ki siab mun bia nan piintaa-taa nae.”

Dinatimii barjok

²⁴ Ki Yiisa bia yimm barjok na ki pukin a “Yennu naan tee nan jasɔ nba din doo u kpaab ni ki saa bur diboornanii, n̄aan n̄mat kun. ²⁵ Ki niib tan dɔɔr, ki u dataak saan bur dinatimii ki kɔɔn diboornanii na ni, n̄aan yaat. ²⁶ Dii na nba din tan puk ki ji maar yoo nba, ki bi ji bann nan dinatimii be lenj. ²⁷ N̄anne ki u n̄aa-toontunna baar ki boic a ‘Chanbaa, diboornanii kuukɔ kaa ki a daan bur a kpaab na ni-i? N̄aan li teen nlee ki dinatimii tan be lenj?’ ²⁸ Ki u betib a, ‘Dataɔɔe tun nna.’ Ki bi boic a, ‘Ki a loon tin saan ki n̄abir dinatimii maŋ-i?’ ²⁹ N̄anne ki u jiin a ‘Aaii, kimaan i-i yaa yin n̄abirir, i tan saa kpet n̄abir diŋaniie. ³⁰ Li paak, nyikin man ki lii be nan dijaan-yoo; ki dijaan-yooe ki n̄ tan saa bet dijaanteeb na ki bin chɔɔ dinatimii na sinsinn ki poon ki joo muu; n̄aan kpen nan diŋanii na ki tan wuun, n̄ dii sinsonj ni.’”

Bonboorik barjok

(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

³¹ Ki Yiisa bia yimm barjok na ki pukin a “Yennu naan tee nan kanperik binn nba ki nirɔ din jii ki bur u kpaab ni, ³² ki li waar ki gar bonboorii kur, n̄aan ki li tan pia ki kpaat, ki tan teen tiik, ki yab bonchiann, ki n̄ɔnii baat ki jak li yiinii paak nae.”

Datiŋ barjok

(Luk 13.20-21)

³³ Ki Yiisa bia yimm barjok na ki pukin a “Yennu naan tee nan datiŋ nba ki poo tuu jii ki n̄mat nan boroboro yon nba yab, ki lin tan miik ki ji fuut do nae.”

Barjokit maŋ yinu paak

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yiisa din yiin barjokite ki piak linba na kur ki teen nibur na. U din ki pak siar ki turib ki li ki tee barjok ni kaa. ³⁵ U tun nnae a linba ki Yennu sɔkiiiiisɔɔ din sɔkin na n̄ gbee a,
“N tan saa yaat n̄ mɔb ki yet barjokite,
ki pak fiit wann woonin ni bona nba din woon
ki ki nyii paanu durinya piinu niwa ki tan tuu mɔtana na.”

Dinatimii barjok na paak

³⁶ N̄anne ki Yiisa nyik nibur maŋ lenj, n̄aan saan kɔɔ u n̄adɔɔtik ni. Ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan yeto a “Betirit dinatimii barjok na paak.”

³⁷ Ki u betib a “Min nisaarik Bike tee wunba bur diboornanii na. ³⁸ Tingbouŋ nae tee kpaab na; ki diboornanii na tee Yennu naan ni niib; n̄aan ki dinatimii na mun tee Sintaanii niib. ³⁹ Dataak nba bur dinatimii na mun tee Sintaanii; ki dijaan-yoo na tee durinya na gbennu; ki dijaanteeb na mun tee Yennu malakanba.

40 Bianjinba ki bi tikir dinatimii ki joo muu na, nnae ki li tan sii tee durinya na gbennu daar. 41 Min nisaarik Bik tan saa tun n malakanba ki bin gann nibiit kur nba te ki leeb tuun toonbiit, nan biitdamm kur nba be n yent ni, 42 ki lub musaakau ni; leje ki bi tan sii mə fabin ki nman bi nyana. 43 Nnaan li yoo maŋ, yentinna kur tan sii be bi Baa Yennu njaanaan niewa, ki nyirii nan yonnu nba nyirii na. Wunba mək tuba, wun gbiint.

Barjouk nba jiin məkint nba bər na po

44 “Yennu naan tee nan məkint nba din bər tiŋ ni sɔk kpaab ni nae; ki jasɔk tan baar ki la ki namm gbiir tant piinir, njaan saan nan parpeenn ki saa kɔi waa mək linba kura, ki jen tan daa kpaab maŋ.

Tuliat barjouk

45 “דכח, Yennu naan bia tee nan daakɔkɔ nba din kak lin ki loon tuliat nba njan, a wun daa nae. 46 U din saa la yenn ki li daauk paar bonchiann; ki u nmat saa kɔi waa mək linba kur, ki saan daa tuliat maŋ.

Janlaauŋ barjouk

47 “Yennu naan bia tee nan janlaauŋ nba ki bi lu ki soor janbooru booru nae. 48 Laa din gbee yoo nba, ki bi dat donn gbingbann, ki kar gann janjanii ki teen chibit ni, njaan lu janbiit na. 49 Li tan sii tee nnae durinya na gbennu daar; Yennu malakanba tan saa baare ki gann niŋamm, njaan nyik nibiit. 50 Bi tan saa jii nibiit maŋ ki lub musaakau ni. Lejewa, ki niib tan sii mə fabin ki nman bi nyana.”

Ki jiin barkperii nan barpaanii po

51 Nnanne ki Yiisa boib a “I bann barjokit maŋ kur paaka-a?”

Ki bi sak a “Nn.”

52 Ki u betib a “Li paak, Yennu sennu wantɔk nba kur tumii n wannu, ki jiin Yennu naan po ki bann li paak fanu, u tee nan njaadaan nba nyint bonkpera nan bonpaana u məkint ni nae.”

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yēt Yiisa

(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)

53 Yiisa nba din yin barjokit na ki gbenn yoo nba, ki u nyii leŋ, 54 ki kun u məŋ məŋ doo ni, ki saa want niib Yennu maan, jiantu diiuk ni. U wannu maŋ din teen niib na bakitnaurŋ bonchiann, ki bi boi bi leeb a “Lee ki jɔk na la yanbooru na? Lee ki u la paŋ ki tuun bakitnaurŋ toonjaana na? 55 Waa! Kanpinta bik na kaa na-a? U naa kaa tee Meeri na-a? U waarii kaa tee Jeems nan Joosef nan Simonn nan Judas na-a? 56 U niipoob kaa ki timm nan namm lakin be doo na na-a? U la bannu na kur lee?” 57 Li paak, bi din ki teenɔ yada.

Nnanne ki u betib a “Yennu sɔkinii ki kɔŋit baakiri, see u məŋ məŋ doo ni, nan u njaateeb boor.” 58 Li paak, u din ki tun bakitnaurŋ toonjaana bonchiann leŋi, kimaan niib maŋ nba ki teenɔ yada na paak.

Jɔkɔn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na kpinu laba

(Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

14 Li yoo maŋ ki Galilii batsaakɔ Herod gbat Yiisa bakitnaurŋ toonjaana na po, 2 ki yet u jiamm a “Jɔkɔn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na fiir kun nie na, li paak te ki u mək paŋ ki tuun bakitnaurŋ toonjaana na.” 3-4 Nnaan sɔk Herod maŋ poŋ kpɔi jɔkɔn na.

Linba paak ki u daan kpɔi na tee nnae: Herod din fat u məŋ məŋ waarɔ Filip njaapoo Herodias-e ki kɔkɔ. Ki jɔkɔn din tuu beerɔ a “Yennu sennu ki chaba nan fan fat a waarɔ njaapoo ki kɔkɔ.” Li paak, ki Herod soor jɔkɔn ki kɔkɔ dansarik, ki baanɔ bant, 5 ki loon wun kpɔi, njaan tiin niib janmaanii, kimaan sɔk kur mantik din teen jɔkɔn yada nan u tee Yennu sɔkinii.

6 Ki Bat Herod maaru jaamm daar tan baar; ki Herodias maŋ bipoo baar ki waa siak bi jɔkɔn, ki li maŋ Bat Herod bonchiann. 7 Li paak, ki u por məpor a u saa tur bonpobik na linba kur ki u saa yet a u loon. 8 Nnanne ki u naa Herodias wannɔ waa saa boi linba po, ki bonpobik maŋ yet Bat Herod a wun pot jɔkɔn, wunba wuur niib Yennu nyunwuru na yur, ki kpeen tatilaauk ni ki turɔ.

9 Linba na din biir bat na par hei; njaan waa dɔŋ por məpor saamm na jɔkɔn na paak, u ji ki fit yēt; ki chab a bin tun nna, 10 ki tun siab a bin saan dansarik ni ki saa pot jɔkɔn yur. 11 Ki bi saan ki saa pot u yur ki kpeen tatilaauk ni, ki tan tur bonpobik maŋ; ki u mun gaar saan tur u naa. 12 Nnanne ki jɔkɔn poorpoweiteeb baar ki tan jii u gbanant ki pii; njaan ji saan ki saa bet Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa dinn jab tusaa njanŋmu

(Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; jɔkɔn 6.1-14)

13 Yiisa nba gbat jɔkɔn kpinu po yoo nba, ki u fiir leŋ ki kɔkɔ burgbetir, a wun poot kɔkɔ muuk. Nibur na nba la nna maŋ, ki bi somm taatiŋ ki kokin məkir na ki saa chetɔ mək-pootir maŋ. 14 Yiisa nba nyii burgbetir ni ki la nibur maŋ na, ki ninbaauk soorɔ bonchiann, ki u te binba yiar ki be leŋ na kura la laafia.

15 Yonnu nba tan maakit yoo nba, ki u poorpoweiteeb baar u boor ni, ki yetɔ a “Nna na tee muuk nie, ki yonnu mun yaa lin baae; li paak, njaant ki niib na n saan digbanbis nba kpia na ki la jeet ki daa.”

16 Nnanne ki u betib a “Bi daa saa. I məŋ n turib jeet ki bin di.”

17 Ki bi betɔ a “Boroboro kuna njanŋmu nan janbis njanlee kuukɔbe be ti boor ni.”

18 Nnanne ki u betib a “Jiin turin man,” 19 njaan bet nibur na a bin kar məkɔ paak. Ki u jii boroboro kuna njanŋmu nan janbis njanlee na, ki gokit got sanpaapo, ki tur Yennu niipoouk jeet na paak, ki ji nmit nmit boroboro na ki tur u poorpoweiteeb, ki bi tor nibur na. 20 Ki bi kur dii gboo ki tenn. Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan njanlee.

21 Jab nba din dii jeet maŋ teen nan tusaa ŋanŋmu nawa, ŋaan ki poob nan waas kann ki pukin lenji.

Yiisa nba din somm nyun paak bianjinba

(Mak 6.45-52; מַטְיוֹס 6.15-21)

22 Li poorpo ki Yiisa te ki u poorpoweiteeb כַּכּ burgbetir ni ki תָּכּ nyunpaanu saa u תַּכּ poootir, ŋaan ki u biar a wun chab nibur na. 23 Waa chab nibur na ki gbenn yoo nba, ki u doo kunkonn paak a wun miar Yennu. Ki nyiok tan baar ki u bia daa be lenji u כַּכּ. 24 Li yoo ki u poorpoweiteeb ŋarin ji be burgbetir na nie nyun ni, ki פֶּכּ nan gbingbanawa, ki nyunpana dia ki labimm, kimaan bi din tookit wouŋo.

25 Li poorpoe ki Yiisa tan nyii kunkonn na paak kō-jomכּכּ ki sik somm nyun paak, ki saa bi boor. 26 U poorpoweiteeb nba tan lau ki u somm nyun paak ki baat na, ki jaŋmaanii soorib bonchiann, ki bi yaa "Gotir man, kpeemmכּ," ŋaan yikin jaŋmaanwuyikinii.

27 Li taakpaak ni ki u betib a "Cheen i para man, li tee mine; i daa tiin jaŋmaanii."

28 Ki Piita yeto a "N Yomdaanכּ, li-i setiki tee finie, fan te ki n somm nyun na paak ki cheta."

29 Ki u jiin Piita a "Baat na." Ki Piita nyii burgbetir na ni ki sik nyun na paak, ki piin somm ki che Yiisa.

30 Waa la ki wouŋ pir nyunpana ki baat yoo nba, ki jaŋmaanii soorכּ, ki u piint kpil li yoo, ŋaan yikin a "N Yomdaanכּ, tintin!"

31 Ki Yiisa tant nuu yama ki soorכּ, ŋaan boio a "Fin yadkanכּכּכּ na, bee ki a birisimi?"

32 Baa ŋmat saan כַּכּ burgbetir na ni yoo nba, ki wouŋ na nyik danu. 33 Ki binba be burgbetir na ni baar ki tan gbaan jiantir Yiisa ŋaan yeen a "Barmōniie, a set tee Yennu Bijae."

Yiisa nba te ki baatib la laafia bianjinba

(Mak 6.53-56)

34 Baa saa baar mōkgeŋer na pootir yoo nba, ki bi nyii doo Genesaret. 35 Doo maŋ teeb nba bann Yiisa na paak, ki bi mōknt tur lenji niib kura, ki bi tikir bi baatib kur ki baar namm u boor ni, 36 ki tan barimכּ a wun sak ki baatib maŋ n sii u liatir mōgbann. Ki binba siir na kura la laafia.

Juu teeb yeejamm kaar labaar

(Mak 7.1-13)

15 Li yoo na ki Farisiinba nan sennu wannteeb nyii Jerusalem ki baar tan boi Yiisa a 2 "Bee ki a poorpoweiteeb ki waa ti yeejamm kaari? Kimaan bi ki waa ti kaar nba yaa ti tuu nit ti niwa ki di na."

3 Ki u mun boib a "Bee ki yimm ki sak Yennu sennu weiu ŋaan waa i yeejamm kaari? 4 Yennu-e senn u sennu a 'Turin a baa nan a naa baakir; ki wunba tan sukir u naa koo u baa, bin kpiu; 5 ŋaan yimm ŋarin yaa 'Nirכּ-i bet u naa koo u baa a, Maa bo saa tura linba na, li kpant Yennu yara, li ki tee miar kaa nan wun tur u damm siari.' 6 Yaa tuun bianjinba na, i ki dia Yennu sennu na, kimaan i yeejamm kaar weiu na paak. 7 Yimm kpinkpannii damm na, Yennu sōkinii Aisaya nba din

pak i po bianjinba na set tee barmōniie. U din yet a Yennu yaa,

8 'Niib na teenin baakir bi mōi ni kuukכּכּ, ŋaan bi para פֶּכּ nanin bonchiann.

9 Bi jiantirin yanne, kimaan bi dia nisaarii kaare ki want niib, li ki tee min Yennu sennu kaa.' "

Linba be nisaarik par ni labaar

(Mak 7.14-23)

10 Ŋanne ki Yiisa yiin nibur na ki tan yetib a "Gbiintir man, ki bann linba ki n yaa n yeti na paak: 11 Linba כַּכּ nisaarik mōb ni ki fit tee jakint u par ni; ŋaan linba be nisaarik par ni ki nyi u mōb nie teenכּ jakint."

12 Ŋanne ki u poorpoweiteeb na baar u boor ki tan boio a "A mi nan Farisiinba na nba gbat a maan maŋ, bi wutoa doo a paaka-a?"

13 Ki u jiin a "Tiik nba kur ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na ki bur, see ki bi tan ŋabire ki lu. 14 Li paak, ŋaantib man ki bii saa, kimaan bi tee nan כַּכּ nae ki daar bi כַּכּ lei; ki li-i tee ki כַּכּ daar u כַּכּ, see ki bi kur baa bootuk ni."

15 Ŋanne ki Piita beto a, "Wantit barjouk na paak."

16 Ki Yiisa jiin a "I mun bia lek daa ki bant n maan na paaki-i? 17 I ki mi nan linba כַּכּ mōb ni, li yaa lin sik poor nie, ki kpant bint ki nyii-i? 18 Ŋaan barbiit nba ki nisaarik piak u mōb ni, li nyii u par nie, ŋann mune teenכּ jakint. 19 Nirכּ par nie ki dudukbiit na nyi: nikpinu, nan bonchonchontona, nan nanyukin, nan faak siara, nan sanjaauŋ. 20 Linba na nbae teen nisaarik jakint, ŋaan niijakina dinu kan fit teen nirכּ jakinti."

Poosכּ nba din teen Yiisa yada bianjinba

(Mak 7.24-30)

21 תַּכּ, ki Yiisa nyii lenji ki saan Taya nan Sidonn כֹּכּ kir po. 22 Ŋanne ki Keenann tij ni poosכּ nna mun be כֹּכּ maŋ po, ki tan baar Yiisa boor ki yet a "N Yomdaanכּ, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk. Narin-biiuk be n bipoo ni, ki mukisכּ bonchiann." 23 Ki Yiisa ki jiin siari; ŋaan ki u poorpoweiteeb beto a, "Berin poo na, kimaan u waa ti poor ki mōk fuut."

24 Ŋanne ki Yiisa jiin a, "Israel teeb ^I nba tee nan pei nba bot na, ŋamm kuukכּכּ ki Yennu tumin a man saan bi boor."

25 Ki poo maŋ baar ki tan gbaan Yiisa תַּכּ ŋaan yeto a "N Yomdaanכּ, sommitin."

26 Ki Yiisa jiinכּ a "Li ki ŋan ki nirכּ n jii waas jeet ki tur כֹּכּ."

27 Ŋanne ki poo na jiin a "N Yomdaanכּ, li set tee mōniie; ŋaan כֹּכּ nba כַּכּ bi daamm saanmanii boor ki כַּכּ jebura nba baa ki תַּכּ di."

28 Ŋanne ki Yiisa ji yeto a "Poo, a teenin yada bonchiann. Linba ki a loon na, lin tun nna ki tura." Li taakpaak ni ki u bipoo maŋ la laafia.

Yiisa nba din te baatib bonchiann la laafia bianjinba

²⁹ Li poorpoe ki Yiisa nyii lej ki gar Galilii mɔkgbenjir kpiŋ, ki saan doo kunkonn paak ki kar. ³⁰ Ki nibur baar u boor ki dia wɔbii, nan jɔɔnii, nan mui, nan dianii, nan binba yiar yiarbooru booru kur, ki tan birib u tɔɔnn; ki u te ki bi kura la laafia. ³¹ Nibur na nba la ki mui piak, ki dianii somm fanu, ki wɔbii somm, ki jɔɔnii laat na, ki li yaar litib, ki bi piak dont ŋamm Israel teeb Yabint Yennu na sann.

Yiisa nba dinn jab tusaa ŋanna bianjinba

(Mak 8.1-10)

³² Ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb ki tan yetib a "Nin-baauk mɔkin nan niib na, kimaan daa ŋantaee na ki bi be n boor nna, ki ki mɔk jeet ki di. N ki loon man kunnib komi, ki bi tan saa mann fib."

³³ Ki u poorpoweiteeb boi a "Lee ki ti saa la jeet muuk na ni ki tur nichoŋ na ki bin di gboo?"

³⁴ Ki u boib a "I mɔk boroboro kuna ŋanŋae?"

Ki bi jiin a "Ŋanlore, nan janbis waaminna."

³⁵ Ki u bet niib na a bin kar tiŋ ni; ³⁶ ŋaan jii boroboro kuna ŋanlore nan janbis na, ki tur Yennu ni-ipoouk li paak, ŋaan ŋmit ŋmit tur u poorpoweiteeb, ki bi jii tor niib maŋ. ³⁷ Ki niib na kur dii ki gboo ŋaan ki li tenn; ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit ŋanlore. ³⁸ Jab nba dii jeet na din tee tusaa ŋanna, ki poob nan waas kann ki pukin lej. ³⁹ Li poorpo ki Yiisa chab niib maŋ, ŋaan kɔɔ burgbetir ki poot kɔɔ Magadann tingbouŋ ni.

Baa loon bakiŋnaŋ nyinn bianjinba

(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)

16 Ŋanne ki Farisiinba nan Sajusiinba baar Yiisa boor. Baa loon ki bin jammɔ na paak, ki bi yeto a wun tun bakiŋnaŋ nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ² Ki u jiin a "Li-i tee ki sanpagbant mɔn daa-joouk, i tuu yet a 'Wonn ŋarin, daar won sii yeen.'

³ Ŋaan li-i tee ki sanyɔk ni sanpagbant mɔn ŋaan tan bɔnt, i tuu yet a 'Dinna ŋarin, saak saa baawa.' I fit buntir sanpagbant nyina, ŋaan ji kan fit bukit mɔtana yoo na. ⁴ Mɔtana niib, biitdamm nba ki waa Yennu na loon bin la bakiŋnaŋ nyina; ŋaan n kan mi tun nyinsiar ki turibi; Yennu sɔkinii Jona nyinbooru na kɔɔe ki n saa wannib." U yet nnae, ŋaan seet ki nyikib.

Ki jiin Farisiinba nan Sajusiinba wannu na po

(Mak 8.14-21)

⁵ Tɔɔn, Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din saa poot mɔkgbenjir na pootir yoo nba, ki u poorpoweiteeb na jii tiar nan bi ki jii boroboro. ⁶ U din betib a "Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po."

⁷ Ki bi ji piin ki beer bi leeb a "Taa ki baar nan boroboro na paake te ki u yeen nna."

⁸ Ŋanne ki u bann baa yeen linba maŋ, ki boib a "Yimm yadkanpɔɔna damm na, bee ki i beer i leeb nan yaa ki baar nan boroboro na paake?" ⁹ I bia lek daa ki

bann li paaki-i? I ki tian maa daan jii boroboro kuna ŋanŋmu ki dinn jab tusaa ŋanŋmu na-a? Kpanchibit ŋanŋae ki i daan tikir jeet nba tenn na? ¹⁰ Ki i bia ki tian jab tusaa ŋanna nba ki n daan jii boroboro kuna ŋanlore ki dinnib na-a? I daan tikir jeet nba tenn na ki gbeen chibit ŋanŋae? ¹¹ Bee ki i ki bann nan li ki tee boroboro po kaa ki n piaki? Ii mi man Farisiinba nan Sajusiinba datinii na po."

¹² Ŋanne ki u poorpoweiteeb ji bann nan li ki tee datinmɔŋ po kaa ki u piak a bii guu bi mɔŋ; ŋaan Farisiinba nan Sajusiinba wannu na poe.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po

(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Yiisa nba tan baar Siisarea Filipi tiŋ ni yoo nba, ki u boi u poorpoweiteeb a "Niib yaa min nisaarik Bik tee ŋmee?"

¹⁴ Ŋanne ki bi jiin a "Siab yaa a tee jɔɔnn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki siab yaa a tee Elaijae, ki siab mun yaa a tee Jeremaya-e, koo Yennu sɔkinii-issɔ nba din be yaayoo niwa nae."

¹⁵ Ki u ji boib a "Ki yimm muni, i yaa n tee ŋmee?"

¹⁶ Ŋanne ki Simonn Piita yeto a "Fine tee Yennu nba fo na Bija Masia, wunba ki u gannɔ na."

¹⁷ Ki Yiisa beto a "Fin Simonn, wunba tee Jona bija na, parpeenn be a paak, kimaan nisaarik kaa fiit barii na ki wannani, ŋaan n Baa Yennu nba be sanpaapo nae fiit ki wanna. ¹⁸ Fin Piita, min ŋarin beerae, a tee tanne; ki tanpiuk ¹ na paake ki n saa jii n niib ki senn; ki kuun kan fit nyannibi. ¹⁹ N saa tura Yennu naan gann peenii; li paak, linba ki a tan lor ki yaa li kɔɔ tingbouŋ na ni, ŋanne mun bia poŋ kɔɔ Yendɔuŋ ni; ki linba ki a bia yaa li ki kɔɔ, ŋanne mun bia poŋ ki kɔɔ Yendɔuŋ ni."

²⁰ Ŋanne ki Yiisa kpaan u poorpoweiteeb na nan nin-mɔnn a bii mi ki bin bet kɔɔ nan ŋkɔe tee Yennu Niganntɔɔ Masia na.

Yiisa nba pak u biakdinu po bianjinba

(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Laa din nyii li yoo maŋ ki jii saa, ki Yiisa piin ki beer u poorpoweiteeb linba tan saa teenɔ. U din yeen a "See ki n fabir saan Jerusalem, ŋaan ti tiŋ saakab, nan Yennu mannteeb yudamm, nan sennu wantteeb saa dinnin biak bonchiann, ki bia tan saa kpima; ŋaan daa ŋantaa daar, Yennu saa fiinin kuun ni."

²² Ki Piita yiin kpiŋ po, ki kpaan a "N Yomdaanɔ, Yennu n bɔr bonbiir na ki li daa baat a paaki."

²³ Ŋanne ki Yiisa jiant bet Piita a "Sintaanii na, seetir nna na. A tee tangbiatkare n sɔnu ni, kimaan a ki dukii linba tee Yennu yar po, ŋaan dukii linba tee nisaarik yar," ²⁴ ŋaan bet u poorpoweiteeb a "Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanmaŋ ki jii u kuun dapunpunn kii waan, ²⁵ kimaan wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, ŋkɔe tan saa kɔŋir, ŋaan wunba likin u saanmaŋ n paak, ŋkɔe tan saa la u manfoor nan bar-

¹ *Bi maan ni, baa yi tanpiuk bianjinba nan baa yi Piita bianjinba, li naane.*

mɔnii. ²⁶ Li-i tee ki niro yen tingbouŋ na mɔkint kura, ŋaan tan kɔŋ u manfoor, nyɔlannpoe ki u la? Sɔɔ kan fit jii siar ki daa u manfoori. ²⁷ Min nisaarik Bik tan saa jen nan n Baa Yennu paŋ, nan n malakanba, li yoo maŋ, n tan saa pa sɔɔ kur nan u toona nba tee bianjinba. ²⁸ Barmɔniie ki n beeri na, siab be nna, ki kan kpo see ki bi tan la min nisaarik Bik naan dinu.”

Yiisa gbanant lebitu labaar

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

17 Li daa ŋanloob daar, ki Yiisa jii Piita, nan Jeems nan u naa bik Jɔɔnn, ki doo namm kunkonfoouk paak, bi kuukɔɔ. ² Li yoo na ki bi la ki u lebit; ki u numm po kpint nyirii nan yonnu na; ki u liant penn ki nyirii bonchiann. ³ Ki bi la Moses nan Elaija lekit yomm, ki see piak nanc. ⁴ Ŋanne ki Piita yetɔ a, “N Yomdaanc, li ŋan nan taa be nna na. Li-i tee ki a bo saa saki, n bo saa faa lanbont ŋantaae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer-ii munii tee Elaija yar.”

⁵ Piita mɔb daa ki baa tiŋ kaawa, ki sanpagbounpeeuŋ sik bakin bi paak; ki bi gbat kunkɔsiar nyii sanpagbouŋ na ni, ki yet a “N Bilonkake na, wunba ki n numm gboou, gbiintir u mɔb man.”

⁶ Yiisa poorpoweiteeb na nba gbat kunkɔr maŋ, ki janmaanii soorib, ki bi baa fabin tiŋ ni. ⁷ Ki Yiisa baar ki tan yii yiib, ŋaan betib a “Fiit man. I daa tiin janmaanii.” ⁸ Ki bi gokit got, ŋaan ji ki la sɔɔ bi boor, see Yiisa kuukɔɔ.

⁹ Baa nyii kunkonn na paak ki siik yoo nba, ki Yiisa kpaamm a “I daa beer sɔɔ linba ki i la na, ki saa tuu yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa fiir kuun ni.”

¹⁰ Ŋanne ki u poorpoweiteeb maŋ boiɔ a “Bee ki sennu wantteeb yaa see ki Yennu sɔkinii Elaija baar Masia sinsinni?”

¹¹ Ki u jiin a “Li set tee mɔniie nan see ki Elaija maŋ baar sinsinn ki tan ŋamm bonsiar kur ki sennir li sɔnu ni. ¹² Ŋaan mine beeri na, Elaija poŋ din baara, ŋaan bi din ki bannɔ, ki diau gbaka gbaka nna, baa loon bianjinba. Nnae ki bi mun bia saa teen min nisaarik Bik na, ki dinnin biak.”

¹³ Ŋanne ki u poorpoweiteeb na ji bann nan u piak Jɔɔnn, wunba din wuur niib Yennu nyunwuru na poe.

Yiisa nba nyinn narinbiik naasinbik ni bianjinba

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb bantaa maŋ tan baar nibur na boor; ki jascɔɔ baar ki tan gbaan Yiisa tɔɔnn, ŋaan yetɔ a ¹⁵ “N Yomdaanc, tinin n bija na ninbaauk, kimaan u baa gbitgbiire; li daamɔ bonchiann ki u baa muu ni, ki bia baa nyun ni yoo kur. ¹⁶ Ki n baar nanc a poorpoweiteeb boor ni, ki bi gbar u tebu.”

¹⁷ Ki Yiisa jiin boib a “Yimm mɔtana niib nba mantik kaa yada, ki bia ki waa Yennu fanu na, n saa yukir nani nlee? Yoo nlee ki n saa di sukuru nani mantiki? Baat nan bik maŋ nna.” Ki bi baar nanc. ¹⁸ Ki Yiisa tian narinbiik na paak, ki u nyii yiama, ki nyik bik na. Li taakpaak ni ki u la laafia.

¹⁹ Li poorpo, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor, bi kuukɔɔ, ki tan boiɔ a “Bee ki timm ŋarin bo ki fit nyinn narinbiik maŋi?”

²⁰ Ki u jiin a, “I yada kaarin paake. Barmɔniie ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada ki li yab nan kanptik binn na, i saa fit yet jjaann na a ‘Fiit ki saa baa nawa,’ ki li set saa fiire; i bo saa fit tun bonsiar kura.

²¹ Ŋaan narinbiik na boor ŋarimi, i kan fit nyinn see ki i lor mɔi ki mei Yennu.”

Yiisa nba ŋamm pak u kuun po bianjinba

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Tɔɔ, Yiisa poorpoweiteeb nba tan lakin leeb Galilii yent ni yoo nba, ki u betib a “Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki kubin niib nuu ni ²³ ki bin kpın, ŋaan daa ŋantaa daar ki n saa fiir kuun ni.”

Li din biir u poorpoweiteeb para bonchiann.

Yenjiantu ŋasaakak likgaaru labaar

²⁴ Yiisa nan u poorpoweiteeb nba baar Kapenaum yoo nba, ki Yenjiantu ŋasaakak likgaarteeb baar ki tan boi Simonn Piita a “A wantɔɔ ki pa likirii maŋi-i?”

²⁵ Ki Piita jiin a “U pa,” ŋaan kɔɔ ŋaak ni. Li yoo na ki Yiisa dɔŋ piin li barii ki boiɔ a “Simonn, a dukii nlee? Lamme tuu pa lampo ki teen tingbouŋ na kpanbara? Bi mɔŋ booru ni niib amii saamme?”

²⁶ Ki u jiin a “Saamme.”

Ki Yiisa yetɔ a “Tɔɔ, li-i tee nnaie, li want nan bi mɔŋ booru nuu kaa li ni. ²⁷ Ŋaan taa ki loon ki tin biir bi para na paak, ii saa mɔkgbenjir na ni, ki saa lu janpeenu. Jarŋ nba ki a soorɔ sinsinn ki donno na, fan yaat u mɔb; a saa la likirii nba saa fit pa min nan fin paak, ki fan jii pa.”

Nmee tee nijaanni?

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

18 Li yoo na ki u poorpoweiteeb baar u boor ki tan boiɔ a “Nmee tee nijaann Yennu naan ni?”

² Ki u yiin bik nna ki tan sennɔ bi sinsuuk ni, ³ ŋaan betib a “Barmɔniie ki n beeri na, wunba ki lebit u binberj ki li tee nan bik binberj na, u kan kɔɔ Yennu naan ni kaawa. ⁴ Wunba sikint u mɔŋ ki u binberj tee nan bik na binberj na, ŋɔɔ tan sii tee nijaann Yennu naan ni.

⁵ Wunba gaar bik na booru n paak, u gaar mine.”

Jinjammii labaar

(Mak 9.42-48; Luk 17.1-2)

⁶ “Waas nba teenin yada na ŋarin, wunba te ki bi yɔncɔɔ tun toonbiit, bi-i bonni lann naar li daanc turu ni ki tut lu-u mɔkgbenjir ni ki u dii nyun gbaa, li bo sii sɔ ki turɔ. ⁷ Bonbiir sii be tingbouŋ na teeb nba kpann bi leeb ki bi tuun toonbiit na paak. Jinjammii set saa baara, ŋaan li sii bi ki tur wunba te ki jinjammii maŋ baat niib paak.

⁸ “Li-i tee ki a niipaun koo a taapaun te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li-i tee ki a mɔk niipaun yennkɔɔ, koo taapan-yennkɔɔ, ki la manfoor nba kaa gbennu, li

chee fii mək a niipant kur nan a taapant kur njaan Yennu n tan kəkna muu nba kan mi kpeen na ni. ⁹ A ninbinn-i te ki a yaa tun toonbiit, fan kpakirə lu. Li-i tee ki a mək ninbin-yenn ki la manfoor maŋ, li chee fii mək ninbina njanlee njaan Yennu n tan kəkna muu maŋ ni.

Pebotikauk barjouk

(Luk 15.3-7)

¹⁰ "Ti mi man ki sək n sian waas maŋ yenəkək; kimaan li tee barməkniie, bi malakanba nba be sanpaapo na be Yennu təkne yoo kur. ¹¹ Tək, min nisaarik Bik baar a n tan tinn binba bote.

¹² "Li-i tee ki nirə mək pei kobik, njaan ki yenəkək tan boti, i dukii u saa teen nlee? See ki u nyik pei piinyia nan banyia na kunkona paak, njaan saan ki saa lon pebotikauk na. ¹³ U lau yoo nba, barməkniie ki n beeri na, u sii mək parpeenn nan məkniie pebotikauk nba ki u lau na paak, ki gar pei piinyia nan banyia nba ki bot na. ¹⁴ Nnae mun ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na ki loon waas na ni yeno n boti.

Ti leeb biit nyikinhab labaar

¹⁵ "A naa bik-i tun siar ki biira, fan saan u boor, yoo nba ki u be u kuukək na, ki pak wannək u biit; ki li-i tee ki u bann u biiti, i bia njaanm teen naa waase na.

¹⁶ Njaan li-i tee ki u ki sak wun gbat turani, fan yiin niyək, koo niib banlee, ki pukin a paak, ki yin saan u boor, ki niib banlee koo bantaa maŋ n gbat barii maŋ ki teen a siara damm. ¹⁷ Li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki turibi, fan wann Yennu niib kura; ki li-i tee ki u bia ki sak wun gbat ki tur Yennu niibi, yin ji njaan ki wuu tee nan wunba ki tee Yenweirə na, koo lam-pogaartək na.

Yiisa nba tur u weira yiikoo bianjinba

¹⁸ "Barməkniie ki n beeri na, linba ki i tan lor ki yaa li kək tingboun na ni, njanne mun porj kək Yendəuŋ ni; ki linba ki i bia yaa li ki kək, njanne mun porj ki kək Yendəuŋ ni.

¹⁹ "N bia beerie, i ni banlee-i taan mək tingboun na ni ki mei n Baa Yennu nba be sanpaapo na siar paak, u saa tun yaa loon bianjinba ki turiwa. ²⁰ Kimaan siaminba ki niib banlee koo bantaa taan leeb n sann ni, leje ki n mun be bi sinsuuk ni."

Daabir nba kaa nyikinhab barjouk

²¹ Nanne ki Piita baar Yiisa boor ki tan boi a "N Yomdaanək, li-i tee ki n naa bik tuumin biit, taar munjae ki n saa nyik chabək? Taar munlore-e?"

²² Ki Yiisa jiin a "Aaii, taar munlore kuukək kaa, njaan taar piinlore ki saa jaŋ taar munlore. ²³ Li paak, Yennu naan tee nan batsək nba din tan yiin u njaadaaba a wun kan bi likirii pana nae. ²⁴ Waa piin kanu yoo nba, ki bi kək nan jasək nna, ki u dia bat na pann bətoouk tusbam-bamm. ²⁵ Ki u kan fit la pa; ki bat na tur mək a bin kəi njan u njaapoo nan u waas, nan waa mək linba kur, ki tan pa pann maŋ. ²⁶ Nanne ki jək maŋ gbaan

bat na təknn nan baruŋ, ki yeen a 'Chanbaa, n saa pa li kura; lek din sukuru.' ²⁷ Ki ninbaauk soor bat na bonchiann, ki u chabək pann maŋ, a wuu saa.

²⁸ "Jək maŋ nba njan nyii yoo nba, ki u chet u daa-bilək, ki u mun dia u pann likirii waaminna; ki u soor u turu ni, ki faa birintək, njaan beerək a 'Pan n pann na mək-tana.' ²⁹ Ki u kək na mun gbaan u təknn nan baruŋ, ki yeen a 'Din sukuru, ki n saa paawa.' ³⁰ Ki njan ji ki sak u kək na baruŋ na, njaan te ki bi jiiu ki kəknn dansarik, a see ki u tan pa pann na, ki wun nyinək. ³¹ Ki u daabileeb na nba la nna yoo nba, ki li biir bi para bonchiann, ki bi nmat ki saa yet bat na linba kur tun. ³² Ki bat na tun a bin yiin jək maŋ na; ki piin u suk-it a 'Fin bonyoonn na, faa bo barimin na paak, ki n chaba faa dia n pann nba kur. ³³ Li mun bo njan nan fan chab a kək na ki tinn ninbaauk, nan maa bo chaba bianjinba na.' ³⁴ Bat na wutoor nba doo bonchiann bianjinba na, ki u jii jək maŋ ki saan kəknn dansarik a wuu be leŋ ki saa tuu daar nba ki u tan saa pa pann na kur."

³⁵ Barjouk na poorpo ki Yiisa ji yet a "Li-i tee ki i ki nyikit chabit i leeb nan i para kuri, nnae ki n Baa Yennu nba be sanpaapo na saa teen i mun."

Pooyətu labaar

(Mak 10.1-12)

19 Yiisa nba pak məkbona na ki gbenn yoo nba, ki u nyii Galilii ki saan Judea yent nba be jəkdan mək-pootir po na. ² Ki nibur wei u poorpo, ki u te binba yiar na kura la laafia leŋ.

³ Ki Farisiinba siab baar u boor ki loon bin jammək, ki boi a "Yennu sennu chabit nan jək n yət u njaapoo waa loon bianjinba-a?"

⁴ Ki u jiin a "I ki karin Yennu gboun nba yet bianjinba na-a? a 'Piinu niwa, Yennu din nan jək nan pooe, ⁵ ki yet a, Li paak, ki jək saa nyik u baa nan u naa, njaan kəknn u poo, ki bi niib banlee n taan ki teen gbananyennək.' ⁶ Tək, li-i tee nna, bi ji ki tee niib banlee kaa, njaan ji tee niyənəkək. Li paak, binba ki Yennu taamm, nisaarik-ii mi ki wun bəkkitib."

⁷ Ki Farisiinba na boi a "Bee ki Moses njan din tur yaak u sennu na ni, nan jək saa fit tur u njaapoo yət u gboun njaan yətək?"

⁸ Ki Yiisa jiin betib a "I tubkangbatin paake ki Moses din tur yaak a yii yēen i njaapoo, njaan piinu ni li din ki tee nna kaa. ⁹ Barməkniie ki n beeri, wunba yət u njaapoo, ki li ki tee poo na tun bonchonchontoonni, njaan kəknn pooganək, jək maŋ tun bonchonchontoonna; ((ki wunba mun kəknn poo nba ki u kəknn yətək na, u mun tun bonchonchontoonna.))"

¹⁰ Ki Yiisa poorpoweiteeb na yet a "Li-i tee nnaie jək nan u njaapoo sinsuuk ni, njan njan jək-i kii kəknn poo, li kək."

¹¹ Ki u yetib a "Sək kur kan fit dia wannu maŋ; binba ki Yennu turib li yaak na, njaanm kək saa fit diar. ¹² Kimaan bona bonchianne te ki jasiab ki kəknt poobi; bi tuu mar siab, ki bi ki tee jabi; siab mun, niibe tuu teemm jatəkka; ki siab mun, Yennu naan paake tuu te

bin yêṭ poo כֹּכְנִי; ḡaan wunba saa fit dia wannu maṇ, wun diar."

Yiisa nba din gaar waas bianjinba

(Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ כֹּכְנִי, ki nisiab tan baar nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak ki miar Yennu ki turib; ḡaan ki u poorpoweiteeb tian niib maṇ paak. ¹⁴ Ki Yiisa yet a "Ḡaant man ki waas maṇ-ii baat n boor na, ki daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu ḡaanaan," ¹⁵ ḡaan jii u nii ki yii yii bi paak, ḡaan ji seet saan.

Naasin-mֹכִיטִיטִי labaar

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ כֹּכְנִי, ki naasimֹכְנִי nna baar Yiisa boor ki tan boic a "Wanntֹכְנִי, toonḡanlannpoe ki n saa tun, ki la manfoor nba kaa gbennu?"

¹⁷ Ki Yiisa jiinֹכְנִי a "Bee ki a boin toonḡann po? Niyenֹכְנִי tee niḡanֹכְנִי; ḡaan li-i tee ki a loon manfoor nba kaa gbennu, fii dia Yennu sennu na."

¹⁸ Ki naasimֹכְנִי na boi Yiisa a "Sennlanupoe?"

Ki u betֹכְנִי a "Daa kpi nirֹכְנִי; daa tuun bonchonchonsin; daa jaami; daa tee faak siara; ¹⁹ ii teen a baa nan a naa baakir; kii loon a loֹכְנִי nan faa loon a maṇ bianjinba na."

²⁰ Ki naasimֹכְנִי na betֹכְנִי a "N poṇ waa sennu na kura. Lannpoe ki n bia saa tun pukin linba na paaki?"

²¹ Ki Yiisa betֹכְנִי a "Li-i tee ki a loon a binberֹכְנִי-ii tee fanu nan barmֹכְנִי, fii saa ki saa maṇ faa maṇ linba kur, ki jii li likirii ki tur talasdam, kii maṇ maṇ Yendֹכְנִי ni, ki ji kii waan."

²² Naasimֹכְנִי na nba gbat nna yoo nba, ki u seet nan parbiir, kimaan u maṇ Yendֹכְנִי yab bonchiann.

²³ Ḡanne ki Yiisa ji yet u poorpoweiteeb a "Barmֹכְנִי ki n beeri na, li sii paar bonchiann nan maṇ Yendֹכְנִי n tan maṇ Yennu naan ni. ²⁴ N ḡammit beerie nan li paar nan maṇ Yendֹכְנִי n maṇ Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar ni nae."

²⁵ Ki u poorpoweiteeb nba gbat nna maṇ, ki li yaar litib bonchiann, ki bi piin ki boi bi leeb a "Li-i tee nnaie, ḡmee ji saa fit la tinnu?"

²⁶ Ḡanne ki Yiisa gokit gotib ḡaan yet a "Nisaarike kan fit tun linba na, ḡaan Yennu ḡarin saa fit tun bont kura."

²⁷ Li yoo na ki Piita yetֹכְנִי a "Gotir, timm ḡarin nyik ti bonsiar kure ḡaan waa-a. Ti nyֹכְנִי tan sii tee bee?"

²⁸ Ḡanne ki Yiisa betib a "Barmֹכְנִי ki n beeri na, yoo nba ki min nisaarik Bik na tan kar n naangbant paak nan paṇ bonchiann, durinya paann na ni, yimm nba tee n poorpoweiteeb na mun tan saa kar naangbant piik nan ḡanlee paake, kii bu Israel teeb ^I booru piik nan ḡanlee na buut. ²⁹ Ki wunba kur nyik u ḡaak, koo u yֹכְנִי, koo u waarii, koo u baa, koo u naa, koo u waas, koo u kpaant, n sann paak, u tan saa la li booru kobik, ki bia la manfoor nba kaa gbennu. ³⁰ Ḡaan niib bonchiann nba maṇ Yendֹכְנִי maṇ Yendֹכְנִי, bi tan saa joont

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

poora; ki bonchiann nba mun bia joont poor tan saa gar maṇ Yendֹכְנִי."

Toontunna barjouk

²⁰ "Kimaan Yennu naan tee nan ḡaadaanֹכְנִי nba din nyii sanyapob ni ki loon niib a wun jiib ki bin ko u kpaab nae. ² Ki bi dii daauk ki u sak ki saa pab daar paauk, ḡanne ki bi doo ki saa jak konu. ³ Laa tan baar kut munyia yoo nba, ki ḡaadaanֹכְנִי maṇ fiir saan daak ni, ki saa la siab ki bi see ki ki tuun siari. ⁴ Ki u betib a 'Ḡi do man n kpaab ni kii saki ko, ki n pai linba jaṇ.' ⁵ Ki bi doo. Ki li tan baar kut piik nan munlee yoo, ki u bia ḡmat teen nna; ki kut muntaa yoo, ki u bia ḡmat ki teen nna. ⁶ Ki li baar kut munḡmu, ki u bia ḡmat saan ki la siab ki bi lakin see, ki u boib a 'Bee ki i see nna yann damunn ki ki tuun siari?' ⁷ Ki bi jiin a 'Maṇ Yendֹכְנִי ki jiit toonni.' Ḡanne ki u betib a 'Ḡi muni do man n kpaab ni kii sakii ko.'

⁸ "Laa tan maṇ Yendֹכְנִי yoo nba, ki ḡaadaanֹכְנִי na bet u toontunna saakֹכְנִי a 'Ḡi saa ki yiin kpaara maṇ na, ki tan pab. Fi-i yaa a pab yoo nba, fan piin kii pa binba bo joont baar na, ki tan joont binba bo maṇ Yendֹכְנִי baar na.' ⁹ Ki u toontunna saakֹכְנִי maṇ piin ki pa binba bo joont baar na daar paauk. ¹⁰ כֹּכְנִי, laa tan baar binba bo baar sanyapob niwa na paak yoo nba, ki bi dukii a bi yar sii yabe, ḡaan ki u pab daar paauk mun biak. ¹¹ Baa gaar bi likirii gbenn yoo nba, ki bi piin ki burin sukii ḡaadaanֹכְנִי na, ¹² ki yeen a 'Gotir, binba joont ki doo kut munḡmu na koo yoo waaminnae, ḡaan ki timm nba ḡarin la fara sanyֹכְנִי niwa, ki yonnu faat bonchiann na, ḡaan ki timm nan ḡamm tan lakin gaar payouṇ kuukֹכְנִי.'

¹³ "Ḡanne ki ḡaadaanֹכְנִי na yet bi yenֹכְנִי a 'N maṇ Yendֹכְנִי, n ki ḡmabani, kimaan ti bo dii daauko ki a sak daar paauk. ¹⁴ Li paak, jiin a yar kii saa. Li tee n lomme nan ki n pa fin nan binba bo joont baar maṇ yomm. ¹⁵ N ki maṇ Yendֹכְנִי yaak ki saa jii n likirii ki tun maa loon bianjinba-a? Koo a maṇ Yendֹכְנִי funfunn nan maa ki wuun na paake-e? "

¹⁶ Yiisa nba din yin barjouk na ki gbenn na poorpoe, ki u ji betib a "Li paak, binba joont poor tan saa maṇ Yendֹכְנִי maṇ Yendֹכְנִי, ki binba maṇ Yendֹכְנִי tan saa joont."

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Yiisa nba din tan do Jerusalem na, ki u yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki tan maṇ Yendֹכְנִי betib a

¹⁸ "Gotir man, ti do Jerusalem-e na; ki bi sa saa jii min nisaarik Bik ki teen mannteeb yudamm nan sennu wantteeb nuu ni, ki bi saa bu n buut ki yet a n ḡan nan kuume. ¹⁹ Bi tan saa jiin ki tur binba ki tee Juu teeb ki bin fiakin, ki boon kpaasir, ^{II} ki kpaatabinin dapunpunn paak ki man kpo, ḡaan li daa ḡantaa daar, n saa fiir kuun niwa."

II Bi kpaasa din maṇ Yendֹכְנִי kut koo tanae li maṇ Yendֹכְנִי paak.

Ki jiin Jeems nan ןכֿכֿנן naa miatuk po

(Mak 10.35-45)

²⁰ Li yoo na ki Sebedii ןאאפּוּוּ jii u waas banlee Jeems nan ןכֿכֿנן ki baar namm Yiisa boor ki tan gbaan u ןכֿכֿנן, ki miar ןכֿכֿנן sommir po. ²¹ Ki Yiisa bois a "A loon bee?"

Ki u jiin a "Turimin ןכֿכֿסונן nan n waas na yenc tan saa kar a diitu po, ki ןכֿכֿ na mun n kar a gar po, yoo nba ki a tan dii a naan na."

²² Yiisa din bet Jeems nan ןכֿכֿנן a, "I ki mi yaa mei linba. I saa fit jii jik-kpiatir nba ki n yaa n jii nawa-a?" Ki bi jiin a "Ti saa fita."

²³ Ki Yiisa betib a, "ןכֿ, i set saa jii n jik-kpiatir nawa; ןאאן n ki ןכֿכֿ yaak, li ki tee min kaa saa gann wunba tan saa kar n diitu po koo n gar po, kimaan n Baa Yennu ןכֿנן ןכֿנן gann binba tan saa kar li kinkaani paak."

²⁴ Yiisa poorpoweiteeleeb na nba gbat nna maŋ yoo nba, ki bi wutoa doo banlee maŋ paak. ²⁵ Ki Yiisa lakin bi kura u boor ni, ki betib a "I ןכֿנן mi nan tingbouŋ na ןאאteeb yudamm dont bi ןכֿנן; ki nijaana bia dia bi niib nan ninןכֿנן; ²⁶ ןאאן yimm ןאאן, li daa tee nna i sinsuuk ni. Li-i tee ki ןכֿכֿ loon yudant i ni, li ןאאן wun kpan̄ tarik kii tuun kii teen i kura. ²⁷ Ki li-i bia tee ki ןכֿכֿ loon wun tan gar sinsinni, wun kpan̄ i daabir, ²⁸ nan min nisaarik Bik nba tee bianjinba na, kimaan n ki baar maa niib n tun turin kaa, ןאאן n baar maa n tun ki tur niibe, ki bia kpo ki lin te niib bonchiann n la tinnu."

Yiisa nba din nyןכֿכֿ ןכֿכֿnii banlee bianjinba

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ ןכֿ, baa din tan nyi Jeriko yoo nba, ki nibur waa Yiisa poorpo. ³⁰ Ki ןכֿכֿnii banlee kar ןכֿנןkpiŋ ki gbat a Yiisa baat a wun gar leŋ. Ki bi piin ki yikin sanpaapowa a "Ti Yomdaan̄ nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk."

³¹ ןאאן ki nibur na tian bi paak a bin ןאאן. ןאאן ki bi ןאאן yikin sanpaapowa a "Ti Yomdaan̄ nba tee Defid yaaboonn, tinimit ninbaauk."

³² Ki Yiisa set ןאאן yimm ki tan boib a "I loon ki n tun bee ki turini?"

³³ Ki bi jiin a "Ti Yomdaan̄, ti loon ki a nyןכֿכֿ ti ninbinae."

³⁴ Ki ninbaauk soor, ki u sii sii bi ninbina maŋ, ki li nyןכֿכֿ, ki bi ji waau.

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontirן bianjinba

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; ןכֿכֿנן 12.12-19)

21 Baa din tan per Jerusalem ki baar Bef-fej doo nba biak kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na, ki Yiisa tun u poorpoweiteeb na banlee u ןכֿכֿנן po, ² ki betib a "Ti saa man digbanbik nba be i ןכֿכֿנן po na ni. I saa la ki bi lor bonnaaŋ nan u bik; ki yin lotib ki baar namm n boor ni na. ³ Li-i tee ki ןכֿכֿ boi-i siarie, yin beto a i Yomdaan̄ce loomm, ki u saa chabi ki yin baar namm."

⁴ Linba na din tun a lin gbeen linba ki Yennu ןכֿכֿnii Aisaya din ןכֿכֿn nae, a

⁵ "Yetir Sayon̄n doo teeb a, 'Gotir man, i kpanbar nae baat i boor na. U tee wunba sikint u ןכֿנן ki jak boŋ nba set tee bonpaan.' "

⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb na set saan ki saa tun nan waa betib bianjinba na, ⁷ ki baar nan bonnaaŋ na nan u bik, ki tan jii bi liata ki paan bi ןכֿכֿna paak a Yiisa n jak. ⁸ Ki niib na siab lat bi tiat ןכֿנןjouk ni, ki leeb mun chןכֿn tiinii yiinii nan tutuut ki lat ןכֿנןjouk na ni. ⁹ Ki nibur nba gar u ןכֿכֿנן po nan binba din waa u poorpo ji yikin ki yeen a

"Hosaana, ¹ ii piak man Defid yaaboonn maŋ.

Piisin-ii be wunba baat Yennu sann ni na paak.

Yimm nba be sanpaapo, ii hoot man a 'Hosaana.' "

¹⁰ Waa din tan ןכֿכֿ Jerusalem yoo nba, ki doo maŋ niib kur fiir, ki boi leeb a "ןmee na?"

¹¹ Ki nibur na jiin a "Yiisa, wunba tee Yennu ןכֿכֿnii ki nyii Nasaref nba be Galilii yent ni nae."

Yiisa nba ןאאן Yenjiantu ןאאאak bianjinba

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; ןכֿכֿנן 2.13-22)

¹² Yiisa din ןכֿכֿ Yenjiantu ןאאאak ni ki ber nyinn binba kןi nan binba daa na kura, ki labir chibin lik-kpenta teebula nan ןאאkןi teeb kokii na ¹³ ki betib a "Li ןכֿב Yennu gbouŋ ni a ןכֿכֿ Yennu yet a 'N ןאא na sii tee Yenmiaru ןאאke,' ןאאן yimme kpintir ki teen fatteeb kinkarboor."

¹⁴ Ki ןכֿכֿnii nan wןbii baar u boor Yenjiantu ןאאאak na ni, ki u te ki bi kura la laafia. ¹⁵ ןאאן manteeb yudamm nan sennu wantteeb nba la bakitnauŋ toona nba ki u tun na, ki bia gbat ki waas yikin Yenjiantu ןאאאak ni ki yeen a "Hosaana! Ii piak man Defid yaa-boonn na," ki li donn bi wutoa. ¹⁶ Ki bi bois a "A gbat baa yeen linba na wa-a?"

Ki u jiin a "Nn, ןאאן li ןכֿב Yennu gbouŋ ni a 'A te ki waas nan sanpantii piaka fanu;' i ki mi karimi-i?"

¹⁷ ןאאן ki u nyikib ןאאן nyii Jerusalem ki saan Betani doo ki saa ןכֿכֿ.

Yiisa nba tun kinkan̄ bianjinba

(Mak 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Laa din yent ki Yiisa nyii leŋ ki ןאא Jerusalem. Ki kon ןכֿכֿ; ¹⁹ ki u la kinkan̄ see ןכֿנןkpiŋ. Ki u saan a wun ןכֿכֿ kinkana, ki ןכֿכֿ siar kaa kinkan̄ na paaki see faat kuukן. ןאאן ki u yet tiik na a "Laa nyii dinna ki saa, a kan mi lon ןכֿכֿna." Li taakpaak ni, ki tiik na koor.

²⁰ U poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki li bak-itib, ki bi boi bi leeb a "Li teen nlee ki kinkan̄ na taan koor yiana na?"

²¹ ןאאן ki u betib a "Barmןnii ki n beeri na, li-i tee ki i teen Yennu yada nan barmןnii ki ki birisן, i mun sii tuun nan maa tun tiik na bianjinba nae; ןאאן li ki tee nna kuukן kaa ki i saa tumi, ןאאן li-i tee ki i bet j-jaann na gbaa a wun fikit ki saa baa ןכֿכֿgbenir na ni,

I Hosaana paak tee "tintit."

'Lorimɔ man, u nii nan u taa, ki nyi saa lu-u nanyer po bunɔnɔn ni. Leŋewa ki u sii mɔ fabin ki ŋman nyana.' "

¹⁴ Ki Yiisa joont, ki yet a "Yennu yiin niib bonchianne, ŋaan u tan saa gann waaminnae."

Ki jiin lampo panu po
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)

¹⁵ Ki Farisiinba na saan ki saa lor baa saa teen bi-anjinba ki la Yiisa mɔbonkpetir. ¹⁶ Njanne ki bi tun bi poorpoweiteeb nan Bat Herod poorpoɔɔmɔ Yiisa boor, ki bi saa boiɔ a "Wanntɔɔ, ti mi nan a tee barmɔn-pakirɔɔ, ki want niib Yennu sɔnu nan barmɔnii, ki ki fiin niib po, kimaan a baka kaa nan nisaarik nba tee wunba. ¹⁷ Li paak, betirit, a dukii nlee ki jiin lampo panu po? Ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tij kpanbar Siisa, amii ti daa pa?"

¹⁸ Yiisa din mi bi dudukbiit maŋ. Li paak, ki u jiin betib a "Yimm kpinkpannii damm na, bee ki i loon yin kɔɔnin jinjammii ni? ¹⁹ Wantin man likirib nba ki ti saa jii pa lampo maŋ." Ki bi jii likirib ki turɔ. ²⁰ Ki u boib a "Njeme naauŋ nan sanne be likirib na paaki?" ²¹ Ki bi jin a "Siisa yare." Ki Yiisa betib a "Tɔn, ii yenn-ii pa man kii teen Siisa linba tee u yar, ŋaan mun bia kii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar." ²² Baa gbat linba na ki li ji bakitib, ki bi seet nyii, ŋaan nyikɔ.

Ki jiin kpeemm fiiru po
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)

²³ Li daar maŋ ki Sajusiinba siab baar Yiisa boor. (Njamme din tuu yaa kpeemm tan kan fiir kuun ni na.)

²⁴ Bi din bet Yiisa a "Wanntɔɔ, Moses din wann nan li-tee ki kɔɔn u poo ŋaan kpo ki ki mar biki, a u naa bik n faar u pakɔɔk maŋ ki mar waas tur kpeemmɔ na. ²⁵ Jab banlore nba tee naanɔɔk din be doo na ni, ki saakɔɔ po tan kɔɔn poo ki ki mar biki, ŋaan kpo, ki u naa bik faarɔ. ²⁶ Ki li tun nna ki tur wunba pukin banlee, nan wunba pukin bantaa ni, ki saa gbenn jab banlore maŋ. ²⁷ Li poorpo ki poo na tan joont kpo. ²⁸ Li paak, li-i tee ki kpeemm fiiru daar baari, bi njeme tan sii yen poo maŋ? Kimaan bi kur din kɔɔkɔɔa."

²⁹ Ki Yiisa betib a "I bota, kimaan i ki mi Yennu gbouŋ, ki bia ki mi waa mɔk paŋ bianjinba.

³⁰ Kpeemm-i taŋi fiir kuun ni, bi sii tee nan malakanba nba be Yendɔuŋ ni nae. Pookɔɔnt nan jakunt tan sii kaa. ³¹ Tɔn, ki jiin kpeemm fiiru po, i ki mi karin linba ki Yennu piaki u gbouŋ ni na-a? ³² a, 'Mine tee Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakɔb Yennu.' Niib na nba din ponŋ kpo sianyooa na, ŋaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e."

³³ Niib na nba din gbat u wannu maŋ, ki li bakitib.

Sennu nba gar leer labaar
(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Farisiinba na nba din gbat a Yiisa mɔmaan na nyann Sajusiinba na, ki bi taan leeb ki baar. ³⁵ Ki bi ni yenɔ nba tee sennu wantɔɔ na boi Yiisa buboit, a wun

jammɔ, a ³⁶ "Wanntɔɔ, sennlanupoe tee sennjaann ki gar sennii na kuri?"

³⁷ Ki Yiisa jiinɔ a " 'Ii loon a Yomdaanɔ Yennu, kii mantik-ii loonɔ nan a par kura, nan a seek kura, nan a dudukit kura.' ³⁸ Sennu na tee sennjaanne ki bia tee sinsinn sennu. ³⁹ Linba pukin ŋanlee ni ki tee barkpann mun bia tee nnae, 'Ii loon a kɔɔ nan faa loon a mɔŋ bianjinba na.' ⁴⁰ Moses sennu na kura, nan Yennu sɔkiniinba wannu na kura gaa sennii ŋanlee na paake."

Ki jiin Masia nba tee wunba po
(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Farisiinba na nba din lakin leeb yoo nba, ki Yiisa boib a ⁴² "I dukin nlee ki jiin Yennu Niganntɔɔ Masia na po? U tee njeme yaaboonne?"

Ki bi jiin a "U tee Defid yaaboonne."

⁴³ Ki u ji boib a "Ki bee ki Defid din yiinɔ a 'Yomdaanɔ? Yennu Seyeŋ nba din gbee Defid na ki u yet a

⁴⁴ 'Yennu din yet n Yomdaanɔ a,

Karin n niidiitu po

mɔkɔkɔ nan maa tan saa te fan njmaa a datai a taa-pauŋ ni.'

⁴⁵ Li paak, Defid nba din yiin Masia a 'Yomdaanɔ' na, nlee ki Masia tee njɔ Defid yaaboonni?"

⁴⁶ Sɔɔ din ki fit jiin u buboit maŋ; li paak, laa nyii li daar maŋ ki saa, sɔɔ ji din ki mɔk par ki saa boi Yiisa buboisiati.

Ki jiin sennu wanteeb nan Farisiinba binbeŋ po
(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46; 20.45-46)

23 Njanne ki Yiisa piin ki piak teen nibur na nan u poorpoweiteeb a, ² "Sennu wanteeb nan Farisiinba nae ki bi turib yaak nan bii sɔkint Moses sennu na. ³ Li paak, li ŋan ki yii saak kii waa baa wanti linba na kura, ŋaan kii mi man ki yin gaar bi binbeŋ, kimaan bi ki tuun baa want linba maŋ. ⁴ Bi jint niib jik-kpiata nba paar nan jiinu, ŋaan kan sak jii bi niibir gbaa ki babir sɔɔ ki wun jii. ⁵ Linba kur ki bi tuun na, bi tuun a niib n la ki pakibe. Gotir baa jii Yennu sennu na waan nba sɔb gbanbis paak, ki lor lor bi yugbia nan bi nii paak, ki li yarin bianjinba; bia gotir bi liatbaant mɔgbana nba fɔk ki bia yarin bianjinba. ⁶ Bi-i saan jaamm ni, bi tuu loon bin kar yudamm kinkaani paake; bi-i kɔɔ Jenjiantu diit ni, bi bia loon nijaana kaani boae. ⁷ Bi bia tuu loon ki niib-ii foontib burchinfontii dai ni, kii yib a 'Wannteeb.' ⁸ Njan yimm ŋarin, i daa te ki bi yi-i 'Wannteebi,' kimaan i kura tee naa waase nan leeb, ki mɔk Wantɔɔ yennɔ. ⁹ I daa yi sɔɔ 'Baa' tingbouŋ na ni, kimaan i mɔk Baa yennɔ; njɔ tee Yennu nba be sanpaapo na. ¹⁰ I bia daa te ki niib yi-i 'Yomdammi,' kimaan i mɔk Yomdaanɔ yennɔ; njɔ tee min Yiisa Masia. ¹¹ Wunba tee nijaann i ni, wun teen u mɔŋ i kura toontunɔ. ¹² Wunba dont u mɔŋ, Yennu tan saa sikiɔwa; ŋaan wunba sikint u mɔŋ, Yennu-e tan saa donɔ."

Kpinkpannii damm labaar

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52; 20.47)

¹³ Yiisa bia yet a "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan yimme loo Yennu naan tammɔb a niib daa ɔɔ. I ɔɔɔ ki ɔɔɔ, ɔɔɔn ɔɔɔ binba loon bin ɔɔ tammɔb maɔ na. ((¹⁴ Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i gaan pakɔi ɔɔi, ki mei Yennu ki yukii ki kpann a i tee yentinnae, i tubdatu tan sii bi bonchiann.))

¹⁵ "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i pootir ɔɔka ki gaar digbana ki loon wunba saa kpint u binbeɔ kii waa i poorpoe, ki li-i tee ki i tan la ɔɔ ki u waaini, i tuu te ki u biit nba jikitɔ saa Sintaanii muu ni na n ɔɔamm pukin taar munlee-e ki gar i yara.

¹⁶ "Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, li sii bi turi. I want niib na a 'ɔɔɔ-i por Yenjiantu ɔɔasaakak na, li ki kpaa talasi, ɔɔan li-i tee ki ɔɔɔ por likirii nba be ɔɔasaakak maɔ ni na, a see ki u gbeen u ɔɔpor na.' ¹⁷ Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, bona ɔɔanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, likirii na amii Yenjiantu ɔɔasaakak nba te ki likirii na tee Yennu yar na? ¹⁸ Ki i bia yet a 'Li-i tee ki ɔɔɔ por maruɔ binbintiri, li ki kpaa talasi, ɔɔan li-i tee ki ɔɔɔ por maruɔ bonkobuk nba paa binbintir na paak na, see ki u gbeen u ɔɔpor maɔ.' ¹⁹ I set tee jɔɔniie nan barmɔnii. Bona ɔɔanlee na ni, lannpoe tee barkpanni, maruɔ bonkobuk na koo binbintir nba te ki li tee Yennu yar na? ²⁰ Li paak, li-i tee ki ɔɔɔ por maruɔ binbintiri, li want nan u por binbintir na nan linba kur paa li paak nae. ²¹ Li-i tee ki ɔɔɔ bia por Yenjiantu ɔɔasaakak na, li want nan u por ɔɔaak maɔ nan Yennu nba be leɔ nae. ²² Li-i bia tee ki ɔɔɔ por Yendbuɔ, u por Yennu naangbuɔ nan ɔɔɔ nba kar li paak maɔe.

²³ "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi. I jikit baarii nan bukuɔ nan narii nan li bonlia piik ɔɔɔ ni yennkɔ ki teen Yennu, ɔɔan nyik linba tee barkpana u sennu ni; ɔɔanne tee barbunu nba took, nan ninbatinu, nan yada teenu. Linba na nbae bo ɔɔan nan yii tuun, ki daa nyikit li yenn nba tumu. ²⁴ Yimm jɔɔnii nba daar i leeb na, i tuu lot kpajuuke nyun ni ki lu, ɔɔan nak laagumii nan nyun.

²⁵ "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi, kimaan i sokii nyun-nyunɔmanii nan senii poorpoe, ɔɔan ki ɔɔɔ ni gbee nan fatuk nan jawuuk. ²⁶ Yimm Farisiinba nba tee jɔɔnii na, sokit man nyunnyunɔmanii nan senii ɔɔɔ ni sinsinn, ki li poorpo saa nyiwa.

²⁷ "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi. I tee nan kaat nba ki bi maa ki pent nae, ki li poorpo fan, ɔɔan ki li ɔɔɔ ni gbee nan kpaba nan pɔi. ²⁸ Nnae ki niib gorii i nanyer po ki i ɔɔan, ɔɔan ki i para gbee nan kpinkpannii nan toonbiit.

Yiisa nba piak bi tubdatu po bianjinba

(Luk 11.47-51)

²⁹ "Yimm sennu wantteeb nan Farisiinba nba tee kpinkpannii damm na, li sii bi turi. I maa Yennu ɔɔkiniinba kaat, ki jabib, ki sent, ki li tee linba saa tiar niib yentinna kuun po, ³⁰ ɔɔan yeen a 'Ti-i dinji bonni be ti yeejamm yoo, ti din bo kan tun baa din tun linba ki kpai Yennu ɔɔkiniinba na.' ³¹ Linba na want nan i set sak nan i tee binba din kpai Yennu ɔɔkiniinba na yaaboon-ae. ³² Li paak, i yeejamm nba din piin ki tuun toonbiit nba na, tontir man. ³³ Yimm wai! Yimm waalabirii waas na, nlee ki i tan saa nyi tubdatu nba tee muu nba kan mi kpeen na ni? ³⁴ Li paake ki n beeri na, n tan saa tun Yennu ɔɔkiniinba nan yandamm nan wantteeb i boor ni, ɔɔan i tan saa kpi bi siabe, ki kpaa siab dapunpuna paak, ki boo siab Yenjiantu diit ni, ki bia wei ɔɔkii bi taa ki nyi doyenu ni ki ɔɔtir doleu ni. ³⁵ Li paak, baa din kpai yentinna nba na kura tubdatu be i paak, laa nyii nipeemɔ Abel ki saa tuu Berekia bija Sekaria, wunba ki bi din kpai Yenjiantu ɔɔasaakak nan maruɔ binbintir sinsuuk ni na. ³⁶ Barmɔniie ki n beeri na, mɔtana nigbuɔ na tan saa la tubdatu, toonbiit maɔ kur paake.

Yiisa nba loon Jerusalem teeb bianjinba

(Luk 13.34-35)

³⁷ "Nbaayoo-o, Jerusalem teeb, yimm nba kpi Yennu ɔɔkiniinba, ki bia jaat u toomiinba nba ki u tumm i boor na tana, bikinu taar munɔaee ki n gbaa maa n lakini yomm nan korik nba tuu lakin u waas u kpinkpant ni na, ki i ki saki. ³⁸ Gotir man, Yennu nyik i jiantu ɔɔaak nae, ki li ɔɔɔ yann. ³⁹ N beerie, laa nyii mɔtana ki saa, i kan mi lan ki saa tuu daar nba ki i tan saa yet a 'Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.'"

Yenjiantu ɔɔasaakak biiru po

(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)

24 Yiisa nba din nyii Yenjiantu ɔɔasaakak ni ki saa na, ki u poorpoweitee baar u boor ki tan want jiantu ɔɔaak maɔ diit. ² ɔɔanne ki u boib a "I la linba na nba kura-a? Barmɔniie ki n beeri na, bi tan saa tut li kur ki lu tiɔ niwa, ki li tann yennkɔ tan kan biar ki paa leer paaki."

Mukisuk nan biak labaar

(Mak 13.3-13; Luk 21.7-19)

³ Yiisa nba din tan saan kar kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn paak na, ki u poorpoweitee baar u boor, bi kuukɔ, ki boib a "Bia yoee ki linba na kur tan sii tee? Bee tan sii tee a baaru nyinn, nan durinya na gbennu nyinni?"

⁴ Ki u betib a "I mi man ki ɔɔɔ n tan kpanni, ⁵ kimaan niib bonchiann tan saa jii n sanne ki baar ki yeen a ɔɔamme tee min Masia na, ki kpann niib bonchiann. ⁶ I tan saa gbat ɔɔɔ fuut i ɔɔɔnn ni, nan li labaar banfɔka, ɔɔan i daa jee, kimaan li kpaa talase nan linba na kur n tun, ɔɔan li ki want nan durinya gbennu baare na.

⁷ Nibooru nan nibooru tan saa kɔn nan leeb, ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took leeb ki kɔn. Ki kon nan tinj jekiruk tan sii be loka kur po. ⁸ Linba na nba kur tan sii tee nan matyiaru pinpiik nae.

⁹ “Li yoo maŋ bi tan saa soori ki dinni biak, ki kpi-i, ki booru kur tan sii nami kimaan yaa waan na paak. ¹⁰ Li yoo maŋ, niib bonchiann tan saa yêt n weiu, ki fikisir leeb, ki bia nan leeb. ¹¹ Ki faak sɔkiniinba tan saa nyi ki kpann niib bonchiann. ¹² Biit nba tan saa mantik yabit tingbouŋ na ni na paak, niib bonchiann lomm tan saa maak. ¹³ Njaan wunba tan gubin nan biak yoo maŋ joontu tan saa la tinnuwa. ¹⁴ Ki bi tan saa mɔɔnt Yennu naan barŋanii mɔɔntii na tingbouŋ na kur po, a nibooru kur n gbata, ki durinya gbennu n yen fit baar.

Janmaanbiik labaar

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “I tan saa la bonbiir nba ki Yennu sɔkinii Daniel din yet li po na, linba ki Yennu kɔɔ na, ki li see Yenjiantu ŋasaakak ni.” (Wunba kur tan karin sɔbu na, wun bann laa want linba.) ¹⁶ “Li yoo maŋ, binba tan be Judea yent ni, bin chiar kii do kunkona, ¹⁷ ki wunba tan be u ŋaak yur paak, ¹ waa daa gbaa kɔɔ u diiuk ni a wun jii u siari, ¹⁸ ki wunba tan be u kpaab ni, u daa ŋmat a wun jii u liatiri. ¹⁹ Yoo maŋ ni, podamm nan binba dia walai tan saa di biak bonchiann. ²⁰ Ii mei Yennu man ki u daa te ki biak na baat sabouŋ, koo foon daari. ²¹ Ki-maan li yoo maŋ, biak sii be; Yennu nba nan durinyawa nan dinna, li biak booru daa ki mi baari; li booru mun bia ji kan mi baar linba na poor po. ²² Yennu-i tanji kii wat daa maŋ yabinti, sɔɔ tan kan tinni; ŋaan u nigannkab paak ki u tan saa wat daa maŋ yabint.

²³ “Li yoo maŋ, sɔɔ-i tanji beti a ‘Gotir man, Masia be nna,’ amii ‘U be nawa,’ i daa tee li daanɔ yada, ²⁴ ki-maan li yoo maŋ, faak Masia-nba nan faak sɔkiniinba tan saa nyi ki tuun nyina nan bakitnaun toonjaana a bin kpann niib; ki li-i tanji fit gbaa, bi tan saa kpann Yennu nigannkab tinɔa. ²⁵ Gbiintir man, n dɔŋ betiewa, ki yoo maŋ daa ki baari.

²⁶ “Li paak, bi-i tanji beti a ‘Gotir man, u be muuk ni,’ i daa saa; koo bi-i beti a ‘Gotir man, u be diiuk ni,’ i daa tee yada, ²⁷ kimaan min nisaarik Bik baaru tan sii tee nan sanyikintii nba tuu nyi yondo po ki saan sik yonbaa po nae.

²⁸ “Siaminba ki bonkpeenn be, leŋe ki juut tikii.

Yiisa jenu labaar

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Biak na poorpo ki yonnu tan saa bɔnn, ki ŋmaarik ji kan yenti; ki ŋmaabira tan saa nyi sanpaapo ki baa, ki linba kur be sanpaapo tan saa damm ki ŋmat ŋmat. ³⁰ Li yoo maŋ, niib tan saa la min nisaarik Bik jenu nyinn sanpaapo, ki nibooru booru nba be tingbouŋ na ni kur tan sii fabin, ki la min nisaarik Bik, ki n be sanpagbouŋ ni, ki siik nan paŋ nan yentsaakar.

I *Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.*

³¹ Naatunn tan saa mɔ, ki n tun n malakanba ki bin saan ki tikir n nigannkab nba be tingbouŋ na kur po, ki baar namm.

Sinsabik nyinn labaar

(Mak 13.28-31; Luk 21.29-33)

³² “Ii jii sinsabik ki tumii yan man; yaa tuu la ki tiik maŋ bintir yoo nba, i ji tuu mi nan sik pere na. ³³ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat ki linba na nba kur tuun, yin bann nan n jenu maŋ pere na, li ji kan yukiri. ³⁴ Barmɔniie ki n beeri na, mɔtana nigbouŋ na kan kpo ki gbenn kaawa ki linba na kur n tumi. ³⁵ Sanpaak nan tinj tan saa gara, ŋaan n maan ŋarin kan mi gari.

Sɔɔ ki mi Yiisa jenu daar

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Naaan sɔɔ ki mi daar maŋ koo yoo nba ki n saa jeni; li sanpaapo malakanba, koo min Yennu Bija mɔŋ ki mi, see n Baa Yennu kɔɔe mi. ³⁷ Laa din tee bianinba Nowa yoo na, li mun bia tan sii tee nnae min nisaarik Bik jenu yoo. ³⁸ Nowa yoo maŋ, yoo nba ki nyunchiɔŋ din daa ki baar na, niib din di ki nyu, ki kɔɔnt poob, ki jikit bi waas ki teemm jab, ki tan tuu daar nba ki Nowa kɔɔ ŋaringbenjir ni na. ³⁹ Niib maŋ din bia daa ki bann linba tuumi, ki tan tuu daa nba ki nyungbeeuk baar ki dii bi kur na. Li bia tan sii tee nnae, yoo nba ki min nisaarik Bik tan saa jen. ⁴⁰ Daar maŋ ni, jab banlee tan sii kɔɔ kpaab ni ki ko, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik kɔɔ. ⁴¹ Poob banlee tan sii lakin kɔɔ naan dii, ki n tan saa jii yeno ŋaan nyik kɔɔ.

⁴² “Li paak, ii chek i mɔŋ paak man, kimaan i ki mi daar nba ki min i Yomdaanɔ saa jeni. ⁴³ Naaan bant nan li-i tee ki ŋaadaanɔ poŋ mi yoo nba ki nanyuko yaa wun baar u ŋaak ni nyioku, u sii kare guu; u kan sak ki nanyuko na n tan kɔɔ ki jamɔ. ⁴⁴ Li paak, li ŋan ki i mun teen siir yoo kura, kimaan min nisaarik Bik mun bia tan saa jen, yoo nba ki i ki dukii n jenu poe.

Daabir nba saa sak u yomdaanɔ mɔb bianinba

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Daabilanɔe tee yandaanɔ ki tuun u chanbaa nba wantɔ bianinba? Nɔɔe tee wunba ki u chanbaa teenɔ daabiyudaanɔ a wuu gorii u daabileeb, kii teemm mann nan li sɔnu. ⁴⁶ Li-i tee ki u chanbaa tan kpen ki la ki u tuun nna, parpeenn sii tee daabir maŋ yare.

⁴⁷ Barmɔniie ki n beeri na, u chanbaa maŋ saa jii u mɔkint kur ki teen daabir maŋ nuu ni, a wuu gorii. ⁴⁸ Naaan li-i tee ki daabir maŋ tee daabiyoonn ki dukin a u chanbaa kan kpen yiami, ⁴⁹ ki piin ki boo u daabileeb, ki ŋɔɔ nan danyuurit bia lakin ki nyu ki di, ⁵⁰ u chanbaa maŋ tan saa kpen daar nba ki u ŋaa u kpenu tamae, nan yoo nba ki u ki mi. ⁵¹ U chanbaa na saa dat u tubir bonbiir, ki teenɔ nan baa tuu teen kpinkpanni damm bianinba na. Leŋe maŋe ki u ji sii mɔ fabin ki ŋman nyana.

Ki jiin sapaamm piik po

25 “Yennu naan labaar tee nan sapaamm piik nba din jii bi fita ki saa a bin took pooyookir sɔɔ nae. ² Sapaamm maŋ ni banŋmu din tee jatite, ki banŋmu mun tee subindamm. ³ Sapaanjata na din jii bi fita, ŋaan ki tenn kpan ki guun bi mɔŋi, ⁴ ki sapaan-subindamm na ŋarin jii kpan ki liak salena ni, ki dia pukin bi fita po. ⁵ Pooyookir sɔɔ maŋ din ki baar yiami, ki kɔɔn tan soor sapaamm na kura, ki bi kɔɔn.

⁶ “Ki tansuunii ki bi tan gbat kunkɔr a ‘Gotir, pooyookir sɔɔ nae baat na. Nyin man ki tooko.’ ⁷ Ki sapaamm piik na kur fiir ki ŋak bi fita na. ⁸ Ŋanne ki sapaanjata na miar subindamm na a ‘I kan turit i kpan na waami-i? Kimaan ti fita na loon lin kpeene.’ ⁹ Ki subindamm na jiin a ‘Aaii, li kan jaŋ timm nan yimmi. Ii saa man binba kɔi kpan boor ki saa daa i yara.’

¹⁰ Sapaanjata na nba din yaat ki saan a bin daa kpan yoo nba, ki pooyookir sɔɔ na dɔkit. Subindamm banŋmu nba teen siir na din wei pooyookir sɔɔ maŋe, ki saan poochiann ŋaak na ni ki kɔɔ diiuk ni, ki bi loon gann ki kpar.

¹¹ “Li poorpo, sapaanjata na nba tan jen yoo nba, ki bi baar see tammɔb na boor ki yi a ‘Chanbaa, chanbaa, lootir gann ki tin kɔɔ.’ ¹² Ki pooyookir sɔɔ na jiin a, ‘Barmɔniie ki n beeri na, n ki miini.’ ”

¹³ Yiisa bia din betib a “Ii mi man, kimaan i ki mi daar nba koo yoo nba ki min i Yomdaano tan saa jeni.”

Ki jiin daaba bantaa po

(Luk 19.11-27)

¹⁴ “Yennu naan labaar bia tee nan ŋaadaansɔɔ nba din lor a wun saan sɔɔnu, ŋaan yiin u daaba ki tan chentib likirii a bin gaar kii kpentir nae. ¹⁵ U din tur sinsinn yɔɔ na bɔtoot tusbamm ŋanŋmu, ki tur wunba paa na tusbamm ŋanlee, ki tur wunba joont na tusbamm yennkɔɔ. U din tur sɔɔ kur nan waa mi li yɔɔ kotir nba tee bianjinbae, ŋaan yaat saan. ¹⁶ Wunba din gaar tusbamm ŋanŋmu na din nyiie nan u likirii yiama ki piin kpinkpouŋ, ki la nyɔɔt tusbamm ŋanŋmu ki pukin li paak. ¹⁷ Nnae ki wunba din gaar tusbamm ŋanlee na mun nyii ki kpentir ki la nyɔɔt tusbamm ŋanlee ki pukin li paak. ¹⁸ Ŋaan wunba gaar tusbamm yenn na ŋarin din nyiie, ki gbiir bootuk, ki pii u yomdaano likirii na.

¹⁹ “Li din yukir bonchiann, ki ŋaadaano maŋ tan jen, ki yiin u daaba na, a wun kan bi likirii maŋ, ki la baa la nyɔɔt bianjinba. ²⁰ Wunba din gaar tusbamm ŋanŋmu na nba kɔɔ yoo nba, ki u jii tusbamm ŋanŋmu leer ki pukin tur u yomdaano, ŋaan yet a ‘N yomdaano, a din turin tusbamm ŋanŋmue, ŋaan gotir, n mun bia la nyɔɔt tusbamm ŋanŋmu.’ ²¹ Ki u yomdaano na betɔ a ‘N faan, a tee daabinjanɔe, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianjinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mɔk na, li ji tee min nan fin yare.’

²² “Ki wunba mun din gaar tusbamm ŋanlee na kɔɔ ki baar u yomdaano na boor, ki yetɔ a ‘N yomdaano,

gotir, a din turin tusbamm ŋanlee-e, ŋaan n kpent ki la nyɔɔt tusbamm ŋanlee pukin.’ ²³ Ki u yomdaano yetɔ a ‘N faan, a tee daabinjanɔe, ki bia tuun fanu; faa dia waaminna fanu bianjinba na, li paak, n saa jii saamewa ki teen a nuu ni. Parpeenn nba ki n mɔk na, li ji tee min nan fin yare.’

²⁴ “Ki wunba mun din gaar tusbamm yenn na ŋarin kɔɔ ki baar u yomdaano boor ki yetɔ a ‘N yomdaano, n mi nan a tuu tee wunba di fobite, kimaan linba ki a ki dii fara li paak na, fin ŋarin loon ŋaninbae ki fii di; siaminba ki a lek ki buri ŋaan fin ŋarin jaan leje. ²⁵ Li paak, n daan tiina janmaaniie, ki jii a tusbamm yenn na ki gbiir pii tiŋ ni. Li paak, ŋanne na. Gaat a bont.’

²⁶ “Ŋanne ki u yomdaano na betɔ a ‘Fin daabiyoonn na, a tee gbannyakdaano; a poŋ mi nan n tee wunba di linba ki n ki dii fara li paake, ki bia mi nan n jaan siaminba ki n ki bure, ²⁷ ki bee ki a ki kpent niib n likirii maŋ ki bin tan paanin nyɔɔti? Maa bo tan jen na n bo saa la n bont ki nyɔɔt paa li paake. ²⁸ Li paak, gaat likirii maŋ u boor man, ki pukin wunba mɔk tusbamm piik na; ²⁹ kimaan wunba kur mɔk bona, bi saa pukin ki wun mɔkit bonchiann; ŋaan wunba kɔŋ bont, bi bia saa tont bonmintik nba ki u mɔk nae. ³⁰ Ŋaan jayann na ŋarin, jiimɔ man kii nyi ki saa lu-u nanyer po, bunbɔnn ni. Lenjewa ki u sii mɔ fabin ki ŋman nyana.’

Yiisa nba saa bu niib buut bianjinba

³¹ “Tɔn, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n paŋ nan malakanba kur yoo nba, n saa kar n naangbouŋ paak, ki la baakchiŋ, ³² ki lakin tingbouŋ na nibooru kur n tɔkɔn, ki bɔkitib nan pekpaarik nba tuu bɔkiti pei nan buunii bianjinba na. ³³ N tan saa jii pei ki sennib n niiditu po, ŋaan jii buunii na mun ki sennib n niigaŋ po. ³⁴ Ki min Bat saa yet binba see n niiditu po na a ‘Yimm nba ki n Baa Yennu teen piisin i paak na, ii saana man ki tan kɔɔ naan nba ki Yennu ŋamm ki guuni durinya piinu niwa na, ³⁵ kimaan kon din mɔkin, ki i dinnin; ki nyunnyukuru mɔkin ki i turin nyun. N din tee saamɔe, ki i gaarin saauŋ i ŋei ni. ³⁶ N din somm yanne, ki i turin tiat; ki n yiar, ki i sommin; bi din kɔkɔn dansarik, ki i kɔkɔn.’

³⁷ “Ki yentinna na tan saa jiin ki boin a ‘Ti Yomdaano, bee yooe ki ti din la-a ki kon mɔka ki ti dinnani? koo bee yooe ki nyunnyukuru din mɔka ki ti tura nyumi? ³⁸ koo bee yooe ki ti din la-a ki a tee saamɔe ki ti gaara saauŋ ti ŋei ni? koo ki a somm yann ki ti tura tiati? ³⁹ koo bee daare ki ti din la ki a yiar ki ti sommani? koo ki a kɔɔ dansarik, ki ti baar ki gɔnani?’ ⁴⁰ Ki min Bat mun tan saa jiin a ‘Barmɔniie ki n beeri na, yaa din tun linba ki tur wunba tee tatimɔ n naa waas sinsuuk ni na, i din tuun ki teen mine.’

⁴¹ “Li poorpo, n tan saa jiant ki bet binba see n niigaŋ po na a ‘Yimm nibiit nba ŋan nan tubdatu na, see-tir nna. Ii saa man ki saa kɔɔ muu nba di ki kaa kpeenu, ki Yennu ŋamm ki guun Sintaanii nan u niib na ni, ⁴² kimaan kon din mɔkin, ŋaan ki i minnin jeet; ki nyunnyukuru mɔkin, ŋaan ki i minnin nyun. ⁴³ N din tee saamɔe, ki i ki sak gaarin i ŋei ni; ki n tan somm

yann, njaan ki i minnin tiat; ki n tan yiar, ki i ki sommin, ki n bia tan כּכּ dansarik, ki i ki gcnin.'

⁴⁴ "Li yoo ki bi mun tan saa nmat ki boin a 'Ti Yomdaan, bee yoee ki ti din la-a ki kon mka, koo nyunnyukuru mka, koo ki a tee saam, koo ki a somm yann, koo ki a yiar, koo ki a כּכּ dansarik, njaan ki ti yê a sommiri?' ⁴⁵ Li yoo mane ki n saa jiin a, 'Barmoniie ki n beeri na, yaa din yê yin tun linba ki tur wunba tee tatim n naa waas sinsuuk ni na, i din yê yin tun ki tur mine.' ⁴⁶ Binba na tan saa saan ki saa la tubdatu nba kaa gbennu na, njaan ki yentinna na n mun saan ki saa be manfoor nba kaa gbennu na ni."

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jcnnn 11.45-53)

26 Yiisa nba din pak maan na kur ki gbenn yoo nba, ki u bet u poorpoweiteeb a, ² "I mi nan daarpoe tee yukitgar ¹ tiaru jaamm. Bi daan saa jii min nisaarik Bik ki tur niib ki bin kpaan dapunpunn paak." ³ Li yoo man ki mannteeb yudamm nan Juu teeb saakab tikir leeb Kayafas njaak ni, wunba tee mannteeb yudamm saak na. ⁴ Bi din lor baa saa teen bianjinba ki bcr soor Yiisa-e ki kpiu. ⁵ Njaan bi din lor nan bi kan soor jaamm daa na ni, kimaan bi-i teen nna, see ki kpiikipirik baar.

Poos nba din but tulaarii Yiisa yur paak bianjinba

(Mak 14.3-9; Jcnnn 12.1-8)

⁶⁻⁷ Tcn, Yiisa nba din be Betani doo ni, Simonn nba din tee gbaatir na njaak, ki kar di jeet, ki poos כּכּ ki dia salenjan, ^{II} ki li gbee nan tulaarii nba daauk paar bonchiann, ki u baar tan but Yiisa yur paak. ⁸ Yiisa poorpoweiteeb na nba la nna yoo nba, ki bi burin nan leeb nan wutoor ki yeen a "Bee ki poo na biir tulaarii na nna mani? ⁹ Bi bo saa fit kcir ki gaar likirii bonchiann ki somm talasdamm."

¹⁰ Ki Yiisa bann bi bunburimii man paak, ki boib a "Bee teen ki i burin ki daamii poo na? Bonjanne ki u tun ki turin man. ¹¹ Talasdamm narin sii kcy be i boore, njaan min narin kii kcy be nani kaa. ¹² Tulaarii nba ki u but n paak na, u teen n piinu siire. ¹³ Barmoniie ki n beeri na, siaminba kur ki bi saa mcont barjanii na tingbou n na ni, bi bia saa mcont poo man nba tun linba na, ki li sii tee tiarin ki jiin u po."

Judas nba sak nyii Yiisa poor bianjinba

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Li yoo na ki Yiisa poorpoweiteeb na ni yenc, wunba ki bi yiu Judas Iskariot na, nyii ki saan mannteeb yudamm boor, ¹⁵ ki saa boib a "I saa turin bee njaan ki n lon scnii ki Yiisa n כּכּ i nuu ni?" Ki bi kan salimpeena likbina piintaa ki turc. ¹⁶ Laa din nyii li yoo man ki u lon scnii nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni.

^I Yennu malaka din kpii Ijpt teeb bijakpera, njaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29) ^{II} Bi din jii tanjan nba ki bi yir "alabaster" nae ki nan salenn man.

Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din dii yukitgar tiaru jaamm bianjinba

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jcnnn 13.21-30)

¹⁷ Boroboro nba ki bi din ki tee datin na jaamm piinu daar, ki Yiisa poorpoweiteeb baar u boor, ki tan boic a "A loon ki tin saan lee ki teen siir ki guuna yukitgar tiaru jaamm na dinu?"

¹⁸ Ki u betib a "Ii saa man doo na ni, jas כּכּ nna njaak, ki saa betc a 'Ti Wanntc tunt a ti tan beta a u yoo pera, ki u loon ncn nan u poorpoweiteeb n di yukitgar tiaru jaamm na a njaak na ni.'"

¹⁹ Ki u poorpoweiteeb na set tun nan waa wannib bianjinba na, ki teen jaamm man jeet siir.

²⁰ Daajoouk nba din tan baar, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na כּכּ ki kar a bin di. ²¹ Baa di yoo nba, ki Yiisa yetib a "Barmoniie ki n beeri na, i ni yenc saa nyi n poora."

²² Ki u poorpoweiteeb na para biir bonchiann, ki bi piin ki boic yenc yenc a "N Yomdaan, barmonii, a yeen mine-e?"

²³ Ki u jiin a, "Wunba ki min nan ncn lakin sukii kpin-senyen nie saa nyi n poor. ²⁴ Min nisaarik Bik set saa kpo nan Yennu gbou nba wann bianjinba nae, njaan bonbiir sii be wunba yaa wun nyi n poor na paak. Bi-i bonni kii mar li daan gbaa, li bo sc."

²⁵ Njanne ki Judas nba yaa wun nyi u poor na mun boic a "Wanntc, a yeen mine-e?"

Ki Yiisa jiin a "Nan faa yaa na."

Ki jiin ti Yomdaan jeet dinu po

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Korint teeb 11.23-25)

²⁶ Baa di jeet man yoo nba na, ki Yiisa jii boroboro, ki tur Yennu niipoouk, njaan nmit nmit, ki tur u poorpoweiteeb na, ki betib a "Gaat man ki di. Linba nae tee n gbanant," ²⁷ ki bia jii nyunnyunman nan tilcna nyun, ki tur Yennu niipoouk ki jii turib, ki betib a, "Gaat man, ki i kura n nyu. ²⁸ Linba nae tee n scn nba gbeen Yennu mlor na, scn nba tan saa nyi n gbanant ni, nisaarii bonchiann paak, ki Yennu n nyik chab bi biite na. ²⁹ N beerie, n ji kan mi nyu tilcna nyun na, see daar nba ki min nan yimm tan saa lakin nyu li bonpaann, n Baa Yennu naan ni."

³⁰ Njanne ki bi yin Yenjiantu yanii, njaan nyii ki saan Olif Tiinii kunkonn paak.

Yiisa nba yet a Piita saa nci a u ki miu bianjinba

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jcnnn 13.36-38)

³¹ Li yoo na ki Yiisa betib a "Nyic na, i kura saa tin njaan nyikima, kimaan li scb Yennu gbou n na a 'Yennu tan saa kpi pekpaarik na, ki pei nba ki u tuu kpaarib na saa yat.' ³² Njaan mi-i tanji fiir kuun ni, li poorpo, n saa liit i cncn ki saan Galilii."

³³ Ki Piita jiin a, "N Yomdaan, כּכּ kur-i lekii tanji tin nyika, njaan min narin kan mi tin ki nyikaani."

³⁴ Ki Yiisa betc a "Barmoniie ki n beera na, dinna nyic na, nan kojosinsinn n tan bui na, ki a nci taar muntaawa a a ki mimi."

³⁵ Ki Piita jiin a, “Li-i lekii baar nan min nan fin n lakin kpo gbaa, n kan mi n̄ci nan n ki miani.”

Ki Yiisa poorpoweiteeb na kura mun bia yet nna.

Yiisa nba miar Yennu nan ninm̄onn bianjinba

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Nanne ki Yiisa nan u poorpoweiteeb saan siaminba ki bi yi Gefsemane na; ki u saa betib a “Ii be nna man, n̄aan ki n saan i t̄c̄onn po ki saa miar Yennu.”

³⁷ Ki u jii Piita nan Sebedii waas banlee na ki pukin u m̄oŋ po, ki bi saan. Ki u saa la parbiir nan yanyêtuk,

³⁸ ki betib a “Parbibooru nba soorin na per lin kpima. Biat nna man kii nȳci ki pukin n po.”

³⁹ Nanne ki u chat saan waamina bi t̄c̄onn, ki baa fabin, ki u yugbiar siit tiŋ, n̄aan mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i bonni saa fiti, fan n̄aan ki biak nba baat n paak na n yakirin. N̄aan n̄aan ki a loommo n tun, ki li daa tee n loommu.”

⁴⁰ Ki u tan n̄mat u poorpoweiteeb bantaa na boor, ki baar s̄c̄ ki bi ḡc̄nt; ki u boi Piita a “I lek kan fit kii nȳci ki pukin n po yoo waami-i? ⁴¹ Ii nȳci man n̄aan kii mei Yennu, ki i tan daa k̄c̄ jinjammii ni, kimaan i sei n̄arin loon lin tun linba n̄an, n̄aan ki i gbanant kaa paŋi.”

⁴² Ki u din n̄mat taar munlee ni ki saa mei Yennu ki yeen a “N Baa, li-i tee ki biak nba baat n paak na kan fit yakirin n̄aan ki n saa dirie, n̄aan ki a loomm n tun.”

⁴³ Ki u n̄mat ki saa baar s̄c̄ ki u poorpoweiteeb na bia ḡc̄na, kimaan ḡc̄n din m̄akib bonchiann.

⁴⁴ Ki u bia n̄mat taar muntaa ni, ki saa mei Yennu ki yeen li bian nan waa bo miar sinsinn na, ⁴⁵ ki tan n̄mat baar u poorpoweiteeb maŋ boor ki boib a “I bia lek daa ḡc̄nt ki f̄ci-i? Gotir man, yoo maŋ pera. Bi jii min nisaarik Bik na, ki teen biitdamm nuu niwa. ⁴⁶ Fiit man, ki tin saan. Gotir man, wunba nyii n poor na pera.”

Baa soor Yiisa bianjinba

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; J̄c̄onn 18.3-12)

⁴⁷ U m̄c̄b daa ki baa tiŋ kaawa, ki Judas, wunba tee u poorpoweiteeb na yenc̄, d̄okit nan nibur, ki siab dia jukbanjai, ki siab mun dia gbajara, ki nyii mannteeb yudamm nan saakab boor. ⁴⁸ Judas, wunba nyii u poor na poŋ daan wann niib maŋ nyinsiare a “Mi-i saki foont wunba ki m̄c̄t u tankpinn, ^I yii mi nan n̄c̄c̄ na, ki yin soorc̄ kenken man.”

⁴⁹ Judas nba tan baar yoo nba, li taakpaak ni ki u saan ki saa set Yiisa peŋ ki yetc̄ a “Wannt̄c̄, a nȳc̄k po,” n̄aan m̄c̄t u tankpinn.

⁵⁰ Ki Yiisa jiant betc̄ a “N ȳc̄c̄, toonbooru nba ki a tun na paaki-i?”

Li yoo na ki niib na ji wuur baar ki tan bib Yiisa.

⁵¹ Nanne ki u poorpoweiteeb na ni yenc̄ kakit k̄c̄t jukbanjiak ki ch̄c̄ pot mannteeb yudaanc̄ daabir tubir.

⁵² Nanne ki Yiisa betc̄ a “Jiint a jukbanjiak maŋ ki t̄c̄n li took ni, kimaan wunba k̄n nan juk, u kpenn juk kume. ⁵³ A ki mi nan n bo saa fit miar n Baa Yennu som-

mir po, ki u bo saa tun malakanba yiama, ki bin gar tusaa piik nan n̄anlee-e? ⁵⁴ N̄aan mi-i teen nna, nlee ki li saa tun ki gbeen linba s̄c̄b Yennu gbouŋ ni ki yet a see ki n dii biak nba baat na?”

⁵⁵ Nanne ki u boi nibur na a, “I baar nan jukii nan gbajara a i tan soorin nan n tee fat-t̄c̄e na-a? N daan tuu be Yenjiantu n̄asaakak ni daa kura ki want niib Yennu maan, n̄aan ki i tuu ki somi. ⁵⁶ N̄aan linba na kur tun a lin gbeen Yennu s̄c̄kiniinba nba din s̄c̄b linba Yennu gbouŋ ni nae.”

Li yoo ki u poorpoweiteeb na kur chiar n̄aan nȳc̄k.

Bianjinba ki bi jii Yiisa ki baar nanc̄ buut boor

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; J̄c̄onn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Ki binba soor Yiisa na jiiu ki saan nanc̄ mannteeb yudaanc̄ Kayafas n̄aak, siaminba ki sennu wannteeb nan tiŋ na ni saakab kar ki guu na. ⁵⁸ Baa saa nan Yiisa na, ki Piita waa u poorpo banf̄kira, ki saa baar see mannteeb yudaanc̄ maŋ n̄aananyer po, ki tan k̄c̄ din-douŋ ni, ki saan kar toontunna na boor, a wun la li joontu. ⁵⁹ Ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ kur yabir bi m̄oŋ paak a bin gbat faak siara damm m̄ci ni ki la Yiisa biit ki kpiu. ⁶⁰ Ki niib bonchiann set dii faak siara u paak, n̄aan k̄c̄ u biit. Li poorpo ki jab banlee nyii set ki yet a ⁶¹ “J̄c̄ na daan yet a u m̄c̄k ȳiikoo ki saa fit bet Yenjiantu n̄asaakak na, n̄aan bia jii daa n̄antaa ki maar.”

⁶² Nanne ki mannteeb yudaanc̄ maŋ fiir set, ki boi Yiisa a, “Linba ki jab na piak ki jiin a po na paak tee bee? A ki m̄c̄k li jiinu-u?” ⁶³ N̄aan ki Yiisa ki jiin siari. Ki mannteeb yudaanc̄ maŋ n̄amm boic̄ a, “Betirit Yennu nba fo na paak, fine set tee u Nigannt̄c̄ Masia ki bia tee u Bija na-a?”

⁶⁴ Ki Yiisa jiin a “Nan faa yaa na. N̄aan n beerie, laa nyii m̄c̄tana ki saa, i tan saa la min nisaarik Bik kar Yabint Yennu niidiitu po, ki bia tan lan ki n be sanpagbana ni ki siik.”

⁶⁵ Nanne ki mannteeb yudaanc̄ maŋ f̄c̄b u m̄oŋ liatir ki pat, n̄aan tian a “U yekint u m̄oŋ nan Yennu-e. Ki ti poŋ ji loon siaradamm a ti teen bia? I kura na gbat waa yekint ^{II} u m̄oŋ nan Yennu bianjinbawa. ⁶⁶ Ki i la nlee?”

Ki bi jiin a “Li tee wun kpoe.”

⁶⁷ Li yoo na, ki bi ji siin m̄c̄sant u paak, ki boou, ki siab pebit̄ tanpakii, ⁶⁸ n̄aan yeen a “Fin Masia, buntir wunba pebita na.”

Piita nba din n̄ci a u ki mi Yiisa bianjinba

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; J̄c̄onn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Piita nba kar mannteeb yudaanc̄ n̄aadindouŋ ni na, ki n̄aak maŋ ni bonposiak baar u boor ki tan betc̄ a “A mun tuu k̄c̄ be nan Yiisa nba nyii Galilii na.”

⁷⁰ Ki Piita yet niib maŋ kur boor a “N ki mi faa piak linba na paaki;” ⁷¹ n̄aan fiir nyii ki saa be tamm̄c̄b boor. Ki n̄aak maŋ ni bonpoleek bia nyii lau, ki yet binba be

I Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lom̄m.

II Bi sennu ni, s̄c̄-i yekint u m̄oŋ nan Yennu, li tee bin kpiue.

leŋ na a “כך na mun tuu כך be nan Yiisa nba nyii Nasaref na.”

⁷² Ki Piita nci ki por a כך taan ki mi כך manji. ⁷³ Ki li yann waamina ki jab nba see leŋ na nakin ki yet Piita a “A set tee bi ni yenɔe, kimaan a maame want.”

⁷⁴ Ki Piita por מכב a li-i tee ki u faar faakie, Yennu n dat u tubir, a כך ki mi כך manji.

Li yoo maŋ ki kojouk bui. ⁷⁵ Ki Piita ji tiar Yiisa nba bo betɔ linba na a “Kojouk kan bui kaawa ki a saa nci taar muntaa a a ki mimi.” Ki Piita nyii nanyer po ki saa bui fabin bonchiann.

Baa jii Yiisa ki saan Pailat boor bianjinba

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jככנ 18.28-32)

27 Laa yent sanyapob ni, ki Yennu mannteeb yudamm nan saakab lor baa saa kpi Yiisa bianjinba. ² Ki bi baanכ bant ki saan nanכ tiŋ yudaanכ nba ki bi yiu Pailat ^I na boor.

Bianjinba ki Judas kpo

(Toona 1.18-19)

³ Judas, wunba כי Yiisa na nba gbat a bi bu joont ki yaa bi saa kpi Yiisa na, ki u par biir bonchiann; ki u jii salimpeena likbina piintaa na ki ŋmat saa jiin tur Yennu mannteeb yudamm nan saakab maŋ, ⁴ ŋaan yet a “N tun biita, kimaan n כי wunba kaa biita.”

Ŋanne ki bi jiin a “Ti baka mun ji be linba na ni-i? Li tee a maame.”

⁵ Ki Judas jii likirii na ki lu Yenjiantu ŋasaakak na ni, ŋaan nyii ki saan ככנ u ככך.

⁶ Ŋanne ki mannteeb yudamm ככיר likirii maŋ ŋaan yet a “Linba na ji tee ככנ likiriie, ki ti sennu nba tee bianjinba na, ti kan fit jii pukin Yenjiantu ŋasaakak likirii ni.” ⁷ Li paak, ki bi kar dukin likirii maŋ po, ki tan jii ki saan daa ככמארכ tiŋ, a bii pii saamm leŋ. ⁸ Li paake ki bi yi tiŋ maŋ a “ככנ Tiŋ” ki tan tuu dinna.

⁹ Ki li gbeen Yennu ככניי Jeremaya nba din pak linba na a, “Bi jii salimpeena piintaa nba ki Israel tesiab din pa ki li tee u daauk na, ¹⁰ ki daa ככמארכ tiŋ, nan Yennu nba wannib bianjinba na.”

Pailat nba bu Yiisa buut bianjinba

(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; Jככנ 18.33-38)

¹¹ Ki Yiisa see tiŋ yudaanכ Pailat כככנ; ki Pailat boib a “Fine set tee Juu teeb kpanbar na-a?”

Ki u jiinכ a “Nan faa yaa na.” ¹² Ŋaan mannteeb yudamm nan saakab nba fikisirכ na ŋarin, u ki jiimm siari.

¹³ Ki Pailat bia boib a “A ki gbia baa piak biira bianjinba maŋ-i?”

¹⁴ Ŋaan Yiisa ki pak siar jiinכ, ki li ji bakit Pailat bonchiann.

Pailat nba chab a bin kpi Yiisa bianjinba

(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; Jככנ 18.39-19.16)

¹⁵ ככ, yukitgar tiaru jaamm dinu kur yoo, tiŋ maŋ yudaanכ tuu nyinn niyenכככככ dansarik ni, wunba ki niib na loonכ, ki ŋaau. ¹⁶ ככ din be dansarik ni li yoo, ki u sann yi Barabas, ki niib na miu fanu nan u toona nba tee bianjinba. ¹⁷ Baa tan lakin yoo nba, ki Pailat boib a “Ŋmee ki i loon ki n nyinnכ dansarik ni ki ŋaau? Barabas koo Yiisa nba ki bi yiu Masia na?” ¹⁸ kimaan Pailat mi nan naŋ paake ki bi soor Yiisa ki teen u nuu ni.

¹⁹ Pailat nba daa kar buut kok paak na, ki u ŋaapoo tun toonii ki tan betɔ a “Nyint a nuu Yennu nipeemכ na maan ni, kimaan nyiככ n won la daamuk bonchiann n daamiit ni u paak.”

²⁰ Ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ biir niib na a bin yet Pailat a wun nyinn Barabas ŋaan kpi Yiisa. ²¹ Ki Pailat bia ŋamm boib a “Niib banlee na ni, i loon ki n nyinn ŋmee ki ŋaau?”

Ki bi jiin a “Barabas.”

²² Ki Pailat bia ŋamm boib a “Ki Yiisa nba ki bi yiu Masia na ŋarimi, i loon ki n teenכ nlee?”

Ki bi kura jiin a “Kpaamכ ki tabinכ dapunpunn paak.”

²³ Ki Pailat boib a “Bee paake? U biit mantik tee lan-ŋpoe?”

Ki bi ŋamm teen fuur sanpaapowa a “Kpaamכ tabin dapunpunn paak.”

²⁴ Pailat nba bann nan wuu piak saa, li kaa nyככ, ki bia saa baar nan dataar nan ככyɛtuk na, ki u jii nyun ki wuur wuur u nii, niib na numm ni, ŋaan yet a “N nuu kaa ככ nba kaa biit na ככ nyinnu ni. Li tee i maame.”

²⁵ Ki niib na jiin a “Nn, u ככ n jii timm nan ti waas yura paak.”

²⁶ Ŋanne ki Pailat nyinn Barabas ki ŋaau, ŋaan te ki bi boo Yiisa kpaasir, ki jiiu tur kunkכככככna a bin saan kpaau dapunpunn paak.

Kunkכככככna na nba din sarikit Yiisa bianjinba

(Mak 15.16-20; Jככנ 19.2-3)

²⁷ Ki tiŋ yudaanכ Pailat kunkכככככna na jii Yiisa ki כככ nanכ dindouŋ ni, ki bi kunkכככככnleebe na kur tikir ki lin-כ. ²⁸ Bi din liat u liant nae, ŋaan jii liatmuŋ nna ki lan-כ, ²⁹ ki luu kunkonii fokirik ki yirimכ, ki jii patu ^{II} ki kubin u niidiitu ni, ki gbaan u כככככ ki sarikitכ ki yeen a “Juu teeb bat, ti foonta,” ³⁰ ki piin ki siin ככsant u paak, ŋaan gaar patu nba ki bi bo kubinכ na ki faa u yur paak. ³¹ Baa tan sarikכ gbenn yoo nba, ki bi liat li-atmuŋ na, ŋaan jii u כככ liant na ki lannכ, a bin ji saan ki saa kpaau tabinכ dapunpunn paak.

Baa din kpaau Yiisa ki tabinכ dapunpunn paak bianjinba

(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jככנ 19.17-27)

³² Baa din saa na, ki bi chet Sairene tiŋ ni jasככ nba ki u sann tee Simonn, ki soorכ, ki miau jinככ Yiisa kuun dapunpunn na. ³³ Baa saa baar siaminba ki bi yi Gol-

I Pailat din tee Rom teeb nba nyann Juu teeb na saakayenɔe.

II Patu maŋ din see dammir taar niŋe.

gota, ki li paak tee "Yukpabuk boor na" ³⁴ ki bi jii daan nba nmat nan bonkobuk yan ^I ki turɔ a wun nyu; njan waa lemm yoo nba, ki u yêṭ nyunu.

³⁵ Baa kpaau ki tabinɔ dapunpunn paak gbenn yoo nba, ki bi tɔ naatɔɔt ki chent u tiat na, ³⁶ njan ji kar lej ki guu-u. ³⁷ Bi din sɔb baa yaa u tun biit nba na, ki tabin u dapunpunn na yur paake. Baa din sɔb linba na want a "Yiisa nba tee Juu teeb Kpanbar nae na." ³⁸ Bi mun bia din kpaat fat-teeb banlee dapunpuna paak lej, ki pukin Yiisa po, ki yenc be u niidiitu po, ki ɔɔ mun be u niiganj po.

³⁹ Ki binba somm gaar lej na gumii bi yura ki sukii, ⁴⁰ ki yeen a "Fin nba yaa a saa fit bet Yenjiantu nasaakak na njan bia jii daa nantaa ki maar na, fine na, tint a mɔɔ. Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan nyi dapunpunn na paak ki sik."

⁴¹ Nnae biak ki mannteeb yudamm nan sennu wanteeb nan saakab kura mun din sarikitɔ ⁴² ki yeen a "U tuu tint leebe, njan kan fit tinn u mɔɔ. Tɔn, u yaa u tee Israel teeb ^{II} bate, wun sikin u mɔɔ dapunpunn na paak ki tin mantik teenɔ yada. ⁴³ U teen Yennu yadawa, ki yaa u tee Yennu Bijae. Tɔn, li-i tee ki Yennu set loonɔ, njan wun tinnɔ mɔɔtana."

⁴⁴ Ki baa kpaat fat-teeb nba banlee ki pukin u po na mun bia sarikitɔ nna.

Yiisa kuun labaar

(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jɔɔnn 19.28-30)

⁴⁵ Laa tan baar yonsuuk ni, ki digbann na kur ji ɔɔnn ki saa tuu yenlekir kut muntaa. ⁴⁶ Kut muntaa manj yooe, ki Yiisa yikin sanpaapowa a "Eli, Eli, lema sabak-tani?" Li paak tee a "N Yennu, n Yennu, bee ki a nyiki-mi?"

⁴⁷ Binba see lej na nba gbat u yiini manj, ki bi siab beer leeb a, "U yi Elaija-e na." ⁴⁸ Ki bi ni yenc tin saa jii saapo ki suunt damiituk nna ni, ki jii sakin daauk paak, ki donn turɔ a wun nyu.

⁴⁹ Ki u leeb na beerɔ a wun nyikɔ, ki laan Elaija saa baar ki tan tinnɔwa-a?

⁵⁰ Ki Yiisa namm yikin sanpaapowa njan ji kpo.

⁵¹ Li yoo na ki chinchenn nba tuu jɔɔnn ki puun Yenjiantu nasaakak sinsuuk ni na ɔɔkit li yur paak ki tan sik tinj ni; tinj din damme, ki tanpiit ɔɔkit, ⁵² ki kaat bia loot, ki kpeemm nba din kpo ki tee Yennu niib na bonchiann fiir kuun ni, ⁵³ ki nyii bi kaat ni. Ki Yiisa kuun fiiru poorpo ki bi ɔɔɔ Jerusalem, ki niib bonchiann lab nan bi ninbina.

⁵⁴ Ki kunkɔnkɔnna saakɔɔ nan kunkɔnkɔnna nba pukin u po ki guu Yiisa na nba la tinj dammu nan linba kur tun na yoo nba, ki janmaanii soorib bonchiann, ki bi yeen bi leeb a "Barmɔnii, ɔɔ na set tee Yennu Bijae."

⁵⁵ Ki poob nba din tuu waa Yiisa ki nyii Galilii ki sommitɔ na ji wokir see banfɔkira njan gorii linba tuun manj. ⁵⁶ Bi yemme din tee Meeri Magdaliinn, nan Sebedii waas naa, nan Meeri nba din tee Jeems nan Joses naa na.

^I Li pasiar yan dirjit tonte, li pasiar poosiabe din tur linba na.

^{II} Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jɔɔnn 19.38-42)

⁵⁷ Ki daajoouk nba tan baar yoo nba, ki Arimatea doo ni mɔkitsɔɔ baar, ki u sann tee Joosef. U mun bia din tee wunba waa Yiisa-e. ⁵⁸ Ki u saan yudaanɔ Pailat boor, ki saa miarɔ a wun chabɔ ki wun kpaat Yiisa gbanant ki pii. Ki Pailat tur yaak a bin saan jii Yiisa ki turɔ. ⁵⁹ Ki Joosef saan ki jii Yiisa gbanant ki pɔbin katin-yeenj ni, ⁶⁰ ki jiiu saan ki saa piiu u mɔɔ mɔɔ kapaaun nba ki u din gbiir tanpiiuk lokir ni na, njan birint katangbenjir ki biin kamɔb, njan ji nmat kun. ⁶¹ Ki Meeri Magdaliinn nan Meeri ɔɔ na kar kpia lej, ki took kaauk manj.

Kunkɔnkɔnna nba guu kaauk manj bianjinba

⁶² Laa yent sanyikɔ, daar nba tee namm Juu teeb foon daar na, ki mannteeb yudamm nan Farisiinba saan Pailat boor ki saa betɔ a ⁶³ "Chanbaa, ti tian nan faak daanɔ manj nba daan be na, u daan yet a li-i tee ki u tan kpo, a njan daa nantaa daar u bia saa fiir kuun niwa. ⁶⁴ Li paak, turin kunkɔnkɔnna na mɔb ki bin saan kii guu u kaauk manj bonnann ki saa tuu daa nantaa manj daar; li-i kii tee nnai kaa, u poorpoweiteeb tan saa baar ki piitɔe, njan yet niib a u fiir kuun nie. Ki kpinkpannii manj tan saa gar sinsinn yar na paaka."

⁶⁵ Ki Pailat betib a "Jiin guuteeb man ki bin saan kii guu kaauk manj yaa loon bianjinba."

⁶⁶ Ki bi jii guuteeb ki bi saan saa guu kaauk na, njan buun tant ki pɔr kaauk na fanu.

Yiisa kuunfiiru labaar

(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jɔɔnn 20.1-10)

28 Ki Juu teeb foon daar na gar, ki lasir daar sanyafaar ki Meeri Magdaliinn nan Meeri ɔɔ na nyii saan a bin ɔɔn kaauk na. ² Tɔn, tinj din damm bonchiann, kimaan Yennu malakae nyii sanpaapo sik, ki tan bikit katangbenjir na ki loot kamɔb, ki nmat kar li paak. ³ Ki u gbanant nyirii nan sanyikintii na, ki u liant peen nan sanpagbounpeeun na. ⁴ Ki janmaanii soor guuteeb na bonchiann, ki bi ji jekir ki tan baa ki ɔɔɔ nan kpeemm na.

⁵ Ki malaka na bet poob manj a "Yimm daa tiin janmaanii. N mi nan i loon Yiisa nba ki bi daan kpaau dapunpunn paak nae. ⁶ U kaa nna, u fiir kuun niwa nan waa daan yet bianjinba na. Ii saana man ki tan got waa daan ɔɔɔ siaminba. ⁷ Ii saa man yian yian, ki saa yet u poorpoweiteeb a u fiir kuun ni ki gar saan Galilii-wa. Lenjewa ki i saa lau. Barmɔniie ki n beeri na."

⁸ Ki poob na nyii kaauk manj boor ki chiar saan a bin saa bet u poorpoweiteeb; ki janmaanii lek mɔkib, njan ki bi bia mɔk parpeenn bonchiann.

⁹ Baa din saa na, ki Yiisa chetib sɔnu ni ki fountib; ki bi gbaan, ki soor u taapant ki jiantɔ. ¹⁰ Ki u betib a "I daa tiin janmaanii; ii saa man ki saa bet n naa waas manj a bin saan Galilii; lenjewa ki bi saa lan."

Guuteeb na nba ηmat ki saa pak bianjinba

¹¹ Poob maŋ nba din saa na, ki guuteeb nba guu kaauk na siab ηmat saan doo ni, ki saa wann mannteeb yudamm na linba teen na kur. ¹² Nanne ki mannteeb yudamm maŋ nan saakab na lakin kar ki lor lor; ki tur guuteeb na likirii bonchiann, ¹³ ηaan betib a “Ti yet a Yiisa poorpoweiteebe baar tansuunii, yoo nba ki i gɔɔnt na, ki tan jan piit u gbanant; ¹⁴ ηaan li-i tee ki tin yudaanɔ na gbat nnaie, timm saa dɔkin i paak u boor ki nyinni.”

¹⁵ Ki guuteeb maŋ gaar likirii na, ηaan ηmat ki saa mɔɔnt, saakab maŋ nba wannib bianjinba na. Ki Juu teeb gaar maan na ki teen barmɔnii mɔkmɔk nan dina.

Yiisa nba dɔkit u poorpoweiteeb paak bianjinba

(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔɔnn 20.19-23; Toona 1.6-8)

¹⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan yenɔɔɔ na saan Galilii jɔɔsiar paak, siaminba ki Yiisa din wannib a bin saan na. Ki bi din tan lau leŋ. ¹⁷ Baa lau yoo nba ki bi gbaan ki jiantɔ; ηaan bi siab din birisɔwa. ¹⁸ Nanne ki u chat nakimm, ηaan yet a “Yennu turin sanpaak nan tin yent kurawa. ¹⁹ Li paak, ii saa man tingbouŋ na ni, nibooru kura boor ki teemm n poorpoweiteeb, ki wurib Yennu nyunwuru, n Baa Yennu maŋ sann ni, nan min u Bija sann ni, nan Seyeeŋ sann ni, ²⁰ ki wannib ki bin sak linba ki n wanni na kur. Nnaan ii tian man nan n sii be i boor yoo kura mɔkmɔk nan durinya gbennu.”

Mak

Ki jiiin Mak gbouŋ na po

Yennu maan nba ki Mak din sɔb na piin nan mɔmaan nba tee “Barŋanii nba jiiin Yiisa Masia nba tee Yennu Bija na poe.” U wann nan Yiisa tee wunba kakiie ki bia mɔk yiikoo. U yiikoo na nyii paanu u wannu ni, nan waa nyann Sintaanii, nan waa nyikit chabit niib bi biit bianjinbae.

Jɔkɔn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar (Matiu 3.1-12; Luk 3.1-18; Jɔkɔn 1.19-28)

¹ Barŋanii na jiiin Yennu Bija Yiisa Masia poe. ² Li din piin nan Yennu Sɔkinii Aisaya nba din sɔb bianjinba nae a,
“Yennu yet a
‘Nnara, n toomue na, ki n yaa n tumɔ
ki wun dɔŋ gar a tɔkɔn,
ki ŋamm a sɔnii ki tura.’
³ Kɔ be muuk ni ki hoot a,
‘Ŋammit man ti Yomdaanɔ baaru sɔnii
ki lii took ki turɔ.’”
⁴ Jɔkɔn din be muuk ni, ki wuur niib Yennu nyunwuru, ki mɔkɔtir a niib n nyik bi toonbiit ki wun wurib Yennu nyunwuru ki Yennu n nyik chabib. ⁵ Ki niib bonchiann nyii Judea yent ni nan Jerusalem doo ni, ki baar Jɔkɔn boor ki tan fiit bi toonbiit, ki Jɔkɔn wurib Yennu nyunwuru, Jɔkɔn dann mɔkir ni.
⁶ Jɔkɔn din lia laagumii kobit liatire, ki bia boob gbann u siak ni, ki u jeet tee naasuut nan siat. ⁷ Ki u mɔkɔtir ki teen niib a “Nirɔ nba yaa wun tan wei n poor ki baar na cheen, ki n ki jaŋ nan ki n gbaan u tɔkɔn ki lot u taasanmii gbaa. ⁸ Min ŋarin wuuri nan nyume, ŋaan ŋkɔ tan saa jii Yennu Seyeenɛ ki wuur i para.”

Jɔkɔn nba wur Yiisa bianjinba (Matiu 3.13-4.11; Luk 3.21-22; 4.1-13)

⁹ Li yoo na ki Yiisa nyii Nasaref doo nba be Galilii yent ni na, ki baar Jɔkɔn boor, ki Jɔkɔn wurɔ Yennu nyunwuru Jɔkɔn dann mɔkir ni. ¹⁰ Yiisa nba nyii nyun maŋ ni ki doo yoo nba, li taakpaak ni ki u la ki sanpaak loot, ki Yennu Seyeenɛ sik tɔkɔn u paak ki tee nan ŋmann; ¹¹ ki u gbat kunkɔr sanpaapo, ki kunkɔr na yet a “Fine tee n Bilonkak; fine ki n numm gboo.”

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa (Matiu 4.1-11; Luk 4.1-13)

¹² Ŋanne ki Yennu Seyeenɛ te ki Yiisa kɔ muuk ni; ki u din be muuk maŋ ni ki saa jaŋ dapiinna, ki Sintaanii tan jammɔ. ¹³ Yiisa nan muuk ni bonkobite din be; ki Yennu malakanba sik ki teenɔ saauŋ.

Yiisa nba din yiin jansooraa banna bianjinba (Matiu 4.12-22; Luk 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Tɔkɔn, ki bi tan soor Jɔkɔn, wunba wuur niib Yennu nyunwuru na, ki kɔkɔn dansarik; ki li poorpo ki Yiisa saan Galilii yent ni, ki mɔkɔtir Yennu barŋanii ¹⁵ ki yeen a “Yoo baara, ki Yennu ŋaanaan baaru per na; li paak, teent man barŋanii maŋ yada ŋaan nyik i toonbiit.”

¹⁶ Yiisa nba din somm Galilii mɔkɔgbenjir kpiŋ na, ki u tan la Simonn nan u waarɔ Andru, ki bi lubin janlaauŋ mɔkɔgbenjir na ni, kimaan bi din tee jansoorae. ¹⁷ Ki u yetib a “Ti waan man, ki n saa te ki yii daak niib kii teenin.” ¹⁸ Li taakpaak ni ki bi nyik bi janlaant na, ŋaan fiir ki waau.

¹⁹ Ki u bia saan tɔkɔn po waaminna ki la Jeems nan u waarɔ Jɔkɔn, binba din tee Sebedii waas na, ki bi be bi burgbetir ni ki lik bi janlaant. ²⁰ Li taakpaak ni ki u yimm; ki bi nyik bi baa Sebedii nan u toontunna burgbetir maŋ ni, ŋaan waau.

Jɔkɔn nba ki narinbiik be u ni na labaar (Luk 4.31-37)

²¹ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb na saan kɔ Kape-naum doo ni; ki Juu teeb foon daar tan baar, ki u kɔ Yenjiantu diiuk ni, ki piin ki want niib Yennu maan. ²² Ki u wannu maŋ bakitib bonchiann, kimaan u wannib nan u tee daanɔ nba yen yiikoo nae, ki ki wannib nan sennu wanniteeb nba tuu wantib bianjinba na.

²³ Ki li yoo na ki Jɔkɔn nba narinbiik be u ni na be Yenjiantu diiuk na ni, ki yikin sanpaapo ki yeen a ²⁴ “Fin Yiisa, Nasaref nirɔ na, timm nan fin nlee mantiki? A baar a a tan biirite-e? N mi faa tee wunba; a tee Yennu Popeendaanɔ nae.”

²⁵ Ki Yiisa tian u paak a, “Ŋminin fuut, ŋaan nyi u ni.”

²⁶ Ki narinbiik na fuun Jɔkɔn na ki tan lu-u, ŋaan yikin sanpaapowa, ki ji nyii u ni. ²⁷ Li din teen bi kur jaarli-tuko, ki bi boi leeb a “Bee na? Wannsaann jiki! U mɔk yiikoo ki yeen narinbiit, ki bi saak u mɔb.” ²⁸ Li taakpaak ni ki u sann mɔkɔn ki lin Galilii yent ni kur.

Yiisa nba din te ki baatib bonchiann la laafia bianjinba
(Matiu 8.14-17; Luk 4.38-41)

²⁹ Baa din nyii Yenjiantu diiuk maŋ ni na, ki ɔɔɔ nan Jeems nan ʒɔɔɔ saan ɔɔɔ Simonn nan Andru ŋaak ni. ³⁰ Ki Simonn dianpook ɔɔɔ nan gbanantouŋ, ki bi bet Yiisa u yiaru maŋ po. ³¹ Ki Yiisa saan soor u nuu ki fiin kaan, ki u gbanantouŋ maŋ gbenn, ki u fiir ki teenib saauŋ.

³² Li daar maŋ daajonyiɔɔɔ, ki niib jii baatib nan binba ki narinbiit be bi ni na, ki baar namm Yiisa boor. ³³ Ki doo maŋ ni niib kura lakin ki tan be diiuk na tammɔɔ boor. ³⁴ Ki u te ki niib bonchiann nba yiar yiarbooru kura la laafia, ki bia nyinn narinbiit niib bonchiann ni, ŋaan ki ki sak narinbiit maŋ n yet siari, kimaan bi din mi waa tee wunba.

Yiisa nba din mɔɔntir barŋanii Galilii digbana ni bianjinba
(Luk 4.42-44)

³⁵ Ki Yiisa ɔɔɔ nyii ŋaak na ni ki kojouk daa ki mɔ, ki ɔɔɔ muuk ni ki saa mei Yennu. ³⁶ Ki Simonn nan u leeb na ji din lin ki loon u boor, ³⁷ ki saa lau ki betɔ a “Sɔɔ kura loon bin la faa be siame.”

³⁸ Ki u yetib a “Ŋaant man ki tin saan digbana nba be ti ɔɔɔ po na, ki n saa mɔɔntir barŋanii na leŋ mun, kimaan li paake te ki n baar.”

³⁹ U din lin Galilii yent ni kura, ki mɔɔntir barŋanii maŋ, Yenjiantu diit ni, ki bia nyint narinbiit niib ni.

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba
(Matiu 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ ɔɔɔ, ki gbaatsɔɔɔ baar Yiisa boor, ki tan gbaan u ɔɔɔ ki barimɔ a “Li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n ŋaauk na n gbenna.”

⁴¹ Ki ninbaauk soor Yiisa, ki u tant u nuu ki siiu, ŋaan yetɔ a “N loon nna. A ŋaauk maŋ n gbenn,” ⁴² Li taakpaak ni ki ɔɔɔ maŋ ŋaauk gbenn, ki u gbanant ji jen li bannu ni. ⁴³ Ki Yiisa kpaano fanu, ⁴⁴ ki yetɔ a, “Ti mi ki a bet ɔɔɔ li barii; ii saa jii a mɔɔ ki wann Yennu manntɔɔ na, ki mann maruŋ nba ki Yennu sɔɔɔkinii Moses din senn ki jiiin gbaata paaku po na, ki ɔɔɔ kur n bann nan a ŋaauk maŋ set gbenna,” ki ji nyikɔ ki u saan.

⁴⁵ Ŋanne ki ɔɔɔ na saan ki mɔɔntir u paaku maŋ labaar lokir kura po; ŋanne din te ki Yiisa ki fit nyi paanu ki ɔɔɔ digbansiar ni, ŋaan ji kpan be muuk ni; ki niib bonchiann nyi lokir kur po ki baat u boor.

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daano la laafia bianjinba
(Matiu 9.1-8; Luk 5.17-26)

2 Laa teen daa ŋanŋaa nna, ki Yiisa bia ŋmat Kapenaum; ki bi mɔɔntir nan u ŋmat ŋaak powa. ² Ki niib bonchiann tikir, ki nan yiar bonmintik nnawa tan kaa ŋaak maŋ ni, ki ɔɔɔ saa fit baar tammɔɔ ni; ki u mɔɔntir Yennu maan ki teemm. ³ Niib banna din tan jii baatsɔɔ ki u gbanant kpowa; ki bi paano lianŋ paak a bin baar nana Yiisa boor. ⁴ Bi din ki fit baar u boor, kimaan

niib nba din yabit na paak, ŋanne ki bi ɔɔɔ loot diiuk na yur paak, ¹ ki sikin baatsɔɔ na nan lianŋ ki tan birɔ Yiisa ɔɔɔ. ⁵ Yiisa nba din la baa teenɔ yada bianjinba na, ki u yet baatsɔɔ na a “N bik, n nyik chab a biita.”

⁶ Li yoo na ki Yennu sennu wantesiab kar leŋ maŋ ki boi bi para ni a, ⁷ “Bee teen ki ɔɔɔ na piak nna? U yekint u mɔɔ nan Yennu-e. Ŋmee saa fit nyik chab niro biiti, ki li ki tee Yennu kuukɔ kaa?”

⁸ Dudukit na nba din be bi para ni yoo nba na, ki Yiisa bann ki boib a “Bee ki i dukii linba na? ⁹ Maa yet baatsɔɔ na a ‘N nyik chab a biit,’ koo maa saa yetɔ a ‘Fiit ki jii a lianŋ kii somm na,’ maan munlee na lannpoe paari? ¹⁰ Ŋaan n saa wannu nan min nisaarik Bik mɔɔ yiikoo tingbouŋ na ni, ki saa fit nyik chab niro biit.” Ŋanne ki u jiant bet wunba ki u gbanant kpo na a ¹¹ “N beerae, fiit, ki jii a lianŋ kii kun a ŋaak ni.”

¹² Li taakpaak ni ki u fiir jii u lianŋ ki nyii bi kura ninbina ni. Ki li bakitib bonchiann; ki bi piak dont Yennu sann ki yeen a “Ti daa ki mi la bakitnaurŋ toona na booru.”

Bianjinba ki Yiisa yiin ɔɔɔ ki u sann tee Liifai
(Matiu 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Li poorpoe ki Yiisa bia ŋmat Galilii mɔɔɔgbenŋir na kpɔŋ, ki niib bonchiann tikir u boor ki lintɔwa, ki u wantib Yennu maan. ¹⁴ Ŋanne ki u tan gar ɔɔɔ po ki saa la jasɔɔ nna ki u sann tee Liifai, wunba din tee Alfeus bik, ki u kar u toonn paak, lampogaar-diiuk ni. Ki Yiisa betɔ a “Fiit kii waan.” Ki u fiir ki waau.

¹⁵ Ki Liifai maŋ teen jaamm u ŋaak ni ki tur Yiisa; ki lampogaarteeb bonchiann nan biitdamm bonchiann lakin kar nan Yiisa nan u poorpoweiteeb ki di jeet. Bi din yab bonchiann ki waau. ¹⁶ Ki sennu wanteeb, binba din tee Farisiinba na, la ki Yiisa di jeet nan biitdamm nan lampogaarteeb na; ki bi boi u poorpoweiteeb na a “Bee ki u lakin di nan niibooru na?”

¹⁷ Yiisa nba gbat nna ki u betib a “Binba mɔɔ laafia ki loon tebtɔ; ŋaan binba yiar, ŋamme loon tebtɔ. N ki baar a n yiin popeendamm kaa, ŋaan n baar a n yiin biitdamme.”

Mɔloru labaar
(Matiu 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Li yoo maŋ ki ɔɔɔ, wunba din wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb, nan Farisiinba din lor mɔɔ; ki nisiab baar ki boi Yiisa a “ɔɔɔ poorpoweiteeb nan Farisiinba poorpoweiteeb lorin mɔɔ; bee teen ki a poorpoweiteeb ki lorimi?”

¹⁹ Ŋa Yiisa boib a “Poochiann-i be, saamm saa lor mɔɔ, yoo nba ki pooyookir sɔɔɔ daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. Pooyookir sɔɔɔ nba daa be bi boor ni na, bi kan lor mɔɔ. ²⁰ Ŋaan yoo baat ki bi tan saa nyinn pooyookir sɔɔɔ na bi boor; li yooe ki bi saa lor mɔɔ.

²¹ “Sɔɔ kan sak jii chabpaann ki lik takperi; li-i tee ki u teen nnaie, chabpaann na saa pat takper nae, ki li patimin saa ŋamm pukin. ²² Nnae mun ki ɔɔɔ kan jii da-

paanin ki liak karkper ni; li-i tee ki u teen nnaie, ki da-paanin na tan מִכּוּ יוּוּ nba, li saa put karkuk nae, ki daan marj n מִכּוּ יָאֵן, ki karkuk na n mun biir. Li paak, bi jikit dapaanin ki liakit karkpaann nie.”

Juu teeb foon daar labaar

(Matiu 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ מִכּוּ, Juu teeb foon dasiar, ki Yiisa nan u poor-poweiteeb gaar dii kpaab ni. Baa saa marj ki u poor-poweiteeb na toktir dikara ki pinii nman. ²⁴ Nanne ki Farisiinba na boio a “Bee ki bi tuun linba ki ti sennu ki chab a tii tuun foon daari?”

²⁵ Ki u yetib a “I ki mi karin Yennu gbouj ni Defid nba din tun bianjinba-a? Yoo nba ki kon din gbat נָכּוּ nan u נָכּוּ מוּ, ki bi ki מָכּוּ jeet na, ²⁶ ki u din נָכּוּ Yennu nba ni, ki saa jii boroboro nba ki bi tur Yennu na ki nman, yoo nba ki Abiatar din tee mannteeb yudaans na. Sennu na din ki chab nan נָכּוּ n di boroboro marj see Yennu mannteeb kuukכּוּ; nbaan Defid marj din nname, ki bia tur u נָכּוּ מוּ na gbaa ki bi mun nman.”

²⁷ Ki Yiisa namm yetib a “Nisaarik sommir paake ki Yennu senn foon daar; li ki tee foon daar paak kaa ki u din nan nisaariki. ²⁸ Li paak, min nisaarik Bike tee foon daar na Yomdaans.”

Ki jii nuukpeenn daans po

(Matiu 12.9-14; Luk 6.6-11)

³ Nanne ki Yiisa nmat נָכּוּ Yenjiantu diiuk ni, ki jasכּוּ be lej ki tee nuukpeenn. ² Ki nisiab be lej ki gorii Yiisa, a bin laan u saa te ki nuukpeenn daans marj n la laafia foon daari, ki bin pak biirכּוּ. ³ Nanne ki Yiisa yiin nuukpeenn daans na a “Baat nna,” ⁴ nbaan boi niib na a “Ti sennu chab a tii sommit niib foon daar koo ti biiribe? Ti tinn niib koo ti kpibi?”

Naan ki bi nmina. ⁵ Ki u gotib ki lint nan wutoor, ki-maan u par din biir bonchiann bi ninkoonii na paak; ki u nmant ki bet נָכּוּ marj a “Tantir a nuu marj.” Ki u tant, ki li la laafia. ⁶ Li yoo na ki Farisiinba na nmat nyii, ki namm nan Bat Herod poorpojoכּוּ מוּ lor soor nan leeb baa saa teen bianjinba ki kpi Yiisa.

Niib bonchiann nba din waa Yiisa poor bianjinba

⁷ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb fiir ki sik Galilii מָכּוּ-berjir na kpij, ki nibur wei u poor. Bi din nyii Galilii nan Judea ⁸ nan Jerusalem nan Idumea nan נָכּוּ dann מָכּוּ-pootir, nan Taya nan Sidonn tingbouj nie, ki yab bonchiann, ki tikir u boor; baa gbat nan u tuun toongberja na paak, ki bi baar u boor מָכּוּ-berjir na kpij. ⁹ Ki u bet u poorpoweiteeb a bin la burgbetir ki turכּוּ, ki wun נָכּוּ kar ki wann niib marj Yennu maan, ki nibur na tan daa tutכּוּ, ¹⁰ kimaan waa din te ki baatib bonchiann la laafia na paake ki binba kur yiar ji nakii a bin siiu. ¹¹ Narinbiit nba be binba ni na nba din tuu lau yoo nba kur, bi din tuu baa u נָכּוּ ne ki faa wuyikij ki yeen a “Fine tee Yennu Bija.”

¹² Ki u kpaamm nan ninמָכּוּ a bi daa מָכּוּ-tirכּוּ ki teen niibi.

Yiisa nba din gann u toomiinba piik nan banlee bianjinba

(Matiu 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Li poor po ki Yiisa doo kunkonn paak nbaan yiin binba ki u loon na, ki bi baar u boor. ¹⁴ Ki u gann niib piik nan banlee, ki yib toomiinba, a bii be u boor ki wuu tuumm ki bii מָכּוּ-tir u barnanii, ¹⁵ kii bia kii מָכּוּ yiikoo kii nyint narinbiit niib ni.

¹⁶ Waa din gann niib nba piik nan banlee na, bi sanae na: Simonn, wunba ki Yiisa din purכּוּ Piita na; ¹⁷ nan Jeems nan u naa bik נָכּוּ, binba din tee Sebedii waas na, ki Yiisa purib Boanejes, ki li paak tee sathanii waas; ¹⁸ nan Andru nan Filip, nan Batolomiu, nan Mati, nan Tomas, nan Jeems wunba tee Alfeus bija na, nan Tadeus, nan Simonn, wunba din loon namm Juu teeb-ii yen bi מָכּוּ na, ¹⁹ nan Judas, wunba din tan nyii Yiisa poor na.

Narinbiit bat Beelsebul labaar

(Matiu 12.22-32; Luk 11.14-23; 12.10)

²⁰ Li poor po ki Yiisa kun; ki nibur tikir נָכּוּ nan u poorpoweiteeb boor, ki bi tan נָכּוּ yaak nan jeet dinu. ²¹ U nbaateeb nba din gbat nna, ki bi mi a u waate, ki bi baar a bin soorכּוּ.

²² Ki Yennu sennu wantesiab nba nyii Jerusalem na mun din yet a “Narinbiit bat Beelsebul nae be u yur ni, ki u nyint narinbiit niib ni נָכּוּ Beelsebul yiikoo ni.”

²³ Ki Yiisa yiin wanteeb marj a bii baat na, nbaan yimm barjokit ki boio a “Sintanii saa sak nyinn u מָכּוּ-a? ²⁴ Naan niib-i nmat נָכּוּ ki tookit bi leeb, bi naan marj kan fit seti. ²⁵ Ki nbaan niib-i nmat נָכּוּ nan leeb, bi nbaan marj kan fit seti. ²⁶ Ki Sintanii-i nmat נָכּוּ nan u מָכּוּ, u kan fit seti, u joontue na.

Yiisa nba fit biir Sintanii parj bianjinba

²⁷ “נָכּוּ kan fit נָכּוּ parj daans nbaan ni ki saa jan u מָכּוּ-kinti, see ki u נָכּוּ lorכּוּ nbaan yen ji fat u nbaan marj.”

²⁸ Ki Yiisa tukin ki yetib a “Barmoniie ki n beeri na, Yennu saa nyik chab nisaarii bi biit nan bi barbiit kura; ²⁹ nbaan wunba kur piak barbiit ki teen Yennu Seyeen, Yennu kan mi nyik chab li daans faba.” ³⁰ Linba din te ki Yiisa pak nna marj tee nnae, baa din yet a “Narinbiit be u yur ni na.”

Yiisa naa nan u waarii labaar

(Matiu 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Li yoo na ki Yiisa naa nan u waarii baar ki see nanyer po, nbaan tun נָכּוּ a wun yiinכּוּ na. ³² Ki nibur kar ki lintכּוּ, ki u be sinsuuk ni; ki bi yetכּוּ a “A naa nan a waarii be nanyer po ki loona.”

³³ Ki u boio a “Nmee ji tee n naa, ki lamme mun tee n waarii?” ³⁴ nbaan got binba kar u boor na ki yet a, “N naa nan n waarii be nna na. ³⁵ Wunba kur tuun Yennu loomm, נָכּוּ tee n ninja nan n niipoo nan n naa.”

Tanburto̅̅̅ barjouk
(Matiu 13.1-9; Luk 8.4-8)

4 Njanne ki Yiisa yaan piin ki want niib Yennu maan, Galilii mək̅gbenjir kpiŋ, ki nibur baar u boor. Waa la ki nigbanu na yabit na, ki u kək̅ burgbet-siar ni, ki sik nyun ni, ŋaan ki niib na biar see gbing-bann. ² U din yiimm barjokite ki wantib barii bonchi-ann.

³ U din yin a, "Jasək̅ din doo u kpaab a wun saa bur tan. ⁴ Waa din buur na, ki bonboorii na yenn-nba yat baa sək̅njouk ni, ki kək̅nii wei tək̅kir. ⁵ Ki leer mun baa tanpuut paak, siaminba ki tant ki yabi. Tant nba ki yab na, ki li pia ki kpaat yama, ⁶ ŋaan yonnu nba tan faar yoo nba, ki li kək̅k. Laa din ki fit sikin jiina na paak, li kur din kpoe. ⁷ Ki leer mun baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat nan kunkonii na, ŋaan ki kunkonii na ŋmabirir ki li ki fit nan. ⁸ ŋaan ki leer mun baa tinŋaŋ ni, ki pia, ki kpaat fanu, ki nan naanŋaŋ, ki yenn nba nan bin piintaa-taa, ki leer nba mun nan piinloob-loob, ki siab mun nan kobik kobik."

⁹ Yiisa nba yin barjouk na ki gbenn yoo nba, ki u yet a "Wunba mək̅ tuba ki saa gbat, wun gbiint."

Barjokit maŋ yinu paak
(Matiu 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Li poorpoe ki nisiab nba din tuu be Yiisa peŋ, ŋamm nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na baar u boor, yoo nba ki u be u kuukək̅ na, ki tan boi̅ barjokit na paak. ¹¹ Ki u yetib a "Yimm ŋarin, Yennu fiit woonin ni barii nba jiin u naan po na ki wannawa, ŋaan binba ki be nani na ŋarin gbia bonsiar kura barjokit nie, ¹² a 'Bin got ŋaan daa laat, ki bia gbiint ŋaan daa bant li paaki; kimaan bi-i la ki bann, bi saa jen ki baar Yennu boore ki wun nyik chab bi biit.'"

Tanburto̅̅̅ barjouk na paak
(Matiu 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Njanne ki Yiisa boib a, "I ki bann barjouk na paaki-i? Nlee ki i ji saa mi bann barjoklia paaki? ¹⁴ Tanburto̅̅̅ na tee nan wunba piak Yennu maan nae. ¹⁵ Ki nisiab naan bonboorii nba baa sək̅njouk paak na; bi-i gbat Yennu maan yoo nba, ŋaan Sintaanii tuu baar ki nyin-nir bi para nie yama. ¹⁶ Nisiab mun naan bonboorii nba baa tanpuut paak nae; bi tuu gbat ki gaar maan maŋ nan parpeenne, ¹⁷ ŋaan maan maŋ ki fit siik baa jiina bi para ni fanu, li paak bi ki diar ki yukii; yoo nba ki niib dintib fara, koo mukisuk tan baarib maan maŋ paak, bi tuu lue yama. ¹⁸ Ki nisiab mun bia naan bonboorii nba baa kunkonii jiina ni na. Bi-i gbat maan maŋ, ¹⁹ ŋaan tingbouŋ na daamii, nan mək̅int loomm, nan bonbooru booru lomm tuu kək̅ nyakin maan maŋe ki li kan nami. ²⁰ ŋaan nisiab ŋarin tee nan bonboorii nba tuu baa tinŋaŋ ni nae. Bi gbia maan maŋ ki gaan, ki li naan. Siab naan piintaa-taa, ki siab naan piinloob-loob, ki siab mun bia naan kobik kobik."

Ki jiin fitir po
(Luk 8.16-18)

²¹ Ki u bia boib a, "Sək̅ mi ki kək̅ nan fitir ŋaak ni, ki chibin ŋmaŋ li paak, koo ki gurir gado luŋ ni-i? Aaii. See ki u jiir ki tək̅ bonsiar nba dək̅ii paak. ²² Barii nba kur woo, see ki li tan woot nyii paanu, ki linba kur mun liik, see ki li likit. ²³ Wunba mək̅ tuba ki saa gbat, wun gbiint."

²⁴ Ki u bia yetib a, "Gbiintir man yaa gbia linba na fanu. Yaa bikii bianjiba ki teen, nnae ki Yennu saa bikin ki turi, ki lin gar nna. ²⁵ Wunba gbat ki gaar bonŋann, ŋək̅e saa ŋamm gaar ki pukin, ŋaan wunba ki gbiintir, u saa kək̅ waan nba ki u mək̅ nawa."

Bonbuburit barjouk

²⁶ Ki Yiisa bia ŋamm yet a, "Yennu naan tee nan nirək̅ nba tuu bur tan u kpaab ni, ²⁷ ki kək̅ gək̅ nyi̅k, ki tan fiir sanyi̅k ni, ki sək̅ bonboorii na kura pia ki kpaata; ŋaan ki u ki mi laa tee bianjiba ki pia kpaatiri. ²⁸ Tiŋ nae tuu te ki bonboorii maŋ pia ki kpaatir ki bia naan bin. Nyakire tuu nyi sinsinn, li poor po ki fouŋ n wei, ki ji teen bin. ²⁹ Dii maŋ-i beer yoo nba, kpaarək̅ na ji tuu piin li jaamue nan u dijaanjuk, kimaan jaanu yoo ji baare na."

Bonboorik barjouk

(Matiu 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)

³⁰ Linba na poor po ki Yiisa boib a "Ti daa saa bikin Yennu naan nan lannpoe? Ti saa yin barjouk lanne ki lin yent niib nunii po? ³¹ Li tee nan kanperik binn nba ki sək̅ jii ki bur kpaab ni, ki li waar ki gar tingbouŋ na bonboorii kur, ³² ki li tan pia ki kpaat ki ji yab bonchi-ann, ki mək̅ yiingbenja; ki kək̅nii ji tia tiat li yiinii na paak."

³³ Yiisa din yin barjokit bonchiann nan linba na na, ki nyint Yennu maan ki teen niib, baa saa fit bann bianjiba. ³⁴ U din ki mi pak namm maan ki li ki tee barjokiti. ŋaan u din tuu tan ŋamm wann u poorpoweiteeb barjokit maŋ kur paak, yoo nba ki bi tuu biar be bi kuukək̅ na.

Wouŋ nan nyun nba sak Yiisa mək̅ bianjiba
(Matiu 8.23-27; Luk 8.22-25)

³⁵ Li daar daajoouk ki Yiisa bet u poorpoweiteeb a, "ŋaant man ki tin poot mək̅gbenjir na pootir." ³⁶ Li yooe ki bi nyik nibur na, ki kək̅ waa kar burgbetir nba na ni; ki ŋamm nan ŋək̅ lakin saan. ŋaan burgbetlia bia din be leŋ. ³⁷ Baa be burgbetir maŋ ni ki ki mi yiitian, ŋamm tan sək̅ wonpaaruk fikite, ki nyunpana piin liat ki kək̅ burgbetir maŋ ni, ki li tan yaa lin gbee. ³⁸ Li yoo Yiisa din dək̅ burgbetir maŋ poor po ki kpaak yukpaki-tir ki gək̅nt. Njanne ki u poorpoweiteeb fiin ki yaa, "Chanbaa, taa yaa ti kpo na, a baka kaa ti po-o?"

³⁹ Ki u fiir set ki tian wonpaaruk na paak, ki bia bet nyunpana na mun a "Dək̅t soon nna." Ki wonpaaruk maŋ nyik, ki nyun na mun ji dək̅ ki muu dik dik.

40 Njanne ki u boi u poorpoweiteeb manj a "Bee ki i tiin janmaanii? I daa ki teen Yennu yada-a?" 41 Ki janmaanii soorib bonchiann, ki bi boi bi leeb a "Niboor bee na? Woung nan nyunpana gbaa saak u mabe."

Yiisa nba nyinn narinbiit jasoo ni bianjinba

(Matiu 8.28-34; Luk 8.26-39)

5 Yiisa nan u poorpoweiteeb din poot Galilii makgbenjir na gbingbanleer po, Gerasa yent ni. 2 Yiisa nba nyii burgbetir na ni yoo nba, li taakpaak ni ki jasoo nyii kaat ni ki chetoo. Narinbiituk din be joo na ni, 3 ki u doo kaat na ni. Joo din kaa ki saa fit baano banti, ki bia kan fit loro jarit gbaa; 4 kimaan bi-i baan u nii nan u taa bant, njaan u din tuu yabit bant na kure, ki bia biir kut nba be u taa ni na. U din mak paŋ bonchiann, ki soo ki fit gpi-oo. 5 Nyiok nan yonnu ni kur ki u lin kaat nan kunkona ni ki yikin njaan dia tana ki nja u maa.

6 Waa din daa be banfokira njaan la Yiisa na, ki u tin ki tan gbaan Yiisa doo, 7 njaan yikin sanpaapowa ki yet a "Yiisa, Yabint Yennu Bija, min nan fin nlee mantiki? Yennu paak ki n barima, a daa mukisimi." 8 U yet nna, kimaan Yiisa paŋ yakii nan narinbiituk na a "Fin narinbiituk na, nyimin joo na ni."

9 Li poorpo ki Yiisa boio a, "A sannii?"

Ki u jiin a "N sann tee Bure, kimaan ti yab bonchiann." 10 Ki narinbiit na te ki joo na barin Yiisa a u daa nyintib ki bi saa tingaŋ ni.

11 Doorii bonchiann din see kunkonn na paak ki kpia ki di. 12 Ki narinbiit na barin Yiisa a, "Chabint ki tin saan joo doorii na ni." 13 Ki Yiisa chabib sooo, ki bi nyii joo na ni, ki joo doorii na ni. Ki doorii na kur tin sik makgbenjir na ni, ki dii nyun. Doorii na kann din teen nan tusaa njanlee nawa.

14 Ki binba guu doorii na fiir chiar ki saa doo ni li labaar doo ni nan kpaant ni. Ki niib baar a bin la linba kur tun manj. 15 Baa baar Yiisa boor yoo nba, ki la joo nba ki narinbibur tuu be u ni na kar leŋ nan laafia nan u dudukit kura fanu, ki ji lia tiat, ki janmaanii soorib.

16 Ki binba lar na betib linba tun ki tur joo na, ki bia betib doorii na labaar.

17 Njanne ki niib na ji barin Yiisa a wun nyi bi tinj ni.

18 Yiisa nba din tee siir a wun joo burgbetir na yoo nba, ki joo nba ki Yiisa nyinn narinbiit u ni na barimoo a, "Njaant min nan fin n lakin saan."

19 Njaan ki Yiisa ki saki, ki betoo a, "Ti nmat kii kun a niib boor ki saa betib Yennu nba tina ninbaauk ki bia tun toonjaann ki tura bianjinba."

20 Njanne ki joo na ji lin yent nba ki bi yir Doi-piik na ni, ki doo linba kur ki Yiisa tun tur manj, ki li teen soo kur jaarlituk.

Jairus bonpobik baatuk labaar

(Matiu 9.18-26; Luk 8.40-56)

21 Li poorpo ki Yiisa bia nmat poot makgbenjir na gbingbanleer. Waa saa baar mak-pootir na, ki nibur tikir ki lintoo. 22 Ki jasoo baar leŋ, ki u sann yi Jairus; u din tee Yenjiantu diiuk ni saakoo. Joo na nba la Yiisa yoo nba, ki u gbaan Yiisa doo, 23 ki barimoo nan u par

kur a "N bonpobike yiar ki per kuuma. A kan baar na ki tan yii a nii u paak ki wun lek la laafia ki tinni-i?"

24 Njanne ki joo nan Yiisa ji saa u njaak ni. Ki nibur mun bia waa ki muk ki tut Yiisa.

Poosoo nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba

(Matiu 9.20-22; Luk 8.42-47)

25 Poosoo nna mun din be ki siik faboung ki tan janj bi-na piik nan njanlee, 26 ki lin tebbeeb bonchiann boor a wun teb u maa, ki tan gbenn u faar, njaan ki yiaru na bia pukii. 27 Ki u tan gbat Yiisa po; li paak, ki u baar nibur na ni, ki waa u poorpo, njaan bikii u par ni a 28 "Mi-i lekii sii u liatir kuukoo gbaa, n saa la laafiawa;" 29 ki set tan sii u liatir. Li taakpaak ni ki u faboung na jit; ki u bann u gbanant ni nan u la laafiawa. 30 Li yoo ki Yiisa bann u par ni nan paŋ nyii u niwa. Ki u jiant boi niib na a "Njamee sii n liatiri?"

31 Ki u poorpoweiteeb na mun nmat boio a, "Fin la nibur na muk nna, njaan ki a boit a njamee siiani?"

32 Njaan ki u lek bia gorii lintir, a wun la niroo nbae siiu. 33 Poo na nba bann linba tun u gbanant ni na paak, ki janmaanii sooro, ki u jekir yoo yoo, ki baar tan gbaan Yiisa doo, ki betoo barmoo kur. 34 Njanne ki Yiisa betoo a "N niipoo, faa teenin yada na paake te ki a la laafia. Ii saa nan parmaasir. A yiaru kur gbenna."

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba

(Matiu 9.23-26; Luk 8.49-56)

35 Yiisa nba daa piak linba na ki siab nyii Jairus na njaak ki baar yet Jairus manj a, "A bonpobik na taan kpowa. Bee ki a ji daamii Wanntoo na?"

36 Ki Yiisa lek teen nan u ki gbat na, njaan bet Jairus manj a, "Daa tiin janmaanii. Teentin yada." 37 Njanne ki Yiisa ki sak ki joo n weio saan njaak na ni, see Piita nan Jeems nan u waaroo doo. 38 Baa din baar njaak na ni yoo nba, ki Yiisa gbat fuut nan kpemoo. 39 Njanne ki u joo boio a "Bee fuute mani? Bee ki i bui? Bik na ki kpo kaa, u doo." 40 Baa gbat u barii na ki bi laau. Njanne ki u ber nyinnib, njaan jii bik na baa nan u naa ki pukin u poorpoweiteeb bantaa na po, ki bi joo diiuk nba ki bik na doo na ni. 41 Baa joo yoo nba, ki u soor bik na nuu njaan yetoo a "Talita kum." Li paak tee, "Bonpobik, n yeen fine, fiit."

42 Li taakpaak ni ki bonpobik na fiir set kakibii, ki somm lin. Ki li jaar litib bonchiann. (U din tee bina piik nan njanlee bike.) 43 Njaan ki Yiisa kpaamm a bii mi bin yet soo, ki bia betib a bin tur bik na jeet ki wun di.

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yet Yiisa

(Matiu 13.53-58; Luk 4.16-30)

6 Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nyii leŋ ki nmat kun u maa doo ni. 2 Ki foon daar ki u tan joo Yenjiantu diiuk ni a wun wann nibur nba be leŋ na Yennu maan. Niib na nba gbat u wannu na ki li jaar lit bi kura, ki bi boi leeb a, "Yanboor lannpoe ki u mak mani? U teen nlee ki tuun bakitnaung toonjaana na? U la linba na kur lee?" 3 Kanpinta na kaa na-a? Meeri bija na kaa-a? Njoo kaa tee Jeems nan Joosof nan Judas nan

Simonn כֹּכְךְ na-a? U niipoob kaa be nna na-a?" Li paak ki bi yêṭs.

⁴ Nanne ki u betib a "Yennu sֹכִינִי ki כֹּכְךְ baakir see u מֹכְךְ doo ni nan u תִּכְךְ niib boor, nan u מֹכְךְ מֹכְךְ ḡaak ni."

⁵ U din ki tun bakiṭnauḡ toonjaana lenji, see baatib banḡa nnae ki u din yii u nii bi paak, ki bi la laafia, ⁶ ki-maan niib maḡ nba ki teenכְךְ yada na; ki li yaar litכְךְ bonchiann.

Bianḡinba ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee na

(Matiu 10.5-15; Luk 9.1-6)

Nanne ki Yiisa lin digbanbis ni ki want niib Yennu maan, ⁷ ki din tan lakin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki turib paḡ a bii nyint narinbiit niib ni, ki tumm banlee-lee; ⁸ ki betib a "Yoo nba ki i saa, i daa jikit siar ki saa, see patii kuukכְךְ. I daa dia jeeti, i bia daa dia pa-ka, i bia daa wuu likirii. ⁹ Ii pir taasaat, ḡaan i daa jikit liata ki pukii." ¹⁰ Ki u bia betib a "Li-i tee ki i baar ḡaak nba ni, ki bi gaari, ii be lenḡ nan i nyinu daar. ¹¹ Li-i tee ki i baar doo nba ni, ki niib na ki gaari, ki bia ki gbiintir i mֹכְךְ, yin nyi doo maḡ ni, ki pit i taapant ni tant bir li doo ni, ki lin teen siarbiik ki turib."

¹² Ki u poorpoweiteeb na fiir saan ki מֹכְךְ a niib n nyik bi toonbiit, ¹³ ki bi bia nyint narinbiit niib bonchiann ni, ki bia jii kpan ki סֹכְךְ baatib bonchiann ki bi la laafia.

Jֹכְךְ nba din wuur niib Yennu nyunwuru na kpinu labaar

(Matiu 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ תֹכְךְ, Bat Herod din gbat Yiisa labaar, kimaan u sann din doo bonchiann. Ki nisiab yeen a "Jֹכְךְ nba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae fiir kuun ni. Nanne te ki u מֹכְךְ paḡ ki tuun bakiṭnauḡ toona na."

¹⁵ Ki siab mun yaa, "U tee Yennu sֹכִינִי Elaija-e;" ki leeb mun bia yaa, "U tee Yennu sֹכִינִי, nan yaayoo ni sֹכִינִי nba yeno na."

¹⁶ Bat Herod ḡarin nba gbat nna yoo nba, ki u yet a "U tee Jֹכְךְ, wunba ki n daan te ki bi pot u yur nae, ḡaan ki u jen be u manfoor ni." ¹⁷ Kimaan Herod-e daan te ki bi soor Jֹכְךְ ki baanכְךְ bant ki כֹכְךְ dansarik, כֹכְךְ Herod waarכְךְ Filip ḡaapoo paak. Bi din yi poo maḡ Herodias-e, ki Herod fatכְךְ ki כֹכְךְ. ¹⁸ Jֹכְךְ din tuu beer Herod a Yennu sennu ki chabכְךְ nan wun fat u waarכְךְ ḡaapoo ki כֹכְךְ. ¹⁹ Linba na paake Herodias ji din nִן Jֹכְךְ, ki loon wun kpiu, ḡaan ki ki fiti, kimaan Herod מֹכְךְ מֹכְךְ din ki saki. ²⁰ Herod din tiin Jֹכְךְ, ki-maan u mi nan Jֹכְךְ tee popeendaanכְךְ nba tiin Yennu-e. Li paak ki u tinn Jֹכְךְ. Ki Jֹכְךְ nba מֹכְךְ Yennu maan na, ki li ḡmat Herod yan bonchiann, ḡaan ki u lek gubin ki gbiintir u maan maḡ.

²¹ Li poorpo ki Herodias lora din tan soor Jֹכְךְ. Herod maaru jaamm daar nba tan baar, ki u yiin u naan kpaaka, nan kunkֹכְךְ yudamm, nan Galilii yent ni saakab kur. ²² Nanne ki Herodias bipoo baar ki waa siak, ki Bat Herod nan u saamm para penn, ki u

boi bonpobik maḡ a "Bee ki a loon ki n turani? N saa tura linba kur ki a loon," ²³ ki tur bonpobik na מֹכְךְ a, "N saa tura linba kur ki a loon, halii li-i lekii baar ki n tura n naan yent na bֹכִיךְ ḡbaa."

²⁴ Nanne ki bonpobik na nyii, ki saa boi u naa a "N taan saa yetכְךְ a n loon bee na?" Ki u naa jiin a "Betirכְךְ a a loon Jֹכְךְ nba tuu wuur niib Yennu nyunwuru na yure." ²⁵ Li yoo na ki bonpobik na ḡmat yiama ki saan Bat Herod boor ki betכְךְ a "N loon Jֹכְךְ nba tuu wuur niib Yennu nyunwuru na yure, ki a kpeen tatilaauk ni ki turin מֹכְךְ."

²⁶ Ki linba na tur bat na parbiir bonchiann, ḡaan u ji din kan fit yêṭ bik maḡ nba loon linba na, kimaan u dֹכְךְ senn מֹכְךְ saamm na boora. ²⁷ Nanne ki u tun kunkֹכְךְ li taakpaak ni, ki betכְךְ a wun jen nan Jֹכְךְ yur ki turכְךְ. Ki kunkֹכְךְ na saan dansarik ni ki saa pot Jֹכְךְ yur, ²⁸ ki kpeen tatilaauk ni, ki jen nann ki tan tur bonpobik maḡ, ki u mun jiir ki tur u naa. ²⁹ Jֹכְךְ poorpoweiteeb nba gbat nna yoo nba, ki bi baar ki tan jii u gbanant ki pii.

Yiisa nba dinn jab tusaa ḡanḡmu bianḡinba

(Matiu 14.13-21; Luk 9.10-17; Jֹכְךְ 6.1-14)

³⁰ Li poorpoe ki Yiisa toomiinba maḡ ḡmat jen u boor ki tan yetכְךְ linba kur ki bi tun ki bia wann niib.

³¹ Nigbouḡ din tute, ki siab baat ki siab ḡmat, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb tan כֹכְךְ yaak nan bin di jeet. Li paak ki u betib a "ḡaant ki ti yaat saan muuk ni, ti kuukכְךְ, ki foi waan." ³² Nanne ki bi כֹכְךְ burgbetir na ni, bi kuukכְךְ, ki poot saan muuk ni.

³³ Baa din saa yoo nba, ki niib bonchiann lab ki ban-nib, ki nyii bi doi ni ki tin kokin מֹכְךְ benjir na ki dֹכְךְ chetib. ³⁴ Yiisa nba tan nyii burgbetir na ni, ki u la ki nigbanu na poḡ tikir ki muk, ki ninbaauk soorכְךְ bonchiann, kimaan bi binbenḡ din tee nan pei nba ki מֹכְךְ pekpaarik nae. Ki u piin li yoo ki wantib maan bonchiann. ³⁵ Yoo nba tan gar, ki u poorpoweiteeb baar u boor ni ki yetכְךְ a "Yoo gara, ki nna na mun tee muuk nie. ³⁶ Nyikin niib maḡ ki bin saan doo ni, nan digbanbis nba kpiia na ni, ki la jeet ki daa ki di."

³⁷ Nanne ki u mun yetib a "I מֹכְךְ n turib jeet ki bin di."

Ki bi ḡmat boiכְךְ a, "A loon ki ti jii salimpeena ¹ kobii ḡanleewa ki saan daa jeet ki tan turib ki bin di-i?"

³⁸ Ki u boib a "I מֹכְךְ boroboro kuna ḡanḡae? Ii saa got man."

Baa saan got ki bann yoo nba, ki bi jen ki tan betכְךְ a "Li tee boroboro kuna ḡanḡmue nan janbis ḡanlee."

³⁹ Nanne ki u bet nibur na a bin bֹכִיךְ kar מֹכְךְ paauḡ paak wora wora. ⁴⁰ Ki bi bֹכִיךְ koonn kobik ki kar paabu piinḡmuḡmu. ⁴¹ Ki u jii boroboro na, nan janii ḡanlee na, ki yaat got sanpaapo, ki tur Yennu ni-ipoouk, ḡaan ḡmit ḡmit boroboro kuna na ki tur u poorpoweiteeb a bin tor niib maḡ; ki u bia ḡmit ḡmit janii ḡanlee na, ki bi tor כֹכְךְ kur. ⁴² Ki כֹכְךְ kur dii ki tan tenn. ⁴³ Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li

I Salimpeena kobii ḡanlee din tee daa kobii ḡanlee paauko.

³⁰ Ki poo maŋ fiir kun ki saa baar la ki u bik na doo u dindooŋu paak, ki narinbiik na set nyiwa.

Yiisa nba din te ki muuk muut bianjinba

³¹ Tɔn, Yiisa ji din nyik Taya yakir nae, ŋaan tɔkin nyii Sidonn yakir, nan tiŋ nba ki bi din yi Doi-piik na mɔk-mɔk ki saa baar Galilii mɔkgbenjir na. ³² Ki nisiab baar nan jasoo ki u tee muuk; ki bi barin Yiisa maŋ a wun yii u nuu joo maŋ paak. ³³ Ki Yiisa jiiu ki bi nyii kpiŋ po, bi kuukoo, ki jii u niibira ki tun joo maŋ tuba ni, ki siir mɔsant ŋaan sii joo maŋ jerinn, ³⁴ ki got sanpaapo ŋaan kurint sikin, ki bet joo maŋ a “Efata,” ki li paak tee “Lootir.”

³⁵ Li taakpaak ni ki joo na ji gbia, ki bia fit piak fanu. ³⁶ Nanne ki Yiisa kpaan niib na a bii mi ki bin bet soo linba ki u tun maŋ po; ŋaan ki bi lek ŋamii yarin barii maŋ. ³⁷ Ki binba kur gbat labaar maŋ, ki li teemm bakitnauŋ bonchiann; ki bi boi bi leeb a “Toonŋanboorbee ki joo na tuun na mani? ki tuukpaa gbaa tan fit gbia, ki mui bia fit piak.”

Yiisa nba dinn niib tusaa ŋanna bianjinba

(Matiu 15.32-39)

8 Linba na poorpo, li din ki yukiri ki nibur yaan lakin leeb Yiisa boor ki ki mɔk jeet; ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki tan betib a ² “Ninbaauk soorin bonchiann nibur na paak, kimaan daa ŋantaae na ki bi be nanin, ŋaan ki ki mɔk jeet ki di. ³ Mi-i kunnib komi, bi saa fib soŋu niwa, kimaan bi siab doi fɔka.”

⁴ Ki u poorpoweiteeb na boio a “Ti saa la jeet lee muuk na ni ki lin jaŋ nibur na kuri?” ⁵ Ki u boib a “Boroboro kuna ŋanŋae be i boor ni?” Ki bi beto a “Nanlore.”

⁶ Li yooe ki u te ki nibur na kur kar tiŋ ni. Nanne ki u jii boroboro kuna ŋanlore na, ki tur Yennu niipoouk, ŋaan ŋmit ŋmit ki tur u poorpoweiteeb na a bin tor nibur maŋ. ⁷ Bi bia din mɔk janbis waan bi boor; ki u bia tur Yennu niipoouk li paak, ŋaan bet u poorpoweiteeb maŋ a bin jii torib. ⁸⁻⁹ Ki soo kur dii waa loon bianjinba. Bi din teen nan niib tusaa ŋanna nawa. Ki u poorpoweiteeb tikir jeet nba tenn na, ki li gbee kpanchibit ŋanlore. U ji din chab niib maŋe, ¹⁰ ŋaan ki ŋoo nan u poorpoweiteeb kakit ki soo burgbetir, ki saan Dalmanuta tiŋ ni.

Farisiinba nba loon bakitnauŋ nyinn bianjinba

(Matiu 16.1-4)

¹¹ Li poorpoe ki Farisiinba siab baar Yiisa boor ki tan tee serimii, a bin bikino ki la u mɔbonkpetir, ki yeto a wun tun nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ¹² Li yoo ki u kurint, ŋaan boib a “Bee teen ki mɔtana ni-booru na loon nyinni? Barmɔniie ki n beeri, n kan tun nyinn ki tur mɔtana niib na.”

¹³ Li poorpo ki u nyikib, ŋaan ŋmat soo burgbetir na ni, ki pootir mɔkgbenjir na.

Ki jiin Farisiinba nan Bat Herod wannu po

(Matiu 16.5-12)

¹⁴ Tɔn, Yiisa poorpoweiteeb din tamm ki ki dia boroboro ki li yabi. Bi din dia boroboro kun-yennkoo burgbetir na ni. ¹⁵ Ki Yiisa kpaanib a “Ti mi man, kii guu i mɔŋ nan Farisiinba nan Herod datin na po.” ¹⁶ Nanne ki bi ji piak bi leeb sinsuuk ni a “Taa ki dia boroboro nae ki u piak linba na.”

¹⁷ Nnaan ki u bann baa piak linba na, ki boib a “Bee ki i piak ki yaa i ki dia boroboro? I daa ki bann siar biaki-i? I dudukit ni bia daa ki yenti-i? ¹⁸ I mɔk ninbina, ŋaan bee ki i ki laati? I bia mɔk tuba, ŋaan bee ki i ki gbia? ¹⁹ I tian yoo nba ki n ŋmit boroboro kuna ŋanŋmu ki dinn niib tusaa ŋanŋmu na-a? Kpanchibit ŋanŋae ki i tikir boroboro nba tenni?”

Ki bi jiin a “Piik nan ŋanlee.”

²⁰ Ki u bia boib a, “Ki yoo nba ki n ŋmit boroboro kuna ŋanlore ki dinn niib tusaa ŋanna na, kpanchibit ŋanŋae ki i tikiri?”

Ki bi jiin a “Nanlore.”

²¹ Nanne ki u boib a “Nnaan ki i bia lek daa ki bann siari-i?”

Yiisa nba te ki joo nyooŋnt bianjinba

²² Ki bi din tan baar Bef-saida; ki nisiab jii jajooŋ nna ki baar nanc Yiisa boor ki tan barimoo a wun siiu. ²³ Ki Yiisa soor u nuu ki nyii nanc doo kpiŋ, ki siir mɔsant joo na ninbina ni, ki jii u nii ki yii u paak, ŋaan boio a “A laati-i?”

²⁴ Nanne ki joo maŋ gokit got, ŋaan yet a, “Nn, n laat niib, ŋaan bi naan tiiniie ki somm.”

²⁵ Ki Yiisa bia jii u nii ki yii joo maŋ ninbina paak; li yoo na ki joo maŋ ji got sirrr, ki soo ki u ninbina mɔk laafia, ki u ji laat bonsiar kur pur pur. ²⁶ Ki Yiisa kpaano a wuu mi ki wun ŋmat doo maŋ ni jik, ŋaan te ki u kun u ŋaak ni.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po

(Matiu 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Nanne ki Yiisa nan u poorpoweiteeb yaat ki saa Siisarea Filipi digbanbis ni. Baa daa be soŋu paak ki saa na ki u boib a “Betirin man, niib na yaa n tee ŋmee?”

²⁸ Ki bi beto a “Nisiab yeen a a tee jooŋnba daan wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki siab mun yaa a tee Elaija-e, ki siab mun bia yaa a tee Yennu soŋiniinba na yee.”

²⁹ Nanne ki u boib a, “Ki yimm muni, i yaa n tee ŋmee?”

Ki Piita yeto a “Fine tee Yennu Niganoo Masia na.”

³⁰ Nanne ki Yiisa kpaamm a bii mi ki bin bet soo labaar maŋ.

Yiisa nba pak u biakdinu po bianjinba

(Matiu 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Ki Yiisa ji want u poorpoweiteeb a “See ki min nisaarik Bik dii biak, ki tiŋ saakab, nan mannteeb yu-

damm, nan sennu wantteeb n tan yêtin, ki bia kpin; njaan li daa njaantaa daar ki n saa fiir kuun ni." ³² U din pak linba na ki yent bi kura numpoe fanu. Njanne ki Piita yii ki nyii nanɔ kpin po, ki saa yakii nanɔ a u ji daa mi yeen nna. ³³ Ki Yiisa jiant got u poorpoweiteeb na, ki mun yakii nan Piita a "Sintaanii na, seetir nna na. A ki dukii linba tee Yennu yar po kaa, njaan dukii linba tee nisaarik yar."

³⁴ Njanne ki Yiisa yet u poorpoweiteeb nan nibur nba waau na a bin nakinɔ, ki betib a "Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanman, ki jii u kuun dapunpunn kii waan, ³⁵ kimaan wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, njaan tan saa kɔnjir, njaan wunba likin u saanman, min nan barjanii na paak, njaan tan saa la u manfoor nan barmɔnii. ³⁶ Nirɔ-i la tingbouŋ na mɔkint kura njaan nɔnj u manfoor, nyɔlannpoe ki u la? ³⁷ koo nirɔ saa fit jii bee ki daa manfoori? ³⁸ Ki wunba-i tiin fei ki jii in min nan n wannu na po tingbouŋ na biitdamm nan tubkangbata damm paak, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n Baa Yennu paŋ nan u malakanba, n tan saa tin fei nan man jiiu ki pukin n niib niwa."

9 Tɔn, linba na poorpo ki Yiisa bia yet a, "Barmɔnie ki n yaa n beti na, siab be nna ki kan kpo see ki bi tan la Yennu naan baaru nan li paŋ."

Yiisa gbanant lebitu labaar

(Matiu 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Li daa njanloob daar, ki Yiisa jii Piita nan Jeems nan Jɔnɔn ki doo namm kunkonfoouk paak, bi kuukɔɔ. Li yoo ki bi la ki u lebit, ³ ki u tiat nyirik ki peen par par. Ki sɔɔ kaa tingbouŋ na ni ki saa fit penn tiat nan njann na.

⁴ Ki bi la ki Elaija nan Moses lekit yomm ki piak nanɔ.

⁵ Njanne Piita yet Yiisa a "Wanntɔɔ, li njan nan taa be nna na. Ti saa faa lanbont njaantaae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer mun-ii tee Elaija yar."

⁶ Janmaanii nba din soor Piita nan u leeb manŋ bonchian na paake ki u din ki mi waa yeen linba.

⁷ Li yoo ki sanpagbouŋ dɔkit ki piimm; ki bi gbat kunkɔr sanpagbouŋ na ni, ki li yet a "N Bilonkake na; gbiintir u mɔb man." ⁸ Ki bi jiant got, njaan ji ki la sɔɔ bi boor, see Yiisa kuukɔɔ.

⁹ Baa nyii kunkonn manŋ paak ki siik, ki Yiisa kpaamm a bi daa beer sɔɔ linba ki bi la na ki saa tuu yoo nba ki nɔɔ nisaarik Bik saa fiir kuun ni.

¹⁰ Ki bi sak u kpaanii na, ki dia labaar manŋ bi sinsuuk ni. Ki bi bia boi bi leeb a " 'Kuun fiiru' na paak tee bee?"

¹¹ Ki bi tan boiɔ a "Bee teen ki sennu wantteeb yaa see ki Yennu sɔkinii Elaija baar Masia sinsinni?"

¹² Ki Yiisa betib a "Elaija set baate sinsinn a wun tan njamm bonsiar kur fanu. Njaan li bia sɔb nlee Yennu gbouŋ ni? Li sɔb a see min nisaarik Bik lek tan dii biak, ki niib bia tan saa sianin. ¹³ N beerie, Elaija poŋ baara, ki niib diau gbaka gbaka nna baa loon bianjinba, nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni bianjinba na."

Yiisa nba nyinn narinbiiuk naasinbik ni bianjinba

(Matiu 17.14-21; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Tɔn, Yiisa nan Piita nan Jeems nan Jɔnɔn nba din tan baar u poorpoweiteeb boor yoo nba, ki bi la nibur lakin; ki sennu wantteeb nɔi namm mɔnɔk.

¹⁵ Nibur manŋ nba la Yiisa yoo nba, ki li teemm bakit-naun, ki bi tin baar ki foontɔ. ¹⁶ Njanne ki u boi u poorpoweiteeb na a "I nɔi namm lann paake?"

¹⁷ Ki jiasɔɔ nyii nibur manŋ ni ki jii a "Wanntɔɔ, mine baar nan n bija a boor, kimaan narinbiiuk be u ni ki te ki u ki fit piaki. ¹⁸ Siaminba kur ki narinbiiuk manŋ fiir, li tuu lu-u tiŋ nie, ki mɔsankunkouŋ nyi, ki u nyana n sar nan leer, ki u gbanant kur n wakir kenken; ki n barin a poorpoweiteeb na a bin nyinn narinbiiuk manŋ, njaan ki bi gbar."

¹⁹ Li yoo ki Yiisa ji yakii ki yeen a "Yimm mɔtana niib yada mantik kɔ hei; n saa yukir nani nlee? Yoo nlee ki n saa di sukuru nanini? Baat nan bik manŋ nna." ²⁰ Ki bi baar nanɔ Yiisa boor. Narinbiiuk na nba la Yiisa yoo nba, ki li fiir bik na ni ki lu-u tiŋ ni, ki u dɔɔ birin, ki mɔsankunkouŋ nyi. ²¹ Ki Yiisa boi u baa a "Nlee yooe ki li piin ki teeu nna?"

Ki u jii a "Li piinɔ u bisin niewa. ²² Yoo bonchianne ki narinbiiuk na tuu te ki u baa muu ni, nan nyun ni, a wun lek kpiu. Li-i tee ki a saa fit teen siari, fan lek tint ninbaauk ki sommit."

²³ Ki Yiisa jii a, "Nn, a mɔnɔ-i saa fit teenin yadaie, bonsiar ki paar wunba teen yada boori."

²⁴ Ki jɔɔ na yikin sanpaapowa a "N teena yadawa, njaan sommitin ki n teena yada ki pukin."

²⁵ Yiisa nba la ki nibur na njammit tut baat bi boor na, ki u tian narinbiiuk na paak a "Fin narinbimutuuk-paar na, mine tura mɔb, nyimin u ni ki ji daa mi jent u ni."

²⁶ Ki narinbiiuk na yikin ki tɔkir bik manŋ ki lu-u tiŋ ni gbab, njaan nyii u ni; ki bik manŋ ji naan nan u kpoe na, ki niib na bonchiann fabin a "U kpowa." ²⁷ Njaan ki Yiisa soor bik manŋ nuu ki sommɔ ki u fiir set.

²⁸ Yiisa nba din tan kɔɔ njaak na ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb boiɔ, bi kuukɔɔ, a "Bee ki timm njarin bo ki fit nyinn narinbiiuk na?"

²⁹ Ki u betib a, "I kan fit nyinn narinbiiuk na booru see ki i ((lor mɔi ki)) mei Yennu."

Yiisa nba njamm pak u kuun po bianjinba

(Matiu 17.22-23; Luk 9.43b-45)

³⁰ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb manŋ nyii lej ki tɔkin Galilii yent po. Njaan u din ki loon sɔɔ n bann waa be siaminba, ³¹ kimaan u din beer u poorpoweiteeb na a "Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki teenin niib nuu ni ki bin kpin, njaan li daa njaantaa daar, n tan saa fiir kuun niwa."

³² Ki u poorpoweiteeb manŋ ki bann barii manŋ paaki, njaan bia tiin janmaanii nan bin boiɔ.

Nmee tee nijaanni?

(Matiu 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Եւ, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nba baar Kape-naum ki tan ԿԵՆ ղաակ ni yoo nba, ki u boib a "I bo dia labalannpoe ԵՆՈՒ ni na?"

³⁴ Ղաան ki bi դմina, kimaan ԵՆՈՒ ni bi ու՜ի nan bi leeb, yudantuk paaka. ³⁵ Ղanne ki u դմant kar, դաան te ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na nakin, ki betib a "Wunba kur loon wun teen yudaan, see ki u kpint u ԵՆՂ ki teen tarik i kur ni, ki bia teen i kur yommik." ³⁶ Ki u jii bik nna ki senn, bi sinsuuk ni, ki puur աւ՜ի bik մաղ, դաան betib a ³⁷ "Wunba kur gaar bik na booru n sann paak, mine ki u gaarin; ki wunba gaarin, u ki gaar n kuuk աա, դաան u gaar wunba tumin nae mun biak."

Wunba ki ԿԵՆ nan Yiisa, u see u poore

(Luk 9.49-50)

³⁸ Եւ, ki ԵՆՈՒ bet Yiisa a "Wannt աա, ti la ki jas աա nna mun taan a sann ki nyint narinbiit niib ni, ki ti yakii nan ա wun nyik, kimaan u ki tee ti ni yen." ³⁹ Ki Yiisa betib a "I daa beer ա mani, kimaan wunba saa taa n sann ki tun baktinauղ toonn, li poorpo u ji kan fit pak siar ki biirimi. ⁴⁰ Wunba kur ki ԿԵՆ nant, u see ti poore. ⁴¹ Barm աniie ki n beeri na, wunba kur turi nyun, yaa tee n yab na paak, li daan ա tan kan mi աղ u paaku."

Jinjammii labaar

(Matiu 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² Ki Yiisa bia դամ yet a "Wunba te ki waas nba teenin yada na yen աա tun toonbiit, bi-i bonni lann naar li daan turu ni ki tut lu-u աաաաաաա ni gbaa, li bo sii ա ki tur. ⁴³⁻⁴⁴ Li paak, a niipauղ-u te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li ա ki nir ա-i աա niipauղ yenn աա ki la manfoor nba kaa gbennu, ki gar wuu աա niipant kur դաան Yennu n tan աաաաաաա muu nba kan mi kpeen na ni. ⁴⁵⁻⁴⁶ A taapauղ-u te ki a yaa a tun toonbiit, fan potir lu. Li ա ki nir ա-i աա taapan-yenn ki la manfoor nba kaa gbennu, ki gar wuu աա taapant դաան դաան դաան Yennu n tan աաաաաաա muu մաղ ni. ⁴⁷ A ninbinn-i te ki a yaa a tun toonbiit, fan kpakir lu. Li ա ki nir ա-i աա ninbinn yenn աա ki tan աա Yennu naan ni, ki gar wuu աա ninbina դաան դաան դաան Yennu n tan աաաաաաա muu մաղ ni. ⁴⁸ Leղe ki 'nanwuba nba dib kan kpo, ki muu na bia ki kpeent.'

⁴⁹ "Yennu tan saa jii muue ki դամ աա kur nan baa tuu jii yaarin ki դամ maruղ nant bianjamba na.

⁵⁰ "Yaarin man; դաան yaarin manu-i tanj saat, nlee ki a ji saa te lin մաղ?

"I դաան ki i binbeղ-i tee nan yaarin na, ki manu-i be yimm nan i leeb sinsuuk ni."

Pooyêtu labaar

(Matiu 19.1-12; Luk 16.18)

10 Ki Yiisa nyii leղ ki saan Judea yent ni ki poot ԿԵՆճann աաաա. Ki niib bonchiann lakin u boor

ni, ki u yaan wantib Yennu maan nan waa poղ tuu want bianjamba na.

² Ki Farisiinba baar u boor ki loon bin bikin, ki boib a "Sennu na chabit nan աա n yêtu u դաapoo-o?"

³ Ղanne ki u mun boib a "Moses din turi sennu nlee ki jiin li po?"

⁴ Ki bi jiin a "Moses din chab yaak a աա saa fit աա pooyêtu gbouղ ki yêtu u դաapoo."

⁵ Ki Yiisa betib a "I tubkangbatin paake din te ki Moses աա sennu մաղ ki turi. ⁶ Ղաան Yennu nba din nan durinya pinpiik ni, 'U din nan աա nan pooe.' ⁷ Li paak, ki աա saa nyik u baa nan u naa դաան աաաաաաա u poo, ⁸ ki bi niib banlee n taan ki teen gbanan-yenn աա, bi ji ki tee niib banlee kaa, դաան bi ji tee niyen աաաաաա. ⁹ Li paak, binba ki Yennu taamm, nisaarik-i mi ki wun աա-itib."

¹⁰ Baa din tan jen դաակ ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na boib barii մաղ paak. ¹¹ Ki u jiin a, "Ղ աա nba yêtu u դաapoo դաան աաաա poogaa, u tun bonchonchon-toonne, waa աաաա աա na paak. ¹² Nnae mun biak, poo-i yêtu u աաա դաան saan kun jagaa, u mun tun bonchonchontoonne na."

Yiisa nba din gaar waas bianjamba

(Matiu 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Եւ, ki nisiab tan baat nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak; դաան ki u poorpoweiteeb tian bi paak. ¹⁴ Waa tan la ki bi tian bi paak na, ki u wutoor doo, ki u betib a "Ղaant man ki waas մաղ-i baat n boor ni na, ki daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu naan. ¹⁵ Barm աniie ki n beeri na, wunba ki gaar Yennu naan nan u tee bik na, u kan mi աա li ni faba." ¹⁶ Ki u gaar waas մաղ, ki yii yii u nii bi paak, ki teen piisin bi paak.

Ki jiin աաաաաաա po

(Matiu 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Yiisa nba din nyii leղ ki saa մաղ, ki jas աա tin chet ա ki gbaan u աաաա, դաան boib a, "Wannt աաաա, n saa teen nlee ki tan la manfoor nba kaa gbennu?"

¹⁸ Ki Yiisa jiin ա "Bee ki a yin ninjaa? աաա kaa ki tee ninjaa see Yennu kuuk ա. ¹⁹ A poղ mi Yennu sennii nba want bianjamba, a 'Daa kpi nir ա; daa chommi; daa jaami; daa di faaksiara ki biir a աա; daa դաաab; turin a baa nan a naa baakir.' "

²⁰ Ki աա na yet ա "Wannt աա, n poղ sak linba na kur n bisin niewa."

²¹ Ki Yiisa got sirr nan lomm, դաան bet ա "Bonyenn աաաաաաաաա; ii kun ki saa աա linba kur ki a աա, ki jii li likirii ki tur talasdamm, ki a saa la աաաա Yend աղ ni, ki ji kii waan." ²² աաա nba din gbat linba na, ki u par biir bonchiann, ki u դմat kun nan parbiir, kimaan u աաա աաաաաաա bonchiann.

²³ Ki Yiisa դմant got u poorpoweiteeb na ki lint, դաան yetib a "Li sii paar bonchiann nan աաաա n tan աա Yennu naan ni."

²⁴ Ki u barii մաղ yaar litib; ki u bia դամ yetib a "N waas, li set paar nan nir ա աաա Yennu naan ni. ²⁵ Li

paar nan məkı̄tə n kə̄ Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar niwa."

²⁶ Ki barii maŋ yaar litib bonchiann, ki bi boi bi leeb a "Li-i tee nnaie, ŋmee ji saa fit la tinnu?"

²⁷ Ki u kpāa u nunii bi paak, ŋaan tan betib a "Nisaarike kan fit tun linba na, ŋaan li ki tee Yennu kaa, kimaan Yennu saa fit tun bont kura."

²⁸ Ŋanne ki Piita tər yetə a "Gotirii, timm ŋarin nyik bonsiar kure ŋaan waa-a." ²⁹ Ki Yiisa betib a "Barmə̄ni- ie ki n beeri na, wunba kur nyik u ŋaak, koo u nin- jamm, koo u niipoob, koo u naanba, koo u baanba, koo u waas, koo u kpaant, n sann paak nan barŋanii na paak, ³⁰ u tan saa la bona ki lin gar waa nyik linba nawa. U tan saa la ŋei, nan ninjamm, nan niipoob, nan naanba, nan waas, nan kpaant, kobii-kobiie tingbouŋ na ni, ki bia gaar mukisuk ki pukin; ki yoo nba baat na ki u tan saa la manfoor nba kaa gbennu. ³¹ Ŋaan niib bonchiann nba dŋə̄ təkə̄n mətana na, bi tan saa joont poora, ki bonchiann nba mun bia joont poor mətana tan saa gar təkə̄nna."

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianjinba

(Matiu 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Li yoo na ki Yiisa nan u poorpoweiteeb na nyii sɔ̄nu ni ki do Jerusalem, ki u gar bi təkə̄n; ki li yaar litib, ki janŋaani bia məkə̄ nibur nba waa na. Ŋanne ki u yaan nyii nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na kpın po, ki betib linba saa teenə, ³³ a "Nnara, ti do Jerusalem-e, siaminba ki bi saa jii min nisaarik Bik ki kəkə̄ mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nii ni ki bin bu n buut a bin kpın, ki jiin tur binba ki tee Juu teeb na; ³⁴ ki bi saa sarikin, ki siin məsant n paak, ki boon kpaasir, ki bia tan kpın, ŋaan li daa ŋantaa daar ki n saa fiir kuun ni."

Jeems nan kəkə̄n nba miar Yiisa yudantuk bianjinba

(Matiu 20.20-28)

³⁵ Li yoo ki Jeems nan kəkə̄n, binba din tee Sebedii waas na, baar Yiisa boor ki tan yetə a "Wanntəkə̄, ti loon ki a tun siare ki turit."

³⁶ Ki u boib a "I loon ki n tun bee ki turini?"

³⁷ Ki bi jiin a "Yoo nba ki a tan saa di a naan nan baakir na, a tan ŋaan ki ti yə̄n n kar a niidiitu po, ki kə̄ mun n kar a niigaŋ po."

³⁸ Ki u jiin betib a "I ki mi yaa mei linba po. I saa fit jii jik-kpiatir nba ki n yaa n jii nawa-a? koo i saa fit di biak nan maa saa di bianjinba nawa-a?"

³⁹ Ki bi jiin a "Ti saa fita."

Ki u betib a "I set saa jii n jik-kpiatir nawa, ki bia di biak nan maa saa di bianjinba nawa. ⁴⁰ Ŋaan li ki tee min kaa saa gann wunba tan saa kar n niidiitu po nan n niigaŋ po. Yennu-e gann binba tan saa kar li kinkaani paak."

⁴¹ Ki Yiisa poorpoweiteeleeb piik na nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa doo Jeems nan kəkə̄n paak. ⁴² Ki Yiisa yiin bi kura ki lakimm u boor, ki betib a, "I məkə̄ mi nan binba yi bi məkə̄ tingbouŋ na yudamm na dont bi məkə̄; ki nijaana mun bia dia bi niib nan ninməkə̄n;

⁴³ ŋaan yimm ŋarin, li daa tee nna i sinsuuk ni. I səkə̄-i loon wun teen nijaann, see ki u teen u məkə̄ kəkə̄ kura yommik; ⁴⁴ ki wunba mun loon wun teen yudaan, see ki u teen kəkə̄ kura daabir; ⁴⁵ kimaan min nisaarik Bik ki baar a niib n tun turin kaa, ŋaan n baar maa n tun ki tur niibe, ki bia kpo a niib bonchiann n la tinnu."

Yiisa nba nyəkə̄n kəkə̄n bianjinba

(Matiu 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Təkə̄, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb baar Jeriko, ki tan nyi, ki ŋamm nan niib bonchiann təkə̄; ki kəkə̄n be ki tee miatə, ki kar səkə̄jokpın, ki u sann tee Bartimeus, wunba tee Timeus bija na. ⁴⁷ Waa tan gbat a Yiisa nba tee Nasaref nirk na be yoo nba, ki u yikin sanpaapowa a "Yiisa, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk."

⁴⁸ Ki niib na bonchiann tian u paak a wun ŋmin. Ŋaan ki u bia ŋamm yikin sanpaapowa a "Defid yaa-boonn, tinimin ninbaauk."

⁴⁹ Ki Yiisa set ki yet a "Yiintə na man."

Ki bi yiin, ki betə a "Cheen a par. U yiia. Fiit ki set."

⁵⁰ Ŋanne ki kəkə̄n maŋ liat u liatir ki bir, ŋaan fiir set, ki baar Yiisa boor. Ki Yiisa boib a "A loon ki n tun bee ki turani?"

⁵¹ Ki u jiin a "Chanbaa, n loon ki a nyəkə̄n n ninbinae."

⁵² Ki Yiisa betə a "Təkə̄, ii saa. Faa teenin yada nae te ki a nyəkə̄n."

Li taakpaak ni ki u ninbina nyəkə̄n, ki u ji laat, ki waa Yiisa, ki bi saa.

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontirə bianjinba

(Matiu 21.1-11; Luk 19.28-40; kəkə̄n 12.12-19)

11 Yiisa nan u poorpoweiteeb nba din tan per Jerusalem, ki baar doi nba ki bi yi Bef-fej nan Betani, ki li biak kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na, ki u tun u poorpoweiteeb na banlee, ki yetib a: ² "Ti saa doo nba be təkə̄n po na ni man. I-i saki baar, i saa la boŋ nba ki səkə̄ daa ki mi jakə, ki u lor nanyer po. Ii lotə ki baar nan n boor nna. ³ Səkə̄-i boi-i, a bee ki i lot boŋ maŋi, yin betə a i Yomdaanə loonə, ŋaan u saa jiin yama."

⁴ Ŋanne ki bi set saan la boŋ lor ŋasiak nna nanyer po. Baa set lotə yoo nba, ⁵ ki nisiab nna see leŋ ki boib a "Bee ki i lot boŋ maŋi?"

⁶ Ki bi betib nan Yiisa nba bo yaa bin yet bianjinba na; ki niib maŋ biar ŋmin, ki bi lotə ki saan. ⁷ Baa din baar nan boŋ maŋ Yiisa boor yoo nba, ki bi jii bi tiat ki paan boŋ maŋ kəkə̄n paak, ki Yiisa jak. ⁸ Ki niib bonchiann jikit bi chinchena ki lat səkə̄ ni, ki siab mun ŋat faa-maasa ki lat səkə̄ ni. ⁹ Binba din gar Yiisa kəkə̄n nan binba waa u poor po kura din yikin ki yeen a "Hosaana, ¹ piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.

¹⁰ Yennu piisim-ii bia kii be ti yeeja Defid naan nba baat na paak.

Yimm nba be sanpaapo, ii hoot man a 'Hosaana.' "

¹¹ Ki Yiisa baar Jerusalem ki ככּ Yenjiantu nasaakak ni, ki lin got bonsiar kur; njaan laa din yaa lin ככּnn na paak, ki ככּ nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na nyii ki nmat saan Betani doo.

Yiisa nba tun kinkarj bianjinba
(Matiu 21.18-19)

¹² Li sanyafannuko ki Yiisa nan u poorpoweiteeb nyii Betani ki jent Jerusalem; ki kon ככּכּ. ¹³ Ki u la kinkarj nba ככּ faamaasa see banfכּkira. Ki u saan tiik marj nyakir a wun saa la siar li paak ki di; njaan waa baar lenj ki u ki la siari, see faat kuukכּכּ, kimaan kinkana yoo daa ki baari. ¹⁴ Njanne ki u yet tiik na a "ככּכּ ji kan mi di a ככּna, laa nyii dinna ki saa." U poorpoweiteeb na din gbat u ככּmaan marja.

Yiisa nba namm Yenjiantu nasaakak bianjinba
(Matiu 21.12-17; Luk 19.45-48; ככּכּ 2.13-22)

¹⁵ ככּn, ki bi tan baar Jerusalem; ki Yiisa saan ככּ Yenjiantu nasaakak ni, ki beer ככּteeb nan daateeb kur ki nyintib, ki tut lik-kpenta teebula ki lubin, ki tabit binba koi nmana na kokii ki lubin, ¹⁶ ki lek ki sak ki ככּ n jii bonsiar gar nann Yenjiantu nasaakak na barintir ni, ¹⁷ ki ji want niib na a, "Li ככּ Yennu gbouj ni a ככּ Yennu yet a 'Bi sii yi n njaak na nibooru kur Yenmiaru njaake,' njaan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor."

¹⁸ Ki mannteeb yudamm nan sennu wanteeb gbat waa tun bianjinba na; ki bi ji loon ככּnu nba saa kpiu, njaan tiin jaanmaanii, kimaan u wannu din teen nibur na kura jaarlituk bonchiann.

¹⁹ Daajoouk nba tan baar yoo nba, ki ככּ nan u poorpoweiteeb nyii Jerusalem.

Kinkarj na kooru labaar
(Matiu 21.20-22)

²⁰ Li sanyafannuko biak ki bi somm ככּnu ni ki gaar, ki la ki kinkarj na koor nan jiina niwa ki see. ²¹ Piita nba tiar Yiisa nba won yet linba na, ki u betכּ a "Wanntכּכּ, gotir, faa won yet kinkarj nba ככּb na kooru."

²² Ki Yiisa betib a, "Teent Yennu yada man. ²³ Barmכּniie ki n beeri na, wunba kur yet jכּjaann na a lin fikit ki saa baa ככּkgeberjir ni, ki ki ככּ birsuk u par ni, njaan teen yada nan waa yet linba marj saa tuma, li set saa tun turכּwa. ²⁴ Li paake ki n beeri, li-i tee ki i mei Yennu ki boiכּ siar po, yii ככּ yada i para ni nan i ponj gaar bont marja, ki i set saa lawa. ²⁵ Li-i tee ki i yaa yin miar Yennu, njaan tiar nan ככּ tun ki biiri, yin nyik chabכּ, ki i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun saa nyik i toonbi-it nba ki i tun ki chabi. ²⁶ Njaan li-i tee ki i ki nyikit chabit i leeb bi biit, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mun kan nyik chab i biiti."

Nisiab nba boi Yiisa u yiikoo po bianjinba
(Matiu 21.23-27; Luk 20.1-8)

²⁷ ככּn, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb marj yaan tan jen Jerusalem, ki u ככּ Yenjiantu nasaakak ni ki somm lin. Ki mannteeb, nan sennu wanteeb, nan tinj marj ni

saakab, baar u boor, ²⁸ ki tan boiכּ a "yiikolannpoe ki a ככּ ki tuun linba na kuri? Njnee chaba li yiikooe?"

²⁹ Ki u yetib a "Njaant ki n boi-i buboit yennכּכּכּ sinsinn. Li-i tee ki i saa fit turin li gatu, njaan n saa wan-ni yiikoo booru nba ki n ככּ ki tuun linba na kura.

³⁰ ככּכּ nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabכּ li yiikoo koo nisaarike? Betirin man!"

³¹ Ki bi nmat faa leeb baann, ki yeen a "Ti-i yet a Yennu-e chabכּ li yiikoo, u saa boit a ki bee te ki ti ki teenכּ yada; ³² ki ti saa fit yet a nisaariie chabכּכּכּ" (Bi din tiin niib na, kimaan ככּ kur sak nan ככּכּ marj din tee Yennu ככּiniie nan barmכּni.) ³³ Li paak, ki bi jiin Yiisa a "Ti ki mi."

Ki u mun betib a "ככּn, n mun kan beti wunba chabin yiikoo ki n tuun linba na."

Toontunna barjouk
(Matiu 21.33-46; Luk 20.9-19)

¹² Li yoo ki Yiisa yimm barjouk a "Jasכּכּ din koo tilontii kpaab, ki chaan gungouj lintir, ki gbiir gbiouk nba ki bi tuu sii nmatii tiinii marj ככּna nyun lenj; ki bia maa difoouk a wuu guu tiinii na; ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii. Li-i tanj jaan nan ככּכּru, bin ככּכּ ki turכּ, njaan mun ככּכּ bi yar. Li poorpoe, ki u din yaat saan digbansiar. ² ככּna na punכּכּ yoo nba tan baar, ki u tun daabir a wun saan gaar tilכּכּna u toontunna na boor; ki u saan. ³ Ki toontunna na saa soorכּ ki boou fanu, njaan berכּ, ki u kun yann. ⁴ Ki kpadaanכּ marj bia tun daabilכּכּ, ki toontunna na bia saa faa u yur ki pat, ki dinכּכּ fei. ⁵ Ki kpadaanכּ na bia namm tun daabilכּכּ bi boor, njaan ki bi saa kpii ככּ. Li poorpo ki u bia namm tun daabileeb bonchiann bi boor, ki bi bia saa tun nna, ki boo siab, njaan kpii leeb. ⁶ Kpadaanכּ marj tinj bilonkake din tan biar, ki u tumכּ toontunna marj boor, ki yet a 'Bi saa baak n tinj bija nawa.' ⁷ Njaan ki toontunna marj yet bi leeb a 'U fadi-irכּ na, njaan tin kpiu, njaan ki faar na n kpant ti yar.' ⁸ Njanne ki bi soorכּ ki kpiiu ki nyii nanכּ kpakpij ki lu."

⁹ Yiisa nba pak nna gbenn ki u boib a "I dukin ki kpadaanכּ na saa teen nlee? U saa baar ki tan kpi toontunna marje, njaan jii kpaab na ki teen toontunsiab nii ni. ¹⁰⁻¹¹ I daa ki mi karin laa ככּ Yennu gbouj ni bianjinba-a? Li ככּ a,

'Tann nba ki tanmaara yêtir na,
njanne tan tee ktik ni tanjann,
Yennu-e teen nna,
ki li teent bakitnauj.' "

¹² Yiisa nba pak nna gbenn yoo nba, ki Juu teeb yudamm na bann nan waa yin barjouk nba na, saan gaan bi poe, ki bi loon bin soorכּ, njaan tiin nibur na jaanmaanii; li paak ki bi nyik njaan yaat.

Ki jiin lampo panu po
(Matiu 22.15-22; Luk 20.20-26)

¹³ Njanne ki bi tun Farisiinba siab nan Bat Herod poorpoכּכּmu na siab Yiisa boor a bin tan boiכּ buboit ki la u ככּbonkpetir. ¹⁴ Ki bi tan baar ki yetכּ a "Wanntכּכּ, ti mi nan a piak barmכּnii, ki ki ככּ jaanmaanii nan

niib nba saa dukin li po bianjinba. A bia want niib Yennu sɔnu nan barmɔnii, ki a baka bia kaa nan nirɔ nba tee wunba. Li paak, betirit, ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tij kpanbar Siisa, koo ti daa pa?"

¹⁵ Ki Yiisa bann ser nba ki bi tee na, ki jiiimm a "Bee ki i loon yin kɔnin jinjammii ni? Baat nan likirib na ki n got." ¹⁶ Ki bi baar nann. Njanne ki u boib a "Nj mee naauŋ nan sanne be li paak na?"

Ki bi yetɔ a "Siisa yare."

¹⁷ Ki Yiisa yetib a "Tɔn, ii yenn-ii pa kii teen Siisa linba tee u yar, ŋaan kii mun-ii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar."

Ki li yaar litib bonchiann nan u jiinu maŋ.

Ki jiin kpeemm fiiru po

(Matiu 22.23-33; Luk 20.27-40)

¹⁸ Njanne ki Sajusiinba, binba din tuu yaa niib tan kan fiir kuun ni na, baar Yiisa boor ki tan yetɔ a

¹⁹ "Wanntɔɔ, Moses din sɔb sennu ki yet a 'Jɔɔ-i kpo ki nyik u ŋaapoo nba ki marɔ bik, li ŋan ki u naa bik n faar pakɔɔ na ki mar waas ki tur kpeemm na.' ²⁰ Tɔn, jab banlore din be ki tee naanɔɔ, ki saakɔ po tan kɔɔ po, ŋaan kpo ki ki mar waasi. ²¹ Njanne ki wunba waa u paak na faar poo maŋ, ŋaan mun tan kpo, ki waas kaa; ki wunba waa bantaa na ni mun faar poo maŋ biak, ŋaan mun tan kpo, ki ki mar waas nanɔ.

²² Nnae ki binba waa na kura kɔɔ po maŋ, ŋaan tan kpo, ki bi sɔɔ ki mar bik nanɔ. Li poorpo, ki poo maŋ mun tan kpo joont. ²³ Tɔn, ki kpeemm fiiru daar, bi ŋmee tan sii yen poo maŋ? Kimaan bi banlore maŋ kura kɔɔwa."

²⁴ Ki Yiisa yetib a "I ki mi siari. Linba teen ki i ki mi na tee nnae: i ki mi Yennu gbouŋ, ki bia ki mi waa mɔk paŋ bianjinba; ²⁵ kpeemm-i tanji fiir kuun ni, bi tan sii tee nan malakanba nba be Yendɔuŋ ni nae; pookɔnt nan jakunt tan sii kaa. ²⁶ Tɔn, ki jiin kpeemm fiiru po, i ki mi karin Yennu sɔkinii Moses sɔbu ni, siaminba yeen jagotuk po na-a? Li sɔb a Yennu din bet Moses a ŋɔɔ Yennu-e tee Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakɔb Yennu. ²⁷ Niib na nba din poŋ kpo li yoowa na, ŋaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e. Yaa want nan niib tan kan fiir kuun ni na, li ki tooki."

Sennu nba gar leer labaar

(Matiu 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Tɔn, sennu wantɔɔɔɔ din be leŋ ki gbat Yiisa nan Sajusiinba na labafaanu maŋ, ki la Yiisa nba gat bi buboit maŋ fanu bianjinba. Li paak ki u baar Yiisa boor, ki mun tan boiɔ a "Ki sennlanupoe kpan tee sennjaanni?"

²⁹ Ki u jiinɔ a "Linba tee sennjaann tee nnae: 'Israel teeb, gbiintir man, ti Yomdaanɔ Yennu tee Yennyenɔɔɔɔ. ³⁰ Ii loonɔ nan a par kur, nan a seek kur, nan a dudukit kur, nan a paŋ kura.' ³¹ Sennjaann nba pukin ŋanlee tee nnae: 'Ii loon a kɔɔ nan faa loon a mɔɔ bi-anjinba na.' Sennsau ji kaa ki gar sennii ŋanlee nba na."

³² Ki sennu wantɔɔ maŋ yet Yiisa a "Wanntɔɔ, ni-ipoouk. A pak barmɔniie, a ti Yomdaanɔ Yennu tee Yennyenɔɔɔɔ, ki yensau ji kaa ki pukin u po; ³³ a nisaarik-ii loon Yennu-e nan u par kur, nan u dudukit kur, nan u paŋ kura, kii biaki loon u kɔɔ nan waa loon u mɔɔ bi-anjinba na. Li kpaɔ talas bonchiann nan nirɔ n sak sennii nba ŋanlee na, ki gar wun jii bonkobit ki mann mannsau ki tur Yennu."

³⁴ Yiisa nba la ki u gat nan yan na, ki u betɔ a "A ki fɔk nan Yennu ŋaanaami."

Linba na poorpo sɔɔ ji din ki mɔk par nan wun boi Yiisa buboisati.

Ki jiin Masia nba tee wunba po

(Matiu 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yiisa nba din tumii niib, Yennu diiuk ni na, ki u tan boib buboit a "Bee ki sennu wantteeb yaa Yennu Ni-ganntɔɔ Masia tee Defid yaaboonni? ³⁶ kimaan Yennu Seyeŋe din gbee Defid ki u yet a,

'Yennu din yet n Yomdaanɔ a, Karin n niidiitu po mɔkmɔk nan maa tan saa te fan ŋmaa a datai a taapaun ni.'

³⁷ Defid mɔɔ mɔɔ ŋba din yiin Masia a, 'Yomdaanɔ' na, ki nlee ki Masia tee ŋɔɔ Defid yaaboonni?"

Ki jiin sennu wantteeb binberɔ po

(Matiu 23.1-36; Luk 20.45-47)

Niib bonchiann din gbiint Yiisa wunu maŋ nan parpeenn. ³⁸ Waa wantib na, ki u yetib a, "Ii mi sennu wantteeb binberɔ na po man; ŋamme loon bii lia baant kii lin, kii biaki gaan burchinfoontii dai ni na; ³⁹ bi-i kɔɔ Yenjiantu diit ni, bi loon bii kaar nijaana kaanii nie; bi-i saan jaamm ni, bi bia loon yudamm kinkaani boae; ⁴⁰ ŋamme bia di pakɔi fobit, ŋaan ji tuu jenna ki mei Yennu ki yukii, a bin kpann niib nan bi tee yentinnae. Bi tubdatu tan sii bi bonchiann."

Ki jiin pakɔɔ piinii po

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Tɔn, ki Yiisa kar Yenjiantu ŋasaakak na ni ki kpia Yennu piinii lakir na, ki gorii niib nba kpee likirii bianjinba. Ki mɔkita bonchiann kpee likyura, ⁴² ŋaan ki pakɔ-talasdaansɔɔ mun tan baar kpeen likbina ŋanlee; ŋanne tee kobu I na. ⁴³ Ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki betib a "Barmɔniie ki n beeri na, pakɔtalasdaanɔ na kpeen piinii nba yab lakir na ni ki gar sɔɔ kura, ⁴⁴ kimaan bi kur nyinn bi piinii bi mɔkinchiɔɔ nie, ŋaan pakɔtalasdaanɔ na ŋarin tur waa mɔk linba kure."

Yenjiantu ŋasaakak na biiru po

(Matiu 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹³ Yiisa nba nyii Yenjiantu ŋasaakak ni yoo nba, ki u poorpoweiteeb na yeno yetɔ a "Wanntɔɔ, gotir digberɔ na, nan tangberɔ nba ki bi jii ki maa diit maŋ."

I Kobu: li kobik din tee daar paauko.

² Ki u jiin a “I la digbeña maña-a? Njaan bi tan saa tut li kur ki lu tinj niwa, ki li tanyennkɔɔ tan kan biar ki paa leer paaki.”

Mukisuk nan biak labaar

(Matiu 24.3-14; Luk 21.7-19)

³ Ki Yiisa tan saan kar Olif Tiinii kunkonn na paak, ki li be Yenjiantu n̄asaakak tɔɔnn po; ki Piita nan Jeems nan kɔɔnn nan Andru tan baar u boor, bi kuukɔɔ, ki bois a ⁴ “Betirit, bee yooe ki linba na kur tan sii tee? ki bee tan saa tun ki wann nan yoo mañ pera ki li kura n teeni?”

⁵ Ki u betib a “Ti chek i mɔɔ paak man, ki daa te ki sɔɔ kpanni. ⁶ Niib bonchiann tan saa baar ki jii n sann, ki kpann a n̄amme tee min Masia, ki kpann niib bonchiann. ⁷ I tan sii gbia tɔɔbii dammir nna, nan banfɔka; n̄aan i daa tiin janmaanii. Li bonbooru tan saa fabir a li tun, n̄aan durinya joontu kaa na.

⁸ “Niibooru nan niibooru tan saa kɔn nan leeb; ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took leeb ki kɔn. Tinj jekirik tan sii be tingboun na kur po. Ki kon tan sii be. Linba na tan sii tee nan matyiaru pinpiik nae.

⁹ “Ti chek i mɔɔ paak man. Bi tan saa soori ki saan nani buutdamm boor ki booi Yenjiantu diit ni. I tan saa set tini yudamm nan kpanbara tɔɔnn, n sann paak, ki betib n barñanii na. ¹⁰ Bi tan saa mɔɔnt barñanii na tur niibooru kurewa, ki yoo mañ n baar. ¹¹ Bi-i tanj soori ki saan nani buut boor yoo nba, yaa daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak linba; li yoo-i tanj baar, yin pak linba ki Yennu saa wann li yoo mañ, kimaan barii nba ki i tan saa pak na kii tee i mɔɔ mɔɔ barii kaa, li tan saa nyi Yennu Seyeen boore. ¹² Li yoo mañ, nirɔ tuu tan saa fikis u mɔɔ mɔɔ naa bik ki bin kpiu; baanba mun tan saa tun nnae ki tur bi mɔɔ mɔɔ waas; ki waas mun bia tan saa kɔn nan bi damm, ki te bin kpib. ¹³ Ki sɔɔ kura tan sii nami kimaan yaa waan na paak, n̄aan wunba tan gubin nan biak mañ joontu tan saa tinna.

Janmaaniibuk labaar

(Matiu 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “I tan saa la ki bonbiir see laa bo ki n̄an nan lii see siaminba.” (Wunba tan karin sɔbu na, wun bann laa want linba.) “Li yoo mañ, binba tan be Judea yent ni, bin chiar ki do kunkona. ¹⁵ Wunba tan be u n̄aak yur paak, ¹ u tan daa siik ki kɔɔ diiuk ni a wun jii siari. ¹⁶ Wunba tan be kpaab ni, u daa n̄mat a wun jii u li-atiri. ¹⁷ Li yoo mañ, podamm nan binba dia walai tan saa di biak bonchiann. ¹⁸ Ii mei Yennu man ki u daa te ki biak na baat saboun, ¹⁹ kimaan Yennu nba din nan durinya na pinpiik niwa ki tan tuu mɔtana, sɔɔ daa ki mi la biak ki li bi ki baar biak nba tan sii be daa mañ ni na. Ki biaksiar mun ji kan mi baar nan n̄ann na. ²⁰ Njaan ti Yomdaanɔ wat daa mañ yabinta. Li-i tee ki u bo ki watiri, sɔɔ bo tan kan tinni, n̄aan u nigannkab paak ki u wat daa mañ yabint.

I Bi n̄ei yura paak, bi din tuu sere.

²¹ “Li yoo mañ, sɔɔ-i tanj beti a ‘Gotir man, Masia be nna;’ koo ‘U be leje,’ i daa teeu yada, ²² kimaan faak Masia-nba nan faak sɔkiniinba tan saa baar ki tuun nyina nan bakitnauñ toona, a bin kpann niib. Ki li-i tanj fit gbaa, bi saa kpann binba tee Yennu nigannkab tɔɔnɔ. ²³ N ponj beti bonsiar kurewa, ki yoo mañ daa ki baari. Ii chek man fanu.

Yiisa jenu labaar

(Matiu 24.29-31; Luk 21.25-28)

²⁴ “Daamii na poorpoe, ki yonnu tan saa bɔnn, ki n̄maarik ji kan yenti, ²⁵ ki n̄maabira tan saa nyi sanpaapo ki baa, ki linba kur be sanpaapo tan saa damm ki n̄mat n̄mat. ²⁶ Li yoo mañ min nisaarik Bik tan saa dɔkit sanpagbana ni nan panchiɔn nan yentsaakar. ²⁷ N tan saa tun malakanba tingboun na kur po, ki bin tikir Yennu nigannkab ki lakimm.

Sinsabik nyinn labaar

(Matiu 24.32-35; Luk 21.29-33)

²⁸ “Ti jii sinsabik ki tumii yan man; yaa tuu la ki tiik mañ bintir yoo nba, i ji tuu mi nan sɔk pere na. ²⁹ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat linba na nba kur tuun, yin bann nan n jenu mañ pera, li ji kan yukiri. ³⁰ Barmɔniie ki n beeri na, mɔtana nigboun na kan kpo gbenn kaawa ki linba na n tumii. ³¹ Sanpaak nan tinj tan saa gara, n̄aan n maan n̄arin kan mi gar faba.

Sɔɔ ki mi Yiisa jenu daar

(Matiu 24.36-44)

³² “Sɔɔ ki mi daar mañ koo yoo nba ki n saa jeni; malakanba nba be Yendɔun ni ki mi; min Yennu Bija bia ki mi; n Baa Yennu kɔɔ mi. ³³ Ii mi man, kii chek, kimaan i ki mi yoo nba ki n saa jeni. ³⁴ Li tan sii tee nan jasɔɔ nba yaa wun nyi u n̄aak ni ki yaat saan sɔnbanfɔkir, ki chab u n̄aajab yaak a bii dia u n̄aak, ki bia chent bi kura toona, n̄aan bet u n̄aguuru a wuu guu, n̄aan saan nae. ³⁵ Ii muni guu man, kimaan i ki mi yoo nba ki min i Yomdaanɔ saa jeni; li pasiar daajoouko, koo tansuuniie, koo sanyafaare, koo sanyɔk nie. ³⁶ Li-i tee ki n tan jen yiama, li ki n̄an man lai ki i gɔkɔnti. ³⁷ Li paak, maa yeeni linba na, n̄anne ki n yeen sɔɔ kur, ii guu man.”

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianinba

(Matiu 26.1-5; Luk 22.1-2; n̄nɔn 11.45-53)

¹⁴ Tɔn, daa n̄anlee din biar nan yukitgar ^{II} tiaru jaamm, nan daa nba ki bi di boroboro nba ki bi tuu ki tee datin na n piin, ki Yennu mannteeb nan sennu wanteeb loon sɔnu a bin bɔr soor Yiisa ki kpiu, ki yeen a ² “Ti daa sou jaamm daa na ni, li pasiar ki kpikpiruk n tan fiir.”

II Yennu malaka din kpii Ijijt teeb bijakpera, n̄aan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Poosk nba din but tulaarii Yiisa yur paak bianjinba

(Matiu 26.6-13; Jkonn 12.1-8)

³ Tkn, Yiisa din be Betani, jk nba din tuu tee gbaatir, ki bi yiu Simon na njaak ni, ki di jeet. Li yoo ki poosk tan kkn nan salenngann, ¹ ki li gbee nan tulaarii nba mk nubiru bonchiann, ki li daauk bia paar bonchiann, ki bi yir naad na. Ki poo man biit salenn na ki but tulaarii man Yiisa yur paak. ⁴ Ki niib nba be leng na siab piak nan wutoa ki yeen a "Bee teen ki u biir tulaarii na nna?" ⁵ Bi bo saa fit kwr ki la likirii ki lin gar salimpeena ^{II} ko-bii nantaawa, ki jii somm talasdammm." Ki bi jii poo man nan dun.

⁶ Ki Yiisa yetib a, "Nyikin poo man. Bonnganne ki u tun ki turin, ki bee ki i kpirimk nna?" ⁷ Talasdammm sii jk be i boor ni yoo kura, ki i saa fit sommib yoo nba kur ki i loon; njaan min ngarin kii jk be nani kaa. ⁸ Poo man tun waa saa fit tun linbae ki turin. Waa but tulaarii nba n gbanant paak na, u teen n kuun piinu siire. ⁹ Barmkniie ki n beeri na, siaminba kur ki bi saa mkont n barnjanii na tingboun na ni, bi bia saa mkont poo man nba tun linba na, ki li sii tee tiarin ki jiin u po."

Judas nba sak nyii Yiisa poor bianjinba

(Matiu 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Nanne ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan banlee na yenk, wunba ki bi yiu Judas Iskariot na, saan mannteeb yudamm boor a wun kwi Yiisa. ¹¹ Ki bi para penn, waa yetib linba Yiisa po na, ki bi senn mkonn a bi saa pau likirii li paak. Ki u ji piin loon sknu nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni.

Yiisa nan u poorpoweiteeb nba dii yukitgar tiaru jaamm bianjinba

(Matiu 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jkonn 13.21-30)

¹² Tkn, sinsinn daar nba ki bi tuu di boroboro nba ki bi ki tee datig na, ki din tuu kpi pegana li yoo ki tee yukitgar tiaru jaamm jeet nae, ki Yiisa poorpoweiteeb boik a "A loon ki tin saan lee ki teen jaamm man jeet siir ki turani?"

¹³ Ki u tun bi ni banlee ki betib a "Ti saa doo na ni man. I saa la jskk ki u jii nyunskk. Ii waau man ¹⁴ nan njaak nba ki u saa kkn na ni, ki yin bet li njaadaank a 'Wanntkk na yaa ti boia a saamm diiuk nba ki kkn nan u poorpoweiteeb saa di yukitgar tiaru jaamm jeet na be lee?' ¹⁵ Ki u saa wanni ditktuk nba yab ki bi porj teen bonsiar kur siira; ki yin teen jeet man leng."

¹⁶ Ki Yiisa poorpoweiteeb banlee man saan doo man ni, ki set saa la ki siar kura tun nan waa betib bianjinba na. Ki bi teen jaamm man jeet.

¹⁷ Ki Yiisa nan u poorpoweiteeb piik nan banlee na tan baar daajouk. ¹⁸ Baa kar ki di jeet yoo nba, ki u tan betib a, "Barmkniie ki n beeri na, min nan yimm nba di jeet na, i yence yaa wun nyi n poor."

I Bi din jii tanngann nba ki bi yir "alabaster" nae ki nan salenn man. II Salimpeenn din tee daar paauko.

¹⁹ Ki li biir bi para; ki bi boik yenk yenk a "A yeen mine-e?"

²⁰ Ki u jii a, "Li lek tee i piik nan banlee na ni yenk nba ki min nan kkn lakii tuun sen-yeng ni ki di nae.

²¹ Min nisaarik Bik set saa kpo nan laa skb Yennu gboung ni bianjinba nae, njaan bonbiir sii be daank nba yaa wun nyi n poor na paak. Bi-i bonni kii mar li daank gbaa, li bo sk u po."

Ki jii ti Yomdaank jeet dinu po

(Matiu 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Korint teeb 11.23-25)

²² Baa di jeet man yoo nba na, ki Yiisa jii boroboro ki tur Yennu niipoouk, njaan ngmit ngmit ki tur u poor-poweiteeb, ki betib a "Gaat man. Linba nae tee n gbanant."

²³ Nanne ki u bia jii nyunnyungman nan tilkkna nyun ki tur Yennu niipoouk, ki jii turib. Ki bi kura nyuu. ²⁴ Ki u yetib a "Linba nae tee n skn, ki n skn saa nyi n gbanant ni, nisaarii bonchiann paak, ki wann nan Yennu senn mkonpaann na. ²⁵ Barmkniie ki n beeri na, n ji kan mi nyu tilkkna nyun na see daar nba ki n tan saa nyu li bonpaann Yennu naan ni."

²⁶ Nanne ki bi yin Yenjiantu yanii, njaan nyii ki saan Olif Tiinii kunkonn na paak.

Yiisa nba yet a Piita saa nki a u ki miu bianjinba

(Matiu 26.31-35; Luk 22.31-34; Jkonn 13.36-38)

²⁷ Ki Yiisa betib a "I kura na tan saa tin ki nyikima, ki-maan li skb Yennu gboung ni a 'Yennu tan saa kpi pekpaarik na, ki pei na n tin yat.' ²⁸ Njaan mi-i tanj fiir kuun ni, n saa dkng gar i tkkn ki saan Galilii."

²⁹ Ki Piita yet a, "N leeb na kur-i lekii nyika, njaan min ngarin kan nyikani."

³⁰ Ki Yiisa bet a "Barmkniie ki n beera na, nyik na, a saa nki nan a ki min taar muntaaewa ki kojouk n bui leer."

³¹ Ki Piita ngamm yet nan ninmkonn a "Li-i lekii tee min nan fin n lakin kpo gbaa, njaan n kan mi nki nan n ki miani."

Ki u leeb na mun bia yet nna.

Yiisa nba miar Yennu nan ninmkonn bianjinba

(Matiu 26.36-46; Luk 22.39-46)

³² Li poorpo ki bi saan siaminba bi yi Gefsemene na. Leje ki Yiisa bet u poorpoweiteeb a "Karin nna man njaan ki n saan ki saa miar Yennu." ³³ U din jii Piita-e nan Jeems nan kkn, ki bi saan. Ki u par biir ki li tee nan u yaa wun kpoe na; ³⁴ ki u yetib a "Parbibooru nba soorin na per lin kpima. Biat nna man kii nyi."

³⁵ Nanne ki u chat saan tkkn waaminna, ki baa fabin, ki u yugbiar siit ting, ki mei Yennu, a li-i bonni saa fiti, Yennu n njaan ki biak nba baat u paak na n yakir, ki yet a ³⁶ "N Baa, n Baa, siar kaa ki a kan fit tumi. Daa njaan ki n kkn bonbiir nba baat n paak na ni; njaan daa te ki li tee maa loon bianjinba kaa, njaan lin teen faa loon bianjinbae."

³⁷ Nanne ki u jen u poorpoweiteeb bantaa na boor, ki skk ki bi kkn. Ki u boi Piita a "Simonn, a gknte-e?"

A kan fit kii nyji waami-i?"³⁸ Njaan betib a, "Ti nyji man njaan kii mei Yennu ki i tan daa ככ jinjammi ni. I sei njarin loon lin tun linba njan, njaan ki i gbanant kaa panji."

³⁹ Ki u bia nmat Yenmiaru ki saa mei nan waa bo mi-ar sinsinn bianjinba na, ⁴⁰ ki bia jen ככ ki u poor-poweiteeb na ככ, kimaan ככ din מכיב bonchi-ann. Ki bi ki mi baa saa yet כ linba li yoo na.

⁴¹ Waa tan jen taapaun muntaa ni, ki u boib a "I bia lek daa ככ ככ ki foi-i? Li janja man. Yoo man baara. ⁴² Fiit man ki tin saan. Gotir, wunba nyii n poor na pera."

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matiu 26.47-56; Luk 22.47-53; Jככ 18.3-12)

⁴³ Yiisa nba daa piak na, ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na ni yench, wunba ki bi din yiu Judas na, baar nan nibur nba ki mannteeb yudamm nan sennu wanteeb nan saakab tumm na, ki bi siab dia jukbanjai, ki siab mun dia gbajara. ⁴⁴ Ki Judas wunba nyii u poor manj ponj wannib nyinsiara a "Mi-i saki foont wunba ki ככ u tankpinn, yii mi nan ככ na. Yin soor ככ kii diau fanu kii saa nana."

⁴⁵ Judas nba baar yoo nba, li taakpaak ni ki u saan Yiisa boor ki yiin a, "Want ככ" njaan ככ u tankpinn.

⁴⁶ Ki niib na ji soor Yiisa ki diau kenken. ⁴⁷ Njaan ki u poorpoweiteeb na ni yench nba see lej na ככ u jukbanjiak ki ככ mannteeb yudaan daabir tubir ki pot.

⁴⁸ Njanne ki Yiisa boib a "I baar nan jukbanjai nan gbajara na a yin tan soorin nan n tee fat-ככ na-a? ⁴⁹ N daan tuu be i boor Yenjiantu nasaakak ni daar kura ki want niib Yennu maan, ki i tuu ki somi; njaan li kpaat las nan Yennu gbouj ni maan manj n gbee."

⁵⁰ Ki u poorpoweiteeb na kur ji chiar njan nyik.

⁵¹ Ki naasim nna gbab chinchenn kuuk ככ ki waa Yiisa poorpo. Ki bi tan bib ככ ki soor u chinchenn, ⁵² ki u nyik chinchenn manj bi nuu ni, njaan chiar yann.

Baa jii Yiisa ki saan nana buut boor bianjinba

(Matiu 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jככ 18.13-14, 19-24)

⁵³ Ki bi jii Yiisa ki saan nana mannteeb yudaan njaak, siaminba ki mannteeb yudamm, nan tij na ni saakab, nan sennu wanteeb lakin na. ⁵⁴ Njaan ki Piita be Yiisa poorpo, ki waa banfokira מככככככ nan baa tan ככ mannteeb yudaan manj njaak. Ki Piita saan kar ki pukin toontunna na po, ki bi nanii muu. ⁵⁵ Njanne ki mannteeb yudamm nan saakab manj kur yabir bi ככ paak a bin gbat siaradamm ככ ni, ki la Yiisa biit ki kpiu, njaan ככ u biit. ⁵⁶ Siaradamm bonchiann din fa fai ki teen, njaan ki bi fai manj ki waa leeri.

⁵⁷ Njanne ki jasiab fiir set ki faar faak paan a, ⁵⁸ "Ti gbat ki u yet a u saa bet Yenjiantu nasaakak nba ki niib din maa na, njaan jii daa nanta a ki maar, ki li ji kii tee nira kaa maari." ⁵⁹ Njaan li kur yann; bi fai manj lek bia din ki wei leeri.

⁶⁰ Njanne ki mannteeb yudaan na fiir ki boi Yiisa a "Barii nba ki jab na piak ki jiin a po na paak tee bee? A ki מככ li jiinu-u?"

⁶¹ Njaan ki Yiisa lek njmina, ki ki jiin siari. Ki u bia namm boib a "Fine set tee Yennu Nigannt ככ Masia wunba tee ככ Yennu Bija na-a?"

⁶² Ki Yiisa jiin a "Nn, mine na. I tan saa la min nisaarik Bik kar Yabint Yennu niidliitu po, ki bia tan saa lan ki n be sanpagbant ni ki siik."

⁶³ Njanne ki mannteeb yudaan manj soor u ככ tiat ki pat, njaan yet a "Ti ponj ji ki loon siara damm. ⁶⁴ I ככ gbat waa yekint u ככ nan Yennu bianjinba. I dukii nlee?"

Ki bi kur sak a u biira, ki kpan njan nan kuume.

⁶⁵ Ki bi siab siin מככ u paak; ki pii u numm po, njaan pebit ככ yeen a "Buntir wunba peba na." Ki toontunna na gaor, ki jak ככ nan tanpakii.

Bianjinba ki Piita ככ a u ki mi Yiisa

(Matiu 26.69-75; Luk 22.56-62; Jככ 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ ככ, Piita lek daa din be nanyer po ki nanii muu, ki mannteeb yudaan nasaapaantoontunyen ככ tan baar lau, ⁶⁷ ki got ככ sirr, ki tan yet a, "A mun tuu waa Nasaref nira Yiisa manj."

⁶⁸ Ki Piita ככ a, "Min ki miu, min ki mi barbooru nba ki a piak na paaki;" njaan fiir nyii. Li taakpaak ni ki kojouk bui.

⁶⁹ Ki sapaan ככ na bia lau lej ki namm beer nisiab nba see lej na a "ככ na mun tee u poorpoweiteeb na yench." ⁷⁰ Ki Piita bia namm ככ.

Ki li bia yann waamina ki binba see lej manj namm jak Piita a "A set tee niib na ni yench, kimaan a mun tee Galilii nira."

⁷¹ Njanne ki Piita por a, "Li-i tee ki n faar faakie, Yennu n dat n tubir, min ki mi yaa yeen ככ nba na po."

⁷² Li yoo manj ki kojouk bui pukin taapaun munlee; ki Piita ji tiar bianjinba ki Yiisa bo bet ככ na a, "A saa yet a a ki min taar muntaaewa, ki kojouk n lian bui leer." Li yoo na ki Piita libit nan ככ.

Baa jii Yiisa ki saan Pailat boor bianjinba

(Matiu 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jככ 18.28-38)

15 Mannteeb yudamm, nan tij na ni saakab, nan sennu wanteeb, nan juu teeb saakab kur din lakin sanyapob ni, ki lor lora, ki baan Yiisa bant ki jii saan nana tij yudaan nba ki bi yiu Pailat¹ na boor.

² Ki Pailat boib a "Fine set tee juu teeb kpanbar na-a?" Ki Yiisa jiin a "Nan faa yaa na."

³ Ki mannteeb yudamm manj lek bia dia ככ bonchiann ki piak biir Yiisa. ⁴ Ki Pailat bia boib a "A kan jiin siari-i? Gbiintir baa piak ki biira bianjinba."

⁵ Njaan ki Yiisa lek yet jiinu; ki li ji bakt Pailat.

Pailat nba din chab a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matiu 27.15-26; Luk 23.13-25; Jככ 18.39-19.16)

⁶ ככ, yukitgar tiaru jaamm dinu yoo kur, Pailat tuu nyinn niyench ככ dansarik ni, wunba ki niib na loon, ki njaau. ⁷ Li yoo manj jas ככ din be dansarik ni, ki u sann tee Barabas. ככ nan nisiab din be dansarik ni,

¹ Pailat-e din tee Rom teeb nba nyann juu teeb na yudaan.

kimaan bi mɔyɛtuk nba ki bi tuu mɔk doo na ni ki kpi niib na paak. ⁸ Nanne ki nibur maŋ din lakin ki mei Pailat a wun yaan tun burchint. ⁹ Ki u boib a, "I loon ki n nyinn Juu teeb bat nae-e?" ¹⁰ Kimaan u mi fanu nan naŋ paake ki mannteeb yudamm jii Yiisa ki teen u nuu ni.

¹¹ Nanne ki mannteeb yudamm maŋ ŋamm pak tur nibur na a bin betɔ ki wun nyinn Barabas-e ki turib.

¹² Ki Pailat bia ŋamm boib a, "Ki wunba ki i yiu Juu teeb kpanbar na, i loon ki n teenɔ nlee?"

¹³ Ki bi tian jii sanpaapowa a "Kpaamɔ dapunpunn paak."

¹⁴ Ki Pailat boib a "Bee paake? U biit mantik tee lanpoe?"

Ki bi bia ŋamm tian sanpaapowa a "Kpaamɔ dapunpunn paak."

¹⁵ Ki Pailat loon wun penn nibur maŋ para, li paak ki u nyinn Barabas ki turib, ŋaan te ki u kunkɔnkɔnna na boo Yiisa, ki u jiiu turib a bin kpaau dapunpunn paak.

Kunkɔnkɔnna na nba din sukii Yiisa bianjinba

(Matiu 27.27-31; Jɔkɔnn 19.2-3)

¹⁶ Ki kunkɔnkɔnna na jii Yiisa ki kɔkɔ nanɔ tiŋ na yudaanɔ Pailat ŋaadindouŋ ni, ki yiin bi leeb kur. ¹⁷ Ki bi jii baanmuŋ nna ki lannɔ, ŋaan jii kunkonii ki luu naan fokirik ki yirimɔ, ¹⁸ ŋaan ji foontɔ nan baa foont bat bianjinba na, ki yeen a "Juu teeb Bat, naa-a naa-a,"

¹⁹ ŋaan jii lanbann ki faa u yur paak, ki siin mɔsant u paak, ki gbaa bi duna paak u tɔkɔn. ²⁰ Baa daanɔ nyatuk ki gbenn yoo nba, ki bi liat baanmuŋ na, ŋaan jii u mɔŋ mɔŋ tiat na ki lannɔ, ki jiiu ki nyii nanɔ a bin saan kpaau dapunpunn paak.

Baa din kpaau Yiisa ki tabinɔ dapunpunn paak bianjinba

(Matiu 27.32-44; Luk 23.26-43; Jɔkɔnn 19.17-27)

²¹ Baa be sɔnu ni ki saa yoo nba, ki bi chet jasɔkɔ nna ki u sann tee Simonn. Ki kunkɔnkɔnna maŋ miau a wun gaar Yiisa kuun dapunpunn na. (Li kɔkɔ din tee Sairene jɔkɔ, ki nyii digbanbik ni ki baat Jerusalem. U din tee Aleksander nan Rufus baae.) ²² Ki bi jii Yiisa ki saa nanɔ siaminba ki bi yir Golgota, ki li paak tee "Yukpabuk Boor na." ²³ Leŋe ki nisiab din turɔ daan nba ŋmat nan nyɔku nba ki bi yir mir na, ŋaan ki u yɛt li nyunu. ²⁴ Ki bi ji kpaau dapunpunn na paak, ki ji tɔ naatɔkɔ ki chent u tiat. ²⁵ Bi din kpaau sanyɔkɔ nie, kut munyia yoo. ²⁶ Bi din sɔb baa yaa bi la u biit nba na, ki tabin u dapunpunn na paak a, "Juu teeb Kpanbar maŋe na." ²⁷ Bi bia din kpaau fat-teeb banlee dapunpuna paak ki pukin u po, ki yenɔ be u niidiitu po, ki kɔkɔ na mun be u niigaŋ po. ²⁸ Ki li gbeen linba sɔb Yennu gbouŋ ni a "Bi teenɔ nan baa tee toonbiitdamɔ bianjinba nae."

²⁹ Tɔn, ki binba somm gaar leŋ na gumii bi yura ki sukiiɔ, ki yeen a "Fine yaa a saa fit bet Yenjiantu diiuk na ŋaan bia jii daa ŋantaa ki maar. ³⁰ Nann, nyimin dapunpunn na paak ki sik ki tinn a mɔŋ."

³¹ Nnae ki mannteeb yudamm nan sennu wantteeb mun bia sukiiɔ, ŋaan yeen bi leeb a "U tuu tint leeb,

ŋaan tan kan fit tinn u mɔŋ. ³² Juu teeb bat nba tee Yennu Niganntɔ Masia na n nyi dapunpunn na paak ki sik mɔtana, ki tin la ki teenɔ yada."

Ki binba ki bi pukimm u po ki kpaab na mun bia sukiiɔ.

Yiisa kuun labaar

(Matiu 27.45-56; Luk 23.44-49; Jɔkɔnn 19.28-30)

³³ Laa din tan baar yonsuuk ni, ki digbann na kur ji kɔkɔn ki saa tuu yenlekir kut muntaa. ³⁴ Kut muntaa maŋ yooe, ki Yiisa yikin nan kunkɔsaakar a, "Eloi, Eloi, lema sabaktani?" ki li paak tee a "N Yennu, n Yennu, bee ki a nyikimi?"

³⁵ Ki binba see leŋ na gbat u yiini maŋ, ki bi siab yet a "Gbiintir man, u yi Elaija-e." ³⁶ Nanne ki bi ni yenɔ tin ki saan jii saapo ki suunt damiituk nna ni, ki jii sakin daauk paak, ŋaan donn ki turɔ a wun nyu, ki bia yet a "Ŋaant ki ti laan Elaija saa baar ki sikinɔ dapunpunn na paaka."

³⁷ Ki Yiisa ŋamm yikin nan kunkɔsaakar, ŋaan ji kpo li yoo.

³⁸ Li yoo na ki chinchenn nba tuu jɔkɔn ki puun Yennu diiuk sinsuuk ni na bɔkit yur paak ki tan sik tiŋ ni. ³⁹ Ki kunkɔnkɔnna yudaanɔ nba din see dapunpunn maŋ boor na nba la bianjinba ki Yiisa kpo na, ki u ji yet a "Barmɔnii, jɔkɔ na set tee Yennu Bijae."

⁴⁰ Tɔn, Meeri Magdaliinn nan Meeri nba din tee Jos-es nan Jeemsbik naa na, nan Salome, din pukin poosiab po ki see banfɔkira ŋaan gorii. ⁴¹ Bi poŋ din waa Yiisa, yoo nba ki u din be Galilii naewa, ki sommitɔ. Pooleeb bonchiann nba wei Yiisa ki baar Jerusalem na mun bia din be leŋ.

Yiisa gbanant piinu labaar

(Matiu 27.57-61; Luk 23.50-56; Jɔkɔnn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Li daar daajoouk ki Arimatea doo ni jɔkɔn nba sann tee Joosef na din baar. U din tee Juu teeb barbuura saakayenɔe, ki tee burchimɔ nan barmɔnii, ki din guu Yennu naan baaru. Li daar sanyafannuk din sii tee foon daare; li paak, ki u din saan nan parcheenn ki yet Pailat a wun chabɔ Yiisa gbanant. ⁴⁴ Pailat nba gbat a Yiisa poŋ kpowa na, ki li ji jaar litɔ; ki u yiin kunkɔnkɔnna yudaanɔ na ki tan boib a, "Yiisa nba kpo, li yukira-a?" ⁴⁵ Yoo nba ki u gbat yudaanɔ maŋ mɔkɔ ni na, ki u yiin Joosef maŋ ki tan chabɔ a wun jii Yiisa gbanant na.

⁴⁶ Joosef poŋ din daa katiŋewa, ki kpaat Yiisa gbanant dapunpunn na paak, ki kɔbɔnɔ leŋ, ki jiiu pii kaauk nba ki bi poŋ din jiar tanpiiuk ni na, ki bikit katangbenjir, ki biin li mɔkɔ. ⁴⁷ Ki Meeri Magdaliinn nan Meeri, wunba din tee Jos-es naa na la siaminba ki bi pii Yiisa gbanant na.

Yiisa kuun fiiru labaar

(Matiu 28.1-8; Luk 24.1-12; Jɔkɔnn 20.1-10)

16 Foon daar nba din tan gar, ki Meeri Magdaliinn, nan Salome, nan Meeri, wunba tee Jeems naa na, din saan ki saa daa bonnunubit a bin saan but Yiisa gbanant paak. ² Lasir daar sanyapob ni, ki bi saan

kaauk maŋ boor ni. ³⁻⁴ Baa daa din be sɔnu ni yoo nba, ki bi boi bi leeb a, “Ŋmee sa saa birint katanu, kaauk maŋ mɔb paak ki turiti?” (Li katanu din gbeŋ bonchiann.) Ŋanne ki bi tan per leŋ, ki got la ki katanu maŋ poŋ birinta ki dɔɔ li kɔɔ. ⁵ Ki bi kɔɔ kaauk maŋ ni, ki saa la naasimɔ nna lia baanpiouŋ ki kar niidiitu po. Ki li teemm jijeet bonchiann.

⁶ Ki naasimɔ maŋ yetib a “I daa jee siar mani. N mi nan i loon Nasaref nirɔ Yiisa nba ki bi kpiiu dapunpunn paak nae. U kaa nna; u fiir kuun niwa. Gotir man, baa daan birɔ siaminbae na. ⁷ Ii ŋmat ki saa bet u poorpoweiteeb nan Piita a u gar bi tɔɔn ki saan Galiliwa; leŋe ki bi saa lau nan waa poŋ daan betib bianjinba na.”

⁸ Ki li yaar lit poob maŋ, ki bi gbanant jek bonchiann, ki bi nyii kaauk na ni, ki chiar, ŋaan lek ki faa sɔɔ li labaari, kimaan jaŋmaanii soorib bonchiann.

Yiisa nba din dɔkit Meeri Magdaliinn paak bianjinba
(Matiu 28.9-10; Jɔɔn 20.11-18)

⁹ Tɔn, Yiisa nba din fiir kuun ni, lasir daar sanyikɔ ni na, u din dɔŋ dɔkit Meeri Magdaliinn paake, wunba ki u din nyinn narinbiit banlore u ni na. ¹⁰ Ki poo maŋ saan saa bet Yiisa weinanleeb nba mɔ ki fabin na.

¹¹ Baa gbat ki u yaa Yiisa jen u manfoor ni ki u lau na, ŋaan bi din ki teenɔ yada.

Yiisa nba din dɔkit u poorpoweiteeb banlee paak bianjinba
(Luk 24.13-35)

¹² Linba na poorpoe ki Yiisa poorpoweiteeb banlee din nyii doo na ni ki somm sɔnu ni. Ki u lebit u mɔŋ ki

dɔkit bi paak. ¹³ Ki bi ŋmat jen doo na ni ki tan yet bi leeb, ŋaan ki bi lek ki teemm yada.

Yiisa nba din dɔkit u poorpoweiteeb piik nan yenɔkɔ na paak bianjinba

(Matiu 28.16-20; Luk 24.36-49; Jɔɔn 20.19-23; Toona 1.6-8)

¹⁴ Li poorpo biak ki Yiisa poorpoweiteeb piik nan yenɔkɔ na din kar ki di jeet, ki u tan dɔkit bi paak, ki yakii namm bi yada kɔɔrin, nan bi tuba nba kpaa bianjinba, nan baa ki teen binba lau ki u fiir kuun ni yada na paak. ¹⁵ Ki u bia yetib a “Ii saa kii mɔɔntir barganii na ki tur sɔɔ kur, tingbouŋ na kur po. ¹⁶ Wunba kur teenin yada, ki bi wurɔ Yennu nyunwuru, u saa la tinnu; ŋaan wunba ki teenin yada, Yennu saa bu u buut ki biirɔwa. ¹⁷ Ŋaan binba teenin yada saa tun jaarlituk toona nae: bi sii taan n sann ki nyint narinbiit niib ni; ki bia pak maboorganii nba ki bi ki mi paki; ¹⁸ bi-i tanji soor wai, koo bi-i tanji nyuu nyɔkɔbiuk, li kan teemm siari; bi bia saa yii bi nii baatib paak, ki bin la laafia.”

Yiisa nba doo Yendɔŋ ni bianjinba

(Luk 24.50-53; Toona 1.9-11)

¹⁹ Tɔn, Yiisa nba pak barii na ki gbenn yoo nba, ki Yennu te ki u doo Yendɔŋ ni ki saa kar kɔɔ Yennu niidiitu po. ²⁰ Ŋanne ki u poorpoweiteeb na saan ki saa mɔɔntir u barganii na lokir kur po, ki ti Yomdaanɔ maŋ be namm, ki te ki bi tuun jaarlituk toona, ki li toona wann siara nan bi mɔɔntii maŋ set tee barmɔniie.

Luk

Ki jiin Luk gbouŋ na po

Yennu maan nba ki Luk din sɔb na want a Yiisa-e tee Israel teeb tinntɔɔ nba ki Yennu din tur mɔsonn ki jiin u po, ki bia tee nisaarii kur tinntɔɔ.

1¹⁻⁴ Chanbaa Teofilus:

N loon ki a bann nan maan nba ki bi poŋ daan wanna na, li tee barmɔnii mɔnii.

Li piinu ni, nisiab din la linba tun ti leeb sinsuuk ni na, nan bi ninbina. Njamme tee binba din mɔntir maan maŋ, ki niib bonchiann kot bi mɔŋ paak ki sɔb linba ki bi wannib na. Li paak, n mɔŋ mɔŋ boi ki fiitir bonŋann ki la nan li bonsiar kur nba tee bianjinba li piinu ni, nan laa saa bianjinba, ki n dukin nan li ŋan nan ki n sɔb ki lii tɔɔ tɔɔ, ki tura.

Malaka nba pak baa saa mar Jɔɔnn bianjinba

⁵ Yoo nba ki Herod din tee Judea yent batsaakɔɔ na, ki Yennu manntɔɔɔ be ki u sann tee Sekaria, ki u tee manntɔɔ Abija paabu ni nirɔ, ki u ŋaapoo tee manntɔɔ Aarɔnn yaaboonn, ki u sann tee Elisabef. ⁶ Bi banlee maŋ binbeŋ din ŋan Yennu boor, ki bi sak u wannu nan sennu kur nyiknyik; ⁷ ŋaan bi din ki mɔk biki, kimaan Elisabef din tee pookanmatire, ki bi kur bia poŋ gar nan matukɔ.

⁸ Nanne dasiar ki Sekaria paabu ni toontun-yoo tan baar, ki u din tan yaa wun tun u toonn ki tur Yennu, nan waa tuu tuun ki teenɔ bianjinba na. ⁹ Li yoo na ki bi tɔ naatɔɔ nan bi mannteeb kaar nba tee bianjinba, a bin gann wunba sii kɔɔ Yennu ŋasaakak na ni kii wubint bonnunubit. Baa tɔ, Sekaria din dii. Li paak ki u tan saan kɔɔ ŋaak maŋ ni, ¹⁰ ŋaan ki nibur na kur biar see nanyer ki mei Yennu, yoo nba ki u wubint bonnunubit na.

¹¹ Li yooe ki Yennu malaka dɔkit Sekaria paak, ki set bonnunubit binbintir na diitu po. ¹² Sekaria nba din tan lau yoo nba, ki u yan put ŋmat, ki janmaanii soorɔ. ¹³ Ki malaka maŋ betɔ a, "Sekaria, daa tiin janmaanii. Yennu poŋ gbat a miaruwa, ki a ŋaapoo Elisabef tan saa mar bonjak ki tura, ki a saa pur u sann Jɔɔnn. ¹⁴ Ki li tan saa maŋa ki a par n penn, ki niib bonchiann para mun tan saa penn u maaru maŋ paak. ¹⁵ U tan sii tee nijaanne Yennu tɔɔnn, ki bia tan kii nyu dabooru kur. U tan saa gbee nan Yennu Seyeen u matuk yooewa. ¹⁶ U tan saa te ki Israel teeb¹ bonchiann n jen bi Yomdaann Yennu boor. ¹⁷ U sii mɔk Yennu Seyeen nan paŋ, nan Yennu sɔkinii Elaija nba din mɔk bianjinba na, ki tan saa dɔŋ liit ti Yomdaann, ki tunn mɔtana nigbouŋ na yan, ki

te ki waas nan bibaanba n ŋamm taan kii mɔk dudukŋant, ki bia tunn mɔyêtdamm yan ki bin bann yentinbinbeŋ, ki u bia tan saa te ki niib n teen siir kii guu bi Yomdaann."

¹⁸ Ki Sekaria bet malaka maŋ a, "N saa teen nlee ki bann nan linba na tee mɔnii? Kimaan n kpeta, ki n ŋaapoo mun bia kpeta." ¹⁹ Ki malaka maŋ jiinɔ a, "Mine tee Gabriel wunba be Yennu tɔɔnn na; ki u tumin a boor, a n tan pak nana ki wanna barŋanii na. ²⁰ ŋaan a saa muu nan li yoo nba tan saa baar ki lin teen mɔnii, kimaan a ki teen n maan nba saa teen mɔnii na yada." ²¹ Tɔɔ, niib nba biar see nanyer ki guu Sekaria na, li din bakitib kimaan waa yukir Yenjiantu ŋasaakak ni bianjinba na. ²² Waa ji din tan nyii yoo nba, u din ki fit piaki, ki bi ji bann nan u la yirintue Yenjiantu ŋasaakak na ni; ki u ji piak muutir ki labin nii ki teemm. ²³ Yoo nba ki u toona din tan gbenn Yenjiantu ŋasaakak ni na, ki u kun ŋaak ni.

²⁴ Li poorpoe ki u ŋaapoo Elisabef din soor poor, ŋaan bɔrii u mɔŋ ŋaak ni tatata nan ŋaarii ŋanŋmu, ²⁵ ki din tan yet u mɔŋ a, "Linba nae ki Yennu tun turin ki tinin ninbaauk ki nyinnin fei ni."

Malaka nba pak baa saa mar Yiisa bianjinba

²⁶ Tɔɔ, Elisabef poor sooru ŋaarii ŋanloob nie, ki Yennu tun u malaka Gabriel a wun saan doo nba be Galilii yent ni, ki bi yi doo maŋ Nasaref na, ²⁷ ki saa pak tur sapaanmun nba ki u sann tee Meeri na. Sapaamɔ maŋ din tee jasɔɔ sarkpeŋe, ki u sann tee Joosef. Joosef din tee kpanbar Defid yaaboonne. ²⁸ Ki malaka na tan baar Meeri boor ki yetɔ a, "N foonta. Yennu par mei a paak, ki u bia be nana." ²⁹ Waa yet bianjinba na, ki Meeri yan ji put ki saa baa kɔɔ ni, ki u ji dukii maan maŋ paak. ³⁰ Ki malaka na bia betɔ a, "Meeri, daa tiin janmaanii, kimaan Yennu par mei a paak. ³¹ A tan saa soor poor ki mar bonjak, ki tan saa pur u sann Yiisa. ³² U tan sii tee nijaanne, ki bi yiu Yabint Yennu Bija. Ti Yomdaann Yennu saa te ki wun di u yeeja Defid naan, ³³ ki u sii tee Jakɔb yaaboonna ni kpanbar mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki u naan bia kan mi gbenni."

³⁴ Nanne ki Meeri boi malaka maŋ a, "N tee sapaanmunne, ki nlee ki n saa soor poori?" ³⁵ Ki malaka na yetɔ a, "Yennu Seyeen saa sik a ni, ki Yabint Yennu maŋ

¹ Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

paŋ n bakin a paak; li paak, bik nba ki a tan saa maro maŋ sii tee popeendaane, ki bi yiu Yennu Bija. ³⁶ Nnaan bant nan a niipoo Elisabef, wunba kpeta na, mɔtana u soor poora ki saa mar bonjak. U ŋmaarii ŋanloobu na, ŋɔɔ nba ki bi din yiu pookanmatir na; ³⁷ kimaan siar kaa ki Yennu kan fit tumi." ³⁸ Ki Meeri betɔ a, "Tɔn, n tee Yennu daabire. Njaant ki lin teen nan faa betin bianjinba na." Ki malaka na ji yaat nyikɔ.

Bianjinba ki Meeri saan ɔɔn Elisabef

³⁹ Li poorpo ki Meeri fiir yiama ki saan Juda yent nba mɔk kunkona na dosau ni, ⁴⁰ ki ɔɔn Sekaria ŋaak ki foont Elisabef. ⁴¹ Yoo nba ki Elisabef gbat Meeri foontii na, ki bik nba daa be Elisabef poor ni na ji kpir kutib. Li yoo na ki Yennu Seyeer gbee Elisabef, ⁴² ki u yikin sanpaapowa a, "Wuya, wuya, Yennu piisin be a paak ki gar pooleeb kura, ki u piisin bia be bik nba be a poor ni na paak. ⁴³ Bee ki li teenin nna ki n Yomdaano naa tan baar n boori? ⁴⁴ Maa gbat a foontii yoo nba, ki bik nba be n poor ni na ji kutib nan parpeenn. ⁴⁵ Faa teen yada nan Yennu maan nba ki u pak tura na tan saa teen mɔnii na, parpeenn tee a yare."

Meeri nba din pak Yennu bianjinba

⁴⁶ Njanne ki Meeri ji din yet a
 "N piak Yennu n par ni,
⁴⁷ ki mɔk parpeenn, Yennu nba tee n Tinntɔ na paak,
⁴⁸ kimaan u tin min nba tee u sapaandaabir na ninbaauk,
 ŋaan ki n poŋ ki tee siari.
 Laa jii dinna ki saa, nigbouŋ kur tan sii yeen a n tee parpeenn daane,
⁴⁹ kimaan paŋ daano Yennu tun toonjaana ki turin, ki u sann tee kasii.
⁵⁰ U bia mɔk ninbatinu nan nigbouŋ kur nba tiinɔ.
⁵¹ U tant u nuu ki tun paŋ toona,
 ki yat karinbaandamm ki biir bi lora,
⁵² ki liat kpanbara, ŋaan donn tatimm,
⁵³ ki gboon komma jeŋant, ŋaan te ki mɔkita ŋmat nikoonii.
⁵⁴ Waa din senn mɔsonn ki tur ti yeejamm Israel teeb nba tee u toontunna na,
 u tian li po ki sommitib.
⁵⁵ U bia tian ki tiin Abraham nan u yaaboona ninbaauk
 mɔkmɔk nan mɔkmɔk."
⁵⁶ Tɔn, li din teen nan ŋmaarii ŋantaa na ki Meeri daa be Elisabef boor, ki tan ŋmat kun.

Baa mar ɔɔn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na bianjinba

⁵⁷ Li poorpoe ki Elisabef matuk yoo tan baar, ki u mar bonjak. ⁵⁸ Ki bi ŋakpianba nan u ninjamm din gbat bianjinba ki Yennu tinɔ ninbaauk bonchiann na, ki bi kur ji mɔk parpeenn nanɔ.
⁵⁹ Tɔn, ki li daa ŋanniin daare ki bi baar a bin pot bik maŋ punn, ki loon bin jii u baa sann ki purɔ; ⁶⁰ ŋaan ki

u naa gatib a, "Aaii, u sanne tee ɔɔn." ⁶¹ Ki bi yetɔ a, "Njaak na ni, ɔɔn sann ki yi ɔɔn-i." ⁶² Njanne ki bi pak muutir nan bik maŋ baa, a bin boi ki laan u loon bii yi u bik maŋ bee; ⁶³ ki u wann muutir ni a bin jii dapɔk turɔ. Baa jii ki turɔ ki u ɔɔn a, "Bik maŋ sanne tee ɔɔn." Ki li ji bakit bi kura.

⁶⁴ Li taakpaak ni ki Sekaria muut, ki ji piin maan paku ki piak Yennu. ⁶⁵ Ki jaŋmaanii soor bi doo niib kura. Ki labaar na mɔnt yat Juda yent nba mɔk kunkona na kur po, ⁶⁶ ki li tur binba kur gbat nna maŋ dudukit, ki bi boi bi leeb a, "Bik na tan sii tee niboorbee?" kimaan bi poŋ la nan Yennu paŋ be nanɔ.

Bianjinba ki Sekaria din ɔɔkint Yennu maan

⁶⁷ Li yoo na ki Yennu Seyeer din gbee ɔɔn baa Sekaria, ki u ɔɔkint Yennu maan ki yet a:
⁶⁸ "Njaant man ki tin pak timm Israel teeb Yomdaano Yennu,
 kimaan u baar a wun somm u niib ki fat ŋaabe.
⁶⁹ U turit Tinntɔ nba mɔk paŋ
 ki tee Yennu toontunɔ Defid yaaboonn.
⁷⁰ Yaayoo ni, Yennu din pak nan u popeenn ɔɔkiniinba ki turit,
⁷¹ ki yet a u tan saa nyinnit ti datai nii ni,
 ki bia tan saa nyinnit binba kur namit na nii ni.
⁷² U bia yet a u sii mɔk ninbatinu nan ti yeejamm,
 ki kan mi tamm u popeenn mɔsonn
⁷³ nba ki u din senn ki tur ti yeeja Abraham na.
⁷⁴ U din senn a u saa nyinnit ti datai nii ni,
 ki tin fit jiantɔ ki jaŋmaanii daa mɔkiti,
⁷⁵ ki ti sii tee popeendamm nan burchimm u boor nan ti manfoa gbennu.
⁷⁶ N bik, bi tan sii yia, 'Yabint Yennu ɔɔkiniie.'
 A saa gar ti Yomdaano ɔɔnne ki ŋamm u ɔɔnii ki turɔ,
⁷⁷ ki wann u niib ki bin bann nan u tan saa tinnib yoo nba ki u nyik chab bi biit na.
⁷⁸ Barmɔniie, Yennu mɔk ninbatinu nan burchint,
 ki ti tinnu daar maŋ tan sii tee nan yondoore nae,
⁷⁹ ki li tan saa yent sanpaapo
 ki tur binba be kuun bunɔnɔn ni na;
 ki bia yent ti taa ni ki tin tɔkin parmaasir ɔɔnjouk na."
⁸⁰ Bik maŋ din kpaatire ki pukii nan Yennu bannu, ki ɔɔn muuk ki saa be tatata nan yoo nba tan baar nan wun ɔɔkit Israel teeb ^I paak.

Baa mar Yiisa bianjinba

(Matiu 1.18-25)

² Li yoo na ki kpanbara yudaano ɔgustus tur mɔk u yent ni a bin ɔɔn ɔɔn kur sann nikant ni.
² Njanne tee sinsinn nikant ɔɔbu, ki Kirinius tee Siria tin yudaano li yoo. ³ Li paak, ɔɔn kur din kun u doo ni a bin saa ɔɔn u sann, ⁴ ki Joosef mun din nyii Nasaref nba be Galilii yent ni na, ki saan Judea yent ni, ki kun kpanbar Defid doo Betlehem, kimaan u din tee Defid yaaboonne. ⁵ Tɔn, ki u kpen a bin ɔɔn ɔɔn nan u sarkperŋ Meeri sana; li yoo, ki Meeri mɔk poor.

^I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

⁶ Baa din daa be Betlehem na, ki Meeri maaru yoo tan jaŋ, ⁷ ki u mar u sapaanmar bonjak, ki jii tana ki bobinɔ, ki birɔ bonkobit burgbetir ni, kimaan saamm diiuk na ji din ki mɔk yiar nba ki bi saa dɔɔri.

Ki jiin pekpaarii nan malakanba po

⁸ Pekpaarii mun din be doo maŋ ni ki kpaar pei nyɔk, muuk ni. ⁹ Ki Yennu malaka tan dɔkit bi paak, ki Yennu maŋ yentsaakar yent lintib. Ki jaŋmaanii soorib bonchiann. ¹⁰ Njaan ki malaka na betib a, "Daa tiin jaŋmaanii man, kimaan n baar nan barŋaniie maa n wanni, linba saa tur niib kur parpeenn. ¹¹ Dinna nyɔk na bi mar i Tinntɔ, wunba tee Yennu Niganntɔ Masia na. Bi marɔ Defid doo nie. ¹² I saa la sanpantik na boob tana ki dɔɔ bonkobit burgbetir ni; linba nae sii tee nyinn ki turi."

¹³ Li yoo na ki Yendɔuŋ ni malakanba bonchiann dɔkit ki pukin malaka na po, ki yiin piak Yennu a:

¹⁴ "Dont Yennu sann sanpaapo man; parmaasir-ii be u nigannkab paak, tingbouŋ na ni."

¹⁵ Ki malakanba na tan nyik pekpaarii na, njaan nmat doo Yendɔuŋ ni. Ki bi yet bi leeb a, "Njaant man ki tin saan Betlehem ki saa got linba tun, ki ti Yomdaano Yennu betit na."

¹⁶ Njanne ki bi fiir saan yian yian ki saa baar ki la Meeri nan Joosef; ki sanpantik maŋ dɔɔ bonkobit burgbetir ni. ¹⁷ Baa baar lau yoo nba, ki bi mɔnt linba ki malaka na betib ki jiin bik maŋ po. ¹⁸ Ki binba gbat pekpaarii na nba mɔnt linba na, ki li bakit bi kur.

¹⁹ Njaan Meeri din tian linba tun na kur, ki dukii li po u par ni bonchiann. ²⁰ Li poorpoe ki pekpaarii na nmat bi pei boor muuk ni. Baa saa na, ki bi piak dont Yennu sann, linba kur ki bi gbat ki la na paak; ki li set tee nan malaka nba betib bianjinba na.

Yiisa sanpuru labaar

²¹ U maaru daa njaaniin nie ki bi din pot u punn ki pur u sann Yiisa, sann nba ki malaka din pur njaan ki u poor daa ki soor na.

Baa din jii Yiisa ki tur Yennu bianjinbae na

²² Tɔn, li din tan jaŋ nan Joosef nan Meeri n tun nan Moses sennu nba wann bianjinba, ki mann maruŋ ki nmat bi mɔŋ Yennu boor na. Njanne ki bi ji din jii bik na ki saan nana Jerusalem, a bin saa jiiu ki tur Yennu, ²³ nan laa sɔb Yennu sennu ni na a, "Bikperik kur nba tee bonjak sii tee Yennu yɔɔ." ²⁴ Ki bi bia mann maruŋ nan Yennu nba din senn bianjinba na a, "Bin lon lanjerii banlee koo nmanbira banlee ki mann."

²⁵ Li yoo na ki jasɔ nna be Jerusalem, ki u sann tee Simeonn. U din tee burchimɔ nan yentinnɔ, ki Yennu Seyeer be u ni, ki u guu yoo nba ki Yennu tan saa tinn Israel ^I teeb. ²⁶ Yennu Seyeer maŋ poŋ din fiit ki wanɔ a u kan kpo see ki u tan la Yennu Niganntɔ Masia, wunba ki u din senn mɔsonn a u saa tumɔ na. ²⁷ Li yoo na ki Yennu Seyeer maŋ te ki Simeonn kɔɔ Yenjiantu

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

nasaakak ni, ki saa la Yiisa baa nan u naa ki bi baar nana a bin teenɔ nan sennu nba wann bianjinba na.

²⁸ Ki Simeonn gaar bik maŋ njaan pak Yennu ki yet a:

²⁹ "N Yomdaano, min nba tee a daabir na, njaant ki n saan nan parmaasir nan faa poŋ din betin bianjinba na, ³⁰ kimaan n mɔŋ mɔŋ ninbinn la Tinntɔ nba ki a tumɔ nawa,

³¹ wunba ki a gann ki sennɔ ki tur nibooru kura.

³² U sii tee yentu ki fiit a sɔnu ki wann binba ki tee Israel teeb na,

ki bia baar nan dontir ki tur a niib Israel teeb."

³³ Tɔn, Simeonn nba pakib ki jiin bik maŋ po bianjinba na, ki li bakit bik na baa nan u naa bonchiann. ³⁴ Ki Simeonn sat Yennu piisin bi paak, njaan bet bik na naa Meeri a, "Nnara, Yennu nyinn bik na ki sennɔ a Israel teeb bonchiann n baa yann u paak; ki leeb bonchiann mun bia tan saa tinn u paake. Nɔɔ tan sii tee nyinn nba ki niib bonchiann saa pak ki biir na; ³⁵ linba na saa te ki bi woonin ni dudukit n nyi paanu. Njaan bonsiar tan saa tun ki biir a mɔŋ mɔŋ par bonchiann."

³⁶ Tɔn, ki Yennu sɔkiniilɔɔ mun be leŋ ki tee poo, ki u sann tee Anna, wunba tee Fanuel bik, ki bia tee Aser booru ni nira, ki din tee pookperchianwoŋ, wunba din yoo bina njanlore, ³⁷ ki u sɔɔ kpo njaan nyikɔ pakɔɔ ki u ji tee binpiinniin nan njaana; njaan u din tuu ki nak Yenjiantu nasaakak na ni yonnu nan nyikɔ, ki jiantir Yennu ki lorin mɔb ki meib. ³⁸ Li yoo na ki u baar ki lab ki teen Yennu niipoouk, ki din piak bik na po ki teen binba kur din guu yoo nba ki Yennu yaa wun tinn Jerusalem teeb na.

Baa nmat kun Nasaref bianjinba

³⁹ Ki Joosef nan Meeri nba din tun gbenn Yennu sennu nba wann bianjinba na, li yoo ki bi nmat kun Nasaref nba be Galilii yent ni na. ⁴⁰ Ki bik na tan kpaat nan paŋ nan subinii bonchiann, ki Yennu par mei u paak.

Yiisa nba tun bianjinba u bisin ni

⁴¹ Tɔn, binn kur ki Yiisa baa nan u naa tuu saan Jerusalem ki saa di yukitgar ^{II} tiaru jaamm. ⁴² Yoo nba ki Yiisa din tan baar binpiik nan njanlee na, ki bi saan a bin saa di jaamm maŋ nan bianjinba ki bi tuu tee na. ⁴³ Jaamm daa maŋ nba din tan gbenn yoo nba, ki bi ji piin kunu, njaan Yiisa biar be Jerusalem, ki u damm ki mi nan u biari. ⁴⁴ Bi din dukii a u be nibur na nie, ki bi somm daar maŋ kur; njanne ki bi ji loonɔ bi niib ni nan bi leeb ni, ⁴⁵ njaan ki ki lau. Ki bi din nmat saan Jerusalem ki saa loonɔ leŋ. ⁴⁶ Daa nanta daa ki bi tan lau Yenjiantu nasaakak ni, ki u lakin kar nan wantteeb yudamm ki gbiintir bi maan njaan bia boib buboit. ⁴⁷ Ki li bakit binba kur gbiintirɔ na, nan waa teen bianjinba ki mɔk bannu ki piak ki jiintib na. ⁴⁸ Ki u baa nan u naa nba lau leŋ na, ki li bakitib bonchiann; ki u naa ji boib

II Yennu malaka din kpai Ijpt teeb bijakpera, njaan nyik Israel yab. (Nynu 12.29)

a, "N bik, bee ki a teent nna? A ki mi a min nan a baa la parbiir hei ki loomani-i?"

⁴⁹ Ki u jiin ki boib a, "Bee ki i loonimi? I ki mi nan n saa fabir kii be n Baa toona nie-e?" ⁵⁰ Njaan bi din ki bann u maan man paaki.

⁵¹ Njanne ki bi din nmat nan Yiisa ki sik Nasaref, ki u saak bi mab. Ki u naa tian linba tun na kur u par ni.

⁵² Ki Yiisa kpaatir ki pukii nan subinii, ki Yennu nan nisaarii para mei u paak.

Jochann nba din wur niib Yennu nyunwuru bianjinba

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Jochann 1.19-28)

3 Kpanbara yudaan Taiberias nba din dii naan bina piik nan njanmu ni, ki Ponsius Pailat mun tee Judea yudaan, ki Herod mun tee Galilii batsaak, ki u waaro Filip mun tee Iturea nan Trakonitis batsaak, ki Laisanias tee Abilene batsaak, ² ki Annas nan Kayafas mun tee mannteeb yudamm, li yoo na ki Yennu jii u maan ki tur Jochann nba tee Sekaria bija na; ki u din be muuk ni. ³ Njanne ki Jochann din lin Jochann dan mackir po kur, ki mackentir ki teen niib a bin nyik bi toonbiit ki wun wurib Yennu nyunwuru, ki Yennu n nyik chabib. ⁴ Linba na tee nan Yennu sokinii Aisaya nba din sob Yennu gboung ni bianjinba nae a:

"Nisok be muuk ni ki hoot a:

'Njammit man ti Yomdaan baaru sonu ki tur, ki namm u sonii ki lii took.

⁵ Baat kur saa gbee ki naa;

ki jock nan kunkona kur saa bit ki naa.

Sonu nba nmar siaminba kur, li saa sont fanu;

sonboota saa piin ki lat naa,

⁶ ki tingboung niib kur saa la bianjinba ki Yennu saa tin-nib."

⁷ Nann marje ki niib bonchiann din baar Jochann boor a wun wurib Yennu nyunwuru; ki u betib a, "Yimm waal-abirii na. Nmee kpaani a yin tin nyi Yennu wutoor nba yaa lin baar i paak na ni?" ⁸ Ii tuun man linba saa wann nan i set nyik i toonbiita. I daa daan i para ni nan Abraham tee i yeeja. N beerie, Yennu saa fit fiin tana nba na ki lin kphant Abraham yaaboona. ⁹ Pajar ponj teen sira a wun chok tiinii; ki tiik nba kur ki loonochonana, bi saa chokre ki lu muu ni." ¹⁰ Ki nibur manj din boib a, "Ki ti ji saa teen nlee?" ¹¹ Ki u jiin a, "Wunba mack liata njan-lee, see ki u paat yenn ki tur wunba ki macki, ki wunba mack jeet, wun wat tur wunba ki macki." ¹² Njanne ki lampogaartesiab mun baar a wun wurib Yennu nyunwuru, njaan boib a, "Chanbaa, timm saa teen nlee?"

¹³ Ki u betib a, "I daa gaan likirii ki gaar baa senni bianjinba na." ¹⁴ Ki kunkonkonna mun baar ki tan boib a, "Ki timm muni, ti saa teen nlee?" Ki u betib a, "I daa mukisir sok ki gaan siari, koo ki fa faak ki paa niib; i numm n gboo i paaok nba ki i gaan na."

¹⁵ Tok, ki niib ji piin ki dukii dudukit bi para ni ki mack dindann Jochann po, a li pasiar u sii tee Yennu Niganntok Masia-e. ¹⁶ Li yoo manj ki Jochann bet bi kur a, "Min njan nyume, njaan wunba cheen baat. N ki njan nan ki n lot u taasanmii. Njocke saa jii Yennu Seyeeng nan muu ki wuur i para. ¹⁷ U dia dilenn nmanii a wun lenn

bonjann, ki nyinn dibin ki wuun u chok ni, njaan lu foug na muu nba kan mi kpeen ni."

¹⁸ Jochann nba din mackentir barnanii manj ki teen niib na, u din pak pinpakbooru booru ki kpaamm. ¹⁹ U bia din kpaan batsaak Herod, kimaan u din fat u mone waaro njaapoo Herodias ki chok, ki bia tun toonbiit bonchiann ki pukin. ²⁰ Li poorpoe ki u tan chok Jochann dansarik, ki li mantik tee bonbiir.

Jochann nba din wur Yiisa Yennu nyunwuru bianjinba

(Matiu 3.13-17; Mak 1.9-11)

²¹ Yoo nba ki Jochann din wur niib na kur Yennu nyunwuru na, ki Yiisa tan baar u boor, ki u wur u mun Yennu nyunwuru. Lej marje ki Yiisa mei Yennu, ki sanpaapo tan loot, ²² ki Yennu Seyeeng sik u paak ki tee nan nmann na, ki kunkor nyii sanpaapo ki yet a, "Fine tee n Bilonkak; fine ki n numm gboo."

Ki jiin Yiisa yeejamm po

(Matiu 1.1-17)

²³ Yoo nba ki Yiisa din piin Yennu toonn na, ki u tee nan bina piintaa na.

Niib din mi a u tee Joosef bijae.

Joosef baa din tee Heli-e,

²⁴ ki Heli baa tee Matat, ki Matat baa tee Liifai,

ki Liifai baa tee Melki, ki Melki baa tee Janai,

ki Janai baa tee Joosef,

²⁵ ki Joosef baa tee Matatias, ki Matatias baa tee

Amos,

ki Amos baa tee Nahum, ki Nahum baa tee Esli,

ki Esli baa tee Nagai,

²⁶ ki Nagai baa tee Maat, ki Maat baa tee Matatias,

ki Matatias baa tee Semeinn, ki Semeinn baa tee

Josek,

ki Josek baa tee Joda,

²⁷ ki Joda baa tee Joanann, ki Joanann baa tee Resa,

ki Resa baa tee Serubabel, ki Serubabel baa tee

Sealtiel,

ki Sealtiel baa tee Neri,

²⁸ ki Neri baa tee Melki, ki Melki baa tee Adi,

ki Adi baa tee Kosam, ki Kosam baa tee El-madam,

ki El-madam baa tee Er,

²⁹ ki Er baa tee Joosua, ki Joosua baa tee Elieser,

ki Elieser baa tee Jorim, ki Jorim baa tee Matat,

ki Matat baa tee Liifai,

³⁰ ki Liifai baa tee Simeonn, ki Simeonn baa tee Ju-

da,

ki Juda baa tee Joosef, ki Joosef baa tee Joonam,

ki Joonam baa tee Elayakim,

³¹ ki Elayakim baa tee Melea, ki Melea baa tee Menna,

ki Menna baa tee Matata, ki Matata baa tee Natann,

ki Natann baa tee Defid,

³² ki Defid baa tee Jese, ki Jese baa tee Obed,

ki Obed baa tee Boas, ki Boas baa tee Salmonn,

ki Salmonn baa tee Nasonn,

³³ ki Nasonn baa tee Aminadab, ki Aminadab baa

tee Admynn,

ki Admynn baa tee Arni, ki Arni baa tee Hesronn,
 ki Hesronn baa tee Peres, ki Peres baa tee Juda,
 34 ki Juda baa tee Jakɔb, ki Jakɔb baa tee Aisak,
 ki Aisak baa tee Abraham, ki Abraham baa tee Tera,
 ki Tera baa tee Nahor,
 35 ki Nahor baa tee Serug, ki Serug baa tee Reu,
 ki Reu baa tee Peleg, ki Peleg baa tee Eber,
 ki Eber baa tee Sela,
 36 ki Sela baa tee Kainann, ki Kainann baa tee Afaksad,
 ki Afaksad baa tee Sem, ki Sem baa tee Nowa,
 ki Nowa baa tee Lamek,
 37 ki Lamek baa tee Metusela, ki Metusela baa tee Enok,
 ki Enok baa tee Jared, ki Jared baa tee Mahalaleel,
 ki Mahalaleel baa tee Kainann
 38 ki Kainann baa tee Enos, ki Enos baa tee Sef,
 ki Sef baa tee Adam, ki Adam baa tee Yennu.

Bianjinba ki Sintaanii jamm Yiisa (Matiu 4.1-11; Mak 1.12-13)

4 Li yoo na ki Yiisa nyii jɔɔdann mɔkir po, ki gbee nan Yennu Seyeen, ki Seyeen maŋ te ki u ɔɔ muuk ni, 2 ki be leŋ daa piinna, ki Sintaanii jammɔ. Ki u ki dii siar daa maŋ ni; ki kon ji din tan soorɔ.

3 Ki Sintaanii yetɔ a, "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yet tann na ki lin kpant jeet." 4 Ki Yiisa yetɔ a, "Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, 'Jeet kuukɔɔ kaa te ki nirɔ be.'" 5 Li poorpoe ki Sintaanii ji jiiu ki doo nanc sanpaapo, ki saa wannɔ tingbouŋ na yent kur yama, 6-7 ŋaan betɔ a, "N bo saa tura paŋ nan mɔkint na kur. Bi din tur mine paŋ nan mɔkint maŋ, ki n mun saa fit tur wunba ki n loon. Li-i tee ki a bo saa gbaan ki jiantin, li kur bo sii tee a yare." 8 Ki Yiisa betɔ a, "Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, 'Nirɔ-ii jiantir u Yomdaanc Yennu kuukɔɔ, kii bia kii waa ɔɔ kuukɔɔ.'" 9 Nanne ki Sintaanii bia jiiu ki saan nanc Jerusalem, ki saa doo nanc Yenjiantu ŋasaakak mɔpin-yerik paak, ŋaan betɔ a, "Li-i tee ki a set tee Yennu Bijaie, fan yukir ki sik, 10 kimaan li sɔb Yennu gbouŋ ni a, 'U saa te ki u malakanba-ii guua fanu.' 11 Li bia sɔb a, 'Bi sii dia-a nan bi nii ki a taar kan gbiat tann gbaa.'" 12 Ki Yiisa yetɔ a, "Yennu gbouŋ bia yet a, 'Sɔɔ daa bikii u Yomdaanc Yennu.'" 13 Sintaanii nba jamm Yiisa ki tan goo na, ki u daa nyikɔ.

Yiisa nba din piin u toonn Galilii yent ni bianjinba (Matiu 4.12-17; Mak 1.14-15)

14 Yiisa din gbee nan Yennu Seyeen paŋ, ki tan ŋmat saan Galilii. Ki bi mɔɔnt u labaar ki li yat tiŋ maŋ kur po. 15 U din wantib Yennu maan, bi Yenjiantu diit ni; ki niib kur piakɔ.

Bianjinba ki Nasaref doo ni teeb yêŋ Yiisa (Matiu 13.53-58; Mak 6.1-6)

16 Li poorpoe ki Yiisa din saan Nasaref, siaminba ki u din tan ŋmant nirɔ na. Ki foon daar ki u tan ɔɔ Yen-

jiantu diiuk ni, nan waa poŋ din tuu ɔɔ bianjinba na, ki tan fiir a wun karin Yennu gbouŋ. 17 Ki bi jii gbouŋ nba ki Yennu sɔkiiii Aisaya din sɔb na ki turɔ; ki u pint gbouŋ na ki la siaminba ki li sɔb a:

18 "Yennu Seek be n ni,

ki u gannin a n mɔɔnt barŋanii ki tur tatimm.

U tumin a n tan bet yommii a n saa nyinnib yann,

ki bia bet jɔɔnii ki bin nyɔɔnt,

ki bia fat binba be biak ni ki lub yann,

19 ki bia mɔɔnt a li jaŋ nan Yennu n tinn u niiba."

20 Yiisa nba karin gbenn yoo nba, ki u pin gbouŋ na ki jiin tur Yenjiantu diiuk toontunɔ, ŋaan kar. Ki niib kur nba be diiuk na ni ji goriɔ.

21 Ki u piin piak ki teemm a, "Maan nba ki n karin Yennu gbouŋ ni na, li teen barmɔnii dinna, laa baa i tuba ni na." 22 Ki bi kur ji piakɔ; ki li bakitib nan mamamm nba ki u pak na, ki bi ji boi bi leeb a, "Jooséf bija na kaa na-a?"

23 Li yoo na ki u betib a, "N kan biris nan i tan saa betin barjouk nae a, 'Fin tebtɔɔ, tebin a mɔɔn mɔɔn,' ki bia tan saa betin a n tun bakitnauŋ toonjaana n mɔɔn doo ni, nan bianjinba ki i gbat ki n tun Kapenaum na.

24 Barmɔniie ki n beeri na, niib kan gaar Yennu sɔkiiii u mɔɔn mɔɔn doo ni. 25 Barmɔniie, pakɔi bonchiann din be Israel tiŋ ni, yoo nba ki Elaija daa din be na. Yoo maŋ ni, saak din ki baa bina ŋantaa nan ŋmaarii ŋan-

loob, ki kon din tan baa bonchiann tiŋ maŋ kur po, 26 ŋaan Yennu din ki tun Elaija sɔɔ boor faba tiŋ maŋ ni; u din tumɔ pakɔɔ nba din be Sarefaf doo nba be Sidonn tiŋ ni na boore. 27 Yoo nba ki Elaisa daa din be na, gbaata bonchiann din be Israel tiŋ ni, ŋaan bi sɔɔ

din ki la laafia tiŋ maŋ ni; Naamann nba din tee Siria jɔɔ na, ɔɔ kuukɔɔ din la laafia."

28 Ki niib kur nba be Yenjiantu diiuk maŋ ni nba gbat Yiisa maan maŋ na, ki bi ji donn wutoa u paak, 29 ki fiir ber nyinɔ doo na ni, ki saa nanc kunkonn nba ki bi maa bi doo na kpiŋ, a bin lu-u baauk ni, 30 ŋaan ki u buut bi ni ki yaat.

Jɔɔ nba ki narinbiuk din be u ni na labaar (Mak 1.21-28)

31 Li poorpo ki Yiisa sik Kapenaum nba be Galilii yent ni na. Foon daar ki u ɔɔ Yenjiantu diiuk ni ki want niib Yennu maan; 32 ki u wannu maŋ bakitib bonchiann, kimaan u maan na din mɔk paŋ. 33 Ki jasɔɔ nba ki narinbiuk be u ni na din be Yenjiantu diiuk na ni ki tian sanpaapo a 34 "Fin Yiisa nba tee Nasaref nirɔ na, timm nan fin, nlee mantiki? A baar a a tan biirite-e? N mi faa tee wunba; a tee Yennu popeendaanc nae." 35 Ki Yiisa yakii nan narinbiuk maŋ a, "Nminin fuut, ŋaan nyi jɔɔ na ni." Ki narinbiuk na lu jɔɔ na tiŋ ni, bi sinsuuk ni, ŋaan nyii u ni; waa lek lu-u tiŋ ni na, ŋaan u ki paanc danji.

36 Ki li teen sɔɔ kur jaarlituk, ki bi boi bi leeb a "Mɔɔbonboor-bee na? U mɔk yiikoo nan paŋ ki teen narinbiit mɔb, ki bi nyi niib ni." 37 Li paak, ki bi din mɔɔnt Yiisa sann tiŋ maŋ kur po.

Bianjinba ki Yiisa te ki baatib bonchiann la laafia

(Matiu 8.14-17; Mak 1.29-34)

³⁸ Li yoo na ki Yiisa nyii Yenjiantu diiuk na ni ki saan Simonn n̄aak, ki saa la Simonn dianpook yiar yiaru nba paar, ki bi fabin tur Yiisa ki jiin poo na po. ³⁹ Ki Yiisa baar ki set waa dɔɔ siaminba na, n̄aan tur yiaru na mɔɔb, ki li gbenn; ki poo na fiir yiama ki teemm saaurj. ⁴⁰ Yonnu nba tan baa yoo nba, ki binba kur mɔɔk baatib bi n̄ei ni na jiiib ki baar namm Yiisa boor; ki bi yiar yiar-booru booru. Ki u yii yiu u nii baatib na kur paak ki te ki bi la laafia. ⁴¹ U bia din te ki narinbiit nyii niib bonchiann ni. Baa nyi yoo nba, ki bi tian sanpaapo a, "A tee Yennu Bijae." N̄aan ki u din ki sak ki bi pak jikii, kimaan bi mi nan u tee Yennu Niganntɔɔ Masia-e.

Yiisa nba din mɔɔntir barn̄anii Judea digbana ni bianjinba

(Mak 1.35-39)

⁴² Laa din yent ki Yiisa nyii doo na ni ki saan muuk ni; ki niib na din tan lin loonɔ ki saa lau. Baa lau yoo nba, ki bi ji gɔɔkɔ a u daa yaatir n̄aan nyikitibi. ⁴³ Ki u betib a "See ki n saan digbanlia biak kii sakii mɔɔntir barn̄anii nba jiin Yennu naan po, kimaan li paake ki Yennu tumin." ⁴⁴ N̄anne ki u lin Judea digbana ki kɔɔ Yenjiantu diit ni ki want niib barii marj.

Bianjinba ki Yiisa din gann u sinsinn poorpoweiteeb

(Matiu 4.18-22; Mak 1.16-20)

⁵ Dasiar ki Yiisa din see Genesaret mɔɔkgbenjir ^I boor ki want niib Yennu maan; ki nibur tut baat a bin gbiint u maan marj. ² Ki burgbeta n̄anlee be mɔɔkgbenjir marj gbingbann, ki jansoorreeb nyikir n̄aan chat saan a bin wuur bi janlaant. Yiisa nba din la burgbeta marj yoo nba, ³ ki u kɔɔ Simonn yar ni, n̄aan betɔ a wun chatir waan ki sikin nyun ni. Waa chat sikin na, ki Yiisa kar burgbetir marj ni, n̄aan want nibur na Yennu maan.

⁴ Waa din wann niib na ki gbenn yoo nba, ki u bet Simonn a "Jirin nyunsunsurj po ki lu i janlaant ki soor janii." ⁵ N̄aan ki Simonn jiin a, "Chanbaa, wonn nyiɔk munna ti won yabir a ti soor janii, n̄aan ki fit soor siari. Tɔɔn, faa pak linba na, n̄ann n saa lu ki got." ⁶ Ki Simonn nan u leeb na ji lu bi janlaant na ki soor janii bonchiann; ki bi janlaant ji yaa lin pat. ⁷ Li paak, ki bi kabint bi leeb nba be burgbetleer na ni a bin baar ki sommib. Baa baar yoo nba, ki bi donn janii na ki tan gbeen bi burgbeta n̄anlee na kur, ki li din kpiak ki ji yaa lin kp̄ii nyun ni.

⁸ Ki Simonn Piita nba la linba tun na, ki u gbaan Yiisa tɔɔn̄n n̄aan yetɔ a "N Yomdaanɔ, n tee biitdaanɔ. N ki n̄an nan ki n nakinani. Nyikimin n̄aan kii saa," ⁹ kimaan baa soor janii bonchiann bianjinba na, ki li bakit Simonn Piita nan u naasinyɔɔsnba na kur, ¹⁰ nan u leeb, Jeems nan Jɔɔn̄n nba din tee Sebedii waas na. Ki Yiisa

^I N̄anne bia din tee Galilii mɔɔkgbenjir.

bet Simonn a "Daa tiin janmaanii. Laa jii dinna ki saa, a saa saan kii daak niib kii baat namm n boor."

¹¹ N̄anne ki bi ji din tut bi burgbeta marj ki donn gbingbann, ki nyik bi bont kur lej n̄aan waa Yiisa.

Yiisa nba din te ki gbaatir la laafia bianjinba

(Matiu 8.1-4; Mak 1.40-45)

¹² Sianyoo ki Yiisa be dosau nna ni, ki gbaatir ^{II} be lej, ki yiaru na be u paak bonchiann. Waa din tan la Yiisa yoo nba, ki u baar ki fabin u tɔɔn̄n ki miarɔ a "N Yomdaanɔ, li-i tee ki a loon, a saa fit te ki n n̄aauk na n gbenna."

¹³ Ki Yiisa tant nuu ki siiu, ki yetɔ a "N loon nna. A n̄aauk marj n gbenn." Li taakpaak ni ki u n̄aauk na set gbenn. ¹⁴ N̄aan ki Yiisa kpaanɔ a "Daa piak kɔɔ barii na. Ii saa Yennu manntɔɔ boor ki jii a mɔɔn̄ ki wannɔ, ki bia mann maruj ki tur Yennu, nan Moses nba din senn ki jiin gbaata laafia lanu po na, ki kɔɔ kur n bann nan a n̄aauk marj set gbenna."

¹⁵ Barmɔn̄ii, Yiisa sann set din doo bonchiann ki gar sinsinn yoo na, ki nibur din lakin u boor a bin gbiint u maan, ki baatib nba be lej na bia loon bii laat laafia.

¹⁶ U din tuu nyie ki saa muuk ni ki mei Yennu.

Yiisa nba din te ki gbanankpeenn daanɔ la laafia bianjinba

(Matiu 9.1-8; Mak 2.1-12)

¹⁷ Sianyoo ki Farisiinba nan sennu wantteeb mun din nyii Galilii doi kur ni, nan Judea doi kur ni, nan Jerusalem doo ni, ki baar Yiisa boor. Li daar ki Yiisa want niib Yennu maan n̄asiak nna diiuk ni, ki Farisiinba nan sennu wantteeb marj kar lej, ki Yennu parj din be Yiisa ni a wun te ki niib n la laafia. ¹⁸ Ki nisiab tan baat ki jii baatɔɔ lian̄ paak, wunba ki u gbanant kpowa, ki bi koor a bin kɔɔ nanɔ diiuk marj ni ki birɔ Yiisa tɔɔn̄n, ¹⁹ n̄aan bi din ki la yiar nba saa kɔɔ, kimaan niib din yab bonchiann. Li paak ki bi jiiu ki doo nanɔ diiuk na yur paak, ^{III} ki chɔk loot, ki sikinɔ nan lian̄ na ki tan birɔ Yiisa tɔɔn̄n, niib na sinsuuk ni. ²⁰ Yiisa nba la baa teenɔ yada bianjinba na, ki u bet jɔɔ na a "N kɔɔkɔ, n nyik chab a biita." ²¹ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba na ji dukii bi para ni a "Nilanɔpoe mun piak nna ki yekint u mɔɔn̄ nan Yennu? N̄mee saa fit nyik chab n̄irɔ biiti, ki li ki tee Yennu kuukɔɔ kaa?"

²² Yiisa n̄arin din mi baa dukii bianjinba, ki u boib a "Bee ki i dukii nna?" ²³ Maa yet baatɔɔ na a 'N nyik chab a biit,' koo maa saa yetɔ a 'Fiit kii somm na,' maan munlee na lannpoe paari? ²⁴ N ji saa wann̄i nan min nisaarik Bik mɔɔk yikoo tingbourj na ni ki saa nyik chab niib bi biit." N̄anne ki u bet jɔɔ nba ki u gbanant kpo na a "Fini, fiit ki jii a lian̄ kii kun a n̄aak ni." ²⁵ Li taakpaak ni ki jɔɔ marj fiir set bi numm po, ki jii u lian̄ marj, ki kun. Waa saa na ki u piak dontir Yennu. ²⁶ Ki li bakit bi kura, ki janmaanii bia soorib; ki bi piak dont Yennu ki yeen a "Dinna ti jia la durinya-a."

^{II} Bi maan ni, n̄aauk paak tee gbanant paak yiar yoonne. ^{III} Bi diit yura paak, bi din tuu sere.

Yiisa din yiin סכּ ki u sann tee Liifai

(Matiu 9.9-13; Mak 2.13-17)

²⁷ Li poorpoe ki Yiisa din nyii njaak maḡ ni ki saa, ki saa la lampogaart סכּ, ki u sann tee Liifai, ki u kar u toonn paak, lampogaar-diiuk ni; ki Yiisa bet ס "Fiit kii waan." ²⁸ Ki u nyik bont kur njaan fiir ki waau.

²⁹ Njanne ki u tan teen jaangbenjir u njaak ni ki tur Yiisa; ki lampogaarteeb nan niib bonchiann din baar ki lakin dii namm. ³⁰ Ki Farisiinba siab nan sennu wanteeb nba tee Farisiinba na baar ki burin nan Yiisa poorpoweiteeb a, "Bee ki i di ki nyu nan lampogaarteeb nan biitdammi?" ^I

³¹ Ki Yiisa gatib a "Binba סכּ laafia ki loon tebt סכּ; binba yiar, ḡamme loon. ³² N ki baar a n yiin popeenn damm kaa, njaan n baar maa n bet biitdamme a bin nyik bi toonbiit."

Mסloru labaar

(Matiu 9.14-17; Mak 2.18-22)

³³ Njanne ki nisiab din yet Yiisa a "סכּnn poorpoweiteeb סכּ lorin סכּ ki mei Yennu, ki Farisiinba poorpoweiteeb mun bia tee nna, njaan a poorpoweiteeb ḡarin di ki nyu."

³⁴ Ki u boib a, "Poochiann-i be, סכּ saa fit ki te ki saamm n lor סכּ, yoo nba ki pooyookir סכּ daa be bi boor ni nawa-a? Aaii. ³⁵ Njaan yoo baat, ki bi tan saa nyinn pooyookir סכּ na bi boor; li yooe ki bi saa lor סכּ."

³⁶ Yiisa din yimm barjouk biak a "סכּ kan pat tapaann chabir ki lik takperi. Li-i tee ki u teen nnaie, u saa biir tapaann maḡe, njaan chabpaann nan takper maḡ bia lek kii jami. ³⁷ Nnae mun ki סכּ kan jii dapaanin ki liak kσrker ni. Li-i tee ki u teen nnaie, dapaanin na-i סכּ yoo nba, li saa put kσruk nae, ki daan maḡ n סכּ yann, ki kσruk na n mun biir. ³⁸ See ki a jii dapaanin ki liak kσrpaann ni. ³⁹ Wunba nyu dakper, u-i la dapaanin, u ki loonir. U saa yet a 'Dakper nae man.' "

Ki jiin foon daar po

(Matiu 12.1-8; Mak 2.23-28)

⁶ סכּ, foon dasiar ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din gaar dii kpaab ni, ki u poorpoweiteeb na din somm סכּnii dikara ki pinii ḡman. ² Ki Farisiinba siab boib a "Bee ki i tuun linba ki ti sennu want nan ti daa tuun foon daari?"

³ Ki Yiisa jiin boib a "I ki mi karin Yennu ḡbouḡ ni, Defid nba din tun bianḡinba na-a? Kon nba din סכּ סכּnn nan u סכּmu na, ⁴ ki u din סכּnn Yenjiantu njaak ni ki saa jii Yennu boroboro ki ḡman, ki bia tur u סכּmu na, njaan sennu na din ki chab nan סכּ n di boroboro maḡ see mannteeb kuuk סכּnn."

⁵ Ki Yiisa bia betib a "Min nisaarik Bike yen foon daar."

I Biitdamm din tee binba ki waa bi sennu fanu nae.

Yiisa nba din te ki nuukpeenn daan סכּ la laafia bianḡinba

(Matiu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Foon daleer ki Yiisa סכּnn Yenjiantu diiuk ni ki wann niib Yennu maan, ki jas סכּ be leḡ ki u niidiitu kpo. ⁷ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba siab mun din be leḡ, ki gorii Yiisa a bin laan u saa tur סכּ laafia foon daari, ^{II} ki-maan bi din loon bin la linba ki bi saa biir סכּ. ⁸ Njaan Yiisa din mi linba be bi dudukit ni, ki bet סכּ nba ki u nuu kpo na a "Fiit ki set סכּnn po." Ki סכּnn maḡ fiir set. ⁹ Ki Yiisa yetib a "N yaa n boi-ie ki laan ti sennu sak nan ti somm niib foon daar koo ti biiribi? Ti tinn niib koo ti kpibi?" ¹⁰ Njanne ki u got lint niib maḡ kura njaan bet nuukpeenn daan סכּ na a, "Tantir a nuu maḡ." Ki u tant, ki li la paḡ.

¹¹ Ki sennu wantteeb nan Farisiinba na ji din yaa bin put nan wutoa, ki ji piin beer leeb baa saa teen Yiisa bianḡinba.

Yiisa nba din gann u toomiinba piik nan banlee bianḡinba

(Matiu 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Li daa nba tan gar ki Yiisa doo kunkonn paak a wun saa miar Yennu, ki din saa mei Yennu nyi סכּ nan laa tan yent. ¹³ Ki sanyi סכּ ni ki u yiin u poorpoweiteeb ki tan gann piik nan banlee ki yib toomiinba. ^{III}¹⁴ U din gann Simonn (wunba ki u din pur סכּ Piita na) nan Simonn waar סכּ Andru, nan Jeems nan סכּnn, nan Filip nan Batolomiu, ¹⁵ nan Matiu nan Tomas, nan Jeems nba din tee Alfeus bija na, nan Simonn (wunba ki bi din yiu Nikakitik na), ¹⁶ nan Judas nba din tee Jeems bija na, nan Judas Iskariot (wunba din tan nyii Yiisa poor na).

Yiisa nba din want niib ki bia te baatib laat laafia bianḡinba

(Matiu 4.23-25)

¹⁷ Yiisa nba din nyii kunkonn na paak ki sik namm yoo nba, ki u saan set paanu ni; ki u poorpojs סכּmu lakin bonchiann; ki niib bonchiann mun סכּnn nyii Judea nan Jerusalem ki pukin Taya nan Sidonn doi kur nba kpiia סכּkḡbenjir na, ¹⁸ ki baar a bin ḡbiint u maan, ki bia loon wun te ki bin la laafia. Binba ki narinbiit daamiib na mun din baar, ki u te ki bi la laafia. ¹⁹ Ki סכּnn kur nba yiar loon wun sii Yiisa, kimaan paḡ din nyi u nie ki te ki bi kur laat laafia.

Parpeenn nan parbiir labaar

(Matiu 5.1-12)

²⁰ Li yoo na ki Yiisa got u poorpoweiteeb na njaan yet a "Yimm tatimm, parpeenn tee i yare, kimaan Yennu naan tee i yare. ²¹ Yimm nba ki kon סכּki סכּtana, parpeenn tee i yare, kimaan i tan saa ḡboowa.

Yimm nba סכּ סכּtana, parpeenn tee i yare,

II Wunba tun toonn foon daar, bi din tuu kpiue. III Njamme din tuu saa סכּnn tir Yennu maan.

kimaan i tan sii laae.

²² “Niib-i nami ki bōkitiri, ki sukii-i ki biir i sana, kimaan yaa waa min nisaarik Bik na paak, parpeenn tee i yare. ²³ Ii mōk parpeenn kii kpamm, kimaan i nyōt tan sii yab Yendōuŋ ni; bi yeejamm mun din tee Yennu sōkiniinba na nnae.

²⁴ “Yimm mōkita, li sii bi i paak, kimaan i dōŋ la i yanbōkta.

²⁵ “Yimm nba gboo mōtana, li sii bi i paak, kimaan kon tan saa gbatiwa.

“Yimm nba laa mōtana, li sii bi i paak, kimaan i tan sii fabin ki mō.

²⁶ “Yimm nba ki niib kur piaki, li sii bi i paak; bi yeejamm mun din piak faak sōkiniinba na nnae.

Ii mōk lomm nan i datai man

(Matiu 5.38-48; 7.12a)

²⁷ “Yimm nba gbiintir n maan na, n beerie, ii mōk lomm nan i datai, kii tuun linba ŋan kii teen binba nami na. ²⁸ Binba porintiri mōpora, yin jiimm a ‘Yennu piisin-ii be i paak.’ Binba sarikiti, ii mei Yennu kii teemm. ²⁹ Wunba peba tanpak, fan ŋmant leer po ki wun peb. Wunba jii a liatir, fan ŋaan ki wun gaar a soot pukin. ³⁰ Wunba kur miara siar, fan turō. Wunba fat a bona, a ji daa waa gaani. ³¹ Bianjinba ki i loon niib-ii tuun kii teeni na, ii muni tuun nna kii teemm.

³² “Li-i tee ki i loon binba looni na kuukōjie, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun loon binba loomm na gbaa. ³³ Li-i tee ki i tuun linba ŋan ki teen binba tuun linba ŋan ki teeni na, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun tuun linba na gbaa. ³⁴ Li-i tee ki i kpentir ki teen binba ki i daan nan i tan saa gaar, nlee ki Yennu saa pukinini? Biitdamm mun kpentir nnae, ki teen bi leeb, ki bia tuu tan gaar bi bont bianŋ.

³⁵ “Li paak, ii mōk lomm nan i datai man, kii tuun linba ŋan kii teemm. Li-i tee ki i kpent niro ki li yukir, yaa daa biir i para li paaki, kimaan i nyōt tan sii yab, ki i bia tan sii tee Yabint Yennu waas, kimaan ŋkōe tuun linba ŋan ki teen binba ki teeni niipoouk, nan binba tee biitdamm na. ³⁶ Ii mōk ninbatinu man nan i Baa Yennu nba mōk ninbatinu bianjinba na.

Leeb buut bunu labaar

(Matiu 7.1-5)

³⁷ “I daa bu leeb buuti, ki Yennu kan bu i buuti. Daa piak biir niro ki gbentō, ki Yennu kan biir ki gbenniini. Nyikin chab niib, ki Yennu saa nyik chab i mun. ³⁸ Ii teen niib, ki Yennu mun sii teeni. Li sii tee nan Yennu nba saa jii u ŋmanbanŋ ki chaat dii, ki lin tan gbee nan mōgbana, ki wun ji dinn ki lin tan gbee ki saa mō, ki jii turi bianjinba ki i saa fit dia nae. Yaa jikit ŋmanbanŋ ki chaatir nnae bianjinba ki teen niib na, Yennu mun saa chaat bont ki turi.”

³⁹ Li poorpo ki Yiisa yimm barjouk na a, “ŋōŋ ki fit daar u kō. Bi kur saa baa bootuk nie. ⁴⁰ Tumiitō ki gar u wantō; ki tumiitō-i bann gbenn, ŋaan ŋōk nan u wantō sii jame.

⁴¹ “Bee ki a laat mōk nba be a kō ninbinn ni, ŋaan ki ki la dajinn nba be a mōŋ mōŋ ninbinn ni na? ⁴² Nlee ki a saa bet a kō a ‘N kōkō, ŋaant ki n nyinn mōk nba be a ninbinn ni na,’ ŋaan ki ki laat dajinn nba be a mōŋ ninbinn ni na? Fin kpinkpanni daanō na, nyint dajinn nba be a ninbinn ni na sinsinn, ki ji fit la fanu ki nyinn mōk nba be a kō ninbinn ni na.

Ki jiin tiik nan u kōna po

(Matiu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ “Tiŋan kan lon kōnbiiti, ki tikpeeuŋ mun kan lon kōnŋana. ⁴⁴ Tiik kōna nie ki bi bantō. Bi ki pō kinkana kunkōŋ paak ki bia ki pō gaa jagotuk paaki. ⁴⁵ Niŋanōe tuun toonŋana, kimaan u par ni ŋan; ki nibiiuk mun tuun toonbiit, kimaan u par ni bi. Linba be niro par ni, ŋanne ki u piak.

Ŋamaara banlee labaar

(Matiu 7.24-27)

⁴⁶ “Bee ki i yin i Yomdaanō ŋaan ki tuun maa loon bianjinba? ⁴⁷ Wunba kur baat n boor ki gbiintir n maan ki saak ki tuun li bianŋ, n saa wannu waa naan wunba; ⁴⁸ u naan kō nba din maa u ŋaak nae. Sinsinn u din gbiir fiakir ki li suŋ, ki saa tuu tanpiiuuk, ki u ji fōkin fiakir maŋ li paak. Li poorpo ki saak tan baa bonchiann, ki kpenu gbee, ki nyunmōnn doo ki yir ŋaak maŋ, ŋaan ki li ki baa, kimaan u din maar bonŋanne. ⁴⁹ Ŋaan wunba gbiintir n maan ŋaan yēt li weiu, u naan nan kō nba mun din maa u ŋaak tanbiinii ni, ŋaan ki ki gbiir fiakir nae, ki nyunmōnn din tan gbee ki saa doo ki yir ŋaak maŋ, ki li baa yiama. Bia ninbōŋe na jiaki.”

Ki jiin Rom tiŋ kunkōkōnna yudaanō yada po

(Matiu 8.5-13)

⁷ Yiisa nba din wann niib bont na kur ki gbenn yoo nba, ki u ji gar saan Kapenaum. ² Ki Rom tiŋ kunkōkōnna yudaanō be leŋ ki mōk u daabilonkak, ki yiaru soorō, ki u per kuuma. ³ Li yoo maŋ ki kunkōkōnna yudaanō na gbat Yiisa po, ki tun Juu teeb saakab u boor, a bin saan ki saa barimō ki wun baar ki tan te ki u daabir na n la laafia. ⁴ Ki bi saan Yiisa boor ki saa barimō bonchiann ki yetō a, “ŋō maŋ jaŋ nan fan sommōwa, ⁵ kimaan u loon ti niib. U bia maa Yenjiantu diiuk ki turita gbaa.”

⁶ Ŋanne ki Yiisa weib saan. Waa saa per ŋaak maŋ yoo nba, ki kunkōkōnna yudaanō maŋ tun u kōkōnba ki betib a bin yet Yiisa a, “N Yomdaanō, daa bakint a mōŋ ki baati, kimaan n ki ŋan nan fan baar kō n ŋaak ni. ⁷ N bia ki ŋan nan ki n nakin a boori. Ŋaan pakin mōbonne, ki n daabir n la laafia, ⁸ kimaan n mōk binba garin ki yenin, ki n mun dia kunkōkōnna ki yemm, ki fit tian yeno paak a ‘Baat,’ ki u baat; ki tian kō paak a ‘Saant,’ ki u saa; ki bia te ki n daabir tuun maa loon bianjinba.”

⁹ Yiisa nba din gbat linba na, ki li yaar litō, ki u jiant ki got nibur nba waa u poorpo na ki betib a “N beerie, n daa ki mi la kō ki u teenin yada na booru, yimm Israel teeb ¹ booru ni gbaa.”

¹⁰ Li yoo maŋe ki kunkɔnɔnna yudaan maŋ ɔɔnsn-ba na ŋmat saan u ŋaak ni, ki saa baar ɔɔ daabir maŋ la laafiawa.

Yiisa nba din fiin pakɔɔkɔ bja kuun ni bianjinba

¹¹ Li poor po ki Yiisa saa doo nba ki bi yi Neenn na, ki u poorpoweiteeb nan nibur waau. ¹² Waa din saa baar doo maŋ tammɔɔ ni yoo nba, ki u la ki niib bonchiann nyii doo maŋ ni ki jii kuun a bin saan pii. Kpeemmɔ maŋ naa din tee pakɔɔke; ŋɔɔ tee u bijayemmir. ¹³ Yiisa nba la pakɔɔkɔ na, ki ninbaauk soorɔ, ki u yetɔ a "Daa ɔɔ," ¹⁴ ŋaan saan sii kuun na lian, ki binba jiiu na set. Ki Yiisa yet a "Naasimɔ, fiit." ¹⁵ Ki kpeemmɔ maŋ manfoor jen, ki u fiir kar, ki piin piak. Ki Yiisa jiiu ki kubin u naa.

¹⁶ Ki janmaanii ji soor niib nba be leŋ na kur, ki bi dont Yennu sann. Bi din yeen leeb a "Yennu ɔɔkinii-jaann be ti sinsuuk ni. Yennu-e sik a wun somm u niib." ¹⁷ Yiisa labaar na din yat Judea yent nan digbankpinii nba kpia leŋ maŋ kur.

Jɔɔn nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar (Matiu 11.2-19)

¹⁸ Li poorpoe ki jɔɔn nba wuur niib Yennu nyunwuru na poorpoweiteeb din saan ki saa betɔ li labaar kur; ki u tan yiin u poorpoweiteeb banlee, ¹⁹ ki tumm Yiisa boor, a bin saa boiɔ a "Fine tee wunba yaa wun tan baar na, koo tii daa kii guu ɔɔ?" ²⁰ Ki bi din saan Yiisa peŋ ki saa betɔ a "Jɔɔn nba wuur niib Yennu nyunwuru nae tunt a peŋ a ti tan boia ki laan fine tee wunba yaa wun tan baar na koo tii daa kii guu ɔɔ?"

²¹ Li yoo maŋe ki Yiisa din te ki baatib nan baat-paaruk damm bonchiann la laafia, ki u bia nyinn narin-biit siab ni, ki nyɔɔntɔɔnii bonchiann. ²² Ki u ji bet jɔɔn toonii na a, "Ti ŋmat man ki saa bet jɔɔn linba ki i la ki bia gbat na; a i la ki jɔɔnii nyɔɔntir, ki wɔɔbii taa naatir ki bi somm, ki gbaata ŋaat gbent, ki tuukpaaji gbia, ki kpeemm fi kuun ni, ki talasdammi gbiintir bariinii na mɔɔntii. ²³ Parpeenn be wunba ki birisin na paak."

²⁴ Jɔɔn toomiinba na nba din ŋmat na poorpoe ki Yiisa ji piin ki boi niib buboit ki jiin jɔɔn maŋ po a "Yaa daan saan jɔɔn peŋ muuk ni na, i daan dukii a i saa la bee? I daan mi a i saa la muuk nba ki wouŋ damm nae-e? ²⁵ I mantik jia daan saan a i saa la bee? Nirɔ ki u lia taŋanti-i? Niib nba lia taŋant ki be bi yamani na be kpanbara ŋei nie. ²⁶ Tɔɔ, wantin man nibooru nba ki i daan saan muuk na ni a i saa la. I daan dukii a i saa la Yennu ɔɔkinii-e? Barmɔɔniie ki n beeri na, jɔɔn ŋarin gar ɔɔkiniiwa. ²⁷ U poe ki li ɔɔ Yennu gbouŋ ni a, 'N saa tun n toomu ki wun liit a tɔɔn, ki ŋamm a baaru ɔɔnu.'" ²⁸ Ki Yiisa bia yetib a "N beerie, bi daa ki mi mar ɔɔ ki u chee jɔɔn-i, ŋaan wunba joont tarik Yennu naan ni chee jɔɔn."

²⁹ Ki niib kur nan lampogaarteeb din sak a Yennu ŋan, kimaan bi din gbat jɔɔn mɔɔntii, ki te ki u wurib

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Yennu nyunwuru, ³⁰ ŋaan ki Farisiinba nan sennu wanteeb na ki gaar linba ki Yennu lor turib na, kimaan bi din ki sak jɔɔn n wurib Yennu nyunwuru.

³¹ Ki Yiisa bia yetib a "Yimm mɔɔtana nigbouŋ na, n saa bikini nan bee na? N mi i taan tee niboorbee na? ³² I naan nan waas nba tuu tikir kar daak ni ki tian leeb paak nae a 'Ti peeb yerii ki teeni, ŋaan ki i ki waa. Ti mɔɔ kpemɔɔnii ki teeni, ŋaan ki i ki fabini.' ³³ Yimm mɔɔtana nigbouŋ na naan waas maŋe, kimaan jɔɔn din baar ki ki di jemɔɔnti, ki bia ki nyu daami, ki i yaa u waate; ³⁴ ki min nisaarik Bik mun tan baar ki di ki nyu, ki i bia yaa 'Gotir man, u tee podaanɔ nan danyuuruko; ki bia tee lampogaarteeb nan biitdammi ɔɔkɔ.' ³⁵ Tɔɔ, binba gaar Yennu bannu nae want nan bannu maŋ tee barmɔɔnii."

Yiisa nba din be Farisiisɔ ŋaak bianjinba

³⁶ Farisiisɔ din be, ki tan yiin Yiisa a wun baar ki di jeet u ŋaak ni; ki Yiisa saan jɔɔ maŋ ŋaak, ki bi saa lakin kar ki dii. ³⁷ Poosɔɔ mun din be doo maŋ ni ki tee bonchonn. Waa tan gbat a Yiisa di jeet ŋaak maŋ ni na, ki u baar nan salenŋann nba gbee nan tulaarii, ³⁸ ki din set Yiisa poor po, u taapant boor, ŋaan mɔɔ; ki u ninnyuut baa Yiisa taapant paak ki tan matik; ki u jii u yut ki fiar Yiisa taapant, ki mɔɔtir u taapant maŋ, ^I ki tan but tulaarii na li paak. ³⁹ Ki Farisii nirɔ nba yiin Yiisa na nba la linba na, ki u dukin u par ni a "Jɔɔ na-i tee Yennu ɔɔkiniiie nan barmɔɔnii, u bo saa bann poo nba siinɔ na nba tee wunbawa. U bo saa bann nan u tee biitdaanɔe."

⁴⁰ Nanne ki Yiisa yet Farisii maŋ a "Simonn, n mɔɔ mɔɔbonsiar ki yaa n beta."

Ki Simonn jiin a, "Wanntɔɔ, betirin."

⁴¹ Ki Yiisa yetɔ a "Jab banlee din be ki mɔɔ lik-kpentitɔɔ pann. Yennu din mɔɔ u pann salimpeena kobii ŋanŋmu, ki ɔɔ na mun mɔɔ u pann salimpeena ^{II} piinŋmu. ⁴² Bi banlee maŋ ɔɔ din ki fit pa. Nanne ki u chab bi kura a bii saa. Tɔɔ, a dukii nan ŋmee mantik sii loon lik-kpentitɔɔ maŋi?"

⁴³ Ki Simonn jiin a, "N dukin nan li sii tee wunba pann yab ki u chab nae."

Ki Yiisa yetɔ a "A mɔɔ mɔɔnii," ⁴⁴ ki din jiant got poo na, ŋaan bet Simonn a, "A la poo na-a? N ɔɔ a ŋaak nna, ki a ki turin nyun ki n wuur n taapant, ŋaan poo na ŋarin wuur n taapant nan u ninnyuut, ki bia jii u yut ki fiarin. ⁴⁵ Fin ŋarin ki mɔɔt n tankpinii, ^{III} ŋaan jɔɔ ŋarin ki nyik n taapantmɔɔtu, maa baar yoo nbawa nan mɔɔtana. ⁴⁶ A bia ki ɔɔ n yut kpami, ^{IV} ŋaan poo maŋ bia jii tulaarii ki ɔɔ n taapanta. ⁴⁷ N beerae, n nyik u biit nba yab ki chabɔwa, li paake ki u mantik loonin. Nnaan wunba ki n nyik chab u biit waaminna, u mun loonin waaminnae."

I Bi binbeŋ ni, waa mɔɔtir u taapant na, li want lomm bonchiann. II Salimpeenn din tee daar paauko. III Bi binbeŋ ni, bi din tee nnae ki want lomm. IV Bi din tuu mɔɔn kpame saamɔ yur paak, ki turɔ nyun wun wuur u taapant.

⁴⁸ Nanne Yiisa jiant ki yet poo na a "N nyik a biit ki chabawa." ⁴⁹ Ki niib nba kar ki di na ji piin boi bi leeb a "Wuya, nmapoe saa fit nyik chab nirɔ biiti?"

⁵⁰ Ki Yiisa bet poo na a, "Faa teenin yada na, a la tin-nuwa. Li paak, ii saa nan parmaasir."

Poob nba din waa Yiisa na labaar

8 Li poorpoe ki Yiisa din lin digbansaakara ni nan digbanbis ni, ki mɔɔntir Yennu naan baaru po, ki u poorpoweiteeb piik nan banlee na waa. ² Poob nba ki u din nyinn narinbiit bi ni, ki bia te ki bi yarii gbenn na mun din be lerɔ marɔ ki waa. Yenoɔ din tee Meeri (wunba ki bi din yiu Magdaliinn na). Nɔɔɔ tee wunba ki Yiisa din nyinn narinbiit banlore u ni na; ³ ki leeb mun tee Chusa njaapoo Joana (Chusa din tee Herod njaatoontunna saakɔɔɔ), nan Susaana, nan pooleeb bonchiann. Ki bi kur din jikit bi mɔɔɔ mɔɔɔ bona ki teen Yiisa, ki sommit nɔɔɔ nan u poorpoweiteeb na.

Tanburɔɔ barjouk

(Matiu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Niib din nyi digbana ki baat Yiisa boor. Baa tan yabit yoo nba, ki Yiisa yimm barjouk a:

⁵ "Jasɔɔ din doo kpaab a wun bur tan. Waa din buur yoo nba, ki bonboorii na yenn-nba yat baa sɔɔnjouk ni; ki niib gaar njaamat li paak, ki nɔɔɔnii bia tɔkii ki di. ⁶ Ki leer mun baa tanpuut paak. Bonboorii marɔ nba din tan pia yoo nba, ki li kpo, kimaan li din ki baa maatuk ni. ⁷ Ki leer mun baa kunkonii jiina ni, ki tan lakin pia ki kpaat namm, ki kunkonii na njaabirir. ⁸ Nnaan ki leer mun baa tinɔarɔ ni, ki pia kpaat bonɔarɔ, ki tan nan nyik nyik nyik."

Yiisa nba yimm barjouk marɔ ki gbenn yoo nba, ki u yet a "Wunba mɔk tuba ki saa gbat, wun gbiint."

Barjokit yinu paak

(Matiu 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Li poorpoe ki u poorpoweiteeb na boi a "Barjouk na paaki-i?" ¹⁰ Ki u jiin a "Yimm narin, Yennu chab a yin bann woonin ni barii ki jiin u naan po, nnaan nilee narin, u yimm barjokite, a bin got nnaan daa laati, ki bia gbiint, nnaan daa bant li paaki."

Tanburɔɔ barjouk na paak

(Matiu 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ "Barjouk na paak tee nnae: Bonboorii nae tee Yennu maan. ¹² Ki linba baa sɔɔnjouk ni na naan niib nba ki n maan kɔɔ bi tuba ni, nnaan ki Sintaanii baar ki nyinnir bi para ni, a bi ji daa tee-n yada ki laat tinnu na. ¹³ Ki linba mun baa tanpuut paak na naan binba gbat n maan nan parpeenn, nnaan ki li daa ki sik bi para ni fanu, ki bi tuu teenin yada yoo waamina, nnaan yoo nba ki jinjammii baarib, bi tuu yê n weue. ¹⁴ Ki linba mun baa kunkonii ni na naan binba gbat n maan marɔ, nnaan binberɔ na daamii nan mɔkint lomm nan nianbi-iuk nba be tingbourɔ na ni tuu nyakin maan marɔ bi para ni, ki lin nakit. ¹⁵ Ki linba mun baa tinɔarɔ ni na

narin naan nan popeendamm nba gbat n maan marɔ, ki bi para ni be fanu, ki bi dia maan na kenken, ki bia mɔk sukuru, ki nan bonɔarɔ nae.

Ki jiin fitir po

(Mak 4.21-25)

¹⁶ "ɔɔɔ kan joo fitir nnaan likin nmarɔ li paaki, koo ki gurir gado lɔur ni. See ki u jiir tɔɔɔ bont nba dɔkii paak, ki niib-i jiki kɔɔ yoo nba, bii laat yentu na. ¹⁷ Barii nba kur woo, see ki li tan nyii paanu; ki linba mun liik, see ki li likit.

¹⁸ "Li paak, ii mi man yaa gbiintir Yennu maan bi-anjinba. Tɔɔ, wunba gbat ki gaar bonɔarɔ, u saa njaamm gaar ki pukin, nnaan wunba ki gbiintir, u saa kɔɔ linba ki u dukii a u mɔk nawa gbaa."

Yiisa waarii nan u naa labaar

(Matiu 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Li yoo na ki Yiisa waarii nan u naa baar, nnaan ki ki fit la sɔnu nba ki bi saa nakinɔ, kimaan niib din yabita. ²⁰ Ki sɔɔ tan betɔ a "A naa nan a waarii be nanyer po ki loon bin la-a."

²¹ Nnaan ki u yetib a "Binba gbia Yennu maan ki saak ki bia tuun li biar, njaamme tee n naa nan n waarii."

Wouɔ nan nyun nba sak Yiisa mɔb bianjinba

(Matiu 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Dasiar ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din kɔɔ burgbetir ni; ki u betib a, "Nnaan man ki tin poot mɔkɔgberɔ narin na gbingbanleer po." Ki bi piin saanu. ²³ Baa saa yoo nba, ki Yiisa dɔɔ kɔɔ. Ki wonpaaruk tan fikit ki da mɔkɔgberɔ marɔ paak, ki nyunpana pir ki kɔɔ burgbetir na ni ki tan yaa lin gbee, ki bi ji kɔɔ ninɔarɔ ni. ²⁴ Ki u poorpoweiteeb na baar ki fiintɔ ki yi a "Chanbaa, chanbaa, ti be kuun nie." Ki u fiir ki tian wouɔ nan nyunpana na paak a bin nmin, ki li ji din maak ki nmin soon. ²⁵ Ki u jiant boi u poorpoweiteeb na a, "I ki teenin yada-a?"

Ki janmaanii din soorib, ki li bia jaar litib, ki bi boi bi leeb a "Jaboer bee na? Ki u yeen ki wouɔ nan nyunpana saak u mɔbu."

Ki jiin kɔɔ nba ki narinbiit din be u ni na po

(Matiu 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ Ki bi tan baar Gerasa tirɔ ni, ki set, nnaan ki Galilii yent biar pootir po. ²⁷ Yiisa nba nyii burgbetir ni na, ki Gerasa kɔɔ nba ki narinbiit be u ni na chetɔ. U din ki lia siar ki li yukir hei. U bia din ki saak kaar njaak ni, nnaan dɔɔ kaat ni. ²⁸⁻²⁹ Yoo kur narinbiit marɔ din tuu fiir u nie, ki u doo ni teeb tuu guu-u, ki baan u nii nan u taa jarit, nnaan wun yan jarit na; ki narinbiit marɔ beerɔ ki kɔɔɔ muuk. Waa din la Yiisa yoo nba, ki u yikin sanpaapowa, nnaan gbaan Yiisa tɔɔnn ki tian yet a "Yiisa, wunba tee Yabint Yennu Bija, min nan fin, nlee manti-ki? N barimae, a daa mukisirimi." U din yet nna kimaan Yiisa ponɔ yakii nan narinbiit naewa a wun nyi kɔɔ na ni. ³⁰ Ki Yiisa boi a, "A sannii-i?"

Ki u jiin a "N sann tee bure;" li paak tee narinbiit bonchianne be u ni. ³¹ Li yoo na ki narinbiit man ji barin Yiisa a u daa te ki bi saa bootsunsun na ni.

³² Doorii bonchiann din be kunkonn na paak ki di; ki narinbiit na barin Yiisa a wun chabib ki bin saan koo doorii man ni; ki Yiisa chabib sɔnu. ³³ Nanne ki narinbiit na nyii joo na ni ki saan koo doorii na ni; ki doorii na kur tin burburbur, ki nyii kunkonn na paak, ki sik ki saa baa mɔkgbenjir na ni, ki dii nyun.

³⁴ Dookpaarii na nba din la linba teen man, ki bi chiar li yoo na, ki saan mɔkont li labaar, doo ni nan kpaant ni. ³⁵ Ki niib baar a bin la linba tun na, ki baar Yiisa boor, ki sɔɔ joo nba ki narinbiit poɔ nyii u ni na kar Yiisa boor, ki mɔk laafia nan u dudukit kura fanu, ki ji lia tiat; ki janmaanii soor niib na. ³⁶ Ki binba lar nan bi nunii na betib bianjinba ki Yiisa te ki joo na la laafia.

³⁷ Nanne ki Gerasa tiɔ ni niib kur baar Yiisa boor ki barimɔ a wun seet kii saa, kimaan janmaanii soorib hei.

Ki Yiisa ji koo burgbetir na ni a wun ηmat poot; ³⁸ ηaan waa din yaa wun ηmat yoo nba na, ki joo nba ki narinbiit nyii u ni na barimɔ ki yeen a "Njaant ki min nan fin n lakin saan." Ki Yiisa te ki u nyik ηaan betɔ a, ³⁹ "Ti ηmat kii kun a ηaak ni ki saa mɔkont toonjaann nba ki Yennu tun ki tura na."

Ki u ηmat ki lin doo na kur po, ki mɔkontir toonjaann nba ki Yiisa tun ki turɔ na.

Jairus bonpobik baatuk labaar

(Matiu 9.18-26; Mak 5.21-43)

⁴⁰ Yoo nba ki Yiisa ηmat ki saa poot mɔkgbenjir na, ki sɔɔ ki nibur tookitɔ nan parpeenn, kimaan bi kur poɔ din guu u baarue. ⁴¹ Jasɔɔ din be leɔ ki bi yiu Jairus; ki u tee Yenjiantu diiuk saakoo; ki u tan baar ki gbaan Yiisa tɔonn ki barimɔ a wun baar u ηaak ni, ⁴² kimaan u bonpoyemmir nba tee bina piik nan ηanlee nae yiar, ki per kuuma.

Poosɔɔ nba sii Yiisa liatir ki la laafia bianjinba

(Matiu 9.20-22; Mak 5.25-34)

Nɔɔ nan Yiisa nba tɔk saa na ki nibur na mun waau ki gbin muk ki tutɔ. ⁴³ Ki poosɔɔ mun be leɔ, ki tee wunba siik fabouɔ ki tan jan bina piik nan ηanlee, ki din yat u bont kur ki tur tebbeɔ, ηaan bi sɔɔ ki fit tebo ki u la laafia. ⁴⁴ Ki u tan baar Yiisa poor po ki sii u liatir mɔgbann. Li taakpaak ni, ki u fabouɔ na ji jit. ⁴⁵ Ki Yiisa boi a "Nmee siimi?" Ki sɔɔ kur nba be leɔ na yeen a "Min kaa, min kaa." Ki Piita tan boi a "Chanbaa, a ki la niib nba muki-i?"

⁴⁶ Nnaan ki Yiisa yet a "Sɔɔ siima, kimaan n bann nan pan nyii n niwa." ⁴⁷ Nanne ki poo na ji bann nan u kan fit bɔr u mɔɔ Yiisa boori, ki ji din nyii paanu ki jekir, ki tan gbaan Yiisa tɔonn, ηaan yetɔ sɔɔ kur numm ni linba paak ki u siiu, nan bianjinba ki u la laafia yama na. ⁴⁸ Ki Yiisa betɔ a, "N niipoo, faa teenin yada na paake ki a la laafia. Ii saa nan parmaasir."

Yiisa nba fiin bonpobik na kuun ni bianjinba

(Matiu 9.23-26; Mak 5.35-43)

⁴⁹ Yoo nba ki Yiisa daa din see ki piak na, ki toomu nyii saakoo man ηaak ni ki baar yet a "A bonpobik na taan kpowa; ki a ji daa bakint Wanntoo."

⁵⁰ Nnaan ki Yiisa gbat nna na ki jiant bet saakoo na a "Daa tiin janmaanii; teent yada kuukoo, ki u saa la laafia."

⁵¹⁻⁵³ Yiisa nba baar koo ηaak man ni yoo nba, ki u la nibur be leɔ ki bui kpemɔnii ki fabin bik man kuun paak. Ki Yiisa betib a "I daa mɔ man; bik na ki kpo kaa, u gɔɔntee." Nnaan ki bi laau, kimaan bi mi nan bik na poɔ kpowa. Li yoo na ki u ki sak ki sɔɔ n wei ki koo kpediuk na ni, see Piita nan tɔonn nan Jeems, ki pukin bik na baa nan u naa. ⁵⁴ Yiisa din soor bik na nuue ηaan yiin a "N bik, fiit." ⁵⁵⁻⁵⁶ Ki u manfoor jen, ki u fiir yama. Ki li ji bakit u baa nan u naa bonchiann. Ki Yiisa betib a bin tur bik na jeet ki wun di; ηaan bia kpaamm a bii mi ki bin bet sɔɔ linba tun na.

Bianjinba ki Yiisa tun u poorpoweiteeb piik nan banlee na

(Matiu 10.5-15; Mak 6.7-13)

⁹ Li poorpo ki Yiisa din tan yiin u poorpoweiteeb piik nan banlee na ki lakimm, ki turib yiikoo nan pan nba ki bi sii nyint narinbiit kur, ki bia te ki baatib-ii laat laafia. ² U din yetib a bin yat kii lin kii mɔkontir Yennu naan po, ki bia te ki baatib-ii laat laafia, ³ ki bia betib a "I daa jikit siar ki saa nanni; i daa dia patii, koo miat-kɔra, koo jeet, koo likirii, koo liata ηanlelee.

⁴ Nnaak nba ki i saa koo, yin biar leɔ nan yaa tan saa nyi doo man ni. ⁵ Siaminba kur ki niib ki tooki nan parpeenni, ii nyii doo man ni ki pit i taapant ni tant ki bir li doo ni, ki lin wannib nan bi mɔk biit."

⁶ Nanne ki u poorpoweiteeb na nyii lin digbanbis kur ni, ki mɔkontir Yennu barjanii, ki bia te ki baatib laat laafia.

Ki jiin Herod yanηmatuk po

(Matiu 14.1-12; Mak 6.14-29)

⁷ Galilii batsaakoo Herod din tan gbat linba tun na kur, ki li ηmat u yan, kimaan siab din yaa tɔonn-e fiir kuun ni, ⁸ ki leeb yaa Yennu sɔkinii Elaija-e ^I dɔkit, ki leeb mun yaa yaayoo ni sɔkiniinba yence fiir kuun ni. ⁹ Ki Herod yet a "N daan te ki bi pot tɔonn yura, ηaan ηmee ki n gbia u po na muni?" Ki u ji din koor li yoo na a wun la Yiisa.

Bianjinba ki Yiisa dinn jab tusaa ηanηmu

(Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; tɔonn 6.1-14)

¹⁰ Li poorpoe ki toomiinba ^{II} man tan jen ki bet Yiisa linba ki bi saan tun. Ki u ji jiib ki bi saan dosau nba ki bi yi Bef-saida na, bi kuukoo. ¹¹ Nibur na nba din gbat nna man, ki bi wei Yiisa ki saan. Waa la ki bi baat yoo

^I Yennu din jii Elaija-e ki saan nanɔ Yendɔɔɔ ni. (2 Kpanbara 2.11)
^{II} Toomiinba man din tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na.

nba, ki u tookib nan parpeenn, ki wannib Yennu naan po, ki bia te binba yiar na la laafia.

¹² Yonnu nba din tan maakit yoo nba, ki u poor-poweiteeb piik nan banlee na baar u boor ki yetc a "Njaant ki nibur na n saan digbanbis nan kpaant nba kpia na ni ki la jeet nan dindɔɔboa, kimaan nna na tee muuk nie." ¹³ Ki u jiin a, "I mɔɔ n turib jeet ki bin di." Ki bi yetc a "Ti ki mɔk siar ki pukin boroboro kuna njanjmu nan jani njanlee po, nɔkira ki ti saan saa daa jeet ki tan dinn nibur na." ¹⁴ (Jab nba din be leɔ na teen nan tusaa njanjmu nawa.)

Ki u bet u poorpoweiteeb na a, "Njaant ki niib na n bɔkit kar piinjmuɔmu."

¹⁵ Ki u poorpoweiteeb na te ki bi kur bɔkit kar paabu paabu. ¹⁶ Ki u jii boroboro kuna njanjmu nan jani njanlee na, ki yaat got sanpaapo, ki tur Yennu niipoouk jeet na paak, ki ji nmit nmit ki tur u poorpoweiteeb na, a bii toor niib na. ¹⁷ Ki bi kur dii ki tan gboo. Ki u poor-poweiteeb na tikir jeet nba ki niib na dii ki tenn na, ki li gbee kpanchibit piik nan njanlee.

Piita nba din pak barjaann nba ki jiin Yiisa po

(Matiu 16.13-19; Mak 8.27-29)

¹⁸ Sianyoo Yiisa din mei Yennu u kuukɔɔ, ki u poor-poweiteeb tan baar u boor li yoo na; ki u boib a "Niib yaa n tee nme?"

¹⁹ Ki bi jiin a, "Siab yaa a tee jɔɔnn nba din wuur niib Yennu nyunwuru nae, ki leeb yaa a tee Elaija-e, ¹ ki siab mun yaa yaayoo ni sɔkiniinba yence fiir kuun ni." ²⁰ Ki u boib a "Ki yimm njanin yaa n tee nme?"

Ki Piita jiin a, "Fine tee Masia, wunba ki Yennu gann na."

Yiisa nba din pak u biak dinu po bianjinba

(Matiu 16.20-28; Mak 8.30-9.1)

²¹ Nanne ki Yiisa kpaamm nan ninmɔɔnn a bi daa beer sɔɔ labaar manj, ²² ki bia yetib a "Li kpaat talas nan min nisaarik Bik n di biak bonchiann; ki ti tiɔ ni saakab nan Yennu mannteeb yudamm nan sennu wanteeb saa yɛtin, ki bia kpima, njan li daa nantaa daar, Yennu saa fiinin kuun ni."

²³ Nanne ki u yet bi kur a "Wunba-i loon wun wein, see ki u likin u saanmanj ki jii u kuun dapunpunn daar kur kii waa-n. ²⁴ Wunba ki sak wun jii u manfoor ki turin, nɔɔɔ tan saa kɔɔ u manfoor, njan wunba likin u saanmanj n paak, nɔɔɔ tan saa la u manfoor nan bar-mɔɔnii. ²⁵ Nirɔ-i la tingboun na mɔkint kur, njan biir u mɔɔ binbenj ki kɔɔ u manfoor, nyɔlannpoe ki u saa la? ²⁶ Wunba tiin fei ki jiin min nan n wannu na po, min nisaarik Bik-i tanj jen nan n yentsaakar, nan n Baa Yennu nan u malakanba yentsaakar, li yoo manj n tan saa tin fei nan man jii li daanɔ ki pukin n niib niwa. ²⁷ Bar-mɔɔnii ki n beeri na, siab be nna ki kan kpo see ki bi tan la Yennu naan baaru yoo."

I Elaija tee Yennu sɔkiiii nba din be yaayoo ni.

Yiisa gbanant lebitu labaar

(Matiu 17.1-8; Mak 9.2-8)

²⁸ Waa din pak nna poorpoe, ki li teen nan daa njan-niin na, ki u jii Piita nan jɔɔnn nan Jeems, ki doo namm kunkonn paak a wun saa miar Yennu. ²⁹ Waa din mei Yennu na ki u numm po tan kpint, ki u tiat penn ki nyirik. ³⁰⁻³¹ Li yoo na ki jab banlee nna lekit leɔ, ki bi tiat nan bi gbanant nyirii. Jab manj din tee Moses nan Elaija-e, ki bi piak nan Yiisa ki jiin u kuun po, nan bi-anjinba ki u saa kpo Jerusalem ki gbeen Yennu loomm na. ³² Nnan jɔɔnn din soor Piita nan u leeb na bonchiann, ki bi jɔɔnn ki tan yerik, ki la ki yentsaakar yent ki lint Yiisa, ki bia la jab banlee nba see u boor na. ³³ Jab manj nba din tan nyikit Yiisa na, ki Piita yetc a "Chan-baa, li njan nan taa be nna na. Ti saa faa lanbont njan-taae, ki yenn-ii tee a yar, ki leer-ii tee Moses yar, ki leer-mun-ii tee Elaija yar." Piita nba din pak linba manj, u kpan din gbia u pake.

³⁴ Waa din daa piak nna manj, ki sanpagboun dɔkit ki piimm, ki janmaanii soor jɔɔnn nan u leeb na nan sanpagboun nba dɔkit ki piimm na. ³⁵ Ki bi gbat kunkɔɔ sanpagboun na ni, ki li yet a "N Bija nba ki n gannɔe na. Gbiintir u mɔɔ man." ³⁶ Kunkɔɔ na nba din pak gbenn yoo nba, ki bi ji la Yiisa kɔɔe biar see. Ki bi ji din biar njanin ki jiin baa la linba na po, ki ki kumii sɔɔ labaar manj, ki li yoo tan gar.

Yiisa nba nyinn narinbiuk naasinbik ni bianjinba

(Matiu 17.14-18; Mak 9.14-27)

³⁷ Li din tan yent ki Yiisa nan u poorpoweiteeb bantaa na nyii kunkonn na paak ki sik, ki nibur tookɔ. ³⁸ Jasɔɔ din be nibur na ni, ki tian yiin Yiisa a "Wanntɔɔ, n barimae, tan gotir n bija na; kimaan nɔɔɔ kpan tee n biyemmir, ³⁹ ki narinbiuk tuu fiir u ni ki te wun yikin ki baa gbittgbiir ki tabit, ki mɔsankunkouɔ nyi u mɔɔ ni, ki li njanmit fi u ni ki gbiau, ki tuu tan barikɔ waaminna, njan ki ki nyikitɔ. ⁴⁰ Ki n barin a poorpoweiteeb a bin nyinn narinbiuk na, njan ki bi gbar."

⁴¹ Ki Yiisa yetib a "Yimm mɔtana niib nba kaa yada, ki bia ki waa Yennu fanu na, n saa yukir nani nlee ki di sukuru nani mantiki?" U bia din bet jɔɔ manj a "Baat nan a bija manj."

⁴² Ki bik na nba baat Yiisa boor yoo nba, ki narinbiuk na libirɔ nan tiɔ gbakit, ki u dɔɔ tabit. Li yoo manje ki Yiisa tian narinbiuk na paak, ki te ki bik na la laafia, ki u jiiu ki tur u baa. ⁴³ Nanne ki li yaar lit niib na kur nan Yennu panj nba yab bianjinba.

Yiisa nba njanm pak u kuun po bianjinba

(Matiu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Li daa din bakit nibur nae nan waa tuun linba kur na, ki Yiisa njanm bet u poorpoweiteeb na a, ⁴⁴ "Lootir i tuba man ki gbat linba ki n yaa n paki na fanu. Bi tan saa jii min nisaarik Bik ki kubin niib nuu ni." ⁴⁵ Nnan bi lek din ki bann li paaki, kimaan Yennu dɔkin bi yame a bi daa banti; ki bi bia tiin janmaanii nan bin boiɔ li maan paak.

Nmee tee nijaanni?
(Matiu 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶ Li poorpoe ki mɔɔɔk tan baar u poorpoweiteeb na sinsuuk ni, ki bi nɔɔ ki yaa, "Nmee tee nijaann ti sinsuuk ni na?" ⁴⁷ Ki Yiisa bann baa dukii bianjinba. Njanne ki u jii bik nna ki senn u numm ni, ⁴⁸ njanne betib a "Wunba gaar bik nba na n sann paak, u gaar mine; ki wunba mun sak ki gaarin, u gaar wunba tumin nae mun. Ki wunba mun tee tarik i ni, njanne tee nijaann ki gar i kura."

Wunba ki kɔn nan Yiisa, u see u poore
(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Njanne ki jɔɔnn betɔ a "Chanbaa, ti daan la jasɔɔ ki u taan a sann ki nyint narinbiit niib ni, ki ti betɔ a wun nyik, kimaan u ki tee ti ni yena."

⁵⁰ Ki Yiisa yet a, "I daa beerɔ mani, kimaan wunba kur ki kɔn nani, u see i poore."

Samaria digbanbik niib nba yɛt Yiisa bianjinba

⁵¹ Tɔn, yoo nba din tan per nan Yiisa n do Yendɔn ni na, ki u faa par ki soor sɔnu a wun saan Jerusalem, ⁵² njanne tur mɔɔ a bin gar ki saa yet a u be sɔnu, ki bin teen siir ki sɔɔ ki u baar, ki bi dɔn gar ki saa baar Samaria teeb digbanbik nna ni; ⁵³ ki leŋ niib na ki sak u baaru maŋi, kimaan bi din mi nan u saa Jerusalem-e. ⁵⁴ Ki u poorpoweiteeb Jeems nan jɔɔnn nba gbat nna maŋ, ki bi boi a "Ti Yomdaano, a loon ki ti te ki muu n nyi sanpaapo ki sik di biiribi-i?"

⁵⁵ Ki Yiisa jiant ki gaar jat bi paak. ⁵⁶ Ki njanne u poorpoweiteeb saan digbanleer ni.

Binba loon bin wei Yiisa na labaar
(Matiu 8.19-22)

⁵⁷ Yoo nba ki bi din saa na ki jasɔɔ tan yet Yiisa a "N saa weia siaminba kur ki a saa."

⁵⁸ Ki Yiisa yetɔ a "Lunlona mɔk frii, ki njanne mun bia mɔk tiat, njanne min nisaarik Bik ki mɔk dindɔɔboori."

⁵⁹ Ki u tan yet jalɔɔ a "Ti waa-n." Ki njanne maŋ betɔ a "N Yomdaano, njanne ki n saan ki pii n baa sinsinna."

⁶⁰ Ki Yiisa betɔ a, "Njanne ki kpeemm-ii II pii bi kpeenleeb. Fin, ii saawa kii sakii njanne Yennu naan po kii teen niib."

⁶¹ Ki njanne mun yetɔ a "N Yomdaano, n saa weiawa, njanne njanne ki n kun ki saa chab n njanne teeb sinsinna ki lian weia."

⁶² Ki Yiisa betɔ a "Sɔɔ kan fit dia naasɔk ki ko njanne gorii poor po. Li-i tee wunba gorii nna maŋ, u ki njanne wun teen Yennu naan na toontunno."

Yiisaweira piinlore nan banlee tumu labaar

10 Li poorpoe ki ti Yomdaano njanne gann jaleeb piinlore nan banlee ki yaa wun tumu banleele ki bin dɔn gar doi ni, siaminba po kur ki u saa baar.

I Samaria teeb din ki loon Jerusalem teebi. II Kpeemm tee binba ki waa Yiisa nae.

² Njanne ki u betib a "Dii na beer yaba, njanne ki dijaara waar. Li paak, ii mei man dii na daano ki wun njanne pukin dijaara, ki te bin jaan dii III maŋ. ³ Ii saa man. N tuumiie, ki i sii tee nan pebis na kinkata sinsuuk ni.

⁴ Njanne i daa jikit likbɔɔrii koo miat-njanii koo taasaati. I bia daa see sɔnu ni ki foont sɔɔ. ⁵ Njanne njanne nbae ni ki i saa kɔɔ, yin dɔn yet a 'Parmaasir-ii be njanne na niib paak.' ⁶ Ki njanne maŋ-i loon parmaasir, u saa gaarir. Li-i kii tee nna, parmaasir maŋ bia saa jen i paaka. ⁷ Li-i tee ki i kɔɔ njanne nbae ni, ii be leŋ kii di kii nyu linba ki bi teeni, kimaan toontunno njanne ki wun gaar u paauko. I daa lin kɔn njei ki dɔɔ. ⁸ Li-i tee ki i baar doo nbae ni ki bi tooki nan parpeenn, ki turi jeet nba, yin di; ⁹ njanne bia te ki baatib-ii laat laafia doo maŋ ni, kii beer niib maŋ a 'Yennu naan nakiniwa.'

¹⁰ Li-i tee ki i baar doo nbae ni, ki niib na ki gaari, yin nyi set sɔnii ni njanne kii yeen a ¹¹ 'Ti taapant nba ta i doo na tanbiinii nba na, ti pit njanne ki lubin ki chabiti. Ii mi man nan Yennu naan poŋ baar ki nakiniwa.' ¹² N beerie nan buut daar, doo maŋ niib tubdatu tan saa gar Sodom teeb yara."

Ki jiin binba ki nyik bi toonbiit na po
(Matiu 11.20-24)

¹³ "Li sii bi yimm Korasinn teeb paak; li sii bi yimm Bef-saida teeb mun yaa paak; kimaan mi-i bonni tun bakitnaun toonjaana Taya nan Sidonn doi ni nan maa daan tun i doi ni na, bi bo saa nyik bi toonbiite yama, ki lia soot nba tee bonsisɔk, ki puk bi maŋ tanpent, a lin wann nan bi nyik bi toonbiit tumue. ¹⁴ Daar nba ki Yennu tan saa bu niib buut na, i tubdatu saa gar Taya nan Sidonn teeb yarawa. ¹⁵ Yimm Kapenaum teeb, Yennu saa donni sanpaapowa-a? Aaii, u tan saa sikini kpeen tiŋe."

¹⁶ Li yoo na ki u bet u poorpoweiteeb a "Wunba gbia i maan, u gbia n maame; njanne wunba yɛti, u yɛt mine; ki wunba yɛt min, u yɛt Yennu nba tumin nae mun biak."

Yiisaweira piinlore nan banlee na jenu

¹⁷ Njanne ki Yiisaweira piinlore nan banlee na din tan jen nan parpeenn ki betɔ a "Ti Yomdaano, a sann paŋ nie ki narinbiit gbaa saak ti mɔi."

¹⁸ Ki u betib a "N la Sintaanii nyii sanpaapo nan sanyikintii na ki tan baa. ¹⁹ Gbiintir man, n poŋ turi yiikoo nba ki i sii njanne wai nan nanii, kii nyant i dataak Sintaanii paŋ kur; ki siar kan teeni. ²⁰ Njanne i daa mɔk parpeenn nan narinbiit nba saak i mɔi na kuukɔ paak kaa, njanne kii biaki mɔk parpeenn nan baa poŋ sɔb i sana Yendɔn ni na."

Yiisa nba la parpeenn bianjinba
(Matiu 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Li yoo maŋ ki Yennu Seyeer te ki Yiisa mɔk parpeenn hei, ki ji yet a "N Baa Yennu, wunba tee sanpaapo nan tingboun na Yomdaano, n piaka, kimaan a

III Dii na tee niib nba saa teen Yiisa yada, njanne daa ki miu nae.

bɔr labaar maŋ subindamm nan bannteeb, ŋaan fiit wann waase; nnae ki a loon ki tun.”²² Ki Yiisa ŋamm yet a “N Baa Yennu-e wannin barii na kura; ki sɔɔ ki mi maa tee wunba see n Baa maŋ, ŋaan sɔɔ mun bia ki mi n Baa maŋ nba tee wunba, see min u Bija na, nan binba ki n loon ki n fiit wannib na.”

²³ Li yoo na ki Yiisa ji ŋmat got u poorpoweiteeb ŋaan bɔr betib a, “Parpeenn tee i yare nan yaa laat linba na. ²⁴ N beerie nan Yennu sɔkiniinba nan kpanbara bonchiann din loon bin la linba ki i laat na, ŋaan ki la, ki bia din loon bin gbat labaar nba ki i gbia na, ŋaan ki gbati.”

Ki jiin Samaria burchimɔ na po

²⁵ Sennu wanntɔɔɔɔ din fiir set ki loon wun bikin Yiisa, ki boik a “Wanntɔɔ, n saa teen nlee ki la manfoor nba kaa gbennu?” ²⁶ Ki Yiisa ŋmat boik a “Li sɔɔ nlee Yennu sennu gbouŋ ni? A karin ki laat nlee?”

²⁷ Ki jɔɔ na jiin a “Ii loon a Yomdaanɔ Yennu; kii mantik kii loonɔ nan a par kur, kii bia kii loonɔ nan a seek kur, nan a paŋ kur, nan a dudukit kur, kii bia kii loon a loɔ nan faa loon a mɔŋ bianjinba na.”

²⁸ Ki Yiisa yetɔ a “A jiinu na ŋan. Ii tuun nna ki tan la manfoor maŋ.”

²⁹ ŋaan ki sennu wanntɔɔ na lek loon wun wann nan u ki mɔk biit ki jiin sennu na po, ki boi Yiisa a “Tɔn, ki ŋmee tee n kɔɔ?”

³⁰ Ki Yiisa jiin a, “Jasɔɔ din nyii Jerusalem ki siik Jeriko; ki fat-teeb tan pikinɔ ki liat u tiat ki fat, ki boou bonchiann, ki tan tenn u kuun darik darik nna, ŋaan nyiko. ³¹ Li poor po ki Yennu manntɔɔ nna mun tɔk li sɔnu ki siik, ki tan la jɔɔ na dɔɔ, ki u lɔk gar ŋaan nyiko. ³² ŋanne na biak, ki Liifai jasɔɔ mun baat ki tan la jɔɔ maŋ ki bia lɔk gar ŋaan nyiko. ³³ Ki Samaria jasɔɔ mun tɔk li sɔnu ki baat, ki tan dɔkit jɔɔ maŋ paak. Waa lau yoo nba, ki ninbaauk soorɔ bonchiann, ³⁴ ki u baar ki jii kpan nan daan ^I ki baŋ u fiat na ŋaan fin tana, ki jiiu paan u boŋ paak, ki saan nan saamm ŋaak ni ki saa gotɔ. ³⁵ Laa tan yent yoo nba, ki u jii salimpeena ^{II} ŋanlee ki tur wunba gorii saamm ŋaak na, ŋaan betɔ a, ‘Ii gorii jɔɔ na, ki mi-i tanj jen daar nba, n saa pa-a linba ki a dinno ki pukin na paak.’”

³⁶ Yiisa nba pak nna ki gbenn, ki u boi sennu wanntɔɔ na a “Jab bantaa na ni, ŋmee want nan u tee wunba ki fat-teeb fatɔ na kɔɔ? A dukii nlee?”

³⁷ Ki u jiin a “Wunba tinɔ ninbaauk na.”

Ki Yiisa yetɔ a “Tɔn, ii saa kii tuun li bian mun.”

Yiisa nba din gɔn Maata nan Meeri bianjinba

³⁸ Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din saa bi sɔnu, ki saa baar digbanbik nna ni; ki poosɔɔ be leŋ ki bi yiu Maata, ki u gaar Yiisa nan parpeenn u ŋaak ni.

³⁹ U din mɔk u niipowaarik, ki u sann tee Meeri; ki Meeri maŋ baar ki tan kar tiŋ ni, ki nakin Yiisa taa po ki gbiintir u maan. ⁴⁰ ŋaan ki Maata mun gbaa nan

I Bi din dia tilɔnae ki tee daan. II Salimpeena ŋanlee din tee daa ŋanlee paauko.

saaŋ kur kur, ki tan baar bet Yiisa a “N Yomdaanɔ, maa gbaa nan saaŋ, n kuukɔɔ, ŋaan ki n naa bik na ki sommitin na, a baka kaa li po-o? Betirɔ ki wun baar ki tan sommin.”

⁴¹ Ki Yiisa jiin a “Maata, n mi nan a gbaa nan bona bonchiann, ki li mukisa ki biir a par, ⁴² ŋaan bonyennkɔɔ kpa a talas. Meeri ŋarin gann linba ŋane, ki sɔɔ kan nyinnir u ni.”

Ki jiin Yenmiaru po

(Matiu 6.9-13; 7.7-11)

11 Yiisa din be siarpo ki mei Yennu. Waa miar gbenn yoo nba, ki u poorpoweiteeb yent tan betɔ a, “Ti Yomdaanɔ, wantit taa sii mei Yennu bianjinba, nan jɔɔn nba din wann u poorpoweiteeb na.”

² Ki Yiisa betib a “Yaa sii mei Yennu bianjinbae na: Ti Baa, ŋaant ki a sann n la baakir. ŋaant ki a naan n baar.

³ Luunt dinna mann.

⁴ Nyikin chab ti biit nan taa mun nyikit ki chabit binba tuumit biit bianjinba na.

A daa te ki ti kɔɔ jinjammii ni.”

⁵⁻⁷ Li yoo maŋ ki Yiisa bia betib a “Li-i tee ki saamɔ baar a ŋaak ni nyikɔ, ki a ki mɔk jeet ki saa turɔ, ŋaan ki a mun mɔk a jɔɔ ki saan u ŋaak ni tansuunii na, ki betɔ a wun kpenta boroboro kuna ŋantaa, a ki saamɔ baar a ŋaak ni; a jɔɔ sii be u diiuk ni ŋaan beta a ‘Daa mukisimi; n poŋ kpar ganna; min nan n waas bia dɔɔ; n kan fit fiir turani.’ ⁸ Barmɔnii, u kan sak fiir ki tura jeet maŋ, a faa tee u jɔɔ na paaki; ŋaan li-i tee ki a ki tiin fei ki bia meik, see ki u tan tat fiir ki tura bianjinba ki a loon.

⁹ “Li paak, n beerie, miat Yennu man, ki u saa turi; lomin man, ki i saa lawa; kpaan gann man, ki u saa loot ki turi; ¹⁰ kimaan wunba kur mei Yennu, u gaane; ki wunba mun loon, u laate; ki wunba kpaan gann, bi lootir teenɔ. ¹¹ Yimm baanba, i ŋmee ki u bija saa miarɔ jaŋ ki wun jii waauk ki turɔ? ¹² koo ŋmee ki u saa miarɔ jenn ki wun jii naŋ ki turɔ? ¹³ Ki li-i tee yimm nba tee biitdamm na mi bianjinba ki i saa tur i waas bonjana, i Baa Yennu nba be sanpaapo na mantik kan jii u Seyeen maŋ ki tur binba meik li po na-a?”

Yiisa nan narinbiit bat Beelsebul labaar

(Matiu 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Tɔn, jɔɔ nba ki narinbiit teenɔ muuk na din be leŋ. Ki Yiisa nyinn narinbiit maŋ jɔɔ na ni; ki u muut, ki ji fit piak. Ki li bakit nibur na bonchiann. ¹⁵ ŋaan ki yemm din yet a “Narinbiit bat Beelsebul-e ^{III} teen Yiisa yiikoo a wuu nyint narinbiit niib ni.”

¹⁶ ŋaan ki siab mun din loon bin bikin Yiisa, ki yaa wun tun nyinn ki lin wann nan Yennu set mi u po. ¹⁷ Ki Yiisa bann baa dukii linba, ki betib a “Naan niib-i ŋmat ki kɔn tookit bi leebi, bi naan maŋ saa biira; ki ŋaak niib-i munii ŋmat kɔn nan leebi, li kan seti. ¹⁸ Nnae mun biak, li-i tee ki Sintaanii yent bɔkitir u mɔŋ ki kɔn nan

III Sintaanii sanleere din tee Beelsebul.

leeb, nlee ki li saa seti? ¹⁹ I yaa Beelsebul-e teenin yikoo a mii nyint narinbiit niib ni; ki yimm muni, nmeee chab i niib a bii nyint narinbiiti? I mɔŋ niib maŋ toonae want nan i ki mɔk mɔkii. ²⁰ Tɔn, min njarin, Yennu paŋ nie ki n nyint narinbiit niib ni; njanne mun bia want nan Yennu naan poŋ baar i boor niwa.

Yiisa paŋ nba gar Sintaanii yar bianjinba

²¹ “Jawakitir ^I nba teen siir nan u jatiat ki guu u njaak, sɔk kan fit fat u siari, ²² njaan u paarɔ mun-i tanji pikino ki paakɔ, u saa fat u jatiat nba ki u maa li paak nae, ki bia jii u mɔkint na ki tor niib.

²³ “Wunba ki see n poor, u kɔn nanime; ki wunba mun ki tikii niib ki teenimi, u yatibe.

Narinbiik nba tuu jen kɔk niro ni bianjinba

(Matu 12.43-45)

²⁴ “Li-i tee ki narinbiik tan nyii niro ni, u tuu yeeke li lin kunkoouk paak, ki loon foon boor, njaan ki ki laati; li paak, u tuu tan yet u mɔŋe a ‘N saa nmat saan njaak nba ki n daan nyii na nie;’ ²⁵ wu ji kii nmat baar, wun la ki bi piar ki namma, ²⁶ u tuu nmat nyie ki saa yiin narinbileeb banlore nba bi ki cheeu, ki baar namm, ki bin kɔk ki lakin be; ki niro maŋ binberɔ sii bi bonchiann ki gar waa tuu be sinsinn bianjinba na.”

Ki jiin barmɔnii parpeenn po

²⁷ Yiisa nba pak nna maŋ, ki poosɔk be nibur na ni ki yet sanpaapowa a “Poo nba mara ki mɔkna na, parpeenn tee u yare.” ²⁸ Ki Yiisa jiinɔ a, “Binba gbia Yennu maan ki saakir na, njamme ki parpeenn tee bi yar.”

Ki jiin binba loon bin la nyinn na po

(Matu 12.38-42)

²⁹ Nibur nba din gbin Yiisa boor yoo nba na, ki u yetib a “Mɔtana nigbourɔ na tee biitdamme, kimaan bi loon bin la nyinn, njaan n kan mi wannib nyinsiari; Jona nyinbooru na kuukɔkɔ ki n saa wannib. ³⁰ Bianjinba ki Jona din tee nyinn ki kpaan Ninefe teeb na, li bianje mun ki min nisaarik Bik saa teen nyinn ki kpaan mɔtana nigbourɔ na. ³¹ Buut daar, poobat nba din nyii di-itu po na tan saa set wann nan mɔtana nigbourɔ na mɔk biit, kimaan u din nyii digbanbanfɔkirewa ki tan baar a wun gbiint Bat Solomonn yanfoon na pinpauk; ki gotir mani, wunba chee Solomonn be nna. ³² Buut daar, Ninefe teeb tan saa set wann nan mɔtana nigbourɔ na mɔk biit, kimaan Jona nba din mɔkɔnt Yennu maan ki turib na, bi din nyik bi biite; ki gotir mani, wunba chee Jona be nna.”

Gbanant yentu labaar

(Matu 5.15; 6.22-23)

³³ “Sɔk kan joo fitir njaan jii ki teen woonin ni, koo ki likin nmaŋ li paaki. See ki u jiir ki tɔk bont nba dokii paak ki lin yent, ki niib-i jiki kɔk yoo nba, bii laat yentu

I *Jawakitir na tee Sintaaniie.*

na. ³⁴ A ninbinae tee a gbanant fitir; a ninbina-i njan, a gbanant kur sii mɔk yentue; njaan a ninbina-i kii njan, a gbanant kur sii be bunbɔnɔn nie. ³⁵ Ii mi man ki yentu nba be i ni na daa tee bunbɔnɔn. ³⁶ Tɔn, a gbanant kur-i yeen bonnann ki siar po ki bɔni, li sii yeene ki nyirii pirpirpir, ki naan fitir nba yeen ki teena yeenjanu na.”

Yiisa nba din pak biir Farisiinba nan sennu wantteeb bianjinba

(Matu 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ Yoo nba ki Yiisa pak gbenn na, ki Farisiisɔk betɔ a wun weik ki bin saa di jeet. Ki u din wei saan ki saa kɔk kar a wun di. ³⁸ Ki li teen Farisii niro na baktinaurɔ nan Yiisa nba ki nit njaan yaa wun di maŋ. ³⁹ Ki ti Yomdaanɔ maŋ yetɔ a “Yimm Farisiinba, i sokii nmanii nan senii poorpo kuukɔkɔ; njaan ki i para ni gbee nan fatu nan bonbiir. ⁴⁰ Yimm jatit na! Yennu nba din nan nanyer po na, kɔk kaa din nan kɔk ni-i? ^{II}⁴¹ Turin talasdamm linba be i nmanii ni nan i senii ni, ki i nanyer po nan i kɔk ni kur sii yeen.

⁴² “Yimm Farisiinba, li sii bi turi. I jikit baarii nan nan-joi nan li bonlia piik kɔk ni yennkɔk, ki teen Yennu, njaan bakin buut bunu nba took, ki bia ki loon Yennu. Linba na nbae njan ki yii tuun, ki daa nyikit li yenn-nba tumu.

⁴³ “Yimm Farisiinba, li sii bi turi, kimaan i loon ni-jaana kaanii boa Yenjiantu diit ni, ki bia loon niib-ii foonti baakir foontii dai ni. ⁴⁴ Li sii bi turi. I tee nan kaat nba ki niib tuu somm li paak njaan ki laatir nae.”

⁴⁵ Njanne ki sennu wantteeb betɔ a, “Wantteeb, faa yet nna na, njan a sukiite na mun.” ⁴⁶ Ki Yiisa yetɔ a “Yimm sennu wantteeb, li sii bi turi mun, kimaan i jint niib jik-kpiata nba paar nan bin jii, njaan i mɔŋ ki saak ki siin jika maŋ kii sommitibi. ⁴⁷ Li sii bi turi, kimaan i maa sɔkiniinba kaat ki sent bonnann; njamme maje tee sɔkiniinba nba ki i yeejamm din kpiib na. ^{III}⁴⁸ Yaa tuun nna na, njanne want niib nan i set sak i yeejamm nba din tun bianjinba nawa. Njamme din kpil sɔkiniinba maŋ, njaan ki i mun saan ki maa bi kaat na. ⁴⁹ Li paak, ki Yandaanɔ Yennu yet a ‘N saa tun sɔkiniinba nan toomiinba bi boor; ki bi saa kpi siab njaan mukis leeb,’ ⁵⁰ a mɔtana nigbourɔ n tan la tubdatu sɔkiniinba kur kpinu na paak. Kpinu maŋ din piin durinya namu yooewa, ⁵¹ baa din kpil Abel yoo nba na, ki tan tuu Sekaria kpinu, wunba ki bi din kpil Yennu maruŋ binbintir nan jiantu nasaakak sinsuuk ni na. N beeri barmɔniie, mɔtana nigbourɔ na tan saa la tubdatu sɔkiniinba kur kpinu na paaka.

⁵² “Yimm sennu wantteeb, li sii bi turi, kimaan i dɔkin Yennu maan, a niib daa bant li paak. I mɔŋ yet li bannue, ki bia dɔk binba koor a bin bannir na.”

⁵³ Yiisa nba seet lej na, ki sennu wantteeb nan Farisiinba wutoa ji doo bonchiann, ki bi ji piin boik buboit ki jiin labaar bonchiann po, ⁵⁴ ki lek koor a bin la u mɔbonkpetir ki fit biirɔ.

II *Li paak tee: Yennu mi niro nanyer po nan u kɔk ni biak.* III *Bi mɔŋ din ki sak sɔkiniinba maŋ wannu.*

Kpinkpannii damm labaar

(Matiu 10.26-27)

12 Li yoo maŋ ki niib tusaa tusaa din lakin leeb ki muk, ki tan ŋmaat leeb taagbina, ki Yiisa din pak nan u poorpoweiteeb sinsinn ki yaa, "Ii mi man Farisiinba binbeŋ po, kimaan bi tee kpinkpannii damme. ² Barsai kaa ki dɔɔk ki tan kan nyi paanu; siar mun ki be woonin ni ki bi tan kan banniri. ³ Li paak, labaar nba ki i pak woonin ni, ŋaan see ki li tan nyii paanu; linba ki i lek lɔkin diit ni gbaa, ŋaan li tan saa woot ki nyiwa."

Ti saa tin ŋmee jaŋmaanii?

(Matiu 10.28-31)

⁴ "N ɔɔnsnba, gbiintir, i daa tiin niib jaŋmaanii man, kimaan bi saa fit kpi i gbanant kuukɔɔɔ; ŋaan i kuun poorpo bi ji kan fit teeni siari. ⁵ N yaa n wannu wunba ki i sii tiinɔɔ. Tinin Yennu, wunba saa fit kpi ki bia mɔk yikoo nba saa lui muu nba kan mi kpeen na ni. N beerie, tinin ŋɔɔɔ man."

⁶ "Bi koi jinjera banŋmu kobu kuukɔɔɔ, ŋaan Yennu ki mi tamm bi yenɔɔɔ po. ⁷ Yennu mi i yura paak yut kann gbaa. Li paak, i daa tiin jaŋmaanii, kimaan i mɔk nyɔɔt ki gar jinjera bonchiann.

I nyint a mɔk paanu nan a tee Yiisaweirɔɔ

(Matiu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ "Wunba nyint u mɔk paanu niib boor nan u tee n weirɔɔ, min nisaarik Bik mun tan saa nyinno paanu Yennu malakanba boor, ⁹ ŋaan wunba yaa u ki tee n weirɔɔ, niib ni, min nisaarik Bik mun tan saa yet a n ki miu, Yennu malakanba boor.

¹⁰ "Wunba pak mɔbonn ki biir min nisaarik Bik, Yennu saa fit nyik chabɔ; ŋaan wunba sukii Yennu Seyeer, Yennu kan nyik chab li daano.

¹¹ "Bi-i soori ki baar nani Yenjiantu diit ni, koo kpanbara boor, koo tin yudamm boor, i daa te ki li daamii-i nan yaa saa pak jiin bianjamba, koo yaa saa pak linba, ¹² kimaan li yoee ki Yennu Seyeer saa wannu bianjamba ki i saa pak."

Mɔkitɔɔ nba din tee jatuk labaar

¹³ Li yoo maŋ ki jasɔɔ be nibur na ni ki yet Yiisa a "Wanntɔɔ, betir n yɔɔɔ na ki wun bɔkit ti baa faar ki turin."

¹⁴ Ki Yiisa yetɔ a "Li ki lami nan ki n teen i barbuurɔ ki bɔkit i faar ki turi." ¹⁵ Nanne ki Yiisa ŋamm pak nibur na a "Ti mi man mɔkint lonchiɔŋ po. Mɔkint bonchiann kaa saa te ki nirɔ-i mɔk manfoori."

¹⁶ Nanne ki u yimm barjouk na a, "Mɔkitsɔɔ din be ki mɔk kpaab, ki u kpaab na teeno jeet bonchiann; ¹⁷ ki u tan dukin dudukit a 'N saa teen nlee, kimaan n ki mɔk yiar nba ki n ji saa teen n jeet na kur lenji.' ¹⁸ Li poor po ki u yet a, 'N saa teen nnae; n saa yeer n bɔkpera nae ŋaan ŋamm maa bɔsaakara. Leŋe ki n ji saa teen n dii nan n bonkokoot kura. ¹⁹ N ji saa yet n mɔk a: N mɔk

jeet nba saa jaŋin bina bonchiann; n ji sii foie ki di ki nyu ki mɔk parpeenn.' ²⁰ Nanne ki Yennu yetɔ a, 'Jajatuk na! Nyiɔk na, a manfoor saa kat. Ki laan a mɔkint nba ki a mɔk na, ŋmee saa yenti?'

²¹ "Tɔɔ, wunba kur tikii mɔkint ki teen u mɔk, ŋaan ki mɔk mɔkint Yennu boori, u mun tee nan jajatuk na nae."

Teent Yennu yada

(Matiu 6.25-34)

²² Nanne ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a, "Li paak ki n beeri, i daa te ki li mukisi i binbeŋ po nan yaa saa di linba, ki bia daa te ki li mukisi i gbanant po nan yaa saa lia linba, ²³ kimaan manfoor gar jeeta, ki gbanant mun gar tiata. ²⁴ Gotir mɔkɔɔ: bi ki buur jeeti, ki bia ki jaami, ki bia ki mɔk dii naapaat koo suka, ŋaan Yennu dintib; i ki mɔk nyɔɔt bonchiann ki gar mɔkɔɔ-i? ²⁵ I ŋmee saa fit fɔkin u manfoor u dudukit nba mukisɔ na paaki? ²⁶ Yaa ki fit tun bonmintik na, bee ki li sii daamii-i nan bonlia maŋi? ²⁷ Gotir man puuk nan li ŋant. Bi ki tuun toona koo ki luu bi mɔk chinchena; ŋaan n beerie, kpanbar Solomonn nba lek din mɔk taŋant bianjamba, u din ki mi lia tiat ki li ŋan nan puuk na gbaa. ²⁸ Mɔk nba be dinna, ŋaan wonn ki bi joo muuwa na, Yennu nba faŋtir bianjamba na, u kan lanni-i? Yimm yadkanpɔna damm na!

²⁹ "I daa gbaa nan yaa saa di linba koo yaa saa nyu linba, ki bia daa mukisi i dudukit, ³⁰ kimaan durinya na ŋaateeb tuu mukisi i dudukit linba na paake. Nnaan yimm ŋarin, i Baa Yennu poŋ mi nan i loon linba na. ³¹ Li paak, ŋaant ki i baka-i be Yennu naan ni, ki u saa jii bona nba na ki turi.

Yendɔuŋ ni mɔkint labaar

(Matiu 6.19-21)

³² "Yimm n niib nba ki yab na, i daa tiin jaŋmaanii, kimaan i Baa Yennu-e yaa wun dinni naan, ki bia mɔk parpeenn nan waa saa dinni na paak. ³³ Li paak, kɔin i bona nba ki i mɔk, ki jii li likirii ki tur talasdam, ki i tan saa la mɔkint nba ki mɔk gbennu. Mɔkint maŋ sii be Yendɔuŋ ni, ki kan wati, kimaan nanyukɔ kan kpan lenji, ki bonŋmimabit bia kan ŋmamiri. ³⁴ Siaminba ki a mɔkint be na, a dudukit mun be leŋe.

Daaba nba teen siir barjouk

³⁵ "Teent siir man ki daa yokitir i tiati, ki ŋaan ki i fita-i di, ³⁶ kii tee nan niib nba tuu guu bi chanbaa nba saa nyi poochiann ki kpent, ki tan baar yiin, ki bin loot yiamma na. ³⁷ Daaba nba ki bi chanbaa kpen ki lab ki bi guu u kpenu, parpeenn tee bi yare. Barmɔniie ki n beeri na, bi chanbaa na saa te ki u daaba maŋ n kar ki wun baar nan jeet ki turib ki bin di. ³⁸ Li-i tee ki bi chanbaa tan kpen tansuunii koo kojomɔk, ki la ki bi guu-u, parpeenn sii tee daaba maŋ yare.

³⁹ "Nnara, li-i tee ki ŋaadaano poŋ mi yoo nba ki nanyukɔ saa baarie, u kan ŋaan ki wun kɔɔ; u sii guue.

40 Yimm mun-ii teen siir kii guu, kimaan min nisaarik Bik tan saa jen yoo nba ki i ki daanime.”

Daabir nba saa sak u chanbaa מבב bianjinba
(Matiu 24.45-51)

41 Nanne ki Piita boi Yiisa a “N Yomdaano, a yiin timme barjouk na amii סכ kure?” 42 Ki Yiisa jii סכ a, “Daabilanoe tee yandaano ki tuun u chanbaa nba wanto bianjinba? Nככ tee wunba ki u chanbaa saa teeno daabiyudaano, ki wuu gorii daaba kur nba be u rjaak ni, kii teemm mann yoo nba jan. 43 Li-i tee ki u chanbaa tan kpen ki la ki u tuun nna, parpeenn sii tee daabir man yare. 44 Barmoniie ki n beeri na, u chanbaa man saa jii u מככint kur ki teen daabir man nuu nie a wuu goriir. 45 Njaan li-i tee ki daabir man yet u מככ a u chanbaa kan jen yiami, ki ji piin boo daabilia na, li jab nan poob, ki bia di ki nyu daan ki yib, 46 u chanbaa tan saa jen daar nba nan yoo nba ki daabir man ki daan nan u saa jene. U chanbaa na saa dat u tubir bonbiir, ki teeno nan baa tuu teen מנכדממ bianjinba na.

47 “Daabir-i mi linba ki u chanbaa loon wun tun, rjaan ki teen u מככ siiri, ki bia ki tumi, bi saa boou kpaasir bonchiann. 48 Daabir-i kii mi linba ki u chanbaa loon wun tun, ki kpet tun bonkpetir nba jan nan boot, bi saa boou waaminnae rjaan rjaau.

“Wunba ki bi turכ ki li yab, rככ ki bi tan saa boi gaar linba yab; rjaan wunba ki bi turכ ki li yab bonchiann na, rככ ki bi tan saa boi ki gaar bonchiann mun.

Bכkitu labaar
(Matiu 10.34-36)

49 “N baar maa n lu muue tingbouj na ni, rjaan n sunman ki li porj yinna. 50 Bi saa te ki n sik nyun yiaka. Li turin parbiir bonchiann מככמכ nan laa tan saa tun ki gbenn. 51 I dukii nan n baar nan parmaasire tingbouj na ni-i? Aaii. N beerie, n baar nan bכkitue. 52 Laa jii dinna ki saa, niib banrmu-i tanji be rjaak ni, bi tan saa bכkit; ki bantaa sii biir banlee, ki banlee na mun biir bantaa man. 53 Baanba tan sii biir bi waas, ki waas mun biir bi baanba; ki naanba tan sii biir bi bonpoi, ki bonpoi mun biir bi naanba; ki siponaanba tan sii biir bi sipoi, ki sipoi na mun biir bi siponaanba.”

Yoo bannu labaar
(Matiu 16.2-3)

54 Li yoo man ki Yiisa pak tur nibur na a, “Yoo nba ki i tuu tan la sanpagbant do yonbaa po na, I i tuu yete yiama a saak saa baawa, wun set tan baa. 55 Yoo nba ki i laat wouj nyi diitu po ki da na, i tuu yaa naauk sii be, ki lin set tan torj. 56 Yimm kpinkpannii damm na, i fit bukitir saak nan naauk baaru yoo, rjaan bee teen ki i kan fit bann מכתana yoo na paaki?

I Bi tij ni, saak nyi yonbaa poe.

Maan rjammu labaar
(Matiu 5.25-26)

57 “Bee teen ki i kan fit dukin ki bann linba tooki? 58 Li-i tee ki fin nan סכ מככ maan kii saa nan maan man bat boor, yaa daa be סכnu paak ki saa na, li bo rjan ki i kot ki rjamm maan man. Li-i kii tee nnai kaa, u saa dat baar nana barbuurכ boor, ki barbuurכ na mun saa jii ki teena dansarguutכ nuu ni, ki dansarguutכ na mun saa כככna dansarik. 59 N beerie, bi kan mi rjaani, see ki a tan pa likirii nba ki bi jiiara na kur, nan jin-jema kan tenni.”

Nirכ-i kii nyik toonbiit tumu u saa kpo

13 Li yoo na ki nisiab baar ki yet Yiisa ki jii Galilii teeb kpinu po, binba ki Pailat II din kpiib, yoo nba ki bi mann maruj ki teen Yennu na. 2 Ki Yiisa boib a, “Galilii teeb nba la biak man bianjinba na, i dukii a bi mantik din tee biitdamm ki gar bi leeb kure-e? 3 Aaii; rjaan n beerie, li-i tee ki i ki nyik i toonbiit, i kur mun tan saa kpo nnae. 4 מככnfoouk nba din be Siiloam ki tan baa ki nyak niib piik nan banniin ki kpiib na, i dukii a niib man din jia mantik tee biitdamm ki gar leeb nba kur be Jerusalem nae-e? 5 Aaii; rjaan n beerie, li-i tee ki i ki nyik i toonbiit, i kur mun tan saa kpo nnae.”

Tiik nba ki loon כככna barjouk

6 Nanne ki Yiisa yimm barjouk a, “Jasככ din מככ tilontik u kpaab ni, ki tan baar a wun כככ כככna, rjaan ki la siari. 7 Nanne ki u bet u kpaguurכ na a ‘Nnara, bina rjantaae na ki n כככ baat tiik na boor maa n כככ כככna, rjaan ki ki laat siari. Chכככ lu. Bee ki li sii see biir tij yanni?’ 8 Ki u kpaguurכ na yetכ a, ‘Chanbaa, daa nyikin binn na, ki n gbiir li nyakir ni ki pii lulin, 9 ki tin got laan li saa lon כככna binn po-o? Li-i tee ki li ki lonie, fan ji rjaan bin כככu.’”

Yiisa nba te ki poowaagorik la laafia foon daar bianjinba

10 Foon dasiar ki Yiisa din want niib Yennu maan, Yenjiantu diiuk ni; 11 ki poosככ be diiuk man ni, ki nar-inbiik be u ni, ki teeno yiaru binpiik nan rjanniin, ki ji tan teeno waagorik, ki u ki fit naatir faba. 12 Yiisa nba tan lau, ki u yiin a wun baar, ki yetכ a “A yiaru man rjaawa,” 13 rjaan jii u nii ki yii poo man paak. Li taak-paak ni ki u naat u מככ ki ji piak Yennu.

14 Nanne ki Yenjiantu diiuk yudaano wutoor doo, kimaan Yiisa nba te ki nirכ la laafia foon daar na paak; ki u bet niib na a “Daa rjanloobe bakoi כככ ni ki ti tuu sii tuun toonn. Ii tuu baar li daa ni kii laat laafia, rjaan i daa baat foon daar ki loon laafia.”

15 Ki Yiisa gatכ a “Yimm kpinkpannii damm na, i kur tuu lootir i nei nan bonii bonkob-loi ni ki saa namm ki nyuntib foon daa. 16 Ki poo nba tee Abraham yaa-boonn na, rככ ki Sintanii teeno yommik binpiik nan rjanniin, li ki jan nan ki n nyinnכ yommisin ni foon

II Pailat din tee Rom teeb yudaanoe.

daari-i?"¹⁷ Yiisa nba pak linba na yoo nba, ki u datai na kur ji dii fei; ki nibur na ji mək parpeenn nan waa tuun bakitnaun̄ toona nba kur na.

Bonboorik barjouk

(Matiu 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Li poorpo ki Yiisa boi niib maŋ a, "N saa bikin Yennu naan nan lannpoe? N saa nannir nan bee na?"¹⁹ Li naan nan kanperik binn nba ki nirɔ tuu jii ki bur u kpaab ni, ki lin kpaat ki teen tiik, ki nɔnɔnii baat ki tia tiat li yiinii paak nae."

Datiŋ barjouk

(Matiu 13.33)

²⁰ Ki Yiisa bia ŋamm boib a, "N saa bikin Yennu naan nan lannpoe?"²¹ Yennu naan tee nan datiŋ nba ki poo tuu jii ki ŋmat nan boroboro yon nba yab, ki lin tan miik ki ji fuut do nae."

Tammɔyebik kɔɔnu labaar

(Matiu 7.13-14, 21-23)

²² Yoo nba ki Yiisa din be sɔnu paak ki saa Jerusalem na, u din gaar digbangberja nan digbanbis ni, ki want niib Yennu maan; ²³ ki sɔɔ tan boib a, "Chanbaa, niib nba tan saa la tinnu na, bi tan sii tee waaminna amii bi sii yaba?"

Ki Yiisa yetib a ²⁴ "See ki i yabir i mɔŋ ki kɔɔ tammɔyebik na ni. N beerie, niib bonchiann tan sii loon bin kɔɔ leŋ, ŋaan gbar kɔɔnu. ²⁵ Nyaadaanɔ-i tanji fiir ki loon tammɔɔ na, ŋaan ki i biar see nanyer po, ki kpaan tammɔɔ ki yi ki yaa, 'Chanbaa, lootir turit,' ŋaan li yoo, u tan saa jiini a, 'N ki miini; i nyii lee?' ²⁶ Ki i tan saa jiinɔ a, 'Ti din tuu di ki nyu nana; ki a wantit Yennu maan ti doi ni.' ²⁷ Ki u bia saa jiin ki beti a 'N ki mi yaa nyii siami, yimm biitdamm na kur, seetir nna man.' ²⁸ Ki u tan saa jii-i ki lui nanyer; ŋaan ki i gorii Abraham nan Aisak nan Jakob nan Yennu sɔkiniinba kura, ki bi be Yennu naan ni; ŋaan ki i mɔ fabin ki ŋman nyana. ²⁹ Niib tan saa nyi yondo po nan yonbaa po nan diitu po nan gar po, ki tan kɔɔ Yennu naan ni ki kar ki di jeet. ³⁰ Nisiab nba joont tan saa dɔŋ liik, ki siab nba mun dɔŋ liik na tan saa joont."

Yiisa nba din loon Jerusalem teeb bianjinba

(Matiu 23.37-39)

³¹ Li yoo na ki Farisiinba siab baar Yiisa boor, ki yetɔ a, "See ki a nyii nna ki saan siar po, kimaan Herod loon wun kpaie."

³² Ki Yiisa betib a "Nɔɔ lunlonn, ¹ ii saa man, ki saa yetɔ a 'Gotirii, dinna nan wonne ki n sii beer narinbiit niib ni ŋaan bia te ki niib-ii laat laafia, ki daa ŋantaa daar n saa gbenn n toonn.' ³³ Laa jii dinna nan wonn ki saa, see ki n lek fabir somm n somma. Bi kan kpi Yennu sɔkiniinba siar po, li-i kii tee Jerusalem-i kaa.

³⁴ "Jerusalem teeb, nbaayoo-o, yimm nba kpi Yennu sɔkiniinba, ki bia jaat u toomiinba nba ki u tumm i

I *Bi boor, lunlonne tee bonkobit nba sub ki bia ton.*

boor ni na tana, bikinu taar munŋaae ki n gbaa maa n lakini yomm, nan korik nba tuu lakin u kobis u kpinkpant ni na, ki i ki saki. ³⁵ Gotir man, Yennu nyik i jiantu ŋasaakak nawa. N beerie, laa nyii dinna ki saa, i ji kan mi lan ki saa tuu daar nba ki i tan saa yet a 'Piisin be wunba baat Yennu sann ni na paak.'"

Yiisa nba din te ki baatɔ la laafia bianjinba

¹⁴ Tɔɔ, foon dasiar ki Yiisa din tan kɔɔ Farisiinba yudaansɔɔ ŋaak, a wun di jeet; ki binba be leŋ maŋ diisirɔ. ² Li yoo na ki baatɔɔ baar u tɔɔnn, wunba ki bonwuunkar wuunu. ³ Njanne ki Yiisa boi sennu wantteeb nan Farisiinba a "Ti sennu sak a nirɔ n te ki baatɔɔ n laafia foon daari-i?" ⁴ Ki bi ŋmina. Ki Yiisa te ki baatɔɔ na baar u boor, ki u te ki u la laafia. Li poorpo ki u chabɔ a wuu saa, ⁵ ŋaan betib a "I yeno-i mək bik koo naab ki u tan kpet baa bunbunn ni foon daar, u kan donno foon daar maŋ-i?"

⁶ Ki bi ki fit jiinɔ siari.

Ki jiin sikin-n-mɔŋ nan saamm gaaru po

⁷ Li yoo na ki Yiisa la binba tikir na loon bin gann yudamm kaanii boa ki kar. Li paak, ki u yimm barjouk na a: ⁸ "Bi-i yiina poochiann ki a baar, faa daa kaar yudamm kaanii boori, li pasiar bi poŋ bo yiin sɔɔewa, wunba cheea, ⁹ ki yiintɔɔ maŋ saa baar a boor ki tan yeta a, 'Fiit ŋaan turɔ kaanu.' Li yoo na, ki fan ji di fei ki fiir ki saan kar kpiŋ. ¹⁰ Tɔɔ, bi-i yiina poochiann ki a baar, fan kar kpiŋ; ki yiintɔɔ n tan fit baar ki yiina a, 'N yɔɔ, baat ki tan kar yudamm kaanii boor.' Li yoo na ki a saa la baakir a leeb boor. ¹¹ Kimaan wunba kur dont u mɔŋ, Yennu tan saa sikinɔ; ŋaan wunba sikint u mɔŋ, Yennu tan saa donno."

¹² Njanne ki Yiisa bia yet wunba yiinɔ na a "Li-i tee ki a yiin jaamm, faa daa yi a yɔɔnba, koo a yɔɔrib, koo a ninjamm, koo a məkitleebi, kimaan ŋamm tan saa jinawa, ki a gaar a pann. ¹³ Li-i tee ki a yiin jaamm, fan yiin talasdamm nan wɔbii nan dianii nan jɔɔnii, ¹⁴ ki Yennu saa pukina, kimaan bi kan fit jiina baa dii linba na. Yennu-e tan saa jiina, daar nba ki burchimm tan saa fiir kuun ni na."

Jaangbenjir barjouk

(Matiu 22.1-10)

¹⁵ Binba din di nan Yiisa na yeno nba gbat linba ki u pak na, ki u yetɔ a "Binba tan saa di jaamm Yendɔuŋ naan ni na, parpeenn tee bi yare."

¹⁶ Ki Yiisa yetɔ a "Jasɔɔ din be ki tan yaa wun di jaangbenjir, ki poi niib bonchiann. ¹⁷ Jaamm na yoo nba tan baar, ki u tun u daabir a wun yiin niib nba ki u daan poib na, ki jeet na kur teen siira. ¹⁸ Ki bi kur piin ki loon sɔɔnu nba ki bi saa yê saanu: Ki sinsinn yɔɔ na bet daabir na a, 'N daa kpapaan, li paak, chabimin ki n saan saa got;' ¹⁹ ki kɔɔ betɔ a 'N daa naakookii piik, li paak, chabimin ki n saan bikimm;' ²⁰ ki kɔɔ na mun bia betɔ a 'N daa yonn poopaane, li paake ki n kan fit baari.' ²¹ Njanne ki daabir maŋ ŋmat ki saa bet u chan-

baa linba na kur. Ki u chanbaa na wutoor doo bonchiann, ki u bet daabir na a, 'Nyimin ki saan doo ni yian yian, ki saa got sɔnii ni, ki yiin talasdam nan wɔbii nan dianii nan jɔɔnii ki jen namm na.' ²² Li poorpoe ki u daabir na saan ki jen yet a 'Chanbaa, n tun faa yet linba nawa, ɲaan ki yiar bia tenn.' ²³ ɲanne ki u chanbaa na yetɔ a, 'Nyimin biak ki saan digbankpinii ki saa got pana paak nan sɔnjobis ni, ki te niib n baar, ki n ɲaak na n gbee. ²⁴ ɲaan binba ki n daan yiimm, ki bi yê baaru na, bi sɔɔ poŋ kan lemm n jaamm jeet na kaawa.'"

Yiisa weiu labaar

(Matiu 10.37-38)

²⁵ Sianyoo ki nibur waa Yiisa; ki u tan jiant yetib a ²⁶ "Wunba loon wuu be nanin, see ki u loonin ki gar waa loon u baa, nan u naa, nan u poo, nan u waas, nan u wɔɔrib, nan u waarii, nan u mɔɔɔ manfoor bianjinba na. Li-i kii tee nnai kaa, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ. ²⁷ Wunba ki likin u saanmanj ki jii u kuun dapunpunn ki waami, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ.

²⁸ "Wunba loon wun maa dɔuɔ, see ki u kar sinsinn, ki dukin waa saa teen bianjinba ki soor li mɔɔb, ki laan u likirii saa janj koo li kan janj; ²⁹ kimaan li-i kii janj, ɲaan ki u fɔkin fiakir ki tan ki fit kaar maaru manj, ki niib tan la nan u ki fit kaar dɔuɔ manj, bi ji sii laaue ki sarikitɔ. ³⁰ Bi ji sii yeen a 'Jɔɔ na daan fɔkin u dɔuɔ ɲaan tan gbar kaaruwa.'

³¹ "Kpanbar-i mɔk niib tusaa piinlee ki saan namm a wun kɔn nan kpanbar ɔɔ nan u niib tuspiik mun, nlee ki kpanbar nba mɔk niib tuspiik na saa teeni? See ki u kar sinsinn ki dukin ki bann baa saa janj nan baa kan janj nan u tooku. ³² Bi-i kii janje, see ki u tun toomii ki bi ɲak faauk, waa daa be banfɔkira na.

³³ "Tɔɔ, nirɔ-i kii nyik u mɔkint kuri, u kan fit teen n poorpoweitɔɔ.

Yaarin labaar

(Matiu 5.13; Mak 9.50)

³⁴ "Yaarin man; ɲaan li manu-i tanj saat, nlee ki li ji sii mani? ³⁵ Li lek ki ɲan ki a jiir ki pak kpaab ni, ki bia ki ɲan ki a pukin lulin po. See ki a lu. Wunba mɔk tuba, wun gbiint."

Pebotikauk barjouk

(Matiu 18.12-14)

¹⁵ Sianyoo ki lampogaarteeb nan biitdam bonchiann din baat Yiisa boor ki gbiintir u maan. ² Ki Farisiinba nan sennu wantteeb burin ki yeen a "Jɔɔ na gaan biitdam ki bia di namm."

³ Li paak, ki Yiisa yimm barjouk na a ⁴ "I yeno-i mɔk pei kobik, ki yeno tan boti, u saa teen nlee? See ki u nyik pei piinyia nan banyia na muuk ni, ɲaan saan lon peeuk nba bot na nan waa tan saa lau. ⁵ Wuu lau yoo nba, ki u ji mɔk parpeenn. Li yoo wun jiiu ki buko bɔpi-at paak, ⁶ ki kun ɲaak ni, ki yiin u yɔɔsnba nan ɲakpi-asnba ki lakimm ki yet a, 'Ii mɔk parpeenn man, kimaan n la n pebotikauk nawa.'"

⁷ Ki Yiisa bia yet a, "ɲanne mun ki n beeri, biitdaanyeno-i nyik u biit, parpeenn sii be Yendɔuɔ ni ki jiin li daan po, ki gar laa sii be bianjinba niburchimm piinyia nan banyia nba li ji ki kpaab talas bin lebit na po.

Likbinn nba bot barjouk

⁸ "Ki poo mun-i mɔk likbina piik, ki yenn tan boti, u saa teen nlee? See ki u joo fitir ki piar u diiuk, ki lon fanu nan waa tan saa lar. ⁹ Wuu jiki lar yoo nba, wun yiin u yɔɔsnba nan ɲakpiasnba ki lakimm ki yet a 'Ii mɔk parpeenn man, kimaan n laa n likbinn nawa.'"

¹⁰ Ki Yiisa bia yet a, "ɲanne mun ki n beeri, li-i tee ki biitdaanyeno nyik u biit tumu, Yennu malakanba sii mɔk parpeenn ki jiin u po."

Barjouk nba jiin bibotikak po

¹¹ ɲanne ki Yiisa ɲamm yet a "Jasɔɔ din mɔk bonjai banlee, ¹² ki waaro po tan yet u baa a 'N baa, n loon ki a jii faar nba ki n tan saa gaar nae ki turin.' ɲanne ki u baa bɔkit faar manj ki turɔ. ¹³ Li ki yukiri ki waaro po na jii u mɔkint kur ki yaat saan digbann banfɔkir. ¹⁴ Waa saa be doo na ni, ki u teen yana yana ki biir u likirii kur. Likirii na nba gbenn yoo nba, ki kon baa tinj manj ni bonchiann, ki gbatɔ hei. ¹⁵ ɲanne ki u ji saan be jasɔɔ ɲaak, doo manj ni, ki u tuumɔ u kpaab ni ki u dint doorii. ¹⁶ Ki u tuu loon wun di doorii jeet na; ɲaan ki sɔɔ ki teenɔ jesiati. ¹⁷ Li poorpo ki u subir, ki yet a 'N baa toontunna kura laat jeet di ki li janjib, ki bia tent, ɲaan ki n tan kpenn kon nna na. ¹⁸ Laa ji be na, n saa kun n baa boore ki saa yetɔ a, Chanbaa, n tun bonbiir ki biir Yennu nanawa. ¹⁹ N ji ki ɲan nan ki a yiinin a bija. Teentin a toontunna na yeno.' ²⁰ ɲanne ki u ji fiir ki ɲmat kun u baa boor.

"Yoo nba ki u daa be banfɔkir ki kpent na, ki u baa lau; ki ninbaauk sooro bonchiann, ki u chiar ki baar puur wɔɔɔ ki mɔɔɔ u tankpin. ²¹ ɲanne ki bik na yet a, 'N baa, n tun bonbiir ki biir Yennu nanawa. N ji ki ɲan nan ki a yiinin a bija.' ²² ɲaan ki u baa yet u daaba na a, 'Teent yiama ki jii tanant, nan banj, nan taasaat, ki lanɔ, ki bia pirimɔ banj nan taasaat na, ²³ ɲaan kii saa man ki saa soor naajakpammir na ki kpiu ki tin teen jaamm. ²⁴ N tuu mi a n bija na kpoe, ɲaan ki u be; ki bia mi a u bote, ɲaan ki u tan jenna.' ɲanne ki bi ji piin bi jaamm dinu ki mɔk parpeenn.

²⁵ "Li yoo na ki u bijakper na daa be kpaab ni, ki ji tan kpent ki per ɲaak ki gbat fuut, ki jeruk jerin ki siak waa. ²⁶ Ki u yiin u baa toontun-yeno ki tan boio a, 'Bee fuute fu ɲaak ni na?' ²⁷ Ki toontunna na yetɔ a 'A waaro nae kpen, ki a baa te ki bi kpil naajakpammir, kimaan u jen nan laafiae.' ²⁸ ɲanne ki u yɔɔɔ manj wutoor ji doo hei, ki u yê ɲaak na ni kɔɔnu. Ki u baa nyii ki barimɔ a wun kɔɔ. ²⁹ ɲaan ki u yet u baa a, 'Barmɔnii, mine tumuma bina bonchiann. N bia ki mi yê a mɔbu, ɲaan a poŋ taan ki mi turin buuk ki n kpil ki yiin n yɔɔsnba, ki ti dii ki mɔk parpeenni. ³⁰ A bija nae biir a faar kur, ki wei poochonchona. Waa tan jen yoo nba, ki a bia kpil

naajakpammir ki turc. 31 Ki u baa yetc a 'N bik, fin narin porj tuu be nanin yoo kure; ki linba kur ki n mck, li tuu tee a yare. 32 Li njan nan tin teen jaamm kii mck parpeenn, kimaan n tuu mi a a waarc na kpoe, njan ki u be; ki bia mi a u bote, njan ki u tan jenna.'"

Toona saakc barjouk

16 Ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a "Mckitsc din be ki mck u toona saakc, ki bi din tan kumii mck-itc na a u toona saakc na biir u likirii nan u bona. 2 Nanne ki mckitc na yiinc ki tan boic a, 'Bee teen ki n gbia a po nna? A ji kan mi teen n toona saakc. Ii saa ki scb faa mck n bona nba ki tan turin.' 3 Ki toona saakc manj ji dukin dudukit a 'N chanbaa yaa wun berin u toonn nie na. N saa teen nlee? N ki mck parj nba saa ko, ki n bia tiin fei nan mii mei. 4 N mi maa saa teen bi-arjinba ki niib n gaarin bi njei ni, yoo nba ki n chanbaa nyikin ki gbenn na.' 5 Nanne ki u yiin u chanbaa pandamm na kur yenc yenc; ki boi sinsinn kc a, 'A mck n chanbaa pann yingae?' 6 Ki u jiin a, 'Kpaboba kobike.' Ki u betc a, 'Jiin kadaauk ki saan kar yian ki scb kpaboba piingmu.' 7 Ki u bia yiin kc ki tan boic a, 'Fini, yingae ki a mck n chanbaa panni?' Ki u jiin a 'Dii bootii kobike.' Ki u yetc a 'Jiin kadaauk ki scb dii bootii piinniin.' 8 Tcn, yoo nba ki u chanbaa na gbat u toona saakc fobdiirc na nba tun bianjinba na, ki u kpakitc, a u tun nan yame." Ki Yiisa namm yetib a "Binba waa tingbouj na scnue mck yan bi mck niib sinsuuk ni ki gar binba waa yentu scnu na. 9 Mine beeri na, ii dia tingbouj na likirii kii sommit niib; ki likirii na-i tanj gbenn yoo nba, Yennu saa gaari Yendouj ni, njei nba sii kc be na ni. 10 Wunba tuun toonbik fanu, u bia saa tun toongbenjir fanue. Wunba di fobit nan likmintik, u bia saa di fobit nnae nan likchic. 11 Li-i tee ki a di fobit tingbouj na ni, Yennu saa jii sanpaapo mckint ki teen a nuu niwaa? 12 Li-i tee ki a di leeb yar fobit, nmeee saa tura a yari? 13 "Tcn, daabir kan fit tun ki tur chanbaanba banlee. U sii nan yence njan loon kc; koo u sii chrcin yence njan sian kc na. A kan fit waa Yennu ki bia waa likirii."

Ki jiin Yiisa mckbonsia po

(Matiu 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12)

14 Yoo nba ki Farisiinba gbat linba na, ki bi ji daan Yiisa nyatuk, kimaan bi din tee liklonnae. 15 Ki Yiisa yetib a "Yimm nba want i mck nan i tee burchimme na, njan Yennu mi i para ni. Linba ki nirc dukii nan li tee bonjaanne, njan li ki mck nycc Yennu boor.

16 "Moses sennu nan Yennu sckiniinba scbu din mck parj mckmck nan kcnc nba din tan baar. Laa nyii kcnc baaru yoowa, ki bi mckntir Yennu barganii ki jiin Yennu naan po, ki kc kur mukis u mck a wun kc Yennu naan manj ni. 17 Sanpaak nan tij tan saa gbenn, njan Yennu sennu nan bonmintika kan gbenni.

18 "Wunba yet u njaapoo njan kcnc poogan, njan tee bonchonchontoonn; ki wunba mun kcnc poo nba ki u kcnc yetc na, u mun bia tee bonchonchonne."

Ki jiin mckitc nan talasdaanc Lasarus po

19 Yiisa bia din yetib a "Mckitsc din be, ki daaryee-janjaakur ki u lia tanant, ki be u yamani nan parpeenn. 20 Ki talasdaanc mun din be, ki u sann tee Lasarus, ki u mck fiat hei. Ki bi tuu baar nanc ki wun kar mckitc na njaatammcb ni, 21 ki tuu loon wun di mckitc na jebura nba baa na; ki bci tuu baar gbaa ki lenii u fiat na.

22 "Li poorpoe ki talasdaanc na tan kpo, ki Yennu malakanba jiiu ki saan nanc Abraham boor Yendouj ni. Ki mckitc na mun tan kpo, ki bi piiu; 23 ki u be kpeentij biak boor, ki li mukisc bonchiann. Ki u tan yaat got ki la Abraham banfckira, ki Lasarus be u boor. 24 Nanne ki mckitc na yiin sanpaapo a, 'Chanbaa Abraham, tinimin ninbaauk, ki tun Lasarus ki wun pak u niibir nyun, ki tan teen n jerinn paak ki lin maak, kimaan n di biake muu ni na.' 25 Njan ki Abraham yetc a 'N bik, tiat faa tuu be a manfoor ni na, a tuu mck bonjanae, njan Lasarus mun mck bonbiit. Mctana u be u yamanie nna na, njan fine ji be biak ni na. 26 Ki linba pukin, Yennu bir bootsunsunj timm nan fin sinsuuk ni, ki kc kan fit nyi ki kc saan a boor ni, ki kc mun kan fit nyi a boor ki kc ti boor ni na.' 27 Nanne ki mckitc na yetc a 'Chanbaa, li-i tee nnaie, n barimae, tumin Lasarus n baa njaak, 28 ki wun saan kpaan n waarii banjmu nba biar na, ki bi ji tan daa baat biak boor na ni.' 29 Ki Abraham yetc a 'A waarii mck Moses nan Yennu sckiniinba gbouj. Bin gbiint bi maan.' 30 Ki mckitc na yetc a 'Chanbaa Abraham, aaii, nna kan saki; kc-i fiir kuun ni ki saan bi boori, njanne ki bi saa nyik bi toonbiit.' 31 Ki Abraham yetc a 'Bi-i kii gbiint Moses nan Yennu sckiniinba maan, nir-c-i lekii fiir kuun ni gbaa, njan bi kan sak u mcbi.'"

Toonbiit labaar

(Matiu 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)

17 Li yoo manj ki Yiisa yet u poorpoweiteeb a "I daa dukii nan jinjamii kan baari; njan li sii bi ki teen wunba te niib tuun biit na. 2 Bi-i bonni jii naar ki lannc, ki lu-u mckir ni, li bo sii sc nan wun te waas na yenc n tun toonbiit. 3 Soot i mck!"

"A naa bik-i tuma bonbiir, fan kpaanc; ki li-i tee ki u yaa u biira, fan nyik u biit ki chabc. 4 Li-i tee ki u tun ki biira taar munlore daar kcnc ni, njan tuu baar a boor taar munlore ki yaa u biira, fan nyik chabc."

Yada labaar

5 Li yoo manj ki Yiisa toomiinba yetc a "Pukint ti yada."

6 Ki u yetib a, "Li-i tee ki i bo mck yada ki li yab ki baar nan kanperik binn na, i bo tuu saa fit yet kpiik na a, 'Nabit ki saan wuu mckgbenjir ni,' ki kpiik manj saa sak i mcb ki set njabir.

Ki jiin daabir toonn po

7 "Tcn, i yenc-i mck daabir ki u ko tanmanc koo ki kpaar pei, ki daabir na-i nyii kpaab ki kpen, a kan yetc

a 'Baat yian ki tan kar ki di jeeti.'⁸ See ki a beto a 'Liatir a kpakoliant, n̄aan lia tayeenii, ki teen jeet ki sennin ki n baar ki di ki nyu. Li poorpo ki a mun di ki nyu.'⁹ Chanbaa maŋ saa tur u daabir na niipoouk kimaan waa sak u m̄ob na paaka-a? Aaaii.¹⁰ Li mun bia tee nnae i boor. Yoo nba ki i tun toonn nba ki Yennu turi na ki gbenn, yin yet a 'Ti tee daabiyoona. Ti kpan tun linba tee tin tun na k̄ōe.' "

Yiisa nba te ki gbaata piik la laafia bianjinba

¹¹ Yiisa nba din saa Jerusalem yoo nba na, ki u gar Samaria nan Galilii sinsuuk ni,¹² ki tan baar digban-siar; ki gbaata piik cheto leŋ, ki set banf̄okira,¹³ n̄aan yiin sanpaapowa a "Chanbaa Yiisa, tinimit ninbaauk."

¹⁴ Yiisa nba lab yoo nba, ki u yetib a, "Ti saa man Yennu mannteeb boor ki bin bikini got."

Ki bi ŋmat saa Yennu mannteeb boor; ki bi ŋaat maŋ ji saa gbenn k̄onu ni.¹⁵ Ki bi yeno jen Yiisa peŋ ki pak Yennu nan kunk̄osaakar, kimaan waa bann nan u ŋaauk gbenn na.¹⁶ U din baa finfabir Yiisa t̄ōnn ki tur̄ō niipoouk. K̄ō maŋ din tee Samaria nir̄ōe.¹⁷ Ki Yiisa boi a "Niib piik kaa bo la laafia-a? Ki banyia na be lia?¹⁸ Bi k̄ō ki jen a wun tur Yennu niipoouk see boorganu na k̄ōe-e?"¹⁹ n̄aan bet j̄ō maŋ a "Fiit kii saa. Faa teenin yada na paake te ki a la laafia."

Ki jiin Yennu naan baaru po

(Matiu 24.23-28, 37-41)

²⁰ T̄ōn, ki Farisiinba na boi Yiisa a, "Yennu naan saa baar nlee yooe?" N̄anne ki u betib a "Li ki tee i saa got la Yennu naan nba saa baar bianjinba kaa.²¹ K̄ō kan yet a 'Gotir, n̄anne na,' amii 'Li be nawa,' kimaan Yennu naan na be i ni."

²² N̄anne ki u bet u poorpoweiteeb na a, "Yoo baat ki i tan sii sunman ki i la min nisaarik Bik baaru, n̄aan kan la.²³ Bi tan saa beti a, 'Gotir, u be leŋ,' koo 'Gotir, u be nna na.' I daa saa gorii, ki bia daa waabi,²⁴ kimaan min nisaarik Bik baaru tan sii tee nan sanyikintii nba tuu nyikint ki yent sanpaapo kur nae.²⁵ N̄aan sinsinn n tan saa di biak bonchiann; ki m̄otana nigbouŋ na bia tan saa ȳetin.²⁶ Nowa yoo nba din tee bianjinba na, li mun bia tan sii tee nnae min nisaarik Bik baaru yoo.²⁷ Nowa yoo, bi din di jeet ki nyu, ki k̄ōnt poob, ki jikit bi waas ki teemm jab, ki tan tuu daar nba ki Nowa k̄ō ŋaringbenjir ni n̄aan nyikib; ki nyunchiŋ baar ki dii bi kur na.²⁸ Lot yoo mun bia din tee nnae; ki bi di ki nyu, ki daa bona ki k̄ōi bonkuk̄oit, ki buur tan, ki maa ŋei;²⁹ n̄aan daar nba ki Lot din nyii Sodom, ki sarwuuta nan muu nyii sanpaapo ki tan baa ki dii bi kur.³⁰ Daar nba ki min nisaarik Bik tan saa d̄okit, li mun tan sii tee nnae.

³¹ "Li daar maŋ, j̄ō nba be ŋaak yur paak, II u daa si-ik ki k̄ō u diiuk ni a wun jii u bona; ki wunba mun bia be kpaab ni, u daa ŋmat jikin siari.³² Tiat Lot ŋaapoo III labaar na po.³³ T̄ōn, wunba ki sak wun likin u saan-

I *Bi binbeŋ ni, gbaatir din ki tee wun nakin nir̄ō.* II *Bi ŋei yura paak, bi din tuu sere.* III *Lot ŋaapoo din jiante ki kpan yaatann.* (Piniik 19.26)

maŋ n paak, u tan saa k̄ōŋ u manfoor; n̄aan wunba likin u saanmaŋ n paak, ŋ̄ōe tan saa la barm̄onii manfoor.³⁴ N beerie, yoo nba ki n saa baar na, niib banlee tan sii k̄ō k̄ōnu ni, ki n tan saa jii yeno n̄aan nyik k̄ō.³⁵ Poob banlee tan sii be ki naan dii, ki n tan saa jii yeno n̄aan nyik k̄ō.³⁶ Jab banlee mun tan sii be kpaab ni, ki n tan saa jii yeno n̄aan nyik k̄ō."

³⁷ Ki u poorpoweiteeb na boi a "Ti Yomdaan, lia ni?"

Ki u jiin a, "Siaminba ki bonkpeenn be, leŋe juut tikii."

Ki jiin pak̄ōk nan barbuuro po

¹⁸ Li yoo na ki Yiisa yimm barjouk a wun wannib nan li ŋan ki bii mei Yennu yoo kura, ki daa k̄ō kpinkpangbatuku, ki betib a² "Barbuuro din be dosau nna ni, ki ki tiin Yennu ki boi wun baakit nir̄ō.³ Pak̄ōk mun din be doo maŋ ni, ki k̄ō baat u boor, ki yeeno a 'Bumin n maan na ki turin, ki n nyi nir̄ō nba mukisirin na nuu ni.'⁴ N̄aan ki barbuuro na tuu ȳet. Li poorpo ki u tan dukin a, 'N poŋ taan ki tiin Yennu, ki bia ki baakit nir̄ō gbaa,⁵ n̄aan pak̄ōk na daamii paak, n saa tat bu u maan maŋe ki tur̄ō, nna-i kaa, u baaru saa turin bak-inta.' "

⁶ Ki Yiisa ŋamm yetib a "Gotir barbubiiuk daan̄ō na nba dukin bianjinba.⁷ Waa yaa u saa tur̄ō m̄onii na, ki Yennu nigannkab nba meio yonnu nan nyik na, ŋ̄ō Yennu kan bu ki turibi-i? U saa taantira-a?⁸ N beerie, u saa bu ki turibe yian. N̄aan min nisaarik Bik-i baar yoo nba, n saa la niib nba teenin yadawa-a?"

Ki jiin Farisii nir̄ō nan lampogaart̄ō po

⁹ N̄anne ki Yiisa yin barjouk na ki tur binba dukii bonŋann bi m̄ōŋ po, n̄aan sian bi leeb na a:¹⁰ "Jab banlee din saan k̄ō Yenjiantu ŋasaakak ni a bin miar Yennu, ki yeno tee Farisii nir̄ō, ki k̄ō mun tee lampogaart̄ō.¹¹ Ki Farisii nir̄ō na set n̄aan miar u m̄ōŋ dudukit ni ki yet a, 'Yennu, n teena niipoouk, kimaan n ki tee biitdaan̄ō nan leeb na. N ki tee ninf̄okdaan̄ō, ki bia ki di fobiti, ki bia ki tee bonchonchonne. Niipoouk nan maa ki tee nan lampogaart̄ō na na.¹² N lorin m̄ob taar munlee daa ŋanlore k̄ō ni; maa tuu la linba, n bia teena yennk̄ō piik k̄ō ni.'¹³ Ki lampogaart̄ō na ŋarin set dannuwa, ki ki loon wun yaat got sanpaapo, n̄aan pak yur ki yet a 'Yennu, tinimin ninbaauk, kimaan n tee biitdaan̄ō.' "¹⁴ Ki Yiisa ŋamm yetib a "N beerie, lampogaart̄ō nae, li ki tee Farisii nir̄ō na kaa, ki Yennu din sak u miaru ki gaar̄ō, ki u ji kun. Wunba kur dont u m̄ōŋ, Yennu saa sikin; n̄aan wunba mun sikint u m̄ōŋ, Yennu tan saa don̄ō."

Yiisa nba din gaar waas bianjinba

(Matiu 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ T̄ōn, nisiab din baat nan bi waas Yiisa boor, a wun yii u nii bi paak. Ki u poorpoweiteeb nba la ki bi baat nan waas maŋ na, ki bi tian bi paak.¹⁶ N̄aan ki Yiisa yin waas maŋ a bii baat u boor na, ki yet u poorpoweiteeb na a "N̄aant ki waas maŋ-i baat n boor na man, ki

daa tiammi, kimaan bi boorue yen Yennu naan. ¹⁷ Barmōniie ki n beeri na, wunba ki gaar Yennu naan na, nan u tee bik na, u kan mi ככ li ni faba."

Makitsככ labaar

(Matiu 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ Li yoo na ki yudaansככ baar Yiisa boor ki tan bois a, "Wanntōngan, n saa teen nlee ki la manfoor nba kaa gbennu?"

¹⁹ Ki Yiisa ηmat bois a, "Bee ki a yin niḡan? Niḡansככ kaa see Yennu kuukככ. ²⁰ A poḡ mi Yennu sennu.

Nanne tee: Daa chommi, daa kpi nirכ, daa jaami, daa di faak siara ki biir a ככ, turin a baa nan a naa baakir."

²¹ Ki ככ maḡ jiiin a, "N poḡ sak linba na kur n bisin niewa."

²² Yiisa nba gbat u jiinu na ki u betכ a "Bonyennככ pכa; koin linba kur ki a מככ ki jii li likirii ki tur talas-damm, kii מככ מככint Yendכur ni, ki ji kii waan."

²³ Waa gbat linba na, ki u par ji biir, kimaan u din מככ מככint bonchiann.

²⁴ Yiisa nba bann nan u la parbiir na, ki u yet a "Li paar nan מככita n כככ Yennu naan ni. ²⁵ Li mantik paar nan מככitככ n כככ Yennu naan ni ki gar laagumii n kuut kparpeenu miar ni."

²⁶ Niib na nba gbat waa piak bianḡinba na ki bi bois a, "Li-i tee nnaie, ηmee ji saa fit la tinnu?"

²⁷ Ki u betib a, "Linba ki nirכ kan fit tumi, ḡaan Yennu saa fit tuma."

²⁸ Ki Piita yetכ a, "Gotir, timm ḡarin nyik linba ki ti מככ nae ḡaan waa-a."

²⁹ Ki Yiisa betib a, "Barmōniie ki n beeri, wunba kur nyik u ḡaak, koo u baa, koo u naa, koo u poo, koo u waas, koo u yככrib, koo u waarii, Yennu naan paaki,

³⁰ u saa la li booru tingboun na ni, ki lin gar waa nyik linba na; ki yoo nba baat na, u bia tan saa la manfoor nba kaa gbennu."

Yiisa nba pak u kuun po taar muntaa ni bianḡinba

(Matiu 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Li yoo na ki Yiisa yiin u poorpoweiteeb na ki nyii namm kpiḡ ki saa betib a "Gotir man, ti saa Jerusalem-e, leḡe ki bi saa teen min nisaarik Bik linba kur ki Yennu sčkiniinba din sčb ki jiiin n po na, ³² kimaan bi tan saa soorin ki teenin binba ki tee Juu teeb na nuu ni, ki bi tan saa daanin nyatuk ki sukiin ki siin mčsant n paak, ³³ ki boon kpaasir, ki bia tan kpin; ḡaan daa ḡan-taa daar ki n saa fiir kuun ni."

³⁴ ḡaan u poorpoweiteeb na din ki bann barii na paaki, kimaan Yennu-e din dčkin bi yan, ki bi ki bann linba ki Yiisa pak na paaki.

Yiisa nba din nyככnt כככ bianḡinba

(Matiu 20.29-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Yiisa nba din tan per Jeriko na, ki jככככ kar sčn-jokpiḡ, ki mei, ³⁶ ki tan gbat ki nibur gaar, ki u boi a "Bee tee?"

³⁷ Ki bi betכ a "Yiisa nba tee Nasaref nirכ nae gaar."

³⁸ Ki u yiin sanpaapowa a "Yiisa, Defid yaaboonn, tinimin ninbaauk." ³⁹ Ki sčnliita na tian u paak a wun ḡmin; ḡaan ki u bia ḡamii yi sanpaapo a "Defid yaa-boonn, tinimin ninbaauk."

⁴⁰ Ki Yiisa set, ḡaan betib a bin dat כככ maḡ ki baar nanכ u boor. Waa baar kpian Yiisa yoo nba, ki Yiisa bois a ⁴¹ "A loon ki n tun bee ki turani?"

Ki u jiiin a, "N Yomdaanכ, n loon ki a nyככnt n ninbi-nae."

⁴² Ki Yiisa betכ a "Nyככntir! Faa teenin yada nae te ki a ninbina na la laafia."

⁴³ Li taakpaak ni ki u ninbina nyככnt ki u ji laat, ki waa Yiisa ki saa, ki dontir Yennu sann. Niib na nba la nna maḡ, ki bi kura ji piak Yennu.

Ki jiiin Yiisa nan lampogaarteeb yudaansככ po

¹⁹ Li poorpoe ki Yiisa din baar Jeriko ki gaar. ² Ki jasככ be leḡ maḡ ki tee lampogaarteeb yudaanכ, ki u sann tee Sakeus; ki u מככ מככint bonchiann. ³ U din koor a wun la Yiisa nba tee wunba, ḡaan ki fit lau. Niib din yabit nan wun lauwa, kimaan u din tee nijinjine. ⁴ Li paak ki u chiar ki gar כככnn po ki saa doo sinsabik a wun la Yiisa, kimaan u yaa wun gar leḡe. ⁵ Yiisa nba tan baar sinsabik maḡ boor, ki u yaat gotכ ki yet a "Sakeus, kakitir sik na. See ki n dii a ḡaak ni dinna."

⁶ Ki Sakeus kakitir sik ki foontכ nan parpeenn, ki bi tčk saan u ḡaak ni. ⁷ Niib na nba din la linba na ki bi ji burin ki yeen a "כככ na saan כככ biitdaanכ ḡaak nie."

⁸ Li poorpo ki Sakeus fiir set ki yet Yiisa a, "N Yomdaanכ, gotir, n saa bčkit n מככint kur ki tur talas-damm, ki wunba ki n mi diiu fobit, n saa jiiinכ taar munna." ⁹ Ki Yiisa yetכ a "Tinnu baar a ḡaak na niib paak dinnawa, kimaan a mun tee Abraham yaa-boonne. ¹⁰ Min nisaarik Bik baar a n lon binba bot nae ki lab ki tinnib."

Ki jiiin daaba po

(Matiu 25.14-30)

¹¹ Nanne ki Yiisa yin niib nba gbiintir maan maḡ na barjouk, kimaan bi dukii a Yiisa nba per Jerusalem na, li paak Yennu naan saa baar yiame. ¹² Ki u yetib a, "Ni-jaansככ din be ki tan nyii saan digbann banfčkira, a bin dinכ naan, li poorpo ki wun jen kpen ḡaak ni. ¹³ Waa daa din ki saan yoo nba na, ki u yiin u daaba piik ki turib salinkuna ¹ yenn yenn, ki betib a, 'Ti saa man kii kpentir kpinkpouḡ nan likirii maḡ nan maa tan saa jen.' ¹⁴ ḡaan ki u doo ni niib na ki loon u maan. Waa saan yoo nba, ki bi tun toonii kpanbar na boor, a bi ki sak ki כככ na n teen bi bati.

¹⁵ "כככ, ki nijaann na saan ki saa dii naan maḡ ki jen. Waa jen yoo nba, ki u te ki bi yiin u daaba nba ki u daan turib likirii na, a u loon wun bann nyככnt nba ki bi la likirii nba ki u daan turib na ni. ¹⁶ Ki sinsinn כככ na baar u boor ki tan yetכ a 'Chanbaa, salinkunn nba ki a daan turin na, n kpent kpinkpouḡ ki la salinkuna piik.'

I Salinkunn din tee ḡmaarii ḡantaa paauko.

17 Ki u chanbaa maŋ yeto a 'N faan, a tee daabinjanɔ. Faa fit dia bonmintik fanu bianjinba na, li paak, n saa tura doi piik yudant.' 18 Ki wunba mun paa u paak na baar u chanbaa na boor ki tan yeto a 'Chanbaa, salinkunn nba ki a daan turin na, n kpent kpinkpouŋ ki la salinkuna ŋanŋmue.' 19 Ki u chanbaa na yeto a 'N saa tura doi ŋanŋmu yudante.'

20 "Ki ɔɔ mun bia baar ki tan yeto a 'Chanbaa, gotir a salinkunn nae na. N daan gbin n ninfiarŋ nie ki ɔɔ, 21 kimaan n tiina, a tonu na paake. A tuu jikit linba ki tee a yar, ki bia jaan linba ki a ki buri.' 22 Ki u chanbaa na yeto a 'Fin daabibiiuk na, n saa jii a mɔŋ mɔŋ mɔ-maame ki pak biira. A poŋ mi nan n tuu tee nitouŋo, ki tuu jikit linba ki tee n yar, ki bia jaan linba ki n ki buri. 23 Bee teen ki a ki kpent niib n likirii maŋ, ki bin tan paanin nyɔɔti? Maa bo tan jen na, n bo saa la n likirii nyɔɔta.' 24 Nanne ki u yet binba see leŋ na a 'Gaat salinkunn maŋ u nuu ni, ki tur wunba mɔk salinkuna piik na.' 25 Ki bi beto a 'Chanbaa, u poŋ mɔk salinkuna piik.' 26 Ki u jiiim a 'N beerie, wunba mɔk bona, bi saa pukɔɔ; ŋaan wunba ɔŋ bont, bi bia saa tont bonmintik nba ki u mɔk nae. 27 Tɔn, n datai na nba ki loon ki n teen bi bat na, ŋann baat namm nna na, ki tan kpib n numm ni na.'"

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontirɔ bianjinba

(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Jɔɔnn 12.12-19)

28 Yiisa nba pak ki gbenn na ki u gar bi tɔɔn, ki bi saa Jerusalem. 29 Ki bi tan per Bef-fej nan Betani doi nba kpia kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na; ki Yiisa tun u poorpoweiteeb na banlee, 30 ki betib a "Ti saa digbanbik nba be i tɔɔn po na ni. I-i saki baar, i saa la bonjak lor, ki ɔɔ daa ki mi jakɔ. Yin lotɔ ki baar nand; 31 ki wunba-i boi-i a 'Bee teen ki i lotɔ?' yin beto a 'Ti Yomdaance loonɔ.'"

32 Ki bi saan la bont kur nan Yiisa nba pakib bianjinba na. 33 Baa saan ki saa lot boŋ maŋ yoo nba, ki bondamm lab ki boib a "Bee ki i lot boŋ maŋ?"

34 Ki bi jiiin a, "Ti Yomdaance loonɔ," 35 ŋaan dat boŋ maŋ ki baar nand Yiisa boor. U poorpoweiteeb na din jii bi liant, ki paan boŋ na paak ki jakin Yiisa. 36 Waa jak boŋ na yoo nba, ki nisiab jikit bi chinchena nan bi liata ki lat ɔɔnu ni.

37 Waa tan per Jerusalem ki baar ɔɔnsinsikir nba nyi Olif Tiinii kunkonn paak na, leŋe ki u poorpojɔɔmu na bonchiann piin ki piak Yennu nan kpianpaarii, ki mɔk parpeenn, kimaan baa din la bakitnaurŋ toonjaana nba kur ki Yiisa tun na. Ki bi yeen a:

38 "Piisin be kpanbar nba baat Yennu sann ni na paak.

Parmaasir be Yendɔurŋ ni; ii dontir Yennu sann sanpaapo man."

39 Nanne ki Farisiinba siab nba be nibur na ni yet Yiisa a, "Wanntɔɔ, betir a poorpojɔɔmu na ki bin ŋmin."

40 Ki Yiisa yetib a "N beerie, niib maŋ-i ŋmin, ŋaan tana gbaa sii yikin piak Yennu-e."

Yiisa nba mɔ Jerusalem teeb paak bianjinba

41 Waa din per Jerusalem na, ki u gotir ki mɔ doo na teeb paak, 42 ki yet a "Li-i bonni tee ki i bann parmaasir ɔɔnu dinna, li bo sii ŋan turi. Naan mɔtana li liir i yan, ki i ki fit banni. 43 Yoo baat ki i datai tan saa baar, ki maa jooŋjouk ki lint i doo ki loon i paak lokir kur po, 44 ki libit i kur nan tiŋ ki kpi-i perrr. Bi tan saa biir i ŋei mane chain, ki tangbiinn gbaa kan tenni. Mukisuk na kur tan saa tun, kimaan yaa ki bann Yennu tinnu yoo na paak."

Yiisa nba ŋamm Yenjiantu ŋasaakak bianjinba

(Matiu 21.12-17; Mak 11.15-19; Jɔɔnn 2.13-22)

45 Li poorpoe ki Yiisa saan ɔɔ Yenjiantu ŋasaakak ni, ki ber binba ɔɔ bonkobit na, ki nyinnib, 46 ŋaan yetib a "Li ɔɔ Yennu gbouŋ ni a 'N ŋaak sii tee Yenmiaru ŋaake,' ŋaan yimme kpintir ki teen fat-teeb kinkarboor."

47 Tɔn, daar kur ki Yiisa be Yenjiantu ŋasaakak ni ki want niib Yennu maan. Ki mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nan tiŋ maŋ yudamm loon bin kpiu, 48 ŋaan ki fit la ɔɔnu nba ki bi saa kpiu, kimaan niib na kur din chaa tubae ki gbiin u maan.

Nisiab nba boi Yiisa u yiikoo po bianjinba

(Matiu 21.23-27; Mak 11.27-33)

20 Dasiar Yiisa nba be Yenjiantu ŋasaakak ni ki mɔɔntir Yennu barŋanii ki want niib li paak na, ki mannteeb yudamm nan sennu wannteeb nan saakab baar u boor 2 ki tan yeto a "Betirit, yiikolanpoe ki a mɔk ki tuun linba na? Nmee chaba yiikoo maŋ?"

3 Ki u jiiin a "N mun mɔk buboit ki saa boi-i. Betirin man, 4 Jɔɔn nba din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na, Yennu-e chabɔ li yiikoo amii nisaarika?"

5 Ki bi ŋmant faa leeb baann ki yeen a "Ti-i yet a Yennu-e chabɔ li yiikoo, u saa boit a bee teen ki ti ki teenc yada. 6 Ki ti-i biaki yet a nisaariie chabɔ, niib na kur saa jaatit tanawa, kimaan bi teen yada nan Jɔɔn din tee Yennu ɔɔkiniie." 7 Li paak, ki bi yet Yiisa a bi ki mi u yiikoo nba nyii siami. 8 Ki Yiisa betib a "Tɔn, n mun kan beti wunba chabin yiikoo ki n tuun linba na."

Toontunna barjouk

(Matiu 21.33-46; Mak 12.1-12)

9 Li yoo na ki Yiisa yin niib na barjouk a, "Jasɔɔ din koo tilontii kpaab, ki jii kpaab na ki teen toontunna nii ni a bii gorii, ki tan yaat saan siar po ki saa yukir. 10 Ki punpɔɔr yoo tan baar ki u tun u daabir a wun saan toontunna na boor ki bin turɔ tilɔɔna na waan. Ki toontunna na saa boo daabir na ki jiin yann. 11 Nanne ki u bia tun daabilɔɔ; ki toontunna na saa boo u mun, ki dinno fei, ki bia jiin yann. 12 Ki kpadaanc maŋ bia tun daabilɔɔ; ki bi saa paan ɔɔ daŋ ki jiiu lu. 13 Nanne ki kpadaanc na yet a 'N saa teen nlee na? Laa ji be na, n saa tun n mɔŋ mɔŋ bilonkake. Nɔɔ ŋarin, li pasiar bi

saa turɔ baakira.' ¹⁴ Naan toontunna na nba tun nin-binn ki la bik na baat na, ki bi bet bi leeb a 'Kpadaano maŋ fadiirɔe na. Njaant tin kpiu man, ki u faar maŋ n ji teen ti yar.' ¹⁵ Ki bi soorɔ ki nyii nana kpaab na kpinɔ ki saa kpiiu.

"Tɔn, toontunna maŋ nba tun bianɔnba na, kpadaano na saa teemm nlee? ¹⁶ U saa baar ki kpibe, ŋaan bia jii kpaab maŋ ki tur siab."

Niib maŋ nba gbat linba na, ki bi yet a "Yennu n bɔr ŋann."

¹⁷ Ki Yiisa gotib ŋaan yet a "Li sɔb Yennu gbouŋ ni a 'Tann nba ki tanmaara yɛtir na, ŋanne tan tee lɔtik ni tanŋann.'

Maan na paak tee bee? ¹⁸ Tɔn, wunba kur baa tann maŋ paak saa but bute; ŋaan tann maŋ-i baa wunba paak, see ki li nana buk buk nan yon na."

Ki jiin lampo panu po

(Matiu 22.15-22; Mak 12.13-17)

¹⁹ Ki sennu wantteeb nan mannteeb yudamm bann nan Yiisa nba yin barjouk nba na saan gaan bi poe; li paak, ki bi ji din koor a bin soorɔ li tonton na, ŋaan tiin niib na janmaanii. ²⁰ Li paak, ki bi ji waa pikiɔ, ŋaan bia tun pikiiteeb nba kpann a bi tee popeendamme, a bin la u mɔbonkpetir, ki fit soorɔ ki teenɔ tiŋ yudaano nuu ni. ²¹ Ki pikiiteeb maŋ tan baar bet Yiisa a "Wantɔɔ, ti mi nan faa yeen linba ki bia want na ŋan. A bia ki tee lukitindaano, ŋaan fine bia want Yennu sɔnu nan barmɔnii. ²² Tɔn, ti sennu chabit nan tii pa lampo kii teen Rom tiŋ kpanbar Siisa amii ti daa pa?"

²³ Ki Yiisa bann ser nba ki bi tee na, ki yetib a, ²⁴ "Wantin likirib. Tɔn, ki ŋmee naauŋ nan sanne be likirib na paaki?"

Ki bi yetɔ a "Kpanbar Siisa yare." ²⁵ Ki Yiisa betib a "Tɔn, ii yenn-ii pa kii teen Siisa linba tee u yar, ŋaan mun-ii pa kii teen Yennu linba tee Yennu yar."

²⁶ Ki pikiiteeb na lek ki la u mɔbonkpetir niib na tɔn-ni; Yiisa jiinu maŋ din teemm yaarlituko, ki bi ji ŋmin.

Ki jiin kpeemm fiiru po

(Matiu 22.23-33; Mak 12.18-27)

²⁷ Ki Sajusiinba siab baar Yiisa boor, ŋamme din tuu yaa niib tan kan fiir kuun ni na. Bi din betɔ a, ²⁸ "Wantɔɔ, Moses din sɔb sennu ki yet a 'Nirɔ-i kɔnɔ poo ki ki mar waas ŋaan kpo, li ŋan ki u naa bik n faar pakɔɔk na ki mar waas ki tur kpeemm na.' ²⁹ Tɔn, jab banlore din be ki tee naanɔk, ki saakɔ po tan kɔnɔ poo, ki ki mar waasi, ŋaan kpo; ³⁰ ki wunba mun paa u paak na faar poo maŋ, ki mun bia ki mari, ŋaan kpo; ³¹ ki binba biar na kura tan faar poo na, ki ki mari, ŋaan mun tan kpo. ³² Li poor po ki poo maŋ mun tan kpo. ³³ Ki laa ji be na, kuun fiiru daari, bi ŋmee tan sii yen poo maŋi? kimaan bi banlore na kur kɔnɔkwa."

³⁴ Ki Yiisa yetib a "Tingbouŋ na niib kɔnt poob ki bia teen bi waas jab, ³⁵ ŋaan binba ŋan nan kuun fiiru ki tan saa fiir kii be durinya paann ni na, tan kii kɔnt poobi, bi bia kii teen bi waas jabi, ³⁶ kimaan bi ji kan mi kpo; bi sii tee nan malakanba nae, ki bia tee Yennu

waas, kimaan bi fiir kuun niwa. ³⁷ Tɔn, Moses-e din wann nan kpeemm tan saa fiir kuun niwa. Moses nba din sɔb ki jiin tibik nba di muu po na, u din yi Yennu a, 'Abraham Yennu, nan Aisak Yennu, nan Jakɔb Yennu.' ³⁸ Niib maŋ nba din kpowa na, ŋaan bi bia lek daa fo, kimaan Yennu ki tee kpeemm Yennu kaa, u tee footib Yennu-e, kimaan u tɔnɔn, bi kur tee footibe."

³⁹ Ŋanne ki sennu wantesiab yet Yiisa a "Wantɔɔ, a jiin bonŋanna." ⁴⁰ Ki bi ji din jee nan bin boi Yiisa buboisiat.

Ki jiin Masia nba tee wunba po

(Matiu 22.41-46; Mak 12.35-37)

⁴¹ Ŋanne ki Yiisa boib a "Nlee ki bi yeen a Yennu Ni-ganntɔɔ Masia tee Defid yaaboonni? ⁴² Kimaan Defid mɔnɔ mɔnɔ sɔb Yarɔ gbouŋ na ni a

'Yennu din yet n Yomdaano a, Karin n niidiitu po

⁴³ mɔkɔmɔk nan maa tan saa jii a datai ki teemm a taakpakta.'

⁴⁴ Defid nba din yiin Masia a 'Yomdaano' na, nlee ki Masia tee ŋkɔ Defid yaaboonni?"

Ki jiin sennu wantteeb binberɔ po

(Matiu 23.1-36; Mak 12.38-40)

⁴⁵ Niib na kur numm ni ki Yiisa din yet u poorpoweit-eeb a ⁴⁶ "Soot i mɔnɔ man nan sennu wantteeb; ŋamme loon bii lia liatbaant, kii lin kii somm, kii bia kii gaan burchinfoontii dai ni; bi-i kɔnɔ Yenjiantu diit ni, bi loon bii kaar nijaana kaanii nie; bi-i saan jaamm ni, bi bia loon yudamm kinkaani boae; ⁴⁷ ŋamme bia di pakɔi fobit; ŋaan ji tuu jenna ki mei Yennu ki yukii, a bin kpann niib nan bi tee yentinnae. Bi tubdatu tan sii bi bonchiann."

Ki jiin pakɔɔk piinii po

(Mak 12.41-44)

²¹ Ŋanne ki Yiisa got lint ki la mɔkita kpeent likirii Yennu piinii lakir ni; ² ki u bia la pakɔtalasdaano mun kpeen likbina ŋanlee ¹ Yennu piinii lakir na ni. ³ Ki Yiisa yet a "Barmɔniie ki n beeri na, pakɔtalasdaano na kpeen ki gar sɔk kura, ⁴ kimaan bi kur paat bi likchiant na nie, ŋaan pakɔtalasdaano na kpan jii linba ki u yaa wun di na kure ki kpeen."

Yenjiantu ŋasaakak na biiru po

(Matiu 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Ŋanne ki siab din piak Yenjiantu ŋasaakak na po, ki yeen baa fanjir nan tanŋana nan piinii nba ki bi tur Yennu na bianɔnba. Ki Yiisa yetib a ⁶ "Yaa laat linba kur na, ŋaan yoo baat ki bi tan saa tut li kur ki lu tiŋ ni, ki li tanyennkɔ kan tenn ki paa leer paaki."

¹ Likbina ŋanlee: li kobii ŋanlee din tee daar paauko.

Mukisuk nan biak labaar

(Matiu 24.3-14; Mak 13.3-13)

⁷ Waa pak nna maŋe, ki bi boib a “Wanntɔɔ, bee yooe ki linba na tan sii tee? ki li nyinn tan sii tee nlee, li-i yaa lin teeni?”

⁸ Ki u yetib a “Ii mi man ki bi tan saa kpanni. Niib bonchiann tan saa jii n sann ki yeen a ‘Mine tee Masia,’ koo ‘Masia yent yoo pera.’ Li nibooru, i daa waabi. ⁹ I saa gbat tɔbii nan kunkɔna po, ŋaan i daa te ki li mɔki janmaansooruku, kimaan li kpaat talas nan linba na kur n tun sinsinna, ŋaan li ki wann nan durinya gbennu baat li tonton nae.”

¹⁰ Ki u ŋamm yetib a “Nibooru nan nibooru tan saa kɔn nan leeb, ki kpanbar nan kpanbar mun tan saa took ki kɔn nan leeb. ¹¹ Tiŋ jijek-jaana nan nikuuk nan kon tan saa baa tingbouŋ na lokir kur po. Niib bia tan sii laat nyinsaakara nan linba sii mɔkib janmaansooruk sanpaapo. ¹² Ŋaan linba na kur kan teen daann kaawa, ki bi saa soori ki dinni biak, ki kubini Yenjiantu diit yudamm nii ni, ki kɔkɔni dansarii; ki bi tan saa saan nani kpanbara nan tiŋ yudamm boor ki bin bu i buut, kimaan yaa waan na paak. ¹³ Ŋanne tan saa te ki i la yaak nba saa pak n po ki turib. ¹⁴ Li paak, ii tan soor i mɔŋ man, ki daa te ki li daamii nan yaa saa pak jiin bi-anjinba buut maŋ yoo, ¹⁵ kimaan li yooe ki n saa turi yan nan mɔbona nba ki i tan saa pak, ki i datai kan fit nyann i mɔbona koo ki nɔini. ¹⁶ Ŋaan i baanba nan i naanba, nan i yɔkrib, nan i waarii, nan i ŋaateeb, nan i yɔkɔnba mɔŋ tan saa nyi i poor ki fikisiri; ki bi tan saa kpi i siab. ¹⁷ Ki kɔkɔ kur tan sii nami, kimaan yaa waa-n na paak. ¹⁸ Ŋaan i yut yennkɔkɔ gbaa kan guti. ¹⁹ I-i kii nyik n weiu, i tan saa la manfoor nba kaa gbennuwa.

Ki jiin Jerusalem biiru po

(Matiu 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ “Ŋaan yoo nba ki i tan la kunkɔnkɔnna lint Jerusalem, yin bann nan li yaa lin biire na. ²¹ Li yoo maŋ, binba tan be Judea yent ni, bin chiar ki do kunkona; ki binba mun be Jerusalem, bin nyi ki yaat; ki binba mun be digbankpinii-kpinii na ji daa baat doo maŋ ni, ²² kimaan li yoo tan sii tee tubdatu yooe. Linba na kur tan saa teen nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni bi-anjinba nae. ²³ Yoo maŋ ni, li tan sii bi ki teen podamm nan binba dia walai, kimaan biak bonchiann tan saa baar tiŋ na paak, ki Yennu wutoor tan saa do niib maŋ paak. ²⁴ Ki kunkɔnkɔnna tan saa baar ki kpi bi siab nan jukbanjai, ki bia tan saa soor siab ki saan namm tinii kur po, ki teemm yommii. Ki binba ki tee Juu teeb na tan saa yent Jerusalem mɔkmɔk nan bi yoo nba tan saa gbenn.

Yiisa jenu labaar

(Matiu 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Nyina tan sii be yonnu ni nan ŋmaarik ni nan ŋmaabira ni. Ki tingbouŋ na ni mun, parbiir tan saa baar digbana ni, ki janmaanii bia tan sii be, kimaan mɔkgeŋir nyunpana nba tan sii fu bonchiann na

paak. ²⁶ Ki linba be sanpaapo kur tan saa damm ki ŋmat, li paak, ki janmaanii tan saa jek niib, yoo nba ki bi guu linba yaa lin tan baar tingbouŋ na ni na. ²⁷ Li yooe ki bi tan saa la ki min nisaarik Bik dɔkit sanpagbouŋ ni ki baat nan panchiɔŋ nan yentsaakar. ²⁸ Ki linba na nba-i tanji piin teenu, yii mɔk parcheenn, kimaan i tinnu yoo pera.”

Sinsabik nyinn labaar

(Matiu 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Ŋanne ki Yiisa yimm barjouk a “Gotir sinsabik nan tiinii kur. ³⁰ Yaa tuu la ki tiinii maŋ faat bintir, i ji tuu bann nan siɔk pere na. ³¹ Nnae mun, yoo nba ki i tan laat ki linba na nba kur tuun, yin bann nan Yennu naan pera.

³² “Barmɔniie ki n beeri na, mɔtana nigbouŋ na kan kpo ki gbenn kaawa ki linba na kur n tumi. ³³ Sanpaak nan tiŋ tan saa gara, ŋaan n maan ŋarin kan mi gari.

Ii guu man kii mei Yennu

³⁴ “Ii mi man ki daa te binberŋ na daamii-i, nan dayibu nan li yiaru boonti, ki n baaru daar tan saa kpir baar, ³⁵ ki daar maŋ tan saa nyak niib kur nba be tingbouŋ na ni nan tanbar nae. ³⁶ Ii guu man kii mei Yennu yoo kur ki wun turi paŋ nba saa te ki i nyann bikinu kur nba tan saa baar, ki bia set min nisaarik Bik tɔkɔn.”

³⁷ Tɔkɔ, daar kur Yiisa din be Yenjiantu ŋasaakak ni, ki want niib Yennu maan, ki din tuu tan saan nyiɔk ki saa be kunkonn nba ki bi yir Olif Tiinii kunkonn na paak; ³⁸ ki sanyɔk ni ki niib kur baat u boor, Yenjiantu ŋasaakak ni, ki gbiintir u maan.

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Jɔkɔn 11.45-53)

22 Yoo nba din tan per nan bin teen jaamm ki ŋman boroboro nba kaa datin, ki bi yi jaamm maŋ yukitgar ¹ tiaru jaamm na, ² ki mannteeb yudamm nan sennu wantteeb din koor a bin la baa saa teen bianjinba ki kpi Yiisa, ŋaan tiin niib na janmaanii.

Judas nba sak nyii Yiisa poor bianjinba

(Matiu 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Li yoo na ki Sintaanii kɔkɔ Judas, wunba ki bi yiu Iskariot, ki u bia tee Yiisa poorpoweiteeb piik nan banlee na yent. ⁴ Ki ŋɔk Judas saan ki saa pak nan mannteeb yudamm nan bi kunkɔnkɔnna yudamm bianjinba ki u saa wannib ki bin soor Yiisa. ⁵ Ki bi ji mɔk parpeenn ki sak nan bi saa pa Judas likirii. ⁶ Ki u sak bi lor maŋ, ki ji piin loon sɔnu nba ki u saa jii Yiisa ki kubin bi nuu ni, yoo nba ki niib na kaa.

¹ Yennu malaka din kpii Ijpt teeb bijakpera, ŋaan yakir Israel yab. (Nyinu 12.29)

Yiisa nba tee siir a wun di yukitgar tiaru jaamm bianjinba

(Matiu 26.17-25; Mak 14.12-21; Jɔɔɔɔ 13.21-30)

⁷ Boroboro nba kaa datinj na jaamm daar nba ki bi yaa bin kpi pegana ki teen yukitgar tiaru jaamm jeet na, ⁸ ki Yiisa tun Piita nan Jɔɔɔɔ doo na ni, ki betib a, "Ti saa man ki saa teen yukitgar tiaru jeet na siir ki tin di."

⁹ Ki bi boib a "Lee ki a loon tin saan teen siiri?"

¹⁰ Ki u betib a "Yoo nba ki i baat doo na ni, i saa la jɔɔɔɔ ki u jii nyunsɔɔɔɔ. Ii waau nan ɔaak nba ki u saa kɔɔ; ¹¹ yin bet li ɔaak daanɔ a 'Wanntɔɔ na yaa ti boia a saamm diiuk nba ki kɔɔ nan u poorpoweiteeb yaa bin kɔɔ di yukitgar tiaru jaamm jeet na be lee?' ¹² Ki u saa wannu ditɔɔɔɔ nba yab ki ponj teen siira; ki yin teen jeet marj lej." ¹³ Ki bi din saan ki set saa la bont kur nan Yiisa nba betib bianjinba na; ki bi ji teen jaamm marj jeet siir.

Ki jiin ti Yomdaanɔ jeet dinu po

(Matiu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korint teeb 11.23-25)

¹⁴ Jaamm na jeet dinu yoo nba tan baar, ki Yiisa kar a wun di; ki u toomiinba piik nan banlee na mun kar a bin di nanɔ. ¹⁵ Ki u yetib a "Li mantik want n par ni nan min nan yimm n lakin di yukitgar tiaru jaamm jeet daannewa ki biak n lian baarin. ¹⁶ N beerie, n ji kan mi ki di jaamm na mɔkɔmɔk nan yoo nba ki barmɔnii jaamm na tan saa teen Yennu naan ni." ¹⁷ Nanne ki u jii nyunnyunmarj nan tilɔɔɔɔ nyun, ki tur Yennu ni-ipoouk, ɔaan yetib a "Gaat na man ki chent i leeb ki nyu. ¹⁸ N beerie nan laa jii dinna ki saa, n ji kan mi nyu tilɔɔɔɔ nyun na, see ki Yennu naan tan baar."

¹⁹ Nanne ki u jii boroboro ki tur Yennu niipoouk, ki ɔmit ɔmit ki turib ɔaan yetib a "Linba nae tee n gbanant ki n yaa n jii chab, i paak. Ii kɔɔ kii tee nna kii tian n po." ²⁰ Dinu na poorpoe ki u bia jii nyunnyunmarj na nan tilɔɔɔɔ nyun na, ki yetib a "Tilɔɔɔɔ nyun na tee Yennu mɔlɔrpaanne, linba ki n lor nan n sɔɔ, ki li nyii i tinnu paak.

²¹ "Gotir man, wunba yaa wun nyi n poore na, kɔɔ kar ki di nanin na. ²² Min nisaarik Bik set saa kpo nan Yennu nba senn bianjinba nae, ɔaan bonbiir sii be wunba yaa wun nyi n poor na paak."

²³ Ki bi ji din piin ki boi bi leeb a, "Ti ɔmapoe yaa wun tun linba na?"

Saakɔtuk paak mɔnɔk

²⁴ Li poorpoe ki mɔnɔk baar u poorpoweiteeb marj sinsuuk ni, ki bi nɔ ki yeen a ɔmee tee nijaanni. ²⁵ Ki Yiisa yetib a "Tingbounj na ɔateeb kpanbara dia bi ni-ib nan ninmɔnne, ki niib bia yi bi yudamm 'bi sommteeb,' ²⁶ ɔaan yimm ɔarin, li ki tee nna. Wunba tee nijaann i ni, see ki u teen nan tarik na; ki yudaanɔ mun n teen nan daabir na. ²⁷ Tɔɔ, ɔmee tee nijaann ki gar kɔ, wunba di jeet, koo wunba teene? Li ki tee wunba di na kaa-a? Nnaan min ɔarin be i sinsuuk ni nan toontunno nae.

²⁸ "Yimm ponj be nanin n jinjammii ni yoo kur. ²⁹ N Baa Yennu nba dinnin naan bianjinba na, nnae mun ki n yaa n dinni naan, ³⁰ ki yin di ki nyu nanin n naan ni, ki bia tan kar naangbant paak ki bu Israel teeb ^I booru piik nan banlee na buut."

Yiisa nba yet a Piita saa nɔ a u ki miu bianjinba

(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Jɔɔɔɔ 13.36-38)

³¹ Ki Yiisa yet Simonn Piita a "Simonn, Simonn, gbiintir, Sintaanii barin a wun la yaak nba ki u saa bikini, ki lenni nan baa tuu lenn dii na, ki laan i tee dii amii fourjo. ³² Nnaan fin Simonn, mine miar Yennu a paak, maa a yada daa baa; ki yoo nba ki a ji jen n boor ni, a tot a naa waas."

³³ Ki Piita jiin a, "N Yomdaanɔ, li-i lekii tee dansarik koo kuumie, n teen siira nan min nan fin n saan."

³⁴ Ki Yiisa betɔ a "Piita, n beerae, nyiɔk na kojouk daa kan bui kaawa ki a saa nɔ taar muntaa a a ki mimi."

Ki jiin binbenpaanj po

³⁵ Nanne ki Yiisa boib a "Maa din tumi doi ni, ki i ki dia likbɔɔɔrii koo kaliit koo taasaat na, i din pɔt siari-i?"

Ki bi jiin a, "Aaii."

³⁶ Ki u yetib a "Mɔtana, wunba mɔk likbɔɔrik koo kali-iuk, wun jiir; ki wunba mun ki mɔk jukbanjiak, wun koi u liatir ki daa. ³⁷ Mine beeri na, li sɔb Yennu gbounj ni a 'Bi teenɔ nan baa tee toonbiitdam bianjinba nae.' Ki bi set saa teenin nnae, kimaan linba kur ki bi sɔb ki jiin n po Yennu gbounj ni na, li set saa tuma."

³⁸ Ki bi yetɔ a "Ti Yomdaanɔ, gotir, jukbanjai ɔanlee-e na."

Ki u yetib a "Nnaant man."

Yiisa nba miar Yennu nan ninmɔnɔn bianjinba

(Matiu 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Nanne ki u nyii lej ki saan Olif Tiinii kunkonn paak, nan waa ponj tuu tee bianjinba na, ki u poorpoweiteeb weis saan. ⁴⁰ Waa saa baar lej, ki u betib a "Ti mei Yennu man ki i tan daa kɔɔ jinjammii ni."

⁴¹ Nanne ki u chat bi boor ki saan nan faa tuu jaa tann ki lin fɔkit bianjinba na, ki saa gbaan tinj ni ki miar Yennu, ⁴² ki yet a "N Baa, li-i tee a loomm, daa ɔaant ki n kɔɔ bonbiir nba baat n paak na ni; ɔaan ɔaant ki a loommo n tun, ki li daa tee n loommu." ⁴³ Ki malaka nyii sanpaapo ki dɔkit u paak ki totɔ. ⁴⁴ U din dii biak bonchiann ki miar Yennu nan u yaak kur, ki naauk tan pu ki toot ki naan sɔɔ.

⁴⁵ Ki u tan fiir Yenmiaru ni ki ɔmat u poorpoweiteeb na boor, ki saa la ki bi gɔɔnt, kimaan parbiir nba barjib na paak. ⁴⁶ Ki u boib a "Bee teen ki i gɔɔnti? Fiit kii mei Yennu man ki i tan daa kɔɔ jinjammii ni."

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Jɔɔɔɔ 18.3-11)

⁴⁷ Waa din daa piak namm na, ki u la ki nibur baat. Ki Judas nba tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

yens, gar bi tɔɔnn, ki tan baar Yiisa boor a wun mɔɔt u tankpinn. ¹⁴⁸ Ki Yiisa bois a “Judas, a mɔɔtir min nisaarik Bik tankpin a a nyi n poori-i?”

⁴⁹ Li yoo na ki u poorpoweiteeb na la linba yaa lin teen na, ki boi Yiisa a “Ti Yomdaans, ti kɔn namm nan jukbanjai-i?” ⁵⁰ Nnaan ki bi yens taan kakit chɔɔ mannteeb yudaans daabir niidiitu po tubir ki pot.

⁵¹ Ki Yiisa betib a “Nyikin man,” nnaan siin jɔɔ na tubir ki li jen li bianj.

⁵² Nnanne ki Yiisa boi mannteeb yudamm nan bi kunkɔnkɔnna yudamm nan saakab nba baar a bin soorɔ na a “N tee fat-tɔɔe ki i baar nan jukbanjai nan gbajara-a?” ⁵³ N poŋ tuu jɔɔ be nani daar kur Yenjiantu nasaakak ni, nnaan ki i ki somi. Tɔn, nnaan yoo na lek tee yimm nan bunbɔnn paŋ daans Sintaanii yare.”

Piita nba din nɔɔi a u ki mi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jɔɔnn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Li yoo na ki bi ji din soor Yiisa ki saan nans mannteeb yudaans njaak ni; ki Piita ji saa waa u poorpo banfɔkira. ⁵⁵ Njaak maŋ ni, niib din joo muu dindonsin-suuk ni ki kar linta, ki Piita tan kɔɔ ki kar pukimm.

⁵⁶ Waa kar leŋ, ki bonpotoontunyens lau muu yentu ni, ki gotɔ sirrr, ki tan yet a “Jɔɔ na tuu be nan Yiisa.”

⁵⁷ Ki Piita yetɔ a “Bonpobik, n ki miu.”

⁵⁸ Laa yann waamina, ki jasɔɔ mun lau ki yetɔ a “Fi-ni, a tee u poorpoweiteeb yensɔe.”

Ki Piita yetɔ a “Kai, jɔɔ na, li ki tee min kaa.”

⁵⁹ Laa bia yann waamina, ki jalɔɔ nna mun bia yet a “Yaunwa, barmɔniie, jɔɔ na tuu be nans, kimaan u mun bia tee Galilii nirɔe.”

⁶⁰ Ki Piita jiinɔ a, “Jɔɔ na, min taan ki mi linba ki a yeen na kaawa.”

Waa daa piak nae ki kojouk fan bui. ⁶¹ Ki Yiisa jiant got Piita; ki Piita ji tiar jɔɔ Yiisa mɔɔbona na, waa yet bianjinba a “Nyikɔ na, kojouk daa kan bui kaawa ki a saa nɔɔi taar muntaa a a ki mimi.” ⁶² Ki Piita ji nyii nanyer ki saa bui fabin bonchiann.

Baa woontir Yiisa ki boou bianjinba

(Matiu 26.67-68; Mak 14.65)

⁶³ Li poorpoe ki Yiisa guuteeb na daans nyatuk ki boou, ⁶⁴ ki jii chinchenn ki bobin u numm po nnaan faau ki bia yeens a, “Bukitir wunba faa-a na.” ⁶⁵ Ki bi pak biir u sann bonchiann ki sukiɔ.

Baa baar nan Yiisa buut boor bianjinba

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Jɔɔnn 18.19-24)

⁶⁶ Laa yent sanyikɔ ni ki Juu teeb saakab nan mannteeb yudamm nan sennu wannteeb taan kar bi yudamm tituk kaanu; ki guuteeb na baar nan Yiisa bi boor. ⁶⁷ Ki bi betɔ a “Fi-i setiki tee Yennu Niganntɔɔ Masia-ie, fan betit.”

Ki u jiin a, “Mi-i beti, nnaan i poŋ kan teenin yada gbaa, ⁶⁸ ki mi-i munii biaki boi-i buboit, i kan sak jiin n

buboit maŋi. ⁶⁹ Li kan yukiri ki min nisaarik Bik sii kar Yabint Yennu niidiitu po.”

⁷⁰ Ki bi kura bois a, “Ki nnaan fine tee Yennu Bija-a?”

Ki u jiinib a, “Nan yaa kpan yaa na.”

⁷¹ Ki bi yet bi leeb a “Ti poŋ ji loon siaradamm bia poe na? kimaan ti gbat u mɔɔn mɔɔmaama.”

Tiŋ yudaans Pailat nba bu Yiisa buut bianjinba

(Matiu 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jɔɔnn 18.28-38)

23 Nnanne ki niib na kura fiir jii Yiisa ki saan nans Pailat ^{II} boor. ² Leŋe ki bi ji din piin ki want u bi-it ki yeen a “Ti la nirɔ na ki u biir ti niib ki yaa bi daa pa lampo ki teen Kpanbar Siisa, ki yeen a njaɔe tee Yennu Niganntɔɔ Masia, ki bia tee kpanbar.”

³ Ki Pailat bois a “Fine tee Juu teeb kpanbar na-a?”

Ki u jiin a “Nan faa yaa na.”

⁴ Ki Pailat yet mannteeb yudamm nan nibur na a, “N ki la jɔɔ na biit-i.”

⁵ Ki niib na bia yakii nan Pailat ki yeen a “U want niib wannu nba te ki bi fiir jirjir. U din piin ki want Galilii niibe ki tan saan Judea doi ni kura, nan waa tan baar nna na.”

Bat Herod nba bu Yiisa buut bianjinba

⁶ Pailat nba gbat nna na ki u boib a “Jɔɔ na tee Galilii nirɔe-e?” ⁷ Waa bann nan Yiisa nyii Galilii yent nba ki Bat Herod yen na, ki u nnaan ki bi saan nans Herod boor, kimaan jɔɔ Herod mun din be Jerusalem li yoo. ⁸ Herod poŋ din tuu gbia Yiisa po, ki loon wun lau ki li yukira. Waa din tan la Yiisa yoo nba, ki u ji mɔk parpeenn bonchiann, ki loon Yiisa n tun bakitnauŋ toonn ki wun la. ⁹ Li paak, ki u boi Yiisa buboit bonchiann; nnaan ki u ki jiinɔ siari. ¹⁰ Mannteeb yudamm nan sennu wannteeb mun din see leŋ ki piak nan ninmɔnii ki biir Yiisa. ¹¹ Ki Herod nan u kunkɔnkɔnna ji sian Yiisa ki daans nyatuk, ki tan gbabinɔ chinchennann ki jiinɔ Pailat boor. ¹² Li daar maŋe ki Pailat nan Herod soor leeb jɔɔɔ, nnaan bi din tuu tee dataie.

Pailat nba chab a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matiu 27.15-26; Mak 15.6-15; Jɔɔnn 18.39-19.16)

¹³ Ki Pailat yiin mannteeb yudamm nan Juu teeb yudamm nan nilee ¹⁴ ki tan yetib a “I baar nan nirɔ na ki yaa u kpann niibe. Gotir, n bu u buut i numm nie, ki ki la u biit nba ki i yaa u tun maŋi. ¹⁵ Herod mun bia ki la u biiti. Li paake ki u jiinto ki teent na. I lawa-a? Jɔɔ na ki tun bisiat ki li jaŋ nan kuumi. ¹⁶ Nnaan amii n saa boou kpaasire, ki njaau ki wu saa.”

((¹⁷ Binn kur, yukitgar tiaru jaamm yoo, Pailat din tuu fabir ki nyinn dansarkɔɔɔe, ki nnaan ki wun saan yann.)) ¹⁸ Ki nibur na tian sanpaapo ki yeen a “Kpin jɔɔ na. Nyint Barabas ki njaau.” ¹⁹ (Barabas mɔyɔtɔk nba ki u din mɔk doo na ni nan u nikpinu na paake, ki bi din kɔɔɔ dansarik.) ²⁰ Nnaan ki Pailat bia lek loon wun nyinn Yiisa ki njaau, li paak ki u bia namm pak nan nibur na; ²¹ ki niib na mun bia tian sanpaapo ki jiint

I Bi din tuu mɔɔt bi jɔɔɔnbae ki foontib.

II Pailat din tee Rom teeb kpanbar Siisa yudamm yensɔe.

⁸ Nanne ki poob na ji tiar u maan maŋ, ⁹ ki ji seet kaauk na boor ki ŋmat kun, ki saa yet linba kur tun, ki tur u poorpoweiteeb piik nan yenɔkɔkɔ na, nan binba be leŋ na kura. ¹⁰ Poob maŋ sanae din tee Meeri Magdaliinn, nan Joana, nan Meeri nba din tee Jeems naa na; ki pooleeb pukin bi po ki be namm. ¹¹ Njamme din bet Yiisa toomiinba barii maŋ; ki toomiinba na ŋarin dukii nan li tee poob maame, ki bi ki teemm yada. ¹² Nnaan ki Piita lek fiir chiar saan kaauk na boor, ki saa tibin got ki la katiŋ na dɔkɔ li kuukɔkɔ; ki u ji ŋmat kun ŋaak ni nan yaarlituk, linba tun maŋ paak.

Emaus sɔnu paak labaar
(Mak 16.12-13)

¹³ Li daar maŋe ki bi ni banlee din saa digbanbik nba ki bi yi Emaus na. Leŋ nan Jerusalem din tee nan maar ŋanlore nae. ¹⁴ Ki bi din somm piak nan leeb ki jiin linba kur tun na po. ¹⁵ Baa piak ki faa labaar nan leeb yoo nba na, ki Yiisa mɔŋ nakimm ki lakin tɔk namm; ¹⁶ ŋaan ki li liirib ki bi ki bannɔ. ¹⁷ Ki u boib a "I somm piak bee?"

Ki bi set nan ninbiik. ¹⁸ Nanne ki bi yenɔ, wunba sann yi Kleopas na boib a "A kuukɔɔe tee saamɔ nba be Jerusalem, ki tan ki gbat linba tun leŋ daa ŋanleee na-a?"

¹⁹ Ki u boib a "Lannpoe?"

Ki bi yetɔ a "Ki jiin Nasaref nirɔ Yiisa na po; jɔkɔ na daan tee Yennu sɔkiniie, ki tun toonjaana; ki u maan bia daan mɔk paŋ; ki u pent Yennu nan niib kur para. ²⁰ Ki ti yudamm nan mannteeb yudamm jiiu ki teenɔ barbuurɔ nuu ni a wun bu u buut, ki yet a u ŋan nan kuume; ki bi tan kpaau dapunpunn paak. ²¹ Ti tuu daan nan ŋɔɔe tan saa nyinn timm Israel teeb ¹ ti datai nuu ni; ŋaan dinna tee daa ŋantaee na laa tun.

²² Nanne biak, ki ti ni poosiab pakit u po ki li yaar litit, kimaan baa saan kaauk maŋ boor sanyafaar na, ²³ bi saa ki la u gbananti. Baa jen yoo nba, ki bi betit a ŋamm saa la Yennu malakanba nan bi numm; ki malakanba maŋ yetib a Yiisa jen u manfoor niwa.

²⁴ Nanne ki ti siab tan saan kaauk maŋ boor, ki saa la nan poob nba dɔŋ betit bianjinba na, ŋaan bi ki la Yiisa."

²⁵ Ki ŋkɔ Yiisa betib a "Bee yankpeensime ki i mantik mɔki, ki mei nan yin teen Yennu sɔkiniinba maan kur yada. ²⁶ Li kpaas talase nan Yennu Niganntɔkɔ Masia n di biak maŋ, ki la baakir." ²⁷ Nanne ki u wantib u barii nba sɔb Yennu gbouŋ ni na kur paak, ki piin Moses sɔbu ni ki saan tuu Yennu sɔkiniinba kura sɔbu ni.

²⁸ Tɔkɔ, ki bi tan per digbanbik nba ki bi saa na; ki Yiisa teen nan u gaare na. ²⁹ Ki bi jɔkɔ a "Biat nant nna, kimaan yonnu baawa, ki li ji bɔnte." Li paak ki u weib kɔkɔ. ³⁰ Ki u tan kar a wun di namm; ŋanne ki u jii

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

boroboro na ki tur Yennu niipoouk ŋaan bɔkit ki turib. ³¹ Li yoo na ki bi numm po ji yent, ki bi bannɔ. Li taakpaak ni ki u lir bot. ³² Ki bi ji beer leeb a "Waa bo piak nant sɔnu ni ki wantit linba sɔb Yennu gbouŋ ni paak na, li bo ki tee nan muu na kaa ti para ni-i?"

³³ Li taakpaak ni ki bi fiir ŋmat Jerusalem, ki saa la u poorpoweiteeb piik nan yenɔ na nan siab, ki bi lakin leeb. ³⁴ Nanne ki u poorpoweiteeb na betib a "Ti Yomdaans set fiire nan barmɔnii. U dɔkit Simonn paa-ka."

³⁵ Ki niib banlee na mun betib linba teen sɔnu ni, nan waa tan bɔkit boroboro yoo nba, ki bi bannɔ.

Yiisa nba dɔkit u poorpoweiteeb paak bianjinba
(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; ɔkɔkɔ 20.19-23; Toona 1.6-8)

³⁶ Baa beerib linba na, li taakpaak ni ki Yiisa set bi sinsuuk ni ki yetib a, "Parmaasir-ii be i paak."

³⁷ Ki jijekit nan janmaanii kɔkɔ hei, kimaan bi mi a bi la siara bonfuntikare. ³⁸ Nanne ki u boib a, "Bee ki i yan puti? Bee ki birsuk be i ni? ³⁹ Gotir n nii nan n taa man, ki bann nan li set tee mine. Siimin ki bann nan mine. Bonfuntikar ki mɔk gbanant nan kpaba, nan yaa la ki n mɔk bianjinba na."

⁴⁰ Waa yet nna maŋ ki u wannib u nii nan u taa.

⁴¹ Nnaan ki bi para penn paak ki bi ki teen yada nan li tee ŋkɔ; ki li yaar litib. Ki u boib a, "I mɔk jesiat nna-a?" ⁴² Ki bi jii janpurikir bonjinn ki turɔ; ⁴³ ki u gaar ŋman bi numm ni.

⁴⁴ Nanne ki u betib a "Ti tian man n mɔmaan nba ki n daan wanti maa daan be i boor yoo nba na, a n barii kur nba sɔb Moses sennu ni, nan Yennu sɔkiniinba sɔbu ni, nan Yennu gbouŋ nba ki bi yi yanii na ni kpaas talas nan li kur n tan tun ki gbeen."

⁴⁵ Nanne ki u ji yɛnt bi numm, a bin bann linba sɔb Yennu gbouŋ ni na paak, ⁴⁶ ki yetib a "Li sɔb a Yennu Niganntɔkɔ Masia saa di biak ki kpo, ki tan fiir kuun ni daa ŋantaas daar; ⁴⁷ a bin saan ki mɔkɔnt u sann ni, a ni-ibi-i nyik bi biit, Yennu saa nyik chabib; a bin piin mɔkɔnt barii maŋ ki tur Jerusalem teeb, ki bia mɔkɔnt tur ni-booru kur." ⁴⁸ Ki u betib a "Yimme tee linba na siara damm. ⁴⁹ Nnara, mine yaa n tan turi n Baa Yennu Sey-eeŋ nba ki u senn mɔsonn a u saa turi na. Ii daa biar kii be Jerusalem na mɔkmɔk nan yoo nba ki Yennu Sey-eeŋ maŋ saa nyi sanpaapo ki sik i paak ki turi paŋ na."

Yiisa nba doo Yendɔuŋ ni bianjinba
(Mak 16.19-20; Toona 1.9-11)

⁵⁰ Nanne ki Yiisa nyii namm doo maŋ ni ki saan per Betani. Leŋe ki u saa donn u nii sanpaapo ki teen piisin bi paak. ⁵¹ Waa teen piisin bi paak yoo nba, ki u nyikib ŋaan doo Yendɔuŋ ni. ⁵² Ki bi ji jiantɔ ki tan ŋmat Jerusalem nan parpeenn bonchiann, ⁵³ ki ji din be Yen-jiantu ŋasaakak ni yoo kura, ki piak dont Yennu sann.

סוּכְתָא

Ki jiiin סוּכְתָא gbour na po

Yennu maan nba ki סוּכְתָא din סבב na want a Yiisa tee Yennu מַכְבּוֹנְנָא nba כַּכּ be-e, ki "kpant niru ki be nant." Nan gbour na מַכְבּוֹנְנָא nba yet na, סוּכְתָא din סבב baryanii na, a li karinteeb n teen yada nan Yiisa-e tee tinntu, Yennu Bi-ja na, ki bi-i teen yada bi sii mak manfoor. (20.31)

Ki jiiin wunba tee Yennu מַכְבּוֹנְנָא na po

¹ Pinpiik ni dinn ki סבב ki siar daa din kaa na, raaan wunba ki bi yiu Yennu מַכְבּוֹנְנָא na rarin porj din be- e, ki Yennu מַכְבּוֹנְנָא marj taa nan Yennu. נְכַכּe bia tee Yennu. ² Yennu מַכְבּוֹנְנָא marje din be nan Yennu sinsinn, ³ ki u nie ki Yennu nan bont kur, ki siar din kaa ki Yennu nan ki li ki nyii u ni, ⁴ ki u nie biak ki manfoor be, ki u jikit teen niib, ki manfoor marje teen niib yentu, ⁵ ki yentir bunbann, ki bunbann na ki fit kpeent yentu marji.

⁶ Jasann nna din be ki u sann yi סוּכְתָא, wunba wuur ni-ib Yennu nyunwuru na, ki Yennu tumu ⁷ a wun baar ki tan makt yentu na po, ki bin gbat ki teen yada.

⁸ Raaan סוּכְתָא marj kaa din tee yentu na. נְכַכּe kpan din baar a wun bet niib yentu marj poe. ⁹ Yiisa-e tee barmannii yentu nba din baar tingbour na ni, ki yentir niib kur ni. ¹⁰ Waa din baar tingbour na ni na, raaan tingbour na raaateeb lek din ki bannu, raaan u nie setik ki Yennu din nan tingbour na. ¹¹ Waa din baar tingbour na ni, u din be u tiku niib Juu teeb nie, raaan bi lek din ki gaaru. ¹² Raaan binba kur gaaru ki teen yada, ramme ki u chabib yaak ki bi ji teen Yennu waas. ¹³ Yennu nba din turib u manfopaann na paak ki bi teen Yennu waas. Li ki tee nisaarii kaa din turib li manfoor, baa marib yoo nba na, raaan li din tee Yennu-e.

¹⁴ Yoo nba ki Yennu מַכְבּוֹנְנָא marj din baar ki tee nisaarik na, u din be nant tingbour na ni, ki gbee nan ninbatinu, nan barmannii wannu, ki timm nba din be nann na laat u yentsaakar, ki li yentsaakar nyii u Baa Yennu boor, kimaan u tee u Biyemmir.

¹⁵ Yoo nba ki סוּכְתָא nba din wuur niib Yennu nyunwuru na tan lau, ki u nyinn u siara ki yikin sanpaapowa a, "Daann nba ki n daan beeri ki yaa u tan saa baar ki cheen, ki porj din beewa ki bi tan marin na, נְכַכּe na jik."

¹⁶ נְכַכּe, waa gbee nan riant bianjiba na, ki ti kur la u riant marj, ki bia laat sommir yoo kur. ¹⁷ Moses din turit Yennu sennue, raaan Yiisa Masia rarin baar nan ninbatinue ki turit, ki bia wannit barmannii wannu. ¹⁸ סבב ki mi la Yennu; u מַכְבּוֹנְנָא biyemmir nba mantik kpiaru ki bia jan nann na, נְכַכּe fiit ki turit.

סוּכְתָא nba din wuur niib Yennu nyunwuru na labaar

(Matiu 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

¹⁹ נְכַכּe, Juu teeb yudamm nba din be Jerusalem na tun mannteeb yudamm nan Liifai teeb סוּכְתָא boor, a bin boik a, "A tee rme?" ²⁰ Ki סוּכְתָא mun ki yet jiiin, raaan pak yentib paanu ni a, "Min kaa tee Yennu Niganntu Masia." ²¹ Ranne ki bi boik a, "Ki a tee rme? A tee Elaija-ee?" Ki u jiiin a, "N ki tee כַּכּ kaa." Ki bi bia boik a, "Ki a tee סכּיניי nba nae-e?" Ki u jiiin a, "N ki tee כַּכּ kaa biaki." ²² Ranne ki bi boik a, "Ki a tee rme? Wantit faa tee wunba ki tin rmat saa bet binba tunt na. A yaa מַכְבּוֹנְנָא po, a tee rme?" ²³ Ki סוּכְתָא yaa:

"Mine tee kunkur nba be muuk ni, ki hoot na a:

Teent Yennu baaru siir."

סוּכְתָא din jii Yennu סכּיניי Aisaya gbour na maame, ki pak na ki wann waa tee wunba.

²⁴ נְכַכּe, niib marj din nyii Farisiinba I boor nie. ²⁵ Bi bia din boi סוּכְתָא a, "Li-i tee ki a ki tee Masia, ki bia ki tee Elaija, ki bia mun ki tee Yennu סכּיניי nba na, ki li teen nlee ki a wuur niib Yennu nyunwuru?" ²⁶ Ki סוּכְתָא yaa, "Min rarin wuur niib nyume, raaan סבב be i sinsuuk ni na ki i ki miu. ²⁷ נְכַכּe tee wunba yaa wun wei n poor, raaan n ki jan nan ki n lot u taasarmii gbaa."

²⁸ נְכַכּe, bi din boik buboit na doo nba sann yi Betani, ki be סכּדאנ מַכּ-pootir na nie. Lenje ki סוּכְתָא din wuur niib Yennu nyunwuru.

Bianjiba ki סוּכְתָא yaa Yiisa tee Yennu maruj pegann

²⁹ Laa yent sanyok, ki סוּכְתָא marj la Yiisa ki u baat, ki u bet niib na a, "Gotir man! Yennu maruj Peganne na. נְכַכּe saa nyinn tingbour na raaateeb biit. ³⁰ נְכַכּe tee daann nba ki n won beeri a u tan saa wei n poor kii tuun Yennu toona, raaan bia chee-n na. U porj din beewa ki bi tan marin. ³¹ N tuu ki mi a כַּכּ na, raaan n baar maa n wur niib Yennu nyunwurue, ki lin wann Israel teeb II waa tee wunba."

³²⁻³³ Ki סוּכְתָא bia yet niib na a, "Maa daan daa ki bann waa tee wunba marj, ki Yennu nba tumin a n tan wur niib u nyunwuru na betin a 'Daann nba ki a tan la ki n Seyeenji siik ki tan סבב u paak ki biar be nann, fan

I Farisiinba nunii din מַכּוֹנְנָא Moses sennu weiu paak. II Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

bann nan njawe tee wunba saa jii n Seyeen ki wuur niib para.' Ki n set la Yennu Seyeen, ki u nyii Yendoung ni ki siik, ki naan njmann, ki tan njawe Yiisa paak ki biar be nana. ³⁴ N set la nna, ki beeri nan njawe tee Yennu Bija."

Ki jiin Yiisa sinsinn poorpoweiteeb po

³⁵ Laa bia yent, ki njawn see nan u poorpoweiteeb na banlee, ³⁶ ki tan la Yiisa gaar, ki u yet a, "Gotir man, Yennu marung Pegann nae na." ³⁷ njawn poorpoweiteeb banlee na nba gbat ki njawn yet nna man, ki bi nyiko, njaan waa Yiisa. ³⁸ Ki Yiisa saa jiant ki la ki bi waau, ki u boib a, "I loon bee?" Ki bi jiin a, "Wanntaw, ti loon ki ti bann faa be siame." ³⁹ Ki Yiisa yetib a, "Ti waa man ki saa la maa be siaminba." Li din tee kut munna yoee jayenn, ki bi weic ki saa la waa be siaminba, ki ji biar be nana daar man ni.

⁴⁰ Bi banlee man nba din doung gbat njawn nba yet linba, ki waa Yiisa na, bi yence din tee Andru, wunba tee Simonn Piita waar na. ⁴¹ Waa din nyii Yiisa boor na poorpoe, ki u saan yiama ki saa lon u njawe Simonn man boor, ki beto a, "Ti la Masia nawa," (ki Masia paak tee Yennu Niganntaw,) ⁴² njaan baar nana Yiisa boor. Ki Yiisa goto sirrr, ki tan beto a, "Fine tee Simonn, wunba tee njawn bija, njaan a sann bia sii yi Siifas-e." (Siifas nan Piita tee yomme, ki li paak tee tann.)

⁴³ Li sanyafannuko ki Yiisa loon wun saan Galilii, ki la Filip ki beto a, "Ti waa-n." ⁴⁴ Filip din nyii Bef-saida-e. Leje tee doo nba ki Andru nan Piita mun din nyii na. ⁴⁵ Ki Filip mun saan ki saa lon Natanael boor ki beto a, "Ti la wunba ki Moses din saw u po Yennu sennu gboung ni, ki sawiniinba bia din saw u po, ki pak a u saa baar na. njawe tee Yiisa, wunba tee Joosef bija, ki nyii Nasaref na." ⁴⁶ Ki Natanael yeto a, "Nasaref-ii? Bonnjann saa fit nyi Nasaref-aa?" Ki Filip beto a, "A njaw njaw n mun baar ki tan got."

⁴⁷ Yiisa nba la Natanael baat u per na, ki u pak u po a, "Israel nimaw na, kimaan u tee burchimaw." ⁴⁸ Ki Natanael boic a, "A teen nlee ki mimi?"

Ki Yiisa jiin a, "Filip nba daa bo ki baar ki yiina na, njaan saw ki n pon la-awa, ki a kar kinkang nyakir." ⁴⁹ Ki Natanael yeto a, "Wanntaw, a tee Yennu Bijae, ki bia tee Israel teeb kpanbar." ⁵⁰ Ki Yiisa boic a, "Maa yet a n la-a ki a kar kinkang nyakir nae, ki a teenin yada-a? njaan a sii laat toonjaana ki lin gar linba na paak. ⁵¹ Barmawii ki n beeri na, i saa la sanpaapo loot, ki Yennu malakanba siik Nisaarik Bik na paak, ki njmat do sanpaapo."

Poochiann nba din be Keena na po

2 Li daa njantaa daar, ki poochiann be doo nba sann tee Keena, ki be Galilii yent ni na. Ki Yiisa naa saan lej. ² Bi din poi Yiisa nan u poorpoweiteeb, a bin baar. ³ Taw, ki tilawna daan nba ki bi din nyu na tan gbenn. Ki Yiisa naa baar ki bet Yiisa a, "Poochiann daan na gbenna." ⁴ Ki Yiisa beto a, "N naa, li la-a lee? N yoo daa ki baari." ⁵ Njanne ki u naa man bet toontunna na a, "Linba ki u beti a i tun, yin tun nna."

⁶ Taw, ki bui njanloob see lej, linba ki Juu teeb tuu tee nyun ki fini nit, nan bi jiantu nba tee bianjinba na. Li bui din fit saw nyun galint nan piinlee-lee koo piintaa-taa nawa. ⁷ Ki Yiisa bet toontunna na a, "Gbeent bui na nyun." Ki bi gbeen nan mawngbanawa. ⁸ Ki u ji betib a, "Durin nyun man, ki saan tur jaamm na saakaw." Ki bi jii saan tur. ⁹ Ki u gaar nyun nba pon kpant daama na ki lemm, njaan u din ki mi daan na nba nyii siami, njaan toontunna nba dur nyun bui ni na njarin din mi. Njanne ki saakaw na yiin poo na saw ¹⁰ ki yeto a, "Saw kur tuu tor damamm sinsinnawa. Li-i tee ki bi nyuu saama, wun ji tor linba ki man fanu na, njaan ki yimm njarin njina, ki ji tan joont toor daan nba man ki gar siar kur na."

¹¹ Taw, Yiisa nba din tun toonjaann man Keena nba be Galilii yent ni na, njanne din tee u sinsinn toonjaann, ki li wann niib waa maw Yennu yikoo bianjinba; ki u poorpoweiteeb na teens yada. ¹² Li poorpo ki Yiisa nan u naa nan u waarii nan u poorpoweiteeb na saan Kapenaum, ki saa be lej daa njanlee nna.

Yiisa nba njamm Yenjiantu njasaakak bianjinba

(Matiu 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Njanne ki Juu teeb yukitgar ¹ tiaru jaamm tan per, ki Yiisa saan Jerusalem, a wun saa di jaamm man. ¹⁴ Waa baar Jerusalem yoo nba, ki u saw Yenjiantu njasaakak na ni, ki la jab ki bi koi nei nan pei nan njmana, ki bia la lik-kpenta ki bi kar kpentir likirii. ¹⁵ Ki u jii njmiit ki pian kpaasir, ki ber bonkubit na kur, ki nyinnib Yenjiantu njasaakak man ni, njaan tut tut lik-kpenta teebula na ki lu, ki likirii na baa yat; ¹⁶ njaan bia bet binba koi njmana na a bin nyinn njmana man, ki bia yetib a, "I daa tee n Baa njak kpinkpoung boori." ¹⁷ Li yoo na ki u poorpoweiteeb na ji tiar Yennu gboung nba yet bianjinba na a, "N numm maw n Baa jiantu njasaakak na paak bonchiann."

¹⁸ Njanne ki Juu teeb yudamm na boi Yiisa a, "A saa tun nyinlannpoe ki wannit nan a maw yikooe ki tun linba na?" ¹⁹ Ki Yiisa jiin a, "Taw, yii yeer Yenjiantu diiuk na, njaan n saa jii daa njantaae ki maar." ²⁰ Ki bi yet a, "Waa! Bi jii bina piinna nan njanloobo ki maa Yenjiantu njasaakak na, njaan ki fin tan yaa a saa jii daa njantaa kuukaw ki maa." ²¹ Yennu diiuk nba ki Yiisa din pak na tee u njaw gbanante. ²² Yennu nba din fiin kuun ni na poorpoe, ki u poorpoweiteeb tiar linba ki u daan yet na, ki ji teen Yennu gboung nba want Yiisa kuunfiiru po na yada, ki bia teen Yiisa maan na yada.

Yiisa nba mi saw kur dudukit bianjinba

²³ Yukitgar tiaru jaamm na yoee ki Yiisa din be Jerusalem, ki tuun bakitnau ng toona, ki niib bonchiann la ki teens yada, ²⁴ njaan Yiisa din ki jii u njaw ki chabibi, kimaan u mi saw kur nba tee wunba. ²⁵ U din mi niib dudukit bonnjann. Li paak, li din ki kpaal talas ki saw n wann nisaarik binbenji.

¹ Yennu malakae din kpai Ijpt teeb bijakpera njaan nyik Israel yab. (Nyinu 12.29)

Ki jiin Yiisa nan Nikodemus po

3 Jוכננ nna din be ki u sann tee Nikodemus. U din tee Juu teeb yudaanכע, ki bia tee Farisii nirכ; 2 ki nyכסוככ ki u tan baar Yiisa boor, ki yetכ a, "Chanbaa, ti mi nan a tee wantככ nba nyii Yennu boore, kimaan ככ kan fit tun toonjaana nba ki a tuun na booru, ki li ki tee Yennu be nאככ."

3 Ki Yiisa betכ a, "Barmכניie ki n beera na, ככ kan fit ככ Yennu naan ni, bi-i kii ęamm marכ-i kaa." 4 Ki Nikodemus boכ a, "Nlee ki bi saa ęamm mar nirכ nba ki tee biki? Kimaan u ji kan fit ęmat ככ u naa poor ni, ki wun marכ." 5 Ki Yiisa yetכ a, "Barmכניie ki n beera na, ככ kan fit ככ Yennu naan ni, see ki u la maaru munlee, ki li tee Yennu Seyeen nan Yennu nyunwuru yar. 6 Nisaarik ęarin maar nisaarike, ęaan ki Seyeen na mun maar Seyeen כככ. 7 Li paak, a daa te ki li teea bakitnauę nan maa yaa 'See ki bi ęamm mari na.' 8 Wouę da ki saa laa loon siaminbae, ki a ki mi laa nyi sian ki da. A bia ki mi laa saa siami, ęaan a gbia ki li dae. Li mun bia tee nnae ki tur ככ kur nba ki Yennu Seyeen I marכ."

9 Ki Nikodemus boכ a, "Nlee ki li saa teen nna?" 10 Ki Yiisa jiככ a, "A tee daanכ nba want Israel teeb II Yennu maame, ęaan tan ki mi linba na paaki-i? 11 Barmכניie ki n beera na, ti beeri linba ki ti mi, nan taa bia la linbae, ęaan ki i ki gaan ti maami. 12 Li-i tee ki i ki teenin yada, nan maa beeri tingbouę na bona po na, li-i tee ki n beti Yendכuę ni bona po, nlee ki i ji saa teenin yada? 13 ככ kaa ki mi doo Yendכuę ni see min Nisaarik Bik nba nyii Yendכuę ni na."

14 Moses nba din jii kut waauk ki fin daauk paak ki donככ muuk ni bianęinba na, li mun bia tee nnae ki bi tan saa jii Nisaarik Bik ki donככ sanpaapo, 15 ki wunba teenכ yada, u saa la manfoor nba kaa gbennu. 16 Kimaan Yennu mantik loon tingbouę na bonchiann; li paak, ki u turit u Biyemmir, ki wunba teen u Bija maę yada, u tan kan ככ muu ni, ęaan u sii מככ manfoor nba kaa gbennue, 17 kimaan Yennu nba din tun u Bija tingbouę na ni, u din ki tumכ a wun tan bu tingbouę na niib buut ki biirib kaa, ęaan u din yaa wun tinnibe. 18 Ki daanכ nba teen Yennu Bija maę yada, Yennu kan bu u buut ki biirכ, ęaan wunba ki teenכ yada, Yennu poę bu u yaa buut ki biirכwa, kimaan waa ki teen ęככ Yennu Biyemmir maę yada na.

19 Linba paak te ki Yennu bu bi buut ki biirib maę tee nnae: Yennu Bija na din baar tingbouę na ni a wun yent tingbouę na niib numpoe, ęaan ki nisaarii loon bunככננ ki gar yentu, kimaan bi toona nba bi bianęinba na paak. 20 Daanכ nba kur tuun toonbiit, u ki loon yentue, ki ki loon wuu nakiir, kimaan u ki loon u toonbiit na n nyi paanu. 21 Naa wunba waa Yennu barmכניi wannu na ki bia tuun li bian, ęככ baat yentu boor, a ככ kur n bann nan Yennu be u toona kur ni.

I Bi maan ni, "wouę" nan "seek" מככona tee yomme. II Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

Jוכננ nba want Yiisa po bianęinba

22 Li poorpoe ki Yiisa nan u poorpoweiteeb din nyii leę ki saan Judea yent ni, ki saa be leę nan daa ęanęaa na, ki wuur niib Yennu nyunwuru.

23-24 Li yoo na ki ככככככ nba wuur niib Yennu nyunwuru na daa ki כככ dansariki, ki be Enonn, siaminba ki nyun din yab na, ki niib din tuu baat u boor, ki u wuurib Yennu nyunwuru. Enonn din ki fככ nan Salim-i.

25 Nanne ki mככככ tan fiir ככככככ maę poorpoweiteeb nan Juu nirכ nna sinsuuk ni, ki jiin Yenęiantu nyunwuru po. 26 Ki ככככככ poorpoweiteeb na saan u boor, ki saa betכ a, "Chanbaa, nirכ nba ki a daan be nאככ כככ-dann מככ-pootir, ki yaa u tee Yennu Niganntככ na, ti gbat ki u wuur niib Yennu nyunwuru, ki ככ kur saa u boor ki u wuurib." 27 Ki ככככככ betib a, "Nirכ kan fit tun siar ki li ki tee Yennu nyinככ. 28 I mככ poę mi gbat ki n yet maa min kaa tee Yennu Niganntככ Masia, ęaan min ęarin, Yennu dככ tumime, a n tan teen u baaru siir.

29 Poosכככ tee wunba yen pooyookir. Wunba tee poosכככ na כככ, ki be u boor ki gbiin na, ęככ מככ parpeenn, yoo nba ki u gbat poosכככ na kunkככ. Nnae ki n mun set מככ parpeenn bonchiann Masia paak.

30 "Li kpaal talas ęככ Masia sann-ii yabitir, ęaan ki n sann-ii waabit."

Wunba nyii Yendכuę ni labaar

31 Wunba nyii sanpaapo, ęככ chee ככ kur; ęaan binba nyii tingbouę na ni, ęamm tee tingbouę na teebe, ki bia piak nisaarii maan. Wunba nyii Yendכuę ni, ęככ chee ככ kur, 32 ki bia jenna ki beer niib linba ki u la ki bia gbat, ęaan ככ ki gaan u maami. 33 Ki wunba gaar u maan maę, li want nan ęככ sak nan Yennu maan tee barmכניi. 34 Yennu Bija nba ki u tumכ na piak Yennu maame, kimaan Yennu tur u Bija maę Seyeen nba yab ki kaa bikinu. 35 Yennu loon u Bija, ki kubin bona kur u nuu ni.

36 Daanכ nba teen Yennu Bija yada, u sii מככ manfoor nba kaa gbennu, ki daanכ nba mun ki saak Yennu Bija na מככ kan la manfoor maę, ęaan Yennu wutoor saa do u paak ki kan maaki.

Samaria poosככ labaar

4 Tככ, ki Farisiinba din gbat a Yiisa daak niib ki wuurib Yennu nyunwuru ki bi tee u poorpoweiteeb, ki yab gar ככככככ yab. 2 Barmכניi ęarime, Yiisa din ki wur כככ u mככ, ęaan u poorpoweiteebe din wuurib. 3 Yiisa nba bann nan Farisiinba na gbat nna maę, ki u nyii Judea yent ni ki ęmat saa Galilii yent ni. 4 Ki u sככ maę ni, ki li tee talas turכ nan wun gar Samaria yent ni. 5-6 Ki yonsuuk ni, waa din tan per Samaria teeb digbansiar ki bi yir Saika, ki u baar Jakככ bunbunn boor. Leę din ki fככ nan kpaab nba ki Jakככ tur u bik Joosef na.

Waa din baar bunbunn na boor, ki bakint ji soorכ, ki-maan sommir na paak, ki u biar kar bunbunn na nyakir. 7 Nanne ki Samaria poosככ tan baar bunbunn

manj boor, a wun luun nyun. Ki Yiisa yeto a, "Turimin nyun ki n nyu." ⁸ Li yoo na ki sɔk ki u poorpoweiteeb porj saan doo niwa, a bin saa daa jeet, njan ki u biar u kuukɔ. ⁹ Juu teeb na din tuu siŋ Samaria teebe, ki ki loon bii taant nammi. Li paak, ki poo na boio a, "A tee Juu nirɔe, ki n mun tee Samaria poo, ki li teen nleewa ki a tan mein nyumi?" ¹⁰ Ki Yiisa jiino a, "Li-i tee ki a bo mi bakitnaun piinii nba ki Yennu loon wun pia na, ki bia mi maa tee wunba ki meia nyun na, a bo saa boin a n tura manfoor nyun, ki n set bo saa turawa."

¹¹ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, bunbunn na sumii hei, ki a mun bia ki mɔk gooka. Lee ki a saa luun manfoor nyun manj? ¹² Ti yeeja Jakob-e din lukir bunbunn na, ki njan nan u waas nan u bonkobit kur nyu lenj. A dukii nan a gar Jakob-a koo?"

¹³ Ki Yiisa yeto a, "Wunba nyuu bunbunn na nyun, nyunnyukuru tan saa njam soorɔwa, ¹⁴ njan mi-i tur wunba na nyun na ki u nyuu, nyunnyukuru kan mi soorɔ, kimaan mi-i tur wunba n nyun na, li sii bunii manfoor nyume u ni, ki bia turɔ manfoor nba kaa gbennu." ¹⁵ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, turimin li nyun, ki nyunnyukuru ji daa mi somi, ki n bia ji daa mi ki baat nna ki tan lu nyumi."

¹⁶ Ki Yiisa beto a, "Ti saa ki yiin a sɔk ki jen nana." ¹⁷ Ki u beto a, "N ki mɔk sɔk."

Ki Yiisa jiino a, "Faa yaa a ki mɔk sɔk na, njan a mɔk mɔkii, ¹⁸ kimaan a porj kun jab banjmuwa, ki sɔk nba ki a daa be nana mɔtana na ki tee a sɔk kaa. A set pak mɔkii."

¹⁹ Ki poo na yeto a, "Chanbaa, n ji bann nan a tee Yennu sɔkiniie. ²⁰ Timm Samaria teeb yeejamm din jiantir Yennu, kunkonn na paake, njan ki yimm Juu teeb narin yaa Jerusalem-e tee siaminba njan nan Yenjiantu."

²¹ Ki Yiisa beto a, "N niipoo, teent n maan yada, yoo baat ki niib tan kii jiantir ti Baa Yennu kunkonn na paaki, ki bia tan kii jiantirɔ Jerusalem-i. ²² Yimm Samaria teeb ki mi yaa jiantir wunba, njan timm Juu teeb narin mi taa jiantir wunba, kimaan tinnu labaar nyii Juu teeb nie. ²³ Njan yoo baat, ki porj set baara, ki binba jiantir ti Baa Yennu nan barmɔkii na sii jiantirɔ u Seyeerj parj nie ki mi waa tee wunba, kimaan li niboore ki Yennu loon bii jiantirɔ nna. ²⁴ Yennu tee Seeke, ki binba jiantirɔ na, li kpaal talase bii jiantirɔ nan barmɔkii, u Seyeerj parj ni."

²⁵ Ki poo na yeto a, "N mi nan Masia nba ki bi yiu Yennu niganntɔ na tan saa baara. U-u tarji baar yoo nba, u saa betit barii kura." ²⁶ Ki Yiisa jiino a, "Mine na, min nba piak nana na."

²⁷ Li yoo manje ki Yiisa poorpoweiteeb jen, ki li teemm bakitnaun nan Yiisa nba piak nan poo na, njan bi sɔk ki boi poo na a u loon bee, ki bia ki boi Yiisa a bee ki u piak nana.

²⁸ Nanne ki poo na nyik u nyunsɔk na, njan nmat saan doo na ni, ki saa yet niib a ²⁹ "Baat man, ki tan got sɔk nba betin bonsiar kur nba ki n porj mi tun. I dukii nan njan tee Yennu Niganntɔ Masia na-a?"

³⁰ Baa gbat nna yoo nba, ki bi nyii doo na ni ki saan Yiisa perj.

³¹ Li yoo manj, ki Yiisa poorpoweiteeb barimɔ, ki yeen a, "Wanntɔ, dimin jeet." ³² Ki Yiisa jiimm a, "Min mɔk jeet nba ki n saa di, njan ki i ki mi li po." ³³ Ki u poorpoweiteeb na ji boi bi leeb a, "A mi sɔk tan sii turɔ jeeti-i?" ³⁴ Ki Yiisa jiimm a, "Min yaa jeet tee man sak Yennu nba tumin na mɔbe, ki tun u yanbɔtoona ki gbennu."

Dijaamu barjouk

³⁵ "I tuu yaa li tenn njan njan nae nan bin jaan dii. Njan n beerie, gotir kpaant man, jeet na porj teen siir nan jaamuwa. ³⁶ Ki dijaara tan saa gaar bi paauk, ki dii nba ki bi jaan na mun, njan tee niib nba tan saa la manfoor nba kaa gbennu, ki damm nba buur nan binba jaan, bi kur tan sii mɔk parpeenn dii manj paak. ³⁷ Ti mɔk barjouk a, 'Yenɔe buur, ki sɔk jaan,' ki li set tee mɔkii. ³⁸ N te ki i jaan siaminba ki i ki kooe. Siabe porj koowa, ki bi konu manj sommi ki i la dii."

³⁹ Nanne ki Samaria doo ni niib bonchiann gbat poo na nba beerib a, "Yiisa betin bonsiar kur nba ki n porj mi tun," ki bi teen Yiisa yada, ⁴⁰ ki saan bunbunn na boor Yiisa perj, ki barimɔ a wun biar kii be namm. Ki u sak ki biar be namm daa njanlee, ⁴¹ ki piak u maan ki teemm. Baa din gbat nna, ki bi bonchiann teen yada. ⁴² Li yoo na ki bi ji bet poo na a, "Taa teen yada mɔtana na, li ki tee faa betit u po na kuukɔ kaa, njan taa gbat u mɔk mɔk ni na paak ki ti teen yada, ki bann nan njan set tee tingbounj na Tinntɔ."

Yiisa nba din te ki yudaansɔk bija la laafia bianjinba

(Matu 8.5-13; Luk 7.1-10)

⁴³ Li daa njanlee poorpoe ki Yiisa nyii lenj ki saan Galilii yent ni, ⁴⁴ kimaan u mɔk porj yet a, "Yennu sɔkinii kan la baakir u mɔk doo ni." ⁴⁵ Njan waa baar Galilii yoo nba, ki niib na gaarɔ, kimaan baa daan saan yukitgar tiaru jaamm Jerusalem na, bi daan la linba kur ki u tun Jerusalem, jaamm yoo nawa.

⁴⁶ Waa din lin Galilii yent ni na, ki u saan Keena, siaminba ki u din te ki nyun kpant tilɔna daan na.

Ki yudaansɔk din be Kapenaum, ki u bija yiar. ⁴⁷ Ki u gbat a Yiisa nyii Judea ki baar Galilii yent ni. Ki u baar u perj, ki barimɔ a wun baar Kapenaum, ki te ki u bija n la laafia, kimaan u yaa wun kpoe. ⁴⁸ Ki Yiisa beto a, "Li-i tee ki i ki la nyina nan bakitnaun toonjaana, i kan teenin yada." ⁴⁹ Ki yudaan na jiin a, "Chanbaa, njan tin saan, ki n bik manj daa ki kpo na." ⁵⁰ Ki Yiisa beto a, "Ti kun. A bija na la laafiawa."

Nanne ki yudaan na teen yada nan Yiisa nba pakɔ linba manj, ki ji nmat kun. ⁵¹ U be sɔnu nie ki u toontunna chetɔ nan labaar a, "A bik na la laafiawa." ⁵² Ki u boib a, "Nlee yoee ki bik manj la laafia?"

Ki bi yeto a, "Wonn, kut youn yenlekire ki u gbanu won maak." ⁵³ Ki sɔk na tiar nan li yoee ki Yiisa won beto a, "A bija na la laafiawa na." Li paak ki njan nan njan teeb kura teen Yiisa yada.

⁵⁴ Yiisa nba din tun toonjaann maṅ na, li din tee toonjaann nba ki u tun pukin ṅanlee-e, yoo nba ki u nyii Judea yent ni ki baar Galilii yent ni na.

Yiisa nba te ki baatɔɔ la laafia bianjinba

5 Li poorpoe ki Juu teeb jaansiar tan baar, ki Yiisa saan Jerusalem. ² Leṅe ki kukintuk ɔɔɔ nan nyun, ki lanbont ṅanṅmu chaan linta, ki Juu teeb maan ni, ki bi yir Bef-sata, ki li kpia pei tammɔɔ na. ³ Baatib bonchiann din tuu ɔɔɔ leṅ, ki siab tee jɔɔɔni, ki siab tee dianii, ki siab mun tee gbanankpeena damm. ((Bi tuu ɔɔɔ ki guu nyun na dammue. ⁴ Yosau Yennu malakasɔɔ tuu sike ki damm nyun maṅ. Yoo nba ki u damm nyun na, ki baatɔɔ nba sint sik li ni, u yiaru tuu gbenne.))

⁵ ɔɔɔ, jasɔɔɔ din be leṅ, ki yiar bina piintaa nan ṅanniin. ⁶ Ki Yiisa tan baar la ki u ɔɔɔ leṅ, ki u bann nan jɔɔ maṅ yiaru yukira, ki u boiɔ a, "A loon ki a la laafia-a?" ⁷ Ki baatɔɔ na jiin a, "Chanbaa, nyun na-i damm yoo nba, n ki mɔk wunba saa jiin ki sikinin li ni. Ki mi-i yaa n sik, ɔɔɔ tuu ɔɔɔ sike, ṅaan nyikin." ⁸ Ki Yiisa betɔ a, "Fiit, ki jii a ɔɔɔni kii somm." ⁹ Li taakpaak ni ki jɔɔ na la laafia, ki fiir ki jii u ɔɔɔni ki ji somm.

Daar nba ki jɔɔ na la laafia na din tee foon daare. ¹⁰ Li paake teen ki Juu teeb yudamm din betɔ a, "Dinna tee foon daare. Ti sennu ki chab nan fan jii a ɔɔɔni kii somm nanni." ¹¹ Ki u jiin a, "Jɔɔ nba te ki n la laafia na, ṅɔɔɔ yetin a n jii n ɔɔɔni kii saa nann." ¹² Ki bi boiɔ a, "Jalanɔɔpoe yeta a a jii a ɔɔɔni kii saa nanni?" ¹³ Naan jɔɔ na din ki mi wunba te ki u la laafia, kimaan Yiisa ji din nyii leṅa, niib bonchiann nba din tikir na paak.

¹⁴ Li poorpoe ki Yiisa tan lau Yenjiantu ṅasaakak ni, ki betɔ a, "Gotir, a la laafiawa, ṅaan a ji daa mi tuun toonbiiti, ki bonbisiar tan saa baara ki gar na." ¹⁵ Yiisa nba pak nan jɔɔ na ki gbenn yoo nba, ki jɔɔ na nyii ki saan Juu teeb yudamm na boor ki saa betib a, "Yiisa-e te ki n la laafia." ¹⁶ Ki yudamm maṅ ji piin Yiisa mukisuk, kimaan waa te ki jɔɔ na la laafia foon daar na.

¹⁷ Ki Yiisa betib a, "N Baa Yennu jɔɔ tuume, ki n mun tuun nnae." ¹⁸ Yiisa nba yet nna yoo nba, ki Juu teeb maṅ ṅamm loon bin kpiu ki gar sinsinn na, kimaan li ki tee waa biir foon daar sennu na kuukɔɔ paak kaa, ṅaan waa bia yaa Yennu tee u Baa, ki yek u mɔɔɔ nan Yennu na paak.

Yiisa nba mɔk yiikoo bianjinba

¹⁹ Nanne ki Yiisa betib a, "Barmɔniie ki n beeri na, min Yennu Bija laat n Baa Yennu nba tuun linbae ki mun tuun. N kan fit tun siar nan n mɔɔɔ yiikoo. N Baa maṅ nba tuun linba, n mun tuun ṅanne, ²⁰ kimaan n Baa maṅ loonin, maa tee u Bija na, ki u wantin linba kur ki u mɔɔɔ mɔɔɔ tuun. Ki bia jenna, u saa wannin toonjaana mii tuun, ki lin gar linba na, ki li saa teeni bakitnaurj. ²¹ N Baa nba fiint kpeemm ki teemm manfoa bianjinba na, nnae mun, ki min nba tee u Bija na mun saa tur binba ki n gann na manfoa.

²² "N Baa ki bu ɔɔɔ buuti, ṅaan u chab min, u Bijae, a mii bu niib buut, ²³ a ki ɔɔɔ kur-ii teenin baakir nan baa teen n Baa Yennu baakir bianjinba na. Wunba ki teenin baakir, li want nan u ki teen n Baa Yennu nba tumin na baakiri.

²⁴ "Barmɔniie ki n beeri na, daanɔ nba gbat n maan na, ki bia teen wunba tumin na yada, ṅɔɔɔ mɔk manfoor nba kaa gbennu; ki Yennu kan bu u buut ki biirɔ. U bia poṅ nyii kuun nuu niwa, ki be manfoor maṅ nie.

²⁵ "Barmɔniie ki n beeri na, yoo baat, ki poṅ baara, ki kpeemm tan saa gbat min Yennu Bija kunkɔɔ, ki binba gbat n kunkɔɔ maṅ saa la manfoor nba kaa gbennu.

²⁶ N Baa nba yen manfoor ki teen niib na, nnae mun ki u te ki min u Bija mun yen manfoor ki teen niib, ²⁷ ki u bia turin yiikoo a mii bu niib buut, kimaan n tee Nisaarik Bike. ²⁸ I daa te ki li teei jaarlituku. Yoo baat ki niib nba kur poṅ kpowa na tan saa gbat n kunkɔɔ, ²⁹ ki fiir kuun ni; ki binba tun bonṅann tan saa fiir ki be bi manfoa nba ki mɔk gbennu na ni, ki binba mun tun toonbiit na tan saa fiir, ki n bu bi buut ki biirib.

³⁰ "N kan fit tun siar nan n mɔɔɔ yiikoo. Mi-i bu nirɔ buut bianjinba, Yennu-e tuu betin a n bu nna. Li paak teen ki n buut took, kimaan n ki loon ki n tun n mɔɔɔ yanbɔɔtoona kaa, ṅaan n tuun Yennu nba tumin na yanbɔɔtoonae.

Ki jiin binba tee Yiisa siara na po

³¹ "N pinpauk na-i want maa tee wunbaie, ṅann niib kan gaar n tɔɔɔ maan maṅ. ³² Naan ɔɔɔ bewa ki piak linba want niib maa tee wunba. ṅɔɔɔ tee Yennu; ki n mi nan waa piak linba n po maṅ na tee barmɔniie.

³³ "ɔɔɔ, i tun i niib jɔɔɔn nba daan wuur niib Yennu nyunwuru na boor, a yin gbiint u maan, ki waa daan piak linba ki teen niib n po na, li tee barmɔniie. ³⁴ Li ki kpaal talas kaa nan nirɔ n pak n po, ṅaan n beeri linba na a yin la tinnue. ³⁵ jɔɔɔn maṅ daan tee nan fitir nba ki bi tuu joo, ki li yentu nyɔkit nae, ki i daan jii yoo waaminna ki nian u yentu maṅ.

³⁶ "Bakitnaurj toonjaana nba ki n tuun na, ṅanne want n siara ki chee jɔɔɔn siara na. Ki bia jenna, toonjaana nba ki n tuun na, n Baae yaa mii tuun, ki toona maṅ tee siara nan n Baa Yennu-e tumin.

³⁷ "Ki bia jenna, n Baa Yennu nba tumin nae mun tee n siara. I ki mi gbat u kunkɔɔri, ki bia ki mi lau nan i ninbina. ³⁸ Ki u tumin i boor, ṅaan ki i ki teenin yada; ṅanne want nan u maan kaa i para ni.

³⁹ "ɔɔɔ, i tuu karin Yennu gbouṅ, kimaan i mi nan i saa la manfoor nba kaa gbennu leṅe, ki Yennu gbouṅ maṅ want n poe, ⁴⁰ ṅaan ki i lek yêṅ yin baar n peṅ ki n turi manfoor maṅ.

⁴¹ "N ki loon dontir nisaarii boor. ⁴² N poṅ mi nan i ki loon Yennu i yan ni faba. ⁴³ N baar n Baa Yennu sann nie, ki i ki gaarimi. Naan li-i tee ki ɔɔɔ baar u mɔɔɔ sann ni, i tuu gaarɔe. ⁴⁴ I loon ki yii laat dontir i leeb boor, ṅaan ki fiin nan ki i la dontir jɔɔ Yennu nba tee Yen-yemmir na boori. Li paak mune te ki i set kan fit teenin yada. ⁴⁵ I daa dukii nan n saa pak maan ki biiri n Baa Yennu boori. Daanɔ nba saa pak biiri, ṅɔɔɔ tee Moses

nba ki i teeno yada na. ⁴⁶ I-i setiki bonni teen Moses soobu na yada, i bo saa teenin yadawa mun, kimaan u din soob ki jiin n poe. ⁴⁷ Njaan yaa ki teen waa soob linba man yada na, nlee ki i ji saa teen n moomaan na yada?"

Yiisa nba dinn jab tusaa njanjmu bianjinba

(Matiu 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

6 Li poorpo ki Yiisa poot Galilii makgbenjir nba ki bi bia yi Taiberias na. ² Ki nibur waa u poor po, kimaan bi din la u bakitnaun toonjaana nba ki u tuun ki te ki baatib laat laafia na. ³ Ki koo nan u poorpoweiteeb doo kunkonn paak ki saa kar. ⁴ Li yoo ki soob Juu teeb yukitgar tiaru jaamm pera. ⁵ Yiisa nba din kar man na, ki u tan la ki nibur baat u penj. Ki u boi Filip a, "Ti saa la jeet lee ki daa, ki dinn niib na kuri?" ⁶ U din boi nna man ki loon wun bikin Filip-e, njaan koo njanj poonj din mi waa saa tun linba. ⁷ Ki Filip jiin a, "Ti-i yaa ti daa boroboro ki tur niib na, li saa gar salimpeena ¹ ko-bii njanleewa, ki soob kur n fit la waan." ⁸ Ki u poorpoweiteeb na yeno nba ki bi yiu Andru, ki u tee Simonn Piita waar na, yet Yiisa a ⁹ "Bisiake be nna ki mak boroboro kunbis njanjmu nan janbis njanlee. Njaan li mun kan janj niib na kuri."

¹⁰ Ki Yiisa betib a, "Njaant man ki niib man n kar." Mo-paauj bonchiann din be lenj, ki bi kar, ki jab tee tusaa njanjmu. ¹¹ Ki Yiisa jii boroboro na, ki tur Yennu niipoouk, njaan te ki bi tor niib nba kar man; ki u bia jii jani na ki teen nna, ki bi kura dii ki saa janj baa loon bianjinba. ¹² Baa gboo yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a bin tikir jeet nba tenn na, ki li daa biiri. ¹³ Ki bi tikir baa dii boroboro kunbis njanjmu na njaan tenn linba na, ki li gbee kpanchibit piik nan njanlee.

¹⁴ Niib man nba la bakitnaun toonjaann nba ki Yiisa tun na, ki bi yet a, "Barmoonie setik, nir nae tee Yennu sokinii nba yaa wun baar tingboun na ni na." ¹⁵ Ki Yiisa ji bann nan bi yaa bin soor ki dinn naame. Li paake te ki u din nyikib njaan nmat kunkona boor, ki saa be u kuukoo.

Yiisa nba din somm nyun paak bianjinba

(Matiu 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Daajoouk nba tan baar, ki Yiisa poorpoweiteeb sik makgbenjir na ni, ¹⁷ ki saan koo burgbetir ki kan saa a bin poot makgbenjir na, ki took Kapenaum. Ki li din tan koon, ki soob Yiisa daa ki baar bi boori. ¹⁸ Ki wonpaaruk tan fikit ki da nyun na paak. ¹⁹ Yoo nba ki u poorpoweiteeb kan saan nan maar nanta koo nanna na, ki bi la Yiisa somm nyun na paak ki tookit burgbetir man, ki janjaanii ji soorib. ²⁰ Ki Yiisa betib a, "I daa tin janjaanii mani. Li tee mine." ²¹ Baa bann nan Yiisa-e na, ki bi ji mak parpeenn nan wun koo burgbetir na ni. Li taakpaak ni ki burgbetir na baar siaminba ki bi saa na.

Niib bonchiann nba din lon Yiisa bianjinba

²² Niib nba din biar mak-pootir po na, ki li ji din tan yent sanyok ni, ki bi la burgbetyennkoo biar see lenj, ki bi bann nan Yiisa won ki koo burgbetir na ki wei u poorpoweiteebi, kimaan baa won saa na, Yiisa won kaa bi ni.

²³ Ki burgbetlia bia nyii Taiberias ki baat ki per siaminba niib won dii jeet nba ki Yiisa won tur Yennu niipoouk li paak na. ²⁴ Nibur na nba la nan Yiisa kaa lenj, ki u poorpoweiteeb bia kaa na, ki bi saan koo burgbeta na ni, ki saan Kapenaum, a bin lomoo.

Yiisa nba tee manfoor jeet bianjinba

²⁵ Niib na nba din poot makgbenjir man na, ki bi la Yiisa, ki boi a, "Wanntoo, a baar nna nlee yooe?" ²⁶ Ki Yiisa yetib a, "Barmoonie ki n beeri na, maa won turi jeet ki i dii gboo nae te ki i loonin na, njaan li ki tee yaa la n bakitnaun toonjaana na kaa. ²⁷ I daa tuun toonn jeet nba biir paaki, njaan ii tuun toonn jeet nba mak manfoor nba kaa gbennu na paak. Min Nisaarik Bike saa turi li jebooru, kimaan n Baa Yennu-e turin yiikoo na a mii teeni, kimaan u numm gbooma."

²⁸ Njaan ki bi boi a, "Ti sii tuun bee ki li tee Yennu toona?" ²⁹ Ki Yiisa jiimm a, "Toonn nae ki Yennu loon yii tuun: Ii teen wunba ki u tumoo na yada." ³⁰ Ki bi bia boi a, "Toonjaanlannpoe ki a saa tun ki tin la ki teena yada? A saa tun bee?" ³¹ Ti yeejamm nba din be muuk ni yoo nba na, bi din tuu di jeet nba ki bi yi mana na, nan laa soob Yennu gboun ni bianjinba na, a "Moses din teemm jeet nba nyi Yendoun ni a bii di." ³² Ki Yiisa yetib a, "Barmoonie ki n beeri na, li ki tee Moses kaa din teeni jeet manji, njaan li din tee n Baa Yennu-e. Ki motana ki u ji loon wun turi jeet nan moonii nba nyi u boor. ³³ Jeet nba ki Yennu teeni man, njaan tee wunba nyii Yendoun ni ki teen tingboun na njaateeb manfoor." ³⁴ Ki bi yet a, "Chanbaa, ii teent jeet manj daar kur." ³⁵ Ki u betib a, "Mine tee manfoor jeet manj. Daanoo nba baar n boor, kon kan mi sooroo, ki wunba teenin yada, nyunnyukuru kan mi sooroo.

³⁶ "N poonj beti nan i lama, njaan ki teenin yada. ³⁷ Njaan wunba kur ki n Baa Yennu jiiu ki turin, u saa baar n boor ki teenin yadawa. N kan mi yet wunba baar n boori, ³⁸ kimaan n nyii Yendoun ni ki sik maa n tun Yennu nba tumin na yanboote, njaan li ki tee n koo yanboote kaa. ³⁹ Njoo Yennu nba tumin na, u loomm tee a binba ki u turin nae nan yenchokwa daa boori, njaan man tan fiimm kuun ni durinya gbennu daar. ⁴⁰ Nnae ki n Baa Yennu loon, a soob kur nba bann min, u Bija, ki teenin yada, u saa la manfoor nba kaa gbennu; ki n tan saa fiimm kuun ni durinya gbennu daar."

⁴¹ Njaan ki Juu teeb manj ji burin nan leeb, waa yaa koo tee jeet nba nyii Yendoun ni na paak. ⁴² Ki bi boi leeb a, "Yiisa nba tee Joosif bija na kaa na-a? Ti mi u baa nan u naa. Nlee ki u yaa u nyii Yendoun ni?"

⁴³ Ki Yiisa betib a, "I daa burin nan leeb maa pak linba na paaki. ⁴⁴ Soob kan fit baar n boor ki teen n koo, ki

I Salimpeenn din tee daar paauko.

li ki tee ki n Baa Yennu nba tumin na kaa te ki u baari, ki n tan saa fiin li daan kuun ni, durinya gbennu daar. ⁴⁵ Yennu səkiniinba din sək Yennu gbouŋ ni a 'Yennu saa wann sək kur.' sək kur nba gbiintir n Baa Yennu ki bia gaan u maan, sək saa baar n boor ki kpant n sək. ⁴⁶ Nnaan sək daa ki mi la n Baa Yennu maŋi, see min nba nyii u boor na sək laats.

⁴⁷ "Barmōniie ki n beeri na, daan nba teenin yada, sək sək manfoor nba kaa gbennu. ⁴⁸ Mine tee manfoor jeet na. ⁴⁹ Yoo nba ki i yeejamm din be muuk ni na, bi din tuu di mana maŋe, nnaan bi kpowa. ⁵⁰ Nnaan jeet nba nyi Yendouŋ ni na, wunba diir, u kan kpo.

⁵¹ Mine tee manfoor jeet nba nyii Yendouŋ ni na. Wunba dii jeet maŋ sii be nan yoo nba kaa gbennu, ki jeet nba ki n saa turk na tee n gbanante, ki n tan saa jii n gbanant maŋ ki chab, ki tingbouŋ na njaateeb n fit la manfoor maŋ."

⁵² Nnanne ki mōk fiir Juu teeb maŋ sinsuuk ni ki jiin Yiisa nba pak linba na po, ki bi boi bi leeb a, "Nlee ki sək na saa turit u gbanant ki tin di?" ⁵³ Ki Yiisa betib a, "Barmōniie ki n beeri na, see ki i nman min Nisaarik Bik gbanant, ki bia nyuu n sək. Nna-i kaa, i kii sək manfoor maŋ i ni. ⁵⁴ Ki daan nba nman n gbanant ki bia nyuu n sək, u sək manfoor nba kaa gbennu, ki n tan saa fiin kuun ni, durinya gbennu daar. ⁵⁵ Kimaan n gbanante tee jeet nan mōnii, ki n sək mun tee bonnyukar nan mōnii; ⁵⁶ ki daan nba nman n gbanant, ki bia nyuu n sək, sək be n ni, ki n mun be u ni.

⁵⁷ "N Baa Yennu nba yen manfoor nae tumin, ki u paake ki n mun sək manfoor. Li mun bia sii tee nnae, wunba nman n gbanant, n paak, u sii sək manfoor. ⁵⁸ Mine tee jeet nba nyii Yendouŋ ni ki sik. Ki wunba dii jeet na, u sii sək be nan yoo nba kaa gbennu; ki jeet maŋ ki tee nan jeet nba ki i yeejamm din dii nnaan tan kpo na kaa."

⁵⁹ Yiisa-e din pak linba na, waa daa din be Kape-naum, Yenjiantu diiuk ni, ki want niib na.

Manfoor nba kaa gbennu labaar

⁶⁰ Yiisa poorpoweiteeb bonchiann nba din gbat u wannu maŋ, ki bi yeen bi leeb a, "Wannu na paar ki turit. Nmee saa sak linba na?" ⁶¹ sək din ki wann Yiisa njarimi, nnaan u din bann nan u poorpoweiteeb na sək bunburimii u wannu maŋ paak. Ki u boib a, "Maan nae te ki i birisimi-i? ⁶² Li-i tee ki i la min Nisaarik Bik do Yendouŋ ni siaminba ki n din tuu be na, i ji sii dukii nlee? ⁶³ Yennu Seyeŋe teen niib manfoor; nnaan gbanant na tee yanne. Mōmaan nba ki n pak turi nae baat nan Yennu Seyeŋ nba teen niib manfoor maŋ. ⁶⁴ Nnaan i siab lek ki teenin yada."

Yiisa din pakib linba na, kimaan sinsinn u poŋ mi binba tan kan teen yada, nan wunba mun tan saa nyi u poor. ⁶⁵ Ki u bia nmann yet a, "Li paake te ki n beti a sək kan fit baar n boor ni ki teen n sək, see ki n Baa Yennu-e te ki u baar."

⁶⁶ Li paake te ki u poorpoweiteeb bonchiann din nmat poor, ki ji ki səkii nan. ⁶⁷ Nnanne ki u din boi u poorpoweiteeb piik nan banlee na a, "Ki i mun saa

nyikima-a?" ⁶⁸ Ki Simonn Piita jiin a, "Ti Yomdaan, ti mun ji saa nyika nnaan saan nmee boori? Fine sək manfoor nba kaa gbennu wannu. ⁶⁹ Ki mōtana ti teena yadawa ki mi nan fine tee Yennu popeendaan." ⁷⁰ Ki Yiisa yetib a, "Yimm jab piik nan banlee na, mine gan-ni, nnaan ki i ni yen tee Sintaanii sək." ⁷¹ U din yet ki jiin Judas nba tee Simonn Iskariot bija na poe; sək din tee u poorpoweiteeb piik nan banlee na yen, nnaan lek yaa wun nyi u poor.

Yiisa waarii nba ki teen yada bianjinba

⁷ Li poorpoe ki Yiisa ji din be Galilii yent ni, ki lin leŋ digbana. U din ki loon wuu be Judea yent ni, kimaan Juu teeb yudamm nba be leŋ na loon bin kpi-ue. ² Ki Juu teeb jaamm nba ki bi yi lanbont jaamm na tan per. ³ Nnanne ki Yiisa waarii yet a, "Nyikin nna, nnaan saan Judea yent ni, ki a poorpoweiteeb nba be leŋ na n la toona nba ki a tuun na. ⁴ Li-i tee ki nirk loon wun wann u mōŋ nan u tee sək, li ki nman ki wun sək toona nba ki u tuumi. Li-i tee ki a tuun toonjaana, fan wann niib paanu ni nan a set tee li daan." ⁵ U waarii na lek daa din ki teen yada; li paak ki bi pak nna maŋ. ⁶ Ki Yiisa jiimm a, "N yoo daa ki baari. Yimm njarin, yoo kur nane ki turi, ⁷ kimaan tingbouŋ na njaateeb ki namiini, nnaan min njarin bi namin, kimaan maa beerib a bi səkii ki nman na paak. ⁸ sək, yimm-ii saa jaamm maŋ, nnaan min njarin daa ki saa, kimaan n yoo daa ki baari." ⁹ U din betib nnae, nnaan biar be Galilii.

Yiisa nba din saan jaamm maŋ bianjinba

¹⁰ Yiisa waarii na din saan jaamm naewa, ki Yiisa tan wei. U din ki saan paanu ni kaa, nnaan u din sək be ki saan.

¹¹ Ki Juu teeb yudamm din lin loon jaamm maŋ ni, ki boi niib a, "U be lee?" ¹² Ki niib bonchiann nba be leŋ na burin bonchiann ki jiin u po; ki siab yaa, "U tee ninan," ki leeb yaa, "Aaii, u kpann niibe;" ¹³ nnaan sək din ki pak u po paanu ni, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na janmaanii.

¹⁴ Baa dii jaamm na ki sək sinsuuk ni yoo nba, ki Yiisa saan sək Yenjiantu nasaakak ni, ki piin want niib Yennu maan. ¹⁵ Juu teeb nba gbiintir yoo nba, ki li teemm bakitnaun; ki bi boi a, "Nlee ki nirk na jia mi gbouŋ nna, nnaan ki sək ti sakursaakari?" ¹⁶ Ki Yiisa yetib a, "Maa want wannu nba na, li ki tee n mōŋ wannu kaa, nnaan li nyii Yennu nba tumin na boore.

¹⁷ Wunba loon wun tun Yennu yanbōtoona, sək saa bann nan linba ki n want na nyii Yennu boor, koo n piak n mōŋ yare. ¹⁸ Daan nba piak u mōŋ yar, sək loon baakir ki teen u mōŋ. Nnaan wunba loon niib-ii baakit wunba tum na, sək tee popeendaan, ki ki sək biiti.

¹⁹ "Moses kaa din turi sennu na-a? Nnaan i sək ki dia sennu maŋi. Ki bee ki i loon yin kpimi?" ²⁰ Ki niib na yet a, "Narinbiuk be a ni. Nmee yaa wun kpiani?"

²¹ Ki Yiisa betib a, "N tun toonjaann foon daar, ki toonn maŋ teen i kura bakitnaun. ²² Nnaan li-i tee ki i pot bonjabik foon daar, i mun tun toonn foon daare

na. Moses-e din senn a yii porii i bonjai, njaan i yee-jamme din piin punpotu sinsinn. ²³ Tɔn, li-i tee ki i porii bonjabis foon daar, a i daa kpet Moses sennuie, bee ki i donn wutoor n paak maa te ki baatɔɔ la laafia foon daar na? ²⁴ Daa gorii nirɔ nanyer po binberɔ ki bu u buuti, njaan i tuu dukin fanuwa ki la li barmɔnii."

Niib na nba boi bi leeb ki jiin Yiisa po bianjinba

²⁵ Njanne ki Jerusalem nisiab boi bi leeb a, "Nirɔ nba na kaa ki bi yiab a bin kpiu na-a? ²⁶ Gotir, u piak paanu nie, ki ɔɔ mun bia ki pak siar a wun tiau. Li pasiar ti yudamm dukii a u tee Yennu Niganntɔɔ Masia nae.

²⁷ Ti mi jɔɔ na nba nyii siaminba, njaan Yennu Niganntɔɔ Masia na-i tarɔi baar, ɔɔ kan bann waa nyii siami."

²⁸ Yiisa nba want niib Yenjiantu nasaakak ni na, ki u tan pak sanpaapo a, "I dukii nan i min bonɔnann, ki bia dukii a i mi maa nyii sian. N ki baar n mɔnɔ baaru kaa. Daanɔ nba tumin na, nɔɔ tee barmɔnii; ki i ki miu.

²⁹ Njaan min miu, kimaan n nyii u boore, nɔɔ tumin."

³⁰ Njanne ki bi ji yiab a bin soorɔ, njaan bi ɔɔ ki soorɔ, kimaan u sooru yoo daa din ki baari. ³¹ Nibur na ni bonchiann din teenɔ yada, ki boi bi leeb a, "Yennu Niganntɔɔ Masia na-i tarɔi baar, u saa tun toonjaana ki lin gar jɔɔ na yara-a?"

Yiisa nba yaa u saa yaat bianjinba

³² Ki Farisiinba na gbat niib na burin ki jiin Yiisa po, ki namm nan mannteeb yudamm tun Yenjiantu nasaakak guura a bin saan ki soor Yiisa. ³³ Njaan ki Yiisa bet nibur na a, "N sii be nani yoo waaminnae, ki li poorpo ki n nmat ki saan wunba tumin na perɔ. ³⁴ I tan saa lon n boor, njaan kan lami, kimaan siaminba ki n tan sii be na, i kan fit baar lenji." ³⁵ Ki Juu teeb tɔɔndamm na boi bi leeb a, "U yaa wun tan saan lee, ki ti kan lau? U yaa wun tan saan Griik doi ni, siaminba ki Juu teeb be na, kii sakii want Griik teeb na amii?"

³⁶ Waa yet a ti tan saa lon u boor njaan kan lau, ki bia tan kan fit saan siaminba ki u sii be na, li paak tee bee?"

Manfoor nyun labaar

³⁷ Tɔn, jaamm marɔ gbennu daar din tee dajaanne. Li daar marɔe ki Yiisa fiir set ki pak sanpaapowa a, "Wunba ki nyunnyukuru gbatɔ, wun baar n boor ki tan nyu, ³⁸ kimaan Yennu gbouɔ yet a 'Wunba teenin yada, manfoor nyun sii tɔ nyunkpanae ki nyi u par ni.'" ³⁹ Yiisa nba din piak na, u din want Yennu Seyeerɔe; ki binba teen Yiisa yada na yaa bin tan la Seyeerɔe marɔ. Li yoo na Yennu daa din ki tur niib Seyeerɔe marɔi, kimaan u daa din ki donn Yiisa.

⁴⁰ Niib bonchiann nba din be nibur na ni ki gbat ki u yet nna marɔ, ki bi yet a, "Jɔɔ na set tee Yennu ɔɔkiniie nan barmɔnii," ⁴¹ ki siab yaa, "U tee Yennu Niganntɔɔ Masia-e," ki leeb mun yaa, "Yennu Niganntɔɔ Masia na kan nyi Galilii. ⁴² Yennu gbouɔ wann a Masia na tan sii tee Defid yaaboonne, ki bi bia tan saa marɔ Betlehem doo nba tee nɔɔ Defid doo na nie." ⁴³ Ki niib na ji mɔk

dudukit jiaɔ jiaɔ ki jiin Yiisa po. ⁴⁴ Ki siab bia loon bin soorɔ, njaan bi ɔɔ ki soorɔ.

Juu teeb yudamm nba ki teen yada bianjinba

⁴⁵ Li poorpoe ki guura na ji nmat mannteeb yudamm nan Farisiinba na boor; ki bi boib a, "Bee teen ki i ki jen nanaɔ?" ⁴⁶ Ki guura na jiin a, "ɔɔ daa ki mi pak mabooru nba ki jɔɔ na piak na." ⁴⁷ Ki Farisiinba na boib a, "Ki u kpann i mune-e? ⁴⁸ I tan mi la ki ti yudamm koo Farisiinba ɔɔ teenɔ yada-a? ⁴⁹ Njaan nigbouɔ nba ki mi Yennu sennu na, mɔpor be bi paak."

⁵⁰ Ki Farisiinba marɔ ni yenɔe tee Nikodemus. Nɔɔe tee daanɔ nba din saan sianyoo, a wun saa la Yiisa na; ki u betib a ⁵¹ "Ti sennu ki wann nan ti bu nirɔ buut ki biirɔ, njaan daa ki gbat u mɔb ni ki bann waa tun linba."

⁵² Ki bi boib a, "A mun ji tee Galilii nirɔe-e? Gotir Yennu gbouɔ ni. A saa la nan Yennu ɔɔkiiii ki mi nyii Galilii yent ni."

Poochonchonsɔɔ labaar

((

⁸ Li poorpoe ki ɔɔ kur kun, njaan ki Yiisa doo Olif Tiinii kunkonn na paak. ² Ki li yent sanyapob ni, ki u nmat ɔɔ Yenjiantu nasaakak na ni; ki niib bonchiann tikir lintɔ, ki u kar ki wantib.

³ Njanne ki sennu wannteeb nan Farisiinba baar nan poo nba tun bonchonchontoonn na, ki te ki u set bi kur tɔɔnɔ, ⁴ njaan ki bi yet Yiisa a, "Wanntɔɔ, ti la poo na, ki u tuun chonchontoonne, ki ti soorɔ li yoo na. ⁵ Ti sennu ni, Moses din senn a li poobooru njan ki bin jaatɔ tanae ki kpiu, ki fin narin yaa bia?" ⁶ Bi din yet nna, ki loon bin kpar Yiisa-e, ki fit la u biit. Ki Yiisa tibin ki jii niibir ki ɔɔbin tiɔ ni.

⁷ Baa see ki boib buboit na, ki u tibit ki betib a, "Wunba ki mi tun toonbiit, li ɔɔ n sint jaa poo na tann,"

⁸ njaan namm tibin ki ɔɔbin tiɔ ni. ⁹ Baa gbat ki u yet nna marɔ, ki bi yat yenɔ yenɔ, ki nikpera na nɔnɔ yaat. Ki Yiisa biar, ki poo na bia daa see u tɔɔnɔ. ¹⁰ Ki u tibit boib a, "N niipoo, bi be lia? ɔɔ ki biar a wun pak biirani-i?" ¹¹ Ki u jiin a, "Chanbaa, ɔɔ ki biari."

Ki Yiisa yetɔ a, "N mun kan pak biirani. Ii kun. A ji daa mi tuun toonbiiti.")

Yiisa nba tee durinya yentu bianjinba

¹² Njanne ki Yiisa bia pak nan niib Yenjiantu nasaakak ni a, "Mine tee tingbouɔ na niib yentu, ki daanɔ nba waan, nɔɔe sii mɔk yentu nba yentir u binberɔ, ki u kii turin bunbɔnɔn ni." ¹³ Ki Farisiinba na bia yetɔ a, "Faa piak ki want a mɔnɔ po na, njaan li tee yanne." ¹⁴ Ki Yiisa betib a, "Mi-i lekii piak ki want n mɔnɔe poie, njaan maa yeen linba, li tee mɔniie, kimaan min mi maa nyii siaminba, ki bia mi maa saa siaminba. Yimm narin ki mi maa nyii siami, ki bia ki mi maa saa siami. ¹⁵ Yimm gorii nirɔ nanyer poe ki bu u buut, njaan min narin ki bu ɔɔ buuti. ¹⁶ Mi-i ponji yaa n bu nirɔ buut gbaa, n saa bu u buut nan barmɔniie, kimaan n ki bu buut n kuukɔ kaa, njaan n Baa nba tumin nae be nanin.

17 תכנ, לי פונג סכב i sennu ni a niib banlee siara-i jami, njanne tee barmכניי. 18 N piak want n מכנ פו, ki n Baa nba tumin na mun bia piak want n po nnae." 19 Ki bi boic a, "A baa manj be lee?"

Ki Yiisa jiiimm a, "I ki mimi, ki tan boi n Baa. I-i bonni mimie, i bia bo sii mi n Baa."

20 Yiisa din pak maan na, yoo nba ki u want niib Yennu maan, Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki bi sent Yennu piinii lakir nae; njan סככ ki soorכ, kimaan u sooru yoo daa ki baari.

Yiisa nba kpaan Juu teeb na bianjinba

21 Ki Yiisa bia namm yetib a, "N saa yaata, ki i tan saa lomin ki kan lami. I tan saa kpo njan פונג ki la nyik-inchabi; i bia tan kan fit saan maa saa siami."

22 Njanne ki Juu teeb na yet a, "U yaa ti kan fit saan waa saa siami. U yaa wun kpi u מכנע-e?" 23 Ki Yiisa jiiin a, "Yimm tee tij na ni yabe, njan min tee sanpaapo yככ; yimm nyii tingboun na nie, njan min ki nyii tingboun na ni kaa. 24 Li paake te ki n yeti maa i tan saa kpo njan פונג ki la nyikinchab na; ki li-i tee ki i ki teen yada nan n tee maa tee wunbae, i set saa kpo njan פונג ki la nyikinchabi." 25 Ki bi boic a, "A tee nmeemunii?"

Ki u jiiimm a, "N tee wunba ki n tuu yככ beeri nae. 26 N bo sii fit piak maan bonchiann ki biiri; njan wunba tumin nae tee barmכניי daanכ; ki n beer tingboun na niib linba ki n gbia u boor nae."

27 Njan niib na din ki mi nan u piak u Baa Yennu poe. 28 Li paak ki Yiisa betib a, "Yoo nba ki i saa jii min Nisaarik Bik ki donn sanpaapo na, li yooc ki i tan saa bann nan n tee maa tee wunbae, ki i bia saa bann nan n ki tuun siar nan n מכנ yikoo, njan n bia yeen linba ki n Baa wannin a n yete. 29 נככ nba tumin nae be nanin. U ki nyikitin, kimaan n tuun linba gboot u numme." 30 Niib bonchiann nba din gbat ki Yiisa pak nna manj, ki bi teenכ yada.

Binba set nyii daabisin ni labaar

31 Njanne ki Yiisa yet Juu teeb nba teenכ yada na a, "Li-i tee ki i saak n מכמאן, i set tee n poorpoweiteebe, 32 ki i bia saa bann barmכניי na, ki barmכניי manj saa nyinni daabisin ni." 33 Ki bi yetכ a, "Ti tee Abraham yaaboonae, ti ki mi teen סככ daaba. Nlee ki a yaa ti tan saa nyi daabisin ni?"

34 Ki u yetib a, "Barmכניי ki n beeri na, סככ kur nba tuun toonbiit, u tee biit daabire. 35 Daabir ki tee njaak yככ kaa, njan njaak bik njan tee njaak yככ yoo kur.

36 Li-i tee min Yennu Bija nyinti daabisin niie, i set saa nyi nan barmכנייwa. 37 N mi nan i tee Abraham yaaboonae, njan ki i lek yiab a yin kpin, kimaan n maan manj ki ככ i tuba ni. 38 Maa tuu be n Baa pej ki laat linba, njanne ki n piak, njan yimm tuun linba ki i baa beti a yii tuun nae."

39 Ki bi jiiin a, "Ti baa tee Abraham-e."

Ki Yiisa betib a, "Li-i tee ki i bo tee Abraham waas nan מכניי, i bo sii tuun Abraham toonbooru nae, 40 njan

ki מכטאן ki i yiab a yin kpin, njan ki n tee nirכ nba beeri barmכניי nba ki n gbat Yennu boor na. Abraham njan din ki tun nna. 41 Njan yimm tuun i baa nba tuun bianjinbae."

Ki bi jiiin a, "Timm ki tee kpenjmia kaa. Ti מככ baa yenchככ, ki nככ tee Yennu."

42 Ki Yiisa betib a, "Li-i bonni tee ki Yennu מכנ tee i baa, i bo sii loonima, kimaan n nyii כככ Yennu peje ki baar nna. N bia ki baar nan n מכנ yaak kaa, njan כככ tumin. 43 Bee teen ki i ki bann n maan na paaki? kimaan yaa ki fit gbiin n maan manj na. 44 I tee i baa Sintaanii waase, ki loon yii tuun i baa manj yanכככtoona. Pinpiik niwa u פונג tee nikpiiruko, ki bia כככ nan barmכניי, kimaan barmכניי kaa u ni nan waama. Ki wuu faar faak, li פונג tee u toonkperere, kimaan waa tee faak daanכ na. Fai kur nyi u boore. 45 Maa beeri barmכניי nae te ki i ki teenin yada. 46 I nmeem saa fit wann n biiti? Aaii, סככ kaa. Maa beeri barmכניי bianjinba na, bee teen ki i ki teenin yada? 47 Wunba nyii Yennu boor, כככ gbia Yennu maan; njan yaa ki nyii Yennu boor na, li paake ki i ki gbia Yennu maan manj."

Ki jiiin Yiisa nan Abraham po

48 Njanne ki Juu teeb na yet Yiisa a, "Taa yet a, 'Fin Samaria nirכ na, narinbiik be a ni' na, li ki tee nna kaa-a?" 49 Ki Yiisa jiiin a, "Narinbiik kaa n ni. Min baakit n Baa Yennu, njan ki yimm njan sianin. 50 Min kaa loon baakir ki teen n מכנ. Yennu-e loon ki niib n turin baakir, ki כככ tee buut daanכ. 51 Barmכניי ki n beeri na, daanכ nba saak n maan, u kan mi kpo."

52 Ki Juu teeb na betכ a, "Mכטאן ti set bann nan narinbiik be a ni. Abraham din kpowa, ki Yennu סככניinba bia kpowa, njan ki a yaa daanכ nba saak a maan kan mi kpo. 53 Ti chanbaa Abraham nba din kpo na, a mi a a cheeue-e? Yennu סככניinba bia din kpowa. Ii got! Fin mi a a tee nmeem?" 54 Ki Yiisa jiiimm a, "Mi-i bonni dontir n מכנ, li bo sii tee yanne, njan wunba dontirin nae tee n Baa. נכככ tee daanכ nba ki i yaa u tee i Yennu na. 55 I ki miu, njan min njan miu. Li-i bonni tee ki n yaa n ki miu, n bo saa teen faak daanכ nan yimm nawa. Njan n miu, ki bia saak u maan. 56 I chanbaa Abraham din מככ parpeenn bonchiann, nan waa yaa wun tan la yoo nba ki n saa sik tingboun na ni; ki u set tan la yoo manj, ki li manj." 57 Ki Juu teeb na boic a, "A daa ki baar binpiinjm, njan din la Abraham-ii?" 58 Ki Yiisa jiiin a, "Barmכניי ki n beeri na, baa din tan maar Abraham na, njan סככ ki min njan kpan be-e." 59 Njanne ki bi ji כככ tana a bin jaatכ ki kpiu; ki u nmiat ki nyii Yenjiantu nasaakak na ni.

Yiisa nba din nyכככnt jajכככn bianjinba

9 Li poorpoe ki Yiisa din lin ki saa la כככ nna, ki u tee כככ, u maaru niwa. 2 Ki u poorpoweiteeb boic a, "Wanntככ, nmeem toonbiite te ki bi mar כככ na כככ? Li daa tee u מכנ toonbiit amii u damme?" 3 Ki u jiiimm a, "U toonbiit paak kaa te ki u כככ. Li mun bia ki tee u damm toonbiit paak kaa, njan u כככ a Yennu n

te ki wun nycante, ki niib n la Yennu toonjaann. ⁴ Yoo nba ki yentu daa be na, li kpaal talase ki tii tuun wunba tumin na toona, kimaan nyick baat, ki cck tan kan fit tun toonni. ⁵ Maa daa be tingboun na ni na, n tee tingboun na niib yentue."

⁶ Waa yet nna manj poorpoe ki u siir mcsant tij ni, ki buun tant, ki pck njck na ninbina, ⁷ njaan betc a, "Ti saa Siiloam I bich ni ki saa yibir." (Siiloam paake tee "Te.") Ki u saan ki saa yibir, ki nycant, ki kun.

⁸ Njanne ki u leeb nan niib nba tuu laato ki u tee mi-atc na boi bi leeb a, "Jajck nba tuu mei na kaa na-a?" ⁹ Ki siab yaa, "Nck," ki leeb yaa, "Aaii, ck kaa. U naanck." Njanne ki ck manj tjck yet a, "Mine na." ¹⁰ Ki bi boic a, "A teen nlee ki tan nycanti?" ¹¹ Ki u jimm a, "ck nba ki bi yiu Yiisa na, ck buun tant ki pck n ninbina, njaan betin a mii saa Siiloam bich ni ki saa yibir; ki n saan ki saa yibir ki nycant."

¹² Ki bi boic a, "U be lee?"

Ki u jiin a, "N ki mi."

Farisiinba nba boi jajck na u nycantu po bianjiba

¹³ Njanne ki bi jii ck manj ki saan nanc Farisiinba boor. ¹⁴ Daar nba ki Yiisa buun tant ki nycant njck na din tee foon daare. ¹⁵ Ki Farisiinba na bia njamm boi ck na a u teen nlee ki nycanti. Ki u betib a, "Yiisa-e buun tant ki pck n ninbina, ki n yibir ki nycant."

¹⁶ Ki Farisiinba na siab yet a, "Yiisa ki nyii Yennu boor kaa, kimaan u ki dia foon daar sennu na."

Ki bi siab mun boi a, "Nlee ki biitdaanc sii fit tuun toonjaana na booru?" Ki bokitu baar Farisiinba na sin-suuk ni.

¹⁷ Li paak ki bi njamm boi ck na a, "ck nba nycanta na, a dukii nlee u po?"

Ki u bia jimm a, "U tee Yennu ckiniie."

¹⁸ Ki li lek paar nan Juu teeb yudamm na n teen yada nan bi marc njck ki u tan nycant. Njanne ki bi yiin u damm, ¹⁹ ki tan boib a, "U tee i bijae-e? I set yaa i marc njck-e? Ki li teen nlee ki u ji laat mctana?" ²⁰ Ki bi jiin a, "Ti mi nan u tee ti bija njarme, ki ti bia mi nan ti marc njck. ²¹ Njaan ti ki mi laa teen bianjiba ki u tan nycant, ti bia ki mi wunba nycant. U njck ji ki tee bik kaa. Boimc man. U saa fit pak u njck paaka." ²² U damm din yet nna manj, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na janmaani, kimaan yudamm manj ponj taan mck ki yet a wunba yaa Yiisa-e tee Yennu Niganntc Masia, see ki bi nyinn bi Yenjiantu ni. ²³ Li paak te ki u damm din yaa u ki tee bik kaa, a bin boic.

²⁴ Li taar munlee nie ki bi bia njamm yiin ck nba tuu tee njck njaan tan nycant na, ki tan betc a, "Ti teen Yennu-e baakir nan niipoouk; kimaan ti mi nan Yiisa njarin tee biitdaanc." ²⁵ Ki ck na yetib a, "Waa tee biitdaanc koo waa ki tee, n ki mi. Njaan bonyennckc ki n mi: n tuu tee njck, njaan mctana n ji laat."

²⁶ Ki bi njamm boic a, "U teen nlee ki nycantani?" ²⁷ Ki u jimm a, "N ponj betiwa, njaan ki i ki gbati. Bee ki i loon ki n njamm betini? I mun loon ki i teen u poor-

I *Bi din te ki nyun ckii ckniie ki siik bich na ni.*

poweiteebe-e?" ²⁸ Njanne ki bi wutoor ji doo, ki bi suki-c, njaan betc a, "Fine tee nirc manj poorpoweitc, njaan timm njarin tee Moses poorpoweiteebe. ²⁹ Ti mi nan Yennu din piak nan Moses, njaan nirc na njarin, ti ki mi waa nyii siami." ³⁰ Ki ck nba nycant manj yetib a, "Bia paruko mani, ki i tan yaa i ki mi waa nyii siami, njaan u nycant n nuniiwa. ³¹ Ti mi nan Yennu ki gbia biitdamm miaru, njaan gbiam damm nba jiantirc ki tuun waa loon bianjiba. ³² Laa nyii durinya piinu niwa, ti daa ki mi gbat a ck nycant wunba ki bi marc njck. ³³ Li-i bonni tee ki ck manj ki nyii Yennu boori, u bo kan fit tun bak-inaurj toonn na booru."

³⁴ Ki bi jiin a, "Fin nba ki bi mara nan biit na po, a tee njmee ki want timmi?" Ki bi nyinn bi Yenjiantu ni.

Ninyentir labaar

³⁵ Yiisa nba gbat a bi nyinn bi Yenjiantu ni na, ki u lomc ki tan lau, ki boic a, "A teen Nisaarik Bik na yadawa-a?" ³⁶ Ki u boic a, "Chanbaa, njmee tee Nisaarik Biki? Betirin waa tee wunba, ki n teen yada." ³⁷ Ki Yiisa betc a, "A ponj lauwa. Nckc tee min nba piak nana na." ³⁸ Ki ck na yetc a, "N Yomdaanc, n teena yadawa," njaan gbaan u ckck ki jiantc.

³⁹ Njanne ki Yiisa yet a, "N baar tingboun na ni a n bu niib buut, ki bia yent binba ki mck ninyentir na numm poe, njaan ckkin binba mck ninyentir na numm po."

⁴⁰ Ki Farisiinba nba be lej na gbat ki u yet nna, ki bi boic a, "A yaa ti mun ki mck ninyentire-e?" ⁴¹ Ki u jimm a, "Li-i bonni tee ki i ki mck ninyentiri, i bo kii mck biiti, njaan yaa sat yaa i mck ninyentir na, i mck biit."

Barjouk nba jiin pekpaarik po

10 Ki Yiisa njamm yetib a, "Barmckniie ki n beeri na, nirc nba ki ckkin pelook tammck ki ck, njaan doo joonn ki ck, li ckc tee nanyukc. ² Njaan nirc nba ckkin pelook na tammck ki ck, li ckc tee pei manj kpaarik. ³ Wuu tanj baat a wun ck, tammckguurc na saa loote, ki wun ck; ki u yi u njck pei na sana, ki bi gbiam u ck, ki u nyintib. ⁴ Wuu nyinn u njck pei kur yoo nba, u tuu gar bi ckckne, ki bi waa u poor, kimaan bi mi u kunc. ⁵ Njaan bi kan wei saam njarmi, see ki bi chiar, kimaan bi ki mi u kunc." ⁶ Yiisa din yimm barjouk na, njaan ki bi ki bann li paaki.

⁷ Li paak, ki u bia njamm betib a, "Barmckniie ki n beeri na, mine tee pelook na tammck. ⁸ Binba kur gar n ckck ki baar na tee nanyukibe nan fat-teeb, ki pei na ki gbiam bi ckbu. ⁹ Mine tee tammck na, ki daanc nba ckkin n ni ki ck, ckc saa la tinnu, ki sii ckc gaar ck, ki njmat nyi, ki laat jenant. ¹⁰ Nanyukc njarin baat a wun tan jan pei nae, ki bia kpib, ki bia biirib. Mine baar a bin la manfoor nba tee manfoor nan barmckniie.

¹¹ "Mine tee pekpaanjan, ki pekpaanjan kpenn u pei paak. ¹² Njaan wunba kpaar pei likirii paak, ki ki tee pekpaarik nan mckniie, ki bia ki yen pei na, li-i tee ki u la kinkatir baat yoo nba, see ki u chiar njaan nyik pei na; ki kinkatir na n ji baar ki soorib, ki binba tenn na n yat. ¹³ U tuu chiare, kimaan u kpaar pei na likirii paake, ki

u baka kaa pei na po. ¹⁴⁻¹⁵ Mine tee pekpaanjan. N Baa Yennu nba mi-n, ki n mun miu na, li mun bia tee nnae ki n mi n pei, ki bi mun mi-n, ki n saa chibin n saanjan bi paak. ¹⁶ Pelei be ki tee n yab, njaan namm kaa pelook na ni. See ki n baar nan namm mun biak, ki bi saa sak n mab, ki bi kur ji sii tee pebooryen, ki mak pekpaaryen kaw.

¹⁷ "N Baa Yennu loonin, kimaan n yaa n chab n manfoore, ki lin te man namm lar li poor po. ¹⁸ Kaw kaa ki saa nyinn n manfoor manji, njaan n mone yaa n jii chab, kimaan n mak yiikoo ki saa fit chabir, ki bia mak yiikoo ki tan saa lar. Linba nae ki n Baa betin a n tun."

¹⁹ Waa yet nna yoo nba, ki Juu teeb yudamm na bia namm bokit; ²⁰ ki bi bonchiann yaa, "Narinbiuk be u ni, ki waatuk bia mak; ki bee teen ki i gbiintir u maa-mi?" ²¹ Ki leeb mun yaa, "Nir nba ki narinbiuk be u ni kii piak nna. Nlee ki nir nba ki narinbiuk be u ni saa fit nykont jcknj?"

Juu teeb yudamm nba yet Yiisa bianjinba

²² Li poorpoewa ki bi tan mak bi jaamm nba ki bi teen Yennu niipoouk bi jiantu nasaakak paak na. Jaamm man din be Jerusalem-e. Li yoo din tee waat yooe; ²³ ki Yiisa din somm lin barintir nba ki bi yir Solomonn barintir na ni, ki li be Yenjiantu nasaakak na ni. ²⁴ Ki Juu teeb yudamm din baar ki tikir lintc, njaan boic a, "A yaa lin yukir nleewa, ki tin tan bann nan a tee Yennu Niganntc Masia-a? Fi-i tee ckcie, fan betit barmcnii." ²⁵ Ki Yiisa jimm a, "N porj daan betiwa, njaan ki i ki teenin yada. Toona nba ki n tuun n Baa Yennu yiikoo ni nae want maa tee wunba. ²⁶ Njaan yaa ki tee n pei na paak ki i ki teenin yada. ²⁷ N pei saak n mab, ki n mib, ki bi waan, ²⁸ ki n teemm manfoa nba kaa gbennu, ki bi kan mi kpo, ki kaw bia kaa ki saa fit fatib n nuu ni. ²⁹ N Baa nba jiiib ki teen n nuu ni na, ckce gar kaw kur. Li paak ki kaw kan fit fatib n Baa man nuu ni. ³⁰ Min nan n Baa man tee yomme."

³¹ Li yoo na ki Juu teeb yudamm na ckii tana a bin jaatc ki kpiu. ³² Ki Yiisa yetib a, "I porj la ki n tun toonjana bonchiann, linba ki n Baa Yennu yaa n tun, ki toonjana man ni, lann paake te ki i yaa i jaatimi?" ³³ Ki bi jiiin a, "Ti ki loon ki tin jaata tana toonjansiar paak kaa, njaan faa jikit a ckck ki yek nan Yennu na paak. A kpan tee nirce, njaan yi a ckck Yennu, li tee bonbilankante." ³⁴ Ki Yiisa yetib a, "Li scb i ckck sennu nba be Yennu gbouj ni na a ckck Yennu yet a barbuura na tee u waase, ³⁵ ki ti mun mi nan Yennu gbouj kan faar faak faba; ki ckck Yennu yib u waas, kimaan namm tee niib nba ki u din pak u maan ki turib na. ³⁶ Njaan min njarin, n Baa Yennu-e gannin ki tumin tingbouj na ni; ki maa yet a n tee Yennu Bija na, nlee ki i yaa li tee bonbilankanti? ³⁷ Li-i tee ki n ki tuun n Baa Yennu toonaie, nann i daa teen yada. ³⁸ Njaan li-i tee ki n tuun ckck Yennu toona manje, li-i lekii tee ki i ki teenin yada, njaan yin teen n toona man yada. Njanne ki i saa bann barmcnii nan n Baa Yennu be n ni, ki n mun bia be u ni." ³⁹ Nanne ki Juu teeb na yaa bin soorc; ki u buut nyii, ⁴⁰ ki nmat poot jckdann mak-

pootir, ki saa be siaminba ki Jocann din tuu wuur niib Yennu nyunwuru na. ⁴¹ Niib bonchiann din baar Yiisa perj, ki piak nan bi leeb a, "Jocann njarin din ki tun toonjaansiar, njaan linba kur ki u din piak ki jiiin Yiisa po na tee barmcnie." ⁴² Niib bonchiann din teen Yiisa yada lenj.

Lasarus kuun labaar

11 Tck, jascck din be Betani, ki u sann tee Lasarus, ki din tan yiar. Betani din tee Meeri nan u ckck Maata dooe. ² Meeri-e din tee daanc nba but tulaarii Yiisa taa paak, njaan jii u yut ki fiar na. Ki Meeri man naa bik Lasarus yiar. Waa yiar na, ³ ki u niipoob Meeri nan Maata tun toonii, a wun saan ki bet Yiisa a, "Ti Yomdaanc, a naasinyckck nba ki a mantik loonc na yiare."

⁴ Yiisa nba gbat nna yoo nba, ki u yet u poorpoweiteeb na a, "Lasarus nba yiar na, yiaru man ki tee u manfoor terik kaa na, njaan li tee linba ki niib saa dont Yennu sann li paake, ki bia saa dont min Yennu Bija sann mun."

⁵ Tck, Yiisa lek din loon Maata nan Meeri nan Lasarus, ⁶ njaan waa gbat a Lasarus yiar na, ki u biar daa njanlee ki daa be lenj.

⁷ Li poorpoe ki u tan bet u poorpoweiteeb na a, "Naant man ki tin nmat saan Judea." ⁸ Ki bi yetc a, "Wanntck, daa njanleee nae ki Juu teeb yudamm na daan yaa bin jaata tana, njaan ki a bia yaa ti nmat lenji-i?" ⁹ Ki Yiisa betib a, "Yentu tuu be sanyckck nie ki saa tuu daajoouk. Li-i tee ki nirc somm yonnu ni, u kan gbiati, kimaan waa laat tingbouj na yentu na paak. ¹⁰ Njaan wuu somm nyckck, u gbiatire, kimaan yentu kaa." ¹¹ Yiisa din yet nnae, njaan bia yet a, "Ti ckck Lasarus ckckte, njaan n saa saan fiinckwa." ¹² Ki u poorpoweiteeb na yetc a, "Ti Yomdaanc, li-i tee ki u ckcktie, u saa la laafiawa." ¹³ Yiisa din want nan Lasarus kpoe, njaan namm din mi a u want a Lasarus ckckte. ¹⁴ Li paak din te ki u ji betib gbenn a, "Lasarus kpowa, ¹⁵ njaan i paak n mak parpeenn nan maa daan kaa u boor na, kimaan njanne saa te ki i teenin yada. Njaant tin saan u perj man." ¹⁶ Ki Tomas, wunba ki bi yiu Jaak na yet u leeb man a, "Naant ki ti saan man. Li-i sakii tee kuun, timm nan ckck n kpo."

¹⁷ Yoo nba ki bi tan per Betani na, ki u gbat a baa pii Lasarus, li daa njanne na. ¹⁸ Betani din ki ckck nan Jerusalem-i; li ckckint din tee nan maar njanlee nae. ¹⁹ Li paak teen ki Juu teeb bonchiann din baar Maata nan Meeri perj, a bin maan bi para, kimaan bi naa bik na kuun paak.

Wunba fiint kpeemm ki teemm manfoa na labaar

²⁰ Maata nba tan gbat a Yiisa baat yoo nba, ki u nyii chetc, njaan ki Meeri njarin biar be njaak ni. ²¹ Ki Maata bet Yiisa a, "N Yomdaanc, li-i tee ki a daan bo be nna na, n naa bik na daan bo kan kpo. ²² Njaan n mi nan mckana gbaa, li-i tee ki a miar Yennu linba kur po, u saa turawa."

²³ Ki u betɔ a, "A naa bik na saa fiir kuun niwa."

²⁴ Ki Maata jiin a, "N mi nan u tan saa fiir kuun ni durinya gbennu daar, daar nba ki kpeemm tan saa fiir na."

²⁵ Ki Yiisa betɔ a, "Mine fiint kpeemm ki teemm manfoa. Daanɔ nba teenin yada, nɔɔɔ sii mɔk manfoor, wuu lekii kpo gbaa; ²⁶ ki daanɔ nba mɔk manfoor njaan teenin yada, u kan mi kpo. A teen yada nan linba nawa-a?" ²⁷ Ki u jiin a, "N Yomdaanɔ, nn, n teen yada nan fine tee Yennu Niganntɔ Masia, ki bia tee nɔɔ Yennu Bija, wunba ki ti tuu daan u baaru na."

²⁸ Maata yet nna manɔ, njaan nmat kun, ki saa yiin u waarɔ Meeri soon nna, ki betɔ a, "Wanntɔ na be nawa, njaan yiia." ²⁹ Meeri nba gbat nna yoo nba, ki u fiir yia-ma, ki saan u boor. ³⁰ Ki nɔɔ Yiisa daa ki baar digban-bik manɔ, njaan daa be siaminba ki Maata chetɔ na.

³¹ Ki Juu teeb nba be nan Meeri njaak ni ki maant u par na nba la ki u nyii yian na, ki bi mun wei nyii, kimaan bi mi a u saa kaauk boore a wun saa bui kpemɔnii.

³² Meeri nba baar Yiisa boor ki lau yoo nba, ki u gbaan u nɔɔnn, njaan yetɔ a, "N Yomdaanɔ, li-i tee ki a daan bo be nna na, n naa bik na daan bo kan kpo."

³³ Ki Yiisa la ki u mɔ, ki Juu teeb nba weɔ ki baar na mun mɔ, ki ninbaauk soor nɔɔ Yiisa bonchiann, ki li daamiɔ. ³⁴ Ki u tan boib a, "I piiu liapoe?" Ki bi betɔ a, "Ti Yomdaanɔ, wein ki tan got." ³⁵ Ki Yiisa bui. ³⁶ Ki Juu teeb na yet a, "Gotir man waa jia loon Lasarus bianjinba." ³⁷ Ki siab yaa, "Daanɔ nba daan nyɔɔnt nɔɔnɔ, u daan bo kan fit te ki Lasarus daa kpenni-i?"

Yiisa nba fiin Lasarus kuun ni bianjinba

³⁸ Ki Yiisa par biir bonchiann, ki u saan kaauk na boor. Kaauk na din tee tanfiɔko, ki katanu bii li mɔb.

³⁹ Ki Yiisa betib a, "Biitir kaauk manɔ man."

Ki Maata, wunba tee kpeemmɔ na niipoo na, yetɔ a, "N Yomdaanɔ, li sii pɔi hei, kimaan baa piiu, daa njan-nae na."

⁴⁰ Ki Yiisa boib a, "N bo ki beta a li-i tee ki a teenin yada, a saa la Yennu nba mɔk panchiɔɔ bianjinba-a?"

⁴¹ Njanne ki bi biit kaauk na. Ki Yiisa gokit sanpaapo, njaan yet a, "N Baa Yennu, n teena niipoouk nan faa sak n miaru na. ⁴² N mi nan yoo kur a saak n miaru, njaan n yet nna, kimaan n loon nibur nba be nna na n gbat ki teen yadae nan fine tumin."

⁴³ Waa yet nna manɔ, ki u yiin sanpaapowa a, "Lasarus, nyimin na." ⁴⁴ Ki kpeemmɔ na nyii; ki katiɔ fin u taa nan u nii, ki chinchenbik boob u numm po. Ki Yiisa betib a, "Fintir katiɔ manɔ ki njaau."

Yudamm nba lor a bin kpi Yiisa bianjinba

(Matiu 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Juu teeb bonchiann nba din baar a bin maan Meeri par na nba la linba ki Yiisa tun na, ki bi teenɔ yada. ⁴⁶ Njaan ki bi siab saan Farisiinba perɔ, ki saa betib linba Yiisa tun.

⁴⁷ Li paak ki Farisiinba manɔ nan mannteeb yudamm yiin tintaankaanu, ki bi tikir ki boi bi leeb a, "Jɔɔ na tuun toonjaana bonchiann. Ti saa teen nlee? ⁴⁸ Ti-i njaan

ki u njammit tuun nna ki pukii, nɔɔ kur saa teenɔ yadawa, ki Rom teeb n tan baar ki yeer Yenjiantu njaasakak na, njaan bia boont ti niib." ⁴⁹ Ki bi yeno nba ki bi yiu Kayafas, ki u tee mannteeb yudaanɔ li binn ni na, yetib a, "Yimm njarin ki mi siari. ⁵⁰ I ki mi nan li njan ki niyenɔɔ n gaar niib na kur paak ki kpo, ki gar ti niib kur n tan boonti-i?" ⁵¹ U din ki pak linba na nan u yan kaa, njaan waa din tee mannteeb yudaanɔ binn manɔ ni na paak, ki Yennu te ki u pak masɔkinkar na, a Yiisa tan saa gaar Juu teeb paak ki kpo. ⁵² Njaan li ki tee Juu teeb kuukɔ kaa ki u tan saa gaar bi paak ki kpo, njaan nan binba kur tee Yennu niib ki yat be tingboɔɔ na ni nae ki u saa gaar bi paak ki kpo, ki bin taan leeb kii tee yomm.

⁵³ Laa nyii li daar ki saa, ki Juu teeb yudamm na lor a bin kpi Yiisa. ⁵⁴ Li paak ki u ji din ki somm paanu ni Juu teeb tiɔ ni, njaan tan yaat saan doo nba ki bi yi Efraim, ki li kpi kunkoouk na; ki nɔɔ nan u poorpoweiteeb ji be leɔ.

⁵⁵ Tɔɔ, ki Juu teeb yukitgar tiaru jaamm tan per, ki niib bonchiann nyii digbana ki baar Jerusalem, a bin daa njam bi mɔnɔ, ki fit lian teen siir ki di jaamm na. ⁵⁶ Ki niib na nba tikir Yenjiantu njaasakak ni yoo nba, ki bi loon Yiisa ki boi bi leeb a, "I dukii nlee? U kan baar jaamm na-a?" ⁵⁷ Ki mannteeb yudamm nan Farisiinba na tur mɔb a, "Wunba mi u boor, wun baar ki tan njaamat taar ki tin soorɔ."

Meeri nba din but tulaarii Yiisa taa paak bianjinba

(Matiu 26.6-13; Mak 14.3-9)

12 Tɔɔ, daa njanloob din biar nan yukitgar tiaru jaamm n di, ki Yiisa nan u poorpoweiteeb saan Betani, doo nba ki Lasarus be na. Nɔɔ ki Yiisa din fiin kuun ni na. ² Leɔe ki bi din teen jeet, ki Maata jii baar nann ki tan turib; Lasarus din pukin binba kar nan Yiisa ki di na ni. ³ Ki Meeri jii tulaarii saama, linba daauk paar bonchiann, ki bi yir naad na, ki but Yiisa taapant paak, njaan soor u mɔnɔ yut ki fiar fiar; ki njaak na ji nibir tulaarii na gbimm. ⁴ Ki Yiisa poorpoweiteeyenɔ nba ki bi yiu Judas Iskariot, (nɔɔɔ din tee wunba yaa wun nyi Yiisa poor na,) yet a ⁵ "Bee teen ki bi boi ki kɔi tulaarii manɔ salimpeena ¹ kobii nanta ki jii li likirii ki tur talasdamm?" ⁶ Waa din yet nna manɔ, li din ki tee a u baka be talasdamm na ni kaa, njaan u din tee nanyukɔe. Nɔɔɔ din tee wunba dia likirii pakir ki tuu jaan. ⁷ Ki Yiisa yetɔ a, "Njaant! U teen nna ki guun n piinu daare. ⁸ Talasdamm sii nɔɔ be nani yoo kura, njaan min njarin kii nɔɔ be nani kaa."

Mannteeb yudamm nba lor a bin kpi Lasarus bianjinba

⁹ Njanne ki Juu teeb bonchiann gbat a Yiisa be Betani, ki bi saan leɔ. Bi din ki saan Yiisa kuukɔ paak kaa, njaan bi din loon bin saa la Lasarus-e mun, wunba ki Yiisa fiin kuun ni na. ¹⁰ Li paake ki mannteeb yudamm din lorin a bin kpi Lasarus mun biak. ¹¹ Li din tee Lasarus kuun fiiru paake ki Juu teeb bonchiann

¹ Salimpeenn din tee daar paauko.

nyik mannteeb yudamm manj, njaan teen Yiisa yada, ki waau.

Yiisa nba baat Jerusalem ki bi dontirɔ bianjinba

(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Li yent sanyikɔ ki nibur nba baar Jerusalem a bin di yukitgar tiaru jaamm na gbat a Yiisa baat. ¹³ Ki bi ji nat biabfaat ki che a bin tookɔ, ki yikin sanpaapowa a, "Hosaana, ^I Piisin-ii be wunba baat Yennu sann ni na paak.

Yennu n teen piisin timm Israel teeb ^{II} kpanbar paak."

¹⁴ Yiisa poŋ din te ki bi lon boŋewa, ki u jak ki baat, nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni bianjinba na a:

¹⁵ "Sayɔnn doo teeb, i daa tiin janmaanii.

Gotir, i kpanbar jak bonpaaje ki baat."

¹⁶ Ki u poorpoweiteeb daa ki bann linba na paak li yoo manj. Njaan Yennu nba din tan donn Yiisa sanpaapo na, njaane ki bi ji tiar nan linba na sɔb Yennu gbouŋ ni ki jiin u po, ki bia tiar nan niib na mun set din teenɔ nnae.

¹⁷ Nibur nba din be Yiisa boor Betani doo, yoo nba ki u yiin Lasarus a wun nyi kaauk ni, ki fiinɔ kuun ni na, din la ki mɔɔnt li barii. ¹⁸ Li paak, niib bonchiann din chetɔ, kimaan baa gbat ki u tun toonjaann manj na. ¹⁹ Njaane ki Farisiinba na yeen bi leeb a, "Ti ji kan fit teen siari. Gotir, tingbouŋ na niib kura waau."

Bianjinba ki Griik nisiab loon bin la Yiisa

²⁰ Niib nba din saan Jerusalem a bin saa di yukitgar tiaru jaamm na, Griik siab din be bi ni; ²¹ ki bi tan saan Filip peŋ, wunba nyii Bef-saida nba be Galilii yent ni na; ki yetɔ a, "Chanbaa, ti loon ki ti la Yiisa-e." ²² Ki Filip mun saan ki saa bet Andru, ki Andru nan Filip ji saan ki bet Yiisa. ²³ Ki Yiisa betib a, "Yoo nba ki Yennu saa donn Nisaarik Bik na sanpaapo na baara. ²⁴ Barmɔniie ki n beeri na, li-i tee ki bi bur dibinn tiŋ ni, li tuu piae, njaan ki kpensook na n kpo. Li poorpo ki dib na n kpaat, njaane ji tuu te ki lin nan dii bonchiann. Njaan li-i tee ki bi ki bur dibinn manj, li kan kpo, ki bia kan nan; li sii kɔɔ tee dibinyenne. ²⁵ Tɔn, daanɔ nba loon u manfoor ki gar waa loon min Yiisa bianjinba, u saa kɔŋ u manfoore; njaan daanɔ nba loonin ki gar waa loon u manfoor bianjinba tingbouŋ na ni, nɔɔe kan boon u manfoori; li tan sii tee manfoor nba kaa gbennue.

²⁶ Daanɔ nba loon wuu tuun n toonn, see ki u waan, ki maa tan sii be siaminba, ki n toontunnɔ mun tan sii be leŋ. Ki bia jenna, daanɔ nba tuun n toonn, n Baa Yennu tan saa donnɔwa."

Yiisa nba pak u kuun po bianjinba

²⁷ Njaane ki Yiisa yet a, "N mɔk parbiir bonchiann, ki ki mi maa saa teen bianjinba. N nɔk boi n Baa Yennu ki wun nyinnin biak nba baat n paak na ni-i?" Njaan bia yaa, "Aaii, kimaan n baar tingbouŋ na ni maa n tan di biak manje," ²⁸ njaan miar Yennu a, "N Baa, njaant ki a sann n la dontir." Njaane ki kunkɔr pak sanpaapo a, "N

sann poŋ la dontira, ki bia saa njaan la dontir ki pukin."

²⁹ Niib bonchiann nba din see leŋ na din gbat kunkɔr nba pak sanpaapo na, ki siab yaa, "Li tee satianiie," ki leeb yaa, "Malakae pak nanɔ." ³⁰ Njaan ki Yiisa betib a, "Li ki tee n mɔŋ paak kaa ki kunkɔr na paki, njaan li tee i paake. ³¹ Yoo nba ki Yennu yaa wun tan bu tingbouŋ na njaateeb buut na, li yoo baat; ki u bia saa biir tingbouŋ na yudaanɔ Sintaanii paŋ. ³² Bi-i tanj jii-n ki donnin sanpaapo yoo nba, n saa dak niib kur ki bin baar n peŋ." ³³ U maan na din want waa tan saa kpo bianjinbae. ³⁴ Ki nibur na yetɔ a, "Yennu gbouŋ wantit a u niganntɔɔ Masia na sii mɔk manfoor nba kaa gben-nue. Bee ki a yet a bi saa jii Nisaarik Bik na ki donnɔ? Nmee tee Nisaarik Bik manj?" ³⁵ Ki u jiin a, "Min nba tee yentu na sii be i boor waaminnae. Li paak, ii somm man yentu manj ni, laa daa be na, ki bunbɔnn daa baati, kimaan wunba somm bunbɔnn ni, u ki mi waa saa siaminba po. ³⁶ Tɔn, min nba tee yentu na nba daa be na, teentin yada, ki i sii tee niib nba ki n yentu sii yentiri ni."

Juu teeb nba ki teen yada bianjinba

Yiisa nba din yet nna manj poorpoe ki u nyii niib na ni, ki saan bɔr. ³⁷ U lek din tun toonjaana bonchiann bi numm ni, njaan bi ki teenɔ yada. ³⁸ Baa din ki teenɔ yada na, njaane te ki Yennu sɔkinii maan na ji fit gbee a:

"Ti Yomdaanɔ, nmee gaar ti maami?

Nmee ki Yennu fiit u paŋ ki wannɔ?"

³⁹ Bi din ki fit teenɔ yada kimaan Yennu sɔkinii Aisaya mun bia yet a:

⁴⁰ "Min Yennu-e teemm jɔnnii, ki bia te ki bi gbar bannu,

a bi numpo daa yentiri, ki bi bia daa bant li paaki, li paak, bi kan fit baar n boor, ki n te ki bin la laafia."

⁴¹ Aisaya din yet nna, kimaan u din la Yiisa yentchikɔŋu, ki pak jiin u po.

⁴² Tɔn, Juu teeb yudamm gbaa bonchiann din teen Yiisa yadawa, njaan bi ki nyinn bi mɔŋ paanu, kimaan bi tiin janmaanii a Farisiinba na saa nyinnib bi Yenjiantu ni. ⁴³ Linba na wann nan Juu teeb yudamm manj din loon niib n pakibe, ki gar Yennu n pakib.

Bianjinba ki Yiisa mɔbona saa bu niib buut

⁴⁴ Njaane ki Yiisa tan pak sanpaapowa a, "Daanɔ nba teenin yada, u ki teen min kɔɔ kaa yada, njaan u teen Yennu nba tumin nae yada. ⁴⁵ Ki bia jenna, wunba laatin, u ki laat min kɔɔ kaa, njaan u laat Yennu nba tumin nae mun. ⁴⁶ N baar tingbouŋ na ni a mii tee yentue ki tur niib, ki daanɔ nba teenin yada, u kan biar bunbɔnn ni. ⁴⁷ Ki bia jenna, wunba gbat n maan na, njaan ki saki, min kaa saa bu u buut, kimaan n ki baar tingbouŋ na ni a man bu niib buut kaa, njaan n baar man tinnibe. ⁴⁸ Ki wunba yeenin ki ki saak n maan na, barbuurɔ be ki saa bu u buut; maan nba ki n pak ki u ki sak nae tan saa bu nanɔ durinya gbennu daar. ⁴⁹ Ki bia jenna, maan nba ki n pak na, li ki tee n tiŋ maan

^I Hosaana paak tee "tintit." ^{II} Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

kaa, rjaan maa pak linba manj, li tee n Baa Yennu nba tumin nae betin a mii want. ⁵⁰ Ki u maan manj teen ni-ib manfoor nba kaa gbennu. Maa pak linba na, rjanne ki n Baa Yennu yaa n pak."

Sikin-n-moŋ labaar

13 Yoo nba ki yukitgar tiaru jaamm daa ki piin na, rjaan ki Yiisa mi nan u yoo baara, ki u saa nyi tingbouŋ na ni, ki rjmat u Baa peŋ. U din loon u tiŋŋ poorpoweiteeb nba be tingbouŋ na ni na, ki ji yaa wun wannib bianjinba ki u mantik loomm.

² Li yoo na ki rjŋŋ nan u poorpoweiteeb di jeet; ki Sintaanii poŋ doŋ te ki Judas Iskariot nba tee Simonn bija na dakin a wun nyi Yiisa poora. ³ Njaan Yiisa rjarin din mi nan u Baa Yennu teen bont kur rjŋŋ Yiisa nuu niwa, ki bia mi nan u nyii u Baa Yennu boore, ki saa rjmat u peŋa. ⁴ Njanne ki u fiir jeet na paak, ki liat u liatir ki bir, rjaan jii ninfiar, ki gbab siak ni, ⁵ ki jii nyun ki wat teen tatilaauk ni, ki piin wu u poorpoweiteeb taapant, rjaan tuu soor ninfiar nba ki u gbab na ki fiar, ⁶ ki tan baar Simonn Piita boor. Ki Piita boic a, "N Yomdaano, a yaa a wuur n taapante-e?" ⁷ Ki Yiisa jiin a, "Moŋtana, a daa ki bann maa tuun linba na paaki, rjaan li poor po, a saa banna." ⁸ Ki Piita beto a, "Min rjarin, a kan wuur n taapant faba." Ki Yiisa beto a, "Mi-i kii wuur a taapant, a ji kan mi teen n rjŋŋ." ⁹ Njanne ki Simonn Piita ji beto a, "N Yomdaano, daa wu n taapant rjŋŋ kaa, rjaan wuut n nii nan n yur." ¹⁰ Ki Yiisa beto a, "Daano nba poŋ wur, li rjŋŋ ji ki moŋŋ jakinti. Li paak, li ki kpaal talas wun rjamm wuri, see wun wuur u taapante. I kura ji ki moŋŋ jakinti, rjaan yenoŋŋ moŋŋ jakint." ¹¹ Yiisa poŋ din mi wunba saa nyi u poor na. Li paake ki u din yet a, "I kura ji ki moŋŋ jakinti, rjaan yenoŋŋ moŋŋ jakint."

¹² Yiisa nba wuur bi taapant ki gbenn yoo nba, ki u ji jii u liatir na ki lia, ki jen kar jeet na boor, rjaan boib a, "I mi maa tun linba ki turi na paaki-i? ¹³ I yi-n Wanntoŋŋ, nan i Yomdaano. Li set rjan nan yaa yi-n bianjinba na, kimaan n set tee nnae. ¹⁴ Toŋ, ki min nba tee i Yomdaano nan i Wanntoŋŋ, rjaan tan wuur i taapant na, li mun rjan ki yii wu i leeb taapant; ¹⁵ kimaan n wanni nyinne na; ii mun-ii tuun nna man nan maa tun bianjinba ki turi na. ¹⁶ Barmoŋniie ki n beeri na, daabir ki chee u daano, ki toomu mun ki chee wunba tumoŋ na. ¹⁷ Moŋtana i ji mi linba na, ki li-i tee ki i tuun nna, parpeenn tee i yare.

Bianjinba ki Yiisa yet a rjŋŋ saa nyi u poor
(Matiu 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

¹⁸ "N ki piak i kura po kaa. N mi yimm nba ki n ganni na para ni. Li soŋŋ Yennu gbouŋ ni a 'Daano nba ki min nan rjŋŋ lakin di na, rjŋŋ nyii n poor.' See ki soŋŋ na fabir gbee nan moŋnii. ¹⁹ N beeri labaar mane moŋtana na, ki li set tan saa teen, ki li-i tanj tun gbenn yoo nba, yin teen yada nan n set tee maa tee wunbae.

²⁰ "Barmoŋniie ki n beeri na, daano nba gaar n toomu, u gaar mine, ki wunba gaarin, u gaar Yennu nba tumin nae mun."

²¹ Yiisa nba yet nna poorpoe, ki parbiir baaro bonchiann; ki u betib a, "Barmoŋniie ki n beeri na, i ni yenoŋ yaa wun nyi n poore." ²² Ki li rjmat bi yan nan waa yeen wunbae; ki bi jiantir gorii leeb. ²³ Ki bi ni yenoŋ nba ki Yiisa mantik loonoŋ na kar kpaal. ²⁴ Ki Simonn Piita kabinto, ki beto a, "Boimoŋ ki laan u yeen rjmapoe." ²⁵ Ki u poorpoweitoŋ manj doŋn nakin, ki boic a, "N Yomdaano, li tee rjme?" ²⁶ Ki Yiisa jiin a, "Mi-i tanj rjmit boroboro ki suk kpint ki tur wunba, yin bann nan li rjŋŋ na." Njanne ki u rjmit boroboro na ki suk kpint ki jii tur Judas nba tee Simonn Iskariot bija na.

²⁷ Judas nba gaar boroboro manj yoo nba, ki Sintaanii rjŋŋ u ni. Ki Yiisa ji beto a, "Teent faa yaa a teen linba na yian." ²⁸ Njaan bi rjŋŋ din ki bann linba ki Yiisa pakoŋ na paaki. ²⁹ Kimaan Judas nba din tuu dia likirii pakir na, ki bi siab mi a Yiisa tumoŋ a wun saan daa jaamm na jeete, koo u beto a wun saan tur talasdamme likirii. ³⁰ Judas nba din gaar boroboro na, li tonton na ki u fiir nyii. Li din tee nyiko.

Ki jiin Yiisa dontir na po

³¹ Judas nba din nyii na poorpo, ki Yiisa bet u poorpoweiteeb a, "Moŋtanae ki min Nisaarik Bik saa la dontir, ki n nie Yennu mun saa la dontir. ³² Li-i tee ki Yennu la dontir n ni, li kan yukiri ki u mun saa te ki min Nisaarik Bik n la dontir u ni.

³³ "N waas, n ji kan yukir nani bonchianni. I tan saa lomin, rjaan kan lami, nan maa bet Juu teeb yudamm bianjinba na, n bia beeri rjanne na, a i kan fit baar siaminba ki n saa na.

Ki jiin Yiisa sennpaann na po

³⁴ "Moŋtana, n teeni sennpaanne: a ii loon i leeb. Maa looni bianjinba na, ii muni loon i leeb nna. ³⁵ Li-i tee ki i loon i leeb, rjŋŋ kur saa bann nan i tee n poorpoweiteebe."

Yiisa nba yet a Piita saa rjŋŋ a u ki miu bianjinba
(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

³⁶ Njanne ki Simonn Piita boic a, "N Yomdaano, a yaa a tan saan lee?" Ki Yiisa jiin a, "Maa saa siaminba, i kan fit wei moŋtana, rjaan li poorpo i saa weina." ³⁷ Ki Piita bia boic a, "N Yomdaano, bee teen ki n kan fit weia moŋtana? Min rjarin poŋ teen siir nan ki n gaar a paak ki kpowa." ³⁸ Ki Yiisa boic a, "A set teen siir nan moŋnii nan ki a gaar n paak ki kpo-o? Barmoŋniie ki n beera na, kojouk daa kan bui kaawa, ki a saa rjŋŋ taar muntaa a a ki mimi."

Yiisa nba yaa rjŋŋ tee soŋŋ bianjinba

14 Yiisa din betib a, "I daa moŋŋ parbiiri. Teent Yennu yada, ki mun teenin yada. ² Diit bonchiann be n Baa Yennu rjaak, ki n kun maa n saa teen i diit siir. Li-i bonni kii tee barmoŋnii, n bo kan betini. ³ Ki mi-i kun ki saa teen diit na siir ki gbenn, n bia saa jenna ki tan jii-i, ki i tan sii be siaminba ki n be na. ⁴ Ki bia jenna, i poŋ mi maa saa siaminba, ki bia mi soŋŋ nba saa leŋ."

⁵ Ki Tomas boia a, "N Yomdaano, ti ki mi faa saa siami. Nlee ki ti saa bann soonu nba ki ti saa saan lenji?" ⁶ Ki Yiisa beto a, "Mine tee soonu na, ki bia tee mamomm, ki bia tee manfoor. Sooo kaa ki saa baar n Baa Yennu boor, ki li ki tee ki u sint baarimi. ⁷ Li-i bonni tee ki i min, i bia bo sii mi n Baa nawa; njaan laa nyii motana ki saa, i ji miu ki bia laato."

⁸ Ki Filip yeto a, "N Yomdaano, wantit a Baa man, taa loon linba kure na." ⁹ Ki Yiisa jiin a, "Filip, n ponj be nani ki li yukira, njaan ki a daa ki bannimi-i? Wunba lan, u set la n Baa mane na. Ki bee ki a yaa n wannu n Baa manj? ¹⁰ N be n Baa nie, ki n Baa mun be n ni; i ki teen linba na yada-a? Maan nba ki n pak ki turi na, li ki nyii n ni kaa, njaan li nyii n Baa Yennu boore. Njoo be n ni ki tuun u toona manj. ¹¹ Li paak, teentin yada nan n be n Baa Yennu ni, ki n Baa Yennu mun be n ni. Li-i kii tee nna biaki, yin teen bakitnaun toona nba ki n tuu tuun na yada.

¹² "Barmoonie ki n beeri na, daano nba teenin yada, u sii tuun toonjaana nan maa tuun bianjinba nae, ki u toonjaana manj gbaa saa gar n yara, kimaan n saa n Baa Yennu boore. ¹³ Ki linba kur ki i sii mei n sann ni, n saa tuma, ki njoo Yennu n la dontir n paak. ¹⁴ Ki li-i tee ki i miar ¹ linba kur po n sann ni, n saa tuma.

Yennu Seyeen baaru labaar

¹⁵ "Li-i tee ki i loonin, i sii saak n momb, ¹⁶⁻¹⁷ ki n saa miar n Baa Yennu, ki u saa turi Sommtokoo. Njoo tee u Seyeen nba want barmoonii wannu, ki sii be nani yoo nba kaa gbennu. Ki tingbouj na njaateeb kan fit gaar, kimaan bi ki miu, ki bia ki mi nan u be. Njaan yimm njarin miu, kimaan u be nani, ki bia sii njoo be i ni.

¹⁸ "Mi-i tanji yaat saan, njaan n kan nyiki yann ki sooo ki goriini, kimaan n saa jen i perj na. ¹⁹ Ki li-i yann waaminna, tingbouj na njaateeb ji kan lami, njaan yimm njarin bia saa lama. Tok, maa saa jen n manfoor ni na, i mun tan saa jen i manfoa niwa. ²⁰ Ki bia jenna, mi-i tanji jen n manfoor ni yoo nba, i saa bann nan n be n Baa Yennu nie, ki i mun bia be n ni, ki n mun be i ni.

²¹ "Daano nba bant n sennii ki bia saakir, li daano loonin. N Baa Yennu sii loon njoo, ki n mun sii loon, ki saa fiit n njoo ki wannoo." ²² Ki Judas, (wunba ki tee Judas Iskariot na) boia a, "N Yomdaano, bee teen ki a saa fiit a njoo ki wannit, njaan kan fiit a njoo ki wann tingbouj na njaateebi?" ²³ Ki Yiisa jiin a, "Daano nba loonin, u sii saak n maan, ki n Baa Yennu sii loon, ki min nan n Baa Yennu saa baar u boor ki sii njoo be u ni. ²⁴ Njaan daano nba ki loonin, u ki saak n maami, ki yaa gbat maan nba na, li ki tee n yar kaa, njaan li tee n Baa Yennu nba tumin na yare.

²⁵ "Maa daa be nani nae ki n beeri maan nba na. ²⁶ Njaan n Baa Yennu saa tun Sommtokoo i boor, n sann ni. Li Sommtokoo tee u Seyeen na; njoo saa wannu barii kur, ki bia saa tiari linba kur ki n ponj beti.

²⁷ "Mi-i yaa n saan, n saa pi-i piinii nba tee n parmaasir na. Li ki tee tingbouj na parmaasir na booru

I "Miar:" Siab kpintu tee "miarin."

kaa. I daa mook parbiiri. I bia daa tiin janmaanii. ²⁸ I ponj gbat ki n yeti a 'N nyikitie, njaan n bia saa jen i boor niwa.' I-i set kii loonimie, i sii mook parpeenn nan maa saa n Baa Yennu boor na, kimaan u cheen.

²⁹ "N daa beeri linba tan saa tume, ki yoo nba ki li tan tumi, yin teen yada. ³⁰ N kan pak nani ki yukiri, kimaan tingbouj na yudaano Sintaanii baat, njaan u ki mook n yaaki. ³¹ N loon tingbouj na teebe n bann nan n loon n Baa Yennu nan mook; li paake teen ki n tuu tuun linba ki u betin a n tun.

"Njaant ki tin fiir yaat man."

Tilontik barjouk

15 Yiisa din yet a, "Mine tee tilontik nan mook, ki n Baa Yennu tee li njammtokoo; ² ki u tuu chooko yinu nba kur gaa n paak njaan ki loon loon nae. Njaan yiinu nba kur njarin loon loon, u tuu gbat gbate, ki lin njam lon loon bonchiann. ³ Motana, yimme tee ninjam, maan nba ki n pak ki turi na paak. ⁴ Ii gaa n paak man, ki n sii be i ni. Yiinu kan fit lon loon, see ki u gaa tiik paak. Li mun bia tee nnae, i kan fit lon loon, see ki i gaa n paak.

⁵ "Mine tee tilontik man, ki i tee li yiinii. Wunba gaa n paak, ki n mun be u ni, njoo sii loon loon bonchiann, kimaan mi-i kaa i ni, i kan fit tun siari. ⁶ Ki jenna, wunba ki njoo gaa n paaki, Yennu saa chooko ki lu, nan baa tuu chooko yiinu ki lu ki lin koor na. Li yinboorue ki bi tuu tikir ki joor muu. ⁷ Ki bia jenna, li-i tee ki i njoo gaa n paak, ki n maan na be i ni, miat Yennu linba kur ki i loon, ki i saa lawa. ⁸ Li-i tee ki i loon loon bonchiann, njaane saa wann nan i set tee n poorpoweiteeb nan barmoonii, ki n Baa Yennu saa la dontir.

⁹ "N Baa Yennu nba loonin bianjinba na, n mun looni li bianje. Ii be n lomm ni man. ¹⁰ Li-i tee ki i saak n mook, i sii be n lomm nie nan maa saak n Baa Yennu mook, ki be u lomm ni na.

Leeb lomm labaar

¹¹ "N pak na ki turi a n parpeenn na boorue-ii be i ni, ki yin gbee nan parpeenn. ¹² Nae tee n sennu ki n senn turi, maa yii loon i leeb nan maa looni bianjinba na. ¹³ Lonjaansiar kaa ki gar niro n sak gaar u njoo nba paak ki kpo.

¹⁴ "Li-i tee ki i tuun maa beti linba na, i tee n njoo nbae. ¹⁵ N ji kan yiini daaba, kimaan daabir ki mi u yomdaano dudukiti. Maa yi-i n njoo nba na, kimaan labaar kur nba ki n gbat n Baa Yennu boor, njaane ki n wannu. ¹⁶ Yimm kaa gannimi, njaan mine ganni, ki turi toona maa yii saa kii loon loon bonchiann, loon nba sii be mookmook nan mookmook, a n Baa Yennu n turi linba kur ki i miar n sann ni. ¹⁷ Linba nae ki n senni, maa yii loon i leeb.

Tingbouj na njaateeb nan labaar

¹⁸ "Tok, li-i tanji tee ki tingbouj na njaateeb nami, yin bann nan bi ponj nan minewa. ¹⁹ Li-i bonni tee ki i tee tingbouj na njaateebie, tingbouj na njaateeb bo sii

looni nan baa loon bi mɔŋ niib bianjinba nae. Njaan n ganni ki nyinni tingboun na niib niwa, ki i ji ki tee tingboun na njaateeb yabi; li paake teen ki bi nami. ²⁰ Ii tian maan nba ki n paki na man, a 'Daabir kaa ki chee u yomdaan.' Tɔn, bi-i mukisin, bi mun saa mukisiwa; ki bi-i saak n maan, bi mun bia saa sak i maama. ²¹ Bi set saa mukisiwa, kimaan yaa tee n yab na, ki jenna, baa ki mi Yennu nba tumin na paak.

²² "Mi-i dinji kii baar ki tan pak turibi, bi bo kii mɔk bi-iti. Njaan maa sat baar pak turib na, sɔnsau ji kaa ki bi saa fit bɔr bi biiti. ²³ Njaan wunba namin, u nan n Baa Yennu-e mun. ²⁴ Mi-i bonni kii tuun toonjaana nba ki sɔk daa ki mi tun na bi boori, bi bia bo kii mɔk biiti. Bi lek la toonjaana nba ki n tuu tuun nawa, njaan nan min nan n Baa Yennu. ²⁵ Linba na teen nnae, a baa din sɔk linba n po bi sennu ni na n fit teen mɔnii a: 'Bi namin, ki li ki mɔk paaki.'

²⁶ "Tɔn, n saa tun Sommtɔk i peŋ, wunba tee Yennu Seyeen j ki want barmɔnii wannu na. U saa nyi n Baa Yennu boore ki baar i peŋ, ki pak n po. ²⁷ Ki i mɔk mɔk sii piak n po ki teen niib, kimaan i poŋ yɔk be nanime, laa nyii yoo nba ki n din piin ki tuun n toon nawa.

16 "N poŋ mi paki mukisuk na poewa, a i tan daa nyikit n weiu. ² Bi tan saa yɔk nyinni Yenjiantu ni. Ki yoo baat ki wunba tan kpi-i, u sii mi a u tuun nna ki teen Yennu-e. ³ Bi tan saa tun linba na ki turiwa, kimaan bi ki mimi, ki bia ki mi n Baa. ⁴ Njaan n beeri linba na mɔtana, a li yoo-i tanji baar, i ji saa tiar maan nba ki n paki na.

Ki jiin Yennu Seyeen toona po

"N din ki beti linba na sinsinni, kimaan min nan yimme tuu be. ⁵ Mɔtana n saa Yennu nba tumin na peŋe. Njaan i sɔk ki boin ki laan n saa lee. ⁶ Ki maa ji beti linba mɔtana na, ki i mɔk parbiir bonchiann. ⁷ N beeri barmɔniie nan li sii njan turi nan ki n yaat saan, kimaan mi-i kii saani, Sommtɔk na kan baar i peŋi. Njaan mi-i tanji saan, n saa tumɔk i peŋ na.

⁸ "Wuu tanji baar yoo nba, u saa wann tingboun na njaateeb a bi mɔk biit. U bia saa wannib yentinu nba tee bianjinba, ki bia wannib Yennu barbuut nba tan sii tee bianjinba. ⁹ U saa wannib a bi mɔk biit, kimaan bi ki teenin yada. ¹⁰ Ki jenna, u saa wannib yentinu nba tee bianjinba, kimaan n saa saan n Baa Yennu boor, ki i ji kan lami. ¹¹ Ki bia jenna, u saa wannib Yennu barbuut nba tan sii tee bianjinba, kimaan u poŋ bu tingboun na teeb yudaan Sintaanii buut ki biirɔwa.

¹² "Maan be bonchiann ki n bo saa paki, njaan i kan fit gaar mɔtana. ¹³ Yennu Seyeen nba want barmɔnii na, wuu tanji baar yoo nba, u saa wanni barmɔnii kura. U tan kii piak u mɔk mɔk maan kaa, njaan u tan sii wanti linba ki u gbia Yennu boore, ki bia sii beeri linba tan saa teene. ¹⁴ Ki jenna, u bia tan sii dont n sann, kimaan u tan sii jikit n labaaare ki fiitir ki wanti. ¹⁵ Linba kur ki n Baa Yennu mɔk, li tee n yare. Li paake teen ki n yet a Yennu Seyeen sii jikit n labaar ki wanti.

Ki jiin parbiir nan parpeenn po

¹⁶ "Li-i yann waaminna, i ji kan lami, njaan li-i biaki yann waaminna, i saa lama." ¹⁷ Ki u poorpoweitesiab boi bi leeb a, "Linba na paak tee bee? U yaa li-i yann waaminna, ti kan lau, a njaan li-i biaki yann waaminna, ti saa lauwa, ki bia yaa, kimaan u saa u Baa peŋe.

¹⁸ "Li-i yann waaminna' paak tee bee? Ti ki bann waa piak linba na paaki."

¹⁹ Ki Yiisa bann nan bi yaa bin boib bubeite. Li paake ki u boib a, "Maa yaa li-i yann waaminna, i kan lami, ki bia yaa li-i bia yann waaminna, i saa lama na, i boi i leeb a yin bann li paake-e? ²⁰ Barmɔniie ki n beeri na, i tan sii mɔk fabin, njaan tingboun na njaateeb njan tan sii mɔk parpeenne. I sii mɔk parbiir, njaan li poorpo ki i parbiir maŋ saa tunn ki teen parpeenn.

²¹ "Li tee nan poo nba tuu yaa wun mar, ki mɔk parbiir nae, kimaan u biak yoo baara, njaan wuu tanji mar bik yoo nba, u ji tuu tamm u biak na poe, ki ji mɔk parpeenn nan waa mar bik tingboun ni na paak. ²² Li tan sii tee i mun nnae; mɔtana yaa mɔk parbiir na, njaan n bia tan saa laiwa, ki i para tan saa penn bonchiann, ki sɔk kaa ki tan saa nyinn parpeenn maŋ i ni.

²³ "Li yoo-i tanji baar, i tan kan boin bubeite. Barmɔniie ki n beeri na, linba kur ki i miar n Baa Yennu n sann ni, u saa turiwa. ²⁴ Njaan nan mɔtana, i daa ki mi miarɔ bonsiar n sann ni. Ii miarɔ, ki i saa la, ki gbee nan parpeenn.

Linba tan saa baar labaar

²⁵ "N poŋ tuu yiini barjokite. Yoo baat ki n ji kii yiini barjokite, njaan n tan sii piak ki yentir i numm poe ki jiin n Baa Yennu po. ²⁶ Li yoo-i tanji baar, i tuu saa miarɔ n sann ni. Li bia tan kan kpaa talas nan ki n gaar i paak ki miarɔ ki turini, ²⁷ kimaan n Baa Yennu mɔk mɔk looni; waa looni linba paak tee nnae, kimaan yaa loonin ki bia teen yada nan n nyii n Baa maŋ boore na. ²⁸ N din nyii n Baa maŋ peŋe ki baar tingboun na ni, ki mɔtana n ji nyikit tingboun maŋe na, njaan nmat u peŋ."

²⁹ Nanne ki u poorpoweiteeb na yetɔ a, "Mɔtana a ji kpan piak yentir ti numm poe. A ki yiint barjokit kaa. ³⁰ Mɔtana ti ji bann nan a mi bonsiar kur, ki poŋ bia mi ti bubeit njaan ki ti daa ki boia. Li paake ki ti teen yada nan a nyii Yennu peŋe." ³¹ Ki Yiisa boib a, "I ji teenin yada mɔtanawa-a? ³² Yoo baat, ki poŋ baar gbenna, ki i kur tan saa yat kun, njaan ki n biar n kuukɔ. Njaan li set ki tee n tan sii be n kuukɔ kaa, kimaan min nan n Baa Yennu-e tan sii be. ³³ N beti biak na baaru po a yin tan fit la parmaasire, kimaan yaa gaa n paak na. I tan saa di biak tingboun na ni. Njaan yii mɔk parcheenn man, kimaan n nyann tingboun nawa."

Yiisa nba miar Yennu bianjinba

17 Yiisa nba din pak nna maŋ, njaan gokit got sanpaapo, ki yet a, "N Baa, yoo maŋ baara. Njaan ki min a Bija n la dontir, ki lian te ki a mun la

dontir, ² kimaan fine turin yiikoo niib kur paak, a man fit tur niib kur nba ki a turin marj manfoor nba kaa gbennu. ³ Ki manfoor marje tee niib n bann fin nba tee Yennu nan barmɔnii, ki ɔɔɔ ji kaa; ki bia mun saa bann min Yiisa Masia nba ki a tumin na. ⁴ Toona nba ki a turin a n tun na, n tun gbenna, ki dont a sann tingbounj na ni. ⁵ N Baa, turimin dontir a boor mɔtana, dontbooru nba ki n din laat, maa din be a boor ki a daa ki nan durinya na.

⁶ "Niib nba ki a din gann ki turin na, n te ki bi ban-nawa. Bi din tee a yabe, ki a jiiib ki turin, ki bi mun sak a maama. ⁷ Ki mɔtana bi mi nan bonsiar kur nba ki a turin na nyii a boore, ⁸ kimaan n pakib maan nba ki a turin nawa, ki bi mun gaara, ki mɔtana bi ji bann nan n set nyii a peje nan mɔnii, ki bi teen yada nan fine tumin.

⁹ "Tɔn, mɔtana n ji meia bi paake. N ki meia tingbounj na niib kur paak kaa, njan n meia binba ki a turin na paake, kimaan bi tee a yabe. ¹⁰ N yab kur tee a yabe; ki a yab kur mun tee n yab; ki bi dont n sann. ¹¹ Ki mɔtana n ji baat a boor nie na; n ji kii be tingbounj na ni, njan njam njan din daa saa biar tingbounj na niwa. Tɔn, n Baa, Popeendaanɔ, i diab fanu a sann ni, sann nba ki a din purin na, ki bin taan yomm nan min nan fin nba tee yomm na. ¹² Maa daa be namm na, n diab fanu nan a sann nba ki a din purin na ni. N baak bi paak, ki bi ni ɔɔɔ ki teen yanni, see wunba tee Sintaanii ɔɔɔ na. Waa teen yann na, li teen nan laa ɔɔɔ fin Yennu gbounj ni bianjinba nae. ¹³ Ki mɔtana n baat a peje; ki maa daa be tingbounj na ni na, n piak linba nae ki teemm, a bi para n gbee nan parpeenn nba ki n mɔk na.

¹⁴ "N pak a maan na turiba. Li paak ki tingbounj na njaateeb namm, kimaan bi ki tee tingbounj na ni yabi, nan maa mun ki tee tingbounj na ni ɔɔɔ na. ¹⁵ N ki meia maa a nyinnib tingbounj na ni kaa, njan n meia maa fii baak bi paake fanu, ki bonbiuuk daanɔ Sintaanii daa baat ki biiribi. ¹⁶ Maa ki tee tingbounj na ɔɔɔ na, bi mun ki tee tingbounj na yabi.

¹⁷ "Wantib a maan nba set tee barmɔnii na, ki lin teemm popeendamm. ¹⁸ Faa din tumin tingbounj na ni bianjinba na, nnae ki n mun tumm tingbounj na ni. ¹⁹ Ki bi paake ki n jikit n mɔnɔ ki teena na, a bin teen a tɔnɔ yab nan barmɔnii.

²⁰ "N ki meia ki teen njam kuukɔ kaa; n meia ki teen nan binba tan saa teenin yada bi mɔkɔntii paak naewa. ²¹ N bia meia maa bi kura n taan mɔyomme. N Baa, faa be n ni, ki n mun be a ni bianjinba na, njan ki bi mun n taan nant mɔyomm nna; njan saa te ki tingbounj na njaateeb n teen yada nan fine tumin. ²² Popeenn binberj nba ki a turin na, n mun turiba, ki bi saa taan mɔyomm, nan min nan fin nba taa mɔk bi-arinba na. ²³ N be bi ni, ki a mun be n ni, a bin fit lian taan mɔk chib. Njan saa te ki tingbounj na njaateeb n bann nan fine tumin, ki bi saa bann nan a loonib nan faa loonin bianjinba na.

²⁴ "N Baa, a jiiib ki tur mine, ki n loon bii tanj be maa tan sii be saminba, ki bin la faa dont n sann bianjinba, kimaan a din loonime, yoo nba ki a daa ki nan durinya

na. ²⁵ N Baa, Popeendaanɔ, tingbounj na njaateeb njan ki miani, njan min njan mia, ki n poorpoweiteeb na mi nan fine tumin nna. ²⁶ N fiit a binberj ki wanniba, ki bia sii njammit fiitir a binberj ki wantib, ki bii mɔk lomm nba ki a loonin na booru, ki n mun sii be bi ni."

Baa soor Yiisa bianjinba

(Matu 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

18 Yiisa nba din miar Yennu ki gbenn na poorpo, ki nɔɔ nan u poorpoweiteeb yaat saa, ki saa poot kpenu nba ki bi yi Kidronn na. Kpaab nna din be lej; ki bi saan ɔɔɔ kpaab marj ni.

² Tɔn, Judas, wunba din nyii Yiisa poor na din mi kpaab marj boor, kimaan yoo kur Yiisa din tuu saa nan u poorpoweiteeb leje. ³ Njanne ki Judas tan baar kpaab marj ni nan kunkɔnkɔnna, nan mannteeb yudamm nan Farisiinba toontunna; ki bi dia jatiat nan fita nan mulanbaabii.

⁴ Yiisa njan din mi bonsiar kur nba yaa lin teenɔ, njanne ki u nyii nɔnɔ, ki boib a, "I loon nme?" ⁵ Ki bi jin a, "Yiisa nba tee Nasaref nɔɔ na." Ki u betib a, "Mine na." Ki Judas, wunba nyii u poor na, see namm lej.

⁶ Yiisa nba njan yet a, "Mine na" yoo nba, ki bi nmat potuntuna, ki baa baa tinj ni. ⁷ Ki Yiisa njam boib a, "I loon nme?" Ki bi bia yet a, "Yiisa nba tee Nasaref nɔɔ na." ⁸ Ki Yiisa betib a, "N ponj beti a mine na. Li-i tee ki i loon minie, yin njan ki binba be nanin na-ii saa." ⁹ U din yet nna marj, a waa ponj yet Yennu linba na n teen mɔniie, a "Faa turin binba kur na, bi ɔɔɔ ki teen yanni."

¹⁰ Li yoo marj ki Simonn Piita dia jukbanjiak, ki nɔɔɔ Yennu mannteeb yudaanɔ daabir niiditu po tubir ki pot. Daabir marj sann din tee Malkus-e. ¹¹ Ki Yiisa bet Piita a, "Jiint a jukbanjiak marj ki nɔnɔ. A mi a biak nba ki n Baa turin na, n kan di-i?"

Baa jii Yiisa ki baar nanɔ Annas pej bianjinba

(Matu 26.57-58; Mak 14.53-54; Luk 22.54)

¹² Njanne ki kunkɔnkɔnna nan bi yudaanɔ nan juu teeb yudamm toontunna na ji soor Yiisa, ki lorɔ, ¹³ ki jiiu ki saan nanɔ Annas boor sinsinn. Annas din tee Kayafas diamme, ki Kayafas tee Yennu mannteeb yudaanɔ li binn. ¹⁴ Kayafas marje din bet juu teeb yudamm a li njan ki niyenɔkɔnɔ n gaar niib kur paak ki kpo, a njanne chee nan ɔɔɔ kur n kpo.

Piita nba din nɔi a u ki mi Yiisa bianjinba

(Matu 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Baa din saa nan Yiisa na ki Simonn Piita nan Yiisa poorpoweitelɔ waa; ki poorpoweitelɔ marj tee daanɔ nba ki mannteeb yudaanɔ na miu fanu. Li paak, ki u baar ɔɔɔ mannteeb yudaanɔ na njaadindounj ni, saminba ki Yiisa be na. ¹⁶ Njan ki Piita njan biar see nanyer po yanjir tammɔk ni, ki poorpoweitelɔ nba ki mannteeb yudaanɔ na miu na nmat yanjir tammɔk na ni, ki pak nan sapaamɔ nba guu tammɔk na, ki u nɔnɔ Piita dindounj na ni. ¹⁷ Ki sapaamɔ marj boi Piita a, "A ki tee jɔɔ na poorpoweiteyenɔ kaa-a?" Ki Piita jiinɔ a, "Aaii!

N ki tee u poorpoweiteyenɔ kaa." 18 Waat din be li yoo, ki toontunna na nan kunkɔnkɔnna na joo sankɔkna muu, ki see nanii, ki Piita tan saan taamm ki bi nanii.

Bianjinba ki mannteeb yudaanɔ boi Yiisa buboit
(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

19 Nanne ki mannteeb yudaanɔ na boi Yiisa u poorpoweiteeb nan u wannu na po. 20 Ki Yiisa betɔ a, "N porɔ tuu piak yeenin ni ki teen sɔk kur, ki ki bɔri n wanu kur nba ki n tuu wanti. N tuu want niib Yenjiantu di-it ni nan Yenjiantu nasaakak ni, siaminba ki Juu teeb kur tuu baat lakint na. Min narin ki mi pak siar woonin ni. 21 Ki bee teen ki a boimi? Boin binba gbat linba ki n tuu beerib na. Njamme mi maa tuu yeen linba." 22 Yiisa nba yet nna marɔ, ki kunkɔnkɔnna na yenɔ pebɔ tanpak, njan boiɔ a, "Bi piak jiiint mannteeb yudaanɔ nnae-e?" 23 Ki Yiisa betɔ a, "Mi-i pak bonbisiarie, fan bet sɔk kur laa tee linba. Njan mi-i pak linba tokinie, bee teen ki a ji pebimi?"

24 Li yooe ki Annas te ki bi jii Yiisa ki saan nanɔ Kayafas, wunba tee mannteeb yudaanɔ na penj; ki Yiisa bia lek daa lor njiit.

Bianjinba ki Piita njam nɔ a u ki mi Yiisa
(Matiu 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

25 Piita nba din see ki nanii muu na, lej marɔ ki bi boiɔ a, "A ki tee u poorpoweiteyenɔ kaa-a?" Ki Piita yetib a, "N ki tee u poorpoweiteyenɔ kaa." 26 Ki mannteeb yudaanɔ daabiyenɔ, wunba ninja ki Piita chɔk u tubir ki pot na boiɔ a, "N bo ki la ki a be nan Yiisa kpaab na ni-i?" 27 Ki Piita bia nɔ. Li taakpaak ni ki kojouk bui.

Bianjinba ki Pailat bu Yiisa buut ki chab a bin kpiu
(Matiu 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Kayafas nba din boi Yiisa buboit ki gbenn na poorpoe, ki Juu teeb yudamm jiiu ki saan nanɔ tin na yudaanɔ nba ki bi yiu Pailat I na njaak. Li din tee sanyapob nie. Juu teeb yudamm marɔ din ki loon bin kɔk njaak II marɔ ni, kimaan bi loon bin dia bi mɔke bonnann Yennu boor, ki tan fit di yukitgar tiaru jaamm na. 29 Li paak ki Pailat nyii nanyer bi boor, ki boib a, "Jɔk na teen bee ki i biirɔ?" 30 Ki bi yaa, "Wuu bonni kii tun bonbiir, ti bo kan baar nanɔ a boori." 31 Ki Pailat betib a, "I mɔk n jiiu ki bu nanɔ, i sennu nba want bianjinba." Ki Juu teeb yudamm marɔ yaa, "Ti ki mɔk yaak ki saa kpi nirɔ." 32 Yiisa nba din yaa kubooru nba ki u tan saa kpo na, li set tan teen nnae, ki fit gbee.

33 Ki Pailat nmat kɔk njaak na ni, njan yiin Yiisa, ki boiɔ a, "A tee Juu teeb kpanbare-e?" 34 Ki Yiisa jiiin boiɔ a, "Fine daa boin buboit na koo siabe beta n po?" 35 Ki Pailat boiɔ a, "N tee Juu nirɔ-ee? A mɔk niib nan mannteeb yudamme jiaa ki tan turin. A jia biir bee?" 36 Ki Yiisa yetɔ a, "N naan ki tee tingbouɔ na ni yar kaa. N naam-i bonni tee tingbouɔ na ni yarie, n poorpoweit-

I Pailat din tee Rom tin kpanbar Siisa yudamm yenɔ. II Bi-i kɔk wunba ki tee Juu nirɔ njaak, li teemm jakinte.

eeb bo saa kɔn n paaka, ki Juu teeb yudamm bo kan soorimi. Aaii, n naan ki tee tingbouɔ na ni naami."

37 Ki Pailat boiɔ a, "A set tee kpanbare-e?" Ki Yiisa jiiin a, "Nn, fine yet a n tee kpanbar. Bi din marin a n wann niib barmɔnii wannue. Li paake ki n baar tingbouɔ na ni; ki sɔk kur nba waa barmɔnii wannu marɔ gbia n maan." 38 Ki Pailat boiɔ a, "Bee tee barmɔnii?" njan nmat nyii nanyer, Juu teeb yudamm na boor ki betib a, "N ki la jɔk na biit ki saa biirɔ." 39 I mɔk siar ki tuun binn kur ni, ki n tuu nyinn dansarkɔkyenɔ yukitgar tiaru jaamm yoo ki turi. I loon ki n nyinn Juu teeb kpanbar na ki turini-i?" 40 Ki bi tian ki yeen a, "Ti ki loon jɔk na kaa. Ti loon ki a nyinn Barabas-e ki turit." Barabas din tee fat-tɔɔe.

19 Li yoo na ki Pailat te ki bi boo Yiisa kpaasir. 2 Ki kunkɔnkɔnna na luu kunkonii fokirik ki yirimɔ, ki lannɔ baanmuɔ nna, 3 ki baat u boor, ki yeen a, "Juu teeb kpanbar, ti foonta," njan pebitɔ tanpakii.

4 Nanne ki Pailat bia njam nyii nanyer ki bet yudamm na a, "Gotir man, n baat nanɔ i boore, a yin bann nan n ki la u biiti." 5 Nanne ki bi baar nan Yiisa, niib na boor, ki u yir kunkonii fokirik ki bia lia baanmuɔ na. Ki Pailat betib a, "Gotir, nirɔ mane na."

6 Mannteeb yudamm nan bi toontunna nba lau yoo nba, ki bi tian a, "Kpaamɔ dapunpunn paak! Kpaamɔ dapunpunn paak!"

Ki Pailat betib a, "I mɔk n jiiu ki kpaau dapunpunn paak, kimaan min ki la u biiti."

7 Ki Juu teeb yudamm na jiiin a, "Ti mɔk sennsau, ki sennu marɔ want nan u kpan lek tee wun kpoe, kimaan u yaa u tee Yennu Bijae."

8 Pailat nba gbat nna marɔ, ki janmaanii ji soorɔ bonchiann; 9 ki u nmat kɔk njan yiin Yiisa, ki tan boiɔ a, "A nyii lee?" Njan Yiisa din ki jiiin siari. 10 Ki Pailat bia boiɔ a, "A kan pak jiiinimi-i? A ki mi nan n mɔk yikoo ki saa te bin nja-a, ki bia mɔk yikoo ki saa te ki bin kpa-a dapunpunn paaki-i?" 11 Ki Yiisa ji jiiin a, "Yennu-i bonni kii chaba yikoo, a bo kii mɔk n paak yikoo. Li paak, daanɔ nba soorin ki jiiin kubina na, u biit yab ki gar a yara."

12 Pailat nba gbat nna marɔ, ki u lek ji loon ki wun njaau nan ninmɔnn, njan ki Juu teeb yudamm na yakii ki yaa, "Li-i tee ki a njaau, njan a ji ki tee Kpanbar yudaanɔ Siisa yɔk kaa, kimaan daanɔ nba pur u mɔk kpanbar, u tee kpanbara yudaanɔ na dataake."

13 Pailat nba gbat nna, ki u nyii nan Yiisa nanyer po, ki kar u buut kaanu paak, ki bi yir Tann Binbintir. (Juu teeb maan ni, bi yir Gabata-e.)

14 Li din tee yonsuuk nie, ki li saa yent ki yukitgar tiaru jaamm n di. Ki Pailat yet Juu teeb yudamm na a, "I kpanbare na." 15 Ki bi yakii ki yaa, "Kpimɔ! Kpimɔ! Kpaamɔ dapunpunn paak."

Ki Pailat boiɔ a, "I kpanbar ki i loon ki n kpaau dapunpunn paaki-i?"

Ki mannteeb yudamm na jiiin a, "Ti ki mɔk kpanbarsɔk see kpanbar yudaanɔ Siisa kuukɔk."

16 Ki Pailat ji chab a bin kpa-a Yiisa dapunpunn paak.

Baa kpaɔ Yiisa ki tabinɔ dapunpunn paak bianjinba

(Matiu 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Nanne ki Rom teeb kunkɔnkɔnna na ji gaar Yiisa, ¹⁷ ki nyii nanc doo na kpɛɛ; ki u jii u kuun dapunpunn. Ki bi saa baar siaminba ki bi yir "Yukpabuk" na. (Juu teeb maan ni, bi yi leɛ "Golgota.") ¹⁸ Leɛ ki bi kpaau dapunpunn paak; ki bia kpaɔ niib banlee dapunpuna paak ki pukin Yiisa po, ki yenc be chianu ki kɔ mun be chianu, n̄aan ki Yiisa be sinsuuk ni. ¹⁹ Ki Pailat sɔb sɔbinii ki bi tabin Yiisa dapunpunn na paak, ki li yaa, "Nasaref nirɔ Yiisa nba tee Juu teeb kpanbare na." ²⁰ Juu teeb bonchiann din karin sɔbu maɲa, kimaan siaminba ki bi din kpaɔ Yiisa dapunpunn paak na din ki fɔk nan Jerusalem-i. Sɔbinii na din sɔb Juu teeb nan Rom teeb nan Griik teeb maan nie.

²¹ Nanne ki Juu teeb mannteeb yudamm saan Pailat boor, ki saa betɔ a, "Li bo ki n̄an ki a sɔb a 'Juu teeb kpanbare na.' Li bo n̄an ki a sɔb a 'kɔ na pur u mɔɲ Juu teeb kpanbare.'" ²² Ki Pailat jiin a, "Maa sat sɔb linba na, n sɔbe."

²³ Kunkɔnkɔnna na nba kpaɔ Yiisa na poorpoe, ki bi jii u tiat ki chentir taar munna, ki kunkɔnkɔnɔ kur gaar tor. Li poorpoe biak ki bi jii u tiɲ po liatfoouk, linba ki bi luur bonmun, ki li ki mɔk nyarmu na, ²⁴ ki yet bi leeb a, "I daa pati. N̄aant ki ti tɔ naatɔt ki laan wunba saa yentir." Li din teen nna, a Yennu gbouɲ nba din yet linba na n fit gbee-e a:

"Bi chent n tiat,
ki bia tɔ naatɔt n tiɲ po liatfoouk na paak."
Nnae ki kunkɔnkɔnna na set din tun.

Yiisa nba chabit u naa ki kubintɔ sɔɔ bianjinba

²⁵ Yiisa naa din see kpia u dapunpunn nae: ki Klopas n̄aapoo nba ki bi yiu Meeri na, ki u tee Yiisa naa maɲ niipoo na, see kpiau, ki Meeri Magdaliinn pukin leɲ. ²⁶ Ki Yiisa la u naa, ki bia la u poorpoweitɔ nba ki u mantik loonɔ na, ki u mun see leɲ, ki Yiisa yet u naa a, "N naa, a bijae na jik," ²⁷ n̄aan bet u poorpoweitɔ maɲ a, "A mun, a naae na jik." Laa din nyii li yoo, ki poorpoweitɔ na ji jii Yiisa naa ki kun nanc u n̄aak ni.

Yiisa kuun labaar

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

²⁸ Tɔn, Yiisa din mi nan bonsiar kur nba ki u din tuun na ji gbenna, ki u yet a, "Nyunnyukuru mɔkin." U yet nna a lin gbeen linba sɔb Yennu gbouɲ ni nae. ²⁹ N̄maɲ din see leɲ nan damiituk, ki bi jii saapo ki tun damiituk maɲ ni, ki jii saapo na ki fin daauk paak, ki teen u mɔk ni, ³⁰ ki u fɔnt ki nak, n̄aan yet a, "Li gben-na," ki tibin ki chab Yennu u seek.

Bianjinba ki bi jii kpann ki n̄muu Yiisa lokir ni

³¹ Tɔn, laa saa yent ki tee foondaar na, Juu teeb yudamm na din ki loon niib na-ii be dapunpuna paak foondaari, kimaan foondaar nba din saa yent maɲ din tee dajaanne. Li paak, ki bi din saan Pailat boor, a wun

chab ki bin kɔnɔn kɔnɔn niib na taa, ki bin kpo yian, ki bin fit kpaatib dapunpuna maɲ paak. ³² Li paak, ki kunkɔnkɔnna na saan ki saa kɔnɔn binba lakin kpaɔ nan Yiisa na taa, ³³ n̄aan baar Yiisa boor, ki sɔɔ ki u kpowa. Li paak bi din ki kɔnɔn u taa. ³⁴ Ki kunkɔnkɔnna na yenc jii kpann ki n̄muu Yiisa lokir ni. Li taakpaak ni ki sɔn nan nyun nyii.

³⁵ Min nba sɔbin gbouɲ nae la baa teen bianjinba nan n mɔɲ ninbina, ki teen siara, ki mi nan n siara maɲ tee barmɔniie, ki n sɔbin linba tee barmɔniie na a yin fit lian teen yada. ³⁶ Li din teen Yiisa nna a lin gbeen linba sɔb Yennu gbouɲ ni nae a, "Bi kan kɔnɔn u kpabir nan yennkɔwa." ³⁷ Ki Yennu gbouɲ bia yet siar boor a, "Niib tan sii gorii baa n̄muu wunba kpann na."

Yiisa gbanant piinu labaar

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

³⁸ Li poorpoe ki Joosef, wunba tee Arimatea nirɔ na, saan Pailat boor, ki saa miarɔ Yiisa gbanant. Joosef din tee Yiisa poorpoweitɔ, n̄aan u din waau woonin nie, kimaan u tiin Juu teeb yudamme janmaanii. Ki Pailat chabɔ; ki u saan kpaat Yiisa ki jiiu. ³⁹ Ki Nikodemus, wunba poɲ mi baar Yiisa boor nyɔk na mun baar ki dia bonnunubit nba saa teen Yiisa gbanant paak, ki li tee nan bɔrik-gbina piik nan n̄an̄n̄mu na. (Bi din jii bona nba ki bi yir mir nan alos nae ki n̄mat ki teen bonnunubit maɲ.) ⁴⁰ Ki bi jii Yiisa ki pɔbinɔ chinchengana ni nan bonnunubit na, nan Juu teeb kupiinu kaar nba tee bianjinba na. ⁴¹ Baa din kpaɔ Yiisa siaminba na, kpaab din be leɲ, ki kapaauɲ poɲ be leɲ, ki bi din daa ki pii sɔɔ kaauk maɲ ni. ⁴² Juu teeb foon-daar nba per na, ki kaauk na boor bia ki fɔk na, ki bi pii Yiisa leɲ.

Yiisa nba fiir kuun ni bianjinba

(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

20 Ki Juu teeb foon daar tan gar, ki lasir daar sanyapob ni ki sɔɔ li daa bɔn, ki Meeri Magdaliinn saan Yiisa kaauk boor, ki la ki bi birint katanu kaauk maɲ mɔk paaka; ² ki u chiar saan Simonn Piita nan Yiisa poorpoweitelɔ nba ki Yiisa mantik tuu loonɔ na peɲ, ki betib a, "Bi piit ti Yomdaanɔ kaauk na niwa, ki ti ki mi baa birɔ siaminba."

³ Nanne ki Piita nan Yiisa poorpoweitelɔ na nyii ki ti-in saa, ⁴ ki Yiisa poorpoweitelɔ na tin paak Piita, ki saa dɔɲ baar kaauk maɲ boor, ⁵ n̄aan ki kɔɔ. U din tibine ki la katiɲ na. ⁶ Ki Simonn Piita tan yɔnt baar ki kɔɔ, ki la ki katiɲ na dɔɔ, ⁷ ki bia la chinchebik nba ki bi daan fin Yiisa yur na, ki n̄ann fin li bianɲ ki dɔɔ li kuukɔ. ⁸ Nanne ki Yiisa poorpoweitelɔ nba din dɔɲ baar na mun kɔɔ ki ji la li bianɲ, ki teen yada nan Yiisa fiir kuun nie. ⁹ N̄aan bi daa din ki bann linba sɔb Yennu gbouɲ ni na paaki, a Yiisa saa fiir kuun ni na. ¹⁰ Ki bi n̄mat kun.

Yiisa nba din dokit Meeri Magdaliinn paak bianjinba
(Mak 16.9-11)

¹¹ Meeri narin din biar see kaauk manj boor nie ki mɔ, ki tan tibin ki got kaauk na ni, ¹² ki la malakanba banlee lia tapeenii, ki yenc kar siaminba ki bi daan bir Yiisa na yur po, ki ɔɔ na mun kar li taa po. ¹³ Ki bi boia a, "Poo na, bee ki a mɔ?" Ki u jiin a, "Bi piit n Yomdaance, ki n ki mi baa teenɔ siami." ¹⁴ Waa yet nna, ki u nmant la ki Yiisa see, njan ki u ki bann nan Yiisa-e na. ¹⁵ Ki Yiisa boia a, "N niipoo, bee ki a mɔ? A loon nme?" Meeri narin din mi a u tee kpaab na toontunnɔ. Ki u yetɔ a, "Li-i tee ki a jiiuie, fan betin faa teenɔ sian, ki n saan ki saa jiiu." ¹⁶ Ki Yiisa yiinɔ a, "Meeri." Ki u nmant ki tokinɔ, ki yiinɔ Juu teeb maan ni a, "Raboni!" (Li paak tee "Wanntɔ.") ¹⁷ Ki Yiisa betɔ a, "Daa somi, kimaan n daa ki doo sanpaapo n Baa boori; njan i saa n naa waas boor, ki saa betib a n saa do sanpaapo, wunba tee n Baa nan i Baa na boora; nɔɔɔ bia tee n Yennu nan i Yennu na." ¹⁸ Ki Meeri Magdaliinn nmat Yiisa poorpoweiteeb peɔ ki saa betib a, "N la ti Yomdaanc nawa," njan yetib waa betɔ linba.

Yiisa nba dokit u poorpoweiteeb paak bianjinba
(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Lasir daar manj nyiɔko, ki Yiisa poorpoweiteeb na tan lakin leeb ki be diiuk ni, njan kpar gann, kimaan bi tiin Juu teeb yudamm na janmaanii, ki tan ɔɔ Yiisa see bi sinsuuk ni, ki betib a, "Parmaasir-ii be i paak." ²⁰ Waa yet nna poorpoe, ki u wannib u niipant ni fɔna nan u lokir ni fɔnn na. Ki u poorpoweiteeb nba lau manj, ki bi ji mɔk parpeenn bonchiann. ²¹ Ki Yiisa bia namm yetib a, "Parmaasir-ii be i paak. N Baa nba tumin bianjinba na, n mun yaa n tumi li bianje." ²² Li poorpoe ki u foont bi paak njan yetib a, "Gaat Yennu Seyeeɔ man. ²³ Li-i tee ki i nyik chab ɔɔ biit, u set la nyikinɔchab u biit manj paaka; njan li-i tee ki i ki nyik chab ɔɔ biiti, u kan la nyikinɔchabi."

Ki jiin Yiisa nan Tomas po

²⁴ Njan u poorpoweiteyenc nba tee Tomas, ki bi yiu Jaak na din kaa, yoo nba ki Yiisa baar bi boor na. ²⁵ Ki Yiisa poorpoweiteeb na betɔ a, "Ti la ti Yomdaancwa." Ki Tomas yetib a, "Min narin, li-i kii tee ki n tan la u niipant ni fɔna na, ki jii n niibir ki tun siaminba ki bi kpa kpa na, ki bia jii n nuu ki tun u lokir na ni-i kaa, n kan teen yada."

²⁶ Li daa nanniin daare ki Yiisa poorpoweiteeb na bia lakin leeb ki be diiuk ni, ki Tomas ji be bi ni, ki bi yaan kpar gann; ki Yiisa tan baar see bi ni, ki betib a, "Parmaasir-ii be i paak," ²⁷ njan bet Tomas a, "Jiin a niibir ki tun n niipant ni, njan bia tant a nuu ki tun n lokir ni, ki ji daa birisi, njan teenin yada." ²⁸ Ki Tomas yetɔ a, "Fine tee n Yomdaanc ki bia tee n Yennu." ²⁹ Ki Yiisa boia a, "Faa ji lan na paake ki a teenin yada-a? Binba ki lan njan teenin yada na, parpeenn tee bi yare."

Linba paak ki bi ɔɔ gbouɔ nae na

³⁰ Yiisa din tun bakitnauɔ toonjaana bonchiann u poorpoweiteeb peɔ, njan li kur ki ɔɔ gbouɔ na ni. ³¹ Linba ɔɔ ki be gbouɔ na ni, bi ɔɔ a yin teen yada nan Yiisa-e tee Yennu Niganntɔ Masia, ki bia tee Yennu Bija. Li-i tee ki i teenɔ yada, u paake ki i saa la manfoor nba kaa gbennu.

Bianjinba ki Yiisa dokit u poorpoweiteeb banlore paak

21 Li poorpoe ki Yiisa namm dokit u poorpoweiteeb paak, mɔkgbenjir nba ki bi yir Taiberias ¹ na ni. Waa dokit bianjinbae na: ² Simonn Piita nan Tomas (wunba ki bi din yiu Jaak na) nan Natanael (nɔɔɔ din nyii Keena nba be Galilii yent ni na), nan Sebedii waas, nan Yiisa poorpoweiteeb banlee din lakin be Taiberias mɔkgbenjir manj ni. ³ Ki Simonn Piita tan bet u leeb na a, "N sik jansooru jen."

Ki bi betɔ a, "Timm nan fine saa sik." Ki bi saan ɔɔ burgbetir ni, ki lubin bi janlaauɔ nyun na ni, njan li nyiɔɔ bi din ki soor siari. ⁴ Li din tan yent sanyapob ni ki Yiisa see nyunkpiɔ, njan ki u poorpoweiteeb ki mi a nɔɔɔ. ⁵ Ki u boia a, "Naaajab, i ki soor siari-i?"

Ki bi jiin a, "Nn."

⁶ Ki u betib a, "Lumin i janlaauɔ i diitu po, ki i saa soor janii." Ki bi lu janlaauɔ na, ki ji gbar donnu, kimaan janii nba ki bi soor na kpiatu din paaka.

⁷ Njanne ki Yiisa poorpoweiteeb nba ki u mantik loonɔ na yet Piita a, "Ti Yomdaance." Simonn Piita nba gbat a bi Yomdaance na, ki u lia u liatir nba ki u bo liat bir na, ki yukir sik nyun ni ki baar Yiisa boor. ⁸ Leɔɔ din ki fɔk nan nyunkpiɔ; li fɔkint din tee nan taapaun kobii nantaa nae; ki Yiisa poorpoweiteeb ji kan burgbetir na ki li daar janlaauɔ na, ki li gbee nan janii, ki baar nann nyunkpiɔ.

⁹ Baa nyii burgbetir na ni yoo nba, ki bi la boroboro nan sankɔɔna muu, ki janj paa muu na paak ki beet.

¹⁰ Ki Yiisa betib a, "Jiin janii nba ki i soor na waan, ki baar nann nna." ¹¹ Ki Simonn Piita ɔɔ burgbetir na ni, ki dat janlaauɔ na ki donn kunkonn, ki li gbee nan jangbenja; ki bi kan, ki li tee janii kobik nan piinɔmu nan nantaa. Li din yab bonchiann, njan janlaauɔ na lek ki pati.

¹² Njanne ki Yiisa betib a, "Saana man ki tan nman." Njan nan bi yencɔɔɔna lek ki mɔk parcheenn nan wun boia a u tee nme, kimaan bi mi nan u tee Yomdaanc nae. ¹³ Ki Yiisa jii boroboro na ki turib, ki bia jii jan na ki turib.

¹⁴ Linba nae din tee taar muntaa ni ki Yiisa jii u mɔɔ ki wann u poorpoweiteeb, Yennu nba din fiinɔ kuun ni na poorpo.

Bianjinba ki Yiisa pak nan Piita

¹⁵ Baa din dii jeet manj poorpoe, ki Yiisa boi Simonn Piita a, "Simonn, fin ɔɔɔɔɔ bija, a loonin ki gar linba nawa-a?"

¹ Galilii mɔkgbenjir sanleere tee Taiberias-e.

Ki u jiin a, "Nn, n Yomdaanɔ, a mi nan n loona."

Ki u yetɔ a, "Ti dint n pebis." ¹⁶ Ki Yiisa bia boi Simonn Piita taar munlee ni a, "Simonn, Jɔɔɔɔ bija, a loonimi-i?"

Ki u jiin a, "Nn, n Yomdaanɔ, a mi nan n loona."

Ki u betɔ a, "Ti kpaar n pei." ¹⁷ Ki taar muntaa ni ki Yiisa boiɔ a, "Simonn, fin Jɔɔɔɔ bija, a loonimi-i?"

Ki Piita par ji biir, kimaan Yiisa nba boiɔ taar muntaa a, "A loonimi-i?" na. Ki u yetɔ a, "N Yomdaanɔ, a mi bon-siar kur. A mi nan n loona."

Ki Yiisa betɔ a, "Ti dint n pei." ¹⁸ Barmɔniie ki n beera na, faa din tee naasimɔ na, a din tuu bob a gbanne, ki saa siaminba ki a loon; njaan a-i tanɔi kpet yoo nba, a saa tant a nii, ki ɔɔɔɔ saa lora, ki mukisa ki saan nana siaminba ki a ki loon." ¹⁹ Yiisa nba yet linba na din want bianɔinba ki Piita tan saa kpo ki te Yennu sann n la dontire. Li poorpo ki Yiisa yetɔ a, "Ti waa-n."

²⁰ Ki Piita tan jiant ki la Yiisa poorpoweitelɔɔ nba ki u mantik loonɔ na ki u waa; nɔɔɔɔ manɔe din kar ki kpia Yiisa, yoo nba ki bi lakin di jeet, ki dɔnn boiɔ a, "Nmee

yaa wun nyi a poori?" na. ²¹ Piita nba lau yoo nba, ki u boi Yiisa a, "N Yomdaanɔ, njaan ɔɔɔɔ na njarimi-i?" ²² Ki Yiisa yetɔ a, "Mi-i loon ki wuu be nan maa tan saa jen, li ki la-ani. Fin-ii waan."

²³ Li paake teen ki Yiisa poorpoweiteeb na din yeen a Yiisa poorpoweitɔɔ manɔ kan kpo. Njaan Yiisa din ki pak a u kan kpo kaa. U din yet a, "Mi-i loon wuu be nan maa tan saa jen, li ki la-ani."

Ki jiin wunba ɔɔɔ gbouɔ na po

²⁴ ɔɔɔ, Yiisa poorpoweitɔɔ manɔe tee wunba yeen niib barii manɔ, ki bia ɔɔɔɔ gbouɔ na ni; ki ti mi nan waa yeen linba na tee barmɔniie.

²⁵ Njaan bona bonchiann be ki Yiisa din tun ki pukin linba ɔɔɔ gbouɔ na ni paak. Bi-i bonni ɔɔɔ linba kur ki u din tun manɔ, n dukin nan gbant nba ki bi bo saa ɔɔɔ na bo kan la yiar tingbouɔ na ni kii be.

Toona

Ki jjiin Toomiinba Toona gbouŋ na po

Toomiinba toona sɔbu na tee Luk barnanii sɔbu na tukire.

Li barjar mantik tee lin wann Seyeen nba din te ki Yiisa sinsinn weira mɔnt ɔɔ Yiisa barnanii na "Jerusalem doo ni, nan Judea nan Samaria tinii kur po, ki saan tuu tingbouŋ na lokir kur po nae." (1.8)

1 Chanbaa Teofilus:

N sinsinn sɔbu na ni min Luk din sɔb bona bonchiann nba ki Yiisa din tuun ki bia want niib, u toonn pinpiin-yoo na mɔkmɔk nan Yennu nba din tan donno Yendɔuŋ ni. ² Waa daa din ki doo na, Yennu Seyeen sommir nie ki u din wann waa gann binba ki teemm u toomiinba na nba sii tuun bianjinba. ³ U kuun poorpoe ki u din jii dapiinna ki ɔɔ want u mɔŋ ki teemm, ki li want nan birsuk kaa nan u set jen u manfoor niwa, ki bi din tuu ɔɔ laato, ki u piak namm ki jjiin Yennu naan po.

⁴ Yosau yaann ki u tan lakin be namm, ki din tan turib mɔb a, "I daa nyi Jerusalem-i, ŋaan kii be kii guu piinii nba ki n Baa Yennu senn mɔsonn a u saa turi, nan maa poŋ beti li po na. ⁵ ɔɔŋ ŋarin din wuur niib nan nyume, ŋaan daa ŋanlelee na ni, Yennu Seyeen saa wuur i para." ^I

Bianjinba ki Yennu donn Yiisa Yendɔuŋ ni

⁶ Toomiinba nba din lakin nan Yiisa yoo nba, ki bi boib a, "Ti Yomdaano, yoo nba nae ki a yaa a fat timm Israel teeb ^{II} yent ki jjiint koo nlee?" ⁷ Ki Yiisa yetib a, "Li ki lai nan yin bann yoo nba ki n Baa Yennu senn a lin tun na; ŋɔɔ mɔk yaak ki senn u yoo. ⁸ ŋaan yoo nba ki u Seyeen saa sik i paak na, i saa la paŋ, ki tan sii tee n siara damm Jerusalem, nan Judea yent kur ni, nan Samaria yent ni, nan tingbouŋ na lokir kur po."

⁹ Waa pak maan maŋ ki gbenn yoo nba, ki Yennu te ki u do Yendɔuŋ ni, ki bi goriio, ki u saa ɔɔ sanpagbant ni, ki bi ji ki lau. ¹⁰ ŋaan baa lek biar see ki kpaa nunii ki gorii sanpaapo na, ki ɔɔ jab ^{III} banlee see ki lia tapeenii, ¹¹ ki boib a, "Yimm Galilii teeb, bee ki i see nna ki gorii sanpaapo nna? Yiisa nba nyii i boor ki doo Yendɔuŋ ni bianjinba na, u bia tan saa nyi Yendɔuŋ maŋ ni ki jen sik nan yaa goriio ki u do sanpaapo bianjinba nae."

Ki jjiin wunba gaar Judas yiar na po

¹² Li yoo na ki Yiisa toomiinba na nyii Olif Tiinii kunkonn na paak ki ŋmat Jerusalem. Lenj maŋ nan Jerusalem din tee nan maar jinn nae. ¹³ Baa baar

^I Li paake tee "Yennu Seyeen saa gbee i ni." ^{II} Juu teeb sanleere tee Israel teeb. ^{III} Bi din tee malakanbae.

Jerusalem yoo nba, ki bi saan ɔɔ ŋaak nba ki bi tuu be na ni ki doo ditɔɔtuk paak. Binba din ɔɔ maŋ tee Piita nan ɔɔŋŋ nan Jeems nan Andru nan Filip nan Tomas nan Batolomiu nan Matiu, nan Jeems wunba din tee Alfeus bija, nan Simonn Nikakitik, nan Judas wunba tee Jeems bija na; ¹⁴ ki bi kura tuu ɔɔ lakint nan leeb ki pukin poosiab nan Yiisa naa Meeri, nan Yiisa waarii, ki mei Yennu nan dudukyent ki ki naki.

¹⁵ ŋanne ki daa ŋanlee nna tan gar, ki Yiisaweira teen nan kobik nan piinlee nawa ki taan kar, ki Piita tan fiir set ¹⁶ ki yet a, "N naa waas, linba ki Yennu Seyeen din te ki Defid din sint bunt buntir ki jjiin Judas po, ki li sɔb Yennu gbouŋ ni na, li kpaa talase ki lin set tan gbee. Judas maŋe tee daano nba daan wann niib ki bi soor Yiisa na. ¹⁷ ŋaan Yiisa din gann timm nan ŋɔɔ a tii tuun Yennu toonn nba ki ti tuun na, ki u din pukin ti kann ni."

¹⁸ (Judas toonbiit likirii nba ki u la nae, ki u jii ki daa kpaab; lenje ki u bia tan baa ki put poor, ki u ɔɔ kur nyii. ¹⁹ Ki Jerusalem teeb kur gbat nna maŋ, ki pur kpaab maŋ sann bi mɔŋ maan ni a Akeldama, ki li paak tee "ɔɔnkpaab.")

²⁰ "ɔɔ, li sɔb yaŋ gbouŋ nba be Yennu gbouŋ ɔɔ ni na a:

'ŋaant ki u ŋaak n set langbouŋ ki ɔɔ daa ɔɔ lenj.'

Ki bia jen sɔb a:

'Li ŋan ki ɔɔ n gaar u toonn yiar na.'

²¹⁻²² "Li paak ti loon ki tin gann niyence ki pukino ti po, ki wun teen Yiisa kuunfiiru siara daano. Li ŋan ki wuu tee timm nba daan tuu ɔɔ lin nan ti Yomdaano Yiisa maŋ ni yenc, yoo nba ki ɔɔŋŋ din wuur niib Yennu nyunwuru mɔkmɔk ki tan baar yoo nba ki Yiisa nyii ti boor, ki Yennu donno Yendɔuŋ ni na."

²³ ŋanne ki bi nyinn jab banlee: Joosef wunba ki bi din yiu Basabas na (bi din bia yi ɔɔ Justus na), nan Matias, ²⁴ ki ji miar Yennu a, "Ti Yomdaano, fine mi ɔɔ kur par ni, li paak, wantit jab banlee na ni, wunba ki a gann, ²⁵ ki wun teen toonii ki gaar a toonn yiar nba ki Judas nyik ŋaan saan saa be siaminba ŋan nana na."

²⁶ Baa miar Yennu ki gbenn yoo nba, ki bi to naato, a bin gann bi banlee maŋ ni yenc, ki Matias dii, ki bi jiiu ki pukino toomiinba piik nan yenc ɔɔ na ni.

Yennu Seyeerj baaru labaar

2 Tɔn, ki jaamm nba ki bi yir Pentekost na daar baar; daar marje ki Yiisaweira kura lakin leeb boyennkɔɔ ni. ² Li taakpaak ni ki fuur nyii sanpaapo ki fu nan wonpaaruko da na, ki sik gbee diiuk nba ki bi kar na ni. ³ Ki bi la ki siar naan nan mupeeuj na, ki yat ɔɔ ɔɔ kur paak, ⁴ ki Yennu Seyeerj gbee ɔɔ kur ni, ki bi piin piak maboorganii nan Yennu Seyeerj nba wan-nib bianinba na.

⁵ Ki Juu teeb nba tee yentinna na mun din be Jerusalem li yoo, binba nyii tingbouj na tinii kur po ki baar lej. ⁶ Baa gbat fuut marj yoo nba, ki nibur tikir lej, ki li teemm jaarlituk, kimaan Yiisaweira marj piak ɔɔ kur maan ni ki u gbia. ⁷ Ki li teemm bakitnauj ki jaar litib, ki bi boi bi leeb a, "Niib nba piak na kur ki tee Galilii teeb kaa-a? ⁸ Ki li teen nlee ki ti kura tan jia gbia ki bi piak ti mɔɔ mɔɔ maan nna? ⁹ Ti siab nyii Patia nan Media nan Elam nan Mesopotamia nan Judea nan Kapadosia nan Pontus nan Asia, ¹⁰ nan Frijia nan Pamfilia nan Ijijt, nan Libia yaka po siaminba kpia nan Sairene na; ki ti yemm mun bia nyii Rom; ¹¹ ki ti siab tee Juu teeb, ki siab mun bia tee boorganu nba din lebit bi jiantu ki waa Juu teeb Yennu na; ki ti yemm mun bia nyii Kret nan Arabia, ɲaan ki ti kura lek gbia ki bi piak ti mɔɔ mɔɔ maan ni, ki dont Yennu sann nan u bakitnauj toona nba ki u tun na." ¹² Ki li bakitib ki ɲmat bi yan, ki bi boi bi leeb a, "Linba na paak tee bee?" ¹³ Ki siab mun bia laa ki sarikit Yiisaweira marj a, "Bi nyuu daame ki yib."

Ki jiin Piita mɔɔntii po

¹⁴ ɲanne ki Piita nan u leeb piik nan yenkɔɔ na fiir set nibur na ɔɔɔɔ; ki Piita pak sanpaapowa a:

"Yimm Juu teeb, nan yimm nba kur be Jerusalem na, gbiintir man maa yaa n paki linba na, kimaan n mɔɔ siare ki loon ki i bann. ¹⁵ Yaa dukii nan ti yibe na, ɲaan ti ki nyuu siari, kimaan li daa tee sanyayondanne. ¹⁶ Li tee linba ki Yennu ɔɔkiiii Joel din yet a li tan saa teene a:

¹⁷ Yennu yet a: Durinya joontu yoo n tan saa tun linba nae:
n tan saa sikin n Seek ɔɔ kur paak,
ki i bonjai nan i bonpoi tan sii ɔɔkint n maan,
ki i naasimm mun tan sii laat yirintu,
ki i jakpera tan sii damii damiit.
¹⁸ Ki li yoo marj n tan saa sikin n Seek n daaba paak,
li jab nan poob kur,
ki bi mun bia tan sii ɔɔkint n maan.
¹⁹ N tan saa tun toonjaana sanpaapo,
nan bakitnauj nyina tingbouj na ni;
ki ɔɔɔɔ nan muu nan munyuuk tan sii be.
²⁰ Yonnu tan saa kpint ki ɔɔɔɔ,
ki ɲmaarik mun saa kpint ki mɔɔnn nan ɔɔɔɔ na;
li tan saa teen nnaewa ki min Yennu dajaann
nba tee biiru daar na n fit baar.
²¹ Ki ɔɔɔ kur nba tan boin sommir po saa la tinnu.' "

²² ɲanne ki Piita bia ɲamm yet a, "Yimm Israel ^I teeb, gbiintir man linba ki n yaa n beti ki jiin Yiisa nba tee Nasaref niro na po; i mɔɔ mi nan Yennu-e te ki u tuu tuu bakitnauj toona nan nyina i boor ni, ki li set want nan Yennu-e tumɔ. ²³ ɲaan Yennu mi linba yaa lin tan teen. Li paak ki u ɔɔɔ lor ki kubino i nuu ni, ki i te ki bi-itdamm kpaab tabino dapunpunn paak ki u kpo, ki li want nan yimme set kpiiu.

²⁴ "Waa daan kpo ki daa be kuun nii ni na, ki Yennu fatɔ ki fiino kuun ni, kimaan kuun ki mɔɔ parj ki saa di-au. ²⁵ Defid din bunt buntir ki jiin Yiisa po ki yaa

'N mi nan Yennu ɔɔɔ be nanin,
ki u bia see n poorpo ki guun ki n ki laat danji.

²⁶ Li paak n mɔɔ parpeenn ki piak parpeenn maan.

Mi-i lekii tanji kpo, ɲaan n sii mɔɔ dindann,

²⁷ kimaan u tan kan nyik n seek ki lin kpakin kpeentiji.

N tee u popeendaanɔe,

ki u kan sak ki n gbanant n tan bati;

²⁸ ki u bia te ki n bann manfoor ɔɔni,

ki tan saa baar kii be u ɔɔɔɔ

kii mɔɔ parpeenn bonchiann.' "

²⁹ Ki Piita bia ɲamm yet a, "N naa waas, n yaa n pak yent i numpoe ki jiin ti yeejasaakɔɔ Defid po. U din kpo, ki bi piuu, ki u kaauk daa be nna na. ³⁰ U din tee Yennu ɔɔkiiii, ki din mi nan Yennu senn mɔɔsonn ki turɔ, ki yet a li-i tee ki u kpo, u tan saa jii u yaa-boonyenɔ ki dinno u naan. ³¹ Defid din mi linba ki Yennu yaa wun tan teen. Li paak ki u din pak Yennu Niganntɔɔ Masia kuunfiiru po, ki yet a Yennu Niganntɔɔ tan kan kpakin kpeentij, ki u gbanant bia kan bati."

³² Ki Piita bia ɲamm yet a, "Yiisa nba nae ki Yennu daan fiino kuun ni, ki ti kura na mun tee u kuunfiiru marj siara damm. ³³ Ki Yennu bia donno a wun kar u niidiitu po. Waa kar yoo nba, ki u gaar Seyeerj nba ki Yennu din senn mɔɔsonn ki yaa u tan saa turit na, ki sikin ti ni. Tɔn, Seyeerj marje ki i laat ki bia gbia na. ³⁴ Defid nba ɲarin din kpo na, u din ki doo Yendɔuj ni nan u gbananti. Tɔn, u buntir marj din ki want u mɔɔ donu po kaa, ɲaan u din want Yiisa poe, ki yet a:

'Yennu din yet n Yomdaanɔ a,

Karin n niidiitu po

³⁵ mɔɔmɔɔ nan maa tan saa jii a datai

ki teemm a taakpakta.' "

³⁶ Ki Piita bia yet a, "Li ɲan ki yimm Israel teeb kur n bann nan Yiisa nba ki i daan te ki bi kpaau dapunpunn paak na, ɲɔɔ ki Yennu wann nan u tee u Niganntɔɔ Masia, ki bia tee ti Yomdaanɔ."

Bianinba ki niib tusaa ɲantaa teen Yiisa yada

³⁷ Niib na nba gbat nna marj, ki bi para biir bonchiann. Ki bi boi Piita nan u leeb na a, "Ei! ti naa waas, ti saa teen nlee?" ³⁸ Ki Piita betib a, "See ki i kur nyik toonbiit tumu ki tin wuri Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni, ki Yennu n nyik i biit ki chabi, ki turi piinii nba tee u Seyeerj na; ³⁹ kimaan u poɲ senn mɔɔsonn a u

^I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

saa jii u Seyeerj na ki tur yimm nan i waas, nan binba kur be banfoka, yimm nba kur ki u tan saa yiini ki yin sak u mɔb na.”

⁴⁰ Li poorpoe ki Piita pak mɔmaan bonchiann ki nyinn siara, n̄aan bia kpaamm a, “Hei! Nyint i mɔɔj man Yennu tubdatu nba baat mɔtana nibiit paak na ni.”

⁴¹ Ki bi bonchiann sak u maan maɔj, ki teen nan niib tusaa n̄antaa nawa, ki bi wurib Yennu nyunwuru, ki bi pukin bi paak li daar maɔj. ⁴² Ki bi n̄ammit tumii ki bant toomiinba maɔj wannu, ki jii bi yoo ki dia leeb nan mɔtaauk, ki lakint di jeet, ki bia tikii mei Yennu.

Ki jiin Yiisaweira benu po

⁴³ Ki jijeet ji mɔk sɔk kur kimaan toomiinba na tun bakitnaurj toona bonchiann, Yennu paɔj ni. ⁴⁴ Ki Yii-saweira maɔj kura bia lek dia leeb nan mɔtaauk, ki chentir bi bona ki teen leeb, ⁴⁵ ki tuu kɔi bi faar ki jikit li likirii ki toor leeb, sɔk kur nba saa gaar bianjinba, ki lin jaɔj.

⁴⁶ Daar kur bi bia lek tuu taan leebe Yenjiantu n̄asaakak ni ki jiant Yennu, n̄aan ji nyi ki baa jedikpagu-ua bi n̄ei ni, ki di nan leeb ki mɔk parpeenn, ki ninfokin kaa nan leebi. ⁴⁷ Ki yoo kur ki bi piak dont Yennu sann, ki sɔk kur par mei bi paak. Ki daar kur ki ti Yomdaano bia n̄ammit te ki niib laat tinnu ki pukii bi paak.

Bianjinba ki bi te ki wabik somm

3 Dasiar yenlekir ki Piita nan Jɔkɔnn tan saa Yen-jiantu n̄asaakak ni Yenmiar-yoo. ² N̄anne ki bi saa yaa bin kɔk Yenjiantu n̄asaakak tammɔb nba ki bi yi Tammɔn̄aɔj na, ki la jasɔk kar lej, ki poɔj tee wabik u maaru niwa; ki daar yeejaɔaakur ki bi tuu jiiu ki baar n̄anɔ tammɔb maɔj boor, a wuu mei niib nba baat Yen-jiantu n̄asaakak maɔj ni na likirii.

³ Yoo nba ki u tan la Piita nan Jɔkɔnn ki bi yaa bin kɔk na, ki u miarib likirii. ⁴ Ki bi jiant ki goriiɔ sirrr; ki Piita tan yetɔ a, “I goriiɔ.” ⁵ N̄anne ki u ji nur nunii ki goriiɔ, ki mi a u saa gaar siare bi peɔj. ⁶ N̄aan ki Piita betɔ a, “N ki mɔk likirii, n̄aan maa mɔk linbae ki n yaa man tura. N tura mɔk Yiisa Masia nba tee Nasaref n̄irɔ na sann ni, fiit kii somm,” ⁷ n̄aan soor u niidiitu ki fiinɔ. Li taakpaak ni ki jɔk na taa kakit, ⁸ ki u tab fiir set, ki ji pi-in somm ki lin, ki tan weib kɔk Yenjiantu n̄asaakak maɔj ni, ki yuuk mobit nan parpeenn, ki piak dont Yennu.

⁹ Ki niib kur lau ki u somm ki piak dont Yennu. ¹⁰ Baa ji bann nan n̄ɔkɔ tee miatɔ nba tuu kaar ki mei niib likirii Yenjiantu n̄asaakak tammɔn̄aɔj ni na, ki li ji jaar litib nan waa somm na.

Bianjinba ki Piita mɔkɔntir Yiisa barɔnani

¹¹ Ki wabik maɔj puur wɔb Piita nan Jɔkɔnn; ki li teen niib na kura bakitnaurj bonchiann, ki bi chiar lakin bi boor. Baa lakin sian na yi Solomon barintire.

¹² Piita nba la niib na yoo nba, ki u yet a, “Yimm Israel I teeb, bee ki li jaar liti n̄irɔ na po? Bee ki i barii timm nna? Taa te ki wabik na fiir somm na, i dukii a li

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

tee ti mɔɔj paɔj koo ti mɔɔj yentinu paake-e? ¹³ Yennu nba din tee Abraham nan Aisak nan Jakob nan ti yee-jaleeb Yennu na, n̄ɔkɔ tee daanɔ nba donn u Toontun-ɔk Yiisa ki turɔ u mɔɔj yabint. Yiisa maɔj ki i jiiu ki teenɔ ti yudamm nuu ni na, ki Pailat daan bikin a wun n̄aaɔ, ki i bia yêɔ Pailat boor na. ¹⁴ N̄ɔkɔ lek tee Yennu n̄irɔ, ki jenna tee Popeendaanɔ, n̄aan ki i yêɔ, ki miar Pailat a wun nyinn nikpiiruk ki turi. ¹⁵ Li paak, yimme te ki bi kp̄ii Manfoturtɔk maɔj; n̄aan ki Yennu fiinɔ kuun ni, ki timme tee linba na siara damm.

¹⁶ “Yiisa maɔj sann paɔj nba ki ti yi nae te ki jɔk na somm. Wabik na tee wunba ki i poɔj tuu miu ki bia laatɔe, n̄aan ki u tan somm, kimaan waa teen Yiisa sann yada na paak. Waa teen Yiisa yada na paake te ki u somm ki see i numm ni na.

¹⁷ “Tɔn, n naa waas, n mi nan yimm nan i yudamm nba daan te ki bi kp̄ii Yiisa na, i daan ki bann yaa tun linba maɔj paaki. ¹⁸ N̄aan Yennu din pak u maan ki tur u sɔkiniinba, ki bi mun bia pak tur niib, ki bi yet a see ki u Niganntɔk Masia n dii biak. Tɔn, Yennu set tan te ki li teen mɔkii, nan yaa tun bianjinba na.

¹⁹ “Li paak, ii nyik biit tumu man, kii waa Yennu sɔnu, ki wun nyik chab i toonbiit, ²⁰ ki turi foon, ki bia tan tun Yiisa Masia i boor, wunba ki u poɔj gannɔ ki turi na; ²¹ n̄aan Yiisa maɔj lek sii be Yendɔurj nie, ki Yennu n tan n̄amm bona kura, nan waa din te ki u popeenn sɔkiniinba nba din be yaayoo ni na yet bianjinba, ki bi mun pak turit na.

²² “N̄ann maɔj ki Moses mun din yet a I Yomdaano Yennu saa turi sɔkiniisɔk, ki u sii tee i mɔɔj n̄irɔ, nan waa nyinnin bianjinba ki teenin u sɔkiiii i boor ni na. Gbiintirɔ man ki tun linba kur ki u saa pak turi; ²³ ki daanɔ nba ki gbiint sɔkiiii maɔj maami, Yennu saa nyinn li jɔk u niib ni ki biirɔ.’

²⁴ “Yennu sɔkiiii Samuel nan sɔkiniinba nba wei u poor, ki din piak Yennu maan, bi kura din want linba tan saa teen Yennu Niganntɔk Masia ti yoo nae. ²⁵ Yennu mɔsona nba ki u din senn ki tur u sɔkiniinba maɔj, li mɔsona tee i yare; ki lor nba ki u din lor nan ti yee-jamm na, li lor mun bia tee i yare, kimaan u din yet Abraham a ‘A yaaboonyenɔ nie ki tingbourj na teeb kura tan saa la n piisin.’ ²⁶ Li paak ki Yennu gann u Toontunɔk Masia maɔj ki tumɔ i boor sinsinn, a wun te ki i kur n nyik i biit tumu ki la piisin maɔj.”

Baa bu Piita nan Jɔkɔnn buut bianjinba

4 Yoo nba ki Piita nan Jɔkɔnn daa see ki piak teen niib maɔj na, ki Yenjiantu n̄asaakak kunkɔnkɔnna yudaanɔ nan Sajusiinba nan mannteeb kpir baar Piita-nba boor, ² kimaan bi wutoa doo Piita nan Jɔkɔnn nba want niib a Yiisa daan fiir kuun ni na paak, ki li want nan kpeemm tan saa fiir kuun ni ki jen bi manfoor ni biak.

³ Li paak ki bi soorib, ki kɔkɔmm dansarik a lin yenta, kimaan yoo poɔj gara. ⁴ N̄aan niib bonchiann nba gbat Piita maan maɔj na teen Yiisa yada, ki pukin Yiisaweira po. Ki jab na kur kann tee nan tusaa n̄an̄jmu na.

⁵ Laa tan yent sanyik, ki Juu teeb yudamm nan saakab nan sennu wannteeb lakin bi tituk kaanu ni Jerusalem; ⁶ ki bi lakin nan mannteeb yudaan Annas, nan Kayafas, nan Jochann nan Aleksander nan mannteeb yudaan maŋ ŋaatesiab, ⁷ ki te ki Piita nan Jochann fiir set bi sinsuuk ni, ki bi boib a, “Panboor bee ki i maki? Ki ŋmee sann nie ki i fiin wabik nba na?”

⁸ Nanne ki Yennu Seyeen fiir Piita ni, ki u yetib a, “Yimm chanbaanba nan saakab, gbiintir man, ⁹ li-i tee ki i boit dinna na ki jiin toonŋann nba ki ti tun ki tur wabik na, nan waa somm na paakie, ¹⁰ ŋann li ŋan ki i kura n bann, ki Israel teeb ¹ kur n mun bann nan Nasaref nirɔ Yiisa Masia sann nie ki jɔk maŋ somm ki see i numm ni na. Li Yiisa-e ki i daan te ki bi kpaau dapunpunn paak, ŋaan ki Yennu fiin kuun ni na. ¹¹ Nɔce tee daan nba ki Yennu gbouŋ piak u po na, a Tann nba ki yimm tanmaara yêtir na, ŋanne tan tee lɔtik ni tanŋann. ¹² Ki sɔk sann ji kaa tingbouŋ na ni ki Yennu tur niib a bin la tinnu, see Yiisa kuukɔkɔ.”

¹³ Tɔkɔndamm tituk maŋ nba din la Piita nan Jochann parcheenn nba ki bi maki na, ki bia bann nan bi tee damm nba ki mi gbouŋ bonŋann na, li din jaar litibe, ki bi ji bann nan bi tuu tee Yiisa weinanleebe. ¹⁴ Baa la jɔk nba ki bi won te ki u somm na see Piita nan Jochann boor na, ki bi ji ki maki maki nba saa pak biiribi.

¹⁵ Nanne ki bi daa ŋaan ki bi nyii bi lakinu diiuk maŋ ni, ŋaan ki bi biar faa leeb sawara, ¹⁶ ki boi bi leeb a, “Ti saa teen jab na nlee na? kimaan sɔk kur nba be Jerusalem na poŋ mi jaarlituk toonn nba ki bi tun na. Li paak ti ji kan fit maki; ¹⁷ ŋaan ŋaant man ki tin kpaamm, ki bi ji daa mi yi Yiisa sann ki teen niibi, ki Yiisa maan maŋ ji daa bia yat ki saa niib boor.”

¹⁸ Nanne ki bi yiimm, ki bi jen kɔk diiuk na ni; ki bi betib a, “Ii mi man ki i jii Yiisa sann ki pak wann sɔk.”

¹⁹ Ki Piita nan Jochann jiin a, “Ki i yaa maki maki po ŋarin, i dukin nan lanne took Yennu boori? Ti ji sak i maki ŋaan nyik Yennu maki koo nlee? ²⁰ kimaan timm kan fit nyik pinpauk, linba po ki ti la ki bia gbati.” ²¹ Tɔkɔndamm tituk maŋ lek kpaamm nan ninmɔkɔnjar, ŋaan ŋaab a bii saa, kimaan bi ki la sɔnu nba ki bi saa dat bi tuba, kimaan niib na din piak ki dont Yennu sanne, baa din fiin wabik na paak. ²² Jɔk nba ki bi te ki u somm na bina din gar piinnawa.

Bianjinba ki bi miar Yennu parcheenn po

²³ Baa ŋaa Piita nan Jochann yoo nba, ki bi ŋmat kun bi leeb boor, ki saa yetib linba ki mannteeb yudamm nan saakab maŋ pakib.

²⁴ Baa mun gbat nna maŋ ki bi kur taan leeb nan dudukyent ki miar Yennu a, “Ti Yabint Yennu, fine nan sanpaak nan tin, nan maki gbeŋa nan linba kur be li ni, ²⁵ ki a Seyeen maŋ nie ki a din wann ti yeeja Defid, wunba tee a toontunna, ki u bunt buntir ki yet a:

‘Binba ki tee Israel teeb na pir nan wutoa, ki Israel teeb lorin lor yana,
²⁶ ki tingbouŋ na kpanbara nan yudamm taan leeb

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

a bin kɔk nan Yennu nan u niganntɔk Masia na.’

²⁷ “Li tee barmɔniie nan Herod, nan Ponsius Pailat, nan binba ki tee Israel teeb ^{II} na, nan Israel teeb set daan lakin doo na ni, ki lor lora a bin kpi a popeenn toontunna Yiisa, wunba ki a gann ki senna na.

²⁸ Nanne ki bi lakin, a bin tun linba kur ki a poŋ din dukin a yanbɔkɔkɔ nan a poŋ ni, ki yaa li tan saa teen na. ²⁹ Tɔk, mɔtana, Yennu, gbiintir niib na nba fɔ kɔkɔkɔkɔ nan ninmɔkɔn ti paak na, ki ŋaan timm nba tee a daaba na-ii piak a maan nan parcheenn bonchiann, ³⁰ ki tant a nuu ki te baatib n la laafia, ki ŋaan ki tii tuun bakit-naur ŋaun toona, a popeenn toontunna Yiisa sann poŋ ni.”

³¹ Baa gbenn Yenmiar na yoo nba, ki siaminba ki bi tikir na ji jek, ki bi kura gbee nan Yennu Seyeen, ki piin piak Yennu maan nan parcheenn.

Baa chentir bi bona ki teen leeb bianjinba

³² Li yoo na ki Yiisaweira maŋ kura taan leeb nan dudukyent ki chentir bi bona ki teen bi leeb. Bi sɔk din ki yaa u yen siari. ³³ Li yoo na jik ki toomiinba maŋ nyint ti Yomdaan Yiisa kuunfiiru siara, ki siara maŋ maki poŋ bonchiann, ki Yennu piisin bonchiann be bi kur ni. ³⁴ Ki sɔk din kaa bi ni ki pɔk siari, kimaan binba din maki bi maki maki kpaant nan bi ŋei din tuu kɔie, ki gaar li likirii ki baar nann, ³⁵ ki tan tur toomiinba na, ki bi chentir ki teen bi leeb nan baa loon bianjinba.

³⁶ Jasɔk din be leŋ ki u sann tee Joosef, ki u tee Liifai booru ni nirɔ, wunba ki bi marɔ Saiprus, ki toomiinba na yiu Banabas (ki li paak tee Sommtɔkɔkɔ), ³⁷ ki u tan kɔi u kpaab, ki gaar li likirii ki baar nann, ki tur toomiinba na.

Ki jiin Ananias nan u ŋaapoo Safaira po

⁵ Jasɔk mun din be ki u sann tee Ananias, ki u ŋaapoo sann mun tee Safaira, ki u tan kɔi u kpaab ki gaar li likirii, ² ki paat likirii maŋ ki kɔk, ki u ŋaapoo mi li po, ŋaan jii linba tenn na, ki baar nann ki tan tur toomiinba maŋ. ³ Ki Piita boi a, “Ananias, bee ki a ŋaan Sintaanii kɔk yent a pari, ki a faar faak ki loon ki a kpann Yennu Seyeenji, ki paat likirii nba ki a kɔi a kpaab na paaki? ⁴ Faa daan daa ki kɔi a kpaab maŋ na, li daan ki tee a yar kaa-a? Ki faa bia kɔir na, likirii maŋ bia ki be a yent ni kaa-a? Bee teen ki a lor a par ni ki tun linba na? A ki faar faak maŋ ki tur nirɔ kaa, ŋaan a faar ki tur Yennu-e.”

⁵ Ananias nba gbat nna maŋ yoo nba, ki u kpo ki baa li yoo na. Ki janmaanchiɔkɔ kɔk binba kur gbat u kuun maŋ po. ⁶ Ki naasimm jiu ki kɔbin chinchenn ni, ki nyii ki saan piiu.

⁷ Nanne ki li yann waaminna, ki u ŋaapoo baar kɔk, ŋaan daa ki mi linba teeni. ⁸ Ki Piita bia boi a, “Betirin, li set tee barmɔniie nan fin nan a sɔk kpaab likirii nba ki i gaar na kurii na-a?” Ki u jiin a, “Nn, li kure na.” ⁹ Ki Piita boi a, “Bee ki fin nan a sɔk taan maki, ki lor a yin bikin ti Yomdaan Seyeenji? Naasimm nba jii a sɔk ki saan piuu na, ŋamme kɔk tammaki ni na, ki bi mun bia

II Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

saa jiia nnae ki saan pii.”¹⁰ Li taakpaak ni, ki u kpo ki baa, ki naasimm na ככּ ki la ki u kpowa, ki bi bia jiiu ki nyii ki saan piiu ki kpian u ככּ. ¹¹ Li yoo na ki jan-maanchiכּ soor Yiisaweira kur nan binba kur gbat maan maṅ na.

¹² כּ, ki toomiinba na tuun nyina nan jaarlituk toona bonchiann niib na ni. Ki Yiisaweira kura tuu taan leeb Yennu ṅasaakak כּkir nba ki bi yir Solomonn bar-intir na ni. ¹³ Binba ki tee Yiisaweira na din ki כּ par nba saa lakin nammi, ṅaan niib din piak dont Yii-saweira maṅ bonchiann, ¹⁴ ki jab nan poob bonchiann teen yada ki pukin Yiisaweira na po.

¹⁵ Ṇanne niib din nyi nan baatib, ki כּntib gadoi nan dindכּnii paak כּnjokpinii a Piita-i tanṅi gaar yoo nba, u yunyun n lek baa bi paak, ki bin la laafia. ¹⁶ Ki niib nba din be Jerusalem digbanbis ni mun jikit baatib, nan binba ki narinbiit daamiib na, ki baat namm, ki bi kura laat laafia.

Ki jiin toomiinba na biak dinu po

¹⁷ Li paak ki mannteeb yudaanכּ nan u weinanleeb kur nba tee Sajusiinba na fiin punponn bonchiann nan toomiinba na, ¹⁸ ki te ki bi saan soor toomiinba maṅ ki כּכּmm dansarik. ¹⁹ Li nyiכּ maṅe ki Yennu malaka sik loot dansarik na tammכּ, ki nyinn toomiinba maṅ, ṅaan betib a ²⁰ “Ti saa man Yennu ṅasaakak ni, ki saa set, ki כּכּnt tur niib manfopaann na po.” ²¹ Baa gbat u maan maṅ, ki bi saan ki saa כּכּ Yennu ṅasaakak maṅ ni, sanyapob ni, ki ji piin ki want niib manfopaann na maan.

Ki mannteeb yudaanכּ nan u weinanleeb na yiin Israel teeb ¹ yudamm kura, ki lakimm tituk kaanu, ki bi tan tun a bin nyinn toomiinba maṅ ki baar namm. ²² Ki bi saan dansarik maṅ ni ki saa got, ki ki labi, ki ṅmat כּכּndamm tituk maṅ ni ki saa betib a ²³ “Taa baar dansarik na boor yoo nba, ti la ki tammכּ kpare kenkema, ki dansarguura na be tammכּ boor ki guu, ki ti loot tammכּ na, ṅaan ki ki la כּכּ dansarik diiuk maṅ ni.”

²⁴ Yenjiantu ṅasaakak yudaanכּ nan mannteeb yudamm nba gbat nna maṅ, ki li teemm jaarlituk toomiinba na po, ki bi ji biris linba saa teen. ²⁵ Ki taan כּכּ jasכּ nna כּכּ, ki yetib a, “Gotir man, jab nba ki i won כּכּmm dansarik na see Yenjiantu ṅasaakak ni ki want niib Yennu maan.” ²⁶ Li yoo na ki yudaanכּ na jii u jab, ki bi saan ki saa nyinn toomiinba maṅ ki jen namm, ṅaan bi ki nyinnib nan paṅ kaa, kimaan bi tiin jan-maanii a niib na tan saa mann jaatib tana.

²⁷ Baa baar namm yoo nba, ki bi te ki bi saan set כּכּndamm tituk na sinsuuk ni. Ki mannteeb yudaanכּ na yetib a ²⁸ “Ti daan turi כּכּ nan ninbinכּnii, ki yaa i daa want niib Yiisa sann ni, ṅaan gotir yaa tan tun linba na, yaa jii i wannu maṅ ki yat Jerusalem kur po, ṅaan ji loon yin nyiirit Yiisa kuun paak.” ²⁹ Ki Piita nan toomiinba leeb na jiin a, “See ki ti lek sak Yennu כּכּ ki gar nisaarik כּכּ. ³⁰ Yiisa maṅe ki i daan poṅ kpa

¹ Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

tabinכּ dapunpunn paak ki u kpo na, ṅaan Yennu nba tee ti yeejamm Yennu na, כּכּ fiin Yiisa kuun ni, ³¹ ki jii donnכּ ki kaanכּ u niidiitu po, ki teenכּ Yudaanכּ nan Tinntכּ, a Israel teeb n nyik biit tumu, ki wun nyik bi bi-it ki chabib. ³² Timm nan Yennu Seyeenṅe tee Yiisa ku-unfiiru maṅ siara damm; ki Yennu jii u Seek maṅ ki tur wunba saak u כּכּb.”

³³ כּכּndamm tituk maṅ nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa fiir, ki bi ji yaa bin kpi toomiinba maṅ. ³⁴ Ṇaan Farisiisכּ nna din be tituk na ni, ki u sann tee Gamaliel, ki u tee sennu wantnכּ, ki niib kur teenכּ baakir, ki u fiir set, ki yet a bin daa nyinn toomiinba na nanyer po; ³⁵ ṅaan bet כּכּndamm tituk damm maṅ a, “Hei, Israel teeb, ii mi man yaa yaa yin teen niib na linba na. ³⁶ Sianyoo dinn, ki Tiudas want u כּכּṅ nan u tee ni-jaansכּכּ, ki niib nan kobii ṅanna na tee u poorpoכּכּmu, ṅaan baa din tan kpuii, u כּכּכּ na kur din yate, ki u jagberin na gbenn. ³⁷ Ki ṅann gar, ki Judas, wunba din tee Galilii nirc na mun nyii set nikant yoo, ki want u כּכּṅ, ki tunn niib bonchiann yan ki bi waau; ki niib bia mun din tan kpuii, ki u כּכּכּ na kur yat. ³⁸ Mčtana, kpan ṅaant Yiisaweira maṅ, ki daa teeb siari; ki li-i tee bi lora nan bi toona na tee nisaarik yarie, li tan saa gbenna. ³⁹ Ṇaan li-i tee Yennu yarie, i kan fit nyannibi. I saa la ki i kpet כּכּ nan Yennu-e gbaa.”

Ṇanne ki כּכּndamm tituk maṅ ji sak Gamaliel כּכּ na, ⁴⁰ ki yiin toomiinba maṅ ki כּכּכּmm, ki te ki bi boob kpaasir ṅaan ṅaab, ki turib כּכּb a, “Ti mi man ki i jiki mčכּntir Yiisa sann maṅ.”

⁴¹ Ṇanne ki toomiinba maṅ nyii כּכּndamm tituk na ni nan parpeenn, kimaan Yennu nba la ki bi jan nan fedinu Yiisa sann paak na. ⁴² Ki daar kur ki bi saa Yenjiantu ṅasaakak ni, ki bia lin niib ṅei ni, ki want niib a Yiisa tee Yennu Niganntכּ Masia-e, ki bia mčכּntir u barnanii na, ki ki nyikiti.

Bianjinba ki bi gann sommteeb banlore

6 Li poorpoe ki Yiisaweira ṅammit pukii, ki bunburimii tan baar Juu teeb nba piak Griik maan, nan Juu teeb nba piak bi כּכּṅ maan na sinsuuk ni; kimaan binba piak Griik maan na din yet a bi-i toor jeet daar kur, bi pakכּ ki laat bi tora nan leeb na. ² Ṇanne ki toomiinba piik nan banlee na yiin Yiisaweira maṅ kura, ki tan yetib a, “Ti naa waas, li ki ṅan ki tin nyik Yennu maan mčכּntii ṅaan biar jeet toru ni. ³ Li paak, gotir ki gann jab banlore i sinsuuk ni, binba ki i mi nan bi binbenṅ ṅan, ki bi bia mantik gbee nan Yennu Seyeenṅ nan yanfantir, ki tin teemm toona na yudamm; ⁴ ṅaan timm n jii ti כּכּṅ yoo ki teen Yenmiaru ni, nan Yennu maan wannu ni, ki daa naki.” ⁵ Niib na kur ji din כּכּ parpeenne toomiinba maan maṅ paak. Ṇanne ki bi gann Stiifenn, wunba mantik gbee nan Yennu Seyeenṅ nan yada na, nan Filip, nan Prokorus, nan Nikanor, nan Timonn, nan Pamenas, nan Nikolaus, wunba nyii Antiok, ki ki tee Juu nirc, ṅaan din kpint u jiantu ki waa Juu teeb jiantu na. ⁶ Niib na nba gannib yoo nba, ki bi te ki bi saan set toomiinba na כּכּnn, ki toomiinba maṅ yii bi nii bi paak ṅaan miar Yennu ki turib.

⁷ Li poorpoe ki Yennu maan njammit yat כַּכּ niib ni, ki Yiisaweira mun bia yabitor ki pukii bonchiann Jerusalem, ki Yennu mannteeb bonchiann sak Yiisa barnanii na ki teeno yada.

Stiifenn sooru labaar

⁸ Stiifenn din la Yennu sommir nan yiikoo bonchiann, ki din tuun bakitnaun toonjaana, niib na sinsuuk ni. ⁹ Nnaan nisiab din ki sako. Binba din nci nan Stiifenn man tee juu teeb nba din tee daaba, ki bi njaab bi daabisin ni, ki bi nyii Sairene nan Aleksandria nan Silisia nan Asia nae. Bi mun din mck bi mcn Yenjiantu di-iuko. ¹⁰ Ki Yennu Seyeeṅ tur Stiifenn yanfantir bonchiann, ki bi ki fit nyannok, u maan man ni. ¹¹ Baa din ki fit nyannok na, ki bi כַּכּ nisiab a bin yet a, "Ti gbat ki u piak bonbilankant ki biir Moses nan Yennu." ¹² Baa yet nna man yoo nba, ki niib na nan saakab nan sennu wanteeb na wutoa doo, ki bi fiir ki soork, ki saan nanc bi tckndamm tituk boor; ¹³ ki bi tan baar nan nisiab nna biak a bin faar faak, ki yet a, "Yoo kur כַּכּ na כַּכּ piak ki biir Yenjiantu nasaakak, nan Moses sennu nae, ¹⁴ ki-maan ti gbat ki u yeen a Yiisa nba tee Nasaref niru na saa bet Yenjiantu nasaakak na, ki bia lebit Moses kaar nba ki u din senn na." ¹⁵ Binba kur din lakin kar tituk man ni din kpaa bi ninbina ki gorii Stiifenn, ki tan la ki u numpo lebit ki ji naan malaka numpo.

Stiifenn pinpauk

7 Nanne ki mannteeb yudaano boi Stiifenn a, "Li set tee mcnie-e?" ² Ki Stiifenn yaa:

"Chanbaanba nan n naa waas, gbiintir man. Yoo nba ki ti yeeja Abraham din be Mesopotamia yent, Kaldii tij ni na, li yoo ki u din daa ki saan Harann, ki pan daano Yennu dckit u paak, ³ ki yet a 'Nyikin a tij nan a niib, nnaan saan siaminba ki n saa wanna.' ⁴ Li yooe ki u fiir ki nyik Kaldii tij man, nnaan saan ki saa kar Harann doo ni. U baa kuun poorpoe ki Yennu bia te ki u fiir, ki baar tij nba ki ti be na ni. ⁵ Nnaan Yennu daa din ki turc tij na nan bonmintika a wun yenti, nnaan senn mcnsonn a u tan saa turc tij na, ki כַּכּ nan u yaaboona-ii yen. Yennu nba din senn mcnsonn na yoo nba na, ki כַּכּ Abraham daa ki mck biki. ⁶ Yennu din yet a 'A yaaboona tan sii be tingan niewa, ki tee daaba len, ki tan saa la mukisuk bonchiann, ki saa tuu bina kobii nanna. ⁷ Nnaan tij man niib nba ki bi sii tuun ki teemm na, n tan saa dat bi tuba. Li poorpo, a yaaboona man saa nyi tij man ni, ki baar tij na ni, ki jiantin.'

⁸ "Yennu din senn mcnsonn ki tur Abraham, ki bia wannok mcnsonn man nyinn, a כַּכּ nan u yaaboona-ii porii puna. Ki Abraham din tan mar Aisak, ki li daa nanniin daar ki u potc; ki Aisak mun din tan pot u bik Jakcb; ki Jakcb mun din tan pot u waas piik nan banlee, binba tee ti yeejaana na. ⁹ Ki Jakcb waas man din tan mck punponn nan bi waark Joosef, ki din soork ki kck, ki siab daau ki saan nanc Ijpt tij ni, nnaan Yennu din be nanc, ¹⁰ ki nyinnok biak kura ni, ki bia turc yan, ki te Ijpt

kpanbar Faaro nanc ki jiuu teeno yudaano Ijpt tij ni, ki bia te ki u tee yudaano u njaak ni.

¹¹ "Li poorpo ki kon tan baa Ijpt tij ni nan Keenann tij ni kura, ki kon soor niib bonbiir, ki ti yeejamm כַּכּ jeet. ¹² Jakcb nba din gbat a jeet be Ijpt yoo nba, ki u tun u waas len. Nanne din tee bi sinsinn saanu.

¹³ "Ki bi saanu taar munlee nie, ki Joosef ji din te ki u naa waas man bannok. Nanne ki Faaro ji bann Joosef baa njaateeb. ¹⁴ Ki Joosef ji tumm a bin nmat kun u baa Jakcb boor, ki saa jii כַּכּ nan u njaateeb kur ki jen namm Ijpt na; ki bi din tee niib piinlore nan banjmu.

¹⁵ "Nanne ki Jakcb nan u njaateeb man fiir saan Ijpt ki saa kar; li poorpo ki כַּכּ nan u waas din tan kpo gbenn len. ¹⁶ Ki bi jii bi gbanant ^I ki kun nann Sekem nba be Keenann tij ni na, ki saa pii kaauk nba ki Abraham din daa Hamor njaateeb boor na ni.

¹⁷ "Yoo nba din tan per nan Yennu n gbeen u mcnsonn nba ki u senn Abraham na. Li yoo man, ti niib Israel teeb ^{II} nba be Ijpt na ji din yab bonchiann. ¹⁸ Li poorpoe ki כַּכּ dii Ijpt naan, nnaan כַּכּ din ki mi Joosef po. ¹⁹ Ki kpanbar man din dia ti niib diabiuk, ki ton namm bonchiann, ki bia tuu miab a bin nyinn bi sanpantii nei ni ki lub ki bin kpo.

²⁰ "Nanne ki bi din tan mar Moses, ki u fan bonchiann, ki be u baa njaak nmaarii nanta. ²¹ Baa din tan nyinnok njaak ni yoo nba, ki kpanbar na bipoo lau, ki gaark ki wubi; ki u ji tee u mcn bik. ²² Ki bi din wann כַּכּ Moses yan kur nba ki Ijpt teeb mck, ki u tan tee wunba mi pinpauk bonchiann, ki bia tuun pan toona.

²³ "Moses nba din tan teen binpiinna yoo nba, dasiar ki u tan dakin a wun gcn u mcn booru Israel teeb.

²⁴ Waa lin gctib na, ki u tan la ki Ijpt niru boo Israel niru; ki u baar a wun fatc, ki kpai Ijpt niru na. ²⁵ (U din mi a u naa waas na saa bann nan Yennu tan saa te ki כַּכּ n nyinnib daabisin ni, nnaan bi din ki bann nna.) ²⁶ Ki li yent sanyok, ki u bia la Israel niib banlee kcn; ki u loon wun taamm ki bin man nan leeb, ki yetib a 'Gotir man, i tee naa waase, ki bee teen ki i boo leebi?' ²⁷ Ki wunba mck kaat na pii Moses, nnaan betc a, 'Sck ki teena ti yudaano koo ti barbuur. ²⁸ A yaan loon ki a kpin nan faa won kpai Ijpt niru nae-e?' ²⁹ Moses nba gbat nna yoo nba, ki u chiar nyii Ijpt tij ni, ki saan Midiann tij ni ki be len, ki tan kcn poo ki mar bonjai banlee.

³⁰ "Bina piinna poorpoe, ki u saan muuk ni dasiar, ki saa baar Sainai כַּכּ boor ki la mupeenu, ki li di tibik paak ki lenii, ki malaka dckit muu man ni.

³¹ "Moses nba din la nna man ki li teeno jaarlituk. Ki u chat nakin a wun namm got, ki ji gbat Yennu kuncor ki u beerc a, ³² 'Mine tee Abraham Yennu, ki bia tee Aisak Yennu nan Jakcb Yennu na. Mine tee a yeejamm man Yennu.' Moses nba gbat nna yoo nba, ki janmaanii כַּכּ, ki u ji see ki jekir ki ki mck par nan wun goti. ³³ Ki Yennu betc a 'Pitir a taasaat, kimaan siaminba ki a see na tee kasii boore. ³⁴ Tcn, n la Ijpt teeb nba dint n mcn niib Israel teeb biak Ijpt tij ni bianinba, ki

^I Li din tee Jakcb nan Joosef gbanante. ^{II} Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

n bia gbat bi fabinii. Njanne ki n sik maa n fatib. Li paak, n saa tuma Ijpt.’”

³⁵ Njanne ki Stiifenn bia lek piak ki saa a, “Moses nba nae ki Israel teeb din yêto na, ki beto a, ‘סככ ki teena ti yudaano koo ti barbuuro,’ njaan njano ki Yennu ganno a wuu tee bi yudaano nan bi fat-ככ; ki njano Yennu te ki malaka pak nanao tibik paak, muu ni, ki tumo na. ³⁶ נככ Moses-e din tee daano nba nyinnib Ijpt tij ni, ki bia tun baktinau toona Ijpt tij maŋ ni, nan baa din saa poot מכמוŋ na, nan baa bia din be muuk ni binpiinna na. ³⁷ Li Moses-e bia din yet Israel teeb a ‘Yennu tan saa tun sokiniiwo i boor nan waa tumin bianjinba na, ki u sii tee i booru.’

³⁸ “Moses maŋe bia din be nan ti niib Israel teeb, bi lakinu ni, muuk ni na. U din be leŋe ki tan doo Sainai jjaann paak, ki saa be nan Yennu malaka, ki malaka maŋ pak nan Moses, a Moses n sokin ti yeejamm Israel teeb na. Li yooe ki Moses gaar Yennu manfoor maan na ki turit. ³⁹ Njaan ti yeejamm din ki loon bin sako. Li paak ki bi yêto, kimaan bi yan tunn Ijpt-a; ⁴⁰ njaan din bet Aarano a wun maa yenbis, ki bii tee bi njmakit-teeb, ki bia yeto a ‘Moses njarin, wunba nyi nant Ijpt na, ti ki mi linba teeno.’ ⁴¹ Njanne ki bi maa tingbann ki nanno naajabik, ki mann maruŋ li paak, ki teen jaamm a bin mantik donno, linba ki bi maa nan bi moŋ nii na.

⁴² “Li paak ki Yennu ji ki goriibi, njaan chabib ki bi ji jiantir njmaabira, nan laa so b bianjinba Yennu sokiniiinba gbounyeuŋ ni na, a Yennu yet a:

‘Israel teeb, yaa din kpi bonkobit
ki mann maruŋ muuk ni bina piinna na,
i din ki mann maruŋ maŋ ki teen min kaa.

⁴³ I din tuu jikit tingbann Molek lanbouŋo, I
ki bia jikit njmaabir Refann naauŋ,
ki li tee tingbann, ki saa namm.
Bi din tee yenbise ki i maa ki jiantir.

Li paak, n saa te ki i datai n nyinni i tij ni
ki saan nani siaminba fok ki gar Babilonn.’”

⁴⁴ Njanne ki Stiifenn bia piak a, “Ti yeejamm din faa Yennu lanbouŋ muuk ni, ki li want a Yennu be namm. Yennu-e din wann Moses baa saa faa lanbouŋ maŋ bianjinba, ki bi faa. Li din tee nan Yennu nba te ki Moses lar bianjinba nae.

⁴⁵ “Li poorpo ki ti yeejamm ji tan jii lanbouŋ maŋ ki tur bi waas, ki bi gaar ki mun jikit ki saa nann, ki njamm nan Joosua tan baar nna, ki fat tij nba ki boorganii daa din yen li yoo na. Yennu-e din ber nyinn niib maŋ ti yeejamm sochin, ki lanbouŋ na ji din be nna dik dik nan Defid yoo mun. ⁴⁶ Yennu numm din gboot Defid maŋ, ki u tan miar Yennu a wun chabo ki wun maa njak ki tur njano Yennu nba tee u yeeja Jakob Yennu na. ⁴⁷ Njaan njano Defid bija Solomon-e din tan maa njak maŋ.

⁴⁸ “Ti lek mi nan Yabint Yennu ki kaar nej nba ki niib maa ni kaa. Li tee nan Yennu sokinii nba din yet a:

⁴⁹ ‘Yennu yet a, Sanpaak tee n naangbouŋo,
ki tingbouŋ na mun tee n taakpakitir.
Njaborbee ki i saa maa turimi?’

I Bi din dia bonkobit gbante ki faa lanbont.

Binbebolanne ki n sii be?

⁵⁰ Min kaa nan bona na kuri-i?’”

⁵¹ Ki Stiifenn lek bia piak ki saa a, “I mantik tee nigbaba hei, ki i dudukit bia fok nan Yennu bonchiann, ki i ki sak yin gbiint Yennu maan. I kpan mun kon nan Yennu Seyeen nan i yeejamm nba din tun bianjinba nae.

⁵² Yennu sokinii so kaa ki i yeejamm ki mukiso. Bi bia din kpil binba poŋ so kint a Yennu Popeendaano Masia tan saa baar nawa. Tono, motana yimme tee damm nba nyii u poor ki bia tee u kpiira. ⁵³ Yimme bia tee damm nba din gaar Yennu sennu nba ki i yeejamm din gaar malakanba nuu ni, njaan bia lek ki sakir na.”

Bianjinba ki bi din kpil Stiifenn

⁵⁴ Sochin damm tituk na nba gbiint Stiifenn maan maŋ, ki bi donn wutoor bonchiann ki gbab moŋbaba.

⁵⁵ Njanne ki Yennu Seyeen fiir Stiifenn ni, ki u yaat got Yendouŋ ni, ki la Yennu maŋ yentsaakar, ki Yiisa see njano Yennu niiditu po; ⁵⁶ ki u yet a, “Gotir, n la ki Yendouŋ loot ki Nisaarik Bik see leŋ, Yennu niiditu po.”

⁵⁷ Njanne ki sochin damm tituk na yikin sanpaapo, njaan pii bi tuba; ki bi kura wuur baar ki woro, ⁵⁸ ki dat nyii nanao doo maŋ kpil, ki liat bi liata ki bir naasimo nba ki bi yiu so kint na boor, a wuu guu, njaan jaat Stiifenn tana. ⁵⁹ Bi din jaatso dik dik; ki u tan yiin ti Yomdaano a, “N Yomdaano Yiisa, gaat n seek;” ⁶⁰ njaan gbaan ki yiin sanpaapowa a, “N Yomdaano, daa jikit bi biit na ki bi-iribi.” U yet nnae njaan ji kpo.

Bianjinba ki so kint mukis Yiisaweira

8 Ki so kint sak nan baa kpil Stiifenn na, li njan.

Li daar maŋe ki mukisubiiuk baar Yiisaweira nba be Jerusalem na paak; ki bi kur nyii yat ki saan Judea nan Samaria yentnba po, njaan nyik toomiinba na kuuko leŋ. ² Ki yentinsiab jii Stiifenn, ki saan saa pi-iu, njaan mo fabin bonchiann u paak.

³ So kint njarin din loon wun biir Yiisaweirae, ki lin njano njak njak, ki so Yiisaweira, jab nan poob, ki nyintib ki saa sochin dansarii.

Bianjinba ki Filip sochin Yiisa barjanii na Samaria doo ni

⁴ Yiisaweira nba din yat na ji din saa lokir kur poe ki mochin Yisa maan maŋ. ⁵ Ki Filip nyii sik Samaria doo ni, ki saa sochin Yennu Nigannto Masia na po ki tur leŋ niib. ⁶⁻⁷ Ki nibur tikir ki gbiint Filip sochintii maŋ, ki bia la u baktinau toona nba ki u tuun. U din nyinn narinbiit niib bonchiann ni, ki bi yikin sanpaapo ki nyi; ki u bia te ki gbanankpeena damm nan wobii bonchiann la laafia. Li paak din teen ki bi mantik gbiint u maan fanu nan dudukyent. ⁸ Ki parpeenn be doo maŋ ni bonchiann.

⁹ So kint nna mun din be doo maŋ ni, ki tee nyokdaano, ki u sann tee Simonn, ki yosau ki u tuu tan tun baktinau toona, ki lin bakti niib kur nba be doo maŋ ni, ki u yi u moŋ nijaann. ¹⁰ Niib kur din baakitso, li nijaana nan tarii, ki yaa, “So kint na moŋ paŋ nba nyii Yennu boore.” Li

paak ki bi yiu Panchionj Daano. ¹¹ U bakitnaunj toona maŋ din yaar litib ki yukira. Li paak ki bi din teeno baakir ki bia gbiin u maan.

¹² Njaan ki Filip nba din tan baar ki moontir Yennu naan barŋanii nan Yiisa Masia po na, jab nan poob din sak u moontii maŋ, ki u wurib Yennu nyunwuru. ¹³ Simonn moŋ mun din teen yada, ki u wuru. Ki u teen Filip weinanlo, ki laat bakitnaunj toona nba ki u tuun na, ki li tuu yaar litu.

¹⁴ Ki Yiisa toomiinba nba din be Jerusalem na gbat a Samaria teeb gaar Yennu maan maŋa; ki bi tun Piita nan Joŋn, ¹⁵ ki bi saan Samaria ki saa miar Yennu ki turib, a bin gaar Yennu Seyeen, ¹⁶ kimaan Yennu Seyeen maŋ daa din ki sik bi so ni. Bi kpan din wurib Yennu nyunwuru ti Yomdaano Yiisa sann ni kuuko. ¹⁷ Ki Piita nan Joŋn yii yii bi nii bi paak, ki bi gaar Yennu Seyeen.

¹⁸ Simonn nba din la ki toomiinba na yii bi nii niib na paak, ki Yennu teemm Seyeen na, ki u yaa wun tur toomiinba na likirii, ¹⁹ ki yetib a, "Chabimin yiikoo na man, ki n mun tuu yii nii so paak, ki wun gaar Seyeen maŋ." ²⁰ Njaan ki Piita beto a, "A saa kpo yiake nan a likirii maŋ, kimaan a mi a a saa jii likiriie ki gaar Yennu piinii. ²¹ A lek kan tun siar ti toonn na ni, kimaan a par ki be fanu nan Yennu. ²² Li paak, nyikin dudukbiit maŋ, ki lebit a binbenj ŋaan kii mei Yennu; li pasiari u saa nyik chaba dudukbiit maŋa, ²³ kimaan n la nan a gbee nan moontonte, ki bia tee biit yommik." ²⁴ Ki Simonn betib a, "Miat i Yomdaano ki turin man, ki linba ki i yet na ji daa baat n paaki."

²⁵ To, li poorpoe ki Piita nan Joŋn pak siara ti Yomdaano po ki tur niib, ki bia moont u maan, ŋaan ŋmat saan Jerusalem. Baa din saa nae ki bi moontir Yiisa barŋanii, Samaria digbanbis bonchiann ni.

Ki jiiin Filip nan Itiopia nijaann na po

²⁶ Nanne ki ti Yomdaano malaka tan baar ki bet Filip a, "Fiit saan tokin soŋu nba nyi Jerusalem ki gaar kunkoouk paak ki siik Gasa na." ²⁷⁻²⁸ Ki Filip fiir ki saan. To, ki Itiopia jatokir nna mun din nyii u soŋu ki kun. Jo maŋ tee nijaann nba tee Itiopia poobat nba ki bi yiu Kandes na likirii karachinba yudaano. U din saan Jerusalem-e, a wun saa jiant Yennu, ki tan ŋmat kun, ki kar u toruk ni, ki taanii daaro.

Waa saa yoo nba, ki u karin Yennu sokinii Aisaya nba so b gbouŋ nba na ni. ²⁹ Ki Yennu Seyeen yet Filip a, "Ii saa nakin toruk na." ³⁰ Ki u chiar saan lenj, ki gbat ki u karin Yennu sokinii Aisaya gbouŋ na. Ki u boi a, "A bant linba ki a karin na paaki-i?" ³¹ Ki u jiiin a, "Nlee ki n saa bann li paaki, ki li ki tee so wannin kaa?" ŋaan barin Filip a wun so wannu. Ki u so toruk maŋ ni, ki bi lakin kar.

³² Yennu gbouŋ ni maan nba ki nijaann maŋ din karin na, ŋanne na a:

"Ki u sak saan nan peeuk nba ki bi daaro a bin saa kpiu na,

ki ŋmin nan pegann nba ki bi tuu porii u kobit ki u ŋmin na,

ki ki pak nan mo bona.

³³ Ki bi sakin u baakir ki yet bin bu u buut bonŋann, u din ki mo yaaboona, kimaan u manfoor jit tingbouŋ na niwa."

³⁴ Ki nijaann na boi Filip a, "Betirin, ŋmee ki sokinii na piak u po? U yeen u mo po amii so?" ³⁵ Ki Filip piin siaminba ki nijaann maŋ karin na ki saa, ki piak Yiisa barŋanii.

³⁶ Baa to soŋu maŋ ki siik yoo nba, ki bi la nyun nna to. Ki nijaann na yet a, "Gotir, nyume na, bee yaa lin teen ki a kan wurin Yennu nyunwuru?"

((³⁷ Ki Filip yeto a, "Li-i tee ki a teen Yiisa yada nan a par kura, n saa wurawa." Ki u jiiin a, "N teen yada nan Yiisa Masia tee Yennu Bijae.") ³⁸ Ki nijaann maŋ te taanii na set, ki to nan Filip sik nyun na ni, ki Filip wuru Yennu nyunwuru. ³⁹ Ki bi tan nyii nyun na ni ki doo; ki Yennu Seyeen jii Filip ki yaat nann, ki nijaann na ji ki lau; ki u ŋamm soor u soŋu ki kun nan parpeenn.

⁴⁰ Filip ji din saa be Asotus-ewa, ki lin digbana kur ki moontir Yiisa barŋanii mo mo nan waa tan baar Siisarea.

Bianjinba ki soŋu teen Yiisaweiro

(Toona 22.6-16; 26.12-18)

⁹ To, soŋu lek bia din to konkon, ki yeen a u sii dint ti Yomdaano Yiisa poorpoweiteeb biake, ki kpib; ki tan saan mannteeb yudaano boor ni, ² a wun gaar kadaat, ki saan Damaskus ki saa wann Yenjiantu diit yudamm, a wuu la wunba waa Yiisa soŋu maŋ, li jab koo poob, wun soorib ki lorib ki jen namm Jerusalem.

³ To, waa ji din saa yoo nba ki saa per Damaskus, ki yentu nyii sanpaapo, ki sik yent lintu. ⁴ Ki u baa tinj ni, ki gbat ki kunkor yiu a, "Soŋu, soŋu, bee ki a mukisirimi?" ⁵ Ki u boi a, "Yomdaano, fin ŋmee?" Ki kunkor na jiiin a, "Min Yiisa-e ki a mukis. ⁶ Njaan fiit ki saan doo na ni, ki bi saa beta faa saa teen bianjinba."

⁷ Li yoo na, ki jab nba chiant soŋu na ji biar see surimm. Bi din gbia kunkor na ŋarin, ŋaan ki ki laat so. ⁸ Ki soŋu tan fiir tinj ni, ki munt u nunii, ŋaan ki laati. Nanne ki bi dat u nuu ki saan nan Damaskus. ⁹ U din ki fit laat ki saa tuu damunjaa ŋantaa. Li daa maŋ ni, u din ki dii koo ki nyuu siari.

¹⁰ Ki Yiisaweiso din be Damaskus maŋ, ki u sann tee Ananias, ki ti Yomdaano yiin yirintu ni a, "Ananias!" Ki u jiiin a, "Mine na, n Yomdaano." ¹¹ Ki ti Yomdaano yeto a, "Fiit ki saan tokin soŋu nba yi so sunsonn na, ki saa so Judas ŋaak ki boi so nba nyii Tarsus, ki u sann tee soŋu na po. U mei Yennu-e mo tana, ¹² ki la jasoo yirintu ni, ki u sann tee Ananias, ki u so ki jii u nii ki yii u paak, a wuu jikii laat."

¹³ Ki Ananias jiiin a, "N Yomdaano, niib bonchianne piak so na po, ki jiiin linba kur ki u tuun a mo niib Jerusalem. ¹⁴ U daan gaar yiikoo mannteeb yudamm boor ki baar nna, a wun soor wunba kur yi a sann."

¹⁵ Ki ti Yomdaano beto a, "Fini saawa, to tee wunba ki n gannu a wuu tuun n toonn, ki te boorganu nan bi

kpanbara nan Israel teeb ¹ n bann n sann, ¹⁶ ki n mɔŋ saa wannɔ biak nba kur ki u saa di n paak.”

¹⁷ Nanne ki Ananias saan kɔɔ ŋaak na ni, ki yii u nii sɔɔɔ paak, ŋaan yetɔ a, “N naa bik sɔɔɔ, n Yomdaanɔ Yiisa-e tumin. Nɔɔɔ tee daanɔ nba ki a daan baat nna ki tan lau sɔɔɔ paak na, ki u tumin a n tan te ki fii jikii laat, ki bia gbee nan Yennu Seyeen.” ¹⁸ Li taakpaak ni ki siar nyii u ninbina ni ki baa, ki naan wakii, ki u ji laat ki fiir set; ki bi wurɔ Yennu nyunwuru, ¹⁹ ki u dii jeet ki paŋ jen.

Bianjinba ki sɔɔɔ mɔɔnt Yiisa barnanii

Li yoo na ki sɔɔɔ lakin be nan Yiisaweira nan daa ŋanlee na Damaskus, ²⁰ ki tan saan yama Yenjiantu diit ni, ki mɔɔntir Yiisa po, a Yiisa kpan set tee Yennu Bijae. ²¹ Binba kur din gbat u mɔɔntii maŋ, li din teemm yaarlituko, ki bi boi a, “Jɔɔ na kaa daan kpi binba yi Yiisa sann Jerusalem na-a? U yaan ki baar a wun soor ki lor Yiisaweira, ki ŋmat namm ki saa turib mannteeb yudamm kaa na-a?”

²² Nnaan ki sɔɔɔ mɔɔntii maŋ bia lek ŋammit pukii nan Yennu paŋ, ki u maan maŋ want nan Yiisa-e set tee Yennu Niganntɔ Masia ki birsuk kaa; ki Juu teeb nba be Damaskus na ki fit jiiɔ siari. ²³ Ki daa bonchiann tan gar, ki Juu teeb na lakin leeb ki lor a bin kpi sɔɔɔ, ²⁴ ki yonnu nan nyiɔ ki bi guu doo maŋ tammɔi bonŋann a bin kpiu. Ki sɔɔɔ tan kumiɔ baa lorin u paak bianjinba; ²⁵ ŋaan nyayouŋ ki u weinanleeb tan jiiu ki teenɔ chibuk ni, ki nyinɔ doo maŋ joonfɔnn ni, ki sikinɔ tiŋ ni.

Ki jiiɔ sɔɔɔ benu Jerusalem ni po

²⁶ Nanne ki sɔɔɔ saan Jerusalem ki saa yabir u mɔŋ paak a wun lakin nan Yiisaweira na, ŋaan ki bi ki teenɔ yada nan u ji tee Yiisaweirɔ, ki tiinɔ janmaanii. ²⁷ Ki Banabas tan jiiu ki baar nannɔ toomiinba na boor, ki kat wannib bianjinba ki sɔɔɔ daan la ti Yomdaanɔ Yiisa sɔɔɔ ni, nan waa pak nannɔ bianjinba, ki bia ŋamm wannib sɔɔɔ nba daan mɔɔntir Yiisa po nan parcheenn Damaskus bianjinba. ²⁸ Banabas nba wannib linba na, ki sɔɔɔ lakin be namm, ki bi kak lin Jerusalem kur po, ki mɔɔntir ti Yomdaanɔ sann nan parcheenn. ²⁹ U bia din pak nan Juu teeb nba piak Griik maan na ki jiiɔ Yiisa po, ŋaan ki bi nɔɔ nannɔ, ki koor a bin kpiu. ³⁰ Nnaan yoo nba ki Yiisaweira bann nna maŋ, ki bi jii sɔɔɔ ki sik nannɔ Siisarea, ki te ki u kun Tarsus.

³¹ Nanne ki Yiisaweira nba be Judea nan Galilii nan Samaria na ji ki laat mukisuk, ki ŋammit tumii ti Yomdaanɔ barii, ki tee yentinna, ki Yennu Seyeen be namm ki kɔɔntib para, ki bi pukii.

Bianjinba ki Piita tun bakitnaunɔ toona

³² Li poorpoe ki Piita lin lokir kur po, ki tan sik a wun kɔɔ Yennu niib nba be Lida na. ³³ Leŋe ki u din saa la jasɔɔ, ki u sann tee Eneas, ki u tee gbanankpeenn daanɔ, ki din ki fit fi u dɔɔnnu ni tee-e ki tan tuu bina

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

ŋanniin. ³⁴ Ki Piita tan yetɔ a, “Eneas, Yiisa Masia te ki a la laafiawa. Fiit ki ŋamm a dɔɔnnu.” Li taakpaak ni ki u fiir. ³⁵ Ki Lida nan Saronn doi niib kur lau, ki lebit bi binbenɔ, ki waa ti Yomdaanɔ.

³⁶ Poosɔɔ mun din be Jɔɔpa, ki u sann tee Tabiita, ŋaan Griik maan ni, ki bi yiu Dɔɔkas, ki li paak tee piarɔ. U din tee Yiisaweirɔ, ki tuun toonŋana bonchiann ki teen niib, ki bia sommit talasdamm. ³⁷ Ki u din tan yiar ki kpo, ki bi wurɔ, ki doo nannɔ ditɔɔtuk ni ki saa birɔ. ³⁸ Jɔɔpa mun din ki fɔk nan Lida saami, ki Yiisaweira nba be Jɔɔpa na gbat nan Piita be Lida, ki bi tun jab banlee u boor a wun kakit ki baar na. Ki jab banlee maŋ saan ki barin Piita. ³⁹ Ki u fiir, ki bi jen nannɔ. Waa baar yoo nba, ki bi jiiu ki doo nannɔ ditɔɔtuk maŋ ni. Ki pakɔi be diiuk na ni, ki bi kur ŋaa lint Piita, ŋaan mɔ, ki jikit bi sootnba nan liata ki wantɔ, ki yeen a, “Dɔɔkas nba tuu be u manfoor ni ki nyar linba ki teente na.”

⁴⁰ Nanne ki Piita nyinn bi kur diiuk na ni, ŋaan gbaan ki miar Yennu, ki tan ŋmant kpeemmɔ na paak, ki yiin a, “Tabiita, fiit.” Ki u munt ki la Piita, ki ji fiir kar. ⁴¹ Ki Piita dɔnn soor u nuu ki fiin sennɔ, ŋaan yiin pakɔi na nan Yennu nileeɔ, ki tan jiiu ki wannib nan u jen u manfoor niwa.

⁴² Ki li labaar yat saan Jɔɔpa kur po; ki niib bonchiann teen ti Yomdaanɔ Yiisa yada. ⁴³ Ki Piita ji biar be Jɔɔpa daa bonchiann; u din be jasɔɔ nba tee gbanfabirtɔ ki bi yiu Simonn na ŋaak nie.

Piita yirintu labaar

10 Tɔɔ, jasɔɔ din be Siisarea, ki u sann tee Kɔnelius. U din tee Rom teeb lanjimanba yu-daanɔ, ki dia lanjimanba kobik, u paabu ni. Ki paabu maŋ yi Itali tiŋ paabu. ² U din tee Yenjiant-ɔɔɔ; ki ŋɔɔ nan u ŋaateeb kura jiantir Yennu. U din sommit Juu teeb talasdamm bonchiann, ki bia mei Yennu yoo kur. ³ Li din tan tee yenlekire, ki u la Yennu malaka nan u ninbinn, yirintu ni, ki u kɔɔ ŋɔɔ Kɔnelius diiuk ni ki tan yiin a, “Kɔnelius.”

⁴ Kɔnelius nba la malaka maŋ na, ki janmaanii soorɔ, ki u yet a, “N yomdaanɔ, bee?” Ki malaka maŋ jiiɔ a, “Yennu gaar a miaru, ki bia sak a ninkpabaunɔ toona nba ki a tuun ki teen niib nawa, ki tian a po. ⁵ Mɔtana, tumin siab Jɔɔpa, ki bin saa yiin kɔɔ nba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na. ⁶ U tee saamɔ ki be gbanfabirtɔ nba ki bi yiu Simonn na ŋaak, ki u ŋaak maŋ kpia nan mɔkɔgbenjir na.”

⁷ Malaka nba pak nannɔ maŋ ji din yaate, ki Kɔnelius yiin u ŋaatoontunna banlee nan lanjima nna, wunba din tee Yenjiant-ɔɔɔ, ki tee u kpaakyenɔ. ⁸ Waa betib linba kur teen na poorpoe ki u tumm Jɔɔpa. ⁹ Laa yent sanyikɔ, ki bi saa, ki saa per Jɔɔpa; li yoo na ki Piita mun doo ditɔɔtuk paak yonsuuk ni, a wun miar Yennu. ¹⁰ Ki kon tan gbatɔ, ki u ji loon jeet wun di. Baa tee jeet maŋ na, ki u la yirintu, ¹¹ ki sanpaapo loot ki bonsiar nna naan chinchenn ki nyii sanpaapo, ki bi dia li mɔɔgbana ŋanna ki sikint tiŋ ni, ¹² ki u la ŋamm Juu teeb kɔɔ booru kur ki li be chinchenn maŋ ni, bonkobit nan bonfurinkaa nan bon-yuyukit linba kur kɔɔ; ¹³ ki u gbat

kunkor yiin a, "Piita, fiit ki kpi nman." ¹⁴ Naan ki Piita jiin a, "O! O! O! N Yomdaan, nna kaa. N ki mi dii ti kɔɔti." ¹⁵ Ki kunkor na bia namm yetɔ a, "Linba ki Yennu nammir ki li yeen, daa yaa li kɔɔ." ¹⁶ Li din teen nna ki janj taar muntaa, ki bi jiin bont maŋ sanpaapo.

Binba ki tee Juu teeb na nba teen Yiisaweira bianjinba

¹⁷ Piita din daa biris waa la yirintu nba na paake. Li yoo na ki Kɔnelius toonii na boi, ki bi wannib Simonn njaak, ki bi baar njaak maŋ tammɔb ni ki set, ¹⁸ njaan yiin ki boi a, "Kɔɔ be nna ki u sann tee Simonn Piita-a?"

¹⁹ Ki Piita daa koor a wun bann yirintu maŋ paak, ki Yennu Seyeen yetɔ a, "Gotir, jab bantaa be nanyer ki loona. ²⁰ Li paak, fiit ki sik, ki daa biris nan a tɔk nammi, kimaan mine tumm."

²¹ Nanne ki Piita sik, ki bet jab na a, "Mine ki i loon na. Bee teen ki i baari?" ²² Ki bi jiin a, "Chanbaa Kɔnelius-e tunt. U tee Rom teeb lanjimanba yudaanɔ, ki bia tee niburchimɔ, ki jiantir Yennu, ki Juu teeb kur teenɔ baakir. Tɔn, Yennu malaka won baar betɔ a wun yiina ki a baar u njaak ni, ki wun tan gbat linba ki a saa pakɔ."

²³ Ki Piita yiin jab na a bin kɔɔ kii be ki sanyɔk n yenta. Laa tan yent, ki u teen siir, ki bi saa; ki Yiisaweira nba be Jɔpa na siab chianɔ.

²⁴ Li din tan bɔnn ki yentewa ki bi baar Siisarea, ki sɔɔ Kɔnelius poŋ yiin u ninjamm nan u yɔɔnba, ki bi kur ji kar guu Piita baarue. ²⁵ Piita nba tan baar ki yaa wun kɔɔ, ki Kɔnelius chetɔ tammɔb ni, ki gbaan pukiiɔ. ²⁶ Ki Piita yetɔ a, "Fiit, n mɔŋ tee nirɔ," njaan fiinɔ. ²⁷ Waa din piak nan Kɔnelius njaan kɔɔ njaak maŋ ni na, ki u la niib bonchiann tikir ki guu-u. ²⁸ Ki u betib a, "I mɔŋ mun mi nan timm Juu teeb sennu ki chabit nan tin saan binba ki tee Juu teeb boori, koo ki taan nammi; njaan Yennu wannin a n daa yêen kɔɔ, waa ki tee Juu nirɔ na paaki. ²⁹ Li paak, yaa yiinin na, n baar, ki ki yêti. Nanne ki n boi-i maa n laan bee teen ki i tun yiini-mi." ³⁰ Ki Kɔnelius yetɔ a, "Li daan tee nna yooe dinna daar kut muntaa yenlekir, ki n mei Yennu n njaak ni. Li yoo na ki n la ki kɔɔ nna see ki lia tannyinyira n tɔnn, ³¹ ki yet a 'Kɔnelius, Yennu gbat a miaruwa, ki bia tian a ninkpabaun toona po. ³² Li paak, tumin sɔɔ Jɔpa, ki wun saan yiin wunba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na. U tee saamɔ, ki be gbanfabirtɔ Simonn njaak nba kpia nan mɔkɔgbenjir na.' ³³ Li paake ki n daan tun a po yiama, ki a mun tun bonnann ki baar na. Tɔn, ti kura be Yennu tɔnn, ki ji guu a tin gbat linba ki ti Yomdaan Yennu tura mɔb a fan pak turit."

Piita mɔmaan

³⁴ Nanne ki Piita piin paku ki yaa, "N ji bann nan li tee mɔniie nan Yennu set ki lukitir kɔɔ, ³⁵ njaan nibooru kur ni, daansɔɔ nba jiantirɔ ki bia teenɔ baakir, ki bia tee popeendaanɔ, nɔɔ njan nan Yennu. ³⁶ I mi nan Yennu din tur Israel teeb ¹ u maan nba want barnanii na po, a Yiisa Masia nie ki timm nan Yennu maŋ nan

¹ Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

leeb; nɔɔ Yiisa Masia-e tee ti kur Yomdaan. ³⁷ I poŋ mi nan kɔnn nba din mɔnt u nyunwuru po ki gbenn na, li poorpoe ki Nasaref nirɔ Yiisa din piin ki tuun u toonn Galilii yent ni, ki tan saan tuun Judea yent kur po. ³⁸ I bia poŋ mi bianjinba ki Yennu nyinn Yiisa maŋ, ki turɔ u Seyeen nan u paŋ, ki u lin tuun toonjana, ki bia te binba kur ki Sintanii teemm baatib na la laafia, kimaan Yennu be nanɔ. ³⁹ Ki ti la toona kur nba ki u tun Juu teeb tingbouŋ ni nan Jerusalem doo ni, ki ti tee u siara damm. Ki bi kpaau dapunpunn paak ki u kpo. ⁴⁰ Ki daa nanta daa, Yennu fiinɔ kuun ni, ki ti din laaɔ.

⁴¹ Naan niib kur kaawa din lau. Timm nba ki Yennu gannit a tii tee u siara damm nae din lau, ki bia dii ki nyuu nanɔ, u kuunfiiru maŋ poorpo. ⁴² Ki u chabit mɔb a tii mɔntir Yennu barnanii kii teen niib, kii beerib nan ninmɔnn a Yiisa-e tee daanɔ nba ki Yennu nyinn a wuu tee footib nan kpeemm barbuurɔ. ⁴³ Yiisa nba nae ki Yennu sɔkiniinba kur din piak u po, ki yeen a sɔɔ kur nba teenɔ yada, Yennu saa nyik chab u toonbiit, Yiisa maŋ sann ni na."

Bianjinba ki binba ki tee Juu teeb na gaar Yennu Seyeen

⁴⁴ Piita nba din daa piak na, ki Yennu Seyeen sik kɔɔ binba kur gbiin maan maŋ ni. ⁴⁵ Ki Yiisaweira nba tee Juu teeb ki nyii Jɔpa ki chian Piita na, ki li teemm baktinaun nan Yennu nba jii u piinii nba tee u Seyeen, ki tur binba ki tee Juu teeb na mun, ⁴⁶ kimaan bi gbia ki bi piak maboorganii ki dont Yennu sann. Nanne ki Piita yet a ⁴⁷ "Niib na gaar Yennu Seyeen nan taa mun din gaar nae, ki sɔɔ be nna ki saa tiat a ti daa wuurib Yennu nyunwuru-u?" ⁴⁸ njaan chab a bin wurib; ki bi wurib Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni. Nanne ki bi gɔɔr Piita a wun biar namm nan daa njanlee na.

Linba ki Piita wann Yiisaweira nba be Jerusalem

11 Li yoo na ki Yiisa toomiinba nan Yiisaweira nba be Judea lokir kur po na gbat a binba ki tee Juu teeb na mun gaar Yennu maama. ² Li paak, Piita nba din tan doo Jerusalem, ki bisiab nba dukii nan punpotu kpaat talas ki tur Yiisaweira kur na yakii nanɔ, ki betɔ a ³ "A saan ki saa be binba ki pot njaak ni, ki bia di namm gbaa."

⁴ Nanne ki Piita piin li pinpiik, ki kat wannib linba kur tun a, ⁵ "N daan be Jɔpa ki mei Yennu-e ki tan la yirintu, ki bonsiar nna naan chinchengbenjir ki nyii sanpaapo, ki bi dia li mɔgbana nanna ki sikint n boor. ⁶ Ki n tɔnt li kɔɔ ni, ki la ti kɔɔ booru booru kur, bonkubit nan bonsusoot nan bonfurinkaa nan bon-yuyukit kura. ⁷ Nanne ki n gbat ki kunkor yet a 'Piita, fiit, ki kpi nman.' ⁸ Maa, 'O! O! O! N Yomdaan, nna kaa. N poŋ ki mi dii ti kɔɔti.' ⁹ Ki kunkor na bia namm yet Yendun ni a 'Linba ki Yennu namm ki li yeen, a daa yaa li kɔɔ.'

¹⁰ Li daan teen nna ki janj taar muntaa, ki bi jiin donn sanpaapo.

¹¹ "Li tonton na ki Siisarea jab bantaa nba ki bi daan tumm n peŋ na baar njaak nba ki n be na ni. ¹² Nanne

ki Yennu Seyeej betin a n tək namm ki daa yēeni. Ki Yiisaweira nba be Jopa na, bi ni banloob nba be nna na mun chianin ki ti saan Siisarea, ki ti kura baar kōkō Konelius ŋaak. ¹³ Ki u betit bianjinba ki u la malaka baar set u ŋaak ni ki betō a 'Tumin kōkō Jopa, ki wun saa yiin kōkō nba ki bi yiu Simonn, ki u sanleer tee Piita na, ¹⁴ ki u saa pak maan ki tura ki fin nan a ŋaateeb kura n la tinnu.'

¹⁵ "Tōn, maa piin maan paku yoo nba, ki Yennu Seyeej sik bi paak, nan waa din sik ti paak li pinpiik bianjinba na. ¹⁶ Nanne ki n tiar ti Yomdaano Yiisa nba din yet a 'Jōkōn ŋarin din wuur niib nan nyume, ŋaan yimm ŋarin, Yennu Seyeeje saa wuur i para.' ¹⁷ Tōn, li-i tee ki Yennu set pib u Seyeej maŋ nan waa din pit bianjinba, yoo nba ki ti din teen ti Yomdaano Yiisa Masia yada naie, n tee ŋmee ki mun sii yaa n tia Yennu ki u daa te boorganu tee u niibi?" ¹⁸ Baa din gbat nna maŋ yoo nba, ki bi ji nyik kpayakit na, ŋaan dont Yennu sann, ki yeen a, "Yennu chab binba ki tee Juu teeb mun a bin nyik biit tumu ki teen Yiisaweira ki la manfoor nba kaa gbennu na."

Antiok teeb nba teen Yiisaweira bianjinba

¹⁹ Tōn, Stiifenn kpinu poorpoe ki mukisuk baar Yiisaweira paak, ki bi yat; ki bi siab yaat saan Fonia, nan Saiprus, nan Antiok, ki mōkōtir Yiisa maan ki teen Juu teeb kuukōkō. ²⁰ Nnaan ki Yiisaweira siab nba tee Saiprus teeb, nan Sairene teeb na, saan Antiok, ki saa mōkōtir ti Yomdaano Yiisa barŋanii ki teen binba ki tee Juu teeb na; ²¹ ki Yennu paŋ be namm, ki niib bonchiann teen Yiisa yada ki lebit bi binberj ki teen u weira.

²² Ki Yiisaweira nba be Jerusalem na gbat labaar maŋ, ki tun Banabas a wun saan Antiok. ²³ Waa din saa baar leŋ ki la Yennu nba turib sommir bianjinba, ki li turō parpeenn bonchiann, ki u chee bi para, ki kpaan bi kur a bi daa nyikit Yiisa weiu. ²⁴ Banabas din tee niŋanōe, ki mantik gbee nan Yennu Seyeej nan yada, ki niib bonchiann din teen ti Yomdaano Yiisa yada ki waau.

²⁵ Nanne ki Banabas tan saan Tarsus, a wun saa lon Sōkōl. ²⁶ Waa saa lau yoo nba ki u jen nana Antiok, ki bi jii binmunn ki taant leŋ Yiisaweira nba yab bonchiann, ki wantib Yennu maan. Li din tee Antiok-o ki bi din sint pur Yiisaweira, "Kristo yab."

²⁷ Li yoo maŋe ki Yennu sōkōiniinba siab nyii Jerusalem ki sik Antiok. ²⁸ Bi yeno sann din tee Agabus, ki Yennu Seyeej paŋ ni ki u fiir set ki bunt buntir, ki yet a kon bonchiann tan saa baa tingbouŋ na kur po; ki kon maŋ din set tan baa yoo nba ki Klōdius din tee kpanbara yudaano na. ²⁹ Yoo nba ki Yiisaweira gbat a kon yaa lin baa na, ki bi lor a bi saa tur sommir; a wunba fit nyann bianjinba, wun tur Yiisaweira nba be Judea na. ³⁰ Ki bi teen nna, ki tun Banabas nan Sōkōl nan likirii na, a bin saan tur Yiisaweira saakab, Judea yent ni.

I Li paake tee "Yennu Seyeej saa gbee i ni."

Baa kōkō Piita dansarik bianjinba

12 Li yoo na ki kpanbar Herod din jak Yiisaweira na siab nan mukisuk, ² ki te ki bi kpīi Jōkōn kōkō Jeems nan jukbanjiak. ³ Kpanbar Herod nba bann nan waa tun bianjinba na penn Juu teeb para na, ki u ŋammit tee nna, ki tan soor Piita, yosau nba ki bi mōkō jaamm ki di boroboro nba kaa datiŋ na. ⁴ Waa soor Piita yoo nba, ki u kōkō dansarik, ki turō dansarguura. Bi din tee paabu munnae ki guu-u, ki paabu kur mōkō guura banna; ki Herod lor a jaamm maŋ poorpoe-wa ki u saa nyinn Piita, ki Juu teeb n bu u buut ki kpiu. ⁵ Ki Piita daa be dansarik ni, ŋaan ki Yiisaweira paa Yenmiaru paak ki jiin u po nan ninmōkōn.

Bianjinba ki malaka nyinn Piita dansarik ni

⁶ Tōn, Herod din lor nan li-i yent sanyikōkō u saa nyinn Piita ki bu u buut, li daar nyikōkō maŋ ki Piita daa lor nan jarit ŋanlee, ki gōkōnt guura banlee na sinsuuk ni, ki guura maŋ siab mun guu dansarik diiuk na tammōkōi.

⁷ Li taakpaak ni ki ti Yomdaano malaka dōkit, ki yentu yent dansarik diiuk na ni, ki u nik nik Piita kōkōkō ki muntō, ki yetō a, "Fiit yian yian." Ki u fiir. Waa fiir yoo nba, ki jarit na pit u nii ni ki baa. ⁸ Ki malaka na yetō a, "Lian a tiat, ki pir a taasaat." Ki Piita teen nna. Ki u bia betō a, "Gbabin a chinchenn kii waa-n." ⁹ Ki u gbab ki waau; ki bi nyii dansarik diiuk na ni, ŋaan Piita din ki bann nan malaka nba tuun linba na tee mōniie. U din mi a u laat yirintue. ¹⁰ Ki bi din baar gar sinsinn guurō na boor, ki bia tan baar gar kōkō na boor, ki ji saa baar kutganjoontik na boor. Ki gann maŋ loot li tōŋ ki turib. Ki bi nyii nanyer, ki tōkin sōnu ki saa, ki malaka na lir bot ŋaan nyikōkō. ¹¹ Nanne ki Piita ji yerik, ki yet a, "Mōtanae ki n ji daa bann nan li set tee mōniie nan Yennu-e tun u malaka ki u baar nyinnin kpanbar Herod nuu ni, ki bia nyinnin Juu teeb nba lor a bin tumin bianjinba na ni."

¹² Waa bann u mōŋ po na, ki u saan Jōkōn Mak naa Meeri ŋaak; ki kōkō niib bonchiann poŋ tikir leŋ ki mei Yennu. ¹³ Ki u kpaā kpaā nanyer po gann, ki sapaantoontunno, wunba sann tee Roda na, baar gann maŋ peŋ a wun laan ŋmee, ¹⁴ ki ji bann Piita kunkōr, ki chiar ŋmat nan parpeenn niib na ni, ŋaan ji ki loot gann na, ki yetib a, "Piita be nanyer po." ¹⁵ Ki bi betō a, "Waatuko mōka." Nnaan ki u bia ŋammit lek yeen a u be; ki bi yaa, "Li tee u malakae." ¹⁶ Ki Piita bia lek see ki kpaan gann na; ki bi tan loot gann maŋ ki lau, ki li ji yaar litib. ¹⁷ Ki u donn nuu a bin ŋmin, ŋaan wannib bianjinba ki ti Yomdaano nyinnō dansarik ni. Ki u betib a, "Ii saa man, ki saa bet Jeems nan Yiisaweira leeb linba na po." Li poorpo ki u nyikib ŋaan yaat saan siar po.

¹⁸ Nanne ki li yent sanyikōkō, ki mukir muk dansarguura na, ki li ki tee jeruku, kimaan bi ki mi Piita nba ji be siami. ¹⁹ Ki kpanbar Herod tur mōkō a bin lon u boor. Ki bi lomō ki ki lau. Ki u boi guura maŋ buboit, ŋaan tur mōkō a bin kpib.

Li poorpo ki kpanbar Herod nyii Judea ki sik Siisarea, ki yann leŋ waan.

Ki jiin Herod kuun po

²⁰ Kpanbar Herod par din biir bonchiann Taya nan Sidonn teeb paak. Bi din tuu laat jeet kpanbar Herod yent nie; li paak, ki bi lakin leeb a bin saan lau. Sinsinn baa baar ki la Blastus, wunba tee kpanbar Herod saakayenɔ na, ki bi marik mɔɔ ki maŋ nanɔ, ki tan saan kpanbar Herod boor ki saa diiu sindant. ²¹ Njanne ki kpanbar Herod senn daar, ki tan lia u kpanbar liatg-beŋa, ki nyii kar u naangbouŋ paak, ŋaan pak tur niib na, ki bi wuus a ²² "Nisaarik kunkɔr kaa na. U tee yensaue." ²³ Li taakpaak ni ki ti Yomdaanɔ Yennu malaka te ki yiarbiiuk baa u paak, ki tee gungobii ki mɔɔ ki u kpo, kimaan u din ki tur Yennu dontir maŋi.

²⁴ Li yoo maŋe ki Yennu maan ŋammit yat kɔɔ niib ni.

²⁵ Yoo nba ki Banabas nan Sɔɔl gbenn bi toona nba ki bi saan a bin tun na, ki bi ji jii kɔɔnn Mak ki nyii Jerusalem ki ŋmat kun Antiok.

Bianjinba ki Yennu Seyeerj tun Banabas nan Sɔɔl

13 Yennu sɔɔkiniinba siab nan wantesiab din be Yiisaweira na ni Antiok. Njamme din tee Banabas nan Simeonn (wunba ki bi yiu Jabɔŋ na), nan Lusus, wunba nyii Sairene na, nan Manaenn (wunba ki bi din lakin wubii ŋɔɔ nan kpanbar Herod na), nan Sɔɔl. ² Dasiar ki bi daa be ki jiantir ti Yomdaanɔ ki lor mɔɔ, ki Yennu Seyeerj tan betib a, "Nyint Banabas nan Sɔɔl, ki bin tun toonn nba ki n yiimm a bii tun na." ³ Ki bi lor mɔɔ ki miar Yennu, ki yii nii bi paak ŋaan te ki bi saan.

Saiprus tiŋ ni labaar

⁴ Yoo nba ki Yennu Seyeerj tun Banabas nan Sɔɔl a bin saan tun u toonn na, ki bi sik Selusia ki kɔɔ ŋaruŋ, ki saa baar Salamis nba be Saiprus tiŋ ni na, ⁵ ki nyii ŋaruŋ na ni, ki saan Juu teeb Yenjiantu diit ni, ki kɔɔntir Yennu maan ki teemm. Ki kɔɔnn Mak tee bi kpaakir ki be namm. ⁶ Li poorpoe ki bi nyii Salamis, ki gar tiŋ maŋ doi kur ni, ki saa baar Pafos. Leŋe ki bi din la nyɔkdaanɔ, ki u sann tee Bajiisus, ki u tee Juu nirɔ nba kpann a u tee Yennu sɔɔkiniie. ⁷ U din be Saiprus tiŋ yudaanɔ boore; ki yudaanɔ maŋ sann tee Sejius Pɔɔlus; u din tee yandaanɔe, ki din yiin Banabas nan Sɔɔl a bin tan pak Yennu maan ki wun gbat. ⁸ Naan ki nyɔkdaanɔ maŋ, wunba sann tee Elimas, Griik maan ni na, ki sakibi, ki koor a wun tia yudaanɔ maŋ ki u daa tee Yiisa yada.

⁹ Njanne ki Yennu Seyeerj fiir Sɔɔl ni, wunba sann bia tee Pɔɔl na ni, ki u got nyɔkdaanɔ na sirr, ¹⁰ ki tan yet a, "Fin nibiiuk nba gbee nan kpinkpannii na. Fine tee Sintaanii bik, ki bia tee toonŋana kur dataak. Fin ŋarin, yoo kur a jikit Yennu barmɔnii ki kpintir faake. ¹¹ Tɔɔ, Yennu saa sikin nuu a paak ki a kɔɔn ki kan la yentu ki lin yann." Li taakpaak ni, ki wunn nba kɔn baa u ninbina ni, ki u ji somm turin, ki loon kɔɔ n datɔ.

¹² Ki yudaanɔ na nba la linba teen na, ki u teen Yii-saweirɔ, kimaan linba ki u bann ki jiin ti Yomdaanɔ po na yaar litɔ bonchiann.

Antiok nba be Pisidia yent ni na labaar

¹³ Li poorpoe jik ki Pɔɔl nan u weinanleeb kɔɔ ŋaruŋ, ki nyii Pafos ki saan Pega nba be Pamfilia yent ni na. Leŋe ki kɔɔnn Mak nyikib ŋaan ŋmat saan Jerusalem. ¹⁴ Ki bi nyii Pega, ki kɔɔ baar Antiok nba be Pisidia yent ni na. Ki foon daar ki bi saan kɔɔ Yenjiantu diiuk ni ki kar, ¹⁵ ki la ki bi karin Moses sennu ni nan Yennu sɔɔkiniinba sɔɔbu ni. Ki Yenjiantu diiuk maŋ ni saakab yetib a bin yet Pɔɔl nan Banabas a, "Ti naa waas, li-i tee ki i mɔɔ labarŋann nbaie ki saa pakiti, yin pak." ¹⁶ Ki Pɔɔl fiir set ki donn nuu ŋaan piin paku a:

"Yimm Israel teeb ^I nan yimm nba kur be ki jiantir Yennu na, gbiintir man. ¹⁷ Timm Israel teeb, Yennu din gann ti yeejamme ki te ki bi yabit bonchiann, yoo nba ki bi daa din tee saamm ki be Ijpt tiŋ ni na; ki kɔɔ Yen-nu jii u paŋ ki nyinnib leŋ. ¹⁸ Ki baa din be muuk ni binpiinna na, ki u goriib. ¹⁹ Li poorpo ki u biir nibooru munlore nba be Keenann tiŋ ni na, ŋaan te ki u mɔŋ niib Israel teeb yent tiŋ maŋ. ²⁰ Linba na kur din tun bina kobii ŋanna nan piinŋmu sinsuuk nie.

"Yoo nba ki bi din yent tiŋ maŋ na, ki u turib yudamm a bii bu bi maan daann nan yoo nba ki Yennu sɔɔkiiii Samuel tan saa baar. ²¹ Li poorpo, bi bia din tan boi Yennu a wun turib bat. Njanne ki Yennu gann Sɔɔl, a wuu tee bi bat. U din tee Kis bijae, Benjamins booru ni nirɔ, ki dii naan maŋ bina piinna. ²² Ki Yennu tan liat u naan na, ŋaan dinn Defid a wuu tee bi bat jik. Nnae ki Yennu din pak Defid po a 'N la nan Defid nba tee Jese bik na mantik gboo n numm, kimaan u saa tun linba kur ki n loona.'

²³ "Kɔɔ na yaaboona nie ki Yennu nyinn ti Tinntɔɔ Yi-isa, a wun tinn Israel teeb, nan waa din senn mɔsonn bianjinba na. ²⁴ Naan kɔɔnn-e din dɔŋ baaru ki mɔɔntir teen Israel teeb kura a bin nyik biit tumu, ki wun wurib Yennu nyunwuru. ²⁵ U toonn nba ji din tan gbent na, ki u boib a 'I dukii a n tee ŋmee? N ki tee Yennu Niganntɔɔ Masia na kaa. Gotir man, kɔɔ yaa wun tan baar n poorpo, ki n ki ŋan nan ki n pit u taasaati.'"

²⁶ Njanne ki Pɔɔl bia yet a, "N naa waas, yimm nba tee Abraham yaaboona, nan i kur nba be nna ki jiantir Yennu na, maan nba ki Yennu turit ki li want tinnu maŋ po na tee ti yare. ²⁷ Niib nba be Jerusalem, nan bi yudamm na, din ki mi nan nirɔ nba nae tee Yennu Niganntɔɔ, ki bia ki bann Yennu sɔɔkiniinba maan nba ki bi tuu karin foon daar kur na paaki; ŋaan baa din pak bi-irɔ na, bi din gbeen Yennu sɔɔkiniinba maan maŋa. ²⁸ Bi din ki la u biit nba tee linba nan bin kpiu, ŋaan lek bia yaa Pailat n kpiu. ²⁹ Baa din tun Yiisa linba kur ki gbenn, nan Yennu gbouŋ nba want bianjinba na, ki bi kpaatɔ dapunpunna na paak, ki sikinɔ ki piuu kaauk ni; ³⁰ ŋaan ki Yennu fiinɔ kuun ni. ³¹ Ki binba din tɔk nanɔ ki nyii Galilii ki lin tee-e ki tan baar Jerusalem na, ji din

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

laato daa bonchiann, waa din fiir na. Li paak ki bi ji tee u siara damm motana, ki teen niib.

32-33 “Nanne te ki ti baar i pej a tin wanni Yennu barjanii na. Ton, Yennu nba din senn ti yeejamm msonn na, u gbeen tur timm nba tee bi yaaboona nawa, kimaan waa din fiin Yiisa kuun ni na. Nnae ki li sob Yennu gbouj ni, yanii nba pukin munlee na ni, a hoo Yennu yet a:

‘Fine tee n Bija,
ki dinnae ki n teen a Baa.’

34 Ki bia jenna, Yennu din yet a u saa fiin Yiisa kuun ni, ki u ji daa mi kpenni, naan yet a:

‘Masona nba ki n mohn mohn din senn Defid na,
see ki n set tur fin nba tee u yaaboonn na.’

35 Ki bia jenna, gbouj na siarpo, Defid din yet Yennu a: ‘A kan sak ki a Popeendaan gbanant n bat kaauk ni.’

36 Ton, Defid din tun linba ki Yennu wannu ki gbenn; li poorpoe ki u kpo, ki bi piuu, u yeejamm kaauk ni, ki u gbanant bat. 37 Naan Yennu din fiin Yiisa kuun niwa, ki hoo yaa gbanant ki bati.

38-39 “N naa waas, li paak, i kura n bann nan li set tee barmoniie ki n beeri, li-i tee ki i teen Yiisa yada, u paake ki Yennu saa nyik chab i biit. N beerie nan daan nba kur teen Yiisa yada, hoo wur nyii biit niwa; naan Moses sennu na narin, niru kan fit wur nyi biit ni.

40 “Li paak, soot i mohn man, ki daa te ki Yennu sokiniinba nba din yet linba na n diini. Nnae ki Yennu din yet a:

41 ‘Gotir man, yimm garuk damm na,
naant ki lin bakiti;
toona nba ki n tuun i yoo na,
sob-i lekii beti li po nyik nyik gbaa,
li tee linba ki i kan mi teen yadae.
Li paak, see ki i kpo.’ ”

42 Baa gbenn lakinu yoo nba, ki Pook nan Banabas nyii Yenjiantu diiuk na ni, ki niib na barimm a bin teen paaru ki daan jen foon daar nba baat na, ki tan wannib labaar man ki pukin. 43 Boorganu bonchiann nba din lebit bi jiantu ki waa Juu teeb jiantu na, nan Juu teeb bonchiann ji din waa Pook nan Banabas. Ki bi piak namm ki kpaamm a, “Ti kpanii dia nna man, kii waa Yennu ki yabir la Yennu ninbatinu.” 44 Ki foon daleer nba baar, li din biar waaminnae nan doo na ni sob kur n baar ki gbat Yennu maan.

45 Juu teeb nba din la nibur tikir na, ki bi fiin punponn, ki piak biir Pook wannu, ki bia sukii. 46 Naan ki Pook nan Banabas lek bia yeen nan parcheenn a, “Li daan kpaa talase ki ti sint pak Yennu maan ki tur yimm Juu teeb. Naan yaa yet maan man, ki bia dukin nan i ki nan nan yin la manfoor nba kaa gbennu na, li paake te ki ti nyikiti, naan saa binba ki tee Juu teeb na boor, 47 kimaan Yennu turit sob, nan laa sob u gbouj ni ki yet Yiisa Masia a:

‘Mine ganna a fii tee yentu,
kii yentir kii teen binba ki tee Juu teeb,
kii bia kii baat nan tinnu kii teen tingbouj na teeb kur.’ ”

48 Ton, binba ki tee Juu teeb man nba din gbat nna, ki bi ji sob parpeenn, ki piak dont Yennu maan. Ki binba ki Yennu gannib a bin la manfoor nba kaa gbennu na teen Yiisa Masia yada.

49 Ki Yennu maan man yat tinj na lokir kur po. 50 Li yoo na ki Juu teeb na fiin Antiok yudamm, nan poojaana nba tee yentinna wutoa, ki bi jak Pook nan Banabas mukisuk, ki ber nyinnib bi yent ni. 51 Ki toomiinba na ji yet a, “Ti nii nan ti taae na,” 1 naan yaat saan Ikonium. 52 Ki Yiisaweira nba biar Antiok na gbee nan Yennu Seyeen nan parpeenn.

Ikonium doo ni labaar

14 Pook nan Banabas nba din baar Ikonium, ki bi saan Juu teeb Yenjiantu diiuk ni, ki mcontir Yiisa barjanii, li paak ki nibur teen Yiisa yada; bi siab din tee Juu teeb, ki siab mun tee Griik teeb. 2 Naan ki Juu teeb nba tee kangbata na biir Yiisaweira na sann, ki fiin boorganu na wutoa. 3 Ki toomiinba man ji jii yoo bonchiann ki be lej, ki nammit piak nan parcheenn ki jiin ti Yomdaan Yiisa po, ki u turib paq a bii tuun baktinaurj toona, ki li want nan baa piak u ninbatinu po na, li maan set nyii u boore. 4 Ki doo na niib sobkit, ki siab see Juu teeb nba tee kangbata na poor, ki leeb na mun see toomiinba na poor. 5 Nanne ki Juu teeb na siab, nan boorganu na siab, nan bi doo man yudamm lakin leeb, ki lor a bin dinn toomiinba na biak ki jaatib tana kpib. 6 Toomiinba na nba ji tan bann nan bi yaa bin jaatibe na, ki bi chiar saan Listra nan Debe, nan digbanbis nba be Likaonia yent ni.

Listra nan Debe doi ni labaar

7 Baa din saa baar lej yoo nba, ki bi mcontir Yiisa barjanii na. 8 Ki jasob nna be Listra ki tee wabik. Bi din maru ki u tee wabike, ki ki mi sommi. 9 Ki u tan gbat Pook mcontii na. Ki Pook gotu sirrr, ki tan bann nan u sob yada nba saa la laafiawa. 10 Ki u yetu sanpaapowa a, “Fiit ki set a taa paak.” Ki u tab naat ki fiir ki ji sommi.

11 Niib na nba din la Pook nba tun linba man na, ki bi ji piin yeen sanpaapowa bi maan ni a, “Ti yenniie kpant nisaarii ki sik ti boor.” 12 Ki bi taan pur Banabas a Seus, ki Pook mun, ki bi puru Hemes, kimaan hoo din tee barpakiru. 13 Ki bi yennu nba ki bi yiu Seus na poochi-anfeek din see doo na sobn poe, ki u manntob baar nan naajai nan tipuut, doo na tammob ni, ki hoo nan nibur na loon a bin mann mannu ki tur toomiinba man.

14 Ki toomiinba man, Banabas nan Pook nba gbat baa yaa bin tun bianinba na, ki bi para biir, ki bi pat pat bi liata, ki chiar sob nibur na ni, naan yikin a, 15 “Bee ki i tuun nna? Ti mun tee nisaarii nan yimm na, ki mcontir Yiisa barjanii, a tin nmanti ki yin nyik bon-yana man, naan kii waa manfodaan Yennu, wunba nan sanpaak nan tinj nan sobkgeba nan linba kur be li ni. 16 Yaayoo niewa ki u din naan nibooru kur tuun bi yamani sobsob nan motana, 17 naan yoo kur u tuun

bonjana, ki li set want nan u be; ki u te ki saak nyi sanpaapo ki baa ki teeni, ki bia teeni dii dijaan-yoo, ki gboonti jeet, ki i laat parpeenn.”¹⁸ Toomiinba na nba pak nna maŋ, ŋaan bi lek din la faraewa ki tan gɔɔ nibur maŋ a bi daa mann mannu ki teemmi.

¹⁹ Li poorpoe ki Juu tesiab nyii Antiok nba be Pisidia yent ni, nan Ikonium doo ni, ki baar ki pak tunn nibur na yan a bin biir Banabas nan Ɔɔɔ. Njanne ki nibur na jaat Ɔɔɔ tana, ki ji fuurɔ nyinn doo na ni, kimaan bi mi a u kpoe. ²⁰ Ki Yiisaweira baar ki set lintɔ; ki u tan fiir, ki ŋamm nan ŋɔɔ ŋmat doo na ni biak.

Bianjinba ki bi ŋmat jen Antiok nba be Siria yent ni

Ki li yent sanyɔk, ki Ɔɔɔ nan Banabas saan Debe ki saa mɔɔnt Yiisa barnanii na leŋ,²¹ ki dak niib bonchiann, ki bi teen Yiisaweira. Njaan ki bi ŋmat saan Listra nan Ikonium nan Antiok nba be Pisidia yent ni na,²² ki ŋammit want Yiisaweira u maan, ki cheen bi para doi maŋ ni, ki beerib a, “Ti kpanjii dia i yada maŋ nna man,” ki wantib a, “Nan tin tan ɔɔ Yennu naan ni na, see ki ti dii biak bonchiann.”²³ Ki doi kur ni, ki bi tuu gann Yii-saweira saakab, ki mei Yennu ki lorin mɔi, ki jikit Yii-saweira nan bi saakab na ki kubintib bi Yomdaanɔ Yiisa nuu ni, wunba ki bi poŋ teenɔ yada na.

²⁴ Baa din gar Pisidia digbanbis na poorpoe ki bi baar Pega nba be Pamfilia yent ni na,²⁵ ki pak Yiisa maan leŋ ki fit lian sik Atalia. ²⁶ Leŋe ki bi din ɔɔ ŋaruŋ, ki ŋmat saan Antiok nba be Siria yent ni na, ŋaan ɔɔ leŋ ki Yiisaweira poŋ teemm Yennu nuu niwa, a wun sommib bi toonn ni. Ki mɔtana bi tun toonn maŋ ki gbenna.

²⁷ Bi baaru Antiok maŋ nie, ki bi tikir Yiisaweira na, ki tan betib linba kur ki Yennu tun namm, nan waa loot ɔɔnu bianjinba ki tur binba ki tee Juu teeb a bin teen Yiisa yada kii waau. ²⁸ Njaan ki bi ji din biar leŋ ki yukir bonchiann nan Yiisaweira maŋ.

Toomiinba na nan Yiisaweira saakab lakinu labaar

15 Li yoo na ki jasiab nna nyii Judea ki sik Antiok, ki want Yiisaweira na a, “Li kpaa talase ki i pot i puna, nan Moses sennu nba wann bianjinba na. Njann-kaa, i kan la tinnu.”² Ki Ɔɔɔ nan Banabas nan ŋamm nɔi nan leeb nan ninmɔnn, ki Yiisaweira na tan lor ki nyinn Ɔɔɔ nan Banabas nan bi ni siab, a bin saan Jerusalem, ki saa la toomiinba nan Yiisaweira saakab na, maan maŋ po.

³ Tɔn, ki Yiisaweira na turib ɔɔnu, ki bi saa ki gaar Fonisia nan Samaria yentnba po, ki bet Yiisaweira nba be leŋ na, a binba ki tee Juu teeb na siab lebit bi binberŋ ki teen Yiisaweirawa. Ki labaar maŋ turib parpeenn ki li saa yakir.

⁴ Baa baar Jerusalem yoo nba, ki Yiisaweira nan bi saakab nan toomiinba na gaarib saauŋ. Njanne ki Ɔɔɔ nan Banabas betib linba kur ki Yennu te ki bi tun. ⁵ Njaan ki Yiisaweira na siab nba tee Farisiinba na fiir set, ki yet a, “Li kpaa talase ki boorganu na n pot bi puna, ki bia dia Moses sennu na.”

⁶ Li paak ki toomiinba nan saakab na lakin leeb, a bin dukin maan maŋ po. ⁷ Njanne ki bi din pak yukir nan leeb, ki Piita tan fiir ki yet a, “N naa waas, i mi nan yoo nba gar, Yennu din gannin a n wann Yiisa barnanii na ki tur boorganue, ki bin fit lian gbat ki teen Yiisa yada. ⁸ Yennu nba mi nisaarik par ni na, ŋɔɔ tur boorganu u Seyeeŋ, nan waa kpan din turit na, ki li wann nan boorganu nba teen yada nae ki u gaarib. ⁹ U ki mɔk lukitimi, kimaan baa teen Yiisa yada na paak, ki u nyik bi biit ki chabib, nan waa din nyik chab timm na. ¹⁰ Li paak, bee ki i loon ki i bikin Yennu? Bee ki i loon ki i te ki boorganu nba tee Yiisaweira na n dia sennu nba ki timm nan ti yeejamm gbaa din ki fit dia na. ¹¹ Ti daa tee nna. Timm nan ŋamm jame; ti kur teen ti Yomdaanɔ Yiisa yada ki la tinnu, u ninbatinu paake.”

¹² Njanne ki Yiisaweira na kur ŋmin, ŋaan ji gbiin Banabas nan Ɔɔɔ. Ki bi beerib bakiŋnauŋ toona nba ki Yennu din te ki bi tun ki tur boorganu na.

¹³ Baa betib gbenn yoo nba, ki Jeems yetib a, “N naa waas, gbiintir man, ¹⁴ Simonn betit bianjinba ki Yennu sint tin boorganu ninbaauk, ki nyinn bi siab a bii tee u mɔɔ yab. ¹⁵ Ki Yennu ɔkɔkɔniinba mɔmaam mun bia pak nnae, kimaan li ɔɔb Yennu gbouŋ ni a:

¹⁶ ‘Li poorpo min Yennu saa jen,

ŋaan Defid yaaboona nba lek ki dia u naan na, see ki n dinn u yaaboonyenɔ, ki ŋamm naan maŋ,

¹⁷ li paak, niib kur nba be tingbouŋ na ni ki ki tee Israel teebi,

ŋaan ki n gannib a bin nakin min nba tee bi Yomdaanɔ.

¹⁸ Nnae ki Yennu,

wunba te ki bi bann linba na yaayoo niwa na din yet.’

”

¹⁹ Ki Jeems bia yet pukin a, “Li tee n dudukite nan ti daa jikit linba paar ki teen boorganu nba lebit ki waa Yennu ɔɔnu na. ²⁰ Laa sii tee bianjinba, li ŋan ki tin ɔɔb gbouŋo, ki betib ki bi daa di linba ki bi mann pata, kii so bi mɔɔ nan bonchonchontoona, nan joonbaanu, ki daa ŋman bonkobuk nba ki bi ŋmakir kpai, ¹ ki bia daa di ɔɔmi. ²¹ Moses sennu na ŋarin, binba mɔɔntir sennu maŋ poŋ bee doo kur ni yaayoo niwa ki tan tuu dinna, ki bi karin u sennu maŋ, Yenjiantu diit ni, foon daar kur.”

Baa ɔɔb gbouŋ ki tur binba ki tee Juu teeb na bianjinba

²² Njanne toomiinba maŋ, nan saakab na, nan Yii-saweira na kura lor, ki nyinn siab bi ni, a bin tun ŋamm nan Ɔɔɔ nan Banabas ki bin saan Antiok. Njamme din tee Judas, wunba sann tee Basabas na, nan Sailas. Bi jab banlee maŋ din tee Yiisaweira tɔɔndamm na yemme.

²³ Ki bi din yaa bin tumm nan gbouŋ, ki ɔɔb a:

“Timm Yiisa toomiinba nan Yiisaweira saakab ɔɔbin gbouŋ na, ki foont yimm ti naa waas nba ki tee Juu teeb ki be Antiok nan Siria nan Silisia na. ²⁴ Ti gbat a ti siab baar i peŋ, ki piaki barsai ki li damii-i ki ŋmat i yan,

¹ Kimaan u ɔɔn ki nyii.

ɲaan ti ki tummi, ²⁵ li paake te ki ti taan leeb ki soor ki gann Judas nan Sailas, ki tuumm i boor, ki ɲamm nan ti naa walonkai Pɔɔl nan Banabas-e saa tɔk baar, ²⁶ binba likin bi saanmanii ti Yomdaanɔ Yiisa Masia toona paak na. ²⁷ Judas nan Sailas maɲ bia saa beti linba ki ti sɔbin na. ²⁸ Yennu Seyeenɲ nan timm kure sak nan li ɲan ki ti te ki i dia sennu nba kpaalalase, ɲaan daa pukii linba paari. ²⁹ Yaa sii tuun linba maɲe na: I daa di jeet nba ki bi mann pata. I bia daa di sɔmi. Ii biaki mi ki i ɲman bonkobuk nba ki bi ɲmakir kp̄ii, ki bia soor i mɔɲ nan bonchonchontoona nan joonbaanu. Li-i tee ki i dia i mɔɲ nna, li sii ɲan i po. Li kure na.”

³⁰ ɲanne ki bi tumm, ki bi sik Antiok, ki saa lakin Yii-saweira na kur, ki turib gbouɲ na. ³¹ Niib na nba karin gbouɲ maɲ yoo nba, ki bi la parpeenn bi kpaanii maɲ paak. ³² Ki Judas nan Sailas nba tee sɔkiniinba na yukir namm ki betib Yennu maan bonchiann, ki cheen Yii-saweira maɲ para ki totib. ³³ Bi yukiru maɲ poorpoe ki Yii-saweira na chabib, ɲaan yetib a, “Yennu n turi taanɲann.” Ki bi ɲmat kun binba tumm na boor. ((³⁴ ɲaan ki li maɲ Sailas ki u biar Antiok.))

³⁵ Pɔɔl nan Banabas mun bia din yukir Antiok-a. Ki ɲamm nan leeb bonchiann mɔɔntir ti Yomdaanɔ maan ki teen niib ki bia wantib li paak.

Bianjinba ki Pɔɔl nan Banabas bɔkit leeb

³⁶ Li din yann waame ki Pɔɔl yet Banabas a, “ɲaant ki tin ɲmat gɔɔn ti naa waas nba be digbana nba kur ki ti din saan ki saa mɔɔntir ti Yomdaanɔ maan na, ki laan baa be bianjinba.” ³⁷ Ki Banabas loon bin jii kɔɔn Mak, ³⁸ ɲaan ki Pɔɔl ki sak bin jiiu, kimaan u din tan ki joont namm bi toona na ni, ki nyikib Pamfilia, ɲaan ɲmat kun. ³⁹ Ki mɔɔnkɔk fiir Pɔɔl nan Banabas sinsuuk ni, ki bi bɔkit leeb. Ki Banabas jii Mak, ki bi kɔɔ ɲaruɲ ki saan Saiprus. ⁴⁰ Ki Pɔɔl mun gann Sailas, Yii-saweira na ni. Ki Yii-saweira na jii bi kubimm Yennu nuu ni, a wun sommib. ⁴¹ Ki bi din saan, ki saa gar Siria nan Silisia yentnba po. Ki Pɔɔl piak ki cheen Yii-saweira para doi na ni.

Ki jiin Timoti po

16 Li poorpoe ki Pɔɔl nan Sailas tan baar Debe nan Listra, ki la Yii-saweitɔɔɔ, ki u sann tee Timoti, ki u be leɲ. U naa din tee Juu nirɔ nba tee Yii-saweirɔe, ɲaan ki u baa tee Griik nirɔ. ² Yii-saweira kur nba din be Listra nan Ikonium na din pak Timoti po bonɲann. ³ Pɔɔl din loon wun jiiu ki bii saa sɔnii. ɲaan Juu teeb nba din be digbann na ni yakir kur din mi nan Timoti baa tee Griik ¹ nirɔe. Li paak ki Pɔɔl pot Timoti punn. ⁴ Ki bi din saa doi ni, ki teen Yii-saweira na sennu nba ki Yii-sa toomiinba na nan saakab din senn Jerusalem na. ⁵ Ki linba na chee Yii-saweira maɲ para u sɔnu ni. Ki niib bia tee yada ki pukii Yii-saweira po daar kur.

I Griik teeb ki porii bi waas puna.

Bianjinba ki Pɔɔl la yirintu

⁶ Ki bi gar saan Frijia nan Galasia yentnba ni, ki loon bin saan Asia yent ni, ɲaan Yennu Seyeenɲ din ki sak bin pak Yii-sa maan Asia yent ni. ⁷ Baa din tan baar Misia kpaar paak, ki bi koor a bin saan Bitinia yent ni, ɲaan ki Yii-sa Seyeenɲ ki sak bin saani. ⁸ ɲanne ki bi gar Misia, ki sik Trowas. ⁹ Leɲe ki Pɔɔl la yirintu ni nyiɔk, ki Masedonia nirɔ baar see ki barimɔ a, “Pootir mɔkg-benjir na ki baar Masedonia na, ki tan sommit.”

¹⁰ Pɔɔl nba la yirintu maɲ na, li taakpaak ni ki ti teen siir a tin saan Masedonia, kimaan ti ji din la nan Yennu-e betit a tin saan kii sakii mɔɔntir Yii-sa barnanii kii teen leɲ niib na.

Bianjinba ki Lidia teen Yii-saweirɔ

¹¹ ɲanne ki ti bia kɔɔ ɲaruɲ, ki nyii Trowas, ki tɔkin baar Samotras, ki li yent ki ti baar Neapolis. Leɲe ki ti nyik ɲaruɲ na, ¹² ɲaan gar baar Filipi, doo nba tee digbansaakar Masedonia yent ni na. Doo maɲ din tee Rom teeb yente. Ti din be doo maɲ ni ki li mann daa ɲanɲawa. ¹³ Ki foon daar ki ti nyii sik doo maɲ kpenu ni. Ti din mi a Juu teeb Yenmiaru boor tee leɲe, ki ti baar kar ki pak nan poob nba tikir leɲ na. ¹⁴ Poob nba gbat ti maan maɲ, bi yeno sann din tee Lidia. U din nyii Tiataira-e, ki tee chinchenmɔnt nba ki li daauk paar na kɔitɔ, ki bia tee wunba jiantir Yennu. Ki Yennu loot u par ki u sak maan nba ki Pɔɔl pak na. ¹⁵ Ki ti din wur ɲɔɔ nan u ɲaateeb Yennu nyunwuru. U din gɔɔrit, ki yet a, “Li-i tee ki i mi nan n set teen ti Yomdaanɔ yada nan barmɔniie, yin baar kii be n ɲaak ni.” Ki ti baar be.

Baa kɔɔn Pɔɔl nan Sailas dansarik bianjinba

¹⁶ Dasiar ki ti tan ɲmat saan Yenmiarboor, ki sapaan-daabir nna mɔk u yomdamm, ki tan chetit. Narinbiiuk din be u ni ki yentɔ, ki teenɔ ninnyɔɔntɔɔ. U ninnyɔɔnsin maɲ ni, ki u laat likirii bonchiann ki teen u yomdamm maɲ. ¹⁷ Ki u waa timm nan Pɔɔl poor ki tian sanpaapowa a, “Niib na tee Yabint Yennu daabae. Bi mɔɔntir ki teen yimm doo na teeb bianjinba ki i saa la tinnue.” ¹⁸ U din tian nna ki li mann daa ɲanɲawa. ɲanne ki Pɔɔl ji tan miat nan u yikini maɲ, ki jiant bet narinbiiuk nba be u ni na a, “Yii-sa Masia sann ni, n tura mɔk, nyimin u ni.” Li taakpaak ni ki narinbiiuk na nyii u ni.

¹⁹ U yomdamm na nba bann nan bi lik-kpaan sɔnu gbenne na, ki bi soor Pɔɔl nan Sailas, ki dat baar namm bi yudamm linlakin boor. ²⁰ Baa baar namm Rom teeb barbuura boor yoo nba, ki bi yet a, “Niib na tee Juu teebe, ki baat nan daamii bonchiann ti doo paak, ²¹ ki wantit bi kasia nba ki ti sennu ki chab a tin gaari, kimaan ti tee Rom teebe.”

²² ɲanne ki nibur nba be leɲ na mun lek Pɔɔl nan Sailas. Ki barbuura na te ki bi liat Pɔɔl nan Sailas liata, ɲaan boob lanbann. ²³ Baa boob bonchiann ki gbenn yoo nba, ki bi ji saan kɔɔmm dansarik, ɲaan bet dansarguurɔ na a wun kparib kenkema. ²⁴ Waa gbat

bi mɔb maŋ, ki u mun jiiib ki kɔkɔmm dansarik diiuk maŋ ni piba, ki baamm daat baana.

²⁵ Laa din tan baar tansuunii, ki Pɔɔl nan Sailas mei Yennu ki yiin yanii ki piakɔ, ki dansarkɔkɔleeb na ji gbiin. ²⁶ Li taakpaak ni ki tiŋ jek bonchiann ki ŋak dansarik na fiakir, ki tammɔi loot, ki jarit nan baana na yabit yommii na kur nii nan bi taa ni, ki baa baa. ²⁷ Li yoo na ki dansarguɔrɔ na fiir kɔkɔ ni, ki la yommii diit tammɔi na loot yaa yaa, ki u mi a yommii maŋ kur nyiie, ki u kɔkɔ u jukbanjiak a wun kpi u mɔkɔ. ²⁸ Ki Pɔɔl tian sanpaapowa a, "Daa tee a mɔkɔ danj, kimaan ti kur be."

²⁹ Njanne ki guɔrɔ na yaa bin turɔ muu, ŋaan faar kɔkɔ yommii diiuk maŋ ni, ki gbaan ki jekir Pɔɔl nan Sailas tɔkɔn, ³⁰ ki tan fiir nyinnib, ŋaan boib a, "Chanbaanba, n saa teen nlee ki la tinnu?" ³¹ Ki bi jiiin a, "Teent ti Yomdaanɔ Yiisa yada, ki a ŋaateeb n mun teenɔ yada, ki i saa la tinnu," ³² ŋaan pak ti Yomdaanɔ barŋanii na ki tur kɔkɔ nan u ŋaateeb kura.

³³ Li nyiɔk na, ki u jiiib ki wuur bi fiat na. Li poorpoe ki bi wur kɔkɔ nan u ŋaateeb na kur Yennu nyunwuru. ³⁴ Ki u bia jii Pɔɔl nan Sailas ki kɔkɔ namm u ŋaak ni, ki saa turib jeet ki bi dii. Nɔkɔ nan u ŋaateeb ji mɔkɔ parpeenn ki li saa yakir, kimaan baa teen Yennu yada ki kpint teen Yiisaweira na paak.

³⁵ Li din yent sanyiko, ki Rom teeb barbuura na tun lanjimanba dansarguɔrɔ na boor a bin yetɔ a, "Njaan jab maŋ ki bii saa." ³⁶ Ki dansarguɔrɔ na bet Pɔɔl a, "Barbuura na tun lanjimanba a n te ki fin nan Sailas n nyi. Li paak, ii nyi man kii saa nan laafia." ³⁷ Ki Pɔɔl jiant bet lanjimanba na a, "Bi daa ki bu ti buuti, ŋaan won boot lanbann niwor ni, ŋaan ki ti lek tee binba ki Rom teeb chabit ^I bi yaak nae, ki i barbuura bia won jiiit ki lut dansarik ni, ki mɔtana ki bi ji loon bin bɔr ŋaati-i? Waa! Njaan kan teeni. Njaant barbuura maŋ n baar bi mɔkɔ ki tan nyinnit." ³⁸ Ki lanjimanba na ŋmat ki saa bet barbuura maŋ Pɔɔl nba pak linba.

Barbuura maŋ nba ji bann nan Pɔɔl nan Sailas tee binba ki Rom teeb chabib bi yaake na, ki jaŋmaanii soorib. ³⁹ Li paak, ki bi baar Pɔɔl nan Sailas peŋ, ki tan teemm gafara, ŋaan nyinnib dansarik na ni, ki barimm a bin lek nyi bi doo ni. ⁴⁰ Ki Pɔɔl nan Sailas seet leŋ, ki saan kɔkɔ Lidia ŋaak. Ki Yiisaweira tan baar; ki bi pak Yiisa maan ki chee bi para, ŋaan yaat.

Tesalonika doo ni labaar

17 Tɔkɔ, ki Pɔɔl nan Sailas ji gar Amfipolis nan Apolonia, ki baar Tesalonika. Leŋe ki Juu teeb jiantu diiuk din be. ² Ki Pɔɔl tan saan kɔkɔ leŋ nan waa tuu kɔkɔ bianjinba na. U din jii foon daa ŋantaee ki kɔkɔ leŋ, ki fiitir Yennu gbouŋ, ³ ki want binba be leŋ na, ki karin Yennu gbouŋ ni, a li wann nan li kpaa talase ki Yennu Niganntɔkɔ Masia na dii biak ki kpo ki bia tan fiir kuun ni, a "Yiisa maŋ nae ki n piaki u po, kɔkɔ tee Yennu Niganntɔkɔ Masia maŋ." ⁴ Ki u din tan pak tunn bi siab yan, ki bi ji baar taan kɔkɔ Pɔɔl nan Sailas. Ki Griik teeb bonchiann nba jiantir Yennu na, nan poojaana

^I Rom teeb-i chab nirɔ yaak, bi sennu ki sak ki kɔkɔ n dat u tubir, ŋaan ki bi daa ki bu u buuti.

bonchiann mun pukin bi po ki waa Pɔɔl nan Sailas maŋ.

⁵ Juu teeb nba din la nna yoo nba, ki bi jii punponn, ki lin tikir niyoona ki taamm, ki te ki bi muk doo na, ki tan baar lek Jasonn ŋaak, ki loon Pɔɔl nan Sailas, a bin nyinnib ki baar namm niib na boor. ⁶ Baa ki lab yoo nba, ki bi soor Jasonn nan Yiisaweitesiab, ki dat baar namm doo na yudamm boor, ki tian a, "Niib na lin labii tingbouŋ na ki te ki mukir muk niib, ki mɔtana ki bi ji tan baar ti doo na, ⁷ ki Jasonn gaarib u ŋaak ni, ki bi lin want niib barsaanii ki biir kpanbar Siisa sennu, ki yaa kpanbarɔkɔ mun be, ki bi yiu Yiisa." ⁸ Baa yet nna yoo nba, ki li daan nibur na nan yudamm na para bonchiann. ⁹ Ki yudamm na te ki Jasonn-nba pa likirii ŋaan ki bi ŋaab.

Berea doo ni labaar

¹⁰ Nyiɔk nba tan bɔkɔn yoo nba, ki Yiisaweira na chab Pɔɔl nan Sailas, ki bi saan Berea, ki saa kɔkɔ Juu teeb jiantu diiuk ni. ¹¹ Leŋ niib yan din kɔkɔ Yiisa maan maŋ ni ki gar Tesalonika teeba, ki bi sak maan na nan bi para kur, ki daa kur ki bi karin Yennu gbouŋ, ki gorii, a bin laan Pɔɔl nba piak linba maŋ set tee mɔkɔnii koo nlee. ¹² Njanne ki bi bonchiann teen yada ki lebit ki teen Yiisaweira. Ki Griik jab nan poojaana bonchiann mun teen yada ki lebit ki teen Yiisaweira.

¹³ Njaan Juu teeb nba be Tesalonika na nba gbat a Pɔɔl bia mɔkɔntir Yennu maan Berea na, ki bi baar leŋ ki pak biir Pɔɔl, ki fiin nibur na wutoa, a bin kpikɔ. ¹⁴ Li taakpaak ni ki Yiisaweira na chab Pɔɔl nan binba chiantɔ na, ki bi nyii tɔkɔn sɔnu ki baar mɔkɔgbenjir na ni, ŋaan ki Sailas nan Timoti ŋarin biar Berea.

Atens doo ni labaar

¹⁵ Niib nba din chiant Pɔɔl na din baar nanɔkɔkɔk Atens-ewa, ki tan yaa bin ŋmat kun, ki Pɔɔl betib a bin saa bet Sailas nan Timoti ki bin yabir ki baar yian na. Ki niib na ji din ŋmat kun Berea.

¹⁶ Pɔɔl nba din daa be Atens ki guu Sailas nan Timoti na, ki u la tingbana gbee doo maŋ ni, ki li biir u par bonchiann. ¹⁷ Ki u tuu kɔkɔ Yenjiantu diiuk ni, ki faa labaar nan Juu teeb nan boorganu nba jiantir Yennu na, ki bia tuu saan bi linlakin boor daa kur, ki faa labaar nan binba baat leŋ na ki jiiin Yiisa barŋanii na po. ¹⁸ Ki saakayandaansiab nna din be, ki bi yi bi yemm Epikurus teeb, ki yi leeb mun Stoik teeb, ki bi mun tan baar ki mɔkɔ mɔkɔkɔk nan Pɔɔl. Ki bi siab tan pak nan bi leeb a, "Barifooouk daanɔ nba want u mɔkɔ na mun yeen bee na?" Ki bi yemm jiiin a, "Li taan tee nan u piak digbangana yennii poe na." Bi din yet nna maŋ, kimaan Pɔɔl mɔkɔntir Yiisa nan u kuunfiiru poe.

¹⁹ Njanne ki bi jii Pɔɔl ki baar nanɔkɔkɔk bi saakab tin-taankaanu boor nba ki bi yi Areos Kunkonn na, ki yet Pɔɔl a, "Ti sii loon tin bann barsaann nba ki a want na, ²⁰ kimaan a piak baryena, ki li tee barsaanii ti peŋ, ki ti loon tin bann li paak." ²¹ (Atens niib kur nan binba

nyii tinganii ki baar be na, din tuu jii bi yooe ki faa labaar, ki bia gbiintir barsaanii nba wɔnt baar na.)

²² Ծոհ, ki ԲՅ՛՛՛ fiir bi tintaankaanu maŋ ni, ki set bi wɔnn, ki yetib a, “Atens teeb, n la nan i benu kur ni, i loon jiantu bonchiann; ²³ kimaan maa kak lin i doo na, n got i tingbana, ki bia la jiantu binbintir ki li wɔb li paak a ‘Yennu nba ki ti ki miu na.’ N loon ki n wanni Yennu nba ki i pukiüŋŋaan ki miu nae. ²⁴ Yennu maŋe din nan durinya nan bont kur nba be li ni. Nɔɔe tee sanpaak nan tiŋ Yomdaann; u ki be poochianfei ni kaa. ²⁵ Nisaarik kan fit tun siar nan u nuu ki turɔ ki lin puk-ink siari, kimaan nɔɔe tee daann nba teen nisaarii kur manfoa nan bona kur. ²⁶ Nɔɔe te ki nibooru kur nyii yeeja yennɔɔk ni, ki bia te ki bi be tingbouŋ na kur po, ki u mɔŋ mɔŋ senn yoo nba ki nibooru kur sii be, ki bia teen bi binbeboa terii. ²⁷ U din teen nna maŋ a bin lomɔe, a li pasiar bin turin ki tan nakin bannɔ. Nnaan nɔɔe Yennu set ki fɔk nan ti wɔɔ, ²⁸ nan wɔɔ nba din yet a: ‘Li tee Yennu paake ki ti be ki tuun.’

I yandamm pinpakit mun bia lek want nna maŋe a:

‘Ti mun tee Yennu waase.’

²⁹ Ծոհ, timm nba tee Yennu waas na, li ki ŋan ki tin dukin nan Yennu tee nan siara bonninauŋ nba tee salima, koo tann nba ki nɔɔk jii u yan koo u dudukit ki ŋammiri. ³⁰ Yoo nba din gar, ki niib ki mi Yennu na, u din ki jii bi biiti. Nnaan mɔtana u yeen a wɔɔ kur n nyik biit tumu, ³¹ kimaan nɔɔe Yennu poŋ senn daar nba ki u saa bu tingbouŋ na ŋaateeb kur buut chib chiba. U saa te ki wunba ki u gannɔ nae n bu buut maŋ. Waa set fi-ink kuun ni na, ki li tee nyinn ki tur wɔɔ kur a nɔɔe sii tee barbuura.”

³² Baa gbat ki ԲՅ՛՛՛ pak kuunfiiru po na, ki siab laa ki sarikito, ŋaan ki siab mun yaa, “Ti bia loon ki tin ŋamm gbiint linba ki a saa pak nae.” ³³ Njanne ki ԲՅ՛՛՛ fiir ŋaan nyikib. ³⁴ Ki bi siab mun teen yada ki lebit ki teen Yii-saweira. Ki bi yennɔɔe tee Dionisius, wunba din tee Areos Kunkonn barbuura na yennɔɔe. Ki poosɔɔe mun din be ki teen yada, ki u sann tee Damaris. Ki leeb mun be ki pukin.

Korint doo ni labaar

18 Li poorpoe ki ԲՅ՛՛՛ nyii Athens ki saan Korint doo ni. ² Leŋe ki u din saa la Juu nisɔɔk, ki u sann tee Akuila, ŋaan bi din marɔ Pontus-e, ki nɔɔk nan u ŋaapoo Prisila nyii Itali ki baar Korint, kimaan kpanbara yudaann Klɔdius din tur mɔb a Juu teeb kur n nyi Rom. Bi din daa ki yukir Korint-i. Ki ԲՅ՛՛՛ tan baar bi ŋaak ni, ³ a wuu be namm, kimaan bi kur din tee gbanjabirae ki tuun nan leeb. ⁴ Ki foon daar kur ԲՅ՛՛՛ tuu wɔɔe Yenjiantu diiuk ni, ki faa nan Juu teeb labaar ki jiin Yiisa po, ki yiab u mɔŋ a wun tunn Juu teeb nan Griik teeb yan ki jiin li po.

⁵ Li poorpoe ki Sailas nan Timoti tan nyii Masedonia ki baar. Ki ԲՅ՛՛՛ ji jii u yoo kur ki mɔɔntir Yiisa maan ki teen Juu teeb na, ki want nan ninmɔnn a Yiisa-e tee Yennu Niganntɔɔe Masia na. ⁶ Nnaan ki bi lek ki sak maan maŋ, ki sukii. Ki u pit u nii nan u taa, ki betib a, “Li-i tee ki i tan wɔŋ i manfoori, li jii i mɔŋ mɔŋ yura

paake. N nuu ji kaa li ni. Laa jii dinna ki saa, see ki n nyiki, ŋaan wann boorganu Yiisa maan maŋ.”

⁷ Njanne ki u nyikib ŋaan saan be wɔɔ ŋaak, ki bi yiu Titius Justus. Ki u tee boorganu ki jiantir Yennu. U ŋaak maŋ din kpia Juu teeb jiantu diiuko. ⁸ Ki jiantu diiuk maŋ yudaann Krispus nan u ŋaateeb kur teen Yiisa yada ki lebit ki waau. Ki Korint nilee bonchiann mun gbat Yiisa maan na ki teen yada ki ji waau. Ki bi wurib Yennu nyunwuru.

⁹ Dasiar nyikib ki ԲՅ՛՛՛ tan la yirintu. Ki u yirintu maŋ ni ki ti Yomdaann Yiisa betɔ a, “Daa tiin janmaanii, ŋaan kii mɔɔntir n maan maŋ ki daa nyikiti, ¹⁰ kimaan n be nana, ki wɔɔ kaa ki saa leka ki tura danji, kimaan niib bonchiann be doo na ni ki tee n yab.” ¹¹ Li paak, ԲՅ՛՛՛ din be leŋ binn nan ŋmaarii ŋanloobe, ki want niib Yennu maan.

¹² Ծոհ, yoo nba ki Galio din tee Akaya yent ¹ yudaann nae ki Juu teeb tan taan leeb ki lek ԲՅ՛՛՛ ki soorɔ, ki saan nan buut boor, ¹³ ki saa yet a, “Nɔɔ na kpann niib ki bi jiantir Yennu bianjiba ki waa ti sennu.” ¹⁴ ԲՅ՛՛՛ nba din yaa wun pak yoo nba, ki Galio yet Juu teeb maŋ a, “Yimm Juu teeb, li-i tee maan na tee mabiuk koo mɔyɛtukue, li bo sii ŋan ki n di sukuru ki gbiint, ¹⁵ ŋaan laa tee maan nba jiin i mɔŋ mɔmaann, nan i sana, nan i mɔŋ sennu po na, i mɔŋ n got li ni, kimaan n ki sak man bu li mabooru,” ¹⁶ ŋaan ber nyinnib buut boor maŋ. ¹⁷ Njanne ki bi soor Sosenes, wunba tee Juu teeb jiantu diiuk yudaann na, ki boou buut boor, ŋaan ki Galio baka taan kaa li po.

Baa jen Antiok bianjiba

¹⁸ ԲՅ՛՛՛ din be nan Yiisaweira nba be Korint na ŋmaarii bonchiann, ki tan chabib, ŋaan yaa wun saan Antiok nba be Siria yent ni na. Ki nɔɔk nan Prisila nan Akuila saan Senkrea a bin wɔɔ ŋaruŋ. Baa yaa bin wɔɔ ŋaruŋ ki saan na, ki ԲՅ՛՛՛ nba senn mɔsonn nba nan Yennu na gbenn, ki u ji koor u yut.

¹⁹ Njanne ki bi din saa ki saa baar Efesus, siaminba ki Prisila nan Akuila yaa bin biar na; ki ԲՅ՛՛՛ saan wɔɔe Juu teeb Yenjiantu diiuk ni, ki faa labaar nan Juu teeb maŋ, ki jiin Yiisa Masia po. ²⁰ Ki bi tan yaa wun biar namm ki yukir, ŋaan ki u ki saki. ²¹ Waa din yaa wun chabib ki saan na, ki u betib a, “Li-i tee ki Yennu saki, n bia saa jen i boora,” ŋaan wɔɔ ŋaruŋ ki saa.

²² Waa tan baar Siisarea yoo nba, ki u wɔɔe gar Jerusalem ki saa foont Yiisaweira, ŋaan gar sik Antiok biak, ²³ ki saa yukir leŋ, ki bia tan nyii leŋ ki saan Galasia nan Friija yaka po, ki saa cheen Yiisaweira kur para.

Ki jiin Apolos po

²⁴ Juu jasɔɔe din be, ki u sann tee Apolos, ŋaan bi din marɔ Aleksandria-e, ki u tan baar Efesus. U din tee banntɔɔe, ki mi Yennu gbouŋ fanu. ²⁵ Bi din poŋ wannɔ ti Yomdaann Yiisa wɔnuwa. Ki u tan baar ki piak want Yiisa po bonŋann nan ninmɔnn, ŋaan u daa din ki bann Yiisa maan maŋ kuri, kimaan u kpan din mi wɔɔnn

¹ Korint doo din be Akaya yent nie.

nba din wuur niib Yennu nyunwuru bianjinba na kuukɔɔe. ²⁶ Ki u piin piak Yennu maan nan parcheenn, Juu teeb jiantu diiuk ni. Ki Prisila nan Akuila gbat u maan maŋ, ki tan kun nanc ki fiit Yennu sɔnu fanu ki wannɔ.

²⁷ Li poorpoe ki Apolos lor a wun saan Akaya. Ki Yiisaweira nba be Efesus na sommɔ, ki sɔb gbouŋ ki tur Yiisaweira nba be Akaya na, a wuu tanj baar, bin gaarɔ saarj. Waa tan baar lej yoo nba, ki u set tot binba teen yada, Yennu ninbatinu paak na, ²⁸ kimaan njɔɔ nan Juu teeb nba din tan nɔi nan leeb na, ki u jii Yennu gbouŋ, ki wantib a Yiisa-e set tee Yennu Niganntɔɔ Ma-sia, ki pak nan paŋ ki nyannib niwor ni.

Efesus doo ni labaar

19 Apolos nba din daa be Korint na, Pɔɔl narin din gar Galasia nan Frijia yentnba nie ki saan Efesus. Leŋe ki u la Yiisaweisiab, ² ki boib a, "Yaa din teen Yiisa yada na, i gaar Yennu Seyeerj-a?" Ki bi jiin a, "Aaii. Ti poŋ ki mi gbat a Yennu Seyeerj be kaawa." ³ Ki Pɔɔl boib a, "Ki njann, bi wuri Yennu nyunwuru njmee sann nie?" Ki bi yetɔ a, "Bi wurit nan njɔɔn nba din wuur niib bianjinba nae." ⁴ Ki Pɔɔl betib a, "Njɔɔn din wuur niib Yennu nyunwuru, ki li want a bi nyik bi biite, njann beerib a bin teen wunba tan saa baar na yada, ki njɔɔe tee Yiisa."

⁵ Baa gbat nna yoo nba, ki bi ji wurib Yennu nyunwuru, ti Yomdaanc Yiisa sann ni. ⁶ Ki Pɔɔl jii u nii ki yii bi paak, ki Yennu Seyeerj sik bi ni, ki bi ji piak maboorganii, ki bia sɔkint Yennu maan. ⁷ Jab maŋ din tee nan piik nan banlee niwa.

⁸ Pɔɔl din be Juu teeb jiantu diiuk ni njamaarii njantaee, ki want niib na nan parcheenn, ki faa labaar namm, ki yiab a wun lebit bi yan ki jiin Yennu naan po. ⁹ Njaan niib na siab din tee tubkangbatae, ki ki sak maan na, ki piak barbiit nibur na ni, ki jiin ti Yomdaanc weiu po. Njanne ki Pɔɔl nyikib, njann jii Yiisaweira na ki saan namm Tiranus wannu diiuk ni; ki daar kur jik ki u faa labaar lej. ¹⁰ Li din teen nna bina njanlee-e. Li paak, niib nba din be Asia yent ni ki tee Juu teeb, nan nilee na kura, din gbat ti Yomdaanc maan maŋa.

Ki jiin Skefa waas po

¹¹ Li yoo na ki Yennu te ki Pɔɔl tuun toonjaana nba be li kɔɔ. ¹² Ki niib tuu jii u ninfianii nan u liat paatii gbaa, ki paa baatib paak, ki bi yiarii gbent, ki narinbiit bia nyi baatib ni.

¹³ Li yoo na ki Juu nisiab be, ki tuu lin nyint narinbiit niib ni, njann ji din tan yi ti Yomdaanc Yiisa sann a bii nyint narinbiit, ki din yeen narinbiit na a, "Timm turi mɔb Yiisa nba ki Pɔɔl mɔɔntir u maan na sann ni, nyimin man."

¹⁴ Binba din tuun nna maŋ din tee jab banlore nba din tee Juu teeb mannteeb yudaanc Skefa na waase. ¹⁵ Baa tan yaa bin nyinn narinbiit jasɔɔ nna ni, ki narinbiit na yetib a, "N mi Yiisa po, ki bia mi Pɔɔl po, njann yimm muni, i tee lamme?" ¹⁶ Ki njɔɔ nba ki narinbi-

iuk na be u ni maŋ yukir ki tan chibib bii, ki turib dani, ki bia pat pat bi tiat ki nyannib, ki bi kur chiar gbanan-bira, ki nyii u njaa ni. ¹⁷ Yoo nba ki Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb ki be Efesus na kur gbat nna, ki janmaanii soorib, ki bi dont ti Yomdaanc Yiisa sann bonchiann.

¹⁸ Njanne ki Yiisaweira na bonchiann pak kat bi biit niib ni, ki wann linba ki bi tuu tuun. ¹⁹ Ki nyɔɔdam bonchiann ji tikir bi gbant nan bi saba ki baar nann, ki tan joo muu, niib kur nunii ni; ki bi bikin gbant na likirii, ki li yabint sii tee salimpeena ^I tusaa piinjmu.

²⁰ Njanne te ki ti Yomdaanc maan na ji din njammit yat kɔɔ niib ni, ki pukii nan paŋ.

Efesus doo ni kpikpiruk labaar

²¹ Li poorpo ki Yennu Seyeerj te ki Pɔɔl lor a wun saan Masedonia nan Akaya, njann saa paat saan Jerusalem, ki yet a, "Li poorpo, see ki n saan bann Rom." ²² Li paak ki u tun Timoti nan Erastus, u sommteeb na banlee, ki bi gar saan Masedonia, njann ki u biar Asia yent ni.

²³ Li yoo maŋ kpikpiruk din fiir bonchiann, ti Yomdaanc Yiisa weiu paak. ²⁴ Jasɔɔ mun din be ki u sann tee Demetrius, ki u tuu jii salima ki maa bi tingbann nba ki bi yiu Diana ^{II} na poochianfei bonninnana, ki kɔi; ki din jii niib ki bi tuun li toona, ki bi laat likirii bonchiann. ²⁵ Njanne ki u tan yiimm ki taan bi kura, ki bia taan binba kur tuun li toonbooru na, ki betib a, "N ninjamm, i mi nan ti nyɔɔt nyi ti toona na nie. ²⁶ I mɔɔ njɔɔ poŋ gbat ki bia la Pɔɔl nba yeen linbawa. U yaa yennu nba ki nirɔ maa nan u nii, a njann ki tee Yennu kaa, ki u maan na tunn niib bonchiann yan Efesus na, ki maan maŋ per lin cheb Asia yent kura. ²⁷ Li pasiar ti toona na sann n biir, ki bia jenna, ki ti tingbanjaann Diana poochianfeek tan saa teen yann, ki ti tingbann Diana baakir n waab, njann ki kɔɔ kur nba be Asia yent ni nan tingbouŋ na kura jiantirɔ."

²⁸ Nibur na nba gbat nna yoo nba, ki bi wutoa fiir, ki bi tian ki yeen a, "Timm Efesus teeb tingbann Diana tee tingbanjaanne." ²⁹ Ki doo na kur muk. Ki bi soor Gayus nan Aristakus ki chiar saan kɔɔ namm tituk ni. Jab banlee maŋ din tee Masedonia niibe, binba ki Pɔɔl tuu tɔkii namm na. ³⁰ Ki Pɔɔl loon wun kɔɔ niib na ni, njann ki Yiisaweira na ki sak wun kɔɔ. ³¹ Ki doo na yudamm na siab nba tee Pɔɔl njɔɔnba na tun toonii, a Pɔɔl n di sukuru, ki daa kɔɔ tituk maŋ ni.

³² Li yoo na, tituk maŋ din tian ki yakii jia jia, ki niib nba tikir na yan njmat saa gar, kimaan bi bonchiann din ki bann lakinn maŋ paaki.

³³ Tɔɔt, ki Juu teeb nyinn njɔɔ nba ki bi yiu Aleksander na, ki sennɔ njɔɔn, a wun pak bi paak. Ki Aleksander donn nuu sanpaapo, njann ji loon wun pak tur nibur na, ki nyinn Juu teeb njɔɔ maŋ ni. ³⁴ Njaan baa tan bann nan u tee Juu nirɔe na, ki bi ji ki sak wun paki, njann tian ki yeen a, "Timm Efesus teeb tingbann Diana

^I Salimpeenn din tee daar paauko. ^{II} U sanleere tee Artemis.

tee tingbanjaanne." Ki bi kur tian nna ki li yukir bonchiann.

³⁵ Li joontu ki doo manj saakɔ te ki nibur na nmin, ki u betib a, "Yimm Efesus teeb, ɔɔ kaa tingbouŋ na ni ki ki mi nan Efesus teebe guu yabint Diana poochianfee-ki, ki bia guu tanŋann nba nyii sanpaapo ki tan baa na. ³⁶ ɔɔ kaa ki saa fit nɔi linba na. Li paak, li njan yin di sukuru, ki daa tee jatii. ³⁷ I baar nan niib na nna na, njan bi ki jan ti jiantu diit bona, koo ki pak biir ti tingbanni. ³⁸ Li-i tee ki Demetrius nan u toontunleeb mɔk maan nan ɔɔie, njan buut boor poŋ be ki mɔk li daa, ki buut damm mun bia be. Njaant bin saan kii sakii pootir bi leeb leŋ. ³⁹ Njan li-i tee ki i mɔk barii nba ki tee yin saan nann buut boor manji, li njan yin saan i mɔŋ yudamm boor.

⁴⁰ "Li pasiar Rom teeb tan saa la ti biit, ki yet a ti tee doyeerteebe ki jiin linba tun dinna na po. Li ki mɔk paaki, ki ti mun bia kan fit wann kpikpiruk na paak." ⁴¹ U yet nnae, njan ji yat niib na.

Pɔɔl saanu Masedonia nan Akaya yentnba ni labaar

20 Fuut manj nba din nmin na poorpoe, ki Pɔɔl ji yiin Yiisaweira na, ki tan chee bi para, njan chabib, ki yaat saan Masedonia yent ni, ² ki lin Masedonia yent yaka ni, ki bia pak Yiisaweira nba be leŋ na Yennu maan bonchiann ki kɔɔmm para, njan gar saan Akaya, ³ ki ji be leŋ ki saa jan njanmaarii nanta. Li poorpo, ki u ji tee siir a wun saan Siria, njan bann nan Juu teeb lorin lorbiit u paak, ki u ji lor wun nmat ki saan gar Masedonia yent ni. ⁴ Pirus bija Sopata, wunba nyii Berea na, nan Aristakus nan Sekondus, binba nyii Tesalonika na, nan Gayus, wunba nyii Debe na, nan Tikikus nan Trofimus, binba nyii Asia yent ni na, nan Timoti, njanme din saan nan Pɔɔl. ⁵ Ki bi gar kɔɔnn ki ji saa guut Trowas.

⁶ Jaamm nba ki bi tuu di boroboro nba kaa datij na dinu poorpoe ki ti kɔɔ njan, ki nyii Filipi, ki saa Trowas. Ki daa njanmu daar ki ti baar bi boor Trowas, ki biar leŋ ki jan daa njanlore.

Trowas doo ni labaar

⁷ Tɔn, ki foon daar daajoouk ki ti tikir leeb, ki taan nan Yiisaweira nba be leŋ na, a ti di ti Yomdaano jeet. Ki Pɔɔl mɔɔnt Yennu maan dik dik nan tansuunii, kimaan laa saa yent ki wun gar na paak. ⁸ Ti din tikir ditɔɔtuk nna nie, ki bi joo fita bonchiann leŋ. ⁹ Ki naasinsɔɔ mun din be ki u sann tee Yutikus, ki u kar ditɔɔtuk na takorbonn paak. Ki Pɔɔl mɔɔntir Yennu maan ki li wei, ki u kar tinjit, ki tan gɔɔk ki libit nyii ditɔɔtuk muntaa na ni, ki saa baa tinj ni. Ki bi sik jiiu, ki ɔɔ ki u kpowa. ¹⁰ Ki Pɔɔl nyii ditɔɔtuk na paak, ki somm sik ki tan wokin u paak, ki puur wabo, njan yet a, "I daa te ki i para biiri. U fo," ¹¹ njan nmat doo ditɔɔtuk na ni, ki saa dii jeet. Li poorpo ki u bia mɔɔnt Yennu maan mɔkmɔk nan laa tan yent, ki u ji nyikib, njan yaan gar. ¹² Ki bi ji jii naasimɔ na, ki u mɔk manfoor, ki bi kun nanc nan parpeenn bonchiann.

¹³ Li poorpo ki ti bia kɔɔ njan, ki dɔn gar saan Asos. Leŋe ki ti din yaa ti jii Pɔɔl, kimaan njan betit a tin chetɔ. U din loon wun somm taatiŋe ki baar leŋ.

Pɔɔl nba baar Miletus bianjinba

¹⁴ Waa din baar Asos yoo nba, ki u lat. Ki ti jiiu ki kɔɔk njan na ni, ki saan Mitilene ¹⁵ ki bia tan tɔɔt leŋ ki baar Kios li sanyafannuk. Ki li yent ki ti baar Samos, ki li bia yent ki ti baar Miletus. ¹⁶ Pɔɔl din ki loon wun saan Efesus-i, kimaan u din ki loon wun yukir Asia yent ni, njan loon yian a li-i saa fiti, wun baar Jerusalem da-jaann nba ki bi yi Pentekost na daar.

Bianjinba ki Pɔɔl chabit Yiisaweira saakab

¹⁷ Njanne ki Pɔɔl tun toonii a bin nyi Miletus doo ni, ki saan Efesus ki saa yiin Yiisaweira saakab na. ¹⁸ Baa baar yoo nba, ki u betib a, "I mi n binberj nba tuu tee bianjinba, maa baar Asia yent ni na daar nba ki tan tuu dinna. ¹⁹ I bia mi maa din tuun Yennu toona ki mantik sikin n mɔŋ bianjinba, ki be nan ninnyuut, ki bia dii biak Juu teeb lora ni. ²⁰ Ki i bia mi nan maa din mɔɔntir Yennu maan, ki wanti niib ni nan i njei ni na. N din paki linba kur saa sommi, ki ki nyiki, ki bia ki tenn siari, ²¹ ki kpaan Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb kur a bin nyik biit tumu kii waa Yennu ɔɔnu, ki teen ti Yomdaano Yiisa yada.

²² "Tɔn, mɔtana Yennu Seyeŋe te ki n saa Jerusalem, njan n ki mi linba saa teenin leŋ. ²³ Njan maa lin doo na kur ni, Yennu Seyeŋe tuu wantin nan ninmɔnn, a dansarik nan biak tan sii tee n yare Jerusalem. ²⁴ Njan n ki jii n manfoor ki li tee siari, kimaan min njan loon ki n tun toona nba ki ti Yomdaano Yiisa turin nae ki gbenn, ki li toona tee mii mɔɔntir barjanii nba want Yennu ninbatinu na poe.

²⁵ "I mi nan n din lin i kura njei ni, ki mɔɔntir Yennu naan labaar. Tɔn, ki mɔtana, n mi nan i ji kan mi lami. ²⁶ Li paake te ki n beeri dinna na, ahoo, wunba kɔŋ manfoor nba kaa gbennu na, n nuu ji kaa u ni, ²⁷ kimaan n ki mi fɔrint nan man mɔɔnt Yennu maan manj kur ki wannini. ²⁸ Li paak, ii dia i mɔŋ man bonŋann, ki bia dia Yiisaweira nba ki Yennu Seyeŋ kubin i nuu ni, a yii tee bi yudamm kii goriib na. Njanme ki Yennu jiiib ki teemm u niib, kimaan u jii u Bija ɔɔme ki daab. ²⁹ N mi nan mi-i kaa, nibiit tan saa baar i sinsuuk ni, ki biir Yiisaweira siab nan kinkata nba tuu so pei bianjinba na. ³⁰ Yoo bia baat ki siab tan saa nyi i mɔŋ sinsuuk ni, ki fa fai ki jiin Yennu barmɔnii wannu na po, ki kpaan Yiisaweira, ki tunii bi yan ki te ki bi waab. ³¹ Li paak, ii guu man, ki daa tammit maa din kpaan i kur nan ninnyuut, ki ki nyik, yonnu nan nyikɔ, ki tan jan bina nanta na.

³² "Mɔtana, n jikiti ki tee Yennu nuu ni, ki bia mi nan yaa bann u maan nba want u ninbatinu po na, maan manj saa fit te yin weib fanu, ki bia saa fit turi yiar sanpaapo, binba kur ki u teemm u niib na sinsuuk ni. ³³ I mɔŋ bia mi nan n ki nian ɔɔ likirii koo tiati. ³⁴ Maa din be i sinsuuk ni na, i mɔŋ mi nan n din dia n nii nae ki

tuun, ki min nan n weinanleeb di ki bia lia. ³⁵ Maa din tuun nna maŋ paake want nan see ki ti tun bonchiann ki fit somm talasdam. Li ŋan ki ti tiar ti Yomdaan Yiisa maan nba ki u yet a, 'Parpeenn tee daan nba piin piinii yare, ki gar wunba gaan.'

³⁶ Pɔɔl nba gbenn maan maŋ yoo nba, ki bi kur lakin gbaan ki miar Yennu. ³⁷ Baa ji yaa bin chab Pɔɔl yoo nba, ki bi kura mɔ, ki jii bi nii ki kakinɔ, ki mɔɔt u tankpin, ³⁸ kimaan bi para din mantik biir nan waa yaa bi ji kan lau nae. Ki bi chianɔ ki saan nanɔ mɔkg-beŋir na boor, a bin saa chabɔ ki wun kɔɔ ŋaruŋ.

Pɔɔl nba saan Jerusalem bianjinba

21 Nanne ki ti tat nyik Yiisaweira saakab maŋ, ŋaan tɔkin baar Kos, ki li yent ki ti baar Rodes, ki bia nyii leŋ ki saan Patara. ² Leŋe ki ti la ŋaruŋ nba saa Fonisia yent ni, ki kɔɔ ŋaruŋ maŋ ki saa. ³ Taa tan laat Saiprus yoo nba na, ki ti gaar gaŋ po, ki tan baar Siria yent ni, ki nyii ŋaruŋ na ni, doo nba ki bi yi Taya na ni, ki ŋaruŋ maŋ damm yaa bin nyinn tiat leŋ.

⁴ Leŋe ki ti la Yiisaweira, ki ji biar be bi boor ki saa jaŋ daa ŋanlore, ki Yennu Seyeer te ki bi bet Pɔɔl a u ji daa saa Jerusalem-i. ⁵ Ki ti saanu yoo tan baar ki ŋamm nan bi poob nan bi waas chianit, ki saa nyinnit doo na. Ki ti kur gbaan mɔk-kpiŋ ki miar Yennu. ⁶ Li poorpo ki ti chab leeb, ŋaan yaan kɔɔ ŋaruŋ na ki saa, ki bi mun ŋmat kun.

⁷ Nanne ki ti nyii Taya ki baar Tolemais, ki saan foont Yiisaweira, ŋaan biar bi boor dayennkɔɔ. ⁸ Ki li yent sanyɔk ki ti nyii Tolemais, ki baar Siisarea, ki saan Filip, wunba mɔkɔtir Yiisa barŋanii na ŋaak ki be. U din tee jab banlore nba ki bi gannib Jerusalem a bii tee jetor-tee yudamm na yence. ⁹ U din mɔk bonpoi banna nba ki kun jabi, ki bi mun tee binba sɔkint Yennu maan. ¹⁰ Ti din be leŋ ki teen nan daanŋaŋa nawa; ki Yennu sɔkinii nba ki bi yiu Agabus na tan nyii Judea ki sik, ¹¹ ki baar ti boor, ki jii Pɔɔl gbann, ki lor u mɔɔ taa nan u nii, ŋaan yet a, "Yennu Seyeer nba yaa bianjinbae na: Juu teeb nba be Jerusalem na tan saa lor gbann na daan nnae, ŋaan jiiu kubinɔ binba ki tee Juu teeb na nuu ni."

¹² Taa ji din gbat nna maŋ, ki ti kura barin Pɔɔl a u ji daa saa Jerusalem-i. ¹³ Nnaan ki u jiin a, "Bee teen ki i mɔ ki saa kɔnn n kpinkpanti? Min poŋ teen siir nan ki n kpo ti Yomdaan Yiisa paaka, li ki tee baa tan saa lorin Jerusalem na kuukɔɔ paak kaa." ¹⁴ Waa yet nna, ki ti ji bann nan ti gbarɔe na, ki ti nyikɔ, ki ji biar ŋmin, ŋaan yet a, "Njaant ki ti Yomdaan loomm n tun."

¹⁵ Ti yukiru maŋ poorpoe ki ti ji teen siir ki saa Jerusalem. ¹⁶ Ki Yiisaweira nba be Siisarea na siab mun weit ki saan, ki jiit, ki saan nant Minasonn ŋaak. Minasonn maŋ poŋ din tee Yiisaweikpere, ki tee Saiprus nirɔ.

Pɔɔl nba gɔn Jeems bianjinba

¹⁷ Taa baar Jerusalem yoo nba, ki leŋ Yiisaweira gaarit nan parpeenn bonchiann. ¹⁸ Ki li yent sanyɔk, ki timm nan Pɔɔl saan a ti saa foont Jeems. Yiisaweira saakab kura mun din be leŋ li yoo.

¹⁹ Nanne ki Pɔɔl foontib, ŋaan kat wannib linba kur ki Yennu tun ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki li nyii kɔɔ Pɔɔl mɔkɔtii na ni. ²⁰ Baa ji gbat u maan maŋ na, ki bi kura pak Yennu, ŋaan bet Pɔɔl a, "Ti naa bik, a mi Juu teeb nba tee tusaa bianjinba ki teen Yiisa yada, ki bi kura bia dia Moses sennu kenken ken, ²¹ ki bia gbat a po, a a tuu want Juu teeb kura nba be boorganu tinii ni a bin yê Moses sennu, ki bia beerib a bi daa porii bi waas puna, ki bia daa waa Juu teeb sennii na. ²² Ki ti saa teen nlee? kimaan Juu teeb nba tee Yiisaweira na lek saa gbat nan a baara. ²³ Li paak, ti-i beta bianjinba, fan tun li bian. Jab banna be nna ki por nan Yennu. ²⁴ Kɔɔ, fin nan ŋamm-ii saa ki saa ŋamm i mɔɔ, ŋaan ki a pa likirii bi paak, ki bin koor bi yura, ki kɔɔ kur n fit bann nan maan nba ki bi tuu piak a po na ki tee mɔnii kaa, ŋaan a mɔɔ poŋ waa Moses sennu maŋ nan li sɔnu. ²⁵ Binba ki tee Juu teeb ŋaan teen Yiisa yada ki waa u na ŋarin, ti poŋ sɔb gbouŋ ki turib, ki betib a bi ji daa mi di jeet nba ki bi mann patiri, koo ki ŋman sɔmi, koo bonkobuk nba ki bi ŋmakir kpil, ki bia soor bi mɔɔ nan bonchonchontoono."

²⁶ Nanne ki Pɔɔl jii jab maŋ, ki li tan yent sanyɔk, ki kɔɔ nan ŋamm ji ŋamm bi mɔɔ, ki kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak ni, a bin wann daa nba ki bi sii be nan baa tan saa baar nan piinii ki tur Yennu, ki gbeen bi mɔpo-ra maŋ.

Pɔɔl sooru labaar

²⁷ Daa ŋanlore maŋ nba tan per gbennu yoo nba, ki Juu teeb nba nyii Asia ki baar Jerusalem ki be Yenjiantu ŋasaakak ni na, tan la Pɔɔl, ki soorɔ, ki te ki niib na kur fiir jir jir, ²⁸ ŋaan bia tian a, "Juu teeb, sommit man. Kɔɔ nae lin lokir kur po, ki want niib ki biirib ki jiin Juu teeb, nan Moses sennu, nan Yenjiantu ŋasaakak na po, ki bia baat nan binba ki tee Juu teeb gbaa ti jiantu ŋasaakak na ni, ki biir ti ŋaak nba yeen maŋ." ²⁹ Baa dɔɔ la Pɔɔl nan Trofimus nba din tee Efesus nirɔ, ki bi be doo na ni na, ki bi mi a Pɔɔl kɔɔ nan Yenjiantu ŋasaakak na nie.

³⁰ Nanne ki ŋmatir baar doo na kur po, ki niib na kura chiar, ki baar lek Pɔɔl, ki soorɔ ki pii nyinnɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni. Li taakpaak ni, ki siab loon ŋaak na tammɔ. ³¹ Ki niib na ji loon bin kpi Pɔɔl. Li yoo na ki Rom teeb lanjimanba yudaan ji gbat a Jerusalem teeb kur fiir nan kpikpiruka. ³² Ki u kakit jii lanjimanba nan bi saakab, ki bi wuur saan nibur na boor. Niib na nba lau nan lanjimanba na yoo nba, ki bi ji nyik Pɔɔl boot.

³³ Ki lanjimanba yudaan na saan soor Pɔɔl, ŋaan tur mɔb a bin baan jarit ŋanlee, ki boib a, "Nirɔ na tee ŋmee? U biir bia?" ³⁴ Ki nibur na ni, siab tian Pɔɔl paak jiaak jiaak. Bi barŋmatuk maŋ paak ki lanjimanba yu-

daano na ki fit bann li paak bonjanni. Li paak, ki u tur mɔb a bin jiiu ki saan nana lanjimanba diiuk ni.

³⁵ Baa baar li tammɔb taanmaata paak, ki lanjimanba na jiiu sanpaapo, kimaan nibur nba loon bin kpiu na paak. ³⁶ Ki bi ji waa bi poor ki tian a, "Kpimɔ man! Kpimɔ man!"

Linba ki Pɔɔl pak tur nibur na

³⁷ Lanjimanba maŋ nba ji yaa bin kɔɔ nana, ki u boi lanjimanba maŋ yudaano na a, "Yiar sii be ki n pak siar ki turani-i?" Ki u jiin boio a, "A gbia Griik maami-i?" ³⁸ N mi a tee Ijpt nirɔ nba te ki niib baar nan kunkɔnn doo na paak, ki jii nikpiirit tusaa ŋanna, ki saan namm ki be muuk ni yoo nba gar nae." ³⁹ Ki Pɔɔl jiin a, "N tee Juu nirɔ, ki bi marin Tarsus ki li be Silisia yent ni. N tee digbangberjir ni nirɔ. N barimae, ŋaant ki n pak tur niib na."

⁴⁰ Ki lanjimanba yudaano na chabɔ mɔb. Ki Pɔɔl ŋmant set lanjimanba diiuk tammɔb taanmaata na paak, ŋaan ŋak u nuu ki tur niib na, a bin ŋmin. Baa ŋmin yoo nba, ki u pak namm Juu maan ni, ki yet a:

22 "Chanbaanba nan n naa waas, gbiintir man maan nba ki n yaa n pak turi na." ² Baa gbat ki u piak bi mɔŋ maan ni na, ki bi ji ŋmin soon nna. Ki u piak ki saa a ³ "N tee Juu nirɔ, ki bi marin Tarsus ki li be Silisia yent ni, ŋaan ki n tan ŋmant nirɔ Jerusalem na. N wantɔɔ din tee Gamaliel-e. Ki u din wannin ti yeejamm sennu chib chib. Ki n lek waa Yennu nan ninmɔnn, nan i kur nba waau dinna bianjinba na. ⁴ Maa din tuu la niib nba waa Yiisa sɔnu na, n din tuu mukisiribe, ki poŋ kpib gbaa, ki bia so jasiab nan poosiab ki kɔntib dansarii.

⁵ "Li-i tee ki i loon siara li po, mannteeb yudaano nan ti tɔɔndamm tituk kur saa fit teen siara linba ki n piak na po nan li set tee barmɔniie; ki dasiar ki n tan saan gaar gbant bi peŋ ki tur Juu teeb nba be Damaskus na, ŋaan saa leŋ maa n soor niib nba waa Yiisa na, ki baamm bant, ki jen namm Jerusalem na, ki bin dat bi tuba.

Pɔɔl nba betib u lebitu po bianjinba

(Toona 9.1-19; 26.12-18)

⁶ "Tɔɔ, maa saa ki saa per Damaskus yonsuuk ni, min taantir na ki sɔɔ yentsaakar nyikint sanpaapo, ki sik yent ki lintima. ⁷ Ki n baa tij ni, ki gbat kunkɔr yin a 'Sɔɔ, Sɔɔ, bee ki a mukisirimi?' ⁸ Ki n jiin boi maa 'N Yomdaano, fin ŋmee?' Ki u betin a 'Min, Nasaref nirɔ Yiisa-e ki a mukis.' ⁹ Niib nba din chiantin na ŋarin din la yentu nawa, ŋaan ŋamm din ki gbat kunkɔr nba piak nanin na.

¹⁰ "Nanne ki n boio a, 'N Yomdaano, n saa teen nlee?' Ki u betin a, 'Fiit kii saa Damaskus, ki bi saa wanna linba kur ki Yennu nyinna a fan tun.' ¹¹ Tɔɔ, n din kɔɔna, kimaan yentu nba yent ki nyokit n ninbina ni na paak. Ki n tɔknanleeb na ji soor n nuu ki saan nanin Damaskus.

¹² "Jasɔɔ mun din be Damaskus, ki u sann tee Ananias, ki u tee yentinnɔ, ki bia dia Moses sennu fanu, ki

Juu teeb kura nba be Damaskus na din teenɔ baakir bonchiann. ¹³ Ki u din baar n boor ki set, ki yetin a 'N naa bik Sɔɔ, nyɔntir.' Li taakpaak ni ki n nyɔntir ki lau. ¹⁴ Ki u betin a 'Yennu nba tee ti yeejamm Yennu na poŋ ganna, a fan bann u yanbɔɔtoona, ki bia la u popeendaano Masia, ki bia gbat u mɔŋ kunkɔr, ¹⁵ kimaan u loon fine n teen u siara daano, kii piak kii teen sɔɔ kur faa la linba ki bia gbat linba. ¹⁶ Li paak a ji kar guu bia? Fiit, ki n wura Yennu nyunwuru ki a sii yi Yiisa sann ki Yennu saa nyik chab a toonbiit.'

¹⁷ "Tɔɔ, ki n ji din ŋmat Jerusalem, ki saa kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak na ni, ki mei Yennu, ki tan la yirintu.

¹⁸ Ki yirintu maŋ ni, ki n la ti Yomdaano Yiisa, ki u betin a 'Kakitir ki nyi Jerusalem, kimaan li-i tee ki a beer Jerusalem teeb n maan, bi kan gaar maan maŋi.' ¹⁹ Ki n jiin a 'N Yomdaano, bi poŋ mi nan mine tuu lin kɔɔ Yenjiantu diit ni, ki so niib nba waa a sɔnu na, ki boob kɔntib dansarii. ²⁰ Ki bia jenna, baa din yaa bin kpi a siara daano Stiifenn na, n mɔŋ din be leŋ, ki sak nan bin kpiu. Mine bia din dia niib nba kpui na tiat.' ²¹ Ki ti Yomdaano betin a 'Finii saawa, mine yaa n tuma niib nba be banfɔka ki ki tee Juu teeb na tinii ni.' "

²² Tɔɔ, Pɔɔl nba piak nna maŋ, ki niib na lek maak bi mɔŋ ki gbiin waa pak linba maŋ, ŋaan waa tan pak joont ki bi ji ki saki, ki tian sanpaapowa a, "Jɔɔ na ki ŋan nan wuu be tingbouŋ na ni. Yimm kpimɔ man." ²³ Ki bi yikin wuyikini ki tian, ki liatir bi tiat ki pat ŋakin, ki wo tant ki yarin sanpaapo, bi wutoa nba doo na paak.

²⁴ Nanne ki Rom lanjimanba yudaano na tur mɔb a bin jii Pɔɔl ki kɔɔ nana bi diiuk na ni, ki bia betib a bin boou, ki ŋɔɔ yudaano ¹ n bann biit nba ki u tun ki Juu teeb tian tintianii maŋ. ²⁵ Ki bi lorɔ, ki ji yaa bin boou. Nanne ki u boi lanjimanba saakabik nba see leŋ na a, "Min nba ki Rom teeb chabin yaak, yaa daa ki bu n buut na, sennu na chabi a yin boomi-i?"

²⁶ Lanjimanba saakabik maŋ nba gbat nna yoo nba, ki u saan bi yudaano boor, ki saa yetɔ a, "A kare-e? Rom teebe tur jɔɔ na bi yaak."

²⁷ Ki lanjimanba yudaano na mun fiir, ki baar boi Pɔɔl a, "Betirin, Rom teeb set tura bi yaak nae-e?" Ki Pɔɔl jiin a, "Nn." ²⁸ Ki lanjimanba yudaano na yetɔ a, "Min ŋarin din pa likirii saamewa ki bi chabin yaak maŋ." Ki Pɔɔl yetɔ a, "Min ŋarin, bi poŋ marin nan yaak maŋe."

²⁹ Li taakpaak ni ki lanjimanba nba bo loon bin boou Pɔɔl ki boio buboito na ji furin ki ŋmat potuntuna. Ki jaŋmaanii ji soor lanjimanba yudaano na, kimaan waa bann nan Rom teebe chab Pɔɔl bi yaak, nan waa bia te ki bi lorɔ jarit na.

Baa bu Pɔɔl buut bianjinba

³⁰ Nanne ki lanjimanba yudaano maŋ lek yiab a wun bann maan nba ki Juu teeb paan Pɔɔl na paak chib chib. Ki li ji tan yent sanyikɔ, ki u te ki bi lotɔ, ŋaan bia tur mɔb a mannteeb yudamm na nan bi tɔɔndamm tituk kura n tikir na, ŋaan te ki Pɔɔl baar set bi tɔɔnn po.

¹ Li pasiar, yudaano maŋ din ki gbia Juu teeb maan nba ki Pɔɔl pak tur niib maŋ na.

23 Nanne ki Pɔɔl got tɔɔndamm tituk maŋ sirrr, ki tan yet a, "Chanbaanba nan n naa waas, maa be ki tan tuu mɔtana, n mi nan li fan nan Yennu."

² Waa yet nna, ki mannteeb yudaano Ananias bet binba see ki kpia Pɔɔl na, a bin faa Pɔɔl mɔb paak. ³ Ki Pɔɔl betɔ a, "Yennu saa faa fin kpinkpannii daano na. A kar leŋ ki bu n buut nan ti sennu nba want bianjinba na, ŋaan yaa bin faa-n, ki sennu maŋ ki chab nna." ⁴ Ki binba see ki kpia Pɔɔl na betɔ a, "A tan sukii mannteeb yudaano?" ⁵ Ki u jiiin a, "N naa waas, n ki mi nan u tee mannteeb yudaano. Yennu gbouŋ poŋ yet a 'Li ki ŋan ki a pak barbiiuk ki jiiin a yudaano po.'" ⁶ Tɔɔl, Pɔɔl nba ji bann nan tɔɔndamm tituk maŋ siab tee Sajusiinba-e, ki leeb mun tee Farisiinba na, ki u yet sanpaapowa a, "N naa waas, n tee Farisii nirɔe, Farisii bike teen. Ki n mɔk dindann nan kpeemm tan saa fiira. Li paake te ki bi bu n buut na."

⁷ Waa pak nna maŋ yoo nba, ki mɔnɔk fiir Farisiinba nan Sajusiinba maŋ sinsuuk ni, ki bi ji bɔkit leeb, ⁸ (ki-maan Sajusiinba na din yaa kpeemm fiiru kaa, ki malakanba bia kaa, ki sei bia kaa, ŋaan Farisiinba ŋarin teen li kur yadawa.)

⁹ Nanne ki bi tintianii na ŋammit do ki pukii. Ki sennu wantteeb nba tee Farisiinba na fiir pak nan ninmɔnn a, "Ti ki la jɔk na biiti. Li pasiar Yennu-e set tun seek koo malaka, ki u pak turɔ." ¹⁰ Ki mɔnɔk na ŋamm fiir bonchiann, ki lanjimanba yudaano na mi a bi tan saa mann dat Pɔɔl ki pat patɔ. Li paak ki u tur mɔb a lanjimanba n saan ki nyinn Pɔɔl tituk kaanu damm maŋ ni, ki saan nanc bi ŋaak na ni.

¹¹ Li daar nyɔk, ki ti Yomdaano Yiisa baar Pɔɔl boor, ki tan betɔ a, "Ti mɔk parcheenn. A poŋ turin siara Jerusalem-a, ki li tee talase ki a bia tun nna Rom."

Bianjinba ki bi lorin a bin kpi Pɔɔl

¹² Laa din tan yent sanyɔk, ki Juu tesaab tikir, ki kar lor, ki por a bi kan di siar koo ki nyu siari, see ki bi tan kpii Pɔɔl-a. ¹³ Binba din lor lor maŋ din yab gar niib piinnawa. ¹⁴ Nanne ki bi fiir saan mannteeb yudamm nan saakab boor ki yetib a, "Ti por por nba paare a ti kan di siar koo ki nyu siari, see ki ti tan kpii Pɔɔl-a. ¹⁵ Li paak, yimm nan tɔɔndamm tituk na n tun toonii Rom lanjimanba yudaano na peŋ, ki wun nyinn Pɔɔl ki baar nanc i boor nna, ki lii tee nan i loon ki i boiɔ buboite, ki bann u maan maŋ po chib chib na. ŋaan ti saa kpiu ki u daa ki baari."

¹⁶ ŋaan ki Pɔɔl niipoo bija mun gbat bi lora maŋ, ki saan lanjimanba diiuk na ni, ki saa bet Pɔɔl li bannu. ¹⁷ Pɔɔl nba gbat nna maŋ, ki u yiin lanjimanba saakayeno, ki tan betɔ a, "Jiin naasimo na, ki saan nanc a yudaano boor, kimaan u mɔk siare ki yaa wun betɔ." ¹⁸ Ki lanjimanba saakayeno na jiiu ki saan nanc bi yudaano na peŋ, ki yetɔ a, "Pɔɔl nba ki ti diau yommik na yet a n baar nan naasimo na a boor, a ki u mɔk siare ki loon wun beta."

¹⁹ Ki lanjimanba yudaano na soor u nuu soon nna, ki saan nanc kpiŋ, ki saa boiɔ a, "A mɔk barlanii ki loon ki a betimi?" ²⁰ Ki u yetɔ a, "Juu teeb taan mɔb ki loon

bin won boia ki a nyinn Pɔɔl ki sik nanc bi tɔɔndamm tituk ni, ki lii tee nan bi loon bin boiɔ buboite, ki bann u po chib chib na. ²¹ ŋaan a daa fiin bi po, kimaan Juu tesaab yab ki gar jab piinnawa, binba saa bɔr guu a bin kpiu. Bi kura por pore, ki yaa bi kan di jeet koo ki nyu siari, see ki bin tan kpiuwa. Bi kpan teen siirewa ŋaan ji guu a mɔb." ²² Nanne ki lanjimanba yudaano na bet naasimo na a, "Ti mi ki a yet jɔk nan a kumiin li labaar," ŋaan te ki u ŋmat.

Bianjinba ki bi jii Pɔɔl ki saan nanc Siisarea

²³ Ki lanjimanba yudaano na yiin u saakab na ni banlee ki tan betib a, "Jiin lanjimanba kobiinlee, nan taanjakira piinlore, ki jii kprantɔra kobiinlee mun, ki teen siir ki saan Siisarea. Ii nyi gɔtomm yoo nyɔk na, ki saan, ²⁴ ki jii taamm ki tur Pɔɔl ki wun jak, ki tenn taanlei kii dia, kii saa nanc soon nna, ki saa baar yudaano Fiiliks boor, ki daa te ki u laat danj." ²⁵ U din sɔb gbouŋo ki turib, a bin saa tur yudaano Fiiliks, ki li want a:

²⁶ "Min Klɔdius Lisias-e sɔbin gbouŋ na, ki teen chanbaa, yent yudaano Fiiliks, n foonta.

²⁷ "Juu teebe daan soor jɔk na, ki bo saa kpiuwa, ŋaan ki n gbat a Rom teeb turɔ bi yaaka. Li paak ki n jii lanjimanba, ki saan fatɔ, ²⁸ ki loon ki n bann linba paake ki bi paau mapipaata maŋ. Li paak ki n jiiu ki baar nanc bi tɔɔndamm tituk boor, ²⁹ ki bann nan lii tee bi mɔŋ sennu paake ki bi paau maan maŋ. ŋaan li ki tee bisiat kaa ki li bo jaŋ nan u kuumi, koo dansarkɔnu.

³⁰ "Nanne ki bi kumiin a Juu teeb lorin a bin kpiu. Li paake ki n yaa lanjimanba n jiiu ki baar a peŋ yian yian, ŋaan ki n bia bet binba paau maan maŋ, a bin baar a boor, ki tan wanna u biit nba tee bianjinba."

³¹ Nanne ki lanjimanba na jii Pɔɔl nan bi yudaano nba turib mɔb bianjinba na, ki saa nanc, ki saa baar doo nba ki bi yi Antipatiris na, nyɔk maŋ. ³² Ki li yent sanyɔk, ki lanjimanba nba somm taatiŋ na ji ŋmat kun Jerusalem, lanjimanba ŋaak na ni, ŋaan chab taanjakira na a bin saan nanc.

³³ Ki bi jiiu ki saan nanc Siisarea, ki saa jii gbouŋ na ki tur yudaano Fiiliks, ŋaan bia jii Pɔɔl ki kubino. ³⁴ Ki yudaano maŋ gaar gbouŋ na ki karin, ki boi Pɔɔl a, "A nyii tinlanje?" Ki u jiiin a, "Silisia." Waa bann nna maŋ ³⁵ ki u yetɔ a, "Binba paa-a maan maŋ-i baar yoo nba, n saa bu a buut," ŋaan tur mɔb a guuteeb-ii diau ŋaak nba ki kpanbar Herod din maa na ni.

Juu teeb nba paa Pɔɔl maan bianjinba

24 Tɔɔl, daa ŋanŋmu daar, ki mannteeb yudaano Ananias, nan saakab, nan kɔɔya nba ki bi yiu Tetulus na, tan baar Siisarea ki saan yudaano Fiiliks boor, ki bia yaa bin paan Pɔɔl maan. Ki Fiiliks te ki bi yino.

² Li yoo na ki Tetulus jak ki paa Pɔɔl maan, ki yeen a, "Chanbaa Fiiliks, a paake ki ti tiŋ na mei, ki a minu paak ki a yiab ki ŋamii ti tiŋ na. ³ Siar kur po ti mɔk parpeenn linba na paak yoo kur, ki ti teena niipoouk bonchiann.

⁴ “N ki mantik loon ki n biir a yoo, n̄aan n barimae ki a di sukuru ki gbiint ti maan na waan.

⁵ “Ti la j̄ok na ki u tee damii daan̄e, ki bia jenna, ki u tuk Juu teeb, tingboun̄ na kur ni. N̄ok̄e bia tee Nasari-inn jiantii yudaan̄o gbaa. ⁶ U daan loon wun biir Yen-jiantu n̄asaakake. N̄anne te ki ti soor̄o ((ki daan bo loon tin bu u buut nan ti sennu nba want bianjinba na, ⁷ n̄aan ki lanjimanba yudaan̄o Lisias baar, ki tan kpir ti niib nan paŋ ki fat̄o ti peŋ, ⁸ ki bia tur m̄ob a binba paau maan maŋ n baar a boor na.)) Chanbaa, li-i tee ki a boi j̄ok na, a m̄ok̄ sa a fit bann linba paake ki ti piak ki biir̄o.” ⁹ N̄anne ki Juu teeb mun bia yaa, “Li kpan set tee m̄oniie.”

P̄ok̄l nba piak nyint u m̄ok̄ bianjinba

¹⁰ Li yoo na ki yudaan̄o na wann P̄ok̄l nuu a wun fiir pak. Ki P̄ok̄l yet a, “N mi nan faa teen timm Juu teeb barbuur̄o, li dii bina bonchiann. Li paak, li turin parpeenn nan maa yaa n pak n m̄ok̄ paak a boor na.

¹¹ “Li-i tee ki a loon, a saa boi ki bann nan li ki gar dapiik nan n̄anlee ki n daan doo Jerusalem, maa n saa jiant Yennu. ¹² Ki Juu teeb daan ki la ki n n̄ok̄ m̄ok̄iok̄ nan s̄ok̄ Yen-jiantu n̄asaakak ni, koo ki tikii niib ki fiint bi wutoa Yen-jiantu diit ni, koo doo maŋ ni. ¹³ Bi bia kan fit wann nan maan nba ki bi paan na tee barm̄oni.

¹⁴ “Min beerae nan maa waa s̄ok̄u nba ki Juu teeb yeen a li s̄ok̄u ki n̄an na, n̄aan min lek jiantir ti yee-jamm Yennu-e. Linba s̄ok̄b Moses sennu gbant ni nan Yennu s̄ok̄kiniinba gbant ni na, n teen li kura yadawa, ¹⁵ ki m̄ok̄ dindann, ki binba paan maan na m̄ok̄ mun bia m̄ok̄ li dindann boorue, nan Yennu tan saa fiin binba tee niŋamm nan binba tee nibiit kur kuun ni. ¹⁶ Li paak, n yiab n m̄ok̄ yoo kur maa n tun linba took, ki n par-ii be fanu Yennu nan nisaarii boor.

¹⁷ “T̄ok̄, maa din nyii Jerusalem, li din yukir bonchiann, ki n ji tan n̄mat leŋ maa n tur n niib nba tee talas damm na likirii, n̄aan bia mann mannu ki tur Yennu. ¹⁸ T̄ok̄, sinsinn, maa daan n̄amm n m̄ok̄ gbenn na, ki n daa be Yen-jiantu n̄asaakak ni, ki daa mann mannu maŋ, ki bi s̄ok̄ ki lan. Li yoo na niib daan ki yab n̄aak maŋ ni, ki fuut mun bia kaa. ¹⁹ N̄aan ki Juu tesiab nba daan nyii Asia yent ni na n̄arin be Yen-jiantu n̄asaakak na ni. Li-i bonni tee ki bi la n biit, li bo kpa a talas ki bin baar ki pak biirin. ²⁰ N̄ann-i kaa, fan n̄aan ki niib nba be nna n wann biit nba ki bi daan la ki n tun, maa daan see bi t̄ok̄ndamm tituk ni yoo nba na. ²¹ Bi daan ki la n biiti, see bonyennk̄ok̄ nba ki n daan yet bi sinsuuk ni na a, ‘Buut nba ki i bu nanin na tee maa yet a kpeemm fiiru be na paake.’”

²² Fiilik̄s nba n̄arin mi Yiisa weiu po bonn̄ann na, ki u nyik maan na, n̄aan yaa, “Lanjimanba yudaan̄o Lisias-i tanj baar yoo nba, n saa bu i maan maŋ.” ²³ Ki u ji din bet u lanjimanba saakayen̄o a wuu guu P̄ok̄l, ki wuu be u yamani, n̄aan bia chab P̄ok̄l j̄ok̄snba a bii teen̄o linba ki u loon.

Bianjinba ki P̄ok̄l pak tur yudaan̄o Fiilik̄s nan u n̄aapoo

²⁴ N̄anne ki daan̄an̄a nna gar, ki Fiilik̄s baar u buut boor nan u n̄aapoo Drusila, wunba din tee Juu nir̄o na, ki te ki bi yiin P̄ok̄l ki baar nan̄o. Ki P̄ok̄l piak bianjinba ki nir̄o saa teen Yiisa Masia yada. Ki n̄ok̄ Fiilik̄s gbiin.

²⁵ T̄ok̄, P̄ok̄l nba piak ki want yentinu nan m̄ok̄ndianu nan buut daar baaru po yoo nba, ki jan̄maan̄ii ji soor Fiilik̄s, ki u yet a, “M̄otana, i daa kii saa, n̄aan li-i tee ki n la yaak, n bia saa n̄amm yiina.”

²⁶ N̄aan ki Fiilik̄s daan a P̄ok̄l n koou nan likirii. Li paake te ki u din tuu j̄ok̄ yi P̄ok̄l ki piak nan̄o.

²⁷ T̄ok̄, bina n̄anlee poorpo ki Posius Festus mun gaar Fiilik̄s setu ki gaar yudant maŋ. Fiilik̄s nba din yaa wun nyik toonn na, ki u loon wun penn Juu teeb para, ki n̄aan ki P̄ok̄l be dansarik ni.

P̄ok̄l nba gaan u maan ki tur kpanbar Siisa bianjinba

25 Yudaan̄o Festus nba baar Siisarea, li daa n̄an-taa poor poe ki u nyii leŋ ki doo Jerusalem.

² Leŋe ki mannteeb yudamm nan Juu teeb yudamm baar Festus peŋ ki paan P̄ok̄l maan, n̄aan miar Festus ³ a wun te ki bi para-ii mei, ki te P̄ok̄l n baar Jerusalem, n̄aan lor a bin s̄ok̄ ki kpi P̄ok̄l s̄ok̄u ni.

⁴ Ki Festus jiin a, “P̄ok̄l be dansarik ni Siisarea, n̄aan n m̄ok̄ saa n̄mat saan leŋ daa n̄anlelee na. ⁵ Li paak, n̄aan man ki i yudamm n wein, ki tin sik Siisarea. Li-i tee ki j̄ok̄ na tun bonbiirie, bin biir̄o.”

⁶ Festus din dii nan daa n̄anniin koo piik na ki be namm, ki tan fit n̄mat Siisarea. Ki li yent sanyik̄ni, ki u ji kar u buut binbintir paak, n̄aan te ki bi nyinn P̄ok̄l ki baar nan̄o. ⁷ P̄ok̄l nba baar yoo nba, ki u ji jak buut bunu. Ki Juu teeb nba nyii Jerusalem na fiir ki lint P̄ok̄l, ki pak bonbiir bonchiann ki biir̄o, n̄aan bia lek ki fit wann nan bi maan maŋ tee m̄oni.

⁸ N̄anne ki P̄ok̄l pak u m̄ok̄ paak, ki yet a, “N ki tun biir Juu teeb sennu. N bia ki tun biir Yen-jiantu n̄asaakak siari, koo Rom kpanbara yudaan̄o.”

⁹ N̄aan ki Festus loon wun penn Juu teeb para. Li paak, ki u boi P̄ok̄l a, “A loon ki a saan Jerusalem, ki n saa bu a buut leŋi-i?” ¹⁰ Ki P̄ok̄l yet a, “N kpan daa see Kpanbar Siisa buut boore na, siaminba n̄an nan ki a bu n buut. N ki tun Juu teeb bisiat̄i, ki a m̄ok̄ mun bia mi nna. ¹¹ Mi-i bonni tee m̄ok̄ȳetdaanc̄ie, ki tun bonbiir nba jan̄ nan kuun, n kan yet a n nyi kuun ni. N̄aan li-i tee ki bi paanin maamie, s̄ok̄ kan fit jiin ki kubin bi nuu ni. N̄aan see ki n gaan n maan maŋ ki tur kpanbar Siisa.”

¹² N̄anne ki Festus pak nan u saakab maan maŋ po, n̄aan bet P̄ok̄l a, “A gaan a maan maŋ ki tur kpanbar Siisa-wa. Li paak, a set saa saana.”

Bat Agripa nan u n̄aapoo nba gbiint P̄ok̄l maan bianjinba

¹³ Daa n̄anlee nna nba gar, ki Bat Agripa nan u niipoo Beniis tan baar Siisarea a bin foont yudaan̄o Festus. ¹⁴ Bi din teen leŋ daan̄an̄awa, ki Festus tan wann bat na P̄ok̄l maan nba tee bianjinba, ki yet a, “Fiilik̄s

daan yaat, n̄aan nyik כַּכּ dansarik ni, ¹⁵ n̄aan maa daan saan Jerusalem yoo nba na, ki Juu teeb saakab nan mannteeb yudamm pak biir, ki yaa n bu u maan maŋ ki biir. ¹⁶ Ki n mun jiin ki betib a 'Timm Rom teeb yaa boor n̄arin, li ki tee ti kaar kaa ki tin chab n̄ir, nba ki bi yaa u tee biirt כַּכּ ki bin kpiu, n̄aan ki u biir teeb daa ki baar buut boor, ki כַּכּ nan n̄amm daa ki took leeb ki u pak a wun nyinn u כַּכּי.'

¹⁷ "Li paak, bi kura nba daan tan baar nna yoo nba, n ki taantiri, ki li yent sanyik ki n kar n buut binbintir paak, n̄aan tur כַּכּ ki bi כַּכּ nan כַּכּל.

¹⁸ "Nanne ki binba biir maŋ fiir set a bin pak ki biir, n̄aan ki fit la u biit nba tee linba nan maa daan bo dukii laa sii bi bianjiba na, ¹⁹ n̄aan bi kpan כַּכּי כַּכּי ki jiin bi כַּכּי Yenjiantu poe, nan כַּכּ nba din kpo, ki u sann tee Yiisa, wunba ki כַּכּl yeen a u be u manfoor ni na po.

²⁰ "Ki li maan jarin. Li paak ki n bet כַּכּl a li-i tee ki u loon wun saan Jerusalem ki n saa bu u maan lenje, wun yetin. ²¹ Ki u yet a bii diau dansarik ni כַּכּמכּ nan yoo nba ki bi tan saa saan nan כַּכּ kpanbara yudaan boor, ki wun saa jiar u maan maŋ. Nanne ki n tur כַּכּ maa bii guu-u, ki n tan te ki bin saan nan כַּכּ kpanbara yudaan maŋ peŋ."

²² Ki Bat Agripa yet Festus a, "N כַּכּ loon ki n gbat n̄ir maŋ כַּכּ ni." Ki Festus jiin a, "Wonnewa ki a won saa gbat u כַּכּ ni." ²³ Ki li yent sanyik, ki Bat Agripa nan u niipoo Beniis muk mukit, ki lanjimanba yudamm nan doo na yudamm wei bi poor ki baar כַּכּ buut diiuk na ni ki kar. Ki yudaan כַּכּ Festus ji tun toonii a bin jii כַּכּ ki baar nan.

²⁴ Nanne ki Festus yet a, "Bat Agripa nan yimm nba kur be nna na, i la כַּכּ nba na, כַּכּ ki Juu teeb nba be nna, nan binba kur be Jerusalem baar n boor nan u maan, ki biir, ki yakii nanin, ki yaa li ki n̄an ki wuu be. ²⁵ N̄aan min n̄arin la ki u ki tun bisiat ki li jaŋ nan kuumi. Ki u כַּכּ bia yaa u loon ki wun gaan u maan maŋ kpanbara yudaan peŋe.

"כַּכּ, li paak ki n dukin maa n te ki wun saan.

²⁶ N̄aan n ki mi maa saa כַּכּ gbouŋ ki tur kpanbara yudaan na, ki pak linba ki saan gaan u po. Nanne te ki n baar nan i kur numm ni na, n̄aan li mantik kpa a fin Bat Agripa-e. Ki u buboit fiitu poorpo, n saa la maan nba ki n saa fit כַּכּ ki tur kpanbara yudaan maŋ, ²⁷ kimaan li kaa paak nan ki n te ki dansark כַּכּ n saan kpanbara yudaan boor, n̄aan ki n kan fit wann waa biir linba."

Bianjiba ki כַּכּ כַּכּ u כַּכּ paak, Bat Agripa boor

26 Li yoo na ki Bat Agripa yet כַּכּ a, "N chaba כַּכּ. Pakin nyinn a כַּכּ." Ki כַּכּ donn u nuu a wun pak ki nyinn u כַּכּ, ki yet a:

² "Bat Agripa, li maŋin bonchiann nan maa see a כַּכּ dinna, ki yaa n pak ki nyinn n כַּכּ, ki jiin linba kur ki Juu teeb biirin na po. ³ Ki bia jenna, n כַּכּ parpeenn bonchiann nan maa see a כַּכּ na, nan faa tee bannt כַּכּ, ki mi Juu teeb sennu nan bi כַּכּ nba

tee bianjiba kur na. Li paak, chanbaa, n barimae, dimin sukuru ki gbiint maa yaa n pak linba na.

⁴ "Maa fiir n bisin niwa nan כַּכּana, Juu teeb kur mi maa din tuu be bianjiba, n tiŋ ni nan Jerusalem. ⁵ Bi poŋ mi-n ki li כַּכּ. Li-i tee ki bi loon, bi saa fit wann nan n tuu waa Farisiinba Yenjiantu כַּכּ nba mantik paar nae. ⁶ Ki כַּכּana n ji see ki bi bu n buut, kimaan n כַּכּ dindann nan כַּכּonn nba ki Yennu din senn tur ti yee-jamm na. ⁷ כַּכּonn maŋ paake ki timm Juu teeb booru piik nan munlee tuu כַּכּ dindann ki dukii nan ti tan saa lar. Li paak ki bi jiantir Yennu nan nin כַּכּonn yonnu nan nyik. Chanbaa Agripa, dindann maŋ paake ki Juu teeb piak ki biirin na. ⁸ Bee ki li paar i boor nan ki i teen yada a Yennu fiint kpeemmi?

⁹ "Sinsinn, n כַּכּ din dukin nan li kpa a talase ki n tun bonsiar kur ki biir Nasaref n̄ir Yiisa sann. ¹⁰ Nnae ki n din tuun Jerusalem. Mannteeb yudamm din tuu chabin yiikoo ki n so Yennu niib ki כַּכּtib dansarii. Baa din tuu bu bi maan ki tan gbenn ki chab a bin kpib na, n כַּכּ mun din tuu taa binba tuu chab a bin kpib na po.

¹¹ "Yoo kur n din tuu כַּכּ ki mukisiribe, Yenjiantu diit kur ni, ki loon ki bii כַּכּ a bi ki waa Yiisa. N din mantik donn wutoor bi paak, ki li saa yakira. Li paak, n bia lek din tuu saa doi nba be tinganii ni, ki saa dintib biak.

כַּכּ nba betib u lebitu po bianjiba

(Toona 9.1-19; 22.6-16)

¹² "Li paake ki n yaan tan fiir saa Damaskus, maa n dinn Yiisaweira biak nan mannteeb yudamm nba chabin yiikoo, ki bia turin כַּכּ a n tun na.

¹³ "כַּכּ, Chanbaa Agripa, li din tee yonsuuk nie ki n be כַּכּ paak ki saa, ki tan la ki yentu nyii sanpaapo ki yeen gar yonnu, ki yent nyokit ki lint min nan n כַּכּnan-leeb na. ¹⁴ Ki ti kura baa tiŋ ni. Ki n gbat kunkor pak timm Juu teeb maan ni, ki yin a 'כַּכּ, כַּכּ, bee ki a mukisimi? Li tee jatiee nan fii כַּכּ nanin.'

¹⁵ "Ki n jiin a, 'N Yomdaan, fin n̄mee?' Ki ti Yomdaan jiin a 'Min Yiisa-e ki a mukis maŋ. ¹⁶ N̄aan fiit ki set. N nyinn fine a a teen n toontunno. Linba nae te ki n כַּכּit a paak. Teent siara ki wann niib faa lan bianjiba dinna, nan linba ki n sii fiitir wanta yoo nba waa. ¹⁷ Maa tan saa tuma siaminba na, n bia tan saa nyinna daar ni Juu teeb nan nilee ni. ¹⁸ Fine tee wunba saa yent bi numm po, ki bin nyi bun כַּכּnn ni ki כַּכּ yentu ni, ki bia nyinnib Sintaanii nuu ni ki bin כַּכּ Yennu nuu ni, ki wun nyik bi biit ki chabib, ki bin la jiar, binba ki Yennu teemm u niib na sinsuuk ni, kimaan baa teenin yada na paak.'

כַּכּ nba want u toona po bianjiba

¹⁹ "Li paak, Chanbaa Agripa, n din ki yê Yendouŋ ni yirintu maŋi. ²⁰ N̄aan sinsinn, n din כַּכּnt Yennu maan ki tur Damaskus teebe, ki pukin Jerusalem nan Judea yent ni dolia nba be lokir kur po. Li poorpoewa ki n tan כַּכּnt tur binba ki tee Juu teeb. N wannu nba ki n teen niib na kur tee bin nyik biit tumue kii waa Yennu כַּכּ, kii tuun bonjana, ki lin wann nan bi set nyik bi toonbiit nan כַּכּni.

21 “Li din tee linba na paake ki Juu teeb soorin, maa daa be Yenjiantu nasaakak ni na, ki loon bin kpin, 22 njaan laa jii ki tan tuu dinna, ki Yennu guun, ki n ji be ki see ki mōontir u maan ki teen tatimm nan paarib kur. Maa piak linba na, njann nan Moses nan Yennu sōkiniinba nba din tuu piak linba kur ki mōk bōkitu. Njamm din piak linba tan sii tuune, 23 a Yennu Nigan-ntō Masia tan saa fabir di biak ki kpo, ki njōe bia sii tee sinsinn daanō nba tan saa fiir kuun ni, li paak ki u bia saa mōont ki tur Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb, ki beerib barii nba sii yentir bi numm po.”

24 Pōōl nba din piak a wun nyinn u mōn na, njanne ki Festus tian u paak a, “Pōōl, a waata. A bannchōn na paake te ki a waat.” 25 Ki Pōōl jiiin a, “Chanbaa Festus, n ki waat kaa. Maan nba ki n piak na tee barmōniie, ki bia mōk paak. 26 Chanbaa Agripa, n mōk parcheenn ki saa pak tura, kimaan a mōn mi linba na po, ki n bia teen yada nan barii nba jiiin Yiisa po na ki bōr a boori, kimaan linba din teen maḡ din ki woon kaa. 27 Chanbaa Agripa, a teen Yennu sōkiniinba maan yadawa-a? Njaan n lek mi nan a teen yadawa.”

28 Ki Bat Agripa jiiin Pōōl a, “Fin mi a a pinpauk mintik na saa fit dakin ki n teen Yiisaweirōe.”

29 Ki Pōōl jiiin a, “N pinpauk-u fōk koo laa ki fōki, min yaa Yenmiaru tee ki fin nan niib n kura nba gbiint n maan na dinna na n teen Yiisaweira nan maa tee bi-anḡinba nae, njann jarit nba na kuukōe ki i kii mōki.”

30 Njanne ki Bat Agripa, nan yudaanō Festus, nan Beniis, nan binba kur kar leḡ na fiir ki nyii. 31 Baa yaa bin yat yoo nba, ki bi ji beer bi leeb a, “Nōō na taan ki tun biit ki li jaḡ nan bin kpiu, koo ki kōōk dansariki.”

32 Ki Bat Agripa yet Festus a, “Nirō na-i daan bonni kii miar a wun gaan u maan na ki tur Kpanbar Siisa, ti bo saa fit njauwa.”

Pōōl nba piin Rom doo saanu bianḡinba

27 Baa ji din tan lor a bin jii Pōōl ki saan nanō Rom, Itali tiḡ ni na, ki bi jii njōō nan dansarkōōleeb, ki tur Rom lanjimanba saakōō nna, ki u sann tee Julius, ki u be lanjimanba paabu nba ki bi yi Kpanbara Yudaanō Paabu na ni, ki u jii lanjimanba na, 2 ki ti 1 kur kōō njaruḡ nba nyii Adramitium, kimaan njaruḡ maḡ poḡ teen siir nan wun nyi Siisarea ki saan Asia yent ni doi nba kpia mōkgbenḡir na; ki Masedonia nirō Aristakus, wunba nyii Tesalonika na, chianit. 3 Ki li tan yent sanyōk ni, ki ti baar Sidonn. Ki lanjimanba saakōō Julius dia Pōōl fanu, ki chabō a wun saan Yii-saweira nba be leḡ na peḡ, ki bin turō u bonloḡa. 4 Ki ti tan nyii leḡ ki yaat saa, ki wouḡ fukit ki da tookit, ki ti pek kpian Saiprus tiḡ ki saa, ki tiḡ maḡ tia wouḡ na ki turit. 5 Taa puur mōkgbenḡir na paak yoo nba, ki ti per Silisia nan Pamfilia tiniḡ ki ji baar Maira doo, Lisia yent ni.

6 Leḡe ki lanjimanba saakōō na la njaruḡ nba nyii Aleksandria ki saa Itali tiḡ ni. Ki u te ki ti kōō njaruḡ maḡ, 7 ki saa soon-soon nna, ki li tan gbatit. Ti din jii

I Luk nba sōb gbouḡ maḡ mun bia din tōk namm ki saan.

daa saamewa, ki tan baar Kinidus doo boor, Kret tiḡ ni. Ki wouḡ na bia lek ki nyik tin saan taa saa siaminba po na. Li paak, ti din bōkin ki gar Kret tiḡ maḡ poe. Li poe ki wouḡ din ki paari, ki ti tan kpian Salmone, Kret tiḡ ni, ki gar. 8 Taa din saa na, li din paar bonchiann nan taa tan baar Kret doo nba yi Sinsetbonḡann na. Leḡ ki fōk nan Lasea doo, Kret tiḡ ni.

9 Taa yukir bonchiann na, Juu teeb mōloru dagbenḡir ji din gara, ki yoo nba ki ninbōnḡ tuu baar mōkgbenḡir paak na tan baar; li paak ki Pōōl kpaanib a, 10 “N njōōnba, n mi nan ti sōnu na ni, ninbōnḡ saa baarit bonchiann, li ki tee tiat nba be njaruḡ na ni, koo njaruḡ na kuukōō paak kaa, njann ti mōn manfoa gbaa sii be daḡ ni.” 11 Njaan lanjimanba saakōō na baka din taan kaa linba ki Pōōl pak na po, u din fiin njaruḡ na saakōō nan li daanō na poe. 12 Njaan njaruḡ maḡ nba din see siaminba na din ki njan nan tin set leḡ sakoouk, li paak, bi bonchiann ji din yaa bin njan ki bin fiir leḡ ki saan, a li pasiar bi saa baar Fiiniks-a. Leḡ din tee Kret tiḡ dooe, ki njaruḡ sinsetboor be ki took yonbaa po, ki bi loon bii be leḡ sakoouk.

Ninbōnḡ nba din baar mōkgbenḡir na ni labaar

13 Li yoo na ki bi la wouḡ da niḡaḡ po soon-soon nna, ki bi ji dukin a li tee wounḡaḡ nba saa te ki bin fit nyann baa dukii bianḡinbae, ki bi ji fiir ki dat kutkpi-atir nba so njaruḡ ki sent na, ki kōōk njaruḡ maḡ ni, ki yaan jak bi sōnu ki saa, ki kōōk Kret mōk-kpīn.

14 Li ki yukiri ki wonpaaruk nba nyi yonput po na fikit tiḡ na ni, ki da siik mōkgbenḡir na ni, 15 ki tan baar wurrr njaruḡ na paak ki tutir, ki li ji paar bonchiann nan nirō n fit kan njaruḡ maḡ ki took wouḡ na; ki ti tat nyik wouḡ na tooku, ki wouḡ na ji tut njaruḡ maḡ ki saa nann, 16 ki li jiit, ki ti saa baar ki gar tinbik nba ki bi yi Kōda na boor. Taa gaar yoo nba ki tinbik maḡ kōōr wouḡ na ki u barik, ki ti gbaa kōōr burgbetir nba tuuk njaruḡ paak na, 17 ki bi ji dat burgbetir na ki kōōk njaruḡ na ni, ki bia lor njaruḡ na njmiit kenkema ki lint. Bi din tiin jaḡmaanii, ki mi a bi tan saa kpet kpian Libia tiḡ, siaminba ki nyun ki sumii, ki li tee ninbōnḡ boor na. Njanne ki bi sikin njaruḡ chinchenn na ki ji nyik ki wouḡ na yaan jiiib ki saa.

18 Wonpaaruk nba din mantik da na, ki li yent sanyōk ni, ki bi piin ki nyint jika njaruḡ maḡ ni, 19 ki li sanyafannuk, ki bi jii bi mōn nii ki nyinn njaruḡ maḡ bona, ki lu mōkgbenḡir na ni. 20 Li din jii daa bonchiann ki sanpagbant dōkin sanpaapo, ki ti ki fit la yonnu koo njmaabira, ki wouḡ na lek bia da nan paḡ. Ki ti ji ki mōk dindann nan ti saa tinni.

21 Li din yukir bonchiann ki bi ki dii, ki Pōōl tan fiir set ki yet a, “N njōōnba, i-i daanḡ bonni sak n mōk, ki ki nyii Krete tiḡ ni, li bo sii njan. I bo tan kii laat ninbōnḡ ki di fara na booru. 22 Njaan mōtana, ii sak n mōk kii mōk parcheenn man. I kōō nan yenōkōōwa kan kpo; njaruḡ na kōōe saa biir. 23 Kimaan Yennu nba ki n tee u kōō ki jiantirō na, u malaka won baar n boor nyōk, 24 ki tan betin a ‘Pōōl, daa tiin jaḡmaanii. See ki bi tan jiiia ki

saan nana Kpanbar Siisa boor. A paake ki Yennu yaa wun tinn niib kur nba be nana njarun na ni.'

²⁵ "Li paak, n נבאבא, ii מכל parcheenn man, ki-maan n teen Yennu yada nan li kpan sii tee nan waa betin nae. ²⁶ Wouŋ na lek saa tutit nan paŋ, ki daamiit, ki te ki tin baar tinsiak nba ki nyun lintira."

²⁷ Laa din tan teen nyotunmuna piik nan nanna ki wouŋ na lek da, ki saa nant מכלgbenjir nba ki bi yir Adria ¹ na paak, ki tansuunii ki njarun kanna na ji mi a ti per tiŋe. ²⁸ Nanne ki bi jii bonbikinkar, a bin bikin ki laan li sumii amii li ki sumii, ki bikin ki סככ li sumii baar taapaun kobik nan piinleewa. Ki li yann waamina, ki bi yaan bikin, ki סככ li sumiiu ji tee taapaun piinyiae.

²⁹ Ki janmaanii סכככ, kimaan bi dukii a bi njarun na tan saa kpet do tana paak. Li paak ki bi ji jii kutkpiata njan-na nba so njarun ki sent na, ki lu nyun ni, ki gaan njarun maŋ poorpo, njan lek ji mei Yennu a lin yent sanyik.

³⁰ Nanne ki njarun kanna na ji loon bin bot njan nyik njarun na, ki sikint burgbetir na nyun paak, njan ji tee ser ki li tee nan bi yaa bin sakin kutkpiata njarun maŋ סככנ poe na.

³¹ Naan ki סככ yet lanjimanba nan bi saakככ na a, "Njarun kanna na-i kaa njarun na ni, i סככ kan tinni."

³² Nanne ki lanjimanba na pot pot njan ni nba ki bi lor burgbetir maŋ, ki te ki li baa nyun ni.

³³ סככ, ki li yaan tan per yentu, ki סככ bet bi kura a bin di jeet, ki yet a, "Dinna li pukii daa piik nan njan na na ki i מכל janmaanii ki di siari. ³⁴ Li paak, n barimie ki i lek di jeet, kimaan li tee linba saa te ki i njan la paŋe. I סככ kan la danji." ³⁵ סככ nba pak nna, ki u jii boroboro, ki tur Yennu niipoouk bi numm ni, ki njan dii. ³⁶ Nanne ki bi para ji chee, ki bi kura jak jeet na ki di. ³⁷ Ti kur kann din tee kobiinlee nan piinlore nan banloobo. ³⁸ סככ kur nba dii jeet na ki jan yoo nba, ki bi jii boroboro dii nba tenn njarun maŋ ni na ki lu מכלgbenjir na ni, a njarun na n fukit.

Njarun na yakitu labaar

³⁹ Laa tan yent sanyik, ki njarun kanna na la tiŋ na ki ki banni, njan la lotuk nna מכלgbenjir na kpiŋ, ki li מכל gbingbanŋann, ki bi bikin a li-i saa fit, bin te ki njarun na n saan סככ leŋ ki fer tant ni. ⁴⁰ Nanne ki bi ji pot njan ni, ki kutkpiata maŋ baa nyun ni, njan bia lot njan ni nba lor daat nba ki bi dia kan njarun na, ki ji fit donn chinchenn njarun na numm po, a wouŋu da kii saa namm. Nanne ki bi tan per gbingbann, ⁴¹ ki njarun na סככנ po fer tiŋ ni. Li סככנ po nba fer tiŋ ni bianjiba na, ki njarun na gbar saanu, ki nyunpana ji lia li poorpo nan paŋ ki li yakit yakit.

⁴² סככ, ki lanjimanba na ji loon bin kpi dansarkככ na kur, a nna-i kaa, li pasiar bin duk poot ki chiar bot.

⁴³ Naan ki lanjimanba maŋ saakככ na njan loon ki wun tinn סככ. Li paak, ki u tiab a bi daa kpibi, njan tur מכל a binba kur mi nyunduku, bin yukir baa nyun na ni sinsinn ki duk poot. ⁴⁴ Naan binba biar ki ki mi duku

na n mun soor njarun daat koo njan-yaka ki מכל ki duk poot. Ti kura ji din teen nnae ki tinn.

Malta teeb nba gaarit bianjinba

28 Taa din tinn na poorpoe ki ti bann nan tiŋ maŋ sanne Malta. ² Leŋ niib din diat bonŋann. Saak din baa, ki waat be bonchiann, ki bi joo mugann ki turrit a ti nanii, njan teen ti kur sommir sommir. ³ Ki סככ tan tikir daginganii ki kpab nan waaok, ki teen muu na ni, ki muu na tonu gbat waaok na, ki u nyii, ki jun סככ nuu. ⁴ Ki leŋ niib nba la ki waaok na סככ סככ nuu paak na, ki bi ji beer leeb a, "סככ na kpan tee nikpiiruko. Waa lek tinn u מכל מכלgbenjir ni na, njan kpeemm njan kan nyik ki wuu be u manfoor ni." ⁵ Ki סככ njan u nuu, ki waaok na baa muu na ni, njan ki li ki teen סככ siar nan waama. ⁶ Ki bi ji daan a bin laan u siar po saa מכל, koo u tan saa baa ki kpo-o. Baa ji daan daan ki tan bak ki ki la siar teen סככ na, ki bi lebit bi dudukit ki yaa u tee yensaue.

⁷ Leŋ bia din ki סככ nan bat Publius kpaanti. נככע din tee tiŋ maŋ ni bat. Ki u din gaarit saauŋ ki saa jan damunjaa nanta. ⁸ Ki Publius maŋ baa mun סככ yiar gbanantouŋ nan סככ ni. Ki סככ tan סככ u diiuk ni, ki yii nii u paak, ki miar Yennu, ki u la laafia.

⁹ Li paak ki baatleeb nba be leŋ na kur baar, ki u te ki bi la laafia. ¹⁰ Ki bi pit piinii bonchiann. Taa bia din tan fi a tin סככ njarun yoo nba, ki bi baar nan linba ki ti tan sii loon סככ ni, ki סככ njarun ni ki turit.

Taa saan Rom bianjinba

¹¹ Ti benu leŋ njan maarii nanta poorpoe ki ti סככ njarun nba nyii Aleksandria ki be Malta sakoouk na, ki bi yi njarun maŋ Yenjaasna. Ki li fiir saa, ¹² ki yaan tan baar doo nba ki bi yi Sairakus na, ki biar leŋ daa nanta, ¹³ ki tan סככ baar Regium doo. Ki li tan yent ki wouŋ yaan jak danu, ki nyii niigaŋ po ki tutit. Ki ti jii daa njanlee ki yaan baar Puteoli doo. ¹⁴ Leŋe ki ti la Yii-saweisiab. Ki bi yaa tii be namm ki jan daa njanlore. Ki ti be namm, ki tan nyii leŋ ki saa Rom doo ni.

¹⁵ Yii-saweira nba be Rom doo ni na nba gbat ti po, ki bi fiir chetit Apius daak na ni, ki siab mun chetit Saamŋei Nanta nba kpia Rom na. סככ nba lab yoo nba, ki li tur kpaan-מכל, ki u tur Yennu niipoouk.

סככ benu Rom doo ni

¹⁶ Taa baar Rom yoo nba, ki bi chab סככ ki u be njan ni, ki bi te ki lanjima guu-u.

¹⁷ סככ, li daa nanta poor poe ki סככ yin Juu teeb yudamm ki lakimm, ki yetib a, "N naa waas, n lek ki tun bonbisiar ki biir ti niib koo ti yeejamm sennu, njan bi din soorin ki סככ dansarik Jerusalem-e, ki jii kubinin Rom teeb. ¹⁸ Ki bi boin buboit, ki tan loon bin nyikin, kimaan bi ki la maa tun bonbisiar nba jan nan bin kpi-mi. ¹⁹ Naan Juu teeb nba din ki sak bin nyikin na, li paak ji din te ki n yaa n saa gaan n maan ki tur kpan-bara yudaan Siisa-e, njan li din ki tee n loon ki n pak biir ti niib kaa.

I Li sanleere tee "Sinsuuk ni מכלgbenjir."

²⁰ “Li paake ki n yiini maa n tan lai ki beti labaar na. Maa mɔɔntir Yennu Niganntɔɔ, wunba ki Juu teeb mɔk dindann u po na, ɲanne te ki bi baanin jarit na.”

²¹ Ki bi betɔ a, “Ti ki la gbant nyii Judea ki baar ki want a po, koo ti ɔɔɔ bia ki nyii leŋ ki baar nan labasiari, ki ɔɔɔ mun bia ki pak bonbisiar ki gaan a po.

²² Ɗaan ti loon ki tin bann a dudukite. Ti poŋ mi nan siar kur po, niib bonchiann piak ki biir jiantu nba ki a waa na.”

²³ Li paak ki bi senn daar. Ki niib bonchiann tan baar Pɔɔɔ peŋ daar maŋ ni. Ki u kat wannib nan ninmɔnn, Yennu naan na po, sanyɔk ni mɔkmɔk nan daajoouk, ki wantib Yiisa barii nba be Moses sennu ni nan Yennu ɔɔkiniinba ɔɔbu ni bianinba, ki yiab a wun tunn niib na yan ki jiiin Yiisa po. ²⁴ Ki bi siab yan din tunn ki ɔɔɔ Yiisa ni, Pɔɔɔ maan maŋ paak, ki siab mun ki teen yada. ²⁵ Ki bi jak leeb nan mɔɔɔk, ki yaa bin yat. Ɗanne ki Pɔɔɔ pak bonyennkɔ a, “Yoo nba ki Yennu Seyeeŋ din te ki u ɔɔkiiii Aisaya pak tur ti yeejamm na, u din pak mɔni-^{ie,} ²⁶ ki yet a,

‘Ii saa ki saa bet niib na a:

I tan saa gbiint ki gbiint, ɲaan lek kan bann li paaki, ki bia tan saa got ki got, ɲaan lek kan la,

²⁷ kimaan niib na tee yankpeena, ki bi bia kpaa bi tuba a bi daa gbia, ki bia mun bi nunii a bi daa laat.

Bi-i bonni kii mun bi nunii, bi bo saa lawa, bi-i biaki bonni kii kpaa bi tuba, bi bo saa gbata, ki bi-i biaki bonni kii tee yankpeena, bi bo saa bann li paaka.

Li-i kii teen nna bonni, bi bo saa nyik bi toonbiite, ki n te ki bin la laafia.’”

²⁸ Ki Pɔɔɔ ɲamm yet a, “Li ɲan ki yin bann nan Yennu tinnu maan baar niib nba ki tee Juu teeb paaka, ki bi saa gbiint.”

((²⁹ Pɔɔɔ nba din pak nna yoo nba, ki Juu teeb na ji yat saa, ki jak leeb nan mɔɔɔk bonchiann.))

³⁰ Pɔɔɔ nba din be siaminba na, u din pa likiriie, ki be leŋ bina ɲanlee. Nirɔ nba kur tan baar u boor, wun gaarɔ bonŋann. ³¹ Ki u din tuu mɔɔntir Yennu naan na po, ki want niib ti Yomdaanɔ Yiisa Masia po, ki piak u yamani nan parcheenn.

Rom Teeb

Ki jiin Rom teeb gbouŋ na po

ƆƆƆ din ƆƆƆ gbouŋ na ki tur Rom doo teeb, a lin ŋamm ƆƆƆue, ki wun baar ƆƆƆ Yiisaweira nba be leŋ. U lor din tee wun tun nan leŋ Yiisaweira nae waama, li poor po bin sommo ki wun saan Speenn tiŋ ni.

1 Min ƆƆƆ-e ƆƆƆbin gbouŋ na. N tee Yiisa Masia toontunnƆe, ki u yiinin a n teen u toonii, ki Yennu gannin a n mƆƆnt u barŋanii na.

2 Yennu din ƆƆƆ senn u mƆƆsonn barŋanii maŋ poe-wa, ki u ƆƆƆiniinba din mƆƆntir u mƆƆsonn maŋ, nan laa ƆƆƆ u kasii gbouŋ ni na. **3** Barŋanii maŋ want u Bija poe; ŋƆƆe tee ti Yomdaan ƆƆƆ Yiisa Masia; waa teen nisaarik yoo nba, ki bi maƆ ki u tee Defid yaaboonn, **4** ki Yennu Seyeenŋ wann nan paŋ nan u set tee Yennu Bija, u kuunfiru paake. **5** U paake ki Yennu ninbatinu be n paak ki te ki n tee u toonii, ki n jii u sann ki saan nibooru kur boor, ki te ki bi teeu yada ki saak u mƆƆ; **6** ki i mun be daansiab nba ki Yiisa Masia gannib na kann ni.

7 Li paak ki n ƆƆƆbin gbouŋ na ki teen yimm nba be Rom doo ni, ki Yennu looni ki ganni a yin teen u mƆƆ niib na. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaan ƆƆƆ Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

ƆƆƆ nba teen Yennu niipoouk bianjinba

8 Sinsinn, n teen Yennu niipoouk Yiisa Masia sann ni, i kura paak, kimaan tingbouŋ na teeb kur gbia i yada po. **9** Yennu tee n siara daanƆƆ nan n ki mi nyik Yenmi-aru i kura paaki. NƆƆe ki n waau nan n par kura, ki mƆƆntir barŋanii nba jiin u Bija po na. **10** N meic a li-tee u loommie li kan yukir ki n saa baar i boor ki ƆƆƆni, **11** kimaan n mantik loon ki n sommi ki yin gaar Yennu Seyeenŋ piinsiare, ŋanne saa te ki yin set fanu kii mƆƆ paŋ u weiu ni. **12** Maa want linba tee a min nan yimm nba teen yada bianjinba na, ti sii ƆƆƆnt leeb para, ti yada teenu na paake.

13 N naa waas, n loon yin bann nan n yabir nan taar munŋaa nawa a n baar ƆƆƆni, ŋaan ki siar ƆƆƆni mƆƆmƆƆ nan mƆƆtana, ki n ki fit ƆƆƆnini. N loon ki n te ki niib nba be i boor na n wei ti YomdaanƆƆ nan maa daan teen bianjinba nileebe sinsuuk ni na. **14** Li kpaat talas ki n bet niib kura barŋanii na po, binba mƆƆƆ yan, nan binba ki mƆƆƆ yan, nan binba mƆƆƆ ninyentir nan binba ki mƆƆƆ ninyentir. **15** Li paak ki n ninbinn mƆƆƆ bonchiann a n mƆƆnt barŋanii maŋ ki tur yimm nba be Rom doo ni na.

Yiisa barŋanii na nba mƆƆ paŋ bianjinba

16 Fei ki mƆƆkin nan ki n mƆƆnt barŋanii maŋ, kimaan li tee Yennu paŋ nba tint wunba kur teen Yiisa yadae; sinsinn li tee Juu teeb yare, ki bia tee booru kur yar. **17** Barŋanii maŋ want nan Yennu yeen a niroƆ tee niŋanƆ u ƆƆƆnt, yada teenu paake; nae nyii paanu ki tur binba teen Yiisa yada, nan laa ƆƆƆ Yennu gbouŋ ni bianjinba na a, "Wunba teen niŋanƆ Yennu boor, u yada paak, li daanƆe mƆƆ manfoor nba kaa gbennu."

Nisaarii kur nba mƆƆ biit bianjinba

18 Yennu wann nisaarii a u donn wutoor bi paak, kimaan bi tuun toonbiit ki ki waa u ƆƆƆu, ki bi biit ƆƆƆii maŋ te ki niib ki bant u barmƆƆnii. **19** Yennu donn wutoor, kimaan nisaarik nba sii fit mi u po bianjinba, ŋanne fiit ki be paanu ni, kimaan ƆƆƆ Yennu mƆƆƆ mƆƆƆ fiitir ki wannib. **20** Yoo nba ki Yennu din nan durinya na mƆƆmƆƆ nan mƆƆtana, u naamii maŋ nie ki bi bann u benu nba ki nisaarik ninbinn ki fit laat na, ki bia mi nan u mƆƆ paŋ nba kaa gbennu, ki set tee Yennu. Li paak, bi ji ki mƆƆƆ yaak Yennu ƆƆƆnt ki saa yet a bi ki mi bi bi-iti. **21** Bi mi Yennu, ŋaan bi ki teencƆ baakir nba ki u yen na, bi bia ki teencƆ niipoouku. Bi mƆƆ jatdudukit, bi yan ki yenti, ki bia ki mƆƆƆ nyƆƆti. **22** Bi yaa bi mƆƆƆ yame, ŋaan tee jatit; **23** baa bo sii jiantir Yennu nba tun be na, bi ki saki, ŋaan jiantir yennii nba ki niib namir, ki li naan nisaarii, koo ƆƆƆnii, koo bonkobit, koo bonfuringkaa na.

24 Li paak ki Yennu nyikib, ki bi tuun toonbiit nba ki bi para loon, ki dint bi mƆƆƆ fei, ŋamm nan bi leeb gbanant toona ni. **25** Bi jii linba tee Yennu barmƆƆnii ki lu, ŋaan sak faak, ki lebit ki jiantir linba tee Yennu naamii, ŋaan nyik Yennu mƆƆƆ mƆƆƆ, wunba yen baakir kur mƆƆmƆƆ nan yoo nba kaa gbennu na. MamƆƆmm.

26 Li paak ki Yennu nyikib, ki bi tuun bi mƆƆƆ loomm nba mƆƆƆ fei, ki bi poob nyik bii ƆƆƆ nan jab ŋaan ŋmat ki ƆƆƆ nan bi leeb; **27** ki jab mun nyik bii ƆƆƆ nan poob ŋaan ŋmat ki ƆƆƆ nan bi leeb, ki bi niƆƆ be bi leeb ni bonchiann, ki jab tee bonsia nba mƆƆƆ fei nan bi leeb, li paak ki bi laat tubdatu nba jaŋ nan bin gaar bi gbanant ni, bi biit maŋ paak.

28 Nisaarii nba din ki loon bin bann Yennu na, li paake ki Yennu nyikib nan bi dudukbiit, ki bi tuun

toona nba bi bonchiann. ²⁹ Ki biit kur be bi ni, ki bi gbee nan biit nan nianchiang nan yanbomm nan funfunbiit nan nikpinu nan kunkona nan fai nan dudukbiit, ki bia tee sanjaanjanna; ³⁰ ki piak biir bi leeb, ki ki loon Yennu, ki sukii bi leeb, ki mak garuk ki dont bi mang, ki bia namii dukii biit sonii, ki ki teen bi naanba nan bi baanba baakir. ³¹ Bi bia ki mak yansian bi ni; bi ki waa bi masona biaki; bi ki mak lomm koo ninbatinu nan bi leebi. ³² Bi mi nan Yennu sennu wann nan binba tuun linba na booru, bi nyoot tee kuume, njan bi lek kpan tuun njanne, ki bia mak parpeenn nan binba tuun li toonbooru mun.

Yennu buut labaar

2 Li paak, fin nba want a loo biit, a ki mak senu, kimaan faa want a loo biit na, li want nan a mang mang mak biit, kimaan faa want a loo biit na, a mang mun tuun nnae. ² Ti mi nan Yennu tan saa bu binba tuun nna na buuta; ki u buut mang tee barmonii. ³ Faa want leeb nba tuun biit bianjinba, njan mun tuun nna na, a dukii Yennu kan dat a tubiri-i? ⁴ Koo a yisin loonchiang nan sukuru bonchiann nba ki Yennu mak nant nae-e? A ki mi nan Yennu mak burchint nana a wun te ki a nyik a biit na njan kii be fanue-e? ⁵ Njan a par wakii, ki a lek ki sak nan fan nyik toonbiit tumu, li paak, a pukii a mang tubdatu nba ki a tan saa la, daar nba ki Yennu wutoor saa nyi paanu, ki u saa bu niib buut nan barmonii nae; ⁶ kimaan senu kur saa la nyoot, u toona nba tee bianjinbae. ⁷ Nisiab mak mintir ki tuun toonjana ki loon Yennu n pakib ki turib nyoot nan manfoor, namme set saa la manfoor nba ki mak gben-nu. ⁸ Njan binba mak kunkona, ki ki sak barmonii na, njan tuun toonbiit, Yennu wutoor saa do bi paaka. ⁹ U saa jii biak nan mukisuk ki tur nisaarii nba kur tuun toonbiit na; juu teeb nae saa la tubdatu sinsinn na, ki binba ki tee juu teeb na n mun bia la; ¹⁰ njan Yennu saa jii paku nan baakir nan parmaasir ki tur binba kur tuun toonjana na; juu teebe saa sint gaar, ki binba ki tee juu teeb na n mun bia gaar; ¹¹ kimaan Yennu ki mak ningannii.

¹² Binba kur ki mi Yennu sennu ki tuun toonbiit na, bi saa kpo bi toonbiit tumu na paake, li ki tee baa ki dia sennu mang na kaa. Binba kur mi Yennu sennu, njan tuun toonbiit na, Yennu saa jii sennu mane ki bu namm. ¹³ Binba gbia sennu na, namme kaa tee niyamm Yennu boori, njan binba tuun bianjinba ki sennu na wann na, namme tee niyamm u boor. ¹⁴ Binba ki tee juu teeb na, bi ki mak sennu na, njan bi-i tun sennu na nba wann bianjinba nan bi mang yamie, bi mak bi mang sennu bi para ni, nan baa lek ki mak sennu mang nawa. ¹⁵ Baa tuun bianjinba na want nan sennu na nba yaa bianjinba na be bi para ni, ki bi dudukit mun wantib linba njan nan linba ki njan, kimaan sianyoo bi dudukit tuu tan sak bi toon-yena nan li njan, njan yosau bi dudukit n bia yet bi toonlia nan li ki nani. ¹⁶ Mang, li tan sii tee nnae daar nba ki Yennu saa bu niib kur para ni buut Yiisa Masia paak, nan maa mangtir barjanii mang bianjinba na.

Ki jii juu teeb nan sennu na po

¹⁷ Gotir, a yi a mang juu nirce, ki mak parbifaant nan sennu na tee a yare, a li paak a tee Yennu yoo, ¹⁸ ki mi linba ki Yennu loon fii tuun, ki a bia tumii sennu na ki mi linba njan nan tumu, ¹⁹ ki teen yada nan a fit want mang mang, ki bia tee yentu ki tur binba be bunbann ni na; ²⁰ ki fit kpaan jatit, ki bia want binba ki mi, kimaan a mi barmonii na nba sob bianjinba sennu gboung na ni. ²¹ A want leeb barmonii na, njan bee ki a ki want a mang? A want leeb a bi daa jaami, njan fin ki jaami-i? ²² Fine want niib a bi daa tuun bonchonchonn toona, njan fin ki chommi-i? Fin nba ki loon pata maan na, njan a ki jaan patjiantu diit ni bona-a? ²³ Fin nba nyu bara sennu mang paak na, a yeen sennu mang ki dint Yennu fei, ²⁴ nan laa sob Yennu gboung ni a, "Yimm juu teeb paake ki binba ki tee juu teeb na piak bonbiir ki jii Yennu po."

²⁵ Fi-i sak Yennu sennu, a punpotu mak nyoot, njan fi-i kii sak sennu na, li njan a ki poti. ²⁶ Binba ki tee juu teeb ki ki pot, njan sak sennu mang mangbona ki waa-r, Yennu saa gaarib nan wunba pot nae. ²⁷ Yimm juu teeb mak sennu mang ki li sob gboung ni; ki i bia porii puna, njan yimme bia biir sennu na; ki binba ki pot bi puna njan waa sennu na, namme saa bu i buut ki biiri. ²⁸ Nirce nba tee juu nirce paanu ni kuukoo, u ki tee juu nirce nan mang. Potu nan mang mun ki tee gbanant potu nba be paanu ni kaa. ²⁹ Juu nirce nan barmonii tee wunba tee juu nirce par nie. Potu nan mang mun tee par nie, ki li potu tee Yennu Seyeer toonne; li ki tee gbanant paak kaa. Li daang laat paku Yennu boore, li ki tee nisaarik boor kaa.

3 Mang, nyoplante ki juu teeb la ki gar binba ki tee juu teebi? Bi punpotu mak nyoot-i? ² Li mak nyoot bonchiann. Sinsinn tee Yennu din jii u sennu mangbona na ki guun juu teebe; ³ ki bi siab-i dinjii kii dia bi mangsonn, li want nan Yennu ki dia u mangsonni-i? ⁴ Aaii, li ki want nna kaa. Niib kur-i bonni tee fai damm, njan Yennu njan tee barmongpakirce. Li waa nan laa sob Yennu gboung ni bianjinba nae a:

"Fin Yennu-i pak, bi saa la nan a mak mang, ki bii bu a buut, a bia saa di mangie."

⁵ Njan ti toonbiit-i fiit wann nan Yennu mak mang, ki ti saa yet a bee? Waa daar ti tuba na paake ki ti jii saa yet a u mak biiti-i? (Nisaarik dudukite ki n yet nna.) Aaii, n kan yet nna kaa. ⁶ Yennu-i kii be fanu, u kan fit bu tingboung na niib buuti.

⁷ Mang, senu-i boi a, "N faak na-i want nan Yennu set tee barmonii daang, ki te ki niib teeng baakir, bee teen ki u saa dat n tubir a n tee biitdaang?" ⁸ Siab bia yeen a, "Njan ti tun toonbiit ki bonnann n baar." Nisiab sukiin ki yeen a mine yet nna. Yennu saa dat bi tuba nan laa janjib bianjinba.

Nirce kaa ki tee niyann

⁹ Ti saa yet a bia? Timm nba tee juu teeb na binber chee binba ki tee juu teeb na binber amii? Aaii, ti bin-

berj ki chee bi yari. N porj dɔŋ yet a Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb be biit yikoo nie ¹⁰ nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni a:

“Sɔɔ kaa ki tee niŋanɔ, aaii, nan yenɔkɔkɔwaa gbaa.

¹¹ Sɔɔ kaa ki mɔk minu, sɔɔ kaa ki loon Yennu.

¹² Sɔɔ kur kpet sɔnuwa, sɔɔ kur tuun biite;

sɔɔ kaa ki tuun toonŋana, sɔɔ kaa, nan yenɔkɔkɔwaa gbaa;

¹³ Bi mɔi yaa nan kayaant nae, ki fai nyi bi mɔi maŋ ni,

ki linba nyi bi mɔi ni tee nan waauk lɔbii na;

¹⁴ mɔpora nan mɔtont kuukɔɔe nyi bi mɔi ni.

¹⁵ Bi tuu kpi nirɔ yiamewa;

¹⁶ ki siaminba kur ki bi gar, biiru nan parbiir tuu baar leje.

¹⁷ Bi ki tuun linba saa baar nan parmaasiri.

¹⁸ Bi binberj ni, bi ki tiin Yennu.”

¹⁹ Tɔn, ti mi nan Yennu sennu-i yet linba, li yeen ki teen binba be li yikoo nie, li paake ki niib kur sii muu bi mɔi, ki tingbouŋ na teeb kur be Yennu buut ni, ki u tɔkɔn, sɔɔ kaa ki mɔk mɔkɔnii. ²⁰ Sɔɔ kaa ki saa fit wei sennu na nba wann bianjinba ki teen niŋanɔ Yennu tɔkɔn; sennu na paake te ki nisaarik bann nan u tuun toonbiit.

Bianjinba ki Yennu te nisaarik tee niŋanɔ u tɔkɔn

²¹ Ŋaan mɔtana, Yennu mɔŋ nba lon sɔnsau nba saa te ki nisaarik n teen niŋanɔ na ji be yeenin nie, ki u sɔkiniinba maan nan sennu nae wantit li po, ŋaan li ki nyi sennu na saku ni kaa. ²² Yennu-e te ki nisaarii nba teen Yiisa Masia yada na tee niŋamm u tɔkɔn, li nyii baa teen Yiisa Masia yada nae, ki lukitin kaa, ²³ kimaan nisaarii kur tun toonbiit ki ki be fanu nan Yennu nba loon bianjinba na. ²⁴ Yennu ninbatinu paake ki u yet a bi tee niŋamm u tɔkɔn; li tee piiniie, kimaan Yiisa Masia pa bi paak ki nyinnib daabisin niwa. ²⁵ Yennu-e te ki Yiisa Masia nyii yeenin ni, ki bia te ki u sɔn nba nyii u ni na tee maruŋ ti biit paak, ki ti-i teen linba na yada, Yennu saa nyik chab ti biita; ŋanne wann nan Yennu be fanu. Yoo nba gar, Yennu din ki dat nisaarii tuba bi toonbiit paaki, kimaan u sukuru paak; ²⁶ ŋaan mɔtana u nyik chabit ki loon wun wann nan u set be fanu, ki bia yet a wunba teen Yiisa yada na mun tee niŋanɔe ŋɔkɔ Yennu tɔkɔn.

²⁷ Li paak, siar be ki ti mɔk parbifaant nanni-i? Aaii, li ki tee a taa waa sennu na paak kaa ki ti saa la tinnu, ŋaan li tee taa teen Yiisa Masia yada na paake. ²⁸ Ti yeen a nisaarik yada teenu paake ki Yennu yet a u tee niŋanɔ; li ki tee waa waa sennu na paak kaa. ²⁹ Yennu tee Juu teeb kuukɔkɔ Yennu-ee? Aaii, u tee Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na Yennu-e. ³⁰ Yennu tee Yen-yenɔkɔkɔe ki saa yet a Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na kur n teen niŋamm u tɔkɔn, bi yada teenu paak. ³¹ Tɔn, taa yet a nisaarik laat tinnu u yada teenu nie na, ŋanne saa te ki sennu na n teen yanni-i? Aaii, li ki tee nna kaa. Ti lek see sennu na poe.

Abraham labaar

⁴ Tɔn, ti saa yet a bee ki jiin ti yeeja Abraham nan u binberj po? ² Waa din waa sennu na-i diŋi te ki Yennu yet a u tee niŋanɔ u tɔkɔn, u bo sii mɔk linba saa te ki u mɔk parbifaant, ŋaan u ki mɔk parbifaant Yennu tɔkɔn. ³ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, “Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada maŋ paak ki Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ u tɔkɔn.” ⁴ Nirɔ-i tuun toona, u nyɔkɔ kii tee piinii kaa, ŋaan li sii tee paauko. ⁵ Nirɔ nba ki teen sennu weiu na yada, ŋaan teen Yennu nba nyikit biit-damm ki chabitib na yada, Yennu saa jii li daanɔ ki u tee niŋanɔ u tɔkɔn; li daanɔ yada paake ki Yennu saa jiiu. ⁶ Nnae ki Defid din yet a daanɔ nba ki Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ u tɔkɔn ki li ki tee u toonŋana paaki, li daanɔ mɔk parpeenn bonchiann. ⁷ Defid din yet a: “Damm nba ki Yennu nyik bi biit ki chabib ki kpeen bi biit na, bi mɔk parpeenn; ⁸ Damm nba ki Yennu ki tian bi toonbiit po, bi mɔk parpeenn.”

⁹ Li parpeenn tee binba pot na kuukɔkɔ yar amii? Aaii, nan binba ki pot nawa. Ti porj bo yet a li sɔb Yennu gbouŋ ni a, “Abraham din teen Yennu yada, ki u yada maŋ paake ki Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ u tɔkɔn.”

¹⁰ Nlee yooe ki Yennu din tun nna? Yennu din yiu niŋanɔwewa ki u tan pot amii u din potewa ki Yennu yiu niŋanɔ? Yennu porj din yiu niŋanɔwewa ki u tan pot. ¹¹ U din pota, ŋaan u potu maŋ tee siara nba want nan u yada maŋ paake ki Yennu porj din jiiu ki u tee niŋanɔ, li poorpowa ki u ji tan pot. Li paak, binba kur teen Yennu yada ŋaan ki pot na, Abraham tee bi baae; baa teen Yennu yada na paake ki Yennu yib niŋamm. ¹² Abraham tee binba pot na mun yaa baae, li ki tee baa pot na paak kaa, ŋaan baa bia teen Yennu yada nan bianjinba ki ti baa Abraham din teen na, u din teen yadaewa ki tan pot; bi yada paake ki Abraham tee bi baa.

Taa gaan Yennu mɔsonn yada paak bianjinba

¹³ Yennu din senn mɔsonn ki tur Abraham nan u yaaboona a tingbouŋ na tan sii tee bi yare, li din ki tee Abraham nba waa sennu na paak kaa ki Yennu senn li mɔsonni, ŋaan li din tee u yada paake ki Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ u tɔkɔn. ¹⁴ Li-i bonni tee ki Yennu mɔsonn na tee binba dia sennu maŋ yarie, ŋann ŋarin, nirɔ yada bo sii tee yanne, ki Yennu mɔsonn bo kii mɔk nyɔkɔti. ¹⁵ Sennu na yêtue baat nan Yennu wutoor, ŋaan sennu-i kaa, mɔyêtuk sii kaa.

¹⁶ Yennu mɔsonn na tee binba teenɔ yada na yare; u ninbatinu paak, ki u senn mɔsonn maŋ, ki li set tee Abraham yaaboona kur yar, li ki tee binba waa sennu na kuukɔkɔ yar kaa, ŋaan binba kur teen Yennu yada nan Abraham nba din teen bianjinba na, li tee bi yare, kimaan ŋɔkɔ Abraham-e tee ti kura baa, ¹⁷ nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni a, “N teena nibooru bonchiann baae.” Li paak, Yennu boor Abraham tee ti baae, Yennu nba ki Abraham teenɔ yada na, ŋɔkɔe te ki kpeemm laat man-

foa, ki tuu te linba kaa ki li ji be. ¹⁸ Siar din ki want dindann, njaan Abraham lek din mɔk dindann nan Yennu saa turɔ bika, ki bia teen yada, ki u yada teenu paake ki u teen ni booru bonchiann baa, nan Yennu nba yetɔ a, "A yaaboona tan saa pɔt bonchiann." ¹⁹ Abraham din la nan bina kobik nawa, ki mi nan u gbanant banja, ki u njaapoo Sara bia tee pookanmatire, njaan nan li kura gbaa, Abraham yada din ki wati. ²⁰ U mantik din teen Yennu yada, ki ki mɔk birsuk nan Yennu mɔsonn na, u yadae din te ki u mɔk paŋ bonchiann, ki piak Yennu. ²¹ U mantik din teen Yennu yada ki ki birisi, ki mi nan Yennu nba senn bianjinba, u set saa fit tuma. ²² Li paak ki "Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ," kimaan waa teen Yennu yada na. ²³ Njaan Abraham kuukɔ paak kaa ki li sɔb Yennu gbouŋ ni a, "Yennu jiiu ki u tee niŋanɔ," ²⁴ njaan li sɔb ki teen timm nba ki Yennu saa gaarit mun ki ti tee niŋamm u tɔɔnn nae, kimaan taa teen ɔɔ Yennu nba fiin ti Yomdaanɔ Yiisa kuun ni yada na. ²⁵ Njɔɔe din jii Yiisa ki chab ki bi kpuii ti toonbiit paak, njaan bia fiin kuun ni, a wun te ki tii tee niŋamm u boor.

Binba ki Yennu yet a bi tee niŋamm

5 Tɔn, taa teen Yiisa yada na paake ki Yennu yet a ti tee niŋamm u boor, ki parmaasir ji be timm nan Yennu sinsuuk ni, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia paak. ² U paake ki Yennu tint ninbaauk, ti yada maŋ paak; ki ti la u ninbatinu maŋ ki mɔk parpeenn, kimaan ti mɔk dindann nan ti tan sii mɔk binbenŋaŋ nba ki Yennu saa turit na. ³ Ti bia mɔk parpeenn ti biak dinu ni, kimaan ti mi nan biak dinu baat nan sukurue, ⁴ ki sukuru mun baat nan binbenŋaŋ, ki binbenŋaŋ mun baat nan dindann, ⁵ ki dindann maŋ ni ti tan kan di fei, kimaan Yennu jii lomm nba ki u mɔk nae ki teen ti para ni, u Seyeeŋ nba ki u turit na paak.

⁶ Kimaan yoo nba ki ti daa din ki mɔk sommir na, ki Masia gaar timm biitdamm paak ki kpo, ki li tee yoo nba ki Yennu gann. ⁷ Li paar nan nirɔ n gaar nipeemɔ paak ki kpo, njaan li pasiar a saa la sɔɔ n gaar niŋanɔ paak ki kpo; ⁸ njaan Yennu wann nan u set loonit bonchiann, kimaan taa din tee biitdamm na ki Yiisa Masia gaar ti paak ki kpo. ⁹ U sɔn paak, ki Yennu yet a ti tee niŋamme; li paak, u set saa nyinnit tubdatu nba baat ti paak na niwa. ¹⁰ Ti din tuu tee Yennu dataie, njaan mɔtana jik u teent u yɔɔsnbae, kimaan u Bija nba din kpo na sɔn paak, ki taa tee u yɔɔsnba na, birsuk ji kaa, u saa tinnit u manfoor paaka. ¹¹ Njaan li kur kaa na; ti bia mɔk parpeenn Yennu nba sommit bonchiann bianjinba, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia paak na, kimaan u paake ki Yennu ji teent u yɔɔsnba.

Ki jiiin Adam nan Masia po

¹² Tɔn, niyenɔɔɔe din te ki biit baar tingbouŋ na ni, ki u biit na paake te ki kuun be. Li paake te ki kuun kpi niib kur, kimaan nisaarik kur tun toonbiita. ¹³ Biit din be tingbouŋ na niewa ki Yennu tan tur Moses sennu na, njaan sennu-i kaa, sɔɔ kan fit yet nirɔ a u biir sennu. ¹⁴ Laa nyii Adam yoowa ki tan tuu Moses yoo, kuun lek

mɔk yiikoo sɔɔ kur paak, ki kpi binba mɔk biit nba ki tee nan Adam biit nba din tee bianjinba na.

Tɔn, Adam din tee wunba din yaa wun wei poor na ninnaunɔ. ¹⁵ Njaan bi banlee na ki jan, kimaan Yennu piinii nba ki u pit yann na ki tee nan Adam toonbiit na kaa. Li tee mɔniie nan niib bonchiann kpo niyenɔɔɔ maŋ toonbiit paake. Yennu ninkpabaunŋ yab, ki u piinii nba ki u teen niib bonchiann, ki li tee yenyɔɔɔ Yiisa Masia ninkpabaunŋ paak na mun bia yab. ¹⁶ Bɔkitu be Yennu piinii nan niyenɔɔɔ Adam toonbiituk sinsuuk ni; kimaan niyenɔɔɔ Adam toonbiituk maŋ poorpo, ki Yennu din bu u buut, ki yet a u toonbiituk maŋ njan nan tubdatu; njaan ɔɔ Yiisa Masia piinii nba ki u pit yann na tee nyikinɔɔɔ, toonbichinɔɔ poorpo. ¹⁷ Niyenɔɔɔ toonbiituk paake ki kuun kpi sɔɔ kur, kimaan niyenɔɔ maŋ paak; njaan linba wei, niyenɔɔɔ Yiisa Masia toonn na gar nnawa; niib nba kur la Yennu ninbatinu nba yab, nan u piinii nba tee nyikinɔɔɔ na, bi saa la nyanu nan manfoor, Yiisa Masia paak.

¹⁸ Niyenɔɔɔ maŋ toonbiituk paake te ki sɔɔ kur njan nan tubdatu, nnae mun, niyenɔɔɔ toonŋann paake te ki sɔɔ kur laat tinnu nan manfoor. ¹⁹ Niyenɔɔɔ nba ki bi yiu Adam na mɔyɔtɔk paake te ki niib kur teen biitdamm; li mun tee nnae nan niyenɔɔɔ nba ki bi yiu Masia na mɔsaku paake ki niib bonchiann teen niŋamm Yennu boor.

²⁰ Sennu na baar a lin ŋamm fiit wann toonbiit nba yab bianjinbae; ki toonbiit nba yab na, Yennu ninbatinu mun yab ki gar nnawa. ²¹ Li paak, biit nba din te ki nisaarii kpenn bianjinba na, nnae mun ki Yennu ninbatinu paak ki u yet a bi tee niŋamm u boor, ki turib manfoor nba kaa gbennu, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia paak.

Ki jiiin toonbiit nan yentinu po

6 Li paak, ti saa yet nlee? Ti bia sii be ti toonbiit tumu nie ki Yennu ninbatinu na n pukin amii-i? ² Aaii, nna kaa. Li tee nan ti kpo nae, li paak, biit ki mɔk ti yaaki. Njann amii ti kan biar toonbiit tumu ni. ³ Timm nba ki bi wurit Yennu nyunwuru Yiisa Masia sann ni na, li tee nan ti lakin kpo nanae. ⁴ Li paak, ti din kpoe nan Yiisa Masia ki bi piit nanae Yennu nyunwuru ni; ki u Baa Yennu jii u paŋ ki fiin kuun ni, nnae ki ti mun fiir a tii be manfopaann na ni.

⁵ Li-i tee ki timm nan Masia lakin kpo, nnae ki ti bia saa lakin fiir kuun ni nan waa din fiir bianjinba na. ⁶ Ti mi nan ti binbenkperik na lakin kpo nan Masia, u dapunpunn paak, a ti binbenkperik maŋ ji daa mɔk yaak, ki ti ji kii tee daaba biit paŋ ni. ⁷ Nirɔ-i kpo, u nyii biit paŋ niwa. ⁸ Taa kpo nan Masia na, ti mɔk yada nan ti sii mɔk manfoor nanae. ⁹ Ti mi nan Yennu fiin Masia kuun niwa ki u ji kan mi kpo; kuun ki mɔk u yaaki. ¹⁰ U din kpo ti biit paake taar yomm, njaan waa ji be u manfoor ni na, ɔɔ nan Yennu-e lakin be. ¹¹ Li paak, ii mun jii i mɔk ki lii tee nan i kpoe na, ki biit ji ki mɔk i yaaki, njaan Yiisa Masia paak i ji be i manfoor ni, Yennu boor.

¹² Li paak, i daa te ki biit n yent i gbanant ki te ki i tun biit loommu. ¹³ Daa teen i gbanant siar po yaak ki li tuun toonbiit, njaan jii i mɔk ki tur Yennu, kii tee nan i

nyii kuun nie ki כֹּכ manfoor ni na; jiiin i מִנְחָה kur ki tur Yennu ki wun jii-i ki tun yentinu toona. ¹⁴ Biit daa מֹכֵךְ i yaaki, kimaan sennu na ki yenini, njaan Yennu ninbat-inu nae yeni.

Yentinu daaba labaar

¹⁵ תִּנְחָה, sennu na nba ki yent, njaan ki Yennu ninbat-inu nae yent na, ti saa biar toonbiit tumu ni amii? Aaii, ti kan teen nna kaa. ¹⁶ Fi-i jii a מִנְחָה ki pet nirֹכָה ki tee u daabir ki saak u מֹכֵב, li tee מִנְחָה nan a set tee u daabire. Fi-i sak ki tuun toonbiit, a tee biit daabire, ki li joontu tee kuume; njaan fi-i sak Yennu מֹכֵב, a tee מִסְאֵקֵי, njaanne saa te ki a teen niḡanֹכָה Yennu boor. ¹⁷ Sianyoo, biit din מֹכֵךְ i yaak, njaan מִטָּנָה i mantik saak barmִנְחָה wannu nba ki bi din wanti na; li paake, ki n teen Yennu niipoouk. ¹⁸ מִטָּנָה i ji ki tee biit daaba, njaan yentinue ji מֹכֵךְ i yaak. ¹⁹ (Yimm nisaarii nba ki fit bant Yennu maan yian na paake ki n yaa n pak nisaarik yan ki wannu u labaar.) Yaa din jii i מִנְחָה ki tuun toonbiit ki li מֹכֵב na, מִטָּנָה, jiiin man i מִנְחָה kii tuun yentinu toona kii tee popeendamm. ²⁰ Yaa din tuu tee biit daaba na, i din tuu ki tee yentinu yabi. ²¹ Toona nba ki i din tun ki li מֹכֵכֵי fei מִטָּנָה na, li מֹכֵכֵי nyplante ki turini? Li toonbooru baat nan kuume. ²² Njaan מִטָּנָה i ji nyii biit daabisin niwa ki ji tee Yennu daabae; li paak ki i teen popeendamm, ki מֹכֵכֵי manfoor nba kaa gbennu; njaanne tee i נְיֻכָּת. ²³ Kimaan biit נְיֻכָּת tee kuume, njaan Yennu piinii tee manfoor nba kaa gbennue, ti Yomdaanֹכָה Yiisa Masia paak.

Jakunt nan pookֹכֵכֵי labaar

⁷ N naa waas, i kur mi sennu po, li paak, i saa fit soor maa yaa n yet linba na paaka. Sennu so wunba be u manfoor nie. ² Li paak, sennu na כֹּכֵכֵי ni, li kpaa talas nan poo n taan nan u כֹּכֵכֵי, yoo nba ki u כֹּכֵכֵי daa be u manfoor ni na, njaan u כֹּכֵכֵי na-i tanִי kpo yoo nba, sennu na ji ki so poo na. ³ Njaan amii, yoo nba ki u כֹּכֵכֵי daa be u manfoor ni na, li-i tee ki u waa jaganֹכָה, bi sii yiu poochonchonne; njaan li-i tee ki u כֹּכֵכֵי kpo, sennu na ji kan soorֹכָה. Li-i tee ki u ji kun jaganֹכָה u כֹּכֵכֵי na kuun poorpo, u ki tee poochonchonni. ⁴ N naa waas, li mun tee nnae ki turi; i tee Masia gbanant bֹכֵכֵי, ki din kpo ki sennu na ji ki soi; njaan מִטָּנָה i gaa nan Masia nba din fiir kuun ni a tii tuun linba njan ki tur Yennu nae. ⁵ Yoo nba ki ti din tuun ti gbanant loomm nae, ki sennu na te ki ti מֹכֵכֵי nianbiiuk ki li tuun ti gbanant ni, ki baat nan linba tee kuun ti paak. ⁶ מִטָּנָה njarin, sennu na ki diati, kimaan ti din kpoe ki sennu na ji ki מֹכֵכֵי ti yaaki. Li paak, ti ji fit tuun ki teen Yennu nan manfopaann nba ki u Seyeenֹכָה turit na; ti ji ki tuun nan sennkperu nba ki bi din כֹּכֵב gbonֹכָה ni na kaa.

Ki jiiin sennu nan biit po

⁷ Li paak, ti saa yet a bia? Ti yet a sennu na ki njan amii? Ti kan yet nna kaa. Sennu na-i bonni kaa, n bo kan bann biit nba tee linba. Sennu na-i bonni kii wann a n daa מֹכֵכֵי מִנְחָה n כֹּכֵב bont paaki, n bo kan bann מִנְחָה

nba tee linba, ⁸ njaan ki biit la yaak sennu na ni, ki te nianbooru booru bonchiann fiir n par ni. Sennu na-i bonni kaa, biit bo sii tee bonkpeenne. ⁹ Yoo nba ki n din ki mi sennu manֹכָה na, n din מֹכֵכֵי manfoore; njaan maa tan bann sennu manֹכָה, ki biit nba be n par ni na fiir, ki n kpo. ¹⁰ Sennu nba bo yaa li baat nan manfoor na, ki li ji baar nan kuun ki turin. ¹¹ Biit la yaak sennu na nie ki kpannin, ki kpiin.

¹² Sennu nan wannu na מִנְחָה njarin yeene, ki tee barmִנְחָה, ki bia njan. ¹³ תִּנְחָה, li want nan linba njaane baar nan kuun n paaki-i? Aaii, li ki want nna kaa. Biit na wei linba njaane ki baar nan kuun turin, a lin wann biit nba tee linba. Njaanne ki ti ji bann nan biit tee bonbi-lankante.

Ki jiiin toonbiit nan toonḡana tumu po

¹⁴ Ti mi nan sennu na nyii Yennu boore, njaan min njarin tee nisaarike, ki tee biit daabir, ¹⁵ kimaan linba ki n tuun na, n ki mi li paaki: N ki tuun toonḡana nba ki n looni; njaan toonbiit nba ki n ki loon na, njaanne ki n tuun. ¹⁶ Mi-i tun toonbiit nba ki n bo ki loon ki n tun na, li want nan n sak nan sennu na njaane. ¹⁷ Li paak, li ki tee n מִנְחָה kaa tuumiri, njaan biit nba be n ni nae te ki n tuun. ¹⁸ N mi nan bonḡansiar kaa n par ni; n loon ki n tun linba njan, njaan n kan fit tumi; ¹⁹ kimaan maa loon ki n tun toonḡana nba, n ki tuumiri, njaan toonbiit nba ki n ki loon ki n tun na, njaanne ki n tuun. ²⁰ Li paak, mi-i tuun linba ki n bo ki loon mii tumi, li ji ki tee min kaa tumi, njaan li tee biit nba be n ni nae tuun. ²¹ N la ki bonsiar be n ni yoo kura, mi-i yaa n tun linba njan, njaan biit bia lek tuu be nanin. ²² Yennu sennu nae te ki n par peen, ²³ njaan ki n laat sennsiar nba tuun n gbanant ni, ki li ki sak nan sennu nba ki n par loon na, ki lorin nan dansarkֹכֵכֵי na, a n sak biit nba be n ni na. ²⁴ Aba, n tee parbiir daanֹכָה. Njaa saa fatin ki nyinnin gbanant nba saa nanin kuun ni na? ²⁵ N piak Yennu nba fatin ki lun, kimaan Yiisa Masia paak na. Li paak, n מִנְחָה waa Yennu sennu na n par ni, njaan ki n gbanant waa biit כֹּכֵי na.

Yennu Seyeenֹכָה ni benu labaar

⁸ תִּנְחָה, מִטָּנָה Yennu kan bu ki biir binba be Yiisa Masia ni na. ² Kimaan maa tee Yiisa Masia כֹּכֵכֵי na paake ki Seyeenֹכָה nba teent manfoor na fatin biit nba baat nan kuun na nuu ni ki lun. ³ Yennu-e tun u מִנְחָה Bija tingbounֹכָה na ni, ki u baar nan gbanant nba naan nan timm biitdamm gbanant na, ki tan gaar ti paak ki kpo. Ki u kuun manֹכָה paak ki Yennu biir biit nba be timm nisaarii para ni na pan. Sennu na ki fit tun nna, kimaan timm nisaarii ki fit diar fanu. ⁴ Yennu-e tun nna, a timm nba ki ti binberֹכָה waa Yennu Seyeenֹכָה ki li ki tee nisaarii loomm na, saa sak ki wei barmִנְחָה כֹּכֵי, nan sennu nba wann bianִיnba na. ⁵ Binba binberֹכָה waa nisaarik loomm na jikit bi dudukit ki tee nisaarik loomm nie, njaan binba binberֹכָה waa Yennu Seyeenֹכָה na mun jikit bi dudukite ki tee Seyeenֹכָה na loomm ni. ⁶ Fi-i jii a yan ki gaan nan nisaarik loomm, li tee kuume,

ɲaan fi-i jii a yan ki gaan nan Yennu Seyeen loomm na, li tee manfoore nan parmaasir. ⁷ Fi-i jii a yan ki gaan nan nisaarik loomm, a tee Yennu dataake, ki ki saak Yennu sennu, ki set kan fit sakiri. ⁸ Wunba waa nisaarik loomm kan fit penn Yennu pari.

⁹ Yennu Seyeen-i setiki be i ni, i benu kii waa nisaarik loommi, ɲaan li sii waa Yennu Seyeen na loomme. Wunba ki mɔk Masia Seyeen maɲ u ni, li daano ki tee Masia ɲɔɔ. ¹⁰ I gbanant nba lek kpo biit paak na, ɲaan Masia-i be i ni, i sei mɔk manfoor, kimaan Yennu yet a i tee niɲamm u boor. ¹¹ Ki ɲɔɔ Yennu nba fiin Masia kuun ni na, u Seyeen na-i be i ni, ɲɔɔ nba fiin Masia kuun ni na, ɲɔɔ bia saa tur i gbanant manfopaann, u Seyeen nba be i ni na paak.

¹² Li paak, n naa waas, ii mi man ki tin wei gbanant loomm. ¹³ Li-i tee ki i waa gbanant loomm, i saa kpowa, ɲaan li-i tee ki i kpi gbanant loomm Yennu Seyeen paɲ na paak, i saa la manfoora. ¹⁴ Binba ki Yennu Seyeen ɲmakitirib sɔnu na, ɲamme tee Yennu waas. ¹⁵ U Seyeen nba ki u turi na, u ki te ki i tee daaba nan ɲaɲmaandamm kaa, ɲaan u te ki i tee Yennu waase ki yi Yennu a, "Ti Baa." ¹⁶ Yennu Seyeen maɲe te ki ti mɔɲ sei mi bonɲann nan ti tee Yennu waas. ¹⁷ Taa set tee u waas na paak, ti saa la bonɲann nba ki u bir ki guun u niib nawa; ti bia tan saa lakin nan Masia ki gaarira. Kimaan ti-i di biak Masia paak, u tan saa donnit u boora.

Ki jiin baakir nba ki ti tan saa la na po

¹⁸ N mi nan biak nba ki ti di mɔtana na, li kan fit yekin nan baakir nba ki Yennu tan saa te ki ti la na.

¹⁹ Linba ki Yennu nan na guu nan ninmɔnne nan yoo nba ki Yennu tan saa nyinn u waas yeenin ni, ²⁰ kimaan linba ki Yennu nan na din biira ki ji ki mɔk nyɔɔti, li din ki tee li loomm kaa, li din tee Yennu loomme ki li teen nna; ɲaan ki u bia lek te ki li mɔk dindann.

²¹ Dasiar be ki linba ki Yennu nan maɲ tan saa nyi kuun daabisin ni, ki kuun ji kan diar, ki li mun tan sii be li yamani ni nan Yennu waas nba tan sii be na. ²² Ti mi nan li yiar linba ki Yennu nan na kur, ki li kurii ki tan tuu mɔtana, nan poo nba tuu mɔ matyiaru ki kurii bi-anɲinba nae. ²³ Li ki tee linba ki Yennu nan na kuukɔ kaa kurii, ɲaan timm nba mɔk Yennu Seyeen nba tee sinsinn piinii na mun kuriie ti para ni, ki guu yoo nba ki Yennu tan saa nyinn ki wann yeenin ni a ti tee u waase, ki te ki ti gbanant n nyi daabisin ni na. ²⁴ Ti dindanne ^I te ki ti la tinnu. Tɔn, niro-i la linba ki u bo mɔk dindann li paak na, ɲann ɲarin, li ji ki tee dindanni. Ki ɲmee ji sii mɔk dindann linba ki u poɲ lar paaki?

²⁵ ɲaan ti-i mɔk dindann linba ki ti ki laat paak, ɲann ti ji tuu guu nan sukurue.

²⁶ Nnae mun ki Yennu Seyeen na baar a wun sommit ti bakint ni, kimaan ti ki mi bi-anɲinba ki ti sii mei Yennu. ɲɔɔ Yennu Seyeen mɔɲe mei Yennu ki teent ki te ki ti kurii ki mei ti para ni, ki mɔbona kan fit wann li paaki.

²⁷ Yennu nba laat nisaarik par ni mi Seyeen na dudukit

nba tee, kimaan Seyeen na mei Yennu, u niib paak, ki li waa nan ɲɔɔ Yennu nba loon bi-anɲinba na.

²⁸ Binba ki Yennu yiimm na, u mɔk linba paak ki u yiimme, ki bi mɔk loomm nana, ki ti mi nan linba kur tuun, u te ki li tee bonɲann ki teen ɲamme. ²⁹ U poɲ din senn nan binba ki u yiimm na, bi binben-ii tee nan u Bija binben nae, ki u Bija na n teen Bikperik, waas bonchiann sinsuuk ni. ³⁰ Yennu-e yiin binba ki u senn na, ki binba ki u yiimm na, ki u yet a bi tee niɲamm u boor, ki binba ki u yet a bi tee niɲamm u boor na, ki u donnib.

Yennu lomm labaar

³¹ Ti-i got linba na kur, ti saa yet a bia? Li-i tee ki Yennu be ti po, ɲmee ji be ki saa biiriti? ³² Yennu ki minnit u mɔɲ Bija na, ɲaan jiu ki u tee maruɲ ti kur paak. ɲɔɔ Yennu-e turit u Bija maɲ, ki nlee ki u ji kan turit linba kur biari? ³³ ɲmee saa pak biir Yennu nigannkabi? Yennu-e nyinnib ki bi ki tee biitdamm u boori. ³⁴ ɲmee be ki saa bu bi buut ki biiribi? Sɔɔ kaa. Yiisa Masia nba din kpo ki fiir kuun ni na be Yennu niidiitu po ki tee ti sindantinnɔ. ³⁵ Lanne saa fit nyinnit Yiisa Masia lomm ni? Ti biak dinu amii maan amii sukut amii kon amii namu amii parbiir amii kuume? Aaii. ³⁶ Li teen ki turit nan laa sɔb bi-anɲinba Yennu gbouɲ ni nae a:

"A paake ki ti be kuun ninbɔɲ ni yoo kur, ki tee nan peeuk nba ki bi tuu tee siir a bin kpiu na." ³⁷ ɲaan linba na kur tee yanne, kimaan ti la nyannu kur Yiisa Masia, wunba loont na paaka. ³⁸ N mi fanu nan siar kaa ki saa fit bɔkit timm nan Masia lommi; kuun amii manfoor amii malakanba amii kpanbara amii yentdamm amii linba tuun mɔtana amii linba tan saa tun ³⁹ amii linba be sanpaapo amii tinpɔɔɔ ni amii? siar kaa naauɲ kur ni ki saa fit bɔkit timm nan Yennu lommi, lomm nba nyii ti Yomdaano Yiisa Masia ni na.

Ki jiin Yennu nan Israel teeb po

9 N tee Masia ɲɔɔ ki ki fa faaka. Yennu Seyeen nae yen n dudukit ki teen siara a n ki fa faaka, linba ki n yaa n pak na tee mɔniie: ² N mɔk parbiir nba kaa gbennu, ³ n mɔɲ booru paak. Li-i bonni saa fit ki n set n niib paak ki Masia n biirin, n bo saa sak nnawa. ⁴ ɲamme tee Israel ^{II} teeb, ki Yennu din gannib ki te ki bi tee u waas, ki wannib u yentsaakar, ki turib mɔlora, ki bia turib u sennu, ki wannib barmɔnii jiantu, ki senn mɔsona ki turib. ⁵ Bi yeejamm din tee nijaanae, ki Masia nba din kpant nisaarik yoo nba na, ki u teen bi booru ni yeno. Yennu nba yen bont kur na n la paku nba ki mɔk gbennu. Mamɔmm.

⁶ N ki yeen a Yennu mɔsonn na ki tuun kaa, kimaan Israel niib kur kaa tee Israel teeb nan barmɔnii. ⁷ Abraham yaaboona kur kaa mun tee u yaaboona nan mɔnii, kimaan Yennu din yet Abraham a, "Aisak maarue tan sii tee a yaaboona." ⁸ Li paak, binba ki Abraham marib nisaarik maaru na ki tee Yennu waasi. Binba tee Yennu mɔsonn maaru waas na, ɲamme set

I Dindann, koo yada.

II Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

tee Yennu waas. ⁹ Yennu moosonn na din tee a, "N saa jen binn nna yoo ki סָרָא Sara mar bonjaka."

¹⁰ Njaan li kur kaa na. Ti yaa Rebeka bonjai banlee na din tee jaasinbae, ki bi baa tee ti yeeja Aisak. ¹¹⁻¹² Yoo nba ki bi daa din ki marib ki bi ki tun linba njan koo linba bi na, ki Yennu yet a bikperik nae tan sii tee waars po na jiamo. Yennu yet nna a u loomme n tun. Li paak, u loomm tee wun gann niibe, li ki tee bi toona paak; njaan li tee waa loon ki gann bianjinbae. ¹³ Li tee nan Yennu nba yet u gbouj ni bianjinba nae a, "N loon Jakob maame, njaan ki loon Esso maami."

¹⁴ Ki ti ji saa yet a bia? Ti saa yet a Yennu ki tun linba njan amii? Aaii, ti kan yet nna kaa. ¹⁵ Yennu din yet Moses a, "Binba ki n loon ki n tinib ninbaauk na, njamme ki n saa tinib ninbaauk." ¹⁶ Li ki tee nisaarik loomm koo waa tuun linba kaa, njaan li tee Yennu ninbatinu paake. ¹⁷ Li sɔb Yennu gbouj ni ki yet bat Faaro a, "Min Yennu dinna naan linba na paake, a n jiia ki wann n paŋ, ki te ki n sann n moont lin tingbouj na kur po." ¹⁸ Li paak, binba ki Yennu loon ki wun tinib ninbaauk na, njamme ki u tiinib ninbaauk, ki bia teen siab kangbata nan waa loon bianjinba na.

Ki jiin Yennu wutoor nan u ninbatinu po

¹⁹ Tɔn, li pasiar ki i yeno n boin a ki li-i tee nnaie, nlee ki Yennu laat nisaarik biiti? Njeme saa fit yet Yennu loommi? ²⁰ Njaan n kɔk, a tee njeme ki saa pak jiin Yennu? Bobir kan fit boi bobmaars a, "Bee ki a maa-n ki n tee nna?" ²¹ Bobmaars mak yaak ki saa jii kɔk bur ki maa bobjann nan bobir nba ki njan. ²² Nnae ki Yennu tun ki loon wun wann u wutoor ki niib kura n bann u paŋ. Li paak ki u mak mintir nan binba ki u wutoor doo bi paak ki li bo jaŋ nan wun biiriba na; ²³ ki u bia doŋ gann niib nba ki u tinib ninbaauk na, a wun donnib ki wann waa mak burchint bonchiann bianjinba. ²⁴ Li tee timm nba ki u gann nae; li ki tee Juu teeb kuukoo kaa, njaan nan binba ki tee Juu teeb nawa. ²⁵ Li tee nan Hosea nba din sɔb bianjinba, a Yennu yet a, "Niib nba din ki tee n niib na, njamme ki n saa jiib ki bii tee n niib; ki booru nba ki n din ki loon na, njamme ki n saa yiimm booru nba ki n loon; ²⁶ ki siaminba ki bi din yetib a bi ki tee n niib na, leje biak ki bi saa yiimm manfodaans Yennu waas." ²⁷ Yennu sɔkinii Aisaya din pak jiin Israel teeb po ki yet a, "Israel teeb-i lekii yab nan makgbenjir tanbiinii na, njaan bi waaminnae saa tinn; ²⁸ kimaan Yennu saa dat tingbouj na teeb tuba ki gbenn yian, nan waa yet bianjinba nae." ²⁹ Li tee nan Aisaya maŋ nba bia din yet nae a, "Ti yabint Yennu-i bonni kii tennit waas, li bo tan saa tun turit nan laa din tun Sodom nan Gomora doi ni niib bianjinba nae."

Ki jiin Israel teeb nan barjanii na po

³⁰ Tɔn, ti saa yet nlee? Binba ki tee Juu teeb na din ki koor a bin teen niŋamm Yennu boori, njaan ki Yennu yet a bi tee niŋamm u tɔonn, bi yada paak. ³¹ Njaan ki

Israel teeb nba koor a bin la sennu nba saa te ki Yennu n yet a bi tee niŋamm u tɔonn na ji kɔk. ³² Bee ki bi din kɔŋi? Bi ki koor a Yennu n yet a bi tee niŋamm u tɔonn bi yada paaki; bi din koor a Yennu n yet a bi tee niŋamm u tɔonn bi toona paake. Ki bi gbiat tangbi-atkar na ki baa, ³³ tann nba ki bi sɔb li po Yennu gbouj ni a

"Gotir, min Yennu bir tanne Sayonn doo ni, linba saa te ki niib n gbiat; ki tee tann nba saa te ki niib baa. Njaan wunba teens yada kan di fei."

10 N naa waas, n mei Yennu nan n par kure a wun tinn n moŋ booru Juu teeb. ² N saa fit teen bi siara nan bi waa Yennu nan ninmoŋiie; njaan bi ki mi u sɔnu nan barmoŋii. ³ Bi ki mi sɔnu nba te ki Yennu yet a niib tee niŋamm u boor, njaan loon bi moŋ sɔnu, ki li paak, bi ki jii bi moŋ ki lor nan Yennu sɔnu na. ⁴ Kimaan Moses sennu weiu ji kan te ki Yennu n yet a sɔk tee niŋans u boori; njaan wunba kur teen Masia yada, Yennu saa yet a li daans tee niŋans u boor.

Tinnu nba tee sɔk kur yar bianjinba

⁵ Moses din sɔb a, "Wunba tee popeendaans nan sennu nba wann bianjinba na, u saa la manfoor li paaka." ⁶ Ki jiin yada nba saa te ki niro be nan Yennu fanu na po, kɔk Yennu gbouj yet a "A daa dukii a par ni a 'Njeme tan saa do Yendɔur ni?' " (Li paak tee a "Njeme saa do Yendɔur ni ki te Masia n siki?") ⁷ "A bia daa boi a 'Njeme tan saa sik kpeentinj?' " (Li paak tee a "Njeme saa sik ki te Masia n fiir kuun ni?") ⁸ Yennu gbouj nba want bianjinba na tee a, "Yennu barjanii na nakinawa; li be a mak ni nan a par ni." Barjanii maŋ tee yada labaar nba ki ti moŋtir nae. ⁹ Li-i tee ki a set pak a mak ni ki yet a Yiisa tee Yomdaans, ki bia teen yada a par ni nan Yennu set fiin kuun ni, Yennu saa tinnawa. ¹⁰ Kimaan niro nba teen Yiisa yada u par ni na paake, ki Yennu yet a u tee niŋans u tɔonn, waa pak kat na paake ki u la tinnu. ¹¹ Li sɔb Yennu gbouj ni a, "Daans nba teens yada, u kan mi di fei." ¹² Bɔkitu kaa Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb sinsuuk ni. Yennu kuukoo tee ti kura Yomdaans, ki binba kur meib, u sommitib nan burchint. ¹³ Li sɔb Yennu gbouj ni a, "Wunba kur mei Yennu sommir po, u saa la tinnu."

¹⁴ Tɔn, niib-i kii teens yada, bi saa teen nlee ki miars sommir po? Ki bi-i kii gbat barjanii maŋi, bi saa teen nlee ki teens yada? Ki bi-i kii moŋtir barjanii maŋi, nlee ki niib saa gbati? ¹⁵ Ki Yennu-i kii tun toomiinba, nlee ki barjanii maŋ saa moŋtir? Li sɔb Yennu gbouj ni a, "Binba lin moŋtir barjanii na baaru njan bonchiann." ¹⁶ Njaan niib kur kaa sak barjanii maŋi. Aisaya din sɔb Yennu gbouj ni a, "Yennu, njeme sak barjanii na?" ¹⁷ Li paak, niro-i gbat barjanii na, njanne saa te ki wun teen Masia yada; ki niib-i moŋtir Masia barjanii na, li mun saa te ki wun gbat.

¹⁸ N loon ki n boi ki laan niib ki gbat barjanii maŋ amii? Mamomm, bi gbata. Li sɔb Yennu gbouj ni a "Niib gbat bi kunkura nan bi moŋtir Masia barjanii na lokir kur powa."

¹⁹ N yaa n namm boie ki laan Israel teeb din ki bann li paak amii? Moses תִּכְנֹןֹּוּ din דָּנָהּ jiiin sinsinn, a Yennu din yet Israel teeb a u saa te ki bii מַכֵּךְ funfunn nan niib nba ki מַכֵּךְ booru na, ki te ki bi wutoa n do booru nba tee jatit na paak. ²⁰ Ki Aisaya מַכֵּךְ par, ki yet a Yennu yaa niib nba ki fiin u po na, bi tan lauwa; ki niib nba ki boi u po na, ki u fiit u מַכֵּךְ ki wannib. ²¹ Naan ki u pak jiiin Israel teeb po a u tian u nuu yoo kur a wun gaarib, njaan ki bi tee tubkangbata ki ki saak u mɔbi.

Yennu nba מַכֵּךְ ninbatinu Israel teeb paak bianjinba

11 N loon ki n boi laan Yennu nyik u מַכֵּךְ niib Israel teeb amii? Aaii, u ki nyikib kaa. N מַכֵּךְ tee Israel nirɔe, ki tee Abraham yaaboonn, ki nyii Benjamin naakuuk ni. ² Yennu ki yêṭ u niib nba ki u דָּנָהּ gannib na. I mi laa סָבַב Yennu gbouŋ ni ki want Elaija nba din beer Yennu, Israel teeb biit po bianjinba a ³ “N Yomdaano, bi kp̄ii a סָכִינִינְבָא kura, ki biir a binbinta na, ki n kuukɔɔe biar, ki bi koor a bin kp̄in.” ⁴ Yennu din jiiin a bia? U din jiiin a u מַכֵּךְ niib tusaa njanlore, binba daa ki mi jiant tingbann Baal-e. ⁵ Li tee nnae מַכְתָּנָא. Israel teeb ¹ waaminnae daa be ki Yennu gannib u ninbatinu paak. ⁶ Yennu-i gann niib, u ninbatinu paake ki u gannib, li ki tee bi toona paak kaa. Yennu-i bonni gani niib bi toona paakie, u ninbatinu na bo kii tee bar-mɔnii ninbatinu.

⁷ תִּכְנֹןֹּוּ, li want nan Israel teeb ki la baa loon linba. Bi waaminnae ki Yennu gannib ki bi lar; njaan ki binba biar na teen tubkangbata. ⁸ Li tee nan laa סָבַב Yennu gbouŋ ni a, “Bina nba gar ki tan tuu dinna, Yennu te ki bi yan lin, ki bi ki laati, ki bia ki gbia.” ⁹ Ki li ji סָבַב Yennu gbouŋ ni a Defid yet a:

“Yennu n te linba ki nibooru na jiantir na, lii tee tanbar ki soorib, ki bin di biak;

¹⁰ ki te ki bin תִּכְנֹןֹּוּ, ki daa laati, ki bii כִּכְכֵּךְ, ki bi sai daa naatiri.”

¹¹ N loon ki n boi laan Israel teeb din gbiat baa ki boonte-e? Aaii, li ki tee nna kaa. Baa tun toonbiit na paak, ki Yennu tinn binba ki tee Juu teeb na. Yennu tun nna a namm Juu teeb-ii מַכֵּךְ funfunn binba ki tee Juu teeb na paake. ¹² Ki Juu teeb biit paake te ki tingbouŋ na teeb la tinnu; ki namm Juu teeb nba din ki tun Yennu loomm nae te ki binba ki tee Juu teeb na la tinnu, li paak, Juu teeb maŋ kur-i munii nyik bi biit ki la tinnu, tingbouŋ na teeb saa mantik la piisin ki gar nnawa.

Binba ki tee Juu teeb na tinnu labaar

¹³ N piak ki teen yimm nba ki tee Juu teeb nae: Yennu nba te ki n tee Masia toonii i boor na, n sii מַכֵּךְ yu-ugontir n toonn maŋ paak. ¹⁴ Mi-i bonni saa fit te ki n מַכֵּךְ niib Juu teeb-ii מַכֵּךְ funfunn binba ki tee Juu teeb na paak, li pasiar njanne bo saa te ki Juu teeb na siab n tinn. ¹⁵ Yennu nba din yêṭ Juu teeb na, ki u ji te ki tingbouŋ na teeb soorɔ כִּכְכֵּךְ; Yennu-i nmat gaarib ki bi tee u niib, li ji sii tee nlee? Li sii tee manfoore ki tur kpeemm. ¹⁶ Li-i tee ki sinsinn boroboro na tee Yennu

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

yarie, linba biar na mun bia tee u yare. Li-i tee ki tiik jiiina tee Yennu yarie, li yiinii na mun bia tee u yare.

¹⁷ Juu teeb na tee nan njaak ni tiik nba njan nae, ki Yennu kɔnn tiik na yiinsai, ki jii muuk ni tiik yiinii, ki tukin nan njaak ni yar na, ki li taan yomm. Yimm nba ki tee Juu teeb na tee nan muuk ni tiik yiiinu nae, ki gaan Yennu barjanii nba nyii Juu teeb boor na, ki tee nan muuk ni tiik yiiinu nba gaan bonnann nba nyii njaak ni tiik ni na. ¹⁸ Li paak, a daa yisin binba ki Yennu kɔnnib ki lu ki bi tee nan njaak ni tiik yiinii na. Daa מַכֵּךְ parbifaant, kimaan a tee yiinue, jiiinae teena sommir, fin kaa teen jiiin na sommiri.

¹⁹ Naan a saa jiiin a, “Mɔniie, Yennu kɔnn yiinii na ki tur min nba tee muuk ni yiiinu na yiare.” ²⁰ Li set tee מַכְתָּנִיֶּע; baa ki teen yada na paak ki u kɔnnib, ki fin nba teen yada na paake ki u jiiin tukin li paak. Njan amii a ji daa מַכֵּךְ parbifaant li paaki, njaan kii מַכֵּךְ janmaanii. ²¹ Juu teeb nba tee nan njaak ni tiik na, njaan Yennu din dat bi tubawa; li paak, a daa dukii nan u kan dat a tubiri. ²² Gotir, Yennu nba מַכֵּךְ ninbatinu njaan bia מַכֵּךְ ninkoonii bianjinba. U מַכֵּךְ ninkoonii ki tur binba ki teen yada, njaan u tiina ninbaauk; fi-i kpanji teen yada, u bia sii tiina ninbaauk, njaan li-i kii tee nna, u mun bia saa konnae ki lu. ²³ Juu teeb-i lebit bi dudukit ki nmat teen Yiisa yada, Yennu saa te ki bin tukin nan njaak ni tiik na, kimaan u saa fit tun nnawa. ²⁴ Yimm nba ki tee Juu teeb na tee nan muuk ni tiik yiiinu nae, ki Yennu kɔnnir ki tukinir nan njaak ni tiik na. Li ki paar ki wun jii yiinii nba ki u kɔnn njaak ni tiik paak na, ki bia tukin nan li מַכֵּךְ tiiki.

Yennu nba tiin סָבַב kur ninbaauk bianjinba

²⁵ N naa waas, n loon ki yin bann woonin ni bonsiar, ki lin te ki i daa dukii nan i tee yandamm: Ki li tee a Juu tesiab tee tubkangbatae, ki li sii tee nnae ki tan tuu yoo nba ki binba kur ki tee Juu teeb ki Yennu gannib na n tan teen Yiisa yab. ²⁶ Nnae ki Juu teeb kur saa la tinnu. Li tee nan laa סָבַב Yennu gbouŋ ni a,

“Tinntɔɔ saa nyi Sayɔnn doo nie,

ki baar ki tan nyinn Jakob yaaboona biit kur ni.

²⁷ N saa lor mɔlor nba na namm, yoo nba ki n nyinnib bi biit ni.”

²⁸ Juu teeb nba din ki sak Yiisa barjanii na paake ki bi teen Yennu datai, ki li te yimm nba ki tee Juu teeb na la tinnu; Yennu nba din gann Juu teeb booru ki loomm na, bi yeejamm paake te ki u loomm; ²⁹ kimaan Yennu-i gann niib ki turib piinii, u ji ki lebitir u pari.

³⁰ Yimm nba ki tee Juu teeb na, i din ki sak Yennu מַכֵּךְ; ki מַכְתָּנָא ki u ji tini ninbaauk, kimaan Juu teeb nba ki sak na paak. ³¹ מַכְתָּנָא, Juu teeb ki sak Yennu nan

yaa din ki sakɔ bianjinba nae; Yennu nba din tini ninbaauk bianjinba na, u saa tinib ninbaauk nnae mun.

³² Yennu loon ki niib kur n bann nan bi tee moyêṭuk dammewa, ki wun fit tinib ninbaauk.

Yenpaku labaar

³³ Yennu mɔkint ki mɔk gbennu; ki u yan nan bannu sumii bonchiann. N̄mee mi n̄kɔ Yennu dudukit ki saa fit bann u sɔnii? ³⁴ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a:

“N̄mee mi Yennu dudukit ki saa kpaanɔ?”

³⁵ N̄mee mi tur Yennu siar ki li tee wun pa jiinɔ?”

³⁶ Yennu-e din nan bonsiar kur, ki dia li kura, ki u paake ki li kur be. N̄aant ki wun la paku mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Nirɔ nba saa tun Yennu toona bianjinba

12 Li paak, n naa waas, Yennu ninbatinu paake te ki n barimi maa yii jii i gbanant ki turɔ, ki lii tee mannu nba fo, kii waa n̄kɔ kuukɔ, ki lin maŋ; n̄anne tee Yenjiantu nan barmɔnii. ² I daa te ki i binberɔ tee nan tingbouŋ na niib binberɔ na. N̄aant ki Yennu n lebit i dudukit nan barmɔnii, ki n̄amm i binberɔ fanu; n̄anne ki i saa bann Yennu yanbɔkɔ nba n̄an ki bia tee fanu bianjinba.

³ Yennu nba tinin ninbaauk na paake ki n yeen i kur a i sɔk daa dukii u par ni a u tee nijaann ki gar waa tee bianjinba; n̄aant ki sɔk kur n dukin ki bann yada nba ki Yennu turɔ na bikinu. ⁴ Tɔn, nirɔ gbanant bɔkite, ki bɔkir kur mɔk li toonn, n̄aan taan ki tee gbananyennkɔ. ⁵ Li mun bia tee nnae nan taa yab bonchiann na, n̄aan timm nan Masia lakin tee gbananyennkɔ, ki ti kura na gbanant taan ki ji teen gbananyenn. ⁶ Li paak, sɔk kur n jii piinii nba ki Yennu Seyeerɔ turɔ na ki tun nan Yennu nba turɔ yaak bianjinba na. A piinii na-i tee fii sɔkint Yennu maamie, li n̄an fii tuun a yada bian; ⁷ ki a piinii na-i tee a somm leebiie, li n̄an fii sommit; li-i tee fii want leebiie, li n̄an fii want; ⁸ li-i tee ki a kpaan a leeb kpaaniie, fii tuun nna; fin nba mun pi piinii, ii tuun nan burchint; wunba mun mɔk yiikoo niib paak, li n̄an ki wuu tuun yiikoo toonn maŋ bonŋann; ki wunba mun mɔk ninbatinu nan niib, li n̄an wuu mɔk ninbatinu maŋ nan parpeenn.

⁹ N̄aant ki lomm-ii tee barmɔnii lomm, ki soor linba n̄an na fanu, n̄aan kii n̄an biit. ¹⁰ Ii loon leeb man bonŋann nan nirɔ nan u naa bik nba tuu loon leeb bianjinba na, ki kot kii baakit leeb; ¹¹ kii tee nikakitii, ki daa tiin gbannyakiri, n̄aan kii tuun ti Yomdaanɔ toona nan i para kura, ¹² kii mɔk parpeenn i dindann paak, kii mɔk mintir i biak dinu ni, kii mei Yennu yoo kur; ¹³ ki paat linba ki i mɔk ki tur Yennu niib nba ki mɔk na, kii gaan Yennu niib nba tee saamm kii chantirib i n̄ei ni.

¹⁴ Binba mukisi, yin yetib a, “Yennu piisin-ii be i paak.” Mamɔmm, ii yetib nna, ki daa poorib. ¹⁵ Nirɔ-i mɔk parpeenn, yii mun-ii mɔk parpeenn nanɔ; ki wunba mɔk parbiir, yii mun-ii mɔk parbiir nanɔ. ¹⁶ Ii mɔk man dudukyennkɔ ki daa mɔk dont-n-mɔk; n̄aan kii saak toona nba ki mɔk dont-n-mɔk, ki daa dukii nan i mɔk yami.

¹⁷ I daa tuun biit ki jiint biit paaki; kotir i mɔk kii tuun linba ki niib kur saa la ki li n̄an. ¹⁸ Ii yabir i mɔk man kii

mɔk parmaasir nan niib kur. ¹⁹ N naa walonkai, i kpan daa tuun biit ki jiint biit paaki, n̄aant ki Yennu n pa pann maŋ. Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, “Min kuukɔ mɔk yiikoo nba saa dat niib tuba; mine saa pa pann maŋ, min Yennu-e pak na.” ²⁰ Ii tee nan laa sɔb Yennu gbouŋ ni na a, “A dataak-i mɔ kon, fan dinɔ, nyun-nyukuru-i soorɔ, fan turɔ nyun wun nyu; ki fi-i tee nna, a dintɔ feie.” ²¹ Daa n̄aant ki biit n nyannani, n̄aan jii toonŋana ki nyann biit.

Taa saa sak yent damm mɔi bianjinba

13 Nirɔ kur-ii saak yent damm mɔi; kimaan sɔk ki mɔk u mɔk yiikoo ki li ki nyii Yennu boori. Yennu-e te ki binba mɔk yiikoo na mɔk yiikoo. ² Wunba ki saak yent damm sennu, li want nan u bia ki saak Yennu mɔi; ki wunba kur tuun nna baat nan tubdatue u mɔk paak. ³ Binba tuun toonbiit nae tiin yent damm janmaanii, n̄aan binba ki tuun toonbiit, bi ki tiin yent damm janmaanii. Yi-i kii loon yii tiin yent daanɔ, li n̄an ki yii tuun linba n̄an, ki wun paki; ⁴ u tee Yennu toontunnɔ ki tuun linba n̄an ki teeni; n̄aan yi-i tuun toonbiit, yii tiinɔ, kimaan u mɔk yaak nba saa dat i tuba. U tee Yennu toontunnɔ ki see Yennu taar ni ki daar binba tuun toonbiit na tuba. ⁵ Li paak, li kpaan talas ki i gaar yent damm mɔi, ki li daa tee i mantik tiin tubdatu na kaa, n̄aan ki i mi nan li tee linba n̄ane. ⁶ Li paake te ki ti pa lampo, kimaan Yennu-e senn yent damm na a yoo kur bin jiiir ki dia tingbouŋ na bonŋann. ⁷ Li paak, turimm linba tee bi yar; li-i jarɔ nan bin gaari lampo, amii linba ki i mɔk paak lampo, yin pa turib; li-i jarɔ nan ki i baak nirɔ, yin baakɔ; li-i biaki jarɔ nan yii tiin nirɔ, yin tinɔ.

Taa sii loon leeb bianjinba

⁸ Daa mɔk sɔk panni. Yaa sii mɔk pann nba tee, ii loon i leebe. Wunba loon u kɔ, li daanɔ gbeen Yennu sennu na kura. ⁹ Yennu sennu na yet a, “Daa chommi; daa kpi nirɔ; daa jaami; daa mɔk n̄onɔ a kɔ bont paaki;” ki senn-yena biar ki pukin linba na paak ki li kur taan ki yet a, “Ii loon a kɔ nan faa loon a mɔk bianjinba na.” ¹⁰ Ki fi-i loon a kɔ, a kan tun bonbiir ki turɔ; kimaan lomme tee Yennu sennu na kur saku.

¹¹ Ii tee nna man kimaan yaa mi yoo na nba tee bianjinba na paak. Yoo maŋ baar nan yin fiir gɔkɔ niwa. Ti tinnu daar pera, ki ki fɔk nan laa din fɔk bianjinba, yoo nba ki ti din piin ki teen Yiisa Masia yada na. ¹² Nyikɔ na gaare, ki li ji yentir. Li paak, n̄aant man ki tin nyik bunbɔnn ni toona na, n̄aan jii yentu tɔbtat. ¹³ N̄aant ki ti toona-ii yeen nan niib nba tuu be yentu ni na, ki daa nyu daan ki yibi, ki daa tuun yuukpeentoona, koo ki chomm ki tuun jakint toona, koo ki tuun toonbiit booru booru, koo ki kɔn kunkɔna, koo ki mɔk funfun nan leebi. ¹⁴ Ii tee nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia nba tee bianjinba na, n̄aan nyik i gbanant loonbiit, ki ji daa dukii li po.

Daa biir a ɓɓa

14 Gaat yadkanpɔɔna damm na man, ki daa nɔi namm mɔniɔk bi yada po. ² Ɔɔ yadae te ki u di jeet kur, ki wunba yada ki paar na mun Ɔɔ nant. ³ Wunba di jeet kura na daa yisin wunba Ɔɔ jesiati, ki wunba mun Ɔɔ jesiati na daa biir wunba di jeet kur na sanni, kimaan Yennu gaarɔwa. ⁴ A tee nɔmee ki saa biir Ɔɔ toontunɔ? Li tee u mɔɔ Yomdaanɔ nae n yet waa do koo waa baa, ki u set saa dowaa, kimaan ti Yomdaanɔ mɔk paɔ nba saa te ki wun do. ⁵ Ɔɔ, nisiab mun dukii a dayena nɔn ki gar dalia, ki siab mun jii daa kur ki li jan. Ɔɔ kur-ii dia waa teen linba yada. ⁶ Wunba dukii a dayena nɔn ki gar dalia na, u tuun nna ki teen ti Yomdaanɔ baakire; ki wunba mun di jeet kur na, u tee nna ki teen ti Yomdaanɔ baakire mun, kimaan u teen Yennu niipoouk jeet na paak; ki wunba mun Ɔɔ jesiati na mun tuun nna ki teen ti Yomdaanɔ baakir, ki mun bia teen Yennu niipoouk. ⁷ Ɔɔ kaa ki be ki fo u yur po, koo ki kpenn u loomm kuumi. ⁸ Ti-i fo, ti Yomdaanɔ paake te ki ti fo; ki ti-i kpo, u loomm paake ki ti kpo. Li paak, taa fo amii taa kpo, ti tee ti Yomdaanɔ yabe. ⁹ Masia din kpo ki bia fiir kuun ni a wun teen footib nan kpeemm Yomdaanɔ. ¹⁰ Ki fini, bee teen ki a biir a naa biki? Bee teen ki a yisin a naa biki? Ti kur tan saa set Yennu Ɔɔɔne ki wun bu ti buut. ¹¹ Li Ɔɔ Yennu gbouɔ ni a, "Maa set be na, booru kur saa gbaan n Ɔɔɔn, ki Ɔɔ kur saa yet a n set tee Yennu. Min Yennu-e pak na." ¹² Li paak, Ɔɔ kur tan saa fiit u mɔɔ ki tur Yennu.

Daa te ki a naa bik baa

¹³ Li paak, ti daa biir leeb sana, nɔn kii mi i para ni nan i kan te ki i naa bik n baa. ¹⁴ Min nan ti Yomdaanɔ Yiisa nba taan leeb ki ji tee niyennɔ nae teen ki n bann nan jeet kaa ki Ɔɔ. Nɔn Ɔɔ-i dukin nan jesiati Ɔɔ, nɔn li Ɔɔ u boor. ¹⁵ Fi-i te ki a naa bik par biir jeet nba ki a di na paak, nɔn a ji ki tuun lom toonn kaa. Nirɔ nba ki Masia din gaar u paak ki kpo na, a daa te ki wun nyik Yennu Ɔɔɔ, a jedinu paaki. ¹⁶ Linba ki a dukii a li nɔn, a daa te ki niib n pak biit ki jiin li po. ¹⁷ Kimaan Yennu naan labaar ki tee dinu koo nyunu labaar kaa, nɔn li tee popeenn nan parmaasir nan parpeenn yare ki Yennu Seyeenɔ turit. ¹⁸ Wunba waa Masia nna, Yennu sii mɔk parpeenn nanɔ, ki niib bia teenɔ baakir. ¹⁹ Li paak, nɔn man ki tin yabir ki tun linba baat nan parmaasir, nan linba saa somm ti leeb. ²⁰ Ii mi ki a biir Yennu toona, jeet paak. Jeet kur nane, nɔn li ki nɔn ki a di jeet nba saa te ki a naa bik n baa. ²¹ Linba nɔn tee ki a nyik linba saa te ki a naa bik n baee, li-i lekii tee nant nɔmamu koo daan nyunu. ²² Faa teen yada ki jiin jeet dinu po bianɔnba na, nɔn li be fin nan Yennu sinsuuk ni. Wunba tun linba ki u dukin nan li nɔn, ki ki mɔk birsuk li paaki, parpeenn tee u yare. ²³ Nɔn wunba mɔk birsuk linba ki u di na paak, nɔn di, u mɔk biit, kimaan u ki dir nan yada kaa. Nirɔ-i teen

yada nan bonsiar ki nɔn, nɔn tan tun li bont, li tee biite.

Ki jiin leeb sommir po

15 Timm nba ki ti yada chee na, li nɔn ki tii mɔk sukuru ki somm ti leeb nba yada daa ki chee na, ki daa tuun ti mɔɔ loomm kuukɔ kaa. ² Nɔn man ki ti kura baka-ii be ti naa waas ni ki sommib ki bin wei Yiisa Masia Ɔɔɔ fanu. ³ Nɔn Masia din ki loon wun tun u mɔɔ loommi. Li Ɔɔ Yennu gbouɔ ni a, "Binba sukii fin Yennu na, bi sukii mine." ⁴ Linba kur Ɔɔ Yennu gbouɔ ni na, li Ɔɔ a tii tumiie. U gbouɔ man teent sukuru, ki bia Ɔɔntit para, a tii mɔk dindann. ⁵ Yennu nba teent sukuru ki Ɔɔntit para na, wun turi dudukyennkɔ nan Yiisa Masia nba loon bianɔnba na; ⁶ ki i kura sii mɔk dudukyennkɔ ki dont Yennu nba tee ti Yomdaanɔ Yiisa Masia Baa na.

Binba ki tee Juu teeb na Yenɔntu labaar

⁷ Ii gaan leeb man nan Masia nba gaari bianɔnba na, ki Yennu sann n la paku. ⁸ Maa yeen linba na paak tee a Masia din kpint u mɔɔ ki tee Juu teeb na toontunɔ, ki wann nan Yennu set tee mamɔmm daanɔ, ki gbeen nɔn Yennu mɔsona nba ki u din senn ki tur bi yeeja-jaana na, ⁹ ki te ki binba ki tee Juu teeb na dont Yennu sann, u ninbatinu paak. Li Ɔɔ nnae Yennu gbouɔ ni a Defid yet a:

"N saa tura niipoouk binba ki tee Juu teeb na boor, ki yin yanii ki paka."

¹⁰ Li bia Ɔɔ a: "Yimm nba ki tee Juu teeb na, ii mɔk man parpeenn, yimm nan Yennu niib."

¹¹ Li bia Ɔɔ a:

"Yimm nba ki tee Juu teeb na, pakin man ti Yomdaanɔ Yennu; niibooru kur n pakɔ bonɔann."

¹² Aisaya mun din Ɔɔ Yennu gbouɔ ni a:

"Jese yaaboonn tan saa baar ki Yennu saa chabɔ yaak, ki bi tan sii mɔk dindann u ni."

¹³ Yennu nba turit dindann na, yaa teenɔ yada na paak, u saa turi parmaasir nan parpeenn bonchiann, ki nɔn Yennu Seyeenɔ paɔ saa te ki i dindann na n nɔn yabit.

Linba paak ki Pɔɔ Ɔɔbir nan parcheenn

¹⁴ N naa waas, n mi n par ni nan i binberɔ nɔn, ki i mi Yennu maan bonɔann ki fit ki kpaan i leeb; ¹⁵ ki maa Ɔɔbin gbouɔ nba ki teeni na, n mɔk parcheenn ki yaa n tiari baryenii, kimaan Yennu mɔk ninbatinu n paak ¹⁶ ki te ki n tee Yiisa Masia toontunɔ, a n Ɔɔnt u barɔnii ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki bi sii tee piinii ki teenɔ, ki u Seyeenɔ na saa te ki bin teen niɔmm ki penn u par. ¹⁷ Yiisa Masia paake ki n mɔk yuugontir Yennu toonn ni. ¹⁸ N loon ki n wann toona nba ki Masia te ki n tun nae, nɔn n kan fit pak nisiab toona po; u te ki n Ɔɔnt u labaar na ki tur binba ki tee Juu teeb, ki bia tun bakitnaunɔ toona nba din te ki bi sak u mɔk.

19 Yennu Seyeerj parj nae te ki n tuun baktinaurj toona na, njanne te ki bi bann parj nba ki u mək. Ki n nyii Jerusalem ki lin doi ni ki tan baar Ilirikum tirj ni ki məkntir Masia barjanii na siar kur po. 20 Njanne ki n lin nan ninmōnn ki məkntir Masia barjanii na ki teen niib nba ki mi gbatj; n ki loon mii lin kii lei siaminba ki niib porj dōj məknti, 21 kimaan li sōb Yennu gbouj ni a:

“Niib nba ki bi daa ki məknt u maan ki turib na saalar, ki binba daa ki gbat u po na saa bannir.”

פּאָל nba din lor a wun saan גּוֹחַ Rom teeb bianjinba

22 דָּחַ, bona bonchiann tuu גּוֹחַ n סָחַ ki n ki fit baat ki גּוֹחַתִּי. 23 Njaan mōtanae ki n ji daa gbenn n toona nba be yaka na ni, li jii bina bonchianne ki n tuu loon man גּוֹחַ, 24 mōtana n saa גּוֹחַיְוָא; ki n גּוֹחַ man poorpo li kan wei, ki n sii loon yin sommin ki n saan Speenn tirj ni. 25 Njaan sinsinn n saa saan Jerusalem-e, Yennu niib sommir paak, 26 kimaan Yiisaweira nba be Masedonia nan Akaya yentnba ni na dukin dudukit, ki yent bi para a bin lakin likirii ki tur Yennu niib nba tee tatimm ki be Jerusalem na. 27 Li tee mōniie nan bi mōj loomme ki bi teemm piinii na. Li njan bin turib, kimaan Yennu barjanii nba nyii Jerusalem niib boor ki baarib na paak. Njanne te ki li njan nan bin teen piinii marj. 28 Mi-i baar Jerusalem ki turib piinii marj, n saa nyi lej ki baar i boor ki gar saan Speenn tirj ni. 29 N mi nan mi-i baar i boor, Masia sommir sii be ti ni bonchiann.

30 דָּחַ, n naa waas, ti Yomdaanō Yiisa Masia sann paak, nan Yennu Seyeerj lomm paak, n barimi, a yii mei Yennu nan ninmōnn n paak kii taantin, 31 ki wuu guun ki Judea yent ni niib nba ki teen Yiisa Masia yada na daa kpimi; kii biaki meic a piinii nba ki n saa tur Yennu niib na, bin gaar nan parpeenn. 32 Li-i tee ki Yennu loon, n saa baar i boor, ki mək parpeenn, ki foi waan. 33 Yennu nba teent parmaasir na-ii be nani. Mamōmm.

Foontii

16 דָּחַ, n loon ki n wannu ti niipoo Fiibe po; u be Senkrea doo ni ki sommit Yiisaweira lej. Li-i tee ki u baar i boor, 2 yin gaarō ti Yomdaanō Masia sann paak, nan Yennu niib nba bo sii gaan bi leeb bianjinba na, ki sommō waa loon linba i boor, kimaan u mun tuu sommit niib bonchiann, nan n mōj gbaa.

3 N foont Prisila nan u סָרְכַּ אֲקוּיְלָא, binba tee n toontunleeb Yiisa Masia toona ni na. 4 Bi din jii bi manfoa ki tinn n manfoor, li paak ki n teemm niipoouk. Li ki tee n kuukō kaa teemm niipoouku, njan nan binba ki tee Juu teeb ki tee Yiisaweira nawa. 5 N bia foont Yii-saweira nba lakii ki jiantir Yennu bi njaak ni na.

N foont n גּוֹחַרְיָא Epanetus, wunba din tee Asia yent ni sinsinn nirō nba teen Masiaweirō na. 6 N foont Meeri, wunba din tuun bonchiann ki teeni na. 7 N foont Andronikus nan Junias, binba tee n booru ni niib, ki min nan njanm din lakin kōc dansarik; ki Masia

toomiinba mib bonjann na, njanne din sint teen Masiaweirawa ki n tan wei.

8 N foont n גּוֹחַרְיָא Ampliatus, wunba ki n loonō ti Yomdaanō paak na. 9 N foont Urbanus, wunba tee ti toontunnanlōc Masia toona ni na. N foont n גּוֹחַרְיָא Stakis mun biak. 10 N bia foont Apeles, wunba din la bikinu njan lek bia daa waa Masia nan barmōnii na. N foont Aristobulus njaateeb. 11 N foont n booru ni nirō nba ki bi yiu Herodionn na, ki foont Nasisus njaateeb nba teen ti Yomdaanō yada na.

12 N foont Traifena nan Traifosa, binba tuun ti Yomdaanō toona na. N foont n גּוֹחַרְיָא Pesis, wunba tuun ti Yomdaanō toona bonchiann na. 13 N foont Rufus, wunba mantik waa ti Yomdaanō סָחַ bonjann na. N foont u naa, wunba tuu loonin nan n tee u mōj bike na. 14 N foont Asinkritus nan Flegonn nan Hemes nan Patrobas nan Hemas nan Masiaweira kur nba be namm na. 15 N foont Filologus nan Julia nan Nereus nan u niipoo, nan Olimpās nan Yennu niib kur nba be namm na.

16 Ii foont leeb kii kpamii man. Masiaweira nba be lokir kur po foonti.

Kpaanjoontii

17 N naa waas, n kpaaniie, ii mi man binba bōkitir Yiisa niib, ki dōkib u סָחַ ni, ki bia ki saak wannu nba ki i gaar na. Lōkitirib man. 18 Li niibooru ki waa ti Yomdaanō Masia kaa, bi waa bi mōj nōjō. Bi dia mōmante ki kpann binba yaa dudukit ki chee na. 19 דָּחַ, סָכַ kur gbat yaa gaar Masia barjanii bianjinbawa. Li paake ki n mək parpeenn nani. N loon ki ii mək yan ki jii linba njan po, njan daa saak bonbiiri. 20 Li kan yukir ki Yennu nba teent parmaasir na saa te ki yin njan Sintaanii yur paak.

Ti Yomdaanō Yiisa Masia ninkpabaug-ii be nani.

Foontii biak

21 דָּחַ, n toontunnanlōc Timoti foonti; ki n ninjamm Lusius nan Jasonn nan Sosipata mun bia foonti. 22 Min Tesius nba sōbin linba ki פּאָל pak na foonti, ti Yomdaanō sann ni.

23 Gayus, wunba tee min פּאָל njaadaanō, ki Masiaweira jiantir u njaak ni na mun foonti. Erastus, wunba tee doo na likdiarō na, njan nan ti naa bik Kōctus mun foonti. ((24 Ti Yomdaanō Yiisa Masia n somm i kura.))

Yenmiarjoontik

25 Li njan ki tin baak Yennu, kimaan u fit te ki i set waau fanu nan maa mōcōnt barjanii ki jii Yiisa Masia po, ki li fiit woonin ni barmōnii nba din bōc bina bina na. 26 כֹּחַ Yennu sōkiniinba gaar ki sōbir gbouj ni ki li fiit barmōnii na; ki Yennu nba kōc be marj tur mōc a booru kur n bannir, ki la yaak ki teen Masia yada ki sak u mōc. 27 כֹּחַ כֹּכַע tee Yennu ki tee yandaanō. Niib kur n pakō mōcōmōcōc nan mōcōmōcōc, Yiisa Masia sann paak. Mamōmm.

1 Korint teeb

Ki jiiin 1 Korint teeb gbouŋ na po

ƆƆƆ din sɔb gbouŋ maŋ a lin saan Korint teeb boore, ki ŋmakit daamii nba jiiin Yiisaweuu nan li binbeŋ po, Korint doo ni.

1 Min ƆƆƆ nba ki Yiisa Masia yiinin a n teen u toomii Yennu loomm ni, min nan ti naa bik Sosenes sɔbin gbouŋ na ² ki teen yimm Yenweira nba be Korint doo ni, yimm nba ki Yennu yiini a yii tee u popeenn damm na, yimme tee u yab ki taa nan Yiisa Masia, ki pukin niib nba be siaminba kur ki jiantir ti Yomdaano Yiisa Masia; ŋɔɔɔ tee bi Yomdaano, ki mun bia tee ti Yomdaano na.

³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

ƆƆƆ nba teen Yennu niipoouk bianjinba

⁴ N teen Yennu niipoouk yoo kur i paak, nan waa turi sommir Yiisa Masia paak na, ⁵ kimaan i la bonsiar kur i pinpakit ni, nan i minu ni, u boore. ⁶ Masia labaar nba ki ti din wannu na, i gaarir fanuwa. ⁷ Li paak, i ki pot Yennu Seyeer piinii na yenn gbaa, nan yaa guu daar nba ki ti Yomdaano Yiisa Masia tan saa jen na. ⁸ U sii guui nan ti Yomdaano Yiisa Masia jenu daar maŋ, ki i tan kii mɔk biiti. ⁹ Yennu-i yaa u saa tun linba, u tuun ŋanne. U yiinie a yimm nan u bik ti Yomdaano Yiisa Masia-ii mɔk mɔtaauk nan leeb.

Masiaweira bɔkitu labaar

¹⁰ N naa waas, n barimie ti Yomdaano Yiisa Masia sann ni, a yin taan mɔb, ki mɔmɔk daa be i sinsuuk ni, ki yii taa mɔyemmkɔɔ nan dudukyennkɔɔ. ¹¹ N naa waas, Kloee ŋaatesiab betin a i mɔk mɔmɔk nan leeb. ¹² Linba ki n yeen na tee a i siab yaa bi tee ƆƆƆ yabe, ki leeb mun yaa bi tee Apolos yabe, ki siab mun bia yaa bi tee Piita yabe, ki yemm mun yaa bi tee Masia yabe. ¹³ Masia maŋ bɔkit bɔkite-e? Bi din kpaas min ƆƆƆ dapunpunn paak i paaki-i? koo bi wuri Yennu nyunwuru min ƆƆƆ sann paake-e?

¹⁴ N teen Yennu niipoouk nan maa ki wur i ɔɔ Yennu nyunwuru na, see Krispus nan Gayus. ¹⁵ Li paak, ɔɔ kan fit yet a bi wur ƆƆƆ Yennu nyunwuru n sann ni. ¹⁶ N bia wur Stefanas ŋaateeb Yennu nyunwuru, ŋaan n ji ki tian maa wur wunba ki pukini. ¹⁷ Kimaan Masia ki tumin a n tan wur niib kaa; ŋaan u tumin a n tan mɔmɔk u barŋanii nae. Li ki tee a n jikit nisaarik mir kaa ki mɔmɔkiri; mi-i bonni tuun nna, li bo saa te ki Masia nba kpo dapunpunn paak na, u kuun n teen yanna.

Masia kuun nba wantit Yennu yan nan paŋ bianjinba

¹⁸ Binba bot Yennu sɔnu ni na jii Masia kuun dapunpunn paak labaar na ki li tee yanne, ŋaan timm nba tinn na mi nan li tee Yennu paŋe. ¹⁹ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a u yet a,

“N saa biir yandamm minu na ki te ki bannteeb bannu na n biar yann.”

²⁰ Li paak, tingbouŋ na yandamm nan bannteeb nan mɔmɔkdamm na be lee? Yennu te ki tingbouŋ na yan-foon teen yanna.

²¹ Yennu nba mɔk yan na te ki tingbouŋ na teeb yan kan fit te ki niib n bannɔ. Li paak, ki u te ki binba teen Yiisa yada na tinn, jatii labaar nba ki ti mɔmɔkiri ki teen niib na paak. ²² Juu teeb loon bin la bakitnaun toonaewa ki fit teen yada, ki Griik teeb mun loon yan.

²³ Timm ŋarin mɔmɔkiri ki wantib bianjinba ki Masia kpo dapunpunn paak nae, ki maan maŋ dont Juu teeb wutoa, ki bia tee jatmaan ki teen binba ki tee Juu teebi.

²⁴ Juu teeb nba ki Yennu gannib na, nan binba ki tee Juu teeb ki Yennu bia gannib na ŋarin mi nan Masia kuun labaar na tee Yennu paŋ nan u yame. ²⁵ Linba ki Yennu tuun ki nisaarik jiiir ki li tee jatii na, li mɔk yan ki gar nisaarik yan; ki linba ki Yennu teen ki nisaarik dukii a li ki mɔk paŋ na, ŋaan li mɔk paŋ ki gar nisaarik yar.

²⁶ N naa waas, dukint man yaa din tee bianjinba, yoo nba ki Yennu yiinii na. Nisaarik minu ni, i waaminnae din mɔk yan, koo paŋ, koo ki tee nijaana. ²⁷ Naan Yennu-e gann binba tee jatit tingbouŋ na teeb boor, a wun te ki yandamm n di fei; ki bia gann tatimm tingbouŋ na teeb boor, a wun te ki paŋ damm n di fei. ²⁸ Yennu-e gann tarii, nan binba ki mɔk nyɔɔɔ, nan binba ki tee siar, a wun teen linba ki niib dukii a li mɔk nyɔɔɔ na yann. ²⁹ Yennu teen nnae a ɔɔ daa nyu bara u ɔɔmɔk. ³⁰ Nyɔɔ Yennu-e taan timm nan Yiisa Masia ki u tee ti yan. U paake ki Yennu nyinnit daabisin ni, ki yet a ti tee niŋamm u boor, ki ji tee u niib. ³¹ Li paak, ii tuun linba sɔb Yennu gbouŋ ni na a, “Wunba faa parbiir, li ŋan ki wuu faa parbiir linba ki Yennu tun paake.”

Masia dapunpunn paak kuun labaar

2 N naa waas, maa din baar i boor ni na, n din ki mɔmɔkiri Yennu labaar na ki teeni nan mɔmɔkiri koo nisaarik minu kaa. ² Naan maa din be nani na, n

din ki mək duduksiat ki pukin Yiisa Masia nan u dapunpunn paak kuun na po. ³ Maa baar i boor yoo nba, n din chəke, ki janmaanii nan jijekit soorin. ⁴ N ki pak labaar maŋ nan minu nba saa maŋ niib kaawa ki bin sakiri, ŋaan n pake ki Yennu Seyeen na wann u paŋ. ⁵ Yaa teen Yiisa Masia yada na, li ki tee nisaarik yan paak kaa, ŋaan li tee Yennu paŋ paake.

Ki jiin Yennu yan po

⁶ Maməmm, ti piak nan yame ki teen binba ki bi para chee Yiisaweu ni na. Li ki tee tingbouŋ na niib yan, koo tingbouŋ na paŋ damm nba ki bi panii saa teen yann na kaa. ⁷ Yan nba ki ti piak na tee Yennu woonin ni yan nba woee ki nirə ki mi, linba ki Yennu dŋŋ gann a wun donnit, ki sək durinya daa din ki nan na.

⁸ Tingbouŋ na yudamm sək kaa ki mi yan na. Bi-i bonni mir, bi din bo kan kpa a ti Yomdaanə, wunba yen paku kura na dapunpunn paaki. ⁹ Li sək Yennu gbouŋ ni a:

“Linba ki nirə ki la, ki bia ki gbati,

linba ki nirə ki dukin a li saa fit teen na,

ŋanne ki Yennu teenir siir ki guun binba loonə na.”

¹⁰ Ŋanne ki Yennu Seyeen na te ki ti bannir, kimaan Seyeen na mi bont kur, nan Yennu woonin ni maan gbaa. ¹¹ Nisaarik seek nba be u ni na kuukə mi nisaarik dudukit. Nnae mun, sək ki mi Yennu dudukit see Yennu Seyeen na kək. ¹² Seek nba ki ti gaar na, u ki tee tingbouŋ na seek kaa, ŋaan u tee Yennu Seyeen nba saa te ki tin bann piinii nba ki u turit nae.

¹³ Li paak, ti ki piak maan nba tee nisaarik yan wunu; ŋaan ti piak linba ki Yennu Seyeen wantit, ki bia want Yennu barməni ki teen niib nba ki Yennu Seyeen be bi ni nae; ¹⁴ ŋaan wunba ki mək Yennu Seyeen maŋ, li kək ki gaan Yennu Seyeen na maami, kimaan li tee jatiie ki turə, ki u kan bann li paaki, kimaan li bannu nyi Seyeen na nie. ¹⁵ Ki wunba mək Seyeen na bant bona kur paake, ŋaan nirə kan fit bann wunba mək Seyeen na binberŋ ni, ¹⁶ nan laa sək Yennu gbouŋ ni a:

“Ŋmee mi Yennu dudukit ki saa ŋmakitə?”

Ŋaan timm ŋarin mək Masia dudukit.

Yennu toontunna labaar

³ N naa waas, li tee məkniie, n din ki fit pak ki turi nan maa din bo saa pak ki tur niib nba mək Yennu Seyeen na; n din pak ki turi nan maa bo saa pak tur tingbouŋ na teeb nae, ki i binberŋ bia tee nan waas binberŋ nae Masia səkni ni. ² N məknti biime, li ki tee jekpakira kaa, kimaan i ki jan nanni. Mətana gbaa i bia lek daa ki jan nanni, ³ kimaan i binberŋ bia daa tee nan tingbouŋ na niib binberŋ nae; kimaan funfunn nan məkniək-u be i sinsuuk ni, i ki waa tingbouŋ na niib binberŋ kaa-a? ⁴ Ki sək-i yet a u tee Pək kək, ki kək mun yet a u tee Apolos kək, ŋann i ki tuun nan tingbouŋ na niib na kaa-a?

⁵ Ŋmee tee Pək-i, ki ŋmee mun tee Apolos-i? Ti kpan tee Yennu toontunna nba din te ki i sak Yiisa mək nae. Ti kur na tuun toona nba ki ti Yomdaanə turit a tii tuume. ⁶ Min din bur bonboorie, ki Apolos mun maant

nyun, ŋaan Yennu-e te ki li pia kpaat. ⁷ Wunba bur nan wunba maant nyun ŋarin ki tee siari; Yennu-e tee siar, kimaan kək te ki li kpaatir. ⁸ Bəkitu kaa wunba buur nan wunba maant nyun na sinsuuk ni. Yennu-e saa turib nyək, baa tun linba na paak. ⁹ Ti lakin tuun ki teen Yennu-e. I tee nan Yennu kpaab nae, ki bia tee nan Yennu diiuk na.

¹⁰ Yennu nba sommin bianŋinba na paak, n tee nan tanmaanə nae, ki piin fiakir, ki sək mun maa kəknt li paak. Ŋaan wunba kur maa ki kəknt li paak, wuu mi.

¹¹ Yennu din jii Yiisa Masia ki u tee fiakire, ki fiaksiar jii kaa ki sək saa fit piinii. ¹² Siab saa jii salimae, koo nabint, koo tanchincheena, ki maa fiakir maŋ paak; siab mun saa jii daate, koo kək, koo kaka, ki chaan fiakir maŋ paak. ¹³ Masia baaru daar maŋ nie ki sək kur toona nba tee bianŋinba tan saa nyi paanu. Muue tan saa bikin sək kur toona ki fiit wann laa tee bianŋinba. ¹⁴ Muu-i kii dii linba ki nirə maa kək fiakir maŋ paak na, ŋann ŋarin u saa la nyəkta. ¹⁵ Wunba yar dii muu, u saa kək li nyəkta, ŋaan u mək ŋarin saa tinna, ki li sii tee nan u chiar nyii muu ni nae.

¹⁶ I tee Yennu diiuko, ki Yennu Seyeen be i ni; i ki mi nna-a? ¹⁷ Li paak, wunba biir Yennu diiuk, Yennu mun saa biir li kəkwa. Kimaan Yennu diiuk tee diyeenə; ki yimme tee diiuk maŋ.

¹⁸ Sək daa kpann u mək. Sək-i be i sinsuuk ni ki dukii nan u tee yandaanə tingbouŋ na binberŋ ni, li ŋan wun kpann u mək jatuk ki set teen yandaanə. ¹⁹ Linba ki tingbouŋ na teeb dukin ki li tee yan na, li tee jatiie Yennu boor, nan laa sək Yennu gbouŋ ni a, “Yennu biir yandamm bannu,” ²⁰ ki bia sək leer boor a, “Ti Yomdaanə mi nan yandamm dudukit tee yanne.” ²¹ Li paak, sək daa mək dont-n-mək nisaarik paaki. Siar kur tee i yare; ²² min Pək, nan Apolos, nan Piita, nan tingbouŋ na, nan manfoor, nan kuun, nan mətana, nan yoo nba baat na, yimme yen linba na kura. ²³ Ki Masia mun yeni, ki Yennu mun yen Masia.

Masia toontunna labaar

⁴ Ŋann ii jiit ki tii tee Masia toontunna nba ki Yennu gann ki guunit u woonin ni maan na. ² Li paak, linba tee majaann tee nnae, li ŋan ki toontunni tuun nan barməni. ³ Ŋaan li-i tee ki i bu n buut nan nisaarii nba tuu bu bi leeb buut na, n baka kaa; n ki bu n mək buut gbaa. ⁴ N kək ni yeene, ŋaan li ki want a n ki tuun biiti, ŋaan ti Yomdaanə tee wunba bu n buut. ⁵ Li paak, i daa bu sək buut mətana, kii guu yoo nba ki ti Yomdaanə tan saa baar na, kək tan saa jii linba be bunbəkni ni ki wannir paanu ni, ki fiit para ni maan paanu ni. Li yooe, sək kur tan saa la u nyək nba tee linba Yennu boor.

⁶ N naa waas, i paake ki n bikin linba na kur ki tur n mək nan Apolos, a yii tumii ti boor ki wei Yennu gbouŋ nba wann bianŋinba na bonŋann, ki sək daa dont u mək ti yenk paak ki gaar kək na. ⁷ Ŋmee tura saakatuk leeb ni? Yennu kaa tura linba kur ki a mək na-a? Ki bee teen ki a dont a mək, ki li tee nan linba ki a mək maŋ ki tee piinii kaa na?

⁸ I poŋ mək linba kur ki i looni-i? I poŋ teen gor-damma-a? Taa lek ki tee kpanbara na, ŋaan i tee kpanbara-a? N sunman ki i set tee kpanbarae, ki timm nan yimm n taan kii tee kpanbara. ⁹ Min yaa boor, n dukin nan Yennu gann timm nba tee toomiinba na ki ti tee tariie, ki tee nan niib nba ki bi saa kpib paanu ni, ki teemm jaarlituk niib, ki tingboun na teeb kur nan malakanba gorii nae. ¹⁰ Ti tee jatite Masia paak, ŋaan yimm ŋarin tee yandamme Masia sɔnu ni; ti ki mək paŋ, ŋaan yimm ŋarin mək paŋ; ki niib teeni baakir ŋaan yisin timm. ¹¹ Laa nyii sianyoowa mək mək nan mətana, ti lin kome nan nyunnyukuru, ki lia tachiat; ki bi boot, ki ti lin yirib ki kaa binbeboori. ¹² Ti ninjii ki ti di; bi-i sukirit, ti tuu jiiim maŋamme; bi-i dintit fara, ti tuu mək sukurue; ¹³ bi-i pak biir ti sana, ti tuu pak jiiim nan lomme. Ti kpan tariie, ki tee nan tingboun na tanpenn paak mək na, ki bia tee nan tingboun na jakint na ki tan tuu mətana.

¹⁴ N ki sɔbin na ki teeni a n dinni fei kaa, ŋaan n kpaaniie, yaa tee n walonkai na paak. ¹⁵ Ŋaan li-i tee ki i lek mək wantteeb tusaa piik Masia ni, i ki mək baanba bonchianni; kimaan Yiisa Masia nie ki n mari, barŋanii nba ki n wanni na paak. ¹⁶ N barimie, ii waa n binberŋ man. ¹⁷ Linba na paake ki n tuun Timoti i boor, wunba tee n bilonkak ki tee barmɔnii daanɔ ti Yomdaanɔ ni; u saa tiari maa be bianjinba Masia ni, nan maa lin want Masiaweira bianjinba, siar kur po.

¹⁸ Siab mək dont-n-mɔŋe, ki dukii a n kan baar ki gɔnini. ¹⁹ Li-i tee ki ti Yomdaanɔ loon, n saa gɔni mətana, ki la dont-n-mɔŋe damm na, li ki tee bi pinpakit paak kaa, ŋaan n yaa n laan bi set mək paŋ amii bi ki mək. ²⁰ Yennu naan ki tee mək ni yetu kaa, li tee paŋe. ²¹ I loon lanne? I loon ki n baar i boor nan ninmɔnn amii n baar soon nnae?

Bonchonchonsin nba din baar Masiaweira ni na po

⁵ Li set tee mɔniie ki bi yeen a joonbaanu be i ni, linba ki binba ki waa Yiisa Masia na mɔŋe kan tumi. N gbat a sɔk be i sinsuuk ni ki dɔk nan u baa ŋaapoo; ² ŋaan ki i mək dont-n-mɔŋe ki ki tiin fei li paa-ki. Li ki jaŋ nan i para n biiri-i? Li ŋan ki yin nyinn li ni-booru i ni. ³ Maa lek be banfɔkir nani na, ŋaan n dudukit be i ni, ki n poŋ dukin ki bu daanɔ maŋ buut, ti Yomdaanɔ Yiisa sann niwa, ki li tee nan n lakin be nani nae. ⁴ Ti Yomdaanɔ Yiisa sann paak, n seek nan yimm-i tanj lakin, ti Yomdaanɔ Yiisa paŋ ni yoo nba, ⁵ yin jii niro nba tun toonbiit maŋ ki teenɔ Sintaanii nuu ni ki wun biir u gbanant, ki lin te u seek n tan la tinnu, ti Yomdaanɔ baaru daar na ni.

⁶ Li ki ŋan ki yii dont i mɔŋe. I ki mi a datin¹ waamin-nae te ki boroboro yon kur fuutir piiri-i? ⁷ Li paak, nyikin i binbenkperik na, kii tee nipaamm, nan i set tee niib nba nyik biit tumue na, kimaan Masia nba tee ti maruŋ na gaar ti paak ki kpowa. ⁸ Li paak, taa waa u sɔnu bianjinba na, ŋaant ki tin nyik binbenkperik na, ki

nyinn dudukbiit nan biit kur, kii jikii tee u weira nan barmɔnii, ki biit kaa ti ni.

⁹ Maa poŋ sɔb gbouŋ nba ki turi na, n betiwa a i daa tɔkii nan bonchonchona. ¹⁰ Li ki tee n yaa ii nyinn i mɔŋe tingboun na bonchonchona ni, koo nianchiɔŋ damm ni, koo nanyukii, koo patmannteeb ni kaa; li-i tee nna ŋarimi, see ki i nyii tingboun na ni. ¹¹ N sɔb ki yeeni a i daa tɔkii nan daanɔ nba yaa ŋk waa Masia-e ŋaan chomm, koo ki mək nianchiɔŋ, koo ki mann pata, koo ki mək sanjaauŋ, koo ki tee danyuuruk, koo ki tee nanyuka. I poŋ daa kaar nan li daanɔ ki di jeeti.

¹² Li ki tee n toonn kaa ki n sii bu binba ki waa Masia na buuti. Yennu-e saa bu bi buut; ŋaan i leeb nba tee Masiaweira nae ki i sii bu bi buut. ¹³ Li poŋ sɔb Yennu gbouŋ ni a, "Ti ber biitdaanɔ na ki nyinnɔ i ni."

Buut bunu labaar

⁶ I yenc-i mək maan nan u lɔk nba waa Masia, ŋaan ki i ki saan nann Masiaweira boor ki bi saa ŋammir, ŋaan saan nann binba ki waa Masia na buut boor, li sii mək fei hei. ² I ki mi a Masiaweirae tan saa bu tingboun na teeb buuti-i? Ki li-i tee ki i tan saa bu tingboun na teeb buut, ŋann i kan fit bu barbisbis mətana-a? ³ I ki mi a ti tan saa bu malakanba buuti-i? Nlee ki i kan fit bu mətana binberŋ na barii? ⁴ Li-i tee ki i mək maan, bee ki i saa nann binba ki tee Masiaweira na boori? ⁵ Linba na tee feie ki turi. Mɔnɔk-u baar yimm Masiaweira sinsuuk ni, sɔk kaa i ni ki mək yan nba saa fit ŋamm maan maŋ-i? ⁶ Ŋaan i naawayemm saa nan bi leeb barbuurɔ nba ki teen Masia yada na boor, ki u bu bi buut.

⁷ Yaa lek mək barii nan i naa waas na gbaa, ŋaan li tee biite. A naa bik-i tun biira koo ki ŋmaba, ki a kurint sikin, li ki sɔk-kɔ? ⁸ Ŋaan yimme tuun biit ki teen leeb ki jaan leeb, ki bia lek tee nna ki teen i leeb nba tee Masiaweira na. ⁹ I ki mi nan biitdamm tan kan sɔk Yennu naan ni-i? I daa kpann i mɔŋe; binba tee joonbaarit, koo bonchonchona, koo patmannteeb, koo jab nba mək nioŋe ki dɔk nan bi jaleeb, ¹⁰ koo nanyukii, koo nianchiɔŋ damm, koo danyuurit, koo sanjaanjanja, koo fat-teeb, binba na kur nan bi yencɔkɔkwa kan sɔk Yennu naan ni. ¹¹ I siab din tuu tee nnae; ŋaan ki Yennu wuur i biit na, ki i ji tee u niib ki bia tee popeendamm u peŋ, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia nan Yennu Seyeerŋ na paak.

Jiin i gbanant kii tuun linba sii dontir Yennu

¹² I siab yeen a, "Siar ki sɔk." Li tee mɔniie, ŋaan bont kur kaa ŋan ki turini. N saa fit yet a siar ki sɔk, ŋaan n kan sak ki bonsiar n yentimi. ¹³ I siab yeen a, "Jeet tee poor yare, ki poor mun tee jeet yar." Mɔniie; ŋaan Yennu saa gɔk li ŋanlee na kur. Yennu ki nan ti gbanant a tin jiiir kii chomm kaa, ŋaan a ti jiiir ki lii tee ti Yomdaanɔ yar. Ti Yomdaanɔ yen ti gbanant na. ¹⁴ Yennu-e din fiin ti Yomdaanɔ kuun ni, ki u mun tan saa jii u paŋ ki fiinta.

¹⁵ I ki mi nan i gbanant na gaa nan Masia gbanante-e? Li paak, daa jikii gbanant nba gaa nan Masia

¹ I Pɔkɔl yekint biit nan datinje.

gbanant na ki gaant nan poochonchona. ¹⁶ Wunba jii u mɔŋ ki taan nan poochonchonn, ɔkɔ nan li daanɔ ɔnarin taan gbananyennkɔɔ na. Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, “ɔkɔ nan u poo saa taan ki tee gbananyennkɔɔ.” ¹⁷ Wunba taan u mɔŋ nan ti Yomdaanɔ, ti Yomdaanɔ nan li daanɔ taan ki tee seyennkɔɔ.

¹⁸ Ii nyinn i mɔŋ bonchonchonsin ni man. Toonbiit kur nba biar, li ki tuun gbanant ni, ɔaan wunba chomm ɔnarin biir u mɔŋ gbanante. ¹⁹ I gbanant na tee Seyeŋ nba ki i gaar Yennu boor na diiuko, ki u be i ni. I ki mi nnae-e? I ki yen i mɔŋji, Yennu-e yeni; ²⁰ u daaie; li paak, ii jii i gbanant kii tuun linba sii dont u sann.

Buboit nba jiin pookɔɔnt po

7 N yaa n jiin i buboit nba ki i daan sɔb turin nae. ¹ ɔkɔ-i kii kɔkɔ poo, li ɔan, ² ɔaan bonchonchonsin paak, li ɔan ki kɔkɔ kur-ii mɔk u mɔŋ poo, ki poo kur-ii munii mɔk u mɔŋ kɔkɔ. ³ Li ɔan ki kɔkɔ n jii u mɔŋ ki chab u poo, ki poo mun n jii u mɔŋ ki chab u kɔkɔ. ⁴ Poo ki yen u mɔŋ gbananti, u kɔkɔ yen. kɔkɔ mun ki yen u mɔŋ gbananti, u pooe yen. ⁵ I daa yêen leeb i gbanant loommi, see yoo nba ki i tan taan mɔyommkɔɔ a yin miar Yennu; ki li poorpo yin bia taan leeb, ki Sintaanii daa fit bikinti ki nyanti, yaa kan fit soor i mɔŋ na paak.

⁶ Li tee maame ki n yet, ɔaan li ki tee sennu kaa. ⁷ N bo loon ki kɔkɔ kur-ii be nan maa be bianjinba nae, ɔaan sɔk kur nan u piiniie ki li nyii Yennu boor jiak jiak.

⁸ N yeen na ki teen jakpaka nan pookarankaana nan pakɔie, a bi-i saa sak kii be bi kɔkɔ nan maa be bianjinba na, li bo sii ɔan ki turib. ⁹ Naan bi-i kii fit so bi mɔŋji, ɔann bin kɔkɔ poob, ki poob mun n kun jab; li sɔ nan yaa sii mɔk li ɔan ɔan kan fit kpeeniri.

¹⁰ Binba mɔk jab, n teeni sennue, li ki tee min kaa senni, ɔaan ti Yomdaanɔ senn, a poo daa mi nyikit u kɔkɔ. ¹¹ Naan wuu nyik u kɔkɔ, u ji daa kun jaganɔ, ɔaan kii tee pookarankaann; koo wun di sindant ki ɔmat u kɔkɔ boor. kɔkɔ-i munii mi wun yêet u ɔapoo.

¹² N piak na ki teen binba biar nae, ti Yomdaanɔ kaa paki, nan Masiaweirɔ-i mɔk poo, ki poo na ki tee Masiaweirɔ, ɔaan ki li tee poo maŋ loommue a wuu be u boor, kɔkɔ na daa lubinɔ. ¹³ Poo nba tee Masiaweirɔ mun-i mɔk kɔkɔ nba ki tee Masiaweirɔ, ɔaan ki li tee kɔkɔ maŋ loommue a wuu diau, poo maŋ daa yaatir ɔaan nyikit u kɔkɔ na. ¹⁴ kɔkɔ nba ki tee Masiaweirɔ, ɔaan ki u ɔapoo tee Masiaweirɔ, poo maŋ paake saa te ki kɔkɔ na tan yeen; ki poo nba ki tee Masiaweirɔ na mun, ɔaan ki u kɔkɔ tee Masiaweirɔ, kɔkɔ maŋ paake saa te ki poo na tan yeen. Li-i bonni kii tee nna, bi waas bo kii yeeni, ɔaan laa tee nna na paak, bi waas mun tan sii yeene. ¹⁵ Naan wunba ki tee Masiaweirɔ-i loon wun yêet u kɔkɔ nba tee Masiaweirɔ, wun ɔaan ki wuu saa. ɔann ɔnarin sennu ji ki so bi kɔkɔ. Yennu-e yiinit a tii be nan par-maasir. ¹⁶ Fin poo, a teen nlee bann nan a kan tinn a kɔkɔ? Ki fin kɔkɔ muni, a teen nlee bann nan a kan tinn a poo?

Ii be nan faa be bianjinbawa ki Yennu yiina na

¹⁷ Ii be binberɔ nba ni ki Yennu senna, nan faa be bi-ɔanjinba ki u yiina na. Nae ki n lin want Masiaweira kur. ¹⁸ Wunba dɔŋ pot u punn ɔaan tan teen Masiaweirɔ, ɔaan ki wun dian nna; wunba mun ki pot ɔaan teen Masiaweirɔ, wuu kii loon, u ji daa porii u punni. ¹⁹ Wunba pot nan wunba ki pot, li kur tee yanne. Linba mantik tee barkpann tee ii dia Yennu sennue bonɔann. ²⁰ kɔkɔ kur-ii be binberɔ nba ni ki u tuu bewa ki tan teen Masiaweirɔ na. ²¹ Li-i tee ki a din tee daabir yoo nba ki a teen Masiaweirɔ na, a daa te ki li daamiia ni, ɔaan fi-i saa la yaak ki nyinn a mɔŋ daabisin ni, fan teen nna. ²² Wunba poŋ tee daabir yoo nba ki u teen Masiaweirɔ na, u ji tee ti Yomdaanɔ kɔkɔ. Nnae mun, li-i tee ki a yen a mɔŋ yoo nba ki a teen Masiaweirɔ na, a ji tee Masia daabire. ²³ Yennu-e daai; li paak, i daa tee niib daaba. ²⁴ N naa waas, ii be nan Yennu man nan yaa daan be binberɔ nba ni, yoo nba ki i teen Masiaweira na.

Ki jiin jakpaka nan pookarankaana nan pakɔi po

²⁵ Mɔtana, n ji piak ki teen binba daa ki kɔkɔ poob, koo ki daa ki kun jab nae, ɔaan ti Yomdaanɔ ki chabin a n betib nna; ti Yomdaanɔ ninbatinu paake ki n teen barmɔnii daanɔ. ²⁶ Mɔtana ninmɔnɔ na paak, n dukin nan li ɔan ki nirɔ-ii be bianjinba ki u tuu be na. ²⁷ Li-i tee ki a mɔk poo, ɔann ɔnarin a daa beerɔ. Li-i tee ki a ki kɔkɔ poo, faa ji daa kɔkɔnt. ²⁸ Fi-i kɔkɔ poo, li ki tee biiti; poo mun-i kun kɔkɔ, li ki tee biiti; ɔaan n loon ki n nyinni mukisuk nba ki binba mɔk poob nan binba mɔk srib laat tingbouŋ na nie.

²⁹ N naa waas, n loon ki n wannii nan yoo na ki fɔk, li paak, laa nyii mɔtana ki saa, li ɔan ki binba mɔk poob-ii be nan bi ki kɔkɔ poob na; ³⁰ ki binba mɔk, bii be nan bi ki mɔk na; ki binba mɔk parpeenn, bii be nan bi ki mɔk parpeenn na; ki binba kpentir, bii be nan bi ki mɔk na; ³¹ ki binba di tingbouŋ na manu, li ɔan ki bii be nan bi baka kaa leŋ na. Kimaan tingbouŋ na nba tee bianjinba mɔtana na, li kan yukir nan garu.

³² N ki loon ki siar n daamiini. Jakpakir ɔnarin gorii waa saa teen bianjinba ki tun ti Yomdaanɔ toonae, ki lin penn ti Yomdaanɔ par; ³³ ɔaan poodaanɔ baka be tingbouŋ na bona nie, waa saa teen bianjinba ki penn u ɔapoo par. ³⁴ Li paak, u dudukit kɔkɔit munlee-e. Pookarankaann koo sapaamɔ baka mun be ti Yomdaanɔ toona nie, nan waa saa teen bianjinba ki u gbanant nan u seek-ii tanjii tee Yennu yar fanu; ɔaan wunba mɔk kɔkɔ ɔnarin gorii tingbouŋ na bona, nan waa saa teen bianjinba ki penn u kɔkɔ pare.

³⁵ N piak linba na, i mɔŋ sommir paake, li ki tee a n yaa n bari baruk kaa, ɔaan n loon yii be fanue, ki jii i mɔŋ pet ti Yomdaanɔ.

³⁶ kɔkɔ-i mɔk sarkpenɔ ki u tan beer poo, ki kɔkɔ na mɔk dudukit u po ki kan fit soor u mɔŋji, ɔaan ki wun tun bianjinba ki u loon; li ɔan ki bin kɔkɔ leeb. Li ki mɔk biit bi sinsuuk ni. ³⁷ Naan wunba par chee, ki u mi nan siar

Ki jiin patmannu po

10 N naa waas, n loon ki yin bann nan sanpagbouŋ din tuu baak ti yeejamm kur paake, ki bi kur bia poot mɔkɔgbenjir na. ² Li naan nnae nan bi kur lakin wur Yennu nyunwurue sanpagbouŋ nan mɔkɔgbenjir na ni, ki ŋamm nan Moses lakin teen yomm. ³ Ki bi kur lakin dii jeet nba ki Yennu Seyeen turib na; ⁴ ki bia lakin nyuu nyun nba ki Seyeen maŋ turib na; ki-maan bi lakin nyuu nyun nba nyii Yennu Seek, tanpiiuuk nba chiamm na ni. Tanpiiuuk maŋ din tee Masia-e. ⁵ Nnaan linba na kura, Yennu din ki mɔk parpeenn nan bi siabi, ki te ki bi kpo kpo, ki bi gbanant yat dɔɔ kunkoouk paak.

⁶ Li paak, li tee nyinne ki kpaanit, a ti daa loon biit nan baa din loon bianjinba na. ⁷ Ti bia daa jiantir tingbana nan bi siab nba din tuun na; ki li sɔb Yennu gbouŋ ni a, "Niib na kar ki dii ki nyuu, ŋaan ji fiir ki chomm leŋ." ⁸ Ti daa tuun bonchonchonsin, nan bi siab nba din tuun na; dayennkɔɔ ki niib tusaa piinlee nan ŋantaa kpo. ⁹ Ti daa bikii ti Yomdaanɔɔ, nan bi siab nba din tun, ki wai kpiib na. ¹⁰ Ti daa mɔk bunburimii, nan bi siab nba din mɔk, ki kuun malaka kpiib na.

¹¹ Linba na kur tun ki turib ki li tee kpaanii ki tur leeb, ki li sɔb Yennu gbouŋ ni ki tee kpaanii ki tur timm nba be yoo nba ki durinya loon gbennu na.

¹² Li paak, wunba mi nan u be fanu, wun soor u mɔŋ ki daa baa. ¹³ Bikin u nba kur baari, li tee linba ɔɔ baat niibe; ŋaan Yennu tee barmɔnii daanɔ ki kan te ki bikinu n baari ki gar i paŋ teriki; ŋaan yoo nba ki bikinu baari, u saa turi paŋ nba ki i saa nyannir ki nyi leŋ.

¹⁴ N naa waas, li paak, ii nyinn i mɔŋ patbooru booru ni. ¹⁵ N piak ki teen yimm yandamme, ii mun dukin linba ki n pak ki turi na. ¹⁶ Nmanbinyuutik nba ki ti tuu tur Yennu niipoouk ŋaan nyu leŋ na, ŋanne tee Masia sɔn; ki boroboro nba ki ti tuu ŋmit ŋmit ki ŋman na, ŋanne mun bia tee Masia gbanant na. ¹⁷ Laa tee boroboro kunn na, timm ŋarin yaba, ŋaan ti taane ki tee gbananyenn, kimaan ti kur lakin ŋman boroboro kunn nae.

¹⁸ Gotir Israel teeb nba mann maruŋ ki teen Yennu ki ŋman li nant na; ŋamm nan Yennu taan yomme na. ¹⁹ Maa yeen linba na, li wann nan patir nan li nant nba ki bi mann na mɔk nyɔɔti-i? Aaii, li ki mɔk nyɔɔti. ²⁰ N yeen a binba mann maruŋ ki teen pata na, bi set mann ki teen Sintaanii-e, li ki tee Yennu kaa. N ki loon ki sɔɔ n taan nan Sintaanii. ²¹ N kan sak ki i lakin kar ki nyu ti Yomdaanɔ ŋmanbinyuutik ni, ki bia lakin kar ki nyu Sintaanii ŋmanbinyuutik ni. N kan sak ki i lakin kar ki di ti Yomdaanɔ saanmaŋ ni, ki bia lakin kar ki di Sintaanii saanmaŋ ni. ²² Ti koor a ti donn ti Yomdaanɔ wutoore-e? Ti paarɔe-e?

²³ Siab yeen a, "Sɔnu be nan ti tun bont kur." Mamɔmm; ŋaan bont kur kaa ŋani, bont kur kaa bia mɔk nyɔɔti. ²⁴ Daa dukii a mɔŋ kuukɔɔ po, ii biaki dukii a leeb po.

²⁵ Ii ŋman nant nba ki bi kɔi daak ni, ŋaan daa boi ki laan bee nante, ki daa te ki li daamii a dudukiti, ²⁶ ki-

maan li sɔb Yennu gbouŋ ni a, "Tingbouŋ na nan li bont kur tee Yennu yare."

²⁷ Wunba ki tee Masiaweirɔ ŋaan tan baanta jeet, fii diwa, ki daa boi buboit jeet maŋ po, ki daa te ki li daamii a dudukiti ni. ²⁸⁻²⁹ Nnaan sɔɔ-i wanna a bi mann nant na patire, faa daa ŋman, ki a saa ŋmat u yan.

Nnaan sɔɔ saa boi a, "Li saa teen nlee ki n yan nba loon linba saa biir ɔɔ dudukiti? ³⁰ Li-i tee ki n tur Yennu niipoouk n jeet na paak, nlee ki sɔɔ saa pak ki biir n sann, jeet nba ki n tur Yennu niipoouk na paaki?"

³¹ Tɔn, li-i tee ki i di, koo ki nyu, koo ki tuun linba kur, yii tee man linba saa tur Yennu baakir. ³² Daa tee linba ki ŋan Juu nirɔ boor, koo Griik nirɔ boor, koo Yennu niiboori. ³³ Ii tuun man nan maa tuun bianjinba na; n loon ki n tun ki penn sɔɔ kur par bont kur ni; ŋaan li ki tee a n tuun linba ki n loon, koo linba ŋan ki turin kaa; ŋaan n tuun linba ŋan ki turibe, kimaan n loon ŋanne n tinnib.

11 Li paak, ii waa n binberɔ nan maa waa Masia binberɔ bianjinba na.

Ki jiin yur dɔkinu po Yenjiantu ni

² N naa waas, n mɔk parpeenn nan yaa tian linba kur ki n wannu, ki tuun na. ³ Nnaan bonyennkɔɔ be ki n loon ki n tiari, a Masia-e tee ɔɔ kur yudaanɔ, ki ɔɔ kur mun tee u poo yudaanɔ, ki Yennu mun tee Masia yudaanɔ. ⁴ Li paak, ɔɔ nba yaa wun miar Yennu, koo ki mɔkɔnt barŋanii na, ŋaan yir siar ki dɔkin u yur, u ki tur Masia baakiri. ⁵ Poo nba yaa wun miar Yennu, koo ki mɔkɔnt barŋanii na ŋaan ki ki yir siar, u dinn u sɔɔ fei; li tee nan u koor u yur nae. ⁶ Nnaan li-i tee ki poo ki yir siar ki dɔkin u yur, ŋann li ŋan wun koor u yut; ŋaan laa tee fei ki poo n koor u yut, koo ki ɔɔ u yut na, li ŋan wun yir siar ki dɔkin u yur maŋ. ⁷ Li ki tee ɔɔ n yir siari, kimaan u naan Yennu-e ki bia tee Yenpaku; ŋaan poo ŋarin tee ɔɔ pakue. ⁸ Kimaan ɔɔ naauŋ ki nyii poo ni kaa, ŋaan poo naauŋo nyii ɔɔ ni. ⁹ Yennu ki nan ɔɔ ki tur poo kaa, ŋaan u nan pooe ki tur ɔɔ. ¹⁰ Ki malakanba paak, li ŋan ki poo n yir siar ki dɔkin u yur, ki lin wann nan ɔɔ mɔk poo yiikoo. ¹¹ Nnaan ti Yomdaanɔ boor ŋarin, ɔɔ-i bonni kaa, poo mun bo sii kaa, ki poo-i munii kaa, ɔɔ sii kaa; ¹² kimaan sintansimm, poo din nyii joo nie, ki pooe mun maar ɔɔ, ŋaan bont kur nyi Yennu boore.

¹³ Ii boi i mɔŋ ki laan li ŋan ki poo-ii mei Yennu ki daa dɔk u yur siari-i. ¹⁴ Ti binberɔ ni, li poŋ wann nan ɔɔ-i tee yuumunt, li tee feie ki turɔ; ¹⁵ ŋaan poo-i tee yuumunt, li teenɔ fante, kimaan poo yuumunt tee u bobike. ¹⁶ Nnaan sɔɔ-i loon wun nɔi mɔkɔki ki jiin li po, n saa yet a timm koo Yenweileeb nba be kur ki mɔk sennleer ki pukin na po.

Ki jiin ti Yomdaanɔ jeet dinu po

(Matiu 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Maa yaa n beti linba na ŋarin, n ki piaki kaa li paaki, kimaan yaa tuu lakin leeb ki tuun bianjinba na, li ki

I Siab mun yaa poo bobike tee u yiikoo.

mɔk nyɔkt ki turini, n̄aan li tee biite. ¹⁸ Sinsinn, n gbia ki bi yeen a yaa tuu lakin leeb na, lukitin be i sinsuuk ni, ki n set gaar waama ki li tee mamɔmme. ¹⁹ Li tee mɔniie nan lukitin-ii be i sinsuuk ni, kimaan n̄anne saa wann binba set waa barmɔnii sɔnu na yeenin ni. ²⁰ Li-i tee ki i lakin leeb ki di, li ki tee ti Yomdaans jeet kaa ki i dii. ²¹ Kimaan yaa lakin leeb yoo nba na, sɔk kur di u dinue, ki siab mɔ kon, ki leeb mun yib. ²² I ki mɔk i mɔŋ n̄ei nba ki i sii be ki di ki nyu-u? koo i loon yin sian Yennu niibe ki dinn tarii fei-i? N saa yeti a nlee? N saa paki linba na paaka-a? Aaii, n kan pakini.

²³ N gaar wannu na ti Yomdaans boore ki mun tɔkt ki turi: a nyɔkt nba ki bi din fikit ti Yomdaans Yiisa na, ki u jii boroboro ²⁴ ki tur Yennu niipoouk, ki n̄mit n̄mit ki tur u poorpoweiteeb a bin n̄man, n̄aan yetib a, "Nae tee n gbanant nba ki n yaa n tur ki bin kpir i paak na, li paak, ii sɔk kii tee nna kii tian n po." ²⁵ Jeet na dinu poorpo, ki u bia jii nyunyunman nan tilɔna nyun, ki yetib a, "Tilɔna nyun nae tee n sɔn nyinn, ki wann nan Yennu senn mɔsonpaann ki tur niib; ki yoo nba kur ki i yaa yin nyu, yin nyu kii tian n po."

²⁶ Yoo nba kur ki i tan n̄man ti Yomdaans boroboro ki nyuu tilɔna nyun man, i want nan u din kpo ti paake, ki i sii tee nnae mɔkmɔk nan yoo nba ki u tan saa jen. ²⁷ Nann amii, wunba kur n̄man ti Yomdaans boroboro na, ki nyuu u tilɔna nyun na, n̄aan bo ki jar nan wun tun nna, li daans tun biit ki tur ti Yomdaans gbanant nan u sɔn nawa. ²⁸ Sɔk kur n n̄amm u mɔŋ fanuwa, ki lian fit n̄man boroboro na ki bia nyu tilɔna nyun na. ²⁹ Wunba ki bann ti Yomdaans gbanant na paak n̄aan n̄man ki nyuu, u saa la tubdatu nba bi, waa n̄man ki nyuu na paak. ³⁰ Nanne teen ki i bonchiann chɔk ki yiar, ki siab mun kpo. ³¹ Naan li-i tee ki i n̄amm i mɔŋ fanu ki n̄man, i kan la tubdatu. ³² Naan ti Yomdaans-i bu ti buut ki ti la tubdatu, u ji tan kan biir timm, yoo nba ki u saa biir tingbour na nilee na.

³³ Li paak, n naa waas, li-i tee ki i lakin leeb a i di ti Yomdaans jeet, yin guur leeb. ³⁴ Naan wunba ki kon mɔk, ki u kan fit guur ti Yomdaans jeet dinu na, n̄ann wun di u n̄aak niwa, ki fit lian baar, n̄anne kan baar nan tubdatu ki tur, yoo nba ki i lakin leeb na. Maan nba biar na, mi-i tanji baar, n saa pak turi.

Ki jiin Yennu Seyeen piinii po

12 N naa waas, n loon yin bann Yennu Seyeen piinii nba tee bianinbae nan barmɔnii. ² I mi nan yoo nba ki i daa din ki teen Masia yada na, i din waa patae, linba ki piak, ki li kɔnti bonbiir ni. ³ N loon yin bann nan Yennu Seyeen na-i be wunba ni, li daans kan fit yet mɔb ki biir Yiisa; sɔk mun kan fit yet a Yiisa-e tee ti Yomdaans, see Yennu Seyeen na be u ni ki te ki u yet nna.

⁴ Seyeen piinbooru booru be, n̄aan Seyeen yenɔkɔe teen piinii man. ⁵ Yenjiantbooru booru mun be; n̄aan Yomdaans-yenɔkɔe ki ti jiantir. ⁶ Toonbooru booru mun be, n̄aan Yen-yenɔkɔe te ki sɔk kur tuun u toonn. ⁷ Seyeen na teen Masiaweira kur linba want Seyeen na benue, a tin somm Masiaweira na kur. ⁸ Seyeen na saa

tur sɔk yan maan; ki bia tur sɔk bannu ki u piak bannu maan; n̄aan li kur nyi Seyeen yenɔkɔe nie. ⁹ Seyeen mane teen sɔk yada, ki bia teen sɔk paŋ nba te ki baatib laat laafia na; ¹⁰ ki bia teen sɔk yaak ki u tuun bakitnaun toona; ki bia teen sɔk yan ki u sɔkint Yennu maan; ki bia teen sɔk yan ki u bant piinii nba nyi Yennu Seyeen boor nan linba ki nyi Seyeen boor; ki bia teen sɔk yan ki u piak mabooru booru; ki bia teen sɔk yan ki u fit kpintir mabooru man. ¹¹ Linba na kur tee Seyeen man toonae, ki u pi sɔk kur li piinii nan n̄kɔ Seyeen nba loon bianinba.

Gbanant paak labaar

¹² Masia tee nan gbanant nae; gbanant tee yennkɔe n̄aan ji bɔkit bɔkit, n̄aan laa lek bɔkit bɔkit na gbaa, li tee gbananyenne. ¹³ Ti kura nba tee Juu teeb, nan binba ki tee Juu teebi, nan daaba, nan yent-n-mɔŋ damm, bi wur ti kur Yennu nyunwuru, u Seyeen yenɔkɔe sann nie, a ti taan teen gbananyennkɔe; ki Seyeen yenɔkɔe mane gbee ti kura.

¹⁴ Gbanant na ki tee bɔk yennkɔe kaa, n̄aan li yaba. ¹⁵ Li-i tee ki taar yet a u ki tee gbanant bɔkiri, kimaan u ki tee nuu, n̄ann kaa saa te ki u ki tee gbananti. ¹⁶ Ki tubir mun-i yet a waa ki tee ninbinn na, li paak, u ki tee gbanant bɔkiri, n̄ann kaa saa te ki u ki tee gbananti. ¹⁷ Gbanant na kur-i taan ki tee ninbinnie, li saa teen nlee kii gbia? Ki li-i taan tee tubir, nlee ki li saa gbat nubiru? ¹⁸ Naan Yennu-e taan gbanant na kur ki teen gbananyennkɔe, waa loon bianinba. ¹⁹ Li kur-i bonni taan tee bonyennkɔe, li bo sii tee gbananta-a? ²⁰ Laa tee bianinbae na, linba gaa gaa gbanant paak yaba, n̄aan li tee gbananyennkɔe.

²¹ Ninbinn kan fit yet nuu a u ki loons; ki yur mun kan fit bet taa a u ki loommi. ²² Ki ti gbananbɔka nba gaa gbanant paak ki tee nan bi ki mɔk paŋ na-i kaa, gbanant na kan tun siar. ²³ Gbananbɔka nba ki ti gorii a li ki mantik mɔk baakir na, n̄amme ki ti mantik diab fanu, ki gbananbɔka nba ki n̄an nan niib-ii laat na, n̄anne ki ti bɔri. ²⁴ Gbananbɔka nba n̄an na, li ki loon sommiri. Yennu mane n̄amm li gbanant, a lin tur gbananlia nba ki ti gorii ki li ki mɔk baakir na fant. ²⁵ Li paak, ti gbanant ki mɔk lukitimi. Gbanant kur nba gaa gaa na, bi fiin bi leeb po. ²⁶ Gbananbɔkir yennkɔe-i di fara, gbananbɔklia na mun tuu di li farae; gbananbɔkir yennkɔe-i la baakir, lia na mun tuu mɔk parpeenne.

²⁷ Yimme lakin tee Masia gbanant, ki sɔk kur tee u gbanant nba gaa na yenn-nba. ²⁸ Nanne ki Yennu gann toomiinba u niib sinsuuk ni, ki bi tee saakab; ki wei gann sɔkiniinba; ki gann wantteeb; ki wei paan binba tuun bakitnaun toona; ki gann binba te ki baatib laat laafia, ki gann sommteeb; ki wei paan saakab nba n̄an ki gorii toona paak; ki wei paan binba piak maboorganii. ²⁹ Ti kur kaa tee toomiinba, koo sɔkiniinba, koo wantteebi. Ti kur kaa sii mɔk yiikoo ki saa tun bakitnaun toona. ³⁰ Ti kur kaa bia mɔk yiikoo ki saa te ki baatib-ii laat laafia, koo ki pak maboorganii, koo ki kpint maboorganii. ³¹ Ii loon man piinii nba tee piinjaana nan ninmɔnn.

N saa wanni sɔnu nba gar li kur.

Ki jiin lomm po

13 Tɔn, mi-i lekii fit piak maboorganii kur, koo ki fit piak malakanba maan, ɲaan ki ki mɔk lommi, n tee nan gingann koo gbekiru fuut nae. ² Mi-i fit sɔkint Yennu maan, ki bant woonin ni maan kur, ki mɔk bannu, ki mɔk yada nba saa fit te ki jɔfɔkit n fikit ki saan leer po, ɲaan ki ki mɔk lommi, n tee yanne. ³ Mi-i jii n mɔkint kur ki tur tatimm, ki lek jii n gbanant chab ki bi joo muu gbaa Masia paak, ɲaan ki ki mɔk lommi, n ki mɔk nyɔɔti.

⁴ Wunba mɔk lomm, u mɔk sukurue nan burchint ni-ib paak; u ki mɔk funfunn, ki bia ki mɔk garuk, ki bia ki mɔk dont-n-mɔnɔ. ⁵ U ki mɔk nyatuku; u ki loon u mɔn nyɔɔti kuukɔ kaa; u ki dont wutoor yann yanni; u bia ki dia bonbiir nba ki bi tumɔ. ⁶ Wunba mɔk lomm, u ki mɔk parpeenn nan biit po, ɲaan mɔk parpeenn nan barmɔnii poe. ⁷ Wunba mɔk lomm, u ki bakit; u yada nan u dindann nan u sukuru ki mɔk baanu.

⁸ Lomm ki mɔk gbennu. Barsɔkinu, nan maboorganii paku, nan bannu tan saa gara. ⁹ Ti bannu nan barsɔkinu na waar; ¹⁰ ɲaan linba na kur-i tanji baar, li yooe ki ti saa nyik linba waar na kur.

¹¹ Maa din tee bik, n pinpakit, nan n bannu, nan n dudukit din tuu tee bisuko; ɲaan maa ji tan beer nirɔ, n nyik bisin ni bonae. ¹² Taa mi linba mɔtana waar, ki tee nan faa saa got a mɔn nyun ni, ki li tee bonlinlinn bianjinba nae; ɲaan ti tan saa lare yeenin ni. Maa mi linba, li daa waar; ɲaan n tan sii mir fanu nan Yennu nba min bianjinba nae.

¹³ Tɔn, yada, nan dindann, nan lomm, li bona ɲantaa na be; ɲaan lomme gar li kur.

Seyeen piinii labaar biak

14 Ii loon lomm ki gar bont kur; ɲaan kii biaki loon Yennu Seyeen piinii nan ninmɔnɔnɔ; kii mantik-ii loon piinii nba tee Yennu barsɔkinu. ² Wunba piak maboorganii nba ki Yennu Seyeen wannɔ na, u piak teen Yennu-e, u ki piak teen niib kaa, kimaan sɔk ki bant li paak, waa piak woonin ni maan Seyeen paɲ ni na; ³ ɲaan wunba sɔkint Yennu maan ki teen niib, u teemm paɲe, ki kɔntib para, ki bia teemm parpeenn. ⁴ Wunba piak maboorganu, u sommit u mɔn kuukɔe; ɲaan wunba sɔkint Yennu maan, u sommit Masiaweira.

⁵ N sunman ki sɔk kur-ii piak maboorganii, ɲaan n mantik sunman ki i kura-ii sɔkint Yennu maame. Wunba sɔkint Yennu maan, li mɔk nyɔɔti ki gar wunba piak maboorganu, see ki sɔk be ki fit kpint maan na ki wann Masiaweira ki li sommib. ⁶ N naa waas, mi-i baar i boor ki tan piak maboorganii, sommlanne ki n sommitini? Sommir kaa; see ki n baar ki fiit bona nba nyii Yennu boor ki wanni, koo man baar nan yan, koo ki sɔkin Yennu maan ki turi, koo ki wanni wannsau.

⁷ Li-i lekii tee bona nba ki mɔk manfoor nɔn yerik koo biak nna, ki li ki tee a li mɔ kɔkɔ kɔkɔ ɲaan lakin

taan mɔyomm, a saa teen nlee ki bann yerik mɔnii nan biak mɔnii? ⁸ Wunba peeb naatunn nae kii peb ninmɔnɔnɔn pebu faanu, ɲmee saa teen siir nan tɔbu?

⁹ Nnae mun, li-i tee ki i piak maboorganii, nlee ki bi saa bann yaa piak linba? Li paku sii tee yanne, see ki i piak linba ki bi saa fit bann li paak. ¹⁰ Mabooru bonchiann be tingbouɲ na ni, ɲaan li kur mɔk paak. ¹¹ ɲaan mi-i kii mi maan paak, n tee boorganue ki tur wunba piak nanin na; wunba mun piak ki teenin na tee boorganue n boor. ¹² Yaa set loon Seyeen piinii na, yii loon piinii nba saa somm Masiaweira na.

¹³ Wunba piak maboorganu, wuu mei Yennu ki wun te wun fit sɔkin linba ki u piak maɲ. ¹⁴ Mi-i mei Yennu maboorganu ni, n seeke mei, ɲaan n yan kaa lenji. ¹⁵ N saa teen nlee? N saa miar Yennu nan n seeke, ki bia miarɔ nan n yan; ki yin yanii ki tur Yennu nan n seek, ki bia yin yanii nan n yan. ¹⁶ Fi-i jii maboorganu ki dontir Yennu nan u Seyeen paɲi, ki nirɔ nba ki a be nanc na ki mi faa yeen linba, u saa teen nleewa ki sak nan a ni-ipoouk turu na tee mamɔmme? ¹⁷ A niipoouk turu na lek ɲan, ɲaan li ki mɔk sommir ki teen sɔk.

¹⁸ N tur Yennu niipoouk nan maa piak maboorganii ki gar i kur na; ¹⁹ ɲaan mi-i be Masiaweira sinsuuk ni, n sii loon man pak mɔbona ɲanɲmu nba mɔk paake ki lin somm leeb na, ki gar man pak mɔbona tusir maboorganu ni.

²⁰ N naa waas, i daa dia bisin dudukiti, ɲaan biit ni, ii tee nan sanpantii na; ɲaant man ki i dudukiti-ii tee subir teeb dudukit. ²¹ Li sɔb Yennu gbouɲ ni a, “N tan saa tun siab bin nyi siarpo ki tan pak maboorganii ki tur n niib, ɲaan bi lek kan gbiint ki turimi.”

²² Li paak, maboorganii tee nyinne ki tur binba ki teen Masia yada na, li ki tee binba teenɔ yada na kaa. ɲaan Yennu maan sɔkinu tee nyinne ki tur yada damm, ki li ki tee binba ki teen Masia yada na kaa.

²³ Masiaweira kur-i lakin leeb, ki sɔk kur piin piak maboorganii, ki binba ki tee Masiaweira koo binba ki mi li po tan kɔk, bi kan yet a i waate-e? ²⁴ ɲaan Masiaweira-i lakin leeb, ki gaan Yennu maan ki sɔkint teen niib, ki wunba ki tee Masiaweira, koo wunba ki mi li po tan kɔk ki gbat baa sɔkint linba na, ɲanne saa te ki wun bann u biit ki bu u mɔn buut, ²⁵ ki u saa bann u woonin ni dudukit ki li dɔk yeenin ni, ki u saa gbaan ki pukii Yennu ki yet a, “Mamɔmm, Yennu be nani.”

Masiaweira nba sii jiantir Yennu bianjinba

²⁶ N naa waas, n ji saa yet a bia? Li-i tee ki i lakin leeb a yin jiant Yennu, ki sɔk mɔk yan, ki sɔk mɔk wannu, ki sɔk mɔk mafiitkar ki saa wann, ki sɔk mɔk maboorganu paku, ki sɔk mun mɔk maboorganu maɲ kpintu; ii tuun linba na kur ki lin somm Masiaweira. ²⁷ Bi-i loon bin pak maboorganii, bi daa gaar niib banlee koo bantaa, bii piak yenc yenc, ɲaan ki sɔk mun-ii kpintir li paak yenn yenn. ²⁸ Wunba saa fit kpint maan na paaki kaa, wunba piak maboorganu na n ɲmin Masiaweira na sinsuuk ni, ɲaan pak tur u mɔn nan Yennu. ²⁹ ɲaant man ki niib banlee koo bantaa n sɔkin Yennu maan, ki

binba biar na n got maan na ni. ³⁰ Njaan li-i tee ki ɔɔ be i sinsuuk ni ki tan yaa wun sɔkin Yennu maan, wunba bo piak na n ɣmin. ³¹ I kur saa fit sɔkin Yennu maan yens yens, ki lin te sɔɔ kur n tumii, ki lin chee u par. ³² Yennu sɔkinii saa fit soor u mɔɣ, yoo nba ki li baarɔ; ³³⁻³⁴ kimaan Yennu ki yiinit a tii tee kpir kpir kaa; njaan u yiinit a tii tee soon nnae.

Poob n ɣmin bi mɔi soon nna Masiaweira sinsuuk ni, nan laa tee bianjinba Masiaweileeb kur sinsuuk ni na. Yaak kaa ki bi saa pak, nan Yennu sennu nba wann a bi ki mɔk yaak nan bin pak siar, koo ki teen yudamm na. ³⁵ Siar-i be ki bi loon bin boi bann, bin boi bi sɔrib ɣei niwa. Li tee feie ki poo n pak Masiaweira tintaankaanu ni.

³⁶ Labaari-i? Yennu mɔmaan na nyii i boore-e? Li baar i kuukɔɔ boore-e? ³⁷ Wunba mi nan u tee Yennu sɔkinii koo ki mɔk Yennu Seyeeɣ piinii, wun bann nan linba ki n sɔbin ki teeni na tee ti Yomdaanɔ sennue. ³⁸ Njaan wunba yê, i mun daa gaan u yari.

³⁹ Li paak, n naa waas, ii loon Yennu maan sɔkinu man, njaan bia daa yêen maboorganii paku. ⁴⁰ Njaant ki bont kura-ii tuun bonɣann kii waa leer.

Masia kuun fiiru labaar

15 N naa waas, n loon ki n tiari barɣanii nba ki n din mɔɔnt ki turi, ki i gaar ki diar fanu na poe. ² Li-i tee ki i diar fanu, i saa tinna. Nna-i kaa, i yada na sii tee yanne.

³ Kimaan n din beti labaar nba ki n mun din gaar na, ki li tee barjaann ki gar barii kura: a Masia din gaar timm biit damm paak ki kpo, nan laa sɔb Yennu gbouɣ ni bianjinba na; ⁴ ki bi piuu; ki u fiir kuun ni daaɣantaa daar, nan laa sɔb Yennu gbouɣ ni bianjinba na; ⁵ ki u dɔkit Piita paak, ki bia dɔkit toomiinba piik nan banlee na paak. ⁶ Li poorpo biak ki u dɔkit u poorpoweiteeb nba taan ki yab gar niib kobii ɣanɣmuwa na paak, ki wann u mɔɣ. Bi bonchiann daa be bi manfoa ni, ki bi siab mun kpowa. ⁷ Li poorpoe ki u bia tan dɔkit Jeems paak, ki ji tan dɔkit toomiinba kura paak.

⁸ Linba na kur poorpo, ki u bia dɔkit n paak, min nba tee nan bik nba ki bi marɔ ki u daar ki baar na.

⁹ Toomiinba na kur, njaan mine tan joont, ki n bo ki jaɣ nan bii yin toonii, kimaan maa din dinn Yiisaweira biak na paak. ¹⁰ Njaan Yennu sommir paake ki n tee maa tee wunba, ki sommir nba ki u turin na, li ki teen yanni; n tun ki gar toomiinba na kura, njaan min kaa tumi, Yennu sommir nba be n ni nae tun. ¹¹ Li-i tee minie, koo ɣammie, ɣanne ki ti kur want niib, ɣanne ki i mun teen yada.

Ki jiin kuun fiiru po

¹² Li paak, taa mɔɔntir barii nba a Masia din fiir kuun ni na, ki nlee ki i siab yeen a binba kpo na tan kan fiiri? ¹³ Li-i tee ki kuun fiiru kaaie, li want nan Masia din ki fiir kuun ni; ¹⁴ ki Masia-i diɣi kii fiir kuun ni-ie, ɣann ɣarin ti ki mɔk labaar nba ki ti ji saa mɔɔnti; ki i mun ki mɔk linba ki i saa teen yada. ¹⁵ Ki li-i tee nnaie, ɣann

ɣarin ti teen fai siara damme na ki tur Yennu, kimaan ti poɣ teen Yennu siara damm, a u din fiin Masia kuun niwa; njaan kuun fiiru-i kaa, u set din ki fiin kuun ni.

¹⁶ Kpeemm fiiru-i kaa, ɣann ɣarin Yennu din ki fiin Masia kuun ni. ¹⁷ Masia-i diɣi kii fiir kuun ni, i yada tee yanne, ki i bia daa be i toonbiit nie. ¹⁸ Li bo bia want nan binba teen Yiisa yadawa ki kpo na bote. ¹⁹ Taa teen Masia yada na, li-i tee ki li mɔk nyɔɔt tingbouɣ na benu ni kuukɔɔie, ɣann ɣarin ti bo sii mɔk ninbaauk ki gar sɔɔ kur.

²⁰ Njaan li tee barmɔniie, Yennu set din fiin Masia kuun niwa. Nɔɔ Masia-e tee daanɔ nba fiir kuun ni sinsinn; ki li want nan binba kur kpo na mun tan saa fiir kuun niwa. ²¹ Nirɔe baar nan kuun tingbouɣ na ni; nnae mun ki nirɔ bia baar nan kuun fiiru. ²² Kimaan Adam paake ki nisaarik kur kpenn; nnae mun, Masia paak, nisaarii saa la manfoa. ²³ Sɔɔ kur saa fiir, kuun fiiru yoo; Masia-e fiir sinsinn, ki binba tee u niib na mun tan saa fiir, u baaru daar maɣ. ²⁴ Li poorpo ki joontu n baar, ki u tan saa nyann naan yent nan paɣ nan yiikoo kur, ki jii naan maɣ ki tur u Baa Yennu. ²⁵ Masia tan sii yent yent kur mɔkmɔk ki tan tuu yoo nba ki Yennu saa nyann u datai kur ki teemm u nuu ni. ²⁶ Dataak nba ki u tan saa joont biirɔ tee kuume. ²⁷ Li sɔb Yennu gbouɣ ni a, "U jii bont kur ki teen u nuu ni." Tɔɔ, li ki wann a Yennu mɔɣ pukin bont kur maɣ ni. ²⁸ Ki bont kur-i tanɣi be Masia nuu ni yoo nba, ɣann u mɔɣ tan sii be Yennu nuu nie, wunba te ki bont kur be u nuu ni na; ki ɣɔɔ Yennu yen bont kur.

²⁹ Nirɔ-i kii fi kuun ni, bee ki bi wur siab Yennu nyunwuru ki ki wurib bi mɔɣ paak, njaan wurib kpeemm paaki? Kpeemm-i kii fi, bee ki bi tee nna? ³⁰ Bee ki ti yen sii ɔɔ ninbɔɣ ni yoo kuri? ³¹ N naa waas, n mɔk parbifaant i paak nan yaa be bianjinba nan ti Yomdaan Yiisa Masia na, linba na paake ki n yeen a n tookit kuun yoo kur na. ³² Ki min nan Efesus doo ni niib nba tee nan bonkobibiit na ɔɔn, ki mi-i tee nisaarik nba kan fiir kuun nie, li nyɔɔt tee lanne ki turimi? Kpeemm-i kii fi kuun ni, ɣaant man ki tii di kii nyu, ki maan ti won saa kpowa.

³³ I daa saak ki sɔɔ n kpanni. Niɣamm nan nibiit-i tɔkii, li saa biir niɣamm maɣ binbeɣa. ³⁴ Njaant ki i yan n jen, ki ji daa tuun toonbiiti. I siab ki mi Yennu; ɣanne ki n sɔbin na ki yaa n dinni fei.

Ki jiin gbanant nba saa fiir na po

³⁵ Sɔɔ saa boi a, "Nlee ki binba kpo na tan saa fiir kuun ni? Bi gbanant tan sii tee nlee?" ³⁶ Jatuk na, linba ki a bur, li kan fit pia li yoo; see ki li kpo daanna ki tan fit lian pia. ³⁷ Fi-i bur bonboorik, li kii tee nan linba saa pia na kaa; a buur bonboorik nae, li pasiar fan bur dii koo linba kur; ³⁸ njaan Yennu-e saa te bonboorik maɣ n pia ki tee nan waa loon bianjinba na; ki bonboorik kur mɔk li mɔɣ ninnauɣo.

³⁹ Bonfoor kur mɔk u ninnauɣo, nisaarii gbanant tee yomme, ki bonkobit yar mun tee yomm, ki ɔɔnii yar mun tee yomm, ki jani yar tee yomm.

⁴⁰ Sanpaapo bona mək bi gbanant li kək, ki tingboun na ni bona mun mək bi gbanant li kək. Sanpaapo bona gbanant fant be li kək, ki tingboun na bona gbanant fant mun be li kək. ⁴¹ Yonnu mək yentu li kək, ki nmaarik mun mək yentu li kək, ki nmaabira mək yentu li kək, ki nmaabira man yentu tee kək kək.

⁴² Li tee nnae kuun fiiru ni; bi-i pii gbanant tij ni, li tuu tan kək, njan li-i tanj fiir, li ji kan mi kpo. ⁴³ Bi ki piit nan fanti, njan ti tan saa fiir nan fante; bi bia ki piit nan panj, njan ti tan saa fiir nan panje. ⁴⁴ Bi piit nan tingboun na gbanante, njan ti-i fiir ti sii tee gbanant nba tee Seyeen yare. Gbanant nba tee tingboun na yar be, ki gbanant nba tee Seyeen yar mun be. ⁴⁵ Kimaan li sɔb Yennu gboun ni a, "Sinsinn nirɔ Adam na din tee nisaarika." Tɔn, nirɔ nba joont ki baar na tee Seyeen nba teent manfoor nae. ⁴⁶ Gbanant nba tee Seyeen yar na kaa baar sinsinni, njan tingboun na gbanant nae baar sinsinn, li poorpo ki Seyeen yar na wei.

⁴⁷ Sinsinn nirɔ na din nyii tant nie, ki nirɔ nba wei na nyii Yendɔn ni. ⁴⁸ Tingboun na teeb tee nan jɔk nba ki Yennu jii tant ki namɔ nae; ki binba tee Yendɔn ni yab na tee nan jɔk nba nyii Yendɔn ni na. ⁴⁹ Ti kura gbanant tee nan Adam nba nyii tant ni na yar nae; dasiar ti bia tan sii tee nan jɔk nba nyii Yendɔn ni nae.

⁵⁰ N naa waas, n beerie nan gbanant nba tee nant nan sɔn na kan fit kək Yendɔn ni; ki gbanant nba kpenn kan fit la manfoor nba kaa gbennu.

⁵¹ N yaa n beti woonin ni maame. Ti siab tan saa kpo; ki siab mun tan sii be mək mək nan Yiisa baaru daar; njan ti kur tan saa lebita. ⁵² Li daar, naatunn-i tanj mɔ, ti kur saa lebit yomme yiama nan ninbinn kabintu na; naatunn saa mɔ, ki kpeemm n fiir nan gbanant nba kan mi kpo, ki timm nba tan be manfoor ni li daar, ti gbanant saa lebite. ⁵³ Li kpaa talas nan gbanant nba kɔkɔkit na n tan kpant gbanant nba ki kɔkɔkit, ki gbanant nba kpenn na tan saa kpant gbanant nba ki kpenni. ⁵⁴⁻⁵⁵ Li paak, linba na kur-i tan teen, li yoo na linba sɔb Yennu gboun ni na saa gbee, a "U nyann kuun gbenna." Li bia sɔb a:

"Kuun, a nyannu na be lia? Kuun, a tonu na be lia?"

⁵⁶ Kuun tonu tee biite, ki biit kpit sennu panj ni. ⁵⁷ Ti teen Yennu niipoouk nan waa teent nyannu, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia paak na.

⁵⁸ Li paak, n naa waas, ii be man fanu ki daa baa Masiaweiu ni. Ii jii i mɔn kii tuun ti Yomdaanɔ toona yoo kur, kimaan i mi nan toona nba ki i tuun ki teen ti Yomdaanɔ na, li tan kan baa yanni.

Baa saa lakin likirii bianjinba

16 Tɔn, n loon ki n wannu ki jii likirii nba ki i lakin ki yaa i somm Yennu niib nba be Judea yent ni na poe; ii tun nan bianjinba ki n wann Masiaweira nba be Galasia tij ni na. ² Lasir daar kur, sɔk kur n tuu

nyinn likirii, waa tun ki la bianjinba, ki bir, ki mi-i tanj baar, ki i ji daa lakii likirii. ³ Mi-i tanj baar, n tan saa sɔb gboun ki tun binba ki i gann na, ki bin saan nan i piinii manj Jerusalem. ⁴ Li-i tanj jan nan man saan n mɔn, tin tɔk saan.

Pɔkɔ nba lor wun tun bianjinba

⁵ N lor ki n saan Masedonia yent niewa, ki ji baar i boor. ⁶ Li pasiar n tan sii be i boor yoo waan, koo piar na kur; ki i tan saa sommin ki n gar saan siaminba kur ki n saa. ⁷ N ki loon ki n baar i boor ki gɔni yoo waaminna kaa njan gari, njan ti Yomdaanɔ-i saa sak, n saa yukir i boora.

⁸ N sii be Efesus doo ni na mək mək nan yukitgar tiaru jaamm dapiinɔmu poorpo. ⁹ Sɔnu loot ki yaa bonchiann ki turin ki n saa tun Yiisa toona, njan datai bonchiann mun be.

¹⁰ Timoti-i tanj baar i boor, ii mi man ki yin kɔkɔkɔ jan maanii, kimaan u tuun ti Yomdaanɔ toonae nan maa mun tuun bianjinba na. ¹¹ Ii mi man ki sɔk n sianɔ, njan ii te ki wun nyi nan parmaasir ki baar n boor, kimaan n gorii nɔkɔkɔ nan ti naa waas sɔnu po.

¹² Ti naa bik Apolos njan, n barimɔe ki loon nɔkɔkɔ nan ti naa waas na n tɔk baar i boor, njan u ki loon wun baar mɔtana; li-i tee ki u la yoo, u saa baara.

Ki jii kpaanii nan foontii po

¹³ Ii guu man kii be fanu i yada ni, kii mək par nan panj. ¹⁴ Ii tuun man bont kur nan lomm.

¹⁵ I poɔ mi Stefanas nan u njaateeb po, njan din tee niib nba sint teen Masiaweira, Akaya yent ni, ki jii bi mɔn ki tuun ki teen Yennu niib. ¹⁶ N naa waas, n barimie, ii tokii nibooru na binbenj, nan bi toontunleeb kur binbenj, nan binba tuun bonchiann ki teen Yennu niib na.

¹⁷ N mək parpeenn ki jii Stefanas, nan Fotunatus, nan Akaiikus baaru na po, kimaan yaa daan kaa n boor ni na, n daan mək parbiir, njan baa baar na, n ji ki mək parbiiri, ¹⁸ kimaan bi chee min nan yimm parawa; li paak, ii tur li nibooru baakir.

¹⁹ Masiaweira nba be Asia yent ni na foonti. Akuila nan Prisila, nan Masiaweira nba lakii ki jiantir Yennu bi njan ni na foonti fanu, ti Yomdaanɔ sann ni. ²⁰ Ti naa waas na kur foonti.

Ii foont leeb kii kpamii man.

²¹ Min Pɔkɔ-e jii n mɔn nuu ki sɔbin foonti.

²² Wunba kur ki loon ti Yomdaanɔ, mɔpor-ii be u paak. Maranata: li paak tee "Ti Yomdaanɔ, baat."

²³ Ti Yomdaanɔ Yiisa ninkpabaun-ii be nani. ²⁴ N loon i kur nan barmɔnii, Yiisa Masia sann paak. Mamɔmm.

2 Korint teeb

Ki jiin 2 Korint teeb gbouŋ na po

ƆƆƆ din sɔb u gbouŋ nba pukin ŋanlee ni, ki li saa Korint teeb boor, yoo nba ki ƆƆƆ Pɔɔl nan Yiisaweira nba be len na binbenj paar bonchiann nae.

1 Min Pɔɔl nba ki Yennu loomm ni ki u teenin Yiisa Masia toomii na, min nan ti naa bik Timoti-e sɔbin gbouŋ na ki teen Yennu niib nba be Korint, nan u niib kur nba be Akaya tingbouŋ kur ni. **2** Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaunŋ nan par-maasir-ii be nani.

Pɔɔl nba teen Yennu niipoouk bianjinba

3 Naant ki ti tur Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na niipoouk; ƆƆƆ tinit ninbaauk; u boor nie ki ti parmaann kur nyi. **4** NɔƆƆ maant ti para ti biak kur ni, a tin mun fit maan binba be biak booru booru ni na para, nan Yennu nba maan ti para bianjinba na. **5** Ti biak dinu Masia sann paak nba yab bianjinba, nnae ki ti parmaann mun bia yab kimaan ƆƆƆ Masia paak. **6** Taa loon ki tin maan i para ki te ki yin la tinnu na paake te ki ti di biak. Ti-i la parmaann, li tee i paake, a tin mun maan i para, ki yin mun la sukuru ki di biak nan taa dir bianjinba na. **7** Li paak, ti mɔk dindann ki jiin i po nan i saa saan tɔƆƆna, kimaan ti mi nan yaa di biak nan taa mun di bianjinba na, nnae ki i mun bia sii laat parmaann nan taa laat bianjinba na.

8 N naa waas, n loon ki n tiari biak nba ki ti din dii Asia yent ni na poe. Biak maŋ din mantik gar ti paŋ terik ki tan te ki ti ŋaa dindann ti mɔƆƆ manfoa powa, **9** kimaan ti ji din tan dukii nan kuun ki fɔk nanti, ŋaan linba na din tun a lin wannit nan li ki ŋan ki tii maa ti mɔƆƆ paaki, ŋaan kii maa Yennu nba fiint kpeemm na paak. **10** NɔƆƆ din nyinnit kuun dangbenjir na ni. U saa tinnita, ki ti mɔk dindann nan u bia saa tinnit yoo nan yoo. **11** Yi mun bia sommit nan Yenmiaru man, ki u saa gat niib bonchiann miaru nba ki bi mei ki teent na, ki saa sommit, ki niib bonchiann saa turɔ niipoouk ti paak.

Ki jiin Pɔɔl lora lebitu po

12 Linba te ki ti mɔk yuugontir na tee nnae: ti dudukite wantit nan ti mɔk barmɔnpaku nan yentinu, tingbouŋ na niib boor, mantik taa daa be nani ki timm nan yimm tee weinanleeb na; Yennu sommir paake te ki ti be nna maŋ, li ki tee nisaarii yan paak kaa. **13** Ti sɔbin linba ki i saa fit karin bann li paake ki teeni na, ŋaan mɔk dindann nan i tan saa bann fanu **14** nan yaa poŋ bann waamina bianjinba na, a i tan saa fit kii mɔk

yuugontir ti paak, nan taa mun sii mɔk yuugontir i paak, ti Yomdaano Yiisa jenu daar bianjinba na.

15 Maa bann linba na paake ki n daan lor maa n poŋ jen i boor, ki yin la sommir taar munlee, **16** kimaan n daan lor nan mi-i tanji gaar saa Masedonia man bot gɔnie, ki mi-i tanji jent man bia bot gɔni, ki la sommir i boor, linba saa sommin ki n ŋmat saan Judea. **17** Ki n lor maŋ daan tee kpinkpannii lore-e? koo maa daan lor maa n tun linba maŋ tee nan tingbouŋ na yab nba tuu yet a, "Nn, nn," ŋaan bia tan yet a "Aaii, aaii" nae-e? **18** Naan Yennu nba tee barmɔnii daano na paak, n mɔsonn nba ki n daan turi na ki tee "Nn" nan "Aaii" kaa. **19** Kimaan Yiisa Masia nba tee Yennu Bija, wunba ki min nan Sailas nan Timoti din mɔƆƆnt u po ki turi na, u ki tee "Nn" nan "Aaii" kaa, ŋaan u tee "Mme." **20** Kimaan ƆƆƆ tee "Nn" Yennu mɔsona kur ni. Linba na paake te ki ti yet a "Mamɔmm" Yiisa Masia ni, ki li dont Yennu sann. **21** Yennu-e din gannit ki ti be ti ƆƆƆ, ki senn timm nan yimm fanu Masia ni. **22** NɔƆƆ jii u Seyeerj ki teen ti para ni, ki li tee dɔk ti paak, ki want nan u tan saa turit linba kur ki u bir guunit nawa.

23 Yennu-e tee n siaradaano nan linba daan te ki n ki baar Korint i boor na tee n ki loon ki n dat i tubae. **24** Ti kan fit mukisi ki wanni yaa saa teen yada bianjinba, kimaan ti mi nan i mɔk yada ki see fanu, ŋaan ti tuun nani a tii wanti yaa saa teen bianjinba kii mɔk parpeenne.

2 Li paake ki n ji daan lor n par ni nan n kan baar i boor ki tan turi parbiiri. **2** Li-i tee ki n baar ki tan biir i para, ŋmee ji saa penn n pari, see yimm nba ki n biir i para na. **3** Li paake ki n din sɔbi gbouŋ, maa n ki loon ki n baar ki tan la parbiir yimm nba bo saa penn n par na boori. Kimaan n teen yada nan n parpeenn tee i mun yaa parpeenne. **4** Maa din sɔbin gbouŋ na ki teeni, n din sɔbir nan parbiir bonchiann nan ninnyuute; li din ki tee a n loon ki n biir i para kaa, ŋaan n din loon ki yin bann lomm bonchiann nba ki n mɔk ki jiin i poe.

Ki jiin nyikinhab po

5 Li-i tee ki sɔƆƆ tun i yeno biit, u ki biir min ƆƆƆ kaa, ŋaan u biir i kuraewa, maa ki loon lin mantiki tee ninmɔnn na paake ki n yeen linba na. **6** I kure daan lakin ki dat u tubir, li paak, li jaŋa, **7** li ŋan ki yin nyik chabɔ,

njaan kii maant u par, ki daa te ki u baa tarrri. ⁸ N barimie, njaant ki wun bann nan i bia daa loonɔ bonchiann. ⁹ Linba na paake ki n din sɔbin maa n laan i set saak n mɔb bonsiar kur ni-i. ¹⁰ Li-i tee ki i nyik chab wunba u biit, n mun nyik chabɔe na, kimaan mi-i nyik chabɔ linba paak, i paake te ki n nyik chabɔ Masia tɔɔnn; ¹¹ a Sintaanii daa laat yaaki, kimaan ti mi u sɔnii nba tee bianjinba.

Ki jiin Trowas doo po

¹² Maa din tan baar Trowas doo ni maa n mɔɔnt Yiisa barjanii nae, ki n bann nan Yennu set loot u toona sɔnjouk leja. ¹³ Njaan maa din ki la n naa bik Taitus leja na paake ki n ki la pardɔɔnn; li paak ki n chab leja teeb, njaan gar saan Masedonia.

Masia nba teent nyannu bianjinba

¹⁴ Ti teen Yennu niipoouk, kimaan taa gaa nan Masia na paake ki ti nyant bonsiar kur. Yennu jii a ti fiit Masia-e ki wann sɔɔ kur; ki u barjanii bannu tee nan tulaarii nba nubir man bianjinba nae. ¹⁵ Ti tee nan bonnunubmana nae, ki Masia jii ki wubint ki teen Yennu, ki li yat kɔɔ binba laat tinnu nan binba ki laat tinnu na kura. ¹⁶ Binba ki laat tinnu na boor, ti tee nan nubiru nba baat nan kuun nae, njaan binba laat tinnu na njan-imiie, ti tee nan nubiru nba baat nan manfoor nae. Njmee jaŋ nan toona maŋi? Sɔɔ kaa. ¹⁷ Tɔɔ, ti ki tee nan binba dia Yennu mɔmaan maŋ ki li tee kpinkpouŋ ki turib na kaa, njaan ti piak barmɔniie, kimaan nɔɔ Yennu-e tunt; li paak ki ti be u tɔɔnn, ki mɔɔntir u mɔmaan Yiisa yiikoo ni.

Ki jiin Yennu mɔlorpaann na po

³ Ki linba na want nan ti bia want ti mɔɔe-e? Li tee talase nan sɔɔ n sɔb ti siara gbant ki turini-i? Koo ti gaar ti siara gbant i boor nan siab nba tuun bianjinba na-a? Aaii. ² Yimme tee ti siara gbouŋ ki taab ti para ni, a sɔɔ kur n karin ki bann. ³ Li sɔɔ paanu nie nan yimme tee Masia gbouŋ maŋ ki u sɔb ki tunt nann; li ki tee gbouŋ nba ki nisaarik jii makmɔnnu ki sɔb tanpatlai paak kaa, njaan manfodaann Yennu Seyeenɔ sɔbir nisaarii para ni.

⁴ Linba paak ki ti piak nna na tee taa teen Yennu yada Masia sann paak nae. ⁵ Ti ki want ti mɔɔ nan ti saa fit tun siar nan ti mɔɔ paŋ kaa, njaan Yennu sommir paake ki ti fit tuun toonn na. ⁶ Nɔɔ din te ki ti jaŋ nan u mɔlorpaann toonn na; ki mɔlorpaann maŋ ki tee Moses sennu nba ki u din sɔb na kaa, li tee Seyeenɔ yare; kimaan sennu maŋ baat nan kuume, njaan ki Yennu Seyeenɔ teent manfoor nba kaa gbennu.

⁷ Yoo nba ki Moses din sɔb sennu maŋ tann paak na, li yooe ki Yennu maŋ yentsaakar sik ki nyirik Moses numm po; ki li nyiriii paak, ki Israel teeb na ki fit gori-ɔ. Ki li-i tee ki sennu nba din baat nan kuun ki bia gaar na din baar nan yentsaakar, ⁸ i mi a nlee ki Seyeenɔ sɔnu kii be nan yentsaakar ki gariri? ⁹ Li-i tee ki sennu nba wann niib a bi mɔɔ biit na din baar nan

yentsaakar, Seyeenɔ sɔnu nba te ki niib tee niŋamm na be nan yentsaakar ki garira. ¹⁰ Sennu nba din tuu be nan yentsaakar na din tan kɔŋ li yentsaakara, kimaan yentsaakar nba yab garir na paak. ¹¹ Li-i tee ki sennu nba din gar na din baar nan yentsaakar, Seyeenɔ sɔnu nba sii be nan yoo nba kaa gbennu na, li yentsaakar sii yab bonchiann ki gar nna.

¹² Taa mɔɔ dindann nba na paake ki ti mɔɔ parcheenn. ¹³ Njaan ti ki tee nan Moses na kaa; nɔɔ din jii chinchenn ki pin u numm po, a Israel teeb daa laat yentu nba be sennu nba yaa lin gar na ni. ¹⁴ Bi dudukit din ki yenti; bi-i karin Yennu gbounkperuk na yoo nba, li tee nan chinchenn maŋ bia daa sɔɔ bi dudukit nae. See wunba jii u mɔɔ ki tabin nan Masia-e ki chinchenn maŋ tuu sɔkit u dudukit. ¹⁵ Ki tan tuu dinna, bi-i karin Moses sennu na, chinchenn na bia daa sɔɔ bi para. ¹⁶ Njaan li-i tee ki niro nmat waa ti Yomdaansie, chinchenn maŋ saa sɔkite. ¹⁷ Ki ti Yomdaansie tee Seyeenɔ nae; ki siaminba ti Yomdaansie Seyeenɔ na be, yent-n-mɔɔ be leje. ¹⁸ Li paak, chinchenn maŋ jii ki sɔɔ ti numm po, ki ti laat ti Yomdaansie nba mɔɔ nant bonchiann bianjinba, ki li kpintit ki ti naann, ki ti nant bia pukii yoo kura, ki nant maŋ nyi ti Yomdaansie nba tee Seyeenɔ na boore.

Mɔkint nba be yɔkmaanu ni

⁴ Yennu ninbatinu paake ki u jii toona na ki teen ti nii ni, ki li te ki ti ki mɔɔ kpinkpangbatuku. ² Li paake ki ti yɛt bunbɔnn ni toona, nan bontiteet nba baat nan fei, ti ki tuun ki sɔɔ niib na, ti ki lebit Yennu maan ki kpann niibi, njaan ti mɔɔ be Yennu tɔɔnn ki mɔɔntir u maan paanu ni nan barmɔni, a sɔɔ daa mɔɔ dudukit ki jiin ti bontiteet po. ³ Li paak, li-i tee ki Yennu barjanii bɔrie, li bɔr binba kpet Yennu sɔnu na boore. ⁴ Bi ki teen Masia yada, kimaan Sintaanii nba ki tingbouŋ na niib jiantiro na sɔkin bi dudukita. Nɔɔ sɔkint bi numm po a bi daa laat yentu nba sɔkit bi paak na. Li yentu nyi barjanii nba want Masia paŋ na boore; nɔɔ tee Yennu ninnaur. ⁵ Ti ki mɔɔntir ti mɔɔ po kaa, njaan ti mɔɔntir Yiisa Masia poe, a nɔɔ tee ti Yomdaansie na, njaan want nan timme tee u toontunna ki teeni, u sann paak. ⁶ Yennu nba din yet a "Yentu n yent bunbɔnn ni na," nɔɔ te ki u yentu na yentir ti para ni, a ti bann u yentsaakar nba tee bianjinba; li yentue yeen Yiisa Masia numm po.

⁷ Njaan timm nba mɔɔ Seyeenɔ mɔkint na tee nan yɔk-boba nae, ki li want nan paŋ nba gar paŋ kur tee Yennu yare, li ki tee ti yar kaa. ⁸ Ti di biak bonchiann yoo kur, njaan li kan fit nyanniti; ti tuu kɔŋ sommir sianyoo, njaan ti ki kɔŋit dindann; ⁹ bi dintit biak, njaan Yennu ki nyikititi; bi lut tij ni, njaan ki fit kpiiti; ¹⁰ Yiisa kuun na be ti gbanant ni yoo kur, a lin te ki u manfoor na n mun nyi paanu ti gbanant ni. ¹¹ Yoo nba ki ti fo na, ti be kuun nuu nie Yiisa paak, a u manfoor nba be ti gbanant nba yaa lin tan kpo na ni n nyi paanu. ¹² Ki ti jii ti mɔɔ ki chab kuun, a yimm n la manfopaann.

¹³ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a "Maa teen yada na paake ki n pak," ki ti mun mɔɔ Seyeenɔ nba din te ki niro maŋ

teen yada na, li paak, ti mun teen yadae ki piak na. ¹⁴ Kimaan ti mi nan Yennu nba din fiin ti Yomdaano Yi-isa kuun ni na, n̄k̄e tan saa fiin timm nan yimm nba waa Yiisa maŋ kuun ni mun, ki baar nant u maŋ boor. ¹⁵ Kimaan linba na kur be a lin somm yimme, ki niib bonchiann nba tan saa la Yennu ninbatinu na tan saa turo niipoouk bonchiann, ki dont u sann.

Ki jiin yada po

¹⁶ Li paake ki ti ki maŋ kpinkpangbatuku; halii nan ti gbanant nba kpet saa na gbaa, ŋaan Yennu pantir ti seeie daar n tuu daar. ¹⁷ Li paak, biak waaminna nba ki ti di, ki li kan yukir nae, tan saa baar nan parpeenn nba yab ki kaa gbennu ki turit, ki parpeenn maŋ tan sii yab ki gar ti biak na bonchiann, ¹⁸ kimaan ti baka kaa linba ki ti laat na po, ŋaan ti baka be linba ki ti ki laat na poe; kimaan linba ki ti laat na, li kan yukiri ki li saa gar, ŋaan linba ki ti ki laat na ŋarin tan sii be nan yoo nba kaa gbennu.

⁵ T̄n̄, ti mi nan gbanant nba ki ti maŋ maŋtana na-i tanji kpo, ti maŋ ŋaak ¹ nba ki Yennu saa turit sanpaapo, ki li ki tee nisaarik kaa maa ŋaak maŋi, ki li bia tan sii be nan yoo nba kaa gbennu. ² Li paak, ti ji jikire ki guu daar nba ki Yennu tan saa jii ti sei ki k̄n̄ ŋaak maŋ ni. ³ Kimaan ti-i tanji k̄n̄ leŋ, ti sei ji kan mi k̄n̄ binbeboori. ⁴ Naan ti sei nba daa woo gbanant na ni na, ti kuriie. Li ki tee a ti ji ki loon gbanant na benu kaa, ŋaan ti loon sanpaapo gbanant na, a li daar manfoor na n tan nak kuun ki lin gbenn. ⁵ Yennu-e ŋammit ki ti teen siir lebitu na po, ki turit u Seyeen, ki li wantit linba ki u tan saa turit na po.

⁶ Li paak, ti maŋ parcheenn yoo kura, ki bann nan ti sei-i be tingbouŋ na gbanant na ni, ti kaa sanpaapo, ti Yomdaano boori; ⁷ kimaan ti waa yada s̄nue, ti ki waa linba ki ti ninbinn laat na kaa. ⁸ Ti maŋ parcheenn ki sunman tin nyi gbanant na nie ki kun ti Yomdaano boor. ⁹ Li paak, taa be tingbouŋ na ni, koo u boori, ti ninbinn maŋ tin penn u pare. ¹⁰ Kimaan ti kur binbeŋ tan saa nyi paanu Masia k̄n̄n̄, buut daar, ki k̄n̄ kur tan saa gaar paauk nan u toona nba tuu tee bianjinba tingbouŋ na ni nae, laa tan ŋani, laa bii, li fan nana.

Taa kpant Yennu maŋnba Masia paak bianjinba

¹¹ Taa baakit ti Yomdaano bianjinba na, li paak ki ti daak niib a bii waau. Yennu mi ti binbeŋ nba tee bianjinba; ki n maŋ dindann nan i mun bia mi i para ni, n binbeŋ nba tee bianjinba. ¹² Ti ki dont ti maŋ kaa i boori, ŋaan ti loon ki tin turi yaake ki yin fit faa parbia ti paak, ki pak tur binba gorii nisaarik nanyer po ki maŋ yuugontir u paak, ŋaan ki gorii u binbeŋ na. ¹³ Ti-i tee ninkanmaŋit dammiie, Yennu paake ki ti tee nna; ŋaan ti-i munii kii tee ninkanmaŋit dammi, i paake te ki ti ki tee nna. ¹⁴ Masia lommu diat; taa ji bann nan k̄n̄ niyena k̄n̄e din gaar k̄n̄ kur paak ki kpo na, li want nan k̄n̄ kur kpo nanke. ¹⁵ N̄k̄e din gaar k̄n̄ kur paak ki kpo, a binba fo na daa be ki tur bi maŋ-i, ŋaan kii be ki

I "Ŋaak" paak tee gbanant nba ki Yennu saa turit yendurŋ ni.

tur wunba din gaar bi paak ki kpo ki bia fiir kuun ni nae.

¹⁶ Li paak, ti ji ki gorii niro nanyer po kaa; taa din got Masia nanyer po bianjinba na, ŋaan ti ji ki gorii nna kaa. ¹⁷ Li paak, niro nba be Masia ni, li k̄n̄ ji tee ni-paamk̄e; u binbenkerik kur ji gara; gotir man, binbenpaan ji baar li k̄n̄ niwa. ¹⁸ Linba na kur nyi Yennu boore. N̄k̄e ŋammitit Masia paak, a ti ji daa tee u datai, ŋaan kii tee u maŋnbae, ki bia turit u toona a ti te ki niib n mun teen u maŋnba. ¹⁹ Li want nan Masia nba din kpo na, ŋanne tur Yennu s̄n̄u a wun teen tingbouŋ na niib u maŋnba, ki nyik chab bi toonbiit, ŋaan jii u barŋanii nba wantib bianjinba ki u teeb u maŋnba na, ki teen ti nuu ni.

²⁰ Li paak ki ti ji tee Masia taatara ki Yennu te ki ti yi niib. Masia paak ki ti barimi a yin tunn ki teen Yennu maŋnba. ²¹ Kimaan ti paake ki Yennu din te ki Masia, wunba ki mi tun biit na, set timm biitdam seenu ni, a tin la yentinu binbeŋ k̄n̄ Masia ni.

⁶ Li paak, timm nba tuun Yennu toona u sommira paak na, ti barimie, i daa te ki u ninbatinu na tee yanni. ² Kimaan Yennu yet a:

"Yoo nba din tan jaŋ na,
n din gbiint i miaruwa.
Ki yoo nba din tan jaŋ nan ki n tinni na,
n din tinniwa."

Gbiintir man, dinnae tee daar nba jaŋ. Dinnae ki yaak be ki niib saa la tinnu maŋ.

³ Timm ŋarin ki tuun linba saa k̄n̄ k̄n̄ Yiisa Masia s̄n̄u ni, ki k̄n̄ n tan mann yet a ti toona ki ŋani. ⁴ Ti binbeŋ nba tee bianjinba nae want niib nan ti set tee Yennu toontunnae, kimaan ti laat biak, nan mukisuk, nan maan, ŋaan lek di sukuru li kur na ni. ⁵ Niib dia kpaasa ki boot, ki loontit dansarii; ti paak ki niib fu-ut; ki ti lek tuun toona ki ki k̄n̄ nyiku, ki ki di yenn yoo gbaa. ⁶ Ti tee popeendamme, ki mi Yennu maŋmaan, ki maŋ sukuru nan burchint, ki gbee nan Yennu Seyeen, ki loon niib, ⁷ ki beerib Yennu maŋmaan nba tee barm̄nii na, ki maŋ k̄n̄ Yennu paŋ; ki bia maŋ yentinu binbeŋ nba tee jatiat nba be ti niidiitu ni, nan ti niigaŋ ni na. ⁸ Nisiab teent baakir, ki siab mun sukiit, siab biir ti sana, ki siab mun piakit; siab yeen a ti lin kpann niibe, ŋaan ki ti piak barm̄niie. ⁹ Ti ki maŋ sann niib boori, ŋaan ti maŋ sann Yennu boor. Kuun tiin ki waate, ŋaan ki ti lek maŋ manfoor; Yennu-e te ki biak baatit, ŋaan u ki te ki li kpiti. ¹⁰ Ti maŋ parbiir ŋarin, ŋaan Yiisa paak ti maŋ parpeenne yoo kura. Ti tee tariie, ŋaan timme te ki niib bonchiann tee maŋkita Yennu boor. Ti ki maŋ tingbouŋ na maŋkint siari, ŋaan ti maŋ linba gar maŋkint kura. Linba na kura want nan ti set tee Yennu toontunnae.

¹¹ Yimm Korint doo ni teeb, ti poŋ beti ti k̄n̄ ni barii kura. Ti looni bonchiann; ¹² li ki tee timm kaa ki loonini; yimme ki loonit. ¹³ N piak teeni nan niro nba bo saa pak u t̄n̄ waas bianjinba nae; yii loonin man nan maa looni bianjinba na.

Ii mi binba ki teen Masia yada na po man

¹⁴ I daa mɔk weinanleeb nan niib nba ki teen Masia yada na. Linba ŋan nan linba ki ŋan saa fit lakin be nan leeba-a? Yentu nan bunbɔnn saa fit lakin taan mɔb ki be nan leeba-a? ¹⁵ Masia nan Sintaanii saa fit taan mɔba-a? Nirɔ nba waa Yiisa sɔnu nan wunba ki waa-r saa fit taan binben-yeŋa-a? ¹⁶ Yennu diiuk nan poochianfeek tee yomme-e? Aaii. Timme tee diiuk ki tur manfo-daano Yennu, kimaan ŋɔɔ Yennu din yet a:

“N sii be n niib para nie, kii be namm.

N sii tee bi Yennu-e, ki bi mun tee n niib.”

¹⁷ Li paak ki Yennu bia yet a,

“Bɔkitir i mɔŋ man,

ki nyi tingbouŋ na niib sinsuuk ni,
ki nyik biit kur tumu, ki n saa gaari.

¹⁸ N sii tee i Baae,

ki i tee n naasimm nan n sapaamm.

Min, Yabint Yennu-e pak na.”

⁷ N naa walonkai, Yennu nba senn mɔsona ki turit na paak, yi ŋaan ki ti nyik linba kur tee toonbiit, nan linba kur tee dudukbiit, ŋaan kii tiin Yennu, kii tee popeendam nan barmɔnii.

Ɔɔɔ parpeenn labaar

² Ii loonit man. Ti ki mi tun sɔɔ bonbiiri, koo ki tun siar ki biir sɔɔ, koo ki ŋmab sɔɔ. ³ N ki sɔb nna a n biiri kaa. Ti lek looni, nan maa poŋ beti bianŋinba na. Mi-i lekii kpo koo mii be n manfoor ni, ŋaan ti lek sii looni. ⁴ N ki mɔk birsuk i paaki; n mɔk yuugontir nani, ki n par mei i paak bonchiann. Ti biak dinu kur ni, ŋaan n mɔk parpeenn nani.

⁵ Taa din baar Masedonia ti din ki fit foi. Ti din la mukisuk lokir kur po; niib din kɔn nant Yennu mɔmaan na paak; ki janmaanii din be ti para ni, ⁶ ŋaan Yennu nba maant binba mɔk parbiir para na daan te ki Taitus baar ti boor, ki tan maan ti parawa. U baaru ti boore daan te ki ti para maak. ⁷ Ŋann kuukɔɔ kaa daan maak ti para, ŋaan u bia daan betit i binbenŋ nba tee bianŋinba; ŋanne bia daan te ki ti para maak. U daan betit a i ninbinn mɔn nan ki i bia lan, a i mɔk parbiir i toonbiit paak, ki i ninbinn mɔn nan ki i sak n mɔb. Linba nae te ki n mantik mɔk parpeenn.

⁸ Maa din sɔb gbouŋ nba ki turi na, li gbouŋ din turi parbiir waama, ki n mɔ kɔɔbia i parbiir maŋ paaka, mɔtana n ji ki mɔ kɔɔbia li paaki, ⁹ ŋaan n ji mɔk parpeenne. I parbiir maŋ paak kaa te ki n mɔk parpeenni. I parbiir nba te ki i nyik i toonbiit na paake ki n mɔk parpeenn. Yennu-e din te ki i para biir i toonbiit paak, li paake ki li gbouŋ mɔk nyɔɔt turi. ¹⁰ Kimaan Yennu-i te ki nisɔɔ la parbiir u biit paak, ŋanne saa te ki wun nyik u biit tumu ki la tinnu, ki li kan mi biir u par jikii; ŋaan tingbouŋ na parbiir ŋarin baat nan kuume. ¹¹ Yennu nba te ki i la parbiir na, i mɔŋ la bianŋinba ki li turi nyɔɔta: i baka be Yennu labaar ni, ki i bia loon yin wann nan i ki mɔk biiti; i bia tiin Yennu; i loon ki i bia lan; i bia loon yin tun Yennu loomm; i poŋ dat biit-

daano na tubira. Yaa tun nna maŋ, li set want nan i ki mɔk bisiat maan maŋ ni.

¹² Maa din sɔb gbouŋ maŋ ki turi na, li ki tee nirɔ nba tun toonbiit na paak kaa ki n din sɔbiri, li bia din ki tee nirɔ nba ki u biiri na paak kaa ki n sɔbiri. N din loon yin bann i baka nba be ti po bianŋinba Yennu boore, ŋanne din te ki n sɔbir. ¹³ Mɔtana ti para maak i paaka.

Ti bia mɔk parpeenn bonchiann, kimaan Taitus daan la pardɔnn i kur paak, ki li daan turɔ parpeenn, li paake te ki ti mun mɔk parpeenn. ¹⁴ N poŋ din paki u boor niwa, ki i ki te ki n dii fei. Taa tun beeri labaar nba kur na, li tee barmɔniie. Nnae mun, taa din piaki Taitus boor ni na, ti din piak mɔniie. ¹⁵ U tiar yaa daan gaarɔ saauŋ bianŋinba ki baako, ki bia baak waa beti linba ki saakir na. Ŋanne te ki u mantik looni. ¹⁶ N mi nan i lek bia sii ŋammit tuun linba kur ŋane. Li paake ki n mɔk parpeenn bonchiann.

Yiisaweira piinii labaar

⁸ Ti naa waas, ti loon ki yin bann Masiaweira nba be Masedonia na nba tur Yennu piinii bianŋinbae. ² Bi din dii biak ki la bikinn nan namu bonchiann, ŋaan lek mɔk parpeenn. Bi namu ni ŋaan bi din wann burchint ki tur Yennu piinii bonchiann. ³ N saa fit teen bi siara nan baa din mɔk linba, bi din turɔ nan bi paŋ terike, ki poŋ din saa gar baa bo saa turɔ bianŋinba gbaa; ⁴ ki din barint a tin gaar bi piinii maŋ ki tur Yennu niib nba tee tarii na. Li din tee bi yanbɔɔte nan bin turib. ⁵ Bi din tur ki li gar taa poŋ din dukii baa saa tur bianŋinbawa. Sinsinn bi din jii bi mɔŋe ki tur ti Yomdaano, ki lian fit jii bi mɔŋ ki turit, Yennu loomm ni. ⁶ Ŋaan yimm ŋarin, Taitus-e daan te ki i piin gaan likirii ki teen Yennu. Ti daan betɔ a wun yabir ki sommi ki yin tun likirii toona maŋ kur ki gbenn nan loomm. ⁷ Tɔn, i teen Yiisa yada, ki mi u labaar fanu, ki fit piak leeb u mɔmaan, ki waau nan ninmɔnn, ki bia loonit; yaa tun linba na kur nan ninmɔnn na, ti loon ki yii tuun toonŋana maŋ mun nnae nan ninmɔnn.

⁸ Maa yeeni linba na, li ki tee n mukisi kaa a yin turi; n wann Yennu nisiab numm nba mɔn bianŋinba nan bin turɔ piinii, kimaan n loon ki n bann yaa loonɔ bi-anŋinbae. ⁹ I mi ti Yomdaano Yiisa Masia nuu nba yaa bianŋinba. U din tee mɔkitɔɔ, ŋaan ki i paak ki u kpant tarik, ki u tarik kpantu maŋ paak te ki yimm ji teen mɔkita. ¹⁰ Maa saa beti mɔbonn nba tee nnae: yaa din piin ki gaan likirii nba binn po na, li ŋan ki yin gaar ki tont mɔtana. Yimme din dɔŋ leeb ki loon Yennu piinii turu, ki bia piin ki teen piinii maŋ. Ii yabir i mɔŋ paak ki gaarir tont. ¹¹ I ninbinn din mɔn nan piinii maŋ turu. Ii ŋaan ki i ninbinn-ii biaki mɔn piinii maŋ turu paak, nan yaa saa fit tur bianŋinba, ki gaar linba tenn na tont.

¹² Nirɔ nba loon ki wun tur Yennu piinii, ki turɔ nan waa mɔk bianŋinba, Yennu saa gaara. Yennu ki loon ki nirɔ n turɔ ki gar waa mɔk bianŋinba. ¹³ N ki loon ki yin tur leeb ŋaan di fara li paaki. N loon ki i kur-ii jame.

¹⁴ Linba te ki n yeen na tee nnae: yaa mɔk ki li yab mɔtana na, li ŋan ki yin somm binba ki mɔk na, ki li-i tee ki i mun tan ki mɔk yoo nba, ŋaan ki bi mun mɔk ki li yab,

bi mun saa sommiwa. Nanne saa te ki i kur jan, ¹⁵ nan laa scb Yennu gbouŋ ni bianjinba na a, "Wunba din tɔkir bonchiann na, u din ki dii tenni; ki wunba tɔkir waaminna na, li din ki pɔtɔ."'

Taitus nan u toontunleeb labaar

¹⁶ Ti piak Yennu nan waa te ki Taitus baka be i ni nan ti baka nba mun be i ni bianjinba na; ¹⁷ kimaan taa barimɔ a wun saan i boor na, u saka; ki u mɔŋ numm mɔn nan wun baar i boor; ki u yaa wun baar nan u mɔŋ loomme. ¹⁸ Ti tan saa te ki ti naa bisɔɔ n weɔ ki baar i boor. Ti naa bik maŋ nba mɔntir Masia barŋanii bianjinba na paak te ki Masiaweira kur piako bonchiann. ¹⁹ Bi bia gannɔ a wuu waa-t ki tin somm Yennu ni ib nba tee tarii na. Linba nae saa dont ti Yomdaano sann, ki bia wann nan ti set loon ti leeb sommir. ²⁰ Ti tan saa jii likirii bonchiann ki saa sommib, ŋaan ti ki loon ki scɔ n pak biir ti sann a ti loon likirii na ni siari. ²¹ Yennu mi nan ti tuun nan li scɔnu, ki ti loon niib n mun bann nan ti set tuun nan li scɔnue. ²² Li paak, ti saa tun ti naa bilɔɔ mun ki wun chian Taitus nan u weinanɔɔ ki bin baar i boor. Yoo kur, ti laat ti naa bik maŋ binberŋ nba tee bianjinba, ki bann nan u numm set mɔn Yennu toona paak, kimaan u ki mɔk birsuk i paaki. Nanne te ki u mantik loon ki wun saan i boor. ²³ Nisiab-i boi-i Taitus po, yin betib nan u tee n toontunnaɔɔ, wunba sommitin ki n beeri Masia barŋanii. Nisɔɔ-i boi-i ti naa waas nba waa Taitus na po, yin betɔ a bi tee Masiaweira toontunnae, ki bi binberŋaŋ paake te ki niib dont Masia sann. ²⁴ Ii wann ti naa waas maŋ nan Masiaweira kura yaa loomm bianjinba, ki bin bann nan taa daan piaki bianjinba bi boor na tee mɔniie.

Leeb sommir labaar

⁹ Li ji ki kpa a talas ki n scb gbouŋ ki beti bianjinba ki i saa somm Yennu niibi. ² N mi nan i loon ki yin sommib. N daan paki Masedonia teeb boor, ki betib bianjinba ki yimm nba be Akaya yent ni na din loon yin somm Yennu niib binn po. I numm nba din mɔn Yennu niib sommir paak na, li din te ki Masedonia teeb mun loon bin sommibe. ³ N loon ki n te ti naa waas na n baar i boor nie ki la nan taa piaki bianjinba na set tee mɔniie; i be nan maa yetib bianjinba na ki teen siir ki tur likirii na. ⁴ Nna-i kaa, Masedonia yent ni niib maŋ-i tanji wein ki baar i boori, ki scɔ ki i daa ki teen siiri, li saa dinnin feiwa; ki li kii tee min kuukɔ kaa saa di fei, ti kurae saa di fei, kimaan ti daan paki bi boor niwa. ⁵ Li paak, n dukin nan li ŋan ki n barin ti naa waas na, ki bin gar n tɔɔn ki baar i boor, ki sommi ki yin gaar likirii maŋ, nan yaa daan senn i mɔsonn bianjinba na, ki mi-i tanji baar yoo nba man la ki i poŋ gaar tonta. Nanne saa wann nan i tur nan i mɔŋ loommo, ŋaan scɔ kaa mia-i ki i turi.

⁶ N beerie, wunba bur waaminna tan saa jaan waaminnae; ki wunba mun bur saama tan saa jaan saame. ⁷ Wunba kur dukin u par ni a wun pi piinii bi-

anjinba, li scɔ n pi nna, ki daa piin nan parbiiri, koo ki pi nan mukisuku, kimaan Yennu loon niro nba piin piinii nan parpeen. ⁸ Yennu saa fit turi bont kur, ki i kan kɔŋ siari. I saa la ki lin gar yaa loon bianjinba, ki fit somm binba kur ki mɔk na, ⁹ nan laa scb Yennu gbouŋ ni a "Wunba nuu ŋarin yab ki teen tarii, u burchintuk kan mi gbenni." ¹⁰ Yennu nba teen niib bonboorii ki bi buur, ki bia teemm jeet ki bi di na, ŋcɔcɔ saa turi bont kur ki lin janji ki saa gar, ki yin ji mantik somm niib. ¹¹ Li-i tee ki i sommit niib bonchiann, Yennu saa sommi bonchiann. Yaa turit piinii a ti somm leeb na, niib bonchiann saa pak Yennu, i piinii maŋ paak. ¹² Li-i tee ki i sommit Yennu niib ki teemm linba ki bi ki mɔk, li saa te ki niib bonchiann n tur Yennu niipoouk. ¹³ Li-i tee ki i sommitib, ŋanne saa wannib nan i set gaar Masia barŋanii na ki sakira, ki i nuu yaa ki i chentir namm, ki bia chentir nan niib kur yaa mɔk linba. Nanne saa te ki bin dont Yennu sann, ¹⁴ ki miarɔ ki turi, kii looni, kimaan Yennu-e te ki i nuu yaa bonchiann. ¹⁵ Naant man ki tin tur Yennu niipoouk, kimaan ŋcɔcɔ turit u Bija nba gar piinii kur na.

Bianjinba ki Pɔɔkɔn u toona paak

¹⁰ Tɔn, i siab yeen a mi-i be i boor ni, n ki mɔk par, a ŋaan mi-i saan ki be siarpo, n tuu mɔk pare, ki ji scbin gbant ki kpaani. Min Pɔɔkɔn tɔŋ, n mɔk baakir ki be soon nna nan Masia nba be bianjinba na, ki barimi a yin ŋamm i binberŋ, ² ki mi-i tanji baar i boor yoo nba, n kan dat i siab tuba. N mi nan mi-i baar i boor yoo nba, see ki n dat binba yaa ti waa tingbouŋ na niib nba waa linbae na tuba. ³ Li tee barmɔniie nan ti mun lek tee nisaariie, ŋaan ti ki kɔn kunkɔn nba tee nisaarii yar kaa. ⁴ Li paak, ti ki jikit nisaarik paŋ kaa a ti kɔn li kɔnni, ti jikit Yennu paŋ nba saa biir Sintaanii paŋ kur nae ki kɔn. Ti piak ki nyant niib nba ki saak Yennu mɔmaan nae, ⁵ ki nyant niib nba mɔk karinbaanii ki dukii a bi mɔk yan ki gar Yennu na, a ti te ki scɔ kur dudukit n gaar Masia. ⁶ Ti-i bonni mi binba be i sinsuuk ni ki sak Yennu mɔn na, ti bo saa dat binba ki sak na tubae.

⁷ Yimm gorii nisaarik numm po kuukɔcɔ. Scɔ-i be i sinsuuk ni ki yaa u tee Masia scɔcɔ, li scɔ n tiar nan ti mun tee Masiaweirae nan waa tee bianjinba na. ⁸ Ti Yomdaano din turin yudantuk na a n sommie ki yin fit weɔ fanu, u din ki turin a n biiri kaa. Mi-i lekii nyu bara ki gar maa bo saa nyu bianjinba, ŋaan n kan di fei. ⁹ I daa dukii nan n loon ki n scb gbouŋ nba saa jeenie. ¹⁰ Nisiab yeen a n scbin gbant ki li tee nan pandaansɔɔ yare na, a ŋaan mi-i tanji baar i boor yoo nba, n ji tuu ki mɔk paŋ, a ki n mɔbona na ji tuu tee yanne. ¹¹ Li ŋan ki li niib n bann nan taa scbin ti gbant ni a ti saa tun bianjinba na, ti-i tanji baar yoo nba, li bianje ki ti set saa tun.

¹² Mamɔmm, ti ki loon ki tin jii ti mɔŋ ki bikin nan siab nba dont bi mɔn na, ki bia ki loon ki tii tee nan bi yemm na. Bi ki mɔk yami, bi gorii leeb binberŋ nba tee bianjinbae ki bikii nan bi mɔn. ¹³ Naan timm ŋarin, ti ki dont ti mɔn ki gaar ti toona nba tee bianjinba. Ti mɔk

yuugontir toona nba ki Yennu nyinnit ki turit na paake. Taa beeri Yennu mɔmaan nba nae tee toona maŋ yenn-nba. ¹⁴ Ti din dɔŋ siabe ki baar i boor ki beti Masia labaar. Taa tuun linba nae tee Masia nba sennit linba a tii tuun. ¹⁵ Ti ki loon tin gaar paku siab toona paaki. Ti mɔk dindann nan i saa ŋamm teen Yiisa yada bonchiann, ki sommit ki tin ŋamm tun Yennu toona bonchiann i boor, nan waa jiiir ki turit a ti tunn bianjinba na. ¹⁶ Ki ti saa fit saan doi nba fɔk ki gar i doo na, ki mɔknt li barŋanii. Ti kan saan siaminba ki siab poŋ tun na, ti ki loon tin gaar paku nisiab toona paaki.

¹⁷ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a, "Wunba faa parbiir, li ŋan ki wun faa parbiir linba ki Yennu tun paake." ¹⁸ Kimaan nirɔ nba piak u mɔŋ, li ki want nan Yennu numm gboou kaa; ti Yomdaans-i piak wunba, ŋanne want nan Yennu numm gboou.

Ki jiin Pɔɔl nan faak toomiinba po

11 Mi-i piak jatiie, ŋaan yimm n lek yabir i mɔŋ ki di sukuru nanin. ² N looni bonchiann nan Yennu nba looni bianjinba na. I tee nan sapaamɔ nba ki mi jɔk nae, ki n loon ki n jii-i ki tur Masia ki yii waa ŋɔk kuukɔ. ³ N mɔk jijeet i paak a niib tan saa mann kpanni a i ji daa waa Masia fanu, nan Sintaanii nba din kpann Adam ŋaapoo Iif bianjinba na. ⁴ Nisɔk nba tuu baar i boor ki beeri labalia nba ki tee Yiisa labaar nba ki ti din beti na, bee teen ki i tuu di sukuru nan li kɔkɔ? Bee teen ki i gaan maan nba ki tee Yiisa barŋanii, ki bia gaan seek nba ki tee Yennu Seyeŋi?

⁵ Niib nba kpanni a bi tee Yiisa toomiinbae na, n ki dukin bi garimi. ⁶ Li-i lekii tee ki n ki mi barii paku fanu, ŋaan n mi Yennu mɔmaan na nan li sɔnu, ki yoo kur ti bia wanti li kura paanu ni.

⁷ N lek sikin n mɔŋe maa n donni, kimaan maa din beti Yennu barŋanii maŋ na, n ki gaar i siar li paaki. Ki maa din tun nna maŋ, n mɔk biite li paaki-i? ⁸ Maa din beeri Yennu mɔmaan na, Masia nisiabe din tuu pan li paak, ŋaan ki yimme bo saa turin li sommir. ⁹ Maa din be i boor ni yoo nba, ki ki mɔk siar na, ŋaan n lek din ki mukisi maa yin sommin nan siari. Ti naa waas nba din nyii Masedonia nae baar nan bont kur nba ki n loon. Maa lek din be bianjinba li yoo na, n bia lek sii be nnae; n kan mukisi a yin sommin nan bonsiari.

¹⁰ Mamɔmme ki n piak Masia paak, n kan mi mukis i sɔk, Akaya tingbouŋ ni lokir kur po, a li kɔkɔ n sommin nan bonsiari. ¹¹ Bia paake? Linba na want a n ki loonie-e? Yennu ŋarin mi nan n looni.

¹² N lek bia sii beeri Yennu maan na, ŋaan n kan mi boi-i li paatii po. Li paak, kpinkpanni damm maŋ nba gaan paatii na kan fit donn bi mɔŋ ki yet a bi mun tee nan timm na. ¹³ Li nibooru kpannie a bi tee Masia toomiinba, ŋaan bi ki tee u toomiinba kaa. Baa tuun bianjinba na, bi kpannie. ¹⁴ Baa tuun nna maŋ, i daa te ki li teei jaarlituku; nnae ki Sintaanii tiɔŋ nant u mɔŋ yentu malaka. ¹⁵ Li paak, Sintaanii toontunna-i kpann a bi tee Yennu yab, i daa te ki li teei jaarlituku. Yennu-e tan saa dat bi tuba nan bi toona nba janjib bianjinba.

Pɔɔl biak dinu Masia paak labaar

¹⁶ N saa ŋamm betiwa, i daa dukii nan n tee jatuku. Li-i tee ki i lek dukii nnaie, ŋaan yin di sukuru nanin ki n pak n mɔŋ waaminna. ¹⁷ Maa yaa n beti linba na ki tee ti Yomdaans maan kaa. Mi-i piak n mɔŋ maan, n set piak nan n tee jatuk nae. ¹⁸ Niib bonchiann want bi mɔŋe; li paak, n mun saa wann n mɔŋa. ¹⁹ I dukii a i mɔk yame, ŋaan bee teen ki i di sukuru nan jatit, ki mɔk parpeenn nammi? ²⁰ Maa yeen linba na tee nnae: nisɔk-i soori ki teeni u daaba, ki ŋmab i bont, ki kpanni, ki mɔk karinbaanii, ki pebiti tanpakii, ŋaan i tuu di sukuru nan li kɔkɔ. ²¹ Taa din ki teeni nna na paake ki i biir ti sana a ti ki mɔk paŋ amii nlee?

Nisɔk-i mɔk par ki want u mɔŋ, n mun saa teen nnae. N set piak nan jatuk nae. ²² Kpinkpanni damm maŋ-i yi bi mɔŋ Hiibru ^I boorie, n mun tee Hiibru nirɔe; bi-i yi bi mɔŋ Israel yabie, n mun tee Israel yooe; bi-i tee Abraham yaabonaie, n mun bia tee yence; ²³ bi-i yi bi mɔŋ Masia toontunnaie, mine mantik tuun; (n piak nan jatuk nae; teentin gafara maŋ;) mine set tun Masia toona bonchiann nan barmɔni, ki kɔkɔ dansarii bonchiann. Niib boon kpaasa bonchiann Masia paak. N din la ninbɔŋ ki per kuuma. ²⁴ Taar munŋmu ki Juu teeb boon kpaasa piintaa nan ŋanyaia. ²⁵ Rom teeb din boon lanbana taar muntaa. Niib din jaatin tana sianyoo. Narint din libit chaan nanin nyun ni taar muntaa; ki yontunmunnn nan nyɔtummunnn ki n be ŋarin-yakir paak, mɔkgebenjir ni. ²⁶ N din tuu saa sɔnii, ki laat nyungbeeuk ninbɔŋ, ki bia laat ninbɔŋ fat-teeb boor, nan n tiɔŋ niib boor, nan boorganu boor, ki bia laat ninbɔŋ digbangberja ni, nan muuk ni, nan mɔkgebenja ni, nan nisiab nba kpann a bi tee Masiaweira na boor. ²⁷ N din set tuun Yiisa Masia toona nan ninmɔnn, ki di biak, ki ki kɔkɔti. Kon nan nyunnyukuru din tuu soorin; ki n bia lorin mɔk yoo nan yoo; ki waat son; ki n bongbabkar ki janjitimi. ²⁸ Linba na kuukɔ kaa din tee linba nba ki n laati; n din tuu mɔk parbiire daar kura Masiaweira kur paak. ²⁹ Nisɔk-i tee yadapɔkɔrin daans, li mun tuu baŋ n kpinkpante; nisɔk-i te ki u kɔkɔ tun toonbiit, n par tuu di muue.

³⁰ Mi-i faa parbiir, n sii faa parbiir n kpinkpant banju paake. ³¹ Ti Yomdaans Yiisa Baa Yennu, wunba yen paku nan yoo nba kaa gbennu na, ŋɔkɔ mi nan n piak barmɔniie. ³² Maa din be Damaskus doo ni, Bat Aretas yoo na, doo maŋ ni saakɔkɔ din loon wun soorime, ki te ki lanjimanba see doo maŋ tammɔk ni, ki guu a bin soorin. ³³ ŋanne ki n yɔkɔnba jiiin ki kpeenin kpanchibgebenjir ni, ki nyinin takoru nba be doo maŋ joonn ni na, ki n nyii kɔkɔ maŋ nuu ni.

Bakitnant nba ki Pɔɔl din la na labaar

12 Li kpaat talas ki mii lekii mɔk parbifaant, ŋaan li ki mɔk nyɔkɔti. Mɔtana n saa beti ti Yomdaans nba wannin bakitnant nba, ki kat labaar nba ki wannin. ² Li bina piik nan ŋanna na, ki Yennu din jiiin ki donnin

^I Juu teeb sanleere tee Hiibru teeb ki bia tee Israel teeb.

u boor sanpaapo; n ki fit bann waa din jii n seek kɔɔe ki doo nann, koo u din jii n seek nan n gbanante, ɔɔ kuukɔɔe mi. ³⁻⁴ Maa mi linba tee waa din jiiin ki donnin u boor sanpaapo, Paradais ^I ni nae. Leɔe ki n din gbat labasia nba ki n kan fit kumii kɔɔ; Yennu kan sak man kumiiri. ⁵ Li bakitnaun bont kuukɔɔ paak ki n sii mɔk parbifaant; n kan pak n mɔɔj; see n butun po. ⁶ Mi-i loon ki n faa parbiir, ɔaan n kii tee nan jatuk na kaa, ki-maan mamɔmm kɔɔe ki n kpan sii piak; ɔaan min poɔ ki loon ki n faa parbiiri. Min ki loon ki nissɔɔ n pakin ki gar paku nba jan nanin. N loon ki bin got n binber nba tee bianjinbae, ki gbat maa piak bianjinba, li poorpo ki bin bann maa tee nibooru nba.

⁷ Yennu nba din wannin bakitnant bonchiann na, ɔaan u ki loon ki n donn n mɔɔj li paaki, ki din te ki mukisuk nyii Sintaanii boor ki baarin. Li mukisuk yiarin nan kunkonn nba tuu ɔmuu niro ki li yiarɔ bianjinba nae. ⁸ N miar ti Yomdaanɔ taar muntaa maa wun nyinn li mukisuk n ni, ⁹ ɔaan u lek ki saki, ki betin a "N sommir na saa te ki a nyann mukisuk maɔa, kimaan wunba ki mɔk u mɔɔj paɔ na set saa la n paɔe." Li paak, n sii faa parbiir n butun na paak nan parpeenne, a Masia paɔ-ii be n ni. ¹⁰ Li-i tee Masia paak ki n di butinn, ki laat sukut, ki di biak nan mukisuk, ki laat barii, n mɔk parpeenn, kimaan mi-i taɔi kii mɔk n tɔɔj paɔ yoo nba, li yooe ki n laat Masia paɔ.

ɔɔɔ baka nba be Korint teeb ni bianjinba

¹¹ Li-i bonni tee ki yimme piakin, ɔanne bo sii ɔan; ɔaan yaa ki piakin na paake ki n piak n mɔɔj nan n tee jatuk na. Mi-i kii tee siar, ɔaan binba kpann a bi tee Masia toomiinba na ki garimi. ¹² Maa din be i boor ni ki tuun bakitnaun nyina nan toonjaana, ki di sukuru yoo kur na, ɔanne want nan n set tee Masia toonii. ¹³ Nlee ki Masiaweileeb na cheeini? Maa ki boi-i sommir po na, ɔanne te ki bi cheeini? Li-i tee ɔanniie te ki n mɔk biit, yin teenin gafara.

¹⁴ Taar muntaa nae na ki n yaa n baar ki ɔɔni. ɔaan n ki yaa n baar ki loon siar kaa i boori. N loon yimme, li ki tee n loon i likirii kaa. Waas kaa loon bont ki teen bi dammi. Wadamme loon bont ki teen bi waas. I tee n waase, ¹⁵ li paake ki li manin nan man jii n mɔɔj ki turi, ki tun nan ninmɔnn ki sommi. Ki mi-i looni bonchiann, yimm sii loonin waaminnae-e?

¹⁶ Li tee barmɔniie, n din ki mukisi a yin turin bon-siar, ɔaan ki i siab yeen a n din kpannie ki fati. Nlee ki n din fatini? ¹⁷ Maa din tun niib nba i boor na, bi sɔɔ din mi ki ɔmab i bon-siar ki tan turimi-i? ¹⁸ N din barin Taitus maa wun saan i boor, ki bia te ki ti naa bisɔɔ weio. Taitus din mi ki ɔmab i bonti-i? Ti ki mɔk li dudukiti. Maa tuun bianjinba, u mun tuun nnae. Maa waa sɔnu nba, u mun waa ɔanne.

¹⁹ I dukii taa piak na, ti loon ki ti nyinn ti mɔɔj barii nie-e? Li ki tee nna kaa. Ti be Yennu tɔɔne, ki piak Masia nba loon bianjinba. Ti naa walonkai, ti loon ki ti

sommie ki yin wei Yennu sɔnu fanu. ɔanne te ki ti piaki linba na. ²⁰ N yan put i paake nan maa tan saa baar i boor ki kan la ki i be nan maa loon yii be bianjinba na; ki i mun kan la ki n be nan yaa loon mii be bianjinba na: n mɔk jijeet nan n saa lai ki i kɔn nan leeb, ki mɔk fun-funn nan leeb, ki dont wutoor leeb paak, ki lukitir leeb, ki sukii leeb, ki biir leeb, ki mɔk karinbaanii, ki tee kpirkpir; ²¹ n bia mɔk jijeet nan Yennu saa te ki n di fei i paak; ki n par saa biir i bonchiann paak, kimaan bi poɔ tun toonbiit, nan jakint toona, nan bonchonchonn toona, nan lammeeuk, ki ji ki tiin fei, ki bia ki nyik bi bi-it maɔ tumu.

Kpaanjoontii nan foontjoontii

13 N saa baar ki tan foonti ki pukin taar muntaa. Li-i tee ki i jii sɔɔ taari, n kan saki, see ki siaradamm banlee koo bantaa pak biir li kɔɔ. ² Maa din baar i boor taar munlee ni na, n din kpaan yimm nba poɔ tun toonbiit na, nan i leeb kura. Maa ji ki be i boor ni na, ɔaan n lek kpaani nan maa din poɔ kpaani bianjinba sinsinn nae; mi-i taɔi baar, n saa dat bi tubawa. ³ ɔanne saa wann nan Masia-e te ki n piak. U ki tee butimɔk kaa i sinsuuk ni, u mɔk paɔ i boor. ⁴ U din jii u paɔ maɔe ki bakin bir ɔaan sak ki bi kpaau dapun-punn paak. Mɔtana, Yennu paɔ paak ki u be manfoor ni. Timm nba lakin be u ni na ki mɔk paɔi, ɔaan taa lakin taan nanɔ na paak, ti mun mɔk manfoor, Yennu paɔ paake, ki fit wanti li paɔ.

⁵ Gotir i mɔɔj binber ni ki laan i set teen Yiisa Masia yada amii i ki teeni; li kpaa talas ki yii gorii i mɔɔj binber nba tee bianjinba. I ki mi nan Yiisa Masia be i nie-e? U set be i ni, kimaan li-i tee ki u ki be i ni, ɔann i ki tee u niib nan barmɔnii. ⁶ N mɔk dindann nan i saa bann nan timm ɔarin tee u niibe nan barmɔnii. ⁷ Ti mei Yennu teeni a i daa tuun toonbiiti. Li ki tee ti yaa tin wann a ti mɔk mɔnii kaa; li-i lekii tee ki i dukii a ti ki mɔk mɔnii, ɔaan ti loon ki yii tuun toonɔanae, ⁸ ki-maan ti ki loon ki tin jiiin Yennu mɔmaan poori; ti loon ki mɔmaan maɔe n ɔɔɔ tɔɔɔ. ⁹ Li-i tee ki i mɔk paɔ ki tuun toona nba ɔan, ɔanne saa maɔ ti para, kimaan ti ki loon ki tin wannii ti paɔ kaa; li paake ki ti mei Yennu ki teeni, a yin ɔamm i binber. ¹⁰ Li paak, maa ki be i boor nae ki n sɔbin gbouɔ na ki teeni, a mi-i taɔi baar i boor yoo nba, li kii kpaa talas ki n dat i tuba ki wannii n paɔi. Ti Yomdaanɔe din turin yudantuk na a n sommi ki yin wei u sɔnu fanu. U din ki turin yudantuk maɔ a n biiri kaa.

¹¹ N naa waas, linba ji biar tee min chabie. ɔammit i sɔnu kii saak n kpaanii man, kii mɔk mɔtaauk nan parmaasir; ki Yennu nba loonit ki teent parmaasir na sii be nani.

¹² Ii foont i leeb kii kpamii man.

Yennu niib nba kur be nna na foonti.

¹³ Ti Yomdaanɔ Yiisa Masia ninkpabaun, nan Yennu lomm, nan Seyeɔ mɔtaauk na-ii be nan i kura.

Galasia teeb

Ki jiin Galasia teeb gbouŋ na po

Baa din piin ki mɔɔntir barŋanii nba jiin Yiisa po ki teen binba ki tee Juu teeb, ki bi teen yada na, buboit nae din baar, a li kpa a talase ki nirɔ n sak wei Moses sennu nawa ki fit teen Yiisaweirɔ nan mɔnii amii. Pɔɔɔ din wann nan linba na kaa kpa a talasi, a linba kpa a talas ki jiin manfoor nba nyi Yiisa ni na tee nirɔ n teen Yiisa yadae, a ŋanne saa te ki nisaarik tee kasii Yennu boor.

1 ¹⁻² Min Pɔɔɔ nba tee Masia toonii, nan ti naa waas nba be nna na kur foont Masiaweira nba be Galasia tiŋ ni. Nisaarik kaa teenin Masia toonii, nisaarii kaa bia tumin, ŋaan ti Baa Yennu nan Yiisa Masia nba ki u din fiin kuun ni nae gannin.

³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

⁴ Yiisa Masia-e din sak ti Baa Yennu loomm ki kpo ti biit paak a wun fatit tingbouŋ na biit daabisin ni. ⁵ Nɔɔ Yennu kɔɔe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Barŋanii yennkɔɔe be

⁶ Li bakitime nan yaa gaar labagann na yiama, ŋaan nyik Yennu nba yiini Masia ninbatinu paak na. ⁷ Nisiab be ki yiab a bin lebit Masia barŋanii na ki ŋmat i dudukit; ŋaan barmɔniie, barŋansiar ji kaa. ⁸ Li-i lekii tee Yendɔun ni malaka koo timmie mɔɔnt barŋansiar, ki li be li kuukɔɔ, ki ki tee taa poŋ din mɔɔnt linba turi na, mɔpor-ii be li kɔɔ paak. ⁹ Ti poŋ din betiewa, ŋaan n bia ŋammit beerie mɔtana: nisɔɔ-i mɔɔnt labaar ki turi, ki li ki tee linba ki i din gaar na, mɔpor-ii be u paak.

¹⁰ N ki yiab maa n gaar nisaarik paku kaa, ŋaan Yennu yare ki n loon, kimaan mi-i loon nisaarik pakuie, n bo kii tee Masia daabiri.

Bianŋinba ki Pɔɔɔ teen Masia toonii

¹¹ N naa waas, n yaa n tiari nan barŋanii nba ki n mɔɔntir teeni na ki tee nisaarik nba din pak linba na kaa. ¹² Nisaarik kaa din wannin ki n gaar, ŋaan Yiisa Masia mɔɔn mɔɔne din fiit wannin.

¹³ I poŋ gbat maa din tuun bianŋinba, yoo nba ki n din waa Juu teeb Yenjiantu na, nan n din tuu mukisir Yiisaweira bonchiann, ki yiab maa n biirib ki gbenn.

¹⁴ Timm Juu teeb jiantu sɔnu ni, mine din gar tɔɔnn ti waakir ni, kimaan n din jii n par kura ki waa ti yeejamm kaar nba want linbae.

¹⁵ Naa Yennu ninbatinu paak, ki u din gannin ki bi daa ki marimi, ki yiinin a man tun u toona. ¹⁶ Ki waa din dukin ki nyinn u Bik maŋ paanu ni ki wannin a n mɔɔnt u barŋanii ki tur binba ki tee Juu teeb yoo nba, n

din ki saan nisaarik boor ki faa sɔɔ baanni. ¹⁷ N bia din ki saan Jerusalem ki saa la binba teen toomiinba n liik na, ŋaan n din fiire li taakpaak ni ki saan Arabia tiŋ ni; li poorpoe ki n ŋmat saan Damaskus doo ni. ¹⁸ Ki bina ŋantaa poorpowa ki n tan saan Jerusalem ki foont Piita, ki biar u boor daa piik nan ŋanŋmu kuukɔɔ. ¹⁹ Li-i jikii kii tee ti Yomdaanɔ Yiisa naa bik Jeems-i kaa, n din ki la toomiinba na sɔɔ.

²⁰ Yennu mɔɔn mi nan maa sɔɔ linba na tee barmɔniie, ki faak kaa leŋi.

²¹ Li poorpoe ki n din saan Siria nan Silisia yentnba ni, ²² ŋaan li yoo na Masiaweira nba be Judea yent ni na din ki mimi. ²³ Baa din mi linba tee bi leeb nba din yeen a "Nɔɔ nba tuu mukisirit na mun ji dia barŋanii nba ki u din yaa wun biir nae ki mɔɔntir teen niib."

²⁴ Tɔɔn, ki bi ji din piak Yennu n paak.

Pɔɔɔ nan toomiinba leeb labaar

2 Tɔɔn, li bina piik nan ŋanna poorpoe ki min nan Banabas, ki pukin Taitus, din ŋmat saan Jerusalem. ² Yennu-e din fiit li sɔnu saanu ki wannin, li paake ki n saan. Leŋe ki n yiin saakab na, ti kuukɔɔ, ki wannib maa mɔɔntir barŋanii maŋ bianŋinba ki teen binba ki tee Juu teeb na, kimaan n ki loon maa tun linba, nan maa saa tun linba na n tan biar yanni. ³ Tɔɔn, n tɔknanɔ Taitus maŋ tee Griik nirɔe, ŋaan sɔɔ din ki miau a wun pot u punni. ⁴ Binba be ki fa faak bi mɔɔn paak a bi mun tee Masiaweira na ŋarin din loon ki Taitus n tun nnae. Li niib din woo ti sinsuuk ni, a bin bann taa mɔk yent-n-mɔn nba Yiisa Masia ni na. Bi loon tii tee Moses sennu na daabae, ⁵ ŋaan taa mun loon tin dia barŋanii nan li barmɔnii sɔnu ki turi na paak, ki ti ki sakib nan waaminawa.

⁶ Naa binba ki bi yib saakab na, (baa tee nijaana koo baa ki tee, li ki kpa a talas min yaa boor, kimaan Yennu ki bikii nan ningannii;) ŋamm nba ki bi yib saakab na din ki turin kpaanpaanii. ⁷ Naa baa set la linba n boor tee Yennu nba gannin a n mɔɔnt u barŋanii ki tur binba ki tee Juu teeb, nan bianŋinba ki u din gann Piita a wun mɔɔnt li barŋanii ki tur Juu teeb nae. ⁸ Kimaan Yennu paŋ paak, Piita nba din tee toonii ki tur Juu teeb bianŋinba na, nnae ki n mun tee

toomii ki tur binba ki tee Juu teeb. ⁹ Jeems nan Piita nan נבא נבא נבא nba ki bi yib saakab na, njaan bi נבא נבא din bann nan Yennu-e turin toonganjir na; li paak min nan Banabas nan njaan din foont leeb ki yokin leeb nii ni, njaane din want nan ti kura נבא נבא taauk nan leeb. Timm nan njaan din sake a min nan Banabas-ii נבא נבא nantir barjanii kii teen binba ki tee Juu teeb na, ki bii mun-ii נבא נבא nantir kii teen Juu teeb. ¹⁰ Linba na kuuk נבא נבא ki bi din betit: a ti daa tammit talasdam nba be bi sin-suuk ni na po. Li mune ki n set porj loon tumu.

נבא נבא yakii nan Piita bianjinba

¹¹ Njaane ki n tan yakii nan Piita, waa din be Antiok yoo nba na, kimaan u din נבא נבא biit. ¹² Jeems din tun Juu tesiab Antiok doo ni. Baa din daa ki baar yoo nba na, Piita nan binba ki tee Juu teeb na din lakii di, njaan baa tan baar yoo nba, ki u ji ki sak wun di nammi, kimaan u din tiin niib nba teen punpotu yada nae. ¹³ Li paak, ki Juu leeb na mun piin tuun jarjmaantona, ki waa Piita nba tun linba marj, ki Banabas נבא נבא mun nmat waa bi jarjmaantona marj. ¹⁴ Maa din la ki bi ki נבא נבא barjanii נבא נבא marj fanu yoo nba, ki n bet Piita bi kur numm ni maa, "A tee Juu nir נבא נבא, njaan a binberj tee nan wunba ki tee Juu nir נבא נבא nae, ki bee ki a mukisib a bii tee nan Juu teeb na?"

Niib yada paake ki bi saa tinn

¹⁵ נבא נבא, ti tee Juu teeb matiie, ti ki tee niboorganu nba ki bi yib biitdam na kaa, ¹⁶ njaan ti mi nan see ki nir נבא נבא n teen Yiisa Masia yada, njaane saa te ki Yennu n yet a u tee ninjanc u boor; li ki tee taa tuun sennu nba yaa tii tuun linba kaa; li paak, ti נבא נבא mun teen Yiisa Masia yada a Yennu n yet a ti tee ninjamm u boor, yada marj paake, njaan li ki tee sennu toona tumu paak kaa. Kimaan Yennu kan yet a נבא נבא tee ninjanc u boor, sennu marj toona tumu paaki. ¹⁷ Li-i tee taa yiab a Yennu n yet a ti tee ninjamm u boor Masia paak na, njaan ti lek bia tee biitdam Juu teeb boor, nan binba ki tee Juu teeb na, linba na want nan Masia-e te ki ti tee biit damm amii? Aaii, li ki want nna kaa. ¹⁸ Kimaan mi-i jinji piin ki sent sennu nba ki n din biira naie, njaan want nan n נבא נבא tee sennu marj biirt נבא נבא na. ¹⁹ Njaan sennu na paak ki n kpo sennu marj boor, a mii נבא נבא manfoor Yennu boor. Li tee nan bi din taan kpa min nan Masia dapunpunn paake na. ²⁰ Li paak, li ji ki tee min nba fo na kaa, njaan li tee Masia nba fo ki be n ni nae. Mntana, maa נבא נבא manfoor ki be n gbanant ni na, n teen Yennu Bija Masia-e yada, li paake ki n be; njaane loonin ki din gaar n paak ki kpo. ²¹ N ki yet Yennu ninbatinu na; li-i tee ki Yennu bo saa yet a nir נבא נבא sak sennu nae tee ninjanc u boor, li want nan Masia kuun marj tee yanne.

Yada nba gar sennu bianjinba

³ Yimm Galasia teeb, bonjata na! Yimm nba porj mi Yiisa Masia dapunpunn paak kuun po nyik nyik na, njaane tan kpannini? ² Ii betin bonyenn נבא נבא man, yaa din tuun sennu na toona paake ki i gaar Yen-

nu Seyeen amii yaa din gbat barjanii na ki teen yada na paake? ³ I ki נבא נבא yame-e? I din piin Masiaweiu nan Yennu Seyeen njaane; bee ki i ji loon yin gbenn nan i נבא נבא marj? ⁴ Yaa din la Yennu jaarlituk toona nba na kura kaa ny נבא נבא nan waama i boori-i? N dukin li נבא נבא ny נבא נבא. ⁵ Yaa din tuun sennu toona na paake ki Yennu turi Seyeen, ki tuun jaarlituk toona i sinsuuk ni amii yaa gbat barjanii ki teen yada na paake?

⁶ Li נבא נבא Yennu gbouj ni a "Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada marj paak ki Yennu jiuu ki u tee ninjanc u נבא נבא." ⁷ Njaane want nan niib nba teen Yiisa yada nae tee Abraham yaaboona. ⁸ Ki li bia נבא נבא Yennu gbouj ni a נבא נבא Yennu din porj mi nan u tan saa yet a binba ki tee Juu teeb mun tee ninjamm u boor, bi yada paak. Njaan paake ki u porj din yet Abraham barjanii marj a: "A paake ki n tan saa teen piisin booru kur paak." ⁹ Li paak, Yennu tee piisin binba teen yada na paak, nan waa din teen piisin Abraham nba teen yada na paak nae.

¹⁰ Binba waa sennu ki dukii a sennu na saa tinnib na, Yennu נבא נבא be bi paak, kimaan li נבא נבא Yennu gbouj ni a "Wunba ki waa sennu nba נבא נבא gbouj ni na kur, Yennu נבא נבא be u paak." ¹¹ Njaane want fanu nan sennu dianu kan fit te ki nir נבא נבא-ii tee ninjanc Yennu boori, kimaan li נבא נבא Yennu gbouj ni a "Wunba teen Yennu yada, ki Yennu yet a u tee ninjanc u boor, li נבא נבא yada paak, u sii נבא נבא manfoor nba kaa gbennu." ¹² Njaan sennu dianu nan yada teenu נבא נבא; kimaan li נבא נבא Yennu gbouj ni a "Daan nba waa sennu na fanu, u sii נבא נבא manfoor."

¹³ Njaan ti din be Yennu נבא נבא nie, kimaan ti din ki fit wei sennu marj fanu, njaan Masia נבא נבא din gaar ti paak, ki be נבא נבא marj ni ki nyinnit li נבא נבא ni, kimaan li נבא נבא Yennu gbouj ni a "Wunba ki bi kpa da-punpunn paak, Yennu נבא נבא be u paak." ¹⁴ Yiisa Masia din tun linba na a נבא נבא yaa paak ki binba ki tee Juu teeb n mun la piisin nba ki Yennu teen Abraham paak na; a ti-i teen yada, tin gaar Seyeen nba ki Yennu din senn נבא נבא a u saa turit na.

Sennu nan נבא נבא na labaar

¹⁵ N naa waas, njaan ki n jii nisaarik nan u נבא נבא binberj ki bikin, ki yin bann linba ki n beeri na paak: niib ban-lee-i sak ki lor lor a bin tun siar, ki נבא נבא bi sana, bi yenc ji kan fit nyi u נבא נבא na poor nan waama. ¹⁶ Yennu nba din tur Abraham nan u yaaboonn u נבא נבא marj yoo nba, u din ki yet a "A yaaboona" kaa, njaan u din yet a "A yaaboonn" yenc נבא נבא, wunba tee Masia na. ¹⁷ Maa want linba tee nnae: Yennu din senn נבא נבא; ki sennu nba din tan baar bina kobii njaan na piintaa poorpo na kan fit kpeen Yennu נבא נבא marj. ¹⁸ Kimaan li-i tee sennu dianu paakie ki Yennu teen niib u piinii, njaan li wann nan u bo kan tur נבא נבא piinii u נבא נבא na paak; njaan li din tee Yennu נבא נבא na paake ki u tur Abraham u piinii marj.

¹⁹ Ki sennu na ny נבא נבא tee bee? Toonbiit paake ki Yennu din tur nisaarii sennu na ki pukin u נבא נבא na paak, ki loon sennu marj-ii diab נבא נבא nan yoo nba

ki Abraham yaaboonn nba ki ḡḡ Yennu senn m̄sonn ki tur̄ na tan saa baar. Ki malakanba jii sennu maḡ ki teen nisaarik nuu ni a wuu tee s̄kint̄ḡ, ²⁰ ḡaan Yennu tiḡḡo din tur Abraham u m̄sonn maḡ, li din ki tee s̄k-int̄ḡ kaa tur̄.

Sennu na nyḡḡ labaar

²¹ Ḥḡ, li want nan sennu na k̄n nan Yennu m̄son-ae-e? Aaii, li ki want nna kaa; ḡaan Yennu-i bonni sennu nba saa fit tur niḡ manfoor, u bo saa yet a niib tee niḡamm u boor, sennu maḡ weiu paake. ²² ḡaan li s̄ḡ Yennu ḡbouḡ ni a s̄ḡ kur m̄k biit, a Yennu n tur binba teen Yiisa Masia yada na piinii nba ki u din senn m̄sonn a u saa turib na; bi yada maḡ paake ki u saa turib.

²³ Sennu na din tuu diat nan ti be dansarii ni nae, ki tan baar yoo nba ki Yennu fiit yada teenu labaar ki wannit. ²⁴ Li paak, sennu na din ḡman ti yomdaan̄e ki diat m̄km̄k nan yoo nba ki Masia tan baar, a tin teen̄ yada, ki Yennu n yet a ti tee niḡamm u boor. ²⁵ ḡaan m̄tana ti teen Masia yadawa; li paak, sennu na ji ki tee ti yomdaan̄.

²⁶ Yaa teen Yiisa Masia yada ki be u ni na, li paake ki i tee Yennu waas. ²⁷ Yimm nba ki bi din wuri Yennu nyunwuru, Masia sann ni na, yimme gaar u m̄ḡ binber̄. ²⁸ Li paak, b̄k̄itu ji ki be binba tee Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb sinsuuk ni, li bia ki be binba tee daaba nan yent-n-m̄ḡ damm sinsuuk ni, li ki be poob nan jab sinsuuk ni; yaa be Yiisa Masia ni na paake ki i kura taan tee yent̄ḡ. ²⁹ Ki yi-i tee Masia yabie, ḡann i tee Abraham yaaboonae, ki tan saa gaar piinii nba ki Yennu din senn m̄sonn a u saa tur̄ na.

4 Ḥḡ, n bia ḡamii yeen a ḡaak bik nba lek tuu yaa wun tan di u baa faar na, ḡaan yoo nba ki u daa tee bonbunn na, bi tuu diau nan daabir nae. ² Yoo nba ki u tee bonbunn na, nisiabe tuu diau ki wubiiḡ m̄k-m̄k nan waa tan saa beer ḡḡ, ki jaḡ yoo nba ki u baa senn na. ³ Ti mun tee nnae; yoo nba ki ti din ki mi Yiisa na ti din tee nan bonbuna nae, ki durinya ni na seek paḡ din diat. ⁴ ḡaan yoo nba din tan jaḡ na, ki Yennu tun u m̄ḡ Bija, ki poo mar̄, ki u sak Juu teeb sennu, ⁵ a wun tinn binba be sennu maḡ ni na, ki tin kpant Yennu waas.

⁶ Taa tee u waas na paake ki u tun u Bija maḡ Seyeen na ki u be ti para ni, ki ti yi ḡḡ Yennu a “N Baa, n Baa.” ⁷ Li paak, a ji ki tee daabir kaa, ḡaan a ji tee Yennu bike; ki faa tee u bik na paak, u saa tura linba kur ki u m̄k ki teen u waas nawa.

Ḥḡḡ baka nba be Galasia teeb ni bianjinba

⁸ Sianyoo i din tuu ki mi Yennu, li yoo i din tuu tee daaba ki tur linba set ki tee Yennu-e, ⁹ ḡaan m̄tana i bann Yennu-wa, ki Yennu mun mi-i, li ji teen nlee ki i loon yin ḡmat wei bona nba ki m̄k yiikoo nba saa sommi na? Bee teen ki i jin loon ki i kpant bi daaba? ¹⁰ I mantik ḡaan ki i baka be dagannkaa, nan ḡmaa-gannkaa nan sakgannkaa nan bingannkaa ni bonchi-

ann, ¹¹ ki li te ki n m̄k jijeet i paak nan maa tun linba kur turi na biar yanna.

¹² N naa waas, n barimie, ii tee nan min na man, ki-maan n m̄ḡ mun ji tee nan yimm nae. I ki tun siar biir-imi. ¹³ Maa din yiar na paake ki n sint m̄ḡnt barḡanii na ki turi. ¹⁴ Li yoo maḡ n yiaru na din daamiwa, ḡaan i lek din ki ȳetimi; i din gaarin nan yaa bo saa gaar Yennu malaka bianjinba nae, ki bia gaarin nan yaa bo saa gaar Yiisa Masia bianjinba na. ¹⁵ I din m̄k parpeenn; ki bee teen ki i ji ki m̄k? N m̄ḡ saa yet nan li-i diḡi bonni saa fit, i din bo saa sak ki nyinn i m̄ḡ ninbina ki turi-ma; ¹⁶ ki m̄tana, maa beeri barm̄nii na, n ji kpant i dataake-e?

¹⁷ Nisiab bikii a bi m̄k lomm bonchiann nani, ḡaan bi dudukit ki ḡani. Bi lorin a bin b̄k̄it min nan yimme, ki yin tunn kii waab. ¹⁸ Niḡ baka-i be s̄ḡḡanu ni yoo saaka, li ḡan, mi-i lekii be i boor koo mi-i kaa. ¹⁹ N walonkai, li yiarin bonchiann i paak m̄km̄k nan yoo nba ki Masia binber̄ na tan saa ḡbee i ni. ²⁰ N yan ḡmat i paake. Ki n sunman ki n be i boor m̄tana ki lek ḡamm jii binber̄ nba s̄ḡ nani.

Bibuk nba jiin Hagar nan Sara po

²¹ Yimm nba loon ki sennu-i dia-i na, i ki gbat sennu maḡ nba yet bianjinba-a? ²² Abraham din m̄k bonjai banlee; ki bi yent̄ḡ naa tee daabir, ki ḡḡ naa mun tee pookuur poo. ²³ Ki daabir na din mar u bonjak maḡ nan niib nba maar bianjinba nae, ḡaan ki pookuur poo na mar u bonjak na nan bianjinba ki Yennu din senn m̄sonn tur̄ na. ²⁴ Bi poob banlee na see Yennu m̄lo-ra ḡanlee na seenu nie. Daabir maḡ sann din tee Hagar; ki u see m̄lor nba ki Yennu senn Sainai ḡḡḡ paak na seenu ni, ki din mar u bik daabisin ni, ²⁵ kimaan Hagar see Sainai ḡḡḡ nba be Arabia tiḡ ni na seenu nie, ki ḡman nan tingbouḡ na ni Jerusalem na, ki ḡḡ nan u waas tee daaba, ²⁶ ḡaan sanpaapo Jerusalem na tee yent-n-m̄ḡ dooe, ki bia tee ti naa; ²⁷ kimaan li s̄ḡ Yennu ḡbouḡ ni a:

“Yimm pookanmata, ii m̄k parpeenn!

Yimm nba ki mi matyiaru tonu na, ii yiin parpeenn yanii man!

Kimaan poo nba be u kuuk̄ḡ tan sii m̄k waas bonchiann

ki gar poo nba s̄ḡḡ daa ki mi ḡḡrin ki nyik̄ḡ.”

²⁸ Ḥḡ, n naa waas, timme mun tee Yennu m̄sonn waas nan Aisak nba din tee bianjinba na. ²⁹ Baa din mar bonjak nba nan niib nba maar bianjinba na din tuu mukis wunba ki bi din mar̄ Seyeen̄ yiikoo paak nae, ki li mun bia lek tee nnae nan m̄tana. ³⁰ ḡaan li s̄ḡ nlee Yennu ḡbouḡ ni? Li s̄ḡ a “Berin poo nba tee daabir na nan u bija na, kimaan daabir bija na kan mi lakin di bi baa faar nan pookuur bija na.” ³¹ N naa waas, maa yeen linba tee a ti ki tee poo nba tee daabir na waas kaa, ḡaan ti tee pookuur poo na waase.

1 Sara-e din tee pookuur poo na.

Ki jiin yent-n-מִנְחָה dianu po

5 Yiisa Masia ponj fat timma, ki ti be ti yamanie. Li paak, i daa te siar ji dia-i ki i tee li daaba.
2 Min מִנְחָה beeri a li-i tee ki i sak ki dia punpotu sennu na, li want nan Masia ki מִנְחָה nyocsiat turini. **3** N njammit beer daan nba waa punpotu סָנְוּ נָא, nan li kpaalalase ki wun wei sennu na kur. **4** Yimm nba yiab a Yennu n yet a i tee niqamm u boor sennu weiu paak na, i ponj בִּכְתִּיבִי מִנְחָה nan Masia, ki bia nyinn i מִנְחָה Yennu ninbatinu niwa. **5** Njaan timm teen Masia-e yada, ki u Seyeen mun be ti ni; li paak, ti מִנְחָה dindann ki guu yoo nba ki Yennu saa yet a ti tee niqamme u boor. **6** Kimaan ti-i be Yiisa Masia ni, ti-i lekii pot ti puna amii ti-i kii poti, li ki kpaalalasi. Ti-i teen Yiisa Masia yada ki loon leeb, njanne tee linba kpaalalasi.
7 Yaa din tuun fanu na, nme tan te ki i nyik barmִנְחָה manj weiu? **8** Yennu nba ganni na kaa tun linba na. **9** Bi tuu yeen a "Datij waaminnae te ki boroboro yon kur fuutir piir." **10** מִנְחָה, ti Yomdaan paak, n bia מִנְחָה yada a i sii מִנְחָה dudukyenn nanin; ki li-i tee nirc nbae nmat i dudukit, Yennu saa dat daan manj tubira.
11 N naa waas, mi-i biaki מִנְחָה tir a niib-ii porii bi puna gbaa, bee ki bi bia mukisimi? Li-i bonni tee barmִנְחָה iie ki n מִנְחָה tir punpotu po nan maa מִנְחָה tir dapunpunn po na, njann li bo kii מִנְחָה mukisuku. **12** Min bo sunman ki binba nmat i dudukit na n nyik punpotue, njann כֹּחַ bi מִנְחָה.
13 N naa waas, Yennu yiini yent-n-מִנְחָה nie, njann i daa te ki i yent-n-מִנְחָה manj n tan te ki i gbanant nִחְנָה n nyannini. Njaan yimm n jii lomm ki somm i leeb man.
14 Kimaan sennu manj yur yet a "Ii loon a כֹּחַ nan faa loon a מִנְחָה bianinba na." **15** Njaan li-i tee ki i tee i leeb danii ki biir i leeb nan muuk ni bonkobit na, i set saa biir i leeb ki gbenna.

Yennu Seyeen nan nisaarik binberj labaar

16 Njaan n beerie, njann ki Seyeen-ii dia i binberj man, ki daa te ki i nִחְנָה tuun nisaarik loommu. **17** Kimaan nisaarik loomm nan Seyeen manj loomm ki waa leeri. Loomm nba taar munlee na tee dataie nan leeb i ni; li paak, i ki tuun yaa loon linba. **18** Li-i tee ki i saak ki Yennu Seyeen nmatitiri, i ji ki be sennu na ni.
19 Nisaarik binberj nba want li מִנְחָה linba ni tee bonchonsime, nan jakint toona, nan lammeeuk, **20** nan patmannu, nan nyokdinu, nan dataar, nan kunkִנָּה, nan funfunbiuk, nan wutoor, nan בִּכְתִּיבִי, nan lukitin, **21** nan punponn, nan dayibu, nan lor yoona, ki bia jii bonlia nba naan nna ki pukin. N beerie nan maa ponj beti bianinba na, binba tuun linba na kan mi כֹּחַ Yennu naan ni.
22 Njaan Yennu Seyeen te ki nirc מִנְחָה lomm, nan parpeenn, nan parmaasir, nan sukuru, nan burchint, nan njamm, nan binberjanj, **23** nan sikin-n-מִנְחָה, nan

מִנְחָה dianu. Sennsau ji kaa ki saa biir wunba diari. **24** Ki Yiisa Masia nba yen binba na njarin ponj kpii bi nisaarik binberj nan li loonbiit kura. **25** Yennu Seyeen nba turit manfoor na, li kpaalalasi ki wuu nmatitiri ti binberj. **26** Li ki njan ki tii מִנְחָה karinbaanii, koo tii fiint ti leeb wu-toa, koo tii מִנְחָה funfunbiit nan ti leebi.

Jiin i leeb jik-kpiata man

6 N naa waas, li-i tee ki i la כֹּחַ tun toonbiit, yimm מִנְחָה nan lomm, כֹּחַ kur ni, ki wun njamm set fanu, kii mi ki bikinu saa te ki i mun bot. **2** Ii jii i leeb jik-kpiata man, ki gbeen Masia sennu. **3** כֹּחַ-i kii tee siar, njann bikii a u mun tee כֹּחַ, u kpann u מִנְחָה. **4** Li njan ki כֹּחַ kur n bikin u מִנְחָה binberja, ki fit kii מִנְחָה yuugontir u מִנְחָה toonjana paak, ki daa bikii waa tun linba nan u כֹּחַ toona, **5** kimaan li kpaalalasi ki כֹּחַ kur n tun u מִנְחָה toona.
6 Nirc nba ki bi wanto Yiisa Masia bannanii na, li njan ki li כֹּחַ n mun jii linba ki u מִנְחָה kur ki chent nan u wanto manj.
7 I daa kpann i מִנְחָה mani; כֹּחַ kan fit kpann Yennu; nisaarik nba bur linba, njanne ki u kpan tan saa jaan. **8** Wunba bur u מִנְחָה gbanant loomm, u tan saa jaan kuume, u gbanant loonbiit manj paak; njann wunba bur Seyeen nba loon bianinba na, u tan saa jaan manfoor nba kaa gbennue, Seyeen manj paak. **9** Li paak, ti daa bakit nan toonjana tumu mani, kimaan ti-i kii nyik toonjana, ti tan saa gaar li nyokt yoo nba janje. **10** Li paak, ti-i la yaak, tin tun linba njan ki tur כֹּחַ kura; njann mantik kii tuun kii teen binba teen Masia yada ki waau na.

Kpaanjoontik nan foontii

11 מִנְחָה, ii la maa כֹּחַ מִנְחָה binberja nba na nan n מִנְחָה nuu. **12** Niib nba loon bin penn Juu teeb para na, njanne mukisi a yin pot i puna, ki Juu teeb manj daa dintib biak, Masia dapunpunn na paaki. **13** Binba porii bi puna na מִנְחָה ki waa Yennu sennu, njann bi loon ki yin pote ki bii מִנְחָה japaat i punpotu manj paak; **14** njann min njarin kan mi faa parbiir see ti Yomdaan Yiisa Masia dapunpunn na kuuk כֹּחַ paak; kimaan u dapunpunn manj paake ki n kpii tingbouj na nִחְנָה n gbanant ni, ki tingbouj na nִחְנָה mun nyii n gbanant ni. **15** Bִּכְתִּיבִי kaa wunba pot nan wunba ki pot sinsuuk ni. Linba ji kpaalalasi tee binberjanj nba ki Yennu turit nae. **16** Parmaasir nan ninbatinu-ii be binba kur waa wannu nba na paak; bi tee Yennu niibe.
17 Ii mi man ki כֹּחַ n ji turin daamii, kimaan n ponj מִנְחָה biak בִּכְתִּיבִי n gbanant paak, ki li want nan n tee Yiisa daabire.
18 N naa waas, ti Yomdaan Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nani. Mamִנְחָה.

Efesus teeb

Ki jiiin Efesus teeb gbouŋ na po

ᐃᐃᐃ gbouŋ nba ki u din ᓂᐃᐃ tur Efesus doo ni niib na, u sinsinn barjar tee “Yennu lor nba ki u yaa wun lakin taan naauŋ kure, linba be sanpaapo nan tingbouŋ na ni, ki Yiisa-ii tee yudaano.” (1.10)

1 Min ᐃᐃᐃ nba ki Yennu gannin a n teen Yiisa Masia toonii na foont Yiisa Masiaweira nba teeno yada ki be Efesus doo ni na.

² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

Yennu Seyeen nba sommitit Masia paak bianjinba

³ Naant ki ti tur Yennu, wunba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na niipoouk man, kimaan taa be Yiisa Masia ni na paak ki ᐃᐃᐃ Yennu turit Seyeen piinii kur nba be sanpaapo. ⁴ Yennu nba poŋ daa din ki nan tingbouŋ yoo nba naewa, ki u gannit a tii tee u niib, Yiisa Masia paak, kii tee popeendamm ki daa mɔk biit u boori.

⁵ Yennu loonit. Li paak, u loomm nan u lora ni, u poŋ din dukinewa a Yiisa Masia nie ki u saa teenit u waas. ⁶ Naant ki tin pak Yennu kimaan u ninbatinu nba yab bonchiann bianjinba, nan waa tint ninbaauk u Bilonkak paak na. ⁷ Kimaan Yennu nyik chab ti biit ki nyinnit daabisin ni, u Bilonkak maŋ ᓂᐃᐃ paake. ⁸ Gotir, Yennu ninbatinu nba be ti paak ki ki mɔk bikinu bianjinba.

Yennu nba mɔk yan nan bannu bonchiann bianjinba na, ki u tun waa dukin bianjinba ⁹ ki fiit wannit woonin ni lora nba ki u din senn a wun tan tun Masia ni na.

¹⁰ Yoo maŋ-i tanji jaŋ, u ji saa tun gbenn u lora maŋ, ki lakin u naamii kur nba be sanpaapo nan tiŋ ni, ki Masia-ii tee yudaano.

¹¹ Yennu tuun siar kur u dudukit nan u lora nie, ki gannit a tii tee u niib, nan u bibikit nba tee bianjinba pinpiik niwa na. ¹² Timm nba doŋ mɔk dindann Masia ni na, tii piak Yennu kii dontir u sann man.

¹³ Naan yimme mun din gbat tinnu barmanii nba tee barmonii maŋ ki teen Yiisa Masiaweira. Yaa teen Masia yada na paak, ki Yennu jii u Seyeen nba tee u yent doŋ na ki turi, nan waa din lor bianjinba na. ¹⁴ Nanne tee siara nan ti tan saa la yiar Yennu boor, ki bia want nan u saa tur u niib yent-n-moŋ nan barmonii. Tii piako kii dontir u sann man.

Ki jiiin ᐃᐃᐃ Yenmiaru po

¹⁵ Li paak, yoo nba ki n din gbat yaa teen ti Yomdaano Yiisa yada, nan yaa loon Yennu niib bianjinba na nan dinna, ¹⁶ n teen Yennu niipoouk i paak ki ki nyikit. N tun tian i poe, n miaru ni, ¹⁷ ki lek mei ti Baa Yennu maŋ, wunba tee paŋ daano, ki bia tee ti

Yomdaano Yiisa Masia Yennu, a wun turi Seyeen nba saa turi yan ki fiit Yennu wannii, ki yin ᐃᐃᐃ banno.

¹⁸ N bia meio maa wun yent i numpo, ki yin bann dindann nba paak ki u yiini na, ki bia bann nan bona nba ki u tan saa tur u niib na ᐃᐃᐃ bonchiann, ¹⁹ ki bia bann u paŋ nba yab bianjinba ki saa somm timm nba teeno yada na. ²⁰ U panchioŋ maŋe ki u din jii ki fiin Masia kuun ni ki kaano Yendoŋ ni u niidiitu po na. ²¹ Masia-e yen sanpaapo yent damm, nan yiikoo damm, nan paŋ damm, nan yomdamm kur; ᐃᐃᐃ mɔk sann nba gar yiikoo kur sana nba be durinya na ni nan durinya nba baat na ni. ²² Yennu jii bonsiar kur ki teen Masia nuu nie. U jii ᐃᐃᐃ a wuu tee ᐃᐃᐃ Yennu nigannkab kura Yomdaano. ²³ U nigannkab maŋe tee u gbanant, ki u gbanant maŋ gbee nan u paŋ, ki u mun gbee nan Yennu paŋ.

Kuun nan manfoor labaar

2 Yoo nba din gar na, i moŋetuk nan biit tumu paak, ki li tee nan i kpoe na. ² I din waa tingbouŋ na biit ᓂᐃᐃ, ki sak Sintaanii nba dia narinbiit nba bi sanpaapo, nan niib nba ki saak Yennu mɔk na. ³ Barmonii, ti kura mun din naan nan li nibooru nae, ki waa ti gbanant moŋ, ki tuun ti gbanant nan ti dudukit loomm. Timm nan ᐃᐃᐃ toona din baat nan Yennu wutoore ti kura paak.

⁴ Naan Yennu loomm nan u ninbatinu yab bonchiann ki kaa bikinu, ⁵ li paak, taa din yet Yennu mɔk, ki li tee nan ti kpoe na yoo nba, li yooe, ki u nyinnit kuun ni, ki kooŋit manfoor ni, Masia paak; Yennu ninbatinu paak ki i tinn. ⁶ Taa be Yiisa Masia ni na paake ki Yennu din lakin fiin timm nan ᐃᐃᐃ, ki ti lakin dii naan nano Yendoŋ ni. ⁷ U din tun linba na a wun wann ᓂᐃᐃ kura u ninbatinu nba yab bianjinbae, ki tun burchint turit, Yiisa Masia paak. ⁸ Yennu ninbatinu na paake ki i tinn, kimaan yaa teen Masia yada na. ⁹ ᓂᐃᐃ kan fit nyu bara li paaki, kimaan li ki tee u moŋ toona paak kaa; li tee Yennu piinii. ¹⁰ Yiisa Masia nie ki Yennu teent taa tee binba, ki turit toonjana tumu binben, a tii tuun linba ki u din poŋ lor a ti tun na.

Masiaweira kur tee yomme u ni

¹¹ Yimm nba ki tee Juu teeb na, Juu teeb yi yimm ᐃᐃᐃ punjoote, ᐃᐃᐃ yi bi moŋ sankpana; ii tian man

yaa din tee nibooru nba yoo nba gar na. ¹² I din ki mi Masia li yoo. I din tee saamme, ki bi ki kaani ki pukint Yennu nigannkab ni. I din be tingbouŋ na ni ki ki mi Yennu, ki bia ki mɔk dindann, kimaan waa din tur u ni-ib mɔsona nba, i din ki pukin li ni; ¹³ ŋaan mɔtana i ji be Yiisa Masia nie, li paak, yimm nba tuu be banfɔkira na ji nyat nakinɔe, u kuun paak, ¹⁴ kimaan ŋɔɔe taan Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb ki teemm ni-booryenn, ki parmaasir baar; waa kpo na paak, ki u bir dataar nba din tuu be bi sinsuuk ni na. ¹⁵ U din kpeen Juu teeb sennu nan li kɔɔt na kura, a wun te parmaasir n baar nibooru munlee maŋ sinsuuk ni, ki bii be u ni, ki taan kii tee nipaamm booryen. ¹⁶ U dapunpunn paak kuun maŋ te ki u biir dataar maŋ bi sinsuuk ni, ki jiiib ki taamm booru yennkɔɔ, ki jen namm Yennu boor. ¹⁷ Li paak, Masia din baar mɔɔnt parmaasir barŋanii mɔɔntii ki tur yimm nba ki tee Juu teeb, ki din fɔk nan Yennu na, ki bia baar nann ki tur Juu teeb nba kpiaru na. ¹⁸ Masia paake ki Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb na kura fit baar ti Baa Yennu maŋ boor, u Seyeen yennkɔɔ ni.

¹⁹ Mɔtana, yimm nba ki tee Juu teeb nan Yennu niib na tee tinyenɔɔ waase, ki ji tee Yennu ŋaateeb; i ji ki tee saamm kaa. ²⁰ Fiakir yennkɔɔ nba ki sɔkiniinba nan toomiinba din fɔkin na paake ki bi mun tɔkɔ, ki Yiisa Masia mɔŋ tee li tanjaann. ²¹ Nɔɔe dia Yennu niib maŋ ki bi be fanu ki kpaatir ti Yomdaan boor. ²² Yimm nan ŋɔɔ nba taan na paak, ki yimm nan ŋamm mun bia taan teen diiuk nba tee Yennu yar, ki u Seyeen be li ni na.

Ɔɔɔ nba tuun ki teen binba ki tee Juu teeb bianjinba

³ Linba na paake, ki min Ɔɔɔ nba kɔɔ dansarik Yiisa Masia toona paak na lek mei Yennu, yimm nba ki tee Juu teeb na paak. ² N ki biris nan i poŋ gbat nan Yennu turin toona na, i sommir paaki. ³ U din fiit u woonin ni lor na ki wannima. ⁴ (I-i karin maa din sɔb linba waaminna na, i saa bann nan n set mi siar ki jiiin Masia po.) ⁵ Mɔtana, Yennu ji ŋaan ki u Seyeen fiit u woonin ni lor na ki wann u toomiinba nan u sɔkiniinba nba ki u gannib na, ŋaan li din ki tee nna kaa sianyoo. ⁶ U woonin ni lor maŋ tee nnae: barŋanii maŋ paak ki binba ki tee Juu teeb na ji fit taan ki la yiar Yendɔuŋ ni nan Juu teeb; ki bia taan namm ki tee gbananyennkɔɔ ki fit mɔk waa din senn mɔsonn nba Yiisa Masia ni na.

⁷ Yennu ninbatinu paak ki u din turin yaak a n teen u toonii kii mɔɔntir u barŋanii, nan waa turin poŋ bianjinba na. ⁸ Yennu niib sinsuuk ni, mine tan joont ki ki tee siar, ŋaan Yennu tur mine yaak a man jii barŋanii nba wantit Masia nba sii teen binba ki tee Juu teeb na bonŋana bonchiann bianjinba, ⁹ ki bia te ki niib kur nunii n yent, ki bin bann bianjinba ki Yennu woonin ni lor maŋ tuun ki gbeent Masia ni. Yaayoo niewa ki Yennu nba nan bonsiar kur na din diar woonin ni, ¹⁰ a Masiaweira paak, malakanba ni yent damm, nan Yendɔuŋ ni yikoo damm n tumii mɔtana u subinbooru booru na. ¹¹ Ti Yomdaan Yiisa Masia nie ki u din tun linba na, nan waa lor bianjinba na. ¹² Taa teen Masia

yada ki be u ni na paake, ki ti mɔk yuugontir ki saa baar Yennu boor nan parcheenn. ¹³ Li paak, n barimie, i daa te ki i para biir nan maa di biak i paak na, kimaan li tee i sommir paake.

Masia lomm labaar

¹⁴ Linba na paak ki n gbaa n duna paak ti Baa Yennu tɔɔnn, ¹⁵ wunba yaa boor ki Yendɔuŋ ni nan tingbouŋ na ni maaru kur gaan bi sann. ¹⁶ Yennu poŋ nba yab bonchiann bianjinba na, n meis a wun turi poŋ maŋ u Seyeen paak, ki poŋ maŋ-ii be i ni. ¹⁷ N bia meis a Masia n jii i para ki teen u binbeboor, i yada paak, ki meis a wun te ki yin fit set chib, ki baa jiina ki fɔkin fiakir, ki lomm na-ii paar, ¹⁸ ki yimm nan Yennu niib kur n fit bann Masia lomm yarimu, nan li fɔkint, nan li sumiiu nba tee bianjinba, ¹⁹ ki bann Masia lomm nba gar siar kur, ki i benu-ii tee nan Yennu benu na.

²⁰ Yennu poŋ nba tuun ti ni na paak, u saa fit tun bonsiar kur ki turit ki gar taa dukii linba ki meis. ²¹ Nɔɔe Yennu tan saa la baakir Yiisa Masia nan u weira paak, yoo kur, yaayoo siiyoo. Mamɔmm.

Yiisaweira mɔtauk labaar

⁴ Min nba kɔɔ dansarik ti Yomdaan toona paak na, n kpaanie a yin ŋaan ki i binben-ii tee fanu nan Yennu nba loon ki lii tee bianjinba na. ² Ii sikint i mɔŋ, kii be soon nna nan sukuru, kii mɔk yandinjir nan i leeb, nan lomm. ³ Yennu Seyeen nba teeni mɔtauk nba na, ii yabir i mɔŋ kii diar nan parmaasir nba taani na. ⁴⁻⁵ Masiaweira tee gbananyenne, ki Yennu Seyeen yennkɔɔ be, ki Yennu tinni ki turi dindann yennkɔɔ. Yomdaan-yennkɔɔ be, ki ti taan ki teen yada, ki Yennu nyunwuru mun tee yennkɔɔ. ⁶ Yennu tee yennkɔɔ ki tee nisaarii kura Baa, ki bia tee sɔk kura Yomdaan nba tuun siar kur, ki bia be siar kur ni.

⁷ Masia nba turit linba na, ti kura gaar piinganjire, ⁸ nan laa poŋ sɔb Yennu gbouŋ ni bianjinba na a: "Waa din doo sanpaapo yoo nba, ki u nyinn yommii ki ŋaab yann, ki tur nisaarii piinii." ⁹ Tɔɔ, "U din doo sanpaapo" paak tee bee? Li want nan sinsinn u din sik tingbouŋ na nie. ¹⁰ Nɔɔ nba din sik tingbouŋ na ni maŋe bia doo sanpanaagben a wun gbee yent durinya na. ¹¹ Nɔɔ tur nisaarii u toona na: U gann siab ki teemm toomiinba, ki leeb tee sɔkiniinba, ki yemm mun tee barŋanii mɔɔnt-tee, ki siab mun tee ŋɔɔ Masiaweira diara, ki siab mun tee wantteeb. ¹² U tun linba na a binba tee Yennu niib na kura n fit jaŋ nan u toona maŋe, ki chee ŋɔɔ Masiaweira para. ¹³ Li paak, taa teen Yennu Bija yada ki bann na, ti saa taan yomme kii tee niib nba binben ŋan, ki tee nan ŋɔɔ Masia yar na. ¹⁴ Ti ji kii tee waas kaa, ki nibiit nan kpinkpanii damm sii diat laŋ, nan baa tee nileeb bianjinba na. ¹⁵ Naan ti sii piak barmɔniie nan lomm, kii nɔɔ kii pukii, ki Masia tee ti yudaan. ¹⁶ Nɔɔ te ki gbanant bɔka kur dia bi leeb, ki gbanant maŋ tukita

I Tingbouŋ, koo tinɔɔɔ ni.

dia nan leer; li kura-i tuun nan leeb chib chib, gbanant manj sii nɔbe.

Binbenpaanɔ labaar

¹⁷ Ti Yomdaanɔ sann paak, n kpaanie, i ji daa be nan binba ki mi Yennu, ki bi dudukit be bunbɔnn ni, ki ki mɔk nyɔɔt na. ¹⁸ Bi tee tubkangbatae ki ki bant siari, li paak, bi ki pukin Yennu nba tur manfopaann nba na ni. ¹⁹ Bi ki tiin fei, ki lin tuun jakint toona, ki ki dia bi mɔnɔ nan waaminawa.

²⁰ Nnaan yimm din ki tumii nann kaa Masia boori. ²¹ I din gbat u po, ki teen u weirae, ki bi bia wannii barmɔnii nba be u niwa. ²² Li paak, yabit i mɔnɔ man ki nyann i binbenkperik nɔnɔ nba tuu biiri na. ²³ Nnaan ki i dudukit nan i para n namm pant, ²⁴ kii dia binbenpaanɔ nba ki Yennu turi na, kii naan Yennu, kii be fanu, kii tee popeendamm nan barmɔnii.

²⁵ Li paak, ii nyik faak, nnaan sɔk kur-ii piak barmɔnii kii teen u kɔ, kimaan ti tee niyenɔkɔɔ Masia ni. ²⁶ Li-tee ki a donn wutoor nnaan faa daa tuun toonbiiti, ki bia daa diar a par ni ki yonnu baa, ²⁷ ki daa teen Sintaanii yaaki. ²⁸ Wunba tuu jaan u leeb bont na, wun ji nyik jamu, nnaan yabir tun toona ki dinn u mɔnɔ, ki bia fit tur tatimm linba ki bi loon. ²⁹ I daa piak mɔbonbiit ki teen i leebi, nnaan te ki i mɔbona-ii tee linba kpaat las ki mɔk nyɔɔt, ki i leeb-i gbat, lin pukimm binben nba nɔn. ³⁰ I daa tuun linba saa te ki Yennu Seyeen n la parbiiri. Nɔkɔ tee Yennu dɔk nba want nan Daar baate ki Yennu tan saa turi yent-n-mɔnɔ setik nan mɔnii. ³¹ Ii nyik tonu binben kur, ki daa mɔk wutoori. Sɔk ji daa mɔk kunkochiɔk nan u kɔ, sɔk daa sukii u kɔ, ki bia nyik nan dudukit kur. ³² Ii tee burchimm nan ninkpabaunɔ damm man i leeb boor. Ii nyikit leeb biit kii chabitib, nan Yennu nba nyikit i yara ki chabiti bianjinba, Masia paak na.

Ki jiin yentu ni benu po

⁵ Yaa tee Yennu walonkai na, ii yabir i mɔnɔ kii tee nan nɔk na, ² ki nnaan ki lomm-ii dia-i, nan Masia nba din loont bonchiann, ki gaar ti paak ki kpo, ki teen marun nba ki Yennu loon na.

³ Yaa tee Yennu waas na paak, li poɔ ki nnaan bonchonchonsin, koo jakint toona, koo nianchiɔnɔ toona-ii be i sinsuuk ni. ⁴ Ii teen Yennu niipoouk yoo kura, nnaan daa te ki bonchonchonsin barii koo jakint barii koo baryana nyi i mɔk ni. ⁵ Li nnaan yii mi nan wunba tee bonchonchonɔ koo joonbaaruk koo jakint daanɔ koo nianchiɔnɔ daanɔ, nɔkɔ kan la yiar Masia nan Yennu naan ni; nianchiɔnɔ tee nan patmannu nae.

⁶ Li toonbiit tumu paake te ki Yennu wutoor baat mɔyɛtdamm paak. I daa te ki sɔk n jii u jat wannu ki kpannini. ⁷ Ii bɔkit i mɔnɔ, nnaan nyik li damm. ⁸ I ji tee Yennu waase, ki be yentu ni; i ki be bunbɔnn ni kaa, nan yaa din tuu be na; li nnaan ki yii tee yentu na waas, ⁹ kimaan linba tee barmɔnii nan yentinu nan toonɔnana kura tee yentu yare. ¹⁰ Li paak, ii yabir i mɔnɔ ki tumii linba saa penn ti Yomdaanɔ par, ¹¹ ki daa tokii binba

tuun bunbɔnn ni toona ki nyɔɔt kaa li ni na, nnaan te ki bi bunbɔnn ni toona man n kɔk yentu ni. ¹² Linba ki bi tuun bunbɔnn ni na mɔk fei bonchiann nan tii piak li po gbaa. ¹³ Nnaan baa tan saa nyinn bonsiar kur yeenin ni yoo nba, bi bunbɔnn ni binben man kura saa fiite perrr. ¹⁴ Kimaan linba kur ki bi fiit li gbina, li ji tuu dɔk yeenin nie. Li paake ki li din sɔk Yennu gboun ni a: "Fin nba kɔkɔt, fan fiir kɔkɔt ni, ki fiir kuun ni, ki Masia saa tura u yentu."

¹⁵ Li paak, ii mi man yaa be bianjinba, ki daa be jatbenu, nnaan kii tee subindamm. ¹⁶ Ii jii i yoo kii tuun fanu, kimaan yoo na tee yobiuko. ¹⁷ Li paak, ii bant linba tee ti Yomdaanɔ loomm, ki daa tee i mɔnɔ jatiti.

¹⁸ Ii daa nyu daan ki yibi; nnaan saa biirie, nnaan ii yabir i mɔnɔ paak kii gbee nan Yennu Seyeen. ¹⁹ Ii yiin yanii, nan Yennu gboun ni yanii, nan Seyeen yanii kii teen i leeb, kii piak ti Yomdaanɔ nan i para kur. ²⁰ Yoo kur, ii teen ti Baa Yennu niipoouk bonsiar kur paak, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia sann ni.

Poob nan bi sɔrib labaar

²¹ Masia paak, ii sikin i mɔnɔ ki tur i leeb man.

²² Poob, yaa baakit Masia bianjinba na, ii saak i sɔrib mɔk nna, ²³ kimaan Masia nba mɔk yiikoo u niib paak bianjinba na, nnae ki kɔk mun mɔk yiikoo u poo paak. Masiaweira tee u gbanante, ki u tee bi Tinntɔ. ²⁴ Poob mun-ii saak bi sɔrib mɔk bont kura ni, nan Masiaweira nba saak bianjinba na.

²⁵ Jab, ii loon i poob nan Masia nba loon u niib ki gaar bi paak ki kpo bianjinba na. ²⁶ U din tun linba na, ki bia jii Yennu barii nan nyun ki wurib, a wun nammib fanu ²⁷ ki jiin teemm u mɔnɔ nuu ni nan fant, ki bi fant na daa mɔk dansiari, kii biaki tee popeendamm, ki daa mɔk biit nan waama. ²⁸ Kɔk nba loon u poo, u loon u mɔnɔ. Li paak, li nnaan ki jab-ii loon bi poob nan baa loon bi mɔnɔ gbanant bianjinba na. ²⁹ (Sɔk ki mi yɛt u mɔnɔ gbananti; sɔk kura gorii u gbanante fanu ki dint u mɔnɔ, nan Masia nba tuun bianjinba teen u niib na. ³⁰ Timme tee u gbanant man.) ³¹ Yennu gboun yet nnae a, "Li paak, ki kɔk saa nyik u baa nan u naa, nnaan kɔk u poo, ki bi niib banlee n taan ki tee gbananyennkɔk." ³² Yennu mɔmaan na sumii bonchiann, nnaan min mi nan li want Masia nan u niib poe. ³³ Nnaan li bia want yimme a li nnaan ki kɔk kura-ii loon u poo nan waa loon u mɔnɔ bianjinba na, ki poo kur-ii mu-nii baakit u sɔkɔ.

Waas nan bi damm labaar

⁶ Waas, ii saak i damm mɔk ti Yomdaanɔ Masia paak, kimaan nnaan took nan yin tun. ² Sennu nba ki Yennu mɔsonn pukin li paak sinsinn na tee a, "Turin a baa nan a naa baakir, ³ ki a bont kur n somm fanu, ki a manfoor n bia fɔkit tingboun na ni."

⁴ Baanba, i daa dia i waas diabiuk ki dont bi wutoa, nnaan kii wantib kii kpaamm ti Yomdaanɔ nba loon bianjinba.

Daaba nan bi chanbaanba labaar

⁵ Ƨɔn, yimm nba tee daaba na-ii munii saak i chanbaanba mɔi, kii tiimm janmaanii, kii tuun toonn kii teemm nan i para kura, nan yaa bo sii tuun ki teen Masia bianjinba na. ⁶ I daa tuun ki teemm yoo nba ki bi gorii-i na kuukɔ kaa, a bin paki. Yaa tee Masia daaba na, ii jii i mɔŋ kii tuun linba tee Yennu loomm nan i para kura. ⁷ Ii tuun i toona nan parpeenn, ki lii want nan i tuun ki teen ti Yomdaanɔ Masia-e, ŋaan daa dukii nan i tuun teen nisaarika, ⁸ kii tian nan ti Yomdaanɔ tan saa tur wunba yen u mɔŋ nan daabir kura bi toonŋana paauko.

⁹ Chanbaanba, ii muni dia i daaba bonŋann ki daa diab nan ninmɔnni, kii biaki tian nan yimm nan i daaba maŋ kur taan mɔk Yomdaanɔ yenɔkɔɔ Yendɔur ni, ki u ki mɔk lukitimi.

Yennu naagbankɔŋir labaar

¹⁰ Linba joont tee nnae, ii chee i para ti Yomdaanɔ ni, kii mɔk yabint paŋ nba ki u turi na. ¹¹ Ii jii Yennu naagbankɔŋir na ki lia, ki lin te yin fit nyann Sintaanii lorbi-iuk na. ¹² Kimaan ti ki kɔn nan nisaarii kaa, ŋaan ti kɔn nan narinbiit kure nan bi yiikoo damm, nan mɔtana durinya bunbɔnn ni yudamm, nan sanpagbouŋ ni narinbiit. ¹³ Li paak, ii jii Yennu naagbankɔŋir na ki lia, ki fit kɔn dabiir nba tan saa baar maŋ ni, ki daa nyikiti, ki li poorpo ki i bia see chib.

¹⁴ Ii set man, ki jii barmɔnii ki bobin i sai ni, kii mɔk yentinu nba tee nan naagbankɔŋir na, ¹⁵ ki teen siir kii mɔkɔtir barŋanii nba teen niib parmaasir ki tee nan taasaat na. ¹⁶ Linba pukin na paak tee, ii jii yada nba tee nan naagbankɔŋir nba ki i saa fit kpeen Sintaanii peenii nba mɔk muu na, ¹⁷ ki dia i tinnu nba tee nan kut fokirik na, ki bia dia Yennu barii nba tee nan jukbanjiak nba ki u Seyeenŋ tuun nann na. ¹⁸ Ii mei Yennu yoo kur nan ninmɔnn, u Seyeenŋ nba sommiti bianjinba na; ki chekin i mɔŋ nan gbankur ki pukin Yenmiaru kii teen Masiaweira kura, ¹⁹ ki bia miar Yennu ki tur n mun ki man fit la sɔnu ki pak nan parcheenn, ki mɔn woonin ni barŋanii na, ²⁰ kimaan li paake ki n tee toonii ki be dansarik ni. Ii mei Yennu kii teenin ki man mɔn barŋanii maŋ nan parcheenn, nan laa kpaa talas nan man pak bianjinba na.

Foontjoontii

²¹ Mɔtana ti naa bilonkak Tikikus, wunba tee ti Yomdaanɔ toontunɔ nan barmɔnii na saa beti maa be bianjinba, nan linba ki n tuun. ²² Li paake ki n tuumɔ i boor, maa wun turi labaar ki yin bann taa be bianjinba, ki bia chekini.

²³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia n tur yimm Masiaweira kur parmaasir, nan lomm, nan yada. ²⁴ Yennu ninkpabaunŋ-ii be nan binba kur loon ti Yomdaanɔ Yiisa Masia na nan lomm nba kaa gbennu.

Filipi teeb

Ki jiiin Filipi teeb gbouŋ na po

ƆƆƆ gbouŋ nba ki u din sɔb tur Filipi doo ni niib nba ki u din mɔnt Yiisa barŋanii ki turib ki bi teen Yiisaweira na boore. U din sɔb gbouŋ na yoo nba ki u be dansarik ni nae.

1 Min ƆƆƆ nan Timoti, timm nba tee Yiisa Masia toontunna nae sɔbin gbouŋ na ki teen Yennu niŋamm kur nba tee Yiisa Masiaweira ki be Filipi doo ni na, nan bi yudamm nan bi sommteeb.

² Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nani.

ƆƆƆ Yenmiaru

³ N teen Yennu niipoouk yoo nba kur ki n tiar i po.

⁴ Yoo kur mi-i mei Yennu teeni, n tuu mei nan parpeenne, ⁵ kimaan yaa sommitin bianŋinba barŋanii maŋ toona ni pinpiik niwa, ki tan tuu mɔtana na paak.

⁶ Li paak, n ki mɔk birsuku, Yennu nba din piin toonŋann na i para ni na sii diar nna, mɔkmɔk nan yoo nba ki u tan saa gbenn toonŋann maŋ, Yiisa Masia daar na. ⁷ N yan be i ni. Ki maa dukii i po nna, li set ŋan, kimaan laa nyii yoo nba ki n din be n yamani ki gbaa barŋanii maŋ paak maa n sennir nawa, ki tan tuu yoo nba ki n ji kɔk dansarik na, i kura sommin nan toonn nba ki Yennu turin maŋa. ⁸ Yennu-e tee n siara daano nan n yan set be i ni nan Yiisa Masia mɔŋ mɔŋ lomm.

⁹ N mei Yennu maa i lomm-ii kɔk kii pukii yoo nan yoo, ki i barmɔnii bannu nan i subinii kura-ii biaki pukii, ¹⁰ ki yin fit gann linba mantik ŋan, ki li poorpo ki i tan daa mɔk jakint koo biit Masia daar maŋ ni, ¹¹ ki i binberŋ-ii mɔk yentinu ki yii tuun toonŋana bonchiann, Yiisa Masia paŋ ni, ki Yennu sann n la dontir nan paku.

Manfoor paak nba tee linba

¹² N naa waas, n loon ki yin bann nan linba kura tumin na somm barŋanii maŋ, a lin saan tɔkne nan barmɔnii. ¹³ Li paak, kpanbar gbanjot nan nileebe nba be nna na kur bann nan maa tee Masia toontunna na paake ki n be dansarik ni na. ¹⁴ N sarik ni benu na tur ti naa waas bonchiann yuugontir ti Yomdaano sɔnu ni, ki pukii yoo kur, ki bi mɔkntir Yennu maan nan parcheenn, ki janmaanii ji kaa.

¹⁵ Siab mɔkntir Masia maan maŋ kimaan bi tee punpondamm nan kunkɔnkɔnae, ŋaan ki siab mun mɔkntir nan barmɔnii lomm. ¹⁶ Binba tuun nan bi lomm na mi nan Yennu-e poŋ turin barŋanii toona na. ¹⁷ Nisiab ki mɔkntir Masia po nan bi para, ŋaan bi tuun nan fun-

funne; ki dukii nan bi pukii mine biak, yoo nba ki n daa be dansarik ni na.

¹⁸ Ŋaan ŋann ki biiri. N mɔk parpeenn li paak, ŋamme saa fit mɔkntir Masia maan maŋ sɔnbooru nba kur ni; bi-i mɔkntir bi dudukŋant ni, koo bi dudukbiit ni, min lek bia sii mɔk parpeenn li paak, ¹⁹ kimaan n mi nan i Yenmiaru nan i sommir nba nyi Yiisa Masia Seyeen boor na paak, n saa nyi dansarik na niwa. ²⁰ N par loomm nan n dindann tee ki n daa dint n mɔŋ feie, ŋaan kii mɔk parcheenn mɔtana nan yoo kura, ki mi-i lekii kpo amii maa be, ŋaan n saa te ki Masia sann n la dontira, ²¹ kimaan mi-i be n manfoor ni, li tee Masia paake; ŋaan li-i tee kuun ki n kpo, ŋanne saa mantik turin nyɔt. ²² Li-i tee ki n sii be n manfoor ni, n saa fit ŋamm tun toona nba kpaa talasa, li paak, n ki fit bann n par ni linba ki n saa ganni. ²³ Li bona ŋanlee nae darin: n mantik bo loon man nyik manfosiar nba nae, ki saan kii sakii be Masia boor, ŋanne bo sii ŋan ki gar. ²⁴ Ŋaan i paake te ki li mantik kpaa talas nan mii be n manfoor ni. ²⁵ N mi nan ŋanne ŋan ki birsuk kaa, li paake ki n mi nan n sii be-e. N sii be i kura boor, ki i sii mɔk parpeenn ki i yada n chee, ²⁶ ki mi-i tanji jen i boor yoo nba, n binberŋ saa turi yugontir Masia paak bonchiann, ki i saa pakɔ n paak.

²⁷ Tɔk, linba kpaa talas tee i ŋaan ki i binberŋ-ii tee nan Masia barŋanii nba wann bianŋinba na, ki mi-i lekii fit baar lai, koo mi-i kii laini, ŋaan n saa gbat a i see fanu nan dudukyennkɔk, ki taa mɔk ki yiab i mɔŋ ki barŋanii maŋ saa tɔknt. ²⁸ I daa tiin i datai mani; ii mɔk parcheenn ki lin wannib nan ŋamme tan saa baa ŋaan ki yin do, kimaan Yennu-e teeni li nyannu. ²⁹ I poŋ mɔk yaak nan yin tun ki tur Masia, ki li ki tee yaa teenɔ yada na kuukɔk paak kaa, ŋaan yaa bia di biak u paak, ³⁰ ki gbaa nan yaa poŋ din la maa gbaa bianŋinba, ki mɔtana, i bia gbat nan n daa gbaa nna.

Masia sikin-n-mɔŋ nan u yudantuk labaar

2 Yaa be Masia ni bianŋinbae teeni paŋ, ki u lomm maant i para, ki i mɔk burchint nan ninbatinu i leeb paak, ki mɔk Seyeen weinanleeb, ² ŋanne te ki n beeri maa yii mɔk dudukyennkɔk ki pukinin parpeenn na, kii mɔk lomm yennkɔk, ki i dudukit kura-ii tee yomm. ³ I daa tuun siar ki li nyi funfunn nan karinbaanii loomm ni, ŋaan kii be soon nna nan i leeb man,

kii dont i leeb ki gar yaa dont i mɔŋ bianjinba na. ⁴I daa te ki i baka be i kuukɔɔ bona ni, ŋaan te ki i baka-ii be i leeb bona ni biak. ⁵Ii ŋaan binbebooru nba ki Yiisa Masia din mɔk nae-ii mun-ii be i ni:

⁶U din yɔɔ be nan Yennu nae, ŋaan u din ki mi dukin a wun jii u mɔŋ ki yekin nan Yennu,

⁷ŋaan sak nan u mɔŋ mɔŋ loomm ni ki nyik waa mɔk linba na, ki kpint u mɔŋ ki teen nan daabir na, ki teen nisaarik, ki tan dɔkit ki tee nisaarik.

⁸U din sikin u mɔŋ, ki sak ki kpo dapunpun paak gbaa.

⁹Linba na paake ki Yennu donno ki gar sɔɔ kur, ki turɔ sann nba tee sanjaann ki gar sana kur,

¹⁰a lin te ki binba be sanpaapo nan tingbouŋ na ni nan kpeentiŋ,

bi kur n tan gbaan bi duna paak ki tur sɔɔ Yiisa sann maŋ baakir,

¹¹ki sɔɔ kura tan saa yet a sɔɔ Yiisa Masia-e tee Yomdaano, ki lin dont ti Baa Yennu sann.

Ii nyirii nan ŋmaajara na man

¹²N naa walonkai, maa din be i boor ki i sak n mɔb bianjinba na, maa lek kaa i boor na, ŋaan li kpaas talas ki yin sak n mɔb. Ii biaki tuun nan yentinu nan gbananjjekit man, kii tee nan niib nba tinn na, ¹³kimaan Yennu sɔɔ tuun nanie, a yii loon u loomm tumu, kii biaki tuun u loomm maŋ.

¹⁴I-i tuun bont kur, yaa daa burimi, koo ki mɔk mɔkɔku, ¹⁵ki lin te ki i daa mɔk biit, ŋaan kii tee popeenn damm, kii tee Yennu waas nba ki mɔk daŋ, kimaan i be niyoona nan biitdamm sinsuuk nie na. Li kpaas talas ki yii nyirii bi sinsuuk ni, nan ŋmaajara nba nyirii sanpaapo bianjinba na, ¹⁶ŋaan yetib manfoor labaar. Li-i tee ki i tuun nna, n tan sii mɔk yaak nan mii mɔk yuugontir i paak Masia daar maŋ, kimaan li tan saa wann nan n fara nan n toona ki teen yanni.

¹⁷Li-i tee ki n lu n miar na ki pukin fara nba ki n poŋ dii maa n te ki yin teen yada na, li bo sii manin, ki min nan yimm sii mɔk parpeenn. ¹⁸Nnae mun ki li kpaas talas ki yimm nan min kur saa lakin mɔk parpeenn.

Timoti nan Epafrodaitus labaar

¹⁹N mɔk dindann ti Yomdaano ni nan man tun Timoti i boor mɔtana, ki gbat i labaar ki n par n dɔɔ. ²⁰Ŋɔɔ kuukɔɔ fiin i po nan barmɔnii nan maa fiin i po bianjinba na. ²¹Sɔɔ kur nba ji biar gbaa nan u mɔŋ yare, ki ki fiin linba tee Yiisa Masia yar na po. ²²I mɔŋ mi waa tun ki wann u kotir bianjinba, ki tuun nanin barnanii toona na ni, nan bik nba tuu tuun nan u baa bianjinba na. ²³Mi-i la binberɔ nba saa bianjinba, n mɔk dindann maa n tumɔ yama i boor. ²⁴Ti Yomdaano paak, n mɔk yada nan n mɔŋ saa fit baar i boor mɔtanawa.

²⁵N dukin li kpaas talas nan man tun ti naa bik Epafrodaitus, wunba tuun nan ninmɔnn ki gbaa a wun sommin nan Masia toonn na, sɔɔ bia tee wunba ki i daan teenɔ i toonii ki u sommin na. ²⁶U set loon wun la i kura. U par daan biir bonchiann nan yaa daan gbat a u yiar na. ²⁷Li set tee barmɔniie, u daan yiar ki per kuuma, ŋaan Yennu-e daan tino ninbaauk, ki li ki tee u kuukɔɔ kaa, ŋaan u bia tin n mune ninbaauk, ki nyinin parbijaann ni. ²⁸Li paak, n jekire nan man tumɔ i boor, ki i-i lau yoo nba, yin yaan la parpeenn, ki n mɔŋ parbiir n bot. ²⁹Ii gaarɔ nan parpeenn man nan i naa bik na ti Yomdaano ni. Ii tur nibooru nba tee nan sɔɔ na baakir man, ³⁰kimaan u daan ki kɔn u manfoor paak, ki tan yaa wun kpo Masia toonn na paak gbaa, a wun turin sommir nba ki i daan ki fit turin na.

Ki jiin barmɔnii yentinu po

3 N naa waas, linba biar tee, ii mɔk parpeenne, kimaan yaa tee ti Yomdaano yab na. Min yaa baka kaa nan man ŋamm sɔb linba ki n poŋ daan sɔb turi sinsinn na; mi-i tuun nna, li sii tee i yumanne. ²Ii mi man biitdamm na po, binba naan boi ki porii gbanant na. ³Timm jiantir Yennu u Seyeerɔ nie, ki mɔk yuugontir Yiisa Masia paak; linba nae tee barmɔnii punpotu. Timm ki teen nisaarik yar kaa yada. ⁴Wunba-i dukii a sɔɔ saa fit teen nisaarik yar yada, n mɔŋ saa fit teen li bonbooru yadawa. N mɔk linba te ki n saa tun nna, ⁵ŋanne tee n mun din tee daa ŋanniin bike ki bi pot n punn. Bi marin ki n tee Juu nirɔe, Benjamin booru ni, ki tee Juu nirɔ nan barmɔnii. Li-i tee Juu teeb sennu dianu nba tee bianjinba naie, n din waa sennu maŋ nan Farisiinba nba waa bianjinba nae nan ninmɔnn, ⁶ki din tan mukis Masiaweira gbaa. Nirɔ-i saa sak sennue ki fit kii tee yentinnɔ, min din ki mɔk bisiat ki jiin li po. ⁷Ki n din bo saa fit kan linba na kur nan li mɔk nyɔɔ, ŋaan min yiinir linba kaa nyɔɔte Masia paak. ⁸Li ki tee li kuukɔɔ kaa ki mɔk nyɔɔt turimi; min yiin bonyar kura linba kaa nyɔɔte; kimaan maa bann n Yomdaano Yiisa Masia, ki li bannu nyɔɔt yab bonchiann na paak, kimaan u paake ki n fok bonyar kur ki lu; min yi li kur tanpenn paak mɔɔte, maa n tan la Masia nan n ninbinn, ⁹kii be nanno nan barmɔnii. N ji ki mɔk n tɔŋ yentinu nba be sennu weiu ni na kaa. Mɔtana, maa teen Yiisa Masia yada nae ki n gaar yentinbooru nba na, li yentinu gaa yada paake, ki nyi Yennu boor. ¹⁰Linba kur ki n ji loon tee ki n bann Masia-e, ki bann u kuun fiiru paŋ, ki di biak nanno, ki n binbenkperik na n kpo nan waa din kpo bianjinba na, ¹¹ki mɔk dindann nan n tan saa fiir kuun ni ki la manfoora.

Ki jiin poot nantaar po

¹²N ki yaa n poŋ nyann ki yent binberɔ maŋ koo n ji be fanu kaa; n gbaae maa n nyann ki yent binberɔ maŋ, kimaan Yiisa Masia din fatime, ki n ji tee u sɔɔ. ¹³N naa waas, n ki dukii a n poŋ nyannir ki li tee n yari, ŋaan bonyennkɔɔ ki n tuun, n tammit linba be n poorpoe, ŋaan gbaa maa n baar linba be n tɔnn po

na. ¹⁴ Li paake ki n tək poot sɔnu maŋ ki tiin sunsonn ki saa nyannu ɔɔnu maŋ peŋ, maa n saa gaar paauk nba tee sanpaapo manfoor, ki Yennu yiinin li paak, Yiisa Masia ni na.

¹⁵ Li kpaas talase ki timm nba kur tee subirteeb Seyeeŋ ni na-ii mək dudukit maŋ booru, ɲaan i siab-i mək dudukgantie, Yennu saa te lin yent li damm nunii powa. ¹⁶ Ɗaant man ti tukin kii dia barmɔnii na kuukɔɔ, nan taa din dia bianjinba nan mɔtana na.

¹⁷ N naa waas, ii tokiin man. Ii jii i dudukit ki teen damm nba waa siarɲann nba ki ti din senn turi na ni. ¹⁸ N poŋ din beti linba na po yoo nba gar nawa, ɲaan n bia ɲammit beerie mɔtana nan ninnyuut, a nisiab be ki bi binberɲ teemm Masia dapunpunna paak kuun na datai. ¹⁹ Bi tan saa joont nan tubdatu nba kaa gbenue, kimaan bi poore tee bi yennu. Bi mək yuugontir nan linba dintib fei nae. Bi dukii linba tee tingbounɲ na bona kuukɔɔ poe. ²⁰ Ɗaan timm ɲarin tee Yendɔur ni waase, ki jekir ki guu ti Tinntɔɔ, wunba tee ti Yomdaano Yiisa Masia, a wun nyi Yendɔur ni ki baar. ²¹ U tan saa lebit ti gbananchɔkint nba saa kpo na ki li naan u tiɔŋ gbanant nba mək baakir nae. U tan saa jii paŋ nba te ki u yen bonsiar kur nae ki tun nna.

Kpaanii

⁴ Li paak, n naa waas, yimm nba ki n looni, ki loon ki n lai na, yimme te ki n mək parpeenn nan yuugontir. N naa walonkai, setir fanu man Yennu sɔnu ni, ti Yomdaano ɔɔnu.

² N niipoob Yuwodia nan Sintike, n barimie, ii yabir kii be nan parmaasir nan i leeb ti Yomdaano paak. ³ Ki fin nba mun tee n weinanɔɔ nan barmɔnii na, n loon ki fin somm poob banlee na, kimaan ɲamm nan Klement nan binba kur tee n toontunleeb, ki bi sana be Yennu manfoor gbounɲ ni na, din lakin tun nanin bonchiann, barɲanii maŋ mɔnu ni.

⁴ Yaa tee ti Yomdaano yab na, ii mək parpeenn yoo kur man. N bia ɲammit beerie, ii mək parpeenn man.

⁵ Ii ɲaan ki sɔɔ kur n bann i niɲantin. Ti Yomdaano baate mɔtana. ⁶ I daa biir i para bonsiar paaki. Yimm-ii mei Yennu linba kpaas talas turi paak. Ii mei Yennu, kii teenɔ niipoouk i para ni yoo kura, ki betɔ yaa loon linba. ⁷ Ki Yennu parmaasir nba yab gar nisaarik bannu na saa dia i para nan i dudukit, Yiisa Masia ni.

⁸ N naa waas, linba joont tee nnae, ii ɲaan ki i dudukit n gbee nan barii nba tee mɔnii, nan linba jaŋ nan baakir, nan linba ɲan, nan linba mək burchint, nan linba took, nan linba yeen, nan linba mək fant, nan linba ɲan nan paku. ⁹ Jiin linba ki i tumii nan linba ki i gaar n boor, nan n mɔbona nan n toona na, kii tuun nann. Ki Yennu nba teent parmaasir na sii be nani.

Ki jiin niipoturu po

¹⁰ N mək parpeenn bonchiann ti Yomdaano ni nan laa yukira ɲaan ki i tan fiin n po na; setik nan mɔnii, i loonima, ɲaan i daan ki mək yaake. ¹¹ N ki dukii nan i tamm n po kaa ki n yeen linba na, kimaan min poŋ tumii bianjinba ki n numm saa gboo linba ki n mɔka. ¹² N mi kɔŋir ni binberɲ, nan jaŋir ni binberɲ. N poŋ tumii li kura; li paak, mi-i be siaminba kur ki li tee kon, koo gboor, li-i lekii yab koo li-i waar, ɲaan n numm gboot linba ki n mɔke yoo kur. ¹³ Masia nba teenin paŋ na paak, n saa fit kii be binberɲ kur niwa.

¹⁴ Ɗaan i daan tun fanu bonchiann nan yaa daan sommin n fara dinu ni na. ¹⁵ Yimm Filipi teeb mi nan maa din mɔntir Masia barɲanii pinpiik ni, yoo nba ki n din nyii Masedonia yent niwa, i kɔɔe din tee Masiaweira nba sommitin; ki i din gaan piinii nba tee Yennu Seyeeŋ yar na n boor, ɲaan mun teenin i piinii nba tee tingbounɲ na yar. ¹⁶ Maa din tan be fara ni Tesalonika doo ni na, yimme din tun teenin sommir. ¹⁷ Li ki tee a n kpan loon piinii kaa i boor, ɲaan n loon ki yin gaar Seyeeŋ nyɔɔt nba be piinii turu nie. ¹⁸ N gaar i piinii na munna ki li jaŋima. Piinii nba ki i daan tun Epafrodaitus nann na te ki n gboowa. Li piinii naan nan mannu nba nubir man nae ki teen Yennu, ki penn u par, ki u gaarir. ¹⁹ Li paak, Yennu saa turi linba ki i loon kur, ki lin nyi u mɔkint nba yab sanpaapo na, Yiisa Masia paak. ²⁰ Niib-ii dontir ti Baa Yennu sann mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Foontjoontii

²¹ Ii foont Yiisa Masia popeendamm kura. Yiisaweira nba be nanin nna na, ²² nan u weira kur foonti, mantik binba tee Kpanbar Siisa ɲaatoontunna na. ²³ Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaunɲ-ii be nani.

Kolosa teeb

Ki jiiin Kolosa teeb gbouŋ na po

ƆƆƆ gbouŋ nba ki u din sɔb tur Kolosa doo ni niib na din saa Yiisaweira nba be leŋ na boore. Kolosa din tee do-jaanne ki be Asia yent ni, Efesus yondo po.

1 Min ƆƆƆ nba tee Yiisa Masia toonii Yennu loomm paak, nan ti naa bik Timoti-e sɔbin gbouŋ na ² ki teen Yennu niib nba be Kolosa doo ni, ki tee ti naa waas nba teen Masia yada na. Ti Baa Yennu ninkpabaun nan u parmaasir-ii be nani.

ƆƆƆ nba mei Yennu ki teenɔ niipoouk bianjinba

³ Yoo nba kur ki ti mei Yennu nba tee ti Yomdaano Yiisa Masia Baa na i paak, ti teenɔ niipoouko, ⁴ kimaan ti gbat yaa teen Yiisa Masia yada bianjinba, ki bia loon Yennu niib kura na, ⁵ kimaan pinpiik ni, yaa din gbat barŋanii nba tee barmɔnii yoo nba, i din gbat bonŋana nba guui Yendɔur ni na poe. ⁶ Ki barŋanii maŋe baari, nan laa yat ki kpaatir tingbouŋ na kur po ki ŋammit niib binbeŋ, ki bia tuun nna i mɔŋ boor ni, laa nyii daar nba ki i din gbat ki bann Yennu ninbatinu nan barmɔnii maŋ nba tee bianjinba nawa. ⁷ I din tumii Yennu ninbatinu maŋ po ti toontunnanɔ Epafras, wunba ki ti loonɔ na boore; ŋɔɔ tee Masia toontunɔ nba tuun nan barmɔnii i boor ki turit, ⁸ ki bia betit i lomm nba tee bianjinba, Yennu Seyeeŋ ni.

⁹ Linba na paak, taa daan gbat i po, ti ki nyik Yenmiaru i paaki, a ŋɔɔ Yennu n te ki i bann u loomm nba tee bianjinba, ki turi Seyeeŋ yan nan li subinii kur, ¹⁰ ki yin fit kii be nan ti Yomdaano nba loon bianjinba na, ki bia fit kii tuun linba sii pent u par, ki fit kii tuun toonŋana kur, ki ŋammit bant Yennu. ¹¹ ƆƆƆ Yennu n turi paŋ bonchiann, nan waa mɔk paŋ kur bianjinba na, linba saa te ki i mɔk gbankur nan sukuru nan parpeenn bonsiar kur ni. ¹² Ii teen ti Baa Yennu niipoouk man. ƆƆɔ te ki ti jaŋ nan tin la yiar u boor, yentu ni, u niib sinsuuk ni, ¹³ ki bia nyinnit Sintaanii bunbɔnn naan ni, ki jiiit ki kɔɔnt u Bilonkak maŋ naan ni. ¹⁴ U Bija maŋ paak, ki u nyik chab ti biit, ki nyinnit daabisin ni.

Masia nan u toona labaar

¹⁵ ƆƆƆ kan fit la Yennu, ŋaan u Bija Masia-e tee u naaun. ƆƆɔ gar bont kura, ki tee Yennu bonnankara kur yur, ¹⁶ kimaan u nie ki Yennu din nan bonsiar kur nba be sanpaapo nan tingbouŋ na ni. ƆƆɔ din nan taa laat bona nba, nan taa ki laat bona nba kur, narimii nba tee yentdamm, nan yomdamm, nan yudamm, nan yikoo damm. Li din nyii Masia nie ki Yennu nan bonsiar kura ki jii bonsiar kur turɔ. ¹⁷ ƆƆƆ Masia din be ki

sɔƆ siar daa kaa, ki u paake ki bont kur be. ¹⁸ ƆƆɔ tee u niib yur, ki bi tee u gbanant. U niib maŋ manfoor nyi u boore. ƆƆɔ tee pinpiik, ki tee Yennu Bija, ki din kpo ki fiir kuun ni sinsinn, a u kuukɔɔ-ii tee bonsiar kur yudaano, ¹⁹ kimaan li din maŋ Yennu tinŋ nan Masia-ii mɔk ŋɔɔ Yennu binbeŋ nan barmɔnii. ²⁰ U Bija maŋ paake ki Yennu te bont kur nba be sanpaapo nan tinŋ ni ŋamm teen u yɔɔnba. Ki sɔn nba nyii u Bija maŋ ni dapunpunn paak na paake, ki u te ki parmaasir be timm nan ŋɔɔ Yennu sinsuuk ni.

²¹ Sianyoo, i dudukbiit nan i toonbiite din te ki i tee Yennu datai, ki fɔk nana, ²² ŋaan mɔtana, u Bija gbanant kuun maŋ paak ki u ji teeni u yɔɔnba, a wun jii-i ki yii tee popeendamm, ki daa mɔk jakint koo biit, ki baar u boor. ²³ Li paak, ii yiab nan barmɔnii kii be i yada ni kii see chimm, ki daa frii nyi i dindann ni, dindann nba ki i la yoo nba ki i din gbat barŋanii na; ki bi din mɔɔnt barŋanii maŋ ki tur niib kur nba be tingbouŋ na ni; ki min ƆƆƆ tee li toontunɔ na.

ƆƆƆ nba teen Masiaweira toontunɔ bianjinba

²⁴ Mɔtana n mɔk parpeenn n biak dinu ni i paak, kimaan maa di biak maŋ bianjinba na, n tontir biak nba ki Masia din senn a n di, u gbanant nba tee u weira paak nae. ²⁵ Ki Yennu nba turin toonn maŋ a n tun na, ŋɔɔ teenin Masiaweira maŋ daabir, i sommir paak, a niib n bann Yennu barii maŋ. ²⁶ Barii maŋe tee woonin ni maan nba ki Yennu din woon sianyoo, ki nibooru kur ki bannir, ŋaan ki u tan fiit wann u niib mɔtana na. ²⁷ Yennu lor a wun fiit woonin ni maan na ki wann u niib maŋe. U woonin ni maan maŋ ŋan bonchiann, ki tee niib kur yar. Li want nan Masia be i ni; li paak, i mɔk dindann nan Yennu saa te ki i be fanu nan waa be na. ²⁸ Li paak, Masia maŋ poe ki ti mɔɔntir, ki kpaan sɔƆ kura, ki dia yanbooru kur ki want sɔƆ kur, a tin te sɔƆ kur n chee Masia weiu ni, ki tin jiiit tur Yennu. ²⁹ Linba na paak ki n lek yiab nan paŋ kur nba ki Masia turin, ki li yab bonchiann na.

2 N loon yin bann n baka nba be yimm, nan Masiaweira nba be Laodisea na, nan binba daa ki mi lan na ni bianjinbae. ² N yaa bi para n chee-e, ki bin lakin taan leeb nan lomm, ki bann Yiisa barii paak, ki teenɔ yada nan barmɔnii, ki bann Yennu woonin ni

maan nba tee Masia na; ³ ךךך ךךךךך ךךךךך barmɔnii yan nan bannu kura.

⁴ Li paake ki n beeri, i daa te ki ךךך n jii mɔmant ki kpannini, ⁵ kimaan maa lek ki be i peɲ nan n gbanant na, ɲaan n seek be nani, ki n par peen i paak, maa la yaa be fanu bianjinba, nan yaa teen Masia yada nan barmɔnii bianjinba na.

Barmɔnii manfoor be Masia nie

⁶ Bianjinba ki i din gaar Yiisa Masia a wuu tee i Yomdaanɔ na, ii be u ni nna man, ⁷ ki sikin i yada jiina u ni, ki i yada-ii be u ni, kii ךךך paɲ nan baa din wannu bianjinba na, kii teenɔ niipoouk yoo kur.

⁸ Li paak, i daa te ki ךךך dia nisaarik yan kpinkpannyana ki kpanni; linba ki gaa nan Masia, ɲaan tee tingbouɲ na yan nan nisaarik wannu, ⁹ kimaan Masia gbanant nie ki Yennu binberɲ be, ¹⁰ ki i gaar barmɔnii manfoor, kimaan yaa gaa nanɔ na paak. ɲɔɔɔ tee yudamm nan paɲ damm kura saakɔɔ.

¹¹ Yimm nan Masia benu paake ki i gaar punpotu, ɲaan li ki tee nisaarik nba jii u nuu ki pot i gbanant na kaa, ɲaan Masia nba poti nae. Li potu nyinnit biit ni, ¹² kimaan baa din wuri Yennu nyunwuru yoo nba na, i din pukin Masia poe ki bi pii-i, ki i bia fiir nanɔ nyunwuru maɲ ni, i yada nba be Yennu paɲ toona nba din fiir Masia kuun ni na paak. ¹³ I din tee kpeemme sianyoo, kimaan i toonbiit paak nan yaa din ki tee Juu teeb, ki bia ki ךךך sennu na paak. ɲaan mɔtana, Yennu nyik chab i toonbiite, ki turi manfoor, Masia ni. ¹⁴ Baa din kpaau dapunpunn paak yoo nba na, u din kpeen ti biit pann nba din ךךך ךךך na nan li sennu munna. ¹⁵ Dapunpunn maɲ paake ki Masia din biir Sintaanii nan narinbiit paɲ kura, ki nyinn waa din nyannib bianjinba na siara paanu ni.

¹⁶ Li paak, i daa te ki ךךך senti sennu yaa sii di linba, koo yaa sii nyu linba. I daa te ךךך gani jaamm dagaɲa, koo ɲmaapaɲ daa, koo foon daa ki teenini. ¹⁷ Li sennu booru din tee yunyɔɲo ki want nan ךךך baat. Li ךךך tee Masia. ¹⁸ ךךך-i yaa ɲɔɔɔ gar leeb ki laat yirintii, ki loon yin sikin i mɔɲ kii jiantir malakanba, i daa saaki; nna saa biirie. Li daanɔ dont u mɔɲ, u dudukbiit ni, ki li kaa paaki. ¹⁹ U ji ki dia Masia; Masia-e tee u niib yur, ki taamm, ki bi gaa nan leeb ki tee nan gbanant tukita nan li jiina na, ɲɔɔɔ Masia-e dintib ki bi nɔɔɔii nan Yennu nba loon bianjinba na.

Barmɔnii manfoor nyi Masia nie

²⁰ I kpo nan Masia-e, ki u fati durinya na narimii paɲ yent ni, ki bee ki i ji be nan i bia daa tee tingbouɲ na yabe na? Bee teen ki i jɔbi i mɔɲ ki teen sennii nba yaa ²¹ "A daa dia na," koo "A daa lemme linba na," koo "A daa siit na?" ²² linba ki nirɔ saa di ki lin biir ki kan yukiri. Li sennii tee nisaarii wannue. ²³ Setik nan mɔnii, li sennbooru naan linba ךךך yame, ɲaan li ki mɔki; bi jiantir baa loon bianjinbae, ki kpann a bi sikint bi mɔɲe, ki mukis bi gbanant; ɲaan nirɔ-i wei linba na kur, li kan fit sommɔ ki wun dia u gbanant loommu.

³ I din fiir nan Masia kuun niwa, li paak, ii jii i para ki gaan nan sanpaapo bona, siaminba ki Masia kar Yennu niidiitu po na. ² Ii lor i dudukit nan leɲ bona, ɲaan daa lorin nan tingbouɲ na bona kaa, ³ kimaan i poɲ din kpo nan Masia-e, ki i manfoor be nanɔ, Yennu boor. ⁴ Masia nba teent manfoor na nba tan saa ɔkit yoo nba, i mun tan saa ɔkit nanɔe nan yentchiɲ.

Manfopaann nan manfokper labaar

⁵ Li paak, ii nyik tingbouɲ na ni niɲɲ nba tuun toona i ni na; li yenn-nbae tee bonchonchonsin, nan jakint toona, nan kunkɔmaasu, nan dudukbiit, nan ni-anchiɲ. Nianchiɲ tee nan patmannu nae. ⁶ Linba na nba paake ki Yennu wutoor tan saa do binba ki sak u mɔɔ na paak. ⁷ Sianyoo linba na nbae din tuu yeni, ki i be li ni.

⁸ ɲaan mɔtana, ii fian linba na nba munn ki lu; ɲanne tee naɲ, nan wutoor, nan nifobisin. Ki niib san-biiuk, nan barbiit ji daa nyi i mɔi ni. ⁹ I daa fa faak ki teen leebi, kimaan i poɲ nyik linba tuu tee i binbenkperik na nan li toonawa, ¹⁰ ɲaan ji mɔk linba tee binbenpaarɲe. Binbenpaarɲe nae ki Yennu nba tee li nanɔɔ na pantir yoo kura, ki li naan u mɔɲ binberɲ, a wun te ki yin bannɔ setik nan mɔnii. ¹¹ Li paak, ɔkitu ji kaa binba tee Juu teeb nan binba ki tee Juu teeb sinsuuk ni; binba pot puna nan binba ki pot kura ji ki mɔk ɔkitu nan leebi; ɔkitu ji kaa nigamm nan muuk ni yab sinsuuk ni; ɔkitu bia kaa daaba nan yent-n-mɔɲ damm sinsuuk ni, ɲaan i kur tee Masia yabe, ki u be i kur ni.

¹² Li paak, yaa tee Yennu nigannkab ki tee popeendam ki bia tee u walonkai na, ii mɔk ninkpabaɲ, nan burchint, nan sikin-n-mɔɲ, nan soon nna binberɲ, nan sukuru, ¹³ kii di sukuru nan leeb; ki ךךך-i mɔk bunburimii nan u ɔɔ, wun nyik chabɔ. Li kpaal talas ki yin mun nyik chab leeb nan ti Yomdaanɔ nba poɲ nyik chabi bianjinba na. ¹⁴ Ii pukin lomm; ɲanne fan ki gar binberɲ kur, ki taan dia li kur nan barmɔnii mɔtaauk. ¹⁵ Ii ɲaan ki Masia parmaasir na-ii ɲmakitir yaa dukii linba; Yennu lakin yiini gbananyennkɔɔ ni, a yii mɔk parmaasir maɲe. Li paak, ii teen Yennu niipoouk man. ¹⁶ Li kpaal talas ki Masia labaar na-ii be i para ni chib chib, ki yii want i leeb, kii bia kii kpaan i leeb nan yan; kii yiin Yennu gbouɲ ni yanii, nan Yenpaku yanii, nan Seyeɲ yanii; kii yiin yanii maɲ nan niipoturu para kii teen Yennu. ¹⁷ Li paak, yaa tuun linba, koo yaa yeen linba, ii tuun ti Yomdaanɔ Yiisa sann ni, kii teen ti Baa Yennu niipoouk u paak.

Masiaweira binberɲ labaar

¹⁸ Poob, ii jii i mɔɲ tur i sɔrib, nan laa kpaal talas ki Masiaweira-ii tuun bianjinba na.

¹⁹ Jab, ii loon i poob man, ki daa diab nan tonu.

²⁰ Waas, ii saak i damm mɔi yoo kura, kimaan ɲanne pent Yennu par.

²¹ Baanba, i daa dont i waas wutoa, i-i tee nna bi ji kii mɔk kpaɲ-n-mɔɲi.

²² Daaba, ii saak i yomdamm mɔi bonsiar kur ni, ki li daa tee yoo nba ki bi gorii-i na kuukɔɔ kaa, a yin penn bi para ki bin paki, ɣaan ii tuun nan ninmɔnn yoo kura, kimaan yaa baakit ti Yomdaanɔ na. ²³ I-i tuun linba kur, yin tun nan i para kur, nan i tuun teen ti Yomdaanɔ na, ki li ki tee nisaarik kaa. ²⁴ Ii tian man nan ti Yomdaanɔ maŋ tan saa turi nyɔɔ nba tee u niib yar sanpaapo, kimaan Masia-e tee barmɔnii Yomdaanɔ ki i tuun teenɔ. ²⁵ Biitdaanɔ kur mun tan saa gaar u toonbiit tubdatu, waa tun linba paake, kimaan Yennu tan saa dat u tubir, ki lukitin kaa.

4 Yomdamm, ii tuun fanu kii teen i daaba man, kii mi nan i mɔi mun mɔk Yomdaanɔ Yendɔuŋ ni.

Kpaanii

² Ii yiab nan Yenmiaru man, kii mei ɔɔ Yennu nan ninmɔnn, kii teenɔ niipoouk, ³ kii biaki meis kii teent ki tin fit la yaak ki mɔnt barnanii na, ki fiit Masia woonin ni barii, kimaan barii maŋ paake ki n be dansarik ni na. ⁴ Li paak, ii mei Yennu kii teenin ki n fit pak nan laa kpaal talas min pak fanu bianjinba na.

⁵ Ii mi man i binberɔ nba tee bianjinba ki tur binba ki tee Masiaweira na, ki jii i yoo kii piak u po. ⁶ Li kpaal talas ki i mɔbona-ii man, kii mɔk baakir, ki yii mi bianjinba ki i saa gat buboit ki lii took ki tur ɔɔ kur.

Foontjoontii

⁷ Ti naa bilonkak Tikikus, wunba tee ti barmɔnii toontunɔ, ki bia tee ti toontunnanɔ ti Yomdaanɔ toona ni na saa beti n po. ⁸ Li paake ki n tuumɔ i boor, a wun

beti ti kur nba be bianjinba, ki i para n ɔɔ. ⁹ ɔɔ nan Onesimus, ti naa bilonkak nba ki ti teenɔ yada ki u tee i ɔɔ nae saa baar. Bi saa beti bonsiar kur nba tuun nna na.

¹⁰ Aristakus nba ki min nan ɔɔ be dansarik ni na foonti, ki Banabas poorɔ bija Mak mun bia foonti. (I daan poŋ gaar n kpaanii nan Mak-i tanji baar i boor, yin gaarɔ.) ¹¹ Joosua, wunba sanleer tee Justus na mun teeni u foontii. Bi bantaa nba na ɔɔ tee Juu teeb nba waa Masia ki tuun nanin Yennu naan toona maŋ. Njamme maant n par.

¹² Epafra, wunba mun tee i yeno ki bia tee Yiisa Masia toontunɔ na foonti. U mei Yennu nan ninmɔnn yoo kura ki teeni, a Yennu n te yin set kenken, kii tee subirteeb nba tuun Yennu loomm, ¹³ kimaan n dii u siara nan u set tun bonchiann ki somm yimm nan Laodisea teeb nan Hierapolis teeb. ¹⁴ Ti naa bilonkak Luk, wunba tee ɔɔ na, ɔɔ nan Demas foonti.

¹⁵ Ii foont ti naa walonkai nba be Laodisea na, ki bia foont ti niipoo Nimfa nan Masiaweira nba lakint leeb u gaak ni ki jiantir Yennu na. ¹⁶ I-i karin gbouŋ na gbenn yoo nba, yin yabir ki bia karin ki tur Masiaweira nba mun be Laodisea na, bi tintaanu ni, ki bia karin Laodisea teeb gbouŋ nba ki n daan ɔɔ turib na. ¹⁷ Ii bet Aki-pus a wun yabir u mɔi kii tuun toona nba ki ti Yomdaanɔ din turɔ na fanu.

¹⁸ Min Pɔɔl ɔɔbin nan n mɔi mɔi nuue ki foonti na. I daa tammit nan n be nan bante. Yennu ninkpabaŋ-ii be nani.

1 Tesalonika teeb

Ki jiiin 1 Tesalonika teeb gbouŋ na po

Tesalonika din tee digbansaakare Masedonia yent ni, ki li tee Rom teeb yent. Pɔɔɔ nba din nyii Filipi na poor po, u din mɔɔnt barŋanii na ki tur siab leŋ, ki bi teen Yiisaweira.

1 Min Pɔɔɔ nan Sailas nan Timoti-e sɔɔbin gbouŋ na ki teen niib nba be Tesalonika ki tee ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia nigannkab na; ŋɔɔ Yennu ninkpabaŋ nan parmaasir-ii be nani.

Tesalonika teeb yada nan bi binbenŋ labaar

2 Ti teen Yennu niipoouk i kura paak, ki tian i po yoo kur, ti Yenmiaru ni. **3** Yennu nba tee ti Baa na tɔɔnn, ti tian bianŋinba ki i teen yada ki tuun toonŋana, nan i lomm nba te ki i tuun nan ninmɔɔnn bianŋinba, ki i dindann be ti Yomdaano Yiisa Masia ni chib chib na. **4** Ti naa waas, ti mi nan Yennu-e looni ki poŋ ganni a yii tee u yab, **5** kimaan barŋanii na din ki tee ti mɔɔb ni maan kuukɔɔ kaa ki ti din baar turini, ŋaan li bia din mɔɔk Sey-eeŋ yiiikoole ki ti piakir ki birsuk kaa. Yoo nba ki ti din be i peŋ na, i mi taa din be bianŋinba; nan taa sommi bianŋinba. **6** I din waa ti binbenŋ nan ti Yomdaano binbenŋe, ki gaar barŋanii maŋ, i farchiɔŋ ni, nan parpeenn nba nyi Seyeenŋ boor na. **7** Ki yaa din be bianŋinba na din wann ti naa waas nba be Masedonia nan Akaya yentnba ni na baa sii be bianŋinbae. **8** Kimaan ti Yomdaano barŋanii maŋ din nyii i boore, ki lin Masedonia nan Akaya yentnba ni; ki linba bia pukin, yaa teen Yennu yada bianŋinba poŋ lin lokir kur powa. Li paak, li ji ki kpaas talas ki ti pak siar bi boori. **9** Niib na kur piak jiiint yaa din gaarit bianŋinbae, taa din baar i boor yoo nba na, nan bianŋinba ki i nyik pata ŋaan baar Yennu boor, a yii jiantir ŋɔɔ Yennu nba fo na, **10** ki guu u Bija Yiisa, wunba tan saa nyi Yendɔuŋ ni ki baar na; wunba ki Yennu din fiino kuun ni, ki u fatit ŋɔɔ Yennu wutoor nba baat na ni na.

Pɔɔɔ toona Tesalonika doo ni

2 Ti naa waas, i mɔɔ mi nan taa din baar i boor na tan ki teen yanni. **2** I mi taa din be Filipi doo ni, ki bi dintit biak nan fei bianŋinba, ŋaan taa baar i boor, siab lek din yiab a bin gɔɔɔ ti wannu na, ŋaan ki ti mɔɔk parcheenn nba nyi Yennu boor ki mɔɔntir barŋanii maŋ ki teeni. **3** Taa din beeri linba na ki tee linba nyii faak nan dudukbiit ni. Ti din ki kpanni kaa, **4** ŋaan ti mɔɔntir Yennu nba loon tii mɔɔntir u maan bianŋinbae, kimaan u poŋ la ki ti jaŋ nan tin dia barŋanii maŋa. Li paak, ti ki mɔɔntir a ti penn nisaarik par kaa, ŋaan ti loon tin penn Yennu nba bikii ti dudukit na pare. **5** I

mɔɔ mi fanu nan ti din ki baar i boor nan mɔɔmant, koo maan nba dɔɔkint nianchiɔŋ kaa. Yennu-e tee ti siara daano. **6** Ti din ki loon i sɔɔ n pakiti. **7** Taa tee Masia toomiinba na, ti din mɔɔk yaak nba ki ti saa boi-i sommir powa, ŋaan ti din be i sinsuuk ni soon nnae, ki tee nan poo nba tuu gorii u waas bianŋinba na. **8** Taa din looni bonchiann na paake ki ti din mɔɔntir Yennu barŋanii ki teeni; li kuukɔɔ kaa, ŋaan ti bia din teen siir nan tin chibin ti saanŋanii i paak, kimaan i mantik teen ti niloŋa ki li yabita. **9** Ti naa waas, setik nan mɔɔnie, i mi taa din tuun ki di fara bianŋinba. Taa din be i boor ki mɔɔntir Yennu barŋanii maŋ ki teeni na, ti din tuun yonnu nan nyiko, a ti daa tee jikir i sɔɔ paaki.

10 Yimm nan Yennu-e tee ti siaradamm ki jiiin taa din be nan yimm Yiisaweira nan binben-yeenŋ nan yentinu, ki kaa biit bianŋinba. **11** I mi bianŋinba ki ti din kpaani nan ŋɔɔ nba tuu kpaan u waas bianŋinba na, **12** ki maant i para, ki tun kpaani a yii be binbensiaak nba saa gboo Yennu numm. Nɔɔɔ yiini a wun kɔɔni u tiɔŋ naan ni nan yentchiɔŋ ni.

13 Linba yaa paak bia te ki ti piak Yennu yoo kura na tee nnae: Taa din baar nan Yennu maan i boor na, i din gbat ki gaarir; i din ki gaarir nan nisaarik yar na kaa, ŋaan gaarir ki li tee Yennu yar. Ki li set tee ŋanne, kimaan yimm nba teen yada na, maan maŋ tuun i para ni. **14** Ti naa waas, mukisbooru nba baari na, li mukisboorue mun din baar binba tee Yennu niib Yiisa Masia paak Judea yent ni na; yimm nan ŋamm dii mukisboorye. I mɔɔ mɔɔ niib nba mukisi bianŋinba na, li mukisboorue ki bi niib, Juu teeb, mun din mukisib. **15** Namm Juu teebe din kpaii ti Yomdaano Yiisa Masia nan Yennu sɔɔkiniinba, ki bia mukis timm na. Linba na paak, bi ki penn Yennu pari, ki bia tee sɔɔ kur datai.

16 Bi yiab bi mɔɔ paak gbaa a bin gɔɔɔ ki ti daa mɔɔntir Yennu barŋanii ki teen binba ki tee Juu teeb na ki bi laat tinnu. Linba nae want nan bi pukii toonbiit nba ki bi tuu tuun nae nan Yennu wutoor nba ji tan baar nan tubdatu bi paak.

Pɔɔɔ nba loon wun ŋamm gɔɔn Tesalonika teeb bianŋinba

17 Ti naa waas, laa jii yoo waaminna ki ti ki be i boor ni na, ti tee nan kpeebii nae, ŋaan ti dudukit ŋarin be nani, ki ti lek bia yiab a tin baar lai nan ti ninbina, **18** ki-

maan yoo kur, min פּוֹכַל lek loon ki n baar i boore, n̄aan ki Sintaanii גּוֹנֵן סוֹנֻ. ¹⁹ Ti Yomdaano Ȳiisa-i jen yoo nba, yimme sii tee ti dindann nan ti נְיָכַת, ki i paake ki ti tan saa set u boor nan parpeenn nan yuugontir. ²⁰ Setik nan מִנְיִי, i paake ki ti מֶכֶּךְ sann nan parpeenn.

3 Li paak, laa ji daan tan paak ti nii yoo nba, ki ti tat biar Atens doo ni, ² n̄aan tun ti naa bik Timoti, wunba ki timm nan נְכַח taan tuun ki teen Yennu ki מִכְּחַנְתִּיר Masia bar̄n̄anii na, a wun chee i yada ki כִּכְנִי para, ³ ki lin te ki i סָכָּךְ daa n̄mat poor mukisuk na paaki. I מִכְּנֵךְ mi nan li mukisbooru tee Yennu loomme ki turit, ⁴ kimaan taa din daa be i boor ni yoo nba na, ti din beti a bi tan saa mukisit; ki מִכְּתָנָא i מִכְּנֵךְ mi fanu nan li set tan teen n̄nae chib chib. ⁵ Li paak, laa daan tan paak n̄ nii yoo nba, ki n̄ tun Timoti, a wun saan ki laan i nyik Masia סוֹנֻ koo Sintaanii bikini, ki ti toona fara kur teen yanne-e?

⁶ M̄otana, Timoti pon̄ jenna, ki turit labaar nba penn ti para ki jiin i yada nan i lomm po. U betit a i kpan tun tian ti poe fanu, ki loon yin lat nan taa loon tin lai bi-an̄inba na. ⁷ Ti naa waas, ti be biak nan parbiir kur ni, n̄aan taa gbat i yada po, li te ki ti para דְּכֹכֶּרֶ. ⁸ M̄otana, li set man̄it nan yaa set chib ti Yomdaano סוֹנֻ ni na. ⁹ Ti teen Yennu niipoouk bonchiann i paak, kimaan taa מֶכֶּךְ parpeenn bian̄inba u boor i paak na. ¹⁰ Yonnu nan nyik kur ti meio nan ti para kura a wun te ki timm nan yimm n̄ la leeb ki tin n̄amm gbeen i yada.

¹¹ Ti Baa Yennu תִּנְךְ nan ti Yomdaano Ȳiisa n̄ n̄amm סוֹנֻ turit ki tin baar i boor. ¹² Yaa loon i leeb nan סוֹכֵךְ kur bian̄inba na, wun te ki i lomm man̄ n̄ pukin bonchiann nan taa looni bian̄inba na. ¹³ N̄nae ki u saa chee i para, ki i sii tee popeendamm nba ki מֶכֶּךְ biit ti Baa Yennu boor, yoo nba ki ti Yomdaano Ȳiisa tan saa jen nan u yab kur na.

Binben̄ nba pent Yennu par

4 Ti naa waas, yaa din tumii ti per̄ yaa sii tuun bi-an̄inba ki pent Yennu par na, n̄nae ki i pon̄ tuun. M̄otana, ti barimie ki kpaani ti Yomdaano Ȳiisa sann paak, ii n̄ammit kii tuun nna man, ² kimaan i mi kpaanii nba ki ti din turi, ti Yomdaano Ȳiisa sann ni na. ³ Kimaan Yennu loon ki yii tee popeendamme ki daa tuun bonchonchontoona. ⁴ סוֹכֵךְ kur n̄ bann waa sii be nan u poo, binben-yeen̄ nan baakir סוֹנֻ bian̄inba, ⁵ ki daa tuun nna nan nianbiuk binben̄ nan binba ki mi Yennu nba be bian̄inba na. ⁶ סוֹכֵךְ daa tuun li biitbooru ki teen u לֹכֵךְ nba waa Masia, koo ki n̄maab u לֹכֵךְ. Ti pon̄ din beti li powa, n̄aan bia kpaani nan ninm̄onn, a Yennu tan saa dat binba tuun nna tuba. ⁷ Yennu ki ȳiint a tii tee biitdamm kaa, n̄aan u yaa tii tee popeendamme. ⁸ Li paak, wunba ki sak wannu nba na, li ki tee nisaarik yar kaa ki u ȳeti, n̄aan u ȳet Yennu nba teeni u Seyeen̄ na מִכְּנֵךְ מִכְּנֵךְ.

⁹ Li ki kpaal talas ki tin סוֹכֵב gboun̄ ki tiari yaa sii loon Masiaweira bian̄inba. Yennu pon̄ wannu bian̄inba ki i sii loon i leeba. ¹⁰ Ki i set tuun li bian̄e na, ki loon ti naa waas kur nba be Masedonia yent ni na. Ti naa waas, ti

barimie, ii n̄ammit kii tuun nna man, ¹¹ ki n̄aan ki lii tee i dudukit ki yii be soon nna, ki i baka-ii be i מִכְּנֵךְ toona ni, kii tuun kii dint i מִכְּנֵךְ, nan taa pon̄ din beti bi-an̄inba sinsinn na. ¹² N̄anne saa te ki binba ki tee Masiaweira na n̄ turi baakir, ki li ji kii kpaal talas ki yin נְכַכֵּךְ i מִכְּנֵךְ ki denn סוֹכֵכֵךְ, i bonlonkara paaki.

Ti Yomdaano jenu labaar

¹³ Ti naa waas, ti loon yin bann barm̄on̄ie ki jiin Masiaweira nba kpo na po, ki daa מֶכֶּכְךְ parbiir nan binba ki מֶכֶּכְךְ dindann nba מֶכֶּכְךְ na. ¹⁴ Ti teen yada nan Ȳiisa din kpo n̄aan bia fiir kuun niwa; li paak ki ti bia teen yada nan Yennu tan saa te Ȳiisa n̄ jen nan u weira nba kpo na. ¹⁵ Taa wanti linba na tee ti Yomdaano מִכְּמַאמֶּ: ti Yomdaano man̄ jenu daar, damm nba tan sii be bi manfoa ni na kan דְּכֵךְ binba kpo na ki chet Masia sanpaapo, ¹⁶ kimaan ti Yomdaano tan saa nyi Yendoun̄ ni ki sik nan tintianpaari, nan malaka saak סוֹכֵכֵךְ ȳiin̄ii, nan Yennu naatunn מִנְיִי, ki Masiaweira nba kpo na tan saa fiirewa; ¹⁷ li yoo, damm nba tan sii be bi manfoa ni na nan n̄amm saa chet ti Yomdaano sanpaapo; ki timm nan ti Yomdaano ji saa taan leeb ki be מֶכֶּכְמֶכְכְךְ nan מֶכֶּכְמֶכְכְךְ. ¹⁸ Li paak, ii dia מִכְּמַאמֶּ na kii maant i leeb para.

Teent siir ti Yomdaano jenu po

5 Ti naa waas, li ki kpaal talas ki tin סוֹכֵב wannu yoo nba ki linba na tan saa tumi, ² kimaan i מִכְּנֵךְ pon̄ mi fanu nan ti Yomdaano jenu daar man̄ tan sii tee nan nanyuko nba tuu baar nyik bian̄inba nae. ³ Yoo nba ki niib tan sii yeen a “Parmaasir nan laafia be” na, li yoo man̄e ki biiru tan saa baarib yama, nan matyiaru nba tuu baar poo bian̄inba na, n̄aan bi tan kan fit nyi li bi-iru ni. ⁴ Ti naa waas, yimm ki be bunb̄onn ni kaa; li paak, li daar tan kii tee nan nanyuko baaru na kaa i boori, ⁵ kimaan i tee yentu waase. Ti ki tee nyik yab kaa; ti ki be bunb̄onn ni. ⁶ Li paak, ti daa סוֹכֵכְךְ nan nisiab nba tuun bian̄inba na, n̄aan tii nyi kii sub, ⁷ kimaan binba סוֹכֵכְךְ na סוֹכֵכְךְ nyikoko, ki binba nyu daan yib na mun yib nyikoko. ⁸ N̄aan timm nba ki tee nyik yab na, tii sub, ki jii yada nan lomm ki lia, ki lii tee nan naagbank̄on̄ir na, ki bia jii tinnu dindann ki yir, ki lii tee nan kut fokirik na. ⁹ Yennu din ki gannit a wun tan dat ti tuba kaa, n̄aan u gannit a tin la tinnue ti Yomdaano Ȳiisa Masia paak; ¹⁰ מִכְּנֵכְךְ din gaar ti paak ki kpo, a ti-i lekii kpo amii ti-i be u jenu yoo man̄, timm nan נְכַכֵּךְ n̄ taan kii be. ¹¹ Li paak, ii סוֹכֵכְךְ i leeb para kii sommit i leeb nan yaa pon̄ tuun bian̄inba מִכְּתָנָא na.

Kpaanjoontii nan foontjoontii

¹² Ti naa waas, ti barimie, a i baka-ii be binba tuun ti Yomdaano toonn i boor, ki tee i yudamm u סוֹנֻ ni, ki teeni kpaanii na ni. ¹³ Ii teemm baakir nan lomm nba yab, kimaan bi toona nba ki bi tuun na paak. Ii be nan leeb nan parmaasir man.

¹⁴ Ti naa waas, ti barimie, a yii kpaan gbannyak-damm, ki chee janmaandamm para, ki somm tarii, ki

di sukuru nan sɔɔ kura. ¹⁵ I daa tuun biit ki jiiint biit paaki, n̄aan ii te ki lii tee i lor yoo kur nan yin tun linba n̄an ki tur i leeb nan sɔɔ kur.

¹⁶ Ii mɔk parpeenn yoo kur man, ¹⁷ kii mei Yennu yoo kur, ¹⁸ kii teen Yennu niipoouk bonsiar kur ni, kimaan Yennu nba loon bianjinbae na, yaa tee Yiisa Masiaweira na paak.

¹⁹ I daa gɔi Yennu Seyeen nba loon bianjinba; ²⁰ i daa fiakit Yennu sɔkiniinba maami, ²¹ n̄aan ii tuu mintaa ki bikin bonsiar kur, ki gaar linba n̄an, ²² ki nyi biitbooru kur ni.

²³ Yennu nba teent parmaasir na tɔn̄ n̄ teeni popeendamm nan barmɔnii, ki dia i sei nan i manfoa nan i gbanant mun, ki li daa mɔk biit, ti Yomdaanɔ Yiisa Masia jenu yoo manji. ²⁴ Yennu nba yiini na saa tun nnawa, kimaan u tee barmɔnii daanɔe.

²⁵ Ti naa waas, ii mei Yennu kii teent man. ²⁶ Ii foont Masiaweira na kura ki kpamii.

²⁷ Ti Yomdaanɔ sann nie ki n kpaani, ii karin gbouŋ na ki tur Masiaweira na kur.

²⁸ Ti Yomdaanɔ Yiisa Masia ninkpabaun̄-ii be nani.

2 Tesalonika teeb

Ki jiin 2 Tesalonika teeb gbouŋ na po

Ŋmatir nba jiin Masia jenu dindann po na din ŋammit pukiie Tesalonika Yiisaweira boor. Pɔɔl gbouŋ nba pukin ŋanlee ki u din sɔb ki tur Tesalonika teeb maŋ na piak ki jiin wannu nba yaa ti Yomdaano jenu daar maŋ poŋ baara nae.

Pɔɔl din ŋmakit li dudukite, ki wann yeenin ni nan Sintaanii nan biit tumu tan saa yabit bonchiann wunba ki bi yiu “Biit Daano” na naan dianu niewa ki Masia n fit jen. Biit daano maŋ nan Masia tee dataare.

1 Min Pɔɔl nan Sailas nan Timoti-e sɔbin gbouŋ na ki teen ti Yomdaano Yiisa Masiaweira nba be Tesalonika ki tee Yennu yab na. **2** Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaŋ nan parmaasir-ii be nani.

Masia jenu labaar

3 Ti naa waas, li kpaal talase nan tii teen Yennu ni-ipoouk yoo kur i paak. Ti-i tuun nna, li ŋan, kimaan i yada mantik pukii bonchiann, ki yaa mɔk lomm nba ki teen i leeb na pukii. **4** Ti mɔk yuugontir i paak Yennu niib boor, kimaan sukuru nan yada nba ki i mɔk i mukisuk nan i biak ni, ki be nan gbankur na.

5 Linba nae want nan Yennu buut tee mɔnii; li paak ki u tan saa yet a i jaŋ nan yii be u naan ni; u naan maŋ paake ki i di biak maŋ. **6** Yennu-e tuun linba took; u saa te ki binba dinti fara maŋ n mun di fara nnae, **7** ki u saa fat yimm nba di fara na, ki mun bia fatit. Yennu tan saa tun linba na yoo nba ki ti Yomdaano Yiisa nan u yabint malakanba saa nyi Yendɔuŋ ni ki baar nan mupeenu nae, **8** ki dat binba ki sak u barŋanii ki bia ki mi Yennu na tuba; **9** ki ti yabint Yomdaano nba be yentchiŋ ni tan saa nyinnib u boor, ki bi saa la biiru nba kaa gbennu; **10** u tan saa tun nnae daar nba ki u saa baar ki gaar dontir nan paku u weira kur nba teeno yada na boor. I mun tan sii tee bi yemme, kimaan i poŋ teen barŋanii nba ki ti din beti na yadawa.

11 Li paake ki ti mei Yennu yoo kur a wun te ki i binberŋ n jaŋ nan yii tee u yab. Ti meis a wun jii u paŋ ki te ki yii tuun toonŋana kur nba ki i loon yii tuun na, ki gbenn toona kur nba ki i tuun, i yada paak na. **12** Nnae saa te ki ti Yomdaano Yiisa sann na n la dontir i paak, ki yin mun la dontir u paak, Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia ninbatinu paak.

Nibiuk na labaar

2 N naa waas, ki jiin ti Yomdaano jenu maŋ nan timm nan ŋɔɔ nba tan saa chet leeb ki taan be na po, **2** n loon ki i beti ki i daa mɔk jijeet i para ni, koo jekiruk nan siab nba yaa daar maŋ poŋ baara na. Li

pasiar bi beeri a timme din yet nna sɔkinii mɔmaan wannu ni, koo barii ni, koo gbouŋ ni. **3** I daa te ki sɔɔ kpanni nan waama, kimaan li daar kan baar see ki mɔyɛtuk yoo baar sinsinn, yoo nba ki niib bonchiann tan saa yɛt Yennu mɔb na; ki nibiuk na bia tan saa nyi paanu. Yennu-e poŋ senn a wun biirɔ. **4** U tan kan sak jiantbooru kur, ŋaan teen u mɔŋ yudaano nba gar linba ki niib jiantir kura. U tan saa kɔɔ Yenjiantu ŋasaakak ni gbaa ki pur u mɔŋ Yennu.

5 Maa din be i boor yoo nba na n din beti linba na kura; i ki tiani-i? **6** Siare lek daa diau; i mi laa tee linba, ŋaan u tan saa dɔkit Yennu tiŋŋ yoo nie. **7** Nibiit ŋarin poŋ be ki tuun bi toona woonin ni, ki wunba diab nae lek daa sii diab mɔkmɔk nan yoo nba ki Yennu tan saa berɔ. **8** Ki yoo maŋ, nibiuk na tan saa nyi paanu, ki ti Yomdaano Yiisa saa kpiu nan ŋɔɔ Yiisa mɔmaan, ki kɔɔ Yiisa baaru nan u yentchiŋ saa biirɔ. **9** Nibiuk maŋ tan saa baar nan Sintaanii yaake ki tuun jaarlituk nan bakitnaŋ toonbooru kur a wun kpann niib. **10** U tan saa jɔɔb faabooru kur ki kpann binba ki Yennu tan saa biirib na. U tan saa biiriba, kimaan baa ki loon barmɔnii nba bo saa tinnib ki yɛtir na paak. **11** Li paake ki Yennu te ki faak paŋ tuun bi ni, ki bi tee linba ki tee barmɔnii na yada. **12** Yennu tan saa biir binba ki teen barmɔnii maŋ yada ŋaan loon toonbiit tumu nae.

Yennu nba ganni ki tinni bianjinba

13 Ti naa waas, yimm nba ki ti Yomdaano looni na, li kpaal talas ki tii piak Yennu yoo kur i paak, kimaan u din ganni pinpiik niewa a yin la tinnu. I din teen barŋanii nba tee barmɔnii na yada, ki u Seyeerŋ bia ŋammi ki teeni popeendamm, li paak ki i la tinnu na. **14** Taa din mɔkɔnt barŋanii nba ki turi nae, ki Yennu yiini ki tinni, a yii be fanu nan ti Yomdaano Yiisa Masia nba be bianjinba na. **15** Ti naa waas, li paak, setir man chib, ki dia wannu nba ki ti din wannu ti mɔmaan ni, nan ti gbouŋ ni na.

16 Ti Yomdaano Yiisa Masia nan ti Baa Yennu nba loonit, ki turit pardɔkɔn nba kaa gbennu, nan dindann nba yab, u ninbatinu paak na, **17** wun chee i para ki

turi paŋ, ki yin fit tun linba ŋan, kii biaki piak barii nba ŋan yoo kur.

Ii mei Yennu kii teent man

3 Ti naa waas, linba joont tee nnae, ii mei Yennu kii teent, ki ti Yomdaano barŋanii maŋ n lin yian yian, kii mɔk yiikoo, nan laa din tee i boor ni bianjinba na. **2** Ii biaki mei Yennu ki wun nyinnit nibiit nan biitdamm nuu ni, kimaan sɔk kur kaa teen barŋanii maŋ yada.

3 Naan ti Yomdaano tee barmɔnii daance, ki saa turi paŋ, kii guui, ki biitdaano Sintaanii kan fit teeni siari.

4 Ti Yomdaano paak ki ti teen yada nan i tuun taa din beti linba na, kii bia sii tuun nna yoo kura.

5 Ti Yomdaano maŋ n sommi ki yin bann Yennu nba loont bianjinba, kii mɔk gbankur nba ki Masia teent na.

Ki jiin toontumu po

6 Ti naa waas, ti Yomdaano Yiisa Masia sann nie ki ti beeri, ii nyinn i mɔŋ ti naa wasiat nba tee gbannyakdamm ki bia ki waa taa daan turi kpaanii nba na.

7 I mɔŋ poŋ mi fanu nan li kpaalalase ki yii tuun nan taa din tuun bianjinba na. Taa din be i boor na, ti din ki tiin gbannyakiri. **8** Ti din ki mi gaar sɔk sommir yann ki ki pa li paaki. Naan ti kpan din tuune ki nyi naauk, ki

lek tuun yonnu nan nyiɔk, a ti daa tee jikir i sɔk paaki.

9 Taa din tuun nna maŋ, li ki want nan ti ki mɔk yiikoo nba saa boi-i sommir po kaa; ti din tun nna a lii tee nyinne ki turi ki yin weir. **10** Taa din be i boor na, ti din tuu yɔk beeri a "Wunba kur ki saak toontumu, li yɔk ki ŋan nan wun di."

11 Ti gbia a siab be i sinsuuk ni ki ki loon toona, ŋaan lin sɔk bi leeb barii nie, li paake ki ti beeri linba na. **12** Ti Yomdaano Yiisa Masia sann nie ki ti beer niib maŋ ki kpaamm a bi baka-ii be bi tiɔŋ toona ni, kii be soon nna, kii di bi naauk.

13 Ti naa waas, ii mi ki i bak nan toonŋana tumu man. **14** Li pasiar taa teeni labaar nba ti gbouŋ na ni na, sɔk kan sakiri. Li-i tee nnaie, yin bann i yan ni nan li yɔk, ki i baka daa be u po, ki wun di fei. **15** Naan i daa teeu nan u tee i dataak na, ii kpaano nan u tee i weinanlɔce na.

Mɔbonjoontii

16 Ti Yomdaano nba teen parmaasir na n turi parmaasir yoo kur, siar kur ni. Ti Yomdaano-ii be nan i kur.

17 Min Pɔkɔl sɔbin nan n mɔŋ mɔŋ nuue ki foonti na. N gbant kura siarae na; n sɔbin ki joontir n gbant nnae.

18 Ti Yomdaano Yiisa Masia ninkpabaun-ii be nan i kura.

1 Timoti

Ki jiiin 1 Timoti gbouŋ na po

Timoti din tee Yenweiro nba tee naasimɔe ki nyii Asia yent ni, ki u naa tee Juu nirɔ, ŋaan ki u baa tee Griik nirɔ. Pɔɔl barŋanii somma nie ki Timoti maŋ din teen ŋɔɔ Pɔɔl toontunnanɔɔ nan u sommtɔɔ.

1 Min Pɔɔl tee Yiisa Masia toomiie, kimaan ti Tintɔɔ Yennu nan Yiisa Masia, binba tee ti dindann nae turin li yikoo; ² mine sɔbin gbouŋ na ki teen fin Timoti, wunba tee n bimɔɔ, ti yada paak na. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nana.

Ki jiiin faak damm po

³ Ii be Efesus nan maa poŋ wanna bianjinba, yoo nba ki n din be sɔnu paak ki saa Masedonia na. A kpaan nisiab nba want faak wannu na ki bin nyik ⁴ ki daa fiin bi yeejamm ni tianii nan yaadindont kanu nba baat nan mɔɔɔ na. Ŋann ki mɔk sommir ki teen niib ki bi saa tumii Yennu sɔnu; yada paake ki ti bannir. ⁵ Ŋaan n kpaanii maŋ paak tee a lin fiin lomm nan popeenn nan dudukŋant nan barmɔnii yadae. ⁶ Ki nisiab nyik linba nawa, ŋaan bot kɔɔ jat labafaant ni. ⁷ Bi loon bii tee Yennu sennu wanteebe, ŋaan ki mi bi mɔɔ mɔɔ mɔɔbona paak, ki bia ki mi baa piak linba maŋ paaki.

⁸ Ti mi nan sennu maŋ ŋan, li-i tee ki sɔɔ diar ki tuun nan laa want a tii tuun nann bianjinba na. ⁹ Ii tian nan sennu ki see niŋamm paak kaa, ŋaan li see binba tee mɔyɛtdamm na paake, nan binba ki tiin Yennu, nan bi-itdam, nan jakint damm, nan binba ki teen Yennu baakir na paak, nan binba kpi bi baanba nan bi naanba, nan nikpiira, ¹⁰ nan binba tuun bonchonchonsin, nan binba mɔk niɔɔ ki dɔɔ nan bi jaleeb, nan binba jaan niib, nan binba tee faak damm, nan binba di faak siara na, nan linba kur ki waa barmɔnii wannu na paak; ¹¹ ki Masia barŋanii nba wann Yennu nba ŋan bonchiann bianjinba na mun wann nnae; ki ŋɔɔ Yennu din teen barŋanii maŋ n nuu ni ki n mɔɔntir.

Ki jiiin Yennu ninbatinu po

¹² N teen ti Yomdaanɔ Yiisa Masia niipoouk, ŋɔɔ turin paŋ a man tun u toona kimaan u yet a n jaŋ nan toona maŋa, ki te ki n tuun teenɔ. ¹³ Maa lek din biir u sann ki mukis u niib, ki sukii na, ŋaan u bia gaarin u ninbatinu niwa, kimaan n din ki mie, ki bia ki teenɔ yada, ki tuun nna. ¹⁴ Ki ti Yomdaanɔ Yiisa Masia tan tinin ninbaauk nba yab ki kaa bikinu, ki te ki n teenɔ yada ki loonɔ. ¹⁵ Ŋɔɔ Yiisa Masia din baar tingbouŋ na ni, a wun tinn biitdamme; labaar maŋ tee barmɔniie ki ŋan ki ti gaarir ki teenn yada; ki mine din bi ki gar biit-

damm kura, ¹⁶ ŋaan ki u tin min nba din tee biitdam yudaanɔ na ninbaauk ki dii sukuru nanin, a lii tee siara ki wann binba tan saa teenɔ yada ki gaar manfoor nba kaa gbennu na. ¹⁷ Dontir nan baakir tee Yennu yare mɔkɔmɔk nan mɔkɔmɔk. Ŋɔɔ tee kpanbar nba kan mi kpo, ki sii be yaa yoo nan yaa yoo; ki sɔɔ ki laato; ki u tee Yen-yemmir na. Mamɔmm.

¹⁸ N bik Timoti, n jikit kpaanii maŋ ki tee a nuu ni. Kpaanii maŋ tee nan mɔbona nba ki sɔkiniinba din poŋ pak a po sianyoo nae. Jiiin barii maŋ ki lii tee jatiat ki a kɔn fanu, ¹⁹ ki teen barmɔnii wannu yada, kii tuun linba ki a mi nan li tee toonŋana. Nisiab ki sak nna; li paake ki bi yada biir gbenn. ²⁰ Bi siabe tee Haimeneus nan Aleksander, binba ki n daan jiiib ki teen Sintaanii nuu ni a wun mukisib na. Linba nae saa wannib yan ki bin nyik barbiit nba ki bi piak ki teen Yennu na.

Ki jiiin Masiaweira jiantu po

2 Li paak, linba kpaal talas tee yii puk Yennu, kii meib, kii boib, kii teenɔ niipoouk niib kur paake. ² Ii mei Yennu, batnba nan binba kur tee yikoo damm na paak, a tii be nan laafia nan parmaasir, kii tee yentinna, kii be soon nna. ³ Ŋanne ŋan ki pent ti Tintɔɔ Yennu par; ⁴ ŋɔɔ loon sɔɔ kur n bann u maan nba tee barmɔnii na ki wun tinnib; ⁵ kimaan Yen-yenɔɔ be, ki sindantinnɔ tee yenɔɔ ki be Yennu nan nisaarik sinsuuk ni; li yɔɔ tee Yiisa Masia, ⁶ wunba din jii u mɔɔ ki mann mannu ki tur sɔɔ kur, a wun nyinnib daabisin ni na; ki bi mɔɔnt barŋanii maŋ yoo nba jaŋ. ⁷ Li paak ki Yennu gannin ki n tee Masia toonii, ki mɔɔntir barŋanii maŋ ki teen binba ki tee Juu teeb na, ki wantib ŋɔɔ Masia maan nba tee barmɔnii na, a bin teenɔ yada. Maa beeri linba na, n ki fa faak kaa, li tee barmɔniie.

⁸ N loon ki jab-ii mei Yennu siar kur boor. Jab nba set tee popeendamm ki ki mɔk wutoor koo mɔkɔɔ na saa fit donn bi nii sanpaapo ki miar Yennu. ⁹ N bia loon ki poob na mun-ii be nan Yiisaweira nba bo sii be bianjinba na, ki bann chinchengbabu nan talianu nba ŋan nan Yiisaweira. Li-i tee ki bi lorin bi yut nan kut nyinyir-it, koo ki piir salinbana amii laan nyinyirit nan tiat nba ki li daauk paar, linba na kaa saa turib fanti. ¹⁰ Linba saa turib fant tee binbenŋaje, nan pooyentinna nba bo sii be bianjinba na. ¹¹ Poob-ii be soon nna kii tumii

nan mɔsaku kur. ¹² Min ki sak ki poosɔɔ n wann jab, amii wuu mɔk yikoo ki gar jabi; poo-ii be soon nna; ¹³ kimaan Yennu din nan Adam-e sinsinn, ki li poorpo ki u nan Adam ɲaapoo Iif. ¹⁴ Ki nyik nna, Sintaanii din fit kpann Iif-e ki u biir Yennu sennu na, u din ki kpann Adam kaa. ¹⁵ Njaan poo-i teen Yiisa yada, ki loon niib, ki tee popeendaanɔ, ki be soon nna, Yennu saa tinnɔ u matuk niwa.

Ki jiin Masiaweira yudamm po

³ Bariii nba na tee barmɔniie, ki jɔɔ nba loon wun teen Masiaweira yudaanɔ, li tee toonɲanne ki u loon. ² Li ki ɲan ki Masiaweira yudaanɔ-ii mɔk bisiatii. Li kpaa talase ki wuu mɔk poo yenɔɔɔ, kii tee subindaanɔ, kii dia u mɔɲ fanu, kii gaan saamm u ɲaak ni kii chantirib, kii tee wunba saa fit wann niib Yennu maan, ³ ki daa tee daanyuuruku, ki daa tee kpikpiruk daanɔ, ɲaan kii be soon nna nan parmaasir, ki daa tee liklonbiik daanɔ. ⁴ Li kpaa talase ki wun fit dia u mɔɲ ɲaak niib fanu, ki te ki u waas n sak u mɔb kii mɔk baakir. ⁵ Njaadaanɔ-i kii mi waa saa dia u ɲaak niib bi-aɲinba, nlee ki u saa fit dia Yennu niibi? ⁶ Li kpaa talas ki wuu tee daanɔ nba porɲ waa Masia ki li yukira; nna-i kaa, u tan saa mann donn u mɔɲ nan karinbaanii ki la tubdatu nan Sintaanii nba din tun bi-aɲinba ki la tubdatu na. ⁷ Li kpaa talas ki wuu tee daanɔ nba ki binba ki waa Masia na gbaa n yet a u binberɲ ɲan, ki u daa di fei, ki Sintaanii baruk tan saa mann soorɔ.

Ki jiin Masiaweira sommteeb po

⁸ Li bia kpaa talas ki Masiaweira sommteeb-ii munii mɔk binbenɲanɲ, ki daa tee mɔleemii dammi. Bi daa nyu daan ¹ bonchiann, ki bia daa tee liklonbiik dammi. ⁹ Li kpaa talas ki bii dia yada barii nba ki Yennu fiit wannit na fanu, ki daa mɔk biiti. ¹⁰ Li kpaa talas ki bin bikimm sinsinn; bi-i kii mɔk biit bi bikinu maɲ ni, bi sii fit tuun sommteeb toona. ¹¹ Li kpaa talas ki bi poob-ii munii mɔk binbenɲanɲ, ɲaan daa tee sanjaanjanna, ki daa nyu daan bonchiann, ɲaan kii tuun bi toona kur fanu. ¹² Li kpaa talas ki Masiaweira sommtɔɔ-ii mɔk poo yenɔɔɔ, ki bia fit dia u waas nan u ɲaak niib fanu. ¹³ Masiaweira sommteeb nba tuun bi toona fanu saa la baakir Masiaweileeb boor, ki bia sii mɔk parcheenn ki bet niib baa teen Yiisa Masia maɲ yada bi-aɲinba.

Barɲanii na nba tee barjaann bi-aɲinba

¹⁴ Maa sɔbin gbouɲ nba teena na, ɲaan n mɔk dindann nan man baar mɔtana ki la-a, ¹⁵ ɲaan li-i yukir ki n ki baar, gbouɲ na saa te ki a bann taa sii be bi-aɲinba Yennu ɲaaniib sinsuuk ni, binba ki kɔɔ Yennu nba fo gannib na. Njamme dia barɲanii nba tee barmɔnii na, ki bia see li paak. ¹⁶ Li tee barmɔniie nan Masia labaar nba ki Yennu fiit wannit na sumii bonchiann:

U din dɔkit nan gbanante,
Yennu Seyeenɲ wann nan u be fanu;
ki malakanba din lau.

I *Bi din dia tilɔnae ki tee daan.*

Ki niib din mɔɔnt u labaar ki tur nibooru booru, ki bi teenɔ yada tingbouɲ na ni, ki Yennu tan donnɔ sanpaapo ki u la dontir.

Ki jiin faakdammm po

⁴ Tɔn, Yennu Seyeenɲ set wantit yeenin ni nan yoo nba waa poorpo na, nisiab tan saa nyik Masia labaar nawa, ɲaan sak narinbiit nba saa kpannib na, ki bia wei Sintaanii wannu na. ² Binba want li faak wannu na fa faake, ki bi dudukit ji ki mukisib li paaki. ³ Li niibooru want a jakunt nan pookɔɔnt ki ɲani, a ki jesiat bia ki ɲan nan dinu; ɲaan timm nba bann Masia barɲanii ki teenɔ yada na, ti mi nan Yennu nan jebooru kura, a niib n tuu turɔ niipoouko li paak ɲaan di. ⁴ Bont nba kur ki Yennu nan na tee jeɲante. Ti-i turɔ niipoouk li paak ki dii, li ɲan nan dinu; ti daa yêen li siari, ⁵ kimaan Yennu yet a li kura ɲan; ki taa meik ki teenɔ niipoouk li paak na, ɲanne bia te ki jeet maɲ ɲan nan dinu.

Ki jiin Yiisa Masia toontunɲanɔ po

⁶ Li-i tee ki a jii kpaanii nba na ki tur Yiisa Masiaweira na, a sii tee u toontunɲanɔ, ki sii dint a mɔɲ nan maan nba ki ti teen yada na, nan wannɲanu nba ki a waa maɲ na. ⁷ Daa saak faak maan, kimaan li ki tee Yennu yari; li ki mɔk nyɔɔti; ɲaan a tumii yentinu binberɲ nan ninmɔnn. ⁸ Fi-i tumii a gbanant bi-aɲinba ki li sii kakii, li mɔk nyɔɔta, ɲaan yentinu binberɲ tumiiu mantik mɔk nyɔɔt. Kimaan li mɔk nyɔɔt ki turit tingbouɲ na ni mɔtana, nan Yendouɲ ni, yoo nba baat na. ⁹ Linba na tee barmɔniie, ki li ɲan ki niib n gaarir. ¹⁰ Ti gbaae ki tuun nan ninmɔnn, kimaan ti mɔk dindann Yennu nba fo na boor, ɲɔɔ tee sɔɔ kur Tinntɔɔ, mantik binba teenɔ yada.

¹¹ Wantib ki kpaamm linba na kura. ¹² Daa te ki sɔɔ siana, faa daa pɔ na paaki. A te ki a pinpauk nan a binbenɲanɲ, nan a lomm, nan a yada, nan a binben-yeenɲ n wann Masiaweira nba bo sii be bi-aɲinba. ¹³ Jiin a yoo nan a yaak kii karin Yennu gbouɲ, kii wantib li paak, kii mɔɔntir Masia barii na mɔkmɔk nan yoo nba ki n tan saa baar. ¹⁴ Daa tammit Yennu Seyeenɲ piinii nba be a ni na po; Yennu din tura piinii maɲ yoo nba ki sɔkiniinba din pak a po, ki yudamm bia yii bi nii a paak nae. ¹⁵ Ii tuun linba na nan ninmɔnn, ki sɔɔ kur n la a kpaatu Yiisa toona ni. ¹⁶ Ii mi a mɔɲ nan a wannu po. Ii dia wannu nba na, kimaan li-i tee ki a diar, a saa tinn a mɔɲ nan binba ki a wantib nawa.

Timoti nba sii dia Masiaweira bi-aɲinba

⁵ A daa yakii nan jakpersɔɔ, ɲaan pak turɔ nan a mɔɲ baa na, kii dia naasimm nan a mɔɲ ninjamm na, ² ki jii pookpera na ki bii tee nan a naanba na, ki poopaanii na-ii tee nan a mɔɲ niipoob na nan binben-yeenɲ kura ni.

³ Ii teen pakɔi nba ki mɔk got-teeb na sommir, ⁴ ɲaan pakɔɔ nba mɔk waas koo yaaboona, u waas koo yaaboona maɲ n piin ki tumii bi yentinu toona nba

tee linba ki tur bi תַּחַתְּךָ הַיּוֹם, nnae ki bi damm mun saa di bi niwubit נְיֻבִיט, kimaan linba ki Yennu loone na. ⁵ Pakוֹכֵךְ nba be u kuukoכְּךָ ki kaa כֹּכֵךְ, nnaan ki u dindann be Yennu ni, ki u mei Yennu yoo kur, הַכֹּכֵךְ tee barmוֹנִימַכְּךָ pakוֹכֵךְ. ⁶ Nnaan pakוֹכֵךְ nba tuun chonchonsin, u pon kpoewa nnaan daa be man. ⁷ Wantib kpaanii na ki bii waa ki daa מַכְּךָ biiti. ⁸ Wunba ki gorii u nikpiimm, mantik wuu kii fiin u מַכְּךָ nnaak niib po, li daano ji ki מַכְּךָ yada Masia ni; ki wunba ki tee Masiaweira גְּבֵאָה סָוּ.

⁹ A daa kaan pakוֹכֵךְ nba daa ki kpet gar bina piinloob na ki מַכְּךָ pakוֹכֵךְ kann ni. Linba pukin, li kpaal talas ki wuu tee wunba din kun מַכְּךָ yenuכְּךָ, ¹⁰ ki pon tuu מַכְּךָ sanjann u toona paak, ki tee wunba tuu mi waas wubiru fanu, ki gaan saamm u nnaak ni, ki tuun sikin-n-mַכְּךָ toona ki teen u leeb nba waa Masia na, ¹¹ ki sommit niib nba be fara ni, ki jii u מַכְּךָ kur teen toonjana tumu ni.

¹¹ Nnaan a daa pukii pakוֹכֵךְ poopaanii na pakוֹכֵךְ kann ni, kimaan bi-i tanji loon jakunt yoo nba, bi nyikit Masiaweira li yooe, ¹² ki pot bi מַכְּךָ sonn nba ki bi din senn turוֹכְךָ na, ¹² ki li tee biit. ¹³ Linba pukin, bi bia ki loon toona, nnaan lin מַכְּךָ הַיּוֹם ki tumii sanjaan, nan niib barii ni מַכְּךָ nu, ki lin piak linba ki nnaan bii piaki. ¹⁴ Li paak, min bo sii loon ki pakוֹכֵךְ nba tee poobis na n kun jabe ki mar waas, ki got bi nnae fanu, ki ti datai daa laat yaak ki piak biit ki jint ti po, ¹⁵ kimaan pakוֹכֵךְ pon tunn waa Sintaanii-e. ¹⁶ Nnaan poosוֹכְךָ nba tee Masiaweira ki מַכְּךָ pakוֹכֵךְ u nnaak ni, li kpaal talas ki wun gotib fanu, ki daa jikit bi jik-kpiata ki jint Masiaweira, ki Masiaweira na mun n got pakוֹכֵךְ nba ki מַכְּךָ got-teeb na.

¹⁷ Masiaweira saakab nba diab fanu na nnaan baakir nan paauk; mantik binba מַכְּךָ nnaan Masia labaar ki wantib li paak na, ¹⁸ kimaan li מַכְּךָ Yennu gboun ni a "Daa bobint naajak מַכְּךָ, yoo nba ki u boo dii," ¹⁸ ki bia מַכְּךָ a "Toontunn מַכְּךָ nnaan ki wun gaar u paauko."

¹⁹ מַכְּךָ, bi-i paan saakאוֹכְךָ barii, a daa te ki a baka be li ni, מַכְּךָ kira siara damm teen niib banlee amii bin gar nna. ²⁰ Binba tuun toonbiit na, a yakii namm Masiaweira numm ni, ki binba biar na n tin janmaanii.

²¹ Yennu nan Yiisa Masia nan מַכְּךָ Yennu malakanba מַכְּךָ ne ki n teena kpaanii nba na, a fan sak wannu na, ki daa מַכְּךָ ningannii, koo lukitin nan מַכְּךָ bonsiar ni.

²² A daa mantik jekir ki yiin nii מַכְּךָ paak a wun teen Masiaweira saakאוֹכְךָ. A daa מַכְּךָ a nuu siab toonbiit tumu ni; ii dia a מַכְּךָ fanu.

²³ A laafia nba ki jan na paak, a daa nyu nyun kuukoכְּךָ, nnaan a tuu nyu tilמַכְּךָ daan waan ki lin somm a מַכְּךָ ni.

²⁴ Nisiab toonbiit pon מַכְּךָ paanu nie nnaan ki bi daa ki bu bi buuti; ki siab toonbiit mun saa nyi paanu bi buut bunu poorpoe. ²⁵ Toonjana mun bia tee nnae, li yenn-nba nyii paanuwa, linba lek ki nyii paanu na gbaa, nnaan li kan fit מַכְּךָ ni.

I Koo: Ki wu Masiaweira taapant. II Bi-i kaan pakוֹכֵךְ, li wann nan u senn מַכְּךָ sonn nan u ji kan kun מַכְּךָ. III Bi booru ni, nei-i boo dii.

⁶ Li kpaal talas ki binba tee daaba na n tur bi yomdammm baakir, ki מַכְּךָ daa piak biir Yennu sann nan u wannu. ² Binba ki bi yomdammm tee Masiaweira na daa fiakit bi yomdammm man, baa yib bi nnae waas na paaki, nnaan li kpaal talas ki nnaamme n mantik tun fanu, kimaan bi yomdammm nba gaan bi toona nyכְּךָ na teen Masia yadawa, ki Yennu loonib. Ii wantib kii kpaamm toona na po.

Ki jiiin faak wannu po

³ מַכְּךָ-i want wannganu ki ki wei ti Yomdaanכְּךָ Yiisa Masia מַכְּךָ bona, nan Yennu weiu wannu na, ⁴ u gbee nan karinbaanii ki ki mi siari, ki bia מַכְּךָ מַכְּךָ nan kunkוֹכְךָ na מַכְּךָ, ki li baat nan funfunn, nan kunkוֹכְךָ na, nan nisukit, nan pinpakbiit, ⁵ nan מַכְּךָ yoo kura nibiit boor; nnaamm yaa dudukit ki somm fanu, ki ji ki מַכְּךָ barmוֹנִימַכְּךָ; bi dukii nan Yennu weiu tee a nirכְּךָ n teen מַכְּךָ.

⁶ Li-i tee ki nirכְּךָ numm gboot waa מַכְּךָ linba, Yennu weiu set מַכְּךָ nyכְּךָ, ⁷ kimaan ti din ki baar nan bonsiar tingboun na ni, ki ti bia tan kan nyi nan siar tingboun na ni, ⁸ nnaan ti-i מַכְּךָ jeet nan tiat, li nnaan ki ti numm n gboor; ⁹ nnaan binba loon bii tee מַכְּךָ, nnaamme מַכְּךָ jinjamii ni, nan barit ni, nan jatii מַכְּךָ nba tee dan ki biir niib ki baantib yann na ni, ¹⁰ kimaan likirii lomme tee bonbiir kur jiiin. Nisiab pon jii bi מַכְּךָ ki teen likilonbiik nie; ki ji ki teen Masia yada. Nanne teen ki bi laat parbibooru booru.

מַכְּךָ nba kpaan Timoti bianjinba

¹¹ מַכְּךָ, fin Timoti nba tee Yennu nirכְּךָ na nnaan, li nnaan ki a מַכְּךָ nyi linba na kura ni, nnaan yabir kii be fanu, kii מַכְּךָ yentinbinber, kii tuun Yennu toona fanu, kii loon niib, kii מַכְּךָ sukuru, kii be soon nna. ¹² Yabit a מַכְּךָ kii waa yada מַכְּךָ nan ninמַכְּךָ, kii dia manfoor nba kaa gbennu na. Yennu din yiina ki a gaar manfoor manje, yoo nba ki a din nyinn a מַכְּךָ paanu ki tur Masia, niib bonchiann numm ni na. ¹³⁻¹⁴ N kpaanae, Yennu nba teen bont kura manfoor na, nan Yiisa Masia nba din nyinn u מַכְּךָ siarjann Ponsius Pailat numm ni na מַכְּךָ, a fii dia Yennu sennu fanu, ki li daa מַכְּךָ biit מַכְּךָ מַכְּךָ nan daar nba ki ti Yomdaanכְּךָ Yiisa Masia tan saa מַכְּךָ na. ¹⁵ Yennu nba ki ti piak na, מַכְּךָ kuukoכְּךָ tee Yudaanכְּךָ, ki tee kpanbara kur Kpanbar, ki bia tee yomdammm kur Yomdaanכְּךָ; מַכְּךָ tan saa te ki Yiisa n מַכְּךָ yoo nba jan; ¹⁶ מַכְּךָ kuukoכְּךָ kan kpo; u be yentchיוֹכְךָ nba ki nirכְּךָ kan fit nakin na ni; מַכְּךָ ki מַכְּךָ daa ki mi lau koo ki saa fit lau; מַכְּךָ yen paku nan pan yoo nba kaa gbennu. Mamמַכְּךָ.

¹⁷ A kpaan מַכְּךָ na ki bi daa מַכְּךָ dont-n-mַכְּךָ, koo ki tee bi dindann מַכְּךָ ni, kimaan li מַכְּךָ tee wouno; nnaan bin teen bi dindann kur Yennu ni; מַכְּךָ turit bont kur a ti gaar kii מַכְּךָ parpeenn. ¹⁸ Bii tuun toonjana, ki bi toonjana man-ii yab; ki bi nii-ii yaa nan piinii turu. ¹⁹ Nnae saa te ki bii מַכְּךָ מַכְּךָ sanpaapo, ki li guub nan yoo nba tan saa baar; ki bi sii fit מַכְּךָ manfoor nba tee barmוֹנִימַכְּךָ manfoor. ²⁰ Timoti, ii guu

barɲanii nba ki Yennu jii teen a nuu ni na. A nyik jat
mɔɲɔk nan labafaanu nba ki mɔk nyɔɲt ki bia ki tee

Yennu yar, ki siab yir “bannu” na; ²¹ kimaan siab pon
yaa ɲamm mɔkir, ki li paak bi nyik Masia sɔnu na.
Yennu ninkpabaun-ii be nani.

2 Timoti

Ki jiiin 2 Timoti gbouŋ na po

ገገገ gbouŋ nba pukin ŋanlee ki u din ሥጋጋ ki tur Timoti na din mantik tee kpaaniiie ki teens, ki u tee u toontun-nanገገ nba tee bik, ki bia tee u sommtገገ. Li baryur jiiin gbankur poe. U teen Timoti kpaanii nan kpaŋ-n-ገገ a wuu ገገገntir Masia po, kii dia barmገገii wannu nba tee barŋanii na, nan Yennu gbounkperuk ni maan na, ki bia tun u toonn nan waa set tee wantገገ nan barŋanii ገገገ-ገገ na, kii di biak.

1 Min ገገገ, wunba teen Yiisa Masia toonii, Yennu loomm paak, a n ገገገnt manfoor nba ki Yennu din lor turit Yiisa Masia paak na, **2** n ሥጋጋ gbouŋ na ki teen n bilonkak Timoti. Ti Baa Yennu nan ti Yomdaano Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nana.

Ki jiiin niipoturu nan kpaanii po

3 Yennu nba ki n jiantirገገ nan dudukŋant, nan n yee-jamm nba din tuun bianjinba na, mi-i meገገ, n tian a po yoo kura n miaru maŋ ni, nyገገ nan yonnu ni, ki teens niipoouk a paak. **4** N tian a ninnyuut po, ki lek loon ki n la-a kii ገገገ parpeenn bonchiann. **5** N tian faa teen Yiisa Masia yada nan barmገገii bianjinba; ki a yaa Lowis nan a naa Yunis mun poŋ din teens yadawa. N ki ገገገ birsuk, a mun bia teens yadawa. **6** Li paak ki n tiana maa fan fiin piinii nba ki Yennu tura yoo nba ki n din yii n nii a paak na, **7** kimaan Seyeeŋ nba ki Yennu turit na ki teenit ŋarjamaandamm kaa, ŋaan Seyeeŋ maŋ teent paŋ nan lomm, nan dia-n-ገገገ binberje.

8 Li paak, ii ገገገntir ti Yomdaano labaar na ki daa tiin fei. A bia daa tiin fei nan maa be dansarik ni u paak na, ŋaan sak biakdinu u barŋanii maŋ paak, nan Yennu nba tura paŋ bianjinba na. **9** ገገገ Yennu-e tinnit ki yiinit a tii tee popeendamm. Waa yiinit bianjinba, li ki tee ti toonŋana paak kaa, ŋaan u ገገገገ din senn a u saa tint ninbaauk, Yiisa Masia paak. U din senn nnae yoo nba ki u daa ki nan durinya na. **10** ŋaan ti Tinntገገ Yiisa Masia-e baar ki fiit wannit li po. ገገገ Yiisa Masia din biir kuun paŋ, ŋaan bia wannit a ti-i sak u barŋanii maŋ, ti saa la manfoor nba kaa gbennu.

11 Yennu poŋ din yiinin a n teen toonii nan wantገገ ki ገገገnt barŋanii maŋe. **12** Li paake ki n di biak ŋaan ki tiin fei, kimaan n mi maa jii n ገገገገ ki teen wunba nuu ni, n mi ki birsuk kaa nan u saa fit dia linba ki u jii teen n nuu ni na fanu ገገገገገ nan joontu Daar na ni. **13** Ii dia maa din wanna barŋanii ሥጋጋ nba na fanu, kii waa-r nan yada nan lomm nba ki Yiisa Masia teent na.

14 Yennu Seyeeŋ paŋ nba be ti ni na paak, ii dia barŋanii nba ki u jii teen a nuu ni na.

15 A poŋ mi nan ሥጋጋ kur nba be Asia yent ni na nyiki-ma; bi siabe tee Fijelus nan Hemojenes. **16** Ti

Yomdaano n tin Onesiforus ŋaateeb ninbaauk, kimaan u daan ገገገ cheen n par, ki ki tin fei nan maa be dansarik ni na. **17** Waa daan tan baar Rom doo ni yoo nba, ki u piin loon maa be siaminba nan waa tan la n boor. **18** Ti Yomdaano n tinገገ ninbaauk joontu Daar maŋ ni. A ገገገ mi fanu waa din sommin bonchiann bianjinba, Efesus doo ni.

Ki jiiin Yiisa Masia lanjinŋano po

2 N bik, fin ŋanimin chee a par Yiisa Masia nba somma bianjinba, u ninbatinu ni na paak. **2** Faa poŋ din gbat wannu nba n peŋ, niib bonchiann numm ni na, a jiir ki wann nisiab nba tee yadadamm, binba saa fit wann leeb mun.

3 A sak di biak nanin, faa tee Yiisa Masia lanjinŋano na. **4** Lanjima nba loon u saakገገ numm n gboou, u ji ki ገገገmat u binberj nan linba ki tee lanjimanba toona.

5 Wunba tiin poot nantaar kan fit nyann ki gaar li nyገገ, see ki u sak wei li sennu kur. **6** Li kpaat alas ki kpaarገገ nba tun nan ninገገገ n sint gaar jeet na tor.

7 Ii dukii linba ki n beera na po, kimaan ti Yomdaano saa te ki fan fit bann li kura paak.

8 Ii tian Yiisa Masia po, wunba tee Defid yaaboonn, ki din fiir kuun ni, nan maa ገገገntir barŋanii na ki teen niib bianjinba na. **9** Barŋanii maŋ paak, ki n be nan jarit ki di biak, nan n tee toonbiitdaano na; Yennu barii maŋ ŋarin ki be nan jarit kaa. **10** ŋaan Yennu ni-gannkab na paak ki n lek di sukuru biak kur ni, a bin mun la tinnu Yiisa Masia paak, kii ገገገ parpeenn nba kaa gbennu na. **11** Barii na tee mamገገገ a:

“Ti-i kpo nana,

ti mun tan sii ገገገ manfoor nance.

12 Ti-i ገammit yabii, ti mun tan saa di naan nance;

ŋaan ti-i yaa ti ki miu, u mun tan sii yaa u ki miti.

13 Ti-i kii ገገገ yada, ŋaan ገገገ tee barmገገii daance,

kimaan u kan mi ገገገ u ገገገገገ binberji.”

ti mun tan sii ገገገ manfoor nance.

12 Ti-i ገammit yabii, ti mun tan saa di naan nance;

ŋaan ti-i yaa ti ki miu, u mun tan sii yaa u ki miti.

13 Ti-i kii ገገገ yada, ŋaan ገገገ tee barmገገii daance,

kimaan u kan mi ገገገ u ገገገገገ binberji.”

Ki jiiin toontunገገ nba pent Yennu par po

14 A tiar a niib linba na, ki turib kpaanii Yennu boor, a bi daa ገገገ ገገገገ paaki; ገann ki ገገገ nyገገ, ŋaan li bi-ir binba gbiin nae. **15** Yabit a ገገገ paak ki Yennu n pa-ka, kii tee toontunገገ nba dia barmገገii ገገገገገ ki

want niib fanu, ki tan daa di fei u toona ni. ¹⁶ A nyinn a mɔŋ labafaanu nba ki tee Yennu yar ki bia ki mɔk nyɔt, ki saa te ki niib n fɔkit nan Yennu na ni. ¹⁷ Li wann-booru tee nan fiɔk nba tuu di gbanant nae. Haimeneus nan Filetus daan want li wann boorue. ¹⁸ Bi ki want niib barmɔnii labaar, ŋaan tuni siab yada ki yaa kuun fiiru yoo na poŋ baar gara; ¹⁹ ŋaan Yennu mɔmaan na ŋarin see-e chib nan fiakir nba kan mi damm na; ki mɔbona nba sɔb li paak tee nnae a: "Ti Yomdaanɔ mi binba tee u yab." Li bia sɔb a, "Wunba kur yet a u tee ti Yomdaanɔ yɔɔ, li kpaas talas ki wun nyik toonbiit tumu."

²⁰ Ŋmanbooru boorue be ŋasaakak ni; kutsɔnt kuukɔ kaa be li ni, siab tee ŋmanii, ki siab mun tee yɔk. Ki li siab nyɔt yab bonchiann, ki siab nyɔt ki yabi. ²¹ Wunba-i nyik toonbiit ki tee popeendaanɔ, u sii tee nan ŋmarŋ nba mɔk nyɔt ti Yomdaanɔ boor, ki janŋ nanɔ, ki teen siir a wun tun toonŋana kura nae. ²² Nyint a mɔŋ nipaauŋ nianbiik na ni, ŋaan kot ki fin nan binba para yeen ki bi yi ti Yomdaanɔ ki loon sommir na n wei yentinu sɔnu, nan yada sɔnu, nan lomm sɔnu, nan parmaasir sɔnu. ²³ A nyik jatii nan liinsin mɔniat. A poŋ mi nan li joontir nan kunkɔnae. ²⁴ Li ki ŋan ki ti Yomdaanɔ toontunɔ-ii kɔn nan niibi. Li ŋan ki wuu tee burchimɔ sɔk kur boor, kii tee wantɔŋanɔ nba mɔk sukuru, ²⁵ kii tee wunba be soon nna kii kpaan binba nɔi nanɔ na, li pasiar Yennu n tan turib yaak ki bin nyik bi dudukbiit marŋ ki bann barmɔnii wannu, ²⁶ ki la yan ki lɔkit Sintaanii barit, ki sak ŋɔɔ Yennu loomm.

Ki jiin dajoontii po

³ Ii mi nan tingbounŋ na dajoontii yoo tan sii paar. ² Niib tan sii tee jawudamme, nan liklonbiik damm, nan karinbaandamm, nan want-n-mɔŋ damm, nan binba sukii niib, nan binba ki saak bi damm mɔi, nan binba ki tian ŋamm po, nan binba ki tiin Yennu. ³ Bi tan kii mɔk lomm nan niibi. Bi tan sii tee mɔlanfikdamme, ki kan soor bi mɔŋi, ki sii tee kpikpiruk damm; ki naan bonsusoot; bi tan kii loon toonŋanae, ⁴ bi tan sii nyi leeb poae, ki tee kaatkaat damm, ki dont bi mɔŋ; bi tan sii loon linba mamme ki gar Yennu, ⁵ bi tan sii dia Yenjiantu sanne, ŋaan ki saak Yennu paŋ. Nyint a mɔŋ li nibooru ni. ⁶ Bi siabe lin ki doi ŋei ki kpann ki nyant pooliinii nba tuun toonbiit bonchiann ki waa bi para nianbiit booru booru na. ⁷ Yoo kura, li poob tumie ŋaan kan mi bann barmɔnii sɔnu. ⁸ Janes nan Jamberes nba din ki sak nan Moses bianŋinba na, li jabooru mun tee nnae, bi kɔn nan barmɔniie, bi dudukit ki ŋani, bi bia ki waa yada sɔnu; ⁹ ŋaan bi kan fit kpann niib ki yukiri, kimaan sɔk kur tan saa la bi jatii nba tee bianŋinba, nan baa din la Janes nan Jamberes jatii bianŋinba na.

Kpaanjoontii

¹⁰ Ŋaan fin ŋarin poŋ wei n wannu, nan n binbenŋ, nan n dudukita. A poŋ mi maa teen Masia yada bianŋin-

ba, nan n sukuru, nan n lomm nan niib, nan n gbankur, ¹¹ nan niib nba mukisin bianŋinba, nan n biakdinu ni. A mi linba kur tumin Antiok, nan Ikonium nan Listra doi ni. A mi maa din la mukisubiit bianŋinba; ŋaan ti Yomdaanɔ nyinnin li kur ni. ¹² Barmɔniie, niib saa mukis wunba kur tee Yiisa Masia yɔɔ ki loon wuu tee yentinnɔ na; ¹³ ki nibiit nan kpinkpannii damm lek tan sii ŋammit pukii bi toonbiit, ki kpann leeb, ki bi leeb mun saa kpannib. ¹⁴ Ŋaan fin ŋarin, ii dia barii nba ki a tumii ki teenir yada na, kimaan a poŋ mi nan binba din tee a wanteeb na tee barmɔnii damme; ¹⁵ ki a bisin niwa, a poŋ mi Yennu gbounŋ nba fit teena yan, ki wanta faa saa teen Yiisa Masia yada ki tinn bianŋinba. ¹⁶ Maan nba kur be Yennu gbounŋ ni na nyii u mɔk nie, ki li kur mɔk nyɔtɔ, ki wantit u po, ki kpaanit, ki ŋammit ti benu, ki wantit yentinu sɔnu, ¹⁷ a Yennu toontunɔ binbenŋ-ii ŋan, ki wun teen siir kii tuun toonŋanbooru kur.

⁴ Yiisa Masia nba tan saa jen ki di naan ki bu footib nan kpeemm buut na, ŋɔɔ nan Yennu tɔɔne ki n beera, ² a fii mɔntir u barii; ki yoo-i lekki janŋ koo li-i kii janŋ, fin-ii mɔntir, kii piak niib bi toonbiit po, kii kpaanib, kii mɔntib para, kii wantib barii marŋ nan sukuru yoo kura, ³ kimaan yoo baat ki niib ji tan kii gbiin wannŋanu, ŋaan tan sii waa bi mɔŋ nianbiite, ki gbiin wanteeb bonchiann nba sii wantib baa loon bii gbia linba. ⁴ Bi kan gbiint barmɔnii marŋ, ŋaan loon bii gbiin labagana. ⁵ Ŋaan fin-ii tee subindaanɔ yoo kur, kii saak biakdinu, kii mɔntir Yiisa Masia barŋanii, kii tuun toona kur nba ki Yennu tura na.

⁶ Kimaan min ŋarin, yoo baar nan man lu n miara; yoo baar nan man nyi tingbounŋ na niwa. ⁷ N gbaa gbigbaanŋana; ki tun n toonn gbenna; n lek dia yada labaar na. ⁸ Li paak, nyɔt nba tee yentinu nyɔt dɔɔ guun sanpaapo; ki ti Yomdaanɔ, wunba bu niib buut nan barmɔnii na tan saa turin nyɔt marŋ, buut daar. U tan kan tur min kuukɔ kaa, ŋaan u tan saa tur binba kur mun loon wun jen nae.

Majoontik

⁹ Yabit ki baar n peŋ yian yian na. Kreskens saan Galasia-wa, ki Taitus mun saan Dalmasia-wa, ¹⁰ Demas mantik loon tingbounŋ na bona bonchiann, li paak u nyikin ki mun saan Tesalonika-wa. ¹¹ Luk kuukɔɔ ji be nanin. Jiin Mak baar nanɔ na, kimaan u toona mɔk nyɔt ki turin bonchiann. ¹² N tun Tikikus ki u saan Efesus-a. ¹³ Fi-i baat yoo nba, fan jii n liatir nba ki n daan nyik Trowas, ki li be Kapus boor na; a bia jii n gban-ɔɔbir nan n kadagbant na.

¹⁴ Aleksander, wunba kur saauk na din tumin linba bi bonchiann; Yennu saa dat u tubir, waa tun linba na paak. ¹⁵ Ii mi a mɔŋ nanɔ, kimaan u kɔn nant, barŋanii nba ki ti mɔntir na paak bonchiann.

¹⁶ Maa daan piin n mɔŋ paak kɔn na, sɔk ki set n poorpo; bi kur daan nyikimi. Yennu daa teemm biit li paaki. ¹⁷ Ŋaan ti Yomdaanɔ daan be nanin, ki turin paŋ, ki n fit mɔk barŋanii marŋ kur ki tur binba ki tee Juu teeb na kura, a bin gbat. Ŋɔɔ daan nyinnin kuun

Taitus

Ki jjiin Taitus gbouŋ na po

Taitus din ki tee Juu nirɔ, ŋaan teen Yiisa yada, ki tee Pɔɔl toontunnanɔɔ nan u sommtɔɔ, barŋanii na toona ni. Pɔɔl gbouŋ nba ki u tur Taitus na din want a wun biar Kret tiŋ nie, kii gorii Yiisaweira na benu.

1 Min Pɔɔl, wunba tee Yennu daabir nan Yiisa Masia toonii na, mine ki Yennu gann ki tumin u nigannkab boor a n chee bi yada, ki te bin bann u barmɔnii labaar nba wantit yentinu sɔnu na, ² ki bia turib dindann nan bi sii mɔk manfoor nba kaa gbennu. Yennu nba ki fa faak na din senn mɔsonn ki sɔɔ durinya daa ki piin, a u tan saa turit manfoor maŋ, ³ ki yoo nba din tan jaŋ na ki u fiit wann li labaar u maan ni; ki jii labaar maŋ ki teen n nuu ni, ki n mɔɔtir nan ti Tinntɔɔ Yennu nba turin mɔb na. ⁴ N sɔbin gbouŋ na ki teen fin Taitus nba tee n bimɔŋ, yada yennkɔɔ ni nae. Ti Baa Yennu nan ti Tinntɔɔ Yiisa Masia ninkpabaun nan parmaasir-ii be nana.

Ki jjiin Taitus toona po

⁵ N din te ki a biar Kret tiŋ ni maa a ŋamm bonsiar kur nba kpaalalase, ki gann Masiaweira saakab doo kur ni, nan maa wanna bianjinba na: ⁶ Li kpaalalase ki Masiaweira saakɔɔ daa mɔk biiti; kii mɔk poo yenkɔɔ; ki u waas n teen Masia yada, ki daa tee wabiit nan tubkangbata; ⁷ kimaan Masiaweira yudaance yen Yennu toona. Li paak, li kpaalalase ki u daa mɔk biiti: U daa tee bongaann, koo wunba dont wutoor yann yanni, koo ki tee danyuuruk, koo kpikpiruk daanɔ, koo liklonbiiuk daanɔ. ⁸ Li kpaalalase ki wuu mi saamm gaaru, kii loon toonŋana tumu, kii sub, kii be fanu, kii tee popeendaanɔ, kii mi u mɔŋdianu, ⁹ kii dia barmɔnii labaar nba ki bi din wannɔ na. Nanne saa te wun fit wann niib wannu nba took, ki fit nyann binba ki saak barmɔnii wannu maŋ.

¹⁰ N beera linba na, kimaan mɔyɛtdamm be bonchiann, ki Juu tesiab mantik tuun nnae, ki dia bi mɔmaan nba kaa nyɔɔ ki kpaalalase leeb. ¹¹ Li kpaalalase ki fan gɔɔ bi labaar maŋ, kimaan bi liklonbiiuk paak ki bi lin want niib linba ki ŋan nan bii want, ki ŋmat ŋasai niib dudukit. ¹²⁻¹³ Kret jasɔɔ, wunba din tee bi tiŋ sɔkinii na din yet a: "Kret teeb fa faak yoo kura; bi tee nan bonkobibiit nae, ki bia tee forinfoona nba loon diina kuukɔɔ." Waa din yet bianjinba na tee barmɔniie. Li paak, li kpaalalase ki a yakii namm fanu, ki bin dia Masia labaar na nan barmɔnii, ¹⁴ ki ji daa fiin Juu teeb faak po, ki bia daa fiin niib nba ki saak barmɔnii wannu na po. ¹⁵ Popeendamm boor, bonsiar kur yeene; ŋaan biitdamm nba ki teen Masia yada na, siar ki yeen bi

boori, kimaan bi dudukit nan bi yan ki yeeni. ¹⁶ Bi yi bi mɔŋ Yenmiirae, ŋaan ki bi toona want nan bi ki mi Yennu. Bi tee mɔyɛtdamme, ki nubir Yennu boor, ki bia kan fit tun toonŋansiari.

Ki jjiin wannmɔnu po

2 Taitus, fin-ii want wannmɔnu na. ² A kpaan jasaakab na ki bii be soon nna, kii sub, kii dia bi mɔŋ, kii dia Masia labaar fanu, kii loon niib, kii mɔk gbankur. ³ A bia kpaan poosaakab na ki bii tee popeendamm. Bi daa tee sanjaanjanna, ki daa mantik tee danyuura. Li kpaalalase ki bii want linba ŋan, ⁴ kii want poobis na ki bii loon bi sɔrib nan bi waas, ⁵ kii dia bi mɔŋ, kii tee popeendamm, kii tee ŋapoonŋamm, kii be fanu, kii saak bi sɔrib mɔk. Nanne saa te ki sɔɔ kan fit pak bonbiir ki jjiin Yennu maan na po.

⁶ A bia kpaan naasimm ki bin dia bi mɔŋ. ⁷ A mɔŋ-ii be fanu bonsiar kur ni, kii want leeb baa sii be fanu bianjinba. A wann niib Masia labaar nan barmɔnii, kii sub, ⁸ kii piak linba took ki sɔɔ kan mi yiinir yanni, ki binba loon ki bii kɔn nant daa laat bonbiir nba ki bi saa pak ti po; ŋanne saa te ki bin di fei. ⁹ Li ŋan ki daaba-ii saak bi yomdamm mɔk, kii pent bi para bonsiar kur ni. Bi daa mɔk nan bi yomdammi, ¹⁰ ki daa jaan bi siari. Li kpaalalase ki bin wann bi mɔŋ nan bi be fanu nan barmɔnii yoo kur; ŋanne ki bi binberŋ kur saa wann nan ti Tinntɔɔ Yennu wannu na ŋan bonchiann.

¹¹ Kimaan Yennu tur nisaarik kur sɔnu a wun la tinu; ŋanne fiit wann u ninbatinu nba yab bianjinba. ¹² Li ninbatinue wannit a tin nyik linba kur ki tee yentinu na, nan tingbouŋ na loonbiit, ŋaan dia ti mɔŋ, kii be fanu, kii tiin Yennu, tingbouŋ na ni, ¹³ kimaan ti guu ki mɔk dindann nba turit parpeenn nan ti Yabint Yennu nan ti Tinntɔɔ Yiisa Masia saa dɔkit yentsaakar ni; ¹⁴ ŋɔɔ din gaar ti paak ki kpo, a wun nyinnit biit kur daabisin ni, ki te ki ti tee popeendamm nba tee u kuukɔɔ yab, ki tee niib nba numm mɔn nan toonŋana tumu.

¹⁵ Wantib linba na kura, kii cheen bi para, kii kpaanib nan Yennu nba tura yudant bianjinba na. Daa te ki sɔɔ gorii yanni.

Ki jiin Masiaweira binberj po

3 A tiarib ki bin tur bi tiŋ yudamm nan yentdamm baakir, ki sak bi mɔi, ki teen siir nan toonŋana tu-mu yoo kur. ² Betirib ki bi daa piak barbiit sɔɔ paaki, ki daa kɔn nan leebi, kii be soon nna, kii teen sɔɔ kur baakir; ³ kimaan sianyoo ti mɔŋ din ki mɔk yami, ti din tee mɔyêtdamme, ki waa sɔnu nba ki tooki, ki waa ni-anbiit sɔnbooru booru. Ti din tuu ki mi dudukit nba ŋan; ki tee funfunn damm, ki ki loon ti leeb, ki bi mun ki loont. ⁴ Ŋaan ti Tinntɔɔ Yennu lomm nan u burchint nba din tan fiit nyii paanu yoo nba, ⁵ ki u tinnit. Li ki tee ti tiŋ toonŋana paak kaa, ŋaan u mɔŋ ninbatinu paake ki u tinnit, ki din wuurit ki nyinn ti biit, ki te ki u Seyeerj ŋamm nant, ki turit manfopaann, ⁶ ki jii u Seyeerj maŋ ki turit, ti Tinntɔɔ Yiisa Masia paak. ⁷ Yennu ninbatinu paak ki u tun nna a wun teent niŋamm u boor; ki bia teent u waas nba mɔk dindann a ti saa la manfoor nba kaa gbennu. ⁸ Bari na tee barmɔniie.

N loon ki a jii a dudukit kur kii wantib linba na, ki binba teen Yennu yada na n jii bi yoo ki tun linba ŋan;

ŋanne ŋan ki mɔk nyɔɔt ki tur sɔɔ kur. ⁹ Ŋaan nyik mɔmɔyana, nan yaadindont kanu, ki daa kɔn nan leeb, ki bia daa mɔi mɔmɔk sennu paak, kimaan linba na kura ki ŋan, ki bia ki mɔk nyɔsiati. ¹⁰ Nirɔ-i tee tukina daanɔ, fan kpaanɔ yomm koo munlee; ki u baka-i kaa li kpaanii ni, fan nyikɔ ki ji daa fiin u po, ¹¹ kimaan a mi nan li nibooru nyik Masia weiuwa, ki u toonbiit nae want u biit.

Kpaanjoontii

¹² Mi-i tun Atemas koo Tikikus a boor yoo nba, fan yabir ki chetin Nikopolis doo ni, kimaan n sii be leje wonfufuk yoo. ¹³ Yabit a mɔŋ ki somm Senas, wunba tee barbuurɔ na, nan Apolos, ki bin la baa loon linba kur ki piin bi sɔnii na. ¹⁴ Li kpaan talas ki Masiaweira-ii tuun toonŋana kii sommit niib bi fara ni, ki daa be binberj nba kaa nyɔɔti.

¹⁵ Binba be n boor na kura foonta. A foont binba teen Masia yada ki loonit na. Yennu ninkpabaun-ii be nan i kura.

Filemonn

Ki jiin Filemonn gbouŋ na po

Filemonn din tee wunba waa Yennu yoo kure, ki tee Kolosa doo ni Masiaweira na yenɔ, ki bia tee daabir nba ki bi yiu Onesimus na daanɔ. Daabir maŋ din chɛr yaat u daanɔ boore, ki tan chet Pɔɔɔɔ dansarik ni. Li din nyii Pɔɔɔɔ boore ki Onesimus tan teen Masiaweirɔ. Pɔɔɔɔ din sɔb gbouŋ na ki barin Filemonn a wun nyik chab daabir Onesimus maŋ nba ki kɔkɔ Pɔɔɔɔ jiiɔɔ u boor na, ki li daa tee waa tee daabir nba la nyikin chab na kuukɔ kaa, ŋaan waa mun bia tee Yiisaweirɔ na paak.

¹ Min Pɔɔɔɔ nba be dansarik ni Yiisa Masia sann paak na, nan ti naa bik Timoti-e sɔbin gbouŋ na ki teen fin ti toontunnanɔɔ Filemonn nba ki ti loona na, ² nan Masiaweira nba lakii jiantir Yennu a ŋaak ni na; ki bia teen ti niipoo Afia nan ti toontunnanɔɔ Aki-pus. ³ Ti Baa Yennu nan ti Yomdaanɔ Yiisa Masia ninkpabaŋ nan parmaasir-ii be nani.

Ki jiin Filemonn lomm nan u yada po

⁴ N naa bik Filemonn, yoo nba kur ki n tiar a po n mi-arɔ ni, n teen Yennu niipoouk, ⁵ kimaan n gbat faa teen ti Yomdaanɔ Yiisa yada ki loon u yab kur bianjin-ba. ⁶ N mei Yennu, a timm nan fin nba taan ki teen Masia yada na, lin te ki tin bann fanu binbenŋaŋ nba tee ti yar u ni na. ⁷ N naa bik, a lomm maŋ turin parpeenn nan pardɔɔɔnn bonchiann, kimaan a cheen Yiisa yab kur para.

Ki jiin Filemonn daabir Onesimus po

⁸ Tɔɔ, Masia paak, n bo kii mɔk janmaanii nan man beta ki fan tun linba tooki, ⁹ ŋaan lomm paak ki n meia, min Pɔɔɔɔ nba tee saakɔ, ki bia be dansarik ni mɔtana Yiisa Masia paak na, ¹⁰ n meia ki teen Onesimus, wunba tee n bik na, kimaan maa be dansarik ni nae ki n pakɔ barŋanii na ki u teen yada. ¹¹ Sinsinn, u daan tuu ki mɔk nyɔɔɔ ki turani, ŋaan mɔtana u ji mɔk nyɔɔɔ bonchiann ki teen min nan fin kura. ^I

I *Onesimus paake tee "mɔk nyɔɔɔ."*

¹² Mɔtana, n yaa wun ŋmat a boore; ki n par kur be u ni. ¹³ N bo loon ki mii diau n boor nna na, ki wun gaar a paak ki sommin, yoo nba ki n be dansarik ni Masia barŋanii paak na. ¹⁴ ŋaan n ki loon ki n mukisa kaa ki a sommimi, ŋaan n loon ki a sommin nan a mɔŋ loomme. N ki loon ki n tun siar ki li ki tee a loommi.

¹⁵ Li pasiar, u yaatu na paak saa te ki a ji diau yoo kur. ¹⁶ Mɔtana, u ji ki tee daabir kaa, ŋaan u chee daabir: u tee ti naa bilonkake. Maa loonɔ bonchiann bianjinba na, ŋaan a sii loonɔ ki gar nnawa, kimaan u tee a daabire ki bia tee a naa bik, ti Yomdaanɔ ni. ¹⁷ Li paak, li-i tee ki a mi a n tee a yɔkɔkie, fan gaarɔ nan faa bo saa gaarin bianjinba na. ¹⁸ Li-i tee ki u biira siar, koo ki u dia a pansiarie, fan te ki n pa. ¹⁹ N sɔbin nan n mɔŋ mɔŋ nuue na: Min Pɔɔɔɔ-e saa pa-a; ŋaan min kaa saa beta, a mɔŋ mi nan a dia n pann a manfoor paak. ²⁰ Li paak, n naa bik, sommitin ti Yomdaanɔ paak, ki dɔɔɔ n par, taa tee weinanleeb Masia ni na paak.

²¹ N sɔbin gbouŋ na ki teena, ki ki mɔk birsuk nan a saa sak tun ki lin gar maa beta linba na kura. ²² A bia lon diiuk ki guunin, kimaan i Yenmiaru paak, n mɔk dindann nan Yennu saa te ki n jen foontiiwa.

Foontjoontii

²³ Epafra, wunba ki min nan kɔkɔ be dansarik ni Yiisa Masia paak na teena u foontii; ²⁴ ki n toontunnanleeb, Mak, nan Aristakus, nan Demas, nan Luk, mun bia teena bi foontii.

²⁵ Ti Yomdaanɔ Yiisa Masia ninkpabaŋ-ii be nani.

Hiibru teeb

Ki jiin Hiibru teeb gbouŋ na po

סכּע דינ סכּב גבּוּן נא טור ייִסאַוועיראַ נבאַ טעע יוו טעב. יוו טעב סאַנלעע טעע הייברו טעב. נאַמע דינ די ביאַק ייִסאַוועיראַ פאַק, קי לי ייִ דינ טענן וואַן נאַן בּינ נייק ייִסאַוועיראַ.

Yennu nba turit u mɔmaan u Bija Yiisa ni bianjinba

1 Yaayoo ni, Yennu din jikit yoo bonchiann nan sɔnii bonchianne ki te ki sɔkiniinba piak teen timm Juu teeb yeejamm; ² ɲaan mɔtana u te ki u Bija nba ki u gannɔ a wun yent bonsiar kur nae pak nan timm. U din te ki u Bija maɲe nan durinya na kur. ³ Ɲɔɔɔ tee Yennu mɔɲ mɔɲ ninnaun, ki yentir Yennu maɲ yentu na, ki dia durinya yaka kur nan u mɔmaan nba mɔk paɲ. Waa din tun linba saa te ki niib n la nyikinhab bi biit paak yoo nba na, ki u ji kar Yabint Yennu niidiitu po, Yendɔun ni.

Ki jiin Yennu Bija paɲ po

⁴ Yennu nba te ki u Bija maɲ sann gbeɲ gar malakanba sana bianjinba na, nnae ki u Bija maɲ set garib. ⁵ Ki-maan Yennu daa ki mi yet malakasɔɔ a:

“Fine tee n Bija, ki dinnae ki n teen a Baa.”

Yennu bia ki mi pak malakasɔɔ po a:

“N tan sii tee u Baa, ki u tee n Bija.”

⁶ Yennu nba din tan yaa wun baar nan u Bija, wunba tee bonnankara yur tingbouŋ na ni yoo nba, ki u gbouŋ yet u po a,

“Li kpaa talas ki Yennu malakanba kura n jiantɔ.”

⁷ Ɲaan malakanba na po ɲarin ɲɔɔ Yennu din yet a:

“U te ki u malakanba tee sei, ki bia teemm ki bi tee mupeenu.”

⁸ Ɲaan u yet u Bija na ɲarin a:

“Yennu, a naan na sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki ɲante sii tee a naan dammir.

⁹ Faa loon ɲant ɲaan ki ki loon biit na paak te ki min Yennu ganna ki tura parpeenn bonchiann ki gar maa tur a yɔɔsnba bianjinba.”

¹⁰ Yennu gbouŋ bia din yet a

“Yennu, pinpiik niwa fine din nan tingbouŋ na, ki nan sanpaak nan a mɔɲ nii.

¹¹ Bi tan saa kpowa, ɲaan fin lek sii kɔɔ be-e; bi kur tan saa kpete ki chat nan chinchenn na,

¹² ki fan pɔbimm nan baauŋ na, ki bin lebit nan chinchenn na.

Ɲaan fin ɲarin tee yomme yoo kur, ki a manfoor na kaa gbennu.”

¹³ Ɲɔɔ, Yennu daa ki mi bet malakasɔɔ a:

“Karin n niidiitu po

mɔkmɔk nan maa tan saa jii a datai ki teemm a taakpakita.”

¹⁴ Li paak, malakanba tee bee? Bi kur tee sei nba jiantir Yennu-e, ki ɲɔɔ Yennu tuumm a bii sommit niib nba saa la tinnu na.

Ki jiin tinnjaann po

2 Li kpaa talase ki tin gbiint barmɔnii nba ki ti din gbat na fanu ki tan daa kɔɲitiri. ² Maan nba ki malakanba din mɔn ki tur ti yeejamm na tee barmɔnie, ki wunba din ki sak ki weir tuu la tubdatu nba janɔɔ.

³ Li paak, ti-i kii sak ki gbiint tinnjaann maɲ labaar fanu, ti saa teen nlee ki nyi tubdatu ni? Ti Yomdaano tiɲoɲ din dɔɲ mɔn tinnu labaar maɲ, ki binba gbat na din wannit a li set tee barmɔnie; ⁴ ki Yennu nba tuun bakitnaun nan yaarlituk toona nan nyina, ki bia teen niib u Seyeer piinii u loomm ni bianjinba nae pukii u siara bi wannu maɲ paak.

Ki jiin wunba yen tinnu na po

⁵ Durinya nba baat ki ti piak li po na, Yennu din ki yaa malakanbae tee li yudammi. ⁶ Li sɔb Yennu gbouŋ ni siarboor a:

“Yennu, nisaarik tee bee ki a dukii u po;

u mun tee bee ki a baka be u ni?”

⁷ A din te ki u pɔ malakanba boor waaminna, ki bia te ki u la dontir nan paku,

⁸ ki te ki u yen bonsiar kura.”

Li yet a Yennu din teen nisaarika “bonsiar kur yudaano.” Li want nan u yen bont kurewa, ɲaan mɔtana nisaarik daa ki yent bonsiar kuri. ⁹ Ɲaan ti laat Yiisa-e. Ɲɔɔɔ ki Yennu din te ki u pɔ malakanba boor yoo waaminna, a wun gaar sɔɔ kur paak ki kpo, ɲɔɔ Yennu ninbatinu ni na. U kuun biak dinu maɲ paak ki Yennu te ki u la dontir nan paku. ¹⁰ Yennu nba nan bonsiar kur ki bia dia li kur na, ɲɔɔɔ jii u waas bonchiann ki kɔɔmm u naan na ni, ki li took u boor a wun te ki bi tinu daano Yiisa-ii setiki tee bi Tinntɔɔ nan barmɔnii, u biak dinu paak.

¹¹ Ɲɔɔɔ te ki nisaarii teen popeendamm, ki ɲɔɔ nan ɲamm kur ji taan ki mɔk Baa yenkɔɔ. Li paake ki Yiisa ki tiin fei nan wun yiimm u naa waasi. ¹² U bet Yennu a,

“N saa wann n niib faa tun ɲamm nba ki turin,

ki saa dont a sann bi lakinn ni.”
 13 U bia yet a, “N tan saa teen Yennu yada,” ki bia yet a, “Min nan waas nba ki Yennu turin nae be na.”

14 Tɔn, Yennu waas nba tee nisaarii na paak, Yiisa mun din tee nisaarrike nan namm na, a u kuun ni wun tan biir Sintaanii nba mɔk kuun paŋ na, 15 ki nyinn binba tiin kuun jaŋmaanii na bi jaŋmaanii maŋ ni. Bi din tee jaŋmaanii yommiie bi manfoa kur ni. 16 Barmɔniie, li ki tee malakanba kaa ki u sommiti, n̄aan Abraham yaaboonae ki u sommit. 17 Linba na want nan li din kpaalalase wuu tee nan u naa waas na u binberj kur ni, ki teen bi manntɔyudaanɔ nba tee ninbatinu daanɔ, ki bia tee barmɔnii daanɔ, ki jii u mɔŋ ki teen maruŋ ki tur nisaarii Yennu boor, ki wun nyik chab bi biit. 18 Ki u saa fit somm binba yaa bin kɔk jinjammii ni, kimaan u tiŋŋ din dii biak, ki jinjammii bia jammɔwa.

Yiisa-e tee nijaann ki gar Moses

3 N naa waas nba tee Yennu niib ki u ganni na, ii dukii Yiisa po, wunba ki Yennu din tumɔ a wun teen manntɔyudaanɔ ti Yenjiantu sɔnu ni na. 2 Moses nba din tee barmɔnii toontunɔ Yennu n̄aateeb sinsuuk ni bianjinba na, nnae ki Yiisa mun tee barmɔnii toontunɔ Yennu nba gannɔ na boor. 3 N̄amaarde jaŋ nan bii teenɔ baakir ki gar n̄aak nba ki u maa na; nnae ki Yiisa jaŋ nan bii teenɔ baakir ki gar baa teen Moses bianjinba na. 4 N̄aak-i tarji see, sɔɔe sennir; ki Yennu-e sent bonsiar kur. 5 Moses din tee barmɔnii toontunɔ Yennu n̄aateeb sinsuuk ni, ki wann linba ki Yennu yaa wun tan pak sianyoo na. 6 Masia n̄arin tee barmɔnii daanɔ nba yen Yennu n̄aak maŋe ki tee u Bija. Ti-i mɔk parcheenn nan yuugontir ti dindann paak, n̄ann timme tee Yennu n̄aateeb maŋ.

Yennu niib foon labaar

7 Li paak, ii sak man Seyeen nba yet bianjinba na a: “I-i gbat Yennu kunkɔr dinna,

8 yaa daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar bi tuba bianjinba

ki kɔn nanɔ, ki bikinɔ,

baa din be muuk ni yoo nba na.

9 Yennu din yet a, ‘Bi poŋ din la maa tun linba kur ki saa jaŋ bina piinna na, n̄aan lenje ki bi din bikinin.

10 N̄anne din te ki n donn wutoor niib maŋ paak ki yet a, Bi para ni, bi yêtima, ki ki waa n sɔnii.

11 N din donn wutoor ki betib a bi kan mi baar maa bo yaa n turib foon tiŋ nba na ni.’”

12 Tɔn, n yɔkɔsnba, ii bann i yan ni ki sɔk daa tee biitdaanɔ ki kɔŋit yada ki tan mann n̄mat poor ki nyik manfodaanɔ Yennu na. 13 N̄aan ii sommit leeb man daar n tuu daar, taa daa be ti manfoor ni yoo nba na, ki biit daa kpanni ki i tee tubkangbata. 14 Kimaan ti-i dia ti sinsinn yada na chib ki saa baar ti manfoor joonu, timm nan Masia sii tee toontunnanleebe.

15 Nnae ki bi din sɔb Yennu gbouŋ ni a:

“I-i gbat Yennu kunkɔr dinna,

yaa daa nyar i tuba nan i yeejamm nba din nyar

bi tuba bianjinba,

ki din kɔn nan Yennu ki yêtu na.”

16 Ki lamme din gbat u kunkɔr n̄aan kɔn nanɔ ki yêtu? N̄amm kaa din tee binba nyii Ijijpt ki Moses tee bi tɔkɔndaanɔ na-a? 17 Ki lamme biak ki Yennu wutoor din doo bi paak ki saa jaŋ bina piinna na? Li ki tee binba din tun toonbiit, ki tan kpo muuk ni na kaa-a? 18 Yennu daa din bet lamme a, “Bi kan mi baar maa bo yaa n turib foon tiŋ nba na ni.” Li din tee binba yêtu u mɔk nae. 19 Li paak, bi din ki fit kɔk tiŋ maŋ ni, kimaan bi yadakaarin paak.

4 Tɔn, Yennu ji tur timme mɔlor maŋ a tin la foon nba ki u din pak li po na. Li paak, ii bann i yanni man ki daa te ki sɔk n tan kɔŋ foon maŋi. 2 Ti gbat barŋanii na nan baa mun din gbatir bianjinba nae, n̄aan li din ki turib nyɔkɔti, kimaan baa din gbatir, bi ki gaarir nan yada. 3 Li paak, timm nba teen yada na, ti la foon maŋa. Li din tun nan Yennu nba yet bianjinba nae a:

“N wutoore doo, ki n betib a

bi kan ban kɔk tiŋ nba ni ki n bo yaa n turib foon na.”

N̄aan waa din tan yeen linba na, ki sɔk ki u tun u naamii toona ki gbenna. 4 Kimaan Yennu gbouŋ ni siar po li poŋ yet daan̄anlore daar maŋ po a, “Yennu din nyik u toona kur ki foi daan̄anlore daar.” 5 N̄aan ki u bia yet nna a, “Bi kan ban kɔk tiŋ nba ni ki n bo yaa n turib foon na.” 6 Binba din gbat barŋanii na sinsinn na din ki la li foon, kimaan bi din yêtu Yennu mɔbe. Li paak, nisiab be ki tan saa la foon maŋ. 7 Yennu bia senn daleer ki yi daar maŋ “Dinna.” Ki bina bonchiann din gar, ki Yennu te ki Defid yet li po nan laa poŋ pak bianjinba na a:

“I-i gbat Yennu kunkɔr dinna, yaa daa nyar i tuba.”

8 Joosua-i diŋi turib foon, Yennu ji bo kan pak daleer po. 9 Li paak, foon dasiar bia daa be ki tee Yennu niib yar, nan waa din foi daan̄anlore daar bianjinba na.

10 Kimaan wunba la Yennu foon maŋ, u nyik u toonae nan Yennu nba din nyik u naamii toona bianjinba na.

11 Li paak, n̄aant man ki tin yabir ti mɔŋ ki la foon maŋ, ki ti sɔk tan daa kɔŋit nan baa din yêtu Yennu mɔb ki kɔŋir bianjinba na. 12 Yennu mɔkmaan maŋ tee barii nba foe, ki mɔk paŋ, ki bia di ki gar jukbanjiak nba n̄ma mɔk n̄anlee na. Yennu mɔkmaan fit n̄ma ki kɔk baat nisaarik seek nan u manfoor boor ni, ki kɔk baat u tuki-ta nan u kpaba beesin ni, ki kɔk kɔkitir u dudukit nan u par ni bibikit. 13 Bont kur dɔk yeenin nie, ki Yennu nba tan saa bu bi buut na ninbina laatir; ki siar kaa ki bɔki.

Yiisa-e tee ti manntɔyudaanjaann

14 N̄aant man ki tii dia ti yada nba ki ti fiit wann na kenken, kimaan ti mɔk manntɔyudaanjaann, n̄kɔe tee Yennu Bija Yiisa, wunba poŋ gar saan Yennu tiŋŋ boora na. 15 Ti manntɔyudaanɔ maŋ ki tee wunba kan fit tint ninbaauk ti butuŋ paak kaa, n̄aan u mɔŋ din la bikinu sɔnii booru kur ni, nan taa mun laat bianjinba na, n̄aan u lek din ki tun biiti. 16 Li paak, n̄aant man ki tii mɔk parcheenn ki baar Yennu nba tee burchindaanɔ na

naangbouŋ boor, ki la ninbatinu nan sommir ki lin sommit yoo nba ki ti loonir.

5 Tɔn, mannteeb yudaanɔ kur nba ki bi gannɔ niib sinsuuk ni na, bi sennɔ a wun gaar u leeb paake, kii mann mannu bi biit paak, kii teen Yennu. ² Nnaan u mɔŋ nba tee butimɔɔɔnii bonchiann ni na paak, u sii fit dia binba kɔɔɔ yan ki kpet sɔnu na soon nna, ³ ki u mɔŋ nba tee butimɔɔɔ na paak, li kpaal talas ki wun mann mannu u mɔŋ toonbiit paak nan waa mann niib toonbiit paak bianjinba na. ⁴ Sɔɔ ki fit nyint u mɔŋ a wuu tee mannteeb yudaanɔ, see ki Yennu gannɔ, nan waa din gann Aarɔnn ki teenɔ mannteeb yudaanɔ bianjinba na.

⁵ Nnae mun, Masia din ki nyinn u mɔŋ ki donn u mɔŋ a wuu tee manntɔyudaanɔ, nnaan Yennu-e din yetɔ a: “Fine tee n Bija; dinnae ki n teen a Baa.”

⁶ Ki siar po u bia yet a:

“A sii yɔɔ tee manntɔɔɔ, Melkisedek paabu ni.”

⁷ Tɔn, Yiisa nba din be tingbouŋ na ni yoo nba na, u din mei Yennu ki barimɔ, ki bui nan ninnyuut, Yennu nba saa fit fatɔ kuun ni na boor. Waa din baakit Yennu na paak, ki Yennu gbat u miaru. ⁸ U tee Yennu Bijae, nnaan u lek dii biake, Yennu mɔsaku ni, ⁹ ki tan gbenn biak dinu maŋ, ki te ki binba kur saak u mɔɔ na la tinu nba kaa gbennu. ¹⁰ Nnanne ki Yennu yiinɔ mannteeb yudaanɔ, Melkisedek paabu ni.

Yada lunu kpaanii

¹¹ Ti bo saa pak Masia nan Melkisedek po bonchiann, nnaan li paar nan ki ti wannɔ, kimaan i ki bant li paak yiami. ¹² Nna yoo li ji bo kpaal talas ki yii tee wanteebe, nnaan i bia loon ki sɔɔ n wannɔ Yennu mɔmaan pinpiik ni sɔnii na. I bia daa nnaan biime, i ki jaŋ nan jɛŋmankati. ¹³ Wunba daa mɔɔɔ biin tee bibunne, ki daa ki bann yentinu wannu na fanu. ¹⁴ Nnaan jɛŋmankat tee saakab yare, nnaamme tuu tumii ki bann bonbiir nan bonnann bɔkitu.

6 Li paak, nnaan man ki tii dia saakayan kii tumii Masia barii kii saa tɔɔɔn; ki nnaamm tumii u barii bonchiann ki pukin pinpiik ni wannu na po; li ji ki kpaal talas bin nnaamm wannɔ a, nyikin toonbiit nba tee kuun sɔnu, ki teen Yennu yada, ² ki bia wannɔ Yennu nyunwuru po, nan niyiinu niib paak, nan kpeemm fiiru po, nan tubdatu nba kaa gbennu na po. ³ Yennu-i sak, ti saa saan tɔɔnna.

⁴ Masiaweira nba yɛt u weiu, li tan sii paar nan bin jen ki lebit bi dudukit. Sianyoo bi din tuu be Yennu maŋ yentu nie, ki gaar bi tora nba tee Yennu Seyeer na, ki lemm Yendɔur ni piiniwa, ⁵ ki din tuu mi Yennu mɔmaan na manu po, ki mi durinya nba baat na paŋ po, ⁶ nnaan ji tan yɛt Masia weiu. Li ji paar nan bin jen ki lebit bi dudukit, kimaan bi nnaamii kpi Yennu Bija maŋe dapunpunn paak ki dintɔ fei paanu ni.

⁷ Tɔn, tiŋ nba ki saak baa li paak ki li maakit ki tee jeet teen binba nnaammitir na, Yennu-e teen piisin tiŋ maŋ paak; ⁸ nnaan tiŋ maŋ-i pia kunkonii nan mɔɔbiit, li ki mɔɔ nyɔɔti. Li kan yukir ki Yennu saa porir mɔɔ ki lin di muu ki biir.

⁹ Ti naa walonkai, taa lek piak linba na, nnaan ti ki mɔɔ birsuk i po. Ti mi nan i benu nae chee, ki i mɔɔ tinu. ¹⁰ Yennu-e nnaan, ki kan tamm yaa tun linba ki turɔ, koo yaa loonɔ bianjinba ki somm Masiaweira, ki bia daa sommitib na. ¹¹ Ti loon ki i sɔɔ kur n yabir u mɔŋ paake mɔkmɔk nan li joontu, ki yaa mɔk dindann nba na n teen mɔnii ki turi. ¹² Ti ki loon ki yii tee gbannyakdammi, nnaan ti loon ki yii tee binba teen Masia yadae, kii mɔk sukuru, ki tan gaar linba ki Yennu senn mɔsonn li po na.

Ki jiin Yennu mɔsonn nba kaa birsuk na po

¹³ Yennu nba din senn u mɔsonn tur Abraham yoo nba na, u din sat mɔɔ a u tan saa tun waa senn mɔsonn nba nawa. Sɔɔ ki be ki chee Yennu tiŋɔ; li paak, u din jii u mɔŋ sanne ki sat mɔɔ. ¹⁴ U din yetɔ a, “Li tee barmɔnii, n set saa teen piisin a paak ki bia tura yaa-boona bonchiann.” ¹⁵ Abraham din mɔk sukuru, ki tan gaar linba ki Yennu senn a u tan saa turɔ na. ¹⁶ Nirɔ-i sat mɔɔ, u tuu jii wunba garɔ sanne ki sat, ki mɔɔ nba ki u sat na n kpi mɔkmɔk kur. ¹⁷ Tɔn, binba din yaa bin gaar Yennu nba din senn mɔsonn nba na, u din loon wun wannib nan u kan mi lebit u dudukiti; li paak ki u din sat mɔɔ ki pukin u mɔsonn maŋ paak. ¹⁸ Tɔn, bona nnaanlee nba kaa lebitu na be ki wann nan Yennu set saa gbeen u mɔsonn maŋa. Li paak, timm nba chiar saan u boor ki tinn na mɔk parcheenn, ki gaar dindann nba be ti tɔɔn po na chib. ¹⁹ Dindann nba ki ti mɔk na tee manfoor jaantarik nba dia ti manfoor fanu nae. Li tee dindann nba gar Yendɔur ni diiuk kaaruk nie ki sɔɔ diiuk maŋ kasii boor na. ²⁰ Yiisa din gaar ti paak ki teen sɔnliitɔɔ, ki gar saan diiuk maŋ ni, ki teen ti manntɔyudaanɔ mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki tee Melkisedek paabu ni manntɔɔ.

Ki jiin Yennu manntɔɔ Melkisedek po

7 Melkisedek maŋ din tee Salem doo bate ki bia tee Yabint Yennu manntɔɔ. Abraham nba din tan nyii tɔɔ nba ki u kɔn nyann batnba banna na, ki Melkisedek chetɔ ki teen piisin u paak; ² ki Abraham nyinn bona piik ni yennkɔɔ, waa kɔn fat bont nba na kur ni ki turɔ. (Melkisedek sann maŋ paak tee a, “Yentinu Bat,” U din tee Salem doo bate; ki Salem paak tee parmaasir, li paak ki u bia tee “Parmaasir Bat.”) ³ Labasiar ki be ki want Melkisedek baa po, koo u naa po, koo u yeejamm po. Labasiar kaa ki want u maru po, koo u kuun po. U naan Yennu Bijae ki yɔɔ tee Yennu manntɔɔ mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

⁴ Li paak, i la waa tee nijaann bianjinba, kimaan ti yeejajaann Abraham din nyinn waa kɔn fat bona nba tɔɔ ni piik ni yennkɔɔ ki turɔ. ⁵ Ki sennu din wann a Liifai teeb yaabona nba tee mannteeb na n tuu gaar bi niib Juu teeb nba mɔk linba, li bona piik ni yennkɔɔ, nnaan bi niib maŋ mun bia lek din tee Abraham yaa-boonae. ⁶ Melkisedek din ki tee Liifai teeb yaabonn kaa, nnaan u din gaar bona piik ni yennkɔɔ Abraham boor, ki bia teen piisin nɔɔ Abraham nba din gaar Yen-

nu mɔsona na paak. ⁷ Mɔnɔk kaa nan nirɔ nba teen pi-
isime tee nijaann ki gar wunba gaan piisin maŋ.

⁸ Mannteeb nba din tuu gaan niib nba mɔk linba li
bona piik ni yennkɔɔ na din tee nisaariie ki tuu tan kpo;
ŋaan Melkisedek, wunba din gaar Abraham bona piik
ni yennkɔɔ na ŋarin be, nan Yennu gbouŋ nba wann
bianjinba na. ⁹ Ti saa fit yet a yoo nba ki Abraham din
nyinn u bona piik ni yennkɔɔ na, u yaaboon Liifai teeb
nba din tan gaan bona piik ni yennkɔɔ maŋ, mun din
mi bi bona piik ni yennkɔɔ nyinnu, ¹⁰ kimaan baa lek
daa din ki mar Liifai na, ŋaan ti saa fit yet a yoo nba ki
Melkisedek din chet Abraham na, ŋkɔ Liifai din be u
yeeja Abraham maŋ ni.

¹¹ Yennu din tur Juu teeb sennu ki wann Liifai teeb bi
mannu toona nba sii tee bianjinbae. Ki Liifai teeb maŋ
toona-i diŋi be fanuie, li din bo kii kpaas talas ki man-
ntɔgɔɔ, wunba ki nyii Aarɔnn maaru ni ŋaan see
Melkisedek setu ni na n baari. ¹² Kimaan yoo nba ki
mannteeb yudantuk lebitu din tuu tan baar ki bin lebit
na, sennu mun bia din tuu lebite, ¹³ ki ti Yomdaano Yi-
isa, wunba tee manntɔgɔɔ maŋ nyii boorganu nba ki
bi sɔɔ ki mi tun mannu toonn na nie. ¹⁴ Sɔɔ kur poŋ mi
nan ŋkɔ Yiisa nyii Juda booru nie, booru nba ki Moses
din ki mi pak siar bi po ki jiin mannteeb po.

Ki jiin manntɔɔ nba tee nan Melkisedek na po

¹⁵ Yoo nba ki manntɔgɔɔ nba tee nan Melkisedek
na din tan baar nae ki ti mantik bann barii maŋ paak.
¹⁶ Nɔkɔ tee manntɔɔ, ki nisaarik sennii ni kaa ki u teen
manntɔɔ, ŋaan manfoor nba kaa gbennu na paŋ nie ki
u teen manntɔɔ. ¹⁷ Kimaan bi din sɔɔ u po Yennu
gbouŋ ni a, "A sii kɔɔ tee manntɔkɔ, Melkisedek paabu
ni." ¹⁸ Li paak, sennkperu na ji din bakine, kimaan li ji
ki mɔk paŋi, ki bia ki mɔk nyɔkɔti. ¹⁹ Moses sennu maŋ
din kan fit te ki siar be fanu. ŋaan mɔtana ti ji mɔk lin-
ba teent dindann nba chee na, ki li nie ki ti chat nakin
Yennu. ²⁰ Ki Yennu bia sat mɔk ki pukin li paak. Yennu
din tuu ki sat mɔk yoo nba ki bi kaant mannteeb na.
²¹ ŋaan Yiisa din teen manntɔɔ, yoo nba ki Yennu din
sat mɔk ki betɔ a:

"Min Yennu sat mɔk bi ji kan lebit n dudukit, ki yet a
'Fine sii tee manntɔkɔ mɔkɔ nan mɔkɔ.'"
²² Li paak, Yiisa-e tee wunba wann nan mɔlor nba chee
na be ki kaa lotu.

²³ Tɔn, yaayoo ni mannteeb maŋ din tuu tan kpoe, ki
bi leeb na n mun gaar bi toona; li paak ki bi din yab.
²⁴ ŋaan Yiisa ŋarin sii kɔɔ be-e, ki tee manntɔkɔ mɔk-
mɔk nan mɔkɔ, ki u toona na kan mi nyi u nuu ni ki
sɔɔ n gaarir. ²⁵ Li paak, binba chat nakin Yennu, ŋkɔ Yi-
isa sann ni na, u saa fit tinnib mɔtana nan yaayoo siiy-
oo, kimaan u be u manfoor ni yoo kur, ki mei Yennu ki
teemm.

²⁶ Li paak, Yiisa-e tee ti manntɔyudaano nba sommi-
tit, taa loon bianjinba. Nɔkɔ tee popeendaano, ki ki mɔk
bisiati; u be u kɔɔ ki ki tee nan biidamm na, ki Yennu
donno ki gar Yendɔuŋ ni teeb kur. ²⁷ Mannteyudaan-
leeb na din tuu mann maruŋ daar n tuu daare bi tiŋi
biit paak sinsinn, ki bia mann maruŋ niib paak; ŋkɔ Yi-

isa ki tee nna kaa; u din jii u mɔŋ ki mann maruŋ
yomkɔɔ, ki maruŋ siar ji kaa. ²⁸ Moses sennu na tuu
gann nisaariie ki teemm mannteeb yudamm, ki bi lek
ki be fanu. Sennu maŋ poorpoe ki Yennu din sat mɔk
nan u Bija Yiisa, wunba sii kɔɔ be fanu mɔkɔ nan
mɔkɔ, ki teeno manntɔyudaano.

Yiisa-e tee ti manntɔyudaano

⁸ Barii na barnkɔk want nan ti mɔk manntɔy-
daano nba tee nna mun, ki kar Yennu nba mɔk
paŋ kur na naangbouŋ niiditu po, Yendɔuŋ ni, ² ki tu-
un mannteeb yudant toona Yennu kasii yaa kasii boor;
li kasii boore tee barmɔnii jiantu langbouŋ ki ti
Yomdaano din ŋammir, linba ki tee nisaarik ŋammu.

³ Manntɔkɔ kur nba ki bi ganno, li tuu kpaas talase ki
wun jii piinii ki bia mann maruŋ ki tur Yennu, nnae ki li
mun kpaas talas ki ti manntɔyudaano n tur siar. ⁴ Li-i
bonni tee ki u be tingbouŋ na ni, u bo kii tee manntɔkɔ
faba, kimaan mannteeb nba teen Yennu piinii, nan Juu
teeb sennu nba tee bianjinba na, poŋ be. ⁵ Baa tuun
linba na tee Yendɔuŋ ni diiuk toona ninnauro; Moses
nba din tun linba na naan nnae; kimaan Moses nba
din yaa wun faa Yenjiantu lanbouŋ yoo nba na, Yennu
din kpaano ki yet a, "A tun bonsiar kur nan maa wanna
bianjinba kɔkɔ na paak na." ⁶ ŋaan Yennu tur Yiisa man-
nu toona nba chee bi mannu toona na, nan u mɔlor
nba chee ki be Yennu nan nisaarii sinsuuk ni bianjinba
na, kimaan u mɔlor maŋ gaa nan mɔsona nba chee
Moses yar nae.

⁷ Kimaan sinsinn mɔlor na-i diŋi fit te ki nisaarii be
fanu, li ji din bo kii kpaas talas ki Yennu n tur mɔlor
pukin taar munlee. ⁸ ŋaan Yennu din la nisaarii biite
yoo nba ki u yet a:

"Min Yennu beeri a,
yoo baat, ki n tan saa lor mɔlorpaann nan Israel teeb
nan Juda teeb.

⁹ Li tan kii tee nan mɔlor nba ki n din lor nan bi yee-
jamm,

yoo nba ki n kub bi nii ki nyinnib Ijpt tiŋ ni na kaa.
Bi din ki teen mɔlor nba ki n lor namm na yada,
li paak, ki n baka din kaa bi po.

¹⁰ Min Yennu yet nan n saa senn mɔlor nba nae
ki tur Israel teeb, daa nba baat na ni:

N ji saa teen n sennii maŋ bi dudukit nie,
ki sɔbir bi para ni.

Mine sii tee bi Yennu, ki bi tee n niib.

¹¹ Li ji kii kpaas talas ki bi sɔɔ n wann u kɔ koo u ninja
a,

'Fini, bant Yennu,' kimaan sɔɔ kur sii min,
laa nyii tarik ki saa tuu paarɔ.

¹² N tan saa nyik chab bi biit,
ki kan ban tiar bi yanbɔntoona po."

¹³ Yennu nba pak mɔlorpaann maŋ po nae, ki sinsinn
mɔlor na teen mɔlorper; ki bonsiar nba kpet ki kokir,
li kan yukir ki li ji sii kaa.

Ki jiin tingbounj na ni nan Yendounj ni Yenjiantii po

9 **תָּכַן**, Yennu nba din lor sinsinn molor ki turib na, ki u bia turib sennii nba ki bi sii waar kii jiantirɔ fanu; ki bi bia mɔk siaminba ki bi sii jiantirɔ. ² Bi din faa bonkob-gbant lanbounj, ki li mɔk paklooru nan linn po, ki yi paklooru na kasii boor. Bi din senn fitire paklooru na ni, ki teebul see lej, ki boroboro tɔk li paak ki bi teen Yennu. ³ Li linn po na mun ki bi yi lej kasii yaa kasii boor. ⁴ Salima binbintir din be, ki bi jokit bonnunubit li paak ki teen Yennu, ki Yennu molor lakir be, ki bi tabin salima li kur po, ki salima bobir be lakir na ni nan jeet nba yi mana na. Ki Aarɔnn patu nba din bint fapaant na kpee lakir marj ni, ki tana njanlee nba ki bi din jabir ki sennii sɔb li paak na kpee li ni. ⁵ Bonsia nba mɔk kpinkpant ¹ din tɔk lakir marj paak, ki bi kpinkpant baak siaminba tee toonbiit nyikinhab boor na, ki li want nan Yennu be lej. Njan mɔtana kaa tee yoo nba ki ti saa pak bont marj po nan li barnɔkɔk kuri.

⁶ Bi din senn bona kur nnae, ki mannteeb tuu kɔk Yenjiantu lanbounj marj paklooru ni daar kur ki tuun Yenjiantu toona. ⁷ Njan mannteeb yudaans kuukɔkɔe din tuu kɔk lanbounj na linn po yomkɔkɔe binn kɔkɔe ni. U din tuu jii sɔme ki tur Yennu, u mɔk toonbiit paak, nan niib nba tuu kpet tun biit na paak. ⁸ Yennu Seyeerj din want Yenjiantu lanbounj na po fanu, a siaminba tee kasii yaa kasii boor na daa ki loot, yoo nba ki paklooru marj daa be na. ⁹ Linba na tee barjokite ki tur timm nba be mɔtana, ki want nan binba din jiantir Yennu na nba din tuu teens bi piinii nan bi bonkobit sɔn nba na kan fit wuur bi para ni biit Yennu boor, ¹⁰ kimaan njan din tuu tee jeet nan bonnyunyut nba kɔk nan linba ki kɔkɔe, nan gbanant njanmu po. Linba na kur din tee gbanant paak senniie a bii waar mɔkmɔk nan yoo nba ki Yennu tan saa senn u sennpaann.

¹¹ Njan Masia, wunba tee sɔnjanu na mannteyudaans baara. Waa kɔk jiantu lanbounj nba ni ki tuun na tee lanbonjaann nba be fanu nan barmɔniie; li ki tee nisaarik nba faa linba kaa, li bia ki tee tingbounj na ni yar kaa. ¹² Masia nba din saan kɔk jiantu lanbounj marj ni ki saa baar kasii yaa kasii boor yomkɔkɔe yoo nba, ki li gbenn nna, u din ki jii buunii nan naajai sɔn kaa ki mann maruj, njan u din jii u mɔk sɔme ki pa ki nyinnit daabisin ni mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹³ Bi din tuu jii buunii nan naajai sɔme, ki bia jii naasar ki mann ki joo muu, ki jii li tanpent nan sɔn na ki mii mii niib nba mɔk yanbɔmm Yennu kɔkɔe na paak, a lin njan bi gbanant ki bii yeen. ¹⁴ Linba na-i njan gbanant, njan Masia sɔme mantik saa nyinn biit ti para ni ki tii waa manfodaans Yennu, kimaan Seyeerj nba kɔk be na parj nie ki kɔk Masia jii u mɔk ki mann maruj nba be fanu fanu ki tur Yennu.

¹⁵ Li paak, Masia-e tee wunba njan molorpaann na, a Yennu nba yiin binba na n la yar sanpaapo mɔkmɔk nan mɔkmɔk, nan njan Yennu nba lor na. Bi saa la yar marj, kimaan Masia poj din kpowa; li paak, binba din

¹ *Bi maan ni, bi yib "cherubime", ki bi naan bonkobit, njan mɔk kpinkpant.*

tuun toonbiit yoo nba ki sinsinn molor daa din see na, u kuun marj nyinnib toonbiit marj tubdatu niwa.

¹⁶ **תָּכַן**, niro-i sɔb u fadinu gbounj, see ki bi tan wann nan wunba sɔb gbounj na kpowa, ¹⁷ kimaan yoo nba ki wunba sɔb fadinu gbounj marj daa be u manfoor ni na, gbounj marj ki mɔk yiikoo. Li yiikoo be u kuun poorpoe-wa. ¹⁸ Li paake te ki sinsinn molor na din tuu mɔk yiikoo sɔn maruj poorpo. ¹⁹ Sinsinn, Moses din tuu mɔk Yennu sennu na kure nan laa sɔb bianjinba na. Li poorpo wun jii dufatlai ki lor nan pekobmɔnt ki pakii naajai nan buunii sɔn nba njan nan nyun na, ki miit sennu gbounj na paak, nan niib marj kur paak, ²⁰ ki beerib a, "Molor nba ki Yennu senn turi a yin sakir na sɔme na." ²¹ Moses bia din tuu mii sɔn marj Yenjiantu lanbounj na paake, nan bona kur nba ki bi dia jiantir Yennu na paak. ²² Barmɔniie, Yennu sennu wannu ni, sɔme din tuu njan bont kur ki li be fanu ki ki mɔk biiti, ki sɔm-i kii nyii, Yennu kan nyik chab niib biiti.

Masia maruj nae kpeent biit

²³ Li paak, li din tuu kpaa talase ki bin mann maruj ki njan bona nba tee Yendounj ni bona ninnauj na; njan maruj nba chee na saa njan Yendounj ni bona tɔkɔ. ²⁴ Nisaarik nba din njan boor nba tee kasii ki nannir nan Yendounj ni bont nba tee li barmɔnii na, Masia din ki saan kɔk lej kaa, njan u din saan kɔk Yendounj mɔk mɔk nie, siaminba ki u be Yennu kɔkɔe, ni paak na. ²⁵ Juu teeb mannteeb yudaans na din tuu kɔk nan bonkobit sɔn, siaminba tee kasii yaa kasii boor na yomkɔkɔe, binn kur kɔkɔe ni; njan Masia njan ki yaa wun mann maruj taar munjaa kaa. ²⁶ Li-i dinj bonni tee nnaie, njan laa din nyii durinya namu pinpiik niwa, u din bo saa di biak taar munjaaewa. Njan mɔtana, yoo nba per joontu na, ki u dokit a wun jii u mɔk ki mann maruj ki kpeen biit. ²⁷ Yennu senn a see ki niro kur n kpo yomkɔkɔe, ki li poorpo ki wun bu u buut. ²⁸ Li paak, Masia nba din jii u mɔk ki mann maruj yomkɔkɔe ki nyinn nisaarii bonchiann biit na tan saa jena, ki ji tan kan boi biit po kaa, njan u tan saa tinn binba guu-u nan bi para kur nae.

10 Juu teeb sennu na din tuu tee Yendounj ni bonjana ninnauj nba din be sɔnu ki baat nae, njan li din tuu ki tee li mɔk mɔk kaa. Li paak, binn kur maruj nba din ki gbent na kan fit teen binba baat nan maruj na kasii. ² Li maruj-i bonni fit njan bi para, bi din bo saa mann yomkɔkɔe njan ji nyik, ki biit ji kii waabi. ³ Njan binn n tuu binn maruj toona na kpan din tian niib na bi biit poe. ⁴ Kimaan naajai nan buunii sɔn na kan fit nyinn biiti.

⁵ Li paak, Masia nba din yaa wun sik tingbounj na ni yoo nba na, u din bet Yennu a:

"A ki loon maruj nan piinii kaa, njan a njan gbanante ki turin.

⁶ A ki mɔk parpeenn nan bonkobit nba ki bi mann maruj

ki jokitir muu, biit paak na.

⁷ Li paake te ki n din yet a, 'Yennu, mine na, n saa tun a loomm

nan laa sɔb a gbouŋ ni ki yet n po bianjinba nawa." ⁸ Sinsinn, u din yet a, "A ki mɔk parpeenn nan maruŋ nan piinii, nan bonkobit nba ki bi mann maruŋ ki jokitir muu na, nan maruŋ nba ki bi tuu mann biit paak na kaa." Bi din tuu mann maruŋ maŋ kura nan sennu nba wann bianjinba nae. ⁹ Li poorpo ki u bia yet a, "Yennu, mine na, n saa tun a loomma." Li paak, Yennu faa kpeen marunkpera kura, ŋaan jii Masia maruŋ na ki senn li seenu ni. ¹⁰ Yiisa Masia din tun linba ki Yennu loon wun tun nae, ki jii u gbanant ki mann maruŋ yomkɔɔ ki te ki ti teen Yennu niib.

¹¹ Mannbooryeŋ nba ki Juu teeb manntɔɔ kur tuun daar n tuu daar na kan fit nyinn biiti. ¹² Ŋaan Masia ŋarin din mann maruŋ yomkɔɔ, linba mɔk yiikoo yoo kur, biit paak, ŋaan ŋmat doo Yendɔuŋ ni ki kar Yennu niidiitu po. ¹³ Leŋe ki u be ki guu mɔkmɔk nan Yennu nba tan saa teen u datai u taakpakita. ¹⁴ Li paak, ŋɔɔ din mann marunyemmire ki te ki binba ki u nyinnib biiti ni na be fanu yoo nba kaa gbennu.

¹⁵ Ki Yennu Seyeen mun bia teent u siara a:

¹⁶ "Yennu yet a

'Maa yaa n turib mɔlor nbae na daa nba baat na ni:
N tan saa teen n sennii bi para ni,
ki sɔbir bi dudukit ni.'"

¹⁷ Li poorpo ki u bia ŋamm yet a, "N ji kan mi tiar bi yanbɔmm nan bi biit po." ¹⁸ Yennu nba nyik chab biit na, u ji ki loon marunsiar biit paaki.

Ti chat nakin Yennu man

¹⁹ N naa waas, Yiisa kuun maŋ paak ti mɔk parcheenn nan tin kɔɔ boor nba tee kasii yaa kasii na ni. ²⁰ Yiisa gbanant nba tee sɔnpaanu nan sɔnu nba mɔk manfoor nae loot tammɔb maŋ. ²¹ Ti manntɔ-jaann nba yen Yennu ŋaak maŋ na paak, ²² ii ŋaan ki tin chat nakin Yennu man nan para nba be fanu, nan barmɔnii yada, ki daa mɔk birsuk, nan ti para nba ki Yiisa sɔn nyinn dudukbiit li ni na, nan ti gbanant nba ki ti din wuur nan nyun nba kaa jakint na. ²³ Ii ŋaan ki tii dia dindann nba ki ti fiit wann na fanu ki daa birisi, kimaan wunba din senn mɔsonn ki turit na tee barmɔnii daanɔ. ²⁴ Ii ŋaan tin yabir ki fiin leeb lomm nan bi toonŋana, ²⁵ ki daa nyikit lakinu nan leeb, nan siab nba nyikit bianjinba na, ŋaan ii sommit leeb man, taa ji mantik laat ti Yomdaanɔ daar maŋ nba nyarii nakii bianjinba na paak.

²⁶ Taa bann barmɔnii nba ki bi fiit wannit na, ti-i biaki ŋammit tuun toonbiit, marunsiar ji kaa ki saa wuur ti biit maŋi. ²⁷ Linba ji biar tee buut bunu nba mɔk janmaaniie, nan muchiŋ nba baat ki tan saa biir binba yêt Yennu na. ²⁸ Wunba din yêt Moses sennu na weiu, ki niib bann ki teen siaradamm banlee koo ki gar niib banlee, bi din tuu kpiu, ki ninbatinu kaa. ²⁹ Li paak, nirɔ nba fiak Yennu Bija maŋ ki ki baakit sɔn nba ŋamm Yennu mɔlor ki nyinnɔ u biit ni na, ki sukii burchinseyeŋ na, bikint li kɔɔ nba tan saa jan nan tubdatu nba. ³⁰ Kimaan ti mi nan Yennu-e yet a, "Mine saa pa pann ki jiin biit." U bia yet a, "Min Yennu-e tan saa

bu n niib buut." ³¹ Li tee janmaansooruko nan sɔɔ n kɔɔ Yennu nba fo na wutoor ni.

³² Ii tian man yoo nba gar na labaar; Yennu maŋ yentu nba din yent i paak na poor po, i din dii biak bonchiann, ŋaan li siar din ki nyannini. ³³ Sianyoo bi din tuu sukii-i paanu ni, ki daamii-i bonbiir, ki yenn yoo ki i tuu tan teen siir nan yin pukin binba ki bi tummm nna maŋ po, ki di biak namm. ³⁴ I din mɔk ninbatinu nan binba be dansarii ni; ki sianyoo bi din tuu fat i yent, ŋaan ki i lek mɔk parpeenn, kimaan i mi nan yaa mɔk yent nba chee, ki bia ki mɔk gbennu yaayoo. ³⁵ Li paak, i daa nyikit yabiru mani, kimaan i yabiru na baat nan nyɔchiŋɔ. ³⁶ Li ŋan ki yii mɔk sukuru, ki fit tun Yennu loomm, ki la waa din senn mɔsonn a u saa turit linba na. ³⁷ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a:

"Li tenn yoo waaminnae ki wunba baat na saa baar,
ki kan yukir nan baaru.

³⁸ Ŋaan n ninamm na ŋarin tan saa teenin yada kii mɔk manfoor,
ŋaan bi yenc-i ŋmat poor, n tan kii mɔk parpeenn nanɔ."

³⁹ Timm ki tee nisiab nba ŋmat poor ki baa yann kaa, ŋaan ti teen Masia yada ki u tinnita.

Ki jiin yada po

11 Yada tee, taa ki mɔk birsuk nan bont nba ki ti mɔk dindann li paak, ki mi nan linba ki ti ki laat nan ti ninbinn set be nae. ² Yennu din pak yaayoo ni niib na, bi yada paake.

³ Ti yada paake ki ti bann nan Yennu mɔmaame din nan durinya na, ki taa laat bona nba na, u din ki jii bonsiar kaa ki nanni.

⁴ Abel yada paake ki u din mann mannu tur Yennu, ki li mannu ŋan gar Keenn yar. U yada paake ki Yennu din pakɔ ki purɔ yentinnɔ, kimaan kɔɔ Yennu din gaar u piinii nawa. Abel din kpowa, ŋaan u yada paake ki u bia lek daa piak.

⁵ Enok yada paake ki u din tan ki kpo, ŋaan ki Yennu jiiu ki doo nanɔ Yendɔuŋ ni, ki sɔɔ ji ki lau; kimaan Yennu-e jiiu. Ki li sɔb Yennu gbouŋ ni a yoo nba ki Yennu daa din ki jiiu na, kɔɔ Yennu numm din gboouwa.

⁶ Nirɔ-i kii teen Yennu yada, li kɔɔ kan fit penn kɔɔ Yennu pari, kimaan wunba kur baat Yennu boor, li kpaat talas ki li kɔɔ n teen yada nan Yennu set be, ki teen binba loonɔ na nyɔɔt.

⁷ Nowa yada paake din te ki u gbat Yennu kpaanii ki jiin bona nba ki u daa kan fit lar nan u ninbinn na po. U din sak Yennu mɔb ki kpaat ŋaringbenjir, ki kɔɔ nan u ŋaateeb kɔɔ leŋ ki tinn. Ŋanne din wann nan tingbouŋ na niib mɔk biit; ŋaan ki u yada maŋ paak ki Yennu din purɔ yentinnɔ.

⁸ Yada paake din te ki Abraham sak Yennu yiinii ki saan tij nba ki Yennu maŋ senn mɔsonn a u saa turɔ na ni. U din nyik u mɔŋ dooe, ŋaan saa siaminba ki u ki mi. ⁹ U yada paake ki u din saa tee saamɔ, tij nba ki Yennu senn mɔsonn a u saa turɔ na ni. U din be bonkob-gbant lanbont nie. U waas Aisak nan Jakɔb nba din tan gaar Yennu mɔsonn na mun din be li bi-

anje. ¹⁰ Kimaan Abraham din guu a wun tan כַּכּ doo nba ki Yennu כַּכּנּ ki maa na nie, ki li dooe tee linba sii כַּכּ be.

¹¹ U nyaapoo Sara din kpeta ki ji kan fit mari, nyaan כַּכּ Sara yada paake ki u din tan soor poor ki mar, kimaan u mi nan Yennu nba senn מַסּוּנּ na tee barmִנּii daanכּ. ¹² Li paak, Abraham nba din ji tan ki fִכּ nan kuun na, nyaan u kuukכּ yaaboonae tan yab nan nyaabira nba yab bianjinba na, ki bia yab nan mִכּtan-biinii nba yab ki kaa kann bianjinba na.

¹³ Niib nba na kur din tuu tan kpo nan bi yadae, nyaan daa ki gaar Yennu nba senn מַסּוּנּ a u saa turib linba na, nyaan bi yada man paak, bi din דַּךּ lar ban-fִkirewa, kimaan bi din bann ki sak nan bi tee saamme, ki bia tee nitintaaka tingboung na ni. ¹⁴ Niib-iyee linba na, li set fiit ki want nan bi lek daa gorii bi תִּוּךּ digbann siar poe. ¹⁵ Ki niib man baka kaa baa pon din nyii digbansiar nba na po. Bi-i dinji dukii li po, bi din bo saa fit nyata. ¹⁶ Nyaan bi baka din be siaminba chee ki tee yendoung na poe. Li paak, Yennu מַכּ yuugontir nan bin yiiכּ bi Yennu, kimaan u pon din nyamm dosaue ki guumm.

¹⁷ Yoo nba ki Yennu din bikin Abraham na, u yada paake ki u din jii u bija Aisak, a wun mann mannu ki tur כַּכּ Yennu. Gotir, כַּכּ Abraham nba din gaar Yennu מַסּוּנּa man na, כַּכּ bia din jii u biyemmir a wun mann mannu ki tur Yennu. ¹⁸ Yennu din yetכּ a, "Aisak nie ki a tan saa la yaaboonae nba ki n senn מַסּוּנּ a n saa tura na." ¹⁹ Ki Abraham ji bann nan Yennu fit fiint niib kuun ni; ki li set want nan Abraham din gaar Aisak kuun nie.

²⁰ Aisak yada paake din te ki u senn מַסּוּנּnyann nba yaa lin tan baar Jakִבּ nan Esכּ paak.

²¹ Yoo nba ki Jakִבּ din yaa wun kpo na, u yada paake din te ki u teen piisin Joosef bonjai na paak, ki din tan diin u patu ki jiant Yennu.

²² Joosef manfoor nba din tan yaa lin gbenn yoo nba na, u yada paake ki u din pak Israel teeb nyinu po Ijpt tin ni, ki wannib baa tan saa teen u kpaba bianjinba.

²³ Moses baa nan u naa nba din marכּ yoo nba ki la ki u fan bonchiann na, bi yada paake ki bi din כַּכּ ki tan jar nyamaarii nyantaa, ki din ki jee bat sennu na.

²⁴ Moses nba din tan kpaat yoo nba, u yada paake ki u din ki sak bii yiu Bat Faaro bipoo bija. ²⁵ U din sak nan wun di biak nan Yennu niibe, nyaan ki ki sak toonbiit parpeenn nba tee waaminna na. ²⁶ U din dukin a bi-i sukii Masia paak, li מַכּ nyכּt bonchiann ki chee Ijpt tin ni mִכּint kur, kimaan u ninbinn din kpaat nyכּt nba baat na paake.

²⁷ נַכּ Moses yada paake din te ki u nyii Ijpt ki ki jee bat na wutoori, nyaan lek saa תַּכּנּ nan u set la Yennu nba ki כַּכּ ki laatכּ nan ninbinn nae. ²⁸ U yadae te ki u din piin yukitgar jaamm, ki senn sennu a bin mii כַּכּ bi nyei tammכּ paak, ki kuun malaka na tan daa kpi Israel teeb bijakpera.

²⁹ Israel teeb yada paake ki מַכּmuung na din כַּכּit ki teen tinkoong ki turib ki bi poot, ki Ijpt teeb na mun

yabir a bin poot, nyaan ki מַכּkir man nyun jiiin mubin ki diib.

³⁰ Israel teeb nba din tan baar Jeriko yoo nba, bi yada paake ki bi din somm lint li joona daa nyalore, ki li baa. ³¹ Poochonchon nba ki bi yiu Rahab na yada paake din te ki Israel teeb ki kpiiu, nyaan kpii binba din ki gbat Yennu מַכּ na, kimaan Israel niib nba din baar a bin diis doo man na, כַּכּ gaarib saau.

³² N bia beti siab labaar ki pukini-i? Yoo-i bonni yab, n bo saa beti Gideonn labaar, nan Barak labaar, nan Samsonn labaar, nan Jefta labaar, nan Defid labaar, nan Samuel labaar, nan Yennu סַכּiniinba labaa. ³³ Bi yada paake ki bi siab din כַּכּ nyann tinii, ki siab mun tun linba tee fanu, ki siab mun gaar Yennu מַסּוּנּa, ki siab soor yanכּra מַכּ, ³⁴ ki siab mun kpeen muchיכּ, ki siab tin nyii jukbanjai kuun ni. Ki siab mun tee tariie nyaan din tan kpaat paarib, ki siab mun took תַּכּii nan pan ki te ki boorganu lanjimanba chiar. ³⁵ Ki poosiab la bi nikpiimm nba din kpo na fir kuun ni.

Ki siab nba din teen Yennu yada na paak ki bi boo kpiib, ki bi ki yִet Yennu weiu a bin nyi kuun man ni, kimaan bi loon bin fir kuun ni ki la manfoor nba chee.

³⁶ Ki niib din daan siab nyatuk, ki bia boob kpaasir; ki bi baan bi siab jarit, ki jiiib saan כַּכּmm dansarii. ³⁷ Bi din jaat bi siab tanae, ki nyama bi siab ki poriib; ki bi jikit jukbanjai ki kpi bi siab; ki leeb din lia pegbant, ki leeb bia lia bugbant ki lin namu, ki niib mukisib ki dintib biak. ³⁸ Tingboung na teeb din ki jar nan bii be nammi. Ki bi din lin yeek kunkoot paak nan kunkona ni, ki lin כַּכּ tanfiat nan fִrii ni.

³⁹ Binba na kur yada paake ki Yennu din pakib, nyaan ki bi daa ki gaar linba ki u senn a u saa turib na, ⁴⁰ kimaan ti paake ki u din mantik dukii bonsiar nba chee na po, nyaan ki u saa te ki timm nan nyamm n tan lakin kii be fanu nan barmִnii.

Ki jiiin ti Baa Yennu po

12 Binba na kur tee siaradamme ki lintit. Li paak, ii nyaan ki tin yabir ki fok lu linba kur saa גַּכּrit Masia סַכּu ni, nan biit nba saa soorit; ii nyaan man ki tii di sukuru ki gbaa gbaar nba yaa lin baarit na. ² Nyaan ki tin kpaat kpaat ti ninbina Yiisa paak; כַּכּ ki ti yada gaa u paak li pinpiik niwa nan li joontu na ni. Dapunpunn na din ki te ki u nyik yabiru. Parpeenn nba din baat u paak na paak, u din ki dukin ki li מַכּ fei nan wun kpo li dapunpunn paaki, nyaan te ki u ji kar Yennu naangboung paak, u niidiitu po mִכּana.

³ Ii lek bikin waa din gaar nar biitdamm boor bianjinba. Li paak, i daa te ki i gbanu banjit ki i nyikit yabiru. ⁴ Yaa yabii ki כַּכּ nan biit na, nyaan i כַּכּ daa ki mi yabir ki li saa baar kuumi. ⁵ I ki tian Yennu nba kpaani, nan baa nba tuu kpaan u waas bianjinba na-a? Li כַּכּ a: "N bik, Yennu-i teena kpaanii yoo nba, fan gbiint, li-i tee ki u dat a tubir, faa daa nyikit a yabiru, ⁶ kimaan Yennu kpaan wunba ki u loonכּ, ki wuu gaar wunba ki teenכּ u bik, li כַּכּ ki u daar u tubir."

⁷ Yabit i fardinu ni nan bik nba ki u baa tuu dat u tubir ki wun di fara bianjinba na. Yennu-e teeni tubdatu, yaa tee u waas na paak, kimaan bik kaa ki ki laat tubdatu u baa boori. ⁸ Li-i tee ki u ki dat i tuba nan waa tee u waas kur bianjinba na, nann li want nan i tee kpenngmie, i ki tee u waas kaa. ⁹ Ti baanba nba be tingbounj na ni daar ti tubae, ki ti teemm baakir. Li paak, li njan ki ti mantik sikin ti mɔŋ ki tur ti baa Yennu nba be Yendɔŋ ni na, ki la manfoor. ¹⁰ Ti baanba nba be tingbounj na ni jikit yoo waaminna ki daar ti tuba baa loon bianjinbae, njan Yennu njan daar ti tuba, ti mɔŋ sommir paake, a ti binberj n namm kii yeen nan nɔŋ Yennu binberj na. ¹¹ Tubdatu yoo tone, li ki mɔk parpeenni, njan li poorpoewa, ki binba dii tubdatu fara na ji tuu la nyɔɔt nba tee parmaasir nan yentinu binberj.

Kpaanii

¹² Li paak, kakitir i dunkpeena, ki chekin i nii nba ban na, ¹³ kii tɔk sɔnu nba took, ki wunba ki waa barmɔnii na n set fanu ki daa baa.

¹⁴ Yabit kii mɔk parmaasir i leeb sinsuuk ni, kii mɔk binben-yeen, kimaan sɔk-i kii mɔk nann, li sɔk tan kan la ti Yomdaanɔ. ¹⁵ Ii chek man ki tan daa kɔŋit Yennu ninbatinu na. I sɔk daa mɔk tonu u par ni, ki li tonu na n baar nan parbiir leeb paak, ki biir niburchiɔŋu. ¹⁶ I sɔk daa chommi, koo ki gorii Yennu barii yann ki tee nan Esɔk, wunba din jii u saakatuk ki kpent jeet ki dii yomm na. ¹⁷ I mi nan li poorpo, u din tan loon wun gaar u baa mɔsonnann ki mɔ nan ninnyuut, njan ki lar, kimaan u ji din ki la sɔnu nba ki u saa tɔkin ki lebit waa porj biir linba na.

¹⁸ Tɔn, yimm ki baar bonsiar nba ki i saa fit siir, nan Israel teeb nba din baar Sainai jɔjaann boor na kaa, siaminba ki muchiɔŋ di, ki bunbɔnchiɔŋ be, ki wonpaaruk da, ¹⁹ ki naatunn mɔ, ki kunkɔr pak na kaa. Baa din gbat li kunkɔr yoo nba, bi din jak baruŋo ki ji ki loon li kunkɔr n pak pukini, ²⁰ kimaan sennu nba ki bi gbat na paak bi niiwa. Li din yet a, "Bonkobuk-u lekii sii jɔk marj gbaa, bin jaatɔ tana ki kpiu." ²¹ Li boor din mɔk janjmaansooruk bonchiann, ki Moses yet a, "Janjmaanii mɔkin, ki n gbanant jekir."

²² Njan yimm njan baar kunkonn nba sann tee Sayɔnn, linba tee manfodaanɔ Yennu doo, ki tee Yendɔŋ ni Jerusalem, siaminba ki malakanba tusaa tusaa lakin nan parpeenn nae. ²³ Yimm tan baar niib nba ki Yennu teemm u waas, ki bi sana sɔb Yendɔŋ ni na boore. I baar Yennu nba tee nisaarik kur barbuurɔ na boore, nan popeendamm nba ki Yennu te ki bi sei be fanu na boor. ²⁴ I baar Yiisa, wunba tee sindantinɔ na boore, ki bia baar Yennu mɔlorpaann na boor. Ki u sɔn nba din nyii na want barii nba njan ki gar Abel sɔn yar.

²⁵ Li paak, ii mi man ki i yêl Yennu nba kpaani na mɔb, kimaan Israel teeb nba din yêl wunba din kpaamm tingbounj na ni mɔb na, Yennu din tan ki nyik bi tubdatu; ki ti-i yêl kpaanii nba nyii Yendɔŋ ni na, ti tan saa teen nlee ki nyi tubdatu ni? ²⁶ Li yoo na, Yennu kunkɔr din nik tingbounj nae, njan mɔtana u senn mɔ-

sonn ki yet a, "N ji kan nik tingbounj na kuukɔ kaa, njan n tan saa nik tingbounj na nan sanpaapo kurewa." ²⁷ Mɔbona nba yet a, "N ji" na, li fiit want nan bonnankara kur tan saa nik ki mir bote, njan linba tan kan fit nik na njan tan saa biar be-e.

²⁸ Li paak, taa gaar naan nba kan mi ki nik na paak, ii njan ki tii teen Yennu niipoouk man, ki jiantɔ nan baakir nan janjmaanii ki u numm n gboo, ²⁹ kimaan Yennu marj tee nan mudikau nae.

Ki jiin toona nba pent Yennu par po

13 Yaa tee Masiaweira na paak, ii loon i leeb man yoo kur. ² I daa tammit saamm gaaru po, kimaan nisiab din tan gaar malakanba saauŋ, njan ki ki mi a bi tee malakanbae. ³ Ii tian nisiab nba be dansarii ni na po, nan yimm nan namm lakin be li ni na; kii tian nisiab nba laat mukisuk na po, kimaan i mun daa be tingbounj na nie nan i gbanant.

⁴ Ii mɔk baakir nan i leeb, i pookɔnt nan i jakunt ni, ki daa chommi, kimaan Yennu tan saa dat bonchonchona nan joonbaarit nan sapaanwɔbira nan naasinwɔbira tubawa.

⁵ Ii nyinn i niɔŋ liklomm ni, njan te ki i numm n gboo yaa mɔk linba; kimaan Yennu yet a, "N kan mi ki nyikani, n bia kan mi ki njanani." ⁶ Li paak, njan ki tii mɔk parcheenn ki yet a:

"Yennu-e tee n sommtɔk, n kan tin janjmaanii, nisaarik saa teenin bee?"

⁷ Ii tian man i yudamm nba din tuu piak Yennu maan ki teeni na po; kii dukii bi binberj nyɔɔt nba tee bianjinba, kii tokii bi yada. ⁸ Yiisa Masia nba won tee bianjinba wonn na, u bia tee nnae dinna, u bia sii tun tee nnae mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ⁹ I daa njan ki wannsaanbooru booru n boonini, ki i tan saa mann tut sɔnjanu marj. Li njan ki Yennu sommir n tur nirɔ parj u par ni; jeet sennii nba jiin jeet dinu po weiu kan turɔ parj. Nisiab nba dia jeet sennii na porj ki laat sommsiar li ni.

¹⁰ Tɔn, binba mann mannu Juu teeb Yenjiantu boor na ki mɔk yaak nan bii di linba be ti maruj binbintir na paaki. ¹¹ Ki Juu teeb mannteeb yudaanɔ tuu sɔk nan bonkobit sɔn Yennu diiuk ni, kasii yaa kasii boor na, ki mann maruj biit paak, njan joo bonkobit marj nant muu bi doo na kpiŋ po. ¹² Li paak ki Yiisa mun din kpo doo na kpiŋ, a wun nyinn niib bi biit ni, nan u mɔŋ sɔn. ¹³ Li paak, njan ki tin nyi ki saan u boor man, ki sak di fei nanɔ. ¹⁴ Kimaan doo nba saa biar kaa tingbounj na ni; dosau nba baat nae ki ti guur. ¹⁵ Li paak, ii njan ki tii dontir Yennu yoo kur Yiisa sann ni; paku nba nyi ti mɔi ni nae tee mannu ki turɔ. ¹⁶ I daa nyikit toonjana tumu, kii chentir yaa mɔk linba nan i leeb. Li maruj boorue pent Yennu par.

¹⁷ Ii saak i yudamm mɔi ki sikin i mɔŋ ki turib, kimaan bi baka be i benu ni, kimaan bi tan saa wann Yennu bi toona nba ki bi din tuun nawa. Njan ki bin tan wannɔ nan parpeenn, njan tan daa wantɔ nan parbiiri. Nann tan kii mɔk nyɔɔt ki turini.

¹⁸ Ii mei Yennu man ti paak. Ti ki mɔk dudukbisiat ti toona ni, kimaan ti loon tin tun linba tooke yoo kur.

¹⁹ Njaan n mantik barimie, ii mei Yennu man kii teenin ki wun te ki n jen i boor mɔtana.

Yenmiarjoontik

²⁰ Yennu nba teent parmaasir nae din fiin ti Yomdaano Yiisa kuun ni. Nɔɔ Yiisa-e tee ti guutojaann, kimaan u din kpo, ki u sɔn ɔamm Yennu mɔlor nba sii see mɔkmɔk nan mɔkmɔk na; ²¹ ɔɔ Yennu n ɔamm i binberɔ fanu ki yii tuun u loomm, kii tuun toonɔana kur. Yiisa Masia paak wun te ki tii tee binba sii pent u par. Nɔɔe yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Mɔbonjoontii

²² N naa waas, n barimie, ii di sukuru ki gbiint kpaanii na; kimaan maa sɔb gbouɔ nba turi na ki fɔki.

²³ N loon ki yin bann nan bi nyinn ti naa bik Timoti dansarik niwa. Li-i tee ki u baar n boor daa na ni, i saa la min nan ɔɔ.

²⁴ Ii foont i yudamm kura nan Yennu niib na kura ki turit. Ti naa waas nba nyii Itali tiɔ ni na foonti.

²⁵ Yennu ninkpabaunɔ-i be nan i kura.

Jeems

Ki jiin Jeems gbouŋ na po

Jeems gbouŋ na tee tumiiu mɔbona nba taan ki yabe ki tee kpaanii. Li sɔb ki teen “Yennu niib nba kur yat ki be durinya na munn poe.”

1 Min Jeems nba tee Yennu toontunɔ ki bia tee ti Yomdaanɔ Yiisa Masia toontunɔ na foont Israel I booru piik nan ŋanlee nba yat ki be tingbouŋ na kur po.

Ki jiin yada nan yan po

2 N naa waas, ii mɔk man parpeenn, yoo nba ki i di farbooru booru na, **3** kimaan i poŋ mi nan fara maŋe baati ki i bant nan i set teen Yiisa Masia yada nan barmɔnii, ki li teeni gbankur. **4** Ii ŋamm kii mɔk gbankur fanu nan li joontu, ki i tan kan kɔŋ binbenŋaŋi. **5** Li-i tee ki i sɔk pɔk yan, wun miar Yennu nba pi sɔk kur pi-inii nan burchint, ki ki dint sɔk fei na, ki u saa turɔwa. **6** Fi-i mei Yennu, fan teen yada ki daa mɔk birsuku; ŋaan wunba meik nan birsuk, u tee nan mɔkgbenjir nyunpana nba ki wouŋ tuu da ki li fi ki baa nae. **7** Li ni-booru daa dukii nan u saa la siar Yennu boori, **8** kimaan waa mɔk dudukit munlee-lee na.

Ki jiin nandamm nan mɔkita po

9 Li ŋan ki ti naa waas nba tee nandamm-ii mɔk yuugontir, Yennu nba donnib na paak, **10** ki ti naa waas nba tee mɔkita-ii munii mɔk yuugontir Yennu nba sikinib na paak, kimaan li kan yukiri ki bi saa gar nan mɔk puuk nba tuu koor ki baa na; **11** kimaan yonnu-i nyii ki yekit puuk, li tuu koore ki baa, ki li ŋant n ji biir. Li mun bia tee nnae ki tur mɔkita: yoo nba ki bi dukii bi toona nba saa saan tɔnɔn bianjinba na, li yooe ki bi tuu kpo.

Ki jiin bikinu po

12 Binba nyann bikinu, parpeenn tee bi yare, kimaan Yennu saa turib nyɔk nba tee manfoor nba ki u din senn mɔsonn a u saa tur binba loonɔ na. **13** Sɔk-i la jammii, u daa yaa Yennu-e jammɔ. Siar kaa ki saa fit jamm Yennu. Yennu mun ki jammit sɔk. **14** Nirɔ-i loon wun tun u mɔŋ nianbiiuk toona, ŋanne tee jammii. **15** Nianbiiuk-u soor nirɔ, li tuu baar nan toonbiite, ki toonbiit joontu tee kuume.

16 N naa walonkai, i daa te ki siar kpannini. **17** Bonŋann kur nyi sanpaapoe ti Baa Yennu boor, wunba din nan sanpaapo yentu kur na. Nɔk ŋarin ki

I Juu teeb sanleere tee Israel teeb.

lebitir nan yentu maŋ nba lebitir bianjinba na; u bia daa tee ŋɔk Yennu-e. **18** U mɔŋ loommo ki u teent u waas, u maan nba tee barmɔnii na paak, a tii chee u bonninnant kura.

19 N naa waas, n loon yin bann linba nae; ii gbiintir yian yian ŋaan kii mi bianjinba ki i piak, ki bia daa dont wutoor yian yian, **20** kimaan nisaarik wutoor ki tuun Yennu toonŋana. **21** Li paak, n naa waas, ii nyik i yan-bɔkmm nan biit kur nba be i para ni na, ŋaan sikin i mɔŋ Yennu tɔnɔn, ki gaar u maan nba ki u tɔnɔn i para ni na, kimaan maan maŋe mɔk paŋ nba saa tinni.

22 ŋaan ii tuun bianjinba ki maan maŋ wann na; li-i tee ki i gbat maan maŋ, ŋaan ki ki tuun bianjinba ki li wann na, i kpann i mɔŋe. **23** Wunba kur gbat maan maŋ, ŋaan ki ki tuun bianjinba ki li wann, u tee nan nirɔ nba tuu got ki la u mɔŋ mianu ni nae; **24** kimaan wuu got ki la u mɔŋ mianu ni, ŋaan seet, u ji tuu tamm waa bo got ki la u mɔŋ ki u tee bianjinba nae. **25** ŋaan wunba dukii sennŋann nba fit nyint niib biit daabisin ni, ki ki tammir, ŋaan mɔk gbankur ki tuun bianjinba ki li wann na, parpeenn tee li daanɔ yare, kimaan u toonn na paak.

26 Wunba mi nan u tee Yiisaweirɔ ŋaan ki ki so u mɔkbi, li daanɔ kpann u mɔŋe. Li want nan u weiu na tee yanne. **27** Wunba sommit kpeebii nan pakɔi bi fara ni, ki bia nyinn u mɔŋ tingbouŋ na toonbiit ni, ŋɔk set tee Yiisaweirɔ nan barmɔnii, ki ki mɔk biit ti Baa Yennu boori.

Ki jiin ningannii po

2 N naa waas, yaa teen ti Yomdaanɔ Yiisa Masia nba tee paŋ daanɔ yada bianjinba na, i daa mɔk ningannii. **2** Li-i tee ki mɔkita nba lia taŋant ki pir sal-inbaŋ kɔk i Yenjiantu diiuk ni, ki nandaanɔ nba lia tachiit mun kɔk, **3** ki i tur mɔkita na baakir, ki betɔ a wun kar tɔnɔn po, ŋaan bet nandaanɔ na a wuu see koo wun kar tiŋ ni, **4** n naa waas, li-i tee ki i tuun nna, i tee niib nba mɔk ninganniie, ki bia mɔk dudukbiit.

5 N naa walonkai, gbiintir man, Yennu-e gann binba tee nandamm tingbouŋ na niib boor, a bin teen mɔkita u boor, kimaan bi teenɔ yadae, ki teen u waas nba saa di naan nba ki u senn mɔsonn a u saa tur binba loonɔ na.

⁶ Naan ki yimm yisin nandamm. Mɔkita nae mukisiri, ki so-i ki saa nani buut boor. Nna kaa-a? ⁷ Njamme bia piak biir Yiisa Masia sanɔann nba ki Yennu turi na.

⁸ Li sɔb Yennu gbouɔ ni a, "Ti loon a ɔɔ nan faa loon a mɔɔ bianɔnba na." Li-i tee ki i waa Yennu naan sennu maɔ, li ɔan, ⁹ ɔaan li-i tee ki i mɔk ningannii, li tee bi-ite, ki sennu maɔ fiitir ki want nan i set tee sennu biir-teebe.

¹⁰ Wunba sak ki waa sennii na kur, ɔaan tan biir sennii maɔ yenn, li want nan u biir sennii na kure. ¹¹ Sennii maɔ ni, Yennu nba yet a, "Daa chomm" na, ɔɔɔ bia yet a, "Daa kpi nirɔ." Li paak, li-i tee ki a ki chomm, ɔaan kpi, a biir sennii maɔ kura. ¹² Ii piak ɔaan kii tu-un kii mi nan Yennu tan saa jii sennu nba nyint niib biit daabisin ni nae ki bu i buut. ¹³ Binba ki tin bi leeb ninbaauk, Yennu saa bu bi buut ki kan tinib ninbaauku; ɔaan ninbatinue nyant tubdatu.

Ki jiin yada nan toona po

¹⁴ N naa waas, daanɔ nba yaa u teen Yiisa Masia yada, ɔaan ji ki tuun popeenn toona, li mɔk nyɔɔti-i? U yada maɔ booru saa fit tinnɔwa-a? ¹⁵ Li-i tee ki a naa bik be ki ki laat gbab, ki bia ki laat di, ¹⁶ ki a ji beerɔ a, "N naa bik, a kun manuwa, kii gbab, kii biaki di," ɔaan ki turɔ siari, li mɔk nyɔɔti-i? ¹⁷ Yada kuukɔɔ-i be, ɔaan toonɔana kaa, yada maɔ tee yadakpeenne.

¹⁸ Li-i tee ki nirɔ yet a, "Sɔɔɔ mɔk yada, ki ɔɔ mun tu-un toonɔana," n mun saa jiin a, "Li-i tee ki a ki tuun toonɔana, lannpoe want nan a set mɔk yada? Naan n toonɔana nae wanta nan min set mɔk yada." ¹⁹ A teen yada nan Yen-yenɔɔɔ be-e? Li ɔan. Narinbiit mun teen yada nan Yen-yenɔɔɔ be, ki bi jekir nan jaɔ-maanii. ²⁰ Fin jatuk na, li-i tee ki a mɔk yada ɔaan toonɔana kaa, li tee yanne; a loon ki a bann na-a? ²¹ Ti yeeja Abraham nba din jii u bik Aisak ki paanɔ binbintir paak a wun kpiu ki mann maruɔ ki tur Yennu na, toonn maɔ paake ki Yennu din yet a u tee niɔanɔ u boor. ²² A la nnawa-a? Waa teen Yennu mɔmaan yada na paake ki u din tun toonn maɔ; toonn maɔe mun wann nan u teen Yennu yada nan barmɔnii. ²³ Ki Yennu mɔmaan nba sɔb u gbouɔ ni nae tan teen mamɔmm. Li sɔb a, "Abraham din teen Yennu yadae, ki u yada maɔ paak ki Yennu jiiu ki u tee niɔanɔ u ɔɔɔn." Li paak ki bi yiu Yennu ɔɔɔ. ²⁴ A la nnawa-a? Nirɔ toonɔana paake ki Yennu saa yet a li daanɔ tee niɔanɔ u boor; li ki tee u yada kuukɔɔ paak kaa.

²⁵ Li din tee nnae mun ki tur poochonchon nba sann din tee Rahab na. Waa din gaar toomiinba nba ki Israel teeb din tumm, ki bia wannib sɔnu nba ki bi tɔkin ɔmat kun na, u toonn maɔ paake ki Yennu din yet a u tee niɔanɔ u ɔɔɔn.

²⁶ Tɔn, gbanant nba kaa seek, li tee gbanankpeenne, yada-i munii be ki toonɔana kaa, li mun bia tee yadakpeenne.

Ki jiin jerinn po

³ N naa waas, i bonchiann daa loon yin teen Yennu maan wanteebi, kimaan i poɔ mi nan binba tee wanteeb na, bi buut tan sii paar ki gar binba ki tee wanteeb. ² Ti kur tuun linba ki took sɔnii bonchiann ni, ɔaan wunba ki piak mabiit, li daanɔ set tee wunba chee, ki saa fit soor u mɔɔ. ³ Ti-i jii taangarika ki wukin taanii a bii tuun taa loon bianɔnba, bi gbanant paɔ kur be ti nuu nie. ⁴ Bia dukint ɔaruɔ po; li yab bonchiann, ɔaan wonpaaruk-u da, li saae, ɔaan dabik nnae ki kantɔɔ na dia ki kan, ki li saa waa loon siaminba. ⁵ Jerinn mun tee bonbik nnae, ɔaan mɔk yaak bonchiann.

Gotir, mupunɔɔrik nnae tuu di fɔgberɔir. ⁶ Jerinn tee nan muu nae; li tee ti gbanant bɔkire ki mɔk biitbooru booru, ki saa fit biir ti gbanant kur, ki bia di nisaarik binberɔ nan muu na; li muu nyii Sintaanii boore.

⁷ Nisaarike mɔk bonkobit, nan nɔɔnii, nan wai, nan nyun ni bona kur yaak, ⁸ ɔaan nisaarik kan fit soor u jerinn. Li mɔk biite, ki gbee nan lɔbii nba baat nan ku-un, ki bia ki foi. ⁹ Jerinn nba ki ti dia ki piak dont ti Baa Yennu na, li jerinne ki ti bia dia piak mabiit a lin biir nisaarii, binba ki Yennu namm ki bi naan u mɔɔ na. ¹⁰ Mɔb nba ki maɔamm nyi na, li mɔb nie ki mabiit bia nyi. N naa waas, li-i tee nnaie, li ki ɔani. ¹¹ Bunbunn nba bunii nyunmanin nae bia bunii nyuntouɔu-u? ¹² Ki kinkaruɔ saa fit lon saanawa-a? Koo gaak saa fit lon kinkanawa-a? Nnae mun ki bunbunmimiruk kan fit bunn nyunmammi.

Ki jiin yan nba nyii Yendɔuɔ ni na po

¹³ Njme mɔk yan nan bannu i sinsuuk ni? Sɔɔ-i be, wuu be fanu ki sikin u mɔɔ kii tuun toonɔana, ki lin wann nan u set mɔk yan. ¹⁴ Naan li-i tee ki i mɔk funfunn nan dont-n-mɔɔ i para ni, ɔann i daa nyu bara, ki fa faak, ki yeen barmɔnii. ¹⁵ Li yan ki nyi Yennu boor kaa, li tee tingbouɔ na nan gbanant loomm nan Sintaanii yare, ¹⁶ kimaan funfunn nan dont-n-mɔɔ nba be sian, daamii nan biitbooru booru kur be leɔe. ¹⁷ Naan yan nba nyi Yennu boor, li ki mɔk biiti; wunba mɔk yan maɔ, u baat nan parmaasire, ki be soon nna, ki gbua u leeb maan; ki mɔk ninbatinu yoo kur, ki bia tuun toonɔana bonchiann; u ki mɔk lukitin, ki bia ki mɔk kpinkpanii. ¹⁸ Binba mɔk parmaasir ki te ki parmaasir baat niib sinsuuk ni na, ɔamme te ki yentinu be.

Ki jiin nisaarik nianbiiuk po

⁴ Bee te ki i kɔn ki nɔi nan leebi? Nianbiiuk nba be i para ni nae kɔn. ² I loon bonsia ɔaan ki laat, ki ji teen siir nan nikpinu. I mɔk funfunn i leeb bona paak, ɔaan ki laat, li paak ki kunkɔna nan mɔniat be i sinsuuk ni. I ki laat yaa loon linba, kimaan i ki mei Yennu li po. ³ I mei Yennu ki ki laat, kimaan i mei ki loon i mɔɔ ni-anbiiuk yare. ⁴ I nyik Yennu-wa, ki waa bonliae. Li-i tee ki i tee tingbouɔ na ɔɔɔsnbaie, i tee Yennu dataie. I ki mi nna-a? Wunba loon wuu tee tingbouɔ na ɔɔɔ, li ɔɔ

teen u מִנְּךָ Yennu dataake. ⁵ Li סֹבֵב Yennu gbouŋ ni a, “U loon Seek nba ki u teent na bonchiann.” ⁶ Njaan u bia teent sommir bonchiann. Li paak, li סֹבֵב Yennu gbouŋ ni a, “Yennu כֹּחַ nan karinbaandamme, njaan sommit binba sikint bi מִנְּךָ.”

⁷ Li paak, ii saak Yennu מִבְּמִן man, njaan yêṭ Sintaanii, ki u saa chiar nyiki. ⁸ Chatir nakin Yennu man, ki u mun saa nakini. Yimm biitdamm, wuut i nii man; yimm dudukit njanleedamm maŋ, njammit i para man. ⁹ Ii מִכָּכָּ parbiir kii bui kii fabin i biit paak; i ji daa laa, ii מִכָּ man; ki njaan ki i parpeenn n kpant parbiir. ¹⁰ Sikint i מִנְּךָ Yennu תִּכְנֶנְךָ, ki wun donni.

Daa piak mabiit leeb paaki

¹¹ N naa waas, i daa piak mabiit leeb paaki. Wunba piak mabiit u naa bik paak ki biiru, u piak biir Yennu sennue. Li-i tee ki a biir sennu na, a ki tee wunba waa-kaa, njaan a tee li biirtִכְנֶנְךָ. ¹² Yennu kuukִכְנֶנְךָ מִכָּ yaak ki saa fit senn sennu, ki bia saa fit bu ti buut, ki bia מִכָּ paŋ nba saa fit tinn niib, ki bia saa fit biirib, ki njeemee mun be ki מִכָּ yaak ki saa pak biir u כִּכָּ?

Ki jiin manfoor yaak po

¹³ Gotir man, yimm nba tuu yet a, “Dinna koo wonn, ti saa saan digbann, ki saa di binn kii kpentir kpinkpouŋ ki la nyִכְנֶנְךָ bonchiann,” ¹⁴ i ki mi linba saa baar wonni. I manfoor tee bee? Li tee nan wunn nba tuu baa sanyִכְנֶנְךָ ni, njaan li-i yann lin yant nae. ¹⁵ Li paak, li njan tin tuu yet a, “Li-i tee Yennu loommie, ti sii מִכָּ manfoor, ki tun na nan na.” ¹⁶ Njaan i מִכָּ karinbaaniie ki nyu bara. Yaa nyu bara bianjinba na, li ki njan.

¹⁷ Li paak, wunba mi toonjana tumu, njaan ki tuumi, li daanִכְנֶנְךָ מִכָּ biit.

Kpaanii nba saa gordamm boor

⁵ Yimm gordamm, gbiintir man. Ii מִכָּ man kii fabin, kimaan biak nba baat i paak na. ² I מִכָּכִּי na kur biir, ki wobii מִכָּ i tiata. ³ I likirii na mun biira, ki li tan saa wann nan i מִכָּ biit, ki li saa biir i gbanant, nan muu nba di bianjinba na. I sent i מִכָּכִּי maŋe ki guunt i buut daar. ⁴ I njan i toontunna nba jaan i dii kpaant ni na, ki ki pabi, ki bi מִכָּ; ki bi מִכָּכִּי na כִּכָּ Yabint Yennu tuba ni. ⁵ Yaa be tingbouŋ na ni na, i be i yamanie, ki waa i gbanant מִכָּכִּי; i dint i מִכָּכִּי, njaan i

lek tee nan naajakpamma nba ki bi saa kpib nae. ⁶ I din piak ki biir popeendamme ki kpib, njaan bi ki כֹּחַ nani.

Ki jiin sukuru po

⁷ N naa waas, ii מִכָּ sukuru man, kii guu ti Yomdaanִכְנֶנְךָ baaru daar maŋ. Gotir man kpaarִכְנֶנְךָ nba tuu מִכָּ sukuru, ki guu kpafusaak מִכָּמִכָּ nan sajoontik ki u jeet n ji tan nan bonjann na. ⁸ Li paak, ii muni מִכָּ sukuru, ki chee i para, kimaan ti Yomdaanִכְנֶנְךָ baaru daar per na.

⁹ N naa waas, i daa מִכָּ bunburimii i leeb paaki. Li-i tee ki i burin, Yennu saa bu i buuta. Gotir man, barburִכְנֶנְךָ na nakin ki see i tammִכִּי ni. ¹⁰ N naa waas, Yennu סִכִּינִינְבָּ nba din pak u sann ni na, gotir baa din laat biak ki מִכָּ sukuru bianjinba, ki lii tee wannu ki turi.

¹¹ Baa din מִכָּ gbankur na, ti yib parpeenn damme. I poŋ gbat Job nba din מִכָּ sukuru nan gbankur bianjinba, ki li poorpo ki Yennu tan nyinnִכְנֶנְךָ u biak ni. Li want Yennu nba מִכָּ ninbatinu ki tiinit ninbaauk bianjinbae.

¹² N naa waas, linba kpaat talas tee nae: i daa poor ki sent מִכָּסֹנְנָּ. I daa yi sanpaapo koo tiŋ ni bonsiar sann ki poor מִכָּכִּי. Njaan ki i “nn” ii tee “nn,” ki i “aaii” ii tee “aaii,” ki Yennu tan daa daar i tuba.

Ki jiin Yenmiaru po

¹³ סִכִּינִינְבָּ-i be i ni ki מִכָּ parbiir, wun miar Yennu. Wunba mun מִכָּ parpeenn, wun yin yanii ki pak Yennu.

¹⁴ סִכִּינִינְבָּ-i be i boor ki yiar, wun yiin Masiaweira saakab ki bin tan סִכִּינִינְבָּ kpan ti Yomdaanִכְנֶנְךָ sann ni, njaan miar Yennu ki turִכְנֶנְךָ. ¹⁵ Bi-i miar nan yada, u saa la laafia, ti Yomdaanִכְנֶנְךָ saa te ki wun la laafia; ki li-i tee ki u tun toonbiitie, Yennu saa nyik u biit maŋ ki chabִכְנֶנְךָ. ¹⁶ Fiitir i toonbiit ki wann leeb, ki miar Yennu ki tur leeb, ki Yennu saa te ki i la laafia. Popeendaanִכְנֶנְךָ-i miar Yennu nan ninמִכָּכִּי, li מִכָּ paŋ bonchiann. ¹⁷ Elaija din tee nisaarike nan timm na, njaan din miar Yennu nan ninמִכָּכִּי a saak daa baa, ki saak set din ki baa ki saa jaŋ bina nantaa nan njanmaarii njanloob. ¹⁸ Li poorpo ki u bia miar Yennu, ki saak ji baa, ki tiŋ maak, ki jeet nan fanu.

¹⁹ N naa waas, סִכִּינִינְבָּ-i nyii mamִכָּכִּי סִכָּ na ni, ki סִכָּ jen nannִכְנֶנְךָ, ²⁰ i mi nan daanִכְנֶנְךָ nba nyinn biitdaanִכְנֶנְךָ סִכְנִינְבָּ-iuk na ni, u nyinn li daanִכְנֶנְךָ kuun nie, ki te ki Yennu nyik chab toonbiit bonchiann.

1 Piita

Ki jiiin 1 Piita gbouŋ na po

Piita sinsinn gbouŋ na din saa Yiisaweira nba ki bi yib “Yennu nigannkab” na boore. Njamme din yat be Asia gan po yent na ni.

Gbouŋ na barjar tee lin tur binba be mukir nan biak ni, bi yada paak nae kpaŋ-n-mɔŋ.

1 Min Piita nba tee Yiisa Masia toonii nae sɔbin gbouŋ na ki teen Masiaweira nba yat ki be Pontus nan Galasia nan Kapadosia nan Asia nan Bitinia tinii ni ki tee saamm na. ² Ti Baa Yennu dɔŋ ganni, ki mi nan i tan saa teen u niiba, ki u Seyeen te ki i tee popeendamm, ki u ganni a yii saak Yiisa Masia mɔb, ki u wuur i para nan u sɔn. Yennu ninkpabaunŋ nan parmaasir-ii be nani bonchiann.

Ki jiiin barmɔnii dindann po

³ Pakin Yennu nba tee ti Yomdaanɔ Yiisa Masia Baa na man, kimaan u tint ninbaauk bonchiann ki turit manfopaann Yiisa Masia kuun fiiru paak. Linba nae te ki ti mɔk dindann nan ti tan sii mɔk manfoor, ⁴ ki la linba tee Yennu waas yar, ki li sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki kan biir, li fant bia kan siiri, ki li be Yendɔunŋ ni ⁵ ki guu yimm nba ki Yennu paŋ dia-i, i yada paak, a yin la i tinnu nyɔɔt nba teen siir ki saa nyi paanu, dajoontii na.

⁶ Li paak, ii mɔk parpeenn man; li-i lekii tee ki i mɔk parbiir yoo waaminna mɔtana, yaa la biakbooru booru na paak, ii mɔk parpeenn. ⁷ Biak maŋ bikii-i a lin laan i teen Masia yada fanuwa-a? Li tee nan baa tuu jii salima ki teen muu ni a bin la li ŋant nae. I yada teenu ŋan Yennu boor ki gar salima gbaa. I yada teenu-i ŋan, ŋanne saa te ki yin la paku nan dontir nan baakir, yoo nba ki Yiisa Masia tan saa nyi paanu na.

⁸ I ki mi lau ŋaan loonɔ; i bia ki laato mɔtana, ŋaan teeno yada, ki mɔk parpeenn bonchiann nba ki nirɔ kan fit wann laa tee bianŋinba. ⁹ Yaa teeno yada na paak, i la tinnuwa. ¹⁰ Tinnu nae ki sɔkiniinba din loon bin bann li paak nan ninmɔnn, ki sɔkint a yimme ki Yennu saa tini ninbaauk na. ¹¹ Masia Seyeenŋ nba din be bi ni na din wannib a u tan saa di biak; ki li poorpo ki u bia tan saa la baakir bonchiann; ki bi koor a bin bann yoo nba ki li tan saa tun, ki bia loon bin bann laa tan saa tun bianŋinba. ¹² Ki Yennu fiit wannib a bi ki sɔkint bi mɔŋ sommir paak kaa, ŋaan i sommir poe ki bi sɔkint. Yennu Seyeenŋ nba ki u din tumɔ a wun nyi Yendɔunŋ ni nae mun te ki binba mɔɔntir barganii na beeri barii maŋ. Linba nae ki malakanba gbaa loon bin bann li paak.

Ki jiiin kasii binberŋ po

¹³ Li paak, ii teen i dudukit siir nan yan, ki soor i mɔŋ, kii mɔk dindann nan barmɔnii nan i saa di manu bonchiann, yoo nba ki Yiisa Masia tan saa nyi paanu na. ¹⁴ Ii sak Yennu mɔb man, ki ji daa waa loonbiit nba ki i din waa, yoo nba ki i din ki mi Yiisa Masia na.

¹⁵ Yennu nba yiini na tee kasiie, li paak, ii muni tee kasii man, ¹⁶ kimaan li sɔb Yennu gbouŋ ni a “Ii tee kasii man, kimaan min Yennu tee kasiie.”

¹⁷ Li-i tee ki i mei Yennu, i yiu Baae; ŋɔɔɔ bu niib kur buut nan baa tun bianŋinba na, ki ningannii kaa; li paak, yoo nba kur ki i be tingbouŋ na ni, ii tiinɔ man. ¹⁸ I mi nan Yennu nba nyinni binbenbiik nba ki i din gaar i baanba boor na, u ki jii bont nba saa biir nan likirii nba saa biir bianŋinba na kaa ki pa, ¹⁹ ŋaan u jii Yiisa Masia sɔn nba ŋan gar likirii nae; ki u tee nan maruŋ pegann nba ki mɔk biit koo dɔk u paak na. ²⁰ Yennu nba daa din ki nan durinya yoo nba na, ŋaan ki u poŋ gann Masia a wuu tee maruŋ maŋ, ki u tan nyii paanu dajoontii na ni, ti paak. ²¹ U paake ki i teen Yennu yada. Nɔɔɔ din fiinɔ kuun ni ki turɔ paŋ; li paake ki i mɔk yada nan dindann Yennu boor.

²² Yaa gaar Masia labaar nae ki i nyii biit ni, ki ji loon i naa waas nan barmɔnii; li paak, ii loon i leeb man nan i para kura. ²³ I la manfopaanna. Li manfoor ki nyii bonboorik nba kpenn ni kaa, ŋaan li nyii bonboorik nba ki kpenn na nie. Yennu maan nba mɔk manfoor ki sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk nae turi manfoor maŋ. ²⁴ Li sɔb Yennu gbouŋ ni a:

“Nisaarik kur tee nan mɔɔt nae,
ki u fant tee nan mɔɔt puuk na.

Mɔɔt jɔkkit ki li puut suur baa,

²⁵ ŋaan Yennu maan na ŋarin kaa gbennu.”

Maan maŋe tee barganii nba ki bi din mɔɔntir ki teeni na.

Ti Yomdaanɔ tee manfoor tann

2 Tɔn, ii nyik biit kur, nan faak kur, nan kpinkpannii, nan funfunn, nan sanjaauŋ. ²⁻³ I poŋ la nan ti Yomdaanɔ ŋane, li paak, ii loon Yennu mɔmaan man nan sanpantik nba loon biin bianŋinba na; kimaan maan maŋe saa te ki yin kpaat tinnu sɔnu ni.

⁴ Baat ti Yomdaano boor man; הַכֹּהֵן תֵּי מַנְפוֹר תַּנַּן נְבֵא כִּי נִיִּב יֶזְעַב, הָאֵן כִּי יֶנְנֻ גַּנְכֹּכִי כִּי וְהָן בֹּנְחִיָּאֵן נָא. ⁵ נְאֻמַּת מַנְ כִּי יֶנְנֻ נְ יִי-י כִּי יִיִּי תֵּי נַן מַנְפוֹר תַּנָּא נָא, כִּי וּנְ מַאָּ הָאָּכִי נְבֵא כִּי וְסַי-עֵרֶךְ שִׁי בֵּי לִי נִי; כִּי וְ יִיִּי תֵּי יֶנְנֻ מְכֹךְ מְכֹךְ תֹּוֹנְטֻנְנָא כִּיִּי תֻּוֹן וְ תֹּוֹנְנִי נַן וְ סַיֵּעֵרֶךְ פַּרְךְ, כִּי וְ סַא גַּאָּר לִי תֹּוֹנְנִי יִיִּסָּא מַסִּיָּא פַּאָּכֵי; ⁶ כִּימַאָּן לִי סֹבֵב יֶנְנֻ גְבוּרֶךְ נִי א:

“Gotir, n gann tann ki bir Sayonn doo ni, ki li tee lbtik ni tann, ki bia njan bonchiann, ki wunba kur teeno yada, u kan di fei.”

⁷ Yimm nba teeno yada na mi nan u njan bonchiann ki turi; njan binba ki teeno yada na, bii mi nan li sob Yennu gbouj ni a:

“Tann nba ki tanmaara yetir na, njanne tan tee lbtik ni tanjann.”

⁸ Li bia sob a:

“Tann mane ki niib saa gbiat, tanpiuk mane saa te ki niib n baa.”

Baa ki sak Yennu moamaan paake ki bi gbiatir, nan waa din sennib bianjiba na.

⁹ Njan yimm narin tee Yennu nigannkabe, ki bia tee u naan ni niib nba jiantiro, ki bia tee nibooru nba tee popeendam, ki bia tee u tiorj niib, ki yii moantir koo nba nyinni bunbann ni, ki baar nani u baktinauj yentu ni na burchintuk po. ¹⁰ Sianyoo i din ki tee Yennu niibi, njan motana i ji tee u niibe; sianyoo u din ki tini ninbaaku, njan motana u tini ninbaauka.

Ki jiin Yennu daaba po

¹¹ N naa walonkai, yaa tee saamm tingbouj na ni na, n kpaaniie a ii nyik gbanant loonbiit nba kon nan i sei na, ¹² njan kii be fanu tingbouj na niib sinsuuk ni, ki li-i tee ki bi sukii-a i tee biitdamm, bin la i toonjana ki dont Yennu, daar nba ki u tan saa baar na.

¹³ Ti Yomdaano paak, ii saak man yentdamm mo: ii saak kpanbar nba tee yent kur daano na mo, ¹⁴ ki waa senn sennu damm nba a bii daar binba tuun toonbiit na tuba, njan kii piak binba tuun toonjana na, ii saak bi mo man. ¹⁵ Kimaan Yennu loomm tee yii tuun toonjanae ki goor jatit maan nba ki mo nyotiti.

¹⁶ Ii be yent-n-moj binberj; njan i daa dia i yent-n-moj binberj man ki li tee yaak ki i tuun toonbiiti, njan kii mo Yennu daaba binberj. ¹⁷ Ii teen so kur baakir, kii loon Masiaweira, kii tiin Yennu, kii teen kpanbar man baakir.

¹⁸ Yimm nba tee daaba na, ii saak i saakab mo kii teemm baakir, ki li daa tee ninamm kuukoo kaa, njan nan nibiita. ¹⁹ Li-i tee ki a la tubdatu a toonjana paak, ki dukii Yennu po ki di sukuru, njanne saa penn u par; ²⁰ njan fi-i tun biit ki bi dat a tubir, ki a gaar tubdatu na soon nna, nlee ki bi saa pakani? Njan fi-i tun linba njan ki gaar tubdatu li paak soon nna, njanne saa penn Yennu par. ²¹ Yennu din yiinit a tii di biak, kimaan Masiawira din dii biak ti paak, a tii gorii u binberj kii waa u taabana. ²² U din ki tun biit gbaa; ki faak bia ki mi nyii u mo ni. ²³ Baa din sukii, u din ki jiin sukiti; baa din dintok biak na, u ki jeen so, njan jii u moj ki teen Yennu nba bu niib buut barmonii na nuu ni. ²⁴ Noj Masiawira

moj moje din jii ti toonbiit u gbanant ni, ki bi kpaau dapunpunn paak, a tin nyi biit ni kii tee ninamm. U dan paake ki i la laafia. ²⁵ I din tuu tee nan pebotkai nae, njan motana i jen i kpaaritoo nba guu i sei na boora.

Ki jiin poob nan bi scrib benu po

³ Poob, sakin man i scrib mo. Bi siab-i kii teen barnanii na yada, njan li pasiar i binbenjan paak, bi saa teen yadawa, ki li kii kpaat talas yin yet siar gbaa, ² kimaan bi-i la nan yimm nba teen Yiisa yada na binberj nani, bi mun saa teeno yadawa. ³ Poob, daa jik-it i moj ki want i fant nan yuloru, koo salima tuliat, koo chinchengana gbaabu kaa. ⁴ Njanne man ki i fant-ii tee para nba be soon nna nan nminjminj; njanne tee fant nba kan biiri, ki bia njan bonchiann Yennu boor. ⁵ Yaayoo ni poonamm nba din teen Yennu yada na, nnae ki bi din fanjit bi moj, ki saak bi scrib mo. ⁶ Nnae ki Sara din saak u so Abraham mo ki yiu u yomdaano. Li-i tee ki i tuun ki li njan, ki ki tiin siari, njan i tee Sara man bonpoie.

⁷ Jab, ii muni be fanu man nan i poob, kii mi nan bi tee tariie i boor, kii teemm baakir, kimaan yimm nan namm kur tan saa gaar Yennu piinjan nba tee manfoor na; njanne saa te ki Yennu n gaar i miaru.

Ki jiin Masiaweira binberj po

⁸ Linba biar tee nnae; i kur-ii mo dudukyenn man, ki i baka-ii be i leeb ni, kii mo lomm nan Masiaweira, kii tiin i leeb ninbaauk, kii sikint i moj. ⁹ I daa tuun biit ki jiit biit paaki, i bia daa sukii ki jiit wunba sukii-i, njan jiin a “Yennu n teen piisin a paak,” kimaan Yennu din yiini a yin gaar piisime. ¹⁰ Li sob Yennu gbouj ni a:

“Wunba loon manfoor nba mo parpeenn, ki loon wun tan la benu nba njan, wun nyinn u moj barbiit nan faak maan ni, ¹¹ ki nyik biit tumu, njan kii tuun toonjana, ki lon parmaasir so kii waa-r, ¹² kimaan ti Yomdaano kpaat u ninbina ninamm paake,

ki bia gbia bi miaru yoo kura; njan kon nan toonbiit damm na.”

¹³ Li-i tee ki i numm mo nan toonjana tumu, so be ki saa teeni siar-ii? ¹⁴ Li-i lekii tee ki i la tubdatu i toonjana paak, parpeenn sii tee i yare; i daa tiin nisaarik, ki bia daa te ki li daamiini. ¹⁵ Tinin ti Yomdaano Masiawira i para ni. Ii teen siir yoo kur ki jiin wunba boi-i yaa mo dindann nba na po. ¹⁶ Ii gat soon nna kii tiin Yennu, ki njan ki i benu-ii njan, ki bi-sukii-i, yaa tuun toonjana Masiawira paak na, bin di fei bi sukii man ni. ¹⁷ Li-i tee Yennu loomm nan i di biak toonjana paak, li chee yin di biak toonbiit paak; ¹⁸ kimaan Masiawira din gaar timm biitdamm kur paak ki kpo yomkoo; ninan mane din gaar biitdamm paak ki kpo, a wun te tin saan Yennu boor. Bi din kpiiu, njan ki u bia fiir kuun ni, Yennu Seyeerj parj ni. ¹⁹ Li Seyeerj nie ki u din saan sei nba so sarik kpeentij na boor, ki saa

pak Yennu maan ki turib; ²⁰ hamme din tee niib nba ki sak Yennu mɔb, yoo nba ki u din dii sukuru Nowa yoo na, yoo nba ki nɔɔ Nowa din hamme naringbenjir; ki niib banniin kuukɔɔ din ɔɔ njaruɔ maɔ ki tinn nyun ni na. ²¹ Nyun maɔ tee Yennu nyunwuru ninnauɔ nba tinnit mɔtana; li ki tee ti gbanant paak wuru kaa, njan li tee taa mei Yennu a wun wuur ti para, Yiisa Masia kuunfiri na paake. ²² U saan Yendɔuɔ nie ki be Yennu niiditu po, ki malakanba nan sanpaapo yentdam kur saak u mɔb.

Ki jiin toonbiit nyiku po

4 Masia nba din dii biak ti paak na, ii mun chee i para kii dukii nna, kimaan wunba dii gbanant paak biak, u nyii toonbiit tumu niwa. ² Laa jii yoo na ki saa, i daa jikit i gbanant ki tuun nisaarik loonbiiti, njan kii waa Yennu loomm. ³ Yoo nba gar, i din jii i yoo ki tuun toonbiite. I din tuun i mɔɔ loonbiite, ki nyu daan yib, ki di diina ki mɔk fuut, ki tikii leeb danyuboa, ki mann pata, ki tuun nan binba ki tee Masiaweira na nba loon bianjinba na. ⁴ Njan mɔtana, yaa ki waab ki tuun li toonbiit na, li gbatibe, ki bi ji biir i sana. ⁵ Njan bi tan saa pak bi mɔɔ biit ki tur Yennu nba teen siir a wun bu footib nan kpeemm buut na. ⁶ Njanne teen ki Masia din pak barnanii na ki tur binba kpo na gbaa; bi lek din kpo nan ɔɔ kur nba kpenn bianjinba nae; ki u din pak barnanii maɔ ki turib a bin la yaak ki bi sei n mɔk manfoa, Yennu boor.

Ki jiin yan nba ki Yennu teeni na dianu po

⁷ Bona kur gbennu ji ki fɔk; li paak, ii soor i mɔɔ kii sub ki fit kii mei Yennu. ⁸ Linba gar bont kur tee yii loon i leebe fanu, kimaan lomm dɔkint biit bonchiann. ⁹ Ii gaan leeb saauɔ ki daa burimi. ¹⁰ ɔɔ kur nan waa gaar yan nba nyii Yennu boore, i diar fanu ki jii yan maɔ ki somm i leeb. ¹¹ Wunba ki Yennu sennɔ a wuu mɔɔntir barnanii na, wuu mɔɔntir linba ki Yennu teenɔ nae; wunba mun ki Yennu sennɔ a wuu sommit leeb, wuu sommitib nan u paɔ nba ki Yennu teenɔ na, ki Yennu n la paku bonsiar kur ni, Yiisa Masia paak; nɔɔ Yennu-e yen paku nan paɔ kur mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Ki jiin Masiaweiu biak dinu po

¹² N naa walonkai, yaa di biak nba bikii-i na, i daa te ki li bakitiri ki tee bonsaann i boori. ¹³ Yaa di biak Masia paak na, ii mɔk parpeenn man, ki yoo nba ki u tan saa nyi paanu nan yentsaakar na, i saa la parpeenn bonchiann. ¹⁴ Bi-i sukii-i Masia sann paak, parpeenn tee i yare, kimaan Yennu Seyeen nba mɔk paɔ bonchiann na be i ni. ¹⁵ Njan ɔɔ biak dinu-i tee nikpinu koo nanyuk koo toonbiit tumu koo kpikpiruk toona paak, li

ki nani; ¹⁶ fi-i di biak faa tee Masiaweiru na paak, a daa tiin fei, njan dont Yennu, Masia sann paak.

¹⁷ Yoo baara ki Yennu saa piin ki bu niib buut. U saa bu u tɔɔ niib buute sinsinn; ki li-i tee ki u bu timm nba tee u niib na buut sinsinn, ki binba ki sak u barnanii na yar ji sii tee nlee? ¹⁸ Li ɔɔ Yennu gbouɔ ni a

“Li-i paar ki ninjamm n tinn, ki biitdam nan binba ki tiin Yennu na ji saa teen nlee ki tinni?”

¹⁹ Li paak, binba di biak Yennu loomm paak na, bii tuun toonjana, ki jii bi mɔɔ ki pet bi nantɔɔ Yennu nba tee barmɔnii daanɔ na.

Kpaanii

5 Yimm tɔɔndamm nba be Yiisaweira sinsuuk ni na, n kpaanii, min nba mun tee tɔɔndaanɔ, ki n ninbinn din la Masia nba dii biak bianjinba, ki n bia saa lakin di manu bonchiann nba tan saa nyi paanu na, ² n kpaanii, ii guu Yennu niib nba be i nuu ni na, ki li daa tee miar kaa, njan kii tee i yanɔɔte, Yennu nba loon bianjinba; ki li bia daa tee likirii paaki; njan tee i kpan koor a i tume. ³ Daa mantik dia niib nba ki Yennu turi na nan ninmɔnni, njan te ki i binbenjan n wannib baa sii be bianjinba. ⁴ Ki Masia nba tee yudamm kur yudaanɔ na-i tarj jen, i saa la nyɔɔ nba kan biiri.

⁵ Nnae mun, yimm nba tee nipaauɔ, ii saak saakab mɔk; ki i kur-ii gaan leeb mɔk, ki teen tarii i leeb boa, kimaan li ɔɔ Yennu gbouɔ ni a “Nɔɔ Yennu yêen karinbaandamme, njan sommit binba sikint bi mɔɔ na.” ⁶ Li paak, ii sikin i mɔɔ ki teen Yabint Yennu nuu ni, ki u saa donni yoo nba ki u loon. ⁷ Jiin man i daamii kur ki turɔ, kimaan u baka be i ni.

⁸ Ii dia i mɔɔ man, kii mi i dataak nba tee Sintanii na po; u line nan yanɔɔ na, ki loon wun la ɔɔ ki soor.

⁹ Yêtirɔ man, njan teen Masia yada fanu, kimaan i mi nan Masiaweira leeb nba be tingbouɔ na ni mun di biak nan yaa di bianjinba nae. ¹⁰ Njan li-i tee ki i dii biak yoo waaminna, Yennu nba mɔk ninbatinu kur na saa hamme i binben, ki chee i para, ki turi paɔ; nɔɔ din yii-ni Masia paak a yii di u manu nba kaa gbennu na.

¹¹ Nɔɔ mɔk paɔ kura mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Foontjoontii

¹² Sailas nba ki n mi nan u tee Masiaweiru nan barmɔnii na, nɔɔ sommin ki n ɔɔ gbouɔ nba ki fɔk na a n chee i para, ki kpaani, nan njanne tee Yennu maan nan barmɔnii. Li paak, ii diar fanu man.

¹³ I leeb nba be Babilonn ki Yennu din gannib na foontii. Mak, wunba tee nan n bija na mun foonti. ¹⁴ Ii foont i leeb nan lomm.

Parmaasir-ii be yimm nba kur tee Masiaweira na paak.

2 Piita

Ki jiin 2 Piita gbouŋ na po

Piita gbouŋ nba pukin ŋanlee na din saa sinsinn Masiaweira na bonchiann boore. Li barjar tee lin nyann faak tumiiu nan bonchonchonsin nba nyii tumilboorik maŋ ni nae.

1 Min Simonn Piita nba tee Yiisa Masia daabir nan u toonii nae sɔbin gbouŋ na ki teen binba teen Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔɔ nan Yennu yada u burchint paak, nan taa mun teen yada bianjinba na. **2** Yaa bann Yennu nan ti Yomdaano Yiisa na, ninbatinu nan parmaasir n ŋamm pukin i paak.

Ki jiin Yennu niib binbenj po

3 Yennu paŋ yab bonchiann; ki u teent linba kur tee manfoor nan yentinu yar, kimaan taa miu na paak; ŋɔɔɔ din yiinit u yentsaakar nan binbenŋaŋ ni. **4** Li paak, ki u senn mɔsonjaana nba ŋan bonchiann ki turit a tin nyi kuun nba be tingbouŋ na ni loonbiit paak na, ŋaan gaar u binbenj. **5** Linba na paak, ii yabir i mɔŋ ki pukin binbenŋaŋ i yada paak man; ki bia pukin Yennu bannu i binbenŋaŋ maŋ paak; **6** ki bia pukin mɔŋdianu i bannu maŋ paak; ki bia pukin gbankur i mɔŋdianu maŋ paak; ki bia pukin yentinu i gbankur maŋ paak; **7** ki bia pukin naataann i yentinu maŋ paak; ki bia pukin lomm i naataann maŋ paak. **8** I binbenj-i be nnaie, li saa te ki i ŋamii bant ti Yomdaano Yiisa Masia yoo kur, kii mɔk nyɔɔɔ bonchiann ki turɔ. **9** Naan nirɔ nba ki mɔk binbenbooru maŋi, li kɔɔɔɔ, ki poŋ tamm nan Yiisa din nyinn u toonbiit sianyooowa.

10 N naa waas, Yennu-e yiini ki ganni, li paak, ii ŋamm yabir i mɔŋ paak man, ki te ki lin set wann nan i tee u niibe. Li-i tee ki i tuun linba na, i yada kan mi baa; **11** ki Yennu saa te ki yin tan kɔɔ ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔɔ na naan ni; u naan maŋe yɔɔ be ki ki mɔk gbennu.

12 Li paak, n sii yɔɔ tiani labaar nae yoo kur; n lek mi nan i poŋ gbatira, ki mir fanu, ki diar chimm; **13** ŋaan n dukin nan li ŋan ki n ŋamm tiari, ki fiin i dudukit, maa daa be n manfoor ni na. **14** N mi nan li kan yukiri ki n saa nyi n gbanant ni, nan ti Yomdaano Yiisa Masia nba din betin na. **15** Li paake ki n yabir n mɔŋ ki sɔb gbouŋ na, a lii tiani labaar na po yoo kur, n kuun poorpo.

Yennu nba donn Masia bianjinba

(Mak 9.7)

16 Taa poŋ din beti nan ti Yomdaano Yiisa Masia tee paŋ daanɔe, ki bia tan saa jen na, labaar maŋ ki tee faak kaa, li tee barmɔniie. Ti ninbinae din la waa mɔk paŋ bianjinba. **17** Ki ti din be nanɔ yoo nba ki ti Baa Yen-

nu turɔ baakir yentsaakar ni. Li yoo maŋe ki kunkɔr nyii ti Yabint Yennu nba tee yentsaakar daano na boor ki yet a, "N Bilonkake na, ŋɔɔɔ ki n numm gboou." **18** Ti mɔŋ mɔŋ tubae din gbat kunkɔr maŋ ki li nyii Yendɔuŋ ni na. Li yooe ki ti din be nanɔ, kasii jɔɔɔ na paak.

19 Nanne mantik kat wannit nan Yennu sɔkiniinba nba din pak Yiisa labaar nba na tee barmɔniie. Li ŋan ki yin gbiint baa din yet linba na fanu. Bi mɔbona maŋ tee nan fitir nba teen yentu bunbɔnn ni bianjinba nae, mɔkɔkɔk nan yoo nba ki Yiisa tan saa jen; ŋanne saa te ki i numm n yent fanu. **20** Naan linba gar li kur tee nnae; ii tian man nan Yennu sɔkiniinba nba din sɔb Yennu gbouŋ ni barii nba na ki tee bi tɔŋ mɔmaan kaa, **21** kimaan Yennu sɔkiniinba sɔɔ din ki mi dukin u mɔŋ loomm ni ki paki, ŋaan Yennu Seyeerje din wantib bianjinba ki bi saa pak labaar nba nyii kɔɔ Yennu boor na.

Ki jiin faak wanteeb po

2 Faak sɔkiniinba nba din be juu teeb sinsuuk ni sianyoo bianjinba na, nnae ki faak wanteeb mun bia sii be i sinsuuk ni, ki wanti faak wannu woonin ni, linba saa biiri. Bi saa yêti ti Yomdaano Yiisa, wunba din daab na gbaa; ki Yennu saa dat bi tuba yia-ma. **2** Niib bonchiann saa weib ki mun tun bi mɔŋ loonbiit. Bi paak ki niib saa fiak barmɔnii sɔnu na. **3** Bi sii mɔk nianchiɔŋ, ki sii kpanni ki ŋmabi. Yoo nba din gar na Yennu poŋ din yet a bi tee biitdamme, ŋaan li kan yukir ki u saa dat bi tuba.

4 Malakanba nba din tun toonbiit na, Yennu din ki nyik bi tubdatu. U din jii jarite lorib, ki lub muu nba kan mi kpeen na ni; muu maŋ be bootuk nba sumii ki bia bɔn bonchiann nie; bi sii be leŋe mɔkɔkɔk nan daar nba ki u tan saa bu bi buut. **5** Nnae biak, u din ki nyik yaayoo ni tingbouŋ niib na. U din te ki nyume dii tingbouŋ maŋ, ki kpai binba kur ki tiinɔ na, ŋaan tinn Nowa, wunba din mɔɔntir Yenweiu po, ki tinn u ŋaa-teeb banlore ki pukin. **6** Nɔɔ Yennu bia din biir doi nba tee Sodom nan Gomora na, ki te ki li dii muu ki kpant tanpent, ki doi maŋ ni niib kura kpo. Linba nae tee nyinn, ki want biitdamm waa tan saa dat bi tuba bianjinba. **7** U bia din tinn Lot, wunba din tee niŋano na. Biitdamm nba din tuun bi gbanant loonbiit bianjinba na, li din biir ŋɔɔ Lot par bonchiann. **8** Lot, jaŋano maŋ,

din be, ki laat bi toonbiit, ki gbia baa piak mɔbonbiit bi-anjinba. Baa din tuun toonbiit yoo kur bianjinba na, li din biir u par bonchiann, kimaan u din tee niŋance.

⁹ Ti Yomdaano Yennu mi bianjinba ki u saa fat niib nba tiinɔ, ki nyinnib mukisuk ni, ŋaan dat biitdamm tuba mɔkmɔk nan daar nba ki u tan saa bu bi buut. ¹⁰ Niib nba waa bi gbanant loonbiit ki chomm, ki sian yu-damm, Yennu tan saa dat li damm tuba ki gar waa tan saa dat nilee tuba bianjinbawa.

Faak wannteeb nba be i sinsuuk ni na tee tubkang-batae, bi ki tiin sɔɔ. Bi sukii malakanbae ki ki mɔk jan-maanii. ¹¹ Malakanba mɔk paŋ nan yikoo ki gar faak wannteeb maŋa, ŋaan bi ki yeen biit ki sukiiib, Yennu boori. ¹² Li nibooru ki mi malakanba nba be bianjinba, ŋaan sukiiib. Niib maŋ ki mɔk dudukiti; bi tuun linba ki bi loone, ki naan muuk ni bonkobibiit nba ki niib tuu nyannib ki kpi na. Bi mɔŋ toonbiite saa mantik biirib; ¹³ bi toonbiit nyɔɔt sii tee biirue. Bi tuun bi gbanant loonbiit yeenin nie. Bi-i be i ni yoo nba, bi tee nan jakint nba tuu taab chinchenn paak bianjinba nae. Bi-i di jeet nani yoo nba, ŋaan bi lek dukii bi toonbiit na poe. ¹⁴ Bi-i la poo, bi ki nyikit u bandakiri, ki bia kan nyik bi biiti. Bi kpann niib nba ki mi Yennu sɔnu fanu nae ki boontib. Bi para ni, bi tumii nianchiŋɔ, ki te ki Yennu mɔtomm be bi paak. ¹⁵ Bi ki saak ki waa sɔnu nba tooki, ŋaan tɔkii sɔŋanu; bi waa Beor bija Balam nba din waa sɔnu nba nae. U par din mei toonbiit nyɔɔt paake, ¹⁶ ki Yennu kpaano u toonbiit maŋ paak, ki u boŋ pak nano nan nisaarik kunkɔr, ki kpaano a wun nyik u waatuk toona maŋ.

¹⁷ Niib maŋ booru tee nan bunbunn nba kaa nyun nae; bi tee nan sayuŋ nba ki wouŋ tuu gaano nae. Yennu tan saa jiiib ki lub bunbɔnchiŋɔ ni, mɔkmɔk nan mɔkmɔk. ¹⁸ Bi piak karinbaanbarii nba ki mɔk nyɔɔte, a bin kpann niib nba yiab bi mɔŋ a bin nyi biitdamm ni na, ki kpannib a bii tuun gbanant loonbiit nan bonchonchonsin, ¹⁹ ki beerib a bi tan saa la fat-n-mɔŋ, ŋaan ki bi mɔŋ tee biit daaba, kimaan bonsiar nba nyann niro, li bont tuu te niro maŋ be daabisin nie. ²⁰ Niib nba din mi ti Yomdaano Yiisa Masia, wunba tee ti Tinntɔ, ki poŋ din nyik biit nba be tingbouŋ na ni na, li biit-i tarji jen ki nyannib, bi joontu sii bi ki gar bi pinpiik nba din tee bianjinbawa. ²¹ Bi-i bonni kii mi popeenn binber, li bo sii sɔ nan baa bannir ŋaan ji ki sak barŋanii nba ki bi din gbat na. ²² Bi tuun ki gbeent barjokit nba yet bianjinba nae a "Bɔke tuu ŋmat ki di u mɔŋ siit," ki "Doorik-i wur nyun, ŋaan u tuu ŋmat ki gbar u mɔŋ bakire."

Ti Yomdaano Yiisa jenu mɔsonn

3 N naa walonkai, maa sɔbin gbouŋ nba ki teeni na ji pukii gbant ŋanlee-e na. Li gbant ŋanlee kur ni, n poŋ tiari bona na powa, maa n fiin i dudukŋant. ² N loon ki ii tian mɔmaan nba ki Yennu sɔkiniinba din pak li po yaayoo ni na, kii biaki tian sennii nba ki ti

Yomdaano, wunba tee ti Tinntɔ din pak na, ki timm nba tee u toomiinba beti na. ³ Sinsinn, n loon ki ii tian nan nisiab nba waa bi para loonbiit tan sii be dajoontii ni, ki sarikiti, ⁴ ki yeen a, "Yiisa Masia nba din senn mɔsonn a u tan saa jen na, ŋɔɔ lia-a? Ti baanba nba kpowa nan dinna, bonsiar kur kpan tee nan laa poŋ din tee bianjinba durinya pinpiik ni nae." ⁵ Li nibooru ki saak bin tiar nan Yennu din yet mɔmaame ki nan sanpaak nan tiŋ yaayoo ni, ki nyinn tiŋ na nyun ni, ki te ki li be nyun na sinsuuk ni, ⁶ ki bia tan te ki nyun dii tingbouŋ maŋ ki li biiri. ⁷ ŋaan ŋɔɔ Yennu mɔmaame bia lek sii dia sanpaak nan tiŋ nba be mɔtana na mɔkmɔk nan yoo nba ki u tan saa te ki li kura n di muu, ki biir biitdamm, kimaan li daar u tan saa bu bi buut ki bi-iriba.

⁸ N naa walonkai, i daa tammit barii na po: Yennu boor ŋarin, dayennkɔɔ tee nan bintusir nae; ki bintusir mun tee nan dayennkɔɔ na. ⁹ Nisiab dukii a li yukir nan Yennu n tun mɔsonn nba ki u din senn nawa, ŋaan li ki tee nna; u mɔk sukurue nani; u ki loon sɔɔ n tan kɔɔ muu ni, u loon ki sɔɔ kur n nyik u biite ki tinn.

¹⁰ Ti Yomdaano daar maŋ baaru tan sii tee nan nanyuko baaru nae. Li daar maŋ, sanpaapo saa gbenn nan fujaann; ki muu nba di bonchiann tan saa di sanpaapo bonsiar kur, ki tingbouŋ na nan bonsiar kur nba be leŋ tan saa di muue ki boont. ¹¹ Ki bont na kur nba tan saa di muu nna na, i dukin li ŋan ki yii tee niboor-bee mani? Li ŋan ki yii mɔk binben-yeer, kii tiin Yennu, ¹² kii guu Yennu daar maŋ, ki yabir i mɔŋ paak ki daar maŋ n baar yian. Li daare ki sanpaapo tan saa kab ki biir, ki muu na tonu saa nann sanpaapo bonnankara. ¹³ ŋaan ti guu yoo nba ki sanpaapo paann nan tingbounpaann tan sii be nan Yennu nba din senn mɔsonn nba nae, ki popeenn toona kuukɔɔ sii be leŋ.

¹⁴ N naa walonkai, yaa guu bona maŋ na paak, ii yabir i mɔŋ kii mɔk parmaasir, nan binben-yeer, ki daa mɔk biit Yennu boori. ¹⁵ Ti Yomdaano nba di sukuru ki daa ki jen na, u loon ki yin bann nan u teen niibe yaak a bin tinna ki wun jen. Ti naa bilonkak Pɔɔl mun daan sɔb gbounsiɔk ki turi ki beti linba nawa, nan Yennu nba turɔ yan ki u be bianjinba na. ¹⁶ U gbant kur ni, u din sɔbin ki piak Yennu daar maŋ poe, ki wanti li labaar. Labasia be u gbant na ni ki paar nan niro n bann li paak, ki nisiab nba ki mɔk yan, ki bia ki mɔk baa see sian na, jikitir ki kpintir faake, nan baa tuu kpintir Yennu gbouŋ maŋ paak, bolia ni bianjinba na. Linba na paake ki Yennu tan saa dat bi tuba.

¹⁷ N naa walonkai, i poŋ mi baa tee bianjinba. Yimm nba waa barmɔnii na, ii bann i yan ni, ki daa waa biitdamm faak sɔnii na, ŋaan yabir ki daa baa. ¹⁸ Ii ŋamm gaar ti Yomdaano Yiisa Masia nba tee ti Tinntɔ na lommm nan ninkpabaŋ, kii tumii u mɔmaan na ki pukin. Nɔɔɔ yen dontir mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

1 סוכות

Ki jiin 1 סוכות gbour na po

Jוכות sinsinn gbour na jiin barjara njanlee poe: Sinsinn tee lin kparj karinteeb nae ki bii מֶכָּה מֶכָּהאֹכֵל nan Yennu nan u Bija Yiisa Masia, ki leer tee lin kpaamm ki bi daa waa faak tumiiu nba saa biir מֶכָּהאֹכֵל na.

Ki jiin Yiisa Masia nba tee Yennu מֶכָּה na po

1 N סוכות gbour na ki teeni, a man wannu wunba ki bi yiu Yennu מֶכָּה nba teen niib manfoa na poe. Yoo nba ki Yennu din tan naan durinya na, njan סוכות ki מֶכָּה marj porj be-e. מֶכָּהאֹכֵל marj nba din sik tingbour na ni yoo nba, ki ti gbiint u pinpauk, ki bia laats nan ti ninbina ki goriu, ki ti nii bia siit, ² ki u din fiit ki ti set lau, ki מֶכָּהאֹכֵל li siara ki teeni ki jiin manfoor nba kaa gbennu na po. Manfoor marj din be ti Baa Yennu porj, ki ti Baa marj jiuu ki wannit. ³ Linba ki ti la ki bia gbate ki ti מֶכָּהאֹכֵל ki teeni na, a yin fit taan nant מֶכָּהאֹכֵל. Barmכֹּהֵן setik, ti מֶכָּהאֹכֵל ni, ti taant nan ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia, ⁴ ki ti loon ki ti kur n namm la parpeenn bonchiann. Li paake teen ki n סוכות teeni na.

Ki jiin yentu na po

⁵ טָוֵן, barii nba ki ti din gbat כֹּךְ Yiisa Masia boor ki מֶכָּהאֹכֵל teeni na, li tee nnae: Yabint Yennu tee yentue, ki bunכֹּהֵן kaa u ni. ⁶ Ki ti-i yaa timm nan Yennu מֶכָּהאֹכֵל nan leeb, njan ki bunכֹּהֵן be ti ni, njan ti fa faake ti מֶכָּהאֹכֵל ni, ki ti toona set want nan ti fa faake. ⁷ Njan li-i tee ki ti waa yentu סֹכֹוּ yoo kur, nan Yennu nba be yentu ni bianjba na, njan ti מֶכָּהאֹכֵל מֶכָּהאֹכֵל nan ti leeb, ki u Bija Yiisa סֹכֹוּ namm ti para ki nyint biit kur. ⁸ טָוֵן, ti-i yaa ti ki מֶכָּהאֹכֵל biit, njan ti kpann ti מֶכָּהאֹכֵל, ki barmכֹּהֵן kaa ti ni. ⁹ Njan ti-i כֹּךְ nyint ti toonbiit ki teen Yennu, tii mi nan u sii nyikit chabit ti toonbiit, ki bia namm ti para ki nyint biit kur, kimaan u tee barmכֹּהֵן daance ki bia tee popeendaan. ¹⁰ Ti-i yaa ti ki tuun toonbiit, njan ti yiinכֹּךְ faak daance na, ki u maan marj kaa ti ni.

Ki jiin Yiisa Masia nba tee ti sindantinכֹּךְ na po

2 N waas, n ki loon ki yii tuun toonbiiti. Li paake ki n סוכות teeni na, njan li-i tee ki כֹּךְ tun toonbiit, ti מֶכָּהאֹכֵל sindantinכֹּךְ ti Baa Yennu boor, ki כֹּךְ tee Yiisa Masia, wunba tee popeendaan na. ² Waa din sik ki tan gaar ti paak ki kpo na, כֹּךְ ji teen ti marj Yennu boor ti toonbiit paak; ki u marj marj ki tee timm Masiaweira kuukכֹּךְ toonbiit paak kaa, njan li tee timm nan tingbour na njaateeb kur toonbiit paake.

³ Ti-i dia Yennu sennii, njan saa wann nan ti set miu, ⁴ ki li-i tee ki כֹּךְ yet a "N miu," njan bia ki dia u sennii, li כֹּךְ tee faak daance, ki barmכֹּהֵן kaa u ni. ⁵⁻⁶ Ki wunba dia כֹּךְ Yennu maan, כֹּךְ set loonכֹּךְ nan u yan kur. Ki jenna, daanכֹּךְ nba yaa u gaa nanכֹּךְ, see ki u binberj tee nan Yiisa binberj nba din tee bianjba na. Njan li daanכֹּךְ saa bann nan u set gaa nan Yennu.

Ki jiin lomm sennu po

⁷ N walonkai, maa סוכות lomm sennu nba ki teeni na, li ki tee sennpaann kaa, njan li tee sennu nba ki i din כֹּךְ gbat ki li yukira na poe, ki sennkperu marj tee Yiisa maan nba ki i din gbat na. ⁸ Njan מֶכָּהאֹכֵל li bia daa tee nan sennpaann nae ki n סוכות ki teeni, kimaan yoo lebitire, ki bunכֹּהֵן yentir, ki niib nunii yentir nan Yiisa barjanii. Sennu nae ki Yiisa binberj ni din want nan מֶכָּהאֹכֵל, ki i binberj na mun bia want nnae.

⁹ Li-i tee ki wunba yaa u be yentu ni njan ki ki loon u naa bik, njan u lek daa be bunכֹּהֵן ni; ¹⁰ ki daanכֹּךְ nba loon u naa bik, u be yentu na ni, li paak, siar kaa u ni ki saa te wun tun biiti. ¹¹ Njan wunba ki loon u naa bik, u be bunכֹּהֵן nie, ki u benu ni mun bia כֹּךְ, ki bunכֹּהֵן marj כֹּךְ u numm powa, ki u ki laat waa saa siaminba po.

¹² N waas, Yennu nyik chabi i biita, Yiisa Masia sann ni; li paake ki n סוכות teeni na. ¹³ N chanbaanba, i mi Yiisa nba porj din כֹּךְ be מֶכָּהאֹכֵל מֶכָּהאֹכֵל na; li paake ki n סוכות teeni na. Naasimm, i nyann Sintaanii, bonbiit daanכֹּךְ nawa; li paake ki n סוכות teeni na.

¹⁴ N waas, yaa mi ti Baa Yennu na, li paake ki n סוכות teeni na. N chanbaanba, yaa mi Yiisa nba porj din כֹּךְ be מֶכָּהאֹכֵל מֶכָּהאֹכֵל na, li paake ki n סוכות teeni na. Naasimm, yaa מֶכָּהאֹכֵל parj, ki Yennu מֶכָּהאֹכֵל bia be i ni, ki i nyann Sintaanii, bonbiit daanכֹּךְ marj na, li paake ki n סוכות teeni na.

¹⁵ I daa loon tingbour na njaateeb binberj. I bia daa loon tingbour na bona. Li-i tee ki כֹּךְ loon tingbour na njaateeb binberj, u ki loon ti Baa Yennu. ¹⁶ Niib מֶכָּהאֹכֵל nan bin tun bi מֶכָּהאֹכֵל loomm, ki bia nian bona nba ki bi laat na, ki bia מֶכָּהאֹכֵל parbifaant, njan linba na kur lek tee tingbour na njaateeb מֶכָּהאֹכֵל; li ki nyii ti Baa Yennu boor kaa. ¹⁷ Tingbour na tan saa gbenn, ki tingbour na njaateeb מֶכָּהאֹכֵל na mun bia saa gbenn, njan

wunba tuun Yennu yanbootoona, njawe tan sii be mɔk-mɔk nan mɔkmɔk.

Ki jiin Yiisa Masia dataak na po

¹⁸ N waas, durinya gbennu yoo baat. I poŋ mi gbat a Masia dataak na saa baar; ki mɔtana, Masia datai bonchiann poŋ baara, ŋanne te ki ti set bann nan durinya gbennu yoo baat. ¹⁹ Masia datai maŋ nyii ti nie, ŋaan bi ki tee ti yab kaa. Bi-i bonni tee ti yabie, timm nan ŋamme bo sii lakin be; ŋaan bi nyikita, ki li want nan bi ki tee ti yab setik nan mɔnii.

²⁰ Yiisa Masia nba tee popeendaanɔ nae sikin u Seyeeŋ i paak, ki u te ki i kur mi wannu nba took. ²¹ Tɔn, li ki tee a i ki mi wannu nba took kaa ki n sɔbin ki teeni na, ŋaan yaa poŋ mi wannu maŋ na paake, ki bia mi nan faak wannu fɔk nan barmɔnii wannu na. ²² Ki ŋmee tee faak daanɔ? Li tee wunba yaa Yiisa ki tee Yennu Niganntɔ Masia nae. Njawe tee Masia dataak maŋ, ki yêen ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa maŋ.

²³ Daanɔ nba yêen Yennu Bija Yiisa, ti Baa Yennu ki be nanɔ, ŋaan wunba piak ki yeen a u teen yada nan Yiisa tee Yennu Bijae, ti Baa Yennu be nanɔ.

²⁴ Yaa din sint gbat Yiisa maan nba pinpiik ni na, ii di-ar man. Li-i tee ki i dia maan maŋ, i sii gaa nan ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa-e, ²⁵ ki mɔsonn nba ki u senn ki turit na tee manfoor nba kaa gbennue.

²⁶ N sɔbin linba na ki teeni ki chekinti ki jiin niib nba yaa bin kpanni na poe; ²⁷ ŋaan yimm ŋarin, Masia sikin u Seyeeŋ maŋ i paaka. Seyeeŋ maŋ nba biar be i ni na, i ji kii loon sɔk n wanni, kimaan Seyeeŋ maŋ mɔŋe wanti bont kur, ki u wannu maŋe tee barmɔnii wannu, ki ki tee faak wannu kaa. Li paak, ii sɔk kii gaa nan Yiisa man, nan Seyeeŋ maŋ nba wanti bianjinba na.

²⁸ Barmɔnii, n waas, ii gaa nan Yiisa man. Li-i tee ki i sɔk gaa nancie, ti sii mɔk parcheenn, ki kan di fei u boor, yoo nba ki u tan saa jen na. ²⁹ I mi nan Yiisa Masia tee popeendaanɔ; li paak, i mun bann nan binba kur tuun popeenn toona, bi mun tee Yennu waase.

Ki jiin Yennu waas po

3 Lek gotir man lonbooru nba ki ti Baa Yennu mantik loont na. U lomm maŋ yab bonchiann, ki u teent u waas, ki ti set mun tee u waase. Naan tingbounj na ŋateeb ki mi taa tee nibooru nba, kimaan bi ki mi Yennu. ² N walonkai, mɔtana ti tee Yennu waase, ŋaan li lek daa ki wann yent taa tan sii be bianjinba. Naan taa daa mi linbae na, a Yiisa-i tanj jen, ti tan saa la waa set tee bianjinbawa, li paak, ti tan saa kpint ki tee nan njawe nae. ³ Ki bia jenna, binba kur daan u jenu maŋ po, ŋamme dia bi mɔŋ fanu, nan waa be fanu bianjinba na.

⁴ Binba kur tuun biit, ŋamme biir Yennu sennu, kimaan toonbiit tumu biir Yennu sennue. ⁵ I mi nan Yiisa Masia din baar tingbounj na ni a wun nyinn niib biite; ki biit kaa u ni. ⁶ Ki wunba kur gaa nanɔ, u ki tuun biiti.

Naan wunba tuun biit, u daa ki bann Yiisa nba tee wunba, ki bia ki miu.

⁷ N waas, i daa saak sɔk n kpannini: daanɔ nba tuun popeentoona, njawe tee popeendaanɔ, nan Yiisa nba tee popeendaanɔ na. ⁸ Sintaanii poŋ tee biitdaanɔe pi-inu niwa nan mɔtana, ki daanɔ nba tuun biit, njawe tee Sintaanii sɔk. Yennu Bija Yiisa baar a wun biir Sintaanii toonae.

⁹ Binba kur tee Yennu waas nyii bi Baa Yennu-e, ki ki tuun biiti. Bi ki fit tuun biiti, kimaan baa gaar bi Baa Yennu binbenj na paak. ¹⁰ Naan binba kur ki tuun popeenn toona, bi ki tee Yennu waas kaa. Ki bia jenna, binba kur ki loon bi naa waas, bi ki tee Yennu waas kaa. Naan want binba tee Yennu waas nan binba tee Sintaanii waas.

Taa sii loon ti leeb bianjinba

¹¹ Yaa din dɔŋ gbat Yiisa maan nba pinpiik ni na tee nnae: a tii loon ti leeb. ¹² Li ki ŋan ki tii be nan Keenn nba din be bianjinba na; njawe din tee bonbiik daanɔ Sintaanii sɔk, ki kpil u waarɔ. Bee paake ki u din kpiluu? Kimaan u waarɔ toona din ŋan, ŋaan ki u yar bi.

¹³ Tɔn, n naa waas, li-i tee ki tingbounj na ŋateeb nam, i daa te ki li teei bakitnaunju.

¹⁴ Taa loon ti naa waas na, ŋanne want nan ti nyii ku-un paŋ ni, ki be manfoor nba kaa gbennu ni. Naan daanɔ nba ki mɔk li lonbooru, njawe ŋarin biar be kuun paŋ nie. ¹⁵ Ki jenna, wunba mun nân u naa bik, u tee nikpiiruko; ki i mi nan manfoor nba kaa gbennu kaa nikpiiruk ni.

¹⁶ Gotir man, Yiisa nba din gaar ti paak ki kpo nae wantit lomm nba tee bianjinba; ki li mun kpaa talase ki tin chibin ti saanmanii ti naa waas paak. ¹⁷ Daanɔ nba mɔk ki li janjɔ, ŋaan la ki u naa bik pɔt siar, ki u baka kaa u ni, Yennu lomm kaa daanɔ maŋ ni. ¹⁸ N waas, ti lomm maŋ daa be ti mɔk ni kuukɔk kaa; ŋaan kii tee barmɔnii lomm nba sommit niibe.

Bianjinba ki ti sii mɔk parcheenn Yennu boor

¹⁹ Li-i tee ki ti tuun nna, ŋanne ki ti saa bann nan ti waa barmɔnii wannu, ki bia sii mɔk parcheenn Yennu boor. ²⁰ Li-i tee ki ti dudukit wantit nan ti mɔk biit, ŋaant man ki ti tiar nan Yennu-e chee ti dudukit, ki bia mi barii kur. ²¹ Tɔn, n walonkai, ti dudukit-i kii wannit nan ti tun bonkpetiri, ŋann ti mɔk parcheenn Yennu boor. ²² Ki jenna, ti-i dia u sennii ki tuun linba pent u pari, ŋanne saa te ki u teent linba ki ti meib. ²³ Linba nae tee u sennu maŋ, a ti teen u Bija Yiisa Masia yada, kii loon ti leeb nan waa sennit bianjinba na. ²⁴ Binba kur dia u sennii maŋ, ŋamme gaa nanɔ, ki u mun be bi ni. Naan teen ki ti bann nan u sɔk be ti ni, kimaan u Seyeeŋ na be ti ni.

Ki jiin Yennu Seyeeŋ bannu po

4 N walonkai, i daa tee binba kur yaa bi mɔk Yennu Seyeeŋ na maan yada, ŋaan bikintib man, ki laan bi sei maŋ nyii Yennu boor amii lee, kimaan faak

nan u Bija Yiisa Masia na paak, ŋanne bia te ki ti gaa
nan u Baa Yennu; ki ŋככ set tee barmכניi Yennu, ki bia
tee daanכ nba teent manfoor nba kaa gbennu.

²¹ N waas, nyint i מכך pata ni man.

2 Joch

Ki jiin 2 Joch gbouj na po

Joch nba din tee Masiaweira saak nae sɔb gbouj nba pukin ɲanlee na ki teen poo nan u waas, li paake tee Yiisaweira.

Gbounjinjin na tee barujo a bii loon bi leeb, ki bia tee kpaanii nba jiin faak wantteeb nan bi wannu po.

1 Min Joch nba tee Masiaweira saak nae sɔbin gbouj na ki teen fin n niipoo nba ki Yennu gan-na na, nan a waas. N looni nan barmɔnii, ɲaan min kuuk kaa loonini. Binba kur saak Yennu barmɔnii wannu na mun bia looni nnae. **2** Min nan ɲamme looni, kimaan barmɔnii wannu be ti para ni ki sii kɔ be ti ni mɔkɔkɔ nan mɔkɔkɔ.

3 Ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia lomm nan ninbatinu nan parmaasir-ii be nan timm nba mi barmɔnii ki loon leeb na.

Ki jiin lomm sɔnu po

4 N daan mɔk parpeenn bonchiann nan maa la a wasiat, ki bi waa barmɔnii wannu nba ki ti Baa Yennu sennit na. **5** N niipoo, n meia, ɲaant ki ti kur-ii loon ti naa walei. Linba na ki tee sennpaann kaa ki n sɔbina, ɲaan li tee sennu nba ki ti din dɔɲ gbat pinpiik niwa mɔkɔkɔ nan dinna nae. **6** Ti-i kɔ saak Yennu sennu, ɲanne want nan ti loonɔ nan mɔnii, ki sennu marj nba ki ti din gbia pinpiik niwa mɔkɔkɔ nan dinna na, li sennu yaa tii waa lomm sɔnu.

Ki jiin kpinkpannii damm po

7 Tɔn, kpinkpannii damm bonchiann porj yat lokir kur po tingbouj na niwa, binba ki teen yada nan bi mar Yiisa ki u tee nisaarik na. Li nibooru tee kpinkpannii damme, ki bia tee Yiisa datai. **8** Li paak, ii mi man ki i tan kɔɲ linba ki i yiab li paak na, ki tan la i nyɔt kur Yennu boor.

9 Daansɔk nba ki gaan Yiisa Masia wannu bonɲann ɲaan pukii u mɔɲ yar, Yennu ki be nanɔ, ɲaan wunba saak wannu marj ki ki nyikiti, ti Baa Yennu nan u Bija Yiisa Masia be u ni. **10** Li-i tee ki daanɔ nba baar i boor, ki ki want Yiisa Masia wannu nba tooki, i daa gaanɔ i ɲei ni, ki taan daa foontɔ gbaa, **11** kimaan wunba foontɔ, u mɔɲ taa daanɔ marj toonbiit poe na.

Mɔbonjoontii

12 N mɔk mɔbona bonchiann ki loon ki n bo turi, ɲaan n ki loon ki n sɔb gbouj ni kaa ki turini. N mɔk dindann nan n saa baar ki gɔni, ki tin pak nan leeb, ki li-i tun nna, li saa marjit bonchiann.

13 A niipoo nba ki Yennu gannɔ na waas foonta.

3 Joonn

Ki jiiin 3 Joonn gbouŋ na po

Joonn nba din tee Masiaweira saakw nae sɔb gbouŋ nba pukin ŋantaa na ki teen tɔndaan nba sann tee Gayus na. Sɔbtɔ na din dont Gayus-e nan waa mɔk sommir nba ki teen Masiaweira na, ki bia tee kpaanii ki jiiin biit daan nba ki bi yiu Diotrefes na po.

¹ Min Joonn nba tee Masiaweira saakw nae sɔbin gbouŋ na ki teen n yɔk Gayus, fine ki n nian nan mɔnii.

² N yɔk, n mei Yennu a paak a fii mɔk laafia, ki a bont kur n somm fanu nan a seek nba be fanu Yennu boor bianjinba na. ³ N mɔk parpeenn bonchiann nan ti naa wasiat nba daan baar, ki tan betin faa waa Yennu barmɔnii wannu na bianjinba, ki a benu nae bia want li sɔnu nan mɔnii. ⁴ Siar ki penn n par ki mantik baar maa gbat a n waas waa wannu nba took na.

Ki jiiin Yiisa barnanii mɔntii damm sommir po

⁵ N yɔk, faa sommit ti naa waas, nan binba lek tee saamm na, a tuun linba ŋane. ⁶ Baa tuu baar Masiaweira lakinu ni yoo nba, bi tuu tiar a burchint maŋ po. Li paak, bi-i tuu kii baar a boor, ki a ŋammit bi sɔnii ki sommitibie, ŋann a tuun bonŋanne na. Ii diab bonŋann kimaan bi tee Yennu yabe. ⁷ Laa tee Yiisa sann paak nae ki bi lin mɔntir u maan maŋ, ŋaan ki ki gaan siar binba ki tee Masiaweira na boori, ⁸ li paak, timm Masiaweira ŋarin, li kpaa talase nan tii gaan li ni-booru saauŋ. Ŋanne saa te ki timm nan ŋamm-ii chentir Yiisa barmɔnii na wannu mɔntii.

Ki jiiin jɔk nba ki bi yiu Diotrefes na po

⁹ N poŋ mi sɔb barsai nna ki tur Masiaweira nba be a boor na, ŋaan ki Diotrefes yêen n mɔb, kimaan u loon

wun pur u mɔŋ nijaanne. ¹⁰ Li paak, mi-i tanji baar, n saa fiit linba kur ki u tun, ki li tee bonbiir nan faak nba ki u pak biirit na. Ŋaan biit nba ki u tuun maŋ, li lek daa ki gboo u nummu. Ti naa waas nba tuu baar u boor na, u tuu ki gaanibi, ki damm nba tuu loon bin gaar ti naa waas maŋ saauŋ, u bia tuu ber nyinnib Masiaweira lakinu maŋ nie.

¹¹ N yɔk, daa tokii sɔk toonbiiti, ŋaan kii tuun linba ŋan. Wunba tuun bonŋann, u tee Yennu yɔk; ŋaan wunba tuun toonbiit, u ki bann Yennu.

Ki jiiin jɔk nba ki bi yiu Demetrius na po

¹² Sɔk kur piak Demetrius-e; ki u benu nae want nan u waa barmɔnii wannu; ki ti mɔŋ mun piak; ki a mi nan ti set tee barmɔnii damme.

Foontjoontii

¹³ N mɔk maan bonchiann ki loon ki n pak tura, ŋaan n ki loon ki n sɔbir gbouŋ ni kaa ki turani. ¹⁴ Ŋaan n mɔk dindann nan n saa baar ki la-a daa ŋanlelee na, ki tin pak nan leeb.

¹⁵ Parmaasir-ii be a paak. Ti yɔksnba foonta. Ti yɔksnba nba mun bia be a boor ni na, a foontib yɔk yɔk.

Juud

Ki jiin Juud gbouŋ na po

Juud din sɔb gbouŋ na a wun tur kpaaniiie ki jiin faak wantteeb nba yaa bi tee Masiaweira na po.

¹ Min Juud nba tee Yiisa Masia toontunno, ki bia tee Jeems naa bik nae sɔbin gbouŋ na, ki teen ni-ib nba ki ti Baa Yennu gannib ki loonib, ki Yiisa Masia guub na. ² Yennu ninbatinu nan parmaasir nan lomm-ii be nani bonchiann.

Ki jiin fai damm po

³ N naa walonkai, n ninbinn daan mɔn nan ki n sɔb gbouŋ ki turi, ki saan gaan tinnu nba tee ti kur yar na po; ŋaan mɔtana li ji kpaa talas ki n sɔb kpaaniiie, ki yin yabir i mɔŋ ki dia yada labaar nba ki Yennu tur u niib na fanu, ki daa saak ki sɔɔ lebitiri, ⁴ kimaan nisiab nba ki tiin Yennu na kɔɔ i sinsuuk ni woonin nie, ki lebiti ŋɔɔ Yennu ninbatinu labaar na, a bii tuun bi gbanant loonbiit; ki ki saak Yiisa Masia mɔbi; ŋɔɔ kuukɔɔ tee ti Yudaans nan ti Yomdaans. Biitdamm maŋ tubdatu poŋ sɔb Yennu gbouŋ ni, ki li yukira.

⁵ Maa yaa n beti linba na, i poŋ gbat li kura, ki mir, ŋaan n loon ki n tiari li poe: Yennu din fat u niib ki nyinnib Ijipt tir ni, ŋaan li poorpo ki u kpai bi siab nba ki teens yada na. ⁶ Nnae biak, malakanba nba din ki dia yaak nba ki Yennu turib na nan li sɔnu na, ki bia din ki biar be bi binbeboa sanpaapo na, ki Yennu baamm bant ki lub sarik bootsunsuŋ nba bɔn ni, ki guu dagbenjir nba ki u saa bu bi buut na. ⁷ Nnae biak ki doi nba tee Sodom nan Gomora, nan digbana nba kpiar na niib din tuun chonchonsin, ki waa nɔŋ nba bi bonchiann, ki bi la tubdatu nba tee muu ki li dib mɔk-mɔk nan mɔkmɔk; ki li tee kpaanii ki tur sɔɔ kur.

⁸ Nibooru maŋ mun bia daa mɔk dudukit nba ki bi tuun biir bi gbanant, ki tee tubkangbata, ki bia sukii Yennu malakanba. ⁹ ŋaan malakanba saakɔɔ nba ki u sann tee Maikel na, ŋɔɔ nan Sintanii nba din kɔn Moses gbanant paak na, ŋaan Maikel mɔŋ din ki sukir Sintanii, u din betɔe a "Yennu saa wanna yan."

¹⁰ ŋaan niib na ŋarin sukii bont kur nba ki bi ki bann li paake, ki tuun linba kur ki bi loon, nan bonkobit nba ki mɔk dudukit na, ki biir bi mɔŋ. ¹¹ Bonbiir be bi paak; kimaan bi wei Keenn sɔnbiiuk nawa; bi bia tee kpinkpannii damme likirii paak, nan Balam nba din tee bianjinba na; ki bia tuun nan Kora nba din tun ki ki sak

Yennu mɔb ki tan kpo na; bi mun tan saa kpo nnae.

¹² Bi tee barite i mɔtaauk jeet dinu ni, ki ki tiin Yennu, ki mɔk jawuuk ki dint bi mɔŋ kuukɔɔ. Bi tee nan sanpagbant nba ki baat nan saak ŋaan ki wouŋ da nae; ki bia tee nan tiinii nba ki loon kɔna nae, nan li lomm yoowa gbaa. Bi kpoe ki tɔr, kimaan bi jiina kur fikite ki koor. ¹³ Bi tee nan mɔkgbenjir nyunpana nba fi ki pukir nan jakint nae. Bi bia tee nan ŋmaabira nba tuu ŋabir ki lin nae; ki bunbɔnchɔŋ nba kaa gbennu be ki guub.

¹⁴ Enok, wunba waa Adam yaaboon munlore ni na, din sɔkin ki yet bi po a "Yennu nan u kasii malakanba tusaa tusaa baat ¹⁵ a wun bu nisaarik kur buut, ki biir binba kur ki tɔn, ki ki sak u mɔb, ki tun toonbiit bianjinba; nan biitdamm kur nba pak mabiit nba kur ki biir, ki bi baka kaa nanɔɔ bianjinba na."

¹⁶ Bi tee bunburimii damme; bi numm ki mi gboo; ki bi tuun bi mɔŋ loonbiit, ki mɔk parbifaant bonchiann, ki korin niib a bin la baa loon linba.

¹⁷ N naa walonkai, ii tian man maan nba ki ti Yomdaans Yiisa Masia toomiinba din yet na. ¹⁸ Bi din yet a "Dajoontii maŋ ni, niib nba waa bi mɔŋ gbanant loonbiit na tan saa fiir ki sarikiti." ¹⁹ Li nibooru baat nan bɔkitu i sinsuuk ni. Bi gbanant loomm kɔɔe diab. Yennu Seyeŋ na kaa bi ni. ²⁰ N naa walonkai, ii chee i para man, Masia labanann nba tee kasii na ni, kii mei Yennu, u Seyeŋ paŋ ni, ²¹ kii tee niib nba ki Yennu loonib, kii guu yoo nba ki ti Yomdaans Yiisa Masia saa turi manfoor nba kaa gbennu, u ninbatinu na paak.

²² Binba dudukit laŋ na, ii tinib ninbaauk, ²³ ki fat leeb ki nyinnib Sintanii muu ni; ki binba mɔk bi loonbiit dɔk na, ii tinib ninbaauk, ki bia kii mɔk janmaanii, ki daa nakii bi biit boori.

Yenpaku

²⁴ Yennu saa fit guui ki i daa baa, ki saa baar nani u tɔkɔn, yentsaakar ni, ki i ki mɔk biit, ki i sii mɔk parpeenn bonchiann; ²⁵ ŋɔɔ nba tee Yen-yenɔkɔk ki tinnit ti Yomdaans Yiisa Masia paak na, u yen paku nan yent nan paŋ nan bont kur yudant, yoo nba din gar na, nan mɔtana, nan mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm.

Fiitu

Ki jiin Fiitu gbouŋ na po

Jɔɔnɔn fiitu gbouŋ na din sɔb, yoo nba ki Yiisaweira di biak, baa teen yada nan Yiisa Masia tee Yomdaan nae. Sɔbɔɔ na barjar tee wun tur li karinteebe dindann nan kpaŋ-n-mɔŋ, ki bia te bii see bi yada ni, biak dinu ni nan mukisuk yoo.

Gbouŋ na ni bonchiann tee fiitu nan yirintue, ki tee nyina nba ki yoo maŋ Masiaweira saa bann li paak, ŋaan tee linba ki nilee na kan fit bann li paaki.

1 Maan nba ki Yiisa Masia din fiit na sɔb gbouŋ na nie. Yennu-e din turɔ maan maŋ a wun wann u toontunna linba saa teen mɔtana. Masia din tun u malaka, u toontunna Jɔɔnɔn boor, a wun betɔ maan maŋ kur. **2** Ŋanne ki Jɔɔnɔn fiit linba ki u la na kur ki wann, ki li tee barii nba nyii Yennu boor, nan linba ki Yiisa Masia fiit ki wann na. **3** Wunba karin sɔkinii mɔma nba sɔb gbouŋ na ni, parpeenn tee u yare, ki binba gbia mɔmaan maŋ ki saakir, parpeenn tee bi yare mun, kimaan yoo na pera ki linba na kur saa tun.

Ki jiin Masiaweira nba be digbana ŋanlore ni na po

4-5 Min Jɔɔnɔn-e sɔbin gbouŋ na ki teen Masiaweira nba be digbana ŋanlore ni, Asia yent ni na. Yennu nba din be, ki bia daa be, ki bia tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki sei ŋanlore be u naangbouŋ tɔɔnɔn na, nan Yiisa Masia, wunba mɔɔntir Yennu maan nan barmɔnii, ki tee sinsinn daanɔ nba din fiir kuun ni, ki bia tee tingbouŋ na kpanbara kur Kpanbar na, bi lomm nan parmaasir-ii be nani. U loont, ki gaar ti paak ki kpo, ki nyinnit ti toonbiit daabisin ni, **6** ki te ki ti tee u naan ni niib nba tee mannteeb, a tin tun u Baa Yennu toonn; ŋɔɔɔ yen paku nan paŋ mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Mamɔmm.

7 Gotir man, u sii be sanpagbant ni ki baar. Sɔɔ kur ninbina tan saa lau, nan binba din ŋmu-u na gbaa. Yoo nba ki u sii baat na, tingbouŋ na niib kur saa bui u paak. Mamɔmm, li saa teen nnawa.

8 Ti Yomdaan Yennu, wunba mɔk paŋ kur, ki din be, ki bia daa be, ki bia tan sii be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na, ŋɔɔɔ yeen a “Mine tee bont kur pinpiik nan li joontu.”

9 Tɔɔn, min Jɔɔnɔn nba tee i naa bik, ki taan nani ki di biak nan sukuru Yiisa paak na, maa din lin ki mɔɔntir Yennu maan, nan Yiisa barjanii na paake, ki bi jiin ki saan nanin Patmos tiŋ nba ki nyun lintir na ni. **10** Ki lasir dasiar ki Yennu Seyeŋ fiir n ni, ki n gbat kunkɔsaakar, ki li naan naatunn ki piak n poorpo, **11** ki betin a n sɔb linba ki n laat na ki teen gbouŋ ni, ki nakin tur Masiaweira nba be digbana ŋanlore na ni, binba be Efesus nan Simirna nan Pegamum nan Tiataira nan Saadis nan Filadelfia nan Laodisea na.

12 Ki n ŋmant ki yaa n got wunba piak ki teenin na; maa ŋmant yoo nba, ki n la salima fitsenta ŋanlore see. **13** Ki sɔɔ be li sinsuuk ni ki naan nisaarik Bik, ki lia liatfoouk ki li siit u taapant, ki salima gbann boob u nyaauk ni, **14** ki u yut peen nan gungunt na, ki u ninbina naan mupeenu, **15** ki u taapant nyirii nan kut nba ki bi tuu pur muu ni ki li nyirii bianjinba na, ki u kunkɔr fu nan sɔk kpenu nba tuu fu bianjinba na. **16** Ki u kub ŋmaabira ŋanlore u niidiitu, ki jukbanjiak nba di mɔleemii tant nyii u mɔb ni, ki u numm po yeen nan yonnu nba tuu yeen yonsuuk ni na. **17** Maa lau yoo nba, ki n baa dɔɔr u tɔɔnɔn nan kpeemmɔ na. Ki u jii u niidiitu ki yii n paak, ŋaan yet a “Daa tiin jaŋmaanii; mine tee bont kur pinpiik nan li joontu; **18** ki bia tee footɔɔ na, ki din kpo, ŋaan mɔtana n fiira, ki sii fo mɔkmɔk nan mɔkmɔk, ki bia mɔk kuun nan kpeentiŋ paŋ; **19** li paak, a sɔb linba ki a la mɔtana na, nan linba be mɔtana, nan linba tan saa tun yoo nba waa. **20** Ŋmaabira ŋanlore nba ki a la n niidiitu ni, nan salima fitsenta ŋanlore na woonin ni paak tee nnae: ŋmaabira ŋanlore nae tee n weira nba be digbana ŋanlore na malakanba, ki fitsenta ŋanlore na mun tee n weira bujir munlore maŋ.”

Masia mɔmaan nba tee Efesus teeb yare na

2 Ki wunba ki n lau na betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Efesus doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba dia ŋmaabira ŋanlore u niidiitu ni, ki bia somm salima fitsenta ŋanlore sinsuuk ni na boore. **2** Ŋɔɔɔ yet a: N mi i toona nba tee bianjinba, nan yaa yabir ki tuun toonŋana nan sukuru bianjinba, ki bia mi nan i ki loon nibiit i sinsuuk ni, li paake ki i din bikin binba tuu yaa bi tee n toomiinba ŋaan ki ki tee na, ki bann nan bi tee fai damme. **3** N mi nan i mɔk sukuru ki dii biak n paak, ŋaan i ki nyikimi. **4** Ŋaan i biit tee nnae: i ji ki loonin nan yaa din sint loonin bianjinba na. **5** Tiat man yaa din tuu be bianjinba ŋaan ji tan lebit na. Nyikin i biit maŋ ŋaan kii tuun yaa poŋ tuu tuun bianjinba sinsinn ki li ŋan na; li-i tee ki i kan nyik i toonbiiti, n saa baar i boor ki jii i fitsentir na li sinsetboor.

⁶ Njaan yaa tuun linba ki li njane na: i ki loon toona nba ki Nikola teeb tuun na, nan n mɔŋ nba ki loon toona nba ki bi tuun na.

⁷ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.

“Wunba nyann nyannu na, njɔɔ ki n saa turɔ sɔnu ki wun di manfoor tilɔɔna nba be Yennu boor, siaminba ki bi yir Paradais ^I na.”

Masia mɔmaan nba tee Simirna teeb yare na

⁸ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Simirna doo ni na malaka a: “Labaar na nyii wunba tee bont kura pinpiik nan li joontu na boore; njɔɔ din kpo ki tan bia fiir kuun ni na.

⁹ Njɔɔ yet a: N mi i biak dinu po, ki bia mi nan i tee nandamme, njaan mamɔmm, Yennu boor, i tee mɔki-tae; ki n mi nan nisiab piak ki biir i sana, ki bia yaa bi tee juu teebe, njaan ki ki tee; bi tee Sintaanii niibe. ¹⁰ I daa tiin janmaanii nan biak nba baat i paak na. Gotir man, Sintaanii saa te bin soor i siab ki kɔɔmm dansarik ki bikimm, i bia tan saa di biak ki saa dian daa piik; njaan ii teenin yada mɔkmɔk nan i kuun, ki n tan saa pi-i piinii nba tee manfoor.

¹¹ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.

“Wunba nyann nyannu man, u kan la kuun nba pukin munlee na.”

Masia mɔmaan nba tee Pegamum teeb yare na

¹² Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Pegamum doo ni na malaka, ki yet a:

“Labaar na nyii wunba mɔk jukbanjiak nba di mɔleemii na boore. ¹³ Njɔɔ yet a: N mi nan siaminba ki i be na tee siaminba ki Sintaanii naangbouŋ na be-e, ki n mi nan i set dia n sann. Baa din tan kpil Antipas nba din tee n siara daanɔ nan barmɔnii, i mɔŋ doo nba ki Sintaanii be na ni, li yoo man gbaa ki i ki yê n sɔnu.

¹⁴ Njaan mamɔmm, i mɔk biit njanlee nnae, ki n yaa n wanni: siab be i sinsuuk ni ki dia Balam sennu; njɔɔ din wann Balak waa saa teen bianjinba ki te ki Israel teeb n tun biit na. U din te ki bi njan tingbann nant, ki bia te ki bi chomm nan leeb. ^{II}¹⁵ Li mun bia tee nnae i sinsuuk ni, ki i siab mun waa Nikola teeb man wanni.

¹⁶ Li paak, ii nyik i toonbiit man; li-i kii tee nnaa kaa, n saa baar mɔtana nan jukbanjiak nba tantir ki nyi n mɔb ni na, ki kɔn biir li nibooru.

¹⁷ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.

“Wunba nyann nyannu na, njɔɔ ki n saa turɔ jeet nba be woonin ni ki bi yi mana na, ki wun di, ki n bia saa turɔ tanpeenn nba ki sanpaann sɔb li paak, ki sɔk ki mir, see fin nba gaar na kuukɔɔ.”

^I Yendouŋ sanleere tee Paradais. ^{II} Bi din njan Moab tingbann nant, ki chomm nan Moab poob.

Masia mɔmaan nba tee Tiataira teeb yare na

¹⁸ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na, ki tur u weira nba lakin be Tiataira doo ni na malaka a: “Labaar na nyii Yennu Bija nba ki u ninbina naan mu-peenu, ki u taapant bia nyirii nan baa tuu nyirik kut-mɔnt bianjinba na boore. ¹⁹ Njɔɔ yet a: N mi i binber nba tee bianjinba, ki bia mi i lomm, nan i yada teenu, nan i toona, nan yaa mɔk mintir bianjinba, ki bia mi nan i toonjana tumu pukii ki gar i sinsinn toona nawa.

²⁰ Njaan i biit tee nnae: yaa sak poo nba ki bi yiu Jesebel, ki u yaa u tee Yennu sɔkniie, ki ji taan be i boor ki kpann n toontunna, ki wantib a bii chomm nan leeb kii biak di pata jeet na. ²¹ N turɔ yoo a wun lebit u binber, njaan ki u ki sak wun nyik u chonchonsin na. ²² Li paak, n saa jiu ki lu-u biak gado paak, nan binba tuu lakin chomm nanɔ na kur; li-i kii tee ki bi nyik biit nba ki bi lakin tuun nanɔ na, n saa kɔɔmm biak gbenjir ni, ²³ ki kpi u weira na kur; ki n weira na saa bann nan mine tee wunba mi niib dudukit nan bi loomm nba tee bianjinba, ki saa tur sɔk kur u toona nyɔɔt nba tee bianjinba.

²⁴ “Yimm nba biar Tiataira ki ki waa poo man wannbiuk, ki bia ki waa linba ki siab yir Sintaanii woonin ni labaar na, n yeen yimme a n kan jinni jik-kpiata. ²⁵ Ii dia man linba ki i mɔk na fanu, mɔkmɔk nan yoo nba ki n tan saa baar.

²⁶⁻²⁷ Wunba nyann nyannu na, ki tuun n loomm ki ki nyiki, n saa turɔ paŋ nba ki n gaar n Baa boor na booru, ki wuu mɔk tingbouŋ na nibooru kur yiikoo, ki sii diab nan paŋ, ki saa fit biirib nan faa tuu dia kut patu ki faa boba yee bianjinba na. ²⁸ N bia saa tur li kɔɔ sanyafaar njmaabir na.

²⁹ “Wunba mɔk tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

Masia mɔmaan nba tee Saadis teeb yare na

3 Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Saadis doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba mɔk Yennu Sei njanlore nan njmaabira njanlore na boore. Njɔɔ yet a: N mi i toona nba tee bianjinba, ki bia mi nan niib dukii a i fo, njaan i ki fo. ² Li paak, fiit man ki yabir ki i binber nba biar na daa kpenn gbenti, kimaan toona nba ki i tuun na ki gboot Yennu nummi. ³ Li paak, ii tian man wanni nba ki i din gbat ki waa na. Ii diar man njaan nyik i toonbiit na tumu, njaan li-i tee ki i ki fiir, n saa baar i boor nan nanyukɔ nba tuu baar bianjinba nae, ki i kan bann n baaru yoo. ⁴ Njaan i siab be Saadis ki bi para ki mɔk jakinti. Njamme saa lia tapeenii, ki min nan njamm sii tɔk, kimaan baa jan nann na paak. ⁵ Wunba nyann nyannu na, u tan saa lia tapeenii na, ki n tan kan kpeen u sann binba mɔk manfopaann na gbouŋ na ni. Ki n tan saa yet n Baa nan u malakanba na paanu ni a li daanɔ tee n njɔɔ.

⁶ “Wunba mək tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

Masia mɔmaan nba tee Filadelfia teeb yare na

⁷ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Filadelfia doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba tee Popeendaanɔ, ki bia tee Barmɔnii daanɔ na boore; ki u dia Defid peenu ^I na, ki li-i tee ki u loot gann, sɔk kan fit looni; ki wuu biaki loon, sɔk kan fit looti. ⁸ Njɔkɔ yet a: N mi i toona nba tee bianjinba. Gotir, n loot ganne ki turi, ki sɔk kan fit looni. N mi nan paŋ nba ki i mək na waar, ŋaan linba na kura, i bia lek dia n wannu na, ki ki nɔi nan i ki mimi. ⁹ Nnara, binba tee Sintaanii niib, fai damm nba yaa bi tee juu teeb ŋaan ki ki tee na, n saa te ki bin baar ki baa fabin i tɔkɔn, ki bann nan n set looni. ¹⁰ Kimaan yaa sak n maan ki mək mintir na paak, n saa dia-i bonŋann ki i tan kan kɔk bonbiir nba baat durinya na kur paak a lin bikin tingboun na niib na ni. ¹¹ N baate mɔtana. Ii dia man linba ki i mək na fanu, ki sɔk tan daa fiar i nyɔkɔt maŋi. ¹² Wunba nyann nyannu na, n saa teenɔ Yennu diiuk ni jaantarike, ki u ji kan nyi lenji. Ki n bia saa sɔb Yennu sann u paak, ki sɔb Yennu doo sann u paak, ki bia sɔb n mɔŋ sanpaann na u paak. Yennu doo maŋe tee Jerusalem paann nba saa nyi Yendɔuŋ ni, Yennu boor, ki sik tiŋ na ni na.

¹³ “Wunba mək tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

Masia mɔmaan nba tee Laodisea teeb yare na

¹⁴ Ki wunba ki n lau na bia betin a n sɔb mɔmaan na ki tur u weira nba lakin be Laodisea doo ni na malaka a:

“Labaar na nyii wunba sann tee Mɔnii na boore; ki u tee siara daanɔ nba tee barmɔnii daanɔ ki tee siara fanu; ki bia tee linba kur ki Yennu nan na yudaanɔ.

¹⁵ Njɔkɔ yet a: N mi i toona nba tee bianjinba; i ki toni, i bia ki mei, ŋaan n bo loon ki yii tee li yenne; ¹⁶ ŋaan yaa ki ton ki bia ki mei na, n saa siirie pia teriku.

¹⁷ “Yimme yeen a i tee məkitaɛ ki mək linba kur ki i loon, ki siar kan pɔtiini, ŋaan ki ki mi yaa mək parbiir nan ninbaauk bianjinba. I tee nandamme, ki somm yana, ki tee jɔkɔnii. ¹⁸ Li paak, n kpaaniiɛ a ii daa salima nba tee salimmɔna n boor ki set la məkint, ki bia daa tapeenii ki dɔkin i fei na, ki bia daa kpan ki baŋ i ninbina kii laat. ¹⁹ Binba kur ki n loonib na, n kpaamme ki daar bi tuba. Li paak, nyikin man i toonbiit ki daa jerimi. ²⁰ Nnara, n see tammɔb ni ki kpaan gann; wunba gbat n kunkɔr ki loot gann maŋ, n saa kɔk u boor, ki min nan ŋɔk saa lakin di. ²¹ Wunba nyann nyannu na, n saa turɔ yaak ki wun tan lakin kar nanin, n naangboun na paak, nan maa nyann nyannu kur ki lakin kar nan n Baa Yennu, u naangboun paak bianjinba na.

²² “Wunba mək tubir, wun gbiint linba ki Yennu Seyeen na yeen ki teen Masiaweira na.”

I Defid peenu paak tee “u yiikoo.”

Baa jiantir Yennu bianjinba Yendɔuŋ ni

⁴ Li poorpo ki n bia la Yendɔuŋ gann loot, ki n gbat kunkɔr nba ki n mi gbat na, ki li bia piak ki teenin, ki naan naatunn nba tuu mɔk bianjinba na; ki kunkɔr maŋ betin a, “Domin nna, ki n saa wanna linba na poorpo linba saa tun.” ² Li taakpaak ni, ki Yennu Seyeen na fiir n ni, ki n la ki sɔk kar naangboun paak Yendɔuŋ ni, ³ ki u numm po nyirii nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yir jaspaa nan kaneliann ^{II} na, ki naatooruk kɔkɔn ki lint naangboun na, ki naatooruk maŋ tee nan bonbɔnwuwur na. ⁴ Ki naangbant piinlee nan ŋanna dɔk lint naangboun maŋ. Ki saakab piinlee nan banna lia tapeenii ki yir salima fokirii, ki kar naangbant piinlee nan ŋanna maŋ paak. ⁵ Ki sanyikin-tii nyi naangboun maŋ ni nan fuut nan satianii. Ki fita ŋanlore lakin di naangboun na tɔkɔn, ŋanne tee Yennu Sei ŋanlore na. ⁶ Ki siar naan məkgerjir ki dɔk naangboun na tɔkɔn ki nyirii nan mianu na.

Ki bonfoa banna be leŋ ki lint naangboun na, ki mək ninbina bonchiann bi numm po nan bi poorpo kur. ⁷ Ki sinsinn bonfoor na naan yanbɔr, ki wunba waa banlee na mun naan naajak, ki wunba waa bantaa na numm po naan nisaarik numm po, ki wunba waa banna na mun naan baakir nba yukir. ⁸ Ki bonfoa banna na kur mək kpinkpant ŋanloob-loob, ki bia mək ninbina bonchiann bi gbanant kur po. Ki yonnu nan nyiɔk kur bi ki nyikit yanii yinu. Bi yiin a,

“Kasii, kasii kasiie tee ti Yomdaanɔ Yennu, wunba mək paŋ kura, ki din be, ki bia daa be, ki bia tan sii be mək mək nan mək mək.”

⁹ Bonfoa banna na-i tanji teen wunba kar naangboun na paak ki be mək mək nan mək mək na niipoouk nan dontir nan paku, ¹⁰ li yooɛ ki saakab piinlee nan banna na tuu baa fabin wunba kar naangboun maŋ paak na tɔkɔn, ki pukii kɔk nba be mək mək nan mək mək na. Bi bia tuu yit bi fokirii nae ki bir naangboun na tɔkɔn ŋaan yeen a,

¹¹ “Ti Yomdaanɔ Yennu, li jaŋ nan tin jianta, ki tura baakir nan pakuwa, kimaan fine din nan bont kura. A loomm paake ki a naamii maŋ kur be, ki mək manfoor.”

Ki jiin gbanpɔkɔbir nan Pegann na po

⁵ Nanne ki n bia la wunba kar naangboun paak na dia gbanpɔkɔbir u niidiitu, ki gboun maŋ mək sɔbnii li numm po nan li poor po, ki bi jii tiik yiit ki tabin li mɔk ŋanlore na. ² Ki n la malaka nba mək paŋ, ki u mɔkɔntir nan kunkɔsaakar a “Nmee jaŋ nan wun tabit gbanpɔkɔbir na yiit ki pɔkɔbitiri?” ³ Nnaan ki sɔk kaa Yendɔuŋ ni, koo tingboun na ni, koo kpeentiŋ, ki jaŋ nan wun pɔkɔbit gbanpɔkɔbir na, ki got li kɔk ni. ⁴ Ki n bui bonchiann, kimaan sɔk nba kaa ki jaŋ nan wun pɔkɔbit gbanpɔkɔbir na, ki got li kɔk ni na. ⁵ Nnanne ki saakab na yenɔ yetin a n daa bui, a n got wunba nyii

II Jaspaa tee bonbɔnwuwure, ki kaneliann tee bonmuŋ.

Juda maaru ni, ki u sann tee Juda Yanbɔr na, wunba tee Defid Yaaboonjaann ki nyann bonsiar kur na, ɔɔɔɔ saa fit tabit yiit ɔnanlore na ki pɔbit gbanpɔɔɔbir maɔ.

⁶ Ki n la Pegann ki u see naangbouɔ na boor, ki bonfoa banna nan saakab na see ki lintɔ; ki Pegann na tee nan Pegann nba ki bi kpɔiu ɔnaan ki u fiir kuun ni na, ki mɔk yina ɔnanlore, ki bia mɔk ninbina ɔnanlore nba tee Yennu Sei ɔnanlore nba ki u tumm tingbouɔ na kur ni na. ⁷ Ki Pegann na saan gaar gbanpɔɔɔbir na, daanɔ nba kar naangbouɔ paak na niidiitu ni. ⁸ Waa gaar gbanpɔɔɔbir na yoo nba, ki bonfoa banna, nan saakab piinlee nan banna na baa fabin u tɔɔɔn, ki saakab na kur dia bai nan salima senii, ki bonnunubit nba see Yennu niib miaru taar ni na gbee senii na. ⁹ Ki bi yiin yanpaarɔ ki teen Pegann na ki yeen a:

“A set jarɔ nan fan gaar gbanpɔɔɔbir na

ki tabit li yiit ɔnanlore nawa,
kimaan a din kpoe ki jii a sɔn

ki daa niib ki tur Yennu;
niib maɔ nyii booru kur ni,
nan mabooru kur ni, nan maaru kur ni,
nan tingbouɔ na yent kur nie.

¹⁰ A bia te ki bi tee a naan ni niib nba tee mannteeb,
a bin tun Yennu toona;
ki bi sii yen tingbouɔ na teeb.”

¹¹ Li poorpo biak ki n got la malakanba tusaa tusaa tusaa, ki bia gbat bi kunkɔra, ki bi ɔna lint bonfoa banna nan saakab nan naangbouɔ na. ¹² Ki n gbat ki bi yeen nan kunkɔsaakar a:

“Pegann nba ki bi din kpɔiu ki u fiir na,
ɔɔɔɔ jarɔ nan wun gaar paɔ nan mɔkint nan yan
nan nyannu nan baakir nan dontir nan paku.”

¹³ Ki linba kur Yennu din nan, ki li be sanpaapo, nan tingbouɔ na ni, nan kpeentiɔ, nan linba be mɔkɔgbenja ni na, n gbat bi kur yeen a,

“Paku nan baakir nan dontir
nan paɔ kur-ii be wunba kar naangbouɔ na paak
nan Pegann na paak mɔkɔmɔk nan mɔkɔmɔk.”

¹⁴ Ki bonfoa banna na sak ki yet a “Mamɔmm.” Ki saakab na kur baa fabin Yennu nan Pegann na tɔɔɔn ki jiantib.

Ki jiin yiit na po

⁶ Li poorpo ki n la Pegann na tabit yiit ɔnanlore na yenn, ki n gbat bonfoa banna na yeno kunkɔr, ki li tee nan satianii na ki yiin a “Baat.” ² Ki n got ki la taanpeerɔ, ki wunba jakɔ na dia tadaauk, ki bi turɔ naan fokirik, ki u nyii, ki tee paɔ daanɔ, a wun kɔn nyann bonsiar kur.

³ Ki Pegann na bia tabit yiit nba pukin ɔnanlee na, ki n gbat bonfoor nba pukin banlee na kunkɔr, ki u yiin a “Baat.” ⁴ Nanne ki n la taanmɔɔɔ nyii ki set, ki bi tur wunba jakɔ na yaak, a wun nyinn parmaasir tingbouɔ na ni, ki te ki niib-ii kpi bi leeb; ki bi bia kubinɔ jukban-jagbenjir.

⁵ Ki Pegann maɔ bia tabit yiit nba pukin ɔnataa na, ki n bia gbat ki bonfoor nba pukin bantaa na yiin a “Baat.” Ki n bia la ki taanbɔɔ see leɔ, ki wunba jakɔ na

dia linba ki bi bikii bona na u nuu ni. ⁶ Ki n gbat fuut, ki li tee nan kunkɔr na, ki nyii bonfoa banna na ni, ki yeen a, “Boroboro dii ɔmanbaɔ tee daar paauko, ki karwanta ɔmanbaɔ muntaa mun tee daar paauk; a ɔna daa te ki kpan tiinii nan daan tiinii na namii.”

⁷ Ki Pegann na tabit yiit nba pukin ɔnana na; ki n gbat kunkɔr nyii bonfoor nba pukin banna na boor, ki yiin a “Baat.” ⁸ Nanne ki n la taanpeenwuwur, ki wunba jakɔ na sann tee Kuun; ki kpeentiɔ mun waa u poor; ki Yennu turib yikoo a bin kpi tingbouɔ na niib bɔkitu munna yenn, a bin kpib tɔbi ni nan kon nan yiarii, ki bia te tingbouɔ na bonkobibiit n kpib.

⁹ Ki Pegann na bia tabit yiit nba pukin ɔnanɔmu na, ki n la binba ki niib din kpib kimaan baa din dia Yennu maan, nan barɔanii nba ki bi din mɔk na paak, ki bi be binbintir na nyakir ni, ¹⁰ ki yikin sanpaapo ki yeen a, “Ti Yomdaanɔ Yennu, fin nba tee popeendaanɔ ki bia tee barmɔnii daanɔ, li saa yukir nleewa ki a tan bu tingbouɔ na niib buut ki dat bi tuba, baa kpiit na paak-ki?” ¹¹ Nanne ki bi tur bi kur liatfopeenii, ɔna yetib a “Ti foi waan kii guu yoo nba ki bi tan saa kpi i toontun-leeɔ nan i naa waas ki gbenn, nan baa din kpɔiu-ii bianjinba na.”

¹² Ki n la Pegann na tabit yiit nba pukin ɔnanloob na; ki tiɔ jek bonchiann, ki yonnu bɔɔn chimm, ki ɔmaarik mun mɔɔn nan sɔn na. ¹³ Ki ɔmaabira nyii sanpaapo ki baa tiɔ ni, nan wouɔ nba tuu nik kinkanɔ, ki u kɔna n baa bianjinba na. ¹⁴ Ki sanpaak pɔbin pɔbin nan gbanpɔɔɔbir na ki bot, ki kunkona nan gbingbana kur chat chat siaminba ki li tuu be na. ¹⁵ Nanne ki tingbouɔ na kpanbara, nan nijaana, nan lanjimanba yudamm, nan nitarinyika, nan pandamm, nan sɔk kur, binba tee daaba, nan binba yen bi mɔɔ, ki bi kur chiar ki kɔk tanfiat nan wontii, kɔk ni, ¹⁶ ki yeen a jɔkɔkit nan tana na n baa bi paak, ki wunba kar naangbouɔ paak na daa laatib, ki tin nyi Pegann na wutoor ni, ¹⁷ kimaan wunba kar naangbouɔ paak na nan Pegann na wutoor dagbenjir daar maɔ baara, ki sɔk kaa ki saa set bi wutoor maɔ tɔɔɔni.

Ki jiin Israel teeb po

⁷ Li poorpo ki n la malakanba banna, ki bi see tingbouɔ na loka ɔnana na ni, ki dia wouɔ nba nyi loka kur po na, a li daa da tiɔ na paak, koo mɔkɔgbenja ni, koo tisiak paaki. ² Li yoo ki n la malakaganɔ, ki u nyii yondopo, ki dia dɔk nba tee manfodaanɔ Yennu yar na; ki u yikin nan kunkɔsaakar, ki yeen malakanba banna nba ki Yennu turib yaak a bin biir tiɔ nan mɔkɔgbenja na, ³ a bi daa biir tingbouɔ na, nan mɔkɔgbenja na, nan tiinii na, see ki bi tan dɔk Yennu toontunna bi yugbia paak sinsinna. ⁴⁻⁸ Ki n gbat binba ki bi dɔkib Yennu dɔk na kann, ki li tee niib tuskobik nan tusaa piinna nan tusaa ɔnana, ki bi nyii Israel booru kur ni.

Niib tusaa piik nan ɔnanlee-e nyii Juda booru ni, ki niib tusaa piik nan ɔnanlee nyii Rubenn booru ni, ki niib tusaa piik nan ɔnanlee nyii Gaad booru ni, ki niib tusaa piik nan ɔnanlee nyii Aser booru ni, ki niib tusaa piik nan ɔnanlee nyii Naftali booru ni,

ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Manase booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Simeonn booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Liifai booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Isakar booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Sebulunn booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee nyii Joosef booru ni, ki niib tusaa piik nan njanlee mun nyii Benjaminn booru ni.

Ki jiin nibur nba din lakin na po

⁹ Li poorpoe ki n la nibur ki bi kaa kann, ki nyii tingbouŋ na yent kur ni, nan nibooru kur ni, nan maaru kur ni, nan mabooru kur ni, ki lia liatfopeenii, ki see naangbouŋ nan Pegann na tɔɔnn, ki dia biabfaat bi nii ni, ki yikin nan kunkɔsaakara ki yeen a, ¹⁰ "Tinnu nyi ti Yomdaanɔ Yennu nba kar naangbouŋ paak nan Pegann na boore." ¹¹ Ki malakanba na kur set ki lint naangbouŋ na, nan saakab na, nan bonfoa banna na, ki baa finfaba naangbouŋ na tɔɔnn, ki jiantir Yennu, ¹² ki yeen a, "Mamɔmm, paku nan dontir nan yan nan niipoturu nan baakir nan paŋ nan yiikoo tee Yennu yare mɔkmɔk nan mɔkmɔk. Mamɔmm."

¹³ Ki saakab na yent boin a "Ki binba lia liatfopeenii na tee lamme, bi nyii lee?" ¹⁴ Ki n jiin a, "Chanbaa, fine mi, njan min ki mi."

Ki u yetin a, "Niib na nyii biakgbenjir na nie, ki wuur bi liatfɔkit Pegann na tɔɔn ni, ki li ji peen, ¹⁵ li paake ki bi see Yennu naangbouŋ na tɔɔnn, ki tuun teenɔ, yonnu nan nyɔkɔ, u jiantu diiuk na ni, ki nɔkɔ Yennu nba kar naangbouŋ na paak na sii be namm, ki u maasu sii dɔkɔ bi paak; ¹⁶ ki kon koo nyunnyukuru kan mi soorib, ki yonnu tonu koo tongbenjir kan mi toŋ bi gbanu, ¹⁷ ki Pegann nba be naangbouŋ tɔɔnn na sii guub, ki saan namm nyunbuur nba teen manfoor na boor, ki Yennu saa fiar bi ninnyuut kur."

Ki jiin yiit nba pukin njanlore na po

⁸ Pegann na nba tabit yiit nba pukin njanlore na yoo nba, ki Yendɔuŋ ni nmin surimm, ki yann waan. ² Li poorpoe ki n la malakanba banlore nba see Yennu tɔɔnn na gaar naatuna njanlore. ³ Ki n bia la malakaganɔ ki u dia salima seŋ ki saan set binbintir na tɔɔnn. Ki Yennu turɔ bonnunubit bonchiann a wun pukin Yennu niib kur miaru na ni, ki jii paan salima binbintir nba see naangbouŋ tɔɔnn po na, ki tur Yennu. ⁴ Ki bonnunubit na munyuut nan Yennu niib na miaru nyii malaka nba see Yennu tɔɔnn na nii ni, ki do sanpaapo. ⁵ Ki malaka na jii salima seŋ na ki mɔkɔ muu binbintir na paak, ki gbeen seŋ na, ki kpaar mɔkɔn tingbouŋ na ni. Ki saak tian, ki fuut fu, ki sanyikintii nyikii, ki tij damm.

Ki jiin naatuna njanlore na po

⁶ Ki malakanba banlore nba dia naatuna njanlore na teen siir nan bin peb naatuna maŋ.

⁷ Sinsinn malaka na nba dɔŋ pebir u naatunn na, ki sakaana nan muu njanmat nan tɔɔn ki mɔkɔn tingbouŋ na

ni, ki tingbouŋ na bɔkitu muntaa ni yenn, nan li tiinii nan li mɔmaasa kur dii muu.

⁸ Malaka nba pukin banlee na nba pebir u naatunn na, ki bi lu siar ki li naan jɔgbenjir ki di muu, ki tan baa tingbouŋ na mɔkgbenja kur ni, ki mɔkgbenja na bɔkitu muntaa ni yenn kpant tɔɔn, ⁹ ki linba be mɔkgbenja na ni bɔkitu muntaa ni yenn kpo kpo, ki njanrint nba paa mɔkgbenja paak na, ki li bɔkitu muntaa ni yenn biir.

¹⁰ Malaka nba pukin bantaa na nba pebir u naatunn na, ki njanmaabir gbenjir nba di ki naan muu na nyii sanpaapo, ki tan baa kpenii nan nyuntona nba be tingbouŋ na ni, li bɔkitu muntaa na yenn ni.

¹¹ (Njanmaabir na sann din tee "Ton.") Ki nyun na bɔkitu muntaa ni yenn toŋ; ki niib bonchiann nba nyuu nyun na kpo, kimaan nyun na nba ton na paak. ¹² Malaka nba pukin banna na nba pebir u naatunn na, ki yonnu nan njanmaarik nan njanmaabira bɔkitu muntaa ni yenn tɔɔnn. Ki yonnu nan njanmaarik nan njanmaabira yentu na bɔkitu muntaa ni yenn tɔɔnn. Ki yentu nba tuu yeen yonnu ni na bɔkitu muntaa ni yenn ji ki yeeni, ki njanmaarik nan njanmaabira na mun ji ki yeeni, ki nyɔkɔ bɔkɔn mun bɔkit li biaŋ ki tɔɔnn nna. ¹³ Li yoee ki n la kanbagbenjir yuuk sanpagbant ni, ki yikin nan kunkɔsaakara a "Parbiir, parbiir, parbiir, malakanba bantaa nba biar na-i taŋi pebir bi naatuna na, parbiir sii be tingbouŋ na niib paak."

⁹ Ki malaka nba pukin banŋmu na pebir u naatunn na, ki n la ki njanmaabir nyii sanpagbant ni, ki tan baa tingbouŋ na ni; ki bi turɔ bootuk nba sumii ki kaa terik na peenu. ² Ki njanmaabir na loot bootuk maŋ, ki munyuut nyii leŋ, ki tee nan musaakau munyuut na, ki li munyuut dɔkin yonnu, ki tingbouŋ na tɔɔnn. ³ Ki tɔkɔrii nyii munyuut na ni ki sik tingbouŋ na ni, ki Yennu turib yaak nan nanii nba mɔk yaak tingbouŋ na ni biaŋinba na. ⁴ Ki Yennu yetib a bi daa biir mɔkɔn nan titubira nan tiinii faat kaa, njan mukis niib nba ki mɔk Yennu dɔk bi yugbia paak na; ⁵ ki u turib mɔk a bi daa kpi niib maŋ, njan te bin di biak ki saa di-an njanmaarii njanŋmu. Bi-i jun nirɔ, li tonu sii tee nan naŋ tonu nae. ⁶ Li yoo, li nibooru saa lon kuun njan kan la, bi bia tan sii loon bin kpo, njan kuun saa chiar ki nyikibe. ⁷ Tɔkɔrii na tee nan taanii nba tuu teen siir nan tɔb nae; ki yir linba naan salima naan fokirii, ki bi numm po naan nisaarii numm po, ⁸ ki bi yut tee nan poob yut na, ki bi nyana naan yanbɔra nyana. ⁹ Ki bi lia naagbankɔŋa ki li naan kut, ki dɔkɔ bi parbia, ki bi kpinkpant fu fuut nan tɔb taanii nba tuu teen siir ki daar torit, ki saa tɔkɔ na. ¹⁰ Ki bi mɔk joa nba mɔk lɔbii ki li naan nanii yar, ki lɔbii maŋ mɔk paŋ ki saa mukis nisaarii, ki saa jaŋ njanmaarii njanŋmu na. ¹¹ Ki malaka nba guu bootsunsun maŋ tee bi bat, ki Hiibru maan ni bi yiu Abadonn, ki Griik maan ni bi mun yiu Apolionn. (Sann maŋ paak tee "Biirtɔkɔ.")

¹² Sinsinn parbiir na gara, njan parbiir munlee biar, ki waa.

Ki jiin naatunn nba pukin njanloob na po

¹³ Ki malaka nba pukin banloob na pebir u naatunn, ki n gbat ki kunkor nyii salima binbintir nba see Yennu tɔɔnn na mɔɔgbanjoontii njan na ni, ¹⁴ ki kunkor na yet malaka nba pukin banloob ki dia naatunn na, a wun lot malakanba banna nba ki bi lorib mɔkir nba ki bi yir Yufrates ni na ki lub; ¹⁵ ki u lootib. Yennu-e din diab ki teemm siir ki guun daar nba ki bi saa kpi nisaarii bɔkitu muntaa ni yenn na. ¹⁶ Ki n gbat lanjimanba nba tee taanjakira na kann, ki li tee tusbamm kobii njanlee. ¹⁷ Ki n yirintu marj ni ki n la taanii nan bi jakira na, ki bi tee nna: ki taanjakira na lia naagbankɔɔɔ nba dɔɔɔ bi parbia, ki li mɔn nan muu na, ki tee nan bonbɔnwuwura na, ki bia mɔn nan dukpan na; ki taanii na yura naan yanbɔra yura. Ki muu nan munyuut nan sarwuuta nyi bi mɔi ni.

¹⁸ Ki muu nan munyuut nan sarwuuta nba nyi taanii na mɔi ni na kpil nisaarii bɔkitu muntaa ni yenn. ¹⁹ Taanii marj yikoo be bi mɔi nan bi joa nie, ki bi joa na naan wai ki mɔk yura, ki bi dia junt niib. ²⁰ Ki niib nba biar, ki bonbiir marj ki kpiib na, din ki nyik baa jiantir bi mɔɔɔ bonninnant nba na, nan narinbiit. Bi din jiantir chicherii, nan pata nba tee salimmɔna, nan salimpeena, nan kutmɔnt, nan tana, nan daat, linba ki nyɔi, ki bia ki gbia, ki bia ki sommi. ²¹ Niib marj bia ki nyik nikpinu, nan jabaa bunu, nan bonchonchonsin, nan nanyuk toona.

Ki jiin malaka nan gbanpɔɔɔ-bik na po

10 Li yoo ki n bia la malakajaansɔɔ ki u nyii Yendɔɔɔ ni ki siik, ki gbat sanpagbɔɔɔ nan chinchenn na, ki naatooruk bɔɔɔ lint u yur, ki u numm po naan yonnu, ki u taa naan jaantarii nba di muu. ² Ki u dia gbanpɔɔɔ-bik u nuu ni, ki li pɔbita, ki u diitu taar tɔɔ mɔkɔɔɔɔɔ paak, ki u garj taar mun see tij ni; ³ ki u tian nan kunkɔsaakar nan yanbɔr nba tuu beet bianjinba na. Waa tian gbenn yoo nba, ki satianii njanlore mun tian ki jiin. ⁴ Satianii marj poorpo ki n teen siir maa n sɔb waa pak linba, njan gbat kunkɔsiar nyii Yendɔɔɔ ni ki yet a n bɔr satianii njanlore nba yet maan nba na, ki lii be n ni, ki daa sɔbin.

⁵ Malaka nba ki n lau ki u see mɔkɔɔɔɔɔ paak nan tij ni na donn u niidiitu sanpaapo, ⁶ ki por nan Yennu nba yɔɔ be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na, wunba din nan sanpaak nan tingbɔɔɔɔɔ nan mɔkɔɔɔɔɔ paak nan bona nba kur be li ni na, ki yet a li ji kan yukiri; ⁷ ki malaka nba pukin banlore na-i tanj pebir u naatunn na daar nba, Yennu tan saa jii woonin ni maan ki tun nann toonn, nan waa din yet ki tur u sɔkiniinba nba tee u toontunba bianjinba na.

⁸ Ki kunkor nba ki n gbat ki li nyii Yendɔɔɔ ni ki pak turin na bia pakin, a man saan gaar gbanpɔɔɔ-bik nba pɔbit ki be malaka nba see mɔkɔɔɔɔɔ paak nan tij ni na nuu ni.

⁹ Njanne ki n saan malaka na boor a man gaar gbanpɔɔɔ-bik marj, ki u chabin a n gaar njan; a li sii tone n nɔɔ ni, njan n mɔb ni njan li sii man nan siat nae.

¹⁰ Njanne ki n gaar gbanpɔɔɔ-bik marj ki njan, ki li man nan siat na n mɔb ni, njan laa sik n poor ni, ki li ji ton. ¹¹ Njanne ki bi betin a "Li kpaa talas nan fan njan mɔkin Yennu maan ki tur nibooru bonchiann, nan tingbɔɔɔɔɔ na yent bonchiann, nan mabooru bonchiann, nan kpanbara bonchiann."

Ki jiin siara damm banlee po

11 Njanne ki sɔɔ turin dabikinkar ki yetin a "Fiit ki saan bikin Yennu diiuk nan li binbintir, ki bia kan binba jiantir Yennu lej marj; ² njan daa bikil li dindounjouku, kimaan n jii njanne ki tur binba ki tee Juu teeb na, ki bi tan saa yent Yennu doo na njanrii piinba nan njanlee; ³ njan n tan saa te ki n siaradamm banlee n lia bɔtoliant, ki n saa turib yikoo ki bi sɔkint n maan ki teen niib, ki saa jarj daa tusir nan kobilnee nan piinloob marj."

⁴ Siara damm banlee nae tee Olif kpan tiinii njanlee nan fita njanlee nba see Yennu tɔɔɔɔ; njan yent tingbɔɔɔɔɔ na. ⁵ Ki sɔɔ-i tanj loon wun turib darj, muu saa nyi bi mɔi ni ki di bi dataak marj; ki wunba kur loon wun turib darj, nnae ki bi saa teenɔ wun kpo. ⁶ Bi bia mɔk yikoo ki saa soor saak, ki saak kan baa yoo nba ki bi mɔkɔɔɔɔɔ Yennu maan na, ki bia mɔk yikoo ki saa te ki nyun n kpant sɔk, ki bia saa fit te ki biak bonchiann n baar tingbɔɔɔɔɔ na ni, yoo nba kur ki bi loon.

⁷ Yoo nba ki bi tan saa gbenn bi siara toona na, bonkob-sɔk nba be bootsunsɔɔɔ nba kaa terik ni na saa nyi ki tookib nan tɔb, ki nyannib ki kpib. ⁸ Ki bi gbanant tan sii dɔɔ dogbenjir na sɔɔɔɔɔ ni, siaminba ki bi din kpaa bi Yomdaansɔɔ dapunpunn paak na. Yennu pur doo marj Sodom, koo Ijijit-e. ⁹ Ki niib nba nyii maaru kur ni, nan booru kur ni, nan mabooru kur ni, nan tingbɔɔɔɔɔ na yent kur ni, tan saa tikir ki got bi gbanant damuna njan na nan bonjinn, ki kan chab ki bin pii gbanant marj. ¹⁰ Tingbɔɔɔɔɔ na niib sii mɔk parpeenn bonchiann niib banlee na kuun paak, ki bi saa jerin ki pi bi leeb piinii, kimaan bia, sɔkiniinba banlee na te ki tingbɔɔɔɔɔ na niib dii biak bonchiann. ¹¹ Ki daa njan na nan bonjinn na nba gar, ki foon nba teen manfoor na nyii Yennu boor ki baar kɔɔɔ, ki bi manfoor jen, ki bi fiir set; ki janmaanii soor binba lab na bonchiann. ¹² Li yoo na ki sɔkiniinba banlee na gbat kunkɔsiar nyii sanpaapo ki yetib a "Domin nna na." Li yooe ki bi kɔɔ sanpagbɔɔɔ ni ki doo Yendɔɔɔ ni, ki bi datai na see ki gorii. ¹³ Li taakpaak ni ki tij damm, ki dogbenjir marj bɔkitu piik ni yenn biir, ki niib tusaa njanlore kpo tij marj dammu ni, ki janmaanii soor binba biar na, ki bi dont Yennu nba be Yendɔɔɔ ni na sann.

¹⁴ Gotir man, parbiir nba pukin munlee na gara, njan parbiir nba pukin muntaa na saa baar mɔtana.

Ki jiin naatunn nba pukin njanlore na po

¹⁵ Li yoo ki malaka nba pukin banlore na pebir u naatunn, ki kunkɔsaakara yeen Yendɔur ni a "Tingboun na naan kur kpant ti Yomdaanɔ Yennu nan u Niganntɔɔ Masia yara, ki u saa diab mɔkmɔk nan mɔkmɔk." ¹⁶ Ki saakab piinlee nan banna nba kar bi naangbant paak Yennu tɔɔnn na baa finfaba ki ji jiantir Yennu, ¹⁷ ki yeen a

"Ti Yomdaanɔ Yennu, fin nba mɔk paɔ kur,
ki din yɔɔ be, ki bia daa be na, ti teena niipoouk,
kimaan a jii a pangbenjir ki dii tingboun na naan.

¹⁸ Binba ki waa-a nae donn wutoor,
ki a wutoor mun doo.

Ki yoo baar nan ki a bu binba kpo na buut,
ki pa a toontunna nba tee a sɔkiniinba na,
nan a niib kura nba jiantira na,
binba tee nijaana nan tarii kur.

Ki yoo bia baar nan ki a biir binba biir tingboun na na."

¹⁹ Nanne ki Yenjiantu diiuk nba be Yendɔur ni na loot, ki n la lakir nba ki Yennu sennu be li ni na, diiuk maɔ ni. Ki sanyikintii nyikintir, ki satianii tian nan fuut, ki tinj damm, ki sakaangbenja bonchiann baa.

Ki jiin poo nan waakperbiuk po

¹² Li poorpo ki nyingbenjir dɔkit sanpaapo; ki poosɔɔ gbab yonnu nan chinchenn na, ki see njanmaarik paak, ki njanmaabira piik nan njanlee bia be u yur paak ki tee naan fokirik; ² ki poo maɔ mɔk poor, ki bui matyiaru.

³ Nanne ki nyinleer bia dɔkit sanpaapo; ki waakperbiuk nba tee bonmuɔ see ki mɔk yura njanlore nan yina piik; ki naanfokirii njanlore yir u yura njanlore na paak. ⁴ Ki u jii u joor ki dat njanmaabira bɔkitu njanntaa ni yenn, ki nyinnir sanpaapo, ki lu tingboun na ni, njan jii see poo nba mɔ matyiaru na tɔɔnn, ki guu wun mar gben-na, ki wun njan sanpantik na. ⁵ Ki poo maɔ tan mar bonjak, wunba yaa wun tan dia nibooru kur nan paɔ na; ki bi nyiar bik na ki saan nanɔ Yennu boor, nɔɔ Yennu naangboun paak. ⁶ Ki poo na mun chiar ki saan muuk ni, siaminba ki Yennu teen siir ki guunɔ, ki sii dintɔ ki saa dian daa tusir nan kobiinlee nan piinloob na.

⁷ Nanne ki tɔb fiir Yendɔur ni. Ki malaka nba ki u sann tee Makel, ki nɔɔ nan u malakaleeb kɔn ki tookit waakperbiuk nan u mun yaa malakanba na; ⁸ ki bi nyann waakperbiuk nan u malakanba na, ki ki chabib a bii be Yendɔur ni; ⁹ ki bi nyinn waakperbiuk na; u ponj tuu tee waauk nba be-ewa, ki u sann tee Sanbi-irtɔɔ koo Sintaanii, ki tuu kpant tingboun na teeb kur na. Ki bi nyinn nɔɔ nan u malakanba ki lub tingboun na ni.

¹⁰ Li yoo ki n gbat kunkɔsaakar Yendɔur ni, ki li yeen a "Mɔtana, ti Yomdaanɔ Yennu tinnu, nan u paɔ, nan u naan, nan u Niganntɔɔ Masia yiikoo baara, kimaan bia? Bi nyinn Sintaanii na Yendɔur niwa; nɔɔ Sintaaniie

tee wunba tuu biir Masiaweira, Yennu boor, yoo kur na; ¹¹ Pegann na sɔn nan u barjanii nba ki bi mɔɔntir nae te ki bi nyann Sintaanii; ki bi ki tiin bi manfoa nyinu ki sak nan kuum-i baarib, bi saa gaara. ¹² Li paak, yimm nba be Yendɔur ni na, ii mɔk parpeenn maɔ. Njan tingboun na niib nan binba be mɔkgbenja ni na njan, parbiir be bi paak, kimaan Sintaanii sik bi paak nan wutogbenjire, waa mi nan u yoo ji ki yab na paak."

¹³ Waakperbiuk na nba la nan bi jiiu ki lu tingboun na ni na, ki u ji waa poo nba mar bonjak na, a wun soorɔ. ¹⁴ Ki Yennu jii kanbagbenjir kpinkpant njanlee ki tur poo na, a wun yukir njan nyik waakperbiuk na, ki saan muuk ni kii sakii be siaminba ki bi sii dintɔ bina njanntaa nan bonjinn. ¹⁵ Ki waakperbiuk na puut nyunpana poo na paak nan mɔkir ni nyun na, a nyun na n diu; ¹⁶ njan ki tinj somm poo na, ki yaat njan jiin mubin nyun nba nyii waakperbiuk mɔb ni na paak. ¹⁷ Ki waakperbiuk na wutoor doo nan poo na bonchiann, ki u saan a wun saa kɔn nan poo na waas nan u yaa-boona nba be ki waa Yennu sennu ki dia Yiisa barjanii na, ¹⁸ ki saan see mɔkgbenjir kpinj.

Ki jiin muuk ni bonkobit banlee po

¹³ Ki n la ki muuk ni bonkobuk nyii mɔkgbenjir ni, ki mɔk yina piik nan yura njanlore, ki naanfokirii piik yir u yina piik na paak; ki sana nba sukii Yennu na sɔb u yura na paak. ² Ki muuk ni bonkobuk nba ki n la na naan naamuuk, ki mɔk taanyargbenja, ki u mɔb naan yanbɔr mɔb. Ki waakperbiuk na tur muuk ni bonkobuk na u mɔn paɔ, nan u naangboun, nan u yiikoo nba yab. ³ Ki n la muuk ni bonkobuk na yuyenn ki li naan bi chɔɔ pate na, njan ki li lek buura; ki li bakit tingboun na teeb kur, ki bi ji waau. ⁴ Ki niib ji jiantir waakperbiuk na, kimaan waa jii u paɔ ki tur muuk ni bonkobuk na paak. Ki niib na bia jiantir muuk ni bonkobuk na ki yeen a "Njmeee paɔ tee nan muuk ni bonkobuk na paɔ na? Ki njmee saa fit kɔn nan muuk ni bonkobuk maɔ?"

⁵ Ki Yennu chab muuk ni bonkobuk na yaak ki u piak nan karinbaanii ki sukii nɔɔ Yennu. Yennu bia chabɔ yiikoo ki saa dian njanmaarii piinna nan njanlee. ⁶ Ki u piin ki piak sukii Yennu, nan u sann, nan siaminba ki u be na, nan binba kur be Yendɔur ni maɔ. ⁷ Ki u bia chabɔ yaak a wun kɔn nan nɔɔ Yennu niib ki nyannib, ki bia chabɔ yiikoo ki u saa yent maaru kur, nan nibooru kur, nan mabooru kur, nan tingboun na yent kur nba be. ⁸ Niib kur nba be tingboun na ni, ki bi sana ki sɔb binba mɔk manfopaann na gboun ni, yoo nba ki durinya daa din kaa na, bi saa jiant muuk ni bonkobuk na. Manfoor gboun na tee Pegann nba ki bi din kpiiu na yare.

⁹ Li paak, wunba mɔk tubir, wun gbiint. ¹⁰ Wunba ki Yennu senn nan u sii tee daabir, u set sii tee daabire. Ki wunba dia jukbanjiak ki kpi u leeb, bi mun bia tan saa jii jukbanjiake ki kpiu. ¹ Li paak, li njan ki Yennu niib-ii mɔk mintir ki teenɔ yada fanu.

1 Koo: Wunba ki Yennu senn nan bi saa kpiu nan jukbanjiak, bi set tan saa kpiu nan jukbanjiake.

¹¹ Li poorpo ki n bia la muuk ni bonkob-כֹּכ, ki u nyii tij ni, ki מֹכָּ yina njanlee nba naan Pegann yina, ki u piak, ki u kunkor naan waakperbiuk na kunkor; ¹² ki see muuk ni bonkob-sinsinn na תִּכְנֵן po, ki jii muuk ni bonkob-sinsinn marj yikoo nba yab na, ki mukis tingboun na teeb kur, a bii jiantir muuk ni bonkob-sinsinn nba la darj nba yaa lin kpiu, ki u tan la laafia na. ¹³ Ki bonkobuk nba pukin banlee marj bia tun bakitnaurj nyina, ki te ki muu nyii sanpaapo ki sik tij na ni, niib ninbina ni. ¹⁴ Ki Yennu nba chabכּ ki u tuun bakitnaurj nyina, muuk ni bonkob-sinsinn תִּכְנֵן na, ki u kpann tingboun na teeb, ki betib a bin maa tingbann, ki lii naan muuk ni bonkobuk nba la jukbanjiak darj njan tan ki kpo na. ¹⁵ Ki Yennu chab muuk ni bonkobuk nba pukin banlee na yaak, ki u foont foon ki tur tingbann nba naan muuk ni bonkob-sinsinn na, ki tingbann marj fit piak, ki te ki bi kpi binba ki sak bin jiant na. ¹⁶ Ki muuk ni bonkobuk marj bia mukis niib kur, binba tee tarii nan nijaana, nan mokitana nan fara damm, nan daaba nan yent-n-מֹכָּ damm, a wun דֹּכּ bi niiditu koo bi yugbia paak. ¹⁷ Nirכּ nba ki דֹּכּ na kaa u paak, u kan fit daa siar koo ki kci siari; ki דֹּכּ nae tee muuk ni bonkobuk na sann, koo u sann kann.

¹⁸ Linba na tee yanfantir yare. Wunba kur מֹכָּ ban-nu yan, wun dukin bann muuk ni bonkobuk marj kann bian. Kimaan bia, kann marj paak tee jasכּ sanne. Li kann tee kobii njanloob nan piinloob nan njanloobo.

Ki jii tinnu yarj po

14 Ki n yirintu marj ni ki n bia gokit ki la Pegann na, ki u see kunkonn nba ki bi yir Sayכּ na paak, ki niib tuskobik nan tuspiinna nan tusaa njanba, binba מֹכָּ u sann nan u Baa sann bi yugbia paak, ki bi lakin see nanכּ. ² Ki n gbat ki kunkor nyii Yendurj ni, ki fu nan sutik ni nyun na, ki bia naan satiangberja nba tuu tian bianinba na, ki bia naan bafaara nba tuu faa biat, ki li מֹכָּ bianinba na. ³ Ki niib tuskobik, nan tuspiinna, nan tusaa njanba marj see naangboun, nan bonfoa banna na, nan saakab na תִּכְנֵן po, ki yiin yanpaarj nba ki כֹּכ ki fit tumii, see niib nba ki Yennu gannib tingboun na njaateeb ni ki tinnib na kuukכּ. ⁴ Njamme tee jab nba dia bi מֹכָּ fanu ki ki כֹּכ poobi, ki ki mi כֹּכ nan poo gbaa; njamme bia waa Pegann na ki saa siaminba kur ki u saa; njamme tee binba ki Yennu gannib nisaarii sinsuuk ni, a bin teen sinsinn niib nba ki כֹּכ Yennu nan Pegann na gaarib. ⁵ Faak bia ki nyi bi מֹכָּ ni; bi tee popeendamme.

Ki jii malakanba bantaa po

⁶ Ki n bia la malakasכּ, ki u yuuk sanpaapo ki dia barjanii nba be מֹכָּמֹכָּ nan מֹכָּמֹכָּ, ki מֹכָּntir ki teen tingboun na teeb: nibooru kur, nan maaru kur, nan mabooru kur, nan yent kur niib nba be tingboun na ni; ⁷ ki u yet nan kunkosaakar a "Ii tiin Yennu kii bia-ki dontir u sann, kimaan yoo nba ki u saa bu niib buut na baara; ii jiantir כֹּכ Yennu nba din nan sanpaak, nan tingboun, nan מֹכָּgberja, nan nyuntona kur na."

⁸ Ki malaka nba pukin banlee na wei, ki yet a, "Dogbenjir Babilonn na baawa, u din te ki nibooru kur tun chonchonsin, li paak ki Yennu wutoor doo."

⁹ Ki malaka nba pukin bantaa na wei, ki yet nan kunkosaakar a "Wunba kur jiantir muuk ni bonkobuk na nan u ninnaurj na, ki מֹכָּ bi דֹּכּ u yugbiar paak, koo u nuu ni, ¹⁰ li daanכּ saa la Yennu wutoor nba tee nan dapaarin nba ki u kpaar darjmanbarj ni na. Li daanכּ bia tan saa la biak, muu nba di nan sarwuuta na ni, Yennu malakanba nan Pegann na תִּכְנֵן po. ¹¹ Ki bi mukisuk muu marj munyuut saa do sanpaapo מֹכָּמֹכָּ nan מֹכָּמֹכָּ; bi bia kan la foon yonnu ni ki boi ny-יכּu. Njamme tee binba jiantir muuk ni bonkobuk na nan u ninnaurj, ki מֹכָּ u דֹּכּ nba tee u sann bi paak na."

¹² Li paak, li njan ki Yennu niib nba sak u מֹכָּmaan ki teen Yiisa yada na-ii מֹכָּ gbankur.

¹³ Ki n bia gbat kunkor nyii Yendurj ni ki yeen a man sčb maan na a "Laa nyii מֹכָּtana ki saa, parpeenn be damm nba kpo ti Yomdaanכּ sčnu ni na paak." Ki Yennu Seyeerj na sak a "Mamכּmm, bi saa la foon bi toongberja paak, kimaan bi toona nyכּt nae waab."

Ki jii tingboun na jaanu po

¹⁴ Ki n bia gokit ki la sanpagbounpeeurj, ki כֹּכ kar li paak ki naan nisaarik bik, ki yir salima fokirik, ki dia gčtuk nba di u nuu ni. ¹⁵ Ki malakasכּ nyii Yenjiantu diiuk ni, ki yeen nan kunkosaakar, ki teen wunba kar sanpagboun paak na a "Jiin a gčtuk na ki jaan tingboun na, kimaan jaanu marj yooe na, li kur beera." ¹⁶ Ki wunba kar sanpagboun paak na jii u gčtuk marj, ki jaan tingboun na.

¹⁷ Ki malakasכּ mun nyii Yenjiantu diiuk nba be Yendurj ni na, ki dia gčtuk nba di.

¹⁸ Li yoo ki malaka nba tee muu saakכּ na nyii binbintir na boor, ki yeen nan kunkosaakar, ki teen malaka nba dia gčtuk nba di na a "Jiin a gčtuk na ki כֹּכ tingboun na tilכּna na, kimaan כֹּכna marj kur מֹכָּna." ¹⁹ Ki malaka na jii u gčtuk na, ki כֹּכ tingboun na tilכּna, ki jii כֹּכna marj, ki teen gbiouk nba ki bi njmakii כֹּכna li ni na. Gbiouk na tee Yennu wutogbenjir nyinne.

²⁰ Ki bi njmakir כֹּכna na doo na kpij, ki sčn nyii siaminba ki bi njmakii כֹּכna na ki tan pubir, ki li fčkint saan nan maar kobiinlee nawa, ki li sumiu saa baar taabatii njanmuwa.

Ki jii malakanba nan biak booru booru nba joont na po

15 Li yoo ki n la bakitnaurj nyinjaann sanpaapo, ki malakanba banlore dia biak booru munlore nba tee Yennu wutoor nba biar poor na.

² Ki n la siar ki li naan מֹכָּgbenjir, ki yeen nan mianu na, ki njmat nan muu; ki n bia la binba כֹּכ ki nyann muuk ni bonkobuk na u ninnaurj na u sann kann na, ki bi see kpia mianu מֹכָּgbenjir na, ki dia כֹּכna nba ki Yennu turib na; ³ ki bi yiin yarj nba ki Yennu toontunכּ Moses din tuu yiin na, nan Pegann na yarj a:

“Ti Yomdaano Yennu nba mɔk paŋ kur,
a toona tee toonjaana nba yaar litite,
a sɔnii took ki bia tee barmɔnii.

Fine tee nibooru kur Kpanbar.

⁴ Ti Yomdaano, ŋmee be ki kan tina
ki bia kan dont a sannii?

Kimaan fin kɔɔe tee popeendaano.

Nibooru kur tan saa baar ki jianta,

kimaan a barmɔnii toona nyii paanuwa.”

⁵ Li poorpoe ki n bia la ki Yenjiantu diiuk nba be
Yendɔur ni na loot, ki Yennu lanbouŋ na be leŋ. ⁶ Ki
malakanba banlore nba dia biak booru ŋanlore na nyii
jiantu diiuk maŋ ni, ki lia tapeenii nba kaa jakinsiati, ki
jii salima chinchelotii ki lor bi nyaat ni. ⁷ Ki bonfoa
banna na yeno jii salima senii ŋanlore ki tur malakanba
banlore na; ki Yennu nba be mɔkmɔk nan mɔkmɔk na
wutoor gbee senii maŋ, ⁸ ki Yennu maŋ yentsaakar
nan u paŋ te ki munyuut gbee jiantu diiuk na, ki sɔɔ ji
ki fit kɔɔ leŋ nan yoo nba ki biak booru ŋanlore nba ki
malakanba banlore dia na tan saa gbenn.

Ki jiin senii nba gbee nan Yennu wutoor na po

16 Li poorpoe ki n bia gbat ki kunkɔsaakar nyii
Yenjiantu diiuk na ni, ki piak teen malakanba
banlore na, a bin jii senii ŋanlore nba gbee nan Yennu
wutoor na, ki kpaar mɔɔn tingbouŋ na paak.

² Ki sinsinn malaka na saan ki saa kpaar linba be u
seŋ ni na, ki mɔɔn tingbouŋ na paak, ki nara nba bi, ki
ton bonchiann na soor binba mɔk bonkobuk na dɔk,
nan binba jiantir li ninnaur na.

³ Ki malaka nba pukin banlee na mun kpaar linba be
u seŋ ni na, ki mɔɔn mɔkɔgberja ni, ki nyun na kpant
sɔn ki naan kpeemmɔ yar, ki bonfoa nba kur be mɔkɔg-
berja na ni kpo.

⁴ Ki malaka nba pukin bantaa na mun kpaar linba be
u seŋ ni na, ki mɔɔn kpenii nan nyuntona ni, ki li nyun
kpant sɔn. ⁵ Li poorpo, ki n gbat malaka nba tee nyun
saakɔ na yeen a, “Ti Yomdaano, Popeendaano, fin nba
tuu kɔɔ be ki bia daa be na, a buut na tee linba tooke,
⁶ kimaan baa kpai a niib nan a sɔkiniinba nae, ki a jii
sɔn ki turib a bin nyu. Njanne jaŋ namm.” ⁷ Ki n bia
gbat ki kunkɔr nyii maruŋ binbintir na boor ki yeen a,
“Ti Yomdaano Yennu nba mɔk paŋ kur, a buut na tee
mamɔmme, ki tee linba took.”

⁸ Ki malaka nba pukin banna na kpaar linba be u seŋ
ni na ki mɔɔn yonnu paak, ki chabɔ yaak, a li tonu na n
ŋamm funn niib, ki yekitib nan muu na. ⁹ Ki tonu na
nba ŋamm yekitib nan muu na yoo nba, ki bi ji sukii
Yennu nba mɔk biak na paŋ na sann, ŋaan bia lek ki
sak bin lebit bi dudukit kii dontirɔ.

¹⁰ Ki malaka nba pukin banŋmu na kpaar linba be u
seŋ ni na, ki mɔɔn bonkobuk na naangbouŋ paak, ki
bonkobuk maŋ naan yent kur kpant bunbɔnn, ki niib
ŋman bi nyana, tont na paak, ¹¹ ki bia sukii Yennu nba
be Yendɔur ni na, kimaan bi tont nan bi nara na paak,
ki bia ki sak bin nyik bi toonbiit na.

¹² Ki malaka nba pukin banloob na mun kpaar linba
be u seŋ ni na, ki mɔɔn mɔkir nba ki bi yir Yufrates na

ni, ki li nyun na fɔɔr ki bir sɔnjouk, a kpanbara nba be
yondopo na n poot. ¹³ Ki n la narinbiit bantaa, ki bi
naan pɔnta, ki nyii waakperbiik na, nan bonkobuk na,
nan faak sɔkiiii na mɔi ni. ¹⁴ Bi tee narinbiit nba tuun
bakitnaur toonae, ki lin tingbouŋ na kpanbara kur
boor, ki tikiib a bin took tɔb, ti Yomdaano Yennu, wun-
ba mɔk paŋ kur na dagbenjir maŋ daar.

¹⁵ Tɔn, Yiisa yet a “Nnara, n baat nan nanyukɔ nba
tuu baar bianjinba nae. Parpeenn be daano nba ki
gɔɔnt, ki lia u tiat ki ki somm yanni, ki niib kan la u fei
na paak.”

¹⁶ Ki narinbiit na tikir kpanbara na, ki saan namm
siaminba ki Israel teeb yi Amagedonn na.

¹⁷ Ki malaka nba pukin banlore na mun kpaar linba
be u seŋ ni na, ki mɔɔn wan ni; ki kunkɔsaakar nyii
naangbouŋ nba be Yenjiantu diiuk ni na ki yet a “Li tu-
ma.” ¹⁸ Ki sanyikintii nyikintir, ki satanii tian fu, ki tiŋ
damm bonchiann. Li tiŋ dammu booru ki mi damm,
laa nyii yoo nba ki Yennu din nan nisaarii nawa, ki-
maan li damm bonchiann. ¹⁹ Ki dogbenjir na bɔkit taar
muntaa, ki nibooru kur digbana baa, kimaan Yennu-e
tiar dogbenjir Babilonn maŋ niib na biit po, ki u wutog-
benjir nba doo bi paak bianjinba na, ki u dat bi tuba
bonbiir. ²⁰ Ki digbana nba ki nyun lintir na kur mirint,
ki kunkona kura mun bia mirint. ²¹ Ki sakaana nba
gbenj, ki li yenn kpaiu tee nan naar na nyii sanpaapo, ki
tan baa niib paak, ki bi sukii Yennu, kimaan sakaang-
berja nba baa bi paak na. Li din tee biak gbenjire.

Ki jiin poochonchonbiik po

17 Li yoo ki malakanba banlore nba dia senii ŋan-
lore na yeno baar n boor ki betin a “Baat, ki n
wanna poochonchonbiik nba kar nyun bonchiann
paak na buut nba tan sii tee bianjinba; ² ki tingbouŋ na
kpanbara chomm nana, ki tingbouŋ na niib nyuu u
bonchonchontoonn nba tee nan daan na ki yib.”

³ Ki Yennu Seyeer na sik n paak, ki malaka na jiin ki
saan nanin muuk ni, ki n la poo ki u jak muuk ni
bonkobuk-mɔk, ki sana nba sukii Yennu na sɔb lint
bonkobuk maŋ gbanant kur powa, ki bonkobuk maŋ
mɔk yura ŋanlore nan yina piik. ⁴ Ki poo na lia tamɔnt,
nan salima tiat, nan tana nba nyirii bonchiann, ki dia
salima seŋ nba ki u bonchonchontoonn jakint nan lin-
ba nubir Yennu boor na gbee leŋa. ⁵ Ki sann nba ki sɔɔ
ki mi li paak sɔb u yugbiar paak a “Dogbenjir Babilonn,
poochonchona nan tingbouŋ na bona nba nubir Yen-
nu boor na naa.” ⁶ Ki n la ki poo na nyuu popeen-
damm sɔn, nan Yiisaweira nba ki bi kpiib na sɔn ki yib.

Maa lau nna maŋ ki li bakitin bonchiann. ⁷ Ki malaka
na boin a bee ki li yaar litimi, a u saa wannin poo na
nan bonkobuk nba ki u jak ki u mɔk yura ŋanlore nan
yina piik na paak nba tee: ⁸ a bonkobuk nba ki n la na
daan fo sianyoo, ŋaan ji ki fo, ŋaan saa nyi bootsunsun
nba kaa terik na ni ki do, ki saa saan siaminba ki bi saa
biirɔ na; a ki niib nba be tingbouŋ na ni ki bi sana ki
sɔb manfopaann teeb gbouŋ ni, yoo nba ki durinya
daa din ki piin na, saa got bonkobuk na, lin bakitib, ki-
maan bia? Bonkobuk na din fo, ŋaan ji ki fo, ŋaan bia

tan sii fo; ⁹ a linba na loon yan nan bannue; a yura njanlore na tee kunkona njanlore nba ki poo na kar li paake; ¹⁰ ki bia tee kpanbara banlore, ki banɲmu kpo, ki wunba pukin banloob na tee kpanbar mɔtana, ki ɔɔ na daa ki dii naan; wuu tanji dii naan, u naan maɲ kan yukiri; ¹¹ a bonkobuk nba daan fo, ki ji tan ki fo na, pukin kpanbara banlore na po, ki teen banniin, ki mun tan saa saan siaminba ki bi saa biirɔ na; ¹² ki yina piik nba ki n la na tee kpanbara piik, njan bi daa ki dii naan, ki namm nan bonkobuk na tan saa lakin di naan, ki yukir waaminna, ¹³ njan bi piik na tan saa taan mɔb, ki jii bi paɲ nan bi yiikoo na ki tur bonkobuk na, ¹⁴ ki bi tan saa kɔn nan Pegann na, ki Pegann na saa nyannib, kimaan u tee yomdamm kur Yomdaanɔ, nan kpanbara kur Kpanbare, ki u poorpoweiteeb mun tee binba ki u yiinib ki gannib, ki bi bia tee nimɔmm.

¹⁵ Nanne ki malaka na bia betin a nyun nba ki n la, ki poochonchon kar li paak na tee nigbouɲ nba tee ni-booru, nan maaru, nan mabooru kur niibe; ¹⁶ a yina piik nba ki n la na, namm nan bonkobuk na sii nan poochonchon na, ki fat linba kur ki u mɔk na ki nyiko gbananbir, ki pat u gbanant ki njan, ki bia joou muu, ¹⁷ kimaan Yennu-e te ki bi loon bin tun u loomm, ki taan mɔb, ki jii bi naangbouɲ ki tur bonkobuk na mɔk-mɔk nan nɔɔ Yennu maan maɲ nba tan saa gbee; ¹⁸ a ki poo nba ki n la na mun tee dogbenjir nba ki li kpanbar tee tingbouɲ na kpanbara yudaance.

Ki jiin Babilonn baak po

18 Li poorpo ki n bia la malakasɔɔ, ki u mɔk yiikoo bonchiann, ki nyii Yendɔɲ ni, ki u yentu namm yent ki lint tingbouɲ na lokir kur po, ² ki u yeen nan kunkɔsaakar a “Dogbenjir Babilonn na baawa, li set baawa, ki ji kpan siaminba ki narinbiit kur, nan nɔɔnbi-it nba mɔk sinsint na be. ³ Kimaan booru kur poɲ nyuu u nianbiit nba tee nan daan nawa, ki tingbouɲ na kpanbara chomm nanɔ, ki tingbouɲ na kpinkpenta kpan mɔkita, u nianbiit nba yabit na paak.”

⁴ Nanne ki n bia gbat kunkɔsiar nyii Yendɔɲ ni ki yeen a,

“N niib, nyint i mɔɲ u ni man,
ki daa lakin tuun toonbiit nanɔ,
ki u biit maɲ tubdatu daa taabitini,
⁵ kimaan u biit na doo ki baar sanpaaka,
ki Yennu tian u biit maɲ po.

⁶ Tɔn, bin mun tun ki jiinɔ nan waa tuu tuun bianɲinba na,

ki pau u biit pann taar munlee, ki dat u tubir bonbiir,
kimaan u te ki niib tun toonbiit bonchiann.

⁷ Bin te wun la mukisuk nan parbiir
ki lin jaɲ nan waa din tuu be u yamani
ki dont u mɔɲ bianɲinba na,
ki yeen u par ni a nɔɔ poobate kar na,
a u ki tee pakɔɔk kaa,
a li paak, u kan mi la parbiiri.

⁸ Li paak, biak saa baarɔ dayenn,
ki yiaru nan parbiir nan kon saa soorɔ,
ki muu bia saa diu;

kimaan ti Yomdaanɔ Yennu nba bu nanɔ na tee yabint daance.”

⁹ Tɔn, tingbouɲ na kpanbara nba chomm nanɔ ki dii u mant na, bi-i tanji la u mudinu munyuut na, bi saa bui ki fabin u paak. ¹⁰ Bi tan saa tin jaɲmaani u biak na paak, ki see banfɔkira ki ji yeen a “Wuya, dogbenjir na, wuya, Babilonn, doo nba mɔk paɲ na, a tubdatu baare yama.”

¹¹ Ki tingbouɲ na kpinkpenta tan saa bui fabin u paak, kimaan ɔɔ nba tan sii kaa ki saa daa bi tiat na paak, ¹² ɔɔ ji kan mi daa bi tiat nba tee salimmɔna, nan salimpeena, nan tanbinyinyira nba daauk paar, nan gbakni, nan chinchennana, nan tammɔna chinchena, nan daat nba mantik fan, nan linba ki bi jii loobuk nyana ki nan, nan bona nba ki bi dia daat nba daauk paar ki naan na, nan kut, nan bont nba kur fan, ¹³ nan kaduro, nan gasinbunn, nan tulaarii, nan tulaarbooru nba tee mir nan frankinsens na, nan daan, ^I nan kpan, nan yon, nan dii, nan nei, nan pei, nan taanii nan li torit, nan daaba, nan nisaarii manfoa gbaa. ¹⁴ Ki kpinkpenta na yeenɔ a “Tiat nba ki a bo loon fii mɔk na, nan a mɔkint na, nan taɲant na gara, a ji kan mi lar.” ¹⁵ Ki kpinkpenta nba kpentir ki tan la gor doo maɲ ni na tan sii see banfɔkire ki mɔ fabin, kimaan bi tiin u biak na jaɲmaani. ¹⁶ Bi sii bui fabin ki yeen a “Wuya, dogbenjir nba naan poo nba gbaɔ chinchennana, nan tammɔna chinchena, nan salima, nan laanii nba daauk paar na, ¹⁷ yoo waaminna sinsuuk nie ki a mɔkint na kur biir.”

Ki binba tee njarint yudamm, nan binba ɔɔ ki saa bi ɔɔnii na, nan njarinkanna, nan binba kur tuun mɔkgberɲa ni, ji see banfɔkir, ¹⁸ njan yikin, baa la ki muu diu ki li munyuut do sanpaapo na, ki bia yeen a “Ti ki mi la dogbenjir na booru;” ¹⁹ ki bi fini tant ki pukin bi yura, ki bui fabin ki yeen a, “Wuya, dogbenjir nba ki niib mɔk njarint ki lin mɔkgberɲa ni, ki kpentir, ki laat gor leɲ na, ki li kur biir yoo waaminna nɔɔk ni.”

²⁰ Yendɔɲ ni teeb, nan Yennu niib, nan u ɔɔkiniinba, nan Yiisa toomiinba, ii mɔk parpeenn man, kimaan Yennu bu dogbenjir maɲ buut ki biirɔ ki turiwa.

²¹ Ki malakapaarɔ tɔkir tann nba gberɲ nan nagbenjir na, ki lur mɔkgberɲ ni, njan yet a “Bi tan saa wokit dogbenjir Babilonn na ki lu-u nnae wun biir, ki ɔɔ ji kan mi lau, ²² ki ji kan mi gbat ki bafaara faa biat, koo ki yan-yinna yiin yanii, koo ki yerpebira peeb yerii, koo ki kikapebira peeb kikai doo maɲ ni; ki toontunɔ bia kan mi ki be leɲi, ki ɔɔ bia kan mi ki gbat naar fuut leɲi; ²³ ki fitir yentu ji kan yent doo maɲ ni; ki jakunt nan pookɔɔt ji sii kaa leɲ biaki. Doo maɲ ni kpinkpentae tuu tee tingbouɲ na paarib, ki doo maɲ niib bia lin dia nyɔkii ki kpann tingbouɲ na niib kur; ²⁴ ki Yennu ɔɔkiniinba, nan u niib, nan binba ki niib kpiib tingbouɲ na kur ni na, bi ɔɔn be Babilonn doo maɲ paak, li paake, Yennu dat u tubir.”

19 Linba na poorpo, ki n gbat fuut Yendɔɲ ni, ki li tee nibur pinpauk, ki bi yeen a “Haleluya, ^{II}

^I Bi din dia tilɔnae ki tee daan. ^{II} Haleluya paake tee: “Pakin Yennu man.”

tinnu nan dontir nan paŋ tee ɲɔɔ Yennu yare; ² ki u bu-ut ɲan ki bia tee mamɔmm; ki u bu poochonchonbiik nba biir tingbounj na nan u chonchonsin na buut, ki dat u tubir, waa kpɪi ɲɔɔ Yennu toontunna na paak.”

³ Ki nibur na bia yikin ki yeen a “Haleluya, doo nba ki bi joo na munyuut do sanpaapo mɔkmɔk nan mɔkmɔk.”

⁴ Ki saakab piinlee nan banna na, nan bonfoa banna na baa fabin, ki jiant ɲɔɔ Yennu nba kar naangbounj paak na, ki yeen a “Mamɔmm, haleluya.”

Ki jiin Pegann na poochianu jaamm po

⁵ Tɔɔ, ki kunkɔsiar nyii naangbounj na boor ki yet a “Pakin Yennu man, yimm nba kur tee u daaba, yimm nba tiinɔ, li nijaana nan tarii.” ⁶ Nanne ki n bia gbat kunkɔsiar, ki li fu nan nibur nba tuu piak ki fu na, ki bia fu nan sutik ni nyun na, ki bia fu nan satiangberja na ki yeen a “Haleluya, kimaan ti Yomdaanɔ Yennu nba mɔk paŋ kur na tee Kpanbar. ⁷ Naant man ki tii kpamm, kii mɔk parpeenn, kii dont u sann, ki turɔ baakir, kimaan yoo na baara ki Pegann na loon wun kɔɔn u poo, ki u sarkpeŋ poŋ teen siira. ⁸ Ki Yennu tur sarkpeŋ na chinchennann nba nyirii ki yeen bonchiann, a wun gbab.” (Chinchennann nae tee Yennu popeendamm binben-yeer.)

⁹ Ki malaka na yetin a n sɔb a “Binba ki bi yiimm ki bi baar Pegann maŋ pookɔɔnt jaamm ni na, parpeenn tee bi yare.” Ki malaka maŋ bia yetin ki pukin a “Maan na tee Yennu maame, ki tee mamɔmm.”

¹⁰ Li yoo ki n baa fabin u tɔɔɔn, a n jiantɔ. Ki u yetin a n daa tee nna kaa, a u tee min nan n naa waas nba dia Yiisa barnanii na toontunnanlɔɔɔ, a n jiant Yennu-e.

Yennu sɔkɪniinba nba sɔkɪnt ki yeen na, bi piak Yiisa poe.

Ki jiin taanpeerj jakirɔ po

¹¹ Li poorpo ki n la ki Yendɔurj loot, ki taanpeerj see lerj, ki wunba jakɔ na sana tee Nimɔɔɔn nan Barmɔɔn-daans; ki u bu buut nan li barmɔɔnii, ki bia tookit tɔbii nan barmɔɔnii. ¹² Ki u ninbina naan mupeenu, ki u yir naanfokirii ki li yaba u yur paak, ki sann sɔb u paak, ki sɔɔ ki mi sann maŋ paak see u kuukɔɔ. ¹³ Ki liatir nba ki u lia na gbar sɔn; ki sann nba ki bi yiu na tee “Yennu Mɔmaan.” ¹⁴ Ki Yendɔurj ni tɔb niib jak taanpeenii, ki lia chinchennana nba peen ki ki mɔk jakinti, ki waau. ¹⁵ Ki jukbanjiak nba di bonchiann tant ki nyii u mɔb ni, ki u saa jiir ki kɔn nyann nibooru kur, ki yentib nan paŋ, ki saa ɲmakirib siaminba ki bi ɲmakii tilɔɔna na, ki li tee Yennu nba mɔk paŋ kur na wutochɔɔ. ¹⁶ Ki sansiar sɔb u liatir nan u pann paak a “Kpanbara kur Kpanbar, yomdammm kur Yomdaanɔ.”

¹⁷ Nanne ki n la malaka, ki u see yonnu ni, ki tian ki yi tɔɔnii nba yuuk sanpaapo, a bin tikir ki baar Yennu jaangberjir na ni, ¹⁸ ki tan di kpanbara, nan lanjimanba yudamm, nan paŋ damm, nan taanii nan taanjakira, nan niib kur, binba tee daaba nan yent-n-mɔɔ damm, nan nijaana, nan binba tee tarii kur gbanant.

¹⁹ Ki n la muuk ni bonkobuk na, nan tingbounj na kpanbara nan bi tɔb niib, ki bi tikir a bin kɔn nan wunba jak taamm maŋ na nan u mun yaa tɔb niib. ²⁰ Ki bi soor muuk ni bonkobuk na, nan u faak sɔkɪnii nba daan tuu tuun bakitnaurj nyina u tɔɔɔn po, ki kpann binba mɔk muuk ni bonkobuk maŋ dɔk na, nan binba daan jiantir u ninnaurj na, ki lu muuk ni bonkobuk maŋ nan u faak sɔkɪnii na foot, bootsunsurj nba ki muu nan sarwuuta di na ni. ²¹ Ki wunba jak taamm, ki jukbanjiak tant nyii u mɔb ni na, jii jukbanjiak maŋ ki kpɪi binba biar na, ki tɔɔnii na dii bi gbanant ki tan gboo.

Ki jiin bintusir na po

²⁰ Ki n bia la malakasɔɔ, ki u nyii Yendɔurj ni ki sik, ki dia bootsunsurj nba kaa terik na peenii nan jaruk nba gberj u nuu ni, ² ki soor waakperbiik nba din tun be ki tee Sanbiirtɔɔ koo Sintaanii na, ki lorɔ, ³ ki jiiu lu bootsunsurj na ni bintusir, ɲaan kpar ki kpa kpa ki tabin, ki u ji kan fit kpann tingbounj na nibooru kur, bintusir na tɔɔɔ ni; ki bintusir na-i gar, bi saa lootɔ ki wun nyi paanu waan.

⁴ Ki n la naangbant, ki Yennu tur binba kar li paak na yaak, a bin bu buut. Ki n bia la binba ki bi din pot bi yura na sei; baa din mɔɔntir Yiisa barnanii nan Yennu mɔmaan na paake ki bi kpɪib; bi din ki jiant bonkobuk na, koo li ninnaurj, ki bia din ki gaar bonkobuk maŋ dɔk bi yugbia paak, koo bi nii ni. Bi fiir kuun nie, ki lakin dii naan nan Masia bintusir. Linba nae tee sinsinn kpeemm fiiru. ⁵ Kpeemm nba biar na ɲarin kan fiir kuun ni nan bintusir na nba tan saa gar. ⁶ Binba dɔɔ sinsinn kuun fiiru na ni, bi tee popeendamme, ki parpeenn bia tee bi yar; kuun nba pukin munlee na ji ki mɔk bi yiikoo; bi sii tee Yennu nan Masia manteebe, ki saa lakin di naan nan Yiisa bintusir.

Ki jiin binba nyann Sintaanii na po

⁷ Bintusir na-i tani gar, bi saa loot Sintaanii bootsunsurj na ni ki ɲaau, ⁸ ki u saa lin ki kpann nibooru nba be tingbounj na kur ni, binba ki bi yib Gog nan Magog na. Sintaanii saa tikir bi kura ki bin faa tɔb; bi kann tee nan mɔkgberjir ni tanbiinii nae. ⁹ Ki bi tia lint lokir kur po, ki tant ki saa bia lint Yennu niib nba be sian na, nan doo nba ki Yennu mantik loon na. Ki muu nyii Yendɔurj ni ki tan diib. ¹⁰ Ki malakanba jii Sintaanii nba kpann tingbounj na niib na, ki lu-u bootsunsurj nba ki muu nan sarwuuta di na ni, siaminba ki bi dɔɔ lu bonkobuk na nan u faak sɔkɪnii na. Leŋe ki bi saa di biak yonnu nan nyikɔ mɔkmɔk nan mɔkmɔk.

Ki jiin buut nba joont po

¹¹ Ki n bia la naangbounjberjir nba peen bonchiann, nan wunba kar li paak na; ki tingbounj nan sanpaak mir bot u tɔɔɔn, ki sɔɔ ji kan mi lar. ¹² Ki n la binba din kpo, nijaana nan tarii na, ki bi see naangbounj na tɔɔɔn po; ki sɔɔ kɔbit gbant, ki bia kɔbit gbounleer nba ki bi sɔb binba mɔk manfopaann na sana. Ki Yennu bu bin-

ba kpo na buut, ki li waa bi toona nba tee bianjinba, ki li sob gbant maŋ ni. ¹³ Ki maŋkgebeŋa nyinn kpeemm nba be nyun ni, ki kuun nan kpeentiŋ mun nyinn binba kpo ki be bi ni na. Ki Yennu bu bi buut nan baa tun bianjinba na. ¹⁴ Ki bi jii kuun nan kpeentiŋ ki lub bootsunsuŋ nba ki muu gbee leŋ na ni. Kuun nba pukin munlee nae tee muu bootsunsuŋ maŋ. ¹⁵ Ki wunba sann din ki sob binba maŋk manfopaann na gbouŋ na ni, bi saa lu-u bootsunsuŋ nba ki muu gbee leŋ na nie.

Ki jiin sanpaapo paann nan tingbounpaann po

21 Ki n bia la sanpaapo paann nan tingbounpaann. Ki sanpaapo kper na, nan tingbounkper na mir bot; ki maŋkgebeŋir ji kaa. ² Ki n la Yennu doo nba tee Jerusalem paann na, ki li nyii Yennu boor Yendouŋ ni, ki siik, ki tee nan pooyookir nba tuu teen siir ki faŋit u maŋ ki tookit koŋ nba yaa wun koŋkoŋ na. ³ Ki n gbat ki kunksaakar nyii naangbouŋ na boor ki yeen a "Nnara, Yennu ŋaak ji be nisaarii boore, ki koŋ Yennu sii be namm, ki bi sii tee u niib, ki koŋ Yennu maŋk sii be bi boor ki tee bi Yennu, ⁴ ki saa fiar ninnyuut kur bi numm po; ki kuun, koo parbiir, koo maŋkii, koo tont ji sii kaa, kimaan bonkpera na kur gara."

⁵ Ki wunba kar naangbouŋ maŋ paak na yet a "Nnara, n tee bont kur bonpaanne." Nanne ki u bia betin a n sobir, kimaan maŋbona na tee maŋkii, ki tee linba ki yada be li ni. ⁶ Ki u bia yetin a "Li poŋ tuma. N tee Alfa nan Omega-e; li paak tee piinu nan joontu. Binba ki nyunnyukuru maŋkib na, n saa pib manfoor nyun nba bunii ki nyi nyuntana ni na, ki bin nyu. ⁷ Ki wunba nyann nyannu na, u saa gaar linba na n boor, ki n sii tee u Yennu, ki u mun tee n bik. ⁸ Naan jaŋmaandamm, nan binba ki teen Yiisa yada, nan bonbilankant damm, nan nikpiirit, nan bonchonchona, nan jabaabuura, nan patjiant-teeb, nan fai damm kur, bi binbeboor tee bootsunsuŋ nba ki muu nan sarwuuta di na nie; ŋanne tee kuun munlee na."

Ki jiin Jerusalem paann na po

⁹ Li yoo na, ki malakanba banlore nba daan dia senii ŋanlore, ki li gbee nan biak booru munlore nba joont na yeno betin, a n baar ki wun wannin Pegann na pooyookir. ¹⁰ Nanne ki Yennu Seyeŋ sik n paak, ki malaka na jiin ki saan nanin kunkonn nba foŋk bonchiann paak, ki wannin Jerusalem nba tee Yennu doo na, ki li nyii Yendouŋ ni, Yennu boor ki siik, ¹¹ ki nyirii nan Yennu baakchiŋ na, ki bia nyirii nan tanbinyinyir nba daauk paar ki bi yir jaspera na, ki yeen nan mianu na. ¹² Ki doo maŋ maŋ joongbeŋ-foot; ki joona maŋ maŋ tammaji piik nan ŋanlee, ki malakanba piik nan banlee guu tammaji maŋ, ki Israel booru piik nan ŋanlee na sana sob tammaji piik nan ŋanlee maŋ paak. ¹³ Ki tammaji ŋantaa-taa be joona ŋanna na paak, ŋantaae din be yondopo, ki ŋantaa be diitu po, ki ŋantaa be gaŋ po, ki ŋantaa be yonbaapo. ¹⁴ Doo maŋ fiakir see tana piik nan ŋanlee paake, ki Pegann na toomiinba piik nan banlee na sana sob tana piik nan ŋanlee na paak.

¹⁵ Ki malaka nba piak nanin na dia salima patu nba ki bi bikii bona na, a wun bikin doo maŋ, nan li tammaji, nan li joona na. ¹⁶ Ki li maŋk joona ŋanna, ki joona maŋ foŋkint tee yomm. Ki malaka na bikin doo na nan u patu, ki li yarimu tee maar tusir nan kobii ŋanŋmu. Li yarimu, nan li sanpaapo foŋkint, nan li foŋkint tintann paak kur tee yomm. ¹⁷ Ki u bia bikin li joona, ki li tee taabana kobik nan piinna nan ŋanna. Malaka maŋ din bikin nan nisaarik nba tuu bikii bona bianjinba nae.

¹⁸ Ki joona na maa nan tanbinyinyira nba daauk paar ki bi yi jaspera na, ŋaan ki doo na maŋ tee salimmaji, ki nyirii nan mianu na; ¹⁹⁻²⁰ ki bi jii tana nba daauk paar bonchiann, booru booru, ki foŋkin fiakir na, ki tanbooru maŋ te ki li ŋan bonchiann.

Sinsinn fiakir tann nae ki bi yi jaspera, ki tann nba pukin munlee na yi saafir, ki muntaa ni yar yi agat, ki munna ni yar yi emeral, ki munŋmu ni yar yi onik, ki munloob ni yar yi kaneliann, ki munlore ni yar yi krisolat, ki munniin ni yar yi beril, ki munyia ni yar yi topas, ki piik ni yar yi krisopas, ki linba pukin piik nan yenn na yi jasint, ki piik nan ŋanlee ni yar mun yi ametis.

²¹ Ki li gana piik nan ŋanlee na tee tanbooru nba daauk paar, ki bi yir peel na, li mun yaa piik nan ŋanlee, ki gann kur tee peel maŋ yenn yenn, ki doo na soŋu tee salimmaji, ki nyirii nan mianu na.

²² N ki la Yenjiantu diuk doo maŋ ni; kimaan ti Yomdaano Yennu nba maŋk paŋ kur na, nan Pegann na, ŋamme be leŋ, ki niib jiantirib. ²³ Ki doo maŋ ki loon ŋmaarik koo yonnu yentu, kimaan yabint Yennu baakchiŋ nae tee li yentu, ki Pegann na mun tee li fitir. ²⁴ Ki tingbouŋ na niib sii be li yentu ni; ki tingbouŋ na kpanbara saa koŋ nan bi maŋkint ki bir leŋ. ²⁵ Doo maŋ gana ki loo, kimaan nyikoŋ kaa leŋ. ²⁶ Ki tingbouŋ na nibooru kur saa koŋ doo na ni nan baakir nan maŋkint ki bir leŋ. ²⁷ Linba tee jakint, nan wunba tuun fei toonn, nan fai damm, kan koŋ doo maŋ ni, see binba sana sob Pegann na manfoor gbouŋ na ni kuukoko saa koŋ doo maŋ ni.

22 Li yoo ki malaka na wannin maŋk nba maŋk manfoor nyun na, ki li nyi Yennu nan Pegann na naangbouŋ na ni, ki yeen nan mianu na, ² ki puub gaar doo na soŋjosinsuuk ni, ki tiik nba ki bi yir manfoor tiik na see maŋk-kpinii ŋanlee na kur po; ki tiik maŋ loon koŋkoŋ booru piik nan ŋanlee, ki binn koŋkoŋ ni ki li loon taar piik nan munlee, li loone ŋmaarik kur ni; ki li faat na tee tebuk ki tur nibooru kur. ³ Yennu nba por linba maŋk, li ji kii be doo maŋ ni; Yennu nan Pegann na naangbouŋ maŋ sii be doo maŋ ni, ki u toontunna na sii jiantiriko. ⁴ Ki bi saa la u numm po, ki u sann saa sob bi yugbia paak. ⁵ Nyikoŋ ji tan sii kaa, bi tan kii loon fitir koo yonnu yentu, kimaan ti Yomdaano Yennu sii tee bi yentu. Ki bi saa di naan kii be maŋkmaŋk nan maŋkmaŋk.

Ki jiin Yiisa baaru po

⁶ Ki malaka na bia yetin a “Mɔɔbona na tee mɔɔniie, ki yada bia be li ni. Ki ti Yomdaanɔ Yennu nba jikit u Seyeeɔ ki teen u sɔɔkiniinba na, ɔɔɔɔ tun u malaka, a wun baar ki wann u toontunna linba saa tun mɔɔtana.”

⁷ Yiisa yet a “Gotir man, n baate mɔɔtana.”

Tɔɔ, binba saak sɔɔkinii mɔɔmaan nba sɔɔ gbouɔ na ni na, parpeenn tee bi yare.

⁸ Min Jɔɔɔn-e gbat ki bia la linba na kura. Maa gbat ki bia la na, li yooe ki n baa fabin malaka nba wannin linba na na tɔɔɔn, ki yaa n jiantɔ. ⁹ Ki u yetin a n daa tee nna kaa; a u mun tee min nan n naa waas nba tee sɔɔkiniinba, nan binba saak linba be gbouɔ na ni na toontunnanɔɔɔ; a n jiant Yennu-e. ¹⁰ Ki u bia betin a n daa bɔɔrii sɔɔkinii mɔɔmaan nba be gbouɔ na ni, kimaan yoo na pera; ¹¹ ki wunba tuu tuun toonbiit, wun biar kii tuun nna, a ki wunba mun tuu tuun jakint toonn, wun biar kii tuun nna; ki wunba tuu tuun toonɔana, wun mun biar kii tuun nna, ki wunba tuu tee popeendaanɔ, wun mun biar kii tee nna.

¹² Yiisa yet a “Gotir man, n baate mɔɔtana, ki dia sɔɔ kur toona nyɔɔɔ, a n tan turɔ. ¹³ Mine tee Alfa nan Omega, sinsinn nan joontu, pinpiik nan gbennu.”

¹⁴ Damm nba wuur bi para nan Yiisa sɔɔn na, parpeenn tee bi yare; li paak ki bi mɔɔk yaak nba saa di tilɔɔna nba teen manfoor na, ki saa kɔɔ tammɔɔ na ni ki saan doo na ni. ¹⁵ Ki bonbilankant damm, nan

jabaabuura, nan bonchonchona, nan nikpiirit, nan patjiant-teeɔ, nan binba tee fai damm bi mɔɔmaan ni nan bi toona ni na, bi kur tan sii be doo maɔ nanyer poe.

¹⁶ “Min Yiisa-e tun n malaka, a wun tan fiit maan na ki tur n weira. Mine tee Defid yaaboonn, ki bia tee sanyafaar ɔɔmaajar nba nyɔɔkit na.”

¹⁷ Tɔɔ, ki Yennu Seyeeɔ nan Pegann na pooyookir na yet a “Baat.”

Ki wunba gbatir n mun yet a “Baat.”

Ki wunba kur ki nyunnyukuru soorɔ, wun baar; ki wunba loon nyun maɔ, wun gaar yann.

Mɔɔmajoontik

¹⁸ Wunba kur gbat sɔɔkinii mɔɔmaan nba be gbouɔ na ni, min Jɔɔɔn kpaanɔ nan ninmɔɔnne, a wunba pukin siar mɔɔmaan maɔ ni, Yennu saa jii biak booru booru nba sɔɔ gbouɔ na ni na, ki pukin u tubdatu po. ¹⁹ Ki wunba mun nyinn siar sɔɔkinii mɔɔmaan nba be gbouɔ na ni, Yennu saa nyinn u tor nba be manfoor tiik ɔɔna na ni, nan Yennu doo nba ki bi sɔɔ li po gbouɔ na ni na.

²⁰ Tɔɔ, wunba pak linba na yet a “Mamɔɔmm, n baate mɔɔtana.”

Mamɔɔmm, ɔɔaant ki lii tee nna. Ti Yomdaanɔ Yiisa, baat.

²¹ Ti Yomdaanɔ Yiisa ninkpabaunɔ-ii be nan i kur. Mamɔɔmm.